Biblioteca „ASTRA" — SIBIU —
22.

Anul I. No. 47 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Vineri 1 Octomvrie 1920

Infrăț

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Atitudini de condamnat

Este de ajuns o scurtă privire asupra partidelor politice de la noi, ca să putem vedea că două partide erau predestinate de la început pentru o acțiune împreună: *partidul național-liberal* din vechiul regat și *partidul național* din Ardeal. Constituite ca partide ale burgheziei, ambele sunt formate în mare parte din intelectuali, industriași, negustori, preoți, învățători și profesioniști. Spre deosebire de partidele conservatoare au o tendință vădită spre stânga, iar față de partidele socialist și țărănist sunt partide de armonie socială. Și se întâlnesc și pe terenul chestiei naționale, după cum și titulatura lor o arată.

Era în vremea când armatele noastre înaintau victorios spre Budapesta și când, la Paris, dl Ion Brătianu apăra politica de rezistență, acea politică pe care evenimentele ulterioare au dovedit-o a fi fost cea justă. Partidul național ardelean, care reprezenta de atunci unanimitatea elementelor ardelene, sprijinea cu toată puterea această politică de rezistență a partidului liberal. La ședința solemnă de recepție a dlui Ion Brătianu la Sibiu, în mijlocul „Marelui Sfat", întreg partidul național ardelean a manifestat cea mai deplină încredere în el și a aprobat politica sa externă.

Scurt timp însă după această manifestație de solidaritate, care ar fi putut dovedi Antantei stabilitatea situației politice de la noi și să o silească deci a satisface dreptele cereri ale României, se observă o curioasă schimbare în atitudinea conducătorilor partidului național ardelean.

Pentru cei cari eram în Ardeal, încă dela desrobirea lui, această schimbare era cu totul vădită. Din susținători ai politicei de rezistență, ard lenii ajung cei mai aprigi adversari ai ei. Din oameni așezați și laborioși, care-și vedeau de nevoile și administrația țării lor, de odată se ridică în cei mai vajnici luptători în contra partidului liberal.

Deși partidul liberal își făcuse ca o deviză din a lăsa Ardealul să se conducă singur, și deși nici un membru din partidul liberal nu a atacat pe vreun ardelean și nici un ziar liberal n'a cântat să dis ute atitudinea unor membri influenți din partidul ardelean, anterior unirei sau chiar din timpul evenimentelor de la Alba-Iulia, așa cum au făcut de pildă „Epoca" și „Renașterea", uitând tot ce conducătorii acestui partid au făcut pentru ajutorarea școalelor și mai ales pentru alimentarea populației ardelenești în cei doi ani de neutralitate, ardelenii cu mic cu mare, ca la o comandă, s'au năpustit asupra partidului liberal.

Conducătorii partidului ardelean ajunsese, în orbirea lor, să interzică membrilor săi și orice conversație în culoarele Camerei cu deputații liberali, iar consemnul era dat ca nici un ardelean să nu facă vre un gest de apropiere la cuvântările rostite de liberali. Atunci asistăm la faptul curios, că dl Marghiloman a găsit mai multă aprobare la ardeleni, el care era gata să așeze o lespede de mormânt peste năzuințele ardelenilor către libertate, decât dl Ion Brătianu.

Această atitudine de neexplicat, la prima vedere, era în fond ușor de înțeles, dacă cunoaștem cât de puțin oamenii. Președintele partidului național ardelean, domnul Iuliu Maniu, care se bucura, atât în Ardeal cât și în regatul vechi, de o nelimitată admirație, în necunoștiința sa dè oameni și împrejurări, a fost ușor indus în eroare de acei membrii din partidul său, cari erau atașați de personalitatea politică a dlui Take Jonescu și în primul rând de domnul Octavian Goga. Cu tot respectul și profunda considerație ce avem pentru trecutul politic al dlui Iuliu Maniu, pentru caracterul său integru și onestitatea sa deplină, trebue însă să adaugăm că sa arătat ușor supus înfluențelor lăturalnice și datorită acestei lipse de energie, a lăsat ca partidul ardelean să fie indus în eroare și pornit la o acțiune greșită.

După un răsboi victorios, după susținerea demnă a intereselor românești la Paris, după înscrierea în constituție a celor două principii: „Exproprierea și Votul unic", partidul liberal în cazul când domnul Ion Bratianu s'ar fi întors de la Paris cu recunoașterea integrală a tratatului din 1916, ar fi fost partidul cel mai puternic din țară. Perspectiva această a îngrozit pe toți politicianii vechiului Regat, dar mai ales pe dl Take Ionescu și partizanii săi. Trebuia deci să se încerce o lovitură de forță, să se dovedească la Paris că Brătianu nu are situația politică asigurată în țară și că politica sa de rezistență nu este susținută nici macar de ardeleni. Domnului Octavian Goga i-a revenit această tristă misiune de a învenina raporturile politice între ardeleni și liberali.

Pentru a salva interesele unor partide, înăbușite de creșterea influenței partidului liberal, a trebuit să se loviască până și în interesele mari ale țării.

In această luptă însă, partidul liberal și-a păstrat calmul evitând să înasprească și mai mult raporturile cu ardelenii, fiind convins că violența campaniei va scădea imediat ce ardelenii vor cunoaște mai de aproape oamenii și lucrurile și vor vedea că buna lor credință a fost înșelată.

Și, în adevăr, după puțin timp, asistăm la desmembrarea partidului național ardelean, tocmai prin acțiunea acelora, care luptasară până aci pentru a provoaca o învrăjbire între partidul ardelean și partidul liberal, numai cu gândul de-a servi interesele de partid takiste sau averescane.

Curios este însă că, deși ori cine a putut ușor să vadă de unde pleçau acele atacuri la adresa partidului liberal, totuși conducătorii partidului național ardelean nici până astăzi nu înțeleg să părăsiască drumul greșit pe care au fost siliți să apuce.

Nu o singură dată am auzit pe ardelenii din partidul național spunând că partidul lor nu ar putea lucra cu folos de cât în unire cu partidul liberal. Aceste cuvinte se găsesc astăzi pe toate buzele, și ele înfățișează credința sinceră a tuturor ardelenilor, care sunt conștienți de răul ce l-au făcut Țării, prin aceea că au căutat să distrugă singurul partid de muncă și capabil de guvernare.

In urmărirea satisfacerei unor ambiții personale, unii din conducătorii partidului național ardelean persistă încă în această atitudine de luptă negativă, dar nu va trece mult și marea masă a ardelenilor, oameni cu judecată și cu dor de muncă pozitivă, le va aminti că a trecut vremea învrăjbirilor sterile și că trebue să păsească la refacerea și consolidarea Țării printr'o politică de înfrățire în care să se întâlnească toate energiile și toate marile virtuți ale acestui neam românesc.

C. I. Motaș.

Cartea lui Erzberger despre războiul mondial

Erzberger unul dintre acei bărbați de stat germani, care a avut ocazia să observe mai de aproape tragerile de sfori de după culisele politice germane și a avut posibilitatea ca să cunoască motivele cari au decis anumite evenimente politice, de curând a scris o carte, *„Amintiri din războiul mondial"*, în care scoate la iveală o mulțime de fapte interesante și necunoscute până acum.

Intre acestea amintește lipsa de educație politică a fostului împărat al Austriei, Carol.

Cu această pregătire politică a luat el frânele conducerei Austriei în timpul când tronul înaintașilor săi se clătina din temelie. Desminte apoi versiunea, care a ajuns să fie convingere în opinia publică, că familia Parma Burbon ar fi influențat politica austriacă prin nevasta sa Zita.

Mai departe, descrie complecta desorientare politică și planurile fantastice ale „Kaiserului", care, prin iluziile sale, a provocat războiul mondial și a cauzat distrugerea Germaniei. Informat greșit de camarila sa, avea convingerea fermă că Anglia și America a încheiat o convenție pentru distrugerea Japoniei, iar aceasta s'ar fi aliat cu Rusia pentru a se apăra. — Idealul său era ca după câștigarea războiului să încheie o alianță cu Francia și prin aceasta, având întreg continentul european sub conducerea sa, să înceapă adevăratul război pentru distrugerea Angliei. Acest război plănuit îl numea cu predilecție „al doilea război punic".

Frumos viitor pregătea el Europei, dacă prima parte a planului său — câștigarea războiului — ar fi fost realizată.

Fantome constituționale

E un lucru care a apărut în adevăr pentru unii uimitor pentru alții foarte edificator: urcarea în scaunul prezidențial al Franței, adică la locul cel mai ingrat constituționalicește, tocmai a aceluia care a luptat pentru revizuirea Constituției.

Constituția franceză dă oarecum președintelui republicei o diademă de hârtie poleită. Deși supremul magistrat nu e o ființă tainică ca Isis, ca Tanit sau oricare Mikado, totuși depărtarea lui dela reala conducere a treburilor țării alcătuie de sigur una din lacunele Constituției dela 1875. Millerand n'a putut accepta onorurile marei șefii până nu s'a convins că acea revizuire pe care a voit-o se va înfăptui astfel ca președintele republicei să aibă puteri mai largi, drepturi mai precis formulate de cari să se folosească în voie atunci când împrejurările impun rațiunei și conștiinței lui obligația de a recurge la ele spre a salvgarda interesele naționale cari îi sunt încredințate.

Millerand va voi de-acum o Constituție care să îngăduie președintelui de a vorbi cât mai mult, expunându-și ideile, motivele, scrupulele. El n'a primit locul suprem spre a tăcea, a semna, a aproba. Nu miniștrii îl numesc pe președinte, ci președintele își alege și numește miniștrii.

Spre a voi să îndeplinească actele esențiale ale funcțiunei sale conform unei Constituții revizuite, președintele va trebui să arete energie și sânge rece, va avea nevoie de un viu sentiment al răspunderii sale morale și al datoriei sale civice, împotriva constituționalei situații de până acum care face din președinții de republică niște funcționari doritori să păstreze liniștiți fără necazuri, locul care li-e hărăzit pentru șapte ani.

Opunând drepturile președintelui american față de acelea ale președintelui francez, putem vedea cât de inferioare sunt cele din urmă față de cele dintâi.

Cu atât mai mult va reacționa Millerand, când se va simți realmente obligat la îngrădeli nebănuite, pe cari le aduc nu numai unele lacune constituționale ci și o jurisprudență lamentabilă stabilită prin tradiție. Sub pretextul că nu sunt răspunzător în fața Camerilor, președinții republicei franceze s'au liberat de orice responsabilitate, s'au făcut fantome și au suprimat în realitate funcția. Dar cum această jurisprudență nu-e în totul doctrina și voința Constituției, cum nu Constituția a lipsit întru totul președinților, ci președinții — simplii oameni — au lipsit în bună parte Constituției, Millerand va încerca cu siguranță să restabilească ordinea firească a lucrurilor și va arăta, că nimic nu-e mai urgent și mai necesar decât revizuirea Constituției franceze și întărirea președintelui Republicei în drepturi uitate și într'o activitate părăsită. *D.*

Ancheta din Basarabia

Zilele acestea a sosit la Chișinău comisiunea parlamentară însărcinată cu cercetarea situațiunei din Basarabia. Formată din reprezentanți ai tuturor grupărilor parlamentare, comisiunea de anchetă nu poate fi bănuită de parțialitate și deaceea așteptăm cu destulă încredere rezultatul cercetărilor sale.

Situația din Basarabia, despre care s'a scris atât de mult în presă și s'a vorbit atât de mult în parlament, interesează nu numai pe locuitorii provinciei de peste Prut, sau numai pe unii oamenii politici, dar și întreaga opinie publică din țară.

Rezultatul anchetei parlamentare e chemat a stabili adevărul în ce privește situația peste Prut și totdeodată să puie și capăt unor campanii de multe ori tendențioase și totdeauna dăunătoare intereselor țării.

Desigur că în Basarabia, ca și în celelalte provincii alipite, până la formarea și selecționarea elementelor de conducere, se vor fi săvârșind multe abuzuri și ilegalități menite să scadă prestigiul țării și să mărească suferințele populațiunii. Chemarea comisiunei de anchetă, prin urmare e de a descoperi toate păcatele unei administrații începătoare, iar guvernul e dator să vină cu cele mai aspre măsuri împotriva unei stări de lucruri care trebuie să înceteze.

Avem nevoe de măsuri drastice, pentru a nu da nici cel mai mic prilej presei străine, fie din mijlocul nostru, fie din afară, ca să ducă campanii menite să alimenteze neîncrederea în însușirile de cultură și civilizație ale statului român.

Comisiunea de anchetă are în acelaș timp datoria de a cerceta și temeiul tutulor afirmațiunilor ce s'au făcut prin presă, stabilind precis partea de adevăr și partea de exagerare sau de insinuare în tot ce s'a scris și s'a spus până acum cu privire la situația în Basarabia.

Iar Guvernul în interesul prestigiului țării, va trebui să desmintă, pe baza raportului comisiunei de anchetă, tot ceea ce s'a afirmat prin presă și în parlament impotriva adevărului și a realității, uneori cu intenția nenorocită de a face jocul dușmanilor noștri.

E necesar a se face aceasta, pentru că nicăeri ca în Basarabia nu s'a exploatat și nu s'a exagerat mai mult unele nereguli și unele neajunsuri inerente vremurilor de astăzi.

Indepărtarea tuturor acelora cari nu sunt capabili să reprezinte cu destulă demnitate interesele țării, cât și dezavuarea acelora cari au întrebuințat metoda exagerării și a afirmațiunilor neexacte servind prin aceasta interesele dușmanilor noștri, — iată datoriile guvernului român.

Comisiunea de anchetă va trebui de asemenea să încredințeze pe frații basarabeni că între

75072

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

provincia de peste Prut şi celelalte provincii ale Regatului român, nu e nici o deosebire de tratament şi că lipsurile care se simt acolo sunt în mare parte consecinţele războiului care a zdruncinat adânc întreaga societate omenească. E necesar apoi ca basarabenii să-şi deie bine seamă de faptul că fără ocrotirea armatei şi a autorităţilor româneşti, câmpiile şi satele Basarabiei ar fi astăzi un cimitir şi un loc de măcel, şi să înţeleagă mai ales că lipsurile şi nevoile se satisfac nu prin tânguire la străini, ci prin bună şi sinceră înţelegere între fraţi.

Fp. R.

Casa Invăţătorilor

O necesitate cardinală pentru învăţători

Sunt drepturi, — atât particulare cât şi publice, — despre sfinţenia cărora eşti aşa de tare convins, încât, dupăce ţi-ai dat părerea asupra lor, rămâi liniştit şi-ţi vezi mai departe de trebile tale zilnice.

Un drept de natura aceasta a fost şi dreptul de a fi luată în posesiune de către învăţătorime „Casa Invăţătorilor". Această casă fiind zidită prin silinţa şi osteneala învăţătorească pentru a servi de adăpost copiilor de învăţători, cari vor a urma studii mai înalte „Congresul învăţătorilor" de la 1 Aug. a. c. cu drept cuvânt s'a spus hotărîrea asupra modului cum va trebui să fie administrată şi susţinută. In acest congres, după cum e în deobşte cunoscut, s'au formulat şi desbătut statutele atât ale Casei Inv. însăşi, cât şi ale fondului destinat pentru susţinerea ei. Intru'n „Memoriu" înaintat atunci „Secretariatului instrucţiei s'a cerut imediata predare a acestei case în mâna învăţătorimei şi aprobarea statutelor ei. Din asigurările date atunci de dl Secretar aveai convingerea că e vorba numai de câteva zile pentru ca chestiunea „Casei Inv." să fie rezolvită pe deplin după dorinţa unanimă a învăţătorimei. Şi până acum de curând toţi credeam, că această chestiune şi-a primit încă de mult deslegarea definitivă. Dar iată, că în Nr. 200 al „Patriei" apare „Protestul Asociaţiei" pentru nedreptatea ce ni se face. Soarda Casei nu e hotărîtă nici până în ziua de astăzi.

De o mare indignare suntem cuprinşi când vedem acest fel de batjocură faţă de noi cari ştim, că dreptul nostru în privinţa aceasta e clar ca lumina zilei.

Noi avem lipsă urgentă de această Casă. Noi avem legate de ea interese mari. Posederea sau neposedarea „Casei Inv." înseamnă existenţa sau neexistenţa organizaţiei noastră învăţătoreşti. După socotelile şi planurile făcute, chiar şi posibilitatea de a putea avea o „Foaie învăţătorească" încă atârnă în mod hotăritor de faptul dacă avem sau nu „Casa Inv."

Fiind dar această Casă o necesitate atât de imperativă pentru noi, pun întrebarea întregei învăţătorimi: Până când în toleranţa noastră, soră cu laşitatea ne vom mărgini la proteste şi memorii şi vom suferi batjocuri peste batjocuri din partea acelora cari ne-au invidiat şi ne invidiază ori de câte ori dovedim că putem face un lucru mai de seamă? N'a sosit oare vremea să păşim pe terenul faptelor, pentru a-i pune la locul lor pe acei cari nu ştim, din ignoranţă sau răutate, nu vor să înţeleagă, că noi, prin toate drepturile ce le avem şi pe cari le cerem, nu urmărim altceva de cât o şcoală model, cu învăţători cari, desfăcuţi de multele griji ale vieţii să poată fi închinaţi întru totul luptei pentru răspândirea culturii!

Un muzeu al aliaţilor la Paris

La Palatul Invalizilor se va deschide peste câteva luni un grup de trei săli cari vor purta denumirea de „Sălile Aliaţilor".

Prima dintre aceste săli va fi consacrată societăţilor de „Cruce Roşie" şi în ea se vor expune picturi, desenuri, sculpturi, s'au amintiri personale cari vor mărturisi eroicul devotament al tuturor infirmierelor din toate ţările aliate în timpul marelui războiu. Deja în lungul zidurilor se grămădesc tablouri şi lăzi încărcate cu o mulţime de lucruri dintre cari fiecare va fi o mărturie de eroism femenin. Sunt obiecte cari au aparţinut Missei Cavell şi numai acest amănunt vorbeşte îndeajuns.

Dna de Girardet, sculptor, a trimis un grup, în gips reprezintând un rănit dându-şi sufletul pe braţele a două infirmiere, şi care e de un puternic efect.

Celelalte două săli vor fi în întregime rezervate puterilor aliate, cari după importanţa lor, vor avea la dispoziţie câţiva metri pătraţi. Ataşaţii militari ai popoarelor aliate au fost convocaţi şi toţi au făgăduit că se vor grăbi pentru a expune în acest Muzeu al Aliaţilor vestigii glorioase din participarea lor la războiu. Englezii şi Americanii au şi început să se instaleze şi numeroase picturi de Scott, Jonas, Desvareu şi Schorsthein dau cea mai preţioasă şi mai artistică documentare asupra costumelor d feritelor arme. Multe arme şi trofee de războiu vor fi scoase în curând din lăzi.

Japonezii de asemeni au făgăduit că şi vor da toată osteneala şi tot concursul în vederea realizărei acestui muzeu. Este probabil că aceste săli, cari vor fi desigur înaugurate chiar de preşedintele republicei, vor obţine în scurtă vreme toată bunăvoinţa publicului.

Ideia creiărei acestui muzeu, care va cuprinde amintiri, vestigii, epizoade şi fapte din războiul cel mare, va fi un prilej şi pentru noi de a arăta străinătăţii jertfele şi partea pe care am luat-o la el. Sperăm că guvernul va lua toate măsurile — dacă nu le-a luat încă — pentru a fi la înălţimea eroicei şi grelei părţi ce ne-a fost hărăzită în acest războiu.

Un gest al Prinţului Carol

La 16 Septembrie cu prilejul trecerei sale prin Paris, Prinţul Carol a adus la palatul Invalizilor steagul voluntarilor români, angajaţi în armata franceză cu mult înainte de intrarea noastră în războiu alături de aliaţi, manifestându-şi astfel dragostea statornică pentru Franţa.

Astfel o nouă dovadă a venit să se adaoge la acelea cari mărturisesc deja simpatiile pasionate până la jertfă pe cari Franţa şi le-a atras chiar dela începutul marelui războiu.

ECOURI

(Literare, teatrale, artistice)

La 26 Septembrie s'a inaugurat la Sainte. Marie capo-d'opera lui Antonin Mercie, *Mireille.*

Statuia Mireille-i a fost dăruită târgului Sainte-Marie de către doamna Mstral, soţia ilustrului scriitor provensal mort în 1914, pentru a executa ultimele dorinţi ale defunctului. Un felibru entuziast dl Charles Formentin. comentând acest eveniment scrise următoarele.

„Va fi sărbătoarea Provenţei şi a tinerei poezii. Trebuie ca în faţa statuiei Mireille-i să-şi dea întâlnire toţi cei care mai au cultul artei şi al frumosului în aceasta viaţă devenită prozaică. Trebuie ca să se înalţe glasurile să cânte strofele înaintea celeia care a devenit sfânta pământului provensal a aceleia care de la Alpii auriţi şi până la Marea albastră, personifică o rasă aprinsă şi mândră.

Figura Mireille-i simbolizează multe lucruri.

Numele acesta e armonie: ai zice un murmur gingaş ca chemarea unei sărutări. Mireille e toată provenţa trecând pe dinaintea ochilor într'o viziune neuitată; e idila sub aguzi, mâni care se întâlnesc şi se strâng printre ramuri, e susurul secerilor în grâu, pe urmă odihna secerătorilor la umbra platanilor. E turma care trece prin Camargas după păstorul visător, râgetul taurilor răspândiţi în câmpie.

Sunt focurile de sfântul Ioan aprinzându-se în noapte pe dealuri şi farandolele în sunetul Tamburinelor. E un popor muncitor şi înţelept care ţine la legendele şi tradiţiunile sale, e frumuseţea fetelor şi vigoarea bărbătească a făcăilor săi.

E o lumină orbitoare peste una din cele mai frumoase ţări din lume.

*

Filosoful Robert Ardigo s'a sinucis, după ce o primă tentativă de sinucidere i-a fost zădărnicită.

*

Mai mulţi artişti dela teatrul naţional din localitate declară că svonurile lansate cum că ei doresc plecarea operei şi o boicotează, sunt absolut falşe. Ei admiră această instituţie artistică şi culturală şi o vor cu tot preţul să rămână la Cluj.

♣ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ♣

CRONICA ISTORICĂ

Anul morţii lui Basarab-Voivod

— 1351—2 —

Pictorul Norocea, care, cum am arătat în precedenta noastră cronică istorică (dela 22 Septembrie), a descoperit printre vechile frescuri ale Bisericii Domneşti dela Curtea de Argeş o parte din inscripţia zugrăvită de meşteri pentru comemorarea morţii lui Basarab-Voivod cel Bătrân, a mai putut descifra, foarte lămurit, deasupra acestei înscripţii, anul 1351/2 (6860), care — neîndoios în legătură cu înscripţia — urmează a fi socotit ca dată a morţii „marelui" Domn.

Cunoscătorii ştirilor contemporane privitoare la Basarab-Voivod au primit negreşit data aceasta cu oare care nedumerire, dat fiind că, împotriva tuturor aşteptărilor, ea pare a fi foarte târzie.

Intr'adevăr, dela 1343 înainte, documentele arată, ca Domn al Ţării Româneşti, pe Alexandru, fiul lui Basarab, care, din interpretarea aceloraşi documente, putea fi privit, până la proba contrarie, ca ne mai fiind în domnie, nici chiar în viaţă. Astfel, istoricii noştri — cu excepţia ce lor ce, ca Hasdeu şi Xenopol, făceau din tată şi fiu una şi aceeaşi persoană — au admis ca dată aproximativă a sfârşitului domniei şi vieţi lui Basarab-Voivod anul 1338, conjecturat de dl Onciul prin scăderea celor 26 de ani pe care vechia Cronică a ţării îi dă lui Alexandru-Vodă (Basarab), din anul, cunoscut, al morţii acestuia (1364).

Evident că data de 1351/2 e destul de departe de aceea de 1338, ca să provoace în mintea cunoscătorilor nedumerirea de care vorbiam şi să-i facă a-şi pune întrebarea: poate fi ori nu adusă noua dată în concordanţă cu ştirile cunoscute ce avem cu privire la Basarab-Voivod şi la fiul său?

*

Am spus că, începând cu a. 1343, documentele vremii menţionează pe Alexandru, „fiul lui Basarab", ca Domn al Ţării Româneşti şi anume, mai întâiu, în legătura cu vizita pe care el a făcut-o în Transilvania noului Rege ungar, Ludovic, ce avea să fie, pentru posteritate, cel Mare, spre a-i presta — zic cronicele (Ioan de Kükülő, notarul Regelui) şi documentele contemporane — omagiu de fidelitate şi vasalitate. Poate fi pusă oare această ştire şi cele următoare ei, cari, cu toatele, menţionează cum am zis, pe Alexandru ca Domn al ţării, în concordanţă cu data de 1351/2 a morţii lui Basarab? — Da. Pentrucă nu există până acum nici o mărturie care să ateste apriat pe Basarab-Voivod ca decedat între timp. Şi pentrucă, dat fiind că, pe obiceiul vremii, omagiul de fidelitate al vasalului faţă de suzeranul său se putea face nu numai direct, personal, ci şi indirect, prin delegaţie, şi că, precum în alte părţi, aşa şi în Ţările Române, cel puţin în sec. XIV, Domnii noştri îşi asociau la domnie, cu toate drepturile şi prerogativele suveranităţii lor, pe fiii mai mari ori mai agreaţi, — Alexandru Voivod a putut merge în Transilvania, să se închine Regelui Ludovic ca delegat şi asociat (coregent) al tatălui său Basarab.

Nefiind deci nimic până acum care să excludă anul 1351/2 ca dată a morţii „marelui" Basarab-Voivod, — el poate fi acceptat ca atare. Aceasta însă ne obligă să revenim asupra uneia din constatările pe care le-am făcut pe urma inscripţiei descoperite de dl Norocea, nu mai departe de cât acum o săptămână, în foiletonul nostru „Mormântul lui Basarab-Voivod cel Bătrân". Căci dacă acesta a decedat numai la 1351/2, el, Domnul, care la 1330 — când lupta împotriva Ungurilor lui Carol Robert împreună ca fiii săi — trebuia să aibă cel puţin 40—45 de ani, urmează să fi fost, în anul morţii, deja bătrân, de 60—65 de ani. — Mai poate reprezenta atunci chipul Domnului încă tânăr (cu barba neagră) din icoana de hram a bisericii, cum am presupus, pe *bătrânul* Basarab dela 1351/2? Negreşit că nu. Portretul rămâne deci a fi deocamdată tot aşa cum a emis, la 1915, dl Onciul — al lui Alexandru Basarab, ca acel sub care s'a terminat pictura bisericii şi s'a destinut sfântul lăcaş de catedrală a nou fondatei Mitropolii a Ungro-vlahiei, cuvinte pentru care el a fost înscris în pomelnicul cel vechiu al Argeşului, imediat după tătăl său, ctitorul.

*

Incheind acest scurt comentar istoric asupra datei morţei lui Basarab-Voivod, ţin să repet credinţa pe care am exprimat-o din capul locului: că rezultatele cercetărilor arheologice întreprinse de dl Virgil Drăghiceanu la Biserica Domnească din Curtea de Argeş vor aduce multe ştiri noui pentru mai bună şi mai sigură cunoaştere şi explicare a istoriei Ţării Româneşti în sec. XIV. Căci dacă, din puţinul ce s'a ventilat prin presă şi prin comunicări particulare, s'a putut totuşi lămuri — mai mult sau mai puţini — atâtea chestiuni istorice până aci numai hipotetice sau chiar dubioase, înţelege ori şi cine ce va fi când rezultatele, toate, pe cari meritosul şi zelosul Secretar al Comisiunii Monumentelor Istorice le deţine, cu dreptul său de descoperitor şi întâiu cercetător, se vor da publicităţii, în memoriul ce va alcătui asupra săpăturilor întreprinse.

Rezultatele aceste, pe lângă atâtea lucruri nouă ce vor aduce, s'ar putea să corecteze ori chiar să infirme constatările şi comentariile făcute în aceste cronice istorice ale mele. De aceasta miam dat seama. Dacă, cu toate astea, nu le-am aşteptat, e pentru că am crezut că e bine ca interesul publicului nostru cetitor cu privire la importantele cercetări dela Argeş să fie întreţinut cât mai mult şi la noi şi pentru ca puţinii ce le urmăresc mai deosebit să aibă, când le-ar lipsi baze mai sigure pentru comentarea şi înţelegerea lor. In caz când, pe lângă aceasta, voi fi dat şi unele constatări sau păreri ce vor putea rămâne, dacă nu ca rezultate câştigate, cel puţin ca elemente de discuţie, voiu fi mai mult de cât satisfăcut.

Cluj, 26 Septemvrie 1920.

Alex. Lăpădatu.

Știri și fapte politice

S'a prezentat d-lui general Averescu o delegație a socialiștilor ardeleni, în frunte cu deputatul Dascălu, cerând îmbunătățirea soartei muncitorilor. In caz contrar, se va declara greva generală.

* * *

Intr'o audiență pe care a avut-o zilele acestea la M. S. Regele, Dl C. Argetoianu, ministrul internelor, a înfățișat plângerile Bănățenilor cu privire la modul cum a fost trasă granița nedreaptă a Banatului.

* * *

D-l V. Neamțu, prefect al jud. Târnava-Mică, și-a înaintat demisiunea în urma incidentelor sângeroase, cari s'au produs între locuitorii a două sate: unul românesc și altul săsesc.

*

D-l Eugen Petit, prefectul județului Iași, a demisionat din acest post *din motivul că membrii partidului poporului l'au oprit de-a urmări contrabanda de ruble.*

In regimul nou pe care îl trăim existența unui atare motiv nu mai poate mira pe nimeni.

*

Citim în *România Nouă*:

Aproape în toate județele din Moldova și'n mai multe din Muntenia s'a realizat fuziunia între gruparea naționalistă condusă de dl Iorga și gruparea țărănistă condusă de dl Mihalache.

Zilele acestea se va decide și fuziunea elementelor din Capitală și județul Ilfov. Se încearcă o fuziune și cu partizanii d lui Nistor din Bucovina,

Din Ardeal sunt unii membrii ai partidului național cari conteză și în gruparea d-lui Iorga,

Partizanii d-lui Inculeț din Basarabia se mențin însă împreună cu șeful lor, în gruparea țărănistă separată ce o formează.

*

Ancheta parlamentară în Basarabia a ales subcomisiuni de anchetă pe categorii: armata, siguranță, abuzuri administrative orice plângeri ale populațiunei se vor anunța prin placarde oficiale ale comisiunei de anchetă.

* * *

La clubul din București al partidului naționalist democrat a avut loc Sâmbătă 29 Septembrie o consfătuire politică la care au asistat și delegați din 25 județe din vechiul regat și 2 basarabene.

Discuțiunile au fost însuflețite. Adunarea a hotărît ca atât chestiunea revizuirei și complectării programului partidului cât și aceea a fuzionării cu gruparile federative să se discute în congresul partidului care va avea loc la 7 și 8 Noembrie a. c.

Pentru a înlesni lucrările acestui congres, adunarea a procedat la instituirea unor comisiuni de raportori, cari studiind diferite probleme, urmează să prezinte congresului soluțiunile practice în cadrul principiilor ce stau la baza politicei naționaliste. Congresul va decide apoi însușirea și înscrierea lor ca puncte noi în programul politic al partidului.

*

La noile alegeri parțiale ce vor avea loc în Ardeal, în zilele de 17, 18 și 19 Octombrie, în circumscripția Zalăului va candida în numele partidului național-liberal Dl George Tătărescu, fost deputat de Gorj.

*

La Chișinau s'au pus bazele organizației locale a partidului poporului sub șefia Dlui Sergiu Niță, ministrul Basarabiei. Organizația va face să apară și o foaie: *Steaua.*

In același timp cu organizația oficială s'a format și o dezidență în cap cu Dnii Nedow și Dimitriu.

In chestia „Federației Ceferiștilor"

In chestia ordonanței dată de dl secretar general al comunicațiilor privitor la „Federația Ceferiștilor din Ardeal și Banat", dl dr Vasile Popp suplinitorul secretarului general al Comunicației, a dat după ziarele maghiare următoarele lămuriri: — „Nici vorbă nu poate fi că noi prin ordonanța dată am fi recunoscut numai „Federația Ceferiștilor", și că am intenționa desființarea sindicatului C. F. R. Aceasta e pur și simplu absurd și din motivul că sindicatul își are statutele sale aprobate mai de mult.

Prin urmare nu mai era nici o nevoe să se recunoască aceasta deosebit. Accentuez, că toată neînțelegerea provine din traducerea greșită a textului ordonanței".

CRONICA BUCUREȘTILOR

— Organizarea Partidului Național-Liberal în Basarabia. — In Anatolia. — Cursul rublei. — Chestiunea revistelor. —

Opinia publică ardeleană, dacă ar voi să se orienteze după zilnicele atacuri ale unor ziare a căror scop și acțiune de-a fi trebuiesc căutate în ură și neadevăr, — cu greu ar putea să-și facă o justă idee asupra evenimentelor politice în curs. Să luăm un exemplu: organizarea Partidului Național Liberal în provinciile alipite.

Abia s'a auzit de puternicele organizațiuni de peste munți și presa de scandal, aceiași care decreta Partidul Liberal drept mort, — a reînceput atacurile violente vorbind despre „pericolul" partidului decretat altădată dispărut. Mai mult, îndată ce același partid trece în Basarabia, unde un puternic grup de intelectuali în frunte cu Dl dr D. Ciugureanu fost ministru, aderă la programul național-liberal, presa de scandal se împarte în două: unele ziare vorbind de „zădarnica încercare", altele de „pericolul venirei liberalilor".

Această desorientare în atitudinea unor organe, pentru care adevărul poate fi întors ca o mănușă, trebue căutată în constatarea făcută de d-l Constantin Bacalbașa în Dimineața, anume că „partidul liberal nu doarme în opoziție" și „atunci când vine la putere, vine cu toate forțele și valorile sale." Aceasta este origina urei, pe care unele organe ar voi s'o deslănțue contra partidului național liberal, vinovat de a fi înfăptuit visul milenar românesc și cele mai mari reforme din istoria noastră.

Ura însă nu creiază nimic. Opinia publică nu poate fi mistificată. Aceasta s'a văzut în modul cum poporul românesc din ținuturile alipite a îmbrățișat ideile acestui partid de ordine, democrație și naționalism ce aduce garanția unei bune, orânduiri lăuntrice a dreptății și unirei prin care putem prospera.

Atacurile violente, insultele calomniile — sunt arme cu două tăișuri. Ele se întorc contra acelora ce s'au folosit de ele, dovedind sufletele lor mici. Cu atât mai rău când între aceștia se găsesc unii fruntași orbiți de patimi, fruntași dela cari țara aștepta altceva...

E mult mai ușor însă să calomniezi de cât să creiezi ceva.

Dar numai acei cari creiază, au dreptul să se afirme în viața politică a României Mari și în această privință partidul național liberal, figurează pe ultima pagină a Istoriei noastre după cum figurează cu cinste și pe prima pagină a ei. Iată ce nu pot distruge calomniele patimei politice, iată ce face ca pretutindeni ideile partidului-liberal să fie primite cu entuziasm și ura micilor dușmani să crească.

Istoria nu înregistrează însă urile. Și aceasta o vor înțelege și acei cari azi voiesc să mintă opinia publică.

* * *

După o telegramă din Londra „*Daily Chronicle*" anunță că dl Take Ionescu va sosi în Anglia pentru a conferi asupra participărei Angliei la industria petroliferă din România și pentru a studia în special chestiunea „*cooperărei* trupelor române cu cele anglo-grecești în Anatolia".

Capitala a fost foarte surprinsă când a aflat noua propunere a d-lui Take Ionescu care după ce a voit se ne facă să vizităm Mezopotamia are acum o vădită predilecție pentru Anatolia. Surprinderea a fost cu atât mai mare cu cât această veste vine după o serie de interviewuri și desmințiri ce numai bine nu au făcut țărei.

Inregistrăm faptul și așteptăm și de data aceasta o desmințire cel puțin în chestiunea Anatoliei, dacă nu în aceea a petrolului.

* * *

O mare consternare în lumea speculatorilor: guvernul dându-și seama de urmările dezastruase ce le-ar avea perseverarea în greșala de a goli tezaurul public în buzunarele speculanților prin fixarea cursului rublei în modul cum s'a făcut acea a coroanelor, — a luat dispoziția ca Rubla Lwow să fie retrasă pe cursul 30 bani și acea Romanov pe un leu.

Speculanții ridicase însă în ultimile zile cursul rub'ei Lwow de la 16 bani la 45. Astfel mulți din ei s'au păcălii și ceia ce-i mai trist, au păcălit mulți naivi. Rezultatul a fost că în semn de protestare contra cursului fixat speculanții au închis zărăfiile. Se pare însă că această grevă n'a avut altă urmare de cât un imens hohot de râs al opieniei publice. Speculanții însă continuă o fi agitații... Intre numerosele afaceri au făcut și una proastă... Nu erau însă deprinși și din această cauză nu o pot înghiți ușor. Ce-ar fi dacă ar declara și ei greva foamei? De sigur că mulți muncitorii cinstiți s'ar culca seara sătui...

* * *

Sunt rari ardelenii cari s'au rătăcit prin București fără să fi pierdut câteva ceasuri în una din numeroasele grădini cari sub denumirea de „teatru de vară" le dădeau ocazie să asculte câteva cuplete obscene intonate falș de „stele" într'o toaletă mai decoltată decât cupletele.

Și sunt tot atât de rari ardelenii cari au putut să mărginească indignarea ce le-o inspira aceste manifestări „artistice" — numai asupra celor câtiva cabotini ce necinstesc capitala prin astfel de producții.

In sfârșit direcția teatrelor a intervenit instituind o cenzură. Bineînțeles protestări unanime a celor interesați în numele... „libertății scrisului." Sărmană libertate! Câte crime se comit în numele tău...

Noi nu credem însă că prin cenzură se poate ajunge la vre'un rezultat. Totul depinde în această materie de critici. Or, spre rușinea presei, acești critici sunt departe de a fi imparțiali. Cu mici excepții, scriu lucruri, inexacte, încurajând pe toți nechemații fie ei autori fie actori. Și când se găsește câte un critic care să spună adevărul —, se expune nu numai la „represalii" din partea celor interesați, dar chiar din partea confraților săi. Astfel criticul „Izbânzei" care „a îndrăznit" să fie imparțial cu piesa „*La Glu*" s'a expus la o scrisoara obraznică din partea direcției Teatrului Modern...

In această situație e greu unui critic să-și facă datoria, e greu opiniei publice să mai aibă încredere în critic, e greu ca critica să progreseze...

Cât despre acele teatre particulare cari nu admit de cât termenul „genial" aplicat tuturor cabotini din trupă; voi evita să vorbesc în cronicile mele.

A le ignora este tot ceia ce putem face...

C.

Cetiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

ROLUL SOCIAL AL STUDENȚIMEI

IV

II. Activitatea studențimei la oraș

1. Studenții vor ține conferințe cu caracter naționalist, în care să explice doctrina naționalistă și să combată în mod obiectiv (fără a face personalități) afățările și ideile greșite bazate pe doctrine falșe. Conferințele va fi intercalate tot în șezători, al căror program va fi variat și cu caracter pronunțat naționalist. Punctele din program vor fi executate în mare parte de elementele chiar din familiile muncitorilor pentru desvoltarea gustului artistic.

a) La sediul șezătorilor va fi o bibliotecă, care va împrumuta cărți de literatură, cărți de desvoltarea principiilor naționaliste și cărți de știință popularizată potrivit specialității meseriașilor.

Tot sensul unei direcții sănătoase a tinerimei universitare este ca studentul să nu se izoleze în abstracțiuni, ci să știe a se coborî dela teorie la aplicări practice. Mulți dintre studenți trec azi (în urma evenimentelor extrem de sbuciumate din timpul războiului și după război) printr'o criză de pesimism. Ei nu mai cred în posibilitatea îndreptărei relelor de care sufere societatea noastră și singura soluție o întrevăd în revoluție, care să răstoarne societatea de azi organizată pe baze atât de nedrepte și de șubrede și să creeze o societate nouă, ideală.

In parte visurile acestea utopice sunt datorite curentului socialist, care aproape nu își justifică existența în țara noastră unde nu există încă propriu zis o clasă de muncitori și mai puțin un conflict real între muncitorime și capital.

Curentul socialist neagă totul în țară noastră. Ideile religioase, tradiția națională, neagă organizația actuală de stat și o ruinează necontenit printr'o serie de greve cu revendicări exagerate. El infiltrează în mintea muncitorului ideia de internaționalism, care e o noțiune negativă — „Ca să fii om trebue să faci parte dintr'un neam și să perfecționezi în tine tocmai caracterele națiunei din care ai răsărit" spune dl Mehedinți.

Nietzche, marele individualist, se exprimă în acelaș sens: „Un om nu poate produce nimic dacă nu-i hrănit până la maturitate în sânul de mamă al educației poporului său. Fără această patriei ocrotitoare și dătătoare de cultură, el nu poate face nimic de seamă, ci se târăște ca un prileag într'o pusiie."

2) Un alt punct de activitate al studențimei la oraș, este organizarea de excursii în împrejurimile orașului, în scop cultural, dar mai ales pentru apropierea sufletească. Studenții se vor sprijinii în acțiunea lor la orașe, pe organizațiunile existente pentru luminarea și susținerea spiritului național al muncitorimei. Ca exemplu avem „Garda conștiinței naționale" la Iași.

Studenții vor putea organiza la oraș Duminicile și sărbătorile și o serie de conferințe ținute la școlile primare pentru publicul doritor de lumină, unde să popularizeze subiecte științifice sau să trateze chestiuni sociale, explicând încurcatele doctrine.

Deasemenea ar fi de mare utilitate ținerea de conferințe la gimnazii și licee, care ar desvolta spiritul de emulație și cercetare al liceenilor, pregătindu-i pentru universitate.

In toată această activitate desfășurată la țară și oraș, studențimea va trebui să se ferească a intra în făgașul strâmt al politicei, care ucide munca desinteresată. Trebue să lucrăm pentru a servi principii, iar nu partide politice.

Marea chestiune ce trebue să preocupe studențimea și pe care am atins-o în treacât, e modul de muncă, de luptă. Studenții nu trebue să lucreze ca simple individualități, deorece munca e uriașă și rezultatul ar fi mediocru. Rolul hotărîtor în activitatea socială studențească îl vor avea cercurile județene; ele se vor organiza în acest scop, călăuzindu-se de principiile diviziunei muncei. Comitetul cercului central județean va forma subcomitete la orașe și va numi delegați la sate.

Orice acțiune întreprinsă va fi cu știința cercului județean, care va avea răspunderea întregei activități studențești. In sarcina cercurilor județene va fi și întocmirea programului de activitate. Cercurile județene vor cere concursul societăți lor pe facultăți și sprijinul centrului, care le va susține activitatea prin autoritatea lui, intervenind pentru căpătarea de fonduri, autorizații.

E necesară și organizarea elevilor normaliști și seminariști în vederea activității la sate și este de discutat dacă aceasta organizare n'ar trebui să se facă de către directoratele școalelor normale și seminarii, în urma intervenției centrelor studențești, ca o activitate extra școlară în timpul vacanțelor.

Em. Pușcariu.

75072

Viața provincială

Răvașe din Orăștie

— Casina română. — O uzină electrică în Orăștie. — Evacuările. — Protestul Ungurilor. — O sfințire, ca nealta a Liceului nostru. — Un solitar. —

In fine „habemus papam", adică: avem și noi o Casină românească. Era și vremea. Așa cum eram până acum, era cum nu se poate mai rău. Cafenelele, de sigur, nu satisfăceau pe nimeni.

Și dacă dorim ceva acestei „oaze" a românilor de aici, e ca să nu devină o Casină de neînțelegeri — și cu atât mai puțin un loc de întâlnire pentru patimile confesionale. O spunem sincer: ne-am săturat și de una și de alta.

Și pentru a deveni această Casină aceeace trebui să fie, afirm cu toată sinceritatea: Și în această cetate a noastră se află cei 5 drepți din Biblie...

*

Harnicul primar dl Alexandru Herlea, după cum sunt informat, proectează înființarea unei moderne uzine electrice orășenești — cea veche ne mai putând răspunde cerințelor de azi. Și credem, că până la anul viitor s-o vedem și înființată — chezășie pentru aceasta fiind actualul primar care e cunoscut ca un om al muncei și al datoriei.

Notez, pentru cei în drept, că odată cu funcționarea acestei uzine, o parte din puterea electricității va trebui folosită pentru cursele de tramvae punând orașul în legătură cu îndepartata gară — cât și cu Băile dela Geoagiu, cari astfel vor lua un frumos avânt — și vor fi toate spre a tuturora bunăstare. Dar proectata fabrică de tors lână — ar veni tocmai la timpul potrivit. Rămâne numai ca înțelegându-ne nevoile, să punem toți umărul la lucru.

*

Evacuările celor pripășiți în oraș pentru afaceri și specule se urmează cu bine, cum desigur, nu „cu bine" pleacă cei poftiți pe drumul lui „Mádi zsidó..."

Și, dacă se poate, — plece toți „ai noștri" până nu vine dalba iarnă...

*

După-ce vechiul edificiu al liceul unguresc, zilele trecute a fost evacuat, — dragii noștri Unguri au protestat la secretariatul general al Minister. Instr. care apoi a trimis o comisie, dela centrul județului, spre a stabili cum s'a făcut această evacuare, și spre a afla în ce condiții se găsesc elevii noștri față de elevii streini.

Și, comisia, cum a venit, așa s'a și dus: toată dreptatea de partea noastră!

*

De câteori nu mă gândesc cu jale, la trista neînțelegere ce există între cei doi protopopi români de aici. Unul e gr. cat. — celelalt e gr. ort. Și totdeatâteaori am ezistat să scriu ca nu cumva să fiu bănuit de reacredință și parțialitate. Și apoi la noi așa e legea — nu se caută adevărul lucrului, ci „persoana" care scrie, ori își spune părerile.

Dar fiindcă doresc ca mătrăguna confesionalismului să dispară din viața noastră, simt o imperioasă datorință să fixez aici, stările acestea, provocând totodată o limpezire a lucrurilor, din partea dlor protopopi de aici, — ca să nu ne mai facem de rușine înaintea tuturor.

Lucrurile au fost așa: In 21 Septemvrie s'a deschis anul școlar la Liceul „A. Vlaicu." Deschiderea a fost însoțită și de actul sfințirii noului edificiu, preluat dela Unguri. Protopopul gr. ort. V. Domșa, cu praporii, credincioșii din Biserică, elevii, corpul profesoral, în rânduri frumoase, în frunte cu dsa și preotul V. Păcurar, au purces la Liceu, — unde s'a făcut sfeștania. De față erau dnii ofițeri superiori, doamne, domni, și autoritățile orășenești. Isprăvindu-se slujba, și după ce dl protopop V. Domșa ținuse o scurtă vorbire — s'a purces la stropirea claselor, a întregului local — cu apă sfințită. Când, colo — ce să vezi? Sus, într'un etagiu, dl protopop gr. cat D. Denea — făcea și dlu, separat, o altă sfântă sfeștanie, — și, după cum am aflat sfințise clasele pe din lăuntru, luând înaintea protopopului V. Domșa! Scandalul a fost enorm...

Cine poartă vina și marele păcat, pentru acest lucru, nu scrutez — se vor lămuri dnii ca i l'au provocat. Atâta lipsă de înțelegere, eu unul nu am mai văzut, ca aceea ce există acum în re cei doi protopopi. Ce neam face cu țara și marile reforme pe cari le așteaptă țara dela noi dacă trimișii țării în parlament ar lucra tot așa cum lucrează aici cei doi șefi ai Bisericilor din Orăștie.

Poftească domniile lor să se explice, înaintea lumii — și tot ea să i și judece!

Dar uu lucru trebue să-l spunem hotărît, în numele oamenilor de bun simț: — *în laturi cu astfel de spectacole!!* De o mie de ori: — decât aceste sfințiri cu ceartă și ambiții personale, când e vorba de cultura românească — care nu e nici catolică, nici ortodoxă: ci *românească!* — mai bine nici o sfințire! Și în cazul acesta un „Tatăl nostru" rostit de cel mai mic dintre școlari, e cu mult mai solemn și mai „bine primit".

Și cum scriu aceste șire, mă gândesc la sufletul mare al lui A. Vlaicu patronul Liceului din Orăștie... Și jerfa lui ia proporții uriașe, — și mi-se pare că viața lui a fost o poveste, toarsă de geniul neamului nostru, în niște vremuri de mari și grele încercări!..

Și zilnic cetesc pe tăblița mică de pe frontispiciul Liceului, cu multă durere sufletească: ....A. Vlaicu.

O, vremari sfinte de credință și idealism..,

*

Zilnic îl văd cu o șapcă surie de sport, gulerul moale și întreaga ținută dispreținând eleganța. Ochii vioi, expresivi. O față simpatică. Afabil. In fiecare zi îl văd traversând străzile Orăștiei, fie pe jos. — fie în nu prea fastuosul automobil, însoțit de unul sau doi prietini din cei mulți de odinioară.

In orele libere poate va medita la gloria trecutului și la smerenia de azi,

E fost ministrul Aurel Vlad...

Rap.

Cetiți „Infrățirea"

INFORMAȚII

Oficiul din București al telegramelor externe și oficiul pressei nu ne-au transmis azi nici o telegramă până la ora punerii ziarului sub pressă.

*

Trenul de persoane Nr. 125 București—Timișoara a deraiat între stațiile Mierlești și Slatina. Sunt 5 răniți. Linia fiind stricată, până la restabilirea circulațiuniei trenul Simplon urmează via Brașov.

* * *

Din partea Ardealului au fost numiți în Consiliul superior sanitar dl Dr Iuliu Moldovan, profesor la universitatea din Cluj.

* * *

Ajutor-contabil și practicanți s'au practicante absolvenți ai școalei superioare de comerț se caută de către Banca de Scont a Românei, sucursala din R. Vâlcea. Ofertele cu certificate de studii și referințe se vor trimite la R. Vâlcea.

* * *

Dl Secretar General dela Finanțe și dl delegat Manoila au plecat la București pentru a trata între altele și chestia schimbului hârtiilor de 10.000 coroane.

* * *

In legătură cu lipsa de mărunțiș, administrația financiară din Ardeal a trimis secretariatului general al Finanțelor referate, accentuând, că dacă nu se vor trimite urgent de la București sume suficiente de lei mărunți, atât plățile funcționarilor, cât și încasările nu se vor putea efectua.

*

Sumele coroanelor declarate ulterior se ridică aproximativ la 120.000.000.

*

Conform decretului regal 3605—1920, contabilitatea publică financiară se extinde în tot cuprinsul Ardealului în tocmai după normele de contabilitate financiare din vechiul regat.

In acest scop la Secretariatul General al Finanțelor se lucrează pentru exercitarea instructivă a normelor sus zise.

*

In legătură cu strămutarea unităților ardelene în vechiul regat, ziarul *Banatul Românesc* publică o scrisoare a dlui general Rășcanu, către dl Dragalina, prefect de Timișoara. Ministrul de răsboi spune în această scrisoare, între altele, următoarele:

Pentru ca unirea înfăptuită, să se traducă în stare de fapt, am luat hotărîrea ca unele unități din Ardeal și Banat să fie trecute pentru un timp oarecare în vechiul Regat, acestea la rândul lor, să ocupe garnizoanele celor plecate din Ardeal.

Aceste deplasări nu trebuesc considerate ca o măsură de altă natură, decât dorința de a uni și omogeniza sufletul românesc cât mai curând posibil.

Unitățile alese a fi înlocuite să fie mândre de această alegere. Cele din Ardeal vor trăi în mijlocul fraților din vechiul regat iar soldatul din vechiul regat va fi mărturia pentru Ardeleni, a înfrățirei de sânge și de lege și îl vor face să uite visul urât al unei asupriri de 1000 de ani.

Schimbările de garnizoane vor da prilejiul unor manifestațiuni de vădită dragoste frățească.

Un ziar din Iași află că în curând se va creia la București o instituție ziaristică, pusă sub conducerea d-lui Iulian Teodorescu profesor universitar.

Instituția, un fel de facultate de ziariști ă, va avea concursul tuturor șefilor de partide și a fruntașilor politici ai Țării, cari vor forma un comitet diriguitor din care vor face parte cei mai de seamă ziariști și publiciști.

*

Capela eroilor din Cluj, ridicată în memoria eroilor căzuți pentru întregirea neamului, se va sfinți Duminecă în *30 Octombre 1920* la orele 9 a. m. prin mandatarul mitropolitului, arhimandritul *Nicolae Ivan*, asistat de clerul din localitate, cu solemnitatea prescrisă pentru sfințirea bisericilor.

La oarele 4 p. m. va fi vecernia cu concertul religios, dat de muzica militară a Regimentului 83 de infanterie.

Onoratul public este respectuos rugat să participe la această festivitate.

*

S'a început la ministerul de Industrie lichidare depozitelor Statului în ce privește mașinile și materialul industrial. Operațiunea aceasta e condusă de inginerul Șerbulescu.

*

D. A. V. Gâdei, directorul general al casei centrale a asigurărilor sociale, va pleca zilele acestea în străinătate pentru cumpărarea medicamentelor necesare caselor cercuale din Transilvania și Banat, însoțit de d-nii dr Presbeanu, dir. serviciul sanitar al C sei centrale și Gh. Oprea, șeful depozitului de medicamente al Direcției generale din Cluj.

*

S'a deschis la Chișinău prima ședință a comisiei parlamentare de anchetă în Basarabia. A prezidat d-l N. Alexandri.

*

Direcțiunea *Institutului pentru studiul istoriei române* de pe lângă Universitatea din Cluj, face cunoscut persoanelor doritoare a se pregăti pentru cercetări istorice că în semestrul de iarnă al noului an școlar va ține pe seama acestor persoane cum și a studenților, în mod gratuit, următoarele lecții:

Prof. Al. Lăpădatu— *Exercițiil practice de paleografie română*, Sâmbătă de la 5—7.

Prof. N. Bănescu — *Exerciții practice de limba greacă modernă* (pentru începători).

Ziua se va fixa în înțelegere cu studenții.

Prof. I. Lupaș — *Lecturi practice de diplome ungaro-latine*, Miercurea, dela 9—11.

Inscrierile se primesc între 1—10 Octomvrie, dela 3—5 p. m, în localul Institutului (lângă cancelaria Administrației Universității), unde se vor ține și lecțiunile anunțate.

*

A fost sancționată și publicată în „Monitorul Oficial" de eri legea prin care guvernul este autorizat a ratifica și a face să se execute tratatul de pace, împreună cu anexele lui, încheiat de puterile aliate și asociate cu Austria, în Saint-Germain la 10 Septemvrie 1919 precum și tratatul asupra minorităților, semnat la Paris la 9 Decembrie 1919.

In urma recomandațiunei dlui director N. T. Ionescu, delegatul direcțiunei generale a statisticei, au fost numiți la serviciul regional de statistică din Cluj, domnii: N. Istrate, în funcțiunea de redactor pentru statistica agricolă; G. Mureșeanu, registrator-arhivar; Ioan Kazintzi, verificator; Pavel Codru, împiegat cl. I și dra Maria Toth, împiegată cl. II dl Director Ionescu a plecat la București, spre a propune noi numiri.

*

Corespondentul lui Petit Parisien la Praga scrie că dl Mazaryk președintele Ceho-Slovaciei a declarat că s'a pus de acord cu dl Venizelos în ultima sa călătorie la Paris asupra principiilor de organizare a Eurodel Centrale și a Balcanilor.

*

Au fost numiți la biblioteca Universitară din Cluj dnii Olimpiu Ghiță, profesor secundar în postul de bibliotecar: E. Barbul director general al bibliotecei.

*

Mâine 30 Septembrie se va judeca în fața Curții Marțiale a Corpului VI. de armată, în localul Cercului militar, procesul locot. Romano, din jandarmi, acuzat de abuz de putere în exercițiul funcțiunei.

Procesul prezintă o deosebită importanță prin atmosfera ce s'a creiat în jurul acuzatului ca și prin interpelările făcute în Cameră în această privință de către câți-va deputați bucovineni.

Desbaterile vor da la lumină lucruri importante.

Acuzarea va fi susținută de dl căpitan Petrescu, comisar regal, iar apărarea va fi reprezentată prin d-nii Vintila Petala, advocat, fost procuror la Curtea de Apel din Cluj și dr S. Fabius, fost Comisar regal.

*

Dl Colonel Virgil Economu fostul comandant al brigăzei 18-a infanterie din Timișoara a fost numit șef de Stat Major al Corpului VI. de Armată, D-sa și-a luat postul în primire Duminecă 26 Septembrie.

Lipsa de învățători

Dintr'un articol din „Viitorul" al dlui I. Valaori:

Iată de ce trebuie să ne preocupe serios faptul că un mare număr de copii cari ar trebui să urmeze scoala primară, vorbind numai de Regatul vechi, rămân pe din afară din cauza lipsei de localuri și de învățători.

La o populațiune școlară de 1030300 copii în vârstă de școală dela 7—14 ani, socotind câte 50 elevi de învățător, ne-ar trebui 20592 de învățători, sau 2392 institutori la orașe și 18204 învățători la sate. Astăzi dispunem numai de 1610 institutori la orașe, din cari 128 sunt suplinitori și de 12775 învățători la sate din cari 4722 sunt suplinitori, Așa dar pentru nevoile momentului ne-ar trebui încă vreo 6500 de învățători.

Prin adăogarea acestor posturi de învățători și printr-o activitate neîntreruptă, luminată și patriotică a acestora vom putea face să nu clocotească prin sate tot felul de fermenți cari împiedică o propășire liniștită, sănătoasă și temeinică.

Renumita spălătorie chimică „Unio"

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 103. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Știri de peste hotare

Propaganda bolșevică

Cu ocazia sosirei la Copenhaga a bolșevicului Finkelstein zis Litvinoff, ziarul *Tidens Tegn* publică o serie de documente și hotărîri secrete ale ședințelor comitetului central executiv al Internaționalei a III stabilind că aceasta a pregătit o revoltă mondială, s'a hotărât organizarea în toate țările de detașamente supuse disciplinei militare, stabilirea de depozite de arme, sistematizarea informațiunilor, și organizarea grupurilor locale în stare de a lua puterea odată cu izbucnirea revoluției.

Ziarul dă o serie de informații tehnice asupra realizărei acestui plan de revoluție mondială, arătând ca acuma se urmează cu activitate înființarea depozitelor de arme.

Mișcările antibolșevice

Cu toată închiderea frontierelor, sosesc vești în ce privește revoltele antibolșevice din diferitele părți ale Rusiei. S'a primit la Ministerul de răsboi englez informații arătând că adversarii regimului bolșevic desfășură o mare activitate la Nikolaiew și în alte provinci din sudul Rusiei. In Ucraina elementele ostile dominației bolșevice se agită din ce în ce mai mult. Dacă ofensiva generalului Wranghel reușește să împedice guvernul Lenin să ajungă la provinciile producatoare de grâu, atunci se crede că va izbucni o revoltă puternică în toata Rusia și regimul bolșevic va fi distrus. Din aceasta cauză face sforțări disperata să lege relații comerciale cu oricine.

Revendicările minerilor englezi

In urma Conferinței ținute la Board of Trade între biroul federației minerilor și sir Robert Horne, se pare că s'a găsit o bază de discuție. Noile propuneri prezentate de mineri și pe baza cărora se vor începe negocieri, sunt următoarele:

1. Mărirea imediată a salariilor fără o ridicare coresponzătoare a prețului cărbunelui întrebuințat în Anglia. 2. Constituirea unei curți de anchetă competentă și imparțială pentru a vedea dacă nu-e posibilă reducerea prețului cărbunelui pentru consumul interior. Acest tribunal va trebui să depuie raportul până la 31 Octomvrie și guvernul să se oblige a adopta concliziunile lui. 3. Instituirea unei comisiuni de anchetă pentru a defini cauzele scăderii producției și a propune mijloacele de îndreptare. 4. Minerii primesc propunerile de controlul cărbunelui.

Neînțelegerea există încă pe chestiunea măririi salariilor, pentrucă guvernul nu vrea să acorde supremația, decât după anchetă și nu imediat.

Divirgențe mai există și în ce privește prețul cărbunelui, pentru trebuințele interne, guvernul declarând că nu poate să accepte nici comisiunea de anchetă, nici modificarea prețului de vânzare, decât cu unirea parlamentului.

Un vapor fantomă pe marea Baltica

Invitată să pa äsească teritorul și apele teritoriale ale Norvegiei și îndezirabil în Suedia, Anglia, ne primind până acuma viza germană solicitată, delegația sindicatelor bolșevice a hotărît să plutească pe marea Baltică.

Vaporul ei *Sulbotnik* s'a oprit rând pe rând în porturile norvegiene Trondhjem, Bergen și Hvaler. Suspectat pretutindeni, vaporul Sulbotnik a plecat spre o destinație necunoscută ca un adevărat vapor fantomă purtând pavilionul roș al republicei federative socialiste a sovietelor.

Vaporul poartă douăzeci și doi de reprezentanți ai sovietului internațional al sindicatelor, douăzeci de marinari și un interpret scandina care se pretinde doctor în filosofie.

Poliția norvegiana certifică că vaporul e încărcat în abundență cu arme și muniționi, cu broșuri de propogandă și șease milioane și șase sute de mil de franci în aur.

Și un astfel de vapor purtând o bandă de agitatori. aur furat și desfășurând drapelul revoluției navighează nesupărat pe Baltică, cu toate că are toate calitățile de a fi tratat ca un vas de pirați.

Poziția cabinetului turc.

Ministerul finanțelor obținând dela Cassa de împrumut a orfanilor un avans de 400.000 lire turcești contra hipotecărei unor imobile, a început se plătească lefurile funcționarilor și militarilor. Criza a fost evitată deocamdată și poziția cabinetului întărită.

Vizor Damad Ferid continuă să se bucure de încrederea Suveranului; svonurile cari au fost respândite relativ la o criză ministerială sunt inexacte.

Marele vizir trebuie să obție ratificarea tratatului de pace și să pacifice Anatolia.

Cei cari și-au pierdut tronul

Evinementele războiului s'au terminat prin a arunca dela cârma popoarelor acele elemente cari au contribuit în cea mai mare măsură la provocarea războiului mondial. Terenul lor de activitate l'au scăpat, iar ambițiile lor nerealizate îi îndeamnă la organizări de unde să-și arunce principiile lor în mijlocul masselor pe cari le-au dominat, ca prin aceasta să-și recâștige pozițiile pierdute. Faimoasa „Mitteleuro a“ mai e reprezentată prin o mână de oameni nauf agiați cari — după cum anunță ziarele elveține — s'a întrunit într'o ședință secreta în Lucerna în frunte cu grofu Berchtold și au discutat posibilitatea recâștigării tronului pierdut al Austriei pentru fostul împărat Carol. Au luat parte la aceasta ședință și delegații societăților monarhiste din Germania — cari reprezintă o a doua extremitate în luptele politice interne, față de tendințele bolșevice.

Și pe când secondanții „exkaiserilor“ din interese personale caută să-i reîntroneze, fratele fostului impărat Carol, principele Max, continuă în Berna cu cea mai mare vehemență lupta în contra reîntronării fratelui său.

Militariștii germani se agită

Cu toată victoria polonează naționaliștii își continua propaganda și se mângâie de nereușita combinațiilor clădite pe succesele bolșevicilor, constatând redeșteptarea patriotismului la germani.

Generalii marelui răsboi au participat la celebrarea capitulării Sedanului și au vorbit pentru unirea tuturor cetățenilor pentru a pregăti revanșa. Dar ei nu se mulțumesc cu vorbe.

După Ludendorff care s'a fixat la München, generalul Letow Varbeck i-a urmat pilda. Aceasta a declarat că Bavaria e în fruntea mișcării naționaliste și nu va ingădui dezarmarea oamenilor cinstiți pe când cele mai rele elementele sunt în armată. Von Lettow-Varbeck e ostil bolsevizmului sub orice formă. Ofițerii fostei armate rămași în Reichswehr, declară că desființarea serviciului militar obligatar nu-i decât trecătoare. In fiecare formație militară se păstrează cu sfințenie drapelele fostelor regimente pentru a le fi redate odată cu reinființarea lor. Unele companii de elită poartă numele corpului dispărut.

In ce privește predarea armelor la nu va da rezultatul dorit, de oarece numai câțiva burghezi pașnici vor da ascultare legii.

Atât naționaliștii cât și extremiștii își vor păstra armamentul și vor preda arme vechi și mitraliere stricate.

Toți ofițerii cari au făcut războiul doresc revanșa și fac propagandă în acest sens printre foștii lor soldați. „Trebuie, spun ei, să avem o armată solidă contra comuniștilor și acest nucleu va permite mai târziu incadrarea națiunei armate care n'a putut să uite experiențele celor patru ani de răsboi.“

Guvernul nu îndrăznește să se atingă de ofițeri. Ei pot purta vechea cocardă imperială.

Polonia și relațiile româno-ungare

Prințul Sapieha, ministrul de externe al Poloniei, a făcut corespondentului ziarului maghiar *As Est*, declarațiuni importante din cari extragem pasagiile următoare privitoare la România:

„Nu uitați, a zis prințul, că Ungaria este astăzi extrem de slăbită. Ea este obligată să întrețină cu România relații de vecinătate cari să poată da satisfacție ambelor state. Nu e multă vreme de când am stat de vorbă cu diplomații români cu cari am discutat și despre Ungaria. Toți mi-au declarat că trebue neapărat să se găsească un „modus vivendi“ între Ungaria și Romania. Interesele Poloniei și României sunt prea comune pentru că noi să ne putem separa pentru motive de sentimentalism. Pe de altă parte Ungaria nu va putea trăi veșnic pe picior de răsbol cu România. Trebue ca dânsa să ia în considerație situațiunea actuală și să caute calea care o va conduce la o înțelegere ungaro-română. Repet că este în interesul Ungariei să întrețină raporturi de vecinătate convenabile cu România. Aceasta este baza pe care s'ar putea produce o apropiere ungaro polonză.

Imprumutul francez în America

Banca Pierpont Morgan din New York arată condițiunile în care consimte să împrumute statul francez cu 100 milioane de dolari pentru a-i ajuta să completeze cele 250 milioane dolari datorite a căror scadență vine la 30 Septembrie.

Condițiunile sunt următoarele: Dobânda 8% plătibilă la 15 Septembrie a fiecărui an, amortisarea datoriei în 25 de ani. Titlurile emise la New-York sunt de 500 și 1000 de dolari și au fost subscrise în întregime de un consorțiu de bancheri.

O parte din cele 250 milioane de dolari pe care Franța le va plăti, era datorită de Rusia, dar aceasta fiind în stare de faliment, Anglia și Franța și-au asumat plata datoriei to ale contractată solidar. Imprumutul contractat nu era un împrumut de la Stat la Stat, ci unul contractat de Statele engez, francez și rus de la bancherii americani. Astfel se explică condițiile oneroase în care au făcut noul împrumut. Națiunea americană reprezintată prin guvernul și parlamentul său s'a arătat mai generoasă decât bancherii americani. căci nu a cerut Franței să i verse până acuma un ban din dobânda în rumuturile de Stat făcute în timpul războiului.

Ultime informații

Principele moștenitor Carol sosește astăseară la București. A. S. R. a fost întâmpinată aseară la Timișoara de către d-nii general Văleanu, ministrul Comunicațiilor și general Macri, directorul C. F. R.

*

Ministerul de Justiție a pus în vedere președinților de tribunale din Ardeal și Bucovina că sunt obligați a purta semnele distinctive în orele de serviciu după cum urmează: judecătorii Curților de apel, panglica roșie cu cataramă de argint și cei de ocol panglica tricoloră cu cataramă de argint.

*

Comisia parlamentară dela Lucrări Publice a ținut o ședință pentru studierea regimului apelor.

*

Pe vaporul *Telemacos*, sosit în portul Brăila, s'a descoperit o contrabandă de ruble în valoare de 5 milioane.

Sovietele au cerut să se facă un plebiscit în Basarabia.

*

Bandele de comitaggi bulgari terorizează populația din Cadrilater, făptuind zilnic omoruri.

*

In ultimul timp am avut durerea să înregistrăm câteva accidente nenorocite în aviație. Incă o victimă vine să se adaoge la șirul destul de lung al celor morți din accidente de aeroplan.

Este vorba de Locot. Ciohodaru care pe când pilota un aparat deasupra Câmpului de aviație Pipera, a căzut dela o înălțime de 30 metri Rezervoriul de benzină a explodat și nefericitul aviator a fost carbonizat.

*

Creva dela atelierele C. F. R. din Galați a încetat.

*

Dl Octavian Tăslăoanu a plecat eri în Banat.

TELEGRAME

Criza minieră din Anglia

Horsea, 26 Septembrie

Anglia respiră mai ușor decând s'a aflat, că greva minierilor a fost amânată.

Ziarele fac comentarii asupra modului in care au fost conduse negocierile dintre guvern și lucrători. In aceste negocieri rees trei figuri principale: Sir Robert Horne, ministrul de comerț, Robert Smille, conducătorul minierilor și Lloyd George.

Lucrătorii de cale ferată și cei de transport sunt și dânșii bucuroși cu privire la amânarea grevei.

Tomas, secretarul lucrătorilor de cale ferată, are mari speranțe că o împăciuire definitivă va fi realizată în cursul săptămânei și arată că în actualele împrejurări este datoria fiecărui de a lucra în interesele păcei.

Supt aceste auspicii, Lloyd George spune că minerii vor primi nu numai ceeace au cerut, poate chiar mai mult. Anglia și aliații săi vor beneficia deasemenea în urma măririi producțiunei cărbunilor.

Studenți români la Versailles.

Lyon, 26 Sept.

Cei 130 studenți români cari, sub conducerea a șase profesori dela facultatea din Iași, au venit să viziteze câmpurile de luptă din Franța, au fost simbătă oaspeții orașului Versailles.

Condițiile de pace ale Polonezilor.

Nauen, 26 Sept.

Condițiile de pace polone cer cu deosebire imediata încetarea ostilităților, retragerea bolșevicilor în dosul așa zisei linii a lui Pilsudski, fixarea forțelor armate reciproce prin clauzele tratatului și controlul polon asupra drumului comercial Bialystok-Grajewo.

Contra propunerile Rușilor.

Nauen, 26 Sept.

„Frankfurter Zeitung“ anunță din Riga. „In ședința de Vineri delegatul rus Joffe a făcut următoarele declarațiuni: Rușii renunță la toate cererile lor de mai înainte, care au fost declarate de Poloni în Minsk ca inacceptabile. Ei propun o pace preliminară și armistițiu pe baza liniei înspre răsărit de linia Carzon și Galiția Orientală. Aceasta ar fi punctul cardinal. In același timp se cere plebiscitul în Galiția răsăriteană. Aceste propuneri sunt valabile până la 10 Octombrie. Este vorba acum de a vedea cât de scump vor vinde Polonii liniștea armelor. Intermediarii ruși pun în perspectivă o apropiată pace definitivă.

Partidul socialist german din Cehoslovacia și Mica Antantă

In adunarea națională cehoslovacă s'a discutat cestiunea alianței dintre România, Cehoslovacia și Jugoslavia. După expozeul ministrului de externe Benes, a luat cuvântul dr Heller, un reprezentant al socialiștilor germani din Cehoslovacia, declarând între altele, următoarele: „Punctul nostru de vedere față cu orice politică de alianțe este următorul; Istoria o dovedește, că orice politică de alianțe este greșită. Nimic nu promovează mai mult politica războinică ca încheiarea de alianțe. Politica de alianțe, ce au făcut'o statele europene — după părerea noastră — pe lângă tendințele imperialiste, au fost o cauză principală a războiului. Noi am fi dorit, ca tânărul stat cehoslovac să nu facă politică de alianțe, care conține în sine pericolul unui nou răsboiu“.

Socialiștii germani și internaționala III-a

După o telegramă din Nauen, conducătorul partidului socialdemocrat independent, Crispien a făcut o declarație către membrii partidului, prin care recunoaște că s'a făcut o ruptură în partid și că o parte a membrilor disconsiderând orice disciplină de partid, s'au pus sub conducerea lui Damig. Acesta în ziarul comunist „Rothe Fahne“ (Drapelul roșu) somează pe membrii partidului să se asocieze la internaționala III.-a pecând Crispien e contra.

Salon de Manicure

Calea Regele Ferdinand 12 fosă Wesselényi Miklós-u.

Un proces senzațional

Crima contra siguranței statului a generalului Flohr și colonelului Kratoschwil.

Ziua II-a

Desbaterile încep la ora 3 p. m. când se procedează la interogatoriul acuzaților cari după cum era de așteptat au negat fără nici o restricție toate acuzările ce li s'au adus. Primul căruia i-se ia interogatoriul este generalul Flohr care cu un ton de o aroganță fenomenală declară sus și tare că conștiința lui nu e pătată de nimic și că așteaptă liniștit sentința care nu poate fi decât achitarea. Neagă orice acuzare care i-se aduce că ar fi fost în oarecare legătură cu Birta sau cu vre-unul din acuzații din complotul dela Oradea-Mare sau Timișoara. Cere să fie confruntat cu oricare din acuzații dela Oradea spre a se stabili adevărul afirmațiilor sale. Interogatul continuând spune că la 8 Ianuarie a venit dela Budapesta un ofițer care i-a comunicat ce va face guvernul ungar în cazul când trupele române se vor retrage din Debrețin. Cere să fie judecat din punct de vedere al dreptului internațional art. 4. Spune că Debreținul a fost tot timpul al Ungariei și ca atare el era cetățean ungur. „Eu nu am lucrat contra armatei române sau a statului român ci în calitate de cetățean ungur fiind în Debrețin, oraș unguresc am lucrat pentru interesul țării mele."

Urmează interogatoriul colonelului Kratoschwill. Acesta neagă acuzarea care i-se aduce cum că el ar fi fost însărcinat cu organizarea gărzilor albe în una din cele două regiuni în cari ar fi fost împărțit Ardealul.

„La percheziția ce mi s'a făcut nu sa găsit decât niște acte ale diviziei mele cari-mi vor servi foarte mult atunci când întors în Ungaria va trebui să justific de ce am depus armele și m-am predat armatei Române cu toată divizia mea."

Urmează interogatoriul lui Boroș Giula care în foarte puține cuvinte afirmă cu glas răspicat că nu recunoaște nici una din faptele care i-se impută de acuzare.

Acusatul Kasony declară că fiind bolnav de nervi și neavând bani, să meargă la Budapești s'a stabilit în Cluj ca să se întremeze. Neagă acuzarea care i se aduce cum că ar fi îndemnat populația să cumpere arme dela soldații români, și termină, zicând că are încredere și așteaptă liniștit sentința.

La întreruperea pe care o face dl Comisar regal spunând că deasupra porței dela casa acuzatului într'o ladă secretă s'au găsit multe arme și că conform declarației făcută de tatăl acuzatului armele ar fi fost puse acolo de acuzat, acesta declară că armele nu erau puse de el, că nu știa de ele și că nu înțelege ce ar fi putut face pe tatăl său să spuie cele ce a spus. Termină spunând „sunt cu sufletul curat."

Urmează interogatorul individului Pécsi Pál, căruia i-s'a făcut o vizită medicală de către dl dr Ureche de oarece se presupunea că are oare care insuficințe mintele și ca atare ar putea fi caz de iresponzabilitate pentru faptele sale. Acesta declară că venind dela Târgul-Mureș în spre Cluj, în apropiere de Apahida a sărit din tren, ca să scape de bătăi (zice el) și că a plecat la Budapesta spre a se duce duce la Horthy ca să spună durerile Ungurilor din Ardeal, dar că n'a fost primit (sic).

Comisarul Regal citește declarația scrisă a acuzatului în care spune că a fost la Horthy — deci se contrazice. La acestea acuzatul spune că declarația a dat'o de frica bătăilor. Se întroduce în ședință dl profesor Ureche care spune că Pécsi Pál este bolnav de „psihoză alcoolică", și ca atare susceptibil de o oarecare degenerescență mintală. Declară că e greu să spui dacă Pécsi Pál poate fi complect responsăbil până la o oarecare limită.

Ședința se suspendă pentru 10 minute după care urmează depozițiile martorilor începând cu martorii apărărei.

Capitanul Iliescu la întrebarea comisarului regal relativ la cele ce știe despre generalul Flohr declară că e informat ca Flohr era șeful de organizare a unei forțe cu tendințe dușmănoase nouă, Martorul mai declară că 12 zile înainte de arestare Flohr a fost absent din Debrețin iar după ce familia sa a fost arestată s'a întors înapoi spunând că a fost la tăiat lemne într'o pădure.

Reîntors în oraș, a fost arestat iar familia să pusă în libertate.

Urmează depoziția martorului *Tamași Tibor*, care spune că în ziua de 24 Ianuar 1920 a venit din Budapesta cu niște scrisori din partea Maiorului Simonfalvi șeful M. C. general al lui Horthy pentru a le distribui în Ardeal la niște cunoscuți al lui pe care nu i am cunoscut.

„Instrucțiunile date de maiorul Simonfalvi le-am scris pe 3 foi de hârtie cari sunt la dosar. Ajuns la Debrețin m'am dus la generalul Flor dela care eram însărcinat să iau niște rapoarte spre a le duce la Budapesta. Martorul mai declară că a adus niște instrucțiuni scrise pe pânză pentru căp. Boroș, că a adus semnele de recunoaștere (parola) pentru fiecare județ care să servească celor-ce voesc să se pună în legătură cu șefii organizației. Martorul mai declară că era însărcinat să spuie lui Kasony să stee în strânsă legătură cu Turzo.

La întrebarea foarte bine plasată a distinsului advocat Oprea — ce l'a determinat pe martor să divulge secretul acuzaților și ce atare să facă un serviciu României? Martorul declară că aceasta n'o poate spune. Apărarea cere ședință secretă, la care d Comisar regal se opune. Curtea întrând în deliberare admite ședința secretă care ține cam 25 minute după care se suspendă ședința.

Rechizitoriul

E inutil a mai relata pe larg conținutul rechizitoriului de oare ce aproape tot ceea ce a fost spus în ordonanța definitivă pe care am publicat-o deja, s'a repetat in rechizitoriu.

Dl comisar regal începe prin a face un istoric al mașinațiunilor maghiare în Ardeal.

Apoi în ceace ce privește susținerea vinovăției generalului Flohr dl Comisar Regal dovedește imposibilitatea afirmației lui Flohr, cum că atunci când a lipsit din Debrețin, ar fi fost la pădure ca să taie lemne, când de fapt Flohr a voit să dispară simțindu-se descoperit și numai în urma faptului că familia i-a fost arestată s'a răsgândit și s'a reîntors la Debrețin unde a fost arestat.

In ceea ce privește pe acuzatul Kászony dl comisar regal spune că de oarece nu s'a găsit nici o dovadă precisă la el, lasă la aprecierea curței să se declare în chestiune de a se ști dacă Kászony e vinovat sau nu.

Acelaș lucru îl spune și despre acuzatul Ányos Aladár.

In ceeace privește pe Kratoschwil dl Comisar regal spune că singura dovadă foarte puțin serioasă, despre vinovăția lui Kratoschwil, e afirmația lui Pécsi Pál care spune că Horthy l'a trimes să se înțeleagă cu Kratoschwil.

In privința acuzatului Turzo, dl Comisar regal spune că dovezile de vinovăția acuzatului sunt foarte puțin serioase. Acelaș lucru și despre acuzatul Pecsi Pal care e semi-responsabil.

Revista presei

Pădurile noastre și străinii.

Din *Viitorul*:

Intreprinderile streine, cari tind să acapareze pădurile mari românești, nu găsesc la ministerul domeniilor o preocupare a interesului general de păstrare în favoarea economiei naționale a unor atari bogății, ci dimpotrivă încurajări și un regim de bunăvoință, pe care îl favorizează într'o mare măsură și valoarea scăzută a leului nostru. Imprejurul unora din aceste societăți streine s'au adunat toate elementele vrășmașe Statului român, foști funcționari austro-ungari, cari au refuzat depunerea jurământului, foști ofțeri, foști primari și prefecți unguri, cari sunt „camuflați" în societăți pretinse aliate și care găsesc la ministerul domeniilor cel mai larg sprijin. Domnește și la ministerul domeniilor, cași la acela al externelor, concepția greșită că această politică de largi concesiuni poate să aducă țărei vreun folos.

In ce ne priveste, ne facem din nou datoria de a denunța opiniei publice această nenorocită politică, cerând cu insistență orientarea ei spre ocrotirea intereselor naționale.

România și conferința dela Bruxelles.

Este clar astfel că sub aparența unui câștig meritat, statele mici participante la această conferință, nu vor avea de cât ocaziunea de a constata cum sunt chemate pentru a li se lua socotelile. Implicit deci, participarea României va avea acelaș rezultat pentru ca și de acea, delegațiunea română are datoria de a rezista amestecului străin în chestiunile și problemele ce ne privesc. Si după cum politica cea mai utilă, și demnă și conformă intereselor românești, față de consiliul suprem era acea a rezistenței și a combaterei controlului politic, tot astfel față de controlul financiar al statelor mari, ce se proectează, atitudinea de rezistență și de apărare a suveranității depline a statului nostru, este cea mai bună.

Ridicarea economică a Europei Centrale

Statele Europei centrale se găsesc într'o situație economică și financiară aproape desperată. Nu numai Austria, unde lumea moare literalmente de foame, dar chiar și Polonia unde războiul ține și acuma. Ceho Slovacia, Serbia, România și Ungaria se lovesc de toate piedicile în încercările pe care le fac pentru a-și relua locul în târgul mondial. Pentrucă schimbul e depreciat nu pot să-și procure în străinătate alimentele și materiile prime indispensabile.

Trebuesc ajutate pentrucă existența acestor state formează una din bazele tratatului dela Versailles și fiindcă organizarea Europei așa după cum a croit-o acelaș tratat e bazată pe independență și capacitatea de dezvoltare ale acestora.

Pentru aceasta trebuie să li se facă avansuri în bani, materii prime și obiecte de prima necesitate. După semnarea păcei, s'a întrunit la Paris în Aprilie 1920 o conferință pentru a examina sub ce formă e posibilă ajutarea acestor state și în ce fel putea fi organizată avansarea creditelor necesare.

In urma acestei conferințe s'a creat de către Consiliul Societății Națiunilor o comisiune internațională pentru creditele ridicărei economice care trebuie să funcționeze ca comisiune permanentă pe lângă comisiunea financiară internațională.

Rezultatele obținute sunt interesante. A organizat noui credite de ajutorare și reconstrucție în sumă de 15 milioane lire sterline, sub forma de produse alimentare, materii prime și mijloace de transport furnizate de Danemarca, Norvegia, Anglia, Olanda, Suedia și Elveția.

Afară de aceasta comisiunea a invitat Statele din întreagă lum să arate totalul creditelor pe care sunt gata să le acorde, indicând în acelaș timp și sub ce formă (bani. alimente sau materii prime). După răspunsurile primite până acum. Argentina, Danemarea, Olanda, Norvegia, Suedia, Elveția. Anglia și Statele Unite vor avansa 172 millioane de dolari

In unele cazuri țările creditoare au exercitat drept 1 de a specifica țările care să se folosească de creditul acordat. De pildă Danemarea dorește ca creditul acordat de dânsa, sub forma de pește, vite, cai, brânză, margarină să fie repartizat între Austria, Ungaria, Statele baltice, Polonia, Ceho-Slovacia. Anglia pune la dispoziție tonaj pentru a aduce din Argentina păpușoiul pe care Austria îl cumpăra din Olanda. Elveția furnizează Austriei lapte condensat și brânza și vite.

Proectul nu-i încă destul de bine studiat în toate amănunțimele, totuși așa chiar cum este acum merită cea mai serioasă atenție. *Ped.*

Vinuri veritabile se pot cumpăra numai din marele depozit de vinuri a societății

„Comerțul român, societate pe acții Cluj"

strada:
Regina Maria 19.

◆ ◆

Litru 20—28 cor. Transport în oraș și provincie. Conform § 46 din statute 10% a profitului compete universității rom din Cluj. — Rugăm sprijinul on. public român

Comerțul român societate pe acții Cluj.

Joi seara 30 Septembrie apare

ECOUL

Comercial, industrial, financiar

foae bisăptămânală a intereselor economice, scrisă în limbile română și maghiară.

ECOUL va publica situația amănunțită a Bursei din țară și străinătate, cursul monetar prețurile pieței din Cluj, București și principalele centre.

ECOUL va înregistra transacțiunile comerciale și financiare.

ECOUL va da informații și lămuriri din și pentru viața gospodărească.

ECOUL va da o largă publicitate tuturor chestiunilor cari pot interesa rosturile comercianților, industriașilor și institutelor de credit.

ECOUL va avea cele din urmă, cele mai exacte și cele mai complecte date asupra comerțului, industriei și finanțelor din Ardeal, vechiul Regat și țările învecinate.

ECOUL apare Miercuri și Sâmbătă seara.

Redacția și Administrația: str. Universității 2. Telefon 214.

Simon József

Cluj,

Piața Unirei 20. Etaj. I.

Cel mai renumit Atelier în care se Confecționează pentru dame ori ce costume mateaux de Teatru din cele mai fine ștofe Englezești și franțuzești dupe ultimă modă. Se găsesc și Postăvuri. □

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

SE CAUTĂ toraras cu un capital mare pentru o intreprindere care există de 56 și care are local spatios situat la loc frecventat. Oferte se primesc sub numele (Mecanic) la Adm. ziar.

S'A PERDUT un cățel rasă „Spitz" alb curat, la bot cite o pătăcit o linte neagră de ambele părți. Răspunde la numele Bandi. Cine îl află va anunța pe Maior Bogdan, Str. N. Iorga 16 și onorar.

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

CAUT post după masă de la orele 2—8. Cunoscând toate lucrările de Laboratori Chimice și Farmacentice, având o practică de mai mulți ani. Adresa sub ziar Chimist.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafico, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

Vânzări și Cumpărări:

LA MAGAZINUL de manufactură Luca P. Niculescu Cluj, să găsesc de vânzare Lăzi goale.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

No. 27083.

Publicațiune

Comandamentul Diviziei II. Vânători având nevoie de 15 funcționari pentru serviciul de cenzură face cunoscut că doritori de a se ongaja în această funcțiune, să se prezinte la Comandamentul acesta la Biroul Informațiilor până în ziua de 25 Septembrie a. c. cu următoarele acte.

1. Act de naționalitate română.

2. Act de bună purtare eliberat de Primărie.

3. Certificat de absolvire a cel puțin 4 clase gimnaziale.

Condițiunile de salariu și serviciu se comunica la prezentare.

Sunt preferați tinerii din Județul Bihor.

D. O. Șef de Stat Major
Colonel C. M. Antonescu
Șeful Biroului Informațiilor :
Maior Milcescu.

Publicațiune

In bază jurnalului Consiliului de Ministrii No. 1619 din 22 Iunie 1920 și a Procesului Verbal No. 93 din 17 Septembrie 1920 ce vor vinde prin licitație publică orală, cu incepere dela 1 Octombre 1920 până la terminare, autorităților meseriașilor, propietarilor etc. materialele și vechiculele ruse din Parcul de Automobile Școala Iași, unde pot fi văzute zilnic între orele 9—11 a. m. următoarele:

a) 1. Camione reparabile Pachard 30. Perles 12, Whitte 5.

2. Camione F. bloc Pachard 18, Whitte 9.

3. Camione declasate Pachard 19, Perles 11, Whitte 29.

b) Camionete sanitar Whitte reparabile 7, F. bloc 2, declasate 13.

c) Turisine reparabile 1, declasate 5.

d) Deposite reparabile 1, F. bloc 3, declasate 4.

Șeful Parcului *Rus.*
Căpitan *Popescu Theodor*

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu
Centrala: **București,** str. Pitagora 20.
Sucursale: **Craiova și R.-Vâlcea.**
Furnisează orice mărime de Clopote numai de prima calitate.

„Cartea Românească"

SOCIETATE ANONIMA
CAPITAL 25.000.000 Lei.

Institut de editura, arte grafice și librarie, — București
CENTRALA: Bulevardul Aeademiei 3. SEDII: C. Sfetea Calea Moșilor 62—64 și Calea Victoriei 68, Ioanițiu, Str. Șelari 12,, St. Rasidescu Str. Paris 16.

Asortiment complect de cărți de școală, Pedagogie, Literare, Stiințifice Juridice, etc. Reviste literare, științifice, Jurnale politice și de mode române și străine. Articole de biurou, de desemn și pictură. Instalațiuni moderne de Arte Grafice, Tipografie, Zincografie, Liniatură mecanică și Fabrică de Confecțiuni de hârtie și carton.

A APĂRUT: **Catalogul Cărților Didactice pentru anul 1920—1921** (La cerere Catalogul se trimite gratis. Cărțile se pot vedea și consulta la principalele librării din toată țara).

Invățământul primar. urban și rural

Gramatici

Chelaru, Ghiață și Bratu I. ambele părți Lei 2.—
Ciorănescu și Stan partea I-a Lei 2, partea II-a „ 2·60
Dulfu P. și Cristescu F. partea I-a Lei 2, partea II-a „ 2·85
Haram V. partea I-a și II-a la un loc „ 3 —
Popescu, Spiridon și alții partea I-a și II-a la un loc „ 3·75
Balmuș I. V. partea I-a Lei 2·25 partea II-a „ 0·90
Cărți de cetire de Dulfu P., Chelaru Gh., Grădinescu Dr., Ghiață și alții, pentru Clasa II-a urbană Lei 8·25, Clasa III-a urbană Lei 7·50, Clasa IV-a urbană Lei 10·50, Divizia II-a rurală Lei 9, —, Divizia III-a rurală, Anul I Lei 8·50 Divizia III-a rurală, Anul II Lei 6·25.

Abecedare

Gârboviceanu P., Chelaru Gh. și Ghiață I. pentru Clasa III-a urbană Lei, 3·50 Clasa IV-a urbană Lei 4·—, Divizia III-a rurală Lei 5·75.
Rădulescu Petre și Moga I. Alexe pentru Clasa III-a urbană Divizia II-a și a III-a rurală (sus presă).

Aritmetici

P. Dulfu, C. Georgescu și I. Ghiață pentru Clasa I-a urbană Lei 2·85, Clasa II-a urbană Lei 2·40, Clasa III-a urbană Ldi 2·40, Clasa IV-a urbană Lei 3·30; Divizia I-a rurală Lei 1·65, Divizia II-a rurală Lei 3·30, Divizia III-a rurală Lei 4·85.
Paladi Beiu Maria pentru Clasa I-a urbană Lei 8·25, Clasa II-a urbană Lei 3, Clasa III-a urbană Lei 2·60, Clasa IV-a urbană Lei 4·25, Divizia I-a rurală Lei 2·25, Divizia II-a rurală (anul I și II) Lei 3·25, Divizia III-a rurală (Anul I și II) Lei 4·50.
Spiridon Popescu, Rădulescu P. I. și alții pentru Clasele I—II urbană și Diviziile I, II și III rurale (sub tipar).

Geografii

Biber I., Negulescu G. și Coman I. Cunoștințe Geografice, Județul Buzău și România pentru Clasa II-a urbană și Divizia II-a rurală.
Cristescu Fl, Județul Teleorman pentru Clasa II-a urbană și Divizia II-a rurală Lei 3·75.
Dulfu P., Cristescu Fl. România pentru Divizia II-a rurală Anul II Lei 2·75, România pentru Clasa III-a urbană și Divizia III-a Lei 4·50 Continentele pentru Clasa IV-a urbană și Divizia III-a rurală Lei 4·50.

Caete de Caligrafie

Negulescu Ștefan pentru clasele I—IV urbane și Diviziile rurale cu Lei 2·50 fiecare caet.
Biciulescu M. pentru Clasele I—IV urbane și Diviziile rurale cu Lei 2·50 fiecare caet.

Caet de Desemn

Biciulescu M. pentru Clasele I—IV urbane și rurale cu Lei 1·90 fiecare caet.
Grigorcea R. pentru Clasele I—IV urbane și rurale cu Lei 1·90 fiecare caet.

La cerere se trimite Catalogul General al Edituril literare, științifice și didactice.

Abonamente pentru Preoți și Invățători se fac cu preț redus, adecă
100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Cel mai eftin izvor de delicatese și coloniale în engros și detail la
Ioan Pop
Calea Victoriei No. 2,

Banca Centrala pentru Industrie și Comerț s. p. a. Cluj.

Convocare

Domnii acționari și Băncii Centrale pentru industrie și comerț s. p. a. Cluj, sunt convocați în Adunare Generală extraordinară în localul Camerei de Comerț din Cluj, pe ziua de Joi în 14 Octomvrie a. c. la ora 9 a. m.

Ordinea de zi:

1. Hotărâri fuziunii cu institutul de credit și economii „Hațiegana" din Hațieg și cu institutul de credit și economii „Lumina" din Sibiu.

2. Schimbarea articolelor următori din statute: 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 33, 34, 36, 38.

3. Votarea statutelor fondului de penziune a funcționarilor.

Domnii acționari cari doresc a lua parte la această adunare generală, sunt rugați a se prezenta deja la 8 ore, spre a se inscrie și legitima.

Cluj, la 26 Septemvrie 1920.

Consiliul de Administrație.

S'a perdut

un cățel rasă „Spitz" alb curat, la bot cîte o pătăcit o linte neagră de ambele părți. Răspunde la numele Bandi. Cine îl află va anunța pe Maior Bogdan, Str. N. Iorga 16. și onorar.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Fără obligațiune de cumpărarea.

VIZITAȚI DEPOZITUL FABRICEI DE GHETE „HERCULES"

Cluj, Strada Calea Regele Ferdinand (fost Wesselényi-utca) No. 3,

unde să află

ghete toată formele moderne,

vă veți convinge de eftinirea prețurilor și durabilitatea incălțămintei.

◆

Vânzarea engross cu preț redus.

Fără obligațiune de cumpărarea.

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ştofe de lână · Pânzeturi
Mătăsuri · Linoleum
Veloururi · Preşuri-Covoare
Mouselinuri · Barcheturi
Ştofe p. plăpumi · Zefiruri

Reion de Incălţăminte fină.

„CLUB" SOC. PE ACŢIUNI.

Ghete se găsesc loco.

Detail: Hoffmann magazia de ghete Calea Regele Ferdinand
Stern Simon magazia de ghete Strada Regina Maria
Engros: Strada Szép No. 3.

Confecţiuni pentru Dame

ultimele modele Franţuzeşti şi Englezeşti execută promt şi constincios
□ □ □ Atelierul

Telefonul 943.

Jakab Géza
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2. ◆

Indig Mór Piaţa Unirii No. 19.

Confecţionează costume de dame după ultima modă englezeşti şi frantuzeşti, cu preţuri convenabile şi în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitura după ultimă modă şi
□ □ Depozit de ştofe. □ □

Banca Românească

Societate Anonimă pe Acţiuni.
Capital 160.000.000 lei.
Bucureşti, Strada Smârdan No. 5.
Suc. Timişoara Str. Vasile Alexandri 1.

ORICE OPERAŢIUNE DE BANCĂ IN GENERAL: Cumpărări şi vânzări de efecte publice, avansuri pe deposite de efecte publice şi ori ce transacţiuni financiare; conturi curente şi emisiuni de acesori de Credit pentru orice ţară; participaţiuni industriale şi comerciale.

Sucursale: Bălţi, Bazargic, Constanţa, Galaţi, Tulcea, Chişineu, Cernauţi, Timişoara, Arad, Izmăil.

Primeşte depuneri spre fructificare.

Se primesc **pălări** spre transformare cu preţuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

Renumită Fabrică de Trăsuri
Szeszák
Fondată la 1870 **Cluj**
Str. Malom No. 12
are şi Garaj.

De vânzare

sau de predat: Institut Medicial cu Maşini şi instrumente medicale din cauza de retragere. Institutul înfiinţat la 1900

A se adresa sub „Mecanica" la administraţia.

Revista Ramuri
Craiova.

In editura Societăţei Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărţi didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. şi III. băeţi şi fete.
Marin Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. şi „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. şi II. sec.
Ş. Spulbereanu „Cetire" cl. II., III. tip. urban şi „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa:
„Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

Caută depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat şi Bucovina Condiţiuni avantagioase □ □ Administraţia.

De vânzare

Una masină de scris marca Remington în bună stare eftină.

Adresa la ziar.

Căutăm

un incasator pentru Cluj bine retribiut. Ase adresa la Administraţia ziarul Infrăţirea. ◆

BERTALAN ŞI GYARMATI

CROITORI pentru haine bărbăteşti
Calea Regeie Ferdinand 11, etaj I.

Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase. Deposit de ştofe.

LA MAGAZINUL DE MODE

Văduva Nagy József, Str. Bolyai No. 4.

Au sosit Pălări de dame de postav şi velour după ultimă modă cu preţuri convenabile.

Lukács Alexandru

Calea Victorii No. 47.

Blănărie execută ori ce lucrări din această branşă în timpul cel mai scurt cu preţuri cât se poate de eftine de asemenea vopseşte în negru ori ce blănuri garantând. □ □

„Terra"

clei de omide (Brumata)

uns pe o hârtie şi lipit 1/2 m. imprejur pe trunchiul pomului, garantat apără contra tuturor omidelor. Se află de vânzare la

Laboratorul chimic „Terra"
Str. Bartha Miklós 13. Cluj.

A sosit mare transport de tot felul de mărfuri de manufactură

la Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,

HORA ŢĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány".

S'a pus în vânzare cu mari reduceri de preţuri tot felul de mărfuri. Vânzare engross şi endetail.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 48 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Sâmbata 2 Octomvrie 1920

Infrățirea

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaș II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

E TIMPUL!

In diferite ziare și reviste, oameni competenți și conducători ai diferitelor servicii publice de mare importanță, dau alarma, că trebile acelor servicii sunt aproape cu desăvârșire compromise din cauza atitudinei dușmănoase și antipatriotice a muncitorimei.

Este de imensă gravitate, de exemplu, articolul apărut în „Infrățirea" Nr. 42 din 29 Sep. a.c. sub titlul „Sabotajul dela C.F.R." Directorul General al acestei instituțiuni, declară pe față într'un interview acordat unui ziar din Capitală, că materialul rulant de la C. F. R., din cauza sabotajului și nesupunerei lucrătorilor de la ateliere este într'o stare deplorabilă, — că lucrătorii, cei mai mulți străini, declară, că nu recunosc statul român, nu iau în serios și nu execută ordinele date și dacă lucrătorii vor continua să se poarte ca și până acum în curând nu vom mai putea pune în mișcare un singur tren.

Nu mai pomenesc și de celelalte strigăte de alarmă. Prea sunt triste și descurajatoare.

Avem deci a face nu cu vreun articol de ziar, scris poate în fuga condeiului vreunui observator grăbit, necăjit, păpit, (cine nu e „păpit" azi la C. F. R. ?), ci cu declarații cumpănite isvorîte din adânca examinare a împrejurărilor din adânca cunoștință a spiritului ce domnește la C. F. R, declarațiuni făcute în mod public de factorul cel mai important al acestei ramuri de activitate și progres a Statului, cea mai importantă dintre toate,

Și dacă adaogăm apoi la aceste declarațiuni, făcute în public și rapoartele și plângerile oficiale ale conducătorilor celorlalte ramuri de industrie și de izvor de venituri ale Statului? Cine nu știe, ce se petrece la minele de cărbuni, la minele celelalte ale Statului, la fabricile și minele de sare ale monopolului?

Ce să mai zicem de starea în care se găsește industria particulară? In condițiile de azi mai poate ea exista?

Aceste sunt faptele. Cari sunt acum cauzele?

*

De mult și cu drept cuvânt s'a spus, că războiul mondial, deslănțuit cu atâta furie și vărsare de sânge, a fost mai mult „o revoluție socială", decât un război. Ani de-a rândul, spiritul încătușat al celor de jos oprimați și fără cultură suficientă, a plutit într'o atmosferă de deplină libertate și în deplină lipsă de grije a zilei de mâne. Unii trăiau. bine sau prost, pe spinarea budgetului Statului, fără nici o grije a viitorului, așteptând ca totul să le vie de-a gata; alții trăiau din jafuri, mai ales soldații și prizonierii din Rusia cai străbăteau în lung și lat imperiul dela Odesa la Archanghelsc, dela Siret până la Wladivostok, neascultând de nimeni, decât de vocea bestiei din om.

Alții trăiau, în belșug, din speculațiuni și din jafuri, fără ca organele de control să fi fost în măsură a le cere socoteală. Numai puțini, caractere cinstite, trăiau onest din munca lor, și aceștia o duceau greu de tot, și în cele mai multe cazuri trăiau eclipsați, izolați, neobservați, ba în multe cazuri erau considerați de incapabili, — de proști.

Autoritățile superioare, până la capetele încoronate ale Statelor, și-au suspendat activitatea de bună gospodărie și de control: s'a permis mulțimei ori-ce, numai să o poți duce la războiu! Lozinca a fost: lupta! vărsarea de sânge!

Azi așa, mâine așa, până ce s'a infiltrat în spiritul public acea veleitate de independență desăvârșită, care nu mai vrea să știe de legi, de datorii cetățenești, de frică de autoritate, și cu atât mai puțin de frica de Dumnezeu.

Bine înțeles că planul a căzut, țara a trebuit să sufere și mai mult însă în spiritul celor de jos, al „proletariatului", s'a încuibat dorința de a distruge societatea în care unii, prin munca lor, alții prin noroc sau moștenire, au ajuns a poseda averi mai mari.

Trebue dar să recunoaștem, că prima și cea mai importantă cauză a destrăbălării de azi este: spiritul de dezordine, lipsa de respect față de legi, dorința de a nu munci și a trăi bine; dorul de răzbunare contra acelora, cari, cei mai mulți, prin munca lor intelectuală, și-au creat o situație materială și socială mai aleasă.

Observând mai ales împrejurările din țara noastră, pe care ne place s-o numim „România Mare" — nouă și glorioasă, constatăm cu adevărată mânuire patriotică, că, în afară de lipsa de orice preocupare în ce privește ordinea de stat, ordinea socială, respectul de legi, etc. — luptele politice de partid ne-au adus în trista situație, de nu mai vrem să știm de nimic, și nimeni nu vede cum fiara dușmană ne așteaptă rânjind și cu ghiarele ascuțite, să ne înhațe. Aceste lupte ne preocupă cu desăvîrșire sufletul. Rămânem orbi și surzi față de uneltirile dușmanilor Țării, ba, ce e și mai rău, când credem, că acești dușmani ne-ar putea aduce vre-un folos în luptele dintre noi, îi încurajăm și le sprijinim scopurile perverse.

Din cauza aceasta, vezi minunea, că o mână, cari erau considerați chintesența patriotizmului și corectitudinei civice, agită mulțimea mână'n mână cu năbădăioșii distrugători, cari n'au nimic sfânt de cât mărirea lor întemeiată pe jalea și pustiul țarei!

Cu durere trebue, dar, să constat, că a doua cauză a stărilor de azi, este: lăsarea de câmp liber tuturor tendințelor dușmănoase țarei, toleranța nemărginită, ba uneori chiar încurajurea, pe care o acordăm dușmanilor noștrii, ca prin ori-ce mijloace, să pună la cale ori-ce uneltire în detrimentul ordinei de stat.

A treia cauză, nu mai puțin importantă, este oarecum rezultatul celor două de mai nainte. Noi cărturarii am abandonat cu desăvîrșire poporul! Ne vedem de interesele noastre personale, egoiste, cea-ce în epoca aceasta a lipsei de respect față de legi a lipsei de control, a lipsei de frică de oprobirul public, apare ca un merit, ca o hărnicie personală. Unde sunt timpurile frumoase, când mai ales aici în Transilvania, cărturarii și poporul formau un mănunchiu puternic, față de care trebuia să dezarmeze urgia dușmanului?

Poporul, țărănimea, a rămas fără conducători și privește cu desgust zvârcolirile și bătăliile adese-ori fără nicio noimă ale „domnilor", și nu mai știe în cine să-și pună speranța.

Ș'acum mă întreb: dacă vedem toate aceste și le constatăm, și le simțim, — nu e nici un leac, nu e nici un remediu de îndreptare?

Eu cred că da! Căci nu poate fi atât de decăzut acest neam, ca să moară de o moarte așa de stupidă! Și dacă nu s'a hotărît să ne lecuim, chiar cu doctorii amare și cu operațiuni dureroase, succesul este asigurat!

Iată câteva elemente, din care se poate compune rețeta lungă, însă eficace, pentru boala noastră:

1. Combaterea învățăturilor subversive răspândite de dușmanii țarei între muncitorii agricoli și industriali, prin crearea de reuniuni de breaslă, prin scrieri populare, conferințe.

2. Indepărtarea din serviciile publice atât a celor abuzivi și leneși, cât și a celor dușmănoși Statului Român.

3. Desființarea societăților și uniunilor muncitorești, cari lucrează contra ordinei sociale și contra siguranței Statului.

4. Pedepsirea fără milă a funcționarilor abuzivi și a comercianților speculanți.

5 Pedepsirea severă a agitatorilor contra Statului.

6. Cointeresarea muncitorilor la întreprinderile industriale prin participarea la beneficii, prin creare de fonduri de rezervă, etc.

7. Creare de servicii de aprovizionare pentru stabilimentele industriale, de unde muncitorii să-și poată procura cu înlesnire articolele necesare de hrană și de îmbrăcăminte.

Vor mai fi ele și alte multe mijloace pentru readucerea la normal a vieței noastre publice. Nu le mai înșir pe toate! Ele se impun dela sine și după împrejurări, numai bunăvoința să nu lipsească.

Dar toate aceste de unde le așteptăm? Cine sunt chemați și obligați să le aplice? De sigur, conducătorii Țării, Guvernul.

Și credem că e *timpul!*

Ing. P. Lucaci
Directorul Monopolurilor Cluj,

Invinuri nedrepte

Când, sub stăpânirea ungurească, ne ajunsese cuțitul la os, când de jur împrejur eram strânși ca într'o mreajă întinsă peste tot, încât nu ne puteam mișca nici degetul necum să îndrăsnim a-ne ridica privirea spre soarele mântuitor al libertății, — și atunci tot noi eram cei vinovați, și presa maghiară găsia zilnic motive de a-ne ataca în modul cel mai necruțător și a cere intervenția statului și a „Coroanei" împotriva noastră.

Cum să ne mirăm astăzi, când urmând aceeași tactică, caută să blameze toate instituțiile noastre publice, toată rânduirea noastră internă, jeluindu-se de parcă ar fi ajuns sub furcile caudine?

Ei cari, pe vremuri, ne despoiau până și de liniștea osânditului, cum vor putea să ne îngădue acum râuduire proprie și o mișcare liberă? Astfel, în ultimul său număr, ziarul „Ujság" din Cluj, în primul articol, ține să ne dăscălească și să ne înșirue doleanțele lor închipuite. „Aici — scrie acest ziar — cu toate că s'a ridicat starea de asediu, stăpânește încă tot spiritul stării de asediu.

Căci înzădar a enunțat dl ministru de interne, că aici nu există străini," faptele dovedesc, că maghiarii sunt tratați ca niște străini incomozi.

Inzădar au enunțat, că înaintea autorităților și justiției fiecine poate folosi liber limba sa maternă, căci în practică nici aceasta nu se poate validita pretutindeni după cum pretinde dreptatea nepărtinitoare. In calea mișcării libere, a comerciului liber, a comunicației de tren și postale, încă tot se mai adună mari greutăți.... Telefon nu există, telegraful funcționează încet, poșta e nesigură, călătoria e aproape imposibilă".

Și toate aceste neajunsuri, loialii redactori dela „Ujság" le consideră ca dispoziții îndreptate în contra lor și cari intenționează zdrobirea forțată a minorităților făcând cu neputință orice înțelegere.

Dar, scumpi colegi, cum să ne plângem atunci noi, Românii, de nerespectarea drepturilor noastre în propria noastră țară? Zilele trecute am primit o citare dela tribunalul de aici *în limba maghiară*, mi s'a scris și numele ungurește, și nu am protestat. Am făcut un mic voiaj, dar și în tren cu conducătorul și la stație cu funcționarii gării a trebuit să vorbesc ungurește pentru a putea fi înțeles. Înțelegeți, nobili confrați, *cetățean român*, în *regatul României*, sunt silit în *coatingeri oficiale* să vorbesc *ungurește*?! Și totuși voi vă plângeți?

Dar tupeul își ajunge culmea, când din propria lor vină își fac o armă pentru a lovi în noi. Ori, nu e constatat și nu știe cel din urmă copil de pe stradă, că neajunsurile comunicației se datoresc în cea mai mare parte funcționarimii și impiegaților maghiari, cari și-au dat toată silința să compromită instituția căilor noastre ferate? Dar, la poștă, la telegraf, oare cine poartă vina? Voiesc d-nii dela „Ujság" cu orice preț, să lămurim chestiunea și să stabilim de pe acum drepturile și responsabilitățile? Noi credeam să fim îngăduitori pentru a împăca anumite impulsiuni de noblețe, dar dacă d-nii dela „Ujság", ne constrâng la aceasta, „bucuroși le-om duce toate, de e pace de-i războiu".

a. c.

POLITICA ȘI VALUTA

Variațiunile surprinzătoare ale valutei noastre naționale au pus în discuțiunea presei chestiunea raportului dintre politica unei țări și valuta monedei sale. Scăderile și ridicările trecătoare ale leului nostru, au devenit arme politice pentru partidele noastre, care își atribue unele altora răspunderea situației financiare de astăzi. Nu mai departe, acum vre-o două săptămâni, ziarul „Adevărul" se bucura foarte mult de ridicarea leului la 34 centime, atribuind acest fapt politicei dibace pe care ar duce-o actualul nostru ministru de externe. Tot deodată, numitul ziar a avut și grija, de altfel obișnuită, de a adăuga că scălderea de până acum a leului nostru a fost provocată de politica de rezistență a guvernului liberal, afirmând că pe timpul acestui guvern leul nostru scăzuse la 19 centime.

Deși această ultimă afirmație nu corespunde adevărului, deoarece e știut de toată lumea că în timpul guvernului liberal leul cota 48 centime, și numai după iscălirea tratatului de pace cu Austria de către guvernul Vaida, valuta a scăzut la 19 centime, — ne întrebăm totuși dacă există vre-o legătură între politica externă a unei țări și fluctuațiunile valutei sale.

Dacă admitem că ridicarea valutei unui stat e în legătură cu politică sa externă, ce va zice „Adevărul" acum, când de la 34 centime leul a scăzut la 27? Ori ce fel de răspuns ar da, e sigur că „Adevărul" nu poate scăpa din dilema în care e prins.

Ori admitem că valuta leului se ridicase la 34 centime prin iscusința diplomatică a ministrului de externe actual, și atunci când leul cotează astăzi 27 centime ne aflăm în fața unui eșec diplomatic al marelui european, ori „Adevărul" a susținut un principiu falș afirmând că valuta unei țări e în funcție de politică externă a statului, și atunci au fost cu totul neîntemeiate acuzațiile aduse politicii de rezistență.

Desigur că între politică și valută este o legătură strânsă. E vorba însă de politica internă a unei țări.

Un guvern care, printr'o în-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ţeleaptă conducere economică, printr'o administraţie cinstită şi mai ales printr'o politică financiară determinată întru totul de interesele statului, ar putea ridica valuta, un asemenea guvern va fi vrednic de lauda şi recunoştinţa tuturor.

Desigur că, în acest caz, adinterimul dela ministerul de finanţe şi-ar avea partea sa da merit. Când însă leul scade sub 27, desigur că nu se poate vorbi de un merit financiar sau diplomatic al omului politic aşa de mult susţinut de „Adevărul" dlui Blank. Căci nu poate fi vorba de un merit al ministrului nostru ad-interim la finanţe, atunci când dsa a schimbat coroanele în chipul scandalos cunoscut de toţi, provocând prin această nechibzuită schimbare scăderea de astăzi a leului nostru. Şi e de aşteptat ca valuta leului nostru să scadă şi mai mult, dacă schimbul rublelor din Basarabia, se va face după aceeaşi metodă nenorocită.

In Basarabia circulă astăzi miliarde de ruble, de diferite emisiuni, şi numai printr'o energică politică financiară servind numai interesele sta ului, iar nu şi pe acelea ale unor anumite bănci, se va putea face un schimb util, care să nu adauge miliarde noi de datorii în sarcina statului.

In urma exportului de grâu, sare şi petroleu, care s'au transportat peste graniţă într'o oarecare măsură, valuta leului nostru ar fi trebuit să se ridice. Ea scade însă, şi atunci nu poate fi vorba de proslăvirea „marelui european" şi nici mai ales discreditarea acelora cari au apărat cu intransigenţă intangibilitatea revendicărilor noastre naţionale.

Fp. R.

Artiştii noştri în Străinătate

Ziarele şi revistele de peste hotare ne dau următoarele deslușiri asupra activităţii artiştilor noştrii de seamă în ţările în cari sunt reşfăţaţi:

Marele George Enescu a terminat un guatuor pe coarde, dedicat „Quatorului Flonzaley" care îi va da prima audiţie la New-York. Criticul Louis Bailly spune că această compoziţie e o operă minunată, de o mare frumuseţe de inspiraţie.

Revista *Le Monde Musical* scrie: Chemată la Londra pentru două recitaluri de piano, Cella Delavrancea a răspuns la invitaţie făcând voiajul în avion. Frecventarea căilor aeriene, zbârnăitul motorului, zborul planat, vor avea oare vreo influenţă asupra nervilor virtuozilor şi vor modifica înţelegerea lor muzicală?

Pablo Casals, celebrul violoncelist care este şi un remarcacabil şef de orchestră. a cerut poemul simfonic „Acteon" al tânărului compozitor român Alfred Alexandrescu, poem, pe care Parizienii l-au auzit la concertele Colonne din anul aceasta; marele artist spaniol va dirija „Acteon" la concertele simfonice din Barcelona.

Burse pentru teologi

Pentru studierea sf. teologii şi completarea studiilor teologice la facultăţile de teologie din Anglia s'a hotărît a se acorda de ministerul cultelor şi artelor 10 burse de câte 12.000 lei anual.

Tinerii cari doresc a obţine una din aceste burse, îşi vor trimite cererile cel mult până la 10 Octomvrie 1920 la adresa I. P. S. Sale mitropolitul primat dr Miron Cristea în Bucureşti, însoţite de actele următoare:

1. Certificat de naştere;
2. Diploma de licenţă în teologie;
3. Atestat şcolar de absolvirea unui seminar teologic sau unui liceu cu bacalauriat ori examen de maturitate;
4. Atestat de purtare morală dela primărie, iscălit şi de parohul locului;

Petiţionarii vor arăta la care facultate doresc a studia.

Doi din ei vor fi trimiş la şcoala teologică de misionari în Glasgow.

O bursă se va da unui tânăr. care face studii de pictură bisericească bizantină, având a prezenta şi ceva lucrări de asemenea natură, din care să se poată constata aptitudinile lui artistice.

In ziua de 14 Octombrie st. n. 1920 petiţionarii se vor prezenta în Palatul Mitropolitan din Bucureşti la ora 10 a. m., spre a fi examinaţi de comisiunea instituită atât ca fizic cât şi ca inteligentă şi cunoştinţe generale.

Bucureşti, 14 Septembrie 1920.
(ss) MIRON, mitropolit primat

ECOURI
(Literare, teatrale, artistice)

A murit pictorul francez William Laparra, artist talentat şi muncitor, fost „grand-prix de Rome", autor al pânzei uriaşe: *Piedestalul* în care a aruncat talentul fără să socotească şi al atâtor tablouri de obiceiuri locale, de viaţă trecătoare, de aspecte spaniole.

*

Universitatea din Paris a hotărît fundarea unui institut de psihologie care va fi administrat de un consiliu compus din cinci profesori: H. Delacroix, G. Dumas, P. Janet, H. Pieron, Etienne Rabaud şi din decanii facultăţei de litere şi ştiinţe dnii Brunot şi Honssay. Institutul va asigura învăţământul teoretic şi practic de psihologie generală, fiziolog că, experimentală patulogică şi comparată. Institutul de pedagogie al facultăţei de litere devine secţiune pedagogică a institutului psihologic la care se vor mai adaugă două secţiuni: una tehnică de aplicaţiuni generale şi alta de orientaţie şi selecţie profesională.

Titlul de elev diplomat al institutului de psihologie va fi decernut studenţilor care au şcolaritate de 2 semestre şi care vor fi urmat cu sârguinţă trei din cursurile principale teoretice şi practice ale institutului şi trecut cu succes lucrările scrise, practice şi orale.

In fine vor putea fi urmate cercetări în laboratoriile institutului pentru diplomele de studii superioare pentru doctoratele universitare în litere şi ştiinţe.

*

Citim în „*Neamul Românesc*":

O copie de pe Evanghelia după Ioan, tipărită cu litere speciale, a fost dată de „Societatea biblică americană" oricărui soldat care şi a perdut vederea în răsboiul mondial. Fapta aceasta întregeşte un record de lucru minunat, făcut pentru soldaţi şi marinari în timpul răsboiului.

Raportul anual, un resumat aceia ce s'a tipărit, arată că aproape şapte milioane (exact: 6,808.301) de Biblii, Testamente şi părţi din Scriptură, au fost împărţite de Societatea biblică americană, în timpul răsboiului, printe feluritele forţe beligerante.

Cele mai multe din ele, aproape cinci mllioane, au fost împărţite printre forţele americane. Testamente s'au publicat în limbile: boemă sau cehă, franceză, greacă, italiana, polonă, *română* rusă, spaniolă şi Idiş.

*

D. G. Rotică, noul inspector general al artelor din Bucovina, în dorinţa de a da prilej publicuiui cernăuţean să vadă teatru românesc bun, a intervenit la direcţia generală a teatrelor pentru ca să trimită un ansamblu dramatic de primul rang, care să dea o serie de reprezentaţiuni pe scena teatrului orăşănesc din Cernăuţi. D. Victor Eftimiu în înţelegere cu dl Rotică a alcătuit două echipe din cei mai buni artişti.

Prima echipă compusă din o serie de artişti de frunte cu maeştrii Livescu şi Soreanu va veni la începutul lui Noembrie şi va juca piesele din repertorul modern.

A doua echipă, care va avea în frunte pe marele artist A. Demetriade va veni la Cernăuţi la iarnă şi va juca piesele din repertoriul nostru naţional, începând cu „Viforul" lui Barbu Delavrancea.

Viaţa provincială

O serbare culturală în Ţara Oltului

Duminică, 26 Septembrie 1920 a avut loc în comuna Galaţi (Făgăraş) adunarea generală a despărţământului Făgăraş al „Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român". Membrii comitetului Făgărăşan în frunte cu preşedintele au fost primiţi cu o cuvântare de preşedintele secţiei locale dl Nicolae Aron, la care preşedintele despărţământului Nicolae Borzea răspunde că cinstea dată culturei româneşti să revarsă asupra comunei întregi, care se vede că pricepe însemnătatea culturei, şi că cultura cea adevărată românească, este aceia ce se bazează pe religiune.

Conform programului statorit de comitetul despărţământului s'a slujit parastasul pentru Românii împuşcaţi de jandarmi unguri în anul 1916, între cari şi dr Ioan Şenchea fost membru activ şi în comitetul acestui despărţământ. Preşedintele a arătat în scurte cuvinte grozavia crimei săvârşite prin asasinarea acestor mucenici naţionali, 6 la număr, al căror mormânt n'a fost încă găsit. Deschizându-se şedinţa, preşedintele a arătat scopul „*Asociaţiunei*" şi peripeţiile prin cari a trecut, dela întemeierea ei până în ziua de astăzi, arătând ca „*Asociaţiunea*" mai are o atribuţiune de muncă în România-Mare: după unitatea politică încheiată, să lucreze la unitatea sufletească.

Profesorul Dumitru Macavei vorbeşte poporului despre datorinţele şi drepturile cetăţenilor statului român. Medicul dr I. Lupu ia cuvântul spre a combate diferife obicieuri rele la Români, din punct de vedere sanitar. Poporul a ascultat cu multă atenţiune şi mare plăcere amândouă conferenţele aplaudând pe susnumiţii domni. Se aleg ca delegaţi, pentru adunarea generală la Oradea-Mare: dnii Nicolau Borzea protopop şi Traian Păcală profesor catechet. Se premiază 7 mame a copiilor celor mai bine îngrijiţi din comuna Galaţi. Preşedintele constată că toate punctele din program s'au discutat cu demnitate, mulţumeştei tuturor pentru participare şi contribuire la scopurile „Asociaţiunei" şi declară şedinţa adunării generale închisă.

Serbarea a fost încheiată cu horă mare, cu dansuri naţionale şi cu un banchet.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

ADEVĂRATA ŞTIINŢĂ

Chirurgia de răsboi a făcut multe inovaţii neaşteptate. Una din cele mai remarcabile priveşte fiziologia sau ca să zicem aşa filozofia creerului. S'a dovedit că ablaţiunea unei părţi importante din creer n'are urmări psihologice. Un soldat care perduse mai mult de o treime din emisfera stângă s'a însănătoşit aşa de bine, încât nu observi la el nici cea mai mică modificare a sensibilităţei sau intelectualităţei. Majoritatea răniţilor la creer, scrie doctorul Alfred Mignard în *Les Annales medico-psihiques*, păstrează integritatea funcţiunilor intelectuale şi aceasta oricare ar fi porţiunea de materie cerebrală atinsă sau perdută: frontală, parietală, sau occipitală.

Din punct de vedere ştiinţific această teorie contrazice cele mai admise teorii căci desminte teoria localizărilor cerebrale. Se admitea că diferitele facultăţi sau aptitudini mentale şi-ar avea sediul în cutare parte a creerului şi puţin lipsea ca fiecare circumvoluţiune să nu fie etichetată cu numele unei aptitudini sau facultăţi mintale.

Şi un rănit cărui îi lipsesc aceste circumvoluţiuni îşi păstrează facultăţile mintale intacte.

Astfel una din problemele vitale care parea, că e rezolvită se pune din nou în discuţie.

E veşnica întâmplare în faţa căreia savanţii se închină căci istoria ştiinţei nu se desvoaltă ca o teoremă şi de aceea e în continuă agitaţie.

Ceeace era câştigat nu mai este, ceeace era în âptuit trebue început din nou.

Din această cauză nu trebue să vorbim de rău ştiinţa căci calomniarea ei este o prostie. A ironiza ştiinţa pentru greutăţile pe care le întâlneşte înseamnă a nu fi în stare să înterpretezi ceeace o face frumoasă şi patetică şi să cunoşti demnitatea şi cinstea spiritului omenesc.

Mintea omen ască chiar învinsă e cu atât mai mult înobilată cu cât sforţarea i-a fost mai încăpăţinată. Greşala nu o înjoseşte şi eroarea poate fi privită ca una din căile care duc la adevăr, nu una din cele mai scurte, dar singura care ni-i deschisă.

Nu trebue calomniată ştiinţa. Tot aşa nu trebue să ne închipuim că ea ne dă adevărul, complet şi pentru acest motiv să avem o încredere oarbă într'ânsa. In această, privinţă cei d ntâi cari nu-şi fac iluzii sunt tocmai ei căci au o modestie inteligentă.

Nu savanţii ci mulţimea ignoranţilor au despre ştiinţă păreri imprudente şi adoptă superstiţia ştiinţei şi abuzează de ea cu o înfocare deplasată. Când ignoranţii spun „Ştiinţă" credcă au spus tot ce aveau de spus. Se servesc de acest cuvânt pentru a necăji alte credinţe, fără a se gândi că ştiinţa nu formulează decât hipoteze şi o hipoteză în definitiv nu i decât o credinţă provizorie.

Savanţii autentici au grija de a nu întrece prin concluzii punctul unde s'au oprit cercetările lor. Semidocţii, care stăpânesc mulţimile disprefuese această precauţiune. Acesta e adevărata cauza a succesului lor.

De pildă, savanţii au crezut că pot atribui cutărei sau cutărei circumvoluţiuni cerebrale exerciţiul unei facultăţi mintale. Falşii savanţi şi filozofii de raspântie duceau şi mai departe teoria şi afirmau că cugetarea e o secreţie a creerului, că sufletul se naşte din creer ca şi acidul gastric din stomac. De altfel această afirmaţie nu rezolvă problema. Nu ştiu pentru ce ideia de suflet înspăimântă aşa oamenii şi îndată ce le-ai afirmat-o, împung fuga dacă nu te iau drept un visător sau farsor; pe când ideia de materie le dă deplină încredere. Se pare că spiritualiştii ar fi în prada vreunei himere, pe când materialiştii au reputaţia cea mai solidă. Totuşi materia nu ni i cunoscută decât prin spirit căci el ne o revelează şi a tradus-o cel dintâi în limbajul lui.

Ideia de materie complică problema şi la drept vorbind problema sufletului e mai simplă decât a materiei, dacă sufletul e perceput direct şi dacă materia are nevoie de intermediarul sufletului.

In realitate noţiunea materiei este cea mai încurcată şi câte teori ale materiei nu i-au succedat una după alta pentru a forma un mister fomidabil.

Atentă şi prudentă ştiinţa lucrează astăzi mai bine ca niciodată. Ii datorim descoperiri frumoase sau de temut, metode foarte ingenioase şi cea mai bună formare a spiritului, mari binefaceri din care nici una nu-i mai preţioasă decât înălţarea sufletului prin cercetarea şi iubirea răbdatoare a adevărului.

Aceasta ar fi demnă să guverneze inteligenţele şi să conducă mulţimile.

Din nenorocire nu „Ştiinţa" conduce. ci cea mai iraţională caricatură a ei. Cele afirmate mai sus sunt perfect exacte. „*Ştiinţa*" ne învaţă să avem o îndoială judicioasă care face loc credinţelor pe când o falşificare neruşinată care ia numele de ştiinţă răspândeşte certitudini frauduloase, certitudini superficiale, prosteşti şi măruntă polemică.

Rem.

Ştiri şi fapte politice

Ultimele ştiri din Bucureşti anunţă deschiderea Corpurilor Legiuitoare, în sesiunea ordinară, la data fixată de către constituţie: 15 Noemvrie.

*

Muncitorii ardeleni au prezentat d'ui general Averescu, printr'o delegaţie trimeasă la Bucureşti, un memoriu prin care cer pedepsirea provocatorilor de incidente şi îmbunătăţirea soartei ceferiştilor.

De altă parte, dl Trancu-Iaşi ministrul muncii, a fost la Sinaia unde a făcut M. S. Regelui o expunere asupra situaţiunei muncitorilor din Ardeal.

*

Dr Emil Panaitescu, conferenţiar la Universit tea din Cluj, candidează din partea partidului ţărănesc, în acord cu partidul naţional, la alegerile de deputat dela Şomcuta-Mare.

*

Dl dr N. Lupu a repurtat un mare succes.... peste hotare: pressa maghiară comentează în termeni elogioşi impresile publicate de d-sa in ziarul Luptătorul asupra s tuaţiei d n Ardeal. Pressa bud pestană, luând ca bază afirmaţiile leaderului federalist, arată „t rania" Românească în ţinuturile „ungureşti" documentând aceste arătări cu pasagii caracteristice din impresiile dlui Lupu Radiogramele maghiare asupra acestei chestiuni au fost apoi reproduse în întreaga presă occidentală. Consecinţele sunt l sne de înţeles şi contribuţia Doc orului Lupu la propaganda du;mănoasă ţării e mai preţioasă ca tot ceea ce se lucrează în oficinele tain ce subvenţionate de către guvernul magh ar.

*

Comisiunea parlamentară pentru re orma electorală sub preşidenţia d-lui dr Amos Frâncu şi a început efectiv lucrările.

S'au studiat diferitele sisteme electorale cari au la bază sistemul votului universal, răm ânând să analizeze amănuntele nouei legi electorale.

Principiul rămâne acelaşi avându-se în vedere unific rea sistemului electoral astfel, ca şi provinciile al pite să ben ficieze de reprezentanţa proporţională.

Chiar în aceasta direcţie propun rile se vor face unele schimbări, între altele desfiinţându-se deputaţii supleanţi.

Ante proiectu , pe care comisiunea îl va întocmi, va fi supus aprobării guvernului; apoi proecatul va fi prezentat în sesiunea aceasta Corpurilor legiuitoare.

Se anunţă din Budapesta că acolo se fac mari pregătiri pentru primirea reprezentanţilor guvernului român cari vor sosi acolo. Ei vor fi găzduiţi în palatul „Grechau".

*

Cu prilejul vizitei dlui Take Ionescu la Roma, ziarele italiene reamintesc cu căldură legăturile de intimitate cordială dintre România şi Italia.

*

Cu prilejul călătoriei sale în Bucovina, dl Vaida-Voevod a făcut pressei locale unele declaraţiuni cari nu sunt lipsite de interes, prin faptul că cuprind unele constatări adevărate cari trădează slăbiciunea Federaţiunei. Astfel fostul primministru a declarat categoric:

„Opoziţia naţională nu aspiră la succesiune. Moştenirea morală şi anarhizarea tuturor serviciilor publice prin actualul guvern, i-ar impune o sarcină politică ipotecară aproape imposibil de amortizat".

Constatând apoi că *numai un guvern liberal ar putea lua succesiunea,* dl Vaida întăreşte afirmarea asupra incapacităţii unor anumite grupări politice de a conduce rosturile ţării.

Exportul aurului Ardealului?

O desmin ţire.

In legătură cu afirmarea unor ziare că s'ar fi stabilit un acord între ministerul de finanţe şi cel de industrie în privinţa aurului provenit din Ardeal, d-nii I Angelescu subsecretar de stat la finanţe şi N. Oltescu secretarul general al ministerului de finanţe dau următorul comunicat oficial, care desminte cele afirmate de ziarele în chestiune:

„Ministerul de finanţe nu admite sub nici un cuvânt exportul de aur în străinătate. El se va vinde numai în interesul ţării. Vânzările se vor face numai cu autorizaţia specială a acestui minister pentru fiecare caz în parte şi pe cursul pieţei.

„Nici o înţelegere în această chestiune nu s'a stabilit între ministerul de finanţe şi cel de industrie.

„De altfel nici o vânzare de aur nu s'a efectuat până acum".

Intre România şi Ungaria

„Pesti Hirlap" scrie cu privire la apropierea cu România, că inima Ungurilor este plină de amărăciune la adresa Românilor, însă politica nu se poate face în baza simpatiilor.

Românii trebue să ne facă să uităm creace au comis în Ungaria. Incetul cu încetul, cele două popoare se vor putea apropia. Au multe interese comune, între cari în special combaterea pericolului slav.

„Magyar Ország" scrie că Antanta, şi in special Franţa sprijinesc Ungaria şi caută să-i înlesnească o apropiere cu România pentru a s abili un oarecare echilibru faţă de Mica Înţelegere. Ziarul speră că Ungaria va sfarşi prin a obţine o rectific re de frontieră.

In chestiunea navigaţiei pe Dunăre

Ziarul „Szózat" din Budapesta afirmă a şti că societatea de navigaţie danubiană ar fi decis să întemeeze câte o direcţiune separată pentru Iugoslavia la Belgrad şi pentru Românpia probabil la Brăila. Noile direcţii vor avea aceleaşi atrbuţii ca şi direcţia centrală din Viena. Tratativele în această chestiune n'au fost încă încheiate între România şi Iugoslavia, dar ambele guverne s'au declarat de acord.

Societatea de navigaţie danubiană plănueşte să construiască în anul viitor două noui şantiere şi să reînfiinţeze navigaţia locală pe Dunărea de Jos. Societatea a dat asigurări ziarului mai sus citat că noile direcţii vor avea un caracter absolut naţional.

(Izbânda)

Partide noui

Zbuciumul ultimilor ani, provocator al atâtor schimbări, nu putea să nu schimbe ceva şi în rosturile organizaţiilor politice. Partidele n'au mai rămas după războiu tot ceea ce erau înainte de el. Călăuzite de trecutul lor păstrând orientarea lor generală, ele au ţinut să se adapteze şi cerinţelor unui viitor ale cărui condiţiuni toată lumea vrea să le determine.

Ca o consecinţă mai tardivă, ca o sedimentare a agitaţiei după transacţii, schimburi şi aranjamente voite sau nevoite, apar — după cum anunţă ecouri fugare de presă — partide noui, mici partide, cu programe în bună parte neschiţate dar cu staturi-majoare constituind elefinşile întreaga organizaţie improvizată a nouilor grupări. Ai zice că e o concentrare de elemente disociate, sortite să se neutralizeze ca să îngăduie mai bine supremaţia marilor partide istorice.

Ceea ce caracterizează aceste încercări de noui grupări e voinţa expresă a organizatorilor lor de a le prezenta, ca purtătoare ale unui program moderat. Desigur că e totdeauna onorabil să-şi poată cineva modera propriile-i exigenţe, să se teamă de excese, să se ferească de sineînsuşi ca şi de ceilalţi şi să vrea să găsească vremea de a cugeta asupra rosturilor bune şi rele asupra inconvenientelor şi avantagiilor anumitor situaţii.

Numai că azi această denumire e o sfială a şovăitorilor cari nu ştiu în ce parte să facă să se plece balanţa.

Istoria din toate ţările a partidelor improvizate după o epocă de zbucium, a partidelor cari la o titulară greu combinată adaogă, emblema moderaţiei, cuvânt adeseori fără consecinţe practice, ne învaţă că atari partide se aruncă, spre a face greutate, de partea care caută să oprească mişcarea, sfârşind prin a-şi părăsi principiile şi a dovedi totuşi că nu pot oferi nici un sprijin în succes şi nici o resursă în înfrângere. Titulatura oricărei noui grupări politice e azi mai dificilă ca redactarea unui program. Şi împerecherile de cuvinte din titlurile nouilor grupări mărturisesc nu atât o atenţie la lecţiunea faptelor cât dorinţa de a suna ca nişte zurgălăi cuvintele cari revin azi ca leit-motive în rubricile presei politice.

Opinia publică nu e atât de polimorfă pe cât vor s'o înfăţişeze iniţiativele neastâmpărate, şi energiile organizatorilor de noui grupări în loc să aşeze oglinzi pentru a atrage ciocârliile politicei, să caute să contribue la buna armonie lăuntrică.

E vremea să înceteze jocul aspiraţiilor ataţate de instabilitatea unor instituţiuni ale noastre, aspiraţii cari provoacă crearea de partide perfect inutile, întrupări de visuri primejdioase sau de ambiţii personale.

Dr.

Din ale biroului de încuartiruire

Biroul de cartiruire, condus de aceeaşi minunată solicitudine faţă de cei lipsiţi de locuinţe, a avut zilele trecute deosebita atenţie de a trimete dlui dr George Bârlea un ordin prin care, îi face cunoscut că locuinţa d-sale este rechiziţionată şi pusă la dispoziţia biroului de cartiruire. Cazul este cu atât mai interesa t cu cât d l dr. Bârlea este prim asistent şi şef de lucrări la clinica stomatologică a Uinversităţii.

Comentarile sunt de prisos.

Reorganizarea armatei

— Noul proect de organizare. — Principiile fundamentale ale proectului. — Noile formaţiuni ale unităţilor. — Trupele speciale şi noua lor formaţie. — Armata în teritoriile alipite. —

Suntem informaţi că dl ministru de războiu, general Răşcanu, în înţelegere cu inspectoratul general al armatei şi cu marele stat-major, a numit o comisiune pentru elaborarea unui proect relativ la noua organizare a armatei. Deşi proectul nu e pe deplin terminat, totuşi suntem în măsură să dăm cetitorilor noştri unele amănunte.

Proectul porneşte dela aceleaşi principii pe care se bazează şi organizaţia armatei franceze. Se ştie că, până în prezent, atât din punct de vedere al educaţiei ostăşeşti, cât şi din acel al instrucţiei şi al administraţiei, noi am luat ca pildă mai mult organizaţia armatei germane. Sunt unele modificări care se impun în urma experienţei războiului şi a unirei tuturor provinciilor, şi aceste modificări sunt luate după sistemul francez.

In primul rând, se va căuta ca iecare unitate şi în special regimentul *să aibă în timp de războiu o rezervă puternică,* în cât e să umple ori când golurile produse în cursul luptelor.

Până acum noi am avut prea multe unităţi faţă de numărul soldaţilor, aşa că din 80 regimente infanterie cu care am intrat în războiu, la mobilizarea a 2-a am rămas numai cu 40, fiindcă n'am avut cu ce încadra restul până la 80. Restrângându-se numărul unităţilor, vom avea oricând rezerve puter ice care vor umple la timp golurile, aşa că fiecare unitate va avea în orice moment efectivul complect. Formaţiile vor fi cu totul modificate.

Diviziile se vor compune din trei regimente de infanterie şi dintr'un număr variat, după nevoe, de regimente de artilerie — Brigăzile de infanterie şi artilerie se desfiinţează. In schimb se crează la fiecare divizie un comandament al infanteriei şi unul al artileriei, comandate de către un general. Vom avea astfel aceeaşi organizaţie a diviziei pe care o au şi Francezii. *Generalii de brigadă actuali, vor lua probabil conducerea comandamentelor sub-divizionare.*

Corpurile de armată se vor compune din trei divizii plus una teritorială în sarcina căreia vor fi lăsate şi cerşurile de recrutare. *Se pare că ministrul de războiu e dispus a înfiinţa opt corpuri de armată* a căror reşedinţă nu e pe deplin fixată.

După câte putem şti, *corpurile vor cuprinde unităţi atât din vechiul regat cât şi din teritoriile alipite, pentru a se face o perfectă unire sufletească în oştirea noastră.*

Astfel, la Turnu-Severin, se va înfiinţa un corp, care va recruta elemente din Oltenia şi Banat.

La Braşov un altul, care va cuprinde unităţi din Prahova, Dâmboviţa şi din judeţele de Sud ale Transilvaniei. Deasemenea la corpul din Galaţi se vor recruta tineri din tot sudul Basarabiei, iar cei din Nordul provinciei de peste Prut vor aparţine unităţilor din Bucovina şi Iaşi. *La fiecare corp de armată se va ataşa o brigadă de cavalerie.* Dură cât se vede brigada se menţine numai la arma cavaleriei, des iinţându-se formaţia divizionară a cavaleriei. *Se va înfiinţa încă o divizie de vânători, şi vom avea astfel trei divizii de vânători, care vor rămâne ca unităţi independente,* sub conducerea directă a marelui comandament, fără a mai forma un co p special. *Regimentele de vânători vor avea şi ele trei batalioane ca şi cele de infanterie,* iar nu două ca până ac m. *Cele patru regimente de grăniceri rămân în actuala lor formaţie,* adică în mod excepţional, cu patru batalione, fie are batalion cu patru companii, plus una de mitralieră.

Regimentul vânătorilor de munte rămâne deasemenea în actuala lui formaţie. Relativ la trupele speciale vom ţine pe cetitorii noştri în curent, îndată ce vom obţine informaţii precise.

Ric.

Un proces senzaţional

Crima contra siguranţei statului a generalului Flohr şi colonelului Kratoschwil.

Ziua ultimă.

Dl. avocat St. Oprean spune că celiace se impută, în general inculpaţilor şi în special lui Kratoschwil, pe care îl apără, este dorinţa de a reduce în Ardeal, statul quo-ante, în timp ce trupele române aveau calitate de trupe ocupante.

Inculpaţii sunt trimişi în judecată conform art. 53 C. J. M. care, nu e calificativ ci numai declarativ de penalitate. Apărătorul face analiza complotului şi arată că toate probele acuzării sunt simple prezumpţiuni pe care e foarte puţin recomandabil să se pună temei. Termină cerând achitarea cu unanimitate pentru ca inculpaţii să poată pleca la Budapesta spre a se justifica pentru fapta că s'au predat trupelor române.

Dl avocat V. Popescu, luând cuvântul în susţinerea apărării căpitanului Kasony, arată că nu se poate reţine nimic în sarcina clientului său decât declaraţia martorului Tamási care spune că probabil Kasony a fost casierul organizaţiei. Se raliază la afirmările antevorbitorului că fapta nu întruneşte nici un element constitutiv al crimei de atentat contra siguranţei statului.

Căpitanul Kasony intră în categoria prizonierilor de războiu şi deci nu e pasibil de pedeapsa prevăzută de art. 53 de oarece conform convenţiei de a Haga 1907, numai ofiţerii prizonieri cari şi-au călcat cuvântul şi au ridicat faţiş armele contra statului sunt pasibili de pedepsele prevăzute de art. 53.

Termină cerând achitarea în lipsa unei dovezi precise.

Dl advocat Roman: Judecătorul rebuie să se ridice deasupra prejudecăţilor patriotice şi al iubirei de neam şi să privească faptele şi pe acuzat, făcând abstracţie complectă de faptul că neamul acuzaţilor e inamicul neamului din care face parte judecătorul. Suntem în faţa continuărei unui proces milenar şi nu uitaţi că o sentinţă pripită ne poate descredita în faţa străinătăţei. Continuând face şi dsa o analiză a complotului spunând că e foarte puţin serios a pune bază pe declaraţiile unui individ ca Tamási Tibor care nu dispune de nici un fel de probe pentru confirmar a declaraţiilor sale şi ca atare roagă

curtea să judece numai şi numai după faptele precise care se cunosc. Termină rugând curtea să achite complect pe inculpaţi deoarece numai o asemenea sentinţă poate fi dreaptă şi neinfluenţată de nici o prejudecată patriotică.

Dl avocat Ilie Cizmaşiu ia apărarea acuzatului Ányos Aladár care e acuzat că ar fi şeful unei organizaţii judeţene, însărcinat fiind de maiorul Simonfalvi fostul şef al M. C. general al amiralului Horthy. Apărătorul spune că de oarece declaraţiile făcute de inculpaţi, prin care se degajează de orice acuzare adusă de dl comisar regal, nu au putut fi răsturnate din lipsa unor probe contrarii, nu se poate da contra lui Ányos Aladár nici o pedeapsă.

De altfel în general dl comisar regal şi-a susţinut acuzarea fără să aibă cea mai slabă dovadă. In asemenea condiţii acuzarea cade dela sine şi e inutilă orice nouă încercare de a mai dovedi nevinovaţia acuzaţilor. Cere achitarea fără nici o restricţiune.

Dl avocat Angelo Stătescu, apărătorul acuzatului Pecsi Pal face o incursiune în ştiinţa medicală şi, bazat pe declaraţiile şi diagnoza pusă de dl Dr Urich acuzatului — „psihoză alcoolică cronică" caută să dovedească că acuzatul Pecsi Pal în momentul acţiunei care i-se impută n'a fost în posesiunea completa a facultăţilor mintale şi ca atare e un caz neresponsabilitate care conform art. 57 c. p. Român nu e susceptibil de penalitate.

Sedinţa se suspendă la orele 12 anunţându-se cea ultima pentru după până la orele 2.

Ultima şedinţă.

Curtea îsi face apariţia la orele 2 când dl Preşedinte acordă cuvântul dlui Comisar regal care aduce câteva argumente noi dar totuşi slabe în susţinerea acuzărei după care se dă cuvântul apararei. Dni Advocaţi în replică declară că deoarece toate capetele de acuzare sunt simple bănueli, e inutil a mai răspunde şi ca atare lasă la aprecierea curtei să se declare asupra culpabilităţei sau nevinovăţii acuzaţilor.

Curtea intră în deliberare la ora 6 şi 10 iar după 45 de minute dă cetire sentinţei care a surprins toată asistenţa.

1. Generalul Flohr Janos cu majoritate achitat.

2. Colonelul Kratoschwil cu majoritate achitat.

3. Anyoş Aladar cu majoritate achitat.

4. Kasonyi Solda cu unanimitate achitat.

5. Turzo Bela cu majoritate achitat.

6. Pecsi Pal cu majoritate achitat.

7. Capitanul Boros Csila cu unanimitate se condamnă la 5 ani muncă silnică

La auzirea sentinţei unul din Ungurii care se aflau în sală nu s'a putut stăpâni de a striga — „Trăiască Curtea Martiala română". In stradă un mare număr de Maghiari aşteptau curioşi să afle sentinţa şi aparaţie achitaţilor.

INFORMAŢII

A. S. R. principele Carol aduce din călătoria Sa în jurul lumei o sumă de peste un milion de lei donată de către Americani pentru ajutorarea săracilor noştri.

*

Citim în ziarele din Bucureşti:

Ministerul de răsboi a dispus să se restitue departamentului instrucţiunei localul şcoalei normale din Cluj ocupat acum de comandamentul corpului 6 armată.

*

Sinodul bisericesc a fost convocat în sesiune extraordinară pe ziua de 6 Octombrie.

*

Din „Izbânda":

Din Cadrilater şi în deosebi din judeţul Durostor ne sosesc veşti alarmante cu privirea la numeroase bande de jefuitori cari săvârşesc tâlhării, operând fără de teamă ca în pustiu.

Ni se precizează fapte şi ni se afirmă că regulat în fiecare săptămână se petrec trei până la patru omoruri şi tot pe atâtea jafuri. Se crede că toate aceste tâlhării sunt opera bandelor de comitagii bulgari, cari reuşesc să scape acţiunii de supraveghe e a administraţiei, producând astfel panică şi teroare în întreg ţinutul.

*

Marile fabrici de oţet şi de lemne la Eugen Leb Cluj Calea Victoriei 99.

Se găsesc orice fel de butelii pentru farmacie şi pentru comerţ cu preţ redus *precum şi butoie de fag.*

*

Inalta Curte de Casaţie a respins recursul procurorului în chestia lui Vic or Filotti. Acesta a fost eliberat din închisoare.

Bognár şi Szántó Societate Comerciale Anonimă pe Acţiuni în Ardeal Cluj Calea Regele Ferdinand No 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere şi sprit de prima colitate.

Fabrica de rom şi cognac, preum şi vin în butelii desert şi likör.

*

Prin decretul Ministerului de Industrie şi Comerţ No. 60689 din 14 Septembrie 1920, Comerţul cu sodă caustică, geamuri şi ciment a fost declarat liber.

*

Serviciul statistice sanitare al Secretariatului de Ocrotiri Sociale şi-a început activitatea în localul Institutului de Igienă.

*

Dl Delegat ministerial Jellea dela Ocrotiri Sociale, a plecat ieri la Bucureşti.

Plecarea dsale e în legătură cu unificarea Serviciului Sanitar.

*

Au sosit în ţară 50 locomotive dela fabrica americană Baldwin din Filadelfia.

*

A sosit în ţară, venind dela Marienbad, dl I. Negulescu, ministrul Instrucţiunei publice.

*

Deputaţii basarabeni din Chişinău au trimes o telegramă M. S. Regelui, protestând împotriva cursului fixat pentru schimbarea rublelor.

Aviz medical: *Dr. Constantin Stanca* fost asistent la Clinica Gynecolog.— Obstetr. (mamoş şi specialist pentru boale femeesti) şi-a mutat locuinţa din str. Arany 4. în *Piaţa Unirei No 7* (mezzanin). Consultaţiuni zilnic între orele 3—5 p. m Telefon 382.

Manuale de limba germană pentru licee şi toate şcoalele secundare de *C. Meissner* şi *I. Paul*:

1, Partea I pentru clasa II-a şi a III-a.

2. Partea II-a pentru clasa IV. şi a V-a se găsesc în depozit la I. P ul, profesor universitar, Cluj strada Erzsebet 4. Preţul părţii I 6 Lei si a părţii II-a 7 Lei.

*

Societatea *„Cartea Românească"* din Bucureşti, a înfiinţat un depozit de toate cărţile de şcoală cu un curs primar urban şi rural, precum şi cursul secundar în localul librăriei *„COSINZEANA"* din Cluj. Piaţa Unirii 7, de unde şi-le pot procura cei interesaţi.

Cataloage se trimit imediat la cerere.

*

Biró Andor manifactura Engros Cluj, Str. Korniss 2.

*

Ajutor — Contabil şi practicante absolvenţi ai şcoalei superioare de Comerţ se caută de către Banca de scont a Românei, sucursala din R. Vâlcea. Ofertele cu certificate de studii şi referinţe se vor trimite la R. Vâlcea.

Sinuciderea la Cluj a unui profesor universitar ungur

Marţi dimineaţa a fost găsit spânzurat de un arbore în cimitirul local, deasupra mormântului mamei sale, profesorul Dr Somló Bodog.

Sinucisul a fost până în anul 1918 profesor de filozofia dreptului la Universitatea din Cluj. A trecut apoi la Universitatea din Budapesta unde a funcţionat până în prezent.

La Cluj a sosit Luni, iar în cursul nopţii următoare s'a sinucis.

Motivele actului ar fi, nu chestii politice cum s'a afirmat în unele cercuri, ci consecinţele unei nevroze familiale.

Dela Societatea Ocrotirea Orfanilor din răsboiu (Secţia regională Sibiu)

Cu prilejul începerei anului şcolar 1920/1921 se învită cu toată seriositatea tutelele să trimită pe toţi orfanii din răsboiu la şcoala primară de unde sunt domiciliaţi să dee toţi oamenii de bine concursul binevenit pentru a procura orfanilor cărţile şi rechisitele şcolare necesare. In interesul înlăturării eventualelor neorientări, *cu onoare atragem atenţiunea Onor. Direcţiuni şcolare asupra decisiunei Consiliului central al Societăţii din 14 Iunie 1918 şi al Decretului Regal din 11 Faur 1919, în temeiul căreia toţi orfanii din răsboi au să fie scutiţi de toate taxele şcolare* şi să fie preferiţi în toate favorurile de ordin material. Să muncim toţi pentru fericirea orfanilor.

Presidentă:
(ss.) *Catinca A. Bârseanu.*
Director:
(ss.) *Dumitru Antal.*

Cetiţi „Infrăţirea"

Revista Presei

Răspunderea morală

Din *„Românul"*:

Un bărbat de stat nu are o răspundere materială, ci numai una morală. Pentru aceea când el face o greşală fie din rea voinţă sau din neştiinţă, el trebue să plece. Dar el trebue să plece şi atunci, când vine în faţa ţării cu idei şi cu proecte pe cari ţara sau nu le înţelege sau nu le aprobă. Aşa se făcea şi se face şi azi în ţările cu cultură şi cu viaţă constituţională.

La noi însă nu este aşa. De când s'a pus baza României mari am avut bărbaţi, de stat despre cari se vorbeau atâtea lucruri necinstite încât şi un portărel cu ambiţie şi cu demnitate şi-ar fi dat demisia şi ar fi părăsit postul său cu riziculde-a flămânzi, dar bărbaţii noştri de stat au rămas. Se vede că ei confundă răspunderea materială cu cea morală. Până nu vine justiţia să-l condamne el se simte nevinovat.

In faţa ţării însă el s'a făcut vinovat moraliceşte din momentul în care s'a spus cu glas tare cea dintâiu bănuială asupra lui. Incăpăţânarea cu care vrea să rămână la putere nu e nici decum o dovadă că este nevinovat, precum nici plecarea lui nu ar fi o dovadă absolută de vinovăţia lui.

Rămânerea la putere în astfel de cazuri e o sfidare a moralei publice, plecarea ar fi respectarea acestei morale.

Fiecare alege din aceste două alternative pe aceea care se împacă mai bine cu conştiinţa lui. Ţării nu i rămâne altceva de făcut decât să-l judece pe fiecare, nu după bănuielile ce se spun de pre el, ci după consecinţele ce le trage el singur din aceste bănueli.

Uneltirile bolşevice în Anglia

Relativ la „subvenţia" pe care ziarul *Daily Herald* a primit-o dela guvernul sovietelor pentru a-i face propagandă în Anglia şi la uneltirile lui Kameneff, iată ce scrie presa engleză:

Daily Chronicle:

Declaraţiunea guvernamentală referitor la uneltirile dlui Kameneff aruncă o lumină deplină asupra relei credinţe şi a manoperilor corupătoare ale acestui trimis.

Rolul jucat de *Daily Herald* în toată această tristă afacere n'a avut nici un precedent vre'odată în Anglia.

Apoi ziarul arată, cu dovezi izbitoare că chiar cei mai înverşunaţi partizani ai reluărei relaţiunilor cu Rusia îşi vor putea acum da seama de greutăţile uriaşe pe cari le întâlneşte orice putere, în relaţiile cu bolşevicii.

Şi ziarul sus citat adaogă:

In loc ca aceştia să găsească motive de protestare cu privire la politica rusă desfăşurată de către Londra şi Paris, mai bine ar recunoaşte că scandalul Kameneff a deschis ochii şi celor mai neîncrezători.

Iar „Times" scrie:

Intâmplarea murdară la care am fost siliţi să asistăm, va fi o pată pe cinstea ziaristicei engleze. Mişcarea muncitorească din Anglia nu este bolşevică, iar aderenţii săi nu vor susţine un ziar care predică doctrinele sovietice.

Un interview al colonelului House.

Philadelphia Public Ledger publică un interview cu colonelul House, după care reproducem următoarele:

Europa nu prea se preocupă de părerea Statelor Unite cu privire la Societatea Naţiunilor. Ea nici nu se sinchiseşte de ceeace noi gândim sau facem. Fireşte că America va fi bine primită dacă se va hotărî să facă parte din Societatea Naţiunilor, dar nu trebue să ne închipuim că vom putea să ne impunem vederile noastre celor patruzeci de naţiuni, cari sunt astăzi membre ale Societăţii. N'am izbutit să facem lucrul acesta la Paris, cu toate că în vremea aceia eram mai puternici şi ne bucuram de mai mare influenţă ca acum.

Când o naţiune oarecare voeşte a-şi da o importanţă prea mare, i se întâmplă totdeauna o nenorocire. Soarta Germaniei este o dovadă isbitoare.

O LĂMURIRE

Primim spre publicare:

Domnule Director:

Cu onoare vă rog să binevoiţi a publica în st. Dv. ziarul următoarele:

Organul Partidului Naţional *„Patria"*, în numărul 209, publică o grosolană afirmaţie la adresa mea, — că în calitate de *agent* liberal şi prin un *„prim fond de agitaţie"* de 4000 coroane, am căutat să *convertesc* la Partidul Naţional Liberal pe sătenii din comuna Cara şi mai ales pe învăţătorul *Traian Codor.*

Adevărul este cu totul altul.

Am cununat pe o verişoară a mea în comuna Cara, şi cu acest prilej am donat 4000 coroane pentru săracii şi orfanii Comunei, bani pe cari i-am încredinţat unui Comitet care să hotărească distribuirea lor la cei nevoiaşi.

Am ţinut apoi şi o conferenţă în această Comună ca şi în altele din acest Judeţ, şi cu această ocaziune un însemnat număr de cetăţeni şi-au exprimat dorinţa în scris că vor să facă parte din Partidul naţional Liberal. Imaculatul învăţător Codor a fost pur şi simplu exclus din organizaţie pe motiv că acest Domn nu-şi vede de şcoală, este mai mult în Cluj, la soacră sa, decât la catedră, şi se ţine numai de afaceri în loc să înveţe copii carte. Locuitorii s'au plâns de mai multe ori la Revizoratul şcolar în contra acestui domn învăţător cerând înlocuirea lui.

Acel — *un oare care* Şomlea — de altădată, cum şi acel cu *numele* de Şomlea, de azi este un convins şi constant membru al Partidului Naţional Liberal încă de 20 de ani, şi rămâne acelaşi, mai ales azi, când *primejdia aventurilor politice* federate sau izolate ameninţă din toate părţile, nu organizaţia patriotică a Partidului Liberal, ci însăşi consolidarea României întregite la care acel *„oarecare"* a contribuit într'o măsură mult mai mare decât ar fi dispusă să recunoască „Patria".

Primiţi . . .

M. Şomlea.

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăţă şi văpseşte.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 103. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

Situația internațională

Impertinența lui Lenin a ajuns să exaspereze până și pe socialiștii independenți germani. Indemnului la revoltă adresat muncitorilor germani și francezi de către Lenin. „Freiheit" organul partidului socialist independent îi răspunde în termeni extremi de violenți, taxând veleitățile de dominație ale lui Lenin drept tiranie asiatică.

In urma însuccesului propagandei bolșevice în Germania, Lenin a hotărât începerea ofensivei de propagandă în Asia, populațiile inculte și fanatice din Persia, Mezopotania și Afganistan fiind un mediu prielnic desvoltarei elucubrațiilor moscovite.

Propaganda bolșevică în Asia se bazează pe tendințele autonome al populațiilor și prim urmare pe ură contra Englezilor, stăpânitorii de fapt.

Diplomația bolșevică văzând că rezultatele obținute de Kameneff și Krassin la Londra după luni de tratative sunt nule, întrebuințează vechea strategemă.

Amenința cu revolta Indiei, Afganistanului pentru a sili pe schimbătorul Lloyd George să recunoască și să spijine guvernul sovietic.

Până atunci, bolșevicii bat mereu în retragere în fața celor trei armate: poloneză, ucraineană și a lui Wranghel. Astfel polonezii au ocupat Grodno, nod important de căi ferate.

In timp ce polonezii caută să pue la Riga bazele păcei în orient, conferința internațională financiară din Bruxelles, vrea să pue bazele unei vieți financiare normale.

Delegatul englez după-ce apără politica economică a Marei-Britanii propune protecția industriilor private și reducerea budgetelor, cel italian cere solidarității internaționale împărțirea mai echitabilă a materiilor prime, iar cel francez după ce arată efortu-săvârșit de Franța pentru echilibrarea budgetului, prin regimul noilor impozite introdus de Francois Marsal. cere solicitudinea aliaților pentru refacerea regiunilor devastate, scoțând în evidență faptul că Franta numai a redat culturei 1,500.000 hectare.

Ministrul de războiu belgian Paul Janson, care și amânase demisia pentru a iscăli tratatul militar franco-belgian, acum odată această formalitate isprăvită și-a prezentat demisia din nou.

Plecarea d-lui Janson din fruntea departamentului războiului e o perdere pentru Belgia care nu se datorește decât imprudenței comise de guvernul Delacroix de-a nu permite transitul prin Belgia a munițiilor destinate Poloniei.

Ziarele Sârbiei imperialiste sunt adânc nemulțumite de apropierea italo-cehoslovacă, apropiere necesitată de strângerea relațiilor comerciale dintre ambele țări și mai ales de transitarea mărfurilor cehe prin portul Triest.

Triestul a fost slav afirmă cu tărie lăcomia sârbească. De asemenea Sârbii sunt nemulțumiți de intenția Vaticanului de a produce unirea Austriei, Bavariei și ținuturilor renane într'un singur stat sub sceptrul habsburgic.

Imperialismul sârbesc e desigur stingherit în intențiile lui cutropitoare de aceste două fapte. Ar fi mult mai folositor și poporului și guvernanților sârbi ca înainte de a face imperialism să rezolve problema agrară și măcar să înceapă opera de împrăștiere a culturii.

Ultime informații

Comitagii bulgari din Dobrogea au făcut cunoscut autorităților că uciderea asasinarea unui deputat musulman din Silistra.

*

Dupăce va face inspecția uzinelor dela Reșița și Hunedoara, dl Tășlăoanu, ministru de industrie, va vizita ținuturile unde se găsește metan.

*

Ieri a sosit în București dl Iancu Nistor, rectorul Universității din Cernăuți, pentru a supune M. S. Regelui programul serbărilor de inaugurare a Universității.

*

Dl general Averescu, președintele consiliului de miniștri a sosit în Capitală venind dela Cernăuți.

*

Stokul de aur al minelor din țară a fost depus la Casa de Depuneri pentru a se vinde în contul societăților respective, pe cursul pietei, particularilor, în interiorul țării.

*

Datorită nouii specule a început a se simți lipsă de hârtie mărunță pe piața Bucureștilor.

*

Dl Radu Rosetti, cunoscutul avocat și scriitor, pe când se întorcea la București cu automobilul, a fost atacat de niște banditi în apropierea de Silistra. Fiind înarmat a reușit a alunga pe agresori și a scăpat neatins.

Comisia instituită pentru examinarea coroanelor suspecte va examina și chestiunea coroanelor declarate după expirarea termenului și chestiunea celor prezentate în plus peste suma declarată, cari vor fi toate admise dacă stampila va fi bună.

*

Eri au început desbaterile procesului întentat ofițerilor foști prizonieri în lagărul Krefeld din Germania, cari s'au făcut vinovați de înțelegere cu inamicul. Ședințele se țin în localul Cercului militar din București. Acuzații sunt în număr de 60 în frunte cu colonelul Stavrache, maiorul Negruți și căpitanul Constantinescu. Martorii apărărei sunt în număr de 250.

Un public imens așteaptă în curtea Cercului Militar deschiderea desbaterilor.

La deschiderea ședinței Curtea este astfel constituită președinte, general Ghițescu; membri colonel Nanu, Chiriac, Stănescu și Bianu.

Intre apărători figurează d-nii Cocea, Radu Rosetti, M. Mora și Oteteliș nu.

Procedura nefiind îndeplinită procesul se amână pentru Vineri 1 Octombrie.

*

Ziarele din Praga anunță apropiata sosire a dlui Take Ionescu la Praga.

La 15 Octombrie se vor începe lucrările Comisiunei alcătuită pentru examinarea coroanelor reținute ca falșe.

Internaționalizarea Tisei

Ziarul maghiar „Nagyváradi Napló" află din Viena:

Comisia Dunăreana, după ce va termina lucrarile internaționalizării Dunărei, conform art. 275 din tratatul dela Trianon, va începe internaționalizarea Tisei. Internaționalizarea aceasta nu se referă numai la statele limitrofe, ci orice stat va avea circulație liberă pe Tisa. Circulația de transit este deci liberă de taxe vamale. Prin urmare România va putea folosi fluviul Tisa pentru circulație tranzitorie, fără ca Ungaria să poate percepe vamă

Bunurile foștilor inamici

Un comunicat oficios.

Ministerul justiției fiind informat că în'unele cazuri s'ar fi plătit creditoriior din statele cu care România ar fi fost în războiu sume de bani pe care aceștia aveau a le lua pentru datorii provenind dinainte de războiu sau din cursul războiului, aduce la cunoștința generală că potrivit tratatelor de pace încheiate cu statele inamice, bunurile, drepturile și interesele supușilor acestor state vor continua, până la terminarea lichidării să fie supuse măsurilor excepționale de războiu luate sau care vor fi luate în privința lor § 9 al anexei la secțiunea relativă la bunuri, drepturi și interesuri.

Rămânând, dar, în vigoare chiar după ratificarea tratatelor de pace, legea din 22 Decembrie 1916, privitoare la averile supușilor inamici, urmează că este și acum interzis comerțul cu bunurile ce cad sub prevederile acestei legi — orice acte de asemenea natură fiind izbite de nulitate —, și că nu este îngăduit a se face plata nici a unei sume care în cazurile arătate mai sus, este lovită de indisponibilitate prin efectul legei.

Se atrage atențiunea celor interesați asupra acestor dispoziții, spre a nu face acte care nu numai că sunt nule. dar supun pe cei care le săvârșesc la pedepsele prevăzute de art. 29 din legea dela 23 Decembrie 1916, adică o amendă egală cu îndoitul plății făcute sau trei luni până la un an închisoare.

Situația militară a Sovietelor judecată de Trotzky

Ziarul „*Izvestia*" din Moscova cu data de 9 Septembrie publică un articol al lui Trotsky asupra situației militare a sovietelor:

„Armata este slăbită iar poporul păstrează față de războiu o atitudine pasivă.

„Lucrătorii și țăranii trebuie să înțeleagă că dacă armata roșie suferă încă o înfrângere serioasă pe câmpul de luptă, situațiunea Republicei sovietelor va fi aproape de catastrofă".

In acelaș număr, Radek reproșează masselor muncitoare încăpățânarea lor de a nu înțelege că soarta Republicei Sovietelor depinde în clipele de față numai de puterea sa militară.

Pretutindeni în Ardeal nu se citește de cât „Infrățirea"

TELEGRAME

Conferința financiară din Bruxelles.

Lyon, 28 Septembrie

Seria expozeurilor prezentate de statele participante a fost din fericire întreruptă Luni dimineața, prin o discuție foarte interesantă, scrie „Temps". Desbaterea asupra finanțelor publice a fost începută de vicepreședintele englez dl Brand are, a stabilit, în cuvântarea sa, o paralelă ideală între situația așa cum ar trebui să fie în teorie și așa cum este de fapt din cauza turburărilor ce au decurs din războiu. D. Brand a constatat că capacitatea statelor este nesuficientă, că crearea arificială de mijloace de cumpărare și dobânda sunt prea slabe.

Oratorul s'a pronunțat contra metodelor de constrângere în materie financiară și a condamnat etatizmul. După el principalul este încrederea financiarilor iată condiția ridicărei economice a lumei. Guvernele trebue să dea garanția necesară, evitând cheltuelile exagerate, armamentele, amortizând și consolidând datoriile publice.

Intre altele d. Brand a declarat că reparațiunile fac parte integrantă din datoria externă a Germaniei și a Austriei.

Această declarație este cu deosebire interesantă. Intr'adevăr dl Brand a afirmat în fața tuturor reprezentanților lumei că Germania și Austria datorează reparațiuni și trebue să le execute.

D Brand a mai declarat că creanțele Franței și ale Belgiei au un caracter privilegiat.

Cuvântarea dlui Brand a făcut o excelentă impresie și oratorul a fost aclamat de întreaga adunare.

D Delacroix președintele consiliului și membru în delegațiunea belgiană, a luat cuvântul, expunând chestiunea impozitelor cu caracter de prelevare asupra capitalului. Publicul a avut impresia, în ciuda rezervelor formulate de primul ministru belgian, că el este partizan principal a acestui impozit, dar că crede nimerit de a amâna aplicarea lui. Se mai crede că el este favorabil unui alt mod de percepere, acel al impozitelor pe succesiuni.

Lordul Chabiner, delegat englez a pronunțat un discurs excelent în care a declarat că toate aceste chestiuni nu trebue să fie considerate din punct de vedere particular, ci trebuesc stabilite concluzii generale și mulțumitor pentru toți.

Numai muncind mult, impunându-și privațiuni și făcând economii popoarele vor scăpa de criză.

Discuția a continuat Luni.

Viviani s'a înapoiat în Europa

Lyon, 28 Septembrie

Steamerul *Almazona*, având pe bord pe fostul prim ministru francez în timpul războiului. dl Viviani, a sosit în portul Lisabonei, venind din America de Sud.

Se știe că dl Viviani vizitând țările din America de Sud a ținut o serie de conferințe în principalele orașe, care au avut un mare succes.

Refacerea armatei bolșevice

Nauen, 28 Septembrie

După știri primite din Helsingfors, guvernul sovietic procedează acum cu cea mai mare grijă la reorganizarea armatei rusești sub comanda supremă a lui *Trotski*.

Reluarea cetății Grodno

Nauen, 28 Septembrie

Comunicatul statului major polonez anunță că trupele polone au isbutit să reia orașul Grodno.

Demisiunea ministrului de războiu belgian

Lyon, 28 Septembrie

Dl C. Ianson, ministrul apărărei naționale în Belgia care-și amânase demisiunea pentru a încheia acordul militar franco-belgian și-a înaintat demisia președintelui Consiliului de miniștri.

Recolta grâului în Franța

Lyon, 28 Septembrie

Recolta grâului de anul acesta fără a fi așa de frumoasă cum se sperase într'o vreme este totuși cu 25 procente superioară celei din 1919, care obligase Franța să cumpere din străinătate 40 milioane de chintale de grâu. Grație recoltei anului 1920 importul va fi redus.

Politica Vaticanului

Roma, 28 Septembrie.

Ziarul *Drodni Listi* din Praga scrie că Vaticanul regretă monarhia Habsburgilor și ar vedea cu ochi buni unirea Bavariei cu Austria și țările Renane într'o monarhie sub sceptrul Habsburgilor. Sfântul Scaun este de asemeni favorabil Poloniei și urmărește o apropiere între Italia și Jugo-Slavia

Italia și Turcia

Roma, 27 Septembrie

Le Journal d'orient din Constantinopol scrie că Turcii consideră numirea marchizului Garroni ca ambasador, ca o dovadă de prietenie a guvernului italian. Dela Orlando la Sforza Italia a urmat aceiași politică amicală față de Turcia.

Dacă d. Giolitti a ales marchizul Garroni, care e bun prieten cu dânsul, a făcut-o pentrucă marchizul e un bun organizator și va face servicii prețioase Turciei.

Jugo-Slavia și relațiunile dintre Cehoslovacia și Italia.

Roma, 27 Septembrie

Un ziar din Agram publică un articol în care reproșează Ceho-Slovaciei că cultivă relații bune cu Italia pentru traficul în portul Trieste. Ziarul susține cu energie că Triestul ca și Dantzigul sunt porturi slave.

Un apel al lui Lenin către muncitorimea franceză și germană

Nauen, 28 Septembrie

Ziarul *Pravda* din Moscova publică un apel a lui Lenin către muncitorii francezi și germani îndemnându-i să se despartă de elementele dreptei. Organul independent *Freiheit*, din Berlin al socialistilor independenți germani numește aceasta o nouă dovadă a intoleranței și spiritului sectar cum și a inacceptabilității condițiunilor bolșevice. Astfel independenții germani se plâng de amestecul lui Lenin în chestiunile interne de partid. Articolul de fond din ziarul *Politiken* găsește că în prezent Lenin face o pauză în revoluționarea Germaniei. Ofensiva de propagandă bolșevică se îndreptă acum spre Asia, unde nădejduește a avea succese în massele împestrițate de acolo urmărind isgonirea Angliei din coloniile asiatice.

ARDEALUL ECONOMIC

— ULTIMILE DATE STATISTICE. —

Prin prăbuşirea monarhiei austro-maghiare popoarele subjugate şi-au recăpătat libertatea şi astfel prin votul dela Alba Iulia Ardealul, Banatul şi părţile ungurene s'au alipit la patria mamă.

Până acum nu s-au putut da date precise asupra întinderei exacte a părţilor incorporate la vechiul regat, din cauza situaţiei politice. Credem că vom servi tuturor locuitorilor, dând publicităţii un tablou conţinând date precise, culese în anul 1919 de către Resortul Agriculturei. Conform nouei statistice suprafaţa pământului Ardealului, Banatului şi părţilor Ungurene până la linia „Clemenceau" se ridică la 10.192.723 hectare.

Din totalul suprafeţei 95·03 procente sau 9686.523 ha., este pământ productiv, iar restul de 4·97 procente sau 506.200 ha. pământ neproductiv. Proporţional cu suprafaţa pădurile ocupă cea mai mare parte, adică 35·76 procente sau 3.644.727 ha. In rândul al doilea vine pământul de arătură cu 32.250 procente s'au 3.285.402 ha., apoi pământul de păşună cu 12.35 procent s'au 1.258.862 ha. şi fânaţurile cu 12·33 procent s'au 1.257.372 ha. Grădinele de zarzavaturi şi pomi roditori ocupă 1.80 procente sau 183.402 ha. viile 0.52 procente s'au 53.166 ha şi la urmă de tot vin smârcurile cu o întindere de 0.04 procente sau 3579 ha.

Din aceste datele ne putem face o idee lămurită asupra economiei teriorilor ardeleane bănăţene şi părţilor ungurene. Constatăm cu surprindere că agricultura este cea mai bine desvoltată, cu toate că pădurile ocupă cea mai mare parte a întregului teritor adecă 35.76 procente sau 3.644.727 ha; aceasta din cauză că exploatarea şi punerea în valoare a acestei comori de păduri nu sunt încă de ajuns de desvoltate.

Pomiculturei şi grădinăriei de zarzavaturi nu i-s'a dat până în prezent atenţia cuvenită. Aceste ramuri inferioare ale agriculturei sunt însă de o importanţă considerabilă şi în cultivarea lor va trebui să se pună pe viitor un interes mai viu.

Agricultura se ocupă în principal cu cultivarea următoarelor cereale *grâul* şi *porumbul*, care reprezintă producţia principală în judeţul Torontal, *secara* în Bihor, *orzul* în Bichiş şi Trei-Scaune, *cartofi* în Sabolci şi Satu-Mare, *sfecla de zahăr* la Braşov, *tutunul* în jud. Sabolci şi Bichiş, *cânepa* în jud. Bihor şi Satu-Mare şi *inul* în judeţul Torontal.

Pomicultura se ocupă în principal cu plantarea de mere, peri, cireşi, vişini, perzici, caişi, pruni, nuci, migdale, castani şi de zi. Producţia principală de pere o dă jud. Bihor, de cireşe jud. Caraş-Severin, de vişine jud. Bichiş, de piersice jud. Bihor, de caise Torontalul, de prune şi nuci Caraş-Severin şi de migdale Bihorul.

In ceeace priveşte pădurile ele sunt de seiar în jud. Bihor, de fag reprezentate cel mai bine în jud. Caraş Severin şi Maramureş, pe urmă brad şi esenţe răşinoase, cari au însă o întindere mai mică. Viticultura este mai puţin desvoltată, însă acopere consumul.

Suprafeţele cultivabile pe judeţe în ordine importantei lor sunt: Caraş-Severin cu 1 100 686 ha, Bihor 807.861 ha, Hunedoara 779.030 ha şi Timiş Torontal cu 697.268 ha. Suprafeţile mai mici le întâlnim în judeţele: Braşov 153·345 ha, Târnava-Mica 172.210 ha şi Făgăraş 244.936 ha.

Din suprafaţă de 32.25 procente de pământ arabil al întregului teritoriu, următoarele judeţe au cea mai mare parte: Timiş Torontal 67.56 procente, Târnava-Mică 49·51 procente, Arad, 45.96 procente, Sălaj 45.72 procente şi Bihorul cu 40.46 procente.

Suprafeţele cele mai mici în pământ arabil le întâlnim în judeţele: Maramureş 13·82 procente, Bistriţa-Năsăud 14·58 procente, Ciuc 14.83 procente.

Din suprafaţa fânaţului de 12·33 procente din întregul teritoriu, iată judeţele cari posedă cele mai întinse fânaţuri: Ciuc cu 22·55 procente, Maramureş cu 21·78 procente, Făgăraş cu 18·72 procente şi Odorhei cu 18·27 procente. Fânatul este slab reprezentat în judeţele: Arad cu 4·47 procente, Timiş-Torontal cu 5·71 procente şi Bihor cu 6·74 procente.

In cea ce priveşte locurile de *păşunat* din suprafaţa de 12·35 procente, din întregul teritoriu au partea cea mai mare judeţele: Bistriţa-Năsăud cu 16·83 procente, Ciuc cu 16·46 procente, Hunedoara 15·29 procente, Sibiu 15·17 procente, Târnava-Mică cu 15·05 procente.

Cea mai mică parte au judeţele: Trei Scaune cu 5·91 procente, Timiş Torontal 7·08 procente şi Mureş-Turda cu 7·39 procente.

Grădinăria de zarzavaturi şi pomi roditori este mai bine reprezentată în judeţele Caraş-Severin cu 3·43 procente Solnoc Dobaca cu 2·70 procente, Mureş-Turda cu 2·07 procente, iar în judeţele Maramureş Făgăraş şi Ciuc nici nu ajung un procent.

Viile sunt cultivate în judeţele Timiş-Torontal pe o suprafaţă de 2·39 procente din întregul judeţ, în jud. Târnava-Mică 1·42 procente şi Arad 1·0 procente.

Aproape nu există viticultură în judeţele Maramureş, Trei-Scaune şi Ciuc.

Pădurile cele mai întinse se găsesc în judeţul Trei-Scaune. Din toată întinderea judeţului pădurile ocupă o suprafaţa de 57·63 procente, adică mai bine de jumătate din judeţ Parte însemnată la păduri au încă, judeţele: Caraş-Severin cu 49·58 procente, Mureş-Turda cu 46·35 procente, Satmar cu 45·54 procente, Hunedoara cu 44·61 procente. Maramureş cu 44·60 procente, Bistriţa cu 43·50 procente şi Ciuc cu 43·47 procente.

Intinderea cea mai mică de păduri se găseşte în judeţele Timiş cu 7·94 procente, Târnava-Mică cu 16·64 procente, şi Alba Inferioară cu 25·13 procente.

Din totalul pământului neproductiv partea cea mai mare o au judeţele Solnoc Dobâca cu 2·07 procente, Trei-Scaune cu 3·07 procente şi Ciuc cu 3·09 procente.

Tabloul de mai sus ne arată dar situaţia întinderilor cultivabile sau nu a celor noilor teritorii, care se prezintă foarte îmbucurătoare pentru starea economică.

Rămâne însă, că unele ramuri ale agriculturei să fie cultivate pe viitor cu o mai mare atenţiune.

Mai ales grădinăria zarzavaturilor trebuie intensificată. Un factor important este pomicultura, care se prezintă destul de bine.

Viile trebuie dată mai multă atenţie şi cultivarea lor introdusă şi experimentată şi în alte regiuni.

In ceace priveşte exploatarea pădurilor, în ultimul timp, a luat un avânt îmbucurător, şi se speră că prin sprijinul statului la procurarea din străinătate a maşinilor necesare pentru înfiinţarea unei industrie fine de lemn, se va ajunge la o industrie de lemn puternică, care va putea permite un export de produse fabricate în locul materialului brut ce-l exportam până acum.

Radu C.

Plângeri şi lămuriri

Ca răspuns la articolul *Micii Tirani* publicat în No. 45 din 26/IX al ziarului nostru, dl Vasile Băcilă, şeful gării Teiuş ne trimite următoarea lămurire:

„Oamenii serioşi, care mă cunosc, ştiu cât am luptat şi îmi cunosc toate jertfele făcute, pentru realizarea idealului, de care astăzi sunt mândru. Dar pentru ca opinia publică să judece lucrurile fără părtinire le voiu arăta scurt după cum s'a întâmplat şi după cum mi le-au arătat şi mie cei în cauză. In ziua de 23—IX, a. c. la trenul accelerat 508 sosit la ora 18 şi 20 s'a constatat că arcul vagonului No. 101628 a fost rupt şi deci acest vagon nu-şi mai putea urma călătoria. S'a dat ordin să fie scos, dar întrucât în el erau trei compartimente ocupate în mod oficial, unul cu o comisie a Dir. Finanţiare, care ducea bani la Bucureşti, altul cu o comisie de opt membri, iar, al treilea de un domn general, impiegatul de serviciu a fost nevoit, să înlocuiască, acel vagon, prin vagonul No. 101504, care ar fi fost vagonul direct Arad, ne având alt vagon pentru tren accelerat. In acest caz bineînţeles, călătorii, care călătoreau spre Arad trebuiau să coboare. Că n'au voit să înţeleagă lucrul şi că impiegatul de serviciu a fost silit să recurgă la mijloace neplăcute, nu e decât vina călătorilor, iar nici decum a mea, care nu am avut, nici un amestec în toată afacerea aceasta."

VIAŢA SPORTIVĂ

Desvoltarea aviaţiei civile germane.

Societatea *„Deutsche Luftrederei"* creată în 1918 de Allgemeine Elektricität Gesellschaft (A. E. G) cu un capital de două milioane jumătate de mărci, posedă materialul următor: 40 avioane postale, 10 hidroavioane, 3 aparate gigantice (excelente pentru bombardament).

Totalul zborurilor efectuate dela armistiţiu se ridică la 5300 cu o totalizare de 850.000 chilometri.

Această societate proectează organizarea unui circuit comerciai nord-vestic cu opriri la Copenhaga, Malmö, Warnemünde, Hamburg, Brema. Amsterdam şi Londra.

Cursul schimbului la Paris

Londra	52.50
New-York	14.88½
Belgia	106.—
Italia	62.75
Praga	20.80
România	28.75
Elveţia	240.—

Lipsa cărbunilor

— O expunere a situaţiei producţiunei minelor din România. —

Dl Iliescu-Brânceni, secretarul general al ministerului Industriei a dat presei bucureştene interesante date asupra producţiunei şi consumaţiei de cărbuni în România.

Din aceste date reese că minele de cărbuni, din vechiul regat dau actualmente o producţiune de 60—70 vagoane pe zi, adică cu 20 vagoane mai puţin de cât înainte de războiu.

Bazinul dela Petroşani are azi o producţiune de 300 vagoane pe zi, iar celelalte mine, din Transilvania dau şi ele 20 vagoane zilnic.

In total producţiunea de cărbuni din vechiul regat, la un loc cu cea din noile teritorii, dau azi o producţiune de circa 400 vagoane pe zi, faţă de 880 vagoane, cât produceau aceste mine înainte de războiu.

Pentru consumul intern, am avea nevoe, la C. F. R. de 350 vagoane, pe zi; industria particulară reclamă vre-o 220 vagoane pe zi, navigaţia 20 vagoane şi încălzitul particular 20 vagoane pe puţin.

Am avea aşa dar nevoe de 600 vagoane cu cărbuni, zilnic şi minele noastre nu produc azi de cât 400 vagoane. Există aşa dar un deficit de 200 vagoane pe zi.

Cauzele pentru care producţiunea este mai redusă azi de cât altă dată sunt următoarele: 1) lipsa materialelor de extracţie: 2) exploatarea forţată din timpul războiului: 3) diminuarea orelor de lucru dela 12 la 8 pe zi 4) dificultatea de transport pe C. F. R. şi 5) pentru că principalul debitor, care este statul achită costul cărburilor consumaţi cu foarte mari întârzieri.

Explicând fiecare din aceste cauze, dl secretar general a spus între altele, că, reducerea orelor de lucru în mină a diminuat producţiunea cărbunilor cu 30 la sută, că din cauza greutăţilor de transport zac acum, numai la Petroşani, peste 2000 vagoane cu cărbuni ai căilor ferate, care nu pot fi ridicate, şi acea ce este mai trist, că Ministerul cominecaţilor nu poate să achite cu lor o producţiune în valoare de aproape 100 milioane.

Pentru intensificarea producţiunei se lucrează mult, dar în definitiv tot timpul va fi acela care va rezolva şi această problemă. Se aduc unelte, se fac pregătiri spre a se diminua efectele exploatărei forţate, şi atunci că d vor fi şi locomotive, transporturile se vor face cu mai multă uşurinţă.

Reforma agrară în Polonia

Legea agrară a fost votată de dieta polonezâ cu una imitate în ziua de 15 Iulie 1920. In ce priveşte întinderea de pământ lăsată proprietarului se aseamănă cu legea noastră, anume reduce marea proprietate la 400 hectare şi aceasta numai în provinciile de graniţă, iar în cele centrale lăsând-o numai de 180 hectare. Principiul proprietăţei individuale e păstrat cu toate consecinţele lui. Preţul de vânzare e jumătate a preţului normal de vindere, în regiunile unde sunt moşii de vânzare. Contractul de vânzare va fi impus cu o taxă variând între 5 proc. şi 30 proc. din preţul vânzării plătit de vânzător, adică de marele proprietar. Scara de 30 proc. e aplicată numai pentru proprietăţile de o valoare mai mare de cinci milioane mărci.

In ce priveşte mutilaţii de războiu şi soldaţii de front, ambele categorii au drept de prioritate asupra celorlalţi cumpărători iar soldaţii cari s'au distins primesc pământ gratuit. Capitalul necesar pentru această distribuire gratuită va proveni din diferenţa realizată de Stat între preţul de cumpărare şi cel de vânzare.

Taranul n'are drept să cumpere pământ în condiţiunile precedente de cât până ce proprietatea lui va ajunge la 25 hectare. Acel care cumpără peste 25 hectare intră în categoria cumpărătorilor obişnuiţi şi va plăti preţul cerut.

Proprietatea cumpărată după ambele *dispoziţii nu va putea fi înstrăinată nici împărţită timp de 25 de ani.*

Lucratorii agricoli care nu au nici pământ, nici bani, vor primi de la banca agrară avansul trebuitor pentru a deveni mici proprietar fon iari.

Publicul de elită este servit — cu tot feliul — de mâncări în grădina de iarnă a Hotelului Central

Buletin economic

Reprezentatul economic al republicei austriace ne informează că tratatul de comerţ provizoriu încheiat între România şi Austria a fost ratificat de ambele guverne.

Documentul oficial va fi remis la Viena prin intermediul inginerului Motaş directorul importului.

Guvernul român a hotărît crearea la Viena a unei instituţiuni după modelul biroului economic austriac ce funcţionează la Bucureşti. Acest birou va fi pus sub direcţia dlui inginer Motaş

Tratatul austro-român intră imediat în vigoare.

In urma unei înţelegerei între guvernele austriac şi român, permisele de export eliberate în una din ţările interesate nu vor mai avea nevoie de o autorizaţie de import

Salon de Manicure

Calea Regele Ferdinand 12 fostă Wesselényi Miklós-u.

La cafenea „Metropol"

Marţia şi Vinerea **cântă muzica militară** în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică.

Curăţă şi văpseşte

foarte bine orice fel de haine bărbăteşti şi femeieşti:

Réthy József

Str. Avram Iancu (Petöfi) 22.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.

Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

SE CAUTĂ toraras cu un capital mare pentru o intreprindere care există de 56 și care are local spatios situat la loc frecventat. Oferte se primesc sub numele (Mecanic) la Adm. ziar.

S'A PERDUT un cățel rasă „Spitz" alb curat, la bot cite o păticică cât o linte neagră de ambele părți. Răspunde la numele Bandi. Cine îl află găsi va anunța pe Maior Bogdan, Str. N. Iorga 16 și onorar.

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

CAUT post după masă de la orele 2—8. Cunoscând toate lucrările de Laboratori Chimice și Farmacentice, având o practică de mai mulți ani. Adresa sub ziar Chimist.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Intrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafice, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

Vânzări și Cumpărări:

GARNITURĂ de Mobile de piele, șifoniere cu oglinzi de vânzare. Adresa: Prăvălia Andone și Lazurea piața Mihaiu Viteazul No. 35. (fost Széchenyi tér).

CINE VOIESTE a cumpăra și a vinde piane să se adresere la direcțiunea școalei de muzică Calea Regele Ferdinand 14.

LA MAGAZINUL de manufactură Luca P. Niculescu Cluj, să găsesc de vânzare Lăzi goale.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Căsătorii:

TÂNĂR artist bronet, simpatic, de la teatrul național dorește căsătorie cu o domnișoară s'au doamnă din Cluj bine situată. A se adresa sub Baltazar la ziare.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Cautăm depozitari

de ziare în intregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

AZI JOI APARE

ECOUL

Comercial, industrial, financiar

foae bisăptămânală a intereselor economice, scrisă în limbile română și maghiară.

ECOUL va publica situația amănunțită a Bursei din țară și străinătate, cursul monetar prețurile pieței din Cluj, București și principalele centre.

ECOUL va înregistra transacțiunile comerciale și financiare.

ECOUL va da informații și lămuriri din și pentru viața gospodărească.

ECOUL va da o largă publicitate tuturor chestiunilor cari pot interesa rosturile comercianților, industriașilor și institutelor de credit.

ECOUL va avea cele din urmă, cele mai exacte și cele mai complecte date asupra comerțului, industriei și finanțelor din Ardeal, vechiul Regat și țările învecinate.

ECOUL apare Miercuri și Sâmbătă seara.

Redacția și Administrația: str. Universității 2. Telefon 214.

Manuale de limba germană

pentru școalele secundare de **C. Meissner** și **I. Paul:**

1. **Partea I. pentru clasa II/a și a III/a.**
2. **Partea II/a pentru clasa IV și a V/a.**

se găsesc în depozit la I. Paul, profesor universitar Cluj, Str. Erzsébet 4. Prețul părții I 6 lei și a părții II/a 7 lei.

Haine pentru bărbati, copii și fete se găseste gata și de comanda la Magazinul:

Farkaș și Simion

Croitor, Óvár Strada Viz

vis-a-vis de Restaurant Mathyas. □ □ □ **Prețuri moderate.**

Căutăm un încasator pentru Cluj bine retribiut. Ase adresa la Administrația ziarul Infrățirea. ◆

PERETZ & HERMANN

Import-Export.

Centrala: București Strada Sf. Nicolaie Selari No. 1.
Sucursale: Galatz, Prag, Viena.

◆

Mărturi sosite în depozit:

Geamuri, Vase de porcelan, Olărie de tuci smăltuite, Tocămuri de masă, Articole de galanterie, Lurion, Diferite creme de ghete, Odol, Cerneală Leonharei etc.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare

PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

Banca Românească

Societate Anonimă pe Acțiuni.
Capital 160.000.000 lei.
București, Strada Smârdan No. 5.
Suc. Timișoara Str. Vasile Alexandri 1.

ORICE OPERAȚIUNE DE BANCĂ IN GENERAL: Cumpărări și vânzări de efecte publice, avansuri pe deposite de efecte publice și ori ce transacțiuni financiare; conturi curente și emisiuni de acesori de Credit pentru orice țară; participațiuni industriale și comerciale.

Sucursale: Bălți, Bazargic, Constanța, Galați, Tulcea, Chișineu, Cernauți, Timișoara, Arad, Izmăil.

Primește depuneri spre fructificare.

Renumit salon de modă Face cele mai elegante costume de haine pentru teatru și de stradă după ultima modă englează și tranceză cu preț redus. □ □ □

VENUS

Piața Unirii (Fotér) 11 intrarea prin Str. Kismester □ □

Samoila Cupás

Cluj, Piața Unirii No. 28.

Mare asortiment de: flanele, barcheturi, năfrămuri □ □ de mătase și ciorapi. □ □

Prețuri surprinzător de eftine!

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Fabrica de Clopote Oituz

Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCURESTI. ● ●

Execută și se găsește Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu prețurile cele mai convenabile garantând sunetul și durabilitatea pe timp de 50 ani.

De vânzare

Una masină de scris marca Remington în bună stare eftină.

Adresa la ziar.

Caut Magazie

pentru

Depozitat Marfă

A se adresa Str. Bartha Miklós No. 20.

S'a perdut

un cățel rasă „Spitz" alb curat, la bot cîte o păticică cât o linte neagră de ambele părți. Răspunde la numele Bandi. Cine îl va află va anunța pe Maior Bogdan, Str. N. Iorga 16. și onorar.

Se plisează și gofrează

în timpul cel mai scurt foarte bine or ce fel de ștofă la: Atelierul de modă

Moskovitz

Strada Memorandului (Unio) No. 15. Cluj.

Abonați-vă la

ziarul Infrățirea

cel mai răspândit și bine scris.

Vadász

Instalator de apeduct și electricitate

Str. Bethlen No. 11

Salon de Brodat și Cusut

Albituri

Calea Victoriei No. 40 (Bocskay-tér 2)

Banca Centrală

pentru Industrie și Comerț

oferă en gros

sobe

în toate dimesniunile

pentru încălzit

cu lemne și cărbuni.

Informațiuni se dau la Secția Mărfuri în Cluj.

Cel mai renumit **Atelier** pentru **costume de dame**

Landmann

Strada Forduló No. 9.

Confecționează costume pentru dame după ultima modă engleză și franceză cu preț foarte redus în cel mai scurt timp.

Revista Ramuri Craiova.

In editura Societății Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. și III. băeți și fete.
Marin Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. și „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. și II. sec.
Ș. Spulbereanu „Cetire" cl. II., III. tip. urban și „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa: „Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

Eugen Herkovits

cel mai vestit **croitor** având mare magazin de stofe englezești în Strada Bethlen No. 10 (In colțul Str. Regina Maria) face cele mai elegante costuma după ultima modă.

CĂUTĂM

vânzători pentru ziarul INFRĂȚIREA

Ori cine poate câștiga zilnic 100—200 de lei

chiar în localitatea în care domnicilează Cei care dorese se vor adresa la Administrația ziarului, pentru a primi explicațiuni în scris.

Abonamente pentru Preoți și Învățători se fac cu preț redus, adecă

100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

A sosit mare transport de tot felul de mărfuri de manufactură

la Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,

HORA ȚĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány".

S'a pus în vânzare cu mari reduceri de prețuri tot felul de mărfuri. Vânzare engross și endetail.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul I. No. 50 — Opt Pagini 50 bani — Opt Pagini — Luni 4 Octomvrie 1920

Infrățirea

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente. 6 luni . — 120 lei 3 luni . — 60 „ — 30 „

DEMOCRAȚIE ANTINAȚIONALA

Indemnat acum șeapte ani de dl Mihalache să transforme partidul național-democrat într'un partid țărănesc de clasă, dl Iorga respingea foarte hotărît această propunere printr'un articol de doctrină în care dsa găsia noui forme lapidare pentru a exprima precis nu numai o atitudine de moment, ci și o cugetare politică din care trebuia să resulte orientarea unei întregi activități.

„Noi suntem întâiu naționaliști și pe urmă democrați," — răspundea atunci dl Iorga în „Neamul Românesc" din 13 Iunie 1913. Și pentru a fi și mai răspicat în exprimarea cugetării dsale, dl Iorga adăoga imediat și această crudă declarație doctrinară: *„Căci noi nu vedem mai presus de națiune nimic,* nici **chiar dreptatea socială.**" Iar mai departe: „Noi voim, noi tindem de a da un guvern acestei țări, *iar nu a întrebuința puterile țării spre a înlocui pe cei de sus prin cei de jos pentru o tiranie de clasă analogă."*

Amintim acum aceste declarații ale dlui Iorga, pentrucă în lumina lor se pot vedea și mai bine toate rătăcirile care se leagă astăzi de activitatea zisă democratică a Federației. Am putea spune chiar că, răsturnate, aceste declarații represintă însăși doctrina după care se îndreaptă întreaga politică a partidelor din Federație.

„Întâiu democrați și pe urmă naționaliști", — ar putea declara fruntașii acestei organizații, dacă cineva ar încerca să le amintească puțin și de datoriile noastre naționale. Și ca să fie și mai clari, ei ar putea să adaoge cu aceiași ferocitate doctrinară cu care, acum șeapte ani, d. Iorga și exprima crezul dsale politic: *„Căci noi nu vedem mai presus de chestia socială nimic, nici chiar dreptatea națională"*. Iar mai departe: *„Noi voim, noi tindem de a înlocui pe cei de sus cu tirania de clasă a celor de jos, iar nici decum să întrebuințăm cele mai bune puteri pentru a da acestei țări și cel mai bun guvern"*.

Și într'adevăr, că astfel schimbate, declarațiile dlui Iorga de acum șapte ani înfățișează perfect caracterul antinațional al politicii care se face astăzi în preajma d-sale și în numele democrației.

Politică de clasă, politică de ură, politică de scormonire a tuturor durerilor din a căror asmuțare se poate obține un cât de mic folos electoral, activitatea Federației înseamnă din ce în ce mai mult îndepărtarea națiunii din rândul marilor realități chemate să dirijeze cugetarea și preocupările noastre politice. Deasupra problemelor naționale, așa de multe și așa de grele, Federația înțelege să ridice una singură: *problema socială*, uitând că mai presus de durerea și dreptatea oricărei clase, azi mai mult ca ori când, trebue să așezăm necontenit aspirațiile și dreptatea noastră ca națiune.

Căci nu e de crezut că înfăptuirea României Mari a epuisat pentru noi toată ordinea datoriilor naționale și că, deci, fără nici o teamă în ce privește existența și viitorul nostru ca națiune, putem să ne strămutăm cu toate puterile pe terenul așa de primejdios al agitațiilor sociale.

Avem desigur, o Românie mare, dar nimeni nu trebuie să uite că ceasul răfuielilor dintre popoare încă nu s'a încheiat și că ori câte principii s'ar vântura în numele umanității, orgoliul național rămîne și mai departe ca singura putere menită să dirijeze acest bogat și decisiv capitol din Istoria omenirii.

Înconjurați de pretutindeni de centura unor aspirații care nu înțeleg să fie potolite nici chiar prin verdictul celui mai teribil dintre războaie, pândiți la fiecare hotar de ochiul neadormit al dușmanilor doritori de revanșă și mereu contestați în drepturile noastre naționale așa de proaspăt cucerite și așa de puțin consolidate, putea-vom oare să nu înțelegem că astăzi, mai vârtos ca acum șeapte ani, suntem ținuți să spunem într'adevăr *că mai presus de națiune, noi nu vedem nimic, nici chiar dreptatea socială?*

Și cu toate acestea, în ceasul celor mai aprige răfuieli noi ne irosim puterile într'o democrație sfidător de antinațională. Căci oricine a cetit articolele din „Luptătorul" ale drului N. Lupu, n'a putut să vadă de cât cu spaimă în ce măsură interesele și datoriile noastre naționale pot fi abandonate de către așa zisa democrație socială.

Cât de primejdioasă este această democrație cultivată de ani de zile de „Adeverul", acceptată de dl Iorga și lansată de Federație, ni-o dovedește acum răsunetul pe care l-au avut în străinătate articolele dlui N. Lupu. Dușmănilor din afară ca și celor din lăuntru, li s'a pus în mână o armă care, cu dibăcie mânuită, va putea fi oricând îndreptată împotriva intereselor și dreptății noastre naționale. Și arma a și început să fie mișcată de către întreaga presă maghiară care, ea, e întâi naționalistă și pe urmă democrată.

Când vom înțelege, oare, și noi, că dreptatea socială nu trebuie căutată de cât în cadrul dreptății naționale și că nu vom putea avea ca democrație de cât atât cât vom fi știuit să dobândim și să păstrăm ca națiune?

Logodnă princiară

Logodna principesei Elisabeta cu prințul George al Greciei este anunțată ca sigură pe săptămâna viitoare.

Tristețe politică

Când, sub persistența unor întâmplări neplăcute sau în credința unor iluzii, un popor a greșit drumul, o vagă suferință pe care am putea-o numi „tristețe politică" îți dă semnalul de alarmă.

Dintre cei ce aleargă după definiția fericirei, unul a găsit pe cea mai nimerită: „Omul fericit e cel care și-a făcut o existență conformă cu caracterul său astfel ca să se poată bucura de el însuși în viață." Ei bine, tocmai din lipsa acestei conformități necesară între instituțiunile și geniul său nativ, un popor suferă; oricât s'ar ameți în vârtejul vieții superficiale, nu'și poate învinge înfrigurarea; starea lui e un fel de lâncezeale agitată greu de schițat.

De ce se plânge? In aparență, nimic nu e schimbat. Ogoarele n'au încetat să producă, pământul se întredeschide sub fierul plugului, spicul se coace, căminul nu-i mort, dovadă fumul care iese din acoperișuri, dar căminul e mut, ogoarele produc fără multă bucurie, suspine evocă tot ceeace nu e plăcere, câștig amețitor și fericire scump cumpărată; e ca un mare gol în inimi și în lucruri.

Așa e omul făcut: fie că observă uneori mai limpede raportul dintre interesul fiecăruia și starea tuturor, fie că nevoia de a se da îi e tot așa de firească ca acea de a'și aparține, ființa aceasta așa de personală se desprinde în anumite clipe de ea însăși spre a se lăsa năpădită de pasiunile generale și într'o societate, în care dezordinea atacă rosturile publice fără a-i compromite interesele, vedem oameni, subit indiferenți la mica lor fericire particulară, ocupându-se numai de ceeace nu-i privește; un rău pe care nu'l simt, dar pe care și-l închipuie, e de ajuns spre a le da o tristețe în care, fără a fi pierdut nimic, ei nu se mai bucură nici de ceea ce au nici de ei înșiși.

Ingrijorarea nevindecabilă a spiritului uman, iată sufletul istoriei și progresului. Grație ei națiunile merg căutând ici și colo ceeace le convine, rătăcindu-se, răsgândindu-se, căutând mereu și urmărind până la capăt nemuritoarea lor aventură. Imboldul acestei îngrijorări a deșteptat de atâtea ori sufletul Angliei atunci când părea amorțit și i-a adus odihna, imposibilă mai înainte de a și fi dat instituțiile cerute de instinctele sale. Când ambițiile politice își desfășoară toate resursele, când corupția se unește cu anumite violențe, geniul unui popor sfârșește prin a-și spune cuvântul său definitiv.

Iată ce învățăm privind la cele ce se petrec în jurul nostru, pătrunzând sensul unor evenimente străine de țara noastră sau cântărind confuzia de idei, întunecătoare a conștiinței, născută din ciocnirea unor patimi politice indigene.

Dr.

Ajutați tinerimea să învețe!

Impreună cu dl Decan Minea și dl Prof. Papilian am fost însărcinat de consiliul Facultății de Medicină din Cluj, a împărți cele **douăzeci și cinci burse** ce ni s'au dat de secretariatul Instrucțiunei pentru studenții în Medicină.

Dar cum să împarți cu dreptate *douăzeci și cinci burse la aproape 200 postulanți?* Toți cei care ceri sunt săraci, actele o probează, toți sunt sârguitori la învățătură, colocviile și examenele sunt martore! Aici e partea dramatică, citești cu inima strânsă, povestirea năcazurilor și a sărăciei acestor buni fii ai neamului, cari vor să se lumineze și rămâi îndurerat că nu poți a-le da nimic din *„cele trei pâini și cinci pești"* ai pomanei oficiale ....

Fiul unui cantonier sărac cu cinci copii, fiul văduvei din Brașov, fiul unui bătrân țăran din Maramureș, fiul preotului sărac cărula războiul i-a luat totul .... toți au note foarte bune la severul examinator care e Prof. Papilian și ce se vor face aceștia toți.

Ne-au spus-o delegația studenților: vor părăsi studiul aspru al Medicinei, se vor face mici funcționari, sau se vor întoarce desamăgiți în satul lor...

Țara aceasta care hrănește atâți străini și leneși nu va putea îngriji deci de feciorii cei vrednici, cari cer lumină.

Apelul făcut de dl prof. Bogdan Duică a mișcat pentru moment unele suflete, câteva danii au căzut în casa căminului, picături puține în gura arsă a însetatului.

Desigur soluția cea mai bună este aceia propusă de prof. dr Negru în acest ziar, ca statul să creeze un „Credit pentru învățământ" și după cum ajută cultura vinului prin „Creditul viticol", să ajute cultura omului prin acest institut, dar până atunci e departe și studenții bat la ușa noastră? Ce-i de făcut? Apelăm la autoritățile îndrituite cu nevoile școalei să ne acorde mai multe burse, mai ales aici unde elementul românesc e reprezentat prin săraci: fii de țărani, de preoți și învățători.

Apelăm la băncile și instituțiile economice românești de pretutindeni, să facă burse pentru studenți: ele vor lucra astfel pentru propria lor consolidare, împrăștiind cultura și ajutând ridicarea elementelor capabile din colibele umile. Frumosul exemplu al „Băncei Românești", care a dat o *subvenție anuală de 50.000 lei*, căminului studențesc din București, ar putea fi imitat de toate aceste așezăminte. Apelăm la toți oamenii cu stare din întreaga țară, să sacrifice din prisosul lor o mică sumă pentru a întreține un tânăr doritor de lumină, astfel vor servi Patria ca și soldatul care luptă la frontiere: *dușmanul dinăuntru nu poate fi învins decât prin luminarea poporului.*

Dr. T. Gane, prof univ.

Înțelesul unei sentințe

După trei zile de pasionate desbateri și aprinse pledoarii, tribunalul militar din orașul nostru a dat sentința în procesul de spionaj și crimă contra siguranței statului, achitând pe șase din cei șeapte foști ofițeri din armata ungară, și condamnând numai pe unul din ei, cu minimum de pedeapsă.

Desigur că această sentință e de natură a surprinde foarte mult, nu numai pe cunoscătorii dreptului penal, dar pe oricare dintre acei cari cunosc fondul acestui proces. In adevăr, deși faptele comise atrăgeau pedeapsa cu moartea, deși s'a făcut complecta dovadă a vinovăției inculpaților și deși aceștia do ind a deveni cu orice preț martirii naționali, au mărturisit în parte faptele, totuși Curtea Marțială i-a achitat, uimind prin aceasta chiar publicul unguresc, care a fost de față la dezbateri.

O astfel de sentință are un înțeles care nu poate fi trecut cu vederea. Poporul român, chiar atunci când e nevoit a se apăra contra celor ce complotează la siguranța statului, înțelege a proceda cu toată blândețea și generozitatea caracteristică sufletului său, judecătorii militari au voit să arăte că poporul român e dispus a uita cu totul trecutul de suferință și impilare maghiară precum și greșelele făptuite de către Ungurii de azi contra noastră. Noi nu cerem altceva de la poporul maghiar, decât procedee civilizate în relațiunile cu noi, și totodată cât mai multă lealitate, în aceiași măsură în care noi le-o arătăm în orice ocazie.

Sentința din zilele trecute mai are însă și o caracteristică pe lângă un înțeles.

Ea vine să evidențieze contrastul isbitor dintre sufletul unguresc și cel românesc, și totodată ea vine să pue față în față cele două regimuri, din trecut și prezent, ale Ardealului.

In adevăr, pe cât e de iertător și blând sufletul poporului nostru, pe atât e de aspru și neîndurat acel al poporului unguresc. E destul să ne amintim de vremea, când pentru o cocardă tricoloră purtată la cingătoare, erau duși la închisoare și amendați greu, atâția copilași nevinovați, care comiteau marea crimă de a nu ști decât românește.

Pentru un cântec bătrânesc, care îmbrăca într'o melodie duioasă și liniștită întreaga durere a unui popor, atâția școlari erau izgoniți din școală și atâția preoți erau aruncați din amvonul bisericii.

Azi, noi iertăm nu numai insinuările unei prese dușmănoase, nu numai manifestațiile provocătoare din fiecare zi, dar iertăm chiar, faptele care primejduesc siguranța statului nostru. Facem toate aceste cu convin-

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

gerea că cetăţenii unguri din mijlocul nostru vor înţelege că noi dorim a trăi în armonie cu ei şi că le dăm toată libertatea de care au nevoe pentru o bună cinstită şi nevrăjmăşească desvoltare naţională. Nu cerem în schimb decât respectarea Statului şi autorităţilor române şi cea mai largă lealitate faţă de poporul român.

Fp. R.

LUGOJUL CULTURAL

Până la 1823 pregătirea elevilor lugojeni pentru gimnazii, se făcea în particular de către călugării minoriţi.

In 1836 se înfiinţează „şcoala gramaticală latină“ (sâmburele liceului de azi).

Pe atunci Românii cari ca întotdeauna făceau partea covârşitoare a populaţiei, erau iobagi şi limba lor abia toleratâ.

După încetarea absolutismului în 1867, maghiarii fac toate sforţările, să asigure caracterul unguresc al gimnaziului şi încep o reacţiune faţă de germanizarea anterioară.

Românii se deşteaptă şi cer şi ei dreptul lor.

Opinia publică românească, condusă de marele bărbat Emanuel Gozda (prefectul judeţului) porneşte o mişcare pentru înfiinţarea unui gimnaziu românesc pe lângă cel maghiar. Chestiile confesionale zădărnicesc însă planul. Astfel gimnaziul vechi devine exponentul năzuinţelor nouă schimbându-şi caracterul pur religios, în romano-catolic maghiar. Interesele culturale româneşti erau reprezentate printr'o catedră facultativă de limba română. Atâta tot în cel mai românesc oraş din Banat.

In Iunie 1919 a trecut în posesiunea statului român, fiind botezat cu numele marelui lugojan, Coriolan Brediceanu. Directorul liceului a fost. dl V. Bârlea.

*

In Lugoj mai fiinţează şc. normală de fete cu internat. Directoare dna Elisabeta Buteanu.

Anul acesta se aşteptase peste 200 eleve, la care număr nu s'a ajuns din cauza insuficienţii de burse.

Şcoala normală de fete a fost înfiinţată în 1914 de Episcopul dr Valer Frenţiu cu caracter confesional; în 1919 când au venit la conducere Românii, i s'au complectat ale 4 clase superioare cu 4 inferioare.

*

Absolventele şcoalei normale, 70 la număr, erau în mare parte în disponibilitate. Timpurile nouă le-au plasat pe toate.

Şcoala civilă de fete (medie) are cursuri paralele şi limba de predare, română şi germană.

Şvabii au o şcoală civilă (medie) de băieţi. Şcoala primară gr. ort. funcţionează cu şase institutori.

*

Nici o mişcare apreciabilă culturală, literară şi artistică în Lugoj, nu porneşte din institutele sale de învăţământ şi de la marii lor dascăli, ca aiurea.

Toate pornesc de la particulari şi din impulsul românesc. Totuşi Lugojul are un trecut sgomotos, pe care îl invidiază multe din oraşele Ardealului. Din tot ce a putut să dea acest centru bănăţean mai interesant este fără îndoială, desvoltarea artei muzicale.

Să fixăm câteva date : La sărbătoarea Paştilor 1841, în Lugoj, cânta un cor românesc mixt, în biserica gr. orientală, condus de maestrul Seifer din Timişoara Corul complectat la 1857, primeşte pe episcopul unit Dobra şi cântă la instalarea lui, pentru care „crimă Sârbii“ care aveau multă influenţă, fac să nu mai funcţioneze românească înjghebare.

De numele corului este legat şi al maestrului Cegka, a cărei operă a continuat-o dela 1890 până azi dl Vidu.

Mai este reuniunea de cântări „Lira“ dirjată de prof. Ioan Băeşu, organizaţie greco-catolică, cu caracter bisericesc.

CITIND REVISTELE

Numărul 26 din *„Foaia Interesantă“* de sub direcţiunea dlui Ion Moţa, e închinat memoriei marelui român Ioan Pipoş despre care astăzi, în frământările luptelor politice, puţini îşi mai amintesc.

La anul 1861, când Austriacii stăpâneau de fapt Ardealul, Ioan Pipoş a fost numit fişpan în comitatul Zărand, odată cu cei 7 fişpani români pe cari Impăratul Francisc Iosif i-a numit cu scopul de-a satisface măcar în parte drepturile Românilor.

In această calitate a condus comitatul Zărandului, timp de şase ani, până la 1867, când Ungurii devenind stăpâni pe Ardeal, au dat afară din serviciu pe Ioan Pipoş.

In aceşti şase ani, Ioan Pipoş a întreprins o vie activitate pentru trezirea conştiinţei naţionale la poporul român, şi datorită numai intervenţiei sale hotărîte, Românii au putut să înfiinţeze gimnaziul lor din Brad.

Curajul său a mers până acolo în cât la prefectura sa fâlfăia drapelul românesc, alături de acel împărătesc şi tocmai de aceea Ungurii s'au răsbunat, luându-i postul şi lăsându-l pe drumuri cu cei zece copii ai săi.

Ioan Pipoş, a murit la Alba-Iulia, la 1888, plâns de toţi Românii, pe cari el i-a apărat ca un părinte, atât ca fişpan cât şi ca avocat.

„Foaia Interesantă“ merită recunoştinţa publicului ardelenesc pentru comemorarea lui Ioan Pipoş.

*

Numărul 4 din *„Curierul Artelor“* care apare în Bucureşti, e închinat memoriei lui Caragiale, cu ocazia reprezentării la teatrul naţional din Bucureşti a piesei sale „O noapte furtunoasă“. Dl G. Vlad, în articolul de fond, dă câteva amununte foarte interesante şi exacte din viaţa lui Caragiale, care vor servi desigur la complectarea biografiei marelui nostru scriitor. Deasemenea dl Florian Popescu reuseşte a caracteriza opera lui Caragiale şi mai ales temperamentul său, punându-l în contact cu acel al lui Mihail Eminescu.

*

In numărul 14 al revistei *„Hiena“* găsim un tablou reuşit al personalităţii dlui O. Goga. Poezia „Capitala“ a dlui D. Karnabatt, deşi e mai mult o pastişare din Verhaeren, are totuşi o splendite imagină în ultima strofă.

Remarcăm în acest numar o schiţă reuşită şi plină de fineţă şi ironie a dlui G. Mihăescu, care pare a fi pe lângă un talentat ziarist şi un scriitor care promite.

Cugetările lui Alcest ca şi imaginile dlui Teodoreanu pot fi citite cu plăcere.

Ric.

ECOURI

Un grup de scriitori, artişti şi ziarişti au luat iniţiativa de a creia la Bucureşti un teatru de avangardă, nu numai pentru a încuraja desvoltarea artei dramatice naţionale în România, ci şi pentru a provoca o mişcare, care să corespundă necesităţilor întelectuale ale clipei.

După o primă adunare a organizatorilor, s'au ales mai multe comisiuni pentru literatură teatru, muzică dans şi . . . finanţe. Preşedenţia a fost decernată d-lui profesor I. D. Ştefanescu. Au fost invitaţi să facă parte din grupare numeroşi literaţi, ziarişti, pictori, artişti şi artiste, muzicanţi şi muzicant din tânăra generaţie.

Viitoarele adeziuni nu vor putea fi făcute decât printr'un vot al adunării generale.

*

A avut loc la Strasburg, între 20—30 Septembrie, congresul matematicienilor din ţările aliate şi neutre.

Cu toate că Germania (exclusă dela acest congres) a încercat să producă boicotarea acestui congres decătre neutrii, totuşi Spania, Elveţia, Olanda şi Scandinavia şi-au trimes reprezentanţii lor.

Printre matematicienii universal celebrii cari au ţinut conferinţe, în acest congres, sunt : prof. L. Dickson din Chicago, Larmor din Cambridge, Volterra din Roma şi Noerlund din Lund

Noui burse pentru teologi

Consistorul mitropolitan al bisericei ort. rom. din Ardeal, Bănat şi părţile ungurene publică concurs pentru şase (6) burse de câte 12.000 Lei anual pe seama tinerilor absolvenţi ai cursurilor teologice dela noi, cari doresc să-şi continue studiile bisericeşti la vre-o universitate din străinătate.

Terminul de concurs se fixează pe 26 Septembrie (9 Octombrie) a. c.

Concurenţii vor avea să anexeze la petiţiile de concurs următoarele documente:

1. Extras de botez prevăzut cu clauzula oficioasă, că în prezent aparţin bisericei ortodoxe române din mitropolia Ardealului.

2. Adeverinţă oficială dela primăria comunală despre referinţele familiare şi materiale.

3. Certificate şcolare despre terminarea liceului cu examen de maturitate, despre absolvirea unuia dintre seminariile teologice din mitropolia noastră şi eventual alte certificate recomandatoare.

4. Declaraţia, că după terminarea studiilor teologice în străinătate, va rămâne în serviciul bisericei ortodoxe române din mitropolie.

La aceste burse pot reflecta şi preoţi tineri, cari s'au distins pe teren literar sau pastoral.

Cererile prevăzute cu documentele arătate mai sus sunt a se adresa şi trimite în termenul fixat Consistorului mitropolitan ortodox român în Sibiu.

Consistoriul Metropolitan Sibiu.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Organizarea studiului agronomic în învăţământul şcoalelor noastre

II

Invăţământul nou, ce ni se impune pe terenul agriculturii, trebue să fie un organizm viu, care să se poată mişca, când nevoile vremii îi cer să se miste. Trebue să reprezinte învăţământul agricol, idealul pedagogiei moderne: a ne ferici pe noi şi neamul din care facem parte.

Agronomia, ca ştiinţă, fiind o aplicare practică a ştiinţelor naturale, are menirea să fie sufletul şcoalei viitoare a României mari. Şcoala elementară, scăpată de sclavia maghiarizmului, trebue să fie o şcoală plină de instrucţii agronomice. Şcoalele elementare rurale vor fi per eminenţiam şcoale agricole, iar cele urbane vor fi şcoale în deosebi pline de instrucţii comerciale şi industriale. Şcoalele secundare, eliberate de robia clasicismului, trebue să fie şcoale pătrunse de ştiinţele naturale, reale, practice.

Preotul, învăţătorul, fiind în imediată atingere cu poporul, trebue să aibă o cultură temeinică în ştiinţele agricole. Invăţământul elementar, secundar, superior, pătruns de cunoştiinţe agricole, va face o epocă în învăţământul nostru, va introduce la ţară o suflare de viaţă încă necunoscută până acum, îndreptînd ţărănimea spre cei cari îi doresc într'adevăr binele.

Azi, cu durere constatăm, că ţărănimea nu prea are încredere în pătura intelectuală, căci s'a cam înstrăinat de ea.

Sufletul bun şi onest, mintea ageră a ţărănimei noastre nu trebue să le lăsăm să se întunece prin nepăsarea noastră. Revoluţia zilelor noastre, trebue să ne arete mai bine decât orice cât de mult avem de făcut pentru luminarea poporului şi cât de mare este datoria noastră faţă de dânsul.

Lumina, ce o va răspândi noua şcoală, şcoala vieţii reale, superioritatea agriculturii din ţara insuflată de ştiinţele naturale, în viaţa poporului nostru, va umple şcoalele de vrâstnici şi nevrâstnici, învăţându-i pe ţărani şi copii lor să lucreze mai bine pământul, să îngrijească mai bine de vite, izvoarele bunei stări materiale şi totdeoadată va stârpi din inimele lor otrava urei şi a neîncrederei dându-le în schimb credinţa, că numai prin muncă şi cultură, prin înţelepciune şi prin răbdare se poate birui în viaţă.

Preoţimea şi învăţătorimea trebue să participe în cea mai largă măsură la această îndreptare a învăţământului agricol. Acţiunea lor trebue să fie nedespărţită. Dar nu numai tagma dăscălimei şi preoţimei, ci toţi, cari reprezentăm cultura la sate, trebuie să ne dăm sprijinul unii altora pentru înălţarea morală şi materială a ţărănimii.

Armonia, buna înţelegere, împăcarea intereselor şi nevoilor fiecăruia cu nevoile şi interesele obştei, depinde, într'o ţară agricolă, ca a noastră, numai de rezolvarea norocoasă a problemei agricole. Problema socială, care are ca scop împăcarea tuturor intereselor, a devenit pentru noi mai ales o problemă agricolă. Dacă această problemă nu se rezolvă norocos, atunci ajungem ca nedreptatea trecutului să fie înlocuită prin nedreptatea prezentului, perpetuând starea de nesiguranţă, din zilele de azi, care este cel mai mare pericol social.

Exploatarea raţională a bogăţiilor de sol : agricultura, silvicultura, industria şi bogăţiile de subsol, înfăţişează problema cea mai importantă a României-mari.

Azi, fără teama de a greşi, putem afirma, că învăţământul agricol, pe pământul României, lasă mult de dorit, dacă ne gândim la felul cum se cultivă plantele şi se cresc animalele în Apusul luminat unde de ex. în Anglia, se propun ştiinţele agricole la 17 universităţi, în Statele-Unite în 27 şcoale superioare de agricultură şi la 27 universităţi. In România-mamă, până în anii din urmă, nu exista decât o singură şcoală de agricultură, în toată ţara. La noi, în Ardeal, era o şcoală superioară, şcoale inferioare agricole, dar nu pe seama poporului, nici pe seama poporului maghiar, nici pe seama celorlalte naţiuni, ci pe seama marilor proprietari, conţilor şi magnaţilor. Ţara mamă şi Ardealul şi-au păstrat rangul de producătoare şi vânzătoare de bucate, cereale, mulţumită excelentului lor sol arabil şi nu şcoalei. Faţă de inmamă, s'au făcut în zilele din urmă anumite îmbunătăţiri, dar cu puţin resultat. Săteanul e rutinar, adecă lucrează cum a apucat din bătrâni. Fermele model, şcoalele practice de agricultură înfiinţate. n'au avut rezultat imediat vădit, din motivul că săteanul român trebue să lucreze nu numai micul său ogor, ci trebuia să lucreze şi la proprietar. Fără cunoştinţe ştiinţifice necesare, fără instrumente perfecţionate îşi lucrau pământul şi micii şi în mare parte şi marii proprietari,

După starea până de ieri economică din ţară, agricultura nu arată nici un progres, deoarece săteanul, ştiind că munceşte pentru alţii, pe lângă nici o pricepere raţională agricolă, lucra ogorul şi fără tragere de inimă necăutând să facă ceva îmbunătăţiri ogorului lui.

Azi, când moşiile regale, când moşiile marilor proprietari înceată, când fiecare ţăran va lucra mai mult pentru nevoile proprii, împăcând interesele şi nevoile obşteşti şi nu particulare, când imboldul, care este izvorul tuturor bogăţiilor, putinţa de a câştiga este în mâna fiecărui om capabil de muncă, când fiecare trebue să-şi lucreze ogorul cu tragere de inimă,

Știri și fapte politice

Pe ziua de Luni se așteaptă sosirea dlui Bucșan secretar general al Internelor, împreuna cu dl Ministru Tășlăuanu care vine ca delegatul guvernului ca să aranjeze situația Comisiei de Unificare.

Dl Tașlăuanu este încredințat cu deplină putere pentru tranșarea unor chestiunii pendinte de Guvern și cari ar reclama mai mult timp.

Astfel se va hotărî definitiv și despre situația Comisiei de unificare și se va resolvi și chestia evacuărilor.

* * *

Se vorbește în cercurile oficioase de o revizuire radicală a listei noilor membrii ai corpului Consular, numiți înainte de plecarea dlui Take Ionescu în străinătate.

* * *

Primul proect pe care ministerul muncii, îl va depune pe biuroul Cumerii, în sesiunea ordinară, va fi proectul regulamentării asociațiunilor profesionale.

Ministerul muncii s'a adresat tuturor organizațiilor muncitorești și asociațiunilor, cerându-le avizul asupra acestei probleme.

*

Citim în *Viitorul*, în chestia interviewurilor Dlui Vaida:

După ce d. Al. Vaida-Voevod a acordat în Bucovina un interview, a fost nevoit să vină la București unde să publice alte două spre a explica pe cel dintâi.

Ne-am ocupat de interview ul publicat în „Glasul Bucovinei" fiindcă vesteam în el o sinceră dovadă a unei slăbiciuni mărturisite.

Am regretat pe cel de-aldoilea interview al d-lui Vaida, publicat într'o foae de dimineață, fiindcă nu am găsit că e timpul acum de discuțiuni menite să înăspreaască și mai mult relațiunile destul de tulburi dintre conducătorii politici ai acestei țări.

Cel de-al treilea interview al d-lui Vaida este pur și simplu neserios.

Ținând seamă de situația politică în care ne aflăm, când nu se știe dacă înăuntru e mai bine de cât în afară, atitudinea d-lui Vaida e cât se poate de condamnabilă. Cu o ușurință care nu-i este permisă nici-unui agent electoral necum unui fost președinte de consiliu, d sa discută lucruri cari n'ar trebui discutate și condamnă atitudini și intenții inexistente.

Dacă ultimul interview publicat de „Țara Nouă" oglindește adevărata gândire a d-lui Vaida, regretul nostru nu este decât unul singur, că cel care cugetă și scrie azi astfel a putut să fie eri ceea ce a fost.

O rectificare

La inexactitatea comentată cu un mare lux de vorbă, cu care presa maghiară și săsească alarmează lumea în privința măsurii Senatului universitar din Cluj, dupa care „de acum înainte examenele se vor putea da acolo *numai in limba română*", Universitatea are de răspuns atâta:

Cu patru luni înainte de această alarmă, în ședința dela 4 Iunie a. c., Senatul universitar, stabilind obligativitatea limbii românești, a prevăzut excepția invocată azi de admiratorii legii ungare a învățământului de la 1883, căci hotărîrea sună, textual: *„excepțiuni, în cazuri bine motivate, pot admite consiliile profesorale ale Facultăților"*. Și limită nu s'a pus.

Rectoratul.

Nunțiu papal în România

Corespondentul special la Roma al ziarului parizian *„Journal des Débats"* comunică următoarele cu privire la nunțiul apostolic în România, despre numirea căruia am dat relații la timp:

„Negocierile conduse cu îndemânare la Roma de părintele Lucaciu și prințul Vladimir Ghica, fratele prințului Dumitru Ghica, care conduce misiunea diplomatică română la Paris, au ajuns la un rezultat bun stabilindu-se relațiuni oficiale între Sfântul Scaun și Curtea dela București. Papa a desemnat pentru a îndeplini funcțiunea de nunțiu apostolic în România pe Monseniorul Francisc Marinaggi, pe care l'a numit în acelaș timp și arhiepiscop titular de Adrianopol.

Monseniorul Marinaggi era până acum subsecretar al Congregațiunei afacerilor eclesiastice extraordinare. Este prin urmare un diplomat de carieră și unul din cei mai distinși cari se găsesc la secretariatul statului papal. Se spune că dânsul a jucat un rol foarte însemnat în diplomația pontificală în vremea din urmă.

Născut la Roma, Monseniorul Marinaggi a fost totdeauna foarte iubit de populațiunea Romei și mai cu seamă de cea din cartierul Transtever. Intr'una din parohiile acestui pitoresc cartier, Monseniorul Marinaggi a făcut așezăminte de patronare a copiilor, de cari se ocupă cu un zel remarcabil.

Nu e nevoe să mai adăogăm că odată cu alipirea Basarabiei, Ardealului, Bucovinei și Banatului, proporțiunea catolicilor — e vorba de greco-catolici — a crescut în mod simțitor. Patru noui dieceze catolice s'au adăogat celor două dieceze catolice cari erau în România și înainte de războiu, cea dela București sub conducerea Benedictinului elvețian Monseniorul Netzhammer și cea dela Iași condusă de călugărul franciscan italian, părintele Cipolloni.

Trimiterea unui nunțiu la București *pare a se lega de ansamblul unei politici orientale pe care secretariatul papal o urmează cu multă metodă și despre care vom avea în curând prilejul a mai vorbi".*

Reluarea relațiilor române-ungare

La Budapesta a sosit colonelul Stârcea, ambasadorul României la Budapesta. Guvernul ungar a lansat înainte de sosirea dlui Stârcea, o proclamație către populație invitând-o să se abție de la orice manifestații dușmănoase față de trimisul României, care nu vine în Ungaria ca dușman, ci ca prieten.

Primirea în gara de Ost s'a făcut fără nici un incident, iar o companie de husari a dat onorurile militare la sosire.

D Stârcea îndată după sosire a prezentat scrisorile de acreditare guvernatorului Horthy.

Reintoarcerea principelui moștenitor Carol

Eri la ora 5 dimineața au sosit la Sinaia venind din Elveția, AA. LL. RR. principele Carol, principesa Ileana, fostul diadoh George al Greciei și ambele surori ale acestuia.

Ex-diadohul călătorește incognito sub numele de ducele de Sparta.

Peste trei zile se va face principelui Carol primire oficială în București.

Activitatea individuală a omului politic

I.

Revista *Democrația* publică un important articol al dlui V. Brătianu din care extragem următoarele:

In sufragiul universal — a cărui educație trebue făcută — intelectualii de toate treptele trebue să fie agenți de propagandă, cu contact continuu cu masele populare.

Acest contact pentru omul politic militant nu se poate face decât dacă el participă la viața de partid în organizațiile locale. Din ce în ce mai puțin se va putea impune de la centru — ori care ar fi valoarea lor — oamenii politici la periferie. De aceia, dacă intelectualii nu vor ști să ia acest contact reprezentanța în corpurile alese și în viața politică, va fi exclusiv a celor ce vor avea numai contingentul electoral sau vor specula nevoile maselor.

Această acțiune pe care în mod greșit unii o disprețuesc, de „bucătărie politică", o fac oamenii de seamă, fruntașii chiar ai vieței publice în statele cu votul obștesc. Ei caută ca prin participarea la viața locală să aibă acest contact continuu.

Dar pentru a înlesni această acțiune și a avea și roade, trebue ca omul politic militant să își cultive unele facultăți absolut necesare.

Pentru a juca acest rol de pioner democratic al curentului cel sănătos, de apostol al ridicărei de tot felul a masselor, intelectualii trebue să rupă cu educația greșită a trecutului, prin care s'au izolat prea mult de massa cea mare a poporului în care trăește. Intr'un cuvânt să fie în viitor puțin „boer", să știe să se coboare în mijlocul mulțimei, să își „democratizeze" relațiile, bazându-le pe o strânsă solidaritate între deferitele pături care formează societatea. Să rupă ghiața pe care trecutul a pus'o între ele.

Insist asupra acestei slăbiciuni a generației actuale, fiindcă în toate ramurile de activitate avem de suferit dela această lipsă de contact. In grevele ce au avut și au zilnic loc, conducătorii firești ai muncitorilor, intelectualii, neavând această legătură, conducerea a fost luată de ceice voesc să speculeze nevoile lor și să-i ducă la anarhie.

Acție și izolare în cele mai multe cazuri și între proprietar, și țărani, între funcționarul superior și cel mic, și până la războiu între ofițer și soldat. Și de aci relații bazate numai pe ierarhia oficială, și nici de cum pe autoritatea ce o dă contactul cu un suflet bine îndrumat. Nu se va schimba caracterul relațiilor cu cei mai mici și mai slabi, tratându-i ca inferiori ai celor mari dar ca frați mai tineri ce trebue sprijiniți.

Omul politic trebue să cunoască puțin psihologia maselor pentru ca să poată să le influențeze cu înlesnire în sensul cuvântului cel bun. Câți din ceice au făcut ultimele campanii electorale cu votul obștesc n'au știut să vorbească mulțimei, fie că nu i-a cunoscut sufletul, fie că nu au știut să-i grăiască pe înțelesul ei?

Negreșit că darul vorbirei este o mare putere pentru omul politic, mai cu seamă în regimul electoral și parlamentar actual. Dar din ce în ce mai mult dispare oratorul frazelor și imaginelor goale. Azi se cere cuvântări „cu miez", în care pe deoparte să se analizeze în mod clar nevoile și în mod practic să se dea soluțiile. Mulțimea cu bunul ei simț, nu se îmbată cu vorbe goale. Ea poate fi amăgită dacă nu ascultă decât o părere, dar între una care-i lămurește nevoile și alta care nu-i satisface dorința ei, va urma totdauna pe cea dintâi.

Deaceea darul oratoriei la omul politic se va limita din ce în ce mai mult la o prezentare mai frumoasă, mai interesantă și mai distractivă, a unui fond bine studiat și bine ordonat.

Din toate ramurile de activitate poate că cea politică este aceea care cere mai mult ca oricare alta, o desvoltare mai desăvârșită a spiritului de inițiativă pentru a fi folositor, și a voinței pentru ca gândurile bune prin perseverență să dea roade. Lipsa acestor însușiri este una din slăbiciunile cele mari ale generațiilor actuale, tocmai când consolidarea României Mare cere o încordare a tutulor sforțărilor.

In votul obștesc trebue să dispară omul politic „dădăcit", care așteaptă dela bunăvoința și grija altora determinarea atribuțiilor și sarcinelor sale zilnice. El singur poate să-și determine rostul politic, în care poate fi mai folositor interesului obștesc.

Mai este oare nevoe să arătăm ca acel care are pretenția de a îndruma masele și pe ceilalți, trebue prin întreaga lui viață să fie o pildă? Tocmai fiindcă viața politică îl pune în lumină, omul politic trebue în toată viața lui, fie chiar profesională și familiară, să nu prezinte slăbiciuni care ar putea scădă autoritatea cuvântului lui dezinteresat. Câte exemple am putea da de oameni politici cu însușiri extraordinare care n'au putut da tot ce ar fi putut țărei, tocmai din cauza acestor slăbiciuni personale, care i-a redus să joace un rol secundar sau sporadic.

In analiza însușirilor omului politic se pune întrebarea firească: Ce trebue să fie ambiția în sensul cel sănătos al cuvântului, acel imbold care stârnește munca și râvna pentru binele obștesc? Este cu atât mai necesar să vorbim de dă sa, cu cât arivismul a înflorit atât de mult într'unele partide politice, încât se părea că el este o condiție a vieței publice, dacă nu chiar scopul final al ei.

Omul politic preocupat de succesul personal de orice fel, pierde grija binelui obștesc. Cum spunea șeful partidului național într'o cuvântare, omul politic care să gândește în îndeplinirea rolului său la satisfacții personale, morale sau materiale ce ar putea dobândi prin acțiunea sa, prin aceasta chiar nu o poate vedea decât prin prisma acestei griji și deci, nu prin aceia a nevoii cu caracterul general.

Rare ori este dat omului politic să vază recunoscută opera ce a făcut în timpul vieței lui. De aceia el trebue să își restrângă ambiția ca pe deoparte să își deschiză singur drumul pentru a putea și el participa la viața rodnică — și aceasta adesea ori este independentă de o situație oficială — și pe de alta de a avea conștiința proprie împăcată că a putut și dânsul să contribue la propășirea generală.

Am avut în trecutul partidului nostru pilda unor oameni cu activitate rodnică, care însă n'au avut de loc situații oficiale sau în perioade foarte scurte. C. A. Rosetti, Gogu Cantacuzino, Carada și Tache Protopopescu au fost printre aceștia.

Poate că acest drum va fi mai greu pentru cei tineri, dar el este mult mai sigur, căci nimic nu

---

astăzi se cere de grabă o reformă radicală a învățământului agricol. Nevoia de a valorifica cât mai bine produsele agricole, va stimula inițiativa particulară în vederea creerii industriei agricole, în privința căreia stăm destul de rău.

In „Viața agricolă" anul X. Nr. 1, 1919 pag. 18—19, în articolul „Rolul agronomilor în România viitoare", scrie d-l I. Popescu Perai cu multă dreptate: „Producțiunea solului nostru scădea din an în an. Vitele de muncă, pârghia cea mai puternica în desvoltarea unei agriculturi raționale, degenerau văzând cu ochii.

„Nimenea nu se gândia la îmbunătățirea raselor noastre de cereale, nimenea nu socotea că fertilitatea solului trebue îmbunătățită și amenajată.

„Anii de criză ca cei din 1899, 1904 și 1918 ne-au găsit cu totul nepregătiți, amenințând întreaga noastră existență de stat.

„Relele raporturi dintre stăpânii pământului și cei cari îl lucrează au provocat mișcări periculoase care vestejesc reputația naționalilor.

Erau de ajuns o serie de ani buni ca toate catastrofele trăite să se uite. Agricultura în afară de întâmplări violente era minată și de cauze, pe cari nimeni nu se ostenia să le studieze și să le înlăture. In această situațiune ne a găsit războiul universal ale cărui consecințe sunt incalculabile.

„Trăim din agricultură; 90 procente din populațiunea țării o formează plugarii noștrii.

„Finanțele și comerțul țării se sprijină și se vor sprijini încă pe agricultură. Implinirea tuturor speranțelor noastre în viitor, ca și în trecut se vor sprijini pe agricultură. Statul și cu el națiunea noastră întreagă împovărate de greutățile pe care ni le-a creat resbelul își întorce fața către agricultură.

„Moștenim dela trecut cu care nu ne putem solidariza: pământul țării stors, vite de muncă puține, carul putred, plugul ruginit, drumurile desfundate, rândurile țăranilor rărite, brațele lor uscate, iar mintea și sufletul lor întunecat.

„Viitorul surâde numai acelor națiuni, cari vor ști să-și organizeze și să-și perfecționeze munca.

„Agricultura rămâne și în viitor întruparea tuturor speranțelor naționei române".

Lumină se cere acum să resfirăm în toate părțile pentru ca să ne putem asigura pâinea de toate zilele.

Prof. I. Bojaru

Cetiți „Infrățirea"

distruge pe om, decât un loc prea ridicat ocupat fără pregătirea necesară. Mulţi oameni politici ar fi putut avea o carieră mai utilă şi mai rodnică dacă evenimentele sau nerăbdarea lor, nu 'i-ar fi împins prea repede la situaţii pentru care erau nepregătiţi, dar cărora desigur ar fi putut să le facă faţă mai târziu.

Omul politic în regimul constituţional bazat pe consultaţiile electorale, trebue să fie pregătit şi pentru execuţie, atât în parlament, în guvern sau administraţiile locale.

In organisaţia de până acum trebue să recunoaştem că această pregătire nu există, omul politic fiind chemat de-a dreptul de cele mai multe ori în posturile politice. In ţările de sufragiu universal mai vechi, cu o descentralizare administrativă efectivă, pregătirea se face în participarea la viaţa locală, în consiliile comunale şi judeţene, unde se găseşte contactul cu viaţa primei celule a organizaţiei de stat. De acolo cei ce se afirmă prin capacitatea lor, trec în viaţa cea mare a parlamentului. In viitor desigur că activitatea în administraţiile locale va fi şi la noi şcoala pentru viaţa politică parlamentară. Acolo fiecare va face încercarea sa proprie într'un cerc mai restrâns pentru cercetarea şi rezolvirea nevoilor vieţei administrstive, economice şi culturale.

Vintilă Brătianu.

INFORMAŢII

Sfinţirea noului episcop al Caransebeşului va avea loc în ziua de 10 Octombrie 1920 în Caransebeş. Vor participa la această solemenitate I. P. S. S. Mitropolitul Balan din Sibiu, Episcopul Aradului, şi locţiitorul eparhii de Argeş.

* | *

In cursul săptămânei viitoare, va începe să funcţioneze la ministerul de finanţe comisiunea însărcinată cu cercetarea declaraţiunilor coroanelor declarate după termenul fixat.

Se va rezolva şi chestia coroanelor declarate suspecte.

Coroanele cari vor purta stampila „România, Timbru special" vor fi considerate drept bune, dacă nu vor avea urme de falşificare.

Comisiunea se va mai ocupa cu coroanele prezentate la schimb pe suma declarată.

Toate coroanele cari vor avea stampila bună vor fi aprobate pe acelaş curs de 50 bani coroana.

* | *

Deputatul ungar Budaranyi a prezintat Camerei un proect de lege care ia evreilor mai toate drepturile civile. Evreii emigraţi în Ungaria după Ianuarie 1914, vor fi expulzaţi, iar bunurile câştigate de ei în timpul războiului, vor fi confiscate. Ei nu pot fi nici profesori, nici institutori, nici funcţionari publici, nici directori de ziare. Ei nu vor fi primiţi în armată nici în serviciul poliţienesc.

* | *

Consiliul de ministrii a discutat în ultima-i şedinţă, chestiunea schimbărei rublelor, date fiind nemulţumirile ce s'au ivit prin fixarea cursului de schimb.

După o amănunţită examinare a chestiunei, guvernul, considerând că din relaţiunile ce le are nemulţumiţi de cursul fixat sunt numai speculatorii, a hotărît ca deocamdată cursul schimbului rublelor să rămână acelaş.

S'a luat apoi în discuţiune proectul de unificare a serviciilor sanitare din întreaga Românie.

*

Pian Wirth, aproape nou de vânzare Triska Str. Bartha Miklós Nr. 14.

S'a întrunit la ministerul lucrărilor publice comisiunea parlamentară pentru studierea regimului apei.

Subcomisiunea este compusă din dnii deputaţi: Gh. Lungu, A. Ţurcanu, T. Xene şi dnii senatori: C. Mironescu, Gh. Mironescu şi Gh. Henţiescu.

Comisiunea a stabilit programul de lucrări.

*

Cu începere dela 1 Septembrie a. c. toate oficiile din Transilvania, Maramureş, Crişana şi Banat vor schimba între ele cât şi cu oficiile, agenţiile şi gările din vechiul Regat mandatele postale numai în lei şi bani, utilizând stampilele vechi.

Se admit mandate postale pentru sus citatele provincii, prezentatorul fiind obligat să înscrie pe mandat numirea în românește a oficiului plătitor şi achitând pe cele sosite din aceste provincii, dacă sunt emise dela 1 Septembrie a. c. încoace: cele emise înainte de această dată se vor înapoia oficiului de origină, chiar dacă ar fi vizate pentru dată sau reexpediate după destinatar.

*

Spectactolul Clujului este grădina de iarnă a hotelului Central.

* | *

Aflăm cu plăcere că Luni 4 Octombrie 1920 se va deschide noua şi unica farmacie Românească în Bistriţa, proprietatea dlui farmacist Leonida Bancu, căruia îi dorim succes.

* | *

Baia de aburi *Diana* este deschisă Marţea Sâmbăta şi Duminecа pentru Bărbaţi, Miercurea şi Vinerea pentru Femei. Bae de aburi zilnic afară de Luni.

*

La întoarcerea din Cluj, studeţii vizitând oraşul T. Severin, d. d rand Adrian Dornescu a găsit în locul unde a fost castrul român o amforă plină de grâu, care după toate probabilităţile datează din veacul al doilea.

Importanţa acestui vas constă în aceea că el a fost găsit întreg şi în bună stare, lucru rar de oarece toate vasele găsite până acum sunt str cate.

Vasul a fost donat muzeului din T.-Severin.

*

In ziua de 1 Octombrie s'a făcut la Cluj unirea inginerilor silvici din vechiul Regat cu cei din Ardeal.

Vom publica în numărul viitor darea de seamă a agapei de înfrăţire care a avut loc în seara aceleiaşi zile.

„Az Est" scrie: „Suferinţa, pe care ne-a pricinuit-o bolşevismul, poate servi de pildă celorlalte State ale lumei întregi... Socialdemocraţia e un duşman hotărît al bolşevismului. Ţara noastră e acea, care a dat lumei învăţătura acestei maxime. Dar ce preţ, câtă energie risipită în zadar ne-a costat, ca să învăţăm profesiunea acestui adevăr în dauna noastră!

*

Bognár şi Szántó Societate Comercială Anonimă pe Acţiuni în Ardeal Cluj Calea Regele Ferdinand No 70.

Mare deposit de vinuri excelente, bere şi spirt de prima colitate.

Fabrica de rom şi cognac, precum şi vin în butelii dessert şi likör.

*

Marile fabrici de oţet şi de lemne la Eugen Leb Cluj Calea Victoriei 99.

Se găsesc orice fel de butelii pentru farmacie şi pentru comerţ cu preţ redus.

*

Biró Andor manifactură Engros Cluj, Str. Korniss 2.

*

Dl Al. Decusară, numit judecător la tribunalul din Cluj, a depus eri jurământul în faţa preşedintelui şi a primului procuror.

* | *

Curtea Marţială a achitat eri pe Locotenentul Romano şi plutonierul Baer, acuzaţi de mită şi abuz de putere. Apărarea a fost susţinută de dnii avocaţi Fabius, Filipescu, Petala şi Stătescu.

* | *

Duminecă 3 Octombrie la ora 930 a. m. dimineaţa, în prezenţa tuturor autorităţilor, va avea loc la Cluj sfinţirea „Capelii Eroilor".

La ora 430 p. m. se va ţine vecernia şi un concert simfonic religios de muzica Regimentului 83 Inf.

* | *

Editorii ziarelor maghiare din Cluj s'au constituit în Sindicat, în scopul de a apăra interesele lor comune, a procura hârtia necesară, a aranja chestiunea publicaţiunilor, colportajul şi asigurarea unui acord în chestiile de transport.

Noul sindicat a invitat şi pe editorii ziarelor române să se alăture la mişcarea aceasta, sau în cel mai rău caz să colaboreze în unele chestiuni concrete.

*

Membri comitetului asociatiei funcţionarilor publici, domiciliaţi în Cluj, sunt invitaţi a lua parte la şedinţa comitetului care se va ţinea Luni 4 Octombre a. c. orele 4 p. m. în biroul asociaţiei str. Matia No 1.

* | *

Sărbătorile victoriei au fost celebrate în Grecia cu mare pompă.

O coroană de laur de aur cizelat a fost oferită lui Venizelos decătre cei 2000 de primari ai Greciei reunoite.

* | *

Din iniţiativa comitetului „Asociaţiunei elevilor şcoalai de Bele-Arte" din Bucureşti, comitet format din d-nii Horia Igiroşanu, Virgil Condoiu, Coman Iancovescu şi E. Chirovici, s'au pus bazele unei „Academii de arte frumoase."

Această academie va începe să funcţioneze pe ziua de 15 Octombrie şi va fi îndrumătoare tuturor acelora cari doresc să-şi cultive cunoştinţele pe acest teren.

Viaţa în provincie

Sfântu-Gheorghe

Aspect pitoresc şi politic

La jumătatea drumului dintre Braşov şi Tuşnad, spre mijlocul ţărei Săcuilor, se găseşte oraşul Sfantu-Gheorghe. Spre răsărit îl încinge Oltul, spre apus îl străjuesc dealurile împădurite. De la ei se dechide aşa numita câmpie săcuiască. Când îl priveşti din tren, îţi răsare mai pronunţat şoseaua albă cu norii groşi de praf, prin care se uneşte oraşul cu gara.

De la gară chiar, judecând după îngrijirea ce i se dă şoselei, constaţi că şi acum ca şi pe vremuri i s'a dat puţină atenţie întru cât privesc îmbunătăţirile edilitare. Pomii pe şosea sunt mici şi neîngrijiţi, şoseaua însăşi numai gropi. Străzile sucite, croite fără nici un plan, sunt complect stricate.

Casele, prin aspect, reprezintă toate seriile mentalităţilor prin care au trecut locuitorii. Cele marginaşe în stil românesc, cu porţi frumoase, dar la care se vede ca ornamentaţiunea adăugat motivul de tulipă (lalea), pe care ungurii îl iau reprezentant al emblemei lor naţionale.

Spre centru stau învechite, înghesuite, distilând parcă plictiseala, case cu porţi prinse în zid. cu obloane mari de lemn vechi, caracterizând oarecum sufletul negustorului sau al bogatului plictisit.

Un loc, viran, un centru, are în mijloc urmele unui monument. Fiind dărâmat, nu-i poţi citi nici data, nici împrejurările în care a fost ridicat. Un mic parc cu cărări înţâpite, precum şi o alee de castani ce stă înaintea prefecturei — mai mult spre a-i închide faţada — e întregul colorit în verde, ce îl vezi de departe. Spre partea de sud a oraşului răsar într'un alb surâzător, clădirile şcoalei normale şi ale fabricei de tutun. Împrăştiate şi fără a şti una de alta, apar spre părţile mărginaşe bisericele celor 3 confesiuni. Turnurile ascuţite şi sfidătoare îţi o arată pe cea catolică; cea greco-catolică cu turnuri nu mai puţin modeste, e înconjurată de un vechi zid. Biserica ortodoxă o găseşti în stare de ruină: fără ferestre, cu pereţi crăpaţi, cu acoperemântul dărăpănat. Locuitorii spun că acolo şi au ţinut armatele austro-ungare caii în timpul războiului cu România.

Stilul şi culorile ţiglei acoperământului de aceeaş nuanţă cu tricolorul ungu esc îţi vestesc singurul monument de artă ce s'a construit în toată ambiţia ungurească: Muzeul istoric-etnografic din ţara Secuilor.

Scurt istoric

Nu există date precise asupra întemeerii acestui oraş. Din toate relaţiile ce se pot afla, se poate crede însă, că ar fi întemeiat de Teutoni — cari ar fi dat numele unui sfânt, pe la veacul al 14-lea.

Influenţele de maghiarizare au fost atât de seducătoare asupra populaţiei, încât astăzi întâlneşti oameni care nu ştiu nici o frază românească, deşi în sinceritatea lor, ei mărturisesc că se ştiu născuţi din strămoşi români şi mai precis că ei sunt creştini ortodoxi. Desigur că această influenţă nu s'a manifestat numai prin acordarea drepturilor politice ci în mod indirect, covârşitor, prin avantajele ce se dădea celor ce aderau la principiile confesiunilor creştineşti catolice şi greco-catolice.

Politica noastră

De la venirea stăpânirei româneşti aspectul oraşului nu a suferit o influenţă vădită. Faptul că sub Cons. Dirigent autorităţile nu au avut ordine speciale pentru românizare, face să te crezi astăzi tot sub stăpânirea ungurească. Nici o stradă nu a primit o denumire românească, cel puţin în teorie dacă nu în practică. Firmele prăvăliilor nu se pot citi decât în ungureşte.

Inceputul bun la care puteai spera sub C. D. era, că pe atunci, cel puţin, primarul oraşului ştia românește. Politică partidului poporului însă a adus la o stare de întârziere în această direcţie *întru cât primarul actual şi mulţi funcţionari ai săi nu ştiu deloc românește.*

Cât de mult te întristezi însă când constaţi că sunt autorităţi care lucrează cu numele de conducători românești, caută chiar să pună pedică prin fel de fel de intrigi — *susţinându-şi vederile prin ajutorul presei maghiare din Cluj* sau altă parte — pentru ca să compromită şi să stârbească autoritatea Românilor veniţi aici şi puşi la conducerea treburilor publice. Pe de altă parte lipsa de funcţionari români cari să lucreze în folosul intereselor superioare ale ţărei, dă loc la multe neajunsuri, chiar în desavantajul ţărei

De ce e nevoe?

In primul rând s'ar simţi nevoe de o regenerare a autorităţilor care să lucreze cu tot sufletul pentru o cauză românească şi pentru binele şi înfrumuseţarea ţinutului acestuia şi a oraşului fost pe vremuri românesc, maghiarizat apoi prin teroarea săcuiască.

Atunci s'ar putea vedea cum se lucrează cu drag pentru îmbunătăţirea străzilor, pentru introducerea gustului estetic românesc în înfrumuseţarea oraşului. S'ar ajunge să fie scrise firmele şi în românește, precum ar fi şi tăbliile străzilor.

Ar mai trebui poate puţin instruiţi negustorii, hotelierii şi birjarii să înjure sau cel puţin să te sfideze că nu voeşti să le vorbeşti în limba ungurească. Şi multe s'ar putea face dacă guvernul actual nu ar urmări acolo, o anumită politică cu regret trebue să spunem *dezastruasă pentru ţară!*

Wy.

CRIZA LOCUINŢELOR

O Soluţiune Ceho-Slovacă.

„Neue Freie Presse" anunţă din Praga:

Consiliul de ministri a aprobat proectul de lege privitor la clădirea de locuinţe. Proectul conţine următoarele dispoziţii principale:

1. Intreprinderile industriale şi agricole sunt datoare să furnizeze materiale de construcţie cu preţurile de producţie. 2. Se va introduce obligativitatea muncei civile după legile rechiziţionărei de război. 3. Guvernul are dreptul de a spori munca lucrătorilor peste cele 8 ore pe zi. 4. Intreprinderile mari băncile, industriile, administraţiile agricole şi întreprinderile comerciale sunt obligate să construiască locuinţe în raport cu mărimea afacerilor lor.

Suntem curioşi a cunoaşte proectele şi soluţiile, în această direcţie, ale organelor noastre corespunzătoare.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.

Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Situaţia internaţională

In Prusia după votarea Constituţiei vor avea loc noui alegeri. Judecând după starea de spirit a populaţiei, nationalii germani, vor câştiga multe locuri în dauna socialiştilor de diferite nuanţe, datorită spectrului bolşevic care ameninţă Prusia Orientală.

Sovietul-suprem întrunit la Moscova a hotărît cu o majoritate zdrobitoare încheierea păcei cu Polonia, armata roşie nemai fiind în stare să ducă o campanie de iarnă. Ceea-ce noi am susţinut dela început este confirmat din fericire din cea mai autentică sursă bolşevică.

Prin urmare armata bolşevică nu a executat, dela înfrângerea din faţa Varşoviei şi până acum, retrageri strategice. după-cum pretindea generalisimul roş Tukaşevski, ci a suferit înfrângeri repetate şi hotăritoare.

Armata roşie e aşa dezorganizată încât nu mai este în stare să se fixeze şi să reziste pe poziţie. In ultimele zile Polonezii au luat Pinsk şi Lida.

Tari pe succesele armatelor delegaţii polonezi vor şti să impuie, la Riga, pacea ordinei şi dreptăţei, bolşevismului prădalnic.

Ştiri de peste hotare

Cicerin ameninţă Anglia

Intr'o telegramă trimisă din Moscova de către Cicerin lui Litvinof se pot citi următoarele:

„Dl Lloyd George rupând negocierile politice cu Rusia nu se va putea plânge dacă o mare mişcare revoluţionară se va produce în Asia contra stăpânirei engleze.

„La Congresul oriental din Baku, d. Zinoviev a proclamat războiul sfânt împotriva imperialismului. Două mii delegaţi ai ţărilor orientale s'au ridicat şi cu săbiile în mână au jurat să lupte până la moarte împotriva Angliei şi au proclamat războiul sfânt.

Blestemele împotriva imperialismului britanic răsunau din toate pă ţile.

Revolte sângeroase în Jugoslavia

In 4 judeţe din Croaţia ţăranii s'au răsculat în massă contra dominaţiunei sârbeşti. Autorităţile milii are jugo-slave caută să înăbuşe în sânge răscoala.

La Subicana (Slavonia) ceferiştii au declarat greva generală.

Criza ministerială în Turcia

Criza ministerială din Turcia continuă. Până în prezent au dimisionat marele vizir Damad, Feri paşa Şeiculislam şi Djemal bei. Demisia lor se datoreşte antagonismului intervenit între Anglia şi Franţa, pe chestiunea mişcării naţionaliste târceşti.

Pentru ce nu s'a făcut extradarea Kaiserului.

Sved. Worthington Evans, membru fără portofoliu al cabinetului englez, a rostit un discurs în circumscripţia electorală Colchester. Cu prilejul acesta o persoană a întrebat de ce guvernul n'a ţinut făgăduinţa făcută la alegerile generale cu privire la judecarea Kaizerului şi reparaţiunile datorite de Germania; la aceasta întrebare ministrul răspunse că fostul împărat al Germaniei n'a fost dat în judecată *„pentru-că ar fi fost necesar un războiu cu Olanda pentru a se obţine extradarea Kaizerului"*.

Se ştie în adevăr că Wilhelm II. împreună cu toată familia sa s'a stabilit în Olanda şi că la toate demersurile de extradare făcute de Aliaţi pe lângă guvernul olandez, acesta şi mai cu seamă regina Wilhelmina au refuzat în mod categoric.

Lupta electorală în Grecia

Alegerile legislative pentru Adunarea revizionistă au fost fixate la 7 Noemvrie.

Cu toateca decretul de dizolvare al actualei Camere nu s'a publicat încă, totuşi se poate spune că de fapt campania electorală este deschisă.

In partidul liberal, în fruntea căruia se află Venizelos, ca şi în partidele de opoziţie, se pregătesc cu sârguinţă listele de candidaţi.

Partidele din opoziţie, în jurul cărora sunt grupate toate vechile coterii politice, ca şi toate elementele germanofile şi toţi cei cari rămân partizani ai vechiului regim, se pregătesc să dea un asalt suprem pentru a răsturna dela putere guvernul venizelist. Este puţin probabil că vor isbuti să srdruncine poziţia acestui partid, al cărui şef, Venizelos, se bucura în toată ţara de o popularitate şi de un prestigiu imens. Totuşi se prevede că lupta va fi îndârjită şi foarte pasionată de ambele părţi.

Situaţia financiară a Germaniei.

Scăderea actuală a mărcii e datorită mai multor factori cari nu dau speranţe de indreptare. E un cerc vitios. Scăd rea valorilor germane fac să se scumpească materiile prime ale industriei, articolele alimentare venite din străin tate şi îngrăşămintele pentru agricultură.

Creşterea datoriei flotante este în acelaş timp şi cauza şi consecinţa deprecierei argintului şi dacă împrumutul forţat ce se pregăteşte, nu dă mijloacele de a se uşura această datorie, ţara merge inevitabil spre faliment.

Acesta este principalul motiv al atitudinei ministrului de finanţe al imperiului.

Cât despre circulaţiunea biletelor ea a suferit următorul curs ascendent:

30 Iulie 1914: 2700 milioane de mărci; 31 Octombrie 1918: 26200 milioane de mărci; 31 August 920: 77 miliarde.

Foametea în Rusia.

După ştirile parvenite cercurilor americane din Londra, situaţia alimentară în Rusia care era deja de jalnică, ameninţă să devie în cursul iernei o calamitate înspăimântătoare.

Victimele foametei vor fi mai ales femeile şi copiii.

Se spune că membrii Comisiunei de ajutorare americană, dnii Pate şi Walker, cari plecase dela Berlin la Moscova pentru a face un studiu asupra situaţiunei, s'au înapoiat la Berlin şi au trimis un raport în America, prin care cer ca ajutoare în alimente să fie imediat trimise în Rusia, cu garanţile necesare dictate de atitudinea guvernului din Washington faţă de regimul sovietic.

Alegerea preşidenţială în Statele Unite în Europa

Alegerea noului preşedinte al Statelor Unite, are mai multă importanţă pentru Europa decât pentru America, deorece pentru aceasta din urmă nu-i decât o chestie de rivalităţi personale, iar pentru restul lumei e chezăşia viitorului.

Citiţi „Infrăţirea"

Dela Românii din America

Milionarii români

Citim în *Românul*:

Cine ar fi bănuit că în America sunt sute, mii de milionari români?

Socotind rata de schimb de azi în fraci româneşti, acela care are 21.000 dolari, este milionar — în lei!

Numărul acelora cari dispun de o asemenea avere e foarte mare şi totuşi, mulţi dintre aceşti milionari, sunt osmeni, cari muncesc încă în fabrică, ori sunt, în dese cazuri, negustori mici.

Un funcţionar de bancă, dintr'un oraş minerlc ne vesteşte: „Sunt aici 19 români, cari au peste 20.000 dolari în depuneri, fiecare. — Numărul depositorilor români este 48. Şi aceasta nu e singura bancă din acest orăşel.

O altă bancă, prin care se face plătirile la muncitori de către companie, are cu mult mai mulţi depositori români, decît noi, cari avem o bancă privată.

Mulţi dintre acei cari dispuneau de un milion ori mai mult, în lei, s'au dus acasă, cu scopul de a se retrage, dînd coate cu milionarii de acasă.

Coate or fi dat ei, dar nu unul ci mulţi dintre ei, ne-au scris, că sunt gata de a veni incoace, unde milionul este numai 20.000, dar unde pot mai uşor cîştiga banul decît în ţară, unde lucrurile sunt încă tulburi, şi unde viaţa e scumpă şi — Leul atît de sfrijit!

UN NOU STAT: ISLANDA

In virtutea convenţiei din 30 Noembre 1918 între Danemarca şi Islanda, Islanda e astăzi stat independent, avându-şi propria suveranitate, singura legătură cu Danemarca consistând în reunirea celor două state sub autoritatea supremă a aceluiaşi rege în condiţii hotărîte de acordul intervenit. Noul drapel islandez a fost arborat la Reykyavik. Curtea supremă de justiţie exercită înalta putere judecătorească în Islanda.

Puterea executivă aparţine regelui, şi este exercitată de miniştri responzabili, pe când puterea legislativă depinde şi de rege şi de parlamentul islandez, numit Althing. Acest Althing e compus din 40 membri din care 34 aleşi prin sufragiul universal pe circumscripţii, iar fiecare din ele alegând unul sau doi reprezentanţi cu sistemul majoritar, pentru şase ani, ceilalţi 6 membri fiind aleşi pentru 12 ani după un sistem de reprezentaţie proporţională. Legea fixează condiţiunile dreptului electoral care aparţine femeilor şi bărbaţilor. Althingul cuprinde două Camere: Camera de sus şi Camera de jos.

Ministrii islandezi sunt în număr de trei. Din punct de vedere administrativ, Islanda e împărţită în 16 provincii.

Pentru a ne da seamă de importanţa noului Stat, ne mărginim a înregistra următoarele cifre. Islanda, insulă cu o suprafaţă de 104785 chilometri patraţi, avea 92.000 locuitori în 1917, iar capitala 15.000.

Mişcarea comercială este de 91 milioane franci din care 36 milioane la import şi 35 la export. Marina comercială cuprinde un total de 473 vapoare reprezintând 9.380 tone engleze.

Salon de Manicure

Calea Regele Ferdinand 12 fostă Wesselényi Miklós-u.

TELEGRAME

Conferinţa minerilor englezi

Horsea, 1 Oct.

Conferinţa naţionala a delegaţilor mineri s'a întrunit astăzi pentru a lua în primire raportul comitetului executiv. După negocierile cu proprietarii de mine cari au stagnat cu totul, s'a discutat întreaga situaţie. Conferinţa a fost amânată până mâine. In conferinţă a predominat un spirit foarte moderat şi în cercurile oficiale v derile sunt optimiste. De ambele părţi se speră că se va putea ajunge la un compromis.

Războiul polono-bolşevic

Nauen 1 Oct.

Comunicatul militar polon anunţă ocuparea localităţii Rida şi Piuko. După ziarele ruseşti, Comitetul Central bolşevic a hotărît cu majoritate de 3 treimi ca să încheie pacea cu Polonia, deoarece Rusia nu este în stare a duce o campanie de iarnă contra Polonezilor. Telegraful mai anunţă că greva este inevitabilă dacă guvernul nu va interveni în grabă. Muncitorimea minieră cere cu tenacitate acordarea de o mărire de salariu.

Alegerile în Prusia

Nauen, 1 Oct.

Comitetul celor bătrâni dela adunarea prusiană a ţării a hotărît că noulle alegeri în Prusia se vor face 3 luni în urma rezolvirei nouei legi a Constituţiei care va fi sfârşită cam pela finele lunei Octomvrie.

Prin noua repartizare a cercurilor electorale, Berlinul va trimite singur 42 delegaţi în „Landstag".

Un armistiţiu polono-rus?

Horsea, 1 Octombrie.

Ziarul „Evening Standart" află din sursă autorizată, că armistiţiul ruso-polon va fi semnat peste câteva zile.

Negocierile de pace au făcut provocare.

Situaţia în Silezia

Nauen, 1 Octombrie

După ştiri din Breslau, se aşteaptă sosirea noilor trupe franceze de ocupaţie pentru Silezia superioară pela 10 Octombrie.

Cu privire la compunerea populaţiei din Silezia superioară se comunică că printre cei 13 funcţionari superiori din nou numiţi se află numai un singur german.

Delegatul german la fixarea frontierei polono-germane

Nauen, 1 Oct.

Consilierul von Eckhardt, fost conducător al secţiei contenciosului dela ministerul de externe, a fost repartizat la comisiunea pentru fixarea frontierei polono-germane.

Uneltirile lui Horthy la Viena

In numărul de eri am anunţat — după ziarele vieneze — pregătirile „de manevră" ce le face credinciosul amiral Horthy pentru reintronarea monarhiei. Armatale sale stau gata însă fără arme. Deaceea după cum anunţă ziarul *„Arbeiter Zeitung"* Horthy a crezut să şi procure armamentul necesar din Austria şi pentru aceasta a şi deplasat la Viena o bandă organizată pentru contrabandă de arme şi muniţii, care în frunte cu fostul secretar de stat al guvernului din Seghedin, Oscar Sárosy a venit la Viena sub masca de a face cumpărări de zahăr. Vigilenţa poliţiei vieneze a descoperit însă scopul subversiv ce urmărea şi planul lui Horthy a dat faliment.

După actele aflate asupra lor un ind vid anume Wilhelm Robert Max se obligă a vinde delegatului guvernului maghiar Kozlowsky cantitatea de *4 milioane cartuşe 500 mitraliere, a 32000 cor.* şi *10000 arme* sistem Mennlicher a 748 cor., mai departe i se asigură dreptul lui Kvolovsky ca în decurs de 4 săptămâni să cumpere încă 90,000 arme cu acelaş preţ, iar acesta după cum reese din contractul de vânzare aflat asupra lor „în urma delegaţiei primite dela guvernul maghiar „cumpără dela dânsul cantitatea de arme anunţată garantând transportul banilor peste graniţa şi garantând reintoacerea automobilelor şi personalului cari vor însoţi transportul de arme.

La începutul contractului era semnat vânzătorul Marx, iar la sfârşit cumpărătorul guvernului Sárossy şi între dânşii o întreagă serie a contrabandiştilor ca vânzători şi cumpărători, pentru că să şi asigure fiecare beneficiul personal.

Greutatea era însă cum şi de unde să cumpere armele? Aceasta credeau s'o resolve prin mijlocirea unui francez *Denousau* care trebuia să primească autorizaţia comisiei de reparaţie pentru acest scop Pentru aceasta erea nevoe de o decizie a Consiliului Suprem din Paris. Mijlocitorul francez a şi plecat la Paris ca să câştige decizia favorabilă. Intrucât reintoarcerea lui întârzia, organele contrabadiste au intervenit prin intermediatori la legaţia ca prin mijlocirea acesteia să câştige autorizaţie de cumpărare dela comisia de reparaţii.

Puţin după aceasta au fost descoperiţi şi azi Horthy şi guvernul său stau în faţa unei mari responsabilităţi pentru uneltirile cari pe baza actelor ce le aveau contrabandiţi asupra lor s'au făcut în numele şi urma delegaţiei date fiecăruia de către guvernul maghiar.

„Uneltirea descoperită" — comentează ziarul — dovedeşte că Horthy se pregăteşte în cea mai mare măsură pentă un război, a cărui primă jertfă va fi republica austriacă. Tratatul dela Neuilly admite Ungariei o forţă armată de 38,500 oameni, iar Horthy face comandă numai în Viena pentru 100,000 arme.

POGROMURI IN UCRAINA

„Wiener Morgenzeitung" scrie despre pogromurile săvârşite în Ucraina orientală de către bandele lui Petliura, următoarele: Se anunţă din Bukocovca de lângă Nistru, că acolo, pe la mijlocul lunei Septembrie, un detaşament de vre-o trei sute de călăreţi a străbatut pe strada principală a oraşului şi în amiaza mare au prins evreicele aflătoare acolo necinstindu-le în stradă. Coborîndu-se de pe cai, au îndeplinit aşa zisa „revizie a locuinţelor, bine înţeles, numai în cartierul evreesc.

Jaful a durat 12 ore. Evreicele, cari au putut să rămână neatinse în acest restimp de 12 ore, pot să mulţumească numai faptului că şi-au putut găsi azil la case creştine.

Tifosul exantematic la Cluj

In sfârșit autoritățile mărturisesc existența la Cluj a epidemiei de tifos exantematic In mahalaua țigănească din împrejurimele stradelor Heltai și Attila *s'au constatat deja 15 cazuri în formă gravă.*

Autoritățile militare și polițienești au luat severe măsuri de izolare, organizând un cordon sanitar care împiedecă orice intrare și ieșire din întreg cartierul amenințat de contaminare.

Măsura aceasta o găsim inutilă. Populația din acea parte a orașului *a găsit căi lăturalnice de a se strecusă* în centru, spre a-și vedea de treburi. De altă parte strada Attila, *una din cele mai curate și mai elegante din Cluj.*

Nu cordonul de izolare aparentă va stavili molipsirea ci aplicarea unor bune măsuri de desinfectare și deparazitare. De altfel, șeful poliției, dl dr Victor Popp a ordonat următoarele dispoziții preventive:

In vederea ivirei tifosului exantematic pentru suprimarea epidemiei, se ordonă următoarele dispoziții preservative:

1. Toate instituțiunile publice (casarmele militare, casarmele poliției, tate internatele, aresturile, școala invalizilor, casele de bolnavi, azilele de copii Institutul corector, etc., să fie deparazitate deoarece morbul aceste grozav se răspândeste prin păduchi.

2. Se ordonă curățirea radicală a locale or publice și a curților. Gunoiul aflător în curți în termen de 3 zile să să transpoarte și clozetele să se dezinfecteze. Trotoarele să fie măturate în fiecare zi de a âteaori de câteori va cere trebuința pentruca să fie totdeauna curate.

3. Toți indivizii cari nu au ocaziune să să dezinfecteze acasă sunt obligați să se prezinte oficiului superior sanitar, unde vor primi un certificat în baza căruia să vor deparazita în spitalul epidemic din localitate.

Vecinii sunt îndatorați a anunța poliției cazurile de cari au cunoștiință pentruca deparatizarea să se facă cu forța.

Proprietarii casei sunt răspunzători pentru executurea dispozițiunilor preservative și contravenienții vor fi pedepsiți în modul cel mai aspru.

Executarea dispozițiunilor preservative e cu atât mai vârtos necesară pentruca să nu fim siliți să ordonăm carantina în cazul când s'ar ivi morbul.

Japonia arbitru internațional

Relațiunile dintre Rusia și Japonia trebue considerate din punct de vedere al intereselor europene.

Japonia a intrat în războiu contra Germaniei a șaptu de aliați. Rezultate e războiului sunt zdrobirea Germaniei, Austriei și Turciei și haosul rusesc. Principalul rezultat obținut a fost întărirea considerabilă a Angliei, care aliată cu Statele Unite a părăsit pe Japonia și nu i-a susținut revendicările. Astăzi Japonia e singură în Orient și trebuie să se descurce singură din haosul rusesc, Acum un an la conferința păcei. Anglia mai mult decât Statele Unite, a împedecat succesul revendicărilor Japoneze.

Delegați englezi au fost mai politicoși ca cei Japonezi la conferința muncei din Washington, fiindcă au văzut că Anglia nu se poate teme de concurența comerțului și industriei Japoneze, alt fapt schimbase modul de a fi englez, se vorbea de reluarea relațiilor ruso germane.

Comisionarii germanii străbăteau Polonia Ceho-Slovacia și comerțul ruso german era relutat prin mijlocirea micilor națiuni.

Antipația Italiei pentru Wilson se transformă în sin patie pentru Germania. Propagarda bolșevică străbătea prin Turkestan în India. Aceste fapte au dat de gândit Angliei și a făcut-o să-și amelioreze politica față de Japonia, de frică ca aceasta să nu treacă de partea dușmanilor ei.

Nici America nu mai este așa de intratabilă. Lumea întreagă are ochii îndreptați spre Japonia, odată cu întărirea Germaniei, căci Germania aliata cu Rusa ar domina lumea.

Concurs

Banca Generală de Comerț s. p. a. din Tg.-Mureș anunță concurs pentru ocuparea posturilor următoare:

1 post de **Subdirector**
1 „ „ **Șefcontabil**
1 „ „ **Șef la secția comercială**
1 „ „ **Șef la secția industrială**
1 „ „ **Șef la secția agricolă**

Se cere ca Subdirectorul să fie absolvent al școalei comerciale eventual absolvent al academiei comerciale cu practic. Conform statutelor subdirectorul va avea pe lângă un salar corespunzător și procentele dela venitul nett. Șefii de secții să recere să fie oameni de specialitate, cari pe lângă salar vor mai avea și procente dela profitul nett, fiecare dela secția respectivă.

Domnii reflectanții sunt rugați să binevoiască a și înainta cererile cu actele necesare la institutul subsemnat.

„Banca Generală de Comerț"
Târgul-Mureș.

Procesul foștilor prizonieri de la Crefeld

Procesul foștilor prizonieri dela Crefeld a fost reluat ieri dimineață. Colonelul Stănescu a fost recuzat și înlocuit prin colonelul Protopopescu. Apărarea ridică din nou un incident pentru suspendarea ședinței pentru 24 ore spre a se depune jurământul de curtea astfel complectată. Curtea respinge incidentul. Apărarea ridică prin advocații Balăceanu și Economu un alt incident motivat de faptul că martorii nu cunoșteau termenul de judecată. Apărătorii Chihaia și Dimitropol consideră incidentul prematur, apărarea intenționând să ridice chestia amnistiei. Incidentul se respinge.

Grefierul citește ordonanța definitivă de dare în judecată arătând faptele fecăruia dintre acuzați. Maiorul Georgescu, comisar regal ridică al treilea incident spunând că chestiunea amnestiei nu se poate discuta înaintea ordonanței definitive. Advocații combat părerea susținută de Comisarul regal că amnistia poate fi ridicată și după ordinul de dare în judecată Faptele fiind calificate incidentul se respinge.

In urma apelului acuzaților, dl Dimitropol desvoltă chestiunea amnistiei citind scrisoarea autografă a dlui Matei Cantacuzino, făuritorul amnistiei și arată că faptele acuzaților intrând în prevederile decretului de amnistiere, se impune amnistierea acestora. Ora fiind înaintată ședința se suspendă, anunțându-se cea viitoare pe Sâmbătă la ora 9 dimineața.

Concurs.

La clinică de Gynecologie și obstetrică din Cluj. sunt vacante: Un post de Portar cu puține cunostiințe de mecanică având salar de 350 lei lunar masă și casă și un post instrumentar la sala de operatie, cu leafă de 250 lei lunar masă și casă A se adresa la

Direcțiunei Clinicei.

La cafenea „Metropol" Marția și Vinerea **cântă muzica militară** în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică.

Cel mai mare
Magazin de Ghete
din Cluj
Roth
din **Calea Regele Ferdinand No. 11** (Wesselényi)
intrarea prin Strada Szép.

Cel mai renumit **Atelier** pentru **costume de dame**
Landmann
Strada Forduló No. 9
Confecționează costume pentru dame după ultima modă engleză și franceză cu preț foarte redus în cel mai scurt timp.

Curătă și văpsește
foarte bine orice fel de haine bărbătești și femeiești:
Réthy József
Str. Avram Iancu (Petőfi) 22.

Mulțumire

Subsemnatul țin să mulțumesc exprimându mi recunoștința Dlor Dr. Bella Kiss, Dr. Anton Pop, Iuon Illea și Iuon Andone cari în causa mea dreptă de evacuare au stăruit pentru a mi da resultat favorabil.

Herman Glück
comerciant.

Salon de Brodat și Cusut
Albituri
Calea Victoriei No. 40
(Bocskay-tér 2)

Renumită Fabrică de Trăsuri
Szeszák
Fondată la 1870 **Cluj**
Str. Malom No. 12
are și Garaj.

„Terra"
ciei de omide (Brumata)
una pe o hârtie și lipit 1/2 m. imprejur pe trunchiul pomului, garantat apără contra tuturor omidelor. Se află de vânzare la
Laboratorul chimic „Terra"
Str. Bartha Miklós 13. Cluj.

Simon József
Cluj,
Piața Unirei 20. Etaj. I.
Cel mai renumit Atelier în care se Confecționează pentru dame ori ce costume mateaux de Teatru din cele mai fine ștofe Englezești și franțuzești dupe ultimă modă. Se găsesc și Postăvuri. □

Manuale de limba germană
pentru școalele secundare de **C. Meissner** și **I. Paul:**
1. Partea I. pentru clasa II/a și a III/a.
2. Partea II/a pentru clasa IV și a V/a.
se găsesc în depozit la I. Paul, profesor universitar Cluj, Str. Erzsébet 4. Prețul părții I 6 lei și a părții II/a 7 lei.

„Banca Generală de Comerț"
societate pe acțiunii
Târgu Mureș.
Piața Regele Ferdinand No. 18.
Adresa telegrafică „GENERALĂ" Târgu-Mureș.

Oferă vinurile cele mai aromatice de **Drăgășani** și de **Târnave**, cu prețuri foarte convenabile în orice cantitate.

De asemenea are depozit de **slănină** și **brânză,** vinde și cumpără orice cantitate. Furnizează orice cantitate din mărfurile de mai sus, pentru intreprinderile forestiere și miniere acelora.

Primeste depuneri de conto curent și cu libel cu interese foarte convenabile pentru p. t. clientelă.

Banca Generală de Comerț
Târgu Mureș.

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.
Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Haine bărbătesti elegante gata și după măsură
la KATZ și MENDEL CLUJ, Piata Unirii No. 10.

Corespondențe:

TÂNĂR simpatic caută Cunostință cu o D-nă bine situată.
Scrisorile se vor adresa la Universitate sub, Caius Tacit.

STUDENT incepător caută loc la o farmacie preferabil în Cluj.

PRIMIT scriserile, tale mă bucur că te afli bine.
Te rog răspundemi tot prin Ziarul „Infrățirea“ fiind că-l primesc foarte regulat.

NELICO vino la adresa vorbită. Toate se află bine. Poate voi pleca la București peste 2 zile. Ghitu.

FELIX! răspunde cum te ofli?
Agrijinus.

M. PRĂHA Năsând.
Te rog răspunde cei nou, mă aflu foarte ingrijorat de tăceriu voastră.
Jonel.

CAROL POP Poiana; Vă rog a-mi răspunde la ultima scrisoare.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

SE CAUTĂ tovaras cu un capital mare pentru o intreprindere care există de 56 și care are local spatios situat la loc frecventat. Oferte se primesc sub numele (Mecanic) la Adm. ziar.

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

CAUT post după masă de la orele 2—8. Cunoscând toate lucrările de Laboratori Chimice și Farmacentice, având o practică de mai mulți ani. Adresa sub ziar Chimist.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea“ caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea“ se angajează la administrația ziarului.

Vânzări și Cumpărări:

GARNITURĂ de Mobile de piele, șifoniere cu oglinzi de vânzare. Adresa: Prăvălia Andone și Lazurea piața Mihaiu Viteazul No. 35. (fost Széchenyi tér).

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Căsătorii:

TÂNĂR artist bronet, simpatic, de la teatrul național dorește căsătorie cu o domnișoară s'au doamnă din Cluj bine situată. A se adresa sub Baltazar la ziare.

C. F. R. DIRECȚIUNEA REGIONALĂ ARAD.

Nr. 313—1920

Concurs de ofert.

Privitor la aprovizionarea personalului C. F. R. avem necesitate pentru furnizarea în mai mare cantitate a articolelor de mai jos.

Viețiitoare, untura, slănă, carne, paste făinoase, grâu, porumb, orz, pâine, prune, cartofi, nuoi, mere, fasole, săpun, oleei. Flor surogat coroana, gris, brânză, sodă pentru rufe, crema de ghete, vin, alcool denaturat, oțet, conserve diferite, luminari străina, mături, păstramă, peste sărat.

Invităm atât producători interesați, cât și comercianții, ca ofertele referitoare să se facă la sirviciul aprovizionărei a Direcțiunei Regională C. F. R. Arad.

In ofert se va nota exact oare expeditorul ne pune la dispoziție sacii pentru furnizarea și vasele de expediare sau nu.

Ofertele se vor face al termative și anume: I. Ab. Arad 2 ab. stația de predare.

Despre acceptarea ofdrtelor va decide definitiv serviciul de aprovizionare a Direcțiunei Generale din București.

Ofertele se vor înainta cu obligament de 14 zile, cel mult până la 6 Oct.

Arad, 24 Octombrie 1920.

Biroul de aprovizionare C. F. R.

Mold.

Lukács Alexandru
Calea Victorii No. 47.
Blănărie execută ori ce lucrări din această branșă în timpul cel mai scurt cu prețuri cât se poate de eftine de asemenea vopsește în negru ori ce blănuri garantând. □ □

Cel mai eftin izvor de delicatese și coloniale în engros și detail la
Ioan Pop
Calea Victoriei No. 2,

Renumit salon de modă Face cele mai elegante costume de haine pentru teatru
VENUS și de stradă după ultima modă engleză și franceză
Piața Unirii (Fătér) 11 intrarea prin Str. Kismester cu preț redus. □ □ □

LA MARELE MAGAZIN DE **FERARIE**
„BARZEL“
Cluj, Piața Mihai Viteazul 14
Se găsesc Pluguri cu toate accesoriile necesare, sârmă de gard, cuie din toate dimensiunile, droturi și tot felul de articole din aceasta branșă cu cele mai reduse prețuri.

Banca Centrală
pentru Industrie și Comerț
oferă en gros
sobe
în toate dimensiunile
pentru încălzit
cu lemne și cărbuni.
Informațiuni se dau la Secția Mărfuri în Cluj.

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de clădiri scânduri și totfelul de material pentru clădit se expediază acasă în preț foarte avantagios. **De vânzare** la
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

BERTALAN ȘI GYARMATI
CROITORI pentru haine bărbătești
Calea Regele Ferdinand 11, etaj I.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase. ● Deposit de ștofe.

Costume englezești și haine franțuzești
Elegante, Confecționează repede **Salonul de Dame**
care există de 23 ani.
VILMOS REITER
Calea Victoriei No. 39.

„CREDITUL MINIER“
Societate Anonimă Română
pentru desvoltarea Industriei Miniere

INȘTIINȚARE

In baza deciziunei Adunării Generale Extra-Ordinare din 15 Oct. 1919, prin care s'a hotărât sporirea capitulului social la 25 miloane lei printr'una sau mai multe emisiuni de acțiuni și potrivit hotărărei Consiliului de Administrație din 17 Septembrie 1920, d-nii acționari sunt invitați a și exercita dreptul de opțiune la a III-a emisiune de 15,000.000 lei reprezentantă prin 30.000 acțiuni a 500 lei valoare nominală.

Vechilor acționari se oferă spre subscriere 20.000 (două-zeci mii) acțiuni, adică una acțiune nouă pentru una acțiune veche **pe cursul emisiune de lei 500 (cinci sute)** plus lei 25 cheltueli de emisiune pentru fiecare acțiune.

Restul de 10.000 (zece mii) acțiuni se rezervă pentru a fi atribuite noilor aporturi în natură sau participațiuni pe cursul ce se va hotărâ de Consiliul de Administrație.

Titlurile vor fi conform statutelor, jumătate nominative și jumătate la purtător și vor lua parte la dividend cu incepere de la 1 Ianuarie 1921.

Exercitarea dreptului de obțiune se va face cu începere dela 1 la 15 Oct. 1920, în București, la sediul central, str. Marconi 3 și în Ploești str. I. C. Bratianu 30. prezentându-se spre ștampilare certificatele provizorii din emisiunile precedente.

Primul vărsământ de 50% din cursul de emisiune, adecă lei 250, plus lei 25 cheltueli de emisiune se va efectua odată cu subscrierea în termenul fixat mai sus.

Restul vărsămintelor se va face la epocile ce se vor fixa de Consiliul de Administrație.

Neexercitarea dreptului de obțiune precum și neefectuare primului vărsământ în termenul arătat, atrag pierderea acestui drept.

Consiliul de Administrație.

Fără obligațiune de cumpărarea.
VIZITAȚI DEPOZITUL FABRICEI DE GHETE „HERCULES“
Cluj, Strada Calea Regele Ferdinand (fost Wesselényi-utca) No. 3.
unde să află
ghete toată formele moderne,
vă veți convinge de eftinirea prețurilor și durabilitatea incălțămintei.
Vânzarea engross cu preț redus.
Fără obligațiune de cumpărarea.

Indig Mór Piața Unirii No. 19.

Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitura după ultimă modă și
□ □ Depozit de ștofe. □ □

Se confectionează aostume elegante de serată și de stradă după moda Vieneză, foarte elegante cu ștofă clientului sau al Magazinului
La Béla Pollátsek
Str. Memorandului (Unio) No. 13.
De asemenea se mai găseste și un bogat asortiment de ștofe, mătăsuri și catifele.

PERETZ & HERMANN
Import-Export.
Centrala: Bucureşti Strada Sf. Nicolaie Selari No. 1.
Sucursale: Galatz, Prag, Viena.
◆
Mărturi sosite în depozit:
Geamuri, Vase de porcelan, Olărie de tuci smăltuite, Tăcâmuri de masă, Articole de galanterie, Lurion, Diferite creme de ghete, Odol, Cerneală Leonharei etc.

Samoila Cupás
Cluj, Piața Unirii No. 28.
Mare asortiment de: flanele, barcheturi, năfrămuri
□ □ de mătase și ciorapi. □ □
Prețuri surprinzător de eftine!

Sámson Jakab croitori pentru domni
Str. Universității (Egyetem) No. 2.
●
In atelierul propriu de primul rang confecționează haine foarte elegante după ultima modă. Preț foarte redus.

Haine pentru bărbati, copii și fete se găsesc gata și de comanda la Magazinul:
Farkaș și Simon
Croitor, Óvár Strada Viz
vis-a-vis de Restaurant Mathyas. □ □ □ Prețuri moderate.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines“
în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9.

Eugen Herkovits
cel mai vestit **croitor** având mare magazin de stofe englezești in Strada Bethlen No. 10 (In colțul Str. Regina Maria) face cele mai elegante costume după ultima modă. $ $ $ $

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Buzetzkó Succesor F. Kuck
Magazin de Mode
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2.

Vadász
Instalator de apeduct și electricitate
Str. Bethlen No. 11

Se plisează și gofrează
în timpul cel mai scurt foarte bine or ce fel de ștofă la: Atelierul de modă
Moskovitz
Strada Memorandului (Unio) No. 15. Cluj.

„CLUB“ SOC. PE ACȚIUNI.
Ghete se găsesc loco:
Detail: Hoffmann magazia de ghete Calea Regele Ferdinand
Stern Simon magazie de ghete Strada Regina Maria
Engros: Strada Szép No. 3.

LA MAGAZINUL DE MODE
Văduva Nagy József, Str. Bolyai No. 4.
Au sosit Pălări de dame de postav și velour după ultimă modă cu prețuri convenabile.

Plapomă! Plapomă!
SOLOMON STERN
Óvár, Str. Bocskai No. 4
Execută din materialul magazinului saltele, albituri de pat, acoperitori de perne, curăță chimic cu preț redus orice vestminte. □ □ □
Plapomă! Plapomă!

Căutăm un încasator pentru Cluj bine retribiut. Ase adresa la Administrația ziarul Infrățirea. ◆

Confecțiuni pentru Dame
ultimele modele Franțuzești și Englezești execută promt și constincios
□ □ □ Atelierul
Telefonul 943.
Jakab Géza
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2. ◆

„MISSIR“
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Ștofe de lână — Pânzeturi
Mătăsuri — Linoleum
Veloururi — Preșuri-Covoare
Mouselinuri — Barcheturi
Ștofe p. plăpumi — Zefiruri
Reion de Incălțăminte fină.

A sosit mare transport de tot felul de mărfuri de manufactură
la Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,
HORA ȚĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány“.
S'a pus în vânzare cu mari reduceri de prețuri tot felul de mărfuri. Vânzare engross și endetail.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul I. No. 51 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Miercuri 6 Octomvrie 1920

Infrățir

Administrația ziarului „Infrățirea“
Nr. de schimb
„Transilvania“
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaș II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . . — 60 „ 3 luni . . — 30 „

Rezultatul preschimbărei coroanelor

Retragerea coroanelor pe cursul și în condițiunile în cari s'a făcut, alcătuește una din cele mai mari greșeli ale guvernului actual. Viața noastră economică și socială a fost atât de adânc lovită de urmările acestei greșeli încât, dacă ar fi existat o opinie publică cu o conștiință solidară, s'ar fi produs mișcări inevitabile. Incercările timide ale populațiunei din orașele ardelenești, nu a fost decât o palidă imagină din aceea ce ar fi putut fi. Și un guvern pregătit pentru marile timpuri prin care trecem, ar fi trebuit să înțeleagă că retragerea coroanelor făcută în condițiunile cunoscute nu poate avea decât urmări regretabile. Insă, omul tuturor conversiunilor, a avut aerul să se lase intimidat de amenințările naive ale unei mulțimi care nu și cunoștea interesele, și a dat ocazia unei minorități privilegiate să se îmbogățească prin specula cea mai odioasă care a revoltat spiritele cele mai calme.

Prin schimbul coroanei în raportul de unu la doi, s'a produs imediat, dupăcum era de așteptat, o scădere bruscă în valoarea leului. Așa de ex. un obiect care costa 35 cor. se putea cumpăra mai înainte de retragere cu 10 lei, pe când, imediat după retragere acelaș obiect nu se mai putea cumpara decât cu 15—20 lei.

Scăderea valoarei leului, se datorește în primul rând, faptului că guvernul a recunoscut leului o valoare mai mică decât o avea el pe piață. Și după deprecierea legală era firesc să ne așteptăm la o depreciere reală, întrucât posesorii de mărfuri nu puteau vinde decât după valoarea legală, cu atât mai mult cu cât le era avantajoasă.

Evident, această stare de lucruri trebuia să fie provizorie. După retragerea definitivă a coroanelor, adică când singură monedă liberatoare a devenit leul, prețul lucrurilor din Ardeal care se vindeau pe baza relației de 1 la 2 s'au nivelat cu prețul lucrurilor din vechiul Regat.

Această echivalare sau nivelare de prețuri nu a fost însă, decât formală, întrucât valoarea leului scazând în mod efectiv, prețul lucrurilor s'au urcat și în vechiul Regat.

Dar, ridicarea mare a prețurilor va fi mai simțită, deabia atunci când se va efectua și plata celor 40 la sută precum și hârtiile de 10.000 coroane, pentrucă deabia atunci va circula efectiv o cantitate considerabilă de monedă.

Consecința schimbărei coroanelor pe cursul de 1 la 2 s'a putut observa și în străinătate unde leul nostru a scăzut de la 36 la 28 centime. Și această scădere din afară, nu poate rămânea fără efect asupra valorei leului în țară.

Deocamdată asistăm însă la alte urmări nenorocite. Tocmai prin fâptul că la retragerea coroanelor s'a reținut 40 la sută din numerar și nu s'au plătit hârtiile de câte 10.000 coroane, viața economică stagnează. Banii sunt imobilizați și intreprinderile industriale și comerciale neavând cu ce lucra stau pe marginea falimentului.

Dacă schimbul s'ar fi făcut pe baza raportului de 1 la 3, s'ar fi găsit destui lei care să acopere cantitatea coroanelor retrase și criza actuală nu ar fi avut loc.

Din toate acestea rezultă că pretențiunile ardelenilor de a schimba coroana pe cursul de 1 la 2 sau chiar 1 la 1, nu le-a adus decât neplăceri, pe cari, desigur, astăzi le regretă. Și guvernul era dator să vadă acestea mai 'nainte de a face experiența care a costat statul și populația consumatoare.

Dacă coroana s'ar fi schimbat pe baza relației de 1 la 3, puterea de cumpărare a leului ar fi fost mai mare, iar pe de altă parte criza actuală de numerar n'ar fi avut loc. Și de efectele crizei sufăr în primăl rând băncile și intreprinderile din Ardeal, cari au prezentat la schimb cantități mari de coroane.

Dr. George N. Leon,
prof. univ.

Congresul socialist francez dela Orleans

— Infrângerea extremiștilor —

Lyon, 3 octombrie.

Joi, în congresul dela Orleans, dl Jouhaux, secretarul confederațiunii generale a muncii, a arătat care a fost acțiunea îndeplinită de Confederația generală a muncii, în cadrul societății națiunilor.

A expus, congresului atentiv, noblețea programei conferinții din Washington, dă explicațiuni asupra colaborării cu biuroul internațional al muncii și asupra constiuirii de către C. G. M. al consiliului economic al muncii

Cu 1.480 voturi, în contra a 691, delegații sindicatelor franceze au aprobat politica biuroului confederal.

PRINCIPELE CAROL

S'a reîntors din marea-i călătorie de studii principiul drumeț pe care mulțimea, avidă de a da un sens anumit celui mai mic gest, cuvânt sau deplasare de prinți, l'a urmărit în episoadele a șapte luni de pelerinaj în jurul lumei.

Călător de rasă înaltă, venind din depărtări necunoscute de poporul nostru, Principele Carol aduce în mintea sa viziuni adevărate și vii redeșteptătoare de activități neprevăzute, în sufletul și inima sa sensibilități noui, în caetul său de însemnări notele unui șir de învățăminte utile lecțiuni de viață nouă.

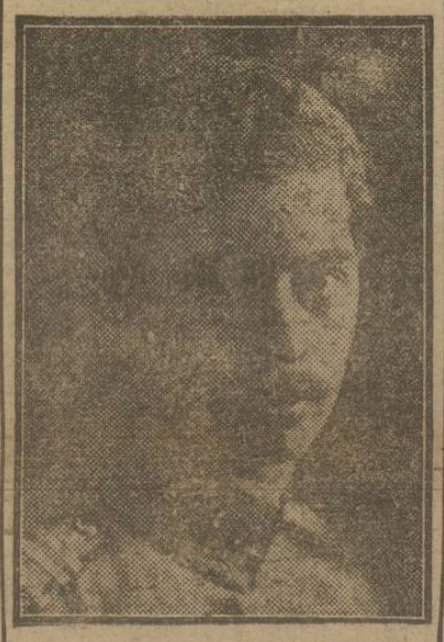

Căci Moștenitorului Tronului, Dumnezeu l-a dat o framoasă inteligență vioaie, asimilitoare și necontenit activă. De altfel, întreaga sa personalitate interesează deosebit în clipele de azi când Principele Carol apare cu un relief uimitor, degajat de orice preocupare politică.

In epoca noastră brutală, așa de violent turmentată, el reprezintă o înțelegere chibzuită a celor ce trebue să intereseze pe prinți și popoare, învățându-se a deveni în fiecare zi mai mult, un bun instrument uman, un sincer, duios și adânc cinstit sufletește. Sanguinul plin de avânt e un minunat soldat; iar sentimentalul sobru, care dă cealaltă latură a figurei sale morale cu contururi netede, e Fire caldă, exterioară, împresionabilă de o neobosită activitate sufletească, dar de un caracter realmente grav, minte bogat aprovizionată, inimă hrănită cu idei liberale, dovedind că vlăstarul domnește, în vremurile noi, un om, homo tamen, *Principele Carol își spune tot gândul —, și gândul acesta este serios și hotărît.*

După ce a văzut în ultimii ani lucrurile crunte cari redeșteaptă patriotismul și ațâță energiile, după ce a purtat apoi, ca sol domnesc, cuvântul care să redeștepte atenția și interesul pentru noua Românie. Moștenitorul Tronului se reîntoarce, aducând tainele culese pe drumuri depărtate în patria care îl salută cu bucurie și la căminul regal la care e mult așteptatul.

I. Dr.

Dușmanul socialismului: bolșevismul

Cu ocazia morții fruntașului socialist Ston, cunoscutul fruntaș al partidului socialist din Bucovina, dl Grigorovici, publicând un articol în memoria tovarășului său dispărut, a afirmat un adevăr care nu poate fi trecut cu vederea.

Cu obișnuita-i claritate senatorul bucovinean demonstrează, în câteva rânduri, că bolșevismul actual e cel mai mare dușman al socialismului de totdeauna.

Desigur că acest adevăr, spus cu atâta sinceritatea și hotărîre de un om așa de cumpătat la judecată, va ustura amar pe extremiștii noștrii de la București, cari, prin cele mai imorale mijloace, voesc a târî cu sila, la Internaționala III-a. massele muncitorilor noștrii. Cu hotărîrea omului care ține la o idee mai mult decât la viața sa și cu riscul de a rămâne izolat și părăsit, dl Grigorovici nu se sfiește să afirme că nimic nu compromite mai mult, la noi în țară, socialismul doctrinar de cât bolșevizmul din Clubul dlui Moscovici.

Socialismul adevărat e o doctrină economică având ca bază înlăturarea exploatării muncii de către capital, pe când bolșevismul are ca tendință înlăturarea oricărei proporții, între munca și valoarea unui om și între drepturile care i-se cuvin. El urmărește totdeodată înlăturarea ideii, de drept și a celor mai fundamentale principii de morală care stau la baza societății omenești. Intre socialismul lui Engels și Marx și între bolșevism deosebirea e așa de mare încât doctrinarii din apus, în frunte cu Kautsky, nu se sfiesc să recomande muncitorilor o înverșunată resistență împotriva bolșevismului.

Trăim în epoca când ideile nu sunt numai expresiunea sinceră a convingerei, dar din nenorocire și mijlocul cel mai bun pentru realizarea ambițiilor personale. Deaceia vedem cum în fruntea mișcării socialiste s'au ridicat indivizi fără nici o pregătire intelectuală.

De sigur însă că adevărul spus de dl Grigorovici, nu va avea nici un răsunet în massele muncitorești deprinse să asculte de indivizi fără nici-o pregătire intelectuală și fără nici un simț al răspunderii și cari tocmai de aceia vor compromite nu numai ideia socialistă, ci și interesele muncitorilor.

Fp. R.

La ei acasă

— Numerus clausus. — Declarațiile episcopului Prohászka și a ministrului de culte Haller. —

Din luptele ce s'au deslănțuit asupra Ungariei prin furia bolșevismului, conducătorii de azi ai Ungariei nu au înțeles decât să tragă o concluzie corespunzătoare spiritului conservativ al lor și să rămână consecvenți față de actele din trecut referitoare la tratarea nemaghiarilor din statul lor. Concluzia ce autras este, că Evreii au fost aceia, cari au propagat ideile bolsevismului și prin aceasta au dat încă o lovitură puternică, pe care — zicem noi — nu ar fi putut-o suporta dacă nu intervenea soldatul român. Evreii ar fi deci element distructiv în statul maghiar. Evreii despre cari maghiarii aveau numai cuvinte de laudă în anumite timpuri, căci ei erau elementul ce se maghiariza mai ușor. Le placea să afirme că în „Hungaria felix“ Evreii nu sunt numai toleraţi ci cetățeni cu egale drepturi. Dovadă că le-a convenit asimilarea lor, sunt sutele de titluri de „nobil“ date Evreilor, act prin care au atras uneori și pe oarecari Români în apele lor.

Timpurile însă se schimbă și cu ele s'a schimbat și dragostea față de Evrei. Poate că au dreptate când învinuesc pe Evrei de introducerea bolșevismului. Nu asta ne interesează deocamdată, ci dacă se observă direcția de unde vine sau poate veni un pericol pentru națiunea maghiară. *metoda, principiul* prin care se privește acel pericol și modul de al înlătura.

In urma mișcărilor studențești consecutive din anul trecut; și pentru împiedecarea lor — dupăcum anunță *„Pester Lloyd“* și *„Nagyvárad“*, guvernul maghiar a decis sancționarea prin lege a *„Numerus clausus*-lui. Principiul *Numerusul clausus* ar însemna *selecționarea elementelor pentru Universitate din punctul de vedere al capacităților intelectuale.* De fapt ce înseamnă aceasta în Ungaria reese din declarațiile a două persoane marcante făcute la discuția proiectului de lege.

Ministrul de Culte Haller zice următoarele: „Pe noi nu ne conduce nimic altceva, decât dorința ca să înlăturăm *orice obstacol* din calea desvoltării noastre naționale“. Și cari sunt obstacolele o spune mai târziu: *„Ungaria va putea fi salvată numai prin intelectuali* creștini maghiari. Prin urmare „Numerus clausus“ în interpretarea juridică maghiară înseamnă:

Orice student care nu este ungur din naștere nu poate fi la Universitatea din Budapesta.

Deci minoritățile puține la număr din Ungaria nu numai că nu pot aspira ca să aibă Universități „confesionale“, ci nu vor putea *nici măcar să studieze la Universitatea maghiară.*

Iar ca complectare cum înțelege ministrul de Culte să rezolve chestiunea minorităților pe terem cultural declară că *conducerea o vom avea noi și nu înțelegem s'o lăsăm din mână de dragul nici unei teorii.“* Sub

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

„teorii“ nu poate înțelege de cât cele referitoare la minorități pentru respectarea cărora luptă cu atâta perzistență pressa maghiară dela noi. Episcopul Prohászka nu face decât să sublinieze tot ce a spus ministrul anunțând că „Numerus clausus“ are în primul rând scopuri pur naționale și *ajutorarea tendințelor naționaliste ale tinerimii universitare*, și numai în al doilea rând selecționarea elementelor. — Ce zice oare de aceasta pressa maghiară dela noi, care a comentat atât de viu faptul că studențimea română a avut îndrăsneala să discute primirea străinilor? Și cu toate că majoritatea studenților era prea puțin, ba puțin de tot naționalistă căută să'i înfățișeze pe acești tineri ca pe niște viitori opresori ai naționalităților? Iar ca culme a exclusivismului național declară episcopul: *„Cine vrea să ia parte la cultură să se asimileze“*

Ungutii noștrii sunt naționaliști tot atât de exclusivi ca și cei de dincolo, însă deosebirea e numai că cei de dincolo sunt *contra* teoriilor referitoare la minorități, iar cei dincoace *pentru*, de oarece numai procedând astfel se pot menține în exclusivismul lor național. Ce ar zice oare dacă le am răspunde numai cu cuvintele lui Prohászka?

Dampo.

Serbările „Astrei“

— Pregătirile. — Cauzele amânărei. — Programul. —

In zilele de 3, 4 și 5 Octombrie trebuia să aibă loc la Oradea-Mare serbările cu prilejul adunărei generale a vechei Asociații pentru cultura poporului român din Ardeal. In ultimul moment adunarea și prin urmare și serbările au fost amânate pentru 17, 18 și 19 Octombrie. Cauzele amânărei sunt următoarele: programul serbărilor, care va fi foarte bogat și bine aranjat, n'a putut fi fixat; din cauza greutăților de comunicație nu s'au putut face comunicările pentru cei cari vor lua parte la serbări.

Desvelirea bustului M. S. Regelui fixată la 18 Octombrie a hotărât pe cei din comitetul de organizare al serbările să le amâne, ca serbărilor și desvelirea bustului să aibă loc concomitent.

Iată programul așa cum a fost fixat:

La 16 Octombrie seara vor sosi în Oradea-Mare cu un tren special delegațiile la deschiderea „Astrei.“ Vor lua parte la serbări dnii miniștri Goga și gen. Rascanu, dl Nicolae Iorga, parlamentari, delegații Universităților din țară, delegați ai tuturor societăților culturale mai importante din tot cuprinsul României Mari și reprezentanții presei; de asemeni sunt bineveniți toți aceia cari socotind însemnătatea acestei manifestări de cultură românească vor dori să ia parte la serbări.

Autoritățiile civile și militare vor da tot sprijinul și asigură pe cei cari doresc să vie că vor avea cuartir cu condițiunea însă ca să se anunțe cu 5—6 zile înainte de data începerei serbărilor. Comunicările se vor adresa dlui Ștefan Mărcuș, Prefectul Poliției orașului, căruia suntem datori a-i recunoaște sprijinul și bunăvoința cu care lucrează în acest scop.

In ziua de 17 Octomvrie se vor oficia servicii divine la catedralele ortodoxă și greco-catolică din Oradea.

După terminarea serviciului religios va avea loc ședința festivă a **Astrei.** Cu acest prilej dl Nicolae Iorga va ține o conferință.

Ședința se va ține la Cercul Catolic.

La prânz va avea loc o masă comună în onoarea ospeților în sala teatrului.

Dudă amiază va avea loc a două ședință a Asociației, după care un canduct etnografic compus din 1500 țărani din toate comunele județului Bihor va defila în piața orașului.

Seara se va da un concert la care vor da concursul următorii artiști: Dna Lia Pap, dna Mărcuș. dna Anicuța Vrăileanu, dnii Mărcuș, Steiner, Crișan și prof. Teodorescu precum și societatea corală „Hilaria“ din Oradea-Mare.

Programul concertului foarte ales cuprinde:

1) Coruri executate de Soc. Hilaria.

2) Duo: dra A. Vrăileanu și dl prof. Teodorescu.

3) Quartetul din opera Rigoletto cu acompaniament de orhestră: dnele Mărcuș și Lia Pop, dnii I. Crișan și St. Mărcuș.

4) Coruri executate de Soc. „Hilaria“.

5) Terțetul din opera Povestirile lui Hoffmann în românește cu acompaiament de orchestră: dnele Marcuș, Lia Pop și dl Steiner.

6. Trio Col. Bacaloglu, prof. Teodorescu, d-șoara A. Vrăileana.

7. Sextetul din opera Lucia cu acompaniament de orhestră și cor: d-na Mărcuș, d-na Lia Pop, d-nii Mărcuș, Steiner, Ionel Crișan și Indrieș.

După concert va avea loc un bal și o petrecere sub patronajul d-nelor din elită.

La 18 Octomvrie se va face desvelirea bustului M. S. Regelui Ferdinand în prezența reprezentantului M. Sale.

După amează oaspeții vor face o escursiune la băile Felix, din apropierea Orașului. Seara va avea loc o reprezentație dată de artiștii Teatrului Național din Cluj. Se va juca un act dintr'o piesă românească, se va recita etc.

In ziua de 19 Octombrie se va face un pelerinaj la mormântul D-lui Ciordaș, un fruntaș al jud. Bihor și un neobosit luptător al cauzei și culturei românești, care a fost ucis de Unguri.

Cu acesta se închee programul serbărilor.

Seara oaspeții vor părăsi probabil tot cu tren special Oradea-Mare.

Se nădăjduește că A. S. principele Carol, întors de curând din călătoria ce a făcut împrejurul pământului, va onora cu prezența Sa aceste serbări.

In legătură cu serbările cari vor fi o manifestare națională suntem de părere și rugăm mai cu seamă pe doamnele și domnișoarele cari vor lua parte la serbări să vie îmbrăcate în frumosul și totuși atât de oropsitul nostru port național.

O lămurire

Domnule Director!

Vă rog să dați loc în ziarul D-voastre următoarei lămuriri:

Aud că de o vreme încoace, s'a răspândit prin oraș svonul că eu aș fi umărul cel puternic care vrea să împingă Opera Națională din Cluj spre București. N'am știut că am atâta putere eu, care mă frământ de două luni și jumătate în fața unui biurou de inquartirare din loc. ca să se îndure să-mi așeze câțiva artiști în locunțe pentru a se elibera teatrul și să pot deschide stagiunea. Nici atâta n'am putut face până astăzi. Iată puterea mea . . .

Și se mai găsesc oameni cari să spună — și alții mulți desigur cari să crează — că aș putea, așa în necazul lor, să mut Opera din Cluj. Este pur și simplu o minciună urâtă, scornită de cine știe ce suflet înăcrit și nevolnic, care-și vede aci în Ardeal, pericilitată tihna lui de acasă și mai este și o calomnie nesăbuită adusă mie ca artist. După mine, Domnule, care te ascunzi după deget în umbra vanităților Dumitale, eu așa fi fericit să pot vedea în toate orașele țărei înșghebări de operă și că nu răsună în România-Mare decât muzică din pământ și până'n cer. Ai auzit?!

Până astăzi însă, Teatrul Național nu are nici-o știre oficială în privința mutarei Operei la București și ca dovadă că sunt cu totul străin de această mutare, este faptul că, acum 15 zile am lucrat, în șir, cu domnul secretar al Operei Naționale la întocmirea personalului technic și administrativ, am lucrat în bună înțelegere cu el și am păstrat personalul întreg ca să se poată face față viitoarelor reprezentații de operă; iar în aranjarea reprezentațiilor Teatrului Național nu m-am atins de loc, de zilele destinate reprezentanțiilor de operă, sunt libere până astăzi.

Așa stă chestiunea. Cred că dovada este deplină.

Domnul care-și varsă la toată ocazia indignarea pe mine și care se ascunde sub căciulă și umblă să ia focul cu mâna altuia, ar trebui prins de umeri bărbățește, să i se ridice căciula de pe ochi până în creștetul capului ca să i se vadă toată fruntea, câtă o are, și să-l privești odată drept în ochi, domnule Hațieganu!

Zaharia Bârsan.

De ce nu s'a deschis până acum stagiunea teatrului Național

O întrebare pe care și-au pus-o mulți și cu drept cuvânt. O auzeam din toate părțile și tăceam. Am tăcut ca să acoperim unele păcate! Astăzi însă va vedea publicul că noi nu suntem de loc vinovați în chestiunea acesta.

Artiștii teatrului Național au fost convocați la Cluj pe ziua de 15 Iulie a. c. Nicăeri la noi, și nici odată, artiștii nu au fost chemați la muncă pentru pregătirea unei stagiuni în t o i u l v e r e i. Și-au sacrificat vacanța și au venit cu dragă inimă cu toții.

Voiam să începem stagiunea cât se poate de devreme pentru motive ușor de înțeles în împrejurările noastre.

Dela data de mai sus, iată că au trecut două luni și jumătate, n'a fost zi să nu facem pelerinaj la biroul de încartirare al orașului ca să cerșim câteva camere pentru personalul artistic și tehnic al teatrului.

Promisiuni, bonuri de inquartirări, fără nici-o valoare unele, altele contramandate a doua zi de același biurou, artiștii puși pe drumuri zile întregi, cu chei în buzunare, acompaniați de poliție, înquartirați unii și scoși afara a doua zi, însfârșit, dacă nu o bătae de joc . . . dar un fel de treabă pe întuneric.

Rezultatul: Până astăzi artiștii stau în cabinele teatrului și dorm pe ce dă Dumnezeu „.

Deschiderea stagiunei a fost amânată de câteva ori.

Anunțăm însă publicul, că la

✣ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“ ✣

Organizarea studiului agronomic în învățământul școalelor noastre

III

Intr'un memoriu înaintat resortului agriculturii ardelean am arătat în ce chip să se creeze fermele model, în ce chip agronomii de plasă, în ce chip școalele elementare, medii și superioare agronomice. Ne amintindu-le acelea aici voi cerca a arăta cum contemplez organizarea învățământului agronomic în școalele elementare, secundare și superioare neagronomice.

1. In școalele elementare rurale.

In școalele rurale elementare, s'a pus foarte puțin fond pe științele naturale în genere, deci și pe agronomie. Din un obiect cu totul practic cum este agronomia, a ajuns să devină o materie cu totul neglijată care se recită pe de rost, fără cea mai mică aplicație. După orariul școalelor elementare din Transilvania, științele agricole se predau ca studii extraordinare după anotimpuri. In timp de iarnă teorie nu se propune. In școalele de repetiție, învățătorul lipsit de cunoștințe agronomice, e obligat să propună agricultura. Deci nimic, aproape nimic, nu se face în aceste școale rurale, menite a crește elevii pentru viață. Trebue altă directivă să se dee școalelor rurale. Grădina acestor școale trebue să fie un câmp de experiențe cu o suprafață de 2—5 jughere, unde în elev să se sădească dragoste pentru diferite științe agricole. Să fie aceste grădini muzee vii, cu modele vii de pomărit, de legume, de flori, de viță de vie, de albine, de paseri, de sericicultură, de pescărit, de arbori etc. Mereu să capete instrucții, amăsurat priceperei lor, în viața agricolă, arătându-le lucruri de făcut după anotimp. Dacă azi n'are grădina școalei suprafața amintită, terenul poate fi luat din pământul actual bisericesc din comuna respectivă, urmând ca biserica să fie despăgubită în bani.

Trebue de urgență să se introducă în programa analitică a învățământului rural agronomia amăsurat eului sensitiv al elevului, dacă voim să trăim vremurilor, vitae et non scholae. Fetițele eleve încă trebue să aibă o educare temeinică în economia domestică, pentru a fi bune gospodine. Din clasa a II-a începând, trebue astfel întocmită programa analitică a acestor școale, încât elevul când e de 12 ani, când devine mână de ajutor părinților săi, să aibă o idee clară despre rostul agriculturii. In anii de repetiție 12—15, să aplice să pună în praxă cele propuse și să dea seamă fiecare elev ori elevă de întocmirea lor casnică, a grădinei lor, a ogorului lor. Atari elevi vor putea păși apoi cu multă încredere de sine, în lupta pentru trai. Elevii distinși vor fi trimiși spre perfecționare în școalele: ferme model. Invățătorii trebue să fie prigepuți în toate ramurile științelor agricole. Invățătorii să fie îndatorați să țină prelegeri agricole tuturor sătenilor. Elevii din școalele urbane vor primi mai mult instrucții de comerț și industrie.

2. In școalele secundare.

Științele agronomice. în aceste școli nu se propuneau și nu se propun. In modul cel mai absurd elevii se turtiau sub povara clasicizmului medieval, dând vieții generații ce î-și țineau de subdemnitate a se ocupa cu economia, cu munca efectivă. Poate dăinuia încă multă vreme această nefericită metodă de educare în școalele secundare de nu era războiul mondial.

Războiul mondial a răscolit viderile trecutului cu o claritate de neînchipuit. Mai pe sus de toate ne-a arătat războiul, că ținta învățământului din trecut este o mistificație o beție a formelor goale deșerte. Un certificat, cu care poți ajunge o posiție socială era ținta învățământului de ieri, iar nu deprinderea de a munci mai bine. Războiul a arătat că viața nu este certificatul, ci munca efectivă. S. Mehedinți zice: „Atâta știi, cât muncești, nu cât citești (v. Munca a. I. n. 1 1919 București, pag. 5.) „A venit vremea se încetăm cu superstiția formelor goale. Singură școala muncii ne poate duce pe drumul adevăratului progres. Altfel chiar reforma agrară, la care toți oamenii de convingere au colaborat în chipul cel mai hotărît, devine o ficțiune, dacă nu dăm poporului o pregătire reală și un suflet nou, potrivit în nevoile de azi a țării.“ In acest chip am înceta a avea absolvenții înmânușați, cari să țină lucru rușinos a săvârși munca efectivă, a lucra pe lângă casă, în curte, în ogor, la câmp.

In învățământul secundar a liceelor moderne, științele agronomice trebue să ocupe un loc de frunte, paralel cu științele morale. Programa analitică a liceelor moderne prescrie pentru clasa a IV-a liceală geologia, cu 2 ore la săptămână, paralel cu aceasta trebue introdusă în clasa a IV-a l.: agrologia cu 2 ore pe săptămână. In cl. V se propune geografia fizică, paralel cu aceasta trebue introdusă geografia economică. In cl. VI l. se propune botanica, paralel cu aceasta trebue introdusă: fitotechnia, în cl. VII l. se propune zoologie, paralel cu aceasta trebue introdusă: zootechnia.

In clasa a VIII-a l. se propune fiziologie și geologie paralel cu acestea ar trebui introdus cu o oară la săptămână recapitularea agrologiei, geografiei economice, fitotehniei, zootehniei învățate, iar cu 2 ore pe săptămână să se propună: contabilitatea, estimațiunea și comerț agricol. In chipul acesta elevul absolvent al liceului ar dispune peste un capital de cunoștințe practice, ar obține un vademecum a căror roade, le-ar beneficia în prima linie absolventul, în al

Ştiri şi fapte politice

Ofiţiosul *Indreptarea* pune astfel chestiunea unora dintre ultimele declaraţii ale dlui dr Lupu în legătură cu calaborarea acestuia cu dl Iuliu Maniu:

Dl dr Lupu a protestat împotriva naţionalizarii universităţi din Cluj şi a academiei de agricultură. Această naţionalizare este opera exclusivă a consiliului dirigent în general şi a dlui Iuliu Maniu în special.

Noi credem că dl Maniu a făcut o bună operă românească. Dl dr Niculae Lupu este de părere că s'a săvârşit o crimă culturală Atunci, ce rost mai au raporturile de strânsă legătură politică dintre dl Lupu şi Maniu.

Dl dr N. Lupu sau este om de convingeri fie ele anarchice, sau este un farceur de ridicola speţă caragelească a unui Caţavencu de speţă roşie.

*

In cercurile oficioase se asigură că dl Take Ionescu a fost obligat, de către oarecari împrejurări, să renunţe la călătoria pe care şi-o propunea s'o facă la Atena.

*

Guvernul studiază o reformă a noii legi electorale. Ar fi vorba să se introducă în legea în vigoare scrutinul de listă pe circumscripţii electorale.

Un ante-proect de lege în acest sens va fi prezentat de către comisiunea parlamentară însărcinată să se ocupe cu reforma agrară.

*

Dl N. Titulescu, ministrul finanţelor, se va reîntoarce la Bucureşti pe la 20 Octombrie şi va relua direcţia afacerilor departamentului său.

*

Senatorul Grigorovici, şeful socialiştilor bucovineni a declarat unui ziarist că pregăteşte material pentru o revistă social-democrată care va apare încurând pentru a lupta împotriva bolşevismului.

Citim în *Viitorul:*

Dl Ion Inculeţ, vorbind într'un interview despre noua organizaţie liberală, din Basarabia, spune:

„Putem să-i urăm succes dacă partidul liberal a venit la noi cu intenţia de a sprijini peste tot şi'n totdeauna principiile democratice".

Fostul ministru al provinciei de peste Prut era cel mai puţin în măsură să se îndoiască de principiile democratice ale partidului liberal. Dl Ianculeţ ştie că în vechiul Regat guvernul dlui Ion I. C. Brătianu a înfăptuit reforma agrară şi votul universal şi mai ştie ceia ce-au făcut conducătorii partidului liberal şi pentru înfăptuirea reformei agrare în Basarabia.

Acel partid politic care are nu numai programe democratice dar şi opere înfăptuite, ca acelea pe care nimeni nu le mai poate fagădui, azi este în măsură să sprijine ori când, peste tot şi în totdeauna principiile democratice.

*

Dl Ion Petrovici, leader parlamentar, întorcându-se dintr'o călătorie în Ardeal, a declarat unui redactor al ziarului *Dimineaţa*:

Plătim până astăzi grele dobânzi morale pentru greşelele Consiliului Dirigent. Cu toate că Ardealul are o majoritate de populaţie românească, chiar după statisticile cele mai protivnice nouă, aspectul centrelor ardelene este cu desăvârşire strein iar în institutiile statului tronează trufaş limba şi legile foştilor stăpâni. In tribunale se judecă după legile maghiare şi se împartă dreptate în limba maghiară.

La căile ferate de asemem nu se aude decât foarte arare ori limba românească La poştă, în limba statului nu te pricepe nimeni şi o scrisoare recomandată dela Braşov la Bucureşti este mai scumpă decât una dela Braşov la Paris, fiindcă între Ungaria şi Franţa există un tarif de favoare... Ziarele româneşti sunt oprite teancuri la poşta ardeleană. Mi s'a afirmat iarăşi de oameni de toată încrederea că ar fi instituţii cari refuză o cerere dacă e scrisă în româneşte. Ce să mai vorbesc de faţada oraşelor? Firmele sunt sau exclusiv maghiare, cum e la Cluj, san exlusiv germane, ca la Sibiu...

Minorităţile din statul nostru se comportă în Ardeal ca „majorităţi" şi aceasta cred că depăşeşte clauzele tratatului dela Saint-Germain.„

Consiliul dirigent a practicat o toleranţă vecină cu abdicarea. Lucrurile au fost lăsăte neschimbate, ca mai înainte şi, în timp ce românii ardeleni păstrează până astăzi, în ţara lor, sfiiciunea asupritului, minorităţile străine, uimite ele singure, sfidează stăpânirea noastră şi o secot ca un provizorat.

apelul direcţiunei artiştii au fost buni şi entuziaşti şi cu toată desconsiderarea ce ne-o arată biuroul de înquartirare, cu orice jertfă vom deschide stagiunea în seara de 12 Octombre a. c.

Direcţiunea Teatrului.

Ducele de Sparta in România

Fostul ciadoh al Greciei. principele George, care a sosit în ţară împreună cu surorile sale odată cu A. S. R. principele Carol, călătoreşte strict incognito şi nu s'a arătat la nici una din manifestaţiile organizate în onoarea prinţului Carol.

Un ziarist l-a putut totuşi întâmpina în gara Filiaşi, obţinând următoarele declaraţiuni:

„Facem o călătorie de plăcere în vreme ce vizităm familia regală de care suntem legaţi printr'o peche pretenie. Suntem fericiţi de a constata repeziciunea cu care România se reface după un războiu care a costat-o enorm".

De oarece, după cum se ştie, colonia greacă din Bucureşti e împărţită în două tabere aproape egale, venizeliştii şi partizanii ex-regelui Constantin, sosirea prinţului George şi a prinţeselor a provocat în sânul comitetului comercianţilor greci, violente discuţii.

In cele din urmă, s'a căzut de acord, hotărîndu-se ca colonia greacă să nu participe la niciuna din manifestaţiile cari ar fi organizate în onoarea oaspeţilor princiari.

Cronica Bucureştilor

— Aurul Ardealului. — Agitaţiile muncitorimei. — Doi oameni. — Aspecte din viaţa Bucureşteană. —

Aurul scos cu multă trudă din munţii Ardealului era să treacă graniţa cu toate bogăţiile ţărei acesteia. Pentrucă societatea minelor nu a ajuns la o înţelegere cu Banca Naţională în privinţa preţului, a cerut permisiunea să l exporteze şi svonul se răspândise în Bucureşti, că acest permis s'a acordat. Cum opinia publică s'a arătat vădit ostilă acestui proect, Guvernul s'a grăbit să dee un comunicat, arătând că permisul acesta nu s'a acordat şi aurul se va vinde „numai în interiorul ţărei" şi „pe cursul pieţei."

Prin aceasta însă nu s'a rezolvit problema. Producţia minelor de aur ardelene, strâns legată de complexa chestiune a tratatului de pace cât şi de aceia muncitorească nu se reduce la o afacere de permise.

Stagnaerea producţiei de aur astfel cum reiese din arătările revistelor economice trebue cu orce preţ combătută dacă voim să refacem, cel puţin în parte, ceia ce-am pierdut din bogatul nostru tezaur.

Măsuri urgente trebuesc luate. Procurareamaşinelor trebuitoare, rezolvirea proprietăţei acestor mine, creiearea unor condiţii de viaţă acceptabile pentru muncitorime iată ce se impune pentru refacerea ţărei.

*

In acestă privinţă nemulţumirile muncitorimei ardelene, — ce au avut un viu ecou aici, — preocupă azi guvernul, — Dl Trancu-Iaşi având chiar o audienţă la Rege pentru a expune baza economică e acestor agitaţii. De sigur că în tot ceia ce priveşte revindecările economice — cererile muncitorimei ardelene vor fi satisfăcute, — pentru a putea face faţă nevoilor traiului îngreuiat de azi.

Latura politică a acestor agitaţii, încă va fi studiată spre a se vedea care e influenţa „ordinelor dela Budapesta" despre cari vorbea un muncitor maghiar dlui ministru Văleanu, cu ocazia inspecţiunei sale în Ardeal.

Rezultatul încercărilor de împăciuire a muncitorimei ardelene îl vom şti în curând. Până atunci vom nota diferinţa între modul de procedare al muncitorimei bucovinene, susţinătoare a socialismului evoluţionist şi acel al sindicatelor ardelene. Am fi mulţumiţi să fie o simplă diferenţă de tactică fără legături cu duşmanii ţărei.

*

Cu acest prilej trebue să arătăm că cea mai puternică mişcare social-evoluţionistă şi în conflict direct cu bolşevismul distrugător o avem în Bucovina.

Acolo, personalitatea puternică a dlui George Grigorovici a ştiut să grupeze în jur întreaga muncitorime sub steagul social-democrat şi în curând vom vedea dacă punctul de vedere evoluţionist nu va fi impus şi la Bucureşti ca şi în Ardeal de către adepţii socialismului ştiinţific ai Partidului Socialist, cari azi sunt răsaţi în umbră de câţiva şefi improvizaţi, turbulenţi şi fără o cultură serioasă — ce au ştiut să agite massele muncitoreşti reuşind numai să atragă indignarea opiniei publice.

In această privinţă următorul pasaj extras dintr'un articol al dlui Grigorovici, cu ocazia morţei lui Ion Sion, fruntaş socialist evoluţionist — e cu totul caracteristic.

„— Noi care ne luptăm nu numai cu asuprirea capitalistă *ci şi cu bolşevismul inconştient şi distrugător al mişcării unitare socialiste, deplângem pierderea lui Ion Sion cu atât mai mult cu cât credem aproape timpul în care mişcarea din România-veche, desgustată de utopia nerodnică a comunismului bolşevist, se va întoarce fatalmente la curentul sănătos al social-democraţiei,* fără care mişcarea internaţională muncitorească ar degenera într'o mişcare revoluţionară prematură care ar periclita succesele de „până acum ale mişcării socialiste conştiente". . . .

In antiteză cu aceste aprecieri ele dlui Grigorovitçi, punem pe acele ale socialistului *sui generis* Dr Lupu, membru al Federaţiei care, prin aşa zisele-i „împresii din Ardeal, a provocat în streinătate o furtună de indignare contra „ororilor româneşti."

Acest fost ministru de interne care şi-a îmormântat viaţa politică în sunetul fanfarelor maghiare, apropiind astfel partidul naţional ardelean de asupritorii de altădată, ce departe e de vederile unui adevărat socialist!

Dar după cum observă dl Grigorovici „e aproape timpul când mişcarea socialistă din România va părăsi utopia nerodnică bolşevică" şi atunci toţi aceşti pescuitori în ape tulburi vor avea soarta tuturor demagogilor, . . . vor . . . fi uitaţi . . .

Viaţa bucureşteană îşi urmează cursul. Concertele Slezak, urmate de câteva reprezentaţii de operă cu concursul marelui cântăreţ şi cu 1500 lei preţul unei loji, a dovedit că opera, chiar atunci când e bogat subvenţionată de stat, rămâne tot un lux la îndămâna îmbogăţiţilor de războiu. Expoziţia de pictură internaţională din salonul „Mozart" în care expun pictori francezi, englezi şi italieni a dovedit că acel „bon pour l'Orient" e încă înrădăcinat în sufletele occidentalilor. Expoziţia Chirovici a dovedit că arta română n'a mai făcut în ultimul timp nici un progres şi premier le teatrelor particulare că cronicarii n'au renunţat nici anul acesta la lefurile companiilor teatrale. . .

In aceste condiţii n'am putea înregistra de cât nu singur lucru nou în viaţa artistică a Bucureştiului; producţiunile marei dansatoare franceză *Lucienne Caravillot* care, măritată cu un român basarabean, îşi propune să rămâe la noi pentru a marca un nou şi interesant curent în arta noastră.

Din nenoricire însă, cu toate simpatiile pe cari le reuneşte marea artistă, inerţia intelectualilor noştri e destul de puternică pentru a zădărnici o mişcare de artă pură. Aceasta nu împiedică însă ca dna Lucienne Caravillot să fie un dar binevenit al Franţei. . .

C.

doilea statul, pentru care ar fi un membru folositor, practic. Spre acest scop trebue ca fiecare liceu să aibă convict şi câmp de demonstraţii (20—30 jughere) cu mobiler şi vite necesare. Din cultura terenului s'ar putea aproviziona convictul, cu cele mai indispenzabile produse agricole. Prin urmare, pe lângă fiecare liceu, trebue înfiinţat internat, iar cu ocazia parcelării, statul are datorie se rezerve un teren de 20—30 jughere arabile peutru câmp de demonstraţii şi de muncă pentru elevi. Fie acest teren şi afară de oraşori chiar departe de oraş, că în şcoala de mâini a R. M. trebue zidită în linişte în mijlocul nemeşteşugit al naturii, după cum Stugha de mult practizează.

3 In şcoalele normale (preparandii)

După praxa de până azi, în aceste şcoale s'a pus prea puţin pond pe ştiintele agronomice, aşa încât nu ne surprinde starea deplorabilă a învăţământului agricol din şcoalele elementare rurale. Atât partea tehnică: zootehnia, fitotehnta, tehnologia cât şi partea practică, economică, organizarea, administrarea moşiilor, contabilitatea estimaţiunea şi comerţul agricol, deontologia practică în aceste direcţii, era şi este aproape netractată. Din ştiinţele agronomice în cursurile şcoalei normale (4 cursuri) se propunea 8 ore pe săptămână, în modul cel mai vitreg, fără teren, fără instrumente, fără om de pricepere, în cele mai multe cazuri. Se recere ca fiecare şcoală normală să aibă câmp de experienţă 30—40 jughere pământ arabil, cu instalaţiunile cele mai perfecte economice în apropierea internatului, care nu poate lipsi pe lângă aceste şcoale.

Dacă undeva este o atare şcoală: fără câmp de experienţă, Statul e dator, cu ocasia parcelării a reserva teren arabil pentru a înfiinţa atare câmp de experienţă. Se impune ca ştiinţele agronomice să se propună intensiv în şcoalele normale. Şi să nu uităm că învăţătorul e menit nu numai în şcoală să muncească ci şi afară de şcoală, fiind directător în agricultură, în comptabilitate, în obştile săteşti, el trebue să fie pârghia ridicării intelectuale, morale şi materiale ale săteanului. O ganizarea nouă a şcoalei normale, pare a face un pas înainte, dar fără simţ practic. Nu trebue şcoalele concentrate la oraşe, ci la domenii, în mijlocul naturii nemeşteşugite, unde executând legea agrară e cu putinţa a reserva şi pe seama şcoalelor secundare în genere pe câmpuri de experineţă.

4.In seminariile teologice.

Concepţia greşită a şcoalei noastre de până azi a făcut şi din tagma preoţilor sfătuitori de toate zilele a plugarului o tagmă nepractică, nedestoinică, incapabilă de a da sfat acelora, în fruntea căror a ajuns. Aceasta tagmă crescută în şcoli cu rafinării ale vieţii orăşeneşti, în o atmosferă cu totul nereală, în o instrucţie metafisică, munca, sterilă, adese până la uitare de sine. dând o pătură socială de o praxă de viaţă şi mai nul decât tagma dăscălească. In aceste şcoale academice trebue ştiinţele agronomice introduse, în cari profesorul agronom, să-l înveţe pe povăţuitorul viilor al poporului, în toate ramurile ştiinţelor agronomice. Câmpurile de experinţă trebue înfiinţate tot din motivele amintite sub: 1. 2, „Aşadară nu din dorinţa de inovăţie. ci de nevoie, orientarea învăţământului şi în deosebi a celui normal şi preoţesc, trebue fundamental schimbat. E o datorie nu numai socială, ci şi de o probitate pedagogică să ne întoarcem cu faţă către sate când e vorba de şcoala poporului.

Prof. I. Bojaru.

Alegerea episcopală dela Oradea-Mare

La 15 Octomvrie se va deschide la Oradea Mare sinodul bisericesc. In ziua de 16 va avea loc alegerea de episcop al Oradei-Mari. Se ştie că episcopia ortodoxă dela Oradea-mare a fost reînfiinţată. Pentru ocuparea acestei demnităţi cel mai indicat pare a fi bătrânul vicar episcopesc Ciorogariu.

INFORMAȚII

M. S. Regina fiind proclamată președintă de onoare a comitetului central al Asistenței sociale, a trimis dlui ministru Trancu - Iași următoarea telegramă:

Castelul Peleș, Sinaia

„Adânc mișcată de cuvintele pline de caldă loialitate ce comitetul central al Ocrotirei Sociale îmi exprimă cu ocaziunea constituirei sale, primesc cu mândrie a fi președintă de onoare a măreței instituțiuni inaugurată de domniile voastre și menită a alina durerile și suferințele din scumpa noastră patrie mărită.

Credința mea în patriotismul fierbinte și luminat al tuturor Românilor a fost călăuza Mea în timpul crudelor încercări prin cari cu toții am trecut și cu aceiași credință în viitor. Vă urez din toată inima spor la munca d-voastră asigurându-vă de tot sprijinul meu în nobila d-voastră operă.

(ss) *Maria.*

*

Un tren special s'a pus la dispoziția tinerilor cetățeni români de naționalitate bulgară din Dobrogea, cari doresc să urmeze studiile în Bulgaria.

El a și plecat urmând via Bazargic-Novo Botievo.

*

Epoca, ale cărei legături cu sferele guvernamentale sunt cunoscute, anunță următoarele:

„După informațiuni sigure putem afirma că Principele Carol se va logodi în curând la Sinaia cu una din ducesele de Sparta.

*

In urma confătuirei dela ministerul instrucțiunei, la care au participat și secretarii instrucțiunei din teritoriile alipite, s'a hotărît unificarea salariilor personalului administrativ și didactic din teritoriile alipite ca cele din vechiul regat.

*

Terminându-se lucrările pentru unificarea serviciului postal din Transilvania cu cel din vechiul regat, cu începere din săptămâna aceasta poșta din Transilvania va lucra sub organele direcțiunei din București.

*

Sunt invitați să se prezinte de urgentă la posturi, d-nii profesori mai jos notați, cari și-au ales catedre în Ardeal.

Totodată sunt rugate să telegrafieze atât direcțiunei respective cât și secretariatului instrucțiunii din Cluj pe ce zi anume se vor putea prezenta.

Acești profesori sunt: S. Dimitriu (Arad), V. Hilt (Brașov), M. Voiculescu (Cluj), Adela Negrescu (Brașov), Maria Papadopol (Cluj), d-rele O. Brătănescu și M. Teodorescu (Făgăraș), N. Papastopol și St. Constantinescu (Gherla), St. Stănescu și D. Scurtu (Ibașfalău), E. Hăncu (Oradea-Mare), d-na Dumitrescu (Orăștie), Gh. Zavalide (Sibiu), V. Botez (Institutor Satul-Mare), I. Ionescu (institutor Sighet) și Maria Manolescu (Timișoara).

*

La Târgul-Mureș a avut loc intrunirea conducătorilor maghiari din Ardeal.

Adunarea a fost prezidată de dr Albert Kovacsy, care a propus înființarea unei centrale cu organizațiuni speciale în provincie. Scopul acestei organizații este apărarea intereselor maghiare. A vorbit fostul prefect dr Geoge Bernady, indemnând cercurile maghiare la o activitate mai intensivă și muncă în interesul maghiarismului. Dr Bodolla cere o orientare mai radicală.

Mai mulți oratori propun că alegerea unui conducător să se facă prin o adunare a maghiarimei din Ardeal. Pentru pregătirile la această adunare s'a ales un comitet de 20 membrii.

Au fost aleși: dr Gheorge Bernady, dr Albert Kovacsy, dr Franz Bodolla, dr George Szabo, dr Iosef Apor, Emerich Nagy, Ludwig Szass, L. Paul Bodor, Iohan Winkler, dr Eugen Sebes, Emil Csiky, Stefan Drutz, Paul Csilhofer, dr Ladislau Benkő, Moritz Nemeș, Eugen Orkossy, Iohan Balint, Georg Dee și Ștefan Papolczi.

Interesant este faptul că în comitetul de sus, care este ales pentru a lupta contra românismului figurează câteva nume ce par românești.

*

Sâmbătă 9 crt. se va oficia la mânăstirea Curtea de Argeș un parastas pentru pomenirea regelui Carol, dela a cărui încetare din viață se împlinesc șease ani.

La parastas vor asista familia regală și membrii guvernului.

*

Contele Csáky, noul ministru maghiar al afacerilor străine, a depus jurământul în fața lui Horty.

Contele Csáky era, sub regimul Karolyi, șeful serviciului politic al ministerului afacerilor străine.

*

Dl D. Pompeiu, profesor universitar, a fost numit sub-director al oficiului național al invalizilor, orfanilor și văduvelor de război.

Poetul Mircea D. Rădulescu a fost numit șef de birou cl. I la acelaș oficiu.

*

S'a acordat cuvenitul executator d-lui Joseph-René-Pierre Daubiée, numit consul al Franței la București și d-lui Gabriel Philippe Mouille, numit consul al Franței la Cluj.

*

Comisiunea parlamentară de anchetă din Basarabia a lansat un apel către populația Basarabiei în care spune că membrii comisiunei desbrăcați de orice gând politic au venit pentru a cunoaște nevoile și obijduirile locuitorilor și a le pune capăt.

Cere sprijinul întregei populațiuni și dă indicațiuni cum trebuesc făcute plângerile. Asigură pe locuitori că nu vor avea a se teme de nimeni pentru aceasta și sfârșește cu speranța că răul va fi stârpit din rădăcină pentru fericirea Basarabiei.

*

Direcția generală a C. F. R. din București comunică următoarele:

„Desființându-se direcțiunea centrală C. F. R., din Cluj, personalul ei va trece la direcțiunea generală din București.

„Personalul care înainte de înființarea direcțiunei centrale din Cluj nu făcea parte din administrația ungară, a fost concediat, fiind temporar angajat de administrația din Cluj".

*

Agitația muncitorilor din Iași persistă și amenință cu greva generală. Prin manifestul pe care l'au lansat, muncitorii cer mărirea salariilor la C. F. R., recunoașterea consiliului muncitoresc dela R. M. S., plata drepturilor vechi la fabricele particulare și comunale, scoaterea armatei și poliției din fabrici, înfrânarea speculei etc.

*

Contele Szecheny episcopul catolic dela Oradia-Mare, a fost primit în audiență de d. C. Argetoianu ministru de Interne.

D-sa a comunicat *că în curând se va prezenta în audiență M. S. Regelui pentru a depune jurământul de credință către Tron și Țară.*

*

D. Sextil Pușcariu, profesor de limba și literatura română la Universitatea din Cluj a fost numit membru în comisiunea istorică a României cu începere dela 1 Iulie 1920 și până la expirarea termenului de 7 ani, potrivit dispozițiunilor art. 2 și 3 din legea pentru instituirea acestei comisiuni.

*

Se anunță din Budapesta sosirea în București a consilierilor Alfred Caria și Frantz Chorin, pentru a trata exportul în Ungaria a unei părți din producția minieră română.

Reorganizarea Armatei

Dl general Rășcanu a făcut unele declarațiuni ziarului *Dacia* cu privire la noua organizare a armatei din care extragem următoarele:

Se lucrează la proectele de organizare a armatei după normele și experiențele căpătate în timpul războiului.

Reducerea serviciului militar nu se va face la noi deocamdată deoarece nu e cazul. Când însă chestiunea obligativității educației fizice la tineret va căpăta un început de realizare cu rezultate mulțumitoare, reducerea anilor de serviciu militar se va impune în mod natural.

In ce privește recrutările sforțările ministerului tind către o omogenizare a efectivelor. Școalele militare inferioare nu vor suferi modificări. Se va da o deosebită atențiune aviației punându-se bazele unei industrii aeronautice în țară.

De asemeni trupele de specialități se vor complecta cu cel mai modern material.

Marina militară în legătură cu cea comercială va lua o desvoltare potrivită cu noile nevoi ale statului.

Se va da o cât mai largă întrebuințare a rezerviștilor pe specialități.

In ce privește înaintarea ofițerilor ea se va face treptat cu nevoile încadrărei armatei și cu posibilitățile bugetare.

Pentru grăbirea unificărei se va face o împestrițare a unităților.

Chestiunea soldelor ofițerilor va fi studiată la timp, ministerul recunoscând că cu actualele solde ofițerii nu pot face față tuturor nevoilor.

Uniforma va fi simplificată și de aceiași culoare pentru toată armata. Sunt scutiți de uniformă medicii și farmaciștii.

In ce privește misiunea navală engleză, dl general Răscanu asigură că ea n'are decât un rol de consilier tehnic și naval și că este subordonată comandamentului marinei noastre.

Sosirea A. S. R. Principelui Carol

După lunga-i și rodnica-i călătorie de studii făcute timp de șapte luni în cele mai frumoase ținuturi ale lumei A. S. R. Principele Moștenitor s'a reîntors în țară. Așteptată cu nerăbdare, reîntoarcerea aceasta a fost prilejul unor manifestări de caldă dragoste din partea populației române de pe întreg parcursul dela frontiera iugoslavă la Sinaia.

Odată cu principele Carol a sosit în țară principele Gheorghe al Greciei, fostul Diadoch, două surori ale sale precum și principesa Ileana, care fusese nevoită să rămână câtva timp după plecarea Reginei în Paris, din cauza unei operații. Principele Gheorghe al Greciei călătorește incognito în România sub numele de Duce de Sparta. El și surorile sale vor fi oaspeții Curței regale timp de o lună.

Din cauza neregulariății programului, fapt care s'a resimțit în tot timpul călătoriei populația din Timișoara a așteptat sosirea prințului pentru Miercui dimineața. Se întrerupsese lucrul în fabrici și mic cu mare s'au îndreptat spre gară.

Tot orașul era splendid pavoazat cu covoare naționale, drapele tricolore. Dar decepție! Cu Simplonul din acea zi prințul nu sosise. In sfârșit noaptea târziu s'a primit o telegramă prin care se anunță că principele Carol va sosi a doua zi Joi dimineața.

In adevăr la ora 10 dim. sosește în gara Timișoara trenul cu principele Carol, principele Gheorghe al Greciei cele două surori ale sale și principesa Ileana. La apariția trenului în gară muzica companiei de onoare care se afla pe peron cântă Trăiască Regele iar publicul izbucnește în urale.

Se aflau de față dnii general Văleanu ministrul comuncațiilor, general Văitoianu, fost prim ministru, general Macri directorul general al C. F. R. Dr. Avram Imbroane vice președintele Camerei câțiva deputați și senatori, elevii liceului, școlilor primare în frunte cu drapelul școalei.

Din vagonul regal nu descinde decât principele Carol care purta uniforma de vânători de munte.

După ce trece în revistă compania de onoare de pe peron oficialitățile trec în sala de așteptare a gării. Primul ia cuvântul d-l general Văleanu ministrul comunicațiilor, care rostește următoarele:

Alteță Regală

In numele guvernului am onoare a vă saluta la granița României Mari, întregită prin vitejească conducere a războiului de către M. S. Regele și prin virtuțile ostașului român.

Țara întreagă tresare de bucurie în momentul când iubitul vlăstar născut în țară al primei dinastii române pune piciorul pe pământul țării, după o lungă călătorie plină de învățăminte, din care vom trace cele mai mari foloase.

Toți așteaptă cu nerăbdare ca Alteța Voastră regală să-și reia firul ocupațiunilor Sale spre binele țării și al întregului neam.

Cu adânc simțimânt de iubire, zicem cu toți „Bine ai venit în mijlocul neamului care te iubește. Publicul ovaționează după acest discurs pe A. S. R. Principele Moștenitor.

DI G-RAL VAITOIANU urează bun venit Principelui în numele armatei care prin jertfele sale a contribuit la mărirea României.

DI MAIOR DRAGALINA salută în numele cetățenilor județului Timiș Torontal.

DI VIDRIGHIN primarul orașului salută pe Principe în numele cetățenilor Timișoreni și spune că ei sunt fericiți că pot primi cei dintâiu pe principele României.

După aceea Principele instoți de întreagă asestență pornește cu automobilul în oraș, vizitează toate instituțiile principale, stabilimentele mari industriale, iar la ora 12, a luat parte la un banchet oferit de prefectura jupețului în onoarea sa.

La plecare, se formează un tren special compus din vagonul regal și 4 vagoane pentru însoțitori. In tot parcursul prin Banat Principele a fost obiectul unor vii manifnstații de simpatie.

Trenul regal s'a oprit apoi la Lugoj, Caransebeș unde populația a făcut primiri strălucite La Mehadia și Băile Herculeane se aflau pe peronul gării oficialități, armata și școli.

In unele părți din Banat trenul regal a trebuit să fie oprit chiar prin stații mai mici unde așteptau pe prinț țăranii în frunte cu preoți.

A fost foarte impresionant când într'o comună principele a fost întâmpinat în sunetele cimpoaielor.

Pretutindeni s'a oferit buchete de flori Principelui. La Vârciorova T.-Severin, Crajova, Slatina unde deși a sosit foarte târziu se aflau pe peron toate oficialitățile și public foarte numeros.

Masa de seară principele, oaspeții princiari și suita au luat'o la Filiași in restaurantul gării La ora 3 noaptea, sosește în gara Pitești unde este întâmpinat de către dl general Rujinski comandantul corpului II armată trupele și ofițerii din garnizoană iar la ora 5.30 sosește în Gara Chitila. Aici se aflau pe peron generalul Paul Angelescu, ofițerii regimentului 2 artilerie grea și o companie de onoare.

De aici trenul și-a schimbat drumul pornind către Sinaia unde a sosit la ora 8 dim.

Noile bancnote

Nouă emisiune de hârtie monedă de 50, 25 și 10 bani, va începe în curând să se tipărească la institutul geografic al armatei.

In noua emisiune se va cuprinde și un rest de 4 milioane, din suma de 10 milioane aprobate, încă dela Iași, prin decret lege. Se vor tipări bilete de 50 bani pentru suma de 1.500.000 lei; de 25 bani, pentru aceași sumă și de 10 bani pentru circa 1 milion..

Este probabil că noua hârtie monedă să fie pusă în circulație până la sfârșitul anului.

Ministerul de finanțe a mai primit o ofertă din Viena, privitoare la baterea unor monete metalice, de 10, 25 și 50 bani în valoare de 23 milioane.

Asupra acestei oferte ministerul de finanțe se va pronunța în curând, întrucât s'au mai prezentat și alți ofertanți.

Cetiți „Infrățirea"

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8

Situaţia internaţională

Un fapt deosebit de important s'a petrecut: numirea unui înalt comisar aliat pe lângă guvernul generalului Wranghel.

Astfel după târâganiri vinovate, după sovăieli dăunătoare prestigiului aliaţilor în Rusia, guvernele Italian şi Englez s'au ralliat politicei antibolşevice a lui Millerand.

Cu cât trece timpul cu atât opera politica a lui Millerand apare mai impunătoare şi instalarea lui în cea mai inaltă demnitate a Franţei, o chezăşie pentru continuarea ei.

Bolşevicii cu toate înfrângerile repetate suferite de o lună jumătate încoace, continuă azi intrigile diplomatice astfel au reuşit să convingă guvernul Lituanian a întrerupe tratativele de pace cu cel polonez, făgăduindu-i ajutoare considerăbile militare.

Bine înţeles că nici aceste ultime zvârcoliri ale hidrei roşii nu vor avea vreun rezultat.

In jurul „Micei Inţelegerii"

Toata presa s'a ocupat în vremea din urma de noua constelaţie politică al cărui autor a fost dl Beneş. Este vorba de aşa zisa „Mica Inţegere."

Intr'un reportaj politic al ziarului *Avântul* găsim lucruri interesante asupra naşterii, evoluţiei şi caracterului definitiv al acestei noi alianţe.

Se ştie că d Beneş în timpul ultimei sale vizite la Belgrad a încheiat o alianţă cu Jugo-Slavia. Punându-se însă şi chestiunea intrării României în această alianţă d Beneş vine la Bucureşti şi capătă adeziunea nelimitată a dlui Take Ionescu. Atunci s'a anunţat Europei noua Triplă Alianţă.

Franţa a intervenit imediat cerând ca în aceasta nouă constelaţie politică să intre şi Polonia.

Dl Take Ionescu primeşte, si într'un interview acordat ziarului *Excelsior* acceptă intrarea în alianţa a Poloniei, Ungariei, Bulgariei şi Greciei.

La Belgrad şi la Praga această nouă alianţă preconizată de dl Take Ionescu a produs o mare mirare. Ambele state nu pot vedea intrând în această alianţă Ungaria, deoarece cu modul acestă înseamnă o refacere a confederaţiunei habsburgice.

Dl Benes declară că admite o alianţă cu Polonia, dar în nici un caz una cu Ungaria.

Presa franceză întemiată pe această deosebire de păreri între dnii Beneş şi Take Ionescu, atacă mica înţelegere aşa cum a înţeles-o dl Beneş şi insistă asupra unei alianţe româno-polono-ungară.

Un lucru este însă sigur că „Mică Inţelegere" nu mai exista în spiritul ei primitiv.

Caracterul „Micei Inţelegeri" preconizate de dl Beneş era o politică neutră între grupul din occident şi Germania cu Rusia.

Dl Take Ionescu, dimpotrivă răscolind urile şi întreţinând spiritul războinic ar vrea ca România să fie avantgarda Occidentului contra Germaniei şi Rusiei.

In spiritul acesta dsa era gata se ne arunce într'un război împotriva Rusiei pentru salvarea Poloniei.

Ori această politică cu spirit agresiv se împacă de minune cu politica maghiară.

Şi ziarul sus citat îşi încheie astfel reportajul:

Horthy şi Take Ionescu, iată cei doi actori decisivi în Orient!

Din călătoria principelui Carol

Din interesanta relaţiune a călătoriei principelului Carol, pe care o publică ziarul „Izbânda", dăm următoarele episode caracteristice asupra primirei misiunei princiare în Japonia:

Un fapt care e extrem de măgulitor pentru România, este următorul: în toate oraşele din Japonia, la sosirea misiunei române, era întâmpinată de autorităţile locale şi de şcoli. Elevii aveau toţi în mâini drapele cu tricolorul românesc pe cari le agitau în semn de salut Coruri intonau imnul regal român. Pretutindeni fâlfâia tricolorul nostru.

Ca omagiu României, a fost tradusă în limba japoneză, de către un distins ofiţer de stat major japonez, cartea Reginei Maria „My Country" (Ţara Mea").

Cartea cuprinde portretul Reginei noastre cu autograful Ei, precum şi numeroase clişee reprezentând vederi din România. E un volum foarte elegant tipărit şi broşat în chip cu totul orginal.

*

In cursul şederei sale la Tokio între alte alte solemnităţi. Principele Carol a participat şi la o sedinţă a parlamentului japonez.

Solemnitatea a fost de scurtă durată.

S'au rostit cuvântări în cari oameni politici ai Japoniei au arătat însemnătatea visitei Moştenitorului Tronului României în Ţara lor.

*

Principele Carol avea misiunea să se ocupe în Japonia şi de chestiunea repatrierei prizonierilor români din fosta armata austro-ungară aflaţi în Siberia.

In drum spre Japonia Principele Carol a întâlnit două grupuri din acesti prizonieri organizate şi expediate de misiunea română aflată de mai mult la Wladivostok şi cari au şi sosit între timp în ţară.

Reţinut de diferitele solemnităti, Principele Carol nu s'a putut duce personal la Wladivostok.

*

Cu rezolvarea chestiunei prizonierilor a fost însărcinat dl general Găvănescul care a făcut o călătorie de vre-o săptămână izbutind să revină cu veşti bune.

La Wladiwostok, dl general Găvănescu a găsit misiunea română de sub conducerea dlui maior Cădere admirabil organizată. *Aci se mai afla la acea dată un grup de vreo 350 prizonieri români precum şi un grup de vre-o 700 prizonieri ungari originari din Ardeal. Ungurii au refuzat la început să se pună la dispoziţia misiunei române de repatriere dar, în cele din urmă, au primit şi vor sosi în ţară odată cu prizonierii români.*

Acesta era ultimul grup de prizonieri care a putut fi organizat în mijlocul lunei lulie. *Evident, se mai găsesc şi alţi prizonieri români în ţinuturile Siberiei dar datorită condiţiunilor speciale din aceste regiuni e greu să li se dea acum de urmă.*

Maghiarii şi Evreii

Se ştie că în ultimul timp evreii încep să se afirme ca naţiune şi în această calitate se consideră ca făcând parte dintre minorităţile tratatelor de pace, — deci ca având dreptul la protecţia a celor tratate. Ministrul de Culte maghiar, Haller, — după cum anunţă ziarul *Nagyvarad*, — intrebat fiind ce ar zice dacă evreii ar cere înfiinţarea unei Universităţi la Budapesta a răspuns. Nu vreau să comentez acest lucru mai pe larg. Insă ţin să amintesc că atât timp cât voi fi eu în acest loc, Universitate evreiască în Ungaria nu va fi. Iar episcopul Prohaszka la discuţia. „Numerus clausus-ului", constată că în urma marei libertăţi a evreilor, atât pressa cât şi literatura maghiară s'au evreizat. Şi aceasta nu o consideră ca o simplă întâmplare ci ca o jignire adusă însuşi sufletului maghiar. Inchee apoi cu conclusia, că „cetăţenii maghiari de religie izraelită sunt corpuri explosibile în acest stat".

Şi când te gândeşti că elita acestor corpuri explosibile şi au aflat refugiul pe plaiurile României noastre şi au înfiinţat şi vre-o câteva organe de pressă sub egida libertăţilor individuale din ţara noastră!

Sfinţirea Capelei eroilor din Cluj

Capela eroilor din Cluj, zidită în memoria eroilor căzuţi pentru întregirea neamului s'a sfinţit ieri în 3 Oct. 1920 înainte de prânz. Actul sfinţirii s'a săvârşit prin mandatarul Mitropolitului, dl arhimandrit *Nicolae Ivan*, asistat de părintele preot-militar *Conţiu* şi alţi 8 preoţi.

Cu ocazionea acestui act serbătoresc au vorbit d-nii: Colonel *Nicolescu*, comandantul Reg. 83. Inft. din Cluj, părintele protopresb. *Dr. I. Lupaş*, iar în curtea cazarmei a ţinut trupelor o vorbire plină de elan şi însufleţire dl *General Petala*, iniţiatorul înfiinţării capelei.

Capela lucrată în stil bizantin şi cu picturi în motive naţionale, îţi face o impresie foarte bună şi nu putem felicita îndestul pe d-nii General Petala, colonel Nicolescu şi părintele preot-militar Conţiu pentru fericita idee, la a cărei întruchipare au contribuit atât de mult.

Concertul religios. După prânz la orele 5 a avut loc în capela nou zidită un concert religios, dat de muzica militară a Regim. 83. Inft. concert care a întrecut toate aşteptare.

In faţa unui public distins în frunte cu d-l general Petala, s'a început executarea programului cu sublimul cor al peregrinilor (Pilgerchor din *Tannhäuser* de R. Wagner) căruia i-a urmat o *Simfonie* de Beethoven, şi s'a încheiat cu noua compoziţie a d-lui *A. Bena*, prof. conservator, intitulata: *Gloria* şi aranjată cu mult simţ pentru cor mixt cu acompaniament de orchestră. Atât corul operei, cât şi orchestra au fost la înălţime. Compoziţia a plăcut foarte mult, iar autorul ei a fost călduros felicitat.

Concertul acesta bisericesc e o nontate în Cluj, şi ar fi de dorit, ca în viitor să să aranjeze mai multe concerte de aceste, în cadrul cărora am putea gusta şi minunatele compoziţii ale măiestrului *Gh. Dima*, dintre carl vr'o câteva am avut fericirea de a le gusta în anul trecut, la concertul bisericesc din catedrală din Sibiiu. Sperăm că măiestrul ne va face parte şi aici de acel deliciu sufletesc, de a ne aranja concerte bisericeşti.

Dr. I. Cl. Juga.

TELEGRAME

Conferinţa Internaţională a Dunărei

Lyon, 3 Oct.

In şedinţa dela 1 Octombrie conferinţa a început examinarea articolelor relative la Comisiunea internaţională a Dunărei şi la controlul parţii fluviale a Dunărei. S'a făcut un schimb de vederi preliminare. De asemeni s'au examinat şi dispoziţiile privitoare la lucrările ce urmează a se executa pe fluviu.

Mari succese ale armatei generalului Wrangel

Lyon, 3 Oct.

Comunicatul generalului Wrangel anunţă că grupul bolşevic din regiunea Alexandrowsk a fost nimicit pe un front de 200 verste, 10.000 prizonieri şi o enormă cantitate de materiale, arme şi muniţiuni au fost capturate de trupele generalului Wrangel.

Concesiunile ruse în China

Lyon, 3 Oct.

Presa franceză anunţă că guvernul chinez are intenţia să pună mâna pe concesiunile ruse din China. Aceasta constitue nu numai o atingere a drepturilor cetăţenilor ruşi, ci şi a tuturor străinilor stabiliţi pe acele concesiuni.

Producţia de cărbuni se măreşte din bazinul Ruhr

Lyon, 3 Oct.

După declaraţiile unui reprezentant al ministerului muncii saxon, producţiune minelor de cărbuni din Ruhr a trecut dela 240.000 tone, cât era în Iunie 1919, la 342.000 tone în Septembrie 1920.

Suspendarea tratativelor polono-lituane.

Varşovia, 20 Oct.

In urma refuzului Lituanienilor de a recunoaşte linia de demarcaţiune Foch, tratativele de la Kalwaria au trebuit să fie suspendate.

S'a constatat că cooperarea Lituanienilor cu bolşevicii este foarte strânsă şi că aceştia din urmă pregătesc o mare ofensivă pe frontul de nord.

Armatele poloneze au înaintat pelinia Przerosl-Sejny-Drusienski capturând 3000 prizonieri, 80 mitraliere şi 3 baterii. Contraofensiva noastră, întreprinsă cu scopul de a ne asigura o linie defensivă mai strategică, se dezvoltă favorabil.

O mare victorie Polonă

Lyon 2 Oct.

Polonezii au repurtat o mare victorie lângă Lidu şi Papernia capturând peste 12 mii de prinzoneri.

In Polezia armatele poloneze au făcut 3000 prinzonieri şi au distrus armata a IV-a sovietistă.

Demisiunea ministrului coloniilor belgian

Lyon 3 Septemvrie

Ministrul Coloniilor şi-a înaintat demisiunea sa dlui Delacroix, preşedintele consiliului de miniştri, care l'a rugat să-şi amâne hotărîrea în mod provizoriu dată fiind autoriratea sa în chestiunile congoleze.

Inaltul Comisar aliat pe lângă generalul Wrangel.

Lyon, 3. Octombre

Inaltul Comisar aliat pe lângă guvernul generalului Wrangel se va imbarca la 10. Octombrie şi va pleca la postul său.

Dl Berthelot a fost numit secretar general la externe

Lyon 3 Septembrie

Dl Berthelot a fost numit secretar general la externe în locul dlui Paléologue demisionat.

In locul dlui Berthelot care ocupa funcţiunea de director al afacerilor străine, a fost numit de Peretti dela Roca.

Dl Tache Ionescu în Italia

Roma 2 Octomvrie.

In cursul unei convorbiri cu ziariştii italieni dl Tache Ionescu a făcut următoarele declaraţii: „Mica Inţelegere" este o alianţă cu caracter absolut pacific. România ar dori să vadă stabilindu-se o soluţie amicală în chestiunea Adriaticei. D-sa consideră că Ceho-Slovacia este însufleţită de aceleaşi sentimente şi că Italia şi România ar trebui să-şi complecteze prietenia politică prin acorduri economice şi şi-a exprimat vechea sa admiraţie pentru Giolitti şi pentru Contele Sforza.

Conferinţa financiară dela Bruxelles.

Lyon, 3. Septembrie,

Conferinţa financiară a discutat în ultima sa şedinţă chestiunea anui grup de bancheri cu privire la crearea uuei bănci internaţionale.

După raportul citit de delegaţii bulgari circulaţia fiduciară în Bulgaria a trecut dela 188 milioane, cât era în 1913 la 3 miliarde cât este actualmente.

Viaţa este astazi de două zeci de ori mai scumpă în Bulgaria, decât era inainte de razboi.

Dezarmarea Germaniei

Nauen, 2. Oct.

La 1 Octombrie zona de 50 km. prevăzută în tratatul din Varsailles, a fost complet evacuată de trupele germane şi potrivit învoelei din Spaa, armata germană a fost redusă la 150 de mii oameni.

Cursul schimbului la Paris

Londra	51.88
New-York	14.84½
Belgia	105.50
Italia	61.25
Praga	—.—
România	28.50
Elveţia	238.50

Orgoliu maghiar

In adunarea naţională maghiară preşedintele ei, Rakovsky a declarat că-şi ţine de datorie să rectifice unele aserţiuni, cari privesc adunarea naţională şi pe preşedintele ei. Ziarul „Neue Freie Presse" a comunicat într'un articol că preşedintele adunării naţionale ar fi solicitat călătoria a 13 membri ai adunării naţionale, şi că deacolo ar fi primit un răspuns evasiv. Rakovsky ţine să declare categoric că aceasta informaţie este o pură invenţie. Nu a făcut nici un pas la legaţiunea jugoslavă din Budapesta pentru a pregăti calea la Belgrad a deputaţilor maghiari.

Pretinsul răspuns dat de guvernul din Belgrad, precum şi celelalte demersuri, sunt deasemeni inventate. Face această declaraţie din scanul presidial pentruca să dovedească străinătăţii în ce chip se seduce opinia publică străină în defavorul maghiarilor. Oricât de mare e nenorocirea Ungariei, *ea nici când nu va bate la uşa vecinilor!!*

Invalizii de războiu din Ardeal, Banat şi Părţile Ungurene

Dus de către ţările beligerante cu tenacitate până la epuizare, marele războiu mondial a pretins din partea fiecărui popor, în primul rând nenumărate jertfe de vieţi omeneşti. Pe măsură ce vremea trecea se adăogau noi pierderi în morţi sau răniţi. Asfel că la încheierea păcii atât de mult dorită şi aşteptată au rămas sute de mii de nenorociţi de invalizi unii mai grav, alţii mai uşor răniţi, toţi însă în imposibilitate de a şi câştiga existenţa ca mai înainte.

Ca pretutindeni şi la noi în Ardeal se găseşte un număr din nefericire destul de mare de victime ale războiului. Şi pentrucă între sforţările depuse şi între jertfele făcute există un raport foarte strâns publicăm mai jos un tablou cu date statistice asupra numărului celor înrolaţi şi al invalizilor rămaşi de pe urma războiului.

Datele le posedăm mulţumită bunăvoinţei dlui Valeriu Popa, Şeful dir. Agriculturei, însărcinat cu chestiunea invalizilor.

Din populaţiunea de 5.209.345 de suflete au luat parte la război, din ţinuturile alipite 874802 soldaţi sau 16.80 la sută din totalul populaţiei.

Interesant este faptul că judeţele cu cei mai mulţi locuitori, au dat cel mai mic număr de soldaţi. Astfel judeţele cele mai populate ca Bihorul cu 495.999. loc., Caraş-Severin cu 463.362 loc., Teiuş cu 447.031 loc. şi Arad cu 413.407 locuitori au dat mai puţini soldaţi ca celelalte judeţe cu o mai mică populaţie. Numărul cel mai mare de soldaţi l'a dat judeţul Ciuc cu o proporţie de 21.57 la sută, Bistriţa-Năsăud 18.67 la sută, Arad 18.28 la sută, Cojocna 18.09 la sută, iar cei mai puţini judeţul Maramureş cu 11.58 la sută, Făgăraş 14.47 la sută, Târnava-mare 15.65 la sută şi Trei-Scaune 15 47 la sută.

Din totalul populaţiei care a luat parte la războiu au servit în fosta armată Austro-Ungară 855.101 soldaţi sau 97.75 la sută, iar restul de 19.701 soldaţi, adecă 2.25 la sută, au servit în armata română.

Faptul acesta dovedeşte cât de puternic era simţemântul şi conştiinţa naţională din Ardeal.

Expunându-şi viaţa aceşti bravi şi-au lăsat familia şi pământul, şi prin primejdiile celo mai mari au trecut în rândurile oştirei româneşti, ca să lupte sau să moară pentru realizarea visului de unire.

Deaceea este foarte interesant pentru noi să ştim, cari judeţe au dat armatei române soldaţi. Din toate judeţele româneşti, meritul cel mai mare se cuvine judeţului Salaj, care a trimis 20.20 de fii. Pe urma vine Aradul cu 1714, Satmar cu 1701, Făgăraş cu 1577, şi Solnoc Dobăca cu 1419. Judeţele Trei-Scaunu cu 119 Odorhei 119, şi Mureş-Turda cu 171. au dat mai puţini soldaţi. Din numărul total al celor cari au luat parte la războiu, au rămas 50.070 de invalizi sau 5.72 procente.

Din aceasta cifră partea cea mai mare de invalizi au judeţele Măramureş, cu 11.92 procente, Solnoc-Dobăca cu 9.99 procente, Satmar 7 72 procente, Odorheiu 7.40 procente şi Bihor 7.04 procente.

Braşovul cu 2.69 procente, Sibiu cu 3.21 procente, Huniedoara cu 4.03 procente şi Bistriţa cu 4 9 procente au cei mai puţini invalizi.

Pentru Ardeal, Banat şi Părţile ungurene acest număr de invalizi, reprezintă un număr destul de mare şi arată jertfele ce s'au făcut.

Este o datorie de patriotism şi de umanitate ca statul să se îngrijească de soarta acestor victime ale războiului de orice naţionalitate ar fi ei.

Şi cu oarecare bunăvoinţă, cu un sprijin efectiv moral şi material atât din partea statului cât şi din partea caritaţii publice, cu o chibzuită legiferare li s'ar putea da posibilitatea să-şi câştige traiul, o parte din ei prin o muncă proprie la îndemână, iar celorlalţi cari din cauza infirmităţilor nu mai pot munci să li se asigure existenţa.

Tot în chestia evacuărilor

O nouă consfătuire a comisiunilor de control a avut loc la primăria clujului, fără ca criza locuinţelor să poată fi cătuşi de puţin ameliorată. Ca şi la toată celelalte consfătuiri şi cea de eri a fost pur şi simplu o nouă ocazie de a se da în viteag noi şi grave ilegalităţi şi a se documenta cu acte şi fapte precize că toate autorităţile locale stau cu trup şi suflet la dispoziţia celor pe care destinul i-a ridicat la situaţii deosebite.

Crédeam, cu toată convingerea până azi în tradiţionala răbdare a românului, azi însă începem să ne îndoim dacă indolenta şi neglijenţa autorităţilor, va mai putea găsi în sufletul acelor care sufer a nouă doză de răbdare.

Întrebăm pe onoraţi domni „ocrotitori" ai nevoilor publice, cărei misterioase întâmplări se datoreşte faptul că în două luni s'au evacuat 2400 persoane şi în locul lor s'au plasat numai 800 de persoane? Noi avem convingerea că acest fapt se datoreşte spiritului aşa de flexibil şi influenţabil care domneşte în anumit loc. Situaţia aceasta nu mai poate dăinui. Cerem pentru a suta oară să înceteze scandalul favoritism care continuă a se practica.

Cerem ca să se reducă la strictul necesar numărul camerilor pe cari le ocupă diferite instituţii particulare.

Cerem ca toţi aceia cari stau în Cluj fără nici un rost, să fie imediat expulzaţi din Cluj. fără excepţie.

Protestăm cu toată energia în contra măsurei luate de a se suspenda evacuările tocmai acum când e mai mare nevoie de ele.

Români ardeleni în lagărul din Moscova

Cetim în *„Izbânda"*:

Vineri a sosit în Iaşi tânărul transilvănean Vasile Popa din satul Rinceşti, (Maramureş) care fiind voluntar în 1915 a fost făcut prinzonier în Rusia.

Tânărul Vasile Pop ne-a povestit tristele peripeţii prin care a trecut.

Redăm în parte spusele sale:

— După-ce am fost făcut prizonier ca voluntar în regimentul 12 Sătmar, am fost ţinut un an şi jumătate la Petrograd, într'o mizerie de nedescris. La venirea bolşeviciior am fost trimişi 6000 transilvăneni la Moscova unde am stat până acum.

Lagărul de prinzonieri se află instalat lângă gara din Moscova, bolşevicii au introdus un regim special amical pentru unguri — iar pentru noi românii, un regim de persecuţiune de nedescris.

Noi românii am fost hrăniţi tot timpul cu pâne făcută la un loc din tărâţe şi paie şi borş de varză, fără altă variaţie.

Bolşevicii ne-au luat hainele şi banii, lăsându-ne în mizerie şi punându-ne la munci gratuite.

In ultimul timp acum câteva septămâni, bolşevicii au evacuat din lagările lor 200 de transilvăneni, invalizi şi bolnavi între cari am venit şi eu.

Am făcut drumul cu vaporul prin Germania şi am fost trimişi la centrul din Chişinău. de unde ni-s'a dat îmbrăcăminte şi permis de a re întoarce acasă.

Revista Presei

Guvernarea Ardealului

Din *România Nouă*:

Dacă fostul consiliu dirigent a găsit de cuviinţă să practice faţă de minorităţile naţionale din Ardeal o toleranţă care frizează abdicarea de la orce drept al suveranităţei româneşti, nu înţelegem pentru ce actualul guvern nu i-a măsuri ca această stare de lucruri să înceteze cu atât mai mult cu cât pretenţia minorităţilor de a se substitui în majorităţi, sfidând autoritatea legală a stăpânirei de azi, nu cadrează nici cu principiile de stat nici măcar cu clauzele tratatului de la St. Germain.

Pe noi ne îndurerează totdeauna constatările că Ardealul nu a fost încă desrobit, çă Ardealul nu este guvernat sau că Ardealul nu este românesc. Ne îndurerează însă mai mult indolenţa guvernanţilor noştri care nu se ocupă de cât de politica lor de partid şi uită că port pe umeri şi în suflet o răspundere cu mult mai mare de cât reuşita unuia din partizanii lor în alegeri.

Este timpul dar ca mult trâmbiţată unificare să se facă cât mai curând. Să se facă nu însă prin interviewuri date ziarelor partidului ci prin acea schimbare reală şi eficace care va pregăti reîntronarea românismului acolo unde timp de o mie de ani, sufletul poporului nostru a bravat pumnul de oţel al dominaţ unei streine, fără să se clatine şi fără să se altereze.

Orice nouă întârziere, înseamnă o nouă crimă faţă de poporul românesc. Şi de azi înainte crimele nu mai pot rămâne nepedepsite cu atât mai mult cu cât guvernele se duc iar popoarele rămân să le judece şi se dea cuvenita sancţiune activităţei cu care au ştiut să se înalţe sau să se năruiască.

Recolegere în partidele politice

Din *Telegraful Român*:

„Partidele şi grupările politice din vechiul regat şi din provinciile alipite s'au decis, după semnele ce se arată, să desfăşoare în toamna aceasta o deosebită activitate.

Partidul naţional român, cum se prezintă astăzi, nu mai uneşte toate vechile forţe ale Ardealului. O bună parte din membrii săi marcanţi sunt de părere că partidul n'ar avea, după unitatea politică îndeplinită, nici o raţiune de-a exista. Dăinuirea sa ar însemna păstrarea „privilegiilor" provinciale, spre paguba unificării naţionale.

Astfel, fruntaşi ca d-nii Vasile Lucaci, Teodor Mihali, O. Goga, Aurel Vlad, V. Goldiş şi aderenţii lor s'au desfăcut, sau sânt pe cale d'a se desface, de partidul naţional, care îngrădit cum este dincoace de munţi, n'a fost în stare nici să-i opr ească, nici să câştige, în locul celor perduţi, alţi membri, fie din vechiul regat, fie din celelalte provincii nouă, pe lângă tot programul înolt, şi pe lângă toată vijelia de săgeţi, îndreptate prin organele partidului, în contra „vânzătorilor" trecuţi în alte tabere. Iar mai departe:

„Partidul *liberal*, spre deosebire de cel naţional, oeupe să se organizeze pe cea mai potrivită: primind în mijlocul său elemente din *toate* ţările, care alcătuesc România nouă. Nu mai încape îndoeală, că urmând astfel partidul acesta, care s'a bucurat de nu puţină simpatie în Ardeal, se va putea regenera, ca să răspundă cerinţelor şi împrejurărilor atunci, când va fi chemat la conducerea ţării.

„Lucrul de căpetenie ar fi ca în fruntea partidelor şi a guvernelor să fie puşi oamenii cei mai luminaţi, cei mai activi şi cei mai cu aţi din or ce punct de vedere. Dar greşală, adese scump plătită, este că drumul acesta nu se urmează totdeauna.

Plângeri şi lămuriri

Primim:

Domnule Director!

Cu onoare Vă rog să binevoiţi a dispune publicarea următoarelor:

In stimatul d-voastră ziar cu No. 49, un Domn *Medic* să bucură că 4 farmacisti români şi-au găsit un mijloc *bun de trai* prin farmaciile deschise în oraşul Cluj, şi se mai bucură, că în-sfîrşit a *scăpat de specula nemiloasă a farmaciştilor străini.*

Dar, bucuria Dsale este de scurtă durată prin constatarea ce face, că unul dintre farmacistii, Români ar fi căzut în păcatul — farmaciştilor străini, şi că i-ar fi perceput suma de *7 lei* pentru 5 grame de aspirină divizată în 5 pachete.

Câte cuvinte atâtea neadevăruri.

Că această ponegrire în public vine dela un Domn *Medic* nu ne suprinde, dar ne doare afirmaţia *crudă şi nesocotită* a Dlui Medic, că un farmacist — fie el român, ungur, sau de orice neam — poate deveni un **spoliant nemilos**, când este ştiut şi de către profani că farmacistul are o taxă oficială, aprobată de *Consiliul Sanitar Superior*, şi din care nu poate eşi sub nici o formă. Socoteala Dsale că noi cumpărăm gramul de aspirină cu 30 bani, şi că trebuie să-l vindem *tot cu 30 bani* — este glumeaţă.

Ce-ar putea răspunde dl Medic, când l-am acuza că pentru o injecţie intravenoasă la care întrebuinţiază materiale în valoare de *un leu*, percepe dela bolnav 20—25 lei ?. după învoială? Las d-sale sarcina să stabilească proporţia aşa zisei — *specule nemiloase.*

Gramul de aspirină ne-a costat: 90—80—70, şi 60 *bani*, iar azi să poate cumpăra cu *40 bani*, şi, pentru a se putea face faţă acestor fluctuaţii ni s'a hotărît ca un gram de aspirină să-l vindem cu *un leu*. Cumpărătura dsale de 5 grame aspirină — este legal *5 lei*, cinci capsule de hârtie costă legal — *un* leu, punga sau cutia în care s'a expediat este legal *un* leu, total general **şapte lei**, pe care colegul nostru E. Sotropa ia încassat legal, şi poate face dovada ori când că acei şapte lei, îl costă aproape *şase lei*, aşa dar unde este specula nemiloasă?

Nu ne îndoim că dl Medic în urma acestor explicaţiuni va reveni tot pe această cale şi va recunoaşte că nu a avut intenţiunea să jignească pe colegii mei de alt neam, şi că ofensa gratuită adusă colegului nostru Sotropa este numai o scăpare din vedere că toţi farmaciştii au o taxă oficială.

Preşedintele Camerei sindicale judeţene „Cojocna a Farmaciştilor.

M. Şomlea.

Buletin economic

Din iniţiativa dlui Alexandru Cuzin, ataşat comercial al României în Elveţia, se va deschide în curând la Berna, o expoziţie permanentă de mostre de mărfuri româneşti. Expoziţia va fi aranjată în localul „Agenţiei economice române" din acel oraş.

Toţi agricultorii, industriaşii şi comercianţii români cari doresc a-şi face reclamă produselor lor în străinătate, sunt rugaţi a trimite de urgenţă mostrele respective etichetate şi cu detaliile necesare, pe adresa ministerului de industrie şi comerţ (direcţia generală a comerţului, serviciul secretariatului) pentru dl Alexandru Cuzin ataşat comercial, Bucureşti, sau direct la „Agence economique roumaine" Waisenhausplatz No. 2 Berne

*

In intervalul dela 4 April până la 31 August 1920, încasările făcute de stat asupra taxelor de import, export şi taxe de comision, se cifrează astfel:

Taxe de import 144.441.842 lei.
Taxe de export 101 598.919 lei.
Taxe de comision 24.988.018.

*

Germania avea înainte de a fi provocat războiul, 15.060 instalaţiuni chimice cu o jumătate lucrători obişnuiţi, şi aproape 300.000 speciali.

In unele regiuni, s'a ales după ispravă, cu 32 la sută, iar în alte cu 12—20 la sută scădere a numărului lucrătorilor speciali.

*

Recolta de grîu a Franţei este în anul acesta cu 25 la sută mai mare ca anul trecut, cea de ovăs cu 40 la sută, iar cea de orz cu 30 la sută, astfel că se vor importa numai vre-o cinsprezece milioane chintale de cereale, faţă de cele 40 milioane ale anului 1919.

La cafenea „Metropol"
Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.
Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Corespondențe:

IOAN B. Vestemean, Alămor. Anunciuri se primesc.

TÂNĂR simpatic caută Cunostință cu o D-nă bine situată.
Scrisorile se vor adresa la Universitate sub, Caius Tacit.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari doresc se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

Vânzări și Cumpărări:

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Căsătorii:

DOAMNĂ ce trece prin calea vieței fără ca nimic să o intereseze, dorește prietenia unei persoane serioase, intiligente, poziție socială frumoasă. Răspund scrisorilor închise și serioase. Adr. Diana la ziar.

TÂNĂR artist bronet, simpatic, de la teatrul național dorește căsătorie cu o domnișoară s'au doamnă din Cluj bine situată. A se adresa sub Baltazar la ziare.

Concurs.

La clinică de Gynecologie și obstetrică din Cluj, sunt vacante: Un post de Portar cu puține cunostiințe de mecanică având salar de 350 lei lunar masă și tasă și un post instrumentar la sala de operație, cu leafă de 250 lei lunar masă și casă A se adresa la

Direcțiunei Clinicei.

Sa deschis cea mai modernă și mai frumoasă prăvălie de deserte **Gergely** și **Pataky** Cluj, Str. Memorandului No. 12.

FRAȚII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.

C. F. R. DIRECȚIUNEA REGIONALĂ ARAD.

Nr. 313—1920

Concurs de ofert.

Privitor la aprovizionarea personalului C. F. R. avem necesitate pentru furnizarea în mai mare cantitate a articolelor de mai jos.

Vieții toare, untura, slănă, carne, paste făinoase, grâu, porumb, orz, pâine, prune, cartofi, nuoi, mere, fasole, săpun, oleei. Flor surogat coroana, gris, brânză, sodă pentru rufe, crema de ghete, vin, alcool denaturat, oțet, conserve diferite, luminari străina, mături, păstramă, peste sărat.

Invităm atât producători interesați, cât și comercianții, ca ofertele referitoare să se facă la sirviciul aprovizionărei a Direcțiunei Regională C. F. R. Arad.

In ofert se va nota exact oare expeditorul ne pune la dispoziție sacii pentru furnizarea și vasele de expediare sau nu.

Ofertele se vor face al termative și anume: I. Ab. Arad 2 ab. stația de predare.

Despre acceptarea ofdrtelor va decide definitiv serviciul de aprovizionare a Direcțiunei Generale din București.

Ofertele se vor înainta cu obligament de 14 zile, cel mult până la 6 Oct.

Arad, 24 Octombrie 1920.

Biroul de aprovizionare C. F. R.
Mold.

Manuale de limba germană

pentru școalele secundare de **C. Meissner** și **I. Paul:**

1. **Partea I. pentru clasa II/a și a III/a.**
2. **Partea II/a pentru clasa IV și a V/a.**

se găsesc în depozit la I. Paul, profesor universitar Cluj, Str. Erzsébet 4. Prețul părții I 6 lei și a părții II/a 7 lei.

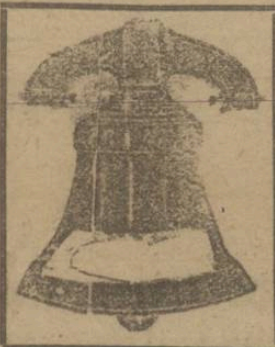

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu
Centrala: **București,** str. Pitagora 20.
Sucursale: **Craiova și R.-Vâlcea.**
Furnisează orice mărime de Clopote numai de prima calitate.

Banca Românească

Societate Anonimă pe Acțiuni.
Capital 160.000.000 lei.
București, Strada Smârdan No. 5.
Suc. Timișoara Str. Vasile Alexandri 1.

ORICE OPERAȚIUNE DE BANCĂ IN GENERAL: Cumpărări și vânzări de efecte publice, avansuri pe deposite de efecte publice și ori ce transacțiuni financiare; conturi curente și emisiuni de acesori de Credit pentru orice țară; participațiuni industriale și comerciale.

Sucursale: Bălți, Bazargic, Constanța, Galați, Tulcea, Chișineu, Cernauți, Timișoara, Arad, Izmăil.

Primește depuneri spre fructificare.

Cel mai renumit **Atelier** pentru **costume de dame**
Landmann
Strada Forduló No. 9.
Confecționează costume pentru dame după ultima modă engleză și franceză cu preț foarte redus în cel mai scurt timp.

Cel mai eftin izvor de delicatese și coloniale în engros și detail la
Ioan Pop
Calea Victoriei No. 2,

A APARUT:
Anul VIII. No. 9. Septembrie 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Vintilă Brătianu. — Activitatea individuală a omului politic.
Mihail Pașcanu. — Presa și noua constituție.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Industria italiană în momentul actual și prespectivele ei. — Scăderea navlului.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

Renumit salon de modă Face cele mai elegante costume de haine pentru teatru și de stradă după ultima modă engleză și franceză cu preț redus.
VENUS
Piața Unirii (Fűtér) 11 intrarea prin Str. Kismester

Tencuește cu preț foarte redus părăților camerelor și pavează străzile, curtile bucătăriile și magaziile cu asphalt foarte bun. Se află hârtie gudronată în permanență la
fabrica de asphalt și beton
Sánta Béla
Cluj. Str. Mikó No. 8.

Haine pentru bărbati, copii și fete se găsesc gata și de comanda la Magazinul:
Farkaș și Simon
Croitor, Óvár Strada Viz
vis-a-vis de Restaurant Mathyas. Prețuri moderate.

A sosit un nou transport de mărfuri pentru Iarnă
Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,
la HORA ȚĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány".

Ștofe pentru haine Bărbătești și pentru Paltone, Pardesiuri, Ștofe pentru rochii de Damă, Barcheturi, Brobode, Ciorapi pentru Dame, Bărbați, și pentru Copii, Basmale, Ca[illegible]zeffiruri, șifone. Tote aceste mărfuri se vând cu prețuri mai eftin ca ori unde.

Vânzare engros și endetail.

De vânzare

Una masină de scris marca Remington în bună stare eftină.

Adresa la ziar.

Banca Centrală
pentru Industrie și Comerț

oferă en gros

sobe

în toate dimensiunile

pentru încălzit

cu lemne și cărbuni.

Informațiuni se dau la Secția Mărfuri în Cluj.

Caut Magazie

pentru

Depozitat Marfă

A se adresa Str. Bartha Miklós No. 20.

SE CAUTĂ

un ELECTRICIAN care să cunoască instalațiunele de electricitate și apeducturi pentru MARELE HOTEL NEW-YORK. □ □ Sunt preferiți știutori de limba Română.

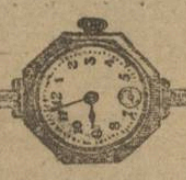

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9.

Caută depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

Baia ELISABETA

din Str. Apaca No. 1 anunță publicul că are bae de aburi pentru domni în zilele de Vineri, Sâmbătă și Duminecă întreagă ziua iar Luni, Miercuri și Joi a. m. Pentru femei deasemenea Luni, Miercuri și Joi p. m.; bae de putină întreagă ziua.

Indig Mór Piața Unirii No. 19.

Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitura după ultimă modă și □ □ Depozit de ștofe. □ □

Se primesc **pălării** spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

Abonamente pentru Preoți și Învățători se fac cu preț redus, adecă

100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Abonați-vă la

ziarul Infrățirea

cel mai răspândit și bine scris.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Se plisează și gofrează

în timpul celmai scurt foarte bine or ce fel de ștofă la: Atelierul de modă

Moskovitz

Strada Memorandului (Unio) No. 15. Cluj.

BERTALAN ȘI GYARMATI

CROITORI pentru haine bărbătești
Calea Regele Ferdinand 11, etaj I.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase. Deposit de ștofe.

Kardos și Kozák

magazin de pielarie Cluj,

Piața Mihai Viteazul No. 27 (fost Széchenyi-tér).

Locul cumpărări a tot felul de calitați tălpă și piele în prețul cel mai eftin.

CĂUTĂM

vânzători

pentru ziarul

INFRĂȚIREA

Haine bărbătesti elegante gata și după măsură

la KATZ și MENDEL CLUJ, Piata Unirii No. 10.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

NEGOCIATORUL GENERAL „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 52 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Joi 7 Octomvrie 1920

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La adm. ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . . — 60 „ 3 luni . . — 30 „

IN INTERESUL ARDEALULUI

In numărul de Septembrie al revistei „Democrația", găsim un important articol datorit dlui Vintilă Brătianu, conținând luminoase îndrumări pentru omul politic și fixând cu cea mai înaltă competență cum trebue să fie activitata politică pentru a putea fi rodnică și pentru a servi mai efectiv interesele generale. Intreg articolul ar putea fi cetit cu folos și de oamenii politici dela noi, cari se cred îndreptățiți de a conduce politica Ardealului și cari chiar în urma unor greșeli relevate de dl V. Brătianu au neglijat și neglijează și azi îndeplinirea muncii, care ar fi cea mai utilă pentru nevoile actuale ale Ardealului. „Mulți oameni politici — scrie dl V. Brătianu — ar fi putut avea o carieră mai utilă și mai rodnică dacă evenimentele sau nerăbdarea lor, nu i-ar fi împins prea repede la situații, pentru care erau nepregătiți, dar cărora desigur ar fi putut să le facă față mai târziu."

Iată, exprimată din partea cea mai competentă, îngrijorarea, care era și a noastră și cărela îi dăm expresiune în conversațiunile noastre zilnice, decâteori vedeam cum răsar ca din pământ personalități locale, cari nu se opriau nici până la cea mai înaltă treaptă, a fotoliilor ministeriale. In schimb însă, Ardealul a încăput pe mânile tuturor, cari își făceau încercările, își împăcau vanitățile și-și întocmiau rosturile pe contul prestigiului țării și al neamului.

Ori cât de mult am prețui calitățile excelente ale *unora* dintre conducătorii politici ardeleni, ori, tocmai pentru acest motiv, pentruce nu am fi putut cere dela dînșii, să se fi coborît nițel din înălțimea la care se ridicaseră și aplecându-și binișor urechia ca să audă și să înțeleagă nevoile țării, — să-și fi luat eroica hotărîre de a rămânea aici, să fi renunțat la ambițiunea unor atribuțiuni, cari cauzei obștești nu-i puteau fi de nici un folos și luând însăși în mână conducerea *județelor* noastre, să ne fi scăpat de o rușine, să fi ajutat consolidarea țării și să fi semănat cuvântul sănătos în mijlocul maseior setoase de o îndrumare.

Să ne închipuim numai, ce altă înfățișare ar avea Ardealul, ce altă rânduire în treburile publice, ce altă ambițiune și râvnă în șirul funcționarilor, ce altă împăcare și încredere în sânul populațiunii, când l'am fi pus pe Maniu bunăoară în fruntea județului la Cluj, pe Vaida la Brașov, pe Ștefan Pop la Arad, pe Lazar la Oradea, pe Vlad la Deva, pe Branițte la Lugos, pe Goldiș ori și unde și încă pe ceilalți mulți, cari nu au fost puși într'o lumină mai vie de către cercul fermecat al partidului.

Și oricât aș părea de pretențios prin afirmațiunile mele, eu cred, că această atitudine sincură folositoare conducătorilor politici ardeleni, le-a fost indicată prin însăș situația dată. Căci să ne dăm numai bine seama, ce s'a întâmplat ieri? — S'a înfăptuit unitatea națională, alipindu-se provinciile subjugate la patria mamă! „Partidul național român" care nu era un partid în înțelesul altor partide, ci era însăș organizația politică a neamului românesc din Transilvania și părțile anexate, s'a prezintat la acest act solemn al unirii prin aleșii săi pentru constituantă.

Din acest moment „partidul național român" a încetat de a mai fi, căci și-a împlinit misiunea și în noua rânduire a României-Mari numai Constituanta țării va fi chemată să dea o organizație, o constituire națiunii reîntregite. „Partidul național român" în Constituanta României, nu mai era decât haina de serbătoare, în care un popor conștient și vrednic s'a prezintat la marele praznic al învierii neamului. Tot ce a urmat de aci înainte, a servit numai ambițiunilor unora, au fost greșeli, pe cari noi Ardelenii îndeosebi, nu le putem regretă în de ajuns. Chiar admițând îndreptățirea de a fi al acestui partid, însuș faptul, că reprezentanții lui au avut imprudența să'l angajeze peste limita soluțiilor pe cari le-ar fi putut îndeplini, — i-au pecetluit pentru totdeauna soarta. Nu avem noi nici o nevoe de acel bloc parlamentar, care a fost cea mai cinică expresie a îngratitudinei. Nu aveam nici o nevoie ca sub masca „partidului național român", de fapt în dauna bunului nume al Ardelenilor, să ponegrim și să lovim în partidele istorice, cari ne-au dat neatârnarea.

Nu avem nici o nevoe de campania pătimașe ce s'a pornit contra fruntașilor politici în vechiul regat, „slăbind încrederea reciprocă și absorbind în acelaș timp toată contribuția ce s'ar fi putut da și dintr'o parte și din alta pentru a grăbi unificarea. Dacă reprezentanții Ardealului erau zeloși în adevăr pentru interesele speciale ale Ardealului, nu aveau decât să grăbească codificarea Constituției, căci doar erau la putere, și nu ar fi trebuit să se aranjeze pentru o stăpânire de veci. Dar, dacă vanitatea și lăcomia i-a împiedecat să vadă clar rostul și rolul, la care erau chemați, nu ne rămâne de azi înainte decât să ne îndreptăm privirea cu toată încrederea spre alți factori cari nu ne vor lăsa să suferim pentru vina altora, ci cu aceiași generozitate, cu care și-au vărsat sângele scump pentru desrobirea noastră, își vor da și osteneala să ne dea o rânduire concepută într'un spirit luminat, care să predomine toate instituțiunile și așezămintele noastre.

A. C.

SUFRAGII FEMENINE

Americancele vor vota, iată strigătul de triumf al femenismului, în noianul ultimelor știri de peste hotare.

Partizanii femenismului integral, al egalității drepturilor între cele două sexe, trebue desigur să jubileze la perspectiva care se deschide de dincolo de ocean spre votul personal și direct al femeilor în materie politică. Și la energumenii mișcărei sortite să pună buletinul electoral în mâini mai fine se va adăoga desigur, ca consecință a „marei știri", pentru armata drepturilor femeii, un stat-major elegant și nesubversiv.

Iată posibilitatea unei situații noui în lupta electorală.

Partidele vor adresa surâsuri și ochiade celor cari ar putea face să se aplece cumpăna balanței în sensul voit. Manifeste grave și grandilocvente vor căuta să convingă alegătoarele să ajute la triumful anumitor idei. Sugestiani discrete li se vor strecura la ureche. Și femeia, care avea asupra stăpânilor săi sociali numai două mijloace de acțiune tradițională, acela al Dalilei și acela al Lysistratei, mijloace a căror eficacitate perzistă încă în anul 1920, va renunța la ele din clipa în care va fi liberă să ia parte la bătălia legislativă.

Chestunea se pune atunci și din alt punct de vedere. Iată de pildă o pereche în situația cea mai obișnuită și mai recomandabilă: bărbatul și nevasta. Sau trăesc în bun acord și atunci e evident că această armonie de caractere, pe lângă comunimea intereselor, le înspiră până la recare punct opiniuni politice asemenea. In cazul acesta soția dublează pe soț în profitul uneia din taberii. Sau căsnicia merge rău, soții nu caută decât să se contraeze unul pe celălalt și atunci, dacă femeia votează pentru X, bărbatul votează la sigur pentru Z.

Dacă ne gândim la situații mai puțin definite ca amorul legal (politica n'are toate sfiețile), cădem în iluzii prea naive spre a mai stărui asupra lor. In orice caz, fiindcă în noul vânt feminist care bate acum, ploaia epigramelor cade totuși ca frunzele de toamnă ne gândim și la posibilitatea de a vedea sexul emancipat introducând în deliberațiunile anumitor adunări și considerații străine de binele public. Ființă esențialmente reflectivă, femeia ar risca, oridecâteori ar exprima o părere sau ar hazarda un discurs, să-i se dea ca replică, prin parodiarea unei fraze celebre până la banalizare: — „cherchez l'homme!"

Dr.

Franceżii la Odesa?

Lyon, 4 Septemvrie

Se anunță că escadra franceză din Mediterană ar fi primit ordin să fie gata pentru a pleca în Marea Neagră. Guvernul sovietic ar vedea în această purtare intenționea guvernului francez de a ocupa Odessa.

Ministerul marinei dă o desmințire formală acestei știri.

Atitudinea unei anumite presse

Departe de noi intenția ca prin comentarea articolelor anumitelor organe de presă maghiară să menținem în convingerea cititorilor aceași stare de spirt, față de Unguri care se desprinde din fiecare șir, din fiecare literă a acelor organe la adresa Românilor și fața de orice act al nostru fie politic fie particular. E bine să se știe însă că dacă vre-odata ar putea fi luate măsuri mai energice contra acelora cari caută să samene sămânța odioasă a urii dintre Români și minorități, să nu se creadă că acele măsuri ar fi acte de represiune a minorităților ci o măsură ce se aplică celor cari țin să continue o acțiune submințătoare.

Ziarul *„Brassói Lapok"* a continuat și continuă să ia parte violentă la această muncă distructivă a oricăror bune ralații.

Continuând să țină publicul maghiar în o perpetuă agitație și neliniște, să formeze o stare de spirit neprielnică statului Român, foaia brașoveană refuză să înțeleagă că situația Ungurilor în România depinde în mare parte și de felul cum vor ști ei să se simtă în cadrele acestui stat.

Responsabilitatea ce cade asupra acestui ziar este enormă iar consecințele atitudinei lui de azi pot fi grave.

Prin articolele sale nu încetează să presare când sub forme alegorice, când pe față sămânța urii, intenția batjocoritoare și descreditarea. De sigur că acest fel de redactare place azi publicului maghiar, însă chiar aci să îngreșesc greșala cea mare. Nu satisfacerea plăcerilor sentimentale ale unui popor cu o stare sufletească tranzitorie trebue să fie scopul unui organ de presă, ci prezentarea situației actuale în legătură cu rațiunea și logica viitorului.

Intr'un număr trecut al său comentează achitarea lui Kratochwill și tovărașilor săi cu o tendință vădită ca și prin explicarea acestui act de dreptate supremă să creeze nemulțumiri și neîncrederi. Cităm: „Spiritul de dreptate a știut să se ridice deasupra valurilor urii nerăbdătoare." Bine. Ar fi deci ocazia să zică ungurilor cam așa: Vedeți! Aici se împarte dreptatea cu aceeași măsură, deci să nu credeți că dreptatea în acest stat va putea fi vreodată oprimată.

Aceasta însă nu o face, ci că „această sentință de achitare este cea mai gravă acuzare la adresa sistemului de a produce cât mai mulți inculpați unguri pentru judecătoriile române", ceace ar însemna că actele noastre sunt seria violențelor ce se aduc atâtor nevinovați (?) maghiari și că de acum înainte Ungurul este o creatură deosebită despre care nici nu se poate măcar presupune acte dusmănești, iar mai departe: „câți nevinovați nu suferă prin penitenciare despărțiți de neveste, copii și razele soarelui", „Felicităm pe Kratochwill și tovarașii săi cari nevinovați fiind au suferit acest martiriu crud."

Pentru rassă, pentru Ungurime martiriu crud?

Nu sunt oare acestea fraze plasate direct numai pentruca să trezească o convingere mai puternică de nemulțumire, chiar și atunci când luăm cele mai elementare măsuri în contra unor tendințe, cari dacă nu ar fi fost impiedicate prin deținera penitenciară, deveneau poate de fapt, ceace se presupunea?

Aceste expresii sunt puține și nu cele mai caracteristice din furnicarul de fraze ce mișiună printre coloanele acestui ziar ce se alimentează din creeru unor omeni cari nu pot, nu știu sau nu vor să înțeleagă rațiunea drepturilor istorice.

Nimeni nu pretinde ca pressa maghiară împreună cu opinia publică, care în decurs de veacuri ne-a urât cu atâta înverșunare, să ne declare azi deodată sentimentele ei de simpatie. Ar fi prea de timpuriu și dacă ar face acest lucru s'ar putea crede, în nesinceritatea lui. Insă în interesul lor se poate cere, fără a pretinde prea mult: puțină bunăvoință.

Dampo.

CONGRESUL PREOȚILOR

Zilele acestea se va deschide la Iași primul congres al preoților din toată România Mare. Nu știm ce rezultat vor aduce desbaterile acestui congres, dar credem că se va pune în discuțiune și chestiunea organizărei clerului român, pentru ca el să poată îndeplini frumosul rol moral pe care l-a îndeplinit cu atâta hotărire și cu atâta folos în trecut. Clerul e chemat acum, mai mult ca oricând, a purifica viața morală a societății noastre. Războiul a distrus nu numai câmpurile de luptă și viața economică, dar a sfărmat în parte și sufletul omenesc. Aceste, ca orișicare zonă de operație distrusă, trebuește a fi refăcută, și preotul are principalul rol în îndeplinirea acestei uriașe opere de consolidare a umanității.

Războiul a mai adus ca rezultat înăbușirea sentimentelor altruiste și desvoltarea urii și a egoismului materialist. Deacea acum, ca în epocile cele mai materialiste ale istoriei, lupta pentru viață e atât de acută și orizontul vieții sufletești e atât de întunecat.

Preoților le rămâne frumoasa îndatorire de a trezi în massele populare sentimentele altruiste și iubirea frățească, cu ajutorul cărora vom putea ajunge la stabilirea unei armonii sociale, atât de mult dorită în zilele noastre de frământări sterpe și de ambiții trecătoare. Pacea dintre popoare, măcar acea pace de că-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

teva decenii necesare pentru reclădirea solidă pe ruinele distrugerilor, nu va putea veni fără armonizarea sufletului omenesc, desechilibrat în cei cinci ani de dezvoltare a sentimentelor primitive și de înăbușire a sentimentelor nobile.

Preoțimea noastră nu poate fi decât conștientă de rolul înălțător pe care îl are de îndeplinit în societate și deaceia sperăm că adunarea de la Iași se va pronunța și asupra marei probleme a refacerei sufletești.

Conrupția materialistă a zilelor noastre trebuește înlăturată din conștiința masselor populare, pentru a face loc unei concepții cât mai spiritualiste, necesară atât de mult consolidării vieții sociale din întreaga omenire, ca și din țara noastră. Și preoțimea, în primul loc e chemată a face loc spiritualismului creștin, regenerator de altruism și de mulțumire sufletească.

Sunt unii dintre noi care își închipuesc că rolul preotului a încetat odată cu ivirea noilor concepții filozofice, care au perturbat atât de intens în ultimul timp ființa morală a omului. Faptul e cu totul altfel. In statele din apus a fost deasemenea o vreme când s'a crezut că rolul preoțiunei în societate a încetat de mult. A fost o eclipsă numai pentru preoțimea care nu mai corespundea timpului. Imediat însă clerul s'a refăcut în toate statele din apus, căutând a soluționa marile probleme morale, la ordinea zilei, după principiile fundamentele ale religiei creștine.

Clerul nostru are la rândul său de realizat marea reformă a aplicării principilor religiei creștine la soluționarea problemelor morale care se ivesc în prezent în viața sufletească a poporului nostru.

Clerul, trebue a corespunde timpului, prin perfecționerea pregătirei sale, și deaceia în congresul de la Iași e necesar a se pune în discuție problema reorganizări clerului. Deși fondul moral al religiei crestine nu a fost întrecut de altă concepție folosofică din timpurile noui, totuși formele sub care el se va răspândi în massele populare trebuesc schimbate, pentru a putea aduce rezultatul dorit. In primul loc se cere o perfectă pregătire intelectuală a preoților pentru a fi cu toții adevărate personalități, capabile de a se impune masselor și de a convinge pe cei a căror minte e încărcată de filosofie variată, dar cari sunt, tocmai de aceea dezorientați. Pregătirea clerului pentru a fi în stare să refacă sufletul omenesc, — ruină de războiu, — aceasta e problema care își așteaptă soluționarea ei de la congresul din Iași.

Nădăjduim că preoțimea noastră va găsi mijloacele și soluțiile fericite și deaceia cu multă încredere așteptăm rezultatul congresului.

Fp. R.

Comitetul de inițiativă pentru ridicarea unei statui poetului Andrei Mureșan, a adunat până acum 30,000 de Lei. Rezultatul, obținut în timp, de trei luni, este îmbucurător, dar prea modest în vederea scopului urmărit. De accea, comitetul prelungește terminul pentru contribuiri, și anume până la 31 Martie 1921. Orce contribuire să se trimită la banca Albina în Sibiu, pe lângă lista contribuenților. O copie de pe liste să se comunice cassierului, dlui Ion Hurbeanu, int. maior Sibiu, (La corpul VII).

Din Străinătate

Ziarele scandinave anunță că anul acesta premiul „Nobel" va fi acordat scriitorului norvegian Knut Hamsun, care cu Arne Garborg sunt astăzi cei mai mari dintre scriitorii norvegieni.

*

Scriitorul rus Al. Kuprin face într'un ziar rus ce apare la Paris — „Obroce Dielo" — o interesantă descriere a lui Vladimir Lenin dictatorul Rusiei.

Portretându-l, Kuprin afirmă că Lenin e un prost, fără inimă, încăpățînat, fanatic, — un maniac stăpânit de ideia unei soctologii care singeră și sleește corpul Rusiei.

In descrierea portretului lui Lenin, literatul rus îl caracterizează ca pe un criminal de rând.

*

A apărut la Paris *Le Triangle de la Mort* (Triunghiul morții), o lucrare asupra ultimelor evenimente din războiul României Autorul e dl Virgiliu Ștefănescu — Serdaru. Un autograf al M. S. Regina Maria împodobește volumul.

*

In timpul domniei bolșeviste, aproape 350 savanți și intelectuali au murit de foame la Petrograd: de curând au murit academicianii Șahmatof și Turaiei. Acum savanții primesc un fel de pensiune. Muncitorul se recunoaște prin starea lui mizerabilă.

O mișcare religioasă neortodoxă se remarcă printre intelectuali și lucrători. Bisericele din centrele muncitorești sunt pline.

Viața în provincie

Sfântul-Gheorghe

II

Viața culturală.

Orașul din mijlocul țărei Săcuilor veacuri dearândul a fost centru de cultură a șovinismului maghiar; știut fiind că din toate elementele maghiare, Săcuii sunt cei mai șoviniști.

Venirea stăpânirei românești i-a jignit mult și elementele bune care au început să propage cultura umanitară de multe ori au avut de luptat cu împiedecările pe care i le-au putut face stăpânii stărei materiale din acest ținut.

O situație clară putem vedea din numărul școalelor înființate cu mare greutate de către Români; iar curentul priincios pentru un frumos viitor în favorul neamului românesc, din începutul de activitate culturală a câtorva elemente serioase.

Numărul școlelor

In oraș există 6 școli din care 2 românești și 4 ungurești. Românii au o școală primară cu vre-o 30 elevi. Școala Normală are 200 elevi. Pe lângă școala normală mai este înființată o școală de aplicație cu un număr variat de elevi.

Ungurii au 1 școală primară, 1 civilă, 1 școală normală de fete și 1 liceu de stat.

Judecând cifrele putem adăuga că Resortul Instrucției publice nu s'a îngrijit de înființarea unui liceu românesc ci numai a înlesnit funcționarea și mai departe a liceului unguresc care judecat după programul din care se alimentează, nu este tocmai prielnic statului român.

Activitatea culturală

Activitatea culturală favorabilă intereselor statului fac conducătorii școlilor românești,

La toate zilele naționale au fost date producții artistice de către elevii și elevele școalei normale. La 24 Ianuarie, o producție teatrală dată de însăși profesorii școalei normale, a determinat chiar pe intelectualii unguri a lua parte ca spectatori.

Șezătorile artistice-literare făcute regulat în fiecare Sâmbătă seara, au avut ca efect revenirea la sentimente românești a unei părți din românii maghiarizați. Cei ce-și uitaseră limba, dar se știau Români, aveau ocaziunea să-și învioreze iarăși sentimentele prin ascultarea lecturei bucăților literare ale scriitorilor români, sau a atrăgătoarelor conferințe care să le arate superioritatea sufletului românesc.

Printre conferențiarii perpetni putem nota pe Dl George Bota care a ținut o serie întreagă de 25 conferințe în timpul anului școlar iar în vara această încă 18.

Activitatea profesorilor școalei normale s'a extins și pe la sate și în mare parte și în cercurile din Brașov.

Șezătorile artistico-literare date la sate au fost primite cu multă bună voință de săteni și chiar în satele maghiarizate erau privite foarte bine atât de populație cât și de învățători care simțiam nevoia unei legaturi cu profesorii școlilor superioare.

Exemplul bun început, dă loc la noi aderenți pe terenul propagandei culturale.

Nevoi vădite

Cu toată bunăvoința pe care o prezintă mănunchiul de Români veniți din vechiul regat precum și al câtorva din cei ce erau acolo, pentru o întinsă și solidă propagandă culturală se simte nevoia venirei din vechea Românie a funcționarilor publici precum și a învățătorilor la sate.

Desigur că lucrul acesta se poate face numai în cazul când organele superioare ale secretariatului general al Instrucției Publice, vor căuta să desființeze granița cererilor bazate pe interese politice și să o introducă pe acea a intereselor neamului și populației.

Tot odată se mai cere ca ministrul Cultelor să fie mai atent asupra activitătei preoților catolici și mai precis vorbind asupra neactivității celor greco-catolici și ortodoxi.

Wy.

ECOURI

(Literare, teatrale, artistice)

Din țară

Centenarul nașterii lui Alexandri va fi comemorat printr'un festival la Teatrul Național din București.

Un act din „Fântâna Blanduziei" unul din Ovidiu și unul din Comediile lui Alexandri va forma programul la care se adaugă o Conferință și „O noapte la Mircești" actul dlui Alfred Moșoiu și Mircea Rădulescu.

*

In seara de 11 Noemvrie va avea loc la Teatrul Național aniversarea alipirei Alsaciei și Lorenei cum și aniversarea a 50 de ani dela înființarea republicei franceze.

Se va juca un act din „L'Aiglon" de Edmond Rostand, un act din „Les bouffons" de Miguel Zamaicos.

Spectacolul se va încheia cu muzică și versuri între care „Ode á la Roumanie" de Jean Richepin, și „Le roi de la Marseillaise" spus de dra Gina Sandry.

*

♣ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ♣

Organizarea studiului agronomic în învățământul școalelor noastre

IV

5. Academia de agricultură

Munca efectivă trebue să fie și idealul acestei școale înalte. Trebue să se știe odată și să se vadă, că în țara noastră nici o altă școală specială superioară nu are dreptul de a fi mai bine organizată, decât institutul superior de agricultură — zice C. Sandu Aldea.

Regret că în această școală înaltă nu s'a luat în considerare dorința mea de a introduce și cursuri pedagogice, că nu s'au introdus cursurile de montanistică, în felul și înțelesul memoriului meu redactat la recercarea Consiliul dirigent, resortul agriculturii, luându-se în considerare numai secția agronomică, silvică, tehneologică și geniu rural (cultura tehnica). Dl C. Martinoviciu, directorul învățământului agricol, om versat în specialitatea sa, nu e pedagog. N'are dsa idealizmul pedagogiei, care știe realitatea a o îmbrățoșa cu idealizmul. România-mare s'a întrupat în urma idealizmului, ce l'au știut propaga și altoi pedagogi în cele mai plăpânde inimi, ca și în cele mai ruginite, egoiste.

Părerea mea este că e absurd să fie cineva profesor, fie și la academie și la universitate, fără a avea pe lângă cunoștințele speciale și cunoștințe pedagogice. Pedagogia este o artă, cu care nu se poate făli ori și cine. Praxa educativă pe lângă praxa operativă specială să recere și la jură și la medicină, pentru a putea rezolva norocos problema de a cultiva sufletele tinere, pentru a le putea altoi cu tot ce e nobil, știință și uman. In consecință dl Martinovici n'a priceput intenția mea de a introduce cursurile pedagogice în cadrul academiei, pentru a putea recruta cu vremea, din șirul elevilor, puteri didactice pentru reforma arătată sub 2, 3, 4, 5.

Cunoștințele pedagogice sunt utile și pentru viitorul agronom. A greșit dl Martinovici, din punct de vedere pedagogic-național chiar prin mixtura de profesori români și neromâni dela școalele agronomice, dela Academia agronomică. Cazurile disciplinare, fără seamăn în alte școale. Ivite în anul școlastic 1919/920, unde elevul își vedea și în România-Mare, pe profesorul lui maghiar. pe acel profesor care a altoit în trupul și sufletul lui sentimentul de maghiar șovin. Cazurile disciplinare, n'ar fi văzut lumina zilei, de era și aici o operație radicală. Merită să amintesc că o operație trebue să fie radicală, altmintrelea cangrena iarăși înmugurează, iarăși se ivește mai de vreme ori mai târziu. Dacă la școalele elementare, secundare, superioare de stat s'a făcut această operație, pentru-ce nu s'a făcut în școalele speciale profesionale de Stat, de cei-ce aveau cădere să o facă. Eu am atras atenția înaltului Resort al agriculturii și în direcția aceasta în memoriul redactat pe pagina 11, când am scris, „Ce privește preluarea școalelor agricole, industriale, montanistice existente în Ardeal, ce au aparținut fostului Stat maghiar, aflu această chestie de mare moment. Toate trebue preluate și provăzute cu puteri didactice și superiorități neesceptionate din punct de vedere național. Cu începerea anului școlar 1919/20 să se înceapă aceste școale cu sufiare română, în dulcea noastră limbă. E absurd, în țara română să mai dăinuească școli de Stat cu limba de propunere maghiară neîngăduită prin stipulațiunile adunării dela Alba-Iulia. E absurd ca cineva să fie profesor român, fără să știe vorbi în limba română. Să nu cădem în păcatele trecutului, prevăzând școala că puteri didactice străine cari erau obiectul ilarității și stagnării învățământului".

Aceste cuvinte ale mele din memoriu deși luate la răvaș, n'au fost întrupate în cele 11 școale agricole. Mi se va spune: n'am avut oameni. Greu cred, că România-mare, să n'aibă oameni în această specialitate atâția, cât să poată prevedea 11 școale agronomice și Academia agronomică. Avem oameni cu cari azi vom face mai puțin bine, mâine mai bine, până în urmă vom putea face bine de tot. Nu s'a făcut, e semn că lipsește probitatea pedagogică, în cei cu căderea de a face.

In toate părțile, prin ziaristică, prin reviste științifice, citim articole ieșite din pana oamenilor ce știu să priceapă spiritul vremurilor de azi, cari au știut să se desbrace de rugina vremurilor trecute ca „Afară la sate" (v. Dr. I. Giurtie 1919) v. „Educația" anul II Nr. 6 1919, p. 178, — și alte multe articole cari toate tind a întoarce privirea spre popor căci poporul e talpa țării, poetul G. B. poetul Bănatului, ne simbolizează acest lucru atât de plastic prin următorul tablou:

I. Ca prin vis mi-aduc aminte
Undeva am fost văzut
Un tablou frumos cuminte
De următorul conținut:

II. Pe o scară în vârf suise
Un soldat împărătesc
Și cum sabia o trase
Se mândria „Eu vă păzesc".

III. Cam pe la mijlocul scării
Chip de preot îngeresc
Dând semn binecuvântării
Blând grăia: „Eu fericesc.

IV. Scara nu era proptită
Un plugar chip pământesc
O ținea în braț lănțuită
Și zicea: „Eu vă nutresc".

„Țăranul fără carte își va mistui produsul economiei sale singur singurel și nu va împărți grâul, cucuruzul și alte alimente necesare, cu orașele noastre altfel încât orașele vor fi espuse flămânzirii și mizeriei", la cari adaugăm, nu va avea posibilita-

Situația internațională

Debandada bolșevică continuă. Polonezii au capturat în săptămâna dela 23—30 Septembre 25.000 prizonieri și 100 tunuri și au ocupat Novo Swerzensk și Baranovici.

Pe de altă parte înaintarea continuă a generalului Wranghel îngrijește din ce în mai inzistent siguranța impertinentă a lui Cicerin.

Țăranii din sudul Rusiei se revoltă în massă și trec de partea lui Wranghel din cauza largilor reforme agrare înfăptuite de acesta. Se svonește că Odesa a fost ocupată de flota franceză din Marea Neagră.

Victoriile poloneze și ale armatei Wranghel vor sfârși prin a da lovitura definitivă regimului jafului și teroarei.

Brusiloff din îndemnul lui Lenin, a lansat un apel către ofițerii fostei armate țariste pin care îi conjură să alerge sub steagurile roșii pentru a mantui „sfânta Rusie" de năvala dușmanului. Suntem curioși dacă și de astă dată specularea sentimentului național panrus va da aceleași roade ca și acum câteva luni.

Din informațiile sigure pe care le avem din Rusia, starea de spirit a populației e cu totul alta decât aceia existentă la prima înaintare poloneză.

Poporul sătul de rechiziții lipsuri și persecuții, știind că în rândurile poloneze luptă și adevărați Ruși nu mai vrea să lupte. Lupta decisivă, între regimul sovietic și forțele populare a început și desigur că rezultatul acesteia nu poate fi decât moartea bolșevismului.

In timp pacea lumei se hotărăște pe câmpiile Rusiei, conferința internațională financiară din Bruxelles s'a isprăvit fără prea însemnate rezultate.

Singura hotărîre luată, care însă nu are sorți de izdândă e crearea unei bănci internaționale pusă sub controlul Societății Națiunilor.

Situația în Banatul de Sud-Vest

— Un strigăt de alarmă. — Bogățiile inutilă. — Regimul de sârbizare. — Restricții distructive. — Dl Take Ionescu și Sârbii.

Un intelectual din colțul cel mai depărtat și mai amenințat de sârbizare al Banatului, ne aduce vești noi și interesante din ținutul pe care o frontieră nedreaptă l'a despărțit de trupul românesc.

Se observă acum, după atâtea luni de guvernare sârbească — și însăși Sârbii sunt cei dintâi cari fac constatarea — că Banatul nu poate economicește dăinui tăiat în două și că o continuare a stării actuale va ajunge la totala ruinare gospodărească a provinciei. Legăturile cu centrul Banatului, singurele cari ar putea aduce infuzie de viață nouă, sunt suprimate, iar cele peste Dunăre și Tisa, cu Jugoslavia, sunt aproape inexistente.

Ce folos că Torontalul este o regiune de gospodari români și șvabi bogați, odată ce situația actuală e dintre acelea care va aduce în 5—6 ani o secătuire asemenea veștejirei unei ramuri tăiate dela trunchiul ei?

Ce folos că producția de grâne a Torontalului e foarte abundentă, dacă produsele sale se duc în Serbia într'un fel și pe prețuri dăunătoare? Ca o dovadă cât de bogat e azi Banatul atribuit Jugoslaviei, e faptul că din întreaga cotă de grâne exportabilă, de 30.000 vagoane, vechiul regat sârb dă 12.000 vagoane, Croația 10.000, iar Banatul, de atâtea ori mai mic și mai puțin populat, dă *peste 8000!* E oare o mărturisire mai elocventă a bogăției pe care am pierdut-o?

Misiunea economică engleză care a cercetat provincia a fost călăuzită de către autoritățile sârbe în astfel de mod și i s'au prezentat astfel de referințe etnografice (mistificându-se și adevărul prin interpretarea numelui anumitor localități), încât a plecat cu convingerea că Torontalul este o regiune pur sârbească.

Regimul administrativ este deosebit de aspru iar măsurile de sârbizare indiscutabile. Acest regim izbește mult mai mult în Români decât în Șvabi și Unguri. Astfel *Românii nu au voe să țină întruniri, nici măcar acelea ale comitetelor parohiale, în vreme ce celorlalte naționalități le este îngăduit. In școlile românești, toate imprimatele sunt sârbești și rapoartele trebuesc redactate în sârbește*, deși de cele mai multe ori învățătorii nu știu sârbește. Șvabii și Ungurii, privilegiați și aici, au voe să mențină cărțile lor. De asemenea *portul armelor e absolut interzis Românilor, dar îngăduit celorlalți.*

Limba de propunere în școli e cea românească numai în școlile confesionale și comunale, dar nefiind îngăduită aducerea de manuale românești, nici tipărirea lor, *învățământul în limba maternă ajunge aproape o imposibilitate.*

Afișele și ordonanțele administrative *sunt redactate în toate limbile afară de cea românească* ca o nouă încercare de a dovedi străinătății că nu există Români în Torontal. Ziarele sunt toate cenzurate: foi românești nu apar. *Administrația e toată exclusiv sârbească;* în comunele curat românești numai primarul e Român; secretarul și ceilalți sunt Sârbi.

Preoțimea locală ține de episcopia de Caransebeș; despărțită de ea azi, nelegată încă de nici o episcopie sârbească, ea sufere de unele lipsuri de cari nu are cine îngriji. In biserică nu se pomenește numele regelui Ferdinand, fiind bine înțeles interzis de administrația sârbă, *dar nici acel al Regelui Petru fiind suprimat de propria voință nevinsă a preoților.*

Ca urmare a acestei stări de lucruri, *învățătorii și preoții își părăsesc școlile și parohiile lor.* In toate locurile rămase vacante, *administrația instalează înlocuitori sârbi.*

S'a făcut o lege electorală care dă drept de vot numai Slavilor. *Românii și de data aceasta și Ungurii și Șvabii, sunt excluși dela exercitarea dreptului de alegător.* Astfel că, după alegerile din luna Noembrie a. c., *Banatul sârbizat nu va trimete în parlament decât Slavi.*

Odată cu hotărîrea noilor dări s'a acordat Banatului un regim de defavoare, *prin instituirea unor dări mult mai grele ca aiurea* sub pretextul că poporul bănățean e destul de bogat spre a le suporta. Lucrul acesta contribue mult de a da Șvabilor dorința întregirii Banatului sub guvernarea României.

Trupe sârbe sunt foarte puține în Torontal; există o jandarmerie sârbească care face un control destul de serios. Trenurile merg bine și regulat, dar călătoria e nesigură din cauza jafurilor nenumărate cari se faptuesc. De altă parte, de peste Dunăre cete sârbești trec pe malul bănățean și după ce jefuesc se reîntorc în satele vechii Serbii.

Băncile funcționează foarte slab, activitatea lor fiind stânjenită de unele greutăți economice și de măsurile speciale restrictive, ca de pildă înterzicerea întrunirilor acționarilor.

Recrutările au avut ca urmare trimeterea Românilor apți, în Albania, iar a celor neapți la diferitele munci publice în vechia Serbie.

Paza frontierelor e destul de serioasă, dar mai puțin strictă ca aceea a autorităților vamale românești. In spre Ungaria, paza e însă ceva mai severă.

In ce privește situația politică, și legăturile cu România, Sârbii Banatului nu cred într'o alianță sinceră cât timp Timișoara va fi românească. Popularitatea între Sârbi a dlui Take Ionescu este prilejul unor dureroase comentarii din partea Românilor din acest colț al Banatului. La această stare sufletească contribue și lectura ziarelor sârbe cari de lară că o cădere a guvernului actual ar avea reprecusiune nepăcută asupra intereselor sârbe, că un conflict româno-sârb ar deveni atunci inevitabil și că actualele bune raporturi datorite înmormântărei chestiunei Banatului și simpatiei dlui Take Ionescu, ar face locul unor vechi pretenții române la integritatea Banatului, pretenție cari ar deveni amenințătoare în cazul venirei la cârmă a unui guvern Brătianu.

Aceasta e situația în Banatul de Sud-Vest. Și intelectualii români ai ținutului, cei cari sufăr mai mult din cauza regimului adus odată cu ocupația sârbă, pun în strigătul lor desnădăjduit de alarmă dorința de a ști ce speranțe mai pot avea reintoarcerea la un mai bine, înainte de a se hotărî să părăsească ținutul.

O chestiune amânată

Cetim în „Neue Freie Presse", că comisiunea numită de adunarea națională pentru a trata chestiunea punerii sub acuzare a guvernului Károlyi pe baza denunțurilor contelui Pallavicini, a hotărît, să ia dela ordinea zilei aceasta chestie și să o amâne pe un timp când țara va ajunge în împrejurări mai liniștite și când evenimentele revoluției vor putea fi judecate prin periscopul istoriei. Această hotărîre — pe care guvernul a luat'o la cunoștință — a fost primită din partea societății maghiare cu satisfacție și privită că un semn de consolidare a situației interne.

Un contra-guvern ungar

Wiener *Morgenzeitung* publică o știre după care membrii fostului guvern Károlyi s'ar fi întrunit la Viena spre a constitui un guvern ungar în scopul de a contrabalansa regimul actual.

Acest guvern declară că n'a încetat niciodată de a exista, dar trebuind să cedeze forței majore cu prilejul proclamărei dictaturei proletare la Budapesta, membrii lui au trebuit să se refugieze în străinătate,

Guvernul lui Horthy nu e, după părerea acestui contra-guvern, un guvern legal și membrii lui sunt niște usurpatori.

TELEGRAME

Omagiul Varșoviei pentru Millerand

Lyon, 4 Octomvrie

Primarul orașului Varșovia a trimis dlui Millerand, cu prilejul alegerei sale ca președinte al Republicei franceze o telegramă omagială în care spune: „Orașul Varșovia este fericit că poate să exprime Excelenței Voastre, omagiul și recunoștința locuitorilor săi. Numele Excelenței Voastre va fi veșnic neuitat în inimile locuitorilor Varșoviei".

Conferința financiară dela Bruxelles

Lyon, 4 Oct.

Cele două ședințe ale conferinței cari au avut loc Sâmbătă au fost consacrate problemei creditului internațional. Diverși delegați au prezentat proecte care se apropie mai mult sau mai puțin de proectul conferinței financiare. Comisiunea financiară care s'a constituit va avea de scop să armonizeze aceste diverse sisteme. — Conferința și-a întrerupt Luni și Marți ședințele plenare pentru a permite deliberările în secțiuni.

Situația în Rusia

Lyon, 28 Octombrie

După telegrame sosite din Helsingfors situația în Rusia e foarte gravă. Cu toate precauțiunile pe cari bolșevicii le iau pentru a ascunde evenimentele cari se petrec în Rusia, totuși se anunță că populațiunea Moscovei a cerut pacea imediată. După alte știri parvenite din Rusia, Lenin și Cicerin sunt foarte îngrijorați de ultimile succese ale armatei poloneze și a lui Wrangel și de politica acestuia care este foarte favorabilă țăranilor. Pe de altă parte se anunță că guvernul Sovietelor a lansat un apel semnat de generalul Brusilof către toți ofițerii fostei armate țariste, cerându-le să se ralieze armatei roșii pentru a apăra Rusia de străini.

Noi succese ale Armatei polone

Lyon, 4 Octombrie

Se comunică din Varșovia că statul major al armatei polone anunță că urmărirea diviziilor sovietice bătute lângă Lida continuă. La 30 Septembrie grupul colonelului Dabienarchi s'a apropiat de Nowo Seversken. Prada armatei a 2-a făcută între 20 și 30 Septembrie atinge 25.000 prizoneri și 100 tunuri. La sud de Baranovici detașamentele din Posnania au capturat 1000 de prizonieri și 36 mitraliere.

Intre Franța și Germania

Lyon, 4 Octomvrie

Dl Maier, care a fost numit ambasador al Germaniei la Paris a facut Sâmbătă prima sa vizită oficială dlui Georges Leygues, președintele consiliului de miniștrii și ministru de externe. Intrevederea a durat trei sferturi de ceas și a fost de o parte și de alta foarte colegială.

Dl Maier a declarat în mai multe rânduri că voința formală a guvernului german este de a executa tratatul dela Versailles. La rândul său dl Leygues a spus că va examina într'un spirit împăciuitor toate chestiunile cari se vor ivi între Franța și Germania și că această bună-voință a guvernului francez trebue să aibă ca răspuns o egală bună-voință din partea guvernului german.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

MM. LL. Regele și Regina, împreună cu AA. LL. Principele Carol și Principesele sosesc Joi în Capitală unde li se va face primire oficială. Seara va avea loc la palatul regal un dineu de gală la care vor asista miniștrii, președinții Camerilor, Corpul diplomatic, etc.

La miezul nopții, Familia Regală va pleca la Curtea de Argeș în vederea parastasului de Sâmbătă cu prilejul celei de-a 6-a aniversări de la moartea Regelui Carol I.

*

S'a hotărît definitiv fuzionarea partidului țărănesc din regat cu cel din Ardeal.

*

Din cercuri bine informate se anunță că comisiunea de anchetă în Basarabia a intervenit printr'un menoriu inaintat guvernului, *cerând revenirea pentru Basarabia asupra Cursului schimbului rublelor Lwow.*

*

Ziarele Jugoslave anunță iminenta sosire a dlui Take Ionescu la Belgrad unde va avea întrevederi cu dnii Trumbici și Vestnici în vederea raporturilor viitoare între România și Jugoslavia.

In urma conferinței ținută la Budapesta la care a asistat din partea României dl Cristodorescu, s'a hotărît reluarea circulațiunei directe cu Ungaria, formându-se o legătură zilnică Budapesta—București prin Oradia-Mare și Cluj, iar alta prin Seghedin, Timișoara și Orșova.

*

Guvernul a numit o comisiune pentru anchetarea cauzelor incidentului româno-sas din județul Târnava-Mică.

*

S'a produs turburări la fabrica R. M. S. din Iași. Roșii încălcând regulamentul și provocând pe Galbeni, a intervenit garda fabricei care a tras salve, rănind un lucrător. Două lucrătoare au fost rănite cu baioneta.

*

Ministerul Refacerii a destinat pentru înființarea pieții „Mareșal Joffre" din Mărășești suma de un milion de lei.

*

Alaltăieri a avut loc la Silistra și Turtucaia inaugurarea clubu rilor locale ale partidului național-liberal. A asistat și Dl Ion I. C. Brătianu care a rostit un frumos discurs după care a avut loc în saloanele clubului din Turtucaia un banchet.

A doua zi, Dl Ion Brătianu a asistat la inaugurarea gimnaziului român din Turtucaia înființat de către membrii partidului liberal.

*

Buletin economic

La Camera de Comerț din Cluj a avut loc zilele trecute întrunirea băncilor ardelene. Programul cuprindea chestiunea lichidării între România și Ungaria conform tratatului de pace. Pentru studiarea acestor chestiuni au fost delegați dnii Fekete Nagy. dr. Iosif Pop și Ladislaus Bonduși.

*

Recensământul mondial al viteler din anul 1914 a dat ca rezultat: 91 mil. cai, 350 mil. boi și vaci, 490 mil. oi, 140 mil. porci, 12 mil. asini și catâri 65 mil: capre.

Indiile engleze au singure 121,611.894 cornute. Din statele europene. Germania are partea cea mai mare adecă: 4—5 mil. cai, 20,150.000 cornute oi 5 mil, de 800.000, porci 21,800.000. capre 3,300.000. Franța ocupă locul al 7-a cu 3,200.000 cai, cornute 14,500.000, oi 16,500.000, porci 6,800.000, capre 1,500.000.

*

„Neue Freie Presse" anunță din Budapesta:

Zilele trecute s'a supus Adunării Naționale budgetul pe anul 1920/21, din care iese un deficit în administrarea statului de 9690 mil. cor. — Budgetul vine astfel repartizat:

Venituri ordinare 8809 mil., venituri extraordinare 1711 mil., în total 10.520 mil. coroane.

Cheltueli ordinare: 8434 mil., extraordinare 10.773 mil. și cheltueli diverse 1003 mil., total 20.210 mil. coroane.

Principalele venituri sunt aduse de ministerul finanțelor (4826 mil. cor.) și ministerul comerțului (3545 mil. coroane).

Dela Curtea Marțială din Sibiu

In sesiunea August s'a judecat de Curtea Marțială Corp. 7 Armată Sibiu următoarele procese.

1) *Procesul Sergentului A. Lupului Vasile* acuzat de dezertare la inamic și utilizare de înscrisuri falșificate, a fost condamnat 7 ani de zile muncă silnică și pierderea gradului.

In urma apărărei dlui *Căpitan de rezervă Băltărețu Nicolae*, Avocat din București, Curtea cu unanimitate de voturi a achitat pe acuzat.

2) *De asemenea s'a judecat procesul dr Roszi Bela* Avocat *Simo Știvan* inginer c. f. și *Peterfy Cabor* oficiant superior la poștă acuzați de uneltiri viclene contra siguranței statului și armatei române și de întruniri neautorizate.

Toți acești a fost apărați tot de către Căpitan în rezervă Băltărețu N.

Curtea după o îndelungată deliberare a adus verdictul *următor*:

1) *Simo Știvan*, care era condamnat la *10 ani* recluziunie, a fost achitat.

2) *Dr Roszi Bela* fost condamnat la 10 ani muncă silnică, i s'a redus pedeapsa la 2000 lei amendă.

3) *Peterfy Gabor* fost condamnat la 10 ani muncă silnică i s'a redus pedeapsa la 1 lună închisoare și 2000 lei amendă.

Vineri 1 Octombrie s'a judecat în fața Curții Marțiale a Diviziei a 18-a din Sibiu procesul Locot. Enescu N. acuzat de abuz de autoritate și abuz de încredere, al Locot. Vișinewsky acuzat de abuz de încredere și al Plutonierului Oprea Alexandru acuzat de furt și abuz de autoritate.

Apărarea a fost susținută de dnii Advocați:

Căpitan în rezervă N. Băltărețu, Enescu, I. E. Veleanu și V. Munteanu.

In urma unor călduroase și documentate pledoarii, găsindu-se cu totul neîntemeiate acuzările aduse inculpaților, curtea cu unanimitate de voturi a achitat pe toți acuzații.

VIAȚA SPORTIVĂ

Intrecerea atletică din Cluj

Pentru toamnă, societate sportiva KAC face o surpriză. Cu obiecte, donate de particulari și instituții, cu medalii de argint mari și mici, aranjează întrecerea sportivă din 3 Octombrie. Iau parte cu mult interes societăți din Arad, Târgu-Mureș, și Cluj. — Societatea Studenților Universitari dă un tribut frumos față cu cel dat la alte întreceri.

Aspectul arenei.

La ora 2 vremea posomorită. In tribună lume cam puțină. Câteva loji sunt pline de domnișoare. Aplauzele sunt foarte reci. Cu timpul însă, tribuna se populează și în scurt timp, lojile sunt pline. Aplauzele de mulțeori încep dela loja comisiunii de întreținere.

Sportiști sunt adesea încurajați prin strigătul celor ce stau pe lângă gardul arenei. Aruncăturile cu plumbul nu entuziasmează pe spectator. Ștafeta sub orice mod a fost, face nervos pe public, care să scoală în picioare, aplaudă, încurajează strigând numele vre-unui sportist în cauză și la urmă comentează sgomotos. Săritul cu prajina aduce publicul într'o stare mai liniștită. Sportistul Nemes (SSU) cu ocazia fugei cu obstacole dă loc la aplauze prelungite; asemenea la saltul în lungime cu avânt, când atinge 6 metri, e viu aplaudat.

Rezultatul

Primii câștigători sunt:

Fuga la 100 m. plat: Meltzer (MSE); Fuga la 800 m. Gebauer (AAC); Aruncarea greutății 1. Peter (KAC), 2. Caba (SSU); Fuga 200 m. junior: Dongan (KAC); Salt înălțime cu avânt: Peter (KAC); Salt în înaltime din loc 1. Kiss (KAC), 2. Gaba (SSU); Salt cu prajina 1. Vaina (KAC), 2. Bolțiu (SSU); Aruncarea discului: Pop Zorilă (SSU); Fugă la 400 janior: Nemes (SSU); Fugă cu obstacole: 1. Nemeș (SSU), 2. Bojiu (SS)U, 3. (SSU); Stafeta la 4×400: (KAC); Stafeta la 4×400 (KAC); Stafeta olimpică 1. (KAC), 2. (KAC), 3. (SSU).

Distribuirea premiilor urmează să se fie făcută zilele acestea.

Ședința s'a terminat la ora 7.30. *Wy.*

Convocare.

In urma hotărîrei a comitetului interimaral Federației Sportive Române din Ardeal, Bănat, Crișana și Marmația invităm toate Cluburile Sportive aderente și acele care nu au aderat, de a-și trimite delegații săi provizuți cu plenipotențe în scris, la adunarea generală extraordinară, care să ve țină în 24 Octombrie 1920 la oară 9 în biroul. Federației în Cluj, strada Arany János nr. 4 et. I.

Ordinea de zi: Hotărîrea despre modalitățile afilierei cu Federațiunea din București.

Prezident:
General Herbay.

Ducesa de Luxemburg se călugărește

Incă de mai multă vreme fosta ducesă Adelaida a Luxemburgului, din pricina necazurilor și desamăgirilor ce-a suferit în timpul din urmă, se hotărîse să intre în mănăstire pentruca în liniștea aceea tainică și în atmosfera de cucernicie a mănăstirei să uite deziluziile și mâhnirile pe care viața le împarte deopotrivă și celor chemați să domnească ca și celor guvernați.

Inainte de-a intra în mănăstirea Carmelitelor dela Modena, frumoasa ducesă și-a tăiat splendidul păr blond ce-i împodobea capul. Iar în seara de 18 Septemvrie ea sosi la mănăstire îmbrăcată pentru cea din urmă oră într'o extrem de elegantă rochie albastră și ducând în mână un buchet mare de trandafiri albi. Era însoțită de mama și de sora sa, marea ducesă Elisabeta.

Marea ducesă Adelaida fu primită la intrarea în mănăstire de un bătrân călugăr care-i ură bun sosit în limba franceză. Apoi când poarta mănăstirii se închise pentru frumoasa ducesă, mama și sora sa isbucniră în plâns.

Tristă și dureroasă încheere a viețe i pentru o suverană.

Kameneff mărturisește contrabanda cu bijuterii

Kameneff a declarat unui redactor al ziarului *Social Demokraten*, organul lui Branting, că el știe foarte bine că s'au făcut transporturi de bijuterii din Rusia în străinătate. Dar Kameneff soçotește că aceste tranferări sunt legale, pentrucă toate bijuteriile din Rusia au fost naționalizate și că guvernul bolșevic se consideră în drept de a le vinde pentru a obține credite în monede străine. Kameneff protestează numai împotriva faptului că au fost acuzați că ar fi vândut bijuteriile coroanei imperiale, întru cât Rusia poseda destule bijuterii de al ă proveniență. Dupăce a încercat astfel să legalizeze brigandajul sovietelor Kameneff a făcut apologia oamenilor de Stat ai Rusiei, singuri cari după părerea sa, au o valoare. Concluzia nu e lipsită de savoare, de vreme ce Kameneff apreciază oamenii după capacitatea lor în materie de furt și contrabandă.

Citiți „Infrățirea"

„Creditul Carbonifer"

Societate Anonimă Minieră
Capital social Lei 55.000.000

PROSPECT

Prin actul constitutiv aut. de Trib. Ilfov Secția Notariat la No. 15968 din 5 Iulie 1920 și publicat în Monitorul Oficial No. 85 din 18 Iulie 1920 s'a constituit Societatea **„Creditul Carbonifer"** cu un capital de lei 55.000.000 din care lei 36.000.000 sunt aduși ca raporturi în natură. Consiliul de Miniștrii în urma referatului Ministerului de Industrie și Comerț, cu jurnalul No. 2206 din 5 August 1920 a autorizat constituirea acestei Societăți.

Scopul Societăței este:

1) Exploatarea în comun a bogat lor și întinselor zăcăminte carbonifere din bazinul Comăneștilor și Asăului din jud. Bacău, prin punere de puțur centrale de extracție și întrebuințare de mijloace technice moderne, astfel ca acest bazin să poată fi adus la desvoltarea pe care importanța stratelor și calitatea superioară a cărbunilor îl merită.

2) Instalarea de **fabrici de brichete** pentru punerea în valoare a cărbunelui mărunt și **fabrică de coks** pentru prelucrarea cărbunelui extras.

3) Finanțarea sau achiziționarea de mine de cărbuni sau lignit din alte părți ale țărei.

Aporturile în natură sunt:

1) Minele Unite de cărbuni Asău-Comănești, Sosietate în nume colectiv, proprietatea d-lor **inginer I. Capriel inginer T. Enacovici, C. Petrescu și inginer D. Tacu,** au următoarele concesiuni: Galeonul, Băloaia, Lăloaia, Clobănuși, Fântâua lui Tranole, Supan, Parthenie sub scaune, Supănel, Coasta Luminei și Lapoșul.

2) Minele Vermești, proprietatea d-lui D. N. Anavi, au concesiunile: Vermești, Sipoteni și Plopul.

3) Mina Leorda, proprietatea d-lui Inginer **M. Băduleanu, C. Reschovski, Filip Lustgarten,** are concesiunea Leorda Hăngani.

In afară de aceste concesiuni care reprezintă o suprafață totală de peste 3700 Ha de teren a căror zăcăminte de cărbuni au fost determinate prin sondajele făcute de **Direcția Generală a Combustibilului, Minele Unite de cărbuni Asău Comănești și Mina Leorda,** mai aduc apart și patru permise de explorare adică posib litatea de a mai dobândi încă concesiunea a 4000 Ha. de teren carbonifer în aceiași regiune.

Toate minele citate sunt în exploatare, au linii de transport dela mină la gara Comănești, iar Minele Unite de cărbuni Asău Comănești au și instalații mecanice de extracție.

Societatea a luat toate măsurile ca să-și procure neîntârziat mașinele necesare pentru instalațiuni moderne.

Din capitalul social de 55.000.000 lei împărțit în 110.000 acțiuni la purtător de câte 500 lei fiecare, Consiliul de Administrație a hotărât să puie la dispoziția publicului un număr de 20.000 acțiuni reprezentând un capital de 10.000.000 lei.

Subscripția se va face pe prețul de lei 675 de acțiune, din care 500 lei valoarea nominală a acțiunei și lei 175 pentru acoperirea cheltuelilor de constituire. Vărsământul va fi de 425 lei la subscriere și 250 lei la cererea Consiliului de Administrație.

Al. Constantinescu, fost ministru, Președinte.

O. Kaufmann, Director General al Băncei de Credit Român, Vice-presedinte.

Principele C. Basarab Brâncoveanu, Mare proprietar.

General D. Iliescu, Mare proprietar.

Petre Missir, Avocat, Profesor Universitar.

H. D. Economos, Președintele Consiliului de Administrație la Banca Crisoveleni.

P. Vassalopol, Director la Banca Crisoveleni.

Em. Pantazi, Avocat.

H. Horovitz, Director la Banca de Credit Român.

Ph. Lustgarten, Mare proprietar și industriaș.

C. Oranescu, Avocat.

C. Petrescu, Avocat.

D. Tacu, Inginer, mare proprietar.

C. Reschowski, Inginer, mare industriaș.

T. Enacovici, Inginer, mare industriaș.

I. Capriel, Inginer, mare industriaș.

Administrator-Delegat și Director General, **Ing. I. Capriel**
Administrator-Delegat, **Ph. Lustgarten.**

Censori: Ig. Bassa, Gh. Ștefănescu, Al. Otteteleșanu, B. Rubin și Chr. Staicovici.

Censori supleanți: O. Braverman, Cezar Ionescu, Basile Lazaride-Dogani, C. Zottu.

Subscrierile se vor face între 25 și 28 Septembrie 1920 la:

Banca de Credit Român, București.
Banca Comercială Română, București.
Banca Crisoveloni S. A., București.
Banca Bacăului, Bacău,
și la sucursalele lor din provincie.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Ştiri şi fapte politice

Citim în *Banatul* din Timişoara:

Conform informaţiunilor câştigate dela persoane de absolută încredere, suntem în ajunul clasificărei liniei demarcaţionale ce ne desparte de Sârbi. Se va rectifica în favorul nostru comunele Jimbolea, Vârşeţul, Biserica-Albă şi Cubinul.

* * *

Relativ la plecarea Secretariatelor generale la Bucureşti ni se comunică din izvor competent următoarele:

Comisia regională de unificare din Cluj împreună cu Comisia centrală de unificare din Bucureşti s'au înţeles în principiu în sensul strămutărei Secretariatelor generale la Bucureşti, însă survenind greutăţi tehnice între cari cele mai importante sunt deplasarea resorturilor şi a funcţionarilor, s'a *amânat pe un timp nehotărît strămutarea la Bucureşti şi astfel s'a hotărît definitiv şi soarta Comisiei de Unificare.*

* * *

Dl Teodor Mihali, preşedintele Comisiunei de unificare, a făcut unui colaborator al nostru următoarele declaraţii asupra anumitor rosturi ardelene:

„In ce priveşte chestia aducerii în fapt a reformei agrare, am hotărît arendările forţate pentru ca ţăranul să aibă grosso-modo pământul necesar muncii sale. Bine înţeles că şi această hotărîre are inconvenientele ei, fiindcă a dat naştere la oarecari neînţelegeri printre ţărani. Cu aplanarea acestor neînţelegeri sunt însărcinate comisiunile judeţene cari şi-au început deja activitatea. Reforma agrară ar fi fost fapt împlinit, dacă precedentele guverne ar fi ascultat şi propunerile mele.

Apoi mai departe:

„In chestiunea lucrătorilor ceferişti cuget că aceşti lucrători trebuesc trataţi cu bunăvoinţă dar şi cu severitate dacă purtările lor ating întru câtva interesele noastre superioare de Stat. Cu privire la declaraţiunile dlui general Macri ţin a adăoga (aceasta nu ca om politic) că dacă sub conducerea dsale ne putem trezi într'o bună zi fără comunicaţii, atunci venirea la Direcţia C. F. R. a unui om mai competinte se impune."

Dl Mihali a exprimat nădejdea că numai printr'o colaborare a tuturor partidelor şi mai ales printr'o conlucrare cu partidul naţional-liberal se poate ajunge la o fericită rezolvire a tuturor problemelor de Stat pentru consolidarea României Mari.

Participarea Ungurilor la viaţa politică

Mai zilele trecute a avut loc la Tg.-Mureş consfătuirea mai multor fruntaşi unguri din Ardeal, cu scopul de a hotărî atitudinea lor faţă de politica generală a ţării. După cât transpiră din ziarele maghiare dela noi, se pare că cei adunaţi au luat hotărîrea de a eşi din pasivitatea nefolositoare de până acum şi de a lua parte la luptele politice.

Hotărîrea luată de conducătorii populaţiunei măghiare din mijlocul nostru, nu poate de cât să ne bucure şi de aceia întâmpinăm cu satisfacţie decizia luată de ei.

Pasivitatea de până în prezent a Ungurilor, nu avea alt scop decât acel al desconsiderări situaţiei actuale a Ardealului, cât şi al nerecunoaşterei autorităţii statului român.

Multă vreme, Ungurii din mijlocul nostru, au sperat în revenirea vechilor stări de lucruri şi de aceea prin izolarea lor, ei au voit să-şi manifeste solidaritatea cu statul maghiar de peste Tisa, cât şi asentimentul lor la desele acte de ostilitate pe cari cei ce ne erau duşmani le-au dovedit uneori faţă de noi.

Văzând însă că speranţa lor nu se mai pote realiza şi că situaţia creată prin pacea dela Versailles e de natură a rămâne eternă se pare că Ungurii au hotărît să iasă dintr'o pasivitate de până acum, care nu le-a adus nici un rezultat şi care le-ar putea fi dăunătoare cu timpul.

Deaceia credem că hotărîrea luată la Tg. Mureş, confimă deziluzia aşteptării lor de până acum şi evidenţiază totodată evoluţia mentalităţii ungureşti. Hotărîrea luată nu poate de cât să ne bucure, căci prin întrarea Ungurilor în viaţa politica am putea obţine noi energii necesare la consolidarea şi desăvârşirea statului român. Oricât de aspră şi de nedreaptă va fi critica opoziţiei maghiare, la va contribui totuşi în mod efectiv la controlarea dornelor şi nevoilor pe care populaţia ungară le are. Cu cât această critică va fi mai leală şi mai obiectivă, cu atât ea va folosi nu numai populaţiunei maghiare din mijlocul nostru, dar în primul loc ţării, în sânul căreia toţi cetăţeni au acelaşi drepturi şi aceleaşi îndatoriri. Deaceia credem că prin întrarea în viaţa politică a fruntaşilor unguri, vom putea obţine un nou factor politic chemat a conlucra la consolidarea economică a Ardealului în special şi a ţării în general, cât şi la stabilirea bunei stări sociale a populaţiei ungureşti din Ardeal; aceasta atâta timp cât acţiunea politică maghiară nu va eşi din drumul cel bun spre a se strecura pe cărările tainice ale uneltirilor.

Fp. R.

Austria şi „Mica-Antantă"

Ziarul „Neues Wiener Tageblatt" publică un interview acordat de Dr Karl Renner, secretarul general la externe, în care declară privitor la relaţiile Austriei faţă cu Mica Antantă, că Austria nu poate să depăşească hotarele pe cari i le-a impus conferinţa de pace. Astfel, ea nu poate întru nici în Mica Antantă nici într'o altă contra alianţă. De altfel această neutralitate este pentru Austria un interes de primul ordin. Cât timp scopul Micei triple-alianţe va fi refacerea Europei meridionale şi de sud, Austria o va sprijini călduros. Dacă alianţa întreită s'ar estinde şi ar cuprinde cinci ori mai multe state şi prin aceasta ar intenţiona crearea unei noui sfere de interese pentru Europa centrală şi de sud, atunci desigur s'ar modifica şi direcţiunea politicei externe a Austriei care ar trebui să şi recâştige toată libertatea de acţiune, pe care azi nu o are.

Activitatea individuală a omului politic

II

Şi în organizaţiile politice ca şi în conducerea armatei, vor fi elemente care vor rămânea să-şi dea contribuţia lor de muncă într'o anume activitate mai restrânsă, iar alţii — corespunzător ofiţerului de stat major — chemaţi prin pregătirea şi însuşirile lor să fie conducători în activitatea mare a partidului politic. Aceştia sunt cei care vor forma în viaţa publică, pe oamenii de Stat, adică cei cari la un moment dat li se vor încredinţa conducerea destinelor Statului.

Negreşit că studiile speciale servesc la formarea omului de Stat, dar mai mult ca în oricare îndeletnicire, numai studiile proprii şi continui ale omului politic, îl fac să treacă din sfera activităţei obişnuite la acea de un ordin mai înalt.

Avem în trecutul apropiat pilda câtorva fruntaşi politici, care au datorit pregătirei lor dinainte, putinţa de a înfăptui. Toţi cei ce au dat rezultate mai sigure sunt cei ce au ştiut treptat să se pregătească pentru tema grea de conducător politic. Pilda lui Spiru Haret şi a lui Gogu Cantacuzino trebue să fie mereu înaintea tineretului, pentru a se convinge că prin muncă serioasă şi cu răbdare aceşti adevăraţi oameni de stat, au suit mai încet, dar cu siguranţă şi cu roade continui treptele situaţiei politice. Unul se pregătise pentru a fi îndrumător al învăţământului, ca inspector general şi ca secretar general al Ministerului de instrucţie publică celalt ca îndrumător al economiei naţionale, se pregătise ca secretar general la Finanţe, ca primul director al Regiei Monopolurilor răscumpărate şi ca director general al căilor ferate.

Cu cât viaţa parlamentară reduce durata guvernelor, cu atât şi cei chemaţi să conducă departamentele trebue să fie mai pregătiţi şi să nu-şi facă încercare pe seama intereselor obşteşti. Să nădăjduim că în această privinţă subsecretariatele de stat, bine organizate, vor fi o pepinieră pentru îndrumarea celor chemaţi să fie oameni de stat în sensul cel adevărat al cuvântului. Când omul politic năzueşte să intre în statul major al conducerei de stat, el trebue să se pregătească şi prin anume studii, pe lângă cercetările ce le face şi experienţa ce dobândeşte în viaţa publică. Puţini vor avea mijloacele să se pregătească excluziv pentru viaţa publică de stat, sporadică astfel cum iese din regimul parlamentar. Omul de orice profesie poate deveni om de stat. Clemenceau a fost medic, Wilson profesor universitar, Thiers şi Guizot istorici, iar Gladstone şi Beaconsfield se ocupau şi cu literatura... Omul de stat pentru a-şi îndeplini sarcina are înă nevoe de ştiinţe de bază. Desigur că pentru opera de legiferare şi organisaţii de stat, cunoştinţele juridice (dreptul constituţional, internaţional, administrativ etc.) sunt folositoare omului politic. De aceea mai cu seamă în perioadele de legiferare contribuţia juristului — în viaţa publică este importantă. Prin activitatea lui profesională el vede bunurile şi relele legilor, dar să nu uităm că el poate fi influenţat adesea ori mai mult de chestiile de formă, decât de fond, tocmai fiind că vede legile de cele mai multe ori prin prisma judecăţilor.

Fondul în lege este negreşit mai important că forma, şi fondul ţine mai totdeauna de alte cunoştinţe decât de cele juridice, el ţine tot atât de cele sociale, economice, culturale şi chiar tecnice.

Şi avocatul ca şi medicul, inginerul, ca să fie om politic şi legiuitor temeinic, trebue să-şi facă şi el o pregătire politică în afară de profesia lui chiar.

Orice om politic, care vrea să fie şi om de Stat, trebue să cunoască principiile conducătoare ale chestiilor sociale, ale dreptului în aplicaţia vieţei de Stat, (constituţional, internaţional, administrativ etc.) ale chestiilor financiare, economice şi culturale. Dar unde omul politic poate să găsească învăţăminte pentru viitor este în istoria generală şi mai cu seamă a proprii sale ţări. Cunoştinţa fazelor prin care a trecut istoria noastră naţională, nu poate decât să dea încrederea şi optimismul atât de necesare pentru orice înfăptuire mare. Apoi viaţa popoarelor se aseamănă şi putem prin cercetarea ei cunoaşte nu numai aspiraţiile şi visurile popoarelor şi statelor vecine, şi dar condiţiile generale de desvoltare a popoarelor în lume. Câte învăţăminte nu s'ar fi putut trage din revoluţia mare franceză şi din războaele lui Napoleon I. pentru fazele prin care a trecut omenirea în cei din urmă şease ani. Istoria este pentru omul de Stat, împreună cu economia politică şi principiile de drept constituţional, baza chiar a pregătirei sale pentru conducere. In prefacerile puternice de azi, ştiinţele sociologice se adaogă la cele dintâi.

Omul de stat trebue să cunoască în trăsăturile lor cele mari principiile conducătoare ale vieţei complicate a statului modern, şi deci el trebue să fie çam enciclopedist. Pregătirea lui însă trebue să fie ca şi aceia a generalului de Stat major, care ar greşi când pe câmpul de luptă ar vrea să facă şi pe comandantul artilieriei, şi pe acel al infanteriei sau al cavaleriei. El trebue să păstreze vederea generală, ajutându-se de specialişti. Omul de Stat politic trebue să stea şi el în cadrul marelor principii, să se îndeletnicească cu conducerea şi harmonizarea diferitelor nevoi, să ştie să folosească pe specialişti, cărora să le dea îndrumarea principiilor în cadrul cărora să găsească soluţiile, şi care astfel să complecteze opera de detaliu.

Dar precum conducătorului politic om de stat îi trebue din ce în ce mai mult pregătire specială pentru cadrul cel mare al activităţei sale, tot astfel omului politic specialist, în ziua când este chemat să exercite activitatea lui într'o administraţie publică, el trebue să ştie să-şi harmonizeze activitatea sa specială (cultura, lucrări publice, apărarea naţională, economia naţională, finanţe, relaţii exterioare, administraţie publică etc.) cu cadrul cel mare al mersului harmonic al Statului; iată de ce el trebue să aibă şi cunoştinţe generale de om de Stat pentru a nu face o operă unilaterală.

Ceice vor citi aceste rânduri vor găsi poate că cerem prea mult omului care vrea să facă politică, şi că prin aceasta chiar vom depărta pe mulţi din ce doritori de a-şi da o parte din timp nevoii obşteşti.

Această grije ar fi justificată dacă ne adresăm celor cari vedeau în politică un mijloc de a-şi creia situaţii personale. Aceştia nu ne interesează. — Aceste pagini sunt destinate

---

tea de a împărţi, nu va avea ce împărţi, cultivând pământul rudimentar precum a apucat din bătrâni (v. Glasul lib. Nr. citat).

„Pentru eleve gospodăria şi lucrul atât de despreţuite, azi sunt absolut necesare. Nu credem că strică ori cărei licenţiate deprinderea căpătată în cursul inferior de a lucra lucruri folositoare şi nu acele lucruri de fantasie obişnuite în pensioane de cari se poate lipsi cineva în viaţă". (v. Educaţia locul citat).

Din aceste motive am contemplat eu că şcolile medii agricole, şcoliile agronomice în genere sunt atât de puţine şi cu caracter necorespunzător întrucât în ele se va creşte o pleiadă de funcţionari agronomi, fără rost desfiinţate fiind mari e proprietăţi. Dacă în şcolile secundare de orice categorie în şcoalele superioare amintite s'ar introduce inovaţiile contemplate de mine, am face un paş de o probitate pedagogică potrivita caracterului neamului ţării romîne. Şi aflu această idee cu atât mai mare moment, cu cât emanează nu dela un om de profesiune ci dela un dascăl, care nu poate fi inculpat de exclusivism profesional. In consecinţă află de urgenţă trebuinţă întrducerei studiilor agronomice în şcoalele noastre de orice caracter, pentru a putea da poporului o pregătire reală şi un suflet nou, potrivit cu nevoile de azi ale statului. Să se facă această operă în măsura, în care eu am indicat-o, ori în măsură mai mare ori mai mică, irelevant, dar să se facă.

Inchin cu cuvintele luate din lucrarea d-lui S. Mehedinţi (v. rev. „Munca, Bucureşti Nr. 1 p. 4, 5) „Cu faţa către sate".

„Legiuitorii români au avut ciudată iluzie, că dacă vom citi şi iar vom citi, dela o vreme ne va veni şi nouă gustul să muncim, cum muncesc popoarele civilizate. Resultatul a fost tocmai din potrivă.

Văzând ţărănimea că şcoala îi dă numai scris şi citit, ear nu deprinderea de a *munci* mai bine; văzând apoi că constituţia pune ca un lucru de sine înţeles, ca unul care ştie a iscăli (chiar Tândală) preţueşte la alegeri cât 50 gospodari, cari nu ştiu a iscăli, observând apoi că pe temeiul unui certificat-vorbe negre pe hârtie albă-poţi ajunge chiar în situaţii sociale superioare, plugarul a început a zice: „i-mi dau băiatul la şcoală să dobândească un atestat, că destul am muncit eu. „Şi după cum chinezii vor se ajungă mandarini, învăţând cât mai multe semne din alfabetul lor, tot aşa ne a cuprins şi pe noi o vie dorinţă de certificat, adecă un fel de alfa-beţie. Cu deosebirea însă că în China sunt numai 35.000 locuri pentru mandarin (la o populaţie de peste 400 milioane de locuitori) pe când în România numai în legătură cu un singur minister, numărul celor cari întind cerneala pe hârtie atinge şi întrece aceasta sumă"...

„Trebue să ne schimbăm complect concepţia despre învăţământ *nu cartea, ci munca efectivă, e cel dintâi pas spre o adevărată pregătire în ori-ce ramură a vieţii* ... în fiecare, etate e posibilă o muncă efectivă ear lângă aceasta muncă scrisul cetitul, socotitul şi alte învăţături pot veni numai ca un adaos interesant. De aceia putem zice aforistii: *atâta ştii, cât munceşti, nu cât citeşti.*"

Acesta e punctul de plecare al noului învăţământ, legislaţia şcolară trebue îndreptată hotărît cu faţa către sate. Scopul şcoalei viitoare trebue să fie ca cunoştiinţile căpătate în şcoală să poată fi aplicate la viaţă, să poată fi transformate în forţe vii, în lupta pentru existenţă.

Prof. I. Bojaru.

celor cari dându-şi seamă de timpurile mari şi grele prin care trece neamul şi Statul nostru, înţeleg că politica iese din conştiinţa lor adâncă de solidaritate naţională şi socială; celor ce îşi dau seama că consolidarea României întregite eşite din atâtea veacuri de suferinţe şi jertfe, nu se poate face decât şi cu adevărate suflete de apostoli.

Vintilă Brătianu.

INFORMATII

Ziarul „Azione" din Roma scrie că bolşevismul e un fenomen exclusiv rus de tranziţie şi de confuzie.

„E cu desăvârşire fals că România e în ajunul de-a cădea în bolşevism.

„România s'a pus dimpotrivă pe calea cea bună a reformelor democratice îndrăzneţe. Aceasta va contribui să mărească mai mult încă legăturile de simpatie între Italia şi România

*

In administraţia Ardealului s'au făcut următoarele noui numiri:

Dl dr. Petre Meţeş prefect la judeţul Cojocna şi oraşul Cluj.

Dl Marian Caluţiu, deputat, prefect al judeţului Târnava-Mică.

Dl Lt.-Colonel Valer Neamţu actual prefect al judeţului Târnava-Mică, delegat prefect al judeţului Trei-Scaune.

Dl dr. Victor Fodor prefect al judeţului Alba de jos.

Dl Colonel V. Constantinescu-Banciu a fost delegat inspector general administrativ pentru administrarea Ardealului.

*

Manuale de limba germană pentru licee şi toate şcoalele secundare de *C. Meisner şi I. Paul*:

1. Partea I. pentru clasa II-a şi a III-a.

2. Partea II-a pentru clasa IV şi a V-a, se găsesc în depozit la I. Paul, profesor universitar, Cluj, Strada Erzsébet 4. Preţul părţii I. 6 lei şi a părţii II-a 7 lei.

*

D-nii Garofiid, ministrul împroprietărirei şi Cipaca, director general al casei centrale de împroprietărire vor sosi zilele aceste la Cluj pentru organizarea administraţiei în Ardeal şi Banat.

*

Dl M. Popovici fost ministru, a înfiinţat în Basarabia o societate pentru îngrijirea şi ameliorarea rasei de căi din Basarabia.

*

Sa aşteaptă săptămâna viitoare sosirea la Cluj a dlui Cudalbu, ministrul agriculturei. Scopul acestei călătorii e în legătură tot cu chestia reformei agrare.

*

Suntem informaţii cum că acum câteva zile firma „fraţii Deutsch" a adus din Viena un transport de unelte de fier pe care l-a vândut, de şi fraţii Deutsch nu sunt de cât expeditori, fără a fi comercianţi. Pentru acest fapt ei au fost condamnaţi la amendă şi închisoare, confiscându-se totodată şi marfa.

Contra acestei hotărîri, numiţii au făcut apel la instanţa poliţienească imediat superioară. Această instanţa nu s'a pronunţat până în prezent.

Intrebăm pe cei în drept ce s'a făcut cu marfa confiscată precum şi cu amenda şi pedeapsa aplicată numiţilor contravenienţi.

*

Poliţia locală a primit ordin să închidă restaurantul şi cafeneaua „New-York" pentru motivul, că în acest local higiena, lasă foarte mult de dorit.

*

Publicul de elită este servit cu mâncări în grădina de iarnă a Hotelului-Central.

*

Cetim în *„Românul"*:

D-nii Vintilă Brătianu şi I. G. Duca au petrecut azi în Arad venind dela Sibiu. D-lor au cercetat instituţiunile industriale, precum şi cele culturale româneşti din localitate, au făcut vizită Prea Sfinţiei Sale părintelui Episcop diecezan Ioan I. Papp şi prefectului dr. Aurel Crişan. La dejun au fost oaspeţii familiei d-lui Goldiş.

*

Biro Andor, Manufactură Engros Cluj, Str. Korniss 2.

*

Ziarul „Banater Tagblatt" pentru atitudine ostilă Statului, cum şi pentru faptul că sub titlul „Garnisonswechsel în Temesvar" a încercat să arunce umbră asupra prestigiului armatei române, a fost suspendat pe un termin de 6 zile cu începere din 5 Octomvrie.

Asemenea şi ziarul „Temesvari Hirlap" a fost suspendat pe o zi pentru nerespectarea ordonanţelor în vigoare.

*

Se aduce la cunoştinţă tuturor celor ce iubesc biserica, că fiind terminată şi sfinţită *„Capela eroilor"*, serviciul Divin în ea se va face în fiecare Duminecă că şi sărbătoare la orele 9.30 a. m.

Cum în această garnizoană capela e singura biserică ortodoxă mai mare confesorul garnizoanei invită pe toţi creştinii a lua parte la serviciile Divine şi predicile ce se vor ţine în ea.

Toate unităţile militare vor trimite oameni disponibili la ora susmenţionată, pentru a asculta sfânta liturghie.

Şcolile şi liceele asemenea îşi pot trimite tinerele vlăstare. Predica va fi în fiecare Duminecă şi sărbătoare. Liturgia e acompaniată de cor.

*

Greva lucrătorilor frizeri continuă cu îndârjire din cauza că pretenţiile lor fiind exegerate, patronii persistă în a nu le satisface.

*

Am anunţat la timp despre cele 15 cazuri de exantematic care s'au declarat în oraşul nostru şi anume în mahalaua ţiganilor.

Azi suntem în măsură să anunţăm că din cele 15 cazuri, care la început păreau a fi de exanematic, numai 6 s'a putut confirma. Dintre acestea două sunt mortale. Vigilenţa poliţiei şi a autorităţilor sanitare continuă.

Renumită Fabrică de Trăsuri Szeszák

Fondată la 1870 Cluj Str. Malom No. 12 are şi Garaj.

Convocare

In înţelesul §-ului 24 din statute, membrii „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român" se convoacă la Adunarea generală ordinară, ce se va ţinea la Oradea mare în zilele de 17 şi 18 Octombrie st. n. 1920.

Programa adunărei:

Dumineca în 17 Octombrie, 1920, la orele 11 d. m.

Şedinţa I., cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunărei generale.
2. Inscrierea delegaţilor prezenţi ai despărţămintelor.
3. Raportul general al comitetului central pe anul 1919.
4. Alegerea comisiunilor pentru:
   - *a)* examinarea raportului general pe anul 1919;
   - *b)* censurarea socotelilor pe anul 1919 şi a proiectului de budget pe anul 1921;
   - *c)* înscrierea membrilor noi;
   - *d)* studiarea chestiei modificărei „Regulamentului general al secţiilor ştiinţifice-literare".
5. Prezentarea eventualelor propuneri.

Luni în 18 Octombrie, la orele 9 a. m.

Şedinţa II, cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiunei alese pentru examinarea raportului general, şi propunerile acestei comisiuni.
2. Raportul comisiunei însărcinate cu censurarea socotelilor şi a proiectului de budget.
3. Raportul comisiunei pentru înscrierea de membri noi.
4. Raportul comisiunei alese pentru studiarea chestiei modificărei „Regulamentului general al secţiilor ştiinţifice-literare" şi a celorlalte propuneri făcute de şedinţa plenară a secţiilor, ţinută la 1 şi 2 August 1920.
5. Fixarea locului pentru ţinerea adunărei generale viitoare.
6. Dispoziţii pentru verificarea procesului verbal al adunărei generale.
7. Inchiderea adunărei generale.

După prânz la orele 4

Şedinţa festivă a secţiilor ştiinţifice-literare.

Conferinţa d-lui N. Iorga, membru onorar al Asociaţiunei.

Conferinţa d-lui Al. Lăpadatu, profesor universitar, Cluj.

Sibiu, din şedinţa comitetului central al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român", ţinută la 11 Sept. 1920.

Andreiu Bârseanu prezident. *Romul Simu* secretar.

Situaţia în Bavaria

„Nagyváradi Napló" află din Zürich:

Dintre ţările imperiului german Bavaria este cea care se apropie cu paşi mai siguri de consolidarea internă. Guvernul bavarez de aproape un an se compune din elemente burgheze, ceace grăbeşte reîntronarea sfârilor dinainte de războI. Populaţia este pronunţat regalistă, încât familia domnitoare Wittelbach, azi detronată, nici odată nu a fost mai populară ca acum. Reîntronarea monarchiei o predinte îndeosebi partidul ţărănesc de sub conducerea D-rului Heim. Directiva politică acestui partid, pe lângă reîntronarea monarhiei, este democratică agrară".

Revista Presei

Din „Dacia" (semnat Luca Paul)

Dată fiind legătura strânsă dintre învăţământ şi cooperaţia satelor, se înţelege dela sine că orice slăbire adusă uneia din ele, este într'o măsură simţită şi de cealaltă. In orice caz, măsura primordială învăţământului, nu poate fi aceia cerută de sugrumătorii vieţei economice la sate.

Marele Haret a învitat pe învăţători să lucreze pentru înfiriparea cooperaţiei la sate, unde nu era nici pomeneală de această mişcare, dar unde mişuna cea mai sălbatecă speculă şi cămătărie. Subalternii acestui ministru, în râvna de a făptui repede dorinţa şefului lor, băteau din picior învăţătorului să înfiinţeze bancă populară în satul lui, şi-i notau ca nedestoinici pe acei ce se codeau. Invăţătorii fără multe îndemnuri, s'au aruncat cu tot zelul în mişcarea aceasta. O luptă surdă s'a încins între ei şi puternicii satelor, lăsând pe câmp atâţia răniţi şi nici martirii n'au lipsit. Va fi epoca aceea cel mai interesant capital din desvoltarea economică a satelor şi cel mai glorios pentru învăţători. Iubirea aproapelui, dragostea de binele obştesc, abnegaţia şi spiritul de jertfire, au fost armele lor. Rezultatul fu desvoltarea mişcării aceştia cu o repeziciune, ce nu-şi găseşte pereche în istoria cooperaţiei din lumea întreagă. Cu cât se măreau unităţile cooperative, cu atât se măria şi contribuţia de energie a învăţătorului, ajungând unii la extenuare sau la un surmenaj îngrijitor, căci spiritul datoriei, nu le îngăduia să jertfească şcoala pentru cooperaţie: iar legătura sufletească ce totdeauna se naşte între operă şi creatorul ei, nu le îngăduia să lase banca pop. în mâini nerăsplătite. Profanii au explicat legătura înv. de bancă prin răsplata materială ce primeşte dela ea. Nimic mai greşit decât aceasta. Nu cunosc muncă mai istovitoare, mai plină de răspunderi şi mai rău plătită decât aceea pe care o fac învăţătorii şi unii preoţi la băncile populare. Săteanul necunoscând felul acesta de muncă, nici calitatea, nici cantitatea, cu multă sgârcenie încuvinţează să se ştirbească ceva din profitul băncilor lui pentru salarii. Aşa încât dreapta răsplătire trebue să o aştepte dela ceruri, şi s'o găsească în sine, căci ca bun român, şi-a făcut datoria până la capăt. Mulţumită acestei trudelnice munci a învăţătorului şi a câtorva preoţi ajutaţi de Stat, prin Cassa centrală şi Ministerul Instrucţiei, ei au pus trainice începuturi economice în fiecare sat, în jurul cărora înmugureşte astăzi începuturi culturale, încercări de industria casnică şi de aprovizionare şi comerţ fără speculă. Este aceasta enorm de mult în pustiul satelor noastre unde acum 15 ani nu licărea nimic.

O agapă de înfrăţire

In ziua de 1 Octombrie s'a făcut la Cluj legătura de unire a inginerilor silvici din tot cuprinsul României Mari. Au sosit deocamdată şease ingineri silvici din vechiul regat, recrutaţi dintre cei mai distinşi. Ei au fost primiţi cu dragoste frăţească de colegii lor aflători în Cluj.

Seara a avut loc la restaurantul Central o agapă de înfrăţire.

S'au ţinut mai multe cuvântări. Cel dintâi a vorbit dl inginer şef silvic *Mihail P. Florescu*, care declară că a venit împreună cu colegii săi pentru a munci frăţeşte şi a afirma drepturile la o viaţă mai bună pentru corpul inginerelor silvici. Arată de asemeni starea jalnică a pădurilor din vechiul regat, cari au fost aproape distruse din cauză că nu s'a ţinut seamă de corpul inginerilor silvici şi s'au dat pădurile pe mâna societăţilor străine care le-au exploatat în mod intensiv şi fără nici-o milă pentru această avuţie a ţării. Schiţează apoi punctele esenţiale ale programului care va trebui să inaugureze o nouă politică forestieră, întemeiată pe metode ştiinţifice şi economice. Va trebui să se cruţe pădurile din vechiul regat pentru refacerea, lor în care timp nevoile vor fi satisfăcute cu lemne din bogatele păduri ale Ardealului.

Face un apel la munca şi bunăvoinţa inginerilor din Ardeal pentru regenerarea pădurilor din România şi arată că se impune elaborarea unui program naţional forestier.

La cuvântul apoi dl Liviu Marţian, directorul general al pădurilor din Ardeal, care făgădueşte tot sprijinul şi munca inginerilor ardeleni pentru realizarea multelor şi variatelor reforme ce se impun şi urează bun sosit colegilor veniţi din Regat.

Cel din urmă închee seria cuvântărilor dl inginer inspector silvic I. Guguianu, care în numele corpului silvic din Ardeal aduce salutul său colegilor din vechiul Regat şi spune că prin munca tuturor inginerilor silvici din întreaga ţară se va putea păstra şi, reglementa stricta exploatare a pădurilor pe baze ştiinţifice. S'a trimis o telegramă d-lui Mihail Tănăsescu, fost inginer inspector general silvic, în care se aduce salutul inginerilor silvici din Regat şi Ardeal acum uniţi pentru decanul silviculturei din vechiul Regat.

CONTRABANDA DE LEI

Ministerul de Finanţe a trimis un ordin tuturor oficiilor vamale din vechiul regat şi noile provincii pentru a lua cele mai severe şi mai eficace măsuri spre a împedica contrabanda ce se face mai ales la Cernăuţi cu bancnotele Băncei Naţionale.

Acest ordin este însoţit de un denunţ pe care-l vom relata mai jos în părţile sale mai interesante.

In acest denunţ se spune că la frontiea dintre Bucovina şi Galiţia, cu ajutorul Bursei din Cernăuţi se practică o contrabandă enormă de lei. Se exportează lei cu carele în Galiţia plătindu-se agio pentru bancnotele Băncei Naţionale şi cantităţi mari de coroane neştampilate, pe cari apoi diferiţi indivizi dintre cari unii destul de bine cunoscuţi, le plasează în vechiul regat.

Fel de fel de contrabandişti vin nesupăraţi de nimenea din Galiţia la Cernăuţi şi împreună cu sucursalele băncilor vieneze, rămase la Cernăuţi speculează asupra valorii leului, provocând scăderi şi urcări pentru ca apoi să cumpere lei pentru export clandestin. Denunţătorul acuză Bursa din Cernăuţi că n'ar fi decât un cuib de contrabandişti, care înlesnind contrabandele de lei şi provocând scăderi şi urcări a valorii leului după bunul plac, dau loc la o scădere a valutei naţionale şi favorizează intrarea în ţară a coroanelor neştampilate.

Corespondenţe:

TÂNĂR simpatic caută Cunoştinţă cu o D-nă bine situată.
Scrisorile se vor adresa la Universitate sub, Caius Tacit.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

ORI CINE poate câştiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

ADMINISTRAŢIA ziarului „Infrăţirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea şi distribuirea ziarului „Infrăţirea" se angajează la administraţia ziarului.

Vânzări şi Cumpărări:

DE VÂNZARE o casă de plată pentru cafenea, având placă de marmoră şi oglindă mare, precum şi *un biliard*. A se adresa la magazinul *Blaga* str. Ştefan cel Mare No. 7 Cluj.

MAŞINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi şi uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU şi masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Căsătorii:

DOAMNĂ ce trece prin calea vieţei fără ca nimic să o intereseze, doreşte prietenia unei persoane serioase, intiligente, poziţie socială frumoasă. Răspund scrisorilor închise şi serioase. Adr. Diana la ziar.

Consumul funcţionarilor publici din Cluj.

Înştiinţare.

Consiliul de Administraţie al Consumului aduce la cunoştinţa D-lor membri că în urma dificultăţilor mari pricinuite de o desorganisare aproape totală a serviciilor, pe urmă întâmplărilor recente de executarea inventariului şi controlul gestiunei purtate până acum, a fost nevoit să âmine atâta vreme distribuirea alimentelor.

După multe silinţe crisă aceasta acută prin care trece Consumul a putut fi atenuată până ce se va înlătura, sperăm, definitiv şi distribuţia de alimente pe lunile Septemvrie şi Octomvrie va începe Luni 11 Oct. în ordine urmatoare:

11 Oct.	Numerile	1— 250
12 „	„	251— 500
13 „	„	501— 750
14 „	„	751—1000
15 „	„	1001—1250
16 „	„	1251—1500
18 „	„	1501—1750
19 „	„	1751—2000
20 „	„	2001—2250
21 „	„	2251—2500
22 „	„	2501—2750
23 „	„	2751—3000
25 „	„	3001—3250
26 „	„	3251—3500
28 „	„	3501— —

Alimentele, cota şi preţul:

	kgr.	de pers.
Zahăr	18 lei	½ kg.
Făina 0	5 „	2 „
„ ficat	3 „	2 „
„ pâne	1·75	4 „
Gris	5 lei	½ „
Cafea boaba	36 „	¼ „
„ franc	16 „	¼ „
Piper	30 „	la discreţie
Slanină sărată	18 „	„ „
Linte	3 „	„ „
Fasole	3 „	„ „
Migdale	50 „	„ „
Mac	6 „	„ „
Soda caustică	3 „	„ „
Săpun	11 „	3 bucăţi

Se pune în vederea D-lor membri că hotărându se o verificare a distribuţiei, nimeni nu poate obţinea alimentele de cât având legitimaţia prevăzută cu sigiliul şi semnătura şefului serviciului său adeverind că posesorul e acum (în Oct.) în serviciu şi atestând din nou numărul membrilor familiei, Ordinea de distribuţie se va observa strict onor. public e rugat a aduce pe cât ar putinţă bani potriviţi.

Consiliul de Administraţie.

Economul institut de credit şi economii Cluj.

Publicaţiune.

La cererea mai multor interesaţi direcţiunea institutului luând în considerare greutăţile de plată, ivite cu schimbul coroanelor a decis a prelungi terminul subscrierei şi plătirei a I rate la emisiunea a VI-a a institutului până la 15 Decembre 1920.

Cluj, în 30 Sept. 1920.

Direcţiunea „Economului" institut de credit şi economii.

Şcolare:

Şcoala de ucernici din Cluj, se va începe în 15 Oct. Inscrierile se vor face în zilele 11—14 Oct. în fiecare dupăamiazi dela orele 3—6 la şcoală medie (Strada Cogălniceau 11.)

Domide director.

Regia Monopolurilor statului.

No. 1596—1920.

Publicaţiune.

Pentru aprovizionarea salinei Ocna-Dejului cu 230 (Două-sutetreizeci) vagoane á 10.000 kgr. lemne de foc necesare pe anul budgetar 1920/1921, subsemnata Direcţiune va ţinea cu ziua 14 Octomvrie 1920. licitaţie publică.

Cantitatea de lemne de foc susamintită să fie lemne de fag crepate sau lemne de stejar calitate bună.

Condiţiunile în detail să pot vedea între oarele oficioase la Direcţiunea salinei Ocna-Dejului.

Reflectanţii să binevoiască a-şi înainta ofertele închise până în ziua de 14 Octomvrie 1920 oarele 9 a. m. acestei Direcţiuni.

Direcţiunea Salinei Ocna-Dejului.

„Terra"
ciel de omide (Brumata)
uns pe o hârtie şi lipit ½ m. imprejur pe trunchiul pomului, garantat apără contra tuturor omidelor. Se află de vânzare la
Laboratorul chimic „Terra"
Str. Bartha Miklós 13. Cluj.

Lukács Alexandru
Calea Victorii No. 47.
Blănărie execută ori ce lucrări din această branşă în timpul cel mai scurt cu preţuri cât se poate de eftine de asemenea vopseşte în negru ori ce blănuri garantând. □ □

BERTALAN ŞI GYARMATI
CROITORI pentru haine bărbăteşti
Calea Regele Ferdinand 11, etaj I.
Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avântajoase. ● Deposit de ştofe.

Confecţiuni pentru Dame
ultimele modele Franţuzeşti şi Englezeşti execută promt şi constincios □ □ □ Atelierul
Telefonul 943.
Jakab Géza
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2. ◆

Caut Magazie
pentru
Depozitat Marfă
A se adresa Str. Bartha Miklós No. 20.

LA MAGAZINUL DE MODE
Văduva Nagy József, Str. Bolyai No. 4.
Au sosit Pălări de dame de postav şi velour după ultimă modă cu preţuri convenabile.

Abonaţi-vă la
ziarul Infrăţirea
cel mai răspândit şi bine scris.

Ori cine poate câştiga zilnic
100—200
de lei
chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administraţia ziarului, pentru a primi explicaţiuni în scris. □ □ □ □

Haine bărbătesti elegante gata şi după măsură
la KATZ şi MENDEL CLUJ, Piata Unirii No. 10.

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ştofe de lână — Pănzeturi
Mătăsuri — Linoleum
Veloururi — Preşuri-Covoare
Plusuri — Barcheturi
Ştofe p. plăpumi — Zefiruri

Reton de încălţăminte fină.

Indig Mór Piaţa Unirii No. 19.

Confecţionează costume de dame după ultima modă engleżeşti şi frantuzeşti, cu preţuri convenabile şi în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitura după ultimă modă şi
□ □ Depozit de ştofe. □ □

Căutăm un incasator pentru Cluj bine retribiut. Ase adresa la Administraţia ziarul Infrăţirea. ◆

„Banca Generală de Comerţ"

societate pe acţiuni

Târgu Mureş.

Piaţa Regele Ferdinand No. 18.

Adresa telegrafică „GENERALĂ" Târgu-Mureş.

Oferă vinurile cele mai aromatice de **Drăgăşani** şi de **Târnave**, cu preţuri foarte convenabile în orice cantitate.

De asemenea are depozit de **slănină** şi **brânză,** vinde şi cumpără orice cantitate. Furnizează orice cantitate din mărfurile de mai sus, pentru întreprinderile forestiere şi miniere acelora.

Primeste depuneri de conto curent şi cu libel cu interese foarte convenabile pentru p. t. clientelă.

Banca Generală de Comerţ
Târgu Mureş.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de clădiri scânduri şi totfelul de material pentru clădit se expediază acasă în preţ foarte avantagios. **De vânzare** la

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

Cel mai renumit **Atelier** pentru **costume de dame**

Landmann

Strada Forduló No. 9.

Confecţionează costume pentru dame după ultima modă engleză şi franceză cu preţ foarte redus în cel mai scurt timp.

Se primese **pălării** spre transformare cu preţuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

Vadász

Instalator de apeduct şi electricitate

Str. Bethlen No. 11

Eugen Herkovits

cel mai vestit **croitor** având mare magazin de stofe englezeşti în Strada Bethlen No. 10 (In colţul Str. Regina Maria) face cele mai elegante costume după ultima modă. ⑤⑤③②

De vânzare

Una masină de scris marca Remington în bună stare eftină.

Adresa la ziar.

Fabrica de Clopote Oituz

Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCURESTI.

Execută şi se găseşte Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu preţurile cele mai convenabile garantând sunetul şi durabilitatea pe timp de 50 ani.

A APARUT:
Anul VIII. No. 9. Septembrie 1920.

„DEMOCRAŢIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ŞI SOCIALA

REDACŢIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAŢIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Vintilă Brătianu. — Activitatea individuală a omului politic.
Mihail Pascanu. — Presa şi noua constituţie.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte şi Documente. — Industria italiană în momentul actual şi prespectivele ei. — Scăderea navlului.

Se găseşte de vânzare la toţi depozitarii, chioşcari şi vânzătorii de ziare
PREŢUL UNUI NUMAR 4 LEI

Fără obligaţiune de cumpărarea.

VIZITAŢI DEPOZITUL FABRICEI DE GHETE „HERCULES"

Cluj, Strada Calea Regele Ferdinand (fost Wesselényi-utca) No. 3.

unde să află

ghete toată formele moderne,

vă veţi convinge de eftinirea preţurilor şi durabilitatea incălţămintei.

◆

Vânzarea engross cu preţ redus.

Fără obligaţiune de cumpărarea.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 53 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Vineri 8 Octomvrie 1920

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . . — 60 „ 3 luni . . — 30 „

POLITICĂ ȘI FILOZOFIE

Savanții și filozofii cari au voit să aplice studiului politicei metodele lor de muncă au pornit greșit de la început.

Politica, supusă hazardurilor, nu poate fi considerată ca o știință exactă. Judecățile universale *a priori*, cari au rațiunea lor de a fi în metafizică, îi convin și mai puțin încă. Insuși Kant, în politică, nu a fost mai puțin incoherent decât Clemenceau.

Totuși lucru ciudat: în clipa în care științele numite exacte par a perde ceva din absoluta lor siguranță, științele politice, socotite de un filozof ca Boutroux ca cele mai nesigure, sunt tocmai acelea cari pregătesc să păstreze înfățișarea unei rigori absolute, devenind refugiul dogmatismului pozitiv. In timp ce unii fiziciani cred că nu sunt legi neclintite, că adevărul se face și se desface, și nu și-ar putea păstra echilibrul decât mișcându-se, unii simplii economiști printr'un contrast ciudat își împart grav cursurile în lecții de statică și dinamică socială și le dau sub formă de teoreme.

Sociologii noi ne conduc la lipsa de încredere în noi înșine și în viitorul uman. Invățând o conștiință socioindividuală născută din interacțiunea conștiințelor, ei ajung la concluzia că cunoașterea pe care o avem despre lucruri, știința pe care am căpătat-o, ideile noastre, nu mai sunt ale noastre. Ca individ, fiecare dintre noi nu mai păstrează decât o vagă conștiință animală. Statul devine un idol creat din toate însușirile luate indivizilor, cu o inteligență colectivă, cu o conștiință superorganică, conștiința stupului.

Visările acestea ne târăsc departe de ideea simplă și clară care constă în a reuni mandatarii țării și a-i ruga să-și discute afacerile. Teoriile acestea artificiale înăbușe, în numele cultului Statului, sentimentul libertății și dau un pretext comod tiraniei majorităților.

Regimul parlamentar, conversație liberă asupra afacerilor publice între indivizii aceleiași națiuni și mandatarii lor, nu poate fi conceput în afară individualismului. El presupune și menține la individ o autonomie personală, o rațiune de a fi, o existență proprie. El e incompatibil cu ficțiunea filozofică a Statului obiectivat.

Moraliștii liberali nu pot poza în metafiziciani, mai puțin, încă în profesori de științe exacte. Ei spun alegătorului: dreptul d-tale civic este în adevăr intermitent. La doi trei ani odată, sau chiar de două ori într'un an, după împrejurările guvernamentale, iei și d-ta o hotărîre și o acțiune asupra direcțiunei generale a afacerilor orașului sau țării d-tale. Drumul are răspântii; atunci intervii și te hotărești; apoi călătoria își urmează cursul și nu te mai poți împotrivi ei. Oare nu-i așa și în viața particulară? Fiecare dintre noi, nu la doi trei ani, nici de două ori într'un an ci de de două sau trei ori în viață se folosește în adevăr de liberul său arbitru: și anume la acele răspântii cari se numesc alegerea unei cariere și a unui fel de existență sau intrarea într'un partid politic.

Apoi lucrurile își urmează cursul și călătoria continuă, dar nu în mod fatal, căci spre a progresa are nevoie de sprijinul voinții. Această cheltuială de voință își schimbă însă caracterul: nu mai e o liberă alegere ci o sforțare perseverentă.

Desigur, filozofia ușoară a bunului simț nu merită o încredere exclusivă. Există un domeniu al metafizicei: puternică și sinceră, rațiunea poate încerca să pătrundă taina lumei și să se ridi e până la cunoașterea eternului adevăr. Ea întrece atunci cu mult micile soluțiuni și satisfacțiile mediocre oferite de către bunul simț. Să avem respectul și chiar cultul metafizicei, dar să mărturisim că, în ordinea politică, în arta de a procura locuitorilor unei țări cele mai mari șanse de a trăi bine, făcându-și datoria, de a nu se lovi de nedreptate și de a conta pe viitor pentru familia și copii lor, în ordinea aceasta de lucruri relative, modesta filozofie a simțului comun și a experienții e singura ale cărei sfaturi pot fi utile.

Iată dar cum se pune concluzia firească, aceea, pe care am mai pus-o aici cu alt prilej: știința politică și socială nu-i o știință bazată pe legi matematice, ci numai un capitol de morală unit cu câteva lecții de economie practică.

I. D.

Vizita lui Stambulinski la Londra

Horsea, 5 Octombrie

Primul ministru bulgar Stambulinski este așteptat la Londra Vinerea viitoare. Se crede că se va întâlni cu Lloyd George, primul ministru englez și cu lord Curzon.

Corespondentul diplomatic al ziarului „Evening Standard" spune că Bulgaria a îndeplinit mai bine decât oricare dintre țările inamice obligațiunile sale față de Aliați. Delimitarea frontierelor sale a fost executată, armata bulgară a fost demobilizată, serviciul militar obligator a fost desființat. Corespondentul mai află că guvernul bulgar a înaintat o notă guvernului francez și celorlalți prin care le face cunoscut că diferitele comisiuni și curtea marțială din Bulgaria au condamnat 500 de criminali dintre cari unii la pedeapsă cu moartea pentru crime de război.

Vizita dlui Stambulinski este privită ca importantă, ea fiind în legătură cu obligațiunile Bulgariei de a plăti în Ianuarie aproximativ 35 milioane de franci în aur ca acont pentru primul trimestru al datoriei de 2250 milioane franci în aur ce Bulgaria este obligată a achita.

OPINIUNI ENGLEZE

Un călător englez, în trecere prin țara românească, întrebat asupra chestiunei irlandeze, chestiunei muncitorești și celorlalte chestiuni interne cari agită azi Marea Britanie, și-a rezumat părerile în următoarele concluzii paradoxale:

„Unei societăți îi trebue, spre a-i merge bine, oarecari mici abuzuri înrădăcinate în pământ și apărate împotriva intemperiilor de către rugina unei venerabile antichități. Abuzurile sunt mântuirea națiunilor și cei cari pleorează asupra dreptății și egalității sunt ades demni de plâns. Dacă am pierde abuzurile, ne-am pierde sănătatea.

„Anglia e țara în care distribuțiunea averii e cea mai inegală și mai înjustă; dar grație acestei nedreptăți avem o aristocrație care nu se bucură de toate prerogativele decât fiindcă se supune cu dragă inimă la toate sarcinele, o noblețe, a cărei singură afacere e să facă afacerile țării, o noblețe care nu-i o castă ci un oficiu politic ereditar. Cum vreți să nu fie ordine la un popor la care întâii născuți, având toate titlurile și toate bunurile, sunt ținuți să procure mijloace de existență mezinilor lor procurându-le locuri în administrație, armată și biserică, astfel ca toate corpurile Statului să fie făcute din aceeaș pastă și însuflețită de aceeaș viață?

„Ce întreprindere împotriva legii ar putea fi temută dela o armată ai cărela ofițeri, mezini ai familiei, au frați în Camera lorzilor și în Camera Comunelor, în birouri și în episcopate? Și ce primejdii poate amenința libertatea, atunci când judecătorii sunt destul de mari seniori spre a face tribunalele suverane și a impune competența lor în materie de drept public, și când oficiile administrației sunt exercitate de cele mai multe ori gratuit decătre onorabili „esquires", judecători de pace cari cumpără cu prețul libertății lor avantagiul de a fi ceva și a putea spune nu?

„Suprimați **nobility**, *adio ordinea în Anglia; suprimați* **gentry**, *adio libertatea; suprimați privilegiitel cine își va face o cinste din a servi Statul fără a primi un salariu? Stabiliți egalitatea și retribuiți toate funcțiunile spre a fi accessible tuturor: adio independența funcționarilor! Judecătorii noștrii ar fi niște slugi. Cu un cuvânt, faceți ca totul în Anglia să fie conform judecății și naturei iar nu politicei, și veți vedea cum prosperitatea Statului va fi înghițită de triumful dreptății.*

„Oricărui Englez adevărat, abuzurile Angliei îi sunt scumpe. Câteva ficțiuni utile și câteva mari abuzuri cari sar în ochi dau secretul fericirei popoarelor. Iată ce trebue să se știe și pe continent, acolo unde vă străduiți d-voastră spre un mai bine," încheie călătorul britanic.

Dr.

Care sunt aparențele?

Ultimele știri politice referitoare la relațiile dintre România și Ungaria fac impresia că Ungaria începe a recunoaște că existența ei în viitor nu se poate desfășura decât numai între granițele limitate de drepturile popoarelor cari și-au văzut realizate aspirațiile.

Reluarea legăturilor diplomatice, economice, semnarea tratatelor, toate vor să documenteze că Ungaria renunță de drept la ceeace nu mai poate crede realizabil: reînființarea statului sfântului Ștefan.

Cu toate acestea anumite fapte în aparență fără nici o importanță, dau dovadă despre mentalitatea de fapt a Maghiarilor față de mărturisirile oficiale. De pildă *„Brassói Lapok"* ne aduce acum vestea curioasă despre existența „Universității din Cluj" la Budapesta. Această Universitate clujană, cu sediul în Budapesta există acum în al doilea an, ca Universitate deosebită, cu autonomia și corpul ei profesoral separat, ceace *presupune că este recunoscută ca persoană morală* independentă și cu anumite scopuri. Ce scopuri poate avea o instituție de felul acesta, o spune rectorul ei actual Ștefan Schveller.

„Vreau să accentuez că „Universitatea clujană aci în Budapesta va rămânee tot *Universitatea clujană. Spiritul pe care l'am propagat* în vechiul nostru locaș, același spirit al Almei Mater ardelene maghiare îl vom servi cu toată puterea noastră și aici în *exilul nostru*". Și care este acel spirit îl cunoaștem din experiențele trecutului. Ne întrebăm însă care este necesitatea care să sprijine necesitatea unei astfel de instituții. Necesitatea reală nu e o tendință ca de aci să continue formarea caracterelor rezvrătite, cari apoi pregătite și infiltrate de ideile cele mai pronunțate ale șovinismului maghiar să treacă probabil granițele ca să provoace mai târziu neliniștile necesare pentru ei, ca exilul să fie mai scurt. Nu poate fi decât o instituție care *recunoscută* de oficialitatea magiară și sub egida libertății de a lucra în acest sens voește să fie o fabrică de complotiști și instigatori. Este o instituție care din Budapesta va pregăti firele misterioase ale activității celor de dincoace.

Dacă Ungaria înțelege să încurajeze astfel de instituții, înțelegerea adevărată sufletească dintre noi și ei, va fi greu de realizat.

A. P.

România și pacea cu bolșevicii

Guvernul sovietist din Moscova a trimis o notă urgentă guvernului român, propunându-i din nou încheerea păcii atât de mult dorită uneori, de armata roșie. Desigur că repetarea acestor note din partea guvernului sovietist, va da ocazie presei comuniste dela noi să proslăvească guvernul sovietic din Moscova și să ceară cu îndărjire conducătorilor noștri, ca să trimeată delegați cari să ia contact cu Cicerin și Trosky.

Repetarea propunerilor de pace din partea guvernului sovietic se datorește însă altor cauze, decât intențiilor sincere de a încheia o pace justă cu România. In urma înfrângerilor grele suferite dela Poloni, cât și mai ales în urma vizibilor eșecuri de pe frontul de Sud, unde Wrangel înaintează încet, dar sigur, bolșevicii urmăresc un succes diplomatic cât de eftin, pentru a consolida situația lor internă, destul de amenințată.

Acest succes diplomatic, s'ar putea obține prin începerea tratativelor de pace cu România, care ar fi, în ipoteza aceasta, primul stat care ar recunoaște autoritatea guvernului sovietist în Rusia.

Incheerea unui eventuale păci cu România, ar mai avea darul să salveze diplomația comunistă, destul de compromisă prin alungarea lui Kameneff de la Londra și prin refuzul categoric al guvernului francez de a sta la discuție cu delegații roșii. Deasemenea, pacea Româno-Sovietistă, ar indica neutralitatea noastră în războiul Polono-Rus, cât și neamestecul statului român în acțiunea lui Wrangel. In momentul de față încheerea păcii cu România, ar fi un succes cu adevărat salvator pentru guvernul sovietic, pentru că armatele roșii ar avea iluzia că au în fața lor un inamic mai puțin și că politica intransigentă a Franței ar putea fi astfel schimbată.

Numai astfel se poate explica graba cu care guvernul din Moscova repetă propunerile sale la București, deși nu-i necesită urgenta pace cu România. Deocamdată armata roșie are în fața ei pe Polonezi și pe Wrangel, și nu putem concepe că îmbierea pe care o face guvernului Român pentru încheerea păcii poate fi altceva decât obținerea unui necesar succes diplomatic.

E posibil oare a se încheia pace cu guvernul din Moscova, în asemenea împrejurări? Desigur că conducătorii noștri și-au pus această întrebare și nu știm ce hotărîre vor lua.

Deși suntem doritori de pace cu toată lumea, deși până la un punct ni-i indiferent ce se petrece peste Nistru nu se știe dacă guvernul nostru actual va putea încheia pacea cu bolșevicii.

In adevăr, acțiunea ne e strâns legată de acea a aliaților, iar interesele române în Răsărit, au atâtea puncte comune de contact, cu interesele Polonezilor. Nu credem că în asemenea condițiuni România va putea lucra cu totul independent, și deaceea credem că propunerile de pace ale bolșevicilor, vor da serios de gândit guvernului nostru.

Ceeace pentru moment va trebui să avem încredere, e faptul că repetarea propunerilor de pace

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

dela Moscova, nu trebuesc confundate cu o dorință arzătoare din partea bolșevicilor de a face pace cu noi.

Au fost alte prilejuri, când aceste propuneri ar fi fost mai nimerite și mai eficace, dar când bolșevicii stăteau bine și nu se sfiau a trece Nistru fără aceste și a trimite agenți instigatori în țară, cu scopul de a provoca revoluția.

Propunerile repetate de pace, venite dela Moscova, nu trebuesc nici să ne displacă, dar nici să ne înșele. Cu atât mai mult trebue să judecăm rece aceste propuneri, cu cât nu se vorbește nimic în ele de recunoașterea unirei Basarabiei cu țara mamă.

Fp. R.

Anchetele noastre

Școala Normală din Sfântul-Gheorghe

Pentru a ține in curent pe cititori cu mișcarea culturală din Ardeal, și a se vedea în linii generale, progresul ce se face în acest sens, am crezut necesar să dăm o idee precisă de modul cum se înfățișează școala normală din orașul Sfântul-Gheorghe.

Părțile bune care s'au introdus in organizația acestei instituțiuni le recomandăm și conducătorilor de școli similare, unde timpurile și imprejurările nu au îngăduit să fie puse în aplicare.

Pentru lipsurile și nevoile care încă mai sunt, atragem buna voință autorităților ca să-și îndrepte într'acolo mai puternic atenția și să ia măsurile care se impun.

Aspectul și istoricul școalei

Intr'un careu de brazi cari se perd spre marginea orașului, se înalță clădirile zidite în 1920. Coloritul alb al zidurilor bine îngrijite, de pe care sunt șterse ori-ce urmă indicatoare a fostei școale ungurești, îți arată alt suflet și altă mentalitatea conducătoriilor deosebită de a celor de la alte instituțiuni, ale statului, din acest oraș.

Infățișarea aceasta împunătoare nu o avusese pe timpul stăpânirei Austro-Ungare.

Chiar cu venirea Românilor școala a continuat ca *Ungureasca* până la 1 Septembrie 1919. Numărul total al elevelor era pe atunci 80—100. Românce, erau cam 10 la sută, pregătite pentru școliile primare ungurești.

Când guvernul de atunci a început să priceapă pericolul la care ar fi dat loc, — prin îngăduirea și mai departe a funcționărei școlei ungurești, — a făcut apel la profesori din vechiul regat cari să ia conducerea acestei școli. Cei veniți aici cu gândul, nu de a face operă de șovinism, ci, de cultură națională au lăsat porțile deschise nu numai Românilor, ci și celorlalte naționalități. Elevele existente pe atunci, fiind invitate să vină să-și urmeze restul cursurilor au răspuns într'o măsură destul de lăudabilă. Increderea pe care o aveau în buna conducere a școlii și-au manifestat-o prin modul cum își adresau cererile de înscriere. Răspunsul sincer și la timp al evelor era o încurajare pentru profesorii românii.

Intrigi nedemne.

Soviniștii unguri, neînțelegând rostul unei instituțiuni culturale românești, — decât ca pe un focar de s'au sovinism — au căutat pe toate căile ca, prin făgăduieli și intrigi ne demne, să atragă de partea lor un cât mai mare număr de eleve. Convingerea înăscută în sufletele tinere nu a putut fi înfluențată decât la un număr de 30 eleve. Intrigile pe care le-au făcut dușmanii Românilor s'a manifestat de altmintrelea în nenumarate direcții, sub formele cele mai variate. Astfel negustorii săcui nu au voit mult timp să vândă articole alimentare direcțiunei internatului. Dificultățile pentru găsirea combustibilului au avut la bază același nedemn sistem. De aceea a fost nevoe de intervenirea autorităților militare.

Greutăți învinse

Prin sforțări lăudabile, școala a funcționat anul trecut cu un număr de 140 de eleve și 56 eleve, având un număr de 120 burse. A dat 5 absolvenți. Anul acesta este organizată după timpul școalelor din regat, în baza organizărei din Iunie 1910 făcută de marele Spiru Haret. Școala va fi frequentată numai de fete, iar băeții cari urmaseră anul trecut au fost împărțiți la școalele normale de băeți:

Școala de aplicație este organizată într'un mod foarte avantajos întrucât elevii locuind în internat sunt educați, nu numai în orele de clasă ci și în restul timpului, de elevele școlei normale.

Măsuri lăudabile.

Față de timpurile grele de azi, direcțiunea a înființat în școală o mică cooperativă, de unde elevele își pot procura articolele pentru școală, fiind ferite de specula librăriilor.

A fost înființată de asemenea o bibliotecă din donații străine și din taxele cititorilor. S'a ajuns la un număr de 450 volume cercetate de vre-o 300 cititori, o mare parte chiar, în afară de școală.

Activitatea extrașcolară.

Șezătorile artistice-literare din fiecare Sâmbătă seara, la care luau parte un mare număr de Români din oraș și împrejurimi, au înălțat prestigiul școlii chiar în ochii străinilor. Corurile aranjate de d-na Bota au fost primite cu plăcere și comentate cu simpatie.

Venitul celor 6 producții artistice a servit ca daruri de haine și cărți elevilor săraci.

Nevoi ce se impun

Dezastrul adus de războiu precum și acela făcut de foștii conducători ai școlaei la plecare trebue îndreptat cât mai urgent. Grădina de pomi trebue să fie complect replantată astfel după cum o cere organizarea unei școli model. Asemenea, prisaca școlei trebue să fie restabilită cât mai urgent posibil.

Autoritățile orașului sunt datoare ca să dea concursul de care va avea nevoe.

Vom cerceta la timp dacă cei în drept își înțeleg rostul și dacă își indeplinesc datoria. *Wij.*

BIBLIOGRAFII

A apărut *Cele Trei Crișuri*, excelenta revistă de sub conducerea dlui Colonel Bacalogeu, cu un sumar deosebit de bogat.

*

A apărut *Lumina Femeii* revistă lunară de sub direcția dnei Sanda I. Mateiu. Nr. 1 impodobit cu o copertă artistică cuprinde material bogat și interesant. E unica revistă de acest fel la noi. Abonament anual 80 lei. Adreca: Cluj, Fadrus 13.

„Ajutați tinerimea să învețe!"

— O propunere. —

Primim din partea părintelui protopop Tuliu Roșescu următoarea scrisoare pe care o recomandăm cu căldură bunei-voințe a cititorilor:

Domnule Director!

Citind articolul din ziarul D-voastră intitulat *„Ajutăți tinerimea să învețe"* semnat de dl prof. univ. dr T. Gane m'am hotărît a face următoarea propunere:

Luând drept bune propunerile amintite în acel articol, deoarece înfăptuirea lor nu s'ar putea face chiar în aceste zile când studenții români sunt veniți la Cluj și stau cu totul pregătiți pentru ca să se prezinte la cursuri, — cred absolut necesar pentru ca sufletul fiecărei Român să se deschidă cât mai larg față de acești fii ai neamului și să nu-i lase ca din lipsă de mijloace materiale să se întoarcă iarăși la casele lor.

Astăzi când ei bat la ușa noastră să le dăm mâna de ajutor, nu putem să-i lasăm a se reîntoarce îndureraţi și desamăgiți că nu-și pot continua studiile pentru care s'au dedicat.

Trebue să înțeleagă fiecare realitatea vremurilor, să lase să se reverșe în inimă-i binecuvântarea cerească, iubirea și dragostea față de acești fii lipsiți. Atunci ne vom convinge că mulțumirea noastră sufletească va crește, cu cât binefacerile sunt mai prielnic făcute.

E știut că o gospodină bună și cruțătoare știe să-și împărțească cele trebuitoare pentru hrană așa, că unde ferbe pentru 3—4 inși, poate să împărtășească și pe al cincelea. Acesta, al cincelea, ar fi fiul cel lipsit, căruia i-am putea procura hrana de toate zilele.

Suntem în acest oraș 3—4 sute de intelectuali: preoți, advocați, ofițeri, profesori și funcționari înalți, la care se pregătește masa în casă și la care s'ar putea adăposti câte un tânăr lipsit, așa că toți tinerii lipsiți să poată fi găzduiți.

Afară de aceștia mai sunt un număr considerabil de funcționari, negustori și oameni cu profesiuni libere, cari de-și nu duc o viața casnică, ar putea totuși contribui lunar cu câte o sumă din care s'ar putea procura masa celor lipsiți.

In modul acesta și-ar achita fiecare cu plăcere datoria față de acești fii ai neamului nostru ca să piară dintre noi zicerea că: „studenții saraci sunt fii nimărui" și am putea zice cu mândrie că aceștia sunt fii noștri cei iubiți.

Eu cunoscând însemnătatea proverbului latin: *„Bis dat, qui cito dat"* mă angajez să primesc la mine cu masă și casă un atare tânăr și rog pe dl Rector al Universității ca să-mi trimită cu recomandația dsale oricare student ar crede de cuviință.

Primiți vă rog Domnule Director asigurarea deosebitei mele stime.

Tuliu Roșescu,
Protopresbiter.

Cluj, 6 Octombrie 1920.

Din lumea științelor

Ultramicrobii.

Dr Albert Calmette, subdirectorul Institutului Pasteur din Paris a arătat într'o conferință recentă greutățile enorme pe care le întâmpină știința pentru a studia virus-urile ultramicrobilor. Virusul rabic, din care nu s'a putut obține vre-o cultură, decât în organismul viu este un exemplu edificator.

Și totuși virusul rabic e un microb viu pentrucă se înmulțește în creer, măduva spinării și nervi. E de ajuns să inoculezi un fragment minim de creerul sau din măduva atinsă de această boală pentru a comunica turbarea la nesfârșite serii de animale. Cunoaștem astăzi ultramicrobi a căror dimensiuni ating mai mult de două milionime (virusul ciumei păsărilor).

Prin urmare ființe așa de mici rămân invizibile cu cei mai puternic microscop. S'au construit ultramicroscoape, dar cu acestea nu e posibil studiul analitic al ultramicrobilor.

Pentru a-i studia analitic ne servim de procedeul filtrărei fie prin lumânări de porțelan sau de pământ, poros, dar rezultatele nu sunt hotrîtoare. Totuși s'a reușit a se studia vre-o câțiva ultramicrobi printre cari acela al tifosului exantematic.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

CRONICA IAȘULUI

Iașul în întuneric. - Lucrările Primăriei: Restaurarea băii comunale. - Reparația Spitalului Sf. Spiridon. - Politica Iașului: agitațiunile grupărei socialiste. - Orașul școalelor fără școli. - O necesitate culturală: lipsa unei biblioteci. - Starea monumentelor istorice. - Un eveniment artistic: concertul Magdei Dorini. - Redeschiderea Ateneului popular. - Congresul preoțesc din Iași.

Sunt săptămâni de zile decând Iașul e cufundat în fiecare seară într'un întuneric de mormânt. Dughenile de gaz sunt iarăși așediate ca în nenorocitele vremuri ale ocupației, când orașul nostru gemea de refugiați, iar lumânările costă o avere. Direcția uzinei elecrice promite necontenit revenirea la normal a luminei, dar Ieșenii rămân cu promisiunile. Cauza lipsei de lumină este defectarea mașinelor, cari trebuesc curățite și alte piese stricate trebuesc înlocuite. Se lucrează continu pentru a se curma această neplăcută stare de lucruri.

Lucrări edilitare

După reparațiuni radicale, ce au ținut aproape 3 luni de zile, Baia Comunală s'a restaurat complect. E unul din evenimentele, mari ale Iașului, căci lipsa oricărei alte băi în oraș a făcut pe Ieșeni să-și pună toată speranța în capricioasa activitate a Băei Comunale.

Cel mai de seamă spital din țară, al Epitropiei Sf. Spiridon, pe care Iașul are fericirea să-l poseadă, a avut și el însemnate reformațiuni în timpul verei.

Marea instituție, unde mii de bolnavi își găsesc adăpost și vindecare, își continuă opera de binefacere socială în condiții excelente.

Mișcarea politică.

Agitațiunile organizațiilor socialiste continuă cu febrilitate. Se lucrează cu perseverență prin mânuirea de fonduri misterioase, a căror origine se crede a fi din „generoasa Moscovă bolșevică" pentru a convinge pe șefii sindicatelor naționale să adere la sincera mișcare revoluționară a „roșilor" înscriindu-se în rândurile luptătorilor pentru cauza dreaptă a muncitorimei!? In acest scop deputatul Tanase, secondat de falanga „discipolilor săi" a început tratativele.

Contra acestei nenorocite opere de corupție, care mineză siguranța Statului, suntem informați că autoritățile în drept vor lua măsuri în consecință, spre a nu se lăsa totul în sarcina sentimentelor naționale ale muncitorilor, ce sunt ademeniți.

Nevoi culturale.

Actuala administrație a comunei studiază un mare proect al înzestrărei orașului cu școlile de care are nevoie. Deși Iașul e orașul consacrat culturei, școlile sale au devenit absolut insuficiente față de numărul copiilor ce au nevoie de studii. Formarea de cursuri paralele la liceele și gimnaziile din localitate, care s'a încercat anul acesta, nu poate soluționa decât în mod provizoriu nevoia de școli.

Este necesară crearea de școli primare noui, construcția de clădiri pentru cele 2 gimnazii, care cu toate că au un distins corp profesoral, funcționează în localuri improprii pentru studii. Deasemenea Universitatea din Iași, având un întreit număr de studenți decât înainte de războiu, și înființându-se în anii din urmă noui specialități de studii, localurile nu corespund nevoilor actuale.

Datorită stăruinței actualului rector, Universitatea a intrat în posesiunea sumei de 2 milioane lei pentru cumpărarea de imobile, dar nevoia de încăperi nu poate fi deocamdată satisfăcută din cauza scumpetei extraordinare a caselor.

O necesitate culturală tot mai mult resimțită este lipsa unei biblioteci bine organizată care să satisfacă cerințele unui tineret dornic de cultură, constrâns să cheltuiască ultimul ban pentru procurarea de cărți cu prețurile de speculă ale librarilor. Biblioteca Universității este actualmente complect desorganizată, fără cataloage și personal și cu un budget ridicol, cu care nu se poate cumpăra nimic. In ultimul timp se lucrează la introducerea unui sistem analog acelui dela fundația Carol, care să pună puțină ordine în cărțile ce există.

Monumentele istorice ale Iașului

Nu este oraș în România întregită care să fie legat prin atâtea monumente istorice de trecutul neamului ca orașul Iași. Din nefericire nici administrația comunei —, și nu numai cea de azi, dar toate câte s'au perindat de ani de zile — nici inițiativa particulară nu înțeleg marele rost al acestor monumente, mărețe icoane ale trecutului. Afară de giuvaerul de artă, biserica Trei Erarhii și de

Ştiri şi fapte politice

Se menţionează în pressa bucureşteană semnele unei mari mişcări pornite în sânul partidului socialist din Capitală, mişcare condusă de către intelectualii partidului contra oportuniştilor lipsiţi de cultura şi de autoritatea morală necesară pentru îndrumarea masselor populare de lucrători. In legătură cu aceasta, ziarul *„România Nouă“* scrie:

Se spune că în viitoarea sesiune a Parlamentului atât d-nii Toma Dragu şi Dr. Pistiner la Cameră cât şi dl Grigorovici la Senat, vor lua cuvântul ca să declare că *partidul socialist din România nu se solidarizează cu acţiunea întreprinsă peste frontieră de către dl Cristescu.*

*

In privinţa fuziunei partidelor din opoziţie, *„Avântul“* lămureşte că tratativele n'au putut duce până acum la nici un rezultat satisfăcător.

„Cinstea de a sta alături de socialismul „sui generis“ al d-lui N. Lupu, a adus la un rezultat puţin mulţumitor pentru partidul naţional de peste Carpaţi, ai cărui fruntaşi, tocmai din cauza acestor tratative de fuzionare, s'au despărţit aproape.

„O mare sciziune în partidul naţional este gata să isbucnească în momentul în care fuziunea ar fi fapt împlinit.

„Din acest motiv tratativele au fost întrerupte, pentru moment, în aşteptarea vremurilor prielnice cari *„vor să vie“*.

*

Duminecă a avut loc o mare întrunire în Cernăuţi, convocată de partidul democrat al unirei de sub presidenţia dlui dr. Iancu Nistor.

Au luat cuvântul dl Nistor, dl Iorgu Toma, dr. D. Marmeliuc, V. Ungureanu, etc., etc.

S'a votat o moţiune de neîncredere în actualul guvern, arătând nelegiuirile ce se comit zi cu zi în Bucovina.

Dl I. Nistor va supune Regelui moţiunea.

*

„Dimineaţa“ crede a şti că situaţia politică în Bucovina ar fi următoarea: In cazul când d. Flondor nu va intra în guvern, dl Dori Popovici va demisiona cu toţi partizanii d-sale din Partidul Poporului. Pe de altă parte se comunică ştirea că dl Flondor n'ar intra în guvern decât alături de dl Matei Cantacuzino, G. Grigorovici şi W. de Herţa, pentru ca guvernul să fie realmente întărit prin remaniere.

*

Citim în „Viitorul“:

D-l dr Lupu va pleca la Praga. Această călătorie o face probabil, fostul ministrul de interne, în urma ştirilor publicate în ziare şi după care bolşevismul ar fi gata să isbucnească în noua republică ceho-slovacă.

Desfiinţarea Direcţiunei Centrale C. F. R. din Cluj

Declaraţiile generalului Macri.

Intr'un interview pe care l'a acordat ziarului *Dacia* asupra reorganizărei Căilor Ferate Române Dl general Macri, directorul general C. F. R., a declarat următoarele cu privire la desfiinţarea direcţiunei centrale din Cluj.

Pe ziua de 15 Oct. căile ferate, foste M. A. V., din Ardeal, vor trece direct sub conducerea direcţiunei generale din Bucureşti. Desfiinţarea direcţiunei centrale din Cluj era o necesitate şi rău s'a făcut că s'a întârziat până acum. Modul cum se administrau c. f., aparţinând direcţiunei Cluj, reprezintă ceva de neînţeles. Am dat direcţiunei Cluj aproape 500 milioane pentru plăţi etc. Nu există nici o contabilitate regulată care să arate cum s'au întrebuinţat banii. S'au făcut plăţi pe simple chitanţe sau bilete de ordin, fără nici o jurnalizare. Casierii ţin aceste bilete ca acte justificative, însă destinaţia banilor nu se cunoaşte.

Apoi, casa generală trimetea la Cluj lei. Clujul plătea în coroane. Dela plată la plată rezultau diferenţe mari. Se întronase şi o specula odioasă prin biletele de 1000 coroane ce nu se schimbau decât pe 750. Funcţionarul era pur şi simplu păgubit de 250 coroane.

Aceasta ca parte financiară. Cea administrativă e tot atât de gravă:

Direcţiunea generală nu putea dispune de vagoanele şi maşinele aparţinând fostei M. A. V. Clujul făcea şi desfăcea. N'a voit să ne dea locomotive şi pentru vechiul regat iar parte din vagoanele trimese acolo sau nu se mai întorceau sau li se dădea altă destinaţie. Am trimes vagoane după cărbuni şi ele erau încărcate cu sfeclă. A fost necesar să pun gardă armată ca să apăr vagoanele cu cărbuni.

Era apoi o anomalie ca pe liniile transilvănene să circule câte 3 şi 4 trenuri într'o direcţie şi pe liniile Bucureşti—Vârciorova sau Bucureşti—Constanţa să n'am locomotive nici pentru al doilea tren.

Organizarea c. f. ardelene, reprezenta o anomalie în statul român.

Sunt convins că lucrurile se vor îndrepta. De altfel imediat ce am introdus controlul direcţiunei generale în Ardeal, veniturile reţelei transilvănene au crescut!

De asemenei, paralel cu desfiinţarea direcţiunei din Cluj, am proectul unei noui împărţiri regionale a C. F. R. Vor fi 9 direcţiuni: Bucureşti, Craiova, Timişoara, Satu-Mare, Cluj, Cernăuţi, Iaşi, Chişinău, Braşov. Reţeaua fiecărei regiuni afară de Chişinău, Cernăuţi se va schimba. Astfel Braşovul, va avea şi din vechiul regat Craiova se va întinde şi în Ardeal iar direcţiunea de la Arad se va desfiinţa. Toate aceste direcţiuni vor fi conduse româneşte după regulamentul în vigoare în vechiul regat.

Nemulţumirile satelor Ardelene

Cu prilejul unui memoriu

Reuniunea secretarilor cercuali şi comunali din judeţul Alba-Inferioară a trimes o delegaţie la secretariatul general al Internelor din Cluj şi o alta la Ministerul de Interne din Bucureşti spre a prezenta *Memoriul* în care protestează împotriva tranferărilor la cari au fost supuşi decătre fostul prefect al judeţului, dl Petre Meteş.

Acest memoriu care face apel şi la solidarizarea tuturor secretarilor cercuali şi comunali din Ardeal pentru asigurarea viitorului lor, cuprinde şi oarecari lămuriri asupra situaţiei spiritelor în satele ardelene, lămuriri cu atât mai interesante cu cât ele sunt date de către aceia cari vin în contact direct şi constant cu populaţia.

Memoriul afirmă că la sate domneşte neliniştea din motivele următoare: împărţirea pământului revizuirea tablourilor de împroprietărire, preschimbarea coroanelor cu reţinerea provizorie de 40 procente, rechiziţiile de 40 procente dela maşinile de îmblătit cât şi cele generale din anul trecut, numeroasele recrutări şi clasări, stabilirea preţurilor maximale la cereale şi mărfuri, repararea drumurilor comunale, judeţene şi destat cu forţa, excluzându-se licitarea, lipsa combustibilului în şcoli, alegerile de deputaţi cu cortegiul de fagăduieli cari nu s'au realizat şi de presiuni cari se mai resimt încă. La acestea s'ar adăoga şi nestabilitatea autorităţilor administrative şi a organelor executorii din comunele rurale.

Un document: Memoriile generalului Sarrail

Ziarul „Viitorul“ din Bucureşti, a publicat mai zilele trecute, fragmentele din memoriile generalului Sarrail, care sunt în legatură cu acţiunea României în marele războiu. Amănuntele precise şi faptele exacte pe care fostul comandant al trupelor aliate din Salonic le descrie cu atâta obiectivitate, formează unul din documentele cele mai de preţ, cu ajutorul cărora istoricul imparţial de mâine, va scrie istoria războiului mondial şi va atribui fiecărui stat partea de merit cu care a contribuit la triumful cauzei generale.

Aceste fragmete din memoriile generalului Sarrail sunt menite a arăta lumii întregi lealitatea şi cavalerismul cu care noi am pus în risc existenţa noastră ca popor, în vederea victorii generale, ai cărei lauri însă nu au fost împărţiţi în mod destul de just tuturor.

Din cele afirmate de Sarrail, se vede în mod limpede că intrarea României în războiu a salvat ca prin minune situaţia compromisă a tuturor fronturilor de luptă, şi a derutat cu totul planurile inamicului îndrăzneţ, al cărui moral era ridicat prin victoriile obţinute pe frontul rusesc în special.

Se constată deasemenea din acest memoriu, că România a fost conştientă de marele pericol care i-ar fi putut fi fatal pentru totdeauna, punând în risc existenţa poporului român şi independenţa statului dunărean. Cu toate aceste, la apelul disperat al „marilor“ puteri, România convinsă fiind că va fi tratată cu aceiaşi sinceritate şi devotament, nu a ezitat o clipă a pune în cumpănă viaţa sa şi a intrat în războiu cu un curaj eroic. care nu se poate găsi uşor în paginile istoriei omeneşti.

Prin sacrificarea armatei sale, cu totul inferioară ca număr inamicului zdrobitor, România a salvat cei 200.000 soldaţi aliaţi dela Salonic, pe care Germanii erau gata să'i asvârle în mare. Prin gestul său România a atras asupra sa puternicile forţe germane din faţa Verdunului, care atunci era mai ameninţat ca oricând, şi a dat răgaz aliaţilor ca să refacă armatele lor slăbite. Prin ofensiva sa viguroasă în Transilvania, România a menţinut încă aproape un an de zile armatele ruse pe frontul oriental care a putut fi menţinut de Brusilof, graţie intervenţiei ameninţătoare a armatei române. Toate aceste fapte sunt dovedite cu ordine secrete, cu note diplomatice şi cu acte oficiale, de generalul Sarrail, care nu urmăreşte a face o apărare a României, ci numai a contribui la relatarea exactă a fazelor prin care a trecut marele războiu.

Cela ce e mai interesant însă de cetit în aceste memorii, e capitolul în care se vede cum puterile din apus, erau conştiente de rolul greu şi periculos pe care România trebuia să-l joace în crâncenul război şi de marele serviciu, salvator al situaţiei aliaţilor noştri, pe care armata română l-a îndeplinit cu atâta devotament. Mai mult decât atât, generalul Sarrail demonstrează cum România a fost cu totul izolată în timpul operaţiilor sale de pe câmpul de luptă deoarece angajamentele militare, în speranţa căror România a avut curajul să între în războiu, nu au fost îndeplinite de marii aliaţi. Până în clipa când armata română a fost nevoită să se retragă pe linia Siretului, acţiunea sa nu a fost secondată de oici o armată a marelor puteri.

Conştienţi de apropiata defecţiune a frontului oriental, prin părăsirea lui de către armata rusă, aliaţii nu au ezitat totuşi o clipă a cere României, o intervenţie menită a o lăsa trădată mai târziu de Rusia şi izolată de marile puteri.

Memoriile generalului Sarrail, prin obiectivitatea cu care sunt scrise, şi mai ales prin dovezile elocvente ce le cuprind, sunt de natură a formă un document istoric de mare valoare. Nouă Românilor ne va servi in special acest document, cu ajutorul căruia nu vom înceta o clipă a pretinde complecta răsplată ce ni se cuvine, în raport cu marele sacrificiu pe care l-am făcut.

Fp. R.

Revista Presei

Activitatea „Astrei“

Din *România Nouă*:

Ceace însă, a dat o importanţă deosebită muncei săvârşită de Asociaţie, este caracterul ambulant al întrunirilor sale şi organizaţia sa în despărţăminte, lucru ce a îngăduit străbaterea în ţinuturile cele mai indepărtate sau înapoiate sub raportul conştiinţei naţionale, a culturei româneşti.

Azi, când idealul nostru naţional este aproape în întregime împlinit, nu numai că activitatea acestei societăţi nu se va micşora ci va primi un nou imbold, iar întrunirile ei vor fi cele mai bune prilejuri pentru desăvârşirea unităţei sufleteşti şi ridicarea poporului prin cultură deasupra învrăjbirilor fără preţ ale politicianismului de azi

Inlăturând piedicile ce-i-le pune un anumit regim, Asociaţia va trebui să-şi lărgească cât mai mult activitatea sa în viitor introducând un adevărat sistem spre a asigura o desvoltare culturală generală, constantă şi unitară.

Mica Antantă şi fostele state Austro-Ungare

Din *„Dacia Traiană“*: Temeiul unei „Mici Inţelegeri“ noi nu-l putem concepe altfel, decât ca o emancipare a tuturor Statelor mici, de subt tutele oneroase şi interesate. Pentru aceasta trebuie ca noi, aceste State mici, să alcătuim între noi aceă aşezare necesară echilibrului european, pentru care fosta monarhie austro-ungară se dovedise de mult timp ne aptă şi neputincioasă.

Luând locul şi rolul acelei monarhii, noi trebuie să ne dăm seama cu toţii de tot ce era fals şi fatal în acea alcătuire, — ceeace cu adevărat s'a şi înlăturat, ca un rezultat totuşi mare, epocal, al prefacerilor teritoriale pecetluite prin tratatele de pace. Căci cu toate imperfecţiunile şi în parte nedreptăţile şi împovărările ce cuprind, acele tratate au dat totuşi la o parte definitiv ideile de preponderanţă şi heghemonie, de încălecare, între popoarele din acest Orient al Europei, — arătându-le astfel chiar ele, calea ce vor avea să urmeze, spre cea mai bună îndrumare şi asigurare a viitorului lor.

Această cale nu poate să fie decât înţelegerea între ele, în aşa fel ca în locul putregaiului austro-ungar să se aşeze o constelaţiune de State, libere fie-

Câştig de cauză pentru România

In urma intervenţiunei delegatului nostru la conferinţa de la Spa, care stabilesc condiţiuni dezavantajoase în ce priveşte despăgubirile de război ce trebuesc acordate ţării noastre, s'a renunţat la hotărârile luate, stabilindu-se ţinerea unei noui conferinţe asupra acestei chestiuni.

Locul şi data ţinerei acestei conferinţe nu s'a stabilit încă.

biserica Sf. Niculae Domnesc care sunt bineconservate, atâtea alte biserici istorice ca Sf. Sava, Golia, Cetăţuia Aron Vodă sunt ameninţate să se mineze. Mănăstirea Galata a lui Petru-Vodă Schiopul este întrebuinţată ca un semn de ploasă admiraţie faţă de vremurile ce simbolizează, drept ... închisoare militară.

Monumentala Sală Gotică de lângă biserica Trei Erarhi, care a costat 2 milioane pentru ca tot din neglijenţa administraţiei comunei, să fie ruinată de un incediu, va fi în sfârşit reparată în urma intervenţiilor repetate ale Mitropoliei Moldovei. Acest monument istoric este consacrat unui mare muzeu al artei noastre religioase şi al odoarelor ce se părăduesc în mod sistematic în mănăstirile Moldovei.

Ieşul artistic şi cultural

Primadona, Magda Dorini-Lion de la Teatrul Scala din Milano a dat săptămâna trecută un mare concert la teatrul Naţional.

A cântat din operile: Manon Lescaut a lui Puccini, La Vally a lui Cetalani, Mme Butterfly, Piratul de Belline, Doina de Candela etc. Pentru Ieşeni a fost un adevărat eveniment artistic trecerea distinsei artiste prin oraşul nostru.

In curând Ateneul Popular îşi va începe activitatea culturală. Sezătorile artistice, — culturăle întrerupte în timpul vacanţei, vor fi reluate pe aceiaş temă de bază cu întreaga activitate de până acum: trezirea conştiinţei naţionale şi combaterea ideilor anti-naţionale bolşevice. Conferenţiarii sunt un număr de profesori universitari şi alţi distinşi intelectuali Ieşeni.

In ce priveşte partea artistică, e asigurat concursul celor mai de seamă personalităţi artistice ale laşului.

Congresul preoţesc

S'au făcut mari pregătiri în vederea congresului preoţesc; s'au luat toate măsurile de găzduire spre a se asigura participarea preoţimei în număr cât mai mare. Se vor discuta:

1. Organizarea bisericească din România întregită. 2. Asociaţiile preoţeşti. 3. Lipsa de preoţi în raport cu remuneraţia clerului. 4. Diverse chestiuni. *E. P.*

care la el acasă, şi toate împreună având mânile libere faţă de „marile puteri“. O astfel de aşezare n'are să fie uşoară, dar e singura inexorabil impusă de noile împrejurări, cărora va trebui să ne acomodăm cu toţii.

Nu poate fi în interesul bineînţeles al nici unuia din Statele acestea, ca să caute o sfărâmare a acestor baze nouă, nici prin noui hărţueli între ele, şi nici cu atât mai puţin, prin aşteptare sau solicitări de amestec părtinitor al uneia sau alteia dintre „marile puteri“.

Toată greutatea înfăptuirii unei asemenea directive în politica europeană orientală stă, fără îndoială, în atitudinea Ungariei.

Intrebarea rămâne încă: Se va lăsa ea să fie convinsă, sau va trebui să fie încă odată învinsă? — Invinsă, zicem, nu numai de atitudinea energică a vecinilor ei, dar mai ales de imperativul categoric al necesităţilor de viaţă, politică şi economică, ce va trebui, orice ar face, să i se impună mai curând sau mai târziu.

Sunt acuma, oarecari semne prevestitoare şi pentru cea dintâi din aceste alternative. Va fi cu atât mai bine şi pentru Ungaria, cu cât va înţelege mai curând că nădejdile ce va să-şi pună în vreunul sau altul din cei „mari“ spre o iluzorie „reîntoarcere a mortului dela groapă“, nu valorează nimica, ba sunt chiar de o valoare negativă, faţă de pozitivul unei politici a realităţilor, care s'o apropie în primul rând de România şi prin ea, de Inţelegerea celor „mici“, de cari e legată prin toată dreapta pricepere a intereselor sale.

Românla în Mica Antantă

Din *Viitorul*:

Şi atunci ne întrebăm dacă intrând în „Mica Antantă“ România nu se vedea silită a urma interesele altora, ale sale nefiind apărate?

Dar în aceste momente se desprinde din ce în ce mai clar nevoia la fiecare stat să aibă grija în primul rând a nevoilor sale. O experienţă bogată în fapte precise a arătat că viaţa internaţională e atât de complexă, şi interesele specifice atât de numeroase, în cât un popor se vede la momente grele lăsat în puterile sale isolate.

Şi de aceea politica cea care expune popoarele la mai puţine decepţii şi evită grelele lovituri ale soartei, este tocmai acea care, fără a cere o isolare, pe care Anglia o numea „splendidă“ şi pe care o putea susţine pe baza configuraţiei sale geografice, credem că înainte de-a ne alipi şi a ne alia, este bine pentru sănătoasa politică de viitor a ne întreba până unde merge solidarisarea şi cari sunt obligaţiunile României faţă de alţii şi a altora faţă de ea.

Dacă sentimentalismul nici odată nu a fost o basă a alianţelor, mai puţin va trebui să fie acuma, când greaua viaţă a statelor europene, le-a dosvoltat mai mult de cât altă dată egoismul lor.

Anchetele noastre

PÂINEA LA CLUJ

Pentru cei săraci, pentru cei ce o câştigă în mod cinstit, pentru toţi aceştia am crezut să facem ancheta noastră. Numai cei ce-i simţesc trebuinţa vor fi în stare să-şi mai ridice glasul lor să spună autorităţilor: Dacă nu sunteţi în stare să conduceţi, lăsaţi pe alţii mai vrednici.

Cifre precise.

Să cercetăm cum stau lucrurile, începând dela vânzarea grâului de producător şi până în clipele când este vândută pâinea cu feliuţa la restaurante.

Tot grâul cât se consumă în Cluj este adus din vechiul regat. Preţul în vechiul regat este de 10 mii lei vagonul. Negustorii de aici spun că pe ei îi costă 15 mii lei vagonul.

Transportul după preţul cel mai eftin nu poate fi stabilit de nimeni întrucât spesele sunt de două feluri: *oficiale* şi *aşa numitele extraordinare.*

Un morar spunea că vagonul de grâu costă adus la gara Cluj: 35 mii lei, ceia ce s'ar înţelege că transportul din Muntenia până la Cluj e în mediu *20 mii lei.*

Transportul de la gară până la moară costă 500 lei de vagon.

Măcinişul, sacii magazinajul, beneficii şi procente s'ar mai ridica la 3 mii lei de vagon.

Prin urmare costul unui vagon de făină este 38500 lei. După procentul ce revine pe calităţi, făina se vinde engros: calitatea I-a cu 7.60 lei kg., II-a cu 5.60 lei kg., III-a cu 3.60 lei kg. şi tărâţa cu 1 leu kg.

Pâinea la brutar se vinde: cea de calitatea I. cu 7 lei kg., cea neagră cu 4 lei.

La lăptării, cafenele, bodegi, cârciume şi mai ales la restaurante ajunge cea albă până la 14 lei, iar cea neagră până 10 lei kg., — după cum localul are un stăpân mai mult sau mai puţin lacom şi după cum localul e mai luxos sau mai modest.

Cine câştigă?

Mai întâi, negustorii, băncile sau orice speculator care printr'o afacere de biurou — prin faptul că a recomandat pe producător unui negustor poate chiar din Cluj — câştigă 5 mii lei de vagon.

Al doilea câştig revine prin încasarea de către anumite persoane a speselor supranumite extraordinare făcute pe căile ferate.

Al treilea câştig ar fi acela al morarilor, care ştiind că zilele de lucru sunt mai puţine decât cele de repaus caută să nu fie de pagubă.

Al 4-lea câştig ar fi al brutarilor cari au 2 sisteme: sau ridicând preţul pâinei, sau mai convenabil socotind drept un kgr. 800 grame.

Lăptarii, restauratorii, etc., nu'şi încasează dacât câştigul lor de 30 la sută la care obiceiul pământului le-a dat dreptul. Desigur că nimeni nu-i poate controla cu a'cât cumpărat kgr. de pâine.

Durata acestei stări

Unul din morarii Clujului spunea că deşi are cumpărate 100 vagoane grâu din Muntenia încă de vre-o 2 luni de zile nu le-a putut aduce din cauza greutăţilor transportului. Deşi e ştiut că numai pentru Cluj trebue peste 4 vagoane zilnic, până în prezent nu s'au luat măsuri pentru o serioasă aprovizionare.

Desigur că dacă acum când Clujul poate fi hrănit şi cu grâu procurat din câmpie, scumpetea şi lipsa e aşa de mare ne închipuim ce se va întâmpla prin lunile de iarnă, când acest mic stok se va epuiza, când transportul din vechiul regat va fi mai anevoios.

Atitudinea Publicului

Cum s'ar părea că conducătorii oraşului vroesc să facă evacuarea populaţiei Clujului prin provocarea unei crize de pâine cetăţenii, cari se ştiu obligaţi să mai rămână în acest oraş, sunt datori să se sfătuiască şi se ceară celor în drept să ia în mod vădit măsurile ce se impun în această chestiune.

Wy.

INFORMAŢII

Aflăm dela camera de comerţ din loc. că muncitorimea va declara grevă dacă Sâmbăta plăţile nu se vor efectua cu bani mărunţi.

*

Comisiunea de control pentru schimbarea ulterioară a coroanelor, lucrează în prezent la Timişoara. După terminarea controlului acolo va veni la Cluj.

*

Ordonanţele noi de export se vor pune în vigoare săptămâna viitoare.

*

După declaraţiile pe cari dl Garoflid, ministrul împroprietăririi, le-a făcut la reîntoarcerea din călătoria sa de studii în Basarabia, *situaţia agrară în această provincie este foarte rea.*

*

Odată cu apropierea deschiderei Universităţii din Bucureşti, scrie *„Dimineaţa“* se pune din nou în discuţiune chestiunea localului Senatului într'ucât Universitatea nu se poate deschide, în cazul când sălile ei vor fi ocupate de Senat.

Senatul universitar este hotărît să nu cedeze în această chestiune.

*

Şcoală de limbi română, franceză, engleză, Piaţa Carolina 1.

*

In prim articolul de eri al ziarului nostru s'au strecurat mai multe greşeli, pe cari le rectificăm la acest loc după cum urmează) Col. I. alin. 4, şirul 7 în loc de: „când l'am fi *pus*“ — e a se ceti „când l'am fi *ştiut*.“

Col. II. alin 1, şirul 1 e a-se ceti: „această atitudine singură folositoare *a* conducătorilor politici ardeleni.“

Col. II, alin 3, şirul 10, în loc de: „Dacă reprezentanţii Ardealului erau *zeloşi* în adevăr *pentru* interesele speciale al Ardealului,“ e a-se ceti: „Dacă reprezentanţii Ardealului erau *geloşi* în adevăr *pe* interesele speciale ale Ardealului.“

*

Cu privire la asasinarea tânărului Pompiliu Botea, fiul colonelului Botea, Comandantul pieţei oraşului Timişoara, ultimile cercetări, cu toate că autorii acestui odios asasinat n'au fost descoperiţi, îndreptăţesc a crede că crima se datoreşte şoviniştilor unguri.

In adevăr tânărul Botea, un înfocat naţionalist, căuta să insufle tuturor celor cu cari avea prilejul să vie în contact, aceleaşi sentimente de dragoste de ţară şi neam cari-il însufleţeau pe el. In scopul acesta el a ţinut şi câteva cuvântări ocazionale căci n'au fost pe placul populaţiunei maghiare şi ale acelor iremediabili şovinişti maghiari.

Aceştia au hotărât să se răsbune pe Botea, şi într'o seară pe când nefericitul tânăr se întorcea acasa l'au răpit şi asasinat. Abia după patru zile i s'a găsit cadavrul asvârlit într'un canal din apropierea oraşului.

Crima aceasta de o laşitate revoltătoare şi pe care nimic n'o poate admite, îi scoate pe făptuitori din rândul oamenilor.

*

Aviz. Dl dr Laurenţiu Oanea fost advocat în Rodna Veche, judeţul Bistriţa-Năsăud aduce la cunoştinţa colegilor şi clienţilor săi, că înscris fiind în tabloul advocaţilor de Ilfov şi-a mutat biroul advocaţial în Bucureşti, Bulevardul Carol 36.

*

De vânzare eftin mobilă antică covoare, obiecte de artă, lămpi şi mărunţişuri. Joi şi Vineri 3-5, strada Regina Maria 30 I.

*

Instrumente pentru dentişti precum şi instrumente de maternitate chirurgie şi cărţi de medicină în limba maghiară şi germană se află de vânzare în Calea Victorie Nr. 6 etaj I. p. m. 3—5.

*

Citim în *România Nouă*:

La ministerul de finanţe se studiază acum modalitatea retragerei din circulaţie a bancnotelor Băncii Generale.

Retragerea lor va începe după încheerea operaţiunilor de schimbare a rublelor.

După părerea unor financiari normele de preschimbare trebuesc simplificate în sensul că toate biletele acestei bănci odată ajunse în casele statului, să nu mai fie redate publicului în circulaţie, fiind înlocuite cu biletele Băncii Naţionale.

Toată greutatea constă însă în aceia că nu există un stoc suficient de bilete ale Băncii Naţionale.

*

Ministerul de Finanţe a instituit o comisiune compusă din dnii Otescu, secretar general al ministerului, Emil Giuan, directorul general al contabilităţei Statului, C. Ionescu, directorul general al Cassei de Depuneri şi din primul procuror al Tribunalului, d. Raicoviceanu, ca să verifice coroanele cu stampilă suspectă şi să examineze reclamaţiunile făcute cu prilegul schimbării coroanelor.

Comisiunea, al cărei secretar este d. Coriăteanu, inspector financiar, îşi va începe lucrările săptămâna viitoare.

*

D-nul Prof. conferenţiar univ. dr Coriolan Petranu, inspector general al Muzeelor din Transilvania, este delegat de a reprezenta interesele muzeelor şi artelor din Transilvania, Banat şi părţile ungurene la Budapesta.

*

Citim în *Epoca*:

Este vorba ca guvernul să revie asupra cursului fixat pentru schimbarea rublelor Lwow.

Dl general Averescu a admis părerea întocmirii unei „scări de schimb“ în funcţiune de suma de ruble aflată în posesia cetăţenilor.

Se spune că pentru sumele dela 1 mil până la 50—60 mii ruble Lwow, cursul să fie de 1 rublă Lwow — 50 bani.

Deputatul socialist Tănase, dat în judecată de către d. Moisiu, directorul fabricei de tutun din Iaşi, a fost condamnat la o lună închisoare pentru ultraj.

*

Ministerul instrucţiunei publice a sporit lefurile profesorilor universitari după normele următoare:

Titularii au 2000 lei ca bază (în afară de sporuri şi gradaţi). Agregaţii 1400. Conferenţiarii 1200. Asistenţii şi şefii de lucrări 1100. Suplinitorii 20 la sută din bază.

Gradaţii vor fi de 25 la sută din bază.

*

Suveranii, însoţiţi de Principele Moştenitor Carol, au vizitat Marţi 5 Octombrie Braşovul.

Vizita aceasta fiind oficială, Familia Regală a fost primită cu solemnităţile necesare. M. S. Regele a trecut în revistă trupele şi a primit apoi în audienţă numeroase delegaţii.

Oraşul a fost pavoazat.

*

Biro Andor, Manufactură Engros, Str. Korness 2. Cluj.

*

La radiograma guvernului sovietelor dela Moscova, prin care se reînoesc propunerile de pace cu guvernul nostru, d. general Averescu a însărcinat pe d. deputat Cita Davila să repete propunerile anterioare prin care guvernul nostru răspundea la primele propuneri de pace ale sovietelor.

Se aşteaptă răspunsul de la Moscova, după care d. general Averescu se va duce la Sinaia spre a-l supune şi a lua în urmă avizul Suveranului. Se crede că, în cel mult trei zile guvernul va putea primi un răspuns concret din partea sovietelor.

*

In zilele de 22., 23., 24 şi 25 Octombrie va avea loc la Braşov congresul uniunei Germanilor din România-Mare.

La acest congres vor lua parte reprezentanţi ai Germanilor din ţară, în proporţie cu populaţia pe care o reprezintă.

Vechiul regat va trimite şease delegaţi, Banatul 56, Basarabia 15, Bucovina 15 şi Ardealul 47.

Congresul va dezbate şi chestiunea unei adunări a femeilor germane din România-Mare, precum şi fixarea datei unui congres al societăţilor germane de gimnastică şi al învăţătorilor.

*

Titlurile împrumutului refacerei au început să fie eliberate de către ministerul de finanţe băncilor care şi-au lichidat vărsămintele la minister.

Ministerul va continua să libereze aceste titluri pe măsură ce toate băncile, care au luat asupra lor plasarea noului împrumut, îşi vor face vărsămintele integrale la minister.

Reclama e sufletul comerţului

Renumita Fabrică chimică „UNIO“ Cluj, curăţă şi văpseşte.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Prăvălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

Situația internațională

Președintele Consiliului de miniștrii bulgar Stambulinski, unul dintre puținii oameni politici ai Bulgariei care s'a împotrivit întrării în războiu a Regatului bulgar alături de Germania, este așteptat Vineri la Londra. Vizita aceasta este în legătură cu plata unei rate a datoriei pe care Bulgaria este obligată s'o facă încurând și cum situațiunea financiară nu-i îngăduie lucrul acesta, Stambulinski a plecat la Londra, ca cu prețul unor avantaje economice ce ar acorda Angliei să obțină o amânare sau poate chiar mijloace pentru o îmbunătățire a situațiunei financiare a Bulgariei. Rațiuni politice, cari să facă necesară aceasta vizită, nu credem că ar exista, cu toate simpatiile de cari Bulgaria s'a bucurat totdeauna în Anglia, mai ales în cercurile politice, deoare-ce nu vedem în ce direcțiune s'ar putea manifesta. Corespondentul diplomatic al ziarului englez „*Evening Standard*“ scrie că Bulgaria ar fi singura țară inamică care a executat într'o măsură mai satisfăcătoare obligațiile impuse prin tratatul de pace.

Iar noi, câtă vreme Bulgarii vor urma învățăturile pe cari un războiu nenorocit pentru ea le-a dat la iveală și vor fi lăsat la o parte ori-ce gând agresiv față de noi, n'avem nimic de zis impotriva consolidărei și refacerei Bulgariei și vom întreține relațiuni de vecinătate.

Lordul Curzon ministrul de externe al Angliei a declarat că toate tratatele internaționale încheiate sau ce vor urma să se încheie de către guvernul englez, vor trebui să fie supuse parlamentului pentru a avea încuviințarea țării întregi și a căpăta prin aceasta o mai mare putere morală.

De pe câmpiile de luptă ale Rusiei nici-o știre nouă n'a venit. Datorită ultimelor succese ale trupelor poloneze ca și ale generalului Wrangel situațiunea din Rusia merge spre un deznodământ care fatal va aduce cu sine prăbușirea regimului sovietic.

TELEGRAME

In chestiunea tratatelor internaționale

Berlin, 5 Octombrie

Declarațiunile lordului Curzon după care guvernul englez va supune în viitor parlamentului toate tratatele internaționale sunt semnalate de presa germană cu speranță că și celelalte națiuni vor urma exemplul Angliei.

Muncitori fără lucru încearcă a ocupa autoritățile în Germania.

Berlin, 5 Octombrie.

Muncitorii fără lucru din orașul Meissen au încercat să pătrundă în palatul administrativ. Au fost însă respinși. S'au făcut câteva arestări printre care și aceia a leaderului comunist din oraș. Orașul a fost ocupat de poliția de siguranță.

A 73-a aniversare a Mareșalului Hindenburg.

Berlin, 5 Octombrie.

Cu prilejul celebrărei a 73-a aniversare a mareșalului Hindenburg, acesta a primit din partea Rectorului Universității din Hanovra diploma de doctor onorific, care i-s'a confirmat de către toate universitățile germane.

Chestia Adriaticei

Lyon, 4 Oct.

„Le Journal de Débats“ anunță că consiliul de ministri al Serbiei, în urma expunerei d-lui Trumbici, a acceptat propunerea pentru reluarea tratativelor cu Italia în chestia Adriaticei.

Negocierile ruso-polone

Lyon, 4 Oct.

Delegațiunea ruso-lituaniană a supus delegațiunei poloneze proiectul preliminar de pace pe bazele independenței Rusiei albe, Lituaniei și Ukrainei; plebiscit în Galiția orientală, fixarea liniei de frontieră după vechea frontieră între Austria și Rusia până la frontiera României, drumul Bielostok, Brest-Litowsk, Cholm rămânând polonez.

Bolșevicii refuză polonilor orașele Grodno și Vilna; deasemenea refuză să-și retragă trupele din Lituania.

Situația în Italia

Roma 5 Octombrie

Ziarul „Tribuna“ scrie, că faptul că dl Giolitti se află la putere este dovadă că Italia care a făcut războiul, n'a obținut pacea sa și trebue să cerșească roadele jertfelor și generozității sale. Se pare că aliații au început să înțeleagă și că dl Millerand este dispus să ție seamă de drepturile și nevoile Italiei.

Prin politica lor aliații au făcut să se micșoreze creditul claselor diriguitoare italiene și au înlesnit astfel norocul partidului socialist italian îndreptățind ostilitatea acestuia față de războiu. Dar Italia nu va pieri din pricina unei chestiuni de salarii și în urma unei distribuiri deosebite a bogăției.

Conferința dela Bruxelles

Lyon, 4 Oct.

Conferința financiară din Bruxelles a ascultat raporturile mai cu seamă ale Greciei și ale României. După expunerea dlui Cellier, asupra creditului internațional dl Delacroix a propus crearea unui institut internațional de emisiune, care să dea bonuri pentru aur, bazate pe subscrierile de aur ale diferitelor guverne și pe alte garanții reale, în scopul de a regulariza schimbul.

Dl Take Ionescu în Italia

Roma, 5 Octombrie.

Dl Take Ionescu, ministru de externe al României a fost primit la Neopole de către toate autoritățile. Dsa însoțit de dna au vizitat orașul si au făcut o excursiune la Sorento, la insula Capri și la Pompei, unde au vizitat noile săpături; de asemeni au făcut și o ascensiune pe Vezuviu.

Primarul Neapolului a oferit un banchet ministrului român la care au fost invitate autoritățile și personalitățile științifice și artistice.

Dl Take Ionescu a părăsit apoi Italia plecând cu un vagon special la Paris. La trecerea prin Roma a fost salutat la gară de către Contele Sforza, ministru de externe al Italiei, și marchizul Saluzzo, subsecretar la externe.

Turburările din Irlanda

Horsea 4 Oct.

Consiliului de cabinet ținut eri la Londra la care a asitat Sir Hamer Greenwood secretarul șef al Irlandei și Sir Nevil Macready comandând forțele în Irlanda, a dat loc după cum spune Daly Chronicle, la examinarea amănunțită a faptelor privitoare la represaliile, luate de poliția auxiliară pentru asasinarea tovarășilor ei, decătre Sinfeineri.

Macready a prezentat un raport, care arată că circumstanțele acestor represalii au fost mult exagerate în dările de seamă publicate. In cele mai multe cazuri aceste represalii s'au luat în cazurile cele mai rele când asasinările comise în poliția auxiliară au avut caracter prea brutal. Asupra acestor cazuri guverul Irlandez face actualmente anchete complete și investigații. Macready în care guvernul are încredere deplină, este în complect acord cu secretarul șef, ca represaliile de orice fel vor trebui să înceteze. Guvernul irlandez examinează acum măsurile hotărâtoare la pretențiuni și la pedepsirea celor vinovați. Printre demersurile care se vor lua se examinează înființarea unor patrule împrejurul baracelor polițienești.

Știri de peste hotare

Pacificarea Siriei

Coloanele trimise de generalul Gourand în diferitele regiuni siriene pentru combaterea rebelilor își continuă misiunea în excelente condițiuni. De pretutindeni se anunță punerea pe fugă a bandelor inamice și capturarea de prizonieri și material de război. In urma acestor fapte de arme, numeroase cereri de „aman“ au fost adesate generalului Gourand.

Școli române superioare la Roma și Paris

Dl Ministru al Instrucțiunei publice va prezenta zilele acestea spre semnare M. S. Regelui, legea votată de Cameră și senat cu privire la înființarea celor două școli de studii superioare la Paris și Roma.

Aceste școli vor avea următoarele secțiuni: 1. A studiilor de istorie și filologie a popoarelor romanice; 2. a cercetărilor de arhive și biblioteci; 3. a continuării studiilor universitare pentru specialități cari nu se predau în țară; 4. și a cultivărei artelor.

In aceste școli vor fi primiți după recomandarea așezămintelor noastre culturale, numai studenții cari vor fi isprăvit cu o mare distincție studiile lor în țară.

Durata întreținerei elevilor acestor școli nu va putea fi mai mare de doi ani, iar studenții vor fi obligați a ține conferințe despre viața poporului nostru sub toate raporturile.

Un regulament va fixa în mod amănunțit felul de organizare și funcționare a acestor școli.

Citiți „Infrățirea“

Nimicitorii

— Cum voiau Bolșevicii ruși să distrugă pe Polonezi. —

Ziarele „Indreptarea“ și „Epoca“ publică următorul edificator extras din ordinul circumscripției dela Kiew publicat oficial în ziarul sovietist „Iswestia“ No 266 din 29 Mai.

„Evenimentele cele mai recente de pe diversele fronturi ale regiunelor poloneze, marșul nostru în inima populației poloneze și rezistențe polonezilor, ne-a determinat să dăm colaboratorilor noștri din partid instrucțiuni asupra felului de a proceda în stabilimentele respective pentru întărirea autorității sovietelor în regiunile sus zise.

„Pentru susținerea acestui războiu intern, e necesar de a lupta cu neîmblânzire și fără nici o cruțare contra populațiunii poloneze spre a o nimici complect. In consecință este necesar ca:

1. Să se aplice sistemul teroarei în massă, în raporturile cu țăranii proprietari, spre a-i extermina pe de-a întregul, să se aplice sistemul teroarei absolut în massă față de polonezi în general, cari contribue, direct sau indirect, la lupta împotriva guvernului sovietelor.

2. Să se confiște toate cerealele și să se trimită la locurile indicate; această măsură va privi nu numai articolele de nutriție ci orice produse agricole.

3. Să se contribue prin toate mijloacele la colonizarea populației sărace organizând-o peste tot unde va fi posibil.

4. Să se acorde aceleași drepturi atât polonezilor cât și cetățenilor de origină străină, în general și în particular asupra pământului.

5. Să se procedeze la o dezarmare complectă și să se împuște pe oricine s'ar mai găsi că posedă măcar un cartuș după data indicată asupra dezarmării.

6. Să se lase detașamentele armate în satele și orașele poloneze până când ordinea va fi restabilită.

7. Toți comisarii aleși au primit ordinul să procedeze cu toată energia și să execute pe deaîntregul instrucțiunile primite.

8. Toate sovietele funcționând în regiunile ocupate de trupele acestea trebue să aibă oameni dintre cei mai experimentați și să fie dotate cu fondurile necesare.

Comitetul se va ocupa cu elaborarea regulamentelor amănunțite privitoare la stabilirea în massă de țărani ruteni și lituanieni pe teritoriul polonez.

Politica forestieră a României Mari

Azi când la Cluj se face unirea corpului silvic din vechiul regat cu cel din Ardeal se necesită a se pune tot acum și primele jaloane pentru o politica forestieră a României Mari.

Până azi destinele pădurilor din vechiul regat au fost lăsate la bunul plac și necompetența politicianilor. De azi înainte credem că problema economică și problema forestieră a României ar trebui încredințată numai specialiștilor singuri autorizați, — și responsabili înaintea opiniei publice românești cât și celei internaționale.

Voim de azi înainte să inaugurăm o nouă eră în treburile pădurești și a nu ne mai lasă conduși de oameni nespecialiști, și care n'au nimic comun cu viața silvică.

Specialiștii în o România Mare trebue să și afirme drepturile și ei la o viață publică, responsabilă înaintea opiniei publice, nu numai în ateliere, uzine, laboratoare, păduri etc.

Astfel fiind iată care ar fi în gen. câteva din punctele de orientare pentru o politică forestieră în România Mare:

1. Crearea Ministerului Pădurilor, în frunte cu un specialist, ales din cei mai autorizați reprezentanți din Inginerii silvici și care să fi avut la activul său: lucrări tehnice, scrieri, programe economice, etc.

2. Crearea unui consiliu tehnic superior cu elemente forestiere din toate teritoriile și din care se facă parte chiar și elemente tinere. Acest consiliu să facă legăturile cu pădurile din toate provinciile alipite, la fața locului, iar nu din birouri.

3. Uniformizarea treptată a organizației silvice la toate pădurile statului, particulare, eparhiale, urbariale, fondurilor religionare, etc.

4. Inființarea unui corp forestier juridic, pus la dispoziția Ministerului de Justiție, care să controleze și să ia măsuri imediate pentru neexecutarea legilor silvice, controlând chiar și pădurile și organele statului atunci când Statul însăși nu s'ar conforma amenajamentelor pădurilor, sau ar tăia fără amenajamente.

5. Reglementarea noilor tratamente de exploatare în conformitate cu timpurile prin care trecem și în starea pădurilor și care să concure la conservarea și perpetuerea pădurilor mai mult pe cale naturală.

6. Reglementarea exportului, să se facă numai de ministerul pădurilor, luându-se această sarcină din mâna altor Ministere care n'au competințe.

7. Controlul riguros al pădurilor particulare și a personalului respectiv.

8. Controlul riguros al tuturor exploatărilor industriale, forestiere, astfel ca exploatările să meargă paralel cu împăduririle.

9. Controlul riguros al exploatărilor-pădurile, prin obștii populare, în sensul ca materialul să satisfacă nevoile populației din vecinătate, iar restul să se vândă pe piață după prețurile fix te de Stat. Tocmai spre a se înlătura specula și abuzurile ce fac azi pe băncile populare din vechiul regat, vânzând materialul la streini.

10. Inființarea unei contabilități speciale a pădurilor încredințate unui inginer silvic specialist, în felul cum e în Transilvania.

11. Refacerea pădurilor distruse, fie de Societățile de exploatare, fie de moșieri, fie prin abusuri și tratamente nereușite, fie de incendii, fie din causa războiului, în un timp cât mai scurt posibil.

12. Măsurătoarea, cadastrarea și amenajarea tuturor pădurilor din vechiul regat ce n'au încă planuri, așa cum e în Transilvania.

13. Mijloace de valorizarea prin publicitate cu subiecte de conservarea pădurilor, înființându-se chiar un organ zilnic de publicitate, conferințe, expoziții, etc., răspândit cât mai repede în massa țăranilor și economiștilor.

14. Trecerea învățământului silvic superior la Politechnică în sensul de a i-se da o cât mai largă pregătire technică inginerească.

15. Viața administrativă a ocoalelor silvice să se încredințeze conductorilor silvici.

16. O cât mai largă explica

tare a pădurilor statului în regie, prin organele silvice, cum e în Transilvania, înlăturându-se astfel antreprenori străini, societăţile străine capitaliste (nu şi cele tehnice).

17. Fixarea preţurilor lemnelor de foc şi construcţie după localităţi şi lunar, atât pentru Stat cât şi pentru particulari, înlăturându-se astfel speculele ce se practică azi în dauna ţării şi a populaţiei sărace.

18. Cointeresarea statului în exploatarea pădurilor sale cu societăţile tehnice româneşti.

19. Primă de muncă personalului silvic superior şi inferior în exploatarea pădurilor Statului, pentru a se produce lemne la timp, în termene scurte şi a asigura şi conservarea pădurilor.

20. Infiinţarea de premii pentru proprietarii şi ingineri silvici care se disting în conservarea pădurilor.

21. Congrese ştiinţifice anuale în centrele pădurose pentru a întreţine contactul continuu al organelor de control cu factorii economici.

22. Problema împădurirei Basarabiei, Dobrogii şi a terenurilor nisipoase şi sărace din tot cuprinsul ţărei.

23. Infiinţarea unui fond pentru ajutorul văduvelor, copiilor, orfani a inginerilor, brigaderilor şi pădurarilor în războiu.

24. Reglementarea mai precisă a păşunatului în păduri şi crearea de păşuni artificiale în zona munţilor şi pădurilor.

25. Crearea inspectoratelor silvice pastorale, care să se ocupe cu chestia păşunelor alpine, crearea şi inspectarea islazurilor în preajma pădurilor, debarasând de acestă chestie pe agronomi care fiind prea aglomeraţi cu reforma agrară nu au timpul necesar de a se ocupa destul de suficient şi cu folos.

26. Crearea de oficii silvice, pe lângă prefecturile de judeţe şi oraşe, care să se ocupe cu problema aprovizionărei cu lemne de foc în loc de a se încredinţa aceasta edililor cum e în România Veche şi care s'au dovedit nepricepuţi.

27. Representarea în parlamentul ţărei, cu Ingineri silvici destinaţi, care să ia apărarea şi să lumineze parlamentul ori de câte ori chestia existenţei pădurilor ar fi în joc.

28. Infiinţarea unui Credit tehnic forestier care să ajute pe proprietarii de păduri ca săşi exploateze direct pădurile, iar nu prin antrepenori.

29. Infiinţarea de pepiniere silvice în stil mare, din fondurile depuse de proprietari pentru asigurarea regenerărei pădurilor, şi din care să se pună apoi la dispoziţia proprietărilor de păduri pentru a şi replanta pădurile.

30. Independenţa şi autonomia inginerilor silvici în felul organizaţiei Inginerilor din Corpul technic al Statului, — cu aceleaşi drepturi şi datorii —

31. O relaţie cât mai strânsă cu străinătatea, trimiţându-se specialişti la concurs, la expoziţii, la studii, etc.,

32. Desfiinţarea „Casei Pădurilor", care în felul cum e nu'şi mai are rostul în o Românie mare.

33. Infiinţarea deocamdată a 7 Direcţii generale: 1. Cluj (toată Transilvania) 2. Cernăuţi (pentru Bucovina), 3. Chişinău (pentru Basarabia) 4. Bacău (pentru Moldova) 5. Ploeşti (Pentru Muntenia) 6. Craiova (pentru Oltenia) şi 7. Constanţa (pentru Dobrogea şi Cadrilater)

Prin aceasta am descongestiona adm. centrală de biurocratismul grom şi am trece mai repede la o viaţa technică.

Corpul inginerilor silvici regenerat azi trebuie să lupte pentru înfăptuirea punctelor din acest program pe deoparte pentru a păstra cu sfinţenie neatinse frumoasele comori pădurose ale Ardealului, aşa cum le primim azi dela fraţi, iar pe dealtă parte pentru a reface pădurile României vechi restabilind acel echilibru al pădurilor de altă dată ce a fost în România veche, care ni s'au devastat sistematic de politicianii vremurilor, fără voia şi asentimentele noastre a specialiştilor.

Destinele pădurilor de azi înainte trebuie încredinţate numai specialiştilor, căci numai ei îşi pot lua răspunderea faţă de opinia publică, lucrând după programe ştiinţifice şi economice, şi fiind constituiţi în corp organizat cu caracter de continuitate.

M. P. Florescu
inginer şef silvic, Cluj.

Buletin economic

Ministerul de comerţ a decis că cu începere dela 1 Octom. 1920, suprataxele prevăzute la art 2 şi 3 al decretului-lege cu No 2969 din 1919 şi taxa de comision 2 la sută ad-valorem, pentru mărfurile ce se importă să se calculeze transformându-se moneda exprimată în facturi în lei după cursul pieţei al acestor valute.

*

O misiune comercială cehoslovacă în frunte cu ministrul de comerţ, a plecat la Paris pentru a participa la târgul din Lyon şi la negocierea unui tratat de comerţ cu Republica franceză.

La Berlin se va ţine în zilele de 25—27 Octomvrie 1920 congresul bancherilor şi băncilor din imperiul întreg.

*

Guvernul jugoslav a dizolvat centrala de devize, şi a hotărît dinarul ca monedă de plată la export.

*

La Brăila se proectează înfiinţarea unei fabrice de locomotive, unui doc şi mai multor stabilimente technice. La înfiinţarea cărora va lua parte şi un grup financiar francez.

*

Cehoslovacia şi Polonia au încheiat o convenţie pentru import şi export reciproc de cărbuni şi petrol.

Exportul petrolului a României a fost în primele 6 luni 1920:
3.499.982 kg. oleu natural,
12.824.632 kg. substanţe petrolifere,
49.571.159 kg. petrol curat şi
3.833 586 kg. oleuri minerale.

LIPSURILE BUCUREŞTILOR

Ca urmare a hotărârei luate de Asociaţia restauratorilor de a închide localurile, în semn de protestare contra preţurilor maximale, guvernul a hotărât să retragă patronilor de restaurante brevetele de licenţă şi autorizaţiile respective.

Pentru ca publicul, destul de numeros, care ia masa la restaurante, să nu fie expus foamei, guvernul de acord cu Primăria Bucureştilor, va organiza restaurante pentru diversele categorii sociale în mai multe centre din Capitală.

Pe de altă parte, ministrul muncii a hotărât să pună în vigoare articolul 60 al legei conflictelor de muncă, care autorizează rechiziţionarea stabilimentelor comerciale pentru public.

* * *

Ca urmare a deciziunei Preşedinţiei Consiliului de miniştrii cu Nr. 4738/920, în virtutea căreia orice restricţiune cu privire la fabricarea şi vânzarea pâinei era suprimată, s'a constat o insuficienţă de pâine cum şi o mărire a preţului de vânzare.

In consecinţă s'a hotărât să nu se mai fabrice decât o singură calitate de pâine care se va vinde cu preţul fixat de guvern.

* * *

Cât despre greva măcelarilor Primăria Bucureşti aduce la cunoştinţa populaţiu ei, că în înţelegere cu Direcţia C. F. R. a luat măsurile necesare pentru a înlocui lipsa de carne prin transporturi zilnice de peşte sărat.

O biruinţă românească

Ministerul de războiu a dat următorul ordin de zi:

La un concurs internaţional de „care de asalt" ce s'a ţinut în Belgia în oraşele Spaa şi Blankenberghe, a fost invitată şi România care a trimis 3 echipe compuse din 3 ofiţeri şi 3 subofiţeri din batalionul „carelor de asalt" însoţite de comandantul batalionului, colonel P. Predescu.

Din partea aliaţilor noştri au concurat 10 echipe franceze, 4 americane şi 1 engleză.

La acest concurs oştenii români a fost clasaţi cei dintâiu luând ca premii: sergentul Vasilescu Constantin „Cupa oraşului Spaa" şi sergentul Stănciulescu Constantin „fanionul de aur" al oraşului Blankenberghe.

Fac cunoscut pe întreaga armată acest rezultat strălucit, şi aduc mulţumirile mele călduroase comandantului, ofiţerilor şi trupei din batalionul „carelor de asalt" cari a făcut ca valoarea şi vrednicia ostaşului român să razime din nou în toată lumea.

Acest ordin de zi se va citi trupelor sub arme.

Ministru de războiu,
General Răşcanu.

Cetiţi „Infrăţirea"

„Creditul Carbonifer"

Societate Anonimă Minieră
Capital social Lei 55.000.000

PROSPECT

Prin actul constitutiv aut. de Trib. Ilfov Secţia Notariat la No. 15988 din 5 Iulie 1920 şi publicat în Monitorul Oficial No. 85 din 18 Iulie 1920 s'a constituit Societatea **„Creditul Carbonifer"** cu un capital de lei 55.000.000 din care lei 36.000.000 sunt aduşi ca raporturi în natură. Consiliul de Miniştrii în urma referatului Ministerului de Industrie şi Comerţ, cu jurnalul No. 2206 din 5 August 1920 a autorizat constituirea acestei Societăţi.

Scopul Societăţei este:

1) Exploatarea în comun a bogatelor şi întinselor zăcăminte carbonifere din bazinul Comăneştilor şi Asăului din jud. Bacău, prin punere de puţuri centrale de extracţie şi întrebuinţare de mijloace technice moderne, astfel ca acest bazin să poată fi adus la desvoltarea pe care importanţa stratelor şi calitatea superioară a cărbunilor îl merită.

2) Instalarea de **fabrici de brichete** pentru punerea în valoare a cărbunelui mărunt şi **fabrică de coks** pentru prelucrarea cărbunelui extras.

3) Finanţarea sau achiziţionarea de mine de cărbuni sau lignit din alte părţi ale ţărei.

Aporturile în natură sunt:

1) Minele Unite de cărbuni Asău-Comăneşti, Sosietate în nume colectiv, proprietatea d-lor **inginer I. Capriel inginer T. Enacovici, C. Petrescu** şi **inginer D. Tacu,** au următoarele concesiuni: Galeonul, Băloaia, Lăloaia, Ciobănuşi, Fântâua lui Tranole, Supan, Parthenie sub scaune, Supănel, Coasta Luminei şi Lapoşul.

2) Minele Vermeşti, proprietatea d-lui D. N. Anavi, au concesiunile: Vermeşti, Sipoteni şi Plopul.

3) Mina Leorda, proprietatea d-lui Inginer **M. Băduleanu, C. Reschovski, Filip Lustgarten,** are concesiunea Leorda Hăngani.

In afară de aceste concesiuni care reprezintă o suprafaţă totală de peste 3700 Ha de teren a căror zăcăminte de cărbuni au fost determinate prin sondajele făcute de **Direcţia Generală a Combustibilului, Minele Unite de cărbuni Asău Comăneşti** şi **Mina Leorda,** mai aduc aport şi patru permise de explorare adică posib litatea de a mai dobândi încă concesiunea a 4000 Ha. de teren carbonifer în aceiaşi regiune.

Toate minele citate sunt în exploatare, au linii de transport dela mină la gara Comăneşti, iar Minele Unite de cărbuni Asău Comăneşti au şi instalaţii mecanice de extracţie.

Societatea a luat toate măsurile ca să-şi procure neîntârziat maşinele necesare pentru instalaţiuni moderne.

Din capitalul social de 55.000.000 lei împărţit în 110.000 acţiuni la purtător de câte 500 lei fiecare, Consiliul de Administraţie a hotărât să puie la dispoziţia publicului un număr de **20.000** acţiuni reprezentând un capital de 10.000.000 lei.

Subscripţia se va face pe preţul de lei 675 de acţiune, din care 500 lei valoarea nominală a acţiunei şi lei 175 pentru acoperirea cheltuelilor de constituire. Vărsământul va fi de 425 lei la subscriere şi 250 lei la cererea Consiliului de Administraţie.

Al. Constantinescu, fost ministru, Preşedinte.
O. Kaufmann, Director General al Băncei de Credit Român, Vice-presedinte.
Principele C. Basarab Brâncoveanu, Mare proprietar.
General D. Iliescu, Mare proprietar.
Petre Missir, Avocat, Profesor Universitar.
H. D. Economos, Preşedintele Consiliului de Administraţie la Banca Crisoveleni.
P. Vassalopol, Director la Banca Crisoveleni.
Em. Pantazi, Avocat.
H. Horovitz, Director la Banca de Credit Român.
Ph. Lustgarten, Mare proprietar şi industriaş.
C. Oranescu, Avocat.
C. Petrescu, Avocat.
D. Tacu, Inginer, mare proprietar.
C. Reschowski, Inginer, mare industriaş.
T. Enacovici, Inginer, mare industriaş.
I. Capriel, Inginer, mare industriaş.
Administrator-Delegat şi Director General, **Ing. I. Capriel**
Administrator-Delegat, **Ph. Lustgarten.**
Censori: Ig. Bassa, Gh. Ştefănescu, Al. Otteteleşanu, B. Rubin şi Chr. Staicovici.
Censori supleanţi: O. Braverman, Cezar Ionescu, Basile Lazaride-Dogani, C. Zottu.

Subscrierile se vor face între 25 şi 28 Septembrie 1920 la:
Banca de Credit Român, Bucureşti.
Banca Comercială Română, Bucureşti.
Banca Crisoveloni S. A., Bucureşti.
Banca Bacăului, Bacău,
şi la sucursalele lor din provincie.

Simon József
Cluj,
Piaţa Unirei 20. Etaj. I.

Cel mai renumit Atelier în care se Confecţionează pentru dame ori ce costume mateaux de Teatru din cele mai fine ştofe Englezeşti şi franţuzeşti dupe ultimă modă. Se găsesc şi Postăvuri. □

Salon de Manicure
Calea Regele Ferdinand 12
fostă Wesselényi Miklós-u

La cafenea „Metropol"
Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.
Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

SE CAUTĂ un bun student pentru lucrări de birou, oferte în scris la Adm. ziarului.

CAUT bonă pentru un copil de 3 luni, pentru al lăpta. este preferită să aibă certificat de sănătate cu analiza sângelui făcută prin reacțiunea Vasserman în schimb foarte bine plătită. Adresa la ziar cu ofertă închisă.

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Înfrățirea" caută un voiajor pentru Ardeal bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Înfrățirea" se angajează la administrația ziarului.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 1 pereche cai pur sânge, amatori pot lua informațiuni la Adm. ziarului Înfrățirea.

VÂND de urgență un Dinam aproape ne întrebuințat. Informați la Adm. ziarului.

DE VÂNZARE o cassă de piată pentru cafenea, având placă de marmoră și oglindă mare, precum și *un biliard*. A se adresa la magazinul *Blaga* str. Stefan cel Mare No. 7 Cluj.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Căsătorii:

DOAMNĂ ce trece prin calea vieței fără ca nimic să o intereseze, dorește prietenia unei persoane serioase, intiligente, poziție socială frumoasă. Răspund scrisorilor închise și serioase. Adr. Diana la ziar.

TÂNĂR simpatic caută Cunoștință cu o D-nă bine situată. Scrisorile se vor adresa la Universitate sub, Caius Tacit.

Corespondențe:

GEORGE te rog răspunde la cele rugate de mine, t'am telegrafit, răspunde prin ziar Gogu.

PLUTONER Stanciu, Dorohoi t'am abonat ziarul numai pentru ½ an.

FRAȚII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Regia Monopolurilor statului.

No. 1596—1920.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea salinei Ocna-Dejului cu 230 (Două-sutetreizeci) vagoane á 10.000 kgr. lemne de foc necesare pe anul budgetar 1920/1921, subsemnata Direcțiune va ține cu ziua 14 Octomvrie 1920. licitație publică.

Cantitatea de lemne de foc susamintită să fie lemne de fag crepate sau lemne de stejar calitate bună.

Condițiunile în detail să pot vedea între oarele oficioase la Direcțiunea salinei Ocna-Dejului.

Reflectanții să binevoiască a-și înainta ofertele închise până în ziua de 14 Octomvrie 1920 oarele 9 a. m. acestei Direcțiuni.

Direcțiunea Salinei Ocna-Dejului.

Banca Românească
Societate Anonimă pe Acțiuni.
Capital 160.000.000 lei.
București, Strada Smârdan No. 5.
Suc. Timișoara Str. Vasile Alexandri 1.

ORICE OPERAȚIUNE DE BANCĂ IN GENERAL: Cumpărări și vânzări de efecte publice, avansuri pe deposite de efecte publice și ori ce transacțiuni financiare; conturi curente și emisiuni de acesori de Credit pentru orice țară; participațiuni industriale și comerciale.

Sucursale: Bălți, Bazargic, Constanța, Galați, Tulcea, Chișineu, Cernauți, Timișoara, Arad, Izmăil.

Primește depuneri spre fructificare.

VENUS
Renumit salon de modă
Piața Unirii (Fotér) 11
Intrarea prin Str. Kismester

Face cele mai elegante costume de haine pentru teatru și de stradă după ultima modă execută și trănsează cu preț redus.

Haine pentru bărbati, copii și fete se găsesc gata și de comanda la Magazinul:
Farkaș și Simon
Croitor, Óvár Strada Viz
vis-a-vis de Restaurant Mathyas. Prețuri moderate.

FRAȚII JOANOVICS Cluj, Piața Unirii 32.
Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.
Fotografi artistice mărite.

Școlare:
Școala de ucernici din Cluj, se va începe în 15 Oct. Inscrierile se vor face în zilele 11—14 Oct. în fiecare după-amiazi dela orele 3—6 la școală medie (Strada Cogălniceau 11.)
Domide director.

Cel mai eftin izvor de delicatese și coloniale în engros și detail la
Ioan Pop
Calea Victoriei No. 2,

A APARUT:
Anul VIII. No. 9. Septembrie 1920.
„DEMOCRAȚIA"
REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA
REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:
Vintilă Brătianu. — Activitatea individuală a omului politic.
Mihail Pașcanu. — Presa și noua constituție.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Industria italiană în momentul actual și prespectivele ei. — Scăderea navlului.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

PERETZ & HERMANN
Import-Export.
Centrala: București Strada Sf. Nicolaie Selari No. 1.
Sucursale: Galatz, Prag, Viena.
Mărfuri sosite în depozit:
Geamuri, Vase de porcelan, Olărie de tuci smăltuite, Tăcâmuri de masă, Articole de galanterie, Lurion, Diferite creme de ghete, Odol, Cerneală Leonharei etc.

Fabrica de frâghii
Cosma Ion
Str. Galamb 14. Cluj.
Execută tot felul de frânghii și curele pentru mașini industriale și casnice, precum și tot ce atinge această branșă.

Costume englezești și haine franțuzești
Elegante, Confecționează repede Salonul de Dame
care există de 23 ani.
VILMOS REITER
Calea Victoriei No. 39.

A sosit un nou transport de mărfuri pentru Iarnă
Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,
la HORA ȚĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány".

Ștofe pentru haine Bărbătești și pentru Paltoane, Pardesiuri, Ștofe pentru rochii de Damă, Barcheturi, Broboade, Ciorapi pentru Dame, Bărbați, și pentru Copii, Basmale, Catifele, zefiruri, șifoane. Tote aceste mărfuri se vând cu prețuri mai eftin ca ori unde.

Vânzare engros și endetail.

„CREDITUL MINIER“

Societate Anonimă Română pentru desvoltarea Industriei Miniere

INŞTIINŢARE

In baza deciziunei Adunării Generale Extra-Ordinare din 15 Oct. 1919, prin care s'a hotărât sporirea capitulului social la 25 miloane lei p.intr'una sau mai multe emisiuni de acţiuni şi potrivit hotărârei Consiliului de Administraţie din 17 Septembrie 1920, d-nii acţionari sunt invitaţi a şi exercita dreptul de-opţiune la a III-a emisiune de 15,000.000 lei reprezentantă prin 30.000 acţiuni a 500 lei valoare nominală.

Vechilor acţionari se oferă spre subscriere 20.000 (două-zeci mii) acţiuni, adică una acţiune nouă pentru una acţiune veche pe cursul emisiune de lei 500 (cinci sute) plus lei 25 cheltueli de emisiune pentru fiecare acţiune.

Restul de 10.000 (zece mii) acţiuni se rezervă pentru a fi atribuite noilor aporturi în natură sau participaţiuni pe cursul ce se va hotărâ de Consiliul de Administraţie.

Titlurile vor fi conform statutelor, jumătate nominative şi jumătate la purtător şi vor lua parte la dividend cu incepere de la 1 Ianuarie 1921.

Exercitarea dreptului de obţiune se va face cu începere dela 1 la 15 Oct. 1920, în Bucureşti, la sediul central, str. Marconi 3 şi în Ploeşti str. I. C. Bratianu 30. prezentându-se spre ştampilare certificatele provizorii din emisiunile precedente.

Primul vărsământ de 50% din cursul de emisiune, adecă lei 250, plus lei 25 cheltueli de emisiune se va efectua odată cu subscrierea în termenul fixat mai sus.

Restul vărsămintelor se va face la epocile ce se vor fixa de Consiliul de Administraţie.

Neexercitarea dreptului de obţiune precum şi neefectuare primului vărsământ în termenul arătat, atrag pierderea acestui drept.

Consiliul de Administraţie.

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu
Centrala: **Bucureşti,** str. Pitagora 20.
Sucursale: **Craiova şi R.-Vâlcea.**
Furnisează ori-ce mărime de Clopote numai de prima calitate.

Ori cine poate câstiga zilnic
100-200
de lei
chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administraţia ziarului, pentru a primi explicaţiuni în scris. □ □ □ □

Tencueşte cu preţ foarte redus părăţii camerelor şi pavează străzile, curtile bucătăriile şi magaziile cu asphalt foarte bun. Se află hârtie gudronată în permanenţă la
fabrica de asphalt şi beton
Sánta Béla
Cluj. Str. Mikó No. 8.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Kardos şi Kozák
magazin de pielarie Cluj,
Piaţa Mihai Viteazul No. 27
(fost Széchenyi-tér).
Locul cumpărări a tot felul de calitaţi tălpă şi piele în preţul cel mai eftin.

Baia ELISABETA
din Str. Apaca No. 1 anunţă publicul că are bae de aburi pentru domni în zilele de Vineri, Sâmbătă şi Duminecă intreagă ziua iar Luni, Miercuri şi Joi a. m. Pentru femei. Deasenii Luni, Miercuri şi Joi p. m.; bae de putină intreagă ziua. $$$

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Salon de Brodat şi Cusut
Albituri
Calea Victoriei No. 40
(Bocskay-tér 2)

Ţigle de beton
se află în Str. Şomeş sub No. 20. Tot acolo se primesc tot felul lucrări de clădire cu preţuri convenabil.

Caută depozitari
de ziare în intregul Ardeal, Banat şi Bucovina Condiţiuni avantagioase □ □ Administraţia.

Se plisează şi gofrează
în timpul celmai scurt foarte bine or ce fel de ştofă la: Atelierul de modă
Moskovitz
Strada Memorandului (Unio) No. 15. Cluj.

Caut Magazie
pentru
Depozitat Marfă
A se adresa Str. Bartha Miklós No. 20.

Succesorul Watzek József fabrică de sobe de ţigle şi de pământ.
La magazie ţine sobe făcute de el şi stălpi de Daniel în diferite culori. Reparări, curăţiri atăt loco, cât şi în provincie pe lângă garanţie fac în preţ avantajios Iosif Hermann şi succesorul fabricant de sobe. Depozitul Str. Calea Ferdinand 7. Uzina: Strada Trefort No. 45—47.

Abonaţi-vă la
ziarul Infrăţirea
cel mai răspândit şi bine scris.

Căutăm o camera ne mobilată. Ase adresa la Administraţia ziarul Infrăţirea. ◆ ◆ ◆

Abonamente pentru Preoţi şi Invăţători se fac cu preţ redus, adecă
100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Haine bărbătesti elegante gata şi după măsură
la KATZ şi MENDEL CLUJ, Piata Unirii No. 10.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 54 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Sâmbătă 9 Octomvrie 1920

Infrăți[illegible]

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 932 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Procese de presă

Or fi în vechiul regat multe concepții greșite, multe idei înțelese pe dos. Or fi multe dispoziții bune numai pe hârtie. Dar un bun care în vremuri normale a existat în realitate a fost și este și astăzi în ființă: Libertatea presei.

Cine n'a avut niciodată această libertate nu știe să o prețuiască. Nu-și poate da seama că este cea mai prețioasă cucerire a spiritului vremurilor nouă, și nu este în stare să-i dea respectul cuvenit.

Ziariștii români cari au venit în Ardeal s'au isbit imediat de urmele cătușelor în care a zăcut presa românească între Carpați și Tisa. Domnii procurori și-or fi făcut sau nu datoria față de sămănătorii de zarvă și de nesiguranță în stat, și-or fi făcut sau nu datoria față de slujbașii netrebnici și față de speculanții fără de obraz. Dar față de gazetarii cari au numit minciuna minciună și neghiobia neghiobie, au fost de o vigilență cerberiană.

A fost o vreme când domnii procurori, dintre cari unii ne rămaseseră moștenire dela foștii stăpânitori ai ținuturilor desrobite, par'că nu aveau alt rost de cât să se arunce asupra gazetarilor. Lumea striga și suferea subt oblăstuirea tuturor neisprăviților și a tuturor Harpagonilor, iar domnii procurori ceteau cu aceiaș atențiune gazetele ca și pe vremea cenzurei ungurești.

Ziarului „Țărănimea" din Sibiu de pildă i s'au intentat vreo șapte procese și i se pun în perspectivă altele. Ci că ar fi calomniat niște fețe simandicoase. Și ne așteptăm într'o bună zi să vedem, ca pe vremuri, pe redactorii ziarului țărănist trecând munții în regat din fața justiției ungurești. De aceleași atențiuni s'au învrednicit de altfel și alte gazete. Astfel „Renașterea" are în circa ei câte-va procese de presă. Și nici „Patria" n'a scăpat de cinstita vizită a agenților forței publice cari au venit să ceară manuscrisul articolelor, cari n'au plăcut domnilor procurori.

Cronică a zilei, gazeta înregistrează și comentează tot ce pasionează societatea pe care o servește. A căuta prin teroare și prin procese ridicale să stânjinești pe ziarist dela această muncă este un gest tot atât de deplorat ca și al celui ce ar vrea să oprească ecoul de a mai răsuna, de a mai răspunde strigătului. Unul atac prin gazetă se răspunde pe aceiaș cale. Cel ce caută mijloacele de apărare streine de presă dă dovadă de slăbiciunea sau de vinovăția lui. Ar trebui să se înțeleagă odată aceasta și să se curme amenințările cu „procesele de presă", în cari noi Românii nu suntem specialiști. Și voind să imităm pe alții, dăm cu oiștea în gard. Toate procesele de presă intentate până acum sunt lovituri în vânt. Căci nu se va judeca nici unul, autorii articolelor incriminate fiind foști militari, și deci căzând sub prevederile amnistiei.

Vedeți-vă de treabă, domnilor procurori și căutați-vă țintă a loviturilor în altă lume, nu în lumea gazetarilor, cari ei înșiși sunt cei mai conștiincioși procurori față de pașii unei societăți deviate.

Laokoon.

Năravul din fire...

Nu credem că între Românii conștienți de trăinicia neamului nostru s'ar afla cineva care să conteste minorităților etnice dreptul de a se folosi în gospodăria lor internă de limba lor maternă. Am luptat, am jertfit și am suferit o mie de ani pentru a impune respectul limbei noastre. Și astăzi, triumfători, nu vrem să călcăm pe urmele dușmanilor înfrânți de propriul lor șovinism Am învățat din pățania dușmanilor noștri măcar acest lucru bun: Să disprețuim șovinismul și pe cei cari îl practică.

Dar felul cum înțeleg unele minorități libertatea pe care noi le-o garantăm și le-o apărăm, ne face să credem că acești oameni sau sunt de-a dreptul inconștienți și nu-și dau seama că ne jignesc, sau ne cred prea slabi și prea nepricepuți în a lua în anumite cazuri măsurile cerute de împrejurări. Căci dacă noi respectăm limba minorităților, avem tot dreptul să așteptăm ca și aceste minorități să ne respecte limba noastră, cel puțin în relațiile dintre ei și noi.

Sunt cunoscute procedeele Sașilor din Târnava-Mare, cari nici în corespondența oficială nu voesc să folosească limba românească, arătându-ne în chipul acesta cum știu ei să respecte drepturile altora.

Același fel de a înțelege și respecta libertatea conlocuitorilor lor îl practică Sașii din Sibiul pe care lipsa de vigilență a fostului consiliu dirigent l'a îngrădit cu dreptul de municipiu, dându-i o autonomie, cum nu are nici un alt oraș din întreaga țară. Astăzi în Sibiu, deși Sașii sunt în minoritate față de Români și celelalte neamuri, folosesc în chestiunile, cari privesc orașul, ca și în relațiile oficiale cu locuitorii de altă limbă, exclusiv limba germană.

Din punct de vedere al politicei statului nostru față de naționalități, din felul de a se purta al Sașilor, putem învăța multe. Intâi vedem că năravul din fire n'are lecuire. Vedem că oamenii aceștia ne poartă și astăzi aceleași sentimente, ca și în trecutul apropiat. Vedem că ei nu știu să prețuiască liberul exercițiu al limbei tuturor cetățenilor și că deci sunt nevrednici de libertățile pe cari generozitatea noastră li le-a garantat. Și ușor putem deduce cam ce soartă le-ar aștepta pe alte minorități în cazul când fatalitatea ar aduce puterea în mâinile acestor oameni.

Dacă statul nostru garantează tuturor minorităților toată libertatea, apoi credem că acolo unde Românii sunt în minoritate, pot pretinde de majoritățile neromânești cel puțin respectul pe care statul nostru național li-l arată lor. Altfel, cu toată părerea de rău, vom fi nevoiți să cerem deputaților noștri o fundamentală revizuire a hotărîrilor votate la Alba-Iulia. Pentru-că cine nu știe să respecteze libertatea altora, nu este vrednic de libertate.

L.

Declarațiile D-lui Ion I. C. Brătianu

Cu ocazia congresului partidului național-liberal din județul Durostor, care s'a ținut la Silistra, dl Ion I. C. Brătianu a făcut următoarele importante declarațiuni:

Domnilor, organizarea noastră de partid este de un mare și viu interes general. Partidul nostru n'a trăit și nu vrea să trăiască pentru el însuși; el este un instrument necesar Statului la serviciul căruia este atât la guvern cât și în opoziție.

Noi toți, d-voastră care veniți azi la acest partid ca și noi, care mai de mult suntem în el, ne considerăm servitori permanenți ai Statului căruia i-am închinat și mintea și inima noastră.

Organizarea sistematică este necesară pentru că pe temei organic munca omenească e mai producătoare.

Dacă forțele omenești lucrează fără regulă, fără ordine, fără socoteală, ele nu pot pot produce cât se se cuvine.

In primul rând scopul organizărei noastre are un caracter educativ: suntem datori să învățăm pe cetățeni datoriile lor, trebue să le luminăm conștiințele, să le arătăm interesele Statului, să arătăm fiecăruia legătura ce există între iele și propriile sale interese, cum trebue să le servească și să le asigure.

Pentru ca această operă de educațiune socială să se poată face, trebuesc organe, sistematic constituite. Organizarea noastră de partid înțelege să-și facă pe deplin această datorie.

Datoria este cu atât mai imperioasă, cu cât Statul român actual nu mai se reazimă pe voința sau pe silința unui mic număr, care să-l conducă.

Constituția cea nouă a lărgit temeiurile vieței politice.

De astăzi înainte mai esențial ca altă dată trebue ca toți cetățenii să fie conștienți de datoriile lor și de interesele Statului fiindcă altfel Statul nu se va putea dezvolta și ei trebue să se dezvolte.

Domnilor, cum ziceam adineauri la club, nu am venit în mijlocul dv. nici ca să vă spun cine suntem.

După 25 de ani de viață politică, după 12 ani de guvernare, ca reprezentat al unui partid politic cu 70 de ani de activitate, omul care ar pretinde în fața unei adunări ca a dv. să vă arate ce este și ce reprezintă, v'ar insulta, considerându-vă incapabili de a judeca faptele sau ar încerca operă de șarlatan.

Alta îmi este chemarea: Trebue să vă spun în linii generale care sunt de azi înainte datoriile noastre, pe aceea care este inițială, fiindcă fără ea nu putem îndeplini pe celelalte, pe aceea de a face educațiunea, de a lumina conștiințele tuturor cetățenilor.

Voim o viață organică a Statului, în care libertatea să se acorde cu ordinea, pentru că libertățile nu se pot mentine unde nu este ordine. Anarhia est preludiul despotismului.

Voim o viață de dreptate, chezășuită prin armonia socială, voim armonia și iubirea între toate clasele. Nu vedem propășire și nu înțelegem folos național, întemeiat pe învrăjbire și pe lupte între clase.

Deasemenea voim și frăție și viață prietenească între toate rasele și între toate credințele.

Voim ca toți din toate clasele și din toate rasele să știe că ceea ce desemnează fiecărui locul în societatea română este dragostea mai mare, este munca mai mare, pe care o pune în serviciul Statului român.

Voim de asemenea în viața internațională, în viața între state, armonie și liniște.

In granițele teritoriului național român voim prin muncă organică și încordată să creștem patrimoniul comun al lumei civilizate.

Pentru aceasta voim înțelegere și pace.

Prin frământările războiului, prin sângele vărsat, prin durerile și speranțele comune am făurit legături de frăție și de solidaritate cu aliații, care ne sînt scump și pe care voim să le menținem în interesul comun al păcei și al civilizației. — Voim să le desvoltăm prin încredere reciprocă și pe tărâmul și a egalității suveranității statelor. *Nu admitem ca alții să aibă la noi drepturi care nouă să ne fie refuzate la ei.*

Înțelegem între state o viață democratică cum o înțelegem și în viața politică internă.

Nu dorim vrăjmășia în potriva nimănui, voim, din potrivă în interesul muncei necesare dezvoltărei noastre și necesară civilizațiunei regiunei din care facem parte, voim stingerea patimelor firești rescolite de frământările războiului. Cu recunoașterea drepturilor consacrate prin atâtea jertfe, voim relații amicale cu foștii noștri adversari.

Nu e interesul nici al lor nici al nostru ca pe nouile noastre granițe să se păstreze și să se desvolte ură și vrăjmășie. Din partea noastră n'o dorim și întru cât depinde de noi o nouă viață de pace și de prientenie se va restabili.

Domnilor, astfel stau în liniile lor generale credințele și principiile care ne-au dictat programul partidului pe care-l cunoașteți și în jurul căruia ne-am unit. La complectarea lui vom lucra imediat, când organizarea tuturor județelor va fi desăvârșită.

V'am vorbit și de relațiile internaționale, ne preocupă însă mai ina nte de toate întărirea internă a societății și a statului român. Atât din punctul de vedere al dezvoltărei noastre interne în sine cât și din punctul de vedere al situațiune noastre externe, este nevoie să fim tari aci fiindcă un stat nu însemnează în lume decât ceea ce

RĂSPLATA MUNCII

Un caz banal. De altfel la noi se banalisează foarte iute chiar și cele mai importante chestiuni. In zilele noastre de pricopseală grabnică un tânăr muncitor și priceput, înloc de a face contrabandă de coroane, sau de a cere vre-un permis, a cerut dela Consistorul din Sibiu o catedră, ca să poată trăi prin cea mai înfrântă muncă a dăscăliei. Venerabilul Consistoriu a respins cererea, deși cel care o înaintase se numea *Stefan Meteș* și avea la activul lui lucrări cari l'ar fi îndreptățit să ocupe catedra de istorie dela Seminarul din Sibiu cu aceeași demnitate cel puțin cu care dl Boilă și Cassiu Maniu ocupă câte-o catedră Universitară.

Dar ne-a fost dat astăzi să vedem cum se apreciază munca tocmai la o instituție menită să crească nu precupeți ai formelori ci luptători ai faptelor și ai adevărului. E drept că acest Ștefan Meteș cunoscut și apreciat în cercurile cercetărilor trecutului nostru, afară de Liceu și cursurile teologice nu are certificate dela nici o fabrică de diploma.

Pentru-că n'a muncit de dragul certificatelor, ci de dragul operei, a cărei desăvîrșire a înlănțuit preocupările atâtor mari personalități ale neamului nostru. Câți dintre cei cu certificate au la activul lor o parte cît de neînsemnată din cela ce a avut Meteș pentru luminarea vieței ce a pulzat în trecut pe acest pământ românesc?

O, nenorocită robie a formelor, în ce penibile situații ne aduce. Lipsește forma, deci putem în dragă voe să stigmatizăm munca. Și când te gândești că la Academia Română sunt membri cari n'au nici măcar o licență! Când te gândești că un Caragiale avea doar un certificat de cla a a treia primară, iar Hajdeu n'a avut o diplomă universitară. Prezența acestor oameni n'a contribuit întru nimic la scăderea nivelului intelectual al înaltei instituții.

Aici însă unde profesorii se fabrică la comandă dintr'un material cum a dat Dumnezeu, Ștefan Meteș nu poate funcționa ca profesor de istorie la un seminar, care are nevoie de profesor de istorie.

E bine să ne notăm acest fapt, ca să nu-l uităm, căci viața în vertiginoasa ei scurgere ușor l'ar acoperi subt spuza nepăsărei.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

puterile sale de acasă îi dau dreptul şi-i dau puterea ca să însemneze.

Cine-şi caută reazimul în alţi factori decât în aceia ai puterilor naţionale, pe care le reprezintă, vatămă interesele ce îi sunt încredinţate, compromite demnitatea statului, pe care-l reprezintă: este greşit pentru dânsul şi este criminal pentru stat.

Dovadă pentru cronicarul anonim

Zilele trecute mi-a căzut în mână lexiconul de conversaţie maghiar *„Revay Nagy Lexicona“* t. XIII. Răsfoind printr'ânsul, la pag. 228 găsesc o mapă intitulată „Ungaria la sfârşitul ocupaţiei“ după cronice.

In această mapă, în partea nord-estică a Ardealului, la marginea lui către Ungaria se află însemnată comuna „Esküllő. Spre nord de această comună, în formă de cetăţuie, e localitatea „Esküvökö“.

Eu credeam că localitatea „Esküllo“ corespunde satului Aşchileul-Mic, iar „Esküvökö“ se referă la vreun monument ridicat atunci în locul aflător între comunele Aşchileul Mare şi Aşchileul Mic, numit „Erös domb“ în limba maghiară, iar în românește, Eres dâmb, Resdâmb, Aresdâmb, precum îl tae limba pe Românul care la pronunţarea acestei localităţi dă de două sunete nepronunţabile, e şi ő.

Comunicând această idee dlui Sim. Tămaş, fost prefect al jud. Cluj, dsa şi-a exprimat părerea că „Esküvökö“ va fi fost un monument ridicat în comuna „Aşchileul Mare“, în locul care şi azi se numeşte „piatră“. Depărtarea semnalată în mapa numită mai sus şi direcţia corespund părerei acesteia.

In centrul comunei Aşchileul Mare, în imediata apropiere a drumului judeţean, care duce spre Aşchileul Mic, către Hida, e un mic dâmb la ale cărui poale se află localitatea numită Piatra.

Locul nu e stâncos, nici pietros, e loc fructifer, lutos, deci natura şi părţile lui constitutive nu i-au împrumutat numele. Făcând cercetări în direcţia aceasta, am ajuns la convingerea că locul acesta — cu foarte mare probabilitate — e „Esküvökö“ menţionată în acea mapă. In convingerea aceasta mă întăresc următoarele dovezi:

1) Numirea locului aceluia de „Piatră“. In aceste două comune s'a păstrat tradiţia despre însemnătatea locului numit „Resdâmb“. Ţăranul ştie spune că a auzit că în acel loc Regele Ungurilor şi căpetenia Românilor au făcut legătură de pace şi frăţietate; că Ungurii în semnul legăturii aceleia, ar fi ridicat undeva un monument. Dar tradiţia ne duce la concluzia aceasta că acel monument s'a ridicat pe locut numit „Piatra“ din Aschileul-Mare.

2) Movila şi îndeosebi poala movilei care se numeşte „Piatră“.

3) Platoul frumos, care se întinde spre Miazăzi de acea movilă s'a numit „Râtul Cetăţii“.

4) Pe locul care se numeşte „Piatra“ s'au găsit ruine vechi, urme de criptă şi lespezi de morminte.

Generaţia de azi ştie că acolo au fost pe vremuri o biserică calvină maghiară. Ruinele le-au văzut şi bătrânii, acele însă nu erau de aşa natură, încât să se poată conchide la originea lor. Erau numai nişte urme de zidurii puţin eşite din pământ.

Imprejurarea însă că acel loc era proprietatea bisericei calvine din Cristorel, căreia aparţineau puţinii Maghiari din Ashileul-Mare, ne îndreptăţeşte a socoti drept adevărată afirmarea generaţiei de azi că acolo a fost biserica calvină.

Lucrul acesta nu împiedică ca pe locul acela să fi fost ridicat monumentul numit de cronicarii maghiari „Esküvökö“. Poate că el însuşi a fost o biserică, la început catolică şi care mai târziu a devenit calvină ca şi credincioşii ei.

Monumentul acesta, maghiarii ne având alt interes decât de a nega fiinţa Românilor aici şi altceva nimic, a fost neglijat de către aceştia. Proprietarul său, preotul din Cristorel, a vândut acel loc iobagului român, care locuia pe acel loc. Românul a făcut săpături şi a găsit lespezi de piatră şi vase pe care le-a îngropat. Dintre lespezi una se spune că e dusă la mănăstirea „Strâmba“, celelalte s'au nimicit. Lespezile acelea ne vorbesc despre morţii din vremea „Batoreştilor“.

Unii bătrâni spun că biserica calvină ar fi fost ruinată de nişte cete de revoluţionari, că aceia ar fi comandat „Românii la pădure“ „Ungurii la biserică“ unde i-ar fi omorât pe toţi. De-aci provine faptul că noul proprietar a găsit în locul unde a săpat pentru a şi face pivniţă, mulţime de cadavre, une'e peste altele. Alţii spun că cetele lui Horia ar fi ajuns până în Cristorel, în apropiere de Aşchileul mare şi deci ele ar fi nimicit-o. Se mai spune că din ruinile acestui monument, biserica din Cristorel a vândut piatra proprietarilor din împrejurimi. Se poate ca în temeliile caselor marilor proprietari maghiari să se găsească piatra de jurământ.

Ori cum ar sta lucrurile, ar fi bine să se facă o examinare amănunţită a acestui loc şi atragem în acest scop atenţia dlui ministru al artelor asupra lui.

A. Fodor,
paroh.

Ancheta unui ziarist francez

D. Georges Moresthe, redactor la ziarul parizian *Petit Journal*, a sosit la Bucureşti pentru a face o anchetă politică în cercurile noastre conducătoare.

D. Moresthe întreprinde o vastă anchetă politică în Europa orientală pentru mai multe ziare franceze. Până acum d-sa şi-a îndeplinit misiunea în Ungaria şi Polonia, iar dela noi va continua în Jugoslavia, Bulgaria, Grecia.

Anchetele noastre

Sfântul-Gheorghe

Muzeul istoric etnografic din ţara Săcuilor.

Urmărind viaţa culturală din ţara Săcuilor, ca o întrupare a ei, întâlneşti muzeul istoric etnografic clădit în Sf. Gheorghe. Cercetarea lui poate deslega multe probleme ce sunt în legătură cu desvoltarea celor două neamuri: Românii şi Ungurii, care i-au procurat materialul istoric-etnografic pe care-l posedă. Desigur că faza prin care trece, acum, când se găseşte între hotarele ţărei româneşti, e necesar să fie arătată cititorilor.

Aspectul.

Muzeul îţi se înfăţişează prin o pronunţată temelie de piatră, prin turnuri ascuţite, printr'o intrare principală în formă de poartă. Spre stradă, curtea e mărginită cu un grilaj de fier cu temelia de zid. Două porţi de lemn aşezate spre extremităţi se deosebesc atât ca vechime cât şi stil.

Poarta din dreapta, veche, lucrată în lemn de stejar, are toată înfăţişarea stilului românesc.

Pe stâlpi şi canaturi sunt făcute sculpturi de *maderă*, prin care Ungurii credeau că vor putea pecetlui şi mai puternic nuanţa lor de şovinism.

Cealaltă poartă e întru totul în stilul românesc, fiind lipsită de ori-ce ornament.

Stilul în care e clădit muzeul în linii generale ar fi cel gotic. Se poate distinge uşor însă caracteristica de *pagoda chinezească* şi care constă din faptul că turnul ascuţit are o bază pe care se reazămă, disproporţionată chiar faţă de celelalte părţi ale clădirii.

Istoricul

Muzeul a fost înfiinţat în 1897, după o organizaţie similară şi altor regiuni, adică aceea de a se colecţiona şi aranja obiectele care ar înfăţişa caracterul istorico etnografic dintr'un anumit ţinut.

In acest sens pentru terminarea clădirei — lucru care s'a întâmplat în 1914 — au dat ajutor material Colegium şi Comitetul. In timpul războiului însă, îndeosebi în faza ultimă, muzeul a fost transformat în spital.

Cu prilejul intrărei trupelor române în Ardeal, dela Pesta venind ordin ca să fie trimise acolo obiectele de valoare, muzeul a fost despoiat de obiectele mai de preţ cari au fost aranjate în 36 lăzi mari şi expediate în capitala ungară.

Astăzi dl Tzigara-Samurcaş directorul muzeului etnografic din Bucureşti este însărcinat cu rescumpărarea obiectelor care au fost ridicate de armatele Austro-Ungare şi care astăzi se găsesc în posesia Muzeelor din Pesta şi Viena.

Descrierea secţiunilor.

Prilejul de-a întâlni în timpul anchetei noastre pe dl Tzigara Samurcaş, specialist în istoria artelor, ne-a ajutat în descrierea secţiunilor ce cuprinde acest Muzeu.

1. Prima secţiune pe care o întâlneşti în parterul clădirii e „Biblioteca arheologică şi istorică“, formată din vre o 30 mii volume, donate în mare parte de către Săcui. Aici se mai găseşte arhiva actelor familiilor nobile şi din care putem cita cel mai vechi „Apor-codex“, al unei familii care exista în anul 1400.

2. „Secţiunea paleontologică“, cuprinzând cele ce se puteau obţine în această direcţie numai din ţara Săcuilor. Se vede aici, Zimbrul găsit în M-ţii Harghita şi care e singurul exemplar existent în muzeele noastre.

3. „Secţiunea etnografică“ cuprinde produse ale locuitorilor săcui şi români. Olărie veche, lemnărie foarte bogată în sculpturi, precum şi diferite obiecte.

4. „Secţiunea uneltelor de gospodărie agricolă, pescărie şi industrie textilă. Se poate vedea între alte lucruri interesante şi vechi bucium specific românesc.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Cronica literară

DELA AC LA CONDEI

Ancheta deschisă de ziarul francez *Excelsior* spre a şti dacă Academia Franceză poate primi ori nu în sânul ei gloriile feminine, a avut un rezultat dezamăgitor pentru cele şase mii de scriitoare ale Marei Republici şi pentru cele câteva zeci de mii de consoare cari din afara hotarelor Franţii urmăreau cu o curiozitate şi o emoţie în adevăr femenine hotărîriile maeşrilor scrisului masculin.

Aceasta nu va împiedeca pe cronicarii cari vor cerceta activitatea literară a vremurilor noi să semnaleze necontenit mobilizarea călimărilor femenine în vreme ce persoane excesiv îngrijorate vor profetiza că, din dragoste faţă de o glorie deşartă, umilele şi scumpele îndatoriri familiare vor fi în curând părăsite de tot.

Artă de desfătare fină şi nezgomotoasă, literatura e în orice caz mult mai discretă decât pianul şi mult mai nestingheritoare ca toate canavalele şi producţiile de modă şi ornamentaţie, ca atâtea obiecte inutile cari sunt impregnate de esenţa vieţilor femenine şi în care uniformitatea înţepăturilor de ac n'a fost mai mare ca aceea a zilelor modificate numai decătre culoarea schimbătoare a cerului şi a gândului intim.

O! gândul acesta intim, ce bine ştie el să se ascundă, să atragă visul şi să fugă de el, ce greu e să-i ghiceşti nuanţele în tonurile şterse ale broderiilor, în „rallentando“ şi „diminuendo“ al muzicelor fugare, singure confidente şi traducătoare ale gândului femenin!

Sunt fiinţe a căror biografie, după expresia lui Emerson, este *interioară*. Viaţa lor s'a scurs departe de evenimentele cari zbuciumă o epocă; şi în timp ce oraşe şi ţări murmură numele unui erou sau al unei bătăi-i fiinţele acestea se distrează urmărind zborul unei insecte sau creşterea unei flori. Nu cunoaştem mai nimic din istoria lumei. Câteva nume de regi, câteva fapte răsboinice, abia două trei revoluţiuni, şi iată-ne ajunşi la căpătul legendii umane. Puţin zgomot ne face să uităm abisuri de tăcere.

Istoria lumei nu e scrisă în nici una din cărţile noastre, şi am prefera azi biografia unui meşteşugar în locul aceleia a unui suveran, căci ştim că în umbră şi taină stau adevăratele puteri ale omenirei. Acaparatorii gândirei noastre nu sunt totdeauna elita ei. Marii artişti nu şi-au exprimat niciodată tot visul lor. Marii poeţi nu şi-au isprăvit decât sufletul lor. Din când în când, o perspectivă se deschide spre unul din aceste suflete, şi credem atunci că ghicim ceva din ungherele ascunse ale vieţii. Avem impresia că pătrundem în augustul ţinut al tăcerii asupra căruia istoricii au amuţit.

Acest ţinut a fost totdeauna refugiul gândirii femenine. Femeile, cu toată gurăşenia lor superficială, sunt în fond fiinţe tăcute. Ele ştiu să păstreze ceeace e mai intim şi mai sfânt în emoţiile şi durerile lor. Cele pe cari le vedem stând de vorbă în pragul caselor, în jurul fântânilor, spun şi ele lucruri ca cele culese de către Theocrit într'o dimineaţă de sărbătoare, la Alexandria, şi fiecărelile acestea nu sunt uneori decât masca unei neînvinse tăceri. Dimpotrivă iubirea tăcută şi ameninţată a tainicei Eve, evocă drama buzelor închise întemniţând un suflet care se refugiază în ochii plini de o chemare de mută desnădejde. Figurile şcoalei florentine datoresc o graţie tragică unor asemeni contradicţii. Numai ele pot revela catastrofele intime, agoniile secrete ale minţii şi inimii.

Vieţile zgomotoase ne mişcă mai puţin ca vieţile tăcute. Răspândite în suprafaţă, ele pierd ades din adâncimea lor. Glasul vânzătorilor de ziare ne face să cunoaştem întâmplările zilei, dar nu ştim cum prelungeşte visul ultima notă a unei fanfare care se depărtează, nu cunoaştem adevărurile solemne cântate decătre ciopote în zări şi în amurg în oraşele provinciale paşnice şi totuşi calde de umanitate, peste cari trec încet efluviile vieţii.

Eternele tăcute vor să vorbească şi altfel decât prin alegerea nuanţelor broderiilor şi bucăţilor muzicale. De ce nu? Dacă, lăsând să se odihnească o clipă acul, ele se îndrumă spre călimară, voind să încredinţeze paginelor albe o impresiune născută din contactul cu viaţa, o cauză, de bucurie, taina unei renunţări, unei răbdări şi a unei resemnări, credem că omenirea nu va săraci întru nimic prin aceasta. Nici o artă nu e un lucru uşuratec, şi din formula delicată pe care o va îmbrăca umila lor experienţă, surorile lor viitoare vor avea de luat mari şi înţelepte lecţiuni.

E adevărat că această formulă e condensată uneori în fraze din acelea cari nu sunt decât reflectul unui râset dispărut, ecoul unui suspin rătăcit. Dar filozofia femenină nu trebue trecută cu vederea şi ar câştiga poate fiind aprofundată. Ea revelă intensitatea resonanţelor vieţii în fundul unor anumite suflete: această notă poate să se dovedească în unele poeme şi romane.

Ceeace schiţează imaginaţia literară femenină e ades rezultanţa celor imaginate taimic timp de veacuri la căpătâiul celor mici spre a-i face să surâdă; facultăţile de visare desvoltate sub aparenţa inacţiune a cugetărei, în ritmul acului care coase; facultăţile acelea muzicale exprimate odinioară în cântecile populare şi în melodiile mai savante ale planului, cari înlocuesc azi notele prin cuvinte şi devin poezii.

Nu-i nimic schimbat sub soare, afară de faptul că oamenii sunt din ce în ce mai absorbiţi de carierile practice şi că, dacă omenirea are mereu poveşti şi cântece, poate că va veni o zi în care numai femeile ar mai putea să răspundă cerinţelor acestora. Ele au şoptit poveşti lângă leagăne; tot ele vor scrie

Dela această secţiune au fost ridicate o mare parte dintre lucruri care au fost duse la Budapesta.

5. „Secţiunea preistorică“ cu obiecte descoperite de dr László Ferenc în localitatea Ariuj (Erösd) poate servi ca studiu a tot ce se găsea în ţinut pe la anul 2000 înainte de Hr.

Se văd aici diferite exemplare în arta plastică în modelul spiralei, meandrei. polichromului, monochromului, toate cu 2 cu'o i.

Idoli, diferite obiecte pentru cult, vase de păs rat giuvaericale precum şi urme pentru cenuşa morţi or, sunt aranjate cu multă grijă şi gust estetiç.

6. Mobile de curioase înfăţişări ce se găseau în comitetul Odorhei şi Sf. Gheorghe începând cu sec. 17 îţi poate arăta cum la baza alcătuirei lor este estetică românească.

Peste care sunt aşterunte culori specifice gustului unguresc. Aici se poate vedea modelul renumitei lăzi de Braşov.

7. Secţiunea istorică cuprinde între altele un dulap făcut în Cluj la 1709. O casetă de toaletă care arată o vechime foarte mare judecând după aspectul lemnului şi gustul în care a fost făcut desemnul. Intr'un colţ al acestei secţiuni se vede aşa numita „frigare cu căţel“ care este mult cunoscută în vechea gospodărie a Săcuilor.

8. „Secţiunea vechilor instrumente de fer“, cele mai multe romane, cu care se serveau în războaie, altele pentru agricultură, o colecţie de conducte romane pentru apă, o interesantă colecţie de obiecte din era de piatra, epoca neolitică, şi alte lucruri îţi arata în mod vădit urmele vieţii romane prin ţinuturile aşa numite ale Săcuilor.

Studiul mai amănunţit şi precis al acestui muzeu cred că ar scoate la lumină multe lucruri care astăzi încă mai sunt puse la îndoială.

Noi sfătuim pe amatorii români să viziteze acest muzeu iar pe autorităţile superioare le întrebăm a cui proprietate este muzeul, cine îl conduce, cine îi va putea aduce o îmbunătăţire şi când va putea fi complet aranjat cu obiectele de care a fost despoiat.

Wy.

Oaspeţii princiari dela Sinaia

După informaţiile ziarelor bucureştene, fostul Principe moştenitor al Greciei, împreună cu cele două surori ale sale, Ducese de Sparta, va sta la Sinaia până la 20 Octombrie.

In cursul săptămânei viitoare va avea însă loc, la Sinaia, în castelul Pelişor, o mare serbare de gală oferită de familia noastră regală în onoarea distinşilor oaspeţi.

La această serbare vor lua parte membrii guvernului, Casa civilă şi militară a regelui, ofiţerii generalii, etc.

In cercurile autorizate se afirmă, că se va profita de acest prilej *pentru a se proclama oficial logodna principesei Elisabeta cu principele George.*

Noul schimb al coroanelor

Hotărîrea Ministerului de Finanţe.

Ministerul a hotărît următoarele în privinţa schimbului ulterior al coroanelor.

1. Plata pleusurilor peste sumele declarate se aprobă condiţiune ca proveniența lor să fie bine justificată cu acte temeinice ca provenind din vânzari efective proprii ale comerţului pentru comercianţi şi din încasări de creanţe proprii pentru bănci.

Plata se va face în proporţia de 60 procente numerar şi 40 procente chitanţe.

Chitanţele eliberate de oficiile de schimb constatând aceste plusuri se vor anula şi în locul lor se vor emite altele de comisiunea însărcinată cu cercetarea plusurilor.

2. Chitanţele de 40 procente ale soldurilor autorităţilor publice, chitanţele pentru bancnotele de 10.000 coroane aparţinând acestor autorităţi se vor achita în întregime.

Prin autorităţi publice înţelegem autorităţile statului, judeţelor, comunelor şi instituţiile bisericeşti.

3. Coroanele incasate de săteni după expirarea termenului de declarare şi pentru cari nu s'au putut face declaraţiuni, se vor schimba în proporţia de 60 procente numerar şi 40 procente chitanţe după o prealabilă şi serioasă cercetare a fiecărui caz în parte.

Sătenii vor fi obligaţi să justifice proveniența coroanelor cu acte emanate dela autorităţile comunale.

4. Cererile în acest sens se vor primi cel mai târziu până în seara zilei de 15 Octombrie 1920; cererile prezentate după această dată se vor clasa.

Pentru soluţionarea acestor chestiuni se vor institui la centrele de aprovizonare din Braşov, Sibiu, Cluj, Timişoara şi Oradea-Mare câte o comisiune compusă din un Admintstrator financiar ca preşedinte, directorul Băncei Naţionale, directorul financiar ca membri.

Sindicatele şi politica

Puternica influenţă pe care au câştigat-o organisaţiile sindicaliste ale muncitorilor şi funcţionarilor a făcut să se pună în discuţie raportul care trebuie să existe aceste organizaţiuni şi partidele politice ale unei ţări.

Până în prezent, mai toate sindicatele erau dependente de mişcarea socialistă, pe care o întreţineau cu fonduri adunate prin cotizaţii obligatorii. La început, în ţările unde socialismul era mai vechi sindicalismul forma un corp cu socialismul, iar acesta nu avea alt rol decât acela de a susţine cauza muncitorilor. Cu timpul însă, înfiinţându se şi alte sindicate, în afară de cele ale muncitorilor, s'a simţit nevoia să se facă o deosebire între organizaţia socialistă şi cea sindicalistă. Cea dintâi avea ca ţintă realizarea unui program politic, iar a doua, satisfacerea unor revendicări de ordin strict profesional. Deosebirea dintre aceste două organizaţiunii a început să se accentueze tot mai mult în timpul din urmă, mai ales acolo unde socialismul nu a corespuns aşteptărilor, şi unde sindicatele au fost mai vădit exploatate de organizaţiile socialiste. Mai mult încă: unele sindicate au rupt orice legătură cu partidele socialiste, unelte, de cele mai multe ori, ale unor interese personale, şi au dus o politică cu totul deosebită decât aceia a socialismului.

Se pune acum întrebarea dacă sindicatele muncitoreşti, ca şi acele ale funcţionarilor, trebuie neapărat să depindă fie de organizaţiile socialiste, fie de alte organizaţiuni politice, şi dacă nu ar putea trăi şi cu totul independente de politica partidelor.

Desigur, că idealul ar fi ca toate sindicatele să fie cu desăvîrşire independente şi să nu fie influenţate în acţiunea lor de nici un partid politic. In felul aceşta, muncitorii nu vor mai fi exploataţi prin cotizaţii grele, mai grele uneori şi de cât birurile către stat.

In adevăr, pe lângă cotizaţiile cerute de organizaţia sindicatelor, muncitorii mai plăteau şi cotizaţiile necesare propagandei socialiste şi mai ales susţinerei tuturor agenţilor socialiştei.

Totodată, sindicatele vor putea obţine mai uşor împlinirea revendicărilor muncitoreşti, deoarece prin indepedenţa lor, vor avea oricând simpatia şi sprijinul opiniei publice.

Nu vor mai fi astfel unite în mâna agitatorilor socialişti şi nu vor face caz de grevă, de cât numai atunci când interesele lor, pur profesionale, îi vor sili. Va dispărea tirania grevelor politice, menite să paralizeze viaţa economică a ţării şi să sdruncine adânc pacea şi ordinea internă.

Şi constatăm cu bucurie că în ultimul timp unele sindicate s'au despărţit de organizaţia socialistă. Astfel, muncitorii dela căile ferate nu mai au nimic comun cu clubul din str. Sf. Ionică, iar ameninţările cu greva politică din partea lor, au încetat de mult.

Muncitorii de la căile ferate — vorbim de cei Români — au meritul de a fi înţeles că, mai presus de interesele personale şi profesionale sunt interesele statului. Deaceia, ori câte sforţări au făcut socialiştii agitatori, nu s'a putut declara greva generală la căile ferate. Deasemenea lucrătorii de la fabrica de tutun a statului au început să se lumineze şi să şi dea seamă că nu prin socialism se poate obţine triumful revendicărilor muncitoreşti. Sindicatele naţionale, sunt o pildă vie a evoluţiei binefăcătoare prin care trece mentalitatea lucrătorilor noştri.

Deaceia credem că, în interesul însuşi al revendicărilor pe care le reprezintă, cât şi în interesul nostru ca stat, sindicatele vor trebui să ajungă cu totul independente şi să înlăture din acţiunea lor orice legătură cu partidele politice.

Fp. R.

Ştiri şi fapte politice

Azi soseşte în Cluj dl Oct. Tăzlăuanu, ministrul industriei şi comerţului, ca delegat al guvernului şi al comisiei centrale de unificare, *pentru a tranşa unele neînţelegeri ivite între membrii Comisiunei regionale de Unificare din Cluj.*

Odată cu dsa va sosi şi noul inspector general administrativ al Ardealului.

*

Intr'un articol publicat în *Adevărul*, dl Const. Bacalbaşa relevează existenţa în România a *nu mai puţin de douăzeci şi cinci de partide şi anume*:

Liberal, Poporului, Averescu, Marghilomanist, Takist, ţărănist-Mihalache, ţărănist-Enache, dr Lupu, Social-ţărănist, Ardelean, ţărănist-basarabean, democrat-bucovinean, naţional-bucovinean, socialist-comunist, socialist-galben, socialist-bucovinean, socialist-ardelean, naţional-democrat (Iorga), naţional ardelean (Maniu), german-bucovinean, german ardelean, unguresc-ardelean, noul partid conservator, evreu,

Dl Iuliu Maniu, preşedinţele partidului naţional, a sosit în Cluj venind dela Şimleul-Silvaniei.

*

Un radio anunţă că dl Take Ionescu, pe care toată lumea îl credea părăsind Neapolul pentru a se reîntonrce la Paris şi Londra, a luat trenul care duce la Varşovia. E oare vorba de o vreo nouă aventură în perspectivă?

*

Ziarul *Sătajul* publică în ultimul său număr un articol prin care recomandă călduros alegătorilor din circumscripţia Zalău pe dl Gheorghe Tătărescu, candidat la alegerea de deputat din 17 Octombrie.

al ordinei sociale. Şi se mai anunţă şi altele.

„Este oare cu putinţă, încheie dl Bacalbaşa de găsit o dovadă mai mare, de anarchie mintală şi de incoherenţă politică pentru o societate organizată?!..“

In chestiunea cuartiruirei

Instituirea unei comisiuni mixte civilo-militare. - Consfătuirea dela Preşedenţia Comisiunei de Unificare. - Proectul consorţiului Tischler. - Suspendarea evacuărilor. - Ce ne spune Dl Teodor Mihali.

Problema locuinţelor luând proporţii tot mai ameninţătoare, autoritatea administrativă a cerut printr'o adresă scrisă dlui General N. Petala, comandantul corpului 6, ca să numiască preşedinte al unei comisiuni mixte, compusă din civili şi militari, pe un ofiţer superior, cu misiunea de a proceda cu deplină autoritate şi libertate de acţiune pentru satisfacerea tuturor cererilor drepte. Dl General Petala, dorind a fi de folos populaţiunei, ca întotdeauna, a acceptat numind pe dl Colonel Vlădescu preşedinte şi ajutor pe dl Maior Tătărăscu, comandantul Pieţei Cluj.

Sediul acestei comisiuni va fi în Piaţa Unirei. casele Bánffy, unde se vor primi de acum înainte toate cererile şi reclamaţiunile de către dl Colonel Vlădescu.

In privinţa programului de lucru al nouei comisiuni, dl Maior Tătărăscu, a binevoit să ne dea câteva amănunte. In general întreaga activitate se va baza, în primul rând pe o riguroasă şi efectivă arătare a tuturor locuinţelor de către ofiţeri şi agenţi civili de încredere. Toate cererile şi reclamaţiunile vor fi studiate şi soluţionate după dreptul fiecărui.

Cunoscută fiind şi energia şi bunele oficii pe care atât dl Colonel Vlădescu cât şi dl Maior Tătărăscu le-au pus în serviciul publicului în diferite ocaziuni, suntem siguri că problema locuinţelor va fi rezolvată.

*

Eri a avut loc la Preşedenţia Comisiunei de Unificare o consfătuire la care au luat parte dnii T. Mihali, preşedintele Comisiunei, general N. Petala, primar I. Pop, secretar general Bucşan şi maior Tătărăscu, comandantul Pieţei.

In această consfătuire, la propunerea dlui Mihali, s'a decis suspendarea evacuărilor, de oarece un consorţiu, prezidat de marele proprietar Mor Tischler şi ajutat de mai mulţi ingineri şi arhitecţi, s'a oferit să clădească în cel mai scurt timp, mai multe sute de locuinţe.

Oraşul va pune la dispoziţia consorţiului locurile potrivite pentru aceste clădiri. Planurile noilor construcţii au fost prezentate.

*

Cerând dlui Teodor Mihali unele lămuriri în chestiunea evacuărilor şi cuartiruirei, d sa a binevoit a ne face următoarele declaraţiuni:

Chestiunea aceasta este cea mai grea din toate câte sunt la ordinea zilei. De aceaia în ce mă priveşte am luat asupra mea

Acţiunea cooperativă

Citim în „*Românul*“:

„După o muncă intensivă şi prin interveniri la toate locurile competente de către dl V. Goldiş, în sfârşit judeţul Aradului este aproape să fie cuprins într'o unitate economică cu ajutorul cooperativelor şi a băncilor populare.

„La cererea insistentă şi repetită a d-lui V, Goldiş azi soseşte la Arad un trimis special al Centralei cooperativelor din Bucureşti, care va sta aici până la organizarea cooperativelor prin toate comunele din judeţul Aradului şi organizarea federalei cooperative a acestui judeţ cu locul de sediu în Arad.

poate lângă aceleaşi leagăne, aşa cum trodează uneori. Atavismul desvoltând darul pe care l'au primit de a povesti cu graţie, e oare de mirare că îndrăznesc să revele acest dar, în epoca în care inteligenţa bărbaţilor se consacră tot mai mult cercetărilor pozitive?

Nu e nepotrivit dar că ele evocă vechi reamintiri, tinere speranţe, un murmur de dureri neştiute, uneori strigăte de pasiune şi de revoltă, tot ceeace se înmormânta şi se îngrămădea în inima tăcutelor de odinioară, tot ceace le făcea să triumfe uneori, graţie puterei eternului ideal ale cărui păzitoare au fost ele, şi care nu va tace, să sperăm, nici în viaţa, nici în literatură tinerilor lor surori. Ar fi o fericire să poată da ele idealului acesta un accent de tinereţe şi de adevăr!

Ascuţimea privirei e aceea care face însemnătatea cărţilor, şi nu totdeauna mărimea câmpului de observaţii. Universul poate fi cuprins în cadrul unei ferestre. Am cugetat totdeauna că văzând un trandafir înconjurat de spini, vreun locuitor dintr'altă planetă ar putea uşor să reconstitue multe din particularităţile pământului nostru. El ar ghici că speranţele sunt la noi amestecate cu temerile, bucuriile cu suferinţele, lacrămile lângă surâs, umbrele în vecinătatea razelor şi soarele ades întunecat de nori.

Dacă femeile scriitoare arată simpatie faţă de lucrurile umane şi milă pentru suferinţe, ele nu ar fi mai puţin perspicace ca acest hipotetic observator. In jurul nostru viaţa e aşa de complexă, de bogată şi de tainică; sufletele nu sunt nici ele mai puţin complexe, mai puţin bogate, mai puţin tainice decât viaţa. Mânuitoarele scrisului pot înţelege lucrul acesta şi căuta în el ceeace e necesar tendinţelor lor literare.

Dante, care avea despre rolul femeilor o altă idee decât Chreysale, scria într'o limbă cât mai clară tratatele-i filozofice, spre a fi înţeles de ele, căci le recunoştea aptitudini pentru filozofie; şi, de altă parte, le sfătuia să adopte umilinţa ca o supremă înălţare: *Alte ed umile.* Cuvânt adânc pe care femeile scriitoare l'ar putea medita; ceeace pierde pe unele e dorinţa gloriolei. Dar gloriola ar fi tot aşa de nefastă în materie de podoabă ca şi în materie de ştiinţă. Numai ea constitue primejdia, iar nu câteva clipe furate acului în profitul călimării, nu cultivarea discretă a unei arte iubită cu pietate.

I. Dr.

a
ș mare parte din rezolvirea ei
i sper s'o duc la bun sfârșit.

Reprezentanții evrei din localitate au venit la mine și *mi au declarat ca au pregătit un capital de 25 milioane lei pentru edificarea a 400 de locuințe având fiecare 2—3 camere, bucătărie și case. Planul acestor locuințe e gata și rămâne să se pună în aplicare. Am obținut asigurarea că în 4 septămâni aceste locuințe vor fi gata.*

Mi-au cerut și le-am admis

1. să intervin pe lângă autorități ca să pună ladispoziție inițiatorilor terenul necesar cu preț convenabil.

2. Să le garantez că vor putea aduce cimentul necesar dela Turda cu preț convenabil.

3. Să fac apel la muncitorii și la socialiștii locali să aprobe 3—4 ore de muncă în plus pentru a se putea accelera lucrările.

4. Să intervin pe lângă C. F. R. să se pună la dispoziția inițiatorilor vagoanele necesare pentru aducerea în Cluj a materialelor.

Toate aceste cereri ale ofertanților evrei le-am primit de oarece consider edificarea de noi case, ca singura soluție posibilă în chestia evacuărilor și cuartiruirei."

Cu privire la unificarea bisericei

CONGRESUL PREOȚILOR

La Iași a început de două zile congresul preoților. După adunarea pregătitoare a unificării bisericei, numită inpropriu „Constituanta bisericească", urmează acum congresul preoțesc dela Iași.

Pentru viitorul bisericei noastre naționale, atât zisa constituantă, care și-a suspendat lucrările, cât și acest congres în care se vor discuta aproape aceleași chestiuni, au o mare importanță și de aceea am căutat ca să luăm din cea mai autorizată sursă informațiuni privitoare la curentele și atitudinile care predomină în sânul clericilor noștri.

Astfel dela Iași ni s'a comunicat că inițiatorii și organizatorii congresului, îndrumă desbaterile în sensul vederilor exprimate în memoriul adresat de preoțimea Eparhiei Mitropoliei Moldvei către numita constituantă.

Pentru edificarea publicului dăm mai jos cuprinsul acelui memoriu, din care se pot constata bazele pe care clerul moldovenesc înțelege să se întemeeze noua alcătuirea bisericească.

Iată acel memoriu:

„Preoțimea Eparhiei Metropoliei Moldovei dorește din tot sufletul ca întreaga suflare românească să fie unită într'o singură. biserică autocefală ortodoxă

In pragul organizărei politice a României Mari într'un singur stat preoțimea acestei eparhii dorește și cere organizarea bisericei ortodoxe pe următoarele principii:

1. Biserica din toate provinciile alipite să alcătuiască un singur corp cu o singură autoritate bisericească superioară, Sf. Sinod, și cu o singură legislație; păstr ndu și mai departe tradiția sa canonică și istorică de strânsă legătură cu statul.

2. Biserica să aibă deplină libertate de a se conduce prin propriile ei organe pe teren religios, cultural, administrativ și economic.

3. Chemarea și participarea tuturor membrilor Sf. Biserici, Episcopi, preoți și credincioși, la responsabilitatea conducerei trebilor bisericești prin instituirea de foruri conducătoare pe lângă parohie, protopopie, episcopie și Sf. Sinod.

Prin foruri conducătoare înțelegem:

a) Un sfat parohial compus din paroh și din credincioși bărbați și femei, aleși de către membrii parohiei, care să se ocupe de viața bisericească a parohiei.

b) Un sfat protopopesc, compus din protoiereu, trei preoți, doi mireni și un reprezentat al cântăreților din județ, care să asiste pe protoiereu în atribuțiile sale (preoții, mirenii și cântărețul vor fi aleși după o modalitate care se va stabili în urmă).

c) Un sfat episcopal alcătuit din patru preoți, trei mireni, și un profesor de seminar (respectiv teologie), care să fie preot.

Acest sfat ales după o modalitate ce se va stabili în urmă, sub președenția episcopului (respectiv Metropolitului) se va ocupa cu chestiunile de ordin administrativ cultural și economice ale eparhiei. Judecata rămâne Consistorului Spiritual Eparhial, alcătuit din două instanțe: ordinar și apelativ. Cel apelativ, va funcționa numai pe lângă Metropolit.

d) Consistorul Superior Bisericesc permanent pe lângă Sf. Sinod, alcătuit din reprezentanți ai Sf. Sinod, ai preoțimei și ai credincioșilor, în proporția următoare: 2—3 episcopi și preoți și o treime clerică.

Vor fi reprezentanți în acest Consistoriu prin alegere și: Facultatea de Teologie, Seminariile Teologice, Mănăstirile, un reprezentant al profesorilor de religie de la școlile secundare și corpul cântăreților.

Acest consistoriu se va ocupa cu chestiunile administrative economice, filantropice, culturale ale bisericei ortodoxe din întreaga țară. Toți membrii Consistorului Superior vor fi aleși de corpurile respective după o modalitate ce se va stabili în urmă.

e) Cerem suprimarea funcționărei vicarilor.

f) Alegerea erarhilor să se facă de Marele Colegiu Bisericesc, compus din: membrii Sf. Sinod, membrii ortodoxi ai Guvernului, reprezentanți ai Corpurilor Legiuitoare în proporție de 2—5, ai Marelui Colegiu Bisericesc, Consistorul Superior Bisericesc.

Școlile bisericești toate, cum și cele laite, care se întrețin din fondurile bisericei, rămân sub conducerea, administrarea și supravegherea Consistorului Superior Bisericesc.

Învățământul religios din toate școlile secundare și primare ale României Mari să fie de competința Consistorului Superior Bisericesc.

Cum însă din discuțiunile urmate în „constituantă" au rezultat puncte de vedere diferite, în deosebi între clerul din Ardeal și acel din vechiul regat, cu privire la bazele de organizare viitoare, am căutat a cunoaște din aceeași sursă și în ce ar consta aceste deosebiri.

Iată anume ce am putut afla:

In numita constituantă, clerul ardelean a cerut ca să se mențină în forurile bisericești proporția de două părți mireni și una de clerici.

Față de aceasta, clerul din vechiul regat ca și cel din Bucovina și Basarabia, admite proporția de jumătate și jumătate.

In privința numirei preoților ardelenii pretind menținerea vechiului sistem al alegeri, iar preoțimea vechiului regat și a celor două provincii moldovenești, cer menținerea sistemului numirilor.

Al treilea punct de vedere diferit, mai important, ce există ar fi acel în privința consistoriilor judecătorești. Cu privire la această chestiune, clerul ardelean pretinde menținearea sistemului ca judecata să se facă și de către mireni, potrivit organizației lor, iar restul preoțimei cere ca formurile judecătorești să fie compuse numai de către preoți, întrucât mirenii, cari urmează a primi educațiunea morală dela preoți nu pot judeca ei pe preoți.

Acestea sunt cele mai principale puncte de vedere deosebite în sînul preoțimei, către a căror apropriere credem că prin lucrările congresului dela Iași se va putea ajunge.

In numerele viitoare vom comunica și conclusiunile discuțiilor urmate în „Constituantă".

Descoperirea unor aeroplane ascunse în Arad

Poliția din Arad a descoperit Sâmbăta trecută 5 aeroplane maghiare tăinuite în depozitul de lemne al arhitectului Szántay.

In urma cercetărilor făcute s'a aflat că proprietarul depozitului, arhitectul Szántai n'avea cunoștință de tăinuirea aeroplanelor în depozitul său.

Aeroplanele au fost ascunse în depozit de inginerul Steiner, cu ajutorul unui angajat al depozitului, Katona și al expeditorului Keller.

După spusele inginerului Steiner ei ar fi primit spre îngrijire aeroplanele încă în 1919 dela locot. de aviație Laufer, din armata ungară, și care a părăsit Aradul în luna Martie a acelui an, cu ocazia retragerii trupelor maghiare bolșeviste din acest oraș. Locotenentul Laufer se află acum la Budapesta.

Descoperirea poliției e cu atât mai senzațională întru cât s'a constatat că două din aeroplane se pot monta și utiliza în câteva minute.

Cei bănuiți cu tăinuirea acestor obiecte militare au fost arestați de poliție și vor fi predați curței marțiale.

Bunele inițiative

Dl General N. Petala a luat inițiativa amenajării unui local pentru un cămin al studenților. Căminul acesta va fi pus sub patronajul doamnei Elena General Petala.

Deasemenea d. General Petala a dispus luarea de măsuri pentru cartiruirea grabnică a tuturor artiștilor de operă și teatru, cari acum locuesc mizerabil în localul teatrului.

Salon de Manicure

Calea Regele Ferdinand 12 fostă Wesselényi Miklós-u

INFORMATII

Savantul medic Dr. A. Babeș a petrecut mai bine de o săptămână în județul Sălaj, făcând cercetări științifice asupra pelagrei, boală care face multe victime în țărănimea noastră.

Se știe că drul Babeș s'a ocupat mult de această boală și a scris o lucrare de mare însemnătate științifică care a fost premiată de Academia Română.

Noile cercetări ale savantului doctor i-au dat rezultate pe cari le va expune într'un studiu documentat menit a da o direcție nouă cercetărilor ce se vor face cu privire la această boală.

*

Știrea despre retragere din circulațiune a biletelor Băncii Generale pare a fi prematură.

Nu ar fi vorba decât despre retragerea biletelor de 1000 lei, pentru a se pune capăt introducerei prin fraudă a acestor bilete.

Cât despre celelalte bilete ele nu se vor retrage decât mult mai târziu.

*

Comisiunea privitoarea la alcătuirea unui proect de statut legal al funcționarilor publici s'a întrunit pentru prima oară la 29 Septembrie sub președinția d-lui Ministru de Justție ad interim D. A. Greceanu. S'a ales o subcomisiune compusă din 6 membri care să proceadă la întocmirea anteproectului de statut.

*

Transporturile pe căile ferate din Oltenia au încetat din cauza schimbărei trupelor militare din Oltenia cari trec în Banat. Criza aceasta va dura 25 zile.

Azi când transporturile se fac atât de greu măsura aceasta arbitrară paralizează tot comerțul Olteniei mai ales comerțul cu cereale.

*

Aviz. Dl Dr Laurențiu Oanea fost advocat în Rodna Veche, județul Bistrița-Năsăud aduce la cunoștința colegilor și clienților săi, că înscris fiind în tabloul advocaților de Ilfov și-a mutat biroul advocațial în București, Bulevardul Carol 36.

*

Ziarul „Zorea" care apare la Sofia anunță că țăranii români din Banat, s'u răsculat contra dominațunei jugoslave.

Ziarul bulgar adaugă că lupte sângeroase au avut loc între răsculați și armata sârbă.

*

In regiunea Prahovei au avut loc întruniri muncitorești în semn de protestare contra regimului la care sunt supuși socialiștii în închisori.

*

Comisiunea română pentru transarea chestiunilor financiare în litigiu, este așteptată zilele acestea la Budapesta.

*

Știrea după care ducele de Sparta și surorile sale n'ar fi fost invitați la sărbătorirea reîntoarcerei în țară a prințului Carol, nu este întemeiată. Oaspeții regali vor sosi la București Joi, cu acelaș tren ca și prințul moștenitor.

Nu li se va face primire oficială. Vor fi găzduiți la Palatul Regal, și vor lua parte la toate ceremoniile Curții, dar fără caracter oficial.

Luni 4 Oct. sublocot. Moșoiu, din jandarmerie a prins pe doi inși cari voaiu să treacă prin contrabandă suma de 2 mil. 300 de mii ruble Romanow și Kerenski.

Contrabandiștii prinși au declarat o întreagă organizație, prin care s'a mai introdus, tot prin județul Silistra, o sumă de peste 4 milioane ruble.

*

S'a pierdut un câne rasă lup. Numele Derry, cel care îl va găsi să înștiințeze pe dl Emil Isac, Str. Bartha 22.

*

După *Adevărul* Banca Națională va acorda zilele acestea Statului un nou împrumut de un miliard.

*

Instrumente pentru dentiști precum și instrumente de maternitatate chirurgie și cărți de medicină în limba maghiară și germană se află de vânzare în Calea Victoriei Nr. 6 etaj I. p. m. 3—5.

*

Spectactolul clujului este grodina de iarnă a hotelului Central.

*

Delegatului României în Ungaria d-lui colonel Stârcea instalat în palatul Gresham din Budapesta i s'a pus la dispoziție de către guvern o gardă militară specială.

*

Dl Nicolae B. Cantacuzen, ministru plenipotențiar clasa I., a fost numit, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al țării pe lângă guvernul austriac.

Dl Constantin G. Nanu, ministru plenipotențiar clasa I., a fost numit, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al țării pe lângă guvernul german.

*

Citim în „Indreptarea":

Pentru a se evita conflictele ce dăinuesc de mai multă vreme la manufactura de tutun Belvedere, guvernul a hotărât ca o comisiune compusă din delegați ai ministerului de finanțe, interne, industrie și un delegat al lucrătorilor să cerceteze cari sunt adevărate cauze ale acestor conflicte și să i-a măsuri în consecință.

*

Duminecă dimineața a sosit la Temișoara d-l general Mihăilescu, comandantul diviziei I, care va înlocui cu divizia sa din Oltenia, diviza XIX infanterie.

I-au eșit întru întâmpinare toate autoritățile civile și militare precum și un imens public.

După prezentările de rigoare, a trecut în piața din fața gării unde a primit defilarea companiei de onoare rămânând plăcut impresionat.

*

Zilele acestea se va face împroprietărirea sătenilor de pe moșia d-lui Alex. Marghiloman din Buzău.

*

D. general Rășcanu, ministru de război, a plecat eri să inspecteze garnizonele din vechiul regat și din provinciile alipite.

Cetiți „Infrățirea"

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 183. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Situaţia internaţională

Odată cu plecarea din Anglia a misiunei Kameneff-Krassin, au fost anulate şi contractele încheiate de Krassin cu marile fabrici engleze pentru furnizarea Rusiei sovietice cu maşini şi obiecte manufacturate.

Ruperea chiar a legăturilor comerciale între Anglia şi Rusia sovietică e un fapt prea important pentru a fi trecut cu vederea şi marchează foarte limpede noua cale urmată de Lloyd George. Revenirea acestuia către politica preconizată de Millerand a fost favorizată şi de moderantismul accentuat care îşi face drum în muncitorimea engleză.

Bolşevicii învinşi şi pe front şi în arena politică au recurs la trimiterea de misionari în marile capitale occidentale, cari sub msaca de reprezentanţi ai vechii Rusii, caută să anate că regimul bolşevic reprezintă cu adevărat aspiraţiile masselor populare.

Astfel un general rus într'un interview acordat unui mare ziar german, după ce recunoaşte înfrângerea suferită dela Polonezi, adaugă că Rusia nu va încheia pace cu polonezii până ce aceştia nu vor părăsi coridorul Dantzig pentru a se realiza legătura dintre Rusia şi Germania.

După multe discuţii armistiţiul polon-lituan s'a încheiat. Şi acum 3 săptămâni s'a petrecut acelaş lucru.

Intrigile bolşevice au avut atâta influenţă în cât au izbutit să sfarme întâiele încercări de pace.

Fi-va de astă dată definitiv încheiat armistiţiul polon-lituan, pentru ca imediat să se procedeze la începerea preliminariilor de pace. După ce d'Anunzio a proclamat mai acum o lună cu atâta fast independenţa noului stat Quarnero, guvernul sârbesc prin ambasadorul lui la Roma îşi exprimă dorinţa de reîncepere a tratativelor cu cel italian în chestia Adriaticei.

Astfel în 8 Octombrie vor începe la Veneţia negocierile.

Un fapt de o importanţă capitală pentru noi este recunoaşterea alipirei Basarabiei de către Italia.

După îndoieli justificate, după aşteptări înşelate, gestul Italiei nu poate fi pentru noi decât o răsplată meritată a suferinţelor îndurate şi a sacrificiilor făcute pentru mare cauză aliată.

Fără îndoială că gestul Italiei nu va întârzia să fie imitat şi de celelalte mari Puteri spre cimentarea prieteniei dintre România şi Apus.

TELEGRAME

In chestiunea Coroanei Ungariei

Lyon 5 Octombrie.

Ziarul „*Az Ember*“, care apare la Viena scrie că sunt mulţi aspiranţi la coroana Ungariei. Mai întâi este ex-împăratul Carol, dar o parte din familie ar prefera pe fiul său Otho, alţii pe arhiducele Frederic sau arhiducele Albert şi unii în fine pe arhiducele Josef.

Printre partizanii Habsburgilor sunt unii cari ar fi favorabili ideii de a se împărţii Ungaria în mai multe părţi fiecare cu câte un rege. Rezultatul este că Habsburgii îşi pierd din ce în ce mai mult şansele.

Franţa care ar fi favorabilă unei monarhii ungare, se gândise la casa de Wittelbach, ceeace ar alcătui un bloc împotriva Prusiei, dar fosta dinastie a Bavariei nu inspiră destulă încredere.

Italia recunoaşte unirea Basarabiei cu România

Lyon, 5 Oct.

Guvernul italian a hotărît să dea adeziunea sa formală la tratatul care consacră unirea Basarabiei cu România.

DI Take Ionescu în Italia

Lyon, 5 Oct.

In trecerea sa prin Milan, dl Take Ionescu a exprimat faţă de mai mulţi ziarişti italieni via sa satisfacţie, prentru primirea ce i s'a făcut în Italia şi mulţumirea sa constatând solidarităţea sinceră şi simpatia ce uneşte Italia şi România.

Vorbind reprezentanţilor Camerii de comerţ, italo-române, dl Take Ionescu a arătat admiraţia sa pentru perfecţiunea industriei italiane şi a exprimat părerea că cele două ţări vor trebui să aibă raporturi comerciale mult mai întinse. Produsele manufacturate italiene vor trebui exportate în România pe o scară vastă. S'ar putea deasemeni stabili în România diferite ramuri ale industriei italiene.

Finlanda ia atitudinea ostilă bolşevicilor

Lyon, 5 Septembrie

Presa franceză reproduce ştirile din Helsingfors după cari, în urma înfrângerilor suferite de bolşevici pe frontul polonez, opinia publică finlandeză se arată din ce în ce mai ostilă oricărui acord cu guvernul sovietic.

Armistiţiu polono lituan s'a încheiat

Lyon, 5 Septembrie

Presa franceză reproduce o ştire din Varşovia, după care s'a încheiat un armistiţiu între polonezi şi lituani.

Nouă mare victorie poloneză

Lyon, 5 Octombrie.

Comunicatul polonez din 2 Octombrie anunţă ocuparea oraşului Novogrodek.

Bolşevicii, cari săptămâna trecută se aflau în faţa liniei Syalystock-Lipuewski-Zamasc, au fost respinşi la o distanţă de 100—150 klm. de această linie.

Şaisprezece divizii roşii au fost complect sau în parte distruse.

In cursul ultimei acţiuni, polonezii au capturat 42 mii prizoneri, 160 tunuri, 990 mitraliere şi un considerabil material de răsboi.

Goneralul Lokhistsky la ordinele lui Wrangel

Lyon, 5 Septembrie

Generalul Lokhistsky, comandantul forţelor armate ale lui Colceag, cari s'au regrupat în Transbaicalia, a făcut cunoscut lui Wrangel că atât el cât şi armata lui se pun la ordinele sale.

Conferinţa financiară internaţională dela Bruxelles

Lyon, 5 Octombrie

Conferinţa financiară va decide probabil crearea unui organism financiar internaţional permanent, sub egida Societăţie Naţiunilor, care să pună în practică solidaritatea financiară a naţiunilor.

Luptele în Persia

Lyon, 5 Octombrie

După o telegramă din Teheran, trupele persane au reluat oraşul Necht şi se apropie de Enzeli.

Eşecul Congresului Comunist dela Praga

Lyon, 5 Octombrie.

O telegramă trimisă din Praga anunţă eşecul congresului comunist, care s'a ţinut în acest oraş.

Declaraţiile unui general rus internat in Germania

Lyon, 5 Octombrie.

Un corespondent al ziarului *Berliner Tageblatt* a luat un interview unui general rus internat la Koenigsberg, care i-a declarat că foştii ofiţeri ai ţarului luptă acum în rândurile armatei roşii pentru a apăra Rusia împotriva Poloniei. El a adăogat că armata rusă a fost bătută pentrucă aripa sa dreaptă a înaintat prea repede şi a exprimat nădejdea că ostilitatea Franţei faţă de Rusia va fi neutralizată de Anglia. Generalul a mai declarat deasemenea că Rusia nu va înceta să lupte împotriva Poloniei până ce aceasta nu va renunţa la teritoriile cari nu sunt poloneze şi la coridorul Dantzigului, care împiedică libertatea de comunicaţie între Germania şi Rusia.

Reluarea negocierilor italo-sârbe

Lyon, 5 Octombrie

După declaraţiunea făcută de ministrul plenipotenţiar al Serbiei la Roma, guvernul din Belgrad a hotărât să reia negocierile cu Italia în privinţa chestiunei Adriaticei. Negocierile vor începe la Veneţia la 8 Octombrie.

Armistiţiul dintre Polonia şi Lituania.

Lyon, 5 Octombrie

După o informaţie din Varşovia, reprodusă de presa franceză, un armistiţiu a fost încheiat între poloni şi lituanieni.

Convenţie între China şi soviete?

Londra, 5 Oct.

„Times“ află din Peking că guvernul chinez a invitat pe ambasadorul rus principele Cudanceff, să părăsească China împreună cu tot personalul ambasadei şi al consulatelor ruseşti.

Invitaţiunea aceasta s'a produs după sosirea la Peching a comisarului bolşevic Jurin, care se crede că a reuşit să încheie o convenţie între Rusia sovietistă şi China contra Angliei.

Ştiri de peste hotare

Un canal navigabil între Tisa şi Dunăre

Un grup de capitalişti francezi a făcut guvernului ungar oferta de a construi un canal între Tisa şi Dunăre, care să permită navigaţia între cele două fluvii pe teritoriul ungar.

Albanezii vor pace cu Sârbii

Oficiosul sârb „Tribuna“ comunică că guvernul albanez şi-a exprimat dorinţa s'ă înceapă negocieri de pace cu regatul jugoslav.

Odată cu exprimarea acestei dorinţe guvernul albanez a înştiinţat pe cel din Belgrad çă a şi numit pe delegaţii săi, cari au puteri depline să încheie pacea.

Oficiosul sârb nu arată însă dacă guvernul jugo-slav a primit propunerea albanezilor.

Intre Bulgaria şi România

Ziarele bulgare exprimă speranţe că România va fi cea dintâi care va consimţi ca bulgarii inculpaţi de excese comise în timpul războiului, să fie judecaţi de tribunalele bulgare. Ele justifică această speranţă, prin lipsa de ură ce există între aceste două ţări şi spun că România va face să se creadă că în adevăr ea se distinge de celelalte state balcanice.

Relaţiile bulgaro-cehoslovace

Relaţiunile diplomatice au fost stabilite între Bulgaria şi Cehoslovacia. Dl Kunzl Fizersky a notificat guvernului instituirea oficială a legaţiunei cehoslovace în capitala Bulgariei.

Misiunea Biuroului Internaţional al Muncii în Ungaria

Se ştie că guvernul maghiar ceruse Biuroului Internaţional al Muncii din Geneva să trimeata o misiune în Ungaria.

Aceasta misiune s'a reintors acum la Geneva raportând că a intrat în contact cu marile organizaţii muncitoreşti şi patronale maghiare şi că a vizitat districtele miniere din Tadabanya şi Salgatarian precum şi o exploataţiune agricolă din Seghedin. Scopul misiunei era să studieze condiţiunile de muncă şi ansamblul condiţiunilor sociale din Ungaria pentru a şi da seama în ce măsură dispoziţiunile Tratatului de pace cu privire la aceste chestiuni sunt respectate de guvernul maghiar: condiţiile de salarizare, durata muncei, şomajul. Misiunea a strâns o documentare importantă care va permite Biuroului internaţional din Geneva să judece desvoltarea instituţilor ungureşti.

Politica aventurieră a Ungariei

Din discursul program al lui Karl Renner

Secretarul de stat austriac la externe şi fostul cancelar dl Karl Renner şi-a ţinut în 23 Septemvrie discursul program înaintea alegătorilor săi din Hitzig (o parte a oraşului Viena). Sunt interesante acele declaraţiuni, cari se referă la relaţiile cu Ungaria, căci ne vin din partea unui perfect cunoscător al politicei maghiare şi al sufletului unguresc. Iată, după ziarul „Uj Világ“, această parte a discursului său:

— „In Austria nu e nimeni, care să dorească să mai ajungă cu Ungurii într'o comunitate statornică. Sunt cu mult mai rele experienţele ce le-am făcut, când împăratul Austriei a trebuit să procedeze dupăcum îi dicta regelui maghiar parlamentul său. In acest timp poporul german din Austria a fost silit să-i aducă imperialismului maghiar unele servicii. Preţuesc mult poporul maghiar, un popor sârguitor şi capabil, dar care sub înfluenţa conducătorilor săi politici de până acum, a devenit în mare măsură egoist şi exagerat.

Politica maghiară a avut întotdeauna înclinare spre extreme şi aventuri. Experienţa acestui lucru am făcut-o pe timpul comunismuluişi o experiem acum de nou. O politică însă, care se mişcă între extreme, e totdeauna incomodă, ba chiar periculoasă. Trebue să spunem că Ungaria nu ne lasă azi în pace, pecum nu ne-a lăsat nici în timpul dictaturei sovietice. Anumite cercuri, vor să redea Ungariei integritatea milenară. Lucrul acesta nu e posibil decât prin război. Cel mai apropiat ar fi un conflict între Cehi şi Maghiari.

Ori cum ar sta lucrurile însă, muncitorimea şi poporul Austriei are un singur interes şi anume ca să nu se intereseze de astfel de conflicte. Renner continuă astfel: — „S'ar putea vorbi cu guvernul maghiar, dacă ne-ar adresa dechis întrebarea, în ce condiţii ar fi cu noi posibilă o conlucrare. Cât timp am eu cuvântul, răspunsul nu ar putea fi altul decât: Pentru o politică de revanşă nici într'un caz. Dar oricum ar sta lucrurile, una e sigur, că politica maghiară când vrea să ajungă la noi nu se gândeşte să intre pe poarta principală.

Sistemul de conjuraţie, corupere, cumpărare a pressei sunt încercări pe care nici un stat nu ar fi dispus să le îngădue, ori cine i-ar conduce politica externă. Astfel de sisteme, ce'şi iau originea din Balcanul cel mai întunecat, după sentimentul nostru sunt mizerabile. Noi, sub nici un motiv nu voim război.“ După ce şi-a terminat discursul, corespondentul ziarului „Uj Világ“ a avut ocaziune să stea de vorbă cu dl Renner, care i-a declarat între altele următoarele: — „Avem cunoştinţă, că guvernul maghiar operează cu ajutorul banilor şi corupţiilor în contra Austriei democratice, şi că întreţine legături stabile cu cercurile monarhiste în vederea reintronării dinastiei habsburgice. Mai ştim că guvernul maghiar a trimis bani şi agitatori în contra noastră cu prilejul alegerilor actuale.“

Soc. Petroşeni

Reprezentanţii principalelor instituţii de credit din România s'au întrunit Sâmbătă la Banca Românească şi au hotărît înfiinţarea unei societăţi „Petroşeni“ cu un capital de 100.000.000 lei care îşi propune să naţionalizeze minele de cărbuni dela Petroşeni, actualmente proprietatea Societăţii Salgo-Taryan, Băncei Ungare şi a băncei Comerţul din Budapesta.

La această societate iau parte Banca Românească, Banca Agricolă, Banca Naţiunei, Banca de Scont, Banca Ţărănească, Creditul Extern, Banca de Credit, Banca Generală a ţării româneşti, Banca Comercială, Banca Crisoveloni, Banca Comerţului, Banca Viticolă, Banca Berkovitz, Creditul Minier, Creditul Tehnic, Banca Centrală din Cluj, Industria Ardealului şi Creditul Tehnic Ardelean.

Revista Presei

O propagandă de dezarmonie.

Din *România Nouă* în chestiunea declarațiunilor dlui M. Popovici: Știm însă că în momentul de față, când după doi ani, nu s'a făcut nimic de seamă pentru contopirea sufletească definitivă a românilor din Ardeal cu cei din vechiul regat, datoria fraților de peste Carpați ca și a celor de dincoace, este să lucreze cât mai sincer și mai desinteresat la înfăptuirea acestei armonizări sufletești.

Această ocazie dl Mihail Popovici, a avut-o în timpul când a fost ministru de lucrări publice. Regretăm însă că n'a făcut-o. De ce? Nu știm și nu voim să-l întrebăm. Regretăm însă când îl vedem astăzi propovăduind acțiuni care ne-ar desbina și mai mult și regretăm că-l vedem de partea acelor elemente din Transilvania care, în situațiuni mai modeste, de sigur că ar fi putut fi mult mai de folos țărei.

Mentalitatea aceasta și mai ales impulsivitatea acestor elemente nu ne pot duce la nici un rezultat apreciabil în opera de organizare și armonizare pe toate terenurile a României mărite și întregite.

Iată lucrul la care dl Mihail Popovici trebuia să se gândească înainte de a fi făcut pompoasele și războinicile sale declarațiuni politice cu privire la apărarea demnității parlamentare.

Soarta ortodoxilor români din Jugoslavia

Din „Românul":

In Banatul românesc au rămas aproape o sută mii de Români sub stăpânire jugoslavă. Toți acești Români aparțin bisericei ortodoxe române și sunt animați de o vie conștiință națională. Câtă vreme însă noi Românii ne ferim de cea mai mică atingere a susceptibilităților naționale și am lăsat Sârbilor din statul nostru deplina lor libertate națională și bisericească, frații noștri români din Jugoslavia sunt spoliați de acestea drepturi și amenințați în libertatea lor religioasă și culturală.

Administrația celor peste 40 de sate românești din Banat este deja până acum cu desăvârșire sârbizată. Guvernul din Belgrad nu vrea să cunoască școale confesionale și comunitățile bisericești, cari până aci toate aveau școale confesionale românești foarte înfloritoare, ci au fost provocate ori să predeie acelea școale statului ori să le prefacă în școale particulare, când apoi ele ar ajunge absolut la discreția guvernului. Comunitățile au refuzat și acum așteaptă desființarea școalelor de către guvern.

Chestia bisericească a aceloraș Români din Jugoslavia așteaptă asemenea rezolvarea ei în concordanță cu clauzele tratatului de pace și în conformitate cu dreptatea și echitatea. Este absolută imposibilitate, ca cele peste 300 mii de Români ortodoxi cari locuiesc în masse compacte în Banat și în valea Timocului, să fie dați pradă șovinismului sârbesc și să rămână lipsiți de organizația autonomă și națională a bisericei lor. Faptul acesta ar constitui un ghimpe veninos în relațiile de prietenie între cele două state atât de avizate unul la altul.

Am aflat cu sinceră durere și îndreptățită nedumerire vestea că câțiva preoți și alți intelectuali români stau și astăzi reținuți în lagăre de internare și că oficialitatea jugoslavă manifestă neîncetat inexplicabilă reavoință față de elementul românesc ajuns sub stăpânirea sârbească.

E simptomatic și foarte interesant faptul, că presa ungurească și germană din Jugoslavia de unde față de noua stăpânire politică nu arare-ori nu cutează a avea decât numai cuvinte de loialitate aproape exagerată, aceeași presă propovăduiește cea mai neîmpăcată ură pentru »Valachia« și pentru „valachi" eliminând din dicționarul lor cu desăvârșire cuvântul „român".

Și guvernul sârbesc și opinia publică sârbească tolerează această veninoasă propagandă în contra statului român, câtă vreme procedează cu extremă rigoare față de orce mișcare nepatriotică a „streinilor".

Credem, că guvernul nostru ar fi în dreptul său. dacă în vederea bunelor relații pe cari le dorim cu statul vecin, ar interveni pentru o organizare potrivită a bisericei române din Jugoslavia acordându-se fraților nostri de-acolo libertatea lor culturală și confesională, Tot atunci guveruului dela Belgrad ar trebui să se convingă mai de vreme, că propaganda presei germane și ungurești din Jugoslavia în contra statului și națiunei române nu poate să fie în interesul bunelor relații, ce sunt de dorit să existe între cele două state, cari tocmai acum sunt în cule de a-și creia o unitate de vederi și orientări în concertua politicei internaționale.

Așteptăm mai vârtos, ca mitropolitul-primat dela București să se intereseze de soarta credincioșilor români-ortodoxi din regatul vecin.

Un strigăt de alarmă

Din „Avântul":

In nouile provincii domnește acelaș provizorat făcut, acelaș arbitrar, aceiași concepțiune de învigători față de învinși.

Stăpânirea care trebuie întemeată pe principii de echitate solidă de libertăți durabilă, ia din ce în ce aspectul de ocupațiune trecătoare.

In Basarabia comisia parlamentară de anchetă, văduvă de președintele care s'a dat la fund își urmează sarcina patriotică de a devora banchete și a consuma discursuri. Misiunea sa de a reîntrona ordinea și justiția se ușurează considerabil cu concursul jandarmului și al polițistului, tot el parte și acuzator.

In Bucovina Babelul naționalităților, lucrurile merg în virtutea unei inerții misterioase, iar în Transilvania, complect dezorganizată de consiliul dirigent al d-lui Goga, care a înlocuit pe al d-lui Vaida, populația s'a reîntors la obiceul pământului de pe vremea Descălicării.

In Ardeal, sătenii lipsiți de magistrați, își fac dreptate singuri, și în zeci de sate justiția o împart bătrânii satului sub un stejar secular. Cine nu se supune este expulzat din comună.

In dezorientarea generală, în eclipsa ace sta a oricărui sentiment de solidaritate socială, numai speculatorii și traficanții își strâng rândurile. Populația înfometată cere pâine și i se aruncă hârtie-monedă pe care însă o în ghit trusturile, asociațiile cooperativele de exploatare.

Mizeriei interne îi corspunde mizeria externă. Înconjurați de vrăjmași, factorii autorizați au făcut tot ce-au putut să înlăture pe cei cari ne puteau deveni prieteni. D-l Titulescu la Spa ne-a obținut câte va noui termene de plată, fiindcă nu aveam cu ce plăti.

Iar dl Take Ionescu anunțând lumei prin radiograme că peste o săptămână va dejuna cu regele Italiei, a neglijat o singură formalitate: invitația la dejun. Aceasta nu s'a produs și ministrul nostru de externe a dejunat în ziua memorabilă la hotel — iar după plecarea sa din Roma a primit telegrama prin care ministrul de externe italian își exprimă regretul că nu l'a mai găsit în cetatea eternă, după ce luase toate măsurile ca să sosească prea târziu.

Și în anarhia, în febra, în debandada aceasta, un singur sentiment înspăimântă pe cei cari duc țara la dezastru.

Frica de ordine!

Dar de ce le este frică, nu vor scăpa.

Chestiunea rublelor

Cursul retragerii va fi schimbat.

Citim în *Epoca*:

La Ministerul de interne a avut loc o consfătuire în chestia schimbului rublelor în Basarabia.

O delegațiune de deputați, senatori și delegați ai Camerelor de Comerț, cerând ca în special pentru populația săracă din Basarabia cursul rublelor să fie schimbat.

Deputații și senatori basarabeni au avut în acest scop o consfătuire la Interne, la cari a luat parte d nii Angelescu subsecretarul de Stat al Tezaurului, Sergiu Nița ministrul Basarabiei, Albert Popovici-Tașcă secretarul general al ministerului de Interne, V. Costin directorul finanțelor din Basarabia.

Delegații Basarabiei cer ca cei cari posedă dela 60.000 ruble Lwow în sus să li se plătească 30 bani, iar până la 5 mii ruble gradat să se acorde până la 1 leu rubla.

Chestiunea a rămas că fie supusă d. general Averescu președintele consiliului, care împreună cu d. Argetoianu interimarul dela Finanțe va lua astăzi o hotărâre definitivă.

După informațiunile pe cari le avem, guvernul va admite punctul de vedere al reprezentanților Basarabiei cu mici modificări.

*

D. general Averescu președintele consiliului a avut o lungă întrevedere cu d. C. Argetoianu ministru adinterim la finanțe asupra schimbului de ruble în Basarabia.

S'a hotărât în mod definitiv că în ce privește Basarabia cursul de schimb, să fie modificat numai pentru acei cari au declarat mai puțin de 60.000 de ruble.

Se va face un tabel după care cursul va fi mărit după informațiunile cari le avem, acei ce au 5000 de ruble Lwow vor primi un leu iar pentru ruble Romanow un leu și șeasezeci bani.

Tabelul merge descrescând până la 30 bani pentru rubla Lvow și 1 leu pentru rubla Romanow.

Citiți „Infrățirea"

CONGRESE

Congresul comercianților de toate categoriile

S'a deschis la București congresul comercianților de toate categoriile.

Prezidează dl Antircescu, președintele camerei de comerț din Craiova.

D-sa mulțumește pentru cinstea ce i se face arătând că scopul acestui congres este de a se obține libertatea comerțului.

Dl TH. ORGHIDAN, raportorul chestiunei instituirei Statului în comerț, face o largă expunere a greșelilor făcute din cauza nepregătirei funcționarilor Statului, ori de câte ori Statul a încercat să facă comerț și industrie.

Li s'a adus comercianților acuzația că sunt speculanți. Nu e exact, pentrucă nu se pune în considerație tot riscul și toate dificultățile pe care le întâmpină comerțul.

D I. CONSTANȚIU, delegatul uniunei generale a sindicatelor comerciale din Iași, raportor al chestiunei libertății comerțului, arată cât de necesară este pentru bunul mers al aprovizionărei satelor și orașele libertatea complectă a comerțului.

Indeamnă pe negustori la solidaritate dentru obținerea libertății comerțului.

D. G. ZAMFIRESCU descrie starea nenorocită a comercianților de la sate. Cere libertatea pentru comercianți de a importa fiindcă numai astfel prețurile tuturor obiectelor vor scădea.

D. DEMETRESCU MIREA arată că specula nu e facută de negustori ci de diferiți samsari.

Cere ca articolele aduse de Stat să fie date în consumație prin comercianți și cu firmă înregistrată, care prezintă toate garanțiile.

S'a format o delegație compusă din dnii Eu. Georgescu, Bianovici, Mafer, Th. Orghidan, E. Zamfirescu, care se va prezenta dlui ministru al industriei spre a prezenta doleanțele comercianților.

Aceste doleanțe sunt cuprinse într'o moțiune votată de cei prezenți.

Congresul asistenților universitari din România

In zilele de 2 și 3 Octombrie s'a ținut la București, într'o sala palatului Eforiei, prima adunare generală a Asociației asistenților universitari.

Congresul a fost deschis sub președenția dlui A. Popovici-Bănoșanu, profesor la facultatea de științe din București și președinte de onoare al Asociației.

Asistă un mare număr de șefi de lucrări, asistenți, preparatori, etc. dela Universitatea din București și delegații dela Iași, Cluj, Cernăuți, precum și dnii profesori universitari I. Athanasiu și Al. Zaharia dela științe și D. Ionescu dela medicină.

Chestiunile cari s'au discutat au fost următoarele:

Numirile să se facă de Universitate și ministrul să fie obligat a le confirma. Să se asigure o situație materială pe deplin satisfăcătoare acestui personal al Universităților și în schimb, să se stabilească incompatibilitatea între atribuțiile asistentului universitar și orice altă ocupație cu caracter permanet.

Gradațiile să se dea întocmai cum se dau tuturor membrilor corpului didactic, încetând umilitorul arbitrariu de până acum. Nici o îndepărtare din laborator, clinici sau seminarii să nu se poată face fără judecată, ca și pentru celalți membri ai corpului didactic.

S'a cerut din nou asimilarea deplină a asistenților cu profesorii secundari titulari, cu toate consecințele ce decurg de aci, pentru preparatorii și șefii de lucrări. Ca dispoziții tranzitorii se va cere definitivarea asistenților și a șefilor de lucrări cari au 5 ani de funcționare la universitate. In mare parte aceste revendicări sunt susținute și de Asociația profesorilor universitari.

După arătarea unor abuzuri datorite funcționarilor din ministerul instrucțiunii publice, s'a trecut la chestiuni de organizare a Asociații.

S'au votat statutele, s'a hotărît afilierea la Federația generală a corpului didactic și *s'a ales pentru ținerea congresului din anul viitor Clujul.*

S'a votat o moțiune împotriva neglijerii laboratorilor de către minister.

Congresul s'a încheiat cu hotărîr a de luptă energică și susținută.

Congresul Bisericesc din Iași

S'a deschis la Iași Congresul bisericesc. S'a oficiat întâiu un Tedeum la Metropolie, de către Metropolitul Pimen al Moldovei, încunjurat de întregul cler metropolitan. Au asistat la Tedeum, metropolitul primat dr. Miron Cristea și reprezentanții autorităților civile și militare, precum și un mare număr de congresiști, La sfârșitul serviciului religios. Metropolitul Pimen într'o cuvântare caldă a arătat însemnătatea Congresului, care are ca scop înlăturarea tuturor dificultăților ivite cu ocazia alipirii noilor ținuturi la vechiul Regat.

La orele 11 s'a format un impozant cortegiu, care s'a dus la Teatrul-Național, unde s'a deschis ședința Congresului.

A luat cuvântul, metropolitul Primat care a arătat însemnătatea Congresului și a autonomiei bisericești; dl Negruzzi, primarul orașului, care a salutat pe congresiști în numele ieșenilor și preotul Nazarie, ales președinte al Congresului.

Dl Octavian Goga, ministrul cultelor, deși era așteptat, nu a putut veni,

Buletin economic

Trimișii guvernului maghiar la București dnii Alfred Caray și Francisc Kocsis trateaza cu ministrul industriei și comerțului pentru exportarea de produse miniere în Ungaria.

*

Recolta nouă din Jugoslavia se ridică la 185.000 vagoane grâu, 99.000 vag. orz și 363.000 vag. ovăs.

*

O interprindere forestieră din Hălmagi (jud. Arad) a trebuit să sisteze activitatea din cauza lipsei de bani mărunți.

Haine bărbătesti elegante gata și după măsură

la KATZ și MENDEL CLUJ, Piata Unirii No. 10.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

SE CAUTĂ un bun student pentru lucrări de birou, oferte în scris la Adm. ziarului.

CAUT bonă pentru un copil de 3 luni, pentru al lăpta, este preferită să aibă certificat de sănătate cu analiza sângelui făcută prin reacțiunea Vasserman în schimb foarte bine plătită. Adresa la ziar cu ofertă închisă.

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Înfrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Înfrățirea" se angajează la administrația ziarului.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 1 pereche cai pur sânge, amatori pot lua informațiuni la Adm. ziarului Înfrățirea.

VÂND de urgență un Dinam aproape ne întrebuințat. Informați la Adm. ziarului.

DE VÂNZARE o cassă de plată pentru cafenea, având placă de marmoră și oglindă mare, precum și *un biliard*. A se adresa la magazinul *Blaga* str. Ștefan cel Mare No. 7 Cluj.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

Căsătorii:

PLOTONIER reangajat activ dorește căsătorie cu Domnișoară cultă serioasă și drăgută indiferent avere. Adresa Plutonier Lupea Valeriu Hotelul Ungaria Cluj. Informațiuni la portarul Hotelului.

No. 435—920.

Edict de licitare

Dreptul de vânat al comunei Bonțida, se va da în arândă pe timpul de 6 ani, începând din 1 Februarie 1921, prin licitare publică.

Licitarea se va ține la 5 Octomvrie 1920 la casa comunală din Bonțida la ora 10 a. m.

Bonțida la 8 Septemvrie 1920.

Primăria Comunală

No. 435—920

Edict de licitare

Dreptul de vânat al comunei Valasut se dă în arândă pe timpul de 6 ani, începând din 1 Ianuarie 1921 până în 31 Decemvrie 1927 prin licitare publică.

Licitarea se va ține la 6 Oct. 1920 la casa comunală din Valasut la ora 10 am.

Valasut, la 8 Octomvrie 1920.

Primăria Comunală

UZINELE DE FIER

ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA

REȘIȚA — TIMIȘOARA — CLUJ

București: Reprezentanța Generală:

„CREDITUL TECHNIC" Str. Marconi 3.

Uzină pentru fier și oțel	Atelie de construcțiuni de poduri și fabrici de mașini
Reșița și Anina	**Reșița**
Fabrici de mașini agricole	Păduri și produse agricole
Bocșa-Română	**Oravița**

Turnătorie ◆ Fabrică de sobe

Laminoare de tablă subțire

NADRAG

Produse principale:

Fontă brută
Fontă spiegel
Fieromangan
Fier în bare și fier profilat
Fier de construcțiuni
Platbande
Fier I și U
Șine pentru căi ferate normale și înguste
Șine pentru tramvae
Bandaje
Tablă pentru căldări, reservoare și construcțiuni navale
Tablă subțire
Tablă zincată
Piese de oțel turnat de totfelul pentru căi ferate, construcțuni navale, poduri și piese pentru automobile
Articole de fontă de tot felul pentru construcțiuni civile și mașini tucerie de comerț, tuburi de fontăt urnate în pisioare, sobe de tuciu și sobe cu cămașe de tablă
Piese forjate și piesc presate pentru mașini, locomotive, vagoane și automobile
Poduri de șosea și cale construcțiuni metalice pentru clădiri
Rezervoare, plăci turnate, cărucioare, transportoare. Granice hidraulice și intalațiuni pentru alimentare cu apă
Piulițe șurupuri, nituri, buloane, crampoane și tirfioane
Macazuri, încrucișări din oțel turnat și oțel maganez
Axe, roți pentru locomotive, tendere, vagoane, osii montate pentru vagonete,
Pluguri și unelte agricole speciale, ca grape, tăvăluge, sape și alte unelte pentru săpat etc
Pluguri cu aburi
Proectile pentru artileri și obuze de ruptură. Trăsuri de muniții țevi de tunuri, afete, bucătării de campanie, secuturi, ins.alațiuni pentru tir Căi ferate de campanie
Lemne de foc
Mangal și var
Cherestea
Vin de Moldova și Ratfna

Pentru comenzi a se adresa la:

REȘIȚA, la DIRECȚIA COMERCIALĂ □ TIMIȘOARA, la REPREZENTANȚĂ □ CLUJ, la REPREZENTANȚĂ, Str. Elisabeta No. 1 □ BUCUREȘTI, la „CREDITUL TECHNIC" Reprezentanța Generală. □ □ □ □ □ □

A APARUT:

Anul VIII. No. 9. Septembrie 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.

ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Vintilă Brătianu. — Activitatea individuală a omului politic.

Mihail Pașcanu. — Presa și noua constituție.

Cronica internă.

Cronica externă.

Fapte și Documente. — Industria italiană în momentul actual și prespectivele ei. — Scăderea navlului.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare

PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

Regia Monopolurilor statului.

No. 1596—1920.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea salinei Ocna-Dejului cu 230 (Două-sutetreizeci) vagoane á 10.000 kgr. lemne de foc necesare pe anul budgetar 1920/1921, subsemnata Direcțiune va ține cu ziua 14 Octomvrie 1920. licitație publică.

Cantitatea de lemne de foc susamintită să fie lemne de fag crepate sau lemne de stejar calitate bună.

Condițiunile în detail să pot vedea intre oarele oficioase la Direcțiunea salinei Ocna-Dejului.

Reflectanții să binevoiască a-și inainta ofertele închise până în ziua de 14 Octomvrie 1920 oarele 9 a. m. acestei Direcțiuni.

Direcțiunea Salinei Ocna-Dejului.

Prospect de emisiune

Adunarea generală din 7 Iunie 1919 a Societății anonime transilvănene de asigurări *„România"* a autorizat consiliul de administrație, ca la timp potrivit, să augmenteze capitalul socieear prin o nouă emisiune de acțiuni, în valoarea nominală de Lei 1.800,000.—.

Consiliul de administrație, voind să aibă o situație c'ară a societății, a aflat cu cale să pună în curgere noua emisiune numai acum, după unificarea sistemului monetar.

Considerând însă, că prin unificarea monetară, așa cum sa făcut capitalul societar de Cor. 1.200.000.— sa redus la Lei 600.000.— și că prin urmare valoarea nominală de Cor. 200.— a unei acțiuni, azi este numai Lei 100.—, nuoa emisiune să pune în curgere sub următoarele condițiuni:

1. Nominal Lei 1.200,000.— se oferă vechilor acționari, având drept să opteze pentru fiecare acțiune veche, trecută pe numele lor, încă câte două acțiuni noi în valoare nominală de câte Lei 100.— fiecare. Cursul de emisiune pentru aceste acțiuni se fixează la Lei 150.—, din care Lei 100.— se vor trece la capitalul socieatar, iar Lei 50.— la fondul de rezervă al acționarilor. Ca cheltuieli de emisiune să va plăti Lei 10.— de fiecare acțiune. Anunțarea opțiunilor e a se face în scris până cel mai târziu la 31 Octomvrie a. c.

2. Acțiunile neoptate de acționari, precum și nominal Lei 600.000.— se aferă spre subscripțiune publică cu prețul de Lei 200.— de acțiune, din care Lei 100.— se vor trece la capitalul societar, iar Lei 100.— la fondul de rezervă al acționarilor. Ca cheltuieli de emisiune s eva plăti Lei 10.— de fiecare acțiune.

Participare la subscripțiunea acestor acțiuni se va anunța în scris cel mai târziu până la 10 Noemvrie a. c.

3. Plata acțiunilor noii emisiuni se va face prin *„Albina"* sau direct la Cassieria centrală a societății, în două rate egale de câte Lei 75.— resp. Lei 100.— una la subscriere și una la 15 Decemvrie a. c. Cheltuielile de emisiune să plătesc odată cu vărsământul pentru rata primă.

4. Acțiunile noii emisiuni vor participa la dividenda anului 1921.

In caz când participările la noua emisiune vor da un rezultat mai mare, ca cel preconizat, Consiliul de administrație își rezervă dreptul sau să reducă, după cum va afla de bine, subscripțiunile anunțate, sau să propună adunării generale să stabilească capitalul societar la o sumă mai mare.

Sibiu, la 27 Septemvrie 1920.

Consiliul de administrație

al soc. anon trans. de asigurări „ROMÂNIA".

Căutăm o camera ne mobilată. Ase adresa la Administrația ziarul Înfrățirea. ◆ ◆ ◆

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

CONCURS

Banca Generală de Comerț s. p. a. din Târgul-Mureș anunță concurs pentru ocuparea posturilor următoare:

1 post de Subdirector
1 „ „ Șefcontabil
1 „ „ Șef la secția comercială
1 „ „ Șef la secția industrială
1 „ „ Șef la secția agricoală

Se cere ca Subdirectorul să fie absolvent al școalei comercial eventual absolvent al academiei comerciale cu prsctică. Conform statutelor, subdirectorul va avea pe lângă un salar corespunzător și procentele dela veuitul nett. Șefii de secții să recere să fie oameni de specialitate, cari pe lângă salar vor mai avea și procente dela profitul nett, fiecare dela secția respectivă.

Domnii reflectanții sunt rugați să binevoiască a-și înainta cererile cu actele necesare la institutul supsemnat.

„Banca Generală de Comerț"
Târgul-Mureș.

KRAUSZ SAMU
Cluj, Strada Bocskai No. 5.

Confecționează rochii de dame, modele franțuzești precum și Tailleur după ultimă modă. ◆ ◆ ◆ ◆

SE CAUTĂ

un ELECTRICIAN care să cunoască instalațiunele de electricitate și apeducturi pentru MARELE HOTEL NEW-YORK. □ □
Sunt preferiți știutori de limba Română.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

CĂUTĂM

un încasator pentru Cluj bine retribiut. Ase adresa la Administrația ziarului Infrățirea.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumerille cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Curătă și văpsește

foarte bine orice fel de haine bărbătești și femeiești:

Réthy József

Str. Avram Iancu (Petőfi) 22.

Se primese pálárl spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

Caută depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația. ◆ ◆

De vânzare

Una masină de scris marca Remington în bună stare eftină. ●

Adresa la ziar.

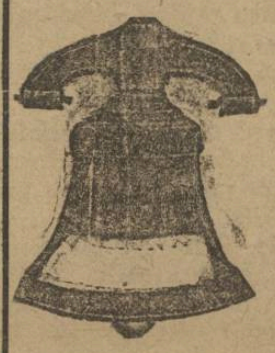

Fabrica de Clopote Dituz

Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCURESTI. ● ●

Execută și se găsește Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu prețurile cele mai convenabile garantând sunetul și durabilitatea pe timp de 50 ani.

Ziarul „INFRĂȚIREA"

primește abonamente din întregul Ardeal, Banat, Bucovina și vechiul Regat cu: 120 lei pe 1 an, 60 lei pe 6 luni, 30 lei pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRAȚIA ZIARULUI CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 3 Etagul II.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 55 Opt Pagini 50 bani Opt Duminică 10 Octomvrie 1920

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu
SIBIU 16 OCT 1920

Infrățirea

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaș II.) TELEFON Administrația 352 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . . — 60 „ 3 luni . . — 30 „

SOLUȚII ORGANICE

Ceia ce trebuie să reținem mai ales din evenimentele și frământările sociale din Italia este înainte de toate faptul că rezolvarea vechiului conflict dintre capital și muncă a fost strămutată de pe terenul teoriei pe acela al experienței, soluțiile trebuind să răsară de astăzi înainte nu din cabinetul teoreticianilor socialiști, ci din însăși inima organismului economic transformat acum într'un vast laborator în care problema socială poate fi privită și dezbătută numai din punctul de vedere al realităților care o compun.

Instituirea controlului muncitoresc asupra întreprinderilor industriale este cel dintâi pas în direcția unor soluții organice, după ce atâta vreme masele proletare au fost amețite cu soluțiile electorale a'e socialismului de agitație. In locul lucrătorului crescut în iluzia societății viitoare, avem acum lucrătorul care-și caută fericirea în cadrul societății actuale, mijlocul fiind unul singur: *experiența în mijlocul realităților.*

Căci odată introdus în conducerea fabricii, lucrătorul va înțelege repede că ceia ce este într'adevăr hotărîtor pentru succesul unei întreprinderi industriale nu este capitalul și nu este nici munca, ci este forța care le mânuiește și le dirijează pe amândouă, și anume: *spiritul de întreprindere și capacitatea de conducere.*

Ori cât de mare ar fi capitalul și ori cât de intensă munca), ele n'ar fi totuși de cât două puteri moarte dacă deasupra lor nu s'ar găsi elementul intelectual care să le însuflețească și să le organiseze în vederea rezultatului urmărit. Cât prețuiește direcția unei întreprinderi, atât pot să prețuiască și ceilalți factori cari participă la desvoltarea și propășirea ei, — iată adevărul pe care vor trebui să-l înțeleagă muncitorii la prima lor atingere cu elementele de conducere ale producțiunii industriale.

Nu e de ajuns, prin urmare, să proclami *socializarea mijloacelor de producțiune* pentruca odată cu aceasta să crezi că ai rezolvat și problema muncitorească. Dacă temeiul producțiunii ar fi numai instrumentul de lucru, adecă *usina*, atunci, desigur, că problema ar putea fi lesne rezolvată prin trecerea fiecărui stabiliment industrial în stăpânirea lucrătorilor. Dar ce poate să însemne o fabrică fără spiritul creator care o presidează și care însoțește necontenit fiecare roțită și fiecare mașină din lăuntrul ei? Inlătură acest spirit, și fabrica nu mai e atunci decât o împreunare de mașini moarte în mijlocul cărora se vor zbuciuma în deșert și munca și capitalul. Ori tocmai acest lucru, așa de nesocotit până acum, va fi pus în evidență prin experiența pe care-o fac lucrătorii în fabricile din Italia. Instituindu-se controlul muncitoresc, se încearcă de fapt nu aplicarea unei soluții socialiste, adecă socializarea mijloacelor de producțiune, ci numai *deplasarea capacității de conducere din lumea capitalistă în lumea uvrieră*, sau, mai exact, *distribuirea acestei capacități între capital și muncă.* Și de aceia toate privirile sunt îndreptate spre marea experiență în care s'a angajat industria italiană și din desvoltarea căreia vor trebui să rezulte neapărat și toate elementele necesare unei bune soluționări a problemei muncitorești. Căci deopotrivă constrânși de puterea realităților, capitalistul și lucrătorul vor găsi împreună și terenul pe care se va ajunge la o conciliere a intereselor lor, iar omul de stat nu va avea de cât să dea putere de lege unor soluții organice ieșite spontaneu din însăși libera funcționare organismului economic.

Ancheta din Basarabia

Ea se întoarce împotriva celor cari au voit a o exploata contra Statului Român

Din Iași suntem informați, că începând chiar dela primele cercetări ale comisiunei, s'a putut constata, că situația în Basarabia este cu totul diferită de cum rău voitorii au ținut s'o descrie pentru a ne ponegri.

„Ancheta aceasta — a declarat un important membru al comisiunei — deprute de-a ne aduce un rău prin faptul că s'au admis, ea se va întoarce împotriva acelor ca i au pus la cale încercările care au provocat ancheta".

Publicând aceste declarațiuni, ne reamintim afirmarea noastră dela începutul alcătuirei comisiunei de anchetă, că ea nu se îndreaptă împotriva statului și nu poate fi socotită ca o dovadă a defecțiunilor acestuia de stăpânire, ci numai ca un mijloc de cunoaștere exactă a situației.

Ne mulțumim că astfel credința noastră se confirmă acum.

Improprietărirea

Ogorul scormonit de obuze, și frământat în sânge se brăzdează acum, în cuprinsul vechiului regat, cu hotare noui. Hotarele dreptății înăbușită de vitregia stăpânirei unor alte vremuri, dau acum iobagilor de altădată, pământul suferințelor trecute pentru folosința zilelor mai bune ale viitorului.

Veacuri după veacuri omenirea s'a lăsat stăpânită de nedreptăți și frământată de revendicări.

Și, rând pe rând, precursorii și înțelegătorii vremei au ușurat sarcina acestela, făcând, adesea cu sacrificii, pași înainte.

Nedreptății veacului nostru, astfel, nu i-a putut lipsi precursorii, pregătitorii înlăturărei ei. Lipsa ogorului propriu, sărăcia țăranului pe pământul muncit de el, nu mai putea fi îngăduită de atunci decând zorii unor zile de prefaceri s'au ivit pentru a nu se mai întuneca. O sguduire puternică, nu de mult, arată că dreptatea nu mai putea să întârzie.

Și n'a întârziat. Cu toate pătimașele frământări dintre conducătorii vechiului regat, deasupra intereselor de clasă și a privilegiilor moștenite, prevestitor, glasul înnoirei și reformei radicale n'a întârziat de-a se face auzit.

De pe câmpiile Bulgariei învinse, când elanul și patriotismul neprecupețit al săracilor din ogoarele străine a dovedit odată mai mult virtuțile strămoșești legate de dragostea pământului ale acestora, dreptatea pentru ei n'a mai putut fi ascunsă. Și astfel, fără sguduire, deși cu multe frământări, voința atunci exprimată s'a impus, stabilind un principiu de radicală reformă. Soarta și jertfele de sânge nemăsurate ni-au găsit astfel cu răsplată pentru ele, pregătiți a primi la sânul de mamă, pe frații desrobiți în clipa chiar când dreptatea pentru toți era dată.

Reforma agrară a vechiului regat a deschis noui orizonturi în provinciile subjugate, unde, deasemenea, aceeași nedreptată repartizare a stăpânirei, robea de veacuri țărănimea.

Exemplul vechiului regat nu putea să fie decât un fericit prilej de îndrumare către adeveratul democratism și adeverata egală îndreptățire a vremei de-acum. Și desigur numai rămășițele unor învechite concepții și numai trecătoarea nesinceritate a celor cari au făcut primii pași în această direcțiune aici în Transilvania, au împiedecat o efectivă și definitivă reformă și aici asemănătoare cu aceea din vechiul regat, unde acum plugul trage noi hotare și înseamnă dreptatea noului timp.

Cuvântul Regelui acolo, acum se înseamnă cu fiecare brazdă trasă pe ogorul, după dreptate înstăpânit. Pământul se împarte la țăranii Improprietărirea se execută, ea nu se mai discută.

Precursorii și înfăptuitorii ei pot simți acum mulțumirea celei mai desăvârșite operă de consolidare a țărei întregite: improprietărirea.

Ev.

Exces de ospitalitate

Ziarele din capitală ne aduc știrea că foarte mulți locuitori din Constantinopol și restul Turciei sunt hotărîți din cauza mizeriei din țara lor, să vie în România.

Mai mult, unele ziare complectează această informație cu amănunte cari ar trebui să ne pue pe gânduri. Foarte mulți bogătași, în deosebi din Armenia, au cumpărat clădiri și stabilimente importante în porturile Constanța, Galați și Brăila, cu scopul de a veni la noi și de a începe o vie activitatea comercială.

Paralel cu aceasta un cotidian din orașul nostru ne aduce la cunoștință un alt fapt care e tot așa de alarmant.

E vorba de numeroase trenuri de refugiați din Ungaria care au trecut la noi găsind aici mai multă liniște și mai multă siguranță și deci o mai mare posibilitate de a munci.

Cu acești refugiați au venit însă și foarte multe elemente care n'au fost niciodată în Transilvania și care nu au astfel nici un motiv care să ne impue primirea lor în mijlocul nostru. Ne amintim deasemenea de zecile de mii de refugiați, cari au venit din Ucrainia și restul Rusiei, din cauza situației anormale de acolo. Aceștia s'au stabilit în Basarabia, ca la ei acasă, amenințînd astfel și mai mult caracterul național al provinciei de peste Prut.

Toate aceste fapte dovedesc o vinovată lipsă de vigilență din partea noastră, deoarece nu controlăm cu destulă atenție pe acei cari sunt în mijlocul nostru. In timpul din urmă, sub influența unei anumite prese de la noi, publicul românesc s'a lăsat prea ușor încântat de ideile umanitariste, și de aceia am rămas nepăsători în fața elementelor streine refugiate în România. Suntem, desigur, cel mai simțitor popor la suferințele altora, iar ospitalitatea noastră a rămas neîntrecută.

Nu înțelegem însă ca acest spirit de ospitalitate să fie împins până acolo încât hotarele țării să fie deschise pentru oricine. România nu e un han de răspântie unde să tragă și să poposească toți cei fără țară și fără nici un căpătâi, și dacă cerem, fixarea unor condiții precise în care refugiații pot fi primiți în mijlocul nostru, nu credem că dăm prin aceasta o dovadă de lipsă de umanitarism. Inaintea oricărui sentiment umanitar, avem datoria să așezăm sentimentul de conservare, azi mai firesc ca oricând, și de aceia cerem cu inzistență autorităților să oprească invazia elementelor suspecte instituind la graniță un control cât mai serios.

Fp. R.

In nădejdea unei îndreptări

Chestia locuințelor, care a pricinuit atâtea nemulțumiri și a ținut într'o continuă frământare populația orașului nostru, se pare a-se apropia de o soluție prin contopirea birourilor de incartiruire și de evacuare într'unul singur, ceea-ce îngădue o conducere unitară. Dar personalitatea dlui dr Partenie Barbu, vicepreședintele baroului advocaților din Cluj, care a primit greaua sarcină de a conduce acest birou unificat în calitate de comisar guvernial ne este o garanție mai mult, că pe viitor nu vom mai asista la atâtea încercări timide, nesigure, la atâtea abuzuri, cari au compromis nu numai oficiul încredințat cu aranjarea chestiei locuințelor, dar au atins și bunul nostru nume.

Dl dr Barbu e indicat pentru acest înalt post de încredere nu numai prin însușirile sale, cunoscut fiind ca un om de concepție, drept și energic în hotărîrile sale, dar și în urma faptului, că fiind vechiu locuitor al Clujului, cunoaște de aproape toate referințele locale și astfel, dacă se va înconjura cu oameni vrednici de încredere, nu-i va sta nimic împotrivă, pentru a-se achita de datoria ce a luat asupra'-și în chip mulțumitor.

Investit cu drept de autonomie deplină hotărîrile ce le va lua sunt fără apel și cel mult se vor putea adresa plângeri în contra hotărîrilor luate ministrului de interne la București, aceasta însă nu împedecă ca hotărîrea odată luată să se execute imediat. Biroul acesta, instalat cu ziua de azi la prefectura județului, își începe imediat activitatea și pentru executarea cu forță în caz de lipsă a dispozițiilor luate, nu se va mai folosi de poliție, ci de puterea armată. Orice cerere va fi adresată în scris și se va resolva în scris. Toate hotărîrile vechiului birou de incartiruire întrucât nu au fost executate până acum, se anulează și toate bonurile de locuințe eliberate în ultimele 3 luni, vor fi supuse unui control în scopul de a-se preveni abuzurile. După cât suntem informați, sistemul evacuărilor de până aci va fi suprimat și în schimb se va accepta rechiziționarea rațională, dar fără iertare.

Numai aceia vor fi îndepărtați din oraș, cari nu au nici o ocupațiune, ori cari având și în altă parte locuință, rămânerea lor în Cluj nu este absolut necesară pentru susținerea existenței lor. Cât privește rechiziționarea, se va reduce numărul camerilor la strictul necesar atât în oficii, cât și la bănci și particulari. Mai întâiu vor fi plasați funcționarii publici și apoi ceilalți.

Desigur și dl Dr. Barbu, pentru a-și putea îndeplini chemarea într'un mod efectiv, va trebui să primească tot concursul nostru, căci într'un mediu inconștient ori potrivnic, chiar și cele mai bune intențiuni pot să dea greș.

In preajma deschiderei Teatrului Național

Solicitând dela dl Director al teatrului național din Cluj, câteva lămuriri în chestiunea deschiderei stagiunei din anul acesta care a întârziat foarte mult, am obținut următoarele interesante declarații.

„Intenția mea fost să deschid stagiunea în anul acesta cât se poate de devrene pentru că-mi dădeam perfect de bine seama de rolul mare pe care teatrul e chemat să'l îndeplinească. In vederea acestui fapt am convocat, contrar obiceiurilor, pe toți artiști încă dela 15 Iulie pentru a ne putea pregăti.

Voiam să începem stagiunea la 15 Septembrie, dar această dorință și hotărâre a noastră a suferit, din cauze independente de voința noastră, patru amânări regretabile și anume 15 Sept. 1 Oct, 5 Oct. și în fine ultima amânare 12 Oct.

„Cu toate mizeriile pe care autoritățile civile și biroul de încuartiruire ni le-a făcut și continua să ni-le facă, în înțelegere cu artiștii ne-am hotărât să începem stagiunea la 12 Octombrie neapărat.

Stagiunea va fi inaugurată de un festival Alexandri — pentru comemorizara centenarului nașterii poetului — se va reprezenta cu acest prilej vodevilul „Piatra din casă“ și „Fântâna Blandusiei“ cu costume și montare nouă.

Cauza principală care ne-a forțat să întârziem așa de mult cu chestiunea stagiunei în anul acesta a fost și este încă chestiunea locuințelor. Până astăzi toate cabinele și lojile teatrului sunt pline de artiști care nu au putut obține încă locuințe. Desnădăjduiți de neputința autorităților civile de aici am trimes următoarea telegramă dlui ministru Goga:

Lipsiți de concursul autorităților civile pentru deschiderea stagiunei teatrale la Cluj, vă rugăm să ne incuviințați urgent să ne punem sub protecția d-lui comandant al corpului VI, general N. Petala, ca mobilizați pentru serviciu de propagandă națională.

In acest scop am intervenit telegrafic și la ministerele de război și interne. Aici mare debandadă provocată de operă. Muzicanții dorm în loji cabinele ocupate, temeri de tifus exantematic declarat în oraș. Voi uza la nevoie chiar de forța publică pentru evacuare.

Z. Bârsan.

CITIND REVISTELE

A apărut numărul 9 din revista culturală *„Cele trei crișuri“* din Oradea Mare. Dl Meruțiu subscrie articolul prim prin care susține înfăptuirea urgentă a unui dicționar geografic în care să se denumească fie care localitate din Transilvania după numele vechi, românești, schimbate de Unguri cu mult ridicol Până în prezent, numai profesorul Maiere dela Iași, a încercat formarea acestui dicționar, relativ însă numai la Transilvania propriu zisă, fără Banat, Crișana, Maramureș. Astăzi se impune înjghebarea unui dicționar întreg, pe care îl are deja Bucovina, datorită dlui E. Grigorovici și chiar Basarabia, datorită dlui Z. Arbore.

Versurile dlui M. G. Samarinean, deși conțin câteva imagini drăguțe, nu știm dacă corespund caracterului de propogandă culturală prin părțile românești ale Bihorului, doritor de versuri mai românești, mai limpezi, și cât mai puțin simboliste.

Dl N. Batzaria publică câteva amintiri vechi în legătură cu obiceurile turcești.

Insemnările de pe front ale dlui St. Dobrescu, conțin câteva rânduri duioase și evocatoare ale timpurilor de sbucium și luptă.

Versurile „Thais“ ale dlui Gh. N. Zamfirescu sunt corecte.

In legătură cu legenda lui Ștefan cel mare și mama sa, dl Bogdan Duică face o apropiere cu o altă legendă a lui Teodoric, gotul cu care prea se apropie. Deasemenea fondul unei legende de-a lui Vlad Țepeș e acelaș cu acel al unor legende nordice, dl Bogdan Duică crede că legendele noastre au fost influențate de celelalte mai vechi.

*

Nr. 50 din *„Ideia Europeană“* cuprinde, ca și celelalte numere, un material foarte bogat:

Dl M. Beza, cunoscutul colaborator al „Convorbirilor Literare“, publică în articolul prim, câteva amănunte interesante asupra poeziei contemporane engleze, atât de puțin cunoscută la noi.

Sunt caracterizați în mod clar principalii poeți englezi contemporani, ca Richard Widdleton, John Massefield, Wiliam. Davies și Walter de la Mare.

Cu ocazia morții marelui filosof german Wilhelm Wundt, dl Rădulescu Motru publică câteva rânduri foarte interesante, cuprinzând câteva amintiri personale, din vremea când profesorul nostru de astăzi era elevul marelui dispărut.

In legătură cu apariția romanului „In cetatea Idealului“, dl Mihaiu Tonca tratează chestiunea romanului intelectual, care se pare că s'a ivit la noi, odată cu opera d-lui Dem. Teodorescu. Recomandăm în special cetitorilor, cronica bogată, variată și instructivă, cu care se încheie acest număr.

Ric.

Soarta Universității din Petrograd

Citim în „Lumea“:

La Chișinău se află, ca refugiat de câtva timp, scriitorul reputat Halișcher, profesor la Universitatea din Petograd.

Halischer a fugit de teroarea ce domnește la Petrograd.

El povestește cu groază de toate peripețiile prin care a trecut, până să ajungă la Chișinău, unde în fine, se bucură de liniștea mult dorită. Despre Universitatea din Petrograd, spune următoarele:

Universitatea e închisă. Dintre profesori unii au fugit, alții au dispărut. Despre soarta acestora din urmă nu se știe nimica, se crede că au căzut victimele situației din Rusia.

In ultimele zile, un apel a fost lansat de doi profesori, cari chiamă la deschiderea universității, prin o conlucrare sovietele.

Acest apel e semnat de doi profesori, d-nii Grandescu și Behterew.

Profesorul Grandescul e de origine română. E de așteptat dacă acest apel va găsi un răsunet și va putea strânge pe unii dintre profesori și studenți cel puțin d-l Halischer, e foarte pesimist în această privință.

Un profesor universitar polonez la București

Dr. St. Wedkiewicz, profesor universitar în Polonia, ne face cinstea să ne viziteze cu scopul de a lega între ambele țări raporturi de cultură și ne dă cu privire la acestea următoarele informațiuni:

Universitatea din Poznan a întemeiat pe lângă seminarul său român o bibliotecă românească și și-a procurat deja o cantitate oarecare de cărți științifice românești.

„Avem intenționea, ne spune eminentul profesor, să întemeiem un institut român, care va avea scopul să studieze raporturile de limbă cari există între România și țările slave, în primul rând Polonia.

„Se va chema un profesor român care să predea limba română practic; am avut anul trecut un curs teoretic, care a fost foarte mult frecventat.

„Eu voi studia la Academia Română documentele relative la raporturile culturale dintre ambele țări și voi culege materialele necesare pentru a scrie o carte, care va prezenta publicului polonez România mărită în urma unui războiu în care a dat dovadă de atâta bravură.“

Cu prilejul luptei împotriva bolșevicilor dnul Wedkiewicz a făcut să relasă, că odată pacea încheiată, Polonia dorește să trăiască în liniște cu toți vecinii săi.

Ea va avea totdeauna multă recunoștință pentru țările aliate, dar mai ales pentru Franța, care a susținut-o în ceasurile cele mai grele.

Apropierea dintre Polonia și România va fi cimentată tocmai prin mijlocirea izvorului nesecat de cultură franceză, din care s'au adăpat pe întrecute ambele țări.

CIVILIZAȚIA MAGHIARĂ

O dovedesc următoarele:

Dl Ștefan Calinic, student al Universității din Cluj și ofițer de rezervă în regimentul 9 jandarmi, după ce a fost demobilizat, și-a scos pașaport și a trecut granița în Ungaria prin punctul Borș pentru a-și aduce din Budapesta actele trebuitoare înscrierii D-sale la Universitate.

Cum a trecut granița, a fost predat autorităților militare și vamale din Bihor Keresztes.

Dus în localul vămei, a fost interogat și insultat de sublocotenentul Cozma, comandantul gărzei militare și de șeful siguranței Lucaci.

Acuzat că a venit în Ungaria pentru a face spionaj, a fost pălmuit și lovit cu pumnii.

Fiindcă n'a făcut declarații pe placul funcționarilor, a fost amenințat cu înjunghierea. Apoi jandarmii au început să-i facă o minuțioasă perchiziție, toată rufăria i-a fost cercetată, hainele descusute, tălpile dela ghete desfăcute. Zadarnic, căci din toată cercetarea nu s'au ales decât cu un carnet în care era scris programul de instrucție, carnet rămas din timpul când era mobilizat.

La vederea carnetului, civilizații soldați ai lui Horty au tăbărît pe dânsul, l-au desbrăcat de haine și, întinzându-l pe o bancă, l-au bătut cu saci plini cu nisip până a leșinat.

La această scenă barbară a asistat și căpitanul francez Milenie Gradoievici. A doua zi a fost din nou ascultat cu întrebări meșteșugite asupra rostului lui în Ungaria și la răspunsul d-lui Calinic că a venit în scopul arătat mai sus, a fost bătut la interval de câteva ceasuri de patru ori.

A treia zi a fost lăsat în pace. In ziua a patra i s'a spus de cineva în taină că dacă nu declară că a venit să facă spionaj, va fi trimes corpului secuiesc din Debrețin unde *i se va perde urma.*

In adevăr, la Debrețin sunt trimeși toți suspecții și acolo sunt omoriți în bătăi.

In noaptea zilei a patra dl Calinic a evadat în următoarele împrejurări:

Soldatul adormise, și fiindcă agentul de siguranță i-a permis să iasă singur afară, dl Calinic s'a folosit de acest noroc și a luat-o prin porumbiști spre graniță. Urmărit continuu cu focuri de armă a putut trece frontiera.

Iată poporul de cultură și civilizație după a cărui stăpânire suspină astăzi dl Dr. Lupu...

Cetiți „Infrățirea“

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Cooperația sătească din vechiul Regat

— Invățămintele ei pentru viitor. —

Starea economică rea și înapoiată, a săteanului român, a preocupat, în ultimile 5—6 decenii toate guvernele și toți oamenii de bine ai acestei țări. Era chiar o chestie de demnitate națională soluționarea acestei chestiuni, spre a înlătura durerosul spectacol, ca într'o țară cu câmpii dintre cele mai mănoase, unde grâul și porumbul cresc aproape nemuncite, cei ce asudă pe aceste câmpii îngropând în ele întreaga lor energie din generație în generație să nu participe la roadele lor și să nu-și poată înjgheba o gospodărie înfloritoare, care să le permită un trai mai bun.

Leacul acestei stări anormale au putea însă fi găsit decât numai prin cunoașterea cauzelor ce o determinau.

Dela 1864 și până în prezent, l'au făcut o serie de împroprietăriri, ear, în ciuda celor ce credeau că au nemerit diagnosticul nu duceau la emanciparea economică a săteanului. Ba ceva mai mult: primele împroprietăriri au preocupat poate, prin rezultatele lor, o și mai mare rătăcire în rândurile celor ce se preocupau de chestiunea economică a statelor. Și aș crede, că nu greșesc, dacă aș afirma că nici exproprierea înscrisă în Constituție în 1917, — deși destul de largă, — nu ne-ar putea aduce rezultatele pe care le așteptăm, dacă, paralel cu acțiunea Statului, în ultimile decenii n'ar fi intervenit un alt factor: *inițiativa celor interesați în cauză, inițiativa sătenilor chiar, manifestată prin organizarea lor în asociațiuni cooperative.*

Da, cooperația dela sate este aceea care a adus în cea mai largă măsură înflorirea și emanciparea economică a săteanului, fiindcă starea lui mizeră nu se datora numai lipsei de pământ, care pe alocurea nu era chiar atât de simțită, cât sistemului înapoiat prin care utiliza sau cultiva acest pământ, adică nepriceperei de a-și valorifica munca, precum și lipsei de capital.

Toate aceste probleme, cooperația le-a rezolvat într'o simțitoare măsură, iar pe unele aproape complect.

Prin băncile populare, cari în vechiul regat au luat o desvoltare covârșitoare, săteanul și-a pus în valoare economiile lui, cari din cauza întunericului ce le ascundea, rămâneau neproductive, și a prins mecanismul creditului indispensabil desvoltări oricărei ramuri de activitate și în special agriculturei și industriei.

Prin cooperativele de producțiune și în special prin obștiile sătești — cari, spre mândria noastră, sunt o creație națională, imprimând spiritul nostru deosebit mișcărei cooperatiste — săteanul a putut să-și apropie sistemele technice ale unei culturi naționale, valorificându-și astfel munca, neorganizată până aci și deci fără sporul și resultatele cuvenite. Prin obștii, săteanul a înțeles rostul mașinei în agricultură, a prins secretul asolamentelor (rotația culturilor), a dedus avantajele îngrășelor artificiale și și-a însușit selecțiunea vitelor.

Societățile cooperative de păduri, cari deasemenea în ultimul timp au luat o mare desvoltare, au făcut pe sătenii vechiului Regat stăpâni pe o parte a unei alte ramuri de producție, destul de importantă, pe cea forestieră, care le-a înlesnit construcția de case în condițiuni avantajoase, le-a procurat lemnul necesar gospodăriei lor și în acelaș timp a dat de lucru la mii de brațe în păduri și în atelierele societăților cooperative, pentru prelucrarea lemnului.

Societățile cooperative, pentru aprovizionarea și desfacerea în comun, au procurat săteanului instrumentele necesare agriculturei de o calitate bună și în condițiuni avantajoase, iar pe de altă parte le-a pus în valoare produsele lor dându-le putința exportului direct și obținerea prețului real.

Societățile cooperative de consum au înlesnit săteanului procurarea pe prețuri ieftine a alimentelor și celor necesare îmbrăcămintei, l-au deprins cu economia și i-au dat putința unui trai mai bun.

Prin societățile de credit (Băncile Populare) săteanul din Vechiul Regat a scăpat de cămătarul, care fără nici o trudă absorbea anticipat întreaga lui muncă dintr'un an — prin uzura neomenoasă ce-i impunea la sumele împrumutate pentru nevoile lui casnice; prin obștii a înlăturat aproape complect pe arendaș și pe ceilalți intermediari speculanți mai întotdeauna străini, devenind el însuși întreprinzătorul și în acelaș timp capitalistul; iar prin societățile cooperative de aprovizonare și consum a înlăturat o parte din lanțul de negustori intermediari între producător și consumator, însușindu-și el beneficiul; a reușit să reducă prețul articolelor de prima necesitate și să înlăture falsificarea, care era inerentă concurenței provocate de înmulțirea negustorilor în dauna consumatorilor.

Băncile populare care au răsărit peste tot în Vechiul Regat, au deschis gustul săteanului pentru fructificarea economiilor lui folosindu-le în mod rațional.

Societățile cooperatiste de producție, i-au deșteptat spiritul întreprinderii și al inițiativei; iar cele de aprovizionare și consum l-au deprins cu comerțul.

Băncile populare, cooperativele de producție, cooperativ

Ştiri şi fapte politice

Ziarul *Luptătorul*, — pe temeiul observaţiunilor zilnice făcute că drepturile cetăţeneşti, drepturile omului liber sunt încălcate de autorităţii în special, — propune înfiinţarea Ligii drepturilor omului.!

Cine va fi oare enunţătorul marilor drepturi fundamentale şi port-drapelul *Ligii*?, Lupu Mirabeau, Algazi-Sieys sau vreun alt La Fayette al României Noui?

*

Viitorul publică:

„Dl. Al. Vaida-Voevod a acordat în timpul din urmă un interview prin care voind să dea o explicaţie declaraţiunilor d-sale de sub Unguri, a făcut aluzii la un „şef cu raspundere politică din Bucureşti".

Cum dl Vaida nu a spus numele acelui şef cu răspundere politică din Bucureşti desigur că nu-i putem opune o desmintire.

In orl-ce caz, însă, în ce-l priveşte pe dl Ion I. C. Brătianu putem să afirmăm că d-sa nu a dat niciodată sfaturi nici d-lui Vaida şi nici altora să facă declaraţiuni pe cari dl Vaida caută să le explice şi să le scuze astăzi.

Singurul sfat pe care dl Ion I C. Brătianu l'a dat celor de peste munţi a fost aceia de-a nu provoca revoluţie în Ardeal pentru ca în momentul în care oştirile române aveau să intre în această provincie românească să nu se găsească populaţia noastră de peste Carpaţi distrusă de către armatele ungureşti sub pretextul reprimărei unui început de revoluţie, reprimare care de sigur s'ar fi produs. Atât şi nimic mai mult."

*

Dl Iorga, simţind nevoia de-a se disculpa de vina neparticipărei sale efective la reforma agrară, aduce în sprijinul său argumentul că programul politicei d-sale era din 1910, uitând că 1910 a urmat după rescoalele dela 1907, din care n'a tras nici un învăţământ.

Continuând desvinovăţirea, afirmă că în „Neamul Românesc" se sprijinise formal expropriarea. Noi, cari am citit regulat N. R., nu ne amintim această categocică atitudine şi nici ca să se fi făcut campane şi tămbălău, ca pentru altele, pe chestiunea expropierei.

Dar, apărarea d-sale, devine în adevăr mişcătoare prin sinceritatea cu care se afirmă că *„parcă"* dl N. Iorga voia mai mult decât liberalii în 1914."

In adevăr nici odată n'a fost mai bine întrebuinţată expresiunea de nesiguranţă „parcă", decât în această apărare.

*

Un ziar local, comentând intenţiunea guvernului de-a modifica legea electorală pe baza circumscripţiilor, caută şi din acest prilej să facă aprecieri nefavorabile partidului liberal, afirmând că sistemul ce l-a introdus în actuala lege, a asigurat intrarea în parlament a tuturor nepregătiţilor.

Cunoscut fiind faptul că datorită acestui sistem tocmai liberalii au pătruns într'un număr foarte restrâns în sfatul ţărei, rezultă că nu acestui partid i se poate imputa lansarea nulităţilor şi a nepregătiţilor la conducerea ţării.

Se pare că tovărăşia politică a Dlor Lupu şi Cocea se va afirma hotărît în formarea unui partid socialist de un caracter special, al 26-lea partid al nouii Românii.

*

Majorităţile parlamentare vor fi convocate la Bucureşti, în cursul acestei luni, ca să fie consultate asupra remanierei proiectate de generalul Averescu.

*

La Iaşi, fracţiunea naţionalistă care a părăsit doctrina, trecând sub şefia dlui Bujor, avut în cursul săptămânei trecute o consfătuire cu reprezentanţii din judeţele Moldovei. Consfătuirea s'a ţinut în sala Atheneului popular din Tataraşi. Cu acest prilej s'a propus de către reprezentanţii din judeţul Suceava revenirea la doctrina dlui Cuza.

*

După ieşirea dlui Matei Cantacuzino din minister s'a afirmat că fruntaşul ieşan ar tinde să se apropie de partidul ţărenesc.

Acum suntem informaţi din Iaşi că între d-sa şi organizaţia ţărănistă de acolo s'ar fi făcut oarecare apropriere. Variaţia această din partea dlui Cantacuzino, care a făcut multe viraglı politice, n'a surprins pe acela ce-l cunosc.

D-rii Ion Inculeţ şi dr. D. Ciuguleanu, se află la Cernăuţi, unde au luat parte la o consfătuire a partidului democrat al unirei, expunând actuala situaţie din Basarabia.

*

Ziarul „Viitorul" anunţă apropiata eşire din guvern a dlui Tăslăoanu, în urma constatărilor făcute de dl general Averescu în Regat şi de dl Argetoianu în Ardeal cu prilejul vizitei sale recente.

*

La 10 Octombrie are loc conferinţa Comisiilor Generale ale Sindicatelor din toate teritoriile.

La această conferinţă vor lua parte câte 3 delegaţii ai Comisiilor Generale Sindicale din Regatul vechiu.

La ordinea de zi a conferinţei este:

Redactarea Statutelor generale ale mişcării sindicale.

Tot pentru 10 Octombrie a fost convocat Consiliul General al Partidului care va redacta. Statutele generale ale partidului.

Liberarea prizonierilor unguri

Citim în *Izbânda*:

Zilele trecute s'a terminat eliberarea tuturor prizonierilor bolşevici unguri cari se găseau în lagărul din vechiul regat.

Se procedează acum la eliberarea acelora cari sunt internaţi în lagărul dela Braşov şi se vor reţine dintre ei numai un număr oarecare până ce ungurii, la rândul lor, vor elibera pe românii deţinuţi în mod ilegal de către dânşii în puşcăriile ungureşti.

Ministrul român dela Budapesta a intervenit din primul moment în favoarea acestora şi se speră că vom obţine satisfacţie în curând.

Un fapt caracteristic este că *mulţi din prizonierii bolşevici pe cari noi i-am eliberat în Ungaria se întorc în fiecare zi pe teritoriul românesc, fugind de răul tratament la care sunt supuşi de autorităţile guvernului lui Horthy.*

România şi Portugalia

Se telegrafiază din Lisabona:

Ziarul „Seculo" publică un raport adresat de dl de Brederode, ministru al Portugaliei la Bucureşti, preşedintelui Asociaţiei comerciale din Lisabona, enumerând bogăţiile României şi insistând asupra avantajilor reciproce a unui schimb comercial între Rem nia şi Portugalia. Dl de Brederode emite părerea că ar fi necesar să se înfiinţeze o linie comercială portugheză regulată de vapoare între Lisabona şi porturile României, linie care desigur că dar da foarte bune rezultate.

Deschiderea cursurilor Universităţii din Cluj

Duminecă 10 Octombrie, la ora 10 a. m., va avea loc în Aula Universităţii din Cluj solemnitatea deschiderii anului şcolar 1920—21.

Programul solemnităţii este următorul:

1. Dl Rector Sextil Puşcariu face darea de seamă a activităţii Universităţii pe timpul dela înfiinţarea ei până la încetarea funcţiunei sale.

2. Dl Profesor Vasile Dimitriu în numele colegiului universitar aduce omagiul Universităţii dlui Sextil Puşcariu, fostul Rector.

3. Instalarea noilor organe administrative ale Universităţii pentru anul şcolar 1920—21.

4. Oficiarea serviciului divin.

5. Prima lecţie de deschidere a cursurilor universitare.

de aprovizionare şi desfacere în comun, cum şi cele de consum, deşi au scopurile lor bine determinate şi distinse totuşi toate tind către acelaş ideal care e emanciparea economică a săteanului şi îmbunătăţirea stării lui culturale şi sociale.

In funcţie de acest ideal, toate aceste cooperative există unele prin altele fiecare reprezentând un dinte al angrenajului unei roţi şi ruperea oricăruia dintre aceşti dinţi ar opri în loc întreg mecanismul cooperatist.

Sătenii din Vechiul Regat, strânşi în jurul „Cooperaţiei", au astăzi gospodării înfloritoare, au un inventar viu (vite) şi mort (instrumente agricole) mult mai bogat şi duc un trai mai bun sub paváza puterilor lor unite.

Starea economică a satelor în general, graţie acestei noui organizaţii, este îmbucurătoare şi târăşte după sine rezolvarea întregei chestiuni agrare.

Imbunătăţirea stărei materiale a îngăduit sateanului cultura şi a nivelat asperităţile sociale, diferenţele şi ura de clasă.

Săteanul, graţie rezultatelor cooperaţiei, îşi trimite azi cu mai mult drag copilul la şcoală şi nu mai consideră ca simpli surtucar pe agronomul si pe inginerul, cari azi sunt bine priviţi de el tocmai fiindcă le înţelege rostul, asociindu-şi vigoarea braţelor lui cu priceperea technică a lor, în răscolirea fără preget a pământului, care îşi deschide pantecele bisturiului lui perfecţionat, plugul de fer cu mai multe brazde", care pătrunde adânc în glie, şi nu sgârie numai suprafaţa ca cel de lemn.

Săteanul, graţie contactului, graţie vieţei sociale create de cooperaţie, graţie frământărilor şi chibzuirilor din sânul fiecărei cooperative în vederea organizărei, fie a creditului, fie a producţiei, fie a desfacerei şi aprovizionărei în comun, etc, şi-a desvoltat intelectul şi şi-a îmbunătăţit moralul.

El nu mai vede în stiinţă o scamatorie la îndemâna celor ce o profesează. El se apropie azi cu drag de preot, învaţător, agronom, etc. înţelegând funcţiunea ce o îndeplinesc aceştia în economia naţională şi educaţia socială.

Săteanul caută azi armonizarea felului lui de muncă cu al celor din alte clase şi vrea tovărăşia simţind îmbunătăţindu-se astfel starea lui sub toate raporturile.

Petre Popescu
Inspector general al muncii.

Cu privire la unificarea bisericei

Lucrările pregătitoare

Pentru înţelegerea mai bună a studiului în care se află lucrările pentru unificarea şi organizarea bisericei, dăm în întregime cuprinsul încheerilor ce s'au făcut în adunarea numită „Constituantă", cari şi-a suspendat desbaterile.

Iată acele încheeri:

Puterea bisericească numită în Sf. Scriptură „puterea cheilor", care se cuprinde în puterea învăţătorială, preoţească şi cârmuitoare Domnul nostru Is. Hristos a dat-o Apostolilor săi şi numai lor şi dela apostoli a trecut puterea aceasta la urmaşii lor, dintre cari singuri numai episcopii au primit-o în deplină măsură.

Aşa dară plenitudinea puterei bisericeşti o au numai episcopii. Aceasta e învăţătura bisericei ortodoxe.

Respeçtându-se acest principiu colaborarea mirenilor e dorită în corporaţiuni bisericeşti autonome constituţionale cu sistem reprezentativ.

Aşa dară, pe lângă Sf. Sinod funcţionează în viaţa administrativă a bisericii corporaţiuni alcătuite fiind parte numai din membri ai clerului parte din clerici şi mireni în conformitate cu organizaţiile speciale ale singuratecelor mitropolii.

I.

In baza hotărîrei unanime a organelor de cădere ale bisericei ortodoxe române din toate provinciile alipite Regatului român, *biserica autocefală ortodoxă română este şi rămâne una şi nedespărţită având caracterul de biserică naţională a statului român.*

II.

In fruntea acestei biserici stă ca *centru al unităţii spirituale Sf. Sinod*, compus din mitropolitul primat, din toţi mitropoliţii şi arhiepiscopii, din toţi episcopii şi arhiereii vicari ai bisericii ortodoxe din România.

III.

Preşedintele Sf. Sinod este mitropolitul primat, iar în lipsa lui mitropolitul Moldovei, urmând apoi al Transilvaniei, al Bucovinei, arhiepiscopul Basarabiei sau cel mai vechi episcop în hirotonie.

IV.

Sinodul se va aduna-conform dispoziţiei din canonul 37 apost., de 2 ori în an: primăvara şi toamna, iar în cazuri se poate întruni şi în sesiune extraordinară.

V.

Convocarea sf. sinod o face mitropolitul primat după prealabila încunoştinţare a Coroanei.

VI.

Atribuţiile Sf. Sinod sunt:

1. să păzească unitatea credinţei, a cultului şi aşezămintelor canonice în întreaga biserică ortodoxă-română;

2. să trateze orice chestiunea dogmatică, sacramentală şi rituala şi să o rezolve în conformitate cu învăţătura şi cu interesele bisericii;

3. să păstreze ca organ al autocefaliei-unitatea dogmatică şi canonică cu celelalte biserici ortodoxe naţionale din toată lumea;

4. să aducă hotărîri pentru promovarea vieţii religioase şi a moralităţii clerului şi poporului;

5. Să decidă cu for suprem în toate afacerile, cari în sensul canoanelor şi al regulamentelor speciale intră în competenţa lui.

6. Să supravegheze din punct de vedere dogmatic şi moral operile de literatură si artă bisericească;

7. Să se pronunţe în materia tuturor proiectelor de legi cari privesc biserica şi aşezămintele ei.

VII.

Sf. Sinod va avea un biurou special care stă la dispoziţia preşedintelui şi e compus din

a) un director, care va pregăti toate actele necesare pentru desbaterile sinodale şi va da curs hotărârilor luate;

b) un secretar, care va da directorului ajutor în lucrările sale.

c) un registrator.

d) un arhivar.

e) un bibliotecar,

f) un număr corăspunzător de copişti şi servitori.

VIII.

Pe lângă Sf. Sinod rămân în funcţiune şi sinoadele episcopeşti ale mitropoliilor.

IX.

Pe lângă Sf. Sinod, ca organ central va funcţiona *congresul general bisericesc*, compus din reprezentanţii clerului şi al poporului din toate mitropoliile ortodoxe-române.

X.

Fiecare mitropolie sau arhiepiscopie va delega pe reprezentanţii săi în acest congres general bisericesc, în conformitate cu normele organizării sale.

XI.

Mitropoliţii, Arhiepiscopii şi episcopii sunt membrii de drept ai congresului general bisericesc în care va trimite fiecare mitropolie sau arhiepiscopie câte 18 delegaţi pe timp de câte 6 ani, rămânând ca proporţia dintre delegaţii din cler şi cei mireni să şi-o stabilească fiecare mitropolie în modul pe care îl va afla mai corespunzător cu aşezămintele sale.

XII.

Preşedintele congresului general bisericesc este mitropolitul primat sau altul dintre ierarhi în ordinea fixată la Sf. Sinod.

XIII.

Congresul general bisericesc se întruneşte la Bucureşti tot din 3 în 3 ani, iar în sesiuni extraordinare de câte ori va cere trebuinţa.

XIV.

Atribuţiile congresului general bisericesc sunt:

1. să îngrijească de interesele generale şi să susţină aşezămintele culturale, filantropice şi economice ale bisericii întregi, întrucât nu sunt în proprietatea singuraticelor parohii, protopopiate, eparhii sau mitropolii;

2. Să aleagă pe mitropolitul primat.

3. Să îngrijească, să sporeasă şi controleze averile mobile şi imobile clădirile şi fondurile cari formează proprietatea generală a Bisericii (Cassa Bisericei);

4. Să procure mijloacele necesare pentru subvenţionarea bisericilor sărace şi a aşezămintelor de cultură religioasă, precum şi pentru tipografia cărţilor bisericeşti şi pentru institutul biblic;

5. Să iniţieze colecte pentru scopuri bisericeşti, şcolare şi filantropice, iar în cazuri de trebuinţă să decidă imposite bisericeşti:

6. Să decidă asupra rotunzirei eparhiilor, după prealabila înţelegere cu eparhiile interesate şi cu organele statului:

7. Să examineze socotelile încheiate şi să stabilească bugetul pentru trebuinţele centrale;

8. Să aleagă un consiliu cen-

tral bisericesc compus din 5 membri (câte 1 de fiecare mitropolie).

XV.

Consiliul central îşi va avea biuroul la olaltă cu al Sf. Sinod cu acelaş personal de biurou, iar pentru afacerile financiare se va institui o epitropie centrală.

INFORMATII

Ministrul de Interne va face în curând o mare mişcare administrativă, care va cuprinde pe prefecţii din Ardeal şi Basarabia.

*

A sosit în Capitală dl Al. Naum, noul ministru al Greciei, la Bucureşti.

Dl Naum este considerat ca unul din diplomaţii cei mai distinşi ai Greciei. El a fost înainte de răsboi ministru la Sofia, iar acum în urmă a îndeplinit funcţia de secretar general al ministerului de externe. Om de încredere al primului ministru Venizelos, numirea sa la Bucureşti face să reiasă marea importanţă pe care guvernul elin o dă acestui post.

Dl Naum va prezinta zilele acestea scrisorile sale de acreditare M. S. Regelui.

*

Consiliul de miniştri din Belgrad, la propunerea ministerului de justiţie a hotărît mutarea tribunalului din Biserica-Albă la Vârşeţ.

*

Şcoala înfiinţată anul trecut în Becicherec a fost mutată în 20 Septembrie la Vârşeţ, instalându-se în edificiul călugăriţelor. Aceasta este singura şcoală normală în întreg Torontalul.

*

Preşedintele comisiunii de Anchetă în. Basarabia dă următorul comunicat:

„Biroul central al comisiunii de anchetă parlamentară în Basarabia opune o desminţire categorică ştirilor tendenţioase publicate în unele din ziare în sensul că disensiuni s'ar fi ivit în sânul comisiei de anchetă fie în ceeace priveşte constituirea biroului ori a conlucrărei cu parlamentarii basarabeni, fie în ceeace priveşte modul de a lucra.

„Toţi membrii comisiunii, fără deosebire de culoare politică, lucrează în deplină înţelegere şi sunt animaţi de aceleaşi sentimente de dreptate şi nepărtinire.

„Toate hotărîrile s'au luat cu unanimitate şi ancheta continuă cu toată seriozitatea".

*

Dr. Silviu Moldovan, actual magistrat în Braşov, a fost numit prefect al judeţului şi oraşul Arad în locul dlui dr Aurel Crişan a cărui delegaţiune încetează.

*

A. S. R. Principele Carol a fost numit comandant al brigadei de vânători de munte.

Până acum, vânătorii de munte formau numai un regiment comandat tot de către Principele Carol.

*

Dl general Averescu însoţit de mai mulţi miniştri va proceda la efectuarea împroprietăririi în Oltenia la 10 Octombrie. Împroprietărirea va începe la Băcleş (Mehedinţi) Bot şeni şi Baia. Va urma apoi Gârbova (Dolj) şi Brâncoveni (Romanaţi). Toţi ţăranii din aceste ţinuturi vor fi invitaţi la împroprietărire.

La 12 Octombrie va avea loc la Secretariatul Internelor consfatuirea tuturor prefecţiilor din Ardeal. Prefecţii din Banat nu vor lua parte la această consfătuire.

*

Aviz. Dl Dr Laurenţiu Oanea fost advocat în Rodna Veche, judeţul Bistriţa-Năsăud aduce la cunoştinţa colegilor şi clienţilor săi, că înscris fiind în tabloul advocaţilor de Ilfov şi-a mutat biroul advocaţial în Bucureşti, Bulevardul Carol 36.

*

S'a pierdut un câne rasă lup. Numele Derry, cel care îl va găsi să înştiinţeze pe dl Emil Isac, Str. Bartha 22.

*

In numărul de eri am publicat avizul prin care d. Dr. Laurenţiu Oanea anunţă că şi-a strămutat domiciliul avocaţial la Bucureşti prin înscrierea sa *în Baroul avocaţilor de acolo.*

Ţinem deci să se ştie că Barourile din vechiul regat nu urmează drumul celor din Transilvania.

*

Suntem informaţi din partea direcţiunei otelului şi restaurantului New-York, că ameninţarea de închidere pe chestiune de higienă pe care au anunţat-o ziarele ungureşti şi am reprodus-o şi noi, face parte din o serie de şicane şi dificultăţi pe care din motive inexplicabile, organele administrative le fac nouei administraţii a întreprinderei.

*

„Domnii studenţi universitari, cari doresc să fie primiţi în căminul studenţesc ca solvenţi să-şi înainteze cererile la administraţia căminului — până cel târziu în 12 Oct. 1920." —

*

„Monitorul oficial" Jugo-Slav comunică numărul deputaţilor pentru Constituanta Jugo-Slavă. Torontalul şi Timişul ocupat de Sârbi este împărţit în 4 circumscripţii electorale: Chichinda, Becicherec, Panciova şi Biserica-Albă, Cele două dintâi vor trimite 10 deputaţi, iar cele două din urmă 9, dintre cari *nici un român*, şvab sau ungur, conform noii legi electorale.

*

Citim în *România*:

Prefectura poliţiei de stat din localitate a suspendat din serviciu poliţiei pe funcţionarul Ernest Herczeg care a dovedit o complectă rea credinţă în serviciu. S'a putut constata cu acest prilej că numitul funcţionar era un fost redactor al unui ziar bolşevic şi se strecurase în ţară prin mijloace dubioase. Faptul că a răuşit să fie angajat în serviciul statului, a surprins autorităţile noastre.

Cum s'a constatat că s'au mai strecurat elemente de acestea în servicii care pun siguranţa statului în pericol, un control riguros se va face acestui personal dubios.

*

După ştiri din Viena lichidatorii Băncei austro-ungare, a Băncei de emisiune ale fostei monarchii, şi-au început activitatea.

Ei şi-au instalat un birou în palatul guvernatorului Băncei şi au început să ia cunoştinţă de conducerea Băncei.

Măsurile de lichidare propriu zise, pe cari vor avea să le execute lichidatorii, sunt în pregătire şi vor începe în curând. De ele se leagă soluţiunea definitivă a cestiunii coroanelor.

Cei trei lichidatori sunt Mr. Cohitman şi d-nii Crăciunescu şi Luxardo.

Cum se vede, face parte şi un român dintre lichidatori.

(*Adevărul.*)

*

La secretariatul finanţelor se lucrează în prezent la alcătuirea unui proect de armonizare a legilor administrative, şi la proectul asupră unei noi legi de timbre şi taxe de timbre şi înregistrare.

*

Sir Herbert Dering, noul ministru al Angliei în România va sosi în Bucureşti Miercuri 13 Octombrie, venind din Bulgaria.

In chestiunea evacuărilor şi încuartiruirei

Secretariatul general al Internelor ne comunică alăturata:

Deciziune

Noi Secretarul General al Internelor din Cluj.

Având în vedere criza de locuinţe care continuă să tulbure cursul vieţii sociale şi activitatea serviciilor publice din Cluj, şi având în vedere că organele locale însărcinate să deslege problema evacuărilor şi încuartiruirilor, nu au avut autoritatea necesară pentru a face faţă împrejurărilor speciale din acest oraş; în baza drepturilor acordate nouă prin Preşidenţia Consiliului de Miniştri cu adresa Nr 1688—1920 şi pentru a curma o dureroasă stare de lucruri, decidem:

1. Biroul de evacuare şi încuartirare din Cluj trece cu începere de azi sub conducerea dlui dr Partenie Barbu advocat.
2. Activitatea comisiunei de control instituită provizoriu pe lângă acest birou, încetează.
3. Prefectul judeţului Cojocna va lua măsuri că numărul membrilor Comisiunei de Evacuare şi Judeţene se fie redus conform cu prevederile art. 8 din regulamentul de evacuare.
4. Dnul dr Partenie Barbu, delegat din partea noastră cu conducerea biroului de evacuare şi încuartiruire din Cluj, are deplina putere se aducă la îndeplinire disoziţiunile regulamentului de evacuare, se facă rechiziţiuni şi distribuiri de locuinţe pe respunderea sa personală, şi să ia orice măsuri va crede necesare în această privinţă.
5. Organele administrative şi poliţieneşti vor da întreg concursul lor pentru ca delegaţiunea dlui dr Partenie Barbu se fie dusă la bun sfârşit.
6 Serviciul personalului este însărcinat cu executarea acestei deciziuni.

Cluj, la 8 Octomvrie 1920.

Secretarul General:
Dr Bucşan m. p.

Salon de Manicure
Calea Regele Ferdinand 12 fostă Wesselényi Miklós-u

Viaţa în provincie

Scrisoare din Caransebeş

Cetatea grănicerilor. — Aspect de ansamblu. — Românizarea. — Viaţa culturală. — Lipsa locuinţelor şi scumpetea vieţei. — Cortegiul şcolarilor. — Vizita Principelui Carol.

După zile mohorîte cu paclă deasă, şi cu şiroae de ploae, Septembrie ne-a adus o serie întreagă de zile cu arşiţă dogoritoare ca vara. Bătrânul cuib al gloriei româneşti, cetatea vitejilor grăniceri de odinioară, care e Caranşebeşul stă sub soare vesel, ascultând par'că povestea, ce i-o şopteşte în graiul vorbăreţelor sale valuri prietinul său vechiu-Timişul. A avut zile frumoase orăşelul acesta încununat cu dealuri acoperite cu păduri, în partea cea mai mare proprietatea „Comunităţii de avere" a fostului regiment de grăniceri români, care numără azi o avere de peste 2 miliarde. A avut însă şi zile grele, de urgie, de umilinţă şi chiar zile de ruşine. Printre bărbaţii, cari au stat în fruntea sa. sunt inimi frumoase de oameni vrednici, sunt însă şi de acelea cari au ajuns un fel de trist simbol. Oraşul deşi mic are o episcopie gr. ort. română, adăposteşte un număr însemnat de instituţiuni culturale, are pe lângă şcoala civilă de fete şi liceu — care poartă numele bunului român general Traian Doda, — şcoală normale de băeţi şi fete cu 8 clase, dintre cari cele inferioare sunt de stat iar cele superioare confesionale: geologie, tribunal, două librării amândouă româneşti. dintre cari una s'a înfiinţat abia deunăzi, scuturând din somnolenţa letargică pe bătrâna sa vecină, care descoperind o rivală s'a aş zat cu zor pe treabă — în folosul culturii româneşti.

Mai are apoi Caransebeşul şi un număr frumos de intelectuali. meseriaşi şi plugari români şi când ploauă — un număr considerabil de bălţi şi băltoace.

Cu toate aceste e drăguţ orăşelul acesta aşezat în valea Timişului la mijloc între Orşova şi Timişoara, lângă calea ferată ce leagă aceste două oraşe. Văzut mai ales dimineaţa după răsăritul soarelui, când se ridică pâcla deasă de aburi, ce-l învăluie, îţi face impresia unui unchiaş cărunt însă rumen ca merele grădinilor încunjurătoare, un bătrân care par'că nu voeşte să se despartă de opincă şi de suman. Intre casele şi clădirile mai mari ale negustorilor, ale băncilor şi palatelor, cari adăpostesc „Comunitatea de avere", judecătoriile, se ascund modeste căsele ţărăneşti cu acoperişurile de şindrilă, albe, curate în răcoarea teilor şi a nucilor. Strada principală numită acum strada Lugojului. — e singura, de unde au dispărut urmele maghiare făcând loc prăvăliilor şi galantarelor cari de când cu stăpânirea românească mai de voie, mai de nevoie par'că ar voi să te convingă că eşti în oraş curat românesc. Numele străzilor de asemenea e românesc şi s'a ţinut seamă la botez mai ales de numele bărbaţilor, cari într'adevăr şi-au asigurat o pagină frumoasă în istoria desvoltării oraşului. Păcat numai că dâlma Timişului pe alocurea e batjocorită de gunoaie, ceea-ce impune o mai mare vigilenţă din partea autorităţilor, când e vorba de igienă şi curăţenie.

*

Viaţa Culturală, ar fi destul de intensă, căci pe lângă diferitele societăţi şi reuniuni, cari îşi dau silinţă să servească cultura românească, mai este şi-un însemnat corp de profesori şi funcţionari români, ca sa nu mai amintesc separat frumosul număr de ofiţeri români. O serie de prelegeri şi conferinţe instructive şi distractive ţinute în cursul iernii trecute, cele mai multe de către membrii corpului didactic din loc, precum şi diferite festivale şi petreceri cu caracter naţional-cultural dovedesc că iniţiativa e în mâni bune şi treaba ar merge şi mai bine, dacă şi administraţia ar pune mai bine umărul când e vorba de nevoile funcţionarilor. Despre aceasta însă cu altă ocaziune mai pe larg.

*

Ca pretutinderea şi aici se simte marea nevoie de locuinţe şi influenţa scumpetei. In zădar apar ordonanţe peste ordonanţe, căci atâta vreme cât ele sunt orânduite astfel ca să aibă şi o mică uşiţă, nu se va ajunge la rezultatul dorit, fiindcă acei ce trebue să le execute nu le iau în serios şi nici nu-şi dau silinţă să facă o taină din aceasta, Ei ţin mereu deschisă uşiţa, care se tot lărgeşte până ce se preface într'o poarţă largă, prin care intenţia bună iese împinsă dela spate de către necinste şi lumea rămâne zăpăcită şi amărită ca şi mai nainte.

Să luăm de pildă chestia locuinţelor, unde o ordonanţă contrazice şi anulează pe cea anterioară, în loc ca ele să se sprijinească şi întărească una pe alta. Dar când [illegible] fruntea biroului de locuinţa se găseşte un străin, e vai şi amar de bietul funcţionar sau profesor român, care îşi aşteaptă mântuirea dela ordonanţe şi porunci, căci ori îl face să aştepte cu lunile de zile până ce îi găseşte locuinţă, ori îi da casă imposibil de locuit, nesănătoasă, uitată în cine ştie ce ungher pierdut, într'un fel ca val de lume, căci casele cele bune le dă Evreilor cari locuesc în străzile cele mai cercetate, în condiţiile cele mai favorabile de plată. Inzădar vei încerca tu biet funcţionar sau profesor român, ca întemeiat pe ordonanţe şi legi să apelezi împotriva umilitoarelor hotărîri pe care străinul,ce se află în fruntea biroului de locuinţa de aici le aduce cu o îndrăzneală fără seamăn împreună cu comisia ai cărei membri sunt aleşi de dânsul, — tot străini şi ei, — căci autorităţile noastre ori trăgănează la infinit treaba din cauza zăpăcelii sau a nepăsării ori dacă dau oarecari ordine acelea nu sunt luate în serios, căci sunt destule uşiţe pentru ca străinul să poată scăpa.

De altă parte, când a venit vremea să se pună în aplicare ordinul evacuărilor cu forţa, a apărut alt ordin, care porunceşte să fie lăsat fiecare în pace acolo unde se găseşte şi să se evacueze numai acela cari sunt amestecaţi în vr'o ... mai departe ştiţi şi domniile voastre, căci cine e compromis azi din punct de vedere politic? Prin urmare cine să fie evacuat cu forţa?

Haine bărbătesti elegante gata şi după măsură
la KATZ şi MENDEL CLUJ, Piata Unirii No. 10.

Situaţia internaţională

La 1 Octombrie a fost iscălit tratatul de pace între Finlanda şi Rusia sovietica, toate pretenţiile finlandeze în privinţa fixărei graniţei fiind satisfacute.

Dacă n'ar fi relatat acest amănunt s'ar părea că încheierea acestei păci ar fi un succes bolşevic. Faptul că bolşevicii actuali reprezentanţi ai Marei Rusii s'au închinat în faţa pretenţiilor finlandeze arată slăbiciunea regimului sovietic. In faţa voinţei populare care cere imperios pace şi pâne, guvernul bolşevic speră să potolească spiritele, încheind această pace, paliativ care va aţâţa şi mai mult furia populară, grăbind căderea regimului roşu.

Afară de victoria poloneză, de revoltele interne şi de moderantismul lucrătorilor englezi, campaniile duse de întreaga presă contra reluărei relaţiilor comerciale cu Rusia au contribuit mult la concedierea misiunei Krassin. „Standard" după ce comentează încercarea îndrăzneaţă a bolşevicilor de a întroduce anarchia în Anglia sub masca reluării relaţiilor comerciale, arată că guvernul englez e mai hotarît ca oricând să nu recunoască în nici un fel regimul sovietic, şi să nu aibă vreo legătură cu dânsul, neadmiţând măcar schimbul de mărfuri.

In timp ce bolşevicii sunt respinşi cu oroare de pretutindeni, intrigile lor eşuază lamentabil. Astfel conflictul polono-lituan provocat de intriga bolşevica e pe cale de resolvire sub auspiciul Ligei Naţiunilor.

Comisiunea de anchetă trimeasă de aceasta a sosit la Suwalki şi se speră că în curând toate chestiile în litigiu vor fi resolvite.

Un fapt important: presa ungară a început o campanie susţinută pentru ratificarea păcei dela Trianon. Acest fapt concordă cu declaraţiile împăciuitoare ale contelui Csaky ministrul de externe al Ungariei şi fără îndoială că este inspirat de dânsul.

E de sigur interesantă trezirea cercurilor politice ungare şi au trebuit multe desiluzii pentru ca ele să vadă ceia ce trebuia avut în vedere dela început: Ungaria a fost complicea imperialismului german la provocarea războiului mondial şi fiind învinsă odată cu el, nu are decât să-i sufere consecinţele executând cu punctualitate tratatul din Trianon.

Acelaş e cazul cu scumpetea. Câtă vreme au fost în vigoare preţurile maximale nu s'a mai căpătat nici carne, nici untură, nici lapte şi nici măcar legume, căci nimenea nu vrea să vândă pe preţ maximal. Cunosc oameni cari mai mult de trei săptămâni n'au gustat nimic din cele înşirate. In schimb alţii aveau toate din plin. O bănuiam şi noi cum şi pe ce cale. Este iarăş lipsa de putere, de energie a autorităţilor, cari înţeleg numai să redacteze ordonanţele fără să-şi mai bată capul cu soarta lor. Este indolenţa, care priveşte cu mânile încrucişate cum alergi zile întregi cu o amărîtă de hârtie de 100 lei înzădar, căci banii mărunţi au dispărut ca prin farmec în mânile speculanţilor cari ne storc vlaga de atâta vreme. De vrei să te aşezi undeva, nu-ţi găseşti loc din pricina speculei, de vrei să călătoreşti te stoarce specula şi necinstea, de vrei să mănânci, îţi iea specula bucătura din mână, de vrei să dormi zgomotul ce-l produce ea îţi fură somnul. Pe toate drumurile şi la toate răspântiile te întâmpină spectrul ei hidos. Toată lumea este împărtită azi în două tabere mari: una a speculatorilor şi alta a speculaţilor. E o goană nebună sălbatică, care a învrăşmăşit pe tată şi pe fiu, pe frate cu frate şi numai o mână de fier condusă de un suflet cinstit mai poate să ne ajute şi să ne scape din nebunia care ne chinuie.

*

Pe străzile încălzite de razele mângăietoare ale soarelui de toamnă, copii mici cu ochii deschişi mari, grăbesc pătrunşi de prima înfiorare a luptei pentru existenţă, să treacă pragul în viaţa propriu zisă. Ochii lor vineţi exprimă sfială, curiositate şi mândrie. In sufletele lor nevinovate se luptă farmecul necunoscutului cu teama de el, dorinţa de a trece dela caii de lemn şi dela păpuşile mute la ceva nou, ceva mai frumos. Ei privesc înainte şi în vreme ce strâng cu mândrie ghiozdanul gol încă, se gândesc cu dispreţ la jucăriile aruncate într'un colţ şi nu ştiu bieţii, că au încheiat un capitol, cel mai frumos din vieaţa lor. Nu simt că năluca, ce o alungă cu ochii deschişi mari se îndepărtează din ce în ce mai mult de ei. Dincolo alt grup de studenţi cu feţele pline, pârlite de soare, se mişcă alene, cu vraful de cărţi la subsuoară, în spre şcoală. Se gândesc cu părere de rău la părăul cu apa limpede şi răcoritoare, la pajiştea verde, la plăcintele grase şi gustoase făcute de mama şi la mâna ei, care le trecea uşor şi mângăioasă pe fruntea asudată. Ei se mai gândesc şi la mâncările fără vlagă, la a căror pregătire n'a asistat dragostea de mamă, ci ochii reci şi cântăritori ai cutărui domn administrator îngrăşat. Se întâlnesc cu alţi camarazi, îşi povestesc amintirile din vacanţă, faţa li se înviorează, glasurile lor sonore se înalţă ca ciripitul gureş al vrăbiilor şi străzile tăcute ale oraşelor se trezesc la viaţă nouă.

*

La 2 Octomvrie pe o vreme frumoasă, bătrânul nostru oraş s'a îmbrăcat în haine de sărbătoare. Lumea cu mic cu mare, oficilitatea şi cetăţenii de toate breslele, şi neamurile şi au întrerupt ocupaţiunile şi au alergat la gară să întâmpine pe prinţul nostru moştenitor, care în calea sa către casă avea să se oprească câteva clipite şi la noi. Pe faţă se citea nu numai curiositatea, ci şi bucuria de a putea vedea pe acela, de care se leagă atâtea aşteptări şi speranţe. Târziu după ameazi în fine la ora 5,, trenul soseşte şi se opreşte în gară. Apariţia Principelui Carol şi a Principesii Ileana, e salutată cu însufleţire caldă. Lumea e încântată de înfăţişarea bărbătească şi plină de putere a prinţului, pe care îl prinde foare bine uniforma. După ce s'au întreţinut vreme cam de ½ ora cu notabilităţile oraşului despre chestii de interes local şi general Alteţele Lor s'au urcat iarăş în vagon în uralele mulţimii adunate şi au plecat mai departe lăsând cele mai frumoase impresii.

*

Un alt eveniment însemnat pentru Caransebeş a fost petrecerea aici a trupei „Ligii culturale" care a dat în oraşul nostru a serie de reprezentaţii foarte reuşite. Printre cele mai bune a fost „Năpasta".

Corespondent.

Ştiri de peste hotare

Sovietele şi Finlanda au încheiat pacea

Un mesagiu oficial din Dorbat, dela 1 Octombrie anunţă că a fost încheiat un tratat de pace între Finlanda şi soviete. Propunerile Filandei privitoare la neutraliszrea frontierei, în regiunea Petşenga şi cea privitoare la Hogland, au fost acceptate de guvernul sovietelor.

Condiţiile de pace ale Poloniei.

„Morning Post" anunţă din Riga condiţiunile de pace ale Poloniei:

1) Ostilităţile vor înceta numai decât. Bolşevicii se angajează să nu se amestece în afacerile interne ale Poloniei.

2) Bolşevicii se vor retrage îndărătul liniei zisă Pilsudski pe care Polonii o ocupau înainte de înaintarea Roşilor din Iulie. Această linie va fi o linie de armistiţiu.

3) O clauză a tratatului de pace va fixa numărul oamenilor sub arme ce fiecare aversar fi va putea conserva.

4) Lina Bjelostock-Grajevo va fi — de îndată-ce armistiţiul se va încheia — deschisă traficului între Europa occidentală şi Rusia, sub controlul polonez.

Socialiştii germani şi internaţionala 3-a

La alegerea delegaţilor socialiştilor independenţi care a avut loc la Berlin pentru afilIarea la internaţionala III-a, extremiştii n'au avut decât o uşoară majoritate.

Delegaţii oraşelor Brema, Lops, ca şi Plauen s'au pronunţat contra afilierei.

Presa franceză scrie că pare probabil o sciziune în partidul socialist german.

O fabrică românească de tunuri şi muniţiuni

Ministerul de războiu se ocupă cu activitate de construirea unei mari uzine pentru fabricarea tunurilor şi muniţiunilor de tot felul.

O comisiune va pleca în curând în Franţa, Anglia şi celelalte ţări aliate pentru studiarea planurilor la uzinele din Creuzot, Sf. Chamond şi altele şi pentru a şi asigura concursul specialiştilor aliaţi întru organizarea cât mai perfecţionată a uzinelor noastre.

Fabrica proectată va fi construită probabil în regiunea centrelor noastre producătoare de fier şi de cărbuni.

Prin construirea unei asemenea fabrici armata noastră va avea pe teritoriul României tot ce-i va fi necesar pentru armamentul ei, nemai având nevoe dea recurge la ajutorul streinătăţii.

TELEGRAME

Politica externă a Ungariei

Budapesta 6 Oct.

Răspunzând la un apel, noul ministru de externe ungar, contele Csaky a accentuat asupra politicei de cumpătare al guvernului, chiar cu preţul sacrificiilor şi a sentimentelor. Presa începe să ceară ratificarea păcei din Trianon, care va asigura, afară de ratificarea graniţelor, mai ales reluarea indispensabilă a relaţiilor economice cu vecinii. Presa face cea mai bună primire ştirilor privitoare la tratativele economice franco-germane.

Meeting de aviaţie în Franţa

Lyon, 8 Octombrie.

In zilele de 8, 9 şi 10 Octombrie va avea loc pe aerodromul dela Buc un mare meeting de aviaţie şi aeronautică în vederea desvoltării viitoare a navigaţiunei aeriene în Franţa.

O mulţime de aviatori între cari Sadi Lecointe, Hirsch, Casal, de Romanet, Boussoutrot, căpitanul Fonck şi locotenentul Nungesser. Un dirijabil mic de 6000 m. cubi va fi prezentat publicului.

Poşta aeriană franceză Linia Paris—Strasburg—Praga

Lyon, 6 Octombrie.

Administraţia poştelor comunică că serviciul de transport aerian Paris—Strasburg va fi prelungit până la Praga cu începere de la 5 Octombrie crt. El va funcţiona Luni, Miercuri şi Vineri, în fiecare săptămână.

Conflictul dintre Polonia şi Lituania. Comisiunea Ligei Naţiunilor la Varşovia

Lyon, 6 Oct.

Se anunţă sosirea la Varşovia pe ziua de 2 Octombrie a comisiunei trimisă de liga naţiunilor însărcinată cu anchetarea conflictului lituano-polon. După ce a luat contact cu guvernul polon, comisiunea a plecat la Suvalki. Reprezentantul italian nu sosise încă.

Anglia şi Sovietele

Horsea, 6 Oct.

Se anunţă că guvernul englez a cerut guvernului sovietic garanţii corespunzătoare într'un timp hotărât cu privirea la prizonierii englezi şi la propaganda bolşevică.

Se spune că guvernul englez refuză în mod absolut de a pune la cale negocieri comerciale sau altele, la Londra sau ori şi unde până când aceste garanţii nu vor fi primite şi trebuesc să fie primite în limita de timp ce a fost hotărâtă.

Cel dintâi rezultat al guvernului englez a fost trimiterea unui mesagiu special din partea guvernului sovietic prin care confirmă lui Crassin depline puterea politică şi comercială cu care fusese învestit Kamaneff.

Conferinţa financiară internaţională dela Bruxelles.

Lyon, 7 Octombrie.

Conferinţa financiară dela Bruxelles n'a ţinut Luni şedinţe publice. Comisiunile şi-au continuat lucrările. Comisiunea financiară în raportul său preconizează măsuri de economie şi de reducerea cheltuielilor publice. Celelalte comisiuni nu şi-au depus încă rapoartele.

Cursul schimbului la Paris

Londra	52.29½
New-York	14.94½
Belgia	105.50
Italia	61.—
Praga	20.—
România	28.50
Elveţia	239.75

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m.

Eri la orele 4·30 a sosit în Bucureşti principele Carol, iar la 6·30 au sosit M. M. L. L. Regele si Regina şi principesele. Au fost primiţi de membrii guvernului, corpul diplomatic, foştii preşedinţi de consiliu, mareşalul Curţii regale etc.

Constantin Meissner, fostul preşedinte al Camerei în timpul guvernului dlui Al. Marghiloman a fost invitat la dineul de gală ce a avut loc aseară la Palatul Regal.

*

Congresul preoţesc dela Iaşi s'a terminat, după ce s'a discutat chestiunea parohiilor, a protoiereilor, a administraţiei bisericeşti şi a reorganizării bisericei în legătură cu lipsa de preoţi.

*

Tribunalul Iaşi a amânat ieri procesul celor 12 lucrători sindicalişti acuzaţi de sabotaj. In vederea procesului, lucrătorii roşii s'au întrunit la sindicat şi au declarat greva tacită timp de două ore fără manifestaţiuni de stradă, întrucât *autorităţile superioare au primit instrucţiuni severe ca în caz de rebeliune să utilizeze armele.*

*

Procesul foştilor prizonieri din lagărul dela Krefeld a continuat şi eri. Au vorbit advocaţii Cloni, Chihaia şi Eugen Eliad Românul susţinând că acuzaţii intră în prevederile amnestiei.

*

Lucrătorii dela depoul C. F. R. din Ploeşti s'au agitat cerând mărirea salariilor precum şi desfiinţarea economatului.

*

Săptămâna viitoare se vor întruni la ministerul de Finanţe membrii comisiunei însărcinată cu studierea chestiunei coroanelor false.

*

Un decret regal apărut în Monitorul Oficial acordă cuventul „exequator" dlui Iosef Goldberg, numit consul portughez la Brăila.

*

Partidul liberal din judeţul Suceava a convocat un congres pentru Duminecă 17 Octomvrie.

*

Dl Atanasiu, ministru de Refaceri, vizitând regiunea fostului front, a acordat patru milioane lei pentru refacerea comunei Ciuşlea, un milion pentru Mărăşeşti şi un milion pentru Bilieşti.

*

A sosit în Capitală generalul Perigo, ataşatul militar italian, întorcându-se dintr'un concediu de două luni.

Anchetele noastre

Sfântul-Gheorghe

Pentru a da o idee clară şi a complecta cele ce s'au scris în ziarul nostru despre „tutunul în Ardeal" dăm câte-va lămuriri şi despre fabrica de tutun din Sf. Gheorghe.

Socotind datele producţiei precum şi modul cum se caută a se mări producţia, cititorii îşi pot da seamă despre data când se va termina criza de tutun care domneşte astăzi în Ardeal.

Scurt istoric

Fabrica înfiinţată de vre-o 14 ani, după un model destul de nou şi higienic, a trecut sub Românі numai cu numele pe timpul C. D. Intru-cât toate elementele conducătoare erau captivate de curentul şovinist maghiar producţia fabricei scăzuse la o cifră atât de mică încât nu satisfacea nici 20 la suta din cererea pieţii. Starea aceasta numai suferind o prelungire, guvernul a trimes la 21 Aprilie specialişti din Vechiul Regat care să la conducerea şi să o amenajeze după tipul fabricelor din ţară.

Desigur că greutăţile au fost foarte mari, întrucât noul mod de aranjare a inlesnit străinilor să facă o întreagă serie de intrigi între lucrători şi conducătorii români ai fabricei. I se poate atribui un deosabit merit domnului ing. Victor Gutzu şi întregei direcţiuni care a adus lucrurile, după o muncă intensivă şi pricepută, la o situaţie satisfăcătoare.

Cifre precise

Noul mod de amenajare a făcut ca să se poată trece dela fabricatele de calitate inferioară la fabricatele cele mai bine.

Astăzi se prepară zilnic 6000 kgr. de tutun taiat, 60 mii ţigări de foi, două până la trei sute de mii de ţigarete. Producţia aceasta reprezintă un procent de sută la sută faţă de acea din Aprilie şi este dată numai de 800 lucrători faţă de 1200 de atunci.

Localul fiind propriu pentru un număr de 1500 lucrători, s'au luat măsuri pentru a se aduce maşinele necesare prin care să se poată satisface întreaga cerere a pieţii pentru tutun.

De altmintrelea cresterea producţiei şi imbunătăţirea calitaţei fabricatelor se simte pe fiecare zi.

Avantagiile lucrătorilor

Faţă de timpurile de speculă pe care le trăim, Direcţiunea fabricei a luat unele măsuri destul de prielnice pentru starea materială şi morală a lucrătorilor.

Dispensariul medical este o măsură lăudabilă.

Prin aceasta lucrătorii nu-şi neglijeaza sănătatea şi pot fi mai uşor vindecaţi pentru folosul lor şi al fabricei.

Măsura luată pentru ca lucru să înceapă la ora 7 dimineaţa iar vara la 6, astfel ca să se lucreze până la ora 3 jumatate cu întrerupere de o jumătate de oră pentru masă este primită cu multă bună-voinţă de lucrători.

Frumoasa iniţiativă de-a se face o popotă în care să-se împarta masa gratuit lucrătorilor va determina şi mai mult pe aceştia, să lucreze cu mai mult drag.

Aducerea unui profesor de limba română, pentru ca să predea zilnic celor ce nu o cunosc precum şi înfiinţarea unei biblioteci populare, arată un început frumos de organizare.

In modul acesta se explică cauza pentru care lucrătorii fabricei nu voesc să se asocieze cu cei din afară pentru ca să facă greve şi să aibă neînţelegeri cu direcţiunea spre necazul diferiţilor agitatori şovinişti maghiari.

Nevoi ce se impun.

Din cauză că fabrica este aşezata departe de gară şi transporturile se fac în modul acesta cu a nevoe, e necesară contruirea unei linii de garaj până în interiorul fabricei. Aceasta ar aduce un avantaj dublu întrucât ar fi economie şi de timp şi de bani.

Construirea unei uzini electrice proprie fabricii ar fi necesară pentru că în modul acesta s'ar putea întrebuinţa toate maşinile care sunt acum instalate cât şi cele ce s'ar mai instala precum şi enormul avantaj de-a avea la dispoziţie în ori-ce moment puterea motrice de care e nevoe.

Vom relata la timp dacă conducătorii au înţeles şi rezolvit aceste nevoi. *Wy.*

O nouă comisiune de import şi export

Din *Dacia*:

La ministerul de finanţe s'a înfiinţat, pe lângă direcţiunea generală a vămilor, o comisiune care-şi va da avizul asupra preţurilor interne şi externe; asupra taxelor ce se vor aplica şi asupra ori căror alte chestiuni cu privire la regimul vamal, atât la intrarea cât şi la eşirea mărfurilor din ţară.

Comisiunea se va compune din 23 membri: 3 numiţi de ministerul de finanţe, restul din delegaţi ai Camerilor de comerţ; ai organizaţiilor comerciale din Bucureşti, Galaţi, Orşova, Iaşi, Chişinău, Cluj, Cernauţi, Timişoara, Constanţa şi Oradea-Mare şi un delegat al ministerului de comunicaţii.

Din această comisiune vor face parte de drept directorul general al vămilor sau un delegat al său, directorul general al comerţului şi directorul general al aprovizionării.

Şeful tarifelor vamale va funcţiona ca secretar al acestei comisiuni.

Comisiunea va avea funcţiune de organ consultativ pe lângă direcţiunea generală a vămilor.

Pentru înlesnirea şi acelerarea lucrărilor, comisiunea se va subîmpărţi în secţiuni după diversele categorii de mărfuri de import şi export.

Comisiunea va putea cere lămuriri, atunci când va avea nevoe, de la bursă, Camera de comerţ şi alte instituţiuni.

Membrii comisiunii, cari au fost desemnaţi de ministerul de finanţe şi de ministerul comunicaţiilor, vor fi numiţi pe termen de un an.

Citiţi „Infrăţirea"

Demobilizarea Contigentului 1917

Marele stat-major a trimis comandanţilor de trupe următorul ordin circular pentru demobilizarea contingentului 1017:

Cu onoare să face cunoscut că prin rezoluţia Ministerială pusă pe referatele No. 5314 din 920 şi 6476 din 920, s'a aprobat a se demobiliza şi trece în complectare pe ziua de 1 Noembrie 1920, întreg contingentul 1917.

Tot pe ziua de 1 Noembrie 1920, se vor demobiliza şi trece în complectare oamenii din contingentele mai vechi de 1917, incorporaţi cu întârziere odată cu contingentul 1918 şi care au făcut termenul legal de serviciu.

De asemenea se vor lăsa în concediu tot pe ziua de 1 Noembrie 1920 tinerii din trupa cu schimbul călare contingentul 1920 sub arme dela 15 Noembrie 1919 însumaţi în condiţiunile art. 5, din ordinul circular No. 30 din 1919 numai cei cari şi-au procurat singuri caii de serviciu).

Aceşti tineri în restul celor trei ani de serviciu, vor fi chemaţi şi concentraţi pentru instrucţie potrivit regulamentului trupei cu schimbul călare şi ordinelor anuale de instrucţie.

Cu prilejul plecărei oamenilor, comandamentele vor da ordine corpurilor de trupă şi serviciilor, să facă solemnităţi la care se vor ţine cuvântări, arătându-se că întârzierea trimiterei la vatră n'a fost fără roade şi că acum prin încorporarea contingentului 1921 se va menţine incadrarea armatei, astfel în cât să răspundă aşteptărilor şi încrederei naţiunei.

Oamenii vor fi conduşi cu muzica la staţiile de îmbracare, împreună cu toţi ofiţerii corpului, cerându-le la despărţire a deveni cetăţeni ordanaţi, muncitori cu dragoste şi respect de legi şi cârmuire, spre binele lor şi al ţărei.

Oamenii din unităţile dislocale, care n'au haine civile vor fi trimişi la părţile sedentare, unde să va proceda la demobilizarea lor imediată şi luarea în primire a efectelor.

In acest sens comandamentele şi servicille armatei sunt rugate a da cuvenitele ordine de executare.

Şeful Marelui Stat Major al Armatei

General de corp de armată.

G. CRISTESCU.

Situaţia industriei petrolului

Situaţia generală este staţionară. Lipsa materialului de foraj şi de exploatare se resimte pretutindeni; insuficienţa şi neregularitatea curentului electric are o influenţă dăunătoare asupra lucrărilor de extragere şi mai asupra acelora de foraj în curs.

Transportul pentru nevoile interne se face cu mare greutate.

Antreprenorii fac sforţări serioase ca să aducă meterialul de lucru în ţară.

Greutăţile cari se pun în calea acestei ramure de industrie, sunt mari, dar ea are totuşi cele mai frumoase perespective.

Producţia se menţine la 250 300 vagoane pe zi.

Exportul a rămas în marginile lunilor trecute. Ultimile vânzări s'au făcut în Ungaria, Austria şi Ceho-Slovacia.

Revista Presei

Participarea muncitorilor la beneficii

Din „Viitorul":

Se ştie că crearea unei reprezentanţe legale a muncitorilor din fabrici şi colabararea lor la conducerea stabilimentelor industriale, ca şi participarea lor la beneficii, sunt puncte cuprinse în programul partidului naţional-liberal.

Munca e un factor economic a cărui importanţă e pretutindeni recunoscută. Înţelegem dar ca acest factor să caloboreze, — fără nici un fel de asuprire a celorlalţi factori, — la crearea producţiei industriale, precum înţelegem ca munca să participe la beneficiile întreprinderei în măsura importanţei sale.

In primul rând însă trebue menţinută solidaritatea economică şi socială a celor trei factori cari dau naştere producţiunei: a capitalului, a intelectualilor specialişti, technici, şi a muncei, fără escluziunea unora sau altora dela conducerea întreprinderei. In asemenea condiţiuni, noi nu vedem cu ochii răi consiliile muncitoreşti şi participarea lor la viaţa fabricei.

Cât de departe sunt însă toate aceastea de forma brutală şi necugetată cu care sovietele din Rusia au înlăturat dela conducerea fabricelor nu numai pe capitalişti, ci şi pe intelectuali tehniciani, şi — cu un exclusivism feroce — au crezut că lucrătorii singuri pot asigura producţiunea industrială. Rezultatul a fost nimicirea solidarităţei sociale şi economice, ruina întregei industrii complecta dezorganizare a producţiei, cufundarea ţărei întregi în foamete, anarhie şi barbarie...

Prietenia cu Sârbii

Din „Banatul Românesc":

La Belgrad ura împotriva noastră a scăzut în mod simţitor" aşa relatează un Român din vechiul regat reîntors din Jugoslavia unui ziar bucureştean. Ne bucurăm că Sârbii ne urăsc, noi niciodată nu i-am avut în drag, pe semne simt că mai avem anumite socoteli de aranjat cu ei, dar ne bucurăm mai ales că s'a găsit un Român, „desinteresat" care să confirme aceia ce noi mereu spuneam. Decâteori spuneam, că Sârbii ne urăsc tot deatâtea ori ni-se răspundea că noi „Bănăţenii suntem preocupaţi şi pătimaşi, deci nu vedem realitatea. Credem, că Românului din vechiul regat nu i-se va aduce aceiaşi vină. Este îmbucurător, că însfârşit au găsit de cuviinţă şi confraţii din Bucureşti să ia act de adevăratele sentimente pe cari ni-le păstrează Sârbii. Putem avea nădejdea, că proectata alianţă româno-jugoslavă să nu ia fiinţă mai înainte de a nu se fi înlăturat ura ce domneşte în amăndouă părţile?

Rezolvirea acestei chestiuni e foarte uşoară: *Sârbii nă dau ce este al nostru, adecă Banatul întreg, atunci abia se poate vorbi de alianţă.*

Căile ferate în România

— Cu prilejul unui proect —

Situaţiunea căilor ferate în vechiul regat era înainte de războiu, dacă nu excelentă cel puţin în stare să facă faţă nevoilor economice ale ţării într'o oarecare măsură. In Transilvania deşi reţeaua de cale ferată este mai deasă totuşi faţă de întindere şi populaţie proporţia rămâne tot nefindestulătoare.

Situaţiunea aceasta precară agravată de distrugerile provocate de războiu, de deterioraaer materialului rulant şi de imposibilitatea pentru stat de a-l repara cum şi aceea de a aduce altul nou din străinătate, trebue neapărat să înceteze. Aceasta pentrucă mijlocul de transport este un factor extrem de important în materie economică. E un lucru constatat că un sistem de cale ferată cât mai întins ajută creşterea producţiunei şi înlesnind schimbul produselor diferitelor regiuni contribue la buna starea şi prosperitatea unui stat

Una dintre problemele cele mai grave şi urgente este refacerea, intensificarea şi unificarea sistemului de cale ferată în România.

Pentru vechiul regat împreună cu Basarabia, este un proect de lucrările ce urmează a se face în vederea intensificărei traficului şi a îndesirei reţelei de cale ferată.

Astfel se impune neapărata construcţie a următoarelor liniiduble:

1. Linia Tecuci—Făurei—Urziceni—Bucureşti.
2. Bucureşti—Roşiori—Caracal—Craiova—Tigăneşi.
3. Dorohoi—Rădăuţi.
4. Bălţi—Orhei—Lloti.

Apoi dublarea următoarelor linii actuale:

1. Dorohoi—Iaşi—Vaslui—Tecuci.
2. Lipscani—Ocnţa—Bălţi.
3. Lloti—Bolgrad—Brăila.
4. Galaţ—Tecuci.

De asemeni este o necesitate imperioasă să se procedeze imediat la transformarea liniilor ferate din Basarabia în linii normale.

Proectul mai cuprinde şi construirea liniilor simple cari urmează:

1) Soroca — Bălţi
2) Sotir — Lipcani
3) Dorohoi — Roman
4) Medgidia — Tulcea (în construcţie)
5) Tândărei — Carol I — Constanţa

Total de construit ar fi:

Linii duble 749 km. în valoare de 374,500.000 lei. Linii simple 424 km. 147,700.000 lei. Dublări de linii 884 km. 177,400.000 lei. Transformări de linii 840 km. 33,400.000 lei. Reparaţiuni liniilor actuale 180,000.000 lei.

Total: 2997 km. 833,000.000 lei.

Proectul priveşte numai vechiul regat şi Basarabia. O parte din liniile acestea sunt în construcţie, dar lucrările au trebuit să fie întrerupte din lipsă de fonduri, lucrători, material etc.

Trebue cât mai neîntârziat să procedăm la realizarea acestui proect cât şi stabilirea unuia pentru lucrările ce se impun a se face şi în Ardeal.

Deasemeni parcul de vagoane şi mai ales cel de maşini va trebui mărit, prin achiziţii noi şi prin repararea materialului existent.

Lucrurile trebuesc făcute urgent, de ele atârnând refacerea economică a ţării.

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăţă şi văpseşte.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

SE CAUTĂ un bun student pentru lucrări de birou, oferte în scris la Adm. ziarului.

CAUT bonă pentru un copil de 3 luni, pentru al lăpta, este preferită să aibă certificat de sănătate cu analiza sângelui făcută prin reacțiunea Vasserman în schimb foarte bine plătită. Adresa la ziar cu ofertă închisă.

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardeal bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 1 pereche cai pur sânge, amatori pot lua informațiuni la Adm. ziarului Infrățirea.

VÂND de urgență un Dinam aproape ne întrebuințat. Informați la Adm. ziarului.

DE VÂNZARE o cassă de plată pentru cafenea, având placă de marmoră și oglindă mare, precum și *un billiard*. A se adresa la magazinul *Blaga* str. Stefan cel Mare No. 7 Cluj.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

Căsătorii:

UN TÂNĂR în floarea vieții care se plictisește, caută cunostința unei domnișoare sau a unei dame. Oferte la administrația ziarului sub „Nerocaligula".

Concurs.

Pentru ocuparea postului de *șef-comptabil* la Insoțirea Consumului funcț. Publici Cluj, Str. Reg. Mateia No. 1 prin aceasta se publică concurs.

Dela recurenți serecere: Să fie absolvent de școale comercială, se dovedească capacitatea, și *să știe compune independent Bilanțul.*

Retribuțiile sunt a se indica în ofertă și se vor stabili în conclegere.

Ofertele sunt a se inainta personal cel mai târziu până *la 15 crt. inclusive*, iar postul este de ocupat inmediat după alegere.

Cluj, la 6 Oct. 1920.

Consiliul de Administrație.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piața Unirei No. 5.**

CĂUTĂM

un încasator pentru Cluj bine retribiut. Ase adresa la Administrația ziarului Infrățirea.

„ȚIȚEIUL"

Societate Anonimă Română de Petrol BUCUREȘTI

PROSPECT DE EMISIUNE

Față de rezultatele favorabile obținute în ultimul timp de Societatea *„TITEIUL"* la diferite întreprinderi petrolifere, la care este interesată, precum și față de progresul lucrărilor proprii de sondaj din comuna Băicoiu, jud. Prahova societatea și a propus a da o desvoltare mai mare activității sale prin dobândirea *Rafineriei de petrol și uleiuri minerale din gara Plopeni,* jud. Prahova, din nou construită și amenajată cu cele mai moderne instalațiuni în care va putea prelucra atât producțiunea proprie de țiței cât și țițeiul altor exploatări situate în apropierea acestei Rafinerii, cu care sunt legate prin conducte speciale.

Adunarea generală a acționarilor societății din 15 Iunie a. c. a aprobat în unanimitate propunerea Consiliului de Administrație autorizându-l a spori capitalul social până la Lei 25,000.000 în una sau mai multe emisiuni. In baza acestei autorizațiuni, s'a hotarât a *se emite deocamdată un număr de 28.000 acțiuni în valoare nominală de lei 500 fiecare, sporind astfel capitalul social la lei 15,000.000.*

Subscripțiunei publice se oferă un număr de 10 mii acțiuni pe cursul de *Lei 550* din care Lei 500 capital și Lei 50 cheltueli de emisiune și fond de rezervă.

Restul a fost preluat de fostul proprietar al Rafineriei Plopeni ca parte din prețul de cumpărare, iar vechilor acționani s'a rezervat câte o acțiune nouă pentru una veche pe același curs.

Primul vărsământ este de lei 250 capital și Lei 50 cheltueli și fond de rezervă de fiecare acțiune.

Subscriiturii vor participa la dividendul pe anul 1921.

Subscripția publică cât și a vechilor acționari va avea loc la 5, 6 și 7 Octomvrie a. c. și se va pntea face la:

Banca de Scont a Romăniei din București, str. Lipscani No. 5 și la sucursale din Provincie.

Banca Sindicatului Agricol Ialomița din București, Calea Victoriei No. 30.

„Transilvania" Banca pentru Comerț și Industrie din București str. Banca Națională No. 4 și la

Sediule Societății Anonime Române de Petrol „Țițeiul în București str. General Berthelot No. 10 iar la Ploești: **La Banca Centrală din Ploești.**

Consiliul de Administrație.

„Banca Generală de Comerț"

societate pe acțiuni

Târgu Mureș.

Piața Regele Ferdinand No. 18.

Adresa telegrafică „GENERALĂ" Târgu-Mureș.

Oferă vinurile cele mai aromatice de **Drăgășani** și de **Târnave,** cu prețuri foarte convenabile în orice cantitate.

De asemenea are depozit de **slănină** și **brânză,** vinde și cumpără orice cantitate. Furnizează orice cantitate din mărfurile de mai sus, pentru întreprinderile forestiere și miniere acelora.

Primește depuneri de conto curent și cu libel cu interese foarte convenabile pentru p. t. clientelă.

Banca Generală de Comerț Târgu Mureș.

Căutăm o camera ne mobilată. Ase adresa la Administrația ziarul Infrățirea.

UZINELE DE FIER

ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA

REȘIȚA — TIMIȘOARA — CLUJ

București: Reprezentanța Generală:

„CREDITUL TECHNIC" Str. Marconi 3.

Uzină pentru fier și oțel Reșița și Anina
Fabrici de mașini agricole Bocșa-Română

Atelie de construcțiuni de poduri și fabrici de mașini Reșița
Păduri și produse agricole Oravița

Turnătorie ◆ Fabrică de sobe ◆ Laminoare de tablă subțire

NADRAG

Produse principale:

Fontă brută
Fontă spiegel
Fieromangan
Fier în bare și fier profilat
Fier de construcțiuni
Platbande
Fier I și U
Șine pentru căi ferate normale și înguste
Șine pentru tramvae
Bandaje
Tablă pentru căldări, reservoare și construcțiuni navale
Tablă subțire
Tablă zincată
Piese de oțel turnat de totfelul pentru căi ferate, construcțuni navale, poduri și piese pentru automobile
Articole de fontă de tot felul pentru construcțiuni civile și mașini tucerie de comerț, tuburi de fontăt urnate în pisioare, sobe de tuciu și sobe cu cămașe de tablă
Piese forjate și piesc presate pentru mașini, locomotive, vagoane și automobile
Poduri de șosea și cale construcțiuni metalice pentru clădiri
Rezervoare, plăci turnate, cărucioare, transportoare. Granice hidraulice și intalațiuni pentru alimentare cu apă
Piulițe șurupuri, nituri, buloane, crampoane și tirfioane
Macazuri, încrucișări din oțel turnat și oțel maganez
Axe, roți pentru locomotive, tendere, vagoane, osii montate pentru vagonete,
Pluguri și unelte agricole speciale, ca grape, tăvăluge, sape și alte unelte pentru săpat etc.
Pluguri cu aburi
Proectile pentru artileri și obuze de ruptură. Träsuri de muniții țevi de tunuri, afete, bucătării de campanie, secuturi, ins.alațiuni pentru tir Căi ferate de campanie
Lemne de foc
Mangal și var
Cherestea
Vin de Moldova și Ratfna

Pentru comenzi a se adresa la:

REȘIȚA, la DIRECȚIA COMERCIALĂ □ TIMIȘOARA, la REPREZENTANȚĂ □ CLUJ, la REPREZENTANȚĂ, Str. Elisabeta No. 1 □ BUCUREȘTI, la „CREDITUL TECHNIC" Reprezentanța Generală. □ □ □ □ □ □

A APARUT:

Anul VIII. No. 9. Septembrie 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Vintilă Brătianu. — Activitatea individuală a omului politic.
Mihail Pașcanu. — Presa și noua constituție.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Industria italiană în momentul actual și prespectivele ei. — Scăderea navlului.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare

PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Grupul de ...strii Bucureşti

(GIB)

S'a intemeiat în Bucureşti o Societate Anonimă în România cu un capital de 60 milioane lei, prima, emisiune de 30.000.000 lei, cu denumire: **„Grupul de Industrii Bucureştii" (Gib).**

Aceasta societate are la temelia ei cunoscută **Fabrică de bere şi mălţ** Carol H. Oppler, (9000 metri pătrati de clădiri), **cu terenul înconjurător** (100.000 m. p.) **deservit de trei linii de garaj,** toate situate în Bucureşti str. Isvor.

Scopul urmărit este de a înfiinţa în chiar centrul capitalei un număr de industrii necesare şi de a înlătura lipsa de maşini prin stramutarea de fabrici întregi din străinătate spre a fi naţionalizate.

In centrul acestui grup de industrii stă **Fabrica de Bere,** renovată şi complectată care este gata de funcţionare.

Alături de fabricaţiunea berei se va da o desvoltare specială fabricării malţului a cărui lipsă pe pieţete străine este forte simţită.

O a treia sebţiune este a **vinurilor şi destilării.** Cum clădirea Fabricei Oppler are nu mai puţin de 14 pivniţe excepţional de bune (cu ziduri de 1 m. grosime, căptuşite cu plută prevăzute cu straturi izolatorii de cenuşe) am defalcat un număr de trei din ele şi le-am destinat comerţului de vin şi derivate. Cunoscuta Casă de Champagne şi Vinuri **Rhein et Comp** s'a afiliat grupului nostru, care va participa cu jum. capitalul necesar în soc. Rhein. Vinul şi Champagnia sunt două articole prin care ţara noastră este chemată să domine pieţele statelor vecine; este cunoscută lipsa acestor articole în Ucraina, Polonia şi Ceho-Slovacia. Seriozitatea conducătorilor Casei Rhein, trecutul ei şi reputaţiunea dela căştigată a produselor sale constitue o garanţie solidă pentru suceul acestei a 3-a secţiuni a grupului nostru de industrii.

Pe lângă aceste trei secţiuni Societatea noastră a achiziţionat **trei Fabrici mari din Viena** care se strămută în Bucureşti şi anume:

1. **Fabrica de confecţiuni Ostereichische Tuch und Konfections lieferungs Geselschaft, din Viena.** Această fabrică îşi strămută în ţară jumătate din totalul maşinelor de cari dispune; de asemenea directorul şi personalul technic superior au încheiat angajamente să'şi contiuue activitatea în Bucureşti. Direcţia acestei fabrici a garantat societăţii noastre o producţiune de o mie costume pe zi. Se va da astfel o soluţie cel puţin partială actualei crize în articolele de îmbrăcăminte.

2. **Fabrica de motoare Alois şi Iohan Holtzschuh.** Această fabrică strămutându-se în Bucureşti va construi motoare mici de 3—25 cai putere. De asemeneă întregul ei personal technic superior a contractat de a se strămuta în Bucureşti.

3. **Fabrica de maşini şi instrumente agricole. Industrie Ausrüstungen Geselschaft, din Viena.** După brevetele acestei fabrici se vor construi la noi principalele maşini şi instrumeute agricole necesare unei **mici gospodării agricole,** adică pentru genul de agricultură viitoare al ţărei noastre. In special sa vor fabrica **mori sistematice** cu o greutate numai 350 kgr. şi cu o producţiune de 2000 kgr. de făină pe zi, de cea mai fină calitate, de gris şi mălai. Aceste mori fiind transportabile vor putea fi utilizate mai ales la sate.

Intreg inventarul fabricelor de mai sus este expediat spre Bucureşti.

Aeste fabrici vor constitui societăţi separate în cari Grupul de Industrii Bucureşti va participa cu majoritatea capitalului.

Capitalul de 30.000.000 al I-ei emisiuni a fost complect subscris, după cum urmează: 10 milioane apertul în natură şi 20 milioane numerar iar Camera de Comerţ şi Tribunalul Ilfov Secţia 1, au şi dat autorizare de funcţionare (Sentinţa cu No. 279—920)

Pentru a nu apărea ca o întreprindere pur capitalistă si pentru a da societăţii un caracter mai democraţie şi social, Consiliul de Administraţie a hotărât a se da în sobscriere publică 12.000.000 din capitalul social.

Fiecare acţiune este de 500 lei din care va trebui vărsat 30 la sută la subşcriere plus 30 lei pentru cheltuieli, adică lei 180.

Subscrierile se fac la. **Banca Agricolă,** Str. Lipscani 1 şi sucursalele sale.
Banca de Scont a României Str. Lipscani şi sucursalele sale.
La Societatea Creditul Extern. Bulevardul Elisabeta 6.
Barca Comerţială Română. Str. Smardan No. 3.
Banca Dacia-Traiană, Str. Paris (Doamnei) 12.

Subscrierile vor începe în ziua de 5 Octombrie şi vor dura cinci ziie. Consiliul de Administraţie îşi rezerva dreptul de a închide subscrierea şi înnainte de acea dată.

Distribuirea acţiunilor este un drept suveran al consiliului de administraţie,

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE.

Antonescu Em., Profesor Univ., Consil. Creditul Extern;
Bu ilă C., Inginer, profesor Şc. de Poduri şi Şosele, fost Secretar General;
Cantacuzino-Paşcanu, fost Preşedinte al Camerei;
Calinescu Gr., Director General Banca de Scompt a României;
Dumitrescu I, Director Banca Moldova de jos;
Greota D., Dr. Profesor Universitar;
Gory I., Director de Bancă;
Mincu D. A., Doctor în drept, mare proprietar;
Pantazi Em., Avocat, Consilier Banca de Credit;
Popescu Stelian, Director Ziarul „Universul";
Pietraru C, Colonel, mare propriefar;
Seulescu M., Profesor Universitar, fost Ministru, Consilier B-ca Marmorosch Blank.
Săbăreanu Al., fost magistrat, mare proprietar;
Silberman T., Doctor în chimie, Director general Uzinele Chimice.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt şi beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanţă: uscarea radicală a pareţilor umeri din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruţabile, curţi şi magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

Abonaţi-vă la

ziarul Infrăţirea

cel mai răspândit şi bine scris.

Ori cine poate câstiga zilnic 100—200 de lei

chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administraţia ziarului, pentru a primi explicaţiuni în scris. □ □ □ □

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu
Centrala: **Bucureşti,** str. Pitagora 20.
Sucursale: **Craiova şi R.-Vâlcea.**
Furnisează ori-ce mărime de Clopote numai de prima calitate.

Caut Magazie
pentru
Depozitat Marfă
A se adresa Str. Bartha Miklós No. 20.

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Cautăm depozitari
de ziare în întregul Ardeal, Banat şi Bucovina Condiţiuni avantagioase □ □ Administraţia.

Abonamente pentru Preoţi şi învăţători se fac cu preţ redus, adecă
100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA GENERALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 60 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Sâmbătă 16 Octomvrie 1920

Infrățirea

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

SIBIU 15/28 OCT 1920

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaș II.) TELEFON Administrația 302 Redacția 211 | ABONAMENTE. 1 an. — 120 lei 6 luni. — 60 „ 3 luni. — 30 „

Două politici

Tot mai mult se anunță, și după multe indicațiuni de presă, pare a se confirma că între Franța și Ungaria s'ar fi încheiat un tratat de alianță. Unul din ziarele ungurești precizează chiar punctele unui astfel de tratat. Ar fi vorba, nici mai mult nici mai puțin, de un puternic sprijin pe care Franța i l-ar da Ungariei pentru a-și atinge scopurile de revanșă. Sprijinul acesta s'ar da în schimbul concesiunilor nenumărate de exploatare și întreprinderi capitaliste; și ar consta din armament, instructori și chiar generalism precum si din o necondiționată susținere a Ungariei la Liga Națiunilor atunci când aceasta și-ar formula pretențiunile de modificare ale tratatului dela Trianon.

Svonurilor acestora cercurile competente urmează să le dea sau o confirmare sau o desmințire oficială. Faptul ar fi de prea mare importanță pentru ca asupra lui să se poată trece ca și asupra unuia divers. E vorba doar de îndrumarea Franței spre o politică cu totul potrivnică nouă și, chiar direct îndreptată contra noastră, ceeace nu numai că ar constitui o contrazicere esențială a tradiționalelor noastre legături de reciprocă sprijinire, dar și după cum vedem noi, o fatală eroare pentru propriile interese de viitor ale Franței.

In adevăr. Franța nu poate fi indiferentă față de situația noastră la Dunăre și la porțile orientului pentru propriile ei interese. Infrângerea hegemoniei din Balcani a puterilor Centrale lăsând locul liber, Franța nu poate neglija de-a înțelege că în țările noastră, datorită credinții nedesmințite ce știm a i-o păstra, i-ar sta putința de a folosi pentru ea acest loc liber. Și, o înțeleaptă politică de prevedere i-ar impune să nu neglizeze această considerare mai ales pentru viitorul nu prea îndepărtat, când Germania, muncitoare și tenace, renăscând, va amenința din nou.

Cum de nu se înțelege aceasta în Franța — dacă este ca cele trâmbițate de presa maghiară să fie confirmate — ni-ar putea-o explica numai constatarea — de altfel făcută și cu alte prilejuri — că în Europa și în deosebi în Franța, două sunt politicile care se întrec și se ciocnesc pentru a conduce.

Una ar fi aceia a intereselor superoare și permanente ale țărei și alta, acela a consorțiurilor financiare, inspirată de interese restrânse de castă și în armonie numai cu scopurile bine definite și pretutindeni simțite ale internaționalei puteri financiare.

Sunt așa dar două politici și acolo, precum prea bine se poate constata că sunt și la noi. E destul să ne amintim atitudinea presei, în majoritate scrisă în românește, dar străină, — cu prilejul semnări tratatului de pace, când una fiind politica intereselor permanente ale țării, alta, și anume contrară, a fost aceia a finanței străine care, atât din clauzele minorităților, credincioase ei, cât și din acelea economice, a urmărit să-și constitue un puternic piedestal.

Același lucru se poate înțelege că se urmărește acum în Franța prin politica de sprijinire a Ungariei, un principal izvor de bogăție și exploatare pentru toate consorțiurile. Altfel nu e cu putință ca să înțelegem politica pe care nu numai din zvonurile lansate de presa ungurească, dar și din atâtea atitudini adoptate în potriva noastră mai înainte, o credem posibilă din partea fictivei conduceri a Franței.

La aceste constatări ne duce examinarea eventualității zvonurilor de mai sus care cu persistență se mențin de un timp. Și ne grăbim a sublinia aceste constatări ca unele ce sunt de cel mai mare folos pentru a se înțelege îndeajuns justificarea pe care politica ce o sprijinim noi, — aceea a independenței și numai a intereselor naționale — o capătă la tot pasul cu cât timpul ne aduce fapte și elemente noui de judecată.

Stăm și noi, ca și Franța, în fața unui puternic dușman extern și intern, ale cărui puternice mijloace de acționare, aceleași pretutindeni, găsind în slăbiciunea și orbirea politică a multora cel mai puternic sprijin, ajunge ca aproape să domine în toate chestiunile mari ale neamului.

Din acest punct de vedere am putea spune că prin întregire nu am realizat decât numai desrobirea trupească și că, amenințătoare, stă s'o nimicească pe aceasta robia sufletească.

Două politici, aceea a viitorului acestui neam și aceea a străinilor din afară și dinăuntru, identificați în interesele lor față de noi, stau față în față, tot așa precum înainte politica idealului irident stătea față în față cu politica asupritorilor. Și ceeace este mai primejdios este fără îndoială, ordinea cu care elementele de conducere ale treburilor obștești și chiar grupări politici puternice, înțelege a face din sprijinirea acestei de a doua politică o doctrină de luptă pentru susținerea căreia nu cruță nimiç din ceeace numai țării și neamului lor au îndatorirea de a da.

Și astfel după cum la noi, nu pentru noi s'a susținut cu o atât de mare înverșunare politica umilinței și a subjugărei la semnarea tratatului de pace, tot astfel și acum în Franța, nu pentru acea adevărată Franța, a lui Napoleon al III-lea, ci pentru aceea a marilor comptoaruri de schimb și companii de căi ferate, cu puternice sucursale și la noi, stă gata să triumfe cea de-adoua politică, aceeași: a finanței internaționale.

Ev.

Dezarmonie

Savantul fiziologist Metchnikoff cercetând cauzele decrepitudinei senile, pe care el o considera mai anii trecuți, ca o boală susceptibilă de vindecare sau cel puțin de atenuare, a pronunțat cuvântul de dezarmonie. Același savant a dat odinioară globulelor albe din sânge numele de fagocite și descrisese funcțiunea lor ca agenți de poliție ai organismului, ca protectori ai noștrii împotriva microbilor epidemici, arătând că atunci când celulele nobile ale mușchilor și organele noastre de căpetenie încep să se obosească și să se veștejească, fagocitele conservă vioiciunea tinerefii. Din nefericire, atunci când acești viguroși agenți de de poliție nu au dușmani de combătut, atacă zidurile șubrede ale casei. Rezultat: dezarmonie și ruină.

O atare dezarmonie pare a se fi produs și în organizația noastră politică. Celulele nobile — înțelegem prin aceasta adunările deliberante — au arătat în țara noastră mai puțină activitate vitală decât fagocitele administrative. E o incompatibilitate hotărîtă între regimul nostru administrativ și cel politic. Instrument de autocrație, regimul administrativ e impus în bună parte cu ajutorul telefonului și telegrafului; căci prin aceste invenții, inocenta fizică s'a făcut complicea cea mai eficace a unei anumite tiranii.

E vreun ajutor mai puternic ca cel pe care telefonul îl dă arbitrariului? A ordona imediat la orice distanță, fără a putea ține socoteală, chiar dacă ai voi, de obiecțiunile și de dificultățile locale, ce vis pentru un autocrat!

Mijloacele de acțiune acordate puterii centrale au fost considerabil mărite în ultimul timp. Principiile tutelii administrative s'au lărgit. Una din consecințele avântului deosebit imprimat spiritelor de azi, a fost să ne obișnuiască, în ce privește regularea afacerilor publice, a conta din ce în ce mai puțin pe noi și de a abandona această regulare în seama miniștrilor, funcționarilor și politicianilor. O altă consecință a fost de a scobori nivelul intelectual și moral al reprezentanții naționale. Consiliile municipale, județene, comitetele electorale, cei mai mici dintre alegători chiar, au înțeles că pentru a participa cât mai larg posibil la liber.ăți și la favorurile de sus, esențialul e de a împinge în Parlament, nu candidații cei mai demni ci cei mai experți a convinge miniștrii și comisiunile despre iminența satisfacerii unor anumite nevoi.

O putere astfel exercitată e altceva decât o putere moralizatoare. Și cuvântul lui Metchnikoff se aplică riguros la starea organismului nostru guvernamental care oferă cea mai izbitoare pildă de dezarmonie.

Dr.

Solidaritatea statelor mici

Mica Antantă e rezultatul politicii autocrate cu care „tigrul" Clemenceau și ideologul Wilson, au căutat să treacă la nemurire. Neîndoios, deci, că Mica Antantă s'a născut din clipa când micile state au fost tratate militărește la Versailles, de și erau state învingătoare. Atunci, delegatul nostru la conferența păcii a simțit cel dintâi nevoia solidarizării statelor mici. Din nenorocire, silințele sale de a forma un măgunchi al acestor state, nu au fost înțelese de ceilalți delegați ai statelor mici, care s'au grăbit a se supune cu smerenie tutulor hotărârilor luate în lipsă de consiliul celor cinci. Dacă primul nostru delegat la conferența păcii ar fi fost urmat de ceilalți ai micilor state, în momentul când în semn de protestare a părăsit Parisul, desigur că acest gest ar fi avut un rezultat cel puțin tot atât de eficace, pe care îl va avea poate, de acum înainte, Mica Antantă.

Solidaritatea statelor mici în fața autocraților nervoși, a fost punctul de vedere al delegatului nostru, care dacă n'a fost înțeles atunci, e înțeles astăzi de acei cari se grăbesc să-l adopte.

Cel care a stat împotriva politicei primului nostru delegat, a fost premierul Greciei, Venizeloz, care a urmat până la urmă politica de plecăciune în fața celor patru de la Versailles.

Concomitent cu acțiunea greșită a lui Venizelos, a fost acțiunea nefastă a „marilor noștri europeni", care și au închipuit că prin toasturi măgulitoare și telegrame chilometrice, s'ar putea obține mai mult, de cât prin solidaritatea celor mici. Acum asistăm la spectacolul interesant, când „marii europeni" aleargă unul după altul îngrijorați, pentru a înfăptui ceia ce au combătut în timpul tratativelor dela Versailles. Dl Beneș, ministrul de externe al Ceho-Slovaciei, are meritul de a face cel puțin acum, mea culpa prin activitatea ce o depune în direcția solidarizării micilor state.

Noi, Românii, suntem mândri că prin politic a prevăzătoare și demnă celui dintîi delegat a nostru la conferința păcii am aruncat cea dintâi sămînță din care trebuia să răsară solidarizarea celor nedreptățiți.

E regretabil însă că necesitatea acestei solidarizări, a fost înțeleasă de vecinii noștri prieteni numai cu prețul unei experiențe păgubitoare, de care cu toții am fi putut fi cruțați.

Fp. R.

Uneltirile lui Rakowski

A fost o vreme când se credea de către unii naivi din țara aceasta, că celebrul doctor Rakowski, conducătorul de eri al socialismului român, ar fi un om de convingeri.

Susținând aceasta, complicii lui Rakowski aflați în mijlocul nostru, au căutat să scuzeze acțiunile anti-românești ale idolului lor, pe motivul că ele ar fi dictate de doctrina socialistă, întrupată în doctorul bulgaro-româno-ucraiano-rus.

Și astăzi chiar, se mai găsesc unii care să afirme că Rakowski, ca și adjutantul său dela Ocnele-Mari, Bujor, ar fi un romantic și că deci acțiunile sale n'ar constitui un act de trădare.

Iată însă că ziarul „Wpered" din Moscova, ne aduce o informație care va consterna desigur pe apărătorii noui ai lui Rakowsky.

După numitul ziar, socialiștii ucrainieni au ajuns la o înțelegere cu Rakowski, acesta recunoscând dreptul Ucrainei comuniste asupra Bucovinei.

Se vede de aici, în mod lămurit, că Rakowski nu se sfiește a uneltii contra statului român, împărțind cu dușmanii noștri teritoriul nostru național, ca și cum ar împărți averea sa personală.

Dorind a se vedea în fruntea republicei Ucrainiu, fostul șef al partidului socialist român și conducătorul clandestin de astăzi al aceluiași partid, recunoaște șoviniștilor Ucrainieni dreptul de a ne răpi Bucovina.

Intrebăm, acum, pe acei dintre socialiști care mai sunt de bună credință, ce legătură este între doctrina bolșevistă sau socialistă și iredentismul ucrainian?

Acordând oare Bucovina statului ucranian, se satisface prin aceasta doctrina și idealul socialist? Noi credem că nici u principiu socialist, nu poate explica acțiunea anti-românească a doctorului Rakowsky. Din această uneltire criminală a sa, se vede lămurit că nici o convingere sinceră nu stă la baza acțiunilor sale.

Aceiași atitudine criminală a avut-o Rakowsky și în chestiunea Basarabiei. El, și cu adjutantul său dela Ocnele-Mari, a organizat batalioanele care ne-au atacat acum un an pe Nistru, și tot el, în timpul armistițiului, a trimis un ultimatum guvernului nostru, cerându-ne să părăsim Basarabia. Nu mai vorbim de complicitatea cunoscută și recunoscută a Doctorului Rakowsky cu Bela Kuhn, când a sprijinit acțiunea acestuia de a incorpora Transilvania la teritoriul unguresc. Așa dar, după teoria „socialistă" a Doctorului Rakowsky, noi Români suntem datori să cedăm Dobrogea Bulgariei, Transilvania, Ungurilor și Bucovina ucrainienilor. Se vor mai găsi și acum vânători de popularitate cari să vadă în aceste a țiuni ale lui Rakowsky simple manifestațiuni ale unui socialist „romantic". Poporul român însă de pretutindeni nu va putea să vadă în ele de cât aceia ce sânt adică acte de trădare.

Fr. R.

La deschiderea Universității din Cluj

— Raportul Rectorului SEXTIL PUȘCARIU asupra activității Universității în anul școlar 1919—20. —

IV

Mai nainte de toate vedem că numărul studenților în Drept și Medicină este neproporționat mai mare decât al celor dela Litere și Științe. De sigur că numai o parte mică din acești studenți au urmat o vocațiune firească, când s'au hotărît pentru studiul ce aveau să-l urmeze, pe când majoritatea a avut în vedere cariera mai sigură și mai rentabilă ce li se deschidea după terminarea Facultății de Drept sau Medicină, căci lipsa de medici și de funcționari administrativi sau magistrați în noul Stat român exclude concurența pentru absolvenții acestor Facultăți. Dar lipsa e tot atât de mare de profesori secundari. Dacă, cu toate acestea, nici a zecea parte din studenți nu urmează Literele și Științele — iar o parte din absolvenții acestor Facultăți nu vor fi profesori — cauza este tratamentul vitreg de care are parte în țara noastră corpul profesoral, surmenat, rău plătit și fără să se bucure de considerația pe care o merită misiunea lui înaltă socială S'au luat măsuri, este adevărat, ca pentru viitor să se încurajeze studenții de a urma Literele și Științele, mărindu-se bursele pentru aceste două Facultăți și creându-li-se condițiuni excepționale în Cămin.

Dar toate aceste măsuri sunt iluzorice cât timp Statul nu se va îngriji ca starea socială și materială a profesorilor să se îmbunătățească mai ales în epoca materialistă prin care trecem.

Aglomerația mare la Facultatea de Medicină are ca urmare că încăperile existente nu mai sunt îndestulătoare. In urma acestui neajuns, Senatul și-a pus în mod serios chestiunea, dacă n'ar fi cazul să se introducă un numerus clausus pentru studenții de la Medicină, stabilindu-se astfel afluența prea mare a studenților din Ungaria, care caută la noi să scape de persecuțiile ce au să le sufere evreii la Universitățile maghiare și ocupă astfel locul studenților noștri, îndreptați în primul rând să poată urma nestingheriți cursurile. Dar ideea numărului restrâns a fost părăsită, ca antidemocratică, în spiritul de deplină libertate pentru orice naționalitate care s'apăneşte cu drept cuvânt politica noastră, se opunea la măsuri restrictive pentru străini, precum au fost luate în Germania, Austria și Ungaria. Va trebui totuși făcută o selecțiune și adeca după niște principii care cadrează cu ideile călăuzătoare ale unei instituțiuni culturale ca Universitatea.

Ușile noastre vor trebui închise tuturor elementelor protivnice ordinei sociale, indiferent de naționalitate și cetățenie, pentru că Universitatea nu e datoare numai să dea o educație științifică tineretului, ci să dea statului și elemente sănătoase care să contribue la consolidarea, iar nu la subminarea lui.

Deasemenea Senatul va trebui să ia măsuri severe ca să înceteze obicelul moștenit de la înaintași de a avea studenți înscriși care să nu urmează cursurile, mai ales la Facultatea de drept.

Numărul *examenelor* a fost destul de mare.

La Facultatea de Drept s'au ținut cu totul 443 de examene anuale, dintre cari 308 cu succes și 251 de examene de doctorat, dintre care 187 cu succes.

Diplome s'au dat 63 dintre care 35 pentru doctoratul juridic, 26 pentru doctoratul în științele de stat și 2 pentru doctoratul canonic. La Facultatea de Medicină au trecut doctorat u I 50, II 83, III 91 studenți în Medicină și au fost promovați 91 de doctori, iar la farmacie au trecut examenul I (teoric) 29, II (practic) 31, fiind promovați 31 magistri farmaciști. La Facultatea de Litere și de Științe au fost promovați doctori câte 1 candidat de Facultate.

In privința *Căminurilor studențești* Universitatea noastră stă mai bine decât oricare altă Universitate românească; ceea ce nu vrea să spună nici decum că am putut satisface toate cererile îndreptățite ale studențimei noastre. In împrejurările grele de traiu de astăzi și în lipsa desăvârșită de locuințe în oraș, dat fiind că studențimea noastră este în cea mai mare parte săracă, iar bursele unor fundațiuni particulare nu mai corespundeau nici pe departe scumpetei actuale, chiar când ele au ajuns să fie acordate, a fost o adevărată binefacere pentru Universitatea noastră că în afară de Căminul studențesc din Strada Avram Iancu, Consiliul Dirigent a dat și fostei „Case a învățătorilor," care încetase de a mai avea rostul ei de odinioară, deodată cu încetarea politicei de maghiarizare, tot destinația de Cămin studențesc, prefăcându-o în „Colegiul latin."

E bine s'o spunem și la acest loc celor ce cred că de Universitate Statul ar trebui să grijască numai în urmă, după ce a împlinit nevoile învățământului secundar și mai ales al celui primar, că concepția aceasta este cu desăvârșire greșită. Universitatea nu vine să încununeze opera de cultură prin școală, ea nu este coperișul clădirii în care se dă generațiilor viitoare binefacerile învățăturii, ci se aseamănă mai degrabă cu stâlnii puternici care se ridică din adâncul fundației până în vârful edificiului, sprijinind tot greul clădirii, căci în Universitate se pregătesc cei ce au să fie dascălii și apostolii culturei naționale în școalele inferioare. Fără Universitate nu ar există școale media și prin urmare nici cea primară.

Comit dar o crimă națională cei ce caută să răpească studențimei unul din căminurile lor, în care ei nu se lăfăesc în lux, ca pe vremele înaintașilor noștri, ci stau ticsiți câte patru și mai mulți într'o cameră. Nevoia de a da adăpost studențimei noastre și a-i face prin urmare posibilă cercetarea cursurilor, curmându-se o nedreptate din trecutul nostru dureros, a simțit-o marele public, care s'a grăbit să răspundă la apelul ce l-am lansat pentru mărirea fondurilor acestor căminuri. In cursul anului expirat s'a strâns, prin colecte suma frumoasă de 592.239 coroane 70/100 și 13.679 lei 35/100. Nobililor donatori, al căror nume se va publica în Raportul anual exprim, în numele Senatului universitar cea mai vie mulțumită.

Din această sumă va trebui să îngrijim ca să creăm înainte de toate, cămin cât de modest și pentru studentele noastre, pentru care, cu toate străduințele noastre, n'am isbutit până acuma să aflăm un adăpost potrivit.

In cursul primului an de existență a Universității noastre au luat ființă următorule societăți studențești :

Centrul studențesc „Petru Maior."

Societatea studenților în Drept.

Societatea studenților în Medicină.

Societatea studenților în Litere.

Societatea studenților în Științe.

Societatea studenților în Farmacie.

Clubul sportiv al Studenților.

Societatea studenților germani.

Societatea studenților evrei.

De asemenea asistenții și preparatorii Facultății de Medicină au format o Societate a lor.

In zilele de 12—14 Septembrie 1920 s'a ținut la Cluj un Congres al tuturor studenților în care s'au pus bazele viitoarei organizații a studențimei.

Inaugurarea festivă a Universității.

In zilele de 2—4 Februerie 1920 s'a inaugurat în mod festivit Universitatea românească din Dacia superioară. Festivitățile acestea, onorate de prezența M. M. L. L. Regele și Regina României și AA. LL. RR. principele moștenitor Carol și princesa Elisaveta, au decurs într'o atmosferă de înălțare sufletească fără pereche și au avut o deosebită importanță politică.

Inainte încă de ce Conferința de pace de la Paris să fi fixat definitiv granițele țării noastre unite, Statele aliate și amice au ținut prin reprezentanții lor oficiali, să aducă omagiul lor noului așezământ cultural creat în Cluj, simbol al străduinței noastre de a ne manifesta ca un popor de ordine și ca un factor cultural de primul rang în Europa. Toate Universitățile din lume cărora li s'au trimis invitări, s'au grăbit a ne răspunde prin călduroase adrese de felicitare, iar cele ale țărilor surori Franța și Italia, au trimis delegați speciali dintre cei mai vestiți profesori, ca să ne aducă salutul lor. Cu deosebită însuflețire a fost primită adresa Universității din Strasburg, eliberată în aceleași an ca și Universitatea noastră de subt dominația străină de 42 de ani.

Cu această ocazie, M. S. Regele Ferdinand I. a făcut Universității noastre o donațiune de 400.000 lei pentru înființarea unui Istitut de Istoria Românilor.

Era un obicelu în vechime, ca domnii țărilor Române, după o victorie strălucită, să înalțe drept mulțumită Cerului o biserică. După strălucita victorie a celui mai crâncen razboiu, Regele tuturor Românilor, urmând buna tradiție a înaintașilor săi, a ridicat acest templu culturei românești.

Pentru înaltul sprijin de care Majestatea Sa, Regele Ferdinand l-a acordat de la început Universității noastre, inimele noastre îi poartă adâncă recunoștință.

Pentru ca Universitatea din Cluj să-și poată împlini înalta ei misiune, e nevoie ca ea să fie sprijinită de întreaga societate. In hotărîrile luate de Asociația profesorilor universitari în congresul, ținut în Iunie la București, s'a pus bazele acelor legături trainice și strânse care trebue să existe între Universitate și Societate.

Predându-ți, onorate dle coleg, în mod solemn, funcțiunea de Rector, aș dori să ți pun la inimă tocmai cultivarea acestor legături.

Sunt sigur că nimeni altul nu e în stare să o facă mai bine decât Domnia-ta care pe lângă stima nețărmurită a colegilor, te bucuri de simpatii generale în societatea noastră. Dumnezeu să-ți ajute!

Reuniunea română de muzică din Cluj

Doamnele, Domnișoarele și Domnii cari doresc să fie membri activi ai Reuniunii Române de muzică din Cluj, sunt rugați să se prezinte Miercuri 20 Octombrie anul curent la ora 6 după amiazi, în sala cea mare a Conservatorului, Strada I. C. Brătianu 14, pentru a se face înscrierile și a se fixa ora repetițiilor.

Comitetul.

Cetiți „Infrățirea"

⚜ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ⚜

Un parlament care propagă alcoolismul

E voința lui D-zeu și cea mai nobilă sforțare a omului de a scăpa civilizația de rușinea viciului beției tolerate de lege.

P. A. Baker.

Citesc cu multă jale și decepție articolul de fond din No 178 al „Românului" că în parlamentul român din București" se legiferează, că ori care persoană, bărbat ori femeie în vârstă de 18 ani, să aibă indemnul a consuma pe lună 5 litre de rachiu, care va fi scutit de ori-ce impozit.

O familie de țarani, cu 6 membri peste 18 ani, va consuma zilnic 1 litru de rachiu" „Și un singur deputat din camera nu s'a aflat să protesteze." ... Și acestea se fac în parlamentul român, chiar în vremurile când din țara dreptății, din țara geniului politic, din țara lui Wilson, primim vestea că acolo sa legiferat sistarea distilărilor de alcoolice. Față de contrastul izbitor al parlamentului român și al parlamentelor statelor Unite-Nord-Americane, nu putem alta decât în conglăsuire cu massa mare binevoitoare a poporului se înfierăm public parlamentul român și „să ne resemnăm cu un lung oftat după guvernul înțelepciunei și parlamentul cuminenei," care se ține cont de spiritul timpului și de actele analoage parlamentare universale și care să înceteze a se juca cu „dansul macabru al legiferării stupide de malul Dâmboviței" punând stavilă evoluției firești poporului româ chiar azi, când se cere dela noi trezie, trezie și iarăși trezie, muncă, sinceritate, tăcere, conștiinciozitate, omenie.

Și trebue să facem această înfierare din motivul că a propaga, a legifera utilizarea unui flagel, a celui mai blestemat flagel, a celei mai vehemente otrăvi, a celui mai feroce dușman al progresului social, ca mijloc de alimentație pentru nefericitul nostru neam este o faptă vrednică de înfierat, este o crimă ce se săvârșește față de bunul țăran român „Sărmani țărani, pe ce mâini a-ți ajuns." Inșiși țăranii binevoitori, luminați, sunt scandalizați la auzul acestei legiferări.

Am nădăjdea, că în viitorul apropiat, distileriile de alcool de azi vor fi obiect de blestem căci civilizația socială, suflarea caldă a culturii adevărate din Statele-Unite, va sosi și la noi. Studiul serios al alcoolismului a ajuns la resultatul elevator, în toate statele culte ale pământului să se ia măsurile cele mai urgente, pentru luminarea massei inculte despre răutatea acestei patimi. Numai guvernul român să fie oare rușinea lumii, să propage patima beției?

Parlamentul român să facă propaganda nefericită a alcoolizmului, în vreme ce în Boston, iau ființă laboratoare de sanare a bolnavilor alcooliști, în vreme ce în München institutul lui Müller, în Hamburg a lui Nonne, în Petrograd a lui Bechterend, în Boston a lui Benedict, țintesc stîrpirea alcoolizmului din societate, fiind alcoolul otrava cea mai răspândită în stingerea speciei, în omorîrea virilui, embrionului.

In vreme-ce munca serioasă al lui Minovici, Forel, Grotjahn, Schalk, Kaup, Weymann, Rubner, Tuczek, Weygand, Gruber, Zichen, Laquner etc., luptă pentru stîrpirea acestei molime sociale, pentru a putea primeni, nobilita și prospera speciile, familiile, naționalitățile, popoarele — parlamentul român propagă alcoolizmul, această molimă menită a stupefia massa mare a poporului român.

Dl A. Ribot, fost ministru de finanțe în Franța, când combate alcoolizmul, ne spune că alcoolizmul nu e *numai o chestie fizică*, ci este o chestie *morală*, *care privește de aproape interesele națiunii. Darea de alcool e o dare de jaf, o economizare de jaf.*

Alcoolizmul ce atacă „forțele vii ale națiunei, sleește economia națională și fondul de vitalitate ale massei, puroiul rănei pe unde cade lasă o dâră groasă, de ruină materială și mizerie fisiologică, distruge gospodăriile, disoalvă familia, perverteşte ori anihilează cu totul conștiința demnității de om și a datoriei de cetățean. Alcoolizmul e virusul ucigător, căruia societatea îi datorește o alarmantă progresiune în procentualitatea degenerescenții sinuciderilor și criminalității",

Menirea parlamentului român, trebue să fie ca și omenirea fiecărui om cinstit, de a fi folositor societății, lucrând pentru prosperarea ei, pentru eliberarea neamului omenesc de sub sclavia patimilor naturii și pentru nobilitarea și desăvârșirea pornirilor înspre bine — după cum ne spune Fichte.

Așteptăm dela parlamentul român să privească Belgia, unde sunt 15 societăți, 9 gazete de

Cronica politică

In timp ce grupările din Federație își pregătesc retragerea și mijloacele de luptă pe cont propriu, unele ziare se grăbesc să afirme contrarul mergând chiar până la precizarea că s'ar fi hotărît în vederea unei consolidări alegerea de șef unic a dlui Iuliu Maniu. Este de prisos să se mai insiste în a releva sistemul de întreținere, astfel, cu balonul de oxigen al oportunistei înjghebări politice federaliste. Soartea ei este definitiv fixată din moment ce nici cu una de nuanțele politice ce-o compun nu s'a ajuns la o armonie de idei și la un program comun.

In deosebi, cu toate că „Patria" se grăbește și să afirme supraviețuirea Federației, însă tocmai partidul național ardelean, prin menținerea sa în vechea atitudine regionalistă, ca și prin reacționatismul ce-l manifestă pe furiș, constitue o asigurare deplină cu alcătuirea unei singure grupări, cu o conducere unitară, este o imposibilitate.

De aceea desmințirea ce se încearcă a se da afirmației că ne aflăm în ajunul descompunerei acestei gălăgioase și puțin folositoare înjghebări politice, nu poate fi fondată și viitorul apropiat ni-o va dovedi.

Procesul de descompunere odată început nu mai poate fi întrerupt. Pentru organismele politice și sociale intrate în descompunere nu s'a inventat încă serul care să le mai poată întreține.

Știri și fapte politice

Ilustrul economist, d. dr. Sever Dan, tratând într'un articol din „Patria" problema noastră financiară, propune — în numele partidelor „care se reazămă pe straturile de jos" (adică cele din Federație) cu soluția radicală pentru ieftenirea traiului, îmbunătățirea valutei, mărirea producției, echilibrarea budgetului, etc., etc. *falimentul.*

In felul acesta, după reducerea prerogativelor coroanei, partidul național ardelean, își schițează al doilea important punct de program. Până acum avem așa dar: 1) Slăbirea coroanei și 2) Falimentul statului. Vor urma, desigur: autonomia provinciilor eliberate, instituirea sovietelor și încredințarea conducerea statului dlui dr. Lupu.

*

Corespondentul nostru dela Iași întrebând pe d. Prof. A. C. Cuza dacă este adevărată știrea dată de „Adevărul", că d-sa ar intenționa retragerea din viața politică, i s'a desmințit categoric această versiune. Dl Prof. Cuza a afirmat că nici odată nu l-a interesat numărul adepților, întrucât doctrina și principiile ce le apără vor ajunge să se impue și să domine în cel mai apropiat viitor, oricât de puțini vor fi rămas acei cari au avut virtutea de-a crede în ele înainte de a le adopta toată lumea.

*

Ziarul Nagy-vârad, din Oradea-Mare, ca e a publicat un interview al dlui C. Banu, afirmă într'o întrebare pe care a pus-o acestuia, că și noi, printre alte ziare, am manifesta ură contra maghiarilor. Afirmarea aceasta, fiind cu totul nefondată, facem constatare că presa maghiară nu prețuește îndeajuns silința noastră de-a nu atăța mai mult populația românească prin relevarea și comentarea după cum se cuvine a atâtor nelegiuiri și uneltiri ce se săvârșesc de către concetățenii noștri. Nu-și dau oare seamă că dacă am fi mânați de ură și n'am fi stăpâniți de spiritul de împăciuire, ar trebui să ne fie coloanele zilnic pline cu demascarea uneltiurlor și vestejirea neloialității care zilnic se constată?

*

La alegerea parțială din județul Vlașca țăraniștii, cari nu reprezintă decât valoarea unei demagogii organizată, și cari pretind a fi prin aceasta stăpânii poporului, au suferit o rușinoasă înfrângere.

Este un semn bun doveditor că poporul este refracter demagogiei.

Uneltiri ungurești

Situația internă în Transilvania și Banat este departe de a se îmbunătăți și de-a lua drumul cel bun, al păcnicei conviețuiri dintre noi și maghiari. Zilnic în orce prilej și pretutindeni se pot constata fapte și atitudini direct protivnice intereselor de stat și provocătoare.

Astfel în numărul de eri am publicat textul unor scrisori și adrese oficiale emanate dela Budapesta pentru autoritățile românești din Ardeal, cu scopul precis de-a se întări organizația iredentistă. De asemenea am relevat și îndrăzneala Băncii Agrare din Tg-Mureș, care pentru a înlătură efectul moral firesc al înlocuirei coroanei cu leul românesc, a tipărit se înțelege în mod ilegal, sub pretextul lipsei de mărunțiș monede ungurești.

Dar nu numai la acestea s'ar limita faptele și atitudinile dușmănoase nouă. Indicațiuni necontestate sunt că nu poate fi verba numai de atâta. Și noi nici nu voim a le releva pe toate întrucât dacă elementele de conducere, cunoscând și alte mijloace de prevenire, nu ar reacționa direct, în schimb însă poporul indignat și iritat, amintindu și regimul de teroare sub care au fost ținuți zece secole, ar putea să reacționeze singur, ceea ce nu dorim a provoca.

Ne mărginim numai a releva faptele și a atrage atențiunea că ele nu rămân necunoscute și că toleranța noastră constitue cea mai elocventă dovadă a puterii ce-o avem și care nu cu une tiri și comploturi va putea fi înfrântă.

Din această toleranță ar putea să învețe și dușmanii noștri că nu din causa noastră nu vor putea fi prieteni, cum s'ar cuveni acum, după ce dreptatea statornicită, a pus pe fiecare la locul ce i-se cuvine.

In același timp însă nu putem neglija de-a atrage atențiunea autorităților administrative și organenelor cari au răspundere, că dacă reprimarea abuzurilor de toleranță este un drept la care înțelegem a renunța, în schimb organizarea unui serviciu de contrapropagandă este o datorie de care nu se poate lipsi fără a aduce cele mai fatale prejudicii causei noastre naționale.

Partidul Național-Liberal în Ardeal

— Declarațiile D-lui Banu. —

Dl C. Banu, deputat și membru fruntaș al partidului național-liberal, a acordat ziarului maghiar *Nagyvárad* din Oradea-Mare un interview, din care reproducem următoarele declarații:

— Ca și în restul Transilvaniei, partidul liberal dorește să se organizeze și în Bihor și Oradea. El nu poate rămâne mărginit în hotarele vechiului Regat. E în interesul unei normale desvoltări a vieței noastre politice ca și a desăvîrșirei unității noastre sufletești, ca partidele politice să înceteze de a fi regionale. Precum suntem împotriva partidelor cari năzuesc să reprezinte interesele unuei singure clase sociale, tot astfel respingem ideia unor partide care să reprezinte interesele unei singure regiuni.

Firește că organizarea noastră în Bihor și Oradea înțelegem s'o înfăptuim cu elementele locale, printre cari de altfel, am aflat simpatii numeroase. Organizarea liberală din Bihor va avea desigur o misiune importantă: aceea de a contribui la ridicarea stării culturale și economice a unui ținut rămas înapoi din multe puncte de vedere.

— Organizându-ne în Transilvania, nu urmărim decât un scop politic, Partidul liberal, ca atare, nu are interese economice proprii. El cuprinde în sânul său capitaliști precum cuprinde și intelectualii, muncitori, țărani. El nu e sindicarea unor interese materiale, e o organizațiune politică într'un interes superior de Stat. Intru cât poate fi de mirat că ne organizăm în Transilvania, precum o vom face și în celelalte ținuturi alipite? Suntem încredințați că partidul nostru are încă misiunea lui de îndeplinit; și ce poate fi mai natural decât ca la realizarea operelor viitoare să chemăm pe frații noștri, cari împărtășesc convingerile noastre politice!

De altfel ar fi o greșală să luați tot ceeace spun unele jurnale românești din Transilvania, drept litere de Evanghelie. Așa *Patria* afirmă că „liberalii nau hărăzit țărănimii libere din Regatul liberal nici o școală rurală". Totuși, numai dela 1879—1910 s'au clădit 2243 localuri de școli rurale, din care 1980 sub ministrul *liberal* Haret și 263 sub alți miniștri. Imi place a crede că din partea *Patriei* e mai mult rea informație decât rea credință.

Nu hrănim nici o ură împotriva nimănui. Știm că pe ură și pe asuprire nu se poate clădi nimica trainic. Dacă ar mai fi trebuință de vre-o dovadă în această privință, istoria zilelor noastre ne-ar da-o cu prisosință. Drepturile legitime ale naționalităților își vor afla în noi în totdeauna sinceri apărători. Înțelegem însă ca respectul acestor drepturi, atât de conform tradițiunilor noastre de toleranță să pornească din propria noastră înțelegere a datoriilor ce ne incumbă, și nu din impunerea din afară, ori de unde ar veni ea. Așteptăm însă totodată ca naționalitățile să-și înțeleagă și datorințele de leală supunere față de Statul român. E tot ce le putem cere deocamdată.

In orice caz dacă nu vom uita nici odată ceeace datorăm, în numele civilizației, naționalităților cuprinse în hotarele României, tot așa de puțin vom uita și sacrificiile pe care le-am făcut pentru ca această România să trăiască cu toate garanțiile unei desvoltări conforme intereselor superioare ale neamului nostru.

Odată înțeleși asupra acestui punct nu-mi va fi greu să conced că este posibil ca uneorli să se strecoare în presa noastră câte o notă pasionată, precum se strecoară probabil și în organele maghiare. Asemenea note nu pot angaja însă un partid întreg. Ceea ce-l angajează sunt declarațiunile reprezentanților săi autorizați; și în această privință, cred că nu ni se poate imputa nici un fel de inimicție față de naționalități. Astfel, șeful partidului nostru, dl Ion Brătianu cât și toți fruntașii nostri, ori de câte ori au avut prilejul fie în străinătate, fie în țară, au accentuat hotărîrea noastră de a respecta cu sinceritate drepturile minorităților bine înțelese în cadrul suveranității, demnității și intereselor Statului Român.

In fine, în contra Statului ungar nu putem hrăni nici o dușmănie. Procesul istoric dintre noi s'a rezolvat Rancuna din partea noastră nu ar fi numai o greșală, ar fi prostie. Dorim să întreținem cu vecinii noștri Unguri relațiuni corecte; și nu este exclus ca viitorul să se rezerve posibilitatea de a le preschimba în relațiuni cordiale.

Citiți „Infrățirea"

propagandă antialcoolică, să privească Danemarca cu 19 societăți, cu 195.196 membri, cu 26 gazete de propagandă, să privească Olanda cu 20 societăți, cu 12 gazete de propagandă, se privească Suedia cu 18 societăți cu 13 gazete de propagandă, să privească Elveția cu 51 societăți cu 26 gazete de propagandă antialcoolică, așteptăm să legifereze reînființarea și ajutorarea singurei reviste ignorate române de propagandă antialcoolică de sub directoratul d-lui Prof. Dr. M. Minovici, să legifereze îndemnul de a înființa societăți de propagare antialcoolice cât de multe, căci alcoolizmul în România-Mare progresează în mod îngrijitor.

Așteptăm dela guvern, ca se învețe dela Danemarca, care în 1914 da subvenție, o alocație bugetară, pentru propaganda antialcoolică de 45.000 lei, dela Olanda, ce dă subvenție de 26,000 fiorini, dela Suedia ce dădea 218.600 coroane anual, așteptăm să legifereze nu propagarea ci să legifereze o alocație bugetară pentru propaganda antialcoolică.

Privească, parlamentul, vecina Rusie, marea țară a lui Tolstoi, despre care mai ieri se scria că se cufundă în o mare de alcool, ce soarte are... și tragă consecințele binefăcătoare ale alcoolizmului.

Așteptăm inițiativa statului, a societății, a fiecărui om cinstat, de a lucra pentru salvarea poporului nostru, pe care intenționat l'au ținut în negura neștiinței, stăpânirile străine, punându-i spre consumare băuturile alcoolice.

Așteptăm dela guvern că să legifereze și să ajute moralmente medicii, magistrații, preoții, oamenii politici, institutorii, profesorii, femeile, tineretul, ca să lupte contra acestui dușman comun. Fabricele, școlile, atelierele, bisericile, casarmele să fie tot atâtea locuri unde să se vestească răutatea alcoolizmului, să fie tot atâtea locuri unde să se pună bază reuniunilor antialcolice, atașându-se la loja bunilor Templieri. Căci iată ce ne spune Jaolice m'Wittie despre loja bunilor Templieri: E oare un loc unde trufia își poate înălța capul și căuta să se cârmuiască singură, și din mizerie î-și făurește lanț pentru sine însăși sau îi și împletește coroană de spini? Ori e un loc unde în formele cele mai puternice, ambițiunea se înclină până la pământ sau țintește sus de tot, căutând cu o mutră vicleană și ipocrită să se investmânte singură cu onorurile pe cari alții le au dobândit cu bravură și să le poarte cu o mulțumire regească?

Ori e un loc unde invidia s'a făcut lăcaș și în el cu o îngenuitate pe care numai diavolii o practică, caută să prade pe o frumoasă soră de numele și reputația ei nepătată în greana luptă de a scăpa pe oamenii rătăciți? Ori e un loc, pentru discuții arzătoare, unde polemicul dibaciu și strategic se încearcă a învinge pe cineva, în paguba adevărului și dreptății neținând seamă de nimic, dacă e vre'un avantagiu de câștigat, uitând în timpul aceasta, că adevărul e veșnic și atotputernic și cârmuește mai departe lumea, pe câtă vreme vorbăria goală e asemenea strălucirei unui meteor orbește pentru o clipită și n'are nici o putere mai mare? Ori e o arenă de gladiatori, unde ciarta și neagra descordie duc un veșnic război, luptându-se pentru stăpânire, însă n'au ajuns se învețe acest binecuvântat adevăr pe care d-l l'a prodovădit. „Că cel, care sus ar fi domnit trebue să servească și să se plece ca umilință iubirei, mergând pe spinosul drum al dobândirei cununei de flori nemuritoare"? Ori e un loc, unde gluma și nebuniile se amestecă la olaltă, luându-se la întrecere una cu alta și aduc destrăbălare cu râsul sgomotos cântecul murdar, sau convorbirea searbădă și fără rost, care fără a avea scop să i facă mai fericiți pe cei ce iau parte, nici odată nu ajung la un scop mai înalt, decât acela al nebunilor?

Nu, loja B. T. nu-i nimic din toate acestea, sau din combinarea lor; ea e ceva mai înalt, — mai curat, cu mult mai mare, ea e cercul plăcut, unde frații stau la olaltă, în bună înțelegere, unde surorile în legătură frățească a prieteniei, uită de stavila pe care falsa modestie a pus-o între sexe și fac cauză comună, împotriva unui dușman comun, folosindu-se de armele cerului potrivite lor, pentru a opri șuvoiul răului cu care scumpa noastră țară a fost înecată, pentru a sta împotriva artileriei Iadului, unde tunul, spada și lancea sunt fără putere. Ea este o mică parte din ceeace constitue federațiunea statelor desmembrate, totuși întreagă și indivizibilă. E un locaș de refugiu în care ispitiții, obosiții pot găsi odihnă și scăparea de strălucirea orbitoare și de atracția localurilor cu băuturi alcoolice, în cari cu sancțiunea legii și cu aprobarea bisericii, se vinde, pentru un lacom câștig, lichidul de foc pregătit, în cele mai întunecoase ținuturi ale Iadului, pentru a scurta viața, a distruge voința, a detrona rațiunea și să înfunde firea simțitoare a omului, făcut de D-zeu, în marea negrei desperări.

Ea este un așezământ al acelui glorios adevăr, atâta vreme uitat sau ascuns prin înțelep-

Dela Românii din America

O mulţumire

Asociaţiunea Româno-Americană (Crucea Roşie Română) din Alliance (Ohio), colectând şi trimiţând pentru orfelinatul greco-catolic român din Blaj o sumă de 65.500 lei, I. P. S. S. Vasile Suciu, mitropolitul de Alba-Iulia şi Făgăraş, a adresat Dlui Ioan Şufană, presedintele susmenţionatei Asociaţii, următoarea scrisoare:

„Domnul Andrei Bîrsan, prezidentul Asociaţiunii, ne-a pus la dispoziţie pentru Orfelinatul gr. cat. român din Blaj din banii primiţi dela Societatea ce conduceţi şi anume: suma de lei 65,500, adică şasezeci şi cinci mii cinci sute. In numele nostru şi al orfanilor ajutoraţi binevoiţi a primi mulţumita şi recunoştinţa noastră. Vă rugăm să comunicaţi această mulţumită tuturor membrilor generoşi din Societatea ce conduceţi.

„Noi, din partea noastră dând binecuvântarea archiepiscopească ne vom ruga ca Atotputernicul să reverse darurile sale asupra fraţilor şi surorilor române, cari la o depărtare aşa mare nu şi-au uitat de Patria iubită şi de fiii ei lipsiţi de ajutor şi ne vom folosi, ca pe lângă orice jertfe, să creştem creştini şi Români buni din numeroşii orfani de războiu, pe cari îi adăpostim purtându-i la şcoală şi crescându-i pe toţi după talentele şi înclinările lor.

Tot odată vă trimitem un exemplar din Regulamentul Orfelinatului şi din epistola pastorală cu care s'a început această instituţie de binefacere notificându-vă, că din lipsa de localuri corăspunzătoare, din multele sute de orfani, cari cereau primirea în institut, abia am putut primi 168, mai mulţi însă decât în alte institute.

„De aceea, încrezuţi în dragostea D-voastre faţă de neam şi în sfinţenia causei, pe care o reprezentăm, V'am ruga, ca pentru clădirea zidirilor necesăre şi pentru clădirea atelierelor de industrie, în cari vor fi plasaţi elevii cu înclinări pentru industrie, să binevoiţi a mai face colecte în favorul acestor orfani, ca să nu mai fim siliţi să respingem din lipsă de local, sute şi sute de orfani săraci, cari bat la uşile noastre. Noi facem şi întreprindem tot ce putem, dar fiind valoarea banilor foarte redusă, ne trebuesc sume mari.

Necrologuri.

A murit la Akron (Ohio), în St. Unite ale Americei, Maria Romoncea originară din comuna Ciş-Laz (jud. Bihor.)

A murit în New-York, Ioan Bogoş, originar din Bârlad, membru al Societăţii Avram Iancu din New-York, un bun şi inimos Român.

Academia de Studii Cooperatiste Bucureşti

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că, pentru formarea de conducători luminaţi ai Federalelor, Băncilor populare, Cooperativelor de producţie şi consum, Obştiilor precum şi pentru înzestrarea şcoalelor cooperatiste judeţene cu profesori specialişti, Consiliul profesoral al Academiei, aflată sub auspiciile Casei Centrale a Cooperaţiei şi Improprietăririi Centrala Băncilor Populare, a hotărît deschiderea cursurilor pentru ziua de 15 Noembrie 1920.

Se primesc ca studenţi:

1. Absolvenţii Şcoalelor superioare de Comerţ.
2. „ liceelor.
3. „ Şcoalelor Norm. şi ai Seminariilor.
4. „ Şcoalelor medii de Agricultură.
5. „ Şcoalelor Comerciale cursseral şi
6. Licenţiaţii Şcoalei de Ştiinţe de Stat.

Durata cursurilor va fi de opt luni pentru studiile teoretice şi patru luni pentru lucrări practice la instituţiile cooperatiste.

Examenul de absolvire va consta din probe scrise şi orale din toate cursurile predate.

Absolvenţii cari vor trece cu succes examenul, vor fi proclamaţi:

„Diplomaţi ai Academiei de studii cooperatiste.

Frequenţa cursurilor este obligatorie.

Pentru învăţătorii şi preoţii cari se vor înscrie, Academia nu-şi ia nici o însărcinare pentru a interveni la Minister spre a-li se abroba concedii de studii, urmând ca fiecare în parte să-şi aranjeze această chestiune.

Inscrierile se vor adresa cel mai târziu până la 10 Novembrie 1920 la Centrala Băncilor Populare, Calea Griviţei No. 2 Bucureşti, cunoscând că, după această dată nu se mai primesc înscrieri.

Odată cu înscrierea, studenţii vor depune o taxă de 40 lei.

---

ciunea şcolilor.

„Omul cu om e frate, în ciuda culoarei, vorbei, sau climei". Că acel, care stă pe tronul Britaniei, ca rege, e frate cu cel ce locueşte învizuinea cea mai desgustătoare din oraş.

Că cel ce guvernează Rusia ori Brazilia a frate cu nenorocitul care caută alinare sau odihnă sub valurile agitate. Credem că sunt primele principii ale adevărului divin, că Acel, care vorbeşte fiind în mijlocul lumei şi în universul, în veşnică mişcare, orândueşte sorii şi învârtitoarele sisteme glorioase în misterul lor, ca în frumuseţea lor, e acelaş D-zeu, care a imprimat în om tipul său. La aceasta întradevăr anul e întunecos, imagina dureros de desfigurată, totuşi, mereu în ciuda nemerniciei şi păcatului. El binevoeşte să-l numească fiul său, şi prin urmare, voeşte omagiul său respectuos Dumnezeului Tată. Ea este o cameră sau un senat deliberativ, unde prietenii fac cauză comună împotriva unui dujman comun şi chibzueşte împreună cum să poate stavili mai bine şi să distrugă cu totul această plagă, numită alcoolul.

S'o venerăm deci, frate, să-i creştem farmecul soră, şi e pentru mulţi, şi ar trebui să fie pentru toţi, localul Lojii noastre, un plăcut loc sfânt. Nici un gând neîncălcător de bine să nu pătrundă în sfinţenia lui, nici o vorbă pripită să nu primejduiască pacea ei, nici o acţiune îndoelnică să nu rupă legătura prieteniei. Lucraţi în dragostea voastră către Domnul, a căruia împuternicire te va întări pentru scopul drag inimei sale.

Şi când în cea mai arzătoare luptă cu interesul, pofta şi legea, acest glas se va înălţa deasupra sgomotului şi zângănitului duşmanilor furioşi, se va înălţa pentru adevăr şi Dzeu, atunci se vor deschide larg porţile păcatului şi băuturii şi coroana victoriei va acoperi fruntea aceluia sau aceleia, care va stărui până la sfârşitul luptei. (V. Antialcoolul 1[illegible] 61, 62, 63)

Prof. I Bajoru.

INFORMAŢII

Dl Secretar General Bucşan pleacă azi la Braşov unde se va întâlni cu dl prim ministru Gl. Averescu dela care va primi instrucţiuniile necesare pentru a întreprinde paşii necesari pentru unificare.

Dl Gl. Averescu va veni probabil cu dl Bucşan la Cluj pentru a lua personal măsurile necesare.

*

Conform hotărîrei luate în ultima noastră consfătuire, toţi ziariştii profesionişti români din Cluj sunt convocaţi Vineri 15 c. la ora 9 seara la redacţia ziarului „Infrăţirea" strada Iuliu Maniu 3, et. II.

*

In turneul început de d-nii Mihalache şi Madgearu în ardeal pentru democratizarea partidului naţional ardelean, dlui Madgearu i s'a dat ca adjutant pe dl deputat de Cluj Socol. Ambii au plecat astăzi cu automobilul în propagandă. Se depun mari silinţe ca la întrunirea ce se va ţine la 20 crt. partidul naţional să se manifeste cât mai mult spre stânga, pentru ca astfel să se poată înlătura împresiunea penibilă pe care atitudinea de dublicitate a acestui partid a avut-o în Federaţie.

*

Soluţiunea care s'a dat cererei de extrădare a ziariştilor unguri este aceea pe care am indicat-o şi noi, anume a extrădării numai a celora cari s'au dovedit a lucra contra statului român.

*

Venirea delegaţiilor partidului ţărănesc la Cluj, apare tot mai mult ca un mijloc de atenuare a efectului produs de respingerea şefiei d-lui Maniu şi a colorlaite condiţiuni ce s'au respins. Programul ţărănisti, care se propune de bază, însă nu poate ca să găsească o bună primire în conducătorii partidului naţional, cari după cum se ştie au refuzat să admită principiul expropierei în Ardeal.

*

Cetim într'o foaie locală că societatea căilor ferate Someşene a luat dispoziţiile necesare ca să-şi poată încălzi vagoanele peste iarnă. In acest scop şi-a comandat materialul necesar dela fabrica Delta din Pojon. Interesându-se corepondentul aceluiaş ziar la oficiile căilor ferate din Cluj dacă s'au luat astfel de dispoziţii şi pentru căile ferate ale statului, directorul regional a declarat, că au primit ordin în această privinţă, dar luându-se în considerare lipsa de cărbuni şi greutăţile tehnice nu crede, că se vor putea încălzi vagoanele.

*

Sindicatii-naţionalişti C. F. R. din Ardeal la 10 Oct. au ţinut primul lor congres în care alegând de preşedinte pe dl *V. Stupariu* şef de mişcare din Cluj au decis că statutele vor fi formate de o comisiune, iar după ce vor fi votate de filiale şi congresul regional se vor trimite congresului general C. F. R. la Bucureşti spre aprobare. In şedinţa s'a după masă în chestiunea aprovizionării s'a decis desbinarea de Centrala aprovizionării, urmând ca fiecare Direcţiune regională să se aprovizioneze aparte.

Pe ziua de 15 Septembrie A. C. Secretariatul general al Ocrotirilor sociale a desfiinţat posturile de medic de plasă. Medicii de plasă puşi în disponibilitate vor fi încradraţi de medici de circonscripţie sau rurală.

*

In ziua de 12 a. c. au fost convocaţi la Secretariatul general al Finanţelor toţi şefii de Contabilitate de la toate administraţiile statului din Ardeal.

S'a discutat punerea în aplicare şi în Ardeal a normelor de Contabilitate publică de stat după modelul contabilităţei din Regat. In acelaşi scop, toţi directorii financiari din Ardeal sunt convocaţi pentru 15 Oct.

*

20 procente reducere obţin doi funcţionari dela stat comunali şi doii studenţi, dacă predau rufele de spălat, la spălătoria cu aburi Unio din str Regina Maria No. 4, referinduse la această publicaţie.

*

Se găsesc lăzi goale de vânzare la „Hora Ţărănească" filiala Luca P. Niculescu palatul Fehér Bárány.

*

Grădina de iarnă a hotelului Central este locul de întâlnire al elitei.

*

Aviz. Dl Dr Laurenţiu Oanea fost advocat în Rodna Veche judeţul Bistriţa-Năsăud aduce la cunoştinţa colegilor şi clienţilor săi, că înscris fiind în tabloul advocaţilor de lîfov şi-a mutat biroul advocaţial în Bucureşti Bulevardul Carol 36.

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru bărbaţi. Miercuri, Vineri pentru femei. Baia are bazin zilnic afară de Luni.

*

Biró Andor, Manufactură Engros, Cluj Str. Korniss 2.

*

Publicul de elită este servit cu mâncări în grădina de iarnă a Hotelului Central.

*

Marile fabrici de oţet şi de lemne la Eugen Leb Cluj Calea Victoriei 99.

Se găsesc orice fel de butelii pentru farmacie şi pentru comerţ cu preţ redus.

*

Dagnár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acţiuni în Ardeal Cluj Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere şi spirt de prima calitate. Fabrică de rom şi cognac, precum şi vin în butelii desert şi likör.

*

Pentru săptămâna următoare se anunţă două evenimente artistice de o importanţă deosebită. E vorba de reprezentaţiile de artă cereografică ale dreii Lucienne Coravillot şi de concertele tenorului Slezak, amândoi artişti cu o reputaţiune universală bine stabilită.

*

La Camera de Comerţ din loc a avut loc zilele acestea adunarea „Uniunei Patronilor", „Uniunei Camercianţilor", „Uniunei Industriaşilor mici" şi „Uniunei Architecţilor."

S'a discutat chestiunea salarizării şi s'a adus hotărârea că plăţile se să facă până la sfârşitul lunei Decembrie în proporţie 1:2.

In 11 Octombrie a avut loc la Camera de Comerţ întrunirea comercianţilor români, sub preşedinţia dlui Prof. Nicolau.

Programul societăţii comercianţilor români din Cluj diferă de acela al „Sfatului Negustoresc" şi comercianţi de aci caută separaza. Ei nu vor să intre în rândurile „Sfatului Negustoresc".

*

Ministerul de industrie şi comerţ a hotărît ca dela 1 Noembrie a. c. secretariatul general al ministerul de industrie şi comerţ din Cluj să fie tranferat la Bucureşti.

*

Elevii şcoalelor de Belle-Arte cu începere de azi s'au pus în grevă înaintând tot odată ministerului artelor, un memoriu în care cer: înfiinţarea unui cămin al elevilor, repararea localului, care lasă foarte mult de dorit din punct de vedere higienic, reducere pe căile ferate, procurarea de modele şi încălzirea localului.

Chestiunea se află în studiu la sus numitul minister.

*

Dnii Sever Bocu, fost deputat, şi Camil Petrescu, vor face să apară în Timişoara o gazetă zilnică „Ţara".

*

Cităm în *Viitorul*:

In vederea înfiinţărei Operei Române s'au cheltuit până acum câteva milioane de către ministerul Artelor, fără să-fi reuşit totuşi a se crea mult aşteptata Operă de stat.

In vremurile acestea când cheltuirea fiecărui ban public ar trebui să se facă cu atâta chibzuială, danţul acesta al milioanelor pentru o instituţie, care nici măcar nu se creiază, constitue o adevărată risipă în averea statului.

De aceea socotim că ministerul artelor, — aşa de inutil creiat după cum se dovedeşte, — are datoria să lămurească opinia publică, ca să se poată stabili răspunderile.

*

Familia Regală împreună cu Principele şi Principesa Greciei au vizitat judeţul Vâlcea, renumit prin monumentele istorice şi poziţiunile sale pitoreşti.

La intrarea în oraşul R.-Vâlcea, pe podul de peste Olt, Suveranii au fost întâmpinaţi de autorităţile civile şi militare şi de un foarte numeros public, care i-au aclamat cu mare entusiasm.

Dl Popa, primarul oraşului, a urat Suveranilor bun sosit. Majestăţile Lor au binevoit a se întreţine cu cei de faţă. Inalţii oaspeţi şi-au continuat apoi călătoria cu automobilele şi au vizitat Mănăstirea Dintr'un lemn şi Mănăstirea Horezu.

*

Cicerin se plânge într'o radiogramă adresată d-lui Take Ionescu, că n'a primit nici un răspuns la ofertele de pace făcute de guvernul Sovietelor.

*

Cererile partidului naţional pentru fuziunea sa cu partidul ţărănesc din regat ar fi următoarele: partidul astfel fuzionat să se numească partidul naţional-ţărănesc sub şefia dlui Iuliu Maniu. Ţărănişti vor renunţa la ideia luptei de clasă. Aceste cereri au fost respinse de ţărănişti.

*

Dl Take Ionescu a declarat la Roma că Mica Înţelegere se face sau cu Grecia şi Polonia sau deloc.

*

Cursul leului la Paris este de 28 centime.

Situația internațională

Vizita primului-ministru belgian la Londra e în legătură cu câteva chestiuni financiare care nici după Conferința dela Bruxel es n'au fost rezolvite. Desigur că dl Delacroix va căuta să obție dela guvernul englez cât mai multe ajutoare în materiale și materii prime necesare, refacerei industriei metalurgice belgiene distrusă sistematic de civilizații campioni ai „Kulturei".

Tulburările muncitorești, o clipă liniștite prin intervenția diplomatică a lui Giolitti, au reînceput cu și mai multă furie. Rezultatul cel mai apropiat al acestora e sciziunea partidului socialist. De la 1914 încoace aceasta e a doua sciziune întâmplată în partidul socialist. Socialiști italieni nemulțumiți de culoarea bolșevistă dată partidului de către actualii lui conducători s'au întrunit în congres la Regio Emilio unde deputații Modiglianii și Turatti au dezarmat bolșevismul, arătând imposibilitatea pentru o țară așa de înaintata în cultură cu Italia de a adopta forme de viață economică potrivite populațiilor nomade din stepele asiatice. Dificultățile economice în care se zbate industria italiană sunt consecințe ale războiului și numai prin muncă și solidaritate vor putea fi evitate. Dezarmat în Anglia, Franța și Germania, bolșevismul primește ultima lovitură și în Italia.

Știri de peste hotare

O manifestație pangermanistă.

Prințul Enric de Prusia, fratele fostului kaizer, care se află actualmente la Hamburg, unde a fost invitat de Societatea de Construcții a posturilor, a prezidat un mare banchet la care au asistat mai mulți senatori. N'au avut loc nici toasturi, nici discursuri. Dar la sfârșitul mesei, Prințul Enric, în mijlocul uralelor entusiaste, a intonat „*Deutschland über alles*, care fu reluat apoi în cor de întreaga adunare.

Turburările din Irlanda.

Știrile venite din Irlanda sunt mai grave; focul răsvrătirei se aprinde din nou în mai multe puncte și toate amănuntele cari se cunosc de vre-o zece zile arată că guvernul a pierdut orice autoritate chiar asupra propriilor sale trupe, ale căror represalii și excese devin din ce în ce mai violente. Un adevărat război civil se desfășură, în care violenia, jaful și distrugerea sunt armele de luptă cele mai de seamă ale ambelor partide.

Orașul Cork, care de o lună de zile era liniștit, s'a redeșteptat zilele acestea. Intr'una din zile, dimineața, o bombă a făcut explozie într'un magazin din Patrick street.

Într'o clipă mitralierele intrară în acțiune, trăgând la întâmplare, și orașul este din nou terorizat.

La Belfast, dezordinile continuă, iar poliția a hotărât ca pentru fiecare agent ucis sau rănit, un sinn-feiner cunoscut va fi asasinat.

La Trim, unde a fost incendiată o cazarmă, represalii sângeroase s'au deslănțuit, ca totdeauna, la întâmplare și se semnalează numeroși răniți.

La Dublin s'au făcut numeroase perchiziții, în urma cărora s'au operat mai multe arestări, între cari și pe aceia a Contesei Markievici, care a jucat un rol însemnat în mișcarea revoluționară din 1916. Dânsa fusese aleasă membră a Camerei Comunelor în ultimile alegeri, dar n'a luat parte bine-înțeles la nici o ședință.

Poliția socotea să aresteze și pe dna Mac Bride, cunoscută mai bine sub numele de Maud Gonne, pe care l-a purtat ca domnișoară, dar din fericire pentru ea lipsea din oraș, și agenții făcură atunci prizonier pe copilul său.

Inaugurarea unui monument al lui Karl Marx la Baku

După știri din Baku cari au sosit la Constantinopol săptămâna trecută. Congresul comunist al popoarelor din Orient s'a terminat prin ridicarea în piața centrală a orașului a unui monument ca un omagiu adus lui Karl Marx. Enver Pașa, faimosul aventurier, a asistat la ceremonie și a rostit un discurs.

Criza ministerială în Turcia

O telegramă din Constantinopol anunță că doi membrii ai Cabinetului otoman, între cari și Șeik-ul-Islam, și-au înaintat demisiunea. Este posibil că aceste două demisiuni să aducă cu ele căderea întregului Cabinet.

Un complot bolșevic în Statele-Unite.

Ministerul Justiției aduce la cunoștință că un nou și vast complot bolșevic a fost descoperit de curând în America. Scopul lui era să stabilească o organizație ocultă a Sovietelor și de a menține grupările revoluționare din Statele-Unite în strânsă legătură cu guvernul dela Moscova.

Din documentele găsite ar rezulta că din Moscova s'a trimis un ordin de grevă generală tuturor lucrătorilor și personalului dela căile ferate americane.

Excluderea comuniștilor din Social-democrația cehă

După cum se anunță din Praga, reprezentanții partidului muncitorilor social-democrați au ținut o ședință sub președenția deputatului Nemes, luând în desbătere ultimile evenimente petrecute în sânul partidului.

Reținem hotărârea de a nu se recunoaște conferința comunistă, ce a avut loc de curând, drept un congres al partidului.

Cluburile deputaților ambelor camere se vor întruni în curând pentru a exclude pe aderenții internaționalei comuniste și pentru a stabili liniile atitudinei viitoare. Cei cari au aranjat conferința comunistă dela Praga cum și cei cari au luat parte la dânsa au fost cu unanimitate excluși din partid. Intre aceștia se află deputatul Dr B. Schmerd, redactorul A. Mema, secretarul Zapotocky și redactorul Camil Zemar Olbrach.

Regele reciei Ggrav bolnav

După știri din Atena, starea sănătății regelui Alexandru s'ar fi agravat, dar se speră că tinerețea și tăria de constituție a Suveranului va birui boala.

Se așteaptă sosirea profesorului Vidot dela facultatea din Paris.

Anglia pretinde controlul dezarmării Ungariei

Ziarul „*Morgenpost*" din Viena anunță că guvernul englez a cerut ca o comisiune mixtă să plece în Ungaria să cerceteze dacă guvernul maghiar a îndeplinit stipulațiunile tratatului de pace și dacă a demobilizat așa cum a cerut guvernele aliate. Măsura aceasta a fost luată în urma documentelor publicate de gazetele din Viena, privitoare la agitațiunile Ungariei.

Insolvabilitatea Germaniei

Germania spune sus și tare că nu poate plăti. Este vorba oare de un faliment sau de o bancrută frauduloasă? se întreabă d. Lassine în ziarul *Le Matin*.

Dsa arată cum activul acestui faliment, dacă în adevăr este faliment trece la neutri, unde numai poate fi urmărit.

„Trebue o muncă minuțioasă pentru a prinde ici și colo urmele acestor deturnări. Și de pildă într'o întrunire confidențială a comisiunei de socializare secretarul de stat Hirsch mărturisește că s'au trecut în străinătate mai mult de jumătate din biletele de bancă și din bonurile de tezaur, adică mai bine de 30 miliarde mărci! (*Sozialistische Monatshefte*, 16 August 1920, pag. 682.) Astfel capitalul german scapă creditorilor, și pe deasupra, el lucrează în străinătate împotriva acestora!

„Germanii se plâng că în țară la ei este o secetă îngrozitoare de capitaluri. (*Kapitalnot*.) Se va vedea mai jos ce trebue să credem despre aceasta.

Până acum, se întâmplase de multe ori orașelor sau întreprinderilor industriale germane să încheie împrumuturi în Elveția. Pentru prima oară acum un oraș elvețian, Berna, se împrumută în Germania, și acest împrumut, negociat de un grup din Berlin și Hamburg, se ridică la suma de 500 milioane de mărci."

Chiar ziarul *Berliner Tageblatt* constată că e un adevărat lux să strângi o jumătate de miliard de mărci pentru un oraș străin. Și este în adevăr curios cum orașul Berna nu s,a adresat unor țări bogate în capitaluri ca de pildă Statele-Unite și că Elveții cari urmăresc de aproape afacerile germane, au avut ideia ciudată de a se adresa unei țări care se plânge de mizerie, care nu-și poate plăti datorile față de Aliați, și că au găsit numai decât capitalurile de cari aveau nevoe.

Noul schimb al Coroanelor

Camera comercială și industrială aduce la cunoștința celor interesați următoarele cu privire la schimbul ulterior al coroanelor:

Schimbul plusurilor de coroane se începe în 15 Octomvrie c. la Banca Națională Sucursala Cluj. Dreptul la schimb compete numai acelora, cari au făcut la timpul său înștiințarea obligatoare.

Cei ce au predat cu ocazia schimbului tot numerarul ce era în proprietatea lor și au primit despre aceasta chitanță, sunt datori să și confirme originea plusului, prezentând contractele de vindere-cumpărare respective registrele comerciale. Acela dela cari nu s'a acceptat plusul de coroane, cari deci și de prezent își păstrează în cassă plusul, trebuesc să și ceară în scris până la terminul de mai sus dela resortul finanțelor schimbul, iar originea plusului trebue să o confirme de asemenea în modul indicat mai sus.

TELEGRAME

Studenții ceho-slovaci în Franța

Vre-o douăzeci de tineri Cehoslovaci vor veni în curând la Dijon pentru a urma cursurile liceului din acest oraș.

Căsătoria lui Anatole France

Lyon, 13 Octombrie.

Anatole France, celebrul scriitor francez s'a căsătorit cu d-ra Laprevotte. Căsătoria s'a celebrat Luni dimineața la Primăria dela Saint-Cyr-sur-Loire în prezența unei numeroase asistențe.

Intrevederea dintre Lloyd George și Delacroix

Lyon, 13 Octombrie.

Dl Delacroix, primul ministru belgian a avut o constătuire cu dl Lloyd George, la care a asistat și ambasadorul Belgiei în Anglia și ambasadorul Angliei la Bruxeles.

Primul ministru belgian a inaugurat Marți monumental comemorativ ridicat ca omagiu pentru Anglia de către refugiații belgieni.

Socialiștii italieni contra bolșevismului

Lyon, 13 Octombrie.

Presa franceză anunță că în cursul congresului ținut în regiunea Emilia, de către elementele moderate ale partidului socialist, deputații Modigliani, Turatti și Dugoni au arătat cât de absurd ar fi din partea poporului italian, să încerce nefasta experiență a bolșevismului. In adevăr dl Dugoni accentuă că numai nemulțumirea pricinuită de greutățile economice au putut încuraja pentru o clipă anumite tendințe revoluționare în Italia și că o revoluție n'ar face decât să înrăutățească situațiunea economică și că poporul italian n'ar mai primi ajutor dela nici un popor. Oratorii au dezavuat bolșevismul și au refuzat să ia parte la Internaționala a III-a, fără însă să ia inițiativa unei rupturi în sânul partidului socialist.

Conferința experților pentru navigația aeriană

Horsea 13 Oct.

Experții aeranautici din toată lumea s'a întrunit la 13 Oct. într'o conferință. Este posibil ca această conferință să devie o conferință anuală cu interes internațional.

Sir Frederich Syches, controlor al aviației civile a pus în discursul său între altele, că într'un viitor apropiat aeroplanele vor putea transporta 50—100 persoane peste Mediterană în Egipt, cu o escală la Malta. Wright, directorul administrativ a făcut o călătorie cu aeroplanul în România.

A plecat dela Londra, trecând prin Bruxelles, Nüremberg, Viena și a aterizat la Belgrad. Aci a fost arestat împreună cu pilotul fiind bănuiți că sunt emisari bolșevici. După ce li s'a dat drumul au continuat călătoria până la București, unde au ajuns la 12 Septembrie. A plecat apoi din București, via Viena—Strasburg-Londra. In două zile a realizat un sbor de 1035 mile.

Declarațiunile contelui Teleki

Horsea 12 Oct.

Primul ministru ungar contele Teleki a declarat în darea de seamă săptămânală, că Ungaria pregătește ratificara tratatului de pace. In așteptare acest tratat va fi numai un cadru în cuprinsul căruia multe vor fi de modificat.

Pierderile războiului trebuesc lichidate fără a aștepta ajutorul străinătății, cu deosebire este vorba de regularea valutei. Pentru a se putea regula valuta se va înființa impozitul pe averi.

Ungaria va menține relațiuni amicale cu toate marile puteri și în deosebi cu Franța. Când tratatul de pace va fi ratificat, Ungaria va fi liberată din situația sa precară.

Cu Austria, Ungaria dorește relațiuni amicale și economice, însă nici un fel de alianță politică. Renner nu face politica Austriei, ci a celor cari l'au călăuzit rău. Prin chestiunea Ungariei vestice s'a făcut o prăpastie între Ungaria și Austria. Ungaria dorește însă să trăiască în bune relațiuni cu toți vecinii săi.

In chestiunea regalității, ministrul președinte declară că Ungaria va avea un rege național, în nici un caz un rege al unui alt stat. Totuși chestiunea regalității nu trebue să devină un obiect de agitație. La urmă primul ministru cere colaborarea tuturor patrioților în scop de a consolida țara și desminte în mod hotărât toate știrile și svonurile despre stampilarea monedei, încercările de revoltă și altele.

Mica Antantă și jocul de cărți

Sub acest titlu pitoresc și un pic misterios la început, dl Jacques Bainville (*Revue hebdomadaire*) arată cum victoria aliaților a schimbat situațiunea între Franța și Germania, fără ca tragicul dialog să înceteze.

„O Germanie mare, numai rănită, legată cu legături cari sunt slabe și pe cari le va suferi din ce în ce mai puțin cu scurgerea fiecărui an, o Germanie mare veșnic împinsă să facă rău unei țări care în timpul războiului a fost cel mai de seamă vrajmaș al ei și care după război a devenit principalul ei creditor, iată ce va domina, și de foarte sus, întreaga Europă".

Harta și înfățișarea bătrânei Europe au fost reînoite. Cele mai serioase schimbări au avut loc în punctele unde Franța găsise totdeauna o contra-greutate împotriva puterei germanice. Alianța pozitivă o ispitește mai puțin acum pe Anglia, când flota maritimă a Germaniei a fost nimicită.

„Austro-Ungaria nu mai există. Rusia în clipele de față barbară și vrăjmașe și al cărei viitor este nesigur. Intre această Rusie și Germania, și dela țărmii Baltici până la Marea Neagră, o sumedenie de națiuni, dintre cari națiunea poloneză, cea mai numeroasă, este prinsă între două focuri. Numai există pe continent nici-o mare putere care să ne ajute să staturnicim un echilibru pe care massa germanică îl face necesar. Această massă este singura omogenă și

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

organizată în mijlocul unei vaste descompuneri: iată ce nu trebue să pierdem din vedere."

„Din aceasta decurge, contrariu unei prejudecăţi încă prea răspândite cu toată dovada fulgerătoare pe care ne-a dat-o căderea ţarismului, că adevărata noastră clientelă, în aceste ţinuturi primitive ale Europei, se găseşte în general în rândurile claselor celor mai rafinate şi mai conservatoare. Massele populare ai cărei reprezentanţi sunt acum la putere, n'au acele motive adânci de dragoste pentru Franţa cari isvorăsc dintr'o educaţiune mai veche şi mai bogată. Legea numărului nu ne favorizează.

„De altfel, printr'o curioasă răsturnare a lucrurilor, Franţa Revoluţiei a ajuns acum ţara cea mai reacţionară din lume. In ochii masselor proletare şi ţărăneşti din Europa Orientală, cari tind mai mult către forme barbare de dictură decât către o democraţie parlamentară, noi suntem un popor de „burghezi."

Şi mai sunt şi alte motive încă cari le întăresc pe acestea pentru ca „flamura" neamurilor libere să nu existe sau pentru ca să fie de ajuns un nimic ca s'o răstoarne.

„Mica Antantă", a cărei iniţiativă a luat-o în luna August Ceho-Slovacia, era, foarte simplu, o ligă a neutrilor, alcătuită în clipa când Varşovia era gata să cadă. Astfel Polonia ar fi fost părăsită şi împreună cu ea şi Franţa. Acesta este un avertisment."

Trebue să socotim cele treizeci şi două de state ale Europei ca treizeci şi două de cărţi: toată lumea ştie că numărul combinaţiilor cari se pot face cu un joc de treizeci şi două de cărţi este aproape nesfârşit.

Dedesubturile conflictului metalurgic italian

Pe măsură ce se desvoltă uimitorul *imbroglio* social a cărui teatru e Italia, apar din ce în ce mai vizibil firele neînchipuit de încurcate a unor intrigi extraordinare.

Se crede că lucrătorii au o completă unitate disciplinară. Totuşi massele muncitoreşti sunt profund divizate în anarhişti, sindicalişti, comunişti, maximalişti, minimalişti, centrişti, reformişti, republicani.

Toţi aceştia merg în aceeaş direcţie dar scopurile sunt deosebite. Tacticele adesea se opun şi mai cu seamă vederile personale ale şefilor, concepţiile lor generale, ambiţiile lor personale se deosebesc în întregime.

Pe faţă, lucrează în aceeaş direcţie, dar în misterul tratativelor fiecare îşi urmăreşte scopurile sale sau îşi cultivă propriile sale interese, căci e de prisos a mai spune că toţi sunt deopotrivă de nesinceri.

Firește exacta poziţie a unora sau altora nu corespunde rolului lor public. Unii sunt moderaţi pe faţă, dar lucrează în taină la instaurarea comunismului moscovit în Italia. In tabăra patronilor, aliajul intereselor formează un bloc foarte compact dar heterogen. Unii sunt în adevăr ameninţaţi cu ruina prin satisfacerea cererilor muncitoreşti, alţii nădăjduesc că sacrificiile lor vor fi compensate prin avantagiile pe care le vor zmulge de la guvern, ca: noui tarife vamale, concesiuni, micşorarea unor impozite etc.

Pe terenul politic aceleaşi divergenţe. Unii cred eminenţa pericolul bolşevist alţii socotesc că-l vor amâna prin concesiuni. Problema mai este complicată şi de luptele politice: „stânga" ajunsă iar la putere caută să-şi răzbune contra „dreptei".

O competiţiune mult mai gravă este desbătută în prezentul conflict.

Ceia ce apare la prima vedere ca o luptă între capital şi muncă nu e în fond de cât o înverşunată bătălie financiară între plutocraţi rivali.

In Italia sunt două mari forţe financiare: *Banca Commercială* condusă de dl Toeplitz şi reprezentând influenţa germană şi *Banca italiană di conto*, condusă de dl Pogliani şi reprezentând pe cea franceză. Acum câţiva ani *Banco Commerciala* era stăpâna industriei şi comerţului Italian. Odată cu intrarea Italiei în răsboi alături de Aliaţi s'a modificat situaţia prin triumful.

Băncei de scont Ruina afacerilor pe care le susţine aceasta din urmă ar fi o revanşă frumoasă pentru *Banca Commercială*.

Nu trebuie uitat acest lucru dacă vrem să ne explicăm unele bizarerii inexplicabile ale tulburărilor, care ţin aşa multă vreme.

Intr'o astfel de confuziune, e foarte greu a deosebi realitatea de aparenţe. Intre adevaraţii şampioni a tuturor acestor interese se dă un adevărat duel în care sunt întrebuinţate cele mai perfide gesturi.

Acelaşi industriaşi după ce au proclamat că orice mărire de salar ar însemna moartea industriilor respective, astăzi măresc salariile lucrătorilor cu 4 lire pe zi, ale tinerilor între 18—20 ani cu 3 lire 20, iar femeilor şi ucenicilor cu 2 lire 40.

Au publicat statistice pentru a demonstra imposibilitatea ori cărei concesiuni şi concedează în acelaşi timp lucrătorilor sute de miiloane ca supliment al salarilor, fără ca prin aceste concesiuni să se ispravească criza.

Ai impresia după câteva zile de anchetă la Roma Turin şi Milan, că în timp ce pe scenă se joacă o mare dramă socială, în culise se joacă o mulţime de comedii.

Numai cât aceste comedii nu sunt văzute de pubite, care iea drama în serios. Puternicii potentaţi ai marei finanţe, au dreptul să se creadă destul de dibaci, de vreme ce au reuşit să mobilizeze pentru luptele lor, forţele muncitoreşti manevrate de intermediari lipsiţi de scrupule şi de agitatori plătiţi bine.

E bine să nu se joace cu focul, căci muncitorii odată îndreptaţi pe calea tulburărilor, cu greu vor putea fi convinşi să-şi revie în fire. Şi e păcat, căci vor pierde şi financiarii şi muncitorii.

Curăţă şi văpseşte
foarte bine orice fel de haine bărbăteşti şi femeieşti:
Réthy József
Str. Avram Iancu (Petőfi) 22.

Răsplata muncii

In ziua de 13 Oct. s'a ţinut în sala prefecturii o festivitate pe cât de modestă pe atât de plină de înţeles. Muncitorul cinstit şi modest, tipograful Nicolae Jugăranu din Lugoj a primit răsplata muncii sale oneste: „Crucea Serviciului credincios cl I" oferită de M. Sa Regele prin ministrul Muncii dl Franculaşi.

In faţa întregului personal dela Casa Centrală a meseriilor din Cluj dl ministru al Muncii aminteşte importanţa solemnităţii.

Este prima decoraţie ce se dă nu pe frontul războinic ci pe frontul perpetuu al muncii. „Ţiu să dau importanţă acestui act — zice d-sa — că dacă cineva îşi continuă munca începută cu modestie şi onestitate, tot vine ziua când naţiunea răsplăteşte această muncă depusă în serviciul ei. D-le Jugăranu în numele M. S. Regelui îţi atârn pe piept această decoraţie ca îndemn oricui că munca cinstită îşi capătă cea mai înaltă recunoştinţă. S'o porţi sănătos!

Un bătrân modest, cu faţa transfigurată abia găsind cuvinte ca să exprime fericirea ce o simte mulţumeşte M. S. Regelui şi ministrului muncii, apoi adaugă cu mândrie: „Voi purta-o ca îndemn şi încurajare a muncii în România Mare, care va trăi de veci!"

In aplauzele vii a celor de faţă d-l ministru predă decretul de denumire îmbrăţişând pe harnicul muncitor.

O primejdie pentru agricultură

Aflăm dela resortul Agriculturii că în ultimul timp numărul socrecilor de câmp a crescut în mod îngrijitor, şi periclitează serios sămânţa sămănată. Pentru înlăturarea acestui pericol, Agricultura s'a pus cu legătura cu Staţiunea Chimică agronomică şi s'au alcătuit două formule cari conţin cele necesare pentru distrugerea şoarecilor.

Redăm două metode pe care interesaţii le pot întrebuinţa:

I. Să ia 1 kgr. boabe de grâu şi se toarnă 500 gr. apă care conţine 3 gr. ntirat de strychnină acesta soluţie să lasă 1—2 zile până ce grâul absorbe otrava.

După aceasta boabele să colorează cu o soluţie alcoolieă de fucsină (05 procente) şi se usucă.

Metoda II.

Peste un kgr. grâu se toarnă o soluţiune de 02 gr. fucsină, 3 gr. azotat de strichină şi 400 gr. apă. După 2 zile se toarnă din nou o soluţie de un gr. sacharină, 100 gr. apă şi 1 gr. carbonat de sodiu. — Uscat, grâul se poate întrebuinţa.

Ca să nu fie însă otrăvite alte animale, boabele otrăvite se vor introduce cu ajutorul unor ţevi în găurile pe cari le sapă şoarecii.

1 kgr. de grâu conţinând 30.000 boabe, cantitatea e suficientă pentru un hectar.

Agricultorii mici să se pună la ţară în legătură cu farmaciştii, sau să se adreseze Staţiunei chimice agronomice din Cluj.

La cafenea **„Metropol"** Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică.

Specula cu lemnele

In Cluj, cu toate sforţările făcute din iniţiativă particulară nu s'a reuşit a se înlătura specula în toate. In deosebi acum când este epoca aprovizlanărei cu lemne, populaţiunea este speculată şi prădată ca în codru de comercianţii de lemne. Lemnele, în această ţară de păduri, se plătesc cu preţul fabulos de 35—40 lei suta de chilograme, mai scump ca oriunde. La Bucuresti, unde nu sunt păduri, unde este o aglomeraţie mare şi unde filad capitală şi populaţie flotantă şi străină care scumpeşte, ca ori în ce capitală, viaţa, lemnele se plătesc cel mult 25 lei suta de chilograme tăete şi aduse acasă.

Lipsa de locuinţe, scumpetea în general a vieţei şi aceste a combustibilului în deosebi, fac viaţa dela Cluj cu totul insuportabilă. Cerem deci autorităţilor să-şi împlinească îndatoririle pentru care sunt create şi să nu lase populaţia pradă acum împrejurarei celei mai puitoare specule.

Buletin economic

La Mediaş va avea loc în 21 Octombrie 1920 un mare târg de vite.

•

Seceta care perzistă de câtva timp întârzie foarte mult sămănăturile de toamnă, şi în unele regiuni face sămănatul imposibil.

•

Consilierul agricol al judeţului Alba de jos dl Maior, a început cel dintâi exproprierea pământului în Ardeal.

•

După ultimul recensământ New-York-ul numără astăzi o populaţie de 8,500.000 suflete.

UZINELE DE FIER
ŞI DOMENIILE DIN REŞIŢA
REŞIŢA — TIMIŞOARA — CLUJ
■ ■ ■
Bucureşti: Reprezentanţa Generală:
„CREDITUL TECHNIC" Str. Marconi 3.
■ ■ ■
Uzină pentru fier şi oţel Reşiţa şi Anina
Fabrici de maşini agricole Bocşa-Română
Atelie de construcţiuni de poduri şi fabrici de maşini Reşiţa
Păduri şi produse agricole Oraviţa
■ ■ ■
Turnătorie ◆ Fabrică de sobe
◆ Laminoare de tablă subţire
NADRAG

Produse principale:

Fontă brută
Fontă spiegel
Fieromangan
Fier în bare şi fier profilat
Fier de construcţiuni
Platbande
Fier I şi U
Şine pentru căi ferate normale şi înguste
Şine pentru tramvae
Bandaje
Tablă pentru căldări, reservoare şi construcţiuni navale
Tablă subţire
Tablă zincată
Piese de oţel turnat de totfelul pentru căi ferate, construcţiuni navale, poduri şi piese pentru automobile
Articole de fontă de tot felul pentru construcţiuni civile şi maşini tucerie de comerţ, tuburi de fontăt urnate în pisioare, sobe de tuciu şi sobe cu cămaşe de tablă
Piese forjate şi piesc presate pentru maşini, locomotive, vagoane şi automobile
Poduri de şosea şi cale construcţiuni metalice pentru clădiri
Rezervoare, plăci turnate, cărucioare, transportoare. Granice hidraulice şi intalaţiuni pentru alimentare cu apă
Piuliţe şurupuri, nituri, buloane crampoane şi tirfioane
Macazuri, încrucişări din oţel turnat şi oţel maganez
Axe, roţi pentru locomotive, tendere, vagoane, osii montate pentru vagonete,
Pluguri şi unelte agricole speciale, ca grape, tăvăluge, sape şi alte unelte pentru săpat etc
Pluguri cu aburi
Proectile pentru artileri şi obuze de ruptură. Trăsuri de muniţii ţevi de tunuri, afete, bucătării de campanie, secuturi, instalaţiuni pentru tir Căi ferate de campanie
Lemne de foc
Mangal şi var
Cherestea
Vin de Moldova şi Ratfna

Pentru comenzi a se adresa la:
REŞIŢA, la DIRECŢIA COMERCIALĂ □ TIMIŞOARA, la REPREZENTANŢĂ □ CLUJ, la REPREZENTANŢĂ, Str. Elisabeta No. 1 □ BUCUREŞTI, la „CREDITUL TECHNIC" Reprezentanţa Generală. □ □ □ □ □ □

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăţă şi văpseşte.
Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

TÂNĂR cu cunoștințe de birou dorește ocuparea unui post pretunțiune modestă adresa la Administr.

SE CAUTĂ UN CONTABIL. O mare instituțiune din Ardeal caută un Contabil.

CAUT BONA pentru copii știind românește. Dr. Gane Str. Șütz János No. 13.

S'AU PIERDUT un câne, care ascultă la numele Gividor.

CAUT bonă pentru un copil de 3 luni, pentru al lăpta. este preferită să aibă certificat de sănătate cu analiza sângelui făcută prin reacțiunea Vasserman în schimb foarte bine plătită. Adresa la ziar cu ofertă închisă.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardeal bine salarizat

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 1 pereche cai pur sânge, amatori pot lua informațiuni la Adm. ziarului Infrățirea.

VÂND de urgență un Dinam aproape ne intrebuințat. Informați la Adm. ziarului.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

Căsătorii:

DOMN COMERSANT, bine situat, în oraș frumos din vechiul regat, văduv prin deces, cu un copil, dorește a se căsătorii cu o doamnă văd. fără copii, sau domnisoară trecută de 30 ani, română, din Ardeal. Să cere fotografia și detalii prin scrisoare. Discreție absolută. A se adresa la administrația ziarului.

Corespondențe:

DȘOAREI RÂSNOVEAN, Cluj. Te rog treci pe la administrație pentru a-Ți ridica scrisoarea Bucur.

DL. VIGIDOR GABRILOVICI. Ne întâlnim la locul fixat. Florida.

E. CAUTER Post-restante. Te rog fixează-mi locul de întâlnire: Nero-Caligula.

Ministerul de Interne
Secretariatul General al Salubritatii și Asistenței Publică Cluj.

Div. Techn. Nr. 9796.
La rănspuns ce va arată numărul.

Publicațiune

Pentru asigurarea lucrărilor de zidire la Institutul cel nou al orbilor din Cluj va ține o pertratare de concurență la 20 Octombre orele 11 a. m. la biroul technic al Secretariatului General al Salubrității si Asistenței Publică. (str. Memnrandului Nr. 1.

Publicațiunea detailată, planurile, autemăsurătoare și condițiunile ce să refer la aceste lucrări se pot privi în orele oficioasă la biroul technic și tot acolo să pot primi și informațiunile necesare.

Secretar general:
Moldovan

MINISTERUL INSTRUCȚIUNEI SECRETARIATUL GENERAL, CLUJ.

No. 29558—1920.
Secția V.

COMUNICAT.

Secretariatul general al Instrucțiunei Cluj, invită pe Dnii profesori și profesoare foști auditori ale cursurilor de vară: Nicolae Dragomir, Ladislau Pop, Alexandru Grobsoreanu, Eugenia Danu, Felicia Blaga, Eliza Demian, ca întrucât optează la vre-o catedră în învățământul mediu, (civil) să-și comunice de urgență adresele.

Cluj, la 7 Oct. 1920.

p. Secretar general:
A. Ciortea,
Directorul învățăm. profesional și civil.

„Banca Generală de Comerț"

societate pe acțiunii

Târgu Mureș.

Piața Regele Ferdinand No. 18.

Adresa telegrafică „GENERALĂ" Târgu-Mureș.

Oferă **vinurile** cele mai aromatice de **Drăgășani** și de **Târnave**, cu prețuri foarte convenabile în orice cantitate.

De asemenea are depozit de **slănină** și **brânză,** vinde și cumpără orice cantitate. Furnizează orice cantitate din mărfurile de mai sus, pentru intreprinderile forestiere și miniere acelora.

Primește depuneri de conto curent și cu libel cu interese foarte convenabile pentru p. t. clientelă.

Banca Generală de Comerț
Târgu Mureș.

Caiete de școală

pentru dictando, caligrafie și șocoteală
vinde Societatea Cartea Românească
sediul librăria

„Cosinzeana"

din Cluj, Piața Unirii No. 7. în engros și detail cu următoarele prețuri:

Caietul	à	8	file	**Dictando**	à Lei	1·—
„	„	16	„	„	„ „	2·—
„	„	24	„	„	„ „	3·—
„	„	26	„	„	„ „	3·25
„	„	30	„	„	„ „	3 75
„	„	32	„	„	„ „	4·—
„	„	40	„	„	„ „	5·—
„	„	42	„	„	„ „	5·25
„	„	52	„	„	„ „	6·50
Caietul	à	8	foi	**socoteală**	Lei	—·80
„	„	16	„	„	„	1·60
„	„	26	„	„	„	2 60
„	„	32	„	„	„	3·20
„	„	42	„	„	„	4·20
„	„	52	„	„	„	5·20

Comenzile se pot trimite Dlor Profesori și librari, la cerere, în pachete postale de câte 5 kgr., avansându se plata prin mandat postal.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanță: uscarea radicală a pereților umeri din orice incăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

Librăria
G. ONIȘOR
Cluj Piața Unirii 2.

Asortiment de cărți școlare literare și furnituri pentru birou. Prețuri convenabile. □ □ □

La Magazinul
Hajnal
Calea Regele Ferdinand 1.
Colț Strada Calea Victoriei

Se găsește articole de damă și barbați cu prețuri reduse.

Fabrica de Clopote Oituz

Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCUREȘTI.

Execută și se găsește Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu prețurile cele mai convenabile garantând sunetul și durabilitatea pe timp de 50 ani.

Fratii Márlonffy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania

In curand va sosi un transport de tot felul de Blănari cele mai fine, firma solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Kardos și Rozák

magazin de pielărie talpă și piele Cluj,

Piața Mihai Viteazul No 27
(fost Széchenyi-tér).

Locul cumpărări a tot felul de calități în prețul cel mai eftin.

Reducere de prețuri

la depozitul de accessor de automobile, benzin și oleuri cauciucuri de automobil și biciclete, accesori de vânătoare.

E. BLAGA

CLUJ, Piața Ștefan cel mare No. 7. Telefon 270.

Salon de Brodat și Cusut

Albituri

Calea Victoriei No. 40
(Bocskay-tér 2)

Țigle de beton

se află în Str. Șemeș sub No. 20. Tot acolo se primesc tot felul lucrări de clădire cu prețuri convenabil.

A APARUT:
Anul VIII. No. 9. Septembrie 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Vintilă Brătianu. — Activitatea individuală a omului politic.
Mihail Pașcanu. — Presa și noua constituție.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Industria italiană în momentul actual și prespectivele ei. — Scăderea navlului.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

Haine pentru bărbati, copii şi fete se găsesc gata şi de comandă la Magazinul:

Farkaş şi Simon

Croitor, Óvár Strada Viz

vis-a-vis de Restaurant Mathyas. □ □ □ **Preţuri moderate.**

De vânzare

Casele din Calea Reg. Ferdinand 63.

„Bodega şi Restăurant Bucureşti"

In centru oraşului se Predă imediat cu mai multe incăperi goale cu fatadă şi spre Teleki-ut No. 17. potrivită pentru Hotel sau ori ce intreprindere Comercială şi industrială. A se adresa în Bodega **Vasile Berceanu.**

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

CĂUTĂM

un încasator pentru Cluj bine retribiut. Ase adresa la Administraţia ziarului Infrăţirea.

Renumit salon de modă Face cele mai elegante costume de haine pentru teatru şi de stradă după ultima modă engleză şi franceză cu preţ redus. □ □ □

VENUS

Piaţa Unirii (Fotér) 11 intrarea prin Str. Kismester

Se plisează şi gofrează

în timpul celmai scurt foarte bine or ce fel de ştofă la: Atelierul de modă

Moskovitz

Strada Memorandului (Unio) No. 15. Cluj.

Gheorghe Aranyossy

salon modern de dame

Piaţa Unirii 13, etaj I.

Confecţionează haine engleze şi franceze în cele mai bune condiţiuni.

23 de ani de când s'a infiinţat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecţionează costume după ultima modă engleză si franceză, din materia clientului sau din o magazinului în scurt timp cu preţ redus. Str. Calea Vict. 39

Associati Croitori Român

PETRICAS, AIDUEAN, CRANCIOVAN, NICULESCH & COMP.

CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj, Str. Bratianu 13. Piaţa Unirii No. 2.

Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase.
Depozit de ştofe.

FRAŢII POLATSEK

depozit de piele

Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Vinuri veritabile se pot cumpăra numai din marele depozit de vinuri a societăţii „Comerţul român, societate pe acţii Cluj"

strada: Regina Maria-19.

Litru 10—14 lei. Transport în oraş şi provincie. Conform § 46 din statute 10% a profitului compete universităţii rom din Cluj. — Rugăm sprijinul on. public român

Comerţul român societate pe acţii Cluj.

La Crăşma în drum Cluj.

Se găseşte la ori ce oră din zi şi noapte grătar special Fleici şi mititei.

Muzica Naţională din Regat.

PĂLĂRI DE DAME

lucrate de fabrică, din postav şi Velour se află de vânzare cu preţul fabricei şi se pot comanda la fabrica de pălării

Stefan Fehér

Cluj, Strada Memorandului (Unio) No. 21. (Redout).

Caută depozitari

de ziare în intregul Ardeal, Banat şi Bucovina Condiţiuni avantagioase □ □ Administraţia.

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

Baia ELISABETA

din Str. Apaca No. 1 anunţă publicul că are bae de aburi pentru domni în zilele de Vineri, Sâmbătă şi Duminecă intreagă ziua iar Luni, Miercuri şi Joi a. m. Pentru femei. Deasemii Luni, Miercuri şi Joi p. m.; bae de putină intreagă ziua.

„ŢIŢEIUL"

Societate Anonimă Română de Petrol BUCURESTI

PROSPECT DE EMISIUNE

Faţă de rezultatele favorabile obţinute în ultimul timp de Societatea *„TITEIUL"* la diferite întreprinderi petrolifere, la care este interesată, precum şi faţă de progresul lucrărilor proprii de sondaj din comuna Băicoiu, jud. Prahova societatea şi a propus a da o desvoltare mai mare activităţei sale prin dobândirea *Rafineriei de petrol şi uleiuri minerale din gara Plopeni*, jud. Prahova, din nou construită şi amenajată cu cele mai moderne instalaţiuni în care va putea prelucra atât producţiunea proprie de ţiţei cât şi ţiţeiul altor exploatări situate în apropierea acestei Rafinerii, cu care sunt legate prin conducte speciale.

Adunarea generală a acţionarilor societăţei din 15 Iunie a. c. a aprobat în unanimitate propunerea Consiliului de Administraţie autorizându-l a spori capitalul social până la Lei 25,000.000 în una sau mai multe emisiuni. In baza acestei autorizaţiuni, s'a hotarât a *se emite deocamdată un număr de 28.000 acţiuni în valoare nominală de lei 500 fiecare, sporind astfel capitalul social la lei 15,000.000.*

Subscripţiunei publice se oferă un număr de 10 mii acţiuni pe cursul de *Lei 550* din care Lei 500 capital şi Lei 50 cheltueli de emisiune şi fond de rezervă.

Restul a fost preluat de fostul proprietar al Rafineriei Plopeni ca parte din preţul de cumpărare, iar vechilor acţioani s'a rezervat câte o acţiune nouă pentru una veche pe acelaş curs.

Primul vărsământ este de lei 250 capital şi Lei 50 cheltueli şi fond de rezervă de fiecare acţiune.

Subscriiturii vor participa la dividendul pe anul 1921.

Subscripţia publică cât şi a vechilor acţionari va avea loc la 5, 6 şi 7 Octomvrie a. c. şi se va putea face la:

Banca de Scont a României din Bucureşti, str. Lipscani No. 5 şi la sucursale din Provincie.

Banca Sindicatului Agricol Ialomiţa din Bucureşti, Calea Victoriei No. 30.

„Transilvania" Banca pentru Comerţ şi Industrie din Bucureşti str. Banca Naţională No. 4 şi la

Sediule Societăţei Anonime Române de Petrol „Ţiţeiul în Bucureşti str. General Berthelot No. 10 iar la Ploeşti: La Banca Centrală din Ploeşti.

Consiliul de Administraţie.

KRAUSZ SAMU

Cluj, Strada Bocskai No. 5.

Confecţionează rochii de dame, modele franţuzeşti precum şi Taillieur după ultimă modă.

Succesorul Watzek József fabrică de sobe de ţigle şi de pământ.

La magazie ţine sobe făcute de el şi stâlpi de Daniel în diferite culori. Reparări, curăţiri atât loco, cât şi în provincie pe lângă garanţie fac în preţ avantajios Iosif Hermann şi succesorul fabricant de sobe. Depozitul Str. Calea Ferdinand 7. Uzina: Strada Trefort No. 45—47.

Fabrica de frâghii

Kozma János

Str. Galamb 14. Cluj.

Execută tot felul de frânghii şi curele pentru maşini industriale şi casnice, precum şi tot ce atinge această branşă.

Abonamente pentru Preoţi şi Învăţători se fac cu preţ redus, adecă

100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Haine bărbătesti elegante gata şi după măsură

la KATZ şi MENDEL CLUJ, Piata Unirii No. 10.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 62 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Luni 18 Octomvrie 1920

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Demagogie Anarhică

Dintre toate primejdiile care amenință și periclitează consolidarea și așezarea vieței publice pe drumul bun al muncei constructive, cea mai mare și cu consecințe mai grele este aceea ce, într'o expresie cuprinzătoare, numim demagogia anarhică. Linguşirea mulțimei și politica fraților sforăitoare, cunoscută în epoca de consolidare a vechiului regat sub forma ridicolă dar mai mult înofensivă a clasicului Farfuride din Carageale, de data aceasta, în epoca cu mult mai vulbure a consolidări României întregite, a luat forma unei direcțiuni, care, depășind ridicolul, la caracterul primejdios al unui sistem nenorocit de-a agita masele și de-a exploata ignoranța lor în dauna ordinei și siguranței Statului.

Atât din cauza votului universal, care a adus în viața publică și la conducerea statului elemente nouă și nepregătite, cât și din cauza aportului de elemente de-asemenea nu în deajuns de pregătite pe care provinciile dezrobite l-au adus vieței publice, s'a creat în jurul curentului anarhic și revoluționar, — pe care și la noi ca și aiurea, elementele străine și puse în slujba dușmanilor din afară, îl afirmă tot mai mult, — o atmosferă de încurajare și adesea de directă sprijinire. In această lumină urmează a se înțelege tovărășia, care sub forma de Federație a fost cu putință să se închege, în dauna ordine și muncei onice, între unele grupări cu orig na și caracterul statornic și minoritatea anarhică-revoluționară a desmățatului nostru socialism.

Și astfel, dacă ceeace numim fără surprindere acte revoluționare și anarhice din partea acelor care fățiș afirmă acest caracter al luptei lor, constituie un focar care poate fi izolat și redus în efecte prin măsuri represive, în schimb acțiunea de sprijinire de dragul linguşirei mulțimei venită din cealaltă parte, aceea ce numim demagogia anarhică, apare cu mult mai dificilă și mai anevoios de combătut.

Astfel, nu odată am putut constata în mult frământata viață politică pe care de doi ani o trăim în cuprinsul hotarelor întregite, că, elemente altădată de cea mai desăvârșită ordine, acum, cuprinse de nestăpânita patimă a ambițiunilor politice, alături de acelea ale căror acte publice, oricare, constitue un delict împotriva intereselor naționale, au agitat și atățat mulțimea pentru a o stăpâni și întrebuința apoi.

Și, desigur, nu fără temei, în rândul acestora putem socoti, în primul plan chiar, și acțiunea pe care partidul național prin atitudinea desmățată a organului său „Patria", a avut-o față de toate chestiunile pe care curentul anarhic și revoluționar le-a agitat. Astfel, acum în urmă, agitarea spectrului grevei generale și impunerea teroristă a unor condițiuni în afară de lege și drepturile unei clase sociale, a dat un nou prilej pentru susnumitul organ de partid ca să-și constitue o armă mai mult de luptă din susținerea alături de cei mai periculoși agitatori, printre alte pretențiuni potrivnice intereselor superioare ale țării, și — să se noteze bine — „ridicarea stării de asediu acolo unde este, scoaterea armata din teritoriile alipite, suspendarea evacuărilor și expulzărilor elementelor primejdioase, etc. etc."

Așadar, nimic mai puțin decât acea ce pentru acțiunea revoluționară a acelor cari se agită în numele muncitorimei, constitue un scop, deasemeni și pentru cei reprezentați de susnumitul ziar constitue un scop pentru a cărui imediată realizare, evident, mijlocul grevei generale, menită a intimida un neam și a deorganiza o țară, este admis fără nici o rezervă.

Din ce altă necesitate poate isvorâ o astfel de politică decât din aceea de-a plăcea mulțimei muncitorești? Și cum se poate numi o astfel de acțiune decât demagogie?

Demagogia, nu aceea a vremei vechi, ridicolă prin linguşirea fără de efect a mulțimei și a înșelării ei prin fraze sforăitoare, ci demagogia vremei noui, aceea a încurajării acțiunei anarchice, direct primejdioasă pentru stat în contra cărula de cei conștienți, conducători ai celor inconștienți, este îndreptată *demagogia anarhică*.

Impotriva acesteia, deslănțuită, după cum vedem în altă parte a ziarului, fără nici cea mai elementeră grijă de răspundere, avem de luptat în primul rând. Dacă conștiința adormită de patimă a celor ce-o desfășoară rămâne surdă la nevoile imperioase de ordine ale neamului, răspunderea istorică a primejdiei, la care se expunea astfel țara nu va putea întârzia de-a trezi și pietrele contra vinovaților.

Ev.

Contele Karoly a dispărut

Corespondentul din Praga al ziarului „Brassói Lapok" telegrafiază următoarele:

Contele Károly cu reședința la Franzenbad a făcut o cerere ministrului de interne rugând să fie apărat împotriva atacurilor a căror țintă era din partea socialiștilor ceho-slovaci. Aceștia îl atacau pentrucă el se amestecase în politica internă a Republicei.

Ministrul de interne a trimis un răspuns ulmitor contelui Károly, regretând că nu-i poate da protecția cerută.

In urma acestor lucruri, Károly părăsindu-și familia a plecat din Franzensbad și după presa austriacă s'ar fi dus în Italia. Dar în realitate nimeni nu cunoaște adevărata reședință a fostului președinte al Republicei Maghiare.

Bătrâna dela Răcătău

Intr'o Duminică ne-am urcat pe valea Someșului rece, în sus de Gătău și am pătruns în gâturile munților cari strâng albia îngustă a râului. Defileul de munți împăduriți se îndoaie ca un șearpe și orizontul înaintea ta este mascat de o perdea verde pe culme, câte o stână se profilează pe verdele întins al plaiului și apa spumegă jos, printre pietre, limpede și guralivă.

Bucuroși de a fi scăpat o zi din jugul muncei de toate zilele, ne-am dus să vedem „tăul" și mai în munte „Taliani", cum ne spunea o femee din partea locului. La „Moara Căprifu" ne-am oprit atrași de susurul unui isvor din munte și trecâna puntea nesigură a morei și gospodăria morarului, ne-am astâmpărat setea. O babă, încovoiată, s'a apropiat de noi și ne privea cu blândețe.

Timpul îi brăzdase chipul, dar îi lăsase violiciunea ochilor adânci, negrii.

Ne-a dat apă și poame. Ne-a spus povestea lor pe aceste plaiuri: Italienii veniți să lucreze la ferăstrae, încuscriți cu Românii cari i-au asimilat ușor. Am văzut toț șiragul de urmași: fiica și nepotul bătrânei, un prunc ținut într'un leagăn de răchită atârnat de gâtul mamei.

Baba are 90 de ani, dar mintea îi este limpede. Ne-a povestit luptele dela 48, aici, cum Ungurii „beleau de piele" pe preoții noștrii și cum Muscalii l-au scăpat pentru un moment. Femeia aceasta nara lucruri de acum trei sferturi de veac ca întâmplări de ieri: un adevărat hrisov viu. Dar nu aceasta voiu să vă spun. Când să plecăm, venind vorba de plată, ea ne-a spus cu însuflețire:

— Ni se încălzește inima când vă aud vorbind românește, cum să nu vă dau...

Grupul femeilor cu pruncul între ele, a rămas privind după noi, nourii se adunau a ploaie și noi grăbeam spre vale. Mă urmăreau cuvintele babei și mă întâreau în credința mea despre poporul român de aici. El e marele rezervoriu de energie și virtute națională. O massă plastică, când îi lei pe calea sufletului pe care se va imprima cultura românească, una și aceeaș. El va asigura fierberea într'un singur trup politic, a mădularelor risipite ale acestui neam. Poporul vrea dreptate socială, în cadrul mare al națiunei întregite. Va umple prin mlădițele sale orașele înstrelnate, dându-ne intelectualii viitorului și când orice odraslă a lui va fi primit botezul școalei, dușmanii dinafară, ca și cei dinăuntru, vor pleca capul... Lui trebue să-i dăm carte românească și viață economică liberă.

El nu vorbește de oligarhie și ciocoi, ci se încălzește, ca baba de pe Someș, când aude graiul românesc.

Poporul are însă indeile și nedumeririle lui. Așa, la un moment dat, bătrâna cea cu minte m'a întrebat.

— La cântătării tot românește se vorbește?

Dr. Gane,
prof. univ.

SI VIS PACEM...

Se știe că ministerul de răsboi se ocupă în prezent cu construirea unei mari uzine pentru fabricarea tunurilor și munițiunilor necesare armatei noastre.

Faptul acesta nu poate decât să ne bucure, deoarece prin construirea acestei uzini, armata noastră va avea tot armamentul necesar, fără a mai fi nevoită, ca până acum, să apeleze la ajutorul străinilor.

Contra acestei hotăriri însă a ministerului de răsboiu, ziarul „Luptătorul", organul d-lui Lupu, se ridică cu vehemență, afirmând că nu e nevoe de o asemenea uzină, întrucât pacea ar fi perfect asigurată, și România nu mai are nici un dușman. Ungurii ne adoră, Bulgarii ne simpatizează, Rușii au uitat de noi, iar hoardele bolșevice ne-au dovedit până acum destulă prietenie pentru ca noi să mai foim îngrijorați din partea lor.

Confratele nostru uită prin urmare că dușmanii noștrii de eri nu înțeleg un moment să renunțe la cele mai absurde din pretențiile lor pe care noi nu le-am putea satisface de cât prin însăși distrugerea noastră ca națiune.

Atitudinea ungurilor față de statul Român, atât a celor din mijlocul nostru, cât și a celor de peste hotar — nu poate decât să ne țină vigilenți și să ne facă să luăm toate măsurile de pază.

Când chiar reprezentanții oficiali ai Ungariei nu se sfiesc a nesocoti tratatul, când Ungaria se înarmează până în dinți, mobilizând toți rezerviști de la contingentul 1890 până la 1920, și când chiar în mijlocul nostru, la Arad, s'a găsit ascunse aeroplane ungurești la domiciliul diferiților spioni, desigur că noi nu putem renunța la înarmare. Să nu iute confratele de la București că în momentul când ei se ridică împotriva pregătirilor noastre de înarmare, Rakowski complotează în Ucraina contra Bucovinei și Basarabiei, iar delegatul sovietist de la Riga cere retragerea armatei române din provincia de peste Prut. Ar fi inutil să mai pomenim de sentimentele Bulgariei față de noi, căci — toții cunoaștem îndeajuns cât de mare și nepotolită e ura pe care ne-o poartă vecinii de peste Dunăre. Cu cât vom fi mai pregătiți pentru război, că atât și pacea vom avea-o mai asigurată.

Confratele nostru a uitat vremea când, fiind părăsiți de aliatul dela Răsărit și izolați de cellalți din Apus, am rămas la un moment dat fără muniții și mai ales fără tunuri, fapt care ne-a adus atâtea mari și neuitate dureri.

Și este apoi și în interesul dezvoltării industriei naționale, ca materialul de războiu să fie fabricat în țară. Înființând o uzină de arme, numiții și tunuri la noi în țară, vom creia un mijloc de existență la mii de lucrători români, iar câștigurile mari pe care până le încasau străinii, vor rămâne în visteria statului român.

România, prin urmare, nu urmărește nici un gând războinic prin faptul că-și pregătește armata cu cele necesare armamentului. Pacea nu e amenințată prin crearea unei uzini de tunuri, pe care dacă nu le-am fabrica noi, vom fi nevoiți să le aducem din altă parte. Să nu uităm un moment că mai ales astăzi nu ești respectat de cât dacă știi să te faci și temut, sau, după vorba mai veche: *Si vis pacem, pare bellum.*

Fp. R.

Moștenitorii Ardealului

Am putea zice ai României întregi, pentrucă norocul lor și pacostea țării se întind dela un hotar la altul. Pe noi ardelenii ne izbesc însă mai deaproape stările noui din România mare.

Din vălmășagul, care a răsturnat atâtea lucruri, ți se pare, că țara a ajuns pe mâna unor moștenitori veseli. Acești fericiți nu sunt dintre cei ce au sângerat și pătimit în răsboi. De asemeni nu se prevede, că vor ajunge la acest noroc, în scurtă vreme, și urmașii celor ce au murit ca eroi, ori au suferit ca mucenici pentru desrobirea Ardealului.

O nouă lume s'a ridicat la suprafață, sgomotoasă, neîncăpătoare. E lumea celor, ce au *ajuns*, a celor parveniți,

Mai demult, când își încărca peste măsură buzunarele, își simțea încărcată și conștiința. Lua lumea în cap, trecea peste mări și țări, ori unde, numai să nu i-se dea de urmă și de nume.

Astăzi însă se vede că lumea e mai îngăduitoare. Nimeni nu-și simte nici conștiința, nici buzunarele prea încărcate. Ori de mai sunt și de aceștia, nu se gândește nici unul să fugă — poate pentru că nu e cine să-i prindă — ci se înțepenesc pe loc și, în loc să se bucure, că n'au dat încă ochii cu codul penal, te sfidează ori în cel mai bun caz te competimăsc.

Uneori vorbesc numai în interviewuri, pentrucă dumnealor nu se pot coborî, ori dau sfaturi și îndrumări din înălțimi, amețitoare, olimpiane.

Judecând după aceștia, legile ar fi buturugi, de cari se împiedică numai cei proști. Moștenitorii veseli și deștepți știu să le ocolească.

Când o să vie controlul riguros al averilor necinstite, pentruca de păcatele unora să nu sufere și oameni cinstiți?

Ce triste că și în Ardealul veacurilor de suferințe, în Ardealul opincarilor, în Ardealul patriotismului și al bunelor tradiții, boala îmbogățirii pe ori ce căi s'a întins ca pecinginea! Să înceapă odată, cât mai curând procesul de purificare, pentru ca acest

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

poporul, care a îndurat martiriul de veacuri să poată respira un aer pământenit.

Nu va fi cu supărare, dacă acest proces, pe care-l cerem, va scoate la iveală şi — mai ales cinstite feţe, cari fac paradă din democratismul lor.

A doua categorie de veseli moştenitori, alături de cei îmbogăţiţi într'o noapte, o formează cei ajunşi, cei parveniţi.

Nu e mirare, că într'o ţară, care abea a lăpădat lanţurile robiei, s'au improvisat lucrurile cum s'a putut. Nu-va trage nimeni la indoială însă, că — chiar cu mijloacele şi cu oamenii ce ne au stat la îndemână — se putea lucra mai bine.

Cei ce au fost mai aproape şi s'au răpezit, ori au fost mai aproape de mărimile ce au răsărit ca din pământ, s'au pricopsit mai uşor. Fieçare a cerut ori şi-a luat singur slujba ce i-a plăcut. Am văzut şi vedem preoţi ajunşi mari funcţionari de poliţie, în administraţie etc. şi mai ales în fruntea şcolelor, până la cele mai înalte trepte, dintre aceia cari în trecut n'au avut nici o legatură cu şcoala.

Unii notari s'au făcut subprefecţi şi chiar prefecţi, iar cea mai interesantă categorie o presintă unii „consilieri ministeriali" (cari şi azi îşi odihnesc pana după ureche) cari în acelaş timp sunt şi . . . studenţi la drept.

In tot ministerul şcoalelor din Ardeal abia sunt câţi-va profesori, cari ştiu, ce e şcoala. Cei-alalţi, în locurile cele mai de frunte, sunt prea sfinţi părinţi, cari puteau fi foarte de folos în tagma, pentru care s'au pregătit.

Unii din ei — se vede, de când cu răsboiul — se adresează profesorimei şi dascălimei, care toată viaţa şi-a tocit coatele pe catedră, nu cu învitaţii sau „recercări", ci cu „ordine". Iar pe deasupra, privind cu duioşie la Prea cuviosul O. Nisifor, mai sunt supăraţi pe „România-Mare" ca nu li s'a creiat şi lor câte-o catedră universitară.

Dar renegaţii de ieri şi codiţele lor unde sunt? Au perit în răsboi? Nu! Mare parte sunt bine aranjaţi.

Intreaga categorie de ajunşi fără nici o selecţionare, sunt de părere — şi e firesc să dorească — ca tot çe s'a improvizat, să rămână definitiv, în dauna celor mulţi şi buni, rămaşi pe din afară, fiindcă n'au avut proptele.

E o greşală! Fiecare la locul său, la locul, pentru care s'a pregătit.

Numai atunci poate fi ordine şi dreptate.
V. Someşanu.

Citind revistele

Primim la redacţie numărul 5 din revista *„Umanitatea"* care se tipăreşte la Iaşi. Acest număr, ca şi celelalte de până acum, se caracterizează prin tendinţa scriitorilor de a populariza idele pacifiste, atât de mult răsufiate acum. Naţionalismul şi patriotismul sunt ironizate cu dispreţ mai în fie care rând din paginile acestei reviste. Nu ştim dacă această ironizare poate avea succes, când se face numai cu exclamaţii şi puncte, puncte, care oricât ar fi de atrăgătoare nu pot spune nimic. Versurile d-lui Dominic, cu pretenţia de a avea sonoritatea unei trâmbiţe care cheamă la viaţă pe cei în suferinţă nu se pot numi poezie, având aspectul unui manifest electoral versificat. Versurile d-nilor Aderca, Vianu, Karnabat, Luca, Spina şi Celarianu, nu aduc nici-o contribuţie utilă.

Singurul lucru pe care îl putem remarca cu plăcere în acest număr, e excelentul articol — care contrastează atât de izbitor cu restul materialului din revistă — al d-lui dr. P. Andrei, care tratează despre sociologia lui Wundt. In câteva pagini, dl Andrei reuseşte a caracteriza de minune opera sociologică a lui Wundt, şi din cele expuse putem să ne facem o părere exactă asupra valorii lui Wundt. Aprecierile celui ce subscrie Relgis, asupra congresului studenţesc, nu ne surprind, ele venind dela un reprezentant al unei minorităţi, atât de mult iubită de poporul român, încât chiar autorul acestor aprecieri e nevoit să-şi schimbe numele.

*

A apărut No 12 din revista literară *Lamura*, care se tipăreşte la Bucureşti sub direcţiunea d-lui I. Al. Brătescu-Voineşti.

Versurile intitulate *„Vară"*, ale dlui Lucian Blaga, se caracterizează prin aceleaşi imagini subtile şi originale reflexii, cu care autorul s'a evidenţiat atât de mult în publicistica noastră. Deşi ritmul poeziei D-sale e atât de plăcut, totuşi lipsa de rimă nu fac accesibile versurile sale marelui public.

Nuvela *„Fiara"* a d-lui Rebreanu, nu conţine nimic care s'ar putea releva, spre deosebire de cele două schiţe ale dlui Al. Busuioceanu intitulate *„Procesiunea"* şi *„Foamea"*, care se remarcă prin oglindirea minunată a unor scene dureroase din timpul refugiului.

Dl Ap. D. Culea, adună câteva note relativ la industria casnică bucovineană, dându-ne câteva amănunte asupra motivelor de broderii naţionale.

„Imnul muncei" semnat de d-l Voiculescu, conţine acelaş ritm cald ce se observă la toate versurile autorului. Dl Voiculescu s'ar impune mai mult, dacă ar scri mai condensat şi n'ar repeta unele comparaţii prea banalizale.

D-l Lucian Blaga, în articolul care tratează despre filosoful rus Vladimir Soloviev, dovedeşte a fi pe lângă un talentat poet şi un preţios cunoscător al filosofiei mondiale. Rolul lui Soloviev în viaţa poporului rus, ca şi sforţările sale de a împaca toate sistemele filosofice în scopul armonizării vieţii sufleteşti, sunt bine expuse de d-l Blaga, în câteva rânduri clare şi concise. — Cronica de la sfârşitul acestui număr, deşi e bogată cantitativ, nu e variată şi se ocupă prea mult de mişcarea didactică, neglijând cu totul mişcarea literară. Cugetările împrăştiate printre filele acestui număr, puteau lipsi, fiind prea puţin . . . cugetate.
Ric.

Pentru consumul funcţionarilor din Cluj

După două luni de inventariere, în fine administraţia acestui consum ni-a dat o porţie infimă de alimente. A redus porţia de zahăr, făină etc. în schimb obligă pe toţi membrii a lua: slănină alterată, săpun prost şi mai scump ca pe piaţă şi mac (?). Protestările membrilor n'au avut efect. Consumul în incapacitatea sa le-a cumpărat şi vrând-nevrând noi trebue să le plătim! Rugăm pe Onor. Consiliu de administraţie *a face ordine, a ne da alimente mai multe şi mai bune, a nu mai cumpăra alimente stricate* şi dacă nu se socoate în stare s'o facă să se retragă pentru ca membrii să aleagă alţii mai destoinici.
Mai mulţi membri.

ECOURI

(Literare, teatrale, artistice)

In capitala Bulgariei a fost creiată o Universitate liber sub numele „Institutul Balcanic al viitorului Orient", cu colaborarea profesorilor universitari bulgari şi ruşi şi a specialiştilor printre oamenii de stat bulgari.

„Institutul Balcanic" cuprinde patru secţiuni: economică, socială, consulară şi comercială.

S'au înscris pentru frecuentarea cursurilor, mai multe sute de studenţi.

*

Cu prilejul celei a cincea aniversare a activităţii literare a poetului naţional Ivan Vazoff se pregăteşte în onoarea sa, în toată Bulgaria şi coloniile bulgare din străinătate, mari serbări şi manifestaţiuni cari vor avea loc în cursul acestei luni.

O subscripţie naţională deja deschisă va forma fondurile reprezentând darul poporului bulgar marelui poet.

*

Mei-Lang Fug este fără îndoeală cel mai sărbătorit artist din lumea întreagă.

Acest artist înzestrat cu cel mai fin şi mai fermecător talent joacă numai roluri de femei. El încasează 20.000 Tls. pe lună iar un ziar din Peking. Shun Poo îi consacră zilnic o coloană în paginile sale.

Cele mai neînsemnate gesturi ale sale sunt notate pentru a servi drept hrană frigurilor de noutăţi a admiratorilor săi.

Succesul lui fu tot atât de repede pe cât fu de mare şi de surprinzător. In mai puţin de zece ani el trecu dela o situaţie obscură la cea pe care o ocupă acum.

*

Un tânăr student suedez, cu numele Iohan Nordstroem a descoperit de curând un exemplar dintr'un balet compus de . . . Descartes. Manuscrisul a fost găsit la biblioteca Universităţii din Upsala.

Naşterea Păcii (acesta este titlul baletului marelui filozof) celebrează binefacerile păcii şi pedepseşte cu asprime toate relele pe cari le naşte războiul. Sub aspectul său moralizator, el este totuşi sprinten şi foarte glumeţ.

Descartes îl compusese după cererea expresă a reginei Christina a Suediei, cu prilejul păcii dela Munster, şi autorul *Discursului despre Metodă* nu îndrăznise să refuze o atare rugăminte.

I. P. S. S. Mitropolitul Bălan la Cluj

— Programul primirei şi festivităţilor. —

Pentru cât mai buna primire a I. P. S. Sale Mitropolitului ortodox al Transilvaniei Nicolae Bălan, care va vizita pentru prima dată în mod oficial Clujul, se fac cele mai mari pregătiri. I. P. S. Sa va sosi dela Oradea mare *Luni* în 18 Oct. a. c. la orele 14, 30 (2.30) cu trenul accelerat.

Programul festivităţilor pentru primirea I. P. S. Sale este următoarea:

1. Intâmpinarea la gara Sucea, graniţa judeţului Cojocna, din partea subprefectului dr Utalea,
2. Intâmpinarea la gara din Cluj Luni în 18 Oct. la orele 14.30 (2.30) d. a. din partea autorităţilor: Consistoriul diecesan, Comisiunea de unificare, Universitatea, Prefectura, Primăria, Preoţime şi popor din Cluj şi jur.
3. Marţi în 19 Oct. a. c. la orele 12 recepţiunile în sala de şedinţe a Consistoriului Diecesan în strada Iuliu Maniu Nr. 31.
4. Marţi în 19 Oct. la orele 18 (6) d. a. conferinţa I. P. S. Sale la Universitate.
5. Mercuri în 20 Oct. a. c. la orele 15 (3) d. a. plecarea cu trenul accelerat a I. P. S. Sale spre Sibiu.

Este rugat On. public românesc a lua parte în număr cât mai mare la aceste festivităţi.

(*Comitetul aranjator.*)

Inaugurarea universităţei din Cernăuţi

Duminecă 24 oct. are loc inaugurarca Universităţii din Cernăuţi, în prezenţa Familiei Regale, reprezentanţilor guvernului, delegaţilor Universităţilor.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Cronica teatrală

Teatrul Naţional: LORICA NOASTRĂ, comedie în 4 acte de Paul Lindau.

Toată munca productivă a geniului german s'a concentrat în dramă. Comedia care desvăluie ridiculele societăţii nu-i nici în gusturile nici în aptitudinele poporului german care preferă farsele mai grosolane (aşa numitele *possen*) în care îşi închide din ce în ce mai mult comedia naţională.

Paul Lindau e o excepţie fericită dela această manifestare. Comediile sale trădează influenţa franceză prin ştiinţa compoziţiei şi dibăcia punerii în scenă; dacă n'ai simţi din când în când in ele aierile unui romantism german sau manifestările unei bonomii septentrionale, dacă spiritul pe care îl distilă replicele personagiilor n'ar avea unele accente mai greoaie, te-ai crede în faţa operii unui Latin.

E în aceasta o virtuozitate considerabilă: conformându-se gustului unui public care a cetit pe autorii scandinavi şi pe Nietzsche, fără a abdica la caracterul naţional, Lindau —, aşa cum a făcut şi Sudermann, — s'a complăcut în uşurimea şi vioiciunea franceză. Acest amestec de elemente diverse, oricât de picant ar fi, apare însă ca un lucru factice şi un atare spectacol distrează o clipă, interesează în trecere, apoi se şterge fără a lăsa urme.

Lorica Noastră nu e cea mai bună piesă a lui Lindau, deşi scrisă într'o vreme când talentul autorului era în plină maturitate. Invenţia ei nu-i nouă şi însuficienţe-i scenice şi psihologice sunt apreciabile; aceasta nu ar avea importanţă atunci când desvoltările ar fi naturale şi de o mişcare repede. Dar în aventura aceasta, de atâtea ori exploatată, a mamei si fetei cari iubesc acelaşi om a iubirei tardive şi ingenuităţii vioaie a soţului potolit şi generos, sunt scene cari se târăsc încet până la enervare (finalele act I şi II), sunt acte aproape inutile (al IV-a s'ar putea topi în al III-a), sunt digresiuni cari strică buna înlănţuire a acţiunei. Din fericire, sunt atâtea alte scene vesele, vii, însufleţite, în cari râzi sincer şi te înduoşezi uneori, e un desnodământ cum se cade care proclamă triumful onestităţii şi nobleţii sufleeşti, care păstrează dacă nu o logică perfectă, cel puţin un bun simţ al ordinei, e, în fine „Lorica", Lorica „noastră", a cărei trecere prin piesă e îndestulătoare a açoperi neajunsurile comediei şi a face din graţioasa figură ştrengărească a fetei un obiectiv al simpatiei îngăduitoare a publicului.

E ingenua unor vremuri mai noi, e o Agnes modernă, cu mai puţină clasică naivitate, cu agilitatea şi supleţea vieţii sportive, cu mers elastic şi liber, nu cu paşi mărunţi de rozător, e ştrengăroaica fermecătoare sub al cărei păr zbârlit surâde o faţă cu contururi netede, cu buze hotărîte, cu râsul limpede ca sinceritate sufletului ei, cu privirea dreaptă şi veselă în care citeşti îndrăzneala adevăratei nevinovăţii, e o femeie cu adaosul graţiei nespuse pe care o dă neexperinţa, e o inimă validă, complectă, căreia îi trebue mai puţină şiretenie decât voinţă.

A da un atare rol unei clasice ingenue de teatru e a risca un joc crud. A'l da unei temperament real de ingenuă în înţelesul noilor cerinţe ale artei, e a asigura reuşita chiar a unui spectacol în care acest rol n'ar fi cel mai acaparator. Incredinţând rolul Lorichi, D-rei Jeana Popovici, direcţia Teatrului Naţional a făcut un gest fericit răsplătit de aplauzele unor spectatori plin satisfăcuţi. D-ra Popovici a dovedit, în debutul ei pe scena Clujului, că are farmec şi graţie, că independent de sprijinul părului blond, al ochilor vii, al staturei de ingenuă şi al vioiciunei de mişcări, aduce în realizarea artistică spirit, şi mai drăgălăşenie, fineţe, originalitate ales excelente intenţii de a ajunge la perfecta siguranţă şi amploarea interpretării.

De altfel, întreaga interpretare a dat piesii o mişcare justă şi ne-a oferit ceea ce se numeşte un spectacol curat.

Socotim debutul D-nei Şeinescu-Zaman mai puţin fericit. Personalitate distinsă, D-na Zaman

Cronica politică

Guvernul, după cum se vede, a lucrat mai mult fără parlament decât când aceşta îi era la îndămână pentru... a-l ajuta. O dovadă că a lucrat mai mult este fără îndoială începutul măsurilor efective pentru unificare. Măsurile acestea sunt însă de natură a nemulţumi chiar partizanii proprii, acei din provinciile eliberate, întrucât ca şi pe vremea Consiliului Dirigent, încetarea unor atribuţiuni şi drepturi cauzează prejudicii care sunt mai puternice, pentru unii, decât interesele superioare ale neamului.

Astfel se observă o silinţă deosebită pusă din partea acelor elemente averescane conştiente din Transilvania pentru a potoli nemulţumirile şi a înlesni atât de utila operă de unificare şi consolidare. In această silinţă însă nu a putut ca să lipsească instigaţiunile partidului naţional printre funcţionarii ardeleni cărora le arată numai cosecinţele rele ale unificărei. Astfel organul „Patria“ nu lipseşte de-a face zilnic atmosferă defavorabilă unificărei, exploatând şi exagerând nemulţumirile inerente.

Fără îndoială că unificarea nu va întârzia totuşi să se facă dacă guvernul pătruns de imperioasa lui necesitate nu se va lasa înduplecat de nevoile electorale ale partidului.

Partidul Naţional susţine greva generală

— El se alîază la acţiunea anarhică a socialiştilor revoluţionari. —

„Patria“, organul partidului naţional, merge din salt în salt. Astfel acum anunţând greva generală a socialiştilor revoluţionari, ia partea acestora susţinându-le într'o lungă şi inimoasă argumentare dreptul la toate acele 7 puncte revoluţionare pe care aceştia le-au pretins guvernului.

Cu litere groase şi variate în sublinieri, fără de nici-o rezervă, conducătorii partidului naţional înţeleg a sta alături de Moscovici, Cizer, Gaidosch, Geistlinger, etc. pentru a pretinde suspendarea legilor votate de parlament şi încălcarea atribuţiilor constituţionale ale guvernului.

Cu litere groase, „Patria“ după ce le face introducerea susţinându-le, înşiră cele 7 puncte ale revoluţionarului memoriu, pentru a le recomanda pupblicului. Cum însă punctul 6 atinge culmea îndrăznelei prin cuprinsul său complect, susnumitul ziar, continuându-şi sistemul necinstit al mistificărilor, comite incorectitudinea de-a nu-l publica în întregime, aşa precum a fost publicat de celelalte ziare care le-au dat ospitalitatea.

Iată anume cum este în întregime punctul 6:

6. Desfiinţarea efectivă şi complectă a stării de asediu şi a cenzurii prin:

a) recunoaşterea dreptului şi libertăţii complecte de asociaţiune, întruniri, de presă;

b) desfiinţarea curţilor marţiale şi trecerea tuturor proceselor privitoare pe civili, a delictelor politice şi de presă, la instanţele civile;

c) scoaterea armatei din administraţia civilă a teritoriilor alipite;

d) încetarea sistemului expulzărilor şi a evacuărilor forţate.

Iată şi cum a dat „Patria“ acest punct, fiindu-i ruşine desigur de-a mărturisi în întregime ceea ce şi-a luat sarcina de-a susţine:

„6. Ridicarea efectivă a stării de asediu şi a cenzurei. Scoaterea armatei din administraţia civilă a teritoriilor alipite. Încetarea sistemului expulzărilor şi a evacuărilor forţate“.

Aşadar fără curajul întregei răspunderi, organul d-lor Maniu şi Vaida, nu a putut să anunţe toate punctele împotriva siguranţei Statului pentru care luptă.

Stau alături de Moscovici şi ceilalţi, dar nu au curajul de-a mărturi şi în întregime anume ce puncte comune îi unesc.

Adevărul şi nulitatea însă rămân totuşi definitiv constatate:

Alături de aceşti simbriaşi ai duşmanilor ţărei, cari sunt agitatori periculoşi domnii Maniu şi Vaida, înţeleg pretinde guvernului ţărei abandonarea provinciilor, eliberate cu atâtea jertfe în mâinele complotiştilor şi revoluţionarilor.

D-nii Maniu şi Vaida, aliaţi cu acei ce-au hulit armata la Congresul din Cluj, cer acum scoaterea armatei din provinciile eliberate.

D-nii Maniu şi Vaida, alături de acei cari s'au afiliat la internationala a III-a şi cari pregătesc în tot momentul isbucnirea revoluţiei, cer acum complecta libertate de întruniri şi ridicarea măsurilor de elementară siguranţă a statului.

După îndemnul şi emiterea ideei de restrângere a perogativelor regale, urmează acum, în ordinea accentuată acţiunea anarhică alături de revoluţionari.

Ajutaţi tinerimea să înveţe!

La apelul făcut în acest ziar pentru ajutorarea studenţilor în neputinţă a urma cursurile Facultăţei de Medicină, a răspuns o sigură voce! Sf. Sa Protopresbiterul Roşescu, cu adevărată dragoste şi râvnă românească se oferă a ţine un student. Este foarte lăudabil şi noi profesorii în mulţămim din suflet. *De cât: cu o floare nu se face primăvară. . .*

Mai avem o ştire bună, în urma cererei dlui Decan I. Minea: *„Banca Naţională“* a donat suma de 25.000 lei pentru medicinişti. E demn de menţionat că această instituţie a susţinut totdeuna operele filantropice sau culturale. In numele celor zece bursieri cari se vor împărtăşi din darul ei, îi mulţămim.

Facem apel la celelalte Bănci şi instituţiuni de credit din Ardeal şi Bucureşti să dea concursul lor celor doritori a se lumina şi le rugăm să nu aştepte pentru aceasta adrese speciale dela Facultate.

Am o părere de rău: gazetele din Cluj s'au dezinteresat de această chestiune şi n'au relevat acest apel, nici n'au repetat rugămintea pentru studenţi.

Ştim că sunt foarte ocupate cu actualul şi mai ales *viitoarele guverne*, dar între picături se cădea să se ocupe o clipă şi de pâinea studentului sărac.

Dr Gane, prof. univ.

Ştiri şi fapte politice

Ziarul „Epoca“ publică cele ce urmează în legătură cu greva generală anunţată de socialişti:

„Suntem în măsură să afirmăm că guvernul va răspunde ultimatului partidului socialist cu militarizarea tuturor fabricelor, uzinelor şi atelierilor atât ale Statului cât şi acelor particulare în legătură cu interesele statului sau cu necesităţile populaţiunei. Măsuri riguroase militare vor fi luate pretutindeni, iar la nevoe se va recurge la starea de asediu“.

Dacă în adevăr această ştire se confirmă, nu putem decât să aprobăm hotărîrea guvernului, care astfel provocat, nu mai are nici un motiv de ezitare ca să la toate măsurile unei energice preveniri a dezordinei şi anarhiei.

*

Cercurile guvernamentale afirmă că dl Albert Popovici-Taşcă actualul secretar al Ministerului de Interne, va intra în guvern, luând locul d-lui Trancu Iaşi la Ministerul Muncei.

D-l Trancu va urma să primească succesiunea d-lui Tăslăoanu.

*

Sindicatele naţionale ale regiei au convocat un congres în zilele de 23 şi 24 Oct. la Bucureşti pentru a răspunde că nu admit şi condamnă greva generală anunţată.

Socialiştii contra ţărei

Ziarele socialiste anunţă că zilele acestea s'a înfăţişat primului ministru o delegaţie a muncitorilor din întreaga ţară, pentru a-i prezenta, sub formă de ultimatum, revendicările lor.

Delegaţia e compusă din dnii: Ilie Moscovici, Rudolf Gaidosch, Iosif Cizar, Frantz Geistlinger şi Iosif Jumanca. Dintre reprezentanţii socialismului român (?), numai dl Jumanca e român, restul aparţinând naţionalităţilor din jurul nostru. Dacă covârşitoarea majoritate a socialiştilor români,(?) e compusă din străini. Unguri şi Saşi în Transilvania; Evrei şi Germani în Bucovina; evrei, şi toate neamurile în vechiul Regat, a fost foarte naturală reprezentarea lor aşa de numeroasă în delegaţia înfăţişată generalului Averescu.

Cela ce indignează întreagă Românime e faptul că aceasta îndrăzneşte a vorbi în numele muncitorimei române, când ştiut este de toţi că majoritatea muncitorilor români e strânsă în sindicate naţionale.

Dar, să examinăm condiţiunile ultimatumului. Delegaţia cere nici mai mult nici mai puţin decât:

1) Recunoaşterea delegaţilor pe ateliere şi a consiliilor muncitoreşti *adică recunoaşterea sovietelor*. 2) Interzicerea strictă pentru direcţiile întreprinderilor Statului de a se amesteca în chestiunile de organizare muncitorească, adică *suspendarea autorităţei Statului*, pentruca sindicaliştii roşii să poată teroriza în voie pe acei muncitori naţionalişti care nu vor să jure pe evanghelia dela Moscova. 3) Suspendarea aplicărei legei pentru reglementarea conflictelor de muncă, adică *întroducerea dictaturei proletariatului*. 4) Retragerea armatei din fabrici, uzini şi ateliere, adică domnia lenei şi anarhiei în instituţiile Statului. 5) Ridicarea efectivă a stărei de asediu şi a cenzurei în teritoriile alipite pentruca agitatorii internaţionalişti să facă jocul Ungariei şi Rusiei sovietiste prin dezorganizarea muncei.

Acceptarea acestor condiţii de către guvern nu ar însemna decât consfinţirea legală a bolşevismului şi instalarea lui în formă pe întreg teritoriul României Mari.

Faptul, că, aşa zisă delegaţie a muncitorilor români, a avut îndrăzneală să prezinte un ultimatum, redactat în termeni aşa de jignitori, primului ministru al ţărei, nu ne miră, deoarece procedând astfel nu a făcut decât să servească interesele naţionale maghiare şi ruseşti.

Zădărnicind producţia prin greve şi tulburări continue simbriaşii Moscovei nu urmăresc altceva decât provocarea unei grozave stări de nemulţumire în toate straturile sociale care să ducă la revoluţie, uşurând astfel proectata invazie a şoviniştilor dela Budapesta şi a imperialiştilor roşii.

Fără îndoială că guvernul dlui general Averescu nu va sta de vorbă cu reprezentanţii dezordinei, fiindcă nu e admisibil ca omul legei să se plece în faţa ameninţărilor demagogice ale unor ambiţioşi fără scrupule.

Cât despre partidul socialist român gestul său nu ne miră. Nu pentru întâia oară, socialiştii sunt contra ţărei.

Cronica Bucureştilor

— Improprietăririle. — Ultimatumul sovietist. — Hârtia monedă a băncilor transilvănene. — Chestiunea avocaţilor din vechiul Regat. — Logodna princiară. —

Improprietăririle ţăranilor continuă cu acelaş entuziasm şi acelaşi solemnitate. Pretutindeni sătenii se arată mulţumiţi de noua orânduire şi aşteaptă cu încredere venirea comisiunilor. Din nenorocire însă în unele părţi s'au semnalat abuzuri cari aruncă o umbră asupra acestei bucurii. Unii săteni au fost omişi de pe tablourile de împroprietărire, făcându-se loc unor protejaţi cari nu aveau dreptul. Aceste nedreptăţi au un imens răsunet în inima ţărănimei.

Ele trebuesc semnalate autorităţilor centrale şi presa este cea dintâi care are datoria să dea alarma când îi vine la cunoştinţă un astfel de caz. Aceste cu atât mai mult în provincie unde de multe ori o nedreptate poate rămânea fără sancţiune.

Numai astfel împropretărirea va putea să nu se transforme dintr'o operă de dreptate într'una de favorizare a unora în dauna altora şi ţărănimea liniştită se va putea bucura de rodul muncei ei.

„Infrăţirea“ care a stat totdeauna la dispoziţia tuturor cauzelor drepte va avea şi de data aceasta coloanele sale rezervate pentru cererile ţărănimei nedreptăţite cu ocazia împroprietărirei individuale din Ardeal.

*

Paralel cu această operă de consolidare naţională, socialiştii — în ultima oră a bolşevismului rus — cred sosit momentul să trimită un ultimatum guvernului. Sunt cunoscute cererile lor. Din ele se desprinde adevărul că străinii bolşevizanţi au mai multa putere în acest partid decât forţele româneşti. Pentru aceasta partidul alunecă pe panta bolşevismului şi nu se va putea evita ruptura de socialiştii moderaţi — atât de temută de actualele căpetenii cari incapabile de o teorie ştiinţifică, se mulţumesc să agite massele lăsându-le apoi în voia celor mai contrare curente. Interesant este de văzut cum va reacţiona guvernul în faţa acestui ultimatum după ce prin cele mai neexacte măsuri a dezorganizat faţa sindicatelor naţionale.

*

O chestiune ardeleană cu mult răsunet în Bucureşti este aceea a hârtiei monede emise sub titlul de „bonuri de casă“ de unele bănci din Transilvania. Ştiut este că încă pe timpul circulaţiei coroanelor unele primării şi bănci s'au gândit a recurge la acest mijloc „practic“ de a remedia lipsa de mărunţiş. Pe atunci încă s'a protestat şi s'a interzis de către ministerul de finanţe această măsură ce aducea discreditul asupra monedei ţărei şi dădea loc la numeroase perturbări în viaţa economică. Astăzi greşala se repetă. Aşa zisele „bonuri de casă“ vin să arunce o nouă neîncredere asupra leului nostru, deprecându-l şi dând o imagine tristă străinilor asupra organizărei vieţei noastre de stat.

E o chinezerie de sigur ca băncile să contribue la deprecierea valutei; sunt unele internaţionale cari au însă acest interes şi pentru aceasta nu trebue să ne mirăm. Guvernul însă va lua măsuri ca aceste tendinţi să nu se mai repete şi nouile bănci cu emisiuni dela sine putere să fie aduse la realitate.

*

Chestiunea avocaţilor din vechiul Regat a luat în urma re-

---

dat rolului mamei Lorichii o interpretare de distincţie mai mult decât de sentiment; a jucat cu mai multă eleganţă decât căldură.

A dat imaginea unei interprete de scenă de salon, uşor emoţionată de un debut nu tocmai uşor, scontând deopotrivă impresia publicului în faţa realizărei artistice ca şi efectul unor toalete deosebite.

Desigur că nu se pune la contribuţie nicăieri mai mult geniu, în chestii de toaletă, decât la teatru. Câtă imaginaţie, câtă atenţie, cât gust trebuesc cheltuite! Taina succeselor în această materie este aceea de a adapta, cu un talent excepţional, toaletele la caracterul frumuseţii unei artiste, de a le asocia la roluri după optica teatrului care modifică şi amplifică totul şi fără a contrazice personalitatea. Toaletele de scenă cer daruri rare de gust şi adaptare.

D-l Miţu Ştefănescu a camuflat burghezia soţului cu romanticismul necesar, arătând mult tact în nuanţele dificile ale unei scene de filozofare sentimentală care nu corespundea laturei reale a talentului d-sale.

D-l I. Constantiniu a putut da cu sprijinul inteligenţei jocului său, imposibilului personaj al bătrânului amic şi moralizator impenitent o înfăţişare mult mai suportabilă decât aceea pe care i-a schiţat-o autorul.

D-l Mihălescu-Brăila a făcut tot ce se putea face dintr'un rol mediocru. D-l Vasilescu a compus spiritual rolul croitorului Koller. D-l Psatta a fost un medic corect, d-na Popea o guvernantă simpatic antipatică.

O bună notă regiei Teatrului Naţional pentru montarea îngrijită. Ambele decoruri, salonul familiei Kaizer, cât şi fundalul Heidebergului, cu Neckarul, cu romantica-i atracţie nocturnă, dovedesc atenţia care se pune în reunirea tuturor elementelor unor spectacole mulţumitoare

Dr.

fuzului baroului clujan de a-i primi şi a tribunalului de a-i lăsa să pledeze —, o înfăţişare menită să intereseze în cel mai înalt grad baroul din Bucureşti şi Ministerul de Justiţie.

Neînţeleasa atitudine a corpului avocaţilor ardeleni cât şi a magistraturei clujene stârneşte mari comentarii.

Numeroase plângeri au fost înaintate Ministerului de Justiţie şi, se pare, că vor fi rezolvate conform cu dreptatea şi nevoia de unificare atât de simţită. Dacă unele interese personale sunt în joc, ele desigur nu reprezintă nimic în faţa cerinţelor superioare ale ţării care pretind întărirea cu orice preţ a elementului românesc de pretutindeni prin forţe noui.

*

Logodna A. S. Principesa Elisabeta cu ducele de Sparta, fostul Diadoh, este o chestiune de zile.

Încercările ce s'au făcut de a se da o însemnătate mai mult politică a acestei căsătorii par a fi greşite.

Simpatia între fostul Diadoh şi A. S. Principesa Elisabeta înlocueşte orice combinaţii diplomatice.

Dragostea de care se bucură vlăstarul regesc în marile mase ale populaţiei, face ca această căsătorie să fie privită cu mult interes. Cu ocazia ei se va vedea recunoştinţa Românilor faţă de devotamentul cu care a îngrijit de răniţi Alteţa Sa Regală şi faţă de M. S. Regele care după şase ani de domnie glorioasă s'a făcut cunoscut şi iubit, în cele mai îndepărtate colţuri ale României Mari.

C.

INFORMAŢII

O telegramă sosită la Bucureşti anunţă că la propunerea de pace a sovietelor, generalul Wrangel a cerut recunoaşterea în prealabil a necesităţei ca naţiunea rusă să fie consultată printr'un plebiscit, asupra formei de guvernământ.

*

Citim în Epoca: Guvernul german a refuzat cu toate intervenţiile autorităţilor vieneze, să dea permise de liberă trecere delegaţiunii socialiste române, pentru a merge la Moscova.

*

Sumele încasate de „Cassa Muncei" a Ceferiştilor, rezultate din cota 5 procente asupra traficului de mărfuri şi călători se ridică la câteva milioane. Scopul pare a fi clădirea de spitale, şcoli, etc. pentru muncitori ceferişti.

*

Trupa teatrului Naţional din Cluj va da Luni o reprezentaţie de gală la Oradea Mare, la care va lua parte şi prinţul Carol.

*

Ministerul de finanţe în urma avizului comisiunei pentru verificarea coroanelor dubios stampilate, a hotărât ca să se preschimbe toate sumele de coroane cari au fost respinse dela schimb ca dubios ştampilate.

In ce priveşte chestiunea cererilor pentru noui declaraţiuni de coroane, comisiunea îşi va da avizul peste câteva zile.

*

O maşină izolată care manevra între staţiile Copşa Mică şi Sibiu, a călcat la un pod mai mulţi oameni, care nu se ştie în ce împrejurări se aflau pe linie.

Unul dintre oameni a fost omorât, patru sunt grav răniţi şi alţii ceva mai uşor

*

Citim în „Dimineaţa":

Se anunţă din Viena că la o şedinţă a creştinilor socialişti, deputatul Kunsebak a ţinut o cuvântare asupra unei alianţe austriaco-româno-maghiare. Dânsul a spus că toate trei naţiunile sunt înconjurate de slavi şi trebue să trăiască într'o alianţă.

Politica creştinilor socialişti din Austria trebue să fie maghiaro-filă fiindcă prin Ungaria e drumul către România. Dânşii vor face tot posibilul pentru a ajunge într'o cât mai strânsă legătură cu Ungaria.

*

Şimon repară piane deasemenea cumpără şi vinde orice fel de piane Str. Brătianu 24.

Şcoală de limbi română, franceză, engleză, Piaţa Carolina 1.

*

Cea mai bine aprovizionată cu tot felul de medicamente, pansamente, specialităţi franceze, germane şi româneşti precum şi parfumerii, pudrile şi săpunurile cele mai fine şi veritabile este prima farmacie românească deschisă acuma Leonida Bancu Bistriţa.

*

Suntem informaţi că perceptoratul local refuză să plătească lefurile funcţionarilor statului pe motiv că *nu are timp să lucreze actele necesare*, ori *că nu dispune de monedă mărunţă*. De aceea mai mulţi funcţionari superiori s'au hotărît să intervie telegrafic la Ministerul finanţelor cerând o anchetă severă. Ca şi anul trecut o parte din funcţionari n'au luat lefurile de două luni. Desordinea de la finanţe este de altfel şi în celelalte institute din Cluj. Credem că în ţară aceasta se află un stăpân şi cerem imediat satisfacerea publicului şi funcţionarilor precum şi introducerea ordinei.

*

Iosif Ligethi renumitul dansator dela Opera din Bucureşti şi Cluj a deschis Academia de dans, unde afară de cele mai noi dansuri moderne franceze şi americane, mai învaţă dansul gimnastic, ritmuic, Dalcroze şi pantomima. Inscrierile 10—12 şi 3-5. Calea Regele Ferdinan 14 etaj I. (In locului Belvarosi Zeneiskola.

*

Inscrierile în şcoala de daus Ligheti se fac zilnic dela 10—12 şi 3—5 Calea Regele Ferdinand 14 (Belvárosi Zeneiskola.)

*

Primim din partea d-lui Miş Stefan o plângere prin care arată că deşi a intervenit în nenumărate rânduri la autorităţile în drept, totuşi n'a putut obţine o cameră necesară pentru deschiderea unui restaurant pentru a-şi asigura existenţa.

Pe strada N. Iorga se află o cameră a unui cismar ungur care ar putea fi rechiziţionată în acest scop.

Transmitem plângerea aceasta autorităţilor chemate a hotărî.

*

„România" afirmă că dublarea populaţiei Clujului *ajunsă acum la 200.000 locuitori*, s'ar datora creiării diverselor servicii administrative, teatru, universitate etc. Neglijează „România" să spuie că, mai mult decât acesta toate, care n'au adăogat nici măcar 20.000 de unităţi la numărul locuitorilor, creşterea se datoreşte numărului mare de străini a căror întrare, în deosebi dinspre Galiţia, le-a fost lăsată liberă.

*

Se găsesc lăzi goale de vânzare la „Hora Ţărănească" filiala Luca P. Niculescu palatul Fehér Bárány.

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru bărbaţi. Miercuri, Vineri pentru femei. Baia are bazin zilnic afară de Luni.

*

Biró Andor, Manufactură Engros, Cluj Str. Korniss 2.

*

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acţiuni în Ardeal Cluj Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere şi spirt de prima calitate. Fabrică de rom şi cognac, precum şi vin în butelii desert şi likör.

*

Publicul de elită este servit cu mâncări în grădina de iarnă a Hotelului Central.

*

Marile fabrici de cărămidă şi de lemne la Eugen Leb Cluj Calea Victoriei 9.

Se găsesc o ce fel de butelii pentre farmacie şi pentru comerţ cu preţ redus.

*

„România" societate anonimă transilvaneană de asigurări, este prima şi singura bancă de asigurări în Ardeal curat românească care în urma fondărei norocoase de către toate băncile de credit române din Ardeal şi în urma conexiunile favorabile ce are cu cele mai puternice institute de reasigurări — dă cea mai mare siguranţă.

Contractează în condiţii foarte avantajose: asigurări contra incendiu, asigurări contra furtului prin spargere şi asigurări asupra vieţii omului de rebonificarea de interese şi cu prime ca şi înainte de războiu.

Cereţi informaţii dela Sucursala societăţii din Cluj, calea Victoriei Nr. 53

*

In cursul săptămânei viitoare va avea loc la Sinaia o mare serbare dată de familia regală în onoarea principelui George al Greciei, la cari au fost invitaţi toţi membrii guvernului şi foştii prezidenţi de Consiliu

*

Aviz. D-l Dr Laurenţiu Oanea fost advocat în Rodna Veche, judeţul Bistriţa-Năsăud aduce la cunoştinţa colegilor şi clienţilor săi, că înscris fiind în tabloul advocaţilor de Ilfov şi-a mutat biroul advocaţial în Bucureşti Bulevardul Carol 36

TEATRUL NATIONAL DIN CLUJ

Impresariul AVRAM NICOLAU directorul companiei române de OPERETA Avram Nicolau

MARE EVENIMENT ARTISTIC

Numai două concerte Marţi 19 şi Joi 21 Oct. 1920, date de celebrul tenor

LEO SLEZAK

Cel mai mare TENOR din lume

Acompaniamentul la pian va fi ţinut de d-l Prof. Alfred Glattauer

Biletele de vânzare la agenţia teatrală a Librăriei Alexandru Anca.

Serbările dela Oradea

D-l dr. Aurel Lazăr preşedintele Comitetului de organizare al serbărilor ce vor avea loc la Oradea-Mare cu prilejul Adunărea Generale a Astrei ne trimite spre publicare programul acestor serbări şi ne roagă să facem apel la publicul românesc să vie în număr cât de mare. Ne unim la rugămintea comitetului cu toată inima şi îndemnăm pe toţi Românii să ia parte la această manifestare de cultură românească, care trebue să fie impunătoare şi la înălţimea unei meniri pentru care am suferit atâtea veacuri.

Programul.

I.

In 16 Octombrie seara la orele 9 va avea loc o serată de cunoştinţă în sala „Vulturul Negru".

II.

In 17 Octombrie:

Dimineaţa la orele 8 serviciu divin în catedrala ortodoxă română şi în catedrala gr. catolică.

2. La orele 9 deschiderea adunării generale a Astrei în sala cea mare la „Vulturul Negru".

3. La orele 11 festivitatea desvelirii bustului Majestaţii Sale Regelui Ferdinand I. în grădina „Şcoalei de cadeţi"

Programa acestei festivităţi:

a) Sfinţirea bustului

b) Predarea bustului în grija oraşului Oradea-Mare.

c) Revista şi defilarea trupelor şi a conductului etnografic.

4. La orele 13 Banchetul dat de Comandamentul militar la „Cercul Catholic"

5. La orele 15 Petrecere poporală şi footbal-match aranjat de Clubul sportiv din Oradea-Mare. La orele 16 Conferinţă poporală.

6. La orele 21 Concert urmat de daus în sala mare „Vulturul Negru"

Programul concertului.

17 Oct. ora 9 seara.

I.

1. Hilaria — Cor. dirigat de dl N. Firu.

2. Grieg — Sonată pentru vioară şi pian dl Col. Bacaloglu. D-şoara A. Voileanu (Prof. Cons. Cluj.)

II.

3. Quartetul d. o. „Rigoletto" (cu acomp. de orch.

D-na Ritta Mărcuş.

„ Lia Pop (opera rom. Cluj.)

Dl Ionel Crişian (Prof. Cons. Cluj.)

„ Rudolf Steiner (opera rom. Cluj.)

Dirigent A. Váradi (Teatrul oraşului Oradea-Mare.)

4. Hilaria — Cor. Dirigent. dl. N. Tiru.

II.

5. Terţett d. o. „Pov. lui Hoffmann" cu acomp. de orch.

D-na Ritta Marcuş.

D-na Lia Pop (op. rom. Cluj).

D-l R. Steiner (Opera rom. Cluj).

Dirigent d-l A. Váradi (teatr. oraş. Oradea-Mare.

6. Ioan B. Breval: Sonata pentru violon — cello şi pian.

D-l Nicolae Teodorescu (prof. Cons. Cluj).

D-na A. Voileanu (prof. Cons. Cluj).

7. Sextet d. o. „Lucia di Lamermoor" cu acomp. orchestră şi Corul Hilaria. Oradea-Mare.

D-na Ritta Marcuş.

D-na Lia Pop (opera rom. Clu).

D-l Locot. Inrarie.

D-l Stefan Mărcuş.

D-l Ionel Crişan (Prof. Cons. Cluj)

D-l Rudolf Steiner (opera rom. Cluj).

Dirigent a Váradi (Teatrul oraş. Oradea-mare.

Ziua 18 Octombrie.

1. La orele 9. Şedinţa II. A. Astrei.

2. La orele 10. Şedinţa festivă a secţiilor ştiinţifice literare. Conferinţa d-lui N. Iorga. Conferinţa d-lui A. Lăpădatu.

3. La orele 2 Matineu în teatrul „Regina Maria".

Anchetele noastre

La Institutul orbilor şi surdo-muţilor

Ziarele maghiare din Budapesta şi vre-o câteva dela noi afirmau într'un timp că orbii au fost evacuaţi din Institut în modul cel mai brutat şi au fost lăsaţi pe stradă la voia întâmplării. Dl Dr. Crăinicoanu inspectorul institutelor de felul acesta, desminte categoric această ştire tendenţioasă şi ne lămureşte că da, orbii 20 la număr, au fost evacuaţi din Institutul de până acum, sunt însă sub îngrijire în Institutul surdo-muţilor,

Institutul surdo-muţilor.

Institutul a luat fiinţă cu ocasia vizitei lui Francisc Iosif în Cluj la 1877, când prin o donaţiune de 600 (şeassute) cor. s'a făcut primul fondator al acestui institut. Suma aceasta fiind mult prea mică sau lansat colecte în întreg Ardealul şi din multe aceste şi din ajutorul Statului la 1888 institutul a luat fiinţă. Din analele acestui Institut reese că numărul Românilor primiţi a fost foarte mic. Este de remarcat principiul care definia scopul institutului în chestiunea naţionalităţilor. In cartea de aniversare a jubileului de 25 ani se zice: „La oameni cu anz. nati-

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.

Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Situaţia internaţională

Guvernul polonez prin reprezentantul său la Paris, contele Zamorsky, a exprimat celui francez regretele pentru ocuparea Wilnei de către armata generalului Zeligowsky.

Cu toate că guvernul polonez arată o bunăvoinţă dusă la extrem pentru rezolvirea în mod paşnic a conflictului cu lituanienii, aceştia deşi armistiţiul semnat, trec linia demarcaţională în grupuri compacte pentru a jefui şi teroriza populaţia.

Cele afirmate de noi despre ajutorul armat dat de bolşevici lituanienilor sunt confirmate prin comunicatul oficial polonez din [illegible] Octombrie.

In adevăr cu ocazia ocupărei oraşului Keidany din Lituania s'a constatat prezenţa diviziei 27-a bolşevică. Pe de altă parte trupe bolşevice se masează în regiunea Zsmerinka cu intenţia de a ataca trupele naţionale ucrainene.

Pe frontul lui Wranghel se dau numai lupte locale pentru consolidarea succeselor ultime.

Incheierea păcei preliminare ruso-polonă dupăce a fost desminţită se confirmă din nou.

In timp ce acţiunea bolşevică sub orice formă se prăbuşeşte, în toată lumea triumfă reacţiunea.

Astfel congresul partidului socialist independent german, care înainte de înfrângerea bolşevicilor în faţa Varşoviei manifesta tendinţi pronunţat bolşevice, a respins afilierea la Internaţionala a III-a.

Chestiunea Sileziei superioare preocupă în cel mai înalt grad guvernul german. Plebiscitul trebuia să aibă loc, conform tratatului dela Versailles în curând şi dat fiind faptul că în Silezia sunt 1.200.000 Polonezi şi numai 400.000 Germani, rezultatul neîndoelnic e favorabil Poloniei.

Pentru a evita acest lucru, Germania caută să influenţeze cercurile aliate pentru o amânare a plebiscitului până la primăvară, în care timp va putea să aducă cei 450.000 germani născuţi în Silezia.

Dacă se va admite amânarea, atunci numărul emigraţilor va copleşi pe al Polonezilor.

Germanii leagă necesitatea posedării Sileziei superioare de asigurarea rendementului industriei. Argumentul e copilăresc fiindcă tratatul din Versailles dă drept Germaniei să se folosească de cărbunele silezian pe preţul intern polonez.

Această perzistenţă diabolică a Germaniei de a executa cât mai puţine condiţii ale tratatului de pace nu poate decât să ne îngrijească.

naţionalitatea o determină limba lor maternă,

Limba maternă a surdo-muţilor este însă acea care o învaţă în institut. Fiind aceasta cea maghiară, *orice surdo-mut crescut în institut este de naţionalitate maghiară, oricare ar fi părinţii lui.* Acum institutul se prezintă în cele mai bune condiţiuni. Ordinea şi curăţenia este exemplară, iar îngrijirea băeţilor nu lasă nimic de dorit.

Personalul şi elevii

Profesori speciali pentru învăţământul surdo-muţilor sunt cinci dintre care numai unul român de origină. Ceilalţi au depus jurământul de fidelitate şi fiecare ştie deja mai mult sau mai puţin româneşte. Pacienţa necesară ca să înveţe să vorbească pe aceia, cărora natura nu le-a hărăzit acest dar, o are fiecare. Este însă mare lipsă de specialişti români pentru acest învăţământ. Acum se pune la cale studenţi dela Universitatea din Cluj să înveţe această specialitate primind bursele necesare.

Elevii se primesc dela 7—14 ani fără deosebire de naţionalitate, cu plată sau gratuit, dupăcum e starea părinţilor. Elevi români şi acum sunt tot puţini. Aceasta se poate datori probabil neglijenţei parinţilor sau indiferenţei autorităţilor, care uită să trimeată băeţi în acest institut binefăcător.

Instrucţia

Instrucţia elevilor nu se mărgineşte numai la învăţărea pronunţării cuvintelor ci tinde să desvolte gândirea şi sentimentele dealtcum foarte reduse şi numai instinctive la surdo-muţi. Instrucţia se face în opt clase. In decursul acestui timp se învaţa pe lângă pronunţarea cuvintelor şi religiei, gramatică, exerciţii de stil, matematică, geografie, istorie naturală, fisică, desemn, lucrări de mână. Progresul se face anevoios dar sigur. In anul prim se învăţă pronunţarea. Litera „r" este cea mai grea de pronunţat. Sunetele le însuşesc prin atingerea gâtului profesorului deci prin vibrare musculară şi observând forma buzelor profesorului. Accentul în lipsa auzului se învăţă prin o tragere subită a mânii elevului. Cel mai greu este pentru elevi ca să-şi însuşească noţiunea timpurilor. Aceasta se face prin anumite semne.

In anul prim abia dacă învaţă 150 cuvinte şi abia în anul al treilea se trece la răspunsuri pe întrebări.

Progresul în scris se face mult mai repede. — Limba de propunere acum este numai în clasa I. şi II. cea română, iar în celelalte se continuă în limba maghiară. Acest lucru îşi are explicaţia sa în faptul că e aproape imposibil ca aceşti nenorociţi să înveţe două limbi. — De remarcat este că atât între surdo-muţi cât şi la orbi elevii care au dat cele mai frumoase progrese au fost băeţii români, cu toate că numărul lor nu trecea anual peste 10.

In curând se va zidi un institut aparte pentru orbi început încă dinainte de răsboi. Până atunci orbii vor fi întreţinuţi în frumosul institut de corecţiune din Cluj.

P.

La cafenea „Metropol"

Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică.

Salon de Manicure

Calea Regele Ferdinand 12 fostă Wesselényi Miklós-u

Situaţiunea Austriei

- Discursul Contelui Czernin. -

Contele Ottokar Czernin, fost ministru de externe al Austro-Ungariei, bine cunoscut şi în cercurile noastre politice de pe vremea când era ministru plenipotenţiar al fostei monarchii la Bucureşi, a ţinut un discurs la Viena, cu prilejul reapariţiei sale în arena politică.

In acest discurs, contele Czernin a arătat că valoarea democraţii este pusă în adevărata ei lumină în Anglia şi în Elveţia, ţări unde ea a dat roadele ei cele bune. In Austria însă unde domneşte astăzi terorismul, ilegalitatea şi unde o politică financiară este imposibil de urmat, ea nu se poate manifesta cu folos. Fostul ministru a arătat că se cheltuesc sume enorme pentru armată, de care ţara n'are nevoe. Czernin s'a pronunţat pentru alipirea la Germania, singura soluţie de mântuire pentru Austria.

El a criticat tendinţa guvernului de până acum pentru o apropiere de Franţa.

Dezastrul economic al Austriei este opera guvernanţilor de până acum, cari prin cheltuelile enorme făcute pentru armată şi pentru prea numeroşii funcţionari ai statului precum şi prin lipsa unui program de politică economică şi financiară au adus Austria în pragul falimentului.

Contele Czernin a mai declarat că Austria slăbită trebue să se împace cu vecinii săi.

Anarhia regimului democratic şi situaţiunea economice-financiară fără speranţe de îndreptare vor face ca la plebiscitul ce se va ţinea în Austria, populaţiunea să voteze pentru alipirea la Germania.

Anglia şi Japonia

Rivalitatea pentru suveranitate în Asia între Anglia şi Japonia este o poveste veche. In timpul răsboiului problema asiatică părea stinsă, acum ea capătă din nou actualitate chestiunilor cari răscolesc interese protivnice. Nemulţumiţi de modul cum au fost conduse lucrările ce către ambasada dela Tokio, Englezii au trimis de curând un nou ambasador pe Sir Charles Eliot: îi trebuia Angliei la Tokio un om care să continue tradiţiile diplomaţiei britanice din Asia şi omul acesta l'a găsit în persoana noului ambasador.

Japonia pretinde pentru dânsa hegemonia în Asia, Englezii în virtutea trecutului lor de influenţă în China, o revenidică pentru ei.

Aceasta este conflictul în liniile generale. Problema are multe feţe şi interesaţi la ea sunt şi Americanii. Numai bietele neamuri, pe spinarea cărora — în numele unei civilizaţii superioare — se razimă toate poftele de expansiune, nu sunt chemate a-şi spune cuvântul.

Shangtung, Tsing-Tao, sferele de influenţă în China, iată chestiunile în cari ambele ţării se întâlnesc faţă în faţă, ca doi duşmani.

Conflictul este destul de serios. El reprezintă pentru Anglia numai o chestiune de ordin economic, în vreme ce Japonia urmăreşte un scop politic, care prin proporţiile sale uriaşe intră în ţinuturile utopiei: *dominaţiunea rasei galbene.*

Citiţi „Infrăţirea"

TELEGRAME

Semnarea armistiţiului şi a preliminarilor de pace între Rusia, Polonia şi Ucraina

Lyon, 15 Octombrie

După o informaţie a ziarului Le Temps armistiţiul şi preliminările de pace între cele trei ţări au fost semnate. Textul lor a fost citit întâi în ruseşte, apoi în limba poloneză şi în cea ucraineană. Apoi preşedintele delegaţiei ruseşti a mulţumit delegaţiei poloneze pentru cooperarea reciprocă în interesul restabilirei păcii.

Operaţiunile generalului Wrangel.

Lyon, 15 Octombrie

In direcţiunea Mariampol şi Chaplino se urmează lupte între trupele generalului şi bolşevici. In ultimile lupte, trupele generalului au făcut prizonieri, a luat 6 tunuri. Pe malul drept al Niprului ofensiva se desfăşură cu succes.

Socialiştii independenţi germani contra internaţionalei a III-a.

Lyon, 15 Octombrie

Marţi dimineaţa a început congresul socialiştilor independeţi germani la Halo.

Adeziunea la Moscova fiind pusă la vot a întrunit 254 voturi contra şi 174 pentru.

Polonia dezavuează pe generalul Zelikovski.

Lyon, 15 Octombrie

Credincios declaraţiilor şi tuturor angajamentelor luate faţă de aliaţi, mai cu seamă faţă de Franţa, guvernul polonez, scrie *Le Petit Parisien*, a dezavuat în mod solemn pe generalul Zelicovski. Guvernul a făcut mai mult: pentru a arăta că n'are în aventura dela Wilna nici o parte atât directă cât şi indirectă, el a făgăduit să ia toate măsurile necesare pentru a aduce la ordine trupele cari au intrat în acest oraş D-l Zamorsky, ministrul Poloniei la Paris a venit Marţi seara la d-l Georges Leygues şi a exprimat această dezaprobare şi angajament.

Cursul schimbului la Paris.

Londra	53.12
New-York	15.19
Belgia	105.50
Spania	219.[illegible]0
Italia	60.50
Praga	19.00
România	24.75
Elveţia	242.75

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m.

Ministerul de finanţe a hotărît vânzarea cantităţilor de aur produse de minele noastre.

*

Scăderile continuă la bursa din Bucureşti, petroliferele au scăzut mult: *Concordia* a dat înapoi cu 100 lei, *I. R. D. P.* cu 150. In urma scăderii leului la Paris devisele au încetat simţitor. Francul francez e negociat cu 3·60—3·80.

*

D-nii miniştrii Trancu-Iaşi şi General Răşcanu vor reprezenţa guvernul la serbările „Astrei" dela Oradea-Mare.

*

Membrii sinodului s'au întrunit în şedinţă extraordinară, D-l P. Negulescu, ministrul Instrucţiunei publice, a citit decretul regal de deschidere. Sinodul va discuta în actuala sesiune conflictul privitor la conducerea bisericească.

*

Ultimele consfătuiri ale ţărăniştilor au fost foarte violente. S'a hotărît ca d-l Mihalache să fie şeful grupării în Bucureşti şi Ilfov.

*

Se anunţă în mod oficial logodna principesei Elisabeta cu ducele de Sparta, fostul diadoh al Greciei. Logodna a avut loc în cerc intim la Castelul Pelişor, Miercuri, 13 Octombrie.

*

Guvernul Cehoslovac, de acord cu cel Austriac, a făcut o listă de propagandişti de-ai lui Horthy cari trăesc azi în Transilvania sub nume fals. Lista va fi trimisă guvernului român ca să ia măsuri. Printre cei scrişi în listă sunt 15 ofiţeri şi 10 preoţi unguri.

*

D-l N. Iorga a plecat în Ardeal, nemulţumit de atitudinea ţărăniştilor în faţa fuziunei. D-sa va asista la serbările „Astrei" dela Oradea-Mare, apoi va veni la Cluj unde va avea întrevederi cu d-l Maniu.

*

D-l Take Ionescu a acordat ziarului *l'Intransigeant* un interview în care arată că „Mica Inţelegere" a obţinut aprobarea tutulor statelor aliate şi că se speră că va intra în ea şi Polonia.

*

D-nii general Averescu, Goga şi Bucşan au sosit în Capitală venind cu un tren special din Ardeal.

In timpul călătoriei, d-l Bucşan a făcut o expunere a situaţiei din Ardeal.

*

Procesul Krefeldiştilor a continuat în ziua a 11-a şi a 12-a, S'au ascultat martorii în cazul colonelului Stavrache. Au depus: general Tăutu, căpitan Corciu, colonel Guriţă, colonel Cornicioiu, colonel Alexiu, etc.

*

Dumineca 17 Octombrie va avea loc prima împroprietărie din judeţul Mehedinţi, în comuna Băcleşcu, în prezenţa gen. Averescu.

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăţă şi văpseşte.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Prăvălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

STUDENT dela Academia comercială caută oficiu înainte de masă. Adresa la Administrație.

INVĂȚĂTOR român diplomat caută o familie unde ar fi aplicat să instruiește 1—2 copii de școală primară. Adresa la Administrație.

SE CAUTĂ UN CONTABIL. O mare instituțiune din Ardeal caută un Contabil.

CAUT bonă pentru un copil de 3 luni, pentru ai lăpta, este preferită să aibă certificat de sănătate cu analiza sângelui făcută prin reacțiunea Vasserman în schimb foarte bine plătită. Adresa la ziar cu ofertă închisă.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardeal bine salarizat

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 1 casă cu două etaje. Cei cari doresc a lua Informații se pot adresa la ziarul „Infrățirea"

VÂND Mobilier, garnitură modernă pentru 3 camere și 1 salon, adresați-vă la ziar.

CUMPĂR ori ce fel de bijuterii plătindule foarte bine, cei cari doresc a lua informațiuni ile pot căpăta la Adm. ziarului,

DE VÂNZARE 1 pereche cai pur sânge, amatori pot lua informațiuni la Adm. ziarului Infrățirea.

VÂND de urgență un Dinam aproape ne întrebuințat. Informați la Adm. ziarului.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

Căsătorii:

TÂNĂR român, venit 2500 lei lunar, dorește căsătorie domnișoară sau doamnă drăguță și inteligentă, cu și fără dotă. Scrieți Administrația ziarului Infrățirea sub Român D. I. Răspund scrisorilor serioase. Admit și intermediari.

COMERSANT de bună familie, cu avere simpătic și suflet bun, vărstă 50 ani dorește căsătorie cu Dna sau Dră 30—40 ani. Afară de a avea un fizic plăcut, de a fi de bună familie, gospodină, ca-se fie o eminentă soție, nu are alte pretenții. Oferte cu fotografie sub „Noroc" la administrația Infrățirea. Discreție garantată.

Corespondențe:

CAROL POP, Poiana. Eu mă aflu bine. Cursurile se încep Luni, 5.

Spitalul public al județului Arad

No. 2902—1920.

Concurs

Pentru ocuparea următoarelor posturi devenite vacante în spitalul din Arad.

1. Un post de medic primar la secția internă. Se cere cunoștință temeinică în aceasta ramură a medicinei.

2. Două posturi de medic secundar, unul la secția internă, altul la secția venerologică.

Retribuțiunile conform normelor de salarizare.

Cererile adjustate cu documentele necesare (și curiculum vitae) sunt a se trimite semate la direcțiune cel mai târzu până în 1 Noemvrie 1920.

Direcțiunea spitalului județean din Arad.

Buzetzkó Succesor F. Ruck
Magazin de Mode
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2.

Cel mai renumit Atelier pentru **costume de dame**
Landmann
Strada Forduló No. 9.
Confecționează costume pentru dame după ultima modă engleză și franceză cu preț foarte redus în cel mai scurt timp.

Lemne de construcții, scânduri și țigle de acoperit se află eftin la
Sámuel Zélig
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 77.

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 340 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane „Pax". Întreprinderea universală de comerț Sibiu.

Curăță și văpsește
foarte bine orice fel de haine bărbătești și femeiești:
Réthy József
Str. Avram Iancu (Petőfi) 22.

Baia ELISABETA
din Str. Apaca No. 1 anunță publicul că are bae de aburi pentru domni în zilele de Vineri, Sâmbătă și Duminecă întreagă ziua iar Luni, Miercuri și Joi a. m. Pentru femei. Deasemi Luni, Miercuri și Joi p. m.; bae de putină întreagă ziua.

Reducere de prețuri
la depozitul de accessor de automobile, benzin și oleuri cauciucuri de automobil și biciclete, accesori de vânătoare.
E. BLAGA
CLUJ, Piața Ștefan cel mare No. 7. Telefon 270.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piața Unirei No. 5.**

Librăria
G. ONIȘOR
Cluj Piața Unirii 2.
Asortiment de cărți școlare literare și furnituri pentru birou. Prețuri convenabile.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Cel mai mare
Magazin de Ghete
din Cluj
Roth
din Calea Regele Ferdinand No. 11 (Wesselényi) intrarea prin Strada Szép.

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ștofe de lână	Pânzeturi
Mătăsuri	Linoleum
Veloururi	Preșuri-Covoare
Mouselinuri	Barcheturi
Ștofe p. plăpumi	Zefiruri

Reion de încălțăminte fină.

Associati Croitori Român
PETRICAS, AIDUEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj,
Str. Bratianu 13. ® Piața Unirii No. 2.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
Depozit de ștofe.

Fratii Mártonffy Blănarii
Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania
In curând va sosi un transport de tot felul de Blănari cele mai fine, firma solidă și de încredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Se plisează și gofrează
în timpul cel mai scurt foarte bine or ce fel de ștofă la: Atelierul de modă
Moskovitz
Strada Memorandului (Unio) No. 15. Cluj.

Haine pentru bărbati, copii și fete se găsesc gata și de comandă la Magazinul:
Farkaș și Simon
Croitor, Óvár Strada Viz
vis-a-vis de Restaurant Mathyas. □ □ □ Prețuri moderate.

FRAȚII JOANOVICS Cluj, Piața Unirii 32.
Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.
Fotografii artistice mărite.

---

23 de ani de când s'a înființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză și franceză, din materia clientului sau din o magazinului în scurt timp cu preț redus. Str. Calea Vict. 39

Se confectionează costume elegante de serată și de stradă după moda Vieneză, foarte elegante cu ștofa clientului sau al Magazinului
La Béla Pollátsek
Str. Memorandului (Unio) No. 13.
De asemenea se mai găseste și un bogat asortiment de ștofe, mătăsuri și catifele.

Blănări I. Steflea
Sibiu, Piața Mare No. 18.
Recomandă on. publ. magazinul său bine assortat în: blănuri, manșoane, paltoane și căciuli de dame precum și bunzi de drum, saci de piciore și tot felul de piei străine și indigene.

Gheorghe Aranyossy
salon modern de dame
Piața Unirii 13, etaj I.
Confecționează haine engleze și franceze în cele mai bune condițiuni.

CĂUTĂRI DE SERVICIU
Agenția generală din Cluj a societății generală de asigurare a „Dacia România" caută pentru imediată angajare un funcționar de birou care să știe perfect în vorbire și scris limba română. și un servitor. Pentru detalii doritorii se vor adresa la agenție în Calea Victoriei No. 27 între 10—11 dimineață. □ □ □ □ □ □ □

LA MARELE MAGAZIN DE **FERARIE**
„BARZEL"
Cluj, Piața Mihai Vitezul 14
Se găsesc Pluguri cu toate accesoriile necesare, sârmă de gard, cuie din toate dimensiunile, droturi și tot felul de articole din aceasta branșă cu cele mai reduse prețuri.

La Salonul de mode
Gazda M
Str. Reg. Maria 9. etg. II.

Este locul de întâlnire a damelor române din societatea înalte pentru comenzi de mode

Fabrica de Clopote Dituz
Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCUREȘTI.

Execută și se găsește Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu prețurile cele mai convenabile garantând sunetul și durabilitatea pe timp de 50 ani.

La Magazinul
Hajnal
Calea Regele Ferdinand 1.
Colț Strada Calea Victoriei

Se găsește articole de damă și bărbați cu prețuri reduse.

Cel mai eftin izvor de delicatese și coloniale în engros și detail la
Ioan Pop
Calea Victoriei No. 2,

Haine bărbătesti elegante gata și după măsură
la KATZ și MENDEL CLUJ, Piata Unirii No. 10.

„Banca Generală de Comerț"
societate pe acțiuni
Târgu Mureș.
Piața Regele Ferdinand No. 18.
Adresa telegrafică „GENERALĂ" Târgu-Mureș.

Oferă vinurile cele mai aromatice de **Drăgășani** și de **Târnave**, cu prețuri foarte convenabile în orice cantitate.

De asemenea are depozit de **slănină** și **brânză**, vinde și cumpără orice cantitate. Furnizează orice cantitate din mărfurile de mai sus, pentru întreprinderile forestiere și miniere acelora.

Primește depuneri de conto curent și cu libel cu interese foarte convenabile pentru p. t. clientelă.

Banca Generală de Comerț
Târgu-Mureș.

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines"
în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9.

FRAȚII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Nr. C. o. 2583—1920.

Publicare de concurs

La Consiliul orașului Sebeșul-Săsesc (Județul Sibiu) sun. următoarele posturi vacante spre a căror întregire să escris concurs.

1. Postul de primconsilier clasa VIII. de salarizare.
2. Postul de vicenotar I. clasa IX. de salarizare.
3. Postul de vicenotar II. clasa IX. de salarizare.
4. Postul de tutor orfanal clasa X. de salarizare.
5. Postul de archivar clasa X. de salarizare.

Doritorii de a ocupa vreunul din posturile acestea sunt invitați să-și înainteze rugările dinpreună cu documentele ce le posed până în 10 Novembrie 1920 inclusiv la subsemnatul.

Rugările sosite după acest termin nu vor putea fi laute în considerare.

Sebeșul-Săsesc, la 29 Septemvrie 1920.

Bumbe
primar s.

Samoila Cupás
Cluj, Piața Unirii No. 28.
Mare asortiment de: flanele, barcheturi, năfrămuri
de mătase și ciorapi.
Prețuri surprinzător de eftine!

Țigle de beton
se află în Str. Someș sub No. 20. Tot acolo se primesc tot felul lucrări de clădire cu prețuri convenabil.

BERTALAN ȘI GYARMATI
CROITORI pentru haine bărbătești
Calea Regele Ferdinand 11, etaj I.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase. Deposit de ștofe.

Confecțiuni pentru Dame
ultimele modele Franțuzești și Englezești execută promt și constincios Atelierul
Telefonul 943.
Jakab Géza
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2.

Kardos și Kozák
magazin de pielărie talpă și piele Cluj,
Piața Mihai Viteazul No. 27
(fost Széchenyi-tér).
Locul cumpărări a tot felul de calități în prețul cel mai eftin.

Indig Mór Piața Unirii No. 19.
Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și franțuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitura după ultimă modă și Depozit de ștofe.

Fără obligațiune de cumpărarea.

VIZITAȚI DEPOZITUL FABRICEI DE GHETE „HERCULES"
Cluj, Strada Calea Regele Ferdinand (fost Wesselényi-utca) No. 3.
unde să află
ghete toată formele moderne,
vă veți convinge de eftinirea prețurilor și durabilitatea încălțămintei.

Vânzarea engross cu preț redus.

Fără obligațiune de cumpărarea.

De vânzare

Casele din Calea Reg. Ferdinand 63.

„Bodegă şi Restăurant Bucureşti"

In centru oraşului se Predă imediat cu mai multe încăperi goale cu faţadă şi spre Teleki-ut No. 17. potrivită pentru Hotel sau ori ce întreprindere Comercială şi industrială. A se adresa în Bodega **Vasile Berceanu.**

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de clădiri scânduri şi totfelul de material pentru clădit se expediază acasă în preţ foarte avantagios. **De vânzare la**

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

MARELE RESTAURANT

NEW-YORK

Aduce la cunoştinţa onoratei sale clientele că serveşte la dejunuri şi prânzuri mâncările cele mai bine preparate de noi Bucătari specialişti aduşi din Bucureşti. Gratar cu diferite fripturi. Băuturi alese. Orchestra specială în fie care seară. :-: :-:

Atenţiune către on. public. **Luni a. l. c. deschide marele magazin de piele, tălpă etc.** **Pollák Mór şi soţii**

Str. Regele Ferdinand No. 33 (fost Ferencz József-ut 2).

Plapomă! **Plapomă!**

SOLOMON STERN

Óvár, Str. Bocskai No. 9

Execută din materialul magazinului saltele, albituri de pat, acoperitori de perne, curăţă chimic cu preţ redus orice vestminte. □ □ □

Plapomă! **Plapomă!**

Renumit Atelier de brodărie

Văduva Béla Berényi

Str. Morii (Malom) No. 12

◆

Se brodează după ultima modă lucrurile de mână festonate, cu preţuri reduse.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt şi beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanţă: uscarea radicală a pereţilor umeri din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruţabile, curţi şi magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

Renumită Fabrică de Trăsuri

Szeszák

Fondată la 1870 **Cluj**
Str. Malom No. 12
are şi Garaj.

PĂLĂRI DE DAME

lucrate de fabrică, din postav şi Velour se află de vânzare cu preţul fabricei şi se pot comanda la fabrica de pălării

Stefan Fehér

Cluj, Strada Memorandului (Unio) No. 21. (Redout).

Lukács Alexandru

Calea Victorii No. 47.

Blănărie execută ori ce lucrări din această branşă în timpul cel mai scurt cu preţuri cât se poate de eftine de asemenea vopseşte în negru ori ce blănuri garantând. □ □

La Crăşma în drum Cluj.

Se găseşte la ori ce oră din zi şi noapte grătar special Fleici şi mititei.

Muzica Naţională din Regat.

„Terra"

clei de omide (Brumata)

uns pe o hârtie şi lipit 1/2 m. imprejur pe trunchiul pomului, garantat apără contra tuturor omidelor. Se află de vânzare la

Laboratorul chimic „Terra"
Str. Batthya Miklós 13. Cluj.

KRAUSZ SAMU

Cluj, Strada Bocskai No. 5.

Confecţionează rochii de dame, modele franţuzeşti precum şi Tailleur după ultimă modă. ◆ ◆ ◆ ◆

Salon de Brodat şi Cusut

Albituri

Calea Victoriei No. 40
(Bocskay-tér 2)

Fabrica de frâghii

Kozma János

Str. Galamb 14. Cluj.

Execută tot felul de frânghii şi curele pentru maşini industriale şi casnice, precum şi tot ce atinge această branşă.

Succesorul Watzek József fabrică de sobe de ţigle şi de pământ.

La magazie ţine sobe făcute de el şi stâlpi de Daniel în diferite culori. Reparări, curăţiri atât loco, cât şi în provincie pe lângă garanţie fac în preţ avantajios Iosif Hermann şi succesorul fabricant de sobe. Depozitul Str. Calea Ferdinand 7. Uzina: Strada Trefort No. 45—47.

Vadász

Instalator de apeduct şi electricitate

Str. Bethlen No. 11

Renumit salon de modă VENUS
Piaţa Unirii (Fôtér) 11
intrarea prin Str. Kismester

Face cele mai elegante costume de haine pentru teatru şi de stradă după ultima modă englează şi tranceză cu preţ redus. □ □ □

A sosit un nou transport de mărfuri pentru Iarnă

Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,

la HORA ŢĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány".

Ştofe pentru haine Bărbăteşti şi pentru Paltoane, Pardesiuri, Ştofe pentru rochii de Damă, Barcheturi, Broboade, Ciorapi pentru Dame, Bărbaţi, şi pentru Copii, Basmale, Catifele, zefiruri, şifoane. Toate aceste mărfuri se vând cu preţuri mai eftin ca oriunde.

Vânzare engros şi endetail.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul I. No. 65 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Vineri 22 Octomvrie 1920

Infrățirea

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etag II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

DIVISIUNILE POLITICE

După multe semne, din multe împrejurări, putem face constatarea că nu este o altă țară, mai bine spus o altă clasă conducătoare de țară — în care disesiziunea politică să fie mai pronunțată și luptele, dela interes la interes și nu dela idee la idee, mai aprige. Și, această constatare se poate face din cele mai vechi timpuri, fie în problemele din afară fie în cele dinăuntru, atât în împrejurări în care controversele ar fi fost naturale cât și în acelea în care numai vre-o influență oarecare le creia. Cărui motiv s'ar datora această constatare, este desigur una din întrebările a cărei răspuns nu e de natură să însemne o calitate a rasei noastre.

Nu avem spirit de solidaritate și conștiința intereselor colective, iată răspunsul. Tot ceeace a putut să constitue totuși un triumf al națiunei noastre se datorește numai instinctului puternic de firească conservare. Solidaritatea ne lipsește, am putea spune, tot așa precum le lipsește autoctonilor din Indii, unde patruzeci de mii de coloniști englezi stăpânesc patruzeci de milioane. Totuși precum acolo puterea de solidaritate colectivă, de comunitate de interes, nu poate cunoaște un exemplu de aplicare mai mare decât la un număr de maximum 20,000 locuitori cari sunt în stare să recunoască și să asculte de un singur șef, tot astfel și la noi, prin atâtea exemple s'ar putea ilustra faptul că ne lipsește putința de-a ne lăsa conduși în masă, după o idee și un conducător, după interesele comune și în afară de persoana fiecăruia.

Astfel, se poate înțelege cum de suntem și acum, în această critică perioadă de consolidare și pastrare a întregirei și desrobirei neamului, într'o atât de primejdioasă încordare. Numai astfel se poate înțelege, cum de este cu putință ca, și acum după atât de dureroase experiențe, să ne mai găsim totuși în aceeași criză morală în care ne-am aflat în timpul războiului și al neutralității, când cu atâta înverșunare s'a deslănțuit lupta dintre cele două curente opuse.

Și acum, ca și atunci, ne găsim în fața unei mari probleme, Aceea de atunci de ordin extern, cea de acum, ca o consecință a celei dintâi, de ordin intern. Acum, ca și atunci, se află în joc destinele neamului; ba am putea spune, într'o și mai mare măsură, întrucât de cum le vom înțelege și apăra depinde în mod definitiv consolidarea sau prăbușirea alcătuirei noastre organice ca națiune liberă și întregită.

Așa înțelegem că se pune acum problema organizărei și construirei edificiului după noile granițe In primul rând asigurarea ordinei și a muncei constructive ca cea mai de preț condițiune de reușită, urmează să fie principalul scop al acelor, cari, luându-și răspunderea de a participa la viața publică, au îndatorirea de a-l urma.

In contra acestui scop însă, întocmai precum în contra drumului firesc de urmat după deslănțuirea războiului s'au ridicat interesele dușmanilor cari voiau să ne abată dela acel drum, tot astfel și acum, în contra acestui superior și principal scop, tot mai amenințătoare, se ridică primejdia dezordinei și dezorganizărei anarhice.

Provocătoare și direct în slujba dușmanilor din afară și dinăuntru, primejdia dezordinei, oricât de odioasă apare ca urmări nu este totuși lipsită de sprijinul necondiționat al atâtora din acei ce-și țin pe umeri greaua răspundere a participărei la viața publică.

Sprijin necondiționat, îndemnarea și efectivă participare la această acțiune, suntem, la fiecare prilej, în măsură de a constata.

Astăzi, ca și altă dată deci, neamul, prin conducătorii săi, se împarte iarăși în două înverșunate tabere. Disensiunea politică, de aceeași intensitate ca și mai înainte, se manifestă iarăși, îndispretul suveran al suveranelor noastre interese.

Depravarea simțului răspunderei istorice și pervertirea conștiinței, stau gata să ne prăbușască în abisul anarhiei.

Aceasta se simte, se constată la fiecare pas. Numai o mână energică și o forță în afară de rezistență, ar putea pune capăt celui mai primejdios defect al unei neam: *divisiunile politice.*

Ev

Cooperarea franco-spaniolă în Maroc

Lyon 19 Octombrie.

Ziarul spaniol *Imparcial* subliniază importanța cooperărei franco spaniole în Maroc. Reușita repede a ultimilor operațiuni se datorește desigur faptului că simultaneitatea atacurilor a micșorat rezistența inamicului. Se cuvine deci omagii atât generalului Lyantey, comandantul trupelor franceze. cât și comandantului armatei spaniole care operează în Maroc.

Marele European

Axiomele în sociologie, — care nu este o știință exactă și care nici măcar nu are o definiție consacrată—, nu pot avea, ca în matemat ci de-o pildă, o aplicare riguroasă și absolută. Prin generalizare, deși pot isvorâ dintr'un adevăr, ele păcătuesc. Totuși sunt atâtea adevăruri scoase din învățământul vremei, al istoriei, care pot găsi aplicare peste veacuri.

Astfel, două sunt adevărurile la a căror aplicare la un caz special, încercăm a o face acum. Și anume, s'a spus:

Evenimentele mari crează oamenii mari și, de asemenea, invers însă: oamenii mari fac vremurile mari.

Pentru cea dintâi afirmare s'ar putea cita ca exemplu Napoleon, care, după cum s'a mai spus, „dacă ar trăi acum ar risca, cu știința sa militară, să cadă la examenul de maior". Pentru cea de-adoua, Bismark, care, fără îndemnul și puterea unor vremuri excepționale, a ajutat la creiarea și organizarea Germaniei care a cunoscut astfel apogeul puterii sale.

Dar, precum Franța și Germania au cunoscut gloria oamenilor mari și creiatori de evenimente mari, și pe aceea a evenimentelor mari creiatoare de oameni celebri, tot astfel și noi se pare că nu am voi să ne lăsăm mai pre jos. Și, mai mult încă, nu numai oameni mari pentru noi, adică Români mari, ci și pentru alții, pentru Europa întreagă deocamdată, adică mari europeni.

Avem unul de aceștia în persoana dlui Take Ionescu. In privința originei sale însă, este o mare controversă.

„Mare european", după cum se numește singur, i s'a zis dinainte de evenimentele mari de acum.

Pe atunci, de exemplu pe timpul gloriei diplomatice a lui Danew, succesele dobândite la Londra și culminate la Caracal, l-au făcut om mare, european, pentru că, nefiind evenimente mari, le-a creiat el. Și anume: câștigarea a 3 kilometri în jurul Silistrei dela Bulgari.

Acum însă, când evenimentele mari, slavă Domnului, nu au lipsit, pretinde, după cum se vede, în urmă turneului cu impresari în capitalele Europei, că aceste vremuri, folosindu-l, l-au creiat de asemeni om mare. Vremurile acestea, cu multiplele și grelele noastre probleme, ce-așteaptă o dreaptă rezolvare, „dându-se aceasta prin persoana sa", l-ar fi consacrat din nou prin cele două mari succese:

Constatarea că pe protocolul Basarabiei urmează a se pune iscălitura și că Dunărea... curge tot prin România.

Cu adevărat, aceste două evenimente l-au creiat mare, tot așa precum cele dela 1913, deasemeni au fost creiate de d-sa.

Un caz deci când axiomele aplicate în sociologie, nu sunt desmințite.

Acapararea pământurilor de către Sași

In timp ce partidul național, autorul eludărei reformei agrare în Ardeal și inventatorul „împopietăririi..." pe 15 ani, se sbate în cele mai pătimașe atitudini demagogice, naționalitățile dela a căror supraveghere în deosebi el prin rolul ce și-l pretinde nu ar trebui să lipsească, lucrează și se organizează.

Astfel, — după cum anunțăm în altă parte a ziarului — Sașii în vederea aplicărei și în Transilvania a legei expopierei, cumpără acum prin consorțiurile lor financiare, toate moșiile magnaților unguri cari pleacă peste Tisa, pe care apoi, le parcelează și le vînd numai țăranilor sași. In felul acesta Sașii, exclusiviști și cu intențiunea de-a-și întări existența de coloniști în slujba pangermanismului, vor să înlăture intrarea pământurilor în stăpânirea țăranilor români și așezarea acestora în mijlocul lor. Se urmărește deci împiedecarea operei noastre de naționalizare, prin sustragerea dela împropietărire a atâtor pământuri care de drept se cuvin numai românilor.

Toată răspundraea pentru această situație revine, în întregime, numai partidului dlor Maniu și Vaida, care prin înlăturarea exproprierei din Ardeal, a lăsat timp și loc acestui joc al Sașilor.

Dacă principiul exproprierei ar fi fost introdus și dacă toate moșiile mai mari decât numărul de hectare admis, ar fi fost de drept, prin lege, la dispoziția statului, precum și dacă, prevăzându-se cazul plecării coloniștilor unguri, ar fi fost trecute moșiile acestora direct în posesiunea Casei de Improprietărire, evident că acțiunea Sașilor n'ar mai fi fost posibilă.

Dar oricui i-ar reveni răspunderea, atragem atențiunea celor în drept asupra acestei importante chestiuni și cerem luarea măsurilor pentru a se anula vânzările făcute.

E destul să ne amintim procedeele Germaniei în Silezia polonă, cu toate că ea nu avea drepturile istorice pe care le avem noi, și atunci putem fi convinși că nu am greși apărându-ne drepturile noastre. *as.*

O grevă și o reacțiune

Lucrătorii minieri englezi rupând negocierile și refuzând arbitrajul guvernului au luat hotărârea cea mare, declarând greva.

De mai bine de o lună de zile Anglia, țara unei faimoase ordini tradiționale, este încercată de o criză care prin deznodământul său va avea, dacă nu se iau cele mai repezi măsuri de părare, urmările cele mai grave pentru comerțul și industria britanică. Este vorba despre criza miniera. Isbucnit pe neașteptate, fără a avea la bază o cauză adâncă de ordin economic, conflictul dintre minierii englez și patronii minelor de cărbuni, în care a intervenit și statul englez, la început ca simplu mediator, iar mai târziu în calitate de conducător al tratativelor, se înfățișează acum, în lumina acestui deznodământ ce părea că va putea fi evitat, ca o strălucită dovadă de rătăcirea și de lipsa de înțelegere a vremurilor de față, cari domnește chiar în lumea muncitorimei engleze, cea mai conștientă și mai bine organizată dintre toate. El este și urmarea imediată a întinsei propagande făcută de bolșevici, fie direct, fie prin acțiunea acelui comitet comunist alcătuit de curând la Londra, care și luase chiar rolul de a controla actele de guvernământ.

In tot timpul cât a durat acest conflict, guvernul englez, trecând peste unele considerațiuni de demnitate, a adus cea mai mare bunăvoință și hotărât să înlăture greva, primise toate condițiunile greviștilor, acceptase mărirea salariului peste așteptările lucrătorilor, cerând în schimb garanții pentru sporirea producției Mai mult încă, ca o dovadă de sinceritatea intențiunilor sale, guvernul era gata să supună diferendul unui Tribunal anume instituit și care prin compunerea sa să ofere toate garanțiile unei nepărtiniri vădite. Acest tribunal avea să hotărască și hotărârea sa trebuia să rămână definitivă și obligatorie pentru ambele părți. Guvernul englez a făcut apel și la patriotismul lucrătorilor în puterea de muncă a cărora se găsesc mijloacele pentru ușurarea condițiilor de viață.

Totul a fost în zadar; bunăvoința guvernului s'a isbit de cerbicia încăpățânată a lucrătorilor și neputându-se ajunge la o înțelegere, greva, care atinge în chipul cel mai adânc viața economică a Angliei, a încrucișat brațele muncitoare.

Opinia publică din Anglia, martora acestei lupte, condamnă procedarea și atitudinea nu numai cu vorbe, așa cum se obișnuește la noi, dar și cu fapte. In adevăr în telegrama care ne aduce vestea despre isbucnirea grevei, se spune că cu un avânt și o unanimitate cum nici în timpul războiului nu s'a văzut în Anglia, bărbați din toate clasele societății au venit și s'au înscris ca voluntari pentru a fi întrebuințați de guvern în ce mod va crede mai nimerit pentru înlăturarea urmărilor grave ale acestei necugetate hotărîri a muncitorilor, iar alții și-au pus automobilele la dispoziția statului pentru a asigura transporturile de aprovizionare alimentară

In fața acestei reacțiuni a populațiunei, care se ridică, ca cea mai puternică, osândă, ce vor gândi și ce vor face neastâmpărații bolșevici dela noi?

W. I

Revista literară centrală artistică

Căderi de frunze

Aţi auzit ce uşor pică o frunză în adierile unei zile de toamnă....

Misiunea ei s'a încheiat. Şi atunci împăcată şi senină se desprinde de pe ramura care a hrănit-o şi... cade.

E totuşi atâta tristeţă mută în foşnetul căderii ei, atâta t agedie în liniştea ei, atâta fatalitate în discreţia existenţii ei!.... Şi ca un ecou al acestei morţi; mişcat de solemnitatea funeraliilor celui mai frumos anotimp, îţi simţi sufletul înfiorat de sentimentul zădărniciei propriei tale vieţi şi la amărăciunea lui se adaugă par'că şi gândul dureros că tu nu ştii să mori atât de frumos şi nu voeşti să te mulţumeşti cu soarta care ne paşte pe toţi deopotrivă oameni şi lucruri, că tu nu ţi-ai făcut datoria ca frunza aceea şi nu poţi muri ca ea!.....

*

Frunza care sboară de pe ramura ei, în acest circuit nesfârşit al lumii creatoare, a lăsat înloc un mugur care înseamnă o nouă speranţă şi desigur la sfârşit o nouă desiluzie..

Speră cu mugurul, om trecător şi desnădăjdueşte cu frunza ce pică !...

Iar moartea care va fi ultima desnădejde va fi în acelaşi timp şi cea dintâiu speranţă a vieţii tale care sfârşindu-se, începe iarăşi.....

Şi roagă întâmplarea ca — clipa plecării tale din lume să fie odată cu acea a plecării florilor.. Ar fi aceasta o ultimă mângâiere şi o durere mai puţin..

In lume toate îşi au rostul lor !...

Tu ai trăit ca frunzele, ai visat cu florile şi... pleci cu ele !....

*

Din Martie până în Octombre!

Câte bucurii, cât farmec şi câtă strălucire!.. Epilogul e totuşi de neînlăturat — deşi noi, visători naivi, ne închipuiam că Marte e preludiul unei vecinicii!... Şi a fost o vecinicie; dar numai de câteva clipe şi a trecut! Şi-acum moartea deschide porţile altei vecinicii. Cu ce nădejdi intrăm pe cărările ei?

Gr. Cristescu.

CITIND REVISTELE

A apărut numărul 16 al răspânditei reviste de polemică, *„Hiena“*, care se tipăreşte la Bucureşti.

D-l T. Arghezi în articolul de fond se ocupă despre înfiinţarea unei societăţi a criticilor dramatici din România. Cel care a propus pentru prima oară înfiinţarea acestei societăţi, a fost d-l Paul Prodan, a cărui intenţie a fost să pună în apărare criticii dramatici de influenţa dăunătoare a intereselor de clică. D-l Arghezi ironizează propunerea d-lui Prodan, deoarece nici odată cronicarii dramaticii nu vor putea scrie după cum le dictează conştiinţa lor, atâtea timp cât nu avem ziare cu adevărat indepedente, capabile să „renoveze criteriile comercializate pe care se întemeiază o idee şi se impune un verdict“.

D-l Karnabat în versurile *„Banalul cerşetor“*, are un fond preţios îmbrăcat însă în strofe prea prozaice şi în imagini prea comune. D-l Pamfil Şeicanu îndreaptă o şarjă tăioasă contra celor ce au propus înfiinţarea şcoalelor de gazetari. După părerea d-sale, publicul e singur chemat a selecta gazetarii, şi pentru perfecţionarea gazetăriei se cere în primul loc cultivarea publicului cetitor. Remarcăm în acest număr *Scrisorile unui răzeş*, iscălite de d-l C. Robul. In câteva fraze, autorul reuşeşte de minune a ne reda o imagină fidelă a situaţiei, Românilor din munţii apuseni. Convesaţia dintre vizitatorul din regat şi „fetişcana cu marama albă“ ar putea fi trecută cu succes într'o nuvelă.

In *„Licitaţia socialistă“* d-l Pamfil Şeicanu îşi bate joc cu multă vervă de socialistul de contrabandă din Iaşi, Em. Socor.

Cel ce iscăleşte „Un psihiatru“ tratează aşa cum se cuvine afirmaţia unui ignorant, care a spus că din învăţători trebue să se recruteze viitorii miniştri.

Dacă s'ar evita unele cuvinte cu totul inaccesibile bunului simţ ca şi unele epitete puţin urbane, revista ar avea un rol şi mai util în publicistica noastră.

„Cuvântul liber,“ numărul 41, cuprinde la rândul său un material variat şi în parte interesant.

Domnul C. Rădulescu—Motru într'un pseudo — interview, răspunde la câteva întrebări puse în legătură cu spiritul nostru critic actual. Profesorul de la Bucureşti afirmă că nici într'o vreme n'au fost mai aserviţi influenţelor străine ca în anii din urmă. Astăzi însă aspirăm mai mult florile veninoase ale culturii apusene pe când înainte aspiram pe cele generoase. Spiritul creat după războiu nu şi-a precizat încă nici o direcţie şi n'a luat nici o formă.

Reflexiile asupra tragedii primarului din Corck, sunt juste şi pline de originalitate.

„Pantomima“ d-l Al. Al. Philippide, conţine câteva versuri sugestive şi câteva imagini frumoase. Poezia aceasta a tânărului poet dela Iaşi, se remarcă spre deosebire de celelalte, prin claritatea reflexiilor ascunse într'un vers sonor şi plăcut.

D. B. Fundoianu, dă câteva lămuriri pline de interes, asupra scriitorului francez André Gide, cu prilejul apariţiei romanului intitulat *„La Symphonie Pastorale.“*

D-l Paul Prodan în cronica dramatică, se afirmă tot mai mult în publicistica noastră ca un bun cronicar teatral. *Ric.*

*

A cultiva spiritul femeilor şi a desvolta ideile lor cât mai mult cu putinţă, e a tinde direct la o mai bună stare a societăţii. Fericirea casnică, virtuţile feminine, mijloacele lor de a plăcea, capacitatea lor de a lega pentru toată viaţa pe bărbaţii demni de respect şi de iubire, depind mai mult de cultura inteligenţii decât de toate instituţiile galanteriei moderne sau a veacurilor cavalereşti. Părerile acestea sunt desigur călăuza d-nei Sanda I. Mateiu care are curajul în adevăr admirabil de a inaugura greaua întreprindere în care şovăesc azi cei mai îndrăzneţi dintre ntelectualii noştrii: o *revistă*.

Revista aceasta e aproape o operă de specialitate. Adresându-se unui anumit public, căutând a realiza un program cuprins în a umite limite, ea cere înainte de toate o putere de perseverare şi o bunăvoinţă de devotare cari vin ele însile ca o mărturie hotărîtă a celor mai frumoase însuşiri feminine.

„Adânc convinsă, spune d-na Matei în cuvântul introductiv al *Luminii Femeii*, de covârşitoarea importanţă a femeii în refacerea morală a Ţării noastre şi înţelegând vitregia unor vremuri, cari, mai cu seamă în ţinuturile noui alipite, au ţinut-o departe de privilegiile unei culturi mai vaste, m'am gândit ca dimpreună cu toţi cei cari cred în misiunea Româncei, să scot aceasta „Revistă“, în care să se desbată toate chestiunile, ce privesc femeia, în viaţa ei socială şi de familie.

„Scopul Revistei este dublu: să scoată la iveală şi să încurajeze talentele femenine şi să dea femeii cititoare în genere o mai bună pregătire pentru indeplinirea multiplelor sale datorit, deschizându-i orizonturi nouă, îmbogăţindu-i cunoştiinţele, adâncindu-i sentimentele, obişnuind-o cu discuţiuni obiective asupra diferitelor probleme, ce prezintă actuala situaţie a femeii de toate categoriile.“

Iată un scop laudabil expus cu o claritate şi o conciziune remarcabilă. Sumarul primului număr al revistei, — din care menţionăm entuziastul articol *O forţă nouă* al dnei Constanţa Hodoş, judicioasele consideraţiuni asupra modului *Cum să protejăm arta populară?* datorite D-lui prof. G. Opresc*u*, *Pagini din literatura noastră* de D-l prof. I. Paul, *Oltea-Doamna* de D-l prof. Alex. Lăpădatu şi variatele cronici, „ad usum feminae“ — este un prim pas bine întenţionat pentru realizarea acestui scop.

Nădăjduim că initiativa D-nei Mateiu va fi fericită şi că unele însuşiri femeiime, râmase mult timp mute şi captive vor putea să se manifeste prin această nouă tribună spre folosul acelui femenism care poate fi generator de putere creatoare în viaţă *intelectuală* şi *socială*.

Dr.

ECOURI

(Literare, teatrale, artistice.)

După cum anunţă *„Neue Freie Presse“* s-a încheiat un compromis între Austria şi Italia în chestia înapoierii obiectelor de artă.

Austria renunţă la toate capodoperile de artă asupra căror ar fi trebuit să decidă juriul special conform tratatului dela Saint-Germain. In schimb Italia va restitui ornatul vechi al împăraţilor germani şi bustul lui Canova. Italia a mai promis restituirea lucrurilor de aur din Florenţia, cari sunt de origină din Salzburg, cât şi sprijinul său în alte pretenţiuni austriace privitoare la artă.

Dela Universitate

D-l prof. Levaditi şi-a nunţat orariul pentru Luni, Miercuri şi Vineri dela orele 5 jumătate.

*

Cursul de geografie a dlui prof. Meruţiu se va deschide Vineri 23 c. la ora 10 în sala de cursuri a institutului geografic dela Universitate.

*

Familia Regală şi guvernul pleală Duminecă la Cernăuţi. Vor vorbi la festivitate M. S. Regele, Ministrul Instrucţiei, dl Nistor reprezentanţii universităţilor din Iaşi, Bucureşti şi reprezentantul Academiei.

⚜ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“ ⚜

Autorii ruşi şi Revoluţia

„Journal des Débats“ publică în foileton un interesant articol datorit d-lui Maurice Muret, asupra „Autorilor ruşi şi Revoluţia“. D-l Maurice Muret încearcă să arate partea de răspundere pe cari o au literaţii ruşi de eri şi de astăzi în furtuna care bântue Rusia. De curând s'au publicat în nemţeşte două culegeri de încercări critice de literatură şi de filozofie scrise de cunoscutul romancier Dimitri Merejkowski. Cele mai multe din articole au fost scrise înainte de războiu, unele au fost compuse în timpul războiului, toate însă au fost publicate înainte de isbucnirea Revoluţiei.

Cât de limpede vesteau ele catastrofa! Şi cum fatal trebuia să isbucnească ea din acele accese de friguri politice, din acea rătăcire intelectuală şi morală pe cari le găsim prinse în încercările lui Merejkovsky.

Deşi nici el nu-şi dădea bine eama de soarta ce-o aşteaptă pe Rusia, totuşi simţea că lucrurile nu mergeau bine în Rusia. Şi deaceia el scrie: „Literatura rusă este tot atât de bolnavă ca şi Rusia însă-şi“. Lucrul este adevărat. Bolnava literatură rusă dinaintea războiului proclama în clipa istorică a isbucnirei lui decăderea morală a unui neam întreg. In această privinţă diabolicul roman *Sanin* al lui Michail Artzibachef, apoteoză a nihilismului, este caracteristic pentru nevroza care cuprinsese şi minase sufletul şi mentalitatea poporului rus între cele. două revoluţii din 1905 şi 1917.

Alt indiciu al acestei stări psichologe îl găsim când Merejkowsky ne arată că *futurismul*, care nu a provocat în occident decât surâsuri, a fost luat în serios în fosta împărăţie a ţarilor:

„Noi voim să slăvim palma şi pumnul, războiul, militarismul, glasurile nenumărate ale revoluţiei şi gestul nimicitor al anarchiştilor“ proclamau Marinetti şi neastâmpăraţii săi tovărăşi. Aceste ameninţări fură aprobate cu entusiasm în lumea literilor din Rusia. Tot astfel, Merejkovsky ne dă lucruri interesante despre un alt farsor literar, de data aceasta Rus, Rosanof, care în cartea sa *Cu mine singur*, slăveşte minciuna în cuvintele următoare: „E uimitor, mărturiseşte el, ce bună casnicie am dus eu cu minciuna. Ea nu m'a turburat niciodată pentru motivul că ceace cuget, în adevăr, nu vă priveşte. Datorită profundei mele subiectivităţi mi-am petrecut toată viaţa în dosul unei perdele care nu se poate rupe sau da la o parte. Nimeni n'are dreptul să se atingă de această perdea, iar adevărul pe care-l spun în dosul acestei perdele, după părerea mea nu e treaba nimănui“. Când „cugetătorii“ cugetă astfel, vai de poporul unde îşi îndeplinesc vinovata lor meseriel

După ce arată că între spiritul francez şi spiritul rus nu există nici un punct comun de contact şi că dimpotrivă geniul slav pare a se apropia mai curând de spiritul german, şi dovada o găsim în uşurinţa cu care idealul bismarkian şi doctrina nietzcheiană au găsit tărâmul priincios unei desvoltări repezi, dl Maurice Muret face procesul „naţionalismului apocaliptic“ al lui Dostoiewski care nu este în fond decât asiatism.

Şi atunci d-sa se întreabă: Cine va fi marele autor rus al Revoluţiei ruse? Romancier priceput, critic erudit, d-lui Merejkovski îi lipseşte totuşi lărgimea trebuincioasă celui care visează să joace un rol de mâna întâia. Maxim Gorki va avea de sigur mai multă influenţă şi mai mult succes, cu atât mai mult cu cât nu-i de loc vrăjmaş regimului lui Lenin şi Trotzki.

Gorki este tocmai opusul lui Dostoiewski şi de aceea, după Merejkowski, trebue să-i fie iertate multe: „Gorki a făcut bine, scrie el, începând sau mai de grabă reîncepând cearta cu Dostoiewski. Acesta întrupează veşnica putere metafizică a reacţiunei ruse. Câtă vreme această forţă nu va fi nimicită şi Dostoiewkismul nu va fi înfrânt, nu se va putea merge spre viitor.

Cunoscând poporul rus Gorki posedă o mare superioritate asupra celorlaţi scriitori ruşi cari pretind că cunosc poporul şi înţeleg ce vrea el, şi chiar el spune: „Trebue să călătoreşti singur pe toate drumurile întunerecului din Rusia de odinioară şi de acum pentru a vorbi astfel de Rusia luminoasă a viitorului“. Căci Gorki crede în refacerea Rusiei.

Cum se va face această reînoire?

Răspunsul ni-l dă chiar el. In cartea sa intitulată Copilărie, d. Merejkowski găseşte revelaţia noului său ideal: Gorki ar renunţa la slăvirea libertăţii pentru a glorifica ştiinţa. In locul credinţei, idealul ştiinţific este idolul la care Rusia se va închina de acum înainte. Şi d-l Maurice Muret încheie astfel: „Rămâne de văzut dacă idealul ştiinţific nu va da naştere în Rusia la întunecimi morale tot atât de nepătrunse ca şi ortodoxia rusă, dispreţuită şi aruncată în lături de către autorii ruşi la modă. Lenin, ascuns în fundul Kremlinului, pretinde că guvernează în numele ştiinţei. Experienţa va folosi oare poporului? Avem toată voia să ne îndoim.

Cronica politică

Greva generală, pe care a sprijinit-o şi o parte însemnată din opoziţie, precum este partidul naţional, n'a reuşit decât la căile ferate şi încă nici la toate serviciile acesteia, ci numai la acel al mecanicilor şi fochiştilor. In felul acesta comunicaţia deşi nu e definitiv întreruptă, se face totuşi cu mare greutate prin trenurile militare, cu o enormă aglomeraţie.

Suspendarea traficului de mărfuri şi aprovizionare tocmai acum asupra iernei, când din toate părţile, dela sate şi dela oraşe, se cer vagoane şi iarăşi vagoane, este un nou prilej pentru scumpirea vieţei şi pentru exploatare din partea speculanţilor.

Cui foloseşte deci această nouă grevă? Şi desigur, nu vor lipsi partidele cari au sprijinit greva generală ca să afirme că vină guvernului este în întregime pentru toate lipsurile pe care acum această nouă grevă le măreşte.

Nereuşita însă a declarării grevei generale, datorită rezervei cu care acţiunea pornită în numele întregei muncitorimi a fost primită de către o parte a muncitorimei, precum şi atitudinea contrară pe care o parte din chiar conducătorii socialismului anarhic şi revoluţionar au adaptat-o constituie indicaţiunea cea mai precisă că nu ne aflăm în faţa unor nevoi bine simţite, care trebuesc satisfăcute, ci numai a unor agitaţii.

E bine deci să se ştie aceasta acum, când viaţa îngreuiază şi mai mult, că nu din nevoi reale muncitorimea a încetat lucrul *ci numai datorită rătăcirilor şi instigaţiilor criminale.*

Astfel va putea să apară în adevărata şi odioasa ei lumină toată acţiunea socialistă, sprijinită, după cum am văzut, cu atâta căldură şi de partidul naţional ardelean.

Graniţele României şi Liga Naţiunilor

Chestiunea raporturilor cordiale dintre Franţa şi Ungaria, vine să pună în discuţie posibilitatea modificărei tratatului de pace dela Trianon, prin intervenţia atotputernică a „Ligei naţiunilor".

Ziarul „Uj Ember" din Budapesta publică în întregime tratatul franco-ungar, despre care în presa noastră, ca şi în cea din străinătate, s'a scris atât de mult în timpul din urmă. Sunt atâtea motive care ne fac să credem că cele afirmate de ziarul din Pesta nu sunt obişnuite născociri gazetăreşti, ci fapte pozitive care vor trebui să ne dea de gândit. In adevăr, e înafară de orice discuţie că Franţa a obţinut de la Unguri concesiunea pe timp de cincizeci de ani a căilor ferate, cât şi a navigaţiei fluviale. Mai mult încă, controlul financiar a fost deasemenea obţinut de Francezi, aşa că bugetul statului Ungar va fi echilibrat de financiari din Paris. Introducerea capitalului francez în Ungaria, ca şi acaparărea economică decătre mari capitalişti francezi, sunt pe deplin constatate de întreaga presă din Apus.

Desigur că aceste mari avantaje nu au putut fi obţinute de Franţa, decât în schimbul unor obligaţiuni pe care în mod logic trebue să le admitem ca existente, nu din consideraţia că aceste obligaţiuni sunt reproduse în „Uj Ember", ci din simplul motiv că nu de florile mărului diplomaţii din Budapesta au putut fi aşa de generoşi cu pretenţiile celor din Paris.

Dupa textul înţelegerei publicat în „Uj Ember", Ungaria va obţine cu ajutorul Franţei şi prin intervenţia „Ligei Naţiunilor", o largă rectificare de graniţă în detrimentul României, Jugo-Slaviei şi Ceho-Slovaciei, Uugaria tot cu ajutorul Franţei. va avea puterea să treacă peste dispoziţiile clauzelor din tratatul dela Versailes prin care i-se fixează un anumit număr de soldaţi. De altfel şi până acum Ungaria a nesocotit aceste clauze prin chemarea sub arme a celor născuţi dela 1890 până la 1900 şi prin menţinerea unei armate de 100.000 oameni.

Nu ştim dacă conducători politici ai României, care primesc decoraţii peste decoraţii de la Paris s'au alarmat de aceste lucruri şi au luat cuvenitele măsuri de a para încercările Ungurilor.

Deocamdată ne punem întrebarea, dacă Liga Naţiunilor are sau nu căderea de a modifica graniţele României în defavoarea noastră. Desigur că, admiţând această ipoteză, uneltirile ungurilor vor trebui să ne determine a acţiona energic şi a paraliza încercările lor.

Deşi nu credem că aliaţii vor fi ei cei dintâi care să nesocotească autoritatea tratatelor încheiate la Paris, prin modificarea în defavoarea noastră a graniţelor fixate de ei, totuşi bănuim că marile puteri vor găsi o soluţie pentru a nu şterbi autoritatea hotărîrilor de care au nevoe, satisfăcând în acelaş timp şi combinaţiile lor diplomatice.

Ne amintim cu toţii de scrisoarea celebră a lui Millerand trimisă delegaţiei ungare în momentul când aceasta era chemată să iscălească tratatul dela Trianon. Scrisoarea lui Millerand, nu e un act particular ci un act oficial ataşat la dosarul tuturor tratatelor încheiate la Paris.

Prin ea, marile puteri au introdus o clauză, în baza căreia Ungurii vor putea oricând să ceară „Ligei Naţiunilor", modificarea hotarelor care îi privesc.

Clauza surprinzătoare din scrisoarea lui Millerand, e un mijloc minunat, cu ajutorul căruia marile puteri vor putea iarăşi să-şi facă capriciile cu micile state, după cum le vor dicta interesele lor economice.

Diplomaţii noştri de atunci, care au iscălit cu atâta uşurinţă pacea umilitoare, au crezut că scrisoarea lui Millerand e o carte poştală particulară, care se poate arunca la orice cutie de scrisori, şi n'au căutat să pătrundă înţelesul clauzei introduse cu un scop anumit de către marile puteri.

Cu această clauză, fără a se atinge autoritatea tratatelor dela Versailles, Ungurii vor încerca nu o singură dată modificarea hotarelor noastre în favoarea lor.

Deaceia credem că guvernul nostru are datoria de a urmări pas cu pas uneltirile ungurilor în străinatate, şi de a paraliza acţiunea lor pe lângă marile puteri. Să nu uităm o clipă, că dacă până acum ţara noastră a suferit atâtea nedreptăţi, faptul se datoreşte în mare parte lipsei de energie în afirmarea drepturilor noastre în străinătate. Opinia publică străină a fost de multe ori, faţă de noi, victima campaniilor nedrepte ale duşmanilor noştri.

Deaceia guvernul va trebui să întrebuinţeze toate mijloacele pentru ca niciodată să nu se pună în discuţie, în faţa „Ligei Naţiunilor", chestiunea graniţelor noastre. Aceste graniţe sunt eternizate prin jertfele noastre şi prin dreptul nostru, şi nu combinaţiile diplomatice, mânate de intrigile ungureşti, le vor putea modifica. *Fp. R.*

Ştiri şi fapte politice

In N-rul de ieri, „Patria" s'a grăbit să desmintă cu litere grase interviewul pe care d-l Iorga l-a dat unui ziar unguresc din Oradea-Mare.

Cu toată desminţirea „Patriei" însă, suntem informaţi că, într'adevăr, declaraţiile pe care le-a făcut d-l Iorga au fost de aşa natură încât ele au îndemnat cenzura din Oradea-Mare să intervie pe lângă ziarul unguresc cu rugămintea de a fi retrase. Faptul a provocat protestarea energică a directorului ziarului care susţinea că interviewul reproduce întocmai declaraţiile făcute de d-l Iorga.

*

La banchetele date la Oradea-Mare, d-l N. Iorga a ţinut toasturi politice. In repetate rânduri, d-sa a vorbit de necesitatea de-a se afirma cât mai mult politica ţărănistă. De asemenea a subliniat cu multă insistenţă nevoia politicei regionaliste ardelene. Ambele pasagii au fost semnificativ aplaudate şi de ţărănişti şi de către membrii partidului naţional.

Serbările culturale ale „Astrei" au servit minunat pentru tratativele de fusiune care se urmează acum la Cluj. Şi doar era o vreme, nu de mult, când d-l Iorga înţelegea să se păstreze o puternică barieră între cultură şi politicianism...

*

Oficiosul *Indreptarea,* nemulţumit de critica dreaptă a partidului liberal, făcută în *Vlitorul,* publică un comunicat anunţând denunţarea armistiţiului şi începerea luptei cu partidul liberal.

Armistiţiul n'a existat între partidul liberal şi incorectitudinea d-lui Tăslăuanu cât şi greşelile de neiertat ale unor miniştri nechemaţi pentru sarcina lor.

Greva dela C. F. R.

Sindicatul general al personalului Căilor Ferate Române, publică un comunicat arătând că greva deslănţuită are caracter profesional, pentru urcarea salariilor a 61.000 lucrători ceferişti cari sunt plătiţi între 300—600 lei lunar.

După ştirile oficioase, greva nu are legătură cu greva generală proectată de către Consiliile generale. Trenurile navetă, prin câştigurile fabuloase ale mecanicilor lor, au produs această mişcare între mecanicii trenurilor Statului.

Guvernul a ordonat mobilizarea întregului personal şi rechiziţionarea tuturor celor ce au până la 63 de ani. Au fost arestaţi capii mişcărei: Ion Stefănescu, Niculescu, A. Crihan, în baza legii Trancu-Iaşi. Se aşteaptă arestări noui.

Dacă se va deslănţui greva generală politică, *guvernul va aresta pe toţi membrii consiliilor generale socialiste* azi la ora 6.

Mecanicii cari nu reiau lucrul **vor fi trimeşi în cazarmi.**

UN APEL

Din partea Comandamentului Corpului VI. Armată primim spre publicare următorul inimos apel:

Un vânt încarnat de miasme otrăvitoare a început să bată printre întreaga muncitorime din România-Mare. Răuvoitori a neamului nostru, încălziţi de focul blestemat aprins dela Moscova caută pe toate mijloacele şi îngăduite şi neîngădulte să răstoarne ordinea de stat. Ei vor să facă la fel ca şi bolşevicii din Rusia cari prin fel de fel de înşelăciuni amăgesc poporul, promiţându-împărăţia cerului coborâtă pe pământ. Sub umbra steagului roşu necruţând nimic, vor să întocmească o nouă organizatie de stat Pentru împlinirea acestor scopuri întrebuinţează mijloacele cele mai drăceşti.

Dacă cineva s'ar duce în Rusia, ar vedea acolo întronată miseria cea mai cumplită, omorâtoare, înglodind în suferinţe populaţia. Numai purtătorii ideii revoluţionare şi anarchice îşi satisfac plăcerile din suferinţa celor cari îi ascultă orbeşte. In Rusia un biet om are trebuinţă de zece mii ruble ca să poată trăi zece zile iată în ce hal este adusă de mizerie marea Rusie de către regimul sovietic. Un grup de ticăloşi cari duc pe buze cuvântul de umanitate şi de îmbunătăţire a vieţei tuturor ascund în inimă otrava mizeriei, pe care o varsă pe toată suprafaţa pământului fără frică de Dumnezeu.

Acolo propovăduitorii mincinoşi şi-au însuşit toate drepturile, fără a gândi că viaţa tuturor se menţine numai prin ordine şi dragoste de avutul fiecărui individ şi în special al statului organisat.

Intr'un memoriu pe care reprezentanţii muncitorimei din întreaga Românie, l'a prezentat guvernului, ei ameninţă buna funcţionare a serviciilor statului. Dar aceşti reprezentanţi urmăresc alte scopuri decât îmbunătăţirea traiului. In ziua de astăzi când ne aflăm abia la începutul închebărei statului nostru, a ţărei noastre, mărite prin jertfa atâtor ostaşi, cari astăzi dorm sub brazda de pământ, alta este menirea muncitorimei. Ea nu trebue să-şi plece urechea tuturor amăgitorilor ei, care o îndeamnă la desordine, la greve, şi la atentate impotriva siguranţei statului. Fiecare trăim zilele grele ale întocmirei şi consolidărei. Fiecare simţim cât de greu ne agonisim traiul zilnic cu sudoarea frunţei; dacă greutăţei de trai am mai adăoga noi încă intreruperea lucrului mâinilor noastre, unde ajungem atunci?

Vom ajunge ca să simţim de o sută de ori mai amară bucata de pâne. Vom ajunge ca să nu o găsim nici pe aceasta şi astfel buimăciţi, cu gura flămândă, vom simţi amarul zilelor trăite, cum îl simţesc locuitorii Rusiei prinşi la jugul bolşevic, strânşi în hamul desordinei, captivi ai distrugătorului steag roşu.

De două zile în vechiul regat o parte din lucrătorii C. F. R. nu vor să mai lucreze.

Din înţelepciunea lucrătorilor de aici acest vânt n'a prins să bată în Transilvania, până în ceasul de faţă.

Cu gândul la copilaşii noştrii, cu ochii despreţuitori întorşi către acei cari au încetat lucrul dincolo de Carpaţi, noi cei de aici să ne întărim şi mai vârtos, să ne ascuţim şi mai mult minţile şi să ne încălzim inimele ca să urmăm înainte cu munca noastră.

Aşa făcând, vom arăta tuturor că noi nu ne dăm amăgiţi nimănui, că înţelegem rostul zilelor de azi, că ascultăm chemarea copiilor noştrii cari ne cer pâinea cea de toate zilele câştigată prin muncă cinstită.

Numai aşa Transilvania liniştită, iubitoare de lucru, îndrăgită de ordine şi ascultătoare de lege, va merita dela toţi bunii Români respectul dorit.

Dea Dumnezeu ca mintea noastră să nu se tulbure, ci să ţină neconteni întreagă, urechea noastră să se plece numai la indemnuri bune, iar dragostea de muncă să fie legată de dragostea familiei şi a ţărei noastre.

Aşa dar la muncă înainte.

Cronica Iaşului

Marele congres preoţesc din Iaşi. - Desideratele preoţilor: Autonomia deplină a bisericei şi înlăturarea politicianismului din calea bisericei. - Severe măsuri militare pentru reprimarea turburărilor şi desordinilor: Ordinul comandamentului trupelor de est. - Alegerea rectorului Universităţii din Iaşi.

Intre 5—8 Octombrie s'a ţinut în sala teatrului Naţional din localitate marele congres preoţesc la care au participat preoţi din toate ţinuturile României întregite.

Au luat parte de asemenea I. P. S. S. Mitropolitul Primat dr. Miron Cristea şi I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei, a căror prezenţă la congres a fost cea mai frumoasă chezăşie că justele revindecări ale unei preoţimi oropsite nu vor rămâne literă moartă ca în atâtea rânduri, ci vor fi de astă dată auzite şi satisfăcute.

S'au discutat la congres toate chestiunile vitale ce privesc preoţimea şi propăşirea bisericei creştine-ortodoxe. Insuşi I. P. S. S. Mitropolitul Primat s'a făcut ecoul revendecărilor preoţimei şi în strălucita sa cuvântare a cerut sus şi tare autonomia bisericei şi înlăturarea politicianismului din treburile bisericeşti. Personalităţi distinse din sânul preoţimei au rostit documentate conferinţe desvoltând chestiunea lipsei de preoţi, însemnătatea repausului duminical, necesitatea unei piese bisericeşti, nevoia înfiinţărei unei catedre la facultatea de teologie pentru combaterea adventismului şi socialismului, chestiunea asociaţiei preoţeşti având un întreit scop: economic filantropic şi cultural şi alte chestiuni importante.

Dar cele mai interesante şi mai pasionate discuţiuni au fost în jurul adoptărei marelui desiderat: *acel al autonomiei bisericei,* în sensul că în afară de interese comune biserica să se conducă de către organele bisericeşti anume create, Sinodul şi Congresele.

Considerând importanţa hotărîrilor congresului în chestiunea autonomiei bisericei, redăm în rezumat principalele desiderate care s'au votat:

1. Biserica ortodoxă autocefală română să rămână biserica naţională şi dominantă în stat.

2. Biserica cere deplină libertate în ce priveşte fiinţa şi organizarea ei sub toate raportu-

rile păstrând strânsă legătură cu statul în chestiunile de interes co nun.

3. Parohia se conduce de paroh numit de episcop după recomandarea consiliului administrativ eparhial. El va fi ajutat în administrație de epitropie, compusă din doi laici aleși de adunarea parohială. In fiecare parohie va fi o adunare parohială compusă din bărbații cu viață creștină în parohie. Această adunare va delega comitete ad-hoc pentru nevoile parohiei.

4. Protoiereii se numesc de episcop după recomandarea consiliului administrativ eparhial. Protoiereul va administra ajutat de un consiliu protopopesc format din 2 preoți aleși de preoțimea județului și de 2 laici aleși de delegații adunărilor parohiale.

In ceeace privește organizarea întreagă și conducerea bisericei, adunarea a adus desideratul următor:

Pentru administrația superioară a bisericei române, să fie două instituții centrale și anume: 1) Sf. Sinod arhieresc pentru chestiunile dogmatice, canonice, liturgice și de recurs și 2) Congresul general alcătuit din membrii Sf. Sinod și membri preoți și mireni în proporții egale aleși din congresele eparhiale, din sânul lor. Congresul general are atribuțiuni administrative, culturale, economice și filantropice.

Congresul general alege pe chiriarhi.

Din sânul congresului general va emana un consiliu permanent cu reprezentanți din fiecare Mitropolie, sub presidenția Mitropolitului Primat ca organ executiv al congresului general.

*

In urma necontenitelor agitațiuni din partea grupărei socialiste, care întrebuințând forța și violența în cele mai mici nemulțumiri ale muncitorilor amenință siguranța orașului prin mișcările revoluționare la care împinge muncitorimea, Comandamentul trupelor de est a transmis autorităților un ordin circular unde prevede măsuri militare de mare severitate, cu care se vor reprima în viitor turburările și desordinile.

Aceste măsuri sunt binevenite, căci trebuia să se curme odată cu atitudinea de îngăduință a armatei însărcinată cu menținerea ordinei, care atitudine a fost interpretată de muncitori ca un semn al indisciplinei sau slăbiciunei soldaților.

Rezultatul procedeurilor umanitare ale trupei care avea ordin să tragă numai salve în aer, s'a văzut cu ocazia ultimilor incidente dela R. M. S., când agitatorii, neputând forța cordonul de soldați ce opreau intrarea în fabrică, au înconjurat trupa și au lovit-o cu pietre. Măsurile militare sunt luate în interesul obștesc și deci și al muncitorimei, care, încurajată de aparența slăbiciunei armatei, ar fi păsit la acte de agresiune tot mai anarhice, a căror represiune ar fi costat sute de vieți.

Drasticul ordin al comandamentului trupelor de est — din care voiu spicui câteva pasaje — are calitatea de aviza mai ales pe conducătorii agitatori ai bietei muncitorimi, singurii responsabili de viața muncitorilor pe care cu un cinism fără margini îi poartă pe drumurile rătăcirii. In adevăr comandamentul a hotărît revocarea ordinelor anterioare de a se trage în aer: „Se va trage în plin, evitând pe cât posibil copiii și spectatorii pașnici. Aceștia din urmă vor fi somați dela început de a se retrage din bătaia puștilor. Bunii trăgători se vor pune în primul rând și vor fi destinați a trage asupra capilor și instigatorilor rebeliunei, care le vor fi desemnați mai dinainte, precum și asupra acelor ce se vor semnala ca mai agresivi, mai periculoși și în special în contra celor ce vor purta orice fel de arme (chiar pietre, bastoane etc.)"

Ordinul comandamentului trupelor de est este sincer în severitatea sa și desigur că avertismentele sale vor aduce un mare serviciu muncitorimei, sleită de agitațiunile unor conducători fără scrupule, asigurând în acelaș timp autoritatea Statului și ordinea socială.

*

Senatul Universitar în urma transferării D-lui Iulian Teodorescu, rectorul Universității din Iași ca profesor de Drept Penal la universitatea din București, a însărcinat pe D-l profesor Cosmovici cu conducerea lucrărilor de rectorat. In cinstea D-lui profesor Teodorescu s'a dat un banchet la care au participat majoritatea profesorilor Universitari și delegații studențiunei din Iași. Pentru demnitatea de rector candidează D-nii profesori Dr Leon, Dr Parhon și Dr Leon Cosmovici.

*

In orașul nostru s'a făcut o însemnată operă de asistență socială de către administrația comunei și direcția generală a serviciului sanitar prin înființarea unui dispensariu pentru combaterea boalelor venerice și în special a sifilisului. Până acum la Iași era numai clinica dermatologică-sifilitică dela spitalul Sf. Spiridon, absolut insuficientă pentu nevoile bolnavilor.

E. P.

I. P. S. S. Mitropolitul Bălan la Universitate

I. P. S. S. Mitropolitul dr N. Bălan al Ardealului, a desvoltat Marți 19 Octombrie la ora 6 seara, în aula Universității din Cluj, conferința sa despre *Religia creștină și superioritatea ei.*

Manifestarea aceasta a înaltului prelat a atras un public foarte numeros care a ovaționat pe distinsul conferențiar.

D-l *V. Dimitriu*, Rectorul Universității, întâmpină venirea I. P. S. S. accentuând că Universitea e alcătuită pe bazele credinței și a datinilor. Credința trebue să meargă alături cu știința.

In numele Universității salută pe reprezentantul Bisericei din Ardeal care vine să întărească și mai mult această legătură.

I. P. S. S. Mitropolitul Bălan mulțumește pentru salutul d-lui Rector.

In cuvinte alese arată rolul apostolilor credinței prin cultură. Incepe prin lămurirea cuvintelor Sf Petru: „Doamne la cine mă voiu duce? Tu ai cuvintele vieții."

Spune că religiunea nu poate fi înlocuită prin nimic; ea va fi totdeauna stăpâna vieții. D-zeu și sufletul sunt doi factori ai religiunei. Dintre religiuni cea superioară e creștinismul: a iubi pe D-zeu și a sluji lui. Nu trebue interpretat nici odată cuvântul „cer" ca locul astrelor de oarece religia nu se ocupă cu geografia universului ci numai cu inima omului.

Religia organizează viața omenească în modul cel mai statornic. Celelalte organizațiuni: *morala cu folos* și *ambițiunea* nu pot da rezultate eficace. Studiate fiecare în parte cu cât le primim mai mult, cu atât constatăm puțina lor putere de viață.

De aceea, educația trebue să aibă la bază numai principiile religiunei creștine. Aceasta pentru folosul nostru și al națiunei noastre, știut fiind că numai „prin suflet trăește un popor".

Conferința se închee printr'o caldă manifestație de simpatie.

Anchetele noastre

Consecințele retragerei coroanelor

III

— Deosebite mentalități asupra valorii banului. —

In viața economică, munca și-a avut printr'o convenție socială ca equivalent, banul.

Când societatea își schimbă părerea asupra valorei banului, socotindu-l mai mult sau mai puțin prețios totdeauna se întâmplă o perturbare asupra clarității acestui equivalent.

Faptul acesta s'a întâmplat și la retragerea coroanelor dacă examinăm deosebitele mentalități asupra valorei banului

Vechii capitaliști

Cei ce-și făcuseră pe vremea tinereții lor sau mai bine zis în era lor de muncă, economii pentru zilele de bătrânețe, au rămas cu durere surprinși de ordinul schimbului coroanelor.

Nu-și puteau da seama cum poată fi pusă coroana de astăzi pe un picior de inferioritate în valoare față de leu, cât timp știau că pe vremea când ei și-au adunat economiile, leul era ceva mai mic ca coroana. Aceștia au fost cei mai convinși dintre toți câți cereau ca statul român să facă schimbul coroanelor 1 : 1. Și deoarece statul român le-a schimbat, așa cum le-a schimbat, valoarea leului pe care astăzi îl țin în mână, li se pare acum îndoită de cât aceea a coroanei de pe vremea economiei lor. Convins e ori cine că aceștia caută să-și păstreze cât mai strâns banii, voind o reîntoarcere la vechea lor valoare.

Noui capitaliști.

Noui capitaliști nu au prea cunoscut valoarea banului.

Pentru mulți din ei, banul nefiind un equivalent al muncei e apreciat după cum data scadențelor câștigurilor se pare că vine după un timp mai scurt sau mai îndelungat. Schimbul coroanelor pentru ei nu reprezintă decât introducerea un valori, care poate varia iarăși după placul stăpânilor bursei. Aceștia au fost cei ce cereau ca schimbul coroanelor în lei să se facă după jocul bursei iar acum ei sunt cei cari dau valoare unui leu, cât se dădea pe vremuri unei coroane. După cum această clasă are mai mulți sau mai puțin aderenți și după cum ei ocupă situații mai insemnate în viața noastră economică, în aceiași măsură influențează asupra valorei leului.

Funcționarii.

Mulți n'au avut de schimbat coroane, dar apreciază schimbarea coroanelor ca o binefacere numai în cazul când valoarea leului se menținea aceeaș de mai înainte. Fluctuațiile asupra valutei leului îi stingheresc în mersul gospodăriei lor, deoarece, — deși munca lor are la bază cunoștințe câștigate cu multă cheltuială de bani și cu multă perdere de energie, — văd de multeori că munca lor nu are equivalent suma de lei cu care sunt remunerați. Privind funcționarii statului ca și pe cei particulari, aceștia din urmă totdeauna în serviciul capitalului, constați totdeauna un spirit de nemulțumire. Sunt mulți din ei cari s'au acomodat timpurilor *anormale* și prin activități laterale au adoptat mentalitatea noilor capitaliști.

O parte din ei păstrează, — cu încredere în vremuri mai bune, — spiritul de economie, și dacă ocupă funcțiuni de unde să poată determina valoarea leului, caută să îndrepte atenția opiniei publice asupra adevăratei valori a leului.

Lucrătorii.

Lucrătorii sunt azi elementul care imparțial câte odată față de alții, e totdeauna parțial față de sine însuși. Ei nu au pretenția ca leul sau coroana să aibă o anumită valoare, ci munca pe care o depun să aibă un equivalent într'un trai bun, pentru unii însă numai acceptabil vieții unui om. Din cauză însă că, din anumite motive, valoarea leului fluctuiază, atunci ei au luat sistemul grevelor pentru mărirea salariilor.

S'ar putea socoti chiar grevele ca semnalul pe care îl dă un barometru economic la o anumită presiune.

Agricultorii

Nevoind să-și bată capul cu jocul zilnic al bursei asupra valorei banului, au introdus între ei primitivul sistem: *schimbul în natură*. Fără să mai țină socoteală ce este leul, ce valoare are el, ei îl iau drept unitatea de valoare pe care o avea și coroana. Nu trebue să rămână nimeni surprins când astăzi un lucrător de pământ îți cere pe zi 70 lei când tot el îți ceruse eri 70 coroane. Micii agricultori de azi nu au încă clarificată noțiunea banului și de aceea nici nu le poți pretinde să-i știe valoarea.

Pentru ei valoarea banului e legată totdeauna de aceea a schimbului în natură.

Am expus cele de mai sus pentru-ca să poată vedea în urmă ori-cine, cum evaluează aceste mentalități dela care va depinde bunul mers al unei vieți economice statornice. In rezumat putem spune că mentalitățile acestea deosebite deși prezintă un pericol pentru viața economică a țărei, nimeni însă nu poate să le îndrepte, cât timp la baza lor este interesul fiecărula.

Wy.

INFORMATII

Joi 21 Octombrie la orele 6½ seara se întrunește în localul clubului *Comitetul Partidului Național-Liberal din Cluj*, pentru discuțiunea mai multor chestiuni la ordinea zilei.

*

Inscrierile de membrii la Reuniunea de cântări din Cluj, se pot face în orice zi la Conservatorul de muzică și artă dramatică.

*

Școala pentru predarea limbelor română, franceză, engleză, Piața Carolina 1.

*

Dl prof. V. Meruțiu, a fost numit în baza deciziunei ministrului de interne din 8 Oct,, membru în comisiunea pentru studiarea modului cum trebuesc stabilite circumscripțiile județene și numirile comunelor urbane și rurale.

*

De către autoritățile în drept s'au constatat mai multe abuzuri la Uniunea C. F. R. din Ardeal. Se iau măsuri în conseciță față de muncitorii din ateliere, anulându-se sistemul bărbaților de încredere și s'a regulat ca încurajarea muncii să se facă pe bază de premii.

*

Trenurile navete au fost retrase numai pentru o lună de zile în Ardeal. Ele sunt puse acum în serviciul statului lucrând pentru aprovizionare.

Intrebuințarea limbei românești în Justiția din Transilvania, Banat și etc., a făcut un pas înainte prin traducerea tutulor legilor de Procedură Penală, elaborată de d-nii Romul Popp Președintele Curței de Apel din Târgul-Mureș și Wladimir Mavrodineanu, Consilier la aceiași Curte, fost Președinte de Tribunal și Prim-Procuror în vechiul Regat.

Această lucrare a apărut în editura Tipografiei „Curierul Judiciar" din București și în curând se va pune în vânzare pretutindeni.

Va coprinde circa 20 coale de tipar format mare și se va vinde în comerț cu 40 lei.

D-nii magistrați vor beneficia de o reducere de 10 lei dacă se vor înscrii pe listele ce se găsesc la autori până la 1 Noembrie a. c.

Celelalte persoane care se vor înscrii pe aceste liste vor avea o reducere de 5 lei.

*

Inscrierile în școala de dans Ligeti se fac zilnic dela 10—12 și 3—5, Calea Regele Ferginand 14 (Belvárosi Zeneiskola.)

*

Erezii lui Statter Jacob Cluj. Negustorii de lemne și material de tăbăcărie. Se pot comanda lemne de foc tăiate și netăiate de orice calitate și cantitate. **Magazia în Str. Állomás Nr 21, Telefon 809 Birouri în: Str. Hegedüs Sándor Nr 6. Telefon 300 și Calea Regele Ferdinand Nr 44. Telefon 762.**

*

Publicul de elită este servit cu mâncări în grădina de iarnă a Hotelului Central.

*

La ministerul de comunicație se lucrează la o schimbare a tarifului de mărfuri, întru cât s'a văzut că pentru unele mărfuri tariful era prea încărcat față de valoarea lor.

*

Față cu nevoia întreținerei circulației trenurilor, Ministrul comunicațiilor a luat măsuri ca din stocul de cărbuni ce se scot zilnic, să se acopere întâi lipsa la C. F. R. al doilea nevoile industriei și pe urmă instituțiunilor de altă natură ale statului.

*

Prin reluarea legăturilor cu Budapesta, se lucrează la planul circulației trenurilor București—Cluj—Budapesta. Probabil că aceasta se va realiza peste cel puțin o lună zile.

*

Aviz. D-l Dr Laurențiu Oanea fost advocat în Rodna Veche, județul Bistrița-Năsăud aduce la cunoștința colegilor și clienților săi, că înscris fiind în tabloul advocaților de Ilfov și-a mutat biroul advocațial în București Bulevardul Carol 36.

*

Sa deschis grădina de iarnă grandioasă a hotelului Central.

Situația internațională

Armistițiul și preliminariile păcii ruso-polone s'au semnat, de data aceasta, în mod sigur și fără amânare. Grație situațiunei desnădăjduite a Sovietelor, înfrângerilor dezastroase pe cari le-a suferit trupele bolșevice și spiritului de revoltă împotriva teroarei roșii care începe a încolți pretutindeni în Rusia, Polonia a avut câștig de cauză asupra tuturor punctelor; singura clauză pe cari Rușii au izbutit s'o strecoare este aceia prin care Polonia se obligă a nu da nici un ajutor armatelor lui Wrangel. In așteptare acesta își continuă cu succes operațiunile.

Din Anglia ne vine știrea că minerii au declarat greva, rupând tratativele și neținând seamă de gravele consecințe ce vor decurge pentru Anglia din această hotărîre. Considerând însă concursul larg pe care publicul cu o spontaneitate și unanimitate, cum rar s'au văzut, îl dă guvernului, se va putea face față nevoilor indispensabile și imediate.

Din pricina imposibilității în care se găsesc Marile Puteri de a înfrânge mișcarea de răzvrătire din Anatolia, Grecia ar fi cerut — după ziarele sârbești — ca în schimbul obligațiunii ce și-ar lua de a pacifica Anatolia, să i-se atribue Constantinopolul. Cererea nu ne uimește, dar ne învață că sunt oameni politici pentru cari nici-o pretențiune nu este exagerată când este vorba de aspirațiile naționale ale unui popor. Această cerere a Greciei nu știm încă cum a fost primită de cercurile politice aliate, ea însă are nevoe de o confirmare.

Vechiul și latentul conflict care a existat între Franța și Spania pe chestiunea zonelor de influență în Maroc pare că a căpătat o soluție satisfăcătoare pentru ambele țări în vremea din urmă. In adevăr o telegramă ne vestește că operațiunile militare în Maroc se fac de comun acord între ambele țări, iar presa spaniolă salută cu bucurie această cooperare militară care pune capăt unui vechiu conflict.

In „Paradisul lui Lenin"

— Inspăimântătoarea mărturisire a unui șef bolșevic. —

Sub acest titlu ziarul *Le Petit Parisien* publică o corespondență din Praga a trimisului său special care cuprinde un interviev cu Gillerson, șeful misiunei bolșevice venită să trateze cu guvernul cehoslovac chestiunea repatrierei prizonierilor.

După ce face portretul acestuia și aruncă o scurtă privire asupra activității lui Gillerson ca șef al propagandei bolșevice în Europa Centrală, corespondentul marelui ziar parizian continuă astfel;

„Gillerson mă primește declamându-mi veșnica litu ghie revoluționară: Karl Marx, Internaționala, întronarea neîntârziată a comunismului.

„ Il opresc cu o frază și-l rog să vorbim de fapte nu de teorii.

— După informațiile mele, începui eu, țăranii ruși, cari alcătuesc 95 la sută din populația Rusiei, au tendințe cu desăvârșire anticomuniste și opuse regimului actual dela Moscva.

— *Es stimmt* (e adevărat) recunoscu Gillerson. *Țăranii s'au arătat față de noi de o neagră ingratitudine. Noi le-am dat pământ acum se bucură de el și nu vor să mai facă nici o jertfă pentru triumful ideilor cărora le datoresc buna lor stare.*

— Cum veți putea să guvernați fără voia și încrederea lor?

— *Ii vom sili să primească doctrina noastră.*

La obiecțiunea ziaristului că după informațiile ziarelor, în Rusia un există nici-o libertate, nici aceia a presei și în toată Rusia un apare de cât un singur ziar de opoziție și acela încă anarchist, că interzicerea liberei critice, a judecății personale și închisoarea intelectuală sunt mijloace cu care se ține încătușată opinia publică, Gillerson răspunde:

— E adevărat, dar pentru a atinge scopul ideal pe care ni-l am propus, cu ajutorul revoluției, singul potrivit nevoilor de astăzi, am fost siliți să întrebuințăm măsuri și mijloace de război. *Perioada actuală este o perioadă de tranziție în timpul căreia orice măsuri, chiar cele mai draconice sunt îndreptățite, ca de pildă legea marțială în timpul stării de asediu. Orice critică sau opiniune potrivnică ideilor și scopurilor noastre n'o putem îngădui în numele „dreptului convingerii".*

Până atunci mii de nenorociți își pierd viața din pricina lipsei, a foamei și a boalelor. Grozavă răspundere pentru cei cari nu țin seamă de mille de jertfe dureroase ce se cer pentru izbânda unui vis chimeriç.

*

Intr'o carte apărută de curând la Moscova și scrisă de d-l Latzis, sub-șeful Comisiunei extraordinare panruse pentru lupta împotriva speculei și șomajului, găsim următoarele indicațiuni, cu privire la opera poliției comuniste din 29 guvernăminte ale Rusiei Centrale:

Organizații contra revoluționare descoperite (constitu ionale democratice, monarchiste, socialiste revoluționare din dreapta, socialiste revoluționare din stânga, menșevici și diverse) în total pentru cele din urmă șeapte luni din 1918 și 1919: *412.*

Impușcați pentru diferite crime (spionaj, răsvrătire, participarea la organizații contra-revoluționare, apeluri la răscoală, dezertare, furt etc) în total pentru ultimile șeapte luni din 1918 și 1919: *8.389* persoane.

Reprimarea răscoalelor (pentru aceiași perioadă):

Numărul răscoalelor potolite, *344.*

Soldați bolșevici uciși in luptele de reprimare, *1.180.*

Răsculați uciși, *3.057.*

Statisticile sunt ținute cu cea mai scrupuloasă exactitudine.

Din cartea aceasta a d-lui Latzis se desprinde un adânc simțământ de groază pentru crimele revoluției bolșevice.

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați. Miercuri, Vineri pentru femei. Baia are bazin zilnic afară de Luni.

TELEGRAME

Moartea generalului Leman

Lyon, 19 Octombrie

Generalul Leman, ilustrul apărător al Liegeului, cel care a ținut în loc invazia trupelor germane în 1914, a încetat din viață Duminecă la Liege, în urma unei pneumonii.

Un gest frumos al Japoniei

Lyon, 18 Octombrie

După o știre din Tokio, ministrul de răsboi al Japoniei a donat 10.000 de Yeni pentru ridicarea unui monument elevilor școalei militare dela Saint-Cyr (Franța) morți în timpul războiului.

Fiica Președintelui Republicei Ceho-Slovace în America

Lyon, 18 Octombrie

D-șoara Masaryk, fiica președintelui Republicei Ceho-Slovace președintă a Crucei Roșii Ceho-Slovace, a plecat în America pentru a studia societățile și instituțiunile americane.

Scandalul presei Austriace

Ziarul vienez *„Arbeiter Zeitung"* să ocupă în ultimul timp cu publicarea scrisorilor compromițătoare pe care consilierul dela ambasada maghiară din Viena dr Reich le-a trimis gazetelor vieneze *„Reichspost"*, *„Staatswehr"*, și *„Volksturm"*. Din scrisorile publicate riese clar că ambasada maghiară la Viena a căutat să câștige aceste gazete pentru politica maghiară de restaurare a monarhiei. Din scrisoarea primă adresată consilierului Eckhardt dela minisreriul de externe din Budapesta putem vedea că dr Reich a cerut pentru ziarul *„Reichspost"* un milion de coroane că să pună gazeta acesta în serviciul unei anumite propagande, scriind că „origina banilor trebuie să rămâie însă foarte discretă". Scrisoarea a doua adresată tot lui Eckhardt propune abonarea gazetei *„Volksturm"* în 1000 exemplare iar gazetei *„Staatswehr"* în 800 exemplare pentru a se putea face propagandă maghiară. In scrisoarea aceasta, Reich vorbește și de un colonel Wollf, redactor la *„Staatswehr"* care i-a propus ultima pagină a gazetei sale pentru publicațiuni în *text maghiar* și sub titlul de „Fehér Ujság" (gazeta Albă). Controlul acestei părți din gazetă a lasat-o colonelul Wollf în seama d-lui Reich.

„Neue Freie Presse" atacă într'un articol de fond guvernul lui Renner și cere înlăturare a trei miniștrii din partidul social creștin cari sunt în guvernul actual, în caz dacă se recunosc ca adevărate cele publicate de *„Arbeiter Zeitung."*

Ambasadorul maghiar la Viena dr Gratz, a încercat zadarnic să nege cele publicate în *„Arbeiter Zeitung,"* Ca răspuns la desmințirile sale ziarul sus numit publică acuma fotografiile scrisorilor originale și dovedește pe față vina Maghiarilor și a presei social-creștine.

Cele publicate de *„Arbeiter Zeitung"*, sunt încă o mărturie a uneltirilor hortiste în afara hotarelor maghiare și un motiv nou de îngrijorare în fața unor procedeuri încontinuu reînoite.

R. C.

O nouă mistificare a Patriei

„Patria" continuă să facă uz de metoda mistificărilor.

Un redactor al ziarului „Keleti Ujság" din localitate a avut prilejul să vobească la București cu D. Ion I. C. Brătianu obținând câteva declarații cu privire la atitudinea partidului liberal în chestiunea minorităților; aceste declarații au fost reproduse în numărul de ieri al ziarului nostru și sunt reproduse azi și de ziarul „Voința".

Redactorul ziarului „Keleti Ujság" însă a mai avut o convorbire și cu o altă „personalitate însemnată" a partidului liberal, de la care de asemenea a obținut câteva declarații cu privire la situația politică internă, între care și aceasta: *„Chiar dacă din motive neprevăzute actualul cabinet ar cădea, nu i-ar urma imediat partidul liberal, ci o dictatură militară de vre o două-trei luni care va consolida situația".*

Evident, o părere pe care o poți tălmăci și o poți discuta cum vrei, dar care nu e mai mult de cât părerea singuratică a unui membru al partidului liberal. Și totuși poate că știe și „Patria" că incapacitatea de a se guverna a unei societăți aduce după ea fie o revoluție, fie o dictactură, așa că declarația făcută de acel membru al partidului liberal merită poate o discuție mai serioasă.

„Patria" însă, în numărul de ieri, dă această declarație ca fiind făcută de însuși d-l Ion I. C. Brătianu, șeful partidului liberal, ceia ce-i permite, firește, să toarne de asupra acest subtitlu alarmant: *„d-l Ionel Brătianu declară că este gata pentru dictatura militară și înecarea în sânge".* Pentru a doua oară ea metoda mistificării, fiindcă e prea adevărat părinte Agârbicene, că în vremurile de astăzi conștiința este o „carte uitată".

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

S'a încheiat un nou contract cu casa internațională „Corporation of Canada" Ltd. din Montreal, pentru furnizarea a 300 locomotive dintre cari 50 tip „Pacific" în valoare de 166 milioane lei. 10 la sută din prețul comandei s'a achitat de către ministerul de comunicații.

*

Cu prilejul alegerilor parțiale din Ardeal au fost aleși deputați: D-nii P. Brătășanu la Tg. Mureșului, N. Titulescu la Odorhei și Em. Panaitescu la Șomcuta-Mare.

*

Intr'o expunere pe care a făcut-o la Iași, D-l C. Stere a arătat că bolșevismul din Rusia e pe sfârșite.

*

D-l Argetoianu, ministrul de interne, sosit din Craiova cu automobilul, a făcut o anchetă printre greviști C. F. R.

*

Luni a avut loc o întrevedere politică între d-nii General Averescu și Goldiș.

*

La Londra, întrevederile între d-nii Lloyd George, Tache Ionescu și Stambulinski, primul ministru bulgar, par că vor duce la o înțelegere a Bulgariei cu statele vecine.

*

Simplonul pleacă astăzi în mod regulat.

*

Casa Centrală a Cooperației a fost autorizată să importe mașini agricole pentru suma de 160 milioane.

*

D-l general Averescu a luat azi în primire ministerul Industriei în urma plecărei d-lui Tăzlăuanu.

*

O depeșă din Londra a ziarului *Excelsior* vestește intrarea Poloniei în Liga Națiunilor.

*

Cooperativele sătești au obținut un credit de 300.000 lire sterlinge în Anglia pentru cumpărare de mărfuri.

Bancnotele de 10.000 coroane vor fi schimbate, după hotărîrea comisiunei de unificare, cu 50 de bani coroana.

*

Organizațiile financiare săsești acaparează pământul dela magnați și proprietarii cari pleacă, împărțindu-l la țăranii sași spre a nu rămâne Românilor nimic la împroprietărire. Astfel s'a făcut la Micăsașa (jud. Târnava mică).

*

Un călător sosit din Atena spune unui ziar de dimineață că boala regelui Alexandru al Greciei e datorită otrăvirei decătre partizanii tatălui său.

*

Procesul prizonierilor din Krefeld a continuat prin ascultarea martorilor apărării.

*

In urma grevei dela C. F. R. continuă a se înregistra la Bursă mari scăderi. Numeroase oferte s'au încheiat cu cursuri foarte scăzute.

*

O consfătuire a partidului liberal a avut loc Duminecă la București.

Cursul schimbului la Paris.

Londra	53.05
New-York	15.75
Belgia	105.50
Spania	220.00
Italia	59.75
Praga	18.75
România	26.50
Elveția	244.00

La cafenea „Metropol"
Marția și Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică.

Salon de Manicure
Calea Regele Ferdinand 12
fostă Wesselényi Miklós-u

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.
Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Reuniunea de cântări din Cluj

In această cetate în care puterea de odinioară a statului ungur îngrămădise un întreg arsenal de desnaționalizare, în acest cuib al trufiei și intoleranței maghiare, viața românească a început să prindă rădăcini tot mai solide.

Unde acum doi ani abea auzeai vorbă românească, astăzi graiul și sufletul românesc prinde tot mai mult teren. Rezultatele culturei românești nu vor întârzia să se arate tot mai luminoase, pentrucă Clujul ca-și celelalte orașe așezate în mijlocul poporului român sunt numai focare artificiale, cari numai pot radia în afară, ci sunt condamnate să se restrângă și să se potolească treptat, de suflarea, ce vine și va veni tot mai intens din spre satele românești prin puterea numărului prin vitalitatea poporului nostru și prin mijloacele de cultură sufletul românesc va năvăli tot mai puternic și se va înstăpâni definitiv pe locurile ce i se cuvin. De acest lucru nu ne îndoim.

Intre manifestețiile de cultură și de artă, muzică, cântecul vine dela început sa ocupe un loc de cinste.

Românii din Cluj, astăzi într'un număr frumos și impunător, au pus bazele unei reuniuni de musică, a cărei menire este de a cultiva cântarea românească, precum și muzica clasică.

Comitetul acestei reuniuni a făcut apel către Doamnele dșoarele și domnii, cari au voce și dragoste pentru musică să se înscrie în număr cât mai impunător, ca membri activi sau donatori, în această reuniune.

Din partea noastră facem un apel cât mai călduros către publicul românesc dornic și cunoscător de muzică să se înscrie între membri activi sau ca sprijinitori ai acestei instituțiuni artistice și culturale.

După munca obositoare a zilei, câteva ore de cântec pe săptămână sunt o reconfortare, iar producțiile ce se vor da din timp în timp, vor fi o recoltă dintre cele mai frumoase și o adevărată desfătare sufletească.

Prezența în fruntea reuniunei, a d lui *Gh. Dima*, directorul Conservatorului și vestit maestru al cântării românești, sunt o chezășie că reuniunea va da rezultate îmbucurătoare. Nu putem admira în deajuns zelul, devotamentul și vigoarea tinerească, pe care le desfășoară bătrânul maestru, ca și în trecut pentru cultura noastră națională. **M.**

Starea agricolă din Ardeal, Banat și Părțile Ungurene

Extras din situația pe luna Septembrie.

In prima jumătate a lunei timpul a fost foarte schimbăcios, alternând cu ploaie și vânt.

In a doua jumătate a lunei timpul a fost senin, în unele părți secetă mai pronunțată, nopțile însă mai reci. Timpul cald și secetos a înlesnit uscarea cerealelor, a avut însă și desavantajul ce a întârzia lucrările pentru însămânțările de toamnă.

Starea recoltelor de vară și toamnă

Păioasele de toamnă sunt cărate și chiar treeate în multe părți. Rezultatul slab în general.

In județul Hunedoara recolta este bună. Păioasele de primăvară asemenea sunt în mare parte strânse și treerate. Racolta păioaselor de primăvară e ceva mai bună ca cea de toaamnă mai cu deosebire ovăzul.

Porumbul este frumos. Seceta a contribuit la coacerea completă a știuleților așa că recolta porumbului este excelentă, atât calitatea cât și cantitativ, afară de jud. Maramureș și Hunedoara. Cartofii, leguminoasele și zarzavaturile sunt în curs de a a fi strânse. Calitatea este bună, iar producția la ha. mulțumitoare. Inul și cânepa s'au culeș. Producția este bună. Este în curs recolta sfeclei de zahăr și a tutunului, care se prezintă în condițiuni bune.

Mersul noilor însămânțări.

Insămânțările au început pretuntindeni. Se sămănă grâu, secară, orz, iar în Banat ovăsul de toamnă. In Bihor din cauza ploilor grânele și secara sunt frumos răsărite. Se simte mare lipsă de grâu de sămânță și nu se poate aduce din lipsa de vagoane.

Viile și pomii roditori

Viile se culeg. Recolta este bună în jud: Bistrița-Năsăud, Hunedoara, Caraș-Severin, Timiș-Torontal, Tarnava-Mare, Odorhelu, Mureș-Turda, Cojocna; în restul județelor recolta este slabă. In jud. Sălaj u ploile au stricat mult. Calitatea rodului este bună, procentul zahărului din struguri este ridicat. Recolta de poame a fost foarte abondentă. Prunele s'au utilizat pentru fabricarea rachiului. Se duce lipsă de cazane de fiert.

Fânețele și pășunile.

S'a continuat cu cositul și uscatul lucernei, trifoiului și otavelor. In Sălagiu din cauza ploilor s'au produs pagube la otave. Porumbul furajer, frumos, se cosește. Speția de nutreț puțină, însă se prezintă frumoasă.

Starea animalelor

Animalele în general în stare bună. Febra aftoasă a dispărut în unele regiuni, si altele a crescut, și bântuie încă ca depildă în Maramureș, Solnoc-Dăbâca, Bistrița-Năsăud. Sunt cazuri de vărsat la oi în județul Solnoc-Dăbâca, Cojocna, Turda, Sibiu, Făgăraș și Bihor. Se observă o tendință de creștere a prețurilor la vitele de muncă.

Muncile agricole.

Decurg normal. Lucrători suficienți, afară de județul Mureș-Turda.

Câteva exemple de prețuri ale muncei în diferitele județe.

Maramureș: bărbați 35—50 lei zilnic și mâncare; femeile 30—35 lei.

Gojocna: o zi cu carul cu 2 boi 70 lei,

Cojocna: o zi cu brațele 15—20 lei și mâncare,

Cojocna: o zi cu brațul (fără mâncare) 20—25 lei,

Sibiu și *Făgăraș*: o zi de lucru 20—30 lei și mâncare,

Hunedoara: o zi cu carul 100 lei
" o zi cu brațele, fără mâncare, 40 lei,
" o zi cu brațele și mâncare, 30 lei.

Din cauza secetei din luna Septembrie și din cauza lipsei de sămânță semănăturile de toamnă vor întârzia mult. Afară de aceasta este de prevăzut că nefiind făcute la timp multe din semănături vor intra slabe în iarnă. Lipsa de sămânță provenită din cauza recoltei slabe atât în calitate cât și în cantitate, condițiunile climaterice și insuficiența mijloacelor de transport sunt obstacolele cari n'au putut fi învinse cu toată silința depusă.

FINANȚELE ALIAȚILOR

Principala cauză a dificultăților financiare în care se zbat Aliații stă în distrugerile practicate de Germani, în disprețul tuturor legilor războiului, în aproape toate țările cu care au luptat.

In Franța imobilele distruse sunt evaluate la 22 miliarde, pagubele pricinuite agriculturei se ridicau după prețurile din 1919 la 15 miliarde, devastarea pădurilor la 2 miliarde, distrugerea minelor de cărbuni la 10 miliarde, a stabilimentelor de construcții mecanice și electrice la 2 miliarde, a industriilor textile la 22 miliarde. In total ajungem la cifra de 54 miliarde numai pentru pagubele pricinuite industriei propriu zise.

Pentru căile ferate pagubele au fost evaluate la 7 miliarde. Ajungem la suma de 200 miliarde totalul îndemnității datorită Franței de Germania. Belgia a suferit proporțional cam tot atâta. In provincia Brabant au fost arse 5833 case și 15024 jefuite, în provincia Liege 3444 distruse, în provincia Anvers 3553, în provincia Namur 5243. După tabloul ruinelor vine acel al victirmelor. Numai în Dinant au fost masacrați 600 locuitori.

Ar trebui completat prin teritoriile unde s'a dat lupta continuă timp de 4 ani. Ypres, Yeser, Ostende, Middelkerke, Lombardzyde și altele, ale căror ruini amintesc Messina a doua zi după cutremurul de pământ.

România a fost în întregime prădată. Italia și Serbia au suferit destul.

Și Germania care a provocat ruina, a rămas intactă. Franța avea în 1913 un buget care oscila între 5 și 6 miliarde franci. Cel din 1920 se ridica după proectul prezentat de Clemenceau la 48 miliarde.

Dacă Tratatul din Versailles ar fi impus Germaniei vărsământul pentru reparațiile datorite, sforțarea financiară a Franței ar fi fost mărginită la 25 miliarde pentru 1920. Dar din cauza încetinelii aplicărei regulamentului financiar, Franța trebue să verse avansuri regiunilor devastate, adică să împrumute Germaniei banii pe care aceasta trebuia să-i verse.

In Belgia bugetul din 1914 era de 800 milioane franci în cel din 1919 de 6 miliarde, la care se adungă 4 miliarde de datorii neplătite. Datoria publică care în 1914 nu era de 5 miliarde, atinge astăzi 20 miliarde.

Finanțele românești sunt secătuite. De unde înainte de război budgetul era de 600 milioane și datoria publică de 2½ miliarde, astăzi budgetul atinge cifra de 7 miliarde și datoria publică aceea de 25 miliarde.

Budgetul ordinar al Angliei a suferit în timpul războiului cea mai mare creștere, pentrucă astăzi e de două ori mai mare decât era în 1914, se ridică la 1·418 milioane lire sterline față de 200 milioane acum șase ani, dar conține totalitatea datoriilor, fiindcă Anglia n'a făcut diferință între cheltueli ordinare și extraordinare.

Finanțele italiene s'au resimțit de asemenea de efectele războiului, considerăm:

Dacă Germania o singură statistica e suficientă pentru a marca situația respectivă a industriei franceze și germane. In 1919 producția lucrată a fontei în Germania era jumătate din ceia 1913, 434.000 tone față de 877.000 pe când Franța producea numai un sfert, 146.000 tone față de 754.000.

Și tocmai acum Norman Angell scrie un volum pentru a demostra ca industria Germană e distrusă, și pentru a cere revizuirea întreagă a tratatului din Versailles ca și cum toate dezastrele produse de invazia germană, au fost reparate.

PUBLICAȚIE

Ministerul de finanțe a instituit la fiecare centru de aprovizionare din Cluj, Sibiu, Brașov, Oradea-Mare și Timișoara câte o Comisiune însărcinată cu schimbul plusurilor de coroane încassate de comercianți, fabricanți și Bănci peste sumele declarate, pe baza ordonanței Secretariatului de Interne Nr. 390—920 a schimbului coroanelor încassate de săteni după expirarea termenului de declarare și cu plata soldurilor autorităților publice.

Comisiunea se compune din administratorul financiar delegat ca președinte. „Directorul băncii Naționale și directorul financiar ca membrii.

Se vor face următoarele operațiuni:

1. Se vor plăti plusurile peste sumele declarate de către comercianți, fabricanți și bănci, cu condițiune ca proveniența lor să fie bine justificată cu acte temeinice, ca provenind din vânzări efectiv proprii ale comerțului pentru comercianți și fabricanți și din încassări de creanțe proprii pentru Bănci.

Se vor considera, ca plusuri numai sumele încassate în intervalul dela 24 August până în seara zilei de 10 Septembrie 1920, fie că sau prevăzut în chitanțele de 40 la sută fie că nu li-s'au primit de oficiile de schimb și nu li-s'au trecut în chitanță.

De asemenea se vor considera ca plusuri numai diferența din chitanță ce trece de 40 la sută pentru suma declarată.

Aceste plusuri se vor schimba în proporție 60 la sută numerar și 40 la sută chitanțe.

Chitanțele de 40 la sută și plusuri emise de oficiile de schimb se vor reține de comisiune și în locul lor se vor emite altele, cari să reprezinte 40 la sută din plus și cei 40 la sută la suma declarată, cu alte cuvinte 30 la sută din suma declarată nu intră în acest schimb ulterior.

Domnii comercianți, fabricanți și băncile intrând în această categorie vor trebui să se prezinte cu începere dela data prezenței publicațiuni la sediul centrului de aprovizionare de pe lângă banca Națională din Cluj, împreună cu chitanțele respective spre a li se face cuvintele operațiuni, aducând totodată registrele și actele cu cari să dovedească proveniența sumelor încasate.

2. Se vor schimba coroanele încasate de săteni după expirarea termenului de declarație și acelea pentru cari nu s'au putut face declarațiuni în termen, acordându-se 60 la sută numerar și 40 la sută chitanțe.

Nu vor fi admise asemenea cereri decât numai pentru acei săteni cari au făcut cereri comisiunei până în seara de 15 Octombrie 1920; cererile primite după această dată se vor clasa la dosar.

Sătenii vor fi obligați să-și justifice proveninta coroanelor cu acte oficioase emanate dela autoritățile comunale.

3. Se vor achita integral chitanțele de 40 la sută ale soldurilor autorităților publice și chitanțele pentru bancnotele de 10—100 aparținând acestor autorități.

Prin autorități publice se înțelege autoritățile statului, județului comunelor și Instituțiile bisericești.

Coroanele în bancnote de 10.000 aparținând particularilor nu se vor admite la acest schimb suplimentar.

Comisiunea instituită pentru centrul de aprovizionare Cluj, va începe să funcționeze în ziua de 18 Octombrie a. c. în localul băncei Naționale lucrând între orele 2—6 p. m.

Centrul de aprovizionare Cluj.

20 procente reducere obțin d-nii funcționari dela Stat comunali și d-nii studenți, dacă predau rufele de spălat, la spălătoria cu aburi Unio din str. Regina Maria nr. 4, referindu-se la această publicație.

TEATRUL NATIONAL DIN CLUJ

Impresariul AVRAM NICOLAU directorul companiei române de OPERETA Avram Nicolau

MARE EVENIMENT ARTISTIC

Numai două concerte Marți 19 și Joi 21 Oct. 1920, date de celebrul tenor

LEO SLEZAK

Cel mai mare TENOR din lume

Acompaniamentul la pian va fi ținut de d-l Prof. Alfred Glattauer

Biletele de vânzare la agenția teatrală a Librăriei Alexandru Anca.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT post pentru ajutor. Administrator la o moșie având o practică de mai mulți ani.

CAUT la orice instalațiuni technice pentru montări și demontări de fabricei.

CAUT loc de guvernantă știind franțuzește, nemțește și românește, adresa la ziar.

STUDENT dela Academia comercială caută oficiu inainte de masă. Adresa la Administrație.

INVĂȚĂTOR român diplomat caută o familie unde ar fi aplicat să instrueze 1—2 copii de scoală primară. Adresa la Administrație.

SE CAUTĂ UN CONTABIL. O mare instituțiune din Ardeal caută un Contabil.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardeal bine salarizat

Vânzări și Cumpărări:

Vând 1000 kg brânză de oae calitate primă conservată în putini de lemn a 40 kg a lei 28—30. Cei cari doresc și sunt amatori pot lua informați de la Adm. ziatului Infrățirea.

VÂND 1000 sticle goale de 1 ltr. ca prrțuile celn mai avantajoase. Informațiile se pot lua de la ziarul Infățirea.

VÂND 3 vagoane var calitate superioară cei cari dorese se pot adresa la ziar pentru a lua informațiuni.

VÂND 2 cai de rasă rusască doritori pot să-i vadă în fie care zi între orele 9—12 și 3—7 la manotanță.

VÂND automobil aproape nou, doritori pot lua informați de la ziar.

CAMPĂR ori ce feli de trăruri, căruțe, care, Gabroliete etc. aflânduse în stare bună cej care doresc se pot adresa la subsemnatul sfr. Mikó No. 11.

CUMPĂR și vând tot felul de obiecte de valoare garantând materialul prin Contract.

CUMPĂR ori ce feli de case și localuri. Cei cari doresc și vor a vinde să se adreseze la Subsemnatul Contele Rigo str. Kecskemét 3.

VÂND 5 vagoane de grâu calitate superioară pot vinde și mai puțin adecă câte 1/2 vagon.

CUMPĂR 5—10 vagoane de orz pentru fabricele de bere din localitate.

CUMPĂR o vie aproape de oraș preferabil cu vilă s'au cel puțin cu magazi.

VÂND de urgență un Dinam aproape ne intrebuințat. Informați la Adm. ziarului.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

Căsătorii:

TÂNĂR român, venit 2500 lei lunar, dorește căsătorie domnișoară sau doamnă drăguță și inteligentă, cu și fără dotă. Scrieți Administrația ziarului Infrațirea sub Român D. I. Răspund scrisorilor serioase. Admit și intermediari.

COMERSANT de bună familie, cu avere simpătic și suflet bun, varstă 30 ani dorește căsătorie cu Dna sau Dră 30—40 ani. Afară de a avea un fizic plăcut, de a fi de bună familie, gospodină, ca-se fie o eminentă soție, nu are alte pretenții. Oferte cu fotografie sub „Noroc" la administrația Infrățirea: Discreție garantată.

PUBLICAȚIUNE

Noi Ministru secretar de Stat la departamentul finanțelor: având în vedere convențiunea cu No. 41103 din 11 Iunie 1920 incheiată cu Banca Națională a României pentru retragerea dîn circulație a coroanelor rublelor și biletelor Băncei generale decidem:

Art. 1 Biletele Băncei generale de una mie lei (1000) stampilate și aflate pe teritorul întregului Regat se vor întocmi în bilete ale Bancei Naționale a României, pentru o valoare nominală egală, cu începere dela publicarea acestei decisiuni prin Monitorul Oficial și până la 6 Noemvrie a. c. inclusiv.

In acest interval de timp nimeni numai este obligat se primească acest bilet.

Deținătorii lui sunt indatorați să'l prezinte la preschimbare în București la Banca Națională și la Cassa de depunere.

In județele vechiului Regat la sucursalele Băncei Naționale, în Basarabia la sucursala Băncei Naționale din Chișinău și în Bucovina la sucursalalele Băncei Naționale din Cernăuți și în Ardeal la sucursalele Băncei Naționale din Brașov, Sibiiu, Cluj, Timișoara și Oradea-mare.

Toate cassele publice sunt datoare în limitele posibilului se inlesnească acest schimb, primind biletul Băncei generale de una mie lei (1000) aratât mai sus și dând în schimb alte bilete, ingrijind apoi se prezinte Băncei Naționale și sucursalelor Băncei biletele retrase pentru preschimbare.

Se va nota într'un tablou s'au registru numele pronumele și domiciliul presentatorului la schimb și suma schimbată.

Presentatorii vor dovedi indentitatea în regula generală cu chitanță de plată impozitelor pe trimestrul Octomvrie 1920 sau Iulie 1920 vizându-se chitanța de către oficiul la care i se face schimbul.

Art. 2. Cu incepere dela 6 Noemvrie 1920 biletul Băncei generale de una mie lei (1000) stampilat nu mai are nici o putere circulatoare cei cari vor fi prinși că mai au asemenea bilete după acea dată vor fi considerați că le au introdus prin contrabandă și se vor pedepși cu atare.

Constatările se vor face de către ori ce funcționar al mimisteriului de finanțe prin incheiere de proces verbal art. 3. Domnul director al contabilității general al statului și datorie publice este insărcinat cu executare acestei decisiuni.

Făcută astăzi în 16 Octomvrie 1920.

p. Ministru *I. Angelescu.*

Director *Giuan.*

FRAȚII JOANOVICS Cluj, Piața Unirii 32.
Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.
Fotografii artistice mărite.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Intreprinde pe lângă cea mai mare garanță: uscarea radicală a pereților umeri din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

Librăria **G. ONIȘOR**
Cluj Piața Unirii 2.
Asortiment de cărți școlare literare și furnituri pentru birou. Prețuri convenabile. □ □ □

Cel mai eftin izvor de delicatese și coloniale în engros și detail la
Ioan Pop
Calea Victoriei No. 2,

BERTALAN ȘI GYARMATI
CROITORI pentru haine bărbătești
Calea Regele Ferdinand 11, etaj I.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase. Deposit de ștofe.

La Crâșma în drum Cluj.
Se găsește la ori ce oră din zi și noapte grătar special Fleici și mititei.
Muzica Națională din Regat.

Renumită Fabrică de Trăsuri Szeszák
Fondată la 1870 Cluj
Str. Malom No. 12
are și Garaj.

Banca de Scont a României București
A adus o cantitate insemnată de ștofe:
gabardinn, moltoane, ștofe de haine, de pardesuri și paltoane, zefiruri, căptușeli, satenuri negri și culori, bazamale etc., etc.
Vânzare angros la sediul său central din București, str. Lipscani. Prețurile foarte avantajoase.

Frații Mártonffy Blănarii
Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania
In curand va sosi un transport de tot felul de Blănari cele mai fine, firma solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

In atențiunea librarilor și tipografilor
Orice fel de hârtie și recvizite de scris să află la depozitul de hârtie
Meteor
Cluj, Piața Unirii No. 32.

A APARUT:
Anul VIII. No. 9. Septembrie 1920.
„DEMOCRAȚIA"
REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA
REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Vintilă Brătianu. — Activitatea individuală a omului politic.
Mihail Pașcanu. — Presa și noua constituție.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Industria italiană în momentul actual și prespectivele ei. — Scăderea navlului.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

Haine bărbătesti elegante gata și după măsură
la KATZ și MENDEL CLUJ, Piata Unirii No. 10.

Construcţia modernă

Societatea Anon. Română

Str. Carol 19. Bucuresti.

Are onoare a face cunoscut, Firmelor, Măiştrilor, Lucrătorilor din Industria clădirilor, precum Fabricanţilor şi Furnizorilor de materiale de construcţie din întreaga ţară, care doresc a fi invitaţi pentru lucrările şi furniturile construcţiunilor întreprinse de Societatea noastră să se adreseze direct Societăţei sau prin corespondenţă.

Asemenea Conductorii supraveghetori de lucrări şi Taşeroni.

In cererile de înscriere se va arăta adresa şi referinţele ce le posedă sau va indica lucrările sau furniturile mai importante efectuate.

Fabricele sau Reprezentanţii lor sunt rugaţi a trimite cataloagele şi prospectele lor.

Direcţiunea

„Construcţia Modernă“

Soc. Anon. Româna

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines“

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9.

MARELE RESTAURANT

NEW-YORK

Aduce la cunoştinţa onoratei sale clientele că serveşte la dejunuri şi prânzuri mâncările cele mai bine preparate de noi Bucătari specialişti aduşi din Bucureşti. Gratar cu diferite fripturi. Băuturi alese. Orchestra specială în fie care seară. :-: :-:

Confecţiuni pentru Dame

ultimele modele Franţuzeşti şi Englezeşti execută promt şi constincios Atelierul

Telefonul 943.

Jakab Géza

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Indig Mór Piaţa Unirii No. 19.

Confecţionează costume de dame după ultima modă englezeşti şi franţuzeşti, cu preţuri convenabile şi în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitura după ultimă modă şi Depozit de ştofe.

Vadász

Instalator de apeduct şi electricitate

Str. Bethlen No. 11

Associati Croitori Român

PETRICAS, AIDUEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj, Str. Bratianu 13. Piaţa Unirii No. 2.

Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase.
Depozit de ştofe.

A sosit un nou transport de mărfuri pentru larnă

Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,

la HORA TĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány“.

Ştofe pentru haine Bărbăteşti şi pentru Paltoane, Pardesiuri, Ştofe pentru rochii de Damă, Barcheturi, Broboade, Ciorapi pentru Dame, Bărbaţi, şi pentru Copii, Basmale, Catifele, zefiruri, şifoane. Tote aceste mărfuri se vând cu preţuri mai eftin ca ori unde.

Vânzare engros şi endetail.

VÂND CU MARE REDUCERE:

Porcelanuri:

Serviciu de masă pentru 6 persoane veritabil „Karlsbad“ **Lei 680.**
Serviciu de cafea s'au ceai „Karlsbad“ **Lei 180.**
Serviciu foarte frumos pentru cafea neagră **Lei 120.**
Cesti de porcelan a **Lei 5** bucata.
Căni de porcelan diferite a **Lei 12** bucata.
Farfuri adânci şi late „Karlsbad“ prima calitate a **Lei 16** bucata.
Farfuri pentru dessert, calorate prima calitate „Karlsbad a **Lei 8** bucata.

Pahare pentru occă albe şi calorate a **Lei 250** bucata.

Sticlărie:

Pahare de apă pentru Cafenele şi restaurante a **Lei 3·50** bucata.
Pahare de vin pentru Cafenele şi restaurante a **Lei 2·50** bucata.
Serviciu de liqueur cu tavă de sticlă colorată a **Lei 40** bucata.

Tablă de sticlă, sticle de lămpi etc. sticlă pentru farmacie şi totfelul de sticlă şi porcelane cu vagoaul se capătă totdeuna la

Preţuri eftine!

FISCHLER

prăvălia de sticlă CLUJ, Piaţa Unirii No. 13 (fost Mátyás király-tér).

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

EDIȚIA SPECIALĂ

50 bani

Luni 25 Octomvrie 1920

„ASOCIAȚIUNE" SIBIIU

Infrățirea

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Cluj, 23 Otcombrie

Stateam de vorbă eri cu un grup de lucrători greviști și mă sileam să împrăștii toate erorile lor de judecată și simțire pentru a-i face să vadă că drumul pe care-a pornit muncitorimea română nu ne poate duce de cât la prăbușirea noastră ca stat și ca națiune tocmai în ceasul când împlinirea dreptății naționale trebuie să aducă dupăea și înplinirea dreptății sociale.

Și știți cât e de greu să te înțelegi cu omul a cărui minte a ajuns prisoniera unor formule tiranice care, oprind judecata, desvoltă fanatismul. Lucrătorii cu care vorbiam însă, păreau că încep să mă înțaleagă. Înțalegeau anume iubirea noastră pentru cei cari cu adevărat represintă între noi războiul cel mare al muncii și înțelegeau și de ce nu putem fi alături de acei agitatori socialiști cari, fără să represinte durerile muncii, și-au făcut totuși o meserie politică din scormonirea, aițarea și exploatarea acestor dureri.

Înțelegeau bine că suntem alături de orice acțiune care urmărește ridicarea morală și economică a muncitorimii, dăr că nu putem primi să fim și terorisați în numele unei politici pe care o socotim primejdioasă nu numai pentru interesele noastre ca națiune, ci și pentru însăși desvoltarea unei adevărate și rodnice democrații.

Înțelegeau, cu un cuvânt, că una e *interesul clasei muncitorești* și alteeva este *politica* pe care o putem face în numele acestui interes, și că lupta noastră se dă nu înpotriva muncitorimii în fața căreia ne închinăm, ci numai înpotriva unei politici care, exploatând probema muncitorească, servește totuși interese care nu sunt ale muncitorimii. Că interesul muucitoresc poate fi unul singur, dar că mijloacele politice prin care putem servi acest interes sunt tot deauna mai multe și că deci *o alegere a lor* este cel dintâi act care trebuie să stea la baza unei sincere și sănătoase democrații.

Că a reduce idealul democratic la o singură formulă, la o singură politică și la o singură soluție, — înțelegeau și ei că aceasta înseamnă însăși moartea democrației.

Dar tocmai findcă înțălegeau că multe din lucrurile care privesc durerile și revendicările lor pot fi discutate și alt fel de cât sub teroarea unei singure formule și a unei singure politici, unul dintre ei mi-a făcut, mustrător, următoarea observație: *Dvoastră, intelectualii, ne vorbiți acum, în ceasul rătăcirli, dar nu v-ați gândit să vă coborâți între noi și în vremea când sufletul muncitoresc, încă nelucrat, s'ar fi deschis bucuros și pentru alte învățături de cât aceia în care ne-am obișnuit să credem. Cine-a venit între noi, și ne a vorbit, acela a dobândit și încrederea noastră, și dacă astăzi ne găsim purtați pe drumurile unei grozave rătăciri, vin este înainte de toate a dvoastră, a intelectualilor, fiindcă n'ați căutat să ne cunoașteți. Ocolind pe cei de jos, ați păstrat lumina numai pentru cei de sus, și astăzi vă spăriați că, stând de vorbă, ne înțelegem așea de greu. Ne vorbiți de patrie, și patria nu ne mișcă; ne vorbiți de datorii naționale, și cuvântul sună gol. Cine mi-a vorbit mie de patrie și cine mi-a vorbit mie de națiune? Dvoastră ați văzut în lucrător numai un braț care trebuie să muncească, și de aceia i-ați plătit brațul, dar i-ați uitat sufletul.*

Așa mi-a vorbit lucrătorul, și fiecare vorbă a lui însemna osândirea unei culturi care n'a știut să-și facă datoria. Căci, într'adevăr, intelectualul român a înțeles să facă din cultură un priviegiu pentru cei puțini, iar nu un dar și o binefacere pentru cei mulți Am luminat vârful, dar n'am luminat și adâncimile, și iată că aceste adâncimi uitate se ridică astăzi răzbunător punând în mișcare tot întunerecul care s'a adunat în ele.

Dar, în fața primejdiei, sunt atița cari zic: *un guvern energic*, și *nebunia va trece*.

Iar noi vom zice: de sigur *și aceasta*, dar nu numai atât. După guvernul energic, trebuie să avem și o acțiune a culturii pe care toți o dorim coborâtă jos și transformată în tovarăș nedespărțit al brațelor muncitoare. Salvarea sufletului proletar prin trimiterea lângă el a tuturor forțelor noastre intelectuale, — iată datoria cea mare de azi pe care, îndeplinind'o, vom readuce în corpul națiunii pe cea mai impunătoare dintre puterile ei.

Telegrame

Alegerile in Austria.

Lyon, 21 Octombrie

Alegerile austriace sunt caracterizate *prin succesul partizauilor ordinei* și insuccesul pangermauiștilor în chiar provinciile unde propaganda germană s'a exercitat cu mai multă activitate. Creștinii sociali, social-democrații și comuniștii au fost cu desăvârșire sdrobiți.

Dela Consiliul Ligei Națiunilor

Lyon,21 Oclombrie.

Consiliul Ligei Națiunilor s'a întrunit la 20 Octombrie la Bruxelles sub președințiaD-lui Hymens, reprezentantul Belgiei. D-l Léon Bourgeois reprezintă Franța, D-l Tittoni,Italia, vicontele Shi, Japonia,Dl Balfour,Anglia,DlQuinones de Leon, Spania. Delegatul Greciei n'a fost încă designat. Adunarea generală a Ligei Națiunillor convocată de către Președintele Wilson se va întruni la 15 Noembrie la Geneva.

Greva minerilor din Anglia

Horsea, 21 Octombrie

Eri noapte s'a discutat în decurs de câteva ore la Camera Comunelor diferendul în problema cărbunilor. Principalele discursuri au fost ținute de către Briace, conducătorul minierilor din South Walles, Adamson, președintele grupului parlamenta al muncei, și Thomas, leaderul lucrătorilor dela căile ferate. Primul ministru ținuit din partea guvernului o importantă comunicare. *Predomină impresia că greva se va aplana.* Primul ministru a arătat că necesitatea măririi producției este o condițiune esețială pentru orice spor de salariu și exprimă părerea că aprobând propunerile lui Braces ar însemna să se primească cererile minierilor fără nici o garanție pentru mărirea extracțiunei cărbunilor Roagă pe conducătorii minelor să examineze și să găsească o nouă modalitate în care prodsul ar fi în proporție ca mărirea proporțiunei pe care ledeerii minerilor au sugestionat-o și care să nu atingă dămnitatea guvernului.

In răspunsul său privitor la propunerea conducătorilor lucrătorilor pentru ținerea unei noi conferințe între proprietari și lucrători, primul ministru a promis de a se consulta cu colegii săi înainte de a pune la cale convocarea unei conferințe care ar putea fi prematură. Nimic nu este mai rău decât o conferință convocată fără scop.

Incidentul din Carintia

Lyon 21 Octombrie,

Incidentul relativ la executarea plebiscitului în Klagenfurt este pe cale de a se regula. O telegrama din Belgrad anunță în adevăr că d-l Trumbici, ministru de externe jugoslav a ordonat trupelor cari intrase în regiunea Klagenfurth să evacueze teritorul ocupat.

APEL

Din partea Comandamentului Corpului VI Aramtă, primim spre publicare următoarele:

Cu începerea din ziua de 21 a. c, o parte din lucrătorii dela C. F. R. precum și dela instituțiuni ale Statului și particulare, au părăsit lucrul lor. Această părăsire de lucru s-a făcut din indemnul răilor voitori aițării acesteia, nicidecum din convingere și trebuință. Cei cari duc cu dânșii sămânța dezordinei și o seamănă pretntiedeni n'au urechile deschise la cererile lucrătorilor pentru înbunătățirea vieței lor. Fără ca să se deslușească mintea lucrătorilor, arătându-le cauza pentru care cer greva generală, acești propovăduitori mincinoși înrăutățesc din zi în zi mai mult viața întregei populații. Dacă cineva ar întreba pe un lucrător grevist care este cauza păvăsirei lucrului, acesta nu ar putea răspunde; iar dacă s-ar încumenta să dea un răspuns, acesta ar fi „așa m au învățat cei dela centru", cu toate muncitorul în situația în care se găsește azi poate să-și îndestuleze casa cu ceiace câștigă. A nu lucra, înseamnă a lipsi întreaga familie de cele trebuincioase.

Nimeni nu poate să dea pâine și alimente celui care nu muncește. Lucrătorul care stă degeaba acasă, nu merită să mănânce; dar el face și un păcat de moarte nelucrând, lipsește pe ai lui de hrana zilnică. Flămânzirea și însetoșarea copiilor, fmellor și a bătrânilor, cad pe sufletul celor care nu muncesc. In zadar copiii vor întinde mâinile lor în calea tatălui, cerând pâine. Și ce va răspunde oare tatăl, copiilor lui? Ochii lui se vor umple de lacrămi, fața se va roși, buzele nu se vor deschide și uu va puteă grăi nimi. O durere sfâșiitoare îl va încinge inima, pentru că de astădată, tatăl minte pe copii, minte întreaga familie.

Dar ne bucurăm că nu toți lucrători au fost ademeniți cu cuvintele lingușitoare. Cea mai mare parte au cunoscut adevărul, au înțeles minciuna și au rămas credincioși lucrului lor.

Conducătorii voștri mincinoși, aruncă astăzi cele din urmă vorbe, cei din urmă sorți, pentru ca să vă împartă cămașea. Din sărăcia voastră, ei caută să-și clădească salar bun de traiu. Pe spinarea voastră gârbovă de lucru ei își apasă călcâiul ascuțit casă dărâme temeliile Statului, ridicându-se pe umerii lor.

Pe umerii voștri se îngrumează nemernicia lor.

Intorceți-vă capul dela fețele lor. Păziți-vă. Urmați cu lucrul vostru înainte.

Dacă cei vii vă privesc cu ochii trupești, morții voștrii vă privi cu ochii sufletești. Din groapa lor, de dincolo de moarte, ei vă cumpănesc faptele voastre. Sufletul lor se sbuciumă în amar câtă vreme mâinele voastre nu lucrează, câtă vreme veți asculta vorbele otrăvitoare ale mincinoșilor fără Dumnezen.

Așa dar la lucru înainte.

Situatia Grevei

La C. F. R. in Ardeal.

Partea capitală la greva C. F. R. în Ardeal a avut'o *„Uniunea ceferiștilor din Ardeal și Banat"* (Erdély és Bánáti Vasutasok Szövetsége), compusă numai din străini. Conducătorii ei străini au decis aderarea la greva generală. *Acum a fost desființată prin telegrama ordin Nr. 1192|920.* Membrii ei vor fi pedepsiți în modul cel mai sever— Tendințele ei în contra statului și a ordinei sociale s'au dovedit prin cazuri concrete.

Sindicatul Național C. F. R. filiala în Cluj, care e pentru întreg Ardealul și Banatul au fost demn de menirea sa. *Nu s'a solidarizat ca greva.* Membrilor lui — numai Români — se datorește circulația trenurilor în Ardeal. A stat în ajutorul conducerii căilor ferate.

Atelierile C. F. R. din Cluj au fost închise. Muncitorii nu vor fi reprimiți în serviciu decât în condițiuni speciale stabilite fără a trata cu dânșii.

Funcționarii dela Dir. Reg. C. fer. Cluj afară de Români la început s'au solidarizat cu greva. Au fost provocați să reia lucrul. Cei cari nu s'au prezentat cam 100— vor fi destituiți, cei mai mulți dintre ei sunt la locurile lor.

La Dir. Regională C. F. R. Timișoara toți funcționarii și muncitorii *au reluat lucrul.*

Mecanicii și fochiști din Ardeal și Banat nu s'au solidarizat cu greviștii. Cauza e că numai foarte puțini sunt membrii partidului socialist.

In general nu s'au solidarizat cu greva funcționatii și muncitorii care nu sunt membrii Uniunii amintite — iar aceștia unt Românii. Funcționarii superiori străini însă nefiind membrii Uniumii au fost principalii instigatori și autori morali ai grevei la C. F. R. iar focarul lor e Dir. Reg. C. F. R. Cluj — S'au luat cele mai severe măsuri în contra lor.

Intreg personalul Dir. Reg. Cluj mobilizat.

Aprovizonarea cu cărbuni e cea normală. *O mare parte a minerilor din Petroşani nu s'au solidarizat cu greva.* Se speră că şi ceilalţi vor începe lucrul în curând în urma măsurilor luate.

Circulaţia trenurilor.

Pe linia principală Oradea — Cluj — Braşov circulează trenurili militare. Din Teluş spre Arad — Timişoara circulaţia e restabilită. — In Ardeal şi Banat trenuri militare nu s'au introdus, deoarece nu s'a simţit lipsa lor.

La Bucureşti şi în vechiul Regat.

Marea majoritate a lucrătorilor n'au răspuns nici până azi la îndemânul de grevă, din potrivă şi dintre cei puţin cari au aderat la grevă, eri s'au întors la lucru.

Astfel azi vor apare în Bucureşti toate ziarele. Nimic în Bucureşti nu adevereşte că e grevă, decât afişele guvernului cu starea de asediu, deoarece lumină, apă şi pâne au fost, trăsurile, automobilele, şi tramvaiele circulă, restaurantele şi cafenelele funcţionează, morile de asemenea. Lucrurile se prezintă pretutindeni la fel şi în provincie.

* * *

Ziarele bolşevice dela noi în frunte cu *Luptătorul*, *Adevărul*, şi *Chemarea*, dau veşti alarmante despre mersul grevei, veşti de altfel neexacte. Guvernul speră că în două zile greva dela tracţiune se va aplana; astfel că trenurile vor circula regulat.

* * *

S'au făcut noi arestări printre agitatori. Fruntaşii bolşevici vor fi trimişi în judecata Curţilor Marţiale.

* * *

Toţi muncitorii răspund ordinului de mobilizare.

In unele părţi elevii au înlocuit pe muncitori.

* * *

Din provincie vin veşti complect liniştitoare; *nicăeri greva n'a reuşit, muncitorimea arătându-se la înnălţimea tipurilor grele prin care trceem.*

* * *

Invăţătorul Leon Popescu, împreună cu alţi douăzeci de agitatori, majoritate streini, au fost arestaţi pe când instigau.

* * *

Biroul Cenzurei, din Ministrul de Interne atrage atenţia că nimeni nu va putea scote un ziar fără permisiunea Cenzurei.

* * *

INFORMATII

L'Humanite, publică, după telegramă primită din Zurich răspunsul guvernului român la nota guvernului sovietic din Rusia. România declară că e gata o intra în tratative cu actualu guvern rus, şi a anunţat totodată că va numi curând delegaţii săi.

—

Alteţa Sa Regală, Principele Carol a plecat eri la Bicaz de unde se va duce la Iaşi spre a asista la marile serbări sportve.

—

Se pare că partizanii ex-regelui Constantin al Greciei, voesc a ataca Atena. Venizelos a luat cuvenitele măsuri.

—

Leul român conteză 25 şi trei sferturi la Paris.

—

D. Lepădatu, reprezentantul României în comisiunea de lichidare din Buda-Pesta, a plecat la Praga spre a avea întânire cu d. Beneş, în vederea unei acţiuni comune cu Ceho-Slovacia şi Jugo-Slavia, în chesţiunea lichidării.

—

La Predeal ninge de câteva zile.

D-l Vaida Voevod se află grav bolnav la Braşov.

Toate coroanele dubloase se vor schimba în Capitala cu începerea de Marţi 26 Octombrie.

—

Acţiunile Soc. „Reşiţa" au fost refuzate de Băncile cinstite în frunte cu Banca Românească.

Se duce o acţiune de conrupere a parlamentarilor oferindu-i-se fiecăruia, de către d nii Tăslăoanu şi Bontescu, un număr oarecare de acţiuni.

—

Toţi cetăţenii credinciosi ordinei publice si datorilor lor cetăţenesti sunt convocaţi la o întrunire publică spre a se consfătui asupra nevoilor şi greutăţilor momentelor actuale.

Vor lua cuvântul fruntaşii autorităţilor civile şi militare şi un reprezentant al universităţii.

Intrunirea va avea loc Duminecă 24 Oct. orele 3 p.m. în sala Reduta

—

Azi la ora 5 după amează inspectorii de poliţie Bogdan şi Carapancea însoţiţi de un detaşament de gardişti pedeştri şi călăr executând o razzie în împrejurimele Clujului, au descoperit într'o pădure de lângă fabrica Cotanthoi un număr de 60 grevişti, dintre cari 30 ceferişti, la cari s'au găsit manifeste şi acte compromiţătoare.

Intre grevişti s'au găsit şi câţiva instigatori veniţi de curând dela Budapesta.

Criza ministeriala în Turcia

Lyon 21 Octombrie

Din Constantinopol se anunţă că Sultanul a însărcinat oficial pe Tewfic Paşa să constitue noul cabinet,

Publicatiune

—

Se pune în vedere publicului ca dela apariţi prezeptei publicaţiuni, circulaţia pe căile ferate, se vă permite numai următorelor categorii de cetăţeni:

a.] Funcţionarilor statului cu ordine speciale de serviciu, care să justifice necesitatea reală a călătoriei.

b.] Civililor care au interese urgente să circule pentru cazuri extra urgente.

Toţi călători din categoriile de mai sus, vor avea bilet de Circulaţie, eliberat de către Comenduirile garnizoanei, acolo unde există, sau ee către posturile de jandarmi în comunele rurale iar unde nu există posturi de jandarmi, de către postul de jandarmi cel mai apropiat.

Comand. C. VI Armată.

Haine pentru bărbati, copii şi fete se găsesc gata şi de comandă la Magazinul:

Farkaş şi Simon

Croitor, Óvár Strada Viz

vis-a-vis de Restaurant Mathyas. □ □ □ Preţuri moderate.

KRAUSZ SAMU

Cluj, Strada Bocskai No. 5.

Confecţionează rochii de dame, modele franţuzeşti precum şi Tailleur după ultimă modă. ◆ ◆ ◆ ◆

23 de ani de când s'a infiinţat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecţionează costume după ultima modă engleză şi franceză, din materia clientului sau din o magazinului în scurt timp cu preţ redus. Str. Calea Vict. 39

Librăria G. ONIŞOR

Cluj Piaţa Unirii 2.

Asortiment de cărţi şcolare literare şi furnituri pentru birou. Preţuri convenabile. □ □ □

Renumită Fabrică de Trăsuri Szeszák

Fondată la 1870 **Cluj Str. Malom No. 12**

are şi Garaj.

Haine bărbătesti elegante gata şi după măsură

la KATZ şi MENDEL CLUJ, Piata Unirii No. 10.

VÂND CU MARE REDUCERE:

Porcelanuri:

Serviciu de masă pentru 6 persoane veritabi „Karlsbad" **Lei 680.**

Serviciu de cafea s'au ceai „Karlsbad" **Lei 180.**

Serviciu foarte frumos pentru cafea neagră **Lei 120.**

Ceşti de porcelan a **Lei 5** bucata.

Căni de porcelan diferite a **Lei 12** bucata.

Farfuri adânci şi late „Karlsbad" prima calitate a **Lei 16** bucata.

Farfuri pentru dessert, calorate prima calitate „Karlsbad a **Lei 8** bucata.

Pahare pentru occă albe şi calorate a **Lei 250** bucata.

Sticlărie:

Pahare de apă pentru Cafenele şi restaurante a **Lei 3·50** bucata.

Pahare de vin pentru Cafenele şi restaurante a **Lei 2·50** bucata.

Serviciu de liqueur cu tavă de sticlă colorată a **Lei 40** bucata.

Tablă de sticlă, sticle de lămpi etc., sticlă pentru farmacie şi toteiul de sticlă şi porcelane cu vagoanul se capătă totdeuna la:

FISCHER PRĂVĂLIA DE STICLĂ CLUJ, Piaţa Unirii 13. (fost Mátyás Király-tér). ◆ ◆ ◆ ◆

Preţuri eftine!

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice Cosinzeana", str. Universităţii Cluj„ , Nr. 3.

EDIȚIA SPECIALA — 50 bani — Joi 28 Octomvrie 1920

Infrățirea

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etag II.) TELEFON: Administrația 952, Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei; 6 luni . — 60 „; 3 luni . — 30 „

In potriva anarhiei

Greva de caracter atât de general, provocată de „muncitorime" în zilele din urmă, ne descoperă ce mare primejdie e, pentru siguranța publică, această muncitorime în mânile agitatorilor fără scrupul.

Nu știm *unde* se vor opri revendicările clasei sociale în fața căreia de atâtea ori autoritatea Statului a capitulat. Ceia ce știm însă, ceia ce vedem și simtim fiecare dintre noi, e starea îngrijitoare în care asemenea mișcări nesocotite aruncă societatea noastră.

Vor fi având muncitorii serioase motive de a fi nemulțumiți. Cine poate fi astăzi, în adevăr, „muncitorul", — nu numai de soiul celor pe cari agitatorii îi ațâță în cluburile anarhiei, pentru scopuri ce trec de nevoile stringente ale momentului, dar *orice muncitor în înțelesul cel larg și curat al cuvântului*, care să fie mulțumit cu haosul greutăților fără număr create de anii de războiu și, în bună parte, netămăduite până acum?

A înceta însă deodată munca, în toate părțile, *a pune la cale d'inainte acest lucru*, este a contribui cu știință la sporirea haosului, la lățirea miseriei în care toți ne zbatem. Astăzi, când fiecare e dator cu muuca sa înzecită, pentru refacerea edificiului atât de ruinat, *în care totuși ne adăpostim*, a contribui conștient la surparea acestui edificiu e a săvârși o faptă neiertată, a aduce o atingere neîngăduită intereselor vitale care pe toți ne privesc. Iar când o asemenea precugetată atitudine se îmbracă în haina ipocrită a unor pretenții de ordine politică, oricând discutabile și pentru care nu lipsăse mijloacele îngăduite de legi, nu poate fi om cu dreaptă judecată care să nu-i stea împotrivă. Actele de violență au compromis în totd'auna causele cele mai drepte.

Muncitorii cinstiți au înțeles de la început acest lucru și, cu toată organizația vrednică de o causă mai bună, mișcarea n'a izbuțit de cât în parte. Căci un lucru se uită pree ușor, în aceste desnădăjduite și vinovate convulsiuni: nimeni nu este *numai pentru sine* în mijlocul societății în care trăiește. Și muncitorul care părăsește lucrul la uzină, în ateliere, care cufundă orașul în întunerec și închide izvoarele de apă, în clipa în care atiția suferinzi, frați buni și nevinovați ai bravuluiaerou sindicalist, pot pieri în spitale, lipsiți de îngrijirea ce nu sufere zăbavă, muncitorul acela se deosebește oare de asasinul ordinar?

Hotărât, — așa ceva nu mai poate merge. Conștința intereselor superioare ale tuturor cere să între cât mai repede în drepturile sale. Prea mulți nu mai au astăzi noțiunea sacră a Statului în care se oploșesci, nu mai recunosc datorii față de semeni, nu mai vor să audă de autoritatea celor mai elementare principii ce stau la temeliile întocmirii sociale. Ca în vechile orașe cosmopolite ale lumilor în decădere, legături e ce string pe oameni solidar între dânșii tind tot mai mult a se rupe. Cunoscuta cugetare străbună *homo homini lupus* (omul fiară pentru om) a ajuns, pare-se, deviza și stigmatul unei mulțimi stăpânite exclusiv de grija imundă a vieții sale proprii.

De acela întreaga opinie publică va sta în sprijinul organelor ce au datoria să nă asigure liniștea vieții comune. Să se înlăture agitatorii cari mijlocul silințelor de consolidare a noului Stat, sapă la temeliile lui. Muncitorimea să nu se lase amețită de glasul perfid al rătăcirilor primejdioase, prin care se urmăresc interese ce nu pot fi ale sale.

Calea pe care pot fi ascultate revenicările *drepte* ale ori cui nu mai e astăzi închisă nimănui. Vom fi cei d'intâi a le susținea, câtă vreme gândul superior al întăririi Statului *român* nu vor lipsi dintr'însele.

N. BANESCU
Prof. la Universitate.

Ratificarea tratatului de pace dela Trianon de către Ungaria.

Tratatul de pace dela Trianon va fi supus Marți sau Miercuri Adunărei naționale maghiare. Tratatul va fi acceptat în bloc.

Demisiunea Cabinetului Suedez

Lyon, 23 Octomvrie

In urma alegerilor cari au dovedit o evoluție spre dreapta, cabinetul Branting a demisionat.

Informatii

Greva lucrătorilor de fabricile de gaz și ciment din Turda a încetat în urma intervențiunei convingătoare a. reprezentanților Secretariatului internelor și procuraturei generale din Cluj.

•

Cursul leului la Paris: 26,25.

•

Bursa a avut Sâmbătă zi bună de închidere a săptămânei. S'a observat o nouă mișcare de activitate, de bună dispoziție și de urcare, cu deosebire la petrolifere.

•

Ministerul Industriei dispune reduceri la transport pentru fabricatele încurajate să se extindă în teritoriile alipite.

•

Agapa parlamentară care a avut loc Vineri la D-l Duiliu Zemfirescu, președintele Camerii, s'au ținut discursuri în care *au fost atacați cu violență miniștrii Văleanu și Negulescu.*

•

Membrii cabinetului: Averescu, Argetoianu, Cudalbu, Greceanu și Goga, au plecat cu tren special la serbările universitare de la Cernăuți. Această plecare e o mărturie mai mult a potolirei grevei.

•

In caz de moarte a regelui Greciei, fratele său prințul Paul, în vârstă de 19 ani, va fi chemat la tron.

•

Ziarul Adevărul din București a fost pus sub cenzură.

•

Până la 5 Noembrie, cabinetul va fi remaniat cu D-nii Povici-Tașcă, Petrovici și Ioanițescu.

•

Banatul Românesc află că un mare foc a izbucnit în pădurea Mărul de lângă Caransebeși. Focul a izbucnit de acum două săptămâni și el continuă să distrugă totul din calea lui. Până acum au căzut pradă focului peste 3000 jughere pădure de brad. Pagubele se urcă la peste 2 miliarde. S'a deschis o anchetă pentru ase stabili asupra cui cade răspinderea.

•

O expoziție agricolă se deschide azi la Râșnov.

•

Mâine seară se va juca la Teatrul Național pentru prima oară „Messalina" tragedie în 5 acte de Wildbrand. In rolul titular va apare D-na Olimpia Bârsan. In celelalte roluri D-nele Falliero, Medianu și D-nii S. Stănescu-Popea, R. Constantinescu, V. Vasilescu. P. Savu, D. Psatta, M. Nichita, etc.

Situatia Grevei

In Ardeal

Greva e pe sfârșite. La mai multe uzine muncitorii sau prezentat în masse și au cerut patronilor ca să fie reprimiți la serviciu fără a stabili noi pretenții. Muncitorii arestați au declarat poliției că *vor să înceapă munca numai să fie eliberați.* In afară de capii greviștilor, muncitorii care au aderat numai din constrângere *vor fi lăsați liberi.*

La C. F. R.

Secretariatul general al comunicației a lansat o publicație prin care se pune în vedere muncitorilor, că dacă în decurs de 24 oare dela afișare nu se prezintă la serviciu își vor perde toate drepturile. Reprimirea celor care se prezintă se va face prin selecționare. Aceștia vor beneficia numai provizoriu de drepturile avute pe un timp de probă de 6 luni. Cei care nu se prezintă la muncă vor fi evacuați din locuințele lor.

Inainte de declararea grevei într'un consiliu plenar sub presidenția generalului Averescu s'a decis încadrarea funcționarilor dela M. A. V. la C. F. R. *Capii greviștilor au știut acest lucru, l'au tăcut însă pentru a exploata massele pentru scopurile lor politice.* Muncitorii cunoscând acum apucătura șefilor sunt revoltați în contra lor și lor le atribue calvarul zilelor din urma. *Din inițiativa lor muncitorii se prezintă în masse la muncă lepădându-se de șefi și organizații.*

La Brașov s'a prezentat la 24 c. peste 200 muncitori, iar în Sighișoara toți au întrat în serviciu. Incercările capilor bolșevici au dat un fiasco complet.

In Ardeal și Banat trenurile circulă acum normal.

La București și în vechiul Regat

S'au făcut noui arestări de socialiștii, între cari cunoscuta agitatoare Rozalia Frimu, soția răposatuiui Frimu.

Arestarea deputaților socialiști a fost legală, căci noul regulament al Camerii prevede aceasta atunci când guvernul e sezizat printr'o cerere făcută de 40 deputați pentru ridicarea imunității parlamentare. Ori, această cerere există.

Curtea Marțială a creiat o secție specială pentru judecarea imediată a socialiștilor arestați, compusă din Colonel Constandache, 4 membri de la Curtea de Apel, 4 membri președinți dela tribunalul Ilfov și 2 doi procurori, toți mobilizați. Procesele vor fi judecate în cel mult două săptămâni.

Luni 25 Octombrie se reia complect lucrul în toate atelierele, Sâmbătă s'a reluat lucrul în imprimeriile Statului.

Sindicatele profesionale naționale de stat, județ și comună au dat un comunicat arătând că stau credincioși și neclintiți la posturile lor, neaprobând greva bolșevică.

Regiile și Salinele au înlocuit pe greviști cu membri din familiile negreviștilor, în mod definitiv.

Ministerul de Război, în urma grevei a închis Arsenalul pe trei luni, arătând printr'un comunicat că nevoile armatei nu funcționarea lui. La toate stabilimentele armatei se va alcătui un contract tip special.

In restul țărei, lucrul a fost reluat. Eșecul grevei e complect.

Starea de asediu și cenzura vor dura până la deschiderea parlamentului.

La R. M. S. din Cluj, greva a suferit un eșec desăvârșit. Cele 500 de lucrătoare române ale fabricei de tutun, desolidarizându-se complect de mișcarea anarhică, deși aparținând sindicatelor muncitorești, n'au încetat o clipă lucrul. Pilda aceasta a fost urmată de către o bună parte dintre cele 500 de lucrătoare unguroaice cari au reluat cu rând lucrul, protestând contra celor cari, forțându-le voința, au voit să le târască la desordine. La Salinele dela Dej și Uioara, greva n'a putut să se manifeste în voie. Insuși lucrătorii s'au făcut păzitorii ordinei generale și liniștei lor particulare.

Toate aceste lucruri au fost o edificătoare dovadă de buna îndrumare dată lucrătorilor ardeleni ai R. M. S. sub conducerea Dlui inginer Lucaciu, directorul regional.

TELEGRAME

Ratificarea tratatului dela Riga

Lyon 23 Octomvrie

Tratatul dela Riga a fost ratificat cu unanimitate de către dieta polonează; la a doua ca şi la a treia citire înainte de ratificare dnii Witos şi Trompezynski, preşedintele dietei au rostit discursuri.

Operaţiunile armatei Generalului Wrangel

Din Sevastopol se telegrafiază: In direcţiunea Marianopol şi în regiunea Kakofka, recunoaşteri avantajoase pentru noi. Trenurile noastre blindate au făcut un atac neprevăzut asupra localităţei Sirelnicera, au împrăştiat trupele de infanterie bolşevice, cari se găseau în oraş şi au luat prizonieri.

Pe restul frontului nici-o schimbare importantă.

Raspunsul Guvernatorului şi înaltului comandant către Hatmanul general Semenof

Lyon 23 Octomvrie

Am primit telegrama dv. prin care vă supuneţi guvernului meu recunoscut ca guvern al întregei Rusii. Salut supunerea dv. patriotică care va fi spre binele iubitei noastre patrii. Vă rog să transmiteţi guvernului local al Cazacilor şi tuturor locuitorilor urările mele pentru fericire şi succes în lupta neîncetată ce o duc pentru cauză comună. Semnat guvernatorul Rusiei de sud şi înalt Comandant General Wrangel.

Intrevederea dintre dnii Lloyd George şi Taohe Ionescu

Lyon 23 Oct.

Dl Tache Ionescu a avut o lungă întrevedere cu d. Lloyd George care a dat aprobarea sa micei Antante. Vorbind de relaţiunile franco—engleze d. Lloyd George a asigurat că aceste relaţiuni sunt astăzi mai strânse ca totdeauna şi că este absurd să se presupună că ele ar putea fi rupte.

Negocierile italo—jugoslave.

Lyon, 24 Octomvrie

Relativ la reluarea negocierilor dintre Italia şi Jugo-Slavia, ziarul *Tribuna* află că convorbirile vor fi în curând reluate cu cele mai bune intenţiuni din din partea Italiei de a ajunge la o concluzie şi un acord definitiv, căci guvernul italian vrea să dovedească Europei şi lumei întregi sinceritatea sa statornică.

Secretariatul Societăţei Naţiunilor la Geneva

Lyon 23 Oct.

Secretariatul Societăţii Naţiunilor, cuprinzând două sute de persoane a plecat din Londra pentru a se stabili la Geneva. Delegaţia japoneză va sosi zilele acestea.

Misiunea franceză pe lângă generalul Wrangel

Lyon 28 Oct.

Un mare dineu a avut loc în palatul guvernatorului în onoarea misiunei militare franceze de curând sosită. Contele de Marten, generalul Drouseau, şi amiralul de Bon şi alte persoane au fost invitaţi.

Misiunea franceză va da un banchet pe dreadnoughtul „Provence" la care va lua parte şi generalul Wrangel.

Starea regelui Greciei

Lyon, 23 Oct.

După un buletin de sănătate cu data de 21 Oct., starea regelui Greciei este staţionară.

Raspunsul Poloniei la nota anglo—franceză

Lyon, 23 Octomvrie

Ministerul de externe al Poloniei a remis răspunsul guvernului său la nota colectivă a Angliei şi Franţei relativă la incidentele dela Wilna. In ea se declară că guvernul polonez n'a rupt armistiţiul cu Lituania şi că reprobează actele trupelor generalului Zeligowski şi ca o dovadă a bunelor sale intenţii anunţă că a început schimbul de prizonieri cu Lituania.

Cursul schimbului la Paris

Londra	53.00
New-york	15.49
Germania	22.25
Belgia	105.75
Spania	219.25
Olanda	476.00
Italia	58.25
Praga	18.25
România	26.25
Elveţia	244.50

Noul Cabinet turc

Lyon, 23 Oct.

Presa franceză anunţă constituirea noului cabinet turc în modul urmator: preşedinţii Tewfic Pasa, interne Izzet, războiu generalul Zia, marina mareşalul Salik, externe Sefa Bey. Cheik-ul-Islam al vechiului guvern este menţinut.

Lemne de construcţii, scânduri şi ţigle de acoperit se află eftin la

Sámuel Zélig

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 77.

Marile meetinguri naţionale de eri

Intrunirea pentru constituire a sinoicatelor naţional, Discursurile — Constituirea Comitetului — Intrunirea de Protestarea contra ororilor maghiare — Moţiunea

Primul cuvânt îl roşteşte *D-l general N. Petala*, reprezentantul autorităţilor militare.

Oratorul, viu aplaudat arată că acum uniţi, trebuie să luptăm atât cu duşmanul din afară cât şi cu duşmanii noştri din lăuntru cari vor să răstoarne sistemul de guvernare prin revoluţie. Face un iscusit şi inimos apel la cumpătenia şi iubirea de Patrie şi Dinaştie a muncitorilor cărora, speră, că li se vor lumina mintele şi vor vedea ei singuri drumul greşit pe care merg, aduce exemplu halul în care a ajuns Rusia şi Ungaria.

In Rucia fiind bolşevism numai este religie, numai este familie, şi frate pe frate se omoară.

Intreabă apoi pe auditorii întrunirii, pe muncitori, dacă voiesc şi ei acelaşi soartă ca a Rusiei sau a Ungariei. Toţi într'o suflare răspund că *niei odată*.

Oratorul arată mai departe că greva generală nu are caracter economic, ci politic, dovedit cu actele şi scrisorile prinse la grevişti.

După discursul Dlui general Petala care a fost viu şi frenetic aplaudat de toată sala, în picioare de mai multe ori, a urmat cuvântarea D-lui profesor *Marin Ştefănescu* care a fost căpitan în armata română şi a luptat în tranşeele dela Oituz şi Mărăşeşti.

D-sa arată că aşa precum au luptat Românii în tranşeie pentru unirea aceasta sfântă tot aşa şi azi trebuie să lupte cu munca, când îndivizi plătiţi de duşmani încearcă să facă anarhie aicia în ţară. Oratorul spune sus şi tare că agenţii lui Horthy vor să cucerească comoara noastră scumpă, Ardealul, pentru care a curs atâta sânge românesc, dar are ferma convingere ca acest plan nu va reuşi nici odată.

Apoi în într'o caldă şi mişcătoare evocare a originei sale, spune muncitorilor să-i asculte ca pe unul care a provenit din rândurile lor. Cuvântarea d-lui Ştefănescu a impresionat profund muncitorimea care a înţeles glasul sincerităţii.

Urmează la tribună d. Ing Lucaciu, un vechi luptător pentru cauza românească, actual director al R. M. S., care aduce la cunoştinţa asisteţei, în interesante cuvinte, patriotismul lucrătorilor dela regie cari au refuzat de a fua parte la grevă. D-sa cere ca şi d. Gl. Petala coborârea intelectualilor în mijlocul muncitorilor.

D-l Prof. Domide, un inimos orator, arată sălei aberaţia internaţionalismului care nu poate să existe şi cere să se treacă dela vorbe la fapte, procedându-se la o imediată constituire a unui comitet de organizare pentru scoaterea muncitorimei de sub exploatarea agenţilor străini.

După cuvântarea d. Prof. Domide, la îndemnul d-lui general Petala, s'a procedat la imediata constituire a comitetului de organizare a *„Sindicatelor Naţionale Muncitoreşti"*. D-l Dr. Amos Francu propune şi sala aclamă următorul comitet de iniţiativă: Rectorul universităţi D-l V. Dimitriu, Prof. Marin Stelănescu, Prof. Ursu, Protop. Dăianu, Ing Lucaciu şi Emil Vasiliu. Comitetul acesta se alege în dreptul de cooptore, în urma căruia di E. Vasiliu citeşte lista acestui la care propune şi sala admite să se adaoge şi următoarele persoane Dr. Amoş Francu, D-nu S. Docan, D-na Dragomirescu, D-na Victoria, Dr. Vilt, Virginia Dr. Bentă, Prof. Lupeş, Prof. Popescu-Voileşt, d. N. Iguat dela C. F. R. şi Târziu.

D-l rector Dimitriu mulţumeşte în numele comitetului şi roşteşte o prea frumoasă cuvântare ce îndeamn la muncă şi propagandă.

Seria cuvântărilor se încheie cu minunatul discurs d-lui Dr. Amos Francu, după care sala împreună cu muzica intonează în picioare Imnul Regal.

Al Doilea Meeting

D-l Dr. Amoş Francu fadrecuvântul de descsidere pentru cel de al doilea menting convocat pentru a protesta contra prigonirei de către Unguri a Românilor din Budapesta. Dă cuvântul d-lui Prof. univ. *I. Ursu* care roşteşte un cuprinzător şi frumos discurs, mult aplaudat de întreaga inzistenţă. D-sa arată drepturile necontestabile ale Românilor aici şi exprimă încredarea în viitorul acestui neam.

După d-sa urmează la tribună Ing. Graplu, carp scăpat din temniţele Budapestei, aduce la cunoştinţa sălei ororile săvârşite de Unguri, ceea ce impresionează profund sala.

Invăţătorul din Feleş, cere sălei răsbunace pentru suferinţele îndurate, după care d. General Petala în cuvântul arătat într'o energică şi convingătoare replică, răsbunarea o fac numai cei slabi. D-sa cere ţiniţte şi numai la ceasul datoriei să nu se manifeşte şovăire.

După aceasta, d. Dr. Amoş Francu dă citire moţiunei prin care se cere guvetnului luarea de măsuri de represalii şi ostatici.

Ma acestea D-l G-l Petala aminteşte sălei că datoria poporului nu este de-a impune Regelăi şi guvernului ce să facă, ci numai să urmez cu încredere aceste cuvinte au calmat spiritile,

După care întrunirea sa termină în cea mai deplină ordine şi în entuziaste cântece naţionale.

Citiţi „Infrăţirea"

Publicatiune

Prin I. D. 4209|920 decretându-se înfiinţarea cenzurei în tot cuprinsul regatului. Comandamentele de Corp de Armată vor executa cenzura prin Birourile de Informaţiuni ale Corpurilor de Armată, Diviziile şi Garnizoanele respective.

Se aduce la cunoştinţa celor în drept că cenzura se va referi numai asupra presei, tipăriturilor de orice fel, telegraf şi telefon dela oficii şi gările principale de pe teritorul respectiv.

Pentru Garnizoana Cluj cenzura presei se va executa în localul Comandamentului Corpul VI Armată (str. Etvös) Biroul II Inform. zilnic intre orele 12—13 şi 17—18.

Comand. C. VI Armată.

„Gourmond"

confiserie specială calitate superioară dessert, se aflea în toate prăvăliile de delicatesse, confenele şi restaurante

Fiecare bucată e prevăzută cu marca firmei. □ □ □

Ordonanţă.

No. 1

Noi General de Divizie N. Petala Comandantul Corpului VI Armată.

In baza I. D. 4209|920, decretându se înfiinţarea cenzurei în tot cuprinsul regatului, acest comandament va executa cenzura în cuprinsul teritorului său prin Birourile de informaţiuni ale Corpului de Armată, Diviziilor şi Garnizoanelor.

Se aduce la cunoştinţă celor în drept că dela apariţia acestei ordonanţe nici un ziar sau tipăritură de orice fel nu se vor publica fără aprobarea Comandamentelor militare respective mai sus arătate.

Orice călcare a prescripţiunilor ordonanţei de faţă se vor pedepsi conform legilor militare din timp de războiu.

Data la Comandamentul Corpului VI armată azi 23 Oct. 1920

Comand. C. VI Armată

Buzetzkó Succesor F. Ruck

Magazin de Mode

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2.

Cel mai eftin izvor de delicatese şi coloniale în engros şi detail în

Ioan Pop

Calea Victoriei No. 2,

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice Cosânzeana", str. Universităţii Cluj, Nr. 3.

Anul I. No. 66 Patru Pagini 50 bani Patru Pagini Joi 28 Octomvrie 1920

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrăț[illegible]

Administrația ziarului „Infrățirea“
Nr. de schimb
„Transilvania“
Sibiu
2 OCT 1920

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 932 Redacția 211 | Abonamente. 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Infrângerea

De pretutindeni vin știri confirmate că greva, deși proclamată generală, nu este decât parțială. Motivele politice care au format obiectul ei nu au convins muncitorimea. Mânată de teroarea sindicalistă, și constrânsă nu mai de o solidaritate nejustificată muncitorimea, ori cât ar fi fost de rătăcită, nu putea ca acum să nu-și dea samă cât de neîndreptățită și odioasă este această armă de luptă.

Și-a dat seama pretutindeni și de aceea în multe părți, acolo unde apărarea dreptului de a munci a fost efectivă lucrătorii au reluat lucrul. De aceia pretutindeni, din orice ateliere, muncitorii întrebați, în majoritate, răspundeau că nu lucrează pentru că sunt siliți la aceasta. De aceea, mai ales aici în Transilvania, unde caracterul grevei a fost cu desăvârșire alimentat de acțiunea politică criminală a dușmanilor interni, muncitorii urmăriți de persecuțiile organizatorilor grevei, au umplut pădurile, refugiindu-se ca în timpurile de restriște.

Cele șapte puncte care au format obiectul grevei, în întregime puncte politice, nu puteau să nu descopere muncitorilor cinstiți, cari până acum se lăsau rătăciți, scopurile pentru cari sunt instigați și ținuți sub cea mai nerușinată atentare la libertatea individuală, terorizați de către așa zișii condicători socialiști.

Nu entuziasmul care stăpânește în deobște mulțimea pornită la o rezistență eroică, stăpânește acum muncitorimea, nici elanul luptei pentru un ideal, ci sila și frica, nemulțumirea și descurajarea.

Și astfel, încetul cu încetul, rând pe rând coșurile fabricilor încep a-și scoate fumul negru, uzinele a-și purta grelele mașini, și pălcuri, pălcuri, muncitorimea, scăpată din lanțurile rătăcirei, se îndreaptă pe drumul muncii voioasă și hotărâtă a fi stăpână pe brațele sale. Înfrângerea se simte; vestitoare a zorilor noui, redă ea acum speranțele perdute o clipă.

Incetarea Grevei

— Comunicate oficiale. —

Comunicat oficial

Greva parțială dela C. F. R. și celelalte bresle fiind cu totul învinsă, cea mai mare parte din lucrători reluând lucrul de bună voe alături de cei cari nu au intrat de loc în grevă, viața normală și circulația trenurilor este peste tot asigurată.

Aceasta dă putința Comandamentului Militar să desființeze cu începere de Miercuri 27 Octomvrie 1920, controlul călătorilor pe Calea Ferată Română.

Comandantul C. VI. A.
General (ss) **N. Petala.**

Comunicat oficial

Circulația trenurilor în vechiul regat este asigurată complect. Din personalul grevist, s'au prezentat la serviciu de bună voe, sau aduși cu forța și repuși la lucru, aproape toți mecanici și fochiștii.

In Piatra Olt s'au prezentat eri jandarmerie 58 de greviști, cerând să fie adiși la Comandament pentru a relua lucrul și s'au rugat să li se dea 2 zile pentru repaus și curățenie, fiind murdari și îmbolnăviți prin păduri, de când sau pus în grevă.

In Bucovina, greva a încetat complect și circulația a devenit normală.

In Basarabia circulația este normală pe toate liniile.

Pe Dunăre circulația normală.

In Ardeal și Banat circulația este normală aproape peste tot. Pe unele linii se asigură cu personal mixt civilo—militar.

Greve diverse

Vechiul Regat:

Lucrătorii greviști din diferitele stabilimente sau prezentat la serviciu în mare număr în urma măsurilor de militarizare luate peste tot. Intreaga activitate se apropie de normal foarte repede.

In Transilvania

nimic nou de semnalat. Muncitorii continuă a relua lucrul peste tot.

In Bucovina și Basarabia

pe tot teritoriul e liniște deplină.

Poșta Aeriană.

Cu începerea de azi, Luni 25 Oct. 1920, va funcționa un serviciu de poștă aeriană între București—Craiova, București—Sibiu, București—Constanța, București—Galați și București—Iași, precum și serviciul de legături secundare între Sibiu—Cluj, Iași—Chișinău, și Iași—Cernăuți.

Serviciul se va face cu aviolane militare și va transporta toată corespondența oficială urgentă dela toate Ministerele.

Față cu măsurile complecte și din timp pregătite luate de guvern, prin autoritățile militare, cu concursul celor civile, bunul mers al tuturor serviciilor publice, amenințate un moment de încercări cu scop anarhic, revine cu pași repezi, așa că populația poate fi complectamente asigurată că va avea la timp cele necesare mersului normal al vieței sociale.

Comand. C. VI. A.
General (ss) **N. Petala.**

Declarațiile D-lui Maniu

„Patria“ publică în numărul de eri declarațiunile șefului partidului național d. Iuliu Maniu, privitor la greva generală. Două sunt ideile care alcătuesc aceste declarațiuni:

Categorica desaprobare a grevei și învinuirea ce se aduce guvernului că ar fi contribuit el însuși la această grevă.

Față de cea dintâi se impune următoarea întrebare pentru ziarul „Patria“, ca și pentru d. Maniu, și anume: cum se explică dar că acest organ, în ajunul grevei, când ea s'a anunțat, a sprijinit-o și a găsit-o justificată?

Iar pentru cea de-adoua, nu crede d. Maniu, că chiar și cel mai democratic guvern, care ar reuși să mulțumească muncitorimea n'ar reuși totuși să mulțumească pe agitatorii acestei?

Nu crede adică și d. Maniu că una este a guverna pentru nevoile muncitorilor și alta este a guverna pentru interesele agitatorilor?

Presupunerile noastre justificate

Am anunțat la timpul său că Uniunea C. F. R din Ardeal și Banat (Erdélyés Bánsági Vasutasok Szövetsége) este o organizație cu tendințe irredentiste, că membrii ei sunt foștii șovinești de pe vremuri și că această organizație nu are drept și motiv de existență pe teritoriul României. Greva din urmă a venit să justifice părerile noastre afirmate în articolul „Debandada dela C F. R din Ardeal“. Pecând Sindicatul Național C. F. R. din Ardeal a fost la culmea chemării sale, această Uniune *numai tolerată și fără statute aprobate* a lucrat în contra statului și a ordinei sociale și a decis aderarea la greva generală Membrii ei, străini de interesele statului nostru, au încetat munca. Azi cei în drept au decis desființarea ei, aplicând vinovaților pedepsele cuvinte. Azi avem o ganizație destructiva mai puțin în România.

TELEGRAME

Chestiunea orașului Wilna

Lyon, 25 Octombrie

In ședința de Sâmbătă a Comisiunei afacerilor externe prințul Sapieha, ministru de externe al Poloniei, a declarat că Aliații urmăresc o soluțiune pașnică în chestiunea Wilnei.

Bulgaria și Conferința Dunărei

Lyon, 25 Octombrie

Ziarele bulgare nu omit zilele acestea nici-o telegramă din Paris cu privire a lucrările Conferinței internaționale a Dunărei. Deciziunile cari sunt luate în privința navigației pe Dunăre sunt în adevar de o mare importanță pentru Bulgaria, care importanță se înțelege ușor dacă aruncăm o privire pe hartă: dela Vidin până la frontiera Dobrogei, Bulgaria posedă aproape 500 kilometri de țărm dunărean cu posturi ca Lompalanca, Sancovit, Șistov, Rusciuk cari toate sunt legate cu linii ferate cu Sofia și Varna. Dela începutul desbaterilor Bulgaria s'a pronunțat în favoarea unei complete internaționalizari a Dunărei cu drepturi egale pentru toate țările scăldate de Dunăre. Totul să fie sub supraveghere a Comisiunei internaționale. Alte state ar voi dimpotrivă ca drepturile lor să corespunda exact foloaselor lor și să aibă astfel în statutul Dunărei o situație privilegiată, majoritatea acțiunilor societăților de navigație austriace și ungare fiind cumpărate de către consorțiuri britanice. In Bulgaria se crede că dintre toate statele cari fac parte din Conferința Dunărei, Franța este cea mai bine desemnata să deslege problemele relative cu mai multă drept te Se nădajduește deci că statutul definitiv al Dunărei va da un nou avânt comerțului bulgar și în felul acesta problema reparațiunilor va putea fi mult ușurată

Tratatul comercial franco-ceho-slovac.

Lyon, 23 Octombrie.

Dl Hotovetz, ministrul de comerț în Ceho-Slovacia reîntors dela Paris unde a asistat la deschiderea negocierilor cu privire la tratatul de comerț dintre Franța și Ceho-Slovacia, a exprimat în consiliului de miniștri satisfacția sa pentru mersul favorabil al negocierilor și a insistat asupra interesului pe care-l au ambele țări pentru realizarea acestui acord. D-l Hotovetz se va întoarce la Paris pentru a semna tratatul.

Francezi întorși din Rusia

Lyon, 23 Octombrie.

Vineri seara a sosit la Paris 52 francezi repatriați din Rusia. dintre cari 24 ofițeri. Generalul Pau a remis Crucea Legiunei de onoare d-lui Charlier, profesor de limba franceză la Moscova, care s'a consacrat cu abnegație aprovizionărei tuturor Francezilor închiși de bolșevici.

Instalarea lui Millerand la Elysée

Lyon, 25 Octombrie

Sâmbăta pentru prima oară, d-l Millerand, președintul Republicei franceze a luat masa în familie la Elysée. Până acum el continuase a locui în vila sa dela Versailles.

Intrunirea Consiliului Superior al apărărei naționale în Franța

Lyon, 25 Octombrie

La cererea d-lui André Lefevre, ministru de războiu, prezidentul Republicei a convocat consiliul superior al apărărei naționale pentru Miercuri.

Anglia și apărarea Belgiei.

Lyon, 25 Oct.

Dl Delacroix a declarat că este perfect adevărat că primul ministru englez, d. Lloyd George, discutând cu dânsul chestiunea alianței defensive franco—belgiene, a afirmat că Anglia va fi totdeauna alaturi de Belgia și Franța în caz când Germania ar viola din nou neutralitatea teritoriului nostru.

Starea Regelui Greciei

Lyon 25 Octombrie

Profesorul Delbot a sosit la Atena și s'a dus imediat la palatul dela Tatoi. In camera regelui el a avut o conferință cu miniștrii. Starea regelui este foarte gravă după accesul de septicemie bulbară.

Declarațiile lui Venizelos

Lyon, 25 Octombrie

Le Temps publică niște declarații ale lui Venizelos, în care acesta arata ce pierdere dureroasă ar însemna pentru Grecia moartea regelui Alexandru. Constituția greacă l'ar desemna pe prințul Paul ca moștenitor al tronului. In orice caz actualul suveran nu se poate considera ca un „locum tenens“ al fostului rege Constantin. Venizelos socotește că alegerile vor demonstra ex-regelui Constantin că oricum ar fi, cauza sa este pierdută. Orice candidatură belgiană, engleză sau alta trebue să fie desmințită.

Cetiți „Infrățirea“

Constituirea partidului naţional-liberal în Satu-Mare

In 13 l. c. a avut loc în Satumare consfătuirea aderenţilor la partidul naţional-liberal sub preşedinţea Dlui Dr. Aurel Dragoş, care a expus situaţia politică actuală şi a arătat necesitatea organizării partidului naţional liberal în judeţul Satu-mare.

S'au prezentat la consfătuire, între alţii, Dnii Vasilie Ardelean, protopop, Dr. Artemiu Caba, Dr. Valer Mărcuş, Dr. Sever Pop, Vasile Popan, Nicolae Costin, preot în Satu-mare etc.

S'au întrunit aici vechi ostaşi ai partidului naţional ardelean de odini ară, a spus D-l Dr. Dragoş, convinşi toţi de necesitatea de a rupe orice legătură cu un partid care nu mai reprezintă azi de cât ruşinea unor tendinţe şi ambiţii regionale.

La congresul de la Alba-Iulia, Gheorghe Pop de Băseşti a declarat în mod solemn, că partidul naţional ardelean şi-a îndeplinit misiunea.

Unii dintre conducătorii partidului naţional însă au fost pentru păstrarea şi mai de parte a acestui partid ca mijloc de susţinere a unor interese mărunte.

Venind mai târziu în atingere cu partidul naţional liberal, am constatat atât eu, cât şi toţi prietinii noştri, că acesta e partidul de care se pot lega toate speranţele de consolidare a României, atât pe terenul naţional cât şi pe cel democratic.

Acest partid are la conducerea sa bărbaţi cari îşi înteleg rostul, şi cari ajunşi odată la putere, n'ar face acolo experienţe pe sama şi în dauna poporului.

Nu eziştăm să ne ataşăm acestor bărbaţi politici, cari, având o şcoală politică şi posedând arta guvernării sunt singurii capabili să întrupeze prin legi şi aşezăminte toate aspiraţiile noastre democratice.

Reforma agrară, a spus D-l. Dragoş, atunci va lua fiinţă, când va ajunge la putere partidul naţional-liberal, dela care a pornit şi ideia exproprierei în folosul ţărănimii.

După cuvântarea de deschidere a D-lui Dr. Dragoş toţi cei prezenţi s'au angajat să conducă propaganda şi acţiunea de organizare în tot cuprinsul judeţului. Pentru oraşul Satu mare, s'a aranjat Dr. Caba, Dr. V. Mărcuş, Dr. Şuţa etc.

I. G.

Ştiri de peste hotare

O nouă linie de cale ferată între Dunăre şi Adriatică

Neue Fr. Prese anunţă din Belgrad construcţia unei noi linii de cale ferată între Dunăre şi Adriatică

Proectul acestei linii este gata şi itinerarul ar fi Belgrad, (urmând râul Sava) Obrenovac, Sabatz, traversând teritoriul Macva dealungul Drinei până în Bosnia la Višegrad şi printr'un tunel de 10 km. în valea Zeta şi deacolo prin Muntenegru până la Cattaro.

Un tratat între Polonia şi generalul Wrangel?

Din Vilna se dă ştirea că ziarul *„Lietuva“* publică o parte din tratatul care s'ar fi încheiat între Poloni şi gereralul Wrangel si după care patriotul rus Savinkof e autorisat să organizeze pe teritoriul polon o armată de voluntari pentru a lupta cu bolşevicii, iar Polonii se angajează să lanseze în primăvara viitoare cel puţin 6 corpuri contra bolşevicilor. Ca compensaţie, Polonii vor obţine Kamenetz-Podolsk, Boranrizi, Dvinsk, Liban şi chiar Memel, după prăbuşirea regimului bolşevic. Rusia va obţine porturile Baltice, afară de Libau. Finlanda va recunoscută independentă de ambele părţi,

Ziarul frances *Figaro* reproduce cu rezerve această telegramă.

Lloyd George despre Irlanda.

Vorbind în chestia Irlandei, Lloyd George a spus că „ordinea trebuie să fie restabilită ori cât de aspre ar putea să fie mijloacele. Nu se poate permite ca Irlanda să cadă în anarhie completă, ca o mână de asasini să domine şi să teroriseze ţara, împiedecând oamenii de aceiaş rassă şi de aceiaşi religie să discute cel mai bun mijloc pentru a instituirea unei bune guvernari?

El e pentru autonomie, dar nu şi pentru independenţă Dacă s'ar creia o republică irlandeză independentă, Ulsterul s'ar ridica neapărat împotriva acestui lucru.

Făcând alusie la suggestiile emise de curând de lord Girey şi Asquith, Lloyd George a spus că este inutil de a vorbi de un Home Rule asemănător aceluia care se bucură Dominiunile, afară numai dacă nu i se da Irlandei şi dreptul de a-şi avea propria sa armată şi marină şi totdeodată şi dreptul de control asupra porturilor sale.

In numele guvernului Lloyd George declară că el va resista până la ultima extremitate împotriva ori carei încercări de a se da Irlandei o armată şi o marină care ar fi o ameninţare pentru existenţa Regatului Unit.

Un articol ciudat al lui Nitti

Citim în *Figaro*: „D-l Nitti a publicat în *Resto del Carlino* un articol intitulat „Europa fără pace“ în care fostul prezident de Consiliu prezintă. Tratatul de Versailles ca o „pace odioasă“. Nu vom face răspunzător pe amicii nostrii italieni de această regretabilă ieşire, dar nu ne putem opri să nu ne mirăm că d-l Nitti şi-a putut îngădui o libertate de limbaj aşa de ciudată. Acest om de stat pare să fi uitat prea repede că instrumentul diplomatic pe care-l critică azi aşa de aspru a fost ratificat sub presidenţia sa. Şi pare să fie singurul care să nu înţeleagă că acest tratat, cu toate imperfecţiunile sale evidente, a realizat totuşi un efort serios de justiţie şi constituie singura basă serioasă pe care poate fi stabilită pacea europeană“.

Universitare

La Facultatea de Medicină din Cluj, catedra de patologie generală şi medicină experimentală, de sub direcţia dlui prof. Dr. C. Levaditti, e vacant postul de adjunct, (conferenţiar).

Candidaţii îşi vor înainta cererile lor Decanatului, însoţite de o expunere de titluri şi lucrări ştiinţifice, până la 21 Noembrie a. c.

*

La facultatea de Medicină din Cluj sunt vacante următoarele posturi:

Un post de preparator bugetar pe lângă catedra de radiologie.

Un post de asistent la Farmacia clinicelor.

Doritorii de a ocupa vre-un post să-şi înainteze cererile la Secretariatul facultăţii până la 1 Noembrie a. c.

Veştejirea Grevei

Uniunea generală a sindicatelor profesionale-naţionale a salariaţilor de stat publică următorul comunicat:

Uniunea generală a Sindicatelor profesionale-naţionale ale salariaţilor de stat judeţ şi comună în şedinţa care a avut loc la 21 Octombrie curent, examinând situaţia şi evenimentele de la ordinea zilei, fără a caracteriza sau prejudeca asupra urmărilor grevei generale declarată, ce are un caracter politic, vede în acest fapt şi o amăgire produsă asupra unor fraţi pe cari dificultăţile de moment i au adus la paroxim de nemulţumire şi ale căror acte, dat fiind împrejurările în care s'au produs, influenţează însăşi asupra bunului mers al afacerilor generale ale ţărei.

Uniunea generală crede totuşi că prin cuvinte blânde şi de bună credinţă, împărtăşite de o parte şi de alta, se va putea ajunge prin măsuri omeneşti ca toţi să fie aduşi la o sănătoasă înţelegere a intereselor superioare ce sunt în cauză, şi că nu trebue să ducă la paralizarea vieţei economice şi la dezagregarea statului.

Guvernul, în împrejurările prezente îşi asumă desigur o mare răspundere şi credem că va fi în măsură se găsească modalitatea pentru a face faţă situaţiunei.

Uniunea generală însă, credincioasă scopului patriotic şi de ordine pe care totdeauna l'a urmărit afirmă voinţa de a da concursul autorităţei publice şi asigură că serviciile Statului, judeţelor şi comunelor îşi vor urma cursul lor normal.

Conştienţi de gravitatea situaţiei şi a îndatoririlor ce le incumbă ţării pe dreptatea causei lor şi a legitimăţei revendicărilor lor de ordin profesional, moral şi economic. nebătut de calea legalităţei şi străini de ori-ce acţiune sau înrîurire cu caracter politic de partid, salariaţii de Stat, judeţ şi comună vor sta astfel credincioşi şi neclintit la posturile de onoare, afirmându-şi că adevăraţi cetăţeni români, cari pun Patria mai presus de ori-ce pentru a-i asigura liniştea, ordinea şi progresul.

Comitetul de conducere al Uniunei Generale.

Un nou serviciu poştal

Şi-a început funcţiunea *Serviciul Biurourilor ambulante şi a curselor postale din Transilvania, Crisana şi Maramureş Regiunea III* cu reşedinţa în Cluj Strada Regele Ferdinand Nr. 34.

Regiunea I cu reşedinţa în Bucureşti şi Regiunea II cu reşedinţa în Iaşi s'au înfiinţat şi funcţionează mai de mult.

Acest serviciu are în atribuţiunea sa întocmirea naţională a curselor postale, desvoltarea acestora, pregătirea instrucţiunilor privitoare la acest serviciu şi supravegherea executarei serviciului postal în ambulanţe prin inspecţiuni şi cercetări oficiale.

Este în interesul marelui public a aduce la cunoştiinţa acestui serviciu toate neajunsurile, a caror existenţa nu se poate motiva cu starea precara a vremurilor de azi, pentru ca să se poate cerceta şi propune masurile de îndreptare.

Cluj, la 21 X. 1920.

Citiţi „Infrăţirea“

INFORMAŢII

In timpul grevei, ziarul Infrăţirea *a apărut în toate zilele în modeste ediţii speciale. Cu începere de mâine, ziarul îşi reia apariţia normală în 8 pagini. cu ultimele ştiri şi informaţiuni.*

*

La Secretariatul general al Instrucţiunei publice cu începere dela 15 Octombrie oarele de birou sunt dela 9 dimineaţa şi dela 4—6 după masă. Având în vedere aglomeraţia de lucru, informaţiuni şi audienţe se vor da numai în zilele de lucru. Partidele să se conformeze acestei publicaţiuni fiindcă în nici un cas nu se vor putea admite după masă.

*

Studentele Universităţii din Cluj cari doresc a fi găzduite în Căminul care se va înfiinţa în curând sunt invitate a se înscrie de urgenţă la Institutul de Botanică generală (Universitate).

*

După lămuririle date de d-l Petre Groza, secretar general al Comunicaţiilor, sosit ieri dela Bucureşti, în tot timpul grevei viaţa Bucureştilor nu a prezentat icoana unei greve generale. Munca încetase în măsură foarte redusă. Muncitorimea a putut fi readusă la conştiinţa intereselor noastre naţionale şi azi condamnă tendinţa întreprinzătorilor anarhici.

Pregătirile pentru executarea tendinţelor lui Moscovici şi tovarăşilor săi s'au făcut până în cele mai mici amănunte. D. ex: pentru darea semnalului de alarmă s'a decis tragerea clopotului dela Metropolie. A fost designat pentru aceasta **Israel Isac,** *care împreună cu consorţii a fost deţinut puţin înainte de a executa ordinul dat de Moscovici.*

*

Domnii membri ai Comitetului executiv a Casinei Române din Cluj sunt rugaţi stăruitor a se întruni în şedinţă Joi 28 Octombrie orele 6 seara, în strada Iuliu Maniu No. 4, la domnul dr Babeş.

*

Tribunalul a confirmat mandatele tuturor conducătorilor bolşevici ca instigatori la grevă.

Din partea acuzaţilor au pledat d-nii advocaţi Oswald Teodoreanu, Lascar Şaraga, Iorgu Petrovici, Cesar Simionescu şi M. Negreanu.

*

Se anunţă, că şcoala normală de conducătoare pentru grădini de copii din Braşov se va deschide în 1 Nov. a. c.

La această şcoală se primesc eleve absolvente de 4 clase secundare.

*

Inscrierile pentru şcoala superioară de medicină veterinară s'au prelungit până la 1 Nov. 1920, iar la acea dată vor începe cursurile.

*

D-l avocat Al. Zăuceanu, comisar român în comisiunea de lichidare din Viena. a comunicat guvernului nostru că Banca Austro-Ungară de acolo tipăreşte bilete da bancă speciale cu un sigiliu roşu. care ar putea fi trecute la noi.

Direcţiunea generală a vămilor a dat cuvenitele ordine punctelor vamale dela graniţă a exercita un control sever pentru ca asemenea monede să nu pătrundă în ţară.

Dl Victor Pop, fost Consilier la curtea de Apel din Cluj, a fost numit titular al secretariatului general al Justiţiei din Cluj.

*

Populaţiunea română din Maramures, adunându-se în număr considerabil din toate părţile judeţului în Sighetul-Marmaţiei, s'a constituit în secţie judeţană a partidului naţional-liberal, alegându'şi de preşedinte pe Dl Gavrilă Mihaly şi asigurând conducătorii partidului liberal de credinţa şi convingerea lor într'un viitor mai bun sub conducerea partidului liberal.

*

O telegramă de adezione la partidul naţional-liberal a fost trimeasă din Haţeg d-lui Ion I. C. Brătianu. Semnata îi sunt dnii Adrian Popovici, Andrei Fodor, V. Popovici, Iuliu Muntean, N. Teodosie, Iosef Abraham, Albert Abraham.

*

Mercuri 27 Octombrie 1920 fiind aniversarea victoriei de la Jiu, vor avea loc în oraşul Tg. Jiu mari serbări.

Vor lua parte reprezentanţii guvernului, ai corpurilor legiuitoare şi toţi ofiţerii superiori şi inferiori care au luat parte la luptele dela Jiu în 1916.

Pentru invitaţii presei şi ai corpului ofiţeresc s'au luat măsuri ca în seara zilei de 26 Octombrie să se ataşeze la trenul Simplon vagoane speciale.

*

In urma măsurilor luate, linia deteriorată pe o lungime de 500 m. între Predeal şi Temeş, a fost reparată.

Aşa fiind, circulaţia întreruptă între Predeal şi Braşov s'a restabilit pentru toate traficurile.

Trenurile trec pilotate pe această porţiune de linie.

Cronica financiară

-Banca Naţională în Ardeal.- -Aurul românesc la Londra.-

Lipsa de numerar care a avut o repercusiune mare asupra operaţiilor bursei scăzând toate valorile, ofertele fiind mari şi cererile mici —, se simte în Ardeal încă mai mult ca în Regat. Pentru aceasta vestea deschiderei sucursalelor Băncei Naţionale în Ardeal nu poate fi decât binevenită, prin modul acesta fiind puse în circulaţie în diferite credite cinci sau şase sute de milioane ce vor aduce o însemnată uşurare pentru instituţiile financiare şi particulari.

*

Din nenorocire însă guvernul nu voeste să înţeleagă importanţa pentru Stat ca aurul românesc să nu treacă graniţa. Pretextând refuzul Băncei Naţionale de a-l cumpăra, fiindu-i oferit pe un preţ de speculă —, a hotărât ca aurul minelor Ardealului, să fie negociat la Londra —, rămânând şi de data aceasta ţara noastră lipsită complect de un stoc ce ar putea asigura valuta şi dându-ne mai departe în mâinile speculatorilor internaţionali ai Burselor mondiale. E o politică economică care, adăugată la lipsa completă de orice tre în export şi import, lipsa unui ministru de finanţe, conveţii distrugătoare pentru Stat, ca aceia cu Austria, continuă a avea repercursiuni grave asupra finanţelor şi creditului nostru, sc zându ne valuta şi ducându-ne la ruină.

C.

Haine bărbătesti elegante gata și după măsură

la KATZ și MENDEL CLUJ, Piata Unirii No. 10.

LA MARELE MAGAZIN DE **FERARIE**

„BARZEL“

Cluj, Piața Mihai Viteazul 14

Se găsesc Pluguri cu toate accesoriile necesare, sârmă de gard, cuie din toate dimensiunile, droturi și tot felul de articole din aceasta branșă cu cele mai reduse prețuri.

Cel mai mare

Magazin de Ghete

din Cluj

Roth

din **Calea Regele Ferdinand No. 11** (Wesselényi) intrarea prin Strada Szép.

Se confectionează costume elegante de serată și de stradă după moda Vieneză, foarte elegante cu ștofa clientului sau al Magazinului

La Béla Pollátsek

Str. Memorandului (Unio) No. 13.

De asemenea se mai găseste și un bogat asortiment de ștofe, mătăsuri și catifele.

Construcția modernă

Societatea Anon. Română

Str. Carol 19. Bucuresti.

Are onoare a face cunoscut, Firmelor, Măiștrilor, Lucrători or din Industria clădirilor, precum Fabricanților și Furnizorilor de materiale de construcție din întreaga țară, care doresc a fi invitați pentru lucrările și furniturile construcțiunilor întreprinse de Societatea noastră să se adreseze direct Societății sau prin corespondență.

Asemenea Conductorii supraveghetori de lucrări și Tașeroni.

In cererile de înscriere se va arăta adresa și referințele ce le posedă sau va indica lucrările sau furniturile mai importante efectuate.

Fabricele sau Reprezentanții lor sunt rugați a trimite cataloagele și prospectele lor.

Direcțiunea

„Construcția Modernă“

Soc. Anon. Romana

FRAȚII JOANOVICS Cluj, Piața Unirii 32.

Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.

Fotografii artistice mărite.

Intreprinderi Technice Universale Cluj

Str. Kiss No 33

instalează orice lucrări technic electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repareză în mod special mașini de scris și cusut, precum și orice lucrări de astfel de natură. Motoare electrice mai mici și și orice articli technice se afla totdeauna în depozit. □

Fabrica de frâghii

Kozma János

Str. Galamb 14. Cluj.

Execută tot felul de frânghii și curele pentru mașini industriale și casnice, precum și tot ce atinge această branșă.

---

23 de ani de când s'a inființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză si franceză, din materia clientului sau din o magazinului în scurt timp cu preț redus. Str. Calea Vict. 39

Fratii Márton ffy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35

Cluj, Palatul Urania

◆

In curand va sosi un transport de tot felul de Blănari cele mai fine, firma solidă și de incredere. Ori ce comanda se efectuează în 8 zile.

Associati Croitori Român

PETRICAS, AIDUEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj,

Str. Bratianu 13. ● Piața Unirii No. 2.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.

Depozit de ștofe.

Gheorghe Aranyossy

salon modern de dame

Piața Unirii 13, etaj I.

Confecționează haine engleze și franceze în cele mai bune condițiuni.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanță: uscarea radicală a pereților umeri din orice incăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruiabile, curți și magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

VÂND CU MARE REDUCERE:

Porcelanuri:

Serviciu de masă pentru 6 persoane veritabil „Karlsbad“ **Lei 680.**

Serviciu de cafea s'au ceai „Karlsbad“ pentru 6 persoane **Lei 180.**

Serviciu foarte frumos pentru cafea neagră **Lei 120.**

Cești de porcelan a **Lei 5** bucata.

Căni de porcelan diferite a **Lei 12** bucata.

Farfuri adânci și late „Karlsbad“ prima calitate a **Lei 16** bucata.

Farfuri pentru dessert, calorate prima calitate „Karlsbad a **Lei 8** bucata.

Pahare pentru occă albe și calorate a **Lei 250** bucata.

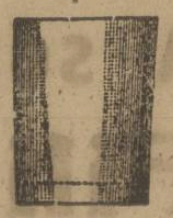

Sticlărie:

Pahare de apă pentru Cafenele și restaurante a **Lei 3·50** bucata.

Pahare de vin pentru Cafenele și restaurante a **Lei 2·50** bucata.

Serviciu de liqueur cu tavă de sticlă colorată a **Lei 40** bucata.

Tablă de sticlă, sticle de lămpi etc., sticlă pentru farmacie și totfelul de sticlă și porcelane cu vagoanul se capătă totdeuna la:

FISCHER

PRĂVĂLIA DE STICLĂ

CLUJ, Piața Unirii 13.

(fost Mátyás Király-tér). ◆ ◆ ◆ ◆

Prețuri eftine!

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ştofe de lână — Mătăsuri — Veloururi — Mouselinuri — Ştofe p. plăpumi

Pănzeturi — Linoleum — Preşuri-Covoare — Barcheturi — Zefiruri

Reion de Incălţăminte fină.

Mese de birou şi scaune

se vând prompt din depositul firmei **Fii lui Ludovic B. Bak** Fabrică de Tâmplărie Artistica societate anonimă, Cluj, str. Iuliu Maniu 4

Telefon 832. □ □ □ Telefon 832.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan
Str. Buza 9.

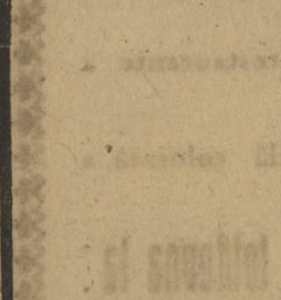

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu
Centrala: **Bucureşti,** str. Pitagora 20.
Sucursale: **Craiova şi R.-Vâlcea.**
Furnisează ori-ce mărime de Clopote numai de prima calitate.

Plapomă! Plapomă!

SOLOMON STERN

Óvár, Str. Bocskai No. 9

Execută din materialul magazinului saltele, albituri de pat, acoperitori de perne, curăţă chimic cu preţ redus orice vestminte. □ □ □

Plapomă! Plapomă!

Reducere de preţuri

la depozitul de accessor de automobile, benzin şi oleuri cauciucuri de automobil şi biciclete, accesori de vânătoare.

E. BLAGA

CLUJ, Piaţa Ştefan cel mare No. 7. Telefon 270

Curăţă şi văpseşte

foarte bine orice fel de haine bărbăteşti şi femeieşti:

Réthy József

Str. Avram Iancu (Petőfi) 22.

Tigle de beton

se află în Str. Şomeş sub No. 20. Tot acolo se primesc tot felul lucrări de clădire cu preţuri convenabil.

La Salonul de mode

Gazda M

Str. Reg, Maria 9. etg. II.

Este locul de întâlnire a damelor române din societatea înalte pentru comenzi de mode

---

FRAŢII POLATSEK

depozit de piele

Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Librăria

G ONIŞOR

Cluj Piaţa Unirii 2.

Asortiment de cărţi şcolare literare şi furnituri pentru birou. Preţuri convenabile. □ □ □

Haine pentru bărbati, copii şi fete se găsesc gata şi de comandă la Magazinul:

Farkaş şi Simon

Croitor, Óvár Strada Viz

vis-a-vis de Restaurant Mathyas. □ □ □ **Preţuri moderate.**

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d Or Piata Unirei No. 5.**

Baia ELISABETA

din Str. Apaca No. 1 anunţă publicul că are bae de aburi pentru domni în zilele de Vineri, Sâmbătă şi Duminecă întreagă ziua iar Luni, Miercuri şi Joi a. m. Pentru femei. Deasenii Luni, Miercuri şi Joi p m.; bae de putină întreagă ziua.

KRAUSZ SAMU

Cluj, Strada Bocskai No. 5.

Confecţionează rochii de dame, modele franţuzeşti precum şi Tailleur după ultimă modă.

Confecţiuni pentru Dame

ultimele modele Franţuzeşti şi Englezeşti execută promt şi constincios □ □ □ Atelierul

Telefonul 943.

Jakab Géza

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2.

Indig Mór Piaţa Unirii No. 19.

Confecţionează costume de dame după ultima modă englezeşti şi franţuzeşti, cu preţuri convenabile şi în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitura după ultimă modă şi □ □ Depozit de ştofe. □ □

Banca de Scont a României Bucureşti

A adus o cantitate însemnată de ştofe:

gabardinn, moltoane, ştofe de haine, de pardesiuri şi paltoane, zefiruri, căptuşeli, satenuri negri şi culori, bazamale etc., etc.

Vânzare angros la sediul său central din Bucureşti, str. Lipscani. Preţurile foarte avantajoase.

Succesorul Watzek József fabrică de sobe de ţigle şi de pământ.

La magazie ţine sobe făcute de el şi stâlpi de Daniel în diferite culori. Reparări, curăţiri atât loco, cât şi în provincie pe lângă garanţie fac în preţ avantajios Iosif Hermann şi succesorul fabricant de sobe. Depozitul Str. Calea Ferdinand 7. Uzina: Strada Trefort No. 45—47.

A sosit un nou transport de mărfuri pentru Iarnă

Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,

la HORA ŢĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány".

Ştofe pentru haine Bărbăteşti şi pentru Paltoane, Pardesiuri, Ştofe pentru rochii de Damă, Barcheturi, Broboade, Ciorapi pentru Dame, Bărbaţi, şi pentru Copii, Basmale, Catifele, zefiruri, şifoane. Tote aceste mărfuri se vând cu preţuri mai eftin ca ori unde.

Vânzare engros şi endetail.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", str. Universităţii „Cluj", Nr. 3.

Anul I. No. 67 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Sâmbata 30 Octomvrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

SIBIIU 3 OCT 1920

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea“

Nr. de schimb

„Transilvania“

Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 352 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Sindicatele Naționale

Am arătat dela începutul apariției ziarului nostru ce sunt sindicatele muncitorești naționale, precum și frumoasele rezultate pe care aceste organizațiuni le-au dat pentru economia generală a țării ca și pentru menținerea ordinei acolo unde au luat ființă, la Iași mai întâi și în restul țării mai apoi.

Situațiunea critică în care a fost pusă țara pentru o clipă în urma înscenării grevei generale, readuce în primul plan importanța acestor organizațiuni muncitorești, prin care, în limitele intereselor naționale și întotdeauna în concordanță cu acestea, revendicările profesionale ale muncitorilor pot găsi un mijloc de-a fi satisfăcute fără de amestecul instigatorilor și agenților străini.

Sindicatele muncitorești naționale, nu au în fond decât aceeași bază de organizare în vederea apărării intereselor profesionale ca și sindicatele socialiste și anume solidaritatea dintre muncitorii organizați în corpuri distincte după breaslă în primul rând și apoi, ca organizație generală, la un loc toate categoriile de muncitori.

Tot prin aceeași neclintită solidaritate muncitorimea întrunită în sindicate naționale are putința de a-și apăra interesele ei ca și prin sindicatele socialiste. Deosebirea esențială este însă că, pe când în sindicatele socialiste în primul rând se face politică, — în cele naționale toată acțiunea se mărginește numai la interesele strict profesionale. In felul acesta muncitorimea nu mai poate fi lăsată la discreția conducătorilor interesați, de cele mai multe ori *nemuncitori,* ci numai agitatori, străini în mare parte și strânși legați de interesele dușmanilor din afară.

Muncitorimea adunată în sindicate naționale e chemată a veghea asupra intereselor ei, a-și întrebuința timpul numai pentru propriul ei folos, însă nu pentru a discuta și a se lăsa frământată de chestiunea și problema care depășesc interesul și mai ales cultura și pregătirea ei politică.

Orice nedreptate în răsplătirea muncei și orice silință spre înbunătățirile legitime nu poate deci să fie nici odată luată drept o agitațiune politică, și deci atențiunea celor chemați a rezolva nu poate să nu fie dela început asigurată.

De aceea, izvorâte din propria inițiativă a muncitorilor inspirați de cel mai curat sentiment patriotic și din cel mai statornic bun simț —, sindicatele naționale au meritat din primul moment al constituirei lor sprijinul nelimitat și ajutorul necântărit al guvernelor pentru ca, astfel, în lupta firească ce-a isbucnit între ele și cele socialiste și anarhice, să poată ieși biruitoare, câștigând de partea lor întreaga muncitorime.

Fatalitatea greșelilor politice și nenorocirea oamenilor politici mânați de ambițiuni nestăpânite, a făcut însă ca tocmai atitudini contrare luate de ultimile două guverne să lovească, în loc să susție organizația acestor sindicate.

Ministrul de interne cu o atât de lugubră memorie, dr. Lupu din guvernul d-lui Vaida, urmându-și acțiunea anarhică pregătitoare a platformei politice pe care stă acum, a lovit în primul rând aceste sindicate prin diverse măsuri vexatorii, mergând chiar și până la a le desființa. Apoi guvernul actual al d-lui general Averescu, datorită variatelor concepțiuni ce-l călăuzesc, a paralizat deasemenea acțiunea sindicatelor naționale într'atâta încât muncitorii din acestea văzând că de mai multă solicitudine se bucură cei cari fac anarchie și sapă temelia țării, au început a trece înapoi la sindicatele socialiste internaționale.

Consecința acestor fapte abia acum a putut să fie văzută și de abia acum s'a putut constata importanța sindicatelor muncitorești naționale.

Invățământul pe care ni l-a dat acum amenințând cu greva generală nu trebue însă neglijat. Toate silințele, toate mințile luminate și stăpânite de interesele superioare ale neamului, au datoria ca, scoborându-se în mijlocul muncitorimei, dornică de a fi cu adevărat luminată asupra adevăratelor ei nevoi, să o organizeze în cadrele stricte ale intereselor ei întotdeauna armonizate cu ale statului.

Sindicatele naționale să fie un anvon de pe care intelectualii să predice în permanență evanghelia adevărului și a iubirei care trebue să ia locul celei a minciunei și urei care le-a fost propovăduită până acum.

Iar datoria guvernului este ca fără nici o rezervă și în o continuă solicitudine să facă toate înlesnirile posibile numai acelor organizațiuni muncitorești, care eliminând preocupările politice, înțeleg să-și apere numai interesele și revendicările lor profesionale.

Ev.

Mama Reginei noastre

Curtea noastră regală s'a îndoliat. Mama Reginei noastre, a bunei și frumoasei noastre Regine, a murit. De înaltă descendență imperială, cu intinse și puternice legături de înrudire cu familiile cele mai alese domnitoare, prin ea ierarhia domnitoare a Europei pierde încă un puternic membru. Născută la Țarskoie, Maria de Saxa-Coburg și Gotta, mare ducesă a Rusiei, Alteță imperială și Regală, a fost sora lui Alexandru III și mătușă lui Nicolae II. A fost măritată cu Alfred, duce de Edinburg și de Saxa-Coburg-Gotta, mort la Rosenau în anul 1900.

După cum durerile neamului au stăpânit inima bunei noastre regine, totașa și acuma neamul întreg, unind durerea lui cu a Reginei, plânge astăzi alături de ea, pierderea mamei sale.

Parazitii mizeriei

Oricât de paradoxală ar părea expresiunea de mai sus datorită faptului că de obicei parazitii viețuesc în preajma belșugului și al bunelui, totuși ea este bine aleasă și corespunde în totul unei situațiuni. Căci, după cum unii paraziți nu-și pot nici naște nici continua ființa într'un mediu neîndestulătoriu, tot astfel sunt unii paraziți, acei la care nu gândim noi, cari tocmai numai datorită neîndestulării, lipsei și mizeriei iau ființă și își continuă ființa. Sunt parazitii sociali pe cari mișcarea muncitorească a organizațiunei sindicaliste internaționale i-a produs. Fără mizeria și fără suferința muncitorilor, nesecate isvoare de exploatare, — nu ar fi fost cu putință existența atât de bine aranjată a atâtor secretari, membri, casieri, președinți, delegați, etc., etc. eșiți din rândul celor ce muncesc pentru ai conduce pe aceștia.

Orice nevoe nouă, orice suferință care a așteptat o mângâiere sau o îndreptare a fost totdeauna un nou prilej de câștig pentru acei cari, întocmai ca musca dela arat, au pretins meritul de a fi contribuit la biruința intereselor muncitorești.

Cotizații noui, impuneri de taxe și renunțări la salarii, au creat crescând fonduri însemnate de alimentare și îmbuibare a comitetelor și diverselor delegații.

Cum dar să dispară mizeria? Cum să nu mai fie suferință pentru muncitori? Fără mizerie și suferință cum vor mai putea fi purtate piepturile deschise și brațele voinice de muncă, înaintea baionetelor, pentru ca astfel, în permanență agitat conflictul dintre patroni și muncitori, agitatorii acestora să-și poată duce nesupărați traiul comod și desfrânat de exploatatori ai muncii și ai durerii altora?

De aceea nu cu surprindere am luat cunoștință de faptul că la una din cele mai mari fabrici din localitate, unde patronii au început clădiri speciale pentru muncitori și familia lor, unde totul se începuse a se pune la dispoziția muncitorilor pentru înbunătățirea stării lor, sindicatul muncitorilor de aici **a oprit cu adresă scrisă direcțiunea fabricei de-a continua lucrările, sub cuvântul că numai prin sindicat se poate obține îmbunătățire pentru viața muncitorilor.**

Înțelegeți: Existența parazitilor era periclitată, și deci mizeria trebuia cu orice preț menținută.

Iar voi, muncitori cinstiți, istoviți și chinuiți de grija copiilor voștri, amețiți și rătăciți de cei cari vă întrebuințează suferința drept mijloc pentru trândava lor existență, veți continua a tremura în locuințe proaste pentru a huzuri „conducătorii“.

Nu vă hrăniți destul, nu vă îmbrăcați și nu vă odihniți bine, voi, muncitori cinstiți, ci tânguiți-vă viața în suferințele de până acum pentru a înlesni existența „conducătorilor“, adică **parazitilor mizeriei voastre.**

„Fuziunea“ Partidului Național

— Membrii vechi și cu tradiții o dezaprobă. —

Mult discutata fuziune a partidului național cu Federația anunțându-se din unele cercuri ca fiind făcută, ziarul „Românul“ din Arad, ca cel mai vechiși cu tradiție organ al partidului național, se întreabă dacă ar putea corespunde adevărului acest fapt, prin surprindere. Iată anume ce spune:

„In primul rând, Partidul Național român nu poate să fuzioneze cu un alt partid și mai ales să abandoneze principiile sale, pentru a primi pe acelea ale unei alte organizațiuni politice, mai înainte de a se fi luat avizul bărbaților de seamă ai Partidului, a cărora situație și influență personală ar constituit garanția în materie de înțelepciune a măsurilor ce s'ar lua“.

„Un act atât de însemnat pentru existența unui partid nu poate fi făcut, peste noapte, pe furiș, ca un complot, ci la lumina zilei, după largă pregătire și după o armonizare înțeleaptă a tuturor opiniunilor“.

Aceste considerațiuni d sigur ci se referă în primul rând la amânarea consfătuirei ce fusese anunțată pentru 20 Oct. și care, acum se vede, anume a fost zădărnicită pentru ca să se poată lua hotărîrile netulburată de nimeni. Cum însă această fuziune este socotită de ziarul „Românul“ ca o imposibilitate morală, zvonul ei i-a dat prilejul de-a face următoarea prețioasă declarație:

„Din punct de vedere al moralității politice, fuziunea, în condițiile anunțate de știrea din București, pare imposibilă. Aceasta pentru motivul indestructibil că Partidul național român a făcut totdeauna o largă și patriotică politică națională servind idealurile, cauza și aspirațiunile Ardealului, așa încât ar fi să i-se înjosească prestigiul și noblețea menirei și trecutului său, în cazul când i-s'ar impune astăzi să facă o politică dizolvantă de partid, o politică de interese de clasă și de revendicări personale, ale unei categorii de cetățeni.

„Omul care ar sili Partidul Național român să renunțe la larga lui politică națională pentru politica de clasă ar arunca Ardealului, în față, o insultă nelertată și ar lovi în credințele pe care ardelenii le păstrează“.

„Nu credem în posibilitatea și în adevărul știrei dela București și așteptăm cu plăcere să ne ajungă o desmințire conformă cu menirea și interesele Partidului Național român“.

Așa dar, ziarul „Românul“, care reprezintă cu adevărat trecutul de luptă și de jertfă al partidului național care, precum se știe, în toate chestiunile mari dela ordinea zilei de când s'a făcut unirea, a observat cea mai corectă și înțeleaptă atitudine, vorbind în numele a multor fruntași din partidul național, condamnă energic aceasta fuziunea, pe care nici nu o crede posibilă afară doar dacă actualii conducători ai partidului n'au renunțat de-a se orienta după patimă.

Noi credem că nu au renunțat și de acea fuziunea, chiar dacă nu s'a făcut formal, fiindcă nu au curajul s'o declare, ea *va continua* să existe ca și până acum, prin acordul și complecta solidaritate în acțiune cu partidele de clasă și dezordine socială.

Cuvinte și documente

Găsim nimerit a da, din opera lui Alexandru Millerand, noul președinte al republicei franceze și fostul leader socialist de ieri, următoarele cugetări în cari apar siguranța judecății și generozitatea spiritului său și cari pot servi ca note în marginea ultimelor întâmplări cari au zbuciumat lumea muncitorească dela noi.

O, muncă! Muncă liberatoare și sfântă, tu inobilezi și tu consolezi. Sub paști tăi, neștiința se risipește, răul fuge. Prin tine, omenirea, liberată din robia întunericului, se urcă fără încetare spre regiunea luminoasă și senină în care trebue să se realizeze într'o bună zi idealul și desăvârșita înțelegere a puterii, a dreptății și a bunătății.

*

Ura nu-i decât o dovadă de lipsă de inteligență, așa cum violența nu-i decât o mărturisire de slăbiciune. *Nu prin ură, nici prin violență își vor cuceri muncitorii emanciparea lor integrală, ci prin înțelegerea din ce în ce mai largă, din ce în ce mai limpede, a datoriilor și răspunderilor lor.*

De altă parte, în discursurile lui Georges Leygues, noul președinte al consiliului de miniștri francez, care a fost cândva și autor parnasian de versuri sonore, găsim următoarele idei generale cari pot fi reținute cu folos:

Trebue să trăim și să muncim cu forțele vii și cu gândurile vii. O fracțiune din ceeace se numea odinioară clasele conducătoare pare a nu înțelege lucrul acesta și întârziază în nefolositoare păreri de rău.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Prin aceasta, ea se pune afară din luptă și renunță la legitima-i parte de acțiune și de influență. Viitorul nu-i al celor cari nu mai vor să știe de țara lor și de secolul în care trăesc; el e al celor cari se formează la firul drept al timpului.

ECOURI

(Literare, teatrale, artistice)

La 25 Octombrie s'a sărbătorit cu fastul obișnuit 125 de ani dela întemeierea Institului Franței.

Este foarte interesantă scrisoarea pe care Napoleon I a trimis-o președintelui Institutului a doua zi după alegerea sa ca membru al secțiunei științifice Iat-o:

„Cetățean președinte,"

„Sufragiul bărbaților distinși cari alcătuesc Institutul mă onorează.

„Imi dau bine seama că înainte de a fi egalul lor, voi fi încă multă vreme școlarul lor.

„Dacă ar fi un mod și mai expresiv de a le face cunoscută stima ce o am pentru dânșii, m'aș sluji de acel mijloc.

„Adevăratele cuceriri, cele cari nu sunt întovărășite de nici-un regret, sunt cuceririle făcute asupra neștiinței.

„Indeletnicirea cea mai frumoasă ca și cea mai folositoare pentru popoare este de a contribui la răspândirea ideilor umane.

„Adevărata putere a Republicei trebue să fie de acum înainte de a nu îngădui existența unei idei noi fără ca ea să nu-i aparțină.

Bonaparte

Scrisoarea lui Napoleon este un adevărat program pentru Institut care l'a urmărit necontenit de 125 de ani și pe care l'am văzut reapărând mai respectat ca oricând în magistralele discursuri ale d-lor Flameng, Barthou, Durier și Lacour-Gayet.

*

La 16 octombrie a avut loc la Amsterdam o sărbătorie în amintirea filozofului francez René Descartes, care a petrecut la Amsterdam vara anului 1634. Interiorul casei unde a locuit marele filozof din Str. Westelmarkt No 6 se află astăzi în aceiași stare ca în sec. al XVII, iar aspectul împrejurimilor s'a schimbat foarte puțin.

Această festivitate în cinstea celui mai mare filozof francez, a fost prezidată de către d. Doumic, membru al Academiei franceze și director la *Revue des Deux Mondes*

*

Unul din maeștri cei mai iluștrii ai științei franceze, „regele valgarizatorilor", după cum a fost supranumit, Camille Flammarion, a fost sărbătorit la 10 Octombrie, în parcul Observatorului dela Juvisy.

Inițiativa acestei sărbătoriri a avut-o societatea „Arta și Munca." A asistat ministrul de instrucție publică Honnorat și elita științei, artei și literaturei franceze.

Manifestația a fost un adevărat omgiu pentru cel care ne-a inițiat în tainele stelelor și care nedisprețuind nimic din știința tainică a universului, în fiecare zi atinge noi probleme foarte grele și foarte deosebite. Cu deslegarea fiecăreia dintre ele omenirea face, grație acestor savanți neobosiți un nou pas spre progres.

*

O știre menită se facă vîlva atât în lumea artelor cât și printre experții, azi atât de numeroși, ne vine din Bayeux.

Dl Lang, profesor la liceul din Bayeux afirmă că a descoperit două tablouri de Titian, unul de Rafael și unul de Corregio. Toate tablourile poartă semnătura și data.

Primul Titian reprezintă pe *Christos răstignit*, al doilea ne arată pe *Iuda înainte de sărut.*

Tabloul lui Rafael, operă din tinerețe după dl Lang, reprezintă *Dansul la pitici.*

In sfârșit tabloul atribuit lui Corregio reprezintă *Somnul lui Isus copil.*

Descoperirea acestor tablouri. dacă autenticitatea lor este bine dovedită, prezintă o deosebită importanță artistică.

Experții și criticii vor da năvală la Bayeux pentru a examina aceasta neașteptată și minunată descoperire și în curând vom ști ce să credem.

Inceputurile artei medalistice Române

D-l Const. Moisil, cunoscutul numismat, dă în *Cronica Numismatică* (foaia de informațiuni a societății numismatice române) pe care o dirijează d-sa, interesante lămuriri asupra „Artei noastre medalistice", din cari extragem următoarele asupra începuturilor medalisticei române:

La noi arta aceasta nu s'a putut încetățeni decât foarte târziu. Deși n'am fost cu totul străini de renașterea artistică din Apus; deși am avut contact — măcar indirect — cu civilizația occidentală; totuși până în veacul al XIX-lea nu s'a putut forma în țările noastre un mediu prielnic medalisticei.

Aceasta este cauza pentru care cele câteva medalii, bătute în veacul al XVIII-lea pentru a comemora Domni sau evenimente din Principatele Române — cum sunt medalia lui Mihai Viteazul, a lui Brâncoveanu, a lui Hangerli, a Ligii Masonice din Iași — au rămas numai niște încercări izolate; și tot pentru acest motiv medaliile bătute în Transilvania de către principii acestei țări, de orașe sau de împărații austriaci, n'au avut nici o influență asupra Românilor de acolo[1])

O stare de lucruri favorabilă medalisticei nu s'a putut forma la noi decât abia după 1830.

De atunci formele culturii apusene încep să se introducă tot mai adânc în viața noastră, iar mișcarea de regenerare națională, ce cuprinse întreg poporul românesc, dă un imbold puternic activității intelectuale pe toate terenurile.

Se înțelege că și acum medalistica nu a putut prinde decât în Principate, cari deși strânse între suzeranitatea turcească și protectoratul rusesc, tot își păstrară oarecare autonomie și libertăți; pe câtă vreme în Transilvania, Basarabia și Bucovina împrejurările politice și culturale erau de așa natură, încât n'ar fi îngăduit nici cea mai mică manifestare artistică.

[1]) Incă dela 1550 principii Transilvaniei și orașele de acolo au desvoltat o activitate medalistică destul de bogată, iar mai târziu, sub împăratul Leopold I, Carol VI și Maria Teresia s'au bătut medalii speciale privitoare la evenimente în legătură cu această țară.

VIAȚA ȘTIINȚIFICĂ

— IVES DELAGE. —

Știința franceză a suferit o mare pierdere prin moartea lui Delage. Deși de câțiva ani marele fiziolog nu mai putea continua importantele sale cercetări, totuși nu părăsise conducerea laboratoarelor sale și îndruma cu aceiași ardoare discipolii săi îndemnându-i la mari experiențe și controlând descoperirile lor cu același spirit de prudență și scrupulozitate, cari făceau din el un irepoșabil savant.

Jves Delage lasă o operă considerabilă. Născut la Avignon în 1854 după ce a obținut doctoratele în științi naturale și medicină a fost numit profesor la liceul din La Rochelle. In 1886 ocupă catedra de fiziologie la Sorbonne, succedând astfel lui Milne-Edwards. In 1901 a fost ales membru al Academiei de științi și numit directorul stațiunei de biologie marină din Roscoff.

Lucrările lui Delage asupra embriologiei, părerile lui asupra evoluțiunei ființelor, sunt astăzi clasice în lumea întreagă. Dotat cu o inteligență desinteresată și o curiozitate îndrăzneață a cântărit cu metodă descoperirile străine și a împrăștiat astfel mulți nouri, păstrând din atâtea teorii atrăgătoare numai ceia ce experiența dovedea a atare.

Contempo anul unei generații care a clădit multe pe nisip. Delage lasă cateva monumente construite pe granit. Extraordinarele ce cetări asupra partenogenezii tau asigurat o glorie aproape populară.

Știm că în natură multe nevertebrate se reproduc excepțional fără nici-o fecundație. Așa este cazul albinelor, a căror regină face ouă din care ies trântori fără a fi fecondată.

Până la Delage, animale obișnuite a se reproduce pe căile obișnuite n'au fost supuse noilor metode. Prin reacțiuni chimice care impresionează oul, Delage reluând completând și desvoltând cercetările anterioare, a reușit să obție ursini și stele de mare adulți și vii.

Din nefericire aceste experiențe sunt delicate și se pare că mai departe nu se poate merge.

In numeroase lucrări traduse în toate limbile, în și mai numeroase comunicări făcute Academiei Delage comunică rezultatele lucrărilor sale.

Rems.

Școli pentru adulți

In legătură cu articolul d-lui I. G. Duca apărut în *Viitorul* în chestiunea învățământului adulților, făcut prin mijlocirea cazărmilor, ziarul *Satu-Mare* scrie:

O propunere însă cari nu a fost luată în seamă, dar care ar trebui studiată deaproape este, fără îndoială: școlile pentru adulți.

Aceste școli nu se pot înființa în altă parte decât în cazarmă. Imprejurările fac, ca omul, ori câtă bunăvoință ar avea, să nu poată urma în mod regulat la școala de adulți din sat; în cazarmă însă trebue să urmeze regulat.

Acum când iarna vine și când cazarmele se umplu de recruți, ar fi cel mai nimerit lucru, ca felul acesta de școli să ia ființă. Nu este destul să înveți pe soldat doar să tragă cu pușca, nu. Astăzi războiul a dovedit că bătăliele se câștigă cu constiine.

Dacă școala primară nu poate face față tuturor cerințelor, pentrucă nu are posibilitate, cazarma unde tinerii se adună în cea mai strânsă intimitate poate cu prisosință să ajute școala și să contribue la stingerea analfabetismului.

Toți comandanții de unități ar fi nemerit să creeze în regimentele lor școale pentru adulți.

In acest scop două ore pe zi ar putea sacrifica pentru școală ori ce ofițer, cari este absolvent al școalei normale sau al liceului.

Este vorba de bunăvoință și de inițiativă, și cât bine n'ar aduce țării aceste școale!! . . .

Cetiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cronica teatrală

Teatrul Național: MESSALINA, piesă în 5 acte de A. Wilbrandt.

Se duce azi cineva surâzând să asculte o tragedie. Se așteaptă la vreo plăcere austeră, la vreo formă de artă învechită și plictisitoare, căci nu ne mai simțim adânc impresionați și nu ne mai interesăm de vechii eroi și vechile eroine demodate.

Tragedia e suportabilă azi, când exprimă sentimente corneliane cu o blândețe raciniană, sau când e plină de cultura noastră morală. Pentru ca o tragedie să nu ne rămână depărtată, să nu ne lase indiferenți, trebue să putem transpune în ea viața noastră prezentă, sau trebue să regăsim în ea o parte esențială din noi înșine, cea mai însemnată, cea pe care nu o cunoaștem deajuns. In sensul acesta nu-i în *Messalina* nici o realitate capabilă să ne miște.

Brunetiere conchide că nu se cunosc în istoria literaturei, decât două forme de tragedie, greaca și franceza, așa cum n'au fost decât două forme de dramă, engleza și spaniola, a lui Shakespeare și a lui Calderon. Drama germană nu-i decât o transcriere, o defigurare a celor două de mai sus.

Ori *Messalina* care voește a fi o viguroasă dramă și care nu e decât o neizbutită tragedie, ne confirmă în convingerea că arta dramatică germană are insuficiențe consacrate.

Adolf Wilbrand, desigur mai norocos romancier decât dramaturg, a arătat o înclinare deosebită pentru înfățișare pe scenă a unor fragmente de epoade și a unor atitudini sufletești din istoria Romei antice. *Nero, Gracchus, Messalina* mărturisesc deopotrivă această înclinare precum și adevărul că o incursiune într'o epocă clasică nu-i deajuns ca să dea o operă clasică.

Wilbrandt respectă istoria atunci când se lasă tentat de subiectul dramatic al sfârșitului vieții Messalinei. Grădinile lui Lucullus, tânărul patrician Caius Sillius, libertul Narcis, căsătoria nebună și moartea împărătesei-curtizane, sunt persoane și episode luate din Tacit. Dar trebuesc cetite în Tacit aceste scene extraordinare iar nu nefericit înfățișate de arta autorului german.

Sunt dificultăți în această tragedie — lipsită chiar de farmecul versului — pe cari numai o dezvoltare excesivă a analizei sentimentelor le-ar putea explica. Dar analiza e slabă, nenaturalul stăpânește acțiunile și sufletele personagiilor, varietatea patetică lipsește, bogăția psihologică e neînsemnată. Sunt personagii de prisos în acțiune sau personagii așa de puțin adevărate în cât nu le putem apropia de noi. Sunt personagii cari declamă, recită tirade îndopate cu sofisme. Sunt personagii cari nu spun lucruri normale oricât de pline de noblețe și măreție ar fi atitudinele lor.

Asistând la spectacolul *Messalinei*, regretăm vremea în care tragedia însemna vorbire justă și expresie neexagerată a sentimentelor.

In care se practica probitatea, azi rară, a cuvântului. In care sub convenția personagiilor tragice și a situațiilor violente sau uneori bizare moștenite dela antichitate, simțeai înfiorarea unor suflete minunat omenești.

In care teatrul era un model de tact, de delicatețe, de măsură. In care forța nu se confunda cu violență, afectarea cu ținuta și emfaza cu profunzimea.

Când zicem lucrurile acestea, ne gândim și la interpretare. O piesă inegală, cu lungimi obositoare și cu nedibăcii enervante, nu poate fi salvată pe scenă, în ochii publicului, decât printr'o montare mai mult decât îngrijită și printr'o interpretare, mai mult decât conștiincioasă.

Montarea *Messalinei* e în tradiția bunului gust al direcției teatrului. Interpretarea? Neputând servi un text, o acțiune și o analiză sufletească inferioară, interpreții au fost siliți să facă anumit etalaj de gesturi și atitudini sortite să atragă un succes care n'ar fi putut în nici un caz veni numai dela piesă.

Gesturile și atitudinele tragedianelor rezumă artele cele mai nobile; pictura, arta statuară, poezia, dând, în clipe fugare, expresia absolută a frumuseții. Frumusețea aceasta nu durează decât o clipă: strigătul superb odată aruncat, scena terminată, artista reintră în culise, statuia e sfărâmată, tabloul șters pentru totdeauna. Mâine, tragediana poate repeta mișcări analoage, poate schița atitudini copiate după cea dintâi, dar gestul care a plăcut sau chiar a fermecat publicul într'o seară, printr'un ansamblu de împrejurări, printr'o poruncă mai impetuoasă a sufletului, printr'o cauză intimă s'au exterioară a cărei repercusiune dă mai mult foc privirei, mai multă îndrăzneală liniei, — gestul acesta nu va mai reveni.

Cronica politică

Greva „generală“, neisbutită şi înrântă, a dat prilej guvernului să manifeste energic, ceea ce până acum în nenumărate ocaziuni i-a lipsit. E de văzut dacă intrarea în normal nu va aduce din nou guvernul în vechea stare de continuă şovăire şi nesiguranţă căreia în bună parte se poate spune i se datoreşte întărirea sindicatelor roşii prin slăbirea celor naţionale. Învăţătura care a putut s'o tragă guvernul acum ar trebui să albă urmări mai cu osebire în rolul ce-l are de împlinit faţă de acea muncitorime conştientă, care, mai ales acum s'a dovedit a fi de cel mai mare preţ în mijocul rătăcirei generale.

Atudinea pe care partidele de opoziţie din Federaţie au avut-o cu prilejul grevei a fost unanim favorabilă şi sprijinitoare desordinei şi grevei, de pe urma căreia au sperat că vor obţine guvernul. Astfel s'a pronunţat partidul naţional prin ziarul său „Patria“, partidul ţărănesc prin declaraţiunile d lui Lupu şi atitudinea d-lui Mihalache şi partidul „naţionalist“ al d-lui Iorga prin violentele ieşiri ale acestuia, care a avut de suportat cenzurarea ziarului său — altădată de propagandă naţională — „Neamul Românesc“, în aceleaşi condiţiuni ca şi ziarul revoluţionar a lui Cocea „Chemarea“. Eşecul formidabil, al grevei a îndepărtat, s'ar putea spune cu certitudine aceste partide de guvern, cel puţin pentru timpul în care ţara are nevoe de cea mai mare linişte şi înţelepciune,

Mult aşteptata debarcare a Ministrului Tăslăuanu n'a mai putut de data aceasta să mai fie amânată. Astăzi d. Tăslăuanu este simplu particular, iar guvernul scăpat de sguduirea grevei se vede uşurat şi de această piatră.

Datorită acţiunei de subminare şi semănare a anarhiei care găseşte un puternic ecou într'o anumită şi numeroasă presă, cenzura înfiinţată pe timpul grevei urmează a continua încă.

Situaţia Grevei

— Comunicat din 26 Octomvrie 1920. —

a) Circulaţia pe C. F. R.

1. *Vechiul regat* — circulă regulat după intinerarul normal.

1. Trenul Simplon. 2. Trenurile de persoane şi marfă circulă de asemenea după-cum s'a arătat în comunicatul precedent. 3. Locomotivele trenurilor accelerate se întrebuinţează încă pentru transporturile de alimente şi combustibil rămase în întârziere, pentru populaţie şi pentru instituţii. 4. Au mai circulat trei trenuri speciale. 5. Trenurile cu trupe ordonate de marele Stat-Major circulă după program cu cea mai mare ordine. 6. Puţini grevişti din personalul de tracţiune care a mai rămas, continuă a relua lucrul în condiţiuniie de militarizare stabiliie prin ordonanţa d-lui prim Ministru.

II. *Ardeal şi Banat*: Circulaţia trenurilor normală. Greva la C. F. R. se consideră ca terminată. Foştii grevişti continuă a se prezenta la serviciu, majoritatea singuri, prea puţini aduşi de forţa militară.

III. *Bucovina şi Basarabia*: circulaţia trenurilor normală.

b) Circulaţia pe Dunăre:

Normală.

c) Greve diverse:

I. *In vechiul Regat şi Ardeal.* Lucrătorii grevişti dela diferitele stabilimente din Capitală şi provincie continuă a se prezenta la serviciu afară de stabilimentele militare care au fost deocamdată închise de Ministerul de răsboiu, necesităţile militare permiţând acest lucru.

S'a luat măsura ca toţi funcţionarii sau lucrătorii aparţinând oricărei instituţiuni sau stabiliment al statului, judeţelor sau Comunelor îndată ce se vor pune în grevă să fie rugaţi să părăsească locuinţa atât ei cât şi familiile lor.

Locuinţele evacuate vor fi luate şi date personalului nou angajat în locul celui pus în grevă, iar în caz de reprimirea greviştilor de această categorie în serviciu, ei nu vor putea reocupa aceste locuinţe, decât numai atunci când vor deveni în mod normal libere, iar nici de cum prin evacuarea personalui nou angajat.

d) Poşta Aeriană.

Avioanele au plecat în ziua 25 a. cora 8 30 am cu corespondenţă oficială. Avionul plecat în Transilvania a ajuns la Sibiu în bune condiţiuni, ducând poşta oficială urgentă a Ardealului. Avionul pentru Iaşi a fost nevoit să aterizeze la Scânteia aproape de Iaşi din cauza ceţei. Avioanele plecate pentru Galaţi, Constanţa, Craiova, s'au reintors azi cu corespondenţă oficială din aceste localităţi.

Din verificările făcute se constată că imensa majoritate de lucrători este doritoare de muncă şi plină de patriotism, şi că a fost influenţată şi terorizată de minorităţi infime compuse din elemente streine de naţia română, cari lucrează în solda intereselor duşmanilor nostri. Toţi cetăţenii sunt datori să semnaleze autorităţilor civile şi militare pe toţi aceşti rău voitori, spre a fi puşi în inposibilitate de a-şi continua operaior de distrugere.

Marele stat Major.

Ştiri şi fapte politice

A fost destul ca generalul Averescu să stea 2 zile la ministerul de Industrie atunci când titularul obţinuse un concediu, pentru ca imediat să constate că demisia d-lui Tăslăuanu este absolut necesară. Ne vine a crede că aprobarea concediului d-lui Tăslăuanu fusese anume dată, pentu ca astfel d-l general Averescu, sub forma marei cinste a ţinerei interimatului să albă prilejul de-a se convinge personal de activitatea d-lui Tăslăuanu.

*

Amânarea şedinţei comitetului executiv al partidului naţional a produs multe nemulţumiri, mai ales că se anunţă cu insistenţă că fuziunea cu Federaţia s'a făcut fără o prealabilă consfatuire.

*

La clubul socialist din Capitală s'a făcut o nouă descindere, în urma căreia s'au găsit documente compromiţătoare pentru multe persoane politice.

*

Deschiderea parlamentului s'a anunţat pentru ziua de 28 Noembrie, când, se scrie, banca ministerială va fi primenită mai mult decât numai cu alt titular la Industrie.

Sindicatul Presei din Ardeal

Proces-Verbal.

Astăzi anul una mie nouă sute douăzeci, luna Octombrie în douăzeci şi şapte.

Subsemnaţii reprezentanţi ai ziarelor româneşti din Cluj: *„Infrăţirea“*, *„România“*, *“Voinţa“* şi *„Patria“* întruniţi spre a discuta constituirea unui Sindicat profesional al Presei române din Ardeal cu sediul în Cluj al cărui scop se va fixa într'un statut, pe care-l va vota adunarea generală, am hotărât următoarele;

a) Se constitue cu începere de astăzi 27 Octombrie 1920 o Asociaţie a Ziariştilor profesionişti sub numele de *„Sindicatul Presei din Ardeal“*.

b) Delegăm pe d-l Ioan Dragu şi d-l Leonard Paukerow cu redacarea statutelor.

Statutele se vor discuta şi adópta de către Adunarea generală care se va ţine în ziua de 30 Octombrie 1920.

Pentru care am încheiat prezentul proces verbal.

D. Tomescu, Radu Dragnea, Ioan Dragu, G. Mihaescu, C. Cucu, Aurel Vasilescu, Mihail Procopiu, Leonard Paukerow, I. Paleologu, I. Raicu, T. Creţu, E. Pitiş, I. Agârbiceanu, V. I. Moldovan, W. Ionescu, Emil Vasiliu, Aurel Ciatoş, Radu Dumitrescu, Ric. Filipescu, Const. C. Vicol, R. Colbazzi, A. Popa, Ş. Paul.

Moartea Regelui Greciei

Regele Alexandru al Greciei, a cărui stare inspira vii îngrijorări, dar de a cărui salvare profesorul dr. Widal păstra totuşi unele speranţe, a murit în ziua de 24 Octombrie la orele 4.

Născut la 20 Iulie 1893 la Castelul Tatoi de lângă Atena, al doilea fiu al ex-regelui Constantin, moare în vârstă de 27 de ani, după o domnie de 3 ani. El succedase tatălui său la 14 Iulie (st. n.) 1917, în urma ultimatum-ului adresat de către puterile Antantei prin intermediul dlui Jonnart.

Intreaga sa domnie a fost ştearsă, conducerea treburilor ţării fiind de fapt în mâinile lui Venizelos. Cronica politică a ultimilor, ani nu înregistrează ca fapt deosebit decât călătoria sa în ţările occidentului, iar cronica scandaloasă căsătoria sa morganatică cu o domnişoară Mano.

Cercurile politice nu pot fi decât viu preocupate de consecinţele pe cari leva avea desnodământul fatal. Se ştie că ordinea succesiunei n'a fost încă stabilită decând au fost înlăturaţi dela tron regele Constantin şi moştenitorul său direct, diadohul George, logodnicul Principesei Elisabeta a României.

Unele ziare greceşti susţin că Venizelos, ca condescendenţă faţă de Suveranii României, va accepta ca fostul diadoh să urmeze la tronul fratelui său.

Astfel soluţionată criza dinastică, — spun ziarele, — va avea darul să împace toate taberile azi în luptă pe chestiunea readucerei pe tron a ex-regelui Constantin, care cu siguranţa va renunţa la tron, dacă fiul său mai mare îl va ocupa.

Intrunirea dela 23 Noembrie a Corpului didactic din Cluj

Sâmbătă 23 crt. a avut loc la Universitate întrunirea corpului profesoral universitar şi secundar, pentru constituirea în Ardeala *Federaţiei Corpului Didactic*. Intrunirea aceasta s'a făcut cu prilejul vizitei d-lui Mihail Dragomerescu, cunoscutul profesor dela Universitatea din Bucureşti, care este şi preşedintele Federaţii. Cu acest prilej dl General Petala a luat iniţiativa de-a sesiza şi invita corpu profesoral la o strânsă conlucrare pentru luminarea muncitorimii.

D-l Rector Dimitriu, anunţând scopul întrunirei propune ca preşedinte pe d. Prof. M. Dragomirescu, care mulţumind, dă cuvântul Dlui G-ral Petala.

D-l General Petala, într'o admirabilă cuvântare, cere colaborarea intelectualilor şi a profesorilor de toate catagoriile pentru propaganda în rândul muncitorimei.

D. V. *Dimitriu*, rectorul Universităţii, reluînd cuvîntul, mulţumeşte d-lor gen. *Petala* şi *Anastasiu* pentru concursul cerut corpului didactic din Cluj, căci propoveduitorii culturii au fost întotdeauna pentru respectarea ordinei. Arată că încă înainte de această iniţiativă a armatei, Universitarii din Cluj au hotărît să răspundă printr'o acţiune de propagarea ordinei, cererei făcute de asociaţia culturală din *Cugir*, aşa că chemarea ce o face acum armata e primită de pătura cultă cu bucurie şi totodată ca o continuare a unei activităţi începute.

D-sa asigură în numele tuturor celor prezeţi pe d-l gen. Petala de tot sprijinul, oricând şi ori ce fel.

In urmă reprezentanţii armatei pleacă la Cercul militar, unde a urmat o consfătuire tot în chestia restabilirei ordinei.

D-l prof. *Mihail Dragomirescu* luînd cuvântul, arată cum, călătorind prin oraşele Ardealului, s'a convins că situaţia profesorilor este foarte grea. Pentru ca răspânditorii culturii să-şi poată îndeplini misiunea lor, e nevoie în primul loc să li se asigure existenţa. Din acest punct de vedere însă întreg corpul profesoral din Ardeal sufere. Salarul e insuficient deşi viaţa e mult mai scumpă, iar locuinţe se găsesc greu. Statul trebue să cunoască aceste lucruri şi să ţie semă de necesitatea unei imediate îndreptări. De aceea propune să se facă organizarea regională a corpului didactic din Cluj, care să se pue în legătura cu *Asociaţia profesorilor* din Bucureşti, — prin delegaţi din fiecare treaptă de învăţământ — spre a susţine îndreptarea acestei situaţii la locul în drept.

D-ra *Florescu*, profesoară la liceul de fete „Regina Maria“ explică d-lui Dragomirescu că în Ardeal a fost o asociaţie a profesorilor, care s'a desfiinţat şi membrii au aderat la asociaţia din Bucureşti.

D-l prof. univ. *Bogdan-Duică* explică ce e cu asociaţia ardeleană al cărei preşedinte, d-l *Andrei Bârsanu*, a fost însărcinat cu aderarea la asociaţia din Bucureşti.

D-l *Dragomirescu* face un istoric al asociaţiilor membrilor corpului didactic din ţară, arătând că ele sunt în număr de patru. Cea din Bucureşti, cea din Iaşi, cea din Ardeal şi *Asociaţia învăţătorilor*. D-sa crede că e nevoie ca toate aceste societăţi să adere la Asociaţia din Bucureşti pentru a se apăra dreptul membrilor corpului didactic.

D-l prof. *Sporea* din Iaşi explică cum s'a ţinut astă-vară Congresul corpului didactic la Iaşi şi că asociaţia din *Iaşi* are intenţia înmănunchierii tuturor treptelor într'o singură asociaţie a corpului didactic din România. Acest lucru ar aduce foloase materiale şi culturale foarte însemnate, pe când asociaţia din *Bucureşti* admite separaţia diferitelor trepte.

D-l *Enciu*, secretarul asoc. învăţătorilor din Ardeal, Banat şi părţile ungurene spune că această asociaţie a şi aderat la cea din Bucureşti. Rămâne ca corpul profesoral secundar să se afilieze şi el.

D. *Dragomirescu* arată cum asociaţii din Bucureşti a provocat cele trei decrete legi, care

---

Iată de ce interpretarea personagiilor de tragedie cere însuşiri rare, silinţe atente, o răbdare bine susţinută.

D-nele Bârsan şi Faliero, puse şi în situaţia ingrată de a salva o piesă slabă, au dat dovada trinit ţii susmenţionate.

Reproşând D-nei Bârsan o supleţe nefndestulătoare în alunecările de ton, gest şi atitudine dela suverană la amantă, evidenţind clara d-sale dicţiune, varietatea de mimică, şi în total statornica tendinţă de a se apropia de o artă şi un gust original cari dacă nu sunt acelea ale unei tradiţii clasice, au meritat cu atât mai apreciabil de a fixa accente noi în armonie cu gesturi noi. Messalina a fost spune Tacit, o opulentă frumuseţe brună. Infăţişându ne o Messalină blondă, Dna Bârsan a voit desigur să afirme odată mai mult ieşirea din făgaşul monotonelor interpretări ale tradiţiunii.

D-na Faliero, excepţia nepotrivitei expresii a durerii Avriei în clipa morţi fiului său şi a scenei sinuciderii sale din actul ultim, cu mustrarea de a oferi atitudini studiate, în cari grija liricei covârşeşte pe aceea a realităţii dramatice, în cari cutele vesmintelor primează mimica feţii, se afirmă ca un bun element de tragedie care poate da tiradelor o putere sălbatică, tumultuoasă şi care ştie să se folosească la nevoie de acea declamaţie cântândă care se apropie de melopeea actorilor antichităţii.

D-l Popea a adus în interpretarea lui Caecina Paetus grija vie a simplicităţii şi adevărului omenesc, realizând o naturală, o iscusită şi o impresionantă creaţie.

A crea, pentru cei mai mulţi dintre artişti, e a substitui viziunea lor personală caracterului pe care trebue să-l realizeze. Viziunea lor personală constă în a-şi utiliza toate mijloacele în acelaş mod aproape mecanic. Persoana lor apare aşa, cum ţi-o închipui, — în timp ce joacă, — interpretând un rol precedent.

Uiţi piesa pentru a-i compara cu ei înşişi.

Ei nu joacă, ci se travestesc, şi fac să te dedai jocului, uşor de a-i regăsi identici sub travestiurile lor. Comparaţi pe Popea din *Fântâna Blanduziei* (Scaur) cu cel din *Messalina* (C. Paetus) şi veţi înţelege cum poate creia, într'altfel un artist de real talent.

D-l Savu ne-a dat un Marcus insuficient. Mijloacele d-sale nu răspund încă încurajărei ce i se face de a i se oferi roluri prime în cari nu e de ajuns elanul juvenil.

Caius Sillius al d-lui Nichita dovedeşte că un fizic agreabil poate suplea la nevoie însuşiri de realizare artistică.

Urmărim cu interes jocul d lui Psatta care, la începutul unei cariere pentru care are aptitudini apreciabile, ne dă şi în libertul Narcis o interpretare inteligentă şi corectă.

Nu poate fi devotament mai demn de laudă ca cel cu care d-nul Stănescu-Papa, talentatul decan al Societăţii dramatice, se oferă cu atâta bunăvoinţă pentru interpretarea rolului secundar al unei utilităţi care e totuşi o inutilitate în acţiunea tragediei lui Wilbrandt.

I. Dr.

INFORMAȚII

Dr. Constantin Bucșan secretarul general al ministerului de interne în Cluj, a demisionat din acest post în urma unor neînțelegeri ivite între dânsul și generalul Averescu.

*

Comisiunea pentru verificarea actelor reclamațiunilor ivite cu ocazia schimbului coroanelor a luat în cercetare și a soluționat numai cererile privitoare la coroanele cari deși au fost declarate în termen, n'au fost prezentate la preschimbare.

Aceste coroane vor fi schimbate dacă se va dovedi că n'au fost aduse la oficiile de schimb din cauză de forță majoră.

*

Prin decret regal, șeful superior al Casei Regale va purta pe viitor titlul de ministru al Casei Regale. Atribuțiunile ministrului Casei Regale rămân aceleași prevăzute prin decretul No 2.129 din 11 Maiu 1920.

*

Se anunță din Viena că la sfârșitul lunei Octombrie vor sosi la București împreună cu reprezentantul comercial al Austriei și o mulțime de negustori și industriași austriaci, care vor aduce probe de mărfuri.

*

La Iași au avut loc serbări grandioase cu prilejul vizitei Prințului Carol. La întrecerile sportive, premiile au fost distribuite de Alteța Sa Regală. La banchetul oferit de comună, Principele Moștenitor a ridicat un toast arătând dragostea pentru orașul Iași.

*

Cursurile Universității din București se deschid la 1 Noemb.

*

A fost asasinată la Iași d-na Cantacuzino-Pașcanu. Averea din casă și bijuteriile în valoare de 30 de milioane au rămas neatinse.

*

Cu ocazia efectuărei împroprietăririel plugarilor de pe moșia Rătești a d-lui Ion I. C. Brătianu (prima împroprietărire din jud. Argeș), șeful partidului liberal a adresat țăranilor o prea frumoasă scrisoare îndemnându-i la muncă și ordine.

*

La clubul socialist din București s'a făcut o nouă descindere urmată de o percheziție de două ore.

*

Bursa din București este însuflețită. Majoritatea încheierilor se fac cu cursurile precedente. Petroliferele sunt ferme ; căutate în special: Steaua Română (7750), apoi Petrol-blok (2360), Banca Generală (2080), Banca Românească (1250). Efectele cu dobândă fixă sunt neglijate.

Ziarele din București publică textul patetic al demisiunei d-lui O. Tăslăuanu, ministrul Industriei și Comerțului.

*

D-l C. Argetoianu a dat, în chestiunea grevițtilor arestați, lămurirea că se va aplica de către Curțile Marțiale legea Trancu—Iași.

*

D-l generai Averescu, prezentându-se la ministerul Industriei, a ținut o cuvântare funcționarilor, luând dispoziția ca în timpul interimatului său nici o autorizație de import și export să nu se dea fără autorizația sa.

*

Banca Națională anunță că s'a falșificat biletul de 500 lei, pe hârtie groasă cu filigranele prost imitate.

*

La Viena a început lichidarea depunerilor făcute la Casa de Depuneri de către cetățenii români.

*

La inaugurarea Universității din Cernăuți, profesorul S. Welkievici a adus, printr'o călduroasă cuvântare, omagiul universităților polonеze.

*

Cenzura poștală se aplică numai telegramelor, cu conținut alarmant și se fac în orașele din provincie de prefecții județelor.

*

La Brașov se face cercetări printre funcționarii cari au făcut greva pentru a se putea afla adevărații conducători greviști.

*

Secția din Ardeal a comitetului american pentru ajutorarea evreilor, *Joint Distribution Comitee*, a lansat un apel către evreii dela noi, ca să contribue la colecția ce se face pentru ajutorarea orfanilor și văduvelor de război evreice.

*

Se face mare propagandă în toate țările pentru sporirea fondului „Keren Hajeszod" fond pentru reînființarea Palestinei. — Là aceasta Evreii români au răspuns cu sume foarte mici.

*

Erezii lui Stotter Iacob Cluj. Negustorii de lemne și material de tăbăcarie. Se pot comanda lemne de foc tăiate și netăiate de orice calitate și cantitate. Magazia în Str. Allomás Nr. 21, Telefon 800

Birouri în Str. Hegedüs Sándor Nr. 6, Telefon 300 și Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762.

*

In Magazinul Friedmann din Calea Regele Ferdinand Nr. 35, găsesc cele mai eftine articole de Manufactură se vinde cu 20 la sută mai eftin ca la ori ce magazin. Spre a vă convinge vizitați magazinul.

Membrii Partidului Național Liberal din Cluj, sunt invitați a se întruni Vineri 29 Octombrie orele 6½ p. m. în localul Clubului pentru consfătuire.

*

Șimon repară piane, deasemenea cumpără și vinde orice fel de piane.

*

Iosif Ligeti renumitul dansator dela opera din București și Cluj, a deschis academia de dans, unde afară de cele mai noi dansuri moderne franceze și americane, mai învață dansul gimnastic-ritmic Dalcroze și pantomimo. Inscrierile 10—12 și 3—5, Calea Regele Ferdinan 14, etaj I. (In localul Belvárosi Zene iskola).

*

Inscrierile în școala de dans Ligeti se fac zilnic dela 10—12 și 3—5. Calea Regele Ferdinand 14. (Belvárosi Zeneiskola.)

*

Ultimele noutăți de mărfuri pentru sezon pe iarnă au sosit la mag. „Missir" Str. Memorandului 11. (Unio-u.)

*

„Societatea studenților în Medicină din Cluj" va ține ședință de aniversare Duminecă în 31 Octombrie c. ora 5 p. m. în sala Prefecturii județului Cojocna cu următorul program :

I. Cuvânt de deschidere, rostit de dl I. Țețu, președintele Societății.

II. Dare de seamă despre activitatea Societății pe anul școlar 1919—20 de Valeriu Bidu, secretar general.

III. Cuvântarea d-lui prof. Dr. I. Hațieganu, decanul facultății de medicină în anul școlar 1919—20.

IV. Rolul social al medicului de Aurel Voina.

V. Cuvântarea d-lui prof. dr. Negru, prodecanul facultății de medicină.

VI. Proclamarea membrilor onorifici și închiderea ședinței.

Invităm pe toți cei-ce se interesează de mișcările culturale ale studențimii din Cluj să ia parte la aceasta ședință festivă a studențimii medicale. Aceasta ține loc de invitare.

*

Sâmbătă 30 Octomvre va avea loc ședința Soc. Științelor Medicale din Cluj. Inceputul la ora 5 p. m. în amfiteatrul Clinicei Medicale.

*

Toți tinerii născuți în anul 1898 recrutați de Cercul de Recrutare, Cluj ca fiind apți indiferent dacă vor primi sau nu ordine de chemare individuale să se prezinte odată cu cei născuți în 1899, la Cercul de Recrutare Cluj, în Ziua de 10 Noembrie 1920, cu hrană pe 5 zile asupra lor, pentru a fi incorporați.

Aradul de astăzi

— Caleidoscop. —

In vârful suliței înfipte în turnul Primăriei, fâlfâie mândru Tricolorul român, dârz și falnic, sbătându-și în aierul limpede de toamnă culorile lui vii. Simbol al României și al Românismului, Tricolorul se vede de departe, pecetluind cu cele trei culori ale sale, posesia pe veci a orașului acestuia, în ciuda celor cari și azi, mai cred că există posibilitatea ca granița să treacă dincolo de Arad, lăsând orașul la streini.

Căci și astăzi, mulți foarte mulți din locuitorii de neam strein ai Aradului, mai cred încă în posibilitatea unei rectificări de frontieră, se mai iluzionează cu speranța că una din Puterile Apusului, o să se îndure de cele câte va mii de locuitori streini din Arad, și fără să țină seama de locuitorii români, nici de massa compactă a populației rurale care este pur românească, o să treacă la Ungaria orașul acesta, insula aceasta făcută artificial ungurească într'o mare curat românească.

Mentalitate ciudată și psicologie naivă! Invinși, nepedepsiți cum ar fi trebuit să fie pentru dezastrul pricinuit omenirei întregi prin războiul pe care și ei au fost cei care l'au voit, vrăjmașii noștri, nu pot încă să-și dee seama, că adevărul sfânt este de partea noastră, se iluzionează ușor, dela iluzie trec repede la speranțe, mai concrete, dela ele la palpitarea nerăbdătoare a așteptărei împlinirei faptului, și iată-i șoptind, adunându-se grupuri-grupuri, comunicându-și vestea cea mare că peste 15 zile Aradul va trece granița.

După 15 zile, Aradul a rămas tot în România, dar atunci termenul se prelungește cu alte 15 zile, până ce așteptarea lor febrilă începe să devie mai pronunțată și atunci este destul ca autoritatea militară să ordone cător-va companii de soldați și unui grup de mitraliere să iasă la plimbare prin oraș, și atunci, la vederea căștilor mândre, a baionetelor lungi și lucitoare, și a mitralierelor, simțământul forței armatei Române, spulberă ca pe o pleavă, castelul de iluzii, clădit pe nisip de cei ce nu vor să creadă realitatea.

Intr'o zi, se luase hotărârea ca din motive de economie, steagul să nu mai stea pe Primărie. Cum s'a observat lipsa lui, imediat s'a răspândit zvonul că Antanta a hotărât definitiv trecerea Aradului la vecinii noștri, și ca prim semn de această apropiată înfăptuire, drapelul românesc a fost dat jos.

Se înțelege că autoritățile, când și-au dat seama de starea de agitație în care se găseau bieții streini, au dat poruncă să se ridice iar steagul, ca să nu li se turbure prea tare nervii și să se liniștească bunii cetățeni.

De atunci în permanență fâlfâie dârz tricolorul în vârful suliței înfipte în turnul Primăriei, elegant și proporționat, care albește ca creta în soarele viu și cald de toamnă, ce în zadar își trimete razele calde peste el și peste Primărie dornic de a rumeni puțin albul supărător și neestetic cu care architectul — de sigur Ungur — a găsit cu cale să vopsească frumoasa clădire a Casei Orașului, transformând-o astfel într'o massă albă, care te te orbește până a te face să nu mai poți gusta frumoasa linie architectonică a acestei clădiri.

Oare cine o fi făcut-o într'adins: architectul ungur, or cei ce au încredințat lucrarea unui ungur?

Dar gloriosul soare, plouă din înălțimea senină a cerului limpede ca al unei țări sudice bogăția sa blondă și caldă, năpădește larga stradă principală a Aradului, chiamă lumea la plimbare pe „Corso" luminând „și pe cei buni și pe cei răi", pe când porumbeii trec repede ca săgeți, iar umbra lor alunecă neted pe asfaltul reparat în așteptarea vizitei Suveranilor.

Iar dacă ieși dupe „Corso" și o iei pe una din străzile principale cari se deschid în ei, vezi îndată că pe aci nu era în program să treacă Suveranii: gropi primejdioase fac să trosnească arcurile trăsurilor schiloade, cu cari piața Aradului este îndestulită; gunoi grămădit pe lângă trotuare vine împrăștiat de pașii grăbiți ai trecătorilor cu afaceri, iar de mai multe ori pe zi, butoaiele Primărei, udă și transformă în mocirlă stradele acestea. Este higienic? Este estetic? Este necesar? Poate că este necesar: gunoiul nu se mai risipește, praful transformat în tină nu se mai ridică, și... se salvează și aparențele precum și achitarea datorințelor celor ce le au.

---

au adus îmbunătățirea soartei corpului didactic, însă acțiunea trebue continuată pentru că un ultim decret a readus iară vechea situație. Cere o acțiune energică pentru încuartirarea profesorilor în Cluj. Se propune o moțiune care e admisă și care rezumă propunerile discutate în adunare.

In chestia încuartiruirii, d. prf. univ. *Popescu Voiteşti* arată cum a procedat comisia de încuartierare arătând neregulele.

D. *Marin Ştefănescul* prof. univ. arată foarte bine câta suferit corpul didactic din Cluj și spune că el dă o dovadă de înaltă înțelepciune dacă în clipa tuturor mizeriilor corpul didactic răspunde entuziast la apelul de ordine al armatei. Roagă pe d-l Dragomirescu ca să reprezinte la București interesele corpului didactic Clujan, arătând că cu toate suferințele el e un element de ordine și cultură și că Statul trebue să știe că cu toate încercările ce se fac de a înlătura dela datorie pe purtătorii culturei, ei înțeleg să stăruie în apostolatul lor.

Se hotărăște a se da d-lui Dragomirescu toate dovezile abuzurilor săvârșite de comisiile de încuartirare și autoritățile Clujului față de corpul didactic.

Se ceteşte o moțiune în acest sens care e aprobată, iar d-l *Dragomirescu* e delegat să susție cererile formulate în fața guvernului și a Regelui.

„Frăția de Cruce" pentru desăvârșirea idealului național prinde tot mai adânci rădăcini în societatea noastră de pretutindeni.

Aseară la ora 6 a avut loc adunarea de reconstituire a comitetului județen al „Cununei Surorilor de Cruce" din sînul „Frăției", punânduse conducerea acestei secții a marei Societăți cu sediul la București în mâinile d-șoarei Ana A. Popp. Pelângă D-sa mai funcționează 3 vicepreședinte : D-na general Herbay, D-na Dr Bașota și D-na A. Tomuța, Secretară generală e D-na Dr Vlit cu 3 secretare, casiera și controlora și un comitet din cele mai distinse doamne din Cluj.

*

Aviz. D-l Dr Laurențiu Oanea fost advocat în Rodna Veche, județul Bistrița-Năsăud aduce la cunoștința colegilor și clienților săi, că înscris fiind în tabloul advocaților de Ilfov și-a mutat biroul advocațial în București Bulevardul Carol 36.

Inaugurarea Universității din Cernăuți

La 24 oct. a avut loc la Cernăuți înaugurarea Universității, în prezența Suveranilor și-a Familiei regale, a membrilor guvernului, a Inalți prea Sfinților Mitropoliți și-a reprezentanților streini.

Inaugurarea s'a făcut în sala Sinodală a Mitropoliei.

M. S. Regele a rostit un discurs înălțător. Cu această ocazie Suveranul a donat studenților săraci ai Universității 100 mii lei.

Dela Curtea de Apel

Următoarele procese sunt în curs pentru 3 Noemvrie 1920.

Vasile Lorman și soție sinucidere.
Moisa Lajos mituire.
Susana Güngași furt.
Ioan Fantan furt.

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Situația internațională

Politica demagogică a cabinetului socialist Branting a fost dezarmată de țară prin trântirea rușinoasă în ultimele alegeri a majorității candidaților socialiști. Faptul e semnificativ prin aceia că arată lipsa de autoritate și inițiativă a guvernării socialiste.

In Suedia socialiștii au avut putința să-și realizeze promisiunile prin legi și n'au făcut-o tocmai din cauza nepotrivirei lor cu viața economică.

Conferința internațională a Dunărei își continuă intermitent activitatea la Paris. Zilele trecute a discutat chestiunea traficului în porturi etc., fără a relua nici-o hotărâre.

Conflictul ivit între reprezentanții Dantzigului și delegații polonezi a venit în discuția conferinței ambasadorilor. Provocările germane evidențiate și de data aceasta nu pot decât să neliniștească tânărul stat polon, iar pe Aliați să-i silească a lua măsuri represive.

D-l Take Ionescu continuă peregrinația prin capitalele Aliaților. Astfel după Roma, Londra a venit rândul și Parisului, unde ca de obicelu a rostit câteva discursuri și a dat numeroase interview-uri asupra Micei Antante, unica D-sale preocupare.

Presa italiană discută cu aprindere chestiunea plebiscitului din Austria pentru alipirea acesteia de Germania.

Se crede că guvernul Italian nu va ridica nici o obiecțiune, deși tratatul dela Saint-Germain oprește anexarea fără consimțământul Ligei Națiunilor.

Motive de ordin național și economic dictează această alipire, cu atât mai mult cu cât până acum Aliații n'au ajutat aproape de loc Austria.

Din cauza măsurii pripită luată de cabinetul Delacroix acum două luni prin oprirea transitului muniținnilor pentru Polonia, acesta a perdut încrederea majorităților parlamentare și a țărei, așa că la deschiderea parlamentului își va prezenta demisia.

Hotărîrile congresului partidului național german adică a pangermaniștilor surprind prin moderațiunea lor. Astfel aceștia se declară pentru aplicarea integrală a tratatului din Versailles.

In privința chestiunei muncitorești cere reforme largi pentru a da putința unei desvoltări rodnice sindicatelor naționale.

Faptul că și pangermaniștii au hotărît respectarea tratatului din Versailles e semnificativ și arată pe de o parte dorința de muncă o întregei Germanii iar pe de altă convingerea că Aliații sunt hotărîți să impuie cu orice sacrificii respectarea tratatului.

Ziarele bulgărești vorbesc cu inzistență despre un împrumut de 500 milioane pe care Stambulisky ar fi reușit să'l contracteze la Londra.

E curios cum Bulgaria prezintă mai multe garanții pentru englezi decât bogata Românie. In tot cazul faptul acesta evidențiază și mai limpede loialitatea engleză.

După conferința din Bruxelles

Ședințele conferinței financiare internaționale ținute la Bruxelles timp de două săptămâni sub protecția Ligei Națiunilor s'au închis și e firesc să ne întrebăm care-i sunt rezultatele.

Când citim rapoartele comisiunilor financiare a circulației monetare și a schimbului, rezoluțiunile asupra creditului internațional sau propunerile comitetului de comerț internațional constatăm odată cu înțelepciunea și bunul simț al observațiunilor și ineficacitatea lor.

Delegații au inzistat asupra faptului că scăderea prețurilor și restabilirea prosperității depind de creșterea producției și asupra faptului că deficitul bugetar, rezultând dintr'o creștere permanentă o cheltuielilor Statului față de veniturile lui, constituie unul din cele mai serioase obstacole creșterei producției pentrucă produce o nouă inflațiune a creditului și a circulației financiare, o nouă scădere a puterii de cumpărare a monedelor naționale și o instabilitate mai mare a schimbului în străinătate, prin urmare o nouă ridicare a prețurilor și deci a costului vieței.

Comisiunea finaciară a opinat ca „guvernele să renunțe în cel mai scurt timp la toate măsurile contrare legilor economice care ascund populației adevărata situație economică a țărei.

Printre aceste măsuri care trebuesc ridicate comisiunea menționează: scăderea artificială a prețului pâinei și a altor produse alimentare, a cărbunelui și altor materii prime, *obținută* prin fixarea unui preț de vânzare inferior celui de cumpărare și prin menținerea tarifelor de căi ferate, poștă și telegraf și a altor servicii ale Statului la un nivel așa de scăzut în cât nu permite acoperirea cheltuelilor.

In ce ne privește, prețurile maximale sunt o pavăză contra lăcomiei speculanților, iar tarifele căilor ferate și a poștei sunt destul de ridicate pentru a putea acoperi cheltuelile și da statului un venit destul de apreciabil.

Raportul comisiunei circulației monetare conține o constatare importantă: „Producția bogățiilor sufere în multe țări de o boală pe care guvernele pot să o vindece; controlul exercitat sub diferite forme din timpul războiului".

Nici acest punct de vedere nu ni-l putem însuși, întrucât tocmai exercitarea controlului permite guvernului sa u și dea seamă de prețul real al unui produs industrial.

Afară de recomandațiile expuse mai sus și făcute diverselor guverne reprezentate la Bruxelles, conferința n'a mai făcut aproape nimic, căci importanta problemă a creditului internațional a rămas tot nerezolvată.

Ea a recunoscut că un singur sistem nu e suficient pentru a răspunde trebuințelor multiple ale diferitelor state și a prevăzut o serie de măsuri pentru a răspunde tuturor situațiunilor.

In general, rezultatul e următorul: multe sfaturi și mai multe recomandații, puțin aplicabile din cauza greutății și diversității situațiunilor.

Red.

TELEGRAME

Dela Consiliul Societății Națiunilor.

Lyon, 26 Octombrie.

In ședința de Luni dimineața Consiliul a ascultat raportul d-lui Leon Bourgeois asupra Conferinței financiare dela Bruxelles.

Consiliul a hotărât să institue biroul permanent a cărui înființare o preconizase conferința. Apoi d. Tittoni, reprezentantul Italiei desvoltînd chestiunea monopolurilor a susținut teza aceasta că dependența economică a unui stat față de celelalte tinde la distrugerea independenței sale politice. D-l Tittoni a cerut ca biroul permanent prevăzut de Conferința financiară dela Bruxelles și a cărei înființare s'a hotărât acum să fie însărcinat cu chestiunea monopolurilor și cu repartizarea materiilor prime.

Datoria Germaniei

Nauen, 26 Octombre

Zvonurile înregistrate de ziarul parizian L'oeuvre cu privire la propunerea engleză de a fixa datoria totală germană la 300 miliarde franci în aur, nu sunt luate în serios de presa din Berlin, deoarece plata unor asemenea sume fantastice este imposibilă.

Sosirea lui Giolitti la Roma.

Pola, 26 Oct.

Marți 26 Octombrie la ora 12 a sosit la Roma d. Giolitti, președintele Consiliului de miniștrii italian. La gară a fost primit de mai mulți miniștri, subsecretari de stat și alte personalități politice.

Noul cabinet suedez

Stockholm, 26 Oct.

Regele a însărcinat pe Ludovic Degrez, guvernatorul Stockholmului, cu alcătuirea noului cabinet din persoane fără deosebire de partide politice.

Imprumut bulgar în Anglia

Roma, 26 Octombrie.

Ziarul *Zemledesko Znam* din Sofia, organul președintelui consiliului de miniștrii bulgar, Stambulinski, anunță că s'a constituit în Anglia un grup de financiari englezi care va acorda Bulgariei un împrumut de 500 milioane.

Cu ajutorul acestui împrumut Bulgaria își va regula datoria sa flotantă și va îmbunătăți schimbul.

Plebiscitul pentru alipirea Austriei la Germania

Roma 26 Octombrie.

Ziarul *L'Italie* scrie că în cercurile politice italiene se crede că guvernul italian nu va ridica nici o obiecțiune la deliberarea Adunărei Naționale austriace cu privire la plebiscitul pentru alipirea Austriei la Germania.

Tratatul dela Seint-Germain oprește anexarea fără consimțământul unanim al membrilor Consiliului Ligei Națiunilor.

Chestiunea Adriaticei

Roma, 25 Octombrie.

New-York Sun scrie că Statele Unite ne făcând parte din Liga Națiunilor n'au nici o rațiune să păstreze importante forțe militare pentru a determina frontierele și soarta populațiunilor de pe țărmii Adriaticei. America trebue să lase deplină libertate acestor populațiuni pentru a-și regula între ele toate chestiunile cari le privesc.

Conferința internațională a Dunărei

Lyon, 26 Oct.

Conferința Dunărei s'a întrunit la 25 Octombrie. S'a continuat discuția în chestiunea traficului în porturi, cabotaj fluvial etc. Urmarea discuției se va face Miercuri.

Moartea Primarului din Cork.

Lyon, 26 Octombrie.

Primarul orașului Cork a încetat din viață, scrie ziarul *L'oeuvre* în clipa când preotul său sfârșea tocmai rugăciunea pentru morți. Postul său voluntar a *durat 73 de zile, 2 ore și patruzeci minute.* Corpul său va fi transportat la Cork unde va avea loc înmormântarea.

D-l Take Ionescu vorbește despre „Mica Antantă"

Lyon, 26 Oct.

Asociația franceză peatru Societatea Națiunilor a avut Luni seara o întrunire sub presidența d-lui Appell, rectorul Universității din Paris, la care au luat parte d-nii R. Poincaré și generalul Dubail. D-l Take Ionescu a explicat rolul „Micei Antante" în noua Europă.

„Noi am întemeiat această grupare, a spus d-sa, pentru a împiedica pe dușman de a relua prin intrigi ceacea a pierdut prin război.

In altă ordine de idei, D-l Take Ionescu a afirmat încrederea sa deplină în succesul Ligii Națiunilor.

Apropiata demisiune a cabinetului belgian

Lyon, 26 Octombrie

In cursul unui consiliu de miniștrii dl. Delacroix, primul ministru, a cetit colegilor săi termenii scrisoarei colective de demisiune pe care o va înainta regelui.

Cursul schimbului la Paris

Londra	54.20
New-york	15.61½
Germania	22.50
Belgia	106.25
Spania	215.00
Olanda	478.00
Italia	58.75
România	26.25
Elveția	246.25

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

După ultimele știri din străinătate, moartea primarului din Cork pare a aduce începutul unei viguroase mișcări în Irlanda.

*

Știrile mai recente spun că remanierea guvernului nu se face încă. Se va complecta însă cabinetul cu d-l Petrovici la lucrări publice. Generalul Averescu va rămâne ad-interim la Industrie.

*

Ministerul de finanțe a intervenit la Banca Națională ca chitanțele de 40 la sută asupra coroanelor să poată fi lombardate.

*

Comitetul Asociației Generale a Pressei dă un comunicat arătând că cenzura e neconstituțională și amenințând cu excluderea din Asociație a ziariștilor colaboratori la cenzură.

Ziarele dau alarma asupra marelui număr de emigrați cari pleacă zilnic din țară, victime ale înșelăciunilor unor birouri străine. Se cer măsuri ale guvernului spre a nu lipsi mâna de lucru și a nu slăbi forța productivă a națiunii.

*

Intr'o scrisoare violentă, Maxim Gorki condamnă asuprirea bolșevică arătând lui Lenin că preferă teroarea albă.

*

Ziarele ruse din Paris anunță nebunia reală a lui Lenin care suferă de mania persecuției.

*

Marți seara a fost eclipsă totală de lună. In România nu s'a putut observa.

*

Pesta bovină bântuie între vitele din Polonia cu o mortalitate groaznică. Guvernul a luat măsuri prohibind exportul de vite și piei.

Un mare incendiu a distrus la Ploești fabrica de postav „Dorobanțul". Pagubele sunt de 20 de milioane de lei.

*

Curtea regală a luat doliu de trei luni în urma morții la Zürich a Marii Ducese de Coburg mama M. S Regina Maria. Rămășițele pământești vor fi transportate la Coburg unde Regina Maria va pleca să ia parte la funerarii.

*

Grevistii mineri din Anglia au căutat să devasteze casa lui Loyd George dar au fost împrăștiați de armată.

Creditul Tecbnic Transilvănean

Sibiu, Strada Schewis Nr. 10.

Societate anonimă română pentru încurajarea întreprinderilor technice și industriale.

Capital 30.000.000 Lei.

Și-a instalat biurouri în Cluj, Calea Victorei 23, Temișoara, Str. Bornaz 21.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CROITOREASĂ destoinică se angajează a lucra la familii. Adresa: Cofettria Keresztesi, Calea Victoriei 5.

MĂ OFER pentru cusuturi toaleta la domiciliu. Adresă: Egeresi, str. Vig No. 1.

PREDAU oare din limba română și germană foarte ieftin. Informațiuni la administrația ziarului.

CAUT loc de guvernantă știind franțuzește, nemțește și românește, adresa la ziar.

SE CAUTA UN CONTABIL. O mare instituțiune din Ardeal caută un Contabil.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cări dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

Vând 1000 kg brânză de oae calitate primă conservată în putini de lemn a 40 kg a lei 28—30. Cei cari doresc și sunt amatori pot lua informați de la Adm. ziarului Infrățirea.

VÂND 3 vagoane var calitate superioară cei cari dorese se pot adresa la ziar pentru a lua informațiuni.

VÂND 2 cai de rasă rusească doritori pot să-i vadă în fie care zi între orele 9—12 și 3—7 la manotanță.

VÂND automobil aproape nou, doritori pot lua informați de la ziar.

CAMPĂR ori ce feli de trăsuri, căruțe care, Gabroliete etc. aflânduse în stare bună cei care doresc se pot adresa la subsemnatul str. Mikó No. 11.

CUMPĂR și vând tot felul de obiecte de valoare garantând materialul prin Contract.

CUMPĂR 5—10 vagoane de orz pentru fabricele de bere din localitate.

CUMPĂR o vie aproape de oraș preferabil cu vilă s'au cel puțin cu magazi.

Corespondențe:

I. C. COSTESCU Sibiu. Răspunde cum te afli? Noi ne aflăm bine și ne surprinde tăceria ta. Pop.

VASILE ce ai făcut? te rog vină la Cluj, afaceri de făcut.

EMIL WEISZ Adjud. Ce fac gentele bai vândut caz contrariu vino la Cluj plătesc toate cheltuelile.

I. PAPADOPOL Braila. Ce face Gigi? Te rog spunei că încep examenele la Universitate Cluj, Aurel.

I. ILIEȘU, ce mai faci? plânge Care Mari când ai de gând să-l vezi? Eu vo pleca joi Ghici?

Pentru lumea judiciară.

Intrebuințarea limbei românești în Justiția din Transilvania, Banat etc. a făcut un pas înainte prin traducerea *tutulor legilor de Procedura Penală.* elaborată de *Dnii Romul Popp*, Președintele Curței de Apel din Târgul-Mureș și *Wladimir Mavrodieanu* Consilier la acesiași Curte, fost Presedinte de Tribunal și Primprocuror în vechiul Regat.

Această lucrare a apărut în editura Tipografiei „Curierul Judiciar" din București și în curând se va pune în vânzare pretutindeni.

Va cuprinde circa 20 coala de tipar, format mare și se va vinde în comerț cu 40 lei.

Dnii magistrați vor beneficia de o reducere de 10 lei dacă se vor înscrie pe listele ce se găsesc la autori, până la 1 Noembrie a. c. s'au la „Curierul Judiciar" Calea Rahovei 5.

Celelalte persoane care se vor înscrie pe aceste liste vor avea o reducere de 5 lei.

No. 1636 — 1920.

LICITAȚIUNE

de lemne de lucru și construcție împreunată cu folosința fabricei de cherestea.

La regiunea silvica din Sebeșul-săsesc se va ținea la 20 (douzeci) Novemrie a. c. oarele 10 (zece) a. m. licitație publică cu oferte închise pentru vânzarea lor circa 35000 (trizecișicinci mii) metri cubi lemne de lucru și construcție și 200 (douăsute) metri cubi lemne rupt în urma plutirei de esență molid, fasonat în anul 1919 și așezat în stive în depozitul dela ferestrăul statului din Sebeșul-săsesc, cu dreptul de a folosi și acest ferestrău al statului cu toate aranjamentele și depozitele din I. (prima) Ianuarie 1921 (unamienouăsutedauzeci și unu) — până în 30 (trizeci) Octomvrie 1921 (unamienouăsutedouăzeci și unu. —

Prețul de strigare este:

I. Pentru un metru cub de lucru și construcție 160 (unasntă șasezeci) Lei.

II. Pentru un metru cub lemne de lucru și construcție rupt în urma plutirei 77 (șăptezeci și șapte) Lei,

Prețul total al lemnului vândut se va statori la predarea materialului lemnos pe baza documentelor de predare.

Pentru folosința ferestrăului și a accesoriilor lui cumpărătorul lemnelor va solvi suma de 200.000 (dauăsute mii) Lei.

Fabrica de cherestea și depozitul de lemne de construcție sunt accesibile cu o ramificație de linie ferată normală din gara Sebeșul-săsesc a căiei ferate Sibiu- Vințul de jos,

Vadiul este de 560000 (cincisuteșasezeci mii) Lei.

Ofertele se vor înainta în scris regiunei silvice din Sebeșul-săsesc până la oarele 10 (zece) a. m. a zilei de 20 (douăzeci) Novemvrie a. c. la acest termen se vor deschide ofertele în biroul regiunei susmenționate.

Condițiile de licitare și contractuale, precum și carnetele despre cantitatea precisă calitatea și dimenziunile materialului și alte lămuriri referitor la starea fabricei de ceretea, se pot afla în biroul regiunei șilvice din Sebeșul-săsesc în oarele oficioase și la fața locului.

Coale de oferte și plicuri se află tot la regiunea silvică de mai sus.

Sebeșul-săsesc, la 18 Octomrie 1920.

Regiunea silvică.

Nr. 84732 cons. com. 1920.

Publicațiune

pentru intrarea în școala Politechnică din Timișoara.

Ministerul Lucrărilor Publice a hotărât deschiderea unei Politechnice superioare în orașul Timișoara, pentru 5 secțiuni din cari se vor propune decomdată secțiunea de „Mine și Metalurgie" și secțiunea de „Meçanica și Electricitate".

Cursurile se vor începe la 15 Noemvrie a. c. pentru anul I. al acestei secțiuni, Limbă de propunere va fi cca românească.

Candidații sunt invitați a-și inainta cererile lor la Primaria orașului Timișoara până la data de 10 Noemvrie cel mai târziu a. c.

La cereri se va alătura:

1. Certificatul de bacalauriat (Maturitate) de liceu sau școală reală.

2. Certificatul de botez.

Pentru elevii lipsiți de mijloace materiale, școala va acorda burse în bani sau în natură asigurându-le adapost și masă. Acesti elevi vor aduce cu ei și rufele de pat.

Primarul șef al orașului Timișoara: Ing. *Vidrighin* m. p.

Delegatul Ministerului de lucruri publice: *Panail* m. p.

No. 3331 — 1920

Licitare de lemne.

În ziua de 15 (cincisprezece) Noembrie 1920 se vor vinde în biroul regiunei silvice din Cluj, prin licitație publica cu o ferte inchise următoarele materiale lemnoase esență rașinoase spre exploatare în anii 1921 și 1922 și anume:

a.) Toate lemnele de lucru și construcție de pe o suprafața de 100 (unasuta) jughere cadastrale din ocolul silvic Peleș părâul Monoșilor, în clasa economica B. seria II. secția 10 parcela 33 estimate la circa 25000 (dauzecișicincimii) metri cubi. —

Prețul de strigare să stabilește pentru întreg materialul de pe 100 (uuasuta) jughere cad. în 1.000.000 (unmilion) lei. —

b.) Toate căzăturile, rupturile de vânt și lemnele atacate de cari. aflatoare împrașiate pe o intindere de 1155.6 jughere cadastrale închinatoare spre Valea Monoșilor și afluenti ei în secțiile 10 și 11 seria II. clasa economică B. cu o cantitate de cca. 275 metri cubi. —

Prețul de strigare se stabilește de metru cub în 40 (partuzeci) Lei. —

Pădurea din chestie este situată la o depărtare de cca. 18 klm. de gara cea mai apropietă „Calatel" a căii ferate vicinale Huedin-Calatel.

Vadiul este de 100.000 (unasutămii) Lei. —

Ofertele trebuesc înaintate în scris Regiunei silvice Cluj. până la 15 (cincisprezece) Noembre 1920 oare 11 (unsprezece) a. m. și se vor deschide publice totatunci în biroul regiunei. —

Condițiunele de licitare și cele contractuale se pot vedea la regiunea silvică din Cluj și tot acolo se pot primi și formulare pentru oferte, plicuri și alte informațiuni. —

Cluj, la 23 Octomrie 1920.

Regiunea silvica.

Dela medicul primar al județului Cojocna.

Concurs.

Pentru ocuparea următoarelor posturi a) de *medici de cir cumscripție rurală*, în județul Cojocna: 1. Cătina (Katona); 2. Frata 3. Căpușul-mare; 4. Uifalâul-Borșii (Borsa-ujfalu); 5. Belíș-Ghiurcuța (Józsikafalva); 6. Cozma (Kozmatelek);

b) Postul de *medic comunal* în Cojocna (Kolozs).

Cererile să se adreseze Ministerului de Interne (Decret. ge ner. al sănătății și asistenții publice) și să se trimită subsemnatului *până la 10 Novembrie a. c.* alăturând actele necesare. Si cere cunoașterea limbei românești în vorbit și scris.

Cei cari ocupă vi'o funcție publică, vor înainta cererea prin autoritatea lor superioară.

Cluj, la 20 Octombrie 1920.

Dr. B. Basiota,
medic primar al județului Cojocna.

Publicațiune

La școala Politechnică din București fiind vacante mai multe catedre de profesori, conferențiari și asistenți pentru cursuri. Direcțiuna Școalei, potrivit art. 25 din Decretul-Lege privitor la înființarea și organizarea Școalelor Politechnice din România, a publicat aceste vacanțe în Monitoarele Oficiale No. 126 și 137 din Septembrie anul curent.

Se aduce dar la cunostința celor interesați de a ocupa aceste catedre, că din Monitoarele oficiale mai sus arătate pot lua cunostință de terminul fixat în care urmează să prezinte Direcțiunei Școalei Politechnice din București cererile însoțite de actele pe baza cărora solicită catedra, conferința sau asistența.

România Ministerul instrucțiunii și al cultelor.

No. 31680—1920.

Comunicat

Secretariatul general al Instrucțiunei din Cluj declară de vacamte următoarele posturi în Invățământul profesional:

1. Un post de conducător technic la *școala superioară de arte și meserii din Cluj* pentru secția de metalurgie.

2. Câte un post de conducător tehnic la școalele inferioare de arte și meserii.

a) *Oderheiul-Săcuesc* pentru argilă și ceramică.
b) *Satu-mare* pentru lemnărie.
c) *Târgul-Mureș* pentru metalurgie.

Doritori de-a obține unul din posturile amintite își vor prezenta de urgență cererile prevăzute cu certificate de studiile speciale și studiile primare eventual secundare anterioare, certificat de naștere și certificate de servicile prestate, Secretariatuliui general al Instrucție Cluj.

Candidații vor dovedi prin acte publice că sunt cetățeni români și că posed limba română în vorbă și în măsura ca să poată provedea Instrucțiunea. Salariile vor fi stabilite conform normelor de salarizare din vechiul-Regat.

p. Secretar general:
A. Ciortea
Directorul invățăm. profesional și civil.

Curăță și văpsește foarte bine orice fel de haine bărbătești și femeiești:
Réthy József
Str. Avram Iancu (Petőfi) 22.

Renumită Fabrică de Trăsuri
Szeszák
Fondată la 1870 Cluj
Str. Malom No. 12
are și Garaj.

Cărbuni roșli calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane „Pax". Intreprinderea universală de comert Sibiu.

Vestea cea mai nouă!
Să confecționazea eftin costume haine etc. pertru dame, dupe cea mai noauă modă **Ioan Magyari**. Salon modern de dame Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 21. (Széchenyi-tér.)

Vadász
Instalator de apeduct și electricitate
Str. Bethlen No. 11

Țigle de beton
se află în Str. Șomeș sub No. 20. Tot acolo se primesc tot felul lucrări de clădire cu prețuri convenabil.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ştofe de lână — Pânzeturi
Mătăsuri — Linoleum
Veloururi — Preşuri-Covoare
Mouselinuri — Barcheturi
Ştofe p. plăpumi — Zefiruri

Reion de Incălţăminte fină.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Baia ELISABETA

din Str. Apaca No. 1 anunţă publicul că are bae de aburi pentru domni în zilele de Vineri, Sâmbătă şi Duminecă intreagă ziua iar Luni, Miercuri şi Joi a. m. Pentru femei. Deasemenea Luni, Miercuri şi Joi p. m.; bae de putină intreagă ziua.

---

23 de ani de când s'a infiinţat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecţionează costume după ultima modă engleză si franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preţ redus. Str. Calea Vict. 39

FRAŢII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Atenţiune! Bijuterie eftină şi reparaţii de ceasoarnice cu preţuri moderate.
Markovics Bernát Cluj,
Calea Regele Ferdinand No. 32.

Banca de Scont a României Bucureşti

A adus o cantitate insemnată de ştofe:

gabardinn, moltoane, ştofe de haine, de pardesiuri şi paltoane, zefiruri, căptuşeli, satenuri negre şi culori, bazamale etc., etc.

Vânzare angros la sediul său central din Bucureşti, str. Lipscani. ◆◆ Preţurile foarte avantajoase.

Construcţia modernă

Societatea Anon. Română
Str. Carol 19. Bucuresti.

Are onoare a face cunoscut, Firmelor, Maeştrilor, Lucrătorilor din Industria clădirilor, precum Fabricanţilor şi Furnizorilor de materiale de construcţie din întreaga ţară, cari doresc a fi invitaţi pentru lucrările şi furniturile construcţiunilor întreprinse de Societatea noastră, să se adreseze direct Societăţei sau prin corespondenţă.

Asemenea Conductorii supraveghetori de lucrări şi Taşeroni.

In cererile de înscriere se va arăta adresa şi referinţele ce le posedă sau va indica lucrările sau furniturile mai importante efectuate.

Fabricele sau Reprezentanţii lor sunt rugaţi a trimite cataloagele şi prospectele lor.

Direcţiunea
„Construcţia Modernă"
Soc. Anon. Romana

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines"
în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 9.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de clădiri, scânduri şi totfelul de material pentru clădit se expediază acasă cu preţ foarte avantagios. **De vânzare** la

MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

Librăria
G. ONIŞOR
Cluj Piaţa Unirii 2.

Asortiment de cărţi şcolare literare şi furnituri pentru birou. Preţuri convenabile.

Reducere de preţuri

la depozitul de accessorii de automobile, benzin şi oleuri, cauciucuri de automobil şi biciclete, accesorii de vânătoare.

E. BLAGA
CLUJ, Piaţa Ştefan cel Mare No. 7. Telefon 270.

Cel mai renumit **Atelier** pentru **costume de dame**
Landmann
Strada Forduló No. 9.
Confecţionează costume pentru dame după ultima modă engleză şi franceză cu preţ foarte redus în cel mai scurt timp.

Se primesc **pălării** spre transformare cu preţuri convenabile la Atelierul
Schwalb Jakabné
Str. Mátyás Király 1.

PĂLĂRI DE DAME

lucrate de fabrică, din postav şi Velour se află de vânzare cu preţul fabricei şi se pot comanda la fabrica de pălării

Stefan Fehér
Cluj, Strada Memorandului (Unio) No. 21. (Redout).

Cel mai eftin izvor de delicatese şi coloniale în engros şi detail la

Ioan Pop
Calea Victoriei No. 2,

Fabrica de Clopote Cituz

Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCURESTI.

Execută şi se găseşte Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu preţurile cele mai convenabile garantând sunetul şi durabilitatea pe timp de 50 ani.

Haine pentru bărbati, copii şi fete se găsesc gata şi de comandă la Magazinul:

Farkaş şi Simon
Croitor, Óvár Strada Viz
vis-a-vis de Restaurant Mathyas. □ □ □ Preţuri moderate.

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIDUEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj,
Str. Brătianu 13. ◉ Piaţa Unirii No. 2.

Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase.
Depozit de ştofe.

FRAŢII JOANOVICS Cluj, Piaţa Unirii 32.
Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.
Fotografii artistice mărite.

Fabrica de frânghii
Kozma János
Str. Galamb 14. Cluj.

Execută tot felul de frânghii şi curele pentru maşini industriale şi casnice, precum şi tot ce atinge această branşă.

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu
Centrala: **Bucureşti,** str. Pitagora 20.
Sucursale: **Craiova şi R.-Vâlcea.**
Furnisează ori-ce mărime de Clopote numai de prima calitate.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt şi beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanţie: uscarea radicală a pereţilor umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruţabile, curţi şi magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

A sosit un nou transport de mărfuri pentru iarnă
Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,

la HORA ŢĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány".

Ştofe pentru haine Bărbăteşti şi pentru Paltoane, Pardesiuri, Ştofe pentru rochii de Damă, Barcheturi, Broboade, Ciorapi pentru Dame, Bărbaţi, şi pentru Copii, Basmale, Catifele, zefiruri, şifoane. Tote aceste mărfuri se vând cu preţuri mai eftin ca ori unde.

Vânzare engros şi endetail.

Alexandru Buchwald
ceasornicar
Calea Regele Ferdinand No. 35.

Se repară ori ce feli de ciasornice şi juvaieuri cu cel mai eftin preţ pentru ceasornicile vândute şi reparate garantez un an de zile

---

„Gourmand"
confiserie specială calitate superioară dessert, se află în toate prăvăliile de delicatesse, cafenele şi restaurante
Fiecare bucată e prevăzută cu marca firmei.

Gheorghe Aranyossy
salon modern de dame
Piaţa Unirii 13, etaj I.

Confecţionează haine engleze şi franceze în cele mai bune condiţiuni.

Fraţii Márkonffy Blănarii
Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănari cele mai fine, firma solidă şi de încredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Blănăria I. Steflea
Sibiu, Piaţa Mare No. 18.

Recomandă on. publ. magazinul său bine assortat în: blănuri, manşoane, paltoane şi căciuli de dame precum şi bunzi de drum, saci de picioare şi tot felul de piei străine şi indigene.

Haine bărbătesti elegante gata şi după măsură
la KATZ şi MENDEL CLUJ, Piata Unirii No. 10.

Serviciul prompt preţuri eftine
la depozitul de articole de modă
EUGEN SZABÓ Calea Regele Ferdinand No 5
Au ajuns articole de toamnă franceze, engleze în mare cantitate.

1 metru postav ..... 34 Lei
1 metru flanel ..... 17 Lei
1 metru stofă de costume engleze 114 Lei
1 metru ştofă ..... 48·50 L.

Intreprinderi technice Universale
„TEHNICĂ"
Cluj, Str: Kiss 33.

instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii şi repară în mod special maşini de scris şi cusut, precum şi orice lucrări de astfel de natură. Motoare electrice mai mici şi orice articoli technice se află totdeauna în depozit.

Indig Mór Piaţa Unirii No. 19.

Confecţionează costume de dame după ultima modă englezeşti şi frantuzeşti, cu preţuri convenabile şi în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă şi Depozit de ştofe.

Confecţiuni pentru Dame
ultimele modele Franţuzeşti şi Englezeşti execută promt şi constincios Atelierul
Telefonul 943.

Jakab Géza
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2.

Succesorul Watzek József fabrică de sobe de ţigle şi de pământ.

La magazie ţine sobe făcute de el şi stâlpi de Daniel în diferite culori. Reparări, curăţiri atât loco, cât şi în provincie pe lângă garanţie fac în preţ avantajios Iosif Hermann şi succesorul fabricant de sobe. Depozitul Str. Calea Ferdinand 7.
Uzina: Strada Trefort No. 45—47.

VÂND CU MARE REDUCERE:

Porcelanuri:

Serviciu de masă pentru 6 persoane . veritabil „Karlsbad" **Lei 680.**
Serviciu de cafea s'au ceai „Karlsbad" pentru 6 persoane **Lei 180.**
Serviciu foarte frumos pentru cafea neagră **Lei 120.**
Cesti de porcelan a **Lei 5** bucata.
Căni de porcelan diferite a **Lei 12** bucata.
Farfurii adânci şi late „Karlsbad" prima calitate a **Lei 16** bucata.
Farfurii pentru dessert, colorate prima calitate „Karlsbad a **Lei 8** bucata.

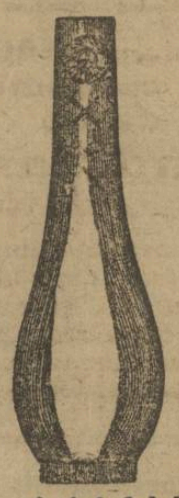

Pahare pentru ouă albe şi calorate a **Lei 250** bucata.

Sticlărie:

Pahare de apă pentru Cafenele şi restaurante a **Lei 3·50** bucata.
Pahare de vin pentru Cafenele şi restaurante a **Lei 2·50** bucata.
Serviciu de liqueur cu tavă de sticlă colorată a **Lei 40** bucata.

Tablă de sticlă, sticle de lămpi etc., sticlă pentru farmacie şi tot felul de sticlă şi porcelane cu vagoanul se capătă totdeuna la:

FISCHER
PRĂVĂLIA DE STICLĂ
CLUJ, Piaţa Unirii 13.
(fost Mátyás Király-tér).

Preţuri eftine!

Tipărit pe maşina rotativă a Institutului de arte grafice „Cosinzeana", str. Universităţii Cluj„ , Nr. 3.

Anul I. No. 68 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Duminecă 31 Octomvrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

lipsesc Nr. 49, 56-59, 61, 63-64,

Înfrăţirea

Administraţia ziarului „Infrăţirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

SIBIU 3 NOV 1920

Anunţuri: La administraţia ziarului şi agenţiile de publicitate | REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON: Administraţia 932, Redacţia 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei; 6 luni . — 60 „; 3 luni . — 30 „

TICHETUL DE MUNCĂ

Se ştie că între „inovaţiile revoluţionare" cu care d-nul N. Lupu a înţeles să sperie pe burgheji şi să provoace admiraţia democraţiei a fost şi *tichetul de muncă*, o soluţie pe care d-sa a agitat-o. dar pe care niciodată nu s'a gândit s'o şi aplice. Şi n'a aplicat-o, nu pentrucă era prea revoluţionară, ci pentrucă era pur şi simplu copilăroasă.

Iată însă că într'un n-r recent al „Neamului Românesc", vorbind despre criza de alimente şi despre greutăţile de trai din Bucureşti, d. Iorga propune, între măsurile drastice ce s'ar putea lua pentru îndreptare şi introducerea *tichetului de muncă*, adică înfiinţarea unei cartele din care va trebui să se constate că omul care consumă este şi un om care munceşte. Şi relevând cu satisfacţie caracterul revoluţionar al acestei inovaţii. d. Iorga dă şi lămuririle necesare pentru aplicarea ei: „Statul să facă deposite sustrase speculei intermediarilor" şi fiecare cetăţean „să capete din ele după vrednicia şi nevoile sale."

Ne găsim, vra să zică, nu în faţa unei glume politice, cum au crezut poate mulţi pe vremea când ministru de interne era dr. N. Lupu şi când gluma la guvern era unul din privilegiile democraţiei, ci ne găsim în faţa unui punct de program care pentru d. Iorga constitue şi singura soluţie radicală menită să îndrepte situaţia intolerabilă de azi. Şi cum se poate întâmpla ca mâine sau poimâine să fim din nou guvernaţi în numele concepţiilor politice pe care le represintă d. dr. N. Lupu, o discuţie mai serioasă în jurul *tichetului de muncă* se impune.

De sigur, *fiecare să muncească*, vom zice şi noi împreună cu d. Iorga şi împreună şi cu revoluţionarii italieni care au înscris acum pe steagurile lor roşii această teribilă formulă: *chi non lavora, non mangia*, adică: „cine nu munceşte, nu mănâncă." Dar în lumea aceasta sânt multe feluri de a munci, şi atunci întrebăm: *ce fel de muncă ni se cere?*

D. Iorga spune categoric: „Acela care asudă pentru binele societăţii trebuie să şi aibă pentru sine şi pentru ai săi pâinea asigurată" şi că de la depozitele de alimente ale statului „fiecare să capete după vrednicia şi după nevoile sale". E vorba, prin urmare, nu de orice fel de muncă, ci numai de munca utilă societăţii care singură îţi dă dreptul la tichet şi deci şi la mâncare. Şi atunci întrebăm: cine va fi chemat să aprecieze valoarea socială a muncii fiecăruia? De sigur, statul, prin organe anume instituite. Vom avea deci o întreagă armată de funcţionari puşi să controleze şi să aprecieze munca fiecărui cetăţean. Dar după ce criterii se va face această apreciere, mai ales când e vorba de munca intelectuală?

Cum vei hotărî adică, tu, Stat, dacă un poet are sau nu talent şi dacă omul care-şi întrebuinţează tot timpul în r so'v rea unei probleme de ştiinţă sau de filosofie e şi un om serios care merită să mănânce din depositele statului? Dumneata ai să mă întrebi: ce faci? şi eu îţi voi răspunde: scriu la „Chemarea" sau scriu la „Luptătorul." Vei socoti oare munca mea ca fiind utilă societăţii? Dar, uite, sânt atâţia oameni cari nu fac altceva de cât politică şi propagandă electorală. Cine şi după ce criterii va aprecia valoarea socială a acţiunii lor? Pentru că ceia ce dumitale ţi se pare bun şi util, mie îmi pare dimpotrivă şi cum Statul e representat prin partidul care se află la putere, înţelege oricine cât de arbitrar poate fi apreciată munca unui cetăţean.

Fiindcă dacă avem criterii statornice în preţuirea muncii manuale, nu tot aşa de statornice le putem avea şi în judecarea muncii intelectuale, iar dacă totuşi vei căuta să condiţionezi dreptul meu la pâine de capriciul aprecierii dumitale, aceasta înseamnă suprimarea libertăţii şi intronarea tiraniei. Să-mi dea statul să mănânc „după vrednicia şi după nevoile mele", rămânând că această vrednicie şi aceste nevoi să fie cântărite de funcţionarii depositelor, — e o inovaţie pe care d. Iorga o crede revoluţionară, dar care de fapt nu e de cât o monstruozitate împotriva cărcia se ridică întreaga fiinţă a culturii şi a civilisaţiei umane.

Căci unde duce aprecierea muncii intelectuale de către organele Statului, D. Iorga a putut s'a vadă acum cu prilejul grevei generale, când „Neamul Românesc" a fost declarat de d. Argetoianu ca ziar primejdios pentru ordinea socială. Şi doar acum d. Iorga nu s'a ales de cât cu controlul cenzurii. Işi închipuie d-sa ce s'ar fi întimplat dacă d. Argetoianu ar fi avut la îndemână instituţia şi măsura *tichetului de muncă?* Declarat primejdios, d. Iorga n'ar fi mâncat şeapte zile.

Relaţiunile dintre Germania şi Ceho-Slovacia

Nauen 26 Oct.

Fostul ambasador ceho-slovac la Berlin, d-l Koorner, într'un interview recunoaşte bunăvoinţa cercurilor germane pentru o reluare avantajoasă a relaţiunilor reciproce.

Preşedintele Camerei de Comerţ din Praga a declarat corespondentului lui Vossische Zeitung că tratatul comercial dintre Germania şi Ceho-Slovacia va intra în vigoare înainte de ratificare, căci traficul comercial creşte cu deosebire prin utilizarea tot mai frecventă a portului Hamburg de către Ceho-Slovacia.

Pentru triumful unei idei

Epoca actuală va avea în istorie cinstea excepţională de a fi voit ca omul să fie complect, de a fi afirmat materia fără a nega sufletul, de a fi mărit aspiraţiunile şi datoriile, de a fi întronat ideea-acţiune care decapitează trecutul, face faţă prezentului şi hotărăşte dârz viitorul.

Cu cât ideile sunt mai încătuşate, cu atât acţionează mai mult. In împrejurări anormale, agitate de temperamente neîmblânzite şi de mentalităţi mistice, ele pot da acea forţă de devotare, acea voinţă de jertfă al căror suprem simbol rămâne azi, în clipa morţii lui, primarul din Cork.

Sacrificiul e consumat. Martirul irlandez, susţinut de ideea independenţii ţării lui ca şi de o îndărătnică convingere confesională, dovedind că în mişcarea sinn-feinerilor este tot atâta luptă pentru o idee naţională câtă violenţă de antagonism religios, — a dat mărturia definitivă a a unui eroism care luminează una din figurile cele mai extraordinare ale timpului nostru.

Vremurile lui O'Connell reînviază în ţara în care miniştrii extralegali şi parlamentarii autonomiei sunt fantome veşnic rătăcitoare pe drumurile păzite de agenţii tainici ai poliţiei engleze, dar cari edictează totuşi decrete şi se fac ascultaţi cu religiozitate în toate ungherele unei ţări în care fierberea religioasă, zbuciumul democratic, moravurile în acelaşi timp patriarhale şi sălbatice, urile şi iubirile aprinse ca nişte uri, viciile întipărite decătre o degradare de oproape opt veacuri, virtuţile înăscute, şi pe deasupra ideea, marea idee liberatoare şi deacum răzbunătoare, pregătesc o nouă faţă a întunecatei drame.

Nu trebue să vedem în jertfe ca aceea a lui Mc. Swiney decât gestul unui fiu al rasei şi timpului său, reprezentând nu omnipotenţa unui capriciu ci aspiraţiunile unui popor şi ideile unei epoci. Nu e în el nimic suprauman; nu-l puneţi pe frunte o aureoală care răneşte ochii. Frământaţi din lutul uman, având în vine acelaşi sânge ca cei de-o seamă cu ei, martirii cari se jertfesc pentru triumful unei idei, nu au decât o voinţă mai puternică ca ceilalţi, un suflet mai bine oţelit, gânduri cari aleargă mai iute, o vioiciune în hotărîri care derutează şovăelile noastre, ochi mai limpezi şi mai fixi cari pot contempla soarta.

Ceea ce îi face extraordinari e puterea excepţională a instinctelor lor. Insuşirea aceasta tainică care, la animale, este o putere de a ghici pusă în serviciul poftelor lor, şi la om un exerciţiu necugetat al raţiunei care pune mâna pe adevăr prin violenţă sau surprindere, — purtătorii drapelurilor marilor mişcări o posedă într'o măsură necunoscută decătre vulg.

Instinctul nu-i altceva decât sentimentul destinului, şi misiunea marilor călăuzitori este să desvăluie soarta lor popoarelor cari nu o cunosc sau nu o înţeleg îndeajuns.

I Dr.

O DATORIE A INTELECTUALILOR

La marele meeting de Duminica trecută, din iniţiativa cea mai autorizată, s'a constituit un comitet în frunte cu d. V. Dimitriu, rectorul universităţei, pentru luarea măsurilor de alcătuire a unei organizaţiuni pentru luminarea muncitorimei ca şi pentru sprijinirea sindicatelor naţionale.

Sub presiunea împrejurărilor ameninţătoare şi îndemnaţi de cel mai luminat patriotism, iniţiatorii acestei acţiuni şi-au impus îndatorirea de-a face totul pentru ca muncitorimea să nu mai stea ca până acum sub dominaţiunea nefastă a agenţilor str ini.

Cele mai bune mijloace stau la îndemâna tuturor celor pe care această chestiune îi preocupă. In deosebi intelectualii, profesorii de toate gradele şi publiciştii, au marea îndatorire de a-şi întrebuinţa tot timpul liber în mijlocul muncitorimei pentru a-i predica adevărul şi a o feri de minciuna celor ce-o exploatează.

Acum, când primejdia a putut fi măsurată în imensitatea ei şi când s'a putut constata că, în bună parte, vinovăţia aparţine şi intelectualilor cari au neglijat de-a fi ei în primul rând luminătorii lucrătorilor, — acum credem că, odată semnalul dat, nimeni nu va mai lipsi dela aceastǎ mare îndatorire de a cărei îndeplinire atârnă însuşi viitorul nostru ca neam.

Alegerile din Austria

Alegerile din Austria începute la 17 Octombrie s'au isprăvit. Ele au avut loc, opt luni după constituirea primului parlament al Austriei, din cauza că partidele erau astfel reprezentate numeric în parlament, încât nu puteau lucra. De oarece Constituţia trebuia revizuită pentru a corespunde nouilor înprejurări şi fiindcă împotrivirea sistematică a socialiştilor o împiedeca, în urma înţelegerii şefilor de partide, s'a hotărât în Mai 1920 dizolvarea parlamentului şi alegeri noui pentru luna Octombrie.

Campania electorală a fost deosebit de violentă. Partidul naţional german susţinea alipirea de Germania, creştinii-sociali aveau ca principal obiectiv reforma agrară şi realizarea unei efective politici democratice, în administrarea şi conducerea oraşelor, la care să participe toate clasele sociale, în fine socialiştii împărţiţi în majoritate şi comunişti luptau, unii pentru socializarea mijloacelor de producţie, ceilalţi pentru triumful evangheliei de la Moscova. Calomnii, neadevăruri, insulte totul s'a întrebuinţat de socialişti pentru reuşită. Trenuri întregi cu alimente destinate anumitor oraşe erau îndreptate de socialişti în părţile unde propaganda lor mergea slab.

Prin urmare, pe lângă obişnuitele presiuni guvernamentale, socialişti au căutat să speculeze şi cel mai animalic instinct: foamea.

Faptul că socialiştii austriaci n'au reuşit în alegeri nici în înprejurările cele mai prielnice speculării instinctelor josnice arată cât de mult le-a scăzut popularitatea.

Dacă avem în vedere şi promisiunile exagerate foarte înaintate de alegerile trecute, incapacitatea notorie de care au dat dovadă în administrarea şi conducerea oraşelor, tolerarea şi încurajarea comuniştilor din Budapesta, legăturile făţişe cu Moscova—Viena ajungând în ultimul timp centrul de propagandă bolşevică pentru Europa centrală şi sud-estică — înţelegem motivele şi ne explicăm cauzele ruşinoasei înfrângeri suferite în alegeri.

Dacă pe de o parte socialiştii au fost înfrânţi, pangermaniştii n'au avut mai mult succes, căci au pierdut mai mult din jumătatea scaunelor avute în parlamentul trecut.

Succesul cel mare l-au avut creştinii sociali, contra cărora s'a dus cea mai murdară campanie de către presa socialistă şi cea vândută finanţei evreeşti ca *Neue Freie Presse*, datorită masselor, ţărăneşti care încă o ată s'au dovedit element de ordine.

Massa muncitoare dela ţară profund catolică, ferindu-se şi de demagogia pangermaniştilor şi de aceea mult mai periculoasă a socialiştilor, a acordat încrederea ei partidului care înainte de toate reprezintă ideia creştină singură în stare a înfrunta şi doborâ ofensiva ideologiei bolşevice.

Trecutul partidului creştin social, plin de glorioase lupte electorale şi de realizări administrative şi legislative e o chezăşie că venirea lui în fruntea trebilor publice va fi la înălţimea nevoilor şi lipsurilor groaznice prin care trece Austria.

Iar faptul că majoritatea poporului şi-a acordat încrederea acestui vechiu partid de ordine înseamnă că aceasta, pierzând încrederea în Edenul socialist aşa de mult şi de variat cântat de tenorii socialismului şi îndepărtând cu groază tendinţele războinice şi expansioniste ale pangermaniştilor, va porni la muncă intensă şi cinstită pentru ca Austria să devie trăsătura de unire între occident şi centrul Europei.

R. R. D.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI
(Literare, teatrale, artistice)

Cu prilejul serbărilor sportive din Iaşi. A. S. R. Principele Carol şi-a exprimat dorinţa de a vedea întemeiându-se în Capitala Moldovei un muzeu naţional cuprinzând toate amintirile istorice ale bătrânului oraş.

*

Profesorul Friedrich-Wilhelm Foerster a ţinut la Brunswick, în şedinţa de deschidere a congresului pacifist, un important discurs în care-a vorbit despre Liga naţiunilor cerând acesteia să înlesnească raporturile intelectuale între ţările beligerante şi insistând asupra necesităţii de a se creia legături între cultura germană şi franceză.

*

La Paris se reprezintă un film minunat: TAINELE CERULUI, *dramele, legendele şi ştiinţa sa.* El sintetizează tot subiectul, cel mai întins, cel mai turburător şi cel mai pasionant care se oferă cercetărilor spiritului uman.

După nenumăraţi astrologi şi magicieni, câţi savanţi n'au căutat să deslege problema infinitului.

Filmul pune la îndemâna lumei întregi dramele, legendele şi ştiinţa uranografiei. El interesează, mişcă, turbură, amuzează şi isbuteşte cu ajutorul technicei moderne să populariseze şi să facă interesantă ştiinţa, poate cea mai plină de învăţăminte, a infinitului.

*

Un oarecare Felix Lavery a publicat o carte în care afirmă şi pretinde a dovedi că el este proprietarul adevăratului tablou al lui Rafael: *Naşterea*, şi că tabloul dela muzeul Louvre n'ar fi decât o copie. Este adevărat că argumentele pe care Lavery la invocă sunt de natură a face impresie. In adevăr acesta ne arată toată povestea tabloului lui Rafael dela 1513 şi până azi. El susţine că tabloul dela Louvre nu este decât o copie a tabloului său datorită elevului lui Rafael Giulio Romano.

Experţii şi istoricii au cuvântul.

Ocupându-se de criza librăriei în Franţa, un ziar parizian scrie:

S'au întrebat mulţi dacă mărirea preţurilor cărţilor nu va provoca o scădere a vânzărei acelei mărfi care din nefericire nu-i de primă necesitate pentru toată lumea.

Publicul a judecat altfel, căci a socotit că nu e excesiv să plăteşti un volum care costa 3 fr. 50, 6 sau 7 franci, adică să plăteşti de două sau de trei ori preţul pe când preţul la celelalte mărfuri s'a scumpit de zece şi de douăzeci de ori mai mult ca înaintea războiului. Editorii şi librarii au fost mai moderaţi decât casapii, zarzavagii, croitorii, cizmarii şi cultivatorii.

Cărţile sunt relativ ieftine, dat fiind deprecierea actuală a banului. Din nefericire multe cărţi lipsesc şi din cele mai indispensabile.

Ideile lui Alfred Fouillée asupra educaţiei

Niciun filozof contimporan nu s'a ocupat cu problemele educaţiei şi nu le-a tratat sub multe aspecte. Educaţia pentru dânsul este alegerea gândită şi metodică între ideile care tind să se realizeze în fapte şi crearea ideilor-forte dominatoare, ca ideile de cinste, datorie şi patriotism. Educaţia este o necesitate socială, mai cu seamă într'o societate democratică unde poporul trebuie să se conducă, să se instruiască şi să trăiască şi unde trebuie să fie departe de monopolul Statului, un apel la libertate, adică la conştiinţa individuală. Ea va avea prin urmare ca obiect principal, esenţial, formarea raţiunei pe căile naţiunei; pentru aceasta vom întrebuinţa „umanităţile". Dar cum nu ne putem închipui oameni în afară de societate ea va fi civică, morală, umană şi socială.

Filosofia trebuia să-i dea formulă să-i traseze programul.

Ideia generală a acestui program se cuprinde în două cuvinte: restrângerea instrucţiei, generalizarea educaţiei şi unificarea celor trei drumuri ale culturei umane: umanităţile clasice, umanităţile ştiinţifice şi filosofia.

Fouillée a luptat contra culturei prea exclusiv tehnice practicată în universităţile germane. Trebuie să păzim democraţia de vederile aşa ziselor spirite practice şi trebuie să-i arătăm că mântuirea nu poate fi decât în acest ideal care a făcut totdeauna puterea popoarelor: vigoarea minţilor, tăria caractelor şi ridicarea conştiinţelor.

Inainte de a fi individuală, educaţia trebuie să fie naţională căci prin ea se pregăteşte şi în ea se rezumă opera civilizatoare a unui popor.

Dela Teatrul Naţional

Ordinea reprezentaţiilor la Teatrul Naţional pentru săptămâna în curs e următoarea.

Sâmbătă 30 Octombrie: *Lorica Noastră.*

Duminică 31 Octombrie Matineu: *Cinematograful* (reluare).

Dumineca 31 Octombrie Seara: *Messalina.*

Marţi 2 Noemvrie va avea loc prima reprezentaţie a comediei *„Ca să trăeşti fericit"* de Andrè Rivoire şi Yves Mirande. In rolurile de seamă ale acestei piese vor apare d-nii Stănescu Popa, S. Constantiniu, Mihăilescu Brăila, Neamtzu Ottonel, Ionescu Ghibericon şi d-nele Olympia Bârsan, Aprilliana Medianu, Ec. Stănescu, etc.

*

Direcţiunea Teatrului a luat lăudabila măsură de a reduce simţitor preţurile biletelor atât la reprezentaţiile de seară cât şi la matineuri, pentru a înlesni accesul în teatru funcţionarilor, studenţilor, profesorilor şi tuturor categoriilor de lefegii, cari formează marea majoritate a publicului românesc din Cluj.

*

Reprezentaţia de artă coreografică a d-nei Lucienne Caravillot, care n'a putut avea loc în săptămâna trecută din cauza grevei dela C. F. R., se va ţine într'una din zilele săptămânei viitoare.

Armata în slujba neamului

Intotdeauna armata a privit-o ca pe cea dintâi instituţie menită a fi în slujba neamului. Nu numai datoria de sânge, atunci când e chemată să şi-o dea, o dă cu prisosinţă, dar şi acum, când cea mai stărnitoare şi încordată muncă se cere pe terenul consolidării ţărei întregite, armata prin înţeleapta conducere a generalilor săi ştie să stea tot în frunte în împlinirea acestei măreţe şi importante opere.

Iată, spre exemplu, unul din raportele prin care un regiment din comandamentul Diviziei XX-a, şi anume regimentul de Infanterie cu numărul 100, îl înaintează comandamentului privitor la activitatea desfăşurată de ofiţeri în mijlocul poporului:

Regimentul 100 Infanterie

către

Comandamentul 6 Teritorial

Conform ordinului Domnieivoastre No. 11599 şi pentru executarea ordinului circular No. 1019—920 relativ la vizitele ce trebue să facă ofiţerii corpului prin comune interesându-se de soarta soldaţilor demobilizaţi am onoare a vă raporta următoarele:

1. Numitul ordin circular a fost citit la conferinţa ofiţerilor încă din luna Aprilie când li s'a dat sfaturi şi îndrumări pentru executare.

2. Atât ofiţerii care locuesc în Ardeal cât şi acei care au rude şi prieteni prin comunele respective ce ţin de regiment şi au adunat nu numai soldaţii ce aparţin acestui regiment dar chiar şi din altele şi acum se află demobilizaţi dându-le sfaturi asupra nevoilor lor şi arătându-le calea dreaptă, demnă şi cinstită pentru satisfacerea doleanţelor lor.

3) Asemenea aproape toţi ceilalţi ofiţeri din regiment au fost deseori duminicile şi sărbătorile prin diferite comune în grupuri de câte 2—3—4 şi au luat parte la micile întruniri şi serbări ale sătenilor asociindu-se cu mult drag şi bunăvoinţă la consfătuiri cu caracter naţional şi de interes obştesc.

Sătenii şi în special soldaţii demobilizaţi din satele unde au fost ofiţerii ca: Vararea, Nusfalău, Beclean, Năsăud, Sumfalău, Vileag, etc. au fost plăcut impresionaţi de felul de a se purta al ofiţerilor, care ca buni tovarăşi şi ocrotitori au luat parte la toate necazurile şi sacrificiile ceruse de zilele grele ale războiului şi acum în vremuri de linişte cu aceeaşi dragoste aceiaşi ofiţerii foşti lor şefi, iau parte la micile lor petreceri şi la jocurile lor.

4. Intre sfaturile sătenilor în urma cererilor se enumără:

a) Felul de a proceda pentru primirea drepturilor acordate de stat familiilor celor mobilizaţi primind toate cererile şi eliberând certificatele cerute pentru cei mobilizaţi.

5 Sfaturi văduvelor de războiu care doresc a da copii la orfelinatele Regimentului unde copii sunt primiţi şi îngrijiţi părinteşte, ca şi la ei acasă, ba încă şi mai bine fiind daţi la şcoală să înveţe carte.

6. In ultima dare de seamă asupra activităţii în corp. trimisă D-v pe ziua de 3/X 920 s'a atins de asemenea câteva puncte tratate mai pe larg în prezentul raport.

Comandantul Regimentului Nr. 100 de Infanterie Colonel (ss.) Sbârcea,

Iată prin urmare cum înţelege brava noastră armată să desăvârşească în pace măreaţa operă pe care cu preţul celor mai mari jertfe a făcut-o în războiu.

Aniversarea M. S. Regina

Aniversarea naşterii M. Ş. Regina Maria a fost sărbătorită azi dimineaţa de către autorităţile militare şi civile din Cluj, printr'un serviciu divin oficiat la „Capela Eroilor" din curtea Regimentului 83 Infanterie.

D-l General Anastasiu, comandantul diviziei XX, a rostit cu acest prilej o însufleţită cuvântare.

A urmat defilarea trupelor.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Evoluţia Moravurilor

Gustave Le Bon şi feminismul

Ziarul *„Echo de Paris"* a întreprins o anchetă în chestiunea feminismului, a cărei rezolvire se impune astăzi ca o necesitate. In această anchetă, ziarul s'a adresat dlui E. Boutroux, cunoscutul filozof, care condamnă feminismul şi a luce în sprijinul acestei condamnări motive de ordin filozofic.

In numărul sau dela 2 Octombrie gazeta pariziană publică o convorbire, în acelaşi chestiune, cu doctorul Gustave Le Bon, unul din marii oameni de ştiinţă ai Franţei, ale cărui lucrări în domeniul ştiinţei şi filozofiei au adus atâtea lumini noi, lucrări cari sunt astăzi cunoscute de lumea cultă din toate ţările.

Pentrucă această chestiune este desbătută astăzi cu multă ardoare şi pentrucă argumentele pro şi contra nu lipsesc, părerea unui savant care s'a ocupat atât de mult cu psichologia înseamnă o contribuţie de care nimeni nu se poate lipsi în deslegarea ei.

Publicăm deci în traducere convorbirea pe care redactorul ziarului parizian a avut o cu doctorul Gustave Le Bon.

„Marturisesc dela început că nădăjduiam să găsesc în convorbirea mea cu doctorul Le Bon o oare-care îndulcire a ideilor emise mai înainte de Emile Boutroux. Dimpotrivă autorul *Psichologiei vremurilor noi* fu şi mai aspru.

„In liniştita şi întinsa sa proprietate de lângă parcul Saint-Cloud, peste care se lăsa vraja tihnită a unei zile de toamnă, i-am pus doctorului întrebări asupra feminismului.

— Ca bărbat, îmi răspunse dânsul, sunt feminist; din punct de vedere al femeilor sunt însă împotriva feminismului. Cum nu văd ele că au mai mult de pierdut decât de câştigat prin prerogativele ce le cer! Ele spun; „Voim să fim libere, trăiască feminismul!" Ce cer ele la dreptul vorbind, prin aceste? Ce e feminismul: Habar n'au! Feminismul? *comunismul!* Este mai bine să le arătăm lucrul acesta, odată pentru totdeauna.

„Căsătoria n'a fost instituită decât pentru a sili pe *bărbat* să-şi păstreze aceeaşi soţie pentru toată viaţa sa. Religia are dreptate când nu admite divorţul. (Este vorba de religia catolică). Au trebuit veacuri întregi de civilizaţie *creată numai în favoarea femeii*: iar ea ar vrea (fără să-şi dea seama dealtfel să renunţe la această instituţie?

„In vremurile de demult, femeia era socotită ca proprietatea tribului, apoi a familiei. Starea aceasta a dăinuit până la Herodot şi chiar până mai târziu pentru unele ţări. Astăzi încă, în India, mai mulţi fraţi se căsătoresc cu aceiaşi femeie. In *Ramayana*, cel mai celebru roman al literaturei extremorientale, *cei cinci fii* ai regelui Pandava iau toţi în căsătorie pe aceiaşi femeie, frumoasa Dranpadi. cu ochii de lotus de aur.

„Aceasta o vor drăguţele noastre tovarăşe? Nu, desigur; şi totuşi spre aceasta i-ar călăuzi feminismul lor. Ce ne spune codul? „Soţul este dator să-i dee *sprijin* şi *protecţiune* soţiei sale". Când femeia va fi egala absolută a bărbatului, acesta nu-i va mai da nici *sprijin nici protecţie*; prin urmare, căsătorie legală nu va mai exista. Cine va suferi? Femeia părăsită când vremea îi va aşterne pe faţă ireparabila-i insultă.

„Altă consecinţă: natalitatea, atât de grozav scăzută astăzi, va fi, după părerea mea, cu totul nimicită când femeile vor avea cultura şi ideile bărbatului.

„A naşte un copil şi a-l creşte cere o sumă de devotament, de curaj, de eroism, pe care n'o poate nutri decât iubirea de mamă: un sentiment raţionat dispare numai decât. Nu trebue ca femeile să judece dragostea de mamă.

— Bine dar atunci.. cealaltă dragoste...

— E acelaş lucru. Nu trebue să fie judecate. De aceia feminismul ar ucide nu numai iubirea de mamă ci şi cealaltă iubire, care dă viaţă oricărui lucru. Iubirile se vor stinge repede; unirile libere vor fi scurte.

— Dar *instinctul de mamă*...

— El nu va fi nimicit cu totul, dar îndeajuns de slăbit de către judecata fatală, pentru a provoca stingerea rasei. Civilizaţia română s'a stins pentrucă femeile romane n'au mai vrut să fie mame. A trebuit să se angajeze funcţionari, ofiţeri străini, aceştia n'au sufletul naţional şi decadenţa Romei începe.

„In zilele noastre, deja natalitatea este prea mult compromisă! In Franţa numai găseşti copii decât acolo unde sunt trebuincioşi: la ţară, pentrucă poate fi trimis la munca câmpului dela opt ani, iar la lucrători, câteodată, . . . din distracţie.

„Alt neajuns: cultura intelectuală atât de puţin folositoare femeilor este cel mai sigur distrugător al calităţilor casnice. Degeaba vor protesta ele, „doctoresele" obişnuite cu munca intelectuală au prins groază de umilele îndeletniciri de gospodărie bucătăria, cusutul, ştersul prafului etc.

„La Paris, bărbaţii însuraţi se duc la club unde iau masa din

Împroprietărirea în vechiul regat

— O scrisoare a D-lui Ion I. C. Brătianu —

O scrisoare a d-lui Ion I. C. Brătianu:

D-l Ion I. C. Brătianu, şeful partidului naţional-liberal, care prin scrisoarea dela Predeal din 1913 a cerut cel dintâi pentru ţărani împroprietărirea şi votul obştesc, pe care le-a şi înfăptuit în constituanta dela Iaşi în 1917 a trimis o scrisoare către sătenii din Tigveni, Pâtuleni, Râteşti şi Furduieşti cu prilejul împroprietăririi lor, care s'a făcut Duminecă 24 Octombrie.

Citâm din aceasta scrisoare următorul pasagiu cuprinzând sfaturi şi îndrumări care pot servi ca temei pentru o adevărată democraţie ţărănească:

Ţiranii au nevoie de sfatul şi ştiinţa acelor pe cari împrejurările vremurilor le-au ajutat să dobândească şi să înveţe mai multe. Şi tot astfel au nevoie de ajutorul şi de înţelepciunea voastră aceia cari sunt şi ei tot fii şi strănepoţi de-ai voştri.

Nu credeţi pe aceia cari vă zic că prietenii cei adevăraţi nu se deosebesc după purtarea şi simţirea lor către voi, dar după făţădulelile ce fac şi după chipul cum îşi poartă cămaşa.

Cine vă zice că după portul hainelor trebuie să ne deosebim şi să ne vrăşmăşim în marea casă românească care e a tuturor, e ca şi când v'ar spune că cei cu ochi verzi să nu iubească şi să nu ajute în sat pe cei cu ochii negri.

Pentru a îmbogăţi şi-a înfrumuseţa satul, omul întreg la minte nu dă foc casei vecinului, care a apucat să clădească înaintea sa, ci dimpotrivă învaţă dela dânsul său, să facă o casă mai încăpătoare ca cea de-alături. Astfel numai, copiii săi se vor bucura de ea şi îşi vor bine cuvânta părinţii precum vecinul îşi bine-cuvântează pe-ai lui.

Numai înţelegându-ne între noi, iubindu-ne ca fraţii, lucrând împreună, ajutându-ne şi bucurându-ne de sporul obştesc şi de fericirea acelor ce ne înconjoară, vom face să rodească cum se cuvine munca noastră şi vom asigura urmaşilor noştri moştenirea roadelor ei.

Cine vrea să se ridice prin ură şi să se îmbogăţească prin răpire, dărâmă iar nu clădeşte şi copiii lui la rândul lor vor fi ameninţaţi de-aceleaşi primejdii. Nimic bun şi sănătos nu sporeşte dacă concetăţenii se învrăjbesc şi se mănâncă între ei.

Din mintea tutulor, din învăţătura tutulor, din munca tutulor, din avuţia tutulor, se hrăneşte şi creşte buna stare a fiecărui. Cine vă spune altfel păcătuieşte şi cine-i ascultă greşeşte.

Eu am avut întotdeuna încredere în inima şi mintea voastră, a ţăranilor şi de-aceea necontenit am lucrat ca să puteţi avea mai mult spor la muncă şi mai multă putere în stat.

Am socotit împreună cu înaintaşii şi tovarăşii noştri de lucru: Goleştii, Rosetti, Kogălniceanu, Sturza, Haret — pentru a pomeni numai pe unii dintre cei ce nu mai sunt printre noi — că trebuie să vă luminăm prin şcoli, să vă întărim prin educaţiune şi organizare economică, să vă îndemnăm la muncă prin împroprietărire, să vă unim tot mai tare cu noi, prin votul obştesc, prin iubirea şi grija statului, care-i al tutulor, şi de care toţi depindem.

Născut în 1864, când prin lupta părinţilor noştri se desfiinţă vechea clacă şi se făcea prima împroprietărire, sunt fericit că după o jumătate de veac să văd mai mult de trei-sferturi din pământul cultivat al ţării în stăpânirea ţăranilor proprietari. Sunt fericit să văd că exproprierea de astăzi a fost făcută, nu cu sila şi cu ură de cei ce nu aveau, dar cu dragoste şi bună-voinţă de cei ce au avut şi au dorit să vă dea puteri noi de muncă spre binele tuturor şi propăşirea scumpei noastre Românii.

Sunt sigur că, proprietari a celei mai mari întinderi din ţară şi cu drepturi politice întregi, ţăranii vor simţi mai trainic şi mai adânc ca oricând datoriile ce le au către statul lor şi către toţi concetăţenii cari împreună cu dânşii îl alcătuiesc.

Această credinţă m'a îndemnat ca la 1913, în linişte şi pace, înainte de marele războiu, să cer împroprietărirea şi votul obştesc, a căror aducere la îndeplinire au putut fi întârziare de cumplitul războiu dar de-a căror executare ne bucurăm azi cu toţii.

Ion I. C. Brătianu.

Din trecutul, prezentul şi... viitorul D-lui Bontescu

Nu de mult un ziar din localitate, gândindu-se desigur la d-l. Bontescu a afirmat gloriosul trecut de luptă şi necontestata autoritate morală a acţiunei pe cari acesta înţelege a o purta în prezent. Ca o lămurire venită la timp am reprodus atunci afirmările precise pe cari ziarul „Viitorul" le făcea privitor la aceeaşi persoană.

Acum, acelaşi ziar ne vine în ajutor cu următoarele senzaţionale amănunte, prin care demască acţiunile de corupţie care se fac cu acţiunile „Reşiţa" de către iniţiatorul acestei societăţi.

„Am arătat deunăzi felul scandalos cum asociaţiunea Tăslăoanu, Veith et Bontescu înţelege să întreprindă o operă de corupţiune publică cu ajutorul acţiunilor soc. „Reşiţa" distribuindule parlamentarilor şi funcţionarilor publici superiori de pela diferite ministere.

Ceea-ce fac domnii aceştia e departe de a se numi o subscripţiune publică. Dacă înadevăr se intenţiona să se facă o asemenea subscripţie, trebuia să se numească o comisiune de magistraţi superiori, un membru dela Casaţie, un preşedinte al Curţei de apel etc. care să facă o repartiţiune dreaptă a acţiunilor, aşa cum s'a făcut de pildă, la societatea comunală a tramwaelor Bucureşti.

Ceea ce face însă tovărăşia Veith, Tăzlăoanu et Bontescu nu e supscripţie publică, ci pur şi simplu operă de conrupţie şi de imoralitate publică.

Ce poate fi într'adevăr, mai imoral de cât ca deputaţii şi senatorii cari mâine vor fi chemaţi să discute şi să-şi dea votul asupra decretului care înfiinţează „Reşita" să primească, cu anticipaţie acţiuni şi să primească a fi în consiliul de administraţie, cum e cazul chiar al preşedintelui Camerei, d-l Duiliu Zamfirescu?...

Şi pentru ca opinia publică să cunoască cine sunt parlamentarii cari au asemenea concepţii clasice asupra moralităţei publice, cerem să se publice numele deputaţilor şi senatorilor, cari au primit acţiuni, precum şi al acelora cari sunt membri în consiliul de administraţie al „Reşiţei."

Cât despre faptul că însu-şi ministrul care a stăruit să înfinţeze societatea şi a semnat decizlunea, face şi repartiţia acţiunilor, printre funcţionarii administraţiilor publice, el e pur şi simplu monstruos.

Asociaţia Tăzlăoanu, Bontescu şi Veith crede că prin aceste manopere pot consolida situaţia „Reşiţei". Se înşeală însă. Această societate fără bază legală, înfiinţată cu nesocotirea intreselor generale ale economiei naţionale şi ale statului, nu poate fi definitivă".

Ştiri mărunte

„Uj Kelet" află din Budapesta: In urma deciziunilor guvernului maghiar 15.000 evrei din Galiţia au cerut, ca evacuarea lor să se facă în Palestina. Paşapoartele şi trenurile de evacuare le vor avea în curând la dispoziţie.

*

După ştiri din Constantinopol, trupele armene ar fi precadat la un atac general pe întregul front.

*

O mare fabrică de bonetărie din Londra a fost incendiată de rău făcători necunoscuţi. Pierderile sunt foarte mari.

*

Luni a avut loc la Roma un important consiliu de miniştri.

Cea mai odioasă tiranie

Cu prilejul grevei generale s'au putut afla multe amănunte importante privitoare la felul şi mijloacele de acţiune ale organizaţiei sindicaliste internaţionale. Luptând sub firma celor mai liberale principii, şi pretinzând a se afla în serviciul celei mai umanitare acţiuni, sindicatele internaţionale conduse după cum s'a constatat aici, la Bucureşti, ca şi pretutindeni numai de străini, exercită asupra muncitorimei cele mai odioase mijloace de stăpânire, care, cu drept cuvânt, se poate numi tiranică.

Colecţionându-le, vom face cunoscut şi publicului cu alt prilej toate cele ce le vom afla sub forma unei anchete. Acum socotim suficient de-a arată câteva din cele mai caracteristice. Şi anume:

Printre prerogativele comitetului central al sindicatului există, ca mijloc de presiune şi stăpânire a muncitorilor şi *dreptul de expulzare din oraş, pentru un termen fix sau nelimitat, a acelor muncitori cari cad în contravenţie faţă de hotărîrile sindicatului.* Cu alte cuvinte, aceea ce nu-şi poate permite statul să facă în interesul său, pentrucă respectă libertatea individuală, îşi permite această organizaţie, care, astfel, funcţionează ca un adevarat Stat în Stat.

Nici un contact de muncă, nici o angajare de muncitor nu se poate face fără învoirea sindicatului, după cum nici o mişcare în fabrică nu e cu putinţă fără de consimţământul sindicatului, constituit astfel întocmai după modelul sovietelor.

Apoi, după cum am amintit şi în numărul precedent, la una din fabricile locale, şi anume la fabrica Rener, direcţiunea voind a face totul pentru îmbunătăţirea stării muncitorilor, şi începând construirea de locuinţe pentru fiecare lucrător, a primit înştiinţare din partea sindicatului local, că îi este interzisă continuarea lucrărilor. *Motivarea acestei hotărîri a fost că numai cu ştiinţa şi aprobarea sindicatului se pot face îmbunătăţiri lucrătorilor!*

Ce alta decât odioasă tiranie înseamnă această putere de care se bucură un sindicat?

Lăsăm dar pe muncitori să vadă singuri cum sunt exploataţi şi tiranizaţi în numele libertăţii şi al umanităţii.

Cronica Bucureştilor

— După Grevă. — Sabia D-lui Averescu. — Dl Tăslăuanu lucrează. — Specula. —

Bilanţul grevei: câteva zile neplătite lucrătorilor, cenzura şi starea de asediu. Acest bilanţ şi-l fac azi lucrătorii, protestând contra conducătorilor bolşevici ce i-au îndemnat să facă o agitaţie străină de interesele lor. Conducătorii însă nu prea pot auzi aceste proteste, dat fiind situaţia lor actuală, în urma confirmărei mandat lor de arestare.

Intrebarea care se pune azi este următoarea: ce vor deveni toţi aceşti arestaţi, predaţi Curţei Marţiale. In această privinţă am crezut necesar să iau părerea unui domn Comisar Regal. D-sa mi-a declarat că *va cere condamnarea la moarte.* Noi credem însă că din punct de vedere juridic nu se poate admite cererea unei pedepse după legea stărei de asediu, pentru o faptă petrecută înainte de decretarea ei.

Pentru acela socotim că procesul, ce se va judeca zilele acestea, va gravita în jurul legei Trancu-Iaşi care nu desfiinţează dreptul de grevă în sine ci numai îl mărgineşte sub anumite condiţii.

Acest proces cu peste 150 acuzaţi promite să stârnească un deosebit interes în toate cercurile.

Deocamdată s'a făcut o primă încercare de grevă nouă, pentru a cere liberarea arestaţilor —, încercare fără nici un răsunet în massele muncitoreşti.

Vom vedea dacă aceste masse care s'au desolidarizat azi de bolşevismul agitatorilor —, vor înţelege mâine să se solidarizeze cu acelaşi bolşevici, cerându-le liberarea.

*

De altfel aşa zisa „sabie a d-lui Averescu" se manifestă nu numai pe terenul bolşevic. In sânul consiliului de Miniştri ea străluceşte pentru a impune disciplina militărească. Scurte comunicate vestesc pe miniştri, că „nu e voe a da interviewuri fără permisia şefului Guvernului" ca „nu e voe ca un ministru să pună semnătura pe un jurnal al Consiliului până ce jurnalul nu va fi văzut, aprobat şi semnat de d-l Averescu" şi astfel în toate domeniile d-l Averescu, ar voi să facă ordine, dar din nenorocire, încercările se iovesc de multe ori de cele două mari piedeci: necinstea unora dintre colaboratori şi nepriceperea altora.

D-l Averescu nu voeşte însă să purifice cabinetul de acest lest, şi nici ordinele date miniştrilor pe ton milităresc, nici sabia Domniei-sale nu va putea face ca lucrurile să se îndrepte pe toate terenurile.

*

Căci să nu ne închipuim că prin nereuşita grevei generale a făcut un pas înainte în domeniul organizărei. Azi mai mult ca oricând măsuri noui şi radicale se impun pentru a uşura situaţia muncitorimei cinstite.

Lupta contra speculanţilor, reorganizarea tuturor ramurilor activităţei de stat impozite asupra averilor de războiu — iată o sumă de măsuri care trebuesc să vină ca o răsplată justă a cumînteniei de care au dat dovadă lucrătorii.

*

Specula face în Bucureşti imense progrese. Nici o margine nu se poate stabili îndrăzneţilor cari fură ultimul ban din punga cetăţenilor. Guvernul nu intervine decât prin creierea de sinecuri ca aceia de „inspector al bodegilor" şi dacă negustorii cinstiţi se mişcă prin „Sfatul Negustoresc", această mişcare e prea slabă pentru a avea vre un răsunet. S'a putut până acum obţine doar atât ca Ministerul de Interne să oprească rechiziţiile prăvăliilor negustorilor din Cluj. E mult pentru Cluj, e puţin pentru noi...

Şi guvernul nu se miscă...

C.

---

când în când la început, apoi zilnic. Pentruce? Pentrucă soţiile lor numai au nici o grijă de bucătărie!

„E adevărat că ele nu sunt mâncăcioase. Iar noi bărbaţii suntem mult mai doritori de mâncări bune decât ele, pentrucă ne temându-ne că ne vor apărea bubiţe pe obraji, găsim în gustarea „mâncărilor alese şi bune" voluptatea pe cari femeile o caută în toaletă!

„Din nenorocire, soţul cugetă ca şi Molière: „Trăesc cu supă bună şi nu cu vorbe frumoase" Ce-i pasă lui că nevastă-sa ştie limba greacă, când friptura este arsă!

„O femeie instruită însă proastă gospodină înseamnă în ziua de azi, un lux, ca şi un automobil. Altă dată, fata care aducea o zestre de o sută de mii de lei era socotită ca o partidă minunată. Astăzi, cele cinci mii de lei cari reprezintă venitul unei astfel de zestre, de abia-ţi ajung ca să plăteşti leafa unei servitoare.

„Crezi d-ta că soţiile moderne le astăzi, chinuite de pofte de lux neastîmpărate, sunt mai fericite decât *soţiile gospodine* de odinioară?

„Şi toate aceste neajunsuri pentru a obţine ce? Drepturi! Dar, dacă aceste drepturi nu îi sunt recunoscute legal, în realitate nu le au ele pe *toate?* O femeie, *femeie în toată puterea cuvântului,* nu face oare pe soţu-i să facă tot ce vrea ea?

— Bine, dar ele vor să şi voteze.

— Mă supun, dar aceasta nu va schimba nimic. Odinioară juraţii erau aleşi dintre oamenii din clasele cele mai ridicate ale societăţei. Mai apoi s'a admis printre ei şi cetăţeni din clasele mai modeste. Ei bine, am auzit un jurist cu mare ştiinţă spunând că rezultatele erau cu toate acestea aceleaşi.

„Şi morala chestiunei este aceasta: Femeilor cari îmi vorbesc de feminism revindicând *libertatea individuală,* eu le răspund: „Când vă veţi simţi în stare să purtaţi mâneci largi în ciuda modei mânecilor strimte, sau invers, atunci veţi fi coapte pentru libertatea individuală şi feminismul".

Dar ştii, fie zis între noi, femeile cari *n'ar mai urma* moda, n'ar mai fi femei. Ce păcat!

Cursul schimbului la Paris

Londra	50.96
New-york	15.76
Germania	22.00
Belgia	106.00
Spania	216.25
Olanda	481.00
Italia	59.25
Praga	18.65
România	26.25
Elveţia	248.75

INFORMAȚII

In urma ordinului Secretariatului general al Cultelor la 17 c. s'a deschis școala primară evreiască cu 4 clase și limba de propunere ebraică. Pe lângă celelalte obiecte se va preda și talmudul.

*

Sâmbătă 30 Octombrie are loc sărbătorirea patronului și a comemorării zilei de deschidere a liceului „Petru Maior" din Gherla. Serbarea va consta dintr'un festival artistic urmat de dans.

*

Academia de studii cooperatiste, instituție pusă sub directul control și supraveghere a Cassei Centrale a Cooperației și Improprietăriei, deschide a doua serie de cursuri pe ziua de 15 Noembrie a. c. Se reamintește pe această cale celor cari doresc să se înscrie că, trebue să-și înainteze cererile lor la Centrala Băncilor Populare, secretariatul Academiei, Calea Griviței No. 2 București.

Față de extensiunea mișcării cooperatiste, statul s'a convins că e nevoe să se pregătească într'o instituțiune specială viitoarele elemente conducătoare.

Aflăm că în special din noile ținuturi alipite, vin cereri de înscriere la această Academie.

*

Domnii medici și studenți ai facultății de medicină sunt anunțați că d-l Profesor dr. C. Levaditi va face *prima ședința cinematografică* a cursului d-sale de medicină experimentală (Turbarea, Paralisia infantilă, Encefalita letargică și Culturi celulare) în ziua de *Sâmbătă 30 Octombrie* ora 10 dimineața în localul cinematografic „Universitatea" (Egyetem Mozgó) pus în mod gratuit la dispoziția universității de către direcțiune.

*

Se aduce la cunoștința tuturor studenților Universitari că *Sâmbătă 30 Octombrie c. orele 8 seara* Societatea sportivă a studenților universitari convoacă adunarea generală, în sala cea mare a Căminului studențesc.

Ordinea de zi:

1. Citirea procesului Verbal al ședinței anterioare.
2. Dare de seamă asupra activității pe anul trecut.
3. Demisionarea vechiului Comitet.
4. Alegerea noului Comitet.

*

Înființarea unui tren direct București-Berlin, de fapt reînființarea trenurilor 5 și 6 de dinainte de războiu, s'a discutat la conferința de căi ferate ce s'a ținut la Mittelmalde și la care au participat delegații C. F. R., ai Cehoslovaciei și Germaniei.

S'a hotărât ca între Berlin și București să circule un tren direct de patru ori pe săptămână, bine înțeles dacă împrejurările vor permite.

Acest tren va fi un pas mai mult în reluarea traficului internațional de căi ferate.

*

„Sfatul negustoresc" invită pe toți comercianții să participe la congresul general care va avea loc în zilele de 7 și 8 Noembrie 1920 la București.

Acei cari vor să participe la acest congres se vor adresa Camerei de comerț din loc, unde vor putea ridica biletele de tren cu o reducere de 75%.

Citim în *Epoca*: Comitetul executiv al Partidului Poporului a luat în discuțiune noile statute de organizare.

Prin aceste statute organizarea politică a partidului este pusă de acord cu noua lege electorală și se schimbă numele Partidului în *„Partidul Radical-Democrat"*:

Statutele vor fi supuse spre aprobare d-lui general Averescu.

*

Autoritățile civile și militare din Oradea-Mare au predat Duminecă o plachetă comemorativă generalului Moșoiu ca semn de recunoștință pentru inițiativa sa pentru ridicarea statuei M. S. Regelui Ferdinand. Placheta reprezintă harta României-Mari la granițele nordice cu 2 vânători ca sentinele și e prevăzută cu autografele notabilităților, cari au luat parte la desvelirea statuei.

*

Cu ocazia descoperirei spărgătorilor dela magazinul „Missir" s'a descoperit și o altă bandă de spărgători a altor magazine.

*

Secretariatul Industriei și Comerțului a primit dela Cassa Centrală a băncilor săsești legea tipărită referitoare la unificarea administrativă și introducerea legii băncilor populare și cooperativelor săsești și în Ardeal.

*

Primul transport de aur, extras din minele din Ardeal a fost adus în Capitală.

Din cauza grevei dela căile ferate aurul a fost transportat în auto-camioane, puse la dispoziția ministerului de finanțe, de ministerul de războiu.

Este vorba ca acest aur în cantitate de circa 145 kgr. să fie exportat în Franța pentru ca, prin vânzarea lui, să se determine urcarea valutei noastre naționale.

*

Societatea de ocrotire a orfanilor de războiu, Regionala Cluj, roagă pe toți Românii de bine să ia parte la serata însoțită de conferința d-lui prof. univ. Marin Ștefănescu despre *„Filosofia istoriei la Români,"* ce o va ține în seara zilei de Duminecă, 31 Octombrie a. c. ora 9 seara în sala Cercului Militar Strada Reg. Maria Nr. 16. Intrarea generala de persoana 5 Lei pentru sporirea fondurilor Societății.

*

Marile fabrici de oțet și de lemne la Eugen Leb Cluj Calea Victoriei 99.

Se găsesc orice fel de butelii pentru farmacie și pentru comerț cu preț redus.

*

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acțiuni în Ardeal Cluj Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere și spirit de prima calitate. Fabrică de rom și cognac, precum și vin în butelii desert și likör.

*

Biró Andor, Manufactură Engros, Cluj Str. Korniss 2.

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați. Miercuri, Vineri pentru femei. Baia are bazin zilnic afară de Luni.

*

Școală de limbi română, franceză, engleză. Piața Carolina 1.

D-l Deputat Em. Panaiteseu, presupunând în mod greșit că intențiunea noastră într'o notiță în care-i era amintecat numele, ar fi fost a îndrepta un atac direct contra d-sale, înzistă, într'o scrisoare publicată în „Patria," cu duioșie asupra trecutului d-sale.

Din notița noastră se poate vedea însă că, noi nu am urmărit persoana d-lui Panaitescu — despre care prietenii pot avea cele mai bune păreri — ci o anumită politică, care, în felul cum se face, n'o găsim potrivită mai ales cu trecutul despre care ni se vorbește.

*

Din partea d-lui G. Almășianu învățător, primim o plângere în care arată că delegația învățătorilor din Ardeal prezentându-se la Ministerul Instrucției Publice din București pentru a expune într'o audiență la ministru cererile și vederile învățătorilor ardeleni în chestiunea Școalei Normale și a Casei Învățătorilor, în loc să fie primită și să i se dea atențiunea cuvenită unei delegații ce reprezenta 4000 de învățători, a fost tratată cu o brutalitate și o necuviință, întru nimic justificată.

Chiar dacă cererile învățătorilor ar fi fost neîntemeiate, este totuși de datoria celor în drept a hotărâ ca ele să fie cercetate cu bunăvoință și cu atenție.

În urma primirei ce i s'a făcut, delegația învățătorilor s'a înapoiat în Ardeal cu o iluzie mai puțin și cu o convingere care este departe de a înlesni acea apropiere și unificare sufletească către care avem datoria a tinde și a lucra cu toții.

*

Erezii lui Stotter Jacob Cluj, Negustorii de lemne și material de tăbăcărie. Se pot comanda lemne de foc tăiate și netăiate de orice calitate și cantitate, Magazia în Str. Állomás No 21, Telefon 800 Birouri în Str. Hegedüs Sándor No 6, Telefon 300 și Calea Regele Ferdinand No 44, Telefon 762.

*

„România" societate anonimă transilvăneană de asigurări, este prima și singura bancă de asigurări în Ardeal cu at ro nănească care în urma fondărei norocoase de către toate băncile de credit române din Ardeal și în urma conexiunilor favorabile ce are cu cele mai puternice institute de reasigurări — dă cea mai mare siguranță.

Contractează în condiții foarte avantajose: asigurări contra incendiu, asigurări contra furtului prin spargere și asigurări asupra vieții omului de reboni ficarea de interese și cu prime ca și înainte de războiu.

Cereți informații dela Sucursala societății din Cluj, Calea Victoriei Nr. 53.

*

Se face cunoscut, că Senatul Universităț i din Cluj, considerând împrejurările extraordinare de acum, a dat autorizație d-lor Decani ai celor patru Facultăți de a mai putea primi cereri motivate de înscriere ulterioare, până la termenul de 31 Octombrie incluziv.

Observăm, că dela acest termen încolo astfel de cereri vor fi respinse, ne mai putându-se înscrie nimenea în acest semestru la Universitate.

Rectoratul Universității.

Privilegii dăunătoare

Cetățenii români din Mediaș au înaintat un memoriu d lui colonel Fleșariu, senator, în care arată că deși s'a făcut de atâta vreme unirea Ardealului cu vechiul regat, totuși în administrația provinciilor alipite funcționează încă slujbași unguri sau sași. Ei arată că în Mediaș, *unde autoritatea comunală a rămas tot săsească*, prin urmare străină de sufletul și nevoile populațiunei românești, au de suferit tot felul de jigniri aduse amorului propriu național, neajunsuri din pricina întrebuințărei limbii germane în corespondența oficială și în publicațiuni, că *autoritatea comunală n'are nici o grijă de populațiunea românească a orașului, că aceasta nu poate exercita nici un control în niște chestiuni de gospodărie a orașului* care o privesc tot atât de mult, dacă nu chiar mai mult decât pe Sași și că plătind aceleași dări ca și Sașii, *Românii nu se bucură de aceleași avantajii*; în adevăr în mahalalele locuite de ei nu există nici luminat nici încălzit cu gaz, nici pavaj și nici curățenia care se întâlnește în părțile locuite de Sași. Mai sunt desigur încă o mulțime de chestiuni cari fac ca aceasta situațiune să fie foarte grea de suferit de către o populațiune care desrobită acum, așteaptă să se bucure de izbânda visului său.

Iată cari sunt cererile cetățenilor Mediașului:

„Cerem o egală îndreptățire pentru toți cetățenii, astfel în mod bine înțeles și pentru noi. Să se șteargă orice urme care ar putea să ne amintească trecutul dureros; să nu mai fie băetul Român considerat drept cetățean de clasa II-a.

„*Pretindem în acelaș timp ștergerea necondiționată a tuturor privilegiilor, fie ele deținute de ori cine,* deoarece privilegiile în statele de drept sunt anachronisme de neiertat.

Cerem îndreptarea tuturor relelor ce le-am înșirat, îndreptare dela a cărei grabnică înfăptuire depinde liniștea atât de dorită și absolut necesară pentru viața statelor.

Cerem, ca sub toate raporturile, elementul românesc să fie valorizat în proporția lui numerică: astfel *cerem funcționari români în administrația orașului și a plășii în proporția aminitită*".

Situațiuni analoage întâlnim în multe centre ale Ardealului; de aceea în numele drepturilor noastre de neam ne unim cu cetățenii din Mediaș și cerem ca înfăptuirea dorințelor lor să fie cât mai grabnică și generală.

Marea mișcare în magistratură

Pe ziua de 21 Oct. prin decret regal s'au făcut mari mișcări în magistratură în Ardeal; între acestea, menționăm:

D-l I. Papp, consilier la Curtea de Apel din Cluj înaintat președinte de secție la Curtea de Apel din Oradea-Mare.

D-l Dimitrie Pomoran jud. la ocolul Sighetul-Marmației, a fost înaintat președinte de secție la tribunalul Sighet.

D-l Alexandru M. Nicolau, fost magistrat, numit președinte de secție la tribunalul Ilaașfalău.

D-l I. Candele, fost magistrat, numit procurar la tribunalul Târgu-Mureș.

D-l N. N. Epure, avocat, numit procuror la tribunalul Cluj.

D-l Vasile C. Merică, jud. de instrucție la Caliacra, numit judecător la Timișoara.

D-l R. Orezeanu jud. la ocolul Buzescu județul Teleorman, înaintat jud. la tribunalul Arad.

D-l. Alexandru Mândrea, președinte la tribunalul Fălciu, a fost înaintat Consilier la Curtea de apel din Oradea-Mare.

D-l. Dimitrie Marinescu, jud. la ocolul Tulcea, a fost numit jud. la Deva.

D-l. V. Urlățeanu a fost numit judecător la tribunalul Sibiu.

D-l. Gh. N. Păcuraru, dela tribunalul Sighet a fost permutat la tribunalul Turda.

D-l. Gh. Cocea, prim-procuror la tribunalul Argeș, a fost numit prim-procuror la tribunalul Târgu-Mureș.

D-l. Alexandru Ardeleanu a fost numit jud. la tribunalul Târgu-Mureș.

Dl Iosif Munteanu a fost numit jud. la tribunalul Târgul Mureș, d-l Gh. Niculescu, jud. la ocolul Abrud, a fost numit la tribulalul Brașov, d-l I. Mănescu președinte de Senat de la tribunalul Caransebeș, a fost numit consilier la Curtea de Apel din Oradia-Mare.

D-l Petru G. Rădulescu prin procuror la trib. Putna, a fost numit consilier la Curtea de Apel din Oradia-Mare. D-l N. Buzescu, președinte la trib. Durustor, a fost înaintat consilier la Curtea de Apel din Oradia-Mare.

D-l Petru H. Lăzărescu, judecător la ocolul Roman urban, a fost numit președinte de Senat la tribunalul Zălău. Dl. I. Stinghie președinte la tribunalul Soroca, a fost numit președinte la Curtea de Apel din Timișoara.

AGITATORII...

Ziarul *„Nagyváradi Friss Ujsdg"* anunță din Oradea:

Dintre capii grevi știlor au fost mai mulți cari au luat parte la luptele bolșevice din Ungaria. Aceștia au fost primiți în țară în urma unei declarați că se vor reține de-la ori ce manifestație contra statului. Atitudinea lor din timpul grevei le-a decis soarta. *Un număr de douăzeci au fost repatriați în Ungaria.* Întrebați dacă au vre-o obiecțiune contra hotărîrii aduse, unul răspunde:

„Da, să'mi dați un revolver să sfârșesc cu mine". — Altul leșină iar generalul Moșoiu îl eliberă zicând:

„Cine leșină la auzul unei hotăriri, nu va mai face agitații în România. — Între cei repatriați se află Melkuhni, Sounenwirți etc.

Celea mai alese și ieftine vinuri se găsesc în pivnițele societății p. a. „Comerțul român" str. Regina Maria No 19.

*

Publicul de elită este servit cu mâncări în grădina de iarnă a Hotelului Central.

*

Pian scurt cu ton foarte bun ieftin de vândut în Str. Meșter 3

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Situaţia internaţională

După multe protestări platonice, după manifestaţii mai mult sau mai puţin zgomotoase puse la cale de asociaţiile şoviniste, guvernul maghiar va prezenta parlamentului întrunit în acest scop tratatul dela Trianon pentru ratificare.

Era firească şi necesară semnarea acestui tratat cu atât mai mult cu cât unii dintre Aliaţi nu vor sili pe Unguri la executarea tuturor clauzelor, pentrucă aceştia au făcut importante concesii economice unor grupuri financiare franceze.

Astfel vecinii noştri Unguri cu toate că au fost responsabili împreună cu Germanii de provocarea războiului, caută să scape prin orice mijloc de sancţiunile păcei.

In timp ce Franţa se arată intratabilă în ce priveşte executarea integrală a tratatului din Versailles şi menţin aceleaşi măsuri restrictive pentru cetăţenii germani în Franţa, guvernul englez a ridicat măsurile restrictive contra Germanilor luate în timpul războiului, pentru a facilia începerea relaţiilor comerciale cu Germania. Incă odată Anglia neţinând seamă de solidaritatea necesară existenţei Antantei, are în vedere numai propriele-i interese,

Declaraţiile generalului Savoff

Bulgaria credincioasă unei vechi metode a început propaganda în presa occidentală şi în ultimul timp şi-a trimes şi reprezentanţi diplomatici. Numirea generalului Savoff ca ambasador al Bulgariei la Paris, a produs oarecare mirare în lumea politică franceză, cu atât mai mult cu cât acesta a deslănţuit al doilea episod al războiului balcanic prin atacarea armatelor sârbo-greceşti.

Declaraţiile fostului generalisim sunt paşnice, şi încep cu laude ditirambice la adresa Franţei.

Generalul declară că va trăi în bune relaţii cu „vecinii" ca şi cum „vecinii" ar uita că după declaraţiile perfide făcute în 1916 a urmat declaraţia de război, jafurile, violările, pustiirile şi insultele nenumărate.

Dupăce recunoaşte că Bulgarii trebue să vie în contact cu lumea civilizată, Savoff cere ajutorul Aliaţilor, atât de necesar refacerii patriei sale, şi speră că aceiaşi Aliaţi, pe care poporul bulgăresc i-a trădat, să amelioreze unele din clauzele tratatului de pace.

In privinţa bolşevicilor Savoff spune că deşi Bulgaria găzduieşte foarte mulţi emigraţi Ruşi totuşi „nu vom intra nici odată în relaţii diplomatice cu sovietele".

După ce reînoeşte asigurările că Bulgaria va trăi în cea mai dulce armonie cu vecinii săi, în special cu Grecia, sfârşeşte arătând că „poporul bulgar care a suferit enorm de pe urma unui război care a fost declarat fără al consulta şi a manifestat nemulţumirea că e duşmanul Aliaţilor de multe ori în timpul ostilităţilor".

Generalul Savoff şi-a început declaraţiile cu linguşiri şi le-a sfârşit cu neadevăruri, adică a fost la înălţimea „manierei bulgare".

Trebuie să ai o îndrăzneală nemaipemenită dublată de o nerusinare sfruntată pentru a declara că războiul contra Aliaţilor s'a declarat fără a fi consultat poporul.

Sobrania care a provocat în unanimitate războiul nu reprezenta poporul? Nu erau în acea Sobranie şi socialişti largi şi socialişti strâmţi şi agrarieni şi narodniaci şi progresişti.

Când în 1915 hoardele bulgare comandate de celebrul Jekoff s'au aruncat în spatele Sârbilor, când aceleaşi hoarde ne-au atacat pe noi mişeleşte în 1916 n-a fost dezavuată acţiunea de o singură gazetă sau măcar de o singură personalitate politică.

Când furia mongolă a despuiat şi omorât prin cele mai rafinate metode prizonierii români la Turtucaia, când soldaţii şi ofiţerii bulgari *care făceau parte din poporul bulgar* băteau ofiţerii români în piaţa publică şi *trimeteau soldaţii români nemâncaţi şi în zdrenţe* să sape tranşeie în prima linie sub focul ucigător al Aliaţilor, pe coastele munţilor Macedoniei, când prizonierii români erau sistematic ucişi în lagăre prin pâinea mucegăită, supă de ardei şi bătăi, când din cei 30.000 prizonieri nu s'au reîntors în ţară decât 12.000 şi aceia ftizici, adică pierduţi pentru neam, ridicatu-s'a vre-un politician, vre-un ziarist vre-un poet pentru a înfiera nelegiuirile de mai sus?

Un glas cât de umilit fie el nu s'a auzit.

Până şi inimile femeilor, de obicei compătimitoare împietriseră. Şi generalul Savoff îşi permite a absolvi barbariile, jafurile şi crimele comise de întreg poporul bulgar.

Generalul Savoff dovedeşte mult curaj şi multă *inteligenţă*, aceia caracteristic bulgărească.

R. R. D.

Şcolile ungare din Ardeal

După statisticele oficiale, Ungurii posedă pe teritoriul Ardealului, Banatului, Crişanei şi Maramurăşului, în afara celor câteva mii de şcoli primare, următoarele şcoli confesionale secundare şi superioare:

2 facultăţi pentru pregătirea profesorilor de gimnazii
5 facultăţi pentru formarea de preoţi
31 licee (15 catolice, 13 reformate şi 3 unitare)
36 gimnazii (21 catolice, 13 reformate, 1 unitar şi 1 luteran)
6 şcoli comerciale superioare
1 şcoală reală reformată
1 şcoală reală catolică.

In rezumat un milion de Unguri şi Săcui de pe teritoriul Ardealului şi ţinuturilor anexate întreţin aproape înc'odată mai multe şcoli decât patru milioane de Români.

Nu se poate spune că nu avem un larg respect al libertăţilor culturale ale minorităţilor.

Creditul Technic Transilvănean

Sibiu, Strada Schewis Nr. 10.
Societate anonimă română pentru încurajarea întreprinderilor technice şi industriale.
Capital 30.000.000 Lei.
Şi-a instalat biurouri în Cluj, Calea Victorei 23, Temişoara, Str. Bonnaz 21.

De vânzare

Motocicletă Harley Davidschn cu atache, 12 H. p. perfectă stare. Doritorii se vor adresa la ziar sub Side-Car.

TELEGRAME

Armata de ocupaţiune în Silezia Superioară

Nauen, 26 Oct.

Ştiri din Silezia Superioară anunţă că garnizoana de acolo este mereu sporită prin trupe coloniale albe şi prin sosirea a numeroase tancuri în oraşele principale. Cifra totală a tancurilor franceze este evaluată la 200.

Congresul Partidului german-naţional

Nauen, 26 Oct.

La deschiderea Congresului Partidului german naţional la Hanovra preşedintele Hergt a declarat în numele celui mai puternic partid burghez cu 4 milioane alegători că ţelul naţionaliştilor germani ar fi un stat de ordine în care muncitorii să aibă drepturi economice astfel încât să poată printr'un maximum de lucru înlăptul refacerea ţării. Naţionalii germani vor să execute în mod cinstit tratatul dela Versailles, ei vor însă o revizuire a graniţelor cari sunt inacceptabile.

Administraţia Austriacă şi Carinthia

Paris 26 Oct.

Cu privire la Carinthia „Correspondent Bureaau află că probabil pe la jumătatea lui Noembrie guvernul austriac îşi va asuma definitiv administraţia primei zone.

Diferendul între Dantzig şi Polonia şi Conferinţa Ambasadorilor

Lyon, 26 Octombrie.

Conferinţa Ambasadorilor întrunită Luni dimineaţa sub presidenţia d-lui Jules Cambon a fost informată de conflictul isbucni între reprezentanţii Dantzigului şi delegaţii poloni. Comisiunea interaliată însărcinată cu pregătirea unui proect transacţional şi-a suspendat deocamdată lucările, scrie *Le Petit Parisien*, dar le va relua în curând. Dispoziţiile manifestate de conferinţă permit a se conchide că diferendul se va tranşa în favoarea aspiraţiilor polone.

Convocarea Parlamentului francez

Lyon 27 Oct.

„Journal officiel" publică un decret prin care Senatul şi Camera sunt convocate în sesiune extraordinară pentru ziua de 8 Noembrie.

Demisiunea ambasadorului austriac din Berlin

Nauen, 27 Octombrie

Ambasadorul Austriei la Berlin, Luda Hartmann şi-a reînoit demisiunea înaintată încă din August 1919 cu ocaziunea demisiunei secretarului de stat la externe, Dr Renner.

Ratificarea tratatului dela Trianon.

Budapesta, 27 Oct.

Adunarea Naţională şi-a suspendat pentru două săptămâni şedinţele în care timp comitetul adunării va termina discuţia proectul de lege cu privire la ratificarea tratatului.

Raportorul tratatului dela Trianon la Senatul francez va sosi peste câteva zile la Budapesta.

Preşedintele Consiliului de miniştrii regretă că Comisiunea de reparaţiuni n'a sosit încă la Budapesta.

Liga pentru integritatea Ungariei a protestat printr'o manifestaţie de stradă făcută în faţa clădirilor ocupate de misiunile aliate împotriva ratificării tratatului.

Contopirea Independenţilor cu comuniştii

Nauen 26 Oct.

Comitetul central al partidului comunist german anunţă apropiata contopire a independenţilor aripei stânge de până acum cu partidul comunist.

Wrangel şi Germania

Roma 26 Oct.

„Deutsche Zeitung" publică un articol în care un ofiţer de stat major al generalului Wrangel, declară că Wrangel a păstrat toată simpatia sa pentru Germania. Este adevărat că Germania la un moment dat a sprijinit revoluţia rusă, dar de atunci încoace ea şi-a schimbat ideile.

Voluntarii ruşi nu-şi fac nici o iluzie asupra ajutorului francez şi englez. Rusia reînviată va fi desigur aliata Germaniei.

Germania opreşte transporturile pentru Polonia.

Neuen, 27 Octombrie

Guvernul german a dispus să se oprească în Stettin transporturile din Suedia de superfosfat destinate Poloniei, drept represalii contra acesteia pentru rechiziţionarea a 210 vapoare germane. In ciuda tratatelor Polonia îşi continuă procedeul hrăpăreţ privitor la retrocedarea vapoarelor de pe Vistula.

Statele Unite şi Liga Naţiunilor

Roma 26 Oct.

O mare parte din presa americană deplânge faptul că Statele Unite nu fac parte din Liga Naţiunilor. Astfel „New-York Globe" şi „New-York Times" cer intrarea imediată în Liga Naţiunilor. Ziarul „Cleveland Ohio" scrie că Liga are nevoe de Statele Unite pentru a funcţiona, dar şi Statele Unite au nevoe de Liga Naţiunilor. Ziarele „New-York Post" şi „Chicago Illinois" cred că dacă Harding ar fi ales preşedinte al Republicei, Statele Unite ar intra imediat în Liga Naţiunilor. Ziarele „Ontario Evening Journal", „Free Presse", şi „The Torento Ontario Star", publică articole asupra importanţei Ligii Naţiunilor.

Moartea Regelui Greciei

Lyon 27 Oct.

Generalul Franchet d'Esperey fostul comandant al armatelor aliate din Orient, va reprezenta Franţa la înmormântarea regelui Alexandru al Greciei.

Generalul Lassan, şeful casei militare a prezidentului republicei a prezintat la Legaţia Greacă condoleanţele d-lui Millerand. D-l Georges Leygues, preşedintele Consiliului de miniştri francez a trimis d-lui Venizelos o telegramă prin care îl asigură de partea sinceră pe care Franţa o ia la doliul poporului grec.

Ziarul „Le Petit Parisien" dă amănuntele următoare asupra boalei regelui Greciei. Regele a fost muşcat la picior de o maimuţă. Când profesorul Widal sosi la Atena, infecţia se întinsese deja. Savantul francez a făcut tot ce i-a stat în putere ca să înlăture septicemia prin aplicarea metodelor noi pe cari le cunoştea, dar el a spus că suveranul era pierdut şi a sfătuit ca să fi chemat profesorul Delbet, care ar fi putut printr'o intervenţie chirurgicală fericită şi o spălare radicală a ranei să amelioreze starea bolnavului, dacă ar fi sosit la timp.

Interzicerea eşirei averilor din Ungaria

Budapesta 27 Oct.

Ministrul de finanţe a supus Adunării Naţionale un proect de lege pentru a împiedica eşirea averilor din Ungaria. Este oprit orice export de valori care depăşeste suma de 5000 coroane afară de permisuri speciale pentru voiajori sau negustori.

Ştiri de peste hotare

Răscoale la Mosoova.

Ziarele din Stockholm confirmă ştirea că la Moscova au isbucnit sângeroase răscoale anti-bolşevice.

Muncitorii exasperaţi de mizerie au organizat zgomotoase demonstraţiuni contra autorităţilor sovietiste ridicând baricade pentru a opune rezistenţă atacurilor armatei roşii.

S'au produs numeroase ciocniri între demonstranţi şi armată. Situaţiunea e considerată ca foarte critică.

Alegerile din Austria.

Ziarul *Uj Kelet* află din Viena.

Alegerile pentru adunarea naţională s'au terminat cu victoria socialiştilor creştini.

Majoritatea cu care au învins este însă minimală faţă de social democraţii depărtaţi acum dela putere. Guvernarea în acest caz ar fi dificilă, se speră însă în colaborarea partidelor burgheze. Ungaria aşteaptă dela învingerea creştinilor socialişti o rezolvare mai favorabila în chestia Ungariei de vest. Speranţele le par însă illuzorii, căci în chestii teritoriale toate partidele au un singur punct de vedere.

Rezultatul alegerilor e următorul:

Socialişti creştini	85
Pangermani şi ţărănişti	25
Partidul muncii	2
Socialdemocrat	68

După colaborarea ce se crede sigură majoritatea parlamentară de 112 deputaţi va avea în faţă opoziţia de 68 socialdemocraţi.

Un pas spre reconcilierea universală.

Intr'un discurs ţinut la Washington, Bryan şi-a exprimat părerea că America ar trebui să anuleze toate datoriile contractate de aliaţi faţă de ea.

„Această măsură, a zis el, ar fi primul pas spre o reconciliere universală".

Fostul secretar de stat a adăugat că Statele-Unite ar putea să renunţe la aceste datorii cu condiţia ca tratatul de pace să fie modificat în aşa fel ca el să permită cooperarea amicală a tuturor naţiunilor europene.

Imposibilitatea revoluţiei Sociale mondiale.

Critica soziale publică un articol al deputatului socialist Treves care arată imposibilitatea unei revoluţii socialiste mondiale cu excluderea întregului proletariat anglo-saxon care nici când nu s'ar ralia la cele 21 de puncte ale Internaţionalei a III-a. Acelaş lucru se poate spune şi despre proletariatul din Franţa şi Germania.

Expoziţia agricolă din Râşnov

In ziua de 25 Oct. a avut loc la Răşnov în judeţul Braşov expoziţia agricolă a *„Reuniunei agricole săseşti din Ardeal.“* Răşnov este o comună săsească cu vro 5000 de suflete situat cam la 14 km. departe de Braşov. Având toate înlesnirile necesare pentru ţinerea unei expoziţii, atât loc de expoziţiune cât şi adăposturi pentru vizitatorii străinii, Răşnovul era foarte potrivit fiind şi situat lângă C. F. Locuitorii Răşnovului au şi preparat toate pentru a face din aceasta expoziţie un fel de festival pentru prima întrunire oficială a Germanilor din România-Mare, care trebuia să aibe loc la Braşov, care însă a fost amânată căci nu toţi delegaţii germani din diferitele provincii au putut veni, şi aceasta din cauza grevei generale.

Acei veniţi însă şi cu Răşnovenii şi-a dat toată osteneala ca ziua să fie într'adevăr festivală. Lângă biserica evanghelică a fost ridicat un arc de triumf de brad verde, iar interiorul bisericei era deasemenea decorat cu brădet.

Preotul local a ţinut la biserica evangelică un serviciu divin, la care a asistat un mare număr de credincioşi. Tot la biserică a deschis pe urmă preşedintele „Reuniunei agricole săseşti din Ardeal“, Dr Wagner sedinţa agricolă, la care au vorbit unii referenţi, amintind de însemnătatea reuniunei agricole, de munca depusă atât de către membrii ei cât, şi de întreprinderi speciale şi s-a accentuat mai cu seamă rezultatul bun al influenţii fabricei de zahăr asupra agriculturei din judeţ.

La serviciu a luat parte şi prefectul judeţului Braşov, Băiulescu, secretarul de stat Corundi, primpretorul din Braşov Dr Proca, medic-veterinar Munteanu deputatul Brandsch şi alţii.

După terminarea referatelor preşedintele, d-l Wagner, ridică şedinţa şi invită oaspeţii la vizitarea expoziţei.

In faţa şcoalei de gimnastică unde erau lucrurile, preşedintele d-l Wagner a ţinut o scurtă cuvântare, în care a accentuat hărnicia, munca, cinstea şi cultura Saşilor, a vorbit apoi de trecutul glorios al lor şi a exprimat speranţa că viitorul va fi o continuare a trecutului înbucurător. Terminând, declară expoziţia deschisă. Publicul prezent începe vizitarea lucrurilor expuse.

*

In dreapta întrării se află o masă lungă pe care sunt expuse toate felurile de cereale cultivate la şcoala agricolă din Marienburg. Intr'un şir lung se întindeau diferitele specii de cereale de toamnă şi vară. Foarte bine se prezintă speciile de sămânţă. De remarcat ar fi păpuşoiul soiu „Canada“ şi „Pignoletto“ pe urmă porumbul de mâncat, diferite specii de secară de toamnă şi de grâu de ţară.

La stânga sălei tot pe o masă lungă sunt expuse legumele şi zarzavaturile. Speciile expuse pot satisface orice pretenţiune prin buna lor înfăţişare. Boabele grâului, meiului şi porumbului sunt de o mărime şi frumuseţe rară.

Câteva sfecle de zahăr şi bostani atrag prin mărimea lor rară atenţiunea. Cartofii (specia „Schneeflocker“ şi „Kipfel“ se prezintă excelent. Greutatea de necrezut are solul „ridichei uriaşe de larnă“ din care unele ating 2—3 kg. Varza se prezintă bine însă cu o greutate medie. Lintea şi mazărea se înfăţişează frumoase, de asemenea morcovii şi pătrunjelul. Slab se prezintă însă ceapa, pătlăgele, macul şi castraveţii.

In mijlocul sălei sunt expuse pe o masă lungă diferite fructe. Ele se disting nu numai prin mărimea lor, ci şi prin calitatea lor bună.

Aranjate în farfurii cu arătarea speciei şi puse într'un şir lung, fructele se prezintă foarte bine. Dintre speciile diferite expuse, sunt de remarcat prin frumseţe şi mărime: merele soiu „Împăratul Alexandru“ şi „Cardinal“, perele „Grumkover“, „Dechants“, „Pastoreu“ „Ducesa de Anjou“ şi un soiu de pere cari ajung şi o jumătate kgr. cu numele necunoscut. Mai puţin frumoase sunt nucile.

Expoziţia de poame şi cereale face în general impresie bună şi arată multă sârguinţă şi îngrijire.

*

In sala II-a sunt expuse în grupuri productele şi fabricatele industriale şi tehnice, cu caracter de fabricat de casă. De remarcat sunt lucrările în teracotă ale d-lui H. Berger, cari dovedesc multă pricepere, şi cele în cărămidă ale d-lui H. Kasch. Bine reprezentat este şi „Rozenauer Elektrizitätsanstalt A. G.“ prin lucrări şi materiale electrice. I. Bartesch şi Ernst Roiner au expus mobilier bine lucrat. Foarte bine sunt productele de pastelă, vopseli si săpunuri ale fabricei Thomas & Co. — Industria de postavuri reprezentată prin Pfeifer şi firma „Ştefan Pop şi fiii“ merită toată lauda.

De deosebită importanţă şi valoare atât ştiinţifică cât şi artistică sunt lucrările expuse de arhitectul L. Schmidt. D-sa prezintă multe noutăţi în materie de construcţiune tehnică. In special modelul „Goliat Drahtseilbinder“ este o invenţie foarte bună pentru a face legături. Tot aşa şi „Kûblerbinder“ o construcţie de pod de lemn.

Foarte interesantă este o construcţie din lemn în forma unui zid care datorită unor ţevi de teracotă ce o străbat înlătură umezeala din pereţi.

*

In curtea şcoalei de gimnastică sunt expuse maşinele agricole de cari se folosesc ţăranii Saşi. Multe din aceste maşine sunt de cel mai nou model dar sunt şi unele mai vechi.

Sunt expuse: pluguri simple extirpatori, cultivatori, pluguri schimbătoare (Wendepflug) sistem „Sak“, grape membriale, tăvălucuri sist. „Cambridge“, maşini de sămănat sist. „Hofbauer & Schrantz“, maşini de secerat cu legător de snopi, maşini de cosit, maşini de scos cartofii, pluguri pentru cultivarea cartofilor, maşini de sfărămat porumbul, maşini de tăiat furagiu, schimbători de fân şi altele. Mai este de văzut: căruţe cu osii de fier pentru un cal, căruţe grele pentru doi cai, şi căruţe pentru transportul fânului. *A. C.*

Inscrierile în şcoala de dans Ligeti se fac zilnic dela 10—12 şi 3—4, Calea Regele Ferdinand 15 (Balvárosi Zeneiskola).

Direcţiunea Regională P. T. T. Cluj

Concurs

Pentru ocuparea postului de dirigente (magistru postal cu contract) la oficiul postal, telegrafic şi telefonic din Câmpeni (Tepanfalva) judeţul Turda Arieş Transilvania, Cauţie 1200 lei.

Retribuţii (salarii) anual *a*) 3800 lei cheltuieli de întreţinere *b*) 750 lei indemnizaţie (pauşal) de transport, pentru care va susţinea cursa poştală cu căruţa pe distanţă de 2 chilometri dela Câmpeni la gara Şohodol şi înapoi, zilnic de două ori conform dispoziţiunilor stabilite de către Direcţiunea telegrafo-poştală, *c*) 5 lei pentru repararea caruciorului de mâna.

Magistrul poştal până la restabilirea stărilor normale va mai primi anual suma de 5250 lei adaus de războiu, 706 lei adaus pentru cheltuielile de cancelarie 450 lei adaus la indemnizaţia pentru transport.

Condiţii generale:

1) Vârsta de 24 ani. 2) cunoaşterea la perfecţie a limbei române în vorbit şi scris. 3) aptitudini fizice. 4) viaţa nepătată (să nu fi suferit pedepse penale) şi 5) terminarea cu succes a patru clase secundare (4 cl. gimnaziale, civile etc).

Pentru ocuparea postului numit pot concura magistrii sau expeditorii poştali, aspiranţi de expeditori şi ajutorii de magistru, precum şi acelea persoane cari îndeplinesc condiţiunile generale.

Concurenţii sunt datori a arăta dacă sunt căsătoriţi, dacă au copii şi în ce vârstă, dacă sunt văduvi şi anume prin moarte sau divorţ.

Femeile măritate sunt datoare a arăta numărul şi vârsta copiilor de sub îngrijirea părinţilor, precum şi prin act autentificat venitul sau averea bărbatului.

Concurenţii vor înainta actele Direcţiunei Regionale a Poştelor şi Telegrafelor Cluj.

Curţile Marţiale îşi continuă activitatea

Ordonanţa No. 38.

Noi Comandantul Trupelor de Vest, în baza Inaltului decret No. 3646—1918 prin care se prevede că întreg teritoriul Ardealului fiind zonă de operaţiuni, pe baza ordinului Ministerului de Răsboi secţia 3-a justiţie No. 6839 din 4 Octombrie 1920 şi pe baza art. 82 şi 57 codul Justiţiei Militare (I. titlul 2 ad.) ordonăm:

1. Curţile Marţiale vor continua a judeca toate infracţiunile săvârşite în circumscripţia lor prevăzute în ordonanţele acestui Comandament, care au fost fixate şi aduse la cunoştinţa publicului.

2. Toate contravenţiunile, cari erau justiţiabile de pretori cu începere dela publicarea acestei ordonanţe, se vor judeca de Curţile Marţiale.

3. Ordonanţa de faţă se va publica prin ziare şi afişe la sediul tuturor Curţilor Marţiale, Comendulri de Plaţe, Jandarmerii, Primării, aducându-se la cunoştinţa obştească prin bateri de dobă.

Dată la Comandamentul Trupelor de Vest din Sibiu, la 26 Octomvrie 1920.

Comandantul Trupelor de Vest
General de Corp de Armată
Văitoianu.

Şef de Stat Major, Colonel
St. Popescu.

Viaţa Sportivă

Matchurile de la 24 Oct.

Haggibor—S. S. U. (2:1; 6:1) Jocul începe într'un stil uşor, puţin vehement şi se continuă cu puţine situaţii de stil mai înalt şi combinaţii precise, întregmersul jocului face impresia că se desvoltă la voia întâmplării. Ambele echipe joacă în stil şi cu o tactică de amatori. In prima jumătate *H.* atacă mereu, apărarea *SSU.* lucrează bine. Traperile ei scurte şi anemice însă menţin jocul înaintea portii *SSU.* Linta halfilor se achită slab de rolul său. Primul goal îl trage *H.* din „11“. Cauza acestui goal este arbitrul care în aceaşi poziţie nu a putut sau nu a voit să observe un „hands“ făcut de *H.* După al doilea goal, halfii *SSU.* se icuese între apărare şi combatanţi, încep legătura cu combatanţii şi urmează mai multe atacuri contra adversarului, dintre care unul e condus în poarta *H.* In a doua jumătate începe un joc mai aprig. Combatanţii *H.* după o scurtă luptă de „maison“ străbat linia halfilor şi a apărării şi trag din imediată apropiere. Portarul *SSU.* se aruncă, goalul este însă inevitabil. Combatanţii *SSU.* întreprind mai multe atacuri cu o technică mai precisă ca la inceput însă fără resultat. Combatanţii *H.* mai trag trei goaluri dintre care unele (2) au resultat din poziţii clare de „offside“. Acestea au fost trecute cu vederea din partea arbitrului, iar măsuri pentru anularea lor nu s'au luat.

Din aceste fapte se poate constată partialitatea arbitrului *Csöves;* imparţial aproape numai când arbitul de „tach“ *Suciu* il făcea atent la greşelile echipei *H-SSU* a jucat din nou cu oameni noi cari ar putea fi foarte buni dacă ar avea mai mult antrenament.

*

KTC—Victoria. (0:0, 1:0). Ambele echipe sunt bine antrenate şi dispun de un stil şi tactică superioară. Liniile joacă cu o legătură continuă iar jucătorii sunt aproape în fiecare moment la locul lor. Indeosebi liniile de apărare sunt puternice în ambele echipe. Linia halfilor la KTC e superioare celei dela Victoria. Centerhalful „Victoriei“ *Suciu* e mai rapid decât s'ar putea aştepta dela un jucător atât de voluminos ceace'l face popular. Prima jumătate se termină fără nici un goal. In a doua jumătate ambele echipe încep un joc mai vehement ca oricând. „Victoria“ se prezintă în ansamblu şi pe mai departe superioară. Linia combatanţilor „KTC“ ajunge înaintea porţii „Victoria“, beckul face o tragere scurtă, care e prinsă de un combatant adversar şi transmisă în poarta *V.* Se începe jocul de revanşă „Victoria“ arată din nou un joc mult superior însă fără rezultat. Il rămâne mângaere forma şi stilul în care a lucrat.

*

Comitetul interimal al *„Federaţiei sportive române“* din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş a hotărît convocarea Adunării generale pe 21 Noembrie 1920 ora 10 a. m. în biroul „Federaţiei“ strada Arany János nr. 4 et. I. cu observarea că în sensul art. 16 al statutelor, această adunare va aduce independent de numărul membrilor prezenţi, hotăriri valabile.

Ordinea de zi: Modalităţile afilierei cu „Federaţiunea“ din Bucureşti, cât şi eventuale puneri în legătură cu punctul 2. a. art. 22 a statutelor.

Toţi membrii cu drept de vot cât şi toate Cluburile sportive române care sunt membri ordinari ai „Federaţiei“ sunt cu onoare invitaţi să'şi trimită delegaţii săi conform art. 14 a statutelor şi să se prezinte punctual la această adunare, pentrucă vor avea să hotărească despre chestiuni de însemnătate primordială în viaţa sportivă a ţinuturilor ardelene.

Secretariatul general al Salubrităţii şi Asistenţei publice Cluj

Publicaţie

Nr. 17036. Secţia; I. Spit.

Se publică concurs pentru ocuparea postului de medic şef la staţiunea de ocrotire (ambulatorul policlinic din Arad, Dej, şi Sft. Gheorghe).

Cei ce doresc să ocupe unul dintr'aceste posturi să-şi înainteze cererile secretariatului general al sănătăţii publice Cluj, până la 15 Noembrie a. c. Se cere pregătire specială în tratarea bolilor venerice ori a tuberculosei.

Competinţele se fixează în 925—895 Lei salar fundamental, 400 Lei adaus de scumpete şi 20—30% bani de chirie.

Cluj, la 20 Oct. 1920.

Secretar general:
Moldovan.

Buletin economic

Producţia de cereale în judeţul Braşov, Cluc şi Trei-Scaun era i. a. 1920 la ha. în hl:

	Grâu,	Orz,	Ovăz	Secară,	Orzoaică
Braşov	7.3	10.9	12.6	7.8	?
Tr. Scaun	1.2	—	9.55	2.65	7.5
Cluc	4.8	6.7	7.2	6.2	?

Grâu de primăvară la Braşov 8.5, Trei-Scaun. 3.45 Ciuc 5.

Producţia minimală să datoreşte numărului mare de şoareci, cari au distrus suprafeţe întregi. — Seceta şi grindina au cauzat de asemenea pagube serioase.

Iosif Grünfeld
ceasornicar şi juvaeier
Calea Reg. Ferdinand 21
(fost Wesselényi Miklós-u.)
Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage şi bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice şi bijuterii cu garantie.

La cafenea „Metropol“
Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică.

Cautăm depozitari
de ziare în întregul Ardeal, Banat şi Bucovina Condiţiuni avantagioase □ □ Administraţia.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.
Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CROITOREASĂ destoinică se angajează a lucra la familii. Adresa: Cofetăria Keresztesi, Calea Victoriei 5.

MĂ OFER pentru cusuturi toaleta la domiciliu. Adresă: Egeresi, str. Vig No. 1.

PREDAU oare din limba română și germană foarte ieftin. Informațiuni la administrația ziarului.

CAUT loc de guvernantă știind franțuzește, nemțește și românește, adresa la ziar.

SE CAUTĂ UN CONTABIL. O mare instituțiune din Ardeal caută un Contabil.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 Lei pe zi, persoanele cari doresc se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

Vând 1000 kg brânză de oae calitate primă conservată în putini de lemn a 40 kg a lei 28—30. Cei cari doresc și sunt amatori pot lua informați de la Adm. ziarului Infrățirea.

VÂND 3 vagoane var calitate superioară cei cari doresc se pot adresa la ziar pentru a lua informațiuni.

VÂND 2 cai de rasă rusască doritori pot să-i vadă în fie care zi între orele 9—12 și 3—7 la manotanță.

VÂND automobil aproape nou, doritori pot lua informați de la ziar.

CAMPĂR ori ce fel de trăsuri, care care, Gabrolete etc. aflându-se în stare bună cei care doresc se pot adresa la subsemnatul str. Mikó No. 14.

CUMPĂR și vând tot felul de obiecte de valoare garantând materialul prin Contract.

CUMPĂR 5—10 vagoane de orz pentru fabricele de bere din localitate.

CUMPĂR o vie aproape de oraș preferabil cu vilă s'au cel puțin cu magazi.

Pentru lumea Judiciară.

Intrebuințare limbei românești în Justiția din Transilvania, Banat etc. a făcut un pas înainte prin traducerea *tutulor legilor de Procedura Penală.* elaborată de *Dnii Romul Popp,* Președintele Curței de Apel din Târgul-Mureș și *Wladimir Mavrodineanu* Consilier la acesiași Curte, fost Presedinte de Tribunal și Primprocuror în vechiul Regat.

Această lucrare a apărut în editura Tipografiei „Curierul Judicar" din București și în curând se va pune în vânzare pretutindeni.

Va cuprinde circa 20 coala de tipar, format mare și se va vinde la comerț cu 40 lei.

Dnii magistrația vor beneficia de o reducere de 10 lei dacă se vor înscrie pe listele ce se găsesc la autori, până la 1 Noembrie a. c. s'au la „Curierul Judiciar" Calea Rahovei 5.

Celelalte persoane care se vor înscrie pe aceste liste vor avea o reducere de 5 lei.

Banca Centrală
pentru Industrie și Comerț, Cluj.

Oferă publicului mari cantități de

hârtie de ziar și concept

toate dimensiunile și calitățile, articli electrotechnici, fierărie, în special sobe, săpun de casă calitate superioară conținând 70% grăsime, diferite coloniale ca orez, cafea, piper ș. a. pe lângă prețurile de en gros cele mai convenabile. Mărfurile se pot vedea și ridica în Depozitele Băncei Centrale; iar informațiuni se dau la Secția Mărfuri a institutului în strada Regina Maria No. 6—8. □ □ □

Ministerul Instucțiuni și al Cultelor.

No. 31679—1920.
Secția V.

Comunicat.

Secretariatul general al Instrucțiunei din Cluj, aduce la cunoștință tuturor profesorilor și profesoarelor din vechiul regat și Transilvania numiți în Invățământul secundar, mediu (civil) și profesional din Transilvania că întrucât nu-și vor ocupa catedrele până la 5 Noembrie 1920 și vor absenta și mai departe nemotivat se vor considera de dimisionați și catedrele astfel rămase vacante se vor suplini imediat din oficiu.

Cluj, la 23. Oct. 1920.

p. Secretar general
A. Ciortea.

România Ministerul instrucțiunii și al cultelor.

No. 31680—1920.

Comunicat

Secretariatul general al Instrucțiunei din Cluj declară de vacante următoarele posturi în Invățământul profesional:

1. Un post de conducător technic la *școala superioară de arte și meserii din Cluj* pentru secția de metalurgie.

2. Câte un post de conducător tehnic la școalele inferioare de arte și meserii.

a) *Oderheiul-Săcuesc* pentru argilă și ceramică.

b) *Satu-mare* pentru lemnărie.

c) *Târgul-Mureș* pentru metalurgie.

Doritori de-a obține unul din posturile amintite își vor prezenta de urgență cererile prevăzute cu certificate de studiile speciale și studiile primare eventual secundare anterioare, certificat de naștere și certificate de servicile prestate, Secretariatului general al Instrucție Cluj.

Candidații vor dovedi prin acte publice că sunt cetățeni români și că posed limba română în vorbă și în măsura ca să poată provedea Instrucțiunea. Salariile vor fi stabilite conform normelor de salarizare din vechiul-Regat.

p. Secretar general:
A. Ciortea
Directorul învățăm. profesional și civil.

No. 1636 — 1920.

LICITAȚIUNE

de lemne de lucru și construcție împreunată cu folosința fabricei de cherestea.

La regiunea silvica din Sebeșul-săsesc se va ținea la 20 (douzeci) Novemrie a. c. oarele 10 (zece) a. m. licitație publică cu oferte închise pentru vânzarea lor circa 35000 (trizecișicinci mii) metri cubi lemne de lucru și construcție și 200 (douăsute) metri cubi lemne rupt în urma plutirei de esență molid, fasonat în anul 1919 și așezat în stive în depozitul dela ferestrăul statului din Sebeșul-săsesc, cu dreptul de a folosi și acest ferestrău al statului cu toate aranjamentele și depozitele din I. (prima) Ianuarie 1921 (unamienouăsutedauzeci și unu) — până în 30 (trizeci) Octomvrie 1921 (unamienouăsutedouăzeci și unu. —

Prețul de strigare este:

I. Pentru un metru cub de lucru și construcție 160 (unasută șasezeci) Lei.

II. Pentru un metru cub lemne de lucru și construcție rupt în urma plutirei 77 (șaptezeci și șapte) Lei,

Prețul total al lemnului vândut se va statori la predarea materialului lemnos pe baza documentelor de predare.

Pentru folosința ferestrăului și a accesoriilor lui cumpărătorul lemnelor va solvi suma de 200.000 (dauăsute mii) Lei.

Fabrica de cherestea și depozitul de lemne de construcție sunt accesibile cu o ramificație de linie ferată normală din gara Sebeșul-săsesc a căiei ferate Sibiu- Vințul de jos,

Vadiul este de 560000 (cincisuteșasezeci mii) Lei.

Ofertele se vor înainta în scris regiunei silvice din Sebeșul-săsesc pân'la oarele 10 (zece) a. m. a zilei de 20 (douăzeci) Novemvrie a. c. la acest termen se vor deschide ofertele în biroul regiunei susmenționate.

Condițiile de licitare și contractuale, precum și carnetele despre cantitatea precisă calitatea și dimenziunile materialului și alte lămuriri referitor la starea fabricei de ceretea, se pot afla în biroul regiunei silvice din Sebeșul-săsesc în oarele oficioase și la fața locului.

Coale de oferte și plicuri se află tot la regiunea silvică de mai sus.

Sebeșul-săsesc, la 18 Octomrie 1920.

Regiunea silvică.

Nr. 84732 cons. com. 1920.

Publicațiune

pentru intrarea în școala Politechnică din Timișoara.

Ministerul Lucrărilor Publice a hotărât deschiderea unei Politechnice superioare în orașul Timișoara, pentru 5 secțiuni din cari se vor propune decomdată secțiunea de „Mine și Metalurgie" și secțiunea de „Mecanica și Electricitate".

Cursurile se vor incepe la 15 Noemvrie a. c. pentru anul I. al acestei secțiuni, Limbă de propunere va fi cea românească.

Candidații sunt invitați a-și inainta cererile lor la Primaria orașului Timișoara până la data de 10 Noemvrie cel mai târziu a. c.

La cereri se va alătura:

1. Certificatul de bacalauriat (Maturitate) de liceu sau școală reală.

2. Certificatul de botez.

Pentru elevii lipsiți de mijloace materiale, școala va acorda burse în bani sau în natură asigurându-le adapost și masă. Acesti elevi vor aduce cu ei și rufele de pat.

Primarul șef al orașului Timișoara:
Ing. *Vidrighin* m. p.

Delegatul Ministerului de lucruri publice:
Panail m. p.

Dela medicul primar al județului Cojocna.

Concurs.

Pentru ocuparea următoarelor posturi a) de *medici de circumscripție rurală,* în județul Cojocna: 1. Cătina (Katona); 2. Fratr-3. Căpușul-mare; 4. Uifalăul-Borșii (Borsa-ujfalu); 5. Belíș-Ghiua; cuța (Józsikafalva); 6. Cozma (Kozmatelek);

b) Postul de *medic comunal* în Cojocna (Kolozs).

Cererile să se adreseze Ministerului de Interne (Decret. gener. al sănătății și asistenții publice) și să se trimită subsemnatului *până la 10 Novembrie a. c,* alăturând actele necesare. Să cere cunoașterea limbei românești în vorbit și scris.

Cei cari ocupă vi'o funcție publică, vor înainta cererea prin autoritatea lor superioară.

Cluj, la 20 Octombrie 1920.

Dr. B. Basiota,
medic primar al județului Cojocna.

Sixol cea mai bună soluție pentru curățirea și lustruirea obiectelor de argint, nickel și aramă.
Se capată oriunde. ● Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Ghetele „Hercules" sunt cel mai bune

●●●● Să află la depozitul din Strada Regele Ferdinand (fost str. Wesselényi Miklós) No. 3. ●●●●

A APARUT:
Anul VIII. No. 9. Septembrie 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Vintilă Brătianu. — Activitatea individuală a omului politic.
Mihail Pașcanu. — Presa și noua constituție.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Industria italiană în momentul actual și prespectivele ei. — Scăderea navlului.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

Ori cine poate câștiga zilnic

100—200

de lei

chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administrația ziarului, pentru a primi explicațiuni în scris.

Caut conducător de Librărie cu cauțiune

sau calfă bun Detailist specialist în aceasta branche vorbească românește, nemțeste, ungurește, cunoscător în calcularea tipăriturilor. Ofert detailat a carierei sale. Anexând copiile testemoanelor, fotografia cât și fixarea salarului la **Librăria Alexandru Anca, Cluj.**

Tot aici să caută practicanți și practicante pentru Librărie și Tipografie.

„Pischinger"

crema parisien, Mosert, Crema Nongot, Figaro, Grilloage, Mignon bomboane de chocolată „Gourmand" confiserie specială sunt nemaintrecute prăjituri. Se află în toate prăvăliile de delicatesse, cafenele și restaurante.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piața Unirei No. 5.**

Se primesc **pălării** spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane „Pax". Intreprinderea universală de comerț Sibiu.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Alexandru Buchwald
ceasornicar
Calea Regele Ferdinand No. 35.

Se repară ori ce feli de ciasornice și juvaieuri cu cel mai eftin preț pentru ceasornicile vândute și reparate garantez un an de zile

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIDUEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Brătianu 13. Piața Unirii No. 2.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
Depozit de ștofe.

Caiete de școală

pentru dictando, caligrafie și șocoteală vinde Societatea Cartea Românească sediul librăria

„Cosinzeana"

din Cluj, Piața Unirii No. 7. în engros și detail cu următoarele prețuri:

Caietul	à	8	file	Dictando	à Lei	1·—
„	„	16	„	„	„ „	2·—
„	„	24	„	„	„ „	3·—
„	„	26	„	„	„ „	3·25
„	„	30	„	„	„ „	3·75
„	„	32	„	„	„ „	4·—
„	„	40	„	„	„ „	5·—
„	„	42	„	„	„ „	5·25
„	„	52	„	„	„ „	6·50
Caietul	à	8	foi	socoteală	Lei	—·80
„	„	16	„	„	„	1·60
„	„	26	„	„	„	2·60
„	„	32	„	„	„	3·20
„	„	42	„	„	„	4·20
„	„	52	„	„	„	5·20

Comenzile se pot trimite Dlor Profesori și librari, la cerere, în pachete postale de câte 5 kgr., avansându se plata prin mandat postal.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

VÂND CU MARE REDUCERE:

Porcelanuri:

Serviciu de masă pentru 6 persoane veritabil „Karlsbad" **Lei 680.**
Serviciu de cafea s'au ceai „Karlsbad" pentru 6 persoane **Lei 180.**
Serviciu foarte frumos pentru cafea neagră **Lei 120.**
Cești de porcelan a **Lei 5** bucata.
Căni de porcelan diferite a **Lei 12** bucata.
Farfurii adânci și late „Karlsbad" prima calitate a **Lei 16** bucata.
Farfurii pentru dessert, colorate prima calitate „Karlsbad a **Lei 8** bucata.

Pahare pentru ouă albe și calorate a **Lei 250** bucata.

Sticlărie:

Pahare de apă pentru Cafenele și restaurante a **Lei 3·—** bucata.
Pahare de vin pentru Cafenele și restaurante a **Lei 2·50** bucata.
Serviciu de liqueur cu tavă de sticlă colorată a **Lei 40** bucata.

RAME PENTRU TABLAURI SPEENDIDE.

FISCHER PRĂVĂLIA DE STICLĂ CLUJ, Piața Unirii 13. (fost Mátyás Király-tér).

Prețuri eftine!

Tipărit pe mașina rotativă a Institutului de arte grafice Cosinzeana", str. Universității Cluj„ , Nr. 3.

Anul I. No 70 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Miercuri 3 Noembrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Infrăţi

Administraţia ziarului „Infrăţirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunţuri: La administraţia ziarului şi agenţiile de publicitate | REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administraţia 932, Redacţia 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei; 6 luni . — 60 „; 3 luni . — 30 „

UN PROCES NEDREPT

„Noi vorbim mai încet, mai gândit, pentrucă noi mii de ani am trăit în tăcere, mai mult gândind, decât vorbind."

Aşa ne spune un frate ardelean în coloanele unui ziar local, pentru a răspunde la presupusa acuzaţiune ce s'ar aduce Ardelenilor ce ar fi — cum spune: *„grei la cap."*

O vorbă prinsă din drum, rostită de vre-un samsar, la colţul unui strade, a scoborît amarul şi necazul în sufletul unuia predispus desigur la generalizare, şi iată că, pe această temă, un dureros şi nejustificat proces se deschide. Un proces delicat, de orgoliu şi amor propriu, un proces pentru care singurul judecător, chemat a da sentinţa în ultimă instanţă, este aceea ce, se vede tot mai bine, lipseşte mai mult: înţelegerea pătrunzătoare a sufletului şi fiinţei omeneşti, imens de variată dela popor la popor, dela provincie la provincie, dela om la om.

Numai înţelegerea această, pătrunzătoare, ar putea împiedeca generalizări ca acelea pe care le amintim şi numai datorită ei am putea fi la adăpost de consecinţele pe care diferenţierele supărătoare le pot aduce unităţei sufleteşti a neamului nostru.

Şi mai ales pentru neamul nostru, sfârticat printre atâtea veacuri de restrişte şi suferinţă, silit a trăi în atât de variate condiţiuni, cât de mult ar folosi cunoaşterea aceasta profundă a complexului ce-l compune!

Trăiţi într'o continuă şi crescândă asuprire, pândiţi la fiecare pas pentru a fi denunţaţi, din generaţie în generaţie moştenind teama în faţa celui necunoscut, cum puteau fi astfel Ardelenii decât tăcuţi, închişi şi mai mult gânditori decât vorbitori, — aşa precum atât de plastic se întreabă fratele amintit mai sus, zicând: „Ce s'ar fi ales din noi, dacă tot gândul ne-ar fi eşit pe gură?"

Dar, dacă ar fi numai atâta şi încă ar fi destul pentru ca faţa eliberaţilor de astăzi să nu fie umbrită numai de cutele grijei şi nunumai să le fie vorba puţintică şi închisă. Nu trebuie citat că mai este ceva şi anume: gândirea, cugetarea, oprită şi alterată atâtea vreacuri de-o cultură străină şi impusă, care se înţelege, numai aripi nu putea să-i dea.

Este firesc dar că, acela ce s'a putut şi nu de multă vreme, să se folosească în vechiul regat, neputându-se folosi peste tot vom gândirea înainte de-a fi omenească era românească, neamul nostru să nu fie peste tot acelaş. De aceea nu peste tot neam putea avea acelaş aspect, însă peste tot vom afirma puternic acelaş fond. Căci să nu se uite:

Dacă se poate vorbi de-o diferinţă de gândire, de nuanţe între intelecte, apoi această nu priveşte poporul întreg, unul şi acelaş, deopotrivă de înţelept şi înzestrat dela natură pretutindeni, ci numai de pătura conducătoare. Deci purcesă din atâţ isvoi, ea nu a putut să oglindească decât mediul şi împrejurările de desvoltare, atât de variate şi atât de vitrege în acelaş timp.

Şi de aceea suntem din acela cari nu ne putem îngădui neertata greşală de-a ne opri la caracterizări, pe cât de ne fondate pe atâte de periculoase prin generalitatea nedreaptă ce-o cuprind.

Suntem, neam întregit, la începutul vieţei. Trecutul de neagră amintire a lăsat adânc brăzdate destule urme în sufletele martirilor şi a fiilor de martiri din belşug risipit şi de-o parte şi de cealaltă a Carpaţilor, pentru ca astăzi când la o nouă viaţă pe o nouă cale suntem chemaţi, să nu mai fie loc pentru altele noui.

Deasupra înţelegerei vremei şi a datoriei, credem că mai presus dragostea de fraţi regăsiţi trebuie să ne strecoare în suflete bunătatea acela îngăduitoare, care nu lasă să se vadă, deoparte şi de alta, de cât numai ceea ce trebuie şi mai ales *aceia ce [illegible]e.*

Zadarnic dar şi mai cu osebire dăunător, ne-am agita luând de bune vorbele aruncate la colţuri de strade, necugetate şi mai ales neuterizate.

De asupra noastră şi acelor ce înţeleg rostul vremei şi a celor cari neînţelegându l, îl strică, stă senin şi plin de speranţă, viitorul neamului nostru, căruia nu urmele efemere ale unui trecut ce se va uita odată cu generaţia ce l-a cunoscut încă, îi vor putea întuneca strălucirea.

Aşadar nu „greii şi uşorii de cap" ai generaţiei de azi ar putea fi deoparte şi de alta a Carpaţilor, ci numai unii şi aceeaşi cu făptură şi cu minte, fii ai aceluaş viguros şi unitar popor al zilei de mâine, care, să fim cu toţii siguri, nu va semăna cu cea de astăzi.

Ev.

SUCCESIUNEA LA TRONUL GRECIEI

Lyon, 30 Octombrie

După ziarul „Eclair" şi după ultimile informaţiuni din Atena şi Lucerna, fostul rege Constantin este probabil că va accepta condiţiunile puse de guvernul grec în privinţa succesiunei la tron.

*

Amiralul Conduriotis a fost ales regent de către Camerile greceşti cu 137 voturi pentru şi 3 contra.

*

Cu prilejul femeraliilor regelui Alexandru al Greciei, marina franceză a fost reprezentată prin crucişetorul-cuirasat „Waldeck-Rousseau" care a plecat în scopul acesta dela Constantinopol purtâne pavilionul contra-amiralului Dumesnil.

Cuvântul Regelui

A patra universitate românească şi-a sărbătorit deschiderea largă a porţilor ei. Cernăuţul a fost în sărbătoare. M. S. Regele şi fruntaşii culturei şi cugetărei româneşti, veniţi de pretutindeni s'au adunat din nou, după ce fuseseră aici, pentru a înălţa cu prezenţa lor momentul solemn al afirmărei dreptului noastru la cultura noastră proprie peste tot unde avem şi dreptul istoric de stăpânire.

După Clujul atât de înstrăinat, simbol al încătuşărei gândirei unui neam întreg, a urmat nu mai puţin înstrăinatul Cernăuţi, s'afirme acelaş neclintit drept la libertatea culturei şi cugetărei româneşti.

Şi la Cluj acum un an, şi la Cernăuţi de data aceasta, nu serbări oficiale, sarbede şi fără de înţeles s'au făcut în jurul celui mai înalt aşezământ de cultură. Acolo, ca şi aiurea, a însemnat pentru generaţiile conducătoare de mâine, a tinerilor de astăzi, punerea în posesie am putea spune, a celui mai nepreţuit tezaur pe care odată cu libertatea, jertfiţii din tranşee şi morminte neînchise, l-au lăsat moştenire.

Şi acolo, ca şi aici în cuvântul M. S. Regelui, căpitanul nebiruit al oştirei neîntrecute, nu cuvântul lipsit de înţeles şi sărac în idee, s'a putut auzi, ci, ca un ecou fidel al simţirei şi gândirei străbătute de cel mai statornic patriotism: cuvântul unui Rege, care nu numai purtător al sabiei înţelege să fie, dar şi al îndemnului cel bun spre desăvârşirea celor ce cu sabia le-a dobândit.

Şi astfel, şi acum la Cernăuţi s'a afirmat aceea ce s'a ţinut să se afirme şi aici, deasemenea pământ înstrăinat, şi anume caracterul pronunţat naţional ce se impune celui dintâi aşezământ de cultură:

„...Să nu uităm însă pentru viitor că nimic nu se poate face viu şi trainic în viaţa unui stat de cât pe temelii naţionale şi de aceea pe lângă munca ştiinţifică de ordin general o preocupare deosebită a studiilor înalte universitare trebue să fie cunoaşterea ţării şi a poporului său".

Aşadar, nici acolo şi nici aici, în mijlocul atâtor străini neapropiaţi încă, nu se poate uita, nu trebue să se uite o clipă măcar că, cea mai superioară şcoală, mai înainte de toate, trebue să fie naţională.

In deviza dată Cernăuţului cultural, Clujul îşi revede pe

V.

Scolastică modernă

Există desigur o scolastică modernă; e reînnoită din evul mediu şi bântuie azi în presa socialistă, cu o intenzitate pe care cei mai crunţi parteneri ai luptelor dogmatice de odinioară n'au cunoscut-o. Suntem auditorii unor colocvii cari reamintesc, cu un dezavantaj bine reliefat, mare controversă a lui Epistemon şi a doctorului englez din „Gargantua şi Pantagruel" al lui Rabelais.

Ce diferenţă principialăe între socialismul revoluţionar şi cel necalificat. Intru cât comunismul se leagă direct de unul dintre ei? Cum pot fi puse la punct disentimentele ivite în sânul conducătorilor politicei socialiste? Trebuesc oare să se topească cele două socialisme unul într' altul sau să meargă paralel la cucerirea lumii? Ce concesiuni îşi pot face reciproc, fără a atinge puritatea doctrinei lor? Ce deosebiri esenţiale trebuesc menţinute între ele? etc. etc.

N'am mai sfârşi dacă ar trebui să enumărăm toate chestiunile agitate în această obscură conferinţă. Fiecare joacă *per baroco et baralipton* pe vârfuri de ac sau pe lame de brici, acuzându-se reciproc de erezie, veşnic gata a se excomunica unii pe alţii într'o limbă închisă profanilor şi care seamănă grozav cu o triplă esenţă de galimatias.

După cât se poate judeca principalele lor argumente sunt neînţelegerea premeditată şi echivocul voluntar. Nu trebue mai mult pentru a impune celor cari confundă uşor subtilitatea neînţeleasă cu profunzimea, şi pentru a perpetua o ceartă în care există un interes evident pentru fiecare de a nu se face înţeles de contradictorul său.

Ar trebui cerut şefilor socialişti să ne dea un manual al socialismului, sau măcar un expozeu *clar* şi *neted* al transformării proprietăţii capitaliste în proprietate colectivă cu gestiune proletară.

Dar se vor feri să răspundă; vor lăsa în seama noastră să ghicim o enigmă care este taină pentru ei, nu mai puţin ca pentru restul omenirei, oricât s'ar însărcina tragicele experienţe ale vremei din urmă să ridice vălul. *Dr*

Pacea preliminară polonă-bolşevică

In clipa când pacea preliminară a fost semnată la Riga, linia frontului polonez mergea dela Lida până la Sitomir la Est de Slonim, Pinsk şi Rowno. Victoria repurtată de Polonezi e strălucită. De aceea reprezentanţii guvernului polonez au dreptul să vorbească ca învingători.

Când ştim în ce împrejurări tragice s'a născut această izbândă, rămânem uimiţi în faţa inversării situaţiei militare şi politice în Răsăritul Europei în timpul ultimelor trei luni.

Când astă primăvară Polonezii au început ofensiva şi nu s'au oprit decât la Kiew, nu urmăreau scopuri imperialiste. Ofensiva lor avea caracter eminamente defensiv şi trebuia să previe agresiunea în massă pe care o pregăteau bolşevicii de multă vreme, concentrând trupe numeroase în punctele cele mai vulnerabile ale frontului.

Pe de altă parte Polonezii erau de acord cu Ukrainienii cărora trebuia să le şi predele Kiewul.

Totuşi în a doua jumătate a lui Iunie situaţia armatelor mareşalului Pilsudski începe să fie critică. De aceea s'a efectuat o retragere grăbită în cursul căreia armatele polone au suferit pierderi simţitoare.

Pe la începutul lui Iulie, Polonia era invadată. Atunci Lloyd George, care mai credea încă în sinceritatea bolşevică în ce priveşte încheierea unei păci drepte, a propus ambelor părţi încheierea unui armistiţiu imediat şi începerea la Londra sub auspiciile Aliaţilor a negocierilor în vederea unei păci generale.

Guvernul sovietic, ca răspuns la propunerile lui Lloyd George, cerea ca preliminăriile păcei să fie semnate în acelaş timp cu armistiţiul, iar pacea trebuia să o trateze direct cu Polonia, în afară de orice intervenţie aliată. Cu alte cuvinte republica sovietică voia să facă din Polonia zdrobită un centru revoluţionar de unde bolşevicii să radieze asupra Europei centrale.

La Minsk, unde începură negocierile, în timp ce operaţiile militare urmau mai departe, delegaţii sovietici au pretins dezarmarea Poloniei şi organizarea unei forţe armate din lucrători, care ar fi servit la bolşevizarea ţărei.

De altfel înapoia liniilor ruseşti era gata format un guvern revoluţionar polonez compus din creaturile lui Lenin, care avea de scop să fie proclamat ca singurul guvern popular polonez odată Varşovia ocupată.

Această politică criminală şi perfidă a eşuat în faţa rezistenţei eroice a Polonezilor. Numai Franţa a ajutat Polonia în aceste clipe tragice. Acţiunea generalului Weygand şi a ofiţerilor francezi a permis consolidarea frontului la câţiva kilometri de capitală, regruparea forţelor desorganizate de o retragere executată în condiţiunile cele mai dezastruoase şi intervenirea la momentul oportun a rezervelor a hotărît răsturnarea complectă a situaţiei. Trupele bolşevice au fost respinse şi apoi puse pe fugă. In două săptămâni au fost făcuţi prizonieri 150.000 bolşevici. De asemenea au fost capturate cantităţi imense de materiale şi muniţii. In locul pretenţiilor obraznice avute la Minsk Joffe acceptă toate condiţiile poloneze cu o desinvoltară ciudată. Rusia sovietică primeşte toate condiţiunile numai să fie suspendate ostilităţile.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Totuşi e bine să nu ne facem iluzii. Dacă privim fazele luptei ruso-poloneze înţelegem foarte uşor că guvernul sovietic nu urmează în vederea unei păci sincere şi durabile ci se supune necesităţilor momentului.

Rusia sovietică, cu armatele roşii dezorganizate, cu materialul perdut şi cu neputinţă de înlocuit acum, e incapabilă să mai ducă o campanie de iarnă. De forţele armate câte le mai are nevoie pe frontul Wranghel şi pentru a înăbuşi contra evoluţia gata să izbucnească în toată Rusia.

Pacea cu Polonia înseamnă răgazul necesar pentru a concentra toate forţele contra pericolului intern şi este ultima ocazie oferită dictatorilor de la Moscova pentru a-şi consolida dominaţia.

Din punct de vedere general această pace poate întârzia căderea bolşevismului, iar din punctul de vedere polonez ea va produce mai multe decepţii şi încercări decât războiul.

In cinci luni de iarnă bolşevicii îşi vor reorganiza armatele, reconstitui materialul de război etc. Şi dacă sunt în stare să se refacă, atunci nu vor renunţa la idealul lor revoluţionar şi în primăvara viitoare vor încerca o nouă agresiune împotriva Poloniei pentru a-şi face drum peste dânsa spre Europa occidentală pe care vor s'o robească comunismului.

Dacă regimul bolşevic nu moare în iarna aceasta, războiul va reîncepe odată cu desprimăvărarea şi această perspectivă obligă poporul polonez să se pregătească pentru ori ce eventualitate iar pentru noi să stăm ca şi până acum cu arma la picior, gata în orice clipă a apăra Patria şi Dreptul. **R.**

Academia de comerţ

Ridicarea stărei economice a ţărei noastre, se face în măsură apreciabilă, şi prin instruirea elementelor româneşti în ramura comerţului. Nicăiri ca în Ardeal nu se găsesc elemente româneşti mai apte de a primi această instrucţie. Exemplele ce s'ar putea aduce prin arătarea tutulor elementelor bune ridicate din ţinuturile aşa numite „mărginaşe" de prin părţile munţilor apuseni, dovedesc îndeajuns acest lucru. România întreagă cunoaşte astăzi pe acei oameni de neobosită iniţiativă, cari elementar instruiţi, colindă ţara ducând pretutindeni cinstita negustorie românească.

De aceea deschiderea Academiei de Comerţ la Cluj, trebue privită ca o nouă pîrghie pentru înbunătăţirea, cultivarea şi înălţarea Comerţului Românesc.

Aici vor putea absolvenţii liceelor sau ai şcoalelor comerciale superioare să-şi câştige cunoştiinţele necesare pentru a se dedica comerţului şi chiar cei cari nu au de gînd să îmbrăţişeze comerţul vor putea să audieze şi să se iniţieze atât cât le trebue în viaţă, în tainele acestui ram de activitate omenească.

Internatul ce stă la dispoziţia studenţilor săraci, precum şi programul după care sunt aranjate orele, va fi un îndoit sprijin pentru românii cari vor să îmbrăţişeze această ramură. Şi deşi absolvenţii şcolelor normale nu sunt complet pregătiţi pentru aceasta, Academia de comerţ îşi dechide totuşi porţile şi pentru ei primindu-i ca studenţi extraordinari. Ne vine vestea că până acum s'au înscris, în anul întâiu, 90 români. Noi însă credem că nu numai la atât se poate ridica numărul celor cari sunt dispuşi să urmeze cursurile acestei şcoli şi de aceia sfătuim pe toţi românii cari îşi dau seamă de interesele ţărei şi de spiritul vremei să îndemne şi să încurajeze prin toate mijloacele tineretul român ca să urmeze această înaltă şi preţioasă şcoală, de la care aşteptăm un nou avânt în desvoltarea vieţii noastre economice. *Wy.*

O măsură lăudabilă

Administratorul Muzeului Bruckenthal din Sibiu a luat hotărîrea lăudabilă de a schimba în interiorul muzeului pe care-l conduce, toate inscripţiile maghiare prin inscripţii în limba română.

De asemenea a hotărît să tipărească un catalog-călăuză în româneşte.

Studenţii Universităţii din Cernăuţi

In anul de studii 1919/20 au fost înscrişi la Universitatea din Cernăuţi 1671 studenţi, dintre cari 184 studente şi anume:

La facultatea de teologie 80 studenţi.

La facultatea de drep 653 studenţi.

La facultatea de filozofie (litere şi ştiinţe 938 studenţi.

Dintre aceştia 682 erau în primul an de studii, 311 în al doilea, 102 în al treilea 137 şi în al patrulea.

După locul naşterii erau:

1328 din Bucovina,
250 din Basarabia,
3 din Transilvania,
39 din vechiul Regat

deci 1620 din România întregită

La aceştia se mai adaogă:

48 din Polonia,
1 din Austria,
1 din Ceoslovacia,
1 din Rusia

deci 51 din străinătate

Aproape acelaş ţifră de frecvenţă putem constata şi în anul de studii curent 1920—21. Până în momentul de faţă s'au înscris la Unisevitatea noastră 1573 studenţi, dintre care 172 studente. Acestea se repartizează asupra facultăţi lor precum urmează:

Facultatea	de teologie .	112
„	de drep . .	515
„	de filozofie (litere şi ştiinţe)	946

In anul I 503, II 354, III 173, IV 125.

După locul naşterii:

1250 din Bucovina,
242 din Basarabia,
47 din Regat,
2 din Transilvania

deci 1541 din România întregită

La aceştia se mai adaugă:

22 din Polonia,
9 din Rusia,
1 din Austria

deci 32 din străinătate

Cetiţi „Infrăţirea"

Aniversarea victoriei dela Jiu

Pentru comemorarea victoriei repurtate de trupele noastre la Jiu, s'a bătut o placă comemorativă a cărei desvelire s'a făcut acum cu prilejul celei de a patra aniversare a bătăliei. In acest scop au plecat la Târgu Jiu miniştri Argetoianu, Trancu-Iaşi şi general Răşcanu, precum şi generalii Const. Dumitrescu şi Dejoianu, cari au comandat trupele în luptele dela Jiu.

Persoanele oficiale şi populaţia au mers la podul de peste Jiu, unde trupele germane au fost prima oară respinse de populaţia oraşului. La capătul de nord al podului s'a săvârşit desvelirea plăcei comemorative care poartă următoarea inscripţie:

„Aci bătrânii, femeile, cercetaşii şi copiii Gorjului au oprit năvala vrăjmaşe apărându-şi cu vitejie căminul".

Episcopul Bartolomeiu de Vâlcea a oficiat serviciul divin, asistat de cler; corul liceului a dat răspunsurile leturghiei.

După slujba religioasă au rostit cuvântări profesorul I. Rizu, d-l general Răşcanu şi d-l general Culcer.

Se formează apoi o pioasă şi grandioasă procesiune de cetăţeni cu arhiereul şi clerul în frunte, împreună cu oaspeţii, şi se îndreaptă către cimitirul eroilor.

Aci episcopul şi clerul a oficiat un parastas, după care prelatul a rostit o călduroasă şi patriotică cuvântare, ce-a înlăcrămat ochii tuturora. A vorbit apoi d. dr. Badescu, prefectul judeţului, care a lăudat vitejia gorjenilor şi apoi părintele Imbroane în numele Banatului preamărind memoria generalului Dragalina.

Primăria a oferit oaspeţilor un dejun în sala de recepţie. Au vorbit d-l ministru Argetoianu pentru memoria eroilor din Gorj, apoi deputatul Virgil Slăvescu tot pentru eroii dela Jiu şi în urmă d. Trancu Iaşi pentru maiorul Dragalina, fiul eroului dela Jiu.

După banchet oficialităţile s'au dus în satul Vădeni, unde e locuinţa eroinei Ecaterina Teodoroiu. Părinţii eroinei erau adânc mişcaţi de marea onoare ce li se face. D. general Răşcanu le-a donat 5000 lei, făgăduindu-le în acelaş timp pământ şi altă casă, urmând ca cea părintească să fie transformată în muzeu.

UN OASPE DISTINS

D-l Charles Nordmann, distinsul astronom al Observatorului din Paris, însărcinat cu partea ştiinţifică a revistei „Revue des deux Mondes", directorul ştiinţific al ziarului „Le Matin" a sosit în Bucureşti unde va rămâne câteva zile.

D-l Charles Nordmann a fost la Cernăuţi pentru a asista la deschiderea cursurilor Universităţii de acolo. El a fost primit în audienţă de MM. SS. Regele şi Regina şi de A. S. R. Principele Carol.

Actualmente d-l Charles Nordmann face o excursie în regiunile noastre petrolifere. După aceea dânsul va pleca cu Simplonul la Paris.

Vizita eminentului savant parizian, care crează o legătură de prietenie mai mult între România şi Franţa, va lăsa în memoria celor cari l'au cunoscut mai înainte sau acelor cari l'au putut preţui aici, cea mai frumoasă amintire.

Şcoala politechnică din Timişoara

Citim în *„Banatul Românesc"*:

Domnul ministru Greceanu a încuviinţat începerea organizării Politechnicului din Timişoara şi a însărcinat pe d-nii ingineri Panaitescu, secretar general şi ing. Beleş, să dea concursul administraţiei centrale, la opera începută de d-nul inginer Stan Vidrighin. Impreună cu d-nii ingineri Panaite Theodorescu şi Tilea. Comisia instituită a hotărît ca universitatea politecnică să şi înceapă funcţionarea, chiar din anul acesta şi cât mai curând. Direcţia înaltului institut de cultură ce se naşte în oraşul nostru, este încredinţată d-lui prof. universitar Traian Lalescu, d-sa va prezida în calitate de Rector, la îndrumarea Şcolii politechnice din Timişoara şi va fi secundat de d-nul Theodorescu, profesor de matematici din Bucureşti. Deocamdată, şcoala politechnică din Timişoara, va avea un local provizoriu urmând să se instaleze ceva mai târziu într'o clădire proprie.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Cultura bucovineană

— Din discursul rostit de Dl I. Nistor, rectorul Universităţii din Cernăuţi cu prilejul inaugurării acestei Universităţi. —

Ziua de azi va rămâne pururea pentru noi o zi de mare sărbătoare culturală, fiindcă în această măreaţă zi vedem împlinită o veche şi arzătoare dorinţă a noastră, deschiderea unei Universităţi româneşti, în acest încântător colţ de ţară, pe care geniul neamului nostru, luându-se la întrecere cu însăşi firea, l-a presărat cu tot ce a găsit mai vrednic şi mai desăvârşit în creaţiunile sale.

Şi era alimentată această dorinţă de amintirea vechilor tradiţiuni culturale moldoveneşti, care de un veac şi jumătate aştepta tălmăcitorii lor pricepuţi şi cu tragere de inimă pentru trecutul în care s'au zămislit şi pentru generaţiunile care le-au creat.

Bogate şi pline de învăţătură sunt datinile şi obiceiurile acestui pământ clasic al civilizaţiei moldoveneşti, în care neamul nostru îşi investise îmbelşugatul său capital de gândire şi simţire, de ştiinţă şi experienţă, de artă şi iscusinţă, agonisit din greu prin muncă de generaţii şi prin sforţări seculare.

Stăpânirea străină de trei ori semicentenară a încercat să înăbuşe această îndreptăţită dorinţă a noastră, a băştinaşilor, nesocotind şi dispreţuind izvoarele din care ea se alimenta.

Dară desconsiderarea lor a dat greş, fiindcă în măsura în care foştii noştri cârmuitori încercau să ascundă trecutul, în măsură ce tăceau ei, vorbeau pietrele cu prinse cu meşteşug în monumentele arhitectonice dela Suceava şi Dranomirna, vorbeau chipurile mucenicilor din frescurile dela Moldoviţa, Humor şi Voroneţ, vorbeau înşişi descălicătorii acestei ţări, dătători de lege şi datini, din gropniţele lor tăcute dela Rădăuţi, Putna şi Suceviţa, şi glasul lor duios îl desluşeam cu atâta duioşie din freamătul codrilor şi din murmurul apelor care înveselesc această de Dumnezeu binecuvântată şi de moşi şi strămoşii noştri vredni capăirată ţară.

Amintirile istorice înteţeau mereu dorinţa noastră de a avea un aşezământ de înaltă învăţătură românească. Şi aceasta cu atât mai mult cu cât la noi s'a păstrat o veche tradiţe şcolară şi cărturărească.

La Voroneţul nostru s'a descoperit cel mai vechi monument de limbă românească. Dela Dragomirna pornise noul curent cultural bisericesc cunoscut sub numele de Paisienism. Pe lângă episcopia de Rădăuţi lucra pe vremuri o veche tiparniţă românească. Mânăstirile noastre întreţineau şcoli ce erau cercetate de numeroşi ucenici ai slovei.

In preajma mormântului marelui erou dela Putna fiinţa o vestită Academie teologică, îndrumată de învăţatul Arhimandrit Vartolomei Măzăreanu ce se intitula „mădular al academiceştii teologii a Chievului", ajutat şi el de ieremonahul Ilarion, mădular şi el „al filosofilor Patmosului". Pe lângă disciplinile bisericeşti se mai învaţă la acestă Academie gramatica, retorica, geografia, piatra scandelei, istoria bisericească, bogoslovia plătonească ş. a.

Afară de şcolile mănăstireşti se înfiinţară pe la mijlocul veacului al XVIII-lea, prin purtarea de grijă a lui Grigore Vodă Ghica şi a urmaşilor săi în scaunul domniei şi şcoli laice cu dascăli moldoveneşti pe la oraşe şi pe la sate, aşa la Suceava, la Rădăuţi, ambele Câmpulunguri şi în deosebi la Cernăuţi, care şi pe timpul Moldovei era un însemnat centru comercial la hotarul ţării spre Polonia. Şcoala creată la Cernăuţi la 1766 funcţionează neîntrerupt până în ziua de azi, astfel că ea poate fi pusă alături de cele mai vechi şcoli din România întregită.

Intemeindu-ne pe aceste vechi tradiţiuni şcolare, era firesc să cerem reînfiinţarea Academiei Putnene, ce fusese desfinţată de Austriaci, îndată după răpirea acestor ţinuturi. In schimb însă stăpânirea străină, a îngăduit să se deschidă la Cernăuţi o prea modestă şcoală clericală, care numai la 1818 fu lărgită într'un institut teologic cu limba de predare latinească.

Evenimentele politice dela 1848 treziră şi la noi spiritele din letargia ce le cuprinsese şi unul din cele douăsprezece postulate din aşa numita petiţiune a ţării privea învăţământul românesc. Fruntaşii vieţii noastre politice şi culturale din acea vreme cereau ridicarea Institutului teologic la rangul de facultate şi întregirea ei cu încă două facultăţi una de drept şi alta de filozofie într'o Universitate românească.

Dorinţa aceasta era generală, ea cuprinsese toate păturile sociale şi în special sufletul ţărănimii româneşti, căci altfel deputatul ţărănesc Mihail Bodnărescu n'ar fi cerut în Constituanta Vieneză dela 1848 „ca şcoala latinească din Cernăuţi să se ridice în şcoală înaltă, ca să putem trimite şi noi ţăranii pe copii noştri la învăţături mari şi aceia aici la noi, dar nu tocmai pe la Liov şi Viena".

Dar revendicările acestea amuţiră deodată cu reintroducerea absolutismului pentru a fi din nou ridicate numai la începutul nouei ere constituţionale. Atunci unul dintre fruntaşii vieţii noastre culturale. Alecu Hurmuzachi, constată „că aici la noi în ţară is-

Falșurile „Patriei“

In legătură cu cele relevate de noi privitor la ultimul faiș co mis de ziarul „Patria“. cu reproducerea inexactă a unui interview al d-lui Brătianu publicat de „Uj Kelet“ „Viitorul“ publică rândurile de mai jos. Reproducându-le noi credem că n'ar fi rău dacă într'o viitoare modificare a legii presei s'ar trece sub penalitatea delictelor comune și asemenea scandaloase falșificări.

Iată anume lămuririle „Viitorului“.

Ziarul „Patria“ dând dovada unei mari doze de rea credință, — ca în multe împrejurări de altfel — publică anume declarațiuni pe care pretinde că d-l ion I. C. Brătianu le-ar fi făcut ziarului maghiar „Uj Kelet“.

Posedăm ziarul maghiar din care „Patria“ afirmă că a reprodus interview-l. Ori în acel interview nu se vede nicăeri că d-l Brătianu ar fi vorbit ziaristului maghiar despre succesiunea guvernului Averescu sau despre un guvern de dictatură militară. Șeful partidului național liberal nu vorbește în interviewul publicat în „Uj Kelet“ de cât de relațiunile dintre Ungaria și România și despre chestiunea minorităților.

Dar pe aceeași pantă de rea credință a alunecat și „Dacia“ care publicând inexactitățile „Patriei“ afirmă că și ziarul „Infrățirea“ din Cluj a reprodus interviewul așa cum l'a publicat „Patria“. Ori „Infrățirea“ reproduce interviewul exact așa cum a fost publicat de ziarul „Uj Kelet“ nu cum l'a falșificat „Patria“, „Dacia“ prin urmare este de două ori de rea credință afirmând o dublă inexactitate.

Persecuții sârbești în Banat

După o scrisoare trimisă din Vârșeț ziarului *Banatul Românesc*, Sârbii au început o goană sălbatică contra învățătorimei române din Banatul aflător sub dominație sârbă.

Din cauza persecuțiilor la cari sunt supuși dascălii noștri, din cei peste 40 învățători aflători numai în protopopiatul Vârșețului au mai rămas la post numai 8—9. Restul și-a luat lumea în cap.

Asemenea revizoratul din Vârșeț, numai angajează nici un învățător român, sau străin, care și-a luat diploma în vre'o școală normală românească.

In Alibunar învățătorii românii sunt obligați a se duce de patru ori pe săptămână la învățătorul sârb, pentrucă acesta să-i examineze dacă învață îndeajuns și destul de repede sârbește.

Calificarea unui ministeriat

Președintele consiliului de miniștri a cerut secretariatului general dela ministerul industriei și comerțului să-i prezinte fără întârziere un tablou de toate permisele de export și import din timpul ministeriatului d-lui Tășăoanu.

Pe viitor permisele de import și export vor fi publicate în „Monitorul Oficial“ pe măsură ce se vor acorda.

Posesorii de permisuri cari nu vor fi putut a se folosi de ele până la data de 31 Octombrie 1920, inclusiv, sunt rugați a le prezenta la ministerul industriei și comerțului pentru reconfirmare.

Dela 1 Noembrie 1920, autoritățile vamale și ale căilor ferate nu vor mai permite importul sau exportul decât pe baza permiselor publicate în Monitorul Oficial.

Unificarea Administrativă

Membrii comisiunei administrative, întruniți la ministerul de interne din București, au luat în discuțiune textul anteproectului de reformă privind unificarea administrativă.

După cum spune *Dacia*, anteproectul nu cuprinde de fapt decât formulări de principii generale atingând regimul administrativ comunal județean și regional. Tot în acest text este prevăzută și reglementarea admiterii și avansărilor în funcțiunile publice, urmând ca printr'un statut al funcționarilor publici, care va fi întocmit deosebit să se desvolte toate modalitățile privind toate categoriile de salariați ai statului.

In ședința de eri s'a hotărît convocarea din nou pentru săptămâna viitoare a comisiunei administrative, spre a transpune în articole de lege toate formulările înscrise în anteproect.

In alcătuirea reformei s'a admis principiul unei lărgiri a dreptului de inițiativă și a prerogativelor de conducere acordate celor trei unități administrative: comuna, județul și regiunea. Membrii comisiunei au împrumutat și oarecari elemente din organizațiile administrative sub cari au funcționat noile provincii în deosebi Basarabia cu sistemul zemstvelor și upravelor.

Primul sabotaj

Dintre manifestările neizbutitei greve generale, aceea care a provocat cu deosebire indignarea spiritelor ordonate și a dat prilejul de a vești procedeele lașe, a fost desigur sabotajul. Ar fi o greșală însă să imputăm crima aceasta nouă epocii noastre și așa destul de încărcată de responsabilități.

Plângeți, bravi Moscovici și Cristești, căci sabotajul a fost inventat în vremuri în cari Sindicatele nu existau. El își trage origina mai departe decât invaziunile barbare și decât antichitatea clasică. Sabotajul are o obârșie oarecum aristocratică, el, proletarul.

Răutatea aceasta inestetică care constă în a distruge pentru a distruge, a strica, a murdări, obiceiul acesta brutal și josnic a fost creat și practicat decătre cel mai frumos dintre Nemuritori, decătre învolvoratul fiu al Latonei, decătre Apollo cel cu părul auriu ca zorile.

Trebue să spunem că Phoebus era un zeu plin de sentimente foarte umane. Nimfele și Driadele îl primeau cu alai, cum era și firesc față de un zeu care luminează. Așa încât, într'o zi, Jupiter, plictisit de aventurile lui, îl exilă dintre oameni în tovărășia lui Neptun, vinovat de fapte analoge.

Zeul Soarelui și zeul Mării se duseră deci în Troia și propuseră Regelui ținutului să-i construiască ziduri în jurul orașului. Monarhul primi, dar cum era din fire pretențios, rău, platnic și șicanator în chestia orelor de muncă — Apolo și Neptun, exasperați de purtarea patronului lor — părăsiră deodată lucrul și schelele.

Dar nu se mulțumiră numai cu atât: Neptun, amenințând cu tridentul, inundă lucrările, în timp ce Apollo, cu ajutorul unor vrăji neleale, deslănțui ciuma asupra întregului ținut.

Și astfel avu loc primul sabotaj.

Dr.

Citiți „Infrățirea“

MĂSURI CE SE IMPUN

Fără să privim situația actuală internă prin prisma pesimismului trebue să recunoaștem însă că massele muncitoare, cari până azi au fost desconsiderate, s'au organizat și rău sfătuite de pescuitorii în apă turbure și de speculatorii mizeriei lor amenință din ce în ce mai puternic temeliile statului.

Trecând peste elementele moderate din Bucovina și luând numai elementele muncitoare din Regat, vedem că aceștia sunt împărțiți acolo în două grupe: socialiștii roșii sau internaționaliști și socialiștii galbeni sau naționaliști.

Socialiștii roșii au în fruntea lor o ceată de oameni fără dragoste de țară, cei mai mulți străini sau vânduți străinilor cari agită massele muncitorești cu ideia dominațiunei de clasă și urmăresc întronarea regimului sovietic din Rusia și la noi în țară.

Atât tă și orbită de mirajul unui paradis ca cel al lui Lenin era firesc ca mulțimea încă nepregătită și neluminată a muncitorilor să fie atrasă în lagărul socialiștilor roșii.

Deaceia socialiștii galbeni, cari cari dealtminteri nu s'au bucurat de nici un sprijin din partea actualului guvern, n'au putut alcătui organizațiuni puternice și numeroase cari la un moment dat să se poată împotrivi sau zadărnici mișcările anarchice ale comuniștilor.

In vremea din urmă însă parte din muncitorime dând și seamă de primejdia către care țara era mânată prin nesocotința sau nepregătirea lor, au părăsit rândurile socialiștilor roșii pentru a veni în rândurile celor galbeni și a începe astfel o acțiune care urmărind împlinirea revendicărilor lor de ordin material și moral să pună totuși mai presus de orice interesele neamului și ființa statului.

Și acum stau față în față, ca doi dușmani, aceste fracțiuni ale muncitorimei române. Zilnic se înregistrează incidente de tot felul între ambele părți și de câte ori se produc asemenea ciocniri, tot de atâtea ori constatăm că guvernul în loc să sprijinească sindicatele naționale, dă dreptatea pe care nu o au sindicatelor roșii.

In loc să sprijine, cu puterea și autoritatea ce-i-o împrumută situația sa, o mișcare pornită pentru binele și folosul guvernul, din pricina unei slăbiciuni în conducere și a unei bâjbâiri în convingeri, a încurajat acțiunea primejdioasă a sindicatelor roșii,

Astfel se prezintă lucrurile în vechiul regat. In Ardeal însă situația este cu totul alta. In adevăr aci marea majoritate a lucrătorilor o alcătuesc Ungurii. Trebue să înțelegem că oricât ne-am strădui, nu vom isbuti ca din actuala generație de Unguri să facem buni Români. ar fi o utopie din partea noastră. Ori la temelia mișcării sindicatelor roșii din Ardeal — după cum ne-a dovedit congresul socialist ce s'a ținut în Cluj — nu este alteva decât șovinism maghiar și apriga dorință de recâștigare a provinciilor pierdute de Ungaria. Pentru atingerea acestui scop arma cea mai bună este bolșevismul. N'am vorbi astfel dacă n'am cunoaște șovinismul și dorința de revanșă a Ungurilor.

Se impune dar ca guvernul, oricare ar fi el, să ia cu toată energia și cu tot curajul măsurile menite a înlătura acestă primejdie. El va trebui să-i pună în imposibilitate de a lucra pe cei cari agită massele muncitorimei, și în dosul paravanului de revendicări mâncitorești, slujesc interesele dușmanilor țării. Deasemeni va trebui, și aceasta mai cu osebire în Ardeal, să grupeze, să organizeze și să atragă în sindicatele naționale pe muncitorii români, acordând acestora înlesniri și sprijin material și moral. Va fi nevoe iarăși să se înceapă cu ajutorul tuturor intelectualilor o acțiune de luminare a muncitorimei, să-i se arate acesteia adevărata cale pe care va trebui s'o urmeze pentru ași realiza programul ei de revendicări îndreptățite, că această cale trebue nu numai să nu se depărteze de interesele ființei noastre ca stat și națiune, ci dimpotrivă realizarea cererilor drepte ale muncitorilor nu se poate împlini decât în cadele unui stat organizat și puternic.

In urmărirea acestui program de lucru conducătorii statului vor trebui să pună stăruință, muncă, înțelegerea vremurilor prin care trecem, energie, și mai pre sus de toate vor trebui să pună ideia existenței statului.

H. P.

Știri în trei rânduri

Suveranii belgieni vor vizita Dakar unde vor vedea sforțările făcute de Franța pentru a desvolta operile sociale.

*

D-l Painlevé a sosit la Moscova înapoindu-se din China.

*

Guvernul englez a pus la dispoziția ministrului englez din Peking 100.000 de pfunzi sterlingi ca ajutor pentru înlăturarea foametei din Nordul Chinei.

*

Se semnalează decătre presa franceză că voluntari germani armați trec în Lituania.

*

D-l Georges Leygues, președintele consiliului de miniștri francez, a plecat Joi dela Paris pentru a vizita regiunile liberate

*

Primul ministru francez d-l Georges Leygues s'a declarat favorabil propunerei de a se transporta la Panthéon la 11 Noembrie corpul unui soldat necunoscut, mort în războiu, decizîunea trebue însă luată de Camere.

---

toria națională este necunoscută, că noi trăim ca și cum am fi căzuți din lună, fără legătură cu trecutul, smulși din ei.“ Pentru a face această legatură, ei ceru să se creeze cel puțin o catedră de istoria națională, fie chiar pe socoteala Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina, ce se înființase numai atunci. Dară nici această dorință n'a putut fi dusă la îndeplinire.

Cu toate acestea ai noștri nu conteniră de a repeta an de an justele noastre cereri pe terenul școlar, atât în dieta Bucovinei cât și în parlamentul central dela Viena. Dar fosta stăpânire, în loc să satisfacă revendicările noastre, se folosi de prilejul aniversării primului centenar dela răpirea Bucovinei, pentru a deschide în Cernăuți o Universitate austro-germană. Scopul mărturisit al acestui Universități, pe care n'o ceruse nimeni, era de a contrabalansa activitatea Universității naționale din Iași și de a atrage în orbita influenței politice austriace „elementele flotante ale răsăritului și spre a face un pas înainte pentru a redobândi influența austriacă de odinioară în Moldova și Basarabia până la Marea Neagră.“ Și că aceasta era așa nu altfel, ne putem convinge din cuvântările pline de invective la adresa Românilor, ce s'au ținut cu 45 de ani în urmă cu ocaziunea deschiderei acelei faimoase Universități.

Un orator găsi de bine să ne stigmatizeze în iperzelul său austriac de semibarbari, „cari ne târîm zilele în tâmpenie și supunere, plătind socotelile altora“ și că după părerea sa noi „cu nimic n'am fi contribuind la progresul științei“ și că să fim buni buțuroși „că putem primi cela ce noi înșine n'am fi fost în stare de a produce“. Tot atât de puțin măgulitoare erau și observațiile ce se făceau la adresa celor din Iași, cari „orbiți de sumeția lor națională, respingeau dela sine cu o călcătură de barbar știința austro-germană, și închireind în izolarea sărăcăcioasele lor comori spirituale, își împletesc ei înșeși viciul pentru pedepsirea ce-i așteptă“.

Și pedeapsa a venit, numai că ea n'a lovit pe cei ce-și apărau sărăcia și nevoile și neamul, ci pe cei semeți, cari disprețuiau activitatea științifică și culturală a altora și căutău să-i împiedece în desvoltarea lor națională la care are dreptul fiecare popor din lume.

Spiritul de dispreț și ostilitate care a dat naștere fostei Universități austro-germane din Cernăuți, față de tot ce era românesc, a stăpânit în ea, până la desființarea ei. Ea a rămas vecinic o plantă exotică răsădită în pământul vechei culturi moldovenești, care nu-i pria deloc. Și dacă cu toate acestea ea s'a putut menține timp de 45 de ani, apoi fenomenul acesta se explică prin faptul, că fundatorii ei au întreținut-o cu hrana artificială care se procura pe socoteala propășirii noastre culturale. Căci acea Universitate în loc să fie o fântână din cari să ne fi putut adăpa și noi cu îndestularea învățăturii și a înțelepciunii, devenise un instrument de desnaționalizare și de sfidare a sentimentelor noastre naționale și a imprescriptibilelor noastre drepturi asupra acestui sfânt pământ.

Așa fiind, Universitatea austro-germană cu care ne-a hărăzit fosta cârmuire, n'a împlinit de loc așteptările noastre și nici n'a satisfăcut nevoile noastre culturale. Pentru aceasta dorința noastră de a avea un înalt așezământ de cultură și învățătură națională, se potență mereu, așteptând cu nerăbdare împlinirea ei. Și iată că dreptatea cauzei noastre a triumfat. De darul râvnit de părinții noștri și de părinții părinților noștri ne-am învrednicit noi.

Acest dar râvnind, Sire, care după ce dumnezeeasca proniere a rânduit să luați cârma obladuirii strămoșescului scaun domnesc, și cu puterea armelor biruitoare să înfăptuiți visul de veacuri al neamului nostru, după alte săvârșite lucruri, îndată a-Ți cercetat și pentru așezământul acesta de învățătură, rânduind și așezând să fie românesc.

Ați lovit, Sire, cu tolagul în stâncă-pentru ca din ea să curgă izvorul limpede al gândirii românești.

Și pentru acest prețios dar, Sire, vă vor pomeni cu prisosință de slavă, toate generațiile de profesori și studenți, cari vor veni să-și potolească setea de lumină și de știință la undele cristaline ale acestui limpede și dulce curgător izvor!

INFORMAȚII

In zilele de 25 și 26 Oct. s'a întrunit la ministerul de lucrări publice subcomisia apelor.

La ședință a luat parte și d. Opran șeful serviciului hidraulic dela Cluj.

D-sa a dat relații asupra vechiului regim ung. din anul 1885.

*

D-l Ioan V. Stârcea, ministru de Stat fost ministru plenipotențiar clasa I. în serviciul fostei monarhii austro-ungare, a fost primit pe ziua de 1 Octombrie 1920, în corpul diplomatic român, afară din cadre cu același grad și cu vechimea dela 11 Noembrie 1920.

*

Citim în „*Sfatul Țării*“:

D-l dr. D. Ciugureanu, întors din Orheiu, ne comunică că demersurile în vederea constituirii secției județene a partidului liberal în acel județ, au găsit un mare răsunet în cercurile locale.

Delegația comitetului provizoriu central a fost primită cu multă bucurie de către orheieni. Odată cu vizita lor s'a alcătuit și comitet de inițiativă.

In curând, a spus d-l Dr Ciugureanu, veți avea vești despre acțiunea liberală la Orheiu.

*

La Tarnopol a avut loc o adunare generală a tuturor partidelor evreești din Polonia.

Moțiunea votată cu unanimitate vestejește bolșevismul și cere unirea Poloniei cu Galiția orientală.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchesta. Servici prompt.

*

In Magazinul Friedmann din Calea Reg. Ferdinand No. 35 se găsesc cele mai eftine articole de Manufactură se vinde cu 20 la sută mai eftin ca la ori ce magazin. Spre a vă convinge vizitați magazinul.

*

Ultimele noutăți de mărfuri pentru sezon de iarnă au sosit la mag. „Missir“ str. Memorandului (Unio) No. 11.

*

Grădina de iarnă a hotelului Central este locul întâlniri al elitei.

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați, Miercuri, Vineri pentru femei. Baiă get bazin zilnic afară de Luni.

*

Frații Léb băcănie și coloniale engros, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 9.

*

Cele mai alese și ieftine vinuri se găsesc în pivnițele societății p. a. „Comerțul român“ Str. Regina Maria No. 9.

*

Inscrierile în școala de dans Ligeti se fac zilnic dela 10—12 și 3—5 Calea Reg. Ferdinand No. 14. (Belvárosi Zeneiskola).

*

Congresul negustorilor ce se va ține la București ia un aspect foarte interessnt pentru cei din Ardeal. Plecarea e hotărită pe ziua de 5 Noembrie ora 3 p. m.

Biletele pentru participare la congres se pot lua la camera de comerț pe baza cărței de membru.

In Ungaria — după cum află „Nagyváradi Napló“ — se fac pregătiri pentru commemorarea zilei asasinării lui Ștefan Tisza. Ungurii vor să comemoreze aceasta zi, ca pe o zi de doliu național.

*

Funcționarilor și muncitorilor străini dela C. F. R. din Ardeal li-s'a pus în vedere că în curând vor fi obligați să depună jurământul. Majoritatea funcționarilor este decisă pentru depunerea jurământului.

*

Coroanele în hârtii de 10 mii lei și acele care au fost refuzate la schimb, ca având stampila dubioasă, vor fi preschimbate la Banca Națională și sucursalele ei cu începere dela 6 Noembrie.

*

Ministerul de finanțe aduce din nou la cunoștința publicului că orice transacțiuni de coroane în cuprinsul României va fi aspru pedepsită, cu închisoare și cu confisçarea sumei.

Același măsuri le-a luat guvernul și în ce privește transacțiunile de ruble.

*

Secretariatul finanțelor din Cluj, a făcut cunoscut ministerului de finanțe că unificarea financiară și aplicarea legii contabilității generale a statului nu s'a putut face, — după cum era stabilit la început la 1 Aprilie 1920 — din cauza dificultăților technice. In acest scop această unificare se va face pe ziua de 1 Decembrie.

*

In urma aranjamentelor intervenite între România de o parte și Anglia, Belgia, Franța și Grecia de altă parte se admit cu începere dela 1 Noembrie a. c. în relațiunile reciproce, telegrame de presă, cu reducere de 50 la sută din taxele în vigoare.

*

Comisiunea pentru unificarea administrativă se ocupă cu instalarea în Capitală a secretariatelor generale din nouile ținuturi.

In locul secretariatelor guvernul va numi, pentru fiecare departament, câte un inspector la Cluj, Cernăuți și Chișinău, cari vor face legătura între guvern și nouile provincii.

In fiecare capitală provincială guvernul va fi reprezentat printr'un comisar al guvernului, ale cărui atribuțiuni vor fi fixate în cursul săptămânei viitoare.

*

Dl Vasile Muslea căruia i s'a încredințat de către Administrația ziarului „Infrățirea“ chitanțierul de abonamente No. 604—700 și chitanțierul de anunțuri 601-700, neprezentându-se încă pentru a da socoteli asupra încasărilor făcute și adresându-ni-se plângeri din partea abonaților pe cari i-a încasat, e somat ca imediat să se prezinte la Administrația ziarului nostru.

In caz contrar, îl vom deferi autorităților.

Dela conferința comunicațiilor

— Legăturile de C. F. ale României cu Occidentul. —

In zilele de 15, 16, 19, 20 și 21 Octombrie s'a ținut la Paris o conferință, convocată de comitetul de comunicații și tranzit al societății națiunilor — conferința la care a participat și România prin d-nii G. Caracostea și Carmaziu din partea C. F. R. și d-l Gheorghiu, directorul vămilor.

Cei trei delegați ai guvernului nostru au depus Conferinței un memoriu prin care România cere ca actualele trenuri exprese și directe, cari pleacă dela Paris și Bruxelles și circulă acum numai până la Viena, să-și continue drumul prin Odenburg-Predeal la București.

Propunerea delegaților noștri a avut asentimentul tuturor celorlalți delegați, afară de al italienilor și jugoslavilor.

Chestiunea a format obiectul unor vii discuțiuni și s'a dat următoarea soluțiune: Formarea imediată de trenuri directe internaționale și exprese — trenuri cari să lege între ele după posibilitate nouile capitale.

In legătură cu aceste chestiuni, privitoare la circulație, s'a mai hotărât ca: toate statele cari participă la trenul Simplon-Orient-Expres, să anunțe cât mai curând posibil Societății națiunilor, toate informațiunile technice asupra modului de a se introduce biletele de călătorie directe.

Fapte diverse

— Autorii spargerei dela magazinul „Missir“. —

Furtul săvârșit acum 2 săptămâni la magazine „Missir“ produs-se multă îngrijorare printre proprietarii de magazine. Modul îndrăzneț cum se făcuse spargerea a dat de bănuit siguranței că autorii furtului sunt din vechii clienți ai închisorilor. A fost însărcinat cu urmărirea făptuitorilor d-nii Ladislau Sheți sub șeful detectivilor, Remus Bunea și Romulus Iliescu.

După interesante cercetări, s'au găsit cantități de marfă într'o colibă din str. Elisabeta 17. Alte cantități de marfă descoperindu-se la Nagy Adami în str. Hajnal 38 s'a putut afla că autorii direcți sunt Ludvic Binder printre alte ocupații și zidar și care a fost și spărgătorul ajutat în opera sa de Alex. Sábádas, croitor. Altă parte de marfă a fost trimisă spre vânzare la Zalau.

Toți autorii acestui furt au mai mărturisit că tot ei sunt făptuitorii furtului de la Firma Neuman unde au spart un perete precum și ai hainelor studentului Ion Jourge din str. Elisabeta 15 în valoare de 10 mii lei.

Descoperirea unor asasini

Siguranța a descoperit pe autorii omorului văduvei Moroși Sherbelace. Ei sunt Monar Peter din str. Boldog 18 și Stefan Târâc din calea Traian 14. Ambii au declarat că au crezut că bătrâna ar poseda circa 50 mii lei, pe când în realitate au găsit 302 lei.

Studentele Universității din Cluj, care doresc a fi găzduite în căminul care este pe cale de a se înființa sunt invitate a se înscrie la Institutul de Botanică Generală (Universitate).

Scrisori din Satu-Mare

— Evreii emigrează. — Mișcarea cooperatistă. — O inițiativă folositoare. — Organizarea partidului liberal. —

Zilnic se prezintă la prefectura județului cereri din partea cetățenilor evrei pentru a obține pașapoartele necesare spre a putea pleca în America. In deosebi tineretul evreesc este însuflețit de această dorință de emigrare. Fenomenul e cel puțin curios când stai să te gândești că întreg comerțul și aproape toată industria mare se află în mâinele Evreilor. Stăpâni dar pe viața economică a unei regiuni întregi, buna lor stare materială li este chezășuită. Ce-i mână dar pe aceștia? O dorință spre acel himeric *mai bine* către care tindem cu toții sau aceia tainică putere care a îndemnat totdeauna neamul acesta să nu se poată niciodată statornici undeva? Oricum fenomenul este un indiciu poate de transformările pe cari războiul le-a adus în cursul ideilor ce stăpânesc și călăuzesc omenirea și în sensul acesta el trebue relevat.

*

Zilele trecute a sosit în Satu-Mare d-l Lepădatu, inspectorul cooperativelor din Ardeal, care a luat îndată contact cu conducătorii cooperativei locale pentru a se consfătui în chestiunile, ce privesc întinderea și organizarea mișcării cooperatiste.

Intelectualii satelor așteaptă pe reprezentanții Centralei Cooperativelor dela București, cari să le dea îndrumările necesare pentru a lămuri pe țărani asupra rostului cooperativelor și asupra foloaselor ce vor avea din aceaste organizații menite a înlesni viața economică a satelor.

Datorită inițiativei stăruitoare a părintelui Tămaș și a învățătorului Mureșan a luat ființă în frumoasa comună Botiz, din apropierea orașului Satu-Mare o cazină, care are deja un însemnat număr de membrii. In consfătuire ce s'a ținut la 2 Octombrie s'a hotărât înființarea unei biblioteci, a unei cooperative și a unei bănci populare.

Inițiativele de felul acesta cari urmăresc ridicarea și luminarea păturei țărănești trebuesc sprijinite cu sfaturi și cu fapte de către stat dar au nevoe înainte de toate de ajutorul larg și binevoitor al intelectualilor dela sate: preoții și învățătorii. Ei sunt datori în primul rând să-și dea sprijinul ca cei mai buni cunoscători ai nevoilor materiale și morale ale țărănimei.

*

In ziua de 13 Octombrie, într'o consfătuire ținută sub președenția dlui Dr. Dragoș s'au pus bazele organizării partidului liberal-național din județul Satu-Mare. In câteva cuvinte dl dr. Dragoș a schițat rolul hotărâtor pe care l'a avut partidul liberal în realizarea reformelor democratice: împroprietărirea și votul universal, și a arătat programul a cărui înfăptuire o urmărește partidul pentru întărirea țării pe toate terenurile.

Pentru a se face cunoscut populațiunei rostul și scopul partidului-liberal s'a hotărât înființarea de organizații pe circumscripții electorale.

Corespondent.

Monarhia din Ungaria

Din „*Kronstädter Zeitung*“: „Se știe că în ultimul timp viața politică din Ungaria a fost foarte agitată în urma încercărilor unor anumite partide pentru restaurarea monarhiei. Partidele lucrau pentru realizarea acestei idei în secret.

In Adunarea Națională ținută la 14 Octombrie s'a discutat restaurarea monarhiei pentru prima oară în public, și s'a ajuns la înțelegerea de a se prezenta chestiunea Adunării generale la timpul său.

Partidele de guvern din dreapta au căutat însă să accelereze restaurarea, mai ales social-creștinii cari optau pentru legitimitate, adecă reîntronarea fostului rege Carol. Partidul Friedrich era aderentul archiducelui Iosif; în ultimul timp s'a pronunțat însă pentru ex-regele Carol. Fostul ministru de interne Beniczky a avut la Prangries și întâlniri cu regele detronat în urma căreia au mai aderat ministrul agriculturei Ștefan Nagyatad și fostul secretar de stat Ștefan Kovacs.

Archiducele Iosif comunicând însă lui Kovacs că fostul rege Carol nu vrea să renunțe la țările austriace, s'a produs o contra-acțiune a micilor agricultori radicali a căror conducere a luat-o Kovacs.

Intâiul pas l'a făcut Kovacs în ședința Adunării naționale din Enying. Contele Aponyi, Bethlen, Teleki și Ștefan Kovacs au declarat că vor sprijini alegerea numai a candidatului care va renunța la oricare altă coroană.

După ziarul *Neue Freie Presse* contele Bethlen n'ar pretinde renunțarea la țările austriace, cere însă o lege conform, căreia regele ar putea purta altă coroană numai cu consimțământul Adunării legislative.

Ministrul-președinte Teleki este pentru rezolvirea pe cale legală a chestiunei respective.

Grupurile politice se pronunță în mare parte numai pentru legitimitate și afirmă valabilitatea sancțiunei pragmatice și recunoașterea lui Carol de Habsburg ca rege legitim al Ungariei. Ele lucrează cu toată energia pentru rechemarea regelui exilat.

E curios faptul că majoritatea Adunării naționale este pentru legitimitate. Se naște însă întrebarea dacă Ungaria vrea să-și jertfească independența pentru a înlesni întronarea Habsburgului și dacă cu aceasta voește realizarea ideii restaurării sancțiunei pragmatice.

In orice caz problema monarhiei este foarte periculoasă pentru statul vecin“.

Iosif Grünfeld
ceasornicar și juvaeler
Calea Reg. Ferdinand 21
(fost Wesselényi Miklós-u.)
Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage și bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice și bijuterii cu garanție.

De vânzare
Motocicletă Harley Davidschn cu atache, 12 H. p. perfectă stare. Doritorii se vor adresa la ziar sub Side-Car.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Situația internațională

După știrile din presa franceză Consiliul suprem a acordat Ungariei un ultim termen de 15 zile pentru semnarea tratatului dela Trianon, fixând ziua de 15 Noembrie ca data ultimă peste care nu se va putea trece.

Faptul acesta e deosebit de important pentrucă ne arată hotărârea nestrămutată a Aliaților de a impune învinșilor respectarea tratatelor de pace.

In fața acestei atitudini, Ungurii nu vor putea decât să se supuie, cu toate protestările de formă pe care le vor clama.

Această ratificare, care a întârziat prea mult, pune capăt situației neclare din centrul Europei și deschide o eră de desvoltare pașnică prin muncă.

Recunoașterea alipirei Basarabiei de către Aliați e un act care trebuia făcut de mult, dacă în acele înalte cercuri antantiste nu s'ar fi avut în vedere mai mult interesele. Marei Rusii, în care mulți mai credeau, decât acele ale unei țări care și-a îndeplinit obligațiile contractate cu o leialitate cavalerească.

Pentru aceste motive socotim recunoașterea Basarabiei ca ceva obligatoriu.

In tot cazul cei aproape un milion de sacrificați pentru realizarea României Mari, e cea mai bună recunoaștere a Basarabiei pentru noi.

Știri de peste hotare

Sciziunea socialistă în presa germană.

De câteva zile apare la Hamburg un nou organ independent *Tribuna Hamburgului* care-i publicată pentru a concura vechea *Gazeta Populară* care a trecut în mânile comuniștilor. E interesant de remareat că o mare parte a socialiștilor independenți din Hamburg a trecut în partidul socialist majoritar. Acest grup a declarat că în caz de sciziune oficială a partidului va adera pe față la partidul socialist majoritar. La Berlin, același fenomen de sciziune în presa socialistă. *Freiheit* are un concurent.

Președintele comisiunei partidului independent Schwenk a început să publice un organ al stângei partidului independent berlinez. Primul număr a și apărut sub titlul de *Ziarul partizanilor Internaționalei III-a ai partidului socialist independent.*

Spre prăbușirea regimului bolșevic

După afirmările ziarului rus „Echo" la Petersburg și Moscova s'ar fi desfășurat evenimente decisive în urma cărora prăbușirea guvernului lui Lenin ar fi apropiată.

*

La Berlin sosesc din Copenhaga, adeseori comunicările ziarelor ruse despre turburările interne crescânde a înăsprirei stării de asediu în Moscova și a străduințelor teroriste făcute de guvernul sovietic de a salva stăpânirea amenințată.

Congresul socialist din Viena

Partidul socialist al Austriei germane se va întruni în congres la 5 Noembrie pentru a discuta măsurile de luat în situația nouă creiată de ultimile alegeri.

Leaderii partidului ca de pildă d-l Bauer se opun ca membrii partidului să participe la un guvern de coaliție.

Această chestiune, care a devenit obiectul unor vii discuțiuni în sânul partidului, va fi deasemenea pusă în programul congresului care singură va avea căderea să judece.

Tronul Ungariei

După o informație a unei agenții telegrafice din Berlin, ziarul „Daily Telegraph" ar fi aflat că cercurile regaliste din Ungaria ar fi chemet pe tronul Ungariei pe un prinț scandinav. S'ar mai fi făcut demersuri și pe lângă casa regală belgiană prin care s'ar oferi tronul celui de al doilea fiu al regelui Albert I.

Antanta cere Bulgariei extradarea a 507 vinovați de războiu

Neue Freie Presse anunță din Sofia: Antanta a predat guvernului bulgar o notă în care care extradarea a 507 vinovați de războiu.

Intre ceruții este și exțarul Ferdinand, fostul min stru Radoslavow și generalul Jekow. — 75 la sută din acei de extradat sunt militari. Guvernul bulgar este decis, însă să procedeze la fel cu Germania în această chestie, și va cere judecarea vinovaților decătre instanțe civile și militare bulgare.

Un articol al lui Carol de Habsburg

Ziarul *„Berliner Montagspost"* anunță că ex-împăratul Carol a scris un articol mai lung în *Revue Universelle* prin care caută să dovedească tendințele sale de a face pace separată și să arate că acestea au fost înfrânte nu numai de Czernin ci și de cerbicia lui Clemenceau. Apoi vrea să dovedească scopurile de revanșă ale Germaniei, dintre care unul ar fi unirea Austriei cu Germania.

Pentru împiedecarea acestor tendințe crede necesară înființarea confederației Dunărene sub sceptrul Habsburgilor.

Germania își reface flota comercială

Zilele trecute a apărut în Infrățirea un judicios articol de fond intitulat „In Germania se muncește."

Confirmăm cu date interesante afirmațiile interesante din acel articol. In articolul de față vorbim despre refacerea flotei comerciale, urmând a continua despre celelalte ramuri de producție într'o serie de articole.

Porturile germane sunt așa de pline de mărfuri și diferite produse industriale încât stau depozitate pe cheiuri în grămezi imposante. O adevărată armată de muncitori lucrează pretutindeni cu înverșunare, fără cuvinte sau gesturi inutile, metodică disciplinată.

Magaziile sunt pline de mărfuri din toată lumea și în vitrine sunt expuse articole pe care cu greutate le procuri chiar din Franța. Bursă și-a reluat însemnătatea dinaintea războiului.

Reconstituirea flotei germane de comerț va deveni realitate în cel mult trei luni, cu toate că din Martie și până acuma, Germanii au predat Aliaților trei milioane de tone, cuprinzând pacheboturi, cargoboturi și 50 la sută din vapoare având între 1000—1600 tone.

In ce privește cele 600,000 tone internate în porturile americane, ele au rămas tot Germaniei întrucât vânzarea lor efectuată companiei Harriman a fost făcută de ochii lumei.

In realitate Hamburg-America Linie e tot posesoarea vaselor sale.

Pe de altă parte Sir Reginald Tower, abuzând de calitatea de înalt comisar a atribuit Dantzigului 100.000 tone vapoare. Vapoarele petroliere dupăce au fost cumpărate de Standard Oil au trecut în stăpânirea unei societăți Germane Baltische Oil C-ie.

De asemenea Germanii au făcut vânzări fictive de vapoare și în Olanda, cu toate protestările guvernului francez.

Deși prin tratatul din Versailles, Germanii sunt obligați să livreze anual Aliaților 200.000 tone va oare noui lucrate în santiere. Totuși până acum *nici o tonă n'a fost livrată.*

In schimb șantierele lucrează pentru așa zi și nemți. Germania posedă nu numai puțin de 21 santiere navale putând ocupa 95.000 lucrători și producând anual 1.250.000 tone.

Dacă mai ținem seamă de faptul că la șantierele Navale sunt superior utilate celor franceze nu ne îndoim o clipă de repedea reconstituire a flotei de comerț germane.

In timp ce muncitorii germanii *fac treisprezece ore zilnic din care două treimi pentru Patrie,* ai noștri conduși de salariații lui Trotzky aveau intenția să păbușească țara în haosul sovietic.

Der.

Comentarii fantastice în jurul morții regelui Greciei

Ziarul „Neue Freie Presse" ocupându-se de evenimentele din Athena crede a ști descoperi secretul îmbolnăvirii și morții regelui Alexandru. Imbolnăvirea aceasta o atribue unui atentat, care ar fi fost pus la cale de Venizelos(!) Ziarul amintit încearcă să întărească aceasta versiune cu următoarele considerațiuni: situația lui Venizelos a devenit din zi în zi tot mai grea: el e amenințat ca la viitoarele alegeri să nu-și poată asigura majoritatea. Apoi atitudinea puterilor aliate și în deosebi a Italiei față de mișcare aopozițională, scrisoarea regelui Angliei, prin care răspunde memoriului înaintat de fostul rege Constantin, întrevederea lui Giolitti cu prinții Andrei și Cristofor și pe urmă căsătoria ex-diadohului George cu Prințesa Elisabeta, toate aceste ar mări mult șansele familiei regale.

In fața acestei situațiuni, partizanii lui Venizelos pentru a-și întări poziția, au avut o singură modalitate: de a răpune pe rege și a proclama republica. Acum nu mai e vorba cine să urmeze pe tron, ci cum are să fie forma de guvernament, regalitate ori republică.

Totuși e probabil, că Venizelos, care nu ar voi să se expună învinuirei de a fi introdus dictatura personală, în caz că ar lua prezidența republicei, — va hotărî pentru susținerea monarhiei și-l va ridica pe tron pe principele Paul, dar numai condițional: dacă ex-regele Constantin și prințul George vor da asigurări în scris că renunță pentru totdeauna la tron. In caz contrar, va recurge la o dinastie străină. Candidat ar fi contele de Flandra, al doilea născut al regelui Albert al Belgiei.

TELEGRAME

Ratificarea tratatului dela Trianon

Lyon, 30 Octombrie

Presa franceză anunță că reprezentanții Franței, Angliei și Italiei au remis guvernului ungar o notă prin care limita ratificării tratatului de pace se prelungește până la 15 Noembrie, dincolo de care nici-o amânare nu-i mai este îngăduită.

Turcia va ratifica în curând tratatul de pace

Lyon, 29 Octombrie

Se telegrafiază din Constantinopol ziarului „Times" că guvernul turc va face să se ratifice de către parlament tratatul dela Sevres de îndată ce sforțările făcute pentru a constitui uniunea națională vor isbuti.

Anglia și sechestrarea proprietăților germane.

Horsea 29 Octombrie.

Cancelarul tezaurului, răspunzând interpelării din camera Comunelor cu privire la hotărîrea guvernului de a nu face uz de dreptul său sechestrând proprietățile Germanilor din Anglia, spune că această chestiune a fost examinată demult și s'a sperat că se va decide asupra ei la discuțiunile generale ale chestiunilor de reparțiuni desfășurate la Conferința din Spa. De oarece însă s'a amânat ținerea conferinții din Geneva, guvernul simte că este imposibil de a urma cu această amenințare care dăunează intereselor engleze fără a oferi siguranță adevărată pentru executarea tratatului cât timp proprietatea privată germană din această țară și cu deosebire băncile private aparținând Germanilor sunt expuse la sechestrare. Cât despre critica după care această acțiune s'a luat fără știrea guvernelor aliate, textul paragrafului 18 lasă la aprecierea guvernului respectiv să ia o acțiunea necesară.

Toleranța engleză

Horsea, 29 Octombrie,

Ziarele spun că Englezii sunt îndreptățiți a se simți mândrii în toleranța lor care a avut loc la Londra cu prilejul funeraliilor lord-primarului din Cork.

Noul guvernator al Africei meridionale Engleze.

Horsea, 29 Octombrie

Prințul și prințesa Arthur de Connaughts cu membrii suitei lor au părăsit astăzi Londra, plecând la Southtampton unde se vor îmbarca pentru Africa meridională unde prințul Arthur va lua în primire noul său post de guvernor general și înalt împuternicit. Prințul de Wales și alți membrii din familia regală au asistat la plecarea prințului și a prințesei.

Presa franceză și măsura guvernului englez de renunțare la dreptul de represalii asupra Germaniei

Lyon, 30 Octombrie

Presa franceză protestează împotriva hotărîrei luate de guvernul engiez de a renunța la dreptul ce i se prevede prin tratatul dela Versailles de a exercita represalii economice și financiare asupra Germaniei în caz când aceasta ar călca sau n'ar executa anumite obligațiuni impuse prin tratatul de pace.

Ziarul „Le Petit Parisien" scrie că în două zile se va cunoaște deciziunea guvernului francez în această chestiune.

Cursul schimbului la Paris

Londra	54.16½
New-york	15.65½
Germania	21.25
Belgia	105.25
Spania	216.75
Olanda	478.00
Italia	58.00
România	25.50
Elveția	247.00

Cursul schimbului la Londra

Paris	54.3
Bruxelles	51.3
Milan	92.5
Amsterdam	11.34
Berlin	266.5
New-York	3.46

Cetiți „Infrățirea"

ȘTIRI DIN BUDAPESTA

Dintr'o „Scrisoare din Budapesta a corespondentului ziarului *„La Roumanie"*, care dă amănunte interesante asupra situațiunei politice din Ungaria și asupra instalării legațiunei noastre la Budapesta, menționăm următoarele:

Situațiunea politică în Ungaria este dominată de chestiunea ratificărei tratatului dela Trianon, care pare a nu mai întâmpina rezistențele înverșunate de până acum, și de chestiunea raporturilor cu populația evreiască.

Cartea pe care a tipărit-o contele Andassy a produs o ciudată impresie în cercurile diplomatice și politice. Unii o interpretează, ca un mijloc pentru revenirea la cârma statului a partidului liberal, alții că ar fi inspirată de ex-împăratul Carol, dar toată lumea este de acord în a o găsi foarte interesantă.

*

In ceace privește instalarea legației noastre corespondentul ziarului citat comunică că *deocamdată legația este fără locuință. Sosită cu un personal numeros și cu un întreg „aparat", cum zic Ungurii și cu scopul de a face lucru repede și bun, i-ar trebui legației cel puțin 60 de camere, iar munca sa nu va fi ușoară.* Chestiunea feroviară, reluarea relațiunilor telegrafo-poștale, cererile cei se adresează de către comercianți și industriași pentru reluarea vieței economice dinainte de războiu cu casele noastre comerciale și industriale, vor necesita o muncă neîntreruptă de mai multe luni pentru a da satisfacție tuturor.

*

Presa maghiară a pierdut puțin din îndărătnicia sa în ce privește chestiunea teritorială. Se poate constata o liniștire care va da loc unei concepții pașnice reale menită a înlesni poate în viitor relațiile cu vecinii.

Creditul Technic Transilvănean

Sibiu, Strada Schewis Nr. 10.

Societate anonimă română pentru încurajarea întreprinderilor technice și industriale.

Capital 30.000.000 Lei.

Și-a instalat biurouri în Cluj, Calea Victoriei 23, Temișoara, Str. Bonaz 21.

Expoziția agricolă din Râșnov

II

— Expoziția din sălile școalei primare. —

II.

Expoziția din sălile școalei primare.

Cea dintâi cameră este aranjată în stilul săsesc din veacurile trecute, în partea din stânga la intrare ni se prezintă o cameră mobilată cu mobilier săsesc din timpuri trecute.

Mobilierul este de stejar în formatul greoiu al industriei germane. Pe rafturi sunt expuse farfurii de lut smălțuite cu picturi arse în ele. In mijlocul camerei se află o masă la care stau un grup de 4 femei îmbrăcate în costume de sărbătoare cari se purtau în trecut. Una în vârstă îmbracată într'un costum de culoare închisă alta purtând costumul femeilor mai tinere, a treia portul unei fete nemăritate. La stânga lor stă lângă un țesător o femee bătrână care tese ajutată de o fată tânără îmbrăcată în portul de culoare deschisă al fetelor.

In restul camerei sunt expuse mese pe cari se găsesc așezate lucruri manuale și țesături de casă. Deasemenea pereții sunt împodobiți cu covoare țesute și broderii colorate.

Țesăturile expuse dovedesc mult meșteșug și pricepere, iar pânzeturile brodate cași brodările sunt făcute cu multă artă. Înfățișarea camerei impresionează plăcut și este o dovadă cât de mult s'a desvoltat industria textilă de casă la Sași.

Expoziția de picturi.

Intr'altă cameră sunt expuse tablourile unui tânăr talent săsesc domnișoara Elena Phleps Tablourile sunt lucrate mare parte în uleiu, și în sensul școalei moderne de pictură. Culori deschise, multă variație însă o parecare lipsă de tehnică și nepricepere sau neglijare a formelor. Izbutite și vrednice de remarcat sunt picturile în uleiu: „Amurg de seară", „In cartierul român" și „Grădină de toamnă". Peisenurile în cărbune și schițele sunt mai slabe.

Expoziția de animale.

In curtea școalei sunt expuse animalele. Păsările de casă ca și celelalte animale și au cotețele lor. Modul cum se înfățișează și calitățile lor ne dovedesc dibăcia și grija cu cari Sașii își cresc vitele.

Din păsările de casă expuse sunt de relevat:

găinele de rasă „Orpington", găini cu gâtul gol, găinele „Minorca" și curcanii, — pe urmă găinele rasă „Pitice." Foarte frumoase sunt gâștele rase „Enieten."

Grupul berbecilor și oilor este bine reprezentat și ne înfățișează exemplare foarte frumoase.

Vacile și boii expuși sunt mari și foarte frumoși. Specia cu deosebire bine reprezentată este „Siemensthaler" și „Elveția na.

Porcii expuși sunt de soiu englez. Ei sunt grași, unii au o lungime de 1·50 m. și o greutate între 150—180 kg.

Cali expuși sunt de rasă inferioară.

La expoziția domestică s'a făcut și premiare. Astfel a luat premiul I la cai Ioan Kasch pentru o iapă. Premiul I la vaci: Ioan Rhein pentru o vacă „Siemensthaler. Premiul I la oi: Martin Cuponi. Premiul I la păsări: Ioan Gruesch, găini cu g t gol. Premiul I la gâște: Ioan Leutsch.

R. C.

Prețul gazului în Transilvania

Prețul gazului natural, provenit din sondele administrate de către Stat prin direcțiunea regională pentru explorarea și exploatarea gazului natural din Transilvania, se stabilește precum urmează:

Pentru gazul consumat în:

Compresorul C. F. R. din Sărămășel, 10 bani mc. Uzina Solway din Mureș-Uioara, 6 bani mc. Moara lui A. Veszprémi Sărmășelui-Mare gratuit. Ștefan Bethlem, Frata, 10 bani mc. Iacob Gogoman, Săniacob 15 bani mc. Societatea anonimă de gaz a orașului. Turda, 10 bani mc. Coloman Beldi, Balda 24 bani mc. Fabrica de ciment societate anonima Turda, 8 bani mc. Plasa Sărmășul. Mare, 15 bani mc. Samuel Mandula Frata, 15 bani mc. Moară cu valțuri societate anonimă. Ghireș, 15 bani mc. Bernat Moscovici, Cărcedea, 1 bani mc. Minele de sare, Mureș-Uioara, 8 bani mc. Stenberg ei Strohli, Mureș-Uioara, 15 bani mc.

Aceste prețuri, pentru stabilimentele industriale, au intrat în vigoare cu începere dela 1 Iulie 1920, iar pentru societatea anonimă de gaz a orașului Turda, cu începere dela 1 Octombrie 1920 și vor fi valabile până la 1 Iulie 1921.

Prețul gazului care se va concesiona în viitor se va stabili după fiecare caz în parte.

Cum „desarmează" Germania

- O vastă organizație militară -

Ziarului *Figaro* i-se comunică din Danzig interesante amănunte asupra organizației germane „Technische Nothilfe" (Ajutorul technic). Aceasta organisație a fost creată în Germania la începutul anului 1919 având misiunea să asigure serviciile indispensabile în casuri de grevă. In realitate însă e o organisație pur militară. Creată de reacțiunarii germani, „Technische Nothilfe" atîrnă de Ministerul apărării naționale din Berlin. Membrii ei, recrutați în mare parte dintre soldații demobilisați, au dreptul să poarte arme, iar comandamentul regiunii militare îi procură armele și muniția necesare. Fapt semnificativ e că convocarea membrilor se face după un semnal stabilit mai dinainte, fiecare merge atunci la postul ce i-a fost fixat. Organisația cuprinde atreaga Germanie, dar centrul ei de activitate e mai ales în Silezia de sus unde mase mari de trupe bine exersate sînt gata să ieа armele la cel dintâi semnal.

Citiți „Infrățirea"

Buletin economic

„L'Information" anunță că pentru naționalizarea soc. „Steaua Română" s'a hotărât ca acțiunile grupului anglo-franco-român să rămână blocate timp de 10 ani.

Acțiunile au fost cumpărate cu 750 franci elveției una și plătibile în patru ani.

Partea de acțiuni cuvenită grupului românesc de 51 la sută, rămân în gaj la englezi, pânăce valuta ne va îngădui să le plătim, pe un preț mai convenabil.

•

Ministerul finanțelor a hotărât ca bonurile de casă liberate de unele bănci din Ardeal pentru înlocuirea mărunțișului să fie retrase până la 1 Noembrie.

•

Camerele de comerț din întreaga țară au luat hotărârea de a acorda și ele funcționarilor lor, în numerar, cotele de 63 și 90 la sută ce se acordă funcționarilor statului.

Plata se va face începând dela 1 Noembrie.

Direcția R. M. S. a cumpărat o mare cantitate de de instrumente de arat pentru a fi distribuite agricultorilor cari vor cultiva tutunul.

•

Din cele aflate rezultă că producția zahărului în Ardeal ar fi cam de 400 vagoane, dar având în vedere costul mânii de lucru, el ar costa 15 lei kilogramul.

•

In urma unei hotărâri a consiliului de miniștri cu începere dela 1 Noembrie se va fabrica un singur tip de pâine.

•

Guvernul român a contractat cu Cehoslovacia cumpărarea unei mari cantități de zahăr — din care o parte a și pornit spre țară încărcată pe șlepuri.

•

După ultimele știri sosite la Direcțiunea Agriculturei în mai multe județe bântuie seceta. Seceta persistă așa că nu se poate continua cu sămănarea. Se simte și mare lipsă de sămânță.

Domnii Comercianti
Pot angaja vagoane
de Cafea, zahar, orez
etc. etc.
STOFE, PALTOANE
Informații la ziarul „Infrățirea"
sub Virg.

VÂND CU MARE REDUCERE:

Porcelanuri:

Serviciu de masă pentru 6 persoane veritabil „Karlsbad" **Lei 680.**
Serviciu de cafea s'au ceai „Karlsbad" pentru 6 persoane **Lei 180.**
Serviciu foarte frumos pentru cafea neagră **Lei 120.**
Cești de porcelan a **Lei 5** bucata.
Căni de porcelan diferite a **Lei 12** bucata.
Farfurii adânci și late „Karlsbad" prima calitate a **Lei 16** bucata.
Farfurii pentru dessert, colorate prima calitate „Karlsbad a **Lei 8** bucata.

Pahare pentru ouă albe și calorate a **Lei 250** bucata.

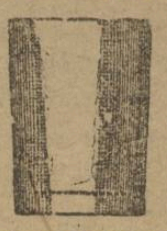

Sticlărie:

Pahare de apă pentru Cafenele și restaurante a **Lei 3·—** bucata.
Pahare de vin pentru Cafenele și restaurante a **Lei 2·50** bucata.
Serviciu de liqueur cu tavă de sticlă colorată a **Lei 40** bucata.

RAME PENTRU TABLOURI SPLENDIDE.

FISCHER PRĂVĂLIA DE STICLĂ CLUJ, Piața Unirii 13. (fost Mátyás Király-tér). ◆ ◆ ◆ ◆

Prețuri eftine!

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Prăvăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

MĂ OFER pentru cusuturi toalete la domiciliu. Adresă: Egeresi, str. Vig No. 1.

PREDAU oare din limba română ți germană foarte ieftin. Informațiăni la administrația ziarului.

SE CAUTĂ UN CONTABIL. O mare instituțiune din Ardeal caută un Contabil.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. De asemenea Ștofe, Paltoane, Pardesiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cartu.

MAGAZIN DE MODE
„BARZA“
CLUJ, Str. Regele Ferdinand No. 11.

La atelierul de Cismărie
Frantescu Ferghiu
Str. Ștefan cel Mare No. 8
se lucrează mai eftin ca ori unde se găsește și încălțăminte gata. Vizitați magazinul.

Kovács și Siklódi
Instalator de electrică și apeduct
Cluj, Piața Unirii No 17.

La atelierul de cizmărie
Péter Ferenc
se lucrează mai eftin ca ori unde — să găsește și incălțăminte gata. □□□□□□

Nr. 84732 cons. com. 1920.

Publicațiune
pentru intrarea în școala Politechnică din Timișoara.

Ministerul Lucrărilor Publice a hotărât deschiderea unei Politechnice superioare în orașul Timișoara, pentru 5 secțiuni din cari se vor propune decomdată secțiunea de „Mine și Metalurgie“ și secțiunea de „Mecanica și Electricitate“.

Cursurile se vor incepe la 15 Noemvrie a. c. pentru anul I. al acestei secțiuni, Limbă de propunere va fi cea românească.

Candidații sunt invitați a-și inainta cererile lor la Primăria orașului Timișoara până la data de 10 Noemvrie cel mai târziu a. c.

La cereri se va alătura:

1. Certificatul de bacalauriat (Maturitate) de liceu sau școală reală.

2. Certificatul de botez.

Pentru elevii lipsiți de mijloace materiale, școala va acorda burse în bani sau în natură asigurându-le adapost și masă. Acesti elevi vor aduce cu ei și rufele de pat.

Primarul șef al orașului Timișoara: Ing. *Vidrighin* m. p.

Delegatul Ministerului de lucruri publice: *Panail* m. p.

Caiete de școală
pentru dictando, caligrafie și socoteală
vinde Societatea Cartea Românească
sediul librăria
„Cosinzeana“
din Cluj, Piața Unirii No. 7. în engros și detail cu următoarele prețuri:

Caietul	à	8	file	Dictando	à Lei	1·—
„	„	16	„	„	„ „	2·—
„	„	24	„	„	„ „	3·—
„	„	26	„	„	„ „	3·25
„	„	30	„	„	„ „	3·75
„	„	32	„	„	„ „	4·—
„	„	40	„	„	„ „	5·—
„	„	42	„	„	„ „	5·25
„	„	52	„	„	„ „	6·50
Caietul	à	8	foi	socoteală	Lei	—·80
„	„	16	„	„	„	1·60
„	„	26	„	„	„	2·60
„	„	32	„	„	„	3·20
„	„	42	„	„	„	4·20
„	„	52	„	„	„	5·20

Comenzile se pot trimite Dlor Profesori și librari, la cerere, în pachete postale de câte 5 kgr., avansându se plata prin mandat postal.

Sixol cea mai bună soluție pentru curățirea și lustruirea obiectelor de argint, nickel și aramă. Se capată oriunde. ● Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

La Pantofăria de Lux „SAMSON“
Vis-a-vis de Teatrul Național.
Lucrează încălțăminte cele mai moderne ghete, toate formele franceze și americane, cu toc de lemn. Cel mai mare atelier din Cluj și amenajat după ultima creațiune în artă de lux a pantofăriei. Toate modelele de încălțăminte se lucrează.
Vizitați magazinul și vă veți convinge.

Cel mai eftin izvor de delicatese și coloniale în engros și detail la
Ioan Pop
Calea Victoriei No. 2,

Indig Mór Piața Unirii No. 19.
Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă și □ □ Depozit de ștofe. □ □

Abonați-vă la
ziarul Infrățirea
cel mai răspândit și bine scris.

Ori cine poate câștiga zilnic 100—200 de lei
chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administrația ziarului, pentru a primi explicațiuni în scris. □ □ □ □

A sosit un nou transport de mărfuri pentru iarnă
Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,
la HORA TĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány“.

Ștofe pentru haine Bărbătești și pentru Paltoane, Pardesiuri, Ștofe pentru rochii de Damă, Barcheturi, Broboade, Ciorapi pentru Dame, Bărbați, și pentru Copii, Basmale, Catifele, zefiruri, șifoane. Tote aceste mărfuri se vând cu prețuri mai eftin ca ori unde.

Vânzare engros și endetail.

Haine bărbătesti elegante gata și după măsură

la KATZ și MENDEL CLUJ, Piata Unirii No. 10.

A APARUT:
Anul VIII. No. 9. Septembrie 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82. ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Vintilă Brătianu. — Activitatea individuală a omului politic.
Mihail Pașcanu. — Presa și noua constituție.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Industria italiană în momentul actual și prespectivele ei. — Scăderea navlului.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

Se primesc **pălării** spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul
Schwalb Jakabné
Str. Mátyás Király 1.

Reducere de prețuri
la depozitul de accessorii de automobile, benzin și oleuri, cauciucuri de automobil și biciclete, accesorii de vânătoare.
E. BLAGA
CLUJ, Piața Ștefan cel Mare No. 7. Telefon 270.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumerille cele mai renumite, **Parfumeria d'Or** Piata Unirei No. 5.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane „Pax". Intreprinderea universală de comert Sibiu.

FRAȚII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Alexandru Buchwald
ceasornicar
Calea Regele Ferdinand No. 35.
Se repară ori ce feli de ciasornice și juvaieuri cu cel mai eftin preț pentru ceasornicile vândute și reparate garantez un an de zile

Frații Márlonffy Blănarii
Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania
In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Fabrica de Clopote Oituz
Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCUREȘTI.
Execută și se găsește Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu prețurile cele mai convenabile garantând sunetul și durabilitatea pe timp de 50 ani.

Cel mai renumit **Atelier** pentru **costume de dame**
Landmann
Strada Forduló No. 9.
Confecționează costume pentru dame după ultima modă engleză și franceză cu preț foarte redus în cel mai scurt timp.

Confecțiuni pentru Dame
ultimele modele Franțuzești și Englezești execută promt și constincios Atelierul
Telefonul 943.
Jakab Géza
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2.

Ziarul „INFRĂȚIREA"

primește abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina și vechiul Regat cu: 120 lei pe 1 an, 60 lei pe 6 luni, 30 lei pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRAȚIA ZIARULUI CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 3 Etagul II.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 73 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Sâmbătă 6 Noembrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

A[illegible] administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 252 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 3 luni . — 30

PUȚIN IMPERIALISM...

De când văzurăm unde poate duce megalomania colectivă cultivată sistematic prin cea mai feroce dintre filosofii și sprijinită la urmă pe cea mai perfectă dintre organizațiile militare de pradă, auzul nostru nu cunoaște un cuvânt în care să intre mai multă groază și mai multă monstruozitate de cât acela de *imperialism*. Rostirea lui singură înseamnă să cuprinzi în câteva sunete tot ce fu mai oribil în obârșia ca și în desfășurarea războiului în care crima și masacrul nu cunoscură nici-o lege. Zici *imperialism*, și gândul se oprește dela sine la nebunia germană și la toate nenorocirile care porniră din ea.

Și fiindcă de cuvântul acesta se leagă atâtea dezastre, înțelegem ușor necesitatea pe care o simt astăzi toate popoarele de a elimina din manifestările lor naționale tot ce-ar putea fi privit ca o dovadă a unor tendințe spre imperialism.

Nevoia de-a lupta împotriva stării de spirit pe care o reprezintă acest cuvânt ajuns așa de odios a făcut să se nască o altă stare de spirit din mijlocul căreia pare să răsară o altă primejdie, *aceia a umanitarismului*. Fugind de un păcat, cădem într'altul. Căci dacă imperialismul înseamnă expanziunea și afirmarea unui popor prin desființarea cu forța a popoarelor dinprejur, umanitarismul înseamnă desființarea tuturor printr'o egală cufundare în mediocritate. A nu crede în virtuțiile tale proprii, a nu avea nici-o aspirație și a nu-ți recunoaște nicio misiune, — aceasta înseamnă, de sigur, a nu face imperialism, dar înseamnă a te sinucide prin renunțarea la toate drepturile firești care pot decurge dintr'o spontană și corectă manifestare a vitalității tale naționale. Și, totuși, de la războiu în coace, asistăm la desvoltarea unei întregi ideologii care, vrînd să condamne imperialismul în forma lui odioasă, atacă și naționalismul în forma lui cinstită.

Fixînd idealuri de justiție și pace universală, doctrinele umanitariste sunt astăzi ca o cămașe de forță sub puterea căreia trebuie să înceteze orice încercare de expanziune națională. Mai militante și mai imperioase ca ori când, aceste doctrine răsar pretutindeni în calea națiunilor exercitând permanent o teroare morală în fața căreia se opresc intimidate și cele mai firești, mai drepte și mai inocente aspirații. Dar cum totuși energia umană nu se poate manifesta de cât sub forma concretă a organismelor naționale și cum naționalismul, ori cât de temperat, e privit ca un teren prielnic pentru desvoltarea tendințelor și poftelor de dominație, asistăm atunci la acea ipocrisie generală prin care popoarele se înșeală reciproc. Nu e guvern și nu e om politic care, pentru alții, să nu îmbrace cele mai seducătoare forme ale umanitarismului, dar care, la el acasă, să nu cultive pe ascuns tendințe și proecte de expanziune.

În numele umanitarismului, ni se vorbește mereu de libera autodeterminare, de reducerea armamentului, de Liga Națiunilor și de atâtea instituții noi cu caracter internațional menite să fixeze pe fiecare în marginile dreptului său, iar, *pe de desupt*, fiecare se pregătește, fiecare se înarmează și fiecare așteaptă ceasul când, dându-se la o parte vălul ipocriziei, o nouă răfuială va începe între popoare. Or unde veți sgîria puțin pojghița umanitarismului, veți întâlni, dacă nu însăși ferocitatea imperialismului, cel puțin tendințe și eforturi de revanșă care și ele, de cele mai multe ori, nu sunt de cât rămășițele unui imperialism înfrânt.

Și, gândindu-ne mai bine, lucrurile nu pot fi de cât așa. Inainte de a reprezenta pofta de dominație a unui popor de pradă, imperialismul reprezintă nevoia de expanziune a unei vitalități acumulate.

E oarecum o lege naturală ca fiecare popor să caute să-și reverse în lături puterea personalității sale, și nu cu doctrine și baliverne umanitariste vom putea opri în loc eflorescența unei vitalități.

Orice națiune sănătoasă trebuie să aibe în ea și instinctul expanziunii, și a o despuia de acest instinct înseamnă să distrugi în ea și toate posibilitățile de desvoltare. Cu cât instinctul acesta de expanziune e mai robust și mai nealterat, cu atât și națiunea poate suporta mai ușor toate eforturile ce se cer în cruntul război pentru existență.

Și acum ne gândim la națiunea noastră pe care o anumită democrație ar dori s'o infecteze cu toate erorile umanitariste. Pentru a nu părea imperialiști, ne ferim să facem naționalism. Vroind mereu să trecem de popor „civilizat", ne despuiem singuri de acel *instinct al expanziunii* care e baza și izvorul naționalismului creator. Socotim minoritățile ca reprezentând între noi ultimul cuvânt al culturii și al civilizației omenești, și de aici o întreagă politică de abdicare pe care o acceptăm ușuratec în numele umanitarismului și al democrației. Nu ne îngăduim nici o aspirație, nu ne recunoaștem nici o misiune. Terorizați de șarlatania umanitaristă, ne lăsăm castrați de toate elementele virilității noastre naționale, și din popor de ofensivă, devenim pe nesimțite un popor de sterilitate civilizată capabil să accepte toate insultele și toate capitulările.

E timpul, deci, să zicem: *Puțin imperialism...* Mai ales acum, și mai ales *aici*.

Amânarea alegerilor în Grecia

Lyon, 3 Noembrie

Alegerile legislative, care fusese fixate la început pentru 7 Noembrie au fost amânate până la 14 Noembrie.

O apărare

Se pregătește ratificarea tratatului cu Turcia. Suntem siguri că formalitatea aceasta va da pretextul unor copioase disertații asupra bieților Turci îngreuiați de fumul ciubucelor lor, îngropați sub pulberea legii lor putrezite, declarându-i incapabili, sfârșiți, și semnându-le pașaportul pentru lumea cealaltă.

Maltratarea Otomanului e la modă. Vedem defilând, ca în cântecul lui Marlborough, tot convoiul funebru al imperiului osmanliu; unii purtând turbanul, alții coranul, cei din urmă nimic. Dacă ar fi să ascultăm pe competitorii la posesiunea Constantinopolului, ar trebui să fim convinși că rasa otomană s'a sfârșit: ruinată, paralizată, ea nu mai așteaptă decât gropașul. Când vizează cineva moștenirea altuia, boala testatorului îi pare hotărît incurabilă, și cei cari privesc Stambulul cu ochii aprinși ai dorinții nu pot să fie decât convinși că Turcul a murit.

Islamismul, da; politica otomană, da, dar de ce rasa, dece poporul cel mult, de ce muncitorii inteligenți, negustorii cinstiți țăranii cari nu cer decât libertăți mai multe spre a dovedi că au și ei sânge în vine.

Și cu ce drept i-am privi noi de sus? Europa noastră e ea fără slăbiciuni și fără vicii; nu se văd oare pete și pe haina ei; suntem noi cu adevărat puternici și liberi; energia și înțelepciunea noastră silesc ele soarta dușmană să ni se supună; merităm noi toate respectele și toate iubirile; cei ce ne văd, într'un cuvânt, se simt ei mai curagioși și mai buni?

Să nu ne entuziasmăm față de Turci, dar să fim drepți, atunci când atâtea judecăți sumare se nasc din lăcomie, sunt sprijinite din dispreț, transmise din ușurime, adoptate din lene și pe cari toți le colportează fără a le cumpăni. Să credem în distrugerea răului, nu în aceea a raselor.

Să se îngăduie Osmanliului să se deștepte bine ca să asculte sfaturile prietenilor lui. Corăbiile aliaților cari leagă acum Stambulul de Europa, fraternitatea popoarelor, schimbul a tot ceeace agită mințile și face să bată inimile, sunt de ajuns ca să zguduie o națiune, oricât ar fi ea de somnolentă.

Știm că adevărurile necomplecte primite de către un popor se împotrivesc ades la triumful adevărului întreg: când e vorba de a atinge ținta, jumătatea distanței nu e totdeauna jumătatea drumului; dar cei cari cred în puterea unei rase răbdătoare și cugetate, au de ce spera.

Să se deschidă largi porțile Turciei ca să intre ideile moderne, pentru ca dreptul comun să creieze adevărata egalitate în fața legii, și se va vedea că Turcul e și altceva decât un om care fumează, bea cafea, se efemineză în haremuri și se disolvă în etuvele băilor.

Să nu se caute înjosirea ci transformarea.

I. Dr.

Rezultatul grevei și datoria intelectualilor

Lipsa de educație politică a masselor muncitorești a fost suficient dovedită și cu ocazia grevei generale.

Intre intelectualul bine pregătit și dezinteresat, — el însăși un încercat muncitor și un proletar al luptei pentru existență, — și între muncitorul lipsit complect de cea mai elementară cultură și de cel mai necesar sprijin moral, s'a interpus o pătură de semi-docți, de agitatori doritori de a parveni. Aceștia, abili exploatatori ai naivității și ai ignoranții celor mulți, au ajuns a forma o pătură de nepătruns între gândul curat al intelectualilor, idealiști și sinceri, și sufletul frământat al marei mulțimi.

Simpli băeți de prăvălie, foști școlari certați cu cartea al căror autodidacticism se reducea la cetirea broșurilor roșii, ca și unii avocați fără clientelă, au devenit *fruntași* ai partidului socialist. Iar când cu titluri academice, sau numai cu cunoștințe solide, unii convinși și sinceri au solicitat locul cuvenit în mișcarea socialistă, titlurile au fost socotite ca atribute burgheziști, lăsându-se astfel loc numai pentru oratoria unui Cristescu și cultura unui Tănase?

Intelectualul care ne înjura la tribună armata, regele și sentimentul dragostei de neam, era bănuit ca agent al siguranței. Eșecul însă al grevei generale are marele merit de-a înlătura de pe ochii mulțimei, vălul negru al inconștienții și al ignoranței pe care încasatorii lacomi de cotizații au știut să l adune de atâta timp.

Muncitorimea s'a trezit, dar dezorientată și zăpăcită, nu știe ce să se facă. Fiecare lucrător de fabrică, astăzi sufere sufletește și are nevoe de ajutor. Acum e timpul ca intelectualii sinceri și dezinteresați să salveze sufletul obidit și întunecat al muncitorimei înșelate. Această mare operă morală, chemată a ne aduce armonia socială și conștiința îndatoririlor față de societate, nu se poate face decât printr'o intensă cultură sădită cu speranță și încredere în sufletul doritor de lumină, al masselor muncitoare. Prin organizare economică, prin șezători, prin conferențe și prin întruniri, intelectualii noștri vor putea tămădui sufletele otrăvite de ură ale muncitorimei noastre. Studenți, profesori, gazetari și preoți, au acest mare rol, pe care îndeplinindu-l, vor face tot atât de mult pentru unitatea sufletească a poporului român, cât a făcut și soldatul-erou pentru unitatea politică.

Fp. R.

Un strigăt de alarmă

— Germania nu dezarmează —

Franța s'a instituit — și cu drept cuvânt — în paznica aplicării tratatului dela Versailles de către Germani. Ea a suferit mai mult de la ei și trebue să fie atentă la tot ce-ar putea deveni un nou pericol.

De-aceea, „Le Petit Parisien" dă semnalul de alarmă, arătând că Germanii numai în aparență își reduc armata, începând dela 1 Ianuarie 1921, la efectivul de 100 000 oameni, așa-cum stipulează tratatul de pace. Ziarul francez demonstrează cu date reale și precise adevărul acestei afirmații.

La Berlin s'a înființat un *Oficiu pentru licențierea armatei*, în Leipzigerstrasse 5. Un birou de informații e atașat acestui serviciu (Nachrichten centralstelle); acesta e astăzi cartierul general al statului major german. Fiecare stat al imperiului are o *centralstelle* și, la Berlin, șeful biroului e comandantul de stat major Schroeder.

Un ordin, care emană dela acest oficiu, spune clar că ofițerii cu opt până la cincisprezece ani de serviciu activ vor fi vărsați în rezervă (*Naționalwehr*) și adaogă următoarea precizare, foarte semnificativă:

„Serviciul în Nationalwehr va fi socotit ca serviciu activ și nu va trebui să se admită în această trupă decât ofițeri capabili de-a face campanie."

Intr'un alt ordin, se precizează iar că în noua armată e nevoie de oameni siguri, având sentimente cu totul germane".

E deci foarte lămurit pentru ori cine că Germanii intenționează crearea unei noui armate, capabilă să facă față unui eventual război.

Loyd George poate avea tot sângele rece pentru a se gândi la o cât mai completă restabilire a raporturilor dintre state dinainte de războiu, căci țara sa e sub protecția mării, care o izolează de primejdii Giolitti tot așa, odată fărâmițată Austro-Ungaria; cu atât mai mult Wilson din mult depărtata America dar să se dea voie Franței, care stă cot la cot, prin fatalitatea geografică, cu dușmanul ei de ieri, ce nu uită, să i-se dea voie să-și ia cuvenitele măsuri.

Noi suntem tot așa: în fiecare moment, trebue să ne aruncăm privirea cu îngrijorare peste Dunăre, peste Tisa și — cine știe? — poate și peste Prut.

Suntem în veci alături, cu aceleași griji, soră a noastră mai mare, Franța!

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cronica Bucovinei

— Inaugurarea Universității din Cernăuți. — In 24 Octombrie 1920. —

După inaugurarea Universității din Cluj, al doilea eveniment de aceiaș importanță se personifică în inaugurarea celei de a 4-a instituție de înaltă cultură din România întregită, a Universității din capitala Bucovinei.

Din Cernăuți, ca și din Cluj, străinii au încercat să facă 2 însemnate fortărețe de cultură sorțite să fie în fruntea operei de desnaționalizare a Românilor până eri supuși apăsătoarei lor stăpâniri. Astăzi, prin inaugurarea universității din Cernăuți, cultura românească pune stăpânire și pe această citadelă a celei mai mai intense propagande de înstrăinare și o transformă într'un focar de cultură națională, menită să domine învățătura străină temeinic organizată pe pământul bătrânei civilizații moldovenești.

Cultura românească pornită dela școlile mănăstirești din Voroneț, Dragomirna, Rădăuți și Sucevița în frunte cu Academia teologică a M-rei Putna și dela școlile laice înființate și susținute de Voevodul Grigore Ghica al Moldovei și de urmașii săi, caută să fie înăbușită de stăpânirea austriacă, sub care deabia mai licărește învățătura românească într'o modestă școală clericală din Cernăuți, transformată mai târziu prin sârguința fruntașilor români într'un institut teologic, a cărui cursuri nu era permis însă să se predea din mila guvernului împărătesc decât în latinește.

Și ca o încoronare a acțiunei de dărâmare a vechei culturi românești, guvernul din Viena creiază Universitatea din Cernăuți, nu pentru a servi necesitățile culturale ale Bucovinei, ci cu unicul scop de a răspândi înstrăinarea și ura pentru tot ce era românesc în această provincie românească. Dar elementul etnic românesc e prea puternic pentru a ceda loviturilor date de străini.

Ca să ție în loc acțiunea de desnaționalizare, care mergea cu pași repezi, românii au creat cea dintâiu societate studențească românească „Arboroasa", care fiind desființată de austriaci, este continuată în opera ei națională de societatea studențească „Junimea", al cărei întemeietor este marele nostru istoric Dimitrie Onciu. La această societate, care a avut cea mai de seamă activitate pe terenul culturei românești în Bucovina, se îndroduc tradiționalele cursuri de istorie a românilor pentru a nutri dragostea de trecutul nostru. Apoi, se crează pe rând societățile studențești: Bucovina, Academia Ortodoxă și Dacia, care deasemenea contribue intens la susținerea intereselor naționale românești.

Iar astăzi, străduințele de aproape un secol și jumătate de a menține vecinic aprinsă flacăra culturei românești, sunt răsplătite prin strălucita inaugurare a Universității bucoviene în somptuasa sală sinodală a palatului Mitropolitan, încăpere simbolică, în care s'a înfăptuit și marele act al unirei Bucovinei cu românii de pretutindeni.

Universitatea românească din Cernăuți, care înlocuește o Universitate străină de tristă memorie pentru românii bucovineni, are menirea de a săpa brazde adânci în ogorul culturei românești. Dar, departe de a fi ca predecesoarea sa, unealtă a unei propagande fără scrupule, servind un naționalism strâmt și exagerat, Universitatea cernăuțeană va lăsa ca la izvorul științei să poată veni cu toții, fără deosebire de religie și națiune.

Indeplinindu-și însă rolul unei adevărate Universități de a da lumina științei pentru toți, ea nu-și va uita nici pe acela de a fi răspânditoare a unei culturi naționale.

La înalta sărbătoare a inaugurării Universității Bucovinei, care înseamnă întronarea pentru totdeauna a drepturilor învățăturei românești în acest colț de țară, au luat parte principalii reprezentanți ai culturei românești, în frunte cu Majestățile Lor Regale, miniștrii țărei, înalții prelați, mitropolitul primat și mitropolitul Bucovinei, profesorii delegați ai Universităților și delegații studențimei.

Emil Pușcariu.

ECOURI

„Arnaga", celebra vilă bască, clădită cu pasiunea lucrurilor măreți de către poetul Edmond Rostand și unde el a scris cele mai sonore versuri din *Cyrano*, *l'Aiglon*, *Chantecler*, Arnoga e pe cale de-a fi vândută.

Prețul nu e de loc iluzoriu: 3.500.000 franci! Nu trebue să uităm însă că așa-zisa casă țărănească a marelui liric, clădită într'o imensă grădină după moda franceză, ascunde sub fațada ei în mod voit rustică, minuni somptuoase: Saloane decorate de Henri Martin, Latouche, Héléne Dufan.

Marmori, matostate orientale...

Totuși, D-nii Maurice și Jean Rostand și mama lor au convenit să păstreze colecțiile părintești, mobilele, cărțile, tapisăriile...

Cine va voi să dobândească scump luxul de a trăi unde a trăit părintele lui *Cyrano*?

Cel puțin, de n'ar cădea și Arnoga în mâinile unui îmbogățit de război!

*

Vilna, drăgălașe cetățue, bine așezată pe malurile Villyeia îndurat grele asalturi în cursul existenței sale. Timpurile Evului Mediu o văzură atacată când de Tătari, când de cavalerii Teutoni. Ea se apără curajos, dar nu totdeauna cu succes.

Și iat-o trecută în rangul de „Flume polonez"! Trupele intrate ca învingătoare între zidurile sale, mai dăunăzi, se găsesc fără îndoială aproape ca la ele acasă. Căci nu era o rasă polonză, păgână încă, aceea care, odinioară, întreținea zi și noapte un foc sacru strălucind pe turnul castelului?

Vilna a fost întotdeauna, chiar în epocile cele mai negre, un oraș prietenos literilor; ea păstrează cu pietate cele 200.000 de volume, cari formau biblioteca universității sale faimoase, azi desființată.

*

Ziarului *Petit Parisien* i se comunică din Roma că inginerul italian, Gustav Leutner, ar fi ajuns să conceapă un aparat capabil să transforme electricitatea statică a atmosferei în electricitate dinamică.

Din Brașovul cultural

Cultura română

Nu e satisfăcătoare; se simte mare lipsă de instituțiuni culturale și-n special de un teatru românesc permanent. Ar fi bine să găsim măcar multe reuniuni românești, cari să răspândească știința, literatura și arta națională. O bibliotecă publică nu există, ci doar mici biblioteci școlare și deci înzestrate numai cu cărți pentru educația copiilor.

„Liceul ortodox" are de mult o bibliotecă românească, dar la Liceul real, dr. Ioan Meșotă, abia acum s'a pus baza unei, și numai pentru școlari, pentru profesori un. „Casina românească", înființată la 1846 dispune și ea de 250 volume.

Pentru cultură mai fac sforțări și: „Reuniunea femeilor române", întemeiată la 1860, care susține o școală de menaj cu internat; „Reuniunea femeilor pentru ajutorarea văduvelor sărace" are un azil; „Societatea de ocrotire a orfanilor de război", care întreține un orfelinat.

„Liceul real" are anul acesta numai 6 clase; e instalat însă într'o clădire mult mai încăpătoare și are un laborator modern de fizică, chimie și științe naturale. Din cei 250 elevi, 150 sunt români, restul — și faptul e îmbucurător — unguri.

La „Liceul ortodox" sunt 450 elevi, iar la liceul de fete sunt abia 150.

Școli practice găsim mai multe: „Școala de arte și meserii" (150 elevi).

„Școala comercială română superioară" (80 elevi).

„Școala de seară de meserii" pentru maeștri, cu 4 școli de ucenici".

La școala industrială și la cea comercială frecventează cursurile 500 de elevi.

Aceste instituțiuni sunt mai bine sau mai rău prevăzute cu materialul necesar.

Rămâne deci încă mult de făcut, de către stat și de către inițiativa particulară, pentru ridicarea stării culturale românești a Brașovului.

Cultura germană.

Cele mai multe școli din Brașov sunt cele săsești și anume: 2 școli primare de fete și băeți, un liceu de fete cu 4 clase, o școală superioară de comerț cu 3 clase, liceul săsesc (8 clase), școala reală inferioară (4 clase), școala de comerț pentru băeți (3 clase), școala de meserii a orașului (5 clase).

In „Vorstadt" și „Blumenau", sașii au câte o școală primară, iar în Bartolomei e una cu clase ajutătoare (6 la număr).

Mai e și o „Preparandie de copii pentru grădinițe", cu 2 cl.

Numărul elevilor la școlile secundare sășești se ridică la 960, iar la cele primare la 720; din totalul acesta, numai 2% sunt de altă națiie decât cea germană.

Pentru răspândirea culturii în popor, Sașii au 15 reuniuni, cu 6000 membrii, cari se ocupă cu știință, arti, Sport, turistică.

Biblioteci sunt 2, un „Burzenländer Muzeum", cu secțiuni de arheologie, etnografie și istorie și o gazetă „Kronstädter Zeitung" (Amintim aci că Ungurii au 3 ziare: „Brassoi Lapok" Erdélyi Ujság" și „Előre").

Cu titlu de curiozitate, notăm și bisericele din Brașov:

Evangheliii au 5, catolicii 2, reformații 1, unitarii 1, ortodocșii 1 (biserica Nicolae), israeliții un templu; mai e și o biserică ungaro-evanghelică.

Cum vedem, cultura germană se bucură de-un aparat superior Românilor pentru lupta culturală. Să se ia aminte! *R. C.*

Comemorarea a 50 ani dela proclamarea republicei franceze

Parisul se prepară să serbeze la 11 Noembrie 50 de ani dela proclamarea republicei. La Pantheon se ridică un imens cenotaph, pe care va fi așezată urna conținând inima lui Gambetta. In fondul capelei centrale a fost așezat monumentul convenției naționale, opera sculptorului Sigard. In fața palatului primăriei se va ridica un monument în care va fi reprodusă măreță „Gloria victoriei" a sculptorului Anton Marcier. In fața „Gloriei" va fi așezată statuia lui Gambetta. Toate asociațiunile mari vor veni în cortegiu la primărie, purtând insigne cu numele bărbaților de seamă din a III-a republică, Jules Ferry. Victor Hugo, Pasteur, Jaures.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

In loc de Cronica teatrală

CĂTRE UN ACTOR

Ai îmbrățișat cariera dramatică, îndrăgostit de acțiunea scenică și ispitit de viața culiselor mai mult decât de frumusețea artei ori de filozofia vie a dramei. Și cu același entuziasm, cu care te-ai hotărît ieri să te faci actor, vii azi să afli impresiile desinteresate ale celui care, nepricepându-se în tehnica meseriei, are un motiv mai mult să'ți spună lucruri adevărate.

Ai credința că un actor nu poate da altui actor sfaturi dezinteresate, nici exprima în cheatii de artă dramatică păreri strict obiective. Ai dreptate: un actor e închis în arta lui și nu ese din ea niciodată. Chiar atunci când șade într'un fotoliu de orchestră, el trăește pe scenă. El nu zice, când privește pe ceilalți: „e bine" sau „e rău", ci „eu aș fi jucat altfel". *Actorul nu poate să fie publicul*; și el ar afla multe lucruri ,dacă ar căuta să știe motivele de plăcere sau de plictiseală ale publicului...

Așa dar, fiindcă e vorba de actori și de talent, îngăduie unui glas din public să'ți spună următoarele:

Un actor de talent e pentru mine acela, pe care nu'l recunosc dela prima replică; e acela care își șterge personalitatea așa încât să dea fiecărui rol o fizionomie diferită; e acela, ale cărui efecte nu le voi presimți mai dinainte, acela care va avea darul unei reînoiri continue...

Numai, află un lucru: publicul vrea cu totul altceva, de aceea, te rog: nu ține deloc seamă de modul meu de a vedea așa de alandala și de pereers. Bagă bine de seamă, *publicului nu-i convine să fie surprins de ceva neașteptat.* Mirarea e o obo-seală, și el nu vrea să fie obosit. Când s'a obișnuit cu un actor, cere să găsească la el aceleași mimice, aceleași intonații și ticuri, cari i-au plăcut odată. E întocmai ca copiii, cari vor să li se povestească mereu povestea, pe care o știu de mult.

Publicul e prea leneș pentru a-i plăcea noutatea. Adu-ți aminte de lucrul acesta. Și dacă vrei să reușești, creiază-ți un fel al tău de a fi, strămută-ți, obiceiurile și viața-ți intimă pe scenă, și dă personagiilor pe cari le reprezinți înfățișarea ta de toate zilele.

Fii Costică sau Mitică în totdeauna, fie de vei juca pe Hamlet, fie pe Făt-Frumos. Publicului nu-i place sforțarea necesară spre a înțelege sufletul nebun, întunecat și iubitor al lui Hamlet, sau sufletul ușuratec, mândru și încrezut al lui Făt-Frumos; e prea complicat! Publicului îi e de ajuns că se interesează de actorul Costică sau Mitică, un băiat de treabă, ale cărui aventuri de dragoste sau obiceiuri le cunoaște. Publicul s'a obișnuit cu intrările lui pe scenă și sub catifeaua tragică ca și sub mătasa albă, el nu va vedea decât pe Costică sau Mitică și va aplauda pe Costiță sau Mitică.

Obiceiul acesta de a se opri la actor în loc de a merge până la personagiu, s'a înrădăcinat așa de mult, încât vezi azi autori dramatici scriind piese ai căror eroi seamănă cu interpreții lor ca două picături de apă. Lipește-te de tine însuți, nu te lăsa atins de vreun rol, și cu oarecare încăpățânare vei reuși. . .

Și acum să trecum la altă ordine de idei: *caută să articulezi bine. Acesta-i fondul artei actoricești.* Articulația te scutește de frumusețile, pe cari ai vrea să le ai; ea îți permite să ai un chip urât și brațe scurte, să vorbești încet și să ai la dispoziția ta nuanțe nesfârșite. Cu ea îți faci publicul simpatic și îi șoptește la urechi vorbele șfioase pe cari le aude; cu ea dai strălucire sarcazmului și ești patetic fără să strigi.

Trebue să te gândești mereu la public, la simțirea, la preocupațiile și mai ales la manile lui. Și totuși, *trebuie înainte de toate să'l iuți.* In clipa când se ridică cortina, lumina scade în sală. Silește-te să se petreacă în tine un fenomen care să mărească întunerecul din sală. Sunt acolo ochi cari te privesc, inimi gata să bată, mâini gate să aplaude. Uite toate acestea. Cortina, odată ridicată, nu'ți mai aparții nici ție, nici publicului; *aparții numai rolului tău,* trebue să te îmbeți în el cu desăvârșire și chiar ceilalți actori ca cari joci nu trebue să mai existe pentru tine.

Citește piesele, în care vei juca. Sunt sigur că mulți dintre camarazii tăi nu'și dau această osteneală. Trebue să cunoști adâncul mecanismul întreg al unei piese pentru a fi sigur de ceea ce trebue să faci. Citește piesa, recitește-o, și după ce vei fi citit-o bine, uit-o, uită ce se va întâmpla și ceeace ți se va spune, mai ales. Fiecare replică să-ți aducă mica surpriză, pe care o aduc replicele din viața reală. Căci, înainte de a face o declarație de iubire, de a-ți omorî rivalul, de a striga cuvintele de efect, *înainte de orice trebue să știi să asculți.* Nu a te preface că asculți cu ochii aceia cari se mișcă, ducându-se să vadă ceia se petrece în lojile de galerie,

Cronica politică

Federația frământată de sforțările de fuziune a încercat momente de adevărată emoție datorită faptului că partidul poporului a luat inițiativa tratărei fuziunei cu țăraniștii. Desigur că își va fi facut socoteala partidul poporului, că dacă își va alipi aportul demagogiei țărăniste, va ajunge să-și împrospăteze forțele atât de consumate într'o guvernare haotic ă și șovăitoare. Socoteala aceasta se înțelege însă că nu e rea, fie chiar dacă n'ar avea alt rezultat decât acela de-a produce orecare diversiune în rândurile Federației.

In ce stadiu sunt aceste tratative nu se poate ști încă, dar aceea ce se poate ști, e gestul d-lui Mihalache de-a asigura Federația alarmată că nu s'a făcut încă vinovat de trădare.

Și ca să împace pe cel mai alarmist dintre federați, adică pe d-l Iorga, i-a adresat acestuia un raport, sub formă de scrisoare prin care făcând exces de înaltă moralitate politică spune că tratativele ce-au fost începute s'ar fi terminat cu răspunsul din partea sa, că numai comitetul executiv al întregei federații ar fi în calitate de-a trata așa ceva și că d-sa își declină competința.

Confirmarea așa dar a acestor tratative este deplină și ea denotă odată mai mult, complectul haos care domnește în rândul noilor și efemerelor organizațiuni politice.

Știri și fapte politice

D-l Mihalache a raportat printr'o scrisoare dlui Iorga că partidul țărănesc nu înțelege a colabora în mod izolat cu partidul d-lui general Averescu, considerând această colaborare ca o imoralitate.

D-l Mihalache adaugă că dacă cineva dorește sincer o colaborare cu partidul țărănesc, va trebui să se adreseze fruntașilor din Federație, singuri în măsură a decide asupra unei colaborări. Scrisoarea d-lui Mihalache s'a tipărit în „Neamul Românesc" de astăzi.

*

„Patria" a greșit și a greșit grav. Nu este prima oară aceasta și desigur nici ultima. Cititorii și noi ne-am obișnuit. Ni s'ar părea contrarul neobișnuit; e dela sine înțeles: e omenește a greși... Ceea ce însă nu se poate înțelege și admite este desigur perseverarea într aceeași greșală.

Se știe, s'a dovedit că acest ziar a falșificat interviewul d-lui Brătianu pe care l-a publicat „Uj Kelet", adăogând drept declarații făcute de șeful partidului liberal, și niște declarații, *pe care ziarul spune că le are din partea unui alt om politic.* Fiind prea evident falșul, ca să scape de rușine, acum repetă afirmația cu îndrăzneală și persistență.

*

Guvernul a hotărît definitiv ca deschiderea corpurilor legiuitoare să aibă loc, fără nici o amânare, la 28 Noembrie.

Inainte de această dată se vor ridica și măsurile excepționale, — cenzura și starea de asediu, — introduse cu prilejul grevei generale.

Camera va ține ședințe în vechiul său local din dealul Mitropoliei, iar Senatul în localul Universității.

Citiți „Infrățirea"

afundându-se în lojile de rangul întâi, alergând în lungul staluri-lor, cu ochii aceia de teatru, ci a asculta în adevăr cu expresia feții concentrată pentru atențiune, a asculta cum asculți pe oamenii cari îți vorbesc. Crezi că e ușor? O, nu, e greu de tot și numai artiștii mari izbutesc.

Nu practica riposta prea repede, lasă cuvintelor și faptelor spațiul și timpul necesar pentru ca publicul să poată vedea făcându-se în tine munca de obiecțiuni, de comsimțiri și de indignări care precede vorba. Vei ține atunci publicul ațintit asupra ta căci îl vei face să creadă că și tu, ca și el, auzi pentru întâia oară fraza pe care o spui. *Arta dramatică e o artă de sugestiune.* Tu poți face ca publicul să creadă ce vei voi, dacă îi sugerezi intențiunile tale; dacă te mulțumești numai să mimezi realitatea, n'ajungi la almic.

Un actor mare nu e un individ care se crede Hamlet sau Prometeu și își delirează rolurile în loc să le joace. Un actor mare e un om stăpân pe el însuși și care are în el reprezentări puternice ale ideilor, sentimentelor și acțiunilor pe care trebue să ne facă să le admitem. El nu poate să ne sugereze decât ceea ce cugetă; dacă nu cugetă la rolul lui în fiece clipă, oricât ar fi el de îndemânatec, nu ne va mișca adânc. Orice gest care exprimă o energică reprezentare lăuntrică e just: Nu căuta să privești în oglindă cum trebue să ridici brațele, ci adună toate motivele pe cari le poți avea ca să fii patetic în cutare clipă a rolului tău, și vei fi. Mai află un lucru: *atât timp cât ești în scenă, joacă.* Dacă n'ai nimic de zis nu te dezinteresa de acțiune, continuă să asculți, nu te gândi la afacerile tale căci n'ai alte afaceri decât acelea ale piesei.

Nu uita că un actor bun nu caută niciodată să ne arete o copie asămănătoare a domnului cutare ci că se silește să dea celui mai mic rol un caracter general, *ridicându-l la rangul de tip.* Și, în sfârșit, ah! te rog un lucru: evită cât poți să arăți că nu știi cum să ții mâinile, și nu'ți privi nici unghiile atunci când vrei să dai un răspuns de spirit.

Obositoare meserie, nu e așa?

I. Dr.

Sfidarea Democrației

— In legătură cu o polemică de presă —

Cu prilejul polemicei provocate de incorectitudinea ce-a comis-o prin falșificarea unor declarațiuni atribuite d-lui Brătianu, ziarul „Patria", ridicând măreț și sfidător panașul democrației, mărturisește că dacă s'ar fi spus: *„sacrificând atâtea sute de mii de oameni pentru întregirea neamului, de ce ne-am feri acum să sacrificăm câteva sute?"* ar fi o „sfidare la adresa democrației". Constatăm așa dar cu acest prilej că „Patria" în opoziție fiind, socotește că sacrificarea a câtorva sute de oameni, anarhiști și tulburători ai ordinei, pentru ca țara să fie salvată și o mie ra atâtor sute de mii de jerfiți păstrată, democrația ar fi atinsă și sfidată. Pentru precizarea definitivă a locului pe care organizația politică în numele căreia vorbește „Patria" îl ocupă, socotim foarte util a folosi mărturisirea de mai sus a acestui ziar, pentru a-l întreba deschis și a-l ruga să ne răspundă cinstit la următoare întrebare:

Dacă tulburarea ordinei ar amenința să-și atingă scopul și să dărâme o ganizația de Stat, și dacă „Patria" ar fi în situația de-a purta în numele organizației sale politice răspunderea guvernării, ar mai putea susține că sacrificarea a câtorva sute de mii de anarhiști constitue o sfidare a democrației?

Să ne răspundă.

Evreii în statul român

Ziarul *„Uj Kelet"*, în articolul său de fond „Noi și Statul" anunță un apropiat congres zionist a cărui menire va fi să stabilească viitoarele raporturi dintre stat și Evrei, să stabilească felul „cum vor trebui să fie Evreii tratați" ca să-și poată desvolta forțele *„în conformitate cu calitățile lor naționale"*. Acest congres va trebui să declare, că Evreii nu înțeleg să fie considerați ca Români de religie izraelită, ci ca un popor ce vrea să trăiască ca o naționalitate indepedentă în România-Mare. „Să știe România, că Evreii nu sunt Maghiari, dar nici Români, iar „această situație va trebui să o înregistrăm ca un fapt ce nu se mai poate schimba".

El declară sus și tare că este adânc înrădăcinat în sufletul lor sentimentul ce-i leagă de scopurile Evreimei întregi și vor *contribui cu toată energia la sforțările acestui popor pentru reînființarea patriei lui.*

Nu vom anticipa care va putea fi rezolvirea justă a acestor pretenții, chiar și atunci când sunt însoțite de amenințări fără rost ca „în caz dacă aceste dorințe nu se vor satisface pumnurile a încă 1 milion și jumătate de nemulțumiți se vor încleșta, iar brațele muncitoare vor înceta de a mai lucra". In orice caz însă dorința lor de a se încadra în rândul cetățenilor Statului român și în viața economică a acestuia, pentru care nu mai au nici un sentiment, ci numai ca să tragă foloasele acestui fapt pentru a reînființa o patrie nouă, este și o recunoaștere că situația nouă ce o pretind e numai tranzitorie și va trebui să servească numai ca mijloc — în deosebi financiar — prin care să realizeze scopurile lor. Cu alte cuvinte: înființarea Palestinei pe spatele Statului Român în temeiul punctelor wilsoniene. — Iar aceasta, oricum, numai în interesul Statului nu poate fi.

Programul muncii și al ordinei

Ziarul muncitorilor din Brăila *„Sfatul Muncitoresc"* publică următorul program de acțiune a organizației lor care nu voește să admită conducerea socialistă internațională.

Il reproducem cu îndemnul de-a fi urmat de toți muncitorii cari vor să aibă încrederea și solicitudinea conducătorilor:

„Nu suntem pentru provocarea desordinei interne, în ori ce chip, fiindcă nu vrem discreditul țărei, nici ruina ei.

Nu înțelegem să ne batjocorim și să discreditâm armata, care ne-a întregit neamul și are menirea să vegheze la consolidarea și siguranța lui, a noastră a tuturor, cari trăim în această țară.

Vom lupta pentru armonizarea intereselor tuturor, în'ăuntrul intereselor țării, căreia trebue subordonate interesele de clasă și categorii.

Cum „sindicat" nu înseamnă partid, fiecare membru e liberstăpân, pe gesturile și credințele sale politice.

In sindicat patronul intră ca și lucrătorul.

Ura între actualul lucrător și fostul lucrător ajuns patron, o detestăm, fiindcă în România n'a avut vreme nimeni să se nască patron, în timpul de 20 de ani de viață industrială a acestei țări.

Nu suntem contra capitaliștilor, fiindcă nu suntem contra capitalului.

— Situația Rusiei de azi fără uzine și capitaliști, pusă față cu a Americei capitaliste, e destul de pildă. —

Nu suntem pentru împărțirea averilor altora, fiindcă ni se pare imoral să facem altora, ce n'am vrea să ni se facă nouă.

Suntem pentru respectul, la care dă dreptul situația personală creată de merite — aceasta pentru stimulare la progres.

Vrem ca munca să fie respectată și plătită după energia cheltuită, felul produsului și intelectualitatea necesitată.

Sindicatul își face un punct de onoare din chestia ridicărei nivelului cultural al membrilor săi, prin crearea unei școale de adulți, a unei biblioteci, și ținere de conferințl de către intelectualii orașului și de aiurea, cari vor fi rugați să-i dea concursul lor pentru ridicarea și luminarea massei meseriașilor și muncitorilor".

Presa străină în slujba lui Horthy

— Campania de prigonire contra României. —

In „Dacia" s'au publicat numeroase documente privitoare la campania de subminare dusă de admiralul Horthy, șeful teroarei albe din Ungaria, contra României, Jugoslaviei și Cehoslovaciei.

Azi putem da amănunte precise relativ la presa străină, care e în slujba lui Horthy și care duce sistematic după indicațiunile dela Budapesta campania de ponegrire contra României.

Ziarele „Bécsi Magyar Ujság" și „Világ Ujság" organele de publicitate ale democraților unguri refugiați la Viena, din cauza lui Horthy, comentând documentele publicate de ziarele oficioase din Praga și Viena contra lui Horthy aduc și ele prețioase lămuriri în ce privește presa străină care susține regimul actual din Ungaria, atacând în schimb, statele care vor face parte din „Mica Antantă" mai ales România, Cehoslovacia si Jugoslavia.

După cele publica e de aceste ziare și după informațiunile culese de noi se știe precis că ziarul parizian „L'Eclair", organul care reprezintă opiniile fruntașului om politic francez Arist de Briand a fost cumpărat pe o sumă importană de către d. Praznovsky, însărcinatul de afaceri al Ungariei la Paris. Acest ziar are menirea să lămurească opinia franceză despre adevărata democrație din Ungaria lui Horthy, arătând în schimb situația disperată a Ungurilor din Transilvania, Slovacia și Jugoslavia.

„L'Eclair" a și început campania contra „Micei Antante", susținând că Cehoslovacia urmărește prin creiarea acestei alianțe scopuri imperialiste.

Ziarele din Praga, fiind informate de activitatea d-lui Praznovsky, au scris că toate trusturile comerciale francez cari au intrat în legături economice cu guvernul Horthy și cari sunt sprijinite de cotidianele cele mai citite din Paris au dat asigurări guvernului ungar că vor susține politica de revendicări teritoriale a guvernanților unguri.

Pe de altă parte suntem informați că d. Praznovsky a intrat în tratative cu „Le Journal" din Paris ca să publice anumite scrisori din Ungaria pentru a contrabalansa influența Cehoslovaciei și Jugoslaviei asupra opiniei publice franceze.

Nobilii unguri sunt sprijiniți în Franța de cercurile regaliste și clerice. Astfel prin intervenția unui om politic francez guvernul ungar a căutat să câștige și ziarul „Le Gaulois" în favoarea sa, ducând astfel o campanie deghizată contra României.

D. Robert de Flers, redactor politic la acest ziar, un prieten sincer al României, aflând maroperile Ungurilor, le-a demascat, informând în acelaș timp pe conducătorii ziarului că agenții lui Horthy lucrează cu banii băncilor germane pentru anumite scopuri politice.

O parte din presa italiană, ostilă „Micei Antante" s'a pus direct în slujba amiralului Horty.

Propaganda în Italia e condusă de publicistul ungur Peter Czobor. La Milano acest propagandist ungur are sprijinul inginerului Filipo Greppi și a prefectului de poliție comandorul Gasti.

Prefectul de poliție după cum s'a convins și guvernul italian primea 2000 lire lunar pentru serviciul adus cauzei maghiare.

Publicistul ungur Geza Herzog lucrează la Roma informând presa independentă și presa clericală.

S'a dovedit că d. Fraccaroli, redactor politic la „Corriere della Sera" scria articole inspirate de d. Geza Herzog, colaboratorul aceluiaș ziar, contra „Micei Antante" făcând jocul Ungariei în defavoarea României.

Am publicat aceste informațiuni precise cari nu pot fi desmințite ca să informăm opinia publică și să atragem atenția guvernului privitor la campania de ponegrire dusă de amiralul Horthy.

Intr'un număr viitor vom publica date privitoare la propaganda ungurească în țările scandinave și în America. (Dacia)

INFORMAŢII

Constituirea „Sindicatului Presei Române din Ardeal“ a fost desăvârşită Miercuri 3 Noembrie prin votarea celor 35 de articole ale Statutelor şi alegerea comitetului conducator.

Acest comitet e alcătuit din d-nii: I. Agârbiceanu, D Tomescu, L. Paukerow, I. Dragu, Em. Vasiliu, R. Dragnea şi Cezar Petrescu.

*

Membrii comitetului Casei Naţionale (Casina română) din loc) sunt invitaţi să se întrunească în şedinţa care va avea loc în 4 Noembrie a. c. oara 2 d. m. în localitatea proprie Str. Niculae Jorga No. 2 etaj I.

*

Domnii membrii ai Partidului naţional Liberal din Cluj şi judeţ sunt convocaţi pe ziua de 5 Noembrie c. în Calea Victoriei No 31, la orele 6 p. m. pentru a se discuta chestiunile la ordinea zilei.

Hotărârile se vor lua în conformitate cu Art. 19 din Statut.

*

„Comisiunea interimară pentru examinarea candidaţilor de profesori aduce la cunoştinţa celor interesaţi, că examenele fundamentale, de specialitate, pedagogice şi de corigenţă vor începe în sesiunea II-a anul şcolar curent pe ziua de 15 Decembrie a. c. La exámene vor fi admişi numai aceia, cari până la 20 Noembrie vor fi înaintat comisiunii cereri de admitere prevăzute cu actele justificative în regulă. Taxele de examene se vor plăti la biroul comisiunii. Publicaţiunea de faţă priveşte şi pe cursişti.

Toate ziarele din Ardeal sunt rugate a reproduce această publicaţiune“.

*

Au fost recomandaţi de către decanatul facultăţei juridice din Cernăuţi, în unire cu cel din Bucureşti, pentru catedrele de penal şi drept public, la Universitatea din Cernăuţi, d-nii dr. Rădulescu şi dr. Vasiliu-Bamontu.

*

Şcoală de limbi română, franceză, engleză, Piaţa Carolina 1.

*

La cafenea Winkler seara concertează orchestra. Servici prompt.

*

Şimon repară piane, deasemenea cumpără şi vinde orice fel de piane.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj str. Korniss No. 2.

*

Fraţii Léb băcănie şi coloniale engros Cluj Piaţa Mihai Viteazul No. 9.

*

Inscrierile în şcoala de dans Ligeti se fac zilnic dela 10—12 şi 3—5, Calea Regele Ferdinand 14. (Belvárosi Zeneiskola).

*

Zilele acestea va pleca la Bucureşti o delegaţie a comercianţilor clujeni pentru a cere prin „Sfatul Negustoresc“ o anchetă parlamentară la fel cu cea din Basarabia, ca să se facă cercetarea tuturor abuzurilor de putere comise de către organele administrative.

M. S Regele a acordat decoraţia „Coroana României“ în gradul de Mare Ofiţer d-lui general Const. Presan, fostul şef al Marelui Cartier General al Armatei, şi în gradul de Mare Cruce d-lui general Teodor Răminiceanu.

*

Consistorul ort. rom. din Cluj caută de urgenţă un funcţionar cu oarecare praxă de contabilitate în condiţii foarte favorabile.

*

In Magazinul Friedmann din Calea Regele Ferdinand No. 35 se găsesc cele mai eftine articole de Manufactură se vinde cu 20 la sută mai eftin ca la orice magazin. Spre a vă convinge vizitaţi magazinul.

*

Eri a avut loc Adunarea generală a „Băncii Centrale“ din Cluj. Programul a cuprins votarea de statute şi chestiuni administrative.

*

Banca Marmarosch Blanc & Co. S. A. anunţă onorata sa clientelă că, mutându-şi biurourile în noul local din Piaţa Unirii No 29 şi strada Iuliu Maniu N. 2 de la data de 8 Noembrie 1920, va sta la dispoziţia onoratului public în acel local.

*

Pentru a întâmpina abuzuri, locuitorilor oraşului Cluj li-se aduce la cunoştinţă că dlui Horaţiu Crucin i-sa retras autorizaţia de a rechiziţiona locuinţe.

Cluj, la 4 Noembrie 1920.

Comisariatul guvernial pentru locuinţe.

*

Trenul accelerat între Bucureşti şi Braşov n'a fost pus încă în circulaţie, deşi plecarea primului tren accelerat fusese fixată pentru Marţi.

E probabil că legătura accelerat Oradea-Mare-Braşov cu Bucureştii *se va face abia săptămâna viitoare.*

Guvernul şi trenurile-navetă

Acum câteva zile a avut loc la Bucureşti o întrunire a tuturor Directorilor regionali dela căile ferate, sub preşedenţia d-lui general Văleanu, ministru de lucrări publice.

S'a discutat chestiunea trenurilor-navetă în legătură cu situaţia precară actuală a căilor ferate.

După multă discuţie, s'a renunţat la ideia rechiziţionării acestor trenuri. In schimb, particularii în serviciu cărora s'a forţat aceste trenuri, vor fi obligaţi a face cel puţin un transport la trei luni, cu diferite provizii, în interesul alimentării populaţiunei din diferite părţi ale ţării.

Se crede, în urma rapoartelor depuse de directorii regionali, că în cel mult trei luni vom ajunge la funcţionarea normală a căilor ferate, în tot cuprinsul ţării.

Creditul Technic Transilvănean

Sibiu, Strada Schewis Nr. 10.

Societate anonimă română pentru încurajarea întreprinderilor technice şi industriale.

Capital 30.000.000 Lei.

Şi-a instalat biurouri în Cluj, Calea Victorei 23, Temişoara, Str. Bonaz 21.

Şcolile române din Paris şi Roma

Am menţionat promulgarea legii pentru înfiinţarea de şcoli de studii superioare la Paris şi Roma.

Iată acum organizaţia acestor şcoli.

Şcolile vor cuprinde secţiunile următoare:

A studiilor de istorie şi filologie a popoarelor romanice.

A cercetărilor de arhive şi biblioteci.

A continuării studiilor universitare pentru specialităţi cari nu se predau încă la noi.

A cultivării artelor.

In aceste şcoli vor fi primiţi după recomandarea asezămintelor noastre culturale, numai studenţii cari vor fi isprăvit cu o superioară distincţie studiile lor în ţară.

Studiile se vor face în afară de internate cari va uni pe membrii acestor şcoli.

Aceşti membri vor fi ţinuti a face conferinţe despre viaţa poporului nostru sub toate raporturile.

Durata întreţinerii membrilor şcolilor arătate nu vor putea trece de 2 ani.

Pentru întreţinerea lor se va fixa o sumă rezultând şi din taxele şcolare ce vor avea a se pune asupra diplomelor luate în străinătate atunci când studii similare se pot face în ţară.

Directorii se vor numi după recomandaţia Academiei Române.

Un regulament va fixa amănunţele de organizare.

Pentru studiile la latinitate orientală pe cari ar dori a le face cercetătorii francezi şi italieni, un cămin se va alcătui la Bucureşti, înzestrat cu tot ce e te necesar acestor studii.

In chestiunea administrării pădurilor Ardealului

Primim:

In ziarul „Infrăţirea“ cu No. 71 din 3 Noembrie a. c. sub titlul „Cum se administrează pădurile Ardealului“ aţi publicat un articol semnat de inginerul silvic Arcadie Boca fost funcţionar a regiunei silvice din Sighetul Marmaţiei.

Autorul acelui articol caută să învinovăţească direcţiunea Centrală a pădurilor din Cluj pentru lipsa de patriotism şi slăbiciune în susţinerea intereselor pădurilor statului, evitând să espună chestiunea în adevărata ei lumină.

Pentru luminarea deplină a celor interesaţi, vă rugăm, să binevoiţi a încuviinţa să se publice în ziarul Dvoastră următoarele:

In anul 1881 ministerele de finanţe şi cel de agricultură, industrie şi comerţ ungare, au încheiat un contract pe un termen de 50 ani, cu o societate pe acţiuni pentru produse chemice, constituită din supuşi indigeni şi străini, pentru vânzarea cu preţuri de favoare a resturilor de sare din mai multe saline din Maramureş şi a unei anumite cantităţi de lemn de foc şi de construcţie din ocoalele silvice situate pe malul drept al Tisei, cu obligamentul de a fabrica o anumită cantitate de sodă caustică.

Terenul de activitate al societăţii, despre care vorbeşte d-l Boca, este situat — precum am arătat mai sus — pe malul drept al Tisei, care cu ocasiunea fixărei graniţelor ţărei, despre Ceho-Slovacia, a rămas sub stăpânirea Ceho-Slovacilor.

In scurtul interval de timp, cât acest teritor a stat sub ocupaţia trupelor române, nici serviciul silvic şi nici cel al monopolurilor statului, nu au găsit de oportun să procedeze la reziliarea contractului, în chestiune.

In acest timp al ocupaţiei române societatea menţionată — după cât cunoaştem — na beneficiat de contract, ne obţinând autorizaţiile de exploatare nici dela regiunea silvică locală, nici dela direcţiunea centrală a pădurilor şi deci statul român n'a suferit nici o pagubă.

Cluj, la 3 Noembrie 1920.

Director general:
Marţian.

Revista Presei

Dela partidul naţional la cel liberal.

Din *Dacia Traiană*:

Nu voim să micşorăm, cu atât mai puţin să tăgăduim, rolul îndeplinit de partidul conservator în România mică, pentru ridicarea şi întărirea internă şi externă, a Statului român, nici pentru creşterea şi triumful ideei naţionale, — dar trebuie să recunoască oricine, că pecând acest partid, mult mai puţin popular, a mai fost şi slăbit tot timpul prin diviziuni interne, *partidul naţional liberal, printr'o disciplină mai strânsă şi printr'o organizare cu mult mai sistematică şi mai deplină, şi-a menţinut întâitatea politică incontestabilă, dela Ion Brătianu tatăl şi până la Ion Brătianu fiul.*

Dincoace de Carpaţi, partidul naţional român a avut politiceşte o situaţie încă şi mai preponderentă, fiind, în realitate, dela 1848 şi până în zilele unirii, singurul partid care politiceşte putea să conteze aicea, — toate disidenţele rămânând neglijabile, şi toate neînţelegerile interne fiind trecătoare şi privind mai mult chestiuni de persoane, cel mult de tactică, niciodată de principii.

Cum se prezintă astăzi, aceste două partide cari în trecut au avut un rol istoric atât de însemnat, şi în mare parte atât de merituos îndeplinit? — Vedem, şi putem să constatăm cel puţin atâta, că nici unul nici celalalt nu vor să închine steagul, ci fac sforţări pentru acomodarea lor cu noile împrejurări. „Insă, în „privinţa aceasta, partidul naţio„nal-liberal din vechiul regat e „mult mai activ, purcezând la „organizarea lui şi în teritoriile „alipite“, — iar aici la noi, dincoace de Carpaţi, în mare parte pe contul vechiului partid naţional român.

Nimenea nu va putea lua în nume de rău partidului liberal sforţările pe cari le face; orice partid politic e în dreptul lui să caute a se întări şi organiza cât se poate mai întins, — întru cât procedează cu mijloace admise de morala publică şi politică. Dar e întrebarea — şi vom căuta să o cercetăm cu alt prilej — întru cât pe această cale n'ar putea acţiona şi vechiul partid naţional de aci care nu mai puţin are dreptul de a căuta ca din regional să devină acuma regnicolar, dacă ţine cu adevărat să nu fie cu totul disolvat, contopindu-se în diferitele formaţiuni, vechi sau noui, din vechiul regat.

Anchetele noastre

UZINA DE GAZ DIN CLUJ

De două săptămâni nu mai este gaz de iluminat în Cluj. Iată rezultatul anchetei noastre asupra acestui lucru.

La Uzină

Nu avem cărbuni, ne spune directorul Uzinei. Am căutat să ne aprovizionăm din vreme cu cărbuni. Astă vară nu ni s'a dat *permis* ca să ne facem un depozit de cărbuni sub motiv că nu ar fi cărbuni în mine. Mai în urmă am câştigat permisul dar nu am putut obţine vagoane.

Ca să arătăm un caz dintre cele pe care le întâmpinăm la fiecare dată cu ocazia transporturilor, putem spune că în gara Cluj ne-a ajuns un vagon cu cărbuni dela 26 Octombrie, până azi însă nu l-am descărcat din cauză că se găseşte pe o linie blocată.

Deşi sunt plătite vreo 20 vagoane de cărbuni la minele dela Lupeni, cu toate acestea până acum nu s'au putut obţine vagoane pentru ca să fie transportate. Direcţiunea Regională a C. F. R spune că nu poate pune la dispoziţie vagoane.

Adăugăm, că-se vor putea cu greu obţine vagoane pentru Uzina de gaz, deoarece în norma de distribuire a vagoanelor dându-se prioritate vagoanelor pentru alimente, apoi aprovizionărei cu cărbuni a căilor ferate, institutelor statului şi la urmă intreprinderilor particulare.

Cine păgubeşte

In acest caz ne întrebăm cine păgubeşte. Deşi s'ar părea că paguba cea mai mare din cauza nefuncţionărei Uzinei, o are direcţiunea Uzinei, care e obligată să plătească personalul deşi nu lucrează, totuşi noi spunem că întrucât Uzina aceasta procură combustibilul trebuitor altor întreprinderi industriale, acele întreprinderi sufăr cel mai mult, fiind-că şi ele au angajat numeros personal, care e plătit fără să lucreze.

Fără îndoială că toate acele intreprinderi particulare care astăzi nu funcţionează din cauză că nu li se procură gazul vor căuta să-şi scoată această pagubă prin mărirea preţurilor lor. Spitalele şi laboratoriile nu pot avea însă această ocazie şi cei ce lucrează în ele vor trebui să se mulţumească numai cu regretul că nu au lucrat, atât de îndelungat timp.

Cine poate veni în ajutor.

Nici primăria Clujului care nu posedă nici-o locomotivă de cale ferată, nici Direcţiunea Generală a C. F. care posedă foarte multe, dar pe care le utilizează după un plan mai mult sau mai puţin folositor societăţii, ci singură armata ar putea prin bunăvoinţă ca prin trenurile militare care le are să caute a aproviziona cu cărbuni, macar pentru trei luni această Uzină de gaz din Cluj. Ne punem în ea nădejdea şi dăm prilej să-i vedem şi în această direcţie buna ei organizaţie.

Wy

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.

Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Situația internațională

Un fapt care dovedește tuturor sincera dorință de pace a Poloniei și spiritul său de cumpătare pe care frumoasele izbânzi ale războiului cu bolșevicii n'au isbutit să-l șteargă, este acceptarea de către guvernul polon a propunerei facute de Comisiunea numită de Liga Națiunilor pentru a deslega pe cale pașnică diferendul polono-lituan, de a se proceda la organizarea unui plebiscit printre populațiunile teritoriilor cari alcătuesc obiectul litigiului între Polonezi și Lituanieni. Se nădăjduește că rezultatul consultării populațiunei acelor teritorii va pune capăt unui diferend și va însemna o limpezire a situațiunei întunecate și veșnic agitată creiată de revoluția rusă.

Pe frontul generalului Wrangel a cărui întreprindere începută cu slabe mijloace materiale apare în vremurile acestea cam donchișotească, sunt în curs lupte înverșunate.

Trupele acestuia slabe numericește lipsite de utilajul necesar războiului modern, se împotrivesc cu toată îndărătnicia unei convingeri, dar nu-e teamă că în cele din urmă vor fi nevoite să cedeze unui dușman superior în număr și căruia încheerea păcii cu Polonezii, îi îngădue o concentrare a tuturor forțelor militare necesare pentru a-și atinge scopul.

Deaceia din tristele experiențe trecute ale lui Kolceag și Denikin, ca și din încercarea mai mult decât îndrăzneață a guvernului Wrangel, am căpatat convingerea că stăpânirea roșie în Rusia nu va cădea datorită unor încercări stinghere de felul acestora, ci se va prăbuși sub greutatea nenumăratelor sale păcate.

Deși Camera a numit regența, totuși criza dinastică din Grecia n'a luat încă sfârșit. Partizanii ex-regelui Constantin fac cele mai mari sforțări pentru readucerea acestuia pe tron. Agitațiile și intrigile cari se pun la cale ca și sforțările pe cari le depun ambele tabere fac ca situația din Grecia să rămână încă turbure și nu exclude un sfârșit surprinzător.

de peste hotare

Acțiunea guvernului Italian contra bolșevismului.

Guvernul italian a început lupta în contra muncii distrugătoare a bolșevicilor, în Milan, Turino, Bologna sau făcut mai multe arestări. La Camera muncitorilor din Bologna sau făcut mai multe arestări. La Camera muncitorilor din Bologna s'au făcut cercetări domiciliare. Anarchistul Enrico Malatesta și tovarășii a fost deținuți pentru agitarea făcută în contra statului în ziarul *Umanita Nuova*.

Tratative Austro-Ungare.

Weiskirchmer, actualul șef al socialiștilor, creștini ajunși la putere a călătorit la Budapesta pentruca să stabilească condițiunile transporturilor de alimente în Austria. Pressa vieneză a comentat viu aceasta afirmând că adevăratul scop al călătoriei ar fi pentru a începe tratative în chestiunea Ungariei de vest, iar cunoscând simpatiile socialiștilor creștinii față de Habsburgi se crede deasemeni că chestiunea reîntronării Habsburgilor ar fi motivul călătoriei sale. (Din *Keleti Ujság*)

Noua constituție Jugoslavă

Guvernul jugoslav a elaborat proectul nouei constituții care va fi depus pe biroul Scupștinei, imediat ce Camera se va constitui. Proectul, în formă care e alcătuit, constitue o deziluzie pentru politicianii din provinciile alipite, în majoritatea lor partizani ai autonomiei acestor provincii.

Proectul prevede că regatul jugoslav va fi monarhie constituțională, sub sceptrul dinastiei Carageorgevici. Regatul va avea un singur guvern și parlament care vor funcționa la Belgrad.

Statul va fi împărțit în județe care vor avea în fruntea lor câte un prefect, cu atribuțiuni mai mari ca cei de acum. Se va hotărî de asemenea și descentralizarea administrativă.

Mareșalul Pilsudski făgăduește pământ soldaților polonezi.

Mareșalul Pilsudski a adresat o proclamație armatei cu prilejul încetării ostilităților. După ce a amintit greutățile pe cari soldații polonezi le-au avut de învins în timpul ultimelor lupte, proclamația sfârșește cu aceste cuvinte:

„Soldatul care a făcut atâta pentru țara sa nu va rămâne fără răsplată. Am propus guvernului ca pământul pe care l'am cucerit să devină proprietatea celor cari l'au stropit cu sângele lor. Țara care, în doi ani, a putut pune pe picior de război soldați ca voi, poate privi cu încredere și cu liniște viitorul.

Alegerile de președinte în Austria.

Tratativele între partide pentru alegerea Dr. Klein ca președinte al Republicei au eșuat. S'a ajuns la înțelegere pentru alegerea fostului Dr. R. Weiszkirchner.

Alegerile din Stiria.

Socialiștii au suferit înfrângere și în alegerile din Stiria. — Au fost aleși 31 social-creștini, 24 social-democrați, 8 țărăniști, 7 pangermaniști. 46 burghezi, și 25 socialiști.

Manifestul profesorilor din Oxford

Scrisoarea, prin care 57 de profesori universitari din Oxford exprimau dorința de-a relua relațiile amicale cu colegii lor germani și austriaci, a provocat numeroase protestări.

Cei 57 sunt departe de a reprezenta majoritatea profesorilor din Oxford; mai mulți semnatari nu sunt decât membrii onorari ai Universității și nu țin nici un curs.

Un corespondent al lui „*Times*“ dă pe față următoarele fapte: din 10 profesori dela Facultatea de teologie, 5 au semnat manifestul. Dela Facultatea de drept, niciunul din cei 8 profesori n'a semnat, tot așa, niciunul din cei 12 profesori dela Facultatea de medicină; la Facultatea de litere, 9 iscăliturî din 15 profesori au putut fi culese; la Facultatea de istorie modernă a iscălit un singur profesor din 14, la Facultatea de limbi moderne și medievele, din 15 profesori nici o iscălitură, la Facultatea de limbi orientale 12 profesori și 2 iscălituri; în sfârșit, din 30 profesori dela Facultatea de istore naturală, numai unul a semnat.

Distrugerea motoarelor „Diesel“ din Germania

Cererea Antantei ca Germania să distrugă toate motoarele tip „Diesel“ a stârnit nemulțumire mare în toate cercurile germane și presa germana să ocupă foarte agitată cu această chestiune. Spicuim din „*Deutsche Tagespost*“:

„Comisia trimisă de către Antantă spre a vizita fabrica de mașine Augsburg-Nürnberg a comunicat administrației acestei societăți că motoarele „Diesel“ trebuiesc nimicite pentru a împiedica Germania să construiască submarine.“

Iată ce scrie ziarul german despre obiectul cererii Antantei: Motorul „Diesel“ este una din cele mai moderne invențiuni în industria mașinelor. El se deosebește de motorul cu gaz sau aburi prin aceea că e acționat cu uleiu natural“. In aceasta constă preponderența motorului „Diesel“ căruia nu-i trebuie nici cazan și nici gazometru.“

Consilierul Deutsch a făcut în legătură cu cererea Antantei următoarele declarațiuni ziarului.

„Neue Züricher Zeitung“:

„Muncitorimea germană va protesta din toate puterile. Dacă articolul 189 din tratat se înțelege în sensul că trebui distrus tot ce se poate instala în vapoarele de războiu, atunci de mâine industria germana n'ar mai putea lucra căci nu există un obiect care nu s-ar putea folosi într'un vapor de războiu. Cererea distrugerii motorului „Diesel“ poate fi deci numai eroare și nepricepere în chestiuni technice și administrative.“

Știri mărunte

„Sieb. Deutsche Tageblatt“ află din Cehoslovacia: Biserica națională cehă înființată de curând și care este urmărită decătre Papa prin excomunicare și interdicții a celebrat prima liturgie în limba ceho slovacă. Deoarece bisericile din Praga au refuzat primirea membrilor bisericei naționale, liturgia s'a cetit pe stradă.

*

„Kronstädter Zeitung“ aduce știrea că în Slovacia a început o emigrare puternică spre America. Emigrarea Slovaciilor ia formă îngrijorătoară. Motivul ar fi situația economică rea din Slovacia.

*

Se anunță din Viena că „Wiener Landerbank“ își va muta sediul la Paris. Directorul băncei d-l Rotter a declarat că banca va rămâne cu statutele legale; se va transforma însă într'o instituție franceză.

*

Partidul muncitoresc belgian s'a pronunțat cu unanimitate contra internaționalei a III-a condamnând politica bolșevică. Totodată, congresul a decis aderarea mai departe la internaționala a II-a.

TELEGRAME

Construcția de vapoare în Anglia

Horsea, 2 Noembrie.

O mare firmă pentru construiri de vapoare și mașini, Harland și Wolg a încheiat un contract cu autoritățile de port din Londra pentru a prelua reparațiunile de mașini și construcții de vapoare.

In acest scop firma va înființa clădiri pe Tamisa cu caracter permanent pentru repararea și construirea vapoarelor, cari fac serviciul în port.

Primul ministru bulgar a părăsit Anglia.

Horsea, 2 Noembrie

Stambulinski, primul ministru bulgar însoțit de miniștrii Stanciof și Kissinof au părăsit eri Londra plecând la Paris. Inainte de plecare Stambulinski a declarat că se întoarce în patrie cu cele mai bune impresii din Anglia și că s'a interesat mult de desfășurarea industriei engleze pe care a avut ocazie a o observa în cursul turneului său prin provincie. Exprimă cele mai calde sentimente de prietenie pentru Anglia și are convingerea că interesele mutuale ale celor două națiuni vor impune pe viitor o strânsă cooperare a ambelor state.

Acordul militar franco-belgian

Lyon, 3 Noembrie

Documentele schimbate între guvernele francez și belgian cu privire la măsurile militare sorțite a preveni o nouă agresiune din partea Germaniei împotriva Franței și Belgiei vor face obiectul unei comunicări la Consiliul Societății Națiunilor.

Aplanarea incidentului franco-german

Lyon, 3 Noembrie

Senatul Hamburgului a exprimat Consulului general al Franței viile sale regrete pentru agresiunea a cărei victimă a fost atașatul dela cancelaria consulatului francez.

Ofensiva bolșevică contra generalului Wrangel

Lyon, 3 Noembrie

Comunicatul statului major al generalului Wrangel din 27 Octombrie anunță că sunt în curs lupte în avantajul trupelor generalului Wrangel pe frontul Niprului, unde bolșevicii încearcă să treacă fluviul. Comunicatul din 26 Octombrie semnalează lupte înverșunate pe tot frontul contra trupelor roșii cari au deslănțuit o nouă ofensivă.

Funeraliile regelui Greciei

Lyon, 3 Noembrie

Vineri au avut loc funeraliile regelui Alexandru în mijlocul unei afluențe considerabile.

Amiralul francez Dumesnil sosit la Atena pe bordul crucișetorului „Waldeck Rousseau“ a depus o splendidă coroană în numele marinei fraceze; de asemenea ministrul Franței reprezentând pe d-l Millerand a depus și dânsul o coroană. Un detașament de marinari francezi a luat parte la înmormântare.

Ziua morților la Paris

Lyon, 3 Noembrie

O mulțime imensă a vizitat cimitirele cu prilejul „Zilei morților“. S'au depus nenumărate buchete de flori pe mormintele și monumentele soldaților căzuți în război pentru Franța.

Numărul intrărilor în cimitirile din Paris a atins cifra de 255.000.

Aniversarea încheerei armistițiului

Horsea, 2 Noembrie.

D-l Lloyd George a anunțat că în dimineața de 11 Noembrie cu prilejul aniversărei armistițiului care a pus capăt războiului mondial, la ora 11 lucrul va înceta pentru două minute în întreg imperiul britanic aducându-se un tribut de recunoștință glorioșilor dispăruți. Toată munca va înceta, chiar locomoțiunea va fi suspendată. Fără îndoială că dominionurile transoceanice vor răspunde invitației premierului.

Guvernul a și făcut aranjamente în câteva posesiuni mai apropiate pentruca aniversarea armistițiului să fie la fel cu cea de anul trecut. Toate forțele militare din imperiu vor fi sărbătorite în Londra la 11 Noembrie printr'un impozant spectacol.

Diferendul polono-lituan

Lyon, 3 Noembrie

Presa franceză anunță că Consiliul de miniștrii polon a aprobat propunerea comisiunei Ligei Națiunilor de a se organiza un pebliscit printre populația teritoriilor cari alcătuesc obiectul litigiului între Polonia și Lituania.

Politica Italiei față de Germania

Roma, 1 Noembrie.

Ziarul *Tempo* scrie că politica italiană față de Germania nu este constituită de un spirit revoltat împotriva Antantei, după cum cred unele ziare franceze, ci prin încrederea supremelor necesități ale reorganizării pașnice a lumei. Politica italiană a îngăduit Germaniilor să se apropie de Antanta, ca le-a îngăduit să supună anumite reclamațiuni legitime, ea a pregătit reintrarea Germaniei în concertul tuturor națiunilor. Acestea sunt servicii mari făcute Germaniei, dar ele n'au avut nimic dăunător pentru Antanta, dimpotrivă, ele au făcut posibile recente negocieri directe între Franța și Germania. Plângerile împotriva politicei italiene, atât din partea aliaților cât și din partea Germaniei, sunt lipsite de temei, deoarece Italia este țara care a tratat cu cel mai mare sentiment de dreptate și de echilibru pe aliați ca și pe foștii dușmani.

Apropierea ruso-germană

Ziarul „Keleti Ujság“ află din Berlin:

Situația nenorocită a Rusiei și Germaniei apropie tot mai mult aceste două popoare. O alianță oficială nu se va putea încă face, însă alianța cea mare este formată în sufletul acestor popoare. Ministrul afacerilor externe *Von Simons* interpelat în Reichstag în chestiunea expulzării bolșevicilor Zinovyev și Sosavsky răspunde:

Această expulzare nu cred să fi influențat întrucâtva sentimentele reciproce dintre Ruși și Germani, căci nici un popor nu e azi la noi mai mult admirat ca poporul rus iar credința generală e că nu ne putem ridica în contra Rușilor ci numai cu ei împreună

Citiți „Infrățirea“

Viața economică, industrială, comercială, financiară

Pentru intensificarea surselor productive.

Creșterea viermilor de mătase

Nu trebuie să ne mărginim numai la sursa de producție principală a țării noastre, la agricultură, ci trebue să tindem ca baza solidă a agriculturei indigene să fie cât se poate de perfecționată prin altoirea altor industrii agricole laterale și mici industrii domestice. Multe din industriile laterale s'au și introdus în țara noastră și s'au manifestat pentru a amorți iarăși după câtva timp. Creșterea vermilor de mătase este una din industrile laterale principale, menită a aduce vieții noastre economice frumoase profituri.

In țara noastră creșterea vermilor de mătase este bine cunoscută, și a fost un timp destul de lung experimentată de țăranl. Deci nu poate fi vorba de introducerea unei industrii noi, ci numai de a desvolta producțiunei măta ei și a-i da mai multă îngrijire.

Cu tot sprijinul moral dat acestei industrii, ea a devenit aproape staționară până la anul 1852.

Creșterea vermilor de mătasă era lățită mai ales în Franța și Italia, când în anul 1845 a apărut boala vermilor de mătase și a produs pagube mari. Crescătorii de vermi de matasă din aceste țări știind la noi în țară soiul vermilor sănătos, au început să-și procure sământa dela noi, mai ales din Muntenia și Moldova.

Cumpărăturile străine au avut ca rezultat cultivarea mai intensivă a viermilor de mătase. Nu numai țăranii ci și păturile mai ridicate ale societății se in eletniceau cu creșterea vermilor de mătase. Numai astfel ne putem explica câștigul de 1 milion 282 mii de lei numai în Moldova în anul 1861, iar în anul 1862 câștigul p in export în străinătate s-a ridicat aproape la 10 milioane lei. Sământa vermilor de mătase dela noi din țară având mare căutare la Francezi și Italieni, guvernul a început și el să se ocupe mai de aproape cu producțiunea mătasei, și prin înființarea de pepiniere de duzi pe lângă școlile de agricultură a căutat să răspândească duzii în țara întreagă.

Astfel creșterea vermilor de mătase ajunsese înfloritoare în țara noas ră, când în anul 1866 a început iar a decădea. Motivul decăderii este introducerea unei sământe bolnave de către niște negustori speculanț, cari a volt s-o vândă pe urmă iarăși ca sământă românească.

Prin operațiile acestor speculanți renumele de care se bucura soiul vermilor de mătase din România a căzut cu încetul tot mai mult și la urmă a devenit necăutată. — Ca urmare, crescătorii au început să neglijeze această industrie productivă și astăzi se ocupă numai puțini oameni cu ea.

Cu toate acestea cultivarea producțiunei de mătase ar deveni un izvor important pentru țara noastră, dacă s'ar începe din nou o creștere mai intensivă.

Sunt puține industrii, cari să se poată desvolta așa de ușor ca creșterea vermilor de mătase și cari să dea venituri fără multe cheltueli și fără multă muncă și gr je.

Creșterea vermilor de mătase se poate face pe lângă gospodării, căci nu pretinde mult loc și se poate face de către copii și femei. Clocirea semințelor până la culegerea gogoșilor nu durează mai mult de 6—7 săptămâni, astfel că în timpul acesta hrănirea vermilor cu frunză de duzi este o jucărie.

Nu poate fi aici vorbă de muncă grea, ci numai de o îngrijire bună. Trebuie deci căutate toate mijloacele posibile pentru a răspândi creșterea vermilor de mătase. Intre prime'e necesități ar fi: răspândirea duzilor în țară, premii în bani pentru săteni cari se disting în creșterea vermilor de mătasă, și răspândirea modului de creștere.

Aceste propuneri se pot realiza foarte ușor prin autoritățile agricole. Rămâne că și țăranii cât și gospodarii să recunoască însemnătatea acestui tărâm productiv și prin sârguință și îngrijire bună să contribue la creșterea vermilor de mătase, câștigând țării prin ea un nou izvor de producțiune și acoperire al nevoilor industriei textile din țară.

R. C.

Evoluția poștei aeriene

Ponșta aeriană a făcut progrese enorme în timpul războiului. In 1808 curierul între New York și Washington se făcea călare în 56 ore, în 1832 în diligență în 36 de ore și în 1917 cu trenul în 7 ore și în 1918 cu avionul 3 ore și 16 minute.

Franța a realizat cea dântâi serviciul poștal aerian. Prima încercare oficială s'a făcut înaintea războlului la 15 Octombrie 1913 și a făcut-o locotenentul Donin.

Italia începe încercările în 1918 între Roma și Torino Distanța de 550 kilometri a fost făcu ă în mai puțin de 4 ore. Mai târziu căpitanul Leaureați a făcut zborul Turin-Londra în 7 ore și 20 minute.

In Statele-Unite ministrul forțelor lucrează cu multă râvnă pentru restabilirea liniilor poștale aeriene. Din 37 linii în studiu patru unesc Atlanticul cu Pacificul și anume: 1) linia Chanute, Bell între Leattle și Boston, 2) linia prezident Wilson între SantFrancisco și New-York, 3) linia Lanby între Los Angelos și Washington, 4) linia Wilbur Wright între San . Digo și Washington.

Linia Paris-Londra funcționează din August 1919.

In Germania marile linii funcționează plecând din Hamburg și Berlin. Anglia, Statele-Unite și Germania au emis timbre speciale pentru poșta aeriană.

In Septembrie trecut Statele Unite au încercat un serviciu aeromaritim cu un avion care pleacă o zi mai târziu decât vaporul și pe care îl întâlnește în timpul cursei zvârlindu-i sacul cu corespondență.

In curând capitalele Europei vor fi legate prin linii poștale aeriene.

Spania încă înaintea războiului s'a ocupat de posibilitatea unui serviciu postal aerian și a numit o comisiune de studii. Anul trecut Spania a semnat contractul de transporturi aeriene cu o companie franceză. Poșta spaniolă studiază traseul liniilor aeriene, una mixtă, trei dela Madrid la Sevila, apoi una până la Tanger, altele de la Madrid la Barcelona și de la Barcelona la insulele Majorca.

Problema însămânțărilor

In Iulie și August 1920 ordine multiple și din ce în ce mai stăruitoare îndemnau consilierii agricoli să sfătuiască populația dela țară pentru începerea grabnică a arăturilor, guvernul obligându-se a furniza sământa trebuitoare sub forma de împrumut rambursabil în natură în toamna anului 1921.

Atât marii proprietari cât și țăranii au făcut sforțări uriașe și au arat.

Au trecut de atunci luni de zile căci suntem în pragul lui Noembrie și până acum Statul n'a dat nici un bob de grâu. Cauzele sunt multe. Să le cercetăm pe cele principale.

Odată cu hotărîrea însămânțărei cu grâu de toamnă, Casa Centrală a Cooperației și Imporietărirei a ordonat imobilizarea grâului și secărei numai la proprietarii moșiilor de peste 100 Ha și întocmirea tablouri'or de obștiile și proprietarii doritori a semăna grâu în toamna curentă.

Dupăce s'au dresat procesele verbale de mobilizare, s'au făcut tablourile de cei doritori a semăna grâu a venit alt ordin care interzicea imobilizarea.

Atâta le-a trebuit speculaților pentru a acapara în grabă cantități mari de grâne și a le transporta în magaziile orașelor de graniță pentru a le putea exporta pe orice cale când împrejurările vor fi cât mai faborabile.

Pe această cale multe disponibilități s'au epuizat. Casa Centrală sesizată de rapoartele consilierilor agricoli, după o discuție prinsă în consiliul de miniștri, se decide printr'un jurnal imobilizarea cerealelor conform D. L. din Mai 1920.

Intre timp oamenii care făcuseră arături și nu li se dădu-se sământă nu le-au mai continuat. Constatând încă odată că „Statul nu se ține de cuvânt".

Alții cari aveau intenția să ară i-a imitat.

Marii proprietari au alergat peste câteva județe și și-au procurat, cu mari sacrificii (plătind 46—20.000 vagonul de grâu locul sământa necesară.

Câteva obștii le-a urmat pilda.

Dar majoritatea agricultorilor n'au putut s'o facă parte din cauza lipsei de mijloace, parte încrezându-se în solemnele promisiuni făcute.

Rezultatul e nespus de trist, anul acesta s'a semănat mai puțin grâu decât anul trecut. Dacă autoritățile superioare ar fi pus la dispoziția consilierilor agricoli sumele de bani necesare pentru cumpăratul semințelor dând în acelaș timp ordine severe căilor ferate pentru transportul urgent al acestora, am fi avut sământă necesară și astăzi n'ar mai sta negre întinsele câmpii arate. Din nefericire autoritățile superioare s'au ocupat numai cu trimiterea a cât mai multe ordine și dispoziții fără a ajuta cu nimic consilierii agricoli în munca grea ce o aveau de făcut. Prin urmare încă odată din cauza indolenții organelor superioare va suferi țara.

R. R.

Candidații la președinția Republicei Austriace

„Mittagspost" din Viena menționează mai mulți candidați la demnitatea d președinte al Republicei. In primul rând se vorbește de Vladimir Bech (social creștin. Mai candidează fostul ministru de finanțe Franz Klein și fostul primar al orașului Viena Dr Weisskirchner.

Buletin economic

In decursul lunei August au fost expediate spre România din docurile de la Fddystone (America) douăzeci și cinci locomotive tip. consolidation. Ele au fost lucrate în uzinele „The Balduin Locomotive Work 15 au fost îmbarcate pe vaporul Tregonel iar restul de 10 pe vasul „Trevidon."

*

Citim în „Deutsche Tagespost": La București a sosit directorul general al minelor Salgota Dr. Francisc Chorin pentru a trata chestiutea preluării minelor Petroșeni pentru societatea nou înființată.

*

Agenția Reuter este informată din Washington că asociația bancherilor americani a aprobat raportul comisiunei comerțului și marinei, care recomandă emiterea unui împrumut de 100 milioane de dolari, al cărui produs va fi consacrat la deschiderea de credite necesare comerțului exterior.

*

La Lipsca s'au întrunit reprezentanții dela 15.000 fabrici pentru a protesta contra dispozițiunilor luate în privința unor prohibiri la export.

Cehoslovacia a exportat în prima jumătate a anului 1920 pentru 85 mil. cor. porcela România a importat pentru 10 7 mil. cor.

*

Stocul cerealelor în Rusia este nesuficient pe anul viitor. De față Rusia are 220 mil. în loc de 454 mil. pud.

Dela Academia Română

Academia Română a început lucrarea unui mare corpus de folklor românesc.

Se strâng laolaltă deocamdată toate poeziile poporane, ce s'au publicat prin reviste. Așa-dar, cine va cerceta de azi înainte sufletul poporului nostru din aceste vii și veridice documente, va fi mult înlesnit și-o va putea face pe cât de ușor, pe atât de complet, stându-i în față cea mai mare și mai științifică colecție.

Lucrare este condusă de cel mai indicat în această privință, Dl profesor universitar Ovid Densușianu, autorul *Istoriei limbei române* și vechi cercetător al literaturii noastre.

Tot subt conducerea d-sale, se fac și noi colecții de producții literare poporane, strânse și transcrise conștiincios foneticește ca să servească ca material și pentru dialectologie. Așa, în baza trecută, în afară de călătorie Dl Densușianu în acest scop în Ardeal au fost trimiși: Dl Tache Papahagi în Maramureș și Dl N. Georgescu Tistu în Buzău.

Nici nu se poate spune cât de folositoare este pentru poporul nostru această muncă metodică și cât de bine a făcut Academia, începând-o. E unul din primele sufluri apusene peste inerția dela noi.

Cetiți „Infrățirea"

Străinătatea și greva dela noi

Radiogramele de peste hotare menționează astfel greva din România:

Greva generală în România a eșuat complet. Ea nu a fost, dealtmintrelea, efectivă de cât în atelierele metalurgice, de cale ferată, de arsenal și o parte din personalul uzinelor de gaz și electricitate.

In nouile provincii n'a fost nici o grevă.

Muncitorii din România n'au înțeles rațiunile politice, cari au servit de pretext pentru proclamarea grevei.

Opinia publică română e satisfăcută de măsurile luate de guvern, care și-a consolidat în mod considerabil situația sa.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

De vânzare

Motocicletă Harley Davidschn cu atache, 12 H. p. perfectă stare. Doritorii se vor adresa la ziar sub Side-Car.

Iosif Grünfeld

ceasornicar și juvaergiu

Calea Reg. Ferdinand 21

(fost Wesselényi Miklós-u.)

Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage și bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice și bijuterii cu garantie.

La cafenea „Metropol"

Marția și Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

DOAMNĂ din regat, cunoscând lucrări de birou, caută ocupație, fie stat, fie particular, merge oriunde, retribuție bună. Adresa la locuință, propr. Poreiner.

MĂ OFER pentru cusuturi toaleta la domiciliu. Adresă: Egeresi, str. Vig No. 1.

PREDAU oare din limba română și germană foarte ieftin. Informațiuni la administrația ziarului.

SE CAUTĂ UN CONTABIL. O mare instituțiune din Ardeal caută un Contabil.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros p.entru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Vând 1000 kg brânză de oae calitate primă conservată în putini de lemn a 40 kg a lei 28—30. Cei cari doresc și sunt amatori pot lua informați de la Adm. ziarului Infrățirea.

VÂND 3 vagoane var calitate superioară cei cari dorese se pot adresa la ziar pentru a lua informațiuni.

VÂND 2 cai de rasă rusască doritori pot să-i vadă în fie care zi între orele 9—12 și 8—7 la manotanță.

VÂND automobil aproape nou, doritori pot lua informați de la ziar.

CAMPĂR ori ce feli de trăsuri, căruțe care, Gabroliete etc. aflându-se în stare bună cei care doresc se pot adresa la subsemnatul str. Mikó No. 11.

CUMPĂR și vând tot felul de obiecte de valoare garantând materialul prin Contract.

CUMPĂR 5—10 vagoane de orz pentru fabricele de bere din localitate.

CUMPĂR o vie aproape de oraș preferabil cu vilă s'au cel puțin cu magazi.

Perderi:

S'A PIERDUT pe Corso în ziua de 2 Noemvrie la oara 6 p. m. un portmoneu piele de crocodil cu un conținut a 35 mii lei a unamie lei Națională. Aflători vor primi un premiu dacă îl vor prezenta la Administrația ziarului.

Căsătorii:

E. C. Fixează o altă dată. Nero Caligula.

Sa deschis cea mai modernă și mai frumoasă prăvălie de deserte **Gergely** și **Pataky** Cluj, Str. Memorandului No. 12.

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane „Pax". Intreprinderea universală de comert Sibiu.

Direcțiunea Generală a Regiei Monopolurilor Statului.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 9 Noembrie 1920 ora 12 a. m. se va ține la Direcția Generală a Regiei București, Calea Victoriei 123 licitație publica cu oferte inchise pentru aprovizionarea cu următoarele articole:

1. 30 vagoane porumb a 10.000 kgr. vagonul recolta 1919.
2. 150.000 kgr. brânză de putină.
3. 45.000 kgr. săpun.
4. 150.000 kgr. slănină afumată.

Cantitatea minimă pentru care se primesc oferte este de 10 zece mii kgr.

Predarea articolelor furnizate se va face în termen de 30 zile de la adjudecare și în părți egale de câte o treime la fie care din cele trei depozite principale de aprovizionare ale personalului Regiei și anume:

a) Iași-Antrepozitele vămei din Stația Iași.
b) București-vama Antrepozite.
c) Cluj-Manufactura de tutun.

Recepția cantitativă și calitativă va avea loc la fie care din aceste trei depozite.

Ofertele vor fi însoțite de probe și de o garanție de 5% din valoarea ofertei, în numerar sau efecte publice

Supra oferte nu se primesc. *Dirccțiunea Generală.*

România Ministerul Finanțelor

Nr. 1248—1920.

Direcțiea **Generală a Vămilor având** vacante mai multe locuri de Agenți Vamali și poate să fie mulți tineri din Transilvania care ar dori să ocupe un post și nuștie unde să apeleze. Avem onoare a vă ruga să binevoiți ai indrepta la acest Inspectorat.

Condițiile de admitere sunt: să fie Român, să fie absolut cel puțin 4 clase Gimnaziale s'au Comerciale și să fi satisfăcut serviciul militar sau să fi fost scutit de acest serviciu.

Cluj, 28 Octomvrie 1920.

Inspector
Daciu

Bancă comercială și industrială din Valea Târnavei S. P. A. în Diciosânmartin.

Pentru postul de șefcontabil la institutul nostru publicăm concurs cu terminul de 30 Noembrie 1920, punând în vedere un salar lunar cu toate adausele până la 3000 Lei. Reflectanții să și trimită cererile însoțite cu ocumente de școală și praxa de până acum. Consiliul de Administrație.

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu

Centrala: **București,** str. Pitagora 20.
Sucursale: **Craiova și R.-Vâlcea.**
Furnisează ori-ce mărime de Clopote numai de prima calitate.

Sixol cea mai bună soluție pentru curățirea și lustruirea obiectelor de argint, nickel și aramă.
Se capată oriunde. • Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Caiete de școală

pentru dictando, caligrafie și șocoteală vinde Societatea Cartea Românească sediul librăria

„Cosinzeana"

din Cluj, Piața Unirii No. 7. în engros și detail cu următoarele prețuri:

Caietul	à	8	file	**Dictando**	à Lei	1·—
„	„	16	„	„	„ „	2·—
„	„	24	„	„	„ „	3·—
„	„	26	„	„	„ „	3·25
„	„	30	„	„	„ „	3 75
„	„	32	„	„	„ „	4·—
„	„	40	„	„	„ „	5·—
„	„	42	„	„	„ „	5·25
„	„	52	„	„	„ „	6·50
Caietul	à	8	foi	**socoteală**	Lei	—·80
„	„	16	„	„	„	1·60
„	„	26	„	„	„	2 60
„	„	32	„	„	„	3·20
„	„	42	„	„	„	4·20
„	„	52	„	„	„	5·20

Comenzile se pot trimite Dlor Profesori și librari, la cerere, în pachete postale de câte 5 kgr., avansându se plata prin mandat postal.

Fabrica de Clopote Oituz

Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCURESTI.

Execută și se găsește Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu prețurile cele mai convenabile garantând sunetul și durabilitatea pe timp de 50 ani.

A APARUT:
Anul VIII. No. 9. Septembrie 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Vintilă Brătianu. — Activitatea individuală a omului politic.
Mihail Pașcanu. — Presa și noua constituție.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Industria italiană în momentul actual și prespectivele ei. — Scăderea navlului.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Baia ELISABETA

din Str. Apaca No. 1 anunță publicul că are bae de aburi pentru domni în zilele de Vineri, Sâmbătă și Duminecă întreagă ziua iar Luni, Miercuri și Joi a. m. Pentru femei. Deasemenea Luni, Miercuri și Joi p. m.; bae de putină întreagă ziua.

Haine bărbătesti elegante gata și după măsură

la KATZ și MENDEL CLUJ, Piata Unirii No. 10.

Banca de Scont a României

Societate Anonimă — Capital 80.000.000 Lei.

Sediul Central: **BUCUREŞTI, Str. Lipscani colţ cu Str. Hanţuleşti**

SUCURSALE: Constanţa, Focşani, Galaţi, R. Vâlcea, Sibiu, T.-Măgurele, Tulcea

Adresa telegrafică: BANCSCONTO.

Secţia mărfurilor

Are un depozit insemnat de:

ŞTOFE PURE ENGLEZEŞTI

şi anume: Stofe de palton, de pardesiu, Lenajuri pentru haine de damă, Gabardine, Şifoane, Zefiruri, Moltoane, Barcheturi, Perdele, Căptuşeli de haine etc.

Vânzarea se face la sediul său central din BUCUREŞTI en gros şi mi-gros cu Preţurile cele mai avantajoase de pe piaţă!

Succesorul Watzek József fabrică de sobe de ţigle şi de pământ.

La magazie ţine sobe făcute de el şi stâlpi de Daniel în ferite culori. Reparări, curăţiri atât loco, cât şi în provincie pe lângă garanţie fac în preţ avantajios Iosif Hermann şi succesorul fabricant de sobe. Depozitul Str. Calea Ferdinand 7. Uzina: Strada Trefort No. 45—47.

---

23 de ani de când s'a infiinţat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecţionează costume după ultima modă engleză şi franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preţ redus. Calea Victoriei 39.

Fabrica de frânghii

Kozma János

Str. Galamb 14. Cluj.

Execută tot felul de frânghii şi curele pentru maşini industriale şi casnice, precum şi tot ce atinge această branşă.

Librăria

G. ONIŞOR

Cluj Piaţa Unirii 2.

Asortiment de cărţi şcolare literare şi furnituri pentru birou. Preţuri convenabile. □ □ □

PĂLĂRI DE DAME

lucrate de fabrică, din postav şi Velour se află de vânzare cu preţul fabricei şi se pot comanda la fabrica de pălării

Stefan Fehér

Cluj, Strada Memorandului (Unio) No. 21. (Redout).

Curăţă şi văpseşte

foarte bine orice fel de haine bărbăteşti şi femeieşti:

Réthy József

Str. Avram Iancu (Petőfi) 22.

Reducere de preţuri

la depozitul de accessorii de automobile, benzin şi oleuri, cauciucuri de automobil şi biciclete, accesorii de vânătoare.

E. BLAGA

CLUJ, Piaţa Ştefan cel Mare No. 7. Telefon 270.

Cautăm depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat şi Bucovina Condiţiuni avantagioase □ □ Administraţia.

Associati Croitori Români

PETRICAS, AIDUEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj, Str. Brătianu 13. ◉ Piaţa Unirii No. 2.

Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase. Depozit de ştofe.

FRAŢII POLATSEK

depozit de piele

Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Pentru Domni Comersanţi!

Vând cu vagonul Cafea, Zahăr, Ceaiu, etc.

Deasemenea Ştofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica preţurile. ◉

Bela Sánta Intreprindere de asphalt şi beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanţie: uscarea radicală a pereţilor umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruţabile, curţi şi magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

Intreprinderi tehnice Universale

„Tehnică"

Cluj, Str. Kiss No. 33.

instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii şi repară în mod special maşini de scris şi cusut, şi orice lucrări de astfel natură în localitate în comune şi la moşii. Motoare electrice mai mici şi orice articole technice se află totdeauna în depozit.

La Pantofăria de Lux „SAMSON"

Vis-a-vis de Teatrul Naţional.

Lucrează încălţăminte cele mai moderne ghete, toate formele franceze şi americane, cu toc de lemn. Cel mai mare atelier din Cluj şi amenajat după ultima creaţiune în artă de lux a pantofăriei. Toate modelele de încălţăminte se lucrează.

Vizitaţi magazinul şi vă veţi convinge.

Cel mai renumit **Atelier** pentru **costume de dame**

Landmann

Strada Forduló No. 9.

Confecţionează costume pentru dame după ultima modă engleză şi franceză cu preţ foarte redus în cel mai scurt timp.

HOTEL

nou cu 90 camere clădit într'un oraş principal din Regat dorind al mobila şi preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub No. 8 A Cantu. □ □ □ □ □

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Gheorghe Aranyossy

salon modern de dame

Piaţa Unirii 13, etaj I.

Confecţionează haine engleze şi franceze în cele mai bune condiţiuni.

La atelierul de Cismărie

Frantescu Ferghiu

Str. Stefan cel Mare No. 8

se lucrează mai eftin ca ori unde se găseşte şi încălţăminte gata. Vizitaţi magazinul.

Alexandru Buchwald

ceasornicar

Calea Regele Ferdinand No. 35.

Se repară ori ce feli de ciasornice şi juvaieuri cu cel mai eftin preţ pentru ceasornicile vândute şi reparate garantez un an de zile ◉ ◉

Atenţiune! Bijuterie eftină şi reparaţii de ceasoarnice cu preţuri moderate

Markovics Bernát Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 32.

Vestea cea mai nouă!

Să confecţionează eftin costume haine etc. pentru dame, după cea mai nouă modă **Ioan Magyari.** Salon modern de dame Cluj, Piaţa Mihai Viteazul No. 21. (Széchenyi-tér.)

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 74 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Dumineca 7 Noembrie 1920

Infrăți[r]

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 352, Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei, 6 luni . — 60 „, 3 luni . — 30 „

UNDE E AUTORITATEA?

Cele două boli ale vieții publice a Clujului, criza de locuințe și criza alimentară, se dovedesc așa dar *incurabile.*

Ce nu s'a făcut din partea publicului exasperat, ca să se pună capăt unei exploatări monstruoase? Ce nu s'a încercat pentru a se obținea un adăpost oamenilor aduși aici, în slujba trebuințelor nouă ale Cârmuirii? Și totuși e un an de când situația se înrăutățește mereu, de când scumpetea sporește și oameni cutreieră încă drumurile, fără adăpost.

Mai alaltăieri, nu puteai găsi în tot orașul o pâine. Ungurii țineau, se zice, bâlciu, și, după cea mai autentică datină orientală, pâinea nu s'a fabricat două zile de-a rândul. Până acum lucrul acesta se întâmpla, regulat, odată pe saptămână. Se constată prin urmare că, în orașul de reședință al Cârmuirii românești, nu există brutar de altă nație, și d-l Primar își aduce aminte cu câtă indignare îl interpelau negutătorii *romani*, cari ceruseră numai localuri, pentru a se așeza în mijlocul străinilor hrăpareți de aici. Vă puteți prin urmare închipui ce s'ar întâmpla când onorabilii noștri concetățeni de meserie brutari ar prelungi petrecerea pe vr'o zece zile.

Mai deunăzi, ni se cetia undeva un ordin al Secretariatului Aprovizionării din București, prin care se lua în sfârșit hotărîrea cuminte de a se impune o singură calitate de pâine, cu 2.50 kilogramul. Ieri se vindea însă pe piață pâinea albă cu zece lei kgr., cea neagră cu cinci.

Și brutarii te silesc să cumperi pâne *albă*, căci nu-ți dau din cealaltă de cât în schimbul făinei, și aceasta de unde o iei? Zarzavaturile? Lumea s'a aprovizionat pentru iarnă cu ceapă plătită dela 3—5 lei kgr. In vestitul bâlciu sărbătorit cu zile de odihnă, pentru binefacerile lui. Iarna a venit mai de vreme ca de obiceiu, și lemnele se vând aici funcționarilor — prin urmare cu înlesniri — pe 485 lei m. c., calitatea a II-a (putregaiuri și bușteni noduroși), ceia ce face 970 lei stânjenul, la care se adaugă 200 de lei pentru tăiat.

D. Primar s'a îngrijit de sine și, precum afirmă la ori-ce prilej, de funcționarii săi; cutare „Resort", de oamenii serviciului său: secretarii — generali — alții se îngrijesc *bine* de dânșii; cele câteva mii de funcționari primesc dela „Consumul" lor, care nu s'a desmeticit încă din înțelepciunea conducerii de ieri, primesc de la acest „Consum" făină, fasole mac și alte condimente pentru 8—10 zile în fiecare lună, dar ce vor fi făcând zecile de mii de săraci, cari nu se înfruptă de nicăiri? Cum vor fi trăind chiar miile de funcționari mai mici, cu câte patru, cinci și șase sute de lei pe lună?

Să te mai miri acum, cetitorule, că ei cer necontenit sporire de salariu, că părăsesc într'una slujbele ce nu-i mai pot hrăni, după 20 și 25 de ani de servici, lipsindu-ne, în atâtea locuri, de vechi funcționari onești și pricepuți?

Dar o întrebare se ridică, inevitabil, în mijlocul debandadei generale: unde mai este autoritatea, puterea ocrotitoare a Statului chemat a protege dreptatea și a asigura condițiile vieții obștești?

Suntem de mai bine de un an în acest oraș și, afară de puterea armatei, mărginită în atribuțiile ei, *n'am simțit nici odată această autoritate.* Nicăieri fantoma puterii publice nu s'a purtat mai măreț și mai neputincios pe dinaintea oamenilor.

Am încercat unii a risipi această lume a fantomelor de paradă și ni s'a cerut un răgaz. Dar vremea își mână înainte covârșitorul ei alaiu de realități tot mai grele, pentru care nu pot fi azi destule puterile cele mai tari.

Trebue să ridicăm deci iarăși glasul de protestare. Armistițiul a fost prea lung. Situația serioasă de acum reclamă mai mult decât niște biete umbre tutelare, cu toată măreața lor beatitud ne de vis și strălucire de paradă. Ea cere autoritatea vie, conștientă de marile sale datorii și capabilă a înfrunta eroic deslănțuirea patimilor triviale ce înăbușe peste tot societatea.

Și d. general Petala, investit cu atât de mari puteri, n'are nimic de spus, în toată această sinistră comedie, menită a compromite autoritatea Statului român? Nu crede d-sa că e timpul suprem de a se chema la ordine și acest soiu de tulburători primejdioși — spoliatorii —, încurajați, printr'o sistematică și vinovată îngăduință?

Ne permitem această întrebare, fiindcă știm curatele intenții ale eminentului ostaș care e d. general Anastasiu. Mai dău ăzi, d-sa avea un întreg proiect de măsuri ce trebuiau *impuse.* Căci un lucru să se știe bine, d-le general: fără *fapta iubirii de oameni*, zadarnic vom grăi, săptămânal, în adunări; geaba vom pluti în nourii frumoaselor teorii, câtă vreme în realitatea de fiecare zi tronează desfrâul și imoralitatea de o parte, cinismul și incapacitatea de cealaltă.

Adevărații agenți ai mișcărilor ce prind atât de lesne azi *ei* sunt mai mult decât oricine, *spoliatorii*, organizați în masă, sub ochiul blând al *ocrotirii permanente*: dela Băncile cari iau o camătă neauzită, până la tirtașii cari, aici în Cluj, au realizat, într'un hotel, *două milioane* în cinci luni, — toți sunt sămănători de ură între oameni, fermenți primejdioși ai revoltei.

In potriva lor nici o măsură nu poate fi prea aspră. Și când aceia cari au datoria de a îngrădi aceste criminale porniri le lasă în toată voia, ei cad, prin toleranța lor, într'o complicitate pe care opinia publică sănătoasă n'o poate îngădui.

N. Bănescu
Prof. universitar.

Muncitori

In acțiunea falsă și demagogică care s'a deslănțuit acum mai mult ca oricând, exclusivismul în acordarea acestui titlu a mers până acolo, în cât din el au fost omiși întreage categorie de muncitori, cari sunt cel puțin tot atât de muncitori, și anume: categoria muncitorilor intelectuali. Pe aceștia însă socialismul, egalitar în primul rând, umanitar și setos după dreptate, nu numai că-i exclude dela aceleași drepturi pentru care frământă și răstoarnă lumea în numele muncii, dar încă împotriva lor, mărturisit și nemărturisit, își îndreaptă acțiunea ca și împotriva unor dușmani direcți.

Dorind răsturnarea ordinei firești a societăței, în primul rând muncitorii intelectuali, cari sunt în acelaș timp și conducătorii actualii societăți, sunt socotiți ca dușmani cari trebuesc înlăturați. Și de aceea aceștia nu sunt și nu au putut fi cuprinși niciodată între categoriile de muncitori de ale căror revendicări, întreaga colectivitate a sindicalismului muncitoresc să se ocupe.

Copii vitregi ai muncii și ai datoriei, acolo tocmai unde se pretinde mai mult că numai munca și împlinirea datoriei dă dreptul la existență, acolo tocmai au fost nerecunoscuți.

Profesorul, magistratul, publicistul, funcționarul, toți acei pentru cari munca a început din copilărie, cari au cunoscut, în cea mai mare parte, greutățile și decepțiunile vieței încă din adolescență și pentru desăvârșirea cărora nu numai sforțarea lor consumatoare de energii și puteri, dar și aceia a părinților lor a constituit un capital de muncă și de jertfă, toți aceștia, astăzi mai ales când traiul se duce în cele mai grele condițiuni, aceștia nici macar calitatea de muncitor nu o au recunoscută.

Explicarea acestei excluderi este însă ușoară. Nu ne aflăm, nu ne putem afla în fața voinței și a exclusivismului unanim și conștient al organizației muncitorești, ci evident, numai în fața fireștei apărări a situației privilegiate între privilegiați a agitatorilor semidocți, temători de pierderea drepturilor lor usurpate prin înșelaciune și teroare.

Conducătorii, agitatorii teroriști ai muncitorimii, nu pot tolera, fără a-și pierde toate foloasele, tovărășia comună cu acei muncitori ai minței și rațiunei, conducătorii firești.

Dar, deasupra lor, deasupra voinței egoiste, demascată, legea firească aselecțiunei naturale acum când muncitorimea de orce categorie, trezită la realitate, peste orce barieri își va strânge puternic mâinele, — va trebui să triumfe.

Muncitori sunt toți acei cari muncesc cu mintea sau cu mâna, și nu sunt muncitori acei cari nu muncesc, dar care trăesc din munca altora, a celor a căror mizerie o exploatează, acei ce i-am numit altădata: parazitii mizeriei.

Ev.

Complectarea guvernului actual

Ziarele din Capitală aduc informații foarte variate, și deci foarte puțin lămurite, în ceeace privește remanierea și întregirea actualului cabinet. Aproape fiecare fruntaș averescan e un ministeriabil, și în fiecare zi se vântură numele unor noui candidați.

Situația aceasta e departe de a fi liniștitoare. Unele din cele mai însemnate ministere sunt într'adevăr vacante, și în vremurile acestea, cari cer nu numai o activitate neîntreruptă dar și o continuitate în această activitate, vacanțele nu sunt cel mai bun mijloc pentru normalizarea vieței noastre publice. Lunga dezorientare pricinuită de criza de conducere a unor departamente cu totul împovărate, cași necontenitele schimbări întâmplate în vremea din urmă pe banca ministerială, [illegible] dezastrivă pricinele unei întârzieri păgubitoare, în locul căreia demult trebuia să se înfiripeze munca sistematică și îndrumarea necurmată.

Unul din ultimii miniștri demisionați pomenea, cu o profundă nuanță de melancolie, despre „inovațiile" pe cari n'a avut timpul să le desăvârșească în scurta sa carieră de consilier al Tronului. E nevoie să mai demonstrăm că, dacă la fiecare trei luni de zile, și după goluri în guvern îndeajuns de prelungite, nu e posibilă nici această muncă și nu se poate manifesta nici această îndrumare?

Rămânând deocamdată în marginile actualității, nu putem trece cu vederea amănuntul, amuzant la suprafață dar îngrijitor în realitate, că titularul departamentului de interne, el însuș împovărat de o seamă de probleme mari și de dificultăți mărunte, deținea la un moment dat interimatul finanțelor, externelor, industriei și comerțului, pentru a nu mai vorbi de acela al prezidenției consiliului de miniștri. Adevărul este că sunt astăzi patru departamente văduvite de conducere, și printre acestea, acela al finanțelor cași acela al industriei și comerțului n'au nici astăzi o îndrumare bine definită.

D. N. Titulescu n'a luat nici un moment cunoștința despre sarcina care-l așteaptă, și, în regretabila lipsă, s'a făcut o politică financiară de cârpeală, de modelul celei desfășurate cu prilejul schimbului bancnotelor de 10 mii de coroane. D. Oct. Tăslăuanu pe de altă parte n'a inaugurat la departamentul industriei și comerțului o politică economică, pe ale cărei baze să se poată clădi mai departe.

Jocul acesta ministerial nu poate continua însă mai departe. Felurite zvonuri împrăștiate în jurul remanierei, ar putea să dovedească prelungi ezitări și multă dezorientare în rândurile guvernamentale. N'am dori ca simptomele sfârșitului fostului minister al d-lui Vaida-Voevod să se repete astăzi.

Interesele generale ale țărei n'ar avea nimic de câștigat.

A.

Lupta pentru președinție în Statele-Unite

La 2 Novembrie, se alege în America un nou președinte.

In jurul acestui mare eveniment, cu enormă repercursiune și asupra politicei europene, *Dl. Stephane Louzanne* publică un important articol în „Le Matin" din 25 Oct.

Lupta pentru președinția Statelor Unite se dă între 2 candidați, D-nii Harding și Cox.

Amândoi au aceleași principii de muncă, economie, ordine și legalitate, pe cari de pe acum anunță că le vor păzi cu orice jertfe, recurgând, de va fi nevoe la mijloace extreme.

Punctul, asupra căruia ei se desbesc și dau lupta pentru el, e: politica externă. D-l Cox primește bucuros moștenirea D-lui Wilson și-n special „Liga națiunilor", care i se pare singurul mijloc de pacificare a lumii.

Pericolul ca această ligă să ordone cândva Americei un război, d-l Cox îl crede inexistent, fiindcă, după Constituția americană, numai Congresul singur poate să declare război.

Acelaș lucru îl spune și d-l Franklin Roosvelt, candidatul democrat la vicepresidenție.

Dimpotrivă, d-l Harding, care a votat fiecare din faimoasele rezerve ale d-lui Lodge, nici nu vrea să audă de „Liga Națiunilor".

„Niciodată, zice d-sa, nu voiu depune drepturile noastre în mâinile Consiliului mondial, niciodată nu vom admite ca o alianță militară sau un mandat internațional să oblige pe copiii republicei noastre să plece în război".

Totuși, asta nu 'nseamnă că America se va izola. D-l Harding se declară gata să subscrie la orice asociație, care are ca scop pacea.

Intre aceste 2 politici trebue să se pronunțe cei 40 de milioane de alegători și alegătoare ale Statelor-Unite.

Stephane Launzanne cere ca, fie de s-o alege unul sau altul din cei 2 candidați, America să participe efectiv, nu printr'un observator tăcut ca până acum, la conferințele europene, în cari greutatea morală a Statelor-Unite ar înlesni mult aducerea unei soluții drepte și împăciuitoare la atâtea chestiuni, rămase încă în dezbatere și încurcând situația politică mondială.

Franța va avea astfel mai mult succes în lupta, ce duce pentru întronarea dreptății și pacificarea lumii.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Pentru statificarea teatrelor din Ardeal

O discuție interesantă a stârnit un interview pe care d. E. Il Isac l'a acordat unui ziar din Sibiu și în care D-sa se pronunță pentru statificarea teatrelor din Ardeal. La părerile emise de dl Isac, d. Ervin Reisner „o promisiune reală a literaturei moderne săsești din Ardeal" răspunde prin ziarul *Deutsche Tagespost*, combătând principiul statificărei teatrelor din Ardeal, ca unul ce s'ar împotrivi aspirațiilor și nevoilor culturalo-artistice ale diferitelor naționalități din Ardeal și care ar călca sau ar nega principiile de liberă desvoltare proclamate la Alba-Iulia. La aceasta d. Emil Isac răspunde printr'un articol publicat în *Avântul* în care arată cum a înțeles și cum trebue înțeleasă această statificare. Departe de a fi o primejdie pentru viața culturală a naționalităților conlocuitoare, statificarea, prin sprijinul material și moral pe care statul îl va da întreprinderilor teatrale, va însemna dimpotrivă o chezășie mai mult pentru libera, puternica și potrivita sa desvoltare.

Statul va întreține administra și va sprijini toate trupele de teatru fie român ști, săsești sau maghiare; este prin urmare o simplă transacție administrativă ca „în loc de conducerea orașelor, viața de teatru să fie condusă de statul român."

Întreprinderile private nu vor avea de su'erit de pe urma acestei reforme, întrucât sunt libere a se alcătui și a funcționa alături de teatrul de stat.

In conducerea artistică a acestor teatre statul nu va putea avea nici-un amestec, căci ar fi împotriva libertății scrisului, iar statul român nu va imita niciodată concepții absolutiste. El nu cere decât „recunoașterea concepției europene, care a format această nouă îngrădire geografică" și îndată ce în marginea aceasta ne-am înțeles cu concetățenii noștrii „statul român este dator să controleze chiar realizarea promisiilor de libertate culturală."

Individualitatea națională nu va suferi nimic de vreme ce educația maselor o face statul, iar talentul care totdeauna se impune, atunci când e real va fi susținut printr'un rezervoriu material pe care numai statul îl poate azi pune la îndemână.

Pentru a ajunge la o astfel de înțelegere a lucrurilor și a situațiilor, d-l Emil Isac cere ca ambele părți să pună sinceritate, iar Ungurii și Sașii să nu vadă o primejdie în statul român, ci o chezășie pentru propășirea lor, chezășie pe care statul român trebue nu numai s'o ofere, dar să și o respecte.

STUDENȚEȘTI

Societatea studenților în litere și filozofie roagă pe toți studenții Universității din Cluj, să binevoiască a participa la ședințele literare artistice săptămânale, cari se vor ține în fiecare Duminecă în sala de lectură a „Colegiului Latin" la oara 4 și jum. p. m.

Ședințele acestea nu vor avea caracter de publicitate, ci vor fi colegiale, intime, primim însă în sânul lor cu plăcere și recunoștință pe toți intelectualii noștri, cari poartă interes viu față de studențime și societatea noastră. Programul ședințelor viitoare va fi publicat totdeauna la mijlocul săptămânei pe cale ziaristică.

Ședințel literare artistice a Soc. Studenților în filozofie și litere ce se va ține Duminecă 7 Noembrie 1920.

1. Cuvânt de deschidere de președintele Societății d-l Damaschin Ioanoviciu.
2. Solo de bas de d-l Balogh cu acompaniamentul de pian al d-lui Zeno Vancea.
3. Declamare de d-l Georghe Bannfin.
4. Revista „Luceafărul" și soc. Petru Maior, a studenților universitari din Budapesta, de dl Ioanoviciu.
5. Conferință de d-l Simion Hațiegan.

Inceputul la oarele 4 și jum. p. m.

ECOURI

Citim în *„Mișcarea"* din Iași că între manuscrisele istorice rămase de pe urma bătrânului poet Nicolae Beldiceanu, unul din vechii cântăreți ai Iașului Cultural, se găsește o epigrafie a Iașului cuprizând textul original și în transcriere al tuturor inscripțiunelor aflate prin vechile biserici și cimitire, sau pe diverse pietre comemorative din orașul și județul Iași.

De asemenea se află în manuscris o epigrafie completă a Bucovinei.

Ambele aceste manuscrise au fost predate de d-l N. N. Beldiceanu d-lui I. Bianu și ele se află la Academia Română.

*

Cu prilejul aniversării cincuantenarului republicei franceze și a semnării armistițiului, Uniunea Francezilor din România organizează la Teatrul Național din București un festival franco-român.

Partea senzațională a acestei serbări este că artiștii români vor interpreta opere franceze și vor recita poeme franceze de ale poeților morți în războiu.

Se va juca actul al 3-a din *Aiglon* al lui Admond Rostand cu d-na Agepsina Macri-Eftimiu în rolul titular, apoi un act din *Les Bouffons*, spirituala și fina comedie în versuri a lui Miguel Zamacois, cu d-na Gina Sandri și Michaela Costescu ca interprete.

D-na A. Macri-Eftimiu va recita mai multe poeme ale lui Charles Péguy, subtilul poet mort pe câmpul de onoare și d-na G. Sandri fragmente din „La Marseillaise" a lui Edmond Rostand.

Orchestra soc. „Filarmonica" va aduce contribuția sa la acest festival franco-român patronat de M. S. Regina Maria. Produsul serbărei va fi efectat operilor de bine facere prezidate decătre Suverană.

Citiți „Infrățirea"

Citiți revistele

Idea europeană anul II, Nr. 51. Cea mai inteligentă publicație periodică din București aduce cu acest număr noi contribuții la cunoașterea vieții sufletești din streinătate. Problema, desbătută mult, a lipsei de fond moral în Statele-Unite, țara cea mai industrializată, e limpezită oare-cum în primul articol, iscălit: Cora Irineu.

Felul larg în care Americanii au umanizat și naturalizat dogmele creștine, înlăturând pe cele înguste și exclusiviste și mai ales, aplicând în viața de toate zilele preceptele de milă și ajutorare a aproapelui, umple golul unei tradiții-religioase comune țării, iar școala, minunatul laborator etnic și principalul factor de coeziune în stat, e, deși nouă, atât de mult sprijinită de particulari, încât democratizarea merge cu pași siguri și elementele noi, ce vor intra în viața publică, vor fi pe deplin conștiente de drepturile și mai cu seamă de datoriile lor.

E foarte interesantă, în deosebi pentru țara noastră a analfabeților, știrea că, foarte curând în Statele-Unite jumătate din buget va fi rezervat instrucțiunii.

Producația și munca femeii alături de bărbat a contribuit, pe lângă religie și școală, la dozarea forțelor morale ale Americanilor.

In acelaș număr al revistei, Marcu Beza, cunoscutul nuvelist macedonean, își continuă notițele sale informative despre poeții englezi de azi, pomenind acum pe James Elroy Flecker, iubitorul de subiecte din cadrul oriental și pe Rupert Brooke, sufletul sburdalnic și neastâmpărat, ce și găsi liniștea veșnică, jertfindu-se pentru țara sa și pentru umanitate în războiul mondial.

Intr'un alt articol, d-l Octav Onicescu consideră mișcările muncitorești din Italia și instăpânirea lor în fabrici ca o etapă fatală a unei evoluții începute de mult: o dreaptă participare la beneficii în proporția muncii depuse.

Restul revistei e ocupat de diferite știri culturale, toate interesante și bine redate.

„Ideea Europeană" ar merita o cât mai largă răspândire, ca o acțiune de binefacere și îndemn.

Sburătorul, Anul II, Nr. 24.

Cunoscuta revistă de tiraj, sau cu pretenții de tiraj mare, o citești cu oarecare interes, cât mai mult de natura bibliografică. Îți face impresia că chepește și ea de ici, de colo, cu poate și cum poate, în graba apariției săptămânale.

Ce poți culege mai prețios în acest număr al revistei, din verva retorică a ministeriabilului (vai, ce înjurie!) domn I. Petrovici, într'un discurs ocazional asupra lui . . . Mihai Viteazul?

Sau din o sarbădă nuvelă a Maiorului Gheorghe Brăescu?

Mai fericte sunt versurile: cele corecte ale dnei Alaxandrina Scurtu și, mai ales, cele bune ale unuia din adevărații noștri poeți de-acum: D. Nanu. Poezia sa „Dragostea" e plină de mișcare și de imagini grațioase, adecvate fondului idilic:

Și gropița din bărbie
Și din unghiurile gurei
Te îmbie
La sărutări,
Cum o floare cheamă fluturi
Din paharu-i să le dee
Roua cerului s-o bee.

Debuturile din „Sburătorul" au fost nefericite, afară de cel al lui Ion Barbu.

Așa e și acum cu noii „poeți", Ion Buzdugan și Ana din Costilă. Pentru ei, dacă nu te îndură să scrii o vorbă aspră, poți cel mult să pui . . . un semn de întrebare. *Cristin.*

Un premiu

Din fondul pe care mult regretata Gelilia Petrescu l'a lăsat partidului național-liberal în amintirea părintelui ei Al. Petrescu și fiului ei Eugeniu E. Statescu, d-l Ion I. C. Brătianu a dispus înființarea unui premiu de 15.000 lei pentru cea mai bună lucrare ce se va face asupra: Istoricului partidului național liberal dela 1848 și până astăzi.

Lucrările vor trebui depuse înainte de 31 Decembrie 1921 la cercul de studii al partidului național liberal la Clubul liberal Calea Victoriei, 44.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Pentru întâietatea limbei franceze

In r'un frumos articol datorit D-lui Raymond Poincaré care a apărut în răspândita revistă franceză „Je sais tout", fostul președinte al Republicei Franceze, într'o pledoarie plină de interes și însufletită de caldă iubire, arată că limba franceză, care prin simplitatea, armonia și limpezimea sa ajunsese limba diplomatică, pierde zi cu zi din drepturile sale în lume.

La noi în țară unde cultura și limba franceză sunt atât de răspândite și de iubite, articolul bine cugetat și mișcător al D-lui Raymond Poincaré va stârni desigur un interes adânc și-o emoțiune explicabilă.

Negreșit că articolul D-lui Poincaré isvorât din durerea pe care o simte în fața acestei pierderi de teren este menit a trezi o nouă activitate, mai spornică și mai puternică din partea intelectualității franceze, dar ca orice strigăt de alarmă, el exagerează puțin. In România, spre pildă, avem convingerea stăruitoare că limba franceză nu numai că n'a pierdut nimic din dragostea și din admirația cu care am înconjurat-o în trecut, ci dimpotrivă prin nimbul de glorie cu care războiul a încununat Franța, limba lui Corneille a căpătat o nouă putere de răspândire.

Prin inițiativa luată de societatea „Uniunea Francezilor din România" de a ține în București o serie de cursuri populare de limba franceză însoțite de conferințe familiare în franțuzește, în localuri pe cari Primăria Capitalei i le va pune la dispoziție, inițiativă de care se simte nevoe mai ales în Ardeal, Francezii din România, își îndeplinesc o datorie de patriotism, iar noi Românii prin sprijinul ce-i-l vom da și prin dragostea ce vom arăta limbei franceze, ne împlinim o datorie de recunoștință.

Articolul d lui Poincaré, din care reproducem părțile cele mai frumoase, este binevenit, pentru că va stimula energii și va deschide căi noi pentru răspândirea limbei franceze.

„ Societatea *„L'Aliance Francaise"* a întocmit de curând lista conferențiarilor aleși, cari în toamna și în iarna aceasta, vor merge să ia cuvântul în fața auditorilor străini și vor răspândi dincolo de hotarele Franței, gustul și iubirea pentru literatura franceză. Nici odata o astfel de propagandă n'a fost mai trebuincioasă ca astăzi. Nu numai că limba noastră este pretutindeni amenințată în fosta-i întâietate, dar printr'o nedreptate paradoxală, pare că dela izbânda războiului, ea a pierdut mai mult decât a câștigat în uzanțele diplomației. Inainte de război, când ambasadorul Germaniei remitea vre-o notă diplomatică la Quai d'Orsay sau venea la o întrevedere cu ministrul de externe, scria și vorbea franțuzește.

„Nici d de Schoen, nici d. de Lenken, nu și-ar fi permis să se exprime în limba germană, în întrevederile oficiale cu reprezentanții Franței; iar la 2 Aug st 1914, în tragica întrevedere care a avut loc înainte de declarația de război, baronul de Schoen, dându-și seama el singur într'o clipă de reculegere fugară, de urmările de mai târziu ale crimei germane, a spus în franțuzește președintelui Consiliului de miniștri: „Țara mea aleargă spre pierzanie." In vremea din urmă, dimpotrivă, în fața Conferinței dela Spa, d-rul von Simmons, ministrul de externe german, și-a rostit în limba germană toate discursurile, cari erau îndată traduse nu numai în franțuzește ci și în englezește; cu toate că cunoaște foarte bine ambele limbi.

„Unde este vremea când Academia din Berlin își alegea ca subiect pentru premiu chestiunea următoare: „De ce limba franceză a devenit o limbă universală în Europa? Prin ce merită ea această prerogativă? Se poate presupune că o va păstra?"

Fără îndoială această supremație a limbei franceze nu se stabilise fără oarecari împotriviri și chiar Voltaire își bătea joc câteodată de cei cari o proclamau indiscutabilă. Totuși în veacurile al XVII-lea și al XVIII-lea limba franceză se vorbea în lumea întreagă, iar oamenii culți din toate țările se credeau obligați s'o cunoască tot atât de bine ca și limba lor maternă.

„Această fericită universalitate a limbei franceze era datorită multor pricini puternice: prestigiul Franței, strălucirea domniei lui Ludovic al XIV-lea, victoriile armatelor franceze, celebritatea scriitorilor, răspândirea capodoperilor clasice franceze; dar pe deasupra tuturor se datora însăși caracterului limbei. Din pricina neasemuitei sale limpezimi, limba franceză a ajuns încetul cu încetul limba saloanelor a societății înalte și a diplomației. Astăzi însă o mulțime de oameni politici, de pildă în Anglia nu mai cunosc limba franceză. Chiar d-l Lloyd George nu o vorbește.

„In America lucrurile se înfățișează și mai rău. Președintele Wilson a citit în text câteva cărți franțuzești, dar el nu rostește niciodată un cuvânt franțuzesc. Acei dintre ambasadorii St.-Un. cari au fost cei mai iubiți în Franța și mai cu osebire ultimii trei d-nii Myron T. Herrik, M. Sharp și M. Wallace nu pot susține nici o convorbire cât de scurtă în limba franceză.

„Englezii și Americanii au făcut mari sforțări în vremea din urmă pentruca în conferințele internaționale, limba engleză să ia înainte limbei franceze.

„In trecut diplomația tuturor statelor se slujea de limba franceză și foarte puțin de cea latină.

Situația politică

Guvernul și deschiderea Corpurilor legiuitoare

— Cum se va complecta actuala formație ministerială —

In ultimul consiliu de miniști s'a hotărît definitiv deschiderea Corpurilor legiuitoare pentru 28 Noembrie. Cu acest prilej se așteaptă și unele clarificări în situația politică internă, printre cari, în primul loc, complectarea actualei formații ministeriale. Două departamente, al justției și al industrii și comerțului, au rămas vacante prin demisia, mai veche, a d-lui Matei Cantacuzino și prin aceea, recentă, a d-lui Oct. Tăslăuanu. In afară de aceasta va trebui examinată, firește, și situația ministerului de finanțe, care nu mai poate fi condus mai departe în mod interimar, fără ca însăș politica noastră financiară să nu se resimtă.

Știrile în privința felului cum se va face complectarea guvernului, nu sunt încă precise. Adevărul este că nici d-l general Averescu nu s'a hotărît în alegerea noilor săi colaboratori. Iată pentruce totul se reduce la zvonuri, cari oglindesc însăși dezorientarea majorităților parlamentare. Ceeace pare până acum stabilit este ieșirea din guvern a d lui P. P. Negulescu, ministrul instrucției publice, căruia i-se rezervă prezidența Camerei, ocupată de d-l Duiliu Zamfirescu. Actualul președinte al Camerei, care a intrat în consiliul de administrație al „Reșiței", se va retrage dela o demnitate incompatibilă cu noulle sale preocupări.

D. D. Greceanu, care deține interimatul justiției, ar fi să treacă definitiv la acest departament, dacă d. Tache Ionescu, — a cărui sosire e așteptată pe astăzi, — nu va stărui pentru intrarea în guvern a d-lui M. Gh. Cantacuzino, ales de curând senator al Târgul-Mureșului. E puțin probabil însă ca d. general Averescu să se învoiască la acest proect, a cărui realizare ar însemna prezența a celui de-al patrulea reprezentant al partidului d-lui Take Ionescu pe banca ministerială.

Prietenii d-lui Oct. Tăslăuanu vorbesc de asemeni de reintrarea în guvern a fostului ministru al industriei și comerțului. Cei mai optimiști văd reîntoarcerea la acelaș departament a d-lui Oct. Tăslăuanu, în vreme ce se vorbește și despre venirea d-sale în fruntea departamentului lucrărilor publice. Acestea sunt însă simple baloane de încercare, cari vor rămânea, evident, fără efect.

Insfârșit, succesiunea la ministerul industriei și comerțului, dă loc la lungi discuții. Candidații sunt doi I. Atanasiu, subsecretarul de stat al aprovizionărei, Popovici-Tașcă, secretarul general al ministerului de interne și D. R. Ioanițescu, vice președintele Camerei. Circulă, deasemeni, din nou numele d-lui I. Flondor.

In orice caz, e probabil ca chestiunea remanierei să fie limpezită înainte de deschiderea Corpurilor legiuitoare.

In chestiunea Grevei

— Comunicatul guvernului —

Iată în întregime comunicatul guvernului dat cu prilejul consfătuirei la ministerul de interne a comisiunei de generali și menționat la ultimele noastre știri încă de acum două zile:

Față de svonurile tendențioase răspândite de instigatori, cum că greva a reușit, pe când se știe că aceasta a dat greș, precum și că guvernul negociază cu delegațiile lucrătorilor nesupuși, se aduc la cunoștință cele ce urmează:

1. Guvernul nu cunoaște legitimitatea încercărei de grevă generală care s'a făcut; nu negociază cu nimeni și menține în totul dispozițiunile luate pentru păstrarea ordinei;

2. Cererile muncitorimei de natură economică sau profesională vor fi examinate și soluționate numai după reluarea totală și efectivă a lucrului;

3. Lucrătorii dela C. F. R. care deși s'au prezintat la posturile lor, însă nu lucrează făcând greva pasivă sau se dedau la acte de sabotaj, vor fi imediat excluși din serviciul C. F. R. și de oarece această instituțiune a fost în întregime militarizată cu începere de astăzi, ei vor fi trimiși în fața instanțelor judecătorești militare, cei dintâi pentru refuz de serviciu militar iar cei din urmă pentru crima de atentat la siguranța Statului.

Aceasta din urmă sancțiune se va aplica celora cari împedică pe alții să vină la lucru.

PRIN UNGARIA

— Un Român pe drumurile Ungariei. — Pe sub furcile autorităților. — Ura împotriva „Valahilor". — Afișe insultătoare. — Noul credo maghiar. — Propaganda pentru Ardeal. — Mizeria vieții economice. — Operații americane. —

Dela granița noastră, împreună cu un alt călător, într'o căruță țărănească și sub paza unui jandarm maghiar, am pornit spre granița maghiară, care se află la o distanță de 5—6 km. Jandarmul a dat ordinul: „La jandarmărie în satul x". Aici, în curte am găsit vre-o 20 de oameni, femei cu copii mici, bărbați tineri și bătrâni și copilandri. O adunătură. M'am speriat de înfățișarea dezolată a lor. Erau excortați peste granită fără pașaport.

După un mic răstimp se dă ordinul: „La gară toată lumea, ori are pașaport, ori ba". Insoțiți de doi janoarmi, plecăm pe jos spre gară. Era Duminecă înainte de masă.

Așteptăm la gară până pe la 3 ore după amiază, fără ca să se întâmple ceva. Intr'un târziu se începe audiența. Mă chiamă și pe mine loco enentul, un băețaș dintre ai lui Horthy în biurou. Pașaportul meu era în mână-i „Da la ce școală de dascăli ești?" mă întreabă cu o ironie și cu un dispreț bine cunoscut de noi. „La cutare și cutare institut de stat român din Ardeal", zisei. „Dracul; nu este în Ardeal nimic de stat românesc, numai valah". Dacă așa-ți place dumitale așa să fie, răspunsei eu. „Ardealul e teritoriu ocupat; aici e linia de demarcație, granița e la Predeal" N'am mai răspuns nimic. După o lungă serie de întrebări asupra scopului călătorii mele în Ungaria, a urmat o amănunțită cercetare a pachetelor și hainelor mele.

Era de tot seară. Toată trupa pleacă în comună la casa comunală. M'a cuprins grija: unde voi petrece noaptea? După ce pe cei excortați i-au așezat în casa comunală, eu, cu mare greu, am căpătat adăpost într'o casă țărănească.

Luni dimineața pornim la casa comunală, unde ni s'a spus că va fi audiență la căpitanul miliției de graniță. După o așteptare zadarnică, pe la amiazi, am fost trimiși la gară. Aici, deși era numai un tren am fost din nou chemați, după masă, la audiență.

Acelaș procedeu ca mai nainte. Eram desperat că scap trenul.

Dela gară a trebuit să merg iarăși la casa comunală pentru nu știu ce iscălitură, de-aici la jandărmăria graniței.

La jandărmărie, șeful detectivilor se zice că-l un om cunoscut din comploturi contra siguranței statului nostru vizitându-mi pașaportul, cu o furie spontană și de tot nestăpânită, sare dela masa de unde ședea, și, cu o privire scânteitoare, sbeară, mai mult decât întreabă: „D-ta ești valah?" „Da,"-zisei. „Ai pus jurământul?" „Da." „Da ce cauți în Ungaria venind de pe un teritoriu ocupat și dușmănos nouă?" Ii spusei motivul călătoriei mele. „E de necrezut, ca un oficiant sărac să facă calea asta costisitoare numai pentru astfel de scopuri." D-ta îmi ești mie foarte suspect. „Trebue să-l cercetați cu de-amănuntul," zise el detectivilor de față, și, nepotolindu-lse furia, se plimba în sus și'n jos.

M'a trimes în cealaltă cameră. După câtva timp, îndecursul căruia s'a ținut o consfătuire între ei, m'a chemat iarăși în biurou.

După întrebările obișnuite, spre marea mea susprindere, cercetarea cu care fusesem amenințat nu s'a mai făcut, pașaportul mi s'a vizat și înmânat, dar trenul l-am scăpat, și am fost pri urmare, silit să mai stau încă 24 de ore la graniță într'un sătuleț ca vai de lume.

După două zile și jumătate scăpai insfârșit de graniță Singurul tren care plecă de aici era un tren mixt.

In cele două zile și jumătate de așteptare la graniță, au trecut peacolo vreo trei trenuri cu repatriați. Vagoanele împodobite cu ramuri și cu tricolor, repatriații în haine de sărbătoare, cu cocarde de tricolor veseli și însufleții. O femeie bătrână plângea cu hohot când i-a sosit trenul în gară: prima gară ungurească. Își împreuna mâinile spre cer și zicea: „O Doamne, c'am mai ajuns odată pe pământ maghiar."

Ura pe care o văzusem la graniță, față de „valahi", se manifesta la tot pasul. Eram mai mulți într'un compartiment în vagon. „Eu nu știu dece pleacă atâția maghiari din Ardeal; mai bine ar lucra acolo pentru interesele neamului, — zice unul. „Numai cine nu știe ce e valahul, acela zice deastea; dar cine cunoaște pe valah, acela cu brațele deschise primește pe toți „refugiații", — răspunde un altul. Repatriații sunt „refugiați"; toată lumea ungurească îi consideră ca refugați și goniți afară cu forța.

Sosind la Budapesta, mă grăbesc la legația noastră spre a da cunoștință de prezența mea. Intreb pe doi domni elegant îmbrăcați, — îmi păreau a fi înalți funcționari, unde se găsește legația română. Mă măsoară cu cu o privire dușmănoasă de sus până jos și unul îmi răspunde cu un glas răgușit de mânie: „Legație valahă aicia nu există. Este însă o așa numită misiune militară, pe care tot la a treia zi o pălmuesc".

*

Printre știrile cele mai nouă, afișate pe un perete, într'o zi citea publicul numeros cu mare plăcere știrea următoare: Maria, regina valahilor a plecat la Londra spre a comanda bocanci soldaților. Deoarece soldații valahi de când au intrat în Ungaria și au gustat cultura, și-au urât opinca și s'au îndrăgostit de bocanci, ne mai vrând să umble în opinci. Comentarile adause la această știre din partea publicului, foarte ușor și-le poate închipui tot românul.

*

Toate foile ce apar în Budapesta, publică noul credo al ungurilor, care la un concurs publicat oficial, a luat premiul. Sună astfel: Cred într'unul Dumnezeu.

Cred într'o singură patrie,
Cred în veoinica Dumnezăiască dreptate,
Cred în reînvierea Ungariei
Amin.

Printr'un ordin al ministerului de instrucție, acest credo este rostit în mod obligatoriu în toate școlile la începerea lecțiilor.

O altă lozincă publicată zilnic de toate ziarele e: Ungaria ciuntită — nu e țară; Ungaria întregită — e raiul însuși.

*

Propaganda, cu scopul, de-a dovedi că majoritatea populației în Ardeal e maghiară, e foarte variată. Sunt cartoline, pe cari sunt trei bărbați: românul, sasul și ungurul. Ungurul e uriaș pe lângă cellalți, (vezi bine: majoritatea ungurească!) și totuși românul cel mic (puțin la număr) ține pe uriașul ungur și pe sas de frâu. Aceste cartoline poartă numele unor orașe ardelene și procentele populațiunei lor bine-înțeles văzute prin ochelarii patriotismului maghiar.

Tot spiritul public, toată sufletarea, pare că aerul însuși e plin de o ură nemărginită în contra valachilor. Nu vorbesc doi inși să nu se întrebe: Oare când plecăm spre Ardeal? Ardealul și iar Ardealul, valachi și iar valachi! Nu sârbii, nici cehi, nu Banatul, nici Slovachia, numai Ardealul și valachi. Dorul de răsbunare pentru Ardeal așa arde în toată suflarea maghiară, încât ei cred că numai zile, sau săptămâni îi desparte de „plecare" spre Ardeal."

Dorul ăsta nestâmpărat unit cu o ură desfrânată și în veci neîmpăcată îți face impresia că te afli pe un vulcan, care clocotește, spumegă și la un moment dat urmează să izbucnească prăbușind totul dinprejur, și risipindu-se și el însuși.

Și cum omul între streini văzând apropiindu-se o furtună se gândește acasă, așa și eu am cugetat la greutățile prin care trece neamul nostru. Am dorit, ca acei români, cari nu sunt pătrunși de dragoste frățească peste tot biruitoare, să vază dușmănia asta, gata întotdeauna spre nimicirea sufletarei valahe, spre stârpirea totului ce e român. Am dori să simțească furia aceasta sălbatecă dinspre apus, ca să le piară pe veci din suflet tot ce ar cauza neunirea între român și român.

*

Viața economică pare a fi normală judecând după abundențe din vitrine. Alimentele sunt foarte scumpe. Pâinea numai pe bon se capătă.

Oficianții se găsesc în mare mizerie.

Din articolele din vitrină se observă că Anglia și Elveția au cucerit piața Ungariei. Apar pe piață multe articole de industrie, specialități ungurești, din care se vede că ungurii lucrează.

Cenzura atât îi de aspră, încât și articole scrise de repatriați apar cu goluri.

*

Se constată un lucru foarte interesant. Teroarea albă a persecutat de moarte capitalul jidovesc înrădăcinat în țară. I-a și reușit să-l intimideze. Insă ce se întâmplă? Vine capitalul American-jidovesc și profitând de valuta foarte ridicată a dolarului, cu sume bagatele cumpără bogățiile țării. In zilele astea s'a cumpărat din partea capitalului susnumit cu 120 mii dolari, circa 40 milioane coroane, unul dintre teatrele de frunte ale B.-Pestei.

Ungurii au suspinat la această operație streină și recunosc noua primejdie ce-i amenință. Sunt ca omul bolnav și sărac; când gândește că a scăpat de un parasit, îl copleșește altul.

Dela Teatrul Național

— Premiera de aseară. —

Ca să trăim fericiți, distractiva comedie a d-lor Rivoire și Mirande, cu comicul ei macabru, cu ironica satiră plină de observațiuni crude, cu acțiunea-i bine construită, a dat obișnuitului public al premierelor satisfacția unui bun spectacol, îngrijit montat și interpretat în mișcarea potrivită de către un ansamblu vioi și inteligent în care menționăm pe d nele Bârsan, Medianu, Stănescu și Popea, pe d-nii Stănescu Papa, Constantiniu Mihăilescu Brăila și Neamțu-Ottonel. Foiletonul de mâine al ziarului nostru va fi rezervat cronicei acestui spectacol care va face desigur serie fericită pe scena Teatrului Național din Cluj.

Astăzi însă lucrurile încep a se schimba.

„Poate că d-l Ferdinand Brunot, cunoscutul decan al Facultății de Litere din Paris are dreptate când spune: „Dacă limba franceză a păstrat în diplomație această situațiune privilegiată, a păstrat-o așa cum Sultanul păstrează încă Constantinopolul, pentrucă deschiderea succesiunei sale ar da naștere la prea numeroase competițiuni". Negreșit acesta era unul din motivele care ne sprijinea în împotrivirea noastră în fața atacurilor ce ni se dădeau.

Dar, cel puțin, rezistam; iar acum nu mai rezistăm.

„Este timpul să reacționăm. Infrângerile noastre își aveau partea lor în micșorarea influenței literare, politice și morale a limbei franceze. Victoriile noastre de astăzi trebue să ne ajute să ridicăm din nou autoritatea geniului nostru național. Nu e de ajuns ca în țările străine savanții și scriitorii numai să vorbească limba franceză; trebue ca celelalte neamuri să poată, intra cu ușurință în legături intelectuale cu poporul care și-a vărsat sângele pentru a apăra drepturile omenirei întregi. Pentru a ne face veșnic iubiți, să ne facem a fi mai bine înțeleși. Pentru a ne face să fim mai bine înțeleși să pătrundem în țările străine cu cărțile noastre, cu teatrul nostru, cu invențiile noastre științifice, prin reluarea exportului, prin căutarea de afaceri industriale, pe toate căile deschise activității noastre. Când amintiri glorioase ca cele dela Marna și dela Verdun stârnesc cu drept cuvânt admirația lumei întregi, când toate popoarele civilizate cugetă împreună că noi am trăit cea mai frumoasă perioadă a istoriei noastre, când numele Franței a ajuns pretutindeni simbolul celor mai mari virtuți, este oare cu neputință să dăm înapoi limbei noastre un pic din trecuta sa strălucire?

In 1549, voind să îndemne pe scriitorii noștrii să părăsească limba greacă și latină și să scrie franțuzește, Joachim du Bellay invoca pe „Herculul galic care târăște după el popoarele cu un lanț legat de urechile lor și de limba sa". Să prindem din nou inelele acestui vechiu lanț și să lucrăm cu toții, în cinstea ostașilor noștrii morți pentru „apărare" și ilustrarea limbei franceze".

SCRISORI DIN ARAD

— Schimbarea primarului. — Partid unguresc şi partid ungarofil. — „Noi" şi „voi". — Greve şi viaţă scumpă. — Speculă oficială. — Vrem „mâna de fier". —

Zice un proverb din Vechiul Regat: schimbarea domnilor bucuria nebunilor. Nu ştiu cine se va bucura în Arad, dar toţi ştiu că se va schimba Primarul.

La foarte multă lume îi pare rău de această schimbare, şi sigur că şi Primarului însuşi îi pare rău; dar un Primar într'un oraş mare are atât de multe agende, atâta bătaie de cap, provoacă atât a bănuieli, atâtea nemulţumiri, mai ales dacă are prostul obicei să tot făgăduiască, în cât fatal, vor fi de aceia cari să-i aplice proverbul lui Nabucudonosor: cine umblă cu miere îşi linge degetele.

Dar oare nu se cunoaşte şi proverbul lui Artaxerxe: câinii latră, caravana trece?

Succesiunea primarului, este discutată de toţi. Teama unora, este să nu vie în capul Primăriei un om, care să nu iasă din litera paragrafului, căci atunci multe nu se vor putea face cum ar trebui să fie făcute. Unii zic cum că ar trebui să vie un Primar care să cunoască toate treburile Primărei mai dinainte, ca astfel să asigure mersul bun al acestui greu oficiu; alţii zic cum că un asemenea om ar fi unul din vechiul regim, unul care a lucrat sub unguri, deci ungurit. In fine părerile sunt împărţite şi de opotrivă de argumentate.

Rămâne să se vadă cum va hotărî guvernul dela Bucureşti, căci pare că se va face o mare schimbare în toate aceste înalte funcţiuni, în sensul cum va conveni mai bine ideii de românism şi de unificare.

Prefectul oraşului, încă nu s'a pronunţat în această privinţă, şi dacă ne dăm seama că numai de o săptămână a luat postul în primire, înţelegem de ce nu s'a hotărât încă, într'o direcţie: nu cunoaşte lumea, nu ştie fineţele, nu a intrat încă în maşinăria complicată şi delicată a influenţelor, a şoaptelor, a îndrumărilor.

In Arad sunt două partide mari, partide cari nu sunt constituite, dar cari lucrează numai din îndemn sufletesc: partidul unguresc şi partidul ungarofil.

De cel unguresc nu mai este nimic de zis; cel ungarofil însă, este — durere — compus din mulţi, foarte mulţi Români, cari fără atragere, au simpatie pentru unguri; cari *simt* ungureşte.

Acesta din urmă, nu vorbeşte decât cu *noi* şi cu *voi; noi* sunt cei de-aici, cu obiceiurile, cu legile, cu limba ungurească; *voi*, sunt cei din vechiul Regat, cei cu schimbările, cei cu unificarea.

La aceste două mari şi puternice partide, se mai adaogă încă unul, mic: partidul adevăraţilor români. Aceştia au şi sentimente şi dragoste de o ţară nouă, de o ţară care să nu mai poarte pecetea ungurismului. Dar sunt puţini, nu sunt în grupările politice actuale, nu sunt nici guvernamentali, nici de partidul Naţional nu s'au rupt pe faţă; acesta aşteaptă şi speră.

Din cauza acestor desbinări sufleteşti, în Arad lucrurile nu merg cum ar trebui să meargă. Activitatea or căruia strşnic criticată, se găsesc învinuiri pentru fie care, se acuză unul pe altul de . . . bacşişuri primite, şi d'asupra, rânjeşte bucuros ungurismul, bucurându-se că valachii nu se înţeleg.

La acestea să mai adaogă grevele cari isbucnesc pe fie care săptămână; bărbierii, croitorii, funcţionarii comerciali, în afară de muncitorii din fabrici. Şi fie care grevă să sfârşeşte la fel: li se dă cea ce au cerut, greviştii şi patronii se întrunesc la Primărie, primarul le vorbeşte şi lucrurile se împacă . . , cum vor greviştii, iar Primăria este veselă că a „aplanat-o şi pe aceasta".

Ce uşor este aşa! Dar de publicul plătitor, se interesează oare? Ce le pasă autorităţilor, dacă un metru de stofă, care costă 500 cor. costă acum 300 lei? Oare publicul nu plăteşte?

Preţuri maximale? Au fost! acum s'au şters. Şi cum au fost puse aceste preţuri maximale, când va? Printr'o lege s'au printr'un decret-lege.

El şi? Desfiinţăm preţurile maximale, nesocotim legea, pentru că, aşa este *la noi.*

Din acestă cauză, viaţa s'a scumpit şi se scumpeşte zilnic. Nimeni nu se gândeşte la fantastica sumă de lei, ce trebue s'o cheltuiască un cetăţean pe lună, pentru strictul necesar. Toţi dau din umere, se uită rău unul la altul şi se mănâncă între ei. Parcă n'ar fi toţi Români.

Măcelarii au eftenit preţul cărnei şi au anunţat aceasta; credeţi oare că restaurantele au încetat să mai jupoaie lumea? Credeţi oare că autorităţile au intervenit pe lângă restauratori?

Primăria nu are destule venituri. Ce credeţi că s'a găsit ca remediu? Un singur exemplu este de ajuns: au urcat chilovatul de electricitate la *cinci lei şi şasezeci de bani,*

Nu-ţi place, domnule cetăţean? Du-te la prăvălie, cumpără-ţi o lămpiţă, dă pe ea 63 lei (înainte era 100 coroane) şi eu îţi voi furniza petrolul: 4 lei litrul.

. . . .

A venit la cinematograf faimosul film „Mâna care nimiceşte", când va veni oare în Arad şi *„Mâna de fier"?*

Din „Paradisul" bolşevic

Ziarul „Pravda" din Moscova anunţă că la una din ultimele şedinţe ale sovietului central, Trotzki a răspuns astfel, la alarmantele discursuri ale celorlalţi fruntaşi comunişti:

„Eu îmi dau seamă despre groaza foametei şi pericolul mortalităţei, cari se întrevăd odată cu iarna. Burghezimea mondială trâmbiţează victoria sa, însă noi îi vom dovedi că se înşală. Noi trebue să trăim. Trebue să darâmăm duşmanul nostru şi de aceea, orice factor al vieţei noastre, va fi silit să ne dea posibilitatea de-a rezista.

Vom lăsa să moară trei sferturi din cauza foamei şi a frigului, însă celce rămân vor trăi victorioşi în fruntea revoluţiei mondiale".

*

La Ecaterinburg, marele centru minier din Siberia au izbucnit sângeroase mişcări contra bolşevicilor, din cauza lipsei de alimente. Masele de răsvrătiţi, la cari s'au unit şi soldaţii sovietelor, au devastat instituţiile oraşului şi omorît câteva zeci de comisari şi fruntaşi bolşevici.

Oraşul se află în mâna răsculaţilor, cari fac progrese spre Ufa.

Anchetele noastre

Viitorii cetăţeni

Aproape în toate statele care în urma războiului încep o nouă viaţă şi vor să ajungă în timpul cel mai scurt la o consolidare cât mai sigură a vieţii lor economice, se procedează energic la excludarea elementelor care, prin mijloacele de existenţă ce-şi aleg, înţeleg să trăească fără nici o muncă productivă, ci numai prin exploatarea neruşinată a acelui stat. Acest procedeu pe cât este sever, pe tot atât de just. Nu poate avea drept de existenţă în cadrele unui stat acela, care, lipsit de dorinţa de a produce el însuşi, trăeşte exploatând munca altora. Indepărtarea acestora nu e numai o imperioasă necesitate pentru a readuce viaţa economică la un curs normal, ci e şi o datorinţă socială a Statului, mai ales atunci când societatea nu are mijloacele de a-i exclude din sânul ei.

La noi eliminarea acestor elemente se neglijează, ba li se acordă şi dreptul de a deveni cetăţenii, ai statului român, indiferent dacă în această calitate vor lucra pentru, sau contra intereselor noastre.

De sigur, că avem nevoe de braţe indeosebi în urma răsboiului, nu însă de braţe care vor să acapareze şi mult puţina muncă ce o producem.

Clujul deasemenea nu a fost cruţat de aceste lipitori sociale, şi în urma sistării evacuărilor, azi mâine vom asista la înregistrarea celor de acum ca viitori cetăţeni plus numărul acelora cari vor veni din ţările de unde au fost evacuaţi. Căci graniţele noastre sunt porţi deschise.

Provenienţă, număr, ocupaţie.

Cea mai mare parte a acestora a venit din Galiţia după 1914 iar altă parte din satele Ardealului în urma revoluţiei din 1918, fugind de urgia poporului pe care îl exploataseră şi care nu-i mai putea suferi, iar un număr mai mic, dar cu atât mai periculos, a trecut graniţele în urma teroarei albe din Ungaria. Au fugit din faţa pedepsei bine meritate şi acum desvoltă o muncă clandestină răspândind ideile distrugătoare, al căror efect şi dovadă sunt grevele ce nu mai contenesc.

Numărul lor în Cluj este cam următorul:

Capi de familie: 1024 cu aproape 4500 membrii de familie ocupând aproape 700 camere. Dintre aceştia 180 fără familie. (Aceştia sunt cei refugiaţi din Ungaria). Ocupaţiile acestora nu sunt decât în proporţie 10% productive. La început aproape fără excepţie ei făceau pe intermediarii până când cu capitalul strâns astfel au ajuns a înfiinţa vre-o crâşmă, bodegă sau alte stabilimente de asemenea natură. Bine înţeles aceasta nu însemnă încetarea meseriei de intermediari ci o potenţare a ei.

O mare parte la un moment dat nu se ocupa decât cu contrabandă valutară, de pietre scumpe aur şi argint. Cutreeră satele cumpără coroane, dolari şi munca depusă de cei reîntorşi din America serveşte tendinţele lor de îmbogăţire. Brevete industriale şi comerciale obţin îndeosebi în anul 1919 când în administraţie lipsesc oameni specialişti, aşa că se acordă brevete chiar şi în lipsa actelor necesare. *Ar fi de dorit o reviziure a brevetelor date în acest timp şi se vor dovedi greşelile făcute de multe ori nu fără motiv.* Au venit zdrenţuroşi şi lipsiţi şi azi dispun de sume enorme. Populaţia Clujului a platit scump existenţa lor.

Să admitem că întreţinerea lunară a unei persoane costă azi în Cluj *360* Lei. Scăzând 10% capi de familie cu ocupaţii productive şi numărul corespunzător al membrilor de familie, rămân apoximativ 4000, a căror întreţinere lunară constă: 1,440.000 Lei. Anual deci: 17,280.000 Lei. Imbrăcămintea – neglijind faptul că foarte mulţi se îmbracă demn de milionarii de război — să coste 1000 Lei anual, deci încă 4.000,000. In total hrana şi îmbracămintea acestora — lăsând la o parte orice alte necesităţi — costă 21,280.000 Lei anual. Aceastá sumă e *minimumul de dare de consum ce plăteşte publicul Clujului pentru întreţinerea anuală a acestor paraziţi,* şi care va trebui plătit şi în viitor, căci din anumite consideraţii de ordin platonic eliminarea lor nu se face.

Ca această sumă însă să poată fi cheltuită trebue câştigată, deci trebue să dispună de un anumit capital ce-l învartesc în afacerile lor. Admiţând că câştigul lor este cel legal, de 30%, trebue să aibă deci la îndemână un capital de *70,933.333* Lei. Hotărît că acest capital nu află egal în mâna fiecăruia, dar este incontestabil că cu acest capital de fapt lucrează şi sug măduva din oasele funcţionarilor şi împiedecă reîntoarcerea la normal a stări noastre economice. Cunoscând faptul că au venit aci *fără nimic,* această sumă este totalul dărei de consum plătită de consumatorii Clujului dela 1914 până azi. Şi care este venitul Statului din punct de vedere al impozitelor? Nici unul, pentrucă ocupaţiunile lor fiind în mare parte acelea de intermediari, nu declară nici un câştig, aşa că Statul nu poate percepe nici un imposit.

Rămâne însă să cunoaştem şi mai de aproape dezastrul moral şi material pe care-l cauzează societăţii noastre spiritul disolvant şi conrupător al acestor „cetăţeni" nepoftiţi.

Dampo

INFORMATII

D-l Octavian Goga ministrul cultelor a delegat pe d-l Const. Dobrescu secretarul general al cultelor a merge la Timişoara şi-a ancheta personal cauzele incendiului, care a distrus teatrul comunal din Timişoara.

*

A încetat din viaţă la Bucureşti, în vârstă de 64 de ani, Nicolae Alglu, fost consilier la Curtea de Casaţie.

*

Lecţiunile de limba franceză şi italiană se predau după cea mai nouă metodă, a se adresa str. Unio 28 la d-na Zaman.

*

Comitetul de iniţiativă aclamat la marele meeting muncitoaresc dela „Reduta" a fixat pentru Duminică 7 Oct. o mare şezătoare culturală în sala „Reduta" la care sunt chemaţi toţi muncitorii manuali şi intelectuali de orce naţionalitate.

La acestă şezătoare vor vorbi: D-nii prof. univ. Marin Ştefanescu şi Dr. I. Lupa. — Inceputul la ora 3 p. m.

*

D-l Ing. D. Cristea fost secretar general în Direcţia Centrala C. F. R. a fost recomandat de secretariatul Comunicaţiilor ca secretar general la Direcţiunea Generala C. F. R. din Bucureşti.

D. Edgar Mavrocordato, ministru plenipotenţiar clasa I fost trimis extraordinar şi ministru plenipotenţiar la Viena, a fost numit pe ziua de 15 Septembrie 1920, trimis extraordinar şi ministru plenipotenţiar al nostru pe lângă Maiestatea sa Imperială Impăratul Japoniei.

*

Sa mai fixat împroprietărirea sătenilor din următoarele localităţi; Mirceşti (Putna) la 8 Noembrie; Deveselu (Romanaţi); Gangiova (Dolj) şi Pulga (Prahova); aceste trei împroprietăriri din urmă, urmând a se face în ziua de 7 Noembrie.

*

Societatea Ştiinţelor medicale din Cluj, anunţă pe membrii săi să Sâmbătă 6 Noembrie va ţine şedinţa în Amfiteatrul Clinicei Medicale.

*

Banca Marmarosch Blanc & Co. S. A. anunţă onorata sa clientelă că, mutându-şi biurourile în noul local din Piaţa Unirii No 29 şi strada Iuliu Maniu No 2. de la data de 8 Noembrie 1920, va sta la dispoziţia onoratului public în acel local.

*

Publicul de elită mănâncă numai la grădina de iarnă a hotelului Central.

La 21 Noembrie va avea loc la Lugoş o întrunire a germanilor din oraş pentru a înfiinţa o organizaţie la care vor participa toate clasele poporului german.

*

Erezii lui Stotter Iacob Cluj. Negustorii de lemne şi material de tăbăcarie. Se pot comanda lemne de foc tăiate şi netăiate de orice calitate şi cantitate. Magazin în Str. Allomás Nr. 21, Telefon 800.

Birouri în Str. Hegedüs Sándor Nr 6, Telefon 300 şi Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762.

*

Ultimele noutăţi de mărfuri pentru sezon de iarnă au sosit le Mag. „Missir", Str. Memorandului (Unio-ut.) 11.

*

Consistorul ort. rom. din Cluj caută de urgenţă un funcţionar cu oarecare praxă de contabilitate în condiţii foarte favorabile.

Iosif Grünfeld
ceasornicar şi juvaergiu
Calea Reg. Ferdinand 21
(fost Wesselényi Miklós-u.)
Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage şi bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice şi bijuterii cu garantie.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.
Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Prigonirile maghiare contra Românilor

Ziarul „Viitorul" completează memoriul inginerului Grapini, publicat acum câtva timp, cu următoarele noui date edificatoare asupra acţiunei lui Horthy în sensul prigonirei Românilor.

Primul act simptomatic al vrajbei maghiare a fost asasinarea conductorului trenului care ducea pe Mareşalul Joffre la Sighedin. Graba cu care Parlamentul român a votat ratificarea păcei cu Ungaria a fost, pe drept cuvânt, considerată de Horthy ca o slăbăciune pe care guvernatorul maghiar a început s'o exploateze, bănuind că politica noastră externă caută un reazim în Ungaria contra Rusiei bolşewiste.

Al doilea act de vădită duşmănie a fost arestarea prim-pretorului Sălăjan, nepotul episcopului Radu din Bihor. Acesta tocmai pleda autorităţilor maghiare o comună rămasă dincolo de linia Clemenceau când a fost arestat.

Curtea marţială din Budapesta l-a condamnat la 5 ani muncă silnică pentru trădare de patrie.

Al treilea act şi mai elocvent a fost agresiunea contra colonelului Popescu membru în misiunea inter-aliată pentru delimitarea frontierei. Doi ofiţeri unguri Ianosy şi Miklosy cer să vorbească cu colonelul Popescu la locuinţa sa din hotel Metropol-Când colonelul român deschide uşa Ianosy l'a lovit cu un box în cap iar Miklosy s'a năpustit asupră-i. Graţie forţei sale herculane, colonelul Popescu a putut scăpa de cei doi agresori. Acestea sunt faptele aşa cum au fost stabilite de ancheta oficială.

Cei doi agresori fac parte din aşa numitul detaşament *Verbőtzi*, organizatorul asasinatelor în Transilvania şi Bihor înainte de intrarea românilor în Ardeal în 1918.

Acest detaşament face parte din brigada colonelului Kratocvill, de care aparţinea şi faimosul căpitan Dietrich, acela care la Belleş a ars pe rug 24 români răniţi.

Călăii de eri ai românilor deţin astăzi puterea la Budapesta. Ei lucrează pe detaşamente ai căror comandanţi, înverşunaţi vrăşmaşi ai românilor sunt: Maiorul Pronay, Ostenburg, Verbőtzi Hyjös, Ferencz dela Cluj, locotenentul Bibo, Prinţul Salm şi căpitanul Nopcea 400 de români sunt victime proaspete ale acestor călăi. Conspiraţia contra românilor este condusă din Budapesta de către contele Ştefan Bethlem al cărui agent primejdios este baroneasa Veselény, născută Paget Ilona. Neamul Bethlen-ilor s'a relevat, dealungul vremurilor, prin ură contra românilor.

Monoperile Sovietelor

Ingrijorările lui Zinoviev

Le Journal publică o interesantă corespondenţă a trimisului său la Berlin, din care reproducem următoarele:

„Il cunoscusem pe Zinoviev la începutul războiului. Pe vremea aceia el era unul din agenţii marelui stat-major german, în slujba căruia el se străduia să stârnească turburări muncitoreşti în Franţa şi în Italia şi în tovărăşia lui Lenin, Radek şi a Angelicăi Bolabunowa, el pregătea deja întrunirea congreselor „defaitiste" cari se ţinură în urmă la Zimerwald şi la Kienthal. Prietenii săi şi dânsul erau la dispoziţia completă a lui Halphand-Parvus, acest personaj echivoc şi misterios, în foarte strânse legături cu Scheidemann, şi care era considerat în Rusia ca reprezentantul oficios al Germaniei.

„Pentru a nu fi lipsiţi de banii ce li dădea Parvus şi colonelul von Bismarck, Zinoviev, Lenin şi tovarăşii lor se pretau la toate manoperile ce li se porunceau. De câteori nu i-am văzut în cârciumile pe cari le frequentau lucrătorii italieni pe cari se străduiau să-i convertească la teoriile lui Karl Marx!

Negreşit că nimeni nu-şi putea închipui că aceşti agitatori jamelici vor isbuti vreodată să se impună prin teroare într'o ţara de o sutădouăzeci milioane de locuitori.

Zinoviev era atunci de o slăbiciune extremă şi credeam că-l voi regăsi tot aşa, când într'o dimineaţă m'am prezentat acasă la el. Am fost introdus într'o odaie destul de mare unde în mijlocul unei numeroase asistenţe, Zinoviev perora. Cu greu îl putui recunoaşte. In locul omului neîngrijit, slăbănog şi prost îmbrăcat pe care-l cunoscusem odinioară, mă aflai în faţa unui bărbat puternic, gras şi îmbrăcat într'o impecabilă jachetă croită după cea din urmă modă. Ce surpriză! Zărindu-mă, Zinoviev se sculă şi veni spre mine, nerăbdător şi aspru şi-mi zice: „mi pare rău că nu vă pot primi, dar, după cum vedeţi am o mulţime de vizite... De altfel, nu doresc să stau de vorbă cu ziarişti francezi.

„Am insistat, însă în zadar. Zinoviev mă concedie strigându-mi: — „Nu voi spune nimic ziariştilor francezi".

„Am putut însă afla graţie... bunăvoinţei unui deputat neocomunist, ce cugetă sângerosul dictator dela Moscova, delegat al lui Lenin, şi confidenţele pe cari le-a făcut prietenilor săi nu se asemănă de loc cu declaraţiile spuse la Halle.

„Zinoviev n'a ascuns prietenilor săi că situaţia în Rusia bolşevică este foarte gravă, că iarna care începe va deslănţui o foamete îngrozitoare, şi că poporul e din ce în ce mai dârz. Muncitorii se agită, ţăranii au semănat foarte puţin, iar oraşele vor fi lipsite cu desărvâşire de pâine. Mijloace de transport aproape nu există.

„Or sovietele se tem că se vor găsi în primăvară în imposibilitate să asigure cel mai neînsemnat trafic. Ei se tem de Polonezi, de Ukrainieni şi de Wrangel. Zinoviev a declarat — şi aici citez propriile sale cuvinte — că dacă în decursul iernii nu se va deslănţui în Apus o mare mişcare revoluţionară, comisarii poporului vor fi nevoiţi să se dea învinşi. Iar unuia din şefii minorităţii bolşevice din Berlin, Zinoviev i-a pus următoarea întrebare revelatoare: „Dacă noi toţi vom fi siliţi să ne refugiem în Germania, o să fiţi d-voastră în stare să ne garantaţi siguranţa?" Cred că deputatul independent i-a răspuns afirmativ.

„Actualmente toate sforţările Moscovei sunt îndreptate spre Italia şi Ceho-Slovacia. Bolşevicii cred că mântuirea lor nu poate veni decât dela aceste două ţări şi dela Anglia; se bizuesc de asemenea şi pe Germania pe cari au năpădit-o cu trimişii lor. In ceace priveşte Franţa, Zinoviev ca şi Vigdor Kopp au declarat că sovietele nu vor recunoaşte niciodată datoria fostei împărăţii ruseştii contractată în Franţa."

Declaraţiuni senzaţionale în procesul Karolyi

Procesul contra contelui Karolyi a luat alt colorit prin declaraţiunile făcute de către maiorul Kosten.

Maiorul a fost trimisul imperiului german la Budapesta şi a stat în legătură telefonică directă cu Berlin. Kosten a ştiut să supravegheze pe conducătorii opoziţiei şi mai ales pe Karolyi printr'un mare număr de spioni şi agenţi şi a ţinut prin aceştia atât guvernul maghiar cât şi cel german în curent cu acţiunile lui Karolyi. El a descoperit că Antanta a eliberat pe Karolyi numai cu condiţia să facă propaganda antantofilă în Ungaria. Kosten a raportat la finele anului 1917 că Trotzki a trimis lui Karolyi un program revoluţionar mondial cu 29 puncte, şi că Karolyi şi aderenţii lui au discutat acest proect la 12 Decembrie 1917 şi încăodată în Ianuarie 1918. Atunci s'a luat hotărârea de a face nevătămători pe Tisza şi Apponyi cât şi pe membrii partidului muncitoresc. S'a fixat şi lista noului minister Kosten a mai raportat că Trotzki a căutat să trăgănească tratativele dela Brest-Litowsk pentrucă a aşteptat prăbuşirea monarhiei austro-maghiare. La 8 Ianuarie 1918 a avut Kosten prima întâlnire cu Tisza, pe care la informat cu documente asupra procedeurilor lui Karolyi. Tisza n'a vrut să creadă. Revoluţia se fixase la început pentru 15 Februar. Maiorul Kosten a ştiut să-şi procure însă toate datele întrunirei revoluţionarilor cari au fost prinşi şi 300 din ei trimişi pe front.

Mai târziu partidul Karolyi a reuşit a înlătura adversarul periculos şi a provoca scandalul care a ajuns şi în parlament şi ca urmare Kosten trebue să plece din Pesta.

(După „Deutsche Tagespost")

Pentru tronul Ungariei

Ziarele maghiare din Ardeal se ocupă viu cu chestiunea tronului Ungariei.

Semnalează trei curente mai pronunţate: legitimişti, cari doresc reîntronarea Habsburgilor. Aceştia prin delegaţi au intrat în tratative cu ex-caizerul Carol; grupul regelui naţional şi grupul pentru *unirea personală cu România*. Sunt versiuni că Horthy şi-a ridicat de semeni privirile spre coroana Sf. Ştefan. Beneş, ministrul afacerilor externe al Cehoslovaciei, după cum află *Uj Kelet* din Viena — a declarat că el consideră reîntronarea Habsburgilor ca o nerespectare a tratatului de pace şi izvorul unui nou război. *Daily Telegraph* anunţă că Ungaria nu va putea fi primită în Mica Antantă până ce nu va ratifica tratatul dela Trianon şi apoi demobilizând se va declara în contra restaurării Habsburgilor. *Ujsag*, află că Horthy desminte versiunea că ar dori coroana Ungariei şi cu aceiaşi ocazie, afirmându-se a fi în sentimentul opiniei publice maghiare, îşi exprimă dorinţa de a vedea încodată coroana Sf. Ştefan *strălucind în vechea ei splendoare*— ceeace ar însemna: Ungaria ante quo — visul perpetuu al depozitarilor puterii de stat maghiare şi al cavalerilor iluzionari.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m.

Se anunţă că eri urma să aibă loc la Budapesta desvelirea statuelor iridente simbolizând regiunile robite în frunte cu Transilvania şi totodată să se facă mari manifestaţii contra păcii dela Trianon.

Ziarul oficios Indreptarea cere ca guvernul român să ceară explicaţiuni guvernului maghiar.

*

Ministerul Industriei şi Comerţului a anulat toate permisele de export de fasole, orz şi ovăz.

*

Asasinul multi-milioanarei Kogălniceanu a rămas, cu toate cercetările poliţiei, necunoscut.

Principesa Sonia Rosnovanu, care fusese arestată, a fost pusă în libertate.

*

Ca răspuns unei telegrame trimise d-sale de deputatul bolşevic Dunăreanu, d-l Grigorovici, şeful social-democraţiei bucovinene, răspunde că nu primeşte a lua parte la mişcarea socialistă din vechiul regat, decât dacă un congres al partidului ar admite tactica social-democrată şi în vechiul regat.

*

In gara Buzău s'au ciocnit un tren-navetă şi o maşină. Sunt doi morţi şi trei răniţi.

*

Ziarul *Daily Telegraph* anunţă că se urmează tratative de pace între România şi Rusia.

*

Eri s'a oficiat în capela dela Cotroceni un parastas de 4 ani dela moartea principelui Mircea.

*

D-l Take Ionescu soseşte mâine în Bucureşti cu automobilul.

*

Atena, Chio, Port-Said şi Alexandria *au fost declarate contaminate de ciumă*.

Intrarea călătorilor şi a mărfurilor în România este permisă numai prin portul Constanţa, după o carantină de 10 zile.

*

Pe linia ferată Ciocăneşti s'au produs două atentate bolşevice: primul prin scoaterea buloanelor a fost împiedicat dându-se alarma la timp, cel de al doilea printr'un cartuş de dinamită pus în faţa Simplonului a provocat pagube la ultimul vagon. In Simplon se afla şi d. Argetoianu. Ameninţările bolşevicilor din Consiliile generale încep a fi puse în practică.

*

Ministerul de Finanţe hotărând şi preschimbarea coroanelor dubioase de 1000, Banca Naţională va face plata în zilele de 9 şi 10 Noembrie.

*

In urma arestărei conducătorilor socialişti, s'a constituit un comitet executiv provizoriu compus din d-nii Pistiner, Dunăreanu, Stoiculescu, Lupu Kostaki şi Pop, iar în Comisia generală a Sindicatelor d-nii Mănescu, Oprescu şi Filipescu.

*

Soţia defunctului rege Alexandru al Greciei este gravidă.

Guvernul a hotărît militarizarea căilor ferate pentru a pune capăt anarhiei transporturilor. Regulamentul de militarizare este supus aprobărei M. S. Regelui.

*

Săptămâna viitoare vor avea loc în principalele oraşe ale ţării mari meetinguri de protestare împotriva ororilor săvârşite de Unguri. Guvernul va fi reprezentat prin d. Octavian Goga. Vor lua cuvântul şi diverşi parlamentari ardeleni.

*

Ziarele franceze se ocupă de semnarea convenţiei relativă la alipirea Basarabiei de România, calificând-o de adevărată restituire. Convenţia este semnată de d-nii Cambon, Lord Derby, Longare şi Tache Ionescu. Semnătura delegatului Americei lipseşte, iar Japonia o va semna ulterior. *Ziarul bolşevic „L'Humanité" protestează contra alipirei Basarabiei la România.*

*

In Polonia este bine văzută o alianţă cu România. „Mica Înţelegere" n'are însă şanse de reuşită din cauza rivalităţii dintre Polonia şi Ceho-Slovacia.

*

Bursa se prezintă slab. Cursurile sunt în scădere.

*

In procesul prizonierilor dela Krefeld se urmează cu ascultarea martorilor.

*

Se desminte svonul publicat de ziarul „Dimineaţa" despre o catastrofă de cale ferată ce ar fi avut loc la Chişinău.

*

D-l Barbu Voinescu, şeful cenzurei, răspunde preşedintelui Asociaţiei Presei în chestiunea excluderei sale, arătând că acel ce a compromis Asociaţia prin tripouri, rulete şi alte afaceri necurate nu mai poate vorbi în numele presei.

*

D-l ministru Cudalbu şi-a amânat călătoria în Ardeal.

*

In procesul socialist care va începe Sâmbătă vor apare întâi semnatarii memoriului: Ilie Moscovici, Dragu, Socor, Ghempet, Paul Marc, Patruţescu şi Calu. Ceilalţi arestaţi vor fi judecaţi în urmă.

*

Scriitorul rus Justkevits s'a refugiat la Iaşi din cauza teroarei roşii.

*

Pe linia ferată Chitila-Ciocăneşti s'a orânduit patrule militare din cauza deselor atentate.

Creditul Technic Transilvănean

Sibiu, Strada Schewis Nr. 10.

Societate anonimă română pentru încurajarea întreprinderilor technice şi industriale.

Capital 30.000.000 Lei.

Şi-a instalat biurouri în Cluj, Calea Victorei 23, Temişoara, Str. Bonnaz 21.

Ştiri de peste hotare

Ungaria şi Mica Antantă.

„Magyaroszág" scrie că Polonia nu poate intra în Mica Antantă, alături de Cehoslovacia, care-i e inamică. Paderewski şi-a arătat deja pesimismul său în această privinţă. Fondul Micei Antante este anti-maghiar şi rusofil, pe când Polonia are interes să întreţie bune relaţiuni cu Ungaria.

Francezii sprijinesc pe Wrangel

Ministrul afacerilor externe al guvernul lui Wrangel, d. P. Struwe, a fost primit în audienţă de către preşedintele republicei franceze. D-sa făcut cunoscut d-lui Millerand situaţia, din toate punctele de vedere, a Rusiei de sud. Este prima oară dela începutul revoluţiei, când reprezentantul unui guvern rusesc este primit în mod oficial în Franţa.

*

Telegrame din Helsingsfors anunţă că în Crimeea au sosit mari cantităţi de material de războiu francez.

In dosul frontului lui Wrangel, ingineri francezi conduc fortificarea a trei linii de defensivă în felul Verdunului.

Un însemnat număr de tancuri au fost de-asemenea debarcate la Sevastopol.

România şi Polonia.

„Sieb. Deutsches Ta eblatt" reproduce din gazeta „Courier Pogolski" care apare la Varşovia un articol de fond: „Polonezii au simpatii mari pentru Români căci fiecare Polon ştie că ambele ţări trebuie să aibe graniţe comune şi trebuie să fie aliate" Articolul să ocupă şi de persoana d-lui Take Ionescu.

Contele Apponyi va face iarăşi politică.

„Sieb. Deut. Tgeblatt" află din Vien : Contele Albert Apponyi politicianul cu cea mai mare influenţă în Ungaria care s'a retras din politică după semnarea păcei, a declarat că va lua iarăşi parte activă la politica maghiară. Deciziunea lui Apponyi a produs în cercurile politice ungare o mare bucurie Presa se ocupă foarte mult de persoana lui. Contele Apponyi vrea să creeze un partid nou.

Franţa işi schimbă atitudinea faţă de Unguri

Ziarul „Uj Kelet" află din Viena că în urma atrocităţilor întâmplate în Ungaria chestiunea Landau, insulta adusă ataşatului militar român colonel Popescu, controlarea cu forţa actelor diplomatice a unui curier francez, dar îndeosebi actele secrete aflate la Viena, care acum prin ministrul Ceho-slovaciei Beneş, au fost transpuse la Paris, au produs indignare în opinia publică franceză faţă de maghiari iar forurile conducătoare a Franţei şi-au schimbat atitudinea faţă de Ungaria. Prima consecinţă a acestei consternări a fost invitarea făcută Ungariei de a semna tratatul dela Trianon şi de al executa iar a doua *că Francia a încetat orice credit şi ajutor financiar guvernului maghiar.* Lojile francmasone au început o acţiune în contra lojelor maghiare şi cer desfiinţarea lor. Berthelot, conducătorul lojelor franceze e solidar cu această decisiune.

Germania şi Franţa

„Krons ädter Zeitung" reproduce sub acest titlu din „Bayrische Kurier"; foaia cercurilor conducătoare din Bavaria, următoare'e: Războiul mondial şi revoluţia au sfărâmat puterea germană şi au predat Germania fără condiţiuni inamicilor săi. Din puterile ei proprii Germania poate lupta contra Franţii numai moralmente şi nu materialmente. A aştepta ajutor din a treia parte este o nebunie care s-a răzbunat şi la Spa şi la Versailles.

N'avem ce aştepta, din partea Angliei care urmăreşte politica asigurării celor câştigate în „Ţinuturile mondiale din jurul Oceanului Indian"

Dacă aceasta se adevereşte atunci cade pretenţiunile „continental-politice" în legăturile germano-franceze şi rămâne: *ori lupta până la distrugere sau înţelegere; altceva nu există.*

Interesele politice şi economice ale ambelor ţări sunt paralele. Ceea ce le desparte sunt momentele materiale. Buna înţelegere cere însă înlăturarea certei morale între ambele ţări. Înţelegerea bună între ambii adeversari, atât pentru învingător cât şi pentru învinse ste firească. Înţelegerea ar produce puteri, cari rezultă numai din muncă solidară şi prin luptă. Singură ea ar putea înlătura sabia lui Damocles, care atârnă deasupra ambelor naţiuni, pe care nici un mijloc material n'o poate înlătura, şi pe care marele principe prusian a numit-o:

„Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor."

Mobilizarea Ceferiştilor

Ordonanţa No. 2.

Noi General de Divizie Petala Nicolae Comandantul Corpului VI. arm. în virtutea Jurnalului Consiliului de Ministri No. 3050.

Ordonăm:

Tot personalul superior şi inferior al Direcţiilor Regionale C. F. R. (Ingineri, funcţionari şi lucrători de toate categoriile) supus obligaţiunilor militare, este mobilizat până la vârsta de 46 ani pe ziua de 3 Noembrie 1920 iar personalul care nu este supus obligaţiunilor militare (dela vârsta de 46 ani până la vârsta de 65 ani) este rechiziţionat în virtutea legei de rechiziţii.

Tot acest personal mobilizat ori rechiziţionat rămâne la întrebuinţarea şi serviciile, pe care le-au avut pe C. F. unde este dator a se prezenta şi lucra.

Orice abatere dela datorie se pedepseşte conform legilor şi regulamentelor militare. Toţi cei cari îşi îndeplinesc datoriile de de serviciu au libertatea de a locui mai departe la căminurile lor, iar toţi ceilalţi cari refuză serviciul sau împiedică bunul mers al acestui serviciu, prin pasivitatea sau stricăciuni, vor fi încazarmaţi în vederea aplicărei sancţiunilor legale.

Dată astăzi la 3 Noembrie 1920.

Comandantul Corpului VI. Armată
General de Divizie :
N. Petala.

Şef de Stat Major C: VI. A.
Colonel Economu.

Citiţi „Infrăţirea"

Buletin economic

Următoarele proiecte de legi vor fi depuse în viitoarea sesiune parlamentară de către ministerul de domenii:

1. Legea de organizare a învăţământului agricol superior, interior precum şi a celui viticol.

2. Legea de organizare a învăţământului silvic superior şi interior.

3. Legea pentru controlul seminţelor şi combaterea plantelor parazitare.

4. Legea pentru protecţia viticulturii şi controlul comerţului de viţe de vie şi pomi roditori.

5. Legea pentru încurajarea şi desvoltarea sericiculturei şi a industriilor anexe.

6. Legea pentru încurajarea apiculturei.

7. Legea pentru desfiinţarea consiliului superior al agriculturei.

8. Legea pentru controlul comerţului cu îngrăşăminte artificiale.

*

Chestia unificărei valutei, prin importanţa ei, preocupă mult comisiunea întocmită în acest scop. In ultima sa şedinţă, comisiunea a luat în discuţie chestia declaraţiunilor pentru schimbul rublelor şi coroanelor, făcute după expirarea termenului.

Faptul că toţi petiţionarii, sau aproape toţi, aduc ca alibi lipsa lor din ţară ne face să credem că cercetând de aproape, comisia va respinge aceste cereri.

*

Din decizie ministerială s'au anulat toate permise de import de şocolată, care până acum nu a fost aduse în ţară.

*

Permisele acordate de d-l general Averescu în primele zile a interimatului d-sale la ministerul de comerţ şi industrie au fost publicate în Monitorul Oficial.

*

Ministerul de industrie şi comerţ dorind să lucreze la întocmirea unui proect de unificare a legislaţiei industriale, a lansat o circulară prin care anunţă pe toţi cei ce sunt competenţi a contribui la întocmirea suszisului proect, că întrunirea va avea loc în curând.

Data consfătuirei se va anunţa ulterior.

*

„Societatea economică şi comercială" s. p. a din Baia-Mare a înfiinţat la Barman în Germania o filială. Societatea are programul de a exporta din România în Germania şi de a importa producele industriale din Germania.

*

Delegatul societaţii „Foresta" dr Oscar Goldfinger a avut la Bucureşti întruniri cu reprezentanţii industriei de lemne din România. Asupra tratativelor aflăm următoarele: Societatea „Foresta" are întreprinderile principale pe teritoriul românesc. Capitalul ei e în majoritate italienesc, apoi francez şi englez. La Bucureşti s'a tratat asupra participării la „Foresta„ şi a capitalului românesc.

Intreprinderile forestiere din România aparţinătoare acestei societăţi se vor ceda unei societăţi române cu un capital de 300 mil. lei. Valoarea pădurilor şi investirilor care trec peste suma aceasta, o va primi „Foresta" în obligaţiuni. In legatură cu aceasta „Intreprinderile Forestiere române" s. p. a. din Cluj îşi va ridica capitalul la 150 mil. lei. „Foresta" va participa la capitalul acestor două societăţi în proporţia de 50 la sută.

„Foresta" speră prin participarea la societăţi româneşti să aducă o contribuţie la prosperarea întreprinderii proprii, ca şi la a celorlalte societăţii de felul ei.

Dela P. T. T.

Direcţia Regională P. T. T. din Cluj publică concurs pentru ocuparea postului de diriginte de magistru poştal cu contract la oficiul poştal din Dipsa (Dipse) jud. Bistriţa Năsăud Transilvania cauţie 200 coroane.

Condiţiile generale sunt: Vârsta de 24 ani, cunoaşterea la perfecţie a limbei române în vorbit şi scris, aptitudine fizică, să nu fi suferit pedepsele pentru şi terminarea cu suces a 4 cl. secundare gimnaziale sau civile.

Pentru ocuparea postului numit pot concura pe lângă magistru şi expeditorii poştali şi aspiranţi de expeditori şi ajutori de magistru, precum şi aceleaşi persoane cari îndeplinesc condiţiunile generale.

Concurenţii vor înainta Direcţiunei Regionale a poştelor şi telegrafelor din Cluj cererea scrisă de mână proprie timbrată cu timbru fiscal de 1 leu şi însoţită de actele necesare până la data de 30 Noembrie 1920

O lămurire

In chestia biletelor false de 500 Lei.

Banca Naţională ne trimite spre publicare următoarele:

„Biletul fals de 500 Lei a fost prins la prima încercare de a fi pus în circulaţie.

„Intr'adevăr, el deşi pare ca este bine imitat, se cunoaşte lesne că e fals.

„Hârtia, care este mai groasă, lustruită, uneori cerată.

Prin filigrame care sunt ordinar imitate şi observate în lumină se constată lipsa lor de claritate.

Publicul să fie atent la primirea biletelor de 500 lei şi dacă din întâmplare i s'ar prezenta asemenea bilete false să anunţe autorităţile judiciare sau poliţieneşti.

Banca Naţională a României
Sucursala Cluj

Mişcarea Cooperatistă

— In Arad —

D-l Vasile Goldiş anunţă prin „Românul" că Duminecă în 7 Noembrie a. c. înainte de ameazi la orele 11 în sala festivă de şedinţe a primăriei din Arad se va constitui Federala cooperativelor din judeţul Aradului, la care se vor alătura şi mai multe cooperative învecinate din judeţele Hunedoara, Timiş şi Torontal.

Federala odată constituită, zice d-l Goldiş se va înfiinţa în Arad un biurou permanent al ei, care va mijloci între Centrală şi singuraticele cooperative. Astfel se va putea începe munca adevărată pentru organizarea economică a poporului nostru românesc din judeţul Aradului, nu numai prevăzându-l cu toate mărfurile, de care are trebuinţă, pe calea cea mai uşoară şi cu preţurile cele mai reduse, dar ajutorându-l după un plan bine chibzuit şi pus în practică în cursul vremilor, ca să-şi sporească şi valoreze cât mai rentabil toate produsele muncei sale.

Fiind convins, că asocierea este izvorul cel mai verificat de istorie al progresului fiecărui popor, care râvneşte spre civilizaţiune, rog cu deosebită ardoare pe toţi iubitorii de neam să dea întreg ajutorul lor, ca să se poată constitui o puternică Federală cooperatistă în Arad şi astfel să se poată începe munca generatoare economică românească aci la frontiera apuseană şi cea mai expusă a scumpului nostru neam.

Banca Românească la Arad

Citim în „Românul":

Ieri, Luni 1 Noembrie s'a instalat în Arad sucursala institutului financiar „Banca Românească" din Bucureşti. Conducător al sucursalei a fost numit d-l Dr. Mihail Mărcuş, avocat, fost prefect al judeţului Bichiş, secretar d-l M. Serb, unul dintre tinerii români cei mai bine pregătiţi în ştiinţele comerciale.

Instalarea nouei instituţiuni s'a făcut în cadrele unui familiar şi creştinesc festival prin sfinţirea localului, unde funcţionează institutul, în casele Tagányi, peste drum de primăria oraşului, unde fusese mai 'nainte restaurantul „Millenium".

In frunte cu d-nii V. Goldiş, dr. Iustin Marsieu, dr. Eugen Costina s. a. erau de faţă mulţi intelectuali români din localitate.

La sfârşitul actului religios de sfintire a apei, părintele protopop Traian Vătan a rostit un discurs bine şimţit, exprimându-şi bucuria, că vede sporindu-se în Arad instituţiunile româneşti şi face conducătorilor noului institut urările cele mai călduroase de desăvârşit succes.

Salutăm şi noi cu toată dragostea noastră frăţească noul institut românesc în oraşul Aradului. Intelegând directivele naţionale, ce stau la baza marelui institut financiar, care este „Banca Românească", cunoscând pe conducătorii sucursalei din Arad ai acelui institut, avem convingerea, că poporul românesc din aceste părţi a primit un nou şi puternic mijloc de progres economic şi financiar.

Să fie în ceas bun.

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăţă şi văpseşte.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

DOAMNĂ din regat, cunoscând lucrări de birou, caută ocupație, fie stat, fie particular, merge oriunde, retribuție bună. Adresa la locuință, propr. Poreiner.

MĂ OFER pentru cusuturi toaleta la domiciliu. Adresă: Egeresi, str. Vig No. 1.

PREDAU oare din limba română și germană foarte ieftin. Informațiuni la administrația ziarului.

SE CAUTĂ UN CONTABIL. O mare instituțiune din Ardeal caută un Contabil.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

Pentru Domnii Comersanți. VÂND tu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardesiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros p.entru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind at mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Vând 1000 kg brânză de oae calitate primă conservată în putini de lemn a 40 kg a lei 28—30. Cei cari doresc și sunt amatori pot lua informați de la Adm. ziarului Infrățirea.

VÂND 3 vagoane var calitate superioară cei cari dorese se pot adresa la ziar pentru a lua informațiuni.

VÂND 2 căi de rasă rusască doritori pot să-i vadă în fie care zi între orele 9—12 și 3—7 la manotanță.

VÂND automobil aproape nou, doritori pot lua informați de la ziar.

CUMPĂR ori ce feli de mărfuri, căruțe care, Gabroliete etc. aflându-se în stare bună cei care doresc se pot adresa la subscrisul str. Mikó No. 11.

CUMPĂR și vând tot felul de obiecte de valoare garantând materialul prin Contract.

CUMPĂR 5—10 vagoane de orz pentru fabricele de bere din localitate.

CUMPĂR o vie aproape de oraș preferabil cu vilă s'au cel puțin cu magazi.

Perderi:

S'A PIERDUT pe Corso în ziua de 2 Noemvrie la oara 6 p. m. un portmoneu piele de crocodil cu un conținut a 35 mii lei a unamie Ian Națională. Aflători vor primi un premiu dacă îl vor prezenta la Administrația ziarului.

Corespondențe:

E. C. Pizează o altă dată. Nero Caligula.

MIOREL Seliște. Te aștept zi de zi Vigidor.

CATIȚA Dicezana Sebeș. Te salut Uhu Bonici.

SZENTGYÖRGYI Orșova. Mesterul e în Cluj.

Cărți pentru comerț, cerneală Antracen pentru scris și copiat veritabilă la
PAPETĂRIA
BOROS
CLUJ
Calea Regele Ferdinand 2.

No. 406—1920.
a. f. c. s. c. d.

Concurs.

Pentru postul de director la liceul român grăniceresc din Năsăud.

Pot concura profesorii români, grăniceri cu calificația prescrisă în lege pentru școalele secundare.

Cei ce doresc să ocupe acest pot să-și înainteze petiția în termen de trei săptămâni dela ultima publicare Comisiunii administrătoare a Fondurilor central școlar și de stipendii din disrictul Năsăudului, indicând etatea, religia, starea familiară, calificația, serviciul făcut până acum, originea de grănicer din districtul Năsăudului.

In numele comisiunii a administrătoare a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului.

Năsăud la 1 Noemvrie 1920.

Presedinte:
Dr. Teofil Tanco

Direcțiunea Generală a Regiei Monopolurilor Statului.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 9 Noembrie 1920 ora 12 a. m. se va ține la Direcția Generală a Regiei București, Calea Victoriei 123 licitație publică cu oferte închise pentru aprovizionarea cu următoarele articole:

1. 30 vagoane porumb a 10.000 kgr. vagonul recolta 1919.
2. 150.000 kgr. brânză de putină.
3. 45.000 kgr. săpun.
4. 150.000 kgr. slănină afumată.

Cantitatea minimă pentru care se primesc oferte este de 10 zece mii kgr.

Predarea articolelor furnizate se va face în termen de 30 zile de la adjudecare și în părți egale de câte o treime la fie care din cele trei depozite principale de aprovizionare ale personalului Regiei și anume:

a) Iași-Antrepozitele vămei din Stația Iași.
b) București-vama Antrepozite.
c) Cluj-Manufactura de tutun.

Recepția cantitativă și calitativă va avea loc la fie care din aceste trei depozite.

Ofertele vor fi însoțite de probe și de o garanție de 5% din valoarea ofertei, în numerar sau efecte publice

Supra oferte nu se primesc. *Direcțiunea Generală.*

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Dacă dorești se fii bine și eftin îmbrăcat, cercetează croitoria de domni
Lázár Izsák
unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ștofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Bancă comercială și industrială din Valea Târnavei S. P. A. în Diciosânmartin.

Pentru postul de șefcontabil la institutul nostru publicăm concurs cu terminul de 30 Noembrie 1920, punând în vedere un salar lunar cu toate adausele până la 3000 Lei. Reflectanții să și trimită cererile însoțite cu ocumente de școală și praxa de până acum. Consiliul de Administrație.

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi
CHIOREAN
în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir

„Cartea Românească"
A PUS SUB TIPAR
Calendarul Gospodarilor pe 1921
alcătuit de d-l I. SIMIONESCU, profesor la Universitatea din Iași, Membru al Academiei Române și va apare la 15 Noembrie 1920.

Cu un bogat și variat material literar, artistic, științific, economic, informațiuni și cunoștințe din toate ramurile vieței omenești. Va fi o carte folositoare pentru toate familiile și va cuprinde:

„Calendarul" propria zis, cu Sfinții și Sărbătorile creștine ale bisericei ortodoxe de răsărit, sărbătorile legale, naționale, judiciare, vacanțe posturi, zile de bâlciuri anuale. lunare, săptămânele din toate localitățile ș. a.

Cunoștințe practice necesare oricărei gospodării: higienă casnică, povețe și învățăminte cu privire la creșterea copiilor, povestiri și istorioare morale, povestiri istorice și patriotice din literatura și istoria neamului.

Indrumări economice și practice referitoare la cultura pământului, a plantelor, cultura legumelor, a zarzavaturilur. cultura viilor, cu îndrumări practice pentru producția vinului; la cultura Vitelor și a Păsărilor. Tot astfel de staturi și învățături pentru creșterea albinelor și creșterea gândacilor de mătase.

„Calendarul Gospodarilor" va avea o însemnată parte literare și artistică, cu bucăți distractive de cel mai mare interes, scoase din tezaurul literaturi noastre. Va cuprinde povești alese, cântece populare, patriotice, poezii, datorite atât geniului popular cât și poeților noștri naționali nuvele și alte bucăți literare.

Va avea un *supliment artistic* reproducere în trichromie după un frumos tablou al pictorului Strâmbu. Cumpărătorii vor primi gratuit și un *frumos Calendar de perete.*

Pentru pubiicitate a se Adresa lă Ad-ția Centrală Bd. Academiei 3

Caiete de școală
pentru dictando, caligrafie și șocoteală
vinde Societatea Cartea Românească
sediul librăria
„Cosinzeana"
din Cluj, Piața Unirii No. 7. în engros și detail
cu următoarele prețuri:

Caietul	à	8	file	Dictando	à Lei 1·—
„	„	16	„	„	„ „ 2·—
„	„	24	„	„	„ „ 3·—
„	„	26	„	„	„ „ 3·25
„	„	30	„	„	„ „ 3·75
„	„	32	„	„	„ „ 4·—
„	„	40	„	„	„ „ 5·—
„	„	42	„	„	„ „ 5·25
„	„	52	„	„	„ „ 6·50

Caietul	à	8	foi	socoteală	Lei —·80
„	„	16	„	„	„ 1·60
„	„	26	„	„	„ 2·60
„	„	32	„	„	„ 3·20
„	„	42	„	„	„ 4·20
„	„	52	„	„	„ 5·20

Comenzile se pot trimite Dlor Profesori și librari, la cerere, în pachete postale de câte 5 kgr., avansându se plata prin mandat postal.

Frații Mártonffy Blănarii
Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania
In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

La atelierul de Cismărie
Frantescu Ferghiu
Str. Stefan cel Mare No. 8
se lucrează mai eftin ca ori unde se găsește și încălțăminte gata. Vizitați magazinul.

Pentru Domni Comersanți!

Vând cu vagonul Cafea, Zahăr, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

Alexandru Buchwald
ceasornicar
Calea Regele Ferdinand No. 35.
Se repară ori ce feli de ciasornice și juvaieuri cu cel mai eftin preț pentru ceasornicile vândute și reparate garantez un an de zile

HOTEL
nou cu 90 camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub No. 8 A Cantu.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Sixol cea mai bună soluție pentru curățirea și lustruirea obiectelor de argint, nickel și aramă. Se capată oriunde. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Lemne
de construcții, scânduri și țigle de acoperit se află eftin la:
Sajovics și Lebovits
Cluj, Strada Kajántói No. 1.

Ori cine poate câștiga zilnic 100–200 de lei
chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administrația ziarului, pentru a primi explicațiuni în scris.

Dactilografă care cunoaste la perfectie la mașina de scris și lucrarile de birou **caută angajament** la ori ce institutie sau banca. Adresa ziar sub L. 110.

La Pantofăria de Lux „SAMSON“
Vis-a-vis de Teatrul Național.
Lucrează încălțăminte cele mai moderne ghete, toate formele franceze și americane, cu toc de lemn. Cel mai mare atelier din Cluj și amenajat după ultima creațiune în artă de lux a pantofăriei. Toate modelele de încălțăminte se lucrează.
Vizitați magazinul și vă veți convinge.

Kovács și Siklódi
Instalator de electrică și apeduct
Cluj, Piața Unirii No 17.

MAGAZIN DE MODE
„BARZA“
CLUJ, Str. Regele Ferdinand No. 11.

Abonați-vă la
ziarul Infrățirea
cel mai răspândit și bine scris.

A APARUT:
Anul VIII. No. 9. Septembrie 1920.
„DEMOCRAȚIA“
REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA
REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:
Vintilă Brătianu. — Activitatea individuală a omului politic.
Mihail Pașcanu. — Presa și noua constituție.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Industria italiană în momentul actual și prespectivele ei. — Scăderea navlului.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

De vânzare
un aranjament splendind pentru vânători, cu toate recvisitele de vânat. Strada Eszterházy 17.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Se primesc **pălării** spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul
Schwalb Jakabné
Str. Mátyás Király 1.

CĂUTĂM vânzători pentru ziarul INFRĂȚIREA

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane **„Pax“**. Intreprinderea universală de comert Sibiu.

Cautăm depozitari
de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase Administrația.

Abonamente pentru Preoți și Învățători se fac cu preț redus, adecă
100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 75 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Luni 8 Noembrie 1920

Înfrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . . — 60 „ 3 luni . . — 30 „

Țară mare... Suflet mic

Adeasa, prea adesea chiar, acum după întregire ne place să ne spunem „România Mare", tot așa după cum înainte, când eram țară mică, ne plăcea să ne mângâiem cu porecla de „Belgia orientului".

Atunci am greșit căutând mângâierea și satisfacția numai într'o denumire cu totul necorespunzătoare unui fond, iar acum greșim lăsându-ne măguliți de-o denumire care cuprinde în sine o scădere nejustificată: *România*, adică țara Românilor, nu poate fi nici mare nici mică; ea este așa cum trebue, cum are dreptul să fie.

Că țara ne-a fost mică și că acum încă tot nu este așa cum se cuvine să fie, datorită tuturor vicisitudinilor politice trecătoare, nu este îndreptățit ca și denumirea ei, care înainte de a cuprinde o sinteză, cuprinde un simbol, să varieze la fel.

Când spuneam de demult „România" numai între Carpați și Dunăre, ori când, după prima unire, am spus România și dincolo de Milcov, năzuind odată a spune tot astfel și peste Carpați, nu era oare un simbol în această denumire? Și oare acum când simbolul acesta, al idealului de întregire, este aproape transformat în o sinteză, întrucât avem dreptul de a-i micșora valoarea morală din trecut socotindu-l mai mare acum decât atunci? Și totuși o facem; îi micșorăm tocmai acea ce ar fi trebuit să-i constitue contribuția de căpetenie: suggestionarea generațiilor veacuri după veacuri. „România" din trecut, în granițele ei politice, mici și nedrepte, ar fi putut oare să însemne în gândul Românilor, de ori unde, numai atât cât vitregia celei mai sbuciumate epopei istorice i-a îngăduit în trecut, fără ca aceasta să însemne și o renunțare la adevăratul ei cuprins? Nu, nu a ritrebuit desigur. Și totuși ce alta înseamnă când acum ne place să ne spunem „România Mare" adecă spre deosebire de cea mică din trecut, pe care însă nu am numit-o decât numai „România"? Nu însemnează oare că deoarece acum, când ne-am apropiat de întregire, României îi zicem Mare, fiindcă atunci când era mică ne-am fi deprins cu ea așa?

Un adevăr crud și dureros stă însă îndărăptul explicațiilor acestui fapt. Noi, deși popor unitar în fond și în adâncurile mari ale masse, n'am fost în conducere, în rândurile conducătoare, — nu am avut timpul de-a fi — îndeajuns de conștienți de ființa acestei unități, cu toate că pentru drepturile ei n'am încetat de-a lupta.

Noi nu ne-am spus niciodată „România", așa cum nemții spre pildă și-au spus „Deutschland" cu înțelesul cuprinzător pentru toate oazele coloniste, cât de îndepărtate și cât de alterate ar fi fost ele.

Și de aceea acum, când am ajuns a ne apropia de adevăratele granițe și când aceste granițe au dublat întinderea țării, deprinși oarecum cu cea mică și nestânjăniții de sugestia înțelesului lui Deutschland de ex, ne zicem „România-Mare".

Dar, dacă n'ar fi decât interesul unei subtilități, poate că n'ar fi necesar a se insista. Îndărătul acesteia însă, descoperim o parte slabă, o scădere menită a ne urmări.

Câți, și nu din cei fără răspundere, oricând ni se discută atitudinile, drepturile de dispoziție independentă și numai după propriile noastre interese, nu să întreabă cu îngrijorare: *ce va spune străinătatea?*

Da, de aceea acum ne spunem România Mare, pentrucă încă sunt atâția care se întreabă, ca și pe atunci când era numai România mică ce vor spune, cei... mari.

Ne-am „mărit" țara, dar ne-am mărit și sufletul? Ev.

Evenimentele zilei

Succesul lui Harding la prezidența Statelor-Unite este asigurat.

*

Regele Albert I al Belgiei a făcut în aeroplan călătoria Tours-Bourget-Bruxelles.

*

Generalii englezii Milne și Wilson au părăsit Constantinopolul plecând în Anglia. Generalul Harrington va lua comanda.

*

„La grande roue" (roata cea mare) construită cu prilejul Expoziției Universale din Paris dela 1900, plictisită parcă de a se învârti goală va fi demontată.

Traversele sale de fier vor servi la lucrările de reconstruire în regiunile devastate, iar vagoanele vor fi folosite ca adăposturi provizorii.

*

Inalta Comisiune interaliată în țările Rhenane a primit satisfacție dela guvernul german pentru arestarea d-lui Dorten.

*

Generalul Buat va remite Vineri, la Bruxelles, decorațiile acordate de Președintele Republicei Franceze cu prilejul încheerei acordului militar franco-belgian.

Alianța Româno-Polonă

Se vorbește de ea de cât-va timp ca de ceva nou, surprinzător chiar. Unii, interesați de sigur și înguști, o socot ca o grozavă născocire politică a celui mai „iscusit" diplomat al nostru, d-l Take Ionescu.

E totuși foarte veche această alianță și nevoia ei era simțită de toată lumea dela noi, așa că era firesc să se impună dela sine.

Cea mai sumară privire asupra situației politice a țării noastre arată limpede că singurii vecini imediați, cu care nu avem nici-o chestiune țepoasă de desbătut și-n care ne putem încrede sunt ofară de Ceho-Slovaci, Polonii. Nu mai vorbim de dragostea cu care Bulgarii ne întind o mână curată de prieteni, nici sinceritatea frăției ruseștî, bolșevică sau nebolșevică, dar ne pare rău că sârbii au sfârâmat singuri puntea de înțelegere cu noi, pe care o doream cât mai completă și mai trainică, dânșii prefuind exagerat și nedrept fâșia din Banat locuită de colonii conaționali lor.

Cu Polonii însă ne simțim strâns uniți prin același îndreptor politic, contra dezordinei din răsărit, care se afișează ca o nouă concepție socială și contra or'cărei încercări de revenire la starea d'inainte în veci apusă pentru noi, când formația și întinderea statelor n-aveau o justificare etnografică, ci entitățile sociale socotite azi ca cele mai vii și mai creatoare pentru umanitate, cari sunt naționalitățile, erau sfârticate între granițî înguste și artificiale, făcând pe frați nu numai să nu se uite, ci să se caute și cu mai multă sete.

Dar cu Polonii ne leagă și un trecut îndepărtat: am stat și unii și alții, ca dig al creștinătății împotriva puhoiului turcesc și printre primele imboldurî spre reîntoarcere la fondul nostru latin au fost împrumturile culturale, pe cari le-au făcut cei dintâi cronicari ai noștri moldoveni de la vechea civilizație latină, ce prinsese rădăcini adânci în pământul polon.

Și când nenorocirea făcea ca păgânul să învingă, în meleagurile Poloniei își găsea refugiul partidul creștin moldovean. E îndeajuns să pomenim, ca exemplu, fuga mitropolitului Dosoftei și rămânerea multă vreme la mănăstirile din Polonia, unde a lucrat sub influența lui Kohanofski, ca o consolare a durerii, prima psaltire română în versuri.

Cea mai grozovă fatalitate pentru neamul român a fost așezarea noastră între popoare nu de aceiaș rasă cu noi. Ce n'am da pe vecinătatea Franței s'au Italiei?

Și atunci, cel puțin, să ne îndreptăm ochii spre acel vecin slav, care a stat atâta vreme subt întrâurire latină, Polonia.

Vom găsi acolo ceva din francheța, sinceritatea și căldura, ce-o căutăm în zador aiurea. N. G.

Organizarea exportului nostru

— Să se asigure întâi aprovizionarea internă. —

Corespondentul nostru din București ne-a anunțat că guvernul a anulat o serie întreagă de permise de export pentru cereale, eliberate de fostul ministru al industriei și comerțului, d-l Oct. Tăslăuanu. E fără îndoială o dureroasă surprisă pentru posesorii unor autorizații de export, cari reprezentau în același timp fructul unor costisitoare stăruințî și sămânța unor bune afaceri viitoare. Tot atât de adevărat însă, e faptul că hotărârea aceasta a guvernului constituie cea dintâi recunoaștere a greșelilor săvârșite până acum în gospodăria politicei noastre economice. Printre aceste greșeli trebue socotită și ușurința cu care se obișnuia în ultimu timp, să se acorde unor privilegiați, autorizații de export pentru cereale, fără a se examina mai întâi proble ma — destul de serioasă și aceasta, -- dacă interesele propriei noastre aprovizionări interne sunt satisfăcute.

Anularea permiselor de export despre care vorbim e deci o măsură de prevedere, luată în ceasul al unsprezecelea. Dacă guvernul s'a oprit asupra ei, însemnează că nu ne cunoaștem încă rezervele de care dispunem și că fiecare vagon de cereale care a fost oprit să treacă granița, putea să însemne, pentru beneficiul unor întreprinderi particulare, un pas mai mult spre înfometare. E un foarte rău certificat care se dă stărilor de lucruri aflătoare la ministerul industriei și comerțului, și încă o dovadă despre îndreptățita temere ce se arăta din toate părțile față de o activitate ministerială care punea atât de puțin preț pe nevoile publice.

E de așteptat, prin urmare, o revizuire a întregului sistem, sau mai bine zis a lipsei de sistem de până acum, în îndrumarea exportului de cereale. Va trebui să se țină seamă de trebuințele consumului intern, mai mult decât de veniturile pe cari le-ar aduce bugetului țărei taxele de export încasate cu acest prilej, și va trebui să se revină la o politică economică mult mai puțin influențată de interesele particulare ca aceea urmată până acum.

Vremea aspră din timpul din urmă ar putea să nască noui îngrijorări, și să justifice mai mult oarecari măsuri de prudență. Avem în fața noastră o experiență din care se puteau trage învățăminte prețioase. După recolta anului trecut, se crezuse că nu e nevoie de nici o prevedere. Această încredere a dus la exportul de făină în stil mare, proectat de d-l Oct. Tăslăuanu, și la ultimele dispoziții ale subsecretariatului aprovizionărei, în privința tipului unic de pâine integrală. Semănăturile din toamna aceasta sunt în suferință. Nădejdi exagerate nu se pot pune pe recolta verei viitoare. Să ne grăbim a trimite în alte părți, ceeace nu putem ști dacă e sau nu prisos, nu e un gest de bun gospodar.

Iată pentruce, retragerea autorizațiilor de export a căror executare nu s'a făcut încă, e o măsură pe cât de curajoasă, — căci însemnează recunoașterea unei greșeli, — pe atât de așteptată. Numai de nu s'ar reveni din nou asupra hotărîrei acesteia, înainte de a exista siguranța că se poate face fără primejdie. Lipsa unei orientări limpezi și a unui program de economie națională bine definit poate aduce din nou surprize, neplăcute.

Liga națiunilor și Germania

In ziua de 15 Noembrie se va întruni la Geneva cea dintâi adunare generală a Societății Națiunilor. Guvernele tuturor țărilor cari au semnat pactul dela Versailles, sau cari au fost primite în sânul ligii de atunci încoace, au fost invitate să ia parte la această solemnă ședință.

Negreșit că lucrul înfățișează o însemnătate neobișnuită deoarece prin alcătuirea sa, această societate a națiunilor este cea dintâi manifestare a solidarității dintre toate țările lumei.

Fără a împărtăși utopica credință a multora că acestei Ligi a Națiunilor îi stă în putere să chezășuiască cu mijloacele materiale de care dispune și cu autoritatea morală pe care i-o împrumută prestigiul ideii și scopului, pentru care a fost creiată, dreptatea între națiuni socotim totuși că ea înseamnă un pas mai mult făcut către înfăptuirea unui ideal de dreptate în legătu ile internaționale dintre popoarele pământului.

Negreșit că „Societatea Națiunilor" prin greșelile ce a făcut, prin spiritul ce continuă a predomni la unele state, prin împotrivirea ce-a întâmpinat la altele, din pricina împrejurărilor turburi în cari s'a născut, nu-și poate atinge deocamdată — nădăjduim — scopul. Va trebui să treacă încă multă vreme până ce toate popoarele, vor ajunge la acea concepție de înaltă morală politică care se chiamă: dreptatea între națiuni.

La această ședință solemnă se va pune — printre altele și chestiunea dacă Germania va fi primită să intre în Liga Națiunilor. Chestiunea aceasta deși pare la început a fi lipsită de o însemnătate deosebită, poate avea prin rezolvirea ei în sensul primirei Germaniei în Societatea Națiunilor chiar de acum, urmări din cele mai mari. In adevăr toate celelalte state foste dușmane vor veni și vor cere ca să fie primite și ele în Liga Națiunilor invocând precedentul ce s'ar creia cu Germania.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Ce chezăşii avem noi şi împreună cu noi toate ţările cari au sângerat în acest răsboi că foştii noştrii duşmani vor executa clauzele tratatelor de pace? Atâta vreme cât Germania şi toţi foştii ei aliaţi nu ne vor fi dat toate garanţiile necesare că executarea tratatelor se va face întocmai şi în mod sigur, atâta vreme cât chestiunea reparaţiunilor nu va fi avut o deslegare mulţumitoare, nici una din ţările cu cari am fost în răsboi nu vor trebui să fie primite în sânul unei societăţi care tocmai pentru a-şi înlesni atingerea ţelului este ţinută să ia toate măsurile de prevedere şi să cunoască toate garanţiile neapărat trebuincioase.

Franţa pare a fi adoptat acest punct de vedere, noi nu-l cunoaştem pe cel al guvernului român. In orice caz, într'o chestiune atât de gravă şi care poate avea urmări surprinzătoare şi neplăcute, România va trebui să cugete cu toată încordarea şi cu toată prevederea şi să nu facă primii paşii pe această cale decât după ce se va fi încredinţat că nu există nici o primejdie.

W. I.

Cronicateatrală

— Teatrul Naţional: CA SĂ TRĂEŞTI FERICIT... comedie în 3 acte de André Rivoire şi Yves Mirande. —

Din colaborarea a două talente deosebite, a unui poet duios şi a unui umorist neîmblânzit, nu putea ieşi decât o lucrare dramatică mixtă, cu unele şovăiri de coherenţă dar cu o fermecătoare originalitate. A denumi această lucrare comedie nu e încercarea cea mai fericită. Sub comicul disperat din cele trei acte, e o filozofie amară, în izbucnirile replicelor hilariante e ades o crudă şi judicioasă ironie, aşa încât atunci când cortina se lasă asupra ultimului act, ai dreptul să te întrebi ce trebue să apreciezi mai mult: spiritul şi neprevăzutul acţiunei sau savoarea filozofărei.

Calificarea lui Henry Bordeaux îţi apare atunci ca cea mai nimerită: *Ca să trăeşti fericit* e un vodevil macabru cu excelente trăsături de comedie.

Un paradox mai mult în această piesă nu poate fi decât un farmec mai mult şi împerecherea de cuvinte pe care o face Bordeaux, oricât ar fi ea de paradoxală, se potriveşte de minune heteroclitei originalităţi a lui *Ca să traieşti fericit.*

Comicul macabru nu-i o inovaţie a vremurilor noastre. Molière s'a folosit cu dibăcie de el şi Yves Mirande are în opera lui dramatică o înclinare marcată spre genul acesta pe care îl realizează cu vioiciune şi siguranţă.

„Ca să traieşti fericit, trebue să trăieşti ascuns." Zicătoarea această poate avea şi variante cari dau tema comediei lui Rivoire şi Mirande. Ca să traieşti fericit.. trebue să fii mort (sau să treci drept mort). Fericirea îţi vine atunci în paguba străvechiului Vae soli! Omul singur e adevăratul înţelept. Şi eroul comediei noastre apreciând confortul unei singurătăţi „în doi", în loc să raţioneze ca un metafizician îşi cultivă, cu bunul simţ al unui Candid modern, grădina sentimentelor, ideilor şi maniilor lui.

In *Ca să trăieşti fericit,* autorii exploatând până la exces comicul pompelor funebre, ne fac să râdem vorbind de moarte şi ne dau plăcerea în adevăr neobişnuită de a glumi cu lucrurile şi ideile făcute să ne înfricoşeze.

Din cele trei acte ale piesei al doilea e desigur actul de efect. In vreme ce în celelalte două acte avem unele încetineli şi lungimi provenite din intenţia autorilor de a grada incidentele, în actul al 2-a, mişcarea e repede şi vioaie, dialogul de o fantazie fin spirituală chiar în situaţiile mai scabroase, iar procedurile de vodevil nu renunţă la gesturile elegantului parizianism. Râsul e provocat cu violenţă şi se menţine irezistibil până în clipa când o lincezeală duioasă şi totuşi amuzantă vine să odihnească nervii.

Interpretarea rolului lui Maucliar animatorul acţiunii, a îngăduit excelentului artist care e d-l Stănescu-Papa să ne dea o nouă latură a talentului d-sale: aceea a supleţii de adaptare până la perfecta realizare a unor scene de tandreţe şi de rezervă sentimentală, cu atât mai apreciabilă la un comedian ale cărui însuşiri însemnează vigoare jovială, humour sănătos, vioiciune comunicativă, simplicitate burgheză şi mai presus de toate naturaleţă. In cele trei ipostaze, a modestului pictor sentimental, a mortului recalcitrant şi a încarnărei amatorului american, d-l Stănescu Papa a menţinut cu o egală inteligenţă resursele variate ale meşteşugului său.

D-na Olimpia Bârsan a dovedit, în falşa durere a văduvei ca şi în etalarea capriciilor cochetei Noémie, nu numai că arta d-sale poate fi variată, dar că în roluri de fantezie real femenină talentul d-sale dă realizări. Spre cari merge unanimitatea admiraţiei publicului. Interpretarea din *Ca să trăeşti fericit* e una dintre cele mai bune ale d-sale.

D-ra Medianu a ştiut să fie o Madeleine aşa de simpatică prin tandreţa ei delicată şi prin cuminţenia ei graţioasă cum au voit-o autorii şi cum a înţeles-o publicul.

D-nele Ec. Stănescu şi Popea au fost în nota potrivită rolului.

D-l I. Constantiniu, în rolul amicului devotat, a adus simplicitatea puţin cam bruscă a tonului şi gestului cari l'au servit şi de data aceasta. D-l Mihăilescu-Brăila a dat îngâmfării şi lichelismului unui personaj antipatic posibilitatea de a câştiga simpatia sălii.

Excelentă ca mască şi ţinută scurta apariţie a d-lui Neamţu Ottonel. D-l Mişu Ştefănescu nu s'a putut feri de a aluneca spre şarjă. Totuşi reporterul întrupat de d-sa a avut clipe cari au dovedit temeinicia încrederii noastre în inteligenţa vioaie a artistului.

Restul interpretării a dat piesii o mişcare justă. Am remarcat activitatea neobişnuit de distinctă a sufleurului şi n'am înţeles grăbitul joc al luminei dela începutul actului II.

In general, spectacolul e dintre acelea cari vor face serie norocoasă. E şi un prilej de apreciere a vioiciunei spiritului latin, în contrast faţă de cel germanic despre care *Lorica Noastră* ne-a dat o dovadă.

E o distracţie între Latini. Şi e preferabil să ne reîntoarcem spre patriile soarelui şi eleganţii vioaie în loc de a risca să ne îmbolnăvim în ceţile nordice, de o indigestie cu hidromelul germano-scandinavic.

I. Dr.

In jurul Universităţei din Cluj

Citim în *Mişcarea* din Iaşi, sub semnătura d-lui I. Simionescu, profesor la Universitatea din Iaşi:

Ziarul „Infrăţirea" unul din cele mai bine redactate din ţara întreagă, în mai multe numere consecutive, din zilele din urmă, se ocupă în mare parte de Universitatea din Cluj. De când sunt profesor pentru întâia oară văd că un ziar zilnic consară un larg spaţiu unei Universităţi, în preajma deschiderei ei anuale. Multe pagini cuprind cuvinte de stimă la adresa profesorilor înaltei instituţiuni de cultură naţională, arătându-le activitatea şi însemnătatea lor profesională. Nici o dată stimatul nostru coleg V. Dimitriu, profesor conştiincios, devotat misiunei sale, la Iaşi ca şi la Cluj, nu s'a bucurat de o atenţie aşa de firească în vremea cât a profesat la noi, ca acum când a fost ales rector pe un an la universitatea ardeleană.

In această privinţă fraţii noştri de dincolo de Carpaţi, ne au dat o lecţie simţită. Ei ne au arătat că deschiderea unui nou an universitar, nu poate fi trecută numai printre informaţiunile mărunte şi faptele diverse, iar Universitatea merită măcar o dată în an atenţiunea cuvenită însemnătăţii ce o are. Ei ne au mai arătat că ori care ar fi patimele omeneşti care forfotesc în viaţa zilnică, ele trebue să amuţească măcar la pragul altarului de unde se presupune că porneşte obiectivitatea ca criteriu în judecata omenească. Ne au mai arătat, ceia ce pretutindeni aiurea e un fapt de mult câştigat, că chipul cum este înzestrată o universitate, presupusă loc de făurire a gândurilor sănătoase şi a îndrumărilor principiale chiar în partea economică, nu interesează numai profesori şi studenţi, ci întreaga populaţiune dacă nu a ţări, a unei provincii, măcar a unui oraş, care-şi trage faima şi unele avantagii din faptul că cuprinde în el o universitate.

O uinversitate azi, nu mai poate trai, încercuită de şanţul izolator ca în vremurile mai vechi. Ea e un organism complicat. Are nevoe de un sprijin extern, de o atmosferă prielnică pentru viaţă. Altfel se înăduşă, trăeşte de azi pe mâne.

Invăluită într'o indeferenţă generală, rămâne o institute socială de formă, ca o biserică fără poporeni, pe lângă care cel mult trecând credinciosul din obişnuinţă face semnul crucei. Lipsa ori cărei atenţiuni, în rău dar şi în bine, îngheaţă entusiasmul chiar al celor chemaţi să-i slujească, închizând sufletele într'o izolare căunătoare indivizilor ca şi comunităţii.

Izolarea silită ştirbeşte din complectul unei fiinţi cât de superioare.

Pe aiurea, unde cultura reală a lăsat o urmă adâncă în viaţa fiecăruia, universităţile înlocuiesc templele vechilor credinţi; ele nu sunt ocolite, nici date grabnic uitării. Şi Clujul, după interesul ce-l arată universităţii sale, ne dovedeşte că-şi dă sama de situaţia geografică, mai apuseană, unde este aşezat.

I. Simionescu.

ECOURI

La Weimar s'au întrunit 70 de sculptori în piatră şi lemn pentru a înfiinţa „Reuniunea Sculptorilor".

Sediul e la Berlin.

*

Se anunţă din Madrid: premiul *Nobel* pentru literatură se va acorda anul acesta poetului *Iacinto Benavente* pentru piesele sale de teatru.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

O vizită la Curtea de Argeş

— Picturile din Biserica Domnească. —

Curtea de Argeş e situată în regiunea cea mai caracteristică a Ţărei Româneşti, în zona colinelor, blândă ca crinii, cu livezi bogate, cu păşuni, cu păduri stufoase la orizont, peste care, prin largi deschizături luminoase, se zăresc culmile une ori albastre, alte ori albe de zăpadă ale munţilor.

Orăşelul, turmentant ca poziţie, agăţat pe dealuri, vesel, cu case simpatice cu cerdacuri de lemn şi nu ştiu ce are primitor, care se desprinde şi din familiaritatea locuitorilor vioi, bine dispuşi, interpelându-se de la o casă la alta.

Pentru mine el avea un prestigiu deosebit încă înainte de a-l cunoaşte. De el se legau povestea tristă a Meşterului Manole şi legenda lui Negru Vodă, cari, amândouă, ţin un loc aşa de însemnat în memoria Argeşenilor şi Muşcelenilor şi, mai ales, în fantasia copiilor de pe acolo. Toate închipuirile mele, toată lumea bazmelor la Curtea de Argeş o localizam.

Trecusem în clasa doua primară. Terminasem cu bine primul an, şi, ca să mă răsplătească, mama a hotărât să mă ducă în plimbare la Curtea de Argeş.

Şoseaua dela Câmpulung trece de-a curmezişul celor şapte văi şi şapte muşcele, celebre în partea locului. Am plecat cu carul cu boi, am mas noaptea în Muşeteşti, iar a doua zi, la 10, a. m. intrat în Curtea de Argeş. Cum s'a oprit carul am şi pornit spre catedrală, să văd minunea meşterului Manole. Pe drum, am trecut pe lângă biserica Domnească, aproape o ruină pe atunci, ce insultată în frumoasele ei proporţii — ce nu eram în stare să pricep — de zidării bastarde, pe cari grija meschin gospodărească a primarului şi epitropilor se crezuse obligată să i le alipească, spre întărire. Ridicată mult de la pământ faţă de strada din prejur, curtea ei imensă, plină de bălării era un delicios loc de joc pentru copii se şi auzea chiar chiotele lor impresionante. Tot gândindu-mă la ele, la joc, la construcţia de cărămidă şi piatră, la poezia ruinelor, am ajuns pe nesimţite la Catedrală.

Frumoasă, ce e drept, eşită ca dintr'o poveste numai aur şi marmoră, dar cam streină pentru mine. Apoi, nici o legătură între fire şi acea biserică nouă, nouţă adusă acolo ca pe o tavă. Ruina de cărămidă şi piatră a bisericei Domneşti îmi vorbise mai mult.

Fântâna lui Manole în sfârşit mi-a readus în suflet nota de duioşie aşteptată, şi pentru care făcusem atâţia kilometri.

După 30 de ani sunt uimit să regăsesc aceeaşi impresie ce băeţel inconştient, am avut-o la prima vedere.

Azi Biserica Domnească a reluat forma ei primitivă, curăţită de lepra care îi necinstea frumuseţea, întărită, graţie priceperei şi dragostei unuia din cei mai buni arhitecţi ai noştri, ca să poată înfrunta alte multe secole.

Fără proporţii grandioase, pe talia noastră din vremea când a văzut lumina zilei, ea este un capodoperă de măsură, de simplitate, de claritate. Cel mai vechiu act al culturei noastre este în acelaş timp şi cel mai însemnat document despre calităţile acestei naţii.

Apoi e banal să o lauzi, mai ales de când cu minunata şi norocoasa descoperire a d-lui Drăghiceanu. Mulţi au trecut pe lângă ea, pricepători unii — mă gândesc la articolul ingenios şi trainic, profetic uneori al d-lui Onciul[1]), publicat în Buletinul Comisiunei Monumentelor, la atâtea articole luminoase ale d-lui Iorga şi, chiar în acest ziar, la substanţialele articole ale d-lui Lăpădatu — alţii surprinzător de nepricepători, de d-l Tafrali, de pildă.

Mi-aduc aminte de un vers din Wagner. Povestind pelerinagiul lui la Roma, Tannhauser ne spune că, pentru a se pedepsi de păcatele făcute, „orb a trecut prin splendidele câmpii ale Italiei"[1]) Aşa şi d-l Tafrali. Ca un orb a trecut fără să observe nici caracterul zidăriei, nici planul ei nici aspectul ei, nici, mai ales— şi cu greu pricepem acest lucru —pictura minunată, unică, plină de viaţă, care acopere cu armonia ei caldă şi cântătoare zecile de metri pătraţi, şi repede, cu cuţitaşul care trebuia să-i aducă gloria, s'a dus să râcâie tencuiala sub care era scrisă presupusa dată.

De sigur d-sa e un om învăţat, specializat tocmai în Salonic şi monumentele lui, cu cari biserica Domnească are atâtea puncte comune. Dar târât de ambiţia de a deveni celebru cu orice preţ, trecând peste consideraţiile savantului său profesor Ch. Diehl[2]), peste concluziile d-lui Gabriel Millet, unul din cei mai buni cunoscători ai artei byzantine[3]) ţinu morţiş la

---

[1]) Buletinul Comisiunei Monumentelor istorice. Anul IX, fascicola 34 din 1916. *D. Onciul, Biserica Domnească dela Curtea-de-Argeş,* pag. 49—70, cum şi raportul d-lor Onciul, I. Bogdan şi N. Iorga publicat în Buletin anul 1915, pag. 141 si urm.

[1]) Richard Wagner. Tannhäuser act. III, scena III. Tannhäuser:... Verschlossen Aug's ier Wunder nicht schauen durchzog ich blind Italiens holde Auen.

[2]) Citate de d-l Onciul, dupe Manuel d'art bizantin, în articolul de care a fost vorba mai sus.

[3]) Historic de l'art. Armand Colin. Publiée sous la direction d'André Michel. Tome III. chapitre XV. L'art chrétien d'Orient du milieu du XII-e au milieu du XVI-e siècle par. Gabriel Millet p. 927 et sg.

Cronica politică

In urma destainuirei făcute de d. Mihalache asupra demersurilor d-lui general Averescu pentru o fuziune cu ţărăniştii, se poate constata că Averescanii urmăresc deopotrivă ca şi federaliştii crearea, cum au spus-o, a unui front comun contra... liberalilor.

Nu grija duşmanului intern al dezordinei şi nici aceia a duşmanului din afară preocupă acum cele două *mari* grupări nou, a oamenilor noi, ci aceea a luptei interne de asigurare a puterei.

Iată deci ultima notă dominantă din actuala situaţie politică, care însemnând-o la această rubrică de cronică zilnică va însemna şi pentru cronica epocei de-acum cea mai ruşinoasă pagină.

Propaganda maghiară

In vreme ce la noi forţele politice se divizează tot mai mult pe tema respectării clauselor minorităţilor impuse de tratatul de pace, iar unele formaţiuni politice promit cea mai largă libertate acestora pentru a le câştiga „preţioasele“ simpatii, indiferent dacă aceastea sunt sau nu în favorul nostru, în Ungaria învinsă tratatul de pace e privit ca un petec de hârtie represintând numai o stare transitorie, respectarea lui e lăsată pentru alţii. Intreaga presă franceză, italiană, vieneză, cehoslovacă şi română trâmbiţează pregătirile răsboinice ce le face Ungaria nerespectând clausele impuse ei pentru asigurarea linişteii europene. Totuşi în ciuda acestor fapte al căror scop este reînfiinţarea vechilor granite şi deci desmembrarea statelor care şi au vărsat sângele pentru triumful adevărului şi al dreptăţii Ungaria câştigă simpatiile Franţei, Angiei şi acum organizează serviciul propagandei de pressă pentru a informa greşit întreaga Europă despre intenţiile sale şi pentru a câştiga de sigur cât mai multe simpatii în interesul său şi în dauna statelor învecinate.

Ziarul „Bécsi Magyar Ujság“ anunţă că Praznovszky delegatul Ungariei la Paris a cumpărat un jurnal francez pentru interesele maghiare. In Spania a fost trimis publicistul Eugen Hollosi pentru ca prin jurnalul „A. B. C.“ să facă cunoscute *„drepturile“* maghiare. Nyiros Béla în Stockholm, George Baross în Coppenhaga, iar Petru Czobor împreună cu Filip Greppoi şi Gasti formează opinia publică în Milano. Gasti a primit 2000 de fonţi pentru tipărirea unui buletin informativ şi 500 lire salar lunar. Géza Herczeg, ajutat de redactorul Fraccaroli dela „Coriere della Sera“ editează o foae săptămânală în Roma cu titlu „Ungharia“ iar în America Horthy a cumpărat ziarul emigraţilor maghiari „Magyar Népszava“, redactat în New-York de prin redactorul David Berko.

In curând ne putem aştepta ca în întreaga Europă să se se trâmbiţeze „nedreptăţele“ ce se fac Maghiarilor, cultura şi dreptutile lor milenare, mucezite de atâta vechime pe când noi ne istovim puterile în disertăţii umanitariste uitând că privirile minorităţilor se îndreaptă tot mai făţiş spre alte idealuri despre care nimeni de siguri nu va putea spune că sunt umanitariste.

Dampo.

In jurul unei căsătorii princiare

Ziarul „Patria“ din Atena scrie următoarele: Din Bucureşti ni se anunţă că însărcinatul de afaceri al Greciei la Bucureşti, d-l Naum, a avut o lungă convorbire cu d-l Averescu, în care i-a relatat că căsătoria fostului pretendent la tronul Greciei, Gheorghe, cu principesa Elisabeta a României, poate avea o influenţă neplăcută asupra raporturilor greco-române, în cazul când guvernul român ar da o însemnătate politică acestei căsătorii.

„Crimele democraţiei“

După informaţiile venite din Timişoara, se pare, că autorităţile noastre sunt pe punctul de a descoperi un nou complot.

Se pare acum că aţâţătorii de spirite, cari au căutat să semene duhul răsvrătirii în massele muncitoreşti, nu şi au limitat opera lor numai la provocarea grevei generale. Era nevoe de unele fapte concrete, de unele rezultate reale, care să justifice faţă de şovinismul roşu din Moşcova ca şi faţă de cel alb din Budapesta întrebuinţarea fondurilor trimise clubului socialist pentru desorganizarea statului român. De la încendierea sufletelor, au trecut deci la incendierea bogăţiilor naturale, care prefăcute în cenuşă, vor spori mizeria şi nemulţumirea generală făcând astfel să isbucnească în mod fatal dorita revoluţie. Şi-atunci au început incendiile, în acelaş timp, când trenurile au rămas în drum, când coşurile fabricilor numai fumegau şi când motoarele uzinelor şi tipografiilor amuţiseră, paralizate de aceiaşi incendiatori. S'a mistuit astfel în flăcări Teatrul din Timişoara şi tot acolo, în mod misterios, au isbucuit flăcări distrugătoare la alte cinci instituţii.

Alte mâni criminale — mânate de aceleaşi planuri — au dat foc întinselor păduri din jurul Caranşebeşului, prefăcând în scrum bogăţii în valoare de peste două miliarde. Iar două zile mai târziu, în timpul nopţii, gara din Alba-Iulia s'a prefăcut în câteva ore în cenuşă.

Şi pentru ca agenţii roşi din Basarabia, să nu rămâe mai prejos de „tovarăşii“ din Ardeal, au scos şi ei în mijlocul nopţii, bucoanele şinelor de la gara Chişinău, provocându-se astfel o catastrofă urmată de incendiu, pe urma cărora zece nevinovaţi şi-au găsit moartea, peste o sută de „burghezi“ şi-au schilodit trupul, iar un tren întreg s'a prefăcut în praf şi cenuşă.

Paralizarea întregei activităţii prin declararea grevei generale nu era suficientă pentru a satisface pofta de „Nerone“ a apostolului de la Moscova. Greva paralizează, dar nu distruge, şi atunci focul e chemat să facă ceia ce nu a putut face greva.

Şi toate aceste crime sint săvârşite în numele „Democraţiei“.

Fp. R.

Citiţi „Infrăţirea“

Cronica Bucureştilor

— Iar Basarabia. — Invăţăturile grevei. — In jurul unui interview. — Agitaţiile Federaţiei — Bucureştii în iarnă. —

Chestiunea Basarabiei odată închisă a luat prilejul de agitaţie al diferiţilor agenţi ruşi la Paris ca şi la Chişinău. A fost desigur o formalitate necesară pe care însă am fi voit-o fără unele restricţii de intervenţie viitoare a Societăţei Naţiunilor.

Partea interesantă în această formalitate e trâmbiţarea „Alipirei Basarabiei“ ca şi cum voinţa liber exprimată a poporului moldovean, graţie căruia s'a făcut alipirea ar putea fi lăsată în umbră de o tardivă sancţionare a Marilor Puteri. Dar să dăm Cezarului ce e al Cezarului şi d-lui Take Ionescu ce e a Domniei sale, adecă: o mică reclamă a unui fapt „mare.“ Şi aceasta cu atât mai mult cu cât avea nevoie de ea în noua campanie ce o deschide la Varşovia...

*

Dacă muncitorimea a tras multe învăţături din greva plănuită de bolşevizmul unora din fruntaşii ei, — guvernul n'a voit să tragă nici una. Astfel deabia s'a liniştit furtuna şi să pregăteşte să înăbuşe mişcările patriotice ale lucrătorilor tratând cu capii cari se găsesc încă în închisoare, revendicările de ordin economic ale clasei muncitoreşti cinstite. Este de sigur o greşală de a trata cu instigatorii de cari muncitorimea s'a desolidarizat din momentul când nu le a ascultat îndemnurile. Guvernul, care în momente grele a făcut apel la patriotismul muncitorimei va trage consecinţele imprudenţei de azi.

*

Interviewul dat de d-l I. I. C. Brătianu ziarului maghiar „Uj Kelet“ şi reprodus exact de „Infrăţirea“ a dat prilej, se pare, unui ziar din Cluj să-l reproducă în mod necorect atribuindu-se d-lui Brătianu unele declaraţii cari nu le-a făcut niciodată. Cu toată desminţirea apărută în „Viitorul“ incorectitudinea ziarului din Cluj, care după cum afirmă „Dacia“ ar fi „Patria“, a fost adoptată de alte două ziare ce şi-au făcut o profesie din incorectitudine, de „Adevărul“ şi „Luptătorul“ d-lui Blank. Obişnuitele comentarii au început, făcute cu competinţa şi bunacredinţa redactorilor bine plătiţi pentru a injura. Rezultatul acestor incorectitudini nu poate fi decât o scădere a nivelului presei. Dar de aceasta nu le pasă ziarelor amintite...

*

Bucureştiul a devenit centrul tratativelor Federaţiei tocmai în momentul când în urma eşecurilor suferite se părea că aceste tratative au încetat.

Greva generală însă, consolidând Guvernul, a pus pe gânduri Federaţia care a crezut necesar să strângă rândurile. Sosirea d-lui Maniu, întrunirile ţărăniste dela Majestic, congresul d-lui Iorga, sunt fazele aceleiaşi vechi probleme. Nu mai facem prognosticuri lăsându-le pentru cursele de cai... Viitorul va arăta dacă noua încercare va fi mai fericită ca celelalte. In orice caz destrămarea Federaţiei este prea mare ca să poată naşte ceva viabil şi serios.

*

Capitala şi-a îmbrăcat hainele de iarnă mai înainte ca pomii să-şi scuture frunzele. Tristeţa şi îngheţurile din Cişmigiu sunt compensate cu dancinguri. Sezonul de iarnă a început la blăni ca şi în distracţii. Lipsa de trenuri face însă ca aglomeraţia provincialilor să mai scadă.

Măsurile Guvernului care a dispus să mai gonească pe provincialii fără treabă au fost primite cu satisfacţie. Astfel se vor elibera multe locuinţe pentru acei ce vin cu treburi, nu aduşi de setea petrecerilor cari scumpesc viaţa.

Calamitatea speculei se simte însă acum mai mult ca oricând. A ajuns 500 lei mia de kilograme lemne, 10—12 lei porţia de mâncare într'un restaurant, 600 lei perechea de ghete, 400 lei metrul de stofă.

Guvernul nu ia măsuri şi toate protestele sunt în vânt.

---

idea care, de ar fi logic, ar trebui să-l conducă la concluzia absurdă că, toată înflorirea artei bizantine din sec XIV-a, de care vorbeşte şi Diehl şi Millet, şi care este aşa de neted deosebită de secolul precedent, şi-a avut origina în România secolului al XIII, a pornit dela noi spre Constantinopol. Ca să combată asemenea, hipoteze nu i-a fost greu nici chiar d-lui Ilie Bărbulescu să facă un articol inteligent.

Dar, în definitiv, nu pentru a combate pe d-l Tafrali am voit să scriu acest foileton. O dată mai mult un om, din pricina copacilor, n'a putut vedea pădurea.

*

E banal să mai lauzi Biserica Domnească, ziceam mai sus, şi e pretenţios să crezi că poţi spune despre ea lucruri interesante. Totuşi o notă mi se pare că a scăpat tuturor celor cari au scris despre ea.

Arhitectura e frumoasă şi pură, elegantă, armonică, însă bisericile sârbeşti din aceeaşi vreme, fără a avea claritatea de plan şi simplicitatea distinsă a celei din Argeş, posed o măreţie, o monumentalitate la care a noastră nu poate aspira.

Ce e unic la noi, e pictura. Au putut anume scene să fie inspirate după una sau alta din bisericele contimporane, în cele mai multe frescuri însă este atâta viaţă şi tinereţe, atâta mişcare şi dragoste de natură, cum nu se mai găseşte nicăiri în acest timp. Cele mai mari nume ale picturei al fresco din această epocă, Giotto însuşi, dramatic, patetic, nu pot întuneca strălucirea atâtor scene, cari parecă au fost pictate eri. Altarul, mai ales, e o minune. Jos, în jurul zidului stau părinţii bisericei, energici, severi, zugrăviţi în pete largi, într'o armonie de tonuri în care domină galbenul şi un roşu viu şi dulce în acelaş timp, cum am mai văzut numai la Gozzoli.[1] In dreapta altarului, cam în faţa locului unde a trebuit să fie scaunul domnesc, şi pe peretele din stânga, lângă prima fereastră, sunt doi sfinţi militari. Primul, pe a cărui cingătoare s'au găsit litere ca şi pe vestmântul îngerului din proscomidie, e în plină tinereţe, un Apolo îmbrăcat cu eleganţă şi cu lance în loc de liră.

De ce se ridică pe ziduri, pictura devine mai realistă. Găsim cele mai felurite scene: unele în mijlocul naturei — cea din stânga altarului de exemplu — cu decorul admirabil studiat, proaspăt, primăvăratec, un adevărat cadru de idilă; altele în palate, pe un fond de arhitectură complicată, bogată, având caracteristice nişte pânze fine ce aleargă bătute de vânt de la o clădire la alta. Persoanele se mişcă vii, realist concepute, sau în poze nobile ori graţioase asistă la miracole, ascultă la discuţii. Este în special în dreapta altarului un grup de fete tinere, cu forme pline, în haine de culori gingaşe, drapate cu nişte văluri antice, care ne fac să ne gândim la o adunare de muze. Un suflu naturalist, de dragoste pentru frumuseţea trupului omenesc, străbate toate aceste frescuri, pentru ca el să devină aproape păgân, pătimaş de mişcare şi viaţă, adevărat spirit al Renaşterei, în de trei ori admirabila scenă a regilor cari aduc daruri, în jurul sfintei mese. Ea umple cu ritmul ei furtunos, de dans de satiri, cu armonia şi echilibrul gesturilor, deşi mişcarea e vertiginoasă, cu bogăţia aurului şi a purpurei, tot mijlocul altarului. De pe schele, de sus, când e privită în adevărata lumină, ea e o nepreţuită încântare.

Poate fi din secolul al XIII-lea d-le Tafrali?

Această notă păgân naturalistă mi se pare că n'a fost destul pusă în evidenţă până acum. O dată mai mult ne apare toată importanţa ţărei noastre, în care curentele cele mai felurite s'au ciocnit, contrastele s'au netezit, pentru ca viaţa să pulseze mai splendidă.

Iată cadrul: Biserica Domnească, în care spiritul şi concepţia renaşterei îşi dă mâna cu cele ale Bizanţului; Sân Nicoară, impunător şi azi în ruina lui nobilă, mai bătrân poate ca cea d'intâiu, solid, regulat, amintind prin frumoasa lui ordonanţă construcţiunile române în cărămizi, din bunele epoce; întreg palatul, care umplea cu zidurile lui măreţe, judecând după întinderea fundaţiunilor, toată curtea din faţa Bisericei Domneşti şi se întindea poate până la Sân Nicoară.

In acest cadru impunător care, în ce priveşte rafinăria gustului nu era mai pre jos de nici unul din timpul său, trăiau, gândeau, se luptau şi mureau voevozii a căror morminte s'au descoperit de curând.

Rar am văzut ceva mai impresionant ca resturile acestui domn al Românilor în regalele lui podoabe, care de sute de ani, stă parcă de veghe la temelia statului nostru. Nimic din ce poate împrumuta omului ca strălucire lucrurile pământeşti nu-i lipseşte. Şi aur, şi purpură şi mătase şi pietre scumpe îmbrăcau trupul lui românesc.

Tot ce se poate închipui mai rafinat ca exigenţe ale culturei şi civilizaţiei era satisfăcut în palatul dela Argeş. Avem acolo *cavalerismul* cu regulele lui stricte, cu comandamentele lui nobile, îl reprezintă Radu, care constant apare în zale şi în portretul din biserică unde scutul, peste care e un coif, din nefericire aproape şters, şi pe monedele lui, unde scutul angevin e vizibil, ca semn, probabil că de acolo îi venea învestirea cavalerească. Avem apoi civilizaţia de curte, pe cei laţi, în splendidele costume ale epocei, aşa cum văzusem în apus în miniaturi, şi cum nu credeam posibil să întalnim aevea în Ţara noastră: lungi pantaloni cari acopereau laba şi tot piciorul; vesta încheiată cu bumbi

[1]) A se compara costumul lor cu o miniatură azi, în Biblioteca Naţională, Paris, reprezentând pe împăratul Ioan Cantacuzino şi curtea lui, publicată de de Bayet în L'art Bizantin. Bibl. de l'enseign. des beaux-arts.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Răvașe din Orăștie

— Deschiderea Casinei române. — Intreceri de football. — Academie poporală. — Clubul nostru sportiv. — Cercetășia la noi. — Numirea primarului. — Soldații noștri sportsmani. —

In 23 a l. c. seara, în cadre festive s'a deschis mult dorita noastră Casină. Localul archiplin; dame, domni și domnișoare, din toate păturile societății noastre, afară de țărani, dintre cari nu am observat nici unul. Păcat!

Presidentul interimar al Casinei, d-l Col. Florianu, într'o scurtă vorbire, arată trecutul acestei Casine, care datează din 1883. Arată și care este rostul acestui local: un loc de recreație sufletească și de frățească întîlnire.

Spune că aici nu se face și nu este ertat să se facă politică de partid, — ceace, adaug eu, nu înseamnă să nu se facă o politică sănătoasă, cu adevărat românească: e chiar o datorie a noastră. Ce s'ar face țara cu cetățeni, cari ar avea grijă numai de propriile lor treburi? Avîntata și înțeleapta vorbire a d lui president a fost îndelung aplaudată. — Corul, condus de harnicul profesor: Pârvu, a excutat cîteva bucăți corale.

*

Echipa de footbali a elevilor dela Liceul nostru a avut două matchuri cu echipa elevilor din Hațeg și cu cei dela Alba-Iulia. Cu cei dela Hațeg s'a sfîrșit cu 2:1 în favorul studenților noștri, cu cei din Alba-Iulia, 2:1, în defavorul nostru. Remarc și acum ca și altădată că unii profesori conducători să supravegheze felul și modul de a juca al elevilor să nu se admită bruscările și picioarele cari nu fac onoare între colegi și trebuie să se dea dovadă de mai mult bun simț. Așa s'a observat necorectitudine în jocul celor dela Hațeg, dar mai cu seamă în a celor dela Alba-Iulia, eu, care întîmplător am asistat la această întrecere, am observat-o cu mare amărăciune sufletească: tineretul pierde din simțul de frățietate, — ceace e un mare păcat.

*

Cîte nu am putea face în timpul de iarnă! Spre pildă: o academie poporală. In fiecare Duminecă seara s'ar putea ține conferințe poporale, tratând diferite subiecte și precupări la ordinea zilei. Divergințele și prăpastiile dintre clasele sociale s'ar mai îndulci — și ne-am mai înțelege nuncind împreună, fiecare pe cărarea lui, — spre marele bine al țării noastre.

Grija acestor conferințe să nu se lase esclusiv în sarcina profesorilor prea ocupați, cari, cum am aflat, și în anul acesta își vor continua frumoasele conferințe din anul trecut. Intre intelectuali avem oameni ca și între industriași — cari ar putea să ne vorbească despre unele-altele: să ne cunoaștem mai mult!

Și dacă de orașe ne vom aduce aminte, cu același dragoste să ne gândim și de frații dela sate! Cum? Așa: doi oameni însuflețiți, se urcă într'o Duminecă, într'o trăsură și trăgînd la preotul satului, vorbesc poporului adunat, luminându-l. Azi aici, mâne dincolo, — și așa mai departe. E și vremea: mai multă activitate la sate, nu numai pe vremea alegerilor...

Multe glasuri răstite ar amuți și patimi multe s'ar mai domoli. Apropierea aceasta ar mări credința celor dela țară, iar prestigiul „domnilor" s'ar mări — toate spre binele comun. Cui afirmă că își iubește neamul, i-am arătat astfel o cale prin care și-o poate manifesta cu tărie...!

*

La noi s'a înființat un *Club Sportiv* — și apoi: „magnum silentium"!... S'a constituit, și... vorba filologului: nimic mai mult! Club sportiv avem, dar nu avem activitate. Clubul sportiv „Retezat" din Hațeg, un sat mai mare, e în plină activitate. Al nostru, nu numai că nu a dat nici o întrecere, dar cu unul nici nu știu cum s'o fi chemând.

Clubul sportiv al ofițerilor e în plină activitate, asemenea echipa elevilor români, cît și a celor unguri, dela Liceu și Comerciale — dar clubul sportiv, face și tace: sportul tăcerii...

„Sine ira et studio" — le scriu acestea, tocmai în bine pricputul interes al celor cari constitue Clubul Sportiv. Căci durerea este când cineva se naște și nici nume nu are: nici după tată, nici după mamă...!

Și numai faptele membrilor ar putea să dea Clubului Sportiv și nume și viață!..

Cercetașia la Liceul „A. Vlaicu" merge cu bine, deși — cum îmi mărturisea prof. V. Bora — trebue să se depună o uriașă muncă pentru a ajunge acolo unde se cuvine. Printre elevi se observă o însuflețire frumoasă, care ne dă nădejdi că oamenii de mâine vor fi cei cu „mens sana in corpore sano"... Fondul cohortei e 200 lei, = iar Secția s'a constituit, anul trecut, fără ca acest fond să se fi augmentat. Singuri elevii au contribuit cu câte 10 lei. Noroc cu d-l Col. Florianu care, prin zelul d-sale, a făcut ca cercetașii să fie echipați cu efecte dela Reg. 108 de aici. Pentru aceasta frumoasă interesare și înțelegere i-se aduc mulțumirile cercetașilor.

Intrecerile cercetășești din vara viitoare se vor ține la București, pentru întreaga Țară — și la cari vor participa și cercetașii cohortei „A. Vlaicu", credem că vor spori nimbul cercetașilor de aici. Și până atunci e de datoria noastră ca să sprijinim cercetășia cu dragă și largă inimă, — întărind și mai mult avântul nobil al tineretului român.

Atunci nu ne vom deceptiona nici unii, nici alții — ci toți vom lucra mână în mână, mic cu mare, pentru binele neamului.

*

Zilele aceste, prin decret ministerial, a fost întărit în scaunul de primar al orașului, dl substitut de primar Al. Herlea. Credem că prin capacitatea d-sale, orașul Orăștie va ajunge cu pași repezi spre modernizare, căci orașul în privința aceasta lasă foarte mult de dorit.

*

Să fi văzut soldații de aici, jucând footbali — ai fi rămas surprins de istețimea lor. Și m'am întărit mai mult în convingerea că țăranul nostru are calități sufletești și fizice excelente, cari, dacă sînt antrenate și cultivate, dau roade frumoase. La noi se datorește acest progres d-lui subit. Bodea, ofițer care se ingrijește de chestiunea la Reg-tele de aici. — Păcat numai că nu avem teren. Adică ar fi, dar nu este cine să ni-l câștige... In viitoarea corespondență vom vorbi mai pe larg asupra acestui mult năpăstuit teren — până atunci mai așteptăm să vedem cum se desfășură lucrurile.

Cinste vouă, frați țărani — soldați: tu, Ioane, și George și Lae, cari știți a vă însufleți de arta senină a footballului. Voi sunteți aceia cari în vreme de război faceți scutul apărării Țării, în cazarme ale ordinei și sportului, iar acasă plugăria pururea roditoare și de toți hrănitoare...

Iosif Grünfeld
ceasornicar și juvaergiu
Calea Reg. Ferdinand 21
(fost Wesselényi Miklós-u.)
Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage și bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice și bijuterii cu garantie.

INFORMAȚII

Din cauza repaozului duminical și a sfântei sărbători de Luni, (Sf. Dumitru), numărul viitor al ziarului nostru va apare Marți la orele obișnuite.

*

Intrucât secretariatul cultelor ce funcționa la Cluj e mutat definitiv la București, orice act trimis din partea autorităților și particularilor se va trimite numai la București.

*

Ni se comunică din Hațeg că în acel oraș și împrejurimi se preumblă neturburat de nimeni baronul Nopcea, considerat ca fost și actual renegat, care în timpul războiului a dat trupelor dușmane indicii despre cărările munților spre vechiul Regat, și despre care se spune că în luna Noembrie 1919, în calitate de căpitan în armata albă, a săvârșit execuții de Români și Evrei. Cercetările cari s'ar face în jurul Hațegului despre activitatea dușmănoasă față de Români a acestui trădător, ar aduce la descoperirea unor lucruri desigur uimitoare, cu atât mai mult cu cât în amănuntele pe cari le-a dat ziarul Viitorul *(și pe cari le-am reprodus și noi) asupra prigonirei de către Maghiari a Românilor din Ungaria, vedem citat, printre câlăi, numele unui „căpitan Nopcea."*

*

Oficiul parochial gr.-cat. din Cluj roagă pe toți patronii și șefii de birouri să-și sfătuiască subalternii, mai ales pe cei cari nu pot asculta sf. liturgie înainte de prânz, să asiste la serviciul divin și instrucția religioasă, ce se face în toate Duminecile la 4 ore p. m. în biserica din strada Meșter (intrarea și în str. Nic. Iorga nr. 6).

*

D-l I. Hossu directorul regional al C. F. R. Cluj a sosit în localitate venind din București. Prin venirea d-sale se va rezolva și chestiunea funcționarilor cari au luat parte la greva generală.

*

D-l Mihali președintele comisiunei de unificare din Ardeal va pleca Duminecă la București pentru rezolvirea mai multor chestiuni de ordin administrativ. Intre altele va interveni pentru achitarea lefurilor funcționarilor din Ardeal.

*

Inregistrăm moartea d-lui N. Sadoveanu fost medic primar la Constanța și în mai multe rânduri membru al parlamentului

*

La 21 Nov. se va judeca la Curtea Marțială procesul muncitorilor mineri dela minele „Vulcan" și „Lupeni" acuzați de rebeliune. Ei au atacat în iarna 1919 armata română.

Ca procuror va asista dr. I. Anca și grefier locot. I. Miclean.

*

Masile fabrici de oțet și lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc orice fel de cutii pentru farmacie și pentru comerț cu preț redus.

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei Baie de basin zilnic afară de Luni.

După cât citim în ziarul „Dimineața" presa Italiană duce de câteva zile o vie campanie în chestia neregulelor descoperite la comisariatul aprovizionării unde s'au făcut și arestări senzaționale.

In această afacere este implicată și societatea „Granaria italiană", care a cumpărat cereale în România pentru aprovizionările Italiei și în loc să le predea statului o bună parte le-a speculat la particulari.

*

Doamnă din Regat, cunoscând lucrări de birou, caută ocupație, fie stat, fie particular, merge ori unde, retribuție bună. Adresa la locuință propr. Breiner. Piața Unirii Nr. 22.

*

La cafenea Winkler seara concertează orchestra. Servici prompt.

*

Șimon repană și acordează piane deasemenea cumpără și vinde orice fel de piane.

*

Cele mai alese și ieftine vinuri se găsesc în pivnițele societății p. a. „Comerțul român" str. Regina Maria No. 19.

*

Spectacolul Clujului este grădina de iarnă a hotelului Central.

*

„Gourmand" confiserie specială, nemaintrecut dessert, calitate superioară, nu trebue să lipsească dela nici-o masă de familie.

*

„România societate anonimă transilvăneană de asigurări, este prima și singura bancă de asigurări în Ardeal curat românească care în urma fondărei norocoase de către toate băncile de credit române din Ardeal și în urma conexiunilor favorabile ce are cu cele mai puternice institute de reasigurări — dă cea mai mare siguranță.

Contractează în condiții foarte avantajose: asigurări contra incendiu, asigurări contra furtului prin spargere și asigurări asupra vieții omului de rebonificarea de înțelese și cu prime ca și înainte de război.

Cereți informații dela Sucursala societății din Cluj, calea Victoriei No. 53.

*

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acțiuni în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere și spirt de prima calitate. Fabrică de rom și cognac, precum și vin în butelii desert și likör.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32.

*

Asociația generală a presei române convoacă pentru 25 Noembrie ora 10 dim. pe reprezentanții tuturor cooperațiunilor sindicatelor, uniunilor asociațiunilor sau societăților de presă din România Mare pentru constituirea Federalei presei române.

Federaala presei române va intra în relațiuni cu federalele de presă din străinătate pentru constituirea unei Centrale internaționale a federalelor de presă ce va avea sediul la Bruxelles

---

până sus, iar pe de asupra just au corps de stemă de aur, brodată cu mărgăritare, închelate cu nasturi pe care din nou apare scutul de Anjou, strâns la mijloc cu acea pafta de aur de lucrătură probabil germană, splendidă, susținută și de șnururi de mătase violetă, pe cap cu coroană de aur și perle, în degete cu inele de cei mai frumos lucru oriental și occidental.

Și nu-s unul, doi, ci zece, cincisprezece, tot neamul Basarabilor [1]), veniți să mărturisească, acum când ni se contestă dreptul de a stăpâni în România Mare din pricina culturei noastre de dată recentă și valoare neînsemnată, că aici, pe aceste plaiuri, nu domneau regi păstori, ci principi de un sânge cu supușii lor, regali prin cultură ce reprezentau, prin concepția vieței și prin realizarea ei.

Iar stări culturale ca aceiea pe care o reprezinta Curtea de Argeș, nu se pregăteau, mai ales pe acea vreme, de cât prin sute de ani de muncă, de conștiința politică și credință religioasă, de civilizație cu un cuvânt.

Influențe multiple au desăvârșit acea cultură, de sigur, dar să nu se uite la Pesta, de unde pornesc contestațiile și unde au domnit și Angevini și dinastii germane, pe acea vreme, că în palatul dela Argeș locuiau Români și că se poate vorbi azi de o cultură română datând de șapte, opt secole, neîntrerupt, pe care nici cei mai răi voitori nu mai au dreptul a o contesta. E o învățătură consolatoare care se ridică din mormintele deschise în anul în care, făurindu-se România Mare avem nevoe de toate hrisoavele spre a o justifica, de toate energiile și îndemnurile spre a o păstra.

Cluj, Noembrie 1920.

G. Opresou.

1) Un prieten îmi atrage atenția că Neamul românesc scrie că ziarul Opinia întrebând pe d-nul Tafrali ale cui pot fi mormintele, acesta, de acord cu „câțiva arheologi unguri" le considera ale unor „Seniori germani". N'am putut căpăta nici Opinia, nici Neamul Românesc. Imi vine totuși greu să admit că un profesor universitar poate susține asemenea liberațiuni.

Comercianți de hârtie, află cerneală în toate culorile, tuș și cerneală pentru litograf, numai fabricantul **Dávid Samu**
Cluj, Strada Mikes Kelemen No. 11.

TELEGRAME

Negocieri între Italia și Jugo-Slavia.

Roma, 4 Noembrie.

Presa italiană salută cu multă satisfacție redeschiderea tratativelor pentru soluțiunea chestiunea Adriatice. Toată țara va fi unită cu guvernul în această chestiune. Negociatorii trimiși au sentimente conciliante, însă vor ști să apere interesele supreme ale națiunii. Cuvântul de ordine pentru poporul italian trebue să fie disciplina și încrederea.

Monopolul materiilor prime

Roma, 4 Noembrie

D-l Titoni a citit la consiliul societății națiunilor dela Bruxelles, raportul său asupra articolului 23 al ligei, care asigură un tratament comercial echitabil tuturor statelor Ligei. Contrar acestui articol, unele state au monopolul materiilor prime, sporind în mod artificial prețul pentru statele străine. Inainte de răsboi s'a vorbit mult împotriva sistemului german, care viudea în porturi străinătății.

Dar sistemul actual de a vinde mai scump străinătății este mult mai primejdios. Răsboiul care trebuia să însemneze, triumful pretitundeni al ideei de dreptate amenință să creeze astfel, nedreptăți și mai grave, și să încătușeze în lanțuri popoarele mai puțin bogate.

Europa este amenințată de o parte de exploatarea monstruoasă a unei coaliții capitaliste internaționale și de altă parte de rătăcirile îngrozitoare ale comunismului și ale anarhiei.

Pentru cinstea umanității și pentru mântuirea civilizației, trebue să existe o altă cale în această direcție, acea a păcii și a dreptății, care poate să fie asigurată de liga națiunilor. Citirea acestui raport a stârmit o mare impresiune.

Greva minerilor din Anglia a încetat

Lyon, 5 Noembrie

Rezultatul referendului minerilor britanici, scrie *„Figaro“*, este de 335.045 voturi în favoarea acceptărei regulamentului propus săptămâna trecută și 346.000 contra acceptărei. Majoritatea de două treimi fiind necesară pentru ca greva să continue, conferința minerilor a declarat că greva s'a terminat și a sfătuit pe lucrători să reia imediat lucrul.

Demisiunea Cabinetului Belgian

Lyon, 5 Noembrie

După înapoerea la Bruxelles a Regelui Albert, d-l Delacroix, președintele consiliului de miniștrii, a prezentat Suveranului demisiunea colectivă a întregului cabinet.

Alegerile prezidențiale in Statele-Unite

Lyon, 5 Noembrie.

Senatorul Harding, candidat la președintea Statelor Unite a *obținut 391 voturi pentru și 140 contra.* Noul senat american va cuprinde 57 de republicani și 89 de democrați.

Dela Conferința Dunărei

Lyon, 5 Noembrie

Conferința Dunărei s'a întrunit la 3 Noembrie. In ședință s'a ocupat cu chestiunea personalului superior al Comisiunei Internaționale și a decis că funcționarii numiți și plătiți de ea vor fi puși în fruntea serviciilor technice, inspecția navigațiilor, contabilitatea centrală, etc.

Succesiunea la tronul Greciei

Lyon, 5 Noembrie

Unele informațiuni fac să se presupună că opoziția regelui Constantin a găsit în declarațiile prințului Paul un pretext pentru *a cere ca un plebiscit să reguleze succesiunea la tronul Greciei.* Constituția greacă prevede că regele va fi ales de Cameră cu o majoritatea de $^3/_4$ din numărul membrilor.

Situația ministerială în Italia

Roma 5 Novembrie.

Deși ziarele opoziției se străduesc să răspândească credința că guvernul Giolitti este amenințat de a fi răsturnat de parlament, opinia publică se arată favorabilă politicei guvernului care a fost liberală cu clasele muncitorești, dar a aplicat cu severitate legea în potriva anarchiștilor și a celor cari caută să deslănțuiască dezordini. Este probabil deci că parlamentul va da sprijinul său guvernului.

Marile demonstrații patriotice dela Roma și triumful partidelor constituționale în alegerile administrative sunt un indiciu că partidele de ordine sunt hotărâte să se afirme printr'o politică liberală dar de ordine.

Italia și Germania

Roma, 4 Noembrie.

In discursul său ținut la Reichstag, von Simons după ce a vorbit de dificultățile raporturilor cu Franța, a vorbit de Italia. Relațile cu Italia se pot relua mai ușor, fie din cauza caracterului mai liberal și mai conciliant al poporului italian, fie din cauza intereselor economice paralele care unesc ambele țări. Insă între Italia și Germania exista și un punct de discordie, pe chestia Tyrolului meridional. Tirolul meridional este un pământ care a fost totdeauna scump inimei germane. Insă, pronunțând acest nume, declar în mod expres că nu sunt condus pe considerațiuni de sprijin moral. Italia datorește istoria sa glorioasă din secolul al 19-lea, eroismului său pentru realizarea ideii de autodeciziune națională. Nici o altă țară n'a dat atâția șampioni ai acestii idei, ca Italia. Italia înțelege deci prea bine că noi dăm cea mai mare importanță faptului ca populația germană, care a fost separată de teritorul german din considerațiuni strategice, să poată pastra autonomie care să-i permită de a trăi liber în interiorul granițelor italiene, după propriă-i cultură.

Citiți „Infrățirea“

Din regiunile devastate ale Franței

Orașul Porto, capitala insulei Mauriciu, a hotărît să adopte satele franțuzești devastate în timpul răsboiului: Blérancourt, Landifay și Dertaignemont.

•

Cunoscutul scriitor norvegian, Iohan Bojer, autorul lucrării „Foamea cea mare“, căruia d-l Georges Leyges, primul ministru francez, i-a remis de curând Crucea de cavaler a Legiunei de Onoare, însoțit de d-l Clement, secretarul agenției *Reuter*, a vizitat regiunile liberate. El a vizitat regiunile Bery-au-Bac, Reims, L'Argone, Verdun etc.

Pe de altăparte d-l Sconce, dela ministerul Agriculturei din Statele Unite a vizitat și dânsul comunele devastate din departamentele Somme și Pas-de-Calais. Dânsul a declarat că a fost favorabil impresionat de rezultatele apreciabile obținute în ceeace privește reconstituirea agricolă a Franței.

Fapte diverse

Descoperirea autorilor furtului de spirt dela Gilău.

De mult timp la fabrica de spirt din Gilău se furau cantități mari de spirt fără ca prin organele de pază ale fabricei să se poată descoperi făptuitorii lor. In intervenția ce s'a făcut poliției din Cluj au fost trimeși agenții secreți d-nii Romulus Ilea șef de grupă și agentul Șimica care au stat în fabrică unul sub formă de lucrător și altul de frate al directorului fabricei; dânșii au putut stabili cum autorii furtuiu servindu-se de instrumente de spargere speciale se introduceau înlăuntrul clădirei unde era depozitul și ridicau cantitățile de spirt pe care de mai înainte aranjase unde să fie vândute.

Astfel s'a descoperit că acești experimentați hoți erau Șinea Gabrilă, îngrijitor de noapte și Maier Gavriiă dela plutonul de finanțe din Gilău.

Ambii au declarat că lucrau împreună și că în ultimul timp au sustras peste 1300 litri spirt.

In chestia permiselor de export și import

Ministerul de industrie și comerț, face atent pe acei interesați că toate autorizațiile de import și export ce s'au eliberat până acum vor trebui reconfirmate.

In acest scop ele vor fi depuse la sus zisul minister, dar nu se vor rezolva decât în ordinea în care s'a prezentat ei, se va avea în vedere în ce privește importul, autorizațiile a căror mărfuri sunt deja soșite, apoi cele ce sunt pe drum.

Tot după aceste norme se va reconfirma și autorizațiile de export, preferindu-se în primul loc acele ce au mărfurile încărcate în șlepuri sau vagoane și apoi cele în curs de expediție. In ce privește însă permisele ce nu sunt în aceste categorii se vor cerceta amănunții și se va da curs numai acelora ce sunt serioase, iar celelalte vor fi anulate.

Tot odată se face cunoscut că autorizațiile n'au valabilitate înainte de a fi publicate în „Monitorul Oficial“.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Vizita d-lui Take Ionescu la Varșovia nu a marcat nici un progres pentru „Mica Înțelegere“. S'a ajuns la concluzia că tratativele între Praga și Varșovia trebue să continuie până la un acord complect.

•

Cursul leului la Paris: 25, $^1/_2$

•

La Bursa din București, au avut loc încercări de ameliorare reușite. Petrolifere au înregistrat plusuri de câteva zeci de puncte.

•

Delegatul polonez Dabski pleacă la Riga pentru tratativele definitive cu Rusia.

•

Astăzi începe la București judecarea procesului socialiștilor arestați.

•

Presa americană publică răspunsul d-lui Ion I. C. Brătianu la întrebarea formulată asupra atitudinei lui Wilson la Conferința Păcii.

•

Adunarea Națională ungară are să delibereze asupra proectului Kovacsi de alege Ungaria liberă un Suveran.

Comitetul provizor socialist dă un nou comunicat ordonând reluarea lucrului și oprind orice acțiune individuală, izolată sau tainică.

•

Militarizarea căilor ferate e în curs de efectuare. In curând vor fi puse în circulație accelerate.

•

D-l Langa-Răscanu a fost numit ministru al României la Sofia.

•

Mâine, Duminecă, va avea loc în sala „Eforiei“ din București, *un mare meeting de protestare contra ororilor maghiare.*

•

Comisia de reformă administrativă a ales o subcomisie de redactare a legii. Proectul va fi depus pe biroul Parlamentului în primele zile ale Sesiunei viitoare.

•

In fiecare săptămână sosește din Austria un tren direct de 40 de vagoane de marfă.

•

Mecanicii și fochiștii au hotărît reluarea lucrului în toată țara.

Știri de peste hotare

Munca obligatorie în Bulgaria.

Munca obligatorie a și început să fie aplicată în mai multe regiuni ale Bulgariei.

Toți bărbații între 20—55 ani au fost chemați pe ziua de 5 Noembrie să execute munca obligatoarie pentru repararea școalelor în jurul Sofiei. Aceasta prestație de muncă de 5 zile.

Bijuteriile lui Kameneff în Germania

După „Local Anzeiger“ Victor Kopp, reprezentantul sovietelor din Berlin ar fi negociat pentru 8 jum. milioane mărci pietre prețioase.

Suma a fost depusă casierului delegației sovietice din Capitala Germaniei pentru scopuri de propagandă.

Aceste bijuterii ar fi din acelea pe cari Kameneff n'a putut să le negocieze la Londra. Ar fi vorba ca bolșevicii să provoace o mare grevă la începutul lui Noembrie.

Atentatele teroriste în Spania

Seria atentatelor teroriste continuă. La Saragossa au avut loc explozii cari au înspăimântat populația. La Barcelona grupuri de lucrători s'au ciocnit între ele. De altă parte, nemulțumiți de hotărîrea guvernului care autorizează direcțiunea generală, a poștelo săi concedieze fără preaviz, factorii poștali au decis să declare greva la Madrid și să tărască în mișcarea lor și pe camerazii din provincie.

Pregătirile bolșevice contra lui Wrangel

După ziarul englez „Central News“ numeroase detașamente ale trupelor roșii din împrejurimile Kievului sunt concetrate în contra lui Wrangel. Trotzky se găsește acum la Karkov și conduce în persoană organizarea armatei celei noi.

Atacul contra lui Wrangel va avea loc la 19 Noembrie. Se desminte evacuarea Odesei de bolșevici, cari au trimes în oraș întăriri considerabile și au făcut tranșee de apărare.

Intre Ungaria și Germania

Ziarul *„Ellenzék“* află din Viena: Apponyi și Friedrich au plecat în Germania pentru ca să discute cu oamenii politici ai Germaniei chestiunea executării și ratificării tratatului de pace. Deasemeni vor să câștige simpatia Germanilor cu privire la Ungaria de Vest, întrucât tratatul de pace impune renunțarea la acest teritoriu. Tot în această chestiune s'au trimis delegați speciali în Jugoslavia și Cehoslovacia pentru ca să câștige și sprijinul acestor țări.

Armata desculților

Corespondentul din Sebastopol al agenției Reuter comunică că generalul Wrangel ar putea trimete imediat pe front forțe de trei patru ori superioare forțelor actuale, dacă ar putea procura trupelor sale veșminte și încălțăminte. Lipsa acestor articole împiedecă îndeplinirea unei înaintări mai considerabile.

Ghetele „Hercules“ sunt cel mai bune
Să află la depozitul din Strada Regele Ferdinand (fost str. Wesselényi Miklós) No. 3.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

MĂ OFER pentru cusuturi toaleta la domiciliu. Adresă: Egeresi, str. Vig No. 1.

DACTILOGRAFĂ care cunoaște la perfecții mașina de scris și lucrările de birou caute angajament la ori ce instituție s'au banca. Adresa ziar sub. L 110.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros p.entru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind ai mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Vând 1000 kg brânză de oae calitate primă conservată în putini de lemn a 40 kg a lei 28—30. Cei cari doresc și sunt amatori pot lua informați de la Adm. ziarului Înfrățirea.

VÂND automobil aproape nou, doritori pot lua informați de la ziar.

CUMĂR o vie aproape de oraș preferabil cu vilă s'au cel puțin cu magazi.

DE VÂNZARE un aranjament Splendit pentru vânători cu toate recvisitelede vânat Str. Eszterházy 17.

Perderi:

S'A PIERDUT pe Corso în ziua de 2 Noemvrie la oara 6 p. m. un portmoneu piele de crocodil cu un conținut a 35 mii lei a unamie lei Națională. Aflători vor primi un premiu dacă îl vor prezenta la Administrația ziarului.

Curăță și văpsește

foarte bine orice fel de haine bărb tești și femeiești:

Réthy József

Str. Avram Iancu (Petőfi) 22.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piața Unirei No. 5.**

STICLĂ în cantitate mai mare a sosit și se află cel mai eftin în sticlăria **Kovács** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 4.

Kovács și Sikiódi

Instalator de electrică și apeduct

Cluj, Piața Unirii No 17.

Direcțiunea Generală a Regiei Monopolurilor Statului.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 9 Noembrie 1920 ora 12 a. m. se va ține la Direcția Generală a Regiei București, Calea Victoriei 123 licitație publică cu oferte inchise pentru aprovizionarea cu următoarele articole:

1. 30 vagoane porumb a 10.000 kgr. vagonul recolta 1919.
2. 150.000 kgr. brânză de putină.
3. 45.000 kgr. săpun.
4. 150.000 kgr. slănină afumată.

Cantitatea minimă pentru care se primesc oferte este de 10 zece mii kgr.

Predarea articolelor furnizate se va face în termen de 30 zile de la adjudecare și în părți egale de câte o treime la fie care din cele trei depozite principale de aprovizionare ale personalului Regiei și anume:

a) Iași-Antrepozitele vămei din Stația Iași.
b) București-vama Antrepozite.
c) Cluj-Manufactura de tutun.

Recepția cantitativă și calitativă va avea loc la fie care din aceste trei depozite.

Ofertele vor fi insoțite de probe și de o garanție de 5% din valoarea ofertei, în numerar sau efecte publice

Supra oferte nu se primesc. *Dirccțiunea Generală.*

No. 406—1920.

a. f. c. s. c. d.

Concurs.

Pentru postul de director la liceul român grăniceresc din Năsăud.

Pot concura profesorii români, grăniceri cu calificația prescrisă în lege pentru școalele secundare.

Cei ce doresc să ocupe acest post pot să-și inainteze petiția în termen de trei săptămâni dela ultima publicare Comisiunii administrătoare a Fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului, indicând etatea, religia, starea familiară, calificația, serviciul făcut până acum, originea de grănicer din districtul Năsăudului.

In numele comisiunii a administrătoare a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului.

Năsăud la 1 Noemvrie 1920.

Presedințe:
Dr. Teofil Tanco

La Salonul de mode Gazda M.

Str. Reg, Maria 9. etg. II.

Este locul de întâlnire a damelor române din societatea înaltă pentru comenzi de mode

La Magazinul Hajnal

Calea Reg. Ferdinand I. colț Calea Victoriei.

Se găsește articole de dame și barbați cu prețuri reduse.

23 de ani de când s'a inființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză si franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

Confecțiuni pentru Dame

ultimele modele Franțuzești și Englezești execută promt și constincios Atelierul

Telefonul 943.

Jakab Géza

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2.

Vestea cea mai nouă!

Să confecționează eftin costume haine etc. pentru dame, după cea mai nouă modă **Ioan Magyari.** Salon modern de dame Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 21. (Széchenyi-tér.)

Baumzweig, Rozenfeld și Comp.

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 25.

Renumită magazie stabilă de manufactură numai en gros.

Samoila Cupás

Cluj, Piața Unirii No. 28.

Mare asortiment de: flanele, barcheturi, năfrămuți de mătase și ciorapi.

Prețuri surprinzător de eftine!

Se primesc **pălării** spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

Gheorghe Aranyossy

salon modern de dame

Piața Unirii 13, etaj I.

Confecționează haine engleze și franceze în cele mai bune condițiuni.

Serviciul prompt, prețuri eftine la depozitul de articole de modă

EUGEN SZABÓ Calea Regele Ferdinand No. 8

Au ajuns articole de toamnă franceze, engleze în mare cantitate.

1 metru postav — — — — — — — 34 lei
1 metru flanel — — — — — — — 17 lei
1 metru ștofă de costume engleze 114 lei
1 metru ștofă — — — — — — — 48·50 lei

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane „Pax". Intreprinderea universală de comert Sibiu.

La CROITORUL modern CSISZÉR EUGEN

Strada Majális No. 3

se confecționează costume după măsură din Capitală.

Succesori lui Christofor Sárga

magazine de albituri și pânză

Cluj, Str. Regina Maria 3.

Atențiune! Bijuterie eftină și reparații de ceasoarnice cu prețuri moderate

Markovics Bernát Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 32.

FRAȚII POLATSEK

depozit de piele

Cluj, Calea Victoriei No. 3.

Succesorul Watzek József fabrică de sobe de țigle și de pământ.

La magazie ține sobe făcute de el și stâlpi de Daniel în diferite culori. Reparări, curățiri atât loco, cât și în provincie pe lângă garanție fac în preț avantajios Iosif Hermann și succesorul fabricant de sobe. Depozitul Str. Calea Ferdinand 7. Uzina: Strada Trefort No. 45—47.

O lămurire

In chestia biletelor false de 500 Lei.

Banca Națională ne trimite spre publicare următoarele:

„Biletul fals de 500 Lei a fost prins la prima încercare de a fi pus în circulație.

„Intr'adevăr, el deși pare că este bine imitat, se cunoaște lesne că e falș.

„Hârtia, care este mai groasă, lustruită, uneori cerată."

Prin filigrame care sunt ordinar imitate și observate în lumină se constată lipsa lor de claritate.

Publicul să fie atent la primirea biletelor de 500 lei și dacă din întâmlare i s'ar prezenta asemenea bilete false să anunțe autoritățile judiciare sau polițienești.

Banca Națională a României
Sucursala Cluj.

Creditul Technic Transilvădean

Sibiu, Strada Schewis Nr. 10.

Societate anonimă română pentru încurajarea întreprinderilor technice și industriale.

Capital 30.000.000 Lei.

Și-a instalat biurouri în Cluj, Calea Victorei 23, Temișoara, Str Bonaz 21.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 3.

Ştofe în cantitate foarte mare

de haine pentru domni, doamne şi ştofe de paltoane bărbăteşti precum şi diferite mătăsării. Au sosit la firma:

Jacob Dick şi Fii

Str. Regina Maria No. 4

unde cu ziua de azi se vind extraordinar de eftin. □ □ □ □

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de clădiri, scânduri şi totfelul de material pentru clădit se expediază acasă cu preţ foarte avantagios. **De vânzare** la

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

Envelope şi Camere

880/120 cu preţuri foarte reduse

◆

Otto Gross
Hotel New-York

Cel mai eftin izvor de delicatese şi coloniale în engros şi detail la

Ioan Pop

Calea Victoriei No. 2,

Fabrica de frânghii

Kozma János

Str. Galamb 14. Cluj.

Execută tot felul de frânghii şi curele pentru maşini industriale şi casnice, precum şi tot ce atinge această branşă.

Fabrica de Clopote Oituz

Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCUREŞTI. ● ●

Execută şi se găseşte Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu preţurile cele mai convenabile garantând sunetul şi durabilitatea pe timp de 50 ani.

Intreprinderi tehnice Universale

„Tehnică“

Cluj, Str. Kiss No. 33.

instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii şi repareză în mod special maşini de scris şi cusut, şi orice lucrări de astfel natură în localitate în comune şi la moşii. Motoare electrice mai mici şi orice articole technice se află totdeauna în depozit.

Renumit salon de modă **VENUS**
Piaţa Unirii (Fötér) 11
intrarea prin Str. Kismester

Face cele mai elegante costume de haine pentru teatru şi de stradă după ultima modă englează şi trauceză cu preţ redus. □ □ □

FRAŢII JOANOVICS Cluj, Piaţa Unirii 32.
Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.
Fotografii artistice mărite.

Reducere de preţuri

la depozitul de accessorii de automobile, benzin şi oleuri, cauciucuri de automobil şi biciclete, accesorii de vânătoare.

E. BLAGA

CLUJ, Piaţa Ştefan cel Mare No. 7. Telefon 270.

Caiete de şcoală

pentru dictando, caligrafie şi şocoteală vinde Societatea Cartea Românească sediul librăria

„Cosinzeana“

din Cluj, Piaţa Unirii No. 7. în engros şi detail cu următoarele preţuri:

Caietul	à	8 file	Dictando	à	Lei	1·—
„	„	16 „	„	„	„	2·—
„	„	24 „	„	„	„	3·—
„	„	26 „	„	„	„	3·25
„	„	30 „	„	„	„	3 75
„	„	32 „	„	„	„	4·—
„	„	40 „	„	„	„	5·—
„	„	42 „	„	„	„	5·25
„	„	52 „	„	„	„	6·50

Caietul	à	8 foi	socoteală		Lei	—·80
„	„	16 „	„		„	1·60
„	„	26 „	„		„	2 60
„	„	32 „	„		„	3·20
„	„	42 „	„		„	4·20
„	„	52 „	„		„	5·20

Comenzile se pot trimite Dlor Profesori şi librari, la cerere, în pachete postale de câte 5 kgr., avansându se plata prin mandat postal.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt şi beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanţie: uscarea radicală a pereţilor umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruţabile, curţi şi magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

Siegfried Weiss

Magazin cu pălării şi articole de galanterie pentru Domni. En gros şi detail. Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. □

Vizitaţi renumitul magazin de modă pentru dame

Jeszenszky Ferencz

unde puteţi afla orice articole de modă pentru dame şi anume: mantouri, costume, pălării pentru dame, mănuşi şi tot felul de articole cosmetice.

BERGNER şi CZIMENT

explotatori de lemne Cluj.

Lemne de foc tăiate şi stânjeni transportate la locuinţă Biroul şi magazinul: strada Munkácsi 18. Biroul de comandare str. Reg. Maria 18.

Plapomă! Plapomă!

SOLOMON STERN

Óvár, Str. Bocskai No. 9

Execută din materialul magazinului saltele, albituri de pat, acoperitori de perne, curăţă chimic cu preţ redus orice vestminte. □ □ □

Plapomă! Plapomă!

Baia ELISABETA

din Str. Apaca No. 1 anunţă publicul că are bae de aburi pentru domni în zilele de Vineri, Sâmbătă şi Duminecă întreagă ziua iar Luni, Miercuri şi Joi a. m. Pentru femei. Deasemenea Luni, Miercuri şi Joi p. m.; bae de putină întreagă ziua. ⑤

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu

Centrala: **Bucureşti,** str. Pitagora 20.
Sucursale: **Craiova şi R.-Vâlcea.**

Furnisează orice mărime de Clopote numai de prima calitate.

La firma KATZ şi MENDEL Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

AU SOSIT PALTOANE ŞI HAINE PENTRU BĂEŢI ŞI FETIŢE.

A sosit un nou transport de mărfuri pentru iarnă
Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,

la HORA ŢĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány".

Ştofe pentru haine Bărbăteşti şi pentru Paltoane, Pardesiuri, Ştofe pentru rochii de Damă, Barcheturi, Broboade, Ciorapi pentru Dame, Bărbaţi, şi pentru Copii, Basmale, Catifele, zefiruri, şifoane. Tote aceste mărfuri se vând cu preţuri mai eftin ca ori unde.

Vânzare engros şi endetail.

La Pantofăria de Lux „SAMSON"
Vis-a-vis de Teatrul Naţional.
Lucrează încălţăminte cele mai moderne ghete, toate formele franceze şi americane, cu toc de lemn. Cel mai mare atelier din Cluj şi amenajat după ultima creaţiune în artă de lux a pantofăriei. Toate modelele de încălţăminte se lucrează.
Vizitaţi magazinul şi vă veţi convinge.

J. Samson
Str. Universităţii No. 2.
Execută ghete bune de box, Chevreau şi ghete pentru copii, vinde cu preţ convenabil şi eftin. Execută după măsură calitate foarte fină de ghete moderne în 24 oare.

Dacă doreşti se fii bine şi eftin îmbrăcat, cercetează **croitoria de domni**
Lázár Izsák
unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ştofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Klein Mihály
croitor modern de domni
colţul străzilor Viz şi Izabella
◆
Confecţionează haine, după ultima modă cu preţuri convenabile.

PĂLĂRI DE DAME
lucrate de fabrică, din postav şi Velour se află de vânzare cu preţul fabricei şi se pot comanda la fabrici de pălării
Stefan Fehér
Cluj, Strada Memorandului (Unio) No. 21. (Redout).

Se confectionează costume elegante de serată şi de stradă după moda Vieneză, foarte elegante cu ştofa clientului sau al Magazinului
La Béla Pollátsek
Str. Memorandului (Unio) No. 13.
De asemenea se mai găseste şi un bogat asortiment de ştofe, mătăsuri şi catifele.

Cel mai mare
Magazin de Ghete
din Cluj
Roth
din **Calea Regele Ferdinand No. 11** (Wesselényi) intrarea prin Strada Szép.

LA MARELE MAGAZIN DE **FERARIE**
„BARZEL"
Cluj, Piaţa Mihai Viteazul 14
Se găsesc Pluguri cu toate accesoriile necesare, sârmă de gard, cuie din toate dimensiunile, droturi şi tot felul de articole din această branşă cu cele mai reduse preţuri.

Calitatea primă
lemne de foc
în sterii şi tăiate, transportate la locuinţă, se pot comanda cel mai eftin la:
Janovitz Vilmos
depozit de lemne Str. Fabricei de chibrituri (Gyufagyár-u.) 15
Telefon No. 127.

La atelierul de Cismărie
Frantescu Ferghiu
Str. Stefan cel Mare No. 8
se lucrează mai eftin ca ori unde se găseşte şi încălţăminte gata. Vizitaţi magazinul.

Luxor fabrică chimică
strada Kendi No. 1
recomandă articolele sale chimice cea mai bună calitate şi cu cele mai reduse preţuri. Cerneala, vinetele, cremă de ghete etc. în cantitati mari.
◆

Cluj. S'a deschis prima
FABRICĂ DE BIJUTERII
din Ardeal.
Confecţionează bijuterii de aur şi argint. Ceasornice en gros. Furnizează piese de ceasornice. Institut de turnătorie de aur şi argint sistem **Scheid.** Articole dentistitice de aur şi argint. Se capată la **Róth** şi **Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 37.

Renumit Atelier de brodărie
Văduva Béla Berényi
Str. Morii (Malom) No. 12
◆
Se brodează după ultima modă lucrurile de mână festonate, cu preţuri reduse.

ATENŢIUNE! în 10 soseşte din nou **TALPĂ CALITATEA PRIMA VASCHE**
La magazie 8/12 Kg. per chilogram dela **75 Lei** în sus, în depozitul de piele **Alexandru Goldstein** Cluj, Piaţa Unirii 13.

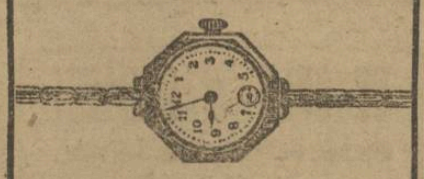

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines"
în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 9.

Indig Mór **Piaţa Unirii No. 19.**
Confecţionează costume de dame după ultima modă englezeşti şi franţuzeşti, cu preţuri convenabile şi în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă şi
Depozit de ştofe.

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ştofe de lână	Pânzeturi
Mătăsuri	Linoleum
Veloururi	Preşuri-Covoare
Mouselinuri	Barcheturi
Ştofe p. plăpumi	Zefiruri

Reion de încălţăminte fină.

Sixol cea mai bună soluţie pentru curăţirea şi lustruirea obiectelor de argint, nickel şi aramă.
Se capată oriunde. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piaţa Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Buzetzkó Succesor F. Kuck
Magazin de Mode
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2.

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIDUEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj, Str. Brătianu 13. Piaţa Unirii No. 2.
Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase.
Depozit de ştofe.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 76 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Joi 11 Noembrie 1920

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . . — 60 „ 3 luni . . — 30 „

GREVA GENERALĂ

Greva generală n'a reușit. E desigur un fenomen îmbucurător, fiindcă cei ce o pregătiseră nu urmăreau interese profesionale, ci scopuri revoluționare. In momentul în care în toate marile democrații europene muncitorimea se resteşte hot rât în potriva internaționalei a III, la noi, unde proletariatul industrial reprezintă încă o neînsemnată minoritate din populația generală a țării, conducătorii partidului socialist au crezut de cuviință să îndrumeze muncitorimea noastră spre doctrinele extremiste ale lui Lenin și ale lui Trotzky.

Din îndemnul direct al Dr. Racovski cu milioanele trimise periodic de la Moscova, conducătorii partidului socialist din România mare pregătesc de doi ani de zile răsturnarea formei actuale de guvernământ și întronarea dictaturei proletariatului. In gândul inițiatorilor ei greva din urmă trebuia să fie prologul mult așteptatei și mult visatie revoluții sociale, precum toate grevele ce se perindează de atâtea luni erau chemate să destrame sistematic organizarea economică și orânduirea socială.

Prin urmare e limpede: dacă greva generală reușea, bolșevismul care a dat faliment în Bavaria și în Ungaria, bolșevismul care la Moscova se sbate în ghiarele morței, acest bolșevism ar fi pus vremelnic stăpânire pe România.

Mulțumirea pe care o resimțim de a vedea țara scăpată de o asemenea nenorocire dă nouă prilejul să ne arunce înaintea uirea că suntem împotriva năzuințelor de emancipare ale clasei muncitoare.

O lămurire a chestiunei se impune deci.

Este cu desăvârșire inexact că suntem dușmanii revendicărilor muncitorești. Partidul național liberal e cel dintâi partid de guvernământ din țară care a înscris în programul său principiul participării la beneficii. Mai mult: fără a împărtăși doctrinele socialiste, pricepem ca proletariatul industrial să poată fi sedus de miraglul ideilor de socializare și n'avem față de partidul socialist nici un fel de ură.

Dar să ne înțelegem: una e socialismul și alta e bolșevismul.

Socialismul e o doctrină de organizare pe alte base a societății omenești. Bolșevismul este o tentativă brutală de a smulge prin distrugere și prin sânge ceea ce socialismul vrea să cucerească treptat.

Cu socialismul se poate sta de vorbă. Cu bolșevismul nu. Socialismul admite discuția și recunoaște necesitatea transițiilor. Bolșevismul n'are alte argumente decât spânzurătorea, și alte modalități decât nimicirea. Cu socialismul au colaborat și în alte țări partidele de guvern, și nu fără folos pentru unii ca și pentru alții. Cu bolșevismul nu se poate concepe colaborarea. Ce colaborare pote fi cu intransingența asasină a unei doctrine sau cu faliментul dovedit al unei experiente?

Așa dar nu ne ridicăm împotriva socialismului hotărât să lupte în cadrul legalității pentru isbânda crezului său.

Să ofere socialiștii noștrii conducere a destinelor partidului adevăraților social-democrați și să respingă, ca și marile organizații socialiste din apus, ori ce solidaritate cu Internaționala III. Și nu vom avea nici un cuvânt ca să nu concepem și colaborări de guvern cu un asemenea socialism. Dar să nu ni se ceară compromisuri și complezențe față de bolșevici. Aceasta ar însemna sau că nu știm ce sunt și ce voesc bolșevicii, și o atare naivitate nu ne e permisă, sau că suntem complicii lor pentru a arunca țara în prăpastie, și nici aceasta nu ne e permis.

De altminteri de ce ni s'ar cere să avem o altă atitudine decât aceea pe care o au toate partidele conștiente din țările democratice. De ce ne am sustrage numai noi de la ceea ce se socotește pretutindeni și cu drept cuvânt ca o operă de legitimă apărare socială?

Intru cât ne privește, avem credința că socialiștii români, după toate experiențele pe care le fac astăzi, vor isgoni din capul lor minoritatea îndrăsneață care a pus mâna pe partid, care terorizează muncitorimea, care exploatează buna ei credința și care trăește în belșug din munca și din năzuințele ei.

I. G. Duca.

Evenimentele zilei

Greva minerilor englezi a încetat; lucrul a fost reluat pretutindeni în mine fără nici un incident.

•

Fostul ministru de finanțe german Erzberger a fost denunțat că ar fi sustras bani din impozite. In urma acestui denunț s'a deschis o anchetă.

Irredenta maghiară

Ultimele incidente petrecute la Budapesta, și în deosebi insulta adusă ataşatului nostru militar din capitala Ungariei, au stârnit o serie de întruniri de protestare atât în Ardeal cât și în vechiul Regat. Chestiunea relațiilor noastre cu Maghiarii se pune astfel, din nou, ca o discuție de permanentă actualitate. Sunt condițiuni, fără de cari nu legăturile de bună vecinătate, dar însăș reluarea uzanțelor diplomatice, e cu desăvârșire imposibilă. In această ordine de idei, indignarea opiniei publice românești față de actele de sălbăticie dela Budapesta, e mai mult o prevestire, — pe cât de energică pe atât de îndreptățită, — decât sentimentul unei imediate amenințări.

Un răspuns trebuie dat, însă, acestei stări de spirit, care nu vrea să abdice în numirul granițelor noui ale Ungariei.

„Durerea generației de astăzi din Ungaria, e lesne de înțeles. Abuzul de putere dă câteodată iluzia dreptului, și însăș uzurparea poate să pară unora, după o atât de îndelungată folosință, o firească rânduială a lucrurilor. Ne aducem aminte de strigătul desnădăjduit pe care națiunea maghiară, redusă la justele sale granițe, îl scotea în toamna anului 1918, după adunarea dela Alba-Julia:

— „Nu! nu! niciodată!"

Ungaria a iscălit însă tratatul de pace și ultimul patriot maghiar ar fi putut să înțeleagă însfârșit că e vorba despre o restituire a unui drept ce ne-a fost răpit. Nu se poate pomeni, pe acest pământ românesc, despre o intervetire a rolurilor, când noi n'am fost niciodată aci o minoritate, ci populația covârșitoare, băștinașe, a unei țări care dacă a rămas ultimul refugiu al întocmirilor de stat feodale, în disprețul cuceritorului principiu al naționalităților, nu era mai puțin destinată adevăraților săi stăpâni.

In mijlocul zidurilor Budapestei sunt încă oameni cari hrănesc un romantism bolnav, visând întoarcerea unor vremuri în cari „națiunea aleasă" să continuie o operă de maghiarizare, care — în decurs de o mie de ani — a dat așa de puține roade. Aventurieri politici de soiul acesta, au supraviețuit câtva timp tuturor vremurilor noui. Dar, pot urma concetățenii noștri maghiari, din România — întregită, acelaș drum primejdios?

Desigur că nu. Iată pentru ce, însăși conducătorii ungurl din Ardeal vor trebui să spună clocitorilor ae revanșe, dela Budapesta, cât rău pot să facă intereselor maghiare chiar, atitudinele provocătoare caşi agitațiile sterile impotriva implacabilei legi a vremei.

Și dreptul și forța sunt astăzi de partea noastră. E un piedestal pe care statul nostru național se va înălța mai rezistent, decât toate statuele jalnice ale iridentei maghiare dela Budapesta.

A.

Unde este autoritatea

— Convorbire cu D-l General N. Petala. —

Chestiunea autorității de stat, pusă de Prof. N. Bănescu, în unul din numerele trecute ale ziarului nostru, — ca putere chemată a interveni acolo unde interesele superiore ale statului sunt atinse, precum și în mult arzătoarea chestiune a speculei care nu mai cunoaște margini, atingând, prin felul cum a fost pusă, și rolul ce l-ar avea comandmenantul militar superior prin persoana d-lui general Petala, ni-am adresat d-sale, cu rugămintea de a ne comunica întrucât rolul aceasta ar fi justificat și întrucât s'ar putea stabili vre-o răspundere pe seama comandamentului.

D-sa cu amabilitatea ce-l caracterezează a binevoit să ne dea următorul răspuns:

„Comandamentul Militar este comandament, după cum Primăria este Primărie. Atribuțiile unei a nu pot fi amestecate cu ale celeilalte fără a duce o mare atingere celui mai esențial principiu de ordine în Stat, prin încălcarea și amestecul atribuțiunilor. Amândouă instituțiile sau toate cele administrative ca și cele militare, se pot ajuta una pe alta, dându-și silința de-a înlătura toate piedicele bunului mers al organizației interne."

„Intr'o singură împrejurare autoritatea militară, concentrând în ea toate puterile. Fie prin dispoziții, fie prin legi speciale, poate exercita o acțiune independentă și generală. Această împrejurare desigur a putut fi socotită starea de grevă generală când s'au și luat toate măsurile pentruca prin armată să se intre în ordine și legalitate. Deasemenea cred că și după încetarea grevei, date fiind condițiunile specifice din Ardeal, însă numai în urma unei acțiuni energice făcută de *autoritățile civile în drept*, armata, la cererea acestora, este în drept a-și exercita suprema autoritate. Altfel măsuri de inițiativă, deși nu ni-ar lipsi cunoașterea lor, nu am putut lua după ridicarea stărei de asediu.

„In acest moment însă, când s'a decretat că întreg Ardealul constitue zona de operațiune, autoritatea militară poate lua măsuri de inițiativă în tot ceace se atinge de siguranța statului Se înțelege că în această situațiune s'ar putea întâmpla ca și specula, împinsă la extrem să pună în primejdie liniștea și siguranța statului.

„Rămâne ca marele public și autoritățile civile responsabile de buna administrație a țării să ne facă să simțim când acest moment este atins".

Coaliținea Capitalistă

Monopolul Materiilor Prime

La întrunirea Consiliului Ligei Națiunilor ținută la Bruxelles, dl Tittoni a citit raportul său asupra articolului 23 al ligei, prin care se caută a se asigura un tratament comercial echitabil pentru toate statele cari fac parte din Societatea Națiunilor.

Cu toate că există acest articol și cu toate că această Ligă a Națiunilor a fost creiată în scopul de a asigura dreptatea între popoare, totuși sunt țări cari bogate în materii prime au instituit un fel de monopol al acestora.

Și atunci țările mai puțin bogate, a căror viață economică este legată de anumite materii prime pe cari sunt nevoite a le căuta în străinătate, devin în chip fatal vasalele celorlalte. In vremea de astăzi vasalitatea politică aproape a dispărut; în locul ei însă, mai plină de amenințări și mai grozavă chiar, s'a ridicat vasalitatea economică. Ferecate în cătușele acestei vasalități, statele mai puțin bogate, sau cele pe cari războiul și jertfele cerute de el li-au secătuit și li-au turburat până în adâncul său viața economică, vor fi silite, pierzându-și independența economică să abdice dela demnitatea lor de state neatârnate, să sufere nedreptăți, să-și ruineze încetul cu încetul toată mișcarea comercială, financiară și industrială.

In ce constă acest monopol? Statele bogate în anumite materii prime fie de natură alimentară, fie de natură industrială, sporesc în mod artificial prețul lor pentru statele străine mai puțin bogate cari sunt silite pentru aprovizionarea alimentară și pentru activitatea lor industrială, să cumpere materiile prime de cari au nevoe cu prețurile sporite.

Cari sunt acele state pe cari nici sângele vărsat în comun în vremea dureroasă a celor cinci ani de războiu, nici vreun gând de solidaritate, nici vreun sentiment de dreptate și de umanitate, nu le oprește dela această dorință de supremație economică, le știm cu toții? Anglia și Statele Unite. Eșind mai puternice și mai bogate dintr'un războiu căruia i-au adus cele mai puține jertfe față de mărimea, puterea și însemnătatea lor politică și economică, ambele țări susțin, cu tot prestigiul puterii lor, politica de exploatare a unei coaliținuni capitaliste internaționale.

Despre această coaliținune capitalistă, a cărei atotputernicie am avut prilejul s'o constatăm cu destulă părere de rău pentru interesele țării noastre în acțiunea a desfășurată la Conferința Păcei, presa cu adevărat românească dela noi din țară a vorbit pe larg. A arătat cu dovezi vădite și temeinice cum această coaliținune capitalistă, slujindu-se de toate mijloacele pe cari i le punea la îndemână atotputernicia banului, a căutat să ne

prindă în urlaşa-i pânză de păianjen. Şi dacă în această operă de acaparare nu a isbutit — cel puţin cu noi, — deşi vremea nu este încă pierdută — aceasta se datoreşte acelor oameni politici dela noi cari înţelegând rostul vremurilor şi punând mai pre sus de orice dorinţe de sterpe măriri, interesele superioare şi binele ţării, s'au împotrivit cu tărie acestor tendinţe de exploatare a celor mai mici.

In lumina faptelor pe cari le cuprinde raportul d-lui Tittoni, cât de îndreptăţită şi cât de însufleţită de dragoste de ţară, ni se înfăţişează azi atitudinea primei noastre delegaţiuni la Conferinţa de a Varseilles.

Raportul d-lui Tittoni sfârşeşte cu apelul de mai jos, care poate fi considerat ca un îndemn pentru viitor şi ca o mustrare pentru prezent:

„Pentru cinstea omenirei întregi şi pentru mântuirea civilizaţiei, trebue să existe o altă cale în această direcţie. aceia a păcii, şi a dreptăţii, pe care Liga Naţiunilor este chemată a o asigura". W. I.

ECOURI

D-rul Wolfgang Oswald, profesor la universitatea din Lipsca a fost invitat de Faraday Society şi de Physica Somely din Londra, să ţină o conferinţă asupra chimiei coloidale şi întrebuinţarea ei industrială.

Wolfgang Oswald este un fiu al celebrului fisico-chimist, Wilhelm Oswald, care invitat de societăţi ştiinţifice, ţinuse prelegeri asupra chimiei coloidale, înaintea războiului în diferite oraşe din America cu mare succes. Prin cărţile lui, a ridicat chimia colodială la rangul unei mari ştiinţe.

*

Având ca auditoriu un public ales, d. C. Rădulescu-Motru, a deschis la Fundaţiunea Carol, din Bucureşti cu „F. W. Nietzsche: Filosofia violenţei", ciclul de conferinţe organizate de revista critico-filosofică, *„Ideia europeană."*

D. C. Rădulescu Motru a început cu o sumară dare de seamă a activităţei acestei reviste, explicând şi faptul care a determinat „Ideia Europeană", să organizeze o serie de conferinţe ce vor fi ţinute de conferenţiari bine cunoscuţi.

*

Guvernul bulgar a hotărât, să fie aduse în ţară, pe cheltueala statului, rămăşiţele pământeşti ale scriitorilor Penciu Slaivelcoff şi P. Teodoroff morţi în timpul războiului, primul în italia, iar secundul în Elveţia.

La aducerea lor în ţară, li se vor face funerarii naţionale.

Cu ocazia sărbătorirei poetului Ivan Darzoff, regele Boris a conferit un mare număr de decoraţii scriitorilor, poeţilor, ziariştilor, artiştilor dela Teatrul Naţional din Sofia.

La rândul său guvernul a depus pe biroul Camerei un proect de lege prin care se acordă pensii viagere la mulţi scriitori şi ziarişti.

In afară de recompensa naţională de 100.000 leva, Sobrania a votat şi o pensie viageră de 12.000 leva anual poetului Ivan Vazoff.

*

La 43 Universităţi din Germania s'au înscris actualmente 85.000 de studenţi. La 11 şcoli-technice 19.800. Mult ocupate sunt medicina, juristica şi ştiinţele naturale.

*

Universitatea din Kamenetz-Podolsk care a fost închisă de bolşevici şi-a deschis zilele acestea cursurile.

Asemeni şi-a deschis cursurile şi Centrala Societăţilor de Cultură „Prosvita".

*

Din Timişoara se anunţă că Institutul technic a cărui deschidere se face la 15 Noembrie a şi publicat programul său de studiu.

El va cuprinde cinci ramuri principale: mineralogia, pirotechnia, mecanica, electrotechnica şi geniul.

*

Cu prilejul sărbătorirei a 80 de ani dela naşterea sa, marele pictor impresionist Claude Monet a dăruit statului o serie din tablourile numite „Nimfele". Acest mare singuratec care o viaţă întreagă a pictat lumina şi florile a avut o carieră minunată, vrednică de artiştii Renaşterei.

*

Generalul Rawlinson, fostul comandant al armatei a 4-a britanice, care în 1918 împreună cu generalul Debeney a condus ofensiva care a despresurat oraşul Amiens şi a liberat departamentul Somme, a depus Marţia trecută la Catedrala din Amiens, drapelul unuia din regimentele englezeşti victorioase.

*

In ziua de 2 Noembrie din iniţiativa d-lor Alfred Alexandrescu, Constantin Brăiloi, D. Cuclin, M. Jora, Filip Lazăr, C. Nottara şi Nonna Ottescu, a avut loc la Conservatorul de muzică din Bucureşti, adunarea constitutivă a Societăţii Compozitorilor români. După citirea proectului de statut, s'a procedat la alegerea comitetului.

In unanimitate s'au proclamat: Preşedinte: George Enescu vice-preşedinţi: Alfred Castaldi şi Nonna Ottescu. Membrii: Alfred Alexandrescu, Constantin Brăiloi, D. Cuclin, D. Kiriac, N. Jora şi George Enacovici.

Scopul acestei societăţi este de a ajuta dezvoltarea şi răspândirea muzicei româneşti prin executare şi editare pre cum şi apărar a intereselor morale şi materiale ale compozitorilor români.

Decernarea premiilor Nobel

Consiliul profesorilor şcoalei superioare de medicină din Stockholm şi ai institutului Koralniska, au decernat premiul Nobel pentru 1919, doctorului Jules Bordet din Bruxelles, pentru descoperirea sa asupra imunităţei. Premiul Nobel 1920 a fost decernat profesorului August Krogh din Kopenhaga, pentru descoperirile sale asupra mecanismului care regulează mişcările vaselor capilare.

Convocare

Adunarea generală a Asociaţiunei arădane pentru cultura poporului român e convocată pe ziua de Joi, în 11 Noembrie stil nou a. c. la orele 11 a. m. în sala de şedinţe a judeţului.

Ordinea de zi

cuprinde între altele:

Deschiderea adunări prin P. S. Sa Episcopul Aradului, Ioan I. Papp, discursul prim directorului V. Goldiş, raportul direcţiunii, raportul cassarului despre starea materială a Asociaţiunii, propunerea direcţiunii referitoare la schimbarea statutelor societăţii, alegerea comitetului central conducător pe un nou period de 3 ani, etc.

Citiţi „Infrăţirea"

O ŞEZĂTOARE STUDENŢEASCĂ

Duminecă, la ora 4 şi jum. după ameazi, s'a ţinut prima şedinţa literară-artistică săptămânală a Societăţii Studenţilor în Litere din Cluj.

Sunt dorite şi bine-venite aceste şedinţe; dovadă: Sala de lectură a Colegiului Latin era arhiplină.

E bucuros mai ales că asistă mulţi d-ni profesori universitari.

D-l Damaschin Ioanoviciu, preşedintele Societăţii, deschide şedinţa, vorbind cald despre dorinţa studenţilor de-a se cultiva cât mai mult şi, trecând imediat la fapte, de-a fi utili şi marelui public.

Urmează recitarea *„Biruinţa dela Marathon"*. C'o voce comunicativă, intonări juste şi bine ajutat de gesturi, d-l Gheorghe Banu-fiu mişcă auditorul şi dobândeşte meritate aplauze.

Preşedintele Societăţii reaminteşte apoi, într'o mică, dar clară comunicare, împrejurările în cari au luat fiinţă revista *„Luceafărul"* şi Soc. „Petru Maior" a studenţilor din Budapesta. Comunicarea sa instructivă e urmărită de toţi cu mult interes.

Solo de bas al d-lui Balogh a fost o minunată delectare pentru public. Timbru plin şi volum, cum rar se întâlnesc, note calde şi adânc pătrunzătoare în suflet, cu asemenea calităţi prezicerea unui mare viitor artistic e o siguranţă; noi îl „denunţăm" de pe acum conducătorilor Operii române din Cluj.

Al 5-lea număr a fost o surpriză: în locul d-lui H. Ţleganu, care lipsea, a vorbit d-l N. Georgescu-Titu, fost conducător al Căminului Studenţilor în Litere din Bucureşti.

D-sa a ţinut ca studenţii Clujeni, cari încep acum activitatea Societăţii lor, să se folosească de experienţa celor dela Bucureşti, cari au pornit-o mai de mult pe acelaş drum. Sfaturile sale se pot rezuma în: multă colegialitate şi recunoaştere reciprocă. Şedinţele împărţite pe rând, în 3 categorii: 1) de conferinţe, (2 de discuţii şi 3) numai artistice; crearea de şcoli de adulţi şi cursuri serale; propagandă culturală la sate; legătură cu toate cercurile culturale.

Şedinţa a fost încheiată de cuvintele de îndemn ale d-lui decan N. Bănescu, foarte mulţumit că studenţii au pornit dela sine munca, în condiţiile, pe cari înşişi profesorii intenţionau să le îndrumeze şi făgăduind tot sprijinul părintesc şi luminat al corpului profesoral.

Societatea Studenţilor în Litere din oraş a pornit deci la o muncă frumoasă; i-o dorim cât mai îndelungă şi mai rodnică.

Dela Universitatea din Iaşi

Citim în *Avântul*:

Se ştie că în Iaşi studenţii evrei, — neavând posibilitatea a încăpea în căminul studenţesc de sub conducerea universităţii — au fost siliţi să recurgă la înfiinţarea unui cămin propriu, susţinut de diversele societăţi filantropice evreeşti.

Acum, în ultimul timp, administratorul căminului studenţilor evrei, au intervenit pe lângă rectorul universităţii din Iaşi, ca să ia asupra rectoratului conducerea şi administrarea căminului studenţilor evrei, sau să-i primească dedreptul în căminul universităţii.

D. I. Teodorescu fostul rector a promis solemn a satisface această cerere pe care a admis'o şi senatul universitar.

Cum însă d. Iulian Teodorescu a fost transferat la Bucureşti chestiunea fuzionărei urmează a fi tranşată la alegerea noului rector, care se va face pe ziua de 7 Noembrie.

Pentru această alegere s'au fixat două liste, una având în frunte pe d. Al. A. Philipide şi alta pe d. A. C. Cuza.

Propaganda teatrului Unguresc din Cluj

In ziua de 25 Octombrie s'a sărbătorit la teatrul unguresc local centenarul lui Wesselényi cunoscut agitator al idealilor şoviniste maghiare. Cu această ocazie urma să se ţină o cuvântare de către directorul teatrului d-l Ioanovics în care să se arate meritele celui sărbătorit. Cum însă d-l Director al teatrului a fost chemat urgent la Bucureşti, cuvântarea scrisă a fost citită de către artistul Taray.

In cuprinsul cuvântărei printre altele se zice: „Wesselényi a susţinut teatrul unguresc în grelele momente ale revoluţiei dela 48 când Ungaria are răstignită.. Dar spiritul nu moare, şi acum spiritul lui ne susţine; căci tot astfel naţiile nu mor, ci vor învia".

Pentru ca teatrul unguresc să-şi menţină spiritul în care este înfiinţat am putea cita de asemenea şi jocurile cu care debutează balerina *Hudak* care îmbrăcată într'un costum cu culorile naţionale ungureşti apare într'o scenă ce reprezintă pusta ungurească

♣ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ♣

Citind revistele

Cuvântul liber, Anul I, No 43.

In primul articol: *Falimentul unei greve generale*, d-l F. Aderca pune la punct activitatea şefilor socialişti, chiar ei neştiutori sau neînţelegători ai psihologiei muncitorilor, cari nu priveau cu ochi buni o grevă generală pornită din motive politice, şi nu economice. De-aci, nereuşita ei.

Prozatorul V. Demetrius publică, de data aceasta, versuri, şi încă lirice, cari au — lucru firesc şi o calitate la un prozator — păcatul analizei. Subliniem cu plăcere însă minunata expresiune plastică:

Cât de lacomă ni-e firea,
Cât *scrumeşte* de zorit...

D-l Al. Cazaban se plimbă iar, într-o nivelă, între femee şi pisică.

Despre descoperirile istorice dela Cartea de Argeş şi mişcările muncitoreşti din Italia se dau informaţii interesante, pe cari le regăsim de altfel în ziare: la o revistă ne-am aştepta mai mult să judece lucrurile.

Partea literară, afară de sonetul şters iscălit de K. Bungh, e bine reprezentată prin pastelul de iarnă al D-lui Narly, în care găsim frumoasele imagini, în simplitatea şi totuşi noutatea lor:

O femee lângă cramă
Salba şi-o destramă — sau:
Iar când mantia şi-o strânge,
Pică strop pe sânge.

Dar în deosebi sunt de remarcat poeziile, culese din *Noua Revistă Română* ale delicatului poet, D. Iacobescu.

Eliminând părţile, în care autorul se sileşte să fie neapărat nou şi deci cade în extravaganţe forţate („*Hemoragii de soare*-cari bat în geam"), găsim versuri de-o bravură fină şi cald simţite:

Ce mână delicată
Cu degete de veşted trandafir
Te leagănă, o inimă blazată?..

D-l B. Fundoianu, în articolul asupra lui Stéphane Mallarmé, e confuz în explicarea dilemei estetice a „parnasianului simbolist" şi, în excesul d-sale de plesticitate, întrebuinţează expresii respingătoare („balegi noi de îngrăşat vechiul pământ").

Cunoscutul critic dramatic bucureştean, Paul I. Prodan scrie una din cele mai plate cronici teatrale ce-am cunoscut.

Cele Trei Crişuri, Anul I., No. 10 şi 11.

Harnica şi îndrăsneaţa revistă, avantgarda culturii româneşti înspre Tisa, îşi continuă, perseverent şi metodic, munca cea grea de a desţeleni colţul de pământ al nostru ce-a fost mai expus înstrăinării.

Iniţiativa lăudabilă şi demnă de imitat pretutindeni aiurea în România-Mare... numai ca teritoriu, se adânceşte din ce în ce în simpatia publicului, pentrucă nu a fost o explosiune sentimentală momentană, ca atâtea debuturi sgomotoase, dar fără urmări, ci s'a dovedit a fi începutul unei munci de răbdare şi perseverare, în care, cu cât drumul era mai spinos, cu atât ţinta devenea, în ochii pătimaşilor drumeţi, mai frumoasă şi mai ispititoare.

Dar nu numai resortul moral al acestei reviste e de lăudat, ci însuşi materialul ce-l publică, e cu îngrijire ales, nu ca în alte multe publicaţii: magazine cu vitrine mari şi reclamă multă, iar înăuntru marfă puţină şi proastă.

Numerile 10 şi 11 sunt pline de bucuria marilor serbări de deunăzi din Oradea-Mare: desvelirea unui bust al M. S. Regelui, adunarea „Astrei" şi alegerea I. P. S. Episcopului Roman Ciorogaru, primul după veacuri de durere şi împilare maghiară.

In afară de articolele înălţătoare, care subliniază aceste mari evenimente culturale, *Cele Trei Crişuri* prezintă cititorilor minunate studii culturale, în mic, cum e acela al D-lui Ciuhandu despre *Vechi urme de cultură românească în Bihor* sau al D-lui Foti: *Artistul şi publicul*, frumoase schiţe, semnate de D-l I. Paul, excelenta nuvelă a D-lui Eugenia Speranţia: *Relicva lui Sava Savu*, o descriere sobră şi sugestivă a criticului Mihail Dragomirescu, interesante scrisori de Vlahuţă şi Caragiale, cari pun în discuţie datorie socială a poetului, în veşnica lui sbuciumare dintre vis şi realitate.

Dintre poezii, remarcăm pe a D-lui Samarineanu: *Făclia luminilor noi*, care are într'adevăr ceva din suflul şi ritmul literaturii noi:

O gânduri!... în stol vă porniţi
Din lumi făurite
De voi...

dar, mai ales, versurile iscălite de un simplu: George A. Petre, sunt de o delicateţe şi duioşie mişcătoare

Trandafir din vremi uitate
Şi ursit să piei,
Azi, petalele-ţi uscate
Le voi presăra pe toate,
Pe mormântul ei.

Cu mai multă îndrăsneală şi noutate în imagini, am fi avut o poezie de mare valoare.

Revista *Cele Trei Crişuri* ar merita să stea, nu în biblioteca fiecărui Român, ci pe masa lui de lucru, ca una dintre actualităţile culturale cele mai instructive, pline de îndemnuri bune şi înviorătoare. Oristin.

Cronica politică

Frontul comun intern despre care acum se încearcă a se vorbi din nou, după ce s'a văzut că nici guvernanții și nici opoziția nu mai au nici o speranță de a se consolida, ne aminteşte de vremea, nu prea îndepărtată a semnărei tratatului de pace, când deasemenea se organizase un front comun contra guvernului liberal de atunci care voia să facă o politică națională. Și acum ca și atunci se înțelege că, în prima linie a acestui front s'a așezat, vezi bine, presa „indepedentă", „Adevărul", „Luptătorul" și alte ziare plătite direct din cassa de propagandă a oficiului internațional financiar Blanc & Comp.

Ziarele acestea, acum ca și atunci, duc pe față în orice împrejurare o politică direct protivnică intereselor de stat.

Ultimul exemplu este atitudinea avută în timpul grevei generale, pe care au sprijinit-o într'atâta încât a fost absolută nevoe ca să se ia măsuri de cenzurare contra lor. Ei bine aceste ziare au cutezanța acum de-a vorbi în numele intereselor superioare ale politicei noastre naționale economice, în care, se înțelege, nu lipsește niciodată de-a da ca soluție abandonarea tuturor bogățiilor țarei în mânele consorțiilor străine. Cum însă împotriva unei astfel de nenorocite politici de vânzare se ridică cu puterea organizației și a doctrinei sale naționale, partidul național-liberal, este lesne de înțeles că, atunci când în contra acestuia, din motive de ambițiuni deșarte, partidele așa zise noui, duc o luptă înverșunată, — toată presa străinilor, amintită mai sus, să facă *„front comun"* cu acestea pentru ca îndărătul politicei acestora să-și apere propria ei politică financiară internațională de subjugare. Iată ce însemnează frontul comun.

Știri și fapte politice

In rândurile opoziției socialnaționale se discută încă asupra proectului de fuziune a grupărilor politice aliate pentru a lupta împotriva guvernului actual. Tratativele merg încă anevoie, deoarece în mijlocul intereselor comune lipseşte o legătură de principii care să alcătuiască temelia unei consolidări. Un schimb de vederi a avut loc în ultimul timp între d-nii Iuliu Maniu și I. Mihalache, în vederea contopirei partidului național cu partidul țărănesc din vechiul Regat. Deocamdată, partidul țărănesc din Basarabia se ține într'o hotărîtă rezervă, — în ultima sa întrunire a respins chiar propunerea de fuziune a partidului național adusă la Chișineu de d-l deputat Manu, — iar partidul naționalist-democrat al d-lui N. Iorga e tratat dela o vreme încoace ca o perfectă cantitate neglijabilă.

Acesta este și motivul pentru care d-l N. Iorga stă deoparte, ținând să nu participe la tratativele dintre d-nii Iuliu Maniu și I. Mihalache.

*

O atitudine de nedumerire păstrează și partidul țărănesc din Ardeal, care, deasemeni, e străin de viitoarea organizație a partidului național-țărănesc, cum se va intitula noua grupare politică, dacă tratativele de fuziune vor reuși.

*

Tipografia „Ostdeutscher Verlag", din Sibiu, fiind închisă de autoritățile militare din pricina unor manifeste atățătoare tipărite clandestin în atelierele ei, și-a suspendat apariția și ziarul „Tagespost", de subt conducerea d-lui deputat R. Brandsch, șeful partidului național săsesc, care se imprima acolo.

*

La București se fac pregătiri pentru mutarea secretariatelor generale din Cluj în cursul lunei viitoare. Singura piedică din pricina căreia această mutare întârzie, este lipsa de locuințe din Capitală. Era vorba ca guvernul să cumpere o mare clădire în București, în care să fie adăpostiți funcționarii veniți din Cluj, dar s'a renunțat deocamdată la această idee, căutându-se o altă soluție care să prezinte mai puține greutăți de ordin financiar.

*

Odată cu remanierea guvernului, s'a hotărît să se desființeze și ministeriatele Ardealului și Bucovinei, d-nii A. Mocioni și I. Stârcea părăsind banca ministerială fără a mai fi înlocuiți.

In schimb e vorba să se înființeze un nou subsecretariat de Stat, al naționalităților, a cărui sferă de activitate să cuprindă problemele cari n'au fost date în competența celorlalte departamente.

Reforma electorală

Comisiunea parlamentară pentru reforma electorală și-a terminat prima parte a lucrărilor sale, relativă la modificarea legei electorale pentru Camera deputaților.

Comisiunea a admis următoarele principii:

1) Țara se va împarte în noi circumscripții electorale. 250.000 de locuitori vor alege 5 deputați.

2) Orașele cu mai mult de 100.000 de locuitori vor fi împărțite în două circumscripții electorale.

3) Permanentizarea listelor electorale pentru cel puțin patru ani.

5) Sporirea pedepselor împotriva fraudei și a mijloacelor de supraveghere.

5) Pentru a se înlesni calculul rezultatelor, în locul sistemului actual, s'a admis acel al cartonului dela Geneva.

6) Deputații supleanți nu vor putea funcționa decât timp de un an, după care se vor face alegeri partiale.

Comisiunea se va întruni pentru a discuta ante proectul reformei pentru Senat. Este vorba să se numească și senatori cari să reprezinte interese generale, ca agricultura, industria, etc.

Citiți „Infrățirea"

D-l Take Ionescu și valuta noastră

Sub acest titlu, confratele bucureștean „Le Progrès" publică un interesant editorial din care extragem următoarele:

„In ziua plecărei d-lui Take Ionescu în străinătate, leul român cota la Bursa Parisului 33,25. Era la 1 Septembrie; două luni după aceea, d-l Take Ionescu se reîntoarce încărcat de discursurile elogioase și purtător de decorații, dar târînd după sine leul care numai valorează azi decât 25,25. Dar ceea ce e mai interesant, e faptul că la fiecare etapă a călătoriei, și după fiecare dintre intrevederile sale cu personalitățile fruntașe ale marilor Puteri, cursul leului scădea în loc să arate drept consolidare a valutei noastre și a creditului român, vreo urcare o recare.

„Să urmărim deci cursul leului în lungul călătoriei pretinsului, om de Stat și ilustru financiar:

1 Sept.	Plecarea din București		33,25
15	„	Intrevederea dela Aix-les-Bains cu d-l Millerand	31,25
25	„	Plecarea la Roma	27,—
27	„	Sosirea la Canossa	29,25
28	„	Scurte întrevederi cu d-l Giolitti și Contele Sforza	28,50
29	„	Urcarea Vezuviului	28,75
2 Oct.		Plecarea la Paris	28.50
4	„	Sosirea la Paris	28,25
5	„	Președintele Republicei îi acordă Marea Cruce a Legiunei de Onoare"	28.—
10	„	D l T. Ionescu face presei declarații asupra scopului urmărit de „Mica Antantă	27.75
13	„	Un redactor al lui *Petit Parisien* spune-d-lui Take Ionescu lumea politică este puțin favorabilă proectelor dumneavoastră	26.50
17	„	Plecarea la Londra	26.75
19	„	Sosirea la Londra și întrevederea cu Stambulinski	25.75
23	„	Lord Curzon îi oferă un dineu	25.75
24	„	Vice-Cancelarul Universității din Oxford îi oferă un dineu	25.75
25	„	Declarații făcute la Paris asupra „Micii Antante" în prezența d-lor Poincaré și general Dubail	26.—
28	„	Semnarea protocolului atribuind României plina suveranitate asupra Basarabiei	26.25
30	„	Plecarea la Praga	25.50
1 Nov.		Manifestații făcute la Praga pentru d-l Take Ionescu și „Mica Antantă"	25.25

Dela 1 Sept. până la 1 Nov., leul român a pierdut *opt puncte* cu toată prezența permanentă a ministrului nostru de finanțe la Londra, Bruxelles și Paris și cu toate întrevederile pe cari ministrul nostru de externe și adinterim la Finanțe, le-a avut la Aix-les-Bains și deși a fost sărbătorit cu banchete și discursuri la Paris, Londra, Praga și Varșovia.

Din interesantul tablou al ziarului bucureștean reiese cât de puțin a lucrat d-l Take Ionescu, în această călătorie de reclamă personală, pentru a aduce o îndreptare situației noastre financiare și cât a fost de acaparat de unica țintă a acestei călătorii: a bate toba pentru a face zgomot în jurul „Micei Antantei".

Organizarea Partidului Național-Liberal în județul Turda Arieș

Primim din Turda vestea că în ziua de 6 Noembrie a. c. s'a ținut o adunare pentru întemeierea unui comitet de acțiune în scopul organizărei Partidul Național Liberal în orașul Turda și județul Turda Arieș.

Domnul advocat dr I. Boeriu analizând partidele politice vechi și pe cele, așa zise „noi" a arătat clar de ce numai Partidul Național Liberal este singurul destoinic de muncă ordonată și deci capabil să dea Țărei organizarea sănătoasă de care are nevoie.

După dânsul a urmat domnul advocat dr. Mihail Moldovan. In cuvinte ponderate, izvorâte din adâncă convingere a expus adunărei starea precară în care azi se găsește Țara, cauzată în mare parte nu atât din reaua voință a celor ce timp de doi ani au condus țara, cât mai mult din lipsa lor totală de a ști să guverneze.

Programul Partidului Național Liberal precum și istoricul său au fost pe scurt schițate de domnul inginer C. Motăș. Au fost amintite reformele și evenimentele cele mai de semă înfăptuite de acest Partid, ca: împroprietărirea țăranilor dela 1864, lupta pentru introducerea art. 7 în Constituție, Războiul pentru independență, proclamarea ridicărei României la Regat, întemeierea Băncei Naționale Legea pentru încurajarea industriei, reducerea numărului colegiilor electorale dela patru la trei, legile pentru organizarea învățământului, băncile populare, legea Casei rurale, intrarea României în războiul cel mare de desrobirea fraților subjugați, introducerea în Constituție a principiului de expropriere pentru a da pământ țăranilor precum și a votului unic, în scopul deșteptărei la viața politică a întregei pături țărănești, toate afapte ce aparțin trecutului de glorie al acestui Partid.

Seria cuvântărilor a încheiat-o domnul Doctor Virgil Cenariu, directorul spitalului județean, care în o cuvântare înflăcărată și convingătoare a expus primejdia în care se află națiunea română, dacă curentele subversive vor acapara poporul, precum și marea răspundere pe care fiecare român o are de a lucra pentru întărirea Partidului Național Liberal, pentru care orice ardelean trebuie să aibă cea mai mare recunoștință.

Un comitet de acțiune a fost ales în frunte cu domnul avocat dr. Boer.

La terminarea întrunirei s'a trimes domnului I. I. Brătianu următoarea telegramă:

„Subsemnații fiind convinși că Partidul Național Liberal este acela care poate asigura Țărei propășirea și dezvoltarea organică, fără încercări nenorocite, constituindu-ne în comitet de organizare al Partidului Național Liberal în județul Turda Arieș, Vă rugăm să primiți expresiunea devotamentului și iubirei noastre fără margini".

(ss.) Dr. Ioan Boeriu advocat, Jovian Murășan protopop ort., Dr. Mihail Moldovan advocat, Dr. Virgil Cenariu medic, Dr. Septimiu Cenariu medic, Vicențiu Oresan paroh, Iuliu Jambor director școlar, Ignat Borza proprietar, Ioan Murgău farmacist, Iacob Trif director de bancă, Ioan Pescariu librar, Ioan Murășan jun. morar, Nicolae Moldovan croitor, Demetriu Janes comtabil, Pitea Pompieu funcționar industrial, Ananie Urcan țăran, George Jucan țăran, Ioan Feraşă-mare proprietar, Vasile Popa țăran, Ioan Moldovan, învățător.

După debarcarea D-lui Tăslăuanu

— Se cer sancțiuni materiale —

Citim în „Viitorul": Opinia publică a primit cu satisfacțiune înlăturarea din guvern a d-lui Tăzlăuanu, pe care o consideră cu drept cuvânt ca o meritată sancțiune morală pentru politica dăunătoare intereselor generale, de permise și favorul scandaloase, pe care fostul ministru al industriei a practicat-o la departamentul pe care l-a condus.

Atâta însă nu e de ajuns. Opinia publică vrea să știe hotărît dacă guvernul întreg, în frunte cu șeful său, se solidarizează cu această politică, — ce nu poate rămâne în picioare. Nu e suficient ca d-l Tăzlăuanu să fi plecat din minister, iar opera sa dăunătoare să rămână.

După cum s'au anulat permisele pe cari d-l Tăzlăuanu le-a acordat în ultimul timp, e necesar pentru satisfacerea intereselor lezate ale țărei ca și pentru evitarea pe viitor a unei asemenea activități ministeriale, ca opera întreagă a d-lui Tăzlăuanu să fie desființată sau cel puțin modificată așa ca să corespundă intereselor generale a'e țărei.

Guvernului îi stau la dispoziție mai multe mijloace, în acest scop. Fie că se va pune în mișcare legea responsabilității ministeriale, și Parlamentul care se deschide peste puține zile va trimite pe d-l Tăslăuanu în judecata Inaltei Curți de Casație și Justiție — fie că se va mărgini la modificarea întregei opere a ministrului îndepărtat, un lucru e sigur: activități ca aceea a d-lui Tăslăuanu nu pot rămânea fără sancțiuni materiale.

Nu numai moarala publică și prestigiul guvernului cer această operă de purificare, dar și interesele mari ale economiei naționale.

De aceea așteptăm ca guvernul să dea dovezi că nu se solidarizează cu o activitate unanim recunoscută drept vătămătoare, și că va lua măsuri ca opera d-lui Tăslăuanu să fie anulată sau modificată așa ca să corespundă intereselor țării.

Procesul „Krefeldiștilor"

— Un incident violent. —

Colonelul Florian, adus ca martor al acuzării pentru dovedirea celor afirmate în sarcina colonelului Stavrache a făcut o foarte gravă declarațiune spunând că în timpul ce era în calitate de ofițer al armatei austro-ungare comandantul lagărului din Schopronek a primit din partea colonelului Stavrache o scrisoare scrisă în nemțește și adresată mareșalului de Hötzendorf, rugându-l ca s'o înmâneze mareșalului.

In acea scrisoare martorul spune că colonelul Stavrache scria mareșalului că ar vrea să slujească în armata austro-ungară. La această afirmațiune a martorului, colonelul Stavrache protestează apostrofând violent pe martor și spunându-i că declarațiunea sa e o infamie.

Col. Stavrache roagă Curtea ca să se recurgă pe calea oficială pentru a se face lumină în această chestiune, și pe cale diplomatică să se întrebe dacă într'adevăr există o asemenea scrisoare.

INFORMAȚII

Printre parlamentarii ardeleni în partidul poporului este un puternic curent în sensul de a se ține seamă, cu prilejul completărei guvernului, și de personalitățile guvernamentale din Ardeal. *Se vorbește astfel de numele d-lor Amos Frâncu, D. Groza, I. Ursu, Const. Bucșan și Liviu Ghilezan.*

•

Sindicatul Industriașilor și Fabricanților din Transilvania a hotărât într'o ședință plenară că nu va satisface cererea greviștilor de a li se plăti zilele de grevă.

•

După ziarul „Abend" din Viena, Franța ar fi renunțat la proectul său de control asupra căilor ferate ungare, un atare control ținând de competința Comisiunei reparațiunilor.

•

Colonia italiană din București a sărbătorit a doua aniversare a victoriei dela Vittorio-Veneto A asistat personalul legației în frunte cuministrul Martin Franklin.

•

D-l Rudold Franc, actual subinspector a fost numit pe ziua de 15 Mai 1920, în postul de controlor cl. I. vacant, la inspectoratul XIX industrial.

•

D l ing. dr. F. Blankenberg, a fost numit pe ziua de 1 Oct. 1920, în postul de inspector general cl. II. cu reședința la Cluj.

•

Ultimul comuniçat al Marelui Stat-Major asupra mersului grevelor, dă următoarele amănunte:

Circulația pe căile ferate. — Normală pentru toate trenurile arătate în Comunicatul precedent.

Militarizarea generală a căilor ferate, ordonanță de guvern, este în curs de efectuare.

Circulația pe Dunăre. — Normală.

Greve diverse. — Complect aplanate.

Poșta aeriană. Continuă a funcționa după normele stabilite.

•

Joi 11 Noembrie ora 10 a. m. se va vinde la licitație 8 cai de reformă la curtea regimentului 32 Obuziere Cluj. Str. Zapoly 4.

•

Cursurile serale pentru *fochiști* și *motor cu gaz* se încep la 15 Noembrie. Prezentări la portarul școlii superioare de arte și meserii. Strada Morii 26.

•

In Ungaria a început să se plaseze și capitalul italian. Astfel o societate italiană a cumpărat acțiile societății de navigațiuni „Adria" și o altă societate este în tratative pentru a cumpăra acțiile Băncii Comerciale Maghiare.

•

In afară de proectele de legi anunțate, d-l Cudalbu, ministrul domeniilor a pregătit și un proect de lege asupra organizărei stațiunilor agronomice din țară.

Până acum vechiul regat nu avea decât o singură stațiune agronomică, cea dela Herestrău din marginea Bucureștiului. Prin noul proect de lege, care va fi prezentat Corpurilor Legiuitoare, se înființează opt stațiuni agronomice și se dă o mai mare desvoltare acestor instituțiuni cari au rolul de a selecționa semințele, a face analiza lor și a întreține câmpuri de experiență și demonstrațiuni.

In urma acestor organizațiuni, ministrul domeniilor și agriculturei nădăjduește a da o mai mare desvoltare culturei cerealelor.

•

S'a aprobat înființarea pe ziua de 1 August 1920, la Petroșani, a unei școale de maeștri minieri, care va depinde de ministerul de industrie și comerț (direcțiunea generală a minelor) care va avea de scop a forma maeștri minieri necesari exploatărilor de cărbuni.

•

D-na Irina Câmpineanu, prească dinta de onoare a Societății naționale a Crucii Roșii, a încetat din viață. Funeraliile au avut loc la București.

•

D. colonel V. Constantinescu Banciu, delegat în funcțiunea de inspector general administrativ în Ardeal, își va exercita atribuțiunile sale numai în județele: Arad, Bihor, Satu Mare și Maramureș. Reședința d-sale va fi în orașul Oradea Mare.

•

D. Corneliu Axente, consilier la Curtea de apel din Timișoara, a fost numit consilier juridic cu titlul onorific pe lângă ministerul muncei, pentru Transilvania, Banat și părțile ungurene.

•

Este vorba ca familia regală să și reia reședința la București către sfârșitul săptămânei acesteia.

•

Citim în *Epoca*:

Intre primele proecte de legi pe care guvernul le va prezenta Parlamentului, va fi și acela prin care se acordă Principelui de Sparta un grad în armata Română.

•

Prin noul proect al reformei electorale s'a suprimat dreptul de eligibilitate al preoților. Consistoriul superior bisericesc va avea însă dreptul de a alege un senator.

•

D. inspector regional dr. P. Călărășanu Delacerna a fost delegat până la noi dispoziții a face serviciul de inspecție generală medicală la Casa centrală a muncii și asigurărilor sociale din Cluj.

•

Banca Marmarosch Blanc & Co. S. A. anunță onorata sa clientelă că, mutându-și biurourile în noul local din Piața Unirii No 29 și strada Iuliu Maniu No 2 de la data de 8 Noembrie 1920, va sta la dispoziția onoratului public în acel locul.

•

La cafeneuaa Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt.

•

Grădina de iarnă a hotelului Central este locul de întâlnire al elitei.

•

Școala de limbi română, franceză, engleză, Piața Carolina 1.

•

Cele mai alese și ieftine vinuri se găsesc în pivnițele societății p. a. „Comerțul român" str. Regina Maria No. 19.

•

Biró Andor Manufactură Engros Cluj str. Korniss No. 2.

•

D-l Virgil Drăghiceanu a descoperit ruinele castelului domnesc din Curtea-de-Argeș.

•

Termenul preschimbărei biletelor de 1000 lei aie Băncei Generale, a fost prelungit până la 14 Noembrie a. c.

•

Citim în *Renașterea Română*:

Fruntașii maghiari din Trg.-Mureșului, cari se abținuseră până acum dela viața politică au ținut zilele acestea o întrunire, în care s'a dezaprobat atitudinea ostilă României pe care o aveau unele elemente din acea locuitate.

S'a hotărît trimiterea unei delegațiuni la București pentru a arăta aceasta și a declara că fruntașii maghiari din Tg.-Mureșului doresc să la parte la viața activă politică.

•

Societatea sportiva a studenților înștiințează pe membrii ei că a angajat un maestru de scrimă și gimnastică, pentru instruirea membrilor.

Toți cei ce doresc să învețe aceste sporturi sunt rugați să se anunțe la Societate cât mai de grabă, fiind că orice întârziere e în paguba lor, maestrul fiind angajat numai pentru câteva luni

•

Marile fabrici de oțet și lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc orice fel de cutii pentru farmacie și pentru comerț cu preț redus.

•

Șimon repară și acordează piane deasemenea cumpără și vinde orice fel de piane.

•

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32.

•

Din cauza unor nevoi cu caracter urgent, ministerul instrucțiunii a anulat creditul de 1 milion, prevăzut în budgetul Transilvaniei pentru înființarea unei școli politechnice.

•

La Dorna și Câmpulung (Bucovina) e frig cumplit. Gerul a ajuns până la la 22 grade. Apa Moldovei a prins ghiață în grasime de 10—15 cm.

•

Lecțiunile de limba franceză și italiană se predau după cea mai nouă metode, a se adresa str. Unio 28 la d-na Zaman.

De vânzare

Motocicletă Harley Davidschn cu atache, 12 H. p. perfectă stare. Doritorii se vor adresa la ziar sub Side-Car.

Iosif Grünfeld

ceasornicar și juvaergiu

Calea Reg. Ferdinand 21
(fost Wesselényi Miklós-u.)

Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage și bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice și bijuterii cu garantie.

Răvașe din Orăștie

Internatul orfanilor de răsboi. - O ordonanță ministerială târzie. - Luați seama: „tres faciunt colegium..." - Orăștia: codrul Vlăsiei... - Evreii gheșeftari. - Un bolșevic al holdelor: seceta... - Copiii lui Arpad: alias Bela Kun. - Așa grăit-au prisonierii... - O aniversare. - In gara Piski: o mică bolșevichie. - Un juda din Iscariot? - Trupa „Ligii Culturale.",

II

Orfanii noștri de răsboi au un internat, destul de bine aranjat și îngrijit. Damele române se îngrijesc de acești orfani, ai căror părinți iubiți și-au lăsat trupul undeva departe și sângele mărturie credințelor mari și sfintelor jertfe, ce le-am adus în marele răsboi. Așa se și cuvine ca noi să ne aducem aminte de ei, de apărătorii Țării; gândurile noastre adeseaori se vor îndrepta spre aceia, cari, dacă va cere vremea și sfânta dreptate, vor lua locul părinților lor.

Stând de vorbă cu un orfan, mi-a mărturisit senin, că mâncare capătă „destul" și că e bună, că nu are nici mamă, nici tată... că mamele cele noui se îngrijesc de ei.

Ași avea ceva de notat spre atențiunea Reuniunei Femeilor Române, sub a cărora îngrijire sunt acești orfani: în anumite zile și în anumite ore cineva, catihetul Liceului, ori chiar stimatele doamne să țină acestor orfani mici lecțiuni de morală, povețe de purtare, de bună cuviință, de îngrijirea corpului, etc. Mai potrivit s'ar ține aceste lecții, în seara fiecărei Sâmbete.

Un sacrificiu mic va aduce o roadă și o recunoștință bine simțită.

*

Ordonanța ministerială, care interzice participarea fetelor la prelegeri — la liceu — a îndurerat tinerele suflete — și mai ales, pe părinți. Căci ori cum, e nedreaptă aceasta hotărâre; încasezi, taxe școlare și apoi nu i-e dai voie să aziste la cursuri.

Cerem d lui ministru să revină asupra acestei hotărâri, cel puțin pentru prezent.

•

Luând de aici trenul spre Arad, intru în cl. III. Țărani, muncitori ceferiști, câțiva soldați. Unul un plutonier, ținea o cuvîntare celor 2—3 țărani, ceferiști și muncitori despre fericirea socialismului, despre nedreptățiile din zilele noastre despre pungășiile ce le fac unii „domni" începând cu dascălul — până sus la guvern . . . Am rămas încremenit la auzul pologhiei d-lui plutonier. Cei doi țărani răzimați pe spetea scaunelor ascultau tăcuți și duși pe gânduri, ceferiștii secondau, iar muncitorii, mai ales din față meditu în sine triumfător . . .

Nu puteam rămâne indiferent. Iau cuvîntul și le spun povestea adevărată a neamului nostru cu toată fericirea de mâine... Și când le-am spus argumentul „rău, cu rău — dar mai rău, fără rău . . . " țăranii clătinau din capetele lor, dându-mi toată dreptatea „Așa-e d șorule, așa zău ! . . . Ceferiștii schimbară fața sufletului, iar soldatul — vre-un agitator îmbrăcat în haine cătănești — amuți...

Icoane din zilele noastre, cari reclamă o renovare integrală, ce trebue făcută de mâna celui mai meșter artist al ordinei sufletești . . . Să deschidem larg ochii sufletului nostru, ca lumina ce este în noi să cuprindă totul și toate — ca obstacolele ce ne stau în cale să nu aplece nimănui fruntea în țărâna tuturor fărădelegelor rău pilduitoare și desnădejdilor amare ! . . .

•

Deși dela gara noastră până la intrarea în oraș sunt numai 2 rânduri de castani sălbatici, de-alungul drumului, — mi se pare că totuși se poate numi „Codrul Văiei". E drept: lumină electrică nu e, numai în gară și la vameș, încolo, distanța de aproape 2 km. e o cale ce se aseamănă cu drumul iadului. Pușcături după călători întârziați, ce merg la gară; jafuri — și hoții, cari îngrozesc pe aceia, cari sunt siliți să plece noaptea la gară... Să nu mai vorbim de tina teribilă, pe vreme rea — ori de colbul verilor.

Despre desele și „inaflabilele" spargeri prin casele locuitorilor din oraș, să nu vorbim. Deci, fără amânare, se impun măsuri severe pentru siguranța personală și materială a individului. Altum: basta! e Bolșevicie.

•

Ori ce-ai spune și face, dar evreii noștri sunt factorii principali ai debandadei în comerciu, — și a sustragerii banilor mărunți.

Dacă s'ar statifica anumite branșe, declarând pe prăvăliași, spre pildă, — ca funcționari, nu s'ar ajunge oare la o ieftinire a traiului? Cum poate fi un judecător funcționar al Statului, — nu ar putea fi un comersant ori meseriaș, un funcționar al Statului? Dacă un funcționar poate trăi, cu familia sa, din plata de funcționar — apoi și negustorii pot să trăiască, fără să tragă de pe pielea consumatorilor...

Tot pentru b'nele țării noastre!

•

O secetă formidabilă a sbârcit fața holdelor. Plugul își macină gura, lucitoare altădată în umbra grea a șopronului. Grapa își arată colții, ca niște dinți ce-i roade rugina. Holdele întind în zare mirişti tăcute și triste în nesfîrșit. Pe prispă, plugarii duși pe gânduri încâlcite cearcă cu privirea zarea lucie, nemărginit de seacă. Sacii, după ușa tinzii, înzadar așteaptă să-și desfacă gura, strânsă ca o pungă: sămânța grânitoare tace nemișcată....

In anul acesta, puțin foarte, s'a sămănat, astfel că pentru județul nostru se impun de acum măsuri, pentru hrana populației, și mai ales pentru cei mulți și săraci...

•

Să zicem că pe dumneaei o chiamă Barcsai. Când ofițerii cearcă la d-sa, rost de cvartir — le arată șopronul. Astfel că un sublt. a trebuit să intervină cu forța și amenințarea ca să i-se pună la dispoziție o cameră: Și ce credeți că a făcut această d-nă? Când ofițerul da să se culce, ea cu fata dsale, clămpăneau la pian până la ora 12 din noapte. Dar nu cîntece, ori ceva melodii, măcar și ungurești — ci toate gamele în stilul cel mai fals, ca ofițerul să nu poată dormi și astfel să plece „valahul" din saloanele, d-sale... Și ca ea sînt atîția și atâtea — în orașul nostru. Nu în zadar ungurii sînt copii lui Arpad, alias Bela Khunl...

•

Intâlnesc o ceată de prizonieri, la gară. Veneau din Bolșevicia. Uniforma rusească îi făcea străini și curioși. Gândul și vorbele îi

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

arăta doar, că sânt români — pribegii Rusiei.

Povestesc tăcuți, retrași în colțul sălei de așteptare, blestemând viața trăită prin amarnica Rusie. Spun mereu :Ferească D-zeu, pe tot omul, de ce-i acolo!

Unul dintre ei îmi spune a; D-le! Evreii le fac astea. Comandanți ei sânt. Conducători ei sânt. Prin Rusia mișună în toate slujbele» — înșelând pe toată lumea, de ți-e mai mare jalea de popor!.. Pentru bani ei au toate cele: și slujbe și ranguri și pâine și toate cele. Dar poporul rusesc începe a se trezi: știe câte ceasuri să t. Abia lucrează țăranul-rus cât îi este lui de trebuință, încolo: holdele goale!..

Aici la noi e bine și dau laudă bunului D-zeu că am sosit în pace, în scumpa, noua noastră Țară!

Pentru cei ce au inimă și dragoste de Țară, așa grăit-au prisonierii!..

*

Se împlinește anul de când murise în orașul nostru un vestit tămăduitor. Dr C. David, care în viață a fost înconjurat cu toată dragostea de cei ce l-au cunoscut. Era om darnic, mai ales cu cei lipsiți, — și om cu preocupări științifice-medicale. Proecta un spital în Orăștie, pe care să-l conducă el. Păcat că moartea neașteptată l-a smuls așa curând, pogorând cu el în groapă o pildă de umanitarism cu adevărat.

Cinstiți pe omul acesta care în clipa morții sale spunea celor dela căpătâi: „Mor cu conștiința liniștită că în viață am căutat să fiu folositor altora; nu am trăit înzadar!"

*

In vremea trîmbițatei greve, în gara Piski, cei cari nu au nimic comun cu Țara noastră, unii focăiști-mecanici, au dat drumu aburilor din cazane, iar focului i-au dat o presiune mare — ca să plesnească cazanul locomotivelor. Armata a prins de veste și a oprit de vreme ivirea nenorocirilor. Au fost imediat dejucați și trimiși Curții Marțiale. Cei cari nu fuseseră prinși vinovați — în urmă se aliară cu cei deținuți și amenințau comandamentul militar cu greva generală, dacă „tovarășii" lor nu vor fi eliberați. Negreșit, comandantul Reg. 92, care substituia pe d-l Col Fodoreanu, dus în permisiune atunci — nu putea să hotărească cu dela sine putere — fără a înștiința Corp. VI. Armată.

O întrebare către „tova-roșii": Ce ar face d lor dacă Țara ar produce și ea așa cum lucrează dumnealor și-ar cere întemnițarea pe viață a celor cari sunt netrebnicii muncitorilor? Par că-l aud pe Jumanca tunând, iar pe Csizér trăgând cu ochiul când spre Horthy când spre Moscova-Moscovici!...;

Și dacă se impune o „dezrobire" — ziarul lor apare — atunci primo loco, cerem desrobirea muncitorilor și de sub teroarea capitalului cât și de sub halucinațiile șefilor lor, fără ideal și vanitoși.

In zilele trecute în gara Orăștie a fost prins un individ, deghizat în haine militare, având asupra sa acte compromițătoare. In talpa ghetei s'au aflat zeci de mii de lei, cât și în mâneca vestonului. Lucrul deocamdată se ține în taină.

Să fim cu ochii în patru!?

*

In 3 seri, trupa Ligii Culturale a delectat, pe cei ce erau de față, cu minunatul lor joc. Remarcabil este excelentul joc al d-nei Calomeri și d-lui Armășescu — cari au dovedit că sînt actori de întâiul rang. Asemenea și de Al. Șerban promite a deveni o forță a teatrului.

A plăcut mult piesa d-nei Coloneri: „Cercetașul".

Păcat numai că inteligența noastră, a ținut să nu ia parte la representații, afară de 2—3 familii. Unii spun că frigul din sală i-a silit să stea acasă... și atunci și bobul de grâunțe ar putea spune: nu mai răsar și cresc — e frig!.. *Rap.*

Colonizarea Germanilor în Ardeal

Citim în *Viitorul*:

Dăm ca titlu de document următoarea scrisoare trimisă „consiliului național german" din Transilvania, prin care un cetățean german își arată dorința de a deveni colonist în Ardeal:

„După recomandarea biroului de colonizare de aci, mă adresez la dv. Doresc să mă stabilesc în România ca agricultor.

Aș prefera Transilvania sau alt loc din ținutul Carpaților, totuși și altundeva dacă se oferă condițiuni favorabile. Pe cât posibil însă în legătură cu germanii de acolo. Inainte de războiu am fost colonist în Africa estică germană. Cum acolo nu mai mă pot duce, aș voi să merg către sud-estul Europei, unde pot fi de folos ca un întăritor al germanilor, ceeace găsesc că este mai bine decât dacă ne-am răspândi în lumea toată.

Ca bani am cel puțin 20.000 mărci și poate mai mult. Lucrez acum ca mecanic lăcătuș, și nu m'aș opune de a lucra la început tot ca mecanic.

Afară de mine mai sunt aci mulți amici mecanici cari îndată ce vor afla că sunt condițiuni favorabile în România, sunt gata a pleca acolo.

V'aș fi îndatorat dacă ați binevoi să-mi dați lămuriri cam care ar fi posibilitățile de câștig la țară cum și ce șanse are un mecanic lăcătuș și mai ales un mecanic de mașini.

Din cuprinsul acestei scrisori deducem cum Transilvania apare în mintea germanilor, ca un câmp identic de colonizare cu Africa de est, și cum țara românească tinde să devină un câmp de exploatare pentru germani. Ceeace nemții nu au putut reuși să facă după tratatul de pace dela București, soarta războiului neființd cum o doreau, voesc să facă acuma ca popor învins!

Asistăm astfel la ciudate manifestațiuni. In Ardeal, guvernul permite propagandele cari urmăresc expatrierea Românilor în America, și tot el îngădue stabilirea de coloniști străini în aceeași țară mănoasă pe care străinii știu să o aprecieze poate mai bine decât noi.

Facem astfel atent guvernul asupra acestor manifestări periculoase, de pe urma cărora elementul românesc se expatriază, iar germanii vin să colonizeze bogatul Ardeal, după același calapod de organizare colonială ca în Africa estică.

Din Ungaria

Ungaria mai are speranțe asupra Banatului?

Corespondentul „Kurierului" din Budapesta comunică că în Budapesta mai sunt speranțe ca Banatul să fie redat Ungariei. Astfel toate autoritățile evacuate din Banat cu ocazia ocupării lui de către Români, continuă să funcționeze ca și când Banatul ar fi numai temporar ocupat. Budgetul maghiar prevede la cheltueli și autoritățile acestei regiuni. Autoritățile acestea lucrează activ, reședința o are la Budapesta. In ziua de 30 Oct. a avut loc adunarea comitetului Caraș-Severinului (județ din Banat).

Crâmpee din visul lui Horthy

Se anunță „Kurierului" că Iosepovich, fostul guvernator ungur în Croația, într'o convorbire avută cu un ziarist ungur din Budapesta, discutând asupra stării din Jugoslavia, i-a împărtășit părerea că această stare nu poate dăinui, și speră că Croația va fi realipită Ungariei.

TELEGRAME

Ministrul de Externe al României la Varșovia.

Varșovia, 6 Noembrie.

Eri șeful statului a dat un dejun la Belvedere în onoarea ministrului de externe al României, d. Tache Ionescu. Printre invitați erau d. Florescu, ministrul României la Varșovia, colonel Rădulescu, atașat militar, secretarul legației române, d. Witos președintele Consiliului de ministri, d. Dazinski vice președintele, prințul Sapieha, ministru de externe, generalul Rozwadovski etc.

La ora 4 însărcinatul de afaceri al Ceho-Slovaciei a dat un ceaiu în onoarea d-lui Tache Ionescu.

Seara la ora 10 a avut loc o mare recepție în saloanele contelui Iosif Potocki, la care a luat parte elita societății din Varșovia și întregul corp diplomatic.

Curier Polony scrie că convorbirile dintre d-nul Tache Ionescu și oamenii politici polonezi vor contribui foarte mult la apropierea polono-română care va deveni cheia sistemului pacific de acțiune internațională bazat pe principii de pace, dreptate, umanitate și muncă.

Stanislav Cutowski publică un articol consacrat „Micei Înțelegeri" care în proporțiile ei va contribui cu tărie la pacificarea Europei Centrale. El mai spune că acordul statelor baltice este chemat să joace același rol în Nordul Europei. Aceste două grupări a Statelor baltice la nord și a Micei Înțelegeri la Sud ar putea fi apropiate prin întrarea directă a Poloniei în „Mica Înțelegere", care intrare este deficilă din cauza atitudinei Ceho-Slovaciei în clipele critice ale statului polon.

Acord franco-englez în chestiunea reparațiunilor datorite de Germania

Lyon, 7 Noembrie.

Lord Derby, ambasadorul Angliei la Paris care plecase în Anglia pentru a asista la căsătoria unuia din fii săi, s'a întors la Paris Vineri seara. Imediat dânsul a comunicat d-lui Berthelot, secretarul general de la externe, răspunsul guvernului britanic în ceace privește chestiunea reparațiunilor datorite de Germania, pe care urma să-l remită oficial Sâmbătă d-lui George Leygues, președintele Consiliului de miniștri. In urma schimbului de note urmat în cursul ultimelor săptămâni între ambele guverne se pare că s'a adoptat un plan comun de procedură preconizat de Franța.

1. O conferință de experți din sânul Comisiunei de reparații se va întruni la Bruxelles și va stabili un raport asupra cererilor și obligațiunilor Germaniei.

2. Miniștrii de finanțe aliați se vor întruni apoi la Geneva, vor asculta pe Germani și vor remite la rândul lor un raport;

3. Comisia de reparațiuni potrivit tratatului va fixa totalul datoriilor Germaniei servindu-se de rapoartele stabilite la Bruxelles și la Geneva și de rapoartele stabilite în mod direct de către guvernele aliate.

4. Primii-miniștrii aliați întruniți într'un consiliu suprem vor hotărî penalitățile ce se vor da în cazul neexecutărei obligațiunilor de către Germania.

Răspunsul Angliei conform în totul aproape cu propunerea Franței, înseamnă un progres simțitor în înțelegerea dintre ambele țări asupra acestei chestiuni.

In chestiunea compensațiunilor cuvenite familiei fostului Kaizer.

Berlin, 5 Noembrie.

In desbaterile asupra compensațiunilor ce trebuesc acordate familiei Hohenzolernilor germani s'a aflat în Comitetul Național prusian că Wilhelm al doilea *a primit aproape 100 milioane mărci dela fuga lui în Olanda, pe lângă trenuri întregi încărcate* cu tot ceeace îi trebue pentru noua lui locuință. Socialiștii au cerut lista amănunțită a lucrurilor trimise, dar s'a prezentat numai o listă conținând un număr de lăzi cu scule de tâmplărie. Se spune că în Olanda au fost trimise picturi de valoare și o mulțime de argintării. După afirmația unui membru din comitet un expert al artelor care era pe lângă ministerul de finanțe a răspuns că poate asigura comitetul că toate erau lucruri cumpărate numai în cursul celor 30 ani de domnie a lui Wilhelm al II-lea și că roagă să fie crezut că nu erau lucruri de vre-o valoare artistică.

In chestiunea așa numitului „tezaur al Coroanei" profesorul Fischmann din Königsberg, chemat ca expert istoric de ministrul de finanțe pentru a dovedi drepturile istorice ale familiei Hohenzollern la anumite sume, acesta a arătat că tocmai în 1918 Wilhelm s'a învoit să facă o deosebire între veniturile Coroanei și ale statului.

Socialiștii sunt hotărâți ca legea de compensație pentru fosta famile domnitoare să treacă așa cum doresc reacționarii.

Noul Președinte al Statelor-Unite și Liga Națiunilor.

Lyon, 7 Noembrie

După ce a afirmat opunerea sa față de Societatea Națiunilor în forma sa actuală, d-l Harding a declarat că îndată ce noul guvern american va fi la putere, el va cere tuturor statelor să se se asocieze cu un scop de dreptate într'o asociație care nu va cere părăsirea vechei libertăți americane.

Dela Conferința Ambasadorilor.

Lyon, 7 Noembrie.

In ultima sa întrunire, după ce a ascultat raportul comisiunei însărcinate să examineze convenția dintre Dantzig și Polonia, Conferința a hotărât ca această convenție să fie semnată la 15 Noembrie.

Știri de peste hotare

Gabriel d'Anunzio și Ungaria

Gabriel d'Anunzio a declarat unui corespondent al lui *Pesti Hirlap* că orașul Fiume va trebui să fie port liber, care să servească tuturor statelor născute din fosta monarchie habsburgică, de asemenea și României pentru Transilvania. El va trebui să servească mai cu seamă Ungariei. Acum când războiul s'a sfârșit Ungaria și Italia pot regăsi vechile lor tradițiuni de prietenie.

Frontierele Armeniei

D-l Lloyd George a declarat că președintele Wilson i-ar fi comunicat la 18 Octombrie că este dispus să ia asupra lui însărcinarea de a delimita frontierele Armeniei.

Ungaria dorește un rege

Ministerul de războiu a declarat în discursul său de program că Ungaria voește un rege, care va trăi numai pentru Ungaria și care nu va voi să reclădească iarăși vechea Austrie cu ajutorul sângelui ungar.

Partidul național-liberal din Bulgaria

După tratative de mai multe luni, s'a hotărît definitiv fuzionarea celor patru fracțiuni liberale bulgare într'un singur partid care se va intitula *național-liberal*.

Se crede că șef al partidului liberal întregit va fi ales d-l Ghenadieff actualul șef al stambulovigtilor. Congresul general al celor 4 fracțiuni care va avea loc la 27, 28 și 29 Noembrie va ratifica fuziunea.

Serbia contra readucerii exregelui Constantin

La înmormântarea regelui Greciei a asistat și principele regent al Serbiei, cere a fost însoțit de generalul Iovanovici, ministru de războiu, în calitate de reprezentant al guvernului jugoslav.

Presa sârbă atribue acestui voiaj al principelui Alexandru la Atena, o mare importanță politică. Unele ziare merg până în a susține că principele regent a făcut atent pe d-l Venizelos că revenirea pe tron a ex-regelui Constantin, sau a fostului diadoc, ar putea periclita alianța sârbo-elenă.

Ungaria expulzează pe străini

Toți străinii stabiliți în Ungaria după 1914 vor fi expulzați. Din aceștia, 95 la sută sunt evrei.

Numai din Budapesta vor fi expulzați 50 mii.

Budgetul Rusiei.

Ziarele franceze relatează după știri oficiale că bugetul Rusiei sovietice pe 1920 coprinde 1160 miliarde de ruble cheltueli și suma 150 miliarde încasări. Deficitul va fi acoperit printr'o nouă emisiune de hârtie-monedă,

Cetiți „Infrățirea"

Ședătoarea culturală de Duminică

Duminecă 7 c. după amează a avut loc în sala Reduta o marea ședătoare culturală organizată de comitetul de inițiativă în fruntea căruia se află d-l Rector V. Dimitriu. La această ședătoare au luat parte muncitori din toate straturile, intelectuali și manuali, cari au ascultat cu mult interes cuvântarea plină de avânt și mult adevăr a d-lui Prof. Marin Ștefănescu ca și mult substanțiala conferință a d-lui Prof. Domide, care pe înțelesul tuturor a arătat în linii generale eroarea internaționalismului și a mișcărei anarhice a muncitorilor. Cuvântările au fost alternate cu foarte reușite cântece naționale cântate de talentatul artist Crișan.

Ședătoarele vor urma regulat

Noui declarații ale D lui Beneș

Interviewat de corespondentul ziarului *Le Temps*, D-l Beneș, ministrul de externe al Cehoslovaciei, a declarat între altele următoarele:

Menținem fără greutate ordinea publică. Partidul socialdemocrat ceh a rupt-o cu bolșeviștii, ceeace este caracteristic. De altfel bolșeviștii s'au găsit în infimă minoritate și toate clasele populațiunii erau gata să le ție piept cu energie, dacă ar fi încercat vreo lovitură. N'au încercat nimic. Starea noastră economică este sănătoasă și ordinea socială este stabilă...

Programul nostru constă în organizarea pe baza tratatelor cari au pus capăt războiului, o Europă centrală care va bara drumul oricărei reîntoarceri ofensive a Mitteleuropei.

In acest spirit am încheiat alianța noastră cu Jugo slavia. Ea este constituită de o convenție pe care o completează declarațiile schimbate la Belgrad între cele două guverne. Convențiunea vizează cazul particular în care Ungaria ar încerca să se sustragă obligațiunilor semnate la Trianon.

Declarațiunile noastre dela Belgrad au un caracter mai general.

„După ce am terminat la Belgrad, vă amintiți că am fost la București. Am comunicat guvernului român rezultatul negocierilor dela Belgrad. Am schimbat cu d l Take Ionescu mai multe memorandume cari precizează punctele de vedere comune ale republicei Ceho-slovace și ale României asupra chestiunilor, care interesează cele două state. Textul acestor memorii va servi de bază conversațiunilor care vor continua între noi.

A fost vorba să lărgim mica noastră Antantă pentru a cuprinde și pe Grecia. Firește guvernul ceho-slovac este dispus să aprobe acest proiect. Dar grija de a discuta realizarea aceasta încumbă natural guvernelor român și Jugoslav care sunt direct interesate în problemele balcanice.

Afacerile dela Consumul funcționarilor înaintea justiției

D-l Emil Măcelar în luna Septembrie a. c, a intentat proces de calomnie contra d-lui Leon Ștefan, șeful secției telefonice dela Poșta centrală, la adunarea generală din 29. August, în care s'au desbătut abuzurile dela „Consum“, a afirmat, între altele, că d-l Măcelar n'a dat socoteală despre taxele membrilor, pe care le-a încasat d-sa.

Inaintea Judecătoriei de ocol urbană, secția criminală, s'au ținut în cauza aceasta patru ședințe în decursul cărora s'au audiat mai mulți înalți funcționari ca martori, (Dr. Emil Hațiegan, profesor universitar, Dr. Alex. Kis, judecător la tribunal, Ștefan Peneș, fostul director ai „Consumului“ și alții).

Judecătoria a admis ca dovedite afirmațiile dlui Ștefan Leon și în ședința de Sâmbătă (6 Nov.) după audiarea martorilor și după pledoaria apărătorilor dr Ioachim Tolciu, care a accentuat pedeoparte bunacredința inculpatului, condus în procedeul lui numai de interesele miilor de funcționari martiri ai vremurile de azi[1] și pe de altă parte faptul, că afirmațiunile inculpatului, au fost adeverite prin depunerea martorului Ștefan Peneș, — a achitat pe acuzat.

Dl Măcelar a făcut apel.

[1] Dl Măcelariu, deși a predat banii încasați „Albinei“, socoteala în regulă n'a prezentat direcțiunii!

Improprietărirea în Ardeal

D-l Garoflid, ministrul împroprietăririi, a făcut următoarele declarațiuni în chestiunea împroprietăririi din Ardeal:

— Privită în general — ne spune d sa — situațiunea lucrărilor de împroprietărire din Ardeal nu m'a mulțumit pe deplin, deși trebue să recunosc că rezultatele obținute astăzi sunt cu cincizeci la sută mai bune decât anul trecut.

Am găsit regiuni unde aplicarea legei lasă foarte mult de dorit și aceasta, din cauza spiritului excesiv de conservator de care sunt însuflețiți unii membrii ai comisiunilor. Pentru remedierea acestei stări am repetat deciziunile de mai înainte, arătând că pământurile care se dau în arendare forțată să reprezinte, pentru fiecare moșie în parte, întinderea expropriabilă, așa că această arendare să poată deveni o împroprietărire de fapt.

„Voi face un schimb de persoane acolo unde personalul nu s'a arătat la înălțimea menirei sale; dar lucru mai esențial voi propune modificarea legei de expropriere astfel ca expropriarea să fie la limite obligatorii, după, cu a fost în vechiul regat, pentrucă astfel cum este decretul-lege pentru Ardeal suprafața expropriabilă de fiecare moșie se lasă la aprecierea și judecata comisiunilor.

„Insfârșit ține să încheie d. ministru Garoflid — chestiunea agrară în Ardeal este de-o importanță covârșitoare, fiindcă dacă în Basarabia s'au găsit nereguli în ce privește aplicarea formală a exprorierei acolo cel puțin țăranii sunt în stăpânirea pământului. De acea am intenția că în primăvara viitoare să iau în directă conducere reforma agrară în Ardeal așa ca cel mai târziu în anul viitor să putem începe și acolo împroprietărirea“.

Buletin economic

Importul de orice fel de arme și de proectile este cu desăvârșire oprit fără o prealabilă aprobare a ministrului războiu.

*

Fabrica de zahăr din Botfalău a vândut ministerului refacerei și aprovizionărei, producțiunea sa totală de 250 vagoane, pe prețul de 16 lei kgr. inclusiv taxa de un leu către stat.

*

Eri s'au dat tuturor inspecțiunilor de explotarea din Muntenia și Oltenia noui instrucțiuni privitoare la mărfurile ce se pot primi acum spre expediere pe căile ferate.

Până ce stațiunile vor fi deblocate, iar vagoanele aflate în gară descărcate, sunt admise la încărcare următoarele transporturi: transporturile militare regie; C. F. R.: combusibilul pentru căile ferate și particulari; grâul; făină; porumbul; animalele vii; zarzavatul și cartofii; peștele proaspăt și cel sărat; sarea pentru consumul intern și hârtia și sacii goi.

Expedieri de colete sunt oprite iar efectele de strămutare vor fi admise la expediere numai dacă aparțin funcționarilor statului mutați în interes de servicii.

Imediat ce stațiunile vor fi fost deblocate și circulația trenurilor de marfă se va fi normalizat, se va relua și încărcarea și a celorlalte mărfuri după normele în vigoare.

*

Din rapoartele primite la serviciul viticulturei din ministerul de domenii, reese că recolta de vin din anul acesta se cifrează la 8 milioane decalitri.

Calitatea este mult superioară celei din anii trecuți.

*

Din pricinia înghețului nu s'au putut semăna decât 250 mii hectare grâu.

Insămânțările continuă cu activitate în regiunile unde vremea este favorabilă.

*

In cursul lunei Octomurie uzinile din America au predat României 25 locomotive de tipul „Consolidation“

Inființarea Inspectoratelor miniere

Intreg teritorul României-Mari se desparte în 7 regiuni cari vor purta denumirea de „Inspectorate Miniere“. Aceste inspectorate vor fi administrate de câte un inspector regional de mine, având sub directa sa autoritate subinspectoratele miniere cari vor fi administrate de către un subinspector.

Județele ardelene vor fi cuprinse în aceste inspectorate în modul următor:

Județul Cluș în inspectoratul I. a cărui reședință e în Bacău.

Județele Făgăraș, Brașov și Trei Scaune în inspectoratul III. cu reședința la Ploești, la Brașov va fi un subinspectorat.

Județele Alba de-Jos, Sibiu Hunedoara în inspectoratul IV., cu reședința la Petroșeni. La Deva și Abrud vor fi două subispectorate.

Județele Bihor, Cojocna, Arad, Turda-Arieș, Mureș-Turda, Târnava-Mică, Târnava-Mare și Oddorhelu în inspectoratul V. cu ședința la Cluj. La Arad și Oradea-Mare vor fi două subinspectorate.

Județele Timiș, Caraș-Severin și Torontal în inspectoratul VI. cu reședința la Timișoara. La Reșița și Oravița vor fi subinspectorate.

Județele, Sătmar, Sălaj, Solnoc-Dobâca, Bistrița-Năsăud și Maramureș în inspectoratul VII. cu reședința la Baia-Mare.

Pentru mărirea flotelor

Dupa raportul Lloyd Register Shipping reese că toate națiunile s'au străduit să-și mărească flota.

S'au construit vapoare cu un tonaj total de 4.200.000 tone, 3.800.000 în anul trecut. La sfârșitul lunei Iunie se aflau în șantiere 4.930.000 tone.

Cel mai mare număr de vapoare puse pe apă l'a dat Anglia, Statele-Unite și Japonia, 96 procente din tonaj cuprinde vapoare lucrate în fier.

Este de remarcat că marile vapoare scufundate în timpul războiului n'au fost toate înlocuite.

Numărul vapoarelor al căror încălzit se face cu petrol este de 426 cu o deplasare de 1.995.000 tone față de 211 de anul trecut.

Rechiziționarea trenurilor navetă

In urma unui referat al direcției generale a căilor ferate navetele particulare au fost din nou rechiziționate împreună cu personalul lor. Ordinul de rechiziție a fost dat de către ministerul de război, căile ferate fiind acum militarizate.

Ministrul de război a comunicat direcției căilor ferate „că a luat dispoziționea de a rechiziționa toți oamenii cari în ultimul timp au fost în serviciul căilor ferate și cari acum lucrează la întreprinderile particulare.

Plângeri și lămuriri

Ca răspuns la notița apărută în n-rul 238 al ziarului „Patria“ d-l d. Justin Cl. Juga, advocat, ne roagă să-i publicăm următoarea lămurire:

Ziarul „Patria“ din localitate dorește să știe cum am întrebuințat suma colectată în Sibiu dela un grup de ofițeri pentru fondul repatrierii.

Răspund: Suma, subscrisă de d-nii ofițeri numiți mai jos, s'a vărsat de către subsemnatul în Cassa Resortului de Interne pentru fondul repatrierii dupăcum o pot dovedi cu chitanța, ce o am la mână semnată de d-l Cassar Nistor și dupăcum se poate vedea aceasta și din registrele de cassă dela resortul amintit. Iar numele tuturor subscriitorilor au fost publicate la timp în ziarele din Sibiu. Dnii ofițeri, cari au contribuit în noaptea amintită, sunt următorii: Colonelul Bălășescu Brigada I. Călărași cu 100 cor., maiorul Lacea cu 100 cor., căpitanul Graur cu 100 cor., Regimentul Călărași cu 100 cor.. cu totul 400, adecă: patrusute de coroane! Redactorul „Patriei“ însă n'a voit să contribuie cu nimic, nu este adevărat, că și d-sa ar fi subscris câteva zeci de coroane.

In ce privește chestiunea mea privată cu d-l Voina, cunoscut bun al meu din Bănat, unde aveam eu birou advocațial, aceasta fiind o chestiune, care nu interesează decât numai pe d-l Voina și pe subsemnatul, nu mă simt obligat de a da nimănui nici o deslușire.

cu deosebită stimă
Dr. Justin Cl. Juga,
advocat.

Mișcarea populației în vechiul Regat

Din tablourile întocmite de Direcțiunea Generală a Statisticei, cu privire la mișcarea populațiunei României (vechiul Regat) de la 1 Ianuarie 1919 până la 30 Septembrie inclusiv acelaș an (9 luni) rezultă că totalul căsătoriilor contractate în acel interval a fost de: 49,872; al născuților vii de 227,160; iar al morților de 217,552.

Față cu datele înregistrate în cele trei trimestre corespunzătoare ale anului 1918, se constată un spor de 22.044 la căsătorii; 151.591, la nașteri și 40 527 la decese.

Comparând însă numărul născuților vii cu acela al morților, vedem că în primele 9 luni din 1919, sporul natural al populațiunei (excedentul de nașteri) a fost de: 9.608 suflete, pe când în 1818, numărul născuților fusese inferior numărului deceselor înregistrate în aceleași luni astfel, că rezultase un excedent de morți care se cifrese la 101.456 persoane.

O nuntă

Duminecă 7 Noembrie c. s'a celebrat în biserica din comuna Corpadea cununia religioasă a domnișoarei Paulina Șomlea, fiica d-nei Maria Șomlea, cu tînărul Petre Rațiu, fiul d-lui Filimon Rațiu, unul dintre fruntașii comunei. Nuni au fost d-na și d-l farmacist *M. Somlea*, și d-na și d-l *Toderaș Runcu*, învățător din Corpadea.

Cu această ocaziune, d-l M. Șomlea a donat suma de 1000 de lei din care să se cumpere cărți pentru școlarii acestei comune

Nr. 3811/1920

Licitare de lemne

In ziua de 29 Noembrie 1920 se vor vinde în biroul regiunei silvice Bistrița prin licitare publică cu oferte închise, din pădurile designate pentru folosința proprie a locuitorilor comunei Maieru și administrate de ocolul silvic Aries toate materialele lemnoase estimate la 3386 m³ fag, 2229 m³ molid și brad și III m³ paltur aflătoare pe o suprafață totală de 105 jug. cat. în porțiunea de pădure numită „Valea Runcului Clasa economică“ A „Seria 1 Secțiunea 1 parcetele 9—10 și 13—15 și în porțiunea de pădure numită“ Valea Muntelui „clasa economică“ A Seria 11 Secțiunea 5 parcele 13—14 cu prețurile de strigare de 127500 lei.

Se vor primi oferte scrise și închise în plic cari se vor înainta regiunei silvice în Bistrița până la ora 10 a. m. a zile de 29 Noembrie 1920.

Ofertele sunt a se face pentru întreaga suprafață indicânduse în ofert atât numele părților de pădure, cât și numirile planului de amenajament.

Garanția provizorie e de 13000 lei.

Teritorii de exploatare sunt la o depărtare de circa 6 klm dela gară liniei ferate Anies.

Condițiunile de licitare și contract și formular de oferte se pot studia între oarele oficioase la Regiunea silvică.

Bistrița, Ocolul silvic Aries și primăria comunei Maieru.

Bistrița, la 4 Noembrie 1920.

Regiunea silvică.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

FUNCȚIONAR la stat din vechiul regat special în lucrări de birou având orile de dimineața zilnic libere caută post la instituție particulară sau de stat. Adresa la administrația ziarului.

DACTILOGRAFĂ care cunoaște la perfecție mașina de scris și lucrările de birou caută angajament la ori ce instituție s'au banca. Adresa ziar sub. L 110.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros p.entru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Vând 1000 kg brânză de oae calitate primă conservată în putini de lemn a 40 kg a lei 28—30. Cei cari doresc și sunt amatori pot lua informați de la Adm. ziarului Infrățirea.

VÂND automobil aproape nou, doritori pot lua informați de la ziar.

CUMPĂR o vie aproape de oraș preferabil cu vilă s'au cel puțin cu magazi.

DE VÂNZARE un aranjament Splendit pentru vânători cu toate recvisitelede vânat Str. Eszterházy 17.

Corespondențe:

SCUMPĂ! 21. 27. Mă doare nespus scrisoare ta din urmă. Nu-i mod să-ți pot lămuri ținuta mea. De altfel din hotărirea ta văd, că ori ce lămurire ar fi de prisos. Bine știi, că voința Ta e sfântă înaintea mea. Când va sosi timpul voi veni să-ți reamintesc făgăduința. Apoi dacă așa vei vrea, voi dispare din calea Ta.

STICLĂ în cantitate mai mare a sosit și se află cel mai eftin în sticlăria **Kerekes** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 4.

VESTI DIN AMERICA

Dacă aveți neamuri pe alci și voiți ca să căpătați ajutoare de la ei, sau voiți casă aflați adresa lor noua să ne scries nouă arătându-ne adresa pe care o aveți de înainte. Prin biroul nostru puteți căpăta ori ce informațiuni veți voi în mod gratuit. Scrieți îndată la: Agenția Internațională. Birou de trimiteri de bani, vânzări de bilete de vapoare din și spre Europa Oficiu de notariat. 129 Rivington Street New-York U. S. A.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Publicație.

La facultatea de Medicina din Cluj sunt vacante următoarele posturi:

Un post de asistent pe lângă cadetra de otorino-larigologie, cu o retribuție lunară de 1600 lei.

Postul de desenator (pictor) al clinicelor, Universitare, cu o petribuție lunară de 1000 lei.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, să-și înainteze cererile Secretaritaului Facultății, până la 10 Noembrie a. c

Cluj, la 6 Noembrie 1920.

Decan,
Fpuju

„Cartea Românească"

A PUS SUB TIPAR

Calendarul Gospodarilor pe 1921

alcătuit de d-l I. SIMIONESCU, profesor la Universitatea din Iași, Membru al Academieie Române și **va apare la 15 Noembrie 1920.**

Cu un bogat și variat material literar, artistic, științific, economic, informațiuni și cunoștințe din toate ramurile vieței omenești. Va fi o carte folositoare pentru toate familiile și va cuprinde:

„Calendarul" propria zis, cu Sfinții și Sărbătorile creștine ale bisericei ortodoxe de răsărit, sărbătorile legale, naționale, judiciare, vacanțe posturi, zile de bălciuri anuale. lunare, săptămânele din toate localitățile ș. a.

Cunoștințe practice necesare oricărei gospodării: higienă casnică, povețe și învățăminte cu privire la creșterea copiilor, povestiri și istorioare morale, povestiri istorice și patriotice din literatura și istoria neamului.

Indrumări economice și practice referitoare la cultura pământului, a plantelor, cultura legumelor, a zarzavaturilur. cultura viilor, cu îndrumări practice pentru producția vinului; la cultura Vitelor și a Păsărilor. Tot astfel de staturi și învățături pentru creșterea albinelor și creșterea gândacilor de mătase.

„*Calendarul Gospodarilor*" va avea o însemnată parte literare și artistică, cu bucăți distractive de cel mai mare interes, scoase din tezaurul literaturi noastre. Va cuprinde povești alese, cântece populare, patriotice, poezii, datorite atât geniului popular cât și poeților noștri naționali nuvele și alte bucăți literare.

Va avea un *supliment artistic* reproducere în trichromie după un frumos tablou al pictorului Strâmbu. Cumpărătorii vor primi gratuit și un *frumos Calendar de perete.*

Pentru pubiicitate a se Adresa lă Ad-ția Centrală Bd. Academiei 3.

De vânzare se găsesc în Cluj, Piața Unirii No. 7. la Librăria „Cosinzeana" a societăți „Cartea Românească.

Ștofe în cantitate foarte mare

de haine pentru domni, doamne și ștofe de paltoane bărbătești precum și diferite mătăsării. Au sosit la firma:

Jacob Dick și Fii

Str. Regina Maria No. 4

unde cu ziua de azi se vind extraordinar de eftin. □ □ □ □

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi

CHIOREAN

în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir □ □ □ □

JANKY

BLĂNAR

CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.

LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Cel mai eftin izvor de delicatese și coloniale în engros și detail la

Ioan Pop

Calea Victoriei No. 2,

Comunicat Oficiul al Soc. „COLOMBO".

In urma evenimentelor petrecute cu ocasia luptelor politice, comerciale și economice se aduce la cunoștința Onor Public că după chiesul greviștilor „Soc. Colombo" a reușit a inporta următoarele Trufandale:

Icre moi proaspete, Icre negre tescuite, Sardines, Brânză de Holanda, Brăila, Burduf, Coșuleț, Cremă de Corbeni, Masline, Chocolata, Bismark Heringe, Ghiuden, Salam, Biscuits, Zacusca, Conserve din fabrica Principelui Barbu Știrbeij, Vinuri Cantacuzino, Liqueruri, Vinuri, Malaga, Madeia, Marsala, Portvine, Dubonet, Vermouth frances și Torino, Cafele, Orezuri, Rom, Ceai, etc. etc. și adevărata Țuică de Valeni din Regatul vechiu.

Directoriai Soc. Colombo

Jonel Aldica & Dănilă Sasu

Piața Unirii Palatul Status, CLUJ.

La Pantofăria de Lux „SAMSON"

Vis-a-vis de Teatrul Național.

Lucrează încălțăminte cele mai moderne ghete, toate formele franceze și americane, cu toc de lemn. Cel mai mare atelier din Cluj și amenajat după ultima creațiune în artă de lux a pantofăriei. Toate modelele de încălțăminte se lucrează.

Vizitați magazinul și vă veți convinge.

FUNCȚIONAR

la stat din vechiul-Regat special în lucrări de birou având orile de dimineața zilnic libere caută post la instituție particular sau de stat. Adresa la administrația ziarului.

Sixol cea mai bună soluție pentru curățirea și lustruirea obiectelor de argint, nichel și aramă.

Se capată oriunde. © Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (vis-à-vis de teatru) 26.

23 de ani de când a înființat la Cluj **Ienul** de modă de dame Viktoria **Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză și franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

Vizitați renumitul magazin de modă pentru dame

Jeszenszky Ferenez

unde puteți afla orice articole de modă pentru dame și anume: mantouri, costume, pălării pentru dame, mănuși și tot feliul de articole cosmetice.

La firma KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.

AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.

Associati Croitori Români

PETRICAS, AIDUEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj,
Str. Brătianu 13. Piața Unirii No. 2.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
Depozit de ștofe.

Fratii Márkontfy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania

◆

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de încredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Indig Mór Piața Unirii No. 19.

Confecționează costume de dame după ultima modă engleze și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă și
□ □ Depozit de ștofe. □ □

La atelierul de Cismărie

Franțescu Ferghiu

Str. Stefan cel Mare No. 8

se lucrează mai eftin ca ori unde se găsește și incălțăminte gata. Vizitați magazinul.

Se primesc **pălării** spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

Renumit salon de modă Face cele mai elegante costume de haine pentru teatru și de stradă dupâ ultima modă engleză și frauceză cu gref redus. □ □ □

VENUS

Piața Unirii (Fötér) 11

intrarea prin Str. Kismester

Intreprinderi tehnice Universale

„Tehnică“

Cluj, Str. Kiss No. 33.

instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repară în mod special mașini de scris și cusut, și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

Atențiune! în 10 soseste din nou **Talpă calitatea prima Vasché** ●●●●●●

La magazie 8/12 Kg. per chilograme dela **75 Lei** în sus, în depozitul de piele

Alexandru Goldstein Cluj, Piața Unirii 13.

Cea mai mare

Fabrică de Clopote

din România Mare

Nicolae Ionescu

Centrala: **București,** str. Pitagora 20.
Sucursale; **Craiova și R.-Vâlcea.**

Furnisează orice mărime de Clopote numai de prima calitate.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice incăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane **„Pax“**. Intreprinderea universală de comert Sibiu.

FRAȚII POLATSEK

depozit de piele

Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Cărți pentru comerț, cerneală Antracen pentru scris și copiat veritabilă la

PAPETĂRIA BOROS

CLUJ
Calea Regele Ferdinand 2.

Dacă dorești se fii bine și eftin imbrăcat, cercetează **croitoria de domni**

Lázár Izsák

unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ștofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Alexandru Buchwald

ceasornicar

Calea Regele Ferdinand No. 35.

Se repară ori ce feli de ciasornice și juvaieuri cu cel mai eftin preț pentru ceasornicile vândute și reparate garantez un an de zile

---

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Lemne

de construcții, scânduri și țigle de acoperit se află eftin la:

Sajovics și Lebovits

Cluj, Strada Kajántói No. 1.

BERGNER și CZIMENT

exploatori de lemne

Cluj.

Lemne de foc tăiate și stânjeni transportate la locuință Biroul și magazinul: strada Munkácsi 18. Biroul de comandare str. Reg. Maria 18.

Transporturi rapide

cu Autocamioane „WOMAG“

executa „Strungul“ societate anonimă

Calea VĂCARESTI No. 5. ◆ Telefon 27/56.
Garajul: Soseaua Kisselef No. 31 C.
Se vând și Autocamioane noi.

Baumzweig, Rozenfeld și Comp.

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 25.

Renumită magazie stabilă de manufactură numai en gros.

MAGAZIN DE MODE

„BARZA“

CLUJ, Str. Regele Ferdinand No. 11.

A sosit un nou transport de mărfuri pentru iarnă

Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,

la HORA TĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány“.

Ștofe pentru haine Bărbătești și pentru Paltoane, Pardesiuri, Ștofe pentru rochii de Damă, Barcheturi, Broboade, Ciorapi pentru Dame, Bărbați, și pentru Copii, Basmale, Catifele, zefiruri, șifoane. Tote aceste mărfuri se vând cu prețuri mai eftin ca ori unde.

Vânzare engros și endetail.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 79 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Duminică 14 Noembrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrățirea

...rea"
... schimb
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 3 luni . — 30

IN FAȚA CRIZEI

Ravagiile produse de războiu și de marea schimbare în echilibrul de forțe, pentru care nu eram pregătiți dinainte, continuă să ne etaleze noui și noui aparițiî bolnave pe toate terenele vieții publice și în toate raporturile economice și financiare ale țării. Egoismul cel mai cras își serbează astăzi orgiile sale sălbatece, iar de interesele generale și superioare ale țării pare că nimeni nu voește să mai știe. In astfel de împrejurări, chiar și oamenii cinstiți și devotați binelui obștesc sunt în imposibilitate de a întreprinde vre-o acțiune fără de a-se isbi de amestecul frivol al protecției interesate ori de contradicția fără sfîrșit a atâtor dispoziții diferite, necomplecte ori chiar ilegale și arbitrare. Adăogându-se apoi monstruozitatea fără pereche că nici după doi ani de stăpânire românească, nu s'a găsit modalitatea ca funcționărimea de toate categoriile să-și primiască retribuția muncii conform serviciului prestat, a situației ce ocupă în societate și a împrejurărilor extraordinare ce le trăim, ba mai mult, nici salarul modest ce i s'a fixat, nu-'l primește de luni de zile, în vreme-ce specula urită pare a fi protejată fără ca statul și organele sale să-i pună un hotar, — va fi lesne de înțeles pentru fiecare că în astfel de împrejurări activitatea creatoare a spiritului trebuie să înceteze, conștiința datoriei se pierde, curajul și ambițiunea de a ajuta la o schimbare a lucrurilor se înlocuește cu o apatie dureroasă și cu renunțarea la orice nădejde de mai bine.

Invățătorii își părăsesc școala pentru a-și cerși salarul ce'l cheltuesc dinainte cu drumurile ce le bat, preoțimea de 4 luni nu-'și primește dotațiunea modestă și pentru a-și prelungi viața și a-'și crește odraslele orfilite, își vinde și ultimul rost de gospodărie ce i-a mai rămas. In diecesa Gherlei peste 80 de parohii au rămas fără de păstorii lor sufletești, în arhidiecesa Blajului peste două sute de parohii! Dar în celelalte diecese?

Oare mai sunt orbi cari să nu vadă că destrămarea societății e în curs și că toată autoritatea statului e ireparabil compromisă?

Unde mai punem criza economică de o gravitate ne mai pomenită și la care s'a mai adaogat apoi o criză financiară, în fața căreia guvernanții noștri se dovedesc dir ce în ce mai incapabili?

Oamenii cu depuneri de 700 mii de lei, nu pot să-'și ridice din propria lor depunere 10 mii lei, pentru a-'și acoperi lipsurile! Comercianții își privesc neputincioși bonurile, iar celor mai mulți nu le intră în cap cum își vor plăti datoriile în proporția 1:2 când marfa cumpărată pe banii împrumutați sunt siliți să o vândă în proporția 1:350? Populația însă își scoate și ultimii ei șori din fundul lăzii pentru a-se prevedea cu cele mai necesare și clatină nedumerită capul când vede cum i-se scurge toată agonisea, când vede că cu toată mărinimia de a se fi schimbat leul în 2 coroane, — nu s'a ieftinit nimic, căci neputându-se aduce marfă nouă, prețurile au rămas aceleași: prețul mărfei vechi cumpărată în proporția 1:4.

Iar bieții funcționari și toți câți își primeau salarul în lei, s'au trezit ca peste noapte cu salarul redus la jumătate meditând asupra capacității financiare a celor de sus.

Dar în vreme-ce în acest chip se ruinează o țară și se aduce la sapă de lemn populația ei.

Noi cetățenii ne mulțumim să urmărim spectacolului amusant al partidelor noui și să încercăm experiențe cu toți aventurierii unei demagogii destrăbălate.

Și credem că este de ajuns. După doi ani de aventură, trebule să înțelegem că a venit și era desmeticirii când nu ne mai poate fi îngăduit să facem colecție de oameni „noui" pe spatele suferințelor noastre. Dacă mai credem într'adevăr, că în viața politică a acestei țări a mai rămas ceva bun, să ne grăbim atunci a spune pe fiecare la locul lui, să facem riguros selecția oamenilor politici și să organizăm cât mai repede un mare partid al aderenții și al capacității cu care să purcedem apoi la întocmirea și consolidarea României.

Acțiunea în Ardeal a partidului național-liberal este cel mai potrivit prilej pentru a realiza aici o nouă grupare de forțe ținînd seama de tot ce-am putut să învățăm în cei doi ani de frământare și experiență politică.

Căci democrația nu trebue să însemne cufundarea în incapacitate, ci tocmai posibilitatea pe care au cetățenii de a-și asigura o guvernare pricepută trimițând la conducerea țării pe cei mai buni d'n mijlocul lor. *A. C.*

Restaurarea monarhiei în Bavaria?

Perioada teroristă din Bavaria pare că sa terminat. Poporul cult al Bavarezilor a văzut dezastrul ce-l aduce regimul sovietic din Moscova și regândindu-se a început reacțiunea puternică contra a tot ce este „bolșevism". Ocupându-se de noua situație organul *„Freiheit"* își pune întrebarea: „Ce se petrece în Bavaria"? și răspunde:

„De câteva zile se răspândesc tot mai mult știrile, care arată că contra lovitura este pregătită. Posibilitatea este dată, căci în Bavaria există deja monarhia în secret".

Iar *„Vossische Zeltung"* scrie: „acela care a urmărit bine desvoltarea situației din Bavaria, va vedea că svonurile asupra regalității nu sunt luate din vânt. Este de remarcat că și în țările celelalte se vorbește despre lovitura de stat, care ar avea loc peste câtva timp, a monarhiștilor bavarezi. *„Freiheit"* îndeamnă muncitorimea să fie atentă și pregătită pentru contra lovitură imediată. La fel au fost somați și comuniștii". — Suntem deci în ajunul unor evenimente serioase și rămâne să vedem cum se va desvolta încă situația din Bavaria.

Picătura de otravă

Ancheta parlamentară întreprinsă în Basarabia ne dă prilejul să constatăm încă odată cât temei se putea pune pe toate înspăimântătoarele descrieri făcute asupra stărilor de lucruri de peste Prut.

E încă vie în mintea tuturor campania de defăimare întreprinsă în presă, la tribuna Parlamentului, și mai ales prin public, împotriva tuturor autorităților din Basarabia. Ne găseam în fața unei adevărate conspirații, a cărei propagandă tindea să arate că „stăpânirea" românească în Basarabia a însemnat întronarea unui regim de maltratări și corupție, și nu odată îndrăsnea să se ridice, din mijlocul tuturor plângerilor și învinuirilor, ciudatul strigăt:

— „Era mai bine subt Ruși!"

Ne aducem aminte că printre cei cari întreținеau această legendă erau chiar oameni politici din vechiul Regat, ca d-l dr. N. Lupu, a căror datorie ar fi fost tocmai de a ajuta la consolidarea unirei proclamate cu atâta entusiasm în primăvara lui 1918. In loc de aceasta însă, se picura zilnic picătura de otravă menită să sape prăpastia dintre frații ce s'au regăsit după o despărțire de mai bine de un veac.

Din fericire, adevărul are grije să triumfeze totdeuna.

Ancheta parlamentară din Basarabia, la care au luat parte reprezentanți ai tuturor partidelor, vine să arunce o rază de lumină asupra țelor meșteșugite de calomnie aruncate asupra vieței românești de peste Prut. Aproape toate reclamațiile făcute comisiunei de anchetă s'au dovedit neîntemeiate, și cea mai mare parte din ele au fost pornite dintr'o transparentă rea credință.

Bătăi? Schingiuiri? Conrupție? Nimic n'a mai rămas din toate poveștile înspăimântătoare cari se țeseau zilnic în privința Basarabiei „martire". Totul fusese pus la cale, totul era o legendă.

Era timpul ca această legendă să fie risipită. Bârfitorii au amuțit. Insăș „victimele" s'au simțit datoare să mărturisească, pretutindeni, că au fost învățate să se plângă și, mai ales, cum să se plângă.

Nădăjduim că am încheiat-o odată pentru totdeauna cu campania de defăimare a Basarabiei. Și, în privința aceasta, îndrăsnim să credem mai mult decât atât, că anumiți oameni politici vor renunța să bată monedă pentru interesele lor personale din campania de bârfire pe cari dușmanii țării noastre o fac pe toate cărările.

A.

Casa Suzanne din Paris, Sucursala București cu trecerea prin Cluj, a început din ziua 10 l. c. o expoziție a ultimelor modele de rochii și mantouri la Hotel New-York camera nr. 68. Se poate vizita la orice oră din zi până în ziua de 15 cor.

Luxul dăunător

Pe când marea majoritate a populației d'abia se strecoară, de azi pe mâine, prin enormele greutăți ale traiului de acum, pe când pretutindeni, pe străzi, vezi trecând fețe supte și frunți încrețite de nevoile veșnic neîmplinite ale unei vieți chinuite alături de aceștia, se plimbă agale, în automobile și trăsuri sclipitoare, câți-va împopoțonați, grași și cu zâmbetul sati făcut pe buze, aruncând priviri disprețuitoare, din mijlocul blănurilor și ștofelor scumpe, asupra biet i plebe sgribulite în haine sărăcăcioase.

Banul strâns e de multe ori rezultatul unei munci sârguitoare și cinstite, dar în cazul acesta. posesorul, care a trecut prin atâtea greutăți, nu simte nici nevoia unui lux orbitor, nici, în or'ce caz, dorința de a-și etala cu îngâmfare averea.

Cei cari fac astfel vădesc o concepție ușuratică a vieții și dau un semn sigur sau că au strâns parale prin mijloace lesnicioase și repezi sau că, fără nici-o sforțare, au luat dea dreptul vr-o moștenire grasă.

Bănuelі de soiul acesta sunt așa-dar îndreptățite și nu se poate găsi nici-o vină celor cari le fac, ci numai celor cari le provoacă. Ori-cum, ele nutresc acea ură de clasă, care deschide prăpăstii între diferitele categorii sociale dintr'o națiune, fărîmițându-i coezinnea și surpându-i temelia. Prin urmare, nu e o vorbă zadarnică și o sperietoare pentru copii, când spunem că luxul e un pericol național.

Privită chestiunea din alt punct de vedere, acela al stării economice a unei țări, acelaș mare rău vedem că-l face luxul. El înmulțește cererile pe piață, oferind mari prețuri și ridicând costul nu numai al obiectelor de eleganță și fast, ci, prin balanța și concurența din comerț, și al lucrurilor de strictă necesitate. Și iată-l, prin urmare, pe nenorocitul de cismar plătindu-și mai scump pâinea din pricina orgoliului cutărui de a-și omorî lenea în legănări duici pe perinele moi ale unui echipagiu somptuos.

Ce să mai vorbim de emfaza proaspeților îmbogățiți de război? E clar pentru toți cei cari știu să vadă că veșnica neastâmpărare și nemulțumire a lucrătorilor de azi, ieri soldați pe câmpul de luptă, e în mare parte și din cauza indignării îndreptățite a lor de a vedea că, pe când ei își făceau suprema datorie, care le putea cere și sacrificiul vieții, alții, în spatele lor și în deplină siguranță, strângeau averi, scontând nenorocirea țării, iar azi, când trebuia să vină ora răsplății fiecăruia, nu se mai face nici o deosebire între unii și alții, în ploaia de gratificații și amnestii, ba chiar sunt siliți, cei cari și-au făcut datoria, să mai îndure și privirile trufașe ale celorlalți, luxul și pompa lor.

In evoluția teoriilor sociale, care și-a grăbit mersul după războiul mondial, își face din ce în ce un mai larg drum concepția că statul e dator să intervie mai mult, luând măsuri imediate, pentru ocrotirea colectivității împotriva poftelor individuale, cari o lovesc și o jignesc.

Dacă nici bunul simț născut și nici educația din școală sau acasă nu dă mult ra bu acuviință măcar de a-și mărgini discret luxul în casa și'n intimitatea sa, atunci să intervie statul, cu taxe și supra-taxe sau chiar cu interzicerea unor manifestații prea sgomotoase și prea cutezătoare ale bogăției, care sfidează și ațâță mulțimea.

Ce rușine pentru noi că trebue să luăm uneori exemple dela ...Bulgari! La dânșii, deși se exagerează, are însă un înalt sens moral, mândria cetățenilor de a purta toți, indiferent de starea materială, haine din abă simplă, cenușie, de producție națională.

Să nu ajungem la extrema aceasta ridicolă, dar să nu cădem nici în ceailaltă: luxul orbitor își falsifică viața și ți-o ruinează, iar la semenii tăi nu produce admirație, ci, mai curând, indignarea.

N. O. T.

Ce e în realitate Rusia Sovietică

Printre membrii diferitelor misiuni, pe cari bolșevicii le trimit în Europa, pentru reînceperea schimburilor comerciale, — cel dintâi și mai de seamă scop al lor, — ca și pentru repatrierea reciprocă a prizonierilor, se găsesc foarte mulți . . . nebolșevici, ba chiar dușmani ai noii doctrini.

E foarte interesantă în această privință convorbirea, publicată în „Le Petit Parisien", dintre un delegat bolșevic la Praga și un ziarist. Delegatul, un profesor universitar, arată limpede atitudinea diferitelor grupuri sociale față de guvernă — mântul actual din Rusia.

Redăm un rezumat pentru lămurirea publicului românesc, dar mai ales pentru desmeticirea celor de la noi, cari visează la paradisul de dincolo de Nistru.

Intelectualii ruși servesc subt Lenin, cum serveau și subt țar, fără să fie de acord cu politica lui. Erau printre ei unii cari nădăjduiau în venirea repede a contra-revoluției odată cu succesul lui Kolceag, Judenici și Denikin.

Parte din ei au fugit în străinătate de când cu nereușita acestor generali, parte, cari au rămas în țară, tac și se ascund.

A doua categorie e aceea a „disperaților", ei gândesc că Rusia se apropie de sfârșitul ei și că nu se va mai ridica.

Abătuți de nenorocire, pradă melancoliei, ei își câștigă exis-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ența nedându-se la o parte dela nuncile cele mai grele.

Se găsesc și optimiști exagerați, cari strigă pretutindeni:

„Iată paradisul, pe care nu îndrăzneam nici să-l visăm!"

Cei mai numeroși însă sunt desigur cei cari cred că împrejurările economice actuale sunt foarte grele și că cer folosirea tuturor energiilor, aceștia ajută eforțările lui Lunaciarski, comisarul poporului pentru instrucția publică, de a ridica nivelul cultural al mulțimii.

Printre funcționari sunt întâi comuniștii veritabili, ca i ocupă posturile de caracter politic.

Technicienii sunt în solda lor ca mai înainte în accea a vechilor stăpâni. Ofițerii, cari au luptat cu îndârjire împotriva Poloniei, nu sunt de loc aliați doctrinei marxiste integrale.

Pe urmă trebue să socotim în administrația bolșevică o mulțime de *intelectuali ratați* cari au în cap teorii pe jumătate înțelese; printre ei foarte multe femei. Birourile sunt pline de acest soi de oameni și s'au creat pentru ei o mulțime de ocupații ușoare, ca lipitul etichetelor, grija de dosare etc.

Mulți din ei emigrați, au informat greșit în zăpăceala lor, opinia publică europeană asupra răsturnării sociale din Rusia.

Sunt 600.000 comuniști în fostul imperiu moscovit și asta e marea victorie a lui Lenin spun unii socialiști din occident dar uită să precizeze ce fel de comuniști.

Ultimele statistici înfățișate congresului panrus al sovietelor arată într'adevăr 604.000 membrii în partidul comunist, dar ele adaogă că 89% sunt funcționari și numai 11% sunt lucrători.

Nu sunt deci decât 70.000 lucrători, cari au primit doctrina stăpânilor din Moscova.

Nu sunt așa-dar comuniști decât cei cari trăiesc din comunismul lor.

Îi putem considera și pe aceștia ca adevărat convinși?

Nu! Servesc regimul, dar în forul lor interior sunt ostili guvernului.

La Moscova sunt numai 100.000 lucrători și 260.000 funcționari.

Tot partidul bolșevic nu-i decât un vast minister, care elaborează continuu ordine. Rusia e azi o vastă casă de hârtie mânjită cu sânge.

Muncitorii români să ia aminte către ce fericire îi mână șefii socialiști și cât de adevărate sunt știrile bune despre republica Sovietică.

Pregătirile pentru Congresul sionist din Cluj

In curând va avea loc la Cluj congresul sioniștilor din Ardeal. In toate centrele evreești se fac mari pregătiri pentru reușita lui. Ziarul sioniștilor din Oradea „Mizrachi" scrie următoarele în legătură cu acest congres. „Acum doi ani mișcarea sionistă era aproape necunoscută, iar astăzi două treimi din numărul Evreilor din Ardeal sunt sioniști. Congresul ce se va ține în Cluj va avea de rezolvat probleme importante. El va formula principiile în jurul cărora se va aduna întreaga evreime din Ardeal. Munca viitorului se împarte în două părți: munca pentru Galuth și munca pentru Palestina. Prima este programul de activitate în viitor. Cei 800,000 Evrei din Ardeal se vor declara ca parte integrală a Evreimei din România și se consideră ca minoritate *pretinzând drepturile asigurate de Conferința păcii.*

Ei vor pretinde *proporționalitatea în parlament* pe baza votului universal, iar pentru a asigura unitatea economică a Evreilor cer înființarea unui for care să reprezinte interesele lor economice. Pentru edificarea pe teren cultural congresul va elabora un program pentru școalele sioniste, va resolvi chestiunea presei sioniste, va înființa o societate pentru editarea lucrărilor literare evreești, va organiza asociații culturale evreești similare cu *Emke* sau *Astra*, și va cere propunerea obligatorie a limbii ebraice în școalele lor confesionale. Se vor lua măsuri pentru organizarea emigrațiunei în Palestina și pentru propaganda financiară. „Va trebui să găsim mijloacele ca fiecare Evreu să dea o anumită parte din venitul său pentru înflorirea Palestinei. Resolvirea fericită a chestiunii financiare este o cauză sine qua non pentru reușita congresului din Cluj."

(Uj Kelet).

Germania și cărțile despre războiu

La reîntoarcerea sa din Berlin, un englez semnalează un fapt aproape ignorat de public și care prezintă totuși mult interes.

Pe când în Franța, în Anglia, și-n genere în toate țările aliate, cărțile despre război n-au obținut aproape nici-un succes, Germanii le citesc cu frenezie.

In orice oraș nemțesc te-ai duce, vei vedea munți de cărți tratând conflictul mondial. Librăriile, sălile de lectură, mesele de scris, bibliotecile sunt pline.

Și să nu se creadă că cititorii acestor volume se recrutează numai dintr-o anumită clasă a societății. Nu, toate categoriile de oameni sunt reprezentate și, ceace e mai caracteristic, aceste cărți sunt de tipuri extrem de variate . . . și, dacă memoriile generalilor, totdeauna venerați, Hindenburg, Ludendorff, Liman von Sanders, sunt vândute dela apariția lor, tot așa se petrece și cu scrieri, cari tratează chestiuni pur technice, ca, de exemplu, aprovizionarea unei armate, diferitele feluri de transporturi, de muniții, de rezerve, de lucrări de g niu . . .

De curând, editorii au lansat mici serii de monografii, cari au un succes prodigios; în ele, fiecare acțiune, fie ea cât de mică, e analizată îndelung cu ajutorul hărților și diagramelor . . . și istoria fiecărui regiment e comentată cu o bogăție de detalii minuțioase.

Toate cărțile de război, franceze sau engleze, au fost traduse . . . și Germanul se atașează cu o ardoare de necrezut la a scoate câte-o lecție din fiecare eveniment al războiului, a examina cauza fiecărei neisbuteli, rezultatul fiecărei experiențe, a analiza fiecare plan a judeca or'ce sistem, a scurta or'ce metodă și a înregistra toate lucrurile, *ca să nu uite nimic.*

In luna trecută, au fost publicate în Germania mai mult de 40 cărți despre război și editorii spun că cererile întrec producția.

(Din *La République tchéco-slovaque.*)

Viața culturală în Sighetul-Marmației

Duminecă în 31 Octombrie corp. profesorii dela Școala Normală din Sighet a aranjat o ședătoare cu proecțiuni luminoase la care a luat parte intelectualitatea română din Sighet.

Cercul profesoral din Sighet întrunit în conferința dela 4 Noembrie a hotărât înființarea unei universități poporale care se va deschide în 15 Noembrie cu următorul program.

Luni 4—5 ore d-na Șerban profesoară: Industria Națională.

Luni: 5—6 ore d-l Șerban dir. lic. „Dragoș Vodă": Radio; activitatea; eterul și constituția materiei.

Marți: 5—6 ore L. Boroș, prof.: Istoria Românilor.

Mercuri: 5—6 ore dir. lic. de fete Sânjoan: Enciclopedia filozofică.

Joi: 5—6 ore dir. Școalei Normale D. Simon: Istoria literaturei române.

Vineri: 5—6 ore I. Berinde, prof.: Istoria filozofiei.

Sâmbătă: 5—6 ore B. Capeta prof.: Istoria Românilor.

O Academie specială

A fost inaugurată la Berlin Academia de înaltă politică.

Cu ocazia aceasta au ținut discursuri ministrii d-l Simons de, Koch și dr. Scholz, în cari au vorbit despre însemnătatea și rolul pe viitor al acestei academii în viața puclică germană. Încheiând discursul său dr. Simons a declarat:

„Am fost în pericolul de a ne izola de lume. Ne-am văzut numai pe noi și deacea am pierdut legătura cu opinia publică a lumii. Academia are datorința de a aduce sentimentul care se va apropia imparțial de preferințele și slăbiciunile celorlalte popoare și care să vadă poporul german ca membru al comunității mari, cu care trebuie să trăiască, să muncească și să se înțeleagă".

ECOURI

O fundațiune culturală „Carmen Sylva" în Germania.

La Weimar să proectează înființarea unei fundațiuni „Carmen Sylva", cu scopul de a cultiva amintirea poetei și a răspândi operile sale.

Ca publicație primă va apare la Lipsca volmul „Din scrisorile Carmen Sylvei", în editura profesorului Dectjen, banii încasați din vânzarea acestui volum vor fi baza de susținere.

„Tragediile casei Habsburg."

Ducele Leopold Ferdinand de Austria, care în anul 1902 a depus toate titlurile și a luat numele simplu de Leopold Wölfling publică de curând în *„Berliner Morgenpost"* amintirile sale intitulate „Tragediile casei Habsburg".

Sarah Bernhardt redivivă!

Se anunță că artista Sarah Bernhardt va juca din nou. C'un picior amputat și în vârsta de 76 de ani, marea artistă vrea să creeze rolul unui tânăr din piesa lui Verneuil, *Daniel*, care se va reprezenta la începutul lui Decembrie.

Austria vrea să-și păstreze comorile de artă.

Clubul artiștilor vienezi „Sezesion" a alcătuit un protest în scris contra convenței de artă între Austria și Italia.

Doctorul Renner e învinovățit că prin politica sa, va săraci Austria de bogățiile sale artistice și se face apel la publicul cult de a împiedeca acest dezastru.

Citiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cine conduce democrațiile?

de Virgil I. Bărbat.

Iată o întrebare plină de actualitate și putem chiar adăoga, că de răspunsul care i se va da și de graba cu care îl va fi dat, va afirma poate viitorul multora din statele de astăzi.

Dar să începem ceva mai de departe. La 19 Noemvrie 1863, în Statele Unite, la Gettysburg, unul din cei mai mari oameni ai secolului trecut, Lincoln, președintele de pe atunci al marei republici anglo-saxone de peste atlantic, a pronunțat un discurs, un discurs mic de altfel, dar atât de sfânt Americanilor, încât el este mereu și mereu înșirat pe din afară de copiii școalor lor primare. In el este oarecum rezolvată problema pusă în capul articolului de față.

La Gettysburg, în Iulie al anului pomenit, se dase, cum se știe, o mare bătălie între forțele nordului Statelor Unite, forțe care luptau pentru liberarea negrilor din sclavie și acelea ale sudului, apăratoare ale ordinei existente de lucruri, ale robiei; iar cum, patru luni mai târziu, se inaugura cimitirul în care fusese îngropați soldații morți cu prilejul acel. Președintele republicei se simțise dator să asiste și să vorbească.

Din cele 252 de cuvinte, pe care le are discursul pronunțat cu această ocazie, pe noi nu ne interesează de cât cele câteva de la urmă. După ce spune că nu memoria celor morți trebuie consacrată în cimitirul de la Gettysburg, ci că cei rămași, vii, ei, urmează să fie „consacrați" și anume sărcinei celei mari, — războiul nu se terminase, — pe care americanii din nordul statului o mai aveau încă înaintea lor, Lincoln spune că aceasta este chiar o datorie față de cei morți: datoria de a se purta așa fel, ca moartea celor duși să nu fi fost zadarnică și ca vechia republică democratică înființată de Washington și tovarășii lui, cu *„guvernarea poporului prin popor și pentru popor să nu piară din lume"*. Cuvintele din urmă sunt, de fapt, o definiție a democrațiilor.

Ce însemnează însă această formulă a lui Lincoln? Insemnează ea, că în guvernământul democratic conducerea, guvernarea, o au cei mulți și că aceștia pot și trebuie chiar să înlăture pe cei puțini, pe favorizații de soartă, din capul treburilor publice?

Un alt american mort acum câțiva ani, Price Collier, mai puțin important decît Lincoln, dar scriitor de valoare totuși, un om, în orice caz, care prin origina lui era deprins cu forma democratică de guvernământ, pare că nu înclină spre această interpretare. El ne spune într'un capitol: „Cine sunt Englezii" dintr'o carte *„Anglia și Englezii"*[1], că concetățenilor lui cei noi, țăranilor veniți din Ardeal, din Ungaria, din Polonia și așa mai încolo, li se proclamă, este drept, lucrul acesta și anume că vorbele marelui Lincoln însemnează că poporul trebuie să guverneze, de fapt, el, înlăturînd pe oamenii cei puțini în care se încrezuse țara până atunci. Dar, urmează Collier, rezultatul acestei propagande este numai acela că în Statele-Unite s'a prăsit o specie de oameni, — aici el întrebuințează o vorbă cam urîtă: demagogi! —, care *„au un caracter destul de josnic*, încît să poată trăi *pe* popor, *prin* popor și *pentru ei înșuși*".

Nu. Altul este mecanismul guvernământului care a asigurat mărirea rassei anglo-saxone, zice Collier. Iar tipul lui cel mai curat îl găsiți în Anglia. Englezul încă, continuă scriitorul nostru, de la începutul existenței statului său până astăzi, n'a urât nimic atât de mult, ca faptul de a fi silit să se amestece în treburile publice și să nu fie lăsat în pace, să-și vadă de nevoile și petrecerile lui. Așa a și născut chiar parlamentul, în Anglia, ne asigură Collier, din împrejurarea că poporul nevoind să-se ducă mereu la consiliile șefilor săi, a delegat pe câte cineva să meargă acolo, el rămânând liniștit acasă.

Insemnează aceasta că poporul englez se desinteresează de afacerile țării lui? Nici de cum. El lară însă pe delegații lui, membrii ai parlamentului și regi, să vadă de aceste afaceri și îi lasă în pace până ajung de fac greșeli prea mari. Atunci intervine, îi dă jos, le taie și capul la nevoie, cum a făcut cu un rege, pune alți delegați în loc și apoi se duce iar acasă, la ale lui. Collier zice că sistemul acesta de a înțelege democrația are avantagiul asupra altora, că este economicos, poporul neplerzându-și pace mult timp cu lucruri care nu-l privesc imediat; că are o perioadă de încercare de 1500 de ani și că a dat mărirea Angliei. Și el mai are un folos, un arc în teiul lui: că nu are vrajba dintre clase la baza lui; dar despre aceasta ceva mai la urmă.

Când e vorba apoi, de alegerea delegații, oamenii care să conducă țara, poporul englez are iarăș un fel propriu de a inter-

[1] *„England ant the, English from an American point of view.* Duckworth & Co. London, 1910.

CRONICA POLITICĂ

Fuziunea mult trâmbițată a țărăniștilor d-lui Mihalache cu Partidul național condus de d. Maniu, așa precum am anunțat-o noi în precedenta situație internă, ca pe o carte jucată de d. Tache Ionescu pentru înlesnirea unei colaborări de guvern cu elemente din aceasta nouă formațiune, se apropie, după-cum se anunță, de realizare. Scopul dublu urmărit de d. Tache Ionescu este, așa cum spunem, eventuala debarcare a Generalului Averescu și lăsarea în mânile sale a mult visatei președinții de Consiliu, în primul rând; iar în al doilea, împiedecare, măcar cu câteva luni, a venirei la puteri a partidului liberal.

Felul cum este privită fusiunea formată cu acest scop constitue însă, pentru mare parte din membrii Partidului național un act protivnic și tradiției și rolului pe care-l are acest partid. Am afirmat aceasta în nenumărate ocazii și acum iată că vechiul organ al acestui partid „Românul" dă următorul comunicat:

„Atâta vreme cât direcția partidului nu s'a pronunțat fățiș și nu a dat un caracter oficial intențiilor sale, ne-am mărginit, urmărind jocul politic, să arătăm imposibilitatea practică și morală a realizărei fuziuni".

„Astăzi însă, când avem înaintea ochilor aprobarea oficială a unei idei ce urmează a dobândi forma faptului palpabil, în calitatea noastră de organ al Partidului național român, în calitatea noastră de ziar ce a apărat cu devotament și cu fervență prestigiul și adevăratele concepțiuni ale acestuia, ne facem datoria de a semnala prin'tr'un strigăt de alarmă opiniei publice întregi, soarta ce se pregătește pe urma realizărei fuziunei, marei organizațiuni transilvănene. care a sângerat până la sacrificiu în urmărirea celui mai înalt ideal național".

„Realizarea fuziunei înseamnă contopirea Partidului național romăr, cu niște organizațiuni politice, cu vederi, concepții și ideaiuri absolut opuse; înseamnă falsificarea esenței naționale, sociale și morale a Partidului național; înseamnă suprimarea însăși a dreptului de existență al acestuia."

„Partidul național care a luptat în totdeauna pentru marile interese ale neamului, ar fi silit în urma fuziunei să se transforme într'o organizație politică menită să ducă o luptă de clasă disolventă și măruntă; dela înalta lui menire de armonizator al nevoilor și intereselor obștești, Partidul național s'ar vedea silit, prin fuziune, să reprezinte interesele unei anumite categorii, restrânsă, față de ansamblul națiunei; de pe piedestalul pe care l-a așezat trecutul său și tot ceea ce el a făcut pentru Unire, marele partid transilvănean, s'ar vedea aruncat, prin fuziune, de odată în vâltoarea și patima luptelor politice, a micilor revendicări și a intereselor mărunte în lumea agitată și lipsită de desinteresare a politicianismului cotidian."

„Partidul național român nu ar putea decât să se înăbușe în atmosfera lipsită de idealism a politicianismului acesta; lupta de clasă ar răpi partidului energia și puterea de vitalitate, iar patima intereselor politice ar despoia acest partid de strălucirea și noblețea prestigiului său."

„Ar fi moartea lentă și dezonorantă, ar fi anihilarea, prin fuziune, a unui întreg trecut de puritate în principii și idei."

„Iată aceea ce se pregătește Partidului național prin realizarea fuziunei."

„Ardealul care este idealist și ardelenii cari știu ce va să zică frumusețea unei credințe, nu pot admite ca Partidul național să fie omorât astfel, în întunerec, fără nici o frumusețe, în arena de sacrificiu a luptelor politice și tocmai de acela, despre cari s'a crezut că și-ar da chiar și viața luptând sub cutele steaguri'or lui."

„Intr'o asemenea atmosferă partidul s'ar desagrega; aderenții săi s'ar răspândi în rândurile celorlalte organizațiuni politice și astfel făuritorul idealului „Unirei", ar înceta să mai existe, omorât chiar de mânile proprilor săi apărători."

„Fuziunea este moartea partidului național român!"

„Acesta este strigătul nostru de alarmă și dorim ca el să pătrundă în sufletul Ardealului, cu uriașe rezonanțe de cristal".

Așadar, vechiul ziar al partidului național „Românul", căruia nu i se poate contesta autoritatea de-a se rosti în numele partidului național, dezaprobă în totul condamnabila nepatriotică a d-lor Maniu și Vaida. Este deci de așteptat nu o întărire a partidului național prin această fuziune, ci o desbinare, o desființare chiar.

Știri și fapte politice

Am anunțat acum câteva zile, că d-l general Averescu intenționează să desființeze ministeriatele provinciilor alipite. Demisiile de mai târziu ale domnilor A. Mocioni și I. V. Stârcea, au venit să confirme această știre.

Locurile celor doi miniștri ai Ardealului și Bucovinei nu vor mai fi ocupate pe banca ministerială, și puținele atribuțiuni cari mai rămâsese pe seama acestor membri mai mult decorativi, ai guvernului, se vor împărți celorlalte departamente existente.

Peste câteva zile va urma și demisiunea d-lui Serghie Niță, ministrul Basarabiei, a cărui activitate a fost îndreptată mai mult în a face diferite dificultăți guvernului în administrația județelor de peste Prut.

Odată cu retragerea celor trei miniștrii ai provinciilor alipite, d-l general Averescu va putea să constate încă odată, — despărțindu-se de colaboratorii săi, — că n'a fost totdeauna bine inspirat în alegerea pe care a făcut-o.

Remanierea apropiată a guvernului va da prilejul unor noui experiențe în ceeace privește valoarea oamenilor politici din noulle noastre teritorii, ale căror simpatii au fost câștigate de organizația partidului poporului.

*

„Sfatul Țării" din Chișinău, comentând un articol din „Viitorul" în care se pune chestiunea incompatibilității deputaților ardeleni cari sunt și funcționari, spune următoarele:

„Insușindu-ne în totul punctul de vedere al „Viitorului" rămânem totuși neîncrezători în nădejdea pe care o avea, că la deschiderea parlamentului cei cu musca pe căciulă vor ridica degetele. Ne prindem că se vor grăbi să facă pe surzii sau că vor face „soviet" pentru ca guvernul să le lase cele două țițe".

„Și guvernul dintr'un acces de amabilitate o să aprobe".

Așa credem și noi.

*

„Patria" anunță că apreciatul ziarist ardelean, d l Ghiță Pop, reintrând în publicistică, va colabora în calitate de redactor extern.

Salutăm cu satisfacție această reluare a activității ziaristice a unui atât de meritos publicist. Dar ne-am fi bucurat și mai mult dacă colaborarea d-sale s'ar face în calitate de redactor intern, tocmai pentruca astfel „Patria" *„să-și poată aduce mai bine aminte de zilele de glorie ale presei ardelene"*... după care, se vede, a 'nceput și ea să suspine.

Cronica Bucureștilor

— O glumă proasta cu învățămintele ei. — Iar Federația. — Situația guvernului. —

Nimic mai dureros ca pizma. In manifestările ei bolnave, căutând veșnice pretexte de calomnie, căzând astfel totdeuna în ridicul și în conflict cu bunul simț — pizma aduce un surâs de milă pe buzele pizmuitului și unul mai amar pe buzele spectatorului imparțial . . .

Am nenorocirea împreună cu toți bucureștenii ce se ocupă de problemele ardelene să fiu spectatorul pizmei ce o stârnește la un ziar din Cluj modul cum e redactată și informată „Infrățirea". E în adevăr de mirare neeleganța manifestărei acestei boale sufletești ce atrage oameni cu pretenții de seriozitate în cele mai ridicule cancanuri de periferie, numai pentru a găsi un motiv de cârtire.

Voiu lua un fapt izolat dintr'o mie, dar unul din cele mai caracteristice tocmai prin miciuna lui. Legându-se de o informație a „Infrățirei" un redactor dela acel ziar face o treime de coloană, de glume proaste în cari veninul pătrunde la fiecare vorbă.

Evităm să reproducem aceste banalități. Ele ne face cel mult să gândim că neputința de a alcătui ceva bun este un mare îndemn de a ponegri pe alții. Pentru a edifica opinia publică, amintim că toate aceste glume proaste se pot găsi în numărul din 4 Noembrie a ziarului „Patria" în care un domn *„Nediscifrabilu"* — admirați și eleganța pseudonimului — ar voi să dee unele lecții de stil și informație . . Noi credem că aceste lecții e bine să le păstreze pentru ziarul „Patria" a cărui corectitudine în informarea cetitorilor merge până la falsificarea interviewurilor șefilor politici . . . Dar incorectitudinea nu poate aduce de cât pizma și ca rezultat final descreditarea în opinia publică a acestor foi ce se servesc de sisteme asiatice.

*

Punând la punct chestiunea ziarului „Patria" să ne ocupăm puțin de activitatea în București a patronilor pe care-i compromite la Cluj. Cu toate protestările că „nu se tratează peste capetele partizanilor", tratativele pentru fuziune continuă, bineînțeles cu singurul succes al scandalurilor jalnice în sânul grupărilor ce voiesc să se contopească. E o tragedie ce amenință să se prelungiască până în ziua unei zdravene încăerări, și, judecând după cele întâmplate la clubul țărănist de la „Majestic" acea zi nu e departe. In adevăr glasurile oratorilor țărăniști, întretăiate de flueratul partizanilor au produs o agitație neobișnuită în pașnicul hotel pricinuind o zi neliniștită obositilor călători. Și pentru ca gluma să nu ia o întorsătură sinistră fruntașii desaprobați de partizani au ținut să se despărțească și de data aceasta fără să ia vreo hotărâre.

Dar nu s'a renunțat la idee și desigur că vom avea de înregistrat odată cu deschiderea parlamentului o serie de noui tratative.

*

In fața acestor pregătiri, guvernul, — asigurat de succesul obținut față de agitațiile maximaliste, — rămâne inactiv. Nici un început de reorganizare a țărei, nici o încercare de concentrare a Cab netului nu se observă. In parlament vom avea de înregistrat o violentă opoziție cu obst ucția elementelor federaliste iar proectele comisiilor bine plătite vor dovedi că sistemul diurnelor de vacanție nu a fost bine venit. Astfel reorganizarea va suferi o nouă întârziere și țara încă o deziluzie.

Greșeala mare a acestui Guvern este desigur această întârziere în reorganizare produs al măsurilor totdeuna contrare pe care le ia de la zi la zi. Contra ei zadarnic sunt protestările. Răul fundamental, lipsa oricărei coeziuni în Consiliu, va rămânea atât timp cât d l Averescu nu-și va purifica cab netul. Dar această purificare mult așteptată, fie ea numită concentrare sau remaniere nu pare a intra în concepțiile d-lui Averescu, care se simte destul de bine pe banca ministerială cu d-nul Văleanu.

Din nenorocire d-l Văleanu se simte mai bine la Automobil Club la „chemin-de-fer" de cât la minister și astfel se face că drumurile de fer române au ajuns în felul în care sunt.

Rezumatul tuturor acestor lipsuri de unitate de vederi, de capacitate, de putere de muncă și bunăvoință, Guvernul va avea să l simtă la deschiderea parlamentului, dacă federația va proba că e în stare de-o opoziție serioasă făcută în scop de îndreptare nu de distrugere în patimi personale. C.

preta democratismul. El nu crede, ne infomează Collier, ca alte neamuri, că orice măcelar, orice scriitoraș, poate fi schimbat peste noapte în om de stat, prin votul alegătorilor. El crede, din contra, că meșteșugul de a guverna este mai bine practicat de către oamenii care, prin averea sau succesul lor în vreo ramură oare care a activității, au avut mai mult putința de cât cel care muncește din greu pentru existență, să se ocupe de chestiunile publice. Și de aceea, englezul ține în țara lui singura cameră din Europa, care mai este astăzi compusă nu din persoane alese, ci din nobili, din oameni care moștenesc dreptul de a intra în adunarea lorzilor, în senatul Marei Britanii. O singură măsură de prevedere a luat englezul și în această direcție: a asigurat premenirea neîncetată a acestei clase, dând șefilor țărei dreptul și datoria de a ridica la rangul de lord pe orice om, ori de unde ar ieși el, care se va fi distins în vreo latură oare care a vieței.

Iar urmarea acestei măsuri eminți este că: *„adunarea lorzilor este adunarea în care se găsește adunată varietatea cea mai mare de experiență și cunoștințe. Nu există ramură de activitate omenească aproape, care să nu fie reprezentată în acest corp"*. La acela din copiii de lorzi, care nu se mai menține la înălțimea părinților lor, englezul nu se gândește. El știe, zice Collier, că viața se însărcinează, ea, să-l elimine repede, prin chiar păcatele lor. O statistică făcută în această chestiune de autorul cărței semnalate aici, arată chiar că se poate număra pe degete urmașii lorzilor de acum o sută de ani, care să mai fie azi în camera de sus a Angliei. Economic, practic și iarăși cu principiul armoniei dintre clase ca bază.

Invățământul general, pe care suntem în drept să-l scoatem din cazul Angliei, ar fi următorul: O democrație, după câte ne arată această țară, ca să ajungă să fie mare, nu este nevoie să pună pe cei mulți în capul ei, ci din contră, ea trebue să-i pună pe cei puțini acolo, pe cei destoinici fii ai ei, pe șefii industriei, agriculturei, științei, artei și așa mai departe. Căci dacă faci mișcări prin care să aștiți pe cei mulți în contra celor puțini, poți ajunge la ceva rusesc, la un guvernământ în care *tot cei puțini* sunt în capul țărei, *nu însă cei mai destoinici*; poți ajunge la așa ceva, dar la ceva mai democratic ca în Anglia nu.

Până la probă contrarie, Anglia ne arată că cei puțini, clasele conducătoare tradiționale din țările noastre, sunt tot ce poate avea mai bun *un popor dat* și că cu ajutorul lor se poate spera ridicarea unui neam. Fără aceste elite ale succesului însă și cu ajutorul unor conducători de aventură, ca în Rusia, am văzut unde poate merge o țară.

Tot din Anglia învățăm apoi că dacă poporul nu trebuie să se depărteze de elitele lui, așa cum i le-a dat vremea, căci făcând așa el se îndepărtează de posibilitatea măririi lui, el trebuie totuși să sporească sorții de izbândă ai acestei din urmă înfăptuiri, asigurând, ca în Anglia, premenirea grupului celor puțini. In opera aceasta însă cei mulți se pot întâlni ori când învederi cu cei mai buni din aleșii lui, cu cei mai buni din fericiții țărei, cei cu adevărat bun neavând nimic de pierdut dintr'o orînduială ca cea pomenită. Cei mulți și cei puțini pot totdeauna sta de vorbă și se pot totdeauna înțelege.

Noi trebuie să cerem deci, cu toții, spre binele democrației, ca ușile să fie date de perete în fața mioților, pentru ca ele să poata intra, cu toate, în rândurile conducătorilor noștrii; dar ura între cei mulți și cei puțini să nu o răspândim, căci făcând așa noi despărțim ceeace trebuie să fie unit, chiar și într'o democrație. Poate mai mult într'o democrație ca în orice altă formă de guvernământ. Căci democrația singură, fiind, prin natura ei, reprezentanta celor mulți, dar neputându-se lipsi nici de cei puțini, consfințește într'un fel maxim cu putință și pe unii și pe alții, ea singura recunoscând, cum ne-a arătat Anglia, toate meritele unora și toate drepturile altora: priceperea celor puțini în arta de a guverna și dreptul celor mulți de a trece în rândul celor de sus, atunci când dovedesc destoinicia de a face acest pas.

Pentru reconstruirea Teatrului Comunal din Timișoara

Comitetul Reuniunii de Lectură Română din Timișoara în ședința sa plenară ținută în 31 Octomvrie a. c. hotărît unanim, ca să deschidă o colectă pe seama reconstruirii teatrului românesc din Timișoara, care a fost distrus de un incediu puternic.

Reuniunea s'a înscris în capul colecții cu 5000 lei.

Calendarul „Infrățirea"

S'a pus în lucrare materialul ales pentru ca acest Calendar să se înfățișeze ca o lucrare deosebit de îngrijită.

Comenzi de exemplare ale acestui Calendar — care va apare în cursul lunii Decembrie, — se pot face încă de acum la Administrația ziarului „Infrățirea".

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

INFORMAȚII

Privitor la articolul nostru de ri în care am discutat atitudinea ziarului „Patria" în chestiunea interviewului, ținem a explica, că atunci când incorectitudinea profesională a redacției acelui ziar, nu am înțeles deloc a ne atinge de cinstea personală a nimănui.

*

Duminecă 14 Noembrie 1920 ora 3 p. m. va avea loc în sala Reduta, a doua șezătoare culturală, organizată de „Cultura poporului" și invităm pe toată muncitorimea de ori ce naționalitate, doritoare de ordine și progres, să participe. D-l General Petala va face o introducere și d-l Lucian Boiçaș va ține conferența sa despre „Armonia Socială" Se va face muzică variată și interesantă. Intrarea liberă.

*

Biroul pentru eliberarea pașapoartelor se află tot în vechiul local al secretariatului internelor. Conducerea biroului a fost preluată de Sub-inspectorul Siguranței Statului care a numit ca șef de serviciu pe d-l Dr. Zibariu.

*

Eliberarea pașapoartelor pentru Ungaria nu se face decât pentru cazurile extraordinare și bine documentate. Negustorilor, care ar voi să călătorească în Ungaria pentru afaceri de comerț, nu li se eliberează pașapoarte întru-cât Statul Ungar a încunoștiințat că nu permite exportul nici unei fel de mărfuri.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin, mergeți la drogheria „Emke" Cluj, Piața Unirii 32.

*

Grădina de iarnă a hotelului Central este locul de întâlnire al elitei.

*

Sa eftenit văpsirea hainelor la spălătoria cu aburi „Unio" Fabrica și prăvalia principală Calea Reg. Ferdinand 133. Sucursale: Str Regina Maria 4 și Iuliu Maniu 8.

*

Ministerul de finanțe a numit inspector financiar pentru Ardeal și părțile ungurene pe d-l Iuliu Arsenovici fost director financiar în Arad și mutat de curând în aceeași calitate la Târgul-Mureș.

Secretariatul general al Instrucțiunei publice face cunoscut pe această cale, că inaugurarea Academiei de comerț, va avea loc Duminecă 14 Noembrie, la 11 ore a. m., în localul institutului (intrarea din strada Bástya) la care invită pe reprezentanții autorităților sup. civile, militare, bisericești și școlare, precum și pe toți prietenii școalei române.

*

Ni se comunică că marea pădure dela Maier (jud. Bistrița-Năsăud) arde de mai multe zile cu toate silințele batalionului de soldați trimis ca să localizeze focul.

Sa spune că incendiul e în legătură cu neînțelegerile cari au divizat pe Românii și Sașii din acea regiune pentru posesiunea pădurei.

*

Biroul presei române din Paris a trimis d-lui deputat I. Pelivan, următoarea telegramă cu prilejul semnării actului pentru recunoașterea Basarabiei.

„Cu prilejul semnării tratatului asigurând definitiv alipirea Basarabiei, vă trimitem expresiunea profundei noastre recunoștințe pentru opera ce ați îndeplinit și cele mai călduroase felicitări celui pe care toți românii îl consideră ca pe unul din principalii partizani ai Unirei.

*

Ministrul Basarabiei a aprobat d-lor Luca Nemțeanu și Șt. Ciuș scoaterea a unui ziar în orașul Chișinău, „Iscra" (Sânteia) în limba rusă și română.

*

Leul românesc e cotat la Budapesta 8—9 coroane.

*

Comitetul „Societății Studenților în Medicină" pe anul școlar 1920—21 s'a ales în felul următor:

Președinte: Aurel Voina.
Vice-preș.: Mihail Macavescu.
Secretar General: Cornel Radu.
Casier: Andrei Crișan.
Bibliotecar: Ioan Draia.
Secretari de ședință: Ioan Gavrilă, Ioan Trifan și Dumitru Zeana.
Membrii în comitet: Alexandru Dacian, Marin Todor, Emanoil Saveanu și Liviu Tolia.

Citiți „Infrățirea"

Un simbol al civilizației: poșta română

Filozoful Emerson găsește, într'una din „încercările" sale, că una din întruchipările cele mai simbolice ale civilizației este poșta. Judecați dacă n'are dreptate. Scrii pe un petic de carton câteva cuvinte fără importanță, ca „salutări din Poplaca" sau „ce mai faci?" și-l arunci pe stradă, într'o cutie de scrisori. Un funcționar sosește cu o cariolă, ridică peticul de carton, îl duce la biroul poștal, îl clasifică, îl pecetluiește și-l trimete cu trenul, spre destinație. Ajunsă în orașul de destinație se găsesc alți funcționari care să aibă grije ca „salutările" să fie aduse la domiciliu, ca pe o tavă...

Cum se cunoaște că filozoful Emerson n'a trăit în România de astăzi! Ar fi văzut că o carte poștală aruncată la cutie e aruncată în voia sorței, ca o foaie veștedă în placul vântului. Ar fi constatat că scrisorile nici nu pleacă atât de sigur, nici nu călătoresc într'acolo unde ar dori, nici nu se distribue cu atâta conștiinciozitate,

Iată, de pildă, ziarul nostru primește zilnic teancuri de scrisori și publicații adresate altor persoane și instituții. Primim de exemplu maldăre de corespondență pe adrese ca cele de mai jos; locotenentul *Gottfried Klara Mayer. Donis Peter*, ceasornicar, *George Pamfil*, profesor universitar, *Charles Goodwinsky*, consulul britanic, dr. *Victor Mann*, advocat, ziarul *Friss Hirek* și așa mai departe. In această corespondență se strecoară și unele lucruri oficiale. Ieri am primit astfel, la redacție un plic adresat „*Comandamentul trupelor de Vest — Cluj*" și pe care stă scris: *Informații*. Ciudat lucru, poșta a crezut că „informațiile" sunt dintre cele cari se pot publica în *Infrățirea*.

In fața acestei avalanșe de corespondență la care n'avem dreptul, am crezut util să deschidem noi o sucursală a poștei, rugând pe nefericiții adresanți să vină să-și ia fiecare „scrisoarea pierdută".

Dar ne-am gândit că aceasta nu va rezolva chestiunea. Și corespondența noastră zace desigur la alte destinații, pentru ca să ne mirăm apoi că ea nu sosește la vreme, sau nu sosește deloc. Și atunci ne-am hotărît să punem întâi problema direcției poștelor, pentru a găsi o altă soluție.

Așteptăm!

Dela opera Națională

Primul concert simfonic

Două zile după reprezentația la *Aidei* a avut loc la Teatrul Național primul concert simfonic al sezonului acesta, sub conducerea maestrului Bobescu. Programul cuprindea uvertura *Egmont* și *Simfonia a IV* de Beethoven, *Peer Gyut* de Grieg și arîile din *Othelo* și *Ballo în maschera* de Verdi, cântate de d-nul Teodorescu cu acompaniament de orchestră.

Eram curioși să-l auzim pe d-l Bobescu, dirijând compoziții din Beethoven pentru a putea dobândi un tablou complet despre atitudinele d-sale, căci între a conduce o operă de Verdi și o simfonie de Beethoven există o lume întreagă de deosebiri. A pătrunde în stilul beethovenian, adevăratul stil clasic consacrat prin tradiție, e poate cea mai tainică și fierbinte ambiție a oricărui muzician serios. Mai mult decât oricare alt gen de muzică, stilul beethovenian cere ca condiții primordiale o absolută stăpânire a formei, o superioritate a concepției și o maturitate intelectuală în cel mai potențat grad.

D-l Bobescu făgăduește a ajunge un dirijor beethovenian excelent. Are cea mai adâncă pricepere pentru frazare, tempo și colorit și ne-a dat un Beethoven clasic în simplitatea arhitecturii, viguros și plin de ritm am fi dorit însă să pună o mai intensivă simțire și o mai delicată nuanțare. Credem însă că vina cea mai mare o poartă aici orchestra, care pare a avea lipsă de un studiu mai intensiv și mai rafinat.

Un frumos succes a obținut d-l Bobescu cu suita de Grieg din care a trebuit, la inzistentă aclamare a publicului, să repete două părți.

D-l Bobescu a dirigat întregul program din memorie, și pentru aceasta i-se cuvine o și mai puternică admirație.

D-l Teodorescu, a cărui splendidă voce de bariton umple triumfătoare teatrul, a împărtășit cu d-l Bobescu aclamațiile entusiaste ale publicului. Stăruitoarele aplauze frenetice ale auditorilor lui au silit pe d-l Teodorescu să repete marea arie din *Ballo in maschera*.

Sebastiano

O punere la punct

Primim următoarele:

Cu prilejul alegerei de deputat în circumscripția Erneiul-Mare am luptat și subsemnatul pentru biruința candidatului partidului național-liberal, profes. Simion Mândrescu. Dușmanii partidului nostru și — așa se vede — și ai bunului simț, au colportat despre mine vestea că aș fi îndemnat pe alegătorii de naționalitate maghiară să nu voteze pe candidatul guvernamental, pentrucă acesta este un mare dușman al Ungurilor și pentrucă fiind la Paris a contribuit la îmbucătățirea Ungariei, fiind el creatorul României-Mari. Indignat peste măsură de această îndrăzneală, declar că cele colportate sunt minciuni, iar cei cari le răspândesc, calomniatori.

Tg.-Mureș, 9 Noembrie

Alexandru Gligor
preot.

Am onoare a aduce la cunostința onoratei mele clientele că mi-am mutat prăvălia cu mașini de scris și atelierul de reparații în strada Regina Maria No. 25.

Cu stimă,

Mihail Körmendy.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Revista economică

Criza: Să nu ne legănăm în iluzii deșarte. Criza este aci, o trăim, o simțim și nimeni nu poate prevedea unde va duce, industrii din cele mai importante au redus sau chiar și au întrerupt lucrurile, altele își reduc regia la minimul posibil. Și sînt în sfîrșit cazuri de negustori și industriași de seamă, cari deși se bucurau de încrederea tuturor au cerut ei înșiși declararea în stare de faliment. Cauza? Criza financiară prin care trece actualmente Ardealul și al cărei consecințe, după cum am spus, nu le pot prevedea.

Lipsa de numerar împedecă orice inițiativă. Ea face ca băncile — și după cum dovedesc unele cazuri — chiar cassieriile Statului să nu-și poată îndeplini angajamentele și în atari împrejurări este explicabil că se dă industriei și comertului o lovitură din care numai cu mari sforțări se va putea reface.

Datoria conducătorilor este a interveni cu mijloace efective: schimbarea ne întârziată a stocurilor de coroane sau bonuri cari au rămas imobilizate și aprovizionarea băncilor cu stocuri de numerar, sub titlu de împrumut, în interesul refacerei industriei. Se vorbește mereu de consolidare și de refacere. Toate acestea însă fără *numerar* rămân vorbe goale, iar consecințele se vor resfrînge în primul rînd asupra industriașului, iar în urmă și asupra populațiunei.

Transporturile. Această chestiune a fost de atâtea ori discutată și nu vedem nici un rezultat practic. Dându-i industraşului „nervus rerum", trebuie să-i dai și posibilitatea transportării produselor, posibilitate care astăzi lipsește aproape cu totul. Expedițiile se fac într'un mod derizoriu, transporturile călătoresc cu lunile, iar siguranța materialului transportat nu este cu nimic garantată. In asemenea împrejurări nu este de mirat, dacă stocurile de materii gata, așteaptă în depozite ora încărcării, iar industriașului i-se ia putința de a mai produce, neștiind ce să facă cu produsele sale și neavând cum să le valorifice.

Iacă un nou motiv de reducere a producțiunei, căci nu se poate cere industriașului să investească noui capitaluri, fără să aibe cel puțin speranța că actuala stare de lucruri se va îndrepta și că va putea expedia stocurile produse. Iar în ceea ce privește garanția pe care C. F. R. o prezintă pentru transporturile ce-i se predă, ea trebuie să fie cât mai nelntârziat reînființată, de oarece degajarea răspunderei a adus după sine trista stare de lucruri, că nici un transport nu ajunge la destinațiune, fără a se constata lipsuri cari dăunează pe expeditor.

Măsurile administrative încă au contribuit mult la reducerea energiilor producătoare. Două lucruri ar trebui să fie bine stabilite și notate de diferiții reprezentanți ai autorităților, cari dispun de soarta și averea producătorilor:

1) că avem nevoie de desvoltarea tuturor energiilor producătoare în interesul refacerei și consilidărei acestei țări și a restabilirei cursului leului pe piețele străine.

2) că trebuie bine diferențiată *munca productivă* a industriașului sau comerciantului cinstit de *munca speculativă* a câtorva, și unde se constată bunăvoință, dor de muncă și cinste — ele trebuie încurajate prin toate mijloacele.

Nedându-se încurajarea necesară forțelor producătoare, sau lovind cu măsuri vexatorii pe industraşul onest și cinstit în aceeaș măsură ca pe speculantul ce-și are sediul într'o cafenea mai aproape sau mai departe de centru, vom ajunge la rezultatul, ca energiile producătoare să-și piardă dorul de muncă, să-și reducă activitatea în favorul acelora, cari știu să trălască fără a munci.

Voiți producțiune, voiți refacere și consolidare, voiți restabilirea valutei — încurajați din toate puterile și în orice direcțiune elementele productive!

Altă soluție nu există.

Carol A. Jahoda.

Procesul agresorilor Colonelului Popescu

— Destăinuiri edificatoare. —

„*Gazeta Transilvaniei*“ publică după ziarul „*Az Est*“ desbaterile cari au avut loc în procesul agresorilor colonelului Popescu Dumitru, șeful misiunei militare române la Budapesta și comentându-l scrie că din modul cum s'a făcut judecarea reese limpede că procesul n'a fost decât o farsă menită a ne înșela pe noi asupra reparațiunei ce Statul ungar era dator să dea Statului român în această chestiune.

In ochii Tribunalului ca și în fața întregei opinii publice maghiare actul incalificabil al agresorilor este considerat ca un fapt patriotic iar acuzații ca martiri ai cauzei maghiare.

După cetirea actului de acuzare care cuprinde istoricul faptelor și-i trage la răspundere pe acuzați pentru crima de rănire corporală, urmează ascultarea lor. La întrebarea președintelui, dacă acuzații se simt vinovați, ambii răspund că *nu*.

In interogatoriul luat locotenentului Ianossy acesta arată cum împreună cu sublocotenentul Miskolczi voind să caute pe un amic comun, Aver, care ar fi locuit la hotel Metropol, s'au îndreptat către acest hotel.

Iată cum au decurs lucrurile de aci mai departe, după declarațiile lui Ianossy:

„Ajunși în fața hotelului Metropol, Miskolczy și ofițerul de artilerie s'au oprit aprinzându-și o țigaretă, eu am sunat și după ce mi-a deschis portarul l-am întrebat dacă Avér este acasă? Portarul mi-a răspuns că Avér nu mai locuește în hotel. La aceste cuvinte m-am întors spre tabla oaspeților hotelului, pe care am cetit numele: Popescu. Mi-a venit atunci în minte că acest Popescu este cel care a bătut în Oradia-mare pe Unguri. El a fost acela, care a lovit cu palma și bastonul pe ofițerii maghiari. La cetirea acestui nume mi s'a urcat sângele la cap și am plecat în etajul hotelului, bătând la ușa odăii Nrii 8 și 9.

Am bătut la ușă apoi am deschis ușa de-afară, care nu era încuiată. A doua ușă era încuiată. Am bătut și acolo. O persoană în halat de noapte și-a făcut apariția, un tip adevărat valah (oláh). L-am întrebat: Cine ești d-ta? De unde ai venit? Nu din Oradea-mare? Ce cauți aici în Budapesta?

La aceste întrebări am primit răspunsul brusc: Csedredel Cuvântul valach m-a scos din sărite. L-am întrebat: Können Sie nicht ungarisch? După aceea pe ungurește: Nu știi ungurește? La aceste valachul mi-a răspuns: „Pfui maghiar!“ și a închis ușa, strivindu-mi trei degete dela mâna stângă, ceea-ce mi-a produs o durere îngrozitoare. Atunci am forțat ușa și l-am lovit cu pumnul drept în cap. După aceste el a trântit ușa, încuind-o de două ori, iar eu am plecat pe scări în jos.

Comerțul rusesc și Revoluția

Acesta este titlul unei cărți datorită d-lui Francois Denjean, agregat al Universității din Paris, și apărută în editura Payot.

Autorul a voit să ne arate în acelaș timp, pe lângă originile și principiile politicei comerciale a bolșevicilor, importanța considerabilă a pieții ruse pentru țările Europei și perspectivele comerțului cu Rusia.

Inainte de 1914, Germania isbutise să-și asigure monopolul aproape excluziv al comerțului rusesc. Declarația de război izolă Rusia; ea o lipsi de debușeurile cele mai importante pentru produsele sale; dar, în acelaș timp, ea îi dădu prilejul să revendice autonomia economică necesară pentru desvoltarea industriei sale. Timp de doi ani ea putu să se mulțumească numai cu produsele sale. Dar către mijlocul anului 1916, criza începu; transacțiile exterioare erau aproape nule. Piața exterioară se dezorganiză. După revoluția din Februarie 1917, criza se agravă; instituirea monopolurilor de stat și introducerea regimului prohibiționist până dincolo de orice margini, îndreptat chiar împotriva țărilor Antantei, nu avură drept rezultat decât să rarifice produsele și să scumpească prețul vieții.

Bolșevismul comercial era sfârșitul logic și inevitabil al politicei economice adoptată de guvernul provizoriu. Dela monopolurile de stat și dela regimul prohibiționist și până la naționalizarea comerțului intern și extern nu era decât un pas. Mai mult încă, lupta împotriva capitalismului comercial, unul din țelurile esențiale ale cooperativelor, trebuia să constitue fondul chiar al programului comercial bolșevic.

Aplicarea principiilor socialiste a naționalizării comerțului avu ca urmare ruina țării. Totuși, viitorul comercial al Rusiei este departe de a fi compromis. Posibilitățile vieții sale sunt enorme.

Prin organizarea lor cu adevărat puternică, rămasă aproape neatinsă în mijlocul furtunei bolșevice, cooperativele rusești ne îngăduie a crede în reluarea intensă a relațiunilor comerciale cu Rusia.

DIN UNGARIA

— Reforma agrară. — Noui partide. —

La 4 Noembrie au început discuțiile în parlamentul din Budapesta asupra reformei agrare. Cota de pământ care se distribue fiecărui împroprietărit e de 3 jughere. E curios spiritul proectului de expropriere care tinde să mențină în moșiile lor vechile familii de grofi și baroni. După acest proect — care la discuția în sumar a fost acceptat — în primul rând se va face expropierea moșiilor ce au fost cumpărate în timpul războiului apoi acelea cumpărate în ultimii 50 de ani, în cazul că nu au fost cumpărate de membrul familiei proprietarului și numai dacă necesitatea locală va cere *se va trece la expropriera moșiilor creditare, când interesul lor nu va fi periclitat prin aceasta.*

In timp ce desbaterile continuă asupra reformei agrare, în culisele parlamentare se lucrează aprig pentru formarea unor noui partide. Cel mai puternic curent — agrar democratic — e condus de Kováts, Nagyatádi Szabó István și Rubinek. La acesta au aderat până acum 106 dintre deputații guvărnamântului iar în total au aderat 130—140 deputați. Scopul lor e aplicarea practică a principiilor agrare și democratizarea administrativă. In jurul lui Windischgrätz—Haller—Szmrecsányi adună socialiștii creștini cari gravitează spre Austria. Se crede că după votarea reformei agrare și ratificarea tratatului, Horthy va disolva parlamentul în vederea noilor alegeri. Activitatea lui Apponyi—Andrássy tinde să cuprindă tot mai mult teren.

(După Keleti Ujság)

Cum trăește „proletarul“ Zinoviev

Ziarele germane află mai multe amănunte din viața particulară a „proletarului“ Zinoviev.

Acest modest proletar trăește înconjurat de servitori toți cari stau la ordinele lui. In Petrograd locuește în cel mai pompos palat, în mijlocul unui lux imperial și nici odată nu călătorește cu trenul. Chiar și drumul de 800 km. până la Moscova îl face cu automobilul, care e urmat încă de alte automobile în care se află *secretarul, bucătarul permanent* și *câțiva servitori.*

In timpul cât era în Berlin locuia în „Unter den Linden“ iar camera lui era *păzită permanent de doi servitori de încredere.* Inaintea hotelului se afla încontinu un automobilu în care făcea plimbările și cursele oficiale. In Halle a făcut mare surpriză deosebirea între bolșevicul Zinoviev și menșevicul Martov. In timp ce Zinoviev era grăsuț și se prezenta îmbrăcat după ultima modă, Martov era slăbit până la oase și îmbrăcămintea sa veche făcea o impresie penibilă.

(Din *Pesti Napló*).

Mersul trenurilor

cu incepere dela 1 Noemvrie 1920

Itinerariul		No. trenului		
		Acc. 503	Personale 511	Personale 516
București	*pleacă*	17⁰⁵	6¹³	
Brașov	*sosește*	0⁰⁹	14⁰⁵	
	pleacă	3²⁷	14³⁰	2⁰⁰
Cluj	*sosește*	9⁴²	2²⁸	15²³
	pleacă	10¹²	3⁰⁸	15⁵⁹
Oradia-Mare	*sosește*	14²⁴	8⁵⁶	21⁵⁰
		Acc. 506	Personale 512	Personale 514
Oradia-Mare	*pleacă*	14⁰⁹	18²⁰	3⁵⁰
Cluj	*sosește*	18¹⁷	1¹⁹	10⁵⁵
	pleacă	18⁴⁰	2²⁹	11⁴⁴
Brașov	*sosește*	3⁴²	16⁵³	1⁵⁹
	pleacă	4⁰⁸	17²³	
București	*sosește*	9²⁵	23²⁵	
		Acc. 508	Personale 515	Personale 202
Cluj	*pleacă*	18⁴⁰		
Teiuș		21¹²	23⁴⁰	
Deva	*sosește*		2²⁶	
	pleacă		2²⁹	
Arad			7²⁰	7⁴⁰
Timișoara				9¹⁰
			Personale	
			2005 610	511
Timișoara	*pleacă*		2²⁴	
Arad			3⁵⁶	7⁴⁷
Deva	*sosește*			12⁴⁹
	pleacă			12⁵⁵
Teiuș				16⁰⁷
Cluj	*sosește*			22¹⁰
				2²⁸
			Personale	
			2/102	12/114
Cluj	*pleacă*		15⁴⁴	5²²
Dej			17⁴⁸	9⁰⁴
Bistrița			20¹⁹	12¹⁸
			101/4	113/13
Bistrița	*pleacă*		5⁴⁹	13⁵⁵
Dej			8²⁵	17²⁵
Cluj	*sosește*		10¹⁶	20⁴⁵

Știri de peste hotare

Relațiile comerciale între Statele Unite și Rusia

Ministrul de comerț american se ocupă cu elaborarea unui proect relativ la reluarea afacerilor comerciale cu Rusia.

Pentru a garanta comercianților americani plata mărfurilor lor, proectul prevede stabilirea unui sediu central de virimente la Copenhaga.

Cu toate că concluziile definitive nu sunt încă complete, s'a redactat totuși un raport oficial cu privire la organismul a cărui înființare se propune, cu scopul de a regula comerțul mondial cu Rusia.

Succesiunea regelui Alexandru

Se știe că succesiunea la Tronul Greciei, rămasă deschisă prin moartea timpurie a regelui Alexandru, n'a fost încă rezolvită până astăzi.

Deocamdată s'a instituit o regență în persoana amiralului Condurliotis, prieten personal al lui Venizelos.

In situația actuală din Grecia camerile, a căror alegeri au loc acuma, sunt chemate a hotări. Mai mult încă rezultatul alegerilor va lămuri definitiv situația. In adevăr dacă în alegerile acestea isbutesc venizeliștii aceasta înseamnă că revenirea pe tron a ex-regelui Constantin este exclusă și că dacă prințul Paul, al treilea fiu al fostului rege, căruia i s'a făcut deja o propunere din partea guvernului grec de a lua succesiunea fratelui său, va primi condițiunile ce i se vor pune, atunci va ocupa Tronul vacant al Greciei.

Dacă însă partizanii ex regelui Constantin repurtează victoria în alegeri, atunci revenirea acestuia pe tronul de pe care l'a gonit nemulțumirea poporului grec, este lucru sigur. Prin urmare, după cum de altfel a declarat-o chiar ex-regele Constantin, succesiunea la tronul Greciei depinde de votul pe care-l va da națiunea greacă. De altfel cumnatul fostului Kaizer, care e îmbibat de un puternic oportunism a mai declarat că va da totuși autorizația sa fiului său prințul Paul de a primi tronul Greciei.

Desigur însă că Venizelos va ști să ia măsurile necesare pentru a pune la adăpost de orice influență familiară pe tânărul rege viitor.

Germania, pământ ospitalier pentru oricine e dușman — Franței și aliaților ei

Un deputat german a depus de curând în Reichstag un proect de lege asupra dreptului de azil.

In primul loc, acest proiect interesează Franța, fiindcă ei e menit se salveze pe revoluționarii din Tunis, Algeria și Maroc, cari sunt stabiliți la Berlin și oficial încurajați.

In al doilea rând, e vorba să se dea o garanție vechilor membrii și comitetului Uniunei și Progres, refugiați în Germania, de unde conduc compania naționaliștilor turci.

In sfârșit, vor fi protejați revoluționarii indieni, persani și afganistani, cari, din Berlin, încearcă să pregătească revoluție sovietistă în Orient împotriva Angliei.

De altfel, legea țintește să procure o retragere sigură revoluționarilor lumii întregi în legătură cu bolșevicii ruși.

Cetiți „Infrățirea“

In ajunul Constituantei Sârbe

Abatele Korochetz, ministrul de comunicații și șeful partidului sloven cel mai important, într'un discurs rostit la Maribor (Marburg), după ce s'a declarat partizan al unității naționale depline, a cerut autonomia pentru Slovenia cu o Dietă și guvern local. El a declarat că este dificilă crearea unui regim asemănător în Croația și în alte provincii.

Abatele Korochetz s'a declarat ca vrăjmaș al formei republicane, care ar însemna un război civil pentru țară.

„Regentul nostru, a spus dânsul, este un suveran democrat, iar monarchia este pentru noi un factor de ordine și de forță pe care se razimă cu trăinicie statul.

„De altfel, cari sunt aceia cari preconizează forma republicană pentru statul nostru? Sunt în prima linie Ungurii, Italienii, Bulgarii și Germanii. Și desigur că ei n'o cer pentru motivul că republica ar face fericirea și puterea statului nostru.

„Tot așa cum nu se poate închipui o Elveție monarchică, nu se poate concepe o Serbie republicană: o lege care ar fi bună în Franța, de pildă, nu trebue numai decât să fie bună sau trebuincioasă la noi“.

(*Biroul de presă sârb.*)

Preţurile Pieţei Cluj

— 12 Noembrie 1920 —

		Lei B.
Porumb nou dublu dal.		35·—
Fasole grasă	„ „	55·—
„ amestecată	„	45·—
Ovăz	„ „	30·—
Orz	„ „	32·—
Orâu	„ „	56·—
Mazăre	„ „	34·—
Măzăriche	„ „	20·—
Sămânţă cânepă	„	40·—
Ceapa	Kg.	2·50
Usturoi	căpăţina	1·—
Cartofi	Kg.	·80
Varză mică	căpăţina	1·—
„ mare	„	3·—
„ roşie	„	5·50
Linte	Kg.	6·50
Pătrunjel	duplu dal.	120·—
Morcov	„ „	50·—
Sfecla	„ „	7·—
Mere	„ „	25·—
Pere	„ „	30·—
Gutui	„ „	20·—
Ouă	bucata	—·75
Magiun de prune	kg.	35·—
Bulion uscat	„	200·—
Nuci	dublu dal	40·—
Struguri negri	kg.	13·—
Unt de bivoliţă	„	44·—
„ „ vacă	„	40·—
„ „ oaie	„	26·—
Smântână de bivoliţă	„	12·—
„ „ vacă	„	10·—
Brânză de oi	„	40·—
„ „ vacă	„	12·—
Lapte de bivoliţă		5·—
„ „ vacă		4·—
Carne de vită grasă	„	10·—
„ „ „ slabă	„	8·—
„ „ „ viţel sugar		10·—
„ „ porc	kg.	15·—
Slănină de porc	kg.	22·—
Osânză de porc	„	26·—
Untură topită	„	30·—
Slănină afumată	„	25·—
Slănină fiartă	„	28·—
Şuncă preparată	„	30·—
Costiţă afumată	„	30·—
Raţă îngrăşată	„	50·—
Gâscă îngrăşată	„	80·—
Pui, perechea	25	30·—
Peşte proaspăt	kgr.	20·—
Pâine albă I. calitate	„	10·—
„ „ II. calitate	„	8·—
Făina integrală	„	5·—
Făină porumb	„	3·50
Pâine albă	„	7·—
Pâine neagră	„	4·—

Vânzarea vitelor.

Perechea boi buni	4000·—
Perechea boi tineri	3000·—
Vacă cu viţel	1600·—
Cai mici ţărăneşti	3000·—
Cai mari	8000·—

Buletin economic

„Krasnaie Gazette“ din 10 Oct. scrie că în prima jumătate a anului curent, au fost importate în Rusia 350 mii de puduri de maşini agricole, 200 de mii puduri de hârtie, 60 de mii puduri de oţel. Exportul a avut 170 vagoane de in şi 84 lemn fasonat.

Citiţi „Infrăţirea“

Iosif Grünfeld

ceasornicar şi juvaergiu

Calea Reg. Ferdinand 21
(fost Wesselényi Miklós-u.)

Cel mai favorabil loc de cumpărare de orologiu şi bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice şi bijuterii cu garanţie.

CITIŢI

Cărţile pedagogice, literare şi populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 Bucureşti. Precum şi la toate Librăriile din Transilvania şi Ardeal.

Asupra preţurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărţile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt nete. Orice comandă trebue să fie însoţită de cost, transportul şi ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul şi riscul destinatorului.

Cărţi pedagogice:

Claparède. — Psihologie şi pedagogie traducere de I. G. Marinescu 6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedagogie şi pedagogie experimentală, premiată de Academia Română 7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educaţiei — ediţia II, premiată de Academia Română 4·50
C. Sâineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noştri 2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învăţământului primar —·—
„ „ — Didactica generală —·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române 10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor 1·—
V. Munteanu. — Îndrumări noi în învăţământul primar 1·25
„ „ Reforma orariului şi surmenajul şcolar 1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau şi Herbart ca pedagogi şi filosofi 3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învăţământ 2·—
C. Teodorescu şi G. Simionescu. — Tratarea şi corectarea temelor 1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei şi Geometriei 12·—
I. Găvănescul. — Psihologie ed. 15-a din nouă revăzută 15·—
„ Noţiuni de Pedagogie Generală 5·—
„ Istoria Pedagogiei 9·—
„ Didactica —·—
Dr. M. de Fleury. - Corpul şi sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu 6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Psihologie şi Pedagogie — Traduceri 6·—
Al. Valeriu. — *„Logica“* pentru şcoalele normale şi seminarii 11·10

Cărţi literare:

NUVELE ŞI SCHIŢE
I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română 6·—
D. D. Patraşcanu. — Thimotei Muocnicul ed. II, premiată de Academia Română 5·—
„ Candidat fără noroc ed. II 5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morţei 4·—
„ Sărbătoarea pâinei 4·—
„ Negustorul de arome ed. II. 5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii 5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtăşită 5·—
„ Strigoiul 7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă 5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I 4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II 4·—
V. Crăsescu. — Furgal din seminar — vol. II. 2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol. III 2·—
„ Pe drum — vol. IV 2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele 2·—
Sp. Popescu. — Moş Gheorghe la expoziţie 3·—
G. Popescu Ciocănel. — Braşoave 1·50
Th. Speranţia. — Proză 2·—
D. Teleor. — Nuvele alese 1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines 4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man 7·50
„ Luncuşoara în Parasemi 6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin 7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascar 1852—1907 2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupaţie, Struguri „Mackensen“ 2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascar Discursuri politice 10·—
I. Costin. — Schiţe 1·—

NOTE ŞI IMPRESII
Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie) 6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolşevicilor 4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge 5·—
M. Iorga. — Amintiri din Italia 2·—
O. Wilde. — Poeme în proză 1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni 3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din războiu 2·—

ROMANE
Ch. Dikens. — Un Poiem de Crăciun 4·—
I. Giurgea. — Pribegie. 5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ŞI SOCIOLOGIE
Lady Carthnas. — Adevăraţii Israeliţi 2·—
B. Lovinescu. — Critice vol. IV 4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman —·50
C. Moldovanu. — Autori şi Actori 8·—

TEATRU
Molière. — Tartuffe 2·—
H. Ibsen. — Brand 3·50
C. Moldovanu şi M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece 1·—
C. Moldovanu. — Fluturii 1·—
Radu Rosetti. — O lecţie 2·—
I. Negruzzi şi D. Rosetti. — Nazat 1·—
V. Costescu. — Străbunii (teatru şcolar) —·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentinţe 5·—

VERSURI
V. Demetrius. — Canarul Misantropului 3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui 2·—
Vanda Mihail. — Versuri 3·—
A. Mândru. — Florea Tibrului 3·—
Radu Rosetti. — Valuri 2·—
„ „ Cele din urmă 1·50
„ „ Din toate 3·—
I. Al. George. — Aquile 2·—
„ Domus Taciturna 2·—
T. Dutescu Dutu. — Carol Vodă făt frumos —·50
Goethe. — Hermann şi Dorothei, text german 1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ
Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic 3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultaţiunile medicale la spitalul Colţea 5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale 3·—
Dr. O. Meiter, — Medicul Familiei 4·50
„ Higiena Sexuală —·—
A. Debay. — Higiena şi fiziologia căsătoriei 5·—
„ Venera fecundă şi calipedică 4·—
Dr. Oh Fischer. — Păstrarea vederii 6·—
„ Auzului 12·—

DIVERSE
Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie 10·—
Viitorul războiu mondial. — Trad. de I. Berkovitz 2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepţionale 5·—
T. Dutescu Dutu. — Din vatra unui sătean cumne 2·—
Popp. — Tratat vinicol 3·—
A. Ioanov. — Călăuza rechierului român 3·—
I. Santelevici. — Călăuza asiguratului 2·50
A. Steinberg. — Dicţionar de buzunar 7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori 2·—
V. Silviană. — Tratat practic de vinicultură şi viticultură 1·—
Dr. P. Vrâneeanu. — Spre ruină. 1·—
L. Leist. — Voyage á Paris 2·50
H. S. — Dialog român german 1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliţilor 1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor 3·—
G. Antouescu. — Dicţionar român-francez 8·—
H. S. — Conferinţele „Vieţei Noul“ 3·—
M. Kogălniceanu. — Letopesiţi 3 volume 30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale 2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari şi chiriaşi 1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare 2·50

„CAMINUL“ BIBLIOTECA LITERARA ŞTIINŢIFICA

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliţii mei prieteni.
2. *Constanţa Marino* — Nataliţa, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La ţărmul mării, reverii şi note, epuisat
4. *C. Nistrul* — În voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaş* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schiţe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schiţe şi povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză în româneşte de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Şcoala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Cioteu
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu şi D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voineşti
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiţă Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustraţiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînţelese
22. *Mauriciu Iokay* — Îngerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaş* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Aşa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere*: Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola:* Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu:* Poezii, revăzute, clasificate şi complectate de Mihail Dragomirescu şi Dr. Constanţa Marinescu.
32-33. *Moliere:* Tartufie, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaş:* Părintele Ghermănuţă, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiaţă, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Fours.
37. *G. Aslan:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu:* Ochiul lui Turculeţ, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu:* Poeme.
45-56. *Petre V. Haneş:* Poveşti din diferite ţinuturi româneşti.
44. *dls. C. Negruzzi:* Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri:* Barbu Lautarul.
48—49 *A. Mândru:* Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi:* Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu:* Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educaţie, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett:* Lordul cel mititel. epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranţia* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranţia* — Anecdote cu minuu
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă şi vor reapare în curând

Cărţi populare.

Carte de semne —.25
Visul Macei Domnului —·25
Epistolia Domnului —.25.
Minunile Sf. Sisoie —.25
Orăţiuni şi Evanghelia ţigănească —.25
Micul Dor, cântece noui —.25
Dorul, 64 pagini —.75
Explicarea viselor 1.—
Carte de vise mari 2.—
Alexandru Macedon 2.50
Viaţa Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului 3.—
Sorta omului sau viitorul descoperit prin cărţi 2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante 3.75
Epistolarul amorului şi al felicitărilor 3.75
Carte de stea 1.—
Prohodul Domnului 1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani 4.50
Paraclisul Sf. Gregorie decapolitul —.75
Doftorul fără bani —·25
Misterele din Porter Squar —·75
Oglinda Omului (litere cirilice) 1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice) 1·50
Sf. Haralambie —·25
Sf. Alexe —·25
Istoria războiului româno-rus-turc (9 volume) à —·75
Mihai-Viteazul şi Călăul (2 vol.) à —·75
Calendarul Foale —·—
Calendarul Portativ, pentru buzunar —·—

Sriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpuşneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluţionarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Şerpilor Bucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. franceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moş Nichifor Coţcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mănăstioarli de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florenţa
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-şi şase şi Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Renumita Fabrică chimică „UNIO“ Cluj, curăţă şi văpseşte.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

SE CAUTĂ un sergent sau caporal demobilizat care să vorbească limba germană și italiană, precum și un demobilizat de orce grad și orice naționalitate cere să conducă o mică economice agricolă. Condițiuni de angajare foarte avantajoase. Ase adresa la ziar sub. X. Y.

ORI CINE poate căștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub căștig.

Vânzări și Cumpărări:

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerțul român str. Regina Maria No. 19.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardesiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros p.entru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresă la ziar sub. No. 6 A. Cantu.

VÂND automobil aproape nou, doritori pot lua informați de la ziar.

CUMPĂR o vie aproape de oraș preferabil cu vilă s'au cel puțin cu magazi.

Malkisman Mór
Str. Reg. Ferdinand 67.
Se află cea mai bună și fină încălțăminte, atât pentru bărbați cât și pentru copii. Se primesc și reparațiuni.

Societatea cooperativă a meșterilor croitori din Cluj.
Confecționează costume dupa ultima moda. Tăctura exacta. Prețuri avantajoase.

Firma SOLTAN JACOB
Pantofar
Calea Reg. Ferdinand 75. Lucrează ori ce fel de încălțăminte de lux și reparațiune ce să ține de meserie mai eftin ca oriunde. Se capătă și ghete gata de ori ce măsură.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite. Parfumeria d'Or Piața Unirei No. 5.

No. 2971—1920.

Licitație de Lemne.

Regiunea Silvică din Lipova va ține la 30 (treizeci) Noemvrie 1920 licitație publică cu oferte în scris închise pentru vânzarea lemnelor în cantitatea mai jos înșirata de esență: gorun, cer, fag, carpin. Lemnele se vind în picoare și se vor exploăta de către cumpărător conform normelor tăierilor succesive. La licitație se vor oferi prețuri după unitate, și anume la lemnul de lucru și construcție pentru metri cub. și la lemnele de foc pentru metri ster de 120 ca nălțiane.

Numărul grupei	Parchetul se află: în hotarul comunei	la ocolul silvic	inclasa economica	seria	secția	Suprafața parchetului circa	Cantitatea lemnului ce se valorizarea circa	Prețul de stringare pentru: lemne de foc desni cate	lemne de foc ratun de	Lemne de lucru și construcție esența stejar 12-24	25-29	30-39	40-49	40 in sus	esența fag 40	40 in sus	Vadiul ce are a se depune
						iug. kad.	met. sub	metru ster		metru cub.					metru cub.		
								Lei		Lei					Lei		
1	Govașdia	Dombrovița	A	I.	4/5	24·5	3290	20	13	27	47	59	88	122	25	51	13000
2	Dombrovița	Dombrovița	A	II.	12	29·26	4435										17000
3	Slatina	Dombrovița	A	III.	18	56·8	9672	17	10	25	47	54	86	112	22	41	38000
4	Baia	Varadia	A	I.	4	57·32	10172										40000
5	Cuveșdia	Sistaroveți	A	I.	13/14	19·37	2730										11000
6	Cuveșdia	Sistaroveți	A	II.	21	15·89	1712										7000
7	Vistarovel Labasint	Sistaroveți	A	III.	23/29	36·17	3680	19	10	23	46	53	81	110	21	40	15000
8	Labasint	Sistaroveți	A	IV.	21/26	18·—	1620										7000

Ofertele se vor face în scris pentru toate sortimentele explotabile dintrun singur parchet ori pentru mai multe sau chiar toate parchetele indicând pentru fiacare parchet separat cu cifre și litere prețurile de unitate oferite în procente peste prețurile strigării.

Ofertele închisă se vor inainta cei mult până la 30 Noemvrie a. c. la oazele 10 a. m. la Regiunea Silvică din Lipova și tot atunci se vor deschide în public. Condițiile de licitare și contractuale se pot vedea la Regiunea Silvică din Lipova (Iud. Timiș) de unde se pot primi gratuit blanchetele de ofert și plicuri și alte lămureri; asemenea se pot vedea condițiunile de licitare și contractulale și la direcțiunea centrală a Pădurilor din Cluj și la Casa pădurilor în București.

Lipova, la Noemvrie 1920.

VESTI DIN AMERICA.
Dacă aveți neamuri pe aici și voiți ca să căpătați ajutoare de ei, sau voiți casă aflați adresa lor noua să ne scries nouă arătându-ne adresa pe care o aveți de înainte. Prin biroul nostru puteți căpăta ori ce informațiuni veți voi în mod gratuit Scrieți îndată la: Agenția Internațională. Birou de trimiteri de bani, vânzări de bilete de vapoare din și spre Europa Oficiu de notariat. 129 Rivington Street New-York U. S. A.

Frații Márton Blănarii
Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania
In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

STICLĂ în cantitate mai mare a sosit și se află cel mai eftin în sticlăria Kerekes Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 4.

Alexandru Buchwald
ceasornicar
Calea Regele Ferdinand No. 35.
Se repară ori ce feli de ciasornice și juvaieuri cu cel mai eftin preț pentru ceasornicile vândute și reparate garantez un an de zile

„Cartea Românească"
A PUS SUB TIPAR
Calendarul Gospodarilor pe 1921
alcătuit de d-l I. SIMIONESCU, profesor la Universitatea din Iași, Membru al Academieie Române și **va apare la 15 Noembrie 1920.**

Cu un bogat și variat material literar, artistic, științific, economic, informațiuni și cunoștințe din toate ramurile vieței omenești. Va fi o carte folositoare pentru toate familiile și va cuprinde:

„Calendarul" propria zis, cu Sfinții și Sărbătorile creștine ale bisericei ortodoxe de răsărit, sărbătorile legale, naționale, judiciare, vacanțe posturi, zile de bălciuri anuale. lunare, săptămânele din toate localitățile ș. a.

Cunoștințe practice necesare oricărei gospodării: higienă casnică, povețe și învățăminte cu privire la creșterea copiilor, povestiri și istorioare morale, povestiri istorice și patriotice din literatura și istoria neamului.

Indrumări economice și practice referitoare la cultura pământului, a plantelor, cultura legumelor, a zarzavaturilor. cultura viilor, cu îndrumări practice pentru producția vinului; la cultura Vitelor și a Păsărilor. Tot astfel de staturi și învățături pentru creșterea albinelor și creșterea gândacilor de mătase.

„Calendarul Gospodarilor" va avea o însemnată parte literare și artistică, cu bucăți distractive de cel mai mare interes, scoase din tezaurul literaturi noastre. Va cuprinde povești alese, cântece populare, patriotice, poezii, datorite atât geniului popular cât și poeților noștri naționali nuvele și alte bucăți literare.

Va avea un *supliment artistic* reproducere în trichromie după un frumos tablou al pictorului Strâmbu. Cumpărătorii vor primi gratuit și un *frumos Calendar de perete.*

Pentru pubiicitate a se Adresa la Ad-ția Centrală Bd. Academiei 3.

De vânzare se găsesc în Cluj, Piața Unirii No. 7. la Librăria „Cosinzeana" a societății „Cartea Românească.

Caiete de școală
pentru dictando, caligrafie și șocoteală vinde Societatea Cartea Românească sediul librăria
„Cosinzeana"
din Cluj, Piața Unirii No. 7. în engros și detail cu următoarele prețuri:

Caetul	à	8	file	Dictando	à Lei 1·—
„	„	16	„	„	„ „ 2·—
„	„	24	„	„	„ „ 3·—
„	„	26	„	„	„ „ 3·25
„	„	30	„	„	„ „ 3·75
„	„	32	„	„	„ „ 4·—
„	„	40	„	„	„ „ 5·—
„	„	42	„	„	„ „ 5·25
„	„	52	„	„	„ „ 6·50
Caietul	à	8	foi	socoteală	Lei —·80
„	„	16	„	„	„ 1·60
„	„	26	„	„	„ 2·60
„	„	32	„	„	„ 3·20
„	„	42	„	„	„ 4·20
„	„	52	„	„	„ 5·20

Comenzile se pot trimite Dlor Profesori și librari, la cerere, în pachete postale de câte 5 kgr., avansându-se plata prin mandat postal.

CEREȚI Ciocolata Cacao Bomboane BERINDEI București Str. Puțu cu Apă rece 37

Prefectura județului Satu-Mare
Nr. 1329—1920.

Concurs.

In județul Satu-Mare au deveiit mai multe posturi vacante de secretari comunali prin ridicarea din post acelora cari nu au depus priamantul.

Toți secretari com. dipl. cari voesc să vină în acest județ de frontiere făcând mare serviciu național să-și înainteze petițiile cu toate actele de cualificație Prefecturei județului în Careii-Mari. Obsers că toate secretariatele sunt de cl. I.

Careii-Mari, la 4 Noemvrie 1920.

Prefect:
Dr. Bălteșan

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

◆

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresându-se Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu
Centrala: **București,** str. Pitagora 20.
Sucursale: **Craiova și R.-Vâlcea.**
Furnisează orice mărime de Clopote numai de prima calitate.

De o practică mai îndelungată la București, Viena, Budapesta, **am redeschis**

atelierul de încălțăminte

unde se pregătesc totfelul de încălțăminte pentru Domni, Dame și copii, specialist pentru cizme și jambiere oficerești.
VASILE SĂNCRĂIAN Cluj, Strada Forduló No. 5.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Sixol cea mai bună soluție pentru curățirea și lustruirea obiectelor de argint, nickel și aramă.
Se capată oriunde. ◆ Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi
CHIOREAN
în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir

Transporturi rapide cu Autocamioane „WOMAG"

execută **„Strungul"** societate anonimă

Calea VĂCARESTI No. 5. ◆ Telefon 27/56.
Garajul: Soseaua Kisselef No. 31 C.
Se vând și Autocamioane noi.

MAGAZIN DE MODE
„BARZA"
CLUJ, Str. Regele Ferdinand No. 11.

Student prepară

elevi și eleve curs primar și secundar.

◆

Adresați-va dela 2—3 p. m. Str. Avram Iancu No. 7. etaj.

Kovács și Siklódi
Instalator de electrică și apeduct
Cluj, Piața Unirii No 17.

Schwarz Adolf

croitor de domni
Str. Forduló No. 1.

In dosul Collegiului Unitar, confecționează haine elegante din ștofă engleză veritabilă cu preț convenabil. Funcționari se bucură de avantaj.

Cabinet dentistic nou

cu material, instrumente medicale și cărți medicale magiare și germane de vânzare Calea Victoriei (fost str. Kossuth Lajos) 6. I. 1.

◆ ◆

Rafturi de vânzare.

◆

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Atențiune! în 10 soseste din nou **Talpă calitatea prima Vasché** ●●●●●●
La magazie 8/12 Kg. per chilograme dela **75 Lei** în sus, în depozitul de piele
Alexandru Goldstein Cluj, Piața Unirii 13.

Lemne

de construcții, scânduri și țigle de acoperit se află eftin la:
Sajovics și Lebovits
◆ **Cluj, Strada Kajántói No. 1.**

Student

prepără elevi de cursul superior și inferior preferind matematicile. A se adresa la ziar sub „Student". □ □

Indig Mór Piața Unirii No. 19.
Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă și □ □ Depozit de ștofe. □ □

Dacă dorești se fii bine și eftin îmbrăcat, cercetează **croitoria de domni**
Lázár Izsák
unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ștofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Cărți pentru comerț, cerneală Antracen pentru scris și copiat veritabilă la
PAPETĂRIA BOROS
CLUJ
Calea Regele Ferdinand 2.

A APARUT:
Anul VIII. No. 9. Septembrie 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Vintilă Brătianu. — Activitatea individuală a omului politic.
Mihail Pașcanu. — Presa și noua constituție.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Industria italiană în momentul actual și prespectivele ei. — Scăderea navlului.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
●●●● PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI ●●●●

KUN JOZEF
Calea Reg. Ferdinand No. 36. (lângă pod) se repară mașini de cusut mai eftin ca ori unde și în timp scurt.

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane **„Pax"**. Intreprinderea universală de comert Sibiu. ●●●

Tipărit pe mașina rotativă institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 80 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Luni 15 Noembrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Înfrățirea

Administrația ziarului „Înfrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

ANUNȚURI: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952, Redacția 211 | ABONAMENTE. 6 luni: — 120 lei, 3 luni: — 60, — 30

Un criteriu de judecată

Am arătat în nenumărate rânduri relațiunea strânsă care există între politica noastră economică și aceea externă a marelor state. Cea mai puternică dovadă a acestei corelațiuni o constituie însă, fără îndoială, atitudinea marilor puteri față de noi la conferința de pace, când d-l Brătianu, — partizan al unei politici economice independente —, a refuzat cu tărie să consimtă la semnarea unui tratat de pace nedrept și de subjugare și s-a retras demonstrativ dela conferință. Imediat după aceasta a urmat o violentă campanie în toată presa mondială a consorțiilor financiare interesate, prin care România, deși aliată credincioasă și jertfitoare, a fost tratată mai rău decât un stat învins. Ba chiar, pentru intimidare, ziarele străine din țară n'au lipsit de a apara pe față punctul de vedere al străinilor și a ne amenința chiar și cu un închipuit ultimatum.

Dar, nu numai tot felul de presiuni din afară, ci chiar înăuntru, în țară, prin ambasade și prin diferite misiuni diplomatice, s'au făcut tot felul de injincțiuni și asupra Coroanei și asupra cercurilor politice pentru încredințarea guvernului suu dușmanilor pe față ai politicei d-lui Brătianu sau unui guvern lipsit de experiență și directivă precisă, cu ajutorul căruia să se poată obține, în primul rând, semnarea tratatului și, în al doilea, continuarea politicei de concesiuni.

Așadar, un amestec direct în politica internă a țării noastre cu ajutorul, se înțelege, a acelor dintre oamenii politici cari ambițioși în afară de măsură, lipsiți de cel mai mic sentiment patriotic, slabi prin propriile lor forțe, dornici de-a guverna totuși, nu au nici o rezervă față de oricine le întinde mâna de ajutor. Și, evident, în primul rând anume croit pentru aceasta, d-l Take Ionescu, lipsit complect de partizani, a fost impus după cum se știe chiar și în contra partidului dela guvern și după mari frământări, — ca ministru de externe și finanțe, creindu-se legenda că numai d-sa, prin autoritatea personală europeană de care dispune, va aduce toată fericirea asupra țării noastre.

Cum se poate explica aceasta altfel decât ca un fapt datorită corelațiunii ce există între politica economică de concesiuni a d-lui T. Ionescu și interesele Statelor mari?

Evident că numai așa. Și, se înțelege, dovada neîndoiasă nu a putut să întârzie de-a se arăta cu prilejul vizitei d-lui Ionescu la Londra, metropola tututuror consorțiilor internaționale accaparatoare, care stă gata să ne transfoarme și pe noi într'o colonie.

Căci iată cum îl recomandă Lordul Curzon pe d. Take Ionescu la banchetul ce i-s'a dat:

„In toată Europa D-sa e cunoscut ca un om care s'a devotat studiului afacerilor externe *în aspectul lor internațional.* O pot spune cu tot adevărul în momentul acesta, că nu există un bărbat de Stat în Europa care pentru această cunoștință și această experiență să inspire mai mult respect ca Excelența Sa".

Este clar deci că Anglia, îl prețuește pe d. Tache Ionescu nu ca pe un om politic de valoare al țărei sale, a „României", în numele căreia era trimis să vorbească, ci ca un bărbat de Stat care acționează „în aspectul internațional" al treburilor publice. Așa dar nu în interesul național, pentru care motiv:

„E o mare satisfacție pentru noi de a ști că conducerea afacerilor străine ale acestei țări se află în mânile unui bărbat de Stat de atâta experiență de atât tact și de o privire așa de largă, ca oaspele nostru de astăzi"... spune mai departe același, reprezentant al intereselor Angliei, și nu ale internaționalismului, d. Lord Curzon.

Cu adevărat, credem și noi, că este o mare bucurie pentru Anglia și toate consorțiurile ei, că afacerile României — actualul ei obiectiv de exploatare, — sunt încredințate unui om politic care nu apără interesele naționale ale Țării sale, ci pe acelea ale internaționalismului. Și atunci, desigur că nimic nu este mai firesc decât ca, prin toate mijloacele, prin presa întreținută la noi, prin reclamă ca aceea de mai sus, ca și prin tot felul de presiuni, să contribuie la o cât mai prelungită lasare a interese țării noastre în mâna omului ei de încredere. E firesc, după cum este tot așa de firesc, ca prin aceleași mijloace, defăimând și intrigând încă; — să împiedece ca destinele țării să fie încredințate acelor oameni politici, cari de ex. ca d-l Brătiauu, reprezintă singura rezervă de conservare a avuției naționale și de păstrare neștirbită a independenței.

Țara întreagă poate așadar, acum după atâtea dovezi și experiențe la care se adaugă și aceasta din urmă pe care ni-o prezintă atitudinea guvernului englez față de d-l Take Ionescu, să înțeleagă cât de strânsă legătură este între politcia economică a țării și aceea externă a marelor state și numai astfel va putea să vadă pentruce acel care a apărat la Conferința păcei independența noastră și afost înduşmanit de.. străini.

Pentru țară, cunoscând acestea, de acum înainte, tocmai acei pe care străinătatea care ne pândește avuția îi laudă, trebue să fie socotiți nevrednici de-a o conduce.

Ev.

Helfferich atacă democrații din Germania

In discursul lui la Hanovre Helfferich a spus între alte că: „partidul social-democrat este cel mai superfluu partid din Germania". — Incheind a zis: „Sunt convins că trebuie să vie ziua, în care va fâlfâi iarăși steagul nostru negru-alb-roșu asupra Rinului.

Internaționala III-a decade

Adeseori în discursurile comisarilor poporului din mult nefericita Rusie, revine ideea că bolșevismul își va avea o solidă punte de trecere spre Occidentul Europei, reușind astfel să se internaționalizeze, în partidul socialist englez. Politica lui Lloyd George, așa de binevoitoare față de republica sovietică, ar părea că adevărește acest lucru și că n'ar fi numai o politică realistă și preocupată în primul rând de nevoile economice și de expansiunea industriei engleze, care-și caută debușeuri, ci premierul Angliei ar avea motive să procedeze astfel, ținând seama și de înclinațiile unor părți ale țării sale.

Ce desamăgire însă pentru veșnic iluziniștii teoreticieni sociali din Moscova, ce desamăgire au avut zilele acestea, când tocmai dela Londra le-a venit cel mai puternic blam pentru Internaționala a III-a!

Comitetul executiv al Internaționalei a II-a, cea evoluționistă, s'a întrunit de curând la Londra și sub privirile de aprobare ale muncitorimii engleze, a dat un comunicat, prin care condamnă procedeul revoluționar bolșevic și-l califică drept demoralizator al lucrătorilor.

E cea mai mare satisfacție pentru oamenii cinstiți și clarvăzători, cari nu puteau crede că o schimbare bruscă și silită de fapt, cum a fost înscăunarea noului regim în Rusia, va avea garanții de durabilitate, fără ca această schimbare să fie expresiunea unei lente și firești transformări interne, sufletești. Or, s'a dovedit că principiile comuniste n'au fost decât simple grefări provizorii în mintea câtor-va oameni fără căpătâi, îmbibați de teoriile marxiste, cari le-au falsificat înțelegerea vieții.

Majoritatea oamenilor, cei cari trăiesc nu după învățăturile unei broșuri scrise într'un birou de propagandă, ci după ceeace-i îndeamnă, direct și temeinic, natura și traiul zilnic, aceștia știu că indivizii se nasc diferențiați și se desvoltă într'un mod inegal și deosebit, conform mediului, înclinărilor și educației fiecăruia.

Dacă e o mare nedreptate în aceasta, apoi ea nu se poate îndrepta printr-o lovitură de stat, ci printr'o înceată și laborioasă muncă, în școli mai ales; așa-dar, luminarea mulțimii și pregătirea ei sufletească pentru marile schimbări sociale, nu zăpăcirea și pierderea constiinții ei morale.

Adevărul acesta nu mai poate fi socotit o înjghebare teoretică, menită să sprijine supremația burgheză (care, în realitate, dacă e o supremație, e aceea a meritelor personale), căci punerea în practică a doctrimei bolșevice a făcut-o să treacă prin cel mai sever și definitiv examen.

Rezultatul îl vedem: cei mulți continuă să sufere nu numai constrângerea materială dinainte, dar și una morală; cei puțini aleși, nu după criteriul just al valorii individuale, ca un aport al civilizației, ci după dibăcia și demagogia puterii lor de parvenire, țin în jug, chinuesc și deformează poporul. Pretiutindeni, deci, haos și rătăcire. N. G-T.

Criza economică română și consecințele ei politice

— **Observațiile unui ziarist francez.** —

Sub titlul „Criza economică română are și consecințe politice", D-l Georges Moresthe, trimisul special la București, al lui *Le Petit Journal*, publică în ziarul parizian un articol care dovedește iscusitul spirit de observație și buna documentare a autorului asupra unor rosturi dela noi.

Iată ce spune, între altele, ziaristul francez:

„D și Ungurii se plâng că Românii li-au luat tot materialul de cale ferată în impul ocupării Budapestei, criza de transporturi este tot așa de puternică în România ca și în Ungaria."

„Românii nu duc lipsă de vagoane, dar nu mai au locomotive, pe cari foștii inamici, Germanii le-au luat cu ei. Și atunci vagoanele lor se deteriorează pe liniile secundare ce nu mai sunt folosite. Trenurile de călători sunt reduse la minimum. Numărul călătorilor este fireşte de zece ori mai mare decât numărul locurilor. Accidentele sunt foarte dese.

„Criza transporturilor în România are consecințe economice extrem de grave. Această țară de o neasemuită rodnicie și posedând imense zăcăminte de petrol, nu mai poate deocamdată să și exploateze bogățiile. Din lipsă de material, ea produce mai puțin, circulația produselor a devenit foarte anevoiasă iar exploatarea foarte redusă."

„Este totdeuna greu să realipești trunchiurile unei aceleași patrii cari au fost despărțite de veacuri. România face acum această experiență. Dar dificultatea operei acesteia este încă cu mult mai mare atunci când coincide cu o criză economică care-și are fără îndoială reprecusiunea sa în politică."

„Criza economică română este, ca în mai toate statele Europei Centrale și Orientale, întovărășită și de o grea criză financiară. Exportul fiind foarte slab, schimbul nu se poate îmbunătăți. Budgetul se prezintă cu un deficit de o jumătate de miliard."

„Nemulțumirea populației este destul de puternică", iar țăranii, cari au bani, sunt îngroziți de deprecierea monedei. Mai mult decât motivele politice, greutățile economice au precipitat căderea guvernului dinaintea cabinetului Averescu. Acesta nu e la putere decât de câteva luni și deja se vorbește de remanierea sa."

„Ministerul Vaida Voivod a căzut pentru că voia să îndrepte criza cu remedii socotite prea radicale. Ministerul Averescu n'a șovăit însă să înceapă aplicarea legei asupra împărțirii pământului la țărani".

„Toți oamenii politici români au căutat soluțiunea crizei economice, și d-rul Vaida Voivod nu ezită să preconizeze acorduri cu capitalul străin. Or tocmai aci chestiunea este delicată.

„Partidul liberal, care deși nu e la putere, rămâne totuși cel mai puternic partid, pentrucă este formidabil organizat, este foarte sensibil asupra acestui punct. El primește sprijinul străinătății, dar cu condiția ca el să fie subordonat unei direcțiuni românești".

— „Dacă d-voastră ați descoperi în Franța imense zăcăminte de petrol, îmi spunea un membru fruntaș al partidului liberal de sub șefia d-lui Brătianu, n'ați admite desigur ca străinii să pună mâna pe ele. Și noi voim să fim stăpâni la noi acasă".

Organizațiunea Românilor din America

Un Român din țară debarcat în timpul din urmă în St. Unite a afirmat într'un ziar românesc de peste Ocean că, după ce a căutat prilejul să afle părerile fruntașilor vieții românești din America cât și ale oamenilor din popor, găsește că „Românii din America sunt cu totul desorientați".

Răspunzând acestei declarații pe care o găsește superficială, ziarul românesc „*America*" din Cleveland publică un interesant articol din care extragem considerațiile următoare cari ne lămuresc asupra situației actuale a fraților de peste Ocean din punctul de vedere al organizației și opiniunilor lor.

„Românii din America sunt împărțiți în mai multe tabere, ca și alte neamuri, ca și românii din țară, așa cum de altfel e și firesc, și fiecare tabără e orientată după felul ei de gândire, după scopul pe care îl urmărește, după năzuințele și idealurile de care e călăuzit.

De pildă, cei grupați în organizațiunea noastră, afară de îndeletnicirile lor personale, cari primează în orice societate, fiindcă dacă nu vezi de ale tale nu poți ajuta nici pe alții, se luptă, străduiesc pentru menținerea, înaintarea și propășirea ei. Oamenii aceștia au jertfit, fiecare în proporție cu mijloacele lor și cu avîntul de care au fost însuflețiți, pentru clădirea halelor societăților din care fac part; pentru înființarea unei tipografii și ziar al lor propriu; pentru clădirea și susținerea bisericelor de aici; pentru ajutorarea bisericelor și a școalelor scopul de a ajuta instituțiunile de ajutorare din țară, prea numeroase ca să le menționăm.

„Cei grupați în *Liga* și *Ajutorul*, au năzuit iarăși la înaintarea și prosperarea organizațiunei lor, ca și cei grupați în jurul *Uniunei Societăților Române de ajutor și cultură*, au clădit și ei hale unde au avut mijloace; au ajutat la clădirea bisericelor de aici și la ajutorărea celor de acasă și au sprijinit Comitetul Național Român în mișcarea lui de a veni în ajutorul Crucei Roșii Române, așa cum cei grupați în jurul Uniunei au venit în ajutorul *Asociațiunei Române Americane pentru Ajutor de Război.*

„Pe lângă aceste organizaţiuni mai sunt o mulţime de societăţi răsleţite, cari n'au voit să se afilieze la nici una din ele, spirit de independenţă, care iarăşi este o orientare.

Mai este o înjghebare numită *Uniunea Catolică Română*, care ori ce s'ar zice are o bază de orientare, indicată de unanimitatea preoţilor români gr. catolici cari sunt conducătorii ei.

Organizaţiunile aceste îşi au ziarul lor oficios, cari reflectează sufletul lor, sentimentele de cari sunt călăuziţi marea majoritate a membrilor cari o compun şi cari sunt: *America*, „*Românul*“ şi „*Foaia Poporului.*“

Mai este o tabără, pe care nu trebue s'o trecem cu vederea, tabăra socialistă, cu ziarul „*Deşteptarea.*“

Şi, mai este, marea tabără a nepăsătorilor, cari nu vor să facă parte din nici o organizaţiune, fie religioasă, fie economică, tabăra care cu toată străduinţa noastră şi de altfel de ani de zile nu s'a putut atrage în organizaţiunile existente şi a cărei păreri suntem siguri că anonimul n'a avut prilejul să le cunoască.

Situaţiunea fiind aşa cum o arătăm noi, cari suntem întrucât orientaţi despre ea, nu putem admite că fruntaşii vieţei româneşti de aici şi poporul cari îi urmează sunt cu totul desorientaţi. E inadmisibil ca nişte oameni fără orientare se poată face ceeace au făcut şi fac“

Cultura naţională şi presa românească

D-l N. Iorga semnează în *Gazeta Transilvaniei* următorul articol:

Vorbim de cultura noastră la zile mari, ridicăm pahare în cinstea ei, îi scoatem înainte faţă de străini meritele şi cărţile de şcoală au, în litere mari sau în litere mici, paragrafe întregi despre dânsa.

Ea există de sigur. Pentru alte vremuri o putem găsi în clădiri frumoase, deşi mărunte, ca după puterile noastre pe atunci, în zugrăveli, pe care cercetători străini capele critice, le aşează sus, foarte sus în desvoltarea artei întregi, apoi în săpături originale, de un caracter foarte variat, în piatră sau în lemnul catapitezmelor, al străinilor, al cadrelor de icoane. De dânsa se ţin ţipăriturile îngrijite şi pline de atâta gust, pe care le făceau meşterii tipografi, de pe vremuri. Înţelesul acestor cărţi, chiar dacă sunt traduceri — şi adesea ce bune traduceri! — face parte şi ei din acest patrimoniu cultural. El se regăseşte în aşezăminte, în datini, în cântecile şi jocurile, în poveştile şi cimiliturile, în vesmântul şi în ţesăturile ţăranului nostru.

Iar azi tot ceea-ce se ridică peste nevoile zilnice ale fiinţei omeneşti, tot ceea-ce tinde a da răsfrângerea adâncurilor noastre sufleteşti, tot ceea-ce corespunde caracterelor rasei noastre în domeniile idealului, tot ceeace poartă pecetea însuşirilor deosebitoare ale neamului, tot ceea-ce ne reprezintă pe de o parte şi ne înalţă pe de alta, e cultură naţională. Cel mai mare artist sau scriitor o poate duce mai departe ca şi cel mai sărac ţăran, ca şi smerita săteancă aplecată asupra războiului ei de ţesut.

Dar această cultură, dacă e a noastră, nu dă nici pe a suta parte din ce ar trebui să dele, din ceea ce aiurea, la alte popoare, dă o cultură care, deşi veche, deşi numărînd opere strălucite, are poate la obârşia ei mai puţină spontaneitate creatoare decât a noastră.

Şi aceasta pentru că ea, cultura românească, e mai mult o descoperire şi o taină pentru cercetătorii eruditi, pentru câţiva colecţionatori de gust, iar ceilalţi habar n'au de dânsa ori trec cu dispreţ pe lângă vădirile ei.

Aceasta nu înseamnă însă alta decât scăderea, din neglijenţă, a valorii noastre în total şi a conştiinţei fiecăruia în parte. Aparem împuţinaţi înnaintea rivalilor etnici cari, acela, ştiu bine ce se ascunde în vistieria sufletească a neamului lor.

Aşa însă nu mai merge. Pentru răspândirea culturii naţionale în aşa proporţii încât ea să facă parte din conştiinţa fiecăruia e dator să lucreze oricine are la îndemână un mijloc de a o răspândi.

Presa în rândul întâiu.

Să mai lase lumea în pace cu gâlcevile fatale la orice popor! Albă ceasurile lor preocupaţiile politice care ne desbină! Dar un ceas trebuie să fie al culturii naţionale care ne uneşte, şi prin aceasta a acelui suflet care nu e întreg decât atunci când fiecare i-am dat, o clipă, partea din el care se sălăşluieşte în noi.

Mai mult decât orice presă, cea din ţinuturile alipite e datoare să facă astfel.

ECOURI

O nouă Academie de Arte-Frumoase

Marţi a avut loc la Bucureşti inaugurarea cursurilor nouei Academii de arte frumoase.

Cu acest prilej s'a sărbătorit şi împlinirea a doi ani dela înfiinţarea asociaţiei elevilor de bele arte.

Au participat numeroşi artişti, eleve şi elevi ai Academiei.

Un muzeu al războiului la Iaşi

Cu prilejul vizitei A. S. R. Principele Carol, care a asistat la serbările sportive, s'a inaugurat muzeul „Regina Maria“.

Muzeul a fost instalat în palatul comandamentului corpului 4 de Armată, care a fost reşedinţa M. S. Regina Maria în timpul războiului.

Muzeul cuprinde numeroase piese, trofee, relicve şi alte obiecte din marele războiu pentru unitatea naţională.

O răsplată binemeritată

D-l Ramiro Ortiz, profesor de limba şi literatura italiană la Universitatea din Bucureşti, a fost decorat de Regele Italiei cu ordinul „Coroana Italiei“ în gradul de ofiţer.

Distincţia acordată profesorului italian din ţara românească încunună nu numai munca rodnică a celui ce a făcut cunoscut tineretului nostru comorile literaturei italiene, ci şi preţioasa sa activitate pentru o strânsă apropiere culturală italo-română.

Teatru popular la Berlin

La Berlin se proectează constituirea unui teatru nou, popular, în care să încapă 4000 persoane. Va fi o „operă“ nouă, care va atrage marea mulţime prin ieftinătatea preţurilor şi prin forţele artistice de mâna întâi.

Sfârşitul unui turneu celebru

Renumitul violinist Franz de Vécsey s'a reîntors din turneul ce a făcut în America de sud şi se va stabili din nou la Berlin.

Artist spaniol la Sofia

Cunoscutul conducător de orchestră Sanchez de la Cerdo, a fost angajat la opera din Sofia.

Expoziţia de artă la Braşov

La Braşov va avea loc la 28 l. c. o expoziţie a artelor indigene.

Cronica teatrală

„UN FALIMENT“, piesă în 4 acte de Björnsterne Björson

O veche cunoştiinţă din repertoriul Teatrului naţional din Bucureşti, alcătuit pe vremuri de cel mai bun director al său, care a fost Pompiliu Eliade, povestea aceasta sobră şi dramatică în aceeaş vreme a unui „faliment“ şi a unei reabilitări, face parte din cea mai aleasă manifestare a literaturei nordice, gravă, meditativă, umană. Caşi marele său prieten, Henrik Ibsen, — celalt uriaş scandinav al dramei interioare şi al proceselor simbolice de conştiinţă — Björnson e un vânturător de idei morale şi sociale. E atâta depărtare dela acest teatru de gândire concentrată şi de largă înţelegere a vieţei până la cazurile variate de adulter ale unui soi special de comedie modernă, încât trebuie să rămânem recunoscători d-lui Zaharia Bârsan că s'a gândit să aleagă „Falimentul“ din repertoriul străin al teatrului românesc.

Björnson e un puternic zugrav de caractere. Dar nu e numai atât. Eroul său din „Falimentul“ e un simbol.

Marele negustor Tielde, e într'adevăr un om care ştie să lupte cu greutăţile frământatei existenţe. La începutul actului întâi, pricepem situaţia sa prezentă. O criză industrială, provocată de scăderea preţurilor în străinătate, a provocat mai multe falimente într'una din cele mai prospere întreprinderi. Tielde e, la rândul său, foarte strâmtorat şi recurge la mijloace desperate pentru a se salva. Ingrijorarea sa e trădată de fiecare gest, de fiecare privire. Ştie însă să se stăpânească şi faţă de avalanşa de polite cari aşteaptă să fie plătite, Tilde caută un nou împrumut. E pe cale să-l găsească, înşelând buna credinţă a unui bancher de treabă, când apariţia unui avocat din Cristiana, reprezentant al băncilor de-acolo, sileşte pe Tielde să renunţe la viaţa mincinoasă pe care mai poate s'o ducă încă o lună, şi să facă gestul eroic: să semneze declaraţia de faliment.

Tielde o şi face, după o luptă înverşunată cu avocatul Benert, şi cu sine însuşi. Aci, drama interioară îşi găseşte soluţia. Adevărul a triumfat asupra înşelăciunei. Numai viaţa întemeiată pe adevăr poate să-şi găsească liniştea sufletească. Tielde o regăseşte, prin muncă necurmată alături de un suflet ales care nu l'a părăsit în nenorocire, procuristul Sannaes, a cărui dragoste pentru fata lui Tielde, Valburg, adaugă o notă de sentimentalism curat şi generos.

Interpretarea a lăsat uneori de dorit. D. Radu Popea a făcut sforţări laudabile pentru a ni părea covârşit de rol. O atitudine însă mai bărbătească ar fi fost mult de dorit. D. Neamţu Ottonel a realizat silueta avocatului Benert cu multă inteligenţă, deşi cu o oarecare rigiditate şi sarcasm, care nu e în nota rolului. Bine schiţate tipuri oferă d-nii Mişu Ştefanescu şi I. Constantiniu. Nu ne-a plăcut însă vulgarizarea scenei din actul al treilea. Scandinavii, şi când sunt „bine dispuşi“ nu sunt cetăţeni turmentaţi din suburbiile Bucureştilor. D-l Dumitriu în Sannaes, insuficient. Sannaes nu e un copilandru timid, ci un om călit în lupta vieţei.

Despre interpretarea femeiască, dintr'un sentiment de politeţă, nu vorbim prea mult. Am apreciat totuşi masca îndurerată a d-nei Falliero, şi jocul concentrat al d-nei Stanca-Alexandrescu

Interim.

O lămurire

In legătură cu rândurile *pur informative* publicate de către noi cu privire la sărbătorirea centenarului lui Nicolae Wesselényi la Teatrul Maghiar din Cluj, d-l dr. Eugen Janovics, directorul Teatrului susmenţionat ne trimete o rectificare din care reproducem următoarele declaraţii caracteristice.

„Da, am evocat spiritul lui Wesselényi, care trăeşte şi astăzi, dar judece opinia publică, dacă e o crimă a sărbători un geniu, care pentru naţiunea maghiară nu-i mai puţin ca un Avram Iancu pentru Români. Wesselényi o fi fost poate „agitatorul idealurilor şoviniste maghiare“, dar să nu uite respectivul domn informator, că Wesselényi nu m'a plătit pe mine de a-i fi locţiitor în secolul a-l 20-lea“.

Citiţi „Infrăţirea“

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Cronica artistică

— Deschiderea stagiunei operei române din Cluj. — Primul concert simfonic al orchestrei operei române din Cluj. —

Luni 8 Noembrie seara s'a deschis stagiunea operei române din Cluj cu „Aida“ de G. Verdi înaintea unei săli arhiplene, care prin căldura, cu care urmărea dezvoltarea spectacolului dovedeă cât de mult aştepta redeschiderea seriei reprezentaţiilor de dramă muzicală. Insuşi acest entuziasm dovedea marele succes al operei române din Cluj şi valoarea artistică a spectacolului; căci într'un oraş de mărimea Clujului, unde jumătate din populaţie se găseşte în rezistenţă activă faţă de cultura românească şi al la a şaptea repriză a „Aidei“ sală completă până la ultimul loc, arată că poţi conta pe sprijinul şi interesul publicului când spectacolul este îngrijit şi nivelul artistic ridicat. Opera română din Cluj a făcut dovada realităţii ei ca institut de cultură de prima importanţă, care pentru locul, unde se află, este o adevărată cetate a culturii româneşti, fiind punctul principal de atracţie şi pentru talentele muzicale şi pentru publicul intelectual din aceste părţi ale ţării, împlinind pe lângă rolul mare artistic cultural şi un mare rol social.

S'a creat aici un sâmbure de rotaţiune în cultura noastră muzicală, care să atragă spre el toate energiile centripetale din apropiere şi să formeze un centru de gravitaţiune în cultura noastră generală.

Subiectul „Aidei“ este prea cunoscut, ca să trebuiască să mai fie povestit. Conflictul dramatic, ilustrat cu rară amploare muzicală, a fost cu atâta succes dezvoltat, încât cele şapte tablouri s'au desfăşurat într'o creştere continuă a tensiunei dramatice spre desnodământul tragic al sfârşitului; artiştii şi orchestra s'au contopit într'o singură palpitaţie dramatică, sub bagheta plină de temperament a d-lui Bobescu, pentru a realiza o reprezentaţie remarcabilă sub toate raporturile.

D-na R. Roman în rolul eroinei este în plină înflorire a resurselor sale vioaie, jocul de scenă sobru, distins; către sfârşitul spectacolului s'a observat o mică oboseală a vocii şi menajarea notelor „si“ de sus. D-na L. Pop în rolul dificil al filcei regelui, Amneris, a dovedit progrese mari, jocul de scenă liber, a reuşit să realizeze intensive efecte dramatice în scena judecăţii din actul al patrulea.

Notele acute încă nesuficiente, cele grave splendide. D-l C. Pavel este un Radames cald, nobil, gingaş în accentele dragostei, plin de durere reţinută în momentele tragice, dispune de întreaga gamă a efectelor, reclamate de rolul său. Dacă mai considerăm şi munca extraordinară desfăşurată cu regia şi montarea piesei, nu putem să recunoaştem îndesţuns meritele câştigate de acest artist în jurul creării operei române din Cluj. D-l. Gr. Teodorescu este un formidabil Amonasro, care poate apare cu succes pe orice scenă şi care a preferat să colaboreze cu toată dragostea la această operă culturală românească decât să caute lauri străini. Aflăm cu cea mai mare părere de rău, că ne părăseşte în curând, fiind angajat la opera din Bucureşti. Ii dorim spor la muncă şi colaboratori devotaţi, cum a avut aici la Cluj. D-l Sterian un rege bun, iar D-l D'Arin un mare preot cu mijloace vocale puternice şi înfăţişare impunătoare.

Orchestra a ilustrat sub bagheta d-lui I. Bobescu, cu temperament, conflictele dramatice, ale scenei şi numai puţine oscilări ale instrumentelor de suflat s'au observat în actul al treilea. Corul şi baletul au dat vioiciunea vieţei în desfăşurările largi ale acţiunii. Specială menţiune merită D-şoara Tacia Fulda, atât ca apariţie seducătoare, cât şi prin dansul victoriei, dansat cu vervă şi sensualitate discretă.

Opera română din Cluj a făcut dovada că există artişti idealişti, capabili să se dedice cu toată dragostea muncii serioase şi asidue pentru atingerea unui scop mai înalt, şi cari au răbdarea, să aştepte răsplata recunoştinţei abia după ce au muncit, şi cari în ciuda tutulor greutăţilor au perseverat şi reuşit să realizeze reprezentaţiile cu „Aida“ şi „Traviata“ în stagiunea de primăvară, cum numai în oraşe-capitale se poate realiza.

S'au grupat laolaltă prin atracţiune elemente de valoare, capabile a face parte dintr'un ansamblu unitar, care prevede pentru fiecare locul şi funcţiunea în armonia sistemului întreg, elemente cari au găsit şi ambianţa prielnică pentru activitatea şi dezvoltarea lor.

La Meiningen există un teatru al curţii ducale, care s'a distins prin grija montării şi a jocului de ansamblu, iar nu prin genialitatea şi talentul deosebit al artiştilor, şi care a fost chemat să joace în toate oraşele mari germane, ca un teatru-model.

Prin existenţa mai multor centre se răspândeşte şi generalizează cultura unui popor şi se formează un mare sistem în care diferitele corpuri se atrag după greutatea lor unul spre

Cronica politică

Cele două fapte care predomină acum lumea politică, remanierea guvernului şi fuziunea ţărăniştilor din regat cu o parte a partidului naţional ardelean, sunt în curs de executare. In privinţa primului fapt, remanierea, încă nu se cunoaşte lista persoanelor care vor intra în guvern. Se ştie numai numele d-lui Flondor, care de mult solicitat, a consimţit în sfârşit să primească încurcata succesiune a d-lui Tăslăuanu, nu însă, se înţelege, fără beneficiu de inventar.

Pentru restul complectărilor de vacanţe şi a remanierelor hotărâte la unele cabinete, d. Argetoianu, care întotdeauna a stat de-a curmezişul planurilor d-lui T. Ionescu, stăruia din răsputeri ca acum să se aleagă şi ceilalţi noui titulari. *In felul acesta d sa crede că remanierea sub formă de colaborarea a partidelor fuzionate, aşa după cum o doreşte d. T. Ionescu, nu s'ar mai putea împlini câtă vreme vacanţele se vor fi complectat înainte de fuziune.*

Tocmai pentru aceasta tratativele de fuziune se activează tot mai mult, şi după cum se grăbesc ziarele respective se anunţe, ele ar-fi aproape de terminare. Fuziunea această însă, chiar dacă se face, e de natură a produce o serie de complicaţiuni politică.

Mai întâi aşa cum se tratează acum fuziunea, fără d-l Iorga sau *numai în prezenţa sa* „blocul" mult vestit al federaliştilor stă gata să se sfărâme. Apoi nici partidul naţional din Ardeal nu se întăreşte cu adaosul de ţărănişti. In sânul acestui partid este un puternic curent, în frunte cu ziarul, care se împotriveşte din răsputeri la această fuziune, după cum s'a putut vedea din comunicatul pe care acest ziar l-a publicat şi pe care l-am reprodus şi noi în numărul precedent. Degeaba ziarul „Patria", mai nou, se încearcă a exercita autoritatea de organ central al conducerei actuale a partidului naţional, *căci „Românul" nu reprezintă numai atidudinea izolată a unui singur membru din partid, care ar fi dator disciplină, ci reprezintă punctul de vedere al unui însemnat număr de membrii vechii, cu greutate şi trecut în acest partid.*

De altfel numai aşa se explică amânarea şi mai apoi contramandarea întrunirei comitetului executiv al partidului naţional, ce fusese fixată pentru ziua de 20 Octombrie, şi care *nici până acum nu s'a mai ţinut, deşi un fapt atât de important cu fuziunea trebuie să se împlinească numai în urma unei hotărîri a acestui comitet.* Ştieau bine d-nii Maniu şi Vaida că în comitetul executiv *nu arfi putut deţine o majoritate* şi mai ştiau apoi că, chiar de-ar fi reuşit ea, despărţindu-se cei care voiau fuziunea de cei cari nu voiau, să hotărească fuziunea, d-lor nu ar mai fi putut atunci să stee în faţa ţărăniştilor şi a ţărei în numele partidului naţional, ci numai în numele unei părţi din acest partid. *Prin amânarea întrunirei comitetului executiv, d nii Maniu şi Vaida au voit să-şi salveze putinţa de-a vorbi în numele partidului naţional şi de a trage în timpul fuziunei toate foloasele unei atare poziţiuni.*

In orce caz fuziunea aceasta va avea marele dar de-a limpezi întrucâtva situaţiunea politică atât în regat, cât şi în Transilvania. In vechiul regat blocul federalist nu va mai exista, iar ţărăniştii îşi vor dovedi nesinceritatea mai întâi prin contopirea cu partidul naţional Ardelenesc, oligarch, duşman al împoprietărirei efective şi a exproprierei, şi apoi prin acceptarea colaborărei cu generalul Averescu pe care l-au denunţat ca prieten al ciocoilor.

Iar în Ardeal, partidul naţional, duşman de moarte ei organizaţiunei *ţărăniste* de aici, al cărei conducători în tot timpul Consiliului Dirigent au fost obiectul persecuţiilor de tot felul, va dovedi deasemeni nesinceritatea prin alianţa pe care totuşi va fi fost capabil s'o facă cu *ţărăniştii* din vechiul regat. Apoi deasemenea şi grupul statornic din partidul naţional care nu poate consimţi la fuziune, căpătând libertatea de acţiune va găsi noui orientări în ansamblul politic al ţărei, desigur nu însă cu nuanţa regionalistă, putem spune: — a *fostului* partid naţional.

Tradiţia „Patriei"

Intr'un post scriptum redacţional, „Patria" crede că o discuţie mai largă în jurul mijloacelor de luptă pe care le întrebuinţează un ziar politic în diferitele sale polemici şi campanii nu ar presenţa „un interes public pentru cetitori", şi de aceia, ea care cunoaşte aşa de bine „tradiţia presei române în Ardeal", pare foarte desolată că se vede nevoită şă-şi sacrifice scumpele-i coloane pentru o chestiune aşa de puţin importantă cum e aceia a corectitudinii în ziaristică.

Şi totuşi o face, dar ca întotdeauna, nu pentru a respecta „tradiţia" unei prese pe care pretinde a o cunoaşte, ci tocmai pentru a-şi bate joc de ea. Căci dacă cinismul de-a stărui în minciună face şi el parte ca metodă de luptă din tradiţia presei ardelene, atunci nu putem de cât să ne felicităm că până acum noi încă nu cunoaştem o asemenea „tradiţie" şi dimpotrivă, să deplângem pe confraţii de la „Patria" cari au ajuns s'o cunoască aşa de bine.

Organizarea Evreimii la noi

In vreme-ce Evreimea din Ardeal şi Bănat face mari pregătiri în vederea congresului regnicolar al „alianţei naţionale israelite" ce se va ţinea la Cluj —, evreimea din vechiul regat pregăteşte şi ea un congres pentru mijlocul lunei Decembrie tot cu scopul de a-se organiza. Rabinul Dr. Niemerover întrebat asupra programului de muncă al congresului, a dat corespondentului ziarului „Uj Kelet" următoarele lămuriri:

— „La congres vor participa numai Evrei din vechiul regat. In România vechie — precum se ştie — e puţină organizaţie şi sunt încă şi mai puţine comunităţile izraelite. Despre o organizaţie centrală ori unitară nici vorbă nu poate fi. In timpul din urmă s'a pornit cu o grabă febrilă organizarea evreimei în întreaga ţară. In multe locuri s'au înfiinţat comunităţi izraelite, cari vor lua parte în număr respectabil la congres. Aici, diversele tendinţi religioase nici când nu au format organizaţii separate, chiar în urma faptului că nu era nici un fel de organizaţie izraelită afară de senatul rabinilor.

In decursul acţiunii actuale de organizare s'a discutat dacă fracţiunile diferite după rit şi deosebiri de credinţă pot să formeze organizaţii separate. După lungi desbateri am convenit, că *organizaţia nu poate fi decât unitară.* Suntem în deplină conştiinţă că numai într'o organizaţie unitară ne putem dobîndi rînduirea noastră dreaptă între celelalte confesiuni ale României. Organizaţia religioasă unitară ar fi cu mult mai grea ca aici, şi cu deosebire la dv. în Ardeal nici nu e posibilă. Deosebirile religioase la dv. au un trecut, care a creat o anumită situaţie fixă, a cărui schimbare azi nu e nici utilă şi nici nu e timpul a se face. *Unitatea acolo trebuie să se creeze pe altă bază* şi aud că în privinţa aceasta sunteţi pe cea mai bună cale. Ce priveşte concentrarea evreimii din întreaga Românie într'o singură tabără, îndată ce vom înfăptui organizaţia noastră, ne vom pune în contact cu evreimea din teritoriile alipite pentru a pregăti congresul izraelit regnicolar. Acest congres va cuprinde toate comunităţile izraelite fără a se ţine seama de deosebirile de credinţă.

Concesionarea căilor noastre ferate

— Se urmăreşte înstrăinarea lor?

Ziarul „Adevărul", în ultimul număr ce ne-a sosit la redacţie, publică o declaraţia a unui personaj guvernamentul în curent cu planurile d-lui general Averescu" de o gravitate peste care nu se poate trece cu vederea. Cunoaştem demult sistemul „fruntaşului politic" pe seama căruia se pun tot soiul de destăinuiri senzaţionale, şi „Adevărul" a folosit acest sistem până la istovirea tuturor imaginaţiilor. Şi de data aceasta personajul guvernamental al ziarului d-lui Aristide Blank poate să fie fructul aceleiaş imaginaţii.

Mai este însă şi altceva. „Adevărul," serveşte de ani de zile interesele politice ale d-lui Tache Ionescu şi aceste raporturi sunt mai strânse astăzi când d-sa face azi politică financiară de acord cu banca d-lui Aristide Blank

Iată pentru ce suntem siliţi să relevăm declaraţiile publicate în „Adevărul", şi cari prevestesc o apropiată concesiune a căilor noastre ferate în mâinile străinilor.

— „Generalul Averescu, — zice „Adevărul", n'a luat nici o hotărâre în privinţa remanierei. De câteva zile îl preocupă o chestiune de care depinde ameliorarea situaţiei economice. E vorba de starea de lucruri dela căile ferate. Nu se mai poate prelungi această intolerabilă situaţie. Trebuie să recurgem la orice mijloc pentru o asigura o cât mai repede reluare a transporturilor. Nu trebuie să dăm înapoi în faţa celor mai eroice măsuri. Dacă nu se va putea altfel vom trebui să ne împăcăm şi cu ideea de a concesiona căile ferate."

Sunt desigur, oameni politici români cari să aplaude eroismul unei asemenea măsuri. Noi nu-l vedem. O măsură mai puţin eroică, dar mai salutară ar fi desigur înlăturarea actualului ministru al comunicaţiilor, căruia i se datoreşte în cea mai mare parte actuala stare de lucruri dela căile ferate.

Dar concesionarea căilor ferate? Cea mai însemnată pârghie a ridicărei noastre economice în mâinile străinilor? Nu-şi mai aduce aminte nimeni de greutatea cu care am scăpat căile noastre ferate din mâinile companiei Strussberg? Recunoaştem aci mâna d-lui Tache Ionescu, a cărui călătorie în străinătate, dacă n'a dat roade în politica externă, a putut să aducă inovaţii în politica economică, prin înstrăinarea tuturor instituţiilor şi mijloacelor noastre de producţiune. Odinioară, d-l Tache Ionescu voia să concesioneze petrolul, azi e rândul căilor ferate.

E o politică nenorocită, de nepricepere şi de robie, pe care nu va putea nimeni s'o înţeleagă. Un ministru incapabil nu poate justifica trecerea mijloacelor noastre de transport în mâinile cine ştie cărui trust, — în mijlocul căruia vom regăsi, firește, pe d. Aristide Blank, şi banca sa internaţională.

Guvernul a anunţat acum câteva zile că i-a sosit câteva zeci de locomotive la Constanţa. „Indreptarea" afirmă că exportul de făină conceput la ministerul de industrie, ne va da în schimb alte 300 locomotive din America. E încă vreme să se dea marilor intreprinderi dela „Reşiţa" o organizare naţională care să permită utilizarea industriei noastre proprii metalurgice.

Concerionarea căilor ferate ar însemna falimentul politicei economice independente pe care trebuie, s'o ducă că România. Nădăjduim însă azi glasul convingător al d-lui Take Ionescu nu va fi ascultat, deoarece altfel, guvernul actual se va pune singur în cea mai primejdioasă situaţie în care a fost vreodată un guvern al României.

Ştiri şi fapte politice

Ziarele guvernamentale publică o lungă apărare pentru a încerca să dovedească, — aşa zicând cu cifre, — că prin exportul de cereale şi importul articolelor de lux nu se face o nenorocită politică de înfometare.

Răspunzând apărărei de mai sus, *„Viitorul"* scrie următoarele:

„Admiţând că cifrele statistice arătate de oficiosul guvernului sunt exacte şi că noi putem să exportăm făină, porumb, orz, ovăz, nuci, prune afumate şi alte alimente, se pune întrebarea dacă aceste disponibilităţi este bine să iasă din ţară contra jucăriilor, mătăsurilor, parfumurilor şi a altor articole de galanterie cu care sunt zilnic umplute coloanele „Monitorului Oficial".

La Chişinău a avut loc o întrunire a membrilor partidului naţional-liberal care a fost presidată de d-l dr. D. Ciugureanu.

A asistat şi d-l G. G. Mârzescu fost ministru.

Au ţinut cuvântări d-nii Ciugureanu, deputatul Ţântu, Preot Murafa, Orester, Durimchi ş. a.

In urmă d-l G. G. Mârzescu a făcut o expunere a programului partidul naţional-liberal, arătând opera înfăptuită de el.

Noul regulament al Camerei

După cât crede a şti *Renaşterea Română*, noul regulament al Camerii Deputaţilor, redactat de către o comisiune compusă din parlamentari majoritari şi opoziţionişti, cuprinde următoarele prevederi:

Ţinându-se seamă de risipa de timp făcută în ultima sesiune parlamentară cu interpelările, s'a hotărît ca şedinţa din fiecare Luni să fie destinate exclusiv interpelărilor.

In privinţa întrebărilor adresate miniştrilor — noul regulament prevede exprimarea şi verbală a chestiunilor scurte — ministru având obligaţia să răspundă în termen de trei zile, la fiecare întrebare.

Se vor alege 18—20 comisiuni cărora vor fi supuse toate proectele de legi. Când Camera va decide că un proiect nu mai are nevoie să treacă şi prin secţiuni, acel proect va fi adus direct dela comisiuni în discuţia Camerei. Miniştrii vor avea datoria să compare în faţa comisiunilor ori de câte ori acestea vor cere.

In sfârşit, — aproape ca o măsură specială pentru apropiata sesiune, — opoziţia a lăsat mână liberă guvernului să ia, cu privire la întreruperi, orice dispoziţiuni disciplinare, cari să înlăture obstrucţionismul.

---

altul după legile gravitaţiunii şi cari să fotesc în jurul soarelui culturii româneşti, de la care primesc lumină şi căldură.
Din acest sistem al culturii româneşti se desprind uneori comete, cari rătăcesc pe orbita lor prin spaţiu şi se întorc din când în când înapoi perceptibile numai prin luneta astronomului, prea-arareori lăsând câte o dâră de lumină.

Să ne ferim în armonia echilibrului acestui sistem al culturei noastre naţionale, a oferi punct de razim pentru pârghia elementelor dezordonate, care ar încerca, să se atingă de această armonie strălucitoare.

*

Miercuri 10 Noembrie seara a avut loc primul concert simfonic, dat de orchestra operei române sub conducerea d-lui I. Bobescu. Conform obiceiului adoptat de şefii de orchestră postwagneriani, şi d-l Bobescu, a dirijat pe dinafară, ceia-ce i-se socoteşte de sigur drept un merit, căci însemnă, că sa cufundat în opera compozitorului, identificându-se cu ea. Deşi a avut momente de detaliu fericite, totuşi simfoniei de Beethoven i-a lipsit în totalul ei amploarea monumentală proprie suilului mare, care străbate compoziţiile mai mari ale acestui compozitor.

D-l Gr. Teodorescu a cântat monologul rapsodic „Credo" al lui Jago din „Otello" şi aria lui Renato din „Ballo în maschera" ambele de G. Verdi cu măestria lui recunoscută. Monologul a perdut mult în concert din pragmatizmul său, în schimb lirismul ariei lui Renato a făcut ca publicul să biseze această arie. Suita „Peer Gyut" Nr. 1, de Ed. Grieg a fost reliefată cu mult meşteşug exterior, dar efectele dinamice nu-i iertat să întunece liniile melodice, cum s'a întâmplat, că linia melodică s'a întrerupt în pianissimile finale ale piesei a 2-a „Moartea lui Aase", aşa în cât căderea tonului nu părea rezultată din palpitarea internă a compoziţiei. In schimb „dansul Anitrei" a fost realizat în toate fineţele lui, iar bucata ultimă „In hala regelui munţilor" a avut toată creşterea fantastică a mijloacelor orchestrale. Orchestra s'a achitat mai presus de ori-ce laudă.

Liviu Tempea.

Ghetele „Hercules" sunt cel mai bune

Să află la depozitul din Strada Regele Ferdinand (fost str. Wesselényi Miklós) No. 3.

INFORMATII

Duminecă 14 Noembrie va avea loc la Sibiu inaugurarea anului şcolar la şcoala de cavalerie.

*

De mai multă vreme se semnalează prin Transilvania călătoria sub formă de anchetă a unor ziarişti „englezi", cari, întovărăşiţi de unguri, plăsmuesc material împotriva Statului român prin care să caută a se dovedi „rea ua administraţie şi barbarie". Credem că guvernul are mijloace de-a împiedeca o astfel de mistificare.

*

Decretându-se în Ardeal aplicar a decretului relativ la combaterea luxului şi a speculei, s'a format următoarea comisiune de judecată a negustorilor speculanţi: d-l Laurentiu Decusară judecător şedinţa Trib, preşedinte; d-nii Al. Ţiplea delegatul Minist. Interne şi Eugen Sipos, comersant, delegatul Camerei de Comerţ, membrii.

Comisiunea va funcţiona în localul Tribunalului.

*

Direcţiunea Căilor ferate române a luat fericita hotărîre de a institui cu începere dela 15 Noembrie bilete de abonament de clasa 2-a şi 3-a pentru şcolari, valabile pentru o distanţă de maximum 30 Kilometrii dela locul unde se află şcoala.

*

Banca Maghiară Societate pe acţii Str. Memorandului (f. Unio) Nr. 20 aduce la cunoştinţă, că mandatează bani în străinătate (deocamdată în Austria, Ungaria, Cehoslovacia, Germania şi Italia) cu preţ, uri fixate înainte.

*

Închis zece zile pentru a fi renovat, Restaurantul hotelului New-York se va deschide Duminecă 14 Noembrie a. c., sub noua direcţiune a d-lor Gentilini et comp., elevi ai caselor Capssa şi Boulevard din Bucureşti.

Cu începere de Duminecă 14 Noembrie, onor. public clujean va găsi în tot timpul zilei şi până la eşirea dela teatru tot felul de mâncări româneşti, ungureşti şi franceze. In cest scop am angajat specialişt din cei mai renumiţi.

O pivniţă bine asortată cu cele mai bune vinuri indigene şi străine va sta la dispoziţia onoratei Clientele. Fiva o ciok.

Cu concursul selectei clientele vom organiza în fiecare săptămână reuniuni cu ceaiuri şi serate dansante.

Orchestra sub conducerea maistrului Arpad Klich va delecta distinsa noastră clientelă cu ariile cele mai moderne.

Cu toate sacrificiile imense ce am făcut pentru renovarea acestui local, preţurile vor fi totuşi cât se poate de moderate.

Onor. public clujean este rugat a ne vizita şi a se convinge.

Cu toată stima

Direcţiunea.

Depozitarii de cutiuţe pentru strâns ofrande în folosul institutelor de orbi şi de surdomuţi să binevoiască a trimite cutiile s'au sumele la adresa acestora, căci ministerul de finanţe abea în timp de încă o lună admite preschimbarea banilor acestora. Colecte de acestea nici nu se mai admit de cât pe baza autorizaţiunilor speciale. Institutul de surdomuţi şi orbi Cluj, Calea Dorobanţilor 38.

*

Citim în „Argus":

„Am anunţat acum cât-va timp o ofertă făcută Primăriei de către o casă din Suedia pentru construcţii de case de lemn.

„Primăria a primit o nouă ofertă din Belgia pentru construcţii de zid, în contul comunei, aceasta având a le plăti în obligaţiuni comunale".

Oare autorităţiile Clujului ce-au hotărît în chestiunea propunerilor similare care li s'a făcut.

*

Ziarul „Indreptarea" publică — după date oficiale — disponibilităţile porumbului pentru export. Scăzând consumaţia internă şi pentru agricultură, fără să se socotească recolta din Basarabia, avem porumb:

Recolta veche: 72.300 vagoane.
Recolta nouă: 32.000 vagoane.
Din acest total s'au exportat 13.000 vagoane.

*

La facultatea de litere şi filosofie din Iaşi s'a declarat vacantă catedra de Istoria filosofiei antice, etică şi sociologie.

Cererile candidaţilor, însoţite de un memoriu asupra titlurilor şi lucrărilor, se vor înainta ministerului instrucţiei până la 8 Ianuarie 1921.

*

D. dr. Amos Frâncu a oferit o masă la restaurantul Europa delegaţilor moţilor, grănicerilor şi băuăţen lor cari au luat parte la meetingul de Duminică. A toastat d. Frâncu pentru Rege; Un moţ pentru general Averescu şi alt moţ a ridicat paharul pentru d. I. I. C. Brătianu. A vorbit şi deputatul Becescu-Sylvan în memoria lui Avram Iancu.

*

D. P. P. Negulescu, ministrul instrucţiunei, va supune zilele aceste, spre semnare Suveranului decretele cu privire la regulamentul facultăţii de ştiinţi, precum şi cel al unificării facultăţii de medicină din Cluj cu cea din Bucureşti. Primul decret priveşte tot Universitatea din Cluj.

*

Cetim în *„Renaşterea Română"*:

Ziaristul ungur Roboz Imre, care refugiindu-se din Ungaria a scos la Cluj revista săptămânală „Uj Ember" (Omul nou), în care desvăluia crimele terorarei albe din Ungaria se spune, că ar fi fost prins de către agenţii unguri la Viena, de unde ar fi fost ridicat cu forţa şi dus la Budapesta.

*

Cele mai alese şi ieftine vinuri se găsesc în pivniţele societăţii p. a. „Comerţul român" str. Regina Maria No. 19.

„România societate anonimă transilvăneană de asigurări, este prima şi singura bancă de asigurări în Ardeal curat românească care în urma fondărei norocoase de către toate băncile de credit române din Ardeal şi în urma conexiunilor favorabile ce are cu cele mai puternice institute de reasigurări — dă cea mai mare siguranţă.

Contractează în condiţii foarte avantajose: asigurări contra incendiu, asigurări contra furtului prin spargere şi asigurări asupra vieţii omului de rebonificarea de înţelese şi cu prime ca şi înainte de războiu.

Cereţi informaţii dela Sucursala societăţii din Cluj, calea Victoriei No. 53.

*

Erezii lui Stotter Iacob Cluj. Negustorii de lemne şi material de tâbăcarie. Se pot comanda lemne de foc tăiate şi netăiate de orice calitate şi cantitate. Magazin în Str, Allomás Nr. 21, Telefon 800.

Birouri în Str. Hegedüs Sándor Nr. 6, Telefon 300 şi Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj str. Korniss No. 2.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 10.

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru bărbaţi; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie de basin zilnic afară de Luni.

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogeria „Emke" Cluj Piaţa Unirii No. 32.

*

Şimon repară şi acordează piane deasemenea cumpără şi vinde orice fel de piane.

*

Şcoala de limbi română, franceză, engleză, Piaţa Carolina 1.

*

Hotel, restaurant, cafenea, de vânzare în centrul oraşului, în condiţiuni avantagioase. Doritorii să se adreseze la „Comerţul român" s. p. a., Cluj, str. Regina Maria 19.

*

Grădina de iarnă a hotelului Central este locul de întâlnire al elitei.

*

Marile fabrici de oţet şi lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc orice fel de cutii pentru farmacie şi pentru comerţ cu preţ redus.

*

Cursurile serale pentru *fochişti* şi *motor cu gaz* se încep la 15 Noembrie. Prezentări la portarul şcolii superioare de arte şi meseri. Strada Mării 26.

*

In Temişoara se construeşte un spital nou pentru înlocuirea celui vechiu care nu mai corespunde nevoilor. Pentru aceasta s'a acordat un credit de 3 milioane.

Cum funcţionează oficiile publice în Satu-Mare

D-l Prefect a binevoit a-mi da unele informaţiuni, cu privire la administraţia oraşului, pentru cetitorii ziarului „Infrăţirea". D-l prefect a înşirat enormele greutăţi, ce se ivesc în conducerea administrativă a oraşului Satu-Mare. Personalul român e puţin la număr. Limba română o posed numai câţiva, iar corect o vorbeşte şi mai puţini.

Suspendarea evacuărilor fortate a avut drept urmare, că nici fratele d-lui prefect n'a reuşit să obţină un local potrivit pe piaţa Victoriei, spre a-şi instala o farmacie a cărei utilitate publică e incontestabilă, abstrăgând dela aceea, că între multele prăvălii, cari se găsesc pe piaţa Victoriei nici una nu e în mâni româneşti.

Din cele enumărate de d-l prefect am tras concluziunea, că ar fi necesară suspendarea autonomiei orăşăneşti exercitând primarul întreaga autoritate împreună cu un consiliu orăşănesc, jumătate din membrii acestuia fiind numiţi, de guvern.

După câte am înţeles, din partea prefecturei s'a înaintat forurilor competente mai înalte un proiect de românizare la care până azi n'a sosit nici un răspuns dela ministerele respective.

Indiferentismul guvernului, dacă ar putea fi vorbă de aşa ceva, poate să aibă consecinţe funeste deoarece publicul, atât cel român, cât şi cel maghiar nu se poate orienta îndeajuns asupra tendinţelor guvernului. Şi şovăirea celor mari produce o adâncă nedumerire mai ales în şirul cetăţenilor noştrii de altă limbă, pe cari îi buimăceşte îndeosebi şi presa lor, a cărei conducere lasă foarte mult de dorit.

Inspectoratul industrial.

Din convorbirile, ce le-am avut cu conducătorii inspectoratului industrial, m'am convins, că domniile lor îşi dau toată osteneala pentru desvoltarea industriei şi a bunului ei mers ceea-ce s'a putut vedea din actele şi rapoartele pe care au binevoit a mi-le pune la dispoziţie.

Inspectoratul industrial a intervenit la locurile competente în senzul de a se înfiinţa în Satumare un depozit regional, care ar avea menirea să uşureze nevoile industriei prin asigurarea combustibilului, necesar funcţionării normale a fabricelor, şi a stabilementelor industriale.

In prezent se resimte o mare lipsă a combustibului din cauza dificultăţii transporturilor, ceeace, de nu s'ar îndrepta, ar avea urmări triste în ce priveşte mersul industriei noastre.

D-l ispector regional a enumărat câteva din abuzurile care se comit la C. F. R. Aşa, de pildă, vagoanele se decuplează la singuratecele staţiuni. S'a constatat, că un vagon expediat din Fernezeu, cu destinaţia Cicdomocoş, nici până azi n'a sosit. Nu se ştie unde e.

In Octombrie, anul trecut, s'au expediat 25 vagoane de făină de os dela *Mărăşeşti* pe adresa fabricei chemice din Fernezeu, din cari 8 vagoane n'au sosit la destinaţie. Şi câte altele.

Deoarece statul nu-şi iea nici o răspundere pentru transporturi, preţul produselor creşte. Prosperarea şi viitorul industriei sunt strâns legate de circulaţia normală pe căile ferate.

Consilieratul agricol.

Chestia cooperativelor fiind actuală şi de cea mai mare importanţă pentru viitorul neamului românesc, l'am rugat pe D-l consilier agricol Drăgan să-şi deie părerea asupra ei, şi d-sa ne-a răspuns că propăşirea cooperaţiei atârnă în primul rând de spirtul de iniţiativă al poporului ajutat necontenit şi de bună politică economică a guvernelor noastre.

La îndemnul nostru, a spus D-l consilier, ţăranii au semănat mult grâu, în speranţa că ne vom îngriji să-le aducem bucatele trebuincioase pentru hrană.

Ni s'a făgăduit bucate şi pentru hrană şi pentru însămânţări dar, totul a rămas numai făgăduială. Rechiziţionarea nutreţului din partea miliţiei a avut drept urmare, că ţăranii sunt siliţi acum să-şi vândă vitele cu ori-ce preţ, căzând pe mânile speculanţilor, cu toate că prisosul de vite ar putea fi trasportat în regatul vechiu, unde se simte aşa de mult lipsa de vite cornute. Numărul vitelor s'a înmulţit pe teritorul Consilieratului, dar păşunile sunt puţine.

Se simte lipsa de instrumente. Infiinţarea unei fabrici de conserve de poame în judeţul Satu-Mare, ar fi o mare binefacere pentru populaţie, care azi nu-şi poate valorifica recolta bogată de poame.

Regiunea silvică Baia-mare.

Ţăranii se plâng de tratarea măsteră a domnilor dela conducerea regiunei silvice. Ei zic, că domnii mai toţi unguri, intenţionat voesc să producă nemulţumiri între ţărani, pe cari îi supun la amenzi cum nu s'a mai pomenit nici sub stăpânirea maghiară. Dacă se plâng bieţii oameni, li-se răspunde, *mulţămiţi că sunteţi în România-mare.*

Plantarea de păduri se face în aşa mod, încât terenul destinat pentru locuri de păşunat se reduce în mod simţitor. ceeace aduce mari supărări în gândurile populaţiei nevoiaşe.

Corespondent.

Iosif Grünfeld

ceasornicar şi juvaergiu

Calea Reg. Ferdinand 21
(fost Wesselényi Miklós-u.)

Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage şi bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice şi bijuterii cu garantie.

Haine veritabile NEUMANN şi paltoane de iarnă pentru bărbaţi, băieţi şi fete din materiai ca dinaintea războiului să capată la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.

La cafenea „Metropol"
Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăţă şi văpseşte.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 2.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Eri s'a început la București procesul socialiștilor învinuiți de crimă contra siguranței statului.

Ședința s'a deschis la ora 9 dimineața sub presidența colonelului Miclescu. Se ordonă aducerea acuzaților și se citește lista martorilor, între cari figurează d-nii Averescu, Take Ionescu, Trancu-Iași, Negulescu, Flondor, Matei Cantacuzino, generalul Nicoleanu, Popovici Tașcă etc. Toți martorii lipsesc. D-l Radu Rosetti cere amânarea judecării procesului. Curtea deliberând respinge incidentul.

D-l Radu Rosetti ridică un nou incident de amânare pe motivul lipsei acuzatului Grecu. Se respinge și acest incident admițându-se disjungerea procesului. Se dă citire apoi ordonanței definitive de dare în judecată. D-l avocat Socor ridică incidentul de incompetență. Incidentul este respins. La ora 12 ședința s'a ridicat.

*

In urma unui articol intitulat „Reșița", apărut în „Viitorul", d-l Duiliu Zamfirescu, președintele Camerei a trimis martori d-lui Mavrodi, directorul „Viitorului". Martorii d-lui Duiliu Zamfirescu sunt deputații Burileanu și Davila. D-l Al. Mavrodi și-a constituit martori pe d-nii Emanuel Cuioglu și generul Dabija.

In urma discuției între martori neajungându-se la nici o înțelegere, martorii d-lui Mavrodi au propus numirea unui supra-arbitru.

*

Dansatorul Maurice Cazria de la Varieteul „Modern" a fost arestat de un polițist parizian venit din capitala Franței, fiind acuzat că e autorul furtului dela o mare bancă din Paris.

*

Ziarul „Times" află din Atena că Grecia va participa la „Mica Antantă".

*

D-l de Saint-Aulaire, fost ministru al Franței la București, a fost agreat Ambasador la Londra.

*

Diferendul între Italia și Serbia a fost aplanat printr'o convenție care declară orașul Fiume independent.

*

La Budapesta au avut loc grave turbărări de stradă.

*

A fost prins în gara de Nord individul Holănder din Sighetul-Marmației cu suma de 50.000 lei în hârtii false a 500.

*

Comisiunea română la Budapesta pleacă din București la 21 Noembrie, sub conducerea d-l Colonel Stârcea.

Partidul guvernamental ungar a hotărît în unanimitate ratificarea tratatului dela Trianon.

*

In curând va fi pus în circulație acceleratul Oradea—București. Va pleca din Oradea la ora 14, din Cluj la ora 18, sosind în București la ora 9·20. Din București va pleca la ora 17 și va sosi la Oradea la ora 14.

*

Cicerin s'a pronunțat contra Micei Înțelegeri.

*

Ministerul de Finanțe a hotărît retragerea treptată din circulație a bancnotelor Băncei Generale de 20 și 100 lei.

*

A apărut în „Monitorul oficial" decretul legii pentru unificarea salariilor corpului didactic din vechiul Regat și provinciile alipite.

*

In „Manchester Guardian", d-l Take Ionescu a declarat că consideră chestiunile litigioase între noi și Sârbi definitiv închise, renunțând astfel pentru totdeauna la Banatul robit.

*

Bursa e însuflețită. Tendința susținută.

Alianța ceho-sârbă

Foile sârbești publică textul alianței defensive ce s'ar fi încheiat în 14 August între Ceho-slovacia și Jugoslavia. Punctele acestui contract ar fi următoarele:

1. In cazul unui atac din partea Ungariei, fără ea să fi fost provocată, se obligă ambele State a-se ajuta reciproc asigurându-și integritatea actuală a granițelor.

2. Ambele guverne primesc împuternicire de a lua toate dispozițiile necesare pentru executarea convenției.

3. Nici una din părțile contractante nu va putea încheia alianță cu un al treilea stat fără încunoștiințarea prealabilă a celeilalte părți.

4. Convenția are valoare doi ani și intră în vigoare odată cu ratificarea. După trecerea acestui interval părțile contractate se întrunesc de nou pentru a trata chestia prelungirei convenției ori a eventualelor noui condițiuni.

5. Convenția o vor prezenta ligei națiunilor și-i vor cere aprobarea.

Punctul 6 arată modul și timpul, în care are să se facă ratificarea.

Această convenție a fost iscălită la Belgrad de Benes și Vestnici.

Cum se călătorește în țările dunărene

Citim în „Le Petit Journal" sub semnătura d-lui Georges Moresthe:

Ar fi exagerat să socotești că o călătorie acum în statele balcanice și dunărene ar fi o călătorie de plăcere. Este desigur ușor să călătorești dela Paris la Praga, la Budapesta și la București, servindu-te de marile exprese trans-continentale cari pleacă din Franța, dar e o chestie foarte anevoiasă să pleci dela frontiera poloneză și, trecând prin Ceho-Slovacia, să te duci la Budapesta. Pe de altă parte, călătorul care ar vrea să meargă dela Budapesta la vreuna din Capitalele balcanice, riscă să plătească foarte scump aventuroasa-i îndrăzneală.

Nu vorbesc de loc de complicațiile polițienești și de chestiunea vizelor și pașapoartelor cari ar scoate din sărite pe omul cel mai răbdător — de altfel sub acest raport Francezii sunt relativ favorizați, afară de teritoriul jugoslav.

Marea greutate consistă în a găsi mai ales trenuri, pentru că sunt foarte puține. Iar statele cari au fost în război nu și-au stabilit între ele legătura prin calea ferată.

Budapesta, de pildă, nu e legată decât cu Viena. In Ceho-Slovacia a trebuit să scobor Dunărea pe vapor, dela Presburg până la frontiera ungară. Dela Budapesta putui să mă duc până la frontierea jugo-slavă din Banat, dar aici am fost nevoit să aștept la Seghedin, ca un expres al liniei Simplon—București, să binevoiască a mă lua și pe mine.

Aceste expresuri sunt firește încărcate de călători și nu poți obține un loc pe culuar decât plătind bacșișuri grase. La Seghedin, avusesem norocul, împreună cu alți doi călători dintre cari o doamnă, să-mi găsesc un loc pe culuar, când un Comisar îngalonat, ne sili să scoborâm. Era vădit că trecea peste drepturile sale - deoarece pașapoartele noastre erau în regulă.

Mai târziu aflarăm că făcusem foarte rău împotrivindu-ne intransigenței Comisarului numai cu argumente curtenitoare; desigur că ar fi fost mult mai blând dacă îi prezentam câteva bancnote.

In apropierea gărilor Budapestei sute de vagoane sunt imobilizate pe linii de garaj, cele mai multe vagoane de marfă. Dacă treci noaptea prin locurile acestea, ți se pare că sunt trenuri aranjate, acolo în mod provizoriu. Dar dacă te uiți mai bine vezi cu mirare că fiecare vagon are câte o scară mică până la pământ, și ici și colo zărești câte un coș de sobă. Dimineața ușile vagoanelor se deschid și bărbați, femei și copii apar în toalete sumare. Locuitorii vagoanelor s'au sculat din somn Căci vagoanele au fost transformate în locuințe iar familiile cari n'au casă s'au instalat în ele. Și aceste familii sunt numeroase. Cei mai mulți sunt Unguri veniți din teritoriile cedate, funcționari meseriași și țărani, ei sunt cu miile în jurul Budapestei și întâlnești și în gările de provincie șiruri întregi de vagoane ocupate de ei.

Ungurii nu mai au locomotive pentru trenuri și utilizează astfel vagoanele imobilizate pentru a rezolvi criza de locuințe.

Comunicat

Din partea Sindicatului presei române din Ardeal primim spre publicare următorul comunicat:

Ziariștii români din Cluj simțind necesitatea înființării unui Sindicat al presei românești de dincoace de Carpați, în câteva consfătuiri avute, au hotărît să ia inițiativa pentru înjghebarea acestui sindicat. S'a ales un comitet provizoriu de acțiune care are menirea să pregătească congresul general al ziariștilor români dela noi în care se vor desbate statutele pregătite, se va alege comitetul de conducere, iar până atunci comitetul provizoriu va aranja câteva festivaluri pentru strîngerea unui fond inițial.

VIAȚA SPORTIVĂ

Duminecă în 14 Noembrie la orele 3 p. a. va avea loc întrecerea între echipele reprezentative ale orașului Tg.-Mureș și Cluj pe arena de lângă parcul orașului Cluj.

Echipa Tg.-Mureșului e următoarea:

ISTVAN (Mse)
MOLDOVAN (Mse) KATONA (Mse)
CINTALLER (Mte) MATRAI (Mtk) MOLNAR (Mac)
SZEKELY (Mtk) GACSI (Mtk) DEUTSCH (Mtk)
GLANZMANN (Mtk) SZABO (Mtk)

Echipa Clujului e următoarea:

HARMATI (Ktc)
DEAK (Ktc) Dr. HIRSCH (Kac)
PALOCSAY (Vict.) BRAUN (Hagg.) JAKOBI (Hagg.)
POLLAK (Hagg.) RADUCH (Kac) CZEGKA (Kac)
BARABAS II. (Vict.) BARABAS I. (Kac)

Rezerve: MENDELSOHN (V.) LAZAROVITS, NYUL (Hagg.)

Kovács și Siklódi
Instalator de electrică și apeduct
Cluj, Piața Unirii No 17.

Baumzweig, Rozenfeld și Comp.
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 25.
Renumită magazie stabilă de manufactură numai en gros.

LA HAȚEG IN LOC FRECVENTABIL
crâsma și locuință de vânzare.
Convorbire cu Ignatz Hirsch comerciant de spirtuoase Hațeg. □□

AVIZ.

Consumul Funcționarilor Publici din Cluj, aduce la cunoștință domnilor membri, că la 15 Novemrie se incepe distribuirea alimentelor în ordinea și cu prețurile arătate în tabloul afișat în inmobilul Sociatății Str. Mátyás No. 1 zilnic se distribue pentru 300 membri începând cu nr. 1 iar pentru evitarea aglomerării comenzile prezintate inainte de prânz, se achită la casierie după prânz și se ridică dela magazie în orele de serviciu în acea zi sau ziua următoare iar cele prezentate după prânz se achita și ridică în ziua următoare inainte de prânz. Asemnațile ne achitate a două ziinainte de prânz se nimicesc.

Dm membri cari n'au statisfăcut Statutelar § 6 alineat 2 sunt rugați a se inscrie la Asociația funcționarilor fără amânare.

Direcțiunea Consumului.

Schwarz Adolf
croitor de domni
Str. Forduló No. 1
In dosul Collegiului Unitar, confecționează haine elegante din stofă engleză veritabilă cu preț convenabil. Funcționari se bucură de avantaj

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane „Pax". Intreprinderea universală de comert Sibiu.

Calitatea primă
lemne de foc
în șterii și tăiate, transportate la locuință, se pot comanda cel mai eftin la:
Janovitz Vilmos
depozit de lemne Str. Fabricei de chibrituri (Gyufagyár-u.) 15
Telefon No. 127.

Student
prepără elevi de cursul superior și inferior prefetind matematicile. A se adresa la ziar sub „Student". □□

Malkisman Mór
Str. Reg. Ferdinand 67.
Se află cea mai bună și fină încălțăminte, atât pentru bărbați cât și pentru copii. Se primesc și reparațiuni.

La CROITORUL modern
CSISZÉR EUGEN
Strada Majális No. 3
se confecționează costume după moda din Capitală.

Comercianți de hârtie, află cerneală în toate culorile, tus și cerneală pentru lithograf, numai fabricantul **Dávid Samu**
Cluj, Strada Mikes Kelemen No. 11.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

FUNCȚIONAR la stat din vechiul regat, special în lucrări de birou având orele de dimineața zilnic libere ca să poată la instituție particulară sau de stat. Adresa la administrația ziarului.

SE CAUTĂ un sergent sau caporal demobilizat care să vorbească limba germană și italiană, precum și un demobilizat de orce grad și orice naționalitate cere-să conducă o mică economice agricolă. Condițiuni de angajare foarte avantajoase. Ase adresa la ziar sub. X. Y.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari doresc să pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerțul român str. Regina Maria No. 19.

CASSA cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preț avantajos. Doriți se pot adresa la gazeta sub. Cassa.

SE VINDE din cauza plecărei un vagon lemne prima calitate, tăiete, transportate la domiciliu, condițiuni avantajoase. Adresa la ziar.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros p.entru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

VÂND automobil aproape nou, doritori pot lua informați de la ziar.

CUMPĂR o vie aproape de oraș preferabil cu vilă s'au cel puțin cu magazi.

Se primesc **pălării** spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

Publicațiune.

Regimentul Suciava Nr. 16, având un număr de 50 cai reformați se aduce la cunostință celor interesați că-va vinde prin licitați publică în oborul de vite al orașului Cluj, în ziua de 17 Novembrie 1620.

STICLĂ în cantitate mai mare a sosit și se află cel mai eftin în sticlăria **Kerekes** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 4.

FRAȚII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Fabrica de Clopote Oituz

Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCURESTI.

Execută și se găsește Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu prețurile cele mai convenabile garantând sunetul și durabilitatea pe timp de 50 ani.

VESTI DIN AMERICA

Dacă aveți neamuri pe aici și voiți ca să căpătați ajutoare de la ei, sau voiți casă aflați adresa lor noua să ne scries nouă arătându-ne adresa pe care o aveți de înainte. Prin biroul nostru puteți căpăta ori ce informațiuni veți voi în mod gratuit. Scrieți îndată la: Agenția Internațională. Birou de trimiteri de bani, vânzări de bilete de vapoare din și spre Europa Oficiu de notariat. 129 Rivington Street New-York U. S. A.

Siegfried Weiss

Magazin cu pălării și articole de galanterie pentru Domni. En gros și detail. Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6.

Am onoare a aduce la cunostința onoratei mele clientele că mi-am mutat prăvălia cu mașini de scris și atelierul de reparații în **strada Regina Maria No. 25.**

Cu stimă:

Mihail Körmendy.

Klein Mihály
croitor modern
de domni
colțul străzilor Viz și Izabella

Confecționează haine, după ultima modă cu prețuri convenabile.

Cel mai mare
Magazin de Ghete
din Cluj
Roth
din **Calea Regele Ferdinand No. 11** (Wesselényi)
intrarea prin Strada Szép.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu
Centrala: **București**, str. Pitagora 20.
Sucursale: **Craiova și R.-Vâlcea.**
Furnisează ori-ce mărime de Clopote numai de prima calitate.

Plapomă! **Plapomă!**

SOLOMON STERN

Óvár, Str. Bocskai No. 9

Execută din materialul magazinului saltele, a dituri de pat, acoperitori de perne, curăță chimic cu preț redus orice vestminte.

Plapomă! **Plapomă!**

La Salonul de mode
Gazda M.
Str. Reg, Maria 9. etg. II.

Este locul de întâlnire a damelor române din societatea înaltă pentru comenzi de mode

Firma SOLTAN JACOB
Pantofar
Calea Reg. Ferdinand 75. lucrează ori ce fel de încălțimente de lux și reparațiune ce să-ține de meserie mai eftin ca ori unde. Se capătă și ghete gata de ori ce măsură.

Atențiune! în 10 soseste din nou **Talpă calitatea prima Vasché**

La magazie 8/12 Kg. per chilograme dela **75 Lei** în sus, în depozitul de piele

Alexandru Goldstein Cluj, Piața Unirii 13.

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.

LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Alexandru Buchwald
ceasornicar
Calea Regele Ferdinand No. 35.

Se repară ori ce feli de ciornice și juvaieuri cu cel mai eftin preț pentru ceasorniciile vândute și reparate garantez un an de zile

Indig Mór Piața Unirii No. 19.

Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă și Depozit de ștofe.

Cluj. S'a deschis prima
FABRICĂ DE BIJUTERII
din Ardeal.
Confecționează bijuterii de aur și argint. Ceasornice en gros. Furnirează piese de ceasornice. Institut de turnătorie de aur și argint sistem **Scheid.** Articole dentistitice de aur și argint. Se capată la **Róth** și **Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 37.

PĂLĂRI DE DAME
lucrate de fabrică, din postav și Velour se află de vânzare cu prețul fabricei și se pot comanda la fabrici de pălării
Stefan Fehér
Cluj, Strada Memorandului (Unio) No. 21. (Redout).

Societatea cooperativă a măestrilor croitori din Cluj.
Confecționează costume dupa ultima modă. Tăetura exacta. Prețuri avantajoase.

Atențiune! Bijuterie eftină și reparații de ceasoarnice cu prețuri moderate
Markovics Bernát Cluj,
Calea Regele Ferdinand No. 32.

Intreprinderi tehnice Universale
„Tehnică"
Cluj, Str. Kiss No. 33.
instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repară în mod special mașini de scris și cusut, și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

IOSIF MOLDOVAN
mare comerciant de vin
Pivnița proprie str. Trefort Nr. 9. Vindere în detail Szentgyörgyi-tér Nr. 1.
Fondată în 1889.
Recunoscută în Ardeal ca firme cea mai eftină și mai escelentă. La diverse expoziții a fost în repetite rânduri distinsă cu medalia de aur.

La firma KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.
AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.

Student prepară

elevi și eleve curs primar și secundar.

◆

Adresați-va dela 2—3 p. m. Str. Avram Iancu No. 7. etaj.

Să caută

un domn penzionat sau invălid grad superiar, pentru a ocupa un serviciu ușor.

Zona Aprovizionarei 11, Calea Victoriei 38. etaj II.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică

Teodor Maior

Reprezentantul Biroului „Technica Labora". — Piața Mihai Viteazul 18. (fost. Széchenyi.)

Intreprinde ori-ce lucrări și reparații electrotechnice și mecanice. Dopozit bine asortat în ori-ce fel de materiale electrice, canalizare și apaduct aranjamemte complete de toaletă. Vane. Dușuri. Spălători. **Becuri electrice pentru ori-ce tensiune și lumini.** Numai material garantat de prima calitate. — Serviciu pronit și conștiențios. Prețuri moderate.

23 de ani de când s'a inființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză și franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

PRĂVĂLIE

în centru liberă imediat

SE PREDĂ

din cauza plecării. — Adresa Ziar sub B. B.

Fabrica de frânghii

Kozma János

Str. Galamb 14. Cluj.

Execută tot felul de frânghii și curele pentru mașini industriale și casnice, precum și tot ce atinge această branșă.

FRAȚII JOANOVICS Cluj, Piața Unirii 32.

Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal. Fotografii artistice mărite.

LA MARELE MAGAZIN DE **FERARIE**

„BARZEL"

Cluj, Piața Mihai Viteazul 14

Se găsesc Pluguri cu toate accesoriile necesare, sârmă de gard, cuie din toate dimensiunile, droturi și tot felul de articole din această branșă cu cele mai reduse prețuri.

Vizitați renumitul magazin de modă pentru dame

Jeszenszky Ferencz

unde puteți afla orice articole de modă pentru dame și anume: mantouri, costume, pălării pentru dame, mănuși și tot feliul de articole cosmetice.

Doamnelor Elegante

fi se recomandă în trecerea prin

București

vizitarea saloanelor

CALEA VICTORIEI. 46.

Unde se pot procura cele mai elegante toilete, după ultimele creațiuni Parisiene.

Associati Croitori Români

PETRICAS, AIDUEAN, CRAICIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Brătianu 13. ◆ Piața Unirii No. 2.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase. Depozit de ștofe.

Serviciul prompt, prețuri eftine la depozitul de articole de modă

EUGEN SZABÓ Calea Regele Ferdinand No 5

Au ajuns articole de toamnă franceze, engleze în mare cantitate.

1 metru postav — — — — — — 34 Lei
1 metru flanel — — — — — — 17 Lei
1 metru ștofă de costume engleze 114 Lei
1 metru ștofă — — — — — — 46·50 L

Confecțiuni pentru Dame

ultimele modele Franțuzești și Englezești execută promt și constincios Atelierul

Telefonul 943.

Jakab Géza

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2. ◆

Susțineți Comerțul Român

Ioan Pop

comerțiant, Cluj, Calea Victoriei No. 2,

Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot faluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoasă! Să se convingă fiecare om!

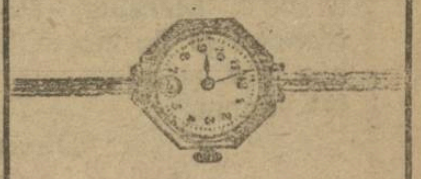

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9.

Luxor fabrică chimică

strada Kendi No. 1

recomandă articolele sale chimice cea mai bună calitate și cu cele mai reduse prețuri. Cerneala, vinețele, cremă de ghete etc. în cantitati mari.

◆

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de clădiri, scânduri și totfelul de material pentru clădit se expediază acasă cu preț foarte avantagios. **De vânzare** la

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

Gheorghe Aranyossy

salon modern de dame

Piața Unirii 13, etaj I.

Confecționează haine engleze și franceze în cele mai bune condițiuni.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or** Piata Unirei No. 5.

CEREȚI Ciocolata Cacao Bomboane **BERINDEI** **București** Str. Puțu cu Apă rece 37

Comunicat Oficiul al Soc. **„COLOMBO“.**

In urma evenimentelor petrecute cu ocasia luptelor politice, comerciale şi economice se aduce la cunoştinţa Onor Public că după chiesul grevi̇ştilor „Soc. Colombo“ a reuşit a inporta următoarele Trufandale:

Iore moi proaspete, Iore negre tesculte, Sardines, Brânză de Holanda, Brăila, Burduf, Coşuleţ, Crema de Corbeni, Masline, Chocola'a, Bismark Heringe, Ghiuden, Salam, Biscuits, Zacusca, Conserve din fabrica Principelui Barbu Ştirbeij, Vinuri Cantacuzino, Liqueruri, Vinuri, Malaga, Madeia, Marsala, Portvine, Dubonet, Vermouth frances şi Torino, Cafele, Orezuri, Rom, Ceai, etc. etc. şi adevărata Ţuica de Valeni din Regatul vechiu.

Directoriai Soc. Colombo

Jonel Aldica & Dănilă Sasu

Piaţa Unirii Palatul Status, CLUJ.

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare şi Reasignare.

Capital Social 12,000.000 Lei

Asigurări de Incendiu, Viaţă, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate oraşele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crişana şi Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România şi cu o reputaţie nediscutabilă. Agenţi (încasatori) şi Achiaitori găsesc ocupaţie sigură adresânduse Sucursalei Cluj şi în toate oraşele sub cele mai avantagioase condiţiuni.

Succesori lui Christofor Sárga

magazine de albituri şi pânză

Cluj, Str. Regina Maria 3.

Sixol cea mai bună soluţie pentru curăţirea şi lustruirea obiectelor de argint, nickel şi aramă. Se capată oriunde. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piaţa Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Renumit Atelier de brodărie

Văduva Béla Berényi

Str. Morii (Malom) No. 12

Se brodează după ultima modă lucrurile de mână festonate, cu preţuri reduse.

KUN JOZEF

Calea Reg. Ferdinand No. 30. (lângă pod) se repară maşini de cusut mai eftin ca ori unde şi în timp scurt.

J. Samson

Str. Universităţii No. 2.

Execută ghete bune de box, Chevreau şi ghete pentru copii, vinde cu preţ convenabil şi eftin. Execută după măsură calitate foarte fină de ghete moderne în 24 oare.

Baia ELISABETA

din Str. Apaca No. 1 anunţă publicul că are bae de aburi pentru domni în zilele de Vineri, Sâmbătă şi Duminecă întreagă ziua iar Luni, Miercuri şi Joi a. m. Pentru femei. Deasemenea Luni, Miercuri şi Joi p. m.; bae de putină întreagă ziua.

Dacă doreşti se fii bine şi eftin îmbrăcat, cercetează **croitoria de domni**

Lázár Izsák

unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ştofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Buzetzkó Succesor F. Kuck

Magazin de Mode

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2.

Vestea cea mai nouă!

Să confecţionează eftin costume haine etc. pentru dame, după cea mai noauă modă **Ioan Magyari**. Salon modern de dame Cluj, Piaţa Mihai Viteazul No. 21. (Széchenyi-tér.)

„MISSIR“

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ştofe de lână	Pânzeturi
Mătăsuri	Linoleum
Veloururi	Preşuri-Covoare
Mouselinuri	Barcheturi
Ştofe p. plăpumi	Zefiruri

Reion de Incălţăminte fină.

Se confectionează costume elegante de serată şi de stradă după moda Vieneză, foarte elegante cu ştofa clientului sau al Magazinului

La Béla Pollátsek

Str. Memorandului (Unio) No. 13.

De asemenea se mai găseste şi un bogat asortiment de ştofe, mătăsuri şi catifele.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt şi beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanţie: uscarea radicală a pereţilor umezi din orice incăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruţabile, curţi şi magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

HANN & COMP.

Societate Anonimă de Comerţ pentru maşini şi articole tehnice

CLUJ, Str. Heltai No. 3.

Deposit **despărţământului maşinelor** reuniunei econ. săseşti ardelene Sibiu.

MAGAZIN MARE

de maşini pentru agricultura şi industria, ca: pluguri, batoazele de cucuruz, maşine de tocat pae, maşine de taiat sfecle etc. Unsoare de caruţe, uleuri de uns maşine, unsoare consistenta „TOVOTTE“ şi totfelul articole technice.

A sosit un nou transport de mărfuri pentru iarnă

Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,

la HORA ŢĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány“

Ştofe pentru haine Bărbăteşti şi pentru Paltoane, Pardesiuri, Ştofe pentru rochii de Damă, Barcheturi, Broboade, Ciorapi pentru Dame, Bărbaţi, şi pentru Copii, Basmale, Catifele, zefiruri, şifoane. Tote aceste mărfuri se vând cu preţuri mai eftin ca ori unde.

Vânzare engros şi endetail.

Tipar... rotativă institutului de arte grafice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

Anul I. No. 81 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Miercuri 17 Noembrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Înfrăți

Administrația ziarului „Înfrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

SPIRITUL ARDELENESC

Despre acest spirit ne-a vorbit d-l Iorga la Oradea-Mare într'una din acele strălucite improvisații în a căror elementară spontaneitate d-sa știe să epuizeze o întreagă chestiune îngrămădind prodigios o sumă de idei pe care alții nu le-ar putea reda de cât prin silința mai lungă a unor mari cuvântări pregătite.

Căci este, într'adevăr, un *spirit ardelenesc*, și toastul ținut la serbările Asociației a fost tot ce se putea spune mai concentrat, mai precis și totdeodată mai frumos despre puterea și valoarea acestui spirit urmărit în toate elementele unei glorioase desvoltări milenare. De atâtea ori, în cursul Istoriei, el a răzbătut creator în marea unitate a sufletului românesc aducând puteri și virtuți care ne-au învățat să privim această lume a Ardealului ca pe cea mai caracteristică dintre deosebitele forme regionale pe care a putut să le îmbrace energia noastră națională. Și tocmai de aceia s'au și legat atâtea speranțe de înfăptuirea unirii în care Ardealul trebuia să intre cu un aport de însușiri morale și politice care nu puteau fi așteptate și dela celelalte regiuni românești.

Cine în timpul neutralității n'a așteptat Ardealul cu ardoare nu pentru cât pământ avea să aducă cu el, ci pentru cât suflet știam că se cuprinde în această mândră cetate a românismului luptător? Cine dintre noi nu și-a zis atunci: Să vie Ardealul, și cu el împreună vom începe o viață nouă? Și cine, în ceasul unirii, nu s'a simțit dispus să acorde Ardealului tot acel rost moral și politic pentru care încă de mult fusese menit în cele mai frumoase dintre visurile noastre?

Dar, iată, sunt doui ani acum de când așteptăm vădirea între noi a spiritului ardelenesc, și vădirea aceasta întârzie. Avem Ardealul ca pământ și ca oameni, dar nu-l avem și în ce privește sufletul lui particular din a cărui bogată manifestare sperăm să rezulte o grabnică și adâncă primenire a vieții noastre morale și politice. Îl căutăm acest suflet în oamenii lui politici, îl căutăm în ziarele lui, îl căutăm în tot ce ni se înfățișează ca manifestare *ardelenească*, și peste tot nu găsim de cât însuși sufletul vechiului regat strămutat aici cu cele mai triste dintre scăderile lui.

Căci prea mare ni-a fost credința în virtuțile sufletului ardelenesc pentru a putea crede acum așa de ușor că acești oameni, această politică înfățișează tot ce se poate aștepta de la puterea și valoarea morală a Ardealului.

Să fie oare *ardelenesc* spiritul care se desprinde din coloanele „Patriei" făcându-și din ură o doctrină și din minciună un mijloc de luptă? Să fie *ardelenesc* spiritul care, instalat în „Gazeta Transilvaniei" peste amintirea lui Gheorghe Barițu, exploatează ce-a fost mai mare în trecut pentru a sprijini ce e mai mic în prezent? Să fie *ardelenesc* spiritul acestor legiuni de politicieni la care gândirea e înlocuită prin poftă, idealismul prin șiretenie și expresia prin țipăt? Dar nu vedeți că din toată această presă și toată această agitație se ridică din nou biruitor vechiul nostru politicianism cultivat acum în cele mai neprevăzute forme ale cinismului și ale depravării? Și, cu toate acestea, nu este zi în care să nu surprindem tendințe de regionalism în numele unor virtuți ardelenești, care tocmai ele lipsesc mai mult din acest crâncen asalt după beneficiile puterii.

Și totuși cum am fi primit de bucuroși un regionalism al virtuții, al gândirii și al seriozității pornit să lupte împotriva unor păcate pe care le-am fi dorit să rămâie numai ale vechiului nostru regat? Dar să te lași infectat de toate stricăciunile politicianismului, să muști cu atâta plăcere din mărul divisiunilor politice și să primești lângă tine toate păcatele politicei noastre vechi, și totuși să te ridici împotriva mea tocmai fiindcă eu te vreau desfăcut de propriile mele păcate, — iată un fel de regionalism împotriva căruia niciodată nu vom fi luptat îndeajuns.

Să ni se deie, prin urmare adevăratul spirit ardelenesc, să se refacă vechea atmosferă de idelism și elevație morală, și noi cei dintâiu vom sprijini atunci necesitatea unui regionalism politic.

A-mi pune însă dinainte propriile mele păcate cu pretenția că tu faci o politică „nouă"; — aceasta este cea mai sinistră farsă ce se poate juca în numele unui ținut din ale cărui însușiri sufletești noi am visat să facem într'adevăr izvorul primenirii și regenerării noastre politice.

Sârbii ocupă teritoriile cedate de Bulgaria prin tratatul de pace

Sofia, 4 Noembrie.

Inainte de a părăsi teritoriile atribuite Iugo-Slaviei, autoritățile bulgare, după ce au făcut să revină la căminuri pe toții refugiații, au sfătuit populația să nu-și părăsească casele spunându-le că tratatul de pace le oferă numeroase garanții pentru un tratament echitabil al minorităților și le dă libertatea școalelor, a cultului; că liga națiunilor va controla aplicarea clauzei minorităților. După ocuparea Taribrodului și Roșiegrad autoritățile sârbe au închis toate școalele și cu scopul de asimilare au declarat că recunosc numai naționalitatea sârbă. Cercurile politice sunt foarte surprinse de această purtare a Serbiei, care însemnează un început rău.

In marginea unor polemici de presă

Ziaristica nouă, e cu totul altceva decât o profesiune în care primul venit fără profesiune poate aduce cojile spiritului și bâjbâelile stilului său. In meseria aceasta grea ziaristul e silit uneori să meargă până la sarcasm, până la dispreț, și să zică acea ce e mai greu de zis pe lume, tuturor patimilor urâte: „Vă cunosc". Tu ești îngâmfarea; tu ești minciuna; tu ești calomnia; știu cum vă chiamă: numele vostru e legiune; trebue să fie inaccesibil la iubire sau la prietenie, dacă nu chiar la milă, la cea mai dulce și mai ușoară dintre virtuți; trebue să-și zică în fiecare dimineață, dacă vrea să fie sincer și adevărat, că are să-și facă un dușman nou.

Cunoaștem cu toții obiecțiunile ce pot fi făcute, ziarului. Sunt printre atâți mânuitori ai condeiului, spirituali și curagioși, unii cari țin un condei cum țin „bravi" italieni un pumnal. Sunt unele dughene de calomnii și de înjurii. Dar ce probează asta? E veșnica poveste a cerșetorului cu pușca din „Gil Blas". Cât despre jurnalul care ascute de preferință epigrama politică, care procedează prin înțepătura de ac așa cum alte jurnale procedează prin raționament, acel jurnal e în dreptul lui: una din condițiunile măririlor moderne e să fie tratate nepoliticos atât timp cât sunt măriri.

O, da, e adevărat că jurnalul sfărâmă și răstoarnă, că ne împinge în fiecare zi din schimbare în schimbare, că e marele agitator al societăților moderne, că atacă furios, toate superioritățile incontestabile ale lumei: dar, cel ce vrea să fie drept, trebue să recunoască că atacurile acestea dau putința de a trăi, că în fundul mânilor acestora e celebritatea pentru toți cei ce o merită, că în fundul înjuriilor e totuși echitate și dacă numeri morții căzuți pe vastul acesta câmp de luptă al faptelor și opiniunilor, veți găsi că cei cari sunt cu adevărat răniți sau morți n' aveau nici 24 de ore de trăit și că pressa le-a făcut multă cinste împiedecându-i să moară în patul lor.

Scoteți înjuriile spiritului de partid, care e moneda curentă a certurilor zilnice de cari ziariștii au parte ca sosind cei dintâi în luptă și plecând cei de pe urmă și veți vedea că în existențele acestea expuse la lumină e încă multă cinste. Se fac mai multe traficuri rușinoase într'o singură zi în ministerul cel mai bine ținut, de cât se fac într'un an în toată pressa.

Și e mai multă cinste în devotamentul neprecupețit al unui gazetar profesionist îndrăgostit de meseria lui de cât în trâmbițata cinste a oricărui trecător în viața gazetărească.

Dr.

Un scandal intolerabil

Sunt multe scandalurile intolerabile, dar parcă cel mai intolerabil este acel al felului în care se călătorește. A ajuns cu adevarat un chin să ai nevoe să călătorești acum și nu sunt cuvinte îndeajuns de tari și figuri de stil îndeajuns de plastice ca să se poată descrie calvarul ce-l îndură bieții călători. Dacă nu ni-am fi rușine am putea spune că spectacolul ce-l prezintă un tren de călători în România este cea din urmă batjocură ce se poate aduce ființei umane în veacul al XX-lea. Cum însă ne e rușine nouă că suntem Români să spunem singuri, lăsăm aceasta numai în grija călătorilor străini, care să fim siguri, de mult au spus în toată presa din lume.

Totuși am lipsi de la datoria ce ni-o impune rolul nostru dacă, ferindu-ne de-a califica așa cum se cuvine acest scandal nu l-am semnala și nu am cere cu cea din urmă energie încetarea lui. De aceea ne unim și noi la articolul confratelui nostru Paukerow prin care în unul din ziarele din capitală invită pe ministrul comunicațiilor, cu drept cuvânt, să nu mai facă călătorile în vagoane speciale și ministeriale, ci tot așa ca și un simplu cetățean care și plătește cinstit biletul.

Să încerce d. ministru așa cum îl invită confratele, căci e dator această elementară dovadă de bun simț, ca unul care este direct responsabil de cele ce le suferim de atâta amar de vreme toți câți nu avem norocul d-sale...

„Incearcă și d-ta, domnule ministru, să străbați drumul dela București, la Satu-mare de pildă, într'unul din vagoanele fără lumină, fără geamuri, în gerul acesta cumplit, stând ghemuit 24 de ore, în picioare, în culoarele vagonului, așa cum stau atâția călători.

„Numai așa ai să-ți poți da seama și mai ales ai să poți simți cum călătoresc azi cetățenii acestei țări.

„Ai vedea ce lupte aprige și disperate se dau la scara fiecărui vagon, — care mai de care să se urce mai curând. Ce învălmășeală e în gangul fiecărui vagon și în fiecare compartiment. Câte certuri se produc pentru un colț de bancă. Cum veghează atâția călători toată noaptea, în culoarele vagoanelor deși au bilete de clasa I. Cum plâng copiii și femeile osândite să facă un drum mare, înghesuite, ghiontite, strivite, lovite de bagagiile, cari nu-și găsesc loc, nu-și pot croi o cale printre călători, peste capetele oamenilor.

„In frigul acesta pătrunzător de iarnă timpurie, ai vedea atâția călători stând toată ziua sau toată noaptea în gangul unui vagon, vântul rece intră prin toate ferestrele fără geamuri. Trupuri obosite de călători, lungite pe jos, dorm un somn chinuit, în culoarele vagonului și în întuneric sunt călcate în picioare de oamenii grăbiți, cari vor să se coboare când trenul se oprește, și în bezna nopții nu văd unde zac oamenii și unde geamantanele".

Cerem și noi deasemenea această încercare, pe care în altă țară, unde simțământul răspunderei tăește încă, de mult alt om în locul d-sale ar fi făcut-o

Dar, dacă nu o va face sau chiar de-o va face, cerem acelui care deține această mare răspundere sau să-și dea demisia pentru incapacitate vădită, sau să la imediat măsurile practice pe care numai hărnicia și devotamentul în serviciu le-a împiedecat până acum.

as.

Adunarea Asociației arădene pentru cultura poporului român

Zilele trecute a avut loc la Arad reconstituirea „Asociațiunei arădane pentru cultura poporului român".

Intr'o atmosferă plină de entuziasm, mulțimea de intelectuali veniți pentru a lua parte la această însemnată manifestare de cultură națională, a ascultat cu atenție cuvântările, esplicațiile și programul țintelor urmările de Asociație.

La deschiderea adunării au vorbit I. P. S. S. Episcopul Aradului I. Papp și Vasile Goldiș, primul director al Asociației.

In academica-i cuvântare d-l Vasile Goldiș după ce face procesul civilizațiunei omenești care nu există decât în funcție de societate, ca un produs al acesteia, spune: „Azi, frâna socială este ideea națională. Intărirea ei înseamnă urcarea pe scara civilizației, slăbirea ei este reîntoarcerea spre barbarie. Pentru aceia din ideea națională trebue să facem credință. Sentimentul solidarității naționale trebue să facă parte din sufletul fiecărui român.

„Asociațiunea arădană pentru cultura poporului român se reînființează astăzi în numele solidarității noastre naționale".

După cuvântarea d-lui Goldiș se dă citirea raportului general al direcțiunei care arată activitatea trecută a asociațiunei pe terenul culturei naționale, greutățile și împrejurările vitrege ce i-au stat în cale și sfârșește arătând nevoia ce se simte pentruca să se facă o schimbare a statutelor societății în concordanță cu noile stări de lucruri.

Se citește apoi raportul cassierului din care se constată mișcarea cassei și averea asociațiunei.

In urma propunerii comisiunilor delegate pentru cenzurarea rapoartelor, ambele rapoarte se aprobă.

D-l Ascaniu Crișan citește apoi propunerea direcțiunei referitoare la schimbrea statutelor Asociației. Adunarea aprobă statutele modificate.

Urmează alegerea comitetului central conducător pe un nou period de 3 ani. Se aleg cu unanimitate:

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Președinți de onoare și membrii de drept în comitet:

P. S. Sa Episcopul Aradului, Ioan I. Papp;

Dr Silviu Moldovan, prefectul orașului și județului Arad;

General Daschievici, comandantul garnizoanei;

Președinte: Vasile Goldiș;

Membrii: Dr. Eugen Beleș subprefect, dr. Ioan Robu, primarul orașului Arad, Dr. Vasile Avramescu, președintele tribunalului, Locotenent-colonel Pașalega, Iosif Moldovan, revizor școlar, Dr. I. Nedelcu, senatorul cultural al orașului Arad, Dr. Iustin Marșieu, avocat, Mihaiu Păcățian, asesor ref. consistorial, dr. Teodor Botiș, director seminarial, Ascaniu Crișan, directorul liceului de stat, Nicolae Mihulin, directorul liceului de fete, Pavel Percea, directorul școalei de meserii, Proconiu Givulescu, protopop și senator Radna, Dimitrie Boariu, învățător-director Chișineu, Ioan Georgiu, protopop Chișineu, Dr. Iacob Hotăran, avocat și senator Șiria.

D-nii Moldovan, prefectul județului, general Pirici și d-nul Goldiș rostesc cuvinte de îndemn și urează prosperitate Asociațiunei în frumoasa-i menire.

D-l Goldiș, comunică Adunării că în 1913, când a venit vestea morții lui Aurel Vlaicu, a deschis o colectă în urma căreia s'au adunat 15.000 coroane, care sumă colectată de d-sa o dăruește acum Asociației sub denumirea „Fondul Aurel Vlaicu". Din acest fond vor fi ajutați tinerii români cari se dedică unei meserii.

Apoi I. P. S. S. Episcopul I. Papp declară adunarea închisă.

Un gând bun și pios

Revista „Transilvania" închină un număr „morților noștri" iluștri, dispăruți mai de curând; lista lor e, din nefericire pentru neamul românesc, foarte mare. Sunt 23 de nume, scumpe tuturor și nu vom plictisi — credem pe nimeni, dacă le vom repeta și noi, așa simplu, dar cu toată cuviința unui venerabil pomelnic spus din ușa unui altar de biserică:

George Coșbuc, Titu Maiorescu, A. D. Xenopol, Aurel C. Popovici, Alex. Vlăhuță, Episcopul Dr. Vasile Hossu, Barbu Delavrancea, Jon Micu Moldovanu, Dr. C. I. Istrati, Joan Bogdan, Teodor V. Stefaneli, C. Giurescu, Virgil Onițiu, Dr. Alexandru Bogdan, Dr. Joan Rațiu, Jacob Mureșianu, Mihail Străjan, Căpitan Vulovici, Gheorghe Tofan, Alexe Mateevici, Dr. A. Sădeanu. Jon Grămadă și Mircea R. Șirianu.

Sunt toți oameni de valoare, nu — desigur — în aceiaș măsură, dar meritând pomenirea noastră recunoscătoare, care e un semn de conștiință națională.

Punctul de vedere, din care sunt scrise notițele despre dânșii e, firește, în primul rând aportul cultural ce-au adus Ardealului: totuși nu se uită — și bine se face — rolul lor general, național.

Cele mai reușite caracterizări sunt cele alui d-lui Ovid Densușianu (pentru Delavrancea) și a d-lui Sixtil Pușcariu, (pentru Coșbuc), aceasta din urmă numai o ochire asupra operii poetului, dar admirabil simțită și concret redată.

Printre celelalte sunt unele simple descrieri sau miei informații; urma deci ca restul caracterizării să-l completeze culegerea de opere, ce se publică alături de numele celebre — or, aceasta n'a prea reușit revistei „Transilvania", căci n-au fost alese bucățile cele mai caracteristice ale autorilor citați: din poeziile lui Vlăhuță cea mai nemerită nu era desigur „Cuvântul" cum nu lămurește mai de loc opera lui Coșbuc povestioara „Apărătorii steagurilor", bună pentru un manual de clasele primare — tot așa, Delavrancea e mai ales un nuvelist, deci exemplu trebuia luat din nuvelele sale.

Să zicem că redactorul „Transilvaniei" a ținut însă de-a da lucruri mai puțin cunoscute sau chiar imediate; dacă poate fi aceasta o justificare pentru traducerea Odisseii de Coșbuc, nu poate avea nici-o normă pentru mult jucatul și cititul „Vifor" al lui Delavrancea. Atunci?...

„Transilvania" a realizat un gând frumos nu însă în condițiile cele mai bune.

ECOURI

Răsplătirea unui artist

Pictorul român Nicolae Gropeanu, originar din Bacău, fost elev al școalei de Bele-Arte din București, stabilit la Paris încă de acum 28 de ani, a fost decorat decătre guvernul francez cu Crucea de cavaler al „Legiunii de Onoare" pentru serviciile aduse artei franceze.

Pictorul Gropeanu e un maestru pastelist bine apreciat în capitala Franții. Câteva din lucrările sale au fost cumpărate de Statul francez.

Pentru educarea artistică a publicului

Un grup de artiști și literați, bucureșteni propunându-și educarea artistică a publicului prin prelegeri, cursuri speciale, reprezentații și spectacole de artă, au întemeiat cercul „Studio".

Printre fondatori notăm pe d-na Lucienne Caravillot, Cora Irineu, Lilly Popovici și d-nii Alfred Alexandrescu, Maximilian Costin, Jean Steriade, Ion Ștefănescu, Petre Sturdza, etc.

Un record

E desigur acela atins de maestrul Nottara, decanul scenii române. In adevăr citim în „România Nouă" că Maestrul a creiat în lunga sa carieră artistică aproape *800 (opt sute) de roluri*!

*

Poetul Mircea Rădulescu prezintă Teatrului Național din București, piesa sa în versuri „Serenada din trecut" complect refăcută.

In versuri de mișcare puternică, scrie ziarul „Steagul", d-l Mircea Dem. Rădulescu a prins emoționant și simbolic drama lui Petru Cercel, pribeagul rafinat de viața Apusului venit să domnească europenește peste datinile și îndărătniciile românești din veacul al XVI-lea.

O nouă măsură bine venită

„Zona culturală"

S'a fixat în regiunile cu populațiune heteroclată, o zonă culturală în care activitatea școlară și extrașcolară a corpului didactic va fi mai intensă. Această zonă va cuprinde în Ardeal județele: Maramureș, Sătmar, Sălaj, Arad și Torontal; în Bucovina județele; Cotmani, Văscăuți, Vlinița Zastavna și comunele din nordul Prutului ale județului Cernăuți; în Basarabia județul Hotin (regiunea de nord de calea ferată) tot județul Cetatea Albă și Ismail; iar din județul Tighina zona de la satele: Manzir, Petrivca, Cimislia, Comrat, Congraz până la Bolgrad.

Pentru activitatea școlară și extrașcolară se acordă fiecărui învățator și profesor care ar fi numit din vechiu regat în zona culturală:

O primă de încurajare. Această primă va fi întreitul salarului lunar pe care-l primește profesorul sau învățătorul.

Un spor de 25 la sută asupra salarului. Acest spor ca și prima de încurajare, se va acorda numai în baza unui raport motivat al inspectorului sau revizorului școlar din circumscripția respectivă.

Cheltuelile de deplasare se vor fixa în parte pentru fiecare membru al corpului didactic. (Dacia.)

Serbarea unei aniversări

Pentru a serba întreita aniversare a armistițiului, a proclamărei Republicei și a retrocedărei Alsacei și Lorenei. „Uniunea francezilor din România" a organizat un prea frumos festival la teatrul Național în seara de 11 Novembrie din București. Serbarea era pusă sub înaltul patronaj al Majestății Sale Regina și organizatorii au avut delicata atențiune de a a dona produsul acestei prime serbări franco-române pentru operile de binefacere a Majestății Sale.

Au asistat la această serbare: membrii guvernului, reprezentanții diplomatici ai Statelor Străine, fruntașii politici, reprezentanții diferitelor autorități, precum și Societatea aleasă a Capitalei.

După imnul regal român și Marsilieza, executate în mijlocul unui entuziasm de nedescris, excelenta orhestră Filarmonica a cântat mai multe bucăți în mod impecabil și cu o rară finețe. Succesul a fost mare și binemeritat.

A urmat apoi un bogat și ales program a cărui caracteristică a fost interpretarea de către artiști români, în limba franceză a mai multor bucăți literare și fragmente de piese de teatru.

Această primă și interesantă încercare — spune *Izbânda*, — a reușit admirabil și a fost foarte apreciată atât de publicul francez care era în majoritate cât și de publicul român. Era o adevărată plăcere de a auzi cu câtă ușurință și cu ce pronunțare aleasă — ca niște adevărați francezi — celebritățile scenelor noastre se serveau de armonioasa limbă a lui Corneile și a lui Racine, pe care se arătau cu desăvârșire stăpâni.

Maestrul C. Nottara a spus cu obicinuitu-i talent versuri patriotice.

Universitare

D-l dr. Gyalui Farkas, director al bibliotecii Universității din Cluj, a fost confirmat ca director technic al acestei biblioteci.

*

D-l Traian Bratu profesor universitar, a fost numit pe un termeu de doi ani cu începere dela 1 Noembrie a. c. decan al facultății de litere și filozofie din Iași.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Din Rusia Sovietică

Starea de lucruri introdusă în Rusia de către un regim care nu înfățișează triumful unui ideal social, sau al unei doctrine ci pur și simplu al unei metode, prezintă un interes deosebit pentru toată lumea prin învățămintele ce se pot trage din tragica experiență bolșevică încercată pe spatele unui popor cu o tradiție autocrată atât de veche.

Din acest punct de vedere, nimic din ceace se petrece azi în Rusia, nici-unul din amănuntele reprezentative ale stării de lucruri din republica sovietelor nu trebuesc trecute cu vederea sau disprețuite pentru că sunt socotite efemere. Din potrivă ele trebuesc să fie cunoscute, cercetate în toate cauzele și în toate împrejurările din cari și-au tras ființa, aduse la cunoștința mulțimilor nu numai ca fapte izolate, ci întovărășite de o expunere a cauzelor ce li-au produs și a efectelor ce-au avut cum și de o judecată a lor, cuminte și nepărtinitoare.

Presa are datoria să semnaleze tot ceace este caracteristic în actualul regim al Rusiei, manifestațiile de ordin moral, social, economic cari s'au produs, curentul general de idei care circulă astăzi în fosta împărăție a țărilor, în sfârșit toate lucrurile sau faptele menite a desăvârși icoana stărilor din Rusia sub aspectele atât de variate și numeroase ale întregei activități omenești.

Iar oamenii de știință și cercetorii evoluției umane vor trebui să le judece, să le pună în adevărata lor lumină, să arate urmările funeste ale unui regim care rupând orice zăgazuri năzuește să-și întindă sângeroasa-i stăpânire peste lumea întreagă.

Pentru că ne stau la îndemână amănunte interesante și caracteristice asupra noii stări de lucruri din Rusia le publicăm mai jos pentru lămurirea publicului.

Astfel, în ceace privește viața țăranilor ruși, despre cari propagandiștii roșii spun că ar fi grozav de mulțumiți cu regimul sovietic, găsim următoarele amănunte în revista germană, „Die Grenzboten" într'o serie de „Scrisori din Rusia Sovietică".

„Țăranul nu o duce mai bine decât orășanul. El are ce să mănânce pentrucă nu mai vinde nici lapte nici ouă și păstrează totul pentru hrana sa. Deasemeni are bani din plin și *cei mai mulți bani de pe vremea țarilor și nici nu vrea să audă de banii sovietelor* pentrucă cu nici un fel de bani ei nu-și poate cumpăra acum în Rusia uneltele de care are nevoe pentru munca sa zilnică: seceri, coase, pluguri, potcoave, mașini agricole etc. Țăranii n'au nici petrol, nici chibrituri (o cutie de chibrituri costă 100 ruble). Ei sunt nevoiți astfel să se scoale odată cu răsăritul soarelui și să se culce la asfințit pentrucă n'au lumină".

Țărănimea este îndârjită împotriva comitetelor de ajutorare a săracilor cari s'au înființat în fiece comună dela începutul stăpânirei bolșevice. *Țărănimea a văzut cum acești comisari ai săracilor aleși aproape toți dintre oameni fără căpătâi și bețivi, s'au îmbogățit pe spinarea lor.*

„De pildă, fiecare dintre acești Comisari are azi în coliba-i de lemn un pian sau un bufet foarte elegant, mobile frumoase de catifea, în vreme ce țăranul muncitor, dacă are multe bancnote, este sărac în ceace privește celelalte lucruri. Căci din ceace recoltează el, tot surplusul i se ia de către stat cu forța, plătindu-i-se prețuri de nimic. In fața acestei stări de lucruri, țăranul a hotărât să nu mai semene decât cât îi trebue pentru nevoile sale. De asemeni îi se rechiziționează vitele, în cât ei sunt nevoiți să le taie noaptea pentru a le vinde la oraș, pe ascuns și punându-și aproape viața în primejdie. Ceeace lipsește cu totul la sate, este sarea (½) 2 kgr. costă 1000 de ruble), așa că ei mănâncă fără sare".

Iată dar câteva amănunte asupra vieții țărănimei rusești cari ne dovedesc că regimul sovietic nu-i de loc favorabil bunei stări a țăranilor și nu numai că nu ajută, dar împiedică libera sa propășire în viitor.

Așa stând lucrurile veștile despre ostilitatea pe care Sovietele o întâmpină în rândurile, țărănimei ni se par temeinice și îndreptățite; iar manifestările acestei dușmănii nu sunt decât semnele prevestitoare ale unei reacțiuni care având la spatele ei aproape întregul popor rus va isbuti în cele din urmă să triumfe.

*

Interesant și caracteristic este deasemeni modul cum se fac astăzi căsătoriile în Rusia. Soțul sau soția pot să ia fiecare numele celuilalt.

Ceremonia căsătoriei se face fără greutăți și foarte iute. Viitorii soți se duc la Comisariatul poporului, își declară numele și pronumele, primesc o primă și sunt considerați căsătoriți. Mulți se căsătoresc numai pentru a obține această primă care consistă din o bucată de stofă, un somovar și alte mărunțișuri și pe cari le vând apoi cu prețuri mari în ascuns. Divorțul este tot atât de lesnicios ca și căsătoria. Unul din cei doi soți se duce la Comisariatul poporului și în cinci minute divorțul este pronunțat.

Această simplificare a formelor pare a fi o înlesnire pentru contractarea căsătoriilor, iar prima un imbold. Dar dacă pătrundem mai adânc înțelesul lor, ele ne dovedesc că instituția căsătoriei a pierdut din prestigiul ei tradițional. In adevăr, pe deoparte simplificarea excesivă a formelor care înlătură orice garanții pentru trăinicia și asigurarea răspunderilor între soți, iar pe de altă parte ușurința cu care se pronunță divorțul dovedesc decăderea unei instituții, a cărei utilitate socială rămâne încă în picioare și pe care regimul sovietic n'a avut cu ce s'o înlocuiască. Și această încercare nu adaos în uriașa confuzione a vieții sociale rusești.

W. I.

Cronica politică

Am amintit în precedenta cronică faptul că după unele ziare autorizate ale federaliştilor, tratativele dintre d nii Maniu şi Mihalache s'au făcut numai cu insistenţa d-lui Iorga şi anume numai la prima întrevedere. Analizând atunci situaţia „ţăraniştilor" şi a „naţionalilor" în lumina fuzionărei, a rămas de cercetat situaţiunea d-lui Iorga şi a partizanilor săi din Federaţie.

In ultimul timp a fost vorba de două fuziuni, amândouă care se exclud una pe alta. Una era aceea pe care a anunţat-o d. Mihalache prin „Neamul Românesc," adică a ţăraniştilor cu partidul naţional ardelean, care, se spune, că s'ar şi fi făcut. E de observat însă că din ambele combinaţiuni d-l Iorga şi gruparea d-sale a fost exclusă. Dar cu toate acestea nici când s'au început tratativele pentru prima combinaţie, nici la cele pentru adoua, atenţiunea faţă de persoana d-lui Iorga n'a lipsit. La prima a venit d. Mihalache după ce se stricase târgul cu o scrisoare către d. Iorga prin care-i declară că fără comitetul general al Federaţiei, adica fără şi d. Iorga, nici-o combinaţie nu ar fi posibilă. La adoua, s a văzut, după cum a anunţat şi „Patria", la cea dintâi întrevedere a d-lui Maniu cu d. Mihalache a *„asistat şi d. N. Iorga"*. Aşadar nu au lipsit atenţiunile, dar numai atât.

Aceste fapte sunt însă de natură a fixa criteriul de judecată după care locul d-lui Iorga în tot amulgamul opoziţiei „naţionale" se poate cunoaşte.

Se pare că deşi în anumite ocaziuni mulţi cărbuni se iau cu mâna d-lui Iorga, când este vorba însă ca în urma unor combinaţiuni fostul bloc să se reconstitue sub o formă sau alta, s'ar preferi ca d. Iorga să rămâe izolat.

Când se ştie că toată înverşunarea pe care a pus-o d. Iorga în fruntea „fostului bloc", cum cu atâta regret singur îl numeşte în „Neamul Românesc", a fost justificată numai de lupta direct potrivnică şi personală contra generalului Averescu, cum este cu putinţă a se închipui acum tratative pentru o fuziune cu generalul, chiar şi dacă „s'ar fi făcut demersurile cu Comitetul Federaţii"?

Ar fi renunţat oare d. Iorga la lupta contra generalului Averescu dacă s'ar fi urmat tratativele aşa cum spune d. Mihalache? Desigur că nu şi desigur că, atunci când d. Mihalache a spus că numai prin tratative urmate cu comitetul executiv s'ar fi putut *sta de vorbă* a fost destul pentru d. Iorga ca să înţeleagă că tovarăşii săi *sunt tratabili şi cu cel mai înverşunat adversar al său.*

Fără îndoială că această situaţiune e de natură a amări mult pe d. Iorga, care în clipa aceasta nu apare în lumina gloriosului său trecut de apostol şi stăpânitor al unei generaţii, lumină apusă parcă prea de timpuriu.

Soarta ce i-o rezervă tovarăşiile de acum atât de visate şi pentru care le-a părăsit pe cele mai fireşti şi mai statornice, nu va întârzia desigur, după semnele ce se arată, să nu-l facă să regrete vremea când nimeni nu i ar fi put t contesta nici unul din drepturile pe care un trecut de muncă şi jertfire i le-a dat.

Şi ne pare că, oricum vor fi rezultatele combinaţiunilor variate pe care sfărâmăturile „fostului bloc" le încearcă acum, d. Iorga, izolat din nou, va avea prilejul să constate că cel mai bun şi mai sigur tovarăş pe anevoiosul drum al unui început de ţară, nu poate să fie strângerea demagogilor şi a ariviştilor de tot soiul.

Ştiri şi fapte politice

Se anunţă că d-l Tăslăuanu se odihneşte acum, ca un adevărat senior, la moşia sa Teţcanii. I se cuvine se vede acum o mare linişte pentru munca ce-a depus-o în folosul ţărei. Şi apoi are şi cu ce să trăiască omul!

*

Ca efect sigur al călătoriilor d lui Take Ionescu în străinătate se anunţă acum, cu multă persistenţă concesionarea căilor ferate unuiconsorţiu American.

Nici nu era cu putinţă altfel.

*

Sub titlul „Fostul bloc" — pus sub semnele citaţiei — d l Iorga se ocupă de suprizele pe cari diversele fuziuni le-ar putea produce. Şi, amintind într'un succint rezumat istoricul „blocului", zice următoarele despre zvonul fuziunei ţăraniştilor cu generalul Averescu:

„Acuma, intrigile din April reîncep. S'a scornit o întreagă afacere misterioasă a „fuziunii" pentru a zice pe urmă: Aţi vrut fuziunea, n'aţi putut-o face; deci sunteţi desbinaţi. Şi aceasta se şi zice azi, în ajunul adunării Parlamentului."

Aşadar: „s'a scornit". Am înţeles: nu se mai face.

Pentru unificarea legislativă

Membrii comisiunei însărcinată cu lucrările pentru unificarea întregii noastre legislaţiuni s'au întrunit la ministerul de justiţie din Bucureşti.

Şedinţa a fost deschisă de ministru D. Greceanu, care a arătat atât importanţa unificării legislative, care trebue să coincidă cu unificarea sufletească a tuturor Românilor, cât şi marile greutăţi, cari stau în calea unei asemenea opere. Unificarea legilor nu poate fi realizată într'o singură sesiune parlamentară; ea reclamă timp şi mai ales studiu şi o atentivă îmbinare de principii şi texte pe baze eclectice.

Unificarea se va începe întâi cu două ramuri ale dreptului public intern: dreptul penal şi procedura penală. Va urma apoi unificarea codului de comerţ.

Materiile dreptului civil şi procedurii civile fiind prea vaste iar legiuirile aştăzi în vigoare reclamând importante modificări, pentru a fi conforme cu noile schimbări de raporturi sociale şi economice, codificarea lor se va realiza într'un timp mai îndelung.

In jurul acestor chestiuni s'au desvoltat discuţiuni foarte interesante.

Din sânul comisiunii s'au instituit două subcomisiuni. având atribuţia de a proceda la unificare legislaţiei penale, elaborând două anteproecte: unul pentru codul penal şi al doilea pentru cel de procedură penală.

Scrisoare deschisă

- Domnului Presedinte al Partidului Naţional Român, Cluj. -

D. dr. Al. Tăşescu, cunoscutul publicist şi luptător naţionalist, ne roagă să publicăm următoarea scrisoare deschisă adresată Preşedintelui Partidului Naţional-Român:

Reîntors după 30 ani în Ardeal, m'am înscris în Partidul Naţional-Român în vederea spiritului din trecut al acestui partid, care timp de mai multe decenii a dus luptă naţională românească în contra asupririlor maghiare, în potriva şovinismului asiatic, a cărui victimă căzuse şi tatăl meu şi care m'a silit a sta peste 30 ani departe de locul meu natal.

Am înţeles, precum m'am exprimat de mai multe ori în coloanele „Gazetei Transilvaniei" că menirea Partidului Naţional-Român nu poate fi aceia a unui partid regional separatist, care în acest fel ar fi un pericol naţional, ci să treacă cu activitatea sa dincolo de munţi, susţinând pretutindeni stindardul Naţionalismului în întreaga lui puritate. Căci dacă dincoace de Carpaţi avem a ne lupta în contra apetiturilor Ungurilor, ale saşilor şi ale sîrbilor, dincolo de munţi sunt de combătut alţi streini, de neam şi pseudoromâni, sau înstreinaţi primejdioşi, cari sub *masca socialismului* subminează Statul Naţional, biserica şi pregătesc căderea neamului românesc.

Comitetul executiv al partidului însă a crezut că activitatea partidului naţional în vechiul regat trebuie să fie tocmai contrarie menirei lui, adecă să se arunce în braţele unei Federaţiuni politice nemature, care cu înverşunare să combată *prin orice mijloace* partidele politice istorice cari au făurit unirea Principatelor, Regatul România-Mare, şi cari au dat ţării votul obştesc şi au redus latifundiile în folosul terănimei, apărând avuţia naţională în potriva jefuitorilor streini.

Pe de altă parte, în Ardeal, în loc să fi slăbit puterea covârşitoare a minoriţaţilor săseşti şi secueşti prin întărirea la oraşe a elementului român şi prin izgonirea streinilor pripăşiţi între noi, conducătorii partidului naţional, pe când aveau puterea în mână, au întărit privilegiile medievale prin pacte politice cu saşii şi prin ocolirea unei reforme administrative unificatoare, care să repare înjustiţia milenară cu care ungurii au tratat poporul român; au tolerat parasitismul strein, care, prin încuibarea lui în Ardeal, a devenit o boală chronică, de care nu, ştim cum vom mai putea să scăpăm, pe când ţărănimea română este lăsată în inferioritatea ei economică de mai înainte.

De altfel Partidul şi-a perdut coeslunea necesară unui partid de guvernământ, cu orientaţiunea bine definită, prin faptul că conducătorii lui nu mai sunt conduşi de aceleaşi credinţe şi de aceiaşi concepţie politică.

Pentru aceste motive, subsemnatul neputându-se solidariza cu acţiunea de azi a partidului, vă roagă a fi considerat ca ne m i făcând parte din comitetul de 100 în care a fost ales în Congresul dela Alba-Iulia, precum din însuşi Partidul Naţional Român.

Cu cea mai deosebită stimă

Braşov, 10 Noembrie 1920.

Dr. Al. Tăşescu

Anchetele noastre

Viitorii cetăţeni

II

Evacuările începute de atâtea ori niciodată nu au fost continuate până la deplina curăţire a oraşului. Cele din 1919 au fost pera puţin riguroase, iar cele mai noi au fost vicicoase. In 1919 fiindcă era toamnă târzie, mulţi au rămas pentru motivul că nu puteau călători cu copii mici în frigul iernii. Iar până primăvara au făcut tot ce li-a stat în putinţă ca să nu mai fie evacuaţi. Foarte mulţi au eludat ordinul de evacuare într'un mod curios. Au evacuat locuinţa unde se aflau şi s'au instalat în altă parte a oraşului, unde ne fiind nici un control au rămas neturburaţi şi neştiuţi de nimeni.

La consemnarea din primăvara anului curent, foarte mulţi au declarat că sunt veniţi în Cluj înainte de 1914 şi aceste declaraţii, care sunt în contra *zicerei cu cele dintâi — când emigraţii* noştrii, nefiind preveniţi au declarat adevărul — au rămas necontrolate. *Ar fi de dorit să se colaţioneze declaraţiile prime cu cele făcuie în urmă şi săse cerceteze de când plăteşte fiecare imposit în Cluj*, — şi multe descoperiri folositoare ar eşi atunci la iveală.

Evacuările recente au fost vicioase din pricina formulei că „dacă vor fi cetăţeni români". Căci cine dintre aceştia ar dori oare contrarul, când ei ştiu că nicăeri nu pot afla un mai bun teren de exploatare ca aici între noi?

Pe cât au fost de lipsite autorităţile noastre de perseverenţă şi energie faţă de ei, cu atât mai perseverenţi au fost şi sunt ei în tendinţa şi silinţele lor de a ne exploate.

Cazuri concrete

Pentru a dovedi cele afirmate, am reuşit să adunăm câteva date preţioase din care se poate vedea tot adevărul în această chestiuna.

1. Hirsch Jenő cu familia, venit în 1917, locueşte în strada Bertelot pe baza unui bon primit dela fostul comisar guvernial Boeriu. Fără ocupaţie. Nici nu a primit măcar ordin de evacuare.

2. Friedmann, str. Gării 4, venit toamna în 1914. La început fără nici ocupaţie. Apoi cumpără *o moară*. Nu este evacuat. Mai târziu *cumpără o vilă*. Locuinţa din str. Gării o predă altui evreu, care şi azi locueşte în ea *fără legitimaţie.*

3. Goldner Moriţ str. Mănăştur 110. A fost evacuat *Rămâne totuşi în Cluj*. Acum are şi *prăvălie cu brevet în regulă:*

4. *Strohlen Moriţ.* Primeşte ordin de evacuare. Rămâne totuşi în Cluj şi mai târziu *cumpără şi casă.* Azi e proprietar. *Câştigă drept de domiciliare* şi apoi dă el afară pe cei cari erau în locuinţă.

5. Pollak Moriţ Avea o prăvălie. Insă, *fiind evacuat*, prăvălia se recvirează. El *nu pleacă din Cluj* şi peste câteva luni deschide un magaziu. Acum cu brevet de industrie în regulă *deschide prăvălie de piele* în calea Regele Ferdinand. Să arate perceptoratul câtă dare a plătit? Brevetul poartă n-rul 379 din 919 F. k.

6. Szele Bela str. Mănăştur 25. Refugiat în 1919 *din Ungaria.* Evreu cu familie, fost funcţionar la Interne, nu a depus jurământul. Acum *fără ocupaţie.* Are bon de cuartiruire.

7. D-na Benjamin în districtul II. Primind ordin de evacuare, prezintă acte, pe baza cărora i-se permite să rămîie în Cluj, unde locueşte şi azi.

8 In strada Szt. György 3. locueşte o familie care a primit ordin de evacuare, dar dintr'o parte a oraşului s'a mutat într'alta.

9 In str. Hegedüs Sándor, locueşte un individ venit în 1919 din Ungaria. Exercită cismăria fără brevet.

Aceste cazuri sunt numai un mănunchi din mulţimea de cazuri care dovedesc toleranţa sau nepăsarea noastră.

Dampo.

Dela institutul Sud Est european

Luni a avut loc deschiderea Institutului Sud-Est European întemeiat la 1914 de d-l N. Iorga, sprijinit efectiv de d-nii V. Pârvan şi Murgoci, şi care are şi un buletin lunar cu dări de seamă despre lucrările mai noui asupra Statelor balcanice. Colaborează şi învăţaţi străini ca Lombros, Radoric şi Mileff.

Şedinţa se deschide prin cuvântarea d-lui prof. Iorga. De faţă sunt reprezentanţi de-ai ţărilor vecine şi un numeros public universitar.

D-l Iorga arată scopul urmărit de Institut, care e de-a studia în comun popoarele balcanice, fără a se opri însă la ele. Ba s'a simţit nevoia dela început de a se lărgi sfera studiilor şi asupra Ruşilor, Ukrainienilor, Polonilor, Ungurilor şi Cehilor.

Programul anului acesta va consta din cursuri practice de limba rusă, sârbă şi greacă şi poate de poloneză şi ungară; din cursuri teoretice, din cari se anunţă sigur acele ale d-lui Iorga despre Istoria Balcanilor din punctul de vedere al elementelor comune diferitelor popoare balcanice şi d-lui Pârvan despre Arheologia tracă.

Cursurile vor fi gratuite. Serate naţionale, ale popoarelor balcanice şi vecine, vor avea loc săptămânal.

Mai vorbeşte d. Şt. Berechet despre importanţa cunoaşterii limbii şi literaturii ruseşti. D sa dă numeroase date relativ la legăturile dintre noi şi ruşi, stăruind asupra faptului că suntem foarte greşit şi insuficient cunoscuţi de vecinii dela răsărit. Institutul Sud-Est European îşi face o plăcută datorie din servirea acestei cauze. (Dacia).

O Apreciere justă

Ca o contribuţie la buna cunoaştere a însuşirilor de dirijor dovedite de d-l Jean Bobescu, conducătorul orchestrii operii Naţionale din Cluj, dăm următoarea apreciere semnată de maestrul George Enescu asupra distinsului artist:

D-l Bobescu, după însăşi mărturia muşicanţilor din orhestră, e un diriginte de operă excelent. Gestul său alternativ, vigilent şi autoritar, are claritatea şi precisiunea care dau încrederea orhestrei şi coriştilor, şi face să cânte cu tonul plin fără de nici o hesitare. Cultura sa muşicală este chezăşie pentru justeţa interpretării marilor capod'opere semnate de Gluck, Mozart, Wagner.

Citiţi „Infrăţirea"

INFORMAȚII

Cercul profesorilor secundari din Cluj ține Marți 16 c. o ședință la liceul Gh. Barițiu.

*

Baronul Emil Horvath, însărcinatul afacerilor „refugiaților" a Budapesta a dat presei următoarele amănunte:

Afară de cei ce au deja locuințe, sunt în Budapesta 16.000 de oameni care ocupă 4000 de vagoane. In ultimele două săptămâni au venit în Budapesta 4000 de refugiați din Transilvania și 100 din Ceho-Slovacia. Dacă sta ea aceasta va dăinui, criza va deveni irezolvabilă. Ungaria a făcut un împrumut de 200 milioane pentru construirea de case. S'a intervenit însă și pe lângă Antanta pentru a nu se mai repatria în țarna aceasta nici un om, de oarece Ungaria nu are mijloacele de a-i întreține.

*

Cu ordinul Direcțiunei P. T. T. No. 23375/920. din 12/XI. anului curent telegrame pentru Ungaria de admit la presentare; telegramele particulare sunt supuse cenzurei.

*

Pentru scaunele de deputat rămase vacante prin numirea d-lor Stârcea și Mocioni, foști miniștrii, în înalte demnități la Curtea Regală, se vor face alegeri complimentare în Bucovina și Banat.

*

O mare casă de croitorie pariziană având un minunat magasin aproape de *Madeleine*, a trimes la Cluj Premiera cu o splendidă colecțiune de rochi și pălării.

Ni se spune că Marți ar începe expoziția publică de adevărate opere de artă. Puținele persoane care au fost admise până acuma să le vadă nu vorbesc de cât cu cea mai mare admirație despre ele. Este adevăratul, inimitabilul *chic* parisian, care ne vine drept de la Paris.

Nimic nu va mai uimi pe nimeni când se va ști că Premiera este o fostă Premieră de la Paquin din *rue de la Paix*.

*

Ministerul de finanțe a intervenit la Banca Națională pentru emiterea de monedă mărunță necesară Transilvaniei și în Banat, unde circulația monetară e îngreuiată de lipsă de numerar. Banca Națională va trimite monedă mărunță pe măsură ce se va tipări.

Suma de 5 miliarde tipărită de Banca Națională este mică pentru retragerea din circulație a monedelor străine și a biletelor Băncei Generale.

*

Citim în *Izbânda*:

In urma inspecției făcută în Ardeal și Basarabia de către d-l ministru C. Garoflid, d-sa a constatat că lucrările de împroprietărire din Ardeal merg foarte încet. S'au luat măsuri de accelerarea acestor lucrări.

*

S'a înființat pe ziua de 15 Oct. două noui direcțiuni regionale pe lângă direcția generală a C. F. R. și s'a stabilit reședința tuturor direcțiunilor regionale cu liniile de căi ferate ce revine fiecăruia din ele în orașele București, Iași, Brașov, Cluj, Timișoara, Satu Mare, Chișinău, Cernăuți și Craiova.

Secretariatul general de la ministerul cultelor și artelor, se va încredința, cum e informată „*Dacia*", d-lui prof. universitar Chiricescu dela Facultatea de teologie de pe lângă Universitatea din București.

*

M. S. Regele va sosi în Capitală la 21 Noembrie, când vor fi sărbătoriți printr'un banchet toți purtătorii ordinului „Mihai Viteazu". Banchetul va fi prezidat de Suveran.

*

Ministerul de finanțe a numit în Ardeal cinci comisiuni pentru verificarea coroanelor prezentate la schimb. Comisiunile judecă în prezent, între alte cazuri și acela al detentorilor de coroane cari au declarat o anumită sumă, dar la schimb, au prezentat o sumă mai mare decât cea declarată. Acest caz privește mai ales pe comercianții și industriașii, cari au realizat un numerar mai mare, prin comerțul lor zilnic. Aceste cazuri se rezolvă de către comisiuni pe baza dovezilor ce se aduc, plătindu se cota de 60 la sută, iar pentru rest să elibereză bonuri.

*

Până în prezent au fost improprietăriți săteni din 14 județe.

Improprietărirea va continua apoi în următoarea ordine: 16 Noembrie în județul Vâlcea, 17 Noembrie Dolj și la 18 în Romanați.

*

După datele stabilite de oficialitate, pagubele cauzate statului, județelor și comunelor de către puterile centrale și asociații lor, se ridică la douăsprezece miliarde lei.

Pagubele suferite de particulari, din aceleași cauze, deși nu sunt încă pe deplin stabilite, se cifrează și ele la 10—12 miliarde.

In total deci ocupația vremelnică a dușmanilor, ne-a costat aproape 24 miliarde lei.

*

Se aduce la cunoștința Onor Public, că în curând se va deschide Cafeneaua „Panonia" str. Regele Ferdinand, într'un local grandios renoit, sub direcțiunea D-lui Szineta József, unde se poate întruni toată elita. Va concerta totdeauna orchestră de prima clasă.

*

„Banca Maghiară" Societate pe acții Str. Memorandului (fost Unio) Nr. 20 aduce la cunoștință, că mandatează bani în străinătate (deocamdată în Austria, Ungaria, Cehoslovacia, Germania și Italia) cu prețuri fixate înainte.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32.

*

Marile fabrici de oțet și lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc orice fel de cutii pentru farmacie și pentru comerț cu preț redus.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14.

*

Cursurile serale pentru fochiști și motor cu gaz se încep la 15 Noembrie. Prezentări la portarul școlii superioare de arte și meserii, Strada Morii 26.

Hotel, restaurant, cafenea, de vânzare în centrul orașului, în condițiuni avantagioase. Doritorii să se adreseze la „Comerțul român" s. p. a., Cluj, str. Regina Maria 19.

*

D-l dr. Mark Hillel cand. de adv. încă înainte de aceasta cu o lună, a repășit din cancelaria mea și nu este cu cancelaria nici în cea mai mică legătură. — Dr. Valer Roman, advocat.

*

Se vând casele din Calea Regele Ferdinand No. 63.

Informați se pot lua de la Bodega București.

*

Din Budapesta se anunță că guvernul ungar a hotărât să ridice cenzura presei.

Un comitet de informațiuni va fi înființat pentru a orienta presa asupra situațiunei politice, dar acest comitet nu va funcționa decât cu titlul consultativ, fără a obliga presa să se țină numai decât de informațiunile date.

*

Din *Banatul Românesc*:

Citim în ziarele ungurești, că episcopul Glattfelder a luat parte împreună cu primatul Ungariei la un dineu dat de guvernatorul Horthy, la care s'au rostit toasturi pentru integritatea Ungariei. După cât știm d-sa a obținut pașaportul pentru a merge la Roma. Intrebăm ce garanții au luat cei cari i-au acordat pașaportul, ca acest Prelat român, să nu afișeze la Curtea lui Horthy indolența noastră într'o lumină nefavorabilă nouă?

Frontul românesc în Târnava-Mare

Românii din județul Târnava-Mare, — unde sașii au început să devină agresivi revărsându-și tot veninul asupra românilor, — au început să organizeze „Frontul românesc" în orașele Sighișoara, Mediaș, Agnita, Cincul-Mare și Cohalm pentru a se putea apăra impotriva agresorilor sași cari năvălesc cu arme împotriva Românilor și satelor românești. Abuzurile Sașilor nu se mărginesc numai la agresiune, ei se ating și pe la oficii unde țăranul român este tratat tot așa de neomenos, ca mai înainte, pe vremea stăpânirei ungurești, de către oficianții sași.

Ca șef al „clubului central județan" și ca atare al întregului „front românesc" adunarea în aplauze frenetice alege în unanimitate pe senatorul Colonel Fleșariu. Vice-președinte a fost ales deputatul prof. univ. Ursu. Ca președinți ai clubului de plasă al „frontului românesc" au fost propuși cu unanimitate din partea delegaților de plasă, iar din partea adunărei întregi au fost aprobați cu aplauze: D-l advocat dr. Moldovan pentru plasa Mediaș, d-l A. Bănuț pentru plasa Sighișoara, d-l Dionisie Stănuleț, pentru plasa Cincul-Mare d-l protopop Stoica, pentru plasa Cohalm, și d-l preot Popa din Vărd, pentru plasa Agnita.

Vice-președinții clubburilor de plasă vor dispune alegerea celorlalți 8 membri ai clubului, cari aleg apoi 5 membri pentru clubul central județan. Statutele frontului românesc se trimit fiecărui club de plasă și comunal prin clubul central.

Deschiderea Academiei de Comerț din Cluj

In sala de recepție a școalei a avut loc în ziua de 14 Noembrie festivitatea deschiderei Academiei de Comerț. La ora 11 erau de față întreg corpul profesoral român al școlei, noii studenți mult public român din oraș, care a ținut să ia parte la înalta sărbătoare a primei Academii de Comerț din Ardeal.

După rugăciunea rostită de păr. Arh. N. Ivan președintele Consistorului ortodox român din Cluj, d-l A. Ciortea, direct. învăț. comercial și profesional, rostește cuvântul de deschidere. Evidențând momentul solemn de acum 2 ani când românii, treziți din umilirea de veacuri, au impus, prin demnitate, dreptatea cauzei naționale, d-l Ciortea spune că prin înființarea Academiei de comerț din Cluj, s'a clarificat încă un punct al acestei dreptăți. Din istoricul școalelor comerciale din Ardeal, se vede cum Românii nu au putut să urmeze nici fosta academie Ungurească nici alte școli de comerț din Ardeal.

Ei totuși și-au putut desvolta spiritul de comerț numai prin frecventarea școalei din Brașov. Seria absolvenților din primii 25 ani ai acestei școli, a format negustorimea cea mai apreciată din vechiul Regat. In ultimii 25 de ani școala a dat pe negustorii români actuali din Ardeal.

Relatând istoricul Academiei negustorești de comerț arată cum această deși înființată de negustorimea Clujului, a fost ajutată de statul Austro-Ungar, și *se întreținea în cea mai mare parte din impozitele puse asupra mărfurilor ce întrau din vechia Românie* pe teritoriul Austro-Ungar. De aceea școala nu mai putea rămânea nici ca firmă a Camerii de comerț și nici ca conducere sub mentalitatea ungurească. Depinzând acum de ministerul de instrucție ea și-a adoptat programul școlelor similare din regat.

D-l *Oct. Prie*, secretarul general al Instrucțiunei Publice, arată importanța culturală a acestei școli, rolul ei social, precizând puternic tema „Să căutăm oameni pentru ridicarea comerțului nostru numai între granițele noastre" Țara mărită prin vitejia armatei în frunte cu Regele ei, va fi întărită prin elementele bune românești ce vor îmbrățișa comerțul românesc cinstit.

D-l Prie adresează apoi cuvinte de indemn către studenți și către corpul profesoral.

Studentul V. Biliganu răspunde prin cuvinte pline de avânt că studenții își vor împlini datoria.

Se citesc apoi telegramele către M. S. Regele și Ministrul Instrucțiunei publice.

Dela Românii din America

— Înființarea unei Bănci Românești în America —

D-l Nika Petrescu, ataşatul comercial al României în St. Unite, publică următoarele în ziarul „*Românul*" din Youngstown:

Că-ți-va buni români, fruntași ai coloniei Române din America, mi-au solicitat părerea și concursul pentru înființarea Băncei „DACIA ROMÂNIE" cu sediul la New-York, și cu agenți la Chicago, Indiana Harbor, Cleveland, Detroit, Youngstown și alte centre unde se află un număr mai mare de români precum și la București, Cluj, Timișoară și Sibiu. După cum au hotărît în principiu, capitalul social al acestei Bănci ar fi de 11,000.000 din care trei pătrimi ar fi acțiuni nominative și cu obligațiune de a nu se putea negocia de cât tot de români, ca astfel aceasta bancă să aibă totdeauna un caracter național, iar restul de o pătrime să fie în acțiuni la purtător.

Mi s'a afirmat că de mulți ani se proectase ca și colonia română se aibă o bancă a sa proprie la fel cu Banca Maghiară, Sârbească, Bulgărească etc., dar cauza ne înființărei ei, se datorează vrajbei și urei ce sistematic, vrăjmașii neamului românesc, seamănă în colonia română din America, pentru a vedea-o totdeauna desbinată și în frământări cu caracter de invidie personală. De asemenea a fost obstacol înființărei ei și numeroase persoane, care se îndeletniceau cu expedieri de bani, cum și mulți Agenți străini, cari sunt obicinuiți de-a trăi după sudoarea muncei și a economiilor ce cu multă trudă, muncitorul român, strânge din fabrici, și cari agenți de multe ori nu au avut controlul cuvenit, căci astfel se explică, că numeroase sume de bani trimise în țară de către muncitorii români, nu au ajuns nici după ani de zile la destinație.

In calitatea mea de ataşat comercial al României, am felicitat pe acei buni patrioți români și ne urmărind vre un interes personal, am promis de a da sfatul și concursul meu. Este prea adevărat, că din cauza lipsei unei asemenea instituțiuni financiare în America, multe bănci și agenții au realizat beneficii mari din trimiterile de bani în România și din depozitele lăsate de români, care în multe cazuri au rămas neridicate de la bănci prin decesele depunătorilor.

Dar, ca o astfel de instituțiune să se fondeze, să cere o puternică unitate de simțire românească și desinteres personal, ca resultatul să fie național și general.

Pentru a vedea, dacă ar fi cazul de o convocare generală de delegați ai fiecărei organizații românești, aşi ruga toate organizațiile românești care aderă la ideia înființărei unei bănci românești, să-mi comunice de îngrabă avizul lor, după cum până în prezent au comunicat, colonia română din Indiana Harbor, Gary, Ind. Chicago, Omaha și alte centre.

Dr. NIKA PETRESCU
Ataşat Comercial al României

Necrolog

A murit la 10 Octombrie a. c., în urma unui accident de automobil întâmplat în apropiere de orașul Salem, Andrei Antonie din comuna Apoldul-mic (Jud. Sibiu). Era în vârstă de 26 de ani.

Iosif Grünfeld
ceasornicar și juvaergiu
Calea Reg. Ferdinand 21
(fost Wesselényi Miklós-u.)
Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage și bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice și bijuterii cu garantie.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

TELEGRAME

Acordul franco-englez în chestia despăgubirilor

Lyon 13 Noembrie.

Lordul Derby a adus Joi d-lui Georges Leygues răspunsul cabinetului englez la obiecțiunile guvernului francez motivate de ultima notă britanică. Apoi ambasadorul Angliei făcu o vizită prezidentului Republicii.

Presa franceză anunță că acordul este iminent.

Succesiunea la tronul Greciei

Roma 14 Noembrie.

Ziarele italiene primesc știri dela Atena după cari partidele de opoziție insistă ca chestiunea regelui să fie hotărâtă printr'un plebiscit. *Partidele de opoziție declară că s'ar putea face o înțelegere în privința persoanei diadohului George.*

Relațiunile germano-române

Roma 14 Noembrie.

„Berliner Tageblatt" publică un interview cu ataşatul comercial român asupra viitoarelor relații comerciale între Germania și România. România are nevoe de multe produse industriale, dar totul va depinde dacă industriașii germani vor putea acorda un credit cu termen lung comercianților români.

Dela Conferința internațională a Dunărei

Lyon, 14 Noembrie.

Conferința internațională a Dunărei s'a întrunit la 12 Noembrie. *Ea a terminat organizarea regimului particular aplicabil în sectorul Porților de Fier.* S'a ocupat apoi de recursurile eventuale ce s'ar putea deschide impotriva deciziunilor comisiunei internaționale și de judecarea diferendelor ce s'ar isca, fie între state, fie între acestea și comisiune.

In ceace privește interpretarea sau aplicarea convenției, conferința a stabilit măsurile de coordonare ce vor trebui luate pentru a asigura, în măsura posibilului, uniformitatea regimului danubian.

In sfârșit conferința a adoptat textele cari alcătuesc dispozițiunile generale și protocolare transitorii ale convenției. Viitoarea ședință se va ține la 15 Noembrie.

Plecarea d-lui Paul Cambon dela Londra

Lyon, 13 Noembrie.

Cu prilejul plecării sale dela Londra unde a funcționat ca ambasador al Franții, d. Paul Cambon a primit din partea lordului Curzon regretele regelui și întregului guvern pentru retragerea sa. In locul d-lui Paul Cambon va fi numit ambasador contele de Saint-Aulaire, fost ministru al Franței la București și în urmă ambasador la Madrid.

Negocierile italo—jugo—slave

Lyon, 13 Noembrie.

Presa italiană anunță fericitul sfârșit al negocierilor cu Jugo-Slavia. Italia a obținut frontiera cerută, independența orașului Fiume și Zara. In schimb Jugo-Slavia obține insulele din Adriatica, afară de Chiasso și Lagosta, Dalmația și Muntenegru care devine sârb.

Legătură radiotelegrafică între Franța și Bulgaria

Lyon, 13 Noembrie.

Comunicația radiotelegrafică între Franța și Bulgaria s'a deschis atât pentru corespondența privată cât și pentru presă.

Logodna regelui Siamului.

Lyon 13 Noembrie.

Logodna regelui Siamului a avut loc în mod solemn. Viitoarea soție regală este fiica prințului Naradhip, unchiul regelui.

Cursul schimbului la Paris

Londra	58.07
New-york	17.00
Germania	20.25
Belgia	106.00
Canada	15.30
Spania	201.50
Olanda	513.00
Italia	60 25
Praga	17.5/8
România	*22.50*
Elveția	262.25
Viena	5.00

Turburările din Budapesta

Manifestațiile din Budapesta în contra ratificării au luat tot mai mult caracterul unor turburări de stradă organizate de detașamentele Prónay-Héjjas. Aceste detașamente războinice erau compuse din ofițerii rămași fără căpătâi și trebuiau desființate în urma ratificării tratatului. Față de manifestările lor guvernul nu a luat nici o atitudine energică, așa că aceștia recâștigându-și îndrăzneala săptămâna trecută, au început a insulta trecătorii în piața Oktogen. Cu prilejul acesta a fost omorât un polițist și unul grav rănit. Știrea aceasta s'a răspândit repede în oraș. Circulația s'a oprit, toate cafenelele și magazinele s'au închis și întreg orașul părea mort. Poliția revoltată de perderea celor doi colegi cu greu a putut fi reținută să nu înceapă lupta formală în contra detașamentelor turburătoare. Ea a hotărît o rezistență pasivă dacă ucigașii nu-și vor primi pedeapsa cuvenită. Ziua următoare parlamentul s'a ocupat de aceste manifestări sângeroase.

Ca urmare, hotelul Britania a fost ocupat de soldați în decursul nopții. Au fost deținuți 40 de indivizi între cari doi ofițeri bănuiți de omorul celor doi sergenți de stradă. Localurile ligei „Ungurii deștept ți" au fost deasemeni ocupate și s'a ordonat o razzie generală pe întreg teritoriul orașului. In Mátyásföld, unde sunt adunați toți indivizii fără căpătâi, o ceată de turburători somată să se legitimeze, a răspuns prin focuri de armă. Poliția a răspuns la fel și rezultatul a fost 4 morți și 2 grav răniți, iar ceilalți s'au împrăștiat.

Faimosul locotenent Héjjas a fost și el arestat de poliție. El este acuzat că ar fi autorul moral al acestor turburări.

In Budapesta s'a proclamat starea de asediu pentru a se pune capăt acestor turburări.

Populația e deprimată și revoltată contra acestor elemente de dezordine. Nu se știe încă dacă aceste arestări s'au făcut sau nu cu aprobarea lui Horty, deoarece e cunoscută prietenia lui cu detașamentele Héjjas—Prónay. *(Uj Kelet).*

Citiți „Infrățirea"

Spectacolele săptămânei

La Teatrul Național

Luni 15 *„Aida"* p. plecarea baritonului *Teodorescu* dirijează maestrul *Rudolf Schuller.*

Marți 16. *„Un faliment".*

Miercuri 17. *Concert Simfonic* dirijor R. Schuller.

Joi 18. *Concert Feuermann.*

Sâmbătă 20. *Festivalul Sindicatului ziariștilor din Cluj.*

Duminecă 21. Matineu *„Cinematograful"* seara *„Messalina".*

La Teatrul Maghiar

Luni 15. Vulturul de Argint operetă.

Marți 16. Vulturul de Argint operetă.

Miercuri 17. Mandarinul (a 23-oară).

Joi 18. Vulturul de Argint (a 7-a oară).

Vineri 19. Madame Butterfly (a 30-a oară. Cu distribuție nouă a rolurilor.)

Sâmbătă 20. Matineu Bătrânul obsitar și fiul său husarul. (Prima reprezentațiune pentru tinerime cu prețuri de tot reduse, începutul la 3 ore, profesorul conferențiar Iosif Perenyi.) Seara Ingeraș (Operetă a 8-a oară. Cu concursul d-nei Lili V. Hegyi.)

Duminecă 21. Matineu Ghita Baronul (a 68 a oară. Pintér—Berky—Sümegi. Cu prețuri obișnuite). Seara Tragedia Omului (a 106-a oară).

Luni 22. Vulturul de Argint (a 8-a oară).

Pentru mișcarea cooperativă

Zilnic să aud plângeri și nemulțumiri împotriva serviciului de aprovizionare a orașului Cluj. Fără a ne pronunța asupra temeiniciei sau cauzelor acestor nemulțumiri ce va trebui să formeze obiectul unei anchete oficiale, s'a ivit în mod serios ideia organizării marelui public consumator din Cluj în cooperative, prin care să se procure nu numai alimente ci și alte articole necesare.

Să argumentează pentru înființarea acestor cooperative cu motivele, că prin aceasta s'ar cointeresa populația întreagă sprijinându-se cu sfat, bani și muncă, — s'ar putea face un control eficace al speculanților, — iar funcționarii ar scăpa de atâtea bănueli grave și foarte rar întemeiate.

Această ideie a fost primită cu multă simpatie din partea autorităților locale și Vă rog să binevoiți a lansa în public prin coloanele prețuitului D-Voastre ziar, ca să se discute chestia și modalitățile ei amănunțit.

In caz afirmativ autoritățile ar da tot sprijinul cuvenit și sincer acestei mișcări, și dacă va fi nevoie va lua și inițiativa.

Cluj, la 14 Nov. 1920.

Prefectul județului Cojocna și orașului Cluj:

Dr. Petre Meteș

Iar „Emke"

Colaboratorul ziarului „Uj Világ" a cerut părerea d-lui dr. Prie secretarul general dela culte în chestia organizării culturale a Maghiarilor în cadrele faimoasei lor societăți: „Emke". D-l Prie a observat foarte nemerit că societatea „Emke" în trecut a urmat tendințe ultrașoviniste la cari pe viitor va trebui să renunțe dacă vrea să obțină un rezultat. Adaogă apoi că e consvins că în acestea chestiune toate cercurile românești sunt de aceeași părere și că ideea de stat român nu va sta în calea scopurilor mărturisite și cu adevărat culturale maghiare.

Ultime informații

In chestia remanierei, lucrurile se complică. D-l Flondor rezistă. Neînțelegeri s'au ivit între D-nii Averescu și Take Ionescu în chestiunea acordării democraților a încă unui portofoliu. Cei din partidul poporului răspândesc versiunea că **vor cere în Parlament să se arate rezultatul concret al călătoriilor D-lui Take Ionescu și costul plăților făcute de stat pentru aceste călătorii.** *D-l Eusebiu Popovici intră în guvern. D-l Greceanu rămâne definitiv la justiție; se așteaptă în orice caz, pentru desăvârșirea remanierii, reîntoarcerea D-lui Titulescu.*

*

Șase grevișți au fost condamnați de Curtea Marțială din Craiova, la câte 6 și 4 luni închisoare.

*

Guvernul duce, strict secret, tratative pentru **concesionarea unui consorțiu străin a căilor noastre ferate.** *Unele bănci internaționale din țară sunt amestecate în această afacere. Se crede că sabotarea avea intențiile acestea, plecând de sus.*

*

La agapa parlamentară de Vineri au avut loc discuții violente ale majorităților cari au declarat **că dacă guvernul voește să conteze pe majorități să-și schimbe atitudinea față de ele.**

*

Ministerul de Domenii a numit o comisiune de unificare a serviciilor de contencioase din întreaga țară.

Scotus Viator, cunoscutul luptător pentru drepturile naționalității, a sosit în capitala. Va face apoi o călătorie de studii în Ardeal, de unde va pleca la Praga.

*

Ministerul de finanțe încrează pentru plata, săptămâna viitoare, a bonurilor de 40 la sută neachitate în urma retragerii coroanelor.

*

Circulă versiunea că trupele ukrainiene, bătute de bolșevici, s'au refugiat pe teritoriul român la punctul Ataki. Bolșevicii au ocupat Mohilevul.

*

Ziua a 3-a a procesului socialiștilor a fost ocupată cu continuarea pledoariilor în incidentul de incompetință ridicat de avocatul Petrovici. Decanul Dobrescu a fost acuzat de Socor și Toma Dragu. Curtea deliberând, a respins incidentul de incompetință, ca nefondat. Sala e bine păzită. Pledoariile sunt incisive.

*

Comisiunea de anchetă a constatat că sunt exacte învinuirile aduse deputatului guvernamentul Papuc-Secelea care a făcut fraude cu prilejul aprovizionării Maramureșului. Parchetul anchetează.

*

„Monitorul Oficial" publică decretul convocărei sesiunei ordinare a Corpurilor Legiuitoare la 28 Noembrie.

*

In legătură cu chestiunea bunurilor supușilor străini a avut loc o întrevedere la președenția Consiliului de Miniștrii, între D-nii general Averescu și Teodor Mihaly.

*

Bursa și-a încheiat săptămâna *cu scăderi pe toată linia.* Numai Navigațiile sunt în urcare.

Presa străină și Mica Antantă

„Journal de Gènève" din 6 Noembrie, comentând călătoria d-lui Tache Ionescu prin capitalele Europei spune între altele:

„Cum va putea intra, în adevăr, în cadrul primitiv al alianței ceho-sârbe, chiar lărgită, o Polonie maghiarofilă și rusofilă și o țara ca Grecia ale cărei preocupări merg aiurea? Cum se va concilia politica dunăreană a Franței cu tendințele austro-fobe și antiungare care domnesc la Praga și Belgrad; cum se vor împăca concepțiile italiene cu oportunismul românesc, naționalismul combativ al unora cu programul de restaurare pacifică al altora, necesitățile economice cu spiritul tratatului de la Saint-Germain?

„Greșala d-lui Tache Ionescu ca și acela a mai tuturor diplomaților, este credința că se poate remedia haosul actual, punându-te în față-l dintr'un punct de vedere politic. Ori, atâta timp cât situația economică nu se va limpezi toate acordurile încheiate dela cancelarie vor fi menite revizuirii. Ceeace importă, în primul rând, este putința de a trăi, politica cea mare vine la urmă".

Autorul articolului pune mari speranțe în conferința economică a Europei centrale ce se va întruni la începutul lui Decembrie la Pressburg între statele interesate la lichidarea Austriei. Discuțiunile vor privi comerțul, transporturile, finanțele și industria. Astfel printr'o conlucrare comună și prin ajutorul marilor puteri se va ajunge la activitatea normală în Europa centrală.

„Desigur e nevoe de mari eforturi și nu vor reuși dintr'o dată. Dar drumul e deschis. Și această conferință fără cari ar fi rezultatele sale imediate, va avea asupra relațiunilor dintre diversele state o repercusiune mult mai fericită de cât întemiabilile discuțiuni asupra Micei Antante".

Monoperile lui Horthy

„Arbeiterzeitung" din Viena a publicat o convorbire cu d-nul Renner cancelarul Austriei, care a declarat că toate documentele publicate de presa vieneză relativ la propaganda lui Horthy în Austria, Slovacia și Transilvania sunt autentice, cu toate desmințirele date de guvernul maghiar.

D-rul Renner a mai spus că există legături strânse între unii membrii ai comisiunei de externe a parlamentului austriac și oamenii lui Horthy.

Un mare Concert la Teatrul Național Cluj

Joi 18 Noembrie are loc la Teatrul Național din Cluj un mare concert dat de vestitul violonist Sig. Feuermann. supra numit copilul-minune. Încă când era de 12 ani, fermecase publicul bucureștean cu marea lui artă, L'Independence Roumaine vorbind despre concertul lui Feuermann, observă:

Ca pretutindeni pe unde trece, acest copil extraordinar a răpit publicul prin preciziunea arcușului său, puritatea sonorității sale și frumusețea interpretării.

Cu o abilitate stupefiantă, execută concertele lui Beetoven, Brehms, dă dovadă de o inteligență muzicală care pare un miracol. Se distinge Feuermann prin virtuozitatea lui pură și jonglează cu arcușul lui ca un al doilea Paganini.

Concertul acesta de Joi seara va atrage de sigur un public foarte numeros, mai ales că biletele dela acest concert sunt în acelaș timp bilete de Loterie a Societății Scriitorilor Români, care se va trage la 6 Decembrie și fiecare bilet dă drept la joc și la câștig. Aceasta constitue încă un imbold pentru publicul român de a da obolul său pentru cladirea unui palat al culturei, scopul Loteriei Scriitorilor Români.

Buletin economic

La Camera de comerț din București s'au întrunit reprezentanții Băncilor din Capitală, pentru a discuta asupra modului cum privesc instituțiunile noastre de credit rolul lor în rezolvarea chestiunilor bancare, legate de relațiunile comerciale franco române, care vor fi analizate la târgul din Lyon.

Dl Ion Sillescu, atașat comercial în Franța, a făcut un expozeu asupra acestei chestiuni, arătând și unele mijloace care ar avea șansă să fie admise și de cei interesați în Franța.

Reprezentanții băncilor au cerut ca în vederea adoptărei unor soluțiuni temeinice, ministerul de industrie și comerț să facă — în prealabil — unele precizări asupra politicei economice referitoare la import și export, proibițiuni, taxe, etc.

S'a hotărât ca d-l Sillescu să le comunice în scris băncilor un rezumat al expozeului ce a făcut și să aducă la cunoștința ministerului de industrie și comerț cererea lor.

O nouă întrunire se va fixa în curând.

*

Ministerul de finanțe a primit dela minele din Transilvania o nouă cantitate de aproape 200 kgr. de aur, care a fost depusă la Banca Națională.

*

Revenindu-se asupra exportului pentru Polonia, care a fost oprit acum două zile, direcțiunea C. F. R. a comunicat ieri telegrafic tuturor inspecțiunilor din țară că stațiunile vor putea face încărcările după aceleași norme ca și în trecut. Bine înțeles că este vorba de exportul mărfurilor pentru care s'au eliberat permise de export în regulă.

CITIȚI

Cărțile pedagogice, literare și populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt nette. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și riscul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Claparéde. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu 6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română 7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română 4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștri 2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învățământului primar —·—
„ — Didactica generală —·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române 10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor 1·—
V. Munteanu. — Îndrumări noi în învățământul primar 1·25
Reforma orariului și surmenajul școlar 1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi 3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învățământ 2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Tratarea și corectarea temelor 1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei 12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută 15·—
„ Noțiuni de Pedagogie Generală 5·—
„ Istoria Pedagogiei 9·—
„ Didactica —·—
Dr. M. de Fleury. - Corpul și sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu 6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie și Pedagogie — Traduceri 6·—
Al. Valeriu. — *„Logica"* pentru școalele normale și seminarii 11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE
I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română 6·—
D. D. Patrașcanu. — Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română 5·—
„ Candidat fără noroc ed· II 5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morței 4·—
„ Sărbătoarea pâinii 4·—
„ Negustătorul de arome ed. II. 5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii 5·—
V. Demetrius. — Dragoste neimpărtășită 5·—
„ Strigoiul 7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă 5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I 4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II 4·—
V. Crăsescu. — Furgarul din seminar — vol. II. 2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol. III 2·—
„ Pe drum — vol. IV 2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele 2·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție 3·—
G. Popescu Ciocănel. — Brașoave 1·50
Th. Speranția. — Proză 2·—
D. Teleor. — Nuvele alese 1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines 4·75
I. Agârbiceana. — Popa Man 7·50
„ Luncușoara în Parasemi 6·—
Al, Ciura. — Sub. steag străin 7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascar 1852—1907 2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen" 2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascar Discursuri politice 10·—
I. Costin. — Schițe 1·—
NOTE ȘI IMPRESII
Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie) 6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor 4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge 5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia 2·—
O. Wilde. — Poeme în proză 1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni 3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din războiu 2·—
ROMANE
Ch. Dikens. — Un Pôlem de Crăciun 4·—
I. Giurgea. — Pribegie. 5·—
FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE
Lady Carthnes. — Adevărații Israeliți 2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV 4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman —·50
C. *Moldovanu.* — Autori și Actori 8·—
TEATRU
Molière. — Tartuffe 2·—
H. Ibsen. — Brând 3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece 1·—
C. *Moldovanu.* — Fluturii 1·—
Radu Rosetti. — O lecție 2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Nazat 1·—
V. Costesea. — Strămbunii (teatru școlar) —·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe 5·—
VERSURI
V. Demetrius. — Canarul Misantropului 3·—
C. *Moldovanu.* — Cetatea Soarelui 2·—
Vanda Mihail. — Versuri 3·—
A. Mândru. — Florea Tibrului 3·—
Radu Rosetti. — Valuri 2·—
„ „ Cele din urmă 1·50
„ „ Din toate 3·—
I. Al. George. — Aquile 2·—
„ Domus Taciturna 2·—
T. Dutescu Dutu. — Carol Vodă făt frumos —·50
Goethe. — Hermann și Dorothei, text german 1·25
MEDICINĂ POPULARIZATĂ
Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic 3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Colțea 5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale 3·—
Dr. O. Melier, — Medicul Familiei 4·50
„ Higiena Sexuală —·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei 5·—
„ Venera fecundă și calipedica 4·—
Dr. Oh Fischer. — Păstrarea vederii 6·—
„ „ Auzului 12·—
DIVERSE
Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie 10·—
Viitorul războiu mondial. — Trad de I. Berkovitz 2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepționale 5·—
T. Dutescu Dutu. — Din vatra unui sătean cuminte 2·—
Popp. — Tratat vinicol 3·—
A. Ioanov. — Călăuza rechierului român 3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului 2·50
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar 7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori 2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de viniculturâ și viticultură 1·—
Dr. P. Vrâneeanu. — Spre ruină. 1·—
L. Leist. — Voyage á Paris 2·50
H. S. — Dialog român german 1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliților 1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor 3·—
G. Antonescu. — Dicționar român-francez 8·—
H. S. — Conferințele „Vieței Noui" 3.—
M. Kogâlniceanu. — Letopesiți 3 volume 30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale 2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași 1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare 2·50

„CAMINUL" BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA *)

Numărul 1 Leu
Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori
NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Natalița, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mării, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — In voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere:* Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola:* Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu:* Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Moliere:* Tartufie, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaș:* Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Tours.
37. *G. Aslan:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu:* Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu:* Poeme.
45-56. *Petre V. Hanes:* Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi:* Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri:* Barbu Lautarul.
48—49 *A. Mândru:* Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi:* Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu:* Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett:* Lordul cel mititel. epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuș
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Cărți populare.

Carte de semne —.25
Visul Macei Domnului —·25
Epistolia Domnului —.25.
Minunile Sf. Sisoie —.25
Orațiuni și Evanghelia țigănească —.25
Micul Dor, cântece noui —.25
Dorul, 64 pagini —.75
Explicarea viselor 1.—
Carte de vise mari 2.—
Alexandru Macedon 2.50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului 3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți 2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante 3.75
Epistolarul amorului și al felicitărilor 3.75
Carte de stea 1.—
Prohodul Domnului 1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani 4.50
Paraclisul Sf. Gregorie decapolitul —.75
Doftorul fără bani —·25
Misterele din Porter Squar —·75
Oglinda Omului (litere ciriice) 1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice) 1·50
Sf. Haralambie —·25
Sf. Alexe —·25
Istoria războiului româno-rus-turc (9 volume) à —·75
Mihai-Viteazul și Călăul (2 vol.) à —·75
Calendarul Foale —·—
Calendarul Portativ pentru buzunar —·—

Sriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Serpilor Bucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. franceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru ; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florența
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:
Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

FUNCȚIONAR la stat din vechiul regat special în lucrări de birou având ocupație de dimineața zilnic liber ca ți post la instituție particulară sau de stat. Adresa la administrația ziarului.

SE CAUTĂ un sergent sau caporal demobilizat care să vorbească limba germană și italiană, precum și un demobilizat de orce grad și orice naționalitate cere să conducă o mică economice agricolă. Condițiuni de angajare foarte avantajoase. Ase adresa la ziar sub. X. Y.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

DORMITOR, de paltin, total nou, modern cu oglinde inmediat de vândut 25.000 lei, ghete de doamne noi și folosite. Adresa la administrație.

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerțul român str. Regina Maria No. 19.

CASSA cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preț avantajos. Doriți se pot adresa la gazeta sub. Cassa.

SE VINDE din cauza plecărei un vagon lemne prima calitate, tăiete, transportate la domiciliu, condițiuni avantajoase. Adresa la ziar.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Stofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros p.entru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind ai mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

VÂND automobil aproape nou, doritori pot lua informați de la ziar.

CUMPĂR o vie aproape de oraș preferabil cu vilă s'au cel puțin cu magazi.

Convocare.

Toți membri și membrile ai *Societăți Ortodoxe Române* Filiala Cluj, sunt rugați a lua parte Marți 16 Noembrie ora 4 p. m. (16) la adunarea generală ce va avea loc la Sediu Societăți Strada Majtin No 17 casa Dlui general Petala.

Serviciul Aprovizionare C. F. R.

Calea Victoriei 38 Cluj, etaj 2.

Cauți un capitalist sau bancă, care se aducă ștofă din Cehoslovacia pentru funcționarii C. F. R.

Informațiuni detailate se obține acolo.

Șeful Aprovizionării C. F. R.
Ungureanu.

AVIZ.

Cu bunavoință Dlui Director al acestei foi, în locul acesta, se va publica, în mod gratiul tot ce Serv. Aprovizionării C. F. R. are de vânzare pentru funcționarii noi.

Astfel:

In magazia gării Cluj, Secția Levay, se vor expune cu începere dela 12/11 a. c., câte un rând de haine și ghete bărbătești, femeești și de copii.

Cine dorește să cumpere, se vor înscrie în listele din magazie.

Hainele și ghetele nu se mai vând în rate.

Cartoff cu 65 bani kgr.

Serv. Aprov. C. F. R.

„Cartea Românească"

A PUS SUB TIPAR

Calendarul Gospodarilor pe 1921

alcătuit de d-l I. SIMIONESCU, profesor la Universitatea din Iași, Membru al Academieie Române și **va apare la 15 Noembrie 1920.**

Cu un bogat și variat material literar, artistic, științific, economic, informațiuni și cunoștințe din toate ramurile vieței omenești. Va fi o carte folositoare pentru toate familiile și va cuprinde:

„Calendarul" propria zis, cu Sfinții și Sărbătorile creștine ale bisericei ortodoxe de răsărit, sărbătorile legale, naționale, judiciare, vacanțe posturi, zile de bălciuri anuale. lunare, săptămânele din toate localitățile ș. a.

Cunoștințe practice necesare oricărei gospodării: higienă casnică, poveți și învățăminte cu privire la creșterea copiilor, povestiri și istorioare morale, povestiri istorice și patriotice din literatura și istoria neamului.

Indrumări economice și practice referitoare la cultura pământului, a plantelor, cultura legumelor, a zarzavaturilur. cultura viilor, cu îndrumări practice pentru producția viinului; la cultura Vitelor și a Păsărilor. Tot astfel de staturi și învățături pentru creșterea albinelor și creșterea gândacilor de mătase.

„*Calendarul Gospodarilor*" va avea o însemnată parte literare și artistică, cu bucăți distractive de cel mai mare interes, scoase din tezaurul literaturi noastre. Va cuprinde povești alese, cântece populare, patriotice, poezii, datorite atât geniului popular cât și poeților noștri naționali nuvele și alte bucăți literare.

Va avea un *supliment artistic* reproducere în trichromie după un frumos tablou al pictorului Strâmbu. Cumpărătorii vor primi gratuit și un *frumos Calendar de perete.*

Pentru publicitate a se Adresă la Ad-fia Centrală Bd. Academiei 3.

De vânzare se găsesc în Cluj, Piața Unirii No. 7. la Librăria „Cosinzeana" a societăți „Cartea Românească.

PRĂVĂLIE

în centru liberă imediat

SE PREDĂ

din cauza plecării. — Adresa Ziar sub B. B.

Comunicat Oficiul al Soc. „COLOMBO".

In urma evenimentelor petrecute cu ocasia luptelor politice, comerciale și economice se aduce la cunoștința Onor Public că după chiesul grevițtilor „Soc. Colombo" a reușit a inporta următoarele Trufandale:

Iore moi proaspete, Iere negre tesculte, Sardines, Brânză de Holanda, Brăila, Burduf, Coșuleț, Cremă de Corbeni, Mesline, Chocolata, Bismark Heringe, Ghiuden, Salam, Bisoults, Zacusca, Conserve din fabrica Principelui Barbu Știrbeij, Vinuri Cantacuzino, Liqueruri, Vinuri, Malaga, Madeia, Marsala, Portvine, Dubonet, Vermouth frances și Torino, Cafele, Orezuri, Rom, Ceal, etc. etc. și adevărata Țuică de Văleni din Regatul vechiu.

Directoriai Soc. Colombo

Jonel Aldica & Dănilă Sasu

Piața Unirii Palatul Status, CLUJ.

JANKY

BLĂNAR

CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.

LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Susțineți Comerțul Român

Ioan Pop

comerciant, Cluj, Calea Victoriei No. 2,

Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot faluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoasă! Să se convingă fiecare om!

Atențiune! în 10 soseste din nou **Talpă calitatea prima Vasché**

La magazie 8/12 Kg. per chilograme dela **75 Lei** în sus, în depozitul de piele

Alexandru Goldstein Cluj, Piața Unirii 13.

Student

prepără elevi de cursul superior și inferior preferind matematicile. A se adresa la ziar sub „Student". □ □

La Magazinul Hajnal

Calea Reg. Ferdinand I. colț Calea Victoriei.

◆

Se găsește articole de dame și barbăți cu prețuri reduse. □ □

Fratii Márlonffy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35 Cluj, Palatul Urania

◆

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

VESTI DIN AMERICA

Dacă aveți neamuri pe aici și voiți ca să căpătați ajutoare de la el, sau voiți casă aflați adresa lor noua să ne scries nouă arătându-ne adresa pe care o aveți de înainte. Prin biroul nostru puteți căpăta ori ce informațiuni veți voi în mod gratuit. Scrieți îndată la: Agenția Internațională. Birou de trimiteri de bani, vânzări de bilete de vapoare din și spre Europa Oficiu de notariat. 129 Rivington Street New-York U. S. A.

KUN JOZEF

Calea Reg. Ferdinand No. 30. (lângă pod) se repară mașini de cusut mai eftin ca ori unde și în timp scurt.

Alexandru Buchwald

ceasornicar

Calea Regele Ferdinand No. 35.

Se repară ori ce feli de ciasornice și juvaieuri cu cel mai eftin preț pentru ceasornicile vândute și reparate garantez un an de zile

Se primesc **pălării** spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

Rafturi de vânzare.

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane „Pax". Intreprinderea universală de comert Sibiu.

Cautăm depozitari

de ziare în intregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Transporturi rapide

cu Autocamioane „WOMAG"

execută „Strungul" societate anonimă

Calea VĂCARESTI No. 5. ◆ Telefon 27/56.

Garajul: Soseaua Kisselef No. 31 C.

Se vând și Autocamioane noi.

CEREȚI Ciocolata Cacao Bomboane **BERINDEI** **București** Str. Puțu cu Apă rece 37

Firma SOLTAN JACOB
Pantofar
Calea Reg. Ferdinand 75. lucrează ori ce fel de încălțiminte de lux și reparațiune ce să țină de meserie mai eftin ca ori unde. Se capătă și ghete gata de ori ce măsură.

BERGNER și CZIMENT
explotatori de lemne Cluj.
Lemne de foc tăiate și stânjeni transportate la locuință Biroul și magazinul: strada Munkácsi 18. Biroul de comandare str. Reg. Maria 18.

Student prepară
elevi și eleve curs primar și secundar.
Adresați-va dela 2—3 p. m. Str. Avram Iancu No. 7. etaj.

Cărți pentru comerț, cerneală Antracen pentru scris și copiat veritabilă la
PAPETĂRIA BOROS
CLUJ
Calea Regele Ferdinand 2.

Malkisman Mór
Str. Reg. Ferdinand 67.
Se află cea mai bună și fină încălțăminte, atât pentru bărbați cât și pentru copii. Se primesc și reparațiuni.

Sixol cea mai bună soluție pentru curățirea și lustruirea obiectelor de argint, nickel și aramă. Se capată oriunde. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi
CHIOREAN
în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir

La firma **KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.**
AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.

Banca de Scont a României
Societate Anonimă — Capital 80.000.000 Lei.
Sediul Central: **BUCUREȘTI, Str. Lipscani colț cu Str. Karagheorghevici**
SUCURSALE: Constanța, Focșani, Galați, R. Vâlcea, Sibiu, T.-Măgurele, Tulcea
Adresa telegrafică: BANCSCONTO.

Secția mărfurilor
Are un depozit însemnat de:
ȘTOFE PURE ENGLEZEȘTI
și anume: Stofe de palton, de pardesiu, Lenajuri pentru haine de damă, Gabardine, Șifoane, Zefiruri, Moltoane, Barcheturi, Perdele, Căptușeli de haine etc.
Vânzarea se face la sediul său central din BUCUREȘTI en gros și mi-gros cu Prețurile cele mai avantajoase de pe piață!

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achiaitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

STICLĂ în cantitate mai mare a sosit și se află cel mai eftin în sticlăria **Kerekes** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 4.

MAGAZIN DE MODE „BARZA“
CLUJ, Str. Regele Ferdinand No. 11.

A sosit un nou transport de mărfuri pentru iarnă
Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,
la HORA ȚĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány“.

Ștofe pentru haine Bărbătești și pentru Paltoane, Pardesiuri, Ștofe pentru rochii de Damă, Barcheturi, Broboade, Ciorapi pentru Dame, Bărbați, și pentru Copii, Basmale, Catifele, zefiruri, șifoane. Tote aceste mărfuri se vând cu prețuri mai eftin ca ori unde.

Vânzare engros și endetail.

Tipărit pe mașina rotativă institutului de arte graffice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 82 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Joi 18 Noembrie 1920

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Socializarea instituțiilor de Stat

Unul din principiile mai mult susținute de către propagandiștii socialismului este socializarea instituților de Stat. In numele acestui principiu se agită în mod permanent muncitorimea și, din grevă în grevă, frământările nu mai contenesc. Cu toate acestea ca și atâtea altele, principiul este deja cîștigat de muncitorime, nu de acum, de când agitatorii îl exploatează, ci odată cu însăși organizarea Statului și a instituților sale.

Acest mare adevăr a fost minunat expus, în cea mai clară lumină și cu cea mai elocventă argumentare, de către d. General Petala în cuvântarea pe care, la ședătoarea „Culturei Poporului" de Duminecă, a ținut-o muncitorimei de toate categoriile adunată la „Redută". Rezumată în altă parte a ziarului încercăm aici a-i reda ideile călăuzitoare care au stabilit concluziile menite a lămuri muncitorimea asupra celui mai esențial principiu pentru care se frământă.

Statul, care nu este o instituție deosebită de întreagă colectivitate ce-o alcătuim cu toții câți trăim în aceleași condițiuni geografice, etnice și politice, care în esență, ne reprezintă pe fie care din noi, prin instituțiile sale constitue însăși organizarea prin excelență a socializării mult visată de socialiști. Astfel, dacă lucrătorii dela căile ferate ar pretinde ca excedentul pe care acestă instituție il dă de obicei anual să fie împărțit între ei, conform principiilor de socializare pe care în lupta lor îl pretind atunci de asemenea ei ș'ar putea pretinde ca tot ei să contribue pe de altă parte și la capitalurile necesare pentru repararea mașinilor, construirea podurilor, tunelurilor, etc., fără de care instituția, care le-a împărțit pe lângă salarii și veniturile, n'ar mai putea continua.

In acelaș timp aceiași muncitori, satisfăcuți prin consumarea venitnrilor, nu ar mai avea dreptul ca să se folosească în mod gratuit de școală, biserică, spital etc., care, toate, întreținute de Stat din dări ca și din veniturile căilor ferate de ex. și a., urmează să fie la îndemâna tuturor cetățenilor fără plată.

In felul acesta, este evident că, muncitorimea deși nu intră direct în posesiunea beneficiilor prin o împărțire, indirect însă, sub forma folosirei tuturor instituțiilor publice ale statului, reintră în același drepturi de participare la câștig.

Ce poate să însemneze asadar aceasta mai puțin de cât aceea ce pretind teoreticianii și agitatorii socialismului? Și dacă, în adevăr, aceasta însemnează Statul în întregime, în toată organizarea lui, întrucât organizarea preconizată în numele unei noui orânduiri a societăței poate aduce rezultate mai bune?

In felul acesta pusă problema socializării instituțiilor de stat muncitorimea poate înțelege și mai bine că interesul ei propriu atârnă de acela al Statului și că numai prin ridicarea acestuia se poate ea însăși ridica.

De altfel, dacă rând pe rând s'ar lua toate teoriile greșite pe care agitatatori muncitorimei le vântură de atâta vreme zăpăcind-o și s'ar verifica la fel, atunci desigur am ajunge pentru toate la concluziuni firești și simple de înțeles ca și acelea de mai sus, ceace atât de mult ar contribui la scoaterea muncitorimei de sub dominațiunea erorilor de judecată și a teoriilor falșificate.

Este datoria, după cum am mai spus-o, a tuturor intelectualilor ca să contribue în o măsură cât mai largă la luminarea atâtor rătăciți, cari așteaptă să se apropie de ei și oameni curați și cinstiți, nu numai interesați și exploatatori de cele mai multe ori unelte ale dușmanilor țării.

O epocă de renaștere trebue să urmeze pentru această muncitorime care nu poate, nu trebue să mai fie lăsată în voia soartei. Exemplul început de „Cultura Poporului" prin minunatele sale ședători trebuește urmat. Frația dintre muncitorii cu mintea și cei cu brațul nu trebue să mai întârzie de-a se face. Războiul nu a pustiit numai ogoare și orașe, el a pustiit mai mult sufletele. Și precum pe ogor în urma tunului merge plugul care scoate în brazdă rămășitele dezastrului, tot astfel în sufletele oamenilor pustiite, munca rodnică și curată a cuvântului bun, să cureță rămășițele dezastrului moral, aruncând sămânța bună a înțelepciunei și a ordinei.

Retragerea armatei generalului Wrangel

Lyon, 14. Noembrie

Trupele bolșevice au rupt frontul armatelor generalului Wrangel creîndu-le o situație serioasă. In Crimeea s'au luat toate măsurile pentru a asigura siguranța Francezilor și a membrilor guvernului Rusiei de Sud împotriva represaliilor bolșevice.

Gameni noui

Ultimele discuțiuni cari pasionează lumea politică se învârtesc în jurul remanierei actualei formațiuni ministerlale. E drept, că în fața problemelor serioase cari așteaptă o grabnică deslegare, chestiunea nu e atât de interesantă pentru marile nevoi ale clipei de față. Problema nerezolvată încă a transporturilor, politica economică de astăzi și de mâine, consolidarea financiară, și altele multe încă, așteaptă și acum un plan de activitate bine definit: muncă și pricepere cinstită.

Ar fi de dorit deci, ca întregirea guvernului să se facă ținându-se seamă de lipsurile cari sunt într'adevăr de înlăturat în sânul guvernului, pentru a face față covârșitoarelor sarcini ale prezentului; sunt, din nenorocire, destule corijări cari trebuiesc făcute — cari trebuiau demult făcute — pe banca ministerială.

Dar, după toate semnele, complectarea guvernului nu se va face ținându-se seama de această unică normă. Combinațiile de culise, intrigile și ambițiunile personale, preferințele uneori nemărturisite, vor așeza din nou în fruntea departamentelor vacante, în vreme ce alte puncte slabe ale guvernului nu vor fi înlăturate.

Nouile ținuturi au dat până acum, la întâmplare, câțiva reprezentanți în vâltoarea artei de a guverna. Unii dintre ei au căzut vertiginos, fără a reuși să se mențină la înălțimea chemărei lor. Cazul trecutei sesiuni a Corpurilor legiuitoare, care a scos din viața politică doui foști miniștri ardeleni, e caracteristic. Actuala înjghebare ministerială n'a fost mult mai norocoasă. Un singur reprezentant al nouilor provincii a mai rămas în guvern, d-l Octavian Goga, care la ministerul său al artelor e mult mai mult poet decât om de guvern. Cu ceilalți doi miniștri din Ardeal, caș cu reprezentanții Bucovinei, Basarabiei și Ardealului, s'a făcut o dureroasă experiență. Sunt oameni pe cari valurile capricioase ale diferitelor combinații politice i-au ridicat o clipă pe creasta valului, și cari s'au reîntors pentru totdeauna în necunoscut.

O altă serie de bărbați politici bate astăzi la porțile câtorva departamente. Ministerele deosebite ale Ardealului, Bucovinei și Basarabiei sunt desființate, și reprezentanții guvernamentali ai nouilor provincii vor lua loc pe banca ministerială ca miniștri efectivi.

Vin „oamenii noui". Vor fi desigur alte experiențe dureroase. E o operație de cernere a valorilor adevărate din provinciile alipite, care nu se va sfârși curând.

Noi urăm d-lui general Averescu o mână mai fericită ca până acum.

A.

Confederația Dunăreană

— Ce-a făcut d-l Take Ionescu. —

In ziarul „Figaro" cunoscutul publicist Raymond Recouly, totdeauna bine informat în materie de politică externă, scrie un articol sub titlul „La Lecon du Danube" prin care face senzaționale declarațiuni privitor la planul alcătuirei unei Confederații Dunărene precum și la angajamentele luate de d-l T. Ionescu la Paris în această chestiune.

Articolul în sine n'ar avea nimic extraordinar și nici nu ne-ar mai surprinde din partea Aliaților francezi cari continuă a trăi sub impresia pericolului german în forma cea nouă a unirii Austriei cu Germania. Chiar finalul articolului de sfat binevoitor este repetiția altor sfaturi bine cunoscute pe care publiciștii francezi obișnuesc să le dea cu ușurință popoarelor mai mici în chestiuni în care ele sunt, neîndoios, cele dintâi și cele mai competente fiind vorba de propriile lor interese.

Ceea ce ne-a surprins, însă, este următoarea afirmație categorică despre un angajament ciudat ce și-ar fi luat d-l T. Ionescu la Paris; reproducem textul:

„D-l Take Ionescu, omul de Stat român ale cărui vederi sunt așa de largi și a cărui inteligență e așa de vie, declară deunăzi la noi că se va sili să doboare cât mai curând toate barierile economice dintre țara lui și Ungaria. Cabinetul din Paris ar trebui să ia imediat act de această promisiune și să obțină realizarea ei cât mai repede. Inițiativa ce ar lua-o astfel Românii și Ungurii nu va întârzia să fie imitată de vecinii lor."

Așadar ar fi vorba de o confederație vamală cu Ungaria lui Horthy.

O explicație oficioasă se cuvine opiniei publice pentru ca să se știe: Ne confederăm cu Ungaria lui Horthy!

Până acum, într'adevăr, se știe că în Anglia și în Franța, Ungurii prin nenumărații lor emisari au ales ca singur mijloc de reînviere a Ungariei, convingerea aliaților, prin menținerea învechitului principiu al necesității Austro-Ungariei, că la Dunăre este absolută nevoe, pentru menținerea echilibrului între puteri, de un regim federativ. Știm de asemenea că toată speranța șovinismului maghiar, este pusă acum în discreditare pe orce cale a administrației românești, pentru ca apoi să poată pretinde în numele civilizației, trecerea, sub aceași formă a unei confederații cu centrul la Budapesta, la vechia stare de lucruri a dominațiunei maghiare.

In privința aceasta cunoaștem chiar întreaga organizațiune de anchete plăsmuite, puse la cale cu ziariștii englezi și francezi, cari cutreeră Transilvania și Banatul, însoțiți și ospitalizați de maghiari, și apoi trimit rapoarte falșe la Londra și Paris despre starea de lucruri ce-ar exista a ci.

Știam acestea, dar ceeace nu știam, ce nu puteam aude, este ca un ministru al țării noastre, oricât de lipsit de simțul răspunderei și orbit de ambițiuni ar fi, — să facă declarațiuni și angajamente care să fie direct un sprijin pentru dușmanii cei mai neîndupecați ai neamului nostru.

Dată fiind precisa afirmație a ziarului „Figaro" credem că nu numai personal d. T. Ionescu e dator o imediată explicație, dar că însăși guvernul în numele căruia d. Ionescu a vorbit la Paris și Londra, să dea un comunicat.

as.

Propaganda maghiară

— Transilvania o Alsacie — Lorenă ungurească? —

Am stăruit și altădată asupra întinsei propagande pe care Ungurii o fac în străinătate, și mai ales în Anglia. Se pare că această propagandă înțelenește, și prea des încă, simpatii reale. Tânguirile și insinuările dela Budapesta, pornite împotriva actualelor stări de lucruri din Europa centrală, nu sunt totdeauna strigăte în pustiu. Sunt urechi binevoitoare cari se apleacă din când în când cu interes la această acțiune.

Iată un articol apărut de curând într'una din revistele financiare din Londra, și în care un ziarist englez găsește prilejul să redeteze argumentația maghiară:

Ungaria, înainte de războiu, a avut cele mai bine definite frontiere din toate țările Europei, cu excepția Angliei. Acum când Carpații au fost oferiți Cehoslovaciei, Serbiei și României, iar Dunărea e parcelată într'o succesiunea de bălți, Ungaria a devenit o țară fără frontiere; și și o țară fără frontiere cum a spus d-l Lloyd George privitor la Polonia, își poate menține existența numai printr'o continuă stare de războiu. Poziția mai e agravată prin faptul că Ungaria e încercuită de dușmani.

Pe câtă vreme Ungaria este pentru disciplină și ordine, Cehoslovacia, simpatizând cu rușii, a devenit bolșevistă, și și-a împodobit armata cu sfaturi de muncitori. Dar în privința aceasta Ungaria e liniștă. Până și armata roșie ugară a înștiințat foarte repede forțele ceho-slovace".

Ziaristul englez, un oarecare dl W. Wills isprăvește acest pasaj, afirmând foarte serios că „Ungurii ar râde de un atac din partea Cehoslovaciei sau României, dar ar avea de lucru cu Rușii și Sârbii" Cât au putut să vădă Ungurii de un atac al României s'a văzut când Ungurii ne-au atacat, pentru a reda prilejul să vizităm puțin Budapesta cu trupele noastre.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

E caracteritic însă faptul că Ungaria îşi face un titlu pentru a visa reconstituirea ei din „ordinea" care domneşte, prin teroare, înăuntrul hotarelor sale, şi acuză pe Cehoslovaci de simpatii bolşevice.

Insfârşit, publicistul englez crede că Transilvania e o... Alsacie-Lorenă a Ungariei.

„Se aspiră iredentism în Ungaria cu fiecare răsuflare. Aproape două-treimi din populaţie i s'au luat odată cu frontierele ei. Transilvania dată României *pe motivul că majoritatea populaţiei e română* conţine o proporţie foarte mare de Unguri şi Secui. E o Alsacie-Lorena multiplicată."

Se găseşte deci un ziarist occidental care să nu socotească suficient ca României să aibă majoritatea în Transilvania, pentru ca această veche provincie românească să — i revină, şi confundă ceeace a fost pentru noi Transilvania, o adevărată Alsacie-Lorenă desrobită azi, şi ce este pentru Unguri, — un teren de exploatare şi de desnaţionalizare pierdut.

Sunt însă, în Anglia, Români cari să răspundă acestor inepţii?

O piesă senzaţionale

La New-York se pregăteşte o piesă de teatru, care se va reprezenta în toată America. Ea a fost deja jucată — simplă încercare — la Washington; a fost apoi schimbată puţin, şi acum este prezentată că spectacolul de senzaţie al sezonului apropiat. Piesa este o operă simplă de tot care are deocamdată titlul de: Juste suppose — o simplă presupunere — şi care-şi va mai schimba poate odată numele. In ea se cuprinde povestea unui tânăr prinţ care face o mare, şi triumfală călătorie în Statele-Unite. Entusiasmul mulţimii îl amuză la început, apoi îl plictiseşte. Cu ajutorul unui credincios aghiotant, el fuge de protocol şi pleacă în Virginia, la un bătrân plantator. Acesta are o casă bătrânească frumoasă, o grădină idilică şi o fată fermecătoare. Cupidon se amestecă şi el în această aventură... Prinţul nu se îndură să părăsească de loc vraja arcadiană a locului său de retragere. Dar, vai, o radiotelegramă a regelui, tatăl prinţului, strică totul...

Fugarul a cărui adevărată personalitate este astfel dovedită, este nevoit să se întoarcă la pompa puterii. In poetica grădină, sub vraja clarului de lună, îndrăgostiţii îşi spun un adio sfâşietor. In sfârşit cortina se lasă peste scena care ne arată pe prinţ urcându-se pe bordul unui vapor de război gata de plecare peste ocean.

Pentru a înţelege interesul pe care-l stârneşte piesa, trebue să se ştie că în timpul călătoriei prinţului de Galles prin Statele-Unite, toate tinerile americane se îndrăgostiră de odrasla regală, şi, dela oceanul Pacific la cel Atlantic fel de fel de poveşti de dragoste fură născocite, al căror erou era prinţul.

Iar de teamă ca ficţiunea să nu fie cumva destul de transparentă, se caută un actor care să semene cu moştenitorul tronului englez, pentru a juca rolul principal. Ziarele din Anglia ne aduc la cunoştinţă că până acum nu s'a făcut nici o cerere de autorizaţie pentru ca piesa să fie jucată în Anglia, unde ar fi de altfel interzisă, pentru că Englezii n'au îngăduit nici odată că o persoană aparţinând familiei regale să fie reprezentată pe scenă.

(Din *Excelsior*).

Un festival

„Cununa Surorilor de Crucea Albă" din „Frăţia de Cruce", secţia Cluj, va da Sâmbătă 27 Noembrie, un *festival Ciprian Porumbescu,* pentru comemorarea marelui compozitor.

După festival va urma dans. Cea mai importantă chemare a „Cununei Surorilor" fiind cultivarea sentimentelor naţionale, doamnele şi domnişoarele rugate a se prezenta, pe cât se poate, în costume naţionale. Acelea cări nu dispun de costume şi au dorinţa să şi le procure, să se adreseze secretarei generale: Victoria Dr. Wilt, la banca „Economul", între orele 6—7 p. m.

Citiţi „Infrăţirea"

ECOURI

Dela Universitatea Populară din Chişinău.

In ziua de 7 Noembrie a avut loc în sala Eparhială din Chişinău deschiderea Universităţii Populare.

D-nul Pan Halippa a vorbit despre rolul Universităţii Populare din Chişinău, despre trecutul ei, activitatea ei culturală, despre organizarea ei actuală; termină aducând mulţumiri secretarului general d-lui Ştefan Ciobanu, pentru sprijinul dat Universităţii. Dl profesor al Universităţii Nuşi Tuliu, urmând la tribună prin cuvinte simţite şi convingătoare şi cu o deosebită putere oratorică arată rolul Universităţii Populare din Chişinău — statornicirea veşnicei noastre uniri sufleteşti. Atenţia publicului a fost atrasă apoi de recitarea învăţătorului Viorescu.

Serbarea a fost încheiată de corul societăţii „Graiul neamului" condus de cunoscutul profesor Tr. Popovici.

Premiul Nobel pentru literatură

Următorii candidaţi pentru premiul Nobel (secţia literară) sunt luaţi în consideraţiune: esteticianul danez Georg Brandes, scriitori norvegiani Knut Hamsun, Arne Garborg şi Kinck, spaniolii Jacinto Benevente şi Guimera, englezul Hardy, elveţianul Spitteler şi romanciera italiană Grazia Deleida.

Scriitorul Wells în Rusia.

„Krasnaia gazeta" scrie că Wells sosit la Petrograd a refuzat să descindă în clădirea unde se află Internaţionala III unde se găsea Clara Zetkin. El s'a oprit la Gorki, cu care a vizitat diferitele instituţii şi teatrele.

După ziarul „Izvestia" No. 220. Wells a luat parte la un banchet oferit de literaţii din Petrograd. Au luat cuvântul Gorki, profesorii Oldenburg, Ciucowsky şi alţii.

Medicii din Austria.

La o populaţie de vreo 6 milioane de suflete, Austria are, după ultimul recensământ, 6006 medicii.

In Viena au fost 3448, în Austria de jos 768, în Stiria 725, în Austria de sus 394, în Tirol 270, în Salzburg 166, în Carintia 160 şi în Vorelberg 75.

A doua şezătoare a studenţilor în litere

Duminecă, la ora 4.30 p. m., s'a ţinut în „Colegiul Latin" a 2-a şezătoare a Societăţii Studenţilor în Litere.

De data asta, producţia a fost mai slabă şi dacă comitetul organizator va continua în felul acesta, vom vedea cu durere cum are să vie din ce în ce mai puţină lume.

Intâi, să nu se mai dea o extindere atât de mare dizertaţiilor „Savante", cu numeroase date şi citate de prin toţi autorii — e un lucru şi nepotrivit, ba chiar prea pretenţios pentru studenţi, şi nelalocul lui într'o şezătoare, care trebue să păstreze caracterul educativ, cultural, dar distractiv.

De păcatul acesta au suferit şi punctul 1 din program: „Particularităţi ale poeziei poporane ardelene" şi punctul 2: Recenzie asupra unor poezii" şi cel de-al 3-lea: Martiri necunoscuţi ai luptelor religioase din Ardeal".

Lucrarea din urmă, a d-lui Ioanovici, bine pregătită şi frumos expusă, ar fi putut avea un loc mai potrivit aiurea, ca o conferinţă sau un mic studiu publicat undeva. La şezătoare a îngreunat şi mai mult atmosfera şi nu s'a bucurat, cu drept, de o atentă ascultare a publicului.

Declamaţia d-lui Bănuţiu, expresivă, chiar prea; cât ar câştiga d sa dacă ar fi mai puţin exuberant în gesturi şi mai reţinut în intonaţii!

Doinele d-şoarei Moldovan au fost cântate cald în notele de jos, dar strident în notele de sus, mai ales pentru sala cea mică, în care se ţin şezătorile.

In legătură cu asta şi cu publicul, care sta mai mult de jumătate în picioare, nu se poate găsi o sală mai mare?

N. G. T.

Cronica culturală a Iaşului

Universitatea din Iaşi nu-şi poate deschide cursurile. - Descomplectarea catedrelor. - Discreditarea facultăţei de Drept. - O propunere în Senatul Universitar. - Centenarul teatrului din Moldova. - Un oaspete al Iaşului: Scriitorul rus Semen Iuşkevici.

In ultimul timp s'au întâmplat evenimente de mare însemnătate culturală. Sa inaugurat Universitatea din Cernăuţi, un alt isvor de cultură românească, s'au deschis cu solemnitatea cuvenită cursurile Universităţei Clujene, şi-a deschis deasemenea porţile largi ale culturei Universitatea din Bucureşti. Singură Universitatea din Iaşi respinge valurile de tineri, venite din îndepărtatele ţinuturi ale Basarabiei, din Bucovina, Ardeal şi vechiul regat, doritori de a primi lumina ştiinţei dela profesori săi.

Şi se îndreaptă tinerii, napoi în spre meleagurile de unde sa'u hărnicit să vie, desamăgiţi de inospitalitatea înaltului locaş al culturei, care avea strălucita menire de a-i strânge sub sceptrul învăţăturilor româneşti.

Şi Universitatea stă mută şi rece, ca un templu în care nu se serveşte. — Cauza? Universitatea n'are lumină, n'are căldură. Gospodarii ei nu sau îngrijit prea târziu considerând puţina importanţă ce o prezintă instituţiile de cultură oamenilor de guvernământ de astăzi din ţara aceasta.

Dar pe lângă întuneric şi frig Universitatea ieşeană mai sufere şi de alte metchne. Corpul profesoral descomplectat din cauza necontenitelor transferări ale profesorilor la Universitatea din Bucureşti, care consideră anii de profesorat de la Iaşi ca un fel de stagiu necesar, face ca considerăţiile în care se predau cursurile Universităţei noastre să fie mult inferioare celorlalte Universităţi. La aceasta se adaugă lipsa de localuri şi insuficienţa laboratoriilor, de care profesorii respectivi, aşteptându-şi rândul să plece din oropsitul Iaşi, nu se ocupă cât ar trebui.

Această sărăcie lucie e datorită desigur în primul rând insipidei centralizări pe care o servesc în atâta sârguinţă conducătorii noştri în deosebi când este vorba de Iaşi.

La facultatea de Drept este o stare de lucruri vrednică de plâns. Au rămas câţiva profesori titulari dintre care majoritatea nu vor preda cursuri, fiind

---

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Un scriitor, care vrea să fie „nou"

— A Cotruş: „Neguri albe", Alba-Iulia, 1920. —

Insuşi titlul, împărechierea două cuvinte, cari cuprind două noţiuni ce se exclud, e foarte semnificativ, în ciudăţenia lui, pentru cuprinsul volumului.

Intr'o producţie poetică, care e în primul rând de natură sentimentală, criticul literar nu trebue de-sigur să caute lămurite raporturi logice, dar şi sensibilitatea cea mai compleză îşi are raţiunile ei. Poţi admite că se percep „neguri albe", ceva clar-obscur sau întunecat pe din afară şi iluminat în interior (în sens şi simbolăc), dar nebulozitatea unei percepţii poate da anumite şi distincte stări sufleteşti, pe cari poetul e dator să le limpezească şi să le cristalizeze în opera sa de artă, ce va avea numai ca substrat elementul profund omenesc, *inconştientul.*

Or, în concepţia artistică a d-lui Cotruş, nesiguranţa percepţiilor sau superficialitatea lor vrea, nu să explice şi să scuze într-u câtva forma literară bruscă, turbure, necizelată, ci s'o îndreptăţească şi s'o statueze.

Am inzista asupra acestei chestiuni, dacă am crede că sunt profund simţite motivele diferitelor poezii ale d-lui Cotruş ceace tot n'ar duce la dovedirea artei din acele poezii, fiindcă nu e de ajuns să simţi adevărat, ca să şi scrii frumos, dar părerea noastră e că d-l Cotruş are mai mult intenţii şi poze decât stări sufletesti reale şi sbuciunate.

Şi-aceasta ne-o indică singur d-sa prin căutarea forţată de imagini noi sau, din contra, prin deleitarea celor mai comune expresii, ce nu găsim îndeobşte la alţi poeţi, numai şi numai ca să pară lucru nou şi necitit până azi.

Vom dovedi aceste afirmaţii cu citaţii: In poezie cu No. 24 (bucăţile sale n-au titluri, ci numere, aşa-dar: câtă originalitate!) găsim următoarea Strofă:

„Dorinţa mea-i o mânză ne'mblânzită,
O mânză fără splină, o ispită,
Ce nu cunoaşte'n pusta nesfârşită,
Nici grajduri,
Nici stăvari, nici stave..."

Sau, la No. 25:

„Am rupt-o scurt, brutal..."

Sau, la No. 34:

„Mă gust cu voluptate..."

Se vede clar dorinţa D-lui Cotruş de-a merge pe calea indicată acum câtăva vreme prin volumele D-lui Blaga, cari au pricinuit o îndreptăţită vâlvă, pentrucă se sprijineau pe un anume talent literar, ce-şi afla în mod firesc exteriorizarea concepţiilor sale poetice într-o formă anumită adecvată acestui talent şi deosebită chiar din pricina asta de ce se scrisese inainte.

Darul poetic al D-lui Cotruş, dar care există, nu trebue cântat pe aceiaşi cale, ci după cum vom vedea din citaţii, el îşi găseşte productivul lui teren în cântarea sentimentelor mai liniştite, mai clarice" într'un sens şi chiar în descripţii:

„Cu ochii umezi la pământ eu cad
„Şi lacrimile-amare svântu-le,
Cu haina a, duhovnice nomad,
Vântule, Vântule!..."

(No. 13)

„Stai tolănită leneş pe sofa,
Iar ochii tăi ce mint,
Se'nchid şi se deschid fără,
să vrea,
Ca două libelule de iacint..."

(No 19)

„Ai trecut într'un london aseară,

Triste, pe sub geamurile mele..."
Cu a vieţii tale primăvară,
Ai trecut într'un london aseară,
Orbitoare de mătăsuri şi
inele..."

Câtă frăgezime şi-n adevăr noutate pune aci poetul în imagini simple, firesti, dar adevărate şi calde!

Une-ori, D-l Cotruş are expresiuni aşa de fericite încât vor rămâne nespărat în literatură un exemplu:

„Mă opintesc
Spre culmile ce'n neguri *se înglugă*"...

Aceasta e drumul, pe care D sa ar trebui să meargă spre binele artei şi... al său, e drumul natural, indicat de frumoasele sale însuşiri sufleteşt.

N. G—T

Cronica politică

Plecarea d-lui Maniu din București spre Brașov și Cluj fără ca să se fi dat vreun comunicat în chestiunea fuziunei, denotă că această fuziune din nou ar trece printr'o criză. De asemenea întârzierea ce se pune în facerea remanierei largi ce-a fost anunțată dovedește că situațiunea politică nu s'a clarificat încă nici în tabăra guvernamentală nici în cea a opoziției federalizate.

Din această cauză trebue să înțelegem ca întârzie și d-l Flondor ca să-și de adeziunea pentru ministerul de Industrie și Comerț. D-sa, evident, dorește ca să știe mai întâi în ce formațiune va intra. Dacă nu și-ar fi amânat intrarea în guvern, atunci s'ar fi putut întâmpla ca să aibă surprize prin complectările ulterioare de ministru.

Acum însă, d-sa așteptând până ce se vor fi terminat complectările, este sigur că dacă aceste complectări nu vor fi de natură a-l indispune își va menține acceptarea.

In orce caz aceste întârzieri dovedesc dreptatea celor susținute de noi și anume, că d-l T. Ionescu, urmărește ca această largă remaniere să se facă în așa fel ca d-sale să-i revie ca un aport politic forțele noui de colaborare atât în guvern cât și în rândurile majorității parlamentare.

Armata și greva generală

Ordinul de zi al Ministerului de Război

Ministerul de Război a dat următorul ordin de zi:

Greva generală, pusă la cale de elemente străine, dușmane și rău voitoare neamului românesc, a fost înnăbușită în întregime chiar de la isbucnirea ei, dând isbândă deplină patriotismului luminat, iubirei de neam și conștiinței naționale curate, de cari poporul român a dat din nou dovadă, că este pe deplin pătruns.

Guvernul țărei, care a cerut colaborarea armatei în marea operă de consolidare națională ce urmărește, aduce prin mine vlile sale mulțumiri Comandamentelor pentru concursul dat, în această împrejurare, pentru măsurile preventive și inițiativă depusă în executarea dispozițiunilor luate contra încercărilor criminale de organizare socială și introducerea anarhiei în țara noastră; mulțumește ofițerilor și trupei pentru modul conștiincios și abnegațiunea cu care și-au îndeplinit datoria către neam și țară, dovedind că sunt pe deplin pătrunși de nobilul lor rol și de ideia că „Armata este puternicul scut al țărei contra dușmanilor din afară și nelegiuiților dinăuntru."

Acest ordin se va trimite tuturor Comandamentelor în subordine și se va citi trupelor sub arme.

Ministru de Războiu
General (ss) Rășcanu

Intre Bulgaria și România

D. Dascaloff, ministrul de Comerț al Bulgariei a făcut reprezentanților presei bulgare declarațiunile următoare:

„Constatăm cu satisfacție că guvernul român face toate sforțările pentru a înlătura toate neînțelegerile dintre Bulgaria și România. Astfel el înlesnește reintoarcerea în Dobrogea a emigraților și a hotărît deschiderea școalelor bulgare în Dobrogea și Basarabia.

Toate aceste măsuri vor contribui la restrângerea legăturilor de prietenie dintre cele două popoare vecine".

membri în parlament sau diverși funcționari superiori, iar restul catedrelor vacante ne fiind scoase la concurs, sunt suplinite de oameni necompetinți, absolut neprecătiți pentru a-i putea considera capabili de a fi apostoli ai culturei universitare.

Nici celelalte facultăți nu au o situație mai fericită, dar quintezenta decăderei o personifică facultatea juridică.

Pipăirea acestei stări brutal de precare a făcut ca glasul câtorva profesori doritori de o primenire a facultății de Drept să ceară de curând în plină ședință a Senatului Universitar recomandarea imediată pe baza articolului 81 a magistraților și advocaților distinși la catedrele vacante ale acestei facultății. Cu chipul acesta Universitatea ieșeană capătă câteva elemente de valoare ce ar stăvili întru câtva discreditarea progresivă a facultății juridice.

In această situațiune aproape compromisă Universitatea ieșeană își va deschide... Și cine știe când?.. cursurile sale.

In onoarea Iașului cultural s'a hotărât a se serba cu mult fast anul acesta centenarul teatrului din Moldova, reprezentându-se cu acest prilej cea dintâiu piesă românească *Myrtil și Cloe* a lui Gh. Asache.

Această piesă s'a jucat pentru prima oară în casa caimacamlui Ghica în Decembrie 1816. Comitetul aranjator a decis a da acestor serbări o extindere cât mai mare, când se vor invita familia regală și membrii guvernului. Membrii comitetului compuși din cunoscuți istorici și etnografi d-nul profesor Tafrali, d-nii Burada, Ghibănescu și V. A. Bogdan lucrează împreună cu delegatul teatrului Național și al Primăriei pentru organizarea centenarului și deasemenea pentru reconstituirea salonului Hatmanului Ghica în care s'a jucat piesa.

De câteva zile avem în mijlocul nostru pe marele scriitor rus *Semen Iușkevici* fugit din Rusia bolșevică de groaza teroarei revoluționare... Iușkevici, autorul romanului „Paria" și a piesei Golod (foamea) ce obține frumoase succese pe scenele americane, pleacă împreună cu familia sa în străinătate, unde își va imprima nouile sale lucrări literale, ce nu le a putut tipări în Rusia. D-sa ne spune că scriitorii ruși din cauza regimului bolșevic, nu vor să-și publice operile lor. Din această cauză puținele scrieri literale sunt plătite cu prețuri fabuloase.

Scriitorul rus a cedat spre publicare revistei „Viața Românească" ultimile sale lucrări inedite, o poemă tragică: „Patimile" și o nuvelă „De cealaltă parte" precum și un roman „Aventurile lui Leon Drei". Operile sale vor apărea în marea revistă ieșană, începând chiar cu numărul viitor.

E. P.

O lămurire

In jurul organizării partidului liberal în jud. Turda-Arieș

Ca răspuns la atacurile publicate în ziarul „Patria" dela 10 Noembrie a. c. d-l dr. Ion Boeriu ne trimite următoarele:

Pentru acei puțini, pe cari atacurile apărute atât de des în ziarul „Patria" la adresa mea i-ar putea îndauce în eroare, sunt destinate aceste rânduri, cu atât mai mult, cu cât la noi în Ardeal lumea era obicinuita să dea crezare celor scrise în gazetele românești, întrucât presa noastră avea pe vremuri buna tradiție de a nu denatura lucrurile.

Indrăsneala tinerilor „îndrumători" ai opiniei publice, a trecut marginile. Ceeace se cuprinde în „Ultima oră politică" nu mai e o denaturare explicabilă prin interesul de partid ci e dela început până la sfârșit o pură născocire.

Organizarea partidului național liberal în județul Turda Arieș nu s'a făcut din ambiții personale nesatisfăcute sau din interese meschine.

Grija pentru viitorul țărei și al neamului și credința că din impasul vieței de stat de azi, care amenință cu complectă desorganizare România-Mare înfăptuită cu atâtea dureri și atât de grele jertfe — și pentru a cărei realizare am luptat și jertfit și eu mai mult decât cel ce mă atacă și cel care l-a inspirat, — numai patriotismul luminat, puterea de muncă, experiența îndelungată a guvernării, energia și priceperea fruntașilor grupați sub șefia d-lui I. I. C. Brătianu ne poate mântui, s'a născut în aceași vreme în inimile mai multor patrioți din județul Turda Arieș.

Ne am întrunit cei de aceeași credință și eu am primit însărcinarea de a chema un numar de fruntași (47 inși) ai diferitelor ramuri ale vieței și ale claselor societății noastre la o întrunire de organizare.

Am trimis în scris, și iscălită de mine, următoarea invitare:

„De un an și jumătate România Mare e purtată pe valurile furioase ale desorganizării și anarhiei, ca o barcă fără cârmaciu.

„Din zi in zi vedem cum Statul se scufundă în datorii și suntem amenințați cu un dezastru financiar.

„In administrația țărei este cea mai mare desorganizare, serviciile publice, ca poșta, căile ferate, siguranța și toate instituțiile publice se luptă cu cele mai mari neajunsuri.

„In acest timp Partidul Național Liberal, sub conducerea căruia țara mumă și-a recăpătat independența la 1877 și in 1918 Unirea tuturor fraților din toate provinciile românești, Partidul care cel dintâiu a dat pământ țăranilor la 1864, sub Vodă Cuza, și care apoi in 1917 a înscris in Constituția țărei principiile mari „Exproprierea" și „Votul unic", singurul Partid care în aceste timpuri grele poate conduce țara, a trebuit să vadă cum toată munca depusă de el pentru înălțarea țărei a fost în bună parte distrusă.

„Constienți de răul ce resultă pentru țară, dacă campania de calomnii și invidie mai continuă în contra Partidului Național Liberal, suntem convinși că a sosit timpul ca toți oamenii de bine să se adune în jurul lui.

„Tradiția de muncă, cinste și demnitate a Partidului Național-Liberal dovedită cu prisosință prin resultatele la care a ajuns România în timpul conducerei lui, este pentru noi garanția cea mai bună că acest Partid, întărit prin noi, va fi în stare, atunci când Regele nostru va apela la el, să dea țărei organizarea sănătoasă de care țara are absolută trebuință.

„La muncă grea, trebuesc oameni încercați. Nu e timpul acum pentru experimentările unor începători.

„Inaintea noastră avem un câmp de muncă deschis pe teren național, economic și social, dar numai o muncă cu ordine poate da rezultate bune.

„In vederea acestora ne permitem, Onorate Domn, a vă invita la o consfătuire politică pentru organizarea Partidului Național-Liberal în orașul Turda și județul Turda-Arieș în ziua de 6 Noembre la Turda, Restaurantul „Elisabeta" oarele 10."

Putea fi indus oare cineva în eroare prin conținutul acestei invitări asupra rostului întrunirei?

Dacă protopopul „Patriei" a crezut că e invitare la întrunirea partidului național de sub șefia dlui, I. Maniu, nu poate fi vina mea. Eu nu voi să ofensez un protopop afirmând despre el că nu știe ceti sau că ce citește nu știe pricepe, de aceea nici nu cred în existența ui. Domnii protopopi și preoți cărora le-am trimis invitarea sunt oameni de o cultură superioară, iar nici decum analfabeți. Cred mai de grabă că „protopopul" în chestiune e o născocire a „Patriei", de dragul efectului.

Pentru atingerile ce mi se aduc în cinstea mea personală îmi voiu lua satisfacția cuvenită.

Turda la 12 Noembrie 1920

Dr. Ion Boeriu.

CRONICA BASARABIEI

Insemnătatea congresului dela Bălți. - Chestiunea agrară în Basarabia. - Declarațiile D-lui Garofild. - Desființarea zemstvelor este o necesitate imperioasă. - Rolul partidului liberal în Basarabia. - Situația căilor ferate în Basarabia.

In ultimul timp, ca eveniment mai important în Basarabia este de relevat congresul dela Bălți convocat de către d l Inculeț, șeful partidului țărănesc din Basarabia Acest congres, deși nu a luat deciziunile pe care le nădăjduia d-l Inculeț prezintă însă o însemnătate deosebită punându-se în discuție multe din doleanțele basarabenilor.

Au participat mai mult de 700 congresiști ca delegați din partea a 250—300 sate, fiecare sat având delegații săi. Atmosfera congresului și discuțiile urmate arată că țăranii se interesează de luptele parlamentare și urmăresc cu atenție acțiunea reprezentanților lor în parlament.

In chestiunea agrară țăranii s'au arătat foarte nemulțumiți de mersul reformei agrare în Basarabia. Guvernul n'a luat nici o măsură efectivă, deși sezonul lucrărilor de expropiere și împroprietărire a trecut. Mai mult încă, a suspendat și comisiile sătești care erau destinate să distribue săteanului pământurile expropriate până la împroprietărirea definitivă. In chestiunea pădurilor s'au ridicat glasuri care au cerut cu insistență să se intervină ca guvernul să ia măsuri contra proprietarilor care distrug în mod sistematic pădurile destinate expropierei.

Declarațiile d lui Garofild în privința expropierei la lumina desbaterilor acestui congres s'au arătat a fi lipsite de temeiu, ca rezultante a unor observații superficiale și mai ales a unor prejudecăți formate, sub influența cărora D-sa a studiat cu destulă ușurință problema expropierei în Basarabia.

Afirmația d-lui Garoflid că țăranii nu ar fi strâns banii pentru pământuri'e cele primesc dela proprietari, nu e adevărată. Greutatea este numai că țăranii din cauza lipsei de monedă românească nu pot satisface cererea proprietarilor de a le plăti pământul în lei. Dar administrațiile financiare au încasat cea mai mare parte din acești bani, de puși însă în ruble.

In chestiunea zenistvelor toate încercările d-lui Inculeț de a reabili a aceste așezăminte sociale rudimentare, care sunt o verigă de legătură a Basarabiei cu trecutul de tristă memorie a colosului rusesc prăbușit, au rămas fără rezultat.

Basarabenii nu pot vedea cu ochi buni aceste instituții de jaf, cărora trebue să le plătească impozite grele.

O desiatină de pământ a fost supusă în anul expirat la următoarele impozite:

a) *Impozit funciar pentru stat lei 0·38.*
b) *Impozit funciar pentru zemstvă lei 13.*
c) *Impozit funciar peutru Voloste lei 4.*
d) *Impozit funciar pentru comună lei 6.*

Din această înșirare de impozite pentru o singură desiatină de pământ se vede că Statul Român nu încasează din întreg impozitul funciar de 23.38 lei decât fracțiunea de 38 bani.

Impilarea basarabenilor de către zemstve este vădită. Desființarea lor definitivă nu va lasă nici un regret.

Politica de castă, regionalistă-susținând un sistem politic de autonomie absolută a Basarabiei, a dat greș și mai toate grupările basarabene cer afilierea la partidele din vechiul regat. Un puternic curent este îndreptat de către unele grupări în spre partidul liberal, în care partid au trecut multe elemente valoroase dintre basarabeni.

Așa dar partidul liberal are cinstea de a lucra pentru propășirea Basarabiei din punct de vedere economic și cultural prin însăși fii Basarabiei, care vor munci urmând astfel directivele sănătoase ale politicei național liberal.

*

Situația căilor ferate din Basarabia a avut de suferit de pe urma grevei mult mai puțin Trenurile de persoane formate din garnituri complecte, cu tot confortul cerut, nu au suferit nici o modificare în mersul lor. Un singur tren de marfă a fost suspendat pentru a se aduce combustibilul necesar — mai ales lemne — care se găsesc depozitate în cantități mari în nordul Basarabiei. Terasamentul liniei Ungheni-Bălți, construită de către ruși în timpul războiului pentru transportul de trupe, are nevoie de o consolidare serioasă și imediată spre a putea fi cu folos utilizată.

Greva căilor ferate nu a avut nici un răsunet în Basarabia, toți ceferiștii rămânând la posturile lor.

E. P.

Până când?

La Tribunalul din Cluj, continuă și mai departe folosirea limbei maghiare ca limbă oficială. Un profesor ne a arătat o citație datată *1 Noembrie 1920 în care nu numai textul tipărit era în ungurește, dar și completările scrise cu mâna.* Abia am scăpat de stampila maghiară a poștei de la Cluj și după doi ani de stăpânire românească, justiția se servește de o limbă străină în actele ei! Nu ne mai rămâne acum decât să învățăm cu toții această limbă pentru a înțelege pe magistrați și actele redactate de ei.

INFORMAȚII

Ordinea de zi a adunării generale a asociațiunii Magistratul din Transilvania, Banat și părțile ungurene se va ține în zilele de 4 și Decembrie la orele 10 în sala Nr. 112 dela Tribunalul Cluj:

1. alegerea celor doi revizori ai socotelelor și alor doi supleanți,
2. raportul comitetului despre activitatea asociațiunei,
3. raportul despre socoteli,
4. modificarea și amplificarea statutelor,
5. desbaterea memorandului pentru unificarea magistraturii și statul separat al magistraților,
6. alegerea comitetului,
7. eventuale propuneri conform §. 18 din statute.

La aceasta adunare sunt invitați toți membri activi și asociațiunii, care vor participa în persoană sau reprezentați potrivit §. 19. din statute.

*

Toți elevii care au cerut înscrierea la școala politecnică din Timișoara vor trebui să se prezinte la Direcțiunea școalei din Timișoara până cel mai târziu Vineri 19 Noembrie.

*

Ministrul Comunicațiilor a decis ca Dl Cornel Mesaroșiu să rămână și mai departe comisar guvernial al C. F. Someșene.

*

Pe cale particulară aflăm ca s'ar fi hotărât de către autoritățile în drept, *redarea autonomiei CF Someșene.* Se știe că suspendarea autonomiei fusese făcută *in urma unori nereguli care aduseseră o mare pagubă statului român.*

*

O mare casă de croitorie pariziană având un minunat magazin aproape de Madeleine, a trimes la Cluj Premiera cu o splendidă colecțiune de rochi și pălării.

Ni se spune că mâine ar începe expoziția publică de adevărate opere de artă. Puținele persoane care au fost admise până acuma să le vadă nu vorbesc de cât cu cea mai mare admirație despre ele. Este adevăratul, inimitabilul *chic* parisian, care ne vine drept de la Paris.

Nimic nu va mai uimi pe nimeni când se va ști că Premiera este o fostă Premieră de la Paquin din rue de la Paix.

*

Expoziția va fi din 17 până în 22 Noembrie în prăvălia de modă Blau str. Iuliu Maniu 3.

*

Membrii *Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, despărțământul Năsăud,* sunt prin aceast rugați, să binevoiască a participa la *adunarea comunală a despărțământului Năsăud al Asociațiunii,* care se va ține *în Rodna veche.* Duminecă în 21 Noembire st. n. a. c. la 1 și jumătate ore p. m. în sala cea mare a școalei primare a conform dispozițiunilor cuprinse în §§-ii 41 și 42 din statutele Asociațiunii.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2.

*

S'a eftenit văpsirea hainelor la spălătoria cu aburi „Unio" Fabrica și prăvalia principală Calea Regele Ferdinand No. 133 Sucursale: Strada Regina Maria No. 4 și Iuliu Maniu 8.

Printre ofițerii români decorați cu ordine străine și cari au fost autorizați a purta aceste decorațiuni relevăm numele d-lui general V. Rudeanu, căruia i s'a conferit următoarele decorațiuni străine:

Legiunea de onoare franceză, în gradul de Comandat;

Ordinul englez Sfântul Gheorghe, în gradul de Mare Ofițer.

Ordinul belgian Leopold, cu spade, în gradul de Comandor;

Ordiniul italian Sf. Mauriciu și Lazăr, în gradul de Comandor.

Generalul Rudeanu care în timpul neutralității noastre a făcut războiul în Franța, a adus armatei noastre în timpul războiului mari servicii prin organizarea artileriei.

*

La „Frăția de cruce" de sub președenția de onoare a d-lui general Răscanu și sub prezidența d lui dr. Amos Frâncu, s'a ales pe d-na Elena general Grigorescu prezidenta surorilor de Cruce albă.

*

Consiliul de Miniștrii, în ultima-i ședință, desbătând chestiunea încurajării industriei în nouile ținuturi s'a ajuns la hotărârea de a se aplica legea industrială a regatului și în provinciile alipite.

*

La internatul școli sup. de arte și meserii din Cluj a devenit vacant pe ziua de 1 Decembrie postul de conducătoare a menajului. Doritoarele de a'l ocupa să se prezinte la administratorul școlii

*

Taximetru face curse zilnice în oraș cu ora și cu ziua, afară din oraș cu chilometru.

Taximetru stă la dispoziția publicului în centru în fața Hotelului New-York, făcând curse speciale la gară. Prețuri absolut eftine față de rapiditate. Dela gară în oraș și ori unde. Adresa pentru curse lungi Str. Nicolae Iorga 2. Firma Mercator.

*

Secretariatul General al Instrucțiunei din Cluj cu Nr.28996—1920 a acordat burse pentru studenții diferitelor facultăți ale Universităților din București și Jași pe anul școlar 1920—1921.

Toți bursierii ajungând la București se vor prezenta la Ministerul Transilvănean din strada Romană Nr. 74. spre a li-se fixa locurile în diferitele cămin uri studențești de acolo.

Studenții din Iași își vor primi bursele acordate prin Rectoratul Universității. In legătură cu aceasta se aduce la cunoștință studenților, că din motive de ordin mai superior nu se pot admite cererile de a li-se plăti aceste burse în mână.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32.

*

Școala de limbi română, franceză, engleză, Piața Carolina 1.

Haine veritabile NEUMANN și paltoane de iarnă pentru bărbați, băieți și fete din material ca dinaintea războiului să capătă la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.

Două politici economice

In legătură cu comentariile făcute decătre unele ziare asupra regimului de export din vremea guvernului liberal, *Viitorul* scrie:

Sub guvernul liberal *nu s'a exportat absolut nimic din ceeace constituia hrana țărei,* și cele câteva autorizații de import au fost date într'un timp când eram bucuroși să primim în țară mărfuri cari lipseau cu desăvârșire. Cine poate susține, de pildă, că în lipsa aproape complectă a zahărului, ciocolata este un aliment ce poate fi considerat pur de lux?

In nici un caz, deci, cele câteva autorizații pe cari „Indreptarea" le-a putut publica, nu pot constitui o îndreptățire a sutelor de permise de import a unor mărfuri de lux, ce se aduc în țară, *în vreme ce mii de vagoane de făină, secară, porumb, fasole, etc. trec granița în baza permiselor de export reconfirmate de curând.*

Nu se poate face o comparație de bună credință între cele două politici economice asupra cărora se discută: de o parte politica strânsă și prevăzătoare a partidului liberal, care n'a lăsat să iasă din țară nici un kilogram din hrana populației, și a limitat importul la lucruri ce pe atunci ne erau necesare, — și între politica actualului guvern care, autorizând exportul a mii de vagoane cu tot felul de cereale, dă în acelaș timp sute de permise de import a unor mărfuri de lux, de cari piața e saturată.

Din Arhidieceza Sibiului

Citim în *Telegraful Român*:

In ziua de Sf. Dumitru, I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului, a făcut întâia vizită canonică în arhidieceză, la Săliște. A fost un înălțător praznic bisericesc. In drum la Cristian, Orlat și Săcel a fost bineventat de mulțimea poporului însuflețit în frunte cu preoții satelor. In Săliște, ca și la Săcel, primit în aproprierea comunei de banderiul mândrilor feciori, cu pene de curcan, în piață a fost așteptat de o mare de oameni, în frunte cu intelectualii ținutului, salutat cu îngerești cântări de copilași și cu nesfârșite urale de bucurie evlavioasă de toți, a fost condus la reședința protopopească.

De aici preoții îmbrăcați în odăjdii, urmați de I. P. S. Sa, au mânecat la biserica mare, unde s'a ținut slujba sfântă. Va rămânea în veci neștearsă în amintirea celor ce cu suflete tremurătoare de emoțiune, copleșiți de sfințenia clipelor, au asistat la această slujbă sfântă, a cărei solemnitate a fost mărită prin actul hirotoniei alor 2 protopopi, al tractului Săliște și Unguraș și al unui diacon.

Cuvântarea I. P. S. Sale, bogată în pilde și asămănări, a fost o revărsare de rouă binefăcătoare peste sufletele arse de focul relelor anilor din urmă, și un puternic îndemn de înviorare religioasă și însuflețire românească.

La cafenea **„Metropol"** Marția și Vinerea **cântă muzica militară** în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică

Citiți „Infrățirea"

A doua mare sezătoare populară din Sala Reduta

Duminecă 14 crt. a avut loc, după cum am anunțat la vreme, a doua mare șezătoare culturală populară, în sala „Reduta", din inițiativa comitetului de propagandă „Cultura Poporului".

Au luat parte în mare număr muncitorii de toate categoriile, intelelectuali și manuali.

Sala este arhiplină și un entusiesm domnește printre toți muncitorii.

Pe lânga membrii comitetului de propagandă s'a grăbit a da prețiosul sau concurs d. Dima, directorul conseratorului, cu excelentul său cor, care în admirația întregei asistențe a cântat mai multe arii naționale.

Cuvântare dlui General N. Petala.

D-nul General N. Petala, unul dintre inițiatorii și membri ai comitetului „Culturei Poporului", a luat cuvântul conform programului, tratând într-o minunată vervă și o deplină stăpânire a resurele, oratorice ideia ordinei în Stat. D-s a spus în rezumat următoarele:

In mersul civilizației s'au observat în toate ramurile de activitate omenească curente decadente. Astfel avem în artă, în muzică, în poezie, în pictură, în religie chiar, unde au răsărit la toate răspântiile noi profeți, și se înțelege, nici în ordinea socială, acest curent nu lipsește de a se face simțit. In numele progresului, în realitate însă pentru dărâmarea ordinei sociale au răsărit o sumedenie de linguși tori ai maselor populare, demagogi, cari cu premisiuni ademenitoare, exagerând și depravând chiar noțiuna de dreptate, egalitate și libertate, au atacat toate învățămintele bune și morale ale religiei creștine, pe care este clădită toată civilizația noastră și înventând Comunismul anarhic, care ne indeamnă la ură de clase și-ne învață a munci puțin și a câștiga mult. Acești reformatori ai ordinei sociale uitând că progresul nu face sa turi vor se ne ducă la alcatuirea socială visată se ei, sfărmând tot ceea ce constitue fructul a mii de ani de cultură, de legalitate, muncă și civilizație, agitând, tulburând și provocând chiar vărsări de sânge.

Astfel ei au ajuns să întrebuințeze ca mijloc de luptă și greva generală, care nu este decât un atentat la viața statului și la viața fiecăruia dintre noi căci ea tinde să facă viața noastră deja atât de grea, încă și mai grea dacă nu chiar imposibilă. Dar au cetățeni drept să atenteze la viața statului? Spre a răspunde, însă, să ne întrebăm: ce este Statul? Este el o ființă materială aparte cu interese și sentimente egoiste diferite de ale cetățenilor săi, care se îngrijește de sine fără a se gândi la binele și fericirea acestor cetățeni? Nu, statul suntem noi înșine. Alcătuiți laolaltă cu conducătorii și legiurile pe care noi singuri ni le dăm, prosperitatea progresul și fericirea Statului, însemnează prosperitatea, progresul și fericirea noastră a tuturora. Statul este casa noastră părintească și după cum nu este iertat fiilor de a pune foc acestei case tot asemenea nu se poate concepe ca cetățenii țărei să lucreze contra intereselor statului. Iar acei care o fac, fie chiar în interesul progresului, nu sunt cetățeni credincioși, ei lucrează cu dușmanii țări. Dat fiind că există o legătură strânsă între fericirea statului și aceea a cetățenilor, suntem în drept a conchide: nouă cetățenilor ne trebue un stat puternic respectat de statele vecine, cu alcătuiri și legiuiri bune și drepte, care să garanteze onoarea, viața și munca noastră atât contra pornirilor dinăuntru cât și contra atacurilor dinafară, statului îi trebuesc cetățeni volnici la trup, cu minți luminate și cu suflete tari și curate, cari să-și caute fericirea prin muncă și vrednicie.

Continuând, în atenția încordată a sălei d-l Gen. Petala demonstrează într'o clară expunere că socializarea instituțiunilor statului cu care li se zăpăcește capul este defapt o u opie, căci institutiile statului sunt deja socializate prin însuși felul funcționărei lor. Astfel luând ca ex. căile ferate susține că muncitori sunt părtași de fapt la venitul Statului, căci dacă statul realizează de exemplu în cassa sa un venit de 100 milioane, aceste milioane fiind întrebuințate nu pentru împărțirea în parte fiecărui muncitor, — ceia ce ar reveni la o foarte mică sumă, — ci pentru școli, spitale, biserică, și alte instituții care sunt folosite de toată lumea, însemnează că beneficiul acesta atât cel, cât și a celorlalte institutuții ale statului este deopotrivă folosit de toți cetățenli fie plătind direct suma celor cari le servesc, fie primind o serie de binefaceri dela toate așezămintele de stat. Dacă statul ar împărți cele 100 milioane la toți ceferiștii, atunci ar trebui ca tot de la aceștia, sub formă de contribuție, să scoată și sumele necesare pentru reparația trenurilor, facerea tunelurilor, podurilor etc., întru cât la acestea n'ar mai fi drept să contribue cella ți cetățeni cărora nu li se vor fi împărțit și beneficiile, pe care le-ar lua astfel numai ceferiștii.

In felu acesta, pe înțelesul tuturora d-l g. Petala a explicat cum de fapt, prin însuși organizarea sa, statul are socializate instituțiile sale.

Semne de aprobare și înțelegere au subliniat luminata cuvântare a d-l General, care a terminat spunând că lupta aceasta spre progres este generală, că cârmuitorii înțelepți și-au însușit năzuințele democratice ale timpurilor ce trăim, dar că ei vor să ajungă la nouile alcătuiri sociale pășind pas cu pas, prin evoluție, iar nu prin revoluție.

După admirabila cuvântarea a d-lui general Petala, care fost mult aplaudată și ovaționată, a urmat mai multe cântece naționale artistic executate de corul condus de d-l Dima.

S'a cântat: *„Trei Păstori" „Plugurile", Prorocirile"* și *„Hora Severinuiri".*

Urmează apoi la tribună d. Prof. *Lucian Bolcoș,* care tratează cu multă competință și talent subiectul „Armonia Socială".

Cu o dicțiune și expunere clară d-sa arată că frăția care se încearcă acum trebue să iasă biruitoare. D-sa arată cum acei cari aduc mulțimea săracă a muncitorimei la o viață grea sunt speculanții de tot felul, iar nu statul care se silește să ușureze viața.

Deaceea arată că numai prin înlocuirea acestora și luând direct mărfurile dela depozitele centrale, cu prețurile de engros, se va putea ușura tratul.

Trecând apoi la socialism, d. Bolcaș susține că așa cum acest socialism se practică se face mai mult rău.

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

TELEGRAME

Generalul Wrangel la Sebastopol.

Lyon, 15 Noembrie

Evenimentele s'au precipitat în ultimul timp pe frontul din Crimeia. Generalul Wrangel se află la Sebastopol. Presa franceză anunță că cuirasatul francez „Waldeck Rousseau" se află în portul Sebastopol.

Statele-Unite și acordul italo—sârb.

San-Paolo, 14 Noembrie.

Insărcinatul de afaceri al Italiei la Washington a telegrafiat contelui Sforza că guvernul american a declarat formal că este gata să aprobe orice soluțiune a chestiunei Adriatice prin acordul direct dintre guvernul italian și cel jugo-slav.

Ambasadorul Statelor-Unite la Roma, odată cu urările cele mai cordiale, a reînoit această comunicare.

Campania electorală în Grecia.

Lyon, 15. Noembrie.

Ziarele *Le Temps*, *Les Débats*, *Excelsior*, publică corespondențe din Atena asupra alegerilor; în special vorbesc de marele discurs al lui Venizelos, al cărui succes triumfal îl relevează toate.

D-l Maccas comentează în ziarul *Excelsior* unele scrisori ale ex-regelui Constantin către Teotokis asupra politicei sale față de Germania și Bulgaria, cărora, zice articolul, fostul rege le dăduse mână liberă, silindu-se numai să găsească mijloacele de a menaja sentimentele națiunei.

Intr'o lungă corespondență *Le petit Journal* examinând situația anti-venizeliștilor scrie că opoziției îi lipsește nu numai un program de urmat, dar mai cu seamă adeziunea intelectualilor de elită, de care are nevoe o mișcare națională pentru a reuși. Or mintea și inima poporului grec sunt alături de omul care a liberat și a mărit Grecia. Din această cauză opoziția a început să se fărâmițeze.

Delegații Franței la Societatea Națiunilor.

Lyon, *14* Noembrie

Dnii Leon Bourgeois, Viviani și Hanotaux au părăsit Parisul Sâmbătă seara plecând la Geneva, unde vor reprezenta Franța la Liga Națiunilor. Trei delegați tecnici îi însoțesc: dnii Iean Hennesi, deputat, Fromageot, jurisconsult și Louis Aubert, agregat al Universității.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Monitorul oficial publică dispozițiile noului regulament pentru locuințe în Capitală, care prevede evacuarea persoanelor străine de localitate. In fiecare comună urbană va funcționa un biurou de cuartirutre. Regulamentul prevede și închirierile forțate.

*

D-l C. Argetoianu, ministru de interne a plecat la Craiova.

*

Prințul Anton Bibescu a fost numit trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al țării la Waschington.

*

Bursa calmă. Cursurile sunt staționare. *In chestia valutei s'a cerut la Paris a se repeta cursul pentru evitarea unei erori.*

*

D-l Titulescu tratează încă la Londra. D sa a făcut vizite ministrului de externe Lord Curzon și marelui arheolog Walace *cu care a discutat chestiunea Românilor din Macedonia.* Duminecă, d-sa va părăsi Londra îndreptându-se în țară.

*

La Chișinău s'a descoperit un mare complot bolșevic Au fost arestați Haim Chercovici și Clara Silberman, dovediți a fi spioni ai armatei a 14-a sovietică împreună cu alți bolșevici.

*

Trenurile de pe liniile laterale au fost suspendate, rămânând să circule numai acele de pe marile artere.

Cauza acestei măsuri este starea disperată a orașelor mari și a Capitalei cari n'au pâine și combustibil. Locomotivele vor servi pentru aprovizionare.

*

D-l Garoflid, ministrul împroprietăririi, a prezentat comitetului agrar proiectul reformei agrare pentru Transilvania.

Curtea marțială din Oradea-Mare a condamnat la moarte pe bolșevicul Simon Bercovici.

*

Leul a cotat la Paris 22 centime.

*

Camera Comunelor din Anglia a votat legea care acordă Irlandei deplina autonomie.

*

In procesul Krefeldiștilor se continuă cu ascultarea martorilor.

*

Eri s'a întrunit la Ministerul de Interne Comisia pentru îmbunătățirile economice ce se vor aduce muncitorimei și cercetarea angajamentelor din trecut. Delegații muncitorimei n'au fost încă desemnați. Comisia se compune din d-nii Bădescu Roșiori, președintele Curții de Apel, Gănescu, Cunescu, Orghidan și Vodele; președintele comisiei este d-l Carol Davila.

*

Procesul socialiștilor continuă. In ședința de eri dimineață, apărarea ridică incidentul de conexitate, cerând ca toate procesele socialiștilor din țară să se alipească celui din București. Vorbesc avocații Condeescu, Crătunescu, Lascăr Șaraga și Simionescu. Se opune comisarul regal, căpitan Ionescu. După o deliberare de o jumătate de oră, Curtea respinge incidentul.

Organizarea partidului liberal în Sibiu

Citim în ziarul „Dacia-Traiana :

De câteva săptămâni se simțea în societatea din Sibiiu o mișcare cu tendința de a organiza și aici Partidul național liberal. Aderenții acestui partid sunt destul de numeroși aici, dar o parte considerabilă din ei mai stă în rezervă și nu voiesc a se manifesta pe față.

Cu toate acestea cei hotărîți de-a începe organizarea au avut mai multe consfătuiri și au invitat, prin o delegație trimisă la București, conducerea centrală să trimită din partea sa pe cineva care să expună programul și statutele partidului.

Din încredințarea comitetului central a și sosit la Sibiiu dl Vintilă Brătianu. Duminecă în 7 l. c. Dl V. Brătianu a avut întrevedere cu mai mulți fruntași din societatea sibiiană și la o adunare, cercetată de un număr mare de aderenți din toate straturile societății, a comunicat programul partidului arătând principiile conducătoare de stat cari preocupă în prezent pe toată lumea.

In urma acestor pregătiri aderenții s'au întrunit din nou aseară la o consfătuire. Acum s'a trecut la organizarea efectivă a partidului, făcându-se înscrierile de membru. S'a ales și o comisiune de 15, care are atribuțiunea de a perfecționa organizarea și de-a o extinde și asupra județului. Mandatul acestei comisiuni e temporal și încetează cu ziua în care se va putea face constituirea definitivă a partidului.

Această comisiune își va alege un birou, la care se vor putea face înscrierile de membru în partid. Constituirea acestui birou se va publica într'unul din numerele viitoare ale ziarului.

Regimul Apelor

— Două proecte de lege. —

Ministrul Lucrărilor Publice dl Greceanu, a pregătit două proecte de lege relative la regimul apelor în România și la utilizarea economică a fluviilor și râurilor.

Iată în rezumat proectul :

1. Pentru a asigura desvoltarea economică a țării, guvernul este autorizat să procedeze la amenajarea fluviilor și râurilor din țară.

Această amenageare se va face din triplul punct de vedere al irigațiunei, navigațiunei și utilizării ca forță hidraulică mai ales pentru nevoile agricole și industriale.

2. Aceaste lucrări vor cuprinde:

a) Amenagearea cursurilor de apă pentru utilizarea forței hidraulice ;

b) Creiarea de canale navigabile și construcțiuni de porturi ;

c) Construcția de uzine electrice pentru a asigura nevoile consumațiunei';

d) Construcția unor canale de irigație cu toate accesoriile lor.

Pentru executarea acestor lucrări țara se va împărți în 6 regiuni.

1. Regiunea basinului Jiului, Vedei, Oltului și partea occidentală a basinului Argeșului.

2. Regiunea basinului Argeșului, partea orientală, Dâmboviței, Jalomiței, Buzăului, R.-Sărat, Putna și Siretului.

3. Regiunea basinului Prutului.

4 Basinul Cernei, Timișului, Crișului și Someșului.

5. Dobrogea.

6. Basinul Nistrului.

Acordul secret dintre Franța și Ungaria?

— Textul pretinsei convenții desmințite de Franța. —

Revista „The Balkan Rewiew" care apare la Londra, publică în numărul său din Octombrie textul convenției franco-maghiare, pe care o însoțește de o notă explicativă.

Iată introducerea așa cum o dă Viitorul:

„Europa centrală plutește astăzi într'o atmosferă de spionaj și contra spionaj. Diplomația secretă este în plină dezvoltare; dar secretul ei este greu de ascuns și mulțumită intereselor diverse cari se ciocnesc între și în afară de hotarele vechei Monarhii Habsburgice, din cauza diferitelor procedee și credințe politice — documente de cea mai mare importanță, au fost date în vileag. Partea de invenție a indivizilor fără scrupule în asemenea destăinuiri nu se poate nega și, în linii generale, este ușor, pentru guvernele interesate să nege autenticitatea documentelor evidente. De aceea documentele vor fi judecate sub lumina critică a imparțialității, dându-li-se importanța reală, dacă o au.

„Az Ember" din Viena publică un rezumat al convenției încheiate între guvernul francez și cel maghiar. Organul de publicitate spune că posedă informațiile de la un „personagiu". Ne permitem să publicăm textul complet al *pretinsului* acord.

Guvernul francez a dezmințit în mod categoric existența convenției de mai jos. Iată traducerea articolului apărut în „Az Ember", (19 Septembrie 1920.

Convenția dintre Ungaria și Franța

Convenția cu guvernul francez este rezultatul vânzării căilor ferate ale Statului maghiar unui consorțiu francez și a fost încheiată la Iedlova (Gödöllö) în forma lui defenitivă. Această convenție a fost încheiată, din partea Ungariei, de către Baronul Koranyi, plenipotențiar al guvernului maghiar și din partea Franței de Contele Saint-Saveur. Statul maghiar se obligă să-și exercite îndatoririle la toate detaliile sale.

Un succint resumat al convenției va fi supus spre aprobarea comitetelor financiare din cele două țări.

1. Nici un detaliu al convenției nu va fi dat în vileag de cât după o trecere de patru ani dela exprirarea ei. Amândouă guvernele dau garanții scrise că convenția va fi aprobată și executată cu scrupulozitate. Intru cât convenția nu va călca legile în vigoare ale țării, guvernele nu vor opri aplicarea ei.

2. Convenția se încheie pe o perioadă de cinci zeci de ani și va fi nevoe de un preaviz de doi ani pentru invalidarea ei.

Cedarea căilor ferate

3. Căilor ferate ale Statului maghiar cu toate fabricile lor, materialul rulant, locomotivele vor fi cedate unei Societăți franceze în timpul cât va dura acordul. Se va lua în considerare inventariul din 4 Mai 1920.

4. Pe toată perioada convenției guvernul maghiar renunță la drepturile sale de control asupra căilor ferate ale statului.

5. Guvernul maghiar se obligă să aplice partea administrativă a convenției după trei luni.

6. Guvernul maghiar se obligă să mărească tarifele, taxele pentru pasageri de patru ori mai mult, transporturile de opt ori mai mult, cel mai târziu până la 21 Ianuare 1921.

7. Directorii francezi ai Companiei se vor bucura de aceleași drepturi ca și directorii maghiari și orice măsură a guvernului care privește statul va fi comunicată companiei printr'un reprezentant francez înainte de încheerea acordului.

8 și 9. Guvernul maghiar se obligă ca ori ce măsură ce privește aplicarea acordului — întru cât privește afacerile politice interne —. în cazul când reprezentantul Franței va face obiecțiuni — se obligă să discute aceste obiecțiuni și să dea răspuns în termen de trei zile.

10. Guvernul maghiar se obligă să accepte convenția cel mai târziu până la 1 Ianuarie 1921 și să garanteze primirea de guvernele ce-l vor urma.

Obligațiunile francezilor.

Compania franceză se obligă la rându-i:

1. Să dea 30 la sută din acțiuni în beneficiul presei maghiare.

2. Să garanteze un venit anual net de 400,000.000 franci.

3. Se obligă să dea 20 la sută din beneficii în profitul statului.

4. Să ia în considerațiuni toate obiecțiunile ce le va ridica ministrul de comunicațiuni și cel de război.

5. Diversele stipulațiuni cuprind 200 de pagini. Cea mai importantă stipulațiune este că stocul materialului rulant va fi mărit la ceea ce a fost înainte de 1 August 1914.

6. Vice președinte al companiei va fi ministrul Comunicațiilor.

Din partea guvernului maghiar convenția este semnată de Horthy, Koranyi și Teleki, din partea Franței de către Saint-Saveur, Fouche și Auli r.

Acordul politic.

La 23 Iulie, consiliul de miniștri a semnat, după încheerea convenției stipulațiunile noi privitoare la cedarea căilor ferate, în cazul când convenția nu va fi primită de Adunarea Națională. In acest caz convenția va fi validată printr'un decret.

Convenția este decisivă în orientarea politică externă.

Guvernul maghiar este împuternicit să continue serviciul militar obligatoriu și poate să cheme sub arme contingentele dela 1890—1900 chiar.

Guvernul francez își rezervă dreptul să sancționeze menținerea armatei maghiare.

Prin concursul Ligei Națiunilor guvernul francez va căuta să revizuiască fruntariile tratatului delă Trianon în favoarea Ungariei cu ajutorul comisiunei pentru modificarea frontierelor.

Acordul e semnat de Horthy Teleki, Kanya, Fouche, Derain, Roul.

Convenția militară.

Această convenție n'are acum așa de mare importanță. A fost încheiată la 27 Iulie și cuprinde oferta Ungariei de a trimite 150.000 oameni contra Rusiei. Echipamentul și munițiile le dedea Franța și această armată era pusă sub înaltă comandă franceză. In cazul când unul din statele vecine Ungariei ar avea un guvern bolșevic, Ungaria are dreptul să ocupe tot teritoriul până la granițele sale integrale (cele din 1914).

In cazul eventual când Austria s'ar alia cu Germania, Ungaria va ocupa județele de granițe cedate prin tratatul dela Trianon guvernului din Viena.

In cazul când Ungaria va fi atacată, Franța îi va da un ajutor efectiv".

In chestia administrării pădurilor din Ardeal

Ca răspuns la articolul d-lui Marțian, director general în Cluj și conducător al direcțiunei centrale a pădurilor din Ardeal, apărut în numărul 73 al ziarului „Infrățirea" d-l Arcadie Boca, inginer silvic, ne roagă să publicăm următoarele:

D-l Marțian zice: „Ministerele de finanțe și cel de agricultură, industrie și comerț ungare". Eu zic: „fostul stat ungar". Mai potrivit cu timpul de azi ar fi, dacă d-l Marțian ar zice: „Ministerele de finanțe și cel de agricultură, industrie și comerț *ale fostului stat ungar*". După d-l Marțian, contractul s'a încheiat în anul 1881 pe un termen de 50 de ani, iar eu am spus că încheierea contractului s'a făcut cam acum 30 ani pe o durată de 50 ani și că expiră cam în 10 ani. Rezultatul socotelelor e unul și același: Contractul expiră de-abia în anul 1931, adecă după 10 ani"

„Societatea pe acțiuni pentru produse chemice, constituită din supuși indigeni și străini" a d-lui Marțian e cunoscută sub numele „Clotilda". Nici unul din „supușii indigeni" nu aparține naționalității Române, ci mulți dintre supușii aceștia sunt evrei, iar dintre evrei și de aceia, cari sunt negustători ai regiunei silvice din Sighetul-Marmației și ai Centralei din Cluj, pentru cumpărări și vânzări de material lemnos contra obiecte de compensație.

D-l Marțian indică toate obiectele cumpărate de firma „Clotilda" dela fostul stat ungar, și anume: „Resturi de sare din mai multe saline din Maramureș și anumite cantități de lemn de foc și de construcție". Eu însă m'am restrâns la conținutul propunerii regiunei silvice din Octombrie 1919, unde e vorba numai de lemn de foc, și o taxă de împădurire. „Prețul de favoare" din articolul meu e 2 fileri de un ster lemn de foc și o taxă de împădurire. „Prețurile de favoare" și pentru sare și lemn de construcție, întăresc și mai mult părerea mea, că contractul e o absurditate, dar ele nu atinge întru nimic realitatea de azi, deoarece, în baza raportului menționat, pretențiunile firmei „Clotilda" se referă numai la lemnul de foc din ocolul silvic Poiana Cobilei.

Și Dâmbău și Poiana Cobilei sunt situate pe malul drept al Tisei, cad așadară în „terenul de activitate" despre care amintește d-l Marțian. „Angajamentul" firmei „Clotilda" „de a fabrica o anumită cantitate de sodă caustică", n'are nici o însemnătate pentru interesele românești și Statul Român. Afară de sodă caustică, firma fabrică și alte produse chimice, pe care le vinde cu prețuri destul de urcate, fără ca regiunea silvică și Centrala din Cluj să aibă dreptul de a se amesteca în afacerile „Clotildei". Terenul de activitate din raportul regiunei silvice e situat pe malul drept al Tisei și se cheamă „Ocolul silvic Poiana Cobilei", care din Iunie 1919 până în Iulie 1920 a fost administrat de statul Român, revenind apoi republicei Ceho-Slovace.

Ocolul silvic Poiana Cobilei n'a rămas sub stăpânirea Ceho-Slovacilor cu *ocaziunea fixării granițelor* țării", cum susține d-l Marțian, ci *cu prilejul predării teritoriului* de pe malul drept al Tisei republicei Ceho-Slovace, ceea ce s'a întâmplat începând din Iulie 1920. O parte a graniței între România și Ceho-Slovacia e formată de Tisa, și deci n'a fost și nu este nevoie de anumite lucrări pentru fixarea ei, iar altă parte, care trece pe lângă fabrica de sticlă din Trebușa și taie ocolul silvic Trebușa, cu ocazia predării ocolului aceste, încă un era fixată. Reproduc acum[1]) Ordinul deschis și[2]) Autorizația, eliberată pentru mine cu prilejul predării ocoalelor silvice.[1]) „Regiunea silvică în Sighetul-Marmației, *Ordin Deschis*. D-l Arcadie Boca, inginer silvic, călătorește oficios dela Sighetul-Marmației la Grasin, Bogdan etc, pentru a preda republicei Ceho-Slovace ocoalele silvice situate pe văile Tisa-Neagră și Albă, ce cad în regiunile de evacuare. Toate autoritățile militare și civile sunt rugate a da numitului domn tot concursul. Numitul este îndreptățit a duce cu sine alimente pentru trebuința personală și bani. Acest ordin este valabil până la 1 Septembrie 1920. Sighetul-Marmației la 1 August 1920. Ivașco m. p. director regional silvic.

Văzut Comandantul Brigadei 52 Infanterie, Colonel Sinde m. p. Acest ordin este valabil până la 1 Octombrie 1920. Sighet la 30 August 1920. Ivașco m. p. Director regional silvic. Comandantul Brigăzei 52 Infanterie, Colonel Sinde m. p."

„Regiunea silvică în Sighetul-Marmației, No. 3588/1920 *Autorizație*: Regiunea silvică din Sighetul-Marmației autorizează pe d-l Arcadie Boca, inginer silvic, de a face scontarea banilor și materialului aflător pe teritoriul ocolelor silvice ce revin statului Ceho-Slovac, de a constata sumele banilor și cantitatea materialului, care se află la preluarea de către Statul Român, de a încasa plusul de bani și a-l vărsa în Casieria regiunii. Susnumitul este îndreptățit să dreseze procese verbale asupra constatărilor făcute și are să supună procese verbale cu toate anexele regiunei silvice din Sighet. Sighetul-Marmației la 1 August 1920 S. S. Ivașco m. p. director regional silvic". La feliu au predat Ceho-Slovacilor și celelalte autorități a Statului Român. D-l Marțian confundă „predarea teritorului" cu „fixarea granițelor".

E trist și dureros, că Statul Român, după un timp așa de scurt de abia de un an, a trebuit să cedeze republicei Ceho-Slovace un teritoriu așa de frumos, și bogat istoric românesc, cu păduri și munți frumoși, cari erau prima condiție de existență pentru populația crescătoare de vite depe teritoriul Statului Român. Nici diplomații noștrii, cu atât mai puțin d-l Marțian și d-l Ivașco n'au știut, că o parte din teritoriul României va trebui cedat republicei Ceho-Slovace și când și după „un scurt interval de timp".

Nu e adevărat, că teritoriul, despre care e vorba, „a stat sub ocupația trupelor române", ci adevărat e, că teritoriul acesta a fost administrat de Statul Român, în adevăratul înțeles al cuvântului. Cu privire la teritoriul acesta regiunea silvică dispunea de funcționarii silvici, a cerut dela funcționarii aceștia prestarea jurământului de fidelitate, a destituit funcționari, a fasonat și vândut material lemnos, a încasat bani, a plătit funcționarilor și lucrătorilor etc. Și celelalte oficii ale Statului Român (judecătoria, oficiul financiar etc.) au funcționat în teritoriul acesta, ca într'o provincie alipită Vechiului Regat.

Și de aceea d-l Marțian confundă, în cazul al 2-lea „ocupația trupelor Române" cu „administrarea complectă". Dacă d-l Marțian și d-l Ivașco, la ocuparea teritorului de pe malul drept al Tisei — adecă în Mai 1920 —, au avut posibilitatea să știe că timpul de administrare va dura atâta cât a durat — adică numai un an — și dacă d-nii aceștia sunt și azi de părerea, că teritorul acesta „a stat sub ocuparea trupelor române", ceeace înseamnă un interval de timp, atunci scuza că, nu au găsit oportun să procedeze la resilierea contractului în chestiune" ar mai avea un rost. Dar deoarece d-l Marțian și nici d-l Ivașco n'au știut, că ar putea înceta vreodată Administrația Română, în teritoriul acesta, „oportunitatea resilierii contractului" nu mai poate fi discutată. Dacă a fost inoportun de a realiza contractul, de ce regiunea silvică după 4 luni de administrație română, a înaintat o propunere în favorul firmei „Clotilda", iar Centrala din Cluj a ținut seamă de propunerea aceasta? Oare procedarea aceasta a fost „oportună?" Atunci ce a fost „oportun" și ce „inoportun?"

Așa dar, ținând seamă de cele expuse credem că era o datorie națională pentru regiunea silvică și centrala din Cluj, ca imediat după prăbușirea statului Ungar să fi încercat cel puțin să anuleze contractul, și prin tratative cu firma să obție o urcare a prețului de 12 fileri pentru un ster și a taxei de împădurire.

Din cauza transferării mele la Cluj și absolvării din serviciul silvic din Sighet, n'am avut posibilitatea să intervin și la predarea ocolului silvic Poiana Cobilei d-l director silvic ceho-slovac Rchetek din Bocicoi, tocmai înainte cu 2 zile, mi-a comunicat, cumcă dânsul în luna August resp. Septembrie a. c. a preluat ocolul silvic Poiana Cobilei și cu ocazia aceasta a constatat o cantitate de 100,000 steri lemn de foc, fasonat de „Clotilda" pe o suprafață de 260 jugăre, ceeace s'a fixat și în procesul verbal de predare. Materialul acesta de 100,000 steri sau a rămas încă de pe timpul fostului stat Ungar și trecut pe seama statului Român și pe urmă pe seama republicei Ceho-Slovac, sau a fost fasonat sub administrația Română. Să admitem că lemnul a rămas încă de pe timpul administrației statului Ungar. Atunci, întrebăm de ce Centrala din Cluj și regiunea silvică din Sighetul-Marmației n'au avut grije ca „Clotilda" să plătească cel puțin taxa ridicată de 100,000 × 12 f = 15 mii coroane, cu atât mai mult, că firma n'a plătit această taxă în momentul predării ocolului silvic Poiana Cobilei republicei Ceho-Slovace. O dispoziție cu caracter general spune, că cumpărătorul poate dispune de lemn numai atunci, dacă a achitat taxa și lemnul a trecut în posesiunea dânsului. Stând faptul astfel, de ce regiunea silvică și Centrala din Cluj n'au purces la valorizarea lemnului? O valorizare a lemnului fasonat de „Clotilda" ar fi fost posibilă, de oarece oficiile menționate, „în scurtul interval de timp", au vândut cantități de lemn de construcție și cherestea rămase dela fostul stat Ungar, de pe teritorul revenit republicei Ceho-Slovace.

Eu am credința neclintită, că prin o acțiune energică față de firma „Clotilda", statul Român ar fi putut obține o urcare a taxei și incassa o sumă corespunzătoare.

D-l director Schetek însă îmi spune, că firma „Clotilda" a format cei 100,000 steri „în scurtul interval de timp, adică dela Iunie 1920 până la Iulie 1920, cât timp a administrat statul Român. Dacă e așa, atunci „Clotilda" a beneficiat de contract" în timpul administrării din partea statului Român, și prin cele susținute de d-l Marțian, situația s'a complicat. Atunci ce e cu „autoritățile de exploatare?"

Declar, că n'am „evitat să spun adevărul". Susțin și acuma, pe temeiul celor expuse aici, că purtarea persoanelor însărcinate cu administrarea pădurilor noastre nu poate fi explicată decât sau prin lipsă de capacitate sau prin lipsa de înțelegere a intereselor noastre naționale.

Sighetul-Marmației, la 9 Nov. 1920.

Arcadie Boca,
ing. silvic.

Buletin economic

Ministrul de industrie și comerț a luat deciziunea ca toate reconfirmările autorizațiunilor de import și export să se facă numai până la 20 Noembrie 1920 inclusiv.

Orice cerere de reconfirmare prezentată ministerului peste acest termen va fi respinsă.

Citiți „Infrățirea"

Către d. Primar

In jurul nemai pomenitei specule care domnește și crește de atâta vreme în orașul nostru, s'a urmat în coloanele noastre un schimb de păreri provocat de prețiosul nostru colaborator de profesor Bănescu. Comandamentul militar căruia i-s'a cerut energica intervenție și-a spus cuvântul. Am așteptat zadarnic să-și spună cuvântul și primăria. Credem că d-l Primar înțelege că atunci când un profesor universitar, vorbind în numele opiniei publice, cere soluțiuni și intrarea în legalitate, când comandamentul militar, ultima instanță executivă, spune că așteaptă ca autoritățile civile să nu lipsească dela datoria lor, nu va avea atâta răbdare de-a tăceà și de-a suporta greaua răspundere a situației care nu se mai poate tolera, fără a se justifica. Căci de justificare e nevoe acum, d-le Primar. Nu mai poate fi vorba de lămuriri; timpul lor a trecut și, nefăcute la vreme, nimeni nu le mai poate lua în serios, acum vă cerem să justificați pentru ce ați lăsat să ajungă pânea 10 lei, laptele 4, peștele 20, untul 20 lei?

Credem că dacă nici acum când se mai poate aștepta justificarea, d-l Primar nu-și va spune cuvântul luând măsuri, e timpul ca ultima instanță, comandamentul să intre în acțiune.

Anglia și Petrolul

„Viitorul" reproduce după revista „The Near East" din 4 Noembrie a. c.:

„Se anunță o extensiune a activității lui „Anglo-Persian Oil Company" (soc. anglo-persână de petrol), care în asociație cu un grup francez în fruntea căruia se găsește Sir Basil Zaharoff, grup care s'a înființat în societate petroliferă cu 100 milioane franci capital, în scop de a asigura aliaților petrolul de care au nevoe, a început o întinsă organizație. In principalele porturi ale Franței se vor face rezervorii de petrol. Numeroase societăți s'au format pentru crearea unei flote de tankuri (vapoare de petrol).

„Anglo-Persian Oil Company" va subscrie 45 la sută din capitalul diferitelor societăți, producția rezervându-se numai intereselor franceze. Societatea de import va mai cuprinde în comitet pe Sir Basil Zaharoff și pe amiralul Ronarch. Convenția aceasta este o consecință a aranjamentului dela San Remo în vederea salvgardării intereselor anglo-franceze de petrol în lume.

Din punctul de vedere al Societății anglo-persane de petrol noul aranjament are o deosebită importanță, de oare ce capitalul ei mărindu-se, exploatarea va deveni mai întinsă.

F. DE GERANDO & CO
— PARIS —

MARE EXPOSIȚIUNE DE ROCHII ȘI PĂLĂRII DIN PARIS

MARCELLE VERNIER

PREMIERA

De la 17 Noembrie până la 22 Noembrie a. c.
Se poate vizita la orice oră în Strada Iuliu Maniu No. 3 (Szentegyház-utca) casa BLAU, Cluj.

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

PUNCȚIONAR la stat din vechiul regat special în lucrări de birou având orile de dimineața zilnic libere caută post la instituție particulară sau de stat. Adresa la administrația ziarului.

SE CAUTĂ un sergent sau caporal demobilizat care să vorbească limba germană și italiană, precum și un demobilizat de orce grad și orice naționalitate cere să conducă o mică economice agricolă. Condițiuni de angajare foarte avantajoase. Ase adresa la ziar sub. X. Y.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

DORMITOR, de paltin, total nou, modern cu oglinde inmediat de vândut 25.000 lei, ghete de doamne noi și folosite. Adresa la administrație.

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerțul român str. Regina Maria No. 19.

CASSA cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preț avantajos. Doriți se pot adresa la gazeta sub. Cassa.

SE VINDE din cauza plecărei un vagon lemne prima calitate, tăiete, transportate la domiciliu, condițiuni avantajoase. Adresa la ziar.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

VÂND automobil aproape nou, doritori pot lua informați de la ziar.

CUMPĂR o vie aproape de oraș preferabil cu vilă s'au cel puțin cu magazi.

Să caută

un domn penzionat sau invălid grad superiar, pentru a ocupa un serviciu ușor.

Zona Aprovizionarei 11, Calea Victoriei 38. etaj II.

AVIZ.

Cu bunavoință Dlui Director al acestei foi, în locul acesta, se va publica în mod gratuit tot ce Serv. Aprovizionării C. F. R. are de vânzare pentru funcționarii săi.

Astfel:

In magazia gării Cluj, Secția Levay, se vor expune cu începere dela 12/11 a. c., câte un rând de haine și ghete bărbătești, femești și de copii.

Cine dorește să cumpere, se vor înscrie în listele din magazie.

Hainele și ghetele nu se mai vând în rate.

Cartofi cu 65 bani kgr.

Serv. Aprov. C. F. R.

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.

Capital Social 12,000.000 Lei

Asigurări de Incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achiaitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

Intreprinderi tehnice Universale

„Tehnică"

Cluj, Str. Kiss No. 33.

instalează orice lucrări tehnice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repară în mod special mașini de scris și cusut, și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

FRAȚII POLATSEK

depozit de piele

Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Baumzweig, Rozenfeld și Comp.

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 25.

Renumită magazie stabilă de manufactură numai en gros.

KUN JOZEF

Calea Reg. Ferdinand No. 30. (lângă pod) se repară mașini de cusut mai eftin ca ori unde și în timp scurt.

23 de ani de când s'a inființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză și franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

Associati Croitori Români

PETRICAS, AIDUEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Brătianu 13. © Piața Unirii No: 2.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
Depozit de ștofe.

Atențiune! în 10 soseste din nou **Talpă calitatea prima Vasché**

La magazie 8/12 Kg. per chilograme dela **75 Lei** în sus, în depozitul de piele

Alexandru Goldstein Cluj, Piața Unirii 13.

Dacă dorești se fii bine și eftin îmbrăcat, cercetează **croitoria de domni**

Lázár Izsák

unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ștofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Lemne

de construcții, scânduri și țigle de acoperit se află eftin la:

Sajovics și Lebovits

Cluj, Strada Kalántói No. 1.

Abonați-vă la

ziarul Infrățirea

cel mai răspândit și bine scris.

Ori cine poate câștiga zilnic

100—200

de lei

chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administrația ziarului, pentru a primi explicațiuni în scris. □ □ □ □

Abonamente pentru Preoți și Invățători se fac cu preț redus, adecă

100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

CEREȚI Ciocolata Cacao Bomboane **BERINDEI** **București** Str. Puțu cu Apă rece 37

Caiete de școală

pentru dictando, caligrafie și șocoteală vinde Societatea Cartea Românească sediul librăria

„Cosinzeana“

din Cluj, Piața Unirii No. 7. în engros și detail cu următoarele prețuri:

Caietul	à	8	file	**Dictando** à	Lei 1·—
„	„	16	„	„ „	2·—
„	„	24	„	„ „	3·—
„	„	26	„	„ „	3·25
„	„	30	„	„ „	3 75
„	„	32	„	„ „	4·—
„	„	40	„	„ „	5·—
„	„	42	„	„ „	5·25
„	„	52	„	„ „	6·50
Caietul	à	8	foi	**socoteală** Lei	—·80
„	„	16	„	„	1·60
„	„	26	„	„	2 60
„	„	32	„	„	3·20
„	„	42	„	„	4·20
„	„	52	„	„	5·20

Comenzile se pot trimite Dlor Profesori și librari, la cerere, în pachete postale de câte 5 kgr., avansându se plata prin mandat postal.

Sixol cea mai bună soluție pentru curățirea și lustruirea obiectelor de argint, nickel și aramă. Se capată oriunde. © Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

IOSIF MOLDOVAN

mare comerciant de vin

Pivnița proprie str. Trefort Nr. 9. Vindere în detail Szentgyörgyi-tér Nr. 1.

Fondată în 1889.

Recunoscută în Ardeal ca firme cea mai eftină și mai escelentă. La diverse expoziții a fost în repetite rânduri distinsă cu medalia de aur. □ □

Se caută pe lângă condiții favorabile **Domnișoară,** care să poseadă limba română, maghiară și germană, cu praxă în contabilitate și corespondență. □□□□□□

Adresa: „Universum“ Strada Meșter No. 5.

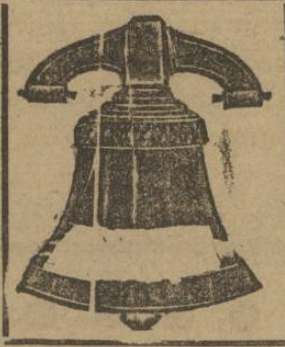

Cea mai mare **Fabrică de Clopote** din România Mare **Nicolae Ionescu**

Centrala: **București,** str. Pitagora 20. Sucursale: **Craiova și R.-Vâlcea.**

Furnisează orice mărime de Clopote numai de prima calitate.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfuméria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane „Pax“. Intreprinderea universală de comert Sibiu. ⊖⊖⊖

Vizitați renumitul magazin de modă pentru dame

Jeszenszky Ferencz

unde puteți afla orice articole de modă pentru dame și anume: mantouri, costume, pălării pentru dame, mănuși și tot feliul de articole cosmetice.

Ziarul „INFRĂȚIREA“

primește abonamente din întregul Ardeal, Banat, Bucovina și vechiul Regat cu: 120 lei pe 1 an, 60 lei pe 6 luni, 30 lei pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRAȚIA ZIARULUI CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 3 Etagul II.

Tipărit pe mașina rotativă institutului de arte graffice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 83 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Vineri 19 Noembrie 1920

Infrățirea

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu No. 3. (Etaș II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

ADEVĂRATA „REȘIȚA"

Puține afaceri ale fostului Ministru Octav Tăslăuanu au ridicat în presă atât de multă discuție ca afacerea Reșița. In această discuție ziarele s'au împărțit în două grupe: de o parte un grup, care o combăteau și era reprezentat în prima linie de ziarele *Viitorul*, *Izbânda* și *Infrățirea*, la care s'a adaugat și ziarul *Țara nouă*, de cealaltă parte ziare e guvernamentale care o aprobau și o proslăveau. Am uitat să amintesc că din ziarele opoziție numai *Voința* o apăra dânsa fiind în solda fostului Ministru Bontescu, primul care a lansat afacerea.

Faptul că *Țara nouă*, organ al partidului țărănist, dușman al Partidului Național Liberal, a mers în această luptă alături de *Viitorul* este un indiciu, cred, pentru ori cine, că, campania dusă de Partidul Național Liberal în această chestiune pornește de la un punct superior intereselor de partid și care se confundă cu interesele mari ale Neamului.

Nu era nevoie de această coincidență pentru a obține certificat de intențiile patriotice ale Partidului Liberal, căci în tradiția acestuia faptele patriotice sunt legiune; am căutat însă să accentuez această apropiere care ar fi trebuit să deschidă ochii și mintea și celor mai încarnați adversari.

Ori cât ar căuta cineva să ponegrească Partidul Național Liberal pe această chestiune, nici unui om serios nu îi va veni să discute cu foițele din provincie, deci nu pentru clarificare alor sunt cele ce urmează ci pentru ca marele public să fie informat în această chestiune.

Băncile mari din țară au stabilit, de comun acord cu fostul Ministru Octav Tăslăuanu, următoarele condiții pe baza cărora băncile aveau să intre în discuție cu întreprinderile străine pentru a-le naționaliza:

1. Cel puțin jumătate din Capital să fie românesc
2. Cel puțin jumătate din membrii Consiliului de Administrație, plus președintele să fie Români.

Pe această bază, Banca Românească și Creditul Extern au tratat preluarea intereselor ce le avea în Transilvania puternica „Banca de Comerț din Budapesta" și au reușit să facă să triumfe punctul nostru de vedere, între altele și la constituirea Societății „Petroșani."

Același principiu, care reprezintă un minimum pentru a putea spune că o industrie este naționalizată, trebuia aplicat și în cazul „Reșiței".

Deși băncile din țară au cerut vechei Societăți Reșița ca discuția să pornească pe această bază, *indicată chiar* de domnul O. Tăzlăuanu tutuși apare, la scurtă vreme, în Monitarul Oficial, *Decretul-Lege 2455 din 13 Iunie* care traduce în fapt *deciziunea Consiliului de Miniștri No 290* din 12 Februarie 1920 a *Guvernului Vaida*. Prin acest Decret-Lege „Societatea Austro-Ungară de căi ferate", scurt „Reșița", este autorizată să creeze o Societate Anonimă Română cu capital de 125.000.000 lei, din care 75 milioane reveneau vechei Societăți, iar pentru restul de 50 milioane se va deschide subscripție publică, dându-se acțiunele cu o primă de 100 la sută, deci obligând publicul românesc să plătească o sumă două ori mai mare de cât era valorea nominală a acțiunilor ce va primi.

Astfel distribuite acțiunele, grupul străin deține $\frac{75\times100}{125} = 60\%$ *deci majorează capitalul românesc, așa că de fapt conducerea trece în mâinele străinilor. Acest 40 la sută reprezintă maximum pe care, în cazul cel mai bun, publicul românesc îl obține pe baza Decretului 2455!*

Când știm însă cât este de interesată Finanța Internațională în multe bănci de la noi, atunci este ușor de văzut că nici acest 40 la sută nu va reveni Românilor.

Nu numai că Societatea nouă a fost scutită de toate taxele de timbru și înregistrare, prevăzute de legea pentru constituirea societăților anonime, dar Ministerul de Industrie și Comerț, în dorința sa de a fi cât se poate de prevenitor față de această Societate, ia sub binevoitoarea sa protecție înființarea ei, lansarea și plasarea acțiunilor!

Ministerul d-lui Tăslăuanu se transformase din Instituție de Stat în un birou al Societății „Reșița", întocmai cum la Sibiu sub Consiliul Dirigent celebrul Resort de Comerț și Alimentație era confundat cu... Banca Centrală. Toate firele afacerei porneau dela Minister și se întorceau tot acolo, în tocmai cum toate drumurile duceau la Roma.

Nimenea nu înțelegea la început de ce amestecul Ministerului de Industrie în această afacere când de fapt din capitalul ei social de 125 milioane Lei, Statului nu îi revinea încă nici o acțiune și restul de 50 mil. trebuiau date publicului și prin urmare de ce Ministerul se interesează de aproape și cu insistență în această afacere particulară și ia asupra sa o așa de grea sarcină, cum este aceea de a distribui acțiunile!

Toată enigma s'a rezolvit mai târziu când s'a aflat *că se proiectase* vinderea avuției Statului, înstrăinarea uzinelor de fer dela Unedioara și Cugir și ceeace era mai dureros *vinderea chiar a minelor de fier dela Ghelar.*

Cum această formalitate de vindere nu era posibilă nici chiar în baza unui Decret-Lege, ci se cerea autorizația Parlamentului, s'a introdus în statutele nouei Societăți *obligațiunea achiziționărei bunurilor Statului* amintite mai sus.

Prin această obligațiune, pe care Societatea „Reșița" a acceptat-o cu brațele deschise, s'a căutat de-odată a se rezolva două probleme:

1) *Să satisfacă dorința „Reșiței"* pentru obținerea acestor mine și, cum constituirea nouei „Reșița" s'a făcut sub patronajul Ministerului, să-i dea acesteia un drept, ori cât de puțin justificat, asupra acestora.

2) Să înduce în eroare opinia publică cu perspectiva că, măcar în urmă, prin incorporarea aportului Statului, capitalul românesc să capete, în sfârșit, acel 50 la sută de participare, necesar pentru a numi o industrie naționalizată.

Cum Parlamentul avea cuvântul decisiv, lucrul trebuia făcut cu iscusință pentru ca să se evite ori ce fapt neprevăzut care ar fi răsturnat aranjamentul Bontescu-Tăzlăuanu-Reșița. In primul rând cu câteva zile, numai înainte de deschiderea sesiunei parlamentare, Decretul-Lege amintit mai sus, se publică în „Monitorul Oficial."

Văzând, primirea pe care publicul a făcut-o acestui Decret-Lege, ziarul „Indreptarea" din 19 Iunie, adorabil în naivitatea lui, explică graba domnului Tăzlăuanu, astfel:

„Se poate întâmpla ca noul Parlament să aibă multe, foarte multe, lucruri urgente de rezolvit și care ar fi făcut să se lase pe planul al doilea chestiile de ordin economic."

Și mai departe:

„Care e motivul alarmărei? Va fi discuția. Dar cine fuge de discuție? Numai cei vinovați se tem de examinarea faptelor lor?."

Și acum rog pe onoratul domn Octav Tăzlăuanu să ne spună de ce în toată sesiunea parlamentară trecută nu a adus măcar o singură dată în discuție afacerile „Reșița", cu toate că toți știm cât de puțin a lucrat Parlamentul în sesiunea trecută?

Timpul nu sosise încă pentru astfel de discuții, pe față în Parlament, de oare ce distribuirea acțiunilor nu se începuse, și trebuia așteptat mai întâi efectul lor miraculos.

Adversarii Partidului Național Liberal atacând atitudinea Băncei românești în această chestiune, debitează fel de fel de absurdități, cu care spera să inducă în eroare și să distragă atenția opinei publice de la propriile lor interese în această „afacere".

De aceia să revenim acum la atitudinea acestui institut de credit.

Când după toate intervențiile băncile mari din țară nu au putut să determine nici pe domnul ministru Tăzlăuanu și nici Direcția Societății „Reșița" să dea subscripției pub ice 50% din capitalul social, toate au declarat că nu vor da nici un concurs acestei Societăți, și dintre ele Banca Românească a fost îndeosebi aceea care a luat această poziție.

Faptul care a determinat ulterior Banca Românească să accepte la 23 Septembrie să preia 6000 acțiuni, din totalul de 100.000 act. disponibile, era următorul:

Banca Românească stătea pe punctul de vedere că grupul român să nu fie majorat în adunarea generală de grupul străin, adică să dețină cel puțin 50 la sută din numărul acțiunilor de vot, plus una. Cum Decretal-Lege 2455, care dăduse ființă Societății prevedea cu totul alte condiții, iar schimbarea lui ar fi fost greu de obținut, „Banca Românească" a stăruit și în urmă s-a admis ca atât timp cât nu se va face încorporarea domeniilor Statului, se va distribui vechilor acționari ai Reșiței, acțiuni de vot numai de 50 mil. iar restul de 25 mil. va da drept numai la divident, până în ziua când aportul statului trecând de 25 mil. și trebuind a face o nouă emisiune de acțiuni, ar fi față de 75 mil. lei acțiuni ale grupului străin, cel puțin tot 75 mil. lei acțiuni de partea românească.

Numai în urma acestui aranjament, obținut cu multă greutate, Banca Românească a promis concursul său.

Cum însă chestiunea participărei la afacerea Reșița nu depindea numai de admiterea cotei de 50 la sută, ci în primul rând de admiterea unui principiu mai general și anume dacă este bine a participa la o Societate care avea de scop să despoaie Statul, a trebuit ca Banca Românească pentru a nu da loc la un precedent cu urmări rele pentru economia națională, *să renunțe de bună voie* la cele 6000 acțiuni rezervate ei și astfel *să dea o lecție mai mult* tuturor Institutiilor de Credit adversare ei, cum trebuie procedat în chestiunile care privesc de aproape interesele superioare ale țărei.

Când afacerea Reșița a fost studiată în amănunțime, și s-a văzut că *scopul principal al nouei Societăți Reșița este despoirea Statului de minele sale de fer*, singurul rezervor de minereu pe care Providența l-a dăruit României întregite pentru ca ea să poată în viitor, să-și făurească singură armele cu care fii ei să străjuiască la hotare și că prin cedarec acestor mine unei Societăți particulare, fie ea străină sau naționalizata, în care statul să conteze numai de formă ca tovarăș, istovirea lor în scurtă vreme trebuie să se producă, *Partidul National Liberal a dat alarmă*, a deșteptat opinia publică, a luptat și va lupta pentru ca ceia ce Națiunea întreagă a câștigat cu prețul sacrificiilor enorme să rămâle și mai departe a Națiunei întregi.

Suntem singuri că în această luptă vom avea lângă noi toată opinia publică dezinteresată.

Numai astfel procedând vom putea asigura independența politică a României, în viitor, căci dacă „puterea trebuie ținută ascuțată" de asemnea și „zăcămintele de fer nesecate."

Dr. Ing. C. I. M...

Exportul aurului Statului

— Cum se va întări valuta românească? —

Un comunicat al ministerului de finanțe a desmințit, zilele trecute, știrea că guvernul ar avea de gând să exporte aurul extras din minele din Ardeal. Pe de alte parte dl Ottescu, secretarul general al aceluiaș departament a făcut unui ziar din Capitală câteva declarații, — în aceeaș chestiune, — cari contrazic în mare parte comunicatul de care vorbim mai sus. Intr'adevăr, se pare că guvernul a avut la un moment dat intenția de a vinde în străinătate întreaga cantitate de aur de care dispune Statul, pe motivul că Banca Națională n'ar fi oferit același preț pe care îl are aurul pe piața străină.

Chestiunea provoacă încă discuție, și se caută o soluție împăciuitoare, deoarece exportul aurului Statului e în legătură directă cu situația de astăzi a valutei noastre.

E drept că rezerva metalică de acoperire a biletului de bancă nu mai e astazi singurul regulator al valutei. In special, cursul leului românesc în străinătate s'a resimțit de îndelungate speculații de bursă, întreprinse de unele cercuri financiare bine cunoscute, iar îmbunătățirea valutei noastre va fi multă vreme înrâurită, în primul rând, de echilibrul comerțului exterior. Până când vom continua politica economică de astăzi, de export al cerealelor necesare aprovizionărei și de import al unor mărfuri inutile, cu greu se va ajunge la un rezultat simțitor.

Totuș, pentru că bogăția țărei noastre ne rezervă și avantajul de a ne putea spori cu puteri proprii rezervele metalice, nu putem nesocoti această favorabilă împrejurare trimițând peste graniță aurul care ar oferi o garanție mai mult biletului de bancă românesc.

In aceste condițiuni, se impune ca o datorie față de finanțele țărei, ca aurul Statului să slujească la acest scop, și nu la crearea unui venit oarecare, realizat din vânzarea aurului în străinătate. Insuș statutul Băncei naționale prevede obligația de a se adăuga aurul aflat în țară la rezerva metalică a singurei noastre instituții îndreptățită de a emite hârtie-monedă.

S'a spus că Banca națională va trebui să plătească prețul pe care-l oferă străinătatea pentru aurul Statului. Ideea e, desigur, greșită. Banca națională nu poate face concurență speculanților, nici nu poate intra în concurență cu alte Bănci de Stat din străinătate.

Iată pentruce așteptăm să se dea o soluție deaptă, pentru interesele țărei, acestei chestiuni în privința căreia nu poate fi discuție: aurul Statului nu trebuie să slujească la altceva decât la întărirea valutei românești.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

„Carmen" in Germania.

Pentru întâia oară dela războI încoace artişti francezi au cântat în limba franceză, alături cu artişti germani.

Lucrul s'a petrecut la Mayența şi la Wiesbaden, unde artişti francezi dela opera din Paris împreună cu artişti germani au cântat opera Carmen.

Reprezentația a avut un succes strălucit.

Mormântul lui Descartes.

La Stokholm, o placă arată trecătorilor casa unde a murit, în anul 1650, Descartes, tatăl filozofiei franceze. Dar nu se ştie că rămăşițele sale pământeşti, aduse la Paris, se odihnesc şi aztăzi într'o capelă dela Saint-Germain-des-Prés. Vremea nemiloasă a şters aproape cu totul inscripția mortuară, pe lespedea de marmoră neagră. In curând, nimic nu va mai arăta vizitatorului că lespezile pe cari le calcă acopăr o cenuşă glorioasă. Nu s'ar putea oare, se întreabă un ziar francez, din care am extras rândurile de mai sus, să se restaureze lespedea şi să se aurează puțin numele prințului filozofiei moderne?

Din trecutul lui Paderewski.

Toți iubitorii de muzică au fost dezolați când au aflat că Paderewski a renunțat pentru totdeauna la muzică. Această renunțare este foarte dureroasă pentru el pentrucă din cea mai fragedă copilărie dragostea pentru muzică s'a manifestat la el cu o nespusă tărie. Cele mai vechi amintiri ale sale sunt legate de muzică; artei îi datorează bucuriile cele mai puternice din viața sa. La vârsta de optsprezece ani era profesor la Conservatorul din Varşovia.

Iar când la douăzecişinouă de ani dă primul concert la Paris, el cucereşte dintr'odată capitala Franței.

Dar când se vorbeşte de Paderewski, deseori este uitat compozitorul în favoarea virtuozului.

Şi totuşi, operile personale ale marelui artist îl pun alături de cei mai buni compozitori. In privința aceasta, Paderewski povesteşte următoarea anecdotă. Pe vremea când se ocupa cu muzica la Varşovia, unul din compatrioții săi, poet celebru, spunea că nici un compozitor modern nu se poate compara cu Mozart. „Dați-mi voie, atunci, spune Paderewski, să vă cânt o bucată din Mozart pe care poate n'o cunoaşteți".

Poetul ascultă în extaz un „menuet" al lui Paderewski şi la sfârşit spuse: „Trebue să recunoaşteți că nimeni n'ar putea compune o astfel de bucată muzicală în zilele noastre".

Paderewski surâse fără să răspundă şi lăsă pe bătrânul poet în greşala-lui.

Goana contra intelectualilor ruşi.

Mulți profesori, artişti, literați au fost în ultimul timp arestați şi executați pentru acuzări fără nici o însemnătate. Scriitorul Nemirovici Dancenko a înebunit după o şedere de o lună în arestul Comisiei extraordinare Această comisie este o adevărată închisoare medievală. Inchizitorii spanioli pot invidia pe latvienii din aceste comisii în ceeace priveşte cruzimile. Medicii dela morga din Iauzk vor putea povesti lucruri oribile despre cadavrele cari le sosesc dela aceste comisii aşa sunt de monstruos mutilate. Teama de aceste comisii e aşa de mare în cât profesorul Hrostov şi psihologul Victorov s'au spânzurat ca să nu cadă în mânile lor.

Arhivele istorice ale Boemiei.

Conform clauzelor tratatului de pace arhivele coroanei Boemiei, cari cuprind 2000 de documente istorice, dintre cari o mare parte datează din secolul XII-a, vor fi transportate dela Viena la Praga.

Printre hârtiile din aceste archive, figurează, în deosebi, celebra chartă regală a lui Rudolf al II-a, care a acordat protestanților dreptul de a'şi practica liber cultul. Această chartă a fost tăiată în bucăți de către Ferdinand al II-a după bătălia dela Muntele-Alb.

Citiți „Infrățirea"

Universitare

D. Dr. Stanislaw Wedkiewicz, prof. la Universitatea din Poznau a dat cetire, cu prilejul inaugurării Universității din Cernăuți următoarei adrese:

Insărcinat de către Universitatea şi Societatea Ştiințelor din Poznau ca reprezentant la inaugurarea Universității din Cernăuți, urez nouei Alma Mater română cea mai mare prosperitate şi progres. Fie ca Universitatea din Cernăuți, cea mai aproape Universitate de granițele polone să contribuie în viitor la stabilirea şi profundarea relațiilor intelectuale între Polonia şi gloriosa România-Mare. Sentimentele Universității polone din Poznau față de Universitatea din Cernăuți sunt cu atât mai sincere, cu cât ambele au fost fondate, ca strălucite manifestațiuni a poporului desrobit în locul instituțiunilor de denaționalizare creiate de către inamicii noştrii.

Trăiască şi înflorească Universitatea din Cernăuți, sora Universităților polone renăscute de pe urma războiului!

Trăiască România-Mare.

*

La universitatea din Cluj sunt înscrişi până în prezent 2621 studenți. Dintre aceştia 1800 români, 680 evrei (toți la facultatea de medicină), 130 rom. cat. iar Unguri din Ungaria 74.

Urmează dreptul 1647, medicina 925' ştiințe 98, filozofie 80 şi 50 farmacia.

Bibliografie

A apărut No 2 din revista *Lumina Femeii* de sub direcția d-nei Sanda I. Mateiu, cu următorul sumar:

Sanda I. Mateiu, Surorile noastre.
S. Mehedinți, Feminism simpatic.
Al. Ciura, Böske nagysám.
Livia Hulea, Sonet.
Prof. I. Gane, Puericultura.
Lelița Sanda, Pagina fetelor.
I. Lupaş, Anastasia Gojdu.
Dr. C. Stanca, Rolul femeii în natură.
Din cartea înțelepciunii eterne.
Activitatea feminină.
Cronica Modei.
Opinia publică şi revista noastră.
etc. etc

Din revistele streine

Mercure de France, Anul 31, tomul CXLI

Găsim aci un foarte important articol pentru noi, Românii, pentru politica noastră şi-n special relativ la încrederea, ce trebue să avem în Marile Puteri, cari „se'ngrijesc" de țările mici.

In „Originile conflictului italo-albanez", Lumo Skendo arată, cu date precise şi-ntr'o clară, povestire a evenimentelor din jurul înființării statului albanez, cum cei 2 mari protectori ai lui, Italia şi Austria, în aparență foarte binevoitori şi desinteresați, căutau în realitate să scoată cel mai mare folos pe seama lor, în speranța chiar de a încorpora teritorii.

Ni se relatează chiar despre 2 tratate secrete, încheiate între puterile aliate, adică tocmai acele puteri, cari ziceau că luptă şi împotriva diplomației de culise, tratatele, iscălite de Nitti, Lloyd George, Clemenceau împărțeau pur şi simplu Albania. Italienilor, Jugo-Slavilor şi Grecilor. Şi-asta în timp ce generalul Ferero chema în Albania, în numele Regelui Italiei, toată lumea la luptă pentru libertatea şi unitatea intregrală a țării!

Nici până azi, aceste bunuri n-au fost acordate Albaniei, care se sbuciumă încă în plină nesiguranță.

E minunat exemplul acesta de felul cum se prelungesc, în mod firesc, păcatele vechii diplomații, hrăpareață şi nesigură, iar oamenii, chiar, cei mai naivi şi mai încrezători, nu mai au dreptul să creadă, în fața unei atari dovezi, că odată cu războiul mondial s'a 'ntronat cinstea sau dreptatea în lume. Trebue să mai treacă vreme multă până când dulăul Samson să privească pe picior de egalitate pe oropsitul cățeluş Samurache. Frumos le-ai mai spus astea, uitatule fabulist al nostru, Grigore Alexandrescu!

La Revue universelle, Anul II. No. 11

Maurice Barrés, membru al Academiei franceze, propunând o mai mare grije pentru reorganizarea intelectuală a Franței, îşi însemnă observațiile sale triste asupra stării deplorabile actuale a instituțiilor de cultură franceze.

Par'c'ar fi în țara noastră românească! Aceiaşi delăsare, aceiaşi lipsă de grije pentru instituțiile de cultură. Se remarcă în special neîngrijirea părții technice a învățământului universitar şi citeşti cu adevărată emoție descrierea sărăcăciosului laborator al lui Pierre Curie descoperitorul radiului.

Ce ar fi dacă Barrés ar veni să vadă laboratoriile Universtății din Bucureşti, toate împrăştiate în cele patru unghiuri ale capitalei şi mizerabil instalate!

In alte țări totuşi câtă însemnătate să dă chestiunii acesteia şi cât de complexă şi metodică organizare e în Germania, de pildă?

Franța se poate însă lăuda cu împlinirea în parte a golului lăsat de nepăsarea statului prin inițiativa particulară —, aşa s'a desvoltat şi a adus mari foloase institutul bacteriologic al lui Pasteur înființat nu de stat, ci din inițiativa marelui savant, care a apelat pentru fonduri la public.

Noi, Românii, nu avem nici această mângăere. In alt articol „Intre Franța şi Germania", Julien Rovere descrie noua situație din Alsacia-Lorena, decând cu stăpânirea franceză. E aceiaşi situație de tranziție ca şi în noile noastre provincii, cu şovăielele unora şi cu încăpățânarea altora de a privi tot spre trecutul, care nu se mai întoarce.

Acolo însă, administrația e mai energică şi reuşeşte să limpezească mai uşor şi mai repede multe încurcături, îndulgența nu trebue să meargă până acolo încât să nimicească încrederea şi respectul în autorităţi.

In „Criza internaționalismului şi pericolul european" Jean Max crede că Germania şi Rusia sunt strâns unite ca să alimenteze revoluția aiurea decât la ele; Asia e şi ea gata de revoltă. Civilizația europeană e amenințată de această avalanşe barbară, şcoala de energie însă a lui Foch, a pus un dig de netrecut în fața Varşoviei, unde puhoiul e oprit şi se începe salvatorul reflux.

Revistele franceze aduc, în genere, o perspectivă largă, europeană în articolele lor şi de aceea interesează pe toată lumea.

Cristin.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Din prefața unei cărți nepublicate

de **Virgil I. Bărbat** prof. universitar.

. . . .

Le spun toate acestea acum, după ce le-am tăcut zece ani de zile, nu dintr'un spirit de revoltă: la aşa ceva, înțelegerea împrejurărilor în care se găsea țara şi respectul datorit meseriei mele mă opreşte să mă scobor. Le spun dintrun prisos de fericire de a vedea apărînd acum zorile unor vremuri mai bune, nu pentru noi, generația actuală, o generație trecută, ci pentru acela care vor veni imediat după noi. Ei vor avea însfârşit ceea ce noi, spre nenorocul nostru şi nici de cum spre folosul țării, nu am cunoscut: *posibilitatea, pentru fiecare, de a munci şi de a rodi în locul pentru care s'a preparat şi pe care-l merită.*

*

luirea de țară. Ca să ajungem acolo însă, nu este destul să lăsăm evenimentele cele mari, care au schimbat acum din temelie bazele statului nostru, să tragă singure concluziile conținute în ele. Am aştepta de geaba poate! Aceste evenimente au făcut din noi celace suntem: o țară cu infinit de multe posibilități înaintea ei, dar atît numai. Noi asistăm în prezent, în adevăr, la o concentrare şi la o descătuşare a forțelor poporului nostru, într'o proporție necunoscută în trecut şi lucrul acesta nu poate decât să ne umple inimele de speranțe. Dar noi nu ştim încă, în ce direcție se vor îndrepta aceste forțe, nu ştim, dacă ele vor fi folosite spre binele nostru al tuturor, sau dacă ele vor servi numai drept punct de plecare al unei noi subjugări a tot ce este bun în noi.

După ce ne-am câştigat aşa dară libertatea şi putința de a ne mişca, ca neam şi ca indivizi, prin întinderea granițelor noastre şi prin mari prefaceri interne, rămâne să alegem şi drumul pe care o vom porni, rămâne să folosim sau să risipim avutul luat în stăpânire de noi, iar natura hotărîrei care o vom lua acum va atârna de idealul de viață, pe care-l vom avea săpat în adâncul sufletului nostru.

Putem noi însă, dată fiind stărea de înapoiere în care am trăit, fi siguri că avem format, în conştiința noastră, idealul de care avem nevoie pentru întărirea noastră? Putem noi aştepta mântuirea stărei de azi din această parte? Ar fi greşit să credem aşa şi ca dovadă pomenesc numai cazul acelora dintre noi, destul de numeroşi, care în momentul ruşinei din 1918 şi pentrucă nu se urmase tendința externă dorită de ei, ne ofereau spectacolul unei bucurii atât de stranii, în cât numai amintirea ei ajunge să te facă să te îndoeşti de maturitatea politică a unei părți din poporul nostru. Nu; în cazul cel mai bun idealul care ne trebuie este conturat cu preciziune numai în sufletul unei elite restrânse ca număr, iar în masa cea mare a poporului românesc el abia începe să ia formă. Şi de aceia, noi vom trebui să întrebuințăm ori ce mijloc de care vom dispune, în vederea formărei şi desvoltărei acelui ideal, de care are mai mult nevoie un popor, ca să trăiască şi să crească. Iar unul din aceste mijloace este şi studierea vieței popoarelor mari. Un astfel de popor este cel american.

Statele Unite formează chiar acea țară poate, către care noi trebuie să ne îndreptăm mai mult decât ori unde privirile acum. Căci neamul de oameni, care locueşte acolo, a fost pus acum o sută şi mai bine de ani, mai mult decât oricare altul, în timpurile moderne, în condiții, mai favorabile poate de cât noi azi, dar identice cu ale noastre şi nu poate fi decât folositor să cunoaştem atitudinea, pe care a avut-o şi o are republica cea mare de peste ocean în direcția de care ne ocupăm noi pentru moment. Ei bine, dacă luăm şi cântărim toate închinările poporului american, vedem că dintre toate se alege una mai grea de cât celelalte, o înclinare egal de răspândită în toate clasele sociale din America şi care a împins şi ajutat această țară, deşi destul de întinsă şi bogată, să cuprindă mereu pământuri noui, în afară, şi cu toate că da'ă pradă liberalismului celui mai mare, să se consolideze fără încetare, înăuntru. *Poporul american doreşte, mai mult de cât orice şi mai mult decât oricare altă grupare americană de pe pământ, să ajungă în fruntea tuturor națiunilor existente. Acesta este visul cel mare, idealul suprem al Americei şi destul de rău de țara, locuită de un popor, care nu visează la fel!*

*

Instituții care trăesc. Dar după cum condițiile materiale, singure, nu ajungeau să asigure prosperitatea unui popor, tot aşa nici visul singur, nu ajunge, nici el, ca să transforme în elemente constitutive al unei civilizații forțele brute oferite de natură şi de împrejurări. Mai trebuie să ştii să realizezi visul, sau idealul tău, un lucru aproape mai greu de cât conceperea lui. Iar în privința aceasta, Americanii, aşa de caracteristici prin patriotismul lor chiar, întrec în chip vădit pe celelalte popoare.

Ei nu s'au mulțumit, în adevăr, să tragă unele linii mari, să pună în picioare cadrele instituțiilor cu ajutorul cărora va

Cronica politică

Am relevat în cronica de eri faptul că deşi d. Maniu a plecat din Bucureşti, nici un comunicat dat acolo sau aici nu vesteşte ce s'a făcut cu mult trâmbiţata fuziune. D-l Maniu, după cum a vestit „Patria“ înainte de-a veni la Cluj a fost pe la Braşov şi este firesc să credem că atâta acolo cât şi aici, d-sa a avut şi are de luptat cu serioase împotriviri din partea însăşi a partizanilor săi. După cât se vede, mişcarea de surprindere ce s'a voit a se face prin hotărîrea fuziunei fără de o prealabilă deciziune a mult amânatului comitet executiv, nu a prins. Iar în ce priveşte acţiunea categorică a d-lui Goldiş, susţinută cu convingere în ziarul „Românul“, de asemenea se poate constata că e cu mult mai eficace decât pretindea ziarul „Patria“, care deşi ameninţa cu „chemarea la ordine“ totuşi n'a făcut-o nici chiar după ce „Românul“ printr'un energic comunicat a numit actuala directivă a partidului naţional *„moartea partidului . . .“* Şi desigur că, nu ar fi cu putinţă deloc ca d. Goldiş să poată face asemenea grave acuzaţiuni fără ca să fie chemat la ordine, *dacă, bine înţeles, acei cari se laudă cu asemenea prerogative ar dispune faţă de d-sa de autoritatea necesară şi mai ales dacă asentimentul întregului partid i-ar sprijini întru aceasta.*

Faptul însă că, în loc ca un comunicat categoric să ne vestească fuziunea, iar în acelaş timp o dezaprobare a d-lui Goldiş să ne dovedească tăria d-lor Maniu şi Vaida, cel dintâi părăseşte brusc capitala, în ajunul remanierilor, şi vine în Transilvania, e de natură a întări credinţa că nu prea stau lucrurile aşa precum se anunţa şi că în sânul partidului naţional spiritele clocotesc şi nu suntem departe de-o ruptură.

Ştiri şi fapte politice

In ultimul consiliu de miniştri s'a hotărât definitiv deschiderea Corpurilor legiuitoare pentru ziua de 28 Noembrie. Parlamentul îşi va redeschide porţile, pentru o activitate în privinţa careia se fac făgăduieli mari. Opoziţia, caşi majoritatea guvernamentală au căzut de açord pentru introducerea unui nou regulament al Camerei, care va permite preşidindelui să conducă desbaterile spre o discuţie fructuoasă şi nu spre inutile şi degradatoare scandaluri.

Ar fi de dorit, într' adevăr, ca scenele din trecuta sesiune parlamentară să fie îngropate pentru totdeauna. In acest scop va trebui desigur ca noul preşedinte al Camerei să aibă mai puţină nervositate şi mai multă abilitate decât d. Duiliu Zamfirescu. E vorba că această demnitate să fie oferită Dlui P. P. Negulescu, actualul ministru al instrucţiei publice.

Dl General Averescu îşi face experienţele sale cu „Oamenii noui“. Numai această experienţă să nu fie făcută pe spatele ţărei.

*

In tabăra guvernamentală se spune că remanierea guvernului se va face după sosirea în ţară a d-lui N. Titulescu. Actualului ministru de finanţe, care n'a condus efectiv nici o zi departamentul său, a hotărît să demisioneze, preferind să reprezinte la Londra interesele României.

*

„Viitorul“ destăinueşte un foarte primejdios sistem inaugurat de concesionarii trenurilor — navetă în ceeace priveşte tratamentul personalului acestora. Nu numai că exploatatorii trenurilor navetă oferă mecanicilor tot soiul de prime, adaosuri de salarii şi câştiguri lăturalnice, — pentru ca transporturile particulare să fie favorizate, — dar — dau asemeni avantaje materiale chiar personalului staţii.

E o acţiune de corupere, împotriva căreia guvernul trebue să ia măsuri, căci asemeni procedee sunt de natură să introducă o primejdioasă stare de spirit printre funcţionarii şi mecanicii dela căile ferate.

*

D-l Flondor, fruntaşul bucovinean, despre care se spunea că va lua succesiunea d-lui Oct. Tăslăuanu la Ministerul Industriei şi Comerţului, a trimis vorbă d-lui general Averescu, că fiind bolnav nu poate părăsi moşia sa dela Flondoreni.

E pentru a doua oră de când d-l I. Flondor, oferindu-i-se un loc în guvern, se scuză că nu poate veni la Bucureşti.

*

Mutarea în Capitală a secretariatelor generale a rămas din nou în suspensie. D-l Constantin Bucşan se află actualmente la Bucureşti pentru a lua măsuri în privinţa incuartiruirei personalului.

Dovezi istorice

„Patria“ epuizând mijloacele *personale* de luptă contra partidului liberal prin interzicerea unui anumit limbaj, a început acum lupta prin graiul morţilor. Dar nu graiul cel de pe urmă al morţilor, mărturisirea cea dreaptă a murbunzilor, care în ultimul glas îşi fac spovedania, ci acel înveninat, acoperit de negura patimilor din lupta zilnică şi contemporană, a adversarilor creaţi de circumstanţe sau indicaţi de origină. Şi astfel mult iscusita slovă a „Patriei“ a început acum să reproducă din tot trecutul de militantism politic al vechiului regat crâmpee din discursurile adversarilor pe care partidul liberal i-a putut avea.

In felul acesta „Patria“ îşi închipue că ar fi cu putinţă să facă dovezi istorice?

Dar oare am putea noi să admitem a face dovezi istorice din reproducerea atacurilor date de adversarii politici de ex, pe chestiunea politicei de loialitate a d-lui Ciceo Pop?

„Teroarea Creştină“

Ziarele puse în slujba internaţionalismului, care se scriu în româneşte, dar la care nu se gândeşte nicidecum românește, consacră multe şi lungi coloane pentru a combate regimul terorist intronat actualmente în Ungaria, şi pe care-l numesc: *teroarea albă* sau *teroarea creştină*. In adevăr, şi noi am avut şi avem cuvinte de protestare contra regimului canibalic pe care răsbunarea sălbatică a maghiarimei l-a intronat la Budapesta. Un popor cu adevărat civilizat şi cu sentimentul uman puternic desvoltat cum este al nostru, nu poate admite asemenea teroarea. In ce priveşte însă nuanţa pe care susnumitele ziare caută s'o dea prin protestarea lor, numind *teroare creştină* regimul patronat de Horthy, credem că am greşi dacă ni-am lăsa influenţaţi de aceste insinuări şi dacă ne-am feri de-a constata adevărul, aşa cum este, drept în faţă.

In Ungaria ne aflăm acum în faţa unei puternice reacţiuni contra acţiunei de dezagregare a statului pe care populaţiunea evreească a avut-o, acolo ca şi în Rusia, ca şi la noi.

Frământările revoluţionare din Rusia, ca şi acelea din Ungaria, au evidenţiat, ceea ce cu atâta dibăcie a fost până acum ascuns, că elementul evreesc, ca un ferment activ, a avut o bună parte de contribuţie în dezastrele care au lovit aceste ţări. De altfel şi în ce ne priveşte, după cum cu dreptate s'a relevat în mai multe rânduri şi la noi în toată acţiunea anarhică şi revoluţionară, acelaş element activ îl constitue în bună parte tot evreii. In toate comploturile care se descopere, aici în Ardeal şi în Basarabia, contingentul cel mai numeros de arestaţi şi vinovaţi este dat de evrei.

Faptului acesta, constatat şi neconstatat, ori cât am dori în interesul paşnicei convieţuiri cu toţi cetăţenii ţărei noastre ca să nu-i dăm o interpretare aţâţătoare, constitue însă un adevăr dela a cărui judecare nu putem lipsi. El dovedeşte desigur aceeaşi tendinţă pe care acum Ungaria şi Rusia, cu preţul celor mai dureroase experienţe, a constatat-o în efectele ei. Ori, ceeace se petrece în Ungaria şi se anunţă ca început în Rusia, terorizarea evreimei, nu este decât reacţiunea pe care aceste două popoare, cu mult inferioare nouă în ce priveşte sentimentul umanităţei, o desfăşoară şi ca răsbunare, dar şi ca o politică anume îndreptată pentru restabilirea echilibrului pierdut o clipă.

De aceea adevărul este că ne aflăm în faţa unei teroare, *nu însă creştină*, întrucât nu acelor naţiuni care sunt în apărare li se poate imputa fanatismul religios, ci dacă e vorba să stăm pe terenul influenţelor religioase —, mai curând acelora care urmărind un ideal mistic de dominaţiune universală, încearcă a-l atinge prin dezagregarea altor neamuri. *Ev.*

D-l Take Ionescu conspiră contra Sovietelor?

Ziarul *l'Humanité*, organul bolşevismului francez, dă călătoriei d lui Take Ionescu pe drumurile Europei o importanţă pe care n'o merită şi un sens pe care nu l are.

Susnumitul ziar crede că această călătorie se leagă intim de problema rusă. D-l Take Ionescu, care e pentru *l'Humanité* „unul din meşteşugarii cei mai supuşi ai politicei Antantei în Europa orientală“, a parcurs. Europa „ca un recrutor de forţe contra Rusiei sovietice“.

„Dacă combinaţia numită Mică Antantă se realizează (6 state şi 85 milioane de locuitori), spune ziarul parizian, — se pune întrebarea contra cui se îndreaptă ea. Marea noastră presă va pretinde că ţinta ei va fi Germania. Nu trebueşte luată aparenţa drept realitate; şi în realitate e vorba de o conspiraţie antisovietică. Toate actele, toate demersurile, cari se îndeplinesc în clipa aceasta prin inspiraţia sau sub patronagiul puterilor occidentale, vizează la pregătirea campaniei din 1921 contra Moscovei. Se maşinează încercuirea Rusiei Roşii şi Wrangel nu-l pus decât ca să distreze galeria. Focarele conspiraţiei sunt la Varşovia şi Budapesta“.

Ce zice oare d-l Take Ionescu de acest nou şi important rol pe care e chemat să'l joace în imaginaţia unui gazetar francez?

---

urma să se desfăşoare idealul dorit. După ce au făcut planul şi au clădit schelea, Americanii şi-au pus haina de lucrători pe ei şi s'au scoborit tocmai în mijlocul materialului din care se face istoria, în mijlocul poporului şi au început, iarăş, nu să-i expună acestuia idealul lor cel frumos, ci au început să frământe să prefacă acest material informe, să-l fasoneze, să-l sileaască aproape, să se îndrepte, în cete tot mai mari, înspre idealul urmărit, să se îndrepte, ei, poporul, graţie conştiinţei lui preschimbate.

Aceasta şi este poate una din laturile cele mai caracteristice ale vieţii americane. Ea nu se clădeşte din formule, deductiv, aşteptând impasibilă, ca cercuri tot mai mari de cetăţeni să poată intra în cuprinsul „primilor principii“, până ce însfârşit realitatea cea rebelă va putea fi toată unul şi acelaş lucru cu „idea“; nu, ea trăeşte şi creşte inductiv, fiind în fiecare moment mai mult o sinteză a tuturor componentelor ei de cât altceva. De aici grija acea continuă pe care o au Americanii de întregul fel de a trăi al cetăţenilor republicei şi de aici caracterul acela, de a fi ceva viu, pe care-l au instituţiile lor, caracter pe care nu-l cunosc instituţiile din Europa.

Intrun sens, instituţiile americane sunt mai democratice de cât ale noastre, dar vorba aceasta nu redă întregul caracter al lor. In Europa poţi găsi de asemenea instituţii făcut „pentru toată lumea“, o particularitate care ar ajunge să-i dea dreptul unei instituţii de a fi clasată ca democratică. Dar în multe din aceste instituţii nu merge aproape nimeni, sau în nici un caz, nu merge „poporul“. Americanii au mers ceva mai departe de cât Europenii. *Ei nu s'au mărginit să facă instituţii pentru popor; instituţiile lor aleargă după popor.*

Forţând puţin nota, am putea zice că Americanii nu pun punctul de greutate pe faptul de a face instituţii, care să aştepte poporul să vină la ele, ci pe acela de a face un popor în stare să reclame, el, instituţiile de care are nevoie,[1] *instituţii din ce în ce mai bune.*

1) Un exemplu. Pe când eram în America se urma lupta pentru căpătarea dreptului de vot pentru femei. Ele aveau acest drept în unele state ale Uniunei, dar nu în toate. In statele în care femeile nu votau încă, se urma, paralel cu lupta în vederea căpătării acestei drept, o adevărată campanie de *educaţie cetăţenească a femeilor*, — un lucru de care ar fi avut atât de mult nevoie şi alegătorul nostru de data această —, campanie în care femeile, pe lângă cunoştinţele generale, necesare oricărui cetăţean luminat, asupra statului, comunei, etc..., căpătau şi îndrumări practice asupra felului cum se votează, cum se duce o campanie electorală, cum se ţine un discurs, cum se răspunde unui adversar într'o controversă publică şi aşa mai încolo. Totul se învăţa în chip practic, discutându-se, ca într'un mic parlament, chestiunile mari de la ordinea zilei.

In treacăt pomenim şi de împrejurarea, că în felul în care procedează Americanii se stabilesc legături adânci între popor şi instituţiile lui, legături care înjghebează chiar şi instituţiile înalte de cultură. Acest fenomen nu'l găsim, în gradul în care nu'l prezintă America, în nici o ţară din Europa, nici chiar în democratica Elveţie.

Vom vedea în alt loc d. ex. cum locuitorii unui orăşel din America au cerut să li se facă teatru, un fapt general acolo[1]) şi care-mi aduce în mod penibil în minte cazul unui cetăţean al oraşului elveţian Berna, cetăţean care zicea că teatrul de acolo trebue desfiinţat, că comuna nu trebue să-l mai dea subvenţii, că „noi n'avem nevoie de spectacole“.

*

Vom înţelege vremea?

Notele date în lucrarea de faţă au în comun tocmai caracterul dinamic, de voiţi, de care am pomenit mai sus şi care se degajează din fiecare din manifestaţiile culturale şi sociale de care ne-am ocupat. In ele se va vedea cum universităţile, teatrul, clasele de sus, tot ce este, într'un cuvânt, conducător moral, intelectual şi artistic al ţării, caută, în America, pe de o parte, să se coboare în spre popor şi pe de altă parte să l intereseze pe acesta la toate problemele şi bunurile superioare ale Republicei, punând în chipul acesta, bazele unei culturi, care, după expresia scumpă Americanilor, urmează să fie „din popor, prin popor şi pentru popor“.

In ce măsură, lucrul acesta este cu putinţă, nu discutăm aici.

Ce ne interesează acum este faptul că poporul românesc este astăzi în mult dorita situaţie, de a avea câştigate unele din condiţiile de desvoltare, ca întinderea, bogăţia şi libertatea internă, care au făcut posibilă prosperitatea neamului de oameni din Statele Unite. Vom lăsa noi această oportunitate să se piardă fără folos pentru sufletul şi viitorul neamului nostru, sau vom căuta să urmăm exemplul acelora, care şi-au putut pune mai de mult astfel de întrebări? Sau şi mai precis: se vor găsi destule femei şi bărbaţi, la noi, care să ajute sufletul neamului românesc, liberat din lanţurile materiale în care a trăit încătuşat sute de ani, să se îndrepte în fârşit şi el pe calea care duce popoarele la mărire, pe calea pe care nu merg de cât oameni cu acest gând din urmă în conştiinţa şi mai bine încă, în sângele lor, sau îl vom lăsa acest sufflet să fie bătut de toate vânturile, pe maidanul tuturor „Bordeelor“ şi pălit de uscăciunea ordonanţelor ministeriale?

1) Elveţienii au şi ei un fel de manifestaţii teatrale populare, dar acestea sunt sporadice, sunt periodice, nu permanente. Ma gândesc la serbările de la Veney, la festivalele de la Lausaune şi la treatrul fondat de d. Morax, la Mézières. Asupra stării teatrului popular în Europa a se vedea R. Rolland: Le Theatre du peuple, 1913, Hachette.

INFORMATII

In urma unui ordin al ministerului Artelor, o comisie alcătuită din d-nii Emil Isac, inspectorul teatrelor din Ardeal, primarul Dr. Popp, şeful serviciului edilitar Chiuran, căpitanul de poliţie Carancioni, şeful serviciului medical Dr. Tatoianu, comandantul pompierilor Bartha, a făcut o anchetă în Teatrul Maghiar din loc pentru a vedea cari sunt condiţiile poliţieneşti şi sanitare ale instituţiei. Ajungând la concluzia că aceste condiţii reclamă o intervenţie serioasă, s'a dispus ca teatrul să fie bine păzit şi de către poliţie şi de către pompieri.

La Teatrul Naţional român, Primăria a procedat la o anchetă similară. In plus s'au dat ordine prefecturilor pentru luare de măsuri în acest sens unde se află un teatru.

*

Birourile Consulatului britanic din Cluj s'au mutat cu ziua de 15 Noembrie 1920 în Strada Majáliis 12 b.

*

D-nii dr. Toma Ionescu, Demetru Negulescu şi D. Iancovici au fost numiţi delegaţi ai guvernului român, pe lângă liga naţiunilor. Delegaţii României au şi plecat la Geneva.

*

Vremea îndreptându-se munca câmpului a reînceput.

Ministerul de domenii a făcut o intervenţie la ministerul de războiu prin care se cere a se da oamenilor cât mai lungi concedii agricole pentru munca câmpului.

*

Comisiunea pentru unificarea telegrafo-poştală, care s'a strămutat dela Cluj la Bucureşti s'a transformat acum într'un serviciu al teritoriilor alipite, funcţionând pe lângă direcţiunea poştelor.

Acest serviciu se va desfiinţa imediat după trecerea prin parlament a nouei legi de exploatare telegrafo-poştală prin care se va realiza unificarea.

Odată cu acest proect de lege va fi depus în parlament şi proectul de organizare a corpului telegrafo-poştal din întreaga ţară.

*

Tratativele pentru vânzarea surului din minele din Transilvania Băncii Naţionale, sunt conduse de d-l I. Angelescu, subsecretar de stat la finanţe.

O hotărîre definitivă în această chestiune nu se va lua decât după înapoierea d-lui C. Argetoianu, în Capitală.

*

Dela comitetul de acţiune al partidului naţional-liberal din Turda ni se comunică faptul că d. Mihail Gazdac, eroul inventat de „Patria" pentru a-şi stârni din nou mascata-i revoltă, nu face parte din aceea organizaţie şi nici nu a fost trecut între semnatarii procesului-verbal de constituire, după cum se poate vedea în nr. nostru dela 10 Noembrie.

Aşadar, protestarea acestuia nu este decât un nou faliş al susnumitului ziar, care obişnuind lumea cu aceast sistem, va trece în rândul publicaţiilor humoristice.

*

Camera de Comerţ din Cluj a primit o adresă din partea poliţiei în care i se spune că să la dispoziţie ca firmele să fie scrise corect româneşte.

Dl Ing. V. Alimănişteanu, *administratorul-delegat al Creditului Minier din Bucureşti, împreuna cu d. G. Murgoci, geolog-şef şi profesor la Şcoala de Poduri şi Şosele, sunt în oraşul nostru în trecere spre Jibău şi Bala-Mare pentru punerea în valoare a zăcămintelor de cărbuni şi minereuri de acolo D-lor sosesc din Banat, unde au făcut de asemenea cercetări asupra zăcămintelor de cărbuni, fer, aur etc.*

*

Statutele pentru înfiinţarea bursei din Cluj fiind terminate, se înaintează Ministrului de Comerţ peutru a fi studiate şi prezentate Parlamentului. Se ştie că bursa nu se va putea deschide decât după aprobarea statutelor.

*

Joi 18 c. se fac în întreg Ardealul alegerile preoţeşti pentru congresul ce se va ţinea în primele luni ale anului viitor.

Tot în acest scop se fac dumineca viitoare alegerea de deputaţi mireni.

Aflăm pe cale particulară că circulările pentru convocările sinoadelor parohiale au ajuns la destinaţia celor interesaţi, mult mai târziu decât data când acele sinoade trebuiau să se ţină. Cauza în cazul acesta nu ar fi fost poşta, ci chiar locul de expediţie

*

In antreproectul Comisiunei de reformă administrativă, Basarabia este împărţită în două regiuni: una cu capitala Iaşi, coprinzând judeţele din nord şi alta cu capitala Chişinău coprinzând partea de mijloc şi de sud a Basarabiei.

Compunerea judeţ-lor se modifică deasemenea.

O parte din judeţul Ismail trece la Cetatea Albă, iar o altă parte la Covurlui.

Judeţul Cahul este complect refăcut. Partea de sud trece la jud. Ismail parte de nord la Chişinău, Cahulul luând o importantă parte din jud. Tighina.

Judeţul Iaşi ia o parte din judeţul Bălţi, judeţul Dorohoi din judeţul Hotin.

Este vorba asemenea să se formeze al zecelea judeţ al Basarabiei.

*

Stocul de animale de la fermele Statului va fi complectat cu animalele cumpărate de ministerul de domenii din Transilvania.

*

La întrunirea de Duminecă a comitetului agrar, d-l ministru Garoflid, a prezentat două proecte de reformă agrară. Unul pentru vechiul regat şi altul pentru Transilvania şi Banat.

*

Duminecă a avut loc la Brăila în sala teatrului naţional, o mare întrunire publică organizată de Liga culturală, secţia Brăila, pentru a protesta contra cruzimilor comise de unguri asupra populaţiunei româneşti de sub dominaţia acestora. Au luat cuvântul domnii: Athanasiu Popescu, preşedintele Ligei Culturale, comandor Mănescu, studentul Chinescu, deputatul reprezentat al Moţilor Amos Frâncu, deputatul Vriam şi Nicu Petrescu. Toţi oratorii au descris mizeriile pe cari le îndură supuşii români din Ungaria înfierând vehement procedele barbare ale Ungurilor.

La urmă s'a votat de cei prezenţii o moţiune de protestare.

Închis zece zile pentru a fi renovat, Restaurantul hoteluiui New-York s'a deschis Duminecă 14 Noembrie a. c., sub noua direcţiune a d-lor Gentilini et comp., elevi ai caselor Capssa şi Boulevard din Bucureşti.

Cu începere de Duminecă 14 Noembrie, onor. public clujean va găsi în tot timpul zilei până la eşirea dela teatru tot felul de mâncări româneşti, ungureşti şi franceze. In acest scop am angajat specialişti din cei mai renumiţi.

O pivniţă bine asortată cu cele mai bune vinuri indigene şi străine va sta la dispoziţia onoratei Clientele. Fiva o ciok.

Cu concursul selectei clientele vom organiza în fiecare săptămână reuniuni cu ceaiuri şi serate dansante.

Orchestra sub conducerea maistrului Arpad Klick va delecta distinsa noastră clientelă cu ariile cele mai moderne.

Cu toate sacrificiile imense ce am făcut pentru renovarea acestui local, preţurile vor fi totuşi cât se poate de moderate.

Onor. public clujean este rugat a ne vizita şi a se convinge.

Cu toată stima
DIRECŢIUNEA.

*

Oficiosul *La Roumanie*, voind a dezminţi ştirile date decătre unele ziare cu privire la tratativele urmate pentru concesionarea C. F. R. unui consoţiu străin, scrie că adevărul ar fi acela că ministerul a primit din partea unei societăţi engleze o ofertă pentru exploatarea atelierelor căilor ferate. Oferta aceasta n'ar fi primit încă răspuns.

*

La Cernăuţi se va înfiinţa un consulat englez. Titular a fost numit d-l Cameron.

*

Publicul de elită mănâncă numai la grădina de iarnă a hotelului Central.

*

Taximetru face curse zilnice în oraş cu ora şi cu ziua, afară din oraş cu chilometru.

Taximetru stă la dispoziţia publicului în centru în faţa Hotelului New-York, făcând curse speciale la gară. Preţuri absolut eftine faţă de rapiditate. Dela gară în oraş şi ori unde. Adresa pentru curse lungi Bodega Mih. Văcăraşi str. Reg. Ferdinand 41 vis-a-vis Banca Agrară.

*

Marile fabrici de oţet şi lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc orice fel de cutii pentru farmacie şi pentru comerţ cu preţ redus.

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogerla „Emke" Cluj Piaţa Unirii No. 32.

Universitate maghiară clandestină în Cluj

Se ştie că episcopii unguri, au cerut printr'o petiţie prefectului din Cluj, încuviinţarea de a redeschide aici vechea universitate „confesională". Probabil că cererea a rămas fără răspuns, fiind considerată că neavenită. Ungurii n'au dezarmat, *ci au deschis* „Universitatea confesională maghiară", în localul şcoalei „*Marianum*", la care să pare că *s'au înscris şi urmează deja vr'o 300 de studenţi. Mai mult: se aude că unul dintre profesori continuă a face parte şi din personalul Universităţei noastre.*

N'am putut controla aceste lucruri, dar le deţinem de la un funcţionar al „Statului Catolic" local. Credem că este datoria autorităţilor, în special a Siguranţei publice şi a Secretariatului de Instrucţie, a face cercetările cuvenite şi a lua măsurile legale contra acestei tentative de călcare a legilor ţărei.

O Universitate maghiară în Cluj, este inutilă. Ea ar fi un focar de iredentism şi sovinism maghiar şi o permanentă stidare a autorităţei statului român.

Vom ţine opinia publică în curent cu tot ce vom afla în această chestiune. G.

Muncitorii dela Turda

Citim în gazeta poporală „Turda", care apare în oraşul cu acelaşi nume:

In Turda lucrează în prezent mai intensiv două fabrici. Fabrica de ciment, proprietatea unor mari capitalişti evrei de prin Viena, Budapesta, şi fabrica de bere. La aceste fabrici sunt angajaţi o mulţime de muncitori socialişti, cari în toamna acestui an şi-au manifestat sentimentele şi tendinţele în două rânduri. Mai în urmă cu ocaziunea grevei politice, care tindea distrugerea statului român actual. Aceşti muncitori de altfel aproape exlusiv de naţionalitate maghiară şi sub haina socialismului ascund cu totul alte tendinţe decât cele trimbiţate. Ori este cineva atât de naiv, să nu o observe aceasta, câtă vreme întreaga populaţie maghiară din Turda, până şi chiar bancherii, în timpul din urmă luau parte la toate adunările şi consfătuirile lor? Şi apoi se mai ştie un lucru, care prin anchetă se va lămuri şi mai mult, că Românii au fost angajaţi foarte rar, ori de loc la aceste fabricei. Cei angajaţi au fost forţaţi să intre în partidul socialist, de care ei habar nu aveau. Se impune o anchetă serioasă, care va lămuri procedările direcţiunilor.

Iar până atunci rugăm direcţiunile fabricilor să publice: Câţi muncitori au angajaţi? De ce naţionalitate sunt? De ce confesiune sunt? De când sunt angajaţi? Ce ocupaţiune au avut înainte de angajare şi unde? Şi cari sunt condiţiunile angajării? Avem informaţiuni că un muncitor dela una din fabrici îşi bate pieptul şi se laudă că a fost ofiţer înalt în hoardele lui Béla Kun, care ţintea pelrea noastră. Şi acum el se adăposteşte în patria noastră, rozând poate în taină la rădăcina ei. Autorităţile noastre ar face un bun serviciu societăţii şi statului român luând în mână clarificarea acestei chestiuni.

Sâmbătă 20 Noembrie

are loc în sala Teatrului Naţional din Cluj

Primul festival

al **Sindicatului Presei Române din Ardeal.**

Programul reuneşte contribuţia celor mai distinşi reprezentanţi ai artei în Cluj: *D-na Roman* şi d-l *Gr. Teodorescu* dela *Opera Română*, Maestrul *Bobescu* cu orchestra Operii, d-nele *O. Bârsan, Medianu* şi d-nii *Stănescu-Papa, Mihăilescu-Brăila, Neamţu-Ottonel* dela *Teatrul Naţional*, genialul violonist vienez *Feuermann*, etc.

D-l *Ion Agârbiceanu* va rosti o frumoasă conferinţă: *Sufletul ce ne trebue.* Artiştii Teatrului Naţional vor juca spirituala comedie *Liniştea Casei.*

Programul de canto şi declamaţie e o minune.

Biletele se găsesc de vânzare la Administraţia ziarului *România.*

O mare casă de croitorie parisiană având un minunat magazin aproape de Madeleine, a trimes la Cluj Premiera cu o splendidă colecţiune de rochi şi pălării.

Ni se spune că mâine ar începe expoziţia publică de adevărate opere de artă. Puţinele persoane care au fost admise până acuma să le vadă nu vorbesc de cât cu cea mai mare admiraţie despre ele. Este adevăratul, inimitabilul *chic* parisian, care ne vine drept de la Paris.

Nimic nu va mai uimi pe nimeni când se va şti că Premiera este o fostă Premieră de la Paquin din Rue de la Paix.

Expoziţia va fi din 17 până în 22 Noemvrie în prăvălia de modă Blau str. Iuliu Maniu 8.

*

„Banca Maghiară" Societate pe acţii Str. Memorandului (fost Unio) Nr. 20 aduce la cunoştinţă, că mandatează bani în străinătate (deocamdată în Austria, Ungaria, Cehoslovacia, Germania şi Italia) cu preţuri fixate înainte.

*

„Gourmand" confiserie specială, nemaiîntrecut dessert, calitate superioară, nu trebue să lipsească dela nici-o masă de familie.

*

D-l dr. Mark Hillel cand. de adv. încă înainte de aceasta cu o lună, a repăşit din cancelaria mea şi nu este cu cancelaria nică în cea mai mică legătură. — Dr. Valer Roman, advocat.

*

Se vând casele din Calea Regele Ferdinand No. 63.

Informaţi se pot lua de la Bodega Bucureşti.

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.

Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

TELEGRAME

Ungaria a ratificat tratatul de pace

Lyon, 15 Noembrie.

Adunarea națională maghiară a ratificat tratatul de pace dela Trianon.

Ședința inaugurală a Societății Națiunilor

Lyon, 16 Noembrie

Sedința inaugurală a adunării ligii națiunilor s'a deschis la Geneva Luni dimineața în prezența unei afluențe considerabile. Deschizând ședința d-l Motta, președintele federației elvețiene, a mulțumit Conferinței pentru că a desemnat Geneva ca sediu al organismului său și pentru că a făcut posibilă intrarea Elveției în Liga Națiunilor. Se procedează apoi la alegerea președintelui prin vot secret. A fost ales d-l Hymans, delegatul Belgiei.

Blocusul Mării Negre

Lyon, 16 Noembrie.

Agenția Havas anunță restabilirea blocusului Mării Negre. Ziarele „*Le Gaulois*“ și „*L'Avenir*“ publică o telegramă din Constantinopol asupra ororilor săvârșite de trupele Kemaliste.

Primele rezultate ale alegerilor din Grecia

Lyon, 16 Noembrie.

O telegramă din Atena anunță că alegerile au avut loc în toată Grecia Sâmbătă, într'o ordine perfectă. Nu se semnalează nici un incident grav. Primele rezultate cunoscute sunt favorabile venizeliștilor.

Moștenirea averei regelui Alexandru

Lyon, 15 Noembrie

Judecata intervenita în chestiunea moștenirii averei regelui răposat, recunoaște validitatea căsătoriei contractate de regele Alexandru cu d-na Manos și respinge opoziția formulată de ex-regele Constantin.

Remiterea bastonului de mareșal generalului Pilsudski

Lyon, 15 Noembrie

Ceremonia remiterii bastonului de mareșal generalului Pilsudski a avut loc la Varșovia în prezența misiunilor diplomatice și a unei mulțimi enorme.

O alianță italo-sârbă?

Lyon, 16 Noembrie

Din Roma se telegrafiază ziarului *Le Matin* că tratatul de comerț între Italia și Jugo-slavia care va fi semnat în curând va fi preludiul unei alianțe defensive italo-sârbe.

Dela Consiliul Ligei Națiunilor

Lyon, 15 Noembrie.

Duminecă după amiază s'a întrunit la Geneva consiliul ligii națiunilor. D-l Leon Bourgeois a prezintat raportul său asupra progresului realizat în alcătuirea Comisiunei financiare și economice, a cărei creiare s'a decis la Bruxelles. Reprezentantul Japoniei a prezentat raportul său asupra constituirei statului Dantzig. Consiliul a hotărât să amâne deciziunea sa pentru o dată ulterioară.

Retragerea lui Wrangel

Telegramele din timpul din urmă ne aduc știri cari confirmă retragerea armatei generalului Wrangel în Crimeia. În fața atacului trupelor sovietice superioare în număr, forțele generalului Wrangel risipite pe malul drept al Niprului și cele trimise în incursiune se retraseră și se stabiliră pe o linie care plecând dela Nipru și trecând pela sud de Alexandowsk se termină la marea Azov. Pe acest front de 300 km. generalul nu putea pune decât 50.000 de oameni. Generalul a fostoare surprins? Telegramele ce le avem până acum sunt prea laconice ca să ne putem da seama din ele. Iar orice caz retragerea sa se făcu cu o iuțeală surprinzătoare, de vreme ce în câteva zile trupele sale cari se găseau la 150 km. de Perekop se află acum îngrămădite în peninsula Crimeii.

Se asigură că retragerea armatei sale s'a făcut în ordine și că aripa sa stânga a isbutit să oprească pe inamiç pentru a permite restului din trupele sale treacă în Crimeia.

Pentru Soviete Wranghel ar însemna o primejdie morală foarte mare. Bolșevicii se temeau de popularitatea de care se bucura el în Rusia. Populațiunea orașelor invidia soarta locuitorilor Sebastopolului, țăranii cereau să fie tratați ca și cei din Crimeia, și din Taurida. In ceace privește soldații roșii mobilizați, mulți dintre ei nădăjduiau să pună capăt suferințelor lor trecând la Wrangel, unde știau că vor fi bine primiți.

Pe deasupra bolșevicii făceau răspunzător pe Wrangel de o nouă stare de spirit remarcată de câtva timp în armată și din care iată câteva trăsături. In momentul contraofensivei polone, trupele nu sovăiră să trimeată la Moscova o delegație pentru a cere pace. Lucrul acesta stârni o mare mânie la Kremlin. Guvernul central sovietic refuză să asculte delegația, iar cei cari făceau parte din ea fură împușcați. Trupele protestară, și pentru a le calma Trotzki trebui să autorizeze venirea unei alte delegații la Moscova. Aceasta avu aceiași soartă, și numai prăbușirea armatei sovietice împiedecă agitația să nu se desvolte.

Toate acestea hotărîră pe bolșevici să nimicească armata generalului Wrangel. Misiunea aceasta ei o încredințară regimentelor comuniste neavând încredere în mobilizați.

Actualmente Wrangel se găsește în aceeași situație în care se găsea în luna Aprilie când adăpostea și primea rămășițele armatei lui Denikin. Deocamdată nu putem ști ce va face, dacă va mai incerca să iasă din peninsulă și dacă mai are mijloace.

Cum judecă Francezii pe Stambulinski

Actualul stăpân al Bulgariei este un om sdravăn: i se poate spune stăpân, de vreme ce d-l Stambulinski cumulează la Sofia funcțiunile de președinte al Consiliului de miniștri cu cele de ministru de externe și de război, iar colegii săi se înclină cu respect în fața temutei sale autorități. Inalt și înzestrat cu niște umeri herculani, cu o mustață mică, cu ochii mici, negri și pătrunzători, chipul său ne reamintește figura lui Balzac — un Balzac a cărui frunte ar fi încununată de un păr bogat și creț ca cel al lui Dumas-tatăl. O figură plină de energie, de hotărîre și de ardoare, și care ar inspira câteodată teamă, dacă glasul său n'ar fi blând și dacă privirea-i n'ar scăpăra de o simpatică inteligență.

Privindu-l îți dai seama numai de cât că d-l Stambulinski este un om de acțiune. Este și azi acelaș deputat-țăran care în 1908, a stat jos fără a se descoperi în timpul când țarul Ferdinand își rostea discursul tronului și care a avut îndrăzneală să-l întrerupă pe rege. Acest fermier dela Bazargic înțelesese încă de atunci că țarul Ferdinand târa Bulgaria în cele mai rele aventuri. Iată omul, care în tragicile zile din Septembrie 1915, va îndrăzni să se ducă la rege și să-i spună ca va plăti cu capul sau cu tronul nebuniile sale Ferdinand îi va spune să aibă grijă de viața lui mai bine.

Dar el nu ținu seamă de un avertisment care merita totuși o atenție mai mare, atunci când vine dela un Ferdinand de Coburg.

Dela cuvinte el va trece la fapte. Pentru a împiedica mobilizarea, Stambulinski răsculă regimentele din Bulgaria meridională: a fost nevoe de o reprimare sângeroasă și fără milă pentru a pune capăt răzvrătirei. Sute de soldați fură împușcați, iar promotorul răzvrătirii, condamnat la închisoare pe viață, fu trimis să putrezească în fundul închisoarei dela Vidin, de unde nu eși decât în Septembrie 1918, după victoria generalului Franchet d'Esperey.

Și atunci când Stambulinski se declară un prieten sincer al Antantei, poate fi crezut. De altfel el este și singurul barbat politic bulgar care se declară ferm hotărât să execute tratatul de pace.

In afară de executarea integrală și leală a tratatului, Stambulinski preconizează o împăcare cu vecinii Bulgariei, în deosebi cu Serbia, și stabilirea pe temelii trainice a păcii în Balcani. In interiorul țării, o încercare bolșevică a fost sdrobită cu ajutorul bandelor de țărani armați cari au alergat la apelul primului-ministru; ordinea domnește de atunci în Bulgaria. Un amănunt umoristic: bolșevicii bulgari în loc să fie condamnați la ocnă, au fost trimiși în Dobrogea bulgară pentru a și împlini în libertate acolo experiența lor comunistă.

(*Le Petit Parisien.*)

Iosif Grünfeld

ceasornicar și juvaergiu

Calea Reg. Ferdinand 21

(fost Wesselényi Miklós-u.)

Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage și bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice și bijuterii cu garantie.

Cetiți „Infrățirea“

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Primele rezultate ale alegerilor din Grecia arată reușita a 300 venizeliști și 60 opoziționiști. Posibilitatea revenirei ex-regelui Constantin este exclusă.

*

Suspendarea trenurilor de persoane pe liniile laterale s'a amânat pentru 20 de zile.

*

Au sosit în Capitală venind dela Sinaia M. Sa Regele și ex-diadochul George. Au fost primiți la gară de autoritățile civile și militare. Prințul George pleacă cu Simplonul în străinătate.

*

Bursa calmă; închelerile s'au făcut la cursuri inferioare celor precedente.

*

D-l C. Argetoianu, ministru de interne, a plecat eri la 11 ore cu Simplonul.

*

In București s'au ivit foarte multe cazuri de febră tifoidă.

*

Monitorul Oficial publică o nouă serie de 30 permise de export reconfirmate pentru țesături de mătase, piele lac, parfumuri și jucării.

*

Regulamentul locuințelor în București, venind înaintea legei creiază un precedent primejdios.

*

Cursul Leului la Paris 23·25 centime.

*

In ultimul moment s'a prohibit importul articolelor de lux, mătăsuri, lingerii fine, cravate, bretele și săpunuri. Aceasta dupăce s'au aprobat până acum sute de permisuri.

*

Ziarul *România Nouă* menționând acuzația contra d-lui Duliu Zamfirescu că acesta a luat bani dela nemți, *Viitorul* somează pe acesta să se explice.

*

Eri a avut loc la Cercul de Studii al Partidului Liberal conferința d-lui Vintilă Brătianu despre programul de activitate al Cercului de Studii.

*

D-l Vasile Kogălniceanu a demisionat din partidul d-lui Iorga pe motiv că *nu poate admite lupta de clasă care este la baza acestei grupări.*

*

Mitropolitul Greco-Catolic Suciu a fost primit într'o lungă audiență de d-l general Averescu.

Declarațiile d-lui Take Ionescu făcute la Clubul Democrat nu se rezumă de cât în înșirarea onorurilor cu care a fost primit, nepomenind nimic de vreun rezultat real, afară de scăderea valutei.

*

In procesul socialiștilor s'a terminat interogarea acuzaților și va începe aceia a martorilor. Acuzații protestează toți *contra învinuirei ce li se aduce că voiau să dezlănțuie anarhia și susțin că greva avea un caracter economic.*

*

Ziarul „*Indreptarea*“ publică proectul impozitului progresiv pe venit datorit deputatului I. N. Angelescu, raportorul bugetului general, cu indicația că va servi la legiferarea noilor impozite.

*

Contele Serinski, ministrul Poloniei la București, a fost primit într'o lungă audiență de către d-l Argetoianu.

*

„*Indreptarea*“ desminte știrea că d-l Titulescu tratează concesionarea căilor noastre ferate unor consorțiuri străine.

Din Ungaria

Legăturile lui Horthy cu deținătorii de teroare Prónay—Héjjas se adeveresc tot mai mult. Ministrul de honvezi *Sréter*, care personal a asistat la arestarea celor 40 de ofițeri în hotelul Britania *a fost silit să ordoneze eliberarea lor.* Dovadă că această arestare nu se făcuse cu consimțământul lui Horthy, care e de altă părere. (*Uj Kelet.*)

*

Guvernul Teleky va demisiona după ce se va face ratificarea. Referitor la formarea noului guvern părerile sunt împărțite. Se crede că tot Teleky va fi reales; nu e imposibil însă că groful Bethlen sau Iuliu Rubinek să ocupe scaunul presidențial.

*

Parlamentul maghiar a primit propunerea ca pe toate edificiile publice să se arboreze drapele negre în semn de doliu; ele vor rămâne până la întregirea granițelor milenare a Ungariei.

*

Guvernul german a prezentat un proect de lege asupra încheierii convențiilor comerciale între Germania, Ungaria, Austria și Cehoslovacia — Convenția comercială va acorda Ungariei principiul favorizării în sensul că orice favoare pe care o va face Germania vreunei țări în chestiunea exportului, importului și transitului se extinde și asupra Ungariei. (Elenzék).

F. DE GERANDO & CO

— PARIS —

MARE EXPOSIȚIUNE DE ROCHII ȘI PĂLĂRII DIN PARIS

MARCELLE VERNIER

PREMIERA

De la 17 Noembrie până la 22 Noembrie a. c.

Se poate vizita la orice oră în Strada Iuliu Maniu No. 3 (Szentegyház-utca) casa BLAU, Cluj.

Erezii lui Stotter Iacob Cluj. Negustorii de lemne și material de tabăcarie. Se pot comanda lemne de foc tăiate și netăiate de orice calitate și cantitate. Magazin în Str, Allomás Nr. 21, Telefon 800.

Birouri în Str. Hegedűs Sándor Nr 6, Telefon 300 și Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

FUNCȚIONAR la stat din vechiul regat special în lucrări de birou având orile de dimineața zilnic libere caută post la instituție particulară sau de stat. Adresa la administrația ziarului.

SE CAUTĂ un sergent sau caporal demobilizat care să vorbească limba germană și italiană, precum și un demobilizat de orce grad și orice naționalitate care să conducă o mică economice agricolă. Condițiuni de angajare foarte avantajoase. Ase adresa la ziar sub. X. Y.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

SE VINDE în str. Nicolae Iorga (Jókai) No. 8 la parter, în dreapta, un mantou de iarnă de catifea și un costum de damă, ambele puțin uzate Vizibile între orele 1½—3 pm.

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerțul român str. Regina Maria No. 19.

CASĂ cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preț avantajos. Doriți se pot adresa la gazeta sub. Casa.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 Á. Cantu.

VÂND automobil aproape nou, doritori pot lua informați de la ziar.

CUMPĂR o vie aproape de oraș preferabil cu vilă s'au cel puțin cu magazi.

Szabó și Sziráki

întreprindere de lucrări pentru **automobile, motoara, mașini agricole și construcții de fier.**

Se caută

pe lângă condiții favorabile

Domnișoară,

care să poseadă limba română, maghiară și germană, cu praxă în contabilitate și corespondență. □□□□□□

Adresa: „Universum" Strada Meșter No. 5.

CITIȚI

Cărțile pedagogice, literare și populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt nette. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și riscul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Claparéde. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu	6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română	7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română	4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștrii	2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învățământului primăr	—·—
„ „ — Didactica generală	—·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române	10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor	1·—
V. Munteanu. — Îndrumări noi în învățământul primar	1·25
„ „ Reforma orariului și surmenajul școlar	1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi	3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învățământ	2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Tratarea și corectarea temelor	1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei	12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută	15·—
„ Noțiuni de Pedagogie Generală	5·—
„ Istoria Pedagogiei	9·—
„ Didactica	—·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul și sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu	6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie și Pedagogie — Traduceri	6·—
Al. Valeriu. — *„Logica"* pentru școalele normale și seminarii	11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română	6·—
D. D. Patrașcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română	5·—
„ Candidat fără noroc ed· II	5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morței	4·—
„ Sărbătoarea pâinii	4·—
„ Negustători de arome ed. II. 5·—	5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii	5·—
V. Demetrius. — Dragoste nempărtășită	5·—
„ Strigoiul	7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă	5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I	4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II	4·—
V. Crășescu. — Fugarul din seminar — vol. II.	2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol III	2·—
„ Pe drum — vol. IV	2·—
Ion Pânceanu. — Nuvele	2·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție	3·—
G. Popescu Cioçânel. — Brașoave	1·50
Th. Speranția. — Proză	2·—
D. Teleor. — Nuvele alese	1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines	4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man	7·50
„ Luncușoara în Parasemi	6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin	7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907	2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen"	2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice	10·—
I. Costin. — Schițe	1·—

NOTE ȘI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie)	6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor	4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge	5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia	2·—
O. Wilde. — Poeme în proză	1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni	3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război	2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun	4·—
I. Giurgea. — Pribegie	5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevăratii Israeliți	2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV	4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman	—·50
C. Moldovanu. — Autori și Actori	8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe	2·—
H. Ibsen. — Brand	3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece	1·—
C. Moldovanu. — Fluturii	1·—
Radu Rosetti. — O lecție	2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Nazat	1·—
V. Costescu. — Străbunii (teatru școlar)	—·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe	5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului	3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui	2·—
Vanda Mihail. — Versuri	3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului	3·—
Radu Rosetti. — Valuri	2·—
„ „ Cele din urmă	1·50
„ „ Din toate	3·—
I. Al. George. — Aquile	2·—
„ Domus Taciturna	2·—
T. Dutescu Dufu. — Carol Vodă făt frumos	—·50
Goethe. — Hermann și Dorothei, text german	1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic	3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Colțea	5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale	3·—
Dr. O. Meller, — Medicul Familiei	4·50
„ Higiena Sexuală	—·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei	5·—
„ Venera fecundă și calipedică	4·—
Dr. Gh Fischer. — Păstrarea vederii	6·—
„ Auzului	12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie	10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz	2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepționale	2·—
T. Dutescu Dufu. — Din vatra unui sătean cuminte	1·—
Popp. — Tratat vinicol	3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român	2·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului	1·—
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar	7·—
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori	1·—
V. Silviana. — Tratat practic de vinicultură și viticultură	1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină	1·—
L. Leist. — Voyage á Paris	2·—
H. S. — Dialog român german	1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliților	1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor	3·—
G. Antonescu. — Dicționar român-francez	8·—
H. S. — Conferințele „Vieței Noui"	3·—
M. Kogălniceanu. — Letopisiți 3 volume	30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale	2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași	1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare	2·—

„CAMINUL" BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Nataliță, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mării, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — În voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotes
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Șiere:* Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola:* Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu:* Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Moliere:* Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaș:* Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Tours.
37. *G. Aslan:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu:* Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat
44. *Mihail Eminescu:* Poeme.
45-56. *Petre V. Haneș:* Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi:* Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri:* Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru:* Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi:* Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu:* Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett:* Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Sriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Șerpilor Bucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. franceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florența
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărți populare.

Carte de semne	—.25
Visul Macei Domnului	—·25
Epistolia Domnului	—.25
Minunile Sf. Sisoie	—.25
Orațiuni și Evangelia țigănească	—.25
Micul Dor, cântece noui	—.25
Dorul, 64 pagini	—.75
Explicarea viselor	1.—
Carte de vise mari	2.—
Alexandru Macedon	2.50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți	2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante	3.75
Epistolarul amorului și al felicitărilor	3.75
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul	—.75
Doftorul fără bani	—·25
Misterele din Porter Squar	—·75
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
Sf. Haralambie	—·25
Sf. Alexe	—·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à	—·75
Mihai-Viteazul și Călăul (2 vol.) à	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzunar	—·—

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

„Intercontinentale"

Soc. Anonimă de Transport și Comunicație fost S. & HOFFMANN, Timișoara palatul Löffler. Telefon 300.

INTREPRINDE ORICE TRANSPORTURI DIN VIENA PRIN BUDAPESTA IN ROMÂNIA. □ □ Direcțiunea din România în București.

Doamnelor Elegante

Ii se recomandă în trecerea prin

București

vizitarea saloanelor

CALEA VICTORIEI, 88.

Unde se pot procura cele mai elegante toilete, după ultimele creațiuni Parisiene.

FRAȚII JOANOVICS Cluj, Piața Unirii 32.
Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.
Fotografii artistice mărite.

Indig Mór Piața Unirii No. 19.
Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă și
□ □ Depozit de ștofe. □ □

BERGNER și CZIMENT
exploatatori de lemne Cluj.
Lemne de foc tăiate și stânjeni transportate la locuință Biroul și magazinul: strada Munkácsi 18. Biroul de comandare str. Reg. Maria 18.

Cărți pentru comerț, cerneală Antracen pentru scris și copiat veritabilă la
PAPETĂRIA BOROS
CLUJ
Calea Regele Ferdinand 2.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de clădiri, scânduri și totfelul de material pentru clădit se expediază acasă cu preț foarte avantagios. **De vânzare** la
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

La CROITORUL modern CSISZÉR EUGEN
Strada Majális No. 3
se confecționează costume după moda din Capitală. ⑤ ⑤ ⑤

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane „Pax". Intreprinderea universală de comert Sibiu. ⑤ ⑤ ⑤

STICLĂ în cantitate mai mare a sosit și se află cel mai eftin în sticlăria **Kerekes** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 4. ⑤ ⑤ ⑤ ⑤ ⑤

KUN JOZEF
Calea Reg. Ferdinand No. 30. (lângă pod) se repară mașini de cusut mai eftin ca ori unde și în timp scurt.

Kovács și Siklódi
Instalator de electrică și apeduct
Cluj, Piața Unirii No 17.

Siegfried Weiss
Magazin cu pălării și articole de galanterie pentru Domni. En gros și detail. Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. □

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Spriginiți Comerțul Român!
Ioan Pop
comerciant, Cluj, Calea Victoriei No. 2,
Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot faluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoasă! Să se convingă fiecare om!

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achiaitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi
CHIOREAN
în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă
□ □ □ Missir □ □ □

Atențiune! în 10 soseste din nou **Talpă calitatea prima Vasché** ●●●●●●
La magazie 8/12 Kg. per chilograme dela **75 Lei** în sus, în depozitul de piele
Alexandru Goldstein Cluj, Piața Unirii 13.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Sixol cea mai bună soluție pentru curățirea și lustruirea obiectelor de argint, nickel și aramă. Se capată oriunde. ⑤ Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Rafturi de vânzare.

Societatea Generală de Asigurare:
Dacia România Reprezentanța Generală din București pentru Banat Timișoara Strada Vasile Alexandri No 1 (imobilul Banca Românească) face asigurări în toate ramurile; Incendiu, Grindină, Furt prin Spargere, Viață, Accidente, Invaliditate și Reute. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

CEREȚI Ciocolata Cacao Bomboane **BERINDEI** **București** Str. Puțu cu Apá rece 37

TRANSPORTS-INTERNAȚIONAUX
M. de BROUSSE
PARIS — 34 Bd. Malesherbes

Sucursala Timișoara
înștiințează onor clientelă că organizează transporturi speciale în condițiuni avantagioase din VIENA-BUDAPESTA și PRAGA, pentru toată ROMÂNIA-MARE și vice versa. □□

VIENA IX. 2. Puchtal-lergasse. | BUDAPEST, V. Zoltán-utca 10. | PRAG, Ruzova 5. | TIMIȘOARA, 3 str. Alba-Iulia (Rezső-u)

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines“
în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9.

„MISSIR“
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Ștofe de lână, Mătăsuri, Veloururi, Mouselinuri, Ștofe p. plăpumi
Pânzeturi, Linoleum, Preșuri-Covoare, Barcheturi, Zefiruri
Reion de Incălțăminte fină.

GRÂU din vechiul-Regat liferează franco la orice gară
secția comercială a Băncii Timișana
Timișoară.

MARE EXPOZIȚIE DE CRĂCIUN
Prețuri scăzute la depozitul de modă pentru dame
EUGEN SZABO CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 5.
Stofe engleze . . . 48·— Mătase lățime dublă 122·—
Cretoane . . . . . 20·— Flanele . . . . . 21·—

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică
Teodor Maior
Reprezentantul Biroului „Technica Labora“. — Piața Mihai Viteazul 18. (fost. Széchenyi.)
Intreprinde ori-ce lucrări și reparații electrotechnice și mecanice. Dopozit bine asortat în ori-ce fel de materiale electrice, canalizare și apaduct arangianemte complete de toaletă. Vane. Dușuri. Spălători. **Becuri electrice pentru ori-ce tensiune și lumini.** Numai material garantat de prima calitate. — Serviciu pronit și conștiențios. Prețuri moderate.

Fratii Mártonffy Blănarii
Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania
In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Confecțiuni pentru Dame
ultimele modele Franțuzești și Englezești execută promt și constincios □ □ □ Atelierul
Telefonul 943.
Jakab Géza
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice incăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

Transporturi rapide
cu Autocamioane „WOMAG“
execută **„Strungul“** societate anonimă
Calea VĂCAREȘTI No. 5. ◆ Telefon 27/56.
Garajul: Soseaua Kisselef No. 31 C.
Se vând și Autocamioane noi.

A sosit un nou transport de mărfuri pentru iarnă
Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,
la HORA ȚĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány“.
Ștofe pentru haine Bărbătești și pentru Paltoane, Pardesiuri, Ștofe pentru rochii de Damă, Barcheturi, Broboade, Ciorapi pentru Dame, Bărbați, și pentru Copii, Basmale, Catifele, zefiruri, șifoane. Tote aceste mărfuri se vând cu prețuri mai eftin ca ori unde.
Vânzare engros și endetail.

Tipărit pe mașina rotativă institutului de arte graffice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 84 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Sâmbătă 20 Noembrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu No. 3. (Etag II.) TELEFON Administrația 932 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

O alianță româno-maghiară?

„L'Humanité", ziarul extremei stângi a partidului socialist din Franța, ocupându-se de tainele călătoriei d-lui Take Ionescu în străinătate, și implicit de Mica Antantă, găsește cu cale să denunțe planul unei alianțe împotriva bolșevismului. S'ar părea că d-l Take Ionescu, în abilitatea sa recunoscută, a reușit să închipuiască pe deoparte o asociație defensivă pentru menținerea actualei stări de lucruri din Europa centrală, iar pe de altă parte o coaliție ofensivă împotriva Rusiei sovietiste. Din cea dintâi, — care nu e decât Mica Antantă, — ar face parte România, Jugoslavia și Cehoslovacia, iar în a doua, ar participa România, Polonia și Ungaria.

Nu știm întrucât putem crede destăinuirile publicate în „L'Humanité". Ar fi într'adevăr cel puțin ciudat ca România să-și îndrepteze politica sa externă pe drumuri atât de încâlcite, prezidând dubla înfățișare a unei alianțe al cărei scop ar fi îndreptat în primul rând împotriva visurilor maghiare și a unei înțelegeri cu însăș această Ungarie care tot nu s'a învoit cu soarta sa. Ori cât de paradoxal ar fi talentul ministrului afacerilor noastre străine, acest primejdios joc de sârmă n'ar fi decât o naivitate copilărească. E un soi de diplomație vulpină care nu mai e din vremurile de astăzi.

Totuș, începem să pricepem pentru ce d-l Take Ionescu s'a simțit dator, în mai multe rânduri, chiar în decursul turneului său extern, să desmintă stăruitoarele știri despre o apropiere politică româno-maghiară, și pentruce o bună parte a presei apusene, — și nu aceea socialistă, — a ridicat glasuri îngrijorate față de intențiile tainice ale României. In deosebi, ziarele franceze s'au ocupat de aceste zvonuri, din ce în ce mai serioase, până când d-l Take Ionescu a sfârșit prin a ține o conferință explicativă la Sorbona asupra Micei Antante.

Nu era vorba, acolo, de Ungaria. Se vede însă, că la Varșovia, d-l Take Ionescu a ținut o altă conferință, — de data aceasta secretă, — asupra celeilalte jumătăți a alianțelor pe cari le proectează. Aci e vorba și de Ungaria.

D-l Take Ionescu are de multă vreme reputația unui îndemânatic „trăgător de sfori". Expresia e poate vulgară, dar reprezintă cu credință adevărata caracteristică a ciudatei sale personalități politice. Această îndemânare, d-l Take Ionescu o aplică actualmente în treburile interne, unde îndeplinește rolul dublu de colaborator al d-lui general Averescu și de protector al adversarilor acestuia, pe cari dorește să-i așeze pe banca ministerială, subt directa sa influență.

Se va resimți această tendință de a călători în două luntre și în politica noastră externă.

Nu mai e nevoie să arătăm cât de primejdioasă ar fi o asemenea jonglerie diplomatică. Alături de Ungaria împotriva Rusiei sovietiste, și împotriva Ungariei alături de Ceho-Slovacia, România ar trebui să găsească în resursele ei tot ceeace nesinceritatea și prefăcătoria ar putea să dea mai desăvârșit. Astăzi avem pe d-l Take Ionescu, ale cărui daruri personale, ar putea conduce interesele României printre aceste întortochiate cărări. Dar mâine?

In sfârșit, nu vedem niciun moment, interesele pe cari România le-ar putea găsi într'o alianță cu Ungaria. Chiar dacă guvernul actual din Budapesta împreună cu „regentul" Horty ar avea motive să ducă războiul teroarei roșii, ultimele evenimente din Ungaria o dovedesc cu destulă prisosință că lucrurile nu s'au așezat încă în casa vecinilor noștri, și suntem departe de a avea în fața noastră, dincolo de Tisa, un regim durabil cu care să încheiăm alianțe.

Mai mult de cât ura sa împotriva bolșevismului, pe care l'a adoptat chiar când a crezut că servește scopurile iridentei sale, Ungaria de ieri nutrește visurile unei reînvieri. Ori cât de absurdă ar părea unor minți chibzuite această iluzie, ea există. Am avut prilejul să pipăim destule dovezi că acesta este cel dintâi gând al tuturor oamenilor politici maghiari.

O alianță a țărilor cari au interesul comun de a nu se știrbi principiul de bază al tratatelor de pace încheiate la Paris, ar fi o legitimă operă de profilaxie internațională. Un singur lucru regretăm prin urmare. Este faptul că d-l Tache Ionescu nu s'a întors cu un rezultat pozitiv în această privință și s'a pierdut în combinațiuni, cari de cari mai fanteziste, pentru a-și măguli darurile sale de abilitate.

Cât privește alianța ofensivă împotriva Rusiei sovietiste, credem că „L' Humanité" se sperie zadarnic. Bolșevismul nu va fi înfrânt de nici un alt imperialism, — ci se va sfârși în propria lui neputință de a se menține ca mecanism de stat. Semnele descompunerei au început să apară tot mai violente. Și dacă va exista când va o coaliție împotriva nebuniei roșii, ea se va înjgheba în însăș hotarele Rusiei sovietiste, exasperate de o dictatură funestă.

A.

Muncitorii germani contra grevei generale

Partidul social-democrat german publică în Vorwaerts un apel care constitue un avertisment împotriva intențiunei centralei consilului comunist de exploatare de a proclama greva generală în ziua de 14 Noembrie. Cu asemenea lozincă se va lovi de împotrivirea muncitorimei, care îi se va opune cu toate mițloacele chiar și cu forța.

Viciul ambițiunei

Am numit altădată virtutea abnegațiunei aceea ce-am relevat întemeiat că ne lipsește mai mult: stăpânirea de sine în fața intereselor superioare ale neamului. Numim acum viciul ambițiunei, *aceea ce, ușor putem constata, avem mai mult, adica tocmai dimpotrivă: nestăpânirea de sine și îndeosebi a ambițiunilor.*

Și, de-am sta să dovedim aceasta prin exemplificare, nu ni-ar fi destule toate coloanele în fiecare zi. Dar nu atât pentru a observa tendința de generalizare ne oprim acum o clipă în fața acestui mare defect, ci mai mult pentru a însemna, îndurerați și înspăimântați de consecințe, măsura în care, chiar și cu prilejul celor mai importante probleme ce ni se pun, se abuzează de acest viciu.

Stăm îndurerați și înspăimântați... Ministrul de externe al României întregite și atât de mult jertfite, pentru a și satisface mai sigur ambițiunea-i politică prin susținerea înăntru din afară, a declarat în numele țării că Banatul este de-apururi abandonat și a promis că din Ardealul desrobit va ieși din nou o Ungarie asupritoare...

Stăm îndurerați de scăderea morală ce-o înseamnă o astfel de atitudine și stăm înspăimântați pentru consecințele pe care nu noi, nevrednici de-a sluji neamul în aceste mari clipe, ci acei ce vor veni după noi le vor îndura.

Le vor îndura răslețiii și cei din urmă fii, supraviețuitori dincolo de nedreptul hotar, le vor îndura după noi generațiile, care aruncate din nou cu grumazul în jugul milenar, citind istoria pe care acum o scriu cu atâta inconștiență sclavii celei mai nemăsurate ambițiuni, o vor închide în scoarțele-i pătate de-atâta sânge vândut pentru a nu o mai deschide...

O vor închide cu desgust și rușine pentru că în ea va sta scris că pământul țărei lor, după ce a fost răscumpărat și aparat cu atât prisos de jertfe, a fost apoi târguit și vândut pe prețul ambițiunilor.

Iar dacă înainte de-a se fi făcut această vânzare, tot ce este bun și curat în acest neam, nu-și va fi adunat cea din urmă energie, pentru a da în lături pe vânzători, și neamul, robit din nou, se va răsipi măcinat de vreme, — atunci desigur că omenirea, înainte mergătoare, însemnând o nouă experiență, își va adăoga o pagină mai mult pentru un popor mai puțin, nu pustiit de valurile barbarilor cotropitori, ci pustiit de viciul neînfrânatei ambițiuni.

Dar, dacă n'am avut până acum virtutatea de a nu îngădui până într'atâta răsfățarea unei așa de primejdioase patimi, de-acum însă puteri noi de nădejdi în viitorul acestui neam' ne îndreptățesc a crede că nu viciul nevrednicilor o să învingă.

Ev.

Krachul bolșevismului

Succesivele capitulațiuni ale Sovietelor în fața țăranilor

Sub titlul acesta sugestiv, ziarul *Le Petit Parisien* publică un articol al d-lui L. Weis, în care d-sa ne arată, cu date și fapte, psichologia masselor țărănești din Rusia față de regimul sovietic. Pentru că în vălmășagul de svonuri despre viață socială din Rusia, articolul d-lui Weis este poate, tot ce s'a scris mai bine în această direcție vom rezuma și vom reproduce mai jos pasagiile caracteristice.

In Octombrie 1917, bolșevicii, punând mână pe putere, decretără în congresul pan-rus al sovietelor desființarea proprietății. Marile moșii nobilare sau burgheze trecură în mânile țăranilor. Dar trecerea aceasta nu se făcu în deplină proprietate, fiecare țăran primea dela stat întinderea de pământ ce putea cultiva, *dar acest pământ nu-i aparținea.* El nu putea nici să-l vândă, nici să-l schimbe, nici să-l lase prin moștenire, chiar noțiunea de posesiune individuală fiind contrarie evangheliei marxiste

Dar țăranii nu înțeleseră din această masură de cât un lucru: se bucurau în sfârșit de pământul, pe care de veacuri îl doreau [illegible]

Și atunci într'o răscoală generală ei ruinară exploatările agricole, stricară mașinile și-și împarțiră pământurile.

Faza aceasta anarhică dură până în Mai 1918. Este singura perioadă din istoria lor când bolșevicii se putură bizui pe sprijinul masselor țărănești. Ei profitară de acest lucru pentru așî stabili dominațiunea la orașe pintr'o teroare nemaiauzită.

Totuși stăpânii cugetării comuniste își dădură seama că acest sprijin al țărănimei se întemeia pe o rea înțelegere a lucrurilor foarte adâncă.

Țăranii credeau că stăpânesc pământul pentru totdeauna. Dictatorii roșii nu înțalegeau să li-l lase decât în mod trecător.

Dar ce putea ei face în fața voinței țărănimei cari se manifesta fără vreun cuvânt scris, dar cu o tărie neînvinsă?

Lă început bolșevicii capitulară, cel puțin în fapt, dacă nu și în teorie. Dar văzând că *reforma lor din Octombrie tinde să creeze o burghezie rurală mai primejdioasă pentru regimul comunist decât fosta burghezie, industrială și comercială,* ei cautară să reacționeze încercând să comunizeze pe cultivatori și cu forța și cu blândețea.

La început cu forța. Aceasta trebuia să fie menirea acelor faimoase *comitete ale săracilor (Kom-Biet)* care terorizară satele așa după cum facuse Cerezvi-ciaika la orașe. Alcătuite din oameni fără căpătâi, dela orașe ca și dela sate, ele fură înzestrate cu puteri despotice de rechiziție și inchiziție.

Dar minunatul *Mir* rusesc, un fel de cassă de compensație agricolă interveni în această luptă și înzestră pe acești indivizi cu parcele de pământ suficiente pentru nevoile lor. Aceștia își părăsiră rolul de împilatori și propagandiști comuniști, și îmbrătișară cauza țăranimei.

Cu forța neputând face nimic, guvernul sovietic încercă de atunci să-i convingă pe țărani cu blândețe de fericirile comunismului. Ei înființă nenumărate instituții comuniste agricole întemeiate pe principiul muncii și producții colective, le ajută cu bani, dar totul fu în zadar.

Cooperativele numite *Art'el,* întemeiate în acelaș scop nu dădură rezultate mai bune. In sfârșit pe unele moșii cari nu fuseseră împărțite guvernul sovietic înființă proprietăți sovietice modele, cari însă avură acelaș lamentabil rezultat. Țăranii ruși, proprietari deplini pe pământurile lor nu voiră nici să audă de comunizarea lor.

In atari condițiuni, ce l'a făcut pe țăranul rus să îndure atâta vreme tirania regimului moscovit? Cauza este că țăranii ruși, nepricepând adevăratul scop al comitetelor săracilor și al organizațiilor Artiel, *au rămas cu credința că datoresc împroprietărirea lor regimului sovietic.* Lucrul acesta i-a făcut să acorde mai multă încredere gu- [illegible] mielor tuturor generalilor cari au încercat să dărâme pe bolșevici, asupra cărora nu erau bine lămuriți

Cât va mai dura această pasivitate a țărănimei ruse față de regimul sovietic? Iată o întrebare de care atârnă însăși existența actualei stări de lucruri din Rusia.

De altfel tactica comuniștilor dela Moscova de a prelungi această inerție a fost foarte iscusită. Nevoit să dea înapoi în fata țărănimei, regimul sovietic găsi un sprijin puternic în proletariatul muncitorilor dela orașe, cărora le dădu tot felul de avantaje în materie de putere legislativă și pe cari a căutat să-i opună locuitorilor dela țară. Incurcați și nelămuriți asupra sistemului electoral, asupra modalităților foarte complicate ale sufragiului, țăranii nu-și dau încă seama de inferioritatea în cari sunt lăsați.

Totuși, încetul cu încetul elemente noi circulă la țară, depunând în trecerea lor o drojdie care fermentează domol.

„Proletarii" cari au fugit dela orașe unde viața a devenit prea anevoiasă, au adus cu ei la sate un număr oarecare de convingeri și de metode cu cari Lenin i-a îmbibat — dar mai presus de toate convingerea atot puterniciei lor. Ajunși la sate iată că se găsesc tocmai din pricina aceasta și prin jocul sistemului electoral, în coada vieței politice a Statului. Nemulțumirea și protestele lor deschid ochii țăranilor. In contactul cu ei *mujicii capătă conștiința rolului pe care l'ar putea juca și pe care nu-l au.*

Soldații cari se întorc de pe front, îmbibați cu propaganda revoluționară, după ce-au trăit odisee minunate, nu se mai împacă cu partea ce li se cuvine Cu toată știința de propagandă pe care o întrebuințau odinioară

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

în serviciul ideii comuniste, *ei tombat astăzi această idee* ale cărei unelte inconștiente și anonime fusese până acum.

Astfel *revoluția rusă este devorată de către chiar copiii ei.*

Unul câte unul ea le-a jertfit pe membrii săi. Va cădea și capul, dacă ideia comunistă va fi lăsată să se desvolte în voie în nefârșita fostă împărăție a Țarilor.

Căci războiul și propaganda sunt meseriile internaționale ale bolșevismului.

Internaționala a III-a nu trăește decât din război și din groaza pe care a știut s'o insufle țărănimei pentru o nouă acțiune care ar despuiao de pământul său.

Trotzki nu va demobilia de bună voie. Când nu va mai avea de atins obiective militare, el își va transforma trupele într'o armată a muncii, pentru a le împiedica *să nu devină burgheze în contact cu țăranul proprietar.* Este probabil că nu va isbuti. El singur se mai ține drept în fața mulțumei. *Cenaliți au capitulat deja.*

Trăgând cu urechea spre Rusia viitorului, se aud gemetele *prevestitoare ale nașterii unui Stat democratic în care micii burghezi — negustori și fermieri — vor dicta legile.*

ECOURI

Salonul Anonimilor.

Un grup de artiși, dornici de a protesta împotriva procedeelor care reglementează piața operilor de artă, proectează să întemeize Salonul anonimilor, un Salon pentru pictori și sculptori, cari disprețuind să-și ilustreze numele sunt preocupați în primul rând, să-și erijeze talentul cât de sus. Aceasta în paguba presonalității lor, secundare în speță. Mișcarea aceasta ar însemna o reintoarcere la acel minunat spirit de renunțare al marilor primitivi și al desăvârșiților artiști din evulmediu, cari au murit cucernici înmormântați în orgoliul de a rămâne necunoscuți și de a lăsa moștenire cultului regiunei artei opere cu atât mai pline de vrajă cu cât paternitatea lor rămâne o taină.

In Germania, studenții străini vor plăti taxe dubie.

Presă germană publică textul decretului ministrului de instrucție publică prin care se stipulează că studenții străini înscriși în universitățile și școlile germane superioare vor plăti, cu începere dela primul semestru de iarnă, taxe școlare de două ori mai mari decât studenții germani.

Justiția germană urmărește pe „dadaiști".

Procurorul german din Berlin a intentat acțiune de urmărire contra mai multor „dadaiști", cari sunt învinuiți că au expus opere ofensatoare pentru Reichswehr.

Se asigură că prezidentul imperiului și ministrul economiei publice vor depune ca martori în acest proces, în adevăr puțin banal.

Un director de teatru dispare cu un milion de mărci.

Directorul teatrului Brieger din Berlin a fugit în stăinătate, după ce comisese deturnări de fonduri în valoare de peste un milion de mărci

Premii pentru piesele autorilor nejucați.

Comitetul „Asociațiunei criticei dramatice și muzicale" întrunindu-se Duminecă 14 Noembrie a hotărît să înceapă chiar din anul acesta aplicarea dispozițiunilor statuare, acordând premii pieselor originale ale autorilor nejucați.

Pentru anul acesta premiile vor fi :

Premiul I 3000 lei.
Premiul II 2000 lei.
Premiul III 1000 lei.

Manuscrisele iscălite se vor trimite până la 1 Aprilie 1921 secretariului Asociației, Aleea Odobescu 7,

Cu începere de anul viitor „Asociația" va acorda și burse absolvenților meritoși ai Conservatorului.

Premiul Nobel pentru fizică.

Premiul Nobel pentru fizică a fost atribuit directorului Biroului Internațional de măsuri și greutăți, d-l Guillaum, pentru descoperirile sale ce aliaje.

La Teatrul Național din București.

Teatrul Național din București proectează reprezentarea vestitei opere „Tragedia Omului" de Madach.

Se va relua vechiul succes al întâiei noastre scene, „Domnul Notar" de Oct. Goga.

Se repetă piesele originale „Moartea Cleopatrei" de M. Păscanu și „Pleacă berzele" de Ion Minulescu.

A murit . . .

în mizerie bunul artist comic Bosianu care a înveselit publicul un șir lung de ani cu minunatele-i creații din piesele lui Alexandri; ne sosește și vestea morții vioaiei duene Ana Grand, care a dat frumoase creații în operetă.

Congresul gazetarilor din Praga

La Praga a avut loc zilele trecute congresul sindicatului de presă cehoslovacă. Au asistat prim ministrul și mai mulți miniștrii și reprezentanții presei germane. Prim ministrul Czernii a vorbit de relațiunile presei cu autoritățiile. Ministrul de Instrucție Schuster a comunicat că în anul viitor se va ține un curs pentru ziariști cu durata de 2 ani, și că se va crea postul de consilier gazetăresc pe lângă ministerul instrucției. Ministrul Instrucției a declarat că comisiunea tiparului se va ridică și se va introduce colportagiul liber deasemenea se consideră de-acum inadmisibilă prohibirea unei gazete sau reviste.

Știri artistice

La concertul Violonistului Sigmund Feuermann, care are loc astăseară la Teatrul Național din Cluj, își va da binevoitorul concurs profesorul Ilie Sibianu cunoscutul maestru al pianului.

Iată programul concertului:

I. Beethoven: Kreutzer Sonate.
II. Lalo: Symphonie Espagnole.
III. a) Chopin: Nocturne;
b) Kreisler: Liebesfreude;
c) Sarasate: Zapateado.
IV. Wieniawsky: Faust-Fantasie.

ȘCOLI SĂTEȘTI

Zilele trecute s'a deschis în localitate o Academie de comerț; e de-sigur înbucurătoare începerea or' cărei instituții de cultură și cu atât mai mult a uneia Superioare, de talia Academiei acestela noi; bucuria noastră e împânzită totuși de un văl de lacrimi, fiindcă în țara românească exuberanța de școli de la orașe corespunde nu unei sporiri a școlilor dela sate, ci dimpotrivă unei împuținări a lor.

Lucrul e paradoxal și cu toate astea e așa. In graba ca și noi să fim la nivelul apusului european, am creiat tot soiul de așezăminte culturale similare celor occidentale, alegând însă numai pe acele, al căror renume ajunsese până la noi: universități, academii, muzee și uitându-se rolul de școli mici și hărnicia, cari existau acolo, în apus. Rezultatul? Enormul procent al analfabeților dela noi, care se menține și se va menține multă vreme și marele număr de titrați, unii pregătiți, dar mulți nu, cari d'abia după război și-au găsit o întrebuințare utilă societății în funcțiunile mai numeroase ale unui stat mărit.

Dar e ceva și mai dureros: crearea școlilor superioare la noi împiedică funcționarea celor mici. Se poate? Da!

La această nouă Academie de comerț s'a dat voe să se înscrie și învățătorii și mulți dintre ei au și făcut-o. Dar cine va rămâne să le ție locul acolo la sate, unde era atâta nevoe de ei? In cel mai bun caz, vr'un element nepregătit, iar în cazul cel mai rău se va închide școala.

Rezultatele, or'cât de strălucitoare ar fi, ale acestei Academii, sunt ceva de viitor și deci, nesigur, pecând bietele școli primare funcționau în prezent și erau de cea mai mare nevoe pentru cultura românească.

Lipsa, care trebue împlinită urgent, în învățământul nostru, e tocmai numărul prea mic al claselor primare rurale. Invinovățim pe săteni că nu-și trimit copiii la învățătură, ci îi întrebuințează de mici și 'n mod exclusiv la muncă alături de părinți, în acelaș timp, nu sporim numărul, absolut insuficient, al școlilor de țară, ba, mai mult, le luăm și puținii învățători și-i aducem la orașe, ca să facem din ei... Dumnezeu știe ce va vrea viitorul.

Au apoi, aceste oropsite și uitate școli dela sate, tot ce le trebue? local bun, încăpător și igienic, mobilier și material didactic? Se trimit căți pentru formarea de biblioteci poporane? Se creiază tipografii oficiale și se tipăresc sfaturi și îndemnuri folositoare pentru țărani? Dă reprezentații populare o trupă de teatru, prin satele noastre, pe unde sunt Români, cari n'au ascultat o piesă în limba strămoșească? Nu, sau nu prea!

Și pe când școala normală din Cluj nici n'a putut funcționa în realitate, deși pe hârtie are o vechime de un an și satele așteaptă mereu pe dascălii luminători, la orașe se pun firme mari naționale pe instituții noui, cari vor funcționa la sigur... și cu mare folos... (ne afirmă oficialitatea), de vreme ce de pe acum au... slujbași bine plătiți.

N. G. T.

O școală politehnică la Iași

D-l D. Greceanu, ministrul lucrărilor publice, a avut, în timpul șederii sale la Iași, o consfătuire cu mai mulți profesori și ingineri în vederea înființărei unei școli politechnice în capitala Moldovei.

A urmat apoi o consfătuire ce a avut loc la direcțiunea regională a c. f. r. Iași, la care a participat mulți profesori, muncitori și ingineri.

După discuțiunile urmate s'a ales un comitet compus din d-nii Otin și Popovici profesori universitari și d-nii ingineri Miclescu, Ținți și Casetti cari vor prezinta d-lui Greceanu un memoriu referitor la modalitatea în care această școală ar putea lua ființă la Iași.

Citiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Din trecutul județului Sălaj

In Nr. 7 ai ziarului *Infrățirea* d-l A. B. a publicat un apel către istorici invitându-i să cerceteze și studieze ruinele romane descoperite de D. I. Chiuhan în comuna Chegea, jud. Sălaj. In legătură cu acestea am cugetat, că n'ar fi fără interes să fac o scurtă istorie a trecutului acestui județ mult încercat. Zic „mult încercat", căci el a fost în calea oștirilor năvălitoare, așa că rând pe rând un șir întreg de neamuri au trecutpeste el. Ce-au zidit unii, cei veniți în urma lor au nimicit. O mulțime de neamuri s'au perindat prin aceste plaiuri. Cele mai multe cum au venit așa au și dispărut. Unele însă au lăsat urme după ele. Urmele Goților le-au găsit la Șimleu. Slavii ne-au dat câteva numiri topografice.

Ungurii au stăpânit acest județ 1000 de ani lăsând în urma lor amintirea dureroasă a domneii lor milenare. Monumentele, relinii, giuvaerele, banii, vasele și armele găsite în pământ, urmele valului lui Traian și descoperirile recente, toate vorbesc despre stăpânii lumei de odinioară, ai căror strănepoți, Românii locuesc astăzi aceleași meleaguri.

Numirea de „județul Sălaj" se folosește numai din veacul al XIII. După venirea Ungurilor acest teritoriu era împărțit în 2 județe: Crasna și Solnocul de mijloc, din cari apoi s'a format Sălajul de azi primindu-și numele dela râușorul Sălaj.

Cât privește acest teritoriu — semnele ne spun — era locuit deja în epoca de piatră. Sfărmăturile de vase ne vorbesc despre locuitorii de atunci, a căror oase s'au găsit în peșterile din acest județ. Inainte de venirea Romanilor, Jazygii și Dacii stăpâneau acest teritoriu. Pe cei dintâi îi amintesc obiectele de fier și bronz găsite la Nușfalău și Șimleu. In urma victoriilor lui Traian asupra Dacilor aceste plaiuri cad sub stăpânirea Romanilor, cari așează aici capitala provinciei de nord: Porolissum, Moigradul de azi. Ce viață zgomotoasă a trebuit să fie pe vremea aceea prin părțile, acum liniștite ale Moigradului, unde staționau atunci peste 10 mii de soldați. Dar nu erau numai soldați ci fel de fel de meșteri și lucrători; aceasta ni-o dovedește și „Piatra lată" din comuna Creaca, unde s'au găsit urmele unei mine de piatră, despre care s'a constatat, că a fost în exploatare pe vremea Romanilor.

Cum era și firesc, în jurul cetății Porolissum, s'au alcătuit cu vremea mai multe sate. Din acel timp își trag originea comunele Bucium, Unguraș (Lurgiana), Romița (Certia), Tihău, Bred, Mirșid etc. Amintesc numai câteva unde și azi mai există ruine de clădiri.

După părăsirea Daciei de către Romani județul cade pradă năvălirilor barbare, ca de altfel tot cuprinsul fostei „Dacia Felix." Din numeroasele monumente multe s'au nimicit Din unile bucăți ale comorilor găsite la Șimleu se deduce, că Athanaric, regele Goților din răsărit se stabilise o vreme, undeva în jurul ruinelor castrului roman Porolissum. Pe urmele Goților au venit Hunii, Avarii, Slavii și mai pe urmă Ungurii; pe Cumani și Tătari nu-i mai amintesc. Unele dintre aceste popoare au trecut pe aici fără să lase vre-o urmă; dela Slavi avem câteva numiri, de pildă: Crasna — loc frumos, Moigrad — cetatea mea, Bred — închisoare, loc strâmt între munți și altele.

Când teritoriul acesta cade sub dominațiune ungurească, el fu declarat ca pământ unguresc, iar ungurii ca locuitori indigeni. „Populația Sălajului, din vremuri străvechi, a fost cea ungurească," zice Dr. Petri, ceilalți sunt venetici colonizați în veacurile următoare. Românii, Germanii, Croații și Slovacii, toți aceștia sunt aduși aici ca să lucreze pentru nobilii maghiari, mai ales cei dintâi, cari erau mai folositori. Pentru primaoară în (1226 sunt pomeniți ei într'o diplomă, care vorbește despre o colonizare de Români pe vremea regelui Coloman 1096—1114), adecă primii Românii ar fi venit pe aceste plaiuri pela anul 1100. Mai târziu, pe vremea domniei Angevinilor, cete mari de coloniști români au imigrat pe teritoriul județului. Moșiile întinse ale lui Bogdan, voivod de Maramureș, întemeietorul Moldovei, după ce acesta a respins supunerea față de regele Ungariei au fost confiscate și donate lui Drag și fraților lui: Balc și Ioan. Drag sau Dragoș era român, voivodul Românilor maramureșeni. Acest Dragoș, care e întemeietorul familiei Dragfy, a colonizat mulți Români. Așa spun izvoarele ungurești. Românii sunt socotiți ca venetici, 70—80% din ei sunt considerați ca iobagi; „liberae migrationis", sunt numai locuitori vremelnici, cari azi sunt aici și se folosesc de „ospitalitatea" ungurească, iar când vin vremuri grele asupra județului sunt de principiul „eripe natae fugum" adică își iau catrafusele și nici nu se opresc până'n Basarabia. Așa afirmă istoricul maghiar Szikszai.

Cauza imigrării Românilor în Ardeal, Szikozai o află în înaintarea Turcilor în peninsula Balcanică. In fața năvalei turcești. Românii fugiră în Ardeal. In sprijinul acestei teorii aduc istoriografii unguri și Moldovánu Gergely numirile de sate: Bucium, Corni, Cioară, Carpeni, etc. zicând, că aceste numiri sunt

Cronica politică

Ceea ce-am anunțat eri s'a confirmat: D Maniu a venit dela București pentru a isbuti să nu se puie în joc însăși existența partidului național prin fuziunea la al acărei sfârșit ar fi ajuns cât de curând dacă din Transilvania nu i-ar fi venit serioase avertismente.

Cum sunt împărțite părerile încă nu se poate ști, dar că sunt serioase neînțelegeri este fapt cert. Mai întâi, dată fiind situația, marele comitet al celor 100, așa cum a anunțat d. Maniu la București, nu s'a putut convoca, rămânând bine și definitiv contramandat dela data de 20 Octombrie când trebuia să aibă loc. Acum însă a fost convocat numai comitetul restrâns al celor 15 mai principali conducători.

Dar nici din aceștia nu au participat cu toții, căci până acum nu au venit d-nii Vaida, C. Pop, Popovici și Par. Saftu. In schimb a venit d. Goldiș, care la cel dintâi apel pentru consultare, consecvent cu cele susținute în „Românul", a ținut să fie prezent. Nu putea d-sa să lipsească de-a da sfaturile sale într'un atât de important act.

După cât s'a putut cunoaște până acum, este un fapt cert că d. Maniu, contrariat profund de opoziția puternică ce-o întâmpină între partizani pe chestiunea fuziunei, a început din nou ca să amenințe cu retragerea. D-sa mersese prea departe cu încrederea oarbă ce-o avea în comlecta stăpânire a partidului său și de aceea acum decepțiunea ce-i este dat s'o îndure e mai amară.

Evenimentele dela Cluj însă, țin în loc toate combinațiunile dela București, unde după cum am arătat, nu era vorba numai de-o fuziune, ci și de-o colaborare cu guvernul sub auspiciile d-lui Take Ionescu, cu scopul precis de-a împiedeca venirea partidului național-liberal la guvern.

Știri și fapte politice

Deși „Indreptarea" a schițat o desmințire discretă în privința tratativelor ce se urmează pentru concesiunea căilor noastre ferate unui consorțiu străin, aflăm amănunte noui în privința ofertei față de care se găsește guvernul. Propunerea este din partea unei societăți engleze, care cere un contract pe termen de 25 ani. Societatea propune să-și aducă și locomotivele, și vagoanele și personalul propriu *rezervându-și toată libertatea în ceeace privește îndrumarea trenurilor...*

E ușor de înțeles cât ar fi de primejdioase asemenea condițiuni cari, în primul rând, ar lipsi Statul de folosința liberă a căilor sale ferate.

*

Ministerul nostru de externe a desmințit știrea dată de unele ziare din Capitală despre tratatul dintre Franța și Ungaria.

E caracteristic faptul că tratatul acesta a fost destăinuit mai întâi de presa engleză, maghiară și jugoslavă, iar ziarele franceze au dus o violentă campanie pe această temă, împotriva guvernului francez.

*

Ședința comitetului de 15 al partidului național a continuat și astăzi, fără a se aduce o hotărîre definitivă în chestiunea fuziunei.

Discuțiile au fost conduse de d-l Iuliu Maniu cu mare prudență, deoarece majoritatea fruntașilor partidului național continuă să lipsească dela ședințe. D-l Vasile Goldiș și-a desvoltat astăzi punctul său de vedere împotriva fuziunei cu partidul țărănesc.

Complotul bolșevic dela Chișinău

Iată amănuntele date de către oficiosul *Indreptarea* asupra complotului menționat deja decătre noi:

In urma unor lungi și minuțioase investigațiuni brigada de siguranță din Chișinău a descoperit o întreagă organizație comunistă care avea ramificații și în vechiul regat.

Cu această ocazie au fost arestați Chercovitz Haim originar din Chișinău și curier bolșevic, Clara Silberman trecută de curând de peste Nistru, Simon Tzenter din Odessa, care făcea legătură cu Constantinopolul și care procura bilete falșe diversiților propagandiști, N Zaplesnai și N. Sanovski, președintele comitetului comunist din Tighina.

La acesta din urmă s'au găsit numeroase acte din cari reese că era în legătură cu comitetele comuniste din Cetatea Albă, Ismail, Belgrad, Galați și Constanța.

Toți cei arestați făceau parte din biroul de spionaj militar al armatei 14-a sovietice și aveau misiunea de a culege informațiuni asupra dislocării trupelor române și a cerceta spiritul poporului basarabean.

Cu bani primiți dela Odessa, acești comuniști urmau să înființeze sindicate muncitorești cu caracter comunist.

Instrucția se face în cel mai strict secret de către Curtea Marțială din Chișinău.

Pentru apărarea unui drept

Primim următoarele:

Ziarul Oficios al guvernului *Epoca*, din 7 Noembrie, face cunoscut că prin noul proect de lege electorală, se suprimă dreptul de elegibilitate pentru preoți și învățători.

Cunoscute fiind raporturile acestui ziar cu guvernul, notița merită toata considerațiunea.

Nu cunoaștem motivele — electorale de sigur — cari vor fi determinat pe domnul General și guvernul Domniei sale să recurgă la aceste măsuri, pe cât de nedrepte, pe atât de nepatriotice.

Nedrepte fiindcă suprimă un drept de care preoții și învățătorii din Ardeal, Banat și părțile Ungurene s'au folosit chiar sub vitrega stăpânire maghiară și pentru care preoții și învățătorii din regat au luptat zeci de ani.

Nepatriotice fiindcă suprimând dreptul de elegibiliitate al preoților și învățătorilor, suprimi glasul țărănimei în parlament.

Singurele organe prin care țărănimea este reprezentată efectiv în sfatul țărei sunt numai preotul și învățătorul; înlăturându-i pe aceștia, ai înlăturat țărănimea.

Ce zic oare frații preoți și învățători aleși deputați și senatori în partidul poporului? Vor consimte a se vota o asemenea lege?

Preoții și învățătorii din România întregită conștienți de menirea și rolul lor, nu vor tolera să fie privat de un asemenea drept, pentru care am luptat și pe care guvernul liberal, făuritorul celor doua reforme democratice, l'a consfințit prin decretul lege electoral, tocmai pentru a face ca votul universal să dea roadele nădăjduite, dând poporului putință a trimite în sfatul țării bărbați competinți din toate clasele sociale.

Iconom *Gh. Oprișescu*
Gorj.

De ce nu avem locuințe

— Vinovăția d-lui Maniu. — Comisia Favorurilor. — Impiedecarea definitivă a rezolvirei. —

După cum se vede, problema evacuărei și a incuartiruirei amenință să ramâe definitiv nerezolvată. S'a ajuns la saturație completă. Serviciul incuartiruirei continuă a fi cea mai destabilă calamitate pentru toți acei cari iau contact cu el. Și, din câți au fost în capul lui, nici unul nu a avut curajul de-a privi problema în față și de-a înțelege că este o crimă de stat de-a accepta condițiunile în care sunt puși să rezolve chetiunea atât de importantă a adăpostului celor meniți a lucra pentru desăvârșirea și consolidarea unirei. Cu concesiuni, nedreptăți și favoruri, dela cel dintâi comisar guvernial și până la actualul, toți au crezut că vor avea putința de-a se achita de-acest mare și important serviciu.

Din primul moment este de observat mai întâi că rezolvarea chestiunei a fost dela început împiedicată prin neertata greșală pe care fostul Consiliu Dirigent, sub conducerea d-lui Maniu, a făcut-a prin împiedecarea evacuărei efective și așa cum era drept, atunci când se putea face.

In timpul când eram încă în stare de războiu cu Ungaria, când trupele noastre erau la Budapesta, când tratatul de pace cu clauzele minorităților nu era semnat, atunci deci când după propriile noastre interese, fără nici un risc și nici-o obligațiune s'ar fi putut avecua toți acei veniți în timpul războiului, ca și acei al căror rost și ocupațiune ar fi fost socotită inutilă sau primejdioasă statului atunci, desigur că evacuările ar fi putut fi efective, iar problema locuințelor dela sine rezolvată.

Concepțiunea și maniera de care s'a lăsat călăuzit Consiliul Dirigent însă, a împiedecat definitiv rezolvarea acestei probleme. După această concepțiune, evacuările deși erau de resortul comandamentului militar deoarece însemna o chestiune de ordin și siguranță, ca și prin fap-

---

ad se din vechiul Regat, unde sunt 23 sate cu numele Bucium sau Buciumeni, 35 de sate cu numele Cioară. Aceste numiri — după ei — dovedesc, că Românii au venit dela sud, aducând cu ei numirile de sate de acolo pe cari le-au folosit și aici. Acele numiri, cari din limba slavă au trecut la Români, sunt explicate ca rămase dela slavi, d. e. Poiana deriva din slavonul „mocra poliana" pământ umed; tot așa Ponor, Dumbravă etc.

Ungurii și-au dat toată silința, ca să nu rămână de cât foarte puține numiri românești, explicându-le pe cele mai multe ca slavone, dacă nu puteau face din ele cuvinte ungurești.

Dau numai un exempiu: cazul Dumbrăviței. Voiau cu tot prețul să facă nume unguresc din Dumbrăvița. Satul era pe un deal plin de pomet, adevărată dumbravă. Cum încearcă Ungurii să explice originea Dumbrăviței? Locuitorii — nici că se poate altfel — erau Unguri, cari mergând la lucru scoborau la vale, iar când se reîntorceau mergeau „dombra vissza", și Românii veniți în locul ungurilor au făcut din „dombra vissza" Dumbrăvița. Acest caz de altfel nu e unic.

Pela 1662, contele Nicolae Bethlen în cartea sa „Memorii Istorice" descrie pe locuitorii Transilvaniei. El spune despre Români, între altele, că îmbrăcămintea li e ca la Dacii de pe columna lui Traian. Iar Szikszai descrie portul „valahilor" meseșeni: pantaloni lungi, cari se pot lega la giesne, pieptar sau cojoc, și căciulă de piele de oaie, și constată, că acest port e la fel cu portul Dacilor. Nu cumva și acest port l-au adus Românii din Balcani, sau de unde au adus numirile Bucium, Corni etc?

Acum să vedem ce zice statistica ungurească. In anul 1720 găsim că majoritatea absolută a locuitorilor județului Sălaj au fost unguri — așa spune statistica — și anume 72.64% Unguri si numai 27.17 la sută Români. Oare să fie drept? Dacă n'ar fi vorba de statistică ungurească, am sta pe gânduri, dar cunoscând proberbiala falșificare a statisticelor ungurești, nu le putem admite ca adevărate și lucrul acesta îl vom dovedi mai jos.

13 ani mai târziu în 1733 avem o conscriere a parohiilor din care reiese că pe vremea aceea erau 173 parohii românești cu 171 de preoți și numarul familiilor românești era 3710. Tot în vremea aceea catolicii aveau numai 2 parohii, iar reformații (calvinii) într'o conscriere mai veche arată 60 de parohii. Deci față de 62 ungurești avem 173 parohii rom., — Dacă luăm școala ajungem la acelaș rezultat. In anul școlastic 1868/69, când s'au conscris pentru primaoară copii obligați a merge la școală, în o parte a județului Sălaj, în fostul județ Solnocul de mijloc au fost înscriși 17.900 copii. Impărțiți după religie erau gr. cat. 10.628, r. cat. 640, ref. 6091, lut. 120 și evrei 421. In acel an au funcționat 156 școli, toate confesionale, dintre cari 95 erau gr. cat. române, 5 rom. cat. 54 calvine și 2 evrești. Limba de propunere în 72 de școli era româna în 17 româna și maghiară în 60 limbă maghiară și în 7 germana și maghiara. Intenționat am ales acest an, când nu erau încă școli de stat, ci fiecare confensiune își susținea școlile sale, ca să se vadă și mai clar credincioșii cărei confesiuni aveau mai mulți copii. Românii, săraci lipiți pământului sunt nevoiți să susțină 95 de școli, pe când ungurii avuți, ajutați și de boierii lor susțin numai 59 școli primare. Iată după biserică cum și școala ne arată o majoritate contrară statisticei. Bazându-ne pe cifrele acestea am putea îndrepta statistica în modul următor: 72.64% Români și numai 27,17% Maghiari și atunci am fi mai aproape de adevăr.

Dar atunci de unde provine deosebirea, din statistică în favorul Maghiarilor. De unde și au recrutat ei pe vremea conscrierilor atâtea unguri? Cunoscând obiceiurile lor ușor se pot da explicații. Toți aceia cari dintr'o întâmplare nenorocită pentru ei aveau nume apropiate de cele ungurești, erau considerați ca Unguri neaoși și trecuți ca atare în statistică.

Cum se face că sunt atâți ardeleni cu nume ungurești? Strămoșii noștrii și obiceul se menține încă și azi, întrebuințără numai nume de botez la care, spre distîngere, adăugau „a Petri", „a lui Pavel." Dacă cineva trecea în altă regiune se numea după satul părăsit: d. e. Sălăjan, Mureșan, Bălțan etc. Dacă cineva se deo-sebia prin ocupația lui sau prin calități il numeau Popa Simion, Stefan Morariul etc.

Cum au procedat funcționarii însărcinați cu facerea statisticei față de Români? Pe Popa Simion l-au trecut Pap Simon, pe Stefan Morariul-Morar István, dar ce să facă cu Georgea Petri, care avea un singur nume? Omul nostru era poate înalt și robust, iar funcționarul ca să nu piardă multă vreme l'a trecut „Nagy György". Nagy György, e nume unguresc. Iată cum se face din Român Ungur.

Astfel se născură o multime de Kis, Nagy, Kovács, Szabó, Szilágyi, Szilvási și alții. Acești Români cu nume unguresc, deși în statistica ungurească figurau ca unguri, erau Români. Chestia e lămurită.

Din cifra de 72 64 la sută populație maghiară după cum arată statistice, mai mult de jumătate erau Români, al căror nume fusese transformat după mai sus amintita metodă în nume unguresc și socotiți dar ca Maghiari.

In modul acesta căutau Ungurii să falșifice istoria și drepturile uni popor.

I. Cionca.

INFORMAȚII

Citim în *„Izbânda“* :

In urma intervenţiunii unui înalt funcţionar român, care a luat parte ca consilier technic la conferinţa de pace, s'a obţinut un succes remarcabil la tratativele din Londra, prin faptul că s'a curăţat terenul negociaţiunilor noastre economice de diferiţi intermediari, cari îngreuiau situaţia noastră financiară pe piaţa Londrei.

Graţie acestei măsuri, se asigură că valuta noastră va înregistra o sensibilă urcare.

*

Zilele acestea direcţiunea serviciului de mişcare a C. F. R. dela Cernăuţi a fost sesizată de o cerere telegrafică venită din partea căilor ferate poloneze, pentru fixarea unei conferinţe, care să se ţină în decursul lui Noembrie, la Cernăuţi.

La această conferinţă — după înştiinţarea făcută ministerului de comunicaţii —, de directorul mişcării dela Cernăuţi d-l. Miclescu, urmează să se fixeze numărul şi felul trenurilor de legătură cu România, la Nepolocăuţi, precum şi aranjarea circulaţiei trenului accelarat Varşovia-Lemberg, până la graniţa română.

Data ţinerii acestei conferinţe, care în principiu a fost admisă, se va fixa zilele acestea.

*

In noaptea de 16 spre 17 picheţul de grăniceri din Salonta-Mare a fost atacat de o patrulă de jandarmi unguri. Focurile lor nu au avut nici un efect. Grăniceril români răspunzând printr'o salvă de împuşcături i-a împrăştiat complet.

*

D-l Cudalbu, ministrul agriculturei şi domeniilor, soseşte Sâmbătă la Cluj.

---

tul puterei executive ce era tot în mâinele ei, prin abuz s'au luat din puterea comandamentului şi prin instituirea unei comisiuni s'au început excepţiunile şi favorurile. Şi în o aşa de mare măsuri s'au făcut aceste favoruri, încât din primile zile ale lucrărilor tabloul evacuărilor a fost redus complect numai la mai puţini influenţi, cari n'an putut obţine excepţiuni şi favoruri.

In felul acesta aşadar, principiul evacuărilor aşa după cum cereau interesele noastre a fost călcat şi, prin consecinţă, problema locuinţelor a rămas definitiv în imposibilitate de a fi rezolvată.

Cine poartă vina acestei situaţiuni aşadar? Desigur numai d-l Maniu şi Consiliul Dirigent, care după cum am arătat, abuzând de putere au încălcat atribuţiile armatei şi au instituit Comisiunea favorurilor cu care am ajuns la rezultatul de azi.

In ce fel se înţelege însă ca să se rezolve acum această gravă problemă şi cu ce spirit, vom arăta de asemenea.

In urma ameninţărei făcute de o delegaţie de ofiţeri dela Budapesta, locot. Héjjas, comandantul teroriştilor fiind pus în libertate din închisoare, a dispărut.

*

Pentru organizarea la Cluj, a personalului ştiinţific ajutător, d-nii şefi de lucrări, asistenţi şi profesori ai Universităţei, sunt rugaţi a se întruni Sâm ătă 20 c. ora 3 p. m. în sala cea mare a institutului de chimie, grădina botanică str. Mico 5.

*

După o telegramă din Budapesta, Saşii si Şvabii, cari s'au refugiat în Ungaria, au creat un Club special. Ei s'au pronunţat *contra* ratificării tratatului dela Trianon.

„Deutsche Tagespost“ din Sibiu, înregistrând această ştire, se întreabă cine sunt acei „Saşi şi Şvabi din Ungaria“.

*

Ziarul „Berliner Tageblatt“ publică un interview cu ataşatul comercial român în Germania, asupra viitoarelor relaţiuni comerciale dintre noi şi Germania.

Ataşatul comercial a declarat că România are mare nevoie de produse industriale, dar totul depinde dacă industriaşii germani pot acorda credit cu termen lung comercianţilor români

*

Partidul naţional-liberal îşi continuă activitatea sa de organizare în Basarabia.

După punerea bazelor în judeţele Chişinău, Orheiu, Tighina, Hotin, Cahul, Cetatea Albă şi Soroca, a venit rândul judeţului Ismail. Intr'o întrunire, la care au luat parte cetăţeni de toate categoriile ale judeţului şi oraşului Ismail s'a ales un comitet de conducere sub preşedinţia D lui I. Tomov, fost deputat.

*

.n privinţa trupelor ucrainiene respinse de bolşevici în jurul Moghilevului şi trecute peste Nistru în judeţul Soroca, — a căror dezarmare s'a efectuat de către autorităţile militare locale, — s'a luat deocamdată dispoziţia să fie internate într'un lagăr.

Consiliul de miniştri cel mai apropiat se va ocupa de situaţia lor viitoare. (Universul).

*

Duminecă a avut loc în sala Eparhială din Chişinău o întrunire de protestare a cetăţenilor din Chişinău în contra ororilor comise de Unguri asupra populaţiei române. Intrunirea a fost convocată din iniţiativa Societăţilor Culturale Naţionale, Cercul Moldovenesc, Universitatea Popu ară şi Liga Culturală

*

Citim în „Dacia Trăiană“:

Pe marginea Oltului, în faţa gării Răcaşul inferior, la frontiera secuimei s'a fost ridicat un monument în amintirea unui dorobanţ căzut victimă în iarna anului 1918, unui atac mişelesc comis de secui. Monumentul consta dintr'o columnă de peatră de vre-o doi metri înălţime, în vârful căreia un vultur falnic îşi întindea aripile. Şi acum acest vultur a fost luat de pe columnă şi probabil aruncat în valurile Oltului. Poate nu greşim dacă punem în legătură acest atentat cu incendiul gării din Alba-Iulia.

Sâmbătă 13 Noembrie s'a judecat înaintea Curţii Marţiale a corpului VII armată din Sibiu, procesul celor 10 tineri maghiari din Odorheiu, cari împreună cu alţi vre-o 200 inşi au demonstrat în contra armatei române cu ocazia recrutărilor ce aveau să se ţină în 3 Iulie a. c.

Aceşti demonstranţi s'au prezentat la recrutare cu un steag negru în semn de doliu. Unul dintre acuzaţi a fost condamnat la 2 ani închisoare şi 3000 Lei amendă, un altul la un an şi 2000 Lei, unul la 3 luni, iar ceilalţi şapte la câte o lună închisoare.

*

Citim în „Banatul“, în legătură cu cele petrecute la Comunitatea de avere din Caransebeş:

„In faţa suspendării autonomiei Comunităţii de Avere de către organele guvernului, toţi candidaţii la preşedinţie (în afară de cel susţinut de guvern), precum şi o seamă însemnată de reprezentanţi se vor abţine dela adunarea generală, pe care ei o consideră de ilegală, iar hotărîrile ei de nule şi neavenite.

„Grăniceril au protestat la ministerul de interne, au cerut anchetă, au trimis memoriu la Palat şi prin deputaţie vor interpela în Parlament“.

*

Baroul advocaţilor din Timişoara în şedinţa sa ţinută la 10 Noembrie a rezolvat între altele următoarele chestiuni:

A decis a intenta proces disciplinar contra advocatului român Dr. Ştefan Pascu pentrucă s'a folosit de limba maghiară în actele sale înaintate Baroului advocaţial.

A constatat, că dreptul garantat prin legea advocaţilor de a reprezenta clienţii lor înaintea tuturor forurilor justiţiare şi administrative din zi în zi se restringe, îndeosebi de către autorităţile administrative şi s'a cerut intervenţiunea Ministerului de Justiţie pentru a pune capăt acestor abuzuri.

D-l Mihail Gropşorian, procuror general, a luat asupra sa angajamentul de a interveni în sensul doleanţelor Baroului la f rurile competente.

*

O mare casă de croitorie parisiană având un minunat magazin aproape de Madeleine, a trimes la Cluj Premiera cu o splendidă colecţiune de rochi şi pălării.

Ni se spune că mâine ar începe expoziţia publică de adevărate opere de artă. Puţinele persoane care au fost admise până acuma să le vadă nu vorbesc de cât cu cea mai mare admiraţie despre ele. Este adevăratul, inimitabilul *chic* parisian, care ne vine drept de la Paris.

Nimic nu va mai uimi pe nimeni când se va şti că Premiera este o fostă Premieră de la Paquin din Rue de la Paix.

Expoziţia va fi din 17 până în 22 Noemvrie în prăvălia de modă Blau str. Iuliu Maniu 8.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu pr m pt. Str. N. Iorga 14.

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogeria „Emke“ Cluj Piaţa Unirii No. 32.

Festivalul presei din Ardeal

Sâmbătă 20 Noembrie va fi la Teatrul Naţional din Cluj, marele festival artistic al Sindicatului presei din Ardeal. Toate sforţările au fost depuse pentruca acest festival să fie cea mai strălucită manifestare artistică pe care a văzut-o până acum Clujul.

E destul să dăm o înşirare a câtorva numere din program, pentru a arăta că niciodată, o seară n'a adunat laolaltă forţe artistice mai alese şi mai variate. Marele violinist Feuermann, care e în drum spre Bucureşti, unde va da câteva concerte, a binevoit să acorde concursul său pentru festivalul presei. D-na Elena Roman, primadona Operei din Cluj, baritonul Teodorescu, doi cântăreţi cari şi-au câştigat definitiv simpatiile publicului clujean şi excelentul pianist Ilie Sibianu, profesor la Conservatorul din Cluj şi orhestra Operei vor întregi partea muzicală, înaintea căreia d-l I. Agârbiceanu, cunoscutul prozator, va ţine o scurtă conferinţă literară.

In sfârşit talentaţii artişti Stănescu-Papa şi Neamţu-Ottonel vor descreţi frunţile, iar d-na Olimpia Bârsan şi d-l Mihăilescu-Brăila, vor juca o delicioasă comedie „Liniştea casei“ de Georges Courteline.

Reţineţi-vă deci, cu toţii, bilete pentru festivalul de Sâmbătă 20 Noembrie.

Năsăudenii protestează contra ororilor maghiare

Sâmbătă în 13 l. c. s'a ţinut la Năsăud o adunare a alegătorilor circumscripţiei pentru a protesta împotriva ororilor mai noui ce s'au comis la Budapesta faţă de fraţii noştrii nevinovaţi, precum şi împotriva uneltirilor ungureşti în legătură cu proiectata grevă generală la noi.

Adunarea a fost convocată şi prezidată de d-l maior în rezervă Iulian Marţian, care în cuvântarea de deschidere a arătat cine sunt autorii intelectuali ai grevei generale şi ce scopuri subversive urmăreau.

Luând cuvântul d-l senator Ioan Pecurariu arată în o vorbire avântată întreag calvarul suferinţelor neamului nostru de o mie de ani şi inzistând asupra nemai pomenitelor atrocităţi şi barbarii comise din partea ungurilor din Budapesta în contra fraţilor noştrii cari se aflau acolo, cere solidaritatea tuturor pentru a face să înceteze odată pentru totdeauna aceste stări asiatice în statul vecin.

D-l Director de bancă Emil Tişca face propunerea să se expedieze dela această adunare o telegramă Majesăţei Sale Regelui cu următorul cuprins:

Majestăţei Sale Regelui Ferdinand I-ul, Bucureşti.

Alegătorii din circumscripţia Năsăud întruniţi astăzi în o adunare de protestare împotriva ororilor şi uneltirilor ungureşti depune omagiul de credinţă nestrămutată faţă de Tron şi Dinastie şi rugăm pe Majestatea Voastră să dispuneţi să se ia măsări energic diplomatice şi militare în scopul înfăptuirei frontierelor istorice şi strategice la Tisa şi Dunăre.

Alegătorii circumscripţiei Năsăud“.

Domnul Tişca propune să se expedieze o a 2-a telegramă Domnului prezident al Consiliului de miniştrii general Averescu în următoarea formă:

„Alegătorii din Circumscripţia Năsăud, întruniţi în ziua de azi în o adunare de protestare împotriva ororilor şi uneltirilor ungureşti, indignaţi până în adâncul sufletului, Vă cerem măsuri energice în conformitate cu dorinţa noastră nestrămutată ca frontiera Tisei şi a Dunărei să pună capăt pe veci intrigelor şi aspiraţiunilor inamice.

„Alegătorii Circumscripţiei Năsăud“.

Adunarea primeşte aceste 2 propuneri cu entuziasmul în unanimitate.

Alegătorii în suflete cu doliul naţional pentru grelele suferinţe ale fraţilor nevinovaţi şi cu mai bune nădejdi pentru viitor se îndepărteză plini de însufleţire.

Omega.

Dreptul limbei române

Cetim în foile ungureşti, că d-l Octavian Goga în calitate de ministru de culte, a încunoştiinţat pe episcopul unitar de-aici că actele înaintate guvernului de către autorităţile bisericeşti maghiare nu sunt în concordanţă cu legile în vigoare. Episcopii îşi înaintau până aci toate cererile lor esclusiv în limba maghiară. D-l Goga adverteasză că conform legilor maghiară rămase în Ardeal încă în vigoare, autorităţile superioare bisericeşti au datoria ca actele oficioase să le radacteze în afară de limba lor protocolară şi în limba statului.

Pentru aceea *ministerul de culte pe viitor nu va mai accepta scrierile oficioase cari nu vor fi redactate şi în limba română.*

Citiţi „Infrăţirea“

Taximetru face curse zilnice în oraş cu ora şi cu ziua, afară din oraş cu chilometru.

Taximetru stă la dispoziţia publicului în centru în faţa Hotelului New-York, făcând curse speciale la gară. Preţuri absolut eftine faţă de rapiditate. Dela gară în oraş şi ori unde. Adresa pentru curse lungi Bodega Mih. Văcăraşi str. Reg. Ferdinand 41 vis-a-vis Banca Agrară.

S'a eftenit văpsirea hainelor la spălătoria cu aburi „Unio“ Fabrica şi prăvalia principală Calea Regele Ferdinand No. 133 Sucursale: Strada Regina Maria No. 4 şi Iuliu Maniu 8.

*

Sâmbătă 20 Noembrie la ora 5 p. m. se va ţine în amfiteatrul Clinicei şedinţa „Asociaţei Medicale.“

Renumita Fabrică chimică „UNIO“ Cluj, curăţă şi văpseşte.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

TELEGRAME

Dela conferința Dunarel.

Lyon, 17 Noembrie

Conferința internațională a Dunării s'a întrunit din nou la 15 Noembrie. Ea a votat la prima citire dispozițiile protocolare precum și preambulul proectului de convenție.

Cabinetul maghiar nu demisionează.

Lyon, 17. Noembrie.

Cabinetul ungar rămâne în funcțiune. După o Informație a ziarului *Le Temps*, amiralul Horthy a refuzat să primească demisia cabinetului.

Demisiunea cabinetului portughez.

Lyon, 17 Noembrie.

Guvernul portughez și-a dat demisiunea.

Ludendorf regent al Bavariei.

Berlin, 15 Noembrie

Urmând exemplul Ungariei Bavaria își va alege un regent Ambițiunile politice ale lui Ludendorf par a-l fi dus la această răsplată.

Serviciul militar în Franța

Paris, 16 Noembrie

Consiliul de miniștrii a decis să mențină durata serviciului militar de doi ani până la 1 Octombrie 1920, și s'o reducă apoi la un an și jumătate, dacă împrejurările nu se vor opune la aceasta.

Se desminte blocusul Mării-Negre

Horsea, 16 Noembrie

„Evening Standard" desminte din sorginte autorizată știrea din Constantinopol că vasele de război britanice și aliate au început blocusul în Marea Neagră. Nu există un astfel de bloc. Guvernul britanic n'a intenționat demersul acesta. E adevărat că vasele de război din Marea Neagră desfășură o mare activitate dar nu mai mare decât acum două săptămâni. Ținta lor este să evacueze pe supușii britanici din Crimeia, să asigure salvarea celorlalți supuși britanici din Rusia de Sud și să oprească coaliția forțelor de sub comanda lui Trotzki cu forțele naționaliste turcești peste mare.

Lovitura politică din Grecia

Paris, 16 Noembrie.

Rezultatele alegerilor din Grecia au fost primite cu o vie surprindere în Franța, unde se sconta succesul lui Venizelos. Ziarele comentează înfrângerea acestuia și a partidului său. Ele văd în ea un semn al neînțelesei ingratitudini a poporului grec față de omul de stat care a dublat teritoriul țării făcând din Grecia o putere dominantă în Balcani.

Cauzele insuccesului ar fi greșelile anturajului lui Venizelos, ura ofițerilor destituiți, oboseala poporului mobilizat de patru ani, propaganda activă a partizanilor ex-regelui Constantin. Presa subliniază de altă parte căsătoria diadochului George cu Principesa Elisabeta a României.

Adunarea Ligii Națiunilor

Horsea 15 Noembrie

Pregătirile pentru adunarea, Ligii Națiunilor la Geneva s'au terminat. Aproape toți delegații au sosit. Se crede că adunarea își va continua lucrările până aproape de Crăciun.

Știri de peste hotare

Sârbii nu respectă drepturile minorităților

După o telegramă din Sofia, guvernul bulgar a luat cunoștință că autoritățile sârbești au anunțat pe locuitorii teritoriilor cedate în baza tratatului de pace dela Neuilly, că nu vor recunoaște nici o altă naționalitate, decât pe cea sârbă. Guvernul bulgar va cere explicații dela guvernul sârb.

Manifestații antigermane în Brünn

După știri din Viena, în Cehoslovăcia divergențele dintre Cehi și Germani iau un caracter tot mai agresiv. In Brünn, Cehii au ținut o adunare de protestare în contra pretențiunilor germane. După adunare o mare mulțime s'a adunat înaintea casei naționale „Deutsches Haus", mai apoi au intrat cu forța în local, unde tocmai se da reprezentație teatrală cu concursul lui Roda-Roda. Numai decât au stins lămpile electrice, așa că în întunerec Germanii au putut să se depărteze. De aici Cehii au mers la teatrul orășănesc, unde însă a intervenit poliția, ceea-ce a împedecat de a-se desvolta alte incidente decât paniça, ce a cuprins pe cei prezenți. In ziua următoare, o deputațiune cehă a pretins dela primar ca în teatrul orășănesc, unde înainte se dau două reprezentanții în limba germană, pe viitor să nu se mai îngădue nici una și a mai pretins ca numirea străzilor, care era făcută în două limbi, pe viitor să fie numai în limba cehă.

Cotele de alimente în Rusia

In luna Noembrie s'au distribuit următoarele cote de alimente în Rusia: Locuitorii din Petrograd au căpătat *125 țigări, 10 cutii chibrituri, 5 ouă (copii până la 16 ani 10 ouă) și 5 mere!!*!

Pe cartelele lucrătorilor au mai venit: pentru grupul A. 150 țigări și 3 ouă; pentru grupul B. 100 țigări și 3 ouă; pentru grupul B. 75 țigări și 2 ouă. Afară de aceasta a primit fiecare persoană 15 dkgr. pâine pe zi.

Fondul național evreesc

Colectele pentru „Fondul Național evreesc", făcute dela 1 Ianuare la 30 Septembrie 1920 se urcă la suma de 99.359.184 lire sterline, ceea ce însemnă, (după cursul de azi) aproape *douăzeci și patru de miliarde de lei.*

Congresul internaționalei revoluționare

La 25 Decembrie se va ține la Berna congresul internaționalei revoluționare, Congresul se va ține de către membrii eșiți din internaționala a III-a.

Își va da demisiunea Wilson?

In cursul unui interview acordat reprezentantului ziarului *United Press*, d. William I. Bryan, care a fost candidat la prezidența Statelor-Unite în trecutele alegeri, cari aduseră succesul d-lui Wilson, a sugerat ideia că d. Wilson ar trebui să părăsească imediat președinția și să remită atribuțiunile sale d-lui Marchall, vice președinte.

Acesta va trebui să încredințeze d-lui Harding secretariatul de Stat și apoi să demisioneze la rândul său.

După legile americane, d. Harding, ajuns astfel secretar de stat ar primi puterea executivă a președintelui, ceace i-ar permite să convoace Congresul în luna Decembrie, pentru a-și executa programul în privința Ligei Națiunilor.

„Poporul american, declară d-l Bryan, a votat contra „Ligii Națiunilor" a d-lui Wilson, în favoarea „Asociației Națiunilor" preconizată de partidul republican. De aceia cel mai bun lucru ce-i rămâne de făcut d-lui Wilson este să-și dea demisiunea imediat".

Deși părerile d-lui Bryan par a fi împărtășite decătre unii din membrii Camerei și Senatului, este improbabil că d-l Wilson își va da demisiunea; d-l Tumulty, secretarul președintelui, a afirmat de altfel că d-l Wilson va rămâne la putere până la împlinirea termenului președinției sale adică până la 4 Martie 1921.

Rezultatele misiunei noastre la Viena

D-l Eftimie Antonescu, șeful misiunei române la Viena, întrebat de ziarul *Indreptarea* în chestiunea capturării vaselor inamice; a dat următoarele lămuriri în această chestie pe cari le reproducem și noi.

„Chestiunea capturărilor vaselor de război dela inamic, privesc vasele cari au fost capturate în regiunea Dunărei dintre Cala'at la Dunăre prin colaborarea noastră cu armatele aliate, și ele sunt în număr de 160, și vasele capturate pe distanța Dunărei dela Turtucaia în sus în număr de peste 200, cari cad în zona de operațiune a armatelor noastre. Aceste din urmă sunt vase cari au aparținut diferitelor societăți, dar cari au fost închiriate inamicului nostru cu clauza de-a plăti costul vasului în cazul pierderei sale în război. D. Kratz, unul dintre delegații străini însărcinați a face un raport comisiunei asupra acestor vase, susținea că aceste vase n'au fost vândute, că ele nu au intrat în război că cele mai multe aparțin casei Behles".

La toate aceste aserțiuni, d-l Eftimie Antonescu a opus următoarele argumente:

Vasele n'au fost vândute, dar au fost închiriate inamicului cu clauza de-a fi despăgubit în cazul pierderei lor în război; vasele au intrat în război pentru motivul că ele au fost capturate de armatele noastre în zona operațiunilor de război, prin urmare ele constituesc o pradă de război ca niște bunuri pe cari inamicul le părăsește și deci constitue o avere supusă lichidării.

Arbitrul american d-l Hamus a cerut să i se aducă elementele necesare pentru justificarea drepturilor fiecăreia din părți, judecarea chestiunei s'a amânat pentru lunile Ianuarie și Februarie.

In chestiunea vaselor noastre capturate de inamic în cursul războiului, comisiunea a obținut câștig de cauză. Vasele ne vor fi cedate și în curând toate vor fi în țară. Delegații noștrii au primit asigurări dela amiralul Troumbridge, șeful comisiunei internaționale a Dunării că vom intra și în posesiunea celor 11 șlepuri românești capturate de Bulgari și pe cari Sârbii le-au găsit în apele bulgare.

*

Tot cu prilejul acestor discuțiuni, s'au putut recupera în urma stăruințelor delegației noastre, 57 lăzi cu acte sustrase de nemți dela autoritățile din București în timpul ocupațiunei. Printre aceste acte se găsește și o corespondență particulară de mare valoare istorică a defunctului nostru rege Carol I. Ele au fost expediate la București.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Telegrama, care aducea știrea victoriei lui Venizelos în alegeri, se desminte. Alegerile n'au dat guvernului decât 120 locuri în parlament, iar opoziției 260. Venizelos a demisionat. Gunaris sau Rallis va fi însărcinat cu formarea noului guvern.

Cum însă aliații se opun la revenirea ex-regelui Constantin, se crede că diadochul George va lua tronul. In modul acesta Principesa Elisabeta a României va deveni regina Greciei.

*

D-l Take Ionescu, care avea un vapor sub presiune pentru a pleca la Atena, și-a amânat călătoria pentru „Mica Antanta" în Grecia, Venizelos devenind simplu particular.

Astfel castelul „Micei Antante", clădit pe nisip, se dărâmă.

*

Monitorul Oficial din 17 Noembrie publică decretul regal No. 4917 care spune: d. Octavian Tăslăoanu, ministru nostru secretar de stat la departamentul industriei și Comerțului trece la departamentul lucrărilor publice. *Știrea a provocat indignarea opiniei publice.*

Dacă și d. Duiliu Zamfirescu va-fi reales președinte al camerei, guvernul va fi complet compromis.

*

D-nii Blank și Katz, ajutor de primar, au încheiat a nouă afacere la Primaria Capitalei prelungind indirect sub o formă camuflată concesiunea actualei Companii de gaz și electricitate, care este oneroasă pentru comună,

*

Leul nostru a cotat la Bursa Parisului 23.75 centime.

*

Guvernul s'a remaniat în modul următor:

D-l general Averescu a trecut titular la industrie și comerț, d-l Greceanu titular la justiție. Decretele au apărut în Monitorul Oficial.

*

Duminecă M. S. Regele va lua parte la sărbătoarea anuală a cavalerilor ordinului Mihai-Viteazu.

*

D-l Tache Ionescu va pleca săptămâna viitoare la Belgrad!

*

Bursa este calmă.

*

Circulă svonul că d-nii Petrovici și Flondor au refazat ministerul industriei luat în urmă de d-l general Averescu.

*

D-l Evian, secretar general al Industriei și Comerțul s-a reintors dela București.

Procesul socialiștilor în a patra zi de desbateri a provocat o mare vâlvă prin unele depoziții făcute.

După terminarea interogării acuzaților Oprescu și Calu încep depunerile martorilor acuzării. Ion Zenescu depune contra d-lui Toma Dragu. Primul martor al apărarii, d-l Negulescu, ministrul Instrucției Publice afirma că memoriul prezentat de socialiști trecea de marginile revendicărilor economice.

D-l Moscovici desvăluie atunci unele tratative ce s'au urmat între socialiști și partidul poporului în opoziție. Afirmă că guvernul actual pe când era în opoziție, i-a îndemnat să facă greva generală contra guvernului Vaitoianu. Mai afirmă că i s-a propus intrarea în minister, și aduce martori pe d-nii Jumanca și Flueraș, că în consfătuirile ținute în casa d-lui Negulescu, de față fiind d-nii Averescu și Argetoianu, aceștia s'au hotărât că dacă se retrage guvernul militar al lui Văitoianu și generalul Averescu nu-i chemat la putere, să se provoace revoluția. D-nul general Averescu voia să aducă pe tronul țării dinastie engleză, iar d-l Argetoianu cerea republica.

Aceste afirmații ale d-lui Moscovici provoacă o enormă senzație. D-l Negulescu le neagă, d-l Moscovici și martorii Jumanca și Flueraș le susțin cu tărie.

Este introdus apoi ca martor d-l general Averescu. Apărarea îi pune diferite întrebări în legătură cu atitudinea sa în opoziție și starea de asediu și cenzura.

D-l general Averescu plecând însă la Palat, ședința se suspendă.

A doua zi la ora 9 dimineața urmează depoziția primului ministru fără lucruri importante. D-sa este tot timpul hărțuit de apărare. D-l Averescu *declară atunci că este chemat să dea informații cu privire la acuzați, iar nu să fie dânsul acuzat.*

D-l Cocea voind să pună o întrebare, Curtea hotărește că n'are dreptul să pledeze fiind reformat din armată pentru imoralitate.

In continuare *d-l general Averescu neagă că ar fi fost vorba vreodată de detronarea dinastiei.*

După primul ministru urmează depoziția dlui Take Ionescu, care la toate întrebările sau nu răspunde sau răspunde prin tangentă.

Buletin economic

După cum suntem informați Secretariatul general al Agriculturei va muta scoala agronomica din Satu-Mare la Seini.

*

Resortul Agriculturei lucrează în prezent la alcătuirea unei statistice agricole și sericicole pe anul 1920.

*

Regia Monopolurilor Statului a adresat Camerilor de Comerț o adresă în care comunică că acei cari vor importa hârtie sau tuburi de țigarete, trebuie să aibe un certificat din partea Camerilor de Comerț prin care să se arate că persoana în drept se ocupă cu vânzarea acestor fabricate.

*

Șeful serviciului de statistică și Camera de Comerț a ajuns la înțelegerea de a alcătui o statistica referitor la:

1. Câte instalațiuni industriale și comerciale sunt.

2. Unde s'ar putea înființa încă astfel de întreprinderi. Pentru aceasta se va studia care e terenul cel mai potrivit.

*

Cu începere dela 1 Decembrie se va face un recensământ general al populației din Ardeal, Banat și Părțile Ungurene.

*

Industria de hârtie în Germania să află într'o situație foarte bună, așa că în curând va începe un export puternic.

*

„Renașterea Română" publică știrea că în termenul de 15 zile toți proprietarii de lână și oi trebuie să anunțe cantitatea de lână și numărul oilor.

*

Recolta zahărului anului curent este în Cehoslovacia de 738.000 tone zahăr natural și 650.000 tone zahăr rafinat. 350.000 tone zahăr sunt pentru consumația internă, iar restul de 350.000 tone pentru export.

Camera de comerț din Iași a înaintat guvernului un memoriu, stăruind asupra necesității descentralizarei Camerelor de comerț și industrie.

*

In Anglia s-a luat măsura de a se restrânge traficul de călători pe c. f. r. și a se activa transporturile de alimente supuse stricăciunei.

*

După statistica Ministerului de Comerț al Statelor-Unite, în primele trei luni ale anului 1920, comerțul Republicei Americane cu statele centrale ale Europei a fost următorul:

JUGOSLAVIA

A importat: 230.548 dolari valoare,

A exportat: nimic.

CEHOSLOVACIA

A importat: 6.011.458 dolari valoare,

A exportat: 3.390.371 dolari valoare.

AUSTRIA

A importat: 587.108 dolari valoare,

A exportat: 11.847 dolari valoare.

UNGARIA

A importat: 15.710 dolari valoare.

A exportat: 64.325 dolari valoare.

POLONIA

A importat: 50.000 dolari valoare,

A exportat: 206.771 dolari valoare.

*

„Reuniunea industriașilor din Transilvania" și-a mutat sediul biroului central la Brașov, Str. Mănăstirii 36 I.

*

In Franța s'a urcat tarifele pe căile ferate atât pentru călător cât și pentru traficul de mărfuri.

O măsură binevenită

Poliția de Stat din Cluj, având în vedere că mulți dintre locuitorii județului și orașului Cluj nu respectă diferitele dispoziții privitoare la drapelul național, pentru a introduce o procedură unitară în această chestie, în baza dispozițiunilor legale și a ordonanțelor Ministerului de interne, a dat o ordonanță care hotărește între altele următoarele:

Culorile trebue să fie așezate paralel cu prăjina drapelului, astfel ca albastru să fie lângă prăjină.

Drapelul național se va abora sau purta numai la sărbători naționale sau alte ocaziuni solemne, când se va ordona de către autoritățile administrative sau polițienești.

La sărbătorile sau ocaziunile solemne amintite în punct 3. în orașul Cluj, toți proprietarii de case, instituțiuni, firme comerciale etc. sunt datori a abora drapelul național în mărime de cel puțin 1·50×1·50 m. des de demineață, și acest drapel se va ține arborat numai în ziua serbării, sau în timpul cât a fost ordonat de autorități.

In comunele rurale numai primăriile, școlile, bisericile, instituțiunile publice și comerciale, concesionarii licențelor și ai brevetelor au datoriile prescrise la punctul 4.

Toți cei ce nu respectează drapelul național sau fiind obligați nu posed, sau nu arborează drapelul național, sau îl țin arborat zile întregi și peste termenul fixat se vor pedepsi de instanțele polițienești cu amendă dela 500 până 10.000 Lei, întrucât fapta nu se pedepsește mai aspru după codul penal.

Cum se face împroprietărirea

După cât află ziarul *Izbânda*, o sciziune este pe cale să se producă printre deputații din partidul poporului din jud. Dolj, din cauza chipului cum a fost rezolvată împroprietărirea în toată țara. Nemulțumiri și plângeri sosesc de pretudindeni. Sistemul tragerei la sorți a nedreptățit cea mai mare parte din săteni și mai ales pe văduvele de război, cari au rămas fără pământ.

Deputații doljeni sunt zilnic asaltați de delegații de țărani, cari protestează împotriva modului cum se execută împroprietărirea.

Din această cauză mai mulți deputați doljeni și membrii marcanți din partidul poporului, au intenția să părăsească partidul, încă înainte de deschiderea parlamentului.

Citiți "Infrățirea"

Situația industriei zahărului

Iată care e situația actuală a industriei zahărului în comparație cu cea dinainte de război.

	Anul 1913—14.			Anul 1919—20.		
Franța	16	mil.	q.	3	mil.	q.
Germania	55	„	„	15	„	„
Aust.-Ung.	34	„	„	12	„	„
Olanda	5	„	„	5	„	„
Suedia	3	„	„	26	„	„
Danemarca	3	„	„	3½	„	„
Belgia	5	„	„	2	„	„
Rusia	34	„	„	7	„	„
C-lalte țări	11	„	„	6	„	„

Datele acestea arată clar reprecursiunea dezastuoasă pe care a avut-o războiul asupra industriei zahărului din țările participante la război.

Singura țară care a câștigat în timpul acesta este neutra Suedia mărindu-și producția cu 900%.

Știri mărunte

Din New-York vine știrea că financiarul american Pierpont Morgan a fost numit comandor al „Legiunei de onoare" franceze, pentru sprijinul pe care l'a adus Franței ca să contracteze un împrumut extern.

*

In Germania, pe fluviul Elba s'a lansat primul vapor german de beton în serviciul navigațiunei. Noul vapor va face curse sub numele de „Gotalf".

Soarta Menoiților din Rusia de sud

După cum se știe Menoiții formează o casă religioasă specială, adversară înverșunata a tot ce este în legătură cu războiul.

Conform religii lor, Menoiții trăiesc în liniște și pace, ocupându se în special cu gospodăria. Menoiții să găsesc mai ales în Germania și au colonii în Elveția, Olanda, Canada, America de Nord și în Rusia de sud. Colonia menoită din Rusia de sud era în vremea sa foarte puternică. Avea aproape 2 milioane ha. de pământ în valoare de vro 300 milioane de ruble. In timpul războiului mondial, Menoiții ruși au fost scutiți de serviciul militar de către statul rusesc, și întrebuințați ca lucrători în breasla forestieră, pe urmă ca sanitari. Cu prăbușirea imperiului rus au venit zile grele și pentru Menoiții. Ei n-au suferit atât prin teroarea roșie, cât prin acțiunea bandelor de briganzi, mai ales acelea a căpitanului Machno care a prădat și jefuit toata regiunea Molotschna. Locuitorii coloniei au fost siliți să se refugieze în Crimeea, și când s'au reîntors, au găsit toate bunurile lor pustiite.

După cum scrie „Deutsche Tagespost" o deputațiune menoistă, compusă din învățătorul Avram Friese, preotul Unruh și fabricantul Warkenthien a sosit în prezent la Heilbronn în Germania. Ea reprezintă vreo 100.000 Menoiți. După cum spun ei, situația Menoiților este grozavă, și are ca urmare expatrierea lor. Deputațiunea va pleca din Germania în Olanda pentru a trata acolo, dacă este loc în Africa de sud pentru cei 100.000 Menoiți, cari vor să se colonizeze acolo. Menoiții doresc să-și vândă proprietățile din Rusia de sud, pentru a putea pleca cât de curând în noua țară.

Coloniile menoite din Elveția și Olanda au pus la dispoziție deputațiunei sume mai mari pentru urmarea călătoriei, și se speră că Olanda va primi favorabil propunerile Menoiților din Ucraina.

Haine veritabile NEUMANN și paltoane de iarnă pentru bărbați, băieți și fete din material ca dinaintea războiului să capată la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.

La cafenea „Metropol"
Marția și Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică

Citiți, este foarte important!

Dacă doriți să vă curețe și să vă colorezo hainele bine și ieftin — să le trimiteți la

„KRISTÁLY"

INSTITUT DE SPĂLAT CU ABURI ȘI DE COLORAT STOFE

Fabrica și Centrala: Str. Munkácsi 32.

FILIALE:
Piața Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (F. Wesselényi M.)
Strada N. Iorga Nr. 2. (Fostă Jókai)

Programul festivalului Sindicatului Presei Române din Ardeal

din ziua de 20 Novembrie 1920

La Teatrul Național din Cluj

1. Orchestra Operii Naționale Weber: *Ouverture din Oberon* sub conducerea d-lui Rudolf Schüller.

2. I. Agarbiceanu: *Sufletul ce ne trebue* (conferință.

PAUZA

3. D-na Roman (Soprana dramatică dela Operă): *Suicidio* din Opera *Gioconda*. *Ce te legeni Codrule?* de *Scheleti*.

4. Violinistul Feuermann și pianistul Prof. Ilie Sibianu: I. *Ave Maria* de Schubert No. 5. II. *Schön Rosmarin* de Kreisler. III. Paganini: *2 4 Caprice*.

5. D-ra Medianu: *Versuri*.

6. Gr. Teodorescu Baritonul Operei: *Balada prințului Eugen* de Löwe. *Andrea Chenier* de Giordano.

7. Stănescu-Papa: *Un solo de flaut*.

8. Neamțu-Ottonel: *Monoloage*.

PAUZA.

9. *Liniștea Casei*. Comedie într'un act de Courteline. jucată de D-na O. Bârsan și Dl Mihăliescu-Brăila.

F. DE GERANDO & CO
— PARIS —

MARE EXPOSIȚIUNE DE ROCHII ȘI PĂLĂRII DIN PARIS

MARCELLE VERNIER

PREMIERA

De la 17 Noembrie până la 22 Noembrie a. c.
Se poate vizita la orice oră în Strada Iuliu Maniu No. 3 (Szentegyház-utca) casa BLAU, Cluj.

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

FUNCŢIONAR la stat din vechiul regat special în lucrări de birou având orile de dimineaţa zilnic libere caută post la instituţie particulară sau de stat. Adresa la administraţia ziarului.

SE CAUTĂ un sergent sau caporal demobilizat care să vorbească limba germană şi italiană, precum şi un demobilizat de orce grad şi orice naţionalitate care să conducă o mică economice agricolă. Condiţiuni de angajare foarte avantajoase. Ase adresa la ziar sub. X. Y.

ORI CINE poate câştiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

Vânzări şi Cumpărări:

SE VINDE în str. Nicolae Iorga (Jókai) No. 8 la parter, în dreapta, un mantou de iarnă de catifea şi un costum de damă, ambele puţin uzate Vizibile între orele 1½—3 pm.

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerţul român str. Regina Maria No. 19.

CASĂ cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preţ avantajos. Doriţi se pot adresa la gazeta sub. Casa.

Pentru Domnii Comersanţi. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ştofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica preţurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraş principal din Regat dorind ai mobila şi preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

VÂND automobil aproape nou, doritori pot lua informaţi de la ziar.

CUMPĂR o vie aproape de oraş preferabil cu vilă s'au cel puţin cu magazi.

Cărbuni roşii calitatea superioară, garantat uscaţi cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantităţi mari cu vagoane „Pax". Intreprinderea universală de comert Sibiu.

Se caută pe lângă condiţii favorabile **Domnişoară,** care să posedă limba română, maghiară şi germană, cu praxă în contabilitate şi corespondenţă. □□□□□□

Adresa: „Universum" Strada Meşter No. 5.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piaţa Unirei No. 5.**

Atenţiune! Bijuterie eftină şi reparaţii de ceasoarnice cu preţuri moderate

Markovics Bernát Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 32.

Casa Centrală a Muncii şi a Asigurărilor Sociale.

No. 6846. — Secţia: VII.

Circulară.

In situaţia creată după eşuarea grevei recente, Casa Centrală a Muncii şi Asigurărilor Sociale din Cluj a fost sesizată în repetate rânduri că, unii patroni, neţinând seama nici de prescripţiunile reglementare pentru aplanarea conflictelor de muncă, nici de stipulaţiunile contractelor respective, aplică masuri de represiune salariaţilor angajaţi în stabilimentele lor şi reprimiţi în posturi, parte prin concedierea din lucru individuală şi sistematică, parte prin denunţarea contractului de muncă în masse.

Având în veder că aceste procedeu este susceptibil a provoca incetarea colectivă de lucru în stabilimentele respective.

In baza Legei pentru reglementarea conflictelor colective de muncă şi din interesul continuităţii şi intensificării producţiei.

Se pune în vedere:

Tuturor patronilor stabilimentelor industriale şi comerciale, de orice natură, cari intrebuinţeaza în mod obicinuit, un număr de cel puţin 10 salariaţi, intrucât nu au anunţat şi nu au supus diferendul procedurei prealabile de conciliaţiune.

Deasemenea tuturor intreprinderilor şi instituţiilor prevăzute în Art. 16 al Legei pentru reglementarea conflictelor colective de muncă (fără considerare la numărul angajaţilor). fiind în aceste cazuri impus în mod obligător, asupra litigiilor referitoare la condiţii de muncă, nu numai procedura de impăciuire. ci chiar şi arbitrajul.

Că:

Va fi considerată cu uneltire, susceptibilă a provoca incetarea colectivă de lucru, concedierea lucrătorilor prin ruperea abuziva a contractului de muncă, sau concedierea în masse a lucrătorilor, fie chiar pe lângă respectarea termenului legal prescris pentru rezilierea raportului de serviciu, deasemenea sistarea totală sau parţială a intreprinderii.

Fără prejudiciul aplicării urmărilor prevăzute la Art. 32 al Legei mentionaţe (ruperea contractului de muncă şi pretenţia de daune interese pentru partea lezată) patronii şi conducătorii stabilimentelor, în care s'au produs infracţiunile mai sus scrise, se vor fi făcuţi personal responsabili şi vor fi pedepsiţi cu toată rigoarea Legei, în conformitate cu prescripţiunile Art. 27 (50—10.000 lei amendă şi eventual, inchosoare dela o luna la 1 an).

Pentru a impune respectarea dispoziţiunilor legale şi din consideraţiunile mai sus citate, în toate cazurile de fapte delictuoase, mai sus arătate, aduse la cunoştinţa fie prin parte interesată, fie prin anchete oficiale, Casa Centrală a Muncii şi Asigurărilor Sociale din Cluj nu va pregeta sa intreprindă demersurile necesare pentru punerea în mişcare a acţiunei publice.

Cluj, la 16 Noemvrie 1920.

Director general:
ss. Dr. Vasilie.

JUBITORI DE CĂRŢI! LIBRARI!

Mare reducere de preţuri!

La notele muzicale şi la toate cărţile de ştiinţă şi literatură ce se află în depozit, vând cu preţuri foarte reduse.

La librari cu rabat!

FRIEDMANN

depozitar de ziare şi librărie Cluj, Piaţa Unirii 26.

Comunicat Oficiul al Soc. **„COLOMBO".**

In urma evenimentelor petrecute cu ocasia luptelor politice, comerciale şi economice se aduce la cunoştinţa Onor Public că după chiesul greviştilor „Soc. Colombo" a reuşit a inporta următoarele Trufandale:

Icre moi proaspete, Icre negre tescuite, Sardines, Brânză de Holanda, Braila, Burduf, Coşuleţ, Crema de Corbeni, Masline, Chocolata, Bismark Heringe, Ghluden, Salam, Biscults, Zacusca, Conserve din fabrica Principelui Barbu Ştirbeij, Vinuri Cantacuzino, Liqueruri, Vinuri, Malaga, Madela, Marsala, Portvine, Dubonet, Vermouth frances şi Torino, Cafele, Orezuri, Rom, Ceai, etc. etc. şi adevârata Ţuica de Valeni din Regatul vechiu.

Directoriai Soc. Colombo

Jonel Aldica & Dănilă Sasu

Piaţa Unirii Palatul Status, CLUJ.

„Cartea Românească"

A PUS SUB TIPAR

Calendarul Gospodarilor pe 1921

alcătuit de d-l I. SIMIONESCU, profesor la Universitatea din Iaşi, Membru al Academieie Române şi va apare la 15 Noembrie 1920.

Cu un bogat şi variat material literar, artistic, ştiinţific, economic, informaţiuni şi cunoştinţe din toate ramurile vieţei omeneşti. Va fi o carte folositoare pentru toate familiile şi va cuprinde:

„Calendarul" propria zis, cu Sfiinţii şi Sărbătorile creştine ale bisericei ortodoxe de răsărit, sărbătorile legale, naţionale, judiciare, vacanţe posturi, zile de bălciuri anuale. lunare, săptămânele din toate localităţile ş. a.

Cunoştinţe practice necesare oricărei gospodării: higienă casnică, poveţe şi învăţăminte cu privire la creşterea copiilor, povestiri şi istorioare morale, povestiri istorice şi patriotice din literatura şi istoria neamului.

Indrumări economice şi practice referitoare la cultura pământului, a plantelor, cultura legumelor, a zarzavaturilur. cultura viilor, cu îndrumări practice pentru producţia vinului; la cultura Vitelor şi a Păsărilor. Tot astfel de staturi şi învăţături pentru creşterea albinelor şi creşterea gândacilor de mătase.

„Calendarul Gospodarilor" va avea o însemnată parte literare şi artistică, cu bucăţi distractive de cel mai mare interes, scoase din tezaurul literaturi noastre. Va cuprinde poveşti alese, cântece populare, patriotice, poezii, datorite atât geniului popular cât şi poeţilor noştri naţionali nuvele şi alte bucăţi literare.

Va avea un *supliment artistic* reproducere în trichromie după un frumos tablou al pictorului Strâmbu. Cumpărătorii vor primi gratuit şi un *frumos Calendar de perete.*

Pentru publicitate a se Adresa lă Ad-ţia Centrală Bd. Academiei 3.

De vânzare se găsesc în Cluj, Piaţa Unirii No. 7. la Librăria „Cosinzeana" a societăţi „Cartea Românească.

Cea mai mare

Fabrică de Clopote

din România Mare

Nicolae Ionescu

Centrala: **Bucureşti,** str. Pitagora 20.

Sucursale: **Craiova şi R.-Vâlcea.**

Furnisează orice mărime de Clopote numai de prima calitate.

CAUT în orice cantitate

traverse (slipere)

de gorun şi fag în lungime de 2·20, 2·50 şi 2·70. Despre preţ şi cantitate rog recomandaţie. □□

Eugen Friedrich exploatator de lemne, Piaţa Mihai Viteazul 6.

23 de ani de când s'a infiinţat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecţionează costume după ultima modă engleză şi franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preţ redus. Calea Victoriei 39.

Associati Croitori Români

PETRICAS, AIDUEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj,

Str. Brătianu 13. Piaţa Unirii No. 2.

Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase.
Depozit de ştofe.

La firma KATZ şi MENDEL Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

AU SOSIT PALTOANE ŞI HAINE PENTRU BĂEŢI ŞI FETIŢE.

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare şi Reasignare.

Capital Social 12,000.000 Lei

Asigurări de incendiu, Viaţă, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate oraşele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crişana şi Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România şi cu o reputaţie nediscutabilă. Agenţi (încasatori) şi Achizitori găsesc ocupaţie sigură adresânduse Sucursalei Cluj şi în toate oraşele sub cele mai avantagioase condiţiuni.

Ministerul Munci şi Ocrotorilor Sociale.

Casa Centrală a Muncii şi Asigurărilor Sociale din Cluj.

Nr. 6801.

Concurs.

In serviciul medical al Direcţiunei Casei Centrale se află vacant un post de medic, asimilat şef de serviciu clasa II şi unul de medic, asimilat inspector regional clasa II.

Domnii medici, cari întrunesc condiţiunile din legea sanitară şi doresc a fi numiţi în aceste posturi, sunt învitaţi să adreseze cereri Casei Centrale a Muncii şi a Asigurărilor Sociale din Cluj, în termen de 20 zile dela data aparitiunii acestei publicaţiuni.

Cluj, la 16 Noemvrie 1920.

TRANSPORTS-INTERNAŢIONAUX

M. de BROUSSE

PARIS — 34 Bd. Malesherbes

Sucursala Timişoara

înştiinţează onor clientelă că organizează transporturi speciale în condiţiuni avantagioase din VIENA-BUDAPESTA şi PRAGA, pentru toată ROMÂNIA-MARE şi vice versa. □□

VIENA IX. 2. Puchtalergasse. **BUDAPESTI,** V. Zoltán-utca 10. **PRAG,** Ruzova 5. **TIMIŞOARA,** 3 str. Alba-Iulia (Rezső-u)

HANN & COMP.

Societate Anonimă de Comerţ pentru maşini şi articole tehnice □

CLUJ, Str. Heltai No. 3.

Deposit **despărţământului maşinelor** reuniunei econ. săseşti ardelene Sibiu.

MAGAZIN MARE

de maşini pentru agricultura şi industriă, ca: pluguri, batoazele de cucuruz, maşine de tocat pae, maşine de taiat sfecle etc. Unsoare de caruţe, uleuri de uns maşine, unsoare consistenta „TOVOTTE“ şi totfelul articole technice.

Intreprinderi tehnice Universale

„Tehnică“

Cluj, Str. Kiss No. 33.

instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii şi repară în mod special maşini de scris şi cusut, şi orice lucrări de astfel natură în localitate în comune şi la moşii. Motoare electrice mai mici şi orice articole technice se află totdeauna în depozit.

KUN JOZEF

Calea Reg. Ferdinand No. 30. (lângă pod) se repară maşini de cusut mai eftin ca ori unde şi în timp scurt.

Vestea cea mai nouă!

Să confecţionează eftin costume haine etc. pentru dame, după cea mai noauă modă **Ioan Magyari**. Salon modern de dame Cluj, Piaţa Mihai Viteazul No. 21. (Széchenyi-tér.)

Sixol

cea mai bună soluţie pentru curăţirea şi lustruirea obiectelor de argint, nickel şi aramă. Se capată oriunde. ● Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piaţa Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Fabrica de Clopote Oituz

Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCURESTI. ● ●

Execută şi se găseşte Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu preţurile cele mai convenabile garantând sunetul şi durabilitatea pe timp de 50 ani.

Schwarz Adolf

croitor de domni
Str. Forduló No. 1.

In dosul Collegiului Unitar, confecţionează haine elegante din stofă engleză veritabilă cu preţ convenabil. Funcţionari se bucură de avantaj.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Să caută

un domn pensionat sau invălid grad superiar, pentru a ocupa un serviciu uşor.

Zona Aprovizionarei 11, Calea Victoriei 38. etaj II.

Gheorghe Aranyossy

salon modern de dame
Piaţa Unirii 13, etaj I.

Confecţionează haine engleze şi franceze în cele mai bune condiţiuni.

Se primesc **pălării** spre transformare cu preţuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

PĂLĂRI DE DAME

lucrate de fabrică, din postav şi Velour se află de vânzare cu preţul fabricei şi se pot comanda la fabrica de pălării

Stefan Fehér

Cluj, Strada Memorandului (Unio) No. 21. (Redout).

Fabrica de frânghii

Kozma János

Str. Galamb 14. Cluj.

Execută tot felul de frânghii şi curele pentru maşini industriale şi casnice, precum şi tot ce atinge această branşă.

FRAŢII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Ori cine poate câştiga zilnic 100-200 de lei

chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administraţia ziarului, pentru a primi explicaţiuni în scris. □ □ □ □

CEREŢI BERINDEI Bucureşti

Ciocolata Cacao Bomboane **Str. Puţu cu Apă rece 37**

Tipărit pe maşina rotativă institutului de arte graffice „Cosinzeana“. Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 85 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Duminecă 21 Noembrie 1920

Infrățirea

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

„Haosul nostru"

— Răspuns unui prieten mai mare. —

de **Virgil I. Bărbat**

Când a apărut cartea mea „*Imperialismul american*", în primăvara trecută, un anonim dela o revistă internaționalistă, scoasă de d-l Sanielevici, la Steinberg, mi a spus că sunt un prost și eu n'am răspuns fiindu-mi foarte greu să dovedesc contrariul; D-ta începi însă prin a scrie, vorbind de un articol al meu din „Infrățirea", că am fost chemat la Universitatea din Cluj să duc mai departe învățăturile unor dascăli celebri, ca Bărnuțiu, A. Popovici etc., ceeace este un fel de a mă lăuda, un lucru care mă obligă să mă apăr. Laudele ce-mi aduci sunt, de altfel, singura parte pe care cu permisiunea D-tale, le-aș fi suprimat din frumosul articol ce publici în „Patria", sub sugestivul titlu „*Sociologie sau reacțiune*?" Incât privește restul se poate discuta.

D-ta iubite domnule Bogdan, întrebuințezi un cuvânt cât se poate de nemerit: *haosul nostru*, voind prin aceasta să caracterizezi starea de spirit dela noi, stare din care trebue, zici, să luptăm să ieșim. Așa este: trăim într'un haos! Atâta însă, că acesta nu ne este propriu numai nouă, Românilor, ci toată lumea este plină de vuetul lui, și ei nu este numai politic, ci general. Din diferența aceasta de perspectivă, decurge poate întreaga noastră deosebire de judecată a lucrurilor, deosebire care-mi atrage, alăturea de cuvinte bine-voitoare și mustrarea D-tale.

Haosul despre care vorbești începuse să fie observat, cum știi foarte bine, pretutindeni, mai de mult: progresul științei și abuzurile individualismului economic, introduseră îndolală în multe suflete și un spirit de revoltă în și mai multe. Războiul din urmă pare că nu a făcut decât să accelereze mișcarea existentă, răsturnând aproape ceeace se clătina de mult, adică toate credințele noastre de până acum, credințe religioase, filosofice, politice și așa mai încolo. Iar rezultatul îl cunoaștem cu toții: haosul acela, în care individul, desfăcut de toate legăturile, care-l țineau „încadrat" într'un sistem de cultură dat, pare că nu mai are decât un scop: să stoarcă dela viață, fără nici o preocupare de rest, *rest în care intră și soarta civilizației chiar*, maximul de avantagii.

De altfel, noi, contimporanii, pare că nici nu mai avem ochi pentru ceeace părinții noștrii numeau „idei", adică pentru părțile oarecum impersonale din noi. Și pierzind ochiul de a vedea „idei" în oameni, noi am sfârșit prin a vedea în fiecare „idee" un interes totul fiind posibil în materie de moralitate, noi am sfârșit prin a suspecta totul. Discuția a devenit și ea, mai în totdeauna, o acuzație deghizată. Iar dacă lucrul acesta se face, uneori, până și între cărturari, el dovedește, odată mai mult, că haosul e, într-adevăr, mare în lume și că la noi el depășește orice limită.

Ce mirare, atunci, că profitând de dezagregarea aceasta a vieții și de goana deșănțată după fericire, care a urmat, printre crăpăturile masivei clădiri omenești, pe care a înălțată-o civilizația de o mie de ani încoace, a început să se infiltreze, încetul cu încetul, fermenții descompunerei, până ce o mare parte din masa popoarelor muncitoare a fost definitiv cuprinsă de beția visării socialiste? Căci ce este socialismul altceva, decât incapacitatea maximă de a construi, dublată cu poftă maximă de a se bucura de viață? Cine se îndoește încă de adevărul acestei din urmă fraze, ar face bine să mediteze un moment legătura care există în China, în China celor 3000 de ani din urmă, între cele două ordine de fenomene relevate mai sus.

Cred însă că, în ceeace privește socialismul, nimic nu ne desparte; deosebirea poate că începe atunci când este vorba de procesul, care a grăbit ruinarea lui și apariția dezorientărei sufletești în care ne găsim azi. D-ta pui toată vina pe clasele noastre conducătoare de până în prezent și nu ai destul de grele cuvinte la adresa lor. Orice avertisment adresat claselor guvernante, din orice țară, își are desigur, utilitatea lui și nimeni nu'l poate dezaproba. Insemnează însă aceasta că „critica" epuizează, ea singură, chestiunea progresului social? Alăturea de negare, să nu mai fie oare loc și pentru afirmare? In rândurile ce au precedat, am încercat să arăt, că fenomenul de care ne plângem noi acum este universal, că el este urmarea unui proces secular de tocire a legăturilor, care țineau la un loc civilizația de până acum, și că socialismul n'a făcut decât să umple golul rămas în conștiința omenirei prin ofilirea vechilor ideale. Numai singur faptul acesta ar putea să micșoreze cu mult vina claselor conducătoare de la noi. Dar chestiunea are o latură și mai gravă încă.

Dacă privești harta Europei, dela munți Urali până la oceanul Atlantic, vezi că lupta contra lumii care „a fost" cu relele și cu bunurile ei, cu *civilizația* ei, se dă cu o furie orgisiatică în răsărit și aproape fără sguduiri în apus. De ce, este ușor de înțeles. Cu cât te depărtezi de Moscova și te apropii de Londra, cu atât începe să apară tot mai numeroase rezultatele atinse de munca de refacere a sufletului cel bolnav de care ne ocupăm. Iar în primul rând, vezi ridicându-se tot mai conpetentă idea, relativ nouă, de națiune, idee care a pus în mișcare popoarele din apus, cu bărbații, femeile și copiii lor, în ultimul război, idee care a făcut până, și pe socialiștii de acolo să se strângă în jurul steagului patriei

(Urmare în pag. II.)

Sentința opiniei publice

Nădăjduiam cu toții, după război, ca viața publică, pe care o doream nouă, a României întregite, să se purifice de unele păcate fatale din trecut. Erau, aceste păcate, atât de strâns legate de însăș condițiile de existență a instituțiilor noastre politice, încât prefacerea acestora putea fi socotită ca mântuitoare.

In special, introducerea votului obștesc avea să aducă o schimbare fericită în atitudinea opiniei publice față de fiecare pas care ar fi făcut împotriva intereselor generale ale țărei.

Deși timidă și nedisciplinată încă, această conștiință populară, cu toate dibuirile sale, a fost câștigată în ultimul timp, adeseori, de glasul demagogiei și a vânturătorilor de vorbe. Nu ne impresionasem însă prea mult de aceste semne firești ale lipsei de discernământ. Cu timpul, sinceritatea trebuia să învingă, și răscolitorii interesați de patimi își vedeau apropiindu-se cu pași repezi, sfârșitul.

In schimb, socoteam că noua opinie publică va ști cel puțin să dea sentințe definitive — la timpul său — acestor uzurpatori de situații, cari au profitat nu numai odată de locul în care i-au aruncat zarurile sorței, pentru a-și pune la adăpost măruntele lor interese personale.

Am asistat astfel la câteva condamnări, definitive, ale unora din „oamenii noui", cari urcând cea mai înaltă treaptă a demnităților publice, nu numai că n'au corăspuns grelei lor misiuni, nu numai că au căzut copleșiți de o sarcină pentru care n'aveau pregătirea necesară, dar reușiseră să ridice un val de indignare împotriva chipului cum amestecase aceste interese personale de-avalma cu interesele generale.

Iată însă că astăzi ne găsim în fața unei încercări de a se înșela sentința opiniei publice. Unul dintre „oamenii noui", cari au fost instalați pe banca ministerială de capriciile vremurilor, a fost silit să demisioneze, acum cât va timp, nu atât pentrucă Parlamentul îi arăta o răceală ostentativă, nu atât pentrucă în însuș sânul guvernului erau păreri cari îi cereau sacrificarea, dar pentrucă glasul opiniei publice se rostise limpede în privința nenumăratelor ofaceri puse la cale de acest ministru. Opinia publică primise o primă satisfacție și aștepta — cu drept cuvânt, — și suprimarea sistemului.

In loc de aceasta, la departamentul vacant prin demisia despre care vorbim, se continuă „inovațiile" de mai nainte, iar fostul ministru ostracizat reintră în guvern, — la alt departament.

Cei cari au aranjat această înscenare cusută cu ață albă au crezut că și-au încheiat socotelele cu opinia publică indignată, amăgind-o cu un aranjament care să împace toate lucrurile. Credem că e eroare la mijloc.

Și erorile, deobicei, se plătesc.

In jurul unui interview

— Dubla naționalitate a Evreilor. —

Declarațiile ce le a făcut d-l Ionel Brătianu unui corespondent al ziarului „Uj Kelet" și cari au fost reproduse la timp și de noi, dă prilej acestui ziar ca într'un prim articol sub titlul „Brătianu tévedése" (eroarea lui Brătianu) să încerce o polemică după placul inimii sale pentru a dovedi eroarea în care s'ar afla d-l Brătianu în fața problemei evreești. Nu-i convine susnumitului ziar, că d-l Brătianu îi consideră pe Evrei ca Români de religie izraelită și că nu admite „cetățenia dublă", pe care o reprezintă sionismul.

Fiind desigur conștient că nimic nu poate strica mai mult cauzei evreești ca tocmai o etalare obiectivă a întregei acestei chestiuni, autorul articolului nu are nici un cuvânt pentru a apăra sionismul, ci opunând ideei de stat ideea de naționalitate pretinde pentru evreime drepturile cari emanează din această idee. E desigur mai ușor și corespunde întru toate firii și mentalității evreești, de a-și *împrumuta* naționalitatea „fix und fertig aus der Fabrik", precum de altfel [illegible] tot în baza firii lor că nu-l atrage prea mult Palestina, căci ceea-ce ei vor, este: „ein fertiges Land" (o țară formată) și nu o țară a cărei clădire reclamă muncă și osteneală.

Sofisteriile, cu cari autorul articolului încearcă să-și susțină punctul său de vedere, spiritul eftin, lipsa de logică și tonul neurban, în care e scris acest articol, ne dispensează a spori vorba.

Ne oprim numai la mărturisirea deschisă ce se face în finalul articolului, că: „statului îi va fi un element cu mult mai folositor naționalitatea evreească cu vizirul deschis, decât Românul de religie izraelită ascuns sub masca minciunii". Pentru prima oară citim într'o formă neîndoioasă recunoașterea unui fapt pe care unu dintre noi îl bănuia și în contra cărula evreimea se apăra din toate puterile. Dar neadevărul acesta cu care a trăit evreimea de sute de ani emană dela ei, ei l'au invocat și chiar sionismul îl recunoaște ca o tactică de urmat. Iată ce cetim în cărticica „Zionistisches A—B—C Buch" editată la 1908 de biuroul central sionistic: „Ordul (e vorba de ordul evreu „Bnei Brith") în Germania stă pe punct de vedere *german-național*. Ceea-ce nu împedecă ca la alt loc să se scrie: „Noi nu suntem germani, noi înainte de anul 1800 nu am luat parte la crearea istoriei germane și pentru aceea, Evreii, cari se declară germani, sunt simplu ridicoli.

Nu este aceasta o „*dublă* cetățenie?"

Ce să mai zicem că spre pildă în anul 1918 făcându-se recensământul populației la Blaj, Evreii și-au mărturisit naționalitatea: *maghiară*, alții *germană* și unii chiar *română*? Și să nu se creadă că s'a gândit cineva dintre ei la cetățenia *politică* căreia ar fi aparținut, căci toți aparțineau uneia și aceleiaș națiuni politice. Dacă ne mai dăm seama că gazetarii cari reprezintă astăzi la noi pressa *maghiară* sunt în marea lor majoritate evrei, credem că e dovedit în deajuns că „*naționalitate evreească*" nu există.

„Naționalitatea — zice Mancini — este grupa aceea de indivizi care locuește *pe un teritoriu compact* și are *conștința* naționalității sale." Vedem că evreimea nu întrunește nici una din aceste două condiții. Dar atunci ne prinde mirarea pentru-ce se lapădă, pentru-ce refuză onoarea de a fi considerați ca Români, înțelegându-se sub acest termen cetățenia largă românească și nici decum naționalitatea etnică română, pe care dorim să ne-o știm cât mai curată.

Idealul mărturisit al sionismului este ajuns și locul lui este în Palestina! Organisația mondială sionistă nu mai are loc — *dacă nu ascunde alte scopuri* — decât numai pentru a prepara [illegible] Hinein[illegible] (inundarea cu trup cu suflet) în noua patrie. Dar tare bănuim, că nici Palestina nu va fi pentru Evrei țara „nach unseres Herzens's Wunsch" („pe placul inimii noastre", căci propriu zis nu crearea unui stat național a urmărit și urmărește sionismul, ci stăpânirea lumi. Ziarul sionist „Strar Polska" din 20 Martie 1912, o spune destul de lămurit: „Frații Evrei încă din veacul al 19-lea luptă pentru stăpânirea lumii, pe care însuși D-zeu a promis'o lui Avram. Până atunci a domnit crucea asupra Evreilor, cari resfirați în toate părțile lumii, au fost expuși, celor mai nemiloase prigoniri."

Dar acum putem spera. Izrael e din zi în zi mai deplin și acele țări în cari s'au resfirat Evreii, încetul cu încetul devin proprietatea lor". Chiar unul dintre cei mai de frunte conducători ai sionismului Israel Zangwill în vorbirea ce-a rostit la Leeds în 15 Iunie 1909, ne îngădue să privim în adânc chestiunea. Fiind vorba de Mesopotamia, își face următoarele reserve: „In Mesopotamia trebuie... să se îndeplinească o muncă herculană. *Pentru-ce să o îndeplinească evreul?* Când Brasilia îi poftia la sine pe Evrei și unele state brasiliene le oferiau toate înlesnirile pentru a-l atrage, ei nu s'au entusiasmat pentru a impopula o țară, care cuprinde un teritoriu cât aproape întreaga Europă și a cărei populație e numai jumătate cât ar fi populația Angliei. Da, căci lor le trebue „ein fertiges Land", le trebue o stăpânire mondială? Și oare bolșevismul representat în toate țările de evrei, nu prepară această stăpânire? Nu am uitat cuvintele învățatului rabiner rostite la un congres al lor la Cluj chiar în plin toiul revoluției: „Moessiási időket élünk!" („Trăim timpuri, cari ni-'l anunță pe Mesia!")

A. C.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Urmarea articolului „Haosul nostru" din pag. I.

lor de câte ori interesele ei erau amenințate. Și ce sforțări nu se fac în apus, pentru apărarea civilizației, în contra îmbătrânirei. în contra oboselei, în contra dorinței extreme de pace, de fericire, de socializm, de chinezism! Cineva a zis. e drept, că totul este în zadar și că umbra morței se va întinde tot mai mult dinspre imperiul celest înspre mica Europă, până o va învălui complect și pe ea.

Apusul totuș luptă! Iar dacă lucrurile stau așa, noi, cei situați la jumătatea drumului dintre apus și răsărit și care nu avem deci decât bunurile și relele legate de această așezare intermediară între civilizație și barbarie, putem noi lua secura bolșevistă curățitoare de rele, pe care o găsim șingerând la una din laturile noastre și lovi cu ea, fără să ne gândim, cel puțin și să susținem cu mâna rămasă liberă osatura organismului, pe care vecinii mai depărtați, de pe latura opusă, fac sforțări desperate să-l readucă la viață?

Imi seamă totuș, iubite coleg, — dă-mi voie să-ți mai zic încă așa! —, că felul acesta de a vedea poate să displacă acelora care, printre care ești și d-ta, au binevoit să mă aducă la catedra de sociologie dela Universitatea din Cluj. Nu pot decât regreta neînțelegerea care a avut loc, consolându-mă cu idea, că lucrurile stau așa fel, în cât cei care m'ați numit aveți încă putința să reparați greșala făcută, îndepărtându-mă.

Adresa Universității din Cluj către Universitatea din Cernăuți

Citim în *Glasul Bucovinei*:

Universitatea din Cluj neputând trimite, din cauza grevei dela C. F. R., pe reprezentantul ei la serbarea inaugurării Universității noastre din 24 Octombrie, a trimis următoarea adresă, pe care a cetit-o la solemnitate d-l Romul Cândea, profesor universitar în Cernăuți:

„Când se împlinea un secol dela destrunchiarea Moldovei de sus de țara mumă, stăpânii vremelnici au făcut în Bucovina cel mai înaintat port în răsărit al unei culturi străine. Cu trei ani mai înainte se înfipsese în inima Ardealului fortăreața maghiarizam înăscute din aceleași gânduri contrare firii. Universitatea din Cernăuți și cea din Cluj, s'au renăscut în ziua triumfului grandios al libertății popoarelor; ele stau azi cu rădăcinele înfipte adânc în solul strămoșesc alături de Universitățile surori din Regatul desrobitor, stâlpul ideal pe care se sprijinește bolta măreață și luminoasă a culturei naționale vibrând încă din amintirea binecuvântată a clipelor de sacra bucurie cu ocazia serbărilor inaugurale.

„Universitatea din Cluj urează surorii cernăuțene să împlinească în unghiul patriei întregite peste care plutește umbra împăratescului Ștefan tot ce spiritul de tragică seriozitate al vremei noastre așteaptă dela forțele ei pentru neam și umanitate, pentru adevăr și dreptate, pentru știință și conștiință. Legiunile de luptători pentru acest ideal, profesorii celor două Universități surori vor îngemăna stăruințele lor cele mai curate întru aflarea vecinicului adevăr cu sfântul dor de a lumina tineretul, condus de ei, spre a întări în mijlocul vechilor amintiri vecinic preaspete, noile locașuri în care se plămădește viitorul culturei neamului nostru. — Trăiască Universitatea din Cernăuți vecinic înfloritoare și glorioasă.

In numele Senatului Universității din Cluj. Rectorul Universității.

Dezordini la Universitatea din Budapesta

Se telegrafiază din Budapesta că au avut loc ciocniri între studenții creștini și evrei la Universitatea din Budapesta. In ciuda ordinului guvernului de a se lăsa să se înscrie la universitate un număr oarecare de evrei, studenții creștini nu vor să-i admită.

ECOURI

Moartea unui pictor francez

Se anunță moartea pictorului Luc Olivier Merson dela Academia de arte frumoase din Paris în vârstă de 74 ani. Luc Olivier Merson e autorul vignetei de pe biletele de bancă de 100 fr.

Ataşaţi ziaristici

Ziarele din Agram anunță că asociația ziariștilor din Osijek a propus guvernului să creieze, în toate centrele din străinătate, la toate legațiunile și la consulatele mai importante, posturi pentru ataşaţi ziaristici care să aibă misiunea de a intra în contact cu presa străină și de a-i furuiza, ca și diplomaților străini, toate informațiunile necesare.

Cinematograful în serviciul de propagandă

Din Damasc vine știrea că serviciul cinematografic al armatei franceze care a ocupat Siria, Libanul și alte regiuni ale Asiei Minore, a organizat reprezentații cinematografice în aer liber pe străzile Damascului. Se reprezintă filme cari cuprind scene din marele război de pe teatrul occidental, cum și ultimele episoade din luptele ce au avut loc între trupele șerifiene și cele franceze la porțile Damascului.

Primul teatru românesc în Basarabia

La 12 Noembrie „Teatrul Popular" din Chișinău și-a deschis porțile. E un eveniment cultural care trebuește evidențiat cu atât mai mult cu cât e întâiul teatru românesc care ia ființă în Basarabia.

Câțiva oameni îndrăzneți, muncitori, devotați artei au realizat acest lucru sub ocrotirea ministerului Artelor.

Sforțările lor au fost bine răsplătite de către un public entuziast.

Pentru monumentul Unirei din Chișinău

Comitetul constituit la Chișinău pentru ridicarea monumentului Unirei s'a întrunit spre a se vedea situația colectelor.

S'a citit raportul vechiului comitet din care reese că s'a adunat, până acum, pentru acest scop, un fond de 180.000 lei.

După ce s'a arătat situația acestei sume s'a procedat la alegerea noului comitet.

Au fost aleși:

Președinte de onoare P. S. S Arhiepiscopul Gurie.

Președinte activ Pan. Halippa. iar în comitet, d-l Sergiu Niță, N. Alexandri. T. Ioncu și comandantul garnizoanei.

S'a hotărât apoi ca să se lanseze noui apeluri către populație ca să-și dea obolul pentru această operă ce va aminti generațiilor viitoare mărețul act al unirii.

UNIVERSITATEA DIN IAȘI

D-l Em. Pușcariu semnează în ziarul *Mișcarea* următoarele triste constatări asupra situației în care se găsește azi Universitatea din Iași.

In ultimul timp s'au întâmplat evenimente de mare însemnătate culturală. S'a inaugurat Universitatea din Cernăuți, un alt izvor de cultură românească, — s'au deschis cu solemnitatea cuvenită cursurile Universității Clujene, s'au deschis deasemenea porțile largi ale culturei, Universitatea din București. Singură Universitatea din Iași respinge valurile de tineri, venite din depărtatele ținuturi ale Basarabiei, din Bucovina, Ardeal și vechiul regat, doritori de a primi lumina științei de la profesorii săi.

Și se îndreaptă tinerii înapoi în spre meleagurile de unde s'au hărnicit să vie, desamăgiți de inospitalitatea înaltului locaș al culturei, care avea strălucita menire de a-i strânge sub sceptrul învățăturilor românești.

Și Universitatea stă mută și rece, ca un templu în care nu se servește. Cauza? Universitatea n'are lumină, n'are căldură. Gospodarii ei nu s'au îngrijit, sau poate s'au îngrijit prea târziu, considerând puțina importanță ce o prezintă instituțiile de cultură oamenilor de guvernământul de astăzi din țara aceasta.

Dar pe lângă întuneric și frig, Universitatea ieșeană mai suferă și de alte metehne.

Corpul profesoral descomplectat din cauza necontenitelor transferări ale profesorilor la Universitatea din București, care consideră anii de profesorat dela Iași ca un fel de stagiu necesar, face ca condițiile în care se predau cursurile Universității noastre să fie mult inferioare celorlalte Universități. La aceasta se adaogă lipsa de locaturi și insuficiența laboratoriilor. Această sărăcie lucie e datorită de sigur în primul rând insipidei centralizări pe care o servesc cu atâta sârguință conducătorii noștri și care are ca deviză: „Totul pentru București, nimic pentru restul țării".

La Facultatea de Drept este o stare de lucruri vrednică de plâns. Au rămas câțiva profesori titulari dintre care majoritatea nu vor preda cursuri, fiind membri în parlament sau diverși funcționari superiori, iar restul catedrelor vacante nefiind scoase la concurs, sunt suplinite de oameni necompetinți, absolut nepregătiți pentru a-i putea considera capabili de a fi apostoli ai cultu ei universitare.

Nici celelalte facultăți nu au o situație mai fericită, dar quintezența decăderei o personifică facultatea juridică.

Pipăirea acestei stări brutal de precare a făcut ca glasul câtorva profesori doritori de o primenire a facultății de Drept, să ceară de curând în plină ședință a Senatului Universitar, recomandarea imediată pe baza articolul i 81 a magistraților și advocaților distinși la catedrele vacante ale acestei facultăți.

Cu chipul acesta Universitatea ieșană ar căpăta câteva elemente de valoare ce ar stavili întru câtva discreditarea progresivă a facultății juridice.

In această situațiune aproape compromisă Universitatea ieșană își va deschide... și cine știe când?... cursurile sale.

Noul rector al Universității din Iași

Zilele trecute au avut la Universitstea din Iași alegerile pentru rectorat.

Au obținut d-nii: dr Leon 25 voturi, dr. Parhon 18, Filipide 18, dr. Cosmovici 14, Găvănescu 11, și Al. Cuza 8.

In consecință, d-nii dr. Leon, Parhon și Filipide au fost recomandați de universitate ministerului Instrucțiunei publice care va desemna printre dânșii pe noul rector.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Statutele „Sindicatului Presei Române din Ardeal"

— Adoptate de adunarea ziariștilor din Cluj spre a fi prezentate adunării generale a ziariștilor din Ardeal. —

I.

Numele Sediul și Menirea Sindicatului

Art. I) Se înființează în Cluj un sindicat al membrilor presei Române din Ardeal, Banat, Crisana și Maramureș, sub denumirea de Sindicatul Presei Române din Ardeal. Durata sindicatului este nelimitată.

Art. II) Menirea Sindicatului este:

a) Să desvolte spiritul de solidaritate și colegialitate între ziariștii români din Ardeal și să stabilească legături de colaborare între Sindicat și organizațiile similare din cuprinsul țării.

b) Să aplaneze diferendele pe cale amicală și să rezolve incidentele prin mijlocirea unor jurii de onoare.

c) Să stabilească o largă și bine susținută legătură profesională pentru apărarea intereselor morale și materiale ale membrilor ei, intervenind pentru înlesnirea tutulor celor necesare exercitării profesiunei.

d) Să alcătuiască o reală forță *organizată* și pentru aceasta să pună pe membrii săi în situație de a fi complect asigurați împotriva acelor schimbări cari creează situații precare gazetarilor profesioniști, în sensul de a se regula raporturile între ziariști și editorii de ziare pe temeiul unui contract tip în ce privește angajamentele, minimum de salar, concediile și concedierile.

e) Să se afirme ca organ de ajutor mutual, prin creearea unei case de ajutor, a unei case de pensii și a oricărei alte instituțiuni destinate a fi în sprijinul material al membrilor Sindicatului și familiilor lor, atunci când nevoia acestui sprijin va fi recunoscută de către comitet.

f) Să creieze un „Cămin al ziariștilor" în Cluj, extinzand realizarea acestei inițiative, — în marginele posibilităților materiale, — și în alte centre în care presa e bine reprezentată.

g) Să creeze și să susțină staționic cooperative de consum ale ziariștilor.

h) Să facă posibilă construirea sau închirierea unui sanatoriu al ziariștilor într'una din stațiunile balneare sau climaterice ale Ardealului.

i) Să organizeze o bibliotecă centrală și să ia inițiativa de cursuri conferințe și îndrumări pentru sporirea culturei profesionale a membrilor începători.

j) Să contribue în largă măsură la educația artistică-literară a marelui public prin organizarea de festivaluri, șezători.

k) Prin însuși caracterul său, Sindicatul exclude orce preocupare cu caracterul politic.

l) Să participe direct și activ la mișcarea culturală a țării și să sprijine efectiv toate inițiativele menite să lucreze în sensul desăvârșirei vieței culturale românești în centrele Ardealului,

m) Sindicatul în principiu admite ideia creerei a două secțiuni la care să se poată ataşa auxiliarii presei: 1. personalul administrativ 2. lucrători tipografi.

Membrii Sindicatului.

Art. 3. Membrii Sindicatului sunt de trei feluri: activi, stagiari și de onoare Membrii activi sunt aceia cari îndeplinesc următoarele condițiuni:

Să aparțină unui ziar cotidian, să aibă o vechime neîntreruptă de cel puțin doi ani în presă și să primească salariu ca ziarist.

Membrii stagiari sunt toți ziariștii profesioniști cari îndeplinesc condițiile de vechime.

Toți cei cari participă la fondarea Sindicatului și la semnarea Statutelor, indiferend dacă îndeplinesc sau nu condițiile de vechime, sunt membrii activi ai Sindicatului.

Membrii de onoare sunt de drept toți publiciștii ardeleni cari au contribuit cu scrisul lor la lupta națională de desrobire. Mai pot fi membrii de onoare toate acele persoane cari prin sprijinul moral și material pe care îl dau sindicatului servesc interesele membrilor lui și ale presei în general. Membrii de onoare sunt propuși de comitet și proclamați de adunarea Generală.

Art. 4. Cererile de admitere se vor adresa Comitetului c re va hotări, după o prealabilă controlare a referințelor, cu majoritatea de voturi, primirea sau respingerea cererei. Comitetul nu-și motivează hotărârea.

Art. 5. Va înceta de a fi membru al Sindicatului orice membru care va părăsi definitiv sau chiar provizor profesia de ziarist; stergerea lui din Sindicat se va face numai după un an dela părăsirea motivată a profesiei. Totuși se poate admite reînscrierea fostului membru atunci când după un răstimp mai lung el și-ar relua profesiunea, redându-ise vechimea de membru din trecut și toate drepturile și avantagiile cari decurg din aceasta.

Perde de asemenea calitatea de membru cel care nu va fi plătit cotizația timp de șase luni, redevenind membru de drept îndată ce se va fi pus la curent, *dintr'o dată* cu plata cotizațiunilor. Repetarea întârzierei în plata cotizațiilor aduce cu ea pierderea definitivă a drepturilor membrului.

Eșirea unui membru din Sindicat se face printr'o arătare în scris adresată Comitetului în

DISOLVAREA PARTIDULUI NAȚIONAL

— Cum a decurs ședința comitetului. — Cine și de ce a lipsit. — Atitudinea d-lui Goldiș. — Părerea și explicațiile d-lui Maniu. — Plecarea d-lui Goldiș. — Rezultatul și dezastru. —

Ședințele care s'au ținut timp de două zile, sub președinția d-lui Maniu în localul redacției ziarului „Patria", deși nu au adus un rezultat mărturisit, însă prin însemnatele lipse care au fost cât și prin felul cum au decurs dezbaterile *au făcut dovada că de fapt partidul național ardelenesc nu mai există.*

Cine și de ce au lipsit

După cum am anunțat, dintre cei mai însemnați fruntași ai partidului, au lipsit: d-nii *Vaida, Ciceo Pop, M. Popovici, Brănișteanu, pădr. V. Saftu.*

Lipsa acestora nu se poate explica de cât numai printr'o anticipată constatare din partea lor că nu vor putea ajunge la nici o înțelegere în actuala stare de lucruri. Asupra părerilor pe care le-ar fi susținut cei de mai sus privitor la fuziune, este fapt sigur că nu toți au avut același punct de vedere. *Ceea ce dovedește că deși absenții între ei n'aveau aceleași păreri, ci din contra opuse, totuși nesiguranța și instabilitatea actualei conduceri nu le-a garantat nici unora putința unei înțelegeri și de aceea au preferat ca să lipsească.* Apoi desigur pentru d-l Vaida un motiv de lipsă mai mult va fi fost prezența la consfătuire a d-lui V. Goldiș, care astfel nu ar fi lipsit ca în aspra sa critică să cuprindă și activitatea impulsivă și neloială a acestuia.

In orce caz când dintr'un comitet restrâns la numărul de 15, lipsesc 5 importanți membri dintre cari 2 foști prim miniștri un fost ministru și doi foști membrii în Consiliul Dirigent și nu rămân, să discute în afară de d l V. Goldiș care a stat numai o zi — de cât de-al de d-nii Koltor, Aurel Dobrescu și Voicu Nițescu, presidați de nehotărîtul d-l Maniu, este sigur că partidul național nu mai are conducere și nu mai dispune de autoritatea unor hotărîri atât de importante ca aceea a fuziunei.

Ce-a spus d-l V. Goldis

Fără îndoială că cea mai interesantă parte a acestei consfătuiri a fost participarea d-lui V. Goldiș, care cu autoritatea necontestată ce i-o dă atitudinea sa consequentă cu tradiția partidului, era de mult așteptat ca să-și spusă cuvântul. D-sa așteptând de mult prilejul unei întalniri și consfătuiri cu actualii conducători ai partidului național a fost cel dintâi prezent. Cum însă d-sa nu s'a putut aștepta ca dela această importantă consfătuire să lipsească membri atât de importanți ca cei notați mai sus, n'a putut accepta ca prin prezența sa până la sfârșit să atribuie simulacrului de comitet *executiv*, autoritatea unor hotărâri valabile. De aceea d-sa a stat numai la prima ședință, în care după câteva ironii bine plasate la adresa junilor importanți ca d-l Koltor, a administrat d-lui Maniu ca să audă și din cei absenți, o severă critică pentru nenorocita conducere a partidului.

Relevând perpetua șovăială a conducerei, incapabilă de-a lua un drum și o hotărîre, a amintit că în tocmai după cum la venirea guvernului Averescu, după epuizarea tuturor combinațiunilor posibile de colaborări și fuzionări cu toate partidele politice, pentru partidul național nu era o altă cale admisă de partidul poporului decât fuziunea cu aceasta ori moartea, tot așa și acum, partidul țărănesc, — îi oferă *ori fuziunea ori moartea. De aceea, conchide d-sa așa cum a fost condus partidul nu-i mai rămâne decât să facă și acest pas, pentru ca până la sfârșit să se cunoască de toți rezultatul nenorocitei conduceri.*

Ce-a spus și ce n'a spus d-l Maniu

Filipica d-lui Goldiș, care a anunțat că nu mai înțelege să să rămână până la sfârșit într'o adunare ne complectă, a fost urmată de explicațiunile prevenitoare, nesigure și pline reticențe ale d-lui Maniu.

D-sa în ce privește fuziunea cu țărăniștii amintind pe caragiale, a susținut că ea „să se facă dar să nu se între în combinație... acum, ci mai târziu.

Părere, care, evindent, a fost combătută de d-l Koltor și ceilalți cari au pretins imediata fuziune cu intrare... și mai ales întrare în guvern sub protecția d-lui Take Ionescu.

După plecarea d-lui Goldiș

Prezența ca și plecarea d-lui Goldiș a produs emoții. Prezența prin autoritatea cu care și-a spus cuvântul și impresiunea dojanei făcut, iar plecarea prin golul ce a lăsat.

Prezidând pe d-nii Koltor și ceilalți (8 și cu d-sa 9 de toți) d-l Maniu, — extrem de satisfăcut că în asemenea condițiuni este dispensat de vre-o hotărîre, — nu putea însă să nu simtă prăpastia ce i-se deschidea și în fundul căreia-și vedea sfărâmăturile partidului a cărui cârmă i-a fost încredințată atâta vreme.

Rezultatul și Dezastrul

După cum se poate lesne înțelege în felul în care au avut loc desbaterile acestui comitet *executiv*, nici o hotărâre *executivă* nu a fost cu putință. Or ce poate să însemneze pentru un așa zis partid când, la convocarea comitetului unic răspunzător, executiv și de conducere, lipsind cei mai de frunte conducători, nu se poate lua hotărârea pentru care a fost convocat? Desigur că: nu mai întrunește condiția esențială a viabilității, *unitatea de vedere.*

Când un partid, după ce la prima problemă a centopiri lui cu altul pierde mai bine de jumătate, cum a fost cazul cu cei ce au urmat pe d. Goga în partidul poporului, iar la al doilea prilej, nu este capabil să decidă nimic, cine i-ar mai putea admite mai mult decât o existență maginară?

Iar cine ar putea crede mai mult să citească „comunicatul" compus din trei puncte și nici-o hotărâre tocmai în chestiunea pentru care comitetul fusese convocat.

Pentru istorie partidul „național" cu caracterul său regionalist și tendința demagogică ce i s'a impus, și-a semnat sentința de moarte. **as.**

Cronica Bucureștilor

— Iar Reșița. — D-l Duiliu Zamfirescu combativ. — Proiecte guvernamentale. — Aspecte bucureștene. —

Afacerea Reșița s'a redeschis tocmai în momentul când d-l Tăslăuanu cu buzunarul bine garnisit de acțiuni a luat drumul ilustrului său predecesor mult nedreptățitul domn Bontescu. Acest eveniment mult așteptat de opinia publică și destul de plictisitor pentru ministrul de industrie, n'a avut darul din nenorocire să închidă toate afacerile făcute. Și astfel după cum am spus, rana veche a Resiței se redeschide mai gravă ca oricând amenințând să infecteze întregul organism al Guvernului d-lui general Averescu.

Tâlhăriile pentrucă domeniile și minele Statului de la Hunedioara și Cujir au fost concesionate fără nici o condiție unei societăți streine — camuflare pentrucă sub o fictivă naționalizare se ascunde capitalul dușmanilor țărei — crimă contra siguranței statului pentru că se lasă în grija ungurilor fabricarea armelor și munițiunilor noastre cât și a materialului de căi ferate — iată o serie de titulaturi potrivite pentru așa zica „afacere" Reșița . . . Rezultatul se va vedea în viitor și se poate zări chiar acum dacă cineva are curiozitatea să viziteze uzinele și domeniile Reșița. In adevăr, un senator guvernamental, care a avut această curiozitatea își publică impresiile ce pot fi rezumat cam astfel: La Reșița avem azi o administrație complect ungurească.

Dela director până la ultimul funcționar toți sunt maghiari și întrarea unui român nu e permisă decât ca lucrător cari în adevăr, în marea lor majoritate sunt „valahi". Pentru acești lucrători nu se face însă nimic, sunt lăsați să sufere foamea cu niște salarii derizorii, sunt lipsiți de băi de școli, de casă, nu sunt asigurați contra boalei și morței, în sfârșit sunt exploatați cum se poate mai bine sub amenințarea represiunei la cea mai mică cârtire. Aceasta este situația în uzine. Pe domeniile de sute de mii de hectare ale societății „naționalizate" situația e și mai tragică. In adevăr nu numai că aceste domenii au fost scutite de expropriere dar fiind arendate la speculatori se face astfel imposibilă viața sătenilor români.

Aceștia plătesc 1600 lei vagonul lemne în pădure și nu sunt lăsați să culeagă un braț de vreascuri fără plată. Iar când o nenorocită văduvă calcă ordinele forestierilor unguri ai pădurilor, — ea este judecată, amendată și silită să plătească amenda de acest forestier strein de neam dar cu puteri nelimitate. Și toate acestea se petrec în România Mare, la o societate „naționalizată" de d-nii Bontescu și Tăslăuanu și cu un consiliu de administrație prezidat de d-l Duiliu Zamfirescu, președintele Camerei deputaților . . .

*

Al d-l Duiliu Zamfirescu! . . . Eterna sa glorie comică s'a mai îmbogățit cu un fapt. Isprăvind probabil fondurile încasate de la nemți pentru o anumită atitudine politică, — s'a gândit că nu e rău să le împrospăteze ca președinte al naționalizatei „Reșițe". Zis și făcut . . . Ceia ce însă întrece închipuirea celor mai bogate imaginații este faptul că d-l Duiliu nu permite ca Reșița să fie numită tâlhărie cât timp domnia-sa este în cap. Ar fi fost de dorit să fie mulțumit că Reșița nu e numită tâlhărie tocmai pentrucă Domnia-sa are menirea să o conducă, — și să tacă.

N-a făcut astfel și, prin provocarea la duel a d-lui Alex. Mavrodi, — făcuta tocmai în scop de a închide printr'un foc de pistol afacerea Reșița, — a redeschis dosarul vechiu al banilor luați de la nemți, — iar opinia publică va constata în curând cu surprindere cine e Președintele camerei române.

*

Vorbind de proecte guvernamentale nu voiesc să pomenesc: declarația făcută de d-l Averescu la Chișinău că „va sta la putere 10 ani" . . . Din contra, voiu arăta câteva lucruri mai concrete ce-ar dovedi că Partidul Poporului va avea o soartă mai puțin fericită . . . Primul fapt este acel a lipsei unui ministru de Industrie.

D-l Averescu spera să-i găsească în d-l Flondor. Speranță zadarnică fruntașul bucovinean îmbolnavindu-se brusc și neputând veni în Capitală ca întotdeauna când e vorba de întrarea sa în guvern. Dar nici la alte ministere nu e mai fericit șeful guvernului. Căci a înlocuit pe d-nii Goga Văleanu, Niță și Mocioni cu d-nii Petrovici, Imbroane sau Popovici-Tașcă, nu înseamnă a face o concentrare și a da țărei guvernul de care are nevoie în aceste momente grele. Din nenorocire lipsa unor elemente solide se simte acum mai mult ca oricând în rândurile Partidului Poporului și generalul Averescu, lipsit de colaboratori, se pierde în sforțări zadarnice.

In afară de această secetă mai avem de înregistrat cearta între membrii majorității parlamentare și guvern cât și cearta în guvern între democrați și averescani . . . Astfel parlamentul se deschide în mijlocul unor certi și neînțelegeri generale pe urma cărora țara desigur, nu va folosi, — iar proectele guvernamentale vor rămâne numai proecte . . .

*

Bucureștiul și-a lepădat haina de iarnă, îmbrăcând-o pe ceea a frumoaselor lui toamne . . .

Iarna a lăsat totuși o amintire: scumpirea enormă a tuturor alimentelor și a lemnelor, scumpire ce nu dă niciodată îndărăt.

Acum nu e timpul de venit pentru provincialul fără treabă, cu toate distracțiile ce le-ar oferi Capitala. Mai întâi, conform ordonanței Prefecturei, n'ar mai avea unde să stea, hotelurile fiind golite pentru parlamentari. Apoi ar trebui o avere să poată trăi la restaurante și nici o putere din lume nu l-ar putea împinge într'un vagon ca să poată pleca înapoi acasă, din Gara de Nord.

O.

---

care membrul retras contează încă în Sindicat, plata cotizațiilor nu e obligatorie.

Art. 6. Vor putea rămâne membrii ai Sindicatului cei cari deși încetează a fi ziariști profesioniști, au fost timp de 5 ani membrii statornici și activi ai Sindicatului, sau cei pe cari votul adunării generale îi va consacra ca elemente cari an adus importante servicii Sindicatului.

Art. 7. Taxa de înscriere este de lei 40 (patruzeci) Cotizația lunară pe care o varsă membrii activi este de 20 (douăzeci) lei. Membrii stagiari plătesc o cotizație de 10 (zece) lei.

Art. 8. Cazul când unul dintre membrii lucrează împotriva intereselor Sindicatului sau prin purtarea lui, compromite atât Sindicatul cât și presa în genere Comitetul îi va da un avertisment de punere la ordine.

Dacă comitetul constată la cel vinovat o hotărâtă rea voință sau imposibilitatea de a se îndrepta, el e în drept să decidă excluderea lui din Sindicat, cu dreptul pentru cel exclus de a putea face apel la adunarea generală care va decide, în ultima instanță fără discreție publică, cu două a treia voturi din numărul membrilor prezenți Votul va fi secret și hotărârea lui nemotivată.

Comitetul va putea exclude de asemenea pe membrul care se opune dispozițiilor Statutelor sau pe cel care nu se opune sentinței de juriul de onoare atunci când acesta a fost chemat, a hotărâ într'o chestiune de arbitraj.

III. Drepturile și datoriile membrilor

Art. 9. Drepturile membrilor activi sunt:

a) A lua cuvântul și a vota în toate adunările generale ale Societății.

b) A alege comitetul și a fi aleși într'nsul.

c) A face propuneri.

d) A primi gratuit statutele și publicațiile societății.

e) A beneficia de toate înlesnirile și avantajiile pe care le face Sindicatul cu prilejul întreprinderilor sale și cu ajutorul instituțiilor pe cari le creează.

Drepturile membrilor stagiari sunt aceleași mai puțin, acelea de a putea vota și fi aleși în comitet.

Art. 10. Toți membrii își pot exercita drepturile *numai personal.*

Art. II. Datoriile tutu or membrilor sunt:

a) Să observe cu stricteță statutele și regulamentele Sindicatului.

c) Să contribuie după putință la realizarea scopurilor Sindicatului enunțate în Statute.

Conducerea Sindicatului

Art. 12. Sindicatul este administrat și condus de către un comitet alcătuit din 9 (nouă) membrii. In afară de aceasta Adunarea Generală mai alege trei cenzori.

Acestia aleg dintre ei: un președinte, un vice-președinte, un secretar general, un casier și trei membrii. Secretarul general va avea și delegația de bibliotecar până când constituirea unei biblioteci a Sindicatului va impune numirea unui bibliotecar.

Art. 13. Comitetul este răspunzător față de Adunarea Generală.

Art. 14. Toți membrii comitetului sunt aleși pe un an și pot fi realeși.

Art. 15. Ședințele comitetului le convoacă după trebuință, președintetele, dar cererea în scris a trei membrii din comitet obligă de asemenea pe președinte să convoace comitetul.

Absența nemotivată la trei ședințe a unui membru din Comitet, aduce demisionarea sa.

(Va urma.)

INFORMAȚII

Redactorii dela ziarele ungureşti din Arad au declarat greva. Ziariştii cer ridicarea salariilor întrucât salariile de până acum cari erau între 600—1200 lei nu le sunt suficiente. Ziarişti sunt hotăriţi să susţie greva până ce revindecările lor vor fi satisfăcute.

*

Cei cari posed limba Esperanto să-şi comunice numele şi domiciliul lor Centrului Esperanto, T-g-Mureş.

*

D-l Zamfir Filoti a fost numit prefect regional al Poliţiei Sibiu.

*

Se ştie că statul a cedat societăţei „Reşiţia" o suprafaţă de 30.000 hectare teren cu păduri şi cu minereuri de fier.

D-l Cudalbu, ministrul domeniilor, fiind informat că în aceste păduri se comit devastări barbare a delegat pe d-l inspector Elie Mihalescu din Craiova să cerceteze cazul.

Valoarea tăerilor făcute până astăzi în acele păduri contra lege se cifrează la mai multe miiioane.

*

Procesul asasinilor preoţilor Leucuţa şi Popescu din Şimand s'a judecat la Arad.

Judecătorii constatând dovedită complicitatea la crima pentru încercarea îndoită de omor intenţionat şi furt a condamnat pe George Manguţiu, Todor Selejan, George Novac, Nicolae Marc şi Trap Iohan la câte 6 ani temniţă şi 5 ani perderea drepturilor civile şi politice, pe inculpatul minor la 4 ani temniţă iar pe Delejan Kalman şi Helpert Friedrick pentru găzduire de lucruri furate la 1 an temniţă, Toţi inculpaţii au fost achitaţi de acuzaţia de încercare de asasinat îndoit şi de furt în dauna lui Florea Heredeu. In calcularea pedepsei se ţine seamă şi de timpul petrecut în arestul preventiv.

Impotriva sentinţei s'a făcut recurs atât din partea procurorului cât şi din aceea a condamnaţilor.

*

Sâmbătă 13 Noembrie s'a făcut în Timişoara, Banat, inaugurarea ciclului de conferinţe a Partidului Liberal.

Prima conferinţă a fost a d-lui Victor Biberia, preşedintele clubului liberal despre: „Atitudinea partidului naţional-liberal faţă cu grevele muncitoreşti".

Conferinţele vor urma regulat.

*

Comitetul Societăţei ortodoxe naţională a femeilor române face cunoscut că din Iulie 1919, când s'au început a se aduna fonduri pentru clădirea Bisericii Neamului la Mărăşeşti, şi până la 1 Noembrie 1920 s'a strâns în numerar lei 1.233.000 şi 10 hectare teren donat de d. G. U. Negropontes.

Comitetul aduce cele mai călduroase mulţumiri persoanelor cari au colectat şi donatorilor şi roagă stăruitor persoanele care mai deţin încă liste ca până la 1 Ianuarie 1921 să binevoiască a le trimete împreună cu sumele colectate.

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogeria „Emke" Cluj Piaţa Unirii No. 32.

Luptele între bolşevici şi trupele ucrainiene continuă în regiunea Moghilevului.

Ukrainienii cari au primit trupe de ajutor au atacat din nou pe bolşevici.

*

Inspectoratul căilor ferate particulare a fost transformat dela 1 Noembrie cor în direcţie de cale ferată particulară cu reşedinţa în Bucureşti.

Direcţiunea va fi condusă de un director, ajutat de un subdirector cu titlul de inginer-şef.

Noua direcţiunea va avea în atribuţiunile sale controlul technic în ce priveşte construcţiunile şi exploatarea căilor ferate particulare şi industriale din întregul regat, inclusiv controlul financiar al liniilor cari fac căraşie publică.

De asemenea va avea sub controlul ei şi diferite instalaţii pentru transporturi, ca: funiculare şi planuri înclinate, precum şi rezolvarea actelor pentru acordarea concesiunilor.

*

La preşedenţia Consiliului miniştrilor s'a rânduit programul solemnităţei deschiderei Corpurilor legiuitoare. Festivitatea va fi în vechiul local al Camerei şi va urma protocolul obişnuit.

*

Curse cu automobile de persoane şi marfă execută cu încredere şi preţuri convenabile, transporturi cu camioane în oraş

E. BLAGA

Cluj, Piaţa Ştefan cel Mare Nr. 7, Telefon 2—70.

*

„Pischinger" crema parisien, Mozert, Crema Nougot, Figaro, Griloage, Mignon, bonboane de chocolată „Gourmond" confiserie specială sunt nemai întreceute prăjituri. Se află în toate prăvăliile de delicatesse, cafenele şi restaurante.

*

Grădina de Iarnă a hotelului Central este locul de întâlnire al elitei.

*

D-l dr. Mark Hillel cand. de adv. încă înainte de aceasta cu o lună, a repăşit din cancelaria mea şi nu este cu cancelaria nici în cea mai mică legătură. — Dr. Valer Roman, advocat.

*

Se vând casele din Calea Regele Ferdinand No. 63.

Informaţi se pot lua de la Bodega Bucureşti.

*

Taximetru face curse zilnice în oraş cu ora şi cu ziua, afară din oraş cu chilometru.

Taximetru stă la dispoziţia publicului în centru în faţa Hotelului New-York, făcând curse speciale la gară. Preţuri absolut eftine faţă de rapiditate. Dela gară în oraş şi ori unde. Adresa pentru curse Iungi Bodega Mih. Văcăraşi str. Reg. Ferdinand 41 vis-a-vis Banca Agrară.

Iosif Grünfeld

ceasornicar şi juvaergiu

Calea Reg. Ferdinand 21

(fost Wesselényi Miklós-u.)

Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage şi bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice şi bijuterii cu garantie.

Reforma agrară in Ardeal

— Un proect de lege din iniţiativă parlamentară —

Ecouri ale presei bucureştene au adus oarecare nedumerire în ceeace priveşte înfăptuirea reformei agrare în Ardeal. S'a vorbit de încetineala lucrărilor, de greutăţile întâmpinate, şi s'a ajuns la concluzia că realizarea acestei reforme va fi iar întârziată.

Cercetând lucrările la grupul de parlamentari care va prezenta din proprie iniţiativă proectul de lege pentru reforma agrară şi exproprieri în Ardeal, Banat şi părţile Ungurene, ni s'a făcut cunoscut că proectul acesta de lege e terminat dela 24 August, semnat de 19 parlamentari şi că va fi depus pe biroul Camerii imediat, după deschiderea sesiunei ordinare.

In expunerea de motive care precedează acest proect, se spune:

„Se poate constata adevărul neîndoelnic, că decretele-legi iniţiate de fostul Consiliu-Dirigent şi Marele Sfat, referitoare la reforma agrară pentru Transilvania, Banat şi ţările Ungurene, n'au putut asigura soluţionarea acestei probleme arzătoare".

„Dispoziţiunile materiale din aceste decrete legi, cu multele excepţii, cu bifurcaţiunea dintre forurile judiciare de o parte şi dintre comisiunile locale şi judeţene până la Consiliul Superior de altă parte, procedura greoaie, o lipsă de selecţionare a organelor executive, au zădărnicit înfăptuirea aşteptată cu atâta nerăbdare de toată suflarea românească, cu toate că reforma a fost iniţiată de timpuriu.

Eşecul se poate atribui în bună parte şi lipsei mari de specialişti, dar şi greşelei mari ce s'a făcut prin introducerea unui sistem atât de complicat.

„Dacă vom mai considera şi nemulţumirea creiată în opinionea publică prin impunerea Băncii Agrare ca intermediar la trecerea proprietăţii, îndatorire ce se impunea dela început statului, ne vom putea explica acea nelinişte şi nemulţumire vădită în ţară, care poate avea urmări fatale pentru ordinea publică.

„Se impun astfel dispoziţiuni categorice şi o procedură simplă dar rezolută.

„Iniţiatorii proectului de faţă au fost conduşi de împrejurările excepţionale din Transilvania. Nedreptăţile s'au aglomerat acolo de 1000 de ani şi răul se poate asana numai printr'o păşire radicală. Autoritate, care să'şi poată impune hotărîrea în materie de expropriere, există una singură: justiţia.

„In consecinţă, s'a dat primul şi ultimul cuvânt judecătorului. Lipsesc însă magistraţii. Peste 20 judecătorii de ocol stau în acest moment fără un singur magistrat. De asemenea lipsesc inginerii şi experţii în chestiuni tabulare. Forţele necesare se pot asigura numai prin mijloace severe impuse de o situaţiune serioasă: prin mobilizarea specialiştilor.

„Conducerea lucrărilor proectate pe timp de un an, s'au încredinţat unui comitet central, compus din parlamentari, cu căderi excepţionale de comisari, în schimb s'a desfiinţat vechiul comitet agrar şi consiliul suprem, cari nu au ştiut să şi câştige autoritatea reclamată de înfăptuirea unei opere atât de importante ce va lovi atâtea patimi şi atâtea interese contrare.

„Sentinţele şi sumarele redactate din partea forurilor judiciare, după îndrumările elaborate de către Curtea de Apel Cluj, ca for suprem judiciar, şi comitetul central, compus din parlamentari, vor prezenta Onor Camere un tablou exact şi cu certitudine matematică asupra exproprierilor întreprinse".

Intr'un număr viitor vom da punctele principale ale acestui proect.

Scrisori din Arad

— Edilitate de toamnă. — Preţuri maximale. — O bună acţiune. — Societatea de cultură, casa Naţională. — Atacul maghiar. —

Au fost câte va zile foarte friguroase: alerga lumea grăbită, cu nasul vârât în gulerul paltonului ridicat, fugeau fetele şi doamnele împinse de vântul rece, care le biciuia picioarele încălţate în ciorapi subţiri de mătase, iar tamvaiul, nesuferitul şi murdarul tramoaiu cu aburi care face de râs Aradul, stârnea frunzele moarte, cari acoperiseră cu un strat gros şi strada şi şinele lui.

Trei zile, nu s'a văzut dacă Aradul este curat ori ba: frunzele moarte acoperau totui; dar după trei zile, zece oameni, în grup strâns, au apărut pe strada principală, şi încet-încet ca să nu se obosească, şi să arunce praf în ochii contribuabililor, au început să târască zece mături, unui după altul, strângând frunzele căzute, într'o tranşee pe marginea parajului.

Graba cu care edilii oraşului au ridicat covorul acela de frunze moarte, este demnă de toată lauda, iar grupul de măturători, cari mişcau alene, măturile, urmărindu-se unul pe altul, şi glumind între ei şi cu servitoarele care se opreau să-admire, ar fi un subiect frumode pictură, care ar putea fi cumpărat cu bani mulţi şi pus lângă celelalte capo d'operă cari figurează la Primărie.

Lucrurile însă, în curând or să meargă bine în Arad şi primul semn de progres, este introducerea preţurilor maximale. Şi s'a şi ordonat de autorităţile în drept, ca restaurantele să fixeze şi să afişeze preţurile pe cari ea (autoritatea) le-a stabilit.

Lumea însă, ca în totdeauna, este nemulţumită; şi de data asta, protestează găsind prea scumpă o friptură 7 lei.

Dar 7 lei nu este scump de fel. In zadar protestează flămânzii cari sunt forţati să se ducă la restaurante. Dar vezi, Doamne, că pe lângă această sumă, consemnatorul trebue să mai plătească 5 la sută pentru Primărie, şi 10 la sută pentru chelneri şi serviciu; iar dacă mai are plăcere să ceară şi o garnitură de cartofi, atunci ... protestează şi mai tare, căci ajunge o friptură aproape 10 lei.

Dar ceia ce este curios, este că măcelarii au eftenit preţul cărnei: un chilogram de carne de vită, costă 8 lei.

*

Dar să lăsăm acest trist şi prozaic pasaj şi să trecem la altul superior: la hrana sufletească. Aci, nu mai sunt preţuri maximale şi nici nevoia de aşa fel de hrană nu este imperioasă, această hrană se poate consuma, cât poţi şi cât vrei şi iată cum: s'a înfiinţat în Arad. „Societatea de Cultură, Casa Naţională Arad", o societate cu scopuri multiple, cu mulţi membrii şi cu multe speranţe. Toate ramurile de cultură vor intra în sfera acestei societăţi şi toată intelectualitatea arădană, s'a adunat în sala festivă a Prefecturei Judeţului, unde în faţa unui foarte numeros public, venit şi din provincie, s'au pus bazele acestei societăţi, s'au citit statutele şi s'a ales comitetul.

Păcat că prezidentul acestei societăţi, d-l Goldiş, după cum a spus-o, nu va putea să dea marele şi puternicul său sprijin, pentru că va trebui să fie departe, să plece dintre noi.

Armata. ca întotd'auna, a făgăduit sprijinul său, şi în scurtul discurs d-l general Pirici a făcut să vibreze inimele tuturor, când a spus că şi de data asta, armata va şti să şi facă datoria.

Ca prim rezultat al începerei activităţei societăţei, este înfiinţarea unui club mixt, militar-civil, cu scopul de a strânge legăturile dintre români şi a-i face mai uniţi şi chiar mai sociabili căci ştiut este, că societatea română arădană este foarte rece.

Pare că localul pentru Club s'a şi găsit, d-l general Daschivici, comandantul garnizoanei, se străduieşte mult, ca să realizeze acest prim punct propus.

Tot din iniţiativa d-sale, şi tot în scopul apropierilor sufleteşti cari sunt de lipsă, se vor organiza în acest an multe baluri şi şezători literare.

*

Câtă-va vreme, şovinismul ungar din Arad, a fost calmat, fie de vremea cea bună care risipea pe marii patrioţi prin locurile de plimbare ale oraşului, neînlesnindu-le întâlnirile; fie de înfângarea bolşevicilor de către Polonezi, fie de alte cauze, dar acum în armă, au început să... spere. Forţarea Ungariei la ratificarea păcei, şi evenimentele ce se petrec la Budapesta, evenimente cari se exagerează în presa ungară din Arad, au dat iar subiecte de vorbă, şi speranţe. Şi iată, că iar au început să fiarbă, iar au început să pună în circulaţie, svonuri caraghioase. Astfel, toată sulfarea maghiară din Arad, era covinsă că în 10 Noembrie, Horthy va ataca România. Dar a trecut data aceia şi nici un obuz unguresc nu a trecut vâjiind peste Arad. Ce o fi fost? de ce nu a atacat?

Nu vă pierdeţi speranţa: atacul s'a amânat pentru 15. Dar şi 15 a trecut, şi iar nu a atacat.

Cu aşa nimicuri, Ungurii cred că pot menţine viu sentimentul lor de milenară ocupaţie, în sufletul generaţiei tinere.

Coresp.

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăţă şi văpseşte.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Monitorul oficial jugoslav publică textul convenției cu Cehoslovacia prin care ambele părți contractante se angajează a-și da un ajutor reciproc în caz de atac din partea Ungariei. Schimbul de ratificări s'a făcut la Belgrad.

*

In ziua a 6-a a procesului agitatorilor socialiști au fost ascultați domnii ministru Văleanu, care a fost un martor ilariant, martorii Cosmovici, Gusti și Jamandi, directori de serviciu în ministerul Muncii. In ziua a 7-a, în ședința de dimineață se continuă cu ascultarea martorilor, între cari se află și d-l Crăiniceanu, secretarul Președinției Consiliului de miniștrii, care arată amenințările lui Moscovici, și ing. Vardala dela ministerul de Comunicații.

Ședința liniștită se suspendă la ora 12.

*

D-l Tăslăuanu s'a prezentat la Ministerul Lucrărilor Publice al cărui titular e *declarându-se, fericit că intră în corpul ales al inginerilor.*

*

Eri dimineața la ora 10 a sosit în Gara de Nord din București un tren cu 30 vagoane recruți ardeleni în număr de 2500. Ei au făcut o intrare triumfală în oraș, având placarde cu inscripția „Trăiască România Mare".

*

D-l General Răşcanu a sosit în Capitală.

*

La Cernăuți s'a serbat cu mare pompă împlinirea a doi ani dela venirea trupelor române

*

Atelierele „Griviția" ale C. F. R. au fost concesionate unui consorțiu englez.

Aceștia au și angajat 500 lucrători germani cari vor sosi în curând în țară.

*

Ziarele dau textul convenției pentru alipirea Basarabiei.

Generalul Wrangel bătut complet s'a refugiat la Constantinopol. Bolșevicii au ocupat întreaga Crimeie.

*

Rhallys a acceptat formarea guvernului. Venizelos va părăsi Grecia. Cercurile engleze și franceze nu permit reîntoarcerea lui Constantin, care va face apel la un nou plebiscit.

*

Leul cotează la Paris 23 centime.

*

La Timișoara continuă procesul conspiratorilor maghiari Marton, Misek, Schuh, Deér, Török și Relbel.

Curtea marțială este prezidata de col. Marcovici.

Apărator Radu Rosetti, interpret dr. Comșa.

La interogatoriul luat, toți acuzații declară că sunt nevinovați susținând că organizația militară era făcută contra bolșevicilor nu contra statului român.

*

Comisiunea pentru reforma agrară s'a întrunit la ministerul Agriculturei. D-l ministru Garoflid a dat unele lămuriri.

*

D-l C. Argentoianu sosește azi în București.

*

D-l general Averescu a luat dispoziția să nu se reconfirme decât autorizațiile de import ale mărfurilor sosite la vamă.

*

Mareșalul Foch a dat un interview prin care arată politica nefastă pentru Franța a d-lui Clemenceau, distrugând astfel legenda în jurul victoriei.

Declarațiile ilustrului general au produs o impresie enormă.

Sentința de moarte a partidului național

Ca urmare a dezastrului ce-nseamnă ședințele „comitetului executiv" al partidului național, publicăm cu titlul de document „comunicatul" ce s'a dat:

Comitetul executiv al partidului național român, luând în dezbatere, în ședințele sale din 10 și 18 Noembrie 1920, situația politică, hotărește:

1. Aprobă atitudinea și lupta politică dusă de clubul parlamentar al partidului în colaborare cu uniunea opoziției naționale.

2. Considerând, că actualul guvern prin actele sale de guvernământ, încurajate de curentele și elementele reacționare politice, primejduiește cele mai vitale interese ale țării, partidul va continua lupta cea mai hotărâtă pentru apărarea marilor interese ale națiunei și pentru întronarea legalității și a adevăratei democrații, atât de grav nesocotite.

3. In executarea hotărârilor îndrumătoare ale celui din urmă congres, partidul național român va duce lupta politică și mai departe în strânsă legătură și colaborare *cu partidele democratice din opoziția națională.* Ivindu-se necesitatea de-a cunoaște și opinia clubului parlamentar al partidului asupra modalităților de colaborare și asupra altor chestii de mare importanță, comitetul executiv își va continuă desbaterile împreună cu clubul parlamentar îndată după deschiderea sezinei parlamentare.

Comitetul executiv.

Lichidarea bunurilor inamice

Ziarul *Izbânda* află din sursă guvernamentală următoarele cu privire la lichidarea bunurilor supușilor statelor foste inamice:

Consiliul de miniștri a aprobat întocmai propunerile d-lui ministru Greceanu. In consecință toate bunurile aparținând supușilor foști inamici, mobile sau imobile vor fi imediat lichidate — vîndute — în profitul statului român".

„Nu facem altceva, de altminteri, decât să ne conformăm stipulațiunilor tratatului de la Versailles și toate celelalte Puteri aliate au și procedat sau procedează la fel.

„Se pare că această operațiune ar fi trebuit să fie făcută mult mai din vreme. Am întârziat prea mult și rezultatul a fost că, cu toate sechestrele judiciare, cu toate celelalte măsuri de conservare ce s'au luat, supușii foști inamici au găsit mijlocul de a aliena o mare parte a averilor lor în niște mâini în cari ne este foarte greu ca să le urmărim. Din această cauză lichidarea acestor bunuri, în loc de 1 miliard sau mai bine, nu credem ca să producă mai mult de 3—400 milioane.

„Din considerațiuni de dreptate și de interes general ministerul justiției a făcut însă trei excepțiuni și a scos de sub urmărire următoarele categorii:

1) Averile româncelor cari s'au căsătorit cu supuși foști inamici.

2) Averile supușilor foști inamici cari au avut un fiu sau mai mulți fii cari au luptat sub steagul român.

3) Averile micilor meseriași cari exercită o meserie necesară economiei noastre naționale.

Noui proecte de legi

In apropiata sesiune parlamentară, d-l Dimitrie Greceanu, ministrul lucrărilor publice și ad-interim la justiție, va prezinta următoarele proecte de legi:

a) legea statutului apelor, prevăzând canalizarea râurilor captarea apelor pentru producerea de forțe motrice și chestia irigațiilor;

b) legea de organizare a ministerului lucrărilor publice.

a) Legea organizărei magistraturei (unificarea);

b) unificarea legislativă;

c) statutul funcționarilor.

Frații Mártonffy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania

◆

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Programul festivalului Sindicatului Presei Române din Ardeal

din ziua de 20 Noembrie 1920

La Teatrul Național din Cluj

1. Orchestra Operii Naționale. Weber: Ouverture din Oberon.

2. I. Agârbiceanu: Sufletul ce ne trebue (conferința).

(Pauză).

3. D-na Roman (Soprana dramatică dela Operă): Suicidio din Opera Gioconda. — Ce te legeni Codrule? de Scheleti.

4. Violinistul Feuermann și pianistul prof. Ilie Sibianu: I. Ave Maria de Schubert No. 5. II. Schön Rosmarin de Kreisler. III. Paganini: Caprice 24.

5. D-ra Medianu: Versuri.

6. Gr. Teodorescu (Baritonul Operei): Balada prințului Eugen, de Löwe. Andrea Chenier de Giordano.

7. D-l I. Stanescu-Papa: Un solo de flaut.

8. D-l Neamțu-Ottonel: Monoloage.

(Pauză).

9. Liniștea Casei, comedie într'un act de Courteline, jucată de D-na O. Bârsan și D-l Mihăilescu-Brăila.

Știri de peste hotare

Sovietele și Enver-Paşa

La întrunirea socialiștilor germani independenți la Halle s'a discutat și chestiunea alianței dintre Moscova și Enver Paşa. Pentru că aceștia nu vedeau cu ochi buni o alianță a Moscovei cu naționalistii turci, Zinowiev a făcut unele declarațiuni arătând că nu e vorba de alianță, dar că Rușii nu puteau respinge pe un reprezentant al unor populațiuni de a căror religie trebuia să ținem seama și cari duc aceiași luptă înverșunată împotriva Antantei și a burghezimei mondiale. Socialiștii germanii aderenți ai Internaționalei a III-a au primit cu aplauze lămuririle propagandistului bolșevic. Numai Hilferding a declarat că această alianță neagă spiritul Internaționalei moscovite. Mișcarea din orient nu este altceva decât o întreprindere burgheză care luptă pentru a creia un stat național. Iar alianța Moscovei cu această mișcare înseamnă imperialismul rus în luptă cu cel englez.

Reluarea legăturilor pe căile ferate între Ungaria și Ceho-Slovacia

Comunicațiile între Ungaria și Ceho Slovacia au reînceput.

Trenurile trec pela Szob și Hidasnémeti pentru a se duce în Ungaria și vice versa.

Misiunea americană în mâinele bolșevicilor

O radiogramă oficială din Moscova, publicată de ziarul „Obsedelo", anunță că, în ultima ofensivă contra lui Wragel, bolșevicii au luat prizonieră misiunea americană din Crimeea, în frunte cu generalul Morels, care se afla în timpul luptelor în orașul Alexandrovsck.

Bulgaria va restitui obiectele furate dela vecini

Ca să dea garanții mai bune că va executa tratatul de pace, Sobrania a votat o lege, care prevede pedepse severe și percheziții la persoanele cari au ridicat și ascuns în timpul războiului, obiecte din țările vecine.

S'a acordat un termen de 2 luni pentru restituirrea acestor obiecte.

S'a votat deasemenea și bugetul statului precum și mai multe legi pentru instalarea refugiaților din Macedonia și Tracia.

Sobrania s'a amânat până la 1 Decembrie.

Germania protestează

Cu ocazia călătoriei sale în regiunea Rinului, cancelarul german Fehrenbach a rostit un discurs la Colonia, accentuând, în mijlocul aplauzelor zgomotoase ale asistenții, că Germania nu va recunoaște un tratat de pace care o prezintă pe ea ca singura vinovată. Germania voește însă să execute tratatul de pace după posibilitate, sperând că tratatul va fi revizuit. Ministrul de externe Simons a declarat că 10-a parte din actualele trupe franceze de ocupație ar fi suficientă pentru supravegherea populației pacifice a Germaniei. Ocupația trebue să fie în concordanță cu cerințele economice ale Germaniei, ba chiar ale întregii Europe. Poporul german este pacific dar trebuie să se ferească oricine de al aduce la desperare.

Alegerile din Saxonia

Rezultatul alegerilor din Saxonia prezintă o majoritate socialistă cu 49 deputați contra 47 deputați burghezi.

Un palat al Dunării la Budapesta

In vreme ce statele dunărene, Austria, Cehoslovacia, România și Serbia, explică motivele pentru cari ar fi mai avantajos ca sediul Comisiunei danubiene să fie transferat într'una din aceste țări, guvernul maghiar, voind să înlăture orice ofertă în acest sens, a oferit un palat Comisiunei Dunărei. Palatul va fi situat în centrul orașului unde se găsea odinioară direcțiunea financiară a departamentului Pestei.

F. DE GERANDO & CO
— PARIS —

MARE EXPOSIȚIUNE DE ROCHII ȘI PĂLĂRII DIN PARIS

MARCELLE VERNIER

PREMIERA

De la 17 Noembrie până la 22 Noembrie a. c.
Se poate vizita la orice oră în Strada Iuliu Maniu No. 3 (Szentegyház-utca) casa BLAU, Cluj.

Industria laptelui la noi

Partea II-a

— Fabricaţiunea untului. —

In primul nostru articol am arătat cum se înfăţişează industria laptelui la noi şi ce organizare ar fi de introdus, în general. Voiu releva acuma subramurile industriei laptelui, adecă fabricaţiunea untului după metoda technică perfecţionată, şi într'un alt articol vom expune fabricaţiunea brânzeturilor.

Cum am mai arătat, avem în ţară aproximativ 1,900.000 vaci, cari, dau circa 15.200.000 litri lapte la producţia de 8 litri pe zi. Presupunând că 40 la sută sau 6,080.000 litri se consumă ca lapte natural, iar 20 la sută sau 3,040.000 litri pentru brânzeturi de casă, ar rămâne restul de 6,080.000 litri lapte pentru fabricaţiunea untului.

Fabricaţiunea untului şi în deosebi calitatea lui depinde de o mulţime de împrejurări. Ea este dependentă în primul rând de felul smântânii, apoi de temperatura şi în urmă de metoda fabricaţiunei.

Se poate face unt şi din smântână dulce, dar smântâna acră dă o mai mare cantitate. Pentru aceasta, smântâna se supune procedurii „acritului“, adecă se amestecă cu acid de lapte sau sare. In general se capătă 1 kg unt din 25—35 litri lapte, depinde însă foarte mult cum se procedează la smântânirea laptelui.

La fabricaţiunea untului avem trei procedeuri:

1. Procedura „Schwartz“ dă din 33 48 litri lapte 1 kg unt.
2. Procedura germană dă din 34.35 litri lapte 1 kg unt.
3. Procedura centrifugală dă din 28 litri lapte 1 kg unt.

Cum vedem, ultima este procedura cea mai bună, temperatura la fabricaţiune trebue să fie însă de circa 16 grade.

De importanţă deosebită este la fabricaţiunea untului, vasul în care se face untul. Dintre vasele de unt experimentate până acum, cel mai bun este „Buteaua de unt cu vălătuc“. (Bollbutterfarz). Sunt şi maşini pentru fabricarea untului cu construcţie specială, cari transformă laptele imediat în smântână, iar smântâna în unt; ele se numesc „Separatori de unt“. Untul fabricat cu aceste aparate trebue însă supus „spălatului“ şi „frământării“. Pentru „frământare“ există maşini speciale, numite „Frământători“, Aparatele acestea sunt numai pentru fabrici mai mari. — „Buteaua de unt cu vălătuc“ este însă cea mai practică pentru gospodăria mică.

La noi în ţară ar fi de introdus amândouă aparatele, căci industria untului indigen, ar putea economiza foarte mult lapte la fabricaţiunea untului.

Metoda centrifugală dă cel mai mare procent de unt, adecă din 28 litri lapte 1 kg. unt. Având în ţară o producţie de lapte de 6.080.000, destinată special pentru fabricaţiunea untului, am câştiga după sistemul centrifugal aproximativ 217.143 kg. unt pe zi — Plătindu-se azi pe piaţă între 30—40 lei chilogramul de unt, calculând numai 20 lei pro chilogram valoarea untului produs într-o zi ajunge 4.342 860 lei, sau anual 1 miliard 565.429.600 lei. Admiţând că în ţară s'ar consuma unt pentru suma de un miliard de lei ar mai rămânea pentru export unt în valoare de 565.429.600 lei.

Din aceste cifre se vede ce importanţă ar avea pentru economia noastră naţională exportul untului. Deaceea se impune să dăm o extensiune cât mai mare industriei laptelui care ar aduce reale foloase economiei naţionale.

R. C.

Recensământul Populaţiei Ardealului

Secretariatul general al Internelor având în vedere faptul că pentru Ardeal, Banat, Crişana, Sătmar şi Maramureş nu s'a mai întocmit dela 1910 o statistică a populaţiei, ordonă următoarele:

1. Prefecţii de judeţe şi oraşe din Ardeal, Banat, Crişana, Sătmar şi Maramureş vor lua de îndată toate măsurile necesare pentru numărarea populaţiei de pe teritorul judeţului sau oraşului administrat de ei.

2. Insemnarea datelor statistice se va face de către autorităţile locale. Acestea vor întocmi pentru fiecare comună un singur tablou arătând care este pe ziua de 1 Decembrie 1920, numărul locuitorilor din comună după sex, vârstă şi naţionalitate.

3. Aceste tablouri, adunate de către prefecturile de judeţ, vor fi înaintate până la 15 Ianuarie 1921 Ministerului de Interne, Secretariatul General din Cluj.

In instrucţiunile complimentare ale ordonanţei ministeriale se menţionează, între altele, următoarele:

Adunarea datelor statistice cerute în tablou se va face de către comisiunile locale, cari vor merge, în acest scop, din casă în casă. Şi anume: a) în comunele mici se va forma o singură comisiune compusă din: secretarul comunal, primarul sau ajutorul de primar şi poliţistul comunei; b) în comunele mari se vor forma câte 3 comisiuni, compuse fiecare din: secretarul comunal sau primarul, sau ajutorul de primar, un consilier comunal şi un jandarm; c) în oraşe se va forma pentru fiecare stradă mai mare câte o comisiune compusă din: un funcţionar al oraşului, un consilier comunal şi un poliţist.

4. In tabloul statistic al unei comune vor fi cuprinşi toţi locuitorii cu domiciliul stabil în acea comună.

Nu vor fi cuprinşi în acest tablou: a) supuşii statelor străine; b) cetăţenii români cu restul şi domiciliul stabil dincolo de frontiera ţării întregite.

In schimb: a) vor fi luaţi în tabloul statistic al comunei îi care îşi au domiciliu stabil toţi foştii supuşi ai statului Ungar, cari n'au optat încă pentru o cetăţenie străină; b) soldaţii vor fi trecuţi în tabloul comunei lor de origine; c) funcţionarii în tabloul comunei pe teritorul căreia funcţionează.

Plângeri şi lămuriri

Din partea d-nei Elvira Botez, prezidenta secţiei din Orăştie a societăţii. Orfanilor din război primim următoarea lămurire în legătură cu unele afirmaţiuni ale corespondentului nostru din Orăştie.

„Orfelinatul din Orăştie adăposteşte 100 orfani de război; aceştia sunt sub directa supraveghere a doamnelor române din oraş cari zilnic fac inspecţii notate într'o condică specială. Pe lângă personalul de conducere, directoare, supraveghetoare şi infirmieră, funcţionează şi un învăţător care îngrijeşte de educaţia orfanilor.

Preţurile berei

D-l Ministru de Ind. şi Comerc a stabilit preţul berei în modul următor.

Bere de 12 grade hl. 500 lei.
1 pahar de 3 dl. 2·50 lei.
1 sticlă de 6 dl. engros 4·60 lei.
1 „ „ 6 „ detail 5·— lei.
Bere de 13—14 grade hl. 600 lei.
1 pahar de 3 dl. 3 lei.
1 sticlă de 6 dl. engros 5 lei.
1 „ „ 6 „ detail 6·50 lei.

Citiţi "Infrăţirea"

DESCHIDEREA CAFENELEI

PANNONIA!!

Am onoare a aduce la cunoştiinţa on. Public că Sâmbătă 20 c. se deschide CAFENEAUA

„PANNONIA“

Fiind aranjată în stilul cel mai modern, renovat din nou, corespunzând tuturor cerinţelor. - Serviciu prompt. - Concertând fiecare seară orchestră specială, la deschidere sub conducerea renumitului Bela Puşcaş. Rog a ne vizita. Proprietar:

SZINETAR JÓZSEF ŞI FIUL

„Viaţa Românească“

Societate Anonimă. — Capital Lei 20.000.000

IAŞI, Strada Lăpuşneanu

BUCUREŞTI Libraria Alcalay

Calea Victoriei No. 37, Str. Lipscani No. 88.

Institut de Editură, Arte Grafice, Librăria, Papeterie

Cărţi de Şcoală, Literare, Ştiinţifice, Pedagogice, Juridice, Militare, Dicţionare, etc., etc.

Publicaţiuni Periodice şi Jurnale de Mode, Româneşti şi în limbi străine. ◆ Articole de Birou, Rechisite, Şcolare, Furnituri pentru Desemn şi Pictură. ◆ Fabricaţiune specială pentru Registre Comerciale, Agricole şi Administrative. ◆ Editura „Codului General al României“ de C. Hamangiu şi a „Bibliotecei pentru Toţi“ din care a apărut peste una mie numere, cuprinzând cele mai bune scrieri originale şi Traduceri. ◆ Biblioteca Agricultorului. ◆ „VIAŢA ROMÂNEASCĂ“ Revistă Literară şi Ştiinţifică.

Biblioteca FOI VOLANTE.

Corespondenţă directă cu comerţul de Librărie din FRANŢA, ANGLIA, ITALIA şi GERMANIA.

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.

Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

FUNCȚIONAR la stat din vechiul regat special în lucrări de birou având orile de dimineața zilnic libere caută post la instituție particulară sau de stat. Adresa la administrația ziarului.

SE CAUTĂ un sergent sau caporal demobilizat care să vorbească limba germană și italiană, precum și un demobilizat de orce grad și orice naționalitate care să conducă o mică economice agricolă. Condițiuni de angajare foarte avantajoase. Aze adresa la ziar sub. X. Y.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

SE VINDE în str. Nicolae Iorga (Jókai) No. 8 la parter, în dreapta, un mantou de iarnă de catifea și un costum de damă, ambele puțin uzate Vizibile între orele 1½—3 pm.

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerțul român str. Regina Maria No. 19.

CASĂ cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preț avantajos. Doriți se pot adresa la gazeta sub. Casa.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, reg pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

VÂND automobil aproape nou, doritori pot lua informați de la ziar.

CUMPĂR o vie aproape de oraș preferabil cu vilă s'au cel puțin cu magazi.

Poliția de stat Cluj.
Secția prezidială.

No. 7993—1920.

Ordonanță.

In baza decisului Consiliului orășenesc No. 7951—1920 aduc la cunoștința proprietarilor de case ca zilnic să curețe trotoarul dinaintea locuințelor lor până la oarele 8 dimineața.

In timpul iernei zăpada căzută încă sunt obligați a o curăți și a o mătura pe marginea trotoarului.

La caz ca proprietarul casei sau locuitorul aceluia sunt absenți, regulele mai sus indicate cad în obligațiunea chiriașilor.

Cei care nu vor face îndestul a cestei ordonanțe vor fi pedepsiți conform legilor în vigoare.

Cluj, la 16 Noemvrie 1920.

p. Prefect de poliție:
(ss) *Caracloni*
Pentru conformitate:
(ss) *Mesesan*

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumerile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piața Unirei No. 5.**

CITIȚI

Cărțile pedagogice, literare și populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt nete. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și riscul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Claparède. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu	6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română	7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română	4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștrii	2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învățământului primar	—·—
„ „ — Didactica generală	—·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române	10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor	1·—
V. Munteanu. — Îndrumări noi în învățământul primar	1·25
Reforma orariului și surmenajul școlar	1·—
„ „ *O. Dumitrescu.* — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi	3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învățământ	2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Tratarea și corectarea temelor	1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei	12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută	15·—
„ Noțiuni de Pedagogie Generală	5·—
„ Istoria Pedagogiei	9·—
„ Didactica	—·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul și sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu	6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie și Pedagogie — Traduceri	6·—
Al. Valeriu. — *„Logica"* pentru școalele normale și seminarii	11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română	6·—
D. D. Patrașcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română	5·—
„ Candidat fără noroc ed. II	5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morței	4·—
„ Sărbătoarea pâinii	4·—
„ Negustători de arome ed. II. 5·—	5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii	5·—
V. Demetrius. — Dragoste nempărtășită	5·—
Strigoiul	7·50
„ *M. Theodorian Carada.* — În cumpănă	5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I	4·—
Zola, Gorid, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II	4·—
V. Crăsescu. — Fugarul din seminar — vol. II.	2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol. III	2·—
„ Pe drum — vol. IV	2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele	2·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție	3·—
G. Popescu Clocânel. — Brașoave	1·50
Th. Speranția. — Proză	2·—
D. Teleor. — Nuvele alese	1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines	4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man	7·50
„ Luncușoara în Parasemi	6·—
Al. Ciura. — Sub steag străin	7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907	2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen"	2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice	10·—
I. Costin. — Schițe	1·—

NOTE ȘI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie)	6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor	4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge	5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia	2·—
O. Wilde. — Poeme în proză	1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni	3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război	2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun	4·—
I. Giurgea. — Pribegie	5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevărații israeliți	2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV	4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman	—·50
C. Moldovanu. — Autori și Actori	8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe	2·—
H. Ibsen. — Brand	3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece	1·—
C. Moldovanu. — Fluturii	1·—
Radu Rosetti. — O lecție	2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Nazat	1·—
V. Costescu. — Strămbuii (teatru școlar)	—·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe	5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului	3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui	2·—
Vanda Mihail. — Versuri	3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului	3·—
Radu Rosetti. — Valuri	2·—
„ „ Cele din urmă	1·50
„ „ Din toate	3·—
I. Al. George. — Aquile	2·—
„ Domus Taciturna	2·—
T. Dutescu Dutu. — Carol Vodă făt frumos	—·50
Goethe. — Hermann și Dorothei, text german	1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic	3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Colțea	5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale	3·—
Dr. O. Melier, — Medicul Familiei	4·50
„ Higiena Sexuală	—·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei	5·—
Venera fecundă și calipedică	4·—
Dr. Gh Fischer. — Păstrarea vederii	6·—
„ Auzului	12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie	10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz	2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepționale	5·—
T. Dutescu Duțu. — Din vatra unui sătean cuminte	2·—
Popp. — Tratat vinicol	4·—
A. Ivanov. — Călăuza rachierului român	1·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului	3·—
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar	7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori	2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură și viticultură	1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină	1·—
L. Leist. — Voyage á Paris	2·50
H. S. — Dialog român german	1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliților	1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor	3·—
G. Antonescu. — Dicționar român-francez	8·—
H. S. — Conferințele „Vieței Noui"	3·—
M. Kogălniceanu. — Letopisiți 3 volume	10·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale	2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași	1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare	2·50

„CAMINUL" BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Nataliță, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mării, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — În voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere*: Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola:* Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu:* Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Mollere:* Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaș:* Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Tours.
37. *G. Aslan:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu:* Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu:* Poeme.
45-56. *Petre V. Haneș:* Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi:* Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri*: Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru:* Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi:* Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu:* Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett:* Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Sriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Șerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. franceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florența
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărți populare.

Carte de semne	—.25
Visul Macei Domnului	—·25
Epistolia Domnului	—.25
Minunile Sf. Sisoie	—.25
Orațiuni și Evangelia țigănească	—.25
Micul Dor, cântece noui	—.25
Dorul, 64 pagini	—.75
Explicarea viselor	1.—
Carte de vise mari	2.—
Alexandru Macedon	2.50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți	2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante	3.75
Epistolarul amorului și al felicitărilor	3.75
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul	—.75
Doftorul fără bani	—·25
Misterele din Porter Squar	—·75
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
Sf. Haralambie	—·25
Sf. Alexe	—·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à	—·75
Mihai-Viteazul și Călăul (2 vol.) à	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzurna	—·—

Comercianți de hârtie, află cerneală în toate culorile, fus și cerneală pentru lithograf, numai fabricantul **Dávid Samu**

Cluj, Strada Mikes Kelemen No. 11.

Societatea Generală de Asigurare:

Dacia România Reprezentanţa Generală din Bucureşti pentru Banat Timişoara Strada Vasile Alexandri No 1 (imobilul Banca Românească) face asigurări în toate ramurile; Incendiu, Grindină, Furt prin Spargere, Viaţă, Accidente, Invaliditate şi Reute. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Nr. G. 1252/2—1920.

Edict de licitaţie.

Subscrisul emis a judecătoriei de ocol în sensul §-ului 102 al art. de lege LX. din anul 1881 prin aceasta publică, că în urma decisului din anul 1920 de sub Nr. 1442/4—1919 al judecătoriei de ocol Mociu efeptuindusă în 26 Iulie 1920 pentru suma de 1400 Lei şi acc. executinea de escontentare în favorul Ilie Oros reprezentat prin advocatul Dr. Augustin Pordea contra pîrîtului Benedict Száva cuprinse cu aceasta ocasiune şi preţuite în 1500 de Lei şi anume 1 cal, se vinde prin licitaţie publică.

Deci în urma decisului de sub Nr. G. 1252—1920 a judecătoria de ocol Mociu pentru incassarea pretensiunei de 1400 Lei capital, dupe aceasta interese dela 11 Noemvrie 1919 şi spesele de 268 Lei 08 bani statorite până astezi se defige terminul de licitaţie pe 29 Noemvre 1920 la oarele 3 p. m. în Botháza şi la acea cumperetori vă invite cu acea observare, că mişcătorele de sus în senzul art. de lege LX. din anul 1881 §-ii 107 şi 108 din partea celor mai mult anunţător au să fie ptătite momentan în bani gata şi că în caz de lipsă acesta miscătoare se vor vinde şi sub preţul estimat.

Mociu, la 8 Noemvrie 1 20.

Lukács,
emis judecatoresc.

GRÂU din vechiul-Regat liferează franco la orice gară **secţia comercială a Băncii Timişana** Timişoară.

Sixol cea mai bună soluţie pentru curăţirea şi lustruirea obiectelor de argint, nickel şi aramă. Se capată oriunde. ● Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piaţa Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Se caută pe lângă condiţii favorabile **Domnişoară,** care să posedă limba română, maghiară şi germană, cu praxă în contabilitate şi corespondenţă. □□□□□□ Adresa: „Universum" Strada Meşter No. 5.

Lemne de construcţii, scânduri şi ţigle de acoperit se află eftin la: **Sajovics şi Lebovits** ◆ Cluj, Strada Kajántói No. 1.

BERGNER şi CZIMENT exploatatori de lemne Cluj. Lemne de foc tăiate şi stânjeni transportate la locuinţă Biroul şi magazinul: strada Munkácsi 18. Biroul de comandare str. Reg. Maria 18.

Kovács şi Siklódi Instalator de electrică şi apeduct Cluj, Piaţa Unirii No 17.

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete şi pantofi **CHIOREAN** în colţul Strada Memorandului şi Kötő lângă □ □ □ Missir □ □ □

Dacia România Societate Anonimă de Asigurare şi Reasignare. Capital Social 12,000.000 Lei Asigurări de Incendiu, Viaţă, Grindină Transport etc. ◆ Sucursale în toate oraşele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crişana şi Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România şi cu o reputaţie nediscutabilă. Agenţi (incasatori) şi Achizitori găsesc ocupaţie sigură adresânduse Sucursalei Cluj şi în toate oraşele sub cele mai avantagioase condiţiuni.

Dacă doreşti se fii bine şi eftin îmbrăcat, cercetează croitoria de domni **Lázár Izsák** unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ştofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Fabrica de Clopote Oituz Societate în nume colectiv Splaiul C. A. Rosetti No. 14 vis-a-vis de Biserica Bucur BUCURESTI. ● ● Execută şi se găseşte Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu preţurile cele mai convenabile garantând sunetul şi durabilitatea pe timp de 50 ani.

Cărbuni roşii calitatea superioară, garantat uscaţi cca. 3400 călorii efective furnizează foarte eftin în cantităţi mari cu vagoane „Pax". Intreprinderea universală de comert Sibiu. ● ● ●

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Rafturi de vânzare

STICLĂ în cantitate mai mare a sosit şi se află cel mai eftin în sticlăria **Kerekes** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 4. ● ● ● ● ●

Indig Mór Piaţa Unirii No. 19. Confecţionează costume de dame după ultima modă englezeşti şi frantuzeşti, cu preţuri convenabile şi în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă şi □ □ Depozit de ştofe. □ □

De o practică mai îndelungată la Bucureşti, Viena, Budapesta, **am redeschis** **atellerul de încălţăminte** unde se pregătesc totfelul de încălţăminte pentru Domni, Dame şi copii, specialist pentru cizme şi jambiere oficereşti. **VASILE SĂNCRĂIAN** Cluj, Strada Forduló No. 5.

KUN JOZEF Calea Reg. Ferdinand No. 30. (lângă pod) se repară maşini de cusut mai eftin ca ori unde şi în timp scurt.

JUBITORI DE CĂRŢI! LIBRARI! **Mare reducere de preţuri!** La notele muzicale şi la toate cartile de ştiinţă şi literatură ce se află în depozit, vând cu preţuri foarte reduse. = La librari cu rabat! = **FRIEDMANN** depozitar de ziare şi librărie Cluj, Piaţa Unirii 26.

Transporturi rapide cu Autocamioane „WOMAG" execuţia **„Strungul"** societate anonimă Calea VĂCARESTI No. 5. ◆ Telefon 27/56. Garajul: Soseaua Kisselef No. 31 C. Se vând şi Autocamioane noi.

CEREŢI Ciocolata Cacao Bomboane **BERINDEI** **Bucureşti** Str. Puţu cu Apă rece 37

Tipărit pe maşina rotativă Institutului de arte graffice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul I. No. 87 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Mercuri 24 Noembrie 192

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

PRESA ARDEALULUI

Născută din o suferință milenară, ecou al unui neam robit, ea n'a putut cunoaște decât un singur dușman și un singur scop al existenței sale. Divisiunea nu i-a putut fi cunoscută decât doar ca un prilej de întrecere și de sforțări înnoite.

Viața nouă la care este chemată acum însă, aceea a unui neam liber cuprins în granițele apropriate de dreptul natural, i-a dat jos, trebuie să mărturim, prea curând vestmântul ei tradițional. Presa care a îndurat cele mai nesăbuite crime contra libertății de cugetare și a dreptului de simțire, presa scrisă de atâția întemnițați pentru afirmarea h râtă a unui dr ept care nu voia să moară, presa în cuprinsu căreia fiecare rând, fiecare sl vă, așternută cu o parte din sufletul și viața aceluia ce-o scria, însemna o lacrimă și-un suspin, acea presă nu poate, nu trebuie să piară cu idealismul ei jertfitor în adâncurile mult tulburatul puhoi al împătimatului militarism politic.

Apele ei vii și limpezi ca și lucrumile ce le-au adunat, oglindind cerul înseninat al neamului desrobit, nu trebuesc tulburate și ele. In ele generația consolidărei și a închegărei definitive a neamului trebuie să găsească sverul nesecat de împrospătare a energiei și idealismului.

Și totuși, patimile și scăderile, mai presus de ori ce voință, n'au lăsat netulburate aceste izvoare; și ele, mânioase, se revarsă acum tot mai înspumegate în sufletul neamulu înecându-l în cuprinsul lor toi mai adânc. Și se pare chiar că vor pierde orice urmă a vechei tradiții. E timpul credem se vo'ntoarcem către ea.

Oricât de mari ni-ar fi dorințele de bine care au despărțit cugetele unele de altele de-asupra lor trebuie să vegheze de-apururea credință că între Nistru și Tisa, neamul robit și despărțit atâtea veacuri, încă nu este contopit. Idealul nostru nu numai înașezarea unor granițe poate fi împlinit, ci mai ales în contopirea sufletelor din cuprinsul lor. De aceea presa Ardealului martir de altădată nu trebuie să-și închidă în scoarțe glorioasele-i pagini. Dușmanul asupritor de-odinioară, înfrânt în afară, este încă puternic înăuntru: el este acelaș din trecutul prin care și-a înfipt destul de adânc rădăcinile. Zadarnic dușmanul este cuntat n altă parte; ... și mai ales nedrept și odios este a-l căuta prinre frați,

Ochiu veghetor asupra gândului și simțirei omenești, presa stăpână pe suflet, gata oricând a-l face bun sau rău, săvârșește o crimă atunci când îl învenincază.

De suflet bun și unitar, de suflet românesc mai presus de toate, avem nevoe pentru a păstra moștenirea celor ce ni-au lăsat-o însemnat ă'n hotare cu propriile lor morminte.

Pentru acest suflet unitar, înfrățitor în afară de orice credință politică am îmbrăți șa, am ridicat steagul nostru.

L-am ridicat și-l ținem cu toată puterea convingerei noastre și atunci când găsim bi ele și atunci când biciuim răul. Cu gândul de a sta în slujba adevărului și-a neamului ne-am așezat însă, totdeauna când am biciuit răul, la capătul unei punți, iar nu la marginea unei prăpastii.

Alături de noi în această neîntreruptă silință ani vrea, s'avem, de-asemenea desigur în afară de orice credință politică, mai presus de toate: presa idealistă a Ardealului martir de altădată. Presa lui Bariț și-a Mureșenilor nu întunecată de doliul neamului în robie, ci luminată cum se cuvine de soarele libertății.

Ev.

Fragmente de filozofie politică

Nu se poate spune care va f viitorul regim politic al Rusiei După ce a ales drept stăpâni gureși neputincioși ca Kerensky, halucinați ca Rasputin, sau mistici sectari ca Lenin, se va recunoaște poate că fostul țarism, cu toate nedreptățile sale, constituia singurul regim aplicabil unor asiatici fără cultură și lipsiți de suflet național.

*

Aspirațiile egalitare reprezintă în general o formă acută a nevoii de inegalități. La popoarele teoretic cele mai avide se manifestă nevoia de a se distinge de restul cetățenilor prin semne exterioare și privilegii.

*

Sarcina guvernanților ar fi relativ ușoară, dacă n'ar avea de condus decât pe cei vii. Dar ei trebuie să țină seamă și de imperioasa voință a morților.

Gustave le Bon.

Pentru a prima

Mania întrecerii gustul sforțării pentru a prima, în speranța unui câștig moral sau material, ne domină iar.

De unde vine dorința de a ne ridica deasupra grupului din care facem parte, măcar o clipă? Ce e la urma urmei nevoia vehementă de a fi cel dintâi, care ne duce, ne susține și ne distruge?....

Sufletul omenesc rămâne nesatisfăcut până în realizările totale ale dorinții sale conștiente.

Nici un lucru nu ne poate sătura definitiv, căci, având în noi germenul tuturor posibilităților, avem și dorința tuturor lucrurilor.

Ingrijorarea ca și nădejdea noastră vin din nevoia și din imposibilitatea unei comuniuni complecte cu un mai mare număr de oameni, — cu toți oamenii.

Cu cât inimile sunt mai tari și largi, cu atât sentimentul singurătății, chiar relativă, e însuportabil. Uriașele individualități cari au zbuciumat pământul sau cugetarea ne rămân tainice atât timp cât n'am zărit în ele acea formidabilă și despotică simpatie care numai ea singură le explică.

Ridicați pe culmi, genitle, sfinții cuceritorii par solitari; și totuși ei sunt în contact cu imensa massă umană. Spre ei, pe cari depărtarea îi face mai nesiguri și mai frumoși, se urcă iubirea, frica, neînțelegerea, toate vehemențele sufletelor repezite, cari vor să ajungă și să se amestece.

A se distinge, a atrage atențiunea asupra sa, e a fi mai puțin singur. Spre lucrul acesta tind cei cari vor primul loc, deși în general poate că nu-și dau seama de aceasta.

Iată de ce a concura, oricât de mic ar fi obiectul concursului, e un mic gest pentru a face din sine însuși timp de o clipă o fărâmă de erou. Cei vechi transformau cu dragă inimă pe eroi în semizei și aveau dreptate: ești întru câtva zeu atunci când ești cunoscut de o imensă cantitatea de oameni și când ai trăit astfel că le influențezi soarta.

Și cum gesturile noastre cele mai neînsemnate își au origina uitată în primitiva religie a strămoșilor noștrii, faptul de a concura manifestă ceva din marele instinct de simpatie universală care a luat atâtea forme bizare și disparate încât e greu de recunoscut.

Dorința de a se apropia e aceea care aruncă popoarele unele asupra celorlalte cu arme de moarte în mână, de oarece a se omorî reciproc este singurul mijloc de a se cunoaște și de a se pătrunde al raselor. Instinct minunat care sfârșește prin a desvălui fraternitatea care palpită sub furiile omorîtoare, sub rivalități și spre dorința de a prima care nu-i decât o formă neînțeleasă a marei nevoi de iubire prin care viața dăinuiește și strălucește.

Dr.

Inchirierile forțate

— Stările deosebite din Ardeal. —

Ziarele au publicat, de curând, decretul guvernului în ceeace privește închirierea forțată a locuințelor disponibile. Imprejurările deosebite de după răsboi — năvala la orașe și lipsa de clădiri noui, au pretins și o legislație specială, pentru a face față pe cât e posibil, crizei de locuințe. Prelungirea contractelor de închiriere, care a avut scopul să nu expună populația la jocul fatal al scumpirei locuințelor, a fost prima măsură luată. Aceasă măsură n'a rezolvat problema. Mai ales în Ardeal, unde luând pe seama noastră autoritatea de Stat, a trebuit să restabilim echilibrul firesc între satele cari sunt românești, și orașele cari erau înstreinate.

Iată pentruce noua lume românească a orașelor, revenind în drepturile sale, a fost nevoită să-și caute adăpost în chirierilor forțate în Ardeal. Autoritățile administrative de aici, cer să se continuie sistemul incuartiruirei de până acum.

Nu știu ce răspuns va da guvernul din București. Adevărat este că măsuri urgente, serioase, se puteau lua numai în primele timpuri ale stăpânirei noastre în Ardeal, de către fostul Consiliu dirigent, care dela început avea datoria să curețe terenul orașelor de toți cei pripășiți de-aiurea. Imprejurările revoluționare de-atunci permiteau acest lucru printre toți coloniștii aduși în ultimii ani din Ungaria, printre refugiații din Galiția ai răsboiului cu Rușii, printre toți străinii cari s'au așezat, favorizați de guvernele din Budapesta, în inima populații românești, căreia îi era interzis drumul spre orașe.

Problema locuințelor în Ardeal se pune deci, într'o lumină deosebită ca în vechiul Regat. Din această pricină, s'au ivit oarecari neînțelegeri în privința aplicărei regulamentului. Astăzi, problema este mai grea. Ne îndoim că închirierile forțate, așa cum au fost concepute de guvern, vor da vreun rezultat.

In orice caz și sistemul actual trebuie schimbat, căci și-a făcut dovada neputinței sale de a rezolva problema locuințelor.

Situația politică în Grecia

Situația politică din Grecia era turbure în vremea din urmă. Guvernarea lui Venizelos cu toată înalta autoritate a acestuia și cu toate serviciile pe cari le făcuse Greciei stârnise multe nemulțumiri.

Campania electorală ce începuse cu o înverșunare deopotrivă de pătimașă din partea opoziției cași din partea guvernului, avea să dea Greciei Camerile chemate să deslege nenumăratele probleme sociale pe cari împrejurările războiului le-au pus cu forța unei necesități inexorabile în Grecia ca pretutindeni, și să hotărască succesiunea la tron, rămasă deschisă prin isgonirea lui Constantin și a diadochului George și care nu fusese decât vremelnic rezolvită prin suirea pe tron a regelui Alexandru.

In clipa dar destul de însemnată prin urmările lor se produce — pe neașteptate și în împrejurări aproape tragice — moartea tânărului rege Alexandru. Succesiunea la tron devine o chestiune de o actualitate capitală; de rezolvirea ei atârnă toată viitoarea existență a statului grec. Chestiunile celelate cad pe planul al doilea. Toată lupta în alegeri se dă pe această chestiune. Deoparte sunt venizeliștii, cari mai bucuros ar jertfi ideia unui stat monarchic decât să vadă întorcându-se pe tronul țării pe marele lor dușman Constantin, fostul rege isgonit de ei, iar de cealaltă parte sunt partizanii fostului rege și toți aceea pe cari ideia republicei îi înspăimântă și cari văd în realizarea ei dezastrul statului grec.

Desigur că în asemenea condițiuni lupta între aceste două tabere trebuia să se dea cu toate armele și cu toate mijloacele, fără nici o cruțare și fără o clipă de răgaz.

Cercurile politice din întreaga Europă și presa cu unanimitate pronostica izbânda lui Venizelos, care se bucura după cum se vede astăzi, mai mult de o faimă internațională, decât de o reală încredere a țării sale. Atât de mare era prestigiul acestui om care de câți-va ani cârmuia Grecia cu puterea unui adevărat dictator, în cât rezultatul alegerilor care au proclamat în frângerea lui, a fost surprinzător pentru toată lumea, iar votul poporului grec socotit ca o nerecunoștință nemeritată.

Și totuși privind acum lucrurile după ce talazurile furtunei s'au potolit, constatăm încă odată cât de mântuitor este instinctul național și cât de adâncă cuminținia poporului. In adevăr nu propaganda electorală a vrăjmașilor săi, nu ura ofițerilor desțuiți, partizani ai fostului rege și nici nemulțumirile create de greșelile colaboratorilor săi n'au provocat căderea lui Venizelos. Dorința de liniște și de o tihnită refacere a țării pe care anumite angajamente de politică externă lui Venizelos luate fără consimțământul poporului elen o împedicau precum și nevoia pe care o simța poporul grec de a continua o tradiție monarchică, tată cauzele mari și adevărate ale acestei — în aparență — surprinzătoare căderi. Recunoștința unui popor pentru un om care a adus servicii țării sale nu poate merge până acolo în cât să-l urmeze în rătăciri ce pot fi fatale statului.

Să vedem acum pe scurt cum

se înfăţişează situaţia în Grecia după alegeri. Indată după aflarea rezultatului Venizelos şi a dat demisiunea. Amiralul Conduriotis, în calitatea sa de regent a însărcinat pe Rhallys cu alcătuirea noului guvern. După ultimile telegrame acesta şi-a alcătuit cabinetul, a depus jurământul în faţa regentului, apoi a cerut demiterea acestuia din fancţiunea de regent.

Presa Franceză primeşte cu rezerve noul guvern grec. Ziarul *Le Petit Parisen* publică nişte declaraţiuni ale lui Rhallys în care acesta asigură că noile alegeri nu schimbă de loc directivele politicei externe a Greciei. Poporul elen care a sângerat împreună cu Aliaţii săi pentru o cauză comună, va pastra prietenia sa sinceră pentru ţările aliate.

In ceace priveşte succesiunea la tron, revenirea ex-regelui Constantin pare a fi exclusă din pricina lipsei de simpatie în massa poporului grec, dar şi din pricina unui veto categoric al Franţei şi al Angliei. Ambele ţări nu pot admite ca ex-regele Constantin să revină în grecia, lucru care ar stânjeni planurile lor în Orient şi ar face iarăşi din Grecia, o unealtă a Germaniei.

In asemnea condiţiuni suirea pe tron a diadochului George căruia căsătoria cu Principesa Elisabeta a României îi măreşte mult şansele apare ca cea mai probabilă. Marile Puteri sunt dispuse a da consimţământul lor pentru o astfel de deslegare a chestiunii succesiunei la tron, bine înţeles cu oarecari chezăşii pentru politica lor.

Oricum problema va fi deslegată în curând.

Iar din Venizelos ispitit la un moment dat de mirajul supremei puteri, va medita cu resemnare — în calmul peisajului de albastru şi aur al Coastei de Azur — la ceace i se pare lui ingratitudinea poporului. *W. I.*

Pomenirea lui Şincai

Citim în *Ogorul* care apare la Tg.-Murăş:

In ziua de 2 Noembrie c. s'au împlinit 114 ani dela mortea lui George Şincai. Cu acest prilej invăţătorii noştrii dela şcoala de stat de-acolo au aranjat o frumoasă serbare naţională, cu cântece şi declamări, la care au luat parte o mulţime de ţărani, iar din Târgul-Murăş Dl. revizor şcolar Ieronim Puia. Invăţătorul Director Ion Hancu, precum şi părintele preot al locului Mihai. P. Lupu şi Dl. revizor au explicai în cuvinte alese şi pe înţelesul poporului însemnătatea zilei arătând cine a fost George Şincai, marele dascăl al neamului, care s'a născut in Şamşud şi ai cărui părinţi işi dorm somnul de veci în cimitirul satului. Inainte de serbare s'a făcut slujbă religioasă în biserică şi parastas, la cari au slujit 3 preoţi.

Viaţa culturală în judeţul Satu-Mare

— Grădina de copii din Satu-Mare. — Şcoala normală de băieţi. — Doleanţele corpului didactic al şcoalei normale. —

Localul grădinii de copii e foarte încăpător: materialul de învăţământ e bogat înzestrat cu diferite jucării, material didactic, etc.

In judeţ funcţionează grădini de copii în Şomcuta şi Seini, a căror conducătoare, venite din vechiul Regat ca să muncească cu idealizm, cu entuziasm, îşi dau silinţele cu rezultate satisfăcătoare.

Munca depusă de conducătoarele de copii din Satumare, d-na Ionescu şi d-şoara Nap, nu e răsplătită. Ajutor deosebit nu li se acordă, iar cei 250 lei lunar nu ajung nici pentru o părechie de ghete. La întreprinderile comerciale şi industriale o dactilografă e retribuită cu cel puţin 1000 lei lunar.

*

Şcoala normală de băieţi, ce e sub direcţia d-lui Ioan Florea acesta a luat fiinţă anul acesta. S'a deschis cu 5 clase începând cu ziua de 25 Octombrie. Profesorii numiţi nu s'au prezintat toţi; cauza nu poate fi alta decât că viaţa e foarte scumpă în părţile acestea, locuinţe greu de găsit, deoarece evacuările forţate la anumite interveniri s'au sistat total, spre marea bucurie a sumedeniei de evrei, originari din Galiţia.

Statul ar trebui, spunea d-l Florea, să ia dispoziţiile necesare, ca să se îmbunătăţească situaţia materială a educatorilor elevilor, căci într'o asemenea situaţie, ori cât de entuziasmaţi ar fi, ca să contribue la ridicarea neamului, neavând cu ce să facă faţă scumpetei grozave de aici, se găsesc în imposibilitate de a răspunde misiunei lor.

Totuşi şcoala a început cu un număr de elevi îmbucurător. Mulţi însă fiind foarte săraci, rău îmbrăcaţi, lipsiţi cu desăvârşire de cele ce le-ar trebui, ca să poată fi primiţi în şcoală, sunt lăsaţi fără hrana aceasta sufletească, după care au alergat cu atâta drag.

Ungurii aici au şcoli multe şi bine organizate, copiii săraci sunt ajutaţi, de aceia şcolile lor sunt ticsite de copii. Pentru Satu-mare statul ar fi putut să deie ajutor, pentru ca copiilor saraci să li se lesnească intrarea în şcoală.

Cu toate străduinţele directorului actual de a face înlesnirile necesare, totuşi s'a văzut în neputinţă de a putea să ajute pe toţi aceia, cari erau lipsiţi de mijloace.

A fi necesar, spunea D-l director, aducerea elevilor din regatul vechiu în şcolile de pe aici, pentrucă ar ajuta la familiarizarea limbei, mai ales unde şcolile au internat.

In privinţa materialului didactic, ca hărţi, globul pământesc, tablouri istorice etc. Casa Şcolilor ar trebui să arate mai multă solicitudine ca şi în alte părţi.

Procuraria cărţilor necesare este asemenea nespus de grea întrucât pe aici nu se găsesc librării româneşti. Comenzile facute la Bucureşti n'au sosit nici până acum.

In părţile acesta mărginaşe ar trebui, ca statul să ia măsuri, ca funcţionarii se fie retribuiţi cu plată dublă, în special aceia, cari sunt veniţi din alte părţi şi cari nu pot se 'nfrunte greutăţile locale.

D-l Florea a luat hotărîrea de a infiinţa o bibliotecă pe lângă şcoala normală. In acest scop a şi lansat un apel către toţi acei, cari ar putea răspunde cu cât mai multe cărţi, mai ales din cele cu subiect din istoria neamului nostru şi din geografia ţării, aşa de puţin cunoscute în părţile aceste şi mai ales din bogata literatură a poporului nostru.

In cl. I. a şcoalei normale sunt 25 elevi, cari urmează regulat; în cl. II. 10; în clasa III. 12; în cl. IV. 5; iar în a V-a 5. In clasa IV. este vorbă se mai vină vre-o 8 elevi, permutaţi dela şcoala din Sf. Gheorghe. Dacă s'ar trimite şi din vechiul regat, mai ales în cl. V. şi IV., fiind destule burse vacante, s'ar aduce un mare serviciu atât şcoalei, cât şi ţinutului acesta.

Elevii şcoalei normale aproape toţi sunt copii de ţărani şi foarte săraci. Cei mai bogaţi nu vin să îmbrătişeze cariera de învăţător, deoarece învăţătorii sunt prost plătiţi, din care cauză se impune, ca statul să înlesnească celor săraci se urmeze la şcoală.

I. G.

Citind revistele maghiare

Napkelet nr. 3.

In articolul de fond, „Datorie maghiară", cu noţiunea „contra politicei", d-l Szentimrei Jenő, constată că în forma de viaţă socială actuală, în care nimănui nu i se dă posibilitatea pentru o exercitare suverană o concepţiilor sale de viaţă, massa şi-a perdut raţionamentul şi se lasă condusă de aceia care pretind a reprezenta raţiunea mulţimii; ei însă în schimb lucrează după interese, iar în cel mai bun caz după sentimente, fără a pregăti însă mulţimea pentru eventualităţi reale. Această greşală s'a făcut încontinuu cu poporul maghiar şi în decursul războiului — iar urmarea a fost mulţimea surprizelor dureroase. Intreaga pressă maghiară ardeleană, deprinsă să imiteze Bu dapesta, se ... după versiuni nesigure *venite de acolo, uitând să formeze programul de acţiune al Maghiarilor în noul stat.* Argumentând în contra repatrierilor, expune necesitatea unei organizări — nu confesionale, care ar fărămiţi forţele, — ci o organizaţie culturală care să cuprindă orice element ce ar dori să muncească pentru interesele maghiare. Intre cu convingerea că aci trebue făcută politica datoriei maghiare *munca maghiară*!

Poezia „Ce frumos!" de d-na Nagy Emma parea îmbrăca alegorismul practicat în timpul absolutismului dela 1848—67 (Ex nihilo nihil!) D-l Carol Kós, în articolul său „Vorbesc şi pietrile Ardealului," pe lângă adevărurile caracteristice momentelor din vechime de a lumina cultura, ocupaţiunea etc-a popoarelor de atunci, aruncă păreri şi afirmaţii cu tendinţe puţin vădite poate pentru a alimenta anumite credinţe.

De pildă: „prin ocuparea lui Traian, Ardealul a devenit provincie romană, nu însă latină... şi pietrile ne spun că legiunile romane nu au fost latine ci originare din Europa răsăriteană şi din Asia mică"... Ceace explică multe. Apoi, fidel scopului ce şi-a propus, scoate ultima mărturisire dela pietre că „dominaţia maghiară e începutul culturii în Ardeal. Toate trei popoarele (românii, secuii, saşii) păstrează cultura lor *neînfluenţată din afară*, iar păstrarea culturei specifice, nu exclude *comunitatea culturală* care comunitate formează *cultura Ardelenească*" (adecă per analogiam: cultura maghiară). „Această o dovedesc diferite biserici zidite în diverse stiluri, dar cu un caracter comun". Expicaţia este însă se ştie alta. *Ap.*

Pentru învăţarea limbei române

Comitetul „Culturei Poporului" a hotărât deschiderea unei şcoli libere pentru învăţarea limbei române a tuturor celor ce nu ştiu de loc sau ştiu puţin să scrie şi să vorbească.

Cursurile sunt de la 6—8 şi se fac gratuite.

Inscrierile se fac în localul corpului VI Armata la d-l Colonel Bacaloglu, în ori-ce zi de lucru. Sfătuim pe cititorii ziarului nostru să anunţe pe cei interesaţi.

Un scriitor rus în România

Vigurosul scriitor rus Simeon Iuşkevici se află de câteva zile în Bucureşti de unde pleacă în America. Numele lui Iuşkevici nu este cunoscut la noi decât într'un foarte restrâns cerc de intelectuali.

In Rusia însă, el este unul dintre scriitorii cei mai apreciaţi iar tipurile lui sunt tot atât de cunoscute ca şi nepieritoarele figuri realizate de Gorki sau de Leonida Antreiew.

Citiţi "Infrăţirea"

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Igiena omului după etate şi în special

— Igiena primei copilării. —

de **Dr. Vasile Blanu**
medic colonel în rezervă.

Durata vieţii variează foarte mult la diferitele specii de animale. Sunt insecte, numite *efemere*, cari trăiesc numai câteva ceasuri; sunt unui fluturi cari vieţuesc numai câteva ore, iar alţii cari mor după câteva zile, pe câtă vreme corbul atinge suta de ani, lebăda merge până la 300, iar rapul să zice că ar trăi şi mai mult. Legenda spune că în locul dela Fontainebleu se găsesc crapi de pe vremea lui Francisc I, şi cari, prin urmare au intrat în suta a patra a vieţii lor. Frumoasă viaţă, păcat că n'avem şi noi oamenii aşa de multe zile pe pământ!

Viaţa mijlocie a omului în prima jumătate a veacului trecut, după statistică, era de 28 de ani, iar în jumătatea a doua a fost de 36 de ani şi astăzi ea ar fi de 40 de ani. Lucru uşor de esplicat când ne gândim că dela începutul veacului în care trăim copiii sunt mai bine şi în mod mai inteligent ingrijiţi decât în veacul trecut, că *igiena* publică şi privată a făcut progrese mari, că arta de a vindecă a înaintat cu paşi uriaşi, că azistenţa publică este organizată într'un mod cu mult mai folositor.

Omul, considerat ca individ îşi poate prelungi viaţa numai printr'o bună *igienă*, potrivind trebuinţelor lui naturale: aerul, lumina, soarele, băuturile hrana şi exerciţiul. Numai astfel putem să câştigăm acea *viaţă lungă* pe care o visăm cu toţii. A trecut vremea fântânelor miraculoase cu apa neîncepută şi a elixirurilor de viaţă lungă, cari umpleau pungile şarlatanilor în paguba lumii ignorante, care ar fi fost în stare să creadă şi să-şi răscumpere chiar şi nemurirea.

Pentru ca omul să trăiească mult trebuie să-se ferească de orice fel de exces, începând din cea mai fragedă copilărie. Secretul *vieţii lungi* stă în *cumpătare* şi *moderaţiune* în toate lucrurile. Numai astfel omul îşi poate păstra sănătatea şi numai prin sănătate poate ajunge la adânci bătrâneţe.

Fiindcă sănătatea este condiţiunea principală a unei vieţi lungi, trebuie să căutăm ca o intreţine şi chiar s'o imbunătăţim şi prin urmare, să căutăm a impedeca ivirea boalelor. Pentru aceasta trebuie să urmăm şi să ţinem oarecari reguie pe cari să ne bazăm şi pe cari ni le dă *igiena*. *Igiena* este cartea sfântă a sănătăţii şi prin urmare a vieţii; ea ne învaţă cum să trăim, adecă cum să ne hrănim, cum să ne îmbrăcăm, cum să ne fie locuinţa, ce este bine să facem şi de ce să ne ferim pentru ca să impedecăm boale de a să apropia de noi, şi aceasta începând dela naştere şi până la sfârşitul vieţii.

Din aceasta să poate vedea cât de mare este domeniul acestei ştiinţe atât de folositoare omenirii şi cât de grea este sarcina aceluia care să încumetează de a scrie aceste rânduri.

Pentru a'mi uşura sarcina, mă voiu mărgini în acest articol a scrie numai despre o parte a *igienei speciale*, despre *igiena omului după etate şi în special despre igiena primei copilării*, lăsând la o parte *igiena generală*, care să ocupă cu raporturile omului sănătos cu toţi agenţii de sub influenţa cărora nu poate scăpa, cum sunt: aerul, apa, hrana, locuinţa, etc.; lăsând la o parte *igiena publică*, care să ocupă cu asigurarea sănătăţii, nu a individului luat în parte, ci a populaţiuuilor considerate în masă. Astfel mă voiu sili a scrie aşa ca fiecare cetitor să-şi găsească în acest articol o părticică care să-l intereseze mai deaproape.

Fiinţa omenească privită din punctul de vedere al desvoltării ei, trece prin diferite staţiuni, dintre cari mai principale sunt: *1. Viaţa fetală* (înainte de a să naşte); *2. Prima copilărie*, care cuprinde epoca ce să srecoară dela naştere până în momentul înţărcării şi ivirea primilor dinţi; *3. Copilăria*, dela 2 până la 7 ani şi în care se săvârşeşte prima dentiţiune; *4. Adolescenţa*, între 7 şi 14 ani, în care să face a 2-a dentiţiune; *5. Pubertatea*, dela 14 la 20 ani, în care să nasc aptitudini şi funcţiuni nouă; *6. Etatea adultă*, dela 20 până la 30 ani; *7. Etatea maturităţii*, între 30 şi 40; *8. Etatea de reîntoarcere*, dela 45 la 60 ani, în fine; *9. Bătrâneţa*, care merge dela 60 ani până la moarte.

Despre viaţa fetală (înainte de naştere) nu voiu vorbi nimic, iar pentru o înlesnire mai mare în expunerea ce urmează, voiu împărţi viaţa omului numai în 4 perioade: *copilăria, adolescenţa, etatea adultă şi bătrâneţa.*

1. Copilăria

Copilul venind în lume trece dela viaţa intra-uterină la o viaţă cu totul nouă, ceeace constituie una din sdruncinările cele mai brusice şi mai radicale din câte să pot închipui. In timpul cât fetul este purtat în sânul mamei sale, el profită de toate beneficiile acestei lungi şi protectoare incubaţiuni intrauterine; el n'are nimic de făcut decât *numai să trăiească*, căci organismul mamei mistuie, absoarbe, respiră şi circulă pentru el. In momentul naşterii lucrul să schimbă cu totul; atunci să petrece o revoluţiune completă şi adâncă; nou-născutul îşi începe viaţa sa individuală, autonomă şi aceasta într'un mod brusc, repede, fără tranziţiune. Această fiinţă mică

Cronica politică

Cuvântul Bucureştiului, adica al partidului ţărănesc şi al exoziţiei federalizate, nu se cunoaşte încă în ce priveşte defectarea partidului naţional. Cele două măreţi planuri a d-lui T. Ionescu de stăpânire a guvernului şi a ţăraniştilor de-a contribui la înlăturarea unei guvernări a partidului naţional-liberal, fiind sdrobite prin surprindere faţă de asigurările date de d. Maniu, este de văzut care vor fi consecinţele.

Până acum se credea la Bucureşti că d. Maniu vorbeşte cu adevărat în numele partidului naţional, care ori cât de redus rămăsese în urma trecerei d-lui Goga la partidul poporului, totuşi lăsa să se înţeleagă că a mai ramas încă destul de consistent pentru a fi capabil de-o acţiune serioasă. Eşecul comitetului executiv dela Cluj, evidenţiind contrastul aşteptărilor, vom avea de constatat în luptele şi atitudinile din noua seziune, cu totul alte constituţii politice decât cele din vară.

In ce priveşte însă efectul pe care eşecul comitetului partidului Naţional l-a avut în Ardeal, este fără îndoială că surprinderea nu putea să fie aşa de mare precum a fost în Capitală. Aici se ştia de multă vreme că d. Maniu nu mai reprezintă punctul de vedere al tuturor partizanilor şi numai prilejul lipsea pentru ca acest fapt să se evidenţieze. Ceea ce mai ales a constituit o continuă nemulţumire este alipirea şi concursul necondiţionat dat fracţiunilor extremiste şi anarchice din vechiul Regat. Această tendinţă nu putea să convie acelor cari, credincoşi vechii tradiţii a partidului naţional, nu înţeleg a se pune acum în serviciul demagogiei primejdioase ţării.

Rămâne însa de vazut cum se va reacţiona în contra acestei atitudini în urma eşecului actualei conduceri a aşa zisului partid naţional.

Organizarea evreimii din Ardeal

Azi 22 Nov. şi zilele următoare e convocată la Cluj o mare adunare a evreimii din Ardeal cu scopul de a săbui viaţa constituţională a evreimii pe baze naţionale. Ziarul „Ui Kelet“ din 16 Nov. publică proiectul redactat de comitetul asociaţiei, după care ar avea să se facă organizaţia. Ne surprinde graba cu care evreimea noastră înţelege să se organizeze fără măcar să aştepte să cunoască noua constituţie a ţării, care singură va stabili cadrele în cari se vor putea face viitoarele organizaţii ale diferitelor grupări şi singură va indica normele, de cari va trebui să se ţină seama. Ori-ce isvor de drept într'un stat liber, constituţional derivă din legile ţării şi din uzul dat. Dacă însă evreimea crede că hotărîrile cutărei conferenţe internaţionale o îndreptăţeşte să desconsidere legile ţării şi să nu le privească ca singurul *isvor de drept* pentru ori-ce fel de manifestare exterioară, atunci suntem în drept a trage la îndoială sentimentele şi intenţiunile ei patriotice.

In tot cazul însă noi lege avem şi după a noastră lege, organizaţiunea evreimii aşa cum e contemplată, nu se va putea face. Până când noua constituţie românească va fi fapt împlinit, legile vechi rămân în vigoare. Pentru Ardeal însă, unde legile ungureşti încă nu au fost abrogate, aceste legi sunt hotărîtoare. Aceste legi însă nu admit o constituire pentru a promova interesele unui stat străin, nu admit ca comunităţile religioase să facă parte din organizaţiuni cu caracter politic, nu admit organizaţiuni de partid decât numai în vederea alegerilor ca partide electorale. Să vii însă şi să supui — după cum înţelege organizaţia ebraică — constituirea de partid aprobării unei organizaţii oarecare, înseamnă că te pui deasupra legilor ţării, să stingereşti dreptul de alegător care este un drept şi o datorie cetăţenească şi să opui cetăţeniei româneşti, care nu poate fi decât una pentru toţi, o altă cetăţenie care să controleze pe cea dintâiu. Suntem siguri, că nici un guvern român nu va tolera o astfel de organizaţie.

In tot cazul, însăşi încercarea de a se constitui pe astfel de baze, ne serveşte de un indiciu serios pentru intenţiunile, de cari e condusă evreimea noastră şi pentru organizarea apărării din partea noastră.

A. C.

Organizarea Partidului liberal în Sibiu

— **Comunicat.** —

Comitetul de acţiune s'a întrunit Duminecă în şe inţa de constituire alegându-şi următorul birou:

Preşedinte: Dionisie Florian, general în r. Secretar: Dr. Nicolae Vecerdea, advocat, şi A. Boiu, director de bancă şi G. Moldovan, cassier.

S'a împărţit judeţul în cercuri în care vor merge membrii destinaţi din comitetul de acţiune, cari vor face înscrieri de membrii şi vor organiza partidul.

Inscrieri de membri se pot face şi la membrii biroului sus numit.

Către finele lunei Decembrie a. c. toţi cei înscrişi vor fi convocaţi la o adunare publică în care va discuta situaţia politică şi se va hotărî înfiinţarea şi organizarea Partitului Naţional-liberal în oraşul şi judeţul Sibiu în plină conformitate cu statutele şi regulamentele acestui partid.

O plângere

Citim în *Adevărul*:

Pe timpul monarchiei austro-ungare, românii din Ardeal emigrau în mare număr în America, unde condiţiile de viaţă erau mai bune şi câştigurile mai mari.

In mod regulat, aceşti emigranţi trimiteau sume de bani, mai mari sau mai mici, familiilor lor. Ei obişnuiau să trimită banii pe trei căi: prin poştă; prin notarii publici, cari erau d-nii Homoky, Demethy şi Koller, titlu pe care l-au căpătat de la consulatul austro-ungar, şi direct prin bănci.

Cu începere însă din 1913, banii n'au mai sosit la destinaţie. Poşta ungară n'a mai achitat nici un mandat venit dela romanii din America pentru familiile lor; cu banii trimişi prin notari s'a petrecut la fel; băncile, cele mai multe din ele, de asemeni n'au achitat sumele trimise.

Chestiunea aceasta interesează în de aproape pe ţăranii ardeleni, cari sau reintors din America, după război, şi toate străduinţele lor de a reintra în posesiunea banilor au rămas zadarnice.

De aceea ar fi necesar ca guvernul român să intervină pe lângă guvernul din Budapesta, ca poşta ungară să plătească sumele primite şi neachitate.

Un program de activitate

Deschizând ciclul de conferinţe al Cercului de Studii al partidului naţional-liberal, după o întrerupere de câţiva ani, pricinuită de evenimentele războiului, d-l Vintilă Brătianu a făcut o expunere a programului de activitate al Cercului, expunere care e revista metodic orânduită a tuturor chestiunilor ce cer o soluţionare în organizarea noului Românii.

Evident că nu se poate ajunge la un plan de organizare unitar şi armonic, spune D-l V. Brătianu, fără a se stabili mai întâi cadrul cel mare al directivelor vieţei de stat, adică: ce trebue să fie constituţia viitoare a României-Mari. Nu se poate aborda nici chestia administrativă nici cea bisericească şi şcolară nici cea judecătorească, fără ca în prealabil să se ştie temeliile vieţei statului nostru. Acest cadru trebuie să fie cât mai larg spre a nu fi o piedică pentru desvoltarea unui stat în prefacere şi în progres.

După fixarea acestui cadru, statul cere o administraţie unitară. Administraţie bună însă nu se va putea face fără unificare şi descentralizare. Negreşit că adaptarea legiuirilor actuale condiţiunilor noui cere timp; sunt unele însă a căror unificare se impune imediat: descentralizarea. Aceasta trebue să creeze din comune şi judeţe organe autonome, cu viaţa proprie, care să contribue însă la viaţa generală a statului.

Nu este însă destul pentru a ajunge la unificarea statului de a unifica organizarea administrativă ci trebue să ne îngrijim şi de chestia bisericească şi a şcoalei de tot felul.

România-Mare se impune să-şi aşeze şi bazele regimului muncei atât pentru a-şi asigura pacea socială şi viaţa normală cât şi pentru a întări caracterul naţional îndeosebi al oraşelor înstreinate. Chestiunea rezolvărei muncitoreşti se impune şi pentru ca duşmanii noştrii dela Budapesta, Moscova sau aiurea să nu mai poată specula lipsa unui regim normal al muncei în România.

Războiul ne-a adus şi sarcini financiare mari care nefiind la vreme cercetate şi uşurate, pot periclita nu numai neatârnarea noastră economică şi financiară ci şi pe cea politică. Faptul că după atâta timp dela încetarea războiului nu avem nici chiar un buget, ne arată primejdia crizei financiare.

De aceia reforma fiscală adică reforma generală a impozitelor prin unificarea celor existente, de odată cu reforma monetară, este o chestiune urgentă şi trebue imediat rezolvată.

Mai sunt, evident şi o mulţime de alte nevoi ca: reorganizarea naţională, unificarea codurilor, îndrumarea economică naţională de care este legată chestia transporturilor, refacerea şi peste toate lupta contra scumpirei traiului şi contra speculei. In special problema eftenirei traiului trebue să ne preocupe.

O eftinire a traiului, nu se poate face încă fără o administraţie gospodărească şi chibzuită care să fie rezultatul unei întregi guvernări chibzuite de sus până jos. Am ajuns cu toţii la convingerea că sunt măsuri de luat pentru eftenirea traiului dar că ele sunt atât de complexe încât am putea zice că depind de întreaga viaţă obştească şi de toate ramurile ei de activitate. Leac imediat şi unic nu i se poate găsi însă studiindu-se bine chestia se pot găsi soluţiuni salvatoare.

Condiţiile noui de trai ale României impun rezolvarea tuturor acestor chestiuni în baza a două principii indispensabile vieţei statului: cel naţional şi cel democratic, adică în cadrul principiilor care formează temelia crezului partidului Naţional Liberal.

Statele moderne nu mai pot avea un trai temeinic şi liniştit, nu-şi pot îndeplini rolul civilizator de cât dacă vor şti să se organizeze pe aceste baze. Statul român, liber de propria lui soartă, organizându-se potrivit acestor două principii va putea fi un adevărat factor de civilizaţie.

Şi putem năzui la această desvoltare cu caracter naţional [illegible] fiindcă am dovedit că suntem un popor apt la civilizaţie. Asigurarea şi pacea socială o vom putea dobândi printr'o soluţiune puternică democratică a nevoilor actuale.

Iată de ce mai mult ca ori când nu numai prin trecutul său de servicii aduse tot timpul renaşterei României moderne, dar prin principiile şi programul său, partidul naţional-liberal are şi de rândul acesta o sarcină mare de împlinit pentru consolidarea unei opere la care a contribuit atât de mult.

---

care până aci a fost aşa de bine adăpostită, se găseşte deodată fără pregătire şi fără apărare, expusă la o schimbare aşa de mare a modului de a trăi încât ea constituie mai mult o adevărată metamorfoză de cât o simplă acomodare.

Din căldura cea uniformă şi dulce a sânului mamei sale, unde înoată într'o apă protectoare ca şi un peşte, deodată nou născutul vine într'o atmosferă schimbăcioasă şi uneori aspră; resuflarea mamei încetând pentru el în mod repede, plămânii lui cari până aci erau în stare de amorţire, intră la moment în joc, fiind isbiţi de aerul care străbate cu putere, chemat fiind de trebuinţa grabnică a organismului.

Această pătrundere brutală a aerului în plămânii copilului produce durere mare, din care pricină copilul ţipă, plânge. Tot copilul trainic se naşte plângând; sosirea lui în lume se arată prin suferinţă; durere din partea lui ca şi din partea mamei. Astfel să începe viaţa omului, care în multe privinţe s'ar putea numi *valea lacrimilor*, aşa după cum este socotită la cele mai multe popoare orientale. Aceste popoare, cum de exemplu sunt Egiptenii, la naşterea copilului plâng, să bocesc, să bat în piept şi îşi smulg părul, pe câtă vreme la înmormântare dansează şi cântă, fericind pe cel ce a eşit din această vale de lacrimi. La noi lucrul se petrece cu totul altfel, şi poate că bine facem, căci, Doamne! bine este a trăi când omul este sănătos, — bine înţeles, să aibă şi cu ce.

Am zis că plămânii copilului încep a respira. Ei bine, această modificare fundamentală atrage în urma ei o schimbare tot aşa de adâncă în funcţionarea şi dispoziţia anatomică a aparatului circulator îndeosebi a inimii. Tubul digestiv, începând dela gură până în stomac şi intestine, care până în momentul naşterii este cu totul fără nici o slujbă, e silit la rândul său, să intre în lucrare pentru a preface şi absorbi hrana. Aşi putea să mai pomenesc şi de alte modificări în organismul copilului, dar cred că acestea sunt îndeajuns pentru ca să ne putem închipui întru cât aceste condiţiuni nouă sunt de prielnice pentru a crea la noul-născut aplicări bolnăvicioase.

Aceste zise, voiu începe cu *igiena primei copilării*. La Fontaine a zis despre prima copilărie că: *această etate este fără milă*. Nu ştiu întru cât acest scriitor mare are dreptate, ceeace se poate spune este că nu-i iertat ca să ne arătăm nepăsători, când este vorba de primii ani ai copilului. Diferiţi scriitori mari, dela Virgiliu şi până la Victor Hugo, ne-au arătat modul de a cultiva inteligenţa şi moralul copilului. Noi medicii însă trebuie să ne ocupăm de îngrijirile fizice la cari copilul are tot dreptul şi aceasta trebuie s'o facem cu atât mai mare atenţiune, cu cât această etate este mai mult supusă la boale decât oricare alta, căci a treia parte dintre bolnavi sunt copii.

Aşa dar igiena primei copilării constă aproape excluziv în educaţiunea fizică, şi este cu atât mai important de a da aceste educaţiuni toate îngrijirile, cu cât cea mai mare parte a anilor cari o urmează trebuie să fie întrebuinţaţi pentru educaţiunea propriu zisă, adecă la desvoltarea facultăţilor intelectuale.

Cari sunt îngrijirile cari trebuie date copilului îndată după naştere?

Este ştiut că copilul venind în lume să mai ţine încă de mamă câteva momente prin *cordonul ombilical* şi prin *placentă*, cunoscută de lume prin *casa copilului*, şi că în această casă mai este o cantitate destul de mare de sânge, care aparţine organismului fetal. Din această pricină nu este bine ca îndată după naştere să se lege şi să se taie buricul, căci prin aceasta copilul ar pierde cam 90 grame de sânge rămas în casă. Această pierdere de sânge este foarte mare pentru copilul nou-născut, întocmai cum ar fi pentru omul mare o pierdere de 1700 grame. Trebuie dară ca legarea şi tăierea buricului să nu se facă până când vâna care ţine încă legat copilul de casa lui nu se turteşte, fiind deşertată de sânge.

Am ţinut să însemnez acest lucru mai ales că adeseori mi s'a întâmplat pe când asistam la facere, să aud pe mama nerăbdătoare întrebând pe moaşe că de ce nu taie buricul mai înte. Moaşele cu carte le arată îndată pricina, după cum zisei eu mai sus, iar moaşele fără carte dar cu oarecare practică, să mulţămesc a le spune ca *aşa-i-legea*, şi bine fac, când fac astfel. Din nenorocire, sunt multe moaşe, cari nu-şi dau seamă şi nu înţeleg importanţa acestui lucru grabindu-se, pentru a se arăta mai vrednice, cu tăerea cordonului ombilical. Ca urmare a acestui fapt negândit să vede îndată că copilul are o coloare palidă, este *anemic*, pe câtă vreme în cazul celalalt pielea copilului este colorată, roşiatică.

Cordonul ombilical legat şi tăiat, după toate regulele artei, să examinează conformaţiunea copilului, a membrelor (mânilor şi picioarelor), starea orificiilor naturale şi apoi să procede la prima toaletă.

Aci ţin să atrag băgarea de seamă asupra unui lucru destul de important. Adeseori să întâmplă că copilul venind în lume să aibă *capul alungit*, ţuguiat ca o căpăţînă de zahăr, iar moaşa, fie că să crede prea iscusită, fie că este silită de mamă în dorinţa ei prea mare de a avea un copil mai frumos decât toată lumea, să grăbeşte a-i rotunji capul în mâni, întocmai cum s'ar juca cu o mingie (cotcă). Ei bine, acest lucru este foarte periculos şi trebuie ocolit cu orice prej, fiind încredinţaţi că capul copilului nu va rămânea aşa, ci încetul cu încetul îşi va reveni într'un mod natural la forma lui obiçinuită.

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.
Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

INFORMATII

In noaptea de 16 spre 17 c. s'au spart în gara Cluj, trei vagoane care conţineau: manufactură, maşini de scris, precum şi vase de tablă smălţuită. Intreaga pagubă se ridică la 130 mii lei.

*

In noaptea de 18 spre 19 c. pe distanţa Cluj — Someş alău s'au spart 3 vagoane care conţineau obiecte de toalete — şi de îmbrăcaminte de lux ca: blănuri străine, mănuşi de piele etc. Paguba e de jumătate milion.

*

Conform statutelor orăşeneşti Aradul va avea 3 primari, adecă un primar şi doi viceprimari.

*

Se afirmă în presa bucureşteană că d. Brediceanu va fi numit secretar general al ministerului cultelor în locul lui C. Dobrescu decedat.

*

Prin Inaltul Decret Regal Nr. 4995 din 9. Noembre a. c. adunările leguitoare sunt convocate în sesiunea ordinară a anului 1920—1921 pentru ziua de 28 Noembre a. c. d-nii deputaţi din oraşul Cluj şi judeţul Cojocna sunt rugaţi a lua acest comunicat la cunoştinţă.

*

Examenele fundamentale de corigenţă la facultatea de drept vor avea loc la 29 şi 30 Noembrie a. c.

Petiţiunile pentru admitere la aceste examene se vor înainta Decanatului până la 27 l. c.

*

Siguranţa a reuşit să aresteze în Basarabia pe un periculos bolşevic, secretarul lui Rakowski. Asupra lui s'au găsit manifeste şi acte compromiţătoare.

*

Cavalerul Bosch van Rosenthal numit ataşat la legaţiunea Olandei a sosit în Bucureşti pentru a-şi lua postul în primire. D-sa înlocueşte pe d. Selder, chemat la Ministerul de Externe la Haga, şi care lasă în ţară cele mai frumoase amintiri.

Persoanele cari din greşeală n'ar fi primit invitaţie pentru festivalul „Porumbescu" ce se va da de „Cununa Surorilor de Cruce" la 27 nov. sub patronajul D-nei general Petala să binevoiască a se adresa secretariatului societăţii în localul băncii „Economul" între orele 6—7 seara

*

O radiotelegramă din Bâle anunţă moartea ex-regelui Ludovic III. al Bavariei.

*

Dumineçă 21 l. c. a avut loc, la cimitirul militar din Bucureşti, desvelirea monumentului lui Aurel Vlaicu, opera cunoscutului sculptor Măţăuanu

Serviciul divin s'a oficiat de către Mitropolitul dr Miron Cristea cu întregul cler mitropolitan.

Au luat cuvântul Mitropolitul dr. Miron Cristea, d-nii Oct. Goga ministrul cultelor şi al artelor, colonelul Manolescu din partea ministerului de război şi a societăţii mormintelor Eroilor.

Onorurile au fost date de un detaşament militar din garnizoana Bucureşti.

Au asistat delegaţi din partea universităţilor, şcoalelor de specialităţi, şcoalelor secundare, etc.

Şcoalele militare şi corpurile de trupă din garnizoană au trimes câte un detasament cu drapelul regimentului. Au mai luat parte toate muzicile militare, care au cântat la ducere ca şi la întoarcere imnuri patriotice

După festivitate, delegaţ unile şcolare şi detaşamentul militar au trecut prin faţa monumentului.

La desvelirea monumentului a luat parte mama şi rudele eroului Aurel Vlaicu.

S'a eftenit văpsirea hainelor, la spălătoria cu aburi „Unio" Fabrica şi prăvălia principală Calea Regele Ferdinand No. 133. Sucursale: Strada Regina Maria No. 4 şi Iuliu Maniu 8.

Curse cu automobile de persoane şi marfă execută cu încredere şi preţuri convenabile, transporturi cu camioane în oraş
E. BLAGA
Cluj, Piaţa Ştefan cel Mare Nr. 7
Telefon 2—70.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2.

*

Marile fabrici de oţet şi lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc orice fel de cutii pentru farmacie şi pentru comerţ cu preţ redus.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14.

*

Lecţiunile de limba franceză şi italiană se predau după cea mai nouă metodă, a se adresa str. Unio 28 la d-na Zaman.

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogeria „Emke" Cluj Piaţa Unirii No. 32.

*

Taximetru face curse zilnice în oraş cu ora şi cu ziua, afară din oraş cu kilometru.

Taximetru stă la dispoziţia publicului în centru în faţa Hotelului New-York, făcând curse speciale la gară. Preţuri absolut eftine faţă de rapiditate. Dela gară în oraş şi ori unde. Adresa pentru curse lungi Bodega Mih. Văcăraşi str. Reg. Ferdinand 41 [illegible] de Banca Agrară.

*

Deschiderea Varietului Biazini. Miercuri în 24 cor. seara se va deschide renumitul Varieteu Biazini într'un local renovat. Cu un program foarte bogat. Va fi singurul loc de petrecere al clujenilor. Se vor produce cei mai vestiţi artişti Bucureşteni.

*

Se vând casele din Calea Regele Ferdinand No. 63.

Informaţii se pot lua de la Bodega Bucureşti.

Revista Presei

— Invăţămintele căderii lui Venizelos. —

Din *„Viitorul"*:

Bărbaţi politici cari imprimă curentele populare şi cari fac din viaţa lor simbolul intereselor naţionale găsesc în însu-şi instinctul poporului lor normele şi directivele lor politice. Sugestiunile din afară nu sînt pentru ei valabile, decât în măsura în care ascultându-le interesele popriei lor ţări sunt servite şi apărate.

„Marii europeni" ai statelor mici, cari uită interesele speciale ale ţărei lor şi se fac instrumentele docile ale politicilor mondiale ce depăşesc cadrul şi graniţele micei lor ţări, riscă mai curând sau mai târziu să simtă prin propria şi dureroasa lor experienţă personală greşala ce au făcut-o de a crede că într'o ţară mică, cu multe nevoi, şi speciale griji, poate fi locul activităţilor politice inspirate de interesele celor mari.

Căderea d-lui Venizelos, care repetăm are atâtea deosebite drepturi la recunoştinţa poporului grec, ne arată însă ce şubredă e concepţia Statelor Mari cari îşi pun ultima nădejde în un bărbat politic, uitând că el n'are valoare de cât atât cât opinia publică din ţara lui îi dă forţă de a realiza ceeace el vrea.

Şi, pe de altă parte, rezultatul alegerilor din Grecia ne arată cum naţiunile nu aprobă politicele aservite prea mult suggestiilor din afară, şi nu merg cu simpatiile lor — chiar când în cazul special e vorba de Venizelos — până acolo încât să susţină pe bărbatul politic prea ascultător intereselor Marilor Puteri, cari de multe ori sunt contrare celor ale statelor mici.

Căderea în alegeri a d-lui Venizelos poate fi astfel o lecţie şi pentru cercurile politice din apus, dar şi pentru acei bărbaţi politici din ţările mici cari — minus meritele d-lui Venizelos — au făcut din greşelile şi exagerările lui, norma lor de conducere în politica internă.

Autorul furtului dela catedrala catolică din Cluj e prins la Arad

După interesante cercetări, făcute de poliţia Clujului autorul furtului obiectelor sfinte dela biserica romano-catolică a fost descoperit la Arad. El se numeşte Panakla Ludwig şi e de fel din Batonia.

Venit din Ungaria în ziua de 4 Noembrie crt. în mod clandestin, află dela Arad, că în Catedrala mai sus numită s'ar găsi vase preţioase. In acest scop soseşte la Cluj în ziua de 7.

La ora 3 p. m. vizitează biserica, iar la ora 7 seara venind în biserică, rămâne ascuns în amvon. După ora 9, a căutat şi şi-a strâns tot ce i s'a părut că e mai preţios. Pe la 1 noaptea forţând o uşă laterală, putu să-şi facă loc să iasă. Ducându-se cu trenul din acea noapte la Arad şi citind în ziare că obiectele furate nu ar avea mare valoare fiindcă nu sunt de aur, ci de argint, aruncă în Mureş tot ce furase.

In tovărăşie cu un cunoscut din Arad sparge în urmă o prăvălie dela o familie şi fură nişte haine.

In ziua de 14 e însă prins când i s'a dat ocaziunea să mărturisească furturile de aici, precum şi o mare parte din acelea pe care le-a făcut în Ungaria, din care cauză a fugit, fiind urmărit de organele poliţieneşti.

Ne pare bine că s'a făcut lumină în jurul acestei chestiuni, pentruca cei interesaţi în comentariile lor, să nu poată face presupuneri falşe.

Iosif Grünfeld
ceasornicar şi juvaergiu
Calea Reg. Ferdinand 21
(fost Wesselényi Miklós-u.)
Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage şi bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice şi bijuterii cu garantie.

Toaleta primă sta în a curăţi corpul nou-născutului de grăsimea de pe pelea lui, pentru care se va frecă foarte uşor cu unt-de-lemn sau cu un gălbinuş de ou, după cum bine se face la noi la ţară. După aceasta punem copilul pentru câteva clipe într'o baie cu apă *căldută*, spălându-l foarte uşor cu puţin săpun; apoi îl stergem cu o cârpă curată şi moale sau cu o flanelă încălzită de mai înainte.

Aci cer voie cetitorului ca să-i spui ceva despre această *scăldătoare* a nou-născutului, cum să face ea în casele ţăranilor noştri, aşa după cum arată regretatul *S. Fl. Marian* în scrierea sa: *Naşterea la Români*.

„Oala în care fierbe apa trebuie să fie *nouă*, pentruca precum sună oala cea nouă, aşa şi copilul nou-născut să aibă o voce curată, pătrunzătoare şi plăcută.

Apa să fie *căldută*, iar nu ferbinte, nici clocotită, pentru ca copilul să nu devie desfrânat şi viaţa lui să nu fie neliniştită, cum este apa când ferbe în clocote.

In apa de baia să pune o rămurică de *busuioc*, bani de argint sau de aur, o floare de bujor, lemnul domnului, fagur de miere, puţină pâne şi zahăr, un ou, puţin lapte dulce, niţică sare şi o lecuţă de aghiasmă. Toate acestea pentru ca copilul să fie: scump ca argintul sau aurul, dulce ca mierea, bun ca pânea, sănătos ca oul, rumen ca bujorul, alb ca laptele, şi aşa mai departe.

După ce a spălat copilul, moaşa îl trage puţin de nas ca să nu-i fie turtit sau borcănos, apoi îl măsure în crucis, adecă îi aduce genunciul piciorului drept până aproape de cotul stâ g şi genunchiul stâng până aproape de cotul drept. Aceasta pentru ca copilul, fiind scrintit sau şoldit, să se îndrepte."

A şosit clipa *îmbrăcării* sau mai bine zis al *înfăşerii*. Infăşerea nu este bine să se facă aşa după cum să face de obiceiu pela sate, unde copilul înfăşat seamănă cu o mumie eghipteană sau cu un cartaboş, fără să-şi poată mişca mâinile şi picioarele. Scopul înfăşeri nefiind altul decât acela de a pune la adăpost copilul de răceală, este bine ca înfăşerea să nu se facă *strâns* pentru ca peptul copilului să să poată umfla şi desumfla liber, iar picioarele să se poată îndoi şi întinde cu înlesnire.

Imbrăcămintea copiluini să compune dintr'o scufiţă de prânză pentru cap; pentru pept o cămăşuţă şi un peptăraş, deschis înapoi pentru pântece şi picioare două băcăţi de pânză (scutece), iar pe deasupra o pătură subţire de flanelă sau de lână, cari toate trebuie să fie destul de lungi pentru ca să să poată îndoi peste picioare şi să ajungă până la subţiori unde să fixează.

In Anglia este un obiceiu mai bun şi mai practic; acolo nu să înfaşe copilul, ci din primele zile îl îmbracă cu nişte pantalonaşi de pânză, deschişi înapoi şi înainte, iar pe deasupra o rochiţă lungă de lână destul de largă ca să nu-i strângă pieptul; în cap nu-i pun nimic. In acest mod copilul să d svoltă în voia lui.

Iată acum ţaranca noastră cu ce şi cum îşi înfaşe copilul. Obiectele de cari să serveşte ea sunt: Pe cap îi pune o scufiţă ca să-i ţie cald şi să arate mai frumos. Această scufiţă are pe partea dinainte o cordeluţă roşie cu un bănuţ, pentru ca oamenii şi mai ales femeile rele de ochi să nu-l *deoache*. Pentru corp întrebuinţează cârpe, scutece, o faşe sau un brâu, apoi cei bogaţi şi câte o plăpămioară.

Unele moaşe, după ce l'au înfăşat în obiectele mai sus ară tate şi astfel ca faşa să formeze o cruce la pept şi alta la spate, anume pentru ca să nu să poată apropia *spiritele necurate* de el, şi după ce l'au îmbrobodit cu tulpănaşul cam strâns pentru ca să nu aibă cap mare, bolcănos, ci mic, rotund şi frumos, îi fac cruce cu degetele pe faţă şi îl duc la fereastră ca să vadă lumea şi acolo îi închină *ursitelor*. In acelaşi timp îi pune drept pe bărbie pentru ca să i-să facă în mijlocul bărbiei *o gropiţă*, care când creşte copilul mare, mai ales dacă e fetiţă, îi şade bine. Apoi îi pune degetele cele mari dela amândouă mâinile pe amândoi obrajii, pentru acelaş scop, adecă asemenea ca să capete câte o gropiţă în fiecare obraz. După aceasta îi prezintă mamei, care sărutându-l îi face urarea ca să fie drag la toată lumea, sănătos, norocos, voios, frumos, drăgăstos, învăţat, bogat, om de treabă şi luat în seamă! (Marian).

Copilul îmbrăcat să pune în *leagăn*, care *„este*, după cum zice Fonssagrives, *complinirea locaşului conjugal, simbolul perpetuităţii generaţiunilor, pivotul vieţii casnice, centrul speranţelor, al bucuriilor şi al regretelor familiare."*

Copilul trebuie să doarmă noaptea în leagăn, iar nu în pat cu mama sa sau cu doica, cari ar putea să-l înăbuşe sau strivească în timpul somnului; iar ziua copilul poate dormi în braţe sau pe un pat ori o canapea. Leagănul poate fi de lemn, de fer sau de orice alt material. Esenţial este ca el să fie deschis, expus în aer şi lumină. Nu este trebuinţă ca să fie încunjurat de perdele, cari ar mărgini aerul şi ar împedeca ca respiraţia să se facă cum să cuvine, afară de aceasta perdelele ar fi un depozit de *praf* şi un adăpost de tot felul de *microbi*, foarte stricăcioşi sănătăţii copilului. Pentru a nu obosi ochii copilului, leagănul trebue să fie pus astfel ca lumina să nu vină nici din faţă, nici de o parte, ci deasupra şi dinapoia capului. Conţinutul leagănului să compune pa lângă cearşafuri şi plapomă, de perinuţă de păr, o saltea de pale moi şi o saltea de păr. Nu este bine să se întrebuinţeze saltelele de lână sau de pene, căci acestea sunt mai greu de întreţinut în stare de curăţenie. La oraşe să pune sub copil o bucată de muşama. Toate acestea trebue să fie pe cât să poate de curate şi spălate îndată ce se murdăresc. *(Va urma.)*

TELEGRAME

Noul guvern grec

Lyon, 19. — Presa franceză anunță: Cabinetul grec a fost constituit astfel:

Președenția consiliului, afacerilor străine și provizoratul justiției — d. Rhallys, războiul — d. Gunaris, finanțele și provizoratul comunicațiilor — d. Tsaldaris, instrucțiunea publică și provizoratul asistenței — d. Zaimis, economia națională și provizoratul agriculturii — d. Mavromichallis.

•

Lyon, 19. — D. Rhallys a depus jurământul în fața regentului și a cerut apoi remiterea demisiunei regentului. Ceilalți membrii ai cabinetului au depus jurământul în fața reginei Olga. D. Venizelos a plecat la Nisa, pe bordul yachtului Narcisius, escortat de un crucișetor și de două distrugătoare britanice.

•

Lyon, 19. — Convorbirile continuă între Londra și Paris asupra atitudinei de adoptat față de Grecia. D. Derbi și d. Leygues au avut o întrevedere în această privință.

Pare că cele două puteri sunt decise să se opue în mod formal reintoarcerei ex-regelui Constantin. Desemnarea diadochului ar ridica, poate mai puține obiecțiuni, totuși ea n'ar fi acceptată ca o garanție serioasă

•

Lyon, 19. — Dugă o informațiune a ziarului „Petit Parisien", Rhallys a desmințit față de reprezentantul ziarului Daily Express în mod energic afirmațiunea cu privire la sentimentele germanofile ce se atribuie noului guvern grec. Noua majoritate anti-venizelistă nu va modifica întru nimic direcțiile politicei externe, Poporul grec își va păstra atitudinea sa, adoptată de un secol, alături de marele puteri aliate, asigurând, și menținerea păcii în Levant.

•

Nauen 19. — Reproșurile venite din Paris cu privire la un pretins amestec al Germaniei în Grecia sunt calificate la Berlin ca absolut lipsite de temei, întru cât Germania păstrează o atitudine absolut rezervată față de afacerile grecești, evitând în special de a se interpune pentru Ex-Regele Constantin. Interesul politicianilor germani față de chestiunea grecească se mărginește numai asupra chestiunei dacă aliații vor respecta voința poporului grec cu ocaziunea alegerilor.

Constituirea Ligii Națiunilor

Lyon, 19 Noembrie.

Președinții și vicepreședinții comisiunilor constitulte de Societatea Națiunilor au fost aleși Mercuri după amiază.

1. Comisiunea organizării generale e prezidată de domnii Bolfour și Wilington; d-l Koo (China) vice-președinte. 2. Organizația technică: d-nii Tittoni și Take Ionescu. 3. Budgetul: d-nii Quinones de Leon și Restrepa (Calombia). 4. Comisia juridică, care va fi un tribunal internațional: d-nii Leon Bourgeoi și Alfonse Costa. 5. Examinarea admiterilor: d-nii Himcus (Chili) și Biouca (Uruguay). 6. Mandate și armamente d-nii Branting și Aguerro (Cuba).

Ședătoarea populară din Cluj

Sala „Reduta" e tot mai bine cunoscută de muncitorimea românească din Cluj. La ședătoarea de duminecă 21 Noembrie c. au luat parte pe lângă auditorii ședințelelor anterioare și mulți cari încă nu avuseseră ocazia să se convingă de frumusețea și folosul acestor ședinți.

D-l V. Dimitriu, rectorul Universității, își începe cuvântarea, amintind pe cei ce au vorbit în ședătorile anterioare. Ca un rezumat al acelor cuvântări d-sa spune că s'a arătat că pe acest pământ românesc au venit în decursul anilor oameni și buni și răi S'a dovedit cine sunt acei răi. Și de aceia s'a vorbit care trebue să fie credința trainică a muncitorului român. Când vin astăzi, zice d-sa, voiu căuta prin pilde să-mi spun cuvântul meu bătrânesc.

In copilăria mea, începe glasul plin de înțeles, când regele Carol vizita orașele Moldovei, mi-a fost dat să fiu martorul unei vânători în Munții Vrancei... Deși, vânător cu experiență și multă prudență, regele Carol era să cadă victimă, la o vânătoare de urși... Numai experiența unui bătrân vânător l'a scăpat. Și, glasul povestitorului, spune cum se obicinuește prin Munții Vrancei să se facă vânătoare, fără arme, și să doboare urșii, numai prin luptă.

Regele Carol, care asista la o asemenea luptă, vroind să se apropie de animalul înjunghiat și culcat la pământ, fu oprit de un bătrân, care știa că ursul ne fiind complet mort, își adună toate puterile și e în stare să doboare pe ori-cine l'ar atinge.

Experiența bătrânilor precum și înțelepciunea lor trebue să fie deci luată în seamă. In altă pildă vorbind de sufletul bun, al unui capil dintr'un sat numit Vladomilă, arată deși acest copil nu era înzestrat cu însușiri fizice atât de puternice, a fost în stare prin puterea sufletului său să scape pe un om batrân și orb dela o moarte și în urmă dela un întreg șirag de mizerii. Puterea de iubire față de oameni care se născuse în sufletul copilului orfan, i-a dat tărie să contribue pentru binele omenirei.

Incheind cu cunoscuta istorioară despre înființarea jocului șahului, arată cum numai calculul unui educator a copilului Șahului l'a ferit pe acesta de cea mai mare nenorocire care venia asupra admiratorului acestui joc, când vroia să plătească inventatorului prin boabe de grâu atât cât pe întreg pământul nu se poate produce. In concluzie spune că ori-cât de mică și fară valoare pipăibilă ar fi munca intelectualilor, totuși ea aduce la rândul ei foloase chiar mai mari ca cea manuală.

De aceea se cere ca în aprecierea muncii să se țină seamă și de contribuțiunile ce le dau intelectualii, ce le fac și acei ce prin sufletul lor iubitor equilibrează neajunsurile ce vin în viață oamenilor, precum să se țină seamă și de sfaturile bătrânilor care prin muncă și străduință au menținut și înfrumusețat sufletul din poporul românesc.

După o plăcută recreație în care timp d-l Balog cântă cu voce dalce, o bucată pastorească, se recitează poezia de H. Leca „Revolta"... In urmă *Prof. univ. I. Lupaș*, în cuvinte alese arată nemulțumirea ce e născută astăzi în sufletele tuturor, nu mai trebue accentuată, ci fiecare trebue să lucreze la o îndreptare și a stării acestia sufletești și la îndreptarea relelor ce au adus-o. Trebue să luăm o altă idee călăuzitoare în viață noastră. Peste trebuințele tralului zilnic, e trebuința de-a trăi în libertate. Neasemănându-ne Ebreilor care scoși din Egipt cârteau împotriva lui Moisi și-i cereau hrană abundentă și gustoasă precum nici celor vechi care cereau împăraților pâine și distracții, noi suntem datori să recunoaștem libertatea în care astăzi trăim și să căutăm să realizăm cât mai corect visul martirilor care ne-au dat această libertate.

Fără să fim tălnuitorii lucrurilor care aduc necinste neamului și țărei, suntem datori să înțelegem partea bună care este în organizația socială a statului nostru. — Observând cu multă atenție equilibrul ce stă la baza organizației noastre în statul nostru, vedem că nouă ne lipsește clasa de mijloc adică organizația negustorească și industrială. De aceea suntem datori să desvoltăm în sufletul poporului nostru, ceea ce împrejurările sau dușmanii nu a permis să se facă. Stâlpii organizației acestui stat, clasele mai sus numite trebue să fie ale neamului nostru. Clasa de mijloc trebue să poarte simțământul patinei noastre, ea trebue să fie naționalizată. Poporul românesc care e înzestrat cu însușiri puternice de muncă trebue să dea dovadă că nu poate fi străin de acest lucru. Trezind în sufletul poporului nostru, sentimentul de încredere în viitorul acestui neam, și sentimentul datoriei de muncă a fiecăruia, vom reuși să împunem și altora superioritatea noastră.

O datorie mare este ca să trăim toți din aceeaș comunitate de idei religioase și naționale. Purtând sarcina unul altuia, vom arată fiecare că prin munca noastră lucrăm pentru binele obștesc.

Să nu începem ca cei rătăciți de la socializarea bunurilor materiale, ci de la socializarea culturei religioase și naționale.

Prin aceste vom putea învinge ori-ce rău, care ar veni din afară și din lăuntrul granițelor țărei noastre, prin acestea vom, fi superiori.

Dr. *Colonel Bacaloglu*, cântând din vioară admirabil și cu strălucitul său talent diferite arii naționale auditorii îi fac prin aplauzele îndelungate și mult meritate manifestație de simpatie.

In urmă D-l V. Dimitriu anunță deschiderea unor cursuri serale ce se vor ține pentru cei ce nu știu de loc sau cunosc puțin limba română

Un organ bine informat

Bine-informatul nostru confrate „Patria", care mai ales ține foarte mult să i se atribuie această calitate, scrie în numărul său de Duminecă 21 Noembrie:

„Campania electorală (în Grecia) s'a deschis. Va fi o luptă îndârjită între liberali și naționaliști. Dar se poate de pe acum prezice triumful lui Venizelos, ilustrul cretan."

Ne pare rău că trebuie să contrazicem informația „Patriei". Triumful lui Venizelos nu se poate prezice pentru simplul fapt că știrea despre căderea sa a sosit de cinci zile.

Procesul colonelului Sterea

— Ziua I. —

— Ordonanța definitivă. —

Aspectul sălei

In acest proces, sala ia un aspect deosebit prin formarea curtei, alcătuită de un general și patru coloneli precum și prin numărul avocaților apărării veniți din București în acest scop.

Curtea e formată din General Hantzu comandantul div. 16 ca președinte, Col. Niculescu, Col. Milco, Col. Schuster, Col. Sbârcea ca membri.

Acuzarea e reprezintată prin d-nii Col. Batăr, comisar regal special, Maior Chiru și Sublt. Anca comisar regal.

Avocații apărării sunt: Iordache, Al. Chihaia, D. Ghluca, Ion Raiciu C. Lungeanu, Valeriu Popea, Fabius, Roman, Colonel Niculescu și dr. Iorgu Radu profesor universitar. Stând de vorbă cu avocații ei spun că faptul în sine care li se pune în sarcină constă în cumpărarea și vânzarea prin bună învoială a câtor-va automobile cari n'au aparținut niciodată statului si pentru cari nu s'a plâns niciodată foștii proprietari.

Faptele așa fiind nu pot fi încadrate în nici un text de lege penal, deoarece nu sunt decât simple afaceri civile, cari nu sunt prohibite de nici un text de lege. Numărul martorilor care umplu sala vor dovedi aceasta.

Ședința se deschide la 10. După citirea ordinul de convocare a curței, depune jurământul colonelul Linde membru supleant.

Sunt acuzați col. C. V. Sterea, căp. Popescu Nasta, și căp. Bursan Horațiu. In ordinul de dare în judecată se spune în rezumat:

1. Abuz de putere.
2. Falș de acte publice.
3. Necredință în serviciu.
4. Escrocherie.

Se ia interogatorul de indentitate a acuzaților. La citirea ordonanței definitive martorii fiind avizați parăsesc sala care rămâne aproape goală.

•

Noi, Colonel Batăr Niculaie Comandantul Brigăzei 17 Art. prin Ord. No 805 din 14 Iunie 1920, al D-nului General Comandant al Corp. 6 Armată, numit Comisar Regal Raportor Special pentru instruire și judecarea pricinei D-lui Colonel Sterea Constantin, Căpit, Popescu Nasta și Căpit. Burșan Horațiu din Brig. 4 Jandarmi, în baza Ord. de urmărire No 197 emis contra susnumiților inculpați, puși în utmărire pentru faptul de necredință în serviciu și administrație militară prev. și pen. de art. 256 C. I. M. Art. 50 Tit. II Ad. fiind bănuiți, că: Colonelul Sterea Constantin ca mare pretor, inspector și organizator al jandarmeriei rurale din Ardeal și apoi ca Comandant al Brig. 4 Jand. in această calitate împreună cu adjutanții săi Căpit. Popescu Nasta și Căpit. Burșan Horațiu în anul 1919/20 au sustras parte din automobilele și materialele rechiziționate ori cumpărate și încredințate lor pentru nevoile jandarmeriei vânzându-le ca proprietatea lor personală, și au traficat sumele rezultate din vânzarea acestor automobile făcându-și un câștig ilegal în paguba Statului și în baza Ord. No. 335 emis contra Colonelului Sterea Constantin pentru falș în acte publice, fapt prev. și pen. de Art. 250 C. G. R. am instruit contra susnumiților inculpați pentru faptele ce li s'a imputat și ca rezultat definitiv al constatărilor noastre în sarcina lor expunem următoarele:

1. Sosit la Sibiu în primăvara 1919, Colonelul Sterea Constantin face cunoștință unui proprietar de garaj numit Kantchel Ludvig, zis Zaler, unde erau și automobilele provenite (cumpărate) de la Armata germană; trimite pe adjutantul său de atunci Locot. Stanescu Valentin să pună în vederea lui Kantchel că în cazul de-i vinde cu preț redus un Camion „Apel" va face să nu i să rechiziționeze automobilele, deși D-sa ca mare pretor avea datoria să vegheze ca nimic din cea ce a fost a inamicului să nu se înstrăineze acestea — automobile — fiind proprietatea Statului Român. Kantchel — mulțumit — dă un camion „Apel" de 3 tone prin Ianuarie 1919 cu prețul de 8500 coroane, camion pe care D-l Colonel Sterea Constantin il duce și-l vinde la București (vezi dosar fila 212); banii adică cei 8500 coroane nu s'au primit nici până astăzi de Kantchel, lucru ce l'a făcut pe acesta să reclame necontenit, dar nu a căpătat nimic, D l Colonel Sterea Constantin spunându-i că Locotenentul Alunescu ia luat camionul, iar acesta, că D-l Colonel Sterea.

2. La sosirea în Ardeal D-l Colonel Sterea are două aprobări de cumpărări de automobile: „una scrisă" a D-lui General Presan, Șeful Statului Major al M. C. G. prin care e împuternicit să-și cumpere D-l Colonel Sterea pentru D-sa personal, 1—2 mașini; această autorizație fiind perdută, în urmă D-l Colonel Sterea cere și primește o scrisoare cu data din 18 Mai 1920, (adică, atunci când se începuse de către Comandament cercetările în contra D-sale) din partea D-lui General Presan (vezi dosar fila 115 copie și fila 339 originalul) prin care îi confirmă autorizația ce i să dăduse mai înainte; de asemenea mai avea aprobarea verbală a D-lui General Ștefănescu, fostul Comandant al Corp. de landarmerie (vezi dosar file 34) să cumpere automobile pentru Brigade, Regimente și companii.

Pe când era la Iași D-l Colonel Sterea cumpără de la Colonelul rus, Bakulin un automobil „Laurent Clement" cu care vine în Ardeal automobil însă ce-l vinde de îndată după sosire la București.

3. In luna Aprilie 1919 D-l Colonel Sterea vine la Cluj unde cunoaște pe Lőrincz, proprietar de garaj, dela care cumpără un automobil „Daimler" 80 Hp. și după ce-l repară în loc de a se folosi de dânsul, ca unele ce nu avea mijloc de locomotive îl trimite la București prin Căpit. Popescu Nasta și șoferul Siglarius și vândut acolo dosar file 160, 169, 140 etc.)

4. In Cluj, la atelierul și garajul lui Lorencz, D-l Colonel Sterea face cunoștință cu individul Engel Ienő șofer evreu și om de afaceri, căruia îi dă autorizație scrisă cu însărcinarea că are drept să cumpere automobile pentru Jandarmi, ba chiar și da aconturi de zeci de mii de lei (lucru ce reese din însuși declarațiile D-lui Colonel Sterea, cât și a martorilor).

După această întâlnire și la scurt timp, Engen se prezintă D-lui Colonel Sterea cu vestea că la Oradea-mare se află un automobil „Berliet" ca să fie rechiziționat pentru jandarmi.

(*Va urma.*)

Cetiți „Infrățirea"

Statutele „Sindicatului Presei Române din Ardeal"

Adoptate de adunarea ziariştilor din Cluj spre a fi prezentate adunării generale a ziariştilor din Ardeal.

III. (Urmare.)

Art. 17. Comitetul nu poate delibera decât cu majoritatea membrilor şi nu poate decide decât cu majoritatea voturilor.

Art. 18. Şedinţele Comitetului sunt menţionate în procese-verbale.

Art. 19. Atribuţiile prezidentului sunt:

a) Reprezintă Sindicatul în afară, în orice împrejurare.

b) Convoacă decâteori e nevoie comitetul, odată pe an adunarea generală şi în cazuri urgente adunarea extraordinară.

c) Conduce toate desbaterile şi afacerile Sindicatului.

d) Semnează împreună cu Secretarul general toate hârtiile Sindicatului.

e) Vizează conturile despre cheltuilele Sindicatului inainte de plătirea lor.

f) Stă în justiţie în numele Sindicatului.

g) Supraveghează observarea Statutelor şi activitatea funcţionarile numind şi revocând funcţionarii în posturile plătite pe care le va crea comitetul

Decide, în caz de paritate a voturilor, atât în comitet cât şi în adunarea generală.

Art. 20. Vicepreşedintele înlocuieşte în toate aceste atribuţii pe preşedinte în absenţa lui.

In lipsa preşedintelui şi vicepreşedintelui, conducerea comitetului o ia cel mai în vârsta dintre membrii comitetului.

Art. 21. Atribuţiile secretarului general sunt:

a) Ingrijeşte de afacerile cancelariei şi este referentul sedinţelor.

b) Subscrie impreună cu preşedintele actele societăţii.

c) Ingrijeşte de tot ce se tipăreşte spre scopurile Sindicatului.

d) Păstrează sigiliul şi toate actele Sindicatului.

e) Poartă de grijă şi controlează inventariul Sindicatului.

f) Raportând la începutul fiecărui an despre schimbările întâmplate în decursul anului expirat, pentru orce lipsă din inventar.

g) Are însărcinarea alcătuirei şi conducerei bibliotecii centrale a Sindicatului.

Art. 22. Atribuţiile casierului sunt:

a) Poartă un registru al tuturor membrilor Sindicatului şi veghiză la încasarea regulată a taxelor de înscriere şi a cotizaţiunilor.

b) Are în seamă toate actele şi registrele de cassă ale Sindicatului.

c) Poartă grija depunerii capitalului Sindicatului la Banca şi repartiţiei sumelor intrate, conform articolelor speciale ale Statutelor speciale ale Statutului şi regulamentului interior ale Sindicatului.

d) E răspunzător faţă de comitet de administrarea banilor Sindicatului.

e) Face plăţile în schimbul oricărei chitanţe aprobate de către preşedinte.

f) Inaintea convocărei adunării generale dă comitetului socotelile despre gestiunea casei Sindicatului.

g) Prezintă comitetului un proect de budget. (Va urma)

CITIŢI

Cărţile pedagogice, literare şi populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 Bucureşti. Precum şi la toate Librăriile din Transilvania şi Ardeal.

Asupra preţurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărţile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoţită de cost, transportul şi ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul şi riscul destinatorului.

Cărţi pedagogice:

Claparède. — Psihologie şi pedagogie traducere de I. G. Marinescu — 6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie şi pedagogie experimentală, premiată de Academia Română — 7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educaţiei — ediţia II, premiată de Academia Română — 4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noştrii — 2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învăţământului primar — —·—
„ „ — Didactica generală — —·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române — 10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor — 1·—
V. Munteanu. — Indrumări noi în învăţământul primar — 1·25
„ „ Reforma orariului şi surmenajul şcolar — 1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau şi Herbart ca pedagogi şi filosofi — 3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învăţământ — 2·—
C. Teodorescu şi G. Simionescu. — Tratarea şi corectarea temelor — 1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei şi Geometriei — 12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută — 15·—
„ Noţiuni de Pedagogie Generală — 5·—
„ Istoria Pedagogiei — 9·—
„ Didactica — —·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul şi sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu — 6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie şi Pedagogie — Traduceri — 6·—
Al. Valeriu. — „Logica" pentru şcoalele normale şi seminarii — 11·10

Cărţi literare:

NUVELE ŞI SCHIŢE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română — 6·—
D. D. Patraşcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română — 5·—
„ Candidat fără noroc ed. II — 5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morţei — 4·—
„ Sărbătoarea pâinii — 4·—
„ Negutători de arome ed. II. 5·— — 5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii — 5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtăşită — 5·—
„ Strigoiul — 7·50
M. Theodorian Carada. — In cumpănă — 5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria I — 4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II — 4·—
V. Crăşescu. — Fugarul din seminar — vol. II. — 2·—
„ In ajunul Crăciunului — vol. III — 2·—
„ Pe drum — vol. IV — 2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele — 2·—
Sp. Popescu. — Moş Gheorghe la expoziţie — 8·—
G. Popescu Ciocănel. — Braşoave — 1·50
Th. Speranţia. — Proză — 2·—
D. Teleor. — Nuvele alese — 1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines — 4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man — 7·50
„ Luncuşoara in Paraseemi — 6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin — 7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907 — 2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupaţie, Struguri „Mackensen" — 2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice — 10·—
I. Costin. — Schiţe — 1·—

NOTE ŞI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie) — 6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolşevicilor — 4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge — 5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia — 2·—
O. Wilde. — Poeme în proză — 1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni — 3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război — 2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun — 4·—
I. Giurgea. — Pribegie — 5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ŞI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevăraţii Israeliţi — 2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV — 4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman — —·50
C. *Moldovanu.* — Autori şi Actori — 8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe — 2·—
H. Ibsen. — Brand — 3·50
C. Moldovanu şi M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece — 1·—
C. *Moldovanu.* — Fluturii — 1·—
Radu Rosetti. — O lecţie — 2·—
I. Negruzzi şi D. Rosetti. — Nazat — 1·—
V. Costescu. — Străbunii (teatru şcolar) — —·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentinţe — 5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului — 3·—
C. *Moldovanu.* — Cetatea Soarelui — 2·—
Vanda Mihail. — Versuri — 3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului — 3·—
Radu Rosetti. — Valuri — 2·—
„ „ Cele din urmă — 1·50
„ „ Din toate — 3·—
I. Al. George. — Aquile — 2·—
„ Domus Taciturna — 2·—
T. Duţescu Duţu. — Carol Vodă făt frumos — —·50
Goethe. — Hermann şi Dorothei, text german — 1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic — 3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultaţiunile medicale la spitalul Colţea — 5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale — 3·—
Dr. O. Melier, — Medicul Familiei — 4·50
„ Higiena Sexuală — —·—
A. Debay. — Higiena şi fisiologia căsătoriei — 5·—
„ Venera fecundă şi calipedică — 4·—
Dr. Gh. Fischer. — Păstrarea vederii — 6·—
„ Auzului — 12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie — 10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz — 2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepţionale — 5·—
T. Duţescu Duţu. — Din vatra unui sătean cuminte — 2·—
Popp. — Tratat vinicol — 3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român — 3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului — 2·50
A. Steinberg. — Dicţionar de buzunar — 7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori — 2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de viniculturà şi viticultură — 1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină — 1·—
L. Leist. — Voyage á Paris — 2·50
H. S. — Dialog român german — 1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliţilor — 1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor — 3·—
G. Antonescu. — Dicţionar român-francez — 8·—
H. S. — Conferinţele „Vieţei Noui" — 3.—
M. Kogălniceanu. — Letopisiţi 3 volume — 30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale — 2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari şi chiriaşi — 1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare — 2·50

„CĂMINUL" BIBLIOTECA LITERARA ŞTIINŢIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliţii mei prieteni.
2. *Constanţa Marino* — Nataliţa, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La ţărmul mărei, reverii şi note, epuisat
4. *C. Nistrul* — In voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaş* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schiţe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schiţe şi povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, in româneşte de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Şcoala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire

14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu şi D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voineşti
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiţă Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustraţiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînţelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaş* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Aşa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis

28-29. *C. Stere*: Patru zile in Ardeal.
30. *Emile Zola*: Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu*: Poezii, revăzute, clasificate şi complectate de Mihail Dragomirescu si Dr. Constanţa Marinescu.

32-33. *Moliere*: Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaş*: Părintele Ghermănuţă, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi*: Ochii de ghiaţă, nuv.
36. *Honore de Balzac*: Preotul din Tours.
37. *G. Aslan*: Pentru ideal.

38-39. *Em. Gârleanu*: Ochiul lui Turculeţ, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis*: Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu*: Poeme.

45-56. *Petre V. Haneş*: Poveşti din diferite ţinuturi româneşti.
44. *bis. C. Negruzzi*: Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri*: Barbu Lăutarul.

48—49 *A. Mândru*: Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi*: Nuvele de moravuri.

51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu*: Doamna Chiajna.

55-57. *H. Spencer*: Despre educaţie, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett*: Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranţia* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranţia* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă şi vor reapare în curând

Sriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpuşneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluţionarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Şerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. frnceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moş Nichifor Coţcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florenţa
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-şi şase şi Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealui 1·—

Cărţi populare.

Carte de semne — —.25
Visul Macei Domnului — —·25
Epistolia Domnului — —.25
Minunile Sf. Sisoie — —.25
Oraţiuni şi Evangelia ţigănească — —.25
Micul Dor, cântece noui — —.25
Dorul, 64 pagini — —.75
Explicarea viselor — 1.—
Carte de vise mari — 2.—
Alexandru Macedon — 2.50
Viaţa Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului — 3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărţi — 2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante — 3.75
Epistolarul amorului şi al felicitărilor — 3.75
Carte de stea — 1.—
Prohodul Domnului — 1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani — 4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul — —.75
Doftorul fără bani — —·25
Misterele din Porter Squar — —·75
Oglinda Omului (litere cirilice) — 1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice) — 1·50
Sf. Haralambie — —·25
Sf. Alexe — —·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à — —·75
Mihai-Viteazul şi Călăul (2 vol.) à — —·75
Calendarul Foaie — —·—
Calendarul Portativ, pentru buzurna — —·—

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăţă şi văpseşte.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Prăvălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

UNIVERSITARĂ dă oare din limba germană. Klein, Rákóczy-ut 33.

FUNCŢIONAR la stat din vechiul regat specialist în lucrări de birou având orile de dimineaţa ziinic libere caută post la instituţie particulară sau de stat. Adresa la administraţia ziarului.

SE CAUTĂ un sergent sau caporal demobilizat care să vorbească limba germană şi italiană, precum şi un demobilizat de orce grad şi orice naţionalitate care să conducă o mică economiie agricolă. Condiţiuni de angajare foarte avantajoase. Ase adresa la ziar sub. X. Y.

ORI CINE poate câştiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

Vânzări şi Cumpărări:

SE VINDE în str. Nicolae Iorga (Jókai) No. 8 la parter, în dreapta, un mantou de iarnă de catifea şi un costum de damă, ambele puţin uzate Vizibile între orele 1½—3 pm.

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerţul român str. Regîna Maria No. 19.

CASĂ cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preţ avantajos. Doriţi se pot adresa la gazeta sub. Casa.

Pentru Domnii conversanţi. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemeneă Stofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doriţi se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica preţurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraş principal din Regat dorind al mobila şi preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Cărbuni roşii calitatea superioară, garantat uscaţi cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantităţi mari cu vagoane „Pax". Intreprinderea universală de comert Sibiu.

„Cartea Românească"

A PUS SUB TIPAR

Calendarul Gospodarilor pe 1921

alcătuit de d-l I. SIMIONESCU, profesor la Universitatea din Iaşi, Membru al Academieie Române şi **va apare la 15 Noembrie 1920.**

Cu un bogat şi variat material literar, artistic, ştiinţific, economic, informaţiuni şi cunoştinţe din toate ramurile vieţei omeneşti. Va fi o carte folositoare pentru toate familiile şi va cuprinde:

„Calendarul" propriu zis, cu Sfinţii şi Sărbătorile creştine ale bisericei ortodoxe de răsărit, sărbătorile legale, naţionale, judiciare, vacanţe posturi, zile de bălciuri anuale. lunare, săptămânale din toate localităţile ş. a.

Cunoştinţe practice necesare oricărei gospodării: higienă casnică, poveţe şi învăţăminte cu privire la creşterea copiilor, povestiri şi istorioare morale, povestiri istorice şi patriotice din literatura şi istoria neamului.

Indrumări economice şi practice referitoare la cultura pământului, a plantelor, cultura legumelor, a zarzavaturilur. cultura viilor, cu îndrumări practice pentru producţia vinului; la cultura Vitelor şi a Păsărilor. Tot astfel de sfaturi şi învăţături pentru creşterea albinelor şi creşterea gândacilor de mătase.

„Calendarul Gospodarilor" va avea o însemnată parte literare şi artistică, cu bucăţi distractive de cel mai mare interes, scoase din tezaurul literaturi noastre. Va cuprinde poveşti alese, cântece populare, patriotice, poezii, datorite atât geniului popular cât şi poeţilor noştri naţionali nuvele şi alte bucăţi literare.

Va avea un *supliment artistic* reproducere în trichromie după un frumos tablou al pictorului Strâmbu. Cumpărătorii vor primi gratuit şi un *frumos Calendar de perete.*

Pentru pubiicitate a se Adresa lă Ad-ţia Centrală Bd. Academiei 3.

De vânzare se găsesc în Cluj, Piaţa Unirii No. 7. la Librăria „Cosinzeana" a societăţi „Cartea Românească.

JANKY

BLĂNAR

CLUJ, STR. UNIVERSITĂŢII NO. 1.

LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Spriginiţi Comerţul Român

Ioan Pop

comerciant, Cluj,

Calea Victoriei No. 2,

Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie şi delicatese precum şi tot feluri beuturi cu preţurile cele mai avantajoasă! Să se convingă fiecare om!

CAUT în orice cantitate

traverse (slipere)

de gorun şi fag în lungime de m. 2·20, 2·50 şi 2·70. Despre preţ şi cantitate rog recomandaţie. □ □

Eugen Friedrich exploatator de lemne, Piaţa Mihai Viteazul 6.

BERGNER şi CZIMENT

exploatatori de lemne Cluj.

Lemne de foc tăiate şi stânjeni transportate la locuinţă Biroul şi magazinul: strada Munkácsi 18. Biroul de comandare str. Reg. Maria 18.

Am preluat

Bo'ega şi Restaurantul

din Cluj, strada Mănăştur No. 7.

Bogat asortiment de delicatese, licheruri, vininuri speciale şi mâncări reci se afle totdeuna cu preţuri convenabile. Proprietar:

Muntean Iozefa.

STICLĂ în cantitate mai mare a sosit şi se află cel mai eftin în sticlăria **Kerekes** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 4.

D. A. Demirof & Vasile Toma

Societate colectivă

Ferărie şi ce eale

Import — Export

Strada Ştefan cel mare No. 72 Constanţa

DNII ADVOCATI sunt rugati să trimite urgent **Lei 100**

pe adresa **Inst. de Arte Grafice ALEXANDRU ANCA Cluj, Piaţa Unirii,** pentru a fi Abonaţi la

Jurnalul de Termene

(Határidő napló) care apare în scurt timp în Editura susnumitului Inst. de Arte grafice. Deasemenea se găsesc tot felul de tipărituri Advocaţiale.

Banca de Scont a României

Societate Anonimă — Capital 80.000.000 Lei.

Sediul Central: **BUCUREŞTI, Str. Lipscani colţ cu Str. Haragheorghevici**

SUCURSALE: Constanţa, Focşani, Galaţi, R. Vălcea, Sibiu, T.-Măgurele, Tulcea

Adresa telegrafică: BANCSCONTO.

Secţia mărfurilor

Are un depozit însemnat de:

ŞTOFE PURE ENGLEZEŞTI

şi anume: **Stofe de palton, de pardesiu, Lenaţuri pentru haine de damă, Gabardine, Şifoane, Zefiruri, Moltoane, Barcheturi, Perdele, Căptuşeli de haine etc.**

Vânzarea se face la sediul său central din BUCUREŞTI en gros şi mi-gros cu Preţurile cele mai avantajoase de pe piaţă!

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

Kovács şi Siklódi

Instalator de electrică şi apaduct

Cluj, Piaţa Unirii No 17.

Vând spirt rafinat

Engros şi endetail. Preţuri de concurenţă. A se adresa la ziar sub A.

Atelierul de articole de voiaj

din str. Universităţei No. 3., l'am mutat în str. Nicolae Iorga No. 11 (f. Jokai). Rog Onor. Public a mă onora cu comenzile şi în viitor; cu deosebită stimă **FARMATI LAJOS.**

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete şi pantofi

CHIOREAN

în colţul Strada Memorandului şi Kötő lângă Missir □ □ □ □ □ □

La firma **KATZ şi MENDEL Cluj, Piaţa Unirii No. 10.**

AU SOSIT PALTOANE ŞI HAINE PENTRU BĂEŢI ŞI FETIŢE.

Societatea Generală de Asigurare:

Dacia România

Reprezentanţa Generală din Bucureşti pentru Banat Timişoara Strada Vasile Alexandri No 1 (imobilul Banca Românească) face asigurări în toate ramurile; Incendiu, Grindină, Furt prin Spargere, Viaţă, Accidente, Invaliditate şi Rente.

IUBITORI DE CĂRŢI! LIBRARI!

Mare reducere de preţuri!

La notele muzicale şi la toate cărţile de ştiinţă şi literatură ce se află în depozit, vând cu preţuri foarte reduse.

= La librari cu rabat! =

FRIEDMANN

depozitar de ziare şi librărie Cluj, Piaţa Unirii 26.

Transporturi rapide

cu Autocamioane „WOMAG"

execută „Strungul" societate anonimă

Calea VĂCAREŞTI No. 5. ◆ Telefon 27/56.

Garajul: Soseaua Kisselef No. 31 C.

Se vând şi Autocamioane noi.

CEREŢI

Ciocolata Cacao Bomboane

BERINDEI

Bucureşti

Str. Puţu cu Apă rece 37

Cea mai mare

Fabrică de Clopote

din România Mare

Nicolae Ionescu

Centrala: **Bucureşti,** str. Pitagora 20.

Sucursale: **Craiova şi R.-Vâlcea.**

Furnisează ori-ce mărime de Clopote numai de prima calitate. Telefon No. 54/36.

„Magazia BARZA"

senzaţie de Crăciun:

1 rochie de ştofă de lână dela 250 Lei
1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus.

KUN JOZEF

Calea Reg. Ferdinand No. 30. (lângă pod) se repară maşini de cusut mai eftin ca ori unde şi în timp scurt.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Se primesc **pălării** spre transformare cu preţuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

Onorate Doamne! Preparaţi **beuturile necesare pentru casă** cu esenţă de licher Transilvania şi rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte uşor e curată şi eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piaţa Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare şi Reasignare.

Capital Social 12,000.000 Lei

Asigurări de Incendiu, Viaţă, Grindină Transport etc.

◆

Sucursale în toate oraşele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crişana şi Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România şi cu o reputaţie nediscutabilă. Agenţi (încasatori) şi Achizitori găsesc ocupaţie sigură adresânduse Sucursalei Cluj şi în toate oraşele sub cele mai avantagioase condiţiuni.

Comunicat Oficiul al Soc. **„COLOMBO".**

In urma evenimentelor petrecute cu ocasia luptelor politice, comerciale şi economice se aduce la cunoştinţa Onor Public că după chiesul grevi ştilor „Soc. Colombo" a reuşit a inporta următoarele Trufandale:

Icre moi proaspete, Icre negre tescuite, Sardines, Brânză de Holanda, Brăila, Burduf, Coşuleţ, Cremă de Corbeni, Masline, Chocolata, Bismark Heringe, Ghiuden, Salam, Biscuits, Zacusca, Conserve din fabrica Principelui Barbu Ştirbeii, Vinuri Cantacuzino, Liqueruri, Vinuri, Malaga, Madeia, Marsala, Portvine, Dubonet, Vermouth frances şi Torino, Cafele, Orezuri, Rom, Ceai, etc. etc. şi adevârata Ţuică de Vâleni din Regatul vechiu.

Directoriai Soc. Colombo

Jonel Aldica & Dănilă Sasu

Piaţa Unirii Palatul Status, CLUJ.

A sosit un nou transport de mărfuri pentru iarnă

Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,

la HORA ŢĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány".

Ştofe pentru haine Bărbăteşti şi pentru Paltoane, Pardesiuri, Ştofe pentru rochii de Damă, Barcheturi, Broboade, Ciorapi pentru Dame, Bărbaţi, şi pentru Copii, Basmale, Catifele, zefiruri, şifoane. Tote aceste mărfuri se vând cu preţuri mai eftin ca ori unde.

Vânzare engros şi endetail.

Tipărit pe maşina rotativă institutului de arte graffice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul I. No. 88 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Joi 25 Noembrie 1920

Infrățirea

Administrația ziarului „Infrățirea“
Nr. de schimb
„Transilvania“
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON { Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 3 luni . — 30

ASUPRA SOCIALISMULUI

Socialismul izvorește mai puțin din ideile umanitare și egalitare ale cugetătorilor, cari au pregătit marea revoluție franceză și mai mult din nevoia de solidarizare pentru o luptă spre mai bine a proletariatului industrial născut în urma introducerei mașinilor în industrie.

Potrivit acestei duble origini, socialismul ni-se înfățișează sub două forme distincte. Una este doctrina, care proclamă egalizarea condițiilor sociale pentru toată lumea și această egalizare pretinde a o putea înfăptui substituind proprietatea colectivă proprietății individuale și socializând producția.

Forma ceealaltă este acea a socialismului practic, care se manifestă ca lupta profesională a lucrătorilor solidarizați contra patronului și ca lupta de clasă a proletariatului industrial contra societății burgheze și contra statului.

Ideile din cari a luat naștere doctrina socialistă au fost propovăduite mai înainte de a se fi ivit conflictele profesionale și lupta de clasă a zilelor noastre. Totuși cele dintâi mișcări ale proletariatului industrial nu par de loc influențate de aceste idei și erau peste tot lipsite de orice ideologie. Muncitorii dedeau asalt fabricelor și distrugeau mașinile.

Prin urmare: simple reacțiuni fizice contra noului agent mecanic vârât între patroni și lucrători, între materia primă, de prelucrat, și între lucrul manual.

Incongruența dintre doctrina socialistă umanitară și egalitară și dintre socialismul practic, ca luptă profesională și luptă de clasă, bate la ochi. Doctrina socialistă are un caracter general și interesează întreaga societate. Lupta de clasă se dă însă exclusiv în interesul clasei și contra intereselor celorlalte clase.

Werner Sombart dă următoarea definiție mișcării sociale:

„Numesc mișcare socială ansamblul tuturor acelor tendințe ale unei clase cari au ca scop schimbarea organizației sociale existente în mod fundamental și potrivit intereselor acestei clase“.

Iată cum se face la noi o confuzie. O asemenea mișcare nu poate fi numită socială în sensul că ar fi o mișcare a societății. Mișcarea aceasta intenționează anumite consecințe pe cari ar avea să le sufere întreaga societatea; dar mișcarea rămâne tot numai o mișcare a unei clase. Deși luptei de clasă îi place să se ascundă sub firma socializmului, ea este antisocială îndreptându-se împotriva societății și opunând un interes exclusivist interesului general.

O incongruență vom descoperi și în doctrina socialismului care fixează ca scop al socialismului egalizarea condițiilor sociale și ca mijloc de realizare al acestui scop proprietatea colectivă și socializarea producției

Mijlocul este de ordin economic, inegalitatea însă, care ar urma să fie înlăturată prin acest mijloc, este de un ordin mai general. Doctrina socialismului ar putea să stea în picioare, dacă inegalitățile condițiilor sociale ale oamenilor ar fi numai rezultatul inegalităților dintre oameni ca subiecte economice și ca agenți de producție. Nu este exact. Inegalitățile condițiilor sociale sunt numai în parte provocate de inegalitățile economice. La rândul lor inegalitățile economice sunt nu numai cauze, ci și efecte ale inegalităților condițiilor sociale.

Și, mai ales, și unele și altele sunt efectele unor cauze, cari nu sunt nici sociale, nici economice, cari izvorăsc de undeva mai din afund și determină deopotrivă și condițiile sociale și pe cele economice. Astfel sunt cauzele inerente firei interne a omului, ca temperament, caracter, calități, defecte, aptitudini, deasemenea și cauzele inerente naturei externe, ca bogăția solului, climă, floră, faună, situație geografică. Toate aceste cauze sunt de o varietate nesfârșită.

Ele influențează în mod hotărâtor atât condițiile sociale, cât și pe cele economice ale oamenilor și în consecință și acestea vor trebui să fie nesfârșit de variate și nici decum egale.

Egalizarea cauzelor stând în afară de limitele posibilităților omenești, egalizarea unei categorii de efecte, presupunând că ar fi realizabilă, va putea influența în câtva asupra unei alte categorii de efecte, dar de o egalizare covârșitoare nu poate fi vorba de vreme ce cauzele rămân neschimbate.

Dar incongruența doctrinei socialismului mai are încă o față: comunismul proprietății și socializarea producției nu înseamnă de loc o egalizare a indivizilor ca agenți de producție, ci instituirea unei ierarhii complicate și mult mai apăsătoare decât libertatea individuală câștigată prin luptele atâtor veacuri.

Din punctul de vedere al libertății individuale politice și sociale, cași din punctul de vedere al liberei afirmări a valorilor — în ciuda scopurilor umanitare și egalitare ale doctrinei sale, socialismul comunist ar însemna o săritură înapoi în întunerec și sare un arbitrar cu atât mai dezastruos și detestabil, fiindcă n'ar fi măcar un arbitrar al unei elite, ci, după cum ni-au arătat și experiențele din Ungaria și Rusia — un arbitrar al unei drojdii, fiind lucru constatat, că în măsura în care li-se dă cuvânt păturilor mai puțin culte, selecționarea celor chemați a sta în fruntea masselor nu se face în baza valorii, ci în baza demagogiei.

Lucian Bolcaș.

Politica de concesiuni

Dezorganizarea economică pe care a pricinuit-o războiul mondial în toate țările cari au luat parte, cu puterile lor sufletești și materiale, la groasnica încăierare a popoarelor, nu mai are nevoie să fie dovedită.

Nu e nevoie nici să mai spunem ce loc ocupă România în șirul statelor cari au de refăcut aproape toată gospodăria lor, ruinată.

O muncă uriașă, titanică, se cere pentru a tămădui toate rănile, pe cari ni-le oblojim în momentul de față, cu ce avem la îndemână. Viața industrială stagnează, transporturile se fac tot mai greu, comerțul se lovește de dificultăți scrboase, toate ramurile activității economice sunt stânjenite. Singure operațiile de Bursă înregistrează din când în când o fierbere neobișnuită, provocată de acțiunile vreunei întreprinderi, cu generoase concesiuni din partea statului, dar care n'a început, din nefericire, să producă nimic. In timpul acesta leul nostru scade, finanțele publice se resimt și fiecare locuitor sufere efectele acestei crize, în viața sa de toate zilele.

O ieșire din această situație trebuie să fie. Unii cred că au și găsit-o. Nu ne putem scoate singuri din încurcătură, să chemăm forțe străine, mai bine organizate, pentru a ne face acest serviciu. Iată soluția unora dintre oamenii noștri politici cari, ducă n'au ieșit încă la iveală, se pot atât de lesne ghici după culoarea presei care le apără deobicei proectele.

Nu merg bine căile ferate? Le concesionăm. Nu se valorifică îndestul producția petrolului? Il concesionăm. Există o nouă sursă de forțe naturale în Ardeal? O concesionăm.

Aceasta pare să fie politica, nemărturisită încă, a unuia dintre factorii hotărâtori ai guvernului actual. Forțele noastre proprii le socotește, prea slabe. Priceperea noastră o pune la îndoială. Stăruința noastră n'o cunoaște. Totul se rezolvă prin arendarea institutiilor noastre publice, prin cedarea isvoarelor noastre de producție, peniru ca, pe toate, să le refacă, să le exploateze finanța internațională.

E în primul rând o mărturisire de încapacitate, pe care n'ar trebui s'o facă atât de ușor conducătorii noștri de astăzi. Să fim oare mai nevolnici decât celelalte țări, pustiite de război? Belgia de pildă, care a suferit cași noi, s'a renăscut ca din cenușe, fără concesii acordate străinilor. E atât de greu să fim, de data aceasta o adevărată Belgie a Orientului, în această privință?

E apoi un mare principiu de independență economică, de care e strâns legată independența economică, pe care ar trebui să-l salvăm cu orice preț. Acest lucru nu-l poate vedea decât cel mult apărătorii altor interese decât ale celor românești.

Concesionarea Căilor Ferate

Prevederile noastre în ce privește politica d-lui Take Ionescu, de concesiuni și de oarbă supunere în fața intereselor străinilor, se văd acum cu desăvârșire confirmate de ultimele știri care se dau privitor la concesiunea căilor noastre ferate unui consorțiu „englez.“

In deosebi ziarele întreținute de Banca Marmorosch Blank sunt în fruntea celor care vestesc această concesiune. Era, se înțelege, firesc ca aceste ziare, a căror existență este justificată numai de rolul de-a sprijini înăuntrul țării politica de acaparare din afară, ca cele dintâi, după ce au făcut o vie propagandă pentru tot felul de concesionări, acum când guvernul generalului Averescu, nehotărât și fără o doctrină, înclină pentru concesiunea C. F. R., bucuroase să trîmbițe peste tot triumful.

Nu ne mișcă faptul dar ținem să-l subliniem pentru a se sădi odată mai mult dreptatea noastră, când afirmam rolul și calitatea ziarelor „Adevărul“, „Dimineața“ și „Luptătorul“, și „Argus“, „Universul“ și mai sunt. Ceea ce ne mișcă însă este desigur atitudinea guvernului, care este încă în mâinile guvernului Averescu.

Nu am putut atribui nici odată prevedere și înțelepciune politică prea mulți d-lui Averescu dar ceea ce i-am putut atribui, ceea ce eram datori a-i atribui și d-sa dator a manifesta, este patriotismul. In numele acestui patriotism mai ales unui general adorat de armată, nu-i poate fi îngăduit ca tocmai căile feratei arterele principale ale apărării, naționale, mijlocul de comunicație, indispensabil armatei să fie în mânile străinilor.

Și chiar, după toate semnele. generalul nu este bucuros în a consimți aceasta, dacă nu l-ar împinge la aceasta d-l Take Ionescu. Se poate constata chiar din pressa guvernului că sunt bine pronunțate două curente în sânul guvernului. Unul al generalului, vădit prin atitudinea „Indreptări“ și altul al d-lui T. Ionescu prin ziarele amintite mai sus între care și „Universul“, care a eșit din imparțialitatea sa, și inspirat de d-l T. Ionescu, Președintele soc. Anonime ce-l editează, susține concesionarea.

Considerând actul de concesiune al C. F. R. ca și al tuturor celorlalte întreprinderi concesionate, precum este „Reșița“, exploatarea gazului, petrolul etc., ca o politică de tradare, o denunțăm publicului chemat a-și rosti cuvântul.

As.

Prigonirea bisericei române din Ungaria

Episcopul dela Oradea-Mare, dr. Roman Ciorogariu, vorbește astfel despre situația și soarta Românilor rămași sub dominația ungară:

— „Situația credincioșilor noștri din Ungaria întrece toată închipuirea omenească. Preoții au trebuit să se refugieze dinaintea furiei gonacilor din Uugaria. Mor copiii nebotezați, vârstnicii necuminicați: bisericile și școlile închise. Cu un cuvânt viața religioasă și culturală e sugrumată.

„De când au rămas orfani credincioșii noștri, necontenit am stăruit pe cale diplomatică pentru ocrotirea lor, dar toate încercările noastre au naufragiat pe apele ungare.

„Așa am deschis vorbă și cu d. episcop Széchényi asupra stării insuportabile a credincioșiior noștri din Ungaria. D sa mi-a cerut în scris starea lucrurilor ca să le aducă la cunoștința guvernului ungar, cu prilejul vizitei sale la Budapesta. I-am dat în scris, cerând să fie admis protopresbiterul Nicolae Roxin, să viziteze parohiile ortodoxe, rupte din eparhia oradană, cu dreptul de dispoziție în urma celor aflate la fața locului, până se va face o organizație uniformă a bisericilor minorităților rămase sub Unguri.

„Pe când biserica ortodoxă din Ungaria e astfel surghiunită, bisericile minorităților din România se bucură de fapt de cea mai largă libertate. Liberul exercițiu al cultului e în afară de orice discuțiune.

„In cadrele acestui cult își cânt în biserică și imnul național, fără a-i supăra cineva pentru aceasta.

„In zilele trecute reprezentanții bisericii reformate mai înainte aparținătoare Debreținului, au decis înființarea unui vicariat reformat în Oradea-Mare.

„Catolicii își formează titlu de drept în concordatul cu Roma.

„Izraeliții se pot organiza în Sioniști ori nesioniști, care cum vrea.

„Pocăiții“ își țin adunările lor Se poate ca și după înfângere numai Ungaria să aibă dreptul de a sfida dreptul de existență al minorităților.

— *Credeți Preasfinția Voastră în succesul acestei intervenții creștinești?*

— „Da. Paroxismul urei lor față de tot ce e românesc, e mai mare decât sentimentul creștinesc, de care se zice că ar fi cuprinși în opera de restaurare a Ungariei și de cât națiunea de a respecta principiile umanitare din tratatul de pace relativ la minorități. Guvernul român care știe a fi și blând și energic își va trage consecințe'e din această sfidare a postulatelor de pace ca ele să nu rămână pentru învingători un petic de hârtie, iar pentru învinși un titlu de drept la formarea statului în stat.

„Dar aceasta e politică și eu mă mărginesc numai la chestia religioasă pe care nu voiu înceta a o ține la suprafață până când nu li se va acorda credincioșilor noștrii din Ungaria aceleași drepturi, de cari se bucură minoritățile din România. (Din *„Dacia“*.)

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Un scandal la teatrul din Iași

La Teatrul Național, din Iași cu prilejul reprezentărei piesei „Rechizita" de d-l Enric Furtună, a avut loc un mare scandal. Un grup de studenți, la ridicarea cortinei, au fluerat și huiduit. Reprezentația a fost suspendată.

Cazul se anchetează de către poliție.

D-l Codreanu, directorul teatrului, s'a prezentat rectorului Universității pentru a-l pune în curent cu cele petrecute.

Din viața artistică vieneză

Renumitul pianist Emil Sauer a pl cat întovărășit de elevul său, pianistul Dr Paul Weingarten, într'un turneu în Spania. Dacă vor obține un rezultat favorabil, vor pleca și în America de sud.

*

Cântereața dela Opera mare din Viena Käthe Rantzau va debuta în Italia.

Artista va cânta în „Carmen" „Tosca, și partiturile din Wagner „Senta" și „Brunhilde" în limba italiană.

*

Renumita artistă de cinematograf Henny Porten a venit la Viena pentru a asista la marele film istoric „Ana Boleyn".

*

Ce fac Italienii pentru școală

In Italia au fost deschise săptămâna trecută 2000 de școli noui primare, cari au fost create și vor fi întreținute cu fondurile pe cari ministerul Tezaurului le-a acordat comunelor lipsite de mijloace.

Antologie franceză a poeților Unguri

Societatea literară franceză „La Fontaine" a hotărît să prepare o antologie franceză a poeților unguri.

O senzațională descoperire în chimie

Savantul german Rutherford a reușit să descompună atomul de nitrogen în alte elemte, demonstrând că atomul considerat până acum ca unitate el însuși este compus din mai multe unități, unități cari desvoltă o extrem de repede mișcare centrifugală în jurul nucleului atomului iar acestea conțin în cantitate egală electricitate pozitivă și negativă.

Conferințele „Ideii Europene"

A treia conferință din cele organizate de către revista „Ideea Europeană" a fost aceea a d-lui S. Șerbănescu despre „Utopia în acțiune: I. Ulianov Lenin".

Conferința a arătat că Lenin nu este o inteligență strălucitoare și nici o individualitate excepțională.

Lenin mărturisește că nu are nimic nou în teoriile lui, ci că a împrumutat totul dela Karl Marx. El însă nu vrea să recunoască că s'a îndepărtat cu totul de ideile lui Marx, ba chiar le-a denaturat complect.

Cu o sete nebună — contrariu celor scrise de Marx — Leniu a căutat, prin orice, mijloace distrugerea burghezimei.

Puterea legislativă și executivă în Rusia este el Lenin.

Forța de conducere a sovietelor este o iluzie; căci în realitate este autooratul Lenin care conduce totul.

Astăzi Rusia este un stat burghez din care lipsesc numai burghezii.

Marele preot al comunismului a trebuit să primească o sumă de compromisuri. Individualismul și conservatismul țăranului rus l'a obligat la aceste compromisuri. Nu mai puțin individualist este lucrătorul ca produs al societățel burgheze. Țăranul rus nu comunizează produsul muncei sale, ci-l vinde.

Pe de altă partăt, Lenin a făcut apel la technicianti burghezi pe cari îi plătește foarte bine.

O nouă revistă în Banat.

A apărut în Timișoara primul număr al noii reviste germane „Revista săptămânală pentru cultivarea culturei sătești".

Turneu literar

Scriitorul german din Banat Franz Xavier Kappus va întreprinde în prima jumătate a lunei Decembrie un turneu literar în [illegible] Ardealul.

Cronica artistică-muzicală

— „Traviata" de G. Verdi-Concert simfonic. —

Marele succes de pe vremuri a tânărului Verdi, „Traviata" (Violetta) s'a reprezentat Vineri seara, 19 Noembrie, cu D-șoara Anastasia Dicescu în rolul titular. Este a doua operă alături de „Aida", care s'a montat și reprezentat cu succes incontestabil de tânăra operă română din Cluj în stagiunea sa de inaugurare din primăvară, când rolul Violettei a fost susținut de admirabila artistă italiană Vaccari. Cântat și jucat cu mijloace superioare a făcut, să nu se observe, că muzica e învechită în mare parte, acțiunea dramatică slabă și că pulsația vieții e realizată numai de verva și temperamentul artiștilor, cari se grupaseră în jurul d-șoarei Vaccari

Sub puterea acestei reminiscențe s'a desfășurat reprezentația de Vineri seara și d-șoara Dicescu a avut să ducă o luptă grea din care a eșit învingătoare numai prin calitățile reale, de care a dat dovadă. Vocea sa cu timbru catifelat are mediu frumos, egal desvoltat, cu vigoare suficientă pentru a sa[illegible]ce momentelor dramatice; în adâncime pierde consistența, notele înalte sunt menajate cu prudență. Fizic simpatic, în actul prim a luptat cu emoția începutului, nereușind să dea toată vioiciunea marei arii „O, gioja," una din pietrele de încercare a sopranelor legere. In actul al doilea, cu conflictul său dramatic, jocul de scenă primește culoare, desfășurându-se cu vigoare; pierde în actul al treilea, pentru a se afirma din nou în tabloul ultim.

Muzica în mare parte învechită și banalizată a acestei opere cu puținele sale momente de inspirație fericită, ca și acțiunea slabă au contribuit la lânczirea interesului și a impresiei generale, ce a făcut această operă, cu tot luxul montării. Direcțiunea va trebui să caute să reprezinte drame muzicale, care și ca acțiune și ca muzică să atragă publicul. Pe d-șoara Dicescu am dori să o auzim în rolul „Margaretei" de Gounod, unde nu va mai avea de luptat cu reminiscențe străine.

Orchestra condusă de bagheta d-lui R. Schuller a avut câteva impurități din cauza intrărilor false; în general s'a observat mai puțină grijă pentru această reprezentație, cu toate că această operă prezintă față de „Aida" dificultăți incomparabil mai mici sub toate raporturile.

Le spunem acestea fiind convinși, că se pot realiza reprezentații irepoșabile cu cea mai mică bunăvoință. Publicul, a dat dovada, că umple teatrul până la ultimul loc, dacă i se dau reprezentații bune și Luni 15 Noembrie, când s'a cântat plecarea d-lui Gr. Teodorescu pentru a zecea și ultima oară „Aida".

Pe cât de mult este atras în păturile sale largi publicul de marele spectacol al operii, pe atât se pare, că nu-i permite puterea de tracțiune a frecventa în număr mai mare concerte de alt caracter și dacă concertul simfonic Miercuri 17 Noembrie a reușit să atragă public pentru a treia parte din capacitatea treatrului, violonistul S. Feuermann, abia a putut găsi un număr restrâns de amatori.

D-l Rudolf Schuller prin însăși compoșiția programului s'a dovedit, că un muzicant de ambiție și dacă va fi mai lung în contact cu orchestra, cunoscând și acustica sălei va reuși să organizeze concerte, cari să atragă atenția publicului și să servească interesul general cultural.

Pe d-l S. Feuermann l'am auzit la București la vârsta de 11 ani, când trecea drept un fenomen muzical. A fost răsplătit pentru ignorarea de Joi seara cu prisosință Sâmbătă 20 Noembrie la festivalul presei, când a cules aplaude frenetice ale unei săli din cele mai pretențioase. La acest festival s'a descoperit pe lângă artiștii muzicanți consacrați și talentul muzical deosebit, necunoscut până acum al d-lui Stănescu Papa, care a executat cu brio și mult haz un „solo de flaut".

L. T.

„Casinoul român" din Satu-Mare

La 15 Noembrie a avut loc întrunirea adunărei generale a membrilor „Casinoului român" din Satu-Mare.

După un cuvânt de introducere în care d-sa face cunoscut programul adunărei declară ședința deschisă ca fiind legală Dl procurur Pop citește programul activității ce s'a făcut în ultimul timp și dă directive noui pentru viitor.

După mici incidente între membrii, se procedează prin vot secret la alegerea unui membru în comitetul de conducere în locul d-lui Zăgr anu demisionat. Este ales cu majoritatea voturilor dl Dr. Barbul prefectul orașului.

Se procedează la alegerea președitelui activ și se declară ales întrunid majoritatea voturilor dl Alexandu Doroș.

Președinte de onoare este ales dl Dr. Barcul prefectul orașului.

Se propune alegerea d-lui Dr. Seles directorul liceului, ca membru în comitet, care este primită cu bucurie de adunare și în acelaș timp comitetul îl declară și vicepreședinte.

Urmează partea ultimă a programului în care intră propunerile. S'a făcut diferite propuneri din partea membrilor relativ la școalele de adulți, organizarea meseriașilor etc.

Din cele discutate, și mai ales, din numărul mare al membrilor cari au luat parte rezultă, că activitatea Casinoluui în viitor va fi din cele mai rodnice.

Dela Academia Română

— Comunicarea D-lui N. Iorga. —

In ultima ședință publică a Academiei Române, d l N. Iorga a vorbit despre „Valoarea cronicelor ungurești pentru istoria Românilor."

Din cercetarea cronicelor mai noui ungurești cât și din aceea a vieței Sfântului Ștefan se văd legăturile Ungariei cu Bizanțul, legături de multe ori așa de strânse încât dovedesc și rudenie. Paragraful patru al acestei cronice pomenește de noi, despre atacarea Belgradului (Alba Iulia.) Autorul cronicei face însă o greșală, căci elementul unguresc nu avea pe atunci nici o înrâurire asupra părților ardelene de pe lângă Tissa.

Viața lui Emeric, fiul lui Ștefan, care n'a putut să domnească este al treilea izvor, care însă n'are importanță pentru noi.

O altă cronică, viața Sft. Ladislau într'un manuscris din Varșovia este de o mare importanță. In această croniță ungaro-plonă se arată influența nenumăratelor țări asupra Ungariei. Se vorbește de Italia pe larg. După această cronică originea Ungariei nu se mai datorește unei năvăliri de stepă. Autorul cronicei pare a fi polon, și isvorul datează din a două jumătate a veacului al 12-lea.

In această cronică se vorbește de Sft. Ștefan și de lupta de la Alba Iulia cu Pecenegii. Tot aci se mai pomenește de populația de păstori și plugari de dincoace de Dunăre cari nu pot fi decât Slavo-românii.

Poporul nostru român este denumit cu cuvântul de „blach". Autorul cronicei cunoaște părțile apusene ale Ardealului. In cronică se încearcă o reabilitare a lui Atila. In aceiași cronică se pomenește și de Bulgari. In cronică se vorbește și de Menonoruth (deci de statul Morav). In carte se vorbește și de un Vlad care apare ca stăpânitor al părților Mureșului cât și de „cnezatele" din Banat.

Se mai vorbește de Gelu Vlahui din Ardeal și de luptele lui. In cronică se vorbește și de sfântul Francisc.

La sfârșit d-l Iorga vorbește de lucrarea lui Simon de Keza. Aci se pomenește de Dalmația, Veneția. Cunoștea și Balcanii cu Constantinopol.

D-l Iorga termină arătând că ceea ce este important în aceste cronici, este faptul că însuși ungurii recunosc existența unor voevodate românești în Banat cât și în Transilvania încă de pe acele vremuri. (Dimineața.

Festivalul Sindicatului presei din Ardeal

In fața unei săli pline până la ultimul loc, s'a desfășurat Sâmbătă seara la Teatrul național, programul festivalului presei din Ardeal, cu o splendidă reușită.

Orchestra operei din Cluj a deschis festivalul cu uvertura din „Oberon" de Weber, subt conducerea conștiincioasă și sugestivă a noului dirijor, d. R. Schüller. Conferința d-lui I. Agârbiceanu, despre „sufletul ce ne trebuie" a încheiat partea întâi a programului, aducând o notă de gândire interesantă și de expunere colorată asupra unor interesante probleme morale de actualitate.

D-na Elena Roman, prima soprană dramatică a operei din Cluj, a cântat punând în cea mai favorabilă lumină calitățile sale de strălucire vocală, marea arie din „Gioconda" și deliciosul „Ce te legeni codrule" de Scheletti pe care a fost nevoită, să-l repete. Violonistul Feuermann în trecere prin Cluj, a dat concursul său executând un întreg concert. Pe lângă „Ave Maria" de Schubert „Rosmarin" de Kreissler și „Caprice" de Paganini executate cu o puritate de ton și o tehnică remarcabilă, Feuermann a mai dat două suplimente.

D-l prof. Ilie Sibianu excelentul nostru pianist, a binevoit să dea concursul său acompaniind admirabil cele cinci bucăți.

D-șoara Medianu declamat apoi cu drăgălășie versuri din Gh. Coșbuc, și Zaharie Bârsan, iar d-nii Stănescu — Papa și Neamțu — Ottonel au descreștit frunțile spectatorilor cu monoloage, revârsând, asupra sălei un râs fin și de bună calitate.

Vocea generoasă a d-lui Gr. Teodorescu, excelentul bariton care ne părăsește, a îndreptat cu o mare putere de dramatism balada prințului Eugen de Loewe și aria din Andrea Chenier. Rechemat cu stăruință la rampăi d. Teodorescu a adăugat cei „Doi grenadiri" pe care a cântat-o cu o putere de expresie rară.

Insfârșit, festivalul a fost încheiat cu comedia lui Courteline „Liniștea casei", jucată cu o vervă adorabilă de I. Mihăilescu Brăila și d-na Olimpia Bârsan.

Spect.

La Universitatea din Iași

D. profesor universitar Traian Bratu, a fost numit pe termen de doi ani, cu începere dela 1 Noembrie 1920 decan al facultăți de litere și filosofie din Iași.

*

Dr. prof. N. Leon a cărui numire ca rector al universității ieșene este sigură, înainte de a depune jurământul va căuta să obțină aprobarea ministerului de instrucție a programului său de activitate.

*

Catedra de sociologie și etica de la Universitatea de Iași, vacantă prin mutarea d-lui prof. Gusti la București, va fi scoasă la concurs.

Unul din candidați, aflăm că va fi d-l P. Andrei conferențiar universitar.

Monumente pentru Eminescu și Vlahuță

Ministrul Artelor a hotărât ridicarea unui moment în Capitală poetului Mihail Eminescu. Cei mai buni artiști ai noștrii vor fi însărcinați cu executarea machetelor acestui monument, care va fi inaugurat cu o deosebită solemnitate.

Deasemeni, cu prilejul împlinirei unui an dela moartea lui Al. Vlahuță, tot din inițiativa ministerului artelor, se va face un monument funerar pe mormântul prietenului și urmașului lui Mihail Eminescu.

Citiți „Infrățirea"

Cronica politică

Situațiunea politică la centru prezintă și ea unele surprize. Astfel în jurul d-lui Take Ionescu acum se dau unele lupte. In primul rând chestiunea externă prin crearea Micei Antante, așa cum a îmbrățișat-o d-l T. Ionescu, n'a găsit un teren priincios în sânul guvernului, care nu a dat până acum nici un semn public de aprobare a atitudinei ministrului de externe în străinătate. Ba se caută chiar de d-l Argetoianu și cei din guvern care privesc pieziș manevrele d-lui Ionescu, ca din această atitudine să-i facă căpete de acuzare. Apoi în chestiunea externă d-l Ionescu legându-și mult întregul plan pe faima și puterea d-lui Venizelos, acum prin prăbușirea acestuia și-a pierdut pivotul de mișcare cel mai puternic ce-l avea.

Deasemenea și în chestiunea concesiunilor despre care acum se vorbește cu atâta insistență în presa Capitalei, d-l Take Ionescu întâmpină serioase resistențe în sânul guvernului.

E cu putință chiar, ca, în urma eșecului fuziunei, neputându-și creea în guvern și parlament sprijinul pe care conta d-l Take Ionescu să-și tragă consecințele. In cazul însă când guvernul întimidat de manevrele din afară și dinăuntru ar ceda în chestiunea concesiunilor atunci ne putem aștepta la o atât de violentă reacțiune a opiniei publice din întreagă țară, încât guvernul să cadă pe aceasta importantă chestiune de viitor.

In felul acesta se poate privi acum situația politică la centru care este în faza încordărei.

O întâmpinare

Din partea noului prefect, d-l Meteș primim următoarea întâmpinare privitor la avertismentul nostru făcut în unul din numerele precedente. Și facem loc pentru a se cunoaște poziția pe care d-sa înțelege a o ocupa — cu toate răspunderile — în această importantă discuție. Ne rezervăm însă dreptul de-a reveni cu amănunte și noui fapte :

Domnule Redactor !

„In ziarul „Infrățirea" din 17 Noembrie a. c. Nr. 82 pe pagina 6, a apărut o somațiune adresată d-lui Primar al Clujului în care se cere justificare și și intervenția comandamentului militar pentru scumpetea pâinei etc.

Fiind atins prin acest articol un înalt funcționar din administrație subsemnatul aș fi dator a mă pronunța și lua măsuri în consecință. Acest lucru firește în mod oficial, iar nu pe calea publicității.

Nu aceasta mi-e scopul prin prezenta scrisoare, ci trebue să vă lămuresc pe D-voastră și marele public asupra situației reale a aprovizonărei publice, — unde văd că atât ziarul D-voastră, cât și d-l ce vorbește în numele opiniei publice este greșit informat, — și prin articole ca cel amintit pe lângă cele mai bune intenții poate mai mult strica cauzei decât ajuta.

Aprovizionarea orașului Cluj se face prin îngrijirea comisiei de aprovizionare, compusă conform regulamentului în vigoare și constituită la 27 Octombrie a. c. sub președința subsemnatului cu următorii membrii : 1. Consilierul Agricol d-l Tilea, 2. Comandantul garnizoanei d-l Col. Vlădescu, 3. Primarul orașului d-l I. Pop, 4. Subprefectul județului d-l Utalea, 5. Primnotarul orașului d-l Hosu, 6. D-l Marcu dela Inspectoratul Aprovizionării, 7. d-l Gheție primnotar județean șeful serviciului aprovizionării.

Deci vina atribuită singur primarului revine întregii comisii, — unde este reprezentat și Comandamentul militar, deși până acum niciodată n'a luat parte la ședință fiind împiedecat.

Comisia a făcut tot ce omenește e posibil pentru a ieftini pâinea conform deciziunei No. 10314 a Subsecretariatului Aprovizionării prin introducerea făinei și pâinei integrale, — a fost însă cu neputință de a aplica această decizîune în orașul Cluj. precum nu s'a putut aplica nicăiri în Transilvania, — ceeace s-a raportat Ministerului, — prin urmare a rămas situația din 31. Oct. 1920. în ce privește regimul făinei și pâinei, — a cărei preț nu este 10 lei, ci pâinea neagră 4 lei, pâinea albă 7 lei. (Vezi prețurile Pieței Cluj din 12. Noembrie 1920. comunicată în, Infrățirea No. 80.)

Motivele menținerii provizorii a situației vechi sunt: că la 1, Noembrie nici orașul nici comercianții nu au dispus de cantități de grâu sau făină, — deoarece înainte era comerțul liber cu cerealele, — iar Deciziunea restrictivă No. 10314 a apărut la 17. Octombrie, — după care nimeni nu a mai transportat cereale sau făină, temându-se de rechiziții și maximări, — iar autoritățile fiind impiedecate prin greva ce a izbucnit la 20. Octomvrie și urmările căreia se simt și astăzi în ce privește transporturile.

Delegatul nostru la București d-l Hosu în 29 Octombrie a cerut dela Subsecretariatul Aprovizionării distribuirea cantității necesare Clujului, însă nu s'a putut da până azi nici o boabă de grâu, nefiind gata statistica și alte lucrări. Firește nici vagoane nu am primit pentru a transporta cele 80 vagoane grâu și făină cumpărate pe timpul comerțului liber.

Așa s'a întâmplat apoi că la 1, 2 și 3 Noembrie nu s'a găsit făină și pâine în Cluj. Neam adresat atunci armatei, de unde ni-s'a dat hârtie pentru 2 vagoane făină, însă făina in realitate nu am putut-o primi din alte cauze și piedeci:

In această situație s'a suspendat aplicarea Deciziei No. 10314 succesive până la 10, 20, 30 Noembrie, lăsând comerțul liber ca să nu remânem fără pâine, iar noi bizuindu-ne să trimitem ce'e două locomotive la Craiova, cari abia astăzi au putut pleca.

Excludându-se concurența, — pe lângă greutatea transporturilor și alte piedeci aproape invincibile nu e de mirat că și scumpetea crește, iar specula înflorește. Autoritățile civile își vor face datoria însă și publicul este rugat să dea mână de ajutor și să denunțe pe speculanți.

In ce privește intervenția comandamentului militar în chestia speculei și a aprovizionării, — declar în numele comisiei de aprovizionare, că am fi recunoscători, dacă s'ar angaja să aprovizioneze cu pâine ieftină populația nevoiașă cel puțin atâta timp până când ni-se vor da dela Subsecretariat cerealele cu preț maximal.

Observ că aceste lămuriri a fost date de mine și la ședința comitetului Culturii Poporului și au fost acceptate ca izvorite din necesitatea vremurilor de azi.

D-le Redactor, cred că ar fi bine să dați publicității în întregime aceste lămuriri, pentru a se evita orice nedumeriri și bănuieli zadarnice. Sunt convins că ziarul D-voastră recunoscut ca tribună liberă va face acest serviciu publicu lui și autorităților, pentru care primiți vă rog sincere mulțumiri.

Cluj, la 18 Noembrie 1920.

Dr. Petre Meteș
prefect.

Către alegătorii români din orașul și județul Sibiu

O seamă de alegători români din Sibiiu, convenind în conferințele lor particulare dela 6 și 7 l. c. — la care a fost invitat și a luat parte și d l Vintilă Brătianu dela București — și apoi fiind convocați în adunarea publică de Vineri din 12 l. c. au constatat că Partidul Liber-Național de sub bonducerea d-lui *I. C. Brătianu* are în orașul și județul Sibiu o mulțime de aderenți.

De aceea au ales dintre ei un Comitet de acțiune constătător din următorii 15 domni : 1. Dionisiu Florianu, general în pesiune ; 2. Dr. Nicolae Vecerdea, advocat ; 3. G. Nedoviceanu, director de bancă ; 4. Ilea Măcelariu, proprietar, intreprinzător de lemne ; 5. Ștefan Moga, proprietar, comerciant de cereale ; 6. Ioan B. Boiu, preot ; 7. Dr. Eugen Piso, edvocat ; George Poponea, conducător de tipografie ; 9. Dr. N. Petra, advocat ; 10. Petru Feldiorean, maestru pantofar ; 11. I. U. Soricu, profesor ; 12. Ioan Băilă, prim redactor ; 13. Virgil Munteanu, dentist ; 14. Dr. Ioan Fruma, advocat și 15. Anastasiu Boiu, director de bancă, cu îndatorirea de a înființa. fără amânare și cu cea mai largă publicitate, pe toți alegătorii din orașul și județul Sibiu despre cele ce s'au petrecut și se petrec, dându-le astfel prilejul ca, dacă voiesc, să poată intra ca membrii activi, în Partidul Liberal-Național.

Comitetul de acțiune s'a constituit alegându-și de președinte pe generalul în pensiune Dionisiu Florianu, de secretari pe domnii Dr. N. Vecerdea și A. Boiu, iar de cassier pe dl G. Moldovan.

Alegătorii români din orașul și județul Sibiu pot deci să se anunțe și să se înscrie de membri al Partidului Liberal-Național în listele ce urmează. Inscrierea are să se facă în timp de cel mult 3—4 săptămâni. Cei înscriși astfel vor fi convocați fără amânare la o adunare publică în care vor discuta situația politică și apoi vor hotări înființarea și organizarea definitivă a Partidului Național-Liberal în orașul și județul Sibiu în plină conformitate cu Statutele și regulamentele acestui partid.

Sibiu, la 14 Novembrie 1920.

General în p. Dionisiu Florianu, președinte.

Dr. N. Vecerdea, secretar,

A. Boiu, secretar.

N'avem Buget!

— Se cere o reviziuire a veniturilor Statului. —

Avem, — și n'avem Buget. Avem Buget pe hârtie, el n'a fost aplicat însă și roadele unei echilibrări financiare nu s'au culeș încă.

Proectul de venituri și cheltuieli prezentat de d. Take Ionescu pe biroul Camerei în trecuta sesiune parlamentară, nu realiza de altfel acest echilibru, nici în ceeace privește Bugetul ordinar al Statului. Cu toate reducerile simțitoare făcute la capitalul cheltuellilor fiecărui departament cu toate prevederile generoase privitoare la venituri, Bugetul se încheia, în prevederile d-lui Take Ionescu cu un deficit de peste o jumătate de miliard.

Nici așa cum a fost prezentat însă, Bugetul acestui an financiar, care se isprăvește la 1 Aprilie 1921, n'a fost examinat și discutut de Cameră. Guvernul a cerut aprobarea lui provizorie urmând ca desbaterile în amănunțime să aibă loc în sesiunea viitoare a Corpurilor legiuitoare, înainte de 1 Ianuarie 1921.

In vremea aceasta, guvernul a avut libertatea să încerce punerea în aplicare a proectului de Buget; având a experimenta întrucât prevederile ministrului de finanțe erau îndreptățite, și a putut să-și dea seama, întru cât se poate bizui pe organizația financiară de astăzi a României întregite.

Experiența s'a făcut, și e dureroasă. In timpul vacanței parlamentare, noui deschideri de credite extraordinare, noui cheltuieli, noui poveri au venit să mărească deficitul budgetar prevăzut. Guvernul făgăduise ca până la 15 Noembrie să strângă tot materialul necesar unei opere constructive în materie financiară. După cât știm, un asemenea material nu există încă.

In această situație se va relua, în actuala sesiune parlamentară, desbaterile asupra unui Buget care a rămas literă moartă. Conducătorii de astăzi ai țărei au priceput, desigur, că încercarea de a stabili o balanță a finanțelor publice numai cu mijloacele existente, — e imposibilă.

Trebuiesc căutate fără întârziere, mijloace noui pentru sporirea veniturilor Statului, — și în primul rând se impune revizuirea întregului sistem de impozite, — căci astfel ne vom găsi totdeauna în fața unor proecte de Buget, încheiate cu deficite simțitoare, a căror realizare însăș, e problematică în împrejurările de astăzi.

Iată pentruce însă, criza de conducere dela departementul finanțelor, care a schimbat cinci sau șase titulari dela încheerea păcei până azi, ar trebui să ia sfârșit, după cum ar trebui să ia sfârșit și „interimatul" de astăzi al d-lui Take Ionescu. La ministerul finanțelor se cere mai mult ca oricând o muncă încordată și d. Take Ionescu e prea preocupat de problemele pe cari și le pune singur la departamentul afacerilor străine.

CONGRESUL SIONIST

— Ședința festivă de deschidere. —

La ora 3½ sala prefecturii județene e arhiplină. O agitație vădită domineză mulțimea și o atmosferă însufletită dovedește că în curând se va întâmpla actul care va da o nouă conduită și directivă de viață Evreimii din Ardeal. Câteva minute încă și Evreimea noastră se va declara ca o nouă minoritate cu interese particulare și scopuri naționale — primordiale față de orice alte scopuri — pentru a căror realizare vor lupta în calitate de cetățeni români și sub scutul legilor române.

Sala e transformată pentru a se acomoda spiritului ce în curând se va manifesta. Pe pereți atârnă mai multe tablouri simbolice dintre care câteva reprezintă pe Teodor Herzl, marele luptător sionist, vorbind mulțimei în fața templului lui Solomon. Tabloul său atârnă deasupra tablourilor regale și e arcuit de ambele laturi cu culorile națiunii evree, care termină învelind tricolorul român. — Butonierele celor de față sunt împodobite cu cocarde alb-albastre.

La invitațiile adresate tuturor organizațiilor sioniste din străinătate s'au prezentat d l Iulius Berger (Londra) membru în Comitetul general al Federației sioniste, d-l dr. Adolf Pollak (Haga) membru în Comitetul fondului evreesc și dr. Sonenschein din partea organizațiilor sioniste din Polonia. Organizația sionistă din vechiul Regat e reprezentată prin d-nii Bernard Weinberg și inginer Canner. Evreimea din Ardeal este reprezentată prin 170 delegați, din 60 circumscripții. De față sunt și autoritățile române locale.

La ora 4 în aplauzele frenetice ale asistenței intră prim-rbinul din Cluj, *Glasner Moise* urmat de întreg Comitetul provizoriu. Emoționat uneori până la lacrimi binecuvântează asistența în limba ebraică întrerupt de aplauze și strigate de „Hedra" (Trăiască) Continuând în limba germană amintește timpul când în Noembrie—Dec. 1918 s'a născut ideia necesității unei organizații naționale ebraice. Intim dările făcute de șeful său, apoi de opinia publică maghiară, care afirmă că Evreii își schimbă acum părerile pentrucă s'a schimbat regimul și fac politica de oportunism.

Nu continuă d-sa ideia naționalității, am adus-o acum 200 de ani cu noi, am susținut-o prin credința în națiunea ebraică unitară și am câștigat-o cu sânge le nostru. Politica de oportunism, a fost aceea a maghiarilor și nu a noastră. Și națiunea română a suferit însă — suferințele națiunii ebraice sunt de mii de ori mai mari. — Amintind că unele ziare românești afirmau că în România nu se vor întâmpla progromurile din Polonia și Ungaria constată că această afirmare e o lipsă de bun simț și se întreabă : oare România nu ne va asigura drepturile promise de M. S. Regele?

„Dacă vom primi drepturile noastre România va găsi în Ardeal alți Evrei decât cei din vechiul Regat. Vom punc toate bunurile noastre culturale și materiale în folosul statului și al nostru! (aplauze). Ar fi dureros dacă România se va lăsa influențată de șarlatani dușmani intereselor noastre, iar dacă România crede că va indestula minoritățile cu puține drepturi se înșală! Ceace se spune aici este drept conduita Evreimii din Ardeal (aplauze). Vorbind despre organizația ortodoxă amintește că a elaborat 5 puncte de statut fără a fixa program și fără a-și propune un scop cultural; scopul cultural este în schimb nucleul organizației sioniste

„Educarea copiilor trebue să fi evreească! (aplauze). Afirmând că vor căuta să realizeze respectarea drepturilor minorităţii evreeşti, încheie cu cuvintele: Trăiască poporul limba şi ţara evreească! (Aplauze îndelung repetate.)

Dr. Teodor Fischer, preşedintele Comitetului provizoriu salutând autorităţile române dă asigurări despre lealitatea Evreilor, convins că naţiunea română are o largă simpatie faţă de Evreime. Salută pressa care are menirea să desvolte şi să menţină această simpatie, apoi exprimându-şi durerea că la înţiaţia făcută Maghiarilor şi Saşilor numai Saşii au răspuns prin delegatul Plattine binecuvântează delegaţii de aci şi din străinătate declarând sedinţa deschisă. Vorbeşte apoi de datoriile acestei organizaţii, care ar fi a) locul ce trebue să-l ocupe Evreii în statul român, b)formularea complexului de drepturi şi datorii a Evreilor faţă de stat şi reciproc, c) să cuprindă în sânul său toate organizaţiile similare, d) înfiinţarea de şcoli, a unei presse evreeşti, organiza e pentru ajutorare, e) sistematizarea muncii pentru ridicarea Palestinei etc.

Acest congres va căuta mijloacele prin care să adune fondurile necesare pentru Tarbuţ Kerem Hajuszod, pentru ajutorarea presei etc. — Până când nu vom renunţă la anumite plăceri şi luxuri pentru fondurile noastre nu putem să ne apropiem de scop. Citeşte apoi telegrama adresată M. S. Regelui (aplauze în picioare) în care se asigură tronul de lealitatea şi iubirea pentru tron şi patrie a Evreimii (aplauze) se mai trimit telegrame d-lui Averescu, lui Sokolov la Londra, lui Sir Herbert Samuel guvernatiorul Palestinei. (La ultima aplauze frenetice în picioare, îndelung reptete.)

D-l Boca mulţumeşte şi în numele Neamului Românesc şi în numele guvernului pentru fidelitatea faţă de statul român exprimată asigurând pe Evrei că vor avea scutul şi ajutorul naţiunii române.

Dr Adolf Politik (Haaga) Salută congresul şi afirmă că Palestina trebue să fie o ţară numai a Evreilor, iar ceace se face trebue să fie democratic.

D-l Iulius Berger (Londra) „Numai suntem în faţa unor hipoteze ci avem înaintea noastră fapte împlinite. Drepturile noastre nu *vor fi* ci *sunt* deja existente. Apelează la sentimentul naţional să se jertfească individual pentru interesele colective.

D-l Dr Sonnenschein (Polonia) Vorbeşte în limba ebraică. Aminteşte suferinţele Evreilor din Polonia şi pledează pentru necesitatea statului naţional.

D-l Weinberg (Bucureşti) (româneşte) „Aşa uniţi vom şti să ne apărăm drepturile.“ Acum se împlineşte profeţia că oasele înalbite în pustie s'au adunat să formeze apoi un nou corp p'in de sufl.ul vieţei.“

Mai vorbesc d-nii *Goldmann* şi *Krausz*, primul în numele muncitorimei evreeşti, pentru ideia statului naţional şi pentru munca productivă iar ultimul în numele studenţimei evreeşti din Cluj dând sfaturi ce ar trebui să fie cuprinsc în programul sionist şi încheie cu cuvintele: Tindeţi ca să înfiinţaţi şcoale ebraice cu limba şi spiritul evreesc.

Vorbeşte apoi delegatul organizaţiei ortodoxe din Cluj. D-sa salută congresul şi doreşte ca prin această nouă activitate să se caute a micşora spaţiul ce desparte cele 2 organizaţii.

Se citesc apoi telegrame de felicitare trimise dela organizaţiile sioniste din Europa şi America apoi telegramele Consulului englez şi celui francez din Cluj, care din diferite motive nu pot participa la Congres.

D-l Winter David citeşte lucrarea sa în amintirea moşilor cari au luptat în viaţa lor pentru unitatea naţională evreească şi care au căzut nevinovaţi în progromuri invocând blestemul şi pedeapsa dumnezeiască asupra asasinilor. — Se alege apoi biroul Congresului în frunte cu d-l dr Fischer Teodor. P.

INFORMAŢII

După propunerea d-lui general Averescu ca ministru al industriei şi comerţului, în curând se va institui pe lângă Direcţiunea căilor ferate o comisiune care va fixa programul şi ordinea de efectuare a transporturilor pe căile ferate.

Comisiunea se va compune din: subsecretarul de stat al refacerei şi aprovizionărei; secretarul general al ministerului de industrie şi comerţ; directorul căilor ferate şi şeful sau subşeful statului major al armatei.

Comisiunea va depinde de preşedinţia consiliului de miniştrii iar hotărîrile sale vor fi obligatorii pentru direcţiunea căilor ferate.

*

Ministerul justiţiei a numit membri în comisiunea pentru unificarea legislativă pe d-nii:

Toma Stelian, profesor la facultatea de drept din Bucureşti: C. G. Dissescu prof. la facultatea de drept din Bucureşti: Oreste Băleanu, consilier la Înalta curte de casaţie şi justiţie; Eftimie Antonescu, preşedinte la Curtea de apel din Bucureşti: V. Dimitriu profesor la facultatea de drept din Cluj şi Petre Porutz.

Ziarul „Dreptatea“ din Chişinău spune că poliţia siguranţei a reuşit să pună mâna pe o altă reţea comunistă care avea scopul de a arunca în aer şi distruge edificiile noast e publice.

Această reţea nu era alta decât o ramificaţie a organizaţiei condusă de Arnold despre care am vorbit.

Cercetările făcute au fost din cele mai norocoase, întru cât s'a putut pune mâna la sediul acelei organizaţii pe o cantitate de 16 kgr. de dinamită, al cărui scop l'am văzut mai sus, cum şi un enorm material de telefon şi telegraf.

Numeroase scrisori şi mandate ce erau destinate unor emisari din ţară şi unde se dădeau instrucţiuni de modul cum să întrebuinţeze dinamita şi banii, au fost găsite la aceşti periculoşi criminali.

Cercetările continuă şi sunt speranţe să se pună mâna pe doi din cei mai periculoşi comunişti cari au reuşit să dispară.

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogeria „Emke“ Cluj Piaţa Unirii No. 32.

D-l Traian Lalescu, profesor la şcoala Politechnică din Bucureşti, a fost însărcinat cu organizarea şi conducerea şcoalei Politechnice din Timişoara, în calitate de director, iar d. Ing. C. Constantinescu a fos numit subdirector la acea şcoală.

*

Luni în 8 Noembrie s'a desvălit cu multă solemnitate în comuna Opăţiţa (jud. Timiş) monumentul ridicat de cetăţenii acestei co nune pentru fraţii lor căzuţi în timpul războiului. După ce la biserică s'a oficiat un parastas întru pomenirea eroilor căzuţi, a urmat solemnitatea desvălirii monumentului.

In Banat, comuna Opătiţa este cea dintâi care a ţinut să eternizeze memoria eroilor căzuţi în răsboi.

*

Sâmbătă dimineaţă s'a oficiat la biserica Visarion din Capitală parastasul de un an pentru pomenirea marelui nostru literat Alex. Vlahuţă.

*

Marele colegiu universitar se va întruni joi la 25 Noembrie pentru a discuta chestiuni referitoare la bunul mers al Universităţei.

*

Birourile consulatului englez din Cluj se află de la 15 Noembrie 1920 în str da Majalis 12/b. Cercul activităţei consulatului se întinde pe întreg teritorul de dincoace de Carpaţi.

Consulatul stă la dispoziţia supuşilor englezi, precum şi a tuturor întresaţilor, cari doresc a se informa despre importul şi exportul în şi din Anglia, Irlanda, India şi colonille engleze, în fie care zi afară de Duminecа şi Sărbători, între orele oficioase, şi va răspunde cu toată bunăvoinţa la întrebări înaintate şi in scris Mai departe permite consulatul pentru toate persoanele domiciliate în cercul său, în caz de trebuinţă aplicarea de visa engleză obligatorie pentru paşapoarte în străinatate.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Kornlss No. 2.

*

Taximetru face curse zilnice în oraş cu ora şi cu ziua, afară din oraş cu kilometru.

Taximetru stă la dispositia publicului în centru în faţa Hotelului New-York, făcând curse speciale la gară. Preţuri absolut eftine faţă de rapiditate. Dela gară în oraş şi ori unde. Adresa pentru curse lungi Bodega Mih. Văcăraşi str. Reg. Ferdinand 41 vis-a-vis de Banca Agrară.

*

Lecţiunile de limba franceză şi italiană se predau după cea mai nouă metodă, a se adresa str. Unio 28 la d-na Zaman.

*

Deschiderea Varietului Biazini. Miercuri în 24 cor. seara se va deschide renumitul Varieteu Biazini într'un local renovat. Cu un program foarte bogat. Va fi singurul loc de petrecere al clujenilor. Se vor produce cei mai vestiţi artişti Bucureşteni.

Haine veritabile NEUMANN şi paltoane de iarnă pentru bărbaţi, băieţi şi fete din material ca dinaintea războiului să capată la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.

Ministerul lucrărilor publice a instituit o comisiune, numită „consiliul de perfecţionare al şcoalei de poduri şi şosele din Bucureşti“ compusă din d-nii inginer inspector general Anghel Saligny fost ministru, inginer Emil Pangrati profesor universitar, fost ministru, inginer inspector general Ilie Radu, preşedintele consiliului technic superior, şi d-nii ingineri Corneliu Casasovici şi V. Blazian, industriaşi.

Acest consiliu este numit pe un termen de trei ani.

D l inginer Mihail Nicolau a fost numit pe timp de un an secretar al acestui consiliu.

*

La 14 Noembrie a avut loc la Timişoara conferinţa evreilor din Banat. A luat parte delegaţi din Lugoj, Caransebeş, Reşiţa, Oraviţa, Lipova şi Arad. Scopul conferinţei a fost fixarea atitudinei evreilor din Banat, faţă de congresul evreilor din Ardeal cese ţine la Cluj.

*

Curtea Marţială din Sibiu corpului 7 de armată a adus următorul verdict în procesul conspiratorilor din Timişoara.

Se condamnă la 20 ani închisoare acuzaţii Mischek şi Deer, la 15 ani închisoare Schuh, la 8 ani Marton şi la 5 ani Tieriek şi Reibb. Cellalţi acuzaţi au fost achitaţi.

*

Din cauza viscolului dezlănţuit în vechiul Regat comunicaţia telegrafică şi telefonică cu întreaga ţară a fost întreruptă.

Telegramele predate vor fi expediate la destinaţie prin stafete cu trenul. Deasemenea şi comunicaţia telegrafică cu străinătatea a fost ruptă. Reparaţiunile vor fi foarte greu de făcut dată fiind zăpada depusă pe fire şi mulţi stâlpi fiind rupţi.

Scrisori din Maramureş

— Trecutul şi prezentul. — Concertul D-nei Mărcuş. — Serata ofiţerilor. — Şcoliile şi viitorul. — Firme pocite. —

Pe aceste plaiuri, în ţara lui Dragoş Vodă, limba românească avea mai mare cinste, decât astăzi; avea cinste mare în vremuri, când în alte locuri era desconsiderată. Sub era absolutismului şi mai nainte limba noastră era limba oficială a judeţului Maramureş. Prefecţii şi alţi înalţi slujbaşi români, purtând chiar haină de nobil, aveau însă inimă şi grai românesc. Şi mă mir ce puţină amintire a lăsat tradiţia în suflete.

Azi se vorbeşte prea mult ungureşte pe aici, poate chiar de urmaşii celor cu suflet românesc.

Nu există o singură librărie, unde să găseşti o carte românească, într'un oraş cu atâtea şcoli şi cu atâţia duşmani ai fiinţei noastre, şi se pare, că nu egsistă un bărbat, care să ştie răscoli sufletele, să vibreze mai românește. Ori poate coardele-s tocite!

*

La 9 Noembrie ne-a cercetat, un sol al artei româneşti. D-na Rita Mărcuş. Aşa de rar avem ocaziunea să gustăm farmecul cântecelor noastre redat cu atâta drăgălăşie, cum l'a redat d-na Mărcuş. In alt oraş n'ai fi încăput în sală, la noi era sala goală. Evrei erau mai mulţi, decât români. Dar ce să faci. Coardele nu vibrează.

Sâmbătă altă decepţie. Ofiţerii din garnizoană în frunte cu d-l Colonel Linde şi neobositul organizator d-l Lt. Colonel Ivanovici au aranjat o seratădansantă la care, cu dragoste românească au învitat şi pe români şi pe streini.

Streinii n'au venit, treaba lor de ce, dar şi români au fost foarte puţini.

Ei şi ce drăguţ era înfrumuseţată sala, şi ce aer de prietenie între ofiţeri şi civili, şi cu câtă dragoste îşi dădea d-l Col. Ioanovici silinţa, să fie toată lumea mulţumită! Sperăm însă, că dela celelalte serate, cari vor urma tot la două săptămâni, nu va lipsi nimeni.

*

Şcolile de aici, liceul de băieţi şi fete şi şcoala normală e plină de băieţi şi fete de ţărani, sănătoşi şi veseli. Aceştia vor schimba numele rău al intelectualilor din Maramureş.

*

Până vor creşte aceştia ar fi bine să vină odată studenţii universitari din Cluj, într'o excursiune prin Sighet, să cenzureze firmele atât de prost scrise românește. Poate chiar şi unele afişe oficiale ar trebui cenzurate.

Cor.

„Patria“ discreditează Ardealul

Sub semnificativul titlu „*Tit. Maiorescu şi Ardealul*,“ cunoscutul literat şi prof. univ. S. Mehedinţi, publică în „Dacia“ următorul articol prin care administrează o usturătoare şi bine meritată lecţiune ziarului „Patria.“ Il reproducem textual:

Patria, organul partidului naţional român, vorbind despre presa liberală, pe care o găseşte „anticulturală, antidemocratică şi antisocială“. zice:

„Nici în trecut, presa liberală nu s'a putut ridica la înălţimea aspiraţiilor ideale ale sufletului românesc, din cauza scopului materialist al acestui partid, şi dovada o face faptul istoric, că, de când există România modernă, dela 1848 şi până azi, din mijlocul liberalilor n'a pornit nici o mişcare culturală, nici un curent literar, aşa cum a pornit din jurul lui M. Kogălniceanu, — curentul naţional; din jurul lui Titu Maiorescu — curentul artistic; din jurul lui Gherea — curentul literar al idealurilor în artă şi din jurul d-lui N. Iorga curentul naţionalist în literatură“.

Nu vrem să ne ocupăm aici de însuşirile presei liberale.

Deocamdată ne preocupă eroare ce face organul de peste munţi, când leagă numele lui Maiorescu numai de pornirea unui curent artistic.

La determinarea unui curent artistic se gândea fiul lui Ioan Maiorescu, când — cu toată sărăcia lui — a lasăt baltă cariera magistraturei, spre a se face dascăl de liceu şi apoi de şcoală normală, unde învaţă pe copii să scrie româneşte şi-i punea în contact cu metodele pedagogice? La asta se gândea Maiorescu, când o viaţă întreagă a rămas lipit de catedră, învă-

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.
Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Ultima oră telegrafică

Știri de peste hotare

Anglia tolerează revenirea lui Constantin al Greciei.

Corespondentul din Londra al ziarului „Le Journal", află dela un înalt personaj englez, că guvernul englez nu se va opune formal revenirei ex-regelui Constantin, ci se va mărgini să declare că, dacă în cazul demobilizărei armatei greceşti se va produce un atac din partea Turciei şi Bulgariei, Anglia nu va face nimic în interesul apărării noilor teritorii greceşti. Personajul în chestiune este de părere că evenimentele se vor desfăşura în aşa fel încât Grecia va fi redusă peste câteva luni la graniţele sale din 1914.

Turburările din Budapesta.

Cetim în *Universul*: Ziarele ungureşti sosite eri în Capitală scriu următoarele asupra incidentelui petrecut între ofiţeri, forţa publică şi cetăţeni, la Budapesta acum câteva zile:

Un mare număr de cetăţeni s'a adunat în faţa hotelului „Britania", unde se adăposteau ofiţerii detaşamentului lui Pronay, atacându-i. S'au descărcat focuri de ambele părţi.

Intervenind poliţia ofiţerii, au tras cu revolverele asupra sergenţilor de oraş cari simpatizau cu publicul.

Veni garda naţională şi aceasta şi-a manifestat aceeaşi simpatie.

Ofiţerii au fost arestaţi. Se spune că ar fi fost împuşcaţi, în învălmăşeală 40 dintre ei.

Svonul că Horty a fugit se confirmă de ziarele maghiare.

Acerdul comercial anglo-rus

Proectul pentru aranjamentul comercial anglo-rus a fost examinat încă odată astăzi de către consiliul de miniştri.

Ziarul „Evening Standard" scrie chestiunile politice rămân, să fie examinate mai târziu, însă anumite detalii cu privire la garanţii sunt.

Ziarele celelalte spun că nu sunt piedici pentru grăbirea semnăturei din partea lui Krassin şi a colegilor săi din misiunea rusă la Londra, şi că data la care noua politică va intra în vigoare depinde în mare parte de Moscova.

Se spune că aranjamentul urmează de aproape liniile aranjamentului din Iulie, dar se dă multă însemnătate garanţiilor cerute de la guvernul sovietic.

Evacuarea Crimeei

La ministerul de externe al Franţei s'a ţinut o importantă conferinţă la care au luat parte d-nii Landry ministrul marinei; Paul Bignon, subsecretar de stat la marina comercială; Berthelot directorul afacerilor politice de la ministerul de externe; generalul Buat, amiralul Salaun şi colonelul Mourier.

S'a examinat mijloacele pentru aprovizionarea, fără întârziere, a celor 90 mii ruşi evacuaţi din Crimeea la Constantinopol şi cari se află în cea mai neagră mizerie.

Intrunirea a studiat şi mijloacele pentru repatriarea refugiaţilor ruşi în Grecia şi Serbia.

Politica micei Ungarii

Contele Csaky, ministrul de externe al Ungariei scrie următoarele într'un articol de fond al ziarului „Magyar Külpolitika": Politica micei Ungarii trebue să se plece necesităţii. Nu-i este îngăduit ei să piardă din vedere principiile de înaltă morală pe cari naţiunea ungară le-a urmat totdeauna atât în prosperitate cât şi în nenorocire: lealitatea şi credinţa în cuvântul dat şi în alianţele încheiate. Deasemeni trebuie să ne abţinem dela procedele deseori deplorabile ale politicii noastre interne şi să ne păzim de a aduce în completa necunoaştere a intereselor ţării cea mai mică bruscare în politica noastră externă.

TELEGRAME

Suspendarea negocierilor ruso-polone

Lyon, 21 Noembrie.

Din Riga se telegrafiază că negocierile ruso-poloneze s'ar fi suspendat-Joffe a adus la cunoştiinţa delegaţiei polone printr'o notă că în virtutea faptului că Polonia n'a executat clauza adiţională a protocolului din 14 Noembrie, cu privire la retragerea armatelor polone până la frontieră, negocierile vor fi suspendate până la executarea acestei clauze.

Relaţiunile Polono-Ungare

Varşovia, 22 Noembrie.

O delegaţie ungară compusă din 24 reprezentanţi ai industriei, comerţului şi cercurilor parlamentare având în fruntea sa pe d-l Bottolicki, vice-preşedintele Adunărei Naţionale maghiare a sosit la Varşovia pentru a lega relaţiuni economice între Ungaria şi Polonia.

Un Comitet special organizat de Unirea Centrală a Organizaţiilor industriale, comerciale şi financiare cu participarea reprezentanţilor oraşului Varşova, s'a ocupat cu primirea delegaţiei.

Noul guvern Austriac

Lyon, 21 Noembrie

Din Viena se anunţă că Consiliul Naţional cu 94 voturi (creştin social) şi 54 (socialiştii) a aprobat constituirea noului cabinet.

D-l Mayer (creştin social) ia prezidenţia şi Externele. Cei mai mulţi dintre miniştri sunt membri ai partidului creştin-social.

Un proces important

La Curtea Marţială a Corpului 6 Armată a început judecarea procesului Colonelului Sterea şi Căpitanilor Popescu-Nasta şi Bursan, acuzaţi de falşuri, abuzuri de putere, reacredinţă în serviciu şi excrocherie. Dată fiind calitatea acuzaţilor ni-am oprit dela orce comentarii, acum însă când actul de acuzare este publicat şi din cuprinsul său se pot vădi fapte care întrec marginile conduitei personale, pe care fiecare o înţelege aşa cum voeşte, fiind vorba de însuşi prestigiul armatei şi al stăpânirei româneşti, nu putem lipsi dela aprecierea că actualul proces constitue o preţioasă dovadă de atenţiunea şi răspunderea cu care se veghează la apărarea prestigiului autorităţei româneşti. Dându-se curs reclamaţiunilor făcute şi deschizându-se acest proces prestigiul armatei şi autorităţei româneşti, atins o clipă, va rămâne nepătat.

Defecţiuni se pot întâmpla ori unde, în orce armată; deasupra lor însă imparţială şi neînduplecată, stă justiţia marţială ale cărei hotărîri nu pot fi decât ale celei mai drepte judecăţi. Toată cinstea şi toată faima armatei româneşti stă în mâinele ei.

La cafenea „Metropol"

Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică.

Situaţia în Grecia

— Guvernele englez şi francez faţă de succesiunea tronului. —

Lyon, 21 Noembrie

Ziarele franceze confirmă că guvernul englez şi francez sunt cu totul de acord în principiu pentru a respinge revenirea pe tronul Greciei a fostului rege Constantin.

Ambele guverne sunt în strânse legături pentru a determina formele de acţiune comună. Pe de altă parte se anunţă că Georges Leygues se va întâlni cu Lloyd George pentru a fixa definitiv atitudinea celor două guverne asupra acestei probleme. Intrevederea aceasta a cărei dată nu s'a fixat dealtfel până acum va avea loc probabil la Londra.

Plebiscitul

Lyon, 19 Noembrie.

Din Atena se telegrafiază că potrivit deciziunei luate de guvern, plebiscitul pentru reintoarcerea lui Constantin va avea loc la 28 Noembrie.

Regele Constantin a telegrafiat guvernului grec că va aştepta rezultatul plebiscitului pentru a se întoarce în Grecia.

Fraţi regelui Constantin se întorc în Grecia.

Lyon, 19. Noembrie.

Prinţii Andrei şi Cristofor ai Grecii, fraţii regului Constantin, cari se găseau de câtva timp la Roma, au plecat la Brindisi pentru a se intoarce la Atena.

Guvernul grec şi situaţia

Lyon, 21 Noembrie

Guvernul Rhaly a dat Vineri ordin tuturor tribunalelor din ţară să pronunţe sentinţele în numele regelui Constantin.

Manifestaţiile continuă, Mulţimea a agaţat portretul reginei Sofia pe casa lui Venizelos.

Mai mulţi francezi refuzând să salute portretul lui Constantin au fost maltraţi de mulţime pe străzile Atenei. Populaţiunea este încredinţată că guvernele aliate nu vor avea energia necesară pentru a'şi impune voinţa.

Singurul lucru de care se teme este revizuirea tratatului dela Sevres.

Noul guvern considerând ilegale actele fostei camere care a sancţionat tratatul voeşte să convoace de urgenţă o nouă cameră la 25 Noembrie, probabil pentru a-i cere să ratifice tratatul dela Sevres înainte ca aliaţii să intervină.

Guvernul Rhallys are intenţia să urmeze politica externă a guvernului predecesor şi socoteşte să ordone trupelor grece din Asia Mică să încerce o nouă ofensivă contra lui Mustafa Kemal.

Adunarea Ligii naţiunilor

— Amendamentele Scandinavilor. —

Lyon, 21 Noembrie.

D-l Balfour primul delegat englez la adunarea Ligii a sosit la Geneva.

Guvernele danez, norvegian şi suedez au depus amendamente la pactul Societăţii Naţiunilor. Aceste amendamente cari au fost trimise spre examinare la prima comisiune, au ca obiect: 1) să asigure convocarea adunărei, 2. să modifice alegerea membrilor Consiliului, 3. să fixeze întrebuinţarea arbitrajului obligator, 4. să precizeze sancţiunile economice contra ţărilor cari nu se vor înclina în faţa deciziunilor Societăţii Naţiunilor şi ar declara război.

Deasemeni cele trei guverne scandinave doresc să vadă, fixându-se cât de curând bazele unui acord pentru limitarea armamentelor.

Printre reprezentanţii statelor fostei Rusii cari sunt acum la Geneva se găseşte şi delegaţia Azerbeijanului care a depus o cerere motivată de a fi admisă în Societatea naţiunilor.

Şedinţa Comisiunei a 5-a.

Lyon, 22 Noembrie

Sub presidenţia d-lui Sinneus comisiunea a 5-a şi-a ţinut prima şedinţă. După discuţia generală la cari au luat parte d-nii Gansen, Fisher, Viviani, Toma Ionescu, Politis şi Cecil Robert s'a numit trei sub-comisiuni. Intâia pentru admiterea în Ligă a statelor baltice şi a Luxemburgului; a doua pentru admiterea Austriei, Bulgariei, Lichtenstein-ului şi Albaniei; iar a treia pentru fostele state ale imperiului turcesc şi pentru Costa-Rica.

Printre condiţiunile generale figurează: admiterea şi recunoaşterea noilor state de celalalte guverne; stabilitatea guvernelor; precizarea frontierelor; libertatea guvernelor; respectarea angajamentelor internaţionale şi observarea regulamentului Societăţii Naţiunilor asupra armamentelor

Şedinţa comisiunei a 6-a

Lyon, 22 Noembrie.

Comisiunea a 6-a a ţinut Sâmbătă şedinţa sa publică sub presidenţia d-nei Branting.

D-nii Lange (Norvegia) şi Koo (China) au expus chestiunea desarmării. D l Lange a propus numirea de către Consiliul a unei noi comisiuni cari să lucreze în legătură cu comisiunea permanentă militară, navală şi aeriană deja existentă.

D-l Koo a semnalat dificultăţile problemei dezarmărilor din cauza variaţiunei diferitelor. aşezări geografice a ţărilor, a construcţiei căilor ferate etc.

D-l Da Cunha (Brazilia) a prezentat o rezoluţie prin care se interzice industriei private executarea de armamente.

De vânzare

din cauza plecărei **Planine neagră, mantouri de noapte pentru dame** veritabile chineze brodate şi **8 jug. lumcă** de cosit, informaţii se pot lua str. Iuliu Maniu 26 parter 2. p. m. 4—5. □

ţând tineretul cum nu l'a învăţat nimeni în această ţară? De curente artistice îi ardea lui, când spune că Dunărea nu-i destul de lată şi marea destul de adâncă, spre a ne despărţi de Fanar, şi când piesnea cu un biciu de foc pe demagogii cari batjocoreau fiinţa poporului nostru, ameţindu-l cu atâte forme şi formule de import?

Din partea unui ziar care face apologia intelectualităţii, e bine, ca orice caracterizare a mişcărilor culturale să fie cât se poate mai exactă. Destul de greu ne vine azi să ne aducem aminte cum dascălii de peste munte erialaltaeri puneau pe bietul Gherea în rândul scriitorilor români; iar azi, chiar literaţi socialişti arată totala lui slăbiciune literară.

Dar e şi mai penibil, ca oameni cari trebue să îmbrăţişeze cu nepărtinire întregul orizont al mişcării noastre culturale, să lege viaţa lui Maiorescu de un curent artistic când, din tinereţe şi până la moarte, fiul Ardeleanului de lângă Blaj a fost şi va rămâne cel mai mare educator ceeace priveşte respectul firei poporului nostru. Evident, Eminescu şi Maiorescu, sunt cei mai puternici reprezentanţi ai naţionalismului real în România.

Naţionalişti cu tam-tam au fost mulţi ... Dar cum e în natura tam-tamului, unii — poate fără ştirea lor au fost alături de adevăr şi chiar de cinste, cum dovedeşte exagerarea vorbelor şi neconsecvenţa faptelor lor.

Când însă, a minţit vre odată cu scrisul sau cu fapte un Eminescu! Când a mistificat Maiorescu pe cineva, spunând azi una, iar mâine alta, pentru a căpăta voturi sau a-şi mulţămi alte ambiţii personale?

Ştiu că sunt oameni cari i-au urât şi-i urăsc chiar şi după moarte, fiindcă îşi văd chipul lor ca ceva poçit când îl compară cu frumuseţea vieţii cinstite a lui Eminescu şi Maiorescu, înţelegem deci ura sufletelor inferioare. Vorba cronicarului: credem slăbiciunei omeneşti ...

Cei cari ţin azi pana în mână, se cuvine să fie cât mai atenţi în caracterizarea şi clasificarea valorilor, fiindcă ţara noastră trece prin momente atât de critice încât noţiunea de naţionalism trebue să fie cu desăvârşire despărţită de orice impuritate.

Aceasta e o datorie imperativă, pentru noi toţi, dar mai ales pentru cei cari poartă condeiul în organul care reprezintă partidul naţional al ţării întregite.

S. Mehedinţi.

Procesul colonelului Sterea

— Ziua I. —

D-l Comisar Regal Chiru cere să se ia în considerație că sunt ștersături și răsături la declarația d-lui colonel Stere.

Avocatul Chihaia cere să se ia notă că actele au fost semnate în preziua procesului, precum și că interogatorul n'a fost semnat de plutonierul Stratulat și nici de grefier.

Com. Reg. spune că interogatorul a fost iscălit la urmă.

Președ. cere ca plut. Stratulat să fie ascultat ca martor asupra iscăliturei.

Com. Reg. Se opune ca plut. să fie ascultat ca neconform legei.

Cere ca d-l Președinte, în baza puterii discuționare ce i-o dă legea să cheme ca informator pe numitul grefier, pentru a se constata acest lucru.

Curtea deliberând votează cu unanimitate de voturi că nu se va servi de nici una din actele nesemnate ca bune de cel în drept, și II-lea Curtea constată că toate semnaturile celor indicați prin lege sunt înscrise pe acte.

Alt incident.

Apărarea spune că ordinul de dare în judecată pentru care a fost chemat în judeçată nu este comform cu ordinul de urmărie. Sunt acuzați pentru infracțiuni și dați în judecată ca delapidarea averilor particulare și excrochrie cari nu au fost puse sub ordin de urmărire.

Com. Regal cere ca Curtea să studieze decretul de amnestie și întrucât punctele de acuzare ar fi cuprinse în cele de amnestie. Mai cere ca oricare ar fi faptele ce se pun în sarcina acuzărei, principiul e ca orice militar să fie judecat numai după codul justiției militare.

Partea principală e că faptul să existe oricare ar fi ființa lui. Trebue deci să se recunoască întâi identitatea faptelor și pe urmă să fie cualificate conform spiritului legei.

Apărarea prin d-l avocat Roman Valeriu cere respingerea incidentului în ce privește amnestia deoarece nu s'a cercetat nici până acum nici dosarul și chiar nici ascultarea martorilor. Apărarea spune că acuzarea renunță la mai mulți martori chemați la ministerul public.

D-l Avocat Chihaia refuză susținerea amnestiei și cere să se judece procesul

Curte *deliberând* asupra incidentelor:

I. respinge cererea apărărei.

II. asupra incidentului ridicat de acuzarea semnată la ascultarea martorilor chemați de ministerul public.

Sedința de după amiază

Se deschide la ora 3 p. m.

Se face apelul martorilor; Cea mai mare parte sunt prezenți d-l Comisar Regal maior Chiru cere ca în conformitate cu legea să se citească depozițiile martorilor absenți iar pentru cei din locatitate să se emită mandate de aducere.

Cere de asemenea numirea unui interpret, conform art. 357 Pr. Penală pentrn martorii ce nu cunosc limba română.

Apărarea, pe baza jurisprudenții se opune la cererea de citire a depozițiilor martorilor absenți. Curtea decide emiterea de mandate de aducere contra martorilor absenți. Se procedează la interogatoriul acuzaților. Primul este D-l Colonel Stere, care face un istoric al faptelor prin care se apără.

D-sa a avut aprobarea D-lui general Prezan, de a cumpăra pentru uzul D-sale personal 1—2 mașini. Cu acest prilej, a fost rugat verbal de D-l general Ștefănescu, comandantul jandarmeriei, să se intereseze a cumpăra și pentru Comandament 1—2 mașini, dacă, se va oferi ocazia. D-sa cumpărând un Berliet la Oradea-Mare, nu era decis în momentul cumpărării, dacă să-l rețină pantru D-sa. Neîntrunind condițiile cerute pentru un automobil ce urma a servi în jandarmarie, l'a reținut pentru uzul D-sale. Toate mașinile ce i se prezentau, aveau acte în regulă, așa că D-sa a fost de bună credință când a voit să le cumpere, pe bază de acte legale.

Cât privește un „Opel" mic, arată că era al fiului D-sale care avea de mult și care stricându-se la Sibiu, a fost dată în reparație la atelierele tracțiunii automobile a C. Tr. Transilvania. Pe urmă a fost vândută la Sibiu, prețul aparținând fiului D-sale, deci și această dată vânzare nu a fost făcută de D-sa și era o chestiune particulară a fiului său. Din mașinele aduse la Buda-Pesta dându-se 5 pentru ca să fie reparate și întrebuințate. Nu putea deci D-sale care cunostea justiția militară să caute a înstrăina avuția statului. Terminându-se declarația D-lui Colonel Stere se dă cuvântul acuzărei.

Acuzarea cere să se pună următoarele întrebări. Care erau atribuțiunele Col. Stere inainte de 14 August 1919.

Col. Stere: Nu pot ști data cu ziua. Ca pretor aveam atribuții judiciare.

Ca organizator de birou p. jandermerie în legătură și sub supravegherea D-lui Ciceo Pop.

Acuz.: In calitate de mare pretor putea D-l Stere să dea ordonanțe.

Col. Stere: Nu aveam dreptul.

Acuz.: Avea D-l Colonel cunoștință de ordinul în care le spunea că tot ce rămânea de la armatele ce se retrageau să nu poată fi înstrăinat?

Col. Stere: Nu o cunoșteam însă recunosc că în calitatea de mare pretor prin simțamântul meu o știam aceasta și am dat chiar ordine în acest scop.

Acuz.: S'au întrebat vre-odată de câte ori vroia să cumpere automobile care au fost vechii proprietari și dacă nu a fost a armatei germane sau ungare?

Col. Stere: Tocmai întrebam și de aceea examinam actele.

Acuz.: Nu crede că Engel ar fi putut profita de buna credință ce i se dăduse din partea D-l Col. Stere.

Col. Stere: Nu-i dădusem nici un ordin pentru rechiziție lui Engel pentru ca să aibă de ce profita.

D-l *Comisar special*: D-l Col Stere știe că în zona ce se întindea la vest de Oradea-Mare d-sa na avut dreptul să rechiziționeze. Cum a avut dreptul căp. Popescu-Nasta să cumpere o mașină pentru socru-său? Cum de-a permis atunci o neregulă unui subaltern al său.

Col. Stere: Eu n'am văzut mașina aceasta decât atunci când am vrut s'o cumpăr pentru mine. Altă dată nu m'am interesat de ea.

D-l *Comisar special*: Ce s'a făcut cu mașina cumpărată de Engel dela d-l dr. Lazar și diferența de bani dacă a fost dată d-lui dr. Lazar.

Col. Stere: Engel singur a avut legături băneşti cu d-l dr. Lazar și deci eu nu pot fi amestecat.

Comisar regal: In baza căror acte a cumpărat fiul d-lui Col. Stere o mașină?

Col. Stere: Eu nu pot ști întru cât eu nu i-am dat nici bani ci i-a fost dat de mama lui, care nu mai este soția mea și de aceea nu m'am interesat.

Com. reg.: Ce acte de proprietate a avut col. Stere dela acest „Opel"?

Col. Stere: Mașina este proprietatea fiului meu.

Com. reg.: Dece a înregistrat „confidențial", actele referitoare la mașina „Benz". Col. Stere să declare cu ce preț a vândut automobilul, căci el a plătit în loc de 20.000 lei numai 20.000 coroane.

Col. Stere: Noi am dat de 3 ori 8000 — 24.000 coroane.

Com. reg.: Să spuie d-l col. Stere dacă știe că a dat ordine să se aducă mașina rechiziționată?

Col Stere: Este posibil, sigur nu știu!

Com. regal: Să răspundă căpitanul Nasta dacă a avut cunoștință de ordonanța No. 14 a corpului de armată.

Căp. Nasta: N'am avut.

Com. regal: Dacă a avut cunoștință de calitatea morală a lui Engel, când a cumpărat automobilul „Berliet".

Căp. Nasta: Nu. Eu l-am cunoscut la Oradea-Mare, când am spus și unui sergent să deie samă de Engel căci cred că-i un...

Com. regal: Ce amestec a avut în cumpărarea mașinei „Protos"?

Căp. Nasta: Am fost numai asistent fizic. N'am avut nici un amestec. — La vânzarea pieselor Protos n'am avut nici un amestec.

Com. reg.: Dacă a cumpărat „Opel"-ul prin bună-învoială sau forțat?

Căp. Nasta: Prin bună-învoială. L'am cumpărat cu 25.000 cor., pentru serviciile mele. După un an l-am vândut cu 14.000 coroane.

Com. reg.: Ce amestec a avut în vânzarea „Opel"-ului. Ce convorbiri a avut cu vânzătorii?

Căp. Nasta: Nu i-am văzut și de aceea nici n'am putut fixa prețul. Am primit numai o broșă de briliante în valoare de 3—4000 lei ca remunerație pentrucă vândusem un camion.

Com. reg.: Cui a fost oferită broșa?

Căp. Nasta: Nimănui! Ea a rămas familiei.

Com. reg.: Ce câștig sau pagubă are din bonul de rechiziție cumpărat cu 100.000 cor. dela Reményi?

Căp. Nasta: Eu am dat banii numai ca împrumut, și am reprimit suma fără câștig sau pierdere.

Com. regal: Știe că a dat ordin în calitate de ajutor al col. Stere în care zice că să aducă șoferii mașine rechiziționate?

Căp. Nasta: Da, am dat un ordin. (Va urma.)

Ordonanța definitivă.

(Urmare.)

Era pe timpul când MM. LL Regele și Regina își făceau intrarea în Oradea-Mare, când d-l Colonel Sterea însoțit de Căpit. Popescu Nasta, Plutonierul de jand. Mandaia și Engel se urcă în tenul ce ducea dela Sibiu la Oradea-Mare toate automobilele în frunte cu d-nul Maniu, președintele Consiliului Dirigent.

Ajunși la Oradea-Mare, toți patru trag la Hotelul „Vulturul Negru" unde Plutonerul Mandaia și Engel iau ca locuință aceiași cameră. Engel se duce în oraș să caute pe un individ Bölonyi (șofer a lui Kraminer proprietar al Berlietului) care îi spune ca proprietarul nu e în oraș însă automobilul se află la o școală de meserie în reparație, văzând mașina și obiectând, că are multe lipsuri, Bölonyi îi spune, că parte din ele sunt la Kraminer acasă, iar altele se pot procura de la comerciantul Singer Endre (rudă cu Kraminer.)

Engel vine și raportează Căpit. Popescu Nasta și acesta, la rându-i d-lui Colonel Sterea, care intervine la Peretoratul Div. a 6 să-i pună la dispoziție jandarmi pentru a monta și ridica automobilul, cerând tot odată și o autorizație în acest sens (dosar file 8).

Automobilul este vizitat la școala de meserii de d-ul Colonel Sterea și Capit. Popescu Nasta, açesta din urmă servind și de interpret: Plutonierul Mandaia și cu Engel se duc la Singer Endre să ia piesele ce lipseau și în adevăr acolo găsind un automobil „Protos" voesc a ridica diferențialul, cutia de viteză și altele; cum Singer se opune, Engel se întoarce și raportează cazul Capitanului Popescu Nasta, care cheamă pe Singer și prin amenințări îi spune, că trebue să dee ceia ce lipsește, deoarece în caz contrar i să rechiziționează Singer se supune.

In schimbul unui bon ce i să prezintă și pe care nu l'a primit nici până astăzi și astfel i s'a ridicat de jandarmi și alți experți aproape toate piesele mai principale.

„Berliet-ul" a fost apoi dus la gară și transportat (împreună cu un altul după cum vom videa mai la vale) la Cluj la garajul lui Engel spre a fi reparat.

A trecut de la această întâmplare aproape un an (exact 10 luni) când Kraminer proprietarul, află că automobilul său se găsește în Cluj, la un oarecare Dr. Paulo, director al unei fabrice și face o reclamație (fila 2) în acest sens. Ori ce s'a întâmplat în acest timp?

După ce „Berlinet-ul" a fost adus la Cluj, și reparat, Colonelul Sterea a pus să-l vândă imediat chiar înainte de a se servi cu dânsul cel puțin odată; în acest scop Engel și Sigherius (șoferul d-lui Colonel), găsesc la la Sibiu pe Frankel, directorul prim al marei fabrice din Cluj, care spunând că are nevoie de automobil, acesta însărcinează pe Dr. Sabi să-l cumpere.

Engel și Sigerius vin la Cluj, se tocmesc cu Dr. Sabi care nu dă decât 145.000 coroane (în loc de 170.000 coroane cât i se cere); după câteva zile Engel și Sigherius pleacă cu automobilul acestuia spre Sibiu, dar se oprese în Alba-Iulia unde era Dr. Sabi, pe care-l ia spunându-i să meargă cu el la Sibiu, deoarece n'au voie să-l dee cu 145 000 coroane.

(Va urma.)

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Spectacolele săptămânei

Teatrul Național și opera.

Marți 23 *Ca să trăești fericit*
Miercuri 24 *Concert simfonic*
Joi 25 *Premieră*: **Amorul veghează**
Vineri 26 *Premiera*: **Faust**
Sâmbătă 27: *Amorul veghează*
Duminică 28 matineu: *Brânduşa.*
Duminică 28 seara: *Ca să trăești fericit.*

*

Joi 25 corent va avea loc la Teatrul Național a 6 premieră în această Stagiune. Se va juca *„Amorul veghează"* comedie în 8 acte de G. A. de Caillavet și Robert de Fiers traducere de D. Anghel. In rolurile principale D-nele Șeinescu-Zaman, Jeana Popovici, A. Medianu, N. Dordea, Ec Popea, și D-nii D. Mihăilescu-Brăila, Neamțu Ottonel, Virgil Vasilescu și S. Constantiniu.

*

In matineul de Duminică 28 A se va relua „Brânduşa" de Brieux succesul din stagiunea trecută

In rolurile principale:

D-rele A. Medianu și A. Faliero și D-nii Stănescu-Papa, I. Dorda, V. Vasilescu etc.

Teatrul Maghiar

Marți: „Drotarul".

Mercuri: „Notarul din Peleske" Cu debutul d-lui Ștefan Szentgyörgyi.

Joi: „Madame Sans-géne". Cu distribuția nouă a rolurilor.

Vineri: „Madame Sans-Géne"

Sâmbătă: Madame Sans-géne".

Duminecă matineu: Sylvia" a 69-a oara. Cu prețuri obișnuite.

Duminecă seara: Suzana a 61-oara.

Luni: „Madame Sans-Géne".

Citiți „Infrățirea"

Fratii Márton & Blănarii
Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de încredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Citiți, este foarte important!

Dacă doriți să vă curețe și să vă coloreze hainele bine și ieftin — să le trimiteți la

„KRISTÁLY"

INSTITUT DE SPĂLAT CU ABURI ȘI DE COLORAT STOFE

Fabrica și Centrala: Str. Munkácsi 32.

FILIALE:
Piața Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (F. Wesselényi M.)
Strada N. Iorga Nr. 2. (Fostă Jókai)

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curața și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

UNIVERSITARĂ dă oare din limba germană. Klein, Rákóczy-ut 33.

FUNCŢIONAR la stat din vechiul regat specialist în lucrări de birou având orile de dimineaţa zilnic libere caută post la instituţie particulară sau de stat. Adresa la administraţia ziarului.

SE CAUTĂ un sergent sau caporal demobilizat care să vorbească limba germană şi italiană, precum şi un demobilizat de orce grad şi orice naţionalitate care să conducă o mică economiie agricolă. Condiţiuni de angajare foarte avantajoase. Ase adresa la ziar sub. X. Y.

ORI CINE poate câştiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

Vânzări şi Cumpărări:

SE VINDE în str. Nicolae Iorga (Jókai) No. 8 la parter, în dreapta, un mantou de iarnă de catifea şi un costum de damă, ambele puţin uzate Vizibile între orele 1½—3 pm.

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerţul român str. Regina Maria No. 19.

CASĂ cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preţ avantajos. Doriţi se pot adresa la gazeta sub. Casa.

Pentru Domnii Comersanţi. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ştofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica preţurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraş principal din Regat dorind al mobila şi preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Intreprinderi tehnice Universale

„Tehnică“

Cluj, Str. Kiss No. 33.

instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii şi repară în mod special maşini de scris şi cusut, şi orice lucrări de astfel natură în localitate în comune şi la moşii. Motoare electrice mai mici şi orice articole technice se află totdeauna în depozit.

FRAŢII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Baumzweig, Rosenfeld şi Comp.
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 25.
Renumită magazie stabilă de manufactură numai en gros.

Casa Centrală a Muncii şi Asigurărilor Sociale Cluj.

No. 6217.

CONCURS.

Casa Centrală a Muncii şi Asigurărilor Sociale din Cluj, publică concurs pentru complectarea a 11 posturi vacante de Prim-medici dela Casele Cercuale pentru Asigurările Sociale din Transilvania, notaţi mai jos pe lângă retribuţiunile specificate în dreptul fiecărui post.

No. curent	Numirea Casei Cercuale	Prim medic asimilat: gradului	cl.	Salariul lunar Lei	Indemnizaţia de: scumpete lunară	chirie în %
1	Alba-Iulia	Şef de birou	I.	755	400	12.20 25
2	Arad	Şef de serv.	I.	1035	400	20.25.30
3	Bistriţa	Şef de birou	I.	755	400	15.20.25
4	Dej	„ „ „	I.	755	400	15.20.25
5	Lugoj	Şef de serv	II.	965	400	15.20.25
6	Satu-mare	„ „ „	III.	895	400	15.20.25
7	S. Marmaţiei	„ „ „	III.	895	400	15.20.25
8	Sighişoara	Şef de birou	I.	755	400	15.20.25
9	Sftu. George	Şef de serv.	III.	895	400	15.20.25
10	Târgul-Mureş	„ „ „	II.	965	400	15.20.25
11	Turda	Şef de birou	I.	755	400	15.20.25

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt învitaţi a-şi înainta cererile cel mai târziu *până la 30 Noemvrie a. c.* Direcţiunilor Caselor Cercuale respective, unde vor putea primi şi deslusiri mai detailate.

In aceste posturi vor putea fi numiţi numai acei concurenţi cari:

1. Dovedesc că sunt cetăţeni români şi cunosc perfect atât verbal cât şi în scris limba română. Scutire în această privinţă nu se admite;

2. Dovedesc că nu au trecut etatea de 40 ani, scutire de etate este îndreptăţit a da numai Ministerul Muncii şi Ocrotirilor Sociale la propunerea Casei Centrale.

Concurenţii vor trebui să corespundă tuturor condiţiunilor impuse funcţionarilor publici prin art. 110 din legea XIX. din 1907 şi prin Decretul Lege pentru organizarea Ministerului Muncii şi Octrotirilor Sociale.

Cluj, la 28 Octomvrie 1920.

Director General:
Dr. Vasilie.

Şeful Ssrv. Pers. Extern, Inspector Regional:
Nicolae Rusu.

Horváth Alexe
Magazin de coloniale şi delicatese Cluj, str. Regina Maria No. 17.
Asortat cu Bomboane pentru Crăciun, Ciocolată Licheruri şi Vinuri indigene pentru sărbători.

D. A. Demirof & Vasile Toma
Societate colectivă
Ferărie şi cereale
Import — Export
Strada Ştefan cel mare No. 72 Constanţa

GRÂU din vechiul-Regat liferează franco la orice gară
secţia comercială a Băncii Timişana
Timişoară.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

No. 904—1920.

Licitaţie de lemne.

In ziua de 30 (treizeci) Noemvrie 1920 se vor vinde în birou regiunei silvice din Oradia-Mare, prin licitaţie publică cu oferte inchise în două grupe separate următoarele materiale lemnoase, esenţă foioase spre esploatare în anii 1921 şi 1922 şi anume:

Grupa I.

Tot masivul estimat la circa 49.639 m³ esenţă fag, din care circa 10 (zece) procente lemne de lucru şi construcţie iar restul de foc, precum şi circa 583 m³ lemn de lucru şi construcţie esenţă gorun aflător pe a suprafaţă de 206·2 iughere cad. din ocolul silvic Dobreşti în locul numit „Valea-Somnelor în clasa economică A. seria III Secţia 13, Parcelele 29, 30 şi 31.

Preţul de strigare se stabileşte pentru întreg materialul de pe 206.2 iughere cad. în 1.600.000 (unmilion şasesutemii) Lei. Pădurea în chestiune este situată la o depărtare circa 27 klm. de gara cea mai apropiată „Tileagd“ şi „Alesd“. Două firme au până acolo căi ferate silvice. Vadiul este de 160.000 (unasutăsasezecimii) Lei.

Grupa II.

Tot masivul estimat la circa 4106 m³ lemne de foc esenţă fag aflător pe o suprafaţă de 21 iughere cad. din Ocolul silvic Dobreşti în locul numit „Fântâna Fagului“ în clasa economică A. seria II Secţia 9. parcela 32.

Preţul de strigare se stabileşte în 120.000 (una sută douăsecimii) Lei. Vadiul este de 12.000 (Douăsprezece mii) Lei.

Pădurea este situată la o depărtare de circa 8 klmetri de gara cea mai apropiată Dobreşti.

Ofertele trebuesc inaintate în scris Regiunei silvice Oradia-Mare (Strada Regele Ferdinand No. 36) până la 30 Noemvrie c. ora 11 a. m. şi se vor deschide publice tot atunci în biroul Regiunei.

Condiţiile de licitare şi cele contractante se pot vedea la Regiunea silvică Oradia-Mare şi tot acolo se pot primi şi formulare pentru oferte şi plicuri precum şi alte informaţiuni.

Asemenea se pot vedea condiţiunile de licitare şi contractuale şi la ministerul agriculturei şi domeniilor Casa Pădurilor Bucureşti şi la Direcţiunea Centrală a Pădurilor Cluj.

Oradia-Mare, la 10 Noemvrie 1920.

Regiunea silvică.

Lemne
de construcţii, scânduri şi ţigle de acoperit se află eftin la:
Sajovics şi Lebovits
Cluj, Strada Kalántói No. 1.

Dacă doreşti se fii bine şi eftin îmbrăcat, cercetează
croitoria de domni
Lázár Izsák
unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ştofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt şi beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Intreprinde pe lângă cea mai mare garanţie: uscarea radicală a pereţilor umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruţabile, curţi şi magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

KUN JOZEF
Calea Reg. Ferdinand No. 30. (lângă pod) se repară maşini de cusut mai eftin ca ori unde şi în timp scurt.

Cărbuni roşii calitatea superioară, garantat uscaţi cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantităţi mari cu vagoane „Pax“. Intreprinderea universală de comert Sibiu.

Vând spirt rafinat
Engros şi endetail. Preţuri de concurenţă.
A se adresa la ziar sub A.

Dnii ADVOCATI sunt rugati să trimite urgent **Lei 100**
pe adresa Inst. de Arte Grafice ALEXANDRU ANCA Cluj, Piaţa Unirii,
pentru a fi Abonaţi la
jurnalul advocaţial de termene ügyvédi határidő napló
care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor şi lista advocaţilor din Transilvania.
Calendar de masă Lei 10·— şi de părete Lei 4.—
Tot aici să află tot soiul de tipărituri advocaţiale.

IUBITORI DE CĂRŢI! LIBRARI!
Mare reducere de preţuri!
La notele muzicale şi la toate cărţile de ştiinţă şi literatură ce se află în depozit, vând cu preţuri foarte reduse.
La librari cu rabat!
FRIEDMANN
depozitar de ziare şi librărie Cluj, Piaţa Unirii 26.

„Viața Românească“

Societate Anonimă. — Capital Lei 20.000.000

IAȘI, Strada Lăpușneanu

BUCUREȘTI Libraria Alcalay

Calea Victoriei No. 37, Str. Lipscani No. 88.

Institut de Editură, Arte Grafice, Librăria, Papeterie

Cărți de Școală, Literare, Științifice, Pedagogice, Juridice, Militare, Dicționare, etc., etc.

Publicațiuni Periodice și Jurnale de Mode, Românești și în limbi străine. ◆ Articole de Birou, Rechisite, Școlare, Furnituri pentru Desemn și Pictură. ◆ Fabricațiune specială pentru Registre Comerciale, Agricole și Administrative. ◆ Editura „Codului General al României“ de C. Hamangiu și a „Bibliotecei pentru Toți“ din care a apărut peste una mie numere, cuprinzând cele mai bune scrieri originale și Traduceri. ◆ Biblioteca Agricultorului. ◆ „VIAȚA ROMÂNEASCĂ“ Revistă Literară și Științifică.

Biblioteca FOI VOLANTE.

Corespondență directă cu comerțul de Librărie din FRANȚA, ANGLIA, ITALIA și GERMANIA.

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.

Capital Social 12,000.000 Lei

Asigurări de Incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

23 de ani de când s'a inființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză și franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

Vizitați renumitul magazin de modă pentru dame

Jeszenszky Ferencz

unde puteți afla orice articole de modă pentru dame și anume: mantouri, costume, pălării pentru dame, mănuși și tot feliul de articole cosmetice.

Associati Croitori Români

PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Brătianu 13. ® Piața Unirii No. 2.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase. Depozit de ștofe.

IOSIF MOLDOVAN

mare comerciant de vin

Pivnița proprie str. Trefort Nr. 9. Vindere în detail Szentgyörgyi-tér Nr. 1.

Fondată în 1889.

Recunoscută în Ardeal ca firma cea mai eftină și mai escelentă. La diverse expoziții a fost în repetite rânduri distinsă cu medalia de aur. □ □

Atelierul de articole de voiaj

din str. Universității No. 3, l'am mutat în str. Nicolae Iorga No. 11 (f. Jokai). Rog Onor. Public a mă onora cu comenzile și în viitor: cu deosebită stimă **FARMATI LAJOS.**

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor e curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

CEREȚI Ciocolata Cacao Bomboane **BERINDEI** **București** Str. Puțu cu Apă rece 37

Tipărit pe mașina rotativă institutului de arte graffice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul I. No. 89 — Opt Pagini 50 bani — Opt Pagini — Vineri 26 Noembrie 1920

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Streinii și presa națională

Dela războiu încoace, noi, Românii, am trecut prin două momente, în care se punea cu stăruință, în conștiința noastră, întrebarea: *In ce măsură poate tolera o presă națională pe streini în mijlocul ei?*

Primul moment a fost acela când, imediat după armistițiul din 1918, a început „judecarea", prin presă, a bărbaților noștri politici, care ne alipiseră de Înțelegere și a tuturor acelora cari fuseră partizanii acestei politici. Atunci era vorba de politica noastră externă și știm cu toții la ce spectacol ne-a fost dat să asistăm. Inainte de toate trebuie să recunoaștem însă, că, în afară de unul sau două capete sucite, toți românii cari condamnau atitudinea avută de noi în conflictul mondial, se puneau dintr'un punct de vedere strict național, socotind că ar fi fost *mai bine pentru noi, ca stat și ca neam,* dacă ne-am fi alipit de puterile centrale.

Era un fel de a vedea, greșit de sigur, cum au arătat evenimentele, dar care nu avea drept urmare, în mijlocul dezastrului în care ne găseam, să ne facă să uităm că suntem români. Luați însă și citiți colecția ziarului „Arena' dela Iași, capitala Romîniei pe atunci, ziar care, dacă rămâneau Germanii victorioși, ar fi ajuns să ție locul „Adevărului", partizan, el, al Anglo-Francezilor. „Arena" era scoasă de vestitul Hefter și reprezenta mentalitatea de după război a evreilor. Aceștia, înainte de război, fuseseră, în marea lormajoritate, filogermani. Acum ei erau, vezi bine, toți filogermani, dar mai erau ceva: erau internaționaliști, adică ne-români! Faceți o sforțare și citiți ditirambele lui Hefter — micimea persoanei lui, repet, să nu vă inducă în eroare: ajungea să fie Hindenburg victorios în loc de Foch, pentru ca azi tonul să nu-l dea, în presa noastră, Honigmann, coreligionarul său, ci fostul director al „Arenei": — veți vedea acolo cum, pentru acești oameni, pentru toți acești filogermani de națiune semită, războiul nostru pentru întregirea neamului fusese o nerozenie, nu atât pentrucă mersesem alăturea de „Înțelegere", ci mai ales pentrucă orice război este o stupiditate, chiar când el urmărește liberarea unor frați subjugați, idealul, singurul ideal, fiind topirea a tot ce este suflare omenească în oceanul internaționalist.

Era, de fapt, același atentat pe care-l făcuseră bolșevicii în, de asemenea bătută, Rusia și care răușise acolo — spre binele altora, dar nu al poporului rusesc.

Al doilea moment este acela în care trăim încă și el se pune cu prilejul chestiunilor și greutăților interne. Aicea, iarăș, un român — afară de câte va excepții nenorocite — ori cât ar vedea el de pătimaș lucrurile, se gândește tot deauna la un stat, da, ultra-democrat, de voi', dar național. Cu totul altel stau lucrurile cu aceia care conduc unele ziare, ca „*Adevărul*", „*Dimineața*" etc., sau cu acela care lansară „*Izbânda*", pe care au vândut-o, cu beneficii frumoase, unor simpli „reacționari" — menționăm acest amănunt spre a ilustra mai bine greutatea pe care publicul trebuie să o pună pe „ideile" unor astfel de foi. — Ca exemplu luăm un singur număr din „*Izbânda*", cel dela 23 Iulie 1919 când dată fiind victoria definitivă a aliaților noștrii și întoarcerea noastră triumfătoare și recentă pe atunci, la București, faceau să tacă oare cum curentele dizolvante, nenaționale din țară.

Ei bine, acest ziar, care *nu era socialist*, scria în primul său articol: „*Demonstrația de eri*", că „ea a putut arăta, mai bine de cât orice, puterea pe care a dobândit-o în ultimul timp partidul socialist român". Mai departe apoi: „Conștiința de clasă a proletariatului și simțământul puterei sale pe care i-l dă solidaritatea, constituiesc nu numai transformarea pe care o vedem astăzi, dar sunt însăși elementele revoluției de mâine". Treceți acum la articolul imediat următor: „*Motivele pentru care a fost proclamată greva mondială*" și veți găsi de la început că: „Ieri a fost ziua uriașei demonstrații internaționale, care unește pe muncitorii din toată lumea în același simțimânt de protestare ..... fiindcă muncitorimea socialistă de pretutindeni consideră că pacea nu schimbă nimic din vechea stare de lucruri pentru popoarele cari s'au jertfit cu speranța într'o lume nouă". Și tot articolul continuă pe nota aceasta.

Al patrulea articol, o scrisoare a domnilor Steriau și Horia Carp (?), scrisoare de protestare în contra unui arendaș, care bătuse un evreu. „Vă rugăm, domnule ministru să luați urgente măsuri pentru apărarea vieții și avutului evreilor din Urziceni, ordonând telegrafic autorităților locale..." îngăduită să facă să treacă ideile și sentimentele ei drept ideile și sentimentele majorității, lucru care se întâmplă, când lucrurile stau așa cum stau, adecă atunci *când publicul nu știe, datorită anonimatului gazetăreac, cu cine are de a face.*

Dar cu aceasta n'am terminat. Și atunci vine întrebarea din capul articolului de față: *In ce măsură poate tolera o presă națională pe streini în mijlocul ei?* Se va zice poate, că odată ce îi admitem pe streini în viața noastră economică și în cea politică, întrebarea de sus nu mai are sens, admiterea lor în presă fiind un simplu corolar al punctelor dintâi.

Un prim răspuns la această obiecțiune, ar fi că *a da unei părți dreptul de părtășie la treburile publice ale unui neam întreg, nu însemnează că i-ai dat dreptul de conducere, iar tocmai acesta este rolul teoretic și de fapt al presei într'un stat.* O minoritate poate fi admisă într'un parlament, dar ea nu poate fi

Virgil I. Bărbat.

Intr'o chestie de artă

Statui votive, religiunea lucrurilor artistice, cultul mândrelor amintiri, iată ce ne aduce revizuirea uitărilor noastre neiertate. Cuvinte de comemorație pentru unii, monumente pentru alții. Și iată că se pregătește monumentul mult întârziat al lui Eminescu, după cum pare a fi hotărît ministerul Artelor.

Lucrarea aceasta va fi pusă la concurs între principalii artiști ai țării, cari vor fi luați o clipă deia obsesiunea subiectelor legate de viața războiului sau a muncitorimei. Cu toate acestea, nu s'a stabilit oare că nimic bun nu poate ieși din instituțiunea învechită a concursurilor? Să nu uităm că se afirmă că programele și juriurile nu servesc decât la înăbușirea geniului; frumosul nu se înfăptuiește după comandă. Nu mai suntem în vremea unui Giotto, unui Donatteo, unui Verrochio, cari lucra după ordin. A invita artiștii de azi să reia zgarda sclaviei e a ne înșela asupra veacului, în care trăim. Inspirația nu se decretează.

Spre a vorbi despre artă și nu despre altceva, suntem oare siguri că atelierele de sculptură au câștigat mult prin suprimarea marilor comenzi de Stat?

Suflete mari au consimțit să-și exprime visul în epocile barbare în care, capo-d'operile se organizau. Slavă domnului, azi nu se mai organizează. De-acum, ele se fac singure, printr'o minune a voinții libere. Ce trebuesc dar programe și concursuri?

Nu trebue totuși să descurajăm pe nimeni. Dacă s'ar găsi un tânăr sculptor doritor să încerce aventura de a face o statue frumoasă asupra unui subiect frumos, să nu-l desgustăm mai dinainte. La urma urmei ar fi poate pentru el un prilej de a se singulariza. Sculptura se face tot mai tristă de câteva vreme. Devine filozofică, umanitară, pesimistă și socializantă. E o modă, contra căreia nu poți face nimic. Tragediile mizeriei bântuesc imaginațiile tinere de tot. Ororile războiului se oferă ca un subiect la îndemâna tuturor. Am cunoscut o vreme, în care tinerii noștri artiști abuzau de nimfe. Spre a înțelege până la ce punct se căesc de păcatul acesta mitologic, e de ajuns să trecem în revista producția ultimilor doi ani: domină tot ceea ce poate simboliza Războiul; Bătrânețea, Foamea, Desnădejdea, Revolta, Greva.

Proletarul acupă loc nespus de mult și aici. Zelul acesta e lăudabil, dar proletarii nu alcătuesc toată omenirea. Nimeni nu cugetă a nega frumusețea plastică a unui grevist, dar chipul unui mare poet are nevoie spre a fi imortalizat de un concurs oficial?

Imi pare că dacă aș avea cinstea de a fi cioplitor de imagini concursul pentru monumentul lui Eminescu n'ar îndemna la lucru. Asemenea comenzi se fac tot mai rare: Cine oare va fi în câștig de data aceasta: Statul sau sculptura?

Dr.

Greșeli cu urmări fatale

Sentimentul răspunderei știam bine că nu putea fi îndeajuns de mult manifestat într' un guvern neomogen, alcătuit numai în virtutea popularității unei persoane și nu a unei doctrine, a unei idei. Ceeace ne-a putut însă face ca să nădăjduim totuși în o guvernare potrivită împrejurărilor, a fost credința că, desigur, generalul Averescu, oricât de mică i-ar fi competința politică, atitudinea specială ce i-o impunea calitatea de oștem în primul rând, îl vor face folositor tocmai prin o deosebit de pronunțată energie în înfrânarea tendințelor anarhice și primejdioase ordinei. Decepțiunea ne-a fost dată însă s'o cunoaștem din primul moment, și anume, cu prilejul conflictelor dintre sindicatele muncitorești naționale și cele internaționale.

Ministerul Muncii, special creat pentru a se îngriji de importanta problemă muncitorească, a fost încredințat unui personaj foarte puțin indicat pentru o situație atât de încărcată de obligațiuni, și mai cu osebire atât de puțin pregătit sufletește, cum este d. Trancu-Iași, anume creat ministeriabil pentru a fi opus demagogismului d-lui Lupu. Acesta a căutat în acest scop prin toate mijloacele să-și concureze predecesorul. Cum însă concurența nu putea fi făcută prin atitudini fățișe, a urmat pe ascuns tot felul de concesiuni și încurajări pentru muncitorii socialiști internaționali în dauna și chiar dând potrivire celor patrioți, grupați în sindicate naționale.

S'a mers chiar până acolo în cât nu numai că s'a refuzat acestora din urmă orce sprijin dar chiar li s'a impus și disolvarea.

Au trebuit să se producă serioase manifestațiuni din partea opiniei publice și chiar a unor deputați din majoritate pentru ca atitudinea ostilă a guvernului și a ministrului de resort în această chestiune să înceteze.

Greva generală, producându-se în mare parte datorită și faptului că, la timp, guvernul nu întărise sindicatele naționale și că muncitorii din acesta au trecut la cele internaționale, s'a putut crede că ar fi fost cel mai bun prilej pentru ca atitudinea guvernului să se corecteze. Dar contrar acestei așteptări, guvernul acum a luat din nou atitudine ostilă acestor sindicate, ceace a determinat pe Directorul General al Poștei, d-l Pitulescu, de a-și anunța demisia pe această chestiune, ca și pe un important grup de deputați din majoritate să vestească guvernul că dacă nu-și schimbă atitudinea, la deschiderea sesiunei vor declara că nu mai fac peste din majoritate.

Credincioși doctrini noastre susținută în cuprinsul acestor coloane, credem că oricât de explicabilă ar fi lipsa de orientare într'un guvern alcătuit după cum am amintit, chestiunea ordinei și a pantei nenorocite pe care se lasă împinsă muncitorimea, impune guvernului îndatoriri, dela care nu poate lipsi fără a se face vinovată de neertata crimă a desconsiderărei celor mai mari interese naționale.

ac.

Independența politicei interne

Antanta dorește în România un guvern de coaliție?

Roadele sistemului de a lăsa ca toate chestiunile de politică internațională, cari ne privesc, să fie resolvate așa după cum marile puteri apusene găsesc cu cale s'o facă, au putut să fie cântărite îndestul, până acum. Aceasta este înțelegerea asupra treburilor noastre externe, care a triumfat în sânul actualului guvern, și efeçtele se văd. Fără a realiza niciun câștig diplomatic serios, România e invitată să concesioneze străinilor unele din cele mai importante ramuri de activitate economică, între cari și o instituție publică de însemnătatea căilor ferate.

Se pare că unii dintre oamenii noștrii politici merg mai departe cu atitudinea de „politețe" față de străinătate, îndemnând anumite cercuri din Apus să-și arate felurite dorinți în privința treburilor noaste interne.

Intr'adevăr, ziarul „Dacia" publică un reportaj politic intitulat „străinătatea și cuvântul României", în care se scrie că:

„Cercurile diplomatice și politice ale Apusului au ajuns la convingerea că toate angajamentele ce ar lua România n'au decât valoarea unor angajamente personale, cari la cea dintâi schimbare de guvern cad fără multe forme."

Spre complectare adăugăm că s'a sugerat din aceleași cercuri străine ideea unui guvern de coaliție sau național, — indiferent denumirea, — care să trateze și și să angajeze în mod valabil România. O asemenea sugerare s'ar fi făcut în diferite rânduri din partea străinătății și de aceea idela unui asemenea guvern a fos și mai înainte susținută cu căldură de d. Take Ionescu."

*

E limpede, din aceste rânduri, nu numai că d. Take Ionescu este acela care a făcut să circule în străinătate ideea că România are nevoie de un guvern de concentrare, dar d. Take Ionescu însuș este acela care a inspirat, desigur, informația confratelui nostru „Dacia".

Am mai arătat și altădată că d. Take Ionescu reprezintă în guvernul actual interesele opoziției „social-naționale", a cărei colaboreare vrea s'o impună, sub directa sa influență protectoare.

Lucrul ar fi, mai mult sau mai puțin indiferent și guvernul are dreptul să-și aleagă mijloacele

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Moartea unui jurist italian

Zilele trecute a încetat din viață G. C. Buzzati, profesor de drept internațional la Universitatea din Pavia (Italia) și unul dintre juriștii italieni de seamă care a făcut parte din diferite comisiuni internaționale de arbitaj și acum în urmă la conferința păcii a fost printre delegații technici ai Italiei.

Pe urma lui rămâne o mare lucrare neterminată „dreptul internațional după convențiunile dela Haaga" din care au apărut părțile privitoare la căsătorie, cetățenie, procedură civilă, etc.

O distincție

Universitatea din Paris a conferit gradul de doctor onorar, președintelui republicei chineze. Cea mai înaltă distincție d care universitatea dispune și care s'a acordat pentru prima oara unui asiatic.

D-l Iorga și literatura

D-l prof. N. Iorga a ținut Joi seara la „Asociația tinerilor femei creștine" („Young Woman Christian Association") o conferință asupra literaturei din vremea „Sămănătorului" și cea de acum, D-sa a vorbit despre generația scriitorilor din vremea Sămănătorului și de cea de acum, declarându-se contra literaturei care nu pleacă din societate și care nu folosește societății.

Dela Românii din Argentina

Sâmbătă a sosit în Capitală d-l căpitan Theodor Lavrov român basarabean din marina Argentiniană. D-l Lavrov este delegat de românii stabiliți în argentina să ceară ministrului de externe numirea unui reprezentant oficial al României în Argentina, unde numărul românilor trece de 13000.

D-l căpitan Lavrov este însărcinat de românii argentinieni să prezinte o placă comemorativă pe care o trimite colonia românească eroilor, căzuți în războiul pentru întregirea neamului.

Majoritatea românilor din Argentina sunt emigrați din Ardeal, Bucovina și Basarabia, ei sunt ingineri agronomi, doctori, comercianți, agricultori, meseriași, cei mai mulți sunt în exploatările de petrol.

Au o societate „Unirea Română" cu o bibliotecă „Carmen Sylva" scot o revistă cu numele societății.

Prin hărnicia și spiritul lor pașnic, românii sunt foarte bine priviți și se bucură de o deosebită dragoste. Printre românii argentini ni sunt și evrei din România care au o vie dragoste pentru țara românească.

Un prinț explorator

„Svenka Dagblad" din Stockholm află că prințul Willhelm, fiul regelui Suediei, va întreprinde o nouă călătorie de explorație în districtul Kiwu (Africa Centrală).

Politica uitării

Dacă politica uitării e din nenorocire aceea a câtorva profesori britanici față de intelectualii germani, nu e însă aceea a tuturor intelectualilor englezi.

Unul din cei mai iluștrii, sir Frederic George Kenyon, președintele lui British. Academy s'a explicat asupra acestei chestiuni într'un discurs recent în care a declarat că reluarea colaborării între savanți pe cari războiul i-a despărțit, nu e posibilă de cât în condițiunile indicate deja decătre savanții națiunilor aliate asociate și neutre, condițiuni pe cari el le reamintește cu deosebită tărie.

Înființarea unei parohii ortodoxe în Satu-Mare

Având în vedere numărul respectabil de români ortodoxi, din orașul nostru și în urma inițiativei luate de mai mulți locuitori în frunte cu Victor Stănescu, primdirector de tribunal și părintele Răuț de la Brigada de Roșiori din localitate s'a hotărît înființarea unei parochii ortodoxe în Satu-Mare.

In urma cererei adresate Mitropoliei, aceasta a trimes un delegat în persoana protopopului Horvat senator de la Episcopia Oradea-Mare, care să ia contact cu credincioșii. Ieri sosind în localitate, românii ortodoxi, au fost convocați la o consfătuire în sala Comisiunei Agrare.

La această întrunire, au luat parte pe lângă numeroși români din Ardeal și funcționari stabiliți aici din vechiul regat.

Părintele Protopop, luând cuvântul, a arătat importanța acestei parochii, sfătuind pe credincioși să procedeze imediat la alegerea comitetului însărcinat cu strângerea fondului necesar clădirii unei biserici.

(Din *Satu-Mare*)

Influența nefastă a cinematografului

Curtea cu Juri dela Douay (Franța) a ținut să atragă atențiunea autorităților asupra influenței nefaste a cinematografului asupra tinerei generații și a depus în mâinile Președintelui Republicii un memoriu în care semnatarii lui declară:

„Din chiar marturisirea multor răufăcători pe cari am fost chemați să-i judecăm, aceștia recunosc că au găsit în scenele de furturi și omoruri proectate pe pînza cinematografică, inspirațiuni pentru nelegiuirile lor".

Jurații cer, în consecință, autorităților publice să exercite o censură severă asupra filmelor, și adaogă că sunt convinși că această supraveghere alături cu o aplicare mai strictă a legilor și decretelor contra alcoolismului, ar stânjeni această precocitate în crimă pe care toată lumea o deplânge.

Comerțul ca factor cultural

— Un Concurs de frumusețe între vitrinele din Timișoara. —

Citim în „Curierul Banatului":

Să împlinește anul, de când Camera de Comerț și Industrie din Timișoara aranjase un târg de mostre, care acumulase toate produsele industriei Banatului. Anul acesta din lipsă de local corespunzător, nu se poate aranja târgul de mostre.

Camera de Comerț a luat inițiativa, ca începând cu ziua de 6 Decembrie și până la 14 Decembrie, comercianții din orașul Timișoara să aranjeze un concurs de frumusețâ a vitrinelor.

Intr'adevăr războiul între alte urmări funeste, a putut înregistra și amorțirea sentimentului de întrecere spre frumos. Intre condițiunile de pregătire ce se cer unui funcționar comercial, ocupă un loc destul de însemnat și desvoltarea gustului, în ce privește aranjarea vitrinelor.

Vitrina arată gradul de cultură al magazinului, iar totalitatea lor presintă gradul de cultură al orașului respectiv. Concursul acesta va avea drept efect, că pe de o parte fiecare comerciant în branșa sa, se va năzui să se aprovizioneze cu cele mai bune mărfuri și în cantitate suficientă. Expunerea comerciantului la critica minuțioasă a publicului în ce privește gustul aranjamentului vitrinei, nu poate decât să contribue la înfrumusețarea orașului, servind ca cel mai bun mijloc în aprecierea mărfurilor și înrâurind în mod binefăcător asupra desvoltării esteticei.

Prin aranjarea acestui concurs, camera voește să probeze, că comerțul este un factor cultural important și că între altele are și menirea de a contribui la desvoltarea culturală și estetică a orașului.

Prin participarea la acest concurs, comercianții din metropola Banatului vor da din nou dovadă, de rolul lor, ca factori ai culturei în viața socială.

ARTA LA BUCUREȘTI

— Ultimele expoziții. —

Bucureștiul e trist, posomorât. Coloritul nostalgic al toamnei a dispărut de pe străzi. Zăpada se cerne mereu și neguros pătrunzând par'că și în sufletele infiguraților trecători. Iarna te invită în saloanele de artă, unde în căldură și liniște poți contempla noile manifestări ale artei române. Răsar nouă talente, te înflăcărează avântul lor tinerese. Câte unul din vechii maeștri purtători încă de steag slăbește, se clatină.

Talente reale se manifestă mai cu seamă între tinerii reintorși din străinătate. *Pop Sabin* și *Bălțatu* reîntorși din Italia au o frumoasă expoziție în sala „Mozart". Pop Sabin are construcție sigură, expresie, colorit. E poate cel mai bun portretist al generației tinere. Interiorurile lui de mănăstiri, vechile ruine romane, au ceva drmatic, sombru. Haina de lumină, care le îmbracă, le dă o vrajă aproape mistică, ceva din liniștea orașului etern Roma. Pop Sabin e un apostol al artei, care se închină ei și încearcă să-i pătrundă cele mai mari adâncimi.

Bălțatu trăiește numai în impresii colorate, poetice. E îndrăgostit de palatele feerice și sombrele canaluri ale Veneției. Aceste „Veneții" ale lui aduc aminte de poezia lui Musset, care a cântat Veneția orașul fantomă de umbră și lumină, alintat mărei și a caldului cer italian. Bălțatu e extraordinar de vioi, lucrează cu o ușurință și șic de admirat. Dar drumul acesta e periculos, fără de studiu adânc inspirația naturei duce numai la lucrări de „modă" și nu artă adevărată. Bălțatu pare un talent destul de puternic, sperăm că nu se va lăsa sedus.

D-șoara *Cosăceanu* manifestă multă vigoare, energie, adesea prin care crede că poate să se întărească.

Ceeace rămâne de neînțeles însă, este faptul ca un om politic să cheme în ajutorul planurilor și combinațiilor sale, influențe din străinătate, mergând până acolo încât să spune că pentru a căștiga „favoruri" din partea Antantei, e nevoie să lăsăm pe alții din afară să îndrumeze afacerile noastre interne.

Abia acum începe să se vadă câtă nevoie are România de acea politică de independența și de demnitate națională, de la drumul careia a încercat să se abată.

☘ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ☘

Igiena omului după etate și în special igiena primei copilării.

II.

de **Dr. Vasile Bianu**
medic colonel în rezervă.

Bine, este să se eglene copilul? Da însă cât se poate de puțin și atunci când copilul nu este flămând și când nu sufere de nimic, dar țipă numai pentru plăcerea de a țipa; prin legănare copilul adoarme numai decât.

Nu trebuie legănat în continuu și în orice timp, sau după cum fac unele doici pentruca să nu-i dele țâță ori alte îngrijiri care le-ar deranja din odihna lor. De altfel, copilul poate crește și fără legănat.

Leagănul Romîncelor cele mai de multeori este foarte simplu. El se compune din două scânduri mai lungi și două mai scurte, încheiate în forma unei lădițe, care este așezată și întărită pe două tălpi semi-cercuale, pe cari să leagănă încoace și încolo. Să mai fac leagăne și din nuiele în forma unui coșuleț lunguieț. Cei săraci întrebuințează drept leagăn o covățică sau alghiuță. Foarte puține țărance culcă copiii lor în pat, deoarece e păcat ca un înger curat să doarmă într'un pat necurat.

In leagăn să așterne de obicei o saltea umplută cu fân sau cu paie de grâu ori de secară și la cap să pune o perinuță. In paiele de grâu nu trebuie să fie *neghină* sau *spine*, căci pe lângă stricăciune sunt și de rău augur.

Toate mamele își leagănă copii ca să-i adoarmă mai iute și să-și poată vedea de trebile casnice. In zile de sărbătoare, când Romîncele n'au de lucru sau seara când au isprăvit tot lucrul, îndată după ce au scăldat copilul, l'au înfășat și i-au dat lapte, îl culcă în leagăn și încep a-l legăna și a-l adormi prin cântece dulci și duioase. Dacă e băiat, Romînca din Moldova îi cântă așa:

Nani nani copilaș
Dragul mamii fecioraș!
Că mama te-a legăna,
Și mama te-a căuta
Ca pe-o floare drăgălașă
Ca pe-un îngerel în fașă.

—

Nani nani cu mama,
Că mama te-a descânta
Să te faci un viteaz mare
Ca Domnul Ștefan cel Mare,
Să fi verde la război,
Să scapi țara de nevoi.

—

Nani-nani puiul meu
Fericite-ar Dumnezeu!
Să fii oacheș și frumos
Ca un soare luminos,
Fetele să te'ndrăgească
Flori în calea ta să crească!

Dacă-i fetiță, mama-i cântă astfel:

Nani-nani copiliță
Draga mamii garofiță,
Că mama te-a legăna
Și pe față te-a spăla
Cu apă dela isvoare
Ca să fi ruptă din soare.

—

Nani-nani drăguliță
Crește-ai ca o garofiță,
Să fi naltă trestioară,
Albă ca o lăcrămioară,
Blândă ca o turturea
Și frumoasă ca o stea!

(Marian).

Iată acum cari sunt *îngrijirile* copilului începând din ziua a 2-a după naștere. Una din condițiuniie principale ce se cer pentru binele și prosperitatea copilului este o curățenie deosebită. Ori de câte ori copilul a murdărit rufăria, ea trebuie schimbată (primenită). Copilul nu trebuie să fie numai șters, ci spălat cu un burete înmuiat în apă călduță; în lipsă de burete cu cârpe moi. In acest mod să întreține în toată intregimea ei funcțiunea pelei, iar pe de altă parte să previn *opăriturile* și alte boale de pele cari să pot ivi din pricina murdăriei.

Băile să vor face în fiecare zi. Căldura apei va fi între 25—30 grade, iar durata băiei va fi de *5 minute*. *Capul* micului copil cere o băgare de seamă deosebită. El nu va fi numai spălat, ca restul corpului, ci din când în când va fi frecat cu o cârpă sau o perie moale, pentru ca să să ridice și curețe toate *cojile*, *mătreața* și *grăsimea* de pe el. Nu trebuie să uităm că odaia în care să face baia este de neapărată trebuință ca să fie încălzită cam la o temperatură de 20 grade, pentru ca copilul să nu să răcească.

O altă chestiune importantă, care stăpânește întreaga igienă a primei copilării este *alăptarea*, căci dela ea atârnă în cea mai mare parte starea de sănătate a copilului, stare care să arată prin urmările ei în tot cursul vieții.

Indată ce copilul s'a născut, s'a despărțit de mamă, s'a curățit și înfășat, el trebuie *hrănit*. Delicatețea organelor lui digestive pe de o parte, iar pe de altă parte modificările ce au încercat sânurile mamei în timpul celor din urmă luni ale sarcinii, ne arată indeajuns că natura a creat inadins *laptele* pentru a hrăni pe noul-născut. Laptele, având însușire foarte hrănitoare, trebuie să fie singura hrană a copilului în timp de mai multe luni. Alăptarea este alimentarea primei copilării, care nu trebuie înlocuită decât numai după un anumit timp, după cum vom vedea îndată.

Copilul poate să sugă laptele deadreptul dela sânul *mamei* lui, dela o femeie străină (*doică*) sau dela un animal domestic (*capra*). Această alăptare să chiamă *naturală*. Sau copilul poate să sugă laptele dintr'un biberon, și atunci avem alăptare *artificială*. Sau el poate fi hrănit în parte la sân. în parte cu biberonul și în acest caz avem *alăptarea mixtă*. (Va urma).

Cronica politică

Chestiunea concesionărilor de tot felul, în stil mare, care s'a deschis acum prin anunțarea făcută de ziare inspirate de către cercuri guvernamentale, prezintă un interes deosebit și este loc din această cauză pentru cele mai mari frământări, atât în sânul guvernului unde sunt două tabere, dar mai ales în afară de guvern, între parlamentari și în opinia publică. După cum anunțăm în altă parte a ziarului, în afară de concesionarea căilor ferate, a Reșiței, a gazului Metan etc., este vorba ca să se concesioneze și *fabricarea explosibilelor*, dându-se în felul acesta întreaga industrie care garantează apărarea țării, în mâinile străinilor. Pregătirile acestor lovituri au produs puternice curente ostile guvernului și chiar din sânul majorității s'au pronunțat serioase amenințări. Se spune chiar că din această cauză, întrucât reîntoarcerea în minister a d-lui Tăslăuanu n'ar fi străină de toate manevrele speciale pentru reușita politicei de concesiuni, unele cercuri guvernamentale, și anume parlamentarii curați și neatinși de corupția acțiunilor „Reșiței" împărțite de d-l Duiliu Zamfirescu odată cu diurnele, au cerut formal retragerea definitivă a d-lui Tăslăuanu și clarificarea politicei guvernului în ce privește concesionarea.

Toate acestea sunt de natură a evidenția complecta dezorientare a guvernului pe de-o parte, iar pe de alta, tăria asaltului pe care întreaga finanță internațională îl dă asupra bogățiilor și independenței noastre economice și politice.

Ne găsim prin urmare în plin efect al politicei d-lui Take Ionescu făcută în străinătate unde în schimbul împlinirei formalității protocolare asupra Basarabiei, a făcut cele mai oneroase angajamente în numele țării. De aceea credem că sesiunea parlamentară de care nu ne mai despart decât numai trei zile, va fi caracterizată de luptele ce se vor da pe chestiunea concesionărilor și cum de aceste concesiuni atârnă tot viitorul neamului nostru, nu este exclusă posibilitatea ca guvernul, cedând presiunilor din afară și unelteltor din năuntru, să cadă pentru a face loc unui guver patriotic și resistent. Politica concesiunilor este un punct critic pentru guvern.

O operă de pacificare politică

In „Foaia poporului român" din Sibiu d-l Dr. Nic. Vecerdea semnează un articol asupra „Clubului municipal român din județul Sibiu", din care extragem următoarele interesante lămuriri:

„Sub această numire se va înființa din nou, în curând, o veche organizație românească din acest județ. Membrii clubului, de care este vorba, vor fi toți alegătorii români din orașul și județul Sibiu, fără considerare la credințele și convingerile lor politice.

Scopul clubului este: să urmărească cu băgare de seamă toate cauzele culturale, sociale și economice ale românimei din acest oraș și județ; să se îngrijască ca ele să fie cât mai bine servite și împlinite și mai ales să discute și să hotărească, ca membrii clubului, adecă toți alegătorii români din oraș și județ, cum au să se poarte și ce au să facă în chestiunile de interes obștesc românesc din acest oraș și județ...

Românii din județul Sibiu aveau, după cum se știe, și sub fostul regim unguresc un club „comitatens".

Membrii aceluia nu erau și nu puteau fi însă, decât foarte puțini membrii români, viriliști și aleși, ai „Congregațiunii" din acele timpuri, iar vre-o organizație specială îi lipsea cu totul. In această privință atârna totul dela congregațiunile de pe vremuri, cari nu se alegeau și nu funcțiunau niciodată cum am fi dorit noi, cari eram clubul.

Acum ne găsim în o situație schimbată radical în favorul nostru.

Membrii activi ai clubului ce se reînființează, au să fie toți alegătorii români din orașul și județul Sibiu.

Și numărul acestora este, după introducerea votului obștesc, destul de mare. Clubul va avea acuma Statutele sale speciale și va fi condus de organele sale speciale, atât în Sibiu la centru, cât și în singuraticele preturi și comune ale județului, în raporturi de ordine ierarhică.

Deosebirea dintre clubul „comitatens" de altădată și dintre cel municipal de azi, este deci foarte mare!

De aceea clubul de azi poate fi și va trebui să fie, prin activitatea ce o va desfășura și prin rezultatele reale ce le va avea, o școală de pregătire și de educație politică pentru toți acei frați alegători români de pe la sate, cari, în covârșitoarea lor majoritate, posed votul obștesc numai de-acum de curând și le-au lipsit până acuma prilejurile potrivite de a învăța cum să îl întrebuințeze cu vrednicie și spre binele țării.

Astfel privit, este evident, că noua viață publică românească din acest oraș și județ, a avut și are lipsă de acest club!

O altă întrebare, la care trebue să se dea, după părerea mea, deja acuma un răspuns, este raportul, în care va avea să trăiască și să funcționeze clubul reorganizat cu organizațiunile singuraticelor noastre partide politice.

Și în privința acesta cred, că sunt în sentimentele și convingerile tuturor acelor prietini și colegi, cari au pus la cale reînființarea acestui club și cari vor avea chemarea de a-l și conduce, când susțin și constat, că membrii clubului nostru pot rămânea și se pot înscrie, fără nici o pedecă, *ca membrii activi în ori-și care din partidele noastre politice*, — se înțelege, că numai în cele patriotice românești — fără să ajungă în vre-o contrazicere cu menirea și rostul clubului. Noi, ceice consimțim cu reactivarea acestui club, suntem doar cu toți de ferma convingere, că făcând și înfăptuind numai tradițională și pașnica noastră politică de conservare, afirmare și desvoltare națională românească și în noua viață publică a orașului și județului Sibiu: clubul nostru municipal își va putea desfășura acțiunea sa folositoare înafară, ori chiar și deasupra luptelor, ce se dau azi, din ce în ce mai crâncen, dela un partid politic la altul. Astfel clubul va putea funcționa ferit de vârtejul faptelor pentru putere și adeseori, pentru interese străine, dar fără să ne opunem și cu atât mai puțin să combatem partidele noastre politice, în acelea operațiuni și acțiuni ale lor, prin cari înfăptuiesc tradițională noastră politică națională. Din potrivă! In această privință vom fi totdeauna *alături* de ele.

Dar, luând asupra sa astfel de angajamente, ori vrea clubul nostru ori nu vrea, i-se va impune în mod fatal, adeseori, datorința de a căuta și de a găsi soluțiuni potrivite pentru armonizarea curentelor divergente și pentru împăcarea feluritelor, păreri și convingeri contradictorii ale propriilor săi membri. Asta va fi o grea, dar frumoasă *misiune de pacificare*.

Proectele generalului Wrangel

Ziarul „Daily News" publică un interview cu generalul Wrangel luat pe bordul vasului Korniloff care staționează în marea Marmara. Generalul Wangel insistă pentru ca armata sa să fie păstrată intactă pentru a forma nucleul unei noi armate gata să reziste bolșevicilor pe orice front. Generalul a declarat că a salvat toate armele și mitralierele și a distruns automobilele blindate și tankurile.

Citiți „Infrățirea"

potrivă în sculpturile ei. E un talent de seamă în generația tînără de sculptori. Pictorul *Christoloveanu* e fin adesea poetic, îi plac armonii și nuanțe catifelate. Dintre sculpturile lui *Burcă* opera cea mai bună. „Destinul" inspirată poate de o poemă în proză a lui Turghenieff, omul aleargă să scape de fatalitate, dar soarta' întrupată într'o bătrână hidoasă, întinde după el o mână osoasă, fatală.

In diversele expoziții sunt cele mai variate curente: *Iorgulescu* reîntors din Paris are nuduri de impresie, unicolore, siluete cu câte-o mișcare bine prinsă. *Teutsch* e impresionist, îi reușește mai bine în sculpturile cu linii avântate, decorative, decât în picturi, cari sunt pentru majoritatea publicului adevărate „rebus" uri. *Ginsberg* și *Gruia* sunt caricaturiști fiecare în felul său. Gruia e un puternic biciuitor al patimilor sociale, ne aduce aminte de B'Arg, dar linia lui Gruia e mai decorativă. Adesea e crud, de ex. în *„La femme"*, pe un divan o femee tolănită din care se văd doar picoarele și mijlocul. Puternică bucată e „călugării", din care răsat doar nasuri roșii, păr vulvoi, acoperind aproape ochii aprinși de patimă, și siluete negre, de tipuri decăzute.

Artiști din Budapesta au încercat să cucerească gustul Bucureștilor. S'au prezentat cu lucrări relativ bune. Motto al programului era: arta nu are națiune și bucureștenii au dovedit, că nu au prejudiții în chestie de artă.

Din vechea gardă remarcăm expozițiile lui *Costin-Petrescu*, *Vermont* și *Canisius*. Costiu Petrescu are compoziții și portrete pline de viață, Vermont siluete elegante și câte un interior cu lumină cernută intim. Canisius are acuarele și oleuri cu nuațe fine. Lucrările sale sunt bine construite, puternice în genere, dar acuarela pare pentru dânsul un mijloc mai bun pentru fixarea sensației sale artistice. Acești trei maeștrii merită pagini separate de apreciere.

Sezonul deabea a început, destul de variat și promițător .... Vom vedea ce surprize artistice ne va mai aduce ....

Stella-Pop.

GESTURI MAGHIARE

Formaliști și iubitori de poză cum sunt ungurii, toată viața lor politică, în trecut, nu a fost decât un sbucium neîntrerupt în cântarea de formule cu cari să pozeze înaintea „națiunii", să încurce bunul mers al lucrurilor cu federatalor Austrie și să demonstreze naționalităților conlocuitoare că soartea lor nu poate fi alta decât peirea. Credeau că i de ajuns să recurgă la cele mai imposibile sofisticări, pentruca să răstoarne adevăruri și realități și să pretindă ca toți să li-se supună.

In nebun a lor, nu odată au adus țara în cele mai mari primejdii, numai să poată salva un pseudo - principiu, o formulă. Acum în urmă, toată activitatea lui Károlyi și jocul de-a dictatura proletară, era să fie tot numai o înscenare cu care credeau să pozeze înaintea lumii, care numai decât avea să ridice din nou pe umeri superba alcătuire a statului milenar maghiar.

Ne aducem aminte că Apponyi și ceilalți corifei maghiari amenințau că vor învăli în flacări întreaga lume dacă nu vor fi reintegrați în drepturile lor. Ce le păsa lor de urmările acestei atitudini. Lucrul principal pentru ei era să demonstreze vitalitatea și hotărîrea elementului maghiar.

Tot o demonstrație a fost și atacul împotriva României, crezând că vor forța astfel o intervenție în favorul lor.

Acum însă, când și-au epuisat toate mijloacele prin cari sperau să-și îmbunătățiască soartea, când a bătut în fine ceasul în care aveau să-și iscălească osânda pe urma politicei lor nesocotite, ce alta puteau face, decât să recurgă la tactica lor predilectă: gesturi și poze cari să stîrnească lacrimi în ochii nenorocitului popor maghiar, iar ei, pricinuitorii dezastrului, să-și împrumute nimbul de martiri?

Ne aducem aminte că guvernul maghiar a prezentat proectul ratificării tratatului *fără să încerce a-l motiva*, că ministrul de justiție a cerut ca atât el cât și guvernul întreg *să fie dat în judecată*, și că guvernul și-a *înaintat apoi dimisia*, care, desigur nu a *fost acceptată*. *Acum, în ultima ședință* a *parlamentului maghiar*, ministrul președinte Teleki Pál, ține să enunțe iarăș în parlament, că „pentru ultima oară vorbește adunării, căci — după cum zice D-sa — *în Ungaria nu poate fi la guvern un bărbat de stat care a iscălit ratificarea păcii*"

Foarte frumos, dar pentruce trebuie să o spună aceasta? Pentru-ce nu așteaptă ca poporul maghiar însuși să-i aducă verdictul, de care vorbește și care în tot cazul, și pentru străinătate ar fi fost un gest mai remarcat?

Ori îi e teamă că gestul acesta nu ar fi fost înțeles și că deci era nevoe și de o mică explicație? Ori crede că e totuș mai bine ca în loc de osândă să primească aplausele mulțimei neștiutoare?

Dar o țară nu se cârmuiește prin gesturi, ori cât de frumoase și de impresionate ar fi ele...

A. C.

Știri și fapte politice

Ziarele cari ne sosesc din București vorbesc încă de o nouă și apropiată *remaniere* a actualei formațiuni ministeriale, după *complectarea* departamentelor vacante, pe care d-l general Averescu a făcut-o fără să recurgă la forțe proaspete.

Atât după informațiile noastre, cât și după toate aparențele, o primenire a guvernului nu se va face, în niciun caz, înainte de deschiderea Parlamentului, de care nu ne mai depart decât câteva zile. Apelând încă odată la competența atât de largă și la inovațiile atât de fericite al d-lui Oct. Tăslăuanu, trecând apoi el însuși la departamentul industriei și comerțului, d-l general Averescu se prezintă de fapt Parlamentului cu aceiași colaboratori cari se găseau pe banca ministerială la sfârșitul trecutei sesiuni, — mai puțin inofensivii foști miniștrii ai Ardealului și Bucovinei.

E lesne de înțeles că această împrejurare nu e de natură să întărească situația guvernului, și mai compromisă astăzi decât era acum două luni.

D-l Take Ionescu împinge spre un guvern de concentrare, atât prin ziarele care-i stau la dispoziție, cât și prin diferite combinații de culise. D-sa dorește să înlesnească intrarea în guvern, — sub directa sa influență, — a partidului național și a partidului țărănesc, pentru a micșora autoritatea, în sânul guvernului, a d-lui general Averescu.

După rezistența pe care șeful partidului poporului, o opune e probabil planurile d-lui Take Ionescu nu se vor realiza, și se va încerca, mai târziu, o adevărată remaniere.

•

D-l N. Iorga a acordat o convorbire ziarului „Patria", din care reținem următoarea declarație:

— „In ce privește Ardealul, sunt de părerea, ca el să-și creeze singur organele sale politice. Din parte-mi îmi interzic, ca prin bani sau demagogie, să-mi creez un partid de dincolo de Munți".

D-l Iorga ține, prin urmare, să-și mărturisească încă odată preferințele sale pentru o politică regională. In ceeace privește a doua parte a declarației sale, șeful naționaliștilor uită două lucruri; că niciodată nu s'au creat cu bani partide politice, și că în ceeace privește demagogia, opoziția pe care o prezidează, nu mai are nimic de învățat.

•

Comentând faptul că s'au distribuit parlamentarilor acțiuni ale societății „Reșița", iar d-l Duiliu Zamfirescu, președintel Camerei a primit și președinția acestei societăți care înseamnă nici mai mult nici mai puțin decât jefuirea Statului, — ziarul „Viitorul" scrie:

„In adevăr, elementele celebrei afaceri „Panama" sunt identice cu acelea ale „Reșiței". O serie de deputați francezi în frunte cu fostul ministru de finanțe Rouvier, au fost dați judecății, condamnați, și scoși pentru totdeauna din viața politică a Franței, pentru simplul fapt că au primit acțiuni de ale societății. „Canalul de Panama", iar în schimb să susțină această societatea în fața Parlamentului". Să rămână „Reșița" o „Panama" românească?

•

Ziarele franceze afă că în urma negocierilor pe cari le-a avut d-l Take Ionescu, ministru de externe, cu guvernul polonez, semnătura acordului polono-român va avea loc cel mai târziu la finele lui Decembrie.

Dar, atunci, cum rămâne Mica Antantă?

D. N. Jorga împotriva fuziunei

— „O coaliție de partide cu program comun" — vrea fostul președinte al Camerei. —

Hotărârea comitetului executiv al partidului național, de a respinge fuziunea cu partidul țărănesc din vechiul Regat, n'a rămas izolată. D. N. Jorga se pronunță, și d-sa, hotărât împotriva ideei de a se contopi laolaltă grupările politice cari, deocamdată, alcătuiesc așa numita opoziție națională.

Intr'o convorbire acordată corespondentului „Patriei" din București, d. N. Jorga face următoarele declarații, demne de reținut:

— Nu am intrat în nici un fel de negocieri în ce privește fuziunea pentrucă sunt de părere că e mai bine o acțiune comună cu organe deosebite, de cât o acțiune deosebită cu organe comune. In ce privește acțiunea comună, ce a fost impusă de împrejurări și dacă s'ar întâmpla ca împrejurările să nu o mai vrea, ar fi un rău serviciu adus țării ca să o mai avem.

Am exprimat de multe ori părerea pe care o mențin că aceasta e epoca unor coaliții de partide în jurul unor programe comune. Nici în Franța sau Italia nu se vorbește de fuziune între partidele cari colaborează și fuziunea mi-se pare că nu are nici un înțeles — în afară doar de domeniul metalurgiei ... Când este coaliție sau federație de partide se impune șeful care poate — iar când este fuziune se alege cel care nu poate.

*

Situația d-lui N. Iorga în mijlocul federației opoziționiste, cași autoritatea de care se bucură în rândurile partidului național, vor face deopotrivă ca ideea fuziunei să se răcească din ce în ce mai mult. In același timp, în rândurile ardelenilor din opoziție se va mări și mai mult dezorientarea de astăzi, deoarece există pretutindeni conștiința că, păstrându-și organizația și caracterul regional, partidul național e destinat pieirei.

In ceeace privește alegerea „șefului", d. Iorga dovedește că aceasta este o chestiune care-l chinuește în deosebi, și nu greșim poate, dacă credem că de aci provine una din principalele piedeci pentru care actualul președinte al federației opoziționiste e impotriva fuziunei.

Congresul Sioniștilor la Cluj

— Ziua II-a. —

Ședința se deschide la ora 9 dimineața, *Iosef Hamburg* ia cel dintâi cuvântul: D-sa vorbește despre uniunea adevărată în sensul democrației reale a sionismului.

Dr. Iosef Fischer arată că prin tratatul dela San-Remo a venit regenerarea națională a Evreimei, care a căpătat libertatea și o țară proprie: Palestina. Expune apoi programul Evreimei din Ardeal. Evreimea va prospera numai dacă Evreii declară pe față că sunt Evrei față de lumea întreagă. Evreii vor să trăiască în cultul, limba și cultura lor, așa cum este, cu greșeli sau părți bune. Naționalismul evreesc nu este șovinism, căci nu tinde la a cuceri pământuri prin forța armelor. „Voim să fim cetățeni leali ai României și să lucrăm la consolidarea ei. Nu dorim privilegii ci drepturile cari ni se cuvin. Dorim să trăim în frăție cu concetățeni noștri."

Dr. Fischer dă citire apoi următoarei moțiuni:

„Conferința desaprobă orice tendință care ar duce la răsturnarea ordinei de Stat, dar ține să accentueze că România-Mare va întemeia idea statului român numai dacă știe să-și câștige dragostea tuturor popoarelor și claselor sociale din țară. Conferința cere:

1. Intronarea spiritului dreptății în administrație.
2. Asigurarea eficace a administrației și justiției prin selecționarea corespunzătoare a funcțiunilor publice.
3. Sistarea tuturor stărilor excepționale cari privesc drepturile de libertate ale cetățenilor.
4. Guvernul să intensifice acțiunea pentru construcții și rezolvirea crizelor de locuințe.
5. Să se dee despăgubiri pentru viețile și daunele suferite de Evreime în revoluția din 1918.

Conferința declară apoi solemn:

„Reprezentantul suprem politic și cultural al Evreimei din Ardeal și ținuturile celelalte este *„Uniunea Națională Evrească"* din Ardeal, cu sediul la Cluj.

1. Conferința pretinde asigurarea constituțională pe seama Evreilor a drepturilor minorităților etnice. Cere reprezentanța proporțională în guvern, municipiu, comune, justiție și administrație.

2. Evreii din ținuturile amintite se declară ca fii ai poporului evreesc de acea și doresc a fi cetățeni credincioși ai României-Mari, împărtășind egal cu ceilalți toate indatoririle și drepturile ce se impune. In acest scop se va înființa pe lângă Ministerul Minorităților un secretariat pentru Evreime.

3. Se va alcătui cadastrul național evreesc și un sistem electoral proporțional.

4. Se cere exercitarea liberă a religiei.

5. Pentru a strânge Evreimea din România-Mare se va constitui, Federația Națională Evreească din România-Mare, la care vor lua parte toți Evrei, fără deosebire de orientare politică.

Incheiând, oratorul spune: „Pentru acest program trebuie să lucrăm; atunci vom avea Palestina și toate celelalte. Numai cu cuvinte nu vom ajunge la minune."

Franz Mendel citește expozeul asupra pregătirilor pentru congres asupra administrației, etc. Vorbește de prosperitatea limbei ebraice și a talmudului. Citează meritele lui Chaim Weisburg, care a organizat sionismul în Ardeal (Aplause). Vorbește de succesele, economice, sportive ș. a.

Un incident a fost provocat din partea unui sionist, care când se fotografiaseră cei de față nu voește să puie pălăria pe cap. In urma stăruințelor președintelui chestia a fost aplanată și toți vor figura în fotografie cu pălăriile în cap.

La ora 12½ ședința se amână până la ora 4 după amiazi.

Ședința de după amiazi.

Chaim Weisburg luând cuvântul expune programul cultural al Sioniștilor. Accentuiază însemnătatea limbii evreești și spune că fiecare evreu o va învăța. Zice că va veni timpul când ca Marea Metiderană va crește o cultură care va răspânde razele ei peste lumea întreagă.

Dr. Adolf Pollak (Haga) referează asupra chestiunilor referitoare la Palestina. Relatează valoarea „Fondului Național" ca unica instituție care se ocupă cu colonizarea. Dela anul 1908 până azi el a strâns 6 milioane franci.

Fondul național va fi poate în stare de a plăti în timp de 30 ani toate pământurile de colonizare, însă trebuie sprijinit. Dacă fondul național va putea strânge în 5 ani 25 mil. pf. st. atunci se va putea realiza programul. Conform socotelii Ruppin trebuie să se adune anual 1½ mil. pf. st.

In 1914 veniturile erau 700 mil. franci, 1916 erau 933.000 fr., 1917 erau 1,750.000 fr., 1918 2,000.000 fr., 1919 erau 5,500.000 fr. și 1.990.000 ruble. La 31 Maiu erau 207.000 pf. st. iar azi sunt 270.000 pf. st. inclusiv efecte. Banii să strâng prin 350 000 cutii, cari se golesc de 4 ori anual, dând câte o colectă de 40 fr. Acuma se vor distribui 1,000.000 cutii cari vor da anual 40,000.000 fr. Cotizările pentru „Fondul național" trebuie introduse obligator pentru fiecare familie.

Iulius Berger (*Londra*). Vorbește de situația politică a „Uniunei Sioniste". „Situația politică este favorabilă. *Anglia va lua mandatul asupra Palestinei.*" Convenția care se va încheia, va fixa ca guvernator prim al Palestinei, pe sionistul Sir Herbert Samuel, marele politician englez. Limbile oficiale sunt în Palestina, engleza, araba și ebraica.

Funcționarii din Palestina sunt siliți să învețe în termen de 6 luni ebraică, pentru a se putea înțelege cu populația. Anglia ne sprijineste și iată ce a zis Lloyd George lui Sokoloff: „Sioniștii să vie numai atunci la noi, *când vor cere „Republica Palestina."* Pentru ținerea ordinei se află și acuma o armată engleză acolo. Căile ferate sunt în stare excelentă, justiția în ordine, impozitele se plătesc. Se va studia dreptul vechi al Rabilor, pentru a-l introduce din nou. Trebuie să colonizăm Palestina. In timp de 2 ani trebuie să arătăm că suntem în stare a forma o țară proprie. Problema engleză a refacerii Palestinei este: colonizarea puternică. Vom muta și industria textilă din Polonia cu un capital de 2 miliarde în Palestina, însă trebuie să avem vro 15—20.000 lucrători.

Pentru refacerea țării noastre avem nevoie de 25.000.000 pf. st. — Această sumă trebue adunată în 5 ani de zile. Lucrul e foarte ușor! Pe când națiunile celelalte se luptă pe viață și prin sânge, *noi n-avem altceva decât a strânge bani!* Conferința sionistă din Londra a decis că fiecare evreu trebue să dea odată pentru totdeauna 10 la sută din avere și în timp de 5 ani 10 la sută din venitul anual. Dacă fiecare va plăti această „massa" (contribuție) atunci va exista Palestina, vom avea țara noastră, altfel nu.

Dr T. Fischer mulțumește oratorului și spune că numai atunci vor dovedi sionistii de aci că au înțeles aceasta, când cu toți vor da „massa" cerută. Ca semn de învoială îndeamnă pe cei prezenți să se ridice în picioare.

Toți se redică. (Aplause furtunoase.)

Se citesc apoi telegramele sosite din Londra, Jugoslavia și din țară.

INFORMATII

Concesiunea fabricărei explozibilelor de război a fost atribuită unui consorțiu străin camuflat. Din consiliul de administrație fac parte d-nii Weyth, Blank, Schuller și Tăslăuanu. Apărarea țării este astfel dată pe mâna streinilor.

*

Se plănuește a nouă afacere cu gazul metan. Sechestrul Societății dela Turda a fost dat afară pentrucă apără interesele statului. D-l Tăslăuanu dirigează afacerea dela noul minister ce i s'a încredințat.

*

Circulă cu perzistență svonuri despre a nouă remaniere a guvernului, cu înlocuirea definitivă a d-lui Taslăuanu.

*

Sâmbătă după amiazi hoți necunoscuți au furat dela d-na Sanda I. Mateiu un mare covor românesc în flori roz pe fond negru din Basarabia, lucrat în culori vegetale. Vechimea de peste 100 ani, îi da o rară valoare artistică. Cei căror li sar prezenta spre cumpărare sunt rugați să-l confiște avizând poliția și pe d-na Mateiu (Strada Fadrusz 13).

*

Toate societățile sportive din regiunea Cluj sunt invitate să binevoiască a'și trimite delegații pentru înființarea secției de football a regiunei Cluj și pentru alegerea oficianților: 28 Noembrie a. c. la 10 ore a. m. în sala de gimnastică a Universității.

*

Rugăm pe d-l Ioan Stoica, care ni-a trimis o ișcrisoare cu data de 16 Noembrie crt. să binevoiască a trece pe la redacția noastră.

*

D-l general Macri, directorul C. F. R. a demisionat. Demisia este motivată de declarațiile făcute în procesul socialiștilor la Curtea Marțială, cari evidențiază unele acte de guvernământ contrare vederilor sale.

*

Se asigură că d-l Pitulescu directorul general al P. T. T. *va demisiona neînțelegând să se solidarizeze cu acțiunea ostilă a guvernului contra sindicatelor naționale.* Deasemeni 14 deputați vor anunța la deschiderea parlamentului *că nu mai fac parte din majoritate din aceiași cauză.*

*

La deschiderea parlamentului d. G. Giulea, deputat țărănist din Craiova va interpela de d. Take Ionescu, ministru la Externe și interimar la Finanțe asupra demersurilor făcute de d-sa pe lângă marile puteri aliate pentru ridicarea valutei noastre, susținând că înaintea importanței ce poate să aibă chestia micei înțelegei, de un interes mai imediat pentru țara noastră este greaua situație economică și financiară. (Dacia.)

*

Consfătuirea deputaților și senatorilor moldoveni care a avut loc Duminecă 21 Noembrie la Iași a fost urmată de un meeting în care diferiți aleși moldoveni au expus publicului punctele viitoarei activități parlamentare în folosul ridicărei provinciilor moldovenești.

*

A avut loc la Palatul Regal un banchet în onoarea cavalerilor ordinului Mihai Viteazu. Au luat parte ofițerii activi și de rezervă. Guvernul a fost reprezentat prin d-l general Averescu. Atmosfera a fost prietenească. M. S. Regele a toastat pentru toți cavalerii. A răspuns d-l general Averescu în numele armatei asigurând deplinul devotament al armatei. Masa s'a sfârșit la ora 11. După masă M. S. Regele s'a întreținut cu toți ofițerii.

*

Până acum s'au repatriat în mod benevol 461 familii din Lugoj.

*

Termenul declarațiunilor cerute de legea pășunelor comunale s'a prelungit pentru proprietari până la 15 Decembrie.

*

Spectacolul Clujului este grădina de iarnă a hotelului Central.

*

„Pischinger" crema parisien, Mozert, Crema Nougot, Figaro, Griloage, Mignon, bonboane de chocolată „Gourmond" confiserie specială sunt nemai întrecute prăjituri. Se află în toate prăvăliile de delicatesse, cafenele și restaurante.

*

Marile fabrici de oțet și lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc orice fel de cutii pentru farmacie și pentru comerț cu preț redus.

*

Erezii lui Stotter Iacob Cluj. Negustorii de lemne și material de tăbăcărie. Se pot comanda lemne de foc tăiate și netăiate de orice calitate și cantitate. Magazin în Str. Állomás Nr. 21. Telefon 800.

Birouri în Str. Hegedüs Sándor Nr. 6. Telefon 300 și Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762.

*

Lecțiunile de limba franceză și italiană se predau după cea mai nouă metodă, a se adresa str. Unio 28 la d-na Zaman.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32.

*

Taximetru face curse zilnice în oraș cu ora și cu ziua, afară din oraș cu kilometru.

Taximetru stă la dispoziția publicului în centru în fața Hotelului New-York, făcând curse speciale la gară. Prețuri absolut eftine față de rapiditate. Dela gară în oraș și ori unde. Adresă pentru curse lungi Bodega Mih. Văcărași str. Reg. Ferdinand 41 vis-a-vis de Banca Agrară.

*

Curse cu automobile de persoane și marfă execută cu încredere și prețuri convenabile, transporturi cu camioane în oraș

E. BLAGA

Cluj, Piața Ștefan cel Mare Nr. 7

Telefon 2—70.

*

Deschiderea Varietului Biazini. Miercuri în 24 cor. seara se va deschide renumitul Varieteu Biazini într'un local renovat. Cu un program foarte bogat. Va fi singurul loc de petrecere al clujenilor. Se vor produce cei mai vestiți artiști Bucureșteni.

Iosif Grünfeld

ceasornicar și juvaergiu

Calea Reg. Ferdinand 21

(fost Wesselényi Miklós-u.)

Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage și bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice și bijuterii cu garantie.

TELEGRAME

Germania protestează împotriva exceselor din Ceho-Slovacia

Nauen, 23 Noembrie.

Ambasadorul german la Praga a protestat împotriva atacurilor a căror victime au fost supușii germani cerând despăgubiri pentru stricăiuni. Plata lor a fost aprobată de guvernul ceh care a cerut scuze pentru acest incident.

Un partid al funcționarilor în Germania

Nauen, 23 Noembrie.

O mie de reprezentanți ai Uniunilor funcționarilor au înființat Duminecă la Magdeburg Uniunea corporațiilor funcționarilor sub forma unui partid politic neutral al funcționarilor din comerț, technicienii dela exploatările miniere și din biurouri. Partidul numără 350.000 membri.

Bursa Parisului.

Lyon, 22 Noembrie.

După ziarul *Le Temps* mersul pieții nu se modifică încă. Cursurile deși prezintă o oarecare rezistență ofertelor cari se produc, au o valută mai mică.

Compartimentul turc face excepție dela tendințele generale și rămâne ferm ținut.

In culise se primesc cu greutate orice valori.

Adunarea Ligei Națiunilor

Lyon, 23 Noembrie.

Delegatul României și-a dat părerea ca sub comitetele să cuprindă și statele vecine cari prives țările ce roagă să fie admise în Ligă. Aceasta ar croi calea și pentru discuția cererii Germaniei în sub comitetul lui Robert Cecil.

Sub comitetele au căpătat instrucțiuni să decidă asupra următoarelor puncte în legătură cu cererile statelor cari doresc să intre în Liga Națiunilor:

1. Este cererea lor de admitere în Ligă în regulă?
2. Guvernul suplicant este recunoscut *de jure* sau *de facto*, și de care state anume?
3. Națiunea solicitantă are guvern stabil și frontiere hotărâte?
4. Care-i este întinderea și populația?
5. Are un guvern pe depiin de sine stătător?
6. Care i-a fost purtarea în privința executării actelor și asigurărilor în obligațiunile sale internaționale și în privința prescripțiunilor Ligei pentru armament?

Chestiunea admiterii de către Liga Națiunilor după recunoașterea *de jure* sau *de facto* a fost ridicată printre alții de d-l Van Karnbeck, delegatul Olandei. Unii dintre delegații statelor membre ale Ligii socotesc că recunoașterea *de jure* ar fi dată automat prin simpla admitere în Ligă. D-l Viviani, delegatul Franței a reliefat importanța acestui punct, dând ca exemplu cazul special al fostului imperiu rus.

Robert Cecil, delegatul Angliei crede că libertatea de acțiune a unui stat luat în parte nu poate fi stânjenită de admiterea în Ligă.

La urmă s'a hotărât ca subcomitetele să raporteze asupra acestei chestiuni.

Aliații și evenimentele din Grecia

— Convorbiri între guvernele francez, englez și italian. — O desmințire a legațiunei Greciei din Paris. — Atitudinea venizeliștilor. —

Lyon, 23 Noembrie.

La Președenția Consiliului de miniști, d. Georges Leyunes, primul ministru francez, a primit Luni dimineața pe d-l Bonin Longare, ambasadorul Italiei la Paris cu care s'a întreținut asupra evenimentelor din Grecia și din Orient.

*

Lyon, 23 Noembrie.

Convorbirile între guvernele din Paris și Londra se urmează în mod activ pentru a se ajunge la o înțelegere în chetiunea atitudinei pe care ambele state o vor adopta față de evenimentele din Grecia.

„Journal des Débats" scrie în această privință că guvernul francez care dă o deosebită importanță ca această atitudine să fie limpede hotărâtă cât de curând, grăbește cabinetul dela Londra să facă cunoscut răspunsul său la propunerile pe cari guvernul francez i le-a făcut.

*

Lyon, 23 Noembrie.

Legațiunea Greciei la Paris aduce la cunoștință că știrea apărută în unele ziare după care în Grecia s'ar examina posibilitatea venirei fostului Kaizer la Corfu, este cu desăvârșire lipsită de orice temeiu.

*

Lyon, 23 Noembrie.

Ziarele venizeliste păstrează o atitudine rezervată și declară că, punând interesele Greciei de asupra intereselor de partid, vor susține guvernul pentru a desăvârși opera de refacere națională începută de Venizelos.

Cursul schimbului la Paris

Londra	56.84
New-york	16.24
Germania	23.50
Belgia	106.00
Spania	214.00
Grecia	145.25
Olanda	495.50
Italia	62 75
Praga	19 25
România	*23.50*
Elveția	254.00
Viena	5.00

Cetiți „Infrățirea"

Casa Centrală a Muncii și Asigurărilor Sociale Cluj.

No. 6217.

CONCURS.

Casa Centrală a Muncii și Asigurărilor Sociale din Cluj, publică concurs pentru complectarea a 11 posturi vacante de Prim-medici dela Casele Cercuale pentru Asigurările Sociale din Transilvania, notați mai jos pe lângă retribuțiunile specificate în dreptul fiecărui post.

No. curent	Numirea Casei Cercuale	Prim medic asimilat: gradului	Prim medic asimilat: cl.	Salarul fundamental anual Lei	Indemnizația de: scumpete lunară	Indemnizația de: chirie în %
1	Alba-Iulia	Șef de birou	I.	755	400	12.20 25
2	Arad	Șef de serv.	I.	1035	400	20.25.30
3	Bistrița	Șef de birou	I.	755	400	15.20.25
4	Dej	„ „ „	I.	755	400	15.20.25
5	Lugoj	Șef de serv.	II.	965	400	15.20.25
6	Satu-mare	„ „ „	III.	895	400	15.20.25
7	S. Marmației	„ „ „	III.	895	400	15.20.25
8	Sighișoara	Șef de birou	I.	755	400	15.20.25
9	Sftu. George	Șef de serv.	III.	895	400	15.20.25
10	Târgul-Mureș	„ „ „	II.	965	400	15.20.25
11	Turda	Șef de birou	I.	755	400	15.20.25

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt învitați a-și înainta cererile cel mai târziu *până la 30 Noemvrie a. c.* Direcțiunilor Caselor Cercuale respective, unde vor putea primi și deslușiri mai detailate.

In aceste posturi vor putea fi numiți numai acei concurenți cari:

1. Dovedesc că sunt cetățeni români și cunosc perfect atât verbal cât și în scris limba română. Scutire în această privință nu se admite;

2. Dovedesc că nu au trecut etatea de 40 ani, scutire de etate este îndreptățit a da numai Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale la propunerea Casei Centrale.

Concurenții vor trebui să corespundă tuturor condițiunilor impuse funcționarilor publici prin art. 110 din legea XIX. din 1907 și prin Decretul Lege pentru organizarea Ministerului Muncii și Octrotirilor Sociale.

Cluj, la 28 Octomvrie 1920.

Director General: *Dr. Vasilie.*

Șeful Ssrv. Pers. Extern, Inspector Regional: *Nicolae Rusu.*

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

D-l ministru Greceanu a afirmat la Iași că Polonia a aderat la „Mica Antantă".

*

In Capitală furtuna a deranjat 3000 linii telefonice.

*

Se anunță eventuala continuare a tratativelor rusopolone la București.

*

Alăltăeri a avut loc un consiliu de miniștri în care s'au discutat chestiuni în legătură cu deschiderea parlamentului.

*

Siguranța dela Iași a arestat pe un individ, originar din Bucovina, presupus că este asasinul Adelei Cogălniceanu.

D-l Duiliu Zamfirescu nu somează ziarul „România Nouă" să producă dovezi că d-sa a luat bani dela nemți pentru discursuri germano-file. „Viitorul" îl somează pe d-l Duiliu Zamfirescu să răspundă.

*

Luni urma să sosească în București d-l Titulescu aducând și propunerile financiare ale guvernului englez. *Imprumuntul extern ar fi legat de anumite concesiuni.*

*

Majoritățile parlamentare au fost convocate Duminecă în sala Senatului la o consfătuire.

Casa Centrală a Muncii și Asigurărilor Sociale Cluj.

No. 6775—1920. — Secția I. A)

Concurs

Casa Centrală a Muncii și Asigurărilor Sociale din Cluj, publică pentru complectarea posturilor vacante de funcționari și personal de serviciu, de la Casele Cercuale pentru Asigurările Sociale din Transilvania Banat și Părțile Ungurene cuprinse în următorul tablou.

No. curent	La Casa Cercuală pentru Asigurările sociale din	Numărul posturilor vacante de: Șef de serviciu	Șef de birou	Subcasier	Impiegat definitiv	Impiegat auxiliar	Camerist	Rândaș
		clasa: I / III	I / II / III	III	I / II / III	II / III	I / II	I
1	Alba Iulia		1		1 2 1	1	1	
2	Arad		1		1 1		1	
3	Bistrița				1			
4	Brașov			1	1 1			1
5	Dej	1			1 1 2	1 1		
6	Deva		1 1	1	3 3 5	4		1
7	Lugoj			1	1 1	1		
8	Miercurea ciuc	1	1	1	1 2	1 2		
9	Oradea Mare				1			
10	Satu Mare		1 1	1	1	1 1		
11	Sfântu Gheorghe		1	1	1	1 1		
12	Sibiu		1	1	1 1 1	1		1
13	Sighetul Marmației		1	1	1 2		1	
14	Sighișoara		1		1 1	1	1	
15	Târgu Mureș	1	1		1 2			1
16	Timișoara	1	1	1	3 2 4	1 1		
17	Turda		1		1	1		1

1. Salar fundamental pentru:

	cl. I.	cl. II.	cl. III.
a) Șef de serviciu	1035	965	895
b) Șef de birou	755	685	615
c) Subcasier	—	—	615
d) Impiegat definitiv	480	400	320
e) Impieget auxiliar	—	285	240
f) Camerist	250	225	—
g) Rândaș	200	—	—

2. Indemnizație de chirie pentru Casele Cercuale din Arad, Timișoara și Oradea-Mare de 20, 25 și 30 la sută iar pentru celelalte Case Cercuale de 15, 20 25 la sută socotit asupra salarului fundamental condiționat de starea familiară a petentului.

3. Indemnizație de scumpete de lei 400 pentru cei cu salarul fundamental dela 250 lei în sus, și lei 351—397.50 pentru cei cu salariu fundamental mai mic de 250 lei.

Doritori de a ocupa aceste posturi sunt invitați de a și înainta cererile cel mai târziu până la 20 Decembrie a. c. Direcțiunilor Caselor Cercuale respective unde doresc a ocupa post și de unde vor putea primi deslușiri mai amănunțite.

In aceste posturi vor putea fi numiți numai acei concurenți cari dovedesc că sunt cetățeni români și cunosc perfect atât în scris și în verbal limba română. Scutire în acest privința nu se admite.

2. Dovedesc împlinirea vârstei de 20 ani și că nu au trecut peste 40 de ani.

3. Dovedesc o bună stare a sănătăților print'run certificat medical eliberat din partea unui medic oficial sau a unui medic șef a unei case Cercuale de Asigurari Sociale.

Dela candidați se cere următoarea pregătire teoretice:

a) Șef de serviciu. Sef de biurou cl. I.: Absolvirea unei școale superioare Universitate, Academie, Technică etc.

b) Sef de biurou, subcasier precum și impiegați definitiv cl. I.: Cel puțin absolvarea VIII. cl. secundare.

c) Impiegați definitivi cl. II. și III.: 4—6 clase secundare.

d) Impiegați auxiliari: 2—4 clase secundare.

e) Servitori: să știe ceti și scrie.

Scutire de pregătire teoretică și vârstă este în drept a da numai Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale la propunerea Casei Centrale.

Toți concurenți vor trebui să corespundă tuturor condițiunilor impuse funcționarilor publici prin legea XIX din 1907 și prin Decretul Lege pentru organizarea Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale.

Cluj, la 15 Noembrie 1920.

Director General: *Dr. Vasilie*

Seful Serv. Pers. Extern Inspector Regional: *Nicolae Rusu.*

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

TÂNĂR român absolvent al unei clase de liceu cunoscând în grai și scris, caută post corespunzător. Adresa: Conducerea școlară în Poiana-negri. (Bucovina.)

FUNCȚIONAR la stat din vechiu regat specialist în lucrări de birou având orile de dimineața zilnic libere caută post la instituție particulară sau de stat. Adresa la administrația ziarului.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerțul român str. Regina Maria No. 19.

CASĂ cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preț avantajos. Doriți se pot adresa la gazeta sub. Casa.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și prinda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

BERGNER și CZIMENT
exploatatori de lemne
Cluj.

Lemne de foc tăiate și stânjeni transportate la locuință
Biroul și magazinul: strada Munkácsi 18. Biroul de comandare str. Reg. Maria 18.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Frații Mártonffy Blănarii
Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania

◆

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de încredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

De vânzare

din cauza plecărei **Pianine neagră, mantouri de noapte pentru dame** veritabile chineze brodate și **8 luj. luncă** de cosit, informații se pot lua str. Iuliu Maniu 26 parter 2. p. m. 4—5. □

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA“

CITIȚI

Cărțile pedagogice, literare și populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și riscul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Claparède. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu	6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română	7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română	4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștrii	2·50
Gr. Patrichi. — Metodica învățământului primar	—·—
„ — Didactica generală	—·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române	10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor	1·—
V. Munteanu. — Indrumări noi în învățământul primar	1·25
„ Reforma orariului și surmenajul școlar	1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi	3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învățământ	2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Tratarea și corectarea temelor	1·—
G. A. Dima, etc. — Me odica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei	12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută	15·—
„ Noțiuni de Pedagogie Generală	5·—
„ Istoria Pedagogiei	9·—
„ Didactica	—·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul și sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu	6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie și Pedagogie — Traduceri	6·—
Al. Valeriu. — *„Logica“* pentru școalele normale și seminarii	11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română	6·—
D. D. Pa rașcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română	5·—
„ Candidat fără noroc ed· II	5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morței	4·—
„ Sărbătoarea pâinii	4·—
„ Negutători de arome ed. II. 5·—	5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii	5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtășită	5·—
„ Strigoiul	7·50
M. Theodorian Carada. — In cumpănă	5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I	4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II	4·—
V. Crăşescu. — Fugarul din seminar — vol. II.	2·—
„ In ajunul Crăciunului — vol. III	2·—
„ Pe drum — vol. IV	2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele	2·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție	3·—
G. Popescu Ciocănel. — Brașoave	1·50
Th. Speranția. — Proză	2·—
D. Teleor. — Nuvele alese	1·50
L. Bachelin. — Esquisses Ro umaines	4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man	7·50
„ Luncușoara în Parasemi	6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin	7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907	2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen“	2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice	10·—
I. Costin. — Schițe	1·—

NOTE ȘI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie)	6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor	4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge	5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia	2·—
O. Wilde. — Poeme în proză	1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni	3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război	2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun	4·—
I. Giurgea. — Pribegie	5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevărații Israeliți	2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV	4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman	—·50
C. Moldovanu. — Autori și Actori	8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe	2·—
H. Ibsen. — Brand	3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece	1·—
C. Moldovanu. — Fluturii	1·—
Radu Rosetti. — O lecție	2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Nazat	1·—
V. Costescu. — Străbunii (teatru școlar)	—·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe	5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului	3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui	2·—
Vanda Mihail. — Versuri	3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului	3·—
Radu Rosetti. — Valuri	2·—
„ „ Cele din urmă	1·50
„ Din toate	3·—
I. Al. George. — Aquile	2·—
„ Domus Taciturna	2·—
T. Dutescu Duțu. — Carol Vodă făt frumos	—·50
Goethe. — Hermann și Dorothei, text german	1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic	3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Colțea	5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale	3·—
Dr. O. Meller, — Medicul Familiei	4·50
„ Higiena Sexuală	—·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei	5·—
„ Venera fecundă și calipedică	4·—
Dr. Gh Fischer. — Păstrarea vederii	6·—
„ Auzului	12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie	10·—
Viitorul război mondial. — Trad de I. Berkovitz	2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepționale	5·—
T. Dutescu Duțu. — Din vatra unui sătean cuminte	2·—
Popp. — Tratat vinicol	3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român	3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului	2·50
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar	7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori	2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură și viticultură	1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină	1·—
L. Leist. — Voyage á Paris	2·50
H. S. — Dialog român german	1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliților	1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor	3·—
G. Antonescu. — Dicționar român-francez	8·—
H. S. — Conferințele „Vieței Noui“	3·—
M. Kogălniceanu. — Letopisiți 3 volume	30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale	2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași	1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare	2·50

„CAMINUL“ BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Natalița, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mării, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — In voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere:* Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola:* Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu:* Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Moliere:* Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaș:* Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Tours.
37. *G. Aslan:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu:* Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu:* Poeme.
45-56. *Petre V. Haneș:* Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi:* Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri:* Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru:* Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi:* Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu:* Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett:* Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Sriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Șerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. frnceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florența
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărți populare.

Carte de semne	—.25
Visul Macei Domnului	—·25
Epistolia Domnului	—.25
Minunile Sf. Sisoie	—.25
Orațiuni și Evangelia țigănească	—.25
Micul Dor, cântece noul	—.25
Dorul, 64 pagini	—.75
Explicarea viselor	1.—
Carte de vise mari	2.—
Alexandru Macedon	2.50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți	2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante	3.75
Epistolarul amorului și al felicitărilor	3.75
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul	—.75
Doftorul fără bani	—·25
Misterele din Porter Squar	—·75
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
Sf. Haralambie	—·25
Sf. Alexe	—·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à	—·75
Mihai-Viteazul și Călăul (2 vol.) à	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzurna	—

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

No. 904—1920.

Licitație de lemne.

In ziua de 30 (treizeci) Noemvrie 1920 se vor vinde în biroul regiunei silvice din Oradia-Mare, prin licitație publică cu oferte inchise, în două grupe separate următoarele materiale lemnoase, esență foioase, spre esploatare în anii 1921 și 1922 și anume:

Grupa I.

Tot masivul estimat la circa 49.639 m³ esență fag, din care circa 10 (zece) procente lemne de lucru și construcție iar restul de foc, precum și circa 583 m³ lemn de lucru și construcție esență gorun, aflător pe a suprafață de 206·2 iughere cad. din ocolul silvic Dobrești în locul numit „Valea-Somnelor în clasa economică A. seria III. Secția 13, Parcelele 29, 30 și 31.

Prețul de strigare se stabilește pentru întreg materialul de pe 206.2 iughere cad. în 1.600.000 (unmilion șasesutemii) Lei. Pădurea în chestiune este situată la o depărtare circa 27 klm. de gara cea mai apropiată „Tileagd" și „Alesd". Două firme au până acolo căi ferate silvice. Vadiul este de 160.000 (unasutăsasezecimii) Lei.

Grupa II.

Tot masivul estimat la circa 4106 m³ lemne de foc esență fag aflător pe o suprafață de 21 iughere cad. din Ocolul silvic Dobrești în locul numit „Fântâna Fagului" în clasa economică A. seria II. Secția 9. parcela 32.

Prețul de strigare se stabilește în 120.000 (una sută douăseci mii) Lei. Vadiul este de 12.000 (Douăsprezece mii) Lei.

Pădurea este sit ată la o depărtare de circa 8 klmetri de gara cea mai apropiată Dobrești.

Ofertele trebuesc inaintate în scris Regiunei silvice Oradia-Mare (Strada Regele Ferdinand No. 36) până la 30 Noemvrie c. ora 11 a. m. și se vor deschide publice tot atunci în biroul Regiunei.

Condițiile de licitare și cele contractante se pot vedea la Regiunea silvică Oradia-Mare și tot acolo se pot primi și formulare pentru oferte și plicuri precum și alte informațiuni.

Asemenea se pot vedea condițunile de licitare și contractuale și la ministerul agriculturei și domeniilor Casa Pădurilor București și la Direcțiunea Centrală a Pădurilor Cluj.

Oradia-Mare, la 10 Noemvrie 1920.

Regiunea silvică.

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor e curată și efină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Szabó și Sziráki
intreprindere de lucrări pentru **automobile, motoare, mașini agricole și construcții de fier.**

Spriginiți Comerțul Român
Ioan Pop
comerciant, Cluj,
Calea Victoriei No. 2,
Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot feluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoasă! Să se convingă fiecare om!

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines"
în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9.

MARE EXPOZIȚIE DE CRĂCIUN
Prețuri scăzute la depozitul de modă pentru dame.
EUGEN SZABO CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 5.

Stofe engleze . . .	48·—	Mătase lățime dublă	122·—
Cretoane	20·—	Flanele	21·—

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu
Centrala: **București,** str. Pitagora 20.
Sucursale: **Craiova și R.-Vâlcea.**
Furnisează ori-ce mărime de Clopote numai de prima calitate. Telefon No. 54/36.

Atențiune! Atențiune!
Pălării pentru dame de velour dela 250 Lei. Pălării pentru dame de Fetru dela 70 Lei. Se află la **Grün Dora,** Calea Regele Ferdinand 7. (f. Wesselényi.)

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de clădiri, scânduri și totfelul de material pentru clădit se expediază acasă cu preț foarte avantagios. **De vânzare** la
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

Luca P. Niculescu Sucursala Brașov
Strada Neagră No. 2.
Aduce la cunoștința Onor. Public și **comercianți** din Ardeal că ni-a sosit mari transporturi de Ștofe englezești, bărbătești și de dame precum și Catifele, barcheturi șifoane, Zefire materii de pantaloni italiene, corduri plușote, în toate culori și calitățile și le am pus în vânzare cu prețurile cele mai reduse cu stima
Sucursala Luca P. Niculescu Brașov.

Indig Mór **Piața Unirii No. 19.**
Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă și Depozit de ștofe.

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi
CHIOREAN
în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir

De vânzare
dormitor complect de nuc, cuiér cu oglindă pentru antreu, bibliotecare, covar de cocus 12 m. lunge etc. Informați str. Fellegvári 116.

FRAȚII JOANOVICS **Cluj, Piața Unirii 32.**
Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.
Fotografii artistice mărite.

La Magazinul Hajnal
Calea Reg. Ferdinand I.
colț Calea Victoriei.
Se găsește articole de dame și barbați cu prețuri reduse.

Siegfried Weiss
Magazin cu pălării și articole de galanterie pentru Domni. En gros și detail. Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6.

Am preluat
Bolega și Restaurantul
din Cluj, strada Mănăștur No. 7.
Bogat asortiment de delicatese, licheruri, vininuri speciale și mâncări reci se afle totdeuna cu prețuri convenabile. Proprietar:
Muntean Iozefa.

Bela Sánta **Intreprindere de asphalt și beton**
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

IUBITORI DE CĂRȚI! LIBRARI!
Mare reducere de prețuri!
La notele muzicale și la toate cărțile de știință și literatură ce se află în depozit, vând cu prețuri foarte reduse.
La librari cu rabat!
FRIEDMANN
depozitar de ziare și librărie Cluj, Piața Unirii 26.

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane **„Pax".** Intreprinderea universală de comert Sibiu.

STICLĂ în cantitate mai mare a sosit și se află cel mai eftin în sticlăria **Kerekes** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 4.

CAUT în orice cantitate
traverse (slipere)
de gorun și fag în lungime de m. 2·20, 2·50 și 2·70.
Despre preț și cantitate rog recomandație.
Eugen Friedrich exploatator de lemne, Piața Mihai Viteazul 6.

La CROITORUL modern
CSISZÉR EUGEN
Strada Majális No. 3
se confecționează costume după moda din Capitală.

CEREȚI
Ciocolata Cacao Bomboane
BERINDEI
București
Str. Puțu cu Apă rece 37

Atelierul de articole de voiaj
din str. Universității No. 3., l'am mutat in str. Nicolae Iorga No. 11 (f. Jokai). Rog Onor. Public a mă onora cu comenzile și în viitor: cu deosebită stimă **FARMATI LAJOS.**

Kovács și Siklódi
Instalator de electrică și apaduct
Cluj, Piața Unirii No 17.

„Intercontinentale"
Soc. Anonimă de Transport și Comunicație fost S. & HOFFMANN,
Timișoara palatul Löffler. Telefon 300.

Introprinde orice transporturi din VIENA PRIN BUDAPESTA IN ROMÂNIA. Direcțiunea din România în București Bulevardul Academiei 4. Filiale române: Braila, Galați, Constanța, Cernăuți, Oltenița, ORSOVA, Timișoara.

Dnii ADVOCATI sunt rugati să trimite urgent **Lei 100**
pe adresa Inst. de Arte Grafice ALEXANDRU ANCA Cluj, Piața Unirii,
pentru a fi Abonați la
jurnalul advocațial de termene ügyvédi határidő napló
care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor și lista advocaților din Transilvania.
Calendar de masă Lei 10·— și de părete Lei 4.—
Tot aici să află tot soiul de tipărituri advocațiale.

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de Incendiu, Viață,
Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

Confecțiuni pentru Dame
ultimele modele Franțuzești și Englezești execută promt și constincios
□ □ □ Atelierul
Telefonul 943.
Jakab Géza
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2.

Transporturi rapide
cu Autocamioane „WOMAG"
execută **„Strungul"** societate anonimă
Calea VĂCARESTI No. 5. ◆ Telefon 27/56.
Garajul: Soseaua Kisselef No. 31 C.
Se vând și Autocamioane noi.

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ștofe de lână	Pânzeturi
Mătăsuri	Linoleum
Veloururi	Preșuri-Covoare
Mouselinuri	Barcheturi
Ștofe p. plăpumi	Zefiruri

Reion de Incălțăminte fină.

Filiala Luca P. Niculescu
la HORA ȚĂRĂNEASCĂ, CLUJ Palatul „Fehér-Bárány".
Se află în deposit un bogat asortiment de Manufactură:
Bumbac de urzit, Bumbuc de bătează, Fitău roșiu, Postavuri culori. ștofe de haine, Paltoane și rochii de Dame, Barcheturi, Basmala, Jolji, șifon-molino, Catifele, Barșon culori, zefiruri, Prospe.
Vânzare engros și endetail.

Tipărit pe mașina rotativă institutului de arte graffice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul I. No. 90 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Sâmbătă 27 Noembrie 1920

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Cele trei căi

Distinsul sociolog maghiar Jászi Oszkár publică sub titlul de mai sus un articol mai desvoltat, în care încearcă să înfățișeze concepțiile acelea, cari, după părerea d-sale, ar conduce astăzi politica statelor.

Sunt interesante și în orice caz merită să fie cunoscute părerile acestui distins cugetător deși nu putem aproba întru totul felul d-sale de a vedea.

Autorul găsește că s'au cristalizat trei căi pe cari se încearcă soluționarea problemelor grele ce s'au ivit pe urma războiului și aceste trei căi, după statele cari le reprezintă într'un mod mai pregnant, ar fi: *calea franceză, rusă și engleză*. Iată, cum prezintă d-l Jászi chestiunea:

„Calea franceză este calea reacțiunei și a contra-revoluțiunii.

Cei porniți pe acest drum, ar dori să readucă lumea la starea dinainte de războiu, cu singura deosebire că concurentul german trebuie să fie desființat. Această cale nu poate fi decât calea forței și a militarismului. A-l dezarma complect pe învins și a-l pune în față cu neajunsuri economice continue, — acesta e scopul politicei franceze. A sugruma Rusia sovietică, a desmembra unitatea germană și a forma o alianță militară a statelor reacționare din Europa centrală pentru apărarea imperialismului francez, — acesta e metodul. Spre acest scop ar dori să concentreze Polonia, România, Ungaria, Austria și Germania de sud cu un cuvânt toate acele state, în cari democrația nu e destul de desvoltată. Astfel sub heghemonia intereselor clericale și feudale, de oparte, s'ar forma o minunată sferă de interese economice pe seama capitalismului francez, iar de altă parte, s'ar putea înarma masse ascultătoare atât contra Rusiei, cât și contra Germaniei. Evident, că o astfel de utopie reacționară numai așa s'ar putea menține, dacă ar putea să câștige în sprijinul ei și militarismul german. Dar pentru asta ar fi nevoe de împăcarea antantei cu cercurile conducătoare germane militare și capitaliste, lucru pe care politica desperată a Franței îl face cu neputință. Dar chiar dacă ar fi posibil aceasta, șansele acestei politici ar fi cât e poate de reduse, căci azi ar fi imposibil să se poarte un război în contra voinței muncitorimii germane și pare foarte neverosimil, ca ori care ar fi promisiunile financiare ori naționale, să se poată determina muncitorimea germană să joace rolul călăului față de muncitorimea rusă.

Calea rusă este aceia care voește să mântue Europa prin operația sângeroasă a bolșevismului. Și cu cât vor fi de-alungul Europei mai mari foametea mizeria, desgustul de muncă și mărăciunea, cu atât vor fi mai mari șansele bolșevismului. Nu pentrucă în Europa centrală și apusană ar fi mai mici greutățile bolșevismului, de cât în Orient.

Din contră, acel metod, pe care Rusia primitivă de o sensibilitate dură poate să-l suporte ani de zile, viața economică apusană diferențială și întocmită pe reacționarea cea mai fină, nu l'ar putea suporta nici câteva luni de zile. Dacă s'ar practica metoda rusească, Londra, Parisul și Roma ar deveni în cel mai scurt timp o ruină haotică.

Ar fi un drum îngrozitor, o epocă de revoluții crâncene, de foamete, de ciumă. S'ar reveni la anii cei mai negrii ai căderii imperiului roman.

Intreagă Europa — poate cu excepția Angliei — ar îndura până la sfârșit comunismul foametei și al bandelor înarmate. Atunci ar arde întreagă civilizație lipsită de D-zeu a zilelor de azi și din ruinele ei, ar răsări o altă cultură cu totul nouă care ar diferi așa de mult de comunismul profeților ca și catolicismul evului mediu de creștinismul lui Christos.

Din această criză apocaliptică numai a treia cale ne îngădue o nădejde liniștitoare: *calea engleză*. Acest drum a fost tăiat de pacifiști, de fabiani (mișcarea intelectualilor progresiști englezi), de creștini-sociali și de quakeri Aceasta este calea științei moderne, a empirismului rațional, a sentimentului comun (Kommon sense) și a iubirii evangelice. Opinia publică, care sprijină această direcție, s'ar putea exprima astfel: înainte de toate Germania trebue restaurată. Pentru însănătoșirea Europei în primul rând e necesar ca spiritul și organizația germană să-și recâștige însemnătatea pe care au avut'o în Europa înainte de izbucnirea războiului. Apoi va trebui ca Europa să fie întocmită într'o singură unitate economică, căci numai un astfel de organism economic va putea să facă față marilor pierderi cauzate de război. Afară de asta, numai așa se poate înființa acea societate a popoarelor, care să asigure aievea egalitatea națiunilor și nu dominația diverselor interese imperialiste. In acelaș timp trebue democratizată pretutindeni și în primul rând pământul trebue făcut liber ca fiecare om muncitor să-și poată câștiga pământ. Trebue desvoltat în toate direcțiunile spiritul democrației și al autonomiei, Democrația și automia nu este numai calea libertății politice, ci și a socialismului . . .

Aceasta e calea engleză. Și soartea Europei atârnă astăzi de capacitatea pe care va avea-o mișcarea muncitorească engleză de a creia Internaționala a patra, în semnul libertății, al democrației și al socialismului, care să declare război deopotrivă atât tiraniei capitaliste, cât și tiraniei proletare.

Europa se poate reclădi numai pe asociația muncii la sate și la orașe."

a. c.

Calomnia

Confratele siblan, „Dacia Traiană", amintește atențiunea deosebită și lupta continuă, care din vremurile antice și până acum s'a dus împotriva calomniei. Calomnia, cum citează confratele, din Platon: „atacă reputațiunea la care omul de bine ține tot atât de mult ca și la viața lui și pe care din suflet dorește s'o lase moștenire urmașilor săi". Și, cu drept cuvânt, calomnia, vițiu și mijloc de luptă în viață, lovește ca și pumnalul criminalului, doborând ceea ce e cu mult mai de preț: cinstea și nu trupul.

Viciu și mijloc de luptă este întotdeauna îndreptată de cei slabi și neputincioși contra celor tari și 'nzestrați.

Și cum în lume mai mulți sunt cei slab și neputincioși, este lucru de înțeles cum din vechime și până acum calomnia departe de-a se stârpi, s'a întins, a crescut, s'a îmulțit odată cu omenirea. Dar, cum omenirea nu numai că s'a înmulțit mărind procentul mediocrilor și al neputincioșilor, și a progresat prin presă în mijlocul de comunicare a gândurilor, este evident că și calomnia rostită altădată în șoapte, pe la colțari și'n taină, acum se răsfață la lumina zilei, în ochii tuturor, proteguită se înțelege — de cel mai prețios tovarăș: anonimatul.

Dar, precum din vechime, dela Solon cel înțelept și până la codul penal modern, legiuitorii zadarnic s'au silit ca să stârpească calomnia prin mijloace represive credem că și de-acum, oricât de represive ar fi prevederile legilor, moralitatea omenirei, departe de-a se îmbunătăți, scăzând tot mai mult, este fără îndoială că nu represiunea va putea fi un mijloc eficace pentru un delict, ci numai prevenirea.

Față de orce delict prevenirea s'a dovedit a fi cel mai eficace mijloc de combatere, dar mai cu osebire în delictul de calomnie, în care făptuitorul se întemează numai pe tăinuire și păstrarea anonimatului, prevenirea prin denunțare este singurul mijloc de stârpire. Nu este o virtute discuțiunea celor cari auzind o vorbă rea pe seama altuia o păstrează pentru ei sau, pentru modificarea convingerilor lor, ori o transmit, cu aceeași discreție, altora. Aceasta este o complicitate tot atât de vinovată și imorală ca și calomnia, ba chiar și mai mult, prin aceea că, astfel, îi creează cel mai priincios teren de desvoltare.

De aceea prin graiu sau prin presă, dar mai ales prin aceasta, denunțarea, precum în alte legiuiri a ajuns a fi prevăzută și răsplătită pentru delicte ordinare, cu atât mai mult pentru calomnie este singurul mijloc eficace de prevenire. Și astfel, mai mult ca pentru orce pentru calomnie socotim că mai curând este o virtute curajul denunțărei decât lașitatea tăinuirei.

Ev.

Epilogul schimbului coroanelor

— Plata restului de 40% —

E aproape o lună de zile de când lumea din Ardeal a început să aștepte achitarea bonurilor de casă, cari reprezintă restul de 40 la sută din sumele acordate la schimbul coroanelor. Această operație întârzie însă, și efectele acestei întârzirei se resimt în viața comercială cași în viața particulară. O pronunțată lipsă de numerar, — și nu numai de monedă mărunță — îngreunează foarte mult orice operație financiară. Băncile au redus din ce în ce mai mult acordarea de credite, la minimul cu putință, și o jenă în privința plăților se observă pretutindeni.

Un ziar comercial înregistra, acum câteva zile, o bruscă scădere a prețurilor în Ardeal și în Banat. Fără îndoială, o scadere a prețurilor e totdeauna îmbucurătoare Ceacenu poate fi îmbucurător pentru o parte a populației este faptul că fenomenul se întâmplă din pricina crizei de numerar, ale cărei efecte se resimt numai în hotarele nefirești ale unei singure provincii.

Aflăm, în acelaș timp, că nu toată lumea sufere la fel de pe urma întârzirei de a se achita restul de 40 la sută rămas din schimbul coroanei. Sunt persoane favorizate — să zicem de soartă, — cari reușesc să-și transforme în bani bonurile de casă pe cari alții mai puțin norocoși le păstrează nerăbdători. Se face, după toate aparențele o armă de satisfacere a partizanilor și a prietenilor politici, din această nevoie care ar trebui să fie privită din punctul de vedere al intereselor generale.

Dacă însă, guvernul nu se grăbește să achite bonurile posesorilor de coroane în termenul făgăduit, aceasta este din cauză că preocuparea sa d căpetenie este aceea de a mulțumi pe cei cari posedă coroane falș sau dublos ștampilate cași pe acei cari au avut grije să strângă, pe cursuri foarte scăzute, bancnotele de zece mii de coroane.

Am subliniat și altădată exagerata dărnicie manifestată cu prilejul schimbului coroanelor, nu atât față de populație, cât față de bănci și de speculatorii de Bursă. Faptul că nu s'a făcut nici o deosebire între diferiții posesori de coroane n'a putut să mulțumească pe nimeni mai ales când guvernul avea posibilitatea, după ce s'au făcut declarațiile de coroane, să nu pună pe picior de egalitate cele câteva mii de coroane, agonisite de unii locuitorii încă dinainte de război, cu milioanele de coroane ale băncilor internaționale din România, cari au speculat eventualitatea cursului de 50 bani. Aceste bănci n'ar fi fost prea greu lovite, și nici posesorii de mari sume de coroane, dacă schimbul ar fi fost făcut pe cursul pieței.

Dar, acestea sunt ale trecutului. In prezent, relevăm faptul că achitarea celor 40 la sută din sumele datorate în urma schimbului coroanelor, întârzie pentrucă trebuiesc plătite cu 50 bani bancnotele de 10 mii coroane strânse de pe piață cu 15 și 18 bani, și trebuiesc reabilitate toate coroanele falș ștampilate, aduse prin contrabandă în Ungaria.

Incă odată, se poate vedea ce politică financiară se face la ministerul finanțelor, în lipsa unui titular cu răspundere.

UNIFICAREA

Din marea mulțime de probleme, pe care ni-le pune în față timpul istoric al unificării provinciei de dincoace de munți, cu vechiul regat, se desprinde ca o necesitate imperativă și se evidențiază în mod absolut, problema unificării învățământului primar. Suntem la începutul soluționării acestei probleme de vitalitate pentru neamul românesc, pentru statul românesc.

Și e bine ca în ajunul săvârșirii unor acte de importanță așa de mare, să fim lămuriți din toate punctele de vedere, pentruca opera să nu fie rezultatul unei concepții unilaterale; să nu fie produsul unui om singuratii, ci ea să aibă caracterul unei opere desăvârșite, scoase din modul de cugetare a celor mulți, a tuturor acelora, cari doresc să contribue cu puterile lor la înjghebarea unui lucru bun și durabil.

S'a făcut cu începutul acestui an școlar — ne spun ziarele — unificarea clasei întâiu a școlii primare, după programa analitică a vechiului regat. S'a decretat aceasta printr'o ordonanță ministerială. Dar n'ar fi fost în detrimentul cauzei, ci, dimpotrivă, ar fi fost în folosul ei, dacă se consulta cel puțin oamenii de școală din Transilvania, cari negreșit ar fi fost în măsură să dea unele indicații prețioase cu privire la soluționarea acestei probleme. Ne gândim la singuratici ca și la corporațiuni, în primul loc la „Asociația învățătorilor din Transilvania, care are între membrii săi oameni de o netăgăduită valoare, în materie de învățământ și cari și-ar fi pus cu dragă inimă priceperea și puterile în serviciul unei probleme așa de însemnate.

Nu vrem să fie interpretate aceste păreri ca manifestații ostile față de tot ceace se numește azi „unificare". Ar fi o enormă greșală, să se creadă de către frații noștrii din vechiul regat, că spunând acestea, am vrea să dăm o nouă probă despre tendințele noastre spre „separatism" căci noi învățătorii, nu înțelegem să facem politica vreunui partid — istoric ori neis-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Un triumf

Cu prilejul primei reprezentații a piesii *Daniel*, Parizienii au făcut o sărbătorire neasemuită marei artiste Sarah Bernhardt, care reapare pe scenă la vârsta ei înaintată și cu toată înfirmitatea a cărei victimă a fost, spre a juca rolul unui tânăr de 25 de ani.

O sală întreagă sculată în picioare, a salutat încă dela ridicarea cortinii, cu o aclamație unanimă, pe incomparabila artistă cu care se mândrește teatrul francez, pe interpreta lui Victor Hugo, Rostand și Richepin.

Aclamații, extaz, delir, flori și iar flori, după fiecare ridicare și lăsare de cortină, iată ce a fost reprezentația lui *Daniel*. Niciodată o zână n'a avut atâtea mâini întinse spre ea, niciodată o regină n'a avut o astfel de încununare, niciodată o femeie n'a fost mai iubită.

Un premiu binemeritat

E desigur premiul Nobel pentru literatură decernat de către Academia suedeză lui Carl Spitteler. Numele eminentului scriitor al Elveției germane e binecunoscut. Poet și romancier, opera lui de căpetenie este *Primăvara olimpică*. A scris și romane. Nimeni n'a uitat rolul pe care l'a jucat în timpul războiului, protestând contra acțiunei Germaniei.

O protestare

Reamintind că Rudolf Berger, compozitor vienez, s'a sinucis la San-Sebastiano (în Spania) în timpul războiului, de desperare că nu mai e cântat la Paris, d-l Clément Nantel arată că *Văduva Veselă*, opereta lui Lehar va fi reluată de un teatru francez și profită de aceasta spre a protesta contra reluărei operetii franceze, nu atât din motive de ambalare patriotică, cât fiindcă există încă compozitori francezi cărora ar fi just să li se dea întâietate.

Sezonul muzical la București

In cursul actualului sezon muzical vor sosi în București, spre a dirija orchestra „Filarmonicei", d-nii Camille Chevillard, directorul concertelor Lamoureaux și Henry Rabaud, directorul Conservatorului din Paris.

Deasemenea se afirmă că în toiul sezonului va sosi în București, spre a conduce aceeași orchestră, Richard Strauss marele compozitor și dirijor german.

La Comedia-Franceză

Cu începere de Sâmbătă 4 Decembrie, Comedia Franceză va da, din două în două săptămâni, câte un matineu de recitări poetice.

Comitetul constituit pentru alegerea poemelor și organizarea acestor matineuri literare, cuprinde numele lui Bataille, Claudel, Paul Fort, Fernand Gregh, Haraucourt, Henri de Régnier, Richepin, Rivoire, Dorchain, etc.

Aceste matineuri vor prezenta publicului cele mai frumoase poezii ale literaturii franceze și vor fi, pentru poeți, un adevărat prilej de consacrare.

Pentru un internat de fete la Orăștie

Citim în *Libertatea*:

Orăștia are Liceu și are Școală civilă de fete, cu 4 clase. Și la Liceu avem înscrise eleve în număr frumos, și la Școala civilă, Și am avea și mai multe, dacă scumpetea zilelor de azi nu ar împedeca pe unele a veni de a sate la oraș la școală.

Ca să ușureze băeților putința de-a învăța la Liceul din Orăștie. Românii de aici au făcut cum au putut și au deschis un internat în care vre-o 150 de tineri din familii mai sărace, au casă și masă și luminat și încălzit, pentru 250 Lei lunar.

Dar pentru fete nu s'a făcut încă nimic. De aceea „Societatea Femeilor Române" din Orăștie a luat hotărîrea vrednică de toată lauda, de a înființa un Internat și pentru fetele cari doresc a cerceta școlile dela noi și cari numai cu greu pot plăti atîta, cît li se cere la gazde în oraș. In acest scop „Societatea Femeilor" se adresează către toți bunii și darnicii Români, cu un apel.

Citiți "Infrățirea"

Universitatea din Cernăuți și școala Politecnică din Timișoara

Școala Politechnică din Timișoara a primit din partea Universității din Cernăuți următoarea telegramă cu ocazia înființării sale:

Universitatea din Cernăuți redată menirii sale firești grație aceluiași fericit eveniment care a adus și înființarea Politechnicului românesc din Timișoara, întîmpină cu ce a mai desăvârșită bucurie și însuflețire nouă școala înaltă românească, considerând ca datoria ei cea mai sfântă întărirea Românismului nu numai prin muncă săvârșită în templul științei universale omenești, ci înainte de toate prin studierea și aprecierea științifică a bogățiilor sufletești atât de interesante, variate, și originale ale neamului românesc.

Rectorul și senatorul universității din Cernăuți urează din suflet Politechnicei din Timișoara să desăvârsească această întărire a românismului prin studierea științifică și valorificarea practică a bogățiilor tot atât de interesante și variate ale pământului românesc. Universitatea din Cernăuți straja neadormită a sufletului românesc în capătul de miazănoapte al patriei întregite, dorește politechnicului din Timișoara să fie în celalalt colț de miazăzi al bogatei noastre patrii paznicul neadormit ce va păstra și va spori avuția națională a pământului românesc.

Fie ca noul așezământ de cercetări științifice și îndrumări practice să înceapă activitatea într'un ceas bun și să îndeplinească nădejdiile pe care țara le pune în științele lui.

Mișcarea intelectuală din București

Spre deosebire de conferințele de altă dată, ce se țineau incidental și fără legătură între ele, azi avem două cercuri de oameni cu inițiative, cari au sistematizat serii de conferințe pentru împărtășirea publicului cu o anume categorie de idei și într'un anume scop.

Societatea tinerelor femei creștine și aceea a tinerilor bărbați creștini, amândouă mergând paralel și venindu-ne din America, țara celor mai mari și mai organizate asociații particulare pentru cultură și-au creiat la București un cămin, în care membrii deocamdată mai mult studente și studenți, se strâng laolaltă, audiind cursuri, citind, conversând și ascultând conferințe cari toate au ca scop: conformarea vieții omenești după doctrinele creștine.

Secretariatul căminului precizează astfel țelul asociației:

La conferința dela Bușteni din vara trecută, s'a luat hotărârea ca studenții să înceapă o mișcare creștină ale cărei statute au fost formulate astfel:

„Mișcarea creștină a studenților din România își propune să lucreze cu toată râvna și sinceritatea isvorîtă din cunoașterea creștinismului, desăvârșirea personalității lor și la o aplicare largă a doctrinei creștine în viața socială având pururea drept călăuză și ideal personalitatea, învățătura și faptele lui Isus Christos.

„Vor face parte din această mișcarea studenți și studente care doresc să-și consacre o parte din timp pentru a se cultiva din punct de vedere religios și a studia credința creștină. Nu li se cere să subscrie la aceste statute sau să facă vre-o confesiune de credință. Experiența a arătat că în general o mare parte din cei mai buni studenți nu pot încă să subscrie unei profesiuni de credință, dar că simt, că poate, dacă ar urmări o anumită îndrumare, ar găsi lumina pe care o caută. Mișcarea constă în formarea unui grup de studenți care ar căuta să studieze împreună mai adânc religia creștină și să trăească o viață creștină; prin aceasta vor fi strâns uniți cu cele 40 de mișcări naționale cu același scop al studenților din lumea întreagă. Membrii s'ar întâlni odată pe săptămână la Căminul Y.M.C.A. și Y.W.C.A. din bd. Lascăr Catargiu 30., ceea ce nu-i va obliga nici de cum să devie membri ai Căminului."

toric —, e numai o politică pur școlară.

Cine nu știe, că învățătorii ardeleni au pregătit în umilele lor temple încă pe vremuri de restriște, milioanele de suflete pentru marele praznic al unirii cu țara mamă?

Cine nu știe că acești nenumărați apostoli, se inspirau în taină din operele colegilor lor din vechiul regat, pe cari îi cunoșteau din munca ce depuneau pentru binele țării prin școli, prin cooperativele sătești, șezători casele naționale și alte instituțiuni culturale, cari formează și azi mândria corpului învățătoresc și pentru cari doar sufletul mare al lui Spiru Haret, le insufla avânt și încurajare?

Și cine nu știe că învățătorii ardeleni sunt cei dintâi până astăzi, cari așteaptă cu largă inimă unirea desăvârșită, pentru ca sub scutul ei să se poată apuca cu toată râvna să repare stricăciunile agresorilor de eri, făcute în limba cultura și legea noastră? Acest spirit de înfrățire se manifestă între învățătorii Ardealului cu toată puterea, căci în această unificare își văd și ei rezolvite revendicările multe pe cari și le-au formulat cu prilejul celui dintâiu congres, și pe cari și-le susțin până în aceste momente. Vrem unificarea cât mai grabnică, căci aceasta o cer și interesele noastre.

Dar ceace dorim este să nu fim nebăgați în seamă când e vorba să se aranjeze pe multă vreme chestiuni importante cari ne privesc deopotrivă, și pentru cari avem și noi un cuvânt de spus. Ceace dorim este să îndeplinim în mod armonic și frățesc, marea operă de unificare a învățământului primar și să găsim împreună, căile cele mai drepte cari ne vor conduce la ținta noastră: așezarea pe baze solide a învățământului primar care formează temelia existenței.

Anticipate aceste, într'o serie de articole vom arăta cum credem noi că ar fi mai bine să se facă unificarea învățământului primar și normal, precum și administrația acestora. *Aripa.*

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

GREVA

Greva, puternica armă a luptei de clasă — este profund antisocială.

Orice conviețuire socială se întemeiază pe contractarea unor îndatoriri a căror prestare fac viața în societate mai ușoară și mai plăcută, decât viața izolată. Coesixtența întâmplătoare fără aceste îndatoriri și prestațiuni nu constitue o societate. Un stup de albine este tipul unei societăți între animale; dar o cireadă de vaci, sau o curte de păsări nu este o societate.

Cele mai primitive forme de conviețuire socială, familia și tribul, săminția, nu au la bază numai legătura de sânge, sau chiar numai raporturile sexuale, cari se pot găsi și fără societate. Conviețuirea socială începe când bărbatul vânează și aduce lemne; iar femeea gătește de mâncare îngrijește de copii și îndeplinește alte lucrări, cari nu o îndepărtează de lângă vatră.

Conviețuirea socială nu poate dăinui fără îndeplinirea angajamentelor, pe cari se întemeează. Respectarea cuvântului dat, sau a îndatorirei contractate în mod făcut, prin obișnuință, este o condiție necesară, pentruca toți membrii societății să poată îndeplini partea de sarcină ce le revine. Denegarea aportului social dintr'o parte sau din alta slăbește societatea și la urmă chiar o desființează.

Căsniciile muncitorilor, în cari și femeea aleargă după câștiguri în afară și nu se poate ocupa de căminul ei și tot astfel căsniciile bogătașilor în cazul când femeea se mulțumește să îndeplinească rolul unei mobile în casă se desfac mai ușor decât căsniciile micilor burghezi, în cari femeea, îndeplinind o parte din sarcinile conviețuirei, înlesnește astfel bărbatului, să-și îndeplinească mai ușor și mai bine partea lui de sarcini.

Greva este o rupere a contractului, o denegare unilaterală, a aportului social și, ca atare atacă însăși baza societății. Se respectă și între bandiți învoiala și cuvântul dat. Iar când nu se respectă, banda se desface și membrii bandei se iau de cap.

Nerespectarea îndatoririlor stabilite între oameni înseamnă încetarea stării sociale și întoarcerea la izolare și la complecta sălbăticie.

*

Cum se explică totuși, că greva, atât de antisocială, a putut deveni un regulator important al raporturilor dintre două mari categorii sociale: patroni și salariați.

Se poate găsi această explicare.

In societate se întâlnesc componenți neegali, unii mai tari, alții mai slabi, fie prin calitățile lor fizice sau morale, fie prin importanța aportului lor social. Inegalitatea aceasta este germenele unor acțiuni antisociale. Cei tari abuzează de cei slabi și abuzurile merg atât de departe, în cât cei slabi sunt degradați, aserviți desființați. Înțelegându-se această desființare până la sensul fizic cel mai brutal și cei tari dispunând chiar de viața celor slabi.

Istoria omenirei, prin nenumăratele-i convulsiuni sângeroase ne arată de ajuns cât de mult este primejduită societatea în ființa ei prin inegalitățile, cari nasc tiraniile unor clase asupra celorlalte. Cei îngenunchiați rabdă până nu mai pot răbda și până când desperarea li dă puterea de a se revolta.

Greva este și ea o armă a desperărei, mult mai stăpânită însă decât revolta. Revolta izbucnește, răstoarnă, distruge . . . Greva este un avertisement serios, o atitudine pasivă dârză, care totuși așteaptă tratative. Privită sub acest aspect, ca o întrerupere temporară a muncei, spre a obține ameliorări și cu gândul de a relua din nou munca după ce ameliorările au fost obținute — greva se înfățișează ca o supapă de siguranță a societății, care o preservă contra revoltei. Greva este un rău, dar revolta este un rău și mai mare atât pentru acei contra căror se îndreaptă, cât și pentru cei cari ar face-o. Contrastele fiind date, un nivelator este necesar, societatea închide ochii și îl admite pe cel mai puțin păgubitor . . . Abaterea trecătoare dela legea fundamentală a societății, care este respectarea contractului, își găsește o justificare în tendința de a realiza un mai bun echilibru social.

Grevei i-se mai iartă multe și pentru motive umanitare — câtă vreme ea este menită de fapt a aduce o îmbunătățire unor categorii sociale, cari n'ar avea alte mijloace spre acest scop.

Greva aceasta, de și antisocială în esența ei, totuși umanitară și nivelatoare de conflicte prin rezultatele ei, este privită adeseori cu simpatie, și în afară de straturile muncitorești și se bucură de o largă toleranță din partea Statului.

Da. Dar grevele astfel intenționate s'ar părea că aparțin trecutului, când ele serveau ca regulatoare în conflictele dintre salariații exploatați și patronii exploatatori.

*

Grevele din zilele noastre însă ne apar cu totul abătute de la rostul lor social.

Nu mai poate fi vorba de o armă extremă a desperării, când acei cari o întrebuințează au ajuns a fi mai bine situați decât alte pături ale societății de asemenea valoroase și necesare,

Cronica politică

Din cele observate până acum asupra evenimentelor din politica internă două sunt faptele, care predomină. In primul rând, este slăbirea guvernului prin reintrarea în el a d-lui Tăslăuanu precum şi prin crearea celor două curente pentru şi contra politicei de concesiune, iar în al doilea rând este slăbirea şi divizarea opoziţiei, care înainte fusese strâns unită. Aşadar şi guvernul şi opoziţia nu mai sunt în situaţia în care au fost cunoscute în sesiunea trecută. Vom avea de constatat defecţiuni şi în sînul guvernului şi în acel al opoziţiei.

Majoritatea parlamentară, chiar după cum a început ca să anunţe, se împarte de pe acum în tabere contra şi pentru concesiuni, precum şi în tabere pentru şi contra politicei adoptate faţă de muncitori. Iar în opoziţie, vom avea de constatat sprijinul pentru politica d-lui Take Ionescu din partea partidelor fuzioniste şi probabil o atitudine circumspectă din partea opoziţiei anti-fuzioniste, adică gruparea d-lui N. Iorga.

Dela această directivă logică, în urma faptelor produse în ultimul timp, numai atitudinea d-lui Maniu, care încă va continua a vorbi în numele unui aşa zis partid, este cu putinţă a face excepţie. Şi anume, d. Maniu pentru a mai putea ţinea pe răsleţii partizani, cu cari a rămas în credinţa că partidul încă trăeşte, ar putea ca să facă unele manevre independente de angajamentele luate de ţărănişti faţă de d. T. Ionescu.

Aşa cum stau lucrurile însă, terenul este foarte propice pentru orice surprize.

La acest cămin, profesorul I. D. Ştefănescu a vorbit asupra restaurării monumentelor de artă, arătând că restaurarea înseamnă schimbare şi falşificare, aşa cum se face astăzi, pe când operile artistice trebuesc numai ajutate ca să trăiască mai mult.

Profesorul Simion Mehedinţi a ţinut o serie de 3 conferinţe, cerând ca publicul românesc, să-şi îndrepte atenţia spre popoarele Europei de Nord, unde societatea e viguroasă şi inteligent organizată.

In sfârşit, d-l Iorga, într'o recentă cuvântare, a criticat literatura românească contemporană, ca una searbădă şi fără viaţă, cerând o literatură sănătoasă, pornită din sufletul masselor.

La căminul creştin e în adevăr o atmosferă de înălţare morală, prielnică unei bune desvoltări a tineretului nostru.

*

Gruparea din jurul revistei „Ideea Europeană" îşi continuă cu succes conferinţele. Şi acestea au un scop comun: ridicarea şi energizarea acţiunei prin idee.

Prof. Rădulescu-Motru a început seria, vorbind despre filozoful Friederich Nietzsche, apologistul acţiunei.

D-nii Ioaniţescu şi Şerbescu au vorbit despre două personalităţi ce atrag atenţia unei lumi întregi, asupra faptelor şi vorbelor lor: Rolland şi Lenin.

„Ideea Europeană" îşi va mări activitatea, deschizând şi cursuri

---

cari li-au rămas mult în urmă.

Şi apoi desperare în fiecare lună?

Grevele se repetă fără sfârşit şi la prea scurte intervaluri. Ele manifestă mereu o tendinţă spre greva generală şi spre greve politice. Numai este o armă într'un conflict dintre salariaţi şi patroni este o armă politică împotriva societăţei şi împotriva Statului, arma unei minorităţi impetuoase contra obştei pe care o presupune fără voinţă, trândavă şi neorientată, prin urmare uşor de luat în stăpânire.

Acest caracter al grevelor moderne explică pentruce societatea conştienţă, care vrea să muncească şi să prospereze va trebui să le fie potrivnică şi pentruce Statul nu le va mai putea îngădui cu toleranţa de până acum.

Ne vom obişnui să vedem că se aranjează foarte bine conflictele de muncă prin împăciuirea obligată şi la nevoe prin arbitrajul obligator fără întreruperea muncei.

Iar cât despre grevă ca armă politică, într'un articol viitor.

Lucian Bolcaş.

---

regulate pentru urmărirea aceluiaş scop.

E o necesară contrabalansare a curentului prea intelectualist din şcolile noastre.

*

D-l I. D. Ştefănescu îşi continuă la Casa Şcoalelor vechiile şi bunele sale lecţii. In anul acesta, în afară de cursul de limba franceză, d-sa face şi istoria artei bizantine cu acelaş spirit pătrunzător şi mlădios ca întotdeauna.

In lipsa unei mai bune organizări a învăţământului artistic oficial, d-l Ştefănescu aduce o înviorătoare dovadă de ce poate face o inteligentă şi tenace iniţiativă particulară. N. G—T.

Lucrători străini la C. F. R.

Citim în *Viitorul*:

Am publicat deunăzi o ştire privitoare la aducerea unor lucrători străini la atelierele căilor ferate. Ea arată cari sunt consecinţele sistemului concesionărei, în contra căruia ne-am ridicat întotdeauna.

Ne mirăm cum inginerii români, cari au dobândit concesiunea atelierelor „Griviţa", se pretează la o astfel de soluţie contrară intereselor naţionale. Ceea ce este mai uşor în această chestie, e că se pare că în dosul consorţiului român se ascude o combinaţie străină, şi aducerea lucrătorilor străini e numai preludiul unei serii întregi de măsuri, cari jignesc interesele muncei româneşti şi ale administraţiei căilor ferate. In ce ne priveşte, protestăm împotriva principiului însuşi.

Înţelegem ca să se dea reparaţiuni de locomotive la ateliere particulare. Dar după 40 de ani de administraţie românească la căile ferate, nu e admisibil să se dea în concesie, chiar atelierele căilor ferate.

Dacă cei cari conduc administraţia căilor ferate şi ministerul comunicaţiilor n'au destul conştiinţa îndatoririlor lor, ar fi de aşteptat ca cel puţin corpul inginerilor români să nu înlesnească soluţii contrarii intereselor naţionale în această chestie.

Sărbătorirea lui Scotus Viator la Braşov

Cu prilejul călătoriei sale prin Ardeal, cunoscutul filoromân, Scotus Viator a fost Vineri şi Sâmbătă obiectul unei însufleţite sărbătoriri din partea braşovenilor. La banchetul de Vineri au toastat: d-l prefect Baiulescu pentru distinsul oaspe, iar acesta pentru prosperitatea statului român.

Oaspele Ardealului a plecat Duminecă prin Făgăraş la Sibiu, de unde trecând prin Blaj, Trg.-Mureş se va opri pentru câteva zile la Cluj. (Universul).

„Cum se călătorea acum patruzeci ani"

Cine nu ştie, din propria şi dureroasa sa experienţă, cum se călătoreşte în zilele noastre! Puţini îşi aduc aminte cum se călătorea acum patruzeci de ani, fiindcă bătrânii noştri sunt din ce în ce mai rari.

Din fericire, ne-au rămas documente istorice, cari arată prin câte trecea un călător ca să poată ajunge dela Bucureşti la Iaşi. Am dat peste un astfel de document recitind deunăzi scrisorile lui Ion Ghica către Vasile Alexandri şi am găsit următoarele rânduri:

— „Azi te pui în tren la 9 seara, după ce ai prânzit bine la Hugues sau la Brofft arăţi tichetul conductorului care vine şi ţi-l timbrează cu cleştele, fumezi o ţigare două până la Ploeşti; acolo îţi bei ceaiul în ticnă, te întorci în vagon, apoi te înfăşori bine în tartan, îţi pui paltonul subt căpătai, te lungeşti pe canapea de catifea roşie sau în vagonul pat, dormi ca acasă vreo nouă ceasuri şi la opt dimineaţa te deştepţi la Roman. Aci cafea cu lapte cu vreun *kipfel* două, şi 17 ciasuri, minut cu minut, după ce ai plecat din Bucureşti, te găseşti pe malul îmbălsămat al Bahluiului, în fosta capitală a fostului principat al Moldovei, unde ajungi mâncat şi odihnit".

Când se petrecură acestea? aveţi dreptul să întrebţi. La 1881 spune scrisoarea lui Ion Ghica. Rândurile de mai sus sunt introducere la o descriere asupra felului cum se călătorea cu 40 ani înainte de 1881. Azi, după 40 ani dela 1881, se călătoreşte. aşa cum se călătoreşte.

Vom ajunge oare din nou la diligenţă?

O lămurire

D-l Mihail Dobrescu, deputat şi preşedinte al Saftului Negustoresc din Galaţi a adresat D-lui preşedinte al Camerii de Comerţ din Cluj, următoarele scrisori:

Domnule Preşedinte!

Am primit adresa Dvs. din 20 Octombrie 1920 şi am rămas surprins de cele ce am cetit în ziarul „Voinţa", ce apare la Cluj.

Adevărul este următorul:

Cu ocazia solemnităţei decorărei unui lucrător tipograf de către D-l Ministru Trancu-Iaşi, în localul prefecturei din Cluj, până la sosirea D-l Ministru m'am întreţinut cu D-nii funcţionari ai ministerului muncei aflători în Cluj, cari se plângeau că nu pot trăi cu salarul ce îl au, de oare ce în Cluj, carnea se vinde cu 24 lei kgr. pânea cu 4 lei kgr. etc.

Atunci subsemnatul care am avut ocazia, chiar în seara precedentă să mă conving de scumpetea de la restaurante am dat dreptate cauzei lor, mai ales că funcţionarii sunt cei mai rău loviţi din cauza scumpetii vieţi, de care ne resimţim cu toţii.

Dezaprob în totul cele scrise de D-l Ziarist care din întâmplare se afla în mijlocul nostru, de oare ce eu nu mă puteam exprima contra negustorilor, de oare ce nici nu avusesem timpul necesar de a cunoaşte preţuriile de pe piaţa Clujului, fiind venit pentru prima oara în Transilvania şi găsindu-mă.

Fiţi foarte sigur, Domnule Preşedinte, că sunt cu atât mai însufleţit de dragoste faţă de negustori pentru a apara cu cel mai mare interes dreapta cauză a lor, cu cât sunt şi eu negustor, reprezentantul lor în Camera de Comerţ locală, preşedinte al Sfatului Negustoresc Secţia Galaţi şi reprezentant oficial în Parlamentul Ţarei.

Rog a asigura şi pe stimaţii Dv colegi, rugându-vă a le transmite salutările mele colegiale.

Mihail Dobrescu.

Ştiri şi fapte politice

Chestiunea concesionărei căilor ferate unui consorţiu străin, susţinută de o parte a presei din Bucureşti, e pe cale să dea loc unui conflict în sânul guvernului. Iată, într'adevăr, ce scrie „Renaşterea Română", ziarul d-lui Oct. C. Tăslăuanu, punând direct în cauză pe d-l Take Ionescu:

„Situaţia aceasta falşă nu poate dura şi se impune o explicare care ar limpezi cu atât mai mult raporturile politice, cu cât ar veni din partea chiar a d-lui Take Ionescu, — mai ales că se poate foarte bine ca d-sa să nu aibă cunoştinţă de acţiunea partizanilor d-sale.

„Altfel s'ar putea întâmpla ca, la rândul lor, ziarele cari susţin pe membrii partidului poporului să reacţioneze, producând o confuziune din care nu ar avea nimic de câştigat cei cari au provocat această situaţie imposibilă".

Păcat că îi este dat d-lui Oct. C. Tăslăuanu să aibă această atitudine, care nu purcede decât din răzbunare împotriva d-nului Take Ionescu a cărui acţiune tinde la înlăturarea actualului ministru al lucrărilor publice.

*

„Izbânda" anunţă că duminecă a sosit din Iaşi d. M. Cantacuzino care a avut o lungă convorbire cu d. General Averescu, şeful guvernului.

Cert este că se continuă tratative între primul ministru şi d-nii Matei Cantacuzino. G. Grigorovici şi cavaler de Flondor, în jurul cărora cele mai bizare combinaţiuni politice se fac de către cercurile pretinse a fi iniţiate în tainile guvernului.

*

In ziua de 22 Noembrie s'a ţinut la Ploeşti un congres al membrilor partidului liberal din Prahova, la care au luat parte peste 500 de delegaţi.

Toţi oratorii au arătat însemnătatea partidului liberal în timpul guvernării sale cât şi în opoziţie.

S'a procedat apoi la votarea statutelor cum şi la alegerea comitetului executiv.

Au fost aleşi d-nii: I. Ionescu-Quintus, preşedinte, D Nicolaescu şi dr. Negruţi vice-preşedinţi. I. Predescu casier şi Spirea Sorescu secretar. Alţi nouă membrii fruntaşi au fost aleşi ca membrii în comitetul executiv.

*

„Gazeta Transilvaniei" fără de a putea contesta adevărul celor susţinute de noi privitor la comunicatul fostului partid naţional, confirmă printre altele: a) că dintre cei absenţi numai d-nii Vaida şi Popovici ar fi votat cu d. Maniu, urmând deci că d-nii Branişte, St. C. Pop şi Păr. Saftu, cari deasemenea au lipsit, sunt în contra; şi b) că în urma întrunirei acelui faimos comitet partidul s'a despărţit întrucât susnumita gazetă vorbeşte de o anumită grupare desprinsă din fostul partid.

Nu putem să fim decât mulţumiţi că informaţiunile şi concluziunile nostre au fost astfel confirmate.

Improprietărirea în Ardeal

— Memoriul Asociaţiei agricole din Arad. —

Asociaţia agricolă din judeţul Arad a adresat un memoriu d-lui general Averescu, ridicând o întreagă serie de obiecţiuni împotriva actualei reforme agrare din Ardeal, şi în special împotriva felului cum comitetul agrar prezidează aplicarea acestei reforme.

Memoriul despre care vorbim atacă în primul rând însăş mecanismul legei de împroprietărire votată de Marele Sfat, care nu ar fi decât o copie a legei ungureşti proectată de Barna Buza, şi care ar fi prea radicală.

Făcând câteva observaţii asupra neregulelor de împroprietărire, Asociaţia agricolă din Arad denunţă cazuri în cari au fost trecuţi pe tablourile de împroprietărire locuitori cari nu avea dreptul să primească pământ, — nefiind muncitori agricoli sau fiind minori, — precum şi dintre aceia cari au pământ îndestulător. Memoriul cere ca în privinţa cotei expropriate să se procedeze şi în Ardeal ca în vechiul Regat. In vechiul Regat, proprietarii cunosc partea din moşie care le-a mai rămas şi cultivând-o nu sunt expuşi la nicio surpriză.

In Ardeal, legea agrară a Marelui Sfat prevede că se lasă proprietarilor 500 jugăre, dar în caz de lipsă de pământ se va expropria până la 200 jugăre şi chiar mai jos, după nevoia pe care o vor constata-o comisiile judeţene. Astfel s'a întâmplat că li s'a luat proprietarilor un teren pe care îl însămânţase. Proprietarii arădani uită că acest lucru s'a întâmplat şi în vechiul Regat, unde deasemeni s'au expropriat moşii însămânţate de proprietari, dându-li-se o despăgubire pentru muncile realizate. Acelaş lucru se va face, fără îndoială, şi în Ardeal.

In sfârşit, memoriul Asociaţiei agricole din Ardeal e o pledoarie împotriva fărâmiţărei marei proprietăţi, argumentând că din această fărâmiţare va reeşi o scădere o producţiei agricole, deci a întregei vieţi economice, şi cerând o reformă agrară mai puţin radicală, care să lase în orice caz minimul de 500 jugăre.

Asupra acestei chestiuni nu se mai poate discuta; împroprietărirea este un mare act de dreptate socială, şi el va trebui îndeplinit, chiar cu unele scăderi trecătoare în ceeace priveşte producţia agricolă, până când noui cultivatori de pământ vor putea să-şi câştige mijloacele necesare pentru a întreprinde cultura intensivă, care produce în orice caz mai mult decât marea proprietate de până acum.

Congresul Sioniştilor la Cluj

— Ziua III-a. —

Dr. Blumenfeld referentul Comisiei politice, ia cel dintâi cuvântul. D-sa expune într'un discurs mai lung programul proectele şi situaţia politică.

Dr Harşany (Dej.) cere ca parlamentul să înfiinţeze pe pe lângă „Ministerul Minorităţilor" un secretariat general evreesc, sau dacă se vor înfiinţa Ministere speciale de minorităţi, să aibă şi Evreii ministerul lor, în frunte cu un Evreu, propus de parlament şi confirmat de Rege. Mai departe, să se stăruiască, ca Evreii să-şi poată ţinea toate sărbătorile lor, nu numai Sâmbăta, şi că în schimb să nu fie siliţi de a ţine sărbătorile bisericeşti creştine! Cere sprijinul material al statului pentru şcolile evreeşti în măsura în care contribue Evreii la plătirea impozitelor. Programul politic e primit de către Adunare cu aplauze unanime.

La apoi cuvântul referentul

INFORMATII

In articolul d-lui Virgil I. Bărbat intitulat *streinii şi presa naţională*, publicat în numărul ultim al ziarului nostru, s'a produs printr'o regretabilă neglijenţă tipografică o întervertire a unor rânduri care denaturează sensul concluziunilor articolului.

Cititorii au observat desigur lucrul acesta. Totuşi pentru o bună lămurire, arătăm că, în a doua jumătate a coloanei a 2-a cele 9 rânduri cari urmează după citatul din scrisoarea de protestare a d-lor Sterian şi Horia Carp, şi cari încep cu cuvintele „îngăduită să facă să treacă“ . . . vor fi trecute la urmă, ca final ar articolului.

*

La „Festivalul Porumbescu“ ce-l aranjează societatea „Cumunei Surorilor de Cruce“ sâmbătă la 27 cor. în saloanele Cercului Militar (str. Regina Maria 16) îi-şi vor da concursul afară de un cor compus din dame şi domni din societate D-l profesor dr. Sextil Puşcariu şi artişti: D-şoara Anicuţa Voilean D-ni R. Cionca, A. Bena, Tempea şi I. Balog.

Inceputul concertului la ora 8.

*

Cercul de studiu din Bucureşti al partidului liberal va ţine următoarele conferinţe:

La 24 Noembrie: d-l I. G. Duca. Câteva Învăţăminte ale păcei generale.

La 1 Decembrie: d-l D. Ioanitescu. Necesitatea şi principile fundamentele ale unei noui constituţii.

La 8 Decembrie: d-l C. Disescu. I. Reforma Constituţională,; II. Unificarea Monedei.

*

La 23 Noembrie a avut loc la Camera de Comerţ şedinţa „Comisiunei pentru desvoltarea industriei“ compusă din Dr. M. Farkas, Martinovici, Dr. Blankenberg Dr. M. Kis, Iosif Heveş, L. Raduş, şi Dr. Ioan Nagy de presă ziaristul *Ernő Marton* care desvoltă mai pe larg ex unerea s'a asupra situaţiei presei evreeşti. Presa evreească trebuie neapărat centralizată. Dacă Comisia de presă va cr de că e necesar, va înfiinţa şi în provincie gazete, dar înainte de toate comisia va sprijini ziarele de la centru. Pentru scoaterea unei gazetei noi trebuie cerută permisiunea specială a comisiei.

(Cele din urmă spuse găsesc multa impotrivire şi se aprind discuţii foarte agitate).

Dr. Harşany se declară contra cererei adresată comisiei pentru scoaterea unui jurnal. Comisiunea presei n'are drentul să se amestece, dacă cineva vrea să scoată o foaie. Cere libertate în această direcţie.

Ziaristul *Kastriner* (Timişoara) ia partea lui Harşany, tot aşa şi D-rul Harnich.

Dr Braun (Gherla) declară la fel.

Klein Iacob (Dej) spune că „Uj Kelet“ a publicat de mai multe ori articole ateiste şi deacea să nu se uite la numărul gazetelor ci că ele să fie scrise în spiritul evreesc.

Pe când vorbeşte oratorul apare în sală primul rabin Glasner. Cei de faţă să scoală în picioare şi'l aclamă furtunos.

In continuare ia cuvântul *Schwartz Ignatz* (socialist, din partidul „Poale ţion“). In cursul său atacă presa burgheziei evreeşti şi spune că trebue să scoată şi gazete pentru muncitorimea evreească. Atacă apoi pe capitalişti.

Dr Neuman I. (Rabin din Deva) este pentru propunerile lui Harsány.

Ziaristul *Marton*, reluând cuvântul, respinge acuzările făcute de Schwartz la adresa presei. Zice că „Uj Kelet“ a fost acuzat din Timişoara că urmează direcţii bolşeviste pe când acuma să zice că-i reacţionar. „Dacă cineva vrea să scoată o gazetă trebue să ceară învoiala comisiei, căci este numai în interesul Sionismului.“

După desbateri îndelungate programul lui Marton e primit cu excepţia, că acela care vrea să scoată o gazetă n'are nevoie de învoiala Comisiei. Dacă însă se scot jurnale cu banii partiduiui, trebueşte cerută aprobarea anterioară.

Vorbeşte apoi referentul Comisiei Palestinei.

Dr Pollak Sandor referează asupra programului de refacere al acestei ţări. Spune că Comisia va conduce toate lucrările necesare în acest scop evreimei din Ardeal. Ea va culege aici prin cutii de colecte, contribuţiunile pentru „Fondul Naţional“ şi va organiza administraţia.

Dr Weisburg (Cluj) vorbeşte de organizarea şcolară şi de „Uniunea şcolară. Propune ca să se ceară *înfiinţarea unei catedre evreeşti la Universitate.* Să se înfiinţeze biblioteci, pentru cari vor fi aduse cărţi din străinătate. *In toate reuniunile evreeşti să se introducă ca limbă oficială ebraica.*

Harsany Sandor cere dela preşedinte intervenţia pe lângă autorităţiile româneşti, ca să se ieie măsuri pentru a împiedeca batjocorirea pe stradă a evreilor cari poartă „pap“ (perciuni), şi să se ordoneze respectarea cultului acesta.

Dr *Fritz Abraham* cere să se facă paşi necesari, ca *şcolile evreeşti să fie reprezentate proporţional în judeţe*, căci sunt multe judeţe fără şcoli evreeşti. Propune înfiinţarea de noui şcoli.

Reia cuvântul *Weisburg* (Cluj). Continuă în expunerea situaţiei şcolilor şi cere înfiinţarea de şcoli de meşerii, ca să se ridice numărul meseriaşilor,

Farkas Simon vorbeşte tot asupra acestei chestiuni, şi zice că evreimii nu-i trebuesc numai „şcoli înalte“ ci în primul rând şcoli de specialitate, mai ales de meserie, cari vor da specialişti pentru economia evrească.

Dr *Szegő Imre* cere că şcolile să fie împreunate cu religia. El propune organizarea şcolilor după sistemul „sulchan aruch“. (Aplause furtunoase.)

*

Preşedintele ridică şedinţa pentru câteva minute. In timpul acesta câţiva evrei în frunte cu rabinul Glasner încep a se ruga. Rugăciunea este ascultată cu linişte şi atenţie solemnă de prezenţi. (Va urma.)

S'au discutat măsurile necesare pentru îmbunătăţirea comerţului şi industriei indigene. Marţea viitoare comitetul se va întruni din nou.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14.

*

Lecţiunile de limba franceză şi italiană se predau după cea mai nouă metodă, a se adresa str. **Unio 28 la d-na Zaman.**

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogeria „Emke“ Cluj Piaţa Unirii No. 32.

*

Taximetru face curse zilnice în oraş cu ora şi cu ziua, afară din oraş cu kilometru.

Taximetru stă la dispoziţia publicului în centru în faţa Hotelului New-York, făcând curse speciale la gară. Preţuri absolut eftine faţă de rapiditate. Dela gară în oraş şi ori unde. Adresa pentru curse lungi Bodega Mih. Văcăraşi str. Reg. Ferdinand 41 vis-a-vis de Banca Agrară.

*

Deschiderea Varietului Biazini. Miercuri în 24 cor. seara se va deschide renumitul Varieteu Biazini într'un local renovat. Cu un program foarte bogat. Va fi singurul loc de petrecere al clujenilor. Se vor produce cei mai vestiţi artişti Bucureşteni.

*

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acţiuni în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere şi spirt de prima calitate. Fabrică de rom şi cognac, precum şi vin în butelii desert şi likör.

Publicaţiune.

In baza aprobării hotărirei no. 10208—14926—1920, din partea recr. jen. al int. Consiliului orăsenesc No. 3644—920. cons. de către Secretariatul general al min. de interne din Cluj se aduce la cunoştinţă publică, cum că casele din nou construite şi predate destinaţiei lor după 1. Septemvrie 1920, se scutesc de orice rechiziţie proprietarul casei având drept — de a dispune liberă asupra clădirei, — respective încăperilor edificiului, — şi de-a stabili chiria prin învoială libere cu chiriaşul.

Pe toţi cei interesaţi îi încunoştinţez pe această cale.

Cluj, la 18. Noembrie 1920.

Dr. JULIAN POP m. p.
Primar.

Haine veritabile NEUMANN şi paltoane de iarnă pentru bărbaţi, băieţi şi fete din material ca dinaintea războiului să capată la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.

Preţuri scăzute!

La firma DIAMANTSTEIN şi MOSKOVITS

vis-a-vis de posta Centrală. Se află mantouri elegante pentru dame cu 400 Lei. Haine pentru domni gata cu 600 Lei. Magazin bine asortat cu paltoane de iarnă şi haine pentru copii.

Statutele „Sindicatului Presei Române din Ardeal“

— Adoptate de adunarea ziariştilor din Cluj spre a fi prezentate adunării generale a ziariştilor din Ardeal.

III. (Urmare şi sfârşit.)

h) Garantează pentru orice lipsă din cassa Sindicatului.

Art. 23. Ceilalţi trei membrii participă la desbaterile şi deciziunile comitetului; cenzorii au însărcinarea de a controla şi verifica gestiunea Sindicatului, în fiecare trimestru.

V. **Adunările generale.**

Art. 24. Adunările generale ale Sindicatului sunt de 2 feluri: ordinare şi extraordinare.

Adunările generale sunt formate de totalitatea membrilor de orice categorie ai Sindicatului.

Art. 25. Adunările generale ordinare se ţin odată pe an, în prima jumătate a lunei Ianuarie. Ele trebuiesc a fi convocate cu cel puţin 15 zile înainte, arătându-se lămurit ordinea zilei.

Ele pot aduce hotăriri valide dacă e de faţă preşedintele sau înlocuitorul lui şi cel puţin jumătate dintre membrii.

Dacă, la data şi locul fixat nu se întruneşte numărul necesar de membrii, se face o nouă convocare pentru aceeaşi zi a săptămânei următoare, când adunarea, se va ţine cu oricâţi membrii prezenţi, şi va decide cu majoritate de voturi asupra celor fixate în ordinea de zi.

Art. 26. Adunările generale ordinare deliberează şi hotărăsc asupra următoarelor puncte:

a) Gestiunea comitetului.

b) Votarea budgetului anului viitor.

c) Alegerea noului comitet.

d) Alegerea membrilor de onoare la propunerea comitetului.

e) Modificarea statutelor.

f) încuviinţarea cheltuielilor extraordinare.

g) rezolvarea afacerilor prezentate de comitet în legătură cu mersul şi scopul Sindicatului.

h) aprobarea raportului anual al comitetului.

Art. 27. Comitetul, cu o majoritate de 2/3, sau cenzorii în unanimitate vor putea convoca adunări generale extraordinare oricând vor crede de cuviinţă în interesul Sindicatului şi pentru rezolvirea unor chestiuni importante, cari nu pot suferi amânare. La rândul lui comitetul e obligat să convoace adunarea generală extraordinară dacă un sfert din numărul membrilor activi vor cere aceasta în scris şi motivat.

VI. **Veniturile Sindicatului.**

Art. 28. Veniturile Sindicatului sunt date de către: taxele fixe de înscriere şi cotizaţiile membrilor, produsul serbărilor, spectacole, concerte, şezători, conferinţe şi oricăror întreprinderi organizate de către Sindicat în scopul sporirei fondurilor şi în sensul art. 2, din legate şi donaţiuni, din produsul capitalurilor plasate de către Sindicat, etc.

Art. 29. Toate veniturile vor fi păstrate la o bancă în cont curent.

Poate rămâne însă în cassa Sindicatului, pentru cleltuelile mărunte, un fond de cel mult 1000 (una mie) lei.

Art. 30. Donaţiunile şi legatele lăsate în seama Sindicatului vor fi folosite parte pentru necesităţile înfăptuirei şi întreţinerii căminului, sanatoriului şi consumului, parte pentru fondul de pensiuni şi ajutor, afară de cazul când donatorul a hotărât altă destinaţie,

Excedentele budgetare trec parte la casa de ajutor, parte la aprovizionarea cooperativei şi la îmbunătăţirile căminului, bibliotecei şi celorlalte instituţiuni create de către Sindicat.

Art. 31. Acoperirea micilor cheltueli curente ale Sindicatului, se va face din vărsămintele lunare ale cotizaţiilor, precum şi din beneficiile realizate din cele indicate la art. 2 aliniatul I.

VII. **Delegaţiuni şi Comisiuni.**

Art. 32. Pentru organizarea casei de ajutor şi pensiuni, a căminului şi cooperativei, se va alege o comisiune alcătuită din trei membrii ai comitetul Sindicatului cari vor prezenta regulamentul de organizare şi funcţionare a acestor instituţiuni.

Cu organizarea festivalelor şi tuturor celor cuprinse în art. 2. aliniatul I se vor delega trei membrii ai Sindicatului dintre cari cel puţin unul va fi membru al Comitetului.

VIII. **Aplanarea neînţelegerilor.**

Art. 33. Pentru aplanarea diferendelor survenite în toate cazurile în care prestigiul presei e în joc, Adunarea generală va alege un tribunal arbitrar, alcătuit din doi membrii ai Sindicatului; şi un membru al Comitetului ca preşedinte.

Membrii Sindicatului sunt datori a se supune hotărirlor aduse de acest juriu. Cei ce nu se supun sentinţei aduse sunt excluşi din Sindicat.

IX. **Chestiunea Afilierilor.**

Art. 34. Pentru ca Sindicatul Presei din Ardeal să îmbrăţişeze într'adevăr întraga breaslă gazetărească Română. Adunarea generală împuterniceşte comitetul să studieze printr'o comisie modalităţile cooperărei, afilierii sau fuzionării cu organizaţiunile de pressă din întreaga ţară şi a stabilirei unor strânse raporturi cu cele de peste hotare.

Concluziunile comitetului în aceaste chestiuni vor fi supuse unei adunări generale extraordinare care va hotări cu o majoritate de cel puţin 2/3 din numărul membrilor prezenţi, dacă aprobă sau nu aceste concluziuni.

X. **Desfiinţarea Sindicatului.**

Art. 35. Sindicatul poate fi desfiinţat numai atunci când numărul membrilor va scădea sub 10. In cazul acesta, fondurile Sindicatului trec la acea organizaţie similară profesională din ţară care s'a distins mai mult întru realizarea ţelurilor urmărite de Sindicatul Presei din Ardeal.

Citiţi, este foarte important!

Dacă doriţi să vă curăţeşti şi să vă coloreze hainele bine şi ieftin — să le trimiteţi la

„KRISTÁLY“

INSTITUT DE SPĂLAT CU ABURI ŞI DE COLORAT STOFE

Fabrica şi Centrala: Str. Munkácsi 32.

FILIALE:

Piaţa Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (F. Wesselényi M.)
Strada N. Iorga Nr. 2. (Fostă Jókai)

Renumita Fabrică chimică „UNIO“ Cluj, curăţă şi văpseşte.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m.

D-l Take Ionescu şi-a amânat plecarea la Belgrad până după alegerile sârbe.

*

Stambulinski, primul ministru bulgar sosește la 18 Decembrie la Bucureşti.

*

S'a reluat comunicaţia telegrafică cu Ungaria. Telegramele particulare vor fi cenzurate.

*

Bursa este calmă.

*

Monitorul oficial publică decretul regal pentru imobilizarea cerealelor şi derivatelor.

*

Guvernul sovietic a ordonat 15 zile de teroare în Crimeia. Toţi suspecţii vor fi împuşcaţi, averile mobile jefuite.

*

Petliura fiind bătut şi-a retras trupele în Polonia lângă mlaştinele Pripetului.

*

La Ministerul Comunicaţiilor începe astă-zi marea conferinţă la care vor lua parte toţii funcţionarii înalţi din ţară pentru reorganizarea căilor ferate.

*

Comisia parlamentară agrară s'a întrunit eri la Comitetul agrar. Mâine vă avea loc o întrunire a subcomisiunei agrare pentru Banat şi Transilvania.

*

Până Vineri se va face remanierea guvernului. Dl Tăslăoanu va eşi cu siguranţă din guvern.

Starea de asediu şi cenzura se vor ridica în ajunul deschiderei parlamentului.

*

Dl Toma Stelian, şeful delegaţii române la Conferinţa Dunărei, a sosit eri în capitală cu Simplonul venind din Paris.

*

Leul a cotat la bursă 24·75.

*

Comisia interimară a oraşului Focşani a demisionat.

*

Guvernul francez este contra reîntoarcerei ex-regelui Constantin pe tronul Greciei. Georges Leygues va conferi la Londra cu Lloyd George asupra atitudinei comune a ambelor guverne.

Guvernul grec caută să împace pe aliaţi.

*

O mare ciocnire de trenuri s'a întâmplat la Mărăşeşti.

Trenul de Iaşi s'a ciocnit cu altul, sfărâmându-se.

Sunt un mort, şease grav răniţi şi 10 mai uşor. Circulaţia pe linia Tecuci-Focşani este întreruptă.

*

Tratativele între Poloni şi Ruşi s'au reluat.

In ziua a 11 a procesului socialiştilor a vorbit Comisarul regal în replică. Răspunde d. Dobrescu, arătând frumuseţea rechizitorului ca discurs, dar lipsit de adevăr juridic. Cere achitarea.

După amiazi au vorbit acuzaţii Socor şi Dragu.

*

In zilele de 5—6—7 Decembrie se va ţine în Bucureşti Congresul general agricol la care vor lua parte agronomii din întreaga Românie, reprezentanţii instituţiilor agricole şi agricultorii.

*

Marţi seara a avut loc la Bucureşti un consiliu de miniştrii pentru a face un schimb de vederi cu privire la textul mesajului regal pentru deschiderea parlamentului.

Joi a fost convocat un nou Consiliu pentru redactarea definitivă a mesajului şi fixarea ordinei proectelor de reformă din apropiata sesiune a parlamentului.

*

Presa franceză declară că tratatul dela Mapello va fi în curând ratificat de Italia.

*

D-l Pitulescu, directorul P. T. T., lucrează la legea de reorganizare a corpului telegrafo-postal.

*

D-l general Averescu a dispus ca importul pălăriilor de feutru şi paie să se facă liber, fără permise.

*

In Bucureşti se află inginerul Stefănescu, delegatul ministerului de industrie în Basarabia, care se ocupă cu chestiuni de aprovizionare.

*

Vineri seara vor circula trei mari trenuri parlamentare dela Timişoara, Oradea şi Cernăuţi

*

Consiliul de miniştri a hotărât să ceară Camerei alegerea de noi birouri şi internarea refugiaţilor ucraineni veniţi din Crimea sau Ucraina însărcinând pe d. general Răşcanu, ministru de războiu cu fixarea localităţei unde vor fi internaţi.

*

D-l Barbuleanu a fost numit prefect al judeţului Teleorman şi d-l Grigore Petrescu, prefect de Caliacra.

La cafenea „Metropol"

Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică.

Fraţii Mártonffy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania

◆

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă şi de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Ştiri de peste hotare

Din Extrenul Orient

„Volja Russu" din Praga scrie: între Anglia şi Japonia s'a încheiat o convenţie clandestină pe baza căreî Japonia are mână liberă în părţile asiatice ale Rusiei.

Ziarul „Dalnevestek" din Wladiwostok scrie că Iaponia cere din partea statului chinez extrădarea bolşevicului Jurin, care este însărcinatul sovietelor din Moscova, şi care face acolo propaganda bolşevică.

Propaganda bolşevică la Viena

Se anunţă „Kurierului" din Viena ca acolo a fost arestat studentul Alfred Glasner venit din Tarnopol (Galiţia) unde fusese expulzat încă din 1919 pentru propaganda ce o făcuse la Viena în tovărăşia lui An. Aschiret cunoscutul comunist. Odată cu el au mai fost arestaţi şi din Ucrainieni Dpraltov şi Moses Euvschtz, învinuiţi de asemenea de propaganda bolşevică.

Teroarea albă în Ungaria

Se anunţă „Kurierului" din Viena că soldaţii baronului Ianovici, au arestat în oraşul Vatz lângă Budapesta, pe un bătrân comerciant Emanuel Levy, căruia i-au pretins în schimbul libertăţei suma de 15000 coroane, pentru „interesele apărărei patriei". Refuzând el a fost bătut îngrozitor. Prezentându-se unui ofiţer să protesteze, a fost condamnat la moarte, condus într'o şcoală de cavalerie, împuşcat şi înmormântat în curtea şcolii.

Legătură poştală între Suedia şi Rusia

Se anunţă „Kurierului" din Stokholm că guvernul sovietelor a cerut guvernului suedez să reia legătură poştală cu Rusia. Guvernul suedez refuză să reia legăturile până când nu va trimete o comisie care să studieze solvabilitatea organizaţiei statului rus. Serviciul postal rus a început să trimeată regulat poşta în Suedia, care se expediază acolo mai departe.

O desmintire a biuroului de presă ceho-slovac

Biuroul presei ceho-slovace din Bucureşti desminte categoric zvonurile răspundite din sursă pangermană din Ceho-Slovacia relativ la pretinsele grave excese antigermane din Praga.

Faptele stau astfel: Ziarul pangerman „Bohemia" din Praga a publicat un articol violent contra guvernului ceho-slovac, aprobând demonstraţiunile pangermaniste care au avut loc zilele trecute la Teplit şi Ehrer, unde o şcoală naţională Cehă a fost devastată de un grup de germani, de asemenea portretul preşedintelui Masaryk batjocorit şi mai mulţi cetăţeni de naţionalitate cehă maltrataţi.

Ca răspuns la aceste demonstraţiuni fără precedent, a avut loc la Praga un meeting de protestare a poporului ceh, la care s'a hotărît desfiinţarea complectă a tuturor statutelor Habsburgilor şi Hohenzolernilor rămase la diferite instituţiuni germane. S'a mai decis crearea unui bloc naţional ceh care să lupte contra tuturor tendinţelor iredentiste din Ceho-Slovacia.

Cititi „Infrătirea"

Maghiarii şi Evreii

Sub titlul „Evreii" ziarul din localitate „Uj Világ" se ocupă de năzuinţele mai noui ale Evreilor de a se organiza pe baze naţionale şi în special de congresul sioniştilor ce are loc acum la Cluj pe care îl consideră ca o faţă a luptelor pentru libertate ale Evreimii. Ziarul unguresc urmăreşte cu simpatie aceste străduinţi ale evreilor şi nu pare a împărtăşi nici un regret pentru pierderea ce ar avea-o maghiarimea prin faptul că un număr consederabil de Evrei crescuţi în limba şi cultura maghiară se vor emancipa pe viitor de sub această influenţă arătând o conştiinţă proprie naţională. Sunt vrednice de remarcat în acest articol îndeosebi pasagiile în cari autorul lor ţine să precizeze atitudinea ce o aşteaptă pe viitor dela Evrei în raport cu politica maghiară. Iată aceste pasagii: — „Indată ce evreimea şi-a anunţat independenţa naţională, a încetat a fi membrul unei alte naţiuni. Acesta e un fapt, care în împrejurările speciale dela noi însemnează că azi sunt aici cetăţeni români de naţionalitatea israilită cari vorbesc ungureşte.

Dar, dacă urmărim năzuinţele naţionale ale evremii cu simpatie şi le recunoaştem îndreptăţirea, nu putem să nu dăm espresie unei dorinţi naţionale maghiare, care e tot atât de îndreptăţită şi care merită aceiaşi considerare. Separaţiunea naţională, pe care evreimea o îndeplineşte azi, implică pentru evreimea conclusiunea logică ca să plece dela conducerea opiniunei publice maghiare şi să nu pretindă vre-un rol pe seama sa nicăiri unde e vorba de viaţa naţională internă a maghiarimii. Căci nu-i aşa, e just şi e necesar ca nici o naţiune să nu se amestece în viaţa internă a unei alteia?

E just, ca o naţiune străină să nu-şi revendice faţă cu o altă nimic ce ar trece peste rolul bunei prietinii. In familia noastră să nu-şi ceară drepturile membrilor familiei nici chiar în cazul dacă în urma împrejurărilor, neau învăţat limba.

SCRISORI DIN VIENA

— Criza de guvern. — In preajma noului parlament. — Foametea. —

(Dela Coresp. nostru special.)

Viena 9 Noembrie.

Criza de guvern pe care alegerile din urmă au determinat-o, durează încă şi până acum. In Austria de azi e în adevăr mult mai uşor de obţinut o majoritate parlamentară decât de luat răspunderea constituirii unui guvern.

Alegerile au isbutit să sfărâme coaliţia ciudată care de aproape doi ani dura între partidele ce aici reprezintă cele două tendinţe contrarii. Sub firma unui socialism, adeseori destul de echivoc, social-democraţii, cărora se datoreşte revoluţia republicană, şi creştinii sociali, cari reprezintă tocmai reacţiunea faţă de cei dintâi, au guvernat alături Austria până zilele trecute. Era o alianţă nelegitimă pe care numai mizeria desperată a poporului austriac o putea îngădui.

Totuşi ea n'a putut îndrepta nimic din suferinţele de fiecare zi ale ţării. Situaţia se înrăutăţia din zi în zi, iar răspunderile scăpau printre degete. Cei doi coalizaţi, care erau departe de a duce o căsnicie bună, se ascundeau unul după altul. In presă şi în public, în chipul cel mai deschis, ei îşi aruncau unul altuia învinuirea tuturor neajunsurilor ţării.

Intre cele două partide, care continuau totuşi să trăiască într'o simboză aproape neexplicabilă, numai alegerile mai puteau hotărî.

Aşa s'a produs criza de guvern. Austria sătulă de socialism s'a pronunţat pentru reacţionarii creştini-sociali. Coaliţia s'a rupt, iar guvernul Renner şi-a dat demisia. Şi iată aproape trei săptămâni de când criza durează încă.

Nimeni n'ar vrea bucuros să-şi ia răspunderea guvernului. Cu toată majoritatea parlamentară creştinii-sociali ar prefera şi de rândul acesta o nouă coaliţie care poate i-ar salva din multe încurcături.

Incercările de altfel n'au lipsit. In primele zile ale crizei s'au şi angajat tratative de colaborare între diferitele partide. De rândul acesta însă social democraţii sunt împotriva oricărei coaliţii. Experienţa abia terminată a unui guvern de coaliţei e suficientă. In parlamentul viitor ei vor ocupa băncile opoziţiei şi vor fi probabil o opoziţie foarte puternică de vreme ce dispun de aproape o treime a scaunelor. Celălalt partid din minoritate, al naţionaliştilor (grossdeutsche partei) nici el nu e tocmai grabit să ia parte la guvern. In ultimele zile se pare însă că tratativele cu creştini sociali ar fi dus la oare care rezultate. In orice caz chiar dacă în minister nu vor întra, vor fi o opoziţie destul de bine voitoare guvernului. Prin toate tendinţele sunt de altfel destul de apropiaţi de partidul guvernamental.

O soluţie sigură e greu de prevăzut, chiar acum când criza de guvern e aproape de sfârşitul ei. In orice caz însă răspunderea viitorului guvernământ va cădea întreagă asupra creştinilor sociali, care, în orice combinaţie, vor guverna de fapt.

In asteptarea unei soluţiuni definitive, partidele se pregătesc pentru deschiderea sesiunii parlamentare care va avea loc curând. Se revizuesc programele şi se expun principiile. Intr'o ţară înfometată ele nu pot fi însă de cât aproape toate la fel. Problema capitală e hrana. Situaţia actuală e în privinţa aceasta deplorabilă. Austriacii mănîncă zilele acestea cele din urmă rezerve de hrană pe care le aveau. Până la 15 Noembrie, după datele oficiale, vor fi mâncate şi cele din urmă boabe de grâu. Pe urmă? Nu ştie nimeni ce se va mai mânca. Creştinii sociali fagăduesc. Făgăduesc un vapor de grâu care însă acum s'ar fi găsind abia în Manciuria, fagăduesc câte-va vagoane din Ungaria, care însă sunt condiţionate de anumite tratative teritoriale, făgăduesc ce pot. Iar Austriacii de mult s'au obicinuit

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.

Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Procesul colonelului Sterea

— Ziua II. —

Comisarul reg. special col. Batar, ceteşte un proces verbal în care se evaluează valoare automobilului „Benz“ la 20.000 Lei. Acest proces verbal nu e semnat de primar şi pare a fi tăiat căci e mai scurt decât cel'alt. Întreabă acuzatul: Fost-a semnat de primar?

Col. Stere: Nu-mi aduc aminte.

Com. reg. sp.: Câte maşini a cumpărat col. Stere pentru jandarmerie în baza autorizaţiei primite?

Col. Stere: Nu am avut nici o autorizaţie, nu am cumpărat nici o maşină.

Com. guv. sp.: Să ne spună d-l col. Stere care este averea d-sale acum după război?

Col. Stere: Nu înţeleg rostul întrebării şi nu voi răspunde.

D-l avocat Chihaia din partea apărarii ridică un incident pe baza art. 29 din legea jandarmariei care prevede că deliberarea în acest proces nu cade în competinţa Curţii Marţiale.

Com. reg. Chiru cere respingerea incidentului în baza Titlului II. additional art. 57, care prevede abrogarea tutulor articolelor contrarii art. 57. Curtea respinge incidentul.

Se introduce martorul col. Bordan.

Preş. Când a venit col. Stere la Reg. şi a văzut automobilul.

Col. Bordan: Dl col. Stere nu a fost la regiment. Dă apoi informaţii referitoare la înfiinţarea companiilor de jandarmi. Până la înfiinţarea Brigăzii IV. jandarmi nu am avut regulament şi fiecare lucra după cum credea mai bine. Automobilul „Benz“ a fost al armatei germane, deci în baza, ordinelor atunci existente era averea statului. A fost rechiziţionat de căp. Minişca şi în baza unui ordin a fost trimis la Brigada IV. jand. Plata reparaţiei am făcut-o personal la cererea d-l Col. Stere.

Com. reg.: Este ordin de descărcare?

Col. Bordan.: Nu.

Com. reg. Anca: Ştie d-l col. Bordan că procesul verbal de rechiziţie a fost semnat de primar„ — Nu'mi aduc aminte.

D-l avocat Ghenea: Fost-a automobilul trimis cu acte.

Col. Bordan: Nu.

D-l avocat Chihaia constată că rechiziţionarea nu s'a făcut conform ordinului d-lui gen. Moşoiu ci a fost confiscat de cap. Minişca.

Martorul *Kupferstich*, fostul proprietar al maşinei „Benz“, declară că a cumpărat-o dela Turan din Sibiu şi i-a fost rechiziţionată de căp. Minişca în Martie sau Aprilie. La preluarea maşinei nu a fost nimeni de faţă din partea autorităţilor civile. Ştie însă din spusele primarului că procesul verbal de preluare a fost semnat de primar.

Com. reg. Batâr: A venit un locotenent să facă propunere de cumpărare? Nu. Ce a spus Neuman referitor la plătirea automobilului?

Kupferstich: Nu a fost mulţumit cu suma de 22000 cor. preţul cu care l'a cumpărat, a primit însă suma deoarece locotenentul ameninţa că-le va aduce în faţa Curţii Marţiale pentru speculă.

Se introduce martorul *Neumann*, ca proprietar la automobilul „Benz“. La întrebarea acuzărei dacă ştie că primarul a semnat sau nu procesul verbal, declară că în faţa lor nu a semnat; adaugă apoi că însuşi primarul îi declarase că nu ştie dacă a semnat sau nu. Am fost bucuros când am primit plata deoarece credeam că nu mi se va mai păti, dealtcum am fost ameninţat din partea locot. Bursan că de voi pretinde mai mult de 22000 cor. voi fi adus în faţa Curţii Marţiale.

Căpit. Bursan, acuzat declară că nu l'a ameninţat că-l va aduce la Cluj. (Va urma)

Ordonanţa definitivă.

(Urmare şi sfârşit.)

Ajunşi la Sibiu automobilul este vândut imediat cu 145.000 coroane din care 25.000 la Engel iar restul 120.000 il predă d-lui Colonel Sterea, care dă cumpărătorului ca act de proprietate o factură a Cassei Exkort şi pe care d-l Colonel Sterea scrie că maşina e proprietatea d-sale (Dosar fila 13 şi fila 14)

Vânzarea s'a făcut la 14 August, fără ca d-nul Sabi să fi văzut pe d-nul Colonel, de oarece Engel îi spusese că asemenea chestiuni d-nul Colonel nu le tranşează cu persoane străine, ci nu-cu el.

Din cercetările făcute nu reese, că d-nul Colonel Sterea ar fi cumpărat maşina din Oradea-Mare cu 120.000 coroane nici că ar fi fost furată de Enghel, ci din contra, că maşina a fost rechiziţionată lucru ce se constată şi din următoarele:

D-nul Colonel Sterea nu numai că a asistat în persoană la luarea maşinei intervenind şi la pretoratul Div. 6-a dar chiar şi afirmă în prezenta meşterului Stosk Antal, că automobilul e rechiziţionat pentru jandarmerie (dosar file 2491) iar reparaţia să se termine într'o săptămână; dacă ar fi adevărat, că în adevăr D-sa şi-ar aduce aminte de plata unei sume atât de mare, iar nu să arate sume diferite 21,000 lei plus 55.000 coroane (15 Mai fila 34) 29.000 lei plus 55.000 coroane (la 7 Mai fila 38) şi în fine la interogatorul nostru spune 22.000 lei (dasar file 538).

In declaraţia (dosar fila 38) d-nul Colonel Sterea arată că a primit pentru cei 29.000 lei ce a dat factură originală a unei casse din Budapesta (fila 13) însă la interogatoriu modifică aceasta spunând, că Engel i-a adus factura cu 10 zile mai târziu, când i-a plătit o parte din bani; că nimic din cele spuse nu e adevărat reese din data facturei (fila 13) şi a martorului David (fila 161) din care se constată, că pe când automobilul a fost luat la finele lunei Mai (vezi fila 8) factura s'a făcut peste o lună şi jumătate.

Căpitanul Popescu Nasta declară. că a văzut pe d-nul Colonel Sterea, când în camera Hotelului a dat lui Engel mai multe bancnote, dar nu ştie cât; Engel recunoaşte că a primit de la d-ul Colonel Sterea câteva mii de coroane în contul reparaţiilor dar de preţ nu a fost nici o dată vorba, întrucât era rechiziţionat; este de necrezut, că d-nul Colonel Sterea, care nu avea încredere în Engel şi dela care cerea chitanţă pentru sumele ce i-le avansa pentru a-i cumpăra automobile (dosar file 547½) să-i fi dat o sumă aşa de mare lui Engel, fără ai cere şi acum; şi iar e imposibil cum D-sa nu a spus cel puţin Căpit. Nasta Popescu ce sumă a dat si nici individului Bőlonyi pe care d-nul Colonel îl credea proprietarul automobilului şi cu care a venit împreună cu automobilul până la Cluj.

Faptul, că d-nul Colonel Sterea, numai după ce se începuseră cercetările contra D-sale, în Mai 28/1920, adică după un an, chiamă prin Căpitanul Popescu Nasta pe Karminer, adevăratul proprietar, căruia îi dă 121.000 coroane (ca preţ al maşinei); că despăgubeşte cu 60.000 coroane pe Dr. Sőmlő sub cuvânt ca să renunţe la automobil, dovedeşte iară că maşina a fost rechiziţionată.

Cooperatiste

In ziua de 14 Noembrie a. c. ora 10 a. m. a avut loc întrunirea Consiliului Federalei Regionale Satu-Mare şi în urma desbaterilor avute s'a hotărât între altele:

Alegerea d-lui Dr. Sever Pop preşedintele cooperativei „Ugocea“ ca membru în consiliul de administraţie, în locul d-lui V. Zăgreanu, plecat din localitate.

Alegerea ca preşedinte în locul d-lui Zăgreanu, a d-lui Ştefan Suciu şeful ocolului minier din Baia-Mare.

S'a numit director interimar al federalei d-l D. Nagy.

S'a ales în comisia de direcţie: Ştefan Suciu preşedinte, Ilarie Belan vicepreşedinte şi inginerul Ioan Barbu membru.

Tot odată s'a adresat la Uniunea federalelor din Bucureşti şi s'a votat deschiderea unui credit de 2 milioane la direcţia cooperativelor.

In judeţul Sălaj s'au înfiinţat până acum 43 cooperative. Sunt pe cale de înfiinţare alte 24.

Casa Centrală a Muncii şi Asigurărilor Sociale Cluj.

No. 6775—1920. — Secţia I. A)

Concurs

Casa Centrală a Muncii şi Asigurărilor Sociale din Cluj publică pentru complectarea posturilor vacante de funcţionari şi personal de serviciu, de la Casele Cercuale pentru Asigurările Sociale din Transilvania Banat si Părţile Ungurene cuprinse în următorul tablou.

No. curent	La Casa Cercuală pentru Asigurările sociale din	Numărul posturilor vacante de												
		Sef de serviciu	Sef de birou			Subcasier	Impiegat definitiv			Impiegat auxiliar		Camerist		Rândaş
		clasa												
		I	III	I	II	III	III	I	II	III	II	III	I	II	I
1	Alba Iulia				1			1	2	1	1			1	
2	Arad			1					1	1				1	
3	Bistriţa							1							
4	Braşov						1		1	1					1
5	Dej		1					1	1	2	1	1			
6	Deva				1	1	1	3	3	5	4				1
7	Lugoj					1			1	1	1				
8	Miercurea ciuc		1		1		1	1		2	1	2			
9	Oradea Mare									1					
10	Satu Mare			1		1	1	1			1	1			
11	Sfântu Gheorghe				1		1			1	1	1			
12	Sibiu					1		1	1	1	1				1
13	Sighetul Marmaţiei			1			1	1	2				1		
14	Sighişoara					1		1		1		1	1		
15	Târgu Mureş	1			1			1	2						1
16	Timişoara		1	1		1		3	2	4	1	1			
17	Turda					1			1			1			1

1. Salar fundamental pentru:

	I.	II.	III.
a) Şef de serviciu	1035	965	895
b) Şef de birou	755	685	615
c) Subcasier	—	—	615
d) Impiegat definitiv	480	400	320
e) Impieget auxiliar	—	285	240
f) Camerist	250	225	—
g) Rândaş	200	—	—

2. Indemnizaţie de chirie pentru Casele Cercuale din Arad, Timişoara şi Oradea-Mare de 20, 25 şi 30 la sută iar pentru celelalte Case Cercuale de 15, 20 25 la sută socotit asupra salarului fundamental condiţionat de starea familiară a petentului.

3. Indemnizaţie de scumpete de lei 400 pentru cei cu salarul fundamental dela 250 lei în sus, şi lei 351—397.50 pentru cei cu salariu fundamental mai mic de 250 lei.

Doritori de a ocupa aceste posturi sunt invitaţi de a şi înainta cererile cel mai târziu până la 20 Decembrie a. c. Direcţiunilor Caselor Cercuale respective unde doresc a ocupa post şi de unde vor putea primi deslusiri mai amănunţite.

In aceste posturi vor putea fi numiţi numai acei concurenţi cari dovedesc că sunt cetăţeni români şi cunosc perfect atât în scris şi în verbal limba română. Scutire în acest privinţa nu se admite.

2. Dovedesc împlinirea vârstei de 20 ani şi că nu au trecut peste 40 de ani.

3. Dovedesc o bună stare a sănătăţilor print'run certificat medical eliberat din partea unui medic oficial sau a unui medic şef a unei case Cercuale de Asigurari Sociale.

Dela candidaţi se cere următoarea pregătire teoretice:

a) Şef de serviciu. Sef de biurou cl. I.: Absolvirea unei şcoale superioare Universitate, Academie, Technică etc.

b) Sef de biurou, subcasier precum şi impiegaţi definitiv cl. I.: Cel puţin absolvarea VIII. cl. secundare.

c) Impiegaţi definitivi cl. II. şi III.: 4—6 clase secundare.

d) Impiegaţti auxiliari: 2—4 clase secundare.

e) Servitori: să ştie ceti şi scrie.

Scutire de pregătire teoretică şi vârstă este în drept a da numai Ministerul Muncii şi Ocrotirilor Sociale la propunerea Casei Centrale.

Toţi concurenţi vor trebui să corespundă tuturor condiţiunilor impuse funcţionarilor publici prin legea XIX din 1907 şi prin Decretul Lege pentru organizarea Ministerului Muncii şi Ocrotirilor Sociale.

Cluj, la 15 Noembrie 1920.

Director General:
Dr. Vasilie.

Seful Serv. Pers. Extern
Inspector Regional:
Nicolae Rusu.

GRATUIT
SE VA TRIMITE
CALENDARUL ALMANACH
AL ZIARULUI INFRAȚIREA
Tutulor abonaţilor ziarului Infrăţirea şi celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

---

să se sature şi cu făgădueli în loc de altceva mai bun.

O problemă serioasă în Austria e mai cu seamă raportul dintre ţărani şi oraşeni. La ţară se mai găseşte încă hrană. Lipsa cea mare o duc oraşele şi e cu atât mai aspră cu cât ţăranii refuză alimentarea lor.

Pentru Viena de pildă e mai uşoară aprovizionarea alimentară din America decât din împrejurimile oraşului. Iată de ce se socoteşte ca un mare triumf al partidului nou dela putere înduplecarea câtorva sate de a furniza hrană oraşelor. E o problemă însă şi mai mare, dacă grâul ţăranilor va intra în hambarele orăşeneşti înaintea celui care acum se găseşte abia în Mandciuria. Până atunci în spitale vor mai muri încă mulţi de foame.

Iată auspiciile sub care Austria îşi schimbă regimul politic. E un bilanţ care se închee cu un înspăimântător deficit sub toate raporturile, şi un viitor care nu deschide nici-o perspectivă. Mizeria fiziologică se întinde în fiecare zi, şi cu atât mai cumplită cu cât nimic n'ar putea-o încă acoperi. Iată în adevăr ţara care se poate chema cea mai săracă din lume!

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

CAUT LUCRĂTOR pricepători la ridicarea unei schele (bină), pentru a ridica un coş (hornoi) de fier la fabrică. Sámson, Fabrica de piele (vis-a-vis de Magazinul mare viteză) str. Gyufagyár 1.

TÂNĂR român absolvent al unei clase de liceu cunoscând perfect limba române în grai şi scris, caută post corespunzător. Adresa: Conducerea şcolară în Poiananegri. (Bucovina.)

FUNCŢIONAR la stat din vechiul regat specialist în lucrări de birou având orile de dimineaţa zilnic libere caută post la instituţie particulară sau de stat. Adresa la administraţia ziarului.

ORI CINE poate câştiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

Vânzări şi Cumpărări:

PIELE de vităl şi opinci se află totdeauna în cantitate mare, cu preţ redus. Sámson, fabrică de piele (vis-a-vis de Magazinul mare viteză) str. Gyufagyár 1.

PLAPOMĂ de mătasă cu cearceaf de vânzare la Nagy-nővérek trafică lânge cofetărie Layda.

GARNITURĂ de salon se află de vânzare la D-na Klein str. Brăţianu 43 dela 3—4 p. m.

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerţul român str. Regina Maria No. 19.

CASĂ cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preţ avantajos. Doriţi se pot adresa la gazeta sub. Casa.

Pentru Domnii Comersanţi. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ştofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica preţurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraş principal din Regat dorind al mobila şi preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Se primesc pălării spre transformare cu preţuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

FRAŢII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Ocaziune de Crăciun
Haine, paltoană şi capele confecţionează cel mai eftin şi vinde Firma **Adler** strada Iuliu Maniu No. 5.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Casa Centrală a Muncii şi Asigurărilor Sociale Cluj.

No. 6217.

CONCURS.

Casa Centrală a Muncii şi Asigurărilor Sociale din Cluj, publică concurs pentru complectarea a 11 posturi vacante de Prim-medici dela Casele Cercuale pentru Asigurările Sociale din Transilvania, notaţi mai jos pe lângă retribuţiunile specificate în dreptul fiecărui post.

No. curent	Numirea Casei Cercuale	Prim medic asimilat		Salarul lunar Lei	Indemnizaţia de	
		gradului	cl.		scumpete lunară	chirie în %
1	Alba-Iulia	Şef de birou	I.	755	400	12.20.25
2	Arad	Şef de serv.	I.	1035	400	20.25.30
3	Bistriţa	Şef de birou	I.	755	400	15.20.25
4	Dej	„ „ „	I.	755	400	15.20.25
5	Lugoj	Şef de serv.	II.	965	400	15.20.25
6	Satu-mare	„ „ „	III.	895	400	15.20.25
7	S. Marmaţiei	„ „ „	III.	895	400	15.20.25
8	Sighişoara	Şef de birou	I.	755	400	15.20.25
9	Sftu. George	Şef de serv.	III.	895	400	15.20.25
10	Târgul-Mureş	„ „ „	II.	965	400	15.20.25
11	Turda	Şef de birou	I.	755	400	15.20.25

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt învitaţi a-şi înainta cererile cel mai târziu *până la 30 Noemvrie a. c.* Direcţiunilor Caselor Cercuale respective, unde vor putea primi şi deslusiri mai detailate.

In aceste posturi vor putea fi numiţi numai acei concurenţi cari:

1. Dovedesc că sunt cetăţeni români şi cunosc perfect atât verbal cât şi în scris limba română. Scutire în această privinţă nu se admite;

2. Dovedesc că nu au trecut etatea de 40 ani, scutire de etate este îndreptăţit a da numai Ministerul Muncii şi Ocrotirilor Sociale la propunerea Casei Centrale.

Concurenţii vor trebui să corespundă tuturor condiţiunilor impuse funcţionarilor publici prin art. 110 din legea XIX. din 1907 şi prin Decretul Lege pentru organizarea Ministerului Muncii şi Octrotirilor Sociale.

Cluj, la 28 Octomvrie 1920.

Director General:
Dr. Vasilie.

Şeful Ssrv. Pers. Extern, Inspector Regional:
Nicolae Rusu.

„Cartea Românească"
A PUS SUB TIPAR
Calendarul Gospodarilor pe 1921

alcătuit de d-l I. SIMIONESCU, profesor la Universitatea din Iaşi, Membru al Academiei Române şi **va apare la 15 Noembrie 1920.**

Cu un bogat şi variat material literar, artistic, ştiinţific, economic, informaţiuni şi cunoştinţe din toate ramurile vieţei omeneşti. Va fi o carte folositoare pentru toate familiile şi va cuprinde:

„Calendarul" propriu zis, cu Sfiinţii şi Sărbătorile creştine ale bisericei ortodoxe de răsărit, sărbătorile legale, naţionale, judiciare, vacanţe posturi, zile de bălciuri anuale. lunare, săptămânale din toate localităţile ş. a.

Cunoştinţe practice necesare oricărei gospodării: higienă casnică, poveţe şi învăţăminte cu privire la creşterea copiilor, povestiri şi istorioare morale, povestiri istorice şi patriotice din literatura şi istoria neamului.

Indrumări economice şi practice referitoare la cultura pământului, a plantelor, cultura legumelor, a zarzavaturilor. cultura viilor, cu îndrumări practice pentru producţia vinului; la cultura Vitelor şi a Păsărilor. Tot astfel de sfaturi şi învăţături pentru creşterea albinelor şi creşterea gândacilor de mătase.

„Calendarul Gospodarilor" va avea o însemnată parte literare şi artistică, cu bucăţi distractive de cel mai mare interes, scoase din tezaurul literaturi noastre. Va cuprinde poveşti alese, cântece populare, patriotice, poezii, datorite atât geniului popular cât şi poeţilor noştri naţionali nuvele şi alte bucăţi literare.

Va avea un *supliment artistic* reproducere în trichromie după un frumos tablou al pictorului Strâmbu. Cumpărătorii vor primi gratuit şi un *frumos Calendar de perete.*

Pentru publicitate a se Adresa lă Ad-ţia Centrală Bd. Academiei 3.

De vânzare se găsesc în Cluj, Piaţa Unirii No. 7. la Librăria „Cosinzeana" a societăţi „Cartea Românească.

Gheorghe Aranyossy
salon modern de dame
Piaţa Unirii 13, etaj I.
Confecţionează haine engleze şi franceze în cele mai bune condiţiuni.

„Vopsele de Aulină"
de toate culorile se află de vânzare la Magazinul:
Arthur Heilper
Piaţa Mihai Viteazul 40.

Atelierul de articole de voiaj
din str. Universităţei No. 3, l'am mutat în str. Nicolae Iorga No. 11 (f. Jokai). Rog Onor. Public a mă onora cu comenzile şi în viitor: cu deosebită stimă **FARMATI LAJOS.**

PĂLĂRI DE DAME
lucrate de fabrică, din postav şi Velour se află de vânzare cu preţul fabricei şi se pot comanda la fabrica de pălării
Stefan Fehér
Cluj, Strada Memorandului (Unio) No. 21. (Redout).

Horváth Alexe
Magazin de coloniale şi delicatese Cluj, str. Regina Maria No. 17.
Asortat cu Bomboane pentru Crăciun, Ciocolată Licheruri şi Vinuri indigene pentru Sărbători.

Fabrica de Clopote Oituz
Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCURESTI.
Execută şi se găseşte Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu preţurile cele mai convenabile garantând sunetul şi durabilitatea pe timp de 50 ani.

Schwartz Adolf
croitor de domni
Str. Forduló No. 1.
In dosul Collegiului Unitar, confecţionează haine elegante din ştofă engleză veritabilă cu preţ convenabil. Funcţionari se bucură de avantaj.

Cărbuni roşii calitatea superioară, garantat uscaţi cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantităţi mari cu vagoane **„Pax"**. Intreprinderea universală de comert Sibiu.

Atenţiune! Bijuterie eftină şi reparaţii de ceasoarnice cu preţuri moderate
Markovics Bernát Cluj,
Calea Regele Ferdinand No. 32.

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj,
Str. Brătianu 13. Piaţa Unirii No. 2.
Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase.
Depozit de ştofe.

HANN & COMP. Societate Anonimă de Comerţ pentru maşini şi articole tehnice
CLUJ, Str. Heltai No. 3.
Deposit **despărţământului maşinelor** reuniunei econ. săseşti ardelene Sibiu.

MAGAZIN MARE
de maşini pentru agricultura şi industriă, ca: pluguri, batoazele de cucuruz, maşine de tocat pae, maşine de taiat sfecle etc. Unsoare de caruţe, uleuri de uns maşine, unsoare consistenta „TOVOTTE" şi totfelul articole technice.

La firma KATZ şi MENDEL Cluj, Piaţa Unirii No. 10.
AU SOSIT PALTOANE ŞI HAINE PENTRU BĂEŢI ŞI FETIŢE.

CEREȚI Ciocolata Cacao Bomboane **BERINDEI** **București** Str. Puțu cu Apă rece 37

23 de ani de când s'a inființat **salonul** de moda **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză si franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

„Favorit“
Str. Universității 1.
Magazin de **Coloniale, Delicatese, Băuturi, Bomboane,** fine și **Trufandale.**

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor e curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Fabrica de frânghii
Kozma János
Str. Galamb 14. Cluj.
Execută tot felul de frânghii și curele pentru mașini industriale și casnice, precum și tot ce atinge această branșă.

Intreprinderi tehnice Universale
„Tehnică“
Cluj, Str. Kiss No. 33.
instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repară în mod special mașini de scris și cusut, și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Comunicat Oficiul al Soc. **„COLOMBO“.**

In urma evenimentelor petrecute cu ocasia luptelor politice, comerciale și economice se aduce la cunoștința Onor Public că după chiesul grevițtilor „Soc. Colombo“ a reușit a inporta următoarele Trufandale:

Icre moi proaspete, Icre negre tescuite, Sardines, Brânză de Holanda, Brăila, Burduf, Coșuleț, Cremă de Corbeni, Masline, Chocolata, Bismark Heringe, Ghiuden, Salam, Biscuits, Zacusca, Conserve din fabrica Principelui Barbu Știrbeii, Vinuri Cantacuzino, Liqueruri, Vinuri, Malaga, Madela, Marsala, Portvine, Dubonet, Vermouth frances și Torino, Cafele, Orezuri, Rom, Ceai, etc. etc. și adevărata Țuica de Valeni din Regatul vechiu.

Directorial Soc. Colombo
Jonel Aldica & Dănilă Sasu
Piața Unirii Palatul Status, CLUJ.

Societatea Anonimă
Blumenfeld și Simon
Str. Iuliu Maniu No. 22.
își oferă Onor. Public cognacul de mere, tuica de prune fiert în căldările proprii precum și licheruri, rum de calitate superioară și vinurile indigene.

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

Dnii ADVOCATI sunt rugati să trimite urgent **Lei 100**
pe adresa Inst. de Arte Grafice **ALEXANDRU ANCA** Cluj, Piața Unirii,
pentru a fi Abonați la
jurnalul advocațial de termene **ügyvédi határidő napló**
care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor și lista advocaților din Transilvania.
Calendar de masă Lei 10·— și de părete Lei 4.—
Tot aici să află tot soiul de tipărituri advocațiale.

IUBITORI DE CĂRȚI! LIBRARI!
Mare reducere de prețuri!
La notele muzicale și la toate cărțile de știință și literatură ce se află în depozit, vând cu prețuri foarte reduse.
= La librari cu rabat! =
FRIEDMANN
depozitar de ziare și librărie Cluj, Piața Unirii 26.

Mare reducere de prețuri!

Cesti cu farfurii de Porcellan veritabil „Karlsbad“ Lei 12
Serviciu de cafea pentru 6 persoane . . . . . Lei 220
Serviciu de masă pentru 6 persoane . . . . . Lei 690

La Moskovits și Soții Cluj, Piața Mihai Viteazul 12 (f. Széchenyi-t.)

Tipărit pe mașina rotativă institutului de arte graffice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul I. No. 91 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Duminecă 28 Noembrie 1920

Infrățirea

Muzeul Asociațiunii Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON { Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Intelectualism și politică

S'a vorbit de curând într'un articol din „Patria" despre caracterul *anticultural* al partidului național-liberal a cărui presă, în frunte cu „Viitorul", nu s'ar fi ocupând acum de cât numai cu chestiunile economice, cele culturale fiind lăsate pe seama unor gazete de idealism, cum ar fi bunăoară „Gazeta Transilvaniei", „Țara Nouă", „Neamul Românesc", „Luptătorul și, mai știi, poate și „Socialismul", iar în fruntea lor, ca cea mai idealistă și mai culturală, „Patria" însăși, organul partidului național-român.

Și pentru a fi și mai convingător în afirmațiunile sale, autorul articolului ne-a presentat și câteva cunoștințe de Istorie politică și culturală din care ar urma să rezulte că nici în trecut partidul liberal n'a reușit să concentreze în jurul lui pe marii reprezentanți ai inteligenții și culturii românești, el fiind înainte de toate un partid de preocupări economice și deci fatal un partid lipsit de prestigiul intelectualității.

Acuzația aceasta însă nu este nouă, ci ea e cunoscută ca facând parte din mijloacele de luptă ale fostului partid conservator. Căci nu o dată, mai ales după ce și-a adăogat și forțele junimismului, partidul conservator a atacat pe liberali pe tema inferiorității lor intelectuale. Și a fost, într'adevăr, o vreme când partidul conservator se presenta împodobit cu tot ce era mai glorios în domeniul intelectualității românești. Inteligența, cultura, talentul, toate erau atunci bunuri ale partidului conservator și foarte cu greu ar fi putut cineva să resiste puterii de atracție pe care o exercita asupra noastră această strălucită bogăție de valori. Cine dintre noi n'a început prin a fi consevator numai pentrucă adolescența noastră fusese sedusă de prestigiul intelectual al junimismului?

Dar faptul care merită să fie discutat și la care erudiția istorică a „Patriei" nu înțelege să se oprească, e că tocmai partidul care a întrunit mai multe valori întelectuale a fost și partidul cel mai steril politicește. Și, dinpotrivă, cu mai puțină întelectualitate, dar, evident, nu fără cultură, partidul liberal ni-a dat o activitate care se confundă astăzi cu însăși Istoria statului român.

Și explicația e una singură: *Că junimismul a representat cultura desfăcută de realități, pe când partidul liberal a representat cultura caborîtă în mijlocul vieții românești.*

Ceia ce s'a părut deci a fi puterea partidului conservator, a fost tocmai slăbiciunea lui și ceia ce s'a părut a fi scăderea partidului liberal a fost tocmai forța și valoarea lui politică.

Căci infectat de intelectualismul junimist, partidul conservator s'a despărțit tot mai mult de problemele acestei țări, și el a putut fi multă vreme admirabil partid de idei, dar n'a fost niciodată și un partid de soluții.

Inchis în Olimpul preocupărilor intelectuale, partidul acesta s'a desvoltat oare cum în afară de necesitățile vieții noastre naționale și de aici și reacționarismul lui pe care și l-a păstrat cu ferocitate până în ultimele-i clipe. Rupând contactul cu realitățile, ciocoismul cultural al partidului conservator a împiedecat și orice înțelegere a aspirațiilor noastre democratice. Când s'a propus de către liberali exproprierea și votul universal, cei cari s'au împotrivit cu mai multă îndîrjire au fost tocmai „marii intelectuali" pentru cari „Patria" manifestă astăzi o așa de mare slăbiciune.

Acești mari intelectuali au creiat la noi o întreagă literatură anti democratică care se pare că nu-i displace nici „Patriei" de vreme ce a început să desgroape cu atâta ardoare articolele politice ale lui Nicolae Filipescu.

Și de-ar fi numai resistența împotriva democrației... Dar intelectualismul junimist a determinat în partidul conservator și un permanent dispreț față de toate silințele poporului român de a se răzima pe propriile lui puteri naționale.

Căci când a fost vorba să începem marele războiu pentru întregirea noastră ca națiune, cei cari au arătat mai puțină încredere în valoarea efortului nostru național au fost tocmai „intelectualii" pe cari „Patria" înțelege să-i glorifice astăzi pentru a pune în evidență lipsa de intelectualitate a partidului liberal.

Și dacă, înainte de războiu, intelectualismul în politică ne-a dus la sterilitate în ce privește capacitatea de a guverna, la reacționarism, în ce privește aspirațiile noastre democratice și la nemțofilism, în ce privește aspirațiile noastre naționale, — unde ne-ar putea duce astăzi când mai mult ca ori când cultura românească trebuie să stea necontenit în mijlocul problemelor, nu pentru a face filosofie și literatură pe seama lor, ci pentru a le găsi *soluția* care singură interesează pe omul politic adevărat.

Râde „Patria" de acel ziar liberal ale cărui pagini sunt toate ocupate de articole în care nu se vorbește decât despre problemele economice ale României Mari?

Dar aceasta nu înseamnă a fi anticultural, ci înseamnă a face din cultură o putere vie coborîtă creator în mijlocul vieții noastre sociale și naționale.

Și tocmai aceasta explică și forța politică a partidului liberal.

Generația privațiunilor

Recitind ieri o pagină mai veche din scrisorile lui Ion Ghica către Vasile Alexandri, i-am făcut loc într'un colț de coloană, — alături de frământările actualității, — ca o oglindă a lucrurilor cari au fost mai bune odinioară. Ce bine se călătorea la 1881! — Nu cu diligența, nu cu poștalionul, ci cu trenul accelerat, în vagon încălzit, pe canapea de catifea roșie. Astăzi, după patruzeci de ani, invidiem confortul de atunci, cu toate progresele pe cari le-a făcut, până astăzi, civilizația omenească.

In această curiozitate, care are și o parte distractivă, nu e însă numai un motiv de melancolice regrete și nici prilej de glumă ușoară pe socoteala vremurilor de astăzi. Nu e nici cel puțin un fragment de argumentare pentru cei cari, aflând dorința de mai bine, ar căuta să pledeze pentru „concesionarea" căilor ferate unui consorțiu oarecare, grație căruia am putea călători din nou, lungiți pe perne, într'o singură noapte odihnită, dela București la Cluj.

Mai are și un alt înțeles această tristă și totuși amuzantă comparație. Generația noastră de astăzi are această soartă de a trăi o vreme caracterizată de privațiuni, de lipsuri și de mari neajunsuri materiale. Câți din jurul nostru, nu povestesc aproape cu fiecare prilej despre „vremurile de altădată": — cât de ușor și cât de comod se trăia! La fiecare pas, comparația revine, și în mijlocul mizeriilor prezente ne aducem adminte de ieftinătatea de acum câțiva ani, — nu e nevoie să ne întoarcem la 1881, — de ușurința cu care se călătorea, de spațiul larg în care ne mișcam.

Astăzi, dormităm ceasuri și ceasuri, în picioare, pe coridorul unui vagon cu geamurile sparte, rătăcim pe străzile orașelor, cu geamantanul în mână pentru a găsi un adăpost, plătim un palton cu cât îți cumpărai altădată o casă la mahala, și ne îngrozim numai la auzul prețului unui chilogram de lemne.

Povestea nu s'a sfârșit. Generația de sacrificiu nu și-a isprăvit epoca ei de privațiuni. Ani încă, de aici înainte, ne vom apleca, nu de-asupra unui bolnav, dar de-asupra unei grele munci, să vindecăm rănile războiului. Aceasta ne a fost soarta, — s'o suportăm cu bărbăție.

Cu atât mai mult însă, pare ciudate, și jicnesc, unele aspecte ale vieței noastre contemporane: dorință de lux, risipă de bani, sete de afaceri. Sunt semnele vremei? Evident, în existența noastră zilnică picură, ca o otravă, câte-o picătură de materialism. Dar, pentruce să ne stârnim necesitățile, în loc să le mai restrângem, pentruce să ne creăm noui pofte în loc să le disciplinăm pe cele firești.

Dacă vremea aceasta e a lipsurilor, — desigur că ar trebui să fie și a cumpătării.

Evreii și internaționalismul

Intr'un articol trecut spuneam că egilitatea politică, acordată unei minorități etnice, nu poate însemna dreptul acelei minorități de a fi conducătoarea națiunei celei mai numeroase din țară, a națiunei care dă statului caracterul lui special. Adăugam apoi, că lucrul acesta are însă loc, de fapt, prin acapararea presei de către elementele streine; a presei care, nu fără drept, este numită a patra putere în stat și pe care, în țara noastră d. ex. o are în mînă, în mare parte, Evreii.

S'ar putea zice acum, că ideile sunt idei și că este indiferent de unde vin ele, de la o minoritate etnică oare care, sau de la marea majoritate a populației țărei. Așa este: ideile sunt idei; de cît și oamenii sunt oameni adică diferiți unii de alții și o idee dată nu este pentru toți acelaș lucru, în toate cazurile; iar faptul acesta este în special drept de grupurile etnice, ceeace face că este bine, de multe ori, să știm precis ce înțelege cutare comunitate printr'un principiu general oarecare. Idea la care ne vom opri astăzi aici este „internaționalismul" iar comunitatea, pe care o vom avea în vedere va fi cea evreiască.

De aceeaș chestiune, din alte motive însă, m'am ocupat, acum un an, într'o gazetă din capitală. Redau astăzi aici ideile publicate acolo, ele fiind necesare înțelegerei celor ce le vom spune, într'un articol viitor, cu privire la nevoia de a ne apăra serios în contra elementelor streine din presa noastră. Războiul european, spuneam atunci, a fost un fel de piatră de încercare a trăiniciei diferitelor țări.

N'au rezistat descompunere! de cât acelea dintre ele, care erau solidar organizate, ca Anglia, Franța, Germania, etc. și acelea în care poporul, dintr'un motiv sau altul, nu a fost supus influenței dizolvante a factorilor internaționaliști, cum este socialismul, sau cum sunt evreii. In capul acesta ar fi Bulgaria și România — aceasta, feritâ de socialism prin existența țărănimei individualiste și de evrei prin puținul interes ce îl avea până acum poporul pentru presă. — Cazul cel mai nenorocit a fost acela al Rusiei și întrucâtva și al Ungariei, țări în care sau solidaritatea națională era aproape neexistentă, sau în care spiritul public, intelectualitatea, era, mai mult chiar de cât la noi în mâna unor internaționaliști de rasă: evreii.

Este incontestabil, că sunt evrei legați de țara unde trăiesc și evrei care să au pus viața în joc pentru apărarea ei, după cum mai este iarăș, adevărat că sunt evrei pe a căror prietenie, tu, francez, sau român, te poți bizui în toată siguranța. In această din urmă privință ei întrec uneori pe propri tăi conaționali. O spun din experiență și țin să aduc, pe această cale, mulțămirile mele vechilor camarazi din școală, de religiune semită, care nu și-au precupețit niciodată ajutorul. Dar am fi nedrepți față de poporul evreu, dacă l'am socoti lipsit de această calitate supremă a neamurilor, demne de acest nume: adică de naționalism, pe el, care este poate primul făuritor al acestei idei și al acestui pasiuni, în istoria omenirei. Naționalismul lui însă, grație condițiilor tragice în care a trăit, dela stabilirea lui în țara Hanaanului, până astăzi, poartă un nume de imprumut, o haină făcută să-i ascundă adevărata lui fire: el se numește internaționalism.

Neamul evreesc formează în adevăr, scheletul celui mai întins imperiu, din cîte au existat vreodată: el cuprinde pământul întreg.

Adăugați acum și faptul, că el a fost dșumănit în fiecare din țările în care a trăit și veți înțelege ușor, cum el a sfârșit prin a le urî pe toate: *internaționalismul a devenit*, chiar dacă n'a fost de la început — aici ar putea fi îndoeli — *pentru poporul evreu steagul în jurul căruia se strâng forțele risipite ale națiunei.* Și de aceia ajunge, ca la un moment dat să slăbească organismele unora din celelalte națiuni, pentru ca pe planul întâi să iasă imediat elementul acesta internațional. Piedestalul evreilor îl formează, de obiceiu, masele populare, adică ceeace este oarecum amorf, neorganizat, neîncorporat, în chip complect, în sistemele naționale de civilizație. Poporul, în starea aceasta, este dominat mai mult de preocuparea economică și de aceia idealul comunist, fratele de cruce al internaționalismului, îi apare drept idealul suprem al aspirațiilor omenești. Ceeace însă constitue o revendicare de clasă pentru massele naționale, devine, în cazul popoarelor înculte mai ales, o armă de luptă națională în mâna Evreilor, care ating maximul de putere în Rusia și minimul în Anglia — un fapt care nu este o simplă întâmplare. —

Că evreii își prepară, — conștient sau nu — imperialismul lor, regatul cel nou, prin acea tă atitudine internaționalistă, sincer umanitaristă la mulți din ei probabil, o dovedesc împrejurările din Rusia. Ziarul englez „*Morning Post*" de la 10 Aprilie 1918 da în privința aceasta următoarele informații:

„Intrucât evreii au fost provocatorii revoluției bolseviște și în ce măsură ei sunt răspunzători de grozăviile ei, rămâne să se vadă. Ceeace este în afară de discuție, este că ei au profitat de ea. Administrația civilă a țărei este în întregime în mâinile lor, deși ei lipsesc cu totul din rândurile armatei și marinei. E drept că în posturile curat politice, ca a celea de comisari de regiment, este și un număr oarecare de evrei, dar majoritatea lor a putut scăpa, nu se știe prin ce mister, cu totul de serviciul militar propriuzis. In schimb, la Petrograd, 60-70 la sută din locurile mai importante, de la de-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Două concerte

Concertul Mărcuș. — Crișan-Al III-a concert simfonic.

Mercuri a avut loc în sala prefecturei județului concertul dnei *Rita Mărcuș* și a d-lui *Iotel Crișianu*, acompaniați de d-ra *Gabriella Macalik*.

Programul destul de bine ales a fost alcătuit din cântece populare de Dima și Brediceanu, apoi cântece de Brahms, Wolf și Variațiuni de Proch, cari au format partea I-a a concertului. Partea a II-a a fost partea serioasă, în care d-na Mărcuș ne-a cântat ariile din Operele „*Dinorah*“ de Meyerbeer, „*Faust*“ de Gounod, d-l Crișianu ne-a cântat baladele. Preghiera“ de Tosti și „Herr Oluf“ de Loewe, iar ca încheere ambii au executat duetul din opera „*Pagliacci*“ de Leoncavallo, care a fost cununa concertului.

Aplausele sgomotoase ale publicului a fost o vie dovadă despre chipul cum s'au achitat de sarcina lor acești 2 artiști, pe care am dori să-i auzim mai des, și cari au meritat să fie onorați de un public cu mult mai numeros, decât cela, care s'a prezentat la concert dar care dealtfel — și aceasta le poate a mângâierea, fi fost *un public ales*.

D-na *Rita Mărcuș* este o soprană legeră, care dispune de o voce dulce, sonoră și clară, de o techinică excelentă ; d-sa este o cântăreață de coloratură care a studiat la I. Ress, vestitul pedagog de canto, la care a studiat și renumita cântăreață vieneză Zelma Kurz, apoi baritonul Mayer și alți cântăreți de bun renume.

Forța școalei bune se vede și din intonația clară în toate registrele, de cari dispune d-na Mărcuș. pe care ne-am bucura, să o putem avea între cătărele-țele operei noastre din Cluj după ce a cântat timp de doi ani cu mult succes pe scenele din Austria și Germania.

Ce privește pe d-l *I. Crișianu*, d-sa ne este un cunoscut vechiu, pe care publicul român iubitor de musică îl cunoaște deja bine. Este unul dintre cei mai buni interpretatori ai baladelor. Atât în balada lui Dima „A venit un lup din crâng,“ cât și aceea a lui Tosti, dar mai cu seamă într'a lui *Loewe*, — de a cărui nume este legată desvoltarea baladei musicale și care își alege cu predilecție ca subiecte poesii cu conținut fantastic și mistic, s'a distins, ca un foarte bun interpretator.

*

O adevărată înălțare sufletească ne-a procurat însă Mercuri seara *concertul III-a simfonic*, al Operii Naționale.

Concertul a fost dirijat tot de maestrul *R. Schuller*, oaspele operei noastre, care s'a distins și la producțiunile operei din săptămânele trecute.

Păcat, că publicul s'a prezentat în număr foarte mic, încât abia a umplut pe jumătate sala teatrului.

Programul însă a fost foarte bine ales și a început cu „Introducerea“ și „Isoldens Liebestod“ din „Tristan și Isolda“ lui Wagner, căreia i-a urmat minunata suită simfonică: Scherezade“ a compositorului rus Rimski-Korsakov. Musica acestei frumoase suite, în care ca un fir roșu apare motivul cântecelor populare rusești, îmbrăcată în haina sa clasică, ne-a plăcut foarte mult.

Spațiul îngust al ziarului numi permite să analizez din punct de vedere musical piesele din program, și astfel mă mărginesc la constatarea succesului incontestabil ce l-au avut și care e meritul dinstinsului dirigent și în parte a colaboratorilor săi din orchestră.

O noutate care ne-a surprins foarte plăcut a fost și minunata compoziție a maestrului *Ilie Sibianu*, prof. la conservatorul din Cluj, intitulată „Polonesă de Concert“, care la prima s'a audițiune a avut un succes desăvârșit. Ropotele de aplauze ale publicului încântat de drăguța compoziție au silit pe modestul compozitor care se ascunsese, să apară în repetite rânduri la rampă, iar pe dirijent ca să biseze piesa.

Dorim să o mai auzim și la alte concerte din viitor.

A urmat apoi „Serenada melancolică“ a lui Tschaikowsky cu solo de violină a d-lui *Carol Kolar* excelentul prim violoist al operei noastre, care și de astădată ne a dat dovadă de dexteritatea, cu care mânue arcușul și de tehnica și școala bună, de care dispune.

Poemul simfonic „Mazeppa“ al marelui maestru F. Liszt, a încheiat în mod demn și grandios frumoasa audițiune musicală. Publicul a fost pe deplin satisfăcut dovadă aplauzele lungi, cu cari acoperea pe ist ful dirigent, care a împrumutat întreaga sa putere sugestivă colaboratorilor săi din orchestră, ca să-i facă să scoată la iveală intențiunile autorilor pieselor din program.

Datoria dirigentului este ca să știe să sugereze conlucrarea întregei orchestre într'un ansamblu perfect musical, și să știe să scoată la iveală uniform intențiunilor autorului tot ceea ce a pus autorul în piesă, folosindu-se bine înțeles și de priceperea și apreciarea sa individuală.

Și aceasta constatăm că i-a izbuit pe deplin maestrului Schuller.

Dr. Iuga.

Ultimele concerte ale Soc. muzicale „Filarmonica“

In fiecare Vineri seara se țin în palatul Ateneului din București concerte simfonice subt conducerea maestrului G. Georgescu; ele sunt așa de europenește reușite încât o lume întreagă aleargă să le audă și se consideră o mare fericire să-ți poți procura un bilet. Așa fiind, credem că interesează un mic rezumat al ultimilor 3 concerte,

I. Vineri, 5 Noembrie: S'a cântat 1. Carnaval roman uvertură în care polifonismul orhestrei lui Berlioz e de un exotism foarte colorat. Mărimea orhestrei a dat putința unei bune interpretări. Maestrul Georgescu s'a arătat tot atât de iscusit în muzica franceză ca și în cea germană.

2. Simfonia a III-a, re major, *Bhrams*, supranumită a 10-a simfonie a lui Beethoven, scrisă de 60 de ani, în deplină maturitate de gândire muzicală. E un imn închinat luminii și optimismului, e impetuosul torent al vieții sănătoase, ce-și găsește fericita expresie în graiul multicolor al orhestrei.

3. In concert de vioară Mendelsohn, cu acompaniament de orhestră, am auzit pentru prima oară pe D-l Menazes. O muzicalitate generoasă, temperată de inteligentul d-sale simț estetic; prea reținut în experimarea muzicalității, totuși simpatic corect. Orhestra bine în acompaniament.

II. Vineri, 12 Noembrie: 1 La Uvertura „Euryanthe“ de *Weber* s'au scos în relief toate efectele.

2. Simfonia a III-a Beethoven, în bemol major. Epopeia napoleoniană redată prin graiul muzical de genialul Beethoven.

3. Concertul pentru violoncel, Dvorak a fost executat de D-l Iosphă Schwarzman cu oarecare răceală; o lipsă de comunicativitate vădită, deși posedă minunate calități tehnice. Orhestra bine în redarea motivelor slabe ale concertului.

III. Vineri, 19 Noembrie: 1. Uvertura Egmont. Beethoven masiv, de o concepți sumbră.

2. Simfonia a VI-a, potetica lui *Tschaicovsky*, de un romantism muzical exaltat; orhestra o imensă paletă în mâna compozitorului, exprimând dureros misticism slav, dar cam cerebral, căci prelucrează până la exterimare câteva momente de fericită inspirație.

G. Georgescu, bun tălmaciu și al muzicii slave.

3. Schițele simfonice ale D-lui *Ion Perlea* au netăgăduite calități de concepție și de maturitate în tratarea temelor; totuși, suferă de pedantsimul începătorilor. D-l Perlea îndreptățește speranțe frumoase ca un bun compozitor în viitor. Cum și-a dirijat singur orhestra, trebue să spunem că nu e la aceiaș înălțime ca dirijor, astfel că multe din frumusețile schițelor sale n-au fost puse în evidență,

O prăznuire

Citim în „*România Nouă*“ :

Cu ocazia sărbătoarei St. Arhangheil, Mihail și Gavril, comitetul Ligei Culturale, secția București, luase frumoasa inițiativă și anunțase chiar un parastas la Biserica Mihai Vodă, pentru pomenirea marelui erou.

Spre uimirea generală nimeni din membrii Ligei Culturale secția București nu a binevoit să fie la Bi erică afară de d-l Iorga, președintele Ligei Culturele și un alt membru.

Atunci s'a luat hotărîrea să sa facă o slujbă și împrumutându-se coliva dela o familie care voia să-și pomenească un membru trecut în cetataa dreptiior s'a făcut cu chipul aceasta pomenirea lui Mihai.

D-l N. Iorga a ținut după aceea o cuvântare în care a făcut un istoric al serbărilor ținute la Iași cu prilejul pomenirei lui Mihai și a terminat spunând că avem o datorie de împlinit față de copiii ce asistă azi la această pomenire pe cari ați făcut bine că i-ați adus aci și trebue chiar să-i aduceți ca să se poată întări în sufletul lor credința în viitor și dragostea întru îndeplinirea datoriei.

Să înceteze în aceste vremuri grele preocuparea numai de sine să se gândească fiecare și la binele obștesc și la împlinirea datoriei ce fiecare are de îndeplinit.

---

partamentul alimentărei, sunt în mâna evreilor“...

Evreii întrebuințează două mijloace de luptă, în sforțarea lor scundă de a sfărâma granițele politice dintre state și sentimentele naționale, care-i mențin pe ei în situația neplăcută de minorități *finanța și presa*. Prin finanță, ei acaparează viața economică a popoarelor, — prin presă, ei minează sufletele acestora din urmă — de finanța evreiască internațională și de mijloacele de apărare în contra ei, ne vom ocupa poate mai târziu. Intrun articol viitor, vom căuta să vedem dacă lupta în contra presei de aceeaș unanță este posibilă, cu oare care sorți de succes. Ceeace trebuie să reținem, în orice caz, de astăzi, este necesitatea acestei lupte, dacă voim să apărăm sufletul nostru de infuziunea unor idei, care pot însemna moartea pentru noi, în vreme ca ele asigură victoria acelora care le propagă, victoria națiunei evreești.

Virgil I. Bărbat.

❀ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“ ❀

Igiena omului după etate și în special igiena primei copilării.

III.

de **Dr. Vasile Bianu**
medic colonel în rezervă.

Alăptarea naturală. Din cele trei feluri de alăptare : *maternă, străină și animală*, primul fel este cel mai bun și din fericire cel mai răspândit. Alăptarea *maternă* prezintă mai multe avantagii, dintre cari primul și cel mai mare este potrivirea perfectă ce se află între însușirile laptelui mamei și trebuințele copilului. Laptele să schimbă treptat și în măsură cu creșterea copilului; el devine din ce în ce mai gros, acomondându-se într'un mod exact cu trebuințele corpului său delicat.

Mama încă are unele avantagii hrănind singură copilul ei. Laptele îi umflă sânurile, le întărește și le pune într'o stare de mare susceptibilitate. Dacă laptele nu iese cu ușurință și în mod natural din sânuri, acestea se aprind (se inflamează) și coc producând puroiu.

Alăptarea maternă mai are și un alt avantagiu, care constă în putința ce o dă mamei de a da copilului îngrijire continuă, pe cari nu le poate aștepta dela o femeie străină (doică), oricât de mult ar supraveghia-o.

Sunt însă împrejurări cari se opun la alăptarea maternă. Acestea sunt atât din partea copilului, cât și din partea mamei. Din partea copilului este o stare de slabiciune generală și diformitățile gurii (buza de sus despicată, buză de iepure) cari fiind prea pronunțate pun copilul în situație de a nu putea prinde sfârcul sânului. In aceste cazuri suntem siliți să-l hrănim cu biberonul sau cu lingurița, cel puțin în primele zile după naștere. Apoi, dacă copilul devine capabil mai târziu de a suge, în zadar am mai încerca să-l punem la sânul mamei lui, căci n'ar mai găsi lapte și atunci trebuie să-l dăm la o doică.

Din partea mamei este calitatea rea a laptelui sau cantitatea lui prea mică; desvoltarea prea mare sau prea mică a sfârcului; slăbiciunea generală a mamei (anemie profundă); unele boale cari să pot transmite copilului, precum este oftica, nebunia, etc.; ivirea unei boale grave cu ferbințeală sau o boală molipsitoare, în fine poziținea socială, care ar sili pe mama să lipsească de acasă o mare parte din zi (profesoarele, funcționarele). Toate aceste principii fac cu neputință alăptarea maternă.

Care este momentul și cum trebue să dăm sânul copilului? Laptele începe a se ivi în sânuri în ultimele luni ale sarcinii, dar nu începe să fie mult decât în minutul când să ivesc frigurile de lapte, adecă 36 până la 60 de ceasuri după naștere. Nu trebuie însă să se aștepte cu alăptarea până atunci; nou-născutul poate și trebue să sugă îndată după ce a venit în lume, îndată ce mama s'a odihnit în urma durerilor de facere, după 2 până la 13 ore. Nu trebue să se recurgă la apa îndulcită cu zahăr, amestecată uneori cu puțină apă de flori de portocale, după cum fac unele moașe afară numai de cazurile în cari mama și copilul sunt într'o stare de slăbăciune prea mare. In acest caz se va lăsa să treacă mai multe ceasuri.

Este bine ca sfârcul, la început, să se ude cu puțină apă îndulcită cu zahăr înainte de a pune copilul la sân. Copilul trebue să poată răsufla bine pe când suge, pentru aceasta mama va căuta să nu-l strângă prea mult asupra sânului. La fiecare mâncare se va da succesiv amândouă sânurile, căci nu este bine ca la o mâncare să se dea numai un sân și la altă mâncare celalalt sân.

Intrucât privește cantitatea de lapte ce trebue să sugă copilul să recomandă ca el să nu sugă prea des, la fiecare oră și fără măsură, ci la intervale mai mari și fixe, adecă la fiecare două ore în timpul zilei, afară numai de cazul când copilul este prea slab sau când are apetit prea mare, atunci se poate să sugă mai des. In general regula este ca să nu se deie copilului să sugă la intervale mai mici de un ceas și jumătate, nici mai mari de 3 ceasuri. Copilul odată pus la sân va suge cât îi va trebui, până se va sătura; 10 până la 20 minute sunt deajuns. Când să întâmplă că copilul a supt prea mult, el varsă ceeace a trecut peste măsură. Aceste vărsături nu trebue să neliștească pe părinți. Dar, dacă vărsăturile sunt prea dese și însoțite de scaune verzi, de dureri de pântece, de urdinare (eșire prea multă), atunci trebue să-i dăm lapte mai rar și mai puțin.

In tot cazul este bine să regulăm ceasurile de supt, pentru ca astfel să putem păstra forțele și odihna mamei pe deoparte, iar pe de altă parte ca să asigurăm mistuirea și somnul copilului. Este foart rău obiceul de a da copilului să sugă de câte ori țipă, căci el nu plânge întotdeauna din pricina foamei. In lunile prime îi să va da să sugă tot la 2 ore odată în timpul zilei, și tot la 4 ore în timpul nopții; mai târziu la 3—4 ore ziua și la 6—7 ceasuri noaptea.

Un copil voinic suge 60 până la 80 grame de lapte la o mâncare, în lunile prime; dela a, 4—5 a lună câte 250 grame, așa că în 24 ore el înghite până la 1500 grame.

Cel mai bun mijloc de a ști dacă laptele este destul de abondent și de calitate bună este de a cântări copilul în fiecare zi, sau cel puțin la 8 zile. In cele

Cronica politică

Azi şi mâine, de pretuindeni, trenuri speciale vor duce spre Capitală parlamentarii, după un repaos de mai bine de două luni. Intrucât va fi fost folosit acest îndelungat repaos de către deputaţi şi senatori pentru mai bună executare, se va vedea ; în ce priveşte guvernul însă, se poate vedea că lungul răgaz ce i l-a dat vacanţa parlamentară nu i-a consolidat deloc situaţiunea. Ceea ce a mai rămas de văzut din partea guvernului este desigur numai dacă în acest răgaz s'au pregătit legile necesare şi urgente pentru ca parlamentul să nu fie din nou lăsat în neclucrare si prin aceasta liber a reîncepe acţiunea negativă a discuţiunilor personale şi sterile.

După graba însă cu care generalul Averescu a convocat majorităţile pentru a le cere oarba şi nediscutată supunere, suntem în măsură de-a înţelege că nici de data aceasta guvernul nu este destul de sigur pe sprijinul parlamentului.

In asemenea condiţiuni este evident că guvernul nu stă tocmai pe roze la începutul acestei rari activităţi. Ţara nu are decât să piardă din aceasta.

Ştiri şi fapte politice

In ultimul Consiliu de miniştri de Joi s'a discutat asupra punctelor pe care le va cuprinde Mesajul de deschidere a actualei sesiuni a Corpurilor legiuitoare.

In primul rând, Mesajul va cuprinde precizarea că guvernul a început realmente înfăptuirea reformei agrare, şi că Parlamentul va avea să rezolve definitiv această problemă încă în actuala sesiune. Mesajul se va ocupa apoi de diferite proecte financiare cari vor fi depuse pe biroul Camerei şi cari vor privi o revizuire complectă a sistemului de impozite.

In ceeace priveşte relaţiunile externe ale României, Mesajul va insista în linii largi, asupra bunelor noastre raporturi cu Aliaţii.

*

In legătură cu deschiderea Corpurilor legiuitoare, s'a discutat în sânul guvernului dacă va trebui să se procedeze la o nouă alegere a birourilor Camerei şi Senatului, sau dacă alegerea făcută în sesiunea trecută trebuie socotită valabilă pentru un an.

S'a hotărât, ca atât Camera cât şi Senatul să-şi aleagă din nou preşedinţii, vicepreşedinţii, chestorii şi secretarii. E probabil, deci, că d. Duiliu Zamfirescu nu va mai fi ales preşedinte al Camerei.

*

Consfătuirea majorităţilor parlamentare va avea loc Duminecă, la ora 9 dimineaţa, într'una din sălile Senatului.

D. general Averescu va cere majorităţilor concursul, rugându-le să lase deoparte orice animozităţi personale, deoarece situaţia internă nu e dintre cele mai uşoare.

Impotriva analfabetismului

— Un început fericit. —

In „Monitorul Oficial" No. 183 din 20 Noembrie s'a publicat Jurnalul Consiliului de Ministrii, prin care s'a deschis pe seama Ministerului de Răsboiu un credit de lei 150.000, necesar executării unui manual de *Abecedar militar.*

Aceasta lucrare, care va fi întrebuinţată de corpurile de trupă pentru instrucţia şi educaţia morală a tuturor soldaţilor analfabeţi din nouile contingente, se datoreşte, Maiorului N. Haşiganu, dela Comandamentul Corpului VI. Armată din localitate.

Pe de alta parte aflăm din sursa cea mai autorizată, çă printr'un alt Jurnal al Consiliului de Ministrii s'a deschis un alt credit de lei 520.000 pentru plata învăţătorilor, cari vor face în cazarmele cursurile noastre.

In acest chip chestiunea analfabetismului în ţara noastră primeşte cel mai fericit început de deslegare şi va merge fără şovăire spre resolvare.

Citiţi „Infrăţirea"

Problema unificării

Deşi parlamentul guvernului Averescu — anume făcut, printre altele, şi pentru rezolvarea problemei unificării. — intră acum în a doua sesiune, şi deşi se împlineşte aproape anul decând generalul Averescu a luat răspunderea, totuşi problema aceasta de cea mai mare importanţă a rămas nerezolvată. In afară de desfiinţarea în formă a Consiliului Dirigent şi crearea în loc a aşa numitelor Secretariate Generale, nimic pozitiv nu s'a făcut în această direcţiune. Acum în urmă văzându-se că funcţiunea acestor secretariate Generale, asemănătoare cu a resorturilor constituie de fapt aceeeşi dificultate pentru unificare ca şi fostul Consiliu Dirigent se luase măsura, mult trâmbiţată a mutării acestora la Bucureşti. In ultimul timp însă s'a renunţat şi asupra acestei dispoziţiuni, astfel că acum nu găsim din punctul de vedere al unificării în acelaş stadiu primitiv, nu mult deosebit de epoca Consiliului Dirigent, şi nu mai puţin primejdios de cât atunci.

Suntem nevoiţi deci a constata că şi din punctul de vedere al acestei mult importante chestiuni guvernul Generalului Averescu nu a avut capacitatea de-a aduce o soluţie. Cum însă această chestiune întrecând marginile trebuinţelor administrative, este o chestiune de unitate naţională, credem că nu vor lipsi ţării energiile şi mintele luminate care s'o rezolve cu sau fără Guvernul Averescu.

Constituirea partidului naţional-liberal din Sighetul-Marmaţiei

Zilele trecute a avut loc în Sighetul—Marmaţiei constituirea partidului naţional-liberal. Ca preşedinte a fost ales D-l Petru Mihaly, mare proprietar şi fost sub-prefect. D-l Mihaly a rostit în faţa unui mare număr de cetăţeni o cuvântare, care a fost primită cu mult entuziasm. Au asistat toţi proprietarii, industriaşii, comercianţii. Zilele acestea va pleca o deputaţie la Bucureşti pentru a anunţa D-lui Ion I. C. Brătianu constituirea partidului. In judeţ se procedează în prezent la organizarea partidului.

Cronica Bucureştilor

— O demisie şi urmările ei. — Două noui afaceri. — Situaţia guvernului. — Aspecte Bucureştene. —

D-l general Macri şi-a dat demisia. Nu-l regretăm pentru bunul motiv că n'a făcut nimic pentru instituţia ce-a condus-o. Dar pentru a fi drepţi trebue să-l scuzăm, acum *în extremis*, de-o parte din vină. In adevăr, d-l Macri directorul general al căilor ferate, — arată în motivarea demisiei sale că din declaraţiile guvernului ce le-a făcut la Curtea Marţială cu prilejul procesului socialiştilor, a priceput pentruce era împiedecat să ia unele măsuri ce le credea necesare pentru prosperarea instituţiei, — descoperind astfel opiniei publice de adevăraţii vinovaţi ei incuriei dela CFR.

Dar să fim mai clari. Guvernul a avut o politică duşmănoasă faţă de sindicatele naţionale. Ea a fost inexplicabilă până la procesul socialiştilor maximalişti când s'a dovedit că între Guvern şi acuzaţii de azi au fost mai multe înţelegeri conlucrându-se până în momentul grevei generale.

Această conlucrare explică muşamalizarea afacerei bancnotelor falşe dela clubul socialist cât şi protecţia acordată bolşevicilor ce plecau la Moscova. Dar maximaliştii noştri au voit să prefacă conlucrarea în şantaj. Ei credeau că Guvernul va merge înainte pe calea concesiilor dacă-l va sili prin ameninţări cu divulgarea unor anumite atitudini trecute.

Din nenorocire pentru ei şantajul n'a putut merge până la sfârşit şi iată-i în situaţia de azi, — răzbunându-se totuşi prin declaraţiile făcute.

Ceva mai grav: în cercurile... autorizate se afirmă că şi d-l Pitulescu directorul general al poştelor, împreună cu 15 deputaţi din majoritate vor arăta guvernului că nu înţeleg să dea sprijinul în aceste condiţii. Cum vedem este o adevărată furtună stârnită de declaraţiile dela Curtea Marţială şi altă soluţie nu e pentru guvern, decât să dea tot sprijinul necesar sindicatelor naţionale.

*

D-l Tăslăuanu lucrează: naivi cei cari credeau că îmbrăcând blana de oale a ministrului lucrărilor publice n'a rămas totlupul dela Industrie.

Iată-l pregătind alte două afaceri cu aceiaşi abilitate minunată ca şi în precedentele sale întreprinderi sau poate, chiar mai abil căci întocmai ca scamatorii, d-l Tăslăuanu şi-a deprins acum mâinele cu mânuirea milioanelor Statului. De data aceasta domna-sa are două întreprinderi demine de numele ce a reuşit să şi-l făurească; afacerea explozibilelor şi acea a gazului metan.

Ar trebui o întreagă broşură pentru a le descrie. Ne mulţumim deci cu o mică informaţie. Ardealul trebue să ştie că dupăcum drumurile de fer şi fabricarea tunurilor depinde de societatea Reşiţa în formă naţionalizată, în fond rămasă ungurească — tot astfel fabricarea explozibilelor, până acum monopol de Stat, — este donată unui consorţiu strein a cărui naţionalizare constă în faptul că are în consiliu de administraţie pe d-nii Vaith, Tăslăuanu, Schuller şi Blank.

Cât despre afacerea gazului metan dela Turda, d-l Tăslăuanu şi-a început opera prin înlăturarea sechestrului, care avea vina apărării intereselor româneşti împiedecându-l dela „lucru" Vom vedea cum va progresa.

Avem totuşi o speranţă: aceste afaceri sunt făcute în extremis, situaţia D-lui Tăslăuanu în guvern fiind pasageră. Inlocuirea sa definitivă e lucru deplin stabilit. D-l Petrovici sau Popovici Taşcă sunt la câţiva paşi de potoul mult timp visat. Viitorul ne va arăta cari din doi va ajunge mai întâi. In orice caz D-l Tăslăuanu, revenit prin protecţii nebănuite, va avea o bătrâneţă fericită, dovedind că pseudopoeţii pot fi în anumite ocazii mari financiari.

*

Dar pentru o complectă situaţie guvernului, trebue să adăugăm la cele arătate într'o precedentă cronică că unii averescani caută o apropiere de Federaţie pe deasupra capetelor takiştilor pentru a para lovitura ce voiesc aceştia să o pregătească. Aceste încercări însă sunt paralizate de D l Goga ce-şi vede astfel periclitată si-

---

dintâi patru luni, el trebuie să crească cu 20—30 grame pe zi; dela a 4-a până la 8-a lună cu câte 10—20 grame, iar dela a 8-a până la 12-a cu câte 2—10 gr. pe zi. Dacă copilul nu presintă această creştere, dacă el are o înfăţişare abătută, nepăsătoare, dacă scaunele lui sunt verzi ca spanacul, atunci este semn că copilul nu se hrăneşte bine, nici îndeajuns, şi că trebue să-i căutăm o doică sau să-l alăptăm artificial.

In treacăt voiu spune că copilul trebuie să fie cântărit desbrăcat şi, prin urmare, în casă să fie destul de cald pentru ca el să nu se răcească; iar balanţa să fie destul de simţitoare, arătând chiar şi o diferenţa de 5 grame. Obiceiul de a cântări copilul îndată după naştere există şi la populaţiunea noastră rurală, nu însă pentru a şti cât de mare este nou-născutul, ci pentru ca să nu se lipească farmecele de el nici odată; sau dacă să uită să vază cât a cântărit, aceasta o fac ca să ştie în câtă apă să-i descânte de leac când va fi trebuinţă, de oarece cantitatea apei, pentru ca descântecul să aibă leac, trebuie să fie deoporrivă cu greutatea copilului când sa născut. (Marian).

Cum trebuie să se hrănească mama care alăptează? Hrana mamei trebuie, înainte de toate să fie uşor de mistuit, în cantitate îndestulătoare, dar nu prea mare, şi de bună calitate. Nu este trebuinţă să schuimbăm hrana mamei într'un mod brusc, să o facem dintr'odată prea hrănitoare, sau să o compunem din mâncări speciale, cunoscute ca fiind bune ca să îmbogăţească laptele, să-l facă mai hrănitor, cum sunt lintea şi cartofii. De sigur, că în oarecare măsură feculentele măresc cantitatea laptelui, dar ar fi contra bunului simţ de a le da în prea mare cantitate în paguba cărnei şi a peştelui, cari pot să deie tot atâta lapte cât şi vegetalele. Fructele, prăjiturile, îngheţata, este bine ca să fie suprimate, iar dacă nu se poate, atunci mamele să mănânce puţin din ele. Lucru principal este ca mamele să aibă digestiunea (mistuirea) bună, ceeace să obţine prin varietatea regimului şi prin aeraţiune. Mama nu va face uz de beuturi, de loc sau în măsură cât să poate de mică.

O condiţie de mare preţ este ca mamile să aibă un *repaus* (odihnă) fizic şi moral îndestulător, să doarmă cel puţin 7 ore din 24. un cuvânt mai mult pentruca ele să obicinuiască copilul cu oarecare regulă în sugerile lui. Emoţiunile vii ale mamei, o bucurie sau o supărare mare, pot să aducă schimbare în compoziţia laptelui, care să dea naştere la unele fenomene nervoase din partea copilului, cum sunt convulziunile (spasmele) şi altele.

Alaptarea prin doică, care se impune ori de câte ori mama *nu poate* sau *nu vrea* să-şi hrănească singură copilul, trebuie să se facă în condiţiuni egale, sau pe cât se poate de egale, cu alăptarea mamei. Desvoltarea copilului va arăta numai decât calitatea laptelui dat de doică.

Un lucru de importanţă deosebită este *alegerea doicii*, lucru asupra căruia medicii trebuie să fie întotdeauna consultaţi. Iată pe scurt ceeace ce trebuie să să aibă în vedere când să alege o doică. Pe cât să poate, doica să fie *dela ţară* (ţărancă şi nu din oraş.

Etatea ei să fie între 20—30 ani şi să fi avut *doi sau mai mulţi copii* ori sugători, ca să cunoască mai bine îngrijirile ce trebuie date copilului. *Etatea laptelui* să fie cât să poate de apropiată de a copilului, adecă un copil de 3 luni să fie hrănit de o doică care a născut copilul ei tot de 3 luni, lucru care e greu de găsit. Vom căuta dar ca la naşterea copilului, etatea laptelui doicii să nu fie mai mare de 2—3 luni; dacă copilul are deja 3 luni, putem să-i dăm şi o doică de 6 luni.

Doica să fie de *constituţie forte*, adecă bine zidită, nici prea grasă, nici prea slabă, să aibă o faţă sănătoasă şi o înfăţişare plăcută, şi aceasta pentruca tânăra mamă să se uite cu plăcere la ea, mai ales că au de trăit împreună mai multe luni. Intrucât priveşte *coloarea părului*, doica poate fi brună sau blondă, lucrul fiind cu totul indiferent. *Gura* să-i fie sănătoasă, adecă gingiile, dinţii şi măselele să fie în stare bună, căci doica care macină bine, mistuie bine şi are lapte mai bun. Să nu aibă pe *piele* nici pete roşii, nici sgaibe, nici răni, nici gălci pe la gât; pielea să fie curată peste tot. *Peptul* să-i fie larg şi bine desvoltat; *sânurile* să fie potrivit de desvoltate, nici prea mari, nici prea mici, iar *sfârcurile* să fie destul de lungueţe pentru ca copilul să se prindă cu înlesnire şi *laptele să ţişnească* prin 10—15 găurele, când le stoarcem.

Pe lângă toate acestea nu trebuie să trecem cu vederea *starea copilului ei propriu;* dacă el este vesel, grăsuţ şi potrivit de desvoltat după etatea lui, dacă are înfăţişare sănătoasă şi plăcută, dacă pântecele lui nu este prea mare, nici tare, atunci putem să avem toată încrederea că laptele doicii este *bun.*

Dacă, cu toate semnele de mai sus, s'a întâmplat să ne înşelăm în alegerea doicii, dacă ea să îmbolnăveşte, sau dacă are un caracter răutăcios, ori dacă îşi perde laptele dintr'o pricină oarecare, imediat trebuie înlocuită cu alta bună. Nimic nu este stricăcios pentru un copil ca un lupte *rău*, lucru despre care ne înştiinţează faptul că copilul nu adauge nimic, începe să slăbească şi să piardă văzând cu ochii.

Alăptarea prin'r o femelă de animal domestic are multe greutăţi, care fac ca întrebuinţarea ei să să facă numai în mod escepţional. Pentru aceasta nici nu voiu stărui asupra ei, voiu spune numai că prin conformaţiunea lor fizică şi prin blândeţa lor obicinuită, căţelele şi caprele să dedau mai bine la rolul de doică decât vaca, măgăriţa sau iapa.

(Va urma.)

Congresul Sioniștilor la Cluj

— Ziua IV-a. —

(Urmare.)

Dr. Teodor Fischer vorbește în numele comitetului de organizare. Trebue, spune d-sa, să se constitue o organizație politică mai înaltă care să cuprindă întreaga Evreime din Ardeal, sub numele de „Reuniunea Evreilor din Ardeal“, care va întreține legături mai strânse cu cea din vechiul Regat. Reuniunea va avea obligațiunea de a lupta pentru drepturile de minoritate a Evreilor din Ardeal.

Chaim Weisburg, vorbește contra părerilor emise de d-l Fischer. El relatează că „Reuniunea Sionistă“ cuprinde înlăuntrul ei pe toți Evreii, și deaceea este fără rost constituirea unei alte organizații. Se cere însă ca Reuniunea existentă, să fie bine organizată și să atragă pe toți Evreii în rândurile ei.

După desbateri scurte se admite propunerea Fischer.

Mendel Ferenc raportorul comitetului financiar, expune situația financiară a „Reuniunei Naționale Evreești. Bilanțul arată datorii de 450.000 lei. Propune ca delegații să insiste ca această sumă să fie strânsă progresiv, până la 1 Ianuarie 1921. Propunerea se admite cu unanimitate. D-l Lichtenstein din Moci donează 1500 lei din partea circumscripției sale.

Dr. Marton Bela (director de bancă). Citește proectul referitor la înființarea băncii „Palestina“ în Ardeal. Banca va sprijini cu deosebire emigrarea și exportul de mărfuri din România în Palestina. (Se acceptă cu unanimitate).

Dr. Goldsteln propune înființarea unei societăți de asigurare sub numele „Mizrachi“ cu capital social de 5 sau 10 milioane lei.

Dr. Erdeli Emil, citește decizia comisiei financiare prin care se donează 20.000 lei pentru datoria curentă a „Reuniunei Naționale Evreești“.

Wels Ödön (Oradea-Mare) se pronunță contra comisiunilor și comitetelor și este pentru cooperative, la cari fiecare Evreu trebuie să plătească cât poate, căci atunci vor avea cel puțin un câștig material. 25 mil. lei nu se pot strânge așa ușor. (Aplauze).

Stanovici întrerupe zicând că ședința trebuie terminată deoarece Vineri nu mai pot călători pe căile ferate. Atacă clubul sportiv „Hagibor“ cari ca Evrei au trecut peste religia lor.

Chaim Waisburg combate afirmațiunea din urmă a d-lui Stanovici și spune că „Hagibor“ este cel mai bun club sportiv din Ardeal.

Goldman (socialist) atacă cu vehemență procedura urmată până acuma și spune că nu înțelege afaceri de bancă fără capital. De aceea să nu se vorbească atâta de sume fantastice, ci să se strângă mai bine. Atacă apoi oligarhia evreiască. (Se produce mare tumult, președintele sună).

Hirsch Jakab este de părere ca fiecare să dea cât poate și cât vrea pentru banca „Palestina“ și celelalte instituțiuni.

Geza Ianovits cere ca toți să subscrie pe urmă se va vedea rezultatul.

Dr. Teodor Fischer făcând încă odată apel la solidaritate, încheie discuția asupra programului financiar. (Programul financiar se primește cu majoritate.

Pe urmă se procedează la alegerea membrilor în diferite comisiuni.

D-l Dr. Teodor Fischer este ales președinte al Reuniunii Evreești din Ardeal, pe timp de un an. (Alegerea se face prin aclamare), iar d-l Dr. Iosif Fischer ca vicepreședinte. Se alege apoi direcțiunea și diferite secțiuni, — Președintele Dr. Teodor Fischer, spune celor de față câteva cuvinte de rămas bun, mulțumind pentru activitatea depusă și zelul arătat.

Intonând imnul național ebraic „Hattikva“ (Speranța), congresiștii se împrăștie.

Universitatea liberă din București

La Fundațiunea Carol cu începere dela 29 Noembrie Universitatea liberă își va deschide seria de conferințe zilnice cu subiecte de știință, literatură, artă și istorie.

Printre profesorii cari vor împrăștia luminile lor, citâm pe d-nii: P. Antonescu, Atanasiu, Dragomirescu Burileanu, Gusti, Lalescu, Dr. Marinescu, Mirinescu, Nistor, Pârvan, Rădulescu-Motru, Titulescu, Vlădescu, Petrescu-Comnen, Micescu, d-na Alice Voinescu, Duca.

Programele cursurilor se găsesc la principalele librării precum și cărțile de abonament, cu prețul de lei 100.

Cărțile de înscriere se vor găsi zilnic cu prețul de 5 lei.

Credem că înalta menire educativă a acestor cursuri academice, va fi apreciată cu ușurință de toți pricepătorii utilității răspândirei culturei superioare.

tuația în Ardeal. Pentru aceasta în viitoarea sesiune parlamentară D-l Goga va fi ținta atacurilor Federației și chiar a unor membri ai majorităților și nu se știe dacă nu va fi silit să cedeze.

Până atunci însă, față de nehotărârea cu care se luptă ambele tabere, — cine știe la ce soluție transacțională se va ajunge . . .

*

Ca aspect, Bucureștiul îmbrăcat în haine de iarnă, se odihnește obosit de crivățul ce-a bântuit trei zile descoperindu-i casele, dând jos copacii și gardurile, rupând comunicațiile, telefonice și telegrafice.

Viața artistică e în stagnare două din cele mai bune companii plecate: opereta D-lor Maximilian și Leonard și compania dramatică „Excelsior“ în frunte cu Manolescu.

Opera română își aduce din streinătate stofele fine, ciorapii de mătase și „rouge“-ul de buze, fiind tot în epoca pregătirilor. Opereta reprezentată slab prin compania Elysee de la Teatrul Eforia și Teatrul Național singur în plină prosperare.

Ca lea Victoriei e animată. Clujenii destul de numeroși. De asemnea nu lipsesc nici reprezentanții minorităților. Capșa și Riegler sunt maghiaro-germ. și de unde altădată franceza predomina, azi nu auzi aproape nici un cuvânt parizian până și chelnerii schimbând naționalitatea. C.

INFORMAȚII

Duminecă 28 Noembrie va avea loc în sala Reduta la ora 3 p. m. a 4-a ședătoare culturală, la care sunt invitați toți muncitorii manuali și intelectuali de orice naționalitate. Pe lângă muzică și declamații vor vorbi: 1. D-l profesor Popescu Voitești despre „Trebuința de a munci“ și 2) D-l Emil Vasiliu, primredactor al ziarului „Infrățirea“ despre „Foloasele cooperației.“ Intrarea liberă

*

Svonul că funcționarii vor primi plata la 20 a lunei și nu la 1 al fiecărei luni ca până acum nu este adevărat.

*

La Timișoara s'a început reclădirea teatrului.

*

Primarul orașului Cluj plecând la București în interes de serviciu, a însărcinat cu rezolvirea actelor pe d-l Țiplea, consilier comunal.

*

Plata banilor de 40 la sută va începe probabil la 10 Decembrie c.

*

Cu facerea anchetei la abatorul din Cluj, asupra unor nereguli, a fost însărcinat din partea primăriei orașului, d. Tomița, consilier comunal.

*

Desvelirea bustului lui George Coșbuc la Năsăud nu se va face decât în toamna viitoare.

*

Medicii veterinari din întreaga România au hotărât ținerea zilele acestea unui congres general la București. Din Cluj sunt aleși vicepresidinți d-nii Pavel Tofan și Tiberiu Cristea, directorul regional al Transilvaniei.

*

Lucrările de reparare la uzina electrică au fost terminate astfel că va funcționa regulat, asemenea și apaductul orașului.

*

Secretariatul general al internelor a dat un ordin prin care hotărăște că directa responsabilitate la sate o au secretarii comunali și nu primarii ca până acum.

*

Clădirea celor 2 noi episcopii din Cluj va începe să se facă la primavară.

*

Ministrul Comunicațiilor din București a decis ca suspendarea autonomiei C. F. Someșene să continuie. Că director general a C. F. Someșene a fost confirmat tot d-l Cornel Mesarosiu.

*

Știrea dată de ziarul „Patria“ prin care spune că d-l Dr. Victor Pop ar fi fost numit șef de serviciu la direcția siguranței și poliției este inexată. Din isvor sigur aflăm că d-sa a fost numit din nou șeful poliției locale și acum atârnă de la d-sa, dacă va voi să primească sau nu acel post.

*

Lecțiunile de limba franceză și italiană se predau după cea mai nouă metodă, a se adresa str. Unio 28 la d-na Zaman.

D-nii Studenți în drept sunt rugați a participa la ședința de constituire care se va ține Sâmbătă 27 l. c. orele 3 d. a. în sala No 2 a facultății de drept.

*

D-l Petre E. Theodorescu Comisar-Special, e numit șef al Brigadei de Siguranță Bistrița-Năsăud.

*

Am avut din nefericire dese prilejuri să fim nemulțumiți de modul cum poșta înțelege să-și facă datoria.

Nădăjduiam că odată și odată lucrurile se vor îndrepta.

Trimițându-se eri de către Administrația noastră pentru a se expedia două mandate poștale, la ghișetul de primire i se spune omului trimis de noi să aplice timbrele necesare cari sunt de vânzare la un ghișet alăturat. Intorcându-se apoi la ghișetul prim, se refuză primirea mandatelor pe motiv că serviciul se termină la ora cinci.

Și acum o singură întrebare: este totdeauna tot atât de conștiincios serviciul poștei și tot cu aceiași exactitudine se procedează la executarca îndatoririlor ce are ca la închiderea ghișetelor ?

*

Domnii medicii și studenții facultății de medicină sânt anunțați că D-l Profesor Dr. C. Levaditi va face a doua ședință de cinematografie microscopica (bacterii și spisili) a cursului Dsale de Patologie experimentala și Generala, Sâmbătă 27 Noembrie ora 10 dimineața, în localul cinematografului „Universitatea“ (Egyetem-mozgó) local pus în mod gratuit la dispoziția universității de către Direcțiune.

*

Duminecă 28 Noembrie la ora 8 și jumătate seara va avea loc în Sala Prefecturei Județului un concert urmat de declamație dat de d-l I. Corăscu tenor-dramatic.

Programul este foarte variat și bine alcătuit. D-l Corăscu va cânta arii din marile opere italiene. Aida, Tosca, Rigoletto, Cavaleria Rusticana și Il Trovatore cum și arii din frumoasa noastră muzică populară, doine din toate ținuturile românești. D-l Corăscu care pe lângă talentul său muzical este înzestrat și cu un deosebit talent de comedie, va declama și câteva bucăți comice.

Biletele pentru acest festival artistic dat cu sprijinul ministerelor instrucției și artelor se găsesc la librăria Anca din piața Unirei.

*

In curând va apare Calendarul-Almanah al ziarului Infrățirea, care, pe lângă o foarte bogată materie semnată de fruntașii vieții intelectuale, va cuprinde și calendarul pe anul 1921. Rugăm pe D-nii depozitari și librari cari doresc a lua în depozit spre vânzare această lucrare, să ne comunice de câte exemplare au nevoie pentru desfacere, întrucât retururi nu vom primi.

Societatea Ocrotirea orfanilor din război, secția regională Cluj, roagă pe Doamnele și Domnii membrii să se prezinte la birourile societății în str. Cogălniceanu No 8, localul Diviziei 20, pentru a achita cotizațiile pe anul 1920.

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea“, tuturor abonaților ziarului „Infrățirea“ și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decembrie anul cor.

*

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acțiuni în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere și spirt de prima calitate. Fabrică de rom și cognac, precum și vin în butelii desert și likör.

*

Deschiderea Varietului Biazini. Sâmbătă în 27 cor. seara se va deschide renumitul Varieteu Biazini într'un local renovat. Cu un program foarte bogat. Va fi singurul loc de petrecere al clujenilor. Se vor produce cei mai vestiți artiști Bucureșteni.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke“ Cluj Piața Unirii No. 32.

*

Taximetru face curse zilnice în oraș cu ora și cu ziua, afară din oraș cu kilometru.

Taximetru stă la dispoziția publicului în centru în fața Hotelului New-York, făcând curse speciale la gară. Prețuri absolut eftine față de rapiditate. Dela gară în oraș și ori unde. Adresa pentru curse lungi Bodega Mih. Văcărași str. Reg. Ferdinand 41 vis-a-vis de Banca Agrară.

*

„Gourmand“ confiserie specială, nem întrecut dessert, calitate superioară, nu trebue să lipsească dela nici-o masă de familie.

*

Publicul de elită mănâncă numai la grădina de iarnă a hotelului Central.

Farmaciile de serviciu pentru noapte pe întreaga săptămână

1. Dr. Cohn: Piața Unirei.
2. M. Sotropa: Piața Stefan cel Mare. (Hunyadi-tér.)
3. Dr. Székely: Piața Mihai Viteazul. (Széchenyi-tér)
4. Dr. Nagy: Str. Monoștor.

Iosif Grünfeld
ceasornicar și juvaergiu
Calea Reg. Ferdinand 21
(fost Wesselényi Miklós-u.)
Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage și bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice și bijuterii cu garantie.

Prețuri scăzute!
La firma DIAMANTSTEIN și MOSKOVITS
vis-a-vis de posta Centrală. Se află mantouri elegante pentru dame cu 400 Lei. Haine pentru domni gata cu 600 Lei. Magazin bine asortat cu paltoane de iarnă și haine pentru copii.

Renumita Fabrică chimică „UNIO“ Cluj, curăță și văpsește.
Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Situația internațională

Tendința Angliei și Franței de a se amesteca in politica internă a micilor state, protejând anumite partide care sprijinesc interesele lor economice aliate se vădește și mai mult cu ocazia evenimentelor din Grecia.

In adevăr în urma alegerilor în care administrația a uzat de toate mijloacele de corupție și presiune atât de obișnuite în Orientul european, numai pentru a face posibilă cu orice preț reușita venizeliștilor, Grecia s'a pronunțat cu hotărâre contra politicei acestui alt „mare european".

Acest lucru nu convine de loc Aliaților, căci odată Venizelos intrat în viața privată, combinațiile financiare în curs de realizare ale bancherilor de la Londra și Paris nu mai aveau șanse de reușită.

Premierul francez Leygues împreună cu secretarul general de la Externe, Berthelot au plecat la Londra pentru a hotărâ atitudinea comună pe care trebuie s'o iea Franța și Anglia față de eventuală revenire a ex-regelui Constantin pe tronul Greciei.

După câte transpiră din cercurile oficiale Anglia și Franța sunt de acord pentru a se opune revenirei pe tron a ex-regelui Constantin pentrucă acesta a atentat la Independența patriei sale și o avut o atitudine ostilă Antantei, sprijinând propaganda germană și împingând Grecia spre puterile centrale.

Poporul grecesc va fi prevenit că în caz când el hotărește pe cale plebiscitară revenirea lui Constantin, Antanta nu va face nimic pentru a împedica realizarea acestei dorințe, dar nu va mai ajuta Grecia nici economicește nici financiarmente.

Această înștiințare sub forma de ultimatum nu înseamnă ca oare o atingere a îndependenței Greciei, de care e acuzat tocmai Constantin?

Deocamdată amenințarea s'a dovedit eficace, căci Rhallys a amânat convocarea parlamentului pentru 5 Decembrie. Societatea Națiunilor adunată, la Geneva ascultă discursuri elocuente și numește după deliberări îndelungate comisiuni. Astfel în timp ce Armenii sunt masacrati de trupele Kemaliste, Viviani a pronunțat în favoarea Armeniei un discurs aplaudat și în urma propunerii lui Robert Cecil, a hotarât numirea unei comisiuni de șase sub președința lui Viviani care să se ocupe cu rezolvarea chestiunei armenești. Până atunci desigur vor mai fi măcelăriți fără ca Liga națiunilor să le poată trimite în ajutor măcar un soldat.

Tratatul de la Rapallo între italieni și jugoslavi va fi prezentat în curând parlamentului italian pentru a fi ratificat.

Antanta și evenimentele din Grecia

— Călătoria primului ministru francez la Londra. — Amânarea convocării Camerei în Grecia. — Franța și Anglia contra ex-regelui Constantin. — Măsuri represive ale Antantei. —

Lyon, 23 Noemvrie

Eri urma să plece la Londra primul ministru francez d-l Georges Leygues dacă discuția cu privire la reluarea relațiunilor diplomatice cu Vaticanul se va fi terminat în Cameră. La Londra d-l Georges Leygues va conferi cu d-l Lloyd George și lordul Curzon cu privire la atitudinea ce trebue luată față de Grecia și chestiunile din Orient.

D-l Berthelot, secretar general la externe, însoțește pe d-l Georges Leygues în călătoria sa la Londra.

*

Guvernul francez și englez par a fi de acord pentru a se opune la reîntoarcerea exregelui Constantin pe tronul Greciei, din pricină că a călcat deseori constituția și independența Greciei în timpul războiului și din cauza ostilității sale față de Antantă.

Franța și Anglia nu se vor opune cu forța la revenirea lui Constantin la Atena dar ele vor avertiza poporul grec că rechemarea acestuia va aduce cu sine represalii economice, politice și financiare pentru Grecia.

*

Guvernul grec face declarații de simpatie Antantei și intimidat de atitudinea energică a acesteia a amânat la 5 Decemvrie convocarea prevăzută la început pentru 28 Noemrie a camerei care va decide dacă este cu cale sau nu să se facă plebiscitul pentru revenirea lui Constantin.

*

In uitimul moment călătoria d-lui Georges Leygues s'a amânat pentru Duminecă.

Cercurile guvernementale franceze socotesc că Anglia se va asocia la parerile guvernului francez de a nu admite reîntoarcerea exregului Constantin.

Prigoana limbei românești

In nenumerate rânduri am fost nevoiți noi și alți confrați să semnalăm rușinosul și primejdiosul obiceiu al unor autorități administrative sau judicătorești de-a mai continua să întrebuințeze limba maghiară în toate lucrările și scriptele lor. Am crezut că toate aceste denunțuri, cercetate fiind, își vor avea efectul salutar. Cu mâhnire luăm însă la cunoștință că societatea „Cultura Poporului" este sesizată din mai multe părți, cu documente și dovezi, că limba românească este cu adevărat prigonită în foarte multe instituții românești, unde de preferință și în permanență în toate lucrările orale și scrise se întrebuințează de către oficianții români limba ungurească. Mai ales în ce privește justiția și administrațiile financiare, unde foărte adesea au de lucru țăranii, apararea intereselor acestora este cu desăvârșire împiedecată.

Semnalând din nou această scandaloasă atitudine, atragem atențiunea autorităților în drept că a nu lua măsuri de îndreptare însemnează a se solidariza cu acele organe vinovate, și că această solidarizare constitue o vinovație pentru care oricând vor putea fi chemate la o grea răspundere.

Moartea lui Alexandru Macedonski

O știre din București ne anunță încetarea din viață, — după o lungă suferință, — a poetului Alexandru Macedonski.

Influențat direct de literatura franceză, autor chiar al unor volume scrise în franțuzește printre cari cel mai cunoscut e „Le Calvaire du feu", Alexandru Macedonski a fost unul dintre cei mai neegali scriitori români, și unul dintre cei mai discutați. Contemporan cu marele Mihail Eminescu, încercând să reprezinte față de curentul eminescian o școală decadentă care nu se potrivea încă spiritului timpului, Alexandru Macedonski a strâns acum câteva decenii, în jurul revistei sale „Literatorul" o seamă de tinere făgăduieli, dintre cari n'a ținut ceeace promisese decât d. Cincinat Pavelescu.

Aruncând împotriva lui Eminescu o săgeată veninoasă, într'un moment când rivalul său era în prada nenorocirei care i-a luat lumina minței, Alexandru Macedonski a avut să plătească cu prețul unui lung exil în străinătate această impietate.

Totuș „nopțile", și mai ales „Noaptea de Decembrie", cași unele din „rondelele" sale cași „Thalassa" rămân unele din cele mai frumoase pagini ce s'au scris în literatura românească.

In ultimul timp, Alexandru Macedonski încercase să facă să reapară din nou „Literatorul", fără de a deștepta din nou interesul de altădată. Judecat poate prea aspru de contemporanii săi, Alexandru Macedonski va fi așezat la unul din locurile de cinste ale literaturei românești, după moartea sa.

Cursul schimbului la Paris

Londra	56.62½
New-york	16.09½
Germania	24.00
Belgia	106.00
Spania	212.50
Grecia	145.25
Olanda	493.50
Italia	62 50
Praga	21.00
România	*24.75*
Elveția	252.50
Viena	5.00

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Ziarele tachiste continuă propaganda pentru concesionarea căilor ferate făcând astfel aceiași politică streină de interesele țărei.

*

Facultatea de Medicină din Iași a fost distrusă de un incendiu. Laboratoriile sunt pierdute. Cursurile au fost întrerupte, afară de anul I și II.

*

In ziua a 12-a a procesului agitatorilor socialiști după masă a vorbit d-l Junian, deputat țărănist cerând achitarea. A vorbit apoi d-l Socor în calitate de avocat și de acuzat mulțumind Curții pentru imparțialitatea cu care a condus desbaterile. In ședința de dimineață din ziua a 13-a a vorbit tot d-l Socor, apoi d-l Toma Dragu. După masă au vorbit d-l Toma Dragu, în continuare și apoi cel din urmă d-l Moscovici, după care curtea va intra în deliberare și va aduce verdictul încheindu-se astfel procesul agitatorilor socialiști.

*

Pe vaporul „Vasile Lupu", la Galați, s'a produs o explozie la cazanul de păcură. Sunt un mort și cinci răniți.

*

Duminecă 28 Noembrie va avea loc la Focșani un congres al partidului liberal din județ.

*

Pe linia ferată Buzău, patru recruți au fost omorâți de un tren de marfă.

*

Leul cotează la Paris 24 centime.

*

Sobrania bulgară a votat legea prin care se ordonă restituirea obiectelor furate dela particulari din *România*, Serbia și Grecia. Legea prevede aspre pedepse.

*

Incepând cu ziua de eri s'a *atașat trenurilor personale vagoane de dormit.*

Dela 1 Decembrie va circula un tren cu No. 175—176 București—Sibiu și înapoi.

Partidul Unirei din Bucovina sub președinția d-lui I. Nistor a ținut un congres în care s'a fixat atitudinea parlamentarilor față de guvern. Congresul a respins ideia fuzionărei cu federația și a accentuat nevoia venirei la cârma statului a unui partid serios, bine organizat și unitar, încetându-se cu experiențele.

*

Ex-regele Constantin nu renunță la tron. Franța și Anglia se opun la revenirea sa.

*

Procesul ofițerilor prizonieri din lagărul dela Krefeld continuă. Eri a vorbit Comisarul regal colonel Jugescu.

*

Ministerul Industriei a luat măsuri pentru retragerea monedei noastre de pe piețele străine. Astfel nu se aprobă nici-un export de cereale decât acelora cari fac dovada că au cumpărat și au adus în țară lei din străinătate. In modul acesta leul nostru a câștigat trei puncte în două zile și va crește, deoarece cumpărările se mențin.

*

O delegație a cetățenilor Capitalei a protestat contra concesionării în condițiuni oneroase a iluminatului orașului cu gaz și electricitate unei societăți străine. Delegația avea în frunte pe d-l Emil Petrescu, fost primar al Capitalei.

Demisiunea ministrului de externe al Jugo-Slaviei

Lyon, 23 Noembrie

D-l Trumbici, ministru de externe al Jugo-Slaviei, considerând misiunea sa ca terminată, și-a dat demisiunea.

GRATUIT
SE VA TRIMITE
CALENDARUL ALMANACH
AL ZIARULUI INFRAȚIREA
Tuturor abonaților ziarului Infrățirea și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

Renumita Fabrica chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Procesul colonelului Sterea

— Ziua II-a —

(Urmare.)

Martorul maior Cernea declară că s'a prezentat la el Kupferstich şi Naumann având să intervină pentru solvirea valorii automobilului. N'a făcut aceasta pentrucă nu se credea competent ştiind că automobilul e al Brigăzii. Locot. Bursan venind la mine a chemat pe proprietarii să le solvească preţul cu care au cumpărat ei automobilul ; aceasta în baza ordonanţelor existente. Nu-şi aduce aminte că acuzatul locot. Bursan ar fi ameninţat cu Curtea marţială. Ştie că procesul verbal a fost semnat din partea autorităţilor civile.

La ora 12 şedinţa se suspendă până la ora 3 d. m.

Şedinţa de după masă

Martorul d-l Felecan, la întrebarea com. regal Batar declară că a cumpărat o maşină „Benz" cu 140000 cor. prin autorizatul său pe timpul când era prefect al judeţului Sălaj. Engel, care vindea automobilul nu a primit bancnote de 10.000 cor. zicând că automobilul e al d-l col. Stere, care nu primeşte astfel de bancnote. Am avut convingerea că cumpăr dela loc autorizat deoare e chitanţa purta semnătura col. Stere.

Se introduce martorul Seitrer care declară că a cumpărat o maşină „Benz" dela armata germană în Sibiu, pe care l'a vândut lui Tritsch predând şi actele de cumpărare primite dela germani.

Se renunţă la ascultarea martorului loc. Bărnuţiu, care nu e de faţă.

Martorul Fritsch, la întrebarea com. reg. Batar, că a cumpărat şi vândut vreo maşină afirmă : Da, am vândut o maşină „Benz" Brigadei IV. jand. prin intermediul lui Engel care mă îndemna s'o vând mai bine decât să fie recvirată fără plată. Engel prezenta un ordin de serviciu în baza căruia era autorizat din partea Brigăzii IV. jand. să recvireze automobile. La aceasta am vândut maşina spunând lui Engel că e de provenienţă germană. (Aceasta e maşina cumpărată de dr. Felecan N. R.)

Com. reg. Batâr din aceste desbateri constată că maşina de provenienţă germană e cumpărată şi vândută de d-l col. Stere.

Se introduce martorul maior Bandescu.

Com. reg. sp. Să răspundă martorul dacă ştie despre cumpărare de maşini?

Maior Bendescu : D-l col. Stere a venit la mine pe când eram pretorul armatei în Cluj, amintind că are o maşină sub reparaţie în Cluj. Terminându-se reparaţia am dat căp. Popescu Nasta autorizaţie de ridicare.

Com. reg. sp. constată că autorizaţia e semnată „Cluj 24 Mai" când martorul era în Oradeamare de asemeni e amintită piaţa Schlanch, care e în Oradea. Martorul îşi însuşeşte autorizaţia dată nu-şi poate însă explica diferenţa de loc şi dată.

Martorul *Bölönyi*, ref. la maşina „Berliet" declară, că era a lui Kramer, apoi intrând în serviciul armatelor roşii a rămas cu ea deteriorată în Oradea. Intâlnând pe prietenul său Engel îi comunică că maşina se află sub reparaţie, apoi Engel anunţă că va rechiziţiona maşina, care după terminarea lucrărilor s'a şi prezentat cu un plutonier şi cu bon de rechiziţie (autorizaţia dată de maior Bendescu) şi au ridicat maşina. D-l col. Stere împreună cu căp. Popescu au fost la atelier în decursul reparaţiei. Pentru munca reparaţiei am primit 2000 Lei. Când m'am angajat ca şofer la Şomlo, spre marea mea mirarea am aflat maşina „Berliet" la dânsul. Am aflat că a cumpărat-o cu 155.000 cor. *Dr. Roman.* Fost-a căp. Popescu ca privitor sau ca cumpărător?

Martor: Ca privitor.

Sublt. Mandala, martor, declară că venind dela Bucureşti cu col. Stare, căp. Popescu în Sibiu face cunoştinţa lui Engel care declară că va merge la Oradea să cumpere maşini pentru col. Stere. Impreună cu dânsul ridică maşina „Berliet" pe baza autorizaţiei primită dela maior Bendescu prin secretarul său. Col. Stere şi căp. Popescu plecă la Dobreţin cu o altă maşină roşie luată dela pompieri despre care Engel spunea că e cumpărată de căp. Popescu.

Com. reg. sublt Anca pe baza art. 121 care dispune că poate fi arestat dintre doi martori oficeri acela care ar spune un neadevăr şi cere a se decide această chestiune deoarece afirmaţiile maiorului Bendescu nu cadrează cu acele sublt. Mandala ref. la autorizaţie. La cererea apărarii se decide ca art. 121 să nu fie aplicat deoarece aceste declaraţii contradictorii nu influenţează mersul procesului.

Martorul *Weis Samu* declară că prietenul său Kramer venit la Cluj în chestia maşinei „Berliet" n'a îndrăznit să meargă la col. Stere ameninţat fiind de Engel că dacă va merge va fi bătut. Sa prezentat Weis apoi Kramer care a primit dela col. Stere 120.000 cor. ca preţ al maşinei.

Martorul maior *Voinescu* declară că col. Stere a ridicat o maşină „Opel" sosită cu un transport de pe frontul Tisa capturată dela duşman. Aceasta a fost repartizată colonelului Stere ca maşină de serviciu (Col. Stere afirmă că e maşina băeatului său N. R.)

Maiorul *Lindler*, martor, declară că a fost o maşină „Opel" de 16 HP. pe care a ridicat-o căp. Popescu şi Bârsan.

Martorul *Ernst Lindler* declară despre un automobil „Apel" ca a sosit cu un transport de maşini capturate dela inamic, ca a fost proprietatea statului că era să fie Brig. IV. jand. şi a ridicat-o col Stere şi că mai târziu a văzut-o la negustorul Konschel din Sibiu şi se mira cum maşina proprietatea statului a ajuns în mâna particularilor.

Martorul Artur Lindler declară aceleaşi mai adaugând despre felul cum a cumpărat-o Konschel. Adeca acesta venind acasă a aflat-o în curte şi se mira cum a ajuns aci. Şoferul i-a comunicat că e a d-iui col Stere şi e de vânzare. La acestea Konschel a cumpărat-o.

Avocatul Chihaia ridică un incident referitor la cuvântul „tot" care a rămas afară din formula jurământului şi cere recunoaşterea acestui fapt.

— Ziua III-a. —

Şedinţa de dimineaţă.

Se introduce martorul *Engel* ca re declară că a cunoscut pe col. Stere în Sibiu. Mergând la Oradea, ca specialist de automobile, află despre o maşina „Berliet" stricată despre care avizând pe căp. Popescu, acesta îi comunică s'o rechiziţioneze. Lipsindu-i piesele le adună dela fostul proprietar Kramer în lipsa lui de acasă iar altele dela Singer şi după reparare şi transportare la Cluj, col. Stere zice că fiind diferenţialul şi alte piese principale schimbate se poate vinde, iar pentru a dovedi că nu e proprietate de stat câştigă dela societatea E. K. A. o adeverinţă pe care col. Stere semnează că maşina în chestie e proprietatea sa. Aceasta se vinde apoi drului Soculo cu 145.000 cor. din care Engel reţine 25.000 cor. subtitlul de reparaţii Chitanţa o predă Engel lui Somlo. Martorul declară că a avut autorizaţie dela col. Stere să cumpere automobile. Despre o maşină Laurent-Clement" declară că a fost adusă de căp. Bârsan dela Budapesta. Martorul a intenţionat s-o cumpere, dar n'a cumpărat-o. In schimb maşina a fost predată lui Konschel în Sibiu unde a fost vândută. Dealtfel martorul spune că a dat colonelului Stere 40.000 cor. ca arvună pentru 2 maşini ce intenţiona să cumpere.

Col. Stere: Nu am primit nici o arvună dela Engel.

Despre un bon de rechiziţie martorul declară că l-a cumpărat împreună cu Reményi Heinrich dela Farkas Molnar cu 60.000 cor. acesta l-a vândut lui Reményi. Despre un automobil „Benz" declară că l-a cumpărat pentru col. Stere. Făcând o cursă cu el a fost oprit de siguranţă şi lipsindu-i biletul de circulaţie l-a obţinut dela căp. Bârsan. Despre un automobil declară că la cumpărat dela un civil şi la vândut căpitanului Popescu cu acte în regulă.

Dela dr. Aurel Lazar, avocat în Oradea, martorul cumpără un automobil „Benz" pentru Brigada IV. jand. Cuvântul „Brigadă" din act se şterge de către col. Stere, care afirmă că automobilul e proprietatea sa. Mai târziu a fost vândut. Un automobil „Benz" l-a cumpărat Engel dela Fritsch Gustav din Bistriţa pentru col. Stere, şi l-a vândut lui Felecan.

Martorul *Dr. Deleu* declară că locot Bârsana primit autorizaţie dela Consiliul Dirigent pentru ca să aducă automobile din Budapesta. A şi adus un transport de 7 automobile.

Martorul maior Tătărescu afirmă că prezentându-se la col Stere în chestiunea automobilului „Berliet" acesta declară că automobilul a fost proprietatea roşiilor, iar aceia care l-ar reclama sunt niste . . . Cu această ocazie col. Stere şi-a exprimat dorinţa ca factura dela EKH. ce poartă semnătura sa să nu ajungă în publicitate. — Col. Stere respinge afirmaţia martorului.

Sedinţa de după amiază

Maiorul *Bârsan* cere admiterea ca apărator al colonelului Stere. Din această cauză se ridică un incident care se aplanează cu admiterea cererii maiorului Bârşan.

Se introduce martorul *Krammer*, fostul proprietar al maşinei „Berliet" care declară că maşina i-a fost luată în mai multe rânduri de bolşevici, a fost însă reinapoiată. Actele maşinei erau la Comenduirea Pieţii din Oradea, totuşi el face împreuna cu Ganz un alt act de proprietate şi-l preda colonelului Stere. Venit la Cluj, află că maşina e cumpărată de dr. Somló. Reclamă maşină plătind avocatului 30.000. cor., pentru intervenţii iar subşefului de Siguranţă 10.000 cor. In decursul anchetei e chemat de col. Stere, care-i plăteşte maşina rechiziţionată de Engel cu 120000 cor.

Martorul Victor Anton declară că aflând de automobil a avizat pe col. Stere, care îi comunică că ar fi bine dacă ar putea face ca să dispară actele maşinei. (Autorizaţia societăţii EKH pe care semnase co . Stere: „maşina e proprietatea mea".) — I trebat col. Stre respinge afirmaţia. — Martorul declară că nu a primit nici un ban dela Kramer.

D na Kramer spune că în absenţa bărbatului său i-s'a prezentat Engel în calitate de detectiv şi împreună cu doi jandarmi i-a ridicat automobilul dela şcoala de meserii.

Lt. Cosma, semnatarul autorizaţiei pentru ridicarea maşinei „Berliet", declară că a fost chemat de lt. Bârsan şi de căp. Popescu la Hotel Europa, unde i s'a predat de lt. Bârsan o foae de drum prevăzută în alb cu stampila Brigăzii şi aceasta a devenit autorizaţia de ridicare semnată „din ordin". O maşină Opel a ridicat martorul, în urma cererei căpitanului Popescu.

Martorul Reményi şlie despre maşina „Berliet" că a fost vândută d-lui Somló de către Engel. Dela Farkas Molnar în tovărăşie cu Engel a cumpărat cu 60.000 coroane un bon pe care l-au vândut căpitanului Popescu cu 100.000 coroane, iar acesta îl revinde lui Reményi. Reparaţia maşinei introdusă în atelier printr'un act al brigăzii a fost plătită de Reményi a cărui propietate era în urma rescumpărării bonului de rechiziţie,

Martorului Singer Andrei i-se ridicaseră piesele dela maşina „Drotos" pentru a se repara maşina „Berliet". Piesele le redicase Engel care se prezentase ca detectiv împreuna cu un plutonier de jandarmi. Condus la hotelul Vulturul negru vorbeşte cu un căpitan care-i comunică că nu se va ridica nimic fără bon de rechiziţie. Totuşi nu primeşte nimic. Se confruntă Singer cu căp. Popescu. Singer nu-l recunoaşte, iar căp. Popescu declară că nu a vorbit cu el. Se aduce martorul Engel care afirmă că căp. Popescu este acela care vorbise cu Singer în hotel.

Căp. Popescu : Inexact. Martorul David Sandor, rev. cont. la soc. EKA recunoaşte actul despre maşina „Berliet" pe care îl ceruse Engel afirmând că îi este necesar pentru a dovedi că maşina nu e proprietate de stat.

(Va urma.)

Buletin economic

„Neue Freie Presse" anunţă din Budapesta: Un consorţiu românesc a intrat în tratative pentru cumpărarea moarei cu aburi „Victoria" din Timişoara.

Grupul românesc oferă 6 şi jumătate milioane lei pe când posesorii morii cer 10 mil lei

*

Societatea engleză „British Danubian Corporation" şi-a luat sediul la Budapesta cu un capital de 100.000 lire st. Societatea se va ocupa cu importul şi exportul în provinciile fostei monarhii în Balcani şi în Orient

*

O fabrică metalurgică germană o făcut guvernului nostru o ofertă pentru 2—3000 cisterne (vagonul pentru transportul de petrol şi benzină) a 15 tone cu preţul de 85.000 lei bucata. Cisternele se vor preda la grani şi vor fi plătite în termin de 3 zile după predare.

Fapte diverse

O sinucidere.

Mercuri la ora 3 şi jumătate pe una din aleele cimitirul oraşului s'a sinucis, trăgându şi un glonţ de revolver în tâmplă, d-ra Nemesztotti Szabo Marghit de naţionalitate ungară. Susnumita era în etate de 23 ani şi părea a fi de bună condiţie.

Se ştie că era născută la Alba-Iulie unde îşi are şi familia şi locuia acum în Cluj, fiind funcţionară. Autopsia făcută arată că era deplin sănătoasă, aşa că se crede că ceea ce a putut-o determina să se sinucidă ar fi dispreţul vieţii sau o durere covârşitoare.

Asupra ei s'a găsit o scrisoare. Parchetul cercetează.

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete şi pantofi

CHIOREAN

în colţul Strada Memorandului şi Kötő lângă Missir

Dela Prefectura judeţului Cojocna şi oraşului Cluj.

Nr. 1687—1920. pref.

Ordonanţă

Noi, prefectul judeţului Cojocna şi oraşului Cluj, având în vedere executarea urgenta şi exactă a ordonanţei Nr. 362/442=1920. a Dlui Secretar General al Internelor din Loc, cu referire la intocmirea unei statistici a populaţiei

ordonăm următoarele:

1. In toate comunele judeţului Cojocna precum şi în oraşul Cluj se va începe numărarea populaţiei cu ziua de 1. Decemvrie 1920.

2. Membrii comisiunilor locale instituite pentru adunarea datelor statistice în exarciţiul acestei însărcinarii funcţionează ca organe publice, deci opunerea contra lor formează ultraj şi se va pedepşi conform §-ilor 163—170 din codul penal.

3. Tablouri compuse de comisiunile locale asupra datelor statistice sunt acte publice, iar inducerea de date false în ele se va considera de fals în acte publice şi pedepsi conform §-ilor 391—407 din codul penal.

4. Cine cu ştiinţă va fasiona date false sau neadevărate, sau va nega fasionarea datelor cerute se va pedepsi conform §-ilor 13 din art. XXXV ex 1897 cu amende până lă 1000 lei.

5. Ne-a venit la cunoştinţă, că se agită în deosebi chestia naţionalităţii evreeşti, care în mod fals şi meşteşugit era trateta în trecut numai că confesiune. Având în vedere însă că conform tratatului de pace şi a ordonanţei mai sus amintite a Dlui Secretar General, evreii formenza minoritate naţională, toţi cei de confesiunea mosaică (ortodox, neolog etc.) sunt a se insinua ca de naţionalitate evree, pentru a nu fi pasibili de pedeapsa scrisă în punct 3 şi 4-a acestei ordonanţe.

6. Se atrage atenţiunea comisiunilor locale în special asupra dispoziţiunilor din §-l 15-a art. XXXV ex 1897 pentru stricta conformare.

7. Să impune datorinţa tuturor organelor administrative şi de stat sa raporteze neintârziat în scris sau verbal ori ce lea veni la cunoştinţă.

8. Imprimatele necesare se vor distribui până la terminul fixat din partea prefecturei.

Cluj, la 21 Noemvrie 1920.

Prefect.

ss. *Dr, Meteş*

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

CAUT LUCRĂTOR pricepători la ridicarea unei schele (bină), pentru a ridica un coş (hornoi) de fier la fabrică. Sămson, Fabrica de piele (vis-a-vis de Magazinul mare viteză) str. Gyufagyár 1.

TÂNĂR român absolvent al unei clase de liceu cunoscând perfect limba română şi germană în grai şi scris, caută post corespunzător. Adresa: Conducerea şcolară în Poiana-negri. (Bucovina.)

FUNCŢIONAR la stat din vechiul regat specialist în lucrări de birou având orile de dimineaţa zilnic libere caută post la instituţie particulară sau de stat. Adresa la administraţia ziarului.

ORI CINE poate câştiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

Vânzări şi Cumpărări:

PIELE de vităl şi opinci se află totdeauna în cantitate mare, cu preţ redus. Sámson, fabrică de piele (vis-a-vis de Magazinul mare viteză) str. Gyufagyár 1.

PLAPOMĂ de mătasă cu cearceaf de vânzare la Nagy-nővérek trafică lânge cofetărie Layda.

GARNITURĂ de salon se află de vânzare la D-na Klein str. Brătianu 43 dela 3—4 p. m.

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerţul român str. Regina Maria No. 19.

CASĂ cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preţ avantajos. Doriţi se pot adresa la gazeta sub. Casa.

Pentru Domnii Comersanţi. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ştofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica preţurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraş principal din Regat dorind ai mobila şi preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Goldberger Kálmán
Croitorie modernă
Strada N. Iorga No. 5.
Se află în depozit ştofe Franceze şi Engleze, totdeodată confecţionează costume după ultima modă Preţuri convenabile.

Am preluat
Bodega şi Restaurantul
din Cluj, strada Mănăştur No. 7.
Bogat asortiment de delicatese, licheruri, vinuri speciale şi mâncări reci şi calde se află după Teatru şi totdeuna cu preţuri convenabile. Proprietar:
Muntean Iozefa.

„Magazia BARZA“
senzaţie de Crăciun:
1 rochie de ştofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus.

GRÂU din vechiul-Regat liferează franco la orice gară
secţia comercială a Băncii Timişana
Timişoară.

CITIŢI

Cărţile pedagogice, literare şi populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 Bucureşti. Precum şi la toate Librăriile din Transilvania şi Ardeal.

Asupra preţurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărţile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoţită de cost, transportul şi ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul şi riscul destinatorului.

Cărţi pedagogice:

Claparède. — Psihologie şi pedagogie traducere de I. G. Mariuescu	6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie şi pedagogie experimentală, premiată de Academia Română	7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educaţiei — ediţia II, premiată de Academia Română	4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noştrii	2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învăţământului primar	—·—
„ „ — Didactica generală	—·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române	10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor	1·—
V. Munteanu. — Îndrumări noi în învăţământul primar	1·25
„ „ Reforma orariului şi surmenajul şcolar	1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau şi Herbart ca pedagogi şi filosofi	3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învăţământ	2·—
C. Teodorescu şi G. Simionescu. — Tratarea şi corectarea temelor	1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei şi Geometriei	12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută	15·—
„ Noţiuni de Pedagogie Generală	5·—
„ Istoria Pedagogiei	9·—
„ Didactica	—·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul şi sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu	6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie şi Pedagogie — Traduceri	6·—
Al. Valeriu. — *„Logica“* pentru şcoalele normale şi seminarii	11·10

Cărţi literare:

NUVELE ŞI SCHIŢE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română	6·—
D. D. Patraşcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română	5·—
„ Candidat fără noroc ed. II	5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morţei	4·—
„ Sărbătoarea pâinii	4·—
„ Negustători de arome ed. II. 5·—	5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii	5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtăşită	5·—
„ Strigoiul	7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă	5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I	4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II	4·—
V. Crăşescu. — Fugarul din seminar — vol. II.	2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol. III	2·—
„ Pe drum — vol. IV	2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele	2·—
Sp. Popescu. — Moş Gheorghe la expoziţie	3·—
G. Popescu Ciocănel. — Braşoave	1·50
Th. Speranţia. — Proză	2·—
D. Teleor. — Nuvele alese	1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines	4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man	7·50
„ Luncuşoara în Parasemi	6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin	7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907	2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupaţie, Struguri „Mackensen“	2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice	10·—
I. Costin. — Schiţe	1·—

NOTE ŞI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie)	6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolşevicilor	4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge	5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia	2·—
O. Wilde. — Poeme în proză	1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni	3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război	2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun	4·—
I. Giurgea. — Pribegie	5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ŞI SOCIOLOGIE

Lady Carlhnes. — Adevăraţii Israeliţi	2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV	4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman	—·50
C. Moldovanu. — Autori şi Actori	8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe	2·—
H. Ibsen. — Brand	3·50
C. Moldovanu şi M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece	1·—
C. Moldovanu. — Fluturii	1·—
Radu Rosetti. — O lecţie	2·—
I. Negruzzi şi D. Rosetti. — Nazat	1·—
V. Costescu. — Strămunii (teatru şcolar)	—·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentinţe	5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului	3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui	2·—
Vanda Mihail. — Versuri	3·—
A. Mândru. — Floarea Tîrnului	3·—
Radu Rosetti. — Valuri	2·—
„ „ Cele din urmă	1·50
„ „ Din toate	3·—
I. Al. George. — Aquile	2·—
„ Domus Taciturna	2·—
T. Duţescu Duţu. — Carol Vodă făt frumos	—·50
Goethe. — Hermann şi Dorothei, text german	1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic	3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultaţiunile medicale la spitalul Colţea	5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale	3·—
Dr. O. Melier, — Medicul Familiei	4·50
„ Higiena Sexuală	—·—
A. Debay. — Higiena şi fisiologia căsătoriei	5·—
„ Venera fecundă şi calipedică	4·—
Dr. Oh Fischer. — Păstrarea vederii	6·—
„ Auzului	12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie	10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz	2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepţionale	5·—
T. Duţescu Duţu. — Din vatra unui săţean cuminte	2·—
Popp. — Tratat vinicol	3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român	3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului	2·50
A. Steinberg. — Dicţionar de buzunar	7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori	2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură şi viticultură	1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină	1·—
L. Leist. — Voyage á Paris	2·50
H. S. — Dialog român german	1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliţilor	1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor	3·—
G. Antonescu. — Dicţionar român-francez	8·—
H. S. — Conferinţele „Vieţei Noui“	3·—
M. Kogălniceanu. — Letopisiţi 3 volume	30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale	2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari şi chiriaşi	1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare	2·50

„CAMINUL“ BIBLIOTECA LITERARA ŞTIINŢIFICA *)

Numărul 1 Leu
Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori
NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliţii mei prieteni.
2. *Constanţa Marino* — Nataliţa, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La ţărmul mării, reverii şi note, epuisat
4. *C. Nistrul* — În voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaş* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schiţe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schiţe şi povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în româneşte de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Şcoala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu şi D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voineşti
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra T. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiţă Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustraţiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînţelese
22. *Mauriciu Iokay* — Îngerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaş* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Aşa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere*: Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola:* Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu:* Poezii, revăzute, clasificate şi complectate de Mihail Dragomirescu şi Dr. Constanţa Marinescu.
32-33. *Moliere:* Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaş:* Părintele Ghermănuţă, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiaţă, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Tours.
37. *G. Aslan:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu:* Ochiul lui Turculeţ, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu:* Poeme.
45-56. *Petre V. Haneş:* Poveşti din diferite ţinuturi româneşti.
44. *bis. C. Negruzzi:* Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri:* Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru:* Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi:* Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu:* Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educaţie, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett:* Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranţia* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranţia* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă şi vor reapare în curând

Sriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpuşneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluţionarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Şerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. frnceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moş Nichifor Coţcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florenţa
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-şi şase şi Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărţi populare.

Carte de semne	—·25
Visul Macei Domnului	—·25
Epistolia Domnului	—·25
Minunile Sf. Sisoie	—·25
Orăţiuni şi Evangelia ţigănească	—·25
Micul Dor, cântece noui	—·25
Dorul, 64 pagini	—·75
Explicarea viselor	1.—
Carte de vise mari	2.—
Alexandru Macedon	2.50
Viaţa Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărţi	2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante	3.75
Epistolarul amorului şi al felicitărilor	3.75
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul	—·75
Doftorul fără bani	—·25
Misterele din Porter Squar	—·75
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
St. Haralambie	—·25
Sf. Alexe	—·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à	—·75
Mihai-Viteazul şi Călăul (2 vol.) à	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzurna	—·—

Cărbuni roşii calitatea superioară, garantat uscaţi cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantităţi mari cu vagoane „Pax“. Întreprinderea universală de comerţ Sibiu.

STICLĂ în cantitate mai mare a sosit şi se află cel mai eftin în sticlăria **Kerekes** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 4.

De vânzare
dormitor complect de nuc, cuiér cu oglindă pentru antreu, bibliotecare, covar de cocus 12 m. lunge etc. Informaţi str. Fellegvári 116.

Kovács şi Siklódi
Instalator de electric
şi apaduct
Cluj, Piaţa Unirii

A sosit un mare transport de

Manufactură

și un bogat asortiment în

ȘTOFE ENGLEZEȘTI

pentru dame și bărbați și în

Basmale de mătase

Vânzare numai En gros.

MORENO TALVY

BUCUREȘTI, Str. Băcani 2.

BERGNER și CZIMENT

exploatatori de lemne Cluj.

Lemne de foc tăiate și stânjeni transportate la locuință Biroul și magazinul: strada Munkácsi 18. Biroul de comandare str. Reg. Maria 18.

Dacă dorești se fii bine și eftin îmbrăcat, cercetează

croitoria de domni

Lázár Izsák

unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ștofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.

Capital Social 12,000.000 Lei

Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

De o practică mai îndelungată la București, Viena, Budapesta, **am redeschis**

atelierul de încălțăminte

unde se pregătesc totfelul de încălțăminte pentru Domni, Dame și copii, specialist pentru cizme și jambiere oficerești.

VASILE SÂNCRĂIAN Cluj, Strada Forduló No. 5.

Lemne

de construcții, scânduri și țigle de acoperit se află eftin la:

Sajovics și Lebovits

Cluj, Strada Kajántói No. 1.

Cea mai mare

Fabrică de Clopote

din România Mare

Nicolae Ionescu

Centrala: **București,** str. Pitagora 20.
Sucursale; **Craiova și R.-Vâlcea.**

Furnisează ori-ce mărime de Clopote numai de prima calitate. Telefon No. 54/36.

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor e curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

La parfumeria

d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piața Unirei No. 5.**

Indig Mór Piața Unirii No. 19.

Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitura dupa ultimă modă și Depozit de ștofe.

CEREȚI BERINDEI București

Ciocolata Cacao Bomboane **Str. Puțu cu Apă rece 37**

Dnii ADVOCATI sunt rugati să trimite urgent **Lei 100**

pe adresa **Inst. de Arte Grafice ALEXANDRU ANCA Cluj, Piața Unirii,** pentru a fi Abonați la

jurnalul advocațial de termene ügyvédi határidő napló

care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor și lista advocaților din Transilvania.

Calendar de masă Lei 10·— și de părete Lei 4.—
Tot aici să află tot soiul de tipărituri advocațiale.

ȘTOFE pentru Paltoane și Costume

garantate din lână pură Manufactură etc.

Vânzare numai En gros.

MORENO TALVY

București, Str. Băcani 2.

Transporturi din și în România Elveța, în legătură cu Germania, Cehoslovacia, Austria, Franța etc. execută cu trenuri directe, speciale renumita Cassă de Expediție

CARL LASSEN care este înființată de 50 de ani.

Adresa: Berlin, Paulstrasse No. 33, Wien, I. Schottering. No. 35, Hamburg, Frankfurt, Leipzig, Scheimnitz, Drezden, Teschen-Bodenbach, Koppenhaga, Stockholm, Christiania etc. etc.

Informații la „UNIO", birou de expediție și intreprindere,

IGNATZ DEUTSCH Cluj, Piața Unirei 2.

Din 10 Decemvrie vor da informații procurișii Casei Carl Lassen din Berlin și Viena în Cluj personal, asupra prețurilor fiecărui articlu.

IUBITORI DE CĂRȚI! LIBRARI!

Mare reducere de prețuri!

La notele muzicale și la toate cărțile de știință și literatură ce se află în depozit, vând cu prețuri foarte reduse.

La librari cu rabat!

FRIEDMANN

depozitar de ziare și librărie Cluj, Piața Unirii 26.

Tipărit pe mașina rotativă institutului de arte graffice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 92 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Luni 29 Noembrie 1920

Înfrăți

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 932 Redacția 211 | Abonamente: 6 luni . — 60 3 luni . — 30

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Exemplar Nr. 69, 71-74, 77-78, 86

Muzeul Asociațiunii Sibiu

O nouă sesiune

De pretutindeni țara și-a adunat din nou reprezentanții legali. O nouă sesiune parlamentară se deschide pentru ca puterea legiuitoare să-și înceapă iar opera de comolidare, de atâtea ori începută și tot de-atâtea ori neisprăvită. Mărturisim că din vălmășagul și dezorientarea generală care a cuprins lumea politică nu mai putem desprinde clar noțiunea exactă nici a răspunderei și nici a importanței pe care această putere organică a statului o mai poate avea în fața problemelor uriașe ce-și a teaptă nerăbdătoare și tot mai amenințătoare soluțiunile.

Nu doar că funcțiunea organică ce-i este atribuită nu ar mai constitui ea însăși putința de-a soluționa, dar nenumăratele semne și dovezi date de acei ce alcătuiesc în majoritate această putere sunt atât de necorespunzătoare îndatoririlor ce le încumbă încât, cu drept cuvânt, acum, copleșiți de imensitatea greutăților care apasă tot mai mult pe umerii acestei generații, avem dreptul de-a ne îndoi de rezultatele pe care, cu păstrarea aceleiași mentalități, un parlament le-ar mai putea da.

Și-acum, după semnarea și-a celui din urmă tratat care ne consfințește dreptul întregirei, după ce nimic nu ar mai putea sta în calea unei statornice îndrumări spre o consolidare și deplină unificare, nimic din aceea ce s'ar putea numi măcar un început nu s'a afirmat. Parlamentul țărei, cel de-al doilea ales cu vot universal, ca și cel dintâi, chemat a afirma aceasta, frământat în cele mai sterile lupte n'a putut să o facă nici într'o direcțiune.

Problema financiară, aceiași dela început: *fără budget*, — unificarea administrativă, aceiași dela început: *menținerea separatismului*; — problema școlară aceeași nenorocită: *școli închise fără profesori, fără cărți românești*; — problema muncitorească, aceeași, *lăsată în exploatarea subversivă a agitatorilor străini*; toate în aceeași nenorocită stare în care un războiu revoluționar ni le-a lăsat așteaptă, agravându-și din clipă'n clipă consecințele, o bună îndrumare.

O bună îndrumare a finanțelor, întemeiată pe o cinstită și chibzuită punere în valoare a bogățiilor țării, pentru a se pune stavilă puhoiului acaparator din afară; o bună îndrumare a administrației, prin unificare deplină fără excepțiune după legile românești, pentru afirmarea desăvârșită a stăpânirii noastre, o organizare serioasă a învățământului românesc pretutindeni și o circunspectă acțiune de îndrumare a muncitorimei pe calea muncei și a ordinei, sunt grelele probleme de a căror rezolvare, se poate afirma, atârnă în întregime viitorul neamului nostru.

Căci nu o întârziere în calea progresului evolutiv înseamnă zăbovirea și zădărnicirea muncei cerute *acum*, ci însăși justificarea și îndreptățirea existenței noastre, ca Stat unitar în mijlocul celorlalte și'n vecinătatea atâtor vrăjmași.

După cum s'a mai susținut în cuprinsul acestei foi, dușmanii înfrânți în afară, sunt încă destul de puternici înăuntru. Stăpâni pe orașe, pe comerțul și industria țărei, pe finanțele de aici, în strânsă legătură cu acele externe, protegați puternic de clauza minorităților și a controlului din afară, numai prin o exemplară și unitară administrație românească, școală românească, legiuire românească, vor putea fi dominați și stăpâniți, tot așa după cum numai prin continuarea stărei de lucruri existente singurul lor drum deschis este dovedirea neputinței noastre de-a stăpâni.

A nu se pătrunde de această deosebit de grea și mare răspundere parlamentul țării acum mai ales în clipa când, cu puteri unite finanța din afară, sprijinită de cea străină dinăuntru și dușmanii din afară tot așa ca cei dintre noi, se năpustesc asupra punctelor vulnerabile ale organismului nostru, ar însemna nu numai o scădere a unei generații mai pre jos de chemarea și vremurile ei, ci cu adevărat o trădare. Căci nu altfel s'ar putea numai acțiunea reprezentanților țărei, cari din neorientare, interes sau nesocotință, în fața asaltului ce se dă bogățiilor noastre și a mijloacelor de comunicație, ar da îndărăpt lăsând câmp deschis celei de-a doua, și desigur definitive, robii.

Recunoaștem greutatea muncii constructive și de organizare ce se cere, pentru a face și reface totul *„prin noi însine“*, dar oricât de grea am recunoaște-o, cu nimic nu am putea justifica lăsarea acestei sărcini în seama străinilor.

Incordați și strânși uniți în jurul intereselor de viitor ale neamului, într'o muncă fără de răgaz, nu poate fi îngăduit parlamentului, anume chemat a organiza și a depune el cel dintâi această muncă, să încrucișeze brațele arendând țara și vânzându-i bogățiile și independența.

Dar, azi, în fața nouei sesiuni parlamentare, înfricoșați de gândul, că aceeași sterilitate din trecuta sesiune-l va stăpâni, mărturisim, că nu putem ști la ce ne putem aștepta. **Ev.**

Ratificarea tratatului dela Rapallo

Lyon, 23 Noembrie

Presa franceză anunță că tratatul dela Rapallo va fi în curând ratificat de guvernul italian. Tratatul se găsește acum în examinare la Comisia afacerilor externe a Camerei deputaților.

Nevroza modernă

Cine a citit minunatul volum, plin de duioșie, „Bătrânii“ de Emil Gârleanu, s'a entuziasmat de viața tihnită, domoală a boerilor moldoveni de-acum câte-va zeci de ani. Era un trai lin, în care sufletul se putea reculege, prinzând adânc și din plin toate senzațiile, pe cari natura împrejmuitoare i le oferea ca un balsam înviorător și alinător de suferinți

Dar nici nu prea erau suferinți. Viața simplă de-atunci aducea cu o neschimbată regularitate aceleași evenimente: grija de pământul muncit cu dragoste și care dădea în schimb, ca un bun platnic, toată hrana ce era necesară omului pentru un an, ba și un plus pentru vândut; vremea era vreme: primăvara și toamna cu ploile lor, iarna cu omătul, care încălzea țărna și vara cu soarele, care cocea roadele.

Pretutindeni belșug și voioșie. Lumea era modestă, cumpătată și de loc hrăpăreță. Cei vițioși se găseau rar, lumea îi socotea ca întruși în neamul nostru, ca venetici, cum și erau adesea, și-i arăta cu degetul.

Românul era viteaz, bun și harnic.

Dar azi? Pe străzi toți umblă grăbiți și nu-și pierd vremea numai cu drumul, ci, în acelaș timp, își chinuiesc mintea cu tot soiul de planuri, cele mai multe de întreprinderi veroase și-n care se sacrifică prietenia, frăția chiar, numai și numai să isbutească planul. Te isbești la tot pasul de oameni cu mersul nesigur și care n-au vremea să te recunoască, dacă îi ești cunoscut, nu privesc decât la vitrine cu automobile sau la ferestile băncilor, care își expun bogăția de monede și, dacă ai întreba, n-ar ști să-ți spue din ce parte a orașului răsare soarele.

Contemplația? Pierdere de timp. Gândirea? Risipire nepractică de forțe. Bunătatea? Lipsă de cunoaștere a oamenilor. Dărnicia? Risipă nesăbuită a bunurilor tale.

Concurența între oameni, mereu mărită, a degenerat în luptă fratricidă și-i departe ae a mai fi buna și pașnica emulație de altă dată. Războiul, cu lungile lui nopți de veghe, cu moartea veșnic la pândă, aproape, a încordat la extrem nervii, iar nevoile vieții zilnice sunt asa de grele, încât încordarea n-a putut fi de loc destinsă nici până acum, după ani întregi de pretinsă pace.

Sbuciumul continuu al oamenilor de-acum e cazanul clocotind, în care se făuresc elementele noi ale lumii de mâine; aceasta e firesc și aproape banal s-o spui, dar ceace trebue să preocupe și să îngrijească pe toți e faptul că această prefacere ia o directivă greșită, rea: materializarea, mercantilizarea sufletului uman.

Se va ajunge astfel nu la statornicirea liniștei dorite de toți, afară de pescuitorii în apă turbure, ci și la o mai înverșunată învrăjbire între oameni, care va duce la . . . ruine.

Să intervie școala, să intervie arta!

N. G-T.

Politica externă a României

— „Ceva care nu există“, — spune d. N. Jorga. —

Am înregistrat, în diferite rânduri declarațiile făcute de actualul ministru al afacerilor străine, d-l Take Ionescu, privitoare la orientarea politicei externe a României. D. Take Ionescu a făcut o lungă și costisitoare călătorie în străinătate, pentru a pune temeliile acestei politice externe, care se leagănă între bunele relațiuni cu Aliații, și întemeierea Micei Antante. In ceeace privește legăturile cu Aliații, atitudinea actualului guvern s'a mărginit totdeauna, prin d. Take Ionescu, la o acceptare cu ochii închiși a tuturor celor care se hotărau despre noi în cancelariile Apusului. In ceeace privește. Mica Antantă, cunoaștem rezultatul încercărilor de a realiza această alianță: Cehoslovacia nu vrea să stea alături de Polonia, Grecia se gândește să și lămurească situația internă, iar Serbia nici n'a examinat încă această propunere.

In legătură cu activitatea d-lui Take Ionescu, iată ce părere își exprimă și d. N. Iorga în „Neamul românesc“:

„Cum n'am avut și nu avem o politică socială, o politică școlară, o politică culturală, tot așa n'am crezut, că trebuie să avem o politică externă a României, a României înseși care să-l fixeze în adevăr un rost cunoscut și să-și câștige stima în relațiile internaționale, asigurând măcar, cât îngăduie riscurile neapărate, viitorul însuși al țării noastre.“

„Să ne lămurim.

„A trece la o asociație de Stat existentă este o datorie pentru o țară mică, prea puțin însemnată pentru a încerca ea însăși — cum încearcă azi d-l Take Ionescu, când țara e de două ori mai mare. Dar, pentru ca această adesiune să fie altceva decât un act de închinare, o abdicație supremă se cer două condiții.

Una ca diplomația proprie să joace un rol veghetor și activ când e vorba de propriile interese influențând chiar asupra hotărîrilor grupului din care faci parte și alta ca legătura încheiată să fie cunoscută măcar în esența ei și consimțită de opinia publică, întrînd astfel în sentimentul public al națiunii“.

Viitoarea politică economică a Statelor Unite

Dată fiind actualitatea chestiunei și importanța personalității care o tratează, reproducem pentru cetitorii noștri pasagiile mai importante din articolul cu titlul de mai sus publicat de D-l Edmond Thery directorul revistei „L'Economiste Européen în „Le Figaro“.

Războiul a modificat situația Statelor Unite în raporturile lor economice cu celalalte națiuni și mai cu seama cu cele din Europa occidentală. Respectarea riguroasă a doctrimei lui Monroe — ale cărei ultime manifestări au fost războiul contra Spaniei și cumpărarea Antilelor daneze le ținea departe de politica europeană, cu toată posesiunea Filipinelor care le dădea acces în Extremul orient unde toate popoarele europene au interese.

Statele Unite nu se pot desinteresa astă zi de felul în care războiul va fi închidat definitiv.

In adevar din 1914 s'a produs în marea republică americană o forma durabilă de expansiune economică.

Câteva indicii îngăduie aprecierea importanței acestei evoluții.

Populația Statelor confederate a trecut de la 98,200.000 locuitori în 1914 la 103.600.000 locuitori în 1918.

Europa a dus lipsă în această perioadă de produse agricole și cumpărăturile făcute de diverse popoare europene pe piața americană au redicat fără o creștere de a producției, valoarea cerealelor recoltate dela 16.800 milioane franci în 1914 la 35.600 milioane franci în 1918 și celei a bumbacului dela 2.700 milioane la 8.400 milioane franci. Producția americană a cărbunelui a progresat dela 458 milioane de tone engleze în 1914 la 613 milioane tone în 1918.

Pentru fer și otel cifra produsă, a atins 45 milioane tone în 1918 față de 23 milioane tone în 1914.

Comerțul exterior a sufesit influența acestei desvoltări agricole și industriale, căci totalitatea transacțiilor pieței americane cu celelalte națiuni a sărit de la 20 miliarde franci în 1914 la 47 miliarde în 1918. Din acest total numai exportul se ridica la 31 miliarde franci în 1918 față de 10 miliarde în 1914. Excedentul exportului asupra importului a lăsat Statelor-Unite un sold beneficiar de 16200 milioane franci în 1918 față de 1681 milioane franci în 1914.

Dela (lanuarie 1914 până la 31 Decembrie 1918 totalul acestui sold beneficiar în favoarea cemerțului american s'a ridicat la 60 miliarde franci și va trece probabil de 90 miliarde la sfârșitul anului 1920.

Americanii au întrebuințat acest excedent plătind toate da-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Un apel al Universității din Cluj

La întâiul nostru apel pentru ajutorul necesar *tinerimei universitare* lipsite de mijloace, care studiază în Cluj, ni s'a răspuns într'o măsură mulțumitoare. Fără ajutoarele trimise, în acest an școlar, viața în căminurile studențești n'ar fi putut începe! Dar tot atât de sigur este că fără alte ajutoare nu se va putea încheia *bine*.

Clujul este un oraș prea scump pentru mijloacele studențimei noastre, care *trebue* ajutată, ca să poată rămânea pe loc, lângă profesorii și cărțile ei. Despre studenții străini, n'am auzit că s'au înscris și au plecat — acasă; dar am auzit despre studente române, cari n'au găsit nici casă, nici masă eftină.

Afară de aceasta, acum trebue întemeiat și un cămin pentru *studente*. In acest an, din lipsă de locuințe mulți părinți nu și-au mai trimis vlăstarele la Universitate. Și au avut dreptate. Căminul studentelor, al cărui început s'a făcut, trebue, deci, desvoltat energic, pentru ca femeea *conducătoare* a Ardealului să se poată educa prin știință serioasă.

Mai însemnăm, că statul în loc să sporească bursele, le-a scăzut.

Din toate aceste motive repetăm apelul nostru către publicul din *toată* țara; așteptăm ajutorul lui, cât mai bogat și cât mai grabnic, pentru ca să putem face față greutăților financiare.

Expunem situația cu răceală; frazele nu sânt de nevoie, căci cele câteva indicațiuni de mai sus luminează perfect stările de fapt.

Resultatul colectelor și contribuirilor individuale — care, oricât de mici ar fi, sunt binevenite — se pot trimite: *Comisiunei Căminurilor studențești* (la Universitatea, Decanatul Facultății de Litere și Filosofie) sau Băncei *Albina*, filiala Cluj, în care caz comisiunea va fi înștiințată prin scrisoare specială.

G. Bogdan-Duică.

O serată literară

Internatul țărănesc dela Școala Medie din Cluj (Strada Cogălniceanu N-rul 11.) dă Duminecă 28 crt. la orele 5 d. a. în amintirea unirei Ardealului cu România Mamă o serată literară cu un program foarte bogat.

Această școală având drept scop formarea unei clase medie românești, corpul profesoral a înjghebat un program foarte original, până acuma neîndătinat la serbările școlare.

Se recomandă a toată căldura participarea.

Iată programul:

1. Imnul Regal — cor. mixt.
2. Poemul Unirei de Z. Bârsan.
3. Gimnastică suedeză cu elevii internatului Țărănesc.
4. Oda ostașilor români de V. Alexandri.
5. O jumătate oră de industrie (elevii Internatului Țărănesc vor pregăti pe scenă, prin diviziunea muncei, sub conducerea profesorilor 4 lucrări de industrie din argilă și din lemn.)
6. Nunta în codru de Gh. Coșbuc.
7. O jumătate oră de întrecere din aritmetica modernă cu cl. 1 de băeți.
8. Hora Unirei — cor. mixt.
9. Marș cântat la pian de Leon Domide acompaniat de tatăl său.
10. Începutul la 5 ore fix, în sala de gimnastică a școalei (strada Cogălniceanu Nr. 11).

Contribuții benevole vor fi folosite pentru ajutorarea elevilor orfani de părinți din Internatul Țărănesc.

Universitare

La facultatea de teologie din București este vacantă catedra de teologie practică omiletică, liturgică, pastorală.

Candidații doritori a ocupa această catedră vor adresa ministerului de instrucție cererile însoțite de un memoriu asupra titlurilor și lucrărilor lor științifice în termen de cel mult două luni.

Candidații trebue să fie cetățeni români creștini ortodoxi doctori în teologie și să facă dovada că posedă studii universitare în specialitatea catedrei vacante.

Cetiți „Infrățirea“

Mișcarea Belleartiștilor

Pe când zilnic auzim că muncitorii manuali se solidarizează și'și impun cererile lor, cei intelectuali, mai individualiști, sunt din ce în ce mai părăsiți, din pricina izolării și rezervii lor, de grija oficialității, a cărei nepăsare crește mereu.

Ce surprinzătoare a fost unirea azistenților universitari pe tema ridicării lefii lor ridicule și totuși cât de firească și îndreptățită era protestarea lor comună!

Tot așa de elogiată a fost cererea energică de deunăzi a belleartiștilor din București de a lise da cuvenita atenție și sprijin din partea Ministrului Artelor, nou creat și deci, s'ar crede, activ.

După 3 memorii puse la dosar și o îndelungată așteptare, belleartiștii, întorși din colonia de vară dela Baia-Mare și siguri, că măcar lise vor repara școlile îngrozitor deteriotate, în care plusul de ardeleni și basarabeni nu mai aveau loc, n'au găsit nimic îndeplinit.

Ca să arătăm halul, în care se găseau aceste școli, e de-ajuns să spunem, că atelierele nu funcționau, fiindcă nu erau sobe în ele și că se lucra numai într'unul, înghesuiți toți elevi și cu lemne aduse de ei.

Modelele se plăteau înainte cu 20 de lei pe săptămână unul, azi se plătesc cu 40—50 lei pe zi și totuși bugetul școlii nu s'a mărit, așa că și modelele și le plăteau elevii.

Numai din enumerarea cererilor lor se poate vedea dreptatea cauzei, ce-o susțineau și care era: ajutorarea cu strictul necesar și absolut indispensabil pentru cele mai modeste pretenții de a face artă:

1) Inființarea unui cămin cu cantină pentru elevii lipsiți de mijloace.

2) Trimiterea imediată în străinătate a elevilor, cari s'au distins.

3) Renovarea localului: ateliere de desemn, pictură, modelaj, sculptură, specializare și gravură.

4) Mobilier, chevalete, scaune pentru sculptură, armaturi, draperii, apă și lumină electrică în ateliere, etc.

5) Materialul necesar pentru desemn, sculptură, pictură, să se aducă din streinătate prin minister și se să vândă apoi elevilor cu un preț convenabil.

6) Un administrator, care să se ocupe în de aproape cu toate nevoile școlii, ca să nu se mai sufere de lipsa lemnelor modelelor, etc.

7) Inlocuirea pieselor antice, cari s'au deteriorat.

Schimbarea programului școalei. Formarea unei comisii compusă din profesori experți și elevi pentru discutarea și stăbilirea unui nou program.

9) Schimbarea numelui din elev în student (oficial).

10) Reducerea pe C.F.R.

11) Revenirea asupra decizei ministeriale, prin care se lasă repetente elevele d-lui profesor Strâmbu din anii V. VI. VII. Cercetarea cazului și stabilirea adevărului.

12) Remiterea sumei de 10.000 lei asociației elevilor școalei de Belleарte.

13) Remiterea sumei de bani cheltuiți de societate pentru repararea localului din str. Chimistului.

14) Plătirea orelor de corectură d-lui profesor Thorma dela Baia-Mare făcute cu ocazia coloniei din această vară. Această plată a fost promisă de minister și solicitată în urmă de d. profesor Thorma.

Din toate aceste puncte, foarte puține sunt abia pe cale de a se realiza: S-a'nceput renovarea atelierelor; s'au numit 2 profesori ca subdirectori, cari însă, fiind numai profesori, n-au putut îndrepta administrația; schimbarea programei se studiază abia ... La ce se va face de-aici înainte nu sunt ascultați și elevii, cari susțin totuși unele lucruri drepte, ca separarea școlilor de maeștrii de deseum de acelea pentru pictori. Maeștrii nu-s de loc pregătiți și departe de a fi înălțimea profesorilor de liceu.

Ca'ntotdeauna, mișcarea dreaptă a unor oameni, cari nu cereau decât ce li-se datora, a fost considerată drept o... insurgență. In semn de protestare, elevii au părăsit școala și au lucrat într'o Academie, deschisă

---

toriile contractate în Europa înaintea războiului, cumpărând o mare cantitate de valori mobiliare străine și mărindu-și stocul lor de aur. Acest stoc care în 1914 valore 9407 milioane franci astăzi atinge suma de 16 miliarde și va fi probabil de 18 miliarde la sfârșitul lui 1920, ceia ce reprezintă 40 procente din stocul mondial.

Astfel sub influența evenimentelor petrecute de la 1914 încoace, activitatea generală a Statelor-Unite s'a îndreptat din ce în ce mai mult spre export. Utilajul național (uzine, căi ferate, marină comercială) s'a desvoltat considerabil, nu numai pentru a satisface trebuințele consumului intern dar mai ales pentru a face față cererilor mereu crescânde ale pieților europene.

Guvernul american nu se va putea izola de politica europeană, care va fi în tot timpu, perioadei de lichidare a războiului de ordin economic și financiar și de care vrând nevrând, industria, agricultura și finanța americană sunt strâns legate.

Res.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Igiena omului după etate și în special igiena primei copilării.

IV

de **Dr. Vasile Blanu**
medic colonel în rezervă.

Alăptarea artificială sau cu biberonul nu trebue admisă decât numai atunci când mama nu poate alăpta și când nu găsim doică bună. Alăptarea cu biberonul este mai bună decât cea cu linguriță, cu păharul sau cu ceașca. Forma biberonului se potrivește mai bine cu gura copilului, care chiar din minutul nașterii arată trebuința de a suge ceva, punându-și mânuța în gură. Nu voiu arăta forma și compoziția biberonului, ele fiind cunoscute de toată lumea. Voiu spune numai că biberonul, adecă sticla, țeava și sfârcul din cari să compune, trebue să fie în totdeauna într'o stare de perfectă curățenie. Pentru aceasta, îndată după ce a supt copilul vom desface biberonul, vom spăla și vom curăți toate părțile lui cu apă călduță, așa că nicăiri să nu rămâie nici o urmă de lapte, care ar fi de ajuns pentru ca să strice laptele pe care îl punem din nou în biberon și astfel să sdruncine sănătatea copilului, care atârnă foarte mult de buna calitate a laptelui.

Laptele fiind singura hrană a copilului, în timp de cel puțin 6 până la 8 luni, trebue să se caute cu orice preț ca el să fie de bună calitate și pe cât se poate dela aceeași vacă, care la rândul ei trebuie neapărat să fie sănătoasă. La început o să adaugăm laptelui de vacă fiert și căldicel, o parte de apă fiartă căldicică și foarte puțin zahăr; dela a 3-a lună a copilului o să punem o parte de apă la două părți de lapte, scăzând apoi cantitatea de apă din ce în ce până în luna a 8-a, când vom da laptele fiert, curat, fără apă, dar întotdeauna cu puțin zahăr. Copilul are trebuință să beie în 24 de oare un litru până la un litru și jumătate (1000—1500 gr.) de lapte. Deși laptele de bivoliță este mai gros și mai greu de mistuit decât cel de vacă, îl putem folosi la nevoie, dar atunci îi punem ceva mai multă apă.

Alăptarea mixtă. Când mama n'are lapte destul, sau el este puțin hrănitor; când prin poziția ei socială este silită să lipsească de-acasă mai multe ore din zi, sau când mijloacele nu-i permit să-și ia o doică, ea este silită să-și hrănească copilul în parte la sân, în parte cu biberonul. Aceasta însemnează alăptare mixtă, care deși nu este bună ca cea naturală, totuși este superioară celei artificiale. In tot cazul și în alăptarea mixtă, este tot laptele și numai laptele care constitue hrana copilului până la etatea de 6 luni. Numai dela această etate înainte este permis să îi deie și altă mâncare, dar în totdeauna cu mare băgare de seamă. Vom începe dar dela 6 luni înainte a da copilului dimineața și seara câte puțină fiertură subțire, făcută tot cu lapte, în care vom pune o mică cantitate de făină, trahană, tapioca, gris sau orez, la cari vom adauga în totdeauna și puțin zahăr, ca să fie mai plăcută. Mai târziu vom îngroșa fiertura și vom mări numărul mâncărilor până ce vom ajunge la bulion (zamă de carne) simplu sau cu pâine. In intervalul acestor mâncări îi vom da lapte.

Nu vom înceta însă a supraveghia cu toată băgarea de seamă funcțiunile digestive și starea generală a copilului, și în caz de urdinare (diaree) perzistentă sau de slăbire ne vom grăbi a reveni exclusiv la alăptarea naturală.

Pe măsura în care crește copilul îl vom pune mai rar la sân, hrănindu-l după cum am arătat mai sus, adaugându-i pe lângă acele fierturi, dela 9 luni în sus și câte on *ou* sau două pe zi, apoi supă cu diferite făinajuri, pireuri de legume, până la *înțărcare*, după care îi vom da și câte puțină carne tocată sau tăiată în bucățele foarte mici.

Când este bine să se facă înțărcarea? Nici odată înainte de 8 luni. între 6—8 luni, copilul începe a suferi cu *eșirea dinților* și în acest timp el poate prezenta diferite accidente din partea pântecelui, a peptului, a capului și nu să liniștește de cât prin laptele mamei. Dacă nimic nu ne silește, vom aștepta pentru înțărcare să treacă anul, putând merge cu alăptarea până la 15 sau chiar 18 luni. Pentru a înțărca copilul, el trebuie să fie *sănătos*. Cel mai potrivit anotimp este *primăvara* și *toamna*. Înțărcarea prea târzie, la 2 ani, după cum să face așa de des la țară, nu este bună, căci alăptarea prea îndelungată aduce un fel de lâncezire a organismului, cu paloare. Înțărcarea să face gradat și progresiv, adecă rărind alăptarea în măsură în care copilul să obicinuește cu mâncarea.

O altă chestiune de importanță deosebită este *eșirea dinților* (*dentițiunea*), cu atât mai mult cu cât la cei mai mulți copii suferințele vieții începe cu dinții. Prin *dentițiune* să înțelege eșirea naturală a dinților din gingii, să deosebesc două dentițiuni: *prima*, în care ieasă cei 10 d'intâi dinți, *dinții de lapte* sau temporari (vremelnici), cari pe la etatea de 7 ani cad și să înlocuiesc cu *dinții definitivi* sau permanenți, a căror eșire să numește *a doua dentițiune*.

S'ar mai putea la vigoare descrie o *a treia dentițiune*, care corespunde cu eșirea celor din urmă masele, numite *măselele de minte*, cari ies foarte târziu, între 18 și 25 ani.

Cronica politică

După cum s'a anunțat, majoritățile parlamentare au fost convocate sub președenția generalului Averescu. Convocarea aceasta așa cum stau lucrurile este evident, că nu poate să fie pentru consfătuire, pentru schimb de păreri și adoptări de atitudini în multiplele chestiuni, care se vor supune parlamentului. Sunt nenumărate semnele, că despre așa ceva nu poate fi vorba în actuala majoritate. Compusă din improvizarea unui partid creat de-o persoană și nu de-o idee, diverșii aleși ai partidului poporului nu pot avea altă consistență decât cuvântul de ordine. Așadar acelaș cuvânt de ordine care în sesiunea trecută le-a fost poruncit când cu demisia într'o mână și cu ordonanța de plată a diurnelor într'altă, generalul le-a impus să urmeze orbește guvernul, li-se va impune și de data aceasta.

Acum însă situațiunea este mai grea. Directiva concesionărilor dată de d. Take Ionescu va naște ca și în sânul guvernului și în acel al majorității parlamentare două curente care nu se vor putea împăca. In fața acestor probleme este evident, că cuvântul de ordine nu mai își poate avea efectul.

Celelalte chestiuni cum este problema unificării și altele, suntem siguri, că guvernul va uita să le aducă curând în discuțiune temându-se de-o resistență din partea deputaților și senatorilor aparținători provinciilor desrobite, cari după cum s'au manifestat în diferite ocaziuni se lasă greu în renunțarea unor avantagii pe care actuală stare de lucruri le procură.

prin mijloacele lor și neaprobată de Minister. Școala a fost închisă, președintele Horia Igiroșeanu și comitetul Asociației Belleartistilor au fost eliminați din școală, arestați și duși subt escortă la poliție.

Cercetarea nu s'a terminat încă; în timpul el Ministerul a încercat în zadar să sfareme solidaritatea dintre elevi, cari au înaintat memorii Consiliului de miniștrii și M. S. Regelui.

Toată opinia publică, și mai ales intelectualitatea, e datoare să protesteze și să ceară măcar o procedare mai calmă și mai omenească cu bieții ucenici ai nefericitei arte din România fericitelor bănci și cointeresări meschine. De ce să fie atât de ignorați, când în Ministerul Artelor sunt 350 de funcționari, cari n'au altă treabă de făcut. Aceștia s'ar putea întreba, de pildă, dacă e drept să se cheltuiască cu opera 7 milioane, iar pentru școlile de Belle-Arte din București să se dea numai 3500 de lei pe an, în afară de lefurile profesorilor.

Vom striga și acum în deșert?

G. Tistu

Partidul D-lui I. Nistor și situația politică

Un comunicat al partidului democrat al unirei din Bucovina

Partidul democrat al Unirei din Bucovina. de sub conducerea d-lui I, Nistor, senator și profesor universitar, fost ministru al Bucovinei, a dat un comunicat asupra atitudinei partidului față de actuala situație politică.

Comunicatul e dat de comitetul executiv al partidului, care hotărește:

Să rămână, în conformitate cu principiile sale democratice și naționale și consecvent cu hotărîrile sale anterioare, în aceeași atitudine nizațiune politică unitară, unui guvern ; să ceară, în interesul neamului și al țării, a se încredința cârma Statului unui guvern tare, ieșit dintr'o solidă și bine închegată organizațiune politică unitară unui guvern condus de oameni încercați și cu reale garaen de seriozitate, întrucât nunții, mai pot îngădui experiment se ca acele recente atât de dăunătoare țării întregi.

Să dea tot concursul său acelui guvern care va fi chemat să asigure înfăptuirea efestivă a reformelor democratice de ordin economic și social, a reformelor administrative și justițiare bine studiate și unitar rezolvite pentru tot cuprinsul României-Mari.

Ca parlamentarii partidului democrat al Unirii să se conformeze, în sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare din toamna acestui an, în toată atitudinea lor indicațiunilor prezente și să stăruе în înțelesul înfăptuirii hotărîrilor de față".

Starea materială a preoților din Ardeal

D. I. Lupaș publică în „Patria„ un articol-prim în care cere îmbunătățirea soartei materiale a preoților. D. Lupaș termină articolul său astfel:

„Iată, avem aci sub ochii noștri exemplul viu al preoțimii săsești. Conducătorii acestui popor au fost în stare să înțeleagă înainte cu sute de ani, că numai o preoțime scutită de grijile traiului zilnic este în stare a-și îndeplini cu adevărat misiunea, aducând credincioșilor săi astfel de foloase culturale și materiale, pe cari nici un malcontent nu le poate trage la îndoială, fiindcă sunt prea evidente„.

E și rușine, ca în cuprinsul Statului român situația materială a preoțimii române să fie atât de inferioară față de aceea a preoțimei oricăreia dintre confesiunile minoritare.

Dacă această nedreptate seculară nu se va curma în timpul cel mai scurt, urmările se vor resimți în mod foarte dureros și pentru Stat și pentru popor. Vor rămâne bisericile pustii, vor amuți altarele și amvoanele, iar tulburătorii ordinei sociale vor putea descăleca în dragă voie la sate, să poarte flamura lor roșie, care răscolește toate patimile.

E timpul să se facă dreptate și preoților români!"

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Sunt Evreii o națională?

— Câteva lămuriri după Congresul Sionist din Ardeal —

Astăzi, când cunoaștem hotărîrile congresului sionist, e bine să știm dacă acest congres a reprezintat totalitatea evreimii noastre, pentrucă numai astfel vom cunoaște întru cât pot fi îndreptățite rezoluțiunile luate.

In aceasta privință ne servește cu lămuriri complecte primrabinerul comunității neologe din Cluj, de Dr. Eisler Matias, unul dintre conducătorii de frunte a-i evreimii. care timp îndelungat a luat parte vie în munca culturală a evreilor progresiști din Ardeal. Din aceste declarațiuni reese, că asociația națională a evreilor ardeleni nu reprezintă nici măcar totalitatea evreilor sioniști dela noi.

In deosebi, nu admite primrabinul Eisler acel punct din proiectul de rezoluție, în care se cere ca toate școalele evreești să treacă în mâni sioniște, unde să li-se dea elevilor creșterea cea mai radical-națională, introducând peste tot în timpul cel mai scurt limba evraică și onorând în cel mai înalt grad pretențiile religioase tradiționale.

Iată, cum rațonează d. Eisler în cestiunile principiale ridicate de conferență: — „Problemele evreimii după a mea părere au un orisont cu mult mai larg și tradițiile noastre servesc marea idee umanitară. Da, trebuie să credem în unitatea evreească, *dar aceasta unitate nu e o concepție politică, ci etică* și în concepțiunile ei pătrunde toată lumea, prin urmare și pe frații noștrii, cari nu sunt de religia evraică. Una dintre ideile principale conducătoare a-le religiei noastre este universală, pentru aceea mi-ar fi plăcut să o văd evreimea manifestându-se unitar în actiunile sale. Pentru aceea mă doare, că conferența actuală nu-i cuprinde unitar pe evreii din Ardeal și Bănat și că cel puțin pentru moment esclude din marea muncă, care ar trebui să se facă unitar, o însemnată parte a evreimii, a cărei colaborare e necesară. S'au comis și greșeli de tactică, astfel si primrabinul care a deschis conferința, după a cărui părere, fiecine, care nu se declară a fi naționalitate evreu, va fi considerat ca și cum ar fi trecut la religia creștină. Aceasta nu este exact. *A forța o convingere asupra evreului, care mărturisește altă părere, nu e ertat.*

Prim rabinul care a presidat conferența trebuie să o știe mai bine, că tot omul născut din mamă evree, rămâne evreu până când din proprie voe nu'-și manifestă voința de a eși din comunitatea evreească. Ba poate comite și mai mari greșeli: poate să calce legile religioase, va deveni evreu „rău", dar rămâne evreu. Acesta e un principiu sever dogmatic, dar se împotrivește și spiritului evreesc, care e consiliant și care îngădue în cadrele sale libera cumpănire a opiniunilor. *Da, trebuie lăsat drum liber evreimii să se valideze în direcția care-i convine și nu e permis să i-se lege calea simpatiei prin dispoziții de drept public*".

Cam aceste sunt reflexiunile cele mai importante ale d-lui Eisler Mathias. Mărturisirile de simpatie pentru maghiari și cultura maghiară, cu cari au trăit într'o comunitate culturală și chiar politică, cad pe al doilea plan. Din punctul nostru de vedere e important să constatăm, ceea-ce de altfel am subliniat și în alte articole auterioare că:

1. Congresul sionist ținut la Cluj *nu represintă totalitatea evreimii din Ardeal* 2. că o *naționalitate evreească nu există* și că prin urmare rezolvirea problemei evreești (întrucât poate fi peste tot vorba de o problemă evreească) nu se poate face după analogia problemelor de naționalitate, 3. că *închegarea evreimii într'un partid politic* după cum intenționează congresul sionist, nu se poate tolera nu numai din înalte considerațiuni de stat, nu numai pentru a feri biserica și școala și evoluția culturală peste tot de influențe politice și de toate consecințele ce inevitabil ar urma din aceasta, ci mai ales, pentrucă s'ar vătăma adânc chiar libertatea poporului, evreu, care după cum am văzut nu înțelege să se supună unui regim despotic și ultra șovinist.

Nu trebuie să accentuăm deosebit, că e chiar în interesul evreimii să nu abuzeze de ospitalitatea și larga toleranță ce le-o oferă statul român, provocând — fără a avea nici o șa să de reușită — lupte intes-

---

Iată tabloul după care să face *prima dentițiune:*

Dinții tăietori mijlocii de jos ies la 7 luni și cad la 7 ani, dinții tăietori mijlocii de sus ies la 10 luni și cad la $7^1/_2$ ani, dinții tăietori laterali de jos ies la 16 luni și cad la 8 ani, dinții tăietori laterali de sus ies la 20 luni și cad la 8 ani. Primele măsele laterale de jos ies la 24 luni și cad la 10 ani, primele măsele laterale de sus ies la 26 luni și cad la $10^1/_2$ ani. Secundele măsele laterale de jos ies la 28 luni și cad la 11 ani, secundele măsele laterale de sus ies la 30 luni și cad la $11^1/_2$ ani.

Dinții cânești de jos ies la 30—33 luni și cad la 12 ani, dinții cânești de jos ies la 30—33 luni și cad la 12 ani.

Dentițiunea a 2-a începe la 5—6 ani cu eșirea măselelor *mari* de sus și de jos, iar dela 7 ani în sus ea să face în ordinea în care cad primii dinți, după cum să vede din tabloul de mai sus.

La mulți copii dinții ies ușor. fără suferință și aproape pe neștinte. Dar adeseori prima dentițune dă naștere la accidente mai mult sau mai puțin grave. De obiceiu copilulare mâncărime la gingii care il silește să se frece cu mânușele, pe cari le ține în gură; el are bale multe, gingiile și căptușala gurii să înroșesc, să umflă și să acoper de bășicuțe albe; copilul are fierbințală, neliniște, țipă, n'are foame; uneori el este cuprins de un fel de toropeală. Această stare nu este gravă și să cunoaște sub numele de *friguri de dinți.* Ingrijirile pe care putem să le dăm constau în a atinge de mai multe ori pe zi gingiile cu glicerină (30 grame), în care punem borax sau clorat de potasă (3 grame), să împuținăm hrana copilului, să-l ținem în casă când afară este frig.

Afară de cele mai sus să pot ivi și alte accidente cu mult mai serioase din partea tubului digestiv, a sistemului nervos, a peptului, a ochilor, etc. cum sunt: inflamația (aprinderea) de stomac și de mațe, vărsături, diaree, sau câteodată constipație mare; guturaiu și tusă; inflamație de ochi; scurgeri de urechi; diferite sgaibe pe piele; în fine, cel mai rău lucru din toate, convulsiunile (spasmele), cari seceră mulți copii. Pentru toate acestea trebuie cerut grabnic ajutorul medicului, care combătându-le va înlesni eșirea dinților și va potoli durerile locale, ordonând să se frece încet gingiile cu rădăcină de nalbă și cu sirop de safran, sau cu glicerină amestecată cu puțină cocaină, iar când trebuința va cere medicul va încresta gingiile. Accidentele dentițiunii a doua n'au nici o importanță.

Somnul copiilor trebuie să fie destul de prelungit, fiindcă el ajută într'un mod puternic ca micul lor corp, în cale de desvoltare, să facă economii, să pună la o parte, în rezervă, ceeace în starea de deșteptăciune n'a cheltuit. Opt până la nouă ceasuri sunt un termin mijlociu, care pentru copiii din primele luni trebuie înmulțit cu un somnișor în timpul zilei. Trebuie să culcăm copiii la aceeași oră și de vreme; veghierile sunt stricăcioase pentru ei, și nu ne putem esplica, vorbind de copiii mai mărișori, cum părinții lor le caută distracții în timpul serii.

Cea mai mare bucurie într'o casă este când copilul să ține *copăcel* și începe să *umble*, lucru care *să întâmplă pe la a 8-a, 10-a ori a 12-a lună, după cum și desvoltarea copilului* să face mai iute sau mai încet. In schimb cea mai mare supărare este când trece anul și copilul încă nu să poate ține în picoare, și cu drept cuvânt, căci aceasta poate să provină de multe ori dintr'o cauză de boală: rachitism, slăbiciune de oase și de mușchi, atac de încheieturi, și în aceste cazuri trebuie consultat medicul, care va combate aceste cauze după felul lor, prin untură de pește, fosfat de calce, ședere la țară, la mare, în aer și la soare sau prin alte mijloace apropriate.

Am ajuns la *boalele copilăriei.* Copilul începând *dela un an până la 13 ani* este apt de a contracta multe boale, cari nasc sub influențe, variate și adeseori sunt greu de cunoscut și de tratat. Un mare număr dintre aceste boale să poate evita printr'o igienă bine înțeleasă.

Mai întâiu avem *moștenirea* (ereditatea), care să poate arăta din primele luni, iar alte ori cu mult mai târziu, și contra căreia de multe ori nu să poate face nimic.

Copilul este cu mult mai *simțitor la frig și umezeală* decât adoloscentul și mai ales decât omul pe deplin format. Pentru aceasta trebuie să fie pus copilul la adăpost în contra acestor cauze de boale. Ingrijirile de curățenie fiind foarte necesare, toaleta, până la etatea de 4—5 ani, nu trebuie făc tă decât cu *apă călduță sau puțin desmorțită.* Până la această etate este foarte rău de a-i purta pe copii cu ciorapi scurți, rămânându-le pulpele goale, după cum este la modă, și aceasta sub pretext de a-i întări; vara ar mai merge, dar iarna pot contracta, o răceală, ale cărei urmări nu să pot prevedea. Tot astfel, deci este bine ca să scoatem copii pe afară în toate anotimpurile, cu condiție, ca să fie îmbrăcați potrivit timpului, apoi trebuie s'o facem cu multă băgare de seamă; să alegem locurile uscate și adăpostite; să punem copii să umble, să se miște, când este frig, iar nu să stele locului; să nu alerge însă ca să nu transpire (înădușească), sau dacă aleargă să avem la îndemână o haină de rezervă cu care să-i îmbrăcăm îndată ce au asudat; să nu simtă frig la picioare, adecă să fie bine încălțați. Toate acestea au de scop de a-i feri de guturaiu, de tuse, de durere de gât și de alte boale ale organelor respiratoare (junghiu, preumonie, etc.)

(Va urma.)

Renumita Fabrică chimică „UNIO“ Cluj, curăță și văpsește.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliі în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Stráda Iuliu Maniu No. 8.

Procesul colonelului Sterea

— Ziua IV-a —

Ședința de dimineață.

Martorul *Sigerius Félix* a fost șofeurul colonelului Stere cu anumit prilej a avut ordin de serviciu dela căp. Popescu, ca să ridice din Cluj o mașină „Berliet“ pentru a o duce la Sibiu. Cu el a plecat și Engel, care în Alba Iulia tratează cu dr. Somló pentru a-i vinde mașina. Martorul era în credința, că Engel face aceasta din încredințarea colonelului Stere. Ajunși în Sibiu Engel îi comunică, că mașina e vândută ceeace afirma și col. Stere. — Mașina „Laurent Clement“ a văzut-o în curte la Saller și știa că căp. Bârsan o vânduse acestuia.

Despre o mașină „Benz“ credea, că e proprietatea Brigăzii, știe însă că șoferul Cornel Baboș — ca mijlocitor — o vânduse cuiva. “Eu credeam, că nu poate vinde mașina fără ordinul d-lui colonel Stere“. O mașină „Deimer“ cumpărată de la un anumit Lőrincz de col. Stere e transportată de martor și căp. Popescu la București, unde o predau unui domn Antoniu. Mașina „Benz 60 HP“ e vândută de șoferul Ionescu și Engel unui prefect. O altă mașină „Benz“ o vinde martorul — din încredințarea stăpânului doctorului Felecan pentru 120.000 cor. sumă pe care o predă colonelului Stere. Camionul „Opel 3 tone 40 HP“ e cumpărat dela Engel și e vândut de căp. Popescu negustorului Sallet. Automobilul „Opel“ — despre care col. Stere afirma, că e proprietatea fiului său — e ridicat de căp. Popescu din garaj și e vândut lui Saller.

Mai adăugă martorul că după instrucție a fost chemat de col. Stere care-i spunea să afirme că acest „Opel“ a fost adus de fiul col. Stere. Col. Stere respinge afirmația.

Se mai ascultă în chestiunea mașinei „Berliet“ martorii Ganz, Frenkel, dr. Somló și Rudi. Dr. Somló declară că el tratase numai cu Engel la cumpărare iar Rudi știa că automobilul e al Brigăzii.

Martorul Konschel merge la Budapesta din ordinul col. Stere să cumpere automobile și aduce mai multe mașini între care se afla una „Laurent-Clement“ care e vândută de căp. Bârsan prin mijlocirea martorului firmei Tóth și Zimmermann. Factură pentru mașină primește dela căp. Bârsan și martorul predă factura firmei amintite. Căp. Popescu propune martorului să cumpere o mașină „Opel“ iar martorul oferă căpitanului o brosă în valoare de 15000 cor. dacă mașina i-se va vinde cu 100.000 cor. Căp. Popescu primește brosa și rămâne să-se înțeleagă cu col. Stere ref. la pret.

Declară că a mai avut în deposit un automobil „Laurent-Clement“ cumpărat dela subit. Moșoiu. Un strung adus din Budapesta spune că l-a vândut.

Martorul Rezács: Strungul e la Konschel în atelier.

Konschel: De frică am spus că l-am vândut.

Ședința de după amiază.

Martorul Naftali declară că fabricanții Frenkel și Moldovan au cumpărat dela col. Stere o mașină „Benz“ cu 120.000 cor. In acelas fel declară și martorul Strauer Moriț.

Martorul Kunte declară că a cumpărat dela firma Saller o mașină „Opel“. El nu o primește până ce șoferul Sigerius (care se prezentase cu o epistolă dela căp. Popescu în acea chestiune) nu predă acte de proprietate aduse dela Budapesta.

Se renunță la ascultarea mai multor martori, apoi se citesc depozițiile martorilor absenți.

Se hotărește începerea rechizitorului în ziua următoare la ora 2 p. m. (Va urma.)

tine, cari ar putea avea urmări încalculabile.

Căci organizarea, precum o proiectează congresul sionist, nu mai e nici *„stat în stat“*, ci vrea să fie o organizație *„mai presus de stat“*. Statul desigur se va ști apăra, dar oare ce desvoltare ar lua lucrurile, când și societatea s'ar mișca pentru a-se constitui pe baze tot așa de șoviniste și excluziviste după-cum o fac evreii? *A. C.*

Atențiune! Atențiune!

Pălării pentru dame de velour dela 250 Lei. Pălării pentru dame de Fetru dela 70 Lei. Se află la **Grün Dora**, Calea Regele Ferdinand 7. (f. Wesselényi.)

La cafenea **„Metropol“** Marția și Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică.

Haine veritabile NEUMANN și paltoane de iarnă pentru bărbați, băieți și fete din material ca dinaintea războiului să capătă la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.

Prețuri scăzute!

La firma DIAMANTSTEIN și MOSKOVITS

vis-a-vis de posta Centrală. Se află mantouri elegante pentru dame cu 400 Lei. Haine pentru domni gata cu 600 Lei. Magazin bine asortat cu paltoane de iarnă și haine pentru copii.

Iosif Grünfeld

ceasornicar și juvaergiu

Calea Reg. Ferdinand 21

(fost Wesselényi Miklós-u.)

Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage și bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice și bijuterii cu garantie.

Citiți, este foarte important!

Dacă doriți să vă curețe și să vă coloreze hainele bine și ieftin — să le trimiteți la

„KRISTÁLY“

INSTITUT DE SPĂLAT CU AHURI ȘI DE COLORAT STOFE

Fabrica și Centrala: Str. Munkácsi 32.

FILIALE:

Piața Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (F. Wesselényi M.)
Strada N. Iorga Nr. 2. (Fostă Jókai

INFORMAȚII

Duminecă 28 Noembrie va avea loc în sala Reduta la ora 3 p. m. a 4-a ședătoare culturală, la care sunt invitați toți muncitorii manuali și intelectuali de orice naționalitate. Pe lângă muzică și declamații vor vorbi: 1. D-l profesor Popescu Voitești despre „Trebuința de a munci“ și 2) D-l Emil Vasiliu, primredactor al ziarului „Infrățirea“ despre „Foloasele cooperației.“ Intrarea liberă.

*

Cu un tren special, au plecat la București, parlamentarii ardeleni cari vor fi astăzi, Sâmbătă, în Capitală.

Parlamentarii guvernamentali din Ardeal vor asista Duminecă dimineața la o consfătuire a majorităților.

*

Suntem rugați a întreba pe cei în drept care este situațiunea magisterilor dela poștă, cari din cauză că încă nu au fost unificați în salarii și drepturi cu vechiul regat, sufăr și sunt în neputință de-a împlini obligațiunile lor. Credem că nu se va putea merge mai departe cu această negligență și că se va face cât de curând orânduială.

*

De oarece furturile, prin spargeri de vagoane în gara Cluj trec de 4 milioane, Direcțiunea Poliției a luat măsuri pentru așezarea unei secții de agenți secreți în localul gării.

*

Atelierul de croitorie bărbătească Borbáth și Heinrich din Piața Unirei No. 8 (fost Mátyás-tér), palatul Societății de Asigurare Maghiară, s'a mutat în str. David Ferencz 12.

*

Lecțiunile de limba franceză și italiană se predau după cea mai nouă metodă, a se adresa str. Unio 28 la d-na Zaman.

Primăria va împărți populației sărace lemne pentru sărbatori în mod gratuit.

*

Grădina de iarnă a hotelului Central este locul de întâlnire al elitei.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke“ Cluj Piața Unirii No. 32.

*

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acțiuni în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere și spirt de prima calitate. Fabrică de rom și cognac, precum și vin în butelii desert și likör.

*

Deschiderea Varietului Biazini. Sâmbătă în 27 cor. seara se va deschide renumitul Varieteu Biazini într'un local renovat. Cu un program foarte bogat. Va fi singurul loc de petrecere al clujenilor. Se vor produce cei mai vestiți artiști Bucureșteni.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2.

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie de basin zilnic afară de Luni.

*

Marile fabrici de oțet și lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc orice fel de cutii pentru farmacie și pentru comerț cu preț redus.

*

Erezii lui Stotter Iacob Cluj. Negustorii de lemne și material de tăbăcărie. Se pot comanda lemne de foc tăiate și netăiate de orice calitate și cantitate. Magazin în Str. Állomás Nr. 21. Telefon 800.

Birouri în Str. Hegedüs Sándor Nr. 6. Telefon 300 și Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14.

Cronica teatrală

— „AMORUL VEGHEAZĂ“, comedie în 4 acte de Robert de Flers și G. A. de Caillavet. —

Colaborarea dintre Robert de Flers și G. A. de Caillavet a fost un lung șir de ani, cea mai caracteristică manifestare a comediei pariziene, ușoare, fine și spirituale. O fericită îmbinare a unui om de duh, a cărui scânteietoare vervă reprezintă fructul vecheiiveselii galice, și a unui literat distns, de un gust perfect și cu un profund simț al teatrului. Primul G. A. de Caillavet e mort astăzi; cel de-al doilea d-l Robert de Flers, ale cărui note admirabile despre războiul României sunt cunoscute, urcă din nou treptele teatrelor din Paris, cu succes la brațul noului său colaborator, d-l Francis de Croisset.

„Amorul veghează“ e datorit, deci unei tovărășii literare încheiate și — poate — e cel mai reușit punct al acestei minunate tovărășii. In cele patru acte delicioase, regăsim și finețea veseliei din „Măgarul lui Buridan“ sau din „Fracul verde“ și sentimentalismul discret din „Primerose“ sau „Frumoasa aventură“; alegând „Amorul veghează“ din repertoriul comediei moderne franceze, d-l Zaharia Bârsan ne-a oferit una din capo d'operile acestui gen, în acelaș timp spumegător de spirit, și înduloșător.

„Amorul veghează“ e o broderie amuzantă asupra unei teme paradoxale, care ar vrea să spună că cel mai bun înger de pază al amorului . . . e tot amorul.

Nici educația, nici ideile religioase, nici sentimentul datoriei nu vor apăra de ispită femeea, care ar fi pe punctul de a face ceeace se numește, — aproape în toate limbile, un pas greșit. Dacă amorul va fi alături de toate aceste gânduri oneste — primejdia e trecută. Dacă nu, — totul e de prisos.

Jaquelina din „Amorul veghează“ e cazul cu care Flers și Caillavet țin să demonstreze ingenioasa lor teoremă sentimentală. Un temperament deschis, vioi curat, care iubește „cu toate amorurile„ pe un frumușel marchiz, André de Juvigny, care neavând nicio ocupație. se bucură de o foarte bună reputație. Jaquelina trăiește fericită în mijlocul zburdalnicei sale iubiri, când un nour apăre la orizont, subt forma ademenitoare a unei foste amante a lui André de Juvigny. Fire slabă, soțul cade iar în greșeală, pentru a o regreta imediat, — dar și pentru a da Jaquelinei hotărârea de a se răzbuna „plătind cu aceaaș măsură“.

Iată ceeace încearcă Jaquelina în casa unui timid și neîndemânatic îndrăgostit, tânarul istoric Ernest Vernet, și nu reușește cu toate „bunele intenții“, pe care le au amândoi complicii. (Nu vă întrebați ce se întâmplă dacă Ernest Vernet n'ar fi fost timid și n'ar fi fost îndemânatic, pentrucă desnodământul ar fi fost acelaș). Prin urmare pentrucă „Amorul veghează“, Jaquelina își iartă bărbatul pocăit„ și-i va fi credincioasă . . . cât timp îl va iubi.

Iată fabula. Distractivă. Dar ce dialog minunat, ce ironie subțire, ce psihologie adâncă în replicele, cari stărnesc râs sau, mai des, un zâmbet! Acțiunea se desfășoară, fermecătoare, personagiile sunt adorabile de adevăr, observațiile sunt delicioase. O mică bijuterie de veselie și de cunoaștere a sufletului omenesc.

*

Interpretarea n'a fost, decât arareori, pe drumul cel drept. D-l Mihăilescu-Brăila a jucat prea mult „juni primi“ de operetă pentru a nu păstra, în scenele de amor, atitudini și gesturi de tenor mlădios. André de Juvigny este altceva decât Stavropol din „Cinematograful“, și nu poate fi interpretat în stil de farsă, cu exercițil gimnastice. Jaquelina d-șoarei Jana Popovici are drăgălășenia trebuincioasă rolului, și, corectând pe alocurfi lipsa de naturalețe a veseliei, — ca de pildă în actul I, — ar da o interpretare mulțumitoare.

Nu tot astfel am putea spune de d-na Șeinescu-Zaman, care, în rolul marchizei de Juvigny, n'a realizat nici aerul de distincție, nici bonomia cerută de caracteristica personajului. D-l I. Constantiniu a fost un corect Carteret, d-l Virgil Vasilescu a schițat un abate rotund și destul de naiv, iar d-șoara A. Medianu, sfioasă, și poate prea plângătoare, a fost o simpatică Sofia Bernier. Un cuvânt bun pentru excelenta Roză a d-nei Ștefănescu, și o binevoitoare tăcere pentru restul distribuției.

Nu și pentru d-l Neamțu-Otonel, care a fost mult deasupra ansamblului în Ernest Vernet, pe care l'a compus în linii sigure și impresionante. Scăzând puțin nota dramatică, în care alunecă din când în când prea mult, lui Ernest Vernet al său nu i s'ar găsi nici un cusur.

I. N.

Comercianți de hârtie, află cerneală în toate culorile, tuș și cerneală pentru lithograf, numai la fabricantul **Dávid Samu**
Cluj, Strada Mikes Kelemen No. 11.

Situația internațională

Atitudinea lui Lloyd George față de bolșevici începe din nou să fie binevoitoare, în timp ce Franța urmează aceiași politică amicală față de singurul reprezentant calificat al Rusiei contra revoluționare generalul Wranghel.

In adevăr ajutoarele multiple date de Franța, pentru expatriarea celor 100.000 bravi, care compuneau armata lui Wranghel, precum și a celor 1,200.000 civili fugiți de teroarea roșie, sunt o dovadă că guvernul francez e hotărât să aibă aceiași atitudine formă față de soviete și când se va prezentă ocazia să înceapă cu și mai multă energie lupta pentru dărâmarea regimului sovietic.

Politica franceză față de Rusia dacă nu e aprobată de schimbătorul Lloyd George și simpatizată de ministerul Giolitti, e adoptată de Statele Unite care au hotărât ajutorarea lui Wranghel atât pe cale diplomatică, cât și economică.

Dacă ajutoarele aceste ar fi venit la timp. de sigur că Wranghel n'ar fi avut soarta lui Colceag și Denikin.

Dar diplomația antantistă vede greșelile enorme pe carele făptuește atunci când ele nu mai pot fi reparate, atunci când dezastrul e consumat.

In tot cazul ostilitatea Statelor Unite față de regimul sovietic va neutraliza acțiunea împăciuitoare a lui Loyd George, dând diplomației franceze mână liberă să conducă politica față de Rusia a Antantei. E semnificativă declarația făcută de delegatul german Grossmann la congresul sindicatelor internaționale ținut la Haga.

In numele muncitorimei germane doritori de liniște și muncă, acesta declară că trebuie începută luptă pentru distrugerea internaționalei III-a.

E primul caz când un reprezentant al muncitorimei socialiste îndrăznește să iele o astfel de atitudine față de bolșevism și acest lucru dovedește că bolșevismul a început să devie odios chiar socialiștilor.

Opoziția bulgară afară de socialiști și liberali care sunt pe cale de transformare s'a constituit într'un bloc pentru a prezenta unitate de acțiune, coheziune și mai multă importanță în desbaterile parlamentare. Acțiunea prezentă a blocului opoziționist nu se va mărgini numai la lupta parlamentară ci și la organizarea cât mai secioasă în toată țara pentru ca la noui alegeri să dărâme regimul lui Stambulisky.

Dacă punem în legătură formarea acestui bloc al opoziției, cu schimbarea întâmplată în Grecia și datorită tot unui asemenea bloc dacă mai avem în vedere și faptul că partidele componente ale blocului au aprobat politica germanofilă a fostului rege Ferdinand, atunci această sprijiniți prin banii și intrigele germane pentru a pune mâna pe guvern și a-l instaura eventual pe Coburgul detronat.

TELEGRAME

Liga Națiunilor și Armenia

Lyon, 23 Noembrie

In urma unui strălucit discurs al d-lui René Viviani, Adunarea Ligii Națiunilor o votat Luni o moțiune care întrunește propunerile depuse de lordul Cecil Robert tinzând la numirea unei comisiuni compusă din șease membri pentru a examina chestiunea Armeniei și ale d-lui René Viviani pentru însărcinarea unei mari puteri care să ia măsurile necesare pentru a pune capăt ostilităților dintre Armeni și Kemaliști.

Congresul corporațiunilor internaționale.

Nauen, 24 Noembrie.

In ședința de Marți a congresului corporațiunilor internaționale care a avut loc la Haga, delegatul german, Rossmann, a declarat că muncitorii germani sunt fermi hotărâți să combată bolșevismul și a propus să se ia atitudine împotriva internaționalei comuniste dela Moscova.

Noul bloc al opoziției bulgare

Sofia, 23 Noembrie

Proclamarea noului bloc a opoziției care va lua poate numele „Uniunea democratică" va avea loc după aprobarea efectivă a consiliului superior al partidului democratic care se va întruni în curând. Radicalii cari la început se opuseseră la orice coaliție manifestează la rândul lor oarecari veleități de a lucra cu celelalte partide. Dintre partidele burgheze singur partidul liberal care de altfel este în plina transformare, rămâne o parte de aceste grupări. Coaliția nu va avea deocamdată niciun efect asupra majorității sobraniei care este și rămâne agrariană. Ea va contribui însă să dea o forță mai mare opoziției.

Știri de peste hotare

Greva generală pe Căile ferate din Suedia și Norvegia

Wiener Mittagspost află din Stockholm următoarele: Conducătorii sindicatului căilor ferate din Norvegia a hotărât încetarea lucrului pe ziua de 4 Decembrie, ora 12 noaptea.

Paralel cu greva din Norvegia, lucrătorii și personalul dela căile ferate suedeze vor declara și ei greva.

Germania predă ultimul „Zeppelin"

Potrivit stipulațiunilor tratatului de pace dela Versailles, Germania a predat zilele trecute ultimul „Zeppelin", care va pleca din Königsberg în Italia. Deasemeni hangarde și toate instalațiile vor fi demontate și expediate în Italia.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

La Lucerna a avut loc logodna Prințului Carol cu Principesa Elena a Greciei, fiica cea mai mare a regelui Constantin și sora diaochului George, care s'a logodit cu Principesa Elisabeta.

*

Ministerul Agriculturei a deschis un credit de 4 milioane lei pentru aducerea vitelor din Ardeal.

*

In curând se vor pune vagoane încălzite și luminate la trenurile de persoane. Vagoane restaurant și de dormit nu se vor pune decât pe linii principale.

*

In București a fost arestată o bandă de spărgători compusă din câțiva studenți și elevi de liceu. Are la activul său peste 20 furturi în valoare de 2 milioane.

*

Prin jurnalul consiliului de miniștri s'a hotărât unificarea căilor ferate din Transilvania, urmând ca până la 1 Decembrie curent să se facă încadrarea personalului după normele din vechiul regat.

*

Sentința în procesul socialiștilor aplicând art. 53 combinat cu art. 61 din codul justiției militare condamnă la cinci ani muncă silnică pe Ilie Moscovici, pe Socor, Petrescu, Ghempet, Pătrușescu, Oprescu, Spiridon Calu și Paul Marc. Curtea achită pe d-l Toma Dragu.

*

Ziarul englez „*Times*" află că Rusia pregătește un nou război contra Poloniei.

M. S. Regina a sosit eri la Chitila cu Simplonul continuând drumul spre Sinaia. M. Sa vine din Londra unde a asistat la înmormântarea ducesei de Coburg.

Azi Suveranii vin în București.

*

Circulă svonuri după care d-l Jean Atanasiu a demisionat dela secretariatul Refacerei.

*

Dnii D. R. Ioanițescu și V. Chiorăscul au demisionat din vicepreședința Camerei. Se așteaptă apropiată demisie a Dlui Duiliu Zamfirescu președintele Camerii.

Se pare că majoritățile parlamentare susțin candidatura la președința Camerei a D-lui M. Dumitrescu, deputat de Prahova.

Renumit Atelier de brodărie
Văduva Béla Berényi
Str. Morii (Malom) No. 12
Se brodează după ultima modă lucrurile de mână festonate, cu prețuri reduse.

AU SOSIT
RENUMITELE
MAȘINI DE SCRIS
STOEWER RECORD
sistem german și SENTA. Toate cu litere române. Panglici calitatea întâi. Hârtie Carbon, cum și accesorii da Șapirograph. Deasemenea repară și transformă literile dela mașini de scris cu litere române.

BE'GNER și CZIMENT
exploatatori de lemne
Cluj.
Lemne de foc tăiate și stânjeni transportate la locuință Biroul și magazinul: strada Munkácsi 18. Biroul de comandare str. Reg. Maria 18.

AVIZ!!!
CROITORIA Nicolae Moldovan, Str. Reg. Maria 20, confecționează haine militare și civile pentru sărbători, având un stoc de stofe în magazin

Fratii Mártonffy Blănarii
Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania
In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

PĂLĂRI DE DAME
lucrate de fabrică, din postav și Velour se află de vânzare cu prețul fabricei și se pot comanda la fabrica de pălării
Stefan Fehér
Cluj, Strada Memorandului (Unio) No. 21. (Redout).

Se primesc pălării spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul
Schwalb Jakabné
Str. Mátyás Király 1.

GRATUIT
SE VA TRIMITE
CALENDARUL ALMANACH
AL ZIARULUI INFRAȚIREA
Tuturor abonaților ziarului Infrățirea și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

TÂNĂR român absolvent al unei clase de liceu cunoscând perfect limba române și germană în grai și scris, caută post corespunzător. Adresa: Conducerea școlară în Poiana-negri. (Bucovina.)

FUNCȚIONAR la stat din vechiul regat specialist în lucrări de birou având orile de dimineața zilnic libere caută post la instituție particulară sau de stat. Adresa la administrația ziarului.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

PLAPOMĂ de mătasă cu cearceaf de vânzare la Nagy-nővérek trafică lânge cofetărie Layda.

GARNITURĂ de salon se află de vânzare la D-na Klein str. Brătianu 43 dela 3—4 p. m.

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Com r ul român str. Regina Maria No. 19.

CASĂ cu etaj de vânzare în centru având 32 camere prețavantajos. Doriți se pot adresa la gazeta sub. Casa.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

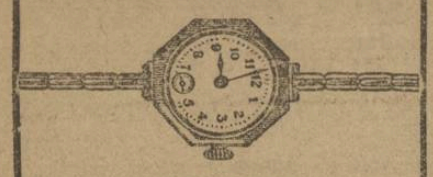

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în a r, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9.

Dacă dorești se fii bine și eftin îmbrăcat, cercetează
croitoria de domni
Lázár Izsák
unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ștofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Gheorghe Aranyossy
salon modern de dame
Piața Unirii 13, etaj I.
Confecționează haine engleze și franceze în cele mai bune condițiuni.

Horváth Alexe
Magazin de coloniale și delicatese Cluj, str. Regina Maria No. 17.
Asortat cu Bomboane pentru Crăciun, Ciocolată Licheruri și Vinuri indigene pentru Sărbători.

Siegfried Weiss
Magazin cu pălării și articole de galanterie pentru Domni. En gros și detail. Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. □

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Schwartz Adolf
croitor de domni
Str. Forduló No. 1.
In dosul Collegiului Unitar, confecționează haine elegante din ștofă engleză veritabilă cu preț convenabil. Funcționari se bucură de avantaj.

„Cartea Românească"
A PUS SUB TIPAR
Calendarul Gospodarilor pe 1921
alcătuit de d-l I. SIMIONESCU, profesor la Universitatea din Iași, Membru al Academieie Române și **va apare la 15 Noembrie 1920.**

Cu un bogat și variat material literar, artistic, științific, economic, informațiuni și cunoștințe din toate ramurile vieței omenești. Va fi o carte folositoare pentru toate familiile și va cuprinde:

„Calendarul" propriu zis, cu Sfinții și Sărbătorile creștine ale bisericei ortodoxe de răsărit, sărbătorile legale, naționale, judiciare, vacanțe posturi, zile de bălciuri anuale. lunare, săptămânale din toate localitățile ș. a.

Cunoștințe practice necesare oricărei gospodării: higienă casnică, povețe și învățăminte cu privire la creșterea copiilor, povestiri și istorioare morale, povestiri istorice și patriotice din literatura și istoria neamului.

Indrumări economice și practice referitoare la cultura pământului, a plantelor, cultura legumelor, a zarzavaturilur. cultura viilor, cu îndrumări practice pentru producția vinului; la cultura Vitelor și a Păsărilor. Tot astfel de sfaturi și învățături pentru creșterea albinelor și creșterea gândacilor de mătase.

„Calendarul Gospodarilor" va avea o însemnată parte literare și artistică, cu bucăți distractive de cel mai mare interes, scoase din tezaurul literaturi noastre. Va cuprinde povești alese, cântece populare, patriotice, poezii, datorite atât geniului popular cât și poeților noștri naționali nuvele și alte bucăți literare.

Va avea un *supliment artistic* reproducere în trichromie după un frumos tablou al pictorului Strâmbu. Cumpărătorii vor primi gratuit și un *frumos Calendar de perete.*

Pentru pubiicitate a se Adresa lă Ad-ția Centrală Bd. Academiei 3.

De vânzare se găsesc în Cluj, Piața Unirii No. 7. la Librăria „Cosinzeana" a societăți „Cartea Românească.

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de Incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

IUBITORI DE CĂRȚI! LIBRARI!
Mare reducere de prețuri!
La notele muzicale și la toate cărțile de știință și literatură ce se află în depozit, vând cu prețuri foarte reduse.
= La librari cu rabat! =
FRIEDMANN
depozitar de ziare și librărie Cluj, Piața Unirii 26.

Fabrica de frânghii
Ioan Cosma
Strada Galamb 14. Cluj.
Execută tot felul de frânghii și curele pentru mașini industriale și casnice, precum și tot ce atinge această branșă.

23 de ani de când s'a înființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză si franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

Fabrica de Clopote Oituz
Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCUREȘTI.
Execută și se găsesc Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu prețurile cele mai convenabile garantând sunetul și durabilitatea pe timp de 50 ani.

Indig Mór Piața Unirii No. 19.
Confecționează costume de dame după ultima modă engleziști și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă și
□ □ Depozit de ștofe. □ □

Confecțiuni pentru Dame
ultimele modele Franțuzești și Englezești execută promt și constincios
□ □ □ Atelierul
Telefonul 943.
Jakab Géza
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Succesori lui Christofor Sárga
magazie de albituri și pânză
Cluj, Str. Regina Maria 3.

Ocaziune de Crăciun
Haine, paltoană și capele confecționeaza cel mai eftin și vinde Firma **Adler** strada Iuliu Maniu No. 5.

De vânzare
dormitor complect de nuc, cuiér cu oglindă pentru antreu, bibliotecare, covar de cocus 12 m. lunge etc. Informați str. Fellegvári 116.

Baumzweig, Rosenfeld și Comp.
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 25
Renumită magazie stabilă de manufactură numai en gros

Atențiune! Bijuterie eftină și reparații de ceasoarnice cu prețuri moderate
Markovics Bernát Cluj,
Calea Regele Ferdinand No. 32.

Porci grași
(180—200 Kgr.)
se pot cumpără
în condițiuni foarte avantajoase câte unul sau în număr mai mare. A se adresa la fabrica de spirt din strada Téglás No. 10. CLUJ. □ □

La Salonul de mode
Gazda M.
Str. Reg. Maria 9. etg. II.
Este locul de întâlnire a damelor române din societatea înaltă pentru comenzi de mode

Szabó și Sziráki
intreprindere de lucrări pentru **automobile, motoara, mașini agricole și construcții de fier.**

Klein Mihály
croitor modern de domni
colțul străzilor [illegible] Izabella
Confecționează haine, după ultima modă cu prețuri convenabile.

Spriginiți Comerțul Român
Ioan Pop
comerciant, Cluj,
Calea Victoriei No. 2,
Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot feluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoasă! Să se convingă fiecare om!

La firma KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.
AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor e curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

MARE EXPOZIȚIE DE CRĂCIUN
Prețuri scăzute la depozitul de modă pentru dame
EUGEN SZABO CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 5.

Stofe engleze . . .	48·—	Mătase lățime dublă	122·—
Cretoane	20·—	Flanele	21·—

Cel mai mare
Magazin de Ghete
din Cluj
Roth
din **Calea Regele Ferdinand No. 11** (Wesselényi) intrarea prin Strada Szép.

Pikéthy & Nedeczky
Magazin de coloniale și delicatese.
Piața Stefan cel Mare No. 7. Asortat cu diferite articole, măsline și Veritabila tuică de Văleni.

„Favorit"
Str. Universității 1.
Magazin de **Coloniale, Delicatese, Băuturi, Bomboane,** fine și **Trufandale.**

Cel mai mare magazin cu
Blăni I. STEFLEA
SIBIU, Piața Reg. Ferdinand 1.
Se află Mantale, Boauri și Mausoni de dame de tot feliul. Bunzi (Șube), Saci de picioare precum și tot felul de piei. Comandele se efectuează de urgență

Cluj. S'a deschis prima
FABRICĂ DE BIJUTERII
din Ardeal.
Confecționează bijuterii de aur și argint. Ceasornice en gros. Furnizează piese de ceasornice. Institut de turnătorie de aur și argint sistem **Scheid.** Articole dentistitice de aur și argint. Se capată la **Róth** și **Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 37.

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj,
Str. Brătianu 13. Piața Unirii No. 2.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
Depozit de ștofe.

Calitatea primă
lemne de foc
în sterii și tăiate, transportate la locuință, se pot comanda cel mai eftin la:
Janovitz Vilmos
depozit de lemne Str. Fabricei de chibrituri (Gyufagyár-u.) 15
Telefon No. 127.

Plapomă! **Plapomă!**
SOLOMON STERN
Óvár, Str. Bocskai No. 9
Execută din materialul magazinului saltele, albituri de pat, acoperitoari de perne, curăță chimic cu preț redus orice vestminte. □ □ □
Plapomă! **Plapomă!**

Luca P. Niculescu Sucursala Brașov
Strada Neagră No. 2.
Aduce la cunoștința Onor. Public și **comercianți** din Ardeal că ni-a sosit mari transporturi de Ștofe englezești, bărbătești și de dame precum și Catifele, barcheturi șifoane, Zefire materii de pantaloni italiene, corduri plușote, în toate culori și calitățile și le am pus în vânzare cu prețurile cele mai reduse cu stima
Sucursala Luca P. Niculescu Brașov.

Baia ELISABETA
din Str. Apaca No. 1 anunță publicul că are bae de aburi pentru domni în zilele de Vineri, Sâmbătă și Duminecă intreagă ziua iar Luni, Miercuri și Joi a. m. Pentru femei. Deasemenea Luni, Miercuri și Joi p. m.; bae de putină intreagă ziua.

FRAȚII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane „Pax". Intreprinderea universală de comert Sibiu.

Emanoil Samson
Fabrică de piele Cluj,
Str. Gyufagyár No. 1, vis-a-vis de Magazia Mare viteză.

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ștofe de lână	Pânzeturi
Mătăsuri	Linoleum
Veloururi	Preșuri-Covoare
Mouselinuri	Barcheturi
Ștofe p. plăpumi	Zefiruri

Reion de Incălțăminte fină.

Intreprinderi tehnice Universale
„Tehnică"
Cluj, Str. Kiss No. 33.
instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repară în mod special mașini de scris și cusut, și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

Dnii ADVOCATI sunt rugati să trimite urgent **Lei 100**
pe adresa Inst. de Arte Grafice **ALEXANDRU ANCA** Cluj, Piața Unirii,
pentru a fi Abonați la
jurnalul advocațial de termene **ügyvédi határidő napló**
care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor și lista advocaților din Transilvania.
Calendar de masă Lei 10·— și de părete Lei 4.—
Tot aici să află tot soiul de tipărituri advocațiale.

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit se expediază acasă cu preț foarte avantagios. **De vânzare** la
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

ȘTOFE pentru Paltoane și Costume

garantate din lână pură Manufactură etc.

Vânzare numai En gros.

MORENO TALVY

București, Str. Băcani 2.

Transporturi din și în România Elveția, în legătură cu Germania, Cehoslovacia, Austria, Franța etc. execută cu trenuri directe, speciale renumita Cassă de Expediție **CARL LASSEN** care este înființată de 50 de ani.

Adresa: Berlin, Paulstrasse No. 33, Wien, I. Schottering. No. 35, Hamburg, Frankfurt, Leipzig, Scheimnitz, Drezden, Teschen-Bodenbach, Koppenhaga, Stockholm, Christiania etc. etc.

Informații la „UNIO", birou de expediție și intreprindere,

IGNATZ DEUTSCH **Cluj, Piața Unirei 2.**

Din 10 Decemvrie vor da informații procurișii Casei Carl Lassen din Berlin și Viena în Cluj personal, asupra prețurilor fiecărui articlu.

Se confectionează costume elegante de serată și de stradă după moda Vieneză, foarte elegante cu ștofa clientului sau al Magazinului

La Béla Pollátsek

Str. Memorandului (Unio) .No. 13.

De asemenea se mai găseste și un bogat asortiment de ștofe, mătăsuri și catifele.

„Vopsele de Aulină" de toate culorile se află de vânzare la Magazinul:

Arthur Heilper

Piața Mihai Viteazul 40.

László & Co. parfumerie

Cluj, Piața Unirei No. 12. (f. Bittó-helység)

Mare asortiment de parfumerii și diverse cosmeticuri franceze și engleze, articole pentru manicure, precum și genți din piele etc.

HANN & COMP. Societate Anonimă de Comerț pentru mașini și articole tehnice □

CLUJ, Str. Heltai No. 3.

Deposit **despărțământului mașinelor** reuniunei econ. săsești ardelene Sibiu.

MAGAZIN MARE

de mașini pentru agricultura și industriă, ca: pluguri, batoazele de cucuruz, mașine de tocat pae, mașine de tăiat sfecle etc. Unsoare de căruțe, uleuri de uns mașine, unsoare consistenta „TOVOTTE" și totfelul articole technice.

Buzetzkó Succesor F. Kuck

Magazin de Mode

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton

Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice incăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

J. Samson

Str. Universității No. 2.

Execută ghete bune de box, Chevreau și ghete pentru copii, vinde cu preț convenabil și eftin. Execută după măsură calitate foarte fină de ghete moderne în 24 oare.

FRAȚII JOANOVICS **Cluj, Piața Unirii 32.**

Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.

Fotografii artistice mărite.

Vizitați renumitul magazin de modă pentru dame

Jeszenszky Ferencz

unde puteți afla orice articole de modă pentru dame și anume: mantouri, costume, pălării pentru dame, mănuși și tot feliul de articole cosmetice.

IOSIF MOLDOVAN

mare comerciant de vin

Pivnița proprie str. Trefort Nr. 9. Vindere în detail Szentgyörgyi-tér Nr. 1.

Fondată în 1889.

Recunoscută în Ardeal ca firma cea mai eftină și mai escelentă. La diverse expoziții a fost în repetite rânduri distinsă cu medalia de aur. □ □

Filiala Luca P. Niculescu

la HORA ȚĂRĂNEASCĂ, CLUJ Palatul „Fehér-Bárány".

Se află în deposit un bogat asortiment de Manufactură:

Bumbac de urzit, Bumbac de bătează, Fitău roșiu, Postavuri culori. ștofe de haine, Paltoane și rochii de Dame, Barcheturi, Basmala, jolji, șifon-molino, Catifele, Barșon culori, zefiruri, Prosope.

Vânzare engros și endetail.

Tipărit pe mașina rotativă institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 93 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Vercuri 1 Decembrie 1920

Infrăți

Muzeul Asociațiunei Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Psichologia statelor de succesiune

de R. W. Seton Watson (Scotus Viator)

Fiecare din cele trei „State de succesiune" aliate — România, Cehoslovacia și Serbia — a început experimentarea, pe cât de interesantă tot pe atât de grea, a reunirei într'un tot unic a fragmentelor unui neam care, cu toată comunitatea de limbaj, numeroase simpatii și tradiții comune, n'au dus o viață comună până în prezent.

După părerea mea dificultățile psichologice primează. In orice caz, tendința spre unitate a fost foarte mare, dar mișcarea provocată de o maghiarizare intensă n'a putut fi încă oprită și compatrioții însfârșit uniți sunt în cea mai mare parte străini, unii față de alții.

Greu va înțelege această stare de lucruri cine nu-i în curent cu împrejurările dinaintea războiului din Ungaria, Bosnia sau Dalmația (în Austria, afară de Dalmația și Galiția, starea de lucruri era cu totul deosebită.)

Deocamdată ajunge să amintim că Maghiarii împiedicau virtual pe cetățenii vechei Românii, Serbiei și Bohemiei să călătorească în ținuturile din Ungaria locuste de către compatrioții lor: că turiștii și profesorii cehi erau regulat expulsați de poliția maghiară din stațiunile climaterice ale Carpaților austriaci, că orice Român din Transilvania care îndrăznea să visiteze Bucureștii, orice Croat care se ducea la Belgrad, orice Slovac care se ducea la Praga, era notat pe listele poliției; și că intelectualii nemaghiari cari doreau cu inzistență să-și facă studiile la școli sau la universități străine erau prin aceasta formal descalificați și orice posibilitate de avansare profesională exclusă în această Ungarie în care se născuseră.

Numai după revoluția din 1918 s'au stabilit relațiuni reciproce între Bohemia și Slovacia, între Transilvania și vechiul regat al României, între Croația, Bosnia, Dalmația, Slovenia și Serbia.

Va trebui mult tact și răbdare pentru a putea fi stabilit un nou factor comun între mentalități diferite care au fost adânc desrădăcinate în cursul istoriei.

Intre Cehul — prieten al progresului, sceptic, cu o educație superioară, posesor al unei bogate industrii, credincios tuturor lucrurilor serioase, dar nepăsător față de formele exterioare și inaccesibil, compromisurilor — și Slovacul — blând, sentimental, profund religios, adesea chiar superstițios, întârziat din punct de vedere al educației, dar dotat cu un temperament artistic, isolat de curentele cugetării universale și aspirând la forme sociale și politice mai primitive — se deschide o prăpastie de mai multe veacuri.

Intre asprii munteni, români din Transilvania — excluși cu severitate prin sistemul maghiar de la orice participare la viața publică, dar în schimb sprijiniți pe un program înaintat de reforme politice și sociale și susținuți în rezistența lor de un cler țărănesc democrat — și Românii din Regat, de abia ieșiți de sub vasalitatea unei oligarhii atotputernice este un contrast puternic din punct de vedere al spiritului politic.

Cât despre Jugoslavi, eliberarea lor a fost realizată prin despărțirea neamului lor care-i cel mai întârziat din punct de vedere administrativ, educativ și al vieței sociale, cu toate că aceste defecte sunt compensate prin unele calități importante, a căror baza a fost minată de dominația austro-maghiară în regiunile vestiçe.

Deși între țăranul dalmatic, croat și cel din Serbia veche sunt în general mult mai puține deosebiri de cum se crede, totuși sunt mari divergențe exterioare și de temperament între Belgrad, Zagreb și Liubliana, între Croatul emotiv și cu temperament artistic, Slovenul încăpățânat și greu de cap și Sârbul tot pe atâta de încăpățânat pe cât este de cavaler în naționalismul lui strâmt și pasionat; și aceste diferențe își găsesc expresia în divergența idealurilor și tendințelor politice, în diferitele provincii ale noului stat.

Chiar în timp normal constatări ca cele de mai sus ar constitui un element de nesiguranță.

Acum aceste cauze sunt complicate cu toate cauzele de tulburări care plămădesc astăzi Europa și care împing pe oamenii simpli, să atribuie stărei, noui mizeriile datorite în realitate războiului și calamităților pricinuite de dânsul. Adăugați falimentul transporturilor, criza schimbului, restricțiunile vamale și greutățile de care sufere comerțul, supravieț irea militarismului ca o consecință a impotenții Ligei Națiunilor, și, unul din rezultatele cele mai supărătoare pentru statele noui, frequența rechizițiilor.

Adăugați încă dificultățile de neînvins ale administrației rezultând din existența mai multor coduri cu totul diferite, autonomiile locale, diferitele sistence de educație și de valori monetare între frontierele fiecărui stat, lipsa de funcționari competenți pentru a ieși din încurcătură cu un sistem atât de complicat, ostilitatea și intrigele oligarchilor deposedați — și toate lucrurile de mai sus combin te pentru a mări lista formidab lă a dificultăților cărora trebuie să le facă față șefii noulor state.

Dar această listă ar da o impresie greșită de adevărata situație dacă n'am compara situația desperată dinainte de război a națiunilor liberate cu viața care curge acum prin vinele lor și care fără îndoială le produçe puțină febră,

Astăzi trebuie să luăm ca punct de plecare axioma politică că toată lumea în Europa e iritată contra vecinilor săi, dar că nemulțumirea și deziluzia nu sunt mai adânci în Slovacia sau în Transilvania ca în Picardia sau în Toscano, în Polonia sau în Irlanda.

Toți suferim de un ascuțit *Katzenjammer.* [1])

[1]) Pe românește *mahmureală*

Scotus Viator

Sub acest nume, cunoscutul om de știință și specialist în problema naționalităților din cuprinsul foastei monarhii a Habsburgilor, d. Seton-Watson, a fost știut și numit la noi: „un prieten al Românilor"

Așa a putut fi numit cu ușurință, sub puternica ztăpânire a ideei că din apus mai mulți dușmani am cunoscut-a. Judecând însă, noi nu-i putem aduce această nemeritată scădere. In personalitatea sa ca om de știință, în autoritatea cuvântului său competent, nu poate fi îngăduit să se arunce îndoiala și scăderea pe care subiectivitatea unei sentiment de prietenie o poate aduce obiectivității la care știința-l obligă. Un prieten al adevărului, da, îi putem spune și trebuie să i se spuie. Că adevărul și dreptatea fiind de partea noastră și afirmările făcute de dânsul, în numele și de dragul acestora, pot fi înțelese ca fiind de dragul nostru, este explicabil, nu însă justificat.

Nu pentru că Seton - Watson iubește pe Cehi, Sârbi, Români, etc., cu mult înainte de desmembrarea Austro - Ungariei, a afirmat științific documentat drepturile acestor națiuni, ci pentru că temeinica și mai presus de toate constiinctoasa sa cercetare istorică l-a călăuzit către acele afirmări. De aceia nu un prieten al Românilor sau al altora, ci un prieten al dreptății și adevărului este Seton-Watson.

Aceasta însă nu poate să însemneze un drept mai puțin la recunoștința și dragostea noastră, ci din contră. In numele acestei dreptăți și cu puterea neînvinșa a adevărului istoric necontestat, pe care, în calitate, de referent la conferința de pace, l-a afirmat — după ce prin publicarea de mai înainte a studiilor sale a făcut cunoscu- drepturile noastre, — ni-a sprijinit cu mult mai mult folos decât dacă numai în numele unei simpatii și-ar fi rostit cuvântul.

De aceea acum, când din nou printre noi, ochiul său cercetător și adânc pătrunzător caută noui isvoare de orientare, înfățișându-l, așa cum este, un slujitor al adevărului, *îi aducem, în numele dreptății pentru al cărei triumf a muncit, prinosul de recunoștință al unui neam descătușat. Și dacă suferința acestui neam, vrednic și 'nzestrat, îl va fi îndemnat în stăruitoarea-l muncă să-l ajute, cu atâta mai mult recunoștința și dragostea ce i-o purtăm sunt mai firești.*

cv.

Câteva învățăminte ale păcei generale

— Idei și constatări din conferința d-lui I. G. Duca —

D. I. G. Duca a ținut zilele trecute o interesantă conferință la cercul de studii al partidului liberal, examinând situația creată de războiul mondial și înfățișând, — în câteva linii largi, — consecințele păcei generale. In mijlocul dezorientărei care caracterizează actuala politică externă a României, o examinare obiectivă a stărilor de lucruri internaționale, — făcută totuș din punct de vedere românesc, — nu poate să însemne decât o contribuție mai mult pentru risipirea acestei dezorientări.

Examinând rezultatele reale ale păcei generale, d. I. G. Duca constată că harta Europei a fost astfel prefăcută, încât statele au început să trălască în hotarele lor naționale. Principul naționalităților a ieșit triumfător și el nu va putea fi aplicat, de-aici înainte, cu jumătăți de măsuri, sau fără sinceritate.

Acesta este primul învățământ al războiului. Al doilea învățământ este triumful ideei democratice. In război au luptat două idei: ideea democratică și ideea reacționară, dintre care aceasta din urmă a fost înfrântă.

Fost au însă făuritorii păcei în stare să dea vieței internaționale o formă potrivită democrației moderne? Din nefericire, nu. Atât timp cât în viața internațională trei, patru mari puteri vor dispune de existența și de viitorul tuturor celorlalte state, raporturile dintre state vor rămâne *oligarhice.* Ca era cea nouă a democrației să domnească între popoare cum domnește înăuntrul fiecărui stat liber, trebuie ca mic și mare, puternic și slab, să participe cu drepturi egale în toate negocierile internaționale.

De bună seamă, Liga națiunilor este în principiu, o încercare laudabilă. Din această Ligă lipsesc însă Statele Unite. Anglia e reprezentată prin ea și prin colonitle ei, iar republicele din America de sud pot sl j e voturile lor indiferente amb ț ni cari sunt în contrazicere cu interesele tuturor statelor celorlalte.

D. I. G. Duca a înfățișat apoi atitudinea indecisă a marilor puteri față de bolșevismul rus, care face să avem azi în Europa o pace parțială, nu o p ce generală. Pentru a ieși din ac t impas, va trebui să se formeze — f ță de Soviete — un f ont unic, nu de trupe, ci de soluțiuni așa încât la M s ova să se știe că Europa e hotărâtă să nu mai admită doctrina de ură, de tiranie și de distrugere, a dictaturei roșii.

Această înșirare de constatări are bineînțeles, o concluzie. Pacea a săvârșit mari prefaceri, dar ea are și lipsuri mari. Să păstrăm deci cât mai mult o atitudine de espectativă.

Europa nu e vindecată de rănile războiului. Ceeace marea sguduire a răscolit, nu s'a așezat încă

Alături de marii noștri aliați, să așteptăm cu răbdare, în liniște și veghetori, desfășurarea evenimentelor. Micile combinațiuni nu se potrivesc cu măreția vremurilor de azi; marile vanități personale, nu vor compensa desigur niciodată micile neajunsuri naționale ce putem suferi de pe urma lor.

De mult s'a zis că cea mai bună dintre toate politicele externe e cea care urmărește întărirea internă a statului. Fiindcă prestigiul în afară, succesele în afară, sunt intotdeauna consecința directă a puterii reale dinăuntru.

Alegerile comunale din Italia

Acum o săptămână s'au terminat alegerile comunale din Italia.

Mulți pesimiști, bazați pe excesele muncitorești din ultimele luni, prevedeau triumful socialiștilor revoluționari.

De astă dată profețiile pesimiștilor au fost desmințite energic de realitățile sociale.

Aceste alegeri marchează cu o precizie hotărîtoare eșecul socialiștilor și scăderea popularității partidului catolic.

Excesele muncitorești, întâmplate neîntrerupt în diferite centre industriale italiene de aproape un an și jumătate, au nemulțumit adânc chiar massele care nu erau decât victimele unor agitatori în serviciul intereselor germano bolșevice.

Amestecul acesta s'a constatat cu prisosință cu ocazia ultimelor greve, când s'a găsit un ordin emanând dela Lenin în care se arăta în cele mai mici amănunte modul de procedare pentru a pune stăpânire pe uzini și fabrici.

Ascendentul șefilor sindicaliști asupra masselor era așa de mare, încât era de ajuns un singur gest pentru a paraliza activitatea cut rei industrii sau grup de industrii.

In multe cazuri, cei care sufereau de pe urma capriciilor politice ale „șefilor", erau tocmai muncitorii, cărora în zilele de grevă nu li se servea sume suficiente pentru a putea trăi.

Dacă pe de o parte veleitățile politice ale lui Daragona nemulțumeau muncitorimea, cu atât mai mult cu cât promisiunile demagogice de socializare forțată a fabricelor n'au putut fi realizate, pe de altă parte aceste continui tulburări, care au amenințat la un moment dat însăși siguranța statului italian, au silit majoritatea poporului italian să ieа o atitudine hotărîtă contra partidului socialist, alegând pe candidații coaliției partidelor de ordine.

Insuccesul momentan al partidului *catolic* se datorește intransigenței lui Don Sturzo care a refuzat să colabreze cu partidele de ordine pentru că

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Nihil nove . . .

Guvernul egiptean a hotărît să înfiinţeze la Cairo, în partea de nord a insulei Rhodes, un spital model şi o şcoală de medicină care va fi, se spune, „cea mai desăvârşită din lume".

Ştirea aceasta ne duce cu gândul mult în urmă.

In 1282, însula Rhodes se ilustra printre alte clădiri şi cu cetăţuia sa. Dar în acelaş an sultanul Zalaun se hotărî să zidească „un spital şi o şcoală de medicină".

Iar la proectul acesta ţinea atât de mult încât puse să se dărâme cetăţuia şi din materialele ei construi noua clădire.

Astăzi n'a rămas mai nimic din această şcoală de medicină care a fost foarte completă. Se ştie totuşi că avea săli minunat organizate pentru bărbaţi şi femei; un serviciu special pentru bolile mentale, amfiteatre de operaţiuni; o clinică pentru oftalmologie . . . şi o mulţime de săli de lectură şi de lucru.

Vandalismul Sovietelor: tablouri celebre sfârşite

Jurnalul bolşevic „Robotchi Golos, pe care îl citează „Exchange Telegraph", dă curioase detalii asupra vandalismului comis în Rusia bolşevică contra operilor de artă.

In vara anului 1917 s-au furat dela muzeul Ermitage" din Petrograd 12 tablouri de *Tenier* şi Rembrandt. Ele au fost vândute negustorilor, pe urmă luate de comisari poporului, cari le vândură la rândul lor.

Orice urmă a capod'operilor era pierdută, când, luna trecută, se găsi într'o prăvălie din Petrograd o pânză de Tenier, pe care negustorul o tăiase, ca să o pună într'o cadră.

S'a găsit de asemeni, aproape de Moscova, la un ţăran, un celebru „Cap de femee." de Rembrandt, care fusese scos din rama lui, sfâşiată în bucaţi şi de care femeea mujicului se folosea ca să-şi şteargă cuţitele.

„Journal"

Maurice Barres la Strasburg

Maurice Barres, cunoscutul scriitor francez ţine o serie de minunate conferinţe la Universitatea din Strasburg. Ele vor fi publicate în răspândita *Revue des deux Mondes*.

Ultima lucrare a lui Karl Hauptmann.

Celebrul scriitor şi dramaturg Carl Hauptmann a terminat noua sa lucrare, o dramă cu titlul „Muzica".

Sărbătorirea lui Tolstoi.

La 28 Noembrie va avea loc la Viena sălbătorirea cu o deosebită grijă a marelui scriitor rus Tolstoi.

Turneu artistic vienez în Cehoslovacia.

Ansambrul teatrelor vieneze va face sub conducerea lui Ernst Österreichor, un turneu artistic prin Ceho Slovacia. In repertoriu ocupă primul loc comedia lui Dortmann „Chiriaşul".

Cărţi noi

In editura Casei Şcoalelor a apărut de curând un volum de versuri „Flori de lut", semnate G. Talaz.

Se aşteapta ca o editură oficioasă să scoată cărţi bune şi utile, pare însă, că lucrurile nu stau aşa, de-vreme-ce volumul de faţă a fost socotit fără importanţă şi de d-l Iorga, într'o conferinţă recentă la „Căminul creştin" din Bucureşti, şi de către recezentul foii „Ideea europeană".

O expoziţie de modă la Hofburg

In splendidele săli ale „Hofburgului", unde odinioară locuia curtea imperială a Austriei, se va ţine dela 16 până la 19 Decembrie, o expoziţie organizată de către „Societatea vieneză de mode".

Noi izvoare de energie mecanică

D-l Colardeau profesor de fizică la liceul Rollin a făcut la Academia de ştiinţi o expunere foarte interesantă a problemei la ordinea zilei: producţia energiei mecanice eftine prin utilizarea marelor izvoare naturale ale acestei energii.

In afară de huila neagră sau albă mai avem izvoare de energie ca vântul şi apa. Pentru instalaţiile de importanţă mijlocie din oraşe, D-l Colardeau dă un procedeu simplu practic şi puţin costisitor pentru a întrebuinţa energia apei sub presiune, întrebunţată în casă. Printr'un calcul foarte simplu fizicianul îndică că un robinet deschis astfel ca să deie un litru de apă pe secundă, cu condiţie ca apa să vie dintr'un rezervar situat la 75 metri de asupra robinetului, poate furniza echivalentul unui cal vapor. Montând pe acest robinet o turbină cu mare viteză acuplată cu un dinamo, putem produce curentul electric suficient pentru a lumina o lampă de 500 luminări şi cel puţin 20 de lampi a căror putere de luminare ar varia între 10—20 lumânări.

De cateori deschidem robinetul, această uzina în miniatură intră în acţiune şi acumulează în baterie energia apei.

La ţară captăm nesfârşita energie a vântului cu un dispozitiv care anulează complet inconvenientele iregularităţii şi hiar a lipsei acestui capricios element.

O moară de vânt poate să ridice, apa printr'un rezervoriu înalt.

Această apă la rândul ei acţionează o turbină în aceleaşi condiţiuni ca mai sus. Astfel o foarte mică cantitate de apă poate immagazina energia vântului şi furniza un curent electric puternic.

Instalaţia generalizată a acestor aparate foarte simple ar face posibilă producţia unei aşa de mari cantităţi de energie încât să nu ne mai preocupe problema epuizării minelor de cărbuni.

Res.

O sărbătorire

Duminecă, 21 Noembrie a. c în ziua sfântului Mihail, s'a ţinut la liceul militar „Mihai-Viteazul" din localitate, serbarea comemorării numelui marelui Voevod Mihaiu, patronul liceului.

Vasta sală de recepţiune a clădirii liceului, abia cuprindea lumea elevilor, părinţilor şi corespondenţilor din Târgu-Mureş, precum şi persoanele oficiale.

In sala aceasta mare plină cu elevi sosiţi din patru părţi, de ţară, de prin vechiul regat, din tot Ardealul, din Bucovina şi Basarabia, graiul românesc răsună în rugăciunea sfântă a strămoşilor.

Şi o aşa de puternică înfrigurarea te coprinde iar armonia corului admirabil condus de profesorul de muzică al liceului, este întipărită de o atare simţire religioasă, că ochiu senală către Atotputernicul, într'o simţire de adâncă evlavie.

După serviciul religios, corul cântă „Imnul Regal".

In urma „Cuvântărei" d-lui Ltcolonel *Georgescu*, comandantul liceului, cuvântare plină de avânt şi de o mare însufleţire patriotică, şi după. Conferinţa d-lui Major V. Nădejde, despre „Viaţa şi faptele lui Mihai Viteazul" minunatul cor al liceului cântă „Ciocârlia", „Ca un glob de aur" şi „Imnul Vânătorilor" cu o desăvârsită artă; elevul N. Eliade, acompaniat la pian de elevul N. Pop din cl. VI-a, execută din violină „Premier solo" de Ch. Danilă; elevul din cl, VI-a A. Focşăneanu recitează „Mărirea lui Mihai" de Bolintineanu iar elevul C. Ionescu, tot din cl. VI-a recitează „Doina" de Ionescu Chintus.

Astfel s'a mântuit serbarea aceasta a comemorării numelui Voevod, ce acum câte-va veacuri, a înfăptuit o clipă visul de aural tuturor românilor.

Comandantul liceului, d-l Locot-Colonel *Georgescu*, nu scapă cea mai mică ocazie, pentrucă să nu caute a sădi în sufletele elevilor, sintemântul religios, dragostea de ţară şi de neam şi iubirea curată pentru Tron şi Rege.

Om de inimă şi iniţiativă dar mai presus de toate, suflet de ostaş, pentrucare munca şi simţemântul datoriei laolaltă cu dragostea de ţară şi tron, sânt însuşirirle sale de căpetenie, Ltcolonelul *Georgescu*, comandantul militar, a transformat în câţi-va ani acest liceu, într'un adevărat focar de cultură şi disciplină ostăşească.

Convins că numai munca singură munca dă un preţ acestei vieţi Comandantul liceului a transformat şcoala într'un adevărat stupar, unde elevi şi profesori muncesc fără răgaz, într'o înfrăţire vrednică de toată lauda şi admiraţiunea, iar rezultatele sânt într'adevăr monitoare.

Elevii, viitorii ostaşi ce vor străjui în viitor, hotarele României mare, vor fi vrednici de neamul din cari fac parte iar în vreme de grea cumpănă, braţul lor oţelit, va apăra cu vitejie, gila strămoşească.

Delaciscoare.

„sunt reacţionare şi propogandei demagogice făcută de stânga acestui partid în massele ţărăneşti refractare ideilor socialiste, chiar atunci când îmbracă o haină socialistă.

Succesul lui Giolitti, căci coaliţia partidelor de ordine îl va sprijini în parlament, se datoreşte măsurilor energice luate de el pentru stăvilirea propagandei bolşevice şi reprimarea cu ultima severitate a dezordirilor provocate totdeauna de aceiaşi anarchişti ai lui Malatesta.

Pe tema acestor reprimări socialiştii au dus — cum de altfel obişnuesc în toate părţile — o campanie violentă de insultă şi neadevăruri la adresa lui Giolitti.

Ţara s'a pronunţat, prin condamnarea politicei bolşevizante a socialiştilor italieni. Cu această şi ultima legendă a infalibilităţei socialismului italian e distrusă. Cu atât mai bine căci Italia are nevoie de linişte pentru a produce.

R.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Igiena omului după etate şi în special igiena primei copilării.

V

de **Dr. Vasile Blanu**
medic colonel în rezervă.

Când copilul este în vrâsta de a lua parte la jocurile şi studiile camarazilor lui, în promenadele publice sau la şcoală, vin nouă cauze de boale: *contagiunea* (molipsirea) şi *epidemia* (molima). La şcoală profesorii sunt datori a trimite acasă copii atinşi de astfel de boale. Dar să nu uităm, că pojarul, scarlatina, tusa măgărească şi altele, copilul le poate căpăta deafară jucându-să cu copii deja atinşi, însa nu destul de grav pentru ca să stea în casă. In aceste cazuri este datoria părinţilor să supraveghieze pe tovarăşii copiilor lor, să şi depărteze copii de cei cari tuşesc, cari strănută, cari sunt răguşiţi, etc. Aceleaşi precauţiuni trebuie să le ia şi în casă, unde copii atinşi de anghină sau de alte boale molipsitoare să fie izolaţi şi depărtaţi de fraţii lor sănătoşi. In fine, vor căuta ca copii lor *să se desvolte intelectualiceşte gradat* şi în raport cu corpul, să nu fie siliţi la muncă prea mare în casă sau la şcoală. Aceasta însă nu-i îndreptăţeşte a-i lăsă în lenevie, sub cuvânt ca să crească mai bine, ceeace ar aduce alte neajunsuri, asupra cărora voiu trece cu vedere din lipsă de loc.

Inainte de a trece la celelalte etăţi: adolescenţa, etatea adultă şi bătrâneţa, voiu spune câteva cuvinte despe *creşterea* corpului omenesc.

Prin creştere să înţelege desvoltarea care se face în lărgime şi înălţime.

Desvoltarea în lărgime şi grosime este foarte înceată în primii ani ai vieţii; ea să accentuiază dela 15 până la 20 ani, şi este cea mai complectă către 40 de ani pentru bărbat şi 50 pentru femeie. Din contră creşterea în înălţime, care constitue creşterea propriu zisă, din care rezultă statura (talia) mai mult sau mai puţin înaltă, este foarte repede în anii primi ai existenţei, să micşorează apoi puţin câte puţin şi încetează definitiv la 20—25 ani. In momentul naşterii, copilul are în termin de mijloc aproape 50 centimetri; în al doilea an ea este pejumătate mai puţin repede (10 centimetri); dela 4 la 5 ani până la etatea pubertăţii ea este de 5—6 cm. pe fiecare an; dela 16—17 ani 4 cm.; în cei doi ani următori de $2^1/_2$ cm. Până la 11 sau 12 ani, băeţii sunt mai mari şi mai grei decât fetele; la această etate ele cresc foarte repede şi întrec cu înălţimea pe băieţi; apoi aceştia îşi relau şi îşi păstrează o superioritate definitivă.

Să vedem acum care este influenţa boalelor asupra creşterii.

Este de netăgădult că multe boale de natură scrofuloasă, cum este îndoirea şirei spinării (cocoaşa), oftica încheleturilor şoldurilor şi a genunchilor, împedecă creşterea corpului; dar din toate boalele cea mai puternică este rachitismul (înmoierea oaselor. Să poate bănui începutul sau ameninţarea acestei boale la un copil care încetează de a mai creşte dela o vrâstă oarecare, fără ca să să poată raporta această oprire la o mostenire specială; atunci şederea la ţară, întrebuinţarea esclusivă a laptelui, băile sărate, untura de peşte, fosforul de calce, sunt bune de recomandat şi vor putea face ca creşterea să-şi reiea desvoltarea sa naturală. In caz contrar sunt multe şanse ca copilul să păstreze oarecare diformitate pentru toată viaţa.

Sub influenţa convulsiunilor (spasmelor), a pojarului, a scarlatinei, a febrei tifoide, etc. creşterea copiilor poate să fie grăbită în mod considerabil, să atingă în câteva zile 1—4 cm. Să observă la unii copii că într'un timp scurt iau o creştere exagerată, care îi face să slăbească, să aibă dureri la încheleturi, oboseală neesplicabilă, lenevie la joc şi la studiu, mistuire greoale, bătaie de inimă, curgere de sânge din nas, scuipare de sânge şi altele. Contra acestei creşteri repezi nu este nimic de făcut, dar, în tot cazul, să va căuta să să mărească forţele copilului, pentru ca să contrabalanseze slăbiciunea care rezultă din această creştere prea repede. Tot pentru aceasta să recomandă carne friptă cu sânge (englezeşte), plimbare multă, duşi şi băi reci, gimnastică, scrimă şi alergare.

2. Adolescenţa.

Această perioadă urmează copilăriei şi începe dela ivirea primelor semne ale pubertăţii până la epoca în care corpul şa câştigat toată perfecţiunea sa, adecă dela 13 până la 25 de ani.

Adolescenţa este vrâsta desvoltării fizice şi intelectuale. Această etate, cel puţin în prima ei jumătate, să chiamă etatea ingrată, pentru că acei cari ajung această vrâstă să găsese într'o epocă de transiţie în care nu mai pot avea nici naivitatea copilărească, nici seriozitatea omului matur.

Adolescentul începe a duce o existenţă proprie mai mult sau mai puţin independentă de aceea care i-a călăuzit primii săi paşi.

El voeşte să facă pe omul, atunci când încă n'are experienţa şi prudenţa necesară şi fără de cari nu este în stare să evite boala, care stă pitulată îndărătul fiecărei abateri dela legile igienei. In adevăr, el să crede prea bogat în sănătatea-i primită dela natură şi nu să gândeşte la deziluziile ce îi să prepară, dacă nu urmează sfaturile primite dela cei din jurul lui şi cari sunt mai bătrâni.

Igiena adolescenţei diferă la băiat de cea a fetei, a cărei desvoltare fizică este mai precoce, mai repede şi să face în condiţiuni deosebite. Din această cauză mă voiu ocupa mai întâiu de băiat şi apoi de fată.

Omul june are o trebuinţă specială de activitate, pe care trebue să o satisfacă păstrând o măsură înţeleaptă. Ast-

Cronica politică

Consecinţele nereuşitei manevrelor d-lui Take Ionescu cu fuzionarea opoziţiei şi colaborarea cu guvernul sub înrâurirea acestuia, încep a se simţi. Înainte încă de întrunirea majorităţilor, unele ziare care reprezintă părerile unor membri din guvern, cum este „Renaşterea Română“, au dat semnalul luptei contra d-lui Take Ionescu, afirmând că este *„elementul disolvent“* din guvern. Scopul cu care a fost făcută această afirmaţie într'un ziar înspirat de unii membrii din guvern, este crearea unui atmosfere defavorabile d-lui Ionescu în sânul majorităţei şi provocarea chiar a unui manifestaţii ostile acestuia, pentru ca, urmând astfel logica retragere din guvern înainte de deschiderea parlamentului, să se evite discuţiunile din aceste care ar putea fi fatale întregului guvern.

Cum însă credem că înlăturarea d-lui Take Ionescu nu se va putea obţine numai pe calea unui demonstraţiuni în sânul majorităţii în afară de parlament, socotim că aceasta se va putea obţine numai atunci când respingerea proiectelor de concesiune, legate de politica d-lui Take Ionescu, va târa după dânsele şi pe cel mai primejdios al lor sprijinitor. Neputându-se însă presupune pe seama actualei majorităţi a îndeajuns de conştientă orientare şi pătrundere de interesele superioare ale ţărei în chestiunea concesiunilor — nenumerate fiind dovezile ce sau dat — credem mai curând că se vor căuta alte puncte vulnerabile pentru răsturnarea d-lui T. Ionescu. S'ar putea însă ca, negăsindu-se altele în cele din urmă, interesele consolidărei i partidului să impuie şi adoptarea politicei ant concesionare. Va avea şi ceva de câştigat, în felul acesta, ţara din intrigile de partid.

Ştiri şi fapte politice

Deschiderea sesiunei Corpurilor legiuitoare va provoca, dela început, unele schimbări însemnate atât în ceiace priveşte alcătuirea guvernului, cât şi în ceiace priveşte realegerea birourilor Camerei.

După toate informaţiile pe cari le deţinem, majorităţile parlamentare vor să sacrifice definitiv pe d. Duiliu Zamfirescu dela preziденţia Camerei. O intervenţie a d-lui general Averescu în această privinţă a fost cerută de d. Duiliu Zamfirescu, pentru ai se impune realegerea, dar e puţin probabil ca ea să se producă.

E cert, deasemeni, că majorităţile vor cere şi înlăturarea d-lor general Văleanu şi Oct. Tăslăuanu, dela departamentele comunicaţiei şi ai lucrărilor publice. In cazul în care cei doi actuali miniştri ar refuza să facă gestul ce li se cere, guvernul va demisiona, urmând să fie reconstituit, fără d-nii general Văleanu şi Oct. Tăslăuanu.

*

Şi „Patria“ numeşte *„Solidaritatea Federaţiei“* rezoluţia partidului democratic al Unirei din Bucovina, prin care tocmai contrarul afirmă când cere: „a se încredinţa cârma statului unui guvern tare ieşit dintr'o *solidă* şi *bine închelată* organizaţie politică *unitară*, unui guvern condus de oameni *încercaţi* şi cu *reale garanţii de seriositate*, întrucât nu se mai pot îngădui *experimente* ca acele recente atât de dăunătoare ţării întregi“.

Dacă e vorba de o organizaţie politică *„unitară“*, *„solidă“* şi *„bine închegată“*, numai asupra Federaţiei nu se poate opri gândul nimănui, când tocmai aceasta prin nereuşită fuziunei a dat dovadă că e lipsită şi de unitate şi de soliditate şi de o bună închegare.

Şi apoi despre Federaţie poate fi vorba când se cere un guvern compus din oameni încercaţi, cu reale garanţii de seriositate cari să nu mai îngădue experienţele din trecut, când tocmai Federaţie a abuzat cu asemenea experienţe?

Dar „Patria“ îşi continuă şi ea visul său de aur. . . .

Românii din America şi situaţia dela noi

Ziarul „Românul“ care apare la Youngstown (Ohio), Statele-Unite, ridicându-se împotriva celor, cari critică toată aşezarea politică din România, scrie următoarele rânduri, cu înţelepciunea celor carr ştiu căuta şi găsi cauzele stărilor de lucruri din ţară:

La o adunare, cum sunt pe aici la noi adunările — prilej de aprinse vorbiri — unele cu rost, altele fără, adunare, care s'a ţinut nu de mult în New-York, vorbitorii, printre cari şi un tânăr fost soldat în armata americană, au ţinut să şi ţipe, tocmai de acolo, mânia nestinsă pe cari o au ei împotriva ţării româneşti.

Dacă ar fi să credem toate câte s'au spus acolo la adunare, apoi e vai şi amar de capul nostru.

Căci iată cam în ce chip au vopsit ei România de azi:

„Un iad de păcate, unde toată lumea fură şi înşeală, o ţară în care stăpânii sunt doar câţiva oameni, cari socot ţara ca o moşie a lor: ciocoi.

Autoritate nu există decât în puterea celui bogat, care împarte dreptatea cum îi convine. Poliţia vândută, ţăranii robiţi, muncitorii ţinuţi în închisoare jumătate din timp flămânzi.“

Dar lucrurile s'au schimbat.

Nu lărmuind, nici cârtind veşnic împotriva a tuturor şi a toate vom ajuta ţării ca să învie la viaţă nouă şi curată.

Şi mai ales semănând în sufletul celor, cari pleacă de aici neîncredere în conducători şi în viitorul ţării nu vom ajuta mult la refacerea ţării.

Înţelegem pe fraţii de la New York foarte bine. Dar să nu compare ei stările de aici cu cele de acasă. Războiul s'a dat chiar pe pământul ţării româneşti. Urmele de sînge se văd încă. Abia ne-am îngropat morţii!

După un război atît de crunt cum a fost războiul la care România a luat parte sunt atâtea lucruri de făcut, atâtea răni de tămăduit, ca apoi numai târziu când şi gândul cel din urmă ni se va fi îndulcit, după un lung, dureros de lung Doliu al ţării, să putem zimbi vieţii ce ni îmbie bunurile ei.

Ne dăm şi trebue să ne dăm seama de relele cari sunt, dar să cugetăm bine atunci când atribuim aceste rele unora ori altora şi să plasăm învinuirile acolo unde sunt de fapt vinovaţii.

A condamna d'avalma tot ce e românesc şi tot ce România posedă, e un păcat.

Şi fraţii noştri din New-York şi aiurea, cari trăiesc în lumea aceasta cu mult înaintată, să nu păcătuiască cu voie.

Activitatea societăţei soviniste „Emke“

„Românul“ publică următoarele importante amănunte cu privire la activitatea societăţei „Emke“:

Protopopul romano-catolic din Târgul-Mures, Bela Jáross, care este unul dintre cei mai puternici stâlpi ai societăţii şoviniste maghiare din Ardeal „Emke“, a făcut presei maghiare următoarele declaraţiuni relativ la programul de muncă al acestei societăţi, care după o stagnare oficială de câteva luni, îşi reia acum în mod legal activitatea:

„Acela cari au cetit prevederile tratatului de pace relativ la ocrotirea minorităţilor şi au priceput decisiva lor importanţă, au datoria să spună poporului maghiar şi să-l îmbărbăteze, arătându-i că nu este condamnat la stagnarea progresului său, ci este deadreptul silit să progreseze. Trebue să se arate poporului maghiar din Ardeal, că el poate să-şi trăiască viaţa sa naţională, nu din mila puterii de stat, ci singur în baza garanţiilor legale internaţionale!

„Emke“ se poate reorganiza tot în baza acestor garanţii şi încunjurată de dragostea şi încrederea maghiarimii poate proceda la acţiunea de organizare a minorităţi maghiare.

„Emke va avea deocamdată, şi urgent de împlinit trei datorii: 1. Va trebui să aibă în evidenţă pe fiecare maghiar din aceste teritorii; dar în primul rând va trebui să se intereseze de maghiarii stingheri şi cari trebuesc salvaţi, scoşi din cercul primejdios al streinilor. Cele câte 5—10 familii maghiare, strâmtorate în comune româneşti, — sunt perdute. Aceste familii trebuesc descoperite, trebuesc aduse de acolo şi plasate în mediu maghiar.

2. Săcuii cari locuesc în mase, trebuesc şi mai bine apăraţi contra streinilor, dându-li-se afară de biserică, diferite organizaţii economice, comerciale şi strângându-se tinerîmea în organizaţii speciale culturale şi de sport etc.

3. „Emke“ are datoria să facă adevărata organizate a maghiarimii dela oraşe şi mai cu seamnă să facă totul pentru menţinerea şi apărarea caracterului încă maghiar al oraşelor ardelene.

Faţă de statul român, Emke are o singură datorie: să facă pe acesta să priceapă, că întărirea maghiarimii din Ardeal este interesul statului. Dacă faţă de acţiunea soçietăţii „Emke“ nu ne putem aştepta şi nu cerem simpatia concetăţenilor noştri români, şi a unor factori autorizaţi, — cu atât mai mult cerem şi pretindem statului azi oficial, în numele legilor garantate de tratatul de pace, să ne acorde toată simpatia sa şi tot ajutorul său, pentru grăbirea organizării noastre“.

Aceasta ar fi în linii generale viitorul program de muncă al societăţii „Emke“, despre care ştim că fusese întemeiată, sub auspiciile guvernului maghiar şi prin ajutorul efectiv al lui Ştefan Bethlen şi Ştefan Apáthy, cu singurul scop, de a maghiariza Ardealul românesc.

La rândul nostru credem, că pentru programul schiţat guvernul „azi oficial“ nu va putea acorda sprijinul său, atâta timp, cât unele puncte din program nu vor fi privite cu simpatie de întreagă suflare românească de aici. Cât priveşte menţinerea şi dacă se poate intensificarea maghiarizării oraşelor din Ardeal, — suntem de părere, că dacă „Emke“ ar încerca acest lucru, ar face o sforţare şi periculoasă şi zadarnică, lucru pe care îl vom arăta într'un articol viitor.

---

fel exerciţiul la aer sub toate formele (plimbări, jocuri, gimnastică, călărie), este neapărat trebuincios şi desvoltă pofta de mâncare, înlesneşte mistuirea, ajută desvoltarea muşchilor dela braţe şi picioare, măreşte energia muşchilor peptului şi prin urmare măreşte activitatea respiraţiei. Innotarea în timpul verii, danţul în vreme de iarnă, idroterapia (băile reci şi duşurile) în toate anotimpurile (afară numai când este oprită de medic sau de bunul simţ din vr'o pricină oarecare) au acelaşi efect bun. Când adolescentul a suferit de reumatism la încheieturi, care ne face să ne gândim la o boală de inimă, dacă el are bătăi de inimă (palpitaţii), atunci trebue să se ferească de oriçe exerciţiu violent.

Hrana adolescentului trebuie să fie de bună calitate şi în cantitate indestulătoare, pentru ca să satisfacă tuturor trebuinţelor create de creştere şi de exerciţiul fizic. Regimul mâncării trebuie să fie variat, dar carnea trebuie să ocupe locul prim şi este mai de preferit decât ciorbele, supele şi alte feluri de mâncări, cari mai mult amăgesc apetitul, mai întotdeauna prea mare al adolescentului, decât să-l îndestuleze. In aceeaşi măsură cu carnea trebuie să întrebuinţeze adolescentul şi pânea mămăliga, ouăle, lăpturile şi legumele făinoase. Intr'un cuvânt hrana omului june trebuie să fie substanţială (hrănitoare) sub un volum mic, puţin obositoare pentru stomac; ei să observe oarecare regulă in ceeace priveşte ora mâncării.

Mai trebuie să-i supraveghiem desvoltarea facultăţilor intelectuale, la unii să stimulăm (să înteţim), la alţii să moderăm (să mai potolim) activitatea creerilor. Această regulamentare este de mare importanţă şi vom trece, din lipsă de spaţiu, asupra ei, amintind numai că şi ocupaţiunile intelectuale trebuie să nu treacă măsura, să fie moderate, pentru ca să nu producă suprafatiga şcolară (surmenajul), care poate să aibă de multe ori urmări triste, ducând la o slăbire de nervi, la mult cunoscuta boală numită: neurastenie. Aceasta este una din boalele nervoase ale adoloscentului şi să poate ivi atunci când activitatea intelectuală întrece puterile creerilor. Apoi să mai poate ivi la această etate şi un fel de nebunie, care să naşte sub influinţa unui exces de incordare a minţii. Intru cât priveşte epilepsia (boala copiilor), ea să poate arăta şi în această perioadă a vieţii, dar ea să afla sub dependenţa unui viţiu ereditar.

La această etate să pot arăta şi diferite forme de anginâ (durere de gât, gâlci), dela angina cea mai uşoară, simplă, catrală, până la cea difterică. Aadolescenţii mai sunt expuşi la pojar, vărsat, scarlatină, şi anemie. Cât despre reumatism, ingrămădirea sângelui, în pept şi alte boalte ele să pot arăta şi la această, vrâsta intocmai ca şi la celelalte perioade ale vieţii. Scrofulele sunt mai rare decât la copii, oftica însă se iveşte mai des, cu toate că apogeul acestei boale să observă în etatea adultă. Să poate micşoră frecvenţa acestor boale printr'un exerciţiu şi un regim apropiat, precum şi o activitate intelectuală bine reglementată.

Să vedem acum care este *igiena tinerei fete.*

La etatea de 13—14 ani, organismul fetiţei trece printr'un fel de revoluţiune sau mai bine zis prin o evoluţie organică, care o deosebeşte din punctul de vedere igi nic şi medical de băiat. Pe câtă vreme acesta n'are decât să în desţuleaască trebuinţele cari rezultă din creştere, iar ceeace îi rămâne din câştig să in magazineze pentru ai servi spre desvoltare, fata, pe lângă cheltuelile necesitate de creşterea sa, mai trebuie să satisfacă şi cheltuiala creată prin perderea lunară a unei părţi din propria ei substanţă, din sângele ei.

Această evoluţiune şă face de multe ori fără nic un sdruncin, la unele însă ea isă indeplineşte cu greu şi aducând oarecari prejudiţii sănătăţii lor. Căci, în acest timp, sângele sărăceşte dacă nu cumva o igienă bine regulată nu ar repara perderile pe cari el le incearcă, mai intâiu fiindcă sângele se scurge dintr'un organism incă rău pregătit pentru acest deficit lunar, apoi fiindcă turburările apetitului şi ale mistuirii fac ca el să primească materiale, care îl repară în mod neindestulător.

Pe de altă parte sistemul nervos, care joacă un rol mare în această îngrămădire de sânge într'un punct determinat al corpului, rămâne fară încetare deştept şi câştigă o excităţiune obicinuită, care dacă nu este potolită în fiecare lună prin uşurarea sperată, să transformă în o iritaţiune cu adevărat bolnăvicioasă, putând duce la isterie.

Aşa dar punctul principal al igienei tinerei fete este să facem ca sângele ei să fie întreţinut în bune condiţiuni, ca el să-şi urmeze cu ascultare cursul care-i este desemnat, ca sistemul ei nervos să nu câştige niciodată o preponderanţă, de care uşor poate acuza.

Prima condiţiunea de succes este o hrană bună, substanţială, constând mai cu seamă din ouă peşte, carne de vită. A doua condiţiune este ca fata să facă un exerciţiu suficient; pe lângă studiu, desemn, muzică (piano), să caute să-şi pună în mişcare în iecare zi teţi moşchii cu carieste prevăzută. Cusutul şi alte lucrări manuale nu trebuie să o ţină prea mult în poziţie şezândă; ea trebuie să se mişte, să facă plimbări, mai bine pe jos decât în trăsură, cel puţin două ore pe zi, să facă exerciţii de gimnastică, apropiate sexului ei. Afară de acestea, puţină idroteraple (cură de apă rece) este foarte folositoare; în lipsă de duşari reci, ea poate să facă spălături cu apă rece.

Intru cât priveşte somnul, el trebuie să fie de 7—8 ore şi pe cât să poate să se culce mai de vreme pentru ca să se scoale mai de dimineaţă; somnul de noapte este mult mai bun de cât cel de ziuă Dar aceasta ne va să zică că trebuie să se excludă balurile, mai ales că fetele formează cea mai frumoasă podoabă a unei petreceri dansante, însă aceste baluri să fie mai rare şi să nu dureze până'n ziua albă. (Va urma.)

INFORMAȚII

Vârful lui Mont-Blanc s'a prăbușit căzând peste gheţarul B entei; muntele nu mai are acum înalţimea dinainte.

*

In Reghinul Săsesc răifăcători au prădat biserică romano-catolica de acolo.

*

D-l Dr. Bianu sub-inspectorul siguranţei Transilvaniei, plecând la Bucureşti pentru chestiuni oficiale, îi va ţinea locul d. Matei Cozma.

*

S'a hotărît şi unificarea salariilor funcţionarilor din Ardeal. In ceeace priveşte fixarea claselor de funcţionari în vechiul regat a rămas ca această chestiune să mai fie studiată.

*

Intre ştirile aduse de particulari se spune că la Viena cursul leului este de 12 coroane şi cu tendinţa de urcare.

*

Clădirea noului abator din Cluj începând la primavară, primăria a trimis un inginer în Franţa ca să studieze construcţia noilor abatoare de acolo.

*

Direcţiunea Regională a Monopolurilor a luat cele mai întinse măsuri, ca populaţiunea să fie îndestulită cu orice produse monopolizate, (ca tutun, chibrituri, sare etc) cari se găsesc în abondenţă în depozitele sale, în tocmai ca în timpurile normale.

Debitanţii mici, dacă nu se pot aproviziona de la debitanţii mari, din orice motive, se pot aproviziona direct dela depozitele Regiei şi saline cari au primit ordin în acest senz.

Dacă în vre-o comună n'ar exista trafică de tutun şi sare primăriile pot cere ele direct produse monopolizate dela depozitele Regiei şi Saline spre a le pune la dispoziţia locuitorilor, bine înţeles cu preţurile tarifare.

Se vor retrage brevetele dela acei debitanţi mari sau mici, cari nu se vor aproviziona în deajuns fie din lipsa de bani (ce nu poate fi admis ca motiv legal) fie din alte motive.

*

In curând va apare Calendarul Almanach al ziarului Infrăţirea, care, pe lângă o foarte bogată materie semnată de fruntaşii vieţii intelectuale, va cuprinde şi calendarul pe anul 1921. Rugăm pe d-nii depozitari şi librari cari doresc a lua în depozit spre vânzare această lucrare, să ne comunice de câte exemplare au nevoie pentru desfacere, întrucât retururi nu vom primi.

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrăţirea", tuturor abonaţilor ziarului „Infrăţirea" şi celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decembrie anul cor.

*

Numărul cazurilor de variole la Cluj este de 80.

*

Focul ce cuprinsere pădurile, e pe valea Someşului s'a stins în urma zăpezii mari care a căzut.

Industriaşii şi comercianţii români din localitate vor avea în ziua de 30 Noembrie adunarea de constituirea în sala Camerei de Comerţ la ora 6 p. m.

Sunt invitaţi a lua parte toţi cei interesaţi.

*

Marele scriitor Scotus Viator, care se află în localitate, după ce a vizitat toate autorităţile şi a luat parte la banchetul dat în onoarea sa, va pleca mâine la Târgu Mureş, de acolo la Oradea-Mare, Arad, Timişoara şi pe urmă în Cehoslovacia.

*

Ca secretar al poliţiei oraşului Cluj a fost numit d-l Chendi.

*

După o nouă ordonanţă a secretariatului de agricultură, toţi proprietarii de oi şi lână trebue să facă o declaraţie de numărul oilor şi de cantitatea de lână ce-o au.

*

Pentru populaţia oraşului a sosit în localitate 4 vagoane făină albă. Pentru fiecare persoană se va de 2 kg. cu preţ între 3—5 lei.

*

La Mehadia s'a descoperit o nouă baie de aur. Pentru exploatarea ei s'a format o societate cu capital de 5 milioane.

*

Resortul de finanţe a dat o ordonanţă prin care interzice eliberarea de acte pentru plecarea din ţara acelora ce nu şi-au plătit dasile către stat.

*

Transportul lemnelor ridicându-se dela 30 coroane la 80 lei de căruţă mai mulţi funcţionari ne roagă să atragam atenţia autorităţilor în drept pentru ca să ia măsurile necesare.

*

Ministrul de interne a admis repatriarea supuşilor maghiari.

*

S'a decretat ca funcţionarilor din Ardeal cari vor fi puşi la retragere de oficiu până la lichidarea drepturilor să li se dea o indemnizaţie lunară, egală cu suma neto ce primeau ca leafă şi accesorii în momentul punerii lor în retragere.

*

La Cernăuţi s'a înfiinţat o şcoală de conducători de lucrări publice, care funcţionează după normele şi dispoziţiunile în rigoare pentru şcoala similară din Bucureşti.

*

Mulţi locuitori se plâng că graniţă dintre vechiul-regat şi Ardeal nu s'ar fi desfiinţat. Jandarmii încă nu lasă pe Ardeleni să aducă grâu cu carele din regat. Autorităţile în drept sunt rugate să ia măsurile cuvenite.

*

A fost ales în sinodul bisericesc din Blaj în calitate de canonic Păr. dr I. Balan, cunoscut până acum ca un puternic susţinător al literaturei precum şi a curentului naţional din Ardeal.

*

Din totalul vagoanelor de sticlă repartizate în Ardeal, Căilor Ferate le-a sosit două. Deoarece pentru C. F. R. din Ardeal trebuesc 24 cel puţin, surpriza publicului, în celace priveşte vagoane bine închise şi deci calde, va fi mai puţin plăcută.

D-l dr Vasile Popp, comisar guvernial al C. F. particulare a sosit astăzi în localitate.

*

Lipsa de nutreţ din Ardeal a determinat pe mulţi proprietari de vite cornute mari şi mici să contracteze cu diferite obştii din vechiul-regat pentru ca să ducă vitele acolo pentru iernat. Din vitele destinate pentru tăiat un prin transport de 70 vite mari a fost trimis la Bucureşti zilele acestea.

*

Vice preşedintele Statelor Unite, d-nul Marschal însoţit de Doamna au fost oaspeţii oraşului Youngstown D-nul Marschal a vorbit adunări democraţilor de pe valea Mahoningului.

*

La Youngstown, e pe cale înfiinţarea unei organizaţiuni româneşti, deosebită de organizaţiunile existente, care va cuprinde pe români din toate grupările.

Va fi o organizaţiune similară celei americane: „Y. M. C. A." Ba chiar s'ar putea, ca şi numele să-i fie la fel, afară, că aceasta va fi românească.

Asemenea organizaţiuni au evreii, nemţii etc...

Numele în românește ar fi: „Asociatiunea Tinerilor Români Creştini". In curând vom auzi veşti bune despre organizaţiunea plănuită.

*

Marile fabrici de oţet şi lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc orice fel de cutii pentru farmacie şi pentru comerţ cu preţ redus.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14.

*

Lecţiunile de limba franceză şi italiană se predau după cea mai nouă metodă, a se adresa str. Unio 28 la d-na Zaman.

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogeria „Emke" Cluj Piaţa Unirii No. 32.

*

S'a deschis Varietul Biazini Sâmbătă s'a deschis varietul Biazini. Prima reprezentaţie a avut un succes desăvârşit; atât artiştii români cât şi cei maghiari au fost la înălţime. Localul de de iarnă renovat şi înfrumseţat, este splendid aranjat, iar serviciul se face foarte repede şi conştiincios. Varietul va deveni în curând cel mai frecventat local din Cluj, fiind unicul local de petrecere din localitate.

Fapte diverse

Poliţia din Cluj a arestat pe Ludovic Tokay care fiind însărcinat de Direcţiunea pădurilor ca vânzător de lemne, după ce incasase vre-o 30 mii lei, voise să plece în Ungaria, fără să mai dea cuiva socoteală.

Susnumitul urmează să fie judecat.

*

In urma reclamaţiunilor făcute poliţiei locale de către Direcţiunea Serviciului sanitar prin care se spunea că casa de bani a fost deschisă prin chei falşe, şi s'a luat din ea întreaga sumă de 18 mii de lei, serviciul agenţilor secreţi însărcinând pe d-l Iconar cu cercetarea faptului a descoperit că autorul furtului este servitorul Ioan Chiorean. Servindu-se de o chee falsă, el a reuşit să ia suma de mai sus, pe care a împărţit-o cu părinţii lui. Vre-o 3 mii lei i-a cheltuit. Făptuitorul a fost deţinut şi înaintat parchetului.

Programul congresului agricol dela Bucureşti

— Şedinţa de deschidere. —

La 5 Decembrie 1920 ora 9 a. m. în Sala mare a palatului din str. Sf. Dumitru No. 2.

1. Cuvântarea Domnilor Miniştri prezenţi.
2. Salutul Preşedintelui de onoare al Societăţii Agronomilor.
3. Cuvântarea Preşedintelui activ al Societăţii.

Pauză.

Desbaterile congresului

Prima zi de dimineaţă (5 Decembrie.)

1. Inrâurirea reformei agrare asupra producţiunii agricole în România întregită.

Referenţii d-nii: G. Cipăianu, C. Jormescu, M. Chiriţescu.

Prima zi după amiază (4—8.)

2. Organizarea agricultorilor în vederea sporirii producţiunii şi apărarea intereselor agricole.

Referenţii d-nii: N. O. Popovici-Lupa, D. Busuiocescu, D. Căruntu, T. Mândru, P. Roziade.

Ziua a II-a, dimineaţa (6 Decembrie.)

3. Consolidarea proprietăţii rurale A. Nasta.
4. Valorificarea produselor agricole şi viticole (Import, export, industrializare.)

Referenţii d-nii: E. Brancovici, I. Băducanu, A. Voronca, M. Niţescu.

5. Creşterea vitelor în raport cu transformările efectuate în agricultură.

Referenţii d-nii: N. Filip, A. Cardaş, Fl. Chernbach.

Ziua II-a după amiază.

6. Organizarea combaterii maladiilor duşmanilor plantelor şi controlul seminţelor în legătură cu lupta împotriva buruienelor.

Referenţii d-nii: D. Grinţescu, N. Knechtel, I. Enescu.

7. Maşinismul în agricultură; motocultura.

Referenţii d-nii: N. Budişteanu, V. Vâlceanu, M. Zahareanu.

8. Diverse comunicări cu caracter ştiinţific.

A treia zi dimineaţa.

9 Invăţământul agricol şi răspândirea cunoştinţelor de specialitat în raport cu producţiunea.

Referenţii d-nii: A. Zaharia, C. Sandu-Aldea, T. Buhăescu, I. Iamandi.

10. Cultura pomilor şi a viei ca ramuri a economiei agricole.

Referenţii d-nii: I. Haşeganu, D. Ştefănescu N. Giurgea, T. Bahtalowscki.

11. Legătura între exploatarea agricolă şi cea silvică.

Referenţii D-nii: M. Drăcea, G. Ionescu-Şişeşti

Votarea Moţiunilor.

Institutul de arte grafice „RAMURI" SOCIETATE ANONIMĂ CRAIOVA

PROSPECT

Emisiunea IV de Lei 2.000.000

Faţă cu desvoltarea pe care a luat-o în ultimul timp Institutul de editură şi arte grafice „Ramuri" şi înţelegând şi datoria noastră de a păstra acestei întreprinderi locul de frunte pe care şi l-a câştigat în mijlocul întreprinderilor similare, Consiliul de Administraţie a hotărât, în conformitate cu art. 5 din statute, sporirea capitalului dela 1.000.000 la 300.000.000 lei.

E de prisos să spunem că această sporire a capitalului se face într'un moment când clădirea proprie care e aproape terminată, este ea însăşi cea mai serioasă dovadă despre avântul pe care l'a luat întreprinderea noastră.

Consiliul de Administraţie însă înţelege ca zidirea noului local să nu micşoreze întru nimic, fie chiar şi în mod trecător, puterea de iniţiativă a societăţei, tocmai într'o vreme când împrejurările sunt aşa de prielnice pentru consolidarea definitivă a întreprinderii noastre.

In urma acestei sporiri, vom păşi imediat la organizarea editurei, care este unul din punctele de onoare ale programului nostru de activitate şi care răspunde astăzi cele mai imperioase necesităţi de răspândire şi afirmare a culturii româneşti.

Merită să menţionăm, că valoarea instalaţiunei noastre industriale depăşeşte suma de 3.000.000 lei, conform preţurilor actuale ale fabricilor, deşi în inventarul nostru este trecută cu 400.000 lei, preţ de cost.

Sporirea se face prin emisiunea a 4000 acţiuni nominative a 500 lei fieçare.

Acţiunile se emit pe preţul de 575 lei bucata, dintre care 500 lei capital şi 75 lei fond de rezervă.

Din aceste 4000 acţiuni:

1250 au fost rezervate vechilor acţionari conform cererilor făcute, iar

2750 sunt destinate subscripţiunei publice.

Subscripţia va începe în ziua de 25 Noembrie a. c. şi va dura până la 5 Decembrie a. c.

Plata acţiunilor subscrise se face în modul următor:

Lei 325 la subscriere.

Lei 250 între 15—28 Februarie 1921.

Până la liberarea acţiunilor definitive se vor emite subscriitorilor Titluri provizorii.

Subscrierea se va face: la sediul soc. „RAMURI", Craiova.

IN CAPITALĂ: la Banca Franco Română, str. Bursei, 4.

IN CRAIOVA: la Banca Olteniei.

la Banca de Scont din Craiova.

la Federala „Mihai Viteazul".

Doritorii de a subscrie din celelalte oraşe se vor adresa la sediul societăţei în Craiova, pentru a li se trimite Declaraţiuni de subscriere, iar suma se va depune la Banca Naţională, pentru contul Soc. an. „Ramuri", Craiova.

Preşedintele Cons. de Ad-ţie, C. Jormescu.

Vice-Preşedinte: *Const. C. Poenaru.*

Director: *C. Şaban Făgeţel.*

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăţă şi văpseşte.

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

Situația internațională

Camera Lorzilor după desbateri de trei zile a adoptat bilul autonomiei Irlandei.

Definitiva aprobare a autonomiei Irlandei de către parlament a venit tocmai la timp, pentru a opri anarchia care stăpânește această insulă de atâția ani de zile.

Poate că posibilitatea de auto guvernare va liniști spiritele rătăcite și exasperate de sălbatica represiune engleză și sinnfeinerii își vor vedea visul realizat.

Totuși nu este exclusă hipoteza ca sinnfeinerii că ducă luptă până la capăt sprijiniți de compatrioții lor din Statele Unite în număr de 10 milioane și de marea finanță americană.

In acest caz e de prevăzut continuarea atentatelor armate și perpetuarea stărei anarhice, silind guvernul englez la cunoscutele măsuri represive.

Bolșevicii după înfrângerea lui Wranghel au devenit exigenți, am putea zice chiar chiar impertinenți.

Sub masca de prieteni ai națiunilor mici au început cunoscutele intrigi contra Poloniei, speculând actualele neînțelegeri dintre aceasta, Lituania și Letonia.

Pe de altă parte în ce privește discuțiunea tratatului de pace, bolșevicii fac dificultăți, ceea ce a silit pe prințul Sapieha, ministrul de externe polonez să învite telegrafic pe Cicerin la semnarea neîntârzi tă a păcei.

Plebiscitul pentru revenirea reg lui Constantin s'a hotărât pentru data de 5 Decembrie. Vor vota toți cei înscriși în listele electorale. Până atunci premierul Rhallys va trata la Paris și Londra chestiunea regelui George, sprijinul Italiei fiindu-i asigurat dinainte. E interesant de văzut dacă Rhallys va reuși să convingă diplomația antantistă. In orice caz rezultatul plebiscitului e sigur: va hotară revenirea lui Constantin.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Eri cu pompa obișnuită s'a făcut deschiderea Corpurilor Legiuitoare. Mesajul cuprinde o expunere a situației externe, arătându-se prietenia cu aliații. Se menționează de asemeni legăturile cu Vaticanul și acceptarea cererilor Romăniei la Conferința Dunărei. Se menționează și cele două logodne princiare a prințesei Elisabeta și a prințului Carol

*

In politica internă cuprinde date relativ la împroprietărire descentralizare, nevoia unificării și diferite legi.

*

Grupul socialist redus prin arestarea a 9 deputați și 3 secretari n'a asistat la mesagiu.

*

O telegramă din Londra anunță probabila renunțare la tron a ex-regelui Constantin în favoarea diadochului George.

*

D-l Tășlăuanu, contrar așteptărilor n'a demisionat încă. D-l general Averescu l'a lăsat să semneze mesajul de deschidere a Corpurilor Legiuitoare.

*

D-l Take Ionescu continuă agitațiile contra guvernului cercând o combinație cu Federația.

*

Convorbirile urmate între guvern, reprezentat prin d. Argetoianu, și Federație, reprezentată prin d. Maniu, au eșuat complet.

*

D-nii Pitulescu și Mirea, directorul aviației civile au semnat convenția serviciului postal aerian extern pe parcursul Paris—București—Constantinopol.

*

S'a aprobat exportul a 1500 vagoane grău pentru Canada; în realitate grâul se duce în Germania.

*

In Austria este grevă generală pe căile ferate.

Au fost convorbiri serioase între guvern și partidul național. D-l general Averescu voește să debarce pe d. Tășlăuanu, care, dacă refuză, va fi silit prin demisiunea întregului cabinet.

*

Eri, d. general Averescu a dat indicațiuni majorităților parlamentare pentru alegerea biroului. Se crede, că Duiliu Zamfirescu va fi exclus în urma afacerilor făcute. In locul său va fi susținut d-l Eusebiu Popovici.

*

Eri a avut loc la București înmormântarea marelui poet Macedonski. A asistat foarte multă lume. Au vorbit d-nii Goga, Victor Eftimiu, Minulescu, Alfred Moșoiu, Ion Pilat, Horia Furtună, Costă Foru și un student.

*

Amiralul Kerr a vizitat la Lucerna pe Constantin, sfătuindu-l din partea Angliei să renunțe la tron în favoarea diadochului.

O sfidare

Cafeneaua „Panonia" întrecând în șovinism orce manifestare de acest soi, și-a permis ca să sfideze sentimentul național românesc prin colorarea cu tricolorul unguresc a tuturor mobilelor, a tutoror scaunelor, meselor, linguriților, etc. Nu ne miră și nu ne surprinde ridicolul acestei exagerări. Ea este caracteristică. Ceea ce însă trebue să se remarce este sfidarea care o însemnă în acelaș timp O cafenea este un local public, în care are dreptul să între oricine, deci și Românii. Ori cum se poate numi altfel decât sfidere a Românilor aceasta? Și dacă este o vădită sfidare a sentimentului național românesc cum de nu s'a presupus că autoritățile în drept vor fi chemate a-și face datoria? Și dacă s'a presupus și totuși nu s'a ferit de-a se face această provocare, nu însemnează că autoritățile au fost sfidate? Evident că da și de aceea cerem ca în primul rând autoritatea militară să-și spună cuvântul.

TELEGRAME

Lucrările Ligei Națiunilor

Bordeaux, 27 Noembrie

Consiliul Ligei Națiunilor a discutat la 26 Noembrie constituirea comisiunei permanente de mandate, care va fi însărcinată cu primirea și studierea rapaartelor anuale ale puterilor mandatare, cum și cu avizarea consiliului asupra tuturor chestiunilor privitoare la executarea mandatelor.

Consiliul a hotărît ca această comisiune să cuprindă nouă membrii, dintre cari 4 vor fi reprezentanți ai puterilor mandatare, iar 5, ai puterilor nemandatare.

Când va veni în discuție vre-o chestiune privitoare la exercitarea mandatului unei puteri în sânul comisiunei, atunci va ațista un reprezentant al acelei puteri cu vot consultativ în toate chestiunile privitoare la munca de pe teritoriile supuse regimului mandatului.

Comisiunea va consulta delegații acreditați ai biroului internațional al muncii.

Plebiscitul în Grecia

Lyon, 27 Noembrie

Monitorul oficial grec publică decretul relativ la plebiscit. Toți alegătorii înscriși pe listele electorale cari au votat în alegerile recente, vor vota. Buletinul de vot nu va putea purta decât numele lui Constantin sau nu. Cele cari vor purta altă mențiune vor fi anulate.

Ziarul Politis scrie că nu trebue ca ex-regele Constantin să aibă o majoritate ci unanimitate pentru ca să se dovedească străinătății unirea poporului grec.

Autonomia Irlandei la camera Lorzilor

Horsea, 27 Noembrie

După desbateri de 3 zile camera lorzilor a votat eri la a doua citire legea pentru autonomia Irlandei.

Tratatul de pace între Polonia și Rusia.

Horsea, 27 Noembrie.

Presă franceză anunță că prințul Sapieha, ministrul de externe al Poloniei a trimis de curând o radiotelegramă lui Cicerin prin care îi propunea să se fixeze de acum data semnării tratatului de pace definitiv.

Rhallys la Londra

Horsea, 27 Noembrie.

Se spune că primul ministru grec Rhallys va pleca la Londra pentru a lua cunoștința de deciziunile aliaților cu privire la succesiunea la tron.

Știri de peste hotare

Venizelos se retrage din viața politică

Venizelos a declarat că se va retrage definitiv din viața politică. Inainte de a pleca la Nissa el a rugat pe prietenii săi politici să nu conteze pe dânsul pentru directive politice sau sfaturi.

Evacuarea Crimeii

Evacuarea Sebastopolului și a Teodosiei în urma înfrângerii lui Wrangel, s'a terminat. Numărul celor evacuați este evaluat la vreo 60.000 sau 70.000 persoane.

Cel dintâi convoi de răniți a sosit la Constantinopol. Ei au fost internați în spitalele franceze.

Inainte de a se imbarca pe bordul unui crucișetor rus, generalul Wrangel a publicat următorul ordin de zi:

„S'a procedat la evacuarea familiilor militarilor și funcționarilor, răniților și a celor, cari sunt amenințați cu represalii din partea bolșevicilor. Armata protejează evacuarea, care este asigurată prin toate mijloacele posibile. Soarta noastră este necunoscută".

O radiotelegramă din Moscova cu data de 16 Noembrie, care arată ultimile succese ale armatei roșii în Crimeia, după ce declară că restul gărzilor albe care se mai găsesc încă în peninsulă, vor fi sdrobite în cheie astfel!

„Armata roșie va tăia capul tuturor generalilor, proprietarilor funciari și la toate canaliile din gărzile albe".

Opera lui Shakespeare

In câte cărți, articole de reviste sau de ziare n'a fost desbătută chestiunea dacă în adevăr Shakespeare a scris operile pe care istoria și tradiția le lega până acum de numele lui. Și câte polemici nu s'au ridicat? Totuși problema rămâne pusă și fiecare se îndărătnicește a-i găsi o deslegare.

Un american anume Prescott s'a dus la Chepstow, în Anglia pentru a căuta această soluțiune. El va relua cercetările începute acum nouă ani de către un alt American, doctorul Orville Owen și al cărui scop este să descopere, în lăzile cu manuscrise necercetate până acum, dovezile definitive că Bacon a scris nu numai operile atribuite lui Shakespeare, dar și cele atribuite lui Marlowe, Green și Ben.

Mai mult încă, ambii cercetători susțin că Bacon este deasemeni și autorul *Paradisului Pierdut*, al lui Milton, al lui Don Quichotte de Cervantes și al altor lucrări.

In sfârșit ei nădăjduesc că cercetările lor le vor îngădui să dovedească că Bacon era fiul legitim al reginei Elisabeta, care ar fi luat de soț pe contele de Leicester.

Succesul răscolit la început de chestiunea Shakespeare încurajează, după cum se vede, pe unii critici să meargă mai departe pe această cale. Ar face bine, totuși, dacă și-ar aduce aminte de un vers din Horațiu care începe astfel.

Est modus în rebeis....

(Mercure de France)

Prețuri scăzute!

La firma DIAMANTSTEIN și MOSKOVITS

vis-a-vis de posta Centrală. Se află mantouri elegante pentru dame cu 400 Lei. Haine pentru domni gata cu 600 Lei. Magazin bine asortat cu paltoane de iarnă și haine pentru copii.

Frații Márkonffy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Citiți "Infrățirea"

Iosif Grünfeld

ceasornicar și juvaergiu
Calea Reg. Ferdinand 21
(fost Wesselényi Miklós-u.)
Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage și bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice și bijuterii cu garantie.

Sa deschis!

Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la oara 8. □ □ □ □

GRATUIT
SE VA TRIMITE
CALENDARUL ALMANACH
AL ZIARULUI INFRAȚIREA
Tuturor abonaților ziarului Infrățirea și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

Wilna—Dantzig

Forțele generalului Zeligowski, care a ocupat Wilna, se zice, fără voia mareșalului Pilsudski, au devenit așa de numeroase încât e sigură convenția dintre șeful lor și cel puțin o parte din autoritățile poloneze.

Se mai svonește că această armată se îndreaptă spre Dwinsk cu scop de a-l lua, din care cauză Letonii sunt foarte îngrijiți. Intre aceștia și Lituanieni s'a încheiat o convenție militară: armata lituaniană va ajuta pe Letoni să apere Dwinskul contra Polonezilor, pe când armată letonă va ajuta Lituania în cazul când Polonezii vor ataca Kowno.

Bine înțeles aceste evenimente încântă pe ofițerii germani care persistă în acțiunea lor subversivă din regiunile baltice, guvernul sovietic găsește fericita ocazie de a interveni, pozând în apărător al micilor națiuni baltice.

In acest scop a și început o campanie de calomnii contra Poloniei.

Ne amintim pe de altă parte că între orașul Dantzig și Polonia s'a negociat o convenție pe baza articolului 104 din tratatul din Versailles. Această convenție amendată pentru a ține seamă de unele drepturi poloneze a fost semnată de reprezentanții Dantzigului. La 15 Noembrie, Dantzig a fost proclamat oraș liber, după cum prevedea tratatul.

După părerea jurisconsulților, convenția între Polonia și Dantzig nu poate intra în vigoare decât dacă Dantzigul e constituit ca oraș liber, dar reciproca nu-i adevărată: cu alte cuvinte, dacă-i credem pe jurisconsulți, Dantzig poate fi valabil oraș liber fără să fie în vigoare vre-o convenție cu Polonia.

Câte încurcături nu se pot isca din această c'udată interpretare.

Până acum, reprezentanții polonezi n'au semnat convenția. Ei așteptau ca consiliul Societății națiunilor să urmeze părerece exprimată de conferința ambasadorilor, dând Poloniei mandatul de a asigura o eventuală aparere a Dantzigului.

Societatea Națiunilor însă a constituit o comisiune speciaiă pentru a examina din nou chestiunea Dantzigului.

Lucrurile nu mai trebuie să rămâie în stadiul acesta căci Polonia poate fi amenințată la răsărit.

Ea are nevoie de a nu da ocazia la agresiuni și de a-și asigura comunicațiile cu puterile Antantei.

Prin urmare următoarele hotărîri trebue luate de urgență:

1. Trupele poloneze „neregulate" să evacueze regiunea Wilna, unde trebuie organizată o administrație imparțială.

2. Reprezentanții polonezi trebuie să semneze convenția dintre Polonia și orașul liber Dantzig.

3. Consiliul Societății Națiunilor trebuie să acorde Poloniei mandatul de a asigura apărarea Dantzigului. *Res.*

Buletin economic

După cum scrie „Iswestija" s-au importat în timpul din urmă: 52 locomotive, 428.000 coase și secere, 1000 centrifuge, 400 pluguri cu aburi. 2500 mașine de cusut, 3000 pluguri, 5000 locomobile, și 150.000 mașini mai mici.

CITIȚI

Cărțile pedagogice, literare și populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și riscul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Claparède. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu	6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română	7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română	4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștrii	2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învățământului primar	—·—
— Didactica generală	—·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române	10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor	1·—
V. Munteanu. — Indrumări noi în învățământul primar	1·25
Reforma orariului și surmenajul școlar	1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi	3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învățământ	2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Tratarea și corectarea temelor	1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei	12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută	15·—
Noțiuni de Pedagogie Generală	5·—
Istoria Pedagogiei	9·—
Didactica	—·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul și sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu	6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie și Pedagogie — Traduceri	6·—
Al. Valeriu. — *„Logica"* pentru școalele normale și seminarii	11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română	6·—
D. D. Patrașcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română	5·—
Candidat fără noroc ed. II	5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morței	4·—
Sărbătoarea pâinii	4·—
Negustători de arome ed. II. 5·—	5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii	5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtășită	5·—
Strigoiul	7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă	5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I	4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II	4·—
V. Crăsescu. — Fugarul din seminar — vol. II.	2·—
În ajunul Crăciunului — vol. III	2·—
Pe drum — vol. IV	2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele	2·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție	3·—
G. Popescu Ciocănel. — Brașoave	1·50
Th. Speranția. — Proză	2·—
D. Teleor. — Nuvele alese	1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines	4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man	7·50
Luncușoara în Parasemi	6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin	7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907	2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen"	2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice	10·—
I. Costin. — Schițe	1·—

NOTE ȘI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie)	6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor	4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge	5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia	2·—
O. Wilde. — Poeme în proză	1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni	3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război	2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun	4·—
I. Giurgea. — Pribegie	5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevăratii Israeliți	2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV	4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman	—·50
C. Moldovanu. — Autori și Actori	8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe	2·—
H. Ibsen. — Brand	3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece	1·—
C. Moldovanu. — Fluturii	1·—
Radu Rosetti. — O lecție	2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Nazat	1·—
V. Costescu. — Strămunii (teatru școlar)	—·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe	5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului	3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui	2·—
Vanda Mihail. — Versuri	3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului	3·—
Radu Rosetti. — Valuri	2·—
Cele din urmă	1·50
Din toate	3·—
I. Al. George. — Aquile	2·—
Domus Taciturna	2·—
T. Dutescu Dutu. — Carol Vodă făt frumos	—·50
Goethe. — Hermann și Dorothei, text german	1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic	3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Colțea	5·—
Tratamentul Astmei Bronchiale	3·—
Dr. O. Meller, — Medicul Familiei	4·50
Higiena Sexuală	—·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei	5·—
Venera fecundă și calipedică	4·—
Dr. Gh Fischer. — Păstrarea vederii	6·—
Auzului	12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie	10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz	2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepționale	5·—
T. Dutescu Dutu. — Din vatra unui sătean cuminte	2·—
Popp. — Tratat vinicol	3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român	3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului	2·50
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar	7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori	2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură și viticultură	1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină	1·—
L. Leist. — Voyage à Paris	2·50
H. S. — Dialog român german	1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliților	1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor	3·—
G. Antonescu. — Dicționar român-francez	8·—
H. S. — Conferințele „Vieței Noui"	3·—
M. Kogălniceanu. — Letopisiți 3 volume	30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale	2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași	1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare	2·50

„CAMINUL" BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Natalița, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mării, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — In voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Boudoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere:* Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola:* Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu:* Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Molière:* Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma
34. *C. Hogaș:* Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Tours.
37. *G. Aslan:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu:* Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu:* Poeme.
45-56. *Petre V. Haneș:* Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi:* Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri:* Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru:* Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi:* Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu:* Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett:* Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Sfătorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Șerpilor
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. fruceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sen ibilitâtea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florența
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărți populare.

Carte de semne	—.25
Visul Macei Domnului	—·25
Epistolia Domnului	—.25
Minunile Sf. Sisoie	—.25
Orațiuni și Evangelia țigănească	—.25
Micul Dor, cântece noui	—.25
Dorul, 64 pagini	—.75
Explicarea viselor	1.—
Carte de vise mari	2.—
Alexandru Macedon	2.50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți	2.50
Adevăratul cod al maniere'or elegante	3.75
Epistolarul amorului și al felicitărilor	3.75
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul	—.75
Doftorul fără bani	—·25
Misterele din Porter Squar	—·75
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
Sf. Haralambie	—·25
Sf. Alexe	—·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à	—·75
Mihai-Viteazul și Călăul (2 vol.) à	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzurna	—·—

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

TÂNĂR român absolvent al unei clase de liceu cunoscând perfect limba română și germană în grai și scris, caută post corespunzător. Adresa: Conducerea școlară în Poiana-negri. (Bucovina.)

FUNCȚIONAR la stat din vechiul regat specialist în lucrări de birou având orile de dimineața zilnic libere caută post la instituție particulară sau de stat. Adresa la administrația ziarului.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

PLAPOMĂ de mătasă cu cearceaf de vânzare la Nagy-növérek trafică lânge cofetărie Layda.

GARNITURĂ de salon se află de vânzare la D-na Klein str. Brătianu 43 dela 3—4 p. m.

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerțul român str. Regina Maria No. 19.

CASĂ cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preț avantajos. Doriți se pot adresa la gazeta sub. Casa.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Publicațiune

Ministerul Cultelor și Artelor

In baza ordinului No. 44155—1920 al Ministeriului Cultelor și Artelor se anunță un concurs pentru candidații, cari vor să obțină o bursă pentru a-și continua studiile în străinătate. Cererile însoțite de documente necesare și de lucrări originale se vor trimite pe adresa: Ministeriul Cultelor și Artelor, Secretariatul general Cluj, Secția Artelor până la 10 Dec. 1920. Candidații se vor prezinta personal în zilele de 10 Dec. pentru a da dovadă de prestațiunile lor. Se vor conferi 10 burse, în baza recomandărei comisiuni artistice instituite pentru acest scop, de către Ministeriul Cultelor și Artelor.

Cluj, 24 Noemvrie 1920.

Ministeriul Cultelor și Artelor
Secretar general:
Dr. Prie.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Dacă vreți
să mâncați și să beți bine, veniți la Restaurantul:
RETHY și MAIOROȘ
Str. Iuliu Maniu No. 8.

„Favorit"
Str. Universității 1.
Magazin de Coloniale, Delicatese, Băuturi, Bomboane, fine și Trufandale.

Indig Mór Piața Unirii No. 19.
Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă și Depozit de ștofe.

Am preluat
Bolega și Restaurantul
din Cluj, strada Mănăștur No. 7.
Bogat asortiment de delicatese, licheruri, vinuri speciale și mâncări reci și calde se află după Teatru și totdeuna cu prețuri convenabile. Proprietar:
Muntean Iozefa.

Societatea Anonimă
Blumenfeld și Simon
Str. Iuliu Maniu No. 22.
Își oferă Onor. Public cognacul de mere, tuica de prune fiert în căldările proprii precum și licheruri, rum de calitate superioară și vinurile indigene.

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu
Centrala: **București,** str. Pitagora 20.
Sucursale: **Craiova și R.-Vâlcea.**
Furnisează orice mărime de Clopote numai de prima calitate. Telefon No. 54/36.

IUBITORI DE CĂRȚI! LIBRARI!
Mare reducere de prețuri!
La notele muzicale și la toate cărțile de știință și literatură ce se află în depozit, vând cu prețuri foarte reduse.
La librari cu rabat!
FRIEDMANN
depozitar de ziare și librărie Cluj, Piața Unirii 26.

Comunicat Oficiul al Soc. **„COLOMBO".**
In urma evenimentelor petrecute cu ocasia luptelor politice, comerciale și economice se aduce la cunoștința Onor Public că după chiesul greviștilor „Soc. Colombo" a reușit a inporta următoarele Trufandale:
Icre moi proaspete, Icre negre tesculte, Sardines, Brânză de Holanda, Brăila, Burduf, Coșuleț, Cremă de Corbeni, Masline, Chocolata, Bismark Heringe, Ghiuden, Salam, Biscuits, Zacusca, Conserve din fabrica Principelui Barbu Știrbeii, Vinuri Cantacuzino, Liqueruri, Vinuri, Malaga, Madeia, Marsala, Portvine, Dubonet, Vermouth frances și Torino, Cafele, Orezuri, Rom, Ceai, etc. etc. și adevărata Țuică de Valeni din Regatul vechiu.
Directorial Soc. Colombo
Jonel Aldica & Dănilă Sasu
Piața Unirii Palatul Status, CLUJ.

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Susțineți Comerțul Român
Ioan Pop
comerciant, Cluj,
Calea Victoriei No. 2,
Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot feluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoasă! Să se convingă fiecare om!

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi
CHIOREAN
în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir.

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane **„Pax".** Intreprinderea universală de comert Sibiu.

Kovács și Siklódi
Instalator de electrică și apaduct
Cluj, Piața Unirii No 17.

Onorate Doamne! Preparați beuturile necesare pentru casă cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor e curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Máryás-tér) 26.

Goldberger Kálmán
Croitorie modernă
Strada N. Iorga No. 5.
Se află în depozit ștofe Franceze și Engleze, totdeodată confecționează costume după ultima modă Prețuri convenabile.

„Magazia BARZA"
senzație de Crăciun:
1 rochie de ștofă de lână dela 250 Lei
1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus.

STICLA în cantitate mai mare a sosit și se află cel mai eftin în sticlăria **Kerekes** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 4.

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

„Vopsele de Anilină"
de toate culorile se află de vânzare la Magazinul:
Arthur Heilper
Piața Mihai Viteazul 40.

Se primesc pălării spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul
Schwalb Jakabné
Str. Mátyás Király 1.

La firma KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.
AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.

Dnii ADVOCATI sunt rugati să trimite urgent **Lei 100**
pe adresa Inst. de Arte Grafice **ALEXANDRU ANCA** Cluj, Piața Unirii,
pentru a fi Abonați la

jurnalul advocațial de termene ügyvédi határidő napló

care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor și lista advocaților din Transilvania.

Calendar de masă Lei 10·— și de părete Lei 4.—
Tot aici să află tot soiul de tipărituri advocațiale.

Transporturi din și în România Elveția, în legătură cu Germania, Cehoslovacia, Austria, Franța etc. execută cu trenuri directe, speciale renumita Cassă de Expediție
CARL LASSEN care este înființată de 50 de ani.
Adresa: Berlin, Paulstrasse No. 33, Wien, I. Schottering. No. 35, Hamburg, Frankfurt, Leipzig, Scheimnitz, Drezden, Tesch-n-Bodenbach, Kopenhaga, Stockholm, Christiania etc. etc.
Informații la „UNIO", birou de expediție și intreprindere,
IGNATZ DEUTSCH Cluj, Piața Unirei 2.
Din 10 Decemvrie vor da informații procurișii Casei Carl Lassen din Berlin și Viena în Cluj personal, asupra prețurilor fiecărui articlu.

Banca de Scont a României
Societate Anonimă — Capital 80.000.000 Lei.
Sediul Central: BUCUREȘTI, Str Lipscani colț cu Str. Karagheorghevici
SUCURSALE: Constanța, Focșani, Galați, R. Vâlcea, Sibiu, T.-Măgurele, Tulcea
Adresa telegrafică: BANCSCONTO.

Secția mărfurilor
Are un depozit insemnat de:
ȘTOFE PURE ENGLEZEȘTI
și anume: Stofe de palton, de pardesiu, Lenajuri pentru haine de damă, Gabardine, Șifoane, Zefiruri, Moltoane, Barcheturi, Perdele, Căptușeli de haine etc.
Vânzarea se face la sediul său central din BUCUREȘTI en gros și mi-gros cu Prețurile cele mai avantajoase de pe piață!

„Cartea Românească"
A PUS SUB TIPAR
Calendarul Gospodarilor pe 1921
alcătuit de d-l I. SIMIONESCU, profesor la Universitatea din Iași, Membru al Academieie Române și va apare la 15 Noembrie 1920.

Cu un bogat și variat material literar, artistic, științific, economic, informațiuni și cunoștințe din toate ramurile vieței omenești. Va fi o carte folositoare pentru toate familiile și va cuprinde:
„Calendarul" propriu zis, cu Sfinții și Sărbătorile creștine ale bisericei ortodoxe de răsărit, sărbătorile legale, naționale, judiciare, vacanțe posturi, zile de bălciuri anuale. lunare, săptămânale din toate localitățile ș. a.
Cunoștințe practice necesare oricărei gospodării: higienă casnică, povețe și învățăminte cu privire la creșterea copiilor, povestiri și istorioare morale, povestiri istorice și patriotice din literatura și istoria neamului.
Indrumări economice și practice referitoare la cultura pământului, a plantelor, cultura legumelor, a zarzavaturilur. cultura viilor, cu îndrumări practice pentru producția vinului; la cultura Vitelor și a Păsărilor. Tot astfel de sfaturi și învățături pentru creșterea albinelor și creșterea gândacilor de mătase.
„Calendarul Gospodarilor" va avea o însemnată parte literare și artistică, cu bucăți distractive de cel mai mare interes, scoase din tezaurul literaturi noastre. Va cuprinde poveși alese, cântece populare, patriotice, poezii, datorite atât geniului popular cât și poeților noștri naționali nuvele și alte bucăți literare.
Va avea un *suplìment artistic* reproducere în trichromie după un frumos tablou al pictorului Strâmbu. Cumpărătorii vor primi gratuit și un *frumos Calendar de perete.*
Pentru pubiicitate a se Adresa la Ad-ția Centrală Bd. Academiei 3.
De vânzare se găsesc în Cluj, Piața Unirii No. 7. la Librăria „Cosinzeana" a societăți „Cartea Românească.

A sosit un mare transport de
Manufactură
și un bogat asortiment în
ȘTOFE ENGLEZEȘTI
pentru dame și bărbați și în
Basmale de mătase
Vânzare numai En gros.
MORENO TALVY
BUCUREȘTI, Str. Băcani 2.

Filiala Luca P. Niculescu
HORA ȚĂRĂNEASCĂ, CLUJ Palatul „Fehér-Bárány".
Se află în deposit un bogat asortiment de Manufactură:
Bumbac de urzit, Bumbac de bătează, Fitău roșiu, Postavuri culori. ștofe de haine, Paltoane și rochii de Dame, Barcheturi, Basmala, Jolji, șifon-molino, Catifele, Barșon culori, zefiruri, Prosope.
Vânzare engros și endetail.

Tipărit pe mașina rotativă institutului de arte graffice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 94 — Opt Pagini — 50 bani — Opt Pagini — Joi 2 Decembrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Infrăţi

Muzeul Asociaţiunii Sibiu
SIBIU 20 DEC 920

Anunţuri: La administraţia ziarului şi agenţiile de publicitate | REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etag II.) TELEFON Redacţia 21. | - 120 lei - 60 „ - 30 „

Dela cucerirea economică la cea politică

Ultimile împrejurări şi fapte politice din afară şi dinăuntru sunt de natură a ne pune în adevărata lumină problemele de viitor şi situaţiunea în care vom fi ţinuţi a duce lupta *mai departe* pentru păstrarea şi asigurarea unităţii noastre etnice. Zicem *mai departe* pentru că ar fi o eroare fatală dacă ni-am închipui că unitatea noastră naţională este definiv asigurată numai prin fixarea, apropriată de dreptul istoric, a graniţelor politice.

Şi din afară şi dinăuntru duşmanii sunt încă destul de tari pentu a ne putea înfăţişa, atât pentru prezent cât şi pentru viitor, situaţiuni nu numai protivnice unei linişitite şi normale propăşiri a naţiunei noastre, dar încă direct primejdioase şi ameninţătoare pentru însăşi păstrarea în limitele drepturilor dobândite cu atâta belşug de sânge.

Din afară, în strânsă legătură cu acţiunea interesată a marei finanţe internaţionale, Ungaria, credincioasă politicei şoviniste nepărăsită încă, s'a lăsat cucerită complect economiceşte pentru ca astfel în situaţia şi interesele ei să se cuprindă însuşi propriile interese ale acelei atât-puternice finanţe.

Astfel, începând dela politica liniei demarcaţionale a lui Clémenceau şi până la atitudinea în chestiunea Dunărei, Ungaria s'a găsit în orce împrejurare puternic sprijinită de proprii noştri aliaţi. Ceeace situaţia de învins îi impunea a fost în cea mai mare parte atenuat cu ajutorul finanţei străine. Şi acum putem aprecia cu siguranţă că dacă glorioasa contraofensivă a armatei noastre ar fi fost urmată de o politică de umilinţă şi de oarbă supunere „celor mari" şi n'am fi poruncit dela Budapesta, atunci desigur că nici ceeace am obţinut nu am fi avut. Următori aceleaşi politice de interesare economică a Angliei în primul rând, Ungurii, e lesne de înţeles, ne pregătesc dinăuntru o altă lovitură.

Prin toate organele anume lăsate aici, elemente de agitaţie şovinistă, se caută a se folosi slăbiciunele noastre, inerente greului început pentru a se zădărnici buna administraţie; se inventează nemulţumiri şi se pun la cale anchete „internaţionale" cu ziarişti plătiţi, pentru a se scrie şi face în tot apusul, — prin nenumăratele agenţii şi organe de publicitate anume întreţinute, — atmosferă contra statului românesc. Se urmăreşte, aşadar, nici mai mult, nici mai puţin decât discreditarea administraţiei româneşti pentru a se putea spune că aceasta nu e cu putinţă de-a fi lăsată să stăpânească naţiuni „mai civilizate". In Anglia, de astfel, se şi afirmă din cercuri destul de serioare că, — potrivit cunoscutei concepţiuni a diplomaţiei sale că în jurul Dunării, dacă n'ar fi existat Austro-Ungaria trebuia inventată, — se studiază acum ca, sub pretextul inventat de Ungaria contra noastră, să se creeze, refăcându-se tratatul dela Trianon, o confederaţie a Dunărei. Şi aceasta constitue chiar speranţa încurajată cu care parlamentul unguresc a şi ratificat tratatul de pace.

Iată prin urmare ce ne ameninţă din afară, în directă legătură cu interesele economice ale marilor State.

Dinăuntru însă, în perfectă concordanţă cu aceste interese, situaţiunea ce-o moştenim constitue, după cum se poate vedea din multe semne, cel mai puternic sprijin, singurul cu ajutorul căruia, dacă nu se reduce în proporţiile ce le-a luat, viitorul este primejduit.

Numărul mare de străini pe care în cuprinsul nouilor graniţe i-am moştenit, puterea lor prin stăpânirea oraşelor şi a bogăţiilor, corupţiunea ce-o exercită în rândurile conducătorilor le dau puterea de a crea o mentalitate specială, prielnică unei politici, care în cuprinsul ţării să sprijinească aceeaşi tendinţă urmărită din afară.

Astfel se crează, după cum se ştie, prin presă în deosebi, presa întreţinută de bănci în frunte cu Marmorosch Blank, sprijină puternic politica de concesiuni, aceeaşi acum când se asaltează averea naţională şi căile ferate care şi la semnarea tratatului de pace s'a susţinut.

Aceeaşi, se înţelege, dinăuntru, pentru ca manevrele din afară să poată fi sprijinite. De aceia, acum când guvernarea ce-o avem, în sa nenumăratele împrejurări ce i s'au oferit, a manifestat o complectă dezorientare, mărturisim teama că încetul cu încetul, acte disperate de concesiune şi îndrumare spre politica de înstrăinare a avuţiei naţionale, încurajate şi de demagogismul opoziţiei efemerelor partide ad hoc create care fac din aceasta un titlu de glorie, vor constitui pentru viitor după ce cucerirea economică se va fi împlinit, cel mai bun teren şi pentru cucerirea independenţei politice. De aceea apărând independenţa economică apărăm şi acea politică.

Ev.

Dela Societatea Naţiunilor

Lyon, 29 Noembrie

Adunarea Ligii Naţiunilor a hotărît înlocuirea actualului Inalt Comisar pentru Dantzig, Sir Reginald Tower. Deasemenea a luat cunoştinţă de scrisoarea ministrului de externe german în chestiunea teritoriilor Eupen şi Malmedy.

Comisiunea militară, navală şi aeriară a luat hotărîrea de a invita Statele-Unite să colaboreza în mod oficios la studiul chestiunei reducerei armamentelor.

Inţelesul unei sentinţe

Procesul celor şapte conducători socialişti, cari au semnat „ultimatul" adresat guvernului şi au dat „ordin" sindicatelor muncitoreşti să proclame greva generală, s'a sfârşit printr'o sentinţă condamnatoare.

Nu se va auzi, desigur, nici un glas de protestare din mijlocul opiniei publice împotriva acestei sentinţe. Statul rezemat pe armonia tuturor claselor are dreptul să se apere faţă de toate atentatele îndreptate împotriva existenţei sale. Incercările de a răsturna prin mijloace violente, — şi greva generală este unul din acestea, — actuala organizaţie socială, vor fi întâmpinate oricând de aceeaş legitimă rezistenţă pe care civilizaţia şi ordinea are datoria s'o opună anarhiei şi ideei de distrugere.

Soarta revoluţionarilor e legată de această implacabilă fatalitate. Atunci când norocul le surâde, ei sunt stăpânitorii şi crima lor devine o dogmă nouă. Nereuşita însă, nu vine fără pedeapsă.

Greva generală, proclamată de o mână de oameni, în numele clasei muncitoare, putea să reuşească. Ar fi fost dezastrul distrugător al ultimelor forţe de consolidare pe cari le mai păstrăm încă, ar fi însemnat dezorganizarea tuturor mijloacelor noastre de producţie şi zguduirea din temelii a tuturor instituţiilor publice, dar ar fi fost o isbândă a condamnaţilor de astăzi. Minoritatea, triumfătoare, şi-ar fi impus condiţiile şi d-l Moscovici, în loc de a apărea în faţa Curţei marţiale, ar fi tratat cu şeful guvernului condiţiile de pace ale muncitorimei.

Nu s'a întâmplat însă aşa. Muncitorimea n'a apucat pe drumul ce i s'a arătat de falşii ei conducători, şi n'a fost la întâlnirea ce i s'a dat pe câmpul de bătaie. In clipa aceea, aţâţătorii grevei generale au rămas singuri, părăsiţi destinului lor de provocatori izolaţi.

Procesul n'a mai fost, astfel, procesul unei clase sociale care şi-a văzut, cuminte, de treburile şi îndatoririle ei. Curtea marţială a judecat şapte persoane particulare, şapte revoluţionari, cari au trecut dela doctrină la gest, într'un moment rău ales. Imprudenţa a fost plătită.

Nu cunoaştem efectele pe cari le va produce sfârşitul acestui proces asupra maselor muncitoreşti. Ne-ar plăcea să credem că vor şti să-şi aleagă mai bine, în viitor, conducătorii. Ceeace vrem să scoatem în relief e faptul că verdictul de condamnare rostit la Bucureşti, n'a căzut pe fruntea muncitorimei care s'a desolidarizat la vreme de „fruntaşii" săi.

Spunem aceasta, pentru că se vor găsi glasuri cari să se revolte, — în numele muncitorimei, — pentru o sentinţă care n'o priveşte.

A.

Un American despre Franţa şi Belgia

Ziarul „Le Matin" publică următoarele declaraţii făcute de d-l Elbert H. Gary, preşedintele „institutului de fer şi oţel":

„Ceia ce m'a izbit mai mult în cursul călătoriei mele în Belgia şi Franţa au fost uzinele metalurgice pe care le-am văzut lucrând ziua şi noaptea pentru a reface ceia ce a fost distrus. Am întrebat pe câţiva din amicii mei, cari se găsesc în fruntea acestor uzine, când au început ei să repună în picioare industria lor, şi aproape toţi mi-au răspuns:

— A doua zi chiar după armistiţiu noi ne-am aşezat la lucru şi planurile noastre erau făcute gata.

„Totdeodată trebuie să notez că străbătând satele din ţinuturile devastate, am constatat că viaţa şi starea de spirit a locuitorilor nu mai erau aceleaşi ca înainte de războ. Pretutindeni e o atmosferă sumbră, uşor de remarcat pentru un vizitator. E mai puţină veselie şi mai puţin avânt. Totuşi nu se văd infirmi şi nu se aude nici o plângere. E în mulţime un efort înverşunat, tenace şi măreţ pentru a reaşeza totul în picioare. Toţi înţeleg că o muncă serioasă şi neîntreruptă e necesară şi toţi îşi dau seama că ei trebuie să se ajute singuri până la ultima limită a puterilor lor. Fiecare are deplîns distrugerea vetrii, pierderea averii, moartea unei rude sau a unui prieten scump, dar toţi sunt practici şi înţelepţi, şi mai ales toţi sunt economi. Pretutindeni, pe cât am putut observa, e o apreciere justă şi fără optimism exagerat a situaţiei actuale.

„Adăugaţi apoi — şi aceasta este poate şi lucrul cel mai important — că guvernele celor două ţări şi-au dat repede seama de interesele şi necesităţile poporului lor. Regele Belgiei se bucură de iubirea şi de încrederea întregei naţiuni. El cercetează nevoile şi dorinţele tutulor şi face tot ce omeneşte e posibil pentru a contribui la bună starea generală. Cât despre Franţa, ea posedă astăzi una dintre cele mai bune administraţii. Noul ei preşedinte este un om tare, plin de resurse şi de o onestitate scrupuloasă. In câţiva ani, vom asista la progrese economice extraordinare.

Fără îndoială, ici şi colo s'au putut ivi câţiva germeni de bolşevism aduşi din afară, dar ei n'au condamnat de cât pe aceia cari aparţin clasei criminalilor. In Franţa şi în Belgia, guvernele care s'au ridicat împotriva bolşevismului, sunt pline de energie şi se bucură de sprijinul imensei majorităţi a naţiunii care e hotărîtă să respecte propietatea, căminul şi familia.

Nu e în această lume de cât un singur drum adevărat care poate duce la progres şi fericire, acela *al legii, al ordinei, al muncii* şi *al economiei*, şi pe acest drum înţeleg să meargă astăzi poporul francez şi cel belgian".

Naţionalitatea evreiască

Congresul sionist ţinut la Cluj a pus în evidenţă o nouă orientare a evreimei din Transilvania, manifestându-se ca o minoritate naţională. Rămâne de văzut, dacă evreimea se va identifica pe deplin cu această nouă orientare.

In Ungaria, veşnic războinică împotriva neamurilor conlocuitoare nemaghiare, evreii n'ar fi putut şi chiar dacă li-s'ar fi îngăduit, de sigur că n'ar fi adoptat această atitudine. Rău văzuţi ca religie şi ca rassă, ei n'aveau de ce să se supună încă unui odiu în plus, constituindu-se ca entitate naţională-politică distinctă. Evreii se deosebesc de popoarele moderne prin faptul, că naţionalitatea lor este absorbită de religie. Comunitatea lor sufletească şi solidaritatea lor rămâne fără conţinut şi fără tărie. Ei puteau lepăda uşor această haină, care nu le ţinea de cald. Şi au mers chiar mai departe. In vederea pătrunderei economice, care este condiţia lor de viaţă cea mai de căpetenie şi pentru a îndulci ura de rassă ce li-se opunea, ei s'au îmbrăcat cu haina naţionalităţei maghiare, — negreşit mai mult dintr'un instinct speculativ, decât din sentiment.

După alipirea Transilvaniei la România comunitatea dintre evreii de aici şi maghiari, oricât ar fi fost de cimentată şi-a pierdut temeiul de a fi şi trebuia să se prăbuşească. Inlocuirea naţionalităţiei de conjunctură evreo-maghiară cu o nouă naţionalitate de conjunctură de astă-dată evreo-română ar fi o frivolitate imposibilă. In schimb naţionalitatea evreească se poate sugera ca o întoarcere la matcă.

Astfel, noua orientare a evreilor ar putea răspunde unei realităţi din punctul lor de vedere. Deşi trebue să înţelegem, că asemenea noui orientări nu pot şterge dintr'o dată urmele comunităţei sufleteşti rămase din vremea orientărilor de mai înainte.

*

Din punctul de vedere românesc ce este oare de preferat?

Evrei cetăţeni români, dar de naţionalitate etnică maghiară?

De sigur, că nu.

Evreii maghiari de ieri să se transforme prin miracolul unei declaraţii în evrei români?

Iarăşi nu, fiindcă miracolul ar fi lipsit cu totul de temeiul şi de conţinutul realităţei.

Sau tăcerea din partea evreilor şi ignorarea din partea noastră? Să nu se vorbească şi să nu se cerceteze nimic asupra naţionalităţei evreilor?

Dar oricât evreii în religia lor şi în solidaritatea lor internaţională îşi găsesc satisfăcute tre-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

buințele unei comunități, viața tot le mai dă și o pojghiță de naționalitate prin conviețuirea într'un mediu social, din care împrumută ceva, precum și prin învățarea unei limbi, care le ține loc de limbă maternă. Zădarnic deci am spune, cum a spus regele Coloman al ungurilor: „despre strigoii, ce nu sunt să nu se facă pomenire". Oricât am vrea să-i privim pe evrei numai ca o confeziune, am avea în realitate evrei, cari ar tinde spre naționalitatea română, evrei de naționalitate maghiară, evrei de naționalitate evreiască și evrei de naționalitate nedefinită, flotantă, suflete cu conștiința zăpăcită, cari s'ar lua după bătaia tuturor vânturilor.

N'avem de ce să dorim nici această stare de lucruri.

Cu evreii de naționalitate evreiască socoteala e mai limpede și nu trebue să ne supere că pelângă alte minorități o vom mai avea și pe aceasta.

Dintr'un punct de vedere general umanitar, etic, tot aparținerea evreilor la naționalitatea rassei lor pare a fi orientarea cea mai de dorit. Răzleții unui neam, caști răzleții unui mediu social, rătăcitori fără a se alipi altui neam, sau altui mediu social, vor fi totdeuna niște corsari scăpați des sub lege și potrivnici oricărei legi. Tot astfel renegații râvnitori de a se contopi într'o nouă comunitate, duc cu sine pelângă străduința de a se desbrăca de firea lor de mai înainte și o rezistență subminatoare față cu noul mediu social, care deasemenea nu-i primește decât după multă împotrivire și totdeauna cu neîncredere și cu aversiune.

Decât evrei fără naționalitate, pradă tuturor curenteler; sau decât evrei români, de două ori renegați pentru a deveni români, prin urmare poltroni chiar prin felul cum ar deveni români, prefer mai bine evrei originali, pe față, ca oameni de conștiință și de caracter și dacă se poate să fie și ei mulțumiți, recunoscându-li-se aceleași drepturi la viață caști celorlalte neamuri conlocuitoare.

Lucian Bolcaș.

O bună revistă: „Cele trei Crișuri"

Fiecare număr nou apărut ne îndreptățește mai puternic părerea că revista „Cele trei Crișuri" își are un drum bine croit, necesar vremii de-acum și urmărit cu o vrednicie și tenacitate demne de admirat azi, în timpul inițiativelor ușuratice, de aventură și acțiunilor efemere.

Zicem: drum bine croit fiindcă, în adevăr, numai pe calea culturii și politicii naționale se poate consolida situația internă post-bellum a României mari, neexcluzând culturile celelalte ale națiilor conlocuitoare, dar protegiind pe a noastră, nu din egoismul că e a noastră, ci din convingerea că ea conține elemente superioare sufletești, cu o valoare îndiscutabilă pe deplin stabilită prin victoria războiului mondial, care a fost și o victorie morală.

Zicem iar că frumoasa faptă a „Celor trei Crișuri" e și necesară, fiindcă după turburarea din urmă a spiritului omenesc și după grozava ciocnire dintre popoare, era nevoe de preocuparea senină și calmă cu literatura și arta care tocește ambițiile, micșorează preocupările zilnice, meschine și apropie astfel, în fața comunității de ideal, antagonismul dintre popoare.

Consecvența cu care această revistă tinde să satisfacă necesitățile de mai sus, e o dovadă că ele au fost adânc simțite și s'a trecut apoi la o imediată acțiune pentru umplerea golului.

Numărul 12 al revistei, ultimul, are un foarte instructiv articol al d-lui profesor la Universitatea din Cluj, *Marin Ștefănescu*: „Filozofia d-lui C. Dimitrescu Iași", în care se arată doctrina eclectică a bătrânului maestru dela seminarul pedagogic universitar din București, în care s'au format cei mai mulți din profesorii vechiului regat.

„Coco", cum i se mai zice familiar marelui dascăl, e și promotoriul organizației actuale a învățământului nostru.

E bine că s'a publicat apoi. Cuvântul de deschidere a celui dintâi sinod eparhial în Oradia-Mare, așa de românește simțit și spus simplu și arhaic de episcopul *Roman Ciorogariu*.

După versurile corecte, nu extraordinare, semnate de Al. T. Stamatiad, Emanuil Bucuța, Ovidiu Hulea și T. Mureșanu, după amintirile din război, scrise cald și limpede de dr C. Bacologlu, după notițele instructive asupra situației economice a Ardealului și 3 cronici interesante, urmate de variate note culturale, adică tot sumarul revistei, ne-am aștepta încă la ceva: lipsește o notă mai individuală a acestei minunate publicații, redacția ei, care să se simtă într'un articol de fond permanent, în notițele ei, din cari să se vadă felul în care concep o mișcare culturală sau iau parte și reacționează viața din jur.

Cu această modificare, ce se face prea așteptată, „Cele trei Crișuri" ar relua firul bunei tradiții, azi întrerupt, a revistelor cu sinflu puternic și înfipte în realitate, prin curentul ce reprezintă și lupta ce duce.

Simple bazare sau galantare împestrițate cu mărfuri ieftine dar sclipitoare, aduse din toate colțurile lumii că să uimească lumea, avem destule în publicistica românească de azi; ele atrag și distrează ochiul, dar nu cultivă și nu înobilează sufletul. Cei cari aduc lucruri bune, cum face revista „Cele trei Crișuri", să-și facă un magazin deoparte, modest, dar nu la fel cu celelalte.

N. G.-T.

Cronica artistică-muzicală

— Al treilea concert simfonic. — „Aida". — Comemorarea lui Ciprian Porumbescu. —

Miercuri, 24 Noembrie a fost al treilea concert simfonic dat de orchestra operei române din Cluj, și al doilea dirijat de d-l R. Schüller, executând un program din cele mai dificile. In partea întâi a concertului s'a cântat una din cele mai pure inspirații ale muzicei lui Wagner, „Moartea Isoldei" cu accentele sale pline de extazul tragic al dragostei în fața morții, căreia i-a urmat minunata „Scherazade" de Remsky-Korsakow. Deși orchestra în actuala ei alcătuire, are dimensiunile prea reduse, pentru a putea da o interpretare saturată a acestor compoziții muzicale, totuș bogăția culorilor și nuanțelor orchestrale a reușit să țină toată sala în atenție încordată, stabilind între orchestră și auditori acea tainică legătură, care este necesară pentru a da adevăratele plăceri estetice. Este absorbirea completă în operă de artă și vraja emănată dela ea. Muzica lui Wagner a avut greutatea începutului, după care s'a produs această fascinare prin extraordinara bogăție de inspirație melodică, armonică, ritmică, care strălucea în nenumărate culori orchestrale, ce se revărsau ca fantazia nesecată din „O mie și una de nopți" a Scheherezadei, provocând prin caracterul lor oriental mirajul fantastic al acestor basme. Nici micile ezitări în întrări, ale acestor rapsodii n'a putut să influențeze asupra acestei dispoziții sufletești și sala a răsplătit cu aplauze sgomotoase pe dirigent și orchestră pentru momentele de plăcere superioară, ce a avut. In partea a doua a cântat d-l Kollár, „Serenada melancolică" de Tschaikowsky corect, fără a reuși să-i dea o intensitate mai mare, numai spre sfârșit a găsit căldura internă. Poemul simfonic „Mazeppa" de Liszt, inspirat de poemul lui Byron, a fost cel mai bine prins, având și orchestra mijloacele mai suficiente. Interpretarea a reusit să exprime toată povestea romantică a dragostei acestui fiu al stepei, pe care pentru legăturile intime, ce le-a avut cu femeia sa, stăpânul său, un nobil polon, îl leagă desbrăcat de spatele unui cal sălbatic, care în goană nebună îl duce până în Ucraina.

Compoziția este din cele mai inspirate ale lui Liszt, reușind să captiveze prin desfășurarea sa nobilă. Programul acestui concert ar trebui repetat, fiind de data aceasta cântat înaintea unui public prea restrâns.

*

Vineri, 26 Noembrie s'a prezintat pentru întâia oară înaintea publicului baritonul Apostolescu, cântând pe Amonas o în „Aida". Vocea sa de o dulceață rară nu se potrivește cu rolul sălbaticului rege și mai ales a avut o situație dificilă după d-l Gr. Teodorescu, care tocmai pentru acest rol e predestinat.

D-l Steiner în rolul marelui preot a fost sub toate raporturile mai mic, decât d-nul D'Arin,

*

Sâmbătă seara s'a comemorat în saloanele cercului militar, amintirea lui Ciprian Porumbescu compozitorul muzical bucovinean, mort în floarea vârstei. Serbarea a fost aranjată de „Cununa surorilor de cruce albă" din „Frăția de cruce", cu concursul unui cor format din d-amne și d-nii din societate și al mai multor profesori de conservator. D-l Sextil Pușcariu a schițat biografia lui Porumbescu cu mult discernământ, proiectând și umbrele și lumină pentru a desluși personalitatea artistică a lui Porumbescu și rolul ce l'a avut la începuturile culturii noastre muzicale naționale. A inzistat asupra rolului deosebit, ce l'a avut întru trezirea conștiinței naționale, rol, care l'a adus în temnița austriacă, unde a contractat germenia boalei, care i-a curmat în scurt timp firul vieții. Din compozițiile lui s'a cântat bine de

✻ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ✻

Igiena omului după etate și în special igiena primei copilării.

VI

de **Dr. Vasile Bianu**
medic colonel în rezervă.

Teatrul nu prea este bun pentru fete, căci este un mijloc foarte rău pentru a potoli sistemul nervos; tot așa și cinematograful.

Pentru fetele din oraș să recomandă ca cel puțin două luni de vară să le petreacă la țară, unde pot să-și iee bună provziune de aer și lumină.

Cât despre *îmbrăcăminte* este bine ca ea să fie făcută astfel, încât să asigure cea mai mare libertate creșterii și mișcării corpului, să nu facă nici o strângere asupra corpului. Obiectul cel mai interesant din acest punct de vedere este *corsetul*, care este un adevărat instrument de tortură, pe care femeile îl poartă sub pretext de a susține talia, peptul și pântecele, dar de care ele s'ar putea lipsi foarte bine, dacă neinduplecata *modă* nu le-ar porunci să-l poarte. Locul nu-mi permite să arăt toate urmările rele ale corsetului, și apoi chiar dacă le-aș arăta, la ce ar folosi? Câte din stimatele cetitoare mi-ar asculta povața? Procesul corsetului datează de veacuri, căci veacuri sunt decând cea mai frumoasă jumătate a neamului omenesc, în loc de așî lăsa în voie amplitudinea și grațiile cari îi sunt naturale, după cum făceau matroanele și femeile strămoșilor nostri Romani, a început să poarte aceste mașini uricioase cari nu sunt bune decât ca să strice forma naturală a corpului pe care au pretenția de a-l îmfrumseța. Acest proces, după cât să pare, va dura cât va trăi femeia și nu să va sfârși decât odată cu peirea lumii. Astfel fiind și pentru a mai micșora inconvenientele corsetului, voiu recomanda ca el să fie mlădios, fără lame de oțel și fără oase de balenă, să fie redus la o formă de încingătoare, iar femeile să nu-l strângă prea tare și dacă să poate mai de loc. Un corset îmbrăcat, că să nu fie supărător, trebuie să lase ca să între mâna purtătoarei pe sub el, și în acest caz corsetul numai este stricător, din potrivă, el poate fi chiar de ajutor susținând trunchiul ca să nu să obosească în mișcările lui și sânurile prea mari să nu atârne și să producă dureri, apoi în timpul iernii el ține de cald la șale, în regiunea rinichilor.

Pentru a termina cu adolescența voiu mai spune că în această perioadă fata este destinată să-și schimbe numele familiar și condițiunea, trecând în rândul tinerilor femei, și căsătoria este pentru ea ca și pentru băiet, un bogat isvor de reflexiuni serioase asupra cărora nu voiu stărui, neintrând în cadrul acestei articol.

3. Etatea adultă.

Aceasta este opera vieții în care omul este în stăpânirea întregii puteri (forțe), a întregii activități fizice și morale pe care o poate avea; ea începe dela 25 și merge până la 60 ani. Aceasta este etatea *virilă, matură*; este perioada existenței în care organismul și-a îndeplinit desvoltarea. Ea este etatea pe care igieniștii și medicii o iau ca tip ori de câteori stabilesc regulele hrănirii, îmbrăcămintei și a întreg modului de-a trăi, precum și în descrierea boalelor. Pe câtă vreme nou născutul, copilul, adolescentul și bătrânul trebue să fie considerați *a parte*, adultul nu dă loc la nici o considerare deosebită.

Cu toate acestea voiu arăta în liniamente generale care este hrana, îmbrăcămintea, exercițiul și odihna adultului.

Când este vorba de *hrană*, omul adult trebue să facă o întrebuințare rațională și metodică de alimente, atât în stare de sănătate cât și stare de boală. Nu este de ajuns să mănânci, trebue să știi să mănânci, nu numai în înțelesul gastronomic, ci mai cu seamă în sensul igienic, observând oarecari regule arătate de experiență și cari ne arată modul de-a potrivi alimentele și beuturile, trebuințelor noastre. Pentru ca sănătatea să se mențină în cele mai bune condițiuni posibile, trebue ca regimul alimentar al omului sănătos să se compună din mâncări de bună calitate, ușor de mistuit, în cantitate potrivită, luate la ceasuri hotărîte și la intervale de timp suficiente. Mâncările să fie variate și alese astfel ca ele să repare toate pierderile încercate de mașina omenească; să fie asociate așa în cât sub un volum mijlociu să conțină toate elemente indispensabile; să fie modificate după etate, sex, obiceiuri, condițiuni sociale, elemente și anotimpuri. Bolnavii au trebuință de un regim special, potrivit după natura boalei.

De câte ori trebuie să mânânce omul pe zi? Grecii aveau trei mese pe zi: dejunul, prânzul și cina; prânzul îl aveau în mijlocul zilei, la amiazi, și era cu mult mai substanțial decât dejunul și cina. Strămoșii nostri, Romanii, la început aveau două mese, nepoții lor trei, apoi mai târziu în epoca de lux și corupțiune ajunseră să mânânce toată ziua.

Precum nu este bine ca omul să mânânce numai odată pe zi, nu este trebuință să mânânce de 5 ori, după cum fac Englezii de astăzi. Regula este ce să lăsăm să treacă dela o masă la alta destul timp pentru ca mistuirea unei mâncări să fie îndeplinită când ne punem din nou la masă. Acest timp iarăși nu trebuie să fie prea lung pentru ca stomacul să simtă prea tare foamea, ceeace ar da naștere la dureri. De aceea este bine în privința aceasta să facem ceeace făceau Grecii, adecă să mâncăm de trei ori pe zi: dimineața (pentru cei ce să scoală la 6—7 ore), la amiazi și sara.

Igiena recomandă ca dimineața, între orele 7—8, să luăm ceva ușor, o cafea cu lapte, sau numai lapte, un ceaiu cu lapte, o ciocolată cu lapte, sau două

Cronica politică

Camerile şi-au început lucrările, şi — după cum sunt ştirile ultime primite, în aceeaşi atmosferă încărcată şi protivnică unei munci serioase. Majorităţile s'au adunat împreună cu toţi membrii guvernului *în afară de d-l Take Ionescu*, care, în schimb, a avut o consfătuire intimă cu partizanii ce i-au mai rămas la club. Aceasta însemnează că în sânul guvernului d-l Ionescu este complect izolat, iar la clubul său este nevoit a se explica.

Caracteristic pentru situaţie este însă faptul că în timp ce la consfatuirea majorităţilor şeful guvernului a afirmat că o colaborare cu Federaţia nu mai este cu putinţă, la clubul său, d-l Ionescu a afirmat contrarul, spunând chiar că proectata colaborare se va face în stil mare. Este desigur în această contrazicere o caracterisare a situaţiei neclarificată încă.

Mai credem însă că d-l Take Ionescu, în dorinţa de a-şi menţine neîmpărtăştiaţi partizanii, luând dorinţele sale drept posibilităţi, s'a grăbit să le anunţe pentru a mai prelungi iluzia rolului ce l-ar mai putea juca.

Majoritatea însă s'a purtat aşa cum i-s'a indicat de guvern şi a promis prin glasul mai multor deputaţi nediscutata supunere. O dovadă a şi dat prin realegerea vechiului birou al Camerei împreună cu d-l Duiliu Zamfirescu.

Realegerea aceasta însă, impusă din aceeaşi donchişotească concepţie de acoperire şi susţinere care l-a impus din nou ministru pe d-l Tăslăuanu, a întâmpinat o furtunoasă primire din partea opoziţiei, care, unită pe furiş cu unii deputaţi din majoritate, a apostrofat pe contestatul preşedinte de Cameră cu strigate de „Reşiţa“ şi „Vândut nemţilor. O nouă dovadă aşadar de scăderea morală în care se deschide a doua sesiune.

Partidul ţărănesc s'a adunat şi el sub preşidenţia d-lui Mihalache într'o consfătuire la care a participat şi d-l Maniu. In această consfătuire după propunerea d-lui Mihalache s'a decis *continuarea sistemului de luptă din sesiunea trecută*, adică a scandalului şi a împiedecării lucrului. Deasemenea s'a mai decis cererea de revizuire a procesului socialiştilor anarhici cari au fost condamnaţi. Ambele propuneri sunt de natură a dovedi că opoziţia înţelege a se menţine pe acelaş teren demagogic, steril şi primejdios ordinei naţionale.

cor „Serenada“ şi „Marşul“ din Opereta lui „Crai nou“. D-şoara Anicuţa Voileanu a cântat la pian trei piese cu caracter românesc, d l Cionca la vioară o „Baladă“, iar d-l F. Balogh „O romanţă“ sentimentală.

Livlu Tempea.

Cetiţi „Infrăţirea“

Declaraţia guvernului Grec

Lyon, 29 Noembrie

Guvernul grec a adresat miniştrilor Marilor Puteri aliate o declaraţie în care se angajează să satisfacă pe deplin toate obligaţiunile contractate faţă de Antanta de către guvernul precedent.

Incă o dovadă

Ziarul „Ujság“ din localitate, ocupându-se de recensământul populaţiei oraşului Cluj ale cărui lucrări sânt în pregătire, arată unele scăderi în modul în care se intenţionează efectuarea lui, şi în deosebi relevă greşeala de a se lăsa în sarcina proprietarilor de casă atât munca cât şi răspunderea pentru exactitatea datelor statistice.

Este interesantă însă dorinţa acestui ziar de a se continua şi acum cu enormităţile practicate în era regimului maghiar, când se ştie că evreii erau trecuţi în registrele statistice ca făcând parte din naţionalitatea maghiară. Amintitul ziar pretinde că se comite din partea autorităţilor române *presiune* şi *teroare*, când se cere indicarea exactă a naţionalităţii fiecărui cetăţean. Iată câteva specimene de felul cum ştie să se exprime o gazetă ungurească abuzând de prea larga libertate ce îi este îngăduită în ţara noastră.

„In ce priveşte apoi naţionalitatea cetăţenilor evrei, ordonanţa prefectului voeşte prin presiune directă să-i rupă dela maghiarime pe evreii deveniţi prin cultură, prin sentimente şi prin limbă unguri cu adevărat. După săcui aşadară, urmează evreii. Această încercare nu va avea însă alt rezultat, de cât cel avut şi în cazul cu săcuii. Precum săcuii nu se cred de loc mai puţin unguri ca înainte, nici pe evreii din Ardeal nu-i va abate dela sentimentele lor presiunea şi teroarea, chiar dacă ea ar veni din partea organelor statului sau din partea apostolilor unşi ai sionismului. Inzădar vrea să-i constrîngă pe evrei cu acuzaţia de „fals în acte publice“, care ca şi sabia lui Damocle atârnă asupra lor, ca să se declare de naţionalitate evree, înzădar voeşte teroarea slonistă să le falsifice limba maternă... Şi recensământul poate să facă o statistică rea, dar diferenţiarea cu adevărat a naţiunilor nu o poate schimba“. Logică într'adevăr ungurească!

a. c.

Ştiri şi fapte politice

Excelentul confrate sibian „Dacia Traiană“ publică următoarele rânduri:

„Societatea românească ardeleană de pretutindeni nu poate considera ca şovinism stăruinţele ce le desvoaltă tocmai fraţii din vechiul regat pentru românizarea vieţii în Ardeal. La această românizare cât mai grabnică le vom da fraţilor tot concursul şi pe toate terenele.

Dacă în trecut am fost împiedecaţi a ne desvolta într'o cultură naţională, cu atât mai vârtos vrem acum să ne însuşim această cultură, lăpădând dela noi şi cea din urmă rămăşiţă de cultură streină.

Şi dela cine am putea să ne însuşim mai bine şi mai repede o cultură naţională sănătoasă decât dela fraţii din vechiul regat, cu cari suntem acum în strâns contact de viaţă. Cu cât va deveni acest contact mai intim cu atât se va transforma mai repede sufletul nostru în adevăratul suflet românesc.

*

Remanierea guvernului, care trebuia să se întâmple înainte de deschiderea Parlamentului, a suferit o nouă amânare, din pricina nouilor combinaţiuni cari se pun la cale. D. Take Ionescu profitând de slăbiciunea guvernului provocată prin rămânerea pe banca ministerială a d-lor general Văleanu şi Oct. Tăslăuanu, împinge pe d. general Averescu spre un guvern de concentrare, în care ar intra câţiva dintre fruntaşii partidului naţional din Ardeal şi ai partidului ţărănesc din Basarabia.

E caracteristic însă, faptul că şi impotriva d-lui Take Ionescu există unele nemulţumiri, printre cari aceea a d-lui Oct. Tăslăuanu a luat o formă făţişe. „Renaşterea Română“ nu s'a sfiit să pomenească de „elementul dizolvant“ în guvern şi să ceară lămurirea colaborării cu şeful democraţilor. Nu e exclus ca întreg grupul parlamentarilor ardeleni şi basarabeni din majoritate să ia aceeaş poziţie, în cazul în care d. Take Ionescu ar persista în combinaţiile guvernului de colaborare cu opoziţia-unită.

*

Reprezentanţii sindicatelor naţionale de muncitori s'au prezentat alaltăieri la ministerul de interne declarând că nu recunosc d-lor Ghelerter şi N. Lupu-Costache, delegaţii partidului socialist, dreptul de a vorbi în numele muncitorilor din sindicatele naţionale.

Incă odată, relese dreptatea pe care am avut-o când am subliniat greşeala pe care guvernul o face tratând numai cu reprezentanţii sindicalismului internaţional.

*

D. dr. Aurel Dobrescu, deputat, desminte prin „Viitorul“ ştirea despre arestarea sa la Braşov, publicată de ziarul „Renaşterea Română“.

*

Unii din conducătorii federaţiei au cerut guvernului să le comunice proectele de legi pe cari voieşte să la treacă în actuala sesiune a Corpurilor legiuitoare, pentru a putea formula punctul lor de vedere.

Guvernul a acceptat această cerere, şi se crede că se va ajunge astfel la un acord cu opoziţia asupra întregei legislaţiuni.

S'a contractat un împrumut extern

Un personaj politic, sosit din străinătate, ne aduce vestea — care trebue confirmată de cercurile oficiale — că d-l N. Titulescu, ministrul de finanţe, a reuşit să contracteze un împrumut extern, în valoarea de 400 milioane franci.

Imprumutul acesta va fi astfel acoperit: Belgia 100 milioane franci. Franţa 200 milioane şi Anglia 100 milioane.

D. N. Titulescu a obţinut, dela statele respective, garantarea plăţii cupoanelor acestor împrumuturi, la scadenţă.

Acelaşi personaj ne-a asigurat că împrumutul extern a fost contractat fără ca Statul român să ia faţă de Statele cari au contribuit la realizarea lui nici un fel de angajamente pentru concesionarea, fie a căilor ferate, fie a altor bogăţii ale României. (Din *Dacia*).

ouă fierte moi şi puţin unt, toate acestea cu pâine, sub orice formă. La orele 12—1 vom lua prânzul, care trebuie să fie mai substanţial, mai ales că el constitue masa principală din timpul zilei, şi fiindcă atunci stomacul este gata de a-l primi cu deosebită mulţumire, fiind aproape gol. Intre orele 7—8 sara vom lua cina, care poate să fie mai puţin substanţială decât prânzul, însă destul de abondentă pentru ca să permită apetitului de a rămânea liniştit până în dimineaţa zilei următoare. Dela mâncarea de sara şi până la culcare este bine să treacă cam 2—3 ore.

Ore de mâncare regulate fiind, ele trebuie păzite cu sfinţenie şi să nu fie schimbate sub nici un motiv, căci punctualitatea ceasurilor de masă este unul din principalele secrete ale unei bune digestiuni. Să nu să uite că principala lege igienică în privinţa mâncării, este să nu se facă esces în cantitatea alimentelor, să nu să mânânce peste măsură, deoarece o cantitate de alimente care ar întrece puterea de mistuire a stomacului este o sarcină de care acest organ să desface prin vărsături şi indigestie. Omul trebuie să-şi cruţe şi să-şi îngrijească fără încetare stomacul, căci el este focarul vieţii şi al sănătăţii.

Omul mai are trebuinţă să *bea* mai întâiu pentru ca să şi astâmpere *setea*, procurându-şi astfel o plăcere trecătoare, simţită de cerul şi fundul gurii; al doilea, fiindcă mâncările solide s'ar mistui greu, dacă n'ar fi însoţite de oarecare cantitate de lichid; în fine, fiindcă corpul nostru cuprinde o cantitate mare de apă, care scade fără încetare prin perderile ce le încearcă prin asudare, prin salivă, urină, etc. şi astfel ea trebuie zilnic înlocuită.

Dar a bea prea mult este iarăşi rău, căci lichidele multe obosesc stomacul, îl dilată peste măsură, ceeace îl impedecă de a-şi îndeplini bine principala lui slujbă, care este de a mistui mâncările solide. Pe de altă parte lichidele în prea mare cantitate, dând sângelui prea multă apă, produc o slăbiciune generală.

Se mai recomandă ca dela o mâncare până la cealaltă să nu mai beie de loc, căci numai în acest mod să va păstra apetitul şi buna mistuire. Dacă însă omul are sete mare, să ş'o astâmpere prin puţină beutură, de preferinţă amară, cum este berea.

La masă să bem numai atât cât ne trebuie pentru a mistui, 2—3 pahare mari de lichid, iar copiii un pahar până la unu şi jumătate. Temperatura beuturilor să fie moderată; supa şi ceaiul să nu fie prea ferbinţi; în timpul verii să nu căutăm beuturile cele mai reci, ori cu ghiaţă, căci, luate la masă ele produc indigestie, iar luate între mese lucrul este şi mai grav: sunt exemple autentice care probează că luarea de beuturi prea reci, atunci când corpul este năduşit, a produs repede moartea, iar în cazul cel mai bun, colici, vărsături, peritorită, diaree simplă sau cu sânge, etc.

In timpul mesei apa trebuie să fie proaspătă, cu temperatura ei naturală, din fântână, iar nu răcită cu ghiaţă; tot aşa şi vinul să aibă temperatura din momentul scoaterii lui din beciu. Beuturile sunt foarte variate întru cât priveşte compoziţia lor, care influenţează asupra modului lor de acţiune, tot atât cât şi cantitatea şi gradul lor de căldură.

Beutură cea mai simplă, dar cea mai bună şi mai sănătoasă este *apa*. *Laptele* este o beutură indispensabilă copilului, pe care natura ne-o dă gata preparată. După aceea vin *beuturile acidulate*, limonadele şi apele minerale (naturale sau artificiale), apoi *beuturile alcolice*: vinul, berea, rachiul, romul, coniacul, etc. Despre toate acestea nu voiu zice altceva decât voiu da povaţa ca să nu să întrebuinţeze aproape de loc, sau în măsură mică şi cu multă cumpătare.

Omul are trebuinţă de mişcare, de exerciţiu. Principalele moduri de exerciţiu sunt: plimbarea, danţul, scrima, călăria, gimnastica, fuga şi înnotarea; apoi diferite jocuri în aer liber, aşa de bune pentru copii. Exerciţiul activează respiraţia, ceeace desvoltă plămânii şi îi întăreşte. Astfel un exerciţiu potrivit şi mărit în mod progresiv este bun pentru astmatici, pentru cei aplecaţi spre atac (oftică), etc. El iuţeşte circulaţia sângelui, măreşte numărul şi energia bătăilor inimii. Prin exerciţiu moderat sângele circulă regulat în toate părţile corpului, până şi în punctele cele mai depărtate de inimă, şi din această cauză el este bun pentru anemici, clorotici, limfatici şi pentru persoanele cari simt vecinic receală la picioare. Exerciţiul produce apetit şi face mistuirea să fie mai uşoară: prin el putem preveni sau vindeca nemistuirea. Cu toate acestea nu e bun îndată după masă, căci sângele în loc să rămână la stomac în cantitate mai mare, după cum trebuie să fie la digestie, să duce o bună parte din el la muşchii dela mâni şi dela picioare. El măreşte transpiraţia (asudarea) şi astfel face ca pelea să funcţioneze şi prin sudoare să iasă din corp materiele cari nu mai sunt trebuincioase. In acest mod el este bun la cei ce sufer de reumatism şi la oamenii prea graşi. El desvoltă muşchii, micşorează greutatea corpului, îndreptează diformităţile, etc.

Dar pentru a avea toate acestea avantaje, exerciţiul trebuie să fie proporţionat cu etatea, cu forţele şi starea de sănătate a fiecărula. Pentru copii este de ajuns plimbarea şi jocurile; pentru adolescenţi cursa, călăria, scrima, gimnastica, innotarea; pentru tânăra fată plimbarea, innotarea şi gimnastică apropiată; pentru adulţi aceleaşi exerciţii, însă toate mai moderate; pentru bătrâni vom vedea mai departe. Nu trebuie însă nici odată să uităm măsura adevărată şi în exerciţiu ca în toate celelalte, căci orice exageraţie, orice abuz, are urmări rele.

Trebuinţa de a dormi este tot aşa de mare ca şi trebuinţa de hrană şi beutură. Omul adult trebuie să se culce între 10 ore şi miezul nopţii, aşa ca să treacă câteva ore dela mâncarea de sară. Nu e bine să ne culcăm după miezul nopţii, somnul nefiind aşa de bun, aşa de liniştit. Durata somnului trebuie să fie de 7—8 ore.

(Va urma.)

INFORMATII

Articolul nostru prim din numărul de ieri, intitulat „Psichologia statelor de succesiune“ şi datorit d-lui Seton Watson, a fost reprodus după excelenta sa revista „The New Europe“ care şi-a încetat provizoriu apariţia.

•

Inaugurarea Institutului de istorie română fondat de M. S. Regele pe lângă Universitatea noastră va avea loc Sâmbătă 4 c. ora 5 p. m. în Aula Universităţii.

Serbarea vafi onorată cu prezenţa d-lui N. Iorga, care primind invitaţia ce i s'a făcut în acest scop de Universitate, a binevoit a promite că va face o conferinţă de circumstanţă.

Jn afară de d-l Jorga, vor mai vorbi Rectorul Universităţii şi cei doi profesori de istoria Românilor — d-nii I. Lupaş şi Alex. Lăpădatu.

Dacă, din cauza greutăţilor de circulaţie, d-l Iorga n'ar putea sosi Sâmbătă la Cluj, serbarea se va amâna.

•

D-na şi d-l General Petala au dat eri la oarele 5 după amiaza un ceai în cinstea d-lu Seton Watson, la care au fost invitate persoanele notabile din oraş care n'au avut încă prilejul de-a cunoaşte pe renumitul publicist.

S'a făcut aleasă muzică de cameră şi s'au petrecut câteva ore plăcute dovedindu-se odată mai mult prilejul de înfrăţire pe care-l oferă această casă.

•

Un admirabil cor de doamne şi domni condus de măestrul profesor Dima, organizat cu totul benevol, se pregăteşte pentru sărbători, făcând repetiţii în fiecare Marţi şi Sâmbătă la oarele 6 la Conservator.

•

Pentru adunarea sumelor necesare restaurării teatrului din Timişoara se va ţinea în curând o g a dioasă serbare in întreagă Transilvania. In această zi toate teatrele, atât române cât şi maghiare vor iuca în folosul teatrului din Timişoara.

•

S'a decretat alipirea Direcţiunei generale C. F. R. la Ministerul de Comunicaţii.

•

Studenţimea universitară primeşte lemne dela Primăria oraşului cu preţ redus.

•

Din cauză că unele oficii poştale de pe lângă graniţă refuză să dea la timp legăturile telefonice. chiar pentru cazuri urgente, subinspectoratul siguranţei din Transilvania a intervenit pentru înlăturarea elementelor ce nu-şi fac datoria.

•

Serviciul de Siguranţă din Sibiu a arestat pe Gh. Lăzărescu şi Emilia Bruss care cu alţi 4 indivizi se ocupau cu falşificare de acte publice. Toţi au fost înaintaţi siguranţei generale din Bucureşti.

Universitatea din Cluj va serba unirea Ardealului cu Patria Mumă, Miercuri 1 Decembrie la orele 11 a. m. în Piaţa Unirei.

Vor lua cuvântul d-l profesor universitar Marin Stefănescu şi un delegat din partea studenţilor.

•

Membri Partidului Naţional-Liberal sunt rugaţi a se întruni Vineri 3 Ianuarie orele 6 p. m. în localul Clubului.

•

Centrul Studenţesc „Petru Maior“ va ţinea Sâmbăta 4 Dec. la ora 8 seara în sala mare a Căminului şedinţa pentru demisionarea Comitetului.

Sunt rugaţi toţi d-nii studenţi să se prezinte.

•

Congresul preoţilor reformaţi din Ardeal va avea loc in ziua de 7 Decembrie la Târgu-Mureş.

•

Tramvaele oraşului Arad au fost concesionate unei societăţi din Bucureşti.

•

Primăria locală a hotărât desfiinţarea societaţei de salvare a cărei acţionari aveau legături cu Budapesta. Localul ei este închiriat surorilor de ocrotire.

•

D-l Constantin Popa, şeful poliţiei Târgu-Mureş a fost transferat la poliţia Făgăraş.

•

Căile ferate particulare au cerut o ridicare de tarif, atât pentru biletele de călătorie cât şi pentru transportul mărfurilor, cu începere dela 1 Ianuar 1921. Chestiunea aceasta e în studiu acum la inspectorul respectiv din Cluj.

•

O comisie la care iau parte reprezentanţii statelor care ocupă acum părţi din fostul teritor Austro-Ungar, lucrează la Viena, pentru repartizarea vagoanelor şi locomotivelor conform dispoziţiunilor din tratatul de pace.

•

Discuţiunile în jurul proectelor de lege referitoare la reforma agrară pe care d. ministru Garoflid le va depune în actuala sesiune parlamentară continuă.

Comitetul agrar şi-a însuşit în totul principiile proectului, comisiunile parlamentare s'au divizat în două. O parte susţine că exproprierea ce se prevede prin nouile proecte este prea mare, cealaltă parte o găseşte din potrivă, prea mică. Intre aceste două păreri proectele d-lui ministru Garoflid ţin mijlocia.

•

Deschiderea Varietului Biasini cu programul aranjat produce plăceri unice şi atrăgătoare. Cele doui operette jucate Sâmbătă, una în româneşte şi alta în ungureşte au avut succes. Se evidententiază originalitatea artiştilor Rica Radulescu, Boteşescu şi Mateescu, aşemenea în cea ungurească Gizi Dori, Margit Nemet, Medgyasszai Eugen şi Ivan Fr. Ansamblul acrobaţilor comici. Ginaux şi Coowers a obţinut un desăvârşit succes.

•

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2.

•

Muncitorii din Braşov au hotărît înfiinţarea contractului colectiv şi acordarea unui spor de salar de 10 la sută, lucrătorilor specialişti şi 20 la sută lucrătorilor dela fabricile de postav şi ţesătorie. Lucrătorilor, ce au lucrat într'aceeaş fabrică mai mult de 5 ani să lise dea 7 zile pe an concediu.

•

Poliţiile din întreg Ardealul au primit un ordin pentru ca să ia toate măsurile ca să nu se mai permită fumatul în localul teatrelor. Faţă de acest ordin se cere şi bunăvoinţa publicului.

•

Până la renovarea teatrului din Timişoara, trupa română va juca în sala *Vieg*.

•

S'a ivit un caz nou de variolă la Cluj.

D-l Păscuţ, directo regional la Arad este detaşat ca subdirector general C. F. R. la Bucureşti.

•

Societatea studenţilor în drept. In şedinţa ordinară ţinută la 27 Noembrie 1920 a fost ales următorul comitet.

Preşedinte: Octavian Colceriu rig. în drept.

Vicepreşedinte: Dumitru Novăcescu stud. în drept.

Secr. general: Ioan Gheţie stud. în drept.

Casier: Bujor Teculescu stud. în drept.

Controlor: Ioan Pintea stud. în drept.

Secr. de şedinţe: Beniamin Suciu stud. în drept.

Nicolae Viciu stud. în drept.

Bibliotecar: Ştefan Isac stud. în drept.

Comisia literară a fost compusă din

Izidor Gora stud. în drept.
Victor Onişor stud. în drept.
Victor Sadu stud. în drept.
Caius Dobrin stud. în drept.
N. Brosteanu stud. în drept.

•

In locul d-lui Ilie Moscovici, ca e prin condamnare, îşi pierde drepturile cetăţeneşti, va fi numit deputat, conform legii electorale, I. C. Popovici, secretarul general al sindicatelor. D-sa se află actualmente la Moscova.

•

Erezii lui Stotter Iacob Cluj. Negustorii de lemne şi material de tăbăcărie. Se pot comanda lemne de foc tăiate şi netăiate de orice calitate şi cantitate. Magazin în Str. Állomás Nr. 21. Telefon 800.

Birouri în Str. Hegedűs Sándor Nr. 6. Telefon 300 şi Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762.

•

Asociaţiunea şi cultura poporului român din Sibiu şi-a început reorganizarea în toate centrele din provincie.

•

Consulul Englez din localitate a plecat întovărăşit de contele ungur Teleki la Budapesta pentru câtva timp.

•

Vor sosi în localitate în curând 20 vagoane făină grâu pentru ca să fie împărţite populaţiei de crăciun.

•

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrăţirea“. Tuturor abnoaţilor ziarului „Infrăţirea“ şi celor care se va abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie a. c.

Dela „Cultura Poporului“

— A patra şezătoare populară. —

Duminecă 28 crt. a avut loc în sale „Reduta“ a patra şezătoare populară pentru redeşteptarea muncitorimei. Sala e tot mai plină de muncitorime şi succesul acestor şezători e din ce în ce mai mare.

D-l prof. univ. *Popescu Voiteşti* a vorbit muncitorimei despre „Nevoia de-a munci“, începând prin a arată cu exemple uşoare de înţeles că munca este o trebuinţă organică fără de care organismul omenesc nu poate progresa. Trecând apoi la felurile în care munca se poate presta, d-sa arată că este muncă manuală şi muncă intelectuală, care deopotrivă este trebuincioasă societăţei.

Cuvântarea d-lui prof. Voiteşti admirabil rostită a explicat muncitorimei documentat ce înseamnează munca.

A urmat apoi foarte bine reuşite monoloage spuse cu mult talent de neîntrecutul artist Corăscu.

D-l gen. *Petala* atrage atenţia asupra democratismului adus din vechiul regat.

Conducătorii ţării a fost recrutaţi nu din acei ce aveau titluri de aristocraţie ci din acei ce prin munca şi cinste au reprezentat valoarea reală.

Dl. *Emil Vasiliu*, vorbeşte apoi despre foloasele cooperaţiei, arătând prin exemple şi în graiul popular, bursele rezultate pe carea acestea le-au adus. Arătând cum în vechiul regat cu ajutorul cooperativelor s'au stârpit scamatorii ovrei dela sate şi s'a împiedecat specula arendaşilor prin crearea obştiilor D-sa susţine cu convingere că tot astfel şi acum la oraşe când specula aduce atâta suferinţă şi rătăceşte muncitorimea indusă în eroarea de agitatori, tot prin cooperaţie este mântuirea.

Deasemenea, faţă de primejdia ce prezintă pentru ziua de mâine lipsa clasei demijloc, tot cooperaţia care va distruge negustorimea străină va fi mântuitoare.

D-sa îndeamnă la întovărăşirea în cooperaţie pentru a scăpă muncitorimea de specularea nevoilor ei de către agenţii străini şi înstrăinaţi agitatori.

In mijlocul unui mare entusiasm s'a terminat şezătoarea a patra a culturei poporului.

Autorităţile din Reghinul Săsesc a încunoştiinţat poliţia locală că şoferul numit Wecker a dispărut cu cel mai bun automobil al Bancei Forestiere. După cercetările de până acum se crede că individul ar fi plecat în Ungaria.

•

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acţiuni în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere şi spirt de prima calitate. Fabrică de rom şi cognac, precum şi vin în butelii desert şi likör.

•

Lecţiunile de limba franceză şi italiană se predau după cea mai nouă metodă, a se adresa str. Unio 28 la d-na Zaman.

•

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogeria „Emke“ Cluj Piaţa Unirii No. 32.

•

Funcţionarii dela biuroul paşapoartelor se plâng că numărul intermediarilor care vin să influenţeze fiind considerabil, nu pot să lucreze în mod normal şi liniştit. Intru cât eliberarea paşapoartelor se poate face fără intervenţia nimănui, publicul e rugat să vină singur şi să nu se lase influenţat de zvonurile unor interesaţi care iau pentru un paşaport dela 1 la 3 mii lei.

Totodată face cunoscut că acei ce vor mai îndrăzni să vină cu intervenţii pe la biurouri vor fi publicaţi prin ziare dovedindu-se cu date aceste manopere.

Haine veritabile NEUMANN şi paltoane de iarnă pentru bărbaţi, băieţi şi fete din material ca dinaintea războiului să capată la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.

Cetiţi, este foarte important!

Daca doriţi să vă curețe şi să vă coloreze hainele bine şi ieftin — sa le trimiteţi la

„KRISTÁLY“

INSTITUT DE SPĂLAT CU ABURI ŞI DE COLORAT STOFE

Fabrica şi Centrala: Str. Munkácsi 32.

FILIALE:
Piaţa Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (F. Wesselényi M.)
Strada N. Iorga Nr. 2. (Fostă Jókai)

La cafenea „Metropol“

Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică

Dacă doreşti se fii bine şi eftin îmbrăcat, cercetează **croitoria de domni**

Lázár Izsák

unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ştofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Preţuri scăzute!

La firma DIAMANTSTEIN şi MOSKOVITS

vis-a-vis de posta Centrală. Se află mantouri elegante pentru dame cu 400 Lei. Haine pentru domni gata cu 600 Lei. Magazin bine asortat cu paltoane de iarnă şi haine pentru copii.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Renumita Fabrică chimică „UNIO“ Cluj, curăţă şi văpseşte

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Prăvălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

TELEGRAME

Plebiscitul în Silezia Superioară

Lyon, 29 Noembrie

In virtutea unei interpretări prea largi a art. 38 din tratatul de pace care defineşte condiţiunile pentru a fi alegător, 300 000 persoane cari nu locuesc în Silezia Superioară vor avea dreptul de vot. Este temere că acest aflux de alegători străini de această ţară să nu fie în ziua alegerii o cauză de turburări şi dezordini poate sângeroase, forţele franco-italiene fiind în număr mic. Unul din mijloacele pentru a înlătura acest rău ar fi de a nu se face votarea străinilor odată cu aceia a populaţiei băştinaşe, iar altul că străinii aceştia să voteze în afară de graniţele Sileziei, Aceasta este soluţia la care s'a căzut de acord.

Manifestul lui Venizelos.

Lyon, 29 Noembrie

Partidul venizelist a publicat un manifest pentru a preciza atitudinea sa în chestiunea plebiscitului în care se spune că poporul grec s'a pronunţat cu majoritate în favoarea revenirei exregelui Constantin, dar că 40 la sută din alegatori au votat contra. Nu este loc deci dea reveni asupra acestei chestiuni printr'un plebiscit, deoarece din punct de vedere intern chestiunea dinastică este hotărâtă.

Noul regim al coletelor poştale internaţionale.

Lyon, 28 Noembrie.

Congresul poştal universal întrunit la Madrid, a adoptat cu uşoare modificari proectul comisiunii asupra serviciului coletelor poştale, care stabileşte un sistem de greutaţi foarte avantajos pentru comerţ şi tarife echitabile în proporţie cu greutăţile.

Situaţiaî n Grecia.

Lyon, 29 Noembrie.

Cercurile oficiale din Atena afişează un mare optimism relativ la criza dinastică. D-l Coromilas, ministrul Greciei la Roma, care actualmente se găseşeit a Paris, este aşteptat la Atena pentru a pune în cunoştinţă guvernul elen despre opinia publică din Franţa şi Italia. Numai după aceasta Rhallys va decide oportunitatea călătoriei sale la Paris şi Londra unde va fi însoţit de d-l Coromilas.

Ratificarea tratatului dela Rappalo

Lyon, 29 Noembrie

Camera italiană a aprobat, cu 215 voturi împotriva a 15 proiectul de lege ratificând tratatul din Rappalo.

Problema coroanei greceşti în diplomaţia europeană.

Lyon, 29 Noembrie

Schimburile de vederi între şefii guvernelor britanic şi francez s-au urmat la Downing-street Sâmbătă după masă; şedinţa a durat aproape două ore; continuarea a fost fixată Luni de dimineaţă ca să poată şi Contele Sforza să ia parte la discuţie.

„Figaro" crede a şti că amânarea pricinuită de lipsa reprezentantului Italiei a folosit în cercurile engleze şi franceze pentru a strânge şi mai mult apropierea punctelor lor de vedere asupra problemelor puse de alegerile greceşti; în cercurile franceze şi engleze se manifestă o egală satisfacere pentru progresul realizat în curşul acestui schimb de vederi preliminarii şi există convingerea că apropierea actuală va duce cu sigurantă la o situaţie definitivă, care să împace toate interesele.

In contra acestor oameni putem opera cu greu. Ei, au două patrii şi două naturi. Una prevenitoare, complezantă, chiar linguşitoare când sunt la noi în ţară. Iar când întrebuinţează cealaltă cetăţenie — cea străină — ne devin duşmani neîmpăcaţi şi ne creiază vrăjmaşi chiar în ţările cu care suntem şi trebue să fim legaţi cu prietenie, — cum e Ceho-Slovacia.

Prin acţiunea lor am ajuns că, uneori ne întreabă streinii că nu ne este greu să zicem că suntem români?

Şi ce-i îndeamnă pe evreii nostri să ne scornească această faimă ruşinoasă? Valuta noastră i-a ridicat între aristocraţii lumei. Se îmbogăţesc pe zdrenţele şi nimicurile care le importă în ţara noastră. Deşi în Ceho-Slovacia sunt rău văzuţi — în Ungaria persecutaţi şi numai în România toleraţi — ei ne calomniează sistematic.

Vina e desigur a noastră, că nu veghem destul de bine.

Bratislava 28 Noembrie 1920.

Aurel Contrea.

Pentru Dir. Poştelor

Toate autorităţile din Cluj, prin nemulţumirile stârnite de neligenţa, nepriceperea sau indolenţa lor, au fost hărţuite pentru a se curma răul.

Una singură a făcut excepţie dela regula comună şi această excepţie, în vremurile de faţă şi în împrejurările de aci, pare o adevărată minune.

Nici-o plângere nu s'a ridicat împotriva acestei fericite instituţiuni, nici cea mai mică reclamaţiune nu s'a făcut.

Desigur că bucurându-se de o conducere pricepută, înţeleaptă şi activă, înzestrată cu un personal care pune toată puterea sa de muncă în îndeplinirea conştiincioasă a datoriilor ce i revin, Poşta din Cluj, a fost scutită de toate neplăcerile suferite de celelalte autorităţi; aşa, poate, vor fi cr zând unii naivi.

Ne pare destul de rău că suntem nevoiţi să turburăm beatitudinea la care împlinirea conştiincioasă a datoriei îi da dreptul, dar ziarul nostru a avut şi continuă să aibă atâtea neajunsuri din pricina modului cum se face serviciul poştal, încât nu mai puteam îngădui această stare de lucruri. Şi avem cuvinte să credem că reacţiunea începută de noi va găsi ecou la toţi acela cari sunt nemulţumiţi sau îndignaţi de neajunsurile suferite de pe urma Poştei, pentrucă desigur nu suntem singurii.

Neajunsurile pricinuite ziarului nostru sunt de tot felul: întârzieri enorme în împărţirea foilor, retururi fără nici-o noimă, pachete întregi de ziare pentru abonaţii şi depozitarii noştrii, dispărute de vreme ce nu ajung la destinaţie şi întârzieri în înmânarea telegramelor interne şi externe adresate ziarului.

Este lesne de înţeles că toate acestea ne aduc pagube nouă şi nemulţumiri publicului cititor.

Situaţia dăinueşte de luni de zile. Am tot nădăjduit că se va îndepta şi aruncând o parte din vină pe împrejurări aşteptam o cât de mică îmbunătăţire Dar realizarea nădejdii noastre a devenit ceva chimeric.

Cerem direcţiunei Poştei să cerceteze faptele, să pedepsească vinovaţii şi în orice caz să ia măsuri urgente şi eficace pentru încetarea aceste stări de lucruri.

Bizuindu-ne pe dovezile ce le avem şi în legitima dorinţa de ne scuti de daune, ne vom adresa la nevoie şi instiţiei.

Declaraţiile d-lui general Averescu

Consfătuirea majorităţilor parlamentare a avut loc Duminecă seara. Au luat parte toţi membrii guvernului afară de d-l Take Ionescu care a ţinut consfătuire intimă la Clubul său. Faptul acesta este mult comentat.

La consfătuirea majorităţilor d-l gen. Averescu a făcut o expunere a situaţiei arătând că în chestiunea externă în tratativele cu Rusia nu se va repune problema Basarabiei, iar în ce priveşte situaţia financiară în afară, aceasta nu permite plătirea cuponului pe 1921.

In privinţa transportului d-sa spune că pentru îmbunătăţirea lui se vor pune în circulaţie la sfârşitul lui Ianuarie 70 de locomotive noui, la sfârşitul lui Februarie 165 şi apoi din Martie începând regulat câte 70 pe fiecare lună.

In privinţa politicei interne spune că este exclusă colaborarea cu Federaţia în urma atitudinei acesteia. Cu liberalii, spune, n'a fost nici o înţelegere.

Au răspuns d-nii Becescu Silvan, păr. Imbroane şi Petrovici, asigurând guvernul de concursul majorităţii.

Germania şi Liga Naţiunilor

Despre primirea Germaniei în Liga Naţiunilor, Stéphane Lauzanne publică următoarele în Le'Matin·

„Aflu din cea mai bună sursă că delegaţia japoneză a primit instrucţiuni precise din partea guvernului său ca să facă reserve formale şi să sprijine teza franceză în casul când Adunarea naţiunilor ar avea să se pronunţe asupra admiterii Germaniei în Societate. Ştiu deasemenea că d. Branting aprobă refusul Franţei de a admite Germania înainte ca ea să fi început să-şi execute angajamentele, şi că delegaţia australiană va fi foarte probabil de partea noastră.

Punându-se la vot, prin urmare, Germania nu va putea să se bizuie de cât pe lordul Robert Cecil, pe Norvegia, Olanda şi Argentina. Mai mult de treizeci de naţiuni vor vota cu Franţa. In ce priveşte admiterea Austriei şi Bulgariei, care prin scrisori oficiale au cerut să facă parte din Societatea naţiunilor, situaţia este deosebită. Cele două ţări începând executarea obligaţiunilor lor şi dând dovezi de o loială bunăvoinţă, sentimentul general tinde să admită cererea lor. E posibil însă ca în această chestie să se intimpine oarecare rezistenţă din partea Greciei şi a Jugoslaviei."

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m.

Ziarul „Wester Press" din Bristol publică impresiile doctorului Todor Iones reîntors din călătoria făcută în România, care desminte pretinsele impilări şi persecuţii pe care Ungurii le pun pe seama Românilor.

*

După stăruitoarele insistenţe ale guvernului Camera a reales vechiul birou cu Duiliu Zamfirescu preşedinte. La senat s'a schimbat în locul d-lui Alexandrescu vicepreşedinte d-l Mironescu.

*

In procesul Krefeldiştilor comisarul regal, colonel Jugescu a terminat rechizitorul general; Marţi încep pledoariilor.

*

La consfătuirea dela Majestic a ţăraniştilor, la care a luat parte şi d. Maniu, d. Mihalache a sfătuit parlamentarii ca să urmeze sistemul sesiunei trecute. Deasemenea a mai cerut şi s'a decis cererea de susţinere a revizuirei procesului socialiştilor revoluţionari.

*

Guvernul se apără prin „Indreptarea" în chestiunea trenurilor noastre arătând că vinovat de înfiinţarea lor şi a contractelor care leagă acum direcţia c. f. r. este guvernul Vaida.

*

Guvernul se va opune discuţiei asupra imunităţei parlamentare a deputaţilor socialişti condamnaţi.

*

Se anunţă că Wrangel va fi adăpostit în Jugoslavia,

*

Din Budapesta se anunţă că succesor a lui Horty va fi Apponyi.

Cu ocazia alegerii preşedintelui camerei federaliştii şi socialiştii s'au abţinut dela vot. A fost ales Duiliu Zamfirescu cu 120 voturi. La primirea fotoliului prezidenţial se auzeau strigăte de „Reşiţa".

*

In „România Nouă" au apărut dovezile despre primirea banilor dela nemţi de către Duiliu Zamfirescu.

*

In urma unui conflict provocat de un articol din Epoca contra d-lui Tăslăuanu, a avut loc la Bucureşti pe terenul şcoalei de artilerie şi geniu un duel cu spada între d-nii Grigore Filipescu şi Luca Sturza, cumnatul d-lui ministru Tăslăuanu. D-l Sturza a fost rănit în braţul stâng.

*

In şedinţa festivă de deschidere a parlamentului Familia Regală a fost furtunos aplaudată. Opoziţia ţărănistă însă n'a aplaudat partea din mesaj privitoare la reforma agrară.

*

D-l Tache Ionescu şi-a adunat prietenii ce i-a mai rămas într'o consfătuire intimă în care a vorbit despre colaborarea cu ţăraniştii exprimându-şi credinţa că se va face într'o măsură largă. A mai declarat că guvernul a urmat tratative cu d-l Maniu, dar că aceste tratative au esuat.

In această consfătuire d-l Grigore Filipescu a anunţat că va interpela guvernul pe chestiunea interviewului principelui Carol publicat în „Excelsior".

*

Anglia a trimis emisari lui Kemal Paşa pentru a-i propune ca în schimbul acţiunei contra bolşevicilor să se dea Turciei din teritoriile alipite Greciei, revizuindu-se astfel tratatul dela Serves.

Un drum prin Slovacia

Pornind la studiu în streinatate, drumul nostru ne-a purtat prin această ţară. E de mare interes să privim refacerea grabnică a unei ţări, care s'a format de curând şi care s'a recules într'atâta, încât ne lăsase o impresiune de ordine exemplară şi bunăstare bine întemeiată.

Prima convingere ce ne-am format-o, este, că elementul unguresc lipseşte aproape cu desăvârşire în ţinuturile umblate de noi. Pretenţiunea şi alarmării: ungureşti pentru ţara lor „Ungurească *Integrală*" niciodată nu mi-au făcut impresia unei impertinenţe atât de evidente ca acum, când am văzut cât de disparent e elementul unguresc nu numai în oraşele, şi chiar oraşe ca Kosice, ci şi la ţară, unde ungurii lipsesc, putem să z cem, cu desăvârşire. Nu-mi pot închipui pe ce temeiuri fac gazetele ungureşti, chiar cele din Slovensco, printre şire, propagandă perfidă pentru ţara lor milenară.

Şi cu toatecă miliţia e foarte redusă în Slovacia (în tot drumul nostru prin ţara lor nu am avut de afacc cu soldaţi abia am văzut vreo 5) cehii totuş ştiu să anihileze propaganda lor anarhică, să o ţină în frâu şi să o facă inofensivă. Şi atunci ungurii, cari nu-şi pot arăta ura pe faţă, o fac această calomniind celelalte ţări, cari au scăpat biruitoare, cum e Serbia şi România. Indeosebi ţara noastră e calomniată atât de mişeleşte, încât mă pune în uimire toleranţa autorităţilor boeme, cari privesc indiferente la terfelirea noastră şi chiar noi, cari n'avem idee, ce prăpastie să sapă între noi şi poporul ceho-slovac prin calomniile judeo-maghiare.

O experienţă dureroasă am întimpinat noi, cari eram priviţi cu dispreţ şi mai ales prisonierii Români, reîntorşi din Siberia. Aceşti nefericiţi, cari venind din Rusia cu greutăţi supraomeneşti, cari au prânzit de 7 ori în 2 săptămâni, trecând prin Germania au fost trataţi cu o răutate ascunsă, lăsaţi fiind să flămânzească şi mai departe.

Indeosebi evreimea ardeleană ne poartă sâmbetele şi nu scapă niciun prilej de a ne calomnia. Mai ales lăncerii şi valutiştii din Oradea-Mare cari trec spre Viena. Indată ce trec punctul Halmei nu mai sunt de recunoscut.

Cu deosebire un îmbogăţit de război excela în privinţa aceasta şi imi ţin de datorinţă să îl denunţ opiniei româneşti: e Ludwig Gerő, din Oradia-Mare, care înaintea prietenilor săi, (vre-o 6 evrei, comercianţi din aceea regiune) nu avea altăţemă de discutat, în tot timpul călătoriei, decât corupţia autorităţilor româneşti. Insuşi, — cu ajutorul valutei româneşti — e stăpân pe cele mai elegante hoteluri din Viena şi afirmă că nu e ofiţer de graniţă pe care, să nu-l aibă de partea lui, cu ajutorul mituirei. Atunci, trece frontiera când vrea, aduce ce vrea şi cât vrea şi singurul permis e buzunarul şi automobilul său. De limba noastră vorbeşte cu dispreţ şi copii şi-i va creşte tot în ţeri străine.

Procesul colonelului Sterea

— Ziua V-a —

(Urmare)

Com. reg. special col. Batăr, făcând din nou istoricul întregei afaceri susţine col. Stere folosindu-se de acte oficiale rechiziţionează automobile pentru a le vinde mai târziu în folosul său personal. In săvârşirea acestor acte este ajutat mai mult sau mai puţin şi de căp. Popescu şi Bârsan, care la rândul lor îşi fac interesele personale şi servesc şi de complice col. Stere.

Subst. de com. reg. sublt. Anca, susţine că cei acuzaţi, prin actele lor îndeplinesc condiţiunile art 256 din Legea just. militare *depozitari*, care fac *sustragere* cauzând *prejudiciu* : şi cere aplicararea acestu articol faţă de acuzaţi.

Apărarea.

Maior Bârsan apărătorul colului Stere deschide seria pledoariilor stăruind asupra faptului că dacă ar fi vorba de o cumpărare ilegală aceasta se poate atribui numai şoferului Engel, iar col. Stere nu putea să ştie că aceste automobile sunt ale fostelor armate inamice, şi în acest caz a fost de bună credinţă. Cere achitarea acuzatului.

Ziua VI-a

Avocatul Raiciu, apărătorul col. Stere şi al căpitanului Popescu Nasta spune că principalul martor Engel, depăşind el însuşi cadrele însărcinarii primite a făcut acte nepermise şi în depoziţiile sale era firesc să ascunză adevărul ca prin aceasta alţii să sufere consecinţele ilegalităţilor comise de el.

Avocatul Chihaia ia apărarea col. Stere şi în pledoaria care urmează şi în şedinţa de după masă caută să dovedească că art. 256 are 5 elemente constitutive. dintre care col. Stere nu satisface nici cel puţin unul. Convins de nevinovăţia colonelului Stere cere achitarea lui.

După pauză urmează *dr. Roman*, apărătorul căpitanului Popescu Nasta. D-sa citează mai multe texte de legi pentru a dovedi că dl căp. Popescu Nasta nu nici coautor nici complice.

Dr. *Iorgu Radu*, profesor universitar, apărătorul căpitanului Bârsan expune mai multe principii juridice pentru a dovedi nevinovăţia acuzatului, care a făcut cumpărări şi vânzări de plin drept.

Ziua VII-a

Com. reg. special şi substitutul său sublt. *Anca*, în replică, susţin acuzarea în întregime căutând să documenteze că apărarea în zelul său a făcut mai multe erori de drept. Din partea apărării mai iau cuvântul d-nii avocaţi *Chihaia* şi dr. Roman susţinând din nou cele afirmate în favoarea inculpaţilor. Se dă apoi cuvântul colonelului Stere, care caută să întregească elementul moral al punctelor din apărare.

„Am aci mai mulţi colegi de şcoală — spune d-sa — cari cunosc moralitatea mea. Am luptat cu cinste şi fără preget. Se poate oare ca trecând în Ardeal în 24 de ore să-mi schimb fondul sufletere?“ Cere o sentinţa dreaptă.

Se citesc apoi întrebările la cari Curtea are de răspuns. Avocatul Chihaia cer ca expresia „a sustras“ să se înlocuiască cu „a cumpărat“ şi „a vândut“. Comisarul regal maior Chiru este contra acestei cereri şi Curtea deliberând respinge cererea.

La ora 12 şi 10 Curtea se retrage spre deliberare. După o deliberare de aproape două ore şi jumătate se pronunţă următoarea

Sentinţă:

Col. Stere este condamnat la un an închisoare iar căpitanii Popescu Nasta şi Bârsan se achită cu majoritate. P.

Prefectul judeţului COJOCNA şi oraşului CLUJ

Nr. 2514—920. pref.

ORDONANŢĂ

Având în vedere specula ce continuă a se face cu articolele de prima şi simpla necesitate, în virtutea prescripţiunilor decretului-lege Nr. 2969 din 10 Iulie 1919 a deciziunei Ministeriale Nr. 30.145 din 19 Iulie 1919 şi a decretului-lege Nr. 4310 din 11 Octombrie 1919, aducem la cunoştinţă generală şi ordonăm:

1. Negustorii sunt obligaţi să afişeze preţurile de vânzare ale mărfurilor, putând socoti un câştig de cel mult 30 procente peste preţurile din factura originală, sporite cu spese.

Inlăuntrul acestui câştig de 30 procente se vor limita câştigurile comercianţilor prin a căror mână a trecut marfa dela aducerea sau producerea şi până la vânzarea ei la consumatori.

2. La desfacerea produselor proprii ale agricultorilor sau industriaşilor din ţară, în cazul când pentru aceste produse nu sunt fixate preţuri maximale, se va avea în vedere un câştig normal potrivit împrejurărilor economice de producţiune de astăzi, însă în limita celor 30 procente.

3. Negustorii sunt obligaţi, la cererea organelor autorizate, a constata abaterile (decretul-lege Nr. 2969—1919) să justifice proveniența mărfurilor aflate în păvălia lor şi să prezinte şi facturile de cumpărare dela angrosişti, respective facturile de vânzare la detailişti. Facturile dela angrosişti vor purta şi viza Camerei de comerţ **sau a primăriei locale respective.** Falşificarea facturilor se va urmări conform codului penal, ca fals în acte publice.

4. Nu este îngăduit angrosistului să treacă marfa adusă pe piaţa de desfacere unui alt angrosist de pe aceaşi piaţă, ci numai să o vândă la detailişti, iar detailistul nu are voie să o vândă la alt detailist, ci direct la consumator.

In orice caz, preţul cu care consumatorul va plăti marfa, va fi cel din factura originală, la care se va adăuga şi câştigul de cel mult 30% şi spesele.

5. Pentru orice vânzare comerciantul este dator să elibereze cumpărătorilor o notă de vânzare, arătând preţul şi marfa vândută.

Refuzul de a elibera asemenea note cumpărătorului precum şi nejustificarea provinientei mărfurilor (pt. 3), constitue o contravenţie pedepsită, ca şi refuzul afişării listei preţurilor de vânzare în magazin.

6. Acapararea, ascunderea sau specularea (pt. 4) mărfei de orice provenienţă, este oprită.

7. Pedepsele contravenienţiunilor prevăzute mai sus sunt:

a) Pentru neafişarea preţurilor, refuzei notei de cumpărare sau nejustificarea provenienţei mărfei amendă dela 100--5000 Lei.

b) Pentru nerespectarea preţurilor maximale, sau vânzare cu preţuri mai mari decât cele specificate în punctul şi 2 amendă dela 1000—10.000 Lei.

c) Aceaiaşi pedeapsă (al 6), să dă negustorului care a acaparat ascuns sau speculat (pt. 4 şi 6) marfa de orice provenient. In acest caz se va da şi închisoare până la 60 zile.

d) In caz de recidivă, pe lângă amenzi triple, se va da pedeapsă de 6 luni de zile.

In aceste cazuri se va hotări şi închiderea magazinului.

In cazul când e prevăzută pedeapsa cu închisoare va putea avea loc şi arestul preventiv, care va ţinea până la ziua judecăţii.

8. Controlul speculei şi a dispoziţiunilor de faţă se face de către toate organele administrative şi în special în oraşe de către poliţie şi (portul) controluri civile, constituite dintre consumatori, iar la sate de către primpretori, notari şi primari.

9. Constatarea contravenţiunilor se face prin procese verbale dresate de inspectorii sau obligaţii Ministerului de Industrie şi comerţ, de membrii parchetelor, de prefecţii de judeţe şi de poliţie (şefii), de primarii, notarii comunelor şi ajutoarele lor, de inspectorii administrativi, judiciari, financiari, agricoli, de verificatorii de măsuri şi greutăţi, comisarii şi subcomisarii poliţieneşti; de subprefecţii, administratorii de plasă (pretori şi primpretori), de inspectorii şi ofiţeri gendarmăriei rurale, de gendarmi-şefii de secţie şi şefi de post.

Procesele verbale dresate de agenţii arătaţi mai sus, fac deplina dovadă în justiţie până la inscrierea în fals pentru constatările ce ele cuprind.

Orice cetăţean poate şesiza comisiunea de judecată sau judecătoria de ocol asupra cazurilor cari ar constitui contravenţiune. Instanţele şesizate vor ancheta şi deschide acţiune împotriva contravenienţilor.

10. Judecarea contravenţiunilor şi a negustorilor speculanţi se face în oraşul Cluj de o comisiune de judecată, constituită sub prezidenţia D-lui judecător de tribunal, Laurentiu Decuseara, iar în comunele ruralte de judecătoriile de ocol competente.

11. Procesele verbale se vor înainta în termin de 3 zile dela constatarea contravenţiunii, sau arătările (denunţurile) cetăţenilor. după cazuri în oraşul Cluj parchetului tribunalui Cluj, în comunele rurale judecătoriilor respective.

12. Judecarea se va face în termin de 15 zile dela primirea proceselor verbale.

Contra hotărîrilor primei instanţe se poate face apel în termin de 5 zile la tribunal, care judecă în ultima instanţă.

In cazul când partea condamnată face apel, apelantul va alătura la cererea de apel şi chitanţa (recipisa) pentru consemnarea, depunerea amenzei la care a fost condamnat de către prima instanţă.

Impotriva hotărîrei instanţei de apel numai este nici o cale de atac.

In toate cazurile judecate se va pronunţa fără drept de o poziţie.

Sentinţele se pot pronunţa şi în lipsa contravenientului, aducerea acestuia înaintea judecăţii va avea loc numai când e provăzută o pedeapsă cu închisoare.

13. Prezenta ordonanţă se va afişa în oraşul Cluj şi în toate comunele judeţului Cojocna şi se va publica în ziarele locale, iar dispoziţiunile se vor putea aplica tuturor faptelor săvârşite după 11 Octombrie 1919, data când s'a publicat decretul-lege Nr. 4310.

Cluj, la 18 Noembrie 1920.

Dr. Meteş
prefect.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA“

FRAŢII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Goldberger Kálmán
Croitorie modernă
Strada N. Iorga No. 5.
Se află în depozit ştofe Franceze şi Engleze, totdeodată confecţionează costume după ultima modă Preţuri convenabile.

Lemne
de construcţii, scânduri şi ţigle de acoperit se află eftin la:
Sajovics şi Lebovits
Cluj, Strada Kalántói No. 1.

Institutul de arte grafice „RAMURI“ SOCIETATE ANONIMĂ CRAIOVA

PROSPECT

Emisiunea IV de Lei 2.000.000

Faţă cu desvoltarea pe care a luat-o în ultimul timp Institutul de editură şi arte grafice „Ramuri“ şi înţelegând şi datoria noastră de a păstra acestei întreprinderi locul de frunte pe care şi l-a câştigat în mijlocul întreprinderilor similare, Consiliul de Administraţie a hotărât, în conformitate cu art. 5 din statute, sporirea capitalului dela 1.000.000 la 300.000.000 lei.

E de prisos să spunem că această sporire a capitalului se face într'un moment când clădirea proprie care e aproape terminată, este ea însăşi cea mai serioasă dovadă despre avântul pe care l'a luat întreprinderea noastră.

Consiliul de Administraţie însă înţelege ca zidirea noului local să nu micşoreze întru nimic, fie chiar şi în mod trecător, puterea de iniţiativă a societăţei, tocmai într'o vreme când împrejurările sunt aşa de prielnice pentru consolidarea definitivă a întreprinderii noastre.

In urma acestei sporiri, vom păşi imediat la organizarea editurei, care este unul din punctele de onoare ale programului nostru de activitate şi care răspunde astăzi cele mai imperioase necesităţi de răspândire şi afirmare a culturii româneşti.

Merită să menţionăm, că valoarea instalaţiunei noastre industriale depăşeşte suma de 3.000.000 lei, conform preţurilor actuale ale fabricilor, deşi în inventarul nostru este trecută cu 400.000 lei, preţ de cost.

Sporirea se face prin emisiunea a 4000 acţiuni nominative a 500 lei fieçare.

Acţiunile se emit pe preţul de 575 lei bucata, dintre care 500 lei capital şi 75 lei fond de rezervă.

Din aceste 4000 acţiuni:

1250 au fost rezervate vechilor acţionari conform cererilor făcute, iar

2750 sunt destinate subscripţiunei publice.

Subscripţia va începe în ziua de 25 Noembrie a. c. şi va dura până la 5 Decembrie a. c.

Plata acţiunilor subscrise se face în modul următor:

Lei 325 la subscriere.

Lei 250 între 15—28 Februarie 1921.

Până la liberarea acţiunilor definitive se vor emite subscriitorilor Titluri provizorii.

Subscrierea se va face: la sediul soc. „RAMURI“, Craiova.

IN CAPITALĂ: la Banca Franco Română, str. Bursei, 4.

IN CRAIOVA: la Banca Olteniei.
la Banca de Scont din Craiova.
la Federala „Mihai Viteazul“.

Doritorii de a subscrie din celelalte oraşe se vor adresa la sediul societăţei în Craiova, pentru a li se trimite Declaraţiuni de subscriere, iar suma se va depune la Banca Naţională, pentru contul Soc. an. „Ramuri“, Craiova.

Preşedintele Cons. de Ad-ţie, C. Jormescu.

Vice-Preşedinte: *Const. C. Poenaru.*

Director: *C. Şaban Făgeţel.*

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.
Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

VĂDUVĂ SAU DIVORTATĂ, în etate fără copii inteligentă și onestă află imediată aplicare în casa unui advocat din provincie spre a conduce gospodăria fiind considerată în familie. Adresa să află la Administrația ziarului.

TÂNĂR român absolvent al unei clase de liceu cunoscând perfect limba română și germană în grai și scris, caută post corespunzător. Adresa: Conducerea școlară în Poiana-negri. (Bucovina.)

FUNCȚIONAR la stat din vechiul regat specialist în lucrări de birou având orile de dimineața zilnic libere caută post la instituție particulară sau de stat. Adresa la administrația ziarului.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

GARNITURĂ de salon se află de vânzare la D-na Klein str. Brătianu 43 dela 3—4 p. m.

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerțul român str. Regina Maria No. 19.

CASĂ cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preț avantajos. Doriți se pot adresa la gazeta sub. Casa.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Corespondențe:

SCUMPĂ! Primind avizul prea tirziu, n'am putut merge, ori cât de mult aș fi dorit. Mai pus la mare probă cu surprinderea. I'mi închipui fel și fel, dar ghiet nu pot. Scriem de ce nu ai voit să merg la petrecere. Eram hotărât să merg. Multe sărutări: N.

No. 8396—1920 cons.

Publicațiune.

Pentru executarea lucrărilor de compactorie a orașului cu începere din 1. Ian. 1921. Consiliul orășenesc publica concurs.

Doritorii de a primi executarea acestor lucrării sa și înainteze ofertele închise și detailate secții industriala și comerciala a Orașului Cluj la registratura cons. or. până la 15 Dec. 1920.

Cluj, la 22 Noemvrie 1920.

p. primar:
Dr. A. Tiplea

Intreprinderi tehnice Universale

„Tehnică"

Cluj, Str. Kiss No. 33.

instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repară în mod special mașini de scris și cusut, și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

Primăria Orașului Cluj.

No. 2851—1920 prez.

ANUNȚ

Consiliul orășănesc din Cluj cu Nr. 2851—1920. prez. aprobată de ministeriul de interne, a hotărît se impărțească imobilul de lingă institutul Corector (circa 43 jughere intre funcționari de Stat. Funcționari menționați vor primi parcele pentru edificare cu un leu taxa pentru fiecare stângeni pătrat. Vor fi circa 120—150 parcele. Mărimea parcelelor singuratici vor fi de câte 200—280 sting □

Sunt invitați toți șefii oficiilor de Stat din Cluj, să binevoiască a trimite tabloul funcționarilor de sub conducerea Dlor, cari reflectează la părțele.

Tabloul are se cuprindă: 1. Numele funcționarului, 2, funcțiunea, 3. Clasa de salar, 4. căsătorit ori necăsătorit, 5. câți copii are, 6. de când servește în funcțiune la Cluj, 7. Are ceva inmobil la Cluj dînsul soția, ori careva minor al familiei.

Tablourile sunt a se trimite la Primăria orașului Cluj, până la 15 decemvrie 1920. Cari vor sosi mai tirziu, nu vor fi luate în considerare.

Cluj, la 26 Noemvrie 1920

Dr. A. Tiplea
p. primar.

Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale, Târgul-Mureș.

No. 2904—1920.

CONCURS.

In conformitate cu dispozițiunile Casei Centrală a Muncii și Asigurările Sociale.

Casa cercuală pentru Asigurările Sociale din Târgul-Mureș publică concurs pentru complectarea postului de Prim Medic dela acea Casa, post asimilat gradului de Șef de Serviciu clasa II-a cu salarul lunar de lei 965 Indemizație de scumpete lunară de lei 400 și indemnizație de chirie la % lunar de 15—20—25.

Doritorii de a ocupa acest post sunt invitați ași inatnta cererile cel mai târzu până la 10 Decemvrie 1920, la Direcțiunea Casei Cercuala din Târgu-Mureș unde vor putea primi desluşiri mai detailate.

La acest post va putea fi numit numai acel concurent care:

1. Dovedește că este cetățean român și ca cunoaște la prefecție limba română, atât în scris cât și verbal, în aceasta privința nu se admite nici o scutire.

2. Dovedește, că nu a trecut etatea de 40 ani scutire de etate este indreptățit a da numai Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale în baza propunerii Casei Centrale.

Concurenții vor trebui să corespundă la toate condițiunile impuse funcționarilor publici prin art 100 din Legea XIX. din 1907 și prin Decretul Lege pentru organizarea Ministeeului Munci și Ocrotorilor Sociale.

Târgul-Mureș, la 23 Noemvrie 1920.

Director Conducator:
Pataky.

Dela consiliul orașului CLUJ

No. 8437—1920. cons.

Ordonanță
referitoare la inscripții și firme.

In baza ordonanței Nr. 2420—1920. prez. se ordonează, ca toți comercianții, industriașii și kealalți cetățeni, care se folosesc de inscripții în termen de 30 zile să-și facă firma și orice inscripții (pe păreți pe sticlă, marfă) în limba română. Aceste firme (inscripții) vor fi în primul rând și în locul de frunte în limba românească și tablele vor fi confecționate în cazul că sunt în mai multe limbi pentru toate inscripțiile din același material cu literele de același caracter și coloare așa încât să nu se poată obsărva nici cea mai mică neglijare a limbei statului, nici greșeli de ortografie, cari sunt o sfidare a limbei oficioase.

Toți negustorii, intreprinderile, băncile etc. și toți locuitori cari posed firme, fie către stradă sau numai către curte ori coridioare dar servind orientarea publicului, vor fi obligați să-și prezinte firmele și inscripțiile în copie cu adresa și măsurile lor precise la secția industrială orașului Cluj (Primaria, ușa 34) în termen de 20 zile dela data acestei publicațiuni.

Ceice nu se vor conforma acestor dispoziții, se vor pedepși de către consilierul delegat (secția industrială) cu o amendă dela 100—5000 Lei în favorul fondului pentru infrumsețirea orașului.

Organale poliției de stat vor controla executarea întocmai a prezentei ordonanțe și vor semnala primăriei toate abaterile și eventuale măsuri necesare de luat.

Cluj, la 21 Noemvrie 1920.

Dr. Pop,
primar.

Casa Cercuaiă pentru Asigurările Sociale Târgu-Mureș.

Nr. 2984/1920

CONCURS.

In conformitate cu dispozițiunile Casei Centrale a Muncii și Asigurărilor Sociale din Cluj.

Casa Cercuală pentru Asigurărilor Sociale Târgu-Mureș publică concurs pentru complectarea posturilor vacante de funcționari și personal de serviciu cuprinse în următoriul tablou.

Numărul Posturilor vacante	Specificarie Postului	Clasa	Salarul Lunar		Indemizație	
			Lei	Bani	de tempete	de chirie
1	Șef de Serviciu	I.	1035	—	400 Lei	15—20 sau 25%
1	Șef de biroa	II.	685	—		
1	Impegat definitiv	I.	480	—		
2	»	II.	400	—		
1	Rândaș	I.	200	—	380·25 Lei	

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt invitați ași înainta cererile cel mai târziu până la 20 Decemvrie 1920 Direcțiunilor Cercuale respective unde doresc a ocupa post și de unde vor putea primi deslușiri mai mănunțite.

In aceste posturi vor putea fi numiți numai acei concurenți cari:

1) Dovedesc că: sunt cetățeni români și cunos e perfect atât in scris cât și verbal limba română. Scutire în aceasta privință nu se admite.

2) Dovedesc implinirea vrâstei de 20 ani și că nu au trecut peste 40 ani.

3) Dovedesc o bună stare a sănătății lor prin'trun certificat medical eliberat din partea unui medic oficial sau a unui medic șef al unei Casa Cercuale de Asigurări Sociale.

Dela candidați se cere următoarea pregătire teoretică.

a) Șef de serviciu (școală superioară, Universitate)
b) Șef de biurou și impegat definitiv cl. I. (8. cl. Secundare)
c) Impegat definitiv cl. II. (4—6 clase secundare)
d) Rândaș (să știe citi și scrie)

Scutire de pregătire teoretică și vârstă este in drept a da numai Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale la propunerea Casei Centrale.

Toți concurenți vor trebue să corespundă tuturor condițiunilor impuse funcționărilor puplica prin legea XIX. din 1907, și prin Decretul lege pentru organizarea Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale.

Târgu-Mureș la 24 Noembrie 1920.

Director Conducător:
ss. Pataky.

23 de ani de când s'a inființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză si franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj,
Str. Brătianu 13. Piața Unirii No. 2.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
Depozit de ștofe.

De vânzare 6 MAȘINI PENTRU COMPACTORIE
în stare bună, de tăiat carton, de cusut, de aurit, de tăiat hârtie, presat și de satinat, precum și diferite litere de alamă și plumb la **Petru Iliești** compactor, Orăștie.

Alexandru Benedek
juvaergiu
Str. Regele Ferdinand No. 13
Se află tot feliul de bijuterii și argintării pentru cadouri de Crăciun.

Baumzweig, Rosenfeld și Comp.
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 25
Renumită magazie stabilă de manufactură numai en gros.

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane „Pax". Intreprinderea universală de comert Sibiu.

AU SOSIT!
RENUMITELE
MAȘINI DE SCRIS
STOEWER RECORD
sistem german și
SENTA.
Toate cu litere române. Panglici calitatea întâi. Hârtie carbon, cum și accesorii da Șapirograph. Deasemenea repară și transfoarmă literile dela mașini de scris cu litere române.
Körmendy M. Cluj,
Strada Regina Maria.

PRIMA CALITATE DE TALPĂ (VASCHÉ)
IN ORICE CANTITATE, SE VINDE CU PREȚUL DE
LEI 78, 82 ȘI 85 CHILOGRAMUL. LA PIELĂRIE:
ALEXANDRU GOLDSTEIN
CLUJ, Piața Unirii No 13. (f. Mátyás-tér) în curte.

Vând spirt rafinat
Engros și endetail. Prețuri de concurență.
A se adresa la ziar sub A.

Luca P. Niculescu Sucursala Brașov
Strada Neagră No. 2.
Aduce la cunoștința Onor. Public și **comercianți** din Ardeal că au sosit mari transporturi de Ștofe englezești, bărbătești și de dame precum și Catifele, barcheturi șifoane, Zefire ștofe de pantaloni italiene, corduri plușate, în toate culori și calitățile și le am pus în vânzare cu prețurile cele mai reduse. **Cu stimă**
Sucursala Luca P. Niculescu Brașov.

Dnii ADVOCATI sunt rugati să trimite urgent **Lei 100**
pe adresa **Inst. de Arte Grafice ALEXANDRU ANCA Cluj, Piața Unirii,**
pentru a fi Abonați la
jurnalul advocațial de termene ügyvédi határidő napló
care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor și lista advocaților din Transilvania.
Calendar de masă Lei 10·— și de părete Lei 4.—
Tot aici să află tot soiul de tipărituri advocațiale.

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor e curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Transporturi din și în România Elveția, în legătură cu Germania, Cehoslovacia, Austria, Franța etc. execută cu trenuri directe, speciale renumita Cassă de Expediție **CARL LASSEN** care este înființată de 50 de ani.
Adresa: Berlin, Paulstrasse No. 33, Wien, I. Schottering. No. 35, Hamburg, Frankfurt, Leipzig, Scheimnitz, Drezden, Teschen-Bodenbach, Koppenhaga, Stockholm, Christiania etc. etc.
Informații la „UNIO", birou de expediție și intreprindere,
IGNATZ DEUTSCH **Cluj, Piața Unirei 2.**
Din 10 Decemvrie vor da informații procurișii Casei Carl Lassen din Berlin și Viena în Cluj personal, asupra prețurilor fiecărui articlu.

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de Incendiu, Viață, Grindină Transport etc.
Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

IOSIF MOLDOVAN
mare comerciant de vin
Pivnița proprie str. Trefort Nr. 9. Vindere în detail Szentgyörgyi-tér Nr. 1.
Fondată în 1889.
Recunoseută în Ardeal ca firma cea mai eftină și mai escelentă. La diverse expoziții a fost în repetite rânduri distinsă cu medalia de aur. □ □

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice incăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

Mare reducere de prețuri!
Cești cu farfurii de Porcellan veritabil „Karlsbad" Lei 12
Serviciu de cafea pentru 6 persoane . . . . . Lei 220
Serviciu de masă pentru 6 persoane . . . . . Lei 690
La Moskovits și Soții Cluj, Piața Mihai Viteazul 12 (f. Széchenyi-t.)

Tipărit pe mașina rotativă institutului de arte graffice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 95 **Opt Pagini 50 bani Opt Pagini** Sâmbătă 4 Decembrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Muzăul Asociaţiunii Sibiu

Infrăţi

Anunţuri: La administraţia ziarului şi agenţiile de publicitate | REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etag II.) TELEFON Administraţia 952 Redacţia 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei; 6 luni . — 60 „; 3 luni . — 30 „

PUBLICUL ŞI PRESA

de Virgil I. Bărbat.

O primă întrebare fusese aceasta: In ce măsură poate tolera o presă naţională pe streini în mijlocul ei? Pentru a putea găsi răspunsul de care avem nevoie, făcusem, într'un alt articol, un mic ocol şi în drum dasem peste o întrebare nouă: dacă egalitatea politică, acordată unei minorităţi etnice, poate însemna dreptul acelei minorităţi de a fi conducătoarea sufletească a naţiunei celei mai numeroase din ţară, lucru care ar avea loc, ziceam atunci, prin acapararea presei de către elementele streine, de evreii de la noi d. ex.? Şi iarăş, mergând mai departe, ne lovisem, într'un nou articol, de o a treia întrebare: dacă ideile politice pot fi judecate în totdeauna independent de grupurile etnice de la care pornesc? Iar ca exemplu luasem aici internaţionalismul şi pe Evrei.

Rezultatul la care am ajuns se cunoaşte, sau a putut fi uşor ghicit: el este, că naţionalismul evreiesc are în internaţionalism arma lui cea mai naturală de luptă şi că deci acesta însemnează un lucru pentru evreii care-l propagă şi altul pentru popoarele care-şi pleacă sufletul înaintea lui; iar alt rezultat este acela că, popoarele, care tolerează unei minorităţi evreeşti să le adape zilnic cu o presă cu un caracter internaţionalist, tolerează de fapt să fie ruinate, sub haina unui umanitarism obiectiv, să fie distruse ca naţiuni, în folosul unui grup tot naţional, al celui evreiesc, care ştie folosi, spre binele lui, ideile mari ale lumei şi slăbiciunile neamurilor în mijlocul cărora trăesc.

Aşa stînd lucrurile însă, suntem mai în drept ca ori când să ne punem întrebarea dintâi: In ce măsură poate tolera o presă naţională pe streini în mijlocul ei? Căci un lucru trebuie să ştim bine, că nu toate popoarele tolerează elementele streine în genere şi internaţionalismul în special, în aceeaş măsură, în publicistica lor. A trebuit, în adevăr, să trăim în România, ţara cea lipsită de o burghezie naţională puternică şi atât de bogată în negustori şi industriaşi streini, pentruca un ziar ca „Adevărul", organ mai mult internaţionalist, să devină lectura obişnuită a surtucărimei. Fenomenul acesta este unic poate în lume, ca o clasă socială cultă să susţină prin banul ei un jurnal ostil, în principiu, existenţei ei; iar acest fenomen nu se explică de cât prin faptul menţionat, prin acela că burghezimea noastră a fost în mare parte evreiască.

In Anglia aşa ceva ar fi de neînchipuit şi tot aşa în America cea cu mulţi evrei totuşi, dar în care burghezia ştiutorilor de carte sunt, într'o măsură covârşitoare, anglo-saxoni. Intr'o ţară ca Franţa, în care în urma împrejurărilor istorice din ultimii 30 de ani, plasamentul banilor a devenit singura mare afacere posibilă, afacere în mare parte condusă de evrei, spiritul internaţionalist, anti-francez deci, este mai ca putinţă de cât în Anglia, deşi nu atât cât la noi. Ca o oglindă a ceeace este posibil în Franţa şi a stării de lucruri din America, dau aici câteva rânduri scrise cu privire la *steag* în cele două ţări de care vorbim. In America, copiii imigranţilor, îndată ce au învăţat englezeşte, depun următorul jurământ: „Steag al marei noastre Republici, inspirator în luptă, păzitor al cârmuirilor noastre, steag ale cărei stele şi dungi simbolizează vitejia, curăţenia, adevărul şi unirea, noi ne închinăm ţie! Noi, copiii unor ţări depărtate, care am găsit adăpost sub cutele tale, jurăm pe inimile noastre, pe vieţile noastre şi pe cinstea noastră, să te iubim şi să te apărăm, pe tine ţara noastră, şi libertatea poporului american, acum şi în totdeauna." Iată acum şi ceeace scrie, la 17 Iulie 1920, evreul francez Henri Barbuse în „La Clarté": „Nu, eu nu mă plec înaintea steagului. Imi este frică de el, îl urăsc şi îl acuz. Nu, el nu simbolizează frumuseţea, el nu este reprezentantul colţului de ţară natal, a cărei imagină el o turbură cu pata lui sălbatică şi împestriţată. El este simbolul strigător al gloriei loviturilor, al militarismului şi al războiului. El desfăşură în mijlocul valurilor vii un semn de supremaţie şi de dominaţie: el este o armă! El nu este dragostea faţă de o ţară; ci este o diferenţa categorica, mândră şi agresivă, care este afişată în faţa celorlalţi. El este vulturul colorat, pe care visul cuceritorilor şi al adoratorilor lor, îl văd sburînd în ţări streine, de pe un turn pe altul.

Tot cu atâta dispreţ de patrie şi de interesele ei vitale, vorbeau şi internaţionaliştii Greciei, din momentul din care se apropia sfârşitul ei! Lucrurile se pot însă schimba acum, chiar şi în Franţa!

Dar să ne întoarcem la noi — dacă burghezia română ar fi destul de puternică şi cultă, dacă masa poporului ar fi destul de conştientă de drepturile ei ca naţiune, întrebarea primă pusă de noi, la inceputul articolului acesta, nu şi-ar avea rost, internaţionalismul şi tot ce este dăunător neamului fiind aruncat la o parte prin simplul joc natural al forţelor. Dar aşa? De sigur, că răspunsul cel mai bun, pe care l'am putea da aceleiaşi întrebări, ar fi să îmbogăţim şi să cultivăm elementele naţionale. Lucrul acesta, deşi trebuie făcut, reclamă timp mai îndelungat şi în aşteptare, factorii duşmani nouă ne pot împedica consolidarea ca popor. Statul, apoi, poate face mai multe, pentru publiciştii care iau bani d. ex. dela streini, asimilându-i cu vânzătorii de ţară. Dar nici el nu poate face totul, fără a atinge prea mult libertatea gândirei. Publicul însă, el, poate împlini că succes restul.

(Urmare în pagina II.)

1 Decembrie

S'a împlinit al doilea an de când la Alba-Iulia, poporul românesc din Transilvania, scuturat de lanţurile unei robii de veacuri, în haine de sărbătoare cu surle şi cu tobe, de pretutindeni s'a adunat cu peoţii şi învăţătorii în frunte pentru ca, într'un gând cu toţii, să dea glas puternic dorinţii înăbuşită în veacuri după veacuri de amară suferinţă.

Cântecele româneşti, atâta pigonite altădată, triumfătoare au răsunat atunci din zeci de mii de piepturi şi tricolorul scump, purtat în ascuns de teama jandarmilor, strălucitor şi-a desfăşurat luminele-i pe piepturile mândre şi puternice.

Abia atunci, la Alba-Iulia, gloria veşnică dela Mărăşeşti şi Oituz a putut fi înţeleasă. Abia atunci calvarul suferinţelor unui crunt războl, după urcarea Golgotei şi răstignirea de-o clipă, se luminase de ziua învierii....

Şi n'am fost...

N'am fost şi n'am văzut cu ochii minunea acelei zilei. N'am văzut atunci şi râsul şi'n ochii înlăcrămaţi de mulţumire bucuria concentrată după zece veacuri de suferinţă şi amar în care Românii nu au putut râde şi nu s'au putut bucura...

Cele dintâi sclipiri de veselie ţâşnite din ochii care din tata'n fiu şi veac după veac au moştenit lacrimele sclaviei, nu le-am văzut....

De pretutindeni însă şi ori unde vom fi fost, ni-am închis ochii şi-am văzut minunea.

Am văzut-o, aceeaşi pe care am visat-o: măreaţă, triumfala, aşa precum ni-a fost înfăţişată în tabloul întrării Viteazului Mihaiu în aceeaşi Alba-Iulie....

Voinici în haine albe cu plete negre, cu ochii stânteitori, pe cai de munte, cu steagurile desfăşurate, bătrâni cu plete înargintate înveseliţi şi 'ntineriţi la olaltă venind în pâlcuri de pe coaste şi din văi să se îmbrăţişeze şi să cânte imnul libertăţii....

Dar nu poate ajunge destulă imaginaţie, destul colorit şi destulă armonie nici pentru a descrie nici pentru scrie a zugrăvi şi nici pentru a cânta cel mai strălucit apogeu al celui mai sbuciumat popor.

Zădarnic am căuta să ni-l redăm. Atunci şi văi, şi munţi şi ape, şi păduri, şi tot ce altădată amintea o suferinţă şi-un martir, atunci râdea, răsuna de hohotul celei mai sublime şi celei mai legitime bucurii.

Atunci soarele, întunecat atâtea veacuri, ascuns atâtor întemniţaţi, lumina puternic, strălucitor cum nici odată nu a mai putut fi.. Era soarele dreptăţii răsărit pentru a nu mai spune, Şi n'am fost, n'am văzut....

Ev.

Cultură şi credinţă

Iaşul cultural şi naţionalist de altădată ni lea dat pe amândouă. Şi ni le-a dat cu prisosinţă şi generositate aşa precum şi-a dat toată contribuţia în epoca de renaştere care ne-a pregătit gloria zilelor de-acum.

Declinul său însă ne loveşte prea de timpuriu şi prea necruţător. Şi cum cel dintâi semn al declinului este pierderea tradiţiilor, cu aceasta a început şi Iaşul.

Buna tradiţie de-a se începe munca celui dintâi aşezământ culturul cu o creştinească rugăciune către Dumnezeu, demult se încercase de-a se pierde. S'au dat în nenumerate rânduri, de către pionierei decadenţei de azi, asalturi pentru a se renunţa la această creştinească tradiţie, dar Iaşul naţionalist şi tradiţionalist a reacţionat puternic. Credinţa a fost neatinsă. Acum în să Iaşul copleşit de străini şi'nstrăinaţi, n'a mai putut reacţiona.

Universitatea-i sa s'a deschis fără rugăciune. Postul ministru de Instrucţie şi Culte din guvernul progresist — ţărănist — internaţionalist al d-lui Vaida, a voit-o şi cu ajutorul lui Bujor a isbutit.

Cunoscând elementele care acum formează majoritatea profesorilor universitari dela Iaşi, a acelor de seama d-lor Bujor şi Borcea, nu ne surprinde faptul şi oricât ni-ar îndurera tot mai puţân ne tulbură decât scăderea pe care o înseamnă nemişcarea studenţimei.

Profesorii aceia, însemnând ultimile vestige ale rătăciţilor unei generaţii, nu pot aduce atâta rău cât pot aduce studenţii rătăciţi şi educaţi în rătăcire.

Ei sunt generaţia de mâine şi ne înspăimântă gândul la această zi de mâne.

As.

„Puteri mari" şi „puteri mici"

Criza dinastică din Grecia depăşind marginele unei chestiuni interne, a devenit o problemă internaţională prin amestecul fără rost legitim al Marilor Puteri într'o chestiune asupra cărei poporul grec, liber şi singur în drept a hotărî, se rostise.

S'a crezut la început că împotrivirea Franţei şi Angliei la revenirea lui Constantin era mai mult o demonstraţie platonică la adresa acestuia pentru atitudinea sa duşmănoasă Antantei pe vremea neutralităţii grece.

O telegramă sosită zilele trecute anunţă însă că Aliaţii — adică cele cinci Mari Puteri — au hotărît să revizuiască tratatul dela Sèvres în favoarea Turciei, reducând din drepturile pe care Grecia le câştigase în războl şi-i fuseseră consfinţite prin tratat, aceasta în urma evenimentelor ce s'au petrecut în Grecia.

Aceasta procedarea Marilor Puteri este neomenoască pentru că pune poporul grec într'o dureroasă dilemă: sau să abdice dela demnitatea şi liberul său abitru sau să renunţe la drepturi pentru dobândirea cărora şi-a jertfit sângele copiilor săi şi la deplina înfăptuire a unui ideal de veacuri; este abuzivă, pentrucă încearcă astfel de presiuni într'o chestiune care nu atârnă decât de voinţa poporului grec.

Dar procedarea de acum a Marilor Puteri faţă de Grecia ne aminteşte şi procedarea lor faţă de noi şi faţă de toate statele mai mici cari n'au voit să-şi jertfească independenţa politică şi economică în viitor în schimbul unei bunăvoinţe trecătoare.

Chimera acelei dreptăţi pline între naţiuni, pe care idealiştii o credeau realizată în urma războiului, n'a fost niciodată mai departe şi mai vagă ca acum. Lupta pentru câştigarea isvoarelor de bogăţii ale lumei nu s'a dat niciodată cu o mai mare înverşunare, poftele de dominaţiune şi de cucerire pe cale economică niciodată n'au fost mai îndârjite, iar alegerea mijloacelor pentru atingerea acestor scopuri niciodată mai puţin scrupuloasă.

In legăturile internaţionale *interesul* şi *forţa* sunt marile regulatoare.

Interesul e doctrină, şi *forţa* metodă.

Atitudinea Marilor Puteri faţă de Grecia şi mijloacele de care se slujesc pentru a'şi impune voinţa loc mai presus de voinţa, interesele şi drepturile poporului elin, sunt noui şi puternice dovezi în sprijinul acestei teorii.

In lupta aceasta a statelor mici, cari vor să trăiască libere, împotriva tendinţelor de dominaţiune a statelor mari, numai acelea vor eşi învingătoare cari vor avea forţa sufletească necesară şi vor şti să preţuiască demnitatea de naţiune.

W. I.

Declaraţiile ministrului bulgar Descaloff

Sofia, 29 Noembrie

In numele guvernului d. I. Dascaloff ministru Comerţului a făcut următoarele declaraţii:

Guvernul bulgar a adesat Societăţei Naţiunilor o cerere de admitere în Ligă a Bulgariei în care se arată sforţările poporului bulgar de a ţine angajamentele prevăzute în tratatul de pace.

Debuşeul Bulgariei la Marea Egee promis prin tratat şi care înseamnă o chestiune vitală existenţa comercială şi economică a Bulgariei este iluzoriu prin faptul că Grecia posedă tot litoralul mării Egee.

Prin intermediul primului ministru Stambulinski Bulgaria a adresat Conferinţei Ambasadoralor o notă prin care cere executarea singurei clauze care este în profitul Bulgariei se roagă guvernele Marilor Puteri să susţină Bulgaria în legitima-i şi dreapta-i cerere a cărei realizare este prevăzută şi prin tratatul de pace.

Miscarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Noii cetățeni români se bucură de unirea Ardealului

La liceul evresc din localitate s'a sărbătorit a 2-a universare a unirii Ardealului cu România, eri, la ora 3 pm.

D-l director *Antal* a ținut o cuvântare, în care a inzistat asupra faptului că în adunarea dela Alba-Iulia s-au asigurat și drepturile minorităților etnice, astfel că poporul evreesc are mulțumirea de a se putea desvolta și cultiva potrivit firii lui.

O frumoasă carieră artistică

La 19 Noembrie s'a dat o reprezentație a presei „Tartuffe" la Paris pentru cea mai în vârstă din artistele franceze d-na Daynes-Grassot, care, în vârstă de 88 ani joacă încă cu o siguranță, o autoritate și o măestrie neasemnită.

Minunata artistă, care a întrupat atâtea personagii diferite pe scenă, în decursul celor 77 ani de teatru, — a debutat la vârsta de 11 ani, la teatrul Porte-Saint-Martin! — mărturisește că n'a întâlnit în frumoasa i și lunga-i carieră decât camarazi buni, directori plăcuți, autori gentii și un public adorabil.

Cu prilejul reprezeutării celebrei comedii a lui Moliere, d-na Grassot a interpretat rolul d-nei Pernelle. Și a meritat pe deplin generala ovațiune care i-a aureolat în acea sfârșitul glorioasei și pildnitoarei sale cariere. Iar guvernul francez i-a conferit Legiunea de onoare.

Napolen și Bibliografia

In Franța s'au început pregătiri pentru comemorarea unui veac dela moartea lui Napoleon. Acest memorabil eveniment se va celebra prin scris, în descursuri, prin serbări și prin ceremonii oficiale. Editura Hachette va începe publicarea unei măreți lucrari de lux, minunat ilustrată, un adevărat monument închinat gloriei napoleoniene, sau mai bine zis, gloriei franceze. Acest volum redactat de d-l Lacour-Gayet, membru al Institutului, va avea o prefață scrisă de mareșalul Joffre.

Uimitoarea viață a lui Napoleon stârnește încă și azi un interes universal. Numărul lucrărilor publicate asupra lui Napoleon, în toate țările, este fantastic.

Partea curioasă este că tocmai un scriitor german, Friederich Kircheisen, este cel care a alcătuit o bibliografie a epocei napoleoniene. Aceasta uriașă lucrare, care a cerut zece ani de muncă autorului ei, a revelat existența a peste optzeci de mii de volume închinate lui Napoleon timp de un veac.

Lucrarea d-lui Lacour-Gayet va fi la loc de cinste alături de celebrele opere ale lui Sorel, Vandal, Houssaye și Frédéric Masson.

Șezătoarea

— dela Internatul țărănesc și dela școala civilă de fete din Cluj. —

Public numeros din toate păturile sociale a umplut Duminecă în 28 Nov. c. sala de gimnastică a școalei civile din strada Cogălniceanu și a răsplătit cu însuflețite și lungi aplauze străduințele culturale și a e profesorilor și ale elevilor și elevelor. Coruri bine disciplinate, declamații cu o dicțiune frumoasă și de o siguranță uimitoare au cucerit chiar dela început entuziasmul sălei, care n'a slabit până la sfârșit. Pe urmă gimnastica suedeză, o lecție de socateli foarte complicate și patru probe de industrie practică executate în jumătate oră în fața publicului ne-au purtat dintr'o surpriză într'alta, toate bine și cu inteligență alese pentru a învedera valoarea practică a școalei, precum și a rezultatelor ei remarcabile și dătătoare de bune nădejdi pentru viitorul clasei noastre mijlocii, în slujba căreia se pune „școala civilă", on fel de gimnaziu redus ca ani de studiu dar urmând un program ingenios pentru a da o bună pregătire viitorilor industriași, negustori, șefi de ateliere și de întreprinderi.

Câțiva băeți au făcut la repezeală un scăunel, alții au lucrat din argilă o pară perfect modelată, un cuib de pasere, o grupă de ciuperci, alții au făcut lucrări la strug, alții au reparat cu multă îndemânare o roată de cărucior. Publicul înșorbea cu privirile toate aceste lucruri, cari ieșeau ca prin farmec desub mânile meșterilor tineri.

Laude multe-s pe drept cuvânt, am auzit și la adresa profesorului de desemn care a zugrăvit decorurile scenei.

După producții a urmat dans, la care au luat parte și elevi dela alte școli.

Asemenea producții e bine să se aranjeze mai adese ori și după putință și la alte școli spre bucuria și a elevilor și a părinților.

Comitetul pentru Cultura Poporului a ținut să onoreze această șezătoare prin prezența câtorva din membrii săi, cari putem să adăogăm, au plecat încântați de dragostea și priceperea, cu care se lucrează la această școală.

—n.—

CULTURA IN PROVINCIE

— Revista „Ramuri" din Craiova. —

Vechiul regat român a avut marele păcat al centralizării excesive a tuturor insiltațiilor de importanță, politice, adminisrative și culturala, în capitală.

Afară de Iași, care s-a menținut și după ce n-a mai fost reședință domnească, tot ca un focar intelectual, în stare să dea puternice impulsiuni, cum a fost cea pornită de „Junimea", niciun alt oraș de provincie nu se putea lăuda că e în stare să producă și să mențină o mișcare de cultură.

Se făceau însă, pe ici, pe colo, încercări: câte-o societate literară, câte-un ziar, câte-o carte, dar de întemeierea unei tradiții culturale nu putea fi vorba nicăieri.

La Craiova fusese când-va, acum câte-va zeci de ani, o vie emulație în școală, decând mai ales cu activitatea lui Ion Maiorescu de-acolo, dar totul s'a mărginit aproape numai la școală și'n or'ce caz n'a avut puterea sau n-au fost împrejurările prielnice ca să se întemieze o tradiție.

De cât-va timp, se face aceasta încercare de către instituția „Ramuri", care cuprinde: o tipografie și o editură de cărți literare, științifice (Biblioteca Cosinzeana) sau didactice, tipărind și revista cu acelaș nume, ba chiar sporadic și un ziar național.

Revista e în al 14-lea an al existenții și aceasta e mult pentru un oraș foarte vioi ca negoț și de-aceea cu foarte mulți milionari, dar somnolent ca toate celelalte orașe de provincie în ce privește cultura.

Revista „Ramuri" a apărut totdeauna corect, ba a fost o vreme — aceea în care colabora de aproape marele nuvelist Emil Gârleanu, care a fost înaintea războiului director al Teatrului național craiovean, — când era cea mai îngrijită revistă din țară.

Față de alte publicații periodice, care culeg de pretutindeni și adesea fără nici-o selecție materialul de publicat, „Ramuri" s-a deosebit totdeauna prin sprijinirea pe forțele literare ce-a găsit acolo, pe loc, în Craiova, și printr'un lămurit crez de luptă: sporirea culturii ce-și are rădăcinile adânci în însăși firea neamului nostru, continuând astfel sănătosul curent dela „Sămănătorul."

In ultimul număr, pe care l-am primit, găsim numele cunoscut al D-nei *Elena Farago*, poeta care a scris lucruri așa de frumoase pentru copii și care e și o bună analistă de sentimente, fapt dovedit și cu fragmentul publicat aci: „Eternul Abis."

Versurile D-lui *Al. Iacobescu* impun toată admiratia pentru conștiinciozitatea formei, foarte limpede și cursivă, dar n-au un fond destul de original și nici mai multă adâncime, așa cum ar fi cerut-o o bucată de pretenție, cumje poezia „Mare Tenebrarum".

Scrierile D-lui *Popescu Telega* au multă vioiciune, dar forțează une-ori nota spirituală, scăzând succesul și chiar prestigiul scrisului său.

Versurile iscălite: *Eugen-Constant* au unele note descriptive reușite:

„Sub boltituri de viță rugina scoate muguri și bruma leagă flori . .," dar atâta tot.

Multă privire atentă merită schița D-lui *I. Dongorozi*: „Spovedania conului Tăchel Aldea", cu un stil neaoș românesc, o atmosferă patriarhală simpatică și o schițare reușită a unui caracter. Suntem curioși și ne așteptăm la frumoase suprize din partea sa.

In sfârșit, cronicile revistei sunt interesante și prin actualitatea ce cuprind, cât și prin vivacitatea, cu care sunt scrise.

Revista „Ramuri" e un model de ce lucruri bune se pot face chiar într'un mediu ingrat.

N. G.—T.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Poporul acesta, chemat astăzi la viața publică, are dreptul, în primul rând, să știe cine-i vorbește. Minoritățile din țara aceasta au dreptul și ele, vezi bine, să vorbească întocmai ca și cetățenii de naționalitate română. Dar cum, ori ce gândesc ele în lucrul acesta, este drept de evrei ca și de unguri d. ex. poartă de multe ori ascuns, cum am văzut pecetie intereselor lor, neamul românesc are dreptul de a reclama un joc deschis. Intr'un articol, trimes anul trecut unui ziar din capitală, ceream deci ca publicul să boicoteze, să considere ca dușman al patriei, ori ce jurnal care nu va da lista completă a colaboratorilor lui cu adevăratul lor nume. Din lașitate, direcția ziarului s'a mulțămit să-mi trimeată onorariul pentru articol fără să-l publice. Câteva zile mai târziu o propunere analoagă a apărut în „Dacia". Astăzi repet acelaș lucru aici. La situații excepționale, e nevoie de măsuri excepționale. Iar noi, în perioada de formație națională, în care ne găsim, nu avem nevoie mai mare poate de cât aceia de a poseda o presă românească în inima noastră. Noi ne găsim încă în faza semnelor. Populația noastră votează încă pe semne. Cum voiți ca ea să judece presa atunci, altfel de cât după semne? Să dăm deci un semn, după care poporul nostru să știe cel puțin că presa care-i cade în mână, este românească sau nu. Statul nu poate el ajuta publicul aici? Cine începe?

☘ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ☘

Igiena omului după etate și în special igiena primei copilării.

VII

de **Dr. Vasile Blanu**
medic colonel în rezervă.

Somnul prea mult tâmpește mintea și îngrașe Somnul prea puțin te face nervos, de un caracter dificil și te slăbește. Poziția cea mai bună în timpul somnului este pe partea dreaptă, deoarece dormind pe stângă să jenează bătăile inimii, apăsând peretele peptului asupra ei; pe spinare avem visuri, de multe ori rele, cari provin din încălzirea șirei spinării; pe pântece supărăm stomacul și mațele în slujba lor.

Intru cât privește îmbrăcămintea trebuie să avem în vedere numai sănătatea, lăsând la o parte moda. Hainele să fie acomodate după anotimp, după ocupație și după etate. Ele să nu ne pricinuiască nici o jenă și nici o diformație.

Locul nu-mi permite să vorbesc și despre igiena plăcerilor, chestiune de mare importanță. Este știut de toată lumea că dacă distracțiile sunt bune ca variațiune pentru creeri, sunt însă foarte primejdioase pentru sănătate, când abuzăm de ele. Câți nu-și scurtează viața în acest mod? Mare este pocăința celor îmbătrâniți înainte de vreme, numai din pricina necumpătării și a exceselor de orice natură; dar, ce folos? ceeace au fost, nu mai pot fi, căci dacă s'ar mai putea reîntoarce, sunt sigur că nu s'ar mai abate dela legile sfinte ale igienei, singure în stare a ne face sănătoși și fericiți.

Nu pot termina cu etatea adultă fără ca să nu zic câteva cuvinte și despre *tutun* sau tăbac, a cărui întrebuințare nenorocită este așa de lățită astăzi încât au început să fumeze și femeile, chiar și copii. Nu este aci locul ca să arăt pe larg efectele dezastroase ale tutunului și cât de mult scurtează el viața omului. Otrăvirea încetă cu tutun, la cei cari fumează 10—20 țigări pe zi, dă naștere la următoarele suferințe: perderea memoriei, mai cu seamă aceea a cuvintelor, tremurătura mânilor, picioarelor și a limbii, amețeli, amorțeli, dureri nevralgice prin umeri și brațe, anghină de pept (boală foarte gravă și repede mortală), dureri de gât, răgușeală, dureri de stomac (uneori foarte mari), constipație rebelă, palpitații (bătăi de inimă), slăbirea vederii, a auzului, perderea gustului, congestii cerebrale (îngrămădiri de sânge la creeri), cancer (rac), etc. Eu cred că este de ajuns ca cetitorii fumători să cetească aceste rânduri, pentru ca să să cutremure și să să lase pentru totdeauna de această patimă așa de periculoasă pentru sănătate.

4. Bătrânețea.

Aceasta este o vrâstă pe care multe ființe omenești, murind înainte de vreme, nu o gustă. Oamenii care o ajung, în cea mai mare parte o poartă cu amărăciune, cu desgust, căci bătrânețea, zice Românul, *nu vine singură* mai niciodată; împreună cu ea vin boalele și diferite infirmități. Rar să întâmplă să putem întâmpina pe cineva cu vorbele: *ce bătrânețe frumoase ai!*

Bătrânețea este o scădere firească a puterilor ce să sfârșesc în slăbiciune, în neputință. Ea constă într'o slăbire din ce în ce mai mare a diferitelor funcționari ale organismului, într'o sleire mai mult sau mai puțin grăbită a puterii de viață, a puterii de-a trăi. Ea începe dela 60 de ani înainte.

S'a observat că vrâsta bătrâneței merge de un timp încoace scurtându-să din ce în ce mai mult. Omul să pare că nu mai ajunge bătrânețea de altădată, rar să întâmplă să vedem sau să auzim că cutare om a trecut suta de ani! Omul îmbătrânește astăzi înainte de vreme, iar pricina nu poate fi alta decât modul de-a trăi și oboseala peste măsură de mare a vieții ce o duce. De altfel ori cum ar trăi, orice ar face, de bătrânețe nu poate scăpa. Toate lucrurile create sunt supuse unei legi de evoluție, de schimbare și de uzură.

Nici chiar stelele nu scapă de bătrânețe; unele din corpurile cerești sunt în vrâsta întâie a vieții lor; altele în etatea matură și altele au îmbătrânit și pe calea stângerii. Dar, lucru ciudat, stelele tinere sunt albe, iar cele bătrâne sunt portocalii sau roșietice, pe. câtă vreme la om văpseaua albă este semnul bătrâneței. Toate ființele, toate corpurile organizate cari să mișcă pe scoarța pământului sunt stăpânite de aceleași legi ca și corpurile cerești. *Omul să naște cu sămânța morții în el* La om activitatea organismului servește nu numai pentru a acoperi cheltuiala zilnică, ci și pentru a construi materiale nouă; mai târziu ea să mărginește numai ca să facă față cerințelor zilnice ale corpului și mai târziu încă, ea abia este în stare să poarte greutatea vieții, a existenței.

Bătrânețea lipsită de boale are următoarele semne: pelea și-a perdut moliciunea și frăgezimea ei, ea este uscată, sbârcită, aspră; sbârciturile, cari s'au ivit mai întâiu la frunte și tâmple, să întind la obraji și gât. Părul capului să văreste, iar cel care rămâne este alt. Statura și greutatea corpului sunt mai mici decât în vrâsta adultă. Dinții și măselele cad, să răresc și cei cari mai rămân sunt tociți și unii să clatină. (Va urma.)

Cronica politică

Ce făgăduieşte Mesajul regal

Corpurile legiuitoare şi-au reluat, de câteva zile, obişnuitele lor lucrări, cari caracterizează începutul fiecărei sesiuni parlamentare. Niciodată, o activitate a Parlamentului n'a fost aşteptată cu mai multă nerăbdare. După două sesiuni sterile, în decursul cărora s'a vorbit foarte mult şi s'a realizat aproape nimic, tribunele publice au început să devină nerăbdătoare. Parlamentul, în care avea majoritatea actuala opoziţie unită, n'a făcut decât să ratifice decretul lege de împroprietărire în Basarabia, a cărui aplicare începuse demult. Parlamentul actual, în trecuta lui sesiune, n'a realizat decât legea, pe baza căreia Banca naţională a fost autorizată să facă schimbul coroanelor şi legea, destul de imperfectă, a d-lui Gr. Trancu-Iaşi.

De data aceasta, guvernul făgăduieşte mai mult. Mesajul regal, care conţine fără îndoială intenţiile de muncă ale băncei ministeriale, anunţă pentru o singură sesiune un program de lucru, asupra căruia se cade să ne oprim puţin.

Mesajul regal vorbeşte, în primul rând, despre legea împroprietărirei. Reforma agrară e astăzi în plin mers, pe baza decretului-lege al guvernului prezidat de d. I. Brătianu. Lucrările de expropriere în vechiul Regat erau atât de înaintate încă dela venirea la cârma ţărei a guvernului Vaida-Voevod, încât ceeace mai rămânea de făcut era împărţirea pe teren a terenurilor, destinate ţăranilor, terenari cari erau date demult în arendă obştilor. Tovărăşia partidelor, cari alcătuiau cunoscutul „bloc parlamentar" a ţinut în loc realizarea reformei agrare, amânând-o din primăvara trecută în toamna aceasta şi la primăvara viitoare.

Mesajul regal promite, apoi, o reformă integrală a finanţelor publice şi impozitul general pe venit. Nu ştiu dacă guvernul are pregătit asemenea proecte de legi. D. I. N. Angelescu a publicat o operă personală a d-sale, privitoare la această mare reformă financiară. O va adopta guvernul? Iată o întrebare. In orice caz, Camera are să sfârşească o muncă, pe care a amânat-o în trecuta sesiune: examinarea şi votarea Bugetului. D. Take Ionescu ceruse aprobarea lui provizorie, cu angajamentul de a-l readuce în discuţie înainte de 1 Ianuarie 1921. Va face oare acest lucru?

Făgăduielele cuprinse în Mesajul regal nu se opresc aci. Guvernul anunţă proecte, cari să asigure buna stare a muncitorimei, reorganizarea căilor ferate şi reglementarea regimului apelor.

Insfârşit, ni se promite că Parlamentul va avea de discutat: concordatul cu Sf. Scaun, unificarea administrativă, reforma salariilor, unificarea codurilor, legi relative la şcoală şi biserică, şi, — niciodată nu s'a putut spune mai cu drept cuvânt: etc. etc.

Se va înfăptui însă într'o singură sesiune acest vast program de muncă? Iată ceeace este temerea noastră. Cu spectacolele şi cu sistemele din trecut, se va pierde vremea din nou, zadarnic, şedinţe întregi. Alcătuirea guvernului e încă supusă loviturilor. Pe banca ministerială sunt încă puncte slabe şi iritante. Inspărşit, guvernul însuşi nu pare pregătit unei activităţi atât de rodnice.

Oricum însă, e cel puţin imbucurător că se recunoaşte nevoia unei munci serioase şi că Mesajul regal o făgăduieşte. Vom vedea dacă guvernul se ţine de cuvânt şi, mai ales, dacă parlamentul îl va ajuta s'o facă.

Spiritul de învrăjbire

Din *Dacia Traiană*:

Nu cred să fie la nici un popor pe faţa pământului atât de desvoltat sentimentul nenorocit al invidiilor personale, ca la noi.

Şi este acest defect o mare piedică a desvoltării noastre culturale şi a întregului bun mers al noului nostru stat întregit.

Ne otrăveşte inima, ne descurajază şi ne omoră energia, avânturile înalte şi nobile, cari pot isvori din iubire de neam, din dorul de muncă pentru ţara iubită şi prosperarea ei şi pot să rămână zădărnicite, sterpe, când li se pune în cale, acestor avânturi, urâta şi neagra pizmă, care pândeşte din întuneric cu uneltirile ei, cu săgeţile ei criminale.

S'a observat de mult această sc dere morală a noastră şi s'a scris mult de către oamenii noştri de inimă împotriva ei — înainte de unirea noastră. Marele nostru Şaguna pe patul de moarte a rostit ca lăsământ sfânt aceste cuvinte: „Fiilor, nu vă sfădiţi"!

Cât a trebuit să sufere în inima lui mare, veneratul Prea Sfânt, de această otravă a spiritului de învrăjbire a poporenilor săi ca să se cristalizeze în supremă durere al ultimului său strigăt: nu vă sfădiţi!

Ne-am bucurat de toate favorurile marelui ocrotitor al neamului nostru, dar paragraful acesta sfânt al testamentului său nu l'am trecut în inimi, nu l'am înţeles şi nu l-am urmat. Şi nu-l urmăm nici astăzi?

Nici astăzi! Când mai mult ca ori când ar trebui să fim cuprinşi de necesitatea solidarizării tuturor energiilor, tuturor inimilor, cari bat cu iubire pentru ţară şi neam, pentru a ne apăra de atacurile duşmanilor noştri.

Am desăvârşit opera mare a desrobirii, a unirei noastre teritoriale. Avem de desăvârşit opera unirei noastre sufleteşti. Căci, firesţe, Românii trăiţi până eri, în cele patru unghiuri ale patru stăpâniri diferite, cu diferite obiceiuri, nu puteau să albă, în toate amănuntele vieţei şi a moravurilor lor, acelaş suflet. Doar numai ca ideal, crezut de unii imposibil de realizat, s'au crezut sufleteşte uniţi.

Şi acum, când neîndrăznita speranţă s'a prefăcut în realitate, unde ne este idealul, care să ne apropie, să ne unească sufletele înadevăr?

Să dispară dintre noi spiritul de învrăjbire! Să-l înfierăm din toate puterile noastre, să-l izgonim, cu toate mijloacele, de care dispune credinţa noastră în bine, acolo unde el se arată şi tinde a-şi infiltra otravă primejdioasă.

Ca o tainică putere să ne unească într'un bloc de neînvins indivizibil înţelegerea acestei armonii, fără de care nu vom putea realiza consolidarea noului nostru stat.

Smulgeţi deci buruiana rea a pizmei şi a bârfirei dintre fraţi şi înlocuiţi-o cu senina îngăduire şi apropiere prietinească, căci numai spiritul de jertfire trebue să călăuzească încă şi acum viaţa noastră românească şi nici decum acea de învrăjbire.

C. Hodos

Falsificarea Istoriei

— „Patria" falsifică istoria pentru a-şi lăuda şefii. —

Din partea d-lui Dr I. Suciu, cunoscutul şi verşunatul luptător pentru cauza naţională, primim următoarea întâmpinare, cu privire la articolul apărut în Patria dela 1 Decemvrie 1920 şi prin care se falsifică complect istoria, aruncându-se învinuiri nedrepte altora pentru a ridica pe nemerit prestigiul şefilor săi.

Onorată Redacţiune!

Vă rog să binevoiţi a da ospitalitate în coloanele preţuitului D-v ziar următoarei declaraţiuni:

Unul dintre curtenii, cu cari atât de mult le place d-lor Maniu şi Vaida să se înconjoare, îşi permite extrema necuviinţă de-a încerca să denatureze chiar şi adevărul istoric asupra zilei mari de 1 Decembrie 1918, în scopul de-a scoate pe stăpânii săi ca fiind ei acei semizei *„al căror cuvânt a hotărît unirea"*.

Şi, firesţe, după vechiul calapod al curtenilor, acest pseudo-istoriograf a trebuit să opereze prin crearea de contracte isbitoare, înfăţişând pe unii ca „primejduitori ai întregei operi de unire" pentru ca astfel să poată ridica pe stăpânii săi la ceruri.

Cum însă cele mai elementare interese de partid nu permiteau ca să fie prezentaţi ca primejduitori ai unirei oameni, cari şi azi fac pe Sandra-Lanzii d-lor Maniu şi Vaida, curteanul a trebuit să atribue acest rol unor aşa numiţi „transfugi" din partidul naţional. Astfel judec că am ajuns a fi cu scos ca unul, care aş fi agitat în ziua de 30 Noembrie 1918 pentru o autonomie stabilă a Ardealului.

Aceasta este însă un neadevăr sfruntat. Subsemnatul, care eram ocupat cu pregătirea adunărei dela 1 Decembrie, primind în seamă dela cei peste 1200 de delegaţi credenţionalele şi procesele verbale ale alegerilor lor şi distribuindu-le biletele de intrare, înainte de amiaza zilei de 30 Noembrie nici nu am luat parte la şedinţa Consiliul Naţional, iar după amiază m'am prezintat chiar pentrucă auzisem de pomenirea socialiştilor cari pretindeau o autonomie stabilă şi voiam ca şi cu modestele mele puteri să combat aceaste tendinţe. Am vorbit *pentru unirea fără condiţiune, propunând o stilizare mai precisă a punctului III. din proectul de rezoluţiune.*

Atât, ca rectificare în ce mă priveşte pe mine personal.

Mai trebue însă să constat în ce priveşte comunicatul apărut în Nr. 257, 1 Decembrie 1920 al ziarului „Patria" sub titlul „Istoria Unirei", nu este decât o ruşinoasă, falşificare tendenţioasă a faptelor petrecute.

Adevărul este că proectul de rezoluţiune. care s'a prezentat la 30 Noembrie 1918 planului Consiliul Naţioal, convocat la Alba-Iulia, era un act cunoscut şi primit de o parte însemnată a acestui consiliu şi era deja şi tipărit pentru a fi distribuit între membrii Marei Adunărei Naţionale. Şi e o mare întâmplare aceea că nu s'ar mai fi primit acel proect, dacă nu intervenea tinerimea, în mijlocul căreia s'a născut o pronunţată revoluţionare a spiritilor în urma păşirei fără tact a unuia dintre reprezentanţii socialişti, care susţinea teza în unirea definitivă numai prin rostul unui Constituante proprii a Ardealului, cu participarea tuturor fracţiunilor etnice şi sociale, ar putea fi decretată valabil.

Faţă de şoviala ce se manifesta tinerimea a navalit în sala de consultare pretinzând nechemat decretarea unirei „fără nici un fel de condiţii"

Aceasta a determinat Consiliul Naţional ca să scoată din punctul III. al proectului de rezoluţiune pasagiul, prin care se autorizează Marele Sfat cu conducerea agendelor până la întrunirea Constituantei României Mari şi să formeze din aceasta o hotărâre lipsită de orce condiţii, intercalată ca punct II între celelalte părţi de rezoluţiune. Tinerimea însă a protestat chiar şi împotriva acestei autonomii temporare şi chiar d-nii Maniu şi Vaida au fost aceia, cari se năzuiau să o potolească, arătând că nu e vorba de alta, decât de susţinerea ordinei până ce armata română va primi din partea Aliaţilor autorizaţia să ocupe întreg teritoriul declarat ca unit pe vecie cu Statul Român.

* * *

Aşadar, chiar dnii Maniu şi Vaida sunt aceia, cari au dat pe faţă cea mai crasă inconsecvenţă prin aceea că pe urmă n'au respectat hotărîrea Adunărei Naţionale dela Alba-Iulie, care îi învestise cu mandatul administrărei acestor ţinuturi alipite precis numai până la întrunirea Constituantei României-Mari, ci au continuat cu Consiliul Dirigent şi după acea Constituantă, când au socotit în drept a conduce ţara întreagă nu numai Ardealul, pe care-l fericeau separat prin Consiliu Dirigent.

Eu, din potrivă, am fost acela care am protestat încă din vara anului 1919 contra acestei lăcomii nesăbuite, lipsită de cuminţănia ardelenească şi stăpânită numai de ambiţii fără margini sprijinite pe aptitudini şi puteri mărginite, care ni-au stricat atât de mult nouă în ochii fraţilor din Regat.

Imi vine greu ca acum, abia la a 2-a aniversare a marei zile de 1 Decembrie 1918, să desfăşor pe larg cele întâmplate în culisele zilei şi nopţii de 30 Noembrie 1918, precum şi dedesupturile şi apucăturile de care s'au folosit unii dintre „luptătorii desinteresaţi" pentru a se ridica la măriri.

Veni-va vremea şi pentru aceste destăinuiri documentate, care av să servească cu izvor pentru istoricul cinstit al acelor zile mari cu oamenii mici...

Deocamdată însă, mă mulţumesc cu repudierea falsificărilor tendenţioase încercate de „istoriograful" curtean al d-lor Maniu şi Vaida, mărginându-mă a-i face atenţi pe foştii mei soţi de luptă naţonală că: *„Sic non itur ad astra"* !

In 1907, pe vremea luptei demne, ce s'a dat din partea noastră în parlamentul din Pesta împotriva proectului de lege prezentat de contele Apponyi cu privire la şcolile noastre, d-l Vaida prin un gest nechibzuit al sau ne încurcase prost şi produsese desfiinţarea obstrucţiei dusă de noi. Iar d-l Maniu îl făcuse vârf, *votând pentru înfierarea soţului său de luptă*, cela ce a demoralizat mult opinia publică din Ardeal.

După aceasta urma să-l introducem pe d. Vaida în Parlament. Il luasera în mijloc patru inşi: eu şi Vlad dinainte, Maniu şi Damian în spatele lui. Intâmplarea a adus ca atacul lui Somogyi Aladár şi al celor vre-o 6 tovarăşi ai săi cu cari se repezise asupra d-lui Vaida a-l insulta şi arunca cu forţa din sală în şirul din direcţia unde mă aflam eu. Mi-am făcut datoria şi am respins dintr'o încordare cum se cuvinea pe năvălitori. A doua zi însă, în organul din Budapesta susţinut de partid se vesteşte că eroul zilei ar fi fost d. Iuliu Maniu, care a ţinut piept năvălitorilor. Se înţelege, curtenii d-lui Maniu dela ziar, băeţii, trebuiră să prezinte aşa lucrul în interesul de-a cârpi puţintel nimbul stăpânului lor grav atins prin votul de blam dat soţului său de luptă. Atunci am tăcut pentru că nu era vorba de-o învinuire contra mea, ci numai de împrumutarea unui merit, care în fond nici nu era merit, ci datorie. Acum însă, când Schreib-Moritzul d-lor Maniu şi Vaida îşi ia îndrăzneala de-a mă prezinta pe mine unui ca pe primejduitorul Unirei, numai ca astfel să poată ridica la înălţimi pe stăpânii săi, a trebuit să protestez respingând asemenea manopere nedemne.

Cluj, 1 Dec. 1920.

Dr. Ion Suciu.

Banchetul dat în onoarea lui Scotus Viator

In onoarea celui ce poartă cuvântul dreptăţii cu care a desemnat de mult graniţile României de astăzi, în onoarea omului ce din convingere îşi spune cuvântul, în onoarea lui *Scotus Victor*, fruntaşii români din Cluj în seara de 29 Noembrie din invitarea d-lui prefect Meteş, au închinat păharul, dună datină, pentru sănătatea lui.

D-l prefect Mateş salutând în cuvinte calde vizita aceasta, spune ca şi stăruinţelor celui sărbătorit astăzi se datoresc, în măsură apreciabilă, recunoaşterea graniţele României intregite.

D-l Scotus Viator răspunde calm, plin de convingere. Totdeauna a luptat pentru izbânda dreptăţei şi numai dreptatea a cerut încorporarea în un stat românesc a tutulor Românilor.

Munca desfăşurată i-a fost o datorie şi această muncă o promite şi în viitor.

In conversaţiile ce-a urmat cu toţi cei de, faţă d-sa expune planul de călătorie prin Ardeal, pentru cunoaşterea mentalităţei de acum a tuturor elementelor care alcătuesc România întregită.

Wy.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Naţional

Joi: Falimentul.
Vineri: Faust. (operă)
Sâmbătă: „Ca să trăeşti fericit"
Duminică matineu: Brânduşa.
Duminică seara: Falimentul

Teatrul Ungureso

Joi: „Eva şi Bărbaţii". Premieră.
Vineri; „Eva şi bărbaţii."
Sâmbătă matineu: „Tragedia omului". Inceputul precis la 2 ore

A doua reprezentaţiune pentru tinerime. Profesorul conferenţier Ernő Kiss.

Sâmbătă seara: „Liliacul". Inceputul la ora 7 şi jumătate.

Duminecă matineu: „Cismarul oa Stafie". Cu debutul D-nului Ştefan Szentgyörgyi Cu distribuţia nouă a rolurilor.

Duminecă seara: „Madame Sans-Gene".

Citiţi „Infrăţirea"

INFORMAȚII

D-l Petrini secretar general al agriculturei a convocat pe toți consilieri agricoli din toate județele la o consfătuire asupra aplicării deciziunei ministeriale asupra arendărilor forțate.

Arendarea forțată se va face asupra pământurilor supuse expropierei mergând până la minimum 200 jugere, iar în caz de nevoe și sub această limită.

Comisiunile sunt datoare, până la 1 Februar 1921 să termine lucrările.

*

Zilele acesta s'a înființat inspectoratul general pentru promovarea și încurajarea industriei cu sediul în Cluj. Cu conducerea sunt însărcinați Dr. Ferdinand Blankenberg, inspector general. Francie Ambruș și Iuliu Albini, șefi de serviciu.

*

Secretariatul general al internelor a dat instrucțiuni prefecților de la granițe cum să ia măsuri pentru a impedeca contrabandele cu vite.

*

Sun tem informați că unele magazine din Cluj sub masca zionistă adună bani pentru societatea ungurească, „*Emke*".

*

Secretariatul general al internelor a dat instrucțiuni prefecturilor și orașelor cum se va aplica regulamentul privitor la rechiziționarea locuințelor. In fiecare oraș se va înființa o comisiune formată de Prefect, reprezentantul armatei, al orașului, și al tribunalului.

*

D-l Andrei C. Cun din Gherla și d-șoara Terezia I. Bolchover din Brăila anunță că s'au logodit.

Felicitări și urări de bine tinerilor logodiți.

*

La 1 Ianuarie se deschide bursa la Cluj. Până la afiarea unui local potrivit se va ține la camera de comerț.

*

La Târgu-Mureș se va începe primăvara aceasta clădirea unui spital pentru epidemii.

*

Fabrica de fer din Hunedoara, proprietatea statului, după 2 ani de întrerupere a început să funcționeze

*

Trenul personal Teiuș Arad a fost pus din nou, în circulație.

*

La Târgul-Mureș s'a înființat căminul artiștilor și scriitorilor unguri.

*

Un individ îmbrăcat în haine militare a fost găsit de agentul Comenduirei Damian Ioan ducând un sac în spinare, cari conținea lucrurile din inventarul de mai jos. Păgubașul să se prezente la Comenduirea Pieței Cluj, pentru a le recunoaște și ridica.

3 Fețe de masa, 4 servete, 1 față de masă mică lucrată artistic, 9 fețe de pernă, 2 perechi de izmene, 8 pieptare, 4 șarturi 8 fuste, 1 blană de gât, 20 bluze, 2 voaluri de gaz, 1 șal de lână, 1 pătură, 3 perechi ciorapi, 2 perechi ghete, 1 pardisiu, 1 cruce.

P. Scharfer semnătura de pe rufăria femeiască.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2.

D-l Tănăsescu, fost delegat al Ministerului de interne în comisia de unificare a primit decretul de numire ca Secretar General la Cluj.

*

La Alexandru Benedec juvaergiu Str. Regele Ferdinand No. 13 se găsesc tot felul de bijuterii și argintării pentru cadouri de Sfintele Sărbători.

*

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acțiuni în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere și spirt de prima calitate. Fabrică de rom și cognac, precum și vin în butelii desert și likör.

*

In Calea Victoriei Nr. 5 se va deschide în curând o cofetărie românească sub conducerea d-lui D. **Boncescu**, *fost elev al Casei Riegler, în local frumos aranjat, cu mărfuri zilnic proaspete, ca prăjituri, șarlote, cozonaci, cornuri, bomboane fondante, șocolăți, etc.*

Se vor primi comenci de torturi cozonici bomboane, etc. pentru sărbători, cu prețuri convenabile.

Rugăm onor. clientela clujană să viziteze cofetăria „Boncescu" unde va putea căpăta tot felul de articole de cofetărie de calitate superioasă și prețuri convenabile.

*

Astăzi seară se va deschide Cafeneaua „New-York" complect renovată fiind localul cel mai frecventat al Elitei din Transilvania.

Directorii actuali sunt elevi eminenți a casei Capșa și Boulevard din Capitală.

Salile de conversație de joc și de citit sunt aranjate și demne de renumele cel bun și vechi al Cafenelei New-York.

Un bufet ales va sta la dispoziția onoratei Clientele.

*

Pentru instituirea biroului de penziuni dela comandamentul teritorial al corpului 6 armată ordonat prin decizie ministerială Nr. 619 publicată în Monitorul Oficial Nr. 154/920 și în conformitate cu ordinul ministerului de război Nr. 16182/920 se anunță concurs pentru complectarea de 12 locuri cu funcționari civili cari au mai fost funcționari.

Se primesc și ofițeri ori funcționari militari pensionați de către armata română și cea austro-ungară care posed limba română perfect în scris și citit

Candidații sunt rugați a se prezenta la Comandamentul Teritorial al corpului 6 armată str. Farkaș Nr. 3 (edificiul Disigerei XX) unde vor primi toate deslușirile.

Dat la 30 Nov. 1920 Cluj.

Comandant Teritorial al Corp. VI

Șef de Stat Major.

șef. Col. *Milcu*

Șeful Biroului V.

șef. Lt. Col. *Sassu.*

Oficiul sanitar superior din Cluj desminte știrea că în oraș s'ar fi declarat nouăzeci de cazuri de variola.

*

Membrii Cercului Regional Cluj al Asociațiunei Generale a Inginerilor din România (A. G. I. R.) sunt convocați pe ziua de Sâmbătă 4 Decembrie a. c. ora 20, în sala de fizică a Universității pentru a alege:

1. Un comitet nou cu mandat pe trei ani.
2. Un consilier delegat al Cercului Regional în Consiliul de Administrație al A. G. I. R. cu mandat pe un an.

Inginerii, cari încă nu sunt membri ai A. G. I. R. vor cere admiterea pe formulare, ce le pot primi la Filiala Cluj. Creditul Tehnic Transilvănean, Calea Victoriei 23. etajul I.

*

Deschiderea Teatrului Varieteu Biasini din Cluj.

In seara zilei de 27 Noembrie crt. s'a deschis porțile Teatrului Variete „Biasini".

Este poate singurul teatru varieteu din Transilvania, care cu grandiosul program de care dispune și față de împrejurările și în pripa cu care s'a amenajat acest teatru, și s'a stabilit alcătuirea artistică a putut să dea asemenea roade. Căci nu cred să fie om în Cluj, care să nu fie curios să asiste la acest program și să nu aibă decât cuvinte de admirație și laudă pentru talentul de care au dat dovadă elementele puse sub direcția d-lui Vilhelm Ausländer.

Acest om înainte de a avea acest teatru a știut să pună la punct și să ridice la nivelul artistic cultura Românească acolo, până unde mai eri trona cu emfază ura și disprețul pentru tot ce era „Valah". Mulțumită spiritului de conducere a lui Vilhelm Ausländer și alegerei elementelor ce-l încojoară teatrul varieteu. Biasini a realizat o frumoasă înjghebare artistică.

Nu voi căuta a face o critică amănunțită, însă voi evidenția pe cât îmi permite spațiul puterea artistică și de muncă a artiștilor în frunte cu cei 4 Spartiates (acrobați de forță) 2 Ginaux (excentrici acrobați) Trupă română de reviste și comedii „Cabotinii" compusă din elementele cele mai bune ca: Florica Mateescu, Lică Radulescu Al. B. Botoșescu, C. Creangă, Maria, Andrei și Floria Volosciuc în frumoasa și delicioasă revistă „Un ceai Fox-Trott". D-na Mihăilescu dansători naționali, The Coowers acrobați excentrici Borsezeki (imitator), Clarice Vardeu (diseusă) Olli Tresbe (diseuse francezá) Németh Marghit (diseusă ungară). Constant (dansător național, în sfârșit pe toți cei lalți artiști pe cari din pricina spațiului nu-mi este îngăduit să-i mai prenumăr dar pe cari publicul Clujan i-a răsplătit prin aplauze. După sfârșirea programului urmează marele dans Tabarin sub conducerea dansatorului Constant.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14.

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea". Tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se va abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie a. c.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32.

Aniversarea zilei de 1 Decembrie în Cluj

In piața Unirei

Oricine s'ar fi așteptat ca ziua cea mare în care se realizase visul nostru de veacuri să fie serbătorită cu solemnitatea ce se cuvine unei zile de o așa mare importanță. Durere, n'a fost așa!

Autoritățile civile nu au participat de loc iar „Resorturile" noastre animate de un exces de muncă neexplicabil au continuat munca. Autoritățile militare au trimis reprezentantul lor. In piața Unirii a fost organizată o festivitate de corpul profesorilor universitari. Intreagă asistența au format-o în frunte cu d-l Rector V. Dimitriu; dignitarii universității și un imposant număr de studenți.

Din partea Universității ține o însuflețită cuvântare profesorul *Mazin Stefănescu*. Amintește că istoria viitorului o vom putea face bazați pe faptele mari a trecutului. Își exprimă durerea că această zi prin însemnătatea căreia ar trebui să ne împrospătăm forțele pentru munca viitorului este aproape dată uitării. In aplauzele entuziaste ale celor de față îndeamnă la muncă pentru desăvârșirea idealului nostru.

Din partea studenților vorbește studentul *V. Zatiu*. In cuvinte înflacărate exprimă însuflețirea și sentimentele studenților din această zi.

Un alt student descrie durerea și suferințele Românilor din Banatul oropsit, cari dela noi așteaptă ziua mântuirii sale din o robie mult mai grea decât acea din trecut.

Părintele *Agârbiceanu* în cuvinte frumoase aseamănă neamul nostru cu un puternic stejar pentru a cărui întărire fiecare vlăstar trebue să-și împlinească munca ce-i revine.

După fiecare cuvântare corul universitarilor intonează cântece naționale apoi profesorii universitari și studențimea într'un cortegiu însuflețit se îndreaptă spre liceul George Barițiu unde autoritățile scoalelor medii au aranjat un festival de comemorare.

La liceul Gh. Barițiu.

Fără să fie împodobită sala era populată de elevii școalei, de un cor ce frământa voios melodiile, de o lume românească care aștepta cu nerăbdare să se vorbească ceea ce simțea și gândea. *D-l Hulea* a căutat să fie alături de sinceritatea elevilor care pregătiseră această serbare și să interpreteze în calitatea de profesor și bun român: bucuria celor ce sunt liberi, mângâerea celor ce suferind și-au văzut visul întrupat.

In timpul programului, tăcerea a fost întreruptă de cântece vitejești cu care se anunța venirea studenților, care, în frunte cu profesorii universitari făcusără o impunătoare manifestație în piața Unirei.

Dl Ovidiu Hulea făcând un scurt istoric asupra actului mare pe care mintea nu îl poate concepe cât îl întrupează simțirea pomenește cu cuvinte de laudă pe premergătorii și înfăptuitorii unirei, pe cei ce și-au dat viața pentru întruparea idealului național. O rugăciune de mulțumire lui D-zeu, sunt cuvintele cu care încheie.

D-l V. Dumitriu rectorul Universității cu un tineresc entuziasm, spune că ziua de 1 Decembrie considerată ca simburile trecutului și al viitorului trebue tratată ca întruparea unui vis frumos al întregului neam. Mulțumirile ce se aduc tinerimei sunt pentru ei trecătoare, cea ce trebue să fie piatră de călăuză e puterea și încrederea cu care ea trebue să lucreze pentru viitor. Pentru aceasta neamul o va binecuvânta.

Prin cuvântul d-lui general *Munteanu*, un admirabil și distins vorbitor armata urează studenților și elevilor spor la muncă și isbândă în întregirea României Mari. Cu un entuziasm și un lung șir de cântece naționale serbarea se încheie.

S'a deschis!

Localul de iarnă al Varietului Biazini

Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la oara 8. □ □ □ □

Citiți, este foarte important!

Dacă doriți să vă curețe și să vă coloreze hainele bine și ieftin — să le trimiteți la

„KRISTÁLY"

INSTITUT DE SPĂLAT CU ABURI ȘI DE COLORAT STOFE

Fabrica și Centrala: Str. Munkácsi 32.

FILIALE:

Piața Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (F. Wesselényi M.
Strada N. Iorga Nr. 2. (Poștă Jókai)

La 19 Decembrie stil nou Se va deschide în Calea Victorei 5

Cofetăria și Bonbonăria Boncescu

fost elev al Casei Riegler

Asortată zilnic cu prăjituri, bomboane, cozonaci, carmuri, glasele, șocolăți etc. Deasemenea se va veni la oroe oră din zi și seara cafele cu lapte, șocolați ori ceaiuri, cu biloși, proaspete. Se primesc comenzi de torturi,, cozonaci, bișcoturi, bombone și orce produse de cofetărie. Publicul este rugat a onora cu vizita s'a localul pentru a se convinge de calitatea și prețurile convenabile a produselor.

Renumita Fabrică chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Situația internațională

Bulgaria nemulțumită cu tratatul pe care l'a semnat la Rambouillet protestează prin glasul autorizat al primului ministru D-l Stambulinsky și după el d-l Daskaloff ministrul de comerț pretinde că, întrucât Bulgaria a îndeplinit cu lealitate toate obligațiunile din tratatul de pace, să i se restituie acesteia măcar o parte din litoralul grec „atât de necesar liberei desvoltări economice a poporului bulgar."

Dacă n'am cunoaște mentalitatea bulgară ne-ar putea mira protestările lor interesante.

Primul ministru lituanian printr'o telegramă adresată Ligei Națiunilor, declară că acceptă arbitrajul acesteia în privința ocupărei Vilnei de trupele generalului Zeligowski.

E îmbucurător faptul că guvernul lituanian ne mai ascultând sirena bolșevică, e hotărît să calce pe terenul sănătos al păcei.

E interesantă divergența de păreri dintre Italia de o parte, Franța și Anglia de altă parte în chestia revenirei exregelui Constantin pe tronul Greciei.

Cercurile politice din jurul lui Giolitti și aproape unanimitatea ziarelor asigură că Italia nu se opune revenirei lui Constantin, numai să aplice integral tratatul de la Sèvres.

Având în vedere faptul că Lloyd George e șovăitor, e mai mult decât probabil că și Anglia va lua aceiași atitudine ca și Italia în chestiunea greacă.

Liga Națiunilor își continuă ședințele, alegând comisiuni peste comisiuni și făcând multă, prea multă biurocrație. La ordinea zilei cererile de primire în Liga a Austriei și Bulgariei.

Austria, care și-a îndeplinit cu prea multă lolalitate obligațiunile impuse prin tratatul din Saint-Germain, are multe șanse de a fi primită.

Cât despre Bulgaria n'au deacât să dovedească mai multă dorință de muncă, și va avea și ea un loc în această faimoasă fabrică de discursuri.

TELEGRAME

Chestiunea Wilnei

San-Paolo, 29 Noembr.

Ministrul de externe al Lituaniei a adresat președintelui Comisiunei de control de pe lângă Liga Națiunilor o notă prin care confirmă că guvernul lituan este dispus să încheie armistițiu cu trupele generalului Zeligowski.

Austria și Bulgaria în Liga Națiunilor

San-Paolo, 29 Noembr.

In subcomisiunea însărcinată cu cercetarea cererilor Bulgariei și Austrei de a fi primite în Liga Națiunilor, până acum Austria se bucură de cea mai mare favoare.

Primul ministru francez a părăsit Londra.

Lyon, 29 Noembrie

Luni dimineața d. George Leygues a părăsit Londra și a sosit la Paris Miercuri seara. D-l Berthelot, secretarul general dela externe a rămas la Londra.

Docurile portului Liverpool în flacări.

Lyon, 29 Noembrie

Presa franceză anunță că dockurile dela Liverpool și Halle sunt pradă unor mari incendii simultane. Se spune că focul a fost pus de rebelii irlandezi.

Alegerile din Jugoslavia.

Lyon, 29 Noembrie.

Alegerile continuă în Iugoslavia într'o ordine desăvârșită. Rezultatele pentru orașul Belgrad sunt următoarele: radicalii 4035 voturi, democrații 3195, comuniștii 4050, combatanții 1671, meseraşii 315 și republicanii 462.

Printre cei aleși figurează d-nii Pasici, șeful partidului radical, Davidovici, șeful partidului democrat, și doctorul Marcovici, șeful partidului comunist.

Punctul de vedere franco-italian în chestiunea greacă

Lyon, 29 Noembrie

In timpul ședерei sale la Londra, Georges Leygues a avut o întrevedere cu contele Sforza.

Intrevederea a fost plină de condialitate. Ziarul „*Le Temps*" crede a ști că punctele de vedere franceze și italiane sunt foarte apropiate în ceace privește evenimentele din Grecia. Cercurile italiane n'ar vedea inconveniente la reîntoarcerea lui Constantin pe tronul Grecei, dar ar privi cu ochi buni o revizuire a tratatului dela Sevres, cu deosebire în ceace privește atribuirea Smirnei și Traciei.

Convorbirile între reprezentații Franței și Italiei continuă până la întoarcerea d-lui Leygues din nou la Londra. Reprezentanții Franței sunt d-nii Cambon și Berthelot.

Goldberger Kálmán
Croitorie modernă
Strada N. Iorga No. 5.

Se află în depozit ștofe Franceze și Engleze, totdeodată confecționează costume după ultima modă Prețuri convenabile.

Se primesc **pălării** spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné
Str. Mátyás Király 1.

Citiți „Infrățirea"

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Convorbirile dintre D-nii Maniu și Argetoianu în vederea colaborării se continuă, deși sunt nenumărate dificultăți; dacă ele nu ajung la un bun rezultat, remanierea se face prin eșirea din minister a D-lui Tăslăuanu și a altor câți-va.

*

Se svonește că Anglia ar primi întoarcerea regelui Constantin pe tronul Greciei cu garanții.

*

In procesul Krefeldiștilor s'a terminat rechizitoriu; începe apărarea susținută de D-l Radu Rosetti.

*

Eri, la ora 11, a fost un te-deum la Mitropolie pentru împlinirea a 2 ani dela alipirea Ardealului la România.

Au azistat: d-nii general Averescu, Argetoianu, Serghie Nită, Goga, Nicoleanu (prefectul poliției Capitalei), Mitropolitul Pimen al Moldovei, Maniu, Cicio Pop, Dr Lupu, Mihaly, părintele Imbroane și părintele Lucaci.

*

Camera a procedat eri la alegerea comisiunei parlamentare de răspuns la mesajul tronului.

Guvernul a prezentat lista în frunte cu d-l Cimescu.

Lista a căzut. In locul ei a fost aleasă o listă prezentată de d-l D. R. Ioanițescu.

Această lovitură pe care chiar majoritățile o dau guvernului se datorește faptului că acesta a favorizat manoperile d-lui Davila pentru a scoate din vicepreședința Camerei pe d-l Ioanițescu și a pune în loc pe d-l Eusebiu Popovici.

Senatul s'a ocupat cu completarea biroului și alegerea diferitelor comisiuni senatoriale.

Atât ședințele Camerei cât și ale Senatului s'au ținut Marți după amiază.

D-l Cita Davilla a trimis martori d-lui Ioanițescu pentru insultele ce i-a adresat la Cameră.

*

D-l Toma Dragu a intervenit pe lângă D-l Nicolae Iorga, solicitând intervenția sa în favoarea Socialiștilor condamnați.

D-l Iorga a promis că va cere audiența la Suveran, cu care prilej va solicita clemența regală.

*

Recursul șefilor socialiști condamnați se va judeca la 9 Decembrie de către Curtea superioară de justiție militară.

*

Ministerul Industriei și Comerțului a lăsat liber exportul porumbului și orzului fără o altă condiție decât plata taxelor normale.

*

Marele savant Charles eroul care a suferit 20 de amputații chirurgicale în urma arsurilor cu radium a încetat din viață.

*

Franța, Anglia și Italia sunt de acord asupra revizuirii tratatului dela Sevres, luând înapoi Grecia, Tracia și Smirna.

*

Ziarul „România Nouă" publică dovezile că d-l Duiliu Zamfirescu s'a vândut nemților. Este trecut cu suma de 40.000 coroane în contul Roselius la Banca Generală. Ziarele reproduc faptele.

*

D-l Katz, ajutor de primar al orașului București, a anunțat Primăria că a semnat împrumutul de un milion de lire sterlinge pentru Comuna București. Fiind vorba de Katz, se bănuesc condiții oneroase.

*

Sâmbătă 4 Decembrie va avea loc un alt congres la Bacău.

Diadochul George a dat un interview în care arată viitorul legăturilor economice și politice între Grecia și România.

*

Ministerul Industriei a hotărât suspendarea aplicării convenției cu Austria, ca fiind dăunătoare intereselor țării.

*

Prințul George al Greciei a făcut vizită în uniformă Mitropolitului Primat, d-lui General Averescu și General Rășcanu.

*

Ziarul „Patris", organul partidului lui Venizelos, declară că partizanii acestuia se vor abține dela plebiscitul pentru realegerea lui Constantin ca rege.

*

Eri a avut loc la Mitropolie un te-deum pentru a doua aniversare a alipirei Ardealului la România.

*

Sâmbăta și Duminica trecută au avut loc două congrese ale partidului liberal, unul în jud. Dâmbovița, celălalt la Vutna. Au luat parte foarte multe persoane.

*

Bursa este în continuă scădere.

*

Leul nostru cotează 24 centime la Bursa din Paris.

*

Ministerul de Finanțe a acordat un nou termen pentru plata coroanelor de 10.000, a celor neștampilate și dubioase în zilele de 2 și 3 Decembrie.

*

Georges Leygues, primul ministru francez voește să se acorda Turciei Adrianopolul și Smirna

*

D-l I. Nistor a fost primit în audiență de M. S. Regele.

Corpurile legiuitoare

Senatul.

Ședința se deschide la orele 2 și 50 de minute subt președinția D-lui General Coandă.

Pe banca ministerială, D-l Tăslăuanu. Se citesc o sumă de cereri de concediu și se anunță o serie de interpelări.

Camera.

Ședința de deschide la 3 ore; d-l Duiliu Zamfirescu cere cuvântul acuzând pe redactorii ziarului „Viitorul" de a fi luat bani dela Germani ca să le apere cauza în război. Se știe însă că atât Grossman, cât și Jonson au fost imediat dați afară de cum s'a aflat conduita lor; aceasta o arată D-l G. Mârzescu, cerând imediată anchetă parlamentară la Banca Generală și publicarea dosarului Guenther.

Vorbește apoi D-l Mihalache, asociindu-se la aceste cereri.

Părintele Imbroane, care presidează, nu pune la vot ancheta parlamentară, ci o trimete în secțiuni. Se produce tumult.

Ședința se suspendă.

Prin aceasta s'a evitat comisia parlamentară, pe care, dacă se știa nevinovat, trebuia s-o ceară singur D-l Duiliu Zamfirescu.

PĂLĂRI DE DAME
lucrate de fabrică, din postav și Velour se află de vânzare cu prețul fabricei și se pot comanda la fabrica de pălării
Stefan Fehér
Cluj, Strada Memorandului (Unio) No. 21. (Redout).

Societatea Anonimă
Blumenfeld și Simon
Str. Iuliu Maniu No. 22. își oferă Onor. Public cognacul de mere, tuica de prune fiert în căldările proprii precum și licheruri, rum de calitate superioară și vinurile indigene. □ □

La cafenea **„Metropol"**
Marția și Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică

Alexandru Benedek
Juvaergiu
Str. Regele Ferdinand No. 13
Se află tot felul de bijuterii și argintării pentru cadouri de Crăciun.

Frații Mártonffy Blănarii
Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania
In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Toate Doamnele din elită
întrebuințează **FORMALYSOLUL** recunoascut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apă de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie.
Depozit principal ‚Hygiea' fabrică de preparate cosmetice și farm. Cluj

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

VĂDUVĂ SAU DIVORTATĂ, în etate fără copii inteligentă și onestă află imediată aplicare în casa unui advocat din provincie spre a conduce gospodăria fiind considerată în familie. Adresa să află la Administrația ziarului.

TÂNĂR român absolvent al unei clase de liceu cunoscând perfect limba română și germană în grai și scris, caută post corespunzător. Adresa: Conducerea școlară în Poiana-negri. (Bucovina.)

FUNCȚIONAR la stat din vechiul regat specialist în lucrări de birou având orile de dimineața zilnic libere caută post la instituție particulară sau de stat. Adresa la administrația ziarului.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

GARNITURĂ de salon se află de vânzare la D-na Klein str. Brăilanu 43 dela 3—4 p. m.

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerțul român str. Regina Maria No. 19.

CASĂ cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preț avantajos. Doriți se pot adresa la gazeta sub. Casa.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Intreprinderi tehnice Universale

„Tehnică“

Cluj, Str. Kiss No. 33.

instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repară în mod special mașini de scris și cusut, și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

Porci grași

(180—200 Kgr.)

se pot cumpără

în condițiuni foarte avantajoase câte unul sau în număr mai mare. A se adresa la fabrica de spirt din strada Téglás No. 10. CLUJ. □ □

Haine veritabile NEUMANN și paltoane de iarnă pentru bărbați, băieți și fete din material ca dinaintea războiului să capată la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.

CITIȚI

Cărțile pedagogice, literare și populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și risicul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Claparède. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu	6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română	7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română	4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștrii	2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învățământului primar	—·—
— Didactica generală	—·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române	10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor	1·—
V. Munteanu. — Îndrumări noi în învățământul primar	1·25
Reforma orariului și surmenajul școlar	1·—
O. Dumitrescu, — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi	3·—
A. Lupu Antonescu. — Cheatiuni de învățământ	2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Tratarea și corectarea temelor	1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei	12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută	15·—
„ Noțiuni de Pedagogie Generală	5·—
„ Istoria Pedagogiei	9·—
„ Didactica	—·—
Dr. M. de Fleury.— Corpul și sufletul copilului -traducere de I. G. Marinescu	6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie și Pedagogie — Traduceri	6·—
Al. Valeriu. — *„Logica“* pentru școalele normale și seminarii	11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română	6·—
D. D. Patrașcanu.- Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română	5·—
„ Candidat fără noroc ed· II	5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morței	4·—
„ Sărbătoarea pâinii	4·—
„ Negustători de arome ed. II. 5·—	5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii	5·—
V. Demetrius. — Dragoste neimpărtășită	5·—
Strigoiul	7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă	5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I	4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II	4·—
V. Crășescu. — Fugarul din seminar — vol. II.	2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol. III	2·—
„ Pe drum — vol. IV	2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele	2·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție	3·—
G. Popescu Ciocânel. — Brașoave	1·50
Th. Speranția. — Proză	2·—
D. Teleor. — Nuvele alese	1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines	4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man	7·50
„ Luncușoara în Parasemi	6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin	7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907	2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen“	2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice	10·—
I. Costin. — Schițe	1·—

NOTE ȘI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie)	6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor	4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge	5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia	2·—
O. Wilde. — Poeme în proză	1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni	3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război	2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun	4·—
I. Giurgea. — Pribegie	5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevărații Israeliți	2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV	4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman	—·50
C. Moldovanu. — Autori și Actori	8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe	2·—
H. Ibsen. — Brand	3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece	1·—
C. Moldovanu. — Fluturii	1·—
Radu Rosetti. — O lecție	2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Nazat	1·—
V. Costescu. — Străbunii (teatru școlar)	—·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe	5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului	3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui	2·—
Vanda Mihail. — Versuri	3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului	3·—
Radu Rosetti. — Valuri	2·—
„ „ Cele din urmă	1·50
„ Din toate	3·—
I. Al. George. — Aquile	2·—
„ Domus Taciturna	2·—
T. Dutescu Dutu. — Carol Vodă făt frumos	—·50
Goethe. — Hermann și Dorothei, text german	1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic	3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Coltea	5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale	3·—
Dr. O. Meller, — Medicul Familiei	4·50
Higiena Sexuală	—·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei	5·—
„ Venera fecundă și calipedică	4·—
Dr. Gh Fischer. — Păstrarea vederii	6·—
„ Auzului	12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie	10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz	2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepționale	5·—
T. Dutescu Dutu. — Din vatra unui sătean cuminte	2·—
Popp. — Tratat vinicol	3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român	3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului	2·50
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar	7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori	2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură și viticultură	1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină	1·—
L. Leist. — Voyage á Paris	2·50
H. S. — Dialog român german	1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliților	1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor	3·—
G. Antonescu. — Dicționar român-francez	8·—
H. S. — Cenferințele „Vieței Noui“	3·—
M. Kogălniceanu. — Letopisiți 3 volume	30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale	2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași	1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare	2·50

„CAMINUL“ BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Natallța, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mării, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — În voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Cornellle* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere*: Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola:* Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu:* Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Moliere:* Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaș:* Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Tours.
37. *G. Aslan:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu:* Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu:* Poeme.
45-56. *Petre V. Haneș:* Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi:* Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri*: Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru:* Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi:* Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu:* Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett:* Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Sriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Șerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. franceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florența
16. *Nletzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărți populare.

Carte de semne	—.25
Visul Macei Domnului	—·25
Epistolia Domnului	—.25
Minunile Sf. Sisoie	—.25
Orațiuni și Evangelia țigănească	—.25
Micul Dor, cântece noui	—.25
Dorul, 64 pagini	—.75
Explicarea viselor	1.—
Carte de vise mari	2.—
Alexandru Macedon	2.50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți	2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante	3.75
Epistolarul amorului și al felicitărilor	3.75
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul	—.75
Doftorul fără bani	—·25
Misterele din Porter Squar	—·75
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
Sf. Haralambie	—·25
Sf. Alexe	—·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à	—·75
Mihai-Viteazul și Călăul (2 vol.) à	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzurna	—·—

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale Târgu-Mureş.

Nr. 2984/1920

CONCURS.

In conformitate cu dispoziţiunile Casei Centrale a Muncii şi Asigurărilor Sociale din Cluj.

Casa Cercuală pentru Asigurărilor Sociale Târgu-Mureş publică concurs pentru complectarea posturilor vacante de funcţionari şi personal de serviciu cuprinse în următoriul tablou.

Numărul Posturilor vacante	Specificarie Postului	Clasa	Salarul Lunar		Indemizaţie	
			Lei	Bani	de tempete	de chirie
1	Şef de Serviciu	I.	1035	—	400 Lei	15—20 sau 25%
1	Şef de birou	II.	685	—		
1	Impegat definitiv	I.	480	—		
2	„	II.	400	—		
1	Rândaş	I.	200	—	380·25 Lei	

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt invitaţi aşi înainta cererile cel mai târziu până la 20 Decemvrie 1920 Direcţiunilor Cercuale respective unde doresc a ocupa post şi de unde vor putea primi deslusiri mai amănunţite.

In aceste posturi vor putea fi numiţi numai acei concurenţi cari:

1) Dovedesc că: sunt cetăţeni români şi cunosc perfect atât in scris cât şi verbal limba română. Scutire în aceasta privinţă nu se admite.

2) Dovedesc implintrea vrâstei de 20 ani şi că nu au trecut peste 40 ani.

3) Dovedesc o bună stare a sănătăţii lor prin'trun certificat medical eliberat din partea unui medic oficial sau a unui medic şef al unei Casa Cercuale de Asigurări Sociale.

Dela candidaţi se cere următoarea pregătire teoretică.

a) Şef de serviciu (şcoală superioară, Universitate)
b) Şef de biurou şi impegat definitiv cl. I. (8. cl. Secundare)
c) Impegat definitiv cl. II. (4—6 clase secundare)
d) Rândaş (să ştie citi şi scrie)

Scutire de pregătire teoretică şi vârstă este in drept a da numai Ministerul Muncii şi Ocrotirilor Sociale la propunerea Casei Centrale.

Toţi concurenţi vor trebue să corespundă tuturor condiţiunilor impuse funcţionarilor publici prin legea XIX. din 1907, şi prin Decretul lege pentru organizarea Ministerului Muncii şi Ocrotirilor Sociale.

Târgu-Mureş la 24 Noembrie 1920.

Director Conducător:
ss. Potoczky.

Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale, Târgul-Mureş.

No. 2904—1920.

CONCURS.

In conformitate cu dispoziţiunile Casei Centrală a Muncii şi Asigurările Sociale.

Casa cercuală pentru Asigurările Sociale din Târgul-Mureş publică concurs pentru complectarea postului de Prim Medic dela acea Casă, post asimilat gradului de Şef de Serviciu clasa II-a cu salarul lunar de lei 965 Indemnizaţie de scumpete lunară de lei 400 şi ndemnizaţie de chirie la % lunar de 15—20—25.

Doritorii de a ocupa acest post sunt invitaţi aşi inatnta cererile cel mai târzu până la 10 Decemvrie 1920, la Direcţiunea Casei Cercuala din Târgu-Mureş unde vor putea primi deslusiri mai detaiiate.

La acest post va putea fi numit numai acel concurent care:

1. Dovedeşte că este cetăţean român şi ca cunoaşte la prefecţie limba română, atât în scris cât şi verbal, în aceasta privinţa nu se admite nici o scutire.

2. Dovedeşte, că nu a trecut etatea de 40 ani scutire de etate este indreptăţit a da numai Ministerul Muncii şi Ocrotirilor Sociale în baza propunerii Casei Centrale.

Concurenţii vor trebui să corespundă la toate condiţiunile impuse funcţionarilor publici prin art 100 din Legea XIX. din 1907 şi prin Decretul Lege pentru organizarea Ministeeului Muncl şi Ocrotorilor Sociale.

Târgul-Mureş, la 23 Noemvrie 1920.

Director Conducator:
Potoczky.

In prăvalia
de ghete „HERCULES“
str. Reg. Ferdinand No. 5,

se vinde cu ecazia sărbătorilor Crăciunului cu preţuri reduse. □ □ □

ALEXANDRU POLONYI.
Prăvălie de
Coloniale şi Vopseluri
Cluj, Piaţa Unirii 20.

Mare asortiment de mărfuri în aceasta branşă.

Engros Uleiuri minerale Engros

1. Uleiuri destilate şi rafinate pentru maşini. 2. Uleiuri speciale pentru automobile. 3. Vabroline indigene şi americane speciale pentru aburi supra încălziţi. 4. Uleiuri pentru transformatoare, compresoare, dynamo. 5. Ulei de vaselină, unsoare consistenţă (tovotte) bumbac de şters. — Se găseşte de cumpărat la

Uniunea Comercială
Societate Anonime Română
pentru desvoltare comerţului cu Orientul, Bucureşti.

Sucursale: Galaţi, Iaşi, Craiova, Constanta, Cluj, str. Regina Maria 32.

Am preluat
Bo'ega şi Restaurant'ul
din Cluj, strada Mănăştur No. 7.
Bogat asort ment de delicatese, licheruri, vinuri speciale şi mâncări reci şi calde se află după Teatru şi totdenna cu preţuri convenabile. Proprietar:
Muntean Iozefa.

Horváth Alexe
Magazin de coloniale şi delicatese Cluj, str. Regina Maria No. 17.
Asortat cu Bomboane pentru Crăciun, Ciocolată Licheruri şi Vinuri indigene pentru Sărbători.

Important pentru D-nii ofiţeri!
Cele mai bune ŞANURI pentru ghete şi cizme face. **Petre Abrahám Fiul.** Str. Hegedüs S. No. 4. Cluj

Cărbuni roşii calitatea superioară, garantat uscaţi cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantităţi mari cu vagoane „Pax“. Intreprinderea universală de comert Sibiu.

FRAŢII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Ocaziune de Crăciun
Haine, paltoană şi capele confecţionează cel mai eftin şi vinde Firma **Adler** strada Iuliu Maniu No. 5.

BANCA GENERALĂ A ŢĂRII ROMÂNEŞTI, BUCUREŞTI
SOCIETATE ANONIMĂ
CAPITAL SOCIAL L. 150.000.000 DEPLIN VĂRSAT 60.000.000 REZERVE 47.305.000
SUCURSALE:
BRĂILA, BRAŞOV, CLUJ, CONSTANŢA, CRAIOVA, GALAŢI, GIURGIU
PLOEŞTI, TURNU-MĂG.

Aduce la cunoştinţa onoratului public că şi-a deschis sucursala în oraşul **CLUJ,** în clădirea proprie din Piaţa Unirii No. 11.

Sucursala „Băncii Generale a Ţării Româneşti“ din Cluj se ocupă cu tot felul de operaţiuni bancare şi comerciale:

Deschideri de conturi curente, încasări şi scontări de polite asupra României şi asupra străinătăţii, încasări şi scontări de cupoane şi titluri eşite la sorţi. Cumpărări şi vânzări de titluri. Avânsări asupra titlurilor şi contra altor garanţii.

Plăţi şi încasări telegrafice şi acreditive în ţară, emisiuni de cecuri şi scrisori de credit asupra tuturor statelor, precum şi orice transacţiuni financiare şi afaceri de report, mărfuri în comision şi avansuri pe depozite de cereale şi alte mărfuri.

Cumpărări şi vânzări de mărfuri pe cont propriu.

Naţionalizări de întreprinderi industriale şi comerciale, investiri nouă în industrie şi comerţ, participări şi finanţări în afaceri de import, export şi compensaţiuni.

Primiri de bani spre fructificare la vedere şi pe termen fix.

Cassă specială pentru economie.

Banca Generală a Ţării Româneşti
Sucursala Cluj

La firma KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.

AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.

Comunicat Oficiul al Soc. **„COLOMBO“.**

In urma evenimentelor petrecute cu ocasia luptelor politice, comerciale și economice se aduce la cunoștința Onor Public că după chiesul grevițtilor „Soc. Colombo“ a reușit a inporta următoarele Trufandale:

Iore moi proaspete, Iore negre tescuite, Sardines, Brânză de Holanda, Brăila, Burduf, Coșuleț, Crema de Corbeni, Masline, Chocolata, Bismark Heringe, Ghiuden, Salam, Biscuits, Zacusca, Conserve din fabrica Principelui Barbu Știrbeil, Vinuri Cantacuzino, Liqueruri, Vinuri, Malaga, Madeia, Marsaia, Portvine, Dubonet, Vermouth frances și Torino, Cafele, Orezuri, Rom, Ceai, etc. etc. și adevârata Țuică de Vâleni din Regatul vechiu.

Directorial Soc. Colombo

Jonel Aldica & Dănilă Sasu

Piața Unirii Palatul Status, CLUJ.

S'a inceput expoziția eftină de Crăciun la magazinul de modă

Lőrincz și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.

Capital Social 12,000.000 Lei

Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

Vând spirt rafinat

Engros și endetail. Prețuri de concurență.
A se adresa la ziar sub A.

Făclii de parafină,

care nu se sting nici la cea mai mare furtună.

Totfeliul de făclii pentru luminat sub cerul liber precum; la edificat, mine, pompieri, se află în orice cantitate la Fabrica chimică:

„ALPHA“

Societate pe Acțiunii, Cluj Str. Regele Ferdinand 38. II. 48, unde se pot comanda. Adresa telegrafică „Alpha“ Cluj.

Bocanci pentru minieri și lucrători.

Ghete de orice calitate și cantitate. En gros și en detail

LEBZALTER ȘI NAGY,

Fabrică de ghete Cluj, Comande se pot face la biroul Hotel Central.

HANN & COMP.

Societate Anonimă de Comerț pentru mașini și articole tehnice

CLUJ, Str. Heltai No. 3.

Deposit **despărțământului mașinelor** reuniunei econ. săsești ardelene Sibiu.

MAGAZIN MARE

de mașini pentruj agricultura și industriă, ca: pluguri, batoazele de cucuruz, mașine de tocat pae, mașine de tăiat sfecle etc. Unsoare de căruțe, uleuri de uns mașine, unsoare consistenta „TOVOTTE“ și totfelul articole technice.

Cele mai elegante și durabile

ghete cu talpă cusută.

Specialist în aplicarea „Plută naturală“ (Gurc).

Bland

Strada Crizbai No. 38.

Sprijiniți Industria Română. *Electricitate, Gaz, Apaduct și Colorifer, instalează și repară cu prețuri convenabile.*

Se află de vânzare materiale de electricitate, de apaduct și becuri, electrice Repară mașini de scris și de cusut. Instalează telefoane și sanării. Repară orice lucrări electrotechnice și mechanice cu prețuri reduse

Intreprinderea Electrotechnică și Mechanică **Teodor Maior** Piața Mihai Viteazul No. 18. (f. Széchenyi-tér)

Telefon No. 577. **Telefon No. 577.**

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Se caută Dactilografă

care să cunoască și stenografia. Se preferă cari știu limba română sau germană

Drogeria: **ROZSA.**

Dnii ADVOCATI sunt rugati să trimite urgent **Lei 100**

pe adresa **Inst. de Arte Grafice ALEXANDRU ANCA Cluj, Piața Unirii,** pentru a fi Abonați la

jurnalul advocațial de termene ügyvédi határidő napló

care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor și lista advocaților din Transilvania.

Calendar de masă Lei 10·— și de părete Lei 4.—
Tot aici să află tot soiul de tipărituri advocațiale.

23 de ani de când s'a inființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză si franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

PRIMA CALITATE DE TALPĂ (VASCHÉ)
IN ORICE CANTITATE, SE VINDE CU PREȚUL DE
LEI 78, 82 ȘI 85 CHILOGRAMUL. LA PIELĂRIA:
ALEXANDRU GOLDSTEIN
CLUJ, Piața Unirii No. 13. (f. Mátyás-tér) în curte.

Transporturi din și în România Elveția, în legătură cu Germania, Cehoslovacia, Austria, Franța etc. execută cu trenuri directe, speciale renumita Cassă de Expediție

CARL LASSEN care este înființată de 50 de ani.

Adresa: Berlin, Paulstrasse No. 33, Wien, I. Schottering. No. 35, Hamburg, Frankfurt, Leipzig, Scheimnitz, Drezden, Teschen-Bodenbach, Koppenhaga, Stockholm, Christiania etc. etc.

Informații la „UNIO“, birou de expediție și intreprindere,

IGNATZ DEUTSCH **Cluj, Piața Unirei 2.**

Din 10 Decemvrie vor da informații procuriști Casei Carl Lassen din Berlin și Viena în Cluj personal, asupra prețurilor fiecărui articlu.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Tipărit pe mașina rotativă institutului de arte graffice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 96 Opt Pagini. 50 bani Opt Pagini Duminică 5 Decembrie 1920

Înfrățirea

Administrația ziarului „Înfrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Durerile realizării

S'au inplinit, într'adevăr, doi ani de când, adunați la Alba-Iulia, Românii din Transilvania, Banat și Țara Ungurească aproclamat unirea lor cu Romăunia, și parcă totuși s'ar putea zice că, desființate pe pământ, hotarele cele strâmbe s'au strămutat acum în inimile noastre. S'ar zice chiar că Unirea ne-a găsit nepregătiți, că ea s'a făcut peste simțirea și voința noastră și că tot ce s'a hotărît în acea istorică zi de 1 Decembrie 1918 e menit să se fărîme astăzi prin nenorocirea unor lupte în care ne întâlnim așa de mult ca partide și așa de puțin ca frați.

Din tot ce facem se desprinde sentimentul că nimic nu e așezat pe vecie și că numai un capriciu al evenimentelor ne-a dat pe o clipă înfăptuirea unității noastre naționale. Împărțiți încă pe regiuni, schimbăm între noi cuvinte de vrajbă al căror sunet desparte parcă mai adânc nedecât cel mai nedrept dintre hotarele care s'au șters. Pretutindeni nemulțumire și îndoială, și nicăieri acel elan al unirii în care să ne simțim un singur popor și o singură țară.

Fiindcă suntem ca artistul care, după durerile concepției încearcă durerile realizării. După generațiile care au conceput visul unirii, noi suntem cea dintâiu dintre generațiile chemate să-l realizeze, — și prea a fost mare visul pentru ca fapta să ne poată mulțumi. Smulși din lumea idealului și aruncați în lumea realităților, descoperim mereu neajunsuri și asperități care pentru noi se transformă în tot atâtea prilejuri de suferință. Suferim între ideal și faptă, ca și artistul între concepție și formă. Idealismul înaintașilor ni-a dat concepția și vitejia soldatului ni-a dat materialul, dar opera unirii n'o putem avea decât printr'o mare muncă răbdătoare ale cărei grele începuturi le găsim în sbuciumarea și în dibuirile de azi.

Tot ce vedem în jurul nostru ca ținut și ca oameni nu e de cât blocul de piatră în care suntem chemați să coborîm puterea creatoare a geniului românesc, și este firesc ca primele lovituri de daltă să aibe de multe ori și greșuri dureroase până când mâna care lucrează va ajunge să se potrivească cu geniul care conduce. Căci de asupra tuturor silințelor noastre veghează necontenit puterea geniului românesc, și ori câte greșeli am descoperi în opera începuta azi, această putere va ști să-și găsiască și drumul și mijloacele pentru ca din cele cinci ținuturi românești să facem un singur suflet și o singură țară.

Nemulțumirile, rezistențele și învrăjbirile de azi? — Ele nu sînt de cât *durerii realisării* din care va trebui să rezulte unirea noastră națională. Ca și artistul care se muncește în căutarea expresiei dorite, neamul românesc se frământă astăzi în sfinte dureri creatoare pentru a-și găsi forma care să-l cuprindă în întregime — și cu cât durerile vor fi mai mari, cu atât și opera va fi mai durabilă.

Cine face unirea sufletească

Toată lumea spune că, după mirea politică a Transilvaniei cu România, trebue să urmeze unirea sufletească, creind-o unde nu există, cimentând-o acolo unde există. Ca întotdeauna, vorbe multe, dar fapte puține. Și lucru vechiu: asemenea fapte nu se găsesc la politicianii gălăgioși și hrăpareți, ci la oamenii modești, tăcuți și muncitori; presa e însă datoare să releve or' ce act bun, ca să-i mărească înrâurirea folositoare, servind de exemplu celorlalți. Și aceasta facem noi acum:

In comune Gilău, lângă Cluj' funcționează ca învățător, d-l *Vasile Costea*, un nume care nu circulă între cele cunoscute în capitala Ardealului, dar umilul dascăl de sat e acela, care, în fruntea Moților, a scăpat Clujul din mâna Ungurilor.

Zilele trecute, la prinderea postului, învățătorul s-a gândit că'u sat la dânsul sunt oameni noi, veniți de curând, funcționari în administrația românească cei mai mulți sau militari și cari n'au familie; ori, la sărbătorile religioase mai ales, simte tot omul nevoia să aibe un mediu familiar și atunci, sufletul bun al căpeteniei Moților nu s'a îndurat să-i lase pe aceștia risipiți și izolați, ci, deși învățătorul nu era cel mai bogat din partea locului, i-a chemat totuși la el pe toți și le a făcut să petreacă o seară veselă într-o atmosferă caldă și intimă.. Astfel, ei s-au putut cunoaște și înfrăți pentru marea operă, ce îndeplinesc: unificarea Ardealului

O faptă care vorbește dela sine și deci nu mai trebue comentată.

N. G. T.

Chestiuni personale"

Actuala sesiune parlamentară pare a fi păsit din nou cu stângul. Așa numitele „chestiuni personale", care reușesc totdeauna să învenineze desbaterile și să întârzie munca fructuoasă, răsar din nou amenințătoare. Una din primele ședințe ale Camerei a fost ocupată de explicații și schimburi de cuvinte în jurul onorabilității unuia dintre cei mai înalți demnitari ai Corpurilor legiuitoare.

O polemică de presă a reînviat celebrul „dosar" al neutralității unde se găsesc numele tuturor celor cari au fost ademeniți de farmecele propagandei germane. Dosarul acesta s'a bucurat cândva de o tristă celebritate.

Iată acum, că afacerea târgurilor de conștiință încheiate de agenții de propagandă germană pe vremea neutralității României, revine la ordinea zilei, și în acelaș timp se răscolesc din nou discuțiile în jurul moralității cerute oamenilor politici.

Nu știm întrucât cazul din urmă, care a stârnit atâta furtună și atâta senzație la Cameră, este întemeiat pe adevăr. După cât aflăm, s'a orânduit o anchetă parlamentară, care își va depune concluziile. Găsim însă un nou prilej de a înseila câteva constatări în jurul unei stări sufletești caracteristice vremurilor noastre.

Să repetăm, că trăim în plină zodie a materialismului? E de prisos. Furia luptei pentru existență ne dă întâlnire la fiecare pas. Setea de câștig ne întâmpină în fiecare clipă. Idealismul este o vorbă care nu mai are preț nici ca vorbă. Și-a pierdut înțelesul.

Ceeace rămâne ciudat însă, sunt urmările acestei mentalități. Iată un ministru, învinovățit de afaceri dăunătoare Statului, lovit de ostracizmul opiniei publice, și care trece foarte simplu dela un departament la cellalt, cași când nimic nu s'ar fi întâmplat. Iată un grup întreg de deputați cari primesc, fără jenă, acțiunile unei societăți cari frustrează avutul public, și a cărei existență depinde de votul Camerei. Iată un fruntaș politic de-asupra căruia apasă o gravă acuzație împotriva cinstei sale personale și naționale, și care lasă mai mult de o săptămână pentru a răspunde. Unul, mai mulți conducători socialiști sunt dovediți că au primit fonduri de propagandă anarhică, dintr'o țară străină, și nimeni nu spune nimic. Și așa mai departe. Cazurile mișună.

Să fie o insensibilitate morală, care ne-a lovit, după război? Nu mai suntem în stare să reacționăm?

Ar fi, desigur, trist lucru. Totuș, noi ne temem ca acesta este adevărul, și că, în orice caz, zgomotul făcut în jurul „dosarului" senzațional se va stinge repede. Lumea de azi e așa de indulgentă!

Presa maghiară și hotărîrile dela Alba-Iulia

Cu prilejul aniversării zilei de 1 Decembrie, ziarul din localitate „Keleti Ujság" ține să reproducă moțiunea dela Alba-Iulia și într'un articol special caută să demonstreze abaterile ce s'ar fi făcut în decursul ăstor doi ani de guvernare românească dela acele hotărîri. Las, că e promotivă ori-ce judecată în această chestiune, până-ce constituanta României nu se va pronunța și nu va fixa pentru toate popoarele acele cadre în cari ele se vor putea desvolta, — fiindcă numai atunci se va vedea dacă înțelegem să resolvim și să satisfacem aspirațiunile naționalităților într'un mod loial și echitabil ori nu.

Până atunci însă, ne vedem siliți să constatăm din nou, pentru a nu știm câteaoară reaua credință, cu care acest ziar își informează cetitori, falsificând chiar textul hotărîrilor dela Alba-Iulia, cărora autorul ar voi să le dea putere de legi fundamentale. Iată, într'adevăr, cum redă acest ziar textul proclamației de sub punct 1 și III: — „Deplină libertate națională tuturor *națiunilor* conlocuitoare. *Fiecare națiune se va guverna însaș* în limba sa proprie, *cu administrația și justiția sa proprie*, ai căror funcționari *ea însaș îi va alege* dintre fiii săi proprii.."

Să comparăm niței textul acesta cu cel original și vom vedea numai de cât câtă deosebire este între ambele texte. Textul original are următorul cuprins: „Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sânul său".

Unde este aci vorba de o *guvernare a lor proprie a națiunilor conlocuitoare*, de administrația și justiția *a lor proprie*, de funcționari, pe cari *ele însile* să-i aleagă?

Dar dacă în ăst chip se falsifică hotărîri de importanță celor dela Alba-Iulia, nu putem de cât să compătimim pe bieții cetitori, cari îngăduc să fie în modul acesta induși în eroare

In tot cazul autoritățile noastre au datoria să intervină și să pretindă rectificarea cuvenită, căci nu se poate tolera înșelarea în așa măsură a opiniei publice si forma rea unei arme periculoase de agitațiune dintr'o mincinună sfruntată. *a. c.*

Rolul sindicatelor naționale

Acțiunea sindicatelor naționale în mijlocul muncitorimei românești s'a evidențiat admirabil în cursul ultimei încercări de grevă generală.

In adevăr pe când muncitorimea socialistă și încadrată în sindicatele roșii, a făcut tot ce i-a stat în putință pentru reușita grevei generale, cea din sindicatele naționale, s'a prezentat la lucru.

Unul din aceste sindicate naționale, care tot timpul grevei a avut cea mai patriotică atitudine și ai cărui membri au lucrat întreit cât în timpurile normale, pentru că publicul să nu ducă lipsă de tutun, țigări și chibrituri a fost sindicatul național al R. M. *S.*

Dacă ne amintim sacrificiile făcute de membrii acestui sindicat pentru apărarea idelor lor naționaliste, dacă evocăm luptele duse de conducătorii lui pentru întrarea drepturilor câștigate, atunci când ministru de interne era d-l Lupu, prietenul bolșevicilor, nu ne putem stăpâni un sentiment de adâncă admirație și recunoștință pentru acești bravi muncitori și în acelaș timp bucuria că în mijlocul inconștienței roșii strălucește patriotismul lor luminat.

Din nefericire guvernanții noștri, începând cu Federația și sfârșind cu generalul Avereseu, au înșelat totdeauna așteptările acestora din urmă, dând câștig de cauza sindicatelor roșii, fiindcă știau să țipe mai tare.

Acelaș lucru e pe cale să se petreacă și acum.

Delegații socialiști ai uniunei generale a sindicatelor tratează cu Direcția generală R. M. S. din Ministerul de Finanțe chestiunea revendicărilor muncitorilor dela R. M. S. fără ca aceștia să aibă și aprobarea muncitorimei naționaliste.

Sindicatul național R. M. S. protestează cu inimă contra acestei îndrăzneli:

„Organizațiile noastre de nuanță pur naționalistă și lipsite de ori ce culoare politică, nu tratează prin Comisiuni sau reprezentanți politici ci numai printr'unul sau doi reprezentanți ai Comitetelor noastre Pretențiunile formulate de organizația socialistă în memoriul adresat guvernului, cărui noi i-am răspuns la timp, cum se cuvenea, — ale cărui câte-va puncte se discută azi, fără consultarea prealabilă a reprezentanților noștri, nu pot avea pentru noi nici o valoare.

Credem necesar să arătăm că Memoriul înaintat de sindicatele noastre naționaliste Direcțiunii Generale a R. M. S. prin care se cerea alimente de iarnă (ceapă, cartofi, varză) lemne, îmbrăcăminte precum și sporire de alocație, a fost aprobat și executat în întregime, fără greve, fără necuviințe, fără amenințări precum și fără binevoitorul concurs al Comisiunei Centrale a Sindicatelor, sau a Partidului Socialist.

Am mai spus-o și o mai repetăm, reprezentanții de până acum ai muncitorilor, n'au urmărit îmbunătățirea stării economice a muncitorimei ci unii au făcut jocul dușmanilor țării noastre, alții aventurierii politici au urmărit frânele guvernului, iar alții îmbogățirea pe spinarea muncitorimei, care a

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Un volum al lui Debussy asupra muzicei

Ziarele franceze anunță că va apare în curând o carte cu toate articolele, pe cari marele compozitor, *Claude Debussy*, le-a scris asupra muzicei.

Moartea unui critic spaniol

Se anunță din Barcelona moartea celebrului scriitor *Pompeius Gener*. Defunctul, care fusese elev la Facultatea de medicină din Paris, era membru al mai multor societăți savante, franceze și streine.

Pompeius Gener a înlesnit, prin sperile sale de critică literară și filozofică, expansiunea culturii franceze în Spania și în țările Americii latine.

„Le Bargy" la „Comedia Franceză"

Le Bargy, care a făcut un turneu și-'n țara noastră, va reintra în curând la Comedia Franceză. Nu rămân de regulat decât puncte de detaliu.

D-l Honnorat, ministru al instrucțiunii publice în Franța, a primit pe d-l Fabre, administratorul general și pe membrii comitetului Comediei Franceze, cerându le ajutorul să rezolve cazul Le Bargy.

Nu e în gândul ministrului să autorizeze pe Le Bargy să joace la Paris pe altă scenă; ar fi să se creeze un precedent periculos. I se va oferi însă ca să reintre în calitate de *penzionar*, ca și Coquelin.

Condițiunile vor fi desbătute în urmă, ministrul având cădere să le fixeze în virtutea dreptului ce are de a dispune de fondurile disponibile.

Le Bargy a spus: „Am cerut să joc la Comedia, mi se oferă să joc; orice modalitate o primesc cu bucurie."

Franța recunoscătoare prietenilor streini

Francezii plănuesc o sărbătorire a lui *Carl Spitteler*, autorul elvețian-german al volumului: „Imago", „Amintiri din copilărie", „Prometheu", „Primăvara olimpica", „Fabule". El e în anul acesta premiatul Nobel pentru literatură. Deși prețuit mult în Germania, care-l considera ca pe un fiu al ei, n-a ezitat să protesteze dela începutul războiului împotriva ambițiilor nesațioase germane, brutalităților și invaziei în Belgia.

Concertul lui Jean Atanasiu

La 27 decembre, la 9 ore seara va avea loc concertul d-lui Jean Atanasiu cu un bogat program compus din Fauré, Giordiano, Tschalkowsky, Rubinstein, Schubert, Wagner, Massenet, Brams, etc.

Jaroslav Kocian la București

Săptămână viitoare va sosi în Capitală, faimosul violonist ceh, Iaroslaw Kocian. Celebrul artist va fi solistul concertelor „Filarmonicei" de la 8 și 10 Decembrie și va da apoi un concert propriu la Ateneu în seara de Sâmbătă 11 Decembrie.

Reluarea piesei „Domnul Notar"

La Teatrul Național din București se va relua la 6 Decembrie piesa d-lui Octavian Goga „Domnul Notar."

In rolurile principale vor apărea d-nele Ciucurescu Bulfinski, Ana Luca și d-nii Paul Bulfinski, Ion Petrescu, I. Brezeanu, C. Duțulescu, Ciprian Săvulescu etc.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

vărsat milioane în cassa partidului socialist."

Reaua credință legăturile cu dușmanii țării și venalitatea conducătorilor socialiști apar destul de limpede din strigătul cinstit al muncitorimei naționaliste oprimate de inconștiența roșie, încât orice comentarii sunt de prisos.

Ne facem și de astă dată datoria atrăgând atenția guvernului asupra greșelii pe care o face trecând peste voința adevăraților muncitori.

R. R. D.

Un leagăn pentru copii

Un grup de doamne îndemnate de cele mai frumoase sentimente umane și partiotice, au luat de mai de mult inițiativa de-a organiza la fabrica de tutun un leagăn pentru copiii lucrătoarelor, care fiind toată ziua ținute departe de casă îi lăsa până acum în voia soarta. Datorită muncii mult stăruitoare ce s'a depus de aceste doamne, mamele acum sunt liniștite, iar copilașii mai mari și mai mici primesc îngrijirile trebuitoare după toate regulele igienei precum și îndrumări bune. In fiecare zi stau în mijlocul lor și al femeilor, câte o oră sau două, pe lângă îngrijitoarele permanente ce s'au angajat cu plată, aducându-se astfel una din cele mai admirabile contribuții pentru societate.

Pentru crăciun s'a luat inițiativa facerei unui pom pentru copilași cu care prilej pe lângă jucării se va da și îmbrăcăminte celor 500 de copilași ai lucrătoarelor. In acest scop s'a început colecta în bani și natură, pentru care apelăm și noi la public și magasine ca să-și dea cât mai neprecupețit obolul. Se primesc și ștofe și pânzeturi nelucrate urmând ca tot doamnele să le lucreze.

Pentru adunarea lor rugăm însă Onoratul comitet de doamne, ca eșind din discrețiunea cu care au muncit până acum, să ne comunice unde anume să se fac depunerile.

Spectacolele săptămânei.

Cinema Egyetem.

Miercuri, Joi: **Naulahka**, Cordonul sft. din Indii. Romanul lui Kipling.

Vineri, Sâmbătă și Dumineca: **Legea inimei.**

Dumineca la ora 10 a. m. **Reprezentație pentru copii.**

Cinema Apollo.

Miercuri, joi, Vineri: **Viața glorioasa.**

Sâmbătă, Dumineca; **Nebunia dragostei.**

Urania.

Miercuri, Joi: **Nebunia dragostei.** (Film Pathé! Premiera.)

Vineri, Sâmbătă și Dumineca: **Naulahka.**

PENTRU CULTURĂ

Din partea Soc. Femeilor Române din Orăștie primim spre publicare următorul apel:

Străbunii noștri din vremuri trecute au fost mari înțelepți. Dela ei au rămas pilde și proverbe. Unul dintr'acele mari proverbe e: „Deschide o școală, căci închizi un local de vițiu". Pe această temă tocmai ne ridicăm cu rugă mare către toți oamenii de bine.

Internat de băieți avem în Orăștie, dar oare în timpurile de față când cultura și faptele au pus peste tot locul femeia alături de bărbat, fetelor noastre nu le trebuie un internat? Ba da, de sigur! Sau azi când nu numai orășenii, ci și mulți dintre țărani ne-au dăruit copii geniali, oare acești părinți dela țară, unde și cui să-și încredințeze copilele?

Ne trebuie internat de fete unde să se poate instrui și fetele dornice de cultură.

In acest scop se va deschide în Orăștie un bazar de tot felul de obiecte și lucruri de artă și utilitate, precum și țeseturi în ziua a treia de Crăciun și va dura 5 zile. Dame din societatea noastră vor colecta obiectele în oraș, la sate sunt rugate să colecteze damele intelectualilor noștri. Programul și rezultatul bazarului se va anunța în foaia „Libertatea". Banii realizați din vânzare vor servi jumătate ca prim ond al Internatului de fete ce va lua ființă în Orăștie, iar jumătate se vor da la fondul Orfelinatului orfanilor de războiu ce avem în orașul nostru.

Apelăm la inimile oamenilor de bine, mai ales la damele și țărancele noastre și le rugăm să ne dea tot sprijinul.

Victoria Dr. St Erdeli, președinta societății. Membre: Elvira Colonel Botez, Antonia Branga, Nițu Branga, Dr. Romul Boca, Victoria Colonei Florean, Ioana Colonel Fodoreanu, Ana Cioca, Ioana Cărpinișan, Elvira Cheri, Victoria Domșa, Aurora Dr. David, Aurora Dr. Dobo, Ana Ienea, Ioan Ienea, Dora Herlea, Maria Mota, Maria Mosora, Hedviga Dr. Muntean, Elisabeta Procinchievici, Veturia Păcurar, Lucreția Rob, Dr. Octavian Sglimbea, Ana Săcărea, Anuța Dr. Vlad, Ana S. Vlad, Adelina I. Vulcu, Ioan I. Vulcu.

„Adevărul literar"

A reapărut această veche publicație și a fost bucuros primită de public, fără a i se da însă rolul de rândultoare a culturii române, rol de care vorbesc cu morgă unii dintre colaboratori.

Directiva e încă șovăielnică, de vreme-ce în articolul de fond se spune lămurit că „Adevărul literar" va fi o publicație fără idei preconcepute, fără înjugare la școli și doctrine... și, totodată, același număr publică un articol al d-lui Galection, care ține morțiș să afirme răspicat că la această foaie e o întreagă tradiție de... socialism, care se va menține.

„Adevărul literar" are, ca și cel politic, o calitate: caracterul viol al actualității. De aceea, vom găsi articole, nuvele și poezii semnate de scriitorii mai cunoscuți de azi, vom găsi știri despre literatura curentă, despre cărțile publicate de curând, la noi și în streinătate, și pe toate paginile, ecouri și știri literare și artistice interesante.

Dar rare ori vei putea găsi aci o părere critică temeinică, în stare să'ntrângă și să depășească viața efemeră a unei gazete.

Retipărirea unor scrieri din clasicii noștri e bine venită, dacă se poate lega de o idee, ce interesează azi, cum e cazul fericit al unui articol de Eminescu cu privire la teatrul românesc.

N. G.-T.

Iosif Grünfeld
ceasornicar și juvaergiu
Calea Reg. Ferdinand 21
(fost Wesselényi Miklós-u.)
Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage și bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice și bijuterii cu garantie.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Igiena omului după etate și în special igiena primei copilării.

VIII

de **Dr. Vasile Bianu**
medic colonel în rezervă.

Canalul mâncării (tubul digestiv) este ca și pelea, pereții lui sunt mai subțiri și nu să mai strâng (contractă) cu aceeași putere ca mai inainte, din care cauză bătrânii iasă greu afară, sufer de constipație.

Peptul să strânge, să micșorează, plămânii (bojocii) sunt strânși asupra lor insuși, să umplă mai puțin și mai greu, iar răsuflarea să face cu mai mică putere. Canalele cari slujesc la circulația sângelui (arteriile și vinele) sunt stricate și ele: inima, asteriile mai cu samă, sunt fncrustate cu materii pământoase și grăsoase, ceeace le face să fie mai puțin elastice și circulație sângelui să face mai încet și cu mai mare greutate. Simțurile sunt tocite; vederea slăbită și pe albul ochiilor, în jurul corneei, să vede un cerc gălbui; auzul s'a micșorat. Glasul este cam răgușit și pițigăiat. Căldura corpului este scăzută. Somnul puțin și inteligența mai puțin vie, Corpul să incovoaie din ce în ce mai mult.

Cu toate acestea, nu toți bătrânii sunt așa. Unii își păstrează statura dreaptă, marțială chiar, pelea rămâne umedă și moale: dinții sunt aproape toți și își păstrează tăria; vederea și auzul sunt bune; ținerea de minte (memoria) rămâne bună și credincioasă; mersul este bun și sigur; omul își poate satisface singur trebuințele. In aceste împrejurări bătrânețele să pot zice că sunt bune, chiar fromoase!

Aceste bătrânețe frumoase, din nenorocire, sunt foarte rare. In jurul nostru cele mai adeseori nu vedem decât bătrâni bolnăvicioși și infirmi (neputincioși). Cele mai multe boale la bătrâni vin din slăbirea diferitelor organe.

Lipsa dinților și a măselelor, precum și slăbăciunea și lenevirea organelor mistuirii dau naștere la nemistuirea mâncărilor și la diaree (urdinare); micșorarea peptului și slăbirea plămânilor aduc mai multe boale: năduf, tusă, aprindere; stricarea canalelor sângelui face ca acesta să circule greu și rău în diferitele organe, din care cauză rezultă înmoierea (ramolismentul) creerilor, îngrămădirea de sânge la cap (apoplexie, domblă), curgeri de sânge din nas, urinare cu sânge și altele. Din toate boalele, aceea care omoară mai des și mai repede pe bătrâni este îngrămădirea sângelui în pept, apoi vine înmoierea creerilor și în fine turburările mistuirii.

In toate aceste boale predomnește *slăbiciunea*. In boalele în cari la etatea tânără să arată ferbințeală mare, la bătrâni mai nu să vede căldură; perderea puterii să face repede și deacea trebue prevenită cu lucruri întăritoare și o dietă potrivită.

Să vedem acum care este *igiena bătrânilor*. Din capul locului voiu spune că această igienă să apropie foarte mult de a copiilor. Din pricina lipsei dinților, bătrânii nu pot mâcina bine bucatele și prin urmare mistuirea să face la ei foarte rău, deși pentru intreținerea puterilor, ei au trebuință de o hrană bună și substanțială. Astfel fiind, mâncarea bătrânilor trebue să se compună din bucate ușor de mistuit, cum sunt: carne tocată, carne fragedă, legumele ferte bine și făcăluite (mazăre, linte și faso'e *bătute*, sleite), fructele coapte, ouăle și lăpturile. Mâncările să fie cam sărate și piperate, pentru ca să ațiță sau întețească stomacul cam leneș al bătrînilor.

Este bine ca bătrânii să mânânce puțin la o masă, mai cu samă la masa de sara, și să mânânce mai des, fie și de patru ori pe zi. La masă să bea câte puțin vin, dacă să poate negru și vechiu, amestecat (cam pe jumătate) cu apă, simplă sau minerală. Beuturile tari, licorurile, coniacul, rachiurile sunt oprite cu totul. Cafeaua să fie slabă și luată numai odată pe zi. Mesele să să iee la ore fixe, în mod cât să poate de regulat. Prânzurile să nu fie prea lungi, nici prea bogate. Bătrânii să mânânce încet și să macine mâncarea pe cât se poate mai bine, înainte de a o înghiți; în lipsă de dinți să-și pună dantură.

Sculându-să dela masă, sau puțin timp după aceea, bătrânii vor face nițică mișcare. Este foarte rău ca ei să șteie în amorțire după ce au mâncat, căci aceasta fi supune la diferite îngrămădiri de sânge în diferite organe și la nemistuire.

Dar, aceasta nu va să zică că bătrânii să facă exerciții violente: în fiecare zi, după amiazi, vor face o mică plimbare în aer curat și potrivit puterii lor, afară numai de cazul când timpul este urât. Indată după mâncare să vor plimba puțin prin casă. Adunările și teatrele nu prea sunt bune pentru ei, căci i-ar obosi și indispune, însă pe de altă parte este bine ca să-și găsească o ocupațiune ușoară și plăcută cum ar fi jocul de cărți, simplu și fără combinații, nu însă la club sau cafenea, ci acasă cu membrii familiei sau cu prieteni, sau alte jocuri ușoare: domino, table, etc. ceea ce le-ar da prilejul de a petrece sara 2 până la 3 ceasuri înainte de a să culcă.

In general bătrânii dorm puțin. Ei pot să steie 8 ceasuri în pat fără inconvenient, dar un somn de 5 până la 6 ore le ajunge. Nu trebuie să le procurăm somn prin opiu (afion),

Cronica politică

Parlamentul se resimte de combinațiunile ministeriale care încă mai par posibile pentru oarecare echilibrare a forțelor. De aceea încă nu s'au luat până acum atitudini precizate. In afară de demonstrațiunea făcută cu prilejul alegerii d-lui Zamfirescu și a explicațiilor pe care ar fi voit să le dea pentru acuzațiile ce i s'au adus, nimic încă nu ni-a arătat cum se vor face grupările în actuala sesiune. Cum însă o înțelegere este cu neputință, după credința noastră, toată sesiunea vom avea de înregistrat atitudini variate, după oportunitate, din partea tuturor fracțiunilor.

Semnificativ este însă pentru tabăra guvernamentală disesiunea produsă cu prilejul realegerii d-lui Ionițescu. D-l Davila a voit să-și plătească o poliță față de d-l Ionițescu și majoritatea, cu toate că a jurat credință d-lui general Averescu, nu s'a sfiit să se peteze la această răfuială care, în orice caz, nu pentru prestigiul și anteritatea guvernului a putut să fie.

Așadar tot mai mult se confirmă afirmația noastră că și actuala sesiune tot o sesiune de tulburări și sterilitate va fi.

Odată mai mult se va dovedi astfel că fără o doctrină și un program bine stabilit, nu e cu putință să se corespundă nevoilor vremei.

Cazul d-lui Duiliu Zamfirescu

„România Nouă" publică următoarele dovezi contra d-lui Duiliu Zamfirescu președintele Camerei și președinte al Soc. „Reșita :"

Se constată din registrele băncei Generale că d-l Duiliu Zamfirescu a luat dela această bancă, cu titlul de împrumut următoarele sume :

Lei 3000 la 2 Ianuarie 1915.
Lei 40.000 la 14 Febr. 1915.
Lei 3000 la 23 Iunie 1915.

Pentru cei 40.000. lei, d-sa a dat patru polițe de câte 10000 lei, cu scadențele următoare : două la 1 Ian. 1916 și două la 1 Ian. 1917.

La 27 Februarie 1915, adica abia 13 zile după ce D. Duiliu Zamfirescu incasase cei 40.000 de lei, și cu 16 zile înainte de rostirea celui de al doilea discurs filogerman la Academie suma a fost plătită la banca generală din contul faimosului Roselius, care cumpăra din fondurile sale nu numai cereale, ci mai ales conștiințele cari erau de vânzare ...

Restul datoriei de lei 6000 s'a achitat la 31 Decembrie 1916 din contul R. Schmidt, cont fictiv sub care se ascunde ministrul Germaniei Busche.

Ordinul de achitare din conturile Roselius și R. Schmidt (Bușche) cu efectuarea înregistrărilor a fost dat de Otto Petersen, fostul Director al Băncei Generale Române și șeful secțiunei de emisiunea biletelor din timpul ocupațiunei, care îmbrăcase și uniforma de colonel german.

Polițele date de d-l Duiliu Zamfirescu n'au fost ținute la dosarul polițelor obișnuite, ci au fost păstrate în sertarul secret al domnului Stering (declarația controlului.)

Numai în ultimul timp s'au găsit două din aceste polițe și adică cele cu scadența de 1 Ianuare 1916 într'un pachet cu polițile achitate ale altor clienți și pe care le lăsase într'un colț al tezaurului în timpul ocupațiunei. Otto Petersen (declarația controlului.)

Acestea sunt faptele și documentele.

Se știe că după avertismentul din 4 Septembrie 1920 al „României Noi" d-l Duiliu Zamfirescu a alergat la Banca Generală, să reguleze această afacere.

Inainte de a termina confratele pune d-lui Zamfirescu următoarele întrebări, cari desigur vor rămâne fără răspuns :

1. Dacă d-sa nu recunoaște achitarea datoriilor sale din conturile Roselus și R. Schmidt operate de colonelul german Petersen, de ce n'a plătit la scadență, adecă la Ianuarie 1916 polițele sale sau de ce n'a cerut nici o prelungire?

2. De ce, timp de 8 luni până la isbucnirea războiului a uitat că datorește Băncei Generale sumele menționate pe polițe ce trebuiau de mult achitate sau preschimbate?

3. De ce după terminarea războiului TIMP DE DOI ANI, s'a desinteresat complect de datoria d-sale, nealergând la Bancă decât după ce a apărut avertismentul în „România Nouă"?

Afirmațiunea d-sale că în 1918 a voit să plătească, dar că șeful Contenciosului de pe acel timp i-a răspuns că polițele se află la Moscova, nu e plausibilă. Mai întâi că scrisoarea ce spune d-l Duiliu Zamfirescu, că ar fi trimis-o Contenciosului, nu s'a găsit la arhivă. Al doilea d-sa chiar fără polițe își putea plăti datoria rămânând ca ulterior să i se dea polițele, tot așa cum a procedat în Octombrie 1920, în urma avertismentului dat de ziarul „România Nouă".

De altfel în afară de faptul că scrisoarea d-lui Duiliu Zamfirescu nu s'a găsit la Contencios, nici nu putem să ne servim de vre-o eventuală mărturie a fostului șef al Contenciosului întrucât dânsul a fost înlocuit dela bancă, tocmai pentru că primise și el sume din contul faimosului Roselius.

Rămâne deci stabilit că d-l Duiliu Zamfirescu știa de achitarea datoriei sale de către Otto Petersen.

Aceasta este întărită și de fondul că la 1 Ianuariu 1916, când a expirat scadența primelor două polite de 20.000 lei, nici directorul Petersen nu i-a trimis, după cum reiese din registre, avizul de expirare, așa cum s'a făcut și se face cu toate polițele ajunse la scadență, și nici d-l Duiliu Zamfirescu nu s'a deranjat a se duce la Bancă să-și achite datoria sau să ceară prelungirea — și aceasta nici la 1 Ianuarie 1916, și nici mai târziu.

Către negustori și industriași români

Duminică va avea loc la ora ce se va anunța prin afișe speciale, întrunirea la Camera de Comerț a tuturor comercianților și industriașilor români din Cluj și împrejurimi, în vederea constituirei lor într'un corp bine închegat, organizat și în măsură de-a-și putea apara interesele.

Ca unii ce am aparat în totdeauna desvoltarea negustorimei românești, și ca unii ce ne dăm seamă de cât de mult este pentru neamul nostru că nu avem o clasă de negustori și industriași români, ne facem datoria de-a atrage atențiunea asupra deosebit de importantei inițiative ce s'a luat în vederea acestei constituiri.

Deaceea îndemnăm pe toți negustorii și meseriași români să-și înțeleagă propriul lor interes și să se adune în număr cât mai mare pentru ca, astfel, reuniunea să se poată folosi de toate drepturile pe care o astfel de asociațiune, recunoscută apoi ca autoritate reprezentativă, le va putea avea.

Cuvinte adevărate

D l Prof. Ciura, cunoscutul scriitor, spune cu prilejul comemorărei zilei de 1 Decembrie următoarele cuvinte pline de adevăr :

Stăm să ne înșiruim cât mai precis amintirile, să le comparăm cu realitatea de azi, și nu ne putem lămuri pe deplin.

Intâiu Decembrie 1918 strălucе și azi într'o lumină feerică de basme, și va străluci deapururi, dar noi ne-am abătut niței dela cărare — se pare — și ne-am îndepărtat puțin ...

Să privim în urmă.

Să ne aducem aminte de flacăra sfântă a idealului ce ne călăuzia atunci, de suferințele ce le-am îndurat luptând sub steag străin, de dorul nemărginit cu care așteptam sosirea trupelor române, de entuziasmul și lacrimile de bucurie ce le-am vârsat când ele au sosit.

Și aducându-ne aminte de toate aceste — să ne judecăm singuri, și să revenim la adevăr.

Cronica Bucureștilor

— Guvernul în parlament. — Expertăm!! — Doctorul H. Botescu. —

Se spera că în ajunul deschiderei Parlamentului, Guvernul să-și clarifice situația pentru a nu apărea în lumina tristă ca o candelă de mormânt ce-o radia personalitatea D-lui Tăslăuanu. N'a fost dat însă să vedem acest vis înfăptuit. Și așa, în ziua cetirei Mesajului situația este mai tulbure ca totdeuna.

Desigur că și combinațiunile de culise nu lipsesc, după cum și cele de cafenea nu sunt dispretuite ... Intrevederile D-lui Maniu cu d-l Argetoianu, declarațiile D-lui Jorga și opoziție D-lui Take Ionescu sunt comentate în diferite moduri. Realitatea pare că e cam aceasta : D-l Averescu s'a hotărât să scape de inoportunii din guvern, între cari D-l Tăslăuanu ocupă primul loc. Pe de altă parte D-l Argetoianu, pentru a păra lovitura D-lui Take Ionescu, a inceput comvorbirile cu partidul național care, sub anumite condiții de ordin personal, ar fi dispus să umple „prăpastia" ce-l separă de „oligarhie" și să intre în guvern părăsându-l pe D-l Jorga în prada D-lui Lupu.

Nu știm încă dacă aceste convorbiri au adus rezultatul dorit. Lista noului minister, care s'ar înfăptui în câteva zile, după svomurile sus menționate, — ar cuprinde pe d-l Pelivan, Flondor, Maniu și, noutate de senzație în locul D-lui Goga pe D-l Petrovici leader-ul majorității.

Dacă această concentrare se va înfăptui, va fi mai întâi de remarcat consecvența fruntașilor partidului național ardelean și apoi brusca dispoziție a d-lui Goga, a cărui activitate politică nu va lăsa nici o urmă ... In orice caz până la sosirea acestor rânduri, desigur că o concentrare se va înfăptui, fie ea cu personelități din rândurile partidului poporului, căci astfel cum e constitut azi guvernul, va suporta oarecare opoziție chiar din rândurile majorității parlamentare celace nu poate contribui la realizarea reformilor urgente de cari era nevoia țara. Și dacă anumiți miniștri vor refuza să-și prezinte demisia cerută, pare că d-l Averescu e hotărât să recurgă la cunoscutul mijloc suprem: prezentarea demisiei întregului cabinet împreună cu lista unui nou Guvern din care vor lipsi cei vizați ... (Dea Dumnezeu că d-l Tazlăneanu să fie redat astfel cât mai curând activității literare, — liniștindu-se totodată și opoziție d-lui Take Ionescu ale cărui întrigi sunt azi de domeniu public.

Așteptăm cla ificarea acestei situații tulburi și pentru alt motiv: acel al unor măsuri econonomice hotărâte cari să curme debandeda de azi. Căci nu poate fi caracterizată altfel situația actuală oricâtă bunăvoință ai avea când se aprobă exporturi de mii de vagoane făină în ... Canada și noi suntem lipsiți de pâine zile întregi.

Dar actualul guvern a păcătuit nu numai prin neglijențe nepermise, ci și prin măsuri și contra măsuri veșnic schimbătoare cari-au făcut ca negustorii cinstiți să stea în rezerva lăsându-se piața pradă speculanților de tot soiul, conduși de fostul ministru de Industrie, astfel azi avem un nou regim al exportului și o modificare simțitoare a importului. Azi aducem în țară monede românească împunând ca exportul să se plătească în lei, pe când eri s'a risipit prin lipsă de ordine, întreaga valută căpătată pe mărfurile exportate în ultimul an, valorând un miliard!... și pe când până și în Spania se găsesc 300 milioane lei românești, în țară suferim lipsa de numerer și nici valută nu avem chiar pentru studenții ce pleacă la învățătură și pentru plata personalului legațiilor noastre.

Sperăm deci că, sfârșindu-se tribulațiile cabinetului, vom vedea schimbându-se această politică economică cu una hotărâtă, favorabilă desvoltarei țărei și creșterea valutei.

Trecând la alte preocupări trebue să notăm între evenimentele săptămânei trecute pioasa comemorare a doctorului Botescu, care, mort pentru întregirea neamului, rămâne tot atât de sfânt românilor din Ardeal ca și bucureștenilor în mijlocul cărora a trăit.

Căzut jertfa datoriei pecând lupta în Moldova contra tifosului exentematic, doctorul Botescu își are azi ridicat un monument în capitală, prin îngrijirea concetățenilor lui cari, indiferent de culoare politică, au ținut să-i cinstească astfel memoria.

Profesionist dezinteresat, ce săraci au găsit întotdeuna în el un sprijin, luptator neobosit, nu s'a dat niciodată în lături de la cele grete sarcini. In scurta sa activitate publică, în nouă ani de necontenite lupte, s'a dovedit a fi unul din acele caractere de elită din ce în ce mai rele azi. Mort pentru întregirea neamului, îi datorim aceiași recunoștință românii de pretutindeni și bronzul ce ni-l amintește ne e deopotrivă de scump.

C.

O „comemorarea" Patriei

„Patria" acățându se de faptul că ziarul nostru, pregătit a apărea cu un articol închinat zilei de 1 Decembrie chiar în ziua acea, n'a putut apărea din cauza că lucrătorii au ținut repas, fără a vesti din vreme, ne face un cap de acuzație spuind că am fi ignorat intenționat această comemorare „jignind tot poporul românesc". Dar oare nu se simte mai jignit tot poporul românesc din Ardeal, Banat, Crișana, Maramureș când i se spune de „Patria" că unirea comemorată la 1 Decembrie și la care au colaborat din moși strămoși veacuri întregi de suferință cu adevărat tot poporul, este făcută de .... d-ni Maniu și Vaida?

Și nu este oare o mai mare impietate această nechibzuită reclamă de bâlciu? Și oare falșificarea adevărului istoric prin denigrarea adversarilor politici, cum este cazul d-lui Dr Ion Suciu, veneratul luptător pentru cauza românismului, nu este, alături de injuria ce se aduce poporului cu adevărat făptuitor al unirei, cea mai vinovată și neertată greșală?

Să facă din comemorarea unei zile care aparține numai poporului întreg jertfitor și moștenitor al celei mai tenace rezistențe naționale, un prilej de grotească reclamă politică plină de falșificări și mistificări, credem că este cea din urmă treaptă ce ce poate coborâ înspre adâncurile întunecate ale mocirlei imoralității civice.

care nu e bun, întocmai ca și la copii. Dacă bătrânii sunt agitați, neliniștiți, li să poate da o beutură calmantă, un ceaiu de flori de tei, de portocola, de soc, de mușetel, etc.

Este neapărat de trebuință ca bătrânii să să păzească de răceală, pentru ca să nu capete tusă sau îngrămădire de sânge în pept, la care ei sunt cu deosebire expuși. Pentru aceasta ei nu să vor spăla dimineața cu apă rece de afară, ei cu apă statută în casă în timpul nopții. Casa lor va fi încălzită potrivit. Pe afară bătrânii vor eși întotdeauna bine îmbrăcați, potrivit cu anotimpul, având, primăvara și toamna, o haină suplimentară (un pardesiu) la dispoziție pe care s'o îmbrace și desbrace cu ușurință, după senzația ce le dă temperatura aerului.

Cine voește să ajungă suta n'are decât să asculte, începând din tinerețe chiar, și să să supună la toate legile igienii, să nu să abată dela ele, să țină o dietă potrivită. să ducă un traiu bun și cumpătat în toate, ferindu-să de orice abuz. Incheiu acest articol cu urarea ca toți cetitorii mei să ajungă la adânci și frumoase bătrânețe!

INFORMAȚII

La serbarea care a avut loc în Piața Unirii cu prilejul zilei de 1 Decembrie, d-l I. Agârbiceanu a putut singur observa că intelectualii cari au luat parte erau așa de puțini încât se puteau număra pe degete. Unde erau membrii partidului național și membrii fostului Consiliu Dirigent, cari mai ales ei erau datori să fie prezenți tocmai pentru a dovedi că știu să respecte mărețul act săvârșit în ziua de 1 Decembrie 1918?

Și, totuși, între cei puțini, partidul liberal din localitate a fost bine reprezentat.

*

Duminecă seara cunoscutul artist Corăscu va da ultima sa reprezentație în Sala Prefecturei. După termin rea reprezentației va urma un splendid bal cu mii de surprize. Muzica reg mentului 16 va da concursul său. Deasemeni un bine asortat bufet va sta la dispoziția publicului.

Biletele se găsesc de vânzare a librăria Anca din Piața Unirei.

*

O telegramă sosită Secretariatului general opune că reclamațiunile în chestia locuințelor se vor adresa direct Ministeriului de interne dela București.

*

D-l Victor Pop șeful poliției locale a fost transferat pe ziua de 1 Decembrie la Sedria Orfanală ca președinte cu titlul provizoriu.

*

Duminecă 5 c. se va ține în localul poliției adunarea generală pentru alegerea comitetului de administrație a cooperativei de con um „Traiul", înființată sub auspiciile d-lui Tănăsescu Secretar general la interne.

*

Zilele acestea sosește la Galați un vapor cu mărfuri din Spania pentru cooperativele populare.

Cooperativa „Traiul" va aduce de acolo mărfuri pe care le va desface cu prețul jumătate ca cel actual pe piața Clujului.

*

S'a hotărît ca importul blănurilor să fie oprit.

*

Ziarele din județul Trei-Scaune spun că acolo cenzura este ridicata.

*

Curtea Marțiala din localitate judecă procesul Minerilor din Petroșani, care fusese întrerupt anul trecut.

*

S'a înființat în Ardeal 3 inspectorale comerciale având fiecare câte un sub inspectorat.

La Cluj, având conducerea D-l August Mazuchi sub inspectoratul fiind la Oradia-Mare.

La Timișoara, având conducerea D-l Virgil Popovici.

Sub inspectoratul fiind la Arad.

La Sibiu a vând conducerea d-l Candiu Comănescu.

Subinspectoratul fiind la Brașov.

A plecat la Bucuresti o comisiune pentru aranjarea tarifului și mersului trenurilor. Tot la București se va notări membrii care vor merge în străinătate pentru stabilirea mersului trenurilor internaționale.

*

Ca șef de poliție va fi numit probabil d-l Popovici actual subprefect. In locul d-sale trece d-l Munteanu, șef de secție la poliție.

*

Din lipsă de locomotive în gara Brașov de mai multă vreme stau 500 vagoane cu mărfuri, cea mai mare parte cu alimente și cereale.

*

Direcțiunile regionale CFR din Brașov și Satu-Mare vor începe să funcționeze de la 1 Ianuarie 1921.

*

Ministerul de comerciu face cunoscut că porumbul, orzul și ovăzul, fiind trecute din greșală pe tabela de contingentare No 3 de pe lângă jurnalul consiliului de ministri No 577, s'au scos din acest jurnal și deci continuă a fi socotite libere la export, fără nici o altă formalitate decât declarația și plata taxelor cuvenite.

Posesorii autorizațiilor de export de cereale care au fost reconfirmate de ministerul de comerț sunt obligații și subsecretariatului refacerei, care va da ordin de descărcare tuturor stațiunilor și le va face cunoscut că le-a ridicat imobilizarea.

*

Ministerul cultelor și artelor a acordat suma de 472.24570 lei pentru diferite lucrări de reparații și restaurări la episcopii mănăstiri și bisericei întreținute de stat.

*

Secretariatul general al Instrucțiunei din Cluj ne trimite spre publicare următoarele:

Se declară vacante pe ziua de 15 Decemvrie 1920 la clinicele Universitare din Cluj următoarele posturi:

1. Postul de administrator cu retribuțiune de cl. VIII-a și locuință în natură, luminat și încălzit.

2. Postul de econom-conducător cu retribuțiunea de clasa VIII-a.

Candidații trebue să posede diploma de maturitate liceală ori comercială și examenul de comptabilitate de stat. Cei ce nu posedă examenul acesta vor fi numiți interimar cu condiția de a-l trece în termen de doi ani.

Cererile se vor adresa până în ziua de 15 Decembrie cel mai târziu la Direcțiunea clinicelor Universitare, anexându-se toate actele, între care și dovada de cetățenie română, de bună-conduită și de satisfacerea obligațiunei militare.

*

Conservatorul de muzică și arta dramatică din Cluj, va aranja Duminecă în 5 Decembrie la 4 h., p. m., cu elevii o producțiune muzicală, în localul Conservatorului. Prețul unui bilet 5 lei. Bilete se primesc la Secretariatul Conservat rului, în fiecare zi dela 10—12 a. m. și 4—6 h., p. m.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32.

Elevele primite la școala normală de fete din Cluj să nu se prezinte până nu vor primi aviz despre începerea cursurilor.

*

Duminică 5 Decembrie va avea loc în sala „Reduta" la orele 3 p. m. a 5-a ședătoare culturală. la care sunt chemați toți muncitorii manuali și intelectuali, de orice naționalitate. Pe lângă muzică și declamațiuni, va vorbi d-l Gavril Precup despre: Cum trebue să muncim; iar d-l Georgescu Tistu va ceti pagini din Creangă.

Intrarea liberă.

*

Eri seară s'a deschis Cafeneaua „New-York" complect renovată fiind localul cel mai frecventat al Elitei din Transilvania.

Directorii actuali sunt elevi eminenți a casei Capșa și Boulevard din Capitală.

Salile de conversație de joc și de citit sunt aranjate și demne de renumele cel bun și vechi al Cafenelei New-York.

Un bufet ales va sta la dispoziția onoratei Clientele.

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea". Tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se va abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie a. c.

*

Eforia școlară din Cluj *se convoacă pe ziua de 4 Decemvrie a. c. (Sâmbătă) la oara 5 d. p., în sala de Conferință a liceului „Gheorghe Barițiu".*

Toți membrii vechi și toți cari se intereseează de mersul instrucției noastre, sunt invitați cu toată onoarea, să ia parte la aceastv ședință.

*

Erezii lui Stotter [illegible]. Negustorii de lemne și material de tâbăcărie. Se pot comanda lemne de foc tăiate și netăiate de orice calitate și cantitate. Magazin în Str. Állomás Nr. 21. Telefon 800.

Birouri în Str. Hegedüs Sándor Nr. 6. Telefon 300 și Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762.

*

Spectaçolul Clujului este grădina de iarnă a hotelului Central.

*

„Pischinger" crema parisien, Mozert, Crema Nougot, Figaro Griloage, Mignon, bonboane de chocolată „Gourmond" confis-erie specială sunt nemai întrecute prăjituri. Se află în toate prăvăliile de delicatesse, cafenele și restaurante.

*

Muncitori

Veniți în număr mare la a 5-a ședătoare populară din Sala Reduta, Duminecă 5 Dec. ora 3 p. m.

Sfaturi înțelepte, muzică frumoasă și glumă sănătoasă vă vor lumina mintea, desfăta auzul și înveseli fața.

Situația în Orient

(După căderea lui Venizelos și Wrangel.)

Căderile simultane ale lui Wranghel și Venizelos au scăzut simțitor prestigiul Antantei în Orient.

Wranghel era omul Franței, iar Venizelos, mai ales de câteva luni al Angliei.

De aceia ieșirea lor din scenă pune ambele guverne în mare încurcătură, cu atât mai mult cu cât și unul și altul avea încredere în protejatul celuilalt aliat.

Englezii sperau că Wranghel va întârzia înaintarea bolșevicilor spre sud iar francezii că primul ministru grec va zdrobi mișcarea Kemalistă din Anatolia.

Astfel fiecare din cele două puteri, cu toate că se plângea că n'a fost consultată, sfârșise prin a se folosi de inițiativele particulare luate de cealaltă. De aceia deziluzia încercată de amândouă e cu atât mai mare.

Căderea lui Wranghel nu va avea urmări importante. Insuccesul generalului alb era definitiv hotărât, odată semnat armistițiul polono-bolșevic.

Cel mult Lloyd George va lua act de aceasta pentru a obține de la ceilalți miniștri englezi semnarea unei convențiuni cu sovietele.

Prin urmare dispariția frontului Crimeei nu va schimba mult situația generală din Orient, unde bolșevicii de multa vreme și-au ajuns scopurile. Prin invazia Azerbeidjanului și a Armeniei de bandele bolșevico-Kemaliste, comunicațiunile teritoriale dintre Moscova și Angora sunt stabilite.

Amenințată din toate părțile tânără republică armenească este de pe acum în agonie. In schimb în Georgia situația se menține mulțumitoare.

Dar și aceasta e amenințată de invazie. Incurajați de indulgența și Europei față de dânșii și de făgăduielile Moscovei, Kemaliștii își întind continu raza propagandei și banditismelor lor.

Enver, care dela Moscova s'a dus la Berlin, apoi la congresul aziatic al sovietelor care s'a ținut la Baku și care odinioară poza în Napoleon al Islamului, va purta de acum înainte titlul de comisar al poporului.

Talaat Bej face elogiul bolșevismului care „a învins imperialismele occidentale". Și dacă astăzi valul roșu, care a măturat Turkestanul și a amenințat la un moment dat chiar drumul Indiilor. e îndiguit, nu i mai puțin adevărat că, pentru a-l opri și mai departe Anglia va fi nevoită să-și retragă o bună parte din trupele sale din Persia și Melopotamia.

(Urmare în pagina VI.)

Institutul de arte grafice „RAMURI"
SOCIETATE ANONIMĂ CRAIOVA

PROSPECT
Emisiunea IV de Lei 2.000.000

Față cu desvoltarea pe care a luat-o în ultimul timp Institutu de editură și arte grafice „Ramuri" și înțelegând și datoria noastră de a păstra acestei întreprinderi locul de frunte pe care și l-a câștigat în mijlocul întreprinderilor similare, Consiliul de Administrație a hotărât, în conformitate cu art. 5 din statute, sporirea capitalului dela 1.000.000 la 300.000.000 lei.

E de prisos să spunem că această sporire a capitalului se face într'un moment când clădirea proprie care e aproape terminată, este ea însăși cea mai serioasă dovadă despre avântul pe care l'a luat întreprinderea noastră.

Consiliul de Administrație însă înțelege ca zidirea noului local să nu micșoreze întru nimic, fie chiar și în mod trecător, puterea de inițiativă a societății, tocmai într'o vreme când împrejurările sunt așa de prielnice pentru consolidarea definitivă a întreprinderii noastre.

In urma acestei sporiri, vom păși imediat la organizarea editurei, care este unul din punctele de onoare ale programului nostru de activitate și care răspunde astăzi cele mai imperioase necesități de răspândire și afirmare a culturii românești.

Merită să menționăm, că valoarea instalațiunei noastre industriale depășește suma de 3.000.000 lei, conform prețurilor actuale ale fabricilor, deși în inventarul nostru este trecută cu 400.000 lei, preț de cost.

Sporirea se face prin emisiunea a 4000 acțiuni nominative a 500 lei fieçare.

Acțiunile se emit pe prețul de 575 lei bucata, dintre care 500 lei capital și 75 lei fond de rezervă.

Din aceste 4000 acțiuni:

1250 au fost rezervate vechilor acționari conform cererilor făcute, iar

2750 sunt destinate subscripțiunei publice.

Subscripția va începe în ziua de 25 Noembrie a. c. și va dura până la 5 Decembrie a. c.

Plata acțiunilor subscrise se face în modul următor:

Lei 325 la subscriere.

Lei 250 între 15—28 Februarie 1921.

Până la liberarea acțiunilor definitive se vor emite subscriitorilor Titluri provizorii.

Subscrierea se va face: la sediul soc. „RAMURI", Craiova.

IN CAPITALĂ: la Banca Franco Română, str. Bursei, 4.

IN CRAIOVA: la Banca Olteniei.

la Banca de Scont din Craiova.

la Federala „Mihai Viteazul".

Doritorii de a subscrie din celelalte orașe se vor adresa la sediul societății în Craiova, pentru a li se trimite Declarațiuni de subscriere, iar suma se va depune la Banca Națională, pentru contul Soc. an. „Ramuri", Craiova.

Președintele Cons. de Ad-ție, C. Jormescu.

Vice-Președinte: *Const. C. Poenaru.*

Director: *C. Șaban Făgețel.*

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Situația internațională

Revenirea lui Constantin la tronul Greciei care la început a provocat o așa vie opoziție în diplomația franco-engleză, a început a fi acceptată în mod tacit de diplomația engleză așa de amatoare de compromisuri.

Cât despre italieni ei nu se opun de loc revenirei lui Constantin. Guvernul Greciei pe de altă parte profitând de neînțelegerea deplină dintre Aliați caută să facă el presiuni amenințând cu revizuirea tratatului dela Sevres, ceia ce ar echivala cu prăbușirea prestigiului aliat în orient.

In fața acestor manevre ale Grecilor, Franța și Anglia nu arată destulă energie, sânt gata să recurgă la un compromis: vor admite suirea pe tron a exdiadocului George, cu condiție ca tatăl să renunțe definitiv la tron.

Se crede că în definitiv această soluție va fi acceptată de guvernul din Atena.

Alegerile generale în Serbia au început la 28 Noembrie și până acum nu se cunoaște decât rezultatele din Belgrad, unde comuniștii au obținut câteva locuri. Succesul comunist din Belgrade natural dacă avem în vedere starea de spirit a muncitorilor.

Alegerile din Austria pentru Bundesrath s'au terminat prin triumful creștinilor sociali asupra socialiștilor. Prin urmare faptul că în Reichsrath au reușit tot creștinii sociali nu era datorit întâmplărei, cum susțineau socialiștii ci unui curent popular bine determinat în favoarea acestora.

Trupele generalului Zeligowsky care a ocupat acum o lună Wilna, au crescut dela 2 la 18 divizii și au avut de susținut lupte cu trupele lituaniene.

Creșterea trupelor lui Zeligowsky se datorește trupelor izolate poloneze care au venit în massă sub ordinele lui, bine înțeles, cu știrea și poate chiar cu ordinul guvernului polonez.

Creștini-socialii la putere

Prevederile noastre din articolul Alegerile din Austria apărut în Nr. 68 al „Infrățirei" au fost confirmate prin formarea unui guvern creștin-social.

După cum știm socialiștii au fost înfrânți în alegeri.

Se prezentau două combinații. O coaliție socialisto-creștină-socială și alta creștin-socială-pangermanistă.

Prima era imposibilă pe deoparte din cauza înverșunării și-a relei credințe cu care socialiștii au dus campania electorală, pe de alta din cauza deosebirei mari programatice, socialiștii apropiindu-se prea mult de comuniști.

Nici a doua coaliție nu s-a realizat, de oarece partidul creștin-social, profund democrat nu putea sta alături cu pangermaniștii, care trec drept reacționari, fără a pierde popularitatea maselor.

Din punct de vedere extern coaliția cu pangermaniștii ar fi provocat neîncrederea Aliaților căci să știe că aceștia urmăresc cu înverșunare alipirea de Germania, nesocotind tratatul dela Saint-Germain.

Situația parlamentară era de așa natură, încât creștinii-sociali nu puteau guverna fără sprijinul unuia din cele două partide de opoziție. Era de ales între socialiști și pangermaniști.

Cu socialiștii nu se putea ajunge la nici-o înțelegere, am arătat din ce cauză. Rămâneau pangermaniștii. După laborioase și îndelungate tratative s'a ajuns la un modus vivendi: creștinii sociali formează singuri guvernul, în care intră cinci membri ai partidului creștin-social și șase funcționari de carieră, iar pangermaniștii se obligă să-i susție cu voturile lor în Reichsrath.

Astfel mulțumită acestui compromis, guvernul creștin-social va dispune în Reichsrath de 99 voturi contra celor 59 ale socialiștilor și va putea guverna.

Opera legislativă pe care va trebui s'o realizeze Reichsrathul austriac în actuala sesiune e considerabilă: revizuirea sau mai de grabă elaborarea unei noui Constituțiuni, legiferarea reformei agrare, completarea legilor cu caracter social.

Atâtea legi de importanță care vor cere o muncă incordată și o atenție veșnic trează. Faptul că creștini-sociali și-au asigurat colaborarea în guvern a specialiștilor de carieră e o chezășie că opera grea pe care trebuie s'o începeă va fi dusă la bun sfârșit. *R. R. D.*

Un articol al ex-regelui Carol

Ziarele ungurești reproduc după ziarul francez „Figaro" părți dintr'un memoriu, pe care l'a dat publicității Jacques Bainville în „Revue Universelle" fără să numească pe autor. „Figaro" crede că autorul e însuș exregele Carol, care încearcă în acest memoriu să se prezinte ca unul care a căutat pacea cu Antanta și toată vina nereușitei sale o aruncă asupra contelui Czernin:

Dăm ca curiozitate câteva pasagii din acest articol:

—„Dacă vrem să mântuim popoarele și țările, cari odinioară au aparținut imperiului habsburgic, trebue să le unim din nou. Despărțite cum sunt azi, înfometate, desperate și bănuindu-se una pe alta, nu se pot apăra în contra ruinei ce le amenință de pretutindeni. Nesimțitoare și obosite, nu mai au nici atâta putere ca să se apropie.

In pacea dela Versaille și Saint-Germain s'a interzis Austriei să se unească cu Germania. Dar nu s'a indicat cu cine să se unească. Lăsată singură însă nu se poate susține. Singură Austria poate să ducă la îndeplinire aceasta unire. Germania se gândește numai la revanșă. Pentru a pregăti revanșa a dorit înainte de toate să-și anexeze Austria și să-și asigure hotar comun cu Italia. Dacă odată Austria va fi încorporată la Germania, Ungaria, încunjurată de dușmani, va împărtăși aceeaș soartă. Statele formate din vechia monarhie, precum și statele balcanice vor trebui și ele să se alăture aci, așa că nimic nu se va împotrivi realizării Europei meridionale după planul lui Naumann. Prin refințiințarea imperiului habsburgic ca confederație dunărană, s'ar putea evita acest pericol".

De peste Nistru

Ziarul „Sfatul Țării" din Chișinău aduce următoarele știri din Rusia pe cari le reproducem mai jos: Linia frontului Ucraino bolșevic, este jalonotă prin punctele: Sud Skala — râul Sbruce — Nord Danaevici — Solocovci — 20 km. est Vroscurov — râul Buzok — Metzibez Aripa dreaptă a armatei ucrainene se sprijină pe râul Sbrucz, aripa stângă pe râul Buzok.

*

In ziua de 18—XI, ținându-se un congres al țăranilor în orașul Balta, în chestia mobilizării și a dezertorilor, aceștia au trimis următoarea moțiune autorităților bolșevice: Omoriți-ne în casele noastre însă noi nu ne vom duce să luptăm în contra fraților noștri.

Bolșevicii continuă cu rechiziționarea vitelor, luând dela fiecare locuitor jumătate din vitele ce posedă și chiar din păsări, fără nici o plată.

Acest procedeu a produs o mare panică în locuitori cari se refugiază prin locuri ascunse formând bande și atacând pe bolșevici, când aceștia vin după rechiziții.

*

In armata bolșevică au început dezertările în masă.

Soldații de pe frontul ukrainian dau un număr foarte mare de dezertori. Guvernul bolșevic le confiscă toată averea.

*

Comitetul revoluționar a lansat un ordin prin care anunță că vor fi pedepsiți cu moartea, toți aceia ce vor fi dovediți că vorbesc despre armată și luptele de pe front.

Reforma constituției în Ungaria

In ședința dela 2 Decembrie a Adunării naționale maghiare, Rassay Károly a făcut o interpelare urgentă în chestia reformei constituției și în chestia tronului. Ministrul președinte Teleki în răspunsul său a declarat, că în chestia restabilirii constituției lucrările pregătitoare sunt în curs și hotărîrea ce se va lua va privi nu numai adunarea națională, ci pe toții factorii mai de seamă ai țării. Protestează energic în contra concepției, că ar fi vre-un motiv de politică externă, care ar grăbi resolvirea chestiei succesiunei la tron. Aceasta este o chestiune cu desăvârșire internă; chiar Conferința de pace a asigurat Ungariei dreptul de liberă dispunere. Dar aceasta chestie încă nu e actuală, ea se va rezolvi la timp.

Adunarea din Lugoj a Șvabilor

In Lugoj a avut loc o adunare a Șvabilor, cari după modelul sașilor au discutat următoarele:

1. Apărarea limbei și culturei naționale.
2. Organizarea Șvabilor din Banat, după modelul Sașilor din Ardeal.
3. Propagarea rezultatului adunării în toate părțile Șvabești din Banat.
4. Propagarea ideii unei organizațiuni poporale și ținerea unei adunări naționale.
5. Inființarea de cooperative economice pe bază națională.
6. Recunoașterea de instituție culturala a uniunei germane-șvăbești.

Adunarea s'a încheiat cu un banchet și a fost precedat de festivități și reprezentații teatrale.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Eri noapte, au evadat dela Jilava comuniștii care au fost arestați pentru complot contra statului. Evadarea s'a făcut prin spargerea celulei. Numele evadaților sunt Alex. Constantinescu, Teodorescu, Radulescu, Rabinovici, Til, Schaiu și Marcovici.

Se crede că evadații au plecat spre Giurgiu.

S'au luat măsuri de prindere.

*

Legațiunea greacă a rugat ziarele să nu mai intrebuințeze cuvântul ex înaintea titlului de rege și diadoh al Greciei.

*

Se desminte știrea că d-l Titulescu, ar fi delegat al României la Geneva. D-sa se va întoarce în curând la București.

*

Senatul a luat vacanță până Luni. Camera urmează cu validarea noilor aleși cari sunt toți validați

*

Stambulinski, primul ministru bulgar, a declarat la Paris că rezolvarea chestiunei Traciei favorizează legăturile cu România.

*

Guvernul desminte știrea, lansată de unele ziare, că ministrul Rășcanu ar fi demisionat.

Lordul Curzon a prezentat delegatului francez la Londra o notă a guvernului englez prin care acesta declară că acceptă reîntoarcerea regelui Constantin pe tronul Greciei, însă cu garanții.

*

Drahma greacă este în scădere. Creditele pentru Grecia au fost închise la Paris. Băncile sunt neliniștite.

O mulțime de ofițeri superiori au demisionat din armata din cauză numirei generalului Papulos ca generalissim.

*

Asasinul lui Essad Pașa a fost achitat.

*

Venizelos interviewat de ziarul „Excelsior" a declarat că pricina căderii sale este nemulțumirea populației față de mobilizarea care a continuat doi ani după terminarea războiului și dorința de pace a poporului.

*

Leul nostru cotează 24·25 centime la Bursa Paris.

*

Bursa din București este calmă Petroliferele se mențin.

*

La 5 Decembrie se vor face în tot Banatul mari întruniri publice de protestare contra răpirei Torontalului. Vor participa delegați din toate părțile. Ziua aceasta se va proclama zi de doliu.

Groaznica ciocnire de trenuri din gara Mătăsaru

— 10 morți și 80 de răniți —

O teribilă ciocnire de trenuri a avut loc în stația Mătăsaru. Trenul No. 126 Vârciorova—București s'a ciocnit cu un tren navetă ce manevra în stație. Mașina s'a îngropat în pământ, șease vagoane de călători au fost complet sfărâmate. Au fost 4 morți, 40 grav răniți, 40 răniți mai ușor. Ajutoarele greu de dat au provocat moartea mai multor răniți. Parchetul de Dambovița a început ancheta, care a constatat vina mecanicului trenului de persoane.

Linia ferată Mătăsaru este întreruptă. Simplonul merge prin Predeal.

Aceasta este cea mai mare catastrofă de cale ferată din țară, după cea dela Ciurea.

In ultimul moment se anunță că mai sunt încă șease morți.

Ancheta a stabilit și vinovăția șefului gării Mătăsaru.

Se povestesc scene groasnice cari s'au petrecut după ciocnire.

La fața locului au sosit și d-nii Vilara și Negulici, inspectori la Căile ferate.

Cursul schimbului la Paris

Londra	57.60
New-york	18.60
Germania	23.75
Belgia	106.00
Spania	216.75
Italia	60 50
Praga	20.00
România	*24.25*
Elveția	251.25

Prețul pământurilor expropriate

Prețul maxim e cel pretins de proprietari:

Jud. Bacău cal.	I	1200—1800 L.
„	II	1100—1200 „
„	III	650—700 „
Jud. Iași „	I	1320—2400 „
„	II	1020—2000 „
„	III	740—1600 „
Jud. Fălciu „	I	1050—1200 „
„	II	840—1120 „
Jud. Vaslui „	I	1500—2000 „
„	II	1100—1600 „
„	III	700—1000 „

La cafenea „Metropol"

Marția și Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică

Prețuri scăzute!

La firma DIAMANTSTEIN și MOSKOVITS

vis-a-vis de posta Centrală. Se află mantouri elegante pentru dame cu 400 Lei. Haine pentru domni gata cu 600 Lei. Magazin bine asortat cu paltoane de iarnă și haine pentru copii.

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Citiți „Infrățirea"

Fără îndoială, până aici această situație nu prezintă un aspect cu totul nou, căci în general așa a fost de un an încoace.

Evenimentele din Grecia ar putea de data asta să provoace criza generală și hotărâtoare.

Dacă noul guvern din Atena ar denunța programul de colaborare anglo-grecesc, sau dacă, după cum ne face să prevedem ultele telegrame, trupele generalului Pararkeropulos se vor demoraliza, atunci putea considera ca imposibilă ratificarea tratatului dela Sévres de către Turcia, căci șefii naționaliști ne mai lemându-se de baionetele grecești vor expedia la Constantinopol pe emisarii bietului Tewfik pașa.

Cât despre generalul Harrison care comandă Bosporul, s'ar vedea condamnat la cea mai desăvârșită neputință.

De sigur lucrurile n'au ajuns până aici.

Din declarațile premierului grec Rhallys rezultă cu totul altceva: obligațiile luate de fostul guvernul vor fi îndeplinite cu loialitate și exactitate.

Bine înțeles că noul guvern, pentru a indeplini obligațiile luate de Venizelos, va pune Antantei anume condițiuni în privința revenirei lui Constantin sau în cel mai rău caz a exdiadochului George.

Și atunci se va pune o dilemă foarte neplăcută pentru Antanta, sau va colabora cu actualii conducători dela Atena, ori care ar fi antipatia pe care o are față de ei, sau va consimți la revizuirea tratatului de la Sèvres în favoarea Turciei.

Anglia, având în vedere tactica pe care a urmat-o până acum, ar încheia la urma urmei către prima alternativă.

Cât despre Franța, știind că ea nu prea are ce aștepta dela aceia cărora le-a trimes pe Jonnart, e probabil, dacă se va pune chestiunea de principiu, că se va folos de acest prilej pentru a reveni la vechile ei simpatii turcești.

In ambele cazuri nu vor ajunge decât la compromisuri și pacea care va ieși din acestea va purta mai mult pecetea greșelilor făptuite dela armistițiu decât pe aceia a victoriei.

Res.

Convenția comercială între Austria și Ungaria

O telegramă din Budapesta anunță că pertractările economice dintre Austria și Ungaria au luat sfârșit. S'a anunțat în principiu că ambele guverne găsesc că e foarte necesară o apropiere economică cât mai strânsă între ambele state. Pertractarea meritorică, o vor începe în primele zile ale lunei Decembrie. In aceasta chestiune a dat și ministrul president Teleki Pál unele lămuriri ziariștilor. Dânsul a declarat că convențiunea ce se va face va înlocui sistemul de compensație cu sistemul contingental. Pentru transportul contingentelor stabilite, nu se vor obliga statele înseși, ci acele le vor transporta comercianți, asigurându-li-se comerciul liber.

Ministrul de comerciu, Rubinek Gyula s'a exprimat și de comerciul de transit cu România. A spus următoarele: nu putem încheia convențiunea privitor la transitul spre România, până când nu vom avea și cu România o convenție comercială. Sosirea delegației române o așteptăm zilnic.

Banca Negustoreasca

Societate Anonimă Română. Sediul Central București. Capital social 100.000.000 lei. **PROSPECT** **Prima emisiune de Lei 30.000.000 împărțiți în 60.000 acțiuni a 500 Lei fiecare.**

Comitetul de Fondatori dorind a inlesni prin toate mijloacele desvoltarea comerțului, propășirea industriei și in general lărgirea relațiunilor țărei noastre intregite cu străinatatea, de asemenea dorind a favoriza toate intreprinderile noi, sprijinind inițiativile serioase prin o indrumare temeinică a personalelor active, către afacerile lucrative, a hotărât inființarea unui institul de credit, cu denumirea:

„Banca Negustoreasca“

cu un capital de lei 100.000.000 impărțiți 200.000 actiuni a câte lei 500 fiecare.

Intențiunile inițiatorilor sunt, ca noua societate să se ocupe pe lângă operațiunile obicinuite de bancă, indrumând activitatea negustorilor prin creditul ce i va pune la dispoziție, și de participarea, finanțarea, precum și de creerea diverselor intreprinderi comerciale și industriale.

„Banca Negustoreasca“

însă are ca scop principal, pe lângă cel anunțat mai sus, ca să'și dea o organizație cu totul nouă potrivită timpurilor prin care trecem. Ea va creea imediat secțiuni speciale pentru principalele ramuri de activitate, adică pentru *import-export, comision, transporturi, asigurare,* etc. și aceasta grație specialiștiior de care dispune, precum și de partici, parea creditului și relațiunilor din străinatate pe care și le-a asigurat din vreme, inițiatorii venind cu cunoștiințe și legaturi de afaceri și intreprinderi vechi pe care le pune în serviciul băncii. Pe de altă parte ea va introduce in obiceurile noastre bancare, participarea la beneficii a clientelei sale, prin acordare de prime, după o anumită normă.

Pentru a pune cât mai repede în practică acest plan, comitetul de fondatori, face apel la capitaliștii în special la cooperarea negustorilor și industriașilor, ca să ia parte în număr cât de mare la subscriere, știind prin aceasta că vor avea o societate puternică, care la nevoie le va da sprijinul său necondiționat, atunci când îl vor cere și va contribui prin organizarea sa la ridicarea economiei noastre naționale.

„Banca Negustoreasca“

va emite deocamdată 30.000.000 lei în acțiuni la purtător a 500 lei fiecare, în modul următor:

1. Cele 60 000 acțiuni se emit pe cursul de 500 lei fiecare bucată, (toate transmisibile fără autorizația Consiliului de Administrație).

2. Din acestea s'au reținut 20.000 de acțiuni, care sunt acoperite, așa că se oferă subscripției publice, numai 40.000 acțiuni.

3. Valoarea acțiunilor subscrise se va achita în modul următor:

a). La subscrierea 30 la suta pentru fiecare acțiune a 500 lei, adică 150 lei de bucată, plus lei 25.— de acțiune, pentru a acoperi cheltuelile de constituire, taxe către stat, etc.

b). Restul de 70 la suta se va vărsa la epocile ce se vor fixa de Consiliul de Administrație.

Comitetul de Fondatori își rezervă dreptul de a închide subscripția și de a face repartizarea acțiunilor subscrise, cum va crede de cuviință.

Subscripția publică va începe la 12 Noembrie 1920.

Sumele subscrise se pot trimite în București prin mandat, grop sau agențiile băncilor din capitală.

Subscripțiile se primesc la bancile și casele următoare, precum și la Agențiile lor din Provincie.

IN BUCUREȘTI:

Banca Agricolă, Banca Grissovelloni, Banca Comercială Română, Banca de Credit Român, Banca Cerealiștilor, Banca Capitalei, Banca Centrală a Băncilor din Provincie, Banca Colentina, Banca Carpaților, Banca Dacia-Traiană, Banca Forestieră, Banca Franco-Română, Banca Farmaciștilor, Banca Națiunei, Banca Poporului, Banca Pieței, Banca Românească a Orientului, Banca Română de Comerț, și Credit din Praga.

Creditul Românesc, Banca Rahova-Bragadiru, Banca de scont a Rom niei Banca Sindicatului Agricol, Ialomița, Banca Sind. Agr. Ilfov, Banca Sindicatului Morarilor, Banca Sind. Intrep. Lucrari publice, Banca Transilvania, Banca Țărănească, Banca Urbană, Banca Unirea, Banca Viticolă a României, Creditul Technic.

Se vor mai primi înscrieri.

La toți banchieri din București și Provincie și la toate Băncile din Țară și Provinciile alipile.

MEMBRI FONDATORI:

D. D. Bragadiru, industriaș, membru in consiliul Băncei Românești,
Al. Alimanișteanu, industriaș, administrator delegat Banca Viticola a României.
C-tin Banu, membru în consiliu de adminstrație Banca Marmarosch, Blank & Co.
A. Brociner din Iași, comerciant și industriaș,
Pavel Bratasanu, argicultor, Deputat,
Gh. Bojet din Dorohi, comerc. preș. Sfatului Negustoresc,
Isidor Bring din Roman, comerciant și industriaș, membru camera de comerț.
N. Bosnief-Paraschivescu, advocat, agricultor,
S. Abramovici din Botoșani, comerciant, președintele Sfatului Negustoresc,
A. M. Alcalay, industriaș, administrator delegat Soc. Viața Românească,
Prințul Jean Calimachi, industriaș, consilier Banca Generală a Țărei Românești,
Gr. Coanda, Dir. Banca Pop. Pitești. Senator,
Frederic Costiner din Botosani, industriaș,
C-tin Cocorescu, farmacist, președ. Sfatului Negustoresc Vaslui, membru camera de comerț.
Al. Cornu, industriaș, Director Soc. An. Vultur,
Mihai Doarescu din Galați. comerciant, deputat,
A. Demetrian, importator & exportator,
Toma Dobrescu, architect, agricultor proprietar,
G. Florescu, negustor, droguist, președintele camerei de comerț și industrie Băcau,
M. Filderman din Băcau, industriaș tabacar,
Dr. G. Gheorghian, deputat, primarul Capitalei,
Spirea Gheorghiu, comerciant, industriaș, senator,
Ioan Chiocheanu, industriaș, agricultor,
B. Georgescu-Fuerea, industriaș, președ. Sind. Morarilor, G. Georgescu, comerciant, președintele cam. de com. Constanța.
Al. Gheorgevici din Brăila, industriaș, membru camera de comerț,
D-tru I. Giurgescu din T-Severin, comerciant, președintele Sfatului Negustoresc,
Ștefan Ghisdăvescu din Craiova, comerciant,
Dr. Heveși Iosef, președ. camerei de comerț și sfatului Negustoresc Cluj,
D. R. Ioanițescu, profesor la Academia de inalte studii comerciale și industriale, deputat,
M. Iuster din Piatra-Oeamț, industriaș,
Cost. Ionescu, din Rimnicul-Sărat, comerciant orogist, președintele sfatului Negustoresc,
C-tin Krupenski. fost președ. Asigurărilor Muncitorești, fost cenzor Banca Națională a României,
Ascher Candel, comerciant, camera de comerț,
Printrul Leon Mavrocordat, Industriaș Agricoltor, fost maresal al Curții Regale.
G. G. Mironescu, Prof. Universitar, Industriaș, Președintă Societatea Asig. Urania.
C-tin Miclescu, Vice-Președ. Societ. Silvica Româna. Proprietar Agricultor, fost Deputat.
A. Manissalian, Comerciant. Vice-Preș. Banca Cearistilor.
V. V. Maltezeanu, Comerciant, cereale, Agricultor.
N. N. Madgearu, Negustor membru camera de Comerț.
Al. Opreanu, Comerciant Farmacist, Proprietar.
M. Saulescu, Fost Ministru de Finanțe, Prof. Universitar Membru Cons. de Ad. B-ca Marm. Blanc & Co.
N. N. Saceleanu, Agricultor, Industriaș, Președintele Băncei Franco-Română.
Th. Sapatino, Industriaș Tabacar.
I. Sanielevici, Președ. Camera de Comerț, Chișinău.
D-tru imian, din R-Valcea, Industriaș Comerciant.
Carol Weinberg, Comerciant, din P-Neamt, Președ. sfat Negustorasc

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

VĂDUVĂ SAU DIVORTATĂ, în etate fără copii inteligentă și onestă află imediată aplicare în casa unui advocat din provincie spre a conduce gospodăria fiind considerată în familie. Adresa să află la Administrația ziarului.

TÂNĂR român absolvent al unei clase de liceu cunoscând perfect limba română și germană în grai și scris, caută post corespunzător. Adresa: Conducerea școlară în Poiana-negri. (Bucovina.)

FUNCȚIONAR la stat din vechiul regat specialist în lucrări de birou având orile de dimineața zilnic libere caută post la instituție particulară sau de stat. Adresa la administrația ziarului.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofărie. Vasile Bindea și Bognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7.

40 ACȚIUNI ALE BĂNCEI CENTRALE pentru industrie și comerț Cluj, de vânzare din cauza plecărei. Ofertele se primesc la Vasile Călinescul, Intendentul Regiei. Strada Hegedüs Sándor No. 16.

GARNITURĂ de salon se află de vânzare la D-na Klein str. Brătianu 43 dela 3—4 p. m.

HOTEL restaurant, cafenea, trăsură cai, automobil de vânzare. Adresa: Comerțul român str. Regina Maria No. 19.

CASĂ cu etaj de vânzare în centru având 32 camere preț avantajos. Doriți se pot adresa la gazeta sub. Casa.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Regia Monopolurilor Statului.

Licitație

In Monitorul Oficial No. 185 din 28 Noemvrie să publică licitație pe ziua de 17 Ianuarie 1921 pentru făină, scrobeală și diverse cleiuri necesare stabilimentelor Regiei.

Ofertele însoțite de probe se vor depune din timp la Direcțiunile Generale a Regiei din București sau la Direcțiunile regionale R. M. S. din Cluj și Iași, impreună cu garanția provizorie de 3% în numerar sau efecte de Stat.

Atât la Direcția Generală din București cât și la Direcția regională din Cluj și Iași, se pot vedea: Monitoriul Oficial și caietul de sarcini.

Direcțiunea Generală R. M. S.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

No. 4246—1920.

Vînzare de lemne de foc
cu arendare de varniță (carieră de var).

La Regiunea silvică din Lipova se va ținea la 20 Decemvrie 1920 la oarele 10 a. m. licitație publică cu oferte închise vînzarea a cca. 10.000 metri steri lemne de foc, tăiate și clădite în metri steri de cumpărători esență fag, aflătoare în pădurea statului din hotarul comunei Pernești pe Valea Rumșorului situată în nemijlocită apropiere a calei ferate silvice, ce duce la gara Soborșin a C. F. R. cu prețul de esclamare de cincisprezece (15) pentru fiecare metru ster.

Tot atunci se va da în arendă pe 2 și 1/2 (doi și jumătate) ani exploatarea carierii de var aflătoare în apropierea calei ferate silvice, menționate, cu prețul de exlamare de cinci (5) Lei de fiecare metru cub peatră nearsă, exploatată și clădită în metri cubi de cumpărători. Ofertele se vor face în scris pentru ambele obiecte laolaltă, îndicânduse cu cifre și cu litere prețul de unitate oferit și anume atât pentru lemne cât și pentru peatră. Ofertele trebuiesc înaintate la Regiunea silvică din Lipova, cel mult până la 20 Decemvrie a. c. la oarele 10 a. m.

Vadiul este 30.000 (treizecimii) Lei.

Condițiunile de licitare și contractuale, se pot vedea în biroul Regiunei silvice din Lipova.

Totdeacolo se pot primi și formulare de oferte cu plicuri și alte lămuriri.

Lipova, la 24 Noemvrie 1920.

Regiunea silvică.

Casa Cercuaiă pentru Asigurările Sociale Târgu-Mureș.

Nr. 2984/1920

CONCURS.

In conformitate cu dispozițiunile Casei Centrale a Muncii și Asigurărilor Sociale din Cluj.

Casa Cercuală pentru Asigurărilor Sociale Târgu-Mureș publică concurs pentru complectarea posturilor vacante de funcționari și personal de serviciu cuprinse în următoriul tablou.

Numărul Posturilor vacante	Specificarie Postului	Clasa	Salarul Lunar		Indemizație	
			Lei	Bani	de scumpete	de chirie
1	Șef de Serviciu	I.	1035	—	400 Lei	15—20 sau 25%
1	Șef de birou	II.	685	—		
1	Impegat definitiv	I.	480	—		
2	„ „	II.	400	—		
1	Rândaș	I.	200	—	380·25 Lei	

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt invitați ași înainta cererile cel mai târziu până la 20 Decemvrie 1920 Direcțiunilor Cercuale respective unde doresc a ocupa post și de unde vor putea primi deslușiri mai amănunțite.

In aceste posturi vor putea fi numiți numai acei concurenți cari:

1) Dovedesc că: sunt cetățeni români și cunosc perfect atât in scris cât și verbal limba română. Scutire în aceasta privință nu se admite.

2) Dovedesc implinirea vrâstei de 20 ani și că nu au trecut peste 40 ani.

3) Dovedesc o bună stare a sănătății lor prin'trun certificat medical eliberat din partea unui medic oficial sau a unui medic șef al unei Casa Cercuale de Asigurări Sociale.

Dela candidați se cere următoarea pregătire teoretică.

a) Șef de serviciu (școală superioară, Universitate)

b) Șef de biurou și impegat definitiv cl. I. (8. cl. Secundare)

c) Impegat definitiv cl. II. (4—6 clase secundare)

d) Rândaș (să știe citi și scrie)

Scutire de pregătire teoretică și vârstă este in drept a da numai Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale la propunerea Casei Centrale.

Toți concurenți vor trebue să corespundă tuturor condițiunilor impuse funcționarilor publici prin legea XIX. din 1907, și prin Decretul lege pentru organizarea Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale.

Târgu-Mureș la 24 Noembrie 1920.

Director Conducător:
ss. Potoczky.

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi

CHIOREAN

în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir.

Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale, Târgul-Mureș.

No. 2904—1920.

CONCURS.

In conformitate cu dispozițiunile Casei Centrală a Muncii și Asigurările Sociale.

Casa cercuală pentru Asigurările Sociale din Târgul-Mureș publică concurs pentru complectarea postului de Prim Medic dela acea Casă, post asimilat gradului de Șef de Serviciu clasa II-a cu salarul lunar de lei 965 Indemnizație de scumpete lunară de lei 400 și indemnizație de chirie la % lunar de 15—20—25.

Doritorii de a ocupa acest post sunt invitați ași inatnta cererile cel mai târzu până la 10 Decemvrie 1920, la Direcțiunea Casei Cercuala din Târgu-Mureș unde vor putea primi deslușiri mai detailate.

La acest post va putea fi numit numai acel concurent care:

1. Dovedește că este cetățean român și ca cunoaște la prefecție limba română, atât în scris cât și verbal, în aceasta privința nu se admite nici o scutire.

2. Dovedește, că nu a trecut etatea de 40 ani scutire de etate este indreptățit a da numai Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale în baza propunerii Casei Centrale.

Concurenții vor trebui să corespundă la toate condițiunile impuse funcționarilor publici prin art 100 din Legea XIX. din 1907 și prin Decretul Lege pentru organizarea Ministeeului Muncl și Ocrotorilor Sociale.

Târgul-Mureș, la 23 Noemvrie 1920.

Director Conducator:
Potoczky.

După o practică mai îndelungată la București, Viena Budapesta, **am redeschis**

atelierul de încălțăminte

unde se pregătesc totfelul de încălțăminte pentru Domni, Dame și copii, specialist pentru cizme și jambiere oficerești. **VASILE SĂNCRĂIAN** Cluj, Strada Forduló No. 5.

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.

Capital Social 12,000.000 Lei

Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

Cumpăr casă de fier.

ADRESA LA ZIAR.

Luca P. Niculescu Sucursala Brașov

Strada Neagră No. 2.

Aduce la cunoștința Onor. Public și **comercianți** din Ardeal că au sosit mari transporturi de Ștofe englezești, bărbătești și de dame precum și Catifele, barcheturi șifoane, Zefire ștofe de pantaloni italiene, corduri plușate, în toate culori și calitățile și le am pus în vânzare cu prețurile cele mai reduse. **Cu stimă**

Sucursala Luca P. Niculescu Brașov.

Toate Doamnele din ellă Întrebuințează **FORMALYSOLUL** recunoascut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL“ nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal ‚Hygiea‘ fabrică de preparate cosmetice și farm. Cluj.

Se caută Dactilografă

care să cunoască și stenografia. Se preferă cari știu limba română sau germană Drogeria: **ROZSA.**

Sprijiniți Industria Română. *Electricitate, Gaz, Apaduct și Calorifer, instalează și repară cu prețuri convenabile.* Se află de vânzare materiale de electricitate, de apaduct și becuri electrice. Repară mașini de scris și de cusut. Instalează telefoane și sonerii. Repară orice lucrări electrotechnice și mechanice cu prețuri reduse Intreprinderea Electrotechnică și Mechanică **Teodor Maior** Piața Mihai Viteazul No. 18. (f. Széchenyi-tér) Telefon No. 577. Telefon No. 577.

Bocanci pentru minieri și lucrători.

Ghete de orice calitate și cantitate. En gros și en detail.
LEBZELTER ȘI NAGY,
Fabrică de ghete Cluj, Comande se pot face la biroul Hotel Central. □ □ □

Calitatea primă
lemne de foc
în sterii și tăiate, transportate la locuință, se pot comanda cel mai eftin la:
Janovitz Vilmos
depozit de lemne Str. Fabricei de chibrituri (Gyufagyár-u.) 15
Telefon No. 127.

Cărbuni roșii calitatea superioară, garantat uscați cca. 3400 calorii efective furnizează foarte eftin în cantități mari cu vagoane „Pax“. Intreprinderea universală de comert Sibiu.

„MAGAZINUL BARZA“
senzație de Crăciun:
1 rochie de stofă de lână dela 250 Lei
1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus.

PRIMA CALITATE DE TALPĂ (VASCHÉ)
IN ORICE CANTITATE, SE VINDE CU PREȚUL DE
LEI 78, 82 ȘI 85 CHILOGRAMUL. LA PIELĂRIA:
ALEXANDRU GOLDSTEIN
CLUJ, Piața Unirii No. 13. (f. Mátyás-tér) în curte.

Goldberger Kálmán
Croitorie modernă
Strada N. Iorga No. 5.
Se află în depozit ștofe Franceze și Engleze, totdeodată confecționează costume după ultima modă Prețuri convenabile.

Porci grași
(180—200 Kgr.)
se pot cumpără
în condițiuni foarte avantajoase câte unul sau în număr mai mare. A se adresa la fabrica de spirt din strada Téglás No. 10. CLUJ. □ □

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la oara 8. □ □ □ □

In prăvalia
de ghete „HERCULES“
str. Reg. Ferdinand No. 5,
se vinde cu ocazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse. □ □ □

Transporturi din și în România Elveția, în legătură cu Germania, Cehoslovacia, Austria, Franța etc. execută cu trenuri directe, speciale renumita Cassă de Expediție **CARL LASSEN** care este înființată de 50 de ani.
Adresa: Berlin, Paulstrasse No. 33, Wien, I. Schottering. No. 35, Hamburg, Frankfurt, Leipzig, Scheimnitz, Drezden, Teschen-Bodenbach, Koppenhaga, Stockholm, Christiania etc. etc.
Informații la „UNIO“, birou de expediție și intreprindere,
IGNATZ DEUTSCH Cluj, Piața Unirei 2.
Din 10 Decemvrie vor da informații procuriști Casei Carl Lassen din Berlin și Viena în Cluj personal, asupra prețurilor fiecărui articlu.

ALEXANDRU POLONYI.
Prăvălie de
Coloniale și Vopseluri
Cluj, Piața Unirii 20.
Mare asortiment de mărfuri în aceasta branșă.

Lemne
de construcții, scânduri și țigle de acoperit se află eftin la:
Sajovics și Lebovits
Cluj, Strada Kajántói No. 1.

Dnii ADVOCATI sunt rugați să trimite urgent **Lei 100**
pe adresa inst. de Arte Grafice **ALEXANDRU ANCA** Cluj, Piața Unirii,
pentru a fi Abonați la
jurnalul advocațial de termene **ügyvédi határidő napló**
care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor și lista advocaților din Transilvania.
Calendar de masă Lei 10·— și de părete Lei 4.—
Tot aici să află tot felul de tipărituri advocațiale.

Intreprinderi tehnice Universaje
„Tehnică“
Cluj, Str. Kiss No. 33.
Instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repareză în mod special mașini de scris și cusut și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

Dacă dorești se fii bine și eftin îmbrăcat, cercetează
croitoria de domni
Lázár Izsák
unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ștofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Filiala Luca P. Niculescu
la HORA ȚĂRĂNEASCĂ, CLUJ Palatul „Fehér-Bárány“.
Se află în deposit un bogat asortiment de Manufactură:
Bumbac de urzit, Bumbac de bătează, Fitău roșiu, Postavuri culori. ștofe de haine, Paltoane și rochii de Dame, Barcheturi, Basmala, Jolji, șifon-molino, Catifele, Barșon culori, zefiruri, Prosope.
Vânzare engros și endetail.

Tipărit pe mașina rotativă institutului de arte graffice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul I. No. 97 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Vineri 8 Decembrie 1920

Înfrăți

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 352 Redacția 211

Abonamente: 6 luni . . — 3 luni . . — 30

Anunțul Asociațiunii Sibiu

CONȘTIINȚA DATORIEI

Cauzele cari determină soarta popoarelor sunt, după natura lor, de două feluri. *Cauze interne*, atârnătoare de voința și aptitudinile poporului respectiv și *cauze exterioare*, adică împrejurările date. Tendința constantă trebuie să fie ca acestea din urmă să fie cât mai mult supuse, preschimbate și utilizate conform trebuințelor vitale, proprii ale unui popor. Se poate însă întâmpla ca și împrejurările exterioare, printr'un norocos joc de coincidențe, să contribue la crearea unor situații, cari să nu corespundă unei evoluții treptate, cari să întreacă dacă nu aspirațiunile, cel puțin rodul cuvenit după munca desfășurată. In acest caz, se poate întâmpla ușor, ca popoare, cari nu au destulă maturitate politică, ori nu sunt destul de disciplinate sufletește, să alunece dela împlinirea datoriei și să pună într'un pericol permanent tot resultatul obținut. Este cazul Spaniei, care pe urma descoperirilor făcute, a ajuns la o îmbogățire repede, care i-a luat vigoarea de mai înainte și a adus-o la o stare de inferioritate față de trecut. Și exemple de acestea sunt multe în Istorie.

De aceea credem, că e o datorie de primul ordin să ne îndreptăm cât mai des atențiunea asupra tuturor manifestărilor bolnăvicioase ce se ivesc între noi, să ne examinăm de aproape sufletul în toate mișcările lui și să fim riguroși în clasificarea ce ne vom da. Numai așa vom putea să ne menținem în situația, pe care, pe lângă vrednicia noastră, ne-au creat'o în bună parte și împrăjurările favorabile din afară.

Supunându-ne astfel la un examen riguros, vom vedea, că nu sunt tocmai fără temeiu acele păreri, cari ne vorbesc de „indolența“ și „nepăsarea“ românească, de „mintea târzie și cea din urmă a Românului“, de acel „lasă-mă să te las“ de care vrăjmașii noștrii se foloseau pentru a ne îngenunchia și a ne supune, argumentând cu „firea pacinică a Românului“, pe care „Conversation's Lexicon-ul german de Meyer crede c-o poate numi cu termenul de „lașitate“.

Eu cred, că toate aceste caracterisări s'ar putea cuprinde într'un termin mai potrivit, dacă vom spune că poporului român i-a lipsit și îi lipsește și astăzi încă în mare măsură *„conștiința datoriei“* în ce privește chestiile publice. Am uitat pe Cicero, care spune că cel mai înalt scop al vieții e a te ocupa de chestiile publice și a te devota lor.

Dar această conștiință a datoriei trebuie neapărat introdusă și cultivată în cel mai înalt grad, dacă ținem să consolidăm statul și neamul românesc, și să ne asigurăm astfel un viitor strălucit în mijlocul celorlalte popoare.

Căutând acum cari sunt *elementele*, cari dau imbold acestei conștiințe, vom vedea că ele sunt, de o parte, *dragostea și alipirea de neam și de țară*, și de altă parte, *gradul de desvoltare al conștiinței* individuale peste tot. Iată dar direcția, în care trebuie să stăruim sistematic și perseverent dacă vrem să ne trezim și să întărim conștiința datoriei.

De o parte, sădirea în inimile tuturor a unei iubiri sincere, înalte, pentru tot ce e românesc și grija ca această iubire să nu fie ultragiată. In acest scop vom desvăli trecutul neamului românesc, vom cultiva și vom respândi limba, muzica, poesia, cu un cuvânt întreagă cultura românească, și vom păstra obiceiurile, tradițiile, credințele și portul nostru.

De altă parte, pentru desvoltarea individuală a conștiinței, vom îngriji prin mijloace prescrise de legile eticei și de principiile de educațiune. Vom căruța în general să creștem *oameni deplin sănătoși, trupește și sufletește, oameni buni, pacinici, cu caracter deschis și cu suflet* pornit spre altruism. Tot ce nu se unește cu aceste note de caracter, trebuește combătut și stârpit din rădăcină. Iată, mijlocul sigur care ne va conduce la *„conștiința datoriei“*, și care ne va da și o viață politică serioasă, răzimată în întregime pe cultul binelui public.

A. C.

Dela Societatea Națiunilor

De când s'a întrunit Societatea Națiunilor s'a împărțit în două tabere. De o parte, sunt cei cari cred în virtutea discursurilor și hârtiilor, de alta, cei cari prețuesc numai rezultatele practice.

Astfel în ce privește Armenia, lord Robert Cecil, Balfour și Lafontaine, după ce îi deplângeau soarta, se mărgineau să ceară numirea unei comisiuni de șase membri „însărcinată să examineze măsurile cere sunt de luat pentru a opri ostilitățile dintre Kemelisti și Armeni.“

Dacă Societatea Națiunilor ar fi adoptat propunerile franceze pentru organizarea unei armate internaționale, atunci Societatea Națiunilor ar fi în stare să ajute pe Armeni efectiv.

După această executare a pacifismului plângător, Viirani a declarat că Societatea Națiunilor trebuie să caute o putere, care fără a lua asupra și toate obligațiunile mandatului, să intervie în mod eficace pentru a pune capăt ostilităților dintre Armenia și Kemaliști.

Această propunere a pus într'o situație foarte neplăcută pe delegații cărora le plăcea să pozeze în șampini ai Umanității fără să-i coste nimic.

Umanitarii acestia eftini au încercat să se dea la o parte dar Viviani i-a readus în fața chestiunei. Astfel propunerea sa a fost votată cu unanimitate. Ar fi interesant de văzut dacă vreunul din statele „umanitare“ în genul Angliei, care predica rezolvirea prin înțelegere reciprocă a conflictelor dintre națiuni, va ajuta Armenia să iasă din impasul în care se află.

Recunostința Poporului

Sunt nenumarate cazurile din Istorie când poporul își schimbă ușor idoli. Unul mai mult ni-l aduce acum Grecia prin rasturnarea neașteptată a lui Venizelos. Se spune, chiar, în ceasuri de mânie, că poporul nu este recunăscător.

Socotim că nimic nu e mai absurd în politică, decât să se ceară pentru atitudini vremelnice, pentru militantism și oportunism, care adeseaori poate fi simțitor spre folosul poporului, dar adeseaori nu, recunoștința eternă, fără rezerve.

In politică poporul este el însuși un factor de luptă, iar arma unică ce-o are este tocmai simpatia și nesimpatia sa; — este „popularitatea“ pe care o acordă unuia sau altuia dintre conducătorii săi la un moment dat, și impopularitatea în care-i aruncă pe ceilalți. Cum este dar cu putință ca tocmai de această armă, unica de care dispune, să fie împiedecat, prin legătura unui sentiment de recunoștință, ca să se folosească? Nu întotdeauna acei cari i-au făcut odată bine pot să i-i facă mereu.

Și apoi oricât de mult bine i-ar fi putut face odată un conducător, poporul acela care s'ar lăsa stăpânit chiar și atunci când acela ar greși numai de dragul recunoștinții, ar fi vrednic de domnia unui tiran.

Poporul, mulțimea, care trebuește condusă de cei mai aleși din sânul ei, nu are, nu poate să aibă înțelegerea împrejurărilor și soluțiunilor decât numai din instinct. Instinctul și sentimentul puternic de conservare, acționând întotdeauna asupra maselor, le călăuzește și povățuește pașii.

Acest sentiment, și nu acel al recunoștinții, trebue să stăpânească poporul. Și cu cât recunoștința și considerațiunile subiective îl vor stăpâni mai puțin, cu atâta și acțiunile sale, libere, vor fi mai în acord și gata oricând a sluji ideile și nu oamenii. *Poporul vremurilor trecute, al sclavilor și al tiranilor, a putut să fie — slab și impresionabil — stăpânit sau prin cuvântul meșteșugit, sau prin jocuri și desfătări, sau prin teroare. Dar tocmai de aceea trăim acum epoca democratismului, epoca popoarelor libere pe destinele lor, pentru ca, prin această libertate și prin lumina ce li-o dă crescând cultura, singure să se poată conduce.*

Votul liber, glasul neîncătușat de nici un sentiment — este singura garanție a echilibrului în mecanismul democratic.

Domnia idolilor strică acest echilibru.

Ev.

Dela apoteoză la dificultăți

Sub acest sugestiv titiu, d-l Louis Barthou, fost prim-ministru în Franța, serie un articol în răspândita revistă *Les Annales*. Trecând dela apoteozarea zilei de 11 Noembrie, când au avut loc Serbările Cinquantenarului Republii și a doua aniversare a izbânzii în războiul cel mare, d-sa arată problemele și greutățile ce sunt încă de deslegat și de înlăturat. Ocupându-se apoi de situația din Rusia, d sa scrie următoarele:

„Noui primejdii amenință Europa. Infrângerea lui Wrangel, care a confirmat peste măsură prevederile mele, va reda armatelor roșii, stăpâne ale Crimeii, avântul ce-i fusese slăbit în Polonia. Iarna le va fi dulce și plăcută, într'o țară bogată și rodnică unde se vor putea pregăti pentru o nouă sforțare. Ce se va întâmpla la primăvară cu pacea dela Riga? Trebue neapărat ca Antanta să aibă o politică rusă. Dacă fiecare vorbește și lucrează separat, Trotzki își va întineri domnia dictaturii sale sângeroase și va profita — cu ajutorul Germaniei — de aceste neînțelegeri, cari i-au slujit atâta“.

„Infrângerea lui Wrangel va pune oare pecetea finală acestor încercări împrăștiate și avortate cari, cu precesorii săi ne-a dat atâtea decepții? A venit ceasul să privim situația drept în față și să ne convingem că în afara de *naționalități*, nu există nici plan, nici acțiune, nici salvare. Totul s'a jertfit vreme de trei ani pentru izbânda visului unei Rusii unitare, pe temeliile teritoriale și administrative ale fostului imperiu țarist. Forța lucrurilor impune o altă soluție. Destul cu toții Kolceagii Denikinii, Judenicii și Wrangelii, generali neputincioși, pe cari chiar trupele lor îi părăsesc. De-asupra lor sunt națiuni, neamuri, guverne alcătuite. Sunt Ruși în Rusia. Dacă vom sfârși prin a-ne da seamă și a vedea lucrul acesta, nu vom îndrepta desigur nici vremea pierdută, nici bani risipiți și nici tunurile nimicite sau căzute în mâna bolșevicilor, dar vom pregăti, vom proteja și vom asigura viitorul. Indrăzneală? Nu: necesitate și prudență. Spune-mi cu cine tratezi, și voi ști ce valorezi, unde mergi și ce faci“.

Problema locuințelor

Problema locuințelor, care face atâtea zile amare nu numai publicului interesat, ci și autorităților, nu înțeleg cum ar putea fi rezolvată altfel, decât prin locuințe! De doi ani de zile autoritățile noastre se frământă să o rezoave prin măsuri administrative, prin regulamente și ordonanțe și printr'un aparat birocratic mai mic sau mai mare, mai bun sau mai rău; dar totdeauna insuficient. Am văzut, că depe urma acestor străduinți birocratice ne alegem numai cu nemulțumirea celor turburați în domiciliile lor, cu nemulțumirea numărului tot mai mare al celor, cari cu toate astea rămân neplasați. Și n'aș îndrăzni să spun, că sunt mulțumiți nici acei puțini, cari — per tot discrimina rerum — au izbutit să se încartiruească. Rău a fost sub doctorul Boeriu, rău e sub doctorul Barbu... Ca glăsuitor al opiniei pubice eu nu m'aș încumeta să iau apărarea nici unuia dintre acei, cari s'au perindat pela birourile de încartiruire și de evacuare.

Dar să stăm o clipă împreună cu onorata opinie publică, și împreună cu onoratale autorități și să judecăm cu dreptate și obiectiv dacă se poate judeca obiectiv într'o chestie atât de înverșunată. Dacă n'ar fi Boeriu sau Barbu, dacă aș fi eu, sau dacă ai fi d-ta iubite cetitor, sau dacă ar fi chiar înțeleptul Solomon, sau și mai bine, cel mai desperat solicitător de locuință și i-s'ar pune în mână un regulament și câțiva funcționari: poftim fă locuințe în Cluj — rezultatul ar trebui să fie același: nemulțumiri, cari sporesc neîncetat.

Dar mai e încă un rezultat. Toți câți au nenorocul să fie puși în fruntea biroului de încartiruire, după cele ce am văzut la acel birou, trebue să plece după câteva luni cu nervii ruinați, cu autoritatea morală zdruncinată, urgisiți și bănuiți, de miile de nemulțumiți, căror nu li-au putut spune, de cât lucruri neplăcute. Și dacă ar fi în joc numai autoritatea morală și nu mai nervii domnilor însărcinați cu încartiruirea.

Dar într'o atmosferă surescitată generalizările se fac ușor și în cazul de față generalizările vor țipa — și chiar țipă deja — din mii de guri de toate naționalitățile și pe toate limbile: incapabilitatea autorităților românești.

Rezultatele acestea ne costă cam mult.

Ne costă întâi forțele de muncă ce se consumă în mod inutil printr'un aparat ce nu își poate îndeplini chemarea în condițiile în cari este pus să funcționeze.

Dar costă și bani. Birou, cheltueli materiale, personal în birou, personal afară, câțiva polițiști detașați pelângă acest birou, toate împreună, fără să am datele precize, socot ca reclamă într'un an peste jumătate milion de lei.

E prea scump pentru un lamentabil atestat de slăbiciune, ce ni-l provocăm într'o chestiune, decât care avem încă altele și mai grele. Dar să reținem suma

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Reluarea piesei „Manasse“

Universitatea populară a „Căminului cultural U. E. P.“ din București (Uniunea Evreilor pământeni) organizează o reprezentație festivă pentru ziua de 19 Decembrie la Teatrul Lyric.

Se va juca piesa „Manasse“, de Ronetti-Roman, în care rolurile principale vor fi susținute de către d-na Macri Eftimiu (Lelia) și d-nii Constantin Nottara (Manasse) și I. Morțun (Zelig Sor).

Cărți noui

In editura „Casei Școalelor“ a apărut *„Corespondența lui Pliniu cu împăratul Traian“*, publicată ca un studiu introductiv de d-l G. Popa-Lisseanu.

De-sigur că tot ce privește pe Împăratul nostru, interesează în cel mai înalt grad.

O nouă revistă română în Basarabia

Se anunță din Chișinău, că va apare în curând acolo revista „Renașterea Moldovei“, redactată de scriitorii: Șt. Ciobanu, N. Dunăreanu, Liviu Marian, D. Iov, Tudor Pamfile și Al. Terziman.

Sprijin oficial pentru cultură

Ministerul Cultelor și Artelor a acordat suma de 472.245 lei pentru diferite lucrări de reparații și restaurării la episcopii, mănăstiri și biserici întreținute de stat.

Drepturile limbii române

Ministerul instrucțiunii a trimis o circulară tuturor autorităților neortodoxe din ținuturile alipite, ca să ție în limba română or'ce corespondență cu autoritățile de stat.

---

aceasta, care nu poate fi departe de realitate.

Ce ar fi, dacă o sumă egală cu ceeace se cheltuește acum pentru un aparat birocratic și pentru hârtii oficiale, în cari nu se poate locui — s'ar cheltui pentru a crea locuințe efective? Suma de 500.000 Lei la an corăspunde anuităților unui important capital, cu care se poate întreprinde ceva.

Dar nu este numai atât. Publicul, care are nevoe de locuințe plătește chirii. Luând ca bază numai chiriile minimale admise de autoritate s'ar putea încasa anual jumătate milion, sau și mai mult pentru patru construcții, cari ar cuprinde în total 1000 camere. Las oamenilor de specialitate sarcina de a dovedi prin calcule exacte, că în baza unor asemenea anuități finanțarea construcțiilor necesare este posibilă.

Birourile de incartiruire pot servi la ceva pentru incartiruiri proviziorii. După doi ani de mizerie am putut să ne convingem, că ne găsim în fața unei necesități, care nu slăbește din contra se agravează pe măsură ce se perpetuează. In fața unei probleme permanente n'are haz să ne încăpățînăm pentru măsuri de natură provizorie.

Eu, care am locuit ierni grele în barăci de lemn nu împărtășesc aversiunea multora contra construcțiilor de lemn.

In orice caz o soluție serioasă trebue căutată și decât nici un adăpost, tot mai bine la nevoe chiar unul de lemn.

Vre-uneia dintre autoritățile ce le avem, i s'ar putea da creditul necesar și mandatul de a duce la îndeplinire o soluție fără care zbuciumările actualului birou de incartuire vor rămânea stările.

Proiectul primăriei de a construi locuințe eftine pentru funcționari este de o perspectivă prea îndepărtată și când se va realiza, va satisface un minim de necesități, cu totul disparent. O picătură în mare. Iar obligământul unor evrei de a construi case, numai ca să nu fie evacuați, se pare că n'a fost decât o glumă grosolană, menită a provoca diversiune.

Autoritățile sunt datoare a privi problema în față și a ne da altceva decât simulacre de soluții mai puțin însă a se preta la complicități în diversiuni frivole ca acea cu construcțiile celor amenințați cu evacuarea.

Lucian Bolcaș.

Critica muzicală

— Două cuvinte pentru criticii muzicali. —

Oh, nu, nu vă speriați, iubiți cetitori. Nu-mi trece un moment prin minte, să fac critica audițiunilor muzicale din ultimul timp, căci citind zisrele, fără să vreau, am avut impresiunea desigur ca și D-v. — că avem la Cluj mai mulți critici muzicali, decât evenimente și manifestări muzicale.

Articolul meu ar fi trebuit deci să-l intitulez: Critica criticei muzicale, căci d-nii critici nu trebuie să uite, că și dinșii sunt făpturi omenești, nu sînt feriți de greșeli și prin acestea scutiți de critica altora.

Cu multe și bine cunoscute greutăți, teatrul și Opera română din Cluj au luat ființă! Cu și mai mari, dar cu atât mai puțin cunoscute greutăți — ele se mențin. Nu este vizitator, care să nu simtă satisfacția de a vedea în orașul, până eri cu totul maghiarizat, elemente române, interpretând arta și să nu se plece înaintea acestor pioneri ai zeiței Thalia, cum nu poate fi român care, cunoscând greutățile învinse, și neînvinse de artiștii operii să nu fie plin de admirație pentru aceștia ca și pentru conducătorii lor!

In schimb, ce vedem? In loc ca toți criticii teatrali și muzicali să încurajeze prin organele de publicitate, ce le stau la dispoziție, aceste încercări destul de reușite și costisitoare, se întrec par'că în a găsi greșeli, depreciază în ochii publicului cititor aceste instituțiuni, contribuind prin aceasta la ignorarea lor, pe când ele ar avea nevoie de încurajarea neprecupețită a tot ce e român în Cluj — ungurii păstrând o pasivitate, până la un punct explicabilă. Citiți, vă rog, una din criticile muzicale apărute în ultimele zile și veți vedea că am dreptate.

Căci, să ne înțelegem: dacă vei lua marele teatre ale metropolei lumei și artiști ca Coquelin, Le Bargy, pentru a judeca ansamblul teatral al d-lui Bârsan, vei putea zice incontestabil, că elementele noastre sunt slabe și dacă în judecarea audițiunilor muzicale, concerte simfonice, interpretarea operilor, vei voi să tragi paralele între Metropolitan din New-York, Scala din Milano, Opera din Bayreuth și noua noastră Operă Națională din Cluj de sigur că voi putea găsi ca un Constantin Pavel nu este la înălțimea unui Caruso, baritonul Tămășescu degeaba se străduiește, căci nu ne poate da un Amato și d-na Lya Pop ar fi bine, dacă ar avea vocea d-nei Margareta Matzenauer! In ce privește orchestra, ea este ridiculă orice ar face, oricât s'ar strădui maestrul Bobescu, el nu poate să ne dea cu elementele sale senzațiile ce le avem ascultând audițiunile Orchestrei Gewandhaus din Lipsca, Kain din Muenchen, Filarmonica din Paris sau Symphonica din Boston. Și el însuși — Bobescu — nu este nici un Montreux, nici un Lassale, nici un Nikisch sau Weingartner!

Dar, pentru numele lui Dumnezeu, cum ne încumetăm, să avem astfel de pretenții date fiind mijloacele materiale reduse, cari stau la dispoziția conducătorilor de aci? Dar știu domnii critici, că singur un Caruso sau o Matzenauer primește o leafă, cu care poți întreține întreaga Opera română din Cluj cu orchestra, soliști și cor un an întreg?

Cu critice de felul acesta și cu fraze în cari expresii technice: „harmonie“, „contrapunct“, „partitura“, „orchestrare“, etc. se succed fără șir, putem da cel mult publicului laic impresiunea, că avem o cultură muzicală mai înaltă, că am vizitat centrele muzicale din apus, nu facem însă nici un serviciu începuturilor de artă românească în Ardeal și nici publicului doritor de astfel de artă. Facând critică, nu este suficient, ba este condamnabil să faci astfel de comparație. Critica trebuie să ție seamă în primul rând de împrejurări, căci împrejurările pot fi și sunt în cazul de față, mai tari de cât voința, și ignorând aceste împrejurări, dai dovadă ori de părtinire, ori de reacreditță. In orice caz, ești nedrept. Și mai e ceva, este dorul la noi care, ce, e drept, nu datează de azi sau eri, de a critic[a] — în senzul rău al cuvântului — tot ce este românesc.

Prin aceasta, am ajuns la rezultatul, că elemente române de o valoarea necontestabilă și neconstestată, cum sunt maestrul Enescu, Georgescu, de Max și mulți alții, interpretează operile mari în străinătate și nu la ei acasă. In urma războiului numai, constatăm un mic revirlment și acesta trebuie să-l încurajăm. Să fim mai reservați în genere în criticile noastre, să ne mulțumim că avem aci în Cluj figuri ca Bobescu, Pavel, Tămășescu, Steiner d'Ariu, Sibianul Crișan, voci ca ael d-nelor Roman, Lya Pop, Dicescu etc., și să le dăm acestora toată încurajarea noastră, toată căldura recunoștinței noastre că trecând peste greutățile ce fiecare din ei îndură, — și zău nu sunt mici aceste greutăți de locuințe, îmbrăcăminte etc. etc., ne dau totuși tot ce au mai bun ca putere de interpretare, sau de creațiune.

Că Regele Egipetului stând pe tron, a zâmbit un moment inperceptibil pentru marele public — la Aida, aceasta nu este nici o crimă și pentru aceasta reprezentația poate fi reușită; că lucrarea d-lui Sibianu, pe care am auzit-o la prima audiție nu suferă comparație cu ultimele lucrări ale lui Beethoven, (marele măestru Beethoven a avut bucăți slabe) nu este un motiv de a-i face o critică, care să-l desguste de a mai lucra. Talent real poate constata din această bucată a d-lui Sibianu orice om cu puțină educație muzicală și datoria unui adevărat critic este să încurajeze, să desvolte aceste mișcări începătoare și nu să le sugrume. — Mă voi opri un moment la critica, ce una din foi a făcut-o în ultimele zile amicului meu Constantin Pavel, tenorul primei noastre opere naționale. După această critică, amicul Pavel mai are dreptul, cel mult la un post de portar într'un hotel, nici de cum-ca tenor al Operei noastre. Ei bine, aci critica ia formă de lipsă totală de recunoștință pentru munca

---

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

O minune a omului

— Fragment din'tro lecție. —

Să trecem acum la minunea cea mare, așa cum o găsim povestită, în primul rând, în cartea lui Gérard Harry, intitulată: „Minunea oamenilor“ — „Le miracle des Hommes“ —, Larousse, Paris, 1912. „Umoristul Mark Twain, zice Harry, acest bufon de geniu, care enunță câteodata adevăruri foarte grave între două din paiațeriile lui, exclama într'o seară: „Secolul al XIX-a a văzut născându-se două ființe excepționale: pe Napoleon și pe Helen Keller“. Ei bine, pe Napoleon îl cunoaștem cu toții; de Helen Keller însă avem să ne întreținem aici câteva minute.

Ea s'a născut la 1880, la Tuscumbia, în statul Alabama — în sudul republicei Statelor-Unite —, din părinți bogați aproape și pe deplin sănătoși. Ea însăș, nu avea nici o infirmitate, oricât de mică. La etatea de 19 luni însă, mica Helen fu lovită de o congestie stomacală și cerebrală, boală din care ieși, după puțin timp, ca și cum ar fi scăpat, zice biograful ei, „din mâinele unui călău, care i-ar fi scos ochii, i-ar fi tăiat urechile și i-ar fi smuls limba, ca să facă din ea un monstru“: nu mai vedea, nu mai auzea și nu mai vorbea.

Nu este locul aici să descriem desperarea părinților, desperare crescută atunci când marii specialiști din America le făcură cunoscut, vre-o patru ani mai târziu, că organele atinse erau iremediabil pierdute. Putem releva doar faptul, că această disperare era mărită prin spectacolul tot mai îngrijitor, pe care-l oferea mica lor infirmă. Lipsită de orice înțelegere pentru lumea din afară, Helen devenea, în adevăr, pe zi ce-i creșteau forțele, tot mai sălbatică, mai voluntară, nerăbdând, la urmă nici o rezistență și trăind numai prin și pentru nevoile ei de animal puternic, dar prins ca într'o cursă de fer în cele trei infirmități ale ei.

Dar ceeace izbea pe părinții acestei nenorocite, erau unele accese de furie, care le dau impresia, ca și cum fata lor ar fi făcut unele sforțări desperate, ca să sfarâme această închisoare și să câștige un lucru neștiut, dar presimțit de ea. In urma sfaturilor lui Bell, inventatorul telefonului și care era și profesor de surdo-muți, soții Keller se adresază atunci institutului Perkins, din Boston, institut în care de asemenea se făcea educația surdo-muților și a profesorilor lor. Institutul le recomandă pe domnișoara Anna Sullivan, oarbă ea însăș pe atunci, dar care și-a recâștigat, mai târziu vederea.

Domnișoara Anna Sullivan s'a preparat pentru noua ei misiune timp de șease luni și la scurgerea acestui spațiu de timp s'a dus în casa părinților fetei Helen Keller, la 3 Martie, 1887, zi din care ea nu s'a mai despărțit de marea noastră infirmă. „Poți să încerci, exclamă Harry, fără un fior, să măsori opera la care se înjuga această misionară de douăzeci și unu de ani? . . Era o operă demnă de un Dumnezeu. Nu era oare vorba, în adevăr, să facă să apară o lume din haosul în care se sbătea trista făptură, abia omenească, reprezentată prin Helen Keller?

Inceputul a fost mai mult decât greu. Domnișoara Sullivan a avut în primele timpuri adevărate ceasuri de desnădejde, când numai putea face altceva decât să plângă și să considere încercarea ei drept zadarnică. Primele contacte, între ea și eleva ei, aveau uneori mai mult aerul unor scene de bărăgan decât de intimitate casnică. Refractară oricărei acțiuni educative și ori cărei apropieri, Helen lua fața de domnișoara Sullivan mai mult atitudinea pe care o are un tânăr animal nedomesticit față de îmblânzitorul lui, decât aceea a unei școlărițe față de o profesoră: nu odată, curagioasa profesoară avu să se apere în contra loviturilor neîmblânzitei fete. Incetul cu încetul însă prima furie se liniști și în curând vom vedea și alte rezultate, mai mari încă.

Metoda întrebuințată de domnișoara Sullivan, pentru instruirea elevei sale, a fost aceea de care face uz ori ce mamă, pentru stabilirea legăturilor dintre ea și copilul ei. Ce face o mamă cu copilul ei, ziua întreagă prin casă și dimineața și seara, în pătuc, înainte de sculare și înainte de adomire? Vorbește. Acelaș lucru a făcut și tânăra noastră profesoară cu recalcitranta ei elevă: au vorbit ziua întreagă și dimineața și seara și ori de câte ori erau împeună. Cum însă Helen nu auzea, profesoara ei nu-i putea vorbi în felul obișnuit în care fac mamele. Și nici prin semne nu puteau comunica, văzul lipsind și el și uneia și alteia. Helen nu avea de cât două simțuri — odoratul și pipăitul. Prin o dorat nu se putea ajunge la mare lucru, în materie de educație; mai rămânea deci numai pipăitul și domnișoara Sullivan în această direcție s'a și îndreptat. Organul de contact e mâna cu degetele:

Ei bine, în mânuța din ce în ce mai ascultătoarei a eleve sale, domnișoara Sullivan scria cu degetul tot ceea-ce o mamă spune copilului ei. Ne-am oprit și la această chestiune de metodă, deși pe noi ne interesează numai rezultatele, din cauza in-

Cronica politică

Mesagiul, ca de obicelu, va fi un prilej mai mult pentru discuțiuni și scandaluri fără de nici un rost. De aceea dacă nu se va ajunge la înțelegere pentru suspendarea acestei discuțiuni, suntem siguri că vom ajunge la vacanța de sărbători și tot nu vom avea de înregistrat vre-un rezultat pozitiv. Chiar dacă discuțiunile vor dura numai o săptămână, totuși săgețile și chestiunile personale care nu vor putea fi evitate în cursul unor desbateri atât de generale ca acelea prilejuite de-o discuție de mesaj, vor învenina spiritile și le vor întărâta pentru tot restul sesiunei.

Până în prezent, în afară de disenziunile observate în cronicile precedente, mai este de constatat reducerea rolului d-lui Take Ionescu în guvern. Prezența acestuia nu s'a simțit de loc până acum, și cu toate că deschiderea parlamentului ar fi fost un prilej potrivit pentru ca guvernul sau majoritatea să dea un semn prin care să se manifeste solidaritatea și aprobarea pentru acțiunea din străinătate a ministrului de externe, totuși, până în prezent, cea mai riguroasă tăcere se păstrează în jurul acestui trist personaj. In timpul acesta ziarul „Renașterea Română", care reprezintă punctul de vedere guvernamental în toate chestiunile și aparține personal d-lui Ministru Tăslăuanu, duce o înverșunată campanice contra d-lui Take Ionescu, pe care nu încetează de-a-l presenta că element disolvant și periculos. Judecând după această atitudine, credem că d. Take Ionescu a încetat de-a mai participa la consiliile de miniștri, sau dacă mai ia parte nu mai are relațiuni personale de cât cu foarte puțini dintre membrii guvernului.

Intrându-se în toiul activității parlamentare vom putea cunoaște, deci, pe lângă noua orientare a opoziției și felul cum guvernul înțelege să rezolve chestiunea d-lui Take Ionescu.

Știri și fapte politice

Se anunță că d. deputat Dr. Amos Frâncu va interpela guvernul asupra unei convențiuni pe care d. Take Ionescu a semnat-o la Paris și prin care a cedat unui consorțiu străin linia ferată Vârșeț-Biserica-Albă, fără știrea guvernului. Ținutul cuprinde peste 160 mii de Români și o rețea de patru linii ferate.

*

Conflictul dintre d-nii Ioanițescu și Citta Davila, membri ai majorității, se constată a nu fi numai un conflict limitat la două persoane ci între două tabere. Este vorba de tabăra a așa numiților „Ciocoi" și acela a pretinșilor „oameni noui", care — și dispută influența în partid. Tabăra „Ciocoilor" ar fi voit să împiedice proectata întrare în guvern a d-lui Ioanițescu și de acela a pus la cale debarcarea acestuia din scaunul vice-președențial. Cum însă conflictul acesta are rădăcini mai adânci în rândurile guvernamentale, ne putem aștepta să ia proporții care pot fi fatele guvernului.

*

In ultimul moment aflăm că politica de înstrăinare a țărei, reprezintată prin Casa Blank și d-l Take Ionescu, își face tot mai mult drumul și e pe cale să întâptuiască una dintre acțiunile cele mai dăunătoare pentru neatârnarea economică a României.

Acest consorțiu internațional a hotărît să dea exploatarea atelierelor C. F. R. din întreaga țară la două grupuri streine; un grup francez pentru vechiul Regat, și un alt grup englez pentru nouile provincii.

Samsarul cel mare în această afacere este Casa Blank împreună cu d-l Take Ionescu iar interesele Statului sunt reprezintate prin Direcția C. F. R. și d-l General Văleanu care din nenorocire, deși fost militar, nu are conștiința apărării intereselor țărei.

Suntem, însă, convinși că opinia publică românească va reacționa cum trebue într'o chestiune, în care România a luptat continuu ca săși dobândească independența economică.

(Viitorul).

Un semnal îmbucurător

Păr. I. Lupaș, prof. universitar, care după cum se știe nu numai în cultura românească, dar și în organizația partidului național, ocupă un loc de frunte, semnează în „Dacia Traiană" din Sibiu, un primarticol, plin de înțelepciune, despre „Drepturi și Datorințe."

Reproducem din acest articol introducerea de mai jos, care însemnează un semnal de luptă contra avalanșei de demagogism și escultare a mulțimei, contra cărei noi luptăm din răsputeri și pe care partidul național ca și organul său „Patria" o alimentează atât de primejdios. Ne pare bine că acest semnal este dat tocmai de un luptător de importanța păr. Lupaș și am dori ca înțelepciunea cuvântului său autoritar să-și dea roadele în primul rând în sânul acelei organizațiuni.

Iată, printre altele ce spune Păr. Lupaș:

Sibiu, 2 Decembrie

Una dintre multele cauze ale desechilibrului moral și social din zilele noastre este a se căuta în demagogia condamnabilă a celor ce nu scapă nici un singur prilej de a ameți cugetul mulțimii cu idei prăpăstioase și incoherente.

Sub cuvânt, că luminează muncitorimea sau poporul dela sate, nu se sfiesc să arunce sămânța urei și anarhiei până și în cele mai bune suflete de creștini și cetățeni, vorbindu-le necontenit numai de drepturile, cari li s'ar cuveni în viața de stat și acoperind sub vălul tăcerii datoriile, pe cari tot insul ar trebui să le îndeplinească față de statul, dela care pretinde atât de mult. Se trezesc deci, cu vreme și fără vreme, în sufletele credule numai pofte și apetituri, fără a li se lumina în acelaș timp cugetul, că realizarea lor este în cele mai multe cazuri o utopie sau chiar fiind posibilă, este condiționată de felul, cum și de măsura în care se știu achita toți cetățenii și toate categoriile sociale de datoriințele lor patriotice.

Se desvoltă și se cultivă, în mod intenționat, numai conștiința drepturilor, ofilindu-se cu totul conștiința datoriilor.

Această demagogie condamnabilă este isvorul multor aparițiuni sinistre, cari măresc din zi în zi prăpastia, ce amenință cu totală zdruncinare echilibrul sufletesc și echilibrul social al popoarelor și al omenirii întregi.

Cronica Bucureștilor

— Promisiuni și realități. — Manevra unui naufragiat. — Studențimea se agită. —

In materie de politică internă mesajul se prezintă anul acesta sărac în fapte concrete dar neobișnuit de bogat în promisiuni.

Un plan de activitate ce îmbrățișează în câteva rânduri reforma agrară și administrativă, reorganizarea finanțelor și comunicațiilor, intensificarea producției și celelalte, — n'ar putea decât să ne bucure dacă nu ne-ar urmări amintirea unor promisiuni tot atât de mari ale d-lui Vaida complectată cu coșmarul seziunei trecute a actualului parlament. Și totuși am spera, — având convingerea urgentei necesități a marilor reforme dacă însuși Guvernul n'ar fi avut grija să zădărnicească toate așteptările prin atitudinea sa.

In adevăr, pot fi oare înfăptuite aceste reforme fără ca ele să fi fost vreodată aduse în discuția opiniei publice? Se poate admite misterul închis în cartoanele birourilor, când este vorba să se așeze bazele de viețuire ale României Noui? Se poate concepe ideia unor reforme ce se vor cunoaște cu trei zile înainte de votare de către Parlament, pentruca abia în urmă să le afle și opinia publică? Noi credem că nu.

In vremea dispariției diplomației secrete, secretul în materie de reforme desigur că nu-și are locul. Pentru aceasta ne așteptăm ca Guvernul să vie cu o serie de măsuri urgente, îndreptând răul și aducând pe de altă parte în discuția opiniei publice reformele pășind astfel pe prima treaptă a realizărei lor.

*

Din nenorocire însă la Cameră și Senat au început să se repete scenele din trecut. Prima adunare abundă în scandaluri a doua în cereri de concediu. Rezultatele sunt identice: lucrările stagnează. De remarcat însă în incidentele ultimilor zile manevra D-lui Duiliu Zamfirescu pentru a scăpa de comisia de anchetă parlamentară cerută de opoziție în chestinea încasărei sumei de 40000 lei de la nemți pentru un discurs germanofil la Academie. Cu binevoitorul concurs al Părintelui Imbroane cunoscutul tovarăș la Reșița, în loc să se pună la vot în ședință cererea de anchetă, ea a fost trimisă în secțiuni și înmormânt tă cu toată pompa necesară...

Intrebarea e însă ce situație are președintele Reșitei și Camerei în urma acestor incidente, pe cari numai o comisie de anchetă parlamentară le-ar putea lămuri, comisie ce trebuia singur s'o ceară pentru ca din raportul ei să se vadă dacă mai are forța morală necesară prezidărei Camerei. N'a făcut-o însă preferind echivocul, luminei depline, și aceasta din motive binecuvântate „Opinia publică însă nu mai este acea din trecut; ea judecă și condamnă iar sentința ei nu va fi pe placul d-lui Duiliu Zamfirescu.

*

In ultimul timp am înregistrat în București, paralel cu o creștere nebănuită a speculei un *relache* în lupta contra ei, inițiativa particulară urmând exemplul Guvernului și lăsând acaparatorii să lucreze netulburați ca în adâncii codrii ai Vlăsiei... Azi lupta începe din nou. Studenții, siliți să doarmă în ganguri să plătească cinci lei un opaiț, o sută de lei o carte și 500—600 o mansardă, se agită din nou căutând să atragă atenția autorităților trezindu-le puțin.

In întrunirea ce a avut loc la Universitate sub președința d-lui Gusti au hotărât să înceapă o luptă aprigă pentru a izbuti să obțină un control mai serios asupra locuințelor diferiților parasiți sociali ai Bucureștiului. In aceiași adunare s'a pus în discuție chestiunea căminurilor studențești de cari se simte atâta lipsă, mai ales acum când spre capitală vin cei mai mulți studenți ai provinciilor alipite. Cu această ocazie s'a amintit milioanele ce se cheltuesc zădarnic de către stat cu vestita „Opera" a cărei existență este un mit — menționându-se tot odată lipsa de atenție din partea autorităților în chestiunea așa de importantă a organizărei vieței studențești.

C.

---

fără preget, pentru perseverența și zelul ce acest stimat artist a pus-o în slujba înjghebărei Operei Naționale. Căci nu este român în Cluj, care să ignoreze partea de muncă ce a îndeplinit-o acest artist, care ținând rolurile titulare sau cele mai obositoare, se mai ocupă și cu punerea în scenă atât de grea. Și fapt curios este, că acum patru ani, când nu visam încă că acest pământ va redeveni românesc, și teatrul de azi era încă pur maghiar, amicul Pavel sub pseudonimul Pap Laszlo, interpreta pe același „Faust" fiind chemat de vre-o zece ori la rampă! Ei bine, poți să le aduci ungurilor orice învinuire, dar acea că nu se pricep la muzică, greu.

Așadar, pentru Ungurii de aci Pavel era încântător și pentru noi — connaționalii săi, nu face două parale? Se poate lăsa fără protestare o astfel de eșire? Așa răsplătim noi pe artiștii noștri, pe cei carî și-au riscat sănătatea pentru a ne da o operă română?

Un Viculle, un Slezak, un Piccaver pot plăcea mai mult ca un Pavel. Dar aceștia sunt la Paris sau Viena și dacă vrei să le cauți cusurori, poți să le găsești și lor. Nu e lucru mai ușor decât a face critică.

Și mie mi-a fost dat un șir de ani să fac recenzii muzicale, sau „critica muzicală" dacă voiți, Această putere ce mi-a fost acordată de unele ziare din București am întrebuințat-o însă în totdeauna cu scopul încurajării elementelor și nici odată cu scopul de a face personalități, sau pentru a zdruncina încrederea artistului în puterea sa de muncă.

Uneori, critica severă poate avea influență binefăcătoare — și aceasta o știu din propria mea experiență — aceasta însă se poate face la repetiții, sau personal și nu în public, când nu ești convins că publicul are pregătirea necesară de-a înțelege și înterpreta critica ta, și când ești, din contră, convins, că, citindu-ți critica prea aspră, nu trage din ea altă consecință decât aceea de a boicota teatrul și opera română, care cu nevoie, cum am mai zis, de întreaga și neprecupețita noastră încurajare.

Incurajați, domnilor critici, ceeace avem, căci mi se pare că nu este departe timpul că nu vom mai avea ceeace azi posedăm și atunci nu veți mai avea ce „critica".

Acestea le aveam de spus.

Carol A. Jahoda.

---

teresului, pe care-l are inovația profesoarei de care ne ocupăm. Până la ea. aceia care se ocupau de orbi, îi învățau vorbirea și scrierea pornind de la cuvinte izolate, cuvinte date odată cu obiectul corespunzător. Domnișoara Sullivan a găsit metoda aceasta prea depărtată de cea naturală și atunci ea a întrebuințat fraze întregi, cum spuneam, pe care, de sigur, că Hellen nu le înțelegea, dar care copil înțelege toate cuvintele pe care le aude dela mamă-sa. Hellen însă, ca și un copil normal, se deprindea încetul cu încetul cu ideea unui contact posibil între ea și profesoara ei, iar aceasta însemna foarte mult.

La început ea și-a dat seamă numai că unele semne, mai des repetate, ca cuvintele prăjitură, păpușe reprezentau obiectele, care o interesau pe ea mai mult; dar idea că orice obiect are un nume, nu născuse încă și domnișoara Sullivan începuse să se îndoiască de faptul, că ea va putea naște vreodată. Intr'o zi însă, pe când se silea să facă pe eleva ei să înțeleagă diferența dintre un lichid și vasul care-l conține, iar pentru aceasta punea întâi mâna Helenei sub apa cea rece a unui obiect scriind în același timp în palmă apă, punând apoi această mână pe un pahar plin și scriind în palmă pahar . . . „mica Helen îngălbeni și se înroși rând pe rând, începu să tremure cu putere și păru imediat transfigurată de extaz" . . . idea că orice lucru are un nume născuse însfârșit în sufletul ei. Și „nebună de bucurie, ne spune Harry, ea începu atunci să pună mâna pe tot ce-i ieșea în cale și să ceară semnul corespunzător în palmă iar primul obiect cu care a început a fost persoana misterioasei streine, care-i răspunse: „profesoară". Aceasta primi atunci pentru prima oară, din partea elevei sale, semne abundente de ceva omenesc, de simpatie, adică mângâieri, sărutări, transporturi de tot felul, care ziceau parcă: „Acum știu! Tu ești liberatoarea mea, venită aici să mă duci de mână și să mă scoți afară din iad! . . ." Domnișoara Sulivan, ea își simți inima aproape gata să se sfărme de bucurie. Ea vărsa lacrămi neprețuit de dulci, lacrămi pe care ai vrea să le știi culese și păstrate în cea mai imperială ascunzătoare de odoare, căci ce diamante din India sau din Africa pot valora cât aceste lacrămi, ieșite dintr'o mândrie atât de nobilă și dintr'un devotament și o milă atât de rece."

Acesta este cazul fetei Hellen Keller. Ce a urmat este aproape banal; a ieșit în orice caz ca o desvoltare firească din acești primi pași, pe care i-am schițat aici. Odată contactul cu lumea externă stabilit, tânără înfirmă a trecut repede la scris, la cetit — cu alfabetul special orbilor, bine înțeles — a învățat dactilografia, a dat examene de ciasele primare, s'a înscris la liceu, a învățat pe lângă engleza câteva limbi moderne, în plus de cele vechi, a terminat liceul, apoi a făcut același lucru cu universitatea, astăzi este inspectoarea școlilor de surdo-muți din Boston, autoarea mai multor cărți celebre (Istoria vieții mele, Universul meu, etc. . . . se găsesc și în franceză) și una din persoanele cele mai culte și mai plăcute din lume.

E mult, nu? Și totuș Hellen Keller a făcut și mai mult!

Virgil I. Bărbat.

INFORMAȚII

Direcțiunea Muzeului pedagogic din București, strada Victor Emanuel III. No 11, roagă toate Direcțiunile școalelor superioare, secundare, normale, seminarii și speciale etc., să binevoiască a-i trimite Anuarele și orice alte publicațiuni pentru biblioteca sa.

*

Credincioșii bisericii ortodoxe din Cluj sunt rugați a-și achita darea de cult și contribuțiunea către biserică la epitropul Anton Mandeal piața Cuza Vodă No 13.

Comitetul parochial.

*

In baza încuviințărei primite dela Rectoratul Universității din Cluj, sub Nr. 480—1919 d-l Vasile Vlaicu va ține la universitate un curs teoretic de 12 lecțiuni, începând dela 9/22 Decembrie zilnic la oarel 6-7 p. m. Cursul e gratuit.

*

In ziua de 5 Decembrie a avut loc la Cluj ședința reprezentanților magistraților din Ardeal, pentru a discuta statutele societății „Asociațiunea Magistraților din Ardeal", de curând înființată.

Cu această ocazie s'a ales și o comisiune, care să studieze modul de unificare a lefurilor.

*

Secratariatul de interne a luat dispoziție pentru introducerea uniformei din vechiul regat, la personalul de pază al orașelor din Ardeal.

*

In urma rapoartelor sosite despre boalele de vite, ce bântue prin țările vecine, serviciul veterinar superior a luat măsuri pentru paza strictă a legilor sanitare pe o rază de 20 kilometri dela frontieră.

*

Conform unei dispozițiuni ministeriale polițiile din Banat vor continua să depindă tot de Secretariatul de interne din Cluj

*

In mod provizoriu s'a admis, ca funcționarii unguri cari nu au învățat românește, dar au depus jurământul de credință, să continue serviciul în ținuturile ungurene.

*

In timpul cel mai scurt vor sosi în țară stofe din Canada în valoare de 9 milioane dolari.

*

In curând se vor stabili raporturi comerciale între camera de comerț locală cu cea din Viena.

*

Astăzi se începe târgul de țară din Blaj.

*

Trenul Oradea-Mare—Brașov, de câteva zile este iluminat.

*

Ziarul „Uj Vilag" se va muta în curând din Cluj la București.

*

In Cluj se va înființa direcțiunea centrală de aprovizionare pentru Ardeal.

*

S'a hotărît ca cele 3 vagoane ce sosesc zilnic cu alimente, să fie date primăriei pentru a fi distribuite populației sărace din Cluj.

*

Marți ora 8 seara în localul căminului „Menza" studenții Someșeni vor ține o adunare generală pentru a lua inițiativa unei organizații de propagandă culturală.

Contrar afirmațiunilor ziarului „Argus" plata restului de 40 la sută la ruble și coroane se va face în bilete ale Bancii Naționale nu în bonuri de tezaur.

*

Pentru controlul străinilor ce vin în Ardeal s'au luat dispoziții ca pentru libera petrecere în țară fiecare să primească un bilet de legitimație pentru 15 zile de la Poliția respectivă, iar pentru un termen mai lung, de la Secretariatul de interne din Cluj.

*

Taxele comunale ce se percepeau pentru diferite articole alimentare ca drojdie de bere, oțet etc s'au suprimat pe ziua de 1 Decembrie.

*

Zilele acestea sosesc 30 vagoane tutun din vechiul regat.

*

Siguranța a descoperit la mai mulți indivizi, ai căror nume se ține în secret, suma de peste 5 milioane lei în bancnote falșificate de câte 500 lei.

Bancnotele falșificate au formatul puțin mai mic ca cele bune, hârtia mai proastă, iar numerile din colțuri nu corespund cu ultimele cifre ale numărului din mijloc.

Falșificatorii au fost arestați.

*

La procesul Krefeldiștilor dl Radu Rosetti și-a început pledoaria, citind o scrisoare a mareșalului Konrad von Hoetzendorf prin care se arată că principalul acuzat col. Stavrache n'a cerut înscrierea în armata austro-ungară. A fost ascultat apoi col. Lazarescu venit dela Oradia să apere pe locot. Popescu.

*

O delegație de proprietari s'a prezentat d-lui Secretar general al agriculturei, cerându-i să intervină pentru a nu fi arendate locurile de cultura sfeclei, necesară pentru fabricele de zahăr.

*

Societatea economică „Ardeleană", în adunarea ținută în zilele de 5 și 6 c., a ales o comisiune, care să prezinte corpurilor legiuitore și M. S. Regelui următoarele propuneri cu privire la arendarea forțată:

1. Reforma să fie făcută după normele celei din vechiul regat.
2. Să se lase proprietarilor 500 jugăre pământ arabil.
3. Proprietatea de mijloc să fie scutită de arendarea forțată.
4. Să se lase pământul necesar pentru pășunatul vitelor proprietarilor de ferme.
5. Agronomilor să li-se dea pământul prevăzut de lege.

*

Marile fabrici de oțet și lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc orice fel de cutii pentru farmacie și pentru comerț cu preț redus.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32.

In săptămâna aceasta, Miercuri 8 Dec. și Vineri 10 Dec. se va cânta opera „Faust" cu noua distribuție și anume: Margareta d-ra Mini Nesterescu, Mephistopoles d-l Zaharia D'Arin Valentin d-l Nicu Apostolescu.

*

Eri a fost prins pe linia Brașov-Teiuș, pungașul de buzunare Ion Sintion, care până acum a furat peste 380 mii lei.

*

La sfârșitul lunei sosesc din Ceho-Slovacia 28 vagoane ghete contra compensații.

*

Astăzi se va deschide cafeneaua-restaurant „Park" în localul renovat.

Vechea clientelă cât și cea nouă va găsi aici singurul local de petrecere și de distracție. Va concerta totdeauna o orchestră de primul rang. O bucătărie aleasă va sta la dispoziția onor. Public cu cele mai gustoase mâncări. La etaj este amenajată o sală specială pentru jocul de șah.

*

„CARPATIA" Banca și Societate de comerț pe Acții în Cluj, Piața Unirii No. 5. Plătește după depuneri 5—6 la sută interese.

*

Domnii acționari a Intreprinderilor Forestiere Române s. a. Cluj, cari nu au efectuat vărsămintele corespunzătoare valoarei nominale asupra acțiunilor subscrise, sunt rugați și pe calea aceasta, să binevoiască să le efectueze cât mai în grabă, cunoscând, că ultimul termen a expirat la 15 August a. c. și că Cons. de Adm. este autorizat în puterea § 149 a Cod. Com. și a § 5 a stat. societare, să decare titlurile respective de nimicite și să treacă vărsămintele, deja făcute, în favorul societății.

*

Secretariatul general din Cluj al Ministerului de Instrucțiune publică, având în vedere importanța culturală a Academiei reg. de drept din Oradea-mare pe teren educativ-superior național, prin resol. Nr. 28996—1920, Secția III, a conferit 15 (cincisprezece) burse pentru ascultătorii acestei Academii pe anul școlar 1920—1921. Bursele sunt de câte 2000 (două mii) Lei.

Acei ascultători ordinari, cari doresc să obțină vre-o bursă să-și prezinte până la 28 Dec. a. c. subsemnatului decan cererile timbrate în regulă și adresate Secretariatului general din Cluj al Ministerului de Instrucțiune pubiică. La cerere vor alătura: Certificatul de collogii din obiectele principale, propuse în acest semestru, certificat despre diligența dovedită în ascultarea cursurilor și atestat de paupertate.

Oradea-mare, la 1. Dec. 1910.

Dr. Iuliu Hovanyi, decan

*

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acțiuni, în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere și spirt de prima calitate. Fabrică de rom și cognac, precum și vin în butelii desert și likör.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14.

„Apărarea femeii și a copilului"

In legătură cu cele publicate de noi privitor la leăganul de copii înființat la R. M. S., suntem în măsură de a da următoarele amănunte asupra societății „Apărarea Femeii și a copiilor" datorită bunei voințe a unei doamne membre:

In Martie trecut, din inițiativa Doamnei *Sanda Mateiu*, un grup de doamne de dincoace și de dincolo de munți, convinse, că numai prin conlucrarea tuturor, în acelaș scop se pot pune baze solide tinerei țări ce s'a format prin voința Celui de Sus și prin brațul vânjos al Românului, neam îndreptat privirile către micile vlăstare care vor forma România de mâine și ne-am hotărât a ne da munca și timpul nostru pentru a ajuta pe aceștia și pe mamele lor. Așa am format *„Cercul pentru apărarea femeii și a copilului"*.

Insigna ce purtăm este un nasture rotund brodat în puncte românești și cu culori românești, având în mijloc inițialele A. F. C. cari resumă și deviza noastră.

Pentru a ne apuca de lucru, a trebuit să cunoaștem nevoile cele mai imperioase. Am mers de am vizitat azilul de copii din strada Raeótzi, unde am crezut cu cale să dăm mână de ajutor Statului, lucrând pentru copii și vizitându-i din când în când. Am dus acolo vre-o 40 de rochițe de zefir, (prin lunie); au fost primite cu răceală și am înțeles că în instituția Statului nu avèm rost să ne amestecăm, din inițiativă particulară.

Ne-am retras, pentru a ne îndrepta activitatea în altă direcțiune, unde să putem lucra și organiza mai mult sau mai puțin independent.

Toată vara am lucrat rufărie de copii mici (sugaci) pentru a întemeia „un leagăn" pe lângă fabrica de tutun din localitate. O parte din materialul de lucru l-am cumpărat cu sume de bani adunate de doamnele din Cerc de pe la Bănci sau alte instituțiuni; iar o altă parte l-am căpătat de la M. S. Regina prin intervenția Doamnei E s. Greceanu care făcea parte din Cerc.

Pentru camere, mobilier, personal, avem la leagăn concursul binevoitor și foarte prețios al Direcțiunei fabricei.

In Octombrie am inaugurat „leagănul". Acolo, lucrătoarele cari au copii sugaci, îi aduc dimineața când vin la lucru, îi lasă în îngrijirea d-nei Ana Sârbu, care, ajutată de două femei de serviciu, le dă îngrijirile necesare în tot timpul cât mamele lucrează în fabrică. La orele fixe de recreație mamele vin de-și hrănesc copii și ele înșile primesc o mică gustare, constând din lapte și pâine.

Persoanele cari se interesează de această instituție ne fac plăcere, mergând să o viziteze în orice zi de lucru, între 9 dim. și 4 pm., de preferința la ora de alăptare 9½ sau 12½, vor putea vedea felul cum e organizată și foloasele ce aduce pentru viitoarea generație.

Pentru a pregăti personalul necesar acestui leagăn, sau pentru cele care eventual s'ar crea pe lângă alte fabrici, s'a deschis încă din anul trecut un curs practic de puericultură la clinica infantilă, curs pus sub di-

Joi seara s'a deschis Cafeneaua „New-York" complect renovată fiind localul cel mai frecventat al Elitei din Transilvania.

Directorii actuali sunt elevi eminenți a casei Capșa și Boulevard din Capitală.

Salile de conversație de joc și de citit sunt aranjate și demne de renumele cel bun și vechi al Cafenelei New-York.

Un bufet ales stă la dispoziția onoratei Clientele.

*

Secretariatul general al Instrucțiunei din Cluj ne trimite spre publicare următoarele:

Se declară vacante pe ziua de 15 Decemvrie 1920 la clinicele Universitare din Cluj următoarele posturi:

1. Postul de administrator cu retribuțiune de cl. VIII-a și locuință în natură, luminat și încălzit.
2. Postul de econom-conducător cu retribuțiunea de clasa VIII-a.

Candidații trebue să posede diploma de maturitate liceală ori comercială și examenul de comptabilitate de stat. Cei ce nu posedă examenul acesta vor fi numiți interimar cu condiția de a-l trece în termen de doi ani.

Cererile se vor adresa până în ziua de 15 Decembrie cel mai târziu la Direcțiunea clinicelor Universitare, anexându-se toate actele, între care și dovada de cetățenie română, de bună-conduită și de satisfacerea obligațiunei militare.

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea". Tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se va abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie a. c.

CONVOCARE

Banca Clujană de Credit și Economii, invită pe d-nii Acționari la o

adunare extraordinară

ce se va ține la 14 Decemvrie ora 4 p. m. la sediul din Cluj, Piața Unirii (Mátyás-tér).

PROGRAM:

1. Propunerea Direcțiunei pentru urcarea capitalului social dela 5.000.000 la 15.000.000 Lei.

2. Propunerea Direcțiunei spre a modifica §§ 1, 2, 3, 4, 19, 21, 22, 30, 33, 36 și 37 din statute.

3. Propunerea Direcțiunei pentru unificarea Băncei Comerciale Soc. pe Acții din Dej cu Banca Clujană de Credit și condițiile, în cari se va face această unificare.

4. Alegerea a 2 membri pe 3 ani.

La această adunare se invită d-nii acționari și delegați însă numai aceia vor avea drept de vot, cari au depus acțiunile la casseria Institutiei din Cluj. până în ajunul adunarei la ora 5 p. m., impreună cu cupoanele neexpirate.

Cluj, la 25 Noembrie 1920.

Direcțiunea

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Situația internațională

Guvernul italian având în vedere dispoziția lui D'Annunzio de a nu ține seamă de tratatul din Rapallo, ratificat și de Palament, a hotărât blocarea Fiumelui, socotind că pornind pe calea violențelor, va reuși mai mult decât pe aceea a tratativelor.

Fermitatea, pe care guvernul D-lui Giolitti nu a vrut, sau nu a fost în stare s'o dovedească cu ocazia tulburărilor sângeroase provocate de socialiști la Bologna, e întrebuințată de astă dată contra lui D'Annunzio, care prin acțiunea lui, să-i zicem aventurieră pentru a complace cineva, a făcut atâta bine Italiei contribuind prin atitudiene lui intransigentă la intimidarea yugoslavilor.

Giolitti care nu împedică sau ia foarte slabe măsuri coercitive și prohibitive contra propagandei bolșevice din Italia, crede de cuviință să blocheze pe cel care a păstrat Italiei perla Quarnerului.

In fine după atâtea crize de guvern. întâmplate în toate țările ei limitrofe, avem una și în Ungaria. Primul-ministru Teleki a anunțat Camerei demisia întregului guvern, aceasta solidarizându-se cu demisia ministerului de finanțe provocată de respingerea de către parlament a legilor fiscale propuse de acesta.

Se crede că neînțelegerile din sânul majorității parlamentare vor duce la o scisiune care va face imposibilă guvernarea cu actualul parlament. Dacă neînțelegerile nu se vor putea aplana, parlamentul acela, ales acum zece luni pentru a face operă de Constituantă, va fi disolvat.

In conferința ținută Joi la Downing-Street și la care au participat Lloyd George și Bonar Law din partea Angliei, Leygues și Berthelot din partea Franței și contele Sforza și marchizul Imperiali din partea Italiei s'a redactat o notă comună care va fi trimeasă Greciei din partea puterilor protectoare.

Prin aceasta se aduce la cunoștință poporului elen că Antanta nu se va opune revenirei la tron a regelui Constantin.

In schimb dacă Antanta nu vrea să se amestece în politica internă a poporului grec, îl avertisează, că pe viitor nu-i va mai da nici un ajutor, nici din punt de vedere economic, nici diplomatic, de oarece prin reîntoarcerea lui Constantin, dușmanul declarat al Aliaților, care în timpul războiului prin acțiunea lui sistematic germano-filă a făcut atâta rău cauzei antantiste, s'ar reîncepe aceiași politică filogermană.

In legătură cu această notă-protest a început scăderea drachmei la bursa din Paris, ceia ce arată că și marea finanță este direct interesată de cele ce se petrec și că Venizelos era mai ales mare european pentru că a știut să facă la timpul oportun anume concesii acestei mari finanțe.

Deși puterile protectoare au declarat că nu vor să influențeze întru nimic hotărârea poporului grec, totuși numai faptul, că nota este trimeasă înainte de începerea plebiscitului, arată destul de clar despărțenia între gând și faptă.

Date fiind ultimele evenimente petrecute în Grecia: primirea triumfală a fraților lui Constantin etc, ne îndevin că nota Aliaților va avea un ecou cât de slab în opinia publică grecească. cu atât mai mult cu cât partidul venizelist, simțind pulsul, a declarat că se obține de la plebiscitul.

In acest caz plebiscitul va însemna o reîntoarcere triumfală pentru filogermanul Constantin.

In legătură cu această mult discutată revenire, sunt declarațiile făcute de Luygues ziarului „Le Temps". Premierul francez crede posibilă ploclamarea, ca rege al Greciei a diadochului George, fiindcă acesta nu a fost direct amestecat în complotul constantinian.

Aceasta e o indicație ca Antanta, ținând seamă dn intransigența poporului grecesc, caută de pe acum să rezoalve problema printr'un compromis: abdicarea lui Constantin în favoarea diadochului George.

TELEGRAME

Austria a fost admisă în Liga Națiunilor

Geneva, 5 Decembrie.

Comisia pentru admiterea statelor în Liga Națiunilor, după vli discuții a acceptat cererea austriacă.

Demisia guvernului maghiar

Budapesta, 5 Decembrie

Ministrul-președinte Teleki a anunțat Adunarii Naționale demisia întregului cabinet. Cauza demisiei este solidarizarea guvernului cu ministrul de finanțe, contra cărui a votat Adunarea națională în ședința publică de eri. Cu prilejul desbaterilor asupra proiectului de lege de mai sus, se știe că în sânul Adunării Naționale de mai mult timp exista o oarecare animozitate față de sarcina pe care Ungaria era nevoită să o supoarte în urma războiului pierdut. Regentul a primit demisia.

Contele Sforza la Londra

San-Paolo, 5 Decembrie

In timpul absenței lui Leygues n-a fost decât un schimb de idei între lordul Curzon și contele Sforza. Discuțiunile mai importante vor urma numai în prezența lui Leygues. După cum scriu gazetele, prezența lui Sforza la Londra va asigura înțelegerea complectă asupra problemelor ce interesează relațiunile între Italia, Franța și Anglia.

Nota Antantei către guvernul grec.

Lyon, 5 Deembrie

Guvernul britanic, francez și italian au exprimat interesul lor pentru poporul elen și au favorizat realizarea aspirațiunilor. Guvernele însă au fost neplăcut surprinse de evenimentele din Grecia. Ele nu vor să intervie în chestiunile interne ale Greciei, dar sînt costrânse să declare în mod public, că restabilirea pe tronul grecesc a unui suveran, a cărui atitudine și purtări rele față de aliați în timpul războiului au fost pentru aceștia izvorul de dificultăți și perderi grave și nu ar fi putea considerat de Aliati decât ca ratificarea de către Grecia a actelor ostile ale regelui Constantin, ceea ce ar crea o situație nouă defavorabilă în relațiile dintre Grecia si Antanta, și în cazul acesta, cele trei guverne, declară că-și vor rezerva deplina libertate de acțiune pentru a regula chestiunea aceasta.

Contele Bethlen prim-ministru

Lyon, 5 Decembrie

Horthy a primit demisia lui Teleki. Se crede că contele Bethlen va fi însărcinat cu formare noului guvern. In acelaș timp se observă că situația nu este clarificată, căci elementele heterogene: național creștine social creștine, agrarienii mari și mici care compuna blocul guvernmental al Adunării Naționale tind să se despartă. Criza ministerială să poate complica dintr'un moment în altul cu o criză parlamentară. Se crede să aceste neînțelegeri vor fi urmate de disolvarea Adunării Naționale, care alasă pe doi ani, nu funcționează decât de zece luni.

Iosif Grünfeld
ceasornicar și juvaergiu
Calea Reg. Ferdinand 21
(fost Wesselényi Miklós-u.)
Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage și bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice și bijuterii cu garantie.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Comitetul executiv al partidului național, s'a întrunit la București.

D-l I. Maniu a expus tratativele cu guvernul pentru colaborare, arătând că guvernul voește o concentrare numai cu membrii partidului național. Majoritatea comitetului s'a pronunțat contra colaborării fără participarea întregei opoziții naționale.

Pe de altă parte țărăniștii au dat și ei un comunicat arătând că nu înțeleg colaborarea decât cu întreaga opoziție.

*

Ex.-regele Constantin în fața atitudinei solidare a aliaților și-a schimbat atitudinea rămânând deocamdată la Lucerna.

*

In procesul Crefeld se continuă apărarea colonelului Stavrache.

*

Ancheta mixtă româno-bulgară a dovedit cauza ciocnirei vasului bulgar „Boris" cu vasul român „Brâncoveanu". Căpitanul bulgar, comandantul vasului „Boris", era beat.

M. S. Regele a primit două scrisori de felicitare dela generalii Foch și Berthelot cu prilejul aniversării intrării trupelor aliate și române în București, după isgonirea armatelor germane.

*

O misiune de ofițeri francezi a tratat cu guvernul importul în țara a materialului de aviație necesar. In schimb noi vom exporta în Franța benzină. Contractul a fost încheiat și trecut prin consiliul de miniștri.

*

D-l Titulescu și-a amânat sosirea în țară pentru a rezolva definitiv chestiunea financiară.

*

Trenurile-navete au fost rechiziționate, însă contractele se vor prelungi după lăsarea lor liberă odată și jumătate din timpul cât au fost rechiziționate.

*

Din datele serviciului statistic reese că dela 1 Octombrie 1919 și până azi s'a înființat 296 noui societăți române cu un capital de două millarde două sute de milioane lei.

*

Eri a început la București congresul agronomilor din întreaga țară M. S. regele a deschis congresul.

Marea întrunire a comercianților și industriașilor români din Cluj

Duminecă 5 Dec. ora 6 p. m. a avut loc în sala de ședința a Camerei de Comerț din localitate o mare întrunire a tuturor negustorilor și comercianților români din localitate, pentru organizarea lor într'o mare reuniune. Pe lângă negustori și meseriași, pătrunși de marea importanță și funcțiune, pe care negustorimea românească o are în organizarea statului, au ținut să participe și un număr însemnat de intelectuali și reprezentanți ai culturei și armatei. Astfel au participat d-l Gl. N. Petala, Rectorul Univ. Prof. V. Dimitriu, d-l Precup, Ciordea și Ing. Lucaci, precum și mai mulți alți profesori, militari și intelectuali.

Primul a luat cuvântul dl-Anghel, secretarul societății, care a ținut o inimoasă și mult chibzuită cuvântare. D-sa a arătat scopul mișcării negustorilor, susținând că numai prin emanciparea acestora, statul va fi pornit pe drumul naționalizării.

După d-l Anghel, ia cuvântul d-l Prof. Niculescu locțiitorul d-lui Prof. Nicolau, președintele fostei organizație, D-sa a dat citare statutelor, care se propun spre votare.

D-l Ing. *Lucaci*, directorul R. M. S. a luat cuvântul și într'o scurtă dar foarte frumoasă cuvântare, a cerut să se precizeze, mai bine și mai aproape de nevoile vremei, scopul și activitatea reuniunii. D-sa propune alegerea unei comisiuni care să studieze și să propue adausul cerut de d-sa la statute.

D-l Prof. *Domide*, inimosul luptător, vorbește în acelaș sens, cerând extinderea mișcării pentru întreaga Transilvania.

D-l Secretar *Anghel* dă unele lămuriri asupra scopului, și mulțumește pentru propuneri d-lu Domide.

D-l *Emil Vasiliu*, luând cuvântul, arată marea importanță a acestei reuniuni, chemate nu numai ca să dea satisfacere unor interese profesionale, ci mai ales pentru a organiza meseriile și comerțul, astfel ca marele pericul ce-l reprezintă capitalul de mijloc să fie înlăturat cât mai curând. Idealul național nu poate fi socotit împlinit numai prin întregirea granițelor, ci atunci numai, când viața în cuprinsul acestei granițe va fi românească. D-sa propune ca statutele acestei reuniuni să fie însăși regulamentul Camerei de Comerț, sau asemănătoare acestuia.

D-l *Comșa* susține că membrii Camerii de Comerț, pot să fie și negustori români și că în felul acesta nu mai e nevoe de reuniune.

D-l Ing. *Lucaci*, combate aceasta spunând că în cazul acesta românii ar fi tot în minoritate.

D-l *Lucian Bolcaș*, constată părerile opuse ce se desbat și propune ca să se adopte punctul de vedere al d-lui Ing. *Lucaci*. După d-sa urmează la cuvânt un d-l fost învățător care propune o secțiune a propagandei și îndrumării copiilor de țărani la meserii.

D-l *Vicepreședinte*, ia cuvântul aducând la cunoștință cazuri concrete în care negustorii români au fost împedecați de a profesa spre folosul străinilor.

D-l *Prof. Ciordea*, director, ia cuvântul și propune începerea discuției și punerea la vot. D-sa susține că are ferma convingere că statul se va gândi să legifereze cum e mai bine și înțelepțește.

D-l prof. *Niculescu*, locțiitor de președinte, ia cuvântul pentru

---

recta și binevoitoarea direcțiune l știința de carte. (Aceste cursuri s'au început la 1 Dec. la Școalele: Regele Ferdinand, Avram Iancu, Mănăștur, Pap utca).

Pentru Crăciun, Doamnele din Cerc pregătesc un pom cu daruri pentru copii. In vederea aceasta ne întrunim în fiecare Miercuri 3—7 pm. și lucrăm rochițe, hăinițe, șorțuri din materialul adunat prin donațiuni sau cumpărat din daruri în bani. Avem mult, foarte mult de lucru, Timpul e scurt, și am fi foarte recunoscătoare doamnelor și drelor din societate, care ar binevoi să ofere timpul lor liber pentru a ne ajuta, fie venind la întrunirile noastre săptămânale, fie luând acasă de lucru.

Orice daruri fie în bani, fie în natură (cupoane de stofe, haine și încălțaminte purtate chiar, jucării, bomboane, pesmeți etc.) Toate ne-ar prinde foarte bine pentru a face bucurie micuților, și ca să simtă și ei de venirea sfintei sărbători a Nașterii Domnului.

Depozitul Cercului găsindu-se la Doamna *Elena Voitești (Schütz Ianos 7. I-6)* acolo se pot îndrepta persoanele cari vor să lucreze pentru darurile de sărbători, și tot acolo se pot trimite și donațiunile

a susține statutele și propune votul. Înainte de-a se proceda la vot d-l Em. Vasiliu cere cuvântul în replică, susținând părerea d-lui Ing. Lucaci și insistând asupra importanței pe care reuniunea ar aveau-o dacă s'ar organiza pentru a acționa direct în favoarea comercianților români determinându-le înmulțirea lor. Cere votarea cu unanimitate a propunerei d-lui Lucaci. Sala aclamă această propunere și se procedează apoi la alegerea unei comisiuni.

Întrunirea a fost mult animată și însuflețirea ca ținut tot timpul prominând la acțiunea să ia proporțiile cuvenite importanții ce o are.

Dela „Cultura Poporului"

A 5-a ședătoare culturală.

Din ce în ce vine lume mai multă și atmosfera devine mai vioaie și mai larg înrâuritoare în bine.

De data aceasta, a vorbit d-l *Gavril Precup*, arătând, în cuvinte calde și comunicative, „cum trebue să muncim": cu sârguință, cu conștiință și cu pretenții numai în dreaptă proporție cu munca și zelul depus. A făcut o bună împresie înființarea unei biblioteci populare, pentru care d-sa a și depus 44 de volume cu un conținut potrivit scopului bibliotecii de răspândire a culturii în masele largi ale poporului.

Inițiativa a prins, căci de îndată s'au și făcut danii, In viitor, cei cari au de gând să dea pentru această bibliotecă cărți sau bani, se vor adresa d-lui Colonel G. Bacaloglu, Biroul de propagandă, Corpul 6 Armată.

După un număr bun de piano și două declamații reușite, cari au descreștit fruntiile asistenților s'a făcut o sănătoasă lectură cu o introducere lămuritoare din I. Al. Brătescu-Voinești, scriitorul celor obijduiți de soartă.

Șezătorile culturale dela Redută sunt un minunat început de apropiere între lucrătorii intelectuali și cei manuali, apropiere care n'a fost și nu este încă.

Cât mai multă încredere reciprocă și colaborare e necesară, ca să-i despartă, și pe unii și pe alții, de adevăratele elemente dăunătoare societății: leneșii și hrăpareții, fără deosebire de clasă socială.

Frații Mártonffy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Prețuri scăzute!

La firma DIAMANTSTEIN și MOSKOVITS

vis-a-vis de posta Centrală. Se află mantouri elegante pentru dame cu 400 Lei. Haine pentru domni gata cu 600 Lei. Magazin bine asortat cu paltoane de iarnă și haine pentru copii.

CITIȚI

Cărțile pedagogice, literare și populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și riscul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Claparède. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu	6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română	7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română	4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștrii	2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învățământului primar	—·—
— Didactica generală	—·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române	10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor	1·—
V. Munteanu. — Îndrumări noi în învățământul primar	1·25
„ „ Reforma orariului și surmenajul școlar	1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi	3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învățământ	2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Tratarea și corectarea temelor	1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei	12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută	15·—
„ Noțiuni de Pedagogie Generală	5·—
„ Istoria Pedagogiei	9·—
„ Didactica	—·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul și sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu	6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie și Pedagogie — Traduceri	6·—
Al. Valeriu. — *„Logica"* pentru școalele normale și seminarii	11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română	6·—
D. D. Patrașcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română	5·—
„ Candidat fără noroc ed. II	5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morței	4·—
„ Sărbătoarea pâinii	4·—
„ Negustători de arome ed. II. 5·—	5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii	5·—
V. Demetrius. — Dragoste nempărtășită	5·—
„ Strigoiul	7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă	5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I	4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II	4·—
V. Crășescu. — Fugarul din seminar — vol. II.	2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol. III	2·—
„ Pe drum — vol. IV	2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele	2·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție	3·—
G. Popescu Ciocânel. — Brașoave	1·50
Th. Speranția. — Proză	2·—
D. Teleor. — Nuvele alese	1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines	4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man	7·50
„ Luncușoara în Parasemi	6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin	7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907	2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen"	2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice	10·—
I. Costin. — Schițe	1·—

NOTE ȘI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie)	6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor	4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge	5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia	2·—
O. Wilde. — Poeme în proză	1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni	3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război	2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun	4·—
I. Giurgea. — Pribegie	5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevărații Israeliți	2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV	4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman	—·50
C. Moldovanu. — Autori și Actori	8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe	2·—
H. Ibsen. — Brand	3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece	1·—
C. Moldovanu. — Fluturii	1·—
Radu Rosetti. — O lecție	2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Nazat	1·—
V. Costescu. — Strămunii (teatru școlar)	—·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe	5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului	3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui	2·—
Vanda Mihail. — Versuri	3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului	3·—
Radu Rosetti. — Valuri	2·—
„ „ Cele din urmă	1·50
„ „ Din toate	3·—
I. Al. George. — Aquile	2·—
„ Domus Taciturna	2·—
T. Dutescu Duțu. — Carol Vodă făt frumos	—·50
Goethe. — Hermann și Dorothei, text german	1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic	3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Colțea	5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale	3·—
Dr. O. Melier, — Medicul Familiei	4·50
„ Higiena Sexuală	—·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei	5·—
„ Venera fecundă și calipedică	4·—
Dr. Gh Fischer. — Păstrarea vederii	6·—
„ Auzului	12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie	10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz	2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepționale	5·—
T. Dutescu Duțu. — Din vatra unui sătean cuminte	2·—
Popp. — Tratat vinicol	3·—
A. Ivanov. — Călăuza rachierului român	3·—
I. Santelevici. — Călăuza asiguratului	2·50
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar	7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori	2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură și viticultură	1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină	1·—
L. Leist. — Voyage á Paris	2·50
H. Ș. — Dialog român german	1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliților	1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor	3·—
G. Antonescu. — Dicționar român-francez	8·—
H. S. — Conferințele „Vieței Noui"	3·—
M. Kogălniceanu. — Letopisiți 3 volume	30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale	2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași	1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare	2·50

„CAMINUL" BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Nataliția, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mării, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — In voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Cornelîu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere*: Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola*: Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu*: Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Moliere*: Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaș*: Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi*: Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac*: Preotul din Tours.
37. *G. Aslan*: Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu*: Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis*: Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu*: Poeme.
45-56. *Petre V. Haneș*: Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi*: Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri*: Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru*: Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi*: Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu*: Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer*: Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett*: Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Sriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Șerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. frnceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florența
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărți populare.

Carte de semne	—.25
Visul Macei Domnului	—·25
Epistolia Domnului	—.25
Minunile Sf. Sisoie	—.25
Orațiuni și Evangelia țigănească	—.25
Micul Dor, cântece noui	—.25
Dorul, 64 pagini	—.75
Explicarea viselor	1.—
Carte de vise mari	2.—
Alexandru Macedon	2.50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți	2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante	3.75
Epistolarul amorului și al felicitărilor	3.75
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul	—.75
Doftorul fără bani	—·25
Misterele din Porter Squar	—·75
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
Sf. Haralambie	—·25
Sf. Alexe	—·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à	—·75
Mihai-Viteazul și Călărul (2 vol.) à	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzurna	—.—

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

STUDENT în drept caută ocupația pentru 5 sau 6 oare la zi. Vorbește limba română, ghermană și maghiară Adresa la ziar sub 77.

TÂNĂR român absolvent al unei clase de liceu cunoscând perfect limba română și germană în grai și scris, caută post corespunzător. Adresa: Conducerea școlară în Poiana-negri. (Bucovina.)

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7.

40 ACȚIUNI ALE BĂNCEI CENTRALE pentru industrie și comerț Cluj, de vânzare din cauza plecărei. Ofertele se primesc la Vasile Călinescul, Intendentul Regiei. Strada Hegedüs Sándor No. 16.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Făclii de parafină,

care nu se sting nici la cea mai mare furtună.

Totfeliul de făclii pentru luminat sub cerul liber precum; la edificat, mine, pompieri, se află în orice cantitate la Fabrica chimică:

„ALPHA"

Societate pe Acțiunii, Cluj Str. Regele Ferdinand 38. II. 48, unde se pot comanda. Adresa telegrafică „Alpha" Cluj.

No. 4246—1920.

Vînzare de lemne de foc
cu arendare de varniță (carieră de var).

La Regiunea silvică din Lipova se va ține la 20 Decemvrie 1920 la oarele 10 a. m. licitație publică cu oferte închise vînzarea a cca. 10.000 metri steri lemne de foc, tăiate și clădite în metri steri de cumpărători esență fag, aflătoare în pădurea statului din hotarul comunei Pernești pe Valea Rumșorului situată în nemijlocită apropiere a calei ferate silvice, ce duce la gara Soborșin a C. F. R. cu prețul de esclamare de cincisprezece (15) pentru fiecare metru ster.

Tot atunci se va da în arendă pe 2 și 1/2 (doi și jumătate) ani exploatarea carierii de var aflătoare în apropierea calei ferate silvice, menționate, cu prețul de exlamare de cinci (5) Lei de fiecare metru cub peatră nearsă, exploatată și clădită în metri cubi de cumpărători. Ofertele se vor face în scris pentru ambele obiecte laolaltă, îndicânduse cu cifre și cu litere prețul de unitate oferit și anume atât pentru lemne cât și pentru peatră. Ofertele trebuiesc înaintate la Regiunea silvică din Lipova, cel mult până la 20 Decemvrie a. c. la oarele 10 a. m.

Vadiul este 30.000 (treizecimii) Lei.

Condițiunile de licitare și contractuale, se pot vedea în biroul Regiunei silvice din Lipova.

Totdeacolo se pot primi și formulare de oferte cu plicuri și alte lămuriri.

Lipova, la 24 Noemvrie 1920.

Regiunea silvică.

BERGHER și CIMENT
exploatatori de lemne
Cluj.

Lemne de foc tăiate și stânjeni transportate la locuință Biroul și magazinul: strada Munkácsi 18. Biroul de comandare str. Reg. Maria 18.

Goldberger Kálmán
Croitorie modernă
Strada N. Iorga No. 5.

Se află în depozit ștofe Franceze și Engleze, totdeodată confecționează costume după ultima modă Prețuri convenabile.

Indig Mór Piața Unirii No. 19.

Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă și Depozit de ștofe.

Se confectionează costume elegante de serată și de stradă după moda Vieneză, foarte elegante cu ștofa clientului sau al Magazinului

La Béla Pollátsek
Str. Memorandului (Unio) No. 13.

De asemenea se mai găseste și un bogat asortiment de ștofe, mătăsuri și catifele.

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.

LA MAGAZIE AU SOSIT BLANARII NOI.

Dacă vreți
să mâncați și să beți bine, veniți la Restaurantul:
RETHY și MAIOROȘ
Str. Iuliu Maniu No. 8.

ALEXANDRU POLONYI.
Prăvălie de
Coloniale și Vopseluri
Cluj, Piața Unirii 20.

Mare asortiment de mărfuri în aceasta branșă.

S'a început expoziția eftină de Crăciun la magazinul de modă
Lőrinez și Tóth
Cluj, Piața Unirii No. 8.

Porci grași
(180—200 Kgr.)
se pot cumpăra
în condițiuni foarte avantajoase câte unul sau în număr mai mare. A se adresa la fabrica de spirt din strada Téglás No. 10. CLUJ.

Susțineți Comerțul Român
Ioan Pop
comerciant, Cluj,
Calea Victoriei No. 2,
Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot feluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoasă! Să se convingă fiecare om!

Regia Monopolurilor Statului.

Licitație

In Monitorul Oficial No. 185 din 23 Noemvrie să publică licitație pe ziua de 17 Ianuarie 1921 pentru făină, scrobeală și diverse cleiuri necesare stabilimentelor Regiei.

Ofertele însoțite de probe se vor depune din timp la Direcțiunile Generale a Regiei din București sau la Direcțiunile regionale R. M. S. din Cluj și Iași, impreună cu garanția provizorie de 3% în numerar sau efecte de Stat.

Atât la Direcția Generală din București cât și la Direcția regională din Cluj și Iași, se pot vedea: Monitoriul Oficial și caietul de sarcini.

Direcțiunea Generală R. M. S.

Se găsește de vânzare la prăvăliile de primul rang cea mai bună
brânză de burduf și unt.
Se poate comanda la **Babág și Győző,** Cluj Calea Traian No. 28.

„MAGAZINUL BARZA"
senzație de Crăciun:
1 rochie de ștofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Kovács și Sikiódi
instalator de electrică și apaduct
Cluj, Piața Unirii No 17.

La firma KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.
AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.

TOATE DOAMNELE din elită întrebuințează FORMALYSOLUL recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALISOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. CLUJ.

Societatea Anonimă
Blumenfeld și Simon
Str. Iuliu Maniu No. 22. își oferă Onor. Public cognacul de mere, tuica de prune fiert în căldările proprii precum și lichеruri, rum de calitate superioară și vinurile indigene.

Am preluat
Bodega și Restaurantul
din Cluj, strada Mănăștur No. 7.
Bogat asortiment de delicatese, lichеruri, vinuri speciale și mâncări reci și calde se află după Teatru și toldeauna cu prețuri convenabile. Proprietar:
Muntean Iozefa.

In prăvalia
de ghete „HERCULES"
str. Reg. Ferdinand No. 5,
se vinde cu ocazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse.

Horváth Alexe
Magazin de coloniale și delicatese Cluj, str. Regina Maria No. 17.
Asortat cu Bomboane pentru Crăciun, Ciocolată Licheruri și Vinuri indigene pentru Sărbători.

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. Bilete se pot lua ori când. Reprezentația se deschide seara la oara 8.

RONA ANDOR magazin de **haine model Vienez** paltoane și costume
Palatul Vulturului (Sas-épület) ORADEA-MARE.

Mare reducere de preţuri!

Ceşti cu farfurii de Porcellan veritabil „Karlsbad“ Lei 12
Serviciu de cafea pentru 6 persoane . . . . . Lei 220
Serviciu de masă pentru 6 persoane . . . . . Lei 690

La Moskovits şi Soţii Cluj, Piaţa Mihai Viteazul 12 (f. Széchenyi-t.)

HANN & COMP. Societate Anonimă de Comerţ pentru maşini şi articole tehnice
CLUJ, Str. Heltai No. 3.
Deposit **despărţământului maşinelor** reuniunei econ. săseşti ardelene Sibiu.

MAGAZIN MARE
de maşini pentru agricultura şi industriă, ca: pluguri, batoazele de cucuruz, maşine de tocat pae, maşine de tăiat sfecle etc. Unsoare de căruţe, uleuri de uns maşine, unsoare consistenta „TOVOTTE“ şi totfelul articole technice.

AU SOSIT! RENUMITELE
MAŞINI DE SCRIS
STOEWER RECORD
sistem german şi
SENTA.
Toate cu litere române. Panglici calitatea întâi. Hârtie carbon, cum şi accesorii da Şapirograph. Deasemenea repară şi transfoarmă literile dela maşini de scris cu litere române.
Körmendy M. Cluj, Strada Regina Maria.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt şi beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Întreprinde pe lângă cea mai mare garanţie: uscarea radicală a pereţilor umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruţabile, curţi şi magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

Se caută Dactilografă
care să cunoască şi stenografia. Se preferă cari ştiu limba română sau germană
Drogeria: **ROZSA.**

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete şi pantofi
CHIOREAN
în colţul Strada Memorandului şi Kötő lângă Missir.

Se primesc **pălării** spre transformare cu preţuri convenabile la Atelierul
Schwalb Jakabné
Str. Mátyás Király 1.

Dnii ADVOCATI sunt rugati să trimite urgent **Lei 100**
pe adresa Inst. de Arte Grafice **ALEXANDRU ANCA** Cluj, Piaţa Unirii,
pentru a fi Abonaţi la
jurnalul advocaţial de termene **ügyvédi határidő napló**
care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor şi lista advocaţilor din Transilvania.
Calendar de masă Lei 10·— şi de părete Lei 4.—
Tot aici să află tot felul de tipărituri advocaţiale.

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare şi Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de Incendiu, Viaţă, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate oraşele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crişana şi Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România şi cu o reputaţie nediscutabilă. Agenţi (încasatori) şi Achizitori găsesc ocupaţie sigură adresânduse Sucursalei Cluj şi în toate oraşele sub cele mai avantagioase condiţiuni.

Filiala Luca P. Niculescu

la HORA ŢĂRĂNEASCĂ, CLUJ Palatul „Fehér-Bárány“.

Se află în deposit un bogat asortiment de Manufactură:

Bumbac de urzit, Bumbac de bătează, Fitău roşiu, Postavuri culori. ştofe de haine, Paltoane şi rochii de Dame, Barcheturi, Basmala, Jolji, şifon-molino, Catifele, Barşon culori, zefiruri, Prosope.

Vânzare engros şi endetail.

Tipărit cu maşina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana“ Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

Anul I. No. 98 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Joi 9 Decembrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrăți

Muzeul Asociațiunei Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu No. 3. (Etag II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 3 luni

O nouă problemă: existența

Tot mai mult greutățile materiale ale vieței ne strâng în cercul de fier al neputinței și al exploatării. Mereu așteptăm îndreptarea și mereu ea întârzie de a se ivi. Nici o ușurare, nici o îmbunătățire nu se simte. Și ceea ce este mai îngrijitor e că nici semn de schimbare a situației nu se arată. Timpul scurs în zadarnică așteptare dela starea de război, firesc anormală, și până acum, constituie o dureroasă experiență care nu mai permite noui nădejdi. In acest destul de lung interval s'a putut vedea că mai presus de greutățile inerente stărilor anormale, la originea răului stă lăcomia neînfrânată și morbida goană după câștigurile repezi și fără de muncă.

Odată produs desechilibrul între producție și consumație, prin reducerea celei dintâi și creșterea celei din urmă, ca și prin aglomerarea produselor la locul de producție și neegala distribuție din lipsa transportului, pretutindeni s'a creat cel mai prielnic teren pentru tot felul de speculații.

La noi, datorită situațiunea speciale din punct de vedere al industriei reduse ea și din acel al condițiunilor politice de formare a statului, terenul speculativ se prezintă mai variat. Dar și la noi, cu și în alta țări, problema în fond fiind aceiași, statul prin guvernele sale a luat poziție experimentând tot felul de măsuri pentru îmbunătățirea situației fără însă nici un rezultat.

Nu doar că răul este fără leac sau că măsurile luate de guverne nu ar fi fost pornite dintr'o bună judecată în cele mai multe cazuri. Se poate spune chiar că mai toate măsurile luate au pornit din o bună intențiune și în teorie corespundeau scopului. Ceea ce însă a constituit și constitue defecțiunea e faptul că toate măsurile au fost s'au numai începuturi lăsate necontinuate, sau, nepornite dintr'o unitate de concepțiune și după un ansamblu de gândire, au stat aproape întotdeauna într'o flagrantă contrazicere între ele.

Una s'a dispus la ministerul de Comerț, alta la cel de Finanțe și cu totul altăceva la Presidenția Consiliului. Nici-odată însă un program unitar, dela semnarea păci și până acum, nu a călăuzit avalanșa de dispozițiuni, regulamente și decrete prin care s'a pretins să se ușureze viața.

Ne aflăm așadar într'o continuă frământare de variate concepțiuni și de complectă dezorientare. Zi cu zi, greutățile vieței au o covârșitoare influență asupra moralității publice. Zi cu zi, impotența statului, înglodat în datorii contractate pe sume fabuloase, care fiind plătite mai târziu vor avea o valoare cu mult mai mare decât cea deacum, se face tot mai mult simțită.

Cauza este, fără îndoială, lipsa unei directive unitare, a unei concepțiuni de ansamblu. Un ochiu veghetor și o minte care gândește, una singură, secondată de o execuție deasemenea unitară și în perfectă coordonare cu interesele generale, este aceea ce ne lipsește.

Câtă vreme specula se va găsi organizată și încurajată prin însăși organele statului menite a acționa tocmai contra ei, — cum este cazul căilor ferate exploatate de așa zisele navete — atâta vreme răul general nu va găsi leacul.

Intocmai precum lipsa pământului, ca un rău social, a constituit o mare problemă politică pentru care s'a căutat și găsit soluția prin programe și doctrine tot astfel și greutatea tot mai mare a traiului, cu atâtea funeste consecințe în toate direcțiunile și în toate domeniile, trebue să găsească în preocupările conducătorilor aceeași solicitudine și grijă precum au găsit și celelalte probleme sociale.

Când corupțiunea a atins toate instituțiile statului, când nevoea de-a face față greutăților zilei a slăbit conștiința aproape a tuturora și când virtutea, rară ori când, a ajuns acum a nu mai fi recunoscută, credem că dacă nu mai mult, dar cel puțin tot atât ca și pentru celelalte probleme sociale, preocupările cercurilor conducătoare trebui să fie îndreptate spre soluționarea crizei prin care trecem.

Deaceea credem, că nu cu menajarea intereselor locale și nici cu considerațiuni regionale, problema cea mai urgentă, aceea a existenții, se va putea rezolva. Măsuri unitare, după un program general, condus de-o singură gândire, este unicul drum pe care soluționarea poate fi găsită.

Mulțimea exasperată, intelectualitatea și funcționărimea strivită sub povara unor nevoi mai mari decât putința de-a le răbda, trăesc cu perspective întunecate, care amenință tot mai mult și ordinea și existența statului.

Să nu se uite că foamea și mizeria sunt cele mai rele sfătuitoare. Și apoi, deasemenea să nu se uite că, nu plutocrația îmbogățiților și speculanților lipsiți de conștiință va putea înlocui pierderea moralității și a bunului simț prăbușite în adâncurile mizeriei corupătoare.

In suferințele mulțimei și ale tuturor celor ce nu mint, nu înșală și nu fură — și care încă sunt destul de mulți, — noi vedem o nouă grijă, o nouă și mare problemă socială ce așteaptă un program și-o directivă unitară.

Ev.

Chestiunea Fiume

Lyon, 4 Decembrie.

Messagero din Roma anunță că în urma ultimelor evenimente detrecute la Fiume, consiliul de urgență al coluarnerului și ar fi din demisiunea.

Presa independentă

Ziarul „Dacia" își sărbătorește printr'un număr festiv împlinirea a 2 ani de existență. Impărtășim cu tot sufletul această bucurie și-i dorim confratelui nostru o viață cât mai îndelungată.

Titlul de glorie, pe care și-l revendică acest ziar, e acela de a fi — o spune fondatorul și directorul lui, d-l Zăvoianu — „cel mai independent organ din publicistica românească"; iar scopul lui a fost dela început „educațiunea și orientarea cinstită a opiniei publice, ca și statornicirea unei democrații reale și sănătoase."

Da, era de cea mai mare nevoe, după sguduirea adusă de război, de o îndrumare cinstită și nepărtinitoare a sufletelor așa de agitate și nehotărâte, având limpede numai dorul aprins pentru nimicirea nedreptăților de până acum și întronarea unei drepte așezări sociale. Dar, e'ntrebarea: au pășit cu adevărat cei adunați în jurul „Daciei" pe acest drum?

De sigur, numai prezența în fruntea ziarului a [illegible] curat și luminos: A. Vlahuță, trebuia să inspire cea mai adâncă încredere publicului și toți erau siguri că marele poet nu se va înconjura de elemente vinovate și pătate. Pe Vlahuță însă nu-l mai ajutau puterile să facă multele și marile lucruri, pe cari le dorea înfăptuite cât mai repede pentru binele neamului, bunul său suflet, iar d-l Brătescu-Voinești și ceilalți câțiva, forțele permanente ale redacției, erau prea puțini și nu toți cu o atât de puternică personalitate, încât, formând un mănunchiu omogen și tenace, să poată înrâuri și îndrepta într'o anumită direcție opinia publică.

Și, *atunci, s'a recurs dela sine prea des și prea mult la ajutorul celor din afara ziarului; de aci a decurs lipsa unei directive clar vizibile și consecvent susținute, ba chiar o adevărată incoerență, care a făcut pe mulți să se întrebe, nedumeriți: ce vrea și ce gânduri are această gazetă?*

Ori-cum, rămânea că ziarul „Dacia", prin inițiativa viguroasă a locotenent-colonelului Zăvoianu, care a știut și să aleagă momentul potrivit de apariție a foii: îndată după isgonirea dușmanilor cotropitori din țară, ca și prin pana de multe ori distinsă a colaboratorilor ei, să se poată susține cu puteri proprii, credem, o gazetă zilnică, ceeace era mult la noi.

Iată însă că Vlahuță moare, că D-l Brătescu-Voinești se retrage dela conducerea ziarului, acum sprijinit de o întreagă societate pe acțiuni, din cari majoritatea o dețin oameni cu un trecut cultural, e drept, dar și cu simpatii politice detestate de conștiința neamului nostru.

N. G-T.

Pe drumul unificărei

Publicăm în cuprinsul ziarului textul a două sentințe judecătorești. Una a tribunalului prin care se confirmă punctul de vedere exclusivist și dăunător intereselor superioare ale statului al baroului avocațial și alta, a Curții de Apel, prin care se infirmă această sentință și în baza celor mai temeinice considerațiuni se stabilește definitiv dreptul avocaților înscriși în oricare barou din cuprinsul țărei românești, ca să pledeze în fața oricărei instanța.

Prin aceasta se pune capăt uneia din cele mai primejdioase tendințe exclusiviste și separatiste, care pe drumul anevoios al unificărei și ștergerei granițelor nedrepte ce-au despărțit frații zece veacuri, s-a făcut simțită din partea tocmai a celui mai luminat corp profesional, a avocaților.

Ne pare bine că s'a găsit un avocat din cei nedreptățiți, un copil vitreg până acum față de patria pentru a cărei mărire și el, ca atâția alții, s'a jertfit, care să apeleze în cele din urmă, cu curaj, la justiție. Dar ne pare rău că a trebuit să vie abia a doua instanță care să statorească un drept atât de natural și evident ca acel al egalității tuturor cetățenilor acestei țări. Ne pare nespus de rău că tocmai pentru cel mai firesc drept, isvorât din sacrificiul de sânge al tuturor celor ce-au eliberat din robie țările subjugate, a trebuit ca numai o sentință judecătorească să-l impuie.

Dar dacă concepțiunea exclusivistă a unui corp restrâns de profesioniști ne-a dat această dureroasă constatare, suntem mulțumiți că poporul întreg nu poate fi solidar în purtarea răspunderei istorice. Sentința nu s'a dat decât pentru cei câțiva rătăciți în labirintul îngust al unui egoism profesional.

Germania și Societatea Națiunilor

Protestul adresat Societăței Națiunilor de guvernul german, în privința regimului mandatelor coloniale, a făcut actuală spinoasa chestiune a primirei Germaniei în această mare adunare a popoarelor. Germania nu și-a arătat oficial dorința de a face parte din Societate. Cel mult a declarat prin vocea autorizată a ministrului de externe că „va examina ambele fețe ale chestiunei" în ziua când i se vor face propuneri formale. Aceasta n'o împiedică de a interveni direct în conducerea internă a nouei organizații internaționale.

Facând abstracție de partea juridică a chestiunei nota din Berlin țintește a semăna discordia în mijlocul Societăței, prin sforțarea pe care o face de a opune Adunarea Consiliului Societăței, pe acesta Consiliului suprem și pactul din Versailles tratatului pe care-l însoțește.

Acționând în felul acesta, diplomația germană nu urmărește de cât creiarea de noui dificultăți învingătorilor chiar în sânul nouei instanțe internaționale.

In loc de a căuta să contribue cu ceva la opera comună de pacificare, nu se gândește de cât la avantajele imediate pe care dorește să le obție: revizuirea pur și simplă a tratatului din Versailles.

Manopera însă n'a reușit pentrucă Germaniei îi lipsește cunoașterea psihologiei celorlalte popoare. Dacă s'ar fi mărginit a pune chestiunea ei în principiu poate că ar fi obținut o promisiune de admitere, ce-i drept cu foarte mare greutate.

Modul cum a pus-o însă a indispus mai cu seamă delegațiunile anglo-saxone care au interpretat-o ca un atac direct la adresa Angliei și le-au făcut să se ralieze la propunerile delegației franceze, care suna astfel:

„Nici un stat nu va fi admis în Societatea Națiunilor dacă nu va îndeplini următoarele patru condițiuni.

1. Statul trebuie să fi satisfăcut toate obligațiunile internaționale contractate; 2. Statul va trebui să aibă un guvern responsabil; 3. Statul va trebui să aibă o astfel de organizație încât Societatea să aibă siguranța că va îndeplini toate obligațiunile și 4. Statul va trebui să aibă frontiere delimitate între care populațiunile sale să aibă înfățișare de națiune".

Primul punct vizează Germania. In tot cazul până acum Germania n'a dovedit destulă bună-voință în îndeplinirea obligațiunilor sale internaționale.

Discutând controversă juridică în privința drepturilor la care a renunțat solemn, Germania face impresia că e hotărîtă să persevereze în atitudinea ei negativă și considerând Societatea Națiunilor ca un simplu instrument politic.

Faptul că Germania n'a reușit să introducă discordia în Societate pentru a-și servi interesele ei, l-a făcut pe von Simons, ministrul de externe, să declare că „Societatea Națiunilor a produs o considerabilă decepție în Germania.

E cazul să ne amintim de fabula vulpei și a strugurilor. *Res.*

Nota aliaților a fost înmânată guvernului grec

Lyon, 4 Decembrie.

Miniștrii Angliei, Franței și Italiei au înmânat d-lui Rhallys, primul ministru grec, nota colectivă relativ la revenirea ex-regelui Constantin pe tronul Greciei.

D-l Rhallys a comunicat-o regentei și apoi a convocat consiliul de miniștrii.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Romanul în literatura noastră

După încercarea mai nouă a D-lui *Liviu Rebreanu* cu „Ion", a apărut acum „Lulu", de D-l *E. Lovinescu*, roman din viața contemporană.

Mișcări studențești.

Studenții bucureșteni s-au întrunit pentru a discuta cu privire la măsurile, ce trebuesc luate față de scumpirea vieții în Capitală.

Mare parte din studenți sunt azi fără locuințe.

S'a întocmit un memoriu, care va fi înaintat guvernului.

Un martir al științei.

De curând a murit la Paris fiul *Charles Infroit*, șeful radiografiei de la spitalul Salpetrière.

Moartea i-a fost pricinuită de grele operațiuni și amputări ce a trebuit să suporte în urma experiențelor periculoase cu radium, pe tru al cărui studiu și experimentare își consacrase toată activitatea sa.

Știința pierde astfel pe unul din cei mai mari pionieri ai progresului și binefăcători ai omenirii.

O numire meritată.

Direcțiunea artistică a Academiei de pictură și sculptură (din Calea Griviței Nr. 56, București) a fost încredințată cunoscutului pictor *Verona*.

Teatrul distrus din Temișoara va fi reclădit.

La Temișoara s'a activat colectarea de fonduri pentru restaurarea Teatrului local.

D-l General Găvănescu comandantul divizlei a organizat festivaluri artistice în casinoul militar, cari au dat un bogat venit, ce va fi vărsat primăriei în scopul indicat mai sus.

A sosit, însfârșit, vremea când nu mai așteptăm totul dela stat!

Vizite între scriitori celebri.

Maxim Gorki, cunoscutul scriitor rus, a plecat spre Londra ca să întoarcă vizita, pe care *H. G. Wells* i-a făcut-o nu de mult la Petrograd.

E rumoa că peste învrăjbirile politice se leagă prietinii culturale; ele pot mijloci încetarea acelor învrăjbiri.

Fostul prim-ministru ceh despre Rusia

D-l Kramarcz pregătește o lucrare asupra Rusiei, în care studiază geneza și viitorul bolșevismului. Convingerea sa e că Rusia viitoare va fi democrată și constituțională, iar cu vecinii în legături pajnice.

Asta din punct de vedere politic: în chestiile sociale însă va fi foarte conservatoare, pentrucă va avea o clasă de mici proprietari, cari vor păstra bunurile lor cu multă gelozie.

Institutul de artă „Studio" din București

„Studio" încearcă o întoarcere a gustului public spre arta clasică veche; în acest scop, a și început o serie de prelegeri cu demonstrații artistice, ținute în amfiteatrul Fundațiunii Carol.

Sâmbăta trecută a fost conferința d-lui profesor *I. D. Steștănescu* despre arta greacă. E profesorul, care a ținut cu multă stăruință cursuri folositoare și de-aceea frecuentate de multă lume la Casa Școalelor.

Fiindcă e vorba de o revenire la arta clasică, va da concursul și d-na *Luciene Caravillot* care vrea să fie nu numai o foarte bună dansatoare, pe care a apreciat-o și publicul clujan, ci și o propogandistă a dansului elin.

Convocare

In urma invitației Casei de credit și economii a Corpului didactic din România, de a înființa o filială la Cluj, pentru membrii corpului didactic din România de dincoace de Carpați, convocăm pe On. membrii ai corpului didactic de toate gradele la adunarea de constituire, ce va avea loc în ziua de Duminecă 12 Dec. a. c. ora 11 a. m. în sala de conferințe a liceului „Gh. Barițiu".

N. Bo[illegible]n, președintele cercului secundar din Cluj — *Sextil Pușcariu*, Pres. Asociației prof. univ.

Al. Ciura, dir. liceului „Gh. „Barițiu" — *Dr. G. Vilt*, rev. șector.

Prof. V. Meruțiu, delegat al Casei de credit și econ. a C. D. — *A. Pora*, pres. „Cercului Didactic primar din Cluj"

Aniversarea zilei de 1 Decembrie la Năsăud

Cu o deosebită solemnitate s'a sărbătorit ziua de 1 Decembrie în orașul Năsăud.

Des-de-dimineață, mulțimea adunată aștepta desfășurarea programului acestei zile măreție.

La orele 9 s'a celebrat serviciul divin în biserica parochială, de către vicarul Rodnei Alexandru Haliță cu asistența protopopului Ion Neșcuțiu și a profesorului dela liceu Dr Alexandru Ciplea. La S-ta. Liturgie au asistat profesorii și elevii liceului, apoi elevii celorlalte școli, precum și reprezentanții autorităților militare și civile. La pomenirile din S-ta. Liturgie, 2 compănii din batalionul III Reg. 81 în sunetul goarnelor au dat onorurile cuvenite. La sfârșitul serviciului divin, d-l vicar Haliță într'o cuvântare ocazională scoate în relief însemnătatea acestei zile, îndemnând prin vorbe înțelepte pe cei de față la muncă, cinste, iubire de neam și lege.

La eșirea din biserică, d-l maior Ion Constantinescu se adresă în cuvinte înflăcărate camarazilor și mulțimii adunate, arătând suferințele, grele, prin cari am trecut și îndreptându-și gândul către Marele Căpitan al armatei române și casa domnitoare. Cuvintele frumoase ale d-lui maior Constantinescu au fost urmate de puternice „ura" izvorîte din piepturile dorobanților.

După aceasta, a urmat în piața Unirei defilarea elevilor. Terminându-se șirul acestora, goarnele vestesc defilarea batalionului sub comanda d-lui locotenent Anastasescu, în presența d-lui maior Constantinescu, căpitan Bârsan, ofițeri, profesori și representanți ai autorităților. Această defilare a atras admirația mulțimei adunate.

La ora 11½ a urmat o ședință festivă în aula liceului. Corul liceului, sub conducerea profesorului Ștefănuțiu, întonează „Imnul ragal". A urmat discursul directorului dela liceu, care prin vorbe călduroase leagă de sufletul elevilor momentele măreție ale zilei de 1 Decembrie.

Ion.

Scrisori din Satu-Mare

— Starea învățământului primar și secundar în județul Satu-Mare. — Învățătorii confesionali depun jurământul. — Activitatea școlară a corpului didactic român — Căminul elevilor meseriași și comerciali. — Liceul de băieți „M. Eminescu" din Satu-Mare. — Liceul din Baia-mare. — Doleanțele corpului didactic. —

D-l revizor școlar al județului Satumare a binevoit a-mi da următoarele informațiuni, referitoare la starea învățământului primar din județ.

Învățătorii confesiunilor maghiare sunt somați să depuie jurământul.

Cu mândrie amintește d-l revizor, că la școlile de stat din județ nu este nici un loc vacant. Școlile sunt în plină activitate.

S'au început inspecțiile în județ și rezultatul e îmbucurător, constatându-se, că învățătorii își împlinesc chemarea.

A luat ființă de curând muzeul corpului didactic, în care se vor aduna actele și documentele prețioase pentru istoria neamului îndeosebi a părților în cari trăim.

Corpul didactic din Satumare e la înălțime: a format un cor, o trupă de diletanți, care va aranja serbări culturale în toate ocaziile mai de seamă.

In centrul orașului se găsește o școală primară cu peste 200 copii români; celelalte sunt cu limba de propunere maghiară, cu excepția celor câteva școli pe la periferiile orașului în cari se propune numai românește.

La îndemnul fostului secretar general al instrucțiunii din Cluj. Dr. O. Ghibu, s'a anunțat, pentru a îmbrățișa carierile practice, meserii și comerț, numai din județ peste 1500 de băieți de țărani. S'au anunțat și fete multe, ceea-ce e foarte îmbucurător, cu scopul de a așeza dintre aceștia barem vre-o 250 într'un cămin, s'au făcut demersurile necesare pe lângă cei competenți, dar fără rezultat. Edificiul școalei comerciale stă și azi netencuit, fără geamuri, când e așa de mare lipsă de locuințe, de clădiri noi.

E evidentă importanța înființării unui cămin pentru elevii meseriași și comerciali români în vederea romanizării.

Liceul „M. Eminescu"

Liceul de băieți e așezat în centrul orașului, aproape de piața Victoriei într'un edificiu pompos cum numai în capitalele mai mari gasim.

D-nii profesori ai liceului în frunte cu D-l director Dr. Eugen Seleș, își dau toate silințele, ca acest focar de cultură să ia o dezvoltare cât mai mare.

S'au înscris la liceu în total 271 de băieți, toți români. „Dacă autoritățile în drept sprijineau la timp chestia internatului, aș avea mai mulți băieți", spune D-l Director.

Din vechiul regat, în lipsa de burse, sunt numai 7 băieți. In cele 2 internate ale liceului sunt plasați aproape 200 băieți.

In piedecile cele mai mari, e și faptul că din vechiul regat nu s'au trimis profesori. Catedrele de științe naturale, matematică și limba franceză au suplinitori. Guvernul nici până azi n'a acordat un spor de salar pentru corpul didactic dela graniță.

E o mare mizerie cu lipsa de manuale. Guvernul ar trebui să se îngrijească de a se tipări manualele necesare cât mai curând.

Liceul român din Baia-mare funcționează în clip mulțumitor sub conducerea destoinică a d-lui dr. G. Hetcon. Peste 300 băieți urmează cursurile regulat.

Maghiarii dispun în județul Satu-mare de 4 licee, deși populația maghiară din județ nu trece peste 20 la sută din locuitori.

Corpul didactic, atât al învățământului primar, cât și al celui secundar, se plânge pentru tratarea rea din partea guvernului în privința salarizării. E semnificativ, că se plâng funcționarii, muncitorii, țăranii, numai aceia nu, cari au relațiuni mai intime cu băncile, față de cari se impune de urgență măsuri, ca față de marii latifundiari.

I. G

Citiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cronica artistică-muzicală

— Faust (Margareta) de Gounod. — Intâia producție a elevilor conservatorului de muzică și artă dramatică. —

Mercuri 1 Decembrie a fost premiera operă „Faust" (Margareta) de Gounod, a treia operă montată de Opera română din Cluj, atrăgând, ca și celelalte premiere, un public distins și iubitor de artă, care a umplut sala Teatrului național până la ultimul loc.

Sânt două criterii pentru a judeca această premieră. Dacă vom ține seama de nivelul artistic ridicat realizat de celelalte două opere Aida și „Traviata" cântate de opera română din Cluj, va trebui să recunoaștem scăderea nivelului acestei reprezentații; dacă vom lua însă în considerare tinerețea acestei instituții și greutățile, cu cari trebue să lupte pentru a se consolida, va trebui să recunoaștem, dacă nu mai mult, dar cel puțin atâta, că a fost, pentru împrejurările de acum, o reprezentație onorabilă, pe care să analizăm. Opera română a din Cluj are abea un repertoriu de trei opere „Aida" „Traviata" și „Faust" realizat cu un personal artistic redus în ce privește soliștii, dispune de orchestră suficientă și un cor. remarcabil, recrutat din elevii și elevele conservatorului de muzică și artă dramatică, elemente de ordine și disciplină.

Intr'adevăr scenele cu cor au fost totdeauna realizate cu mare mișcare, pe când scenele dramatice propriu zise erau în funcție de buna dispoziție vocală a artistului interpretător. Munca serioasă și de bun gust se cunoaștea însă totdeauna. Așa și la „Faust". Scenele cu cor vii, mai ales corul soldaților cu Mefisto și corul din actul al IV-lea. D-șoara Dicescu, în rolul Margaretei, are înfățișare caracteristică, la voce insuficientă. A fost bine în scena din biserică.

D-l C. Pavel în rolul lui „Faust" era mai mult un tânăr senior german, decât savantul însetat de plăcerile vieții. A fost inegal dispus în voce, ceeace nu ne miră de loc. D-l Steiner, are o mască bună, ca Mefisto, vocea acoperă perfect rolul, având nu numai nuanțele sarcastice, ci și cele profund tragice. Nu înțelegem însă gestul cu floarea, când o scutură de haină, înainte de a o da Martei. Il credem pe Mefisto mult mai intelectual, ca să poată face un asemenea gest. In scena din domă, credem, că e mai impresionantă indicația scenică a lui Gounod, care să găsește în altă formă și la Goette, unde Mefisto e la spatele Margaretei.

D-l Tămășescu în rolul lui Valentin a fost simpatic și ca înfățișare și ca voce. D-na Lya Pop în rolul Martei a avut ocazia să-și arate talentul dintr'o latură nouă. Siebel al d-lui Böhm ne-a făcut să uităm, că Gounod l'a intenționat pentru o voce de alto. D-l Botescu a dovedit, mai ales în scenele tumultoase cu cor, cât temperament are și ce bine stăpânește și orchestra și scena. Ne-am adus aminte de stagiunea de operă dela Chișinău din anul 1918, unde a avut un succes desăvârșit în condiții mult mai nefavorabile. Acest „Faust" la Chișinău ar fi fost o reprezentație sensațională.

*

Duminică, 5 Decembrie, ora 4 p. m. a fost prima producție a elevilor conservatorului de muzică și artă dramatică în sala mare a conservatorului, care nu putea să încapă tot publicul venit să asiste. Era o atmosferă din cele mai senine, care deoparte se caracteriza prin interesul pentru progresul nostru artistic, iar din partea elevilor prin sfințenia, cu care s'au dedicat studiului artistic. S'au putut constata vocațiuni adevărate susținute de dorul sincer al îndrumării spre perfecționare. D-șoara El. S'an a cântat emoționată o sonată de Hayde și o Etude de Heller dovedind adevărate calități muzicale.

D-l Moșoianu a spus cu ironie subtilă o traducere din franțuzește de Ținc, „Viața". D-șoara Caraciune a exagerat puțin „La oglindă" de Coșbuc, dealtfel menajează bine efectele dramatice. D-șoara Dima D. a cântat cu vigoare Sonata E-moll de E. Grieg. D-șoara Smar. Constantinescu, are o voce dramatică plină de nuanțe calde în „Harpista" lui D. Zamfirescu. D-nii Cuteanu E. și Șerban I. au cântat cu deosebită muzicalitate concertul *Re minor* de Bach pentru două viori concertante.

Intâlnirea lui Horațiu cu Getta din „Fântâna Blandusiei" a fost spusă cu multă simțire de D-șoara Borza M. și d-l Selagianu E. d-șoara Const. Grideanu a avut de luptat cu insuficiența sonorității pianului în „Soirées de Vienne" A moll de Schubert-Liszt. D-șoara Borza El. a spus cu multă putere „Dormi iubito" de Al. Vlahuță. Frumoasa producție s'a terminat cu trei coruri de G. Dima, conduse de însuș autorul. Impresia generală a fost din cele mai bune, constatându-se dragoste de muncă și entuziasm.

Săptămâna viitoare; Marți, va fi festivalul comemorativ „Beethoven" cu concursul profesorilor conservatorului.

Liviu Tempea,

Cronica politică

Repetatele încercări de apropiere între guvern şi partizanii d-lui Maniu, au constituit pentru ardelenii din majoritate şi guvern un continuu prilej de iritare.

In adevăr, de vreme ce d-l Goga, care a dat cel mai larg concurs guvernului prin scisiunea provocată în sânul partidului naţional în cel mai critic moment, asigurând în felul acesta succesul guvernului în alegeri, este îndreptăţit de-a se socoti atins acum când guvernul tratează peste capul său cu adversarii săi cei mai înverşunaţi.

Fără îndoială că disciplina, în numele căreia d-l Goga şi partizanii săi au păstrat rezervă faţă de tratativele continue ale guvernului, nu s'a mai putut impune pe mai departe şi deci atitudinea pe care d-sa a luat-o acum, este justificată.

Faptul acesta este însă de natură a dovedi că dezorientarea pe care guvernul şi şeful său o manifestă în actele de guvernământ, nu e mai mică nici în cele de partid. Care poate fi consecinţa, se poate vedea din repetatele semne de indisciplină ale majorităţii, cum a fost frecătura dintre d-l Ioaniţescu şi Dacia, iar acum în urmă adunarea separată a ardelenilor, care după cum se vede nu mai consimt să se continue tratativele cu adversarii lor.

Se poate constata aşadar că guvernul nu stă pe roze şi că din prea multe trative cu scopul consolidării vor putea ajunge la rezultatul contrar.

1 Decembrie în presa română

Din *Avântul*:

Ardealul reprezintă pentru noi sinteza visului comun.

Simbol viu, — el ne-a legănat copilăria, ne-a presărat cu flori de entuziasm adolescenţa şi a reînviat toate nădejdile şi toate bucuriile în sufletele înaintaşilor noştri.

Astăzi, când pe pământul întregit, neamul proslăveşte ziua cea mai frumoasă din Istoria română; când de pe culmele munţilor coboară, majestuos, eroic şi superb, umbra voevodului care, cel dintâi, a făurit, vremelnic, Idealul; astăzi, în înfrigurarea atâtor fapte ce depăşesc toate aşteptările, — fie ca gândul bun, îndemnător la muncă şi la temeinică înfrăţire, să încolţească în toate inimile româneşti. Fraţilor, — mână de frate şi cuget unit.

Sărbătorirea unirii Ardealului, să aibe minunatul dar de a zămisli solidaritatea naţională, datorită căreia vom clădi o Românie, într'adevăr mare şi demnă.

*

Din *Dacia*.

Străbatem desigur zile tulburi. Prezentul ridică în faţa noastră probleme apăsătoare. Umerii noştrii sunt poate nepregătiţi încă să susţie povara datoriilor, ce-şi aşteaptă răfuirea. Suntem un popor cu o organizaţie de stat încă tânără. Abia acum pipăim formele trainice şi definitive pentru viaţa mare şi bogată, pe care o avem de trăit.

*

Toate petele negre, toate svârcolirile şi nemulţumirile, ce se îmbulzesc în jurul nostru, nu sunt decât fermenţii prefacerii de mâine, care numai prin suferinţă şi sbucium se poate pregăti. Purtăm în noi toate încercările şi toate îndoelile perioadei de tranziţie.

Procesul de transformare însă îşi va urma şi peste noi desfăşurarea lui eternă şi isbăvitoare.

Poporul cel mare, odată cuprins în hotarele lui istorice, îşi va regăsi izvoarele lui de viaţă proprie de întărire şi de înălţare.

Iată de ce, alungând din sufletele noastre umbra grea a îndoielei şi izbăvindu-ne de patimi şi de vrăjmăşie, salutăm ziua unirii Ardealului cu ţara veche, plini de toate speranţele unui viitor măreţ.

*

„Ţara" de curând reapărută scrie următoarele:

Lupta politică între partide între bărbaţii politici, dacă le cer împrejurările şi felul nostru de a fi, da, dezacorduri între diferitele regiuni nu pot fi privite însă decât ca nişte greşeli criminale.

Noi şi *voi*, cum din nenorocire am citit într'unele gazete, nu are nici un sens. Liberali, Conservatori, Averescani, Iorghişti, Naţionalişti, Independenţi, cât vreţi, români însă toţi, cu aceleaşi datorii şi drepturi între Nistru şi graniţa Tisei.

Considerăm de datoria tuturor celor, cari îşi iubesc neamul, să nu facă nici un fel de regretabilă confuzie şi cu un tact şi o inteligenţă larg înţelegătoare să ocolească cu grije tot ceeace nu poate face decât bucuria duşmanului.

Şi, dacă noi am insistat mai mult asupra lucrurilor acestea, se ştie de ce.

Ştiri şi fapte politice

Măsura, în care „Patria" păstrează condescendenţa faţă de oamenii cu experienţă şi trecut de luptă pentru cauza românească, ca şi aceea în care ştie să respecte însăşi cititorii, s'a putut constata în răspunsul pe care l-a dat d-lui D-r I. Suciu. Toată lumea a fost revoltată cu drept cuvânt de forma, violenţa şi inoportuna semnătură a răspunsului.

Este fără îndoială că la asemenea răspuns, d-l D-r. Suciu nu se poate coborî pentru a-l lua în considerare. Dar, ceeace se poate lua în considerare de opinia publică este desigur conduita ziarului.

*

Se anunţă din Bucureşti că d-l D-r. Amos Frâncu ar fi pornit o campanie contra d-lui Goga. Se spune chiar că s'ar fi prezentat d-lui General Averescu în acest scop şi că acesta i-ar fi refuzat audienţa.

Faţă de vremurile unei remanieri cu membrii din sânul partidului naţional, parlamentarii ardeleni au luat atitudine. O consfătuire a avut loc în acest scop cu d-nii Goga şi Tăslăuanu.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

Unificarea în faţa Justiţiei

Un avocat din vechiul regat nu este primit să pledeze. — Recursul. — Admiterea recursului la Curtea de Apel. — Admirabila motivare a Curţii.

Se ştie polemica întreprinsă pe chestiunea acceptării avocaţilor din vechiul regat în barourile din Transilvania. In coloanele ziarului nostru s'a desbătut pe larg această chestiune, cerând cu insistenţă ca să înceteze dispoziţia ilegală şi dăunătoare intereselor naţionale a baruorilor exclusiviste din Transilvania. In ultimul timp s'a anunţat că însuşi Ministerul Justiţiei a început cercetarea în această chestiune pentru a da o soluţie.

Inainte însă de această soluţie distinsul advocat Dr Fabius, respins de baroul din Cluj, a provocat rezolvarea chestiunei printr'o sentinţă a Curţei de apel din localitate.

Fiind angajat ca avocat al fabricei Renner d-nu Dr. Fabius s'a prezentat într'un proces al acesteia în faţa tribunalului Cluj, compus din d-nii Teodor Popescu, Alexandru Kis şi Laurenţu Decusaru, care călăuziţi de aceleaşi sentimente exclusiviste ale baroului au dat următoarea sentinţă socotind nelegală prezentarea firmei Renner prin d-nu advocat Fabius.

Iată textul sentinţei acestui onorat Tribunal:

„Desbaterea se anunţă în baza §-lui 99 din Pr. c., părâta este somată a se prezenta la desbaterea viitoare în persoană, ori prin împuternicit îndreptăţit a reprezenta, iar din contră va fi considerată ca ne prezentată. Totodată este obligată a plăti 200 (două sute) lei spese procesuale ivite cu desbaterea de astăzi, în 8 zile sub execuţie".

Motive:

Reprezentantul întâi Ştefan Fabius nefiind primit în vre-un barou avocaţial, în virtutea §-lui 1 al legei 34 din 1874, nu poate fi acceptat în calitate de avocat, deci a trebuit procedat în sensul decisului de sus.

După acestea procesul verbal s'a încheiat şi subscris.

Contra acestei sentinţe D-l avocat Fabius a făcut recurs la Curtea de Apel, motivând convingător şi întemeiat dreptul său ca şi al tuturor colegilor săi în faţa tuturor instanţelor judiciare din întreaga ţară.

Curtea de Apel compusă din d-nii G. Chindriş, Paul Bolasiu şi L. Kernez a admis recursul dând următoarea înţeleaptă şi temeinică motivare:

„In procesul intentat de soţia lui Gh. Sabo reprezentată prin advocatul Ioan Plosca, contra firmei Renner pentru despăgubiri, termenul de 4 Oct. 1920 firma pârâtă a fost reprezentată prin avocat dr. Ştefan Fabius".

„Tribunalul în baza articolului 99 procedură civilă consideră că pârâta s'a prezentat fără avocat îşi motivează decizia cu faptul că av. dr. Şt. Fabius nu este înscris în nici un barou şi pe temeiul par. I legea 34/74 nu poate fi primit că advocat. In consecinţă amână procesul obligă pe pârâtă la 200 lei spese de amânare".

„Contra acestei decizuni d-nul Fabius face recurs în termen; cere anularea în întregime a deciziunei şi a se ordona Tribunalului să proceadă mai departe citându'l ca advocat al pârâtei, întemeindu-se tot pe par. I. al legei XXXIV-74."

„Recurentul prin petiţia de recurs se referă la actele aflate în dosarul Nr. 26/1—1920 al Cons. superior de disciplină pentru advocaţi anume:

Cartea de advocat Nr. 1873/90, certificatul Nr. 345—920 liberate de Baroul Ilfov, certificatul Nr. 77—920 al Baroului Constanţa."

„Din aceste acte se dovedeşte că el a fost înscris în Baroul de Ilfov în anul 1909, că s'a transferat la Constanţa în iunie 1919. Inscrierea sa în barou s'a făcut pe baza titlului de licenţiat în drept al facultăţei din Bucureşti."

„In puterea acestor titluri şi dovezi recurentul pe baza dispoziţiilor par 1. şi 38 legea 34—74. are dreptul să exercite profesiunea de advocat în tot cuprinsul ţărei."

„In adevăr, acest paragraf prescrie că: Inaintea instanţelor judecătoreşi şi autorităţilor ţărei numai ac l avocat îşi poate exercita profesiunea care este înscris în vreun barou."

„Că este înscris într'un barou, dovada s'a făcut deplin.

„Sub nici un cuvânt nu'i poate fi ridicat recurentului acest drept. care i-a fos conferit conform legilor în vigoare şi îi este garantat prin legile existente."

„S'a emis părerea, pe care se pare că Tribunalul a adoptat-o că avocatul trebue să fie înscris într'un barou din Transilvania pentru a putea pleda înaintea instanţelor de aci. Părere cu desăvârşire neîntemeiată şi eronată. In adevăr odată ce înscrierea ca advocat în baroul de orgină s'a făcut conform legilor locului, el trebuie să fie recunoscut în or ce parte a ţărei şi după cum drepturile câştigate ale locuitorilor din ţările anexate nu sunt atinse, ba din contra le sunt garantate prin hotărârea adunărei dela Alba-Iulia şi prin tratatul de pace, ei putându-le exercita în tot cuprinsul ţărei întregite, aşa că le au fost chiar extinse — tot aşa nici drepturile celor din vechiul regat nu pot fi mărginite numai la teritoriul dinaintea războiului. Inalte raţiuni de stat politice şi naţionale, dictează, impun, acest mod de a vedea."

„Nu se pote concepe o ţară unitară cu cetăţeni având contitaţi şi frânturi de drepturi. Că aşa trebue să fie, că aşa este, avem faptul că în toate ramurile de activitate publică s'au numit cetăţeni din tot cuprinsul ţărei, indiferent de locul de origină; orice profesionist — medic, inginer, architect, judecător, etc. — poate exercita meseria în orice parte a ţărei, ar fi straniu că numai unui sigur fel de profesionişti, avocaţilor, să li se interzică, să li se limiteze teritorul de activitate."

„Studiul dreptului presupune cunoştinţa principiilor generale, aproape aceleaşi în toate ţările. Aplicarea lor la amănunţimi, interpretarea diferitelor legi este de competenţa specialistului".

„Prin urmare teoria adusă de tribunal nu este justificată din punctul de vedere stiinţific."

„Rău deci că instanţa a refuzat prezentarea recurentului ca avocat şi a obligat firma reprezentată la plata speselor."

„Curtea găsind recursul întemeiat, pe baza dispoziţiei par. 554 şi 559 pr. civ., l'a admis a scutit firma pârâtă de cheltueli şi a ordonat Tribunalului să proceadă mai departe la proces, primind pe recurent ca avocat."

Cluj, la 21 Noembrie 1920.

ss) Dr. G. Kindris, preşedinte

Poul Balcu cons. raportor si L. Kerner.

In felul acesta, prin stăruinţa dlui avocat Fabius, unul din aspectele sub care se înfăţişează dificultăţile voite care se pun în calea unificării fiind adus în faţa justiţiei, a căpătat sancţiunea cuvenită. Judecătorii cari au dat această sancţiune n'au făcut numai un act de înţeleaptă interpretare şi aplicare a legilor, ci au adus şi o rectificare unei erori care, depăşind limitele unei erori judiciare, a constituit o atingere a fundamentului juricităţei: unitatea Statului.

Politica de Înstrăinare

Sub acest titlu „Viitorul" scrie următoarele:

In legătură cu felul cum se nesocotesc interesele căilor ferate, aflăm că guvernul e pe cale să risipească la cele patru vânturi tot materialul rulant, locomotive şi vagoane, luate de armata română ca pradă de războiu, din Ungaria.

Se ştie că deşi singură armata română a capturat acest material care reprezintă o parte din materialul nostru de cale ferată capturat şi luat de germani precum şi gajul despăgubirilor datorate nouă de Ungaria, — totuşi statele moştenitoare ale Austro-Ungariei ridicaseră pretenţiuni asupra lui.

Se formase chiar la Budapesta o comisiune mixtă, compusă din reprezentanţi ai acestor state, cari împreună cu aceiea al Statului român să proceadă repartizarea acestui material.

Or, guvernul român, cu bună ştiinţă, prin măsurile nechizuite pe cari le ia, deposedează Statul de acest preţios material.

Astfel sub pretext de reparaţiuni, un mare număr de locomotive sunt trimise în baza convenţiei cu Austria, în această ţară, de unde e mai mult ca sigur că nu se vor mai întoarce.

Sub acelaşi pretext de reparaţiuni se trimit de asemenea în Ceho-Slovacia nu mai puţin de 8000 vagoane de marfă, cari de asemenea nu se vor mai întoarce în ţară.

In adevăr, prin convenţia cu Ceho-Slovacia, Statul român plăteşte câte 15.000 lei de vagon pentru reparaţii, ceeace face în total 120 milioane. Pentru jumătate din această sumă, vagoanele reparate vor rămâne însă în Ceho-Slovacia un timp de 2 ani spre a servi nevoilor acestui stat.

Vagoanele acestea sunt cu osiile şi roţile bune, dovadă că pot călători până în Ceho Slovacia. Numai lemnăria are nevoie de reparaţiuni. Naşte atunci întrebarea; nu se puteau face aceste reparaţuni în ţară şi era nevoie de această combinaţie din care Statul român n'are de cât de pierdut?

Trimise în Austria şi Ceho-Slovacia — state cari au pretenţiuni la parcul de locomotive şi vagoane capturate din Ungaria, reintoarcerea în ţară a acestui material e foarte problematică.

Totuşi guvernul cu bună ştiinţă, a făcut această combinaţiune dăunătoare intereselor noastre.

A apărut:

„CARNAVALUL"

INFORMATII

Primăria din Brașov a dăruit M. S. Reginei Maria castelul și parcul din Bran.

D. Mișu ministrul curții regale a mulțumit primăriei în numele Majestății Sale pentru această ofrandă.

*

Trenurile navete din Transilvania au trecut peste 100. Numărul lor e încă în creștere.

*

D-l Groza, secretar general al comunicațiilor, a plecat la București pentru a înfățișa guvernului punctul d-sale de vedere asupra trenurilor navete.

*

S'au luat dispoziții pentru introducerea Uniformei din vechiul Regat la C. F. R. Sunt diferite oferte, făcute cu preț favorabil.

*

Mai mulți funcționari de la C. F. R. se plâng că nu primesc alimentele la timp.

*

La Solnoc, Ungurii refac podul peste Tisa.

*

In cursul lunei urmează să se deschidă la Universitate cursuri pedagogice pentru revizorii școalelor primare.

*

Aflăm că schimbul bonurilor pentru coroane s'ar fi amânat pentru 20 c.

*

Intre orașul Năsăud și comuna mare Lușca s'a hotărât construirea unui pod de lemn peste Someș

*

In atelierul C. F. R. din Cluj s'a construit un vagon sanitar, care va fi atașat trenului accelerat Oradea-Mare—București.

*

Circulația în stația Mătăsaru, întreruptă din cauza ciocnirei de trenuri ce a avut loc acolo a fost re tabilită.

*

„Le Journal" publică următoarele:

„Comisarul bolsevic la Minsk, Kimin a declarat că pacea cu Polonia e „un balon de săpun".

„Noi eram obligați — a afirmat acesta — ca să tratăm cu Polonia pentru a ne putea întoarce forțele împotriva lui Wranghel dar acum noi vom deveni iarăși dușmanii burgheziei poloneze".

*

Din cauza lipsei de cărbuni la uzinele de gaz și electricitate din București, tranwaele nu vor putea funcționa. Tot din cauza lipsei de combustibil Bucureștii vor fi lipsiți de lumină și poate chiar de apă.

*

Citim în „Adevărul":

D. Titulescu, ministrul de finanțe, a reușit să încheie la Paris un împrumut de 200 milioane franci, cu care să plătească cuponul datoriei publice neplătită de patru ani de zile. Contractarea acestui împrumut se datorește sprijinului pe care guvernul francez ni l'a dat în chipul cel mai călduros și cel mai frățesc.

*

Intre altele, consiliul a aprobat deschiderea creditelor necesare pentru plata comisiunilor însărcinate cu operațiunile de expropriere și împroprietărire.

La direcțiunea generală a C.F.R. s'a ținut eri o consfătuire, prezidată de d-l ministru al comunicațiilor. S'a discutat chestiunea reluărei locomotivelor concesionate particularilor pentru a se putea mări cu ele numărul trenurilor de călători.

S'a discutat apoi oferta făcuto guvernului de către un consorțiu anglo-francez pentru concesionarea atelierelor căilor ferate.

Oferta a fost susținută în consiliu de către d. Tache Ionescu, care a lăsat să se înțeleagă că împrumutul extern pe care d-sa l-a tratat la Paris s'ar putea realiza numai în schimbul acestei concesiuni.

D. general Averescu nu s'a pronunțat încă asupra ofertei discutată aseară având încă nevoe de lămuriri.

Casa Blank este intermediara între guvern și consorțiul anglo-francez.

*

Citim în „Dreptatea" din Chișinău:

Cu prilejul deschiderei clubului partidului național liberal din Tighina organizația locală trimițând o telegramă d-lui I. I. Brătianu șeful partidului liberal a primit din partea d-sale următorul răspuns:

D-lui I. Gălățeanu (președintele clubului național liberal din Tighina).

„Urez din inimă viață lungă și sănătate noii organizări național-liberale pentru fericirea ținutului Tighina și a întregei Românii".

Brătianu.

*

Ziarul *Hétfői Ujság* aduce știrea că Universitatea clujană, care funcționează astăzi la Budapesta, va fi mutată la Seghedin unde se va deschide în primăvara anului viitor.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32.

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea". Tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se va abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a. c.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2.

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit cu începere dela 10 Decembrie a. c., se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana", Piața Unirii 7.

Haine veritabile NEUMANN și paltoane de iarnă pentru bărbați, băieți și fete din material ca dinaintea războiului să capătă la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.

Dr. ECAT. ARAMA
BOLI DE FEMEI ȘI COPII
CONS. 2—4
STRADA RUDOLF Nr. 13

Domnii acționari a Intreprinderilor Forestiere Române s. a. Cluj, cari nu au efectuat vărsămintele corespunzătoare valoarei nominale asupra acțiunilor subscrise, sunt rugați și pe calea aceasta, să binevoiască să le efectueze cât mai în grabă, cunoscând, că ultimul termen a expirat la 15 August a. c. și că Cons. de Adm. este autorizat în puterea § 149 a Cod. Com. și a § 5 a stat. societare, să decare titlurile respective de nimicite și să treacă vărsămintele deja făcute, în favorul societății

*

Joi seara s'a deschis Cafeneaua „New-York" complect renovată fiind localul cel mai frecventat al Elitei din Transilvania.

Directorii actuali sunt elevi eminenți a casei Capșa și Boulevard din Capitală.

Salile de conversație de joc și de citit sunt aranjate și demne de renumele cel bun și vechi al Cafenelei New-York.

Un bufet ales stă la dispoziția onoratei Clientele.

*

Secretariatul general din Cluj al Ministerului de Instrucțiune publică, având în vedere importanța culturală a Academiei reg. de drept din Oradea-mare pe teren educativ-superior național, prin resol. Nr. 28996—1920, Secția III, a conferit 15 (cincisprezece) burse pentru ascultătorii acestei Academii pe anul școlar 1920—1921. Bursele sunt de câte 2000 (două mii) Lei.

Acei ascultători ordinari, cari doresc să obțină vre-o bursă să-și prezinte până la 28 Dec. a. c. subsemnatului decan cererile timbrate în regulă și adresate Secretariatului general din Cluj al Ministerului de Instrucțiune publică. La cerere vor alătura: Certificatul de collogii din obiectele principale, propuse în acest semestru, certificat despre diligența dovedită în ascultarea cursurilor și atestat de paupertate.

Oradea-mare, la 1. Dec. 1910.

Dr. Iuliu Hovanyi, decan

*

Astăzi se va deschide cafeneaua-restaurant „Park" în localul renovat.

Vechea clientelă cât și cea nouă va găsi aici singurul local de petrecere și de distracție. Va concerta totdeauna o orchestră de primul rang. O bucătărie aleasă va sta la dispoziția onor. Public cu cele mai gustoase mâncări. La etaj este amenajată o sală specială pentru jocul de șah.

La 19 Decembrie stil nou Se va deschide în Calea Victorei 5

Cofetăria și Bonbonăria Boncescu

fost elev al Casei Riegler

Asortată zilnic cu prăjituri, bomboane, cozonaci, carmuri, glasse, șocolăți etc. Deasemenea se va veni la orce oră din zi și seara cafele cu lapte, șocolați ori ceaiuri, cu briosi, qroaspete. Se primesc comenzi de torturi, cozonaci, bișcoturi, bombone și orce produse de cofetărie. Publicul este rugat a onora cu vizita s'a locului pentru a se convinge de calitatea și prețurile convenebile a produselor.

Pentru organizarea funcționarilor

„Asociația funcționarilor publici din orașul și județul Sibiu" ne trimite cuvântarea de deschidere a președintelui ei, ținută în adunarea generală din 19 Septembrie a. c. din care reproducem următoarele părți pline de frumoase îndrumări pentru corpul funcționarilor:

„Comitetul Asociațiunei noastre a aflat de bine și de cuviință ca să convoace adunarea de azi din mai multe motive, dintre cari la loc de frunte amintesc motivul, mai bine zis scopul unei consfătuiri generale asupra organizării tuturor funcționarilor din orașul și județul Sibiu.

Ar fi foarte trist, dacă noi, funcționarii cari formăm o parte mare, ba așĭ putea zice o parte fruntașă din clasa de mijloc, n'am înțelege glasul vremilor nouă și rostul curentului de renaștere socială, care pentru bună starea generală, dar mai cu seamă pentru viitorul economic și politic al popoarelor este de o însemnătate foarte mare.

Cine dintre noi nu știe că prin puterea acestui curent de refacere socială s'a făcut concentrarea masselor pentru apărarea drepturilor individului și că acestui spirit de premenire socială i-se poate atribui felul de gândire socială ce a cucerit și cucerește cercuri tot mai largi în toate clasele sociale, îndemnându-ne mereu la o activitate tot mai intensivă socială.

De bună seamă toți o știm aceasta prea bine. Dar nu este de ajuns ca numai să cunoaștem principii și păreri raționale, sociale, din scrierile și spusele altora, ci trebue să căutăm a fi convinși despre temeinicia și adevărul lor, a ni-le însuși și mai presus de toate, a și lupta pentru realizarea lor.

Tot astfel, nu e de ajuns numai să facem teorii frumoase despre necesitatea și avantagiile spiritului de asociare, ci trebue să se trezească în noi conștiința supremei datorințe sociale, care tinde la mulțumirea nevoilor și lipsurilor tuturor semenilor noștri.

Gândul nostru de a ne apăra drepturile, trebue să se prefacă în fapt real; datorința noastră de a ne impune ca factori de seamă în stat, trebue să iea ființă, iar voința noastră firească de a ne apăra interesele morale și materiale, trebue s'o știm impune, bine înțeles, pe cale legală, tuturor forurilor competente ale țării!

Da, trebue să ne știm apăra interesele noastre economice și sociale în mod legal și cinstit, dar cu toată energia și hotărîrea. Pentru justificarea acestei apărări avem să expunem lumei starea noastră precară fără ca să ne jenăm sau să așteptăm, ca numai din milă să ni se satisfacă justele noastre pretențiuni. Nu, noi nu voim nici milă, nici ofrande, ci voim să ni-se dee tot, ce pe drept ni se cuvine.

Vorbind noi despre starea noastră tristă materială, n'avem de gând să stârnim compătimirea nimănui, ci voim numai să clărificăm lumea asupra situațiunei noastre grele, în care nu din vina noastră, ci din a împrejurărilor vitrege sociale, neatârnătoare de noi, am ajuns.

Munca aceasta însă numai așa o vom putea îndeplini cu sorți de izbândă, dacă înscriindu-ne în Asociațiunea noastră vom forma un zid puternic împotriva tuturor vijeliilor amenințătoare.

Este o datorință primordială a fiecărui funcționar public ca nu numai să intre ca membru în Asociația noastră, ci prin munca și hărnicia lui să sprijinească toate năzuințele și intențiile de bine ce le urmărim noi, membrii comitetului și cu noi împreună toți colegii noștrii deja înscriși.

Să mi se ierte vorba, dar trebue s'o rostesc din acest loc, că e o indolență ne mai pomenită și păcătoasă, să nu zic o lașitate, ba chiar o trădare față de cele mai vitale interese ale clasei noastre sociale ca tu, om cult, ca funcționar public să te dai la o parte dela munca colegilor tăi și să nu depui obolul tău, moral și material, pe altarul sfintelor interese ale clasei tale sociale, amenințată, dacă nu cu nimicire totală, dar cel puțin cu o lovitură grea și cruntă din partea împrejurărilor sociale de azi.

E chiar o faptă nedemnă de un om conștincios de sine ca el să steie cu brațele încrucișate pe piept și să privească indiferent la munca și lupta ce poartă colegii lui pentru apărarea intereselor vitale și câștigarea drepturilor juste ale clasei sale sociale.

Treziți pe cei indolenți din somnul lor fatal: îmbărbătați pe cei timizi și certați cu vorbe blânde și frățești pe cei îndărătnici, dacă întâmplător s'ar afla și de aceștia între noi.

Spuneți-le că noi prin organizarea noastră de fel nu voim să ne războim cu guvernul țării, ci din contra, în rânduri bine închegate și înțelepțește conduse, voim să-i stăm în ajutor la munca lui de purificare a moravurilor însălbăticite și invite în urma năpraznicului război mondial.

De asemenea împărtășiți-le că avem de gând a interveni la guvern ca să curățească clasa noastră de uscături și de acei funcționari inconștienți și lipsiți de sentimentele patriotice, cari pentru un os de ros se înhamă la carul rușinei al speculanților, ai acestor indivizi fără suflet și fără D-zeu cari, în goana lor nebună după gologan, nu au considerație și îndurare nici față de patrie, nici față de popor, ci ca cei mai crunți vampiri ne sug sângele din vine și măduva din oase.

Noi voim să ne apărăm interesele și drepturile noastre, îndeplinindu-ne cu sfințenie datorințele față de Stat, Guvern, frați și concetățeni noștrii și ținând cu trup și suflet la deviza Asociațiunei noastre care este și trebue să fie: *munca cinstită, disciplina și unul pentru toți și toți pentru unul!*

Renumita Fabrica chimica „UNIO" Cluj, curăță și văpsește

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Situația internațională

Conferința de la Londra s'a isprăvit printr'un deplin acord între participanți. Reprezentanții Franței Angliei și Italiei lăsând la o parte micile neînțelegeri și egoismele naționale respective au alcătuit nota-protest care a fost deja înmânată guvernului Rhallys la Atena.

In privința aplicării măsurilor restrictive, conferința a hotărât, după propunerea engleză, să se aștepte desvoltarea evenimentelor și numai în cazul, nefericit pentru Antantă, când guvernul și poporul grec vor hotărâ rechemarea lui Constantin, Puterile protectoare să înceteze imediat cu sprijinul financiar și economic.

Problema unei cât mai strânse alianțe franco-engleze se pune din ce în ce mai des în presa engleză.

Lord Clydenham interviewat asupra acestei chestiuni a declarat că în 1914 Anglia nu era convinsă de necesitatea unei alianțe cu Franța. Acum după agresiunea germană ia schimbat cu totul firea și întreaga Anglie e pătrunsă de acest adevăr.

Consiliul regenței din Quarnera în urma tulburărilor întâmplate în Fiume, a hotărât să demisioneze.

Bulgaria, cu îndrăzneala care o caracterizează a cerut să fie primită în Societatea Națiunilor. Delegații români și sârbi s'au opus acestei intrări pentrucă Bulgaria n'a satisfăcut până acum obligațiunile luate prin tratatul din Neuilly, cu toată reclama binevoitoare și interesată pe care i-o face dela o vreme încoace „Le Temps". In adevăr nici până acum guvernul bulgar n'a restituit României și Serbiei obiectele furate de armatele bulgare.

Pe de altă parte Bulgaria nici până astăzi n'a început dezarmarea populației și reducerea efectivului armatei.

Acestea sunt faptele cu toate că generalul francez Fourton, președintele comisiunei interaliate de control din Bulgaria a declarat că bugarii au observat până acum cu punctualitate litera tratatului din Neuilly. Declarația acestui general e cu atâta mai regretabilă cu cât cele petrecute în Bulgaria îi infirmă spusele.

Deschiderea Congresului agricultorilor

Congresul agricultorilor s'a deschis eri în prezența Suveranului. A participat un mare număr de agricultori și din regiunile desrobite. De asemenea au luat parte și dnii Arsetoianu, Trancu, Cudulbu, V. Brătianu, Duca, Mavrodi, Sandu Aldea, Coandă etc. Dl Ministru Cudalbu a mulțumit Suveranului pentru participare. M. S. Regele ține o frumoasă cuvântare și mulțumește pentru căldurosa primire ce-i s-a făcut. Vorbește apoi Ionescu Șișești președintele agronomilor. M. S. Regele pleacă după ce s'a întreținut cu dnii Brătianu și Duca.

Mai vorbesc Aurel Iliescu Chirițescu, Popovici.

După amiază s'a discutat chestiunea agricolă.

Din Ungaria

Chestiunea regalității a ajuns din nou în discuția parlamentului maghiar. Decisiunea partidului guvernamental, prin care se exprimă principiul regelui național, a fost primită. Sancțiunea pragmatică se consideră ca neexistență în urma descompunerii monarhiei. Resolvirea chestiunii regalității se va face prin adunare națională și cu aprobarea guvernatorului. Readucerea exregului Carol a devenit imposibilă întrucât ambele Antante s'au pronunțat categoric împotriva acestui, și de altfel nici exregele nu poate părăsi Elveția fără autorizația Antantei.

(Hétfői Ujság).

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Regia Monopolurilor Statului.

Licitație

In Monitorul Oficial No. 185 din 23 Noemvrie să publică licitație pe ziua de 17 Ianuarie 1921 pentru făină, scrobeală și diverse cleiuri necesare stabilimentelor Regiei.

Ofertele însoțite de probe se vor depune din timp la Direcțiunile Generale a Regiei din București sau la Direcțiunile regionale R. M. S. din Cluj și Iași, împreună cu garanția provizorie de 3% în numerar sau efecte de Stat.

Atât la Direcția Generală din București cât și la Direcția regională din Cluj și Iași, se pot vedea: Monitoriul Oficial și caietul de sarcini.

Direcțiunea Generală R. M. S.

Prețuri scăzute!
La firma DIAMANTSTEIN și MOSKOVITS
vis-a-vis de posta Centrală. Se află mantouri elegante pentru dame cu 400 Lei. Haine pentru domni gata cu 600 Lei. Magazin bine asortat cu paltoane de iarnă și haine pentru copii.

Citiți, este foarte important!
Dacă doriți să vă curețe și să vă coloreze hainele bine și ieftin — să le trimiteți la
„KRISTÁLY"
INSTITUT DE SPĂLAT CU ABURI ȘI DE COLORAT STOFE
Fabrica și Centrala: Str. Munkácsi 32.
FILIALE:
Piața Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (F. Wesselényi M.
Strada N. Iorga Nr. 2. (Fostă Jókai)

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Adevărul dă lista unor proecte de legi ce se vor depune din inițiativa parlamentară a deputaților majorității. Intre acestea sunt: monopolul zahărului și al alcoolului.

*

Alegerile din Jugo-Slavia s'au terminat cu victoria partidelor regionaliste. Radicalii și democrații au fost învinși. In Macedonia succesul este de partea comuniștilor.

*

In cercurile guvernamentale domnește o vie agitație pe chestiunea d-lui Dailiu Zamfirescu. Unii miniștrii pretind o imediată lichidare.

*

In Calea Victoriei din București s'au furat de către un răufăcător rămas necunoscut bijuterii în valoare de peste un milion.

*

La 6 și 7 Ianuarie are loc la București congresul dentiștilor din întreaga țară.

*

Sunt svonuri că d-l general Averescu nu admite colaborarea cu Federația ci fuzionarea. Se crede însă că o repede fuziune cu democrații va avea loc.

*

Nici unul din comuniștii evadați dela Jilava n'a fost încă prins.

*

Partidul muncitoresc din Anglia a respins afilierea cu partidul comunist prin 349 voturi contra și 241 pentru. Moțiunea votată spune că mișcarea muncitorească trebue condusă din Londra nu dela Moscova.

*

Orice tratative între guvern și federație au fost întrerupte.

*

D-l C. Bacalbașa a solicitat primului-ministru dosarul Gunther în ce privește pe ziariștii corupți.

La Cameră d-l George Mârzescu a interpelat guvernul în chestiunea concesionărei căilor ferate și d-l dr Lupu în chestiunea doctorului Aroneanu.

La Senat s'au făcut diferite comunicări.

*

Ziarul *Viitorul* arată că dl Mârzescu a cerut guvernului în Cameră dosarul Gunther și repetă la rândul său cererea. Rămâne ca guvernul să-l arate.

TELEGRAME

Conferința din Londra

Lyon, 4 Decembrie.

Conferința din Londra s'a terminat Sâmbătă cu succes deplin și acord complect între ministrul francez, englez și italian asupra problemei elene. Ei au decis, că în cazul când revine Constantin pe tronul Greciei, miniștrii celor trei puteri și cele două comisiuni financiare vor notifica guvernului elen că ajutorul lor financiar i va fi de acum înainte suprimat și că rechemarea lui Constantin ar deslănțui automatic și imediat suprimarea creditelor financiare.

Situația în Grecia

Paris, 6 Decembrie.

In Grecia nu sunt evenimente noi. Toate sunt în suspensie până la rezultatul plebiscitului care va preciza direcția politicei pe care poporul elen o va da. Ar însemna imprudență a se lega de deciziuni cari mâine nu corespund evenimentelor. Aceasta este punctul de vedere pe care-l susțin reprezentanții englezi, și Georges Leygues s'a supus bucuros acestei opinii.

La cafenea **„Metropol"** Marția și Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică

FRANȚA ȘI VATICANUL

Zilele trecute au început în Camera franceză desbaterile asupra proectului de lege prezentat de guvernul Leygues pentru reluarea relațiilor diplomatice cu Vaticanul.

Imprejurările denunțării concordatului, cu ocazia votării legei de separație a Bisericei de Stat și apoi ruperea relațiilor diplomatice cu Vaticanul sunt prea cunoscute pentru a mai reveni asupra lor.

Incepând din 1910 și accentuându-se din ce în ce mai mult în timpul războiului a luat naștere tendința de împăcare a Franței cu Vaticanul, cu atât mai mult cu cât dușmănia nu era decât aparentă și datorită exclusiv nefastelor elemente radicale care au creiat anticlericalismul pentru a mai putea înșela buna credință populară.

In timpul rasboiului „clericalii" și cei 30.000 preoți și seminariști cari au luptat în primele rânduri au smuls admirația lumei întregi și au convins poporul francez de perfidia politicianilor radicali.

In alegerile din Noembrie 1919, reacțiunea contra radicalilor și socialiștilor, s'a arătat așa de puternică încât ambele partide „anticlericale" au intrat în Cameră cu efectivele înjumătățite, pe când dreapta catolică numără aproape 200 deputați.

Din acea clipă a început să se agite în Parlament, în presă, în întruniri chestiunea reluărei relațiilor cu Vaticanul.

Cum era și de așteptat s'au format două curente. Cel mai puternic, bazat pe majoritatea parlamentului adică pe partidele care formează blocul național, este pentru reluarea relațiunilor. O infimă minoritate, care n'a uitat și n'a învățat nimic din marele război, conseqventă politicei de ură care a tulburat Franța prin persecuții religioase timp de 50 de ani, e contra reluărei acestor relații.

Partidele care nu au dorit reluarea relațiilor sunt cel socialist, radical-socialist și radical. Millerand a preconizat reluarea relațiilor cu Vaticanul și datorită lui guvernul francez a trimis în Mai 1920 misiunea extraordinară pe lângă Sfântul Scaun cu ocazia canonisărei Jeannei d'Arc.

Discuția în parlament a început și până acum au vorbit în aceasta chestiune d-l Noblemaire care a susținut punctul de vedere al guvernului și d-l Herriot, primarul Lyonului leaderul radicalilor-socialiști, care s'a opus cu înverșunare realizărei păcei cu Vaticanul.

D-l Noblemaire într'un discurs cinstit și foarte bine ordonat a adus toate argumentele în favoarea reluărei relațiilor diplomatice a Franței cu Vaticanul. Interesele naționale cer ca Franța să aibă relații cu Papa pentrucă majoritatea statelor au reprezentant pe lângă Vatican fiindcă această reprezentanță le pare necesară. Nu-i nici un motiv ca Franța să nu se folosească de un asemenea avantaj. Din contra sunt multe motive pentruca ea să-și asigure la rândul său un mijloc de acțiune într'un post care-i unul din punctele centrale ale politicei mondiale.

Pe de altă parte catolicii francezi ar fi fericiți dacă se vor relua relațiile diplomatice cu Sfântul Scaun și acest lucru nu implică de loc o dezlegare a politicei franceze. După atâtea certe religioase și după ce anii de război au apropiat pe toți oamenii din aceiași țară, această reluare a legăturilor diplomatice ar apărea ca un semn de pace religioasă și unire națională care răspunde dorinței țărei.

D-l Noblemaire, comentând lecția evenimentelor cere Parlamentului să la o hotărâre care e definită și justificată de un singur cuvânt: e conformă cu interesul francez.

Problema astfel pusă făcea sarcina d-lui Herriot foarte grea.

D-l Herriot a căutat să încerce argumente politice în sprijinul tezei, sale, dar nu le-a găsit pentrucă nu există. De aceia argumentația n'a prea fost bogată.

D-l Herriot contestă avantagiile pe care le-ar avea Franța prin faptul de a avea un reprezentant diplomatic la Vatican și pentru a convinge arată că faptul că ceilalți Aliați au avut reprezentanți pe lângă Sfântul Scaun nu l'a împedicat pe Benedict al XV-lea să aibă o atitudine echivocă în chestiunea barbarilor germane.

Vor mai vorbi încă mulți, căci s'au înscris la discuție 23 deputați.

Fără a mai aștepta închiderea discuției credem că evenimentele ne vor confirma credința că teza susținută de d-l Noblemire va fi aprobată de Camera spre binele Franței și al catolicismului.

Cu această ocazie se va fi dovedit încă odată că radicalismul nu urmărește de cât realizarea utopiilor teoretice făcând tabula rasă de tradițiile, credințele și interesele unui popor și suntem fericiți că sectarismul îngust și dăunător care încearcă să reînvie este omorât în germene.

C. R. D.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

STUDENT în drept caută ocupație pentru 5 sau 6 oare la zi. Vorbește limba română, ghermană și maghiară Adresa la ziar sub 77.

TÂNĂR român absolvent al unei clase de liceu cunoscând perfect limba română și germană în grai și scris, caută post corespunzător. Adresa: Conducerea școlară în Poiana-negri. (Bucovina.)

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7.

40 ACȚIUNI ALE BĂNCEI CENTRALE pentru industrie și comerț Cluj, de vânzare din cauza plecărei. Ofertele se primesc la Vasile Călinescul, Intendentul Regiei. Strada Hegedüs Sándor No. 16.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Important pentru D-nii ofițeri

Cele mai bune ȘANURI pentru ghete și cizme face. **Petre Abraham Fiul.** Str. Hegedüs S. No. 4. Cluj.

Intreprinderi tehnice Universale

„Tehnică“

Cluj, Str. Kiss No. 33.

Instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repareză în mod special mașini de scris și cusut și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

FRAȚII POLATSEK

depozit de piele

Cluj, Calea Victoriei No. 5.

Goldberger Kálman

Croitorie modernă

Strada N. Iorga No. 5.

Se află în depozit ștofe Franceze și Engleze, totdeodată confecționează costume după ultima modă Prețuri convenabile.

Baumzweig, Rosenfeld și Comp.

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 25

Renumită magazie stabilă de manufactură numai en gros.

Banca Negustoreasca

Societate Anonimă Română. Sediul Central București. Capital social 100.000.000 lei.

PROSPECT

Prima emisiune de Lei 30.000.000 împărțiți în 60.000 acțiuni a 500 Lei fiecare.

Comitetul de Fondatori dorind a inlesni prin toate mijloacele desvoltarea comerțului, propășirea industriei și in general lărgirea relațiunilor țărei noastre intregite cu străinatatea, de asemenea dorind a favoriza toate intreprinderile noi, sprijinind inițiativile serioase prin o indrumare temeinică a personalelor active, către afacerile lucrative, a hotărât inființarea unui institul de credit, cu denumirea:

„Banca Negustoreasca“

cu un capital de lei 100.000.000 impărțiți 200.000 actiuni a câte lei 500 fiecare.

Intențiunile inițiatorilor sunt, ca noua societate să se ocupe pe lângă operațiunile obicinuite de bancă, indrumând activitatea negustorilor prin creditul ce i va pune la dispoziție, și de participarea, finanțarea, precum și de creerea diverselor intreprinderi comerciale și industriale.

„Banca Negustoreasca“

însă are ca scop principal, pe lângă cel anunțat mai sus, ca să'și dea o organizație cu totul nouă potrivită timpurilor prin care trecem. Ea va creea imediat secțiuni speciale pentru principalele ramuri de activitate, adică pentru *import-export, comision, transporturi, asigurare,* etc. și aceasta grație specialiștiior de care dispune, precum și de participarea creditului și relațiunilor din străinatate pe care și le-a asigurat din vreme, inițiatorii venind cu cunoștiințe și legaturi de afaceri și intreprinderi vechi pe care le pune în serviciul băncii. Pe de altă parte ea va introduce în obiceurile noastre bancare, participarea la beneficii a clientelei sale, prin acordare de prime, după o anumită normă.

Pentru a pune cât mai repede în practică acest plan, comitetul de fondatori, face apel la capitaliștii în special la cooperarea negustorilor și industriașilor, ca să ia parte în număr cât de mare la subscriere, știind prin aceasta că vor avea o societate puternică, care la nevoie le va da sprijinul său necondiționat, atunci când îl vor cere și va contribui prin organizarea sa la ridicarea economiei noastre naționale.

„Banca Negustoreasca“

va emite deocamdată 30.000.000 lei în acțiuni la purtător a 500 lei fiecare, în modul următor:

1. Cele 60 000 acțiuni se emit pe cursul de 500 lei fiecare bucată, (toate transmisibile fără autorizația Consiliului de Administrație).

2. Din acestea s'au reținut 20.000 de acțiuni, care sunt acoperite, așa că se oferă subscripției publice, numai 40.000 acțiuni.

3. Valoarea acțiunilor subscrise se va achita în modul următor:

a). La subscrierea 30 la suta pentru fiecare acțiune a 500 lei, adică 150 lei de bucată, plus lei 25.— de acțiune, pentru a acoperi cheltuelile de constituire, taxe către stat, etc.

b). Restul de 70 la suta se va vărsa la epocile ce se vor fixa de Consiliul de Administrație.

Comitetul de Fondatori își rezervă dreptul de a închide subscripția și de a face repartizarea acțiunilor subscrise, cum va crede de cuviință.

Subscripția publică va începe la 12 Noembrie 1920.

Sumele subscrise se pot trimite în București prin mandat, grop sau agențiile băncilor din capitală.

Subscripțiile se primesc la bancile și casele următoare, precum și la Agențiile lor din Provincie.

IN BUCUREȘTI:

Banca Agricolă, Banca Grissovelloni, Banca Comercială Română, Banca de Credit Român, Banca Cerealiștilor, Banca Capitalei, Banca Centrală a Băncilor din Provincie, Banca Colentina, Banca Carpaților, Banca Dacia-Traiană, Banca Forestieră, Banca Franco-Română, Banca Farmaciștilor, Banca Națiunei, Banca Poporului, Banca Pieței, Banca Românească a Orientului, Banca Română de Comerț, și Credit din Praga.

Creditul Românesc, Banca Rahova-Bragadiru, Banca de scont a Românei Banca Sindicatului Agricol, Ialomița, Banca Sind. Agr. Ilfov, Banca Sindicatului Morarilor, Banca Sind. Intrep. Lucrări publice, Banca Transilvania, Banca Țărănească, Banca Urbană, Banca Unirea, Banca Viticolă a României, Creditul Technic.

Se vor mai primi înscrieri.

La toți banchieri din București și Provincie și la toate Băncile din Țară și Provinciile alipite.

MEMBRI FONDATORI:

D. D. Bragadiru, industriaș, membru în consiliul Băncei Românești,
Al. Alimanișteanu, industriaș, administrator delegat Banca Viticola a României.
C-tin Banu, membru în consiliu de adminstrație Banca Marmarosch, Blank & Co.
A. Brociner din Iași, comerciant și industriaș,
Pavel Bratasanu, argicultor, Deputat,
Gh. Bojet din Dorohi, comerc. preș. Sfatului Negustoresc,
Isidor Bring din Roman, comerciant și industriaș, membru camera de comerț,
N. Bosnief-Paraschivescu, advocat, agricultor,
S. Abramovici din Botoșani, comerciant, președintele Sfatului Negustoresc,
A. M Alcalay, industriaș, administrator delegat Soc. Viața Românească,
Prințul Jean Calimachi, industriaș, consilier Banca Generală a Țărei Românești,
Gr. Coanda, Dir. Banca Pop. Pitești. Senator,
Frederic Costiner din Botosani, industriaș,
C-tin Cocorescu, farmacist, președ. Sfatului Negustoresc Vaslui, membru camera de comerț.
Al. Cornu, industriaș, Director Soc. An. Vultur,
Mihai Doarescu din Galați, comerciant, deputat,
A. Demetrian, importator & exportator,
Toma Dobrescu, architect, agricultor proprietar,
G. Florescu, negustor, droguist, președintele camerei de comerț și industrie Băcău,
M. Filderman din Băcău, industriaș tabacar,
Dr. G. Gheorghian, deputat, primarul Capitalei,
Spirea Gheorghiu, comerciant, industriaș, senator,
Ioan Chiocheanu, industriaș, agricultor,
B. Georgescu-Fuerea, industrlaș, președ. Sind. Morarilor, G. Georgescu, comerciant, președintele cam. de com. Constanța.
Al. Gheorgevici din Brăila, industriaș, membru camera de comerț,
D-tru I. Giurgescu din T-Severin, comerciant, președintele Sfatului Negustoresc,
Ștefan Ghisdăvescu din Craiova, comerciant,
Dr. Heveși Iosef, președ. camerei de comerț și sfatului Negustoresc Cluj,
D. R. Ioanițescu, profesor la Academia de inalte studii comerciale și industriale, deputat,
M. Iuster din Piatra-Oeamț, industriaș,
Cost. Ionescu, din Rimnicul-Sărat, comerciant orogist, președintele sfatului Negustoresc,
C-tin Krupenski. fost președ. Asigurărilor Muncitorești, fost cenzor Banca Națională a României,
Ascher Candel, comerciant, camera de comerț,
Printrul Leon Mavrocordat, Industriaș Agricoltor, fost maresal al Curții Regale.
G. G. Mironescu, Prof. Universitar, Industriaș, Președintă Societatea Asig. Urania.
C-tin Miclescu, Vice-Președ. Societ. Silvica Româna. Proprietar Agricultor, fost Deputat.
A. Manissalian, Comerciant. Vice-Preș. Banca Cearistilor.
V. V. Maltezeanu, Comerciant, cereale, Agricultor.
N. N. Madgearu, Negustor membru camera de Comerț.
Al. Opreanu, Comerciant Farmacist, Proprietar.
M. Saulescu, Fost Ministru de Finanțe, Prof. Universitar Membru Cons. de Ad. B-ca Marm. Blanc & Co.
N. N. Saceleanu, Agricultor, Industriaș, Președintele Bancei Franco-Română.
Th. Sapatino, Industriaș Tabacar.
I. Sanielevici, Președ. Camera de Comerț, Chișinău.
D-tru imian, din R-Valcea, Industriaș Comerciant.
Carol Weinberg, Comerciant, din P-Neamt, Președ. sfat Negustorasc

RONA ANDOR magazin de **haine model Vienez** paltoane și costume

Palatul Vulturului (Sas-épület) ORADEA-MARE.

Gheorghe Aranyossy
salon modern de dame
Piața Unirii 13, etaj I.

Confecționează haine engleze și franceze în cele mai bune condițiuni.

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9.

Engros Uleiuri minerale Engros

1. Uleiuri destilate și rafinate pentru mașini. 2. Uleiuri speciale pentru automobile. 3. Vaseline indigene și americane speciale pentru aburi supra încălziți. 4. Uleiuri pentru transformatoare, compresoare, dynamo. 5. Ulei de vaseliná, unsoare consistență (tovotte) bumbac de șters. — Se găsește de cumpărat la

Uniunea Comercială
Societate Anonimă Română
pentru desvoltare comerțului cu Orientul, București.

Sucursale: Galați, Iași, Craiova, Constanta, Cluj, str. Regina Maria 32.

Cismari,

pantofari, riftuitori, croitori de piele și steperite se caută la fabrica de ghete „FOR-MA" Breaza de jos, jud. Prahova, prin gara Câmpina.

Plătim cl. I. din contractul colectiv.

5000 Perechi Ghete,

bărbătești, de damă, copii etc. trimetem în En gros și en detail prin poșta contra ramburs lucrate din piele de box și sevraux etc., orice mărimi. □ □ □ □

Dacă nu corespund le primim retur. Prețuri dela 180-300 lei perechea. Pentru engrosiști 20% reducere.

„FOR-MA"
fabrică de ghete
Breaza-Prahova.

Făclii de parafină,

care nu se sting nici la cea mai mare furtună.

Totfeliul de făclii pentru luminat sub cerul liber precum; la edificat, mine, pompieri, se află în orice cantitate la Fabrica chimică:

„ALPHA"

Societate pe Acțiunii, Cluj Str. Regele Ferdinand 38. II. 48, unde se pot comanda. Adresa telegrafică „Alpha" Cluj.

Fabrica de frânghii
Ioan Cosma
Strada Galamb 14. Cluj.

Execută tot felul de frânghii și curele pentru mașini industriale și casnice, precum și tot ce atinge această branșă.

PRIMA CALITATE DE TALPĂ (VASCHÉ)
IN ORICE CANTITATE, SE VINDE CU PREȚUL DE
LEI 78, 82 ȘI 85 CHILOGRAMUL. LA PIELĂRIA:
ALEXANDRU GOLDSTEIN
CLUJ, Piața Unirii No. 13. (f. Mátyás-tér) în curte.

A APARUT:
Anul VIII. No. 10. Octombrie 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtună. — Probleme financiare internaționale.
Mircea Djuvara. — Câteva cuvinte despre Mica înțelegere.
Romulus Anghelescu. — Invățămintele grevei generale.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte, Documente și Recenzii.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

GRATUIT
SE VA TRIMITE
CALENDARUL ALMANACH
AL ZIARULUI INFRAȚIREA

Tuturor abonaților ziarului Infrățirea și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ștofe de lână	Pânzeturi
Mătăsuri	Linoleum
Veloururi	Preșuri-Covoare
Mouselinuri	Barcheturi
Ștofe p. plăpumi	Zefiruri

Reion de Incălțăminte fină.

Comercianți de hârtie, află cerneală în toate culorile, tuș și cerneală pentru lithograf, numai la fabricantul **Dávid Samu**
Cluj, Strada Mikes Kelemen No. 11.

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la oara 8. □ □ □ □

Lemne
de construcții, scânduri și țigle de acoperit se află eftin la:
Sajovics și Lebovits
◆ Cluj, Strada Kalántói No. 1.

Alexandru Benedek
Juvaergiu
Str. Regele Ferdinand No. 13
Se află tot felul de bijuterii și argintării pentru cadouri de Crăciun.

De vânzare
6 MAȘINI
PENTRU COMPACTORIE
în stare bună, de tăiat carton, de cusut, de aurit, de tăiat hârtie, presat și de satinat, precum și diferite litere de alamă și plumb la
Petru Lieșiu compactor, Orăștie.

In prăvalia
de ghete „HERCULES"
str. Reg. Ferdinand No. 5,
se vinde cu ocazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse. □ □ □

TOATE DOAMNELE
din elită întrebuințează **FORMALYSOLUL**
recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALISOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceoutice. CLUJ

Associati Croitori Români
PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Brătianu 13. ◆ Piața Unirii No. 2.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
Depozit de ștofe.

ALEXANDRU POLONYI.
Prăvălie de
Coloniale și Vopseluri
Cluj, Piața Unirii 20.
Mare asortiment de mărfuri în aceasta branșă.

23 de ani de când s'a înființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză și franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCUREȘTI.
Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!
Expediții în colete poștale contra remburs în vechiul Regat și Besarabia. En gros — En detail.

A sosit un mare transport de **Piane** și **Pianine** din streinătate la firma **I. TRISKA** str. Bartha Miklós 14.

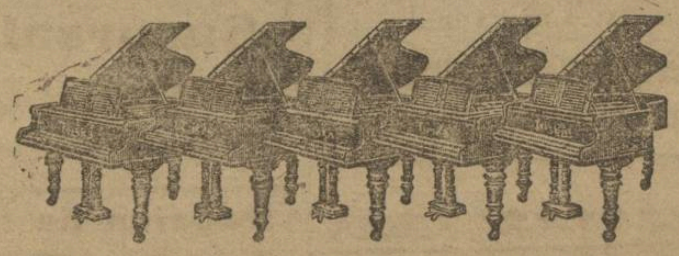

Vizitați magazinul și vă veți convinge ca aici sunt prețurile cele mai reduse. **Reprezentantul celor mai renumite fabrici.** Acordează, repară și transportă piane pentru conservator și operă la stat și particulari. □ □ □

„Intercontinentale"
Soc. Anonimă de Transport și Comunicație fost S. & HOFFMANN,
Timișoara palatul Löffler. Telefon 300.
Introprinde orice transporturi din VIENA PRIN BUDAPESTA IN ROMÂNIA. Direcțiunea din România în București Bulevardul Academiei 4. Filiale române: Braila, Galați, Constanța, Cernăuți, Oltenița, ORSOVA, Timișoara.

Bocanci pentru minieri și lucrători.
Ghete de orice calitate și cantitate. En gros și en detail.
LEBCZELTER ȘI NAGY,
Fabrică de ghete Cluj, Comande se pot face la biroul Hotel Central. □ □ □

Se caută Dactilografă
care să cunoască și stenografia. Se preferă cari știu limba română sau germană
Drogeria: **ROZSA.**

Dnii ADVOCATI sunt rugati să trimite urgent **Lei 100**
pe adresa Inst. de Arte Grafice ALEXANDRU ANCA Cluj, Piața Unirii,
pentru a fi Abonați la
jurnalul advocațial de termene **ügyvédi határidő napló**
care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor și lista advocaților din Transilvania.
Calendar de masă Lei 10·— și de părete Lei 4.—
Tot aici să află tot felul de tipărituri advocațiale.

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.
Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

IOSIF MOLDOVAN
mare comerciant de vin
Pivnița proprie str. Trefort Nr. 9. Vindere în detail Szentgyörgyi-tér Nr. 1.
Fondată în 1889.
Recunoscută în Ardeal ca firma cea mai eftină și mai escelentă. La diverse expoziții a fost în repetite rânduri distinsă cu medalia de aur. □ □

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 99 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Vineri 10 Decembrie 1920

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

„PATRIA" ȘI UNIREA

Toate foile românești, și între ele desigur și „Patria", au avut cuvinte de comemorare pentru actul unirii săvârșit la Alba Iulia, dar niciuna, ca „Patria", n'a înțeles să facă din aceasta și o manifestare de partid.

Intr'adevăr, mai practică de cât toate, singură „Patria" a crezut că din comemorarea unirii s'ar putea scoate și un beneficiu pentru partid, și se știe, cum fără nici o sfială, organul partidului național ne-a presentat actul unirii ca un act personal al patronilor săi.

Cela ce deci, la Alba Iulia, a fost o spontană afirmare a conștiinței noastre naționale, pentru „Patria" a devenit „opera" a doi politiciani cari, ei singuri, presentați ca „făuritori" ai unirii, sunt puși să ducă, pe umerii lor așa de puțin deprinși cu povara actelor istorice, istoricul act săvârșit la 1 Dec. 1918.

Și, totuși, aceasta nu i-a fost de ajuns. Nu s'a mulțumit „Patria" că dintr'un act național a făcut un mărunt act de partid care numai bine poate fi ascuns în buzunarul dlui Vaida, ci, pornită pe strâmbătate și minciună, ea a crezut că poate să ne denunțe opiniei ardelene ca pe unul din ziarele care n'ar fi sărbătorit cu destulă voioșie unirea Ardealului cu România.

Și doar noi ne găsim aici tocmai pentru a deschide unirii cât mai multe drumuri și poate tocmai pentru a aminti și „Patriei" cât mai des că, proclamată la Alba Iulia, unirea trebuie și *înfăptuită*. Căci cine, mai mult de cât „Patria", represintă astăzi tendința dîrză de a așeza, în locul granițelor de abia desființate, *o politică a diñoniei* în care nu o singură dată a trebuit să surprindem și colții rău ascunși ai separatismului regional?

Nu este oare „Patria", organul Partidului național, care și-a făcut oarecum o misiune politică din a coborî prestigiul vechiului regat în fața provinciilor desrobite? Nu este oare a „Patriei" și a partidului național politica aceia nenorocită care, de la unire și până azi, s'a așezat mereu, ca o placă isolatoare, între Ardeal și România? Nu oare în coloanele „Patriei" România e presentată ca o țară de „ciocoi" incapabilă să apuce pe drumul democrației de cît doar ajutată de marele și sincerul democrat care ar fi d. Vaida-Voevod?

Dar nimic n'a putut fi mai împotriva unirii de cît politicianismul feroce instalat în coloanele „Patriei" pentru care democrația nu e de cât paravanul în dosul căruia se pot ascunde mai bine tendințele separatiste ale partidului național. Considerînd Ardealul ca o simplă circumscripție electorală și făcând din unirea lui cu România un act de bunăvoință pe care trebuie să-l solicităm de la dl. Vaida, partidul acesta a crezut că poate confisca o întreagă provincie *pentru a nu o recunoaște apoi unită de cât în măsura în care interesele șefului și ale partisanilor sînt satisfăcute.*

Și „Patria" trebuie să înțeleagă, cel puțin de astăzi înainte, că unirea Ardealului nu ne poate fi presentată ca o afacere de partid, ci ea ni se dă în virtutea unui dureros, efort de veacuri la capătul căruia nu putea fi de cât actul istoric de la Alba-Iulia unde o sută de mii de țărani au îndeplinit cu cîr dință cuvîntul cel mare al Scripturii noastre naționale.

Și-ar mai putea să înțeleagă „Patria" că zădarnică e orice aniversare a Unirii dacă înnaintea și în urma ei nu putem dovedi și cu fapte că prin politica pe care o facem nu urmărim altceva de cât sporirea, desvoltarea și desăvîrșirea actului de la Alba-Iulia.

Iar când faptele acestea îți lipsesc, aibi cel puțin bunul simț de a nu tăvăli în noroiul politicianismului și cea mai frumoasă clipă din Istoria noastră aruncând în mijlocul unei sărbători naționale interesul unui partid și desfrînarea unei gazete.

Ungaria în ajunul războiului civil

După veștile trimese din Budapesta lui „Sonn- und Montags-Zeitung" din Viena, Ungaria s'ar găsi în ajunul războiului civil.

Acum sunt în Ungaria cinci formațiuni militare care urmăresc scopuri politice diferite.

Detașamentul din Odenburg, bine echipat, susține pe contele Teleki, președintele consiliului de miniștri; alt detașament comandat de locotenentul Hejias îl ascultă orbește pe Horthy. Detașamentul din Miskolcz, comandat de generalul Nagy și cel din Ungaria apusană comandat de colonelul Lehar sunt formate din soldați din armata ungară, aproape toți monarchici.

In cercurile bine informate se vorbește că aceste formațiuni militare au ca scop ultim o lovitură de stat pentru a înlătura Parlamentul și actualul regim.

„Extrabladet" din Copenhaga crede că în unele cercuri din Budapesta se ventilează ideia de a se oferi coroana Ungariei, prințului Axel de Danemarca, al doilea fiu al amiralului prinț Vladimir, unchiul regelui Christian. O delegație ungară s'ar pregăti să vie în Danemarca în acest scop. Prințul Axel care are 32 de ani s'a căsătorit în 1919 cu principesa Margareta de Suedia și călătorește împreună cu aceasta în Extremul Orient.

5 Decembrie

N'avem numai zile de sărbătoare și veselie. N'avem numai cântece și triumf în drumul nostru. Ne este dat să nu uităm cu totul suferințele și lacrimile trecutului.

După strălucirea zilei de 1 Decembrie urmează cernirea celei de 5 Decembrie!

Nu s'au uscat bine lacrimile de bucurie pentru amintirea măreței adunări dela Alba-Iulia și cele de durere au și năpădit pentru a ne aminti că n'avem încă dreptul la o bucurie deplină.

Și credem, că e bine ca din bucuria adormitoare să ne trezească durerea amintitoare a datorilor.

E bine că ne-am bucurat la 1 Decembrie, dar e cu mult mai bine că la 5 Decembrie ni-am îndoliat. Suferințele Banatului frânt trebuie să ne cheme la datorie. In bucuria eliberării noastre nu trebuie să uităm pe cei rămași încă în robie. Strigătul suferinței lor nu se cuvine a fi înăbușit de sgomatul petrecerei noastre.

Frați buni și frați de-un sânge' tovarăși buni în suferința comună, acum când ei nu încetează de a suferi, gândul și grija noastră nu poate lipsi de a-i mângâia și a le da nădejdi.

De aceia în ziua de 5 Decembrie, în ziua când nedreptul hotar a despărțit satele în două, a despărțit tată de fecior și frate de frate, de pretutindeni, în Banatul sfâșiat s'au adunat robii eliberați ca să protesteze și să trimită cuvântul de înbărbătarie rolilor trecuți unui alt stăpân.

La 5 Decembrie, ziua când s'a pus doliu pe întreg neamul, conștiința națională s'a afirmat întreagă și neatinsă. Bucuria celor descătușați ar fi putut uita durerea celor rămași încă în lanțuri, dacă această conștiință s-ar fi lăsat atinsă, influențată și știrbită de vremelnicile silnicii.

La 5 Decembrie Banatul sfârșiat a afirmat că dacă au fost conștiințe care nu s'au putut mulțumi cu aceea ce nedreptatea, lăcomia și vicleșia altora ni-au lăsat, acele nu sunt conștiințele îndreptățite a vorbi în numele viitorului, ci numai a prezentului trecător. In numele durerei și a suferințelor celor robiți însă, nu poate fi îngăduit nimănui să vorbească decât numai pentru a le ușura dând nădejdile zilelor de mântuire.

Dincolo de Vârșeț și Biserica albă nu este teritoriu de compensații și Români de schimb. Acolo sunt frați și copii de ai noștri, sunt tovărășii din secolele de asuprire, sunt mormintele străbunilor, sunt altarele la care s'au închinat, și acestea cu nimic nu pot fi schimbate.

De aceea, alăturea de bucuria lui 1 Decembrie trebuie să stee, ca un memento, durerea lui 5 Decembrie. Ea ne va aminti că:

Banatul este al nostru.

Ev.

Rusia și Societatea Națiunilor

Chestiunea rusească se va pune inevitabil în Societatea Națiunilor, înainte ca adunarea dela Geneva să fi isprăvit sesiunea.

Ne amintim că adunarea din Geneva a fost sesizată de cererile unor țări care vor să facă parte din Societatea Națiunilor. Aceste cereri au fost trimese spre cercetare unei comisiuni care are ca președinte un reprezentant al Chiliului și ca vicepreședinte unul al Uruguayului. Printre guvernele care au făcut aceste cereri majoritatea sunt formate pe teritoriile vechei Rusii. Independența Poloniei a fost recunoscută de guvernul rusesc înainte de revoluția bolșevică, iar Finlanda și Armenia au o situație de drept.

Finlanda a fost recunoscută ca entitate distinctă chiar de Romanovi, iar independența ei a fost recunoscută de drept de toate puterile.

Independența Armeniei este iarăși recunoscută și teritoriile care o compun aparțineau Turciei și Rusiei.

Armenia figurează printre statele semnatare ale tratatului Sévres, pe care „Turcia declară că o recunoaște ca pe un stat liber și independent".

Lucrurile ieau altă înfățișare când ne ocupăm de ceilalți postulanți: estonieni, letoni, lituanieni, georgieni, locuitorii Azerbeidjanului și ucrainieni.

Admiterea lor ar produce urmările cele mai grave de drept și de fapt. Guvernele de care-i vorba nu sunt recunoscute de drept. Dacă Societatea Națiunilor i-ar admite ca membri, atunci ar trebui conform art. 10 al Convenantului să le garanteze „independența contra oricărei agresiuni externe".

Cu alte cuvinte, statele care fac parte din Societatea Națiunilor se obligă a garanta la nevoie chiar prin forță, dezmembrarea Rusiei.

La acest argument de drept se adaugă unul de fapt. In August 1920, guvernul Statelor-Unite a formulat politica lor față de Rusia, cerând respectarea integrității teritoriale și adevăratelor frontiere ale acestia. „Aceste frontiere ar trebui să cuprindă totalitatea vechiului imperiu rusesc cu excepția Finlandei, Poloniei și teritoriilor care în urma unui acord pot face parte din Armenia".

Franța a aprobat în întregime această notă.

Anglia pe de altă parte aprobă politica de împărțire a Rusiei, pe când Statele-Unite au interes ca aceasta să rămâie întreagă.

Dacă Societatea Națiunilor admite ca membrii statele allogene Rusiei, atunci însemnă că nu ține socoteală de Franța și Statele-Unite.

Chestiunea se va pune negreșit înainte de închiderea conferinței dela Geneva. E interesant de văzut care din cele două tabere va învinge: Statele-Unite și Franța sau Anglia? *Res.*

Franța, Anglia și Orientul

Sub acest titlu d-l Auguste Gauvain a publicat un foarte interesant articol în Journal des Debats în care se ocupă de atitudinea pe care trebuie s'o iea Franța și Anglia față de problemele orientale.

Primul ministru francez a declarat la Cameră că în urma alegerilor din 14 Noembrie, Franța își reia deplina libertate de acțiune. Cu alte cuvinte tratatul de la Sèvres va fi modificat. Apoi puterile protectoare ale Greciei pe care tratatele din 1832, 1863 și 1864 le învestesc cu dreptul de control asupra independenții și regimului constituțional a tânărului regat, vor continua să exercite acest drept cu toate că au renunțat la prerogativele de puteri protectoare prin convenția relativă la protecția minorităților semnată în aceași zi cu tratatul din Sèvres. Puterile garante sunt Franța și Anglia, pentrucă Rusia din punct de vedere diplomatic e absentă.

Necesitatea unui acord franco-englez apare din ce în ce mai mult la Londra și Paris.

Starea Europei e încă așa de amenințătoare încât pacea generală nu va fi apărată decât prin înțelegerea dintre ambele puteri Guvernele celor două țări pot avea tendințe deosebite în ce privește unele chestiuni, dar în împrejurările prin care trecem e indispensabilă o împăcare a acestor tendințe.

In Rusia, de pildă, cabinetul britanic nu dorește preponderența elementelor reprezentate odinioară prin generalul Wranghel. De asemenea poate privi altfel decât guvernul francez viitorul Poloniei, totuși nu poate admite nici distrugerea nici unirea Poloniei.

Dar, după înfrângerea lui Wranghel și evacuarea Crimeei, Sovietele căuta un prilej binecuvântat pentru a rupe negocierile de la Riga și a relua ostilitățiile cu Polonia.

Puterile care au sfătuit cabinetul din Varșovia să încheie mai întâiu armistițiu și apoi pace cu Sovietele sunt angajate moralmente să apere Polonia contra unei noui agresiuni.

Acum, armatele roșii înaintează spre Wilna, care nu se găsește, ce-i drept, pe teritoriu polonez, dar e ocupată de trupele generalului Zeligowsky și a cărei soartă va fi fixată de un plebiscit organizat sub auspiciile Societății Națiunilor.

Nu mai trebuie perdut timpul pentru a lua împreună măsuri eficace.

In Grecia nu se știe ce se petrece, căci guvernul Rhallys nu lasă să treacă nici-o veste din izvor venizelist.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Obligativitatea învățământului industrial

Proectul de lege al învățământului profesional industrial, care se află în studiul unei comisiuni de specialiști la ministerul muncii, prevede obligativitatea învățământului pentru ucenici și înființarea de școli în toate întreprinderile, patronii fiind obligați să trimeată ucenicii la școală.

Școala politechnică din Temișoara

Se va deschide în cursul lunii Decembrie mult dorita școală politechnică din Temișoara. Director e D-l Lalescu, subdirector d. inginer Constantin Teodorescu, profesori: Loc. colonel Biuciiu, Dr. Cândea, Dr. C. Stănescu și d. inginer Vlad.

Toate numirile sunt însă provizorii, de-oarece la anul se va ține concurs pentru ocuparea catedrelor. Tot începând din acea vreme vor preda și profesori de altă naționalitate decât cea română, acolo unde nu vor fi specialiști.

La examenul de admitare s'au prezentat 100 de candidați, din cari au fost admiși 64, cari, împreună cu cei 10 cari au depus examenul la București. vor forma un contingent de 74 de școlari. Majoritatea vor fi interni.

. Nu se cunoaște măcar rezultatul oficial al alegerilor. Se anunță că Venizelos a fost ales în Atica. Se pare că pentru motive de politică externă, cabinetul din Atena caută să micșoreze victoria constantiniană pentru a folosi influența venizelistă.

Pe de altă parte, se pun mari stăruinți pe lângă Constantin pentru a renunța la tron în favoarea diadochului George, logodit cu principesa Elisabeta a Românieі.

Cum prințul moștenitor al României s'a logodit cu principesa Elena a Greciei, fiica cea mai mare a perechei detronate, se ghicesc ușor influențele dinastice puse în acțiune.

Res.

Școli în cazărmi

S'a deschis, pe socoteala Ministerului de Rasboi, un credit de 150.000 lei pentru tipărirea unui *Abecedar militar* ca să se combată neștiința de carte în armată.

S'a mai deschis un credit de 520.000 lei pentru plata învățătorilor, cari vor face lecții cu soldații.

Cât mai multe gazete românești!

La Temișoara a reapărut ziarul „Țara", din care mai eșise 10 numere acum câte-va luni. Ziarul e îngrijit redactat, se declară independent și e pus subt conducerea D-lui *Camil Petrescu*, un tânăr de talent și energic, cunoscut dela București.

Caricatura ridicată la înălțimea artei

La București, expoziția caricaturistului *Grula*, cel cu atât de reușite desenuri prin reviste și ziare, a avut mare succes.

Dela Academia Franceză

In ultima sa ședință publică, Academia Franceză, a serbat centenarul premiului de morală și virtute înființat de Montyon.

D-l Raymond Poincare, directorul Academiei, a citit raportul său asupra premiilor de virtute. D-sa a pus cu acest prilej, cu mult curaj, chestiunea următoare: recompensele distribuite de Academie au ele vreo eficacitate morală sau nu? D-l Poincaré a răspuns cu convingere: da.

Cu prilejul acestei ședințe s'au distribuit numeroase alte premii între cari: cele 90 de dotațiuni de câte 25.000 franci înființate decătre Soții Cognac pentru răsplătirea familiilor, cari numără cei mai mulți copii, marele premiu al romanului acordat D-nei André Corthis, marele premiu al literaturei acordat D-lui E. Jaloux, marele premiu Gobert acordat D-lui Charles de la Ronciére, etc.

Citiți „Infrățirea"

Eforia școlară din Cluj

Eforia școlară din Cluj și-a început din nou activitatea anul acesta. In ședința care avut loc Sâmbătă seara ora 5 la liceul „Gh. Barit" din localitate, s'a făcut darea de seamă pe anul trecut. Din suma de 4000 cr. s'au împărțit ajutoare la elevii săraci, în bani, vestminte și cărți.

Anul acesta capitalul eforiei numără suma de 25.000 lei. S'a hotărit a se face un apel la public pentru colectarea de fonduri nouă. Deocamdată colecta va fi îndreptată numai băncilor, care sunt rugate să contribuie la opera de ajutorare a elevilor săraci. S'a hotărît un festival artistic la teatrul Național cu concursul celor mai buni artiști, cari vor bine-voi să contribue cu talentul lor la acestă operă culturală. Programul și ziua vor fi anunțate la timp.

Eforia școlară face acest apel prin presă, convinsă că în împrejurările grele toți bunii Români vor fi gata să facă unele mici sacrificii pentru ușurarea vieții și învățăturii școlarilor noștrii lipsiți de mijloace.

„Uniunea actorilor maghiare"

Nu de mult s'a înființat „Uniunea actorilor maghiari", care a fost salutată de către cei interesați ca o organizație care va fi chemată să primeze în apărarea intereselor lor și a teatrelor maghiare.

La înființarea sa această Uniune cerea să i se admită a menține și mai departe legăturile cu Budapesta sub titlul că sunt actori care de 20—30 de ani au achitat cotizațiile de asigurare la Budapesta. Pretenția lor e o absurditate și se poate că se bazează sau pe anumite intenții sau pe necunoștința convenției dela Haga din 1889, care prevede că în cazuri de anexare a unui teritoriu la alt stat, statul moștenitor intră și în succesiunea îndatoririlor fostului stat față de particulari. Cu lichidarea acestor cotizații se va întâmpla prin urmare ca și cu lichidarearea C. F. R

Cenzurarea reepertoriului teatrelor

- O lămurire presei maghiare -

Nu de mult a apărut o ordonanță prin care se pune în vederea direcțiunilor teatrale, că vor fi obligate să-și înainteze repertoriul pentru cenzurare, iar teatrele maghiare vor fi obligate să joace anual *două piese* românești. La aceasta, întreaga presă maghiară a luat o atitudine ostilă și consideră această măsură ca o măsură de oprimare.

După lămuririle date de d-l Emil Isac, inspectorul teatrelor din Ardeal, măsura luată e departe de a avea o intenție de oprimare, întrucât cenzurarea repertoriului se face și la *teatrele românești.* Iar faptul că în repertoriul teatrelor maghiare vor trebui să fie introduse și două piese românești nu e de cât un avertisment directorilor dela acele teatre, care în 1910 de bună voe și-au luat obligațiunea aceasta, însă de atunci până acum au uitat s'o execute. Intenționea adevărată este ca prin jucarea pieselor românești să se facă pe cât posibil o apropiere culturală între aceste două popoare și presa maghiară ar avea datoria să ia în considerație acest fapt nu cu indignare, ci cu judecată și bunăvoința necesară. Obiecțiunea că nu se poate găsi traducător pentru acele piese este mai mult decât ridicolă.

De altfel această ordonanță arată cel mai larg spirit de toleranță căci de ex. în Cehoslovacia și Iugoslavia toate teatrele străine au fost închise, iar în Agram au fost oprite chiar și reprezentațiile teatrului croat. In Rusia bolșevică nu există altă cultură dramatică decât cea admisă de Lunacharsky, *Regele Lear* nu e admis a fi jucat în Rusia.

S'ar putea oare juca acolo o piesă ca „Bánk bán" care excelează în redarea vieței și a timpurilor feudale?

Fireste măsurile luate de aceste state nu ne servesc nouă drept conduită.

Această măsură s'a impus la noi și în urma îndrăznelei nemotivate a directorilor dela teatrele maghiare care au început a alege piese menite să ridiculizeze instituțiile noastre. Sau ce comunitate artistică poate fi între apariția unui husar pe scenă și între cultura maghiară?

Principiul acestei măsuri este ca să oprească o decădere a prestigiului cultural al teatrelor, iar pe de altă parte să realizeze acea ce ei uită, sau nu voesc să facă: apropierea culturală și aceasta chiar în interesul bunei înțelegeri între noi și ei în cadrele noului stat.

Un răvaș dela sate

— Un ziar adevărat. — Ne trebue o opinie publică. — Spirijinul ce trebue dat factorilor de regenerare morală. — Autoritatea preoțimei trebue întărită. —

Un nume mai nimerit nici că și-ar fi putut alege ziarul „Infrățirea". Dela cea dintâi apariție a lui, noi cei de pe aici am găsit că dintre toate ziarele din Ardeal, el este aproape singurul vrednic de abonat, întrucât în el se face loc numai preocupărilor culturale și este în acelaș timp și cel mai bine informat.

A fost o mare mulțumire pentru sufletul nostru adunc jignit apariția acestui ziar pentrucă asistam silîți la deslănțuirea celei mai murdare campanii de ponegrire care de câțiva vreme se duce împotriva oamenilor noștrii de valoare de către o parte din presa românească, care în loc să urmărească o regenerare morală, stărnește tocmai și lucrează pentru demoralizarea generală a masselor, slăbindu-le sentimentul de bună cuviință și respect față de conducătorii țării.

Nu e destul să ne mărginim numai la proteste și meetinguri împotriva dușmanului de afară în vreme ce un dușman cu mult mai mare atentează la sufletul poporului și deci la existența neamului este lăsat liber să-și

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Anarchia Europeană și Acțiunea Guvernelor

Iluziunile nu sunt de loc susceptibile de clasificare. Din punct de vedere practic, trebue să te mărginești a le împărți în binefăcătoare și dăunătoare.

Când un discipol al lui Allah este convins că după moarte va fi transportat în grădini încântătoare locuite de fete primitoare, iluziunea sa poate fi calificată ca binefăcătoare, de vreme ce îi înfrumusețează viața.

Alături de iluziunile binefăcătoare se găsesc cele dăunătoare. Traduse în formule magice ele pot răscoli sufletele, răsturna lumea și ajunge mai omorâtoare decât tunurile.

Cu istoria iluziunilor nefaste, ale căror victime au fost neamurile moarte, s'ar putea face volume întregi. Cu cele cari stăpânesc timpurile moderne s'ar putea face și mai multe.

In adevăr în nici-o perioadă din istoria omenirei, chiar în vremea de credință naivă a celor dintâi cruciade, popoarele n'au fost mai stăpânite ca acum de iluziunile mistice și formulele cari decurg din ele.

Ar fi greu de a nu recunoaște că, printre cauzele esențiale ale marelui război, în primul rând figurează iluziunile mistice ale unui popor convins că voința cerului și superioritatea sa etnică îl sorteau să stăpânească lumea.

Pacea care puse capăt acestei mistice epopee a văzut născându-se iluzii tot atât de nefaste. Ele frământă acum Europa și o amenință cu războaie civile tot atât de nimicitoare ca și uriașa încăerare din care lumea abia eși.

Din depărtatele stepe ale Rusiei și până pe malurile apropiate pe cari Anglia le stăpânește, o iluzie nouă crește care prin contagiune a sfârșit prin a cuceri milioane de suflete. Scopul ei este să nimicească vechile societăți și să încredințeze șefilor proletariatului nu numai cârma statelor, dar și direcția minelor, uzinelor, căilor ferate și a tuturor mijloacelor de producție.

Acest vis de mărire în folosul unei singure clase este sintetizat într'o formulă magică: dictatura proletariatului.

Această dictatură nu pretinde că se sprijină numai pe legea numărului, dar și pe superioritatea presupusă a lucrătorilor.

Noua doctrină nu este propovăduită numai de comunismul rusesc. Ea este de asemeni răspândită și de socialiștii și sindicaliștii mai multor țări.

Pentru a realiza nimicirea societăților actuale, mijlocul socotit ca cel mai eficace de către discipolii doctrinei este o grevă generală, sortită să paralizeze cu desăvârșire viața țărilor. Ea a fost de curând încercată în Franța de lucrătorii dela căile ferate, cari pretinseră, cu sprijinul Confederației generale a Muncii, să facă ca toate celelalte corporațiuni să se pună în grevă până la completa capitulare a guvernului.

Amănuntele doctrinelor n'au mare importanță. Ele își trag puterea din spiritul care le însuflețește. Căutând izvoarele aspirațiilor revoluționare cari răscolesc lumea, se constată că în dosul formelor lor deosebite, comunism, socialism, sindicalism, dictatură a proletariatului, etc. se găsește o iluziune comună și sentimente asemănătoare.

Iluziunea este constituită din convingerea că lucrătorul, fiind mai capabil de cât burghezul ca să cârmuiască statul și întreprinderile industriale, trebue să-i ia locul.

Sentimentele dela temelia noilor doctrine sunt alcătuite la șefi din arzătoarea dorință de a pune mâna pe o rodnică putere iar la cei mulți și simpli din ură pizmașă pentru toate superioritățile, atât de avere cât și de inteligență.

Această ură pentru superioritatea intelectuală a fost foarte tipică în Rusia. Am văzut-o manifestându-se lămurit dela începuturile revoluției Intelectualii, a căror dispariție este atât de crud simțită astăzi, au fost tot atât de persecutați și masacrați ca și capitaliștii.

In chip general se poate spune că toate manifestările spiritului revoluționar care bântue Europa reprezintă numai lupta împotriva inegalităților de avere și de inteligență pe cari natura le-a creiat.

Din nenorocire pentru visătorii de egalitate, legile naturei nu se lasă a fi siluite. Se poate la urma urmei, egaliza averea pentru o clipă. Dar cum se vor putea egaliza inteligențele? In toate țările — în Rusia și Italia mai cu seamă — în cari noile doctrine s'au înfăptuit, desăvârșita incapacitate a proletarilor de a conduce marile întreprinderi a fost imediat dovedită.

Chiar Confederația generală a muncii din Italia a recunoscut-o în termenii următori:

„Organismele de producție devin în mâna lucrătorilor aproape cu totul inactive".

Ruina totală a întreprinderilor industriale din Rusia a dovedit îndeajuns acest lucru.

In Europa, cercurile franceze sunt cele cari par cele mai refractare epidemiei comuniste. Nu trebue să uităm, totuși, că numărul credincioșilor cari au primit cu respect excomunicările și ordinile imperioase ale Papei bolșevic dela Moscova este foarte considerabil.

Acest număr este și mai însemnat în Italia.

Cu gândul de a înfăptui una din teoriile comuniste, muncitorii italieni puseră mâna pe uzinele cele mai mari nădăjduind să le conducă singuri.

Renunțând să silească pe muncitori la respectul legilor cari protejează proprietatea în toate țările civilizate, guvernul italian preferă să trateze cu răzvărtiții. Pentru a obține evacuarea uzinelor, el hotărî pe directorii uzinelor să acorde lucrătorilor enorme sporuri de salarii. El recunoscu apoi acestora, printr'un decret, dreptul de control asupra gestiunei și producției uzinei.

Ministrul care a semnat o

îndeplinească — nefasta-i operă primejduind interesele obşteşti.

Noi, cei dela ţară, neangajaţi în nici o tabără sau partid şi cari simţim în toată grozăvenia ei primejdia acestei încăierări între fraţi, nu putem să ne înecăm un sentiment de durere şi de desgust faţă de aceia cari, vânând favoruri personale, nu cunosc nici-un scrupul şi pun astfel în primejdie marile interese ale neamului.

* * *

De nevoia creiării unei opinii publice sănătoase şi energice care să se simtă îndreptăţită a păşi împotriva acelor organe ale presei cari şi-au schimbat chemarea lor sfântă de părinţi ai bunelor moravuri cu rolul de gheşeftari, trebue să ne pătrundem cu toţii cei cari mai nutrim urmă de ideal despre un viitor măreţ al neamului nostru. Din contra vom face să se adevereasscă tocmai bine, ceea-ce duşmanii noştri căută să sugereze oamenilor noştri din popor, că românul este neapt pentru rolul de conducere al statului în noile sale hotare şi că toată isbânda noastră e temporară, întregul nostru organism de stat ameninţând să se năruie.

Oare vom fi aşa de orbiţi să nu întrezărim primejdia ce rezultă din o continuă aţâţare a spirtelor, maselor de jos şi aşa destul de susceptibile şi iritate de atâtea nădejdi înşelate şi vom face să se adevereasscă zisele vecinilor noştrii că nu este decât chestie de timp isbucnirea unei mişcări bolşevice şi la noi?

Pare că văd cum cei dela conducere însoţesc cu un zâmbet ironic această observare, dar dacă s'ar coborî în mijlocul poporului s'ar convinge pe deplin de adevărul celor înşirate aici.

Un ziar ca „Infrăţirea" care şi-a ales ca deviză a strânge rândurile şi a potoli cât se poate principiile prea aprinse ale fraţilor înduşmăniţi, trebue încurajat şi ar trebui să ia locul acelor, cari nu fac altceva, decât alimentează certurile prin cari seacă energiile neamului.

* * *

S'a pus de multe-ori în discuţiile noastre, din cari transpiră mari îngrijorări de soarta neamului nostru mult ameninţat, întrebarea ce s'ar întâmpla, dacă şi noi conducătorii dela ţară am urma pilda puţin edificatoare a unei prese a noastre angajată în slujba diferitelor partide şi ne-am ulta de datoria chemării noastre de a fi paznicii moralităţii şi factori în a pune stavilă curentelor destructive?

Nu e însă de ajuns, ca numai noi singuri să fim santinelă bunelor moravuri şi aşteptăm cu tot dreptul să ni să dea îndrumări precum şi îndemnuri nobile şi sprijin în toate năzuinţele noastre.

Se spune mereu, că suntem la începutul consolidării noastre economice şi că se constată atâtea lipsuri, deoarece trebue să ne luptăm pe teren economic cu streinii, cari ne înundă şi acaparează toate isvoarele de venit.

Ce organ de publicitate în ale economiei avem, ca să dea o îndrumare poporului, pe de altă parte organ de educaţiune morală şi religioasă pentru a uşura lucrările preotului şi învăţătorului moravurilor; dacă ne tot plângem că fără viaţă religioasă şi un trai creştinesc nu mai putem veni la normal?

Veşnic ne plângem că n'avem caractere în conducerea organismului de stat şi acelaşi timp nu facem un singur pas pentru a întări biserica, singura care a veghiat la opera de regenerare morală în tot trecutul nostru şi căreia îi suntem datori să-i mulţumim, că statul nostru, cu toate greutăţile îndurate la începutul formaţiunii actuale a fost contat de curente bolşevice destructive.

Mă întreb acum ce-a făcut clasa noastră conducătoare, a cărei existenţă se razimă pe fundamentul de granit al moralităţii sădite în sufletul poporului de aceşti pionieri ai neamului şi care fundament va cădea de sigur odată cu plecarea dela postul de veghe al păstorilor săi sufleteşti, înghiţind sub mine mai întâi pe cei ce din îndelungă răbdarea masselor şi-au făurit mijloace de îmbogăţire peste noapte.

Ne plângem neîncetat, că moravurile poporului s'au stricat, şi nici prin minte nu ne dă că trebuie să venim în ajutorul conducătorilor lui sufleteşti.

Şi departe de-a întări vaza tagmei preoţeşti, dimpotivă, pare-că anume se caută căi şi mijloace pentru discreditarea ei!

Nu mai vorbim de a marea nepăsare, în care sunt întâmpinate toate doleanţele ei pentru a i-se creia condiţiile de existenţă, prin o salariare demnă de chemarea ei şi munca depusă în slujba statului pentru a nu fi constrânsă preoţimea să-şi părăsească postul la care a stat ani de zile cu credinţă; dar nici în acţiunile noastre din viaţa socială nu i-se acordă atenţia cuvenită prin care să'şi poată asigura autoritate în faţa poporului.

Astfel nu-i de mirare să vezi şi să auzi cum oameni din popor trec nepăsători pe lângă preotul lor, care toată vremea îi stă la dispoziţie în toate daraverile şi nevoile lui, pe când la domnişorul evreu şi ungur pripăşit de cine ştie-unde, prin comună îşi ia pălăria de departe întâmpinându-l cu cuvintele, măgulitoare: „Kezét csókolom nagyságos urfi".

Aşa se explică că toate ostenelile noastre sunt trecute cu vederea din partea poporului, că toate năzuinţele ne sunt zădărnicite de câţ-va renegaţi şi streini pripăşiţi printre noi care au mai multă trecere înaintea lor. Şi e şi firesc să aibă această îndrăsneală când chiar organele de stat, îi încurajează, îi ocrotesc şi-i preferă faţă de ai noştrii fie ei preoţi ori învăţători.

Un preot.

Ştiri şi fapte politice

Situaţiunea d-lui Duiliu Zamfirescu devenind intolerabilă, se vesteşte că în sânul majorităţii parlamentare se spune acum necesitatea demisionării preşidintelui Camerii. Ca să-şi mai salveze panaşul, d-l Duiliu Zamfirescu şi-a anunţat deocamdată demisiunea dela Reşiţa.

Nu se poate şti până acum care demisiune va conveni. Am putea spune însă, cu siguranţă, că dacă se va alege demisiunea dela Cameră, atunci va urma în mod firesc şi aceia dela Reşiţa, întrucât la Reşiţa a fost numit tocmai pentru Consideraţiunea, că e preşedinte al Camerii.

* * *

Se anunţă venirea în Cluj a d-lui ministru Greceanu. Scopul acestei vizite nu se cunoaşte încă, dar desigur că n'ar putea fi unul politic, întrucât în actuala formaţiune a guvernului, d-sa nu se bucură de loc de un rol politic de suprafaţă.

* * *

Se pare că Federaţie ar fi reuşit însfârşit s ă dea un comunicat, prin care să anunţe că numai poate admite decât o colaborare pe baza programului ei. Iar guvernul, la rândul lui anunţă şi el că nu s'ar mai mulţumi cu o colaborare, ci numai cu o complectă fuziune.

Ambele tabere însă nu fac altceva prin aceasta declaraţiuni de cât să-şi mascheze slăbiciunea.

Cronica politică

Cu toate declaraţiunile făcute în ultimul timp din toate direcţiile că tratative nu se mai duc şi că o colaborarea nu mai este cu putinţă în actuala situaţie, totuşi ideea unei conlucrări cu toate grupările nu încetează de-a mai forma obiectul preocupărilor. Se spune chiar că s'ar încerca o apropiere şi o conlucrare cu toate partidele politice.

Guvernul însă, prin toate aceste încercări, îşi confirmă tot mai mult neputinţa de a lucra singur. Ceeace, de altfel, şi fără o atare repetată confirmare, se poate constata din nenumăratele acte lipsite de-o orientare precisă şi de-o directivă statornică.

Asupra cauzelor care au dat naştere acestor neputinţe, observată mai ales în ultimul timp, singura explicaţie lămuritoare poate să fie numai lipsa unei consistenţe în sânul partidului atât de eterogen compus.

Faţă de această slăbiciune, după cum am observat la timp, s'a încercat încă de acum o lună să se găsească o soluţie pentru împiedecarea venirei la guvern a partidului liberal. Pe acest drum s'au întâlnit, în intenţii şi scopuri, toate celelalte grupări aşa zise noui, a căror existenţă este socotită serios periclitată printr'o prea îndelungată opoziţie. De aceea, către atingerea acestei ţinte, s'au făcut în acest interval de-o lună toate sforţările şi s'au epuizat toate combinaţiunile posibile, atât între guvern şi opoziţie, cât şi sânul acesteia chiar. Duşmanul comun intern, fiind bine precizat, este evident că toată opoziţia ce se făcuse guvernului mai înainte, de către aşa zisa Federaţie, a fost dată uitării.

In timpul acestor încercări şi tratative s'a putut observa însă cât de puternice sunt interesele fiecărei grupări şi cât de imorală politiceşte ar fi putut fi oricare dintre combinaţiunile încercate.

Mai întâi guvernul nu a tratat niciodată cu Federaţia împreună. Totdeauna s'a adresat separat grupărilor care o compun, din cauză că în Federaţie se cuprinde şi nuanţa extremistă a d-lui dr. N. Lupu. De aceea guvernul a tratat numai cu partidul d-lor Maniu şi Vaida şi cu cel ţărănesc.

Deasemenea în sânul Federaţiei, aceste două partide, ţărănesc şi naţional, conduse separat, au înţeles întotdeauna să nu se lase încurcate de aceeaşi grupare extremistă de care fugea şi guvernul şi au primit să trateze pe aceeaşi bază. Iar ori de câte ori n'au ajuns la un rezultat, au ales ambele ca motivare declaraţiunea că „nu înţeleg să se trateze decât cu comitetul întregei Federaţii"...

Cu o notă mai mult a făţărniciei este şi faptul că în timpul acestor tratative separate, partidul naţional din Ardeal şi cel ţărănesc din vechiul regat, au urmat serioase tratative în vederea unei fusiuni — adică peste capul Federaţiei din care *fac* parte — desigur cu scopul de-a constitui împreună partidul capabil să guverneze singur şi dacă nesupus necesităţii de a mai conta vreun compromis politic cu partidul d-lui general Averescu.

Rând pe rând însă s'au epuizat toate combinaţiile.

Concesionarea atelierelor C. F. R.

Duminecă 5 Decembrie a avut loc la Bucureşti o adunare generală a societăţii politechnice în care s'a discutat şi proectul guvernului pentru concesionarea atelierelor C. F. R. unui grup anglo-francez.

Preşedintele societăţei d. inginer inspector general N. P. Ştefănescu, arată că atât societatea „Politechnica" cât şi Asociaţiunea Generală a Inginerilor români alarmaţi de reaua funcţionare a căilor ferate şi în dorinţa de a conlucra la remedierea situaţiunei au hotărât, deja de mult, de a studia şi propune guvernului măsurile de îndreptare necesare.

In acest scop Comitetele ambelor instituţiuni au ales o Comisiune compusă din cei patru foşti directori generali ai căilor ferate, d-nii A. Saligny, E. S. Miclescu, Al. Cottescu şi Th. Dragu. Aceştia, cu experienţa pe care le-o dă cariera lor îndelungată în serviciul căilor ferate şi funcţionarea lor mult timp la capul acestei instituţiuni, sunt

---

astfel de capitulare n'a băniut desigur ruina industrială pe care această capitulare o va naşte.

Clipa era de altfel foarte rău aleasă pentru a realiza experienţe bolşevice. Niciodată capacităţile technice n'au fost mai necesare ca astăzi. Uzinele au devenit organisme foarte complicate pe cari cele mai mici greşeli le duc la ruină.

Unul din cei mai cu bază miniştri italieni, d-l Nitti, arăta de curând că din 36 milioane de Italieni, 14—18 milioane sunt hrăniţi de străinătate. Statul este nevoit să se încarce cu toate aceste cheltueli.

Acum când ar trebui să producem din ce în ce mai mult, vedem pretutindeni înmulţindu-se grevele, iar munca reducându-se zi cu zi sub imboldul revoluţiei. In Italia ca şi aiurea, muncitorul este victima iluziunilor conducătorilor săi, crezând că va lecui sărăcia când va conduce el singur uzinele.

Experienţele făcute în Germania ar fi trebuit să lumineze pe conducătorii italieni asupra evoluţiei fatale a mişcărilor revoluţionare cari nu sunt înfrânate. Mişcarea socialistă în Germania consecutivă armistiţiului urmă curba naturală care trebuia să-l conducă la tâlhărie. S'a văzut în diverse provincii — în Saxonia mai ales — bande înarmate străbătând ţara şi silind a oraşele să le plătească contribuţii. Oraşe mari ca Plauen, Bergen, etc,. au fost obligate pentru a evita distrugerea, să plătească tributuri enorme. Bergen a primit să dea o sută de mii de mărci pe săptămână. Imitând pe bolşevicii ruşi, revoluţionarii prădară băncile publice. Sucursalele Băncii Imperiului a fost prădată de vre-o două zeci de milioane.

Din Europa, Anglia este ţara care părea că trebue să reziste mai bine valului revoluţionar. Totuşi bolşevismul, datorită sumelor mari cheltuite în propagandă, a făcut în Anglia mult progres. Minerii sunt cei mai contaminaţi. Ameninţările lor sunt neincetate. Ei cer acum socializarea minelor, ceace înseamnă pentru ei că toate profiturile vânzării cărbunilor să le aparţină lor, în vreme ce cheltuelile producţiei ar rămâne în sarcina statului.

Unii dintre extremiştii englezi au mers şi mai departe. Ei au pretins primului ministru englez să recunoască guvernul rus al sovietelor şi să nu sprijine Polonia. Numai influenţa lor poate explica şovăitoarea politică a lui Lloyd George faţă de aceste două ţări.

Trebue să recunoaştem că pretenţiunile extremiştilor au stârnit violente protestări în Anglia.

„Poporul englez, scria ziarul „Times" a urât totdeuna tirania sub orice formă. El nu o va suferi nici din partea unui Comitet de Salvare Publică muncitoresc nimic din partea unui rege neconstituţional."

Trebue s'o nădăjduim. In realitate nu ştim nici. Bolile mintale pot să nu ureze multă vreme; dar atâta vreme cât vor dura trebue să le suferim ravagiile.

Ceace pare bine lămurit astăzi, este faptul că sindicatele englezeşti ar voi să pună puterea muncitorească în folosul guvernului bolşevic dela Moscova. Cine ar fi prevăzut, odinioară, că tradiţionala şi liberala Angliei va ajunge aci?

Dar leacurile? Asupra lor am să revin. Ele nu se pot formula în două rânduri.

Pe scurt se poate spune că este urgent să le arătăm muncitorilor adevăratele lor interese, să le dovedim că socializarea producţiei n'ar spori decât cu o cifră foarte neinsemnată salariile, dacă ar isbuti, şi ar da naştere unei mizerii grozave, dacă n'ar isbuti. Trebue de asemeni să le arătăm că sunt victimele unor aţâţători alcătuiţi din burghezi declasaţi, străini mai adeseori de lumea muncitorilor, şi cari nu se pun în capul mişcării revoluţionare decât pentru a profita.

Iar patronilor, va trebui să-i arătăm nevoia de a căuta mijloacele pentru a interesa pe lucrător la munca sa dându-i salariu proporţional cu producţia. Adevărata problemă a vremurilor moderne este de a împiedica lupta de clasă printr'o asociaţie folositoare între capital, muncă şi inteligenţă.

Trebue să ne adresăm spiritelor pe cari epidemia mintală nu i-a atins. Asupra celor convinşi orice încercare ar fi fără înrâurire asupra credinţei lor mistice.

„Nu este oare uimitor, scria deputatul Rollin, că în faţa spăimântătoarelor realităţi ruse, muncitorii francezi deliberează asupra chestiunei de a şti dacă ei vor adera la a III a Internaţională, nume dat unui regim de sclavie şi de mizerie?"

In adevăr, fenomenul acesta pare uimitor. El nu este însă uimitor pentru psichologii cari cunosc puterea credinţei şi cari ştiu că ea îi face pe convinşi inaccesibili judecăţii şi experienţii.

Intr'un discurs rostit de curând, fostul prim-ministru englez, d-l Asquith, spunea:

— Ne batem pentru realităţi nu pentru formule.

Şi tocmai contrariul trebuia să-l spună. Toată istoria omenirii suferă realităţile, ei se războiesc mai ales pentru formule. Cu formule au fost creiate marile civilizaţiuni, şi cu alte formule au fost răsturnate. Istoria nu se poate înţelege puţin decât cunoscând acest adevăr.

Gustave Le Bon
(Les Annales).

persoanele cele mai indicate pentru a-şi da seama de cauzele răului şi de măsurile de îndreptare necesare. Această comisiune va fi în măsură în curând de a depune raportul ei. D. ministru al comunicaţiilor, general Văleanu pus în curent cu această iniţiativă, s'a declarat foarte mulţumit de a putea avea un avis atât de competinte. Totuşi *înainte ca această comisiune să-şi fi depus raportul s'a propus de unii din membrii guvernului că să se concesioneze unui grup străin atelierele căilor noastre ferate.* Preşedintele Societăţii crede, ca inginer şi ca român, că această măsură e nejustificată, contrară intereselor ţării, şi de natură a constitui începutul robiri noastre economice. Astăzi se vor concesiona atelierele, mâine exploatarea căilor ferate, apoi terenurile petrolifere, şi alte bunuri ale Statului; astfel toată viaţa economică a ţării românești va fi în mâna străinilor.

D. inspector general Ştefănescu socoate că inginerii românii sunt gata să-şi ia asupra lor. Şi pe întreaga lor răspundere. Reorganizarea Căilor Ferate şi readucerea lor în condiţiunile bune din trecut; că desigur toţi inginerii români, chiar cari nu mai sunt în serviciul statului, vor da concursul lor lucrând pentru căile ferate tot timpul lor liber. Domniasa consultă Adunarea Generală asupra acestei chestiuni şi asupra măsurilor şi atitudinii ce trebuie să ia societatea Politechnica în această privinţă.

După ce iau cuvântul d-nii membri: Tancred Constantinescu C. Buşilă, Gr. Çazimir. Al. Antoniu, G. Caracostea, I. Theodoru şi M. Manoilescu.

Adunarea generală hotărăşte în unanimitate ca o comisiune aleasă de Comitet din sânul Societăţii Politechnice să protesteze în contra proectului de concesionare a atelierelor C. F. R. şi să facă demersurile cuvenite pe lângă ministrul căilor de comunicaţii, preşedintele Consiliului de miniştri. Parlament şi la nevoe pe lângă M. S. Regele pentru a împiedeca o atare soluţiune nejustificată şi adânc vătămătoare intereselor ţării.

După cum în trecut inginerii români au construit şi au exploatat căile ferate tot aşa de bine ca şi străinii pe ale lor, ei vor putea astăzi, cu atât mai mult, să reorganizeze acest serviciu public şi al aduce în stare de a satisface nevoile ţării. In acest scop Comisiunea aleasă de societatea Politechnica şi de Asociaţiunea Generală a Inginerilor Români va depune în curând raportul ei, care va arăta măsurile ce trebuesc aplicate pentru remedierea stării deplorabile de astăzi de la căile ferate.

(Viitorul).

INFORMAŢII

Ziarul Infrăţirea caută corespondenţi destoinici în oraşele Oradea-Mare, Timişoara, Braşov, Sibiu, Bistriţa, Năsăud, Dej, Sighişoara, Făgăraş, Lugoj şi Blaj.

Ofertele se vor adresa Direcţiei ziarului în Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

*

Consiliul orăşănesc a hotărît pentru străinii ce vin de peste hotare, o taxă de 20 până la 50 lei pe zi. Quartum-ul taxei depinde de scopul călătoriei, situaţia materială a călătorului precum şi de durata şederii în localitate.

*

Pentru aprovizionarea întregului Ardeal d-l Voinescu, inspector general al aprovizionării Ardealului va ţine o şedinţă săptămâna aceasta cu ceilalţi membril ai consiliului în scopul de a lua hotărîri pentru înlăturarea piedicilor ce se pun serviciului aprovizionării.

*

Aflăm că svonurile privitoare la anumite abuzuri de la biroul cuartiruirei din Cluj, au fost urmate de un fapt interesant. D-l Barb, comisar guvernial, a descoperit că o domnişoară funcţionară făcea o întreagă negustorie din împărţirea bonurilor. Ea aducea spre subscriere bonuri pentru care luase mită ce se urca mai la 4000 lei. Se zice că număral bonurilor semnate de d-l Barb ar fi trecut de 80. Domnişoara prinsă asupra faptului a fost arestată.

*

Secretarul general al internelor n'a admis cererea propietarilor de restaurante şi cafenele pentru urcarea preţurilor actuale. Se speră chiar că aceste preţuri se vor mai micşora în urma intervenţiei autorităţilor.

S'au descoperit pe piaţă mai multe bilete false de cinzeci de bani. Autorităţiile fac cercetări şi vor da un comunicat pentru lămurirea publicului.

*

Eri a avut loc la Camera de Comerţ a doua întrunire a comercianţilor şi industriaşilor la care a asistat şi dr Blankenberg. S'a hotărît alcătuirea unui proect de lege referitor la încurajarea industriei. Proectul acesta se va supune guvernului spre aprobare şi dacă se va găsi bun, va fi aplicat ca lege.

*

Din partea d-lui V. Comşa, primim o lămurire prin care ne aduce la cunoştinţă că la întrunirea negustorilor şi meseriaşilor români, care a avut loc Duminecă 5 Decembrie la Camera de Comerţ, d-sa nu a avut intenţiunea de-a combate reuniunea şi de a sprijini actuala organizaţie străină a Camerei de Comerţ, după cum ar fi reuşit din darea noastră de seamă. Ds-a afirmă în lămurirea ce ni-o trimite, că înţelege tocmai să sprijine acţiunea de organizare a comercianţilor români şi în acest scop a şi ţinut să participe la adunarea Reuniunei..

Luăm act de această declaraţiune, atrăgând atenţia Reuniunei asupra ei.

*

D-l dr. Valer Popovici a fost numit şeful poliţiei locale.

*

Staţiune de telegrafie fără fir din Cluj a început să funcţioneze.

*

In judeţul Caraş Severin a fost prinsă o bandă de tâlhari de 30 inşi, cari erau înarmaţi cu explozibile şi granate.

*

Ministerul de finanţe a dat un ordin prin care se interzice trimiterea leilor în Ceho-Slovacia, Austria, Ungaria şi Germania.

Ziarul *Uj Vildg* şi-a încetat pe ziua de azi apariţia la Cluj.

*

Primăria locală a obţinut un credit de 10 milioane pentru aprovizionarea oraşului.

*

Siguranţa locală a descoperit pe ceferiştii care spărgeau vagoanele de mărfuri. Până acum au fost arestate 15 persoane.

*

Curtea Marţială din Timişoara judecă procesul socialiştilor cari au luat parte la greva generală. Până acum s'a făcut numai ascultarea martorilor.

*

In cursul lunei Mai 1921 se va ţine l'a Cluj, congresul tuturor negustorilor din România, fără deosebire de naţionalitate.

*

Conform ordinului guvernului copiii funcţionarilor vienezi ce fuseseră trimişi în Ardeal în timpul verii trecute urmează să fie retrimişi le casele lor în cursul lunei acesteia. In acest scop se fac tablouri de către prefecturi pentru ca ştiindu-se numărul lor în fiecare judeţ, să li-i să poată pune la dispoziţie trenurile necesare.

*

Aflăm că personalului ştiinţific universitar nu i s'a dat salarul nici pe luna Octombrie. Respingerea diferitelor modele de state, pe motiv că nu sunt în concordanţă cu ultima decizie — luată în cancelaria direcţiunei respective, dar necomunicată nimănui — nu poate fi privită decât ca o şicană.

*

La Târgul dela Lyon, ce se va ţinea dela 1 la 15 Martie 1921, Camera de Comerţ din localitate va trimite mostre de mărfuri din toate fabricele Transilvaniei. In acest scop s'a trimis înştiinţare tuturor fabricanţilor.

*

S'a decis că în chestiunea reclamaţiunilor de locuinţe ministerul de interne din Bucureşti să fie numai o III-a instanţă de apreciere a reclamaţiunilor şi anume numai a acelora pe care nu le-ar rezolvi secretarietariatul general din Cluj.

*

Se vând în strada Kölcsey 4 (via Strada Atila) o Villă cu patru camere şi grădină cu pomilovoare persiene şi alte articole de casă.

*

Până la alte dispoziţie comitetul Cercului regional Cluj al Asociaţei Generale a Inginerilor din România va funcţiona în localul filialei Creditului Tehnic Transilvănean, Calea Victoriei 23.

Tot în acel local vor avea loc convenirile inginerilor în fiecare joie dela ora 28 până la ora 20.

*

Joi seara s'a deschis Cafeneaua „New-York" complect renovată fiind localul cel mai frecventat al Elitei din Transilvania.

Directorii actuali sunt elevi eminenţi a casei Capşa şi Boulevard din Capitală.

Sălile de conversaţie de joc şi de citit sunt aranjate şi demne de renumele cel bun şi vechi al Cafenelei New-York.

Un bufet ales stă la dispoziţia onoratei Clientele.

1 Decembrie în presa română

„Telegraful Român".

N'a sosit aşa, pe neaşteptate la noi această zi de sărbătoare. Ea a răsărit din frământările, luptele, suferinţele şi aşteptările unui neam întreg.

Ziua şi sărbătoarea din 1 Decembrie a trecut prin câmpia dela Turda, roata dela Alba-Iulia, „loagărul" lui Iancu, prin toată Golgota neamului nostru.

1 Decembrie a venit ca o răsplată divină a luptelor şi suferinţelor noastre de veacuri. Ea este şi va rămânea deapururi sfânt praznic în calendarul neamului nostru.

Dar 1 Decembrie 1920 încă nu însemnează că putem sări deplin în braţele şi valurile bucuriei. Praznicul unirii poartă nu numai bucurii de prăznuit, ci şi chemări la datorii de împlinit.

Unirea noastră s'a făcut surpându-se măriri şi stăpâniri străine.

Unirea noastră s'a făcut scăpând de Faraon şi egiptenii lui, cărora truda noastră veacuri dearândul li-a făcut cărămizi şi palate. Şi egiptenii noştri de ieri nu pot uita braţele noastre, folosul nostru bogăţiile şi bucuriile noastre.

Ei ne pândesc azi la hotare bucuria şi sărbătoarea noastră. In ura şi neputinţa lor spun că ar fi o minciună praznicul nostru şi pe toate drumurile, în toate formele spionii lor caută să strecoare otravă în sufletul poporului nostru românesc.

E datoria noastră, a tuturora, să ne apărăm contra lor această sfântă zi de sărbătoare naţională.

Dar, pe lângă această defensivă, ce trebue să o purtăm pentru apărarea visului nostru împlinit, — avem şi o ofensivă de purtat: ofensiva muncii pe toate terenele şi a premenirii morale a tuturor moravurilor.

„Foaia Poporului": Aceasta e cel mai strălucitor fapt din povestea vieţii noastre ca neam românesc. Doar prin el s'a înfăptuit visul cel drag, cel luminos, cel plin de mângâere, al strămoşilor noştrii prin el s'a făcut marea şi dreapta răsplătire a suferinţelor şi umilirilor noastre de veacuri!

Cu adâncă evlavie ne închinăm în faţa Proniei cereşti, acum când se împlinesc doi ani dela luminosul fapt, că ne-a ajutat să ne vedem uniţi pe vecie toţi fraţii din cele patru împărăţii ale lumii! Cucernici ne închinăm şi în faţa umbrelor sfinte, ale acelora, cari s'au jertfit pentru ca dorul cel mare să ia fiinţă de veci!

Şi ne închinăm în faţa marelui nostru Rege; care a ştiut să birue duşmanii şi ispitele iadului, şi să ne dea făptura măreaţă: România mare!

*

„Unirea Poporului" sub semnătura d-lui I. Pop-Zăicani scrie: S'au scurs doi ani dela măreaţa unire. Am trecut peste multe şi grele încercări de atunci la cari nu ne-am gândit în cele dintâi îmcoace, clipe de fericire şi mândrie naţională. Am trecut chiar peste frământări de patimi, cum nu au mai cunoscut deslănţuindu-se în tot trecutul nostru de popor fărâmiţat sub feliuritele stăpâniri străine!

Ne-am batjocorit şi ne-am fi fost unii altora cei mai mari duşmani şi Ţării cei mai mari vrăşmaşi. Multe sunt greutăţile prin cari trece Ţara şi multe încă suferinţe noastre, dar toate trebuie să fie mai mici şi mai neînsemnate decât bucuria şi însufleţirea care trebuie să cuprindă sufletele noastre în această măreaţă zi de 1 Decembrie, ziua unirii noastre.

Iosif Grünfeld

ceasornicar şi juvaergiu

Calea Reg. Ferdinand 21

(fost Wesselényi Miklós-u.)

Cel mai favorabil loc de cumpărare de oroloage şi bijuterii. — Se fac reparaturi de ceasornice şi bijuterii cu garantie.

Marile fabrici de oţet şi lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc orice fel de cutii pentru farmacie şi pentru comerţ cu preţ redus.

*

„Gourmand" confiserie specială, nemaîntrecut dessert, calitate superioară, nu trebue să lipsească dela nici-o masă de familie.

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrăţirea". Tuturor abonaţilor ziarului „Infrăţirea" şi celor care se va abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a. c.

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit cu începere dela 10 Decembrie a. c., se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana", Piaţa Unirii 7.

Preţuri scăzute!

La firma DIAMANTSTEIN şi MOSKOVITS

vis-a-vis de posta Centrală. Se află mantouri elegante pentru dame cu 400 Lei. Haine pentru domni gata cu 600 Lei. Magazin bine asortat cu paltoane de iarnă şi haine pentru copii.

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogeria „Emke" Cluj Piaţa Unirii No. 32.

*

S'a deschis grădina de iarnă grandioasă a hotelului Central.

*

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acţiuni în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere şi spirt de prima calitate. Fabrică de rom şi cognac, precum şi vin în butelii desert şi likör.

*

Erezii lui Stotter Iacob Cluj. Negustorii de lemne şi material de tăbăcărie. Se pot comandă lemne de foc tăiate şi netăiate de orice calitate şi cantitate. Magazin în Str. Állomás Nr. 21. Telefon 800.

Birouri în Str. Hegedüs Sándor Nr. 6. Telefon 300 şi Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762.

Fraţii Márlonffy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35

Cluj, Palatul Urania

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă şi de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Renumita Fabrica chimica „UNIO" Cluj, curăţă şi văpseşte

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

Situația internațională

Congresul internaționalei sindicale s'a isprăvit. A'ară de măsurile revoluționare propuse de reprezentantul sindicalismului francez Jouhaux, congresul s'a pronunțat cu o impunătoare majoritate contra Internaționalei a III-a, ceia ce a provocat amenințările neputincioase ale lui Lenin.

A doua lovitură primită de socialism din partea muncitorimei engleze e și mai dureroasă.

Congresul a respins prin 397 voturi contra 241 afilierea la Internaționala a III-a. E ciudată perseverența cu care comuniștii din partidul muncitoresc englez, urmăresc întinderea dictaturei roșii și asupra masselor din Anglia.

In adevăr tot în urma inițiativei și propagandei acestora, s'a hotărât în Aprilie trecut ținerea unui alt congres și rezultatul a fost tot așa de dezastruos pentru comuniști ca și de astă dată.

La acel congres însuși șeful lui Labour indepedent party a protestat vehement și a redus la tăcere prin strânsa lui argumentație pe George Lansbury, apologistul Moscovei roșii. Aceste două ultime evenimente arată că și muncitorimea apuseană a început să vadă bolșevismul sub adevărata lui lumină și în acest sens, ele sunt de o importanță capitală pentru evoluția mișcărilor muncitorești spre un socialism reformist, singurul în stare a realiza unele din revendicările socialiste.

Alegerile din Iugoslavia s'au terminat cu insuccesul partidelor radical și democrat, adică al acelora care au luptat pentru crelare Serbiei mari de astăzi.

Că poporul nu e totdeauna recunoscător și că din acestă cauză oamenii războiului au fost înlăturați pe rând dela conducere începând cu Clemenceau și sfârșind cu Venizelos, nu e de mirare. Dificultățile momentane împiedică popoarele să vadă câștigul pe care l-a adus țărei acțiunea hotărâtă a unui Clemenceau, Pasici sau Venizelos.

In Serbia deci s'a petrecut acelaș lucru. Oamenii războiului au fost înlăturați.

In schimb succesul cel mare l-au avut partidele regionaliste care au susținut principiul unei Serbii federaliste pe baza completei autonomii provinciale, pe când Pasici și Vesnici susțineau regimul centralizator.

Date fiind deosebirile uneori prea tranșante, între părțile componente ale Iugoslaviei, Croația și Slovenia cu o cultură mai occidentală din cauza înrâurirei austriace, Serbia veche cu o mentalitate specific balcanică și în fine Macedonia, individualistă până la anarhie, era de așteptat triumful partidelor regionale.

Deosebirile firești și explicabile dintre diferitele părți ale Serbiei vor trebui nivelate pe încetul cu ajutorul unei administrații cinstite și înțelegătoare.

Altfel încă multă vreme vor mai continua tulburările jugoslave.

Redeșteptarea muncitorimei

Organizarea muncitorilor din Dej în sindicate patriotice. - Marea serbare de Duminecă 12 crt. - Botezarea minei cu numele „Principele moștenitor Carol". - Programul serbărei.

Dl. Ing. Lucaciu, Directorul R. M. S. din Transilvania, unul din inițiatori, a adus la cunoștința societății de propagandă „Cultura Poporului", care după cum se știe lucrează pentru redeșteptarea muncitorimei și a poporului, următorul programul al serbării care va avea loc Duminică 12 Dec. la minele din Dej unde muncitorimea s'a organizat în sindicat patriotic, părăsind în întregime sindicatele revoluționare.

Iată acel program:

I. La ora 10 a.m. Serviciu Divin: Sfințenie pentru botezarea minei cu numele *„Mina Prințul Carol"*.

II. La ora 11 am. Adunarea Generală a Sindicatului Patriotic al lucrătorilor cu delegați din toate minele și fabricile Regiei Monopolului Statului.

III. La 1 pm. masa comună la care vor participa autoritățile, oaspeții, delegații lucrătorilor și noul comitet al sindicatului.

IV. Festivalul aranjat de muncitori, din cor, recitări, orchestra muncitorimei etc.

Anunțarea la participare trebuie făcută până loi seara la d-l Ing. Lucaci Directorul R. M. S. Persoanele care nu se pot transporta cu alte mijloculi de comunicație, pot pleca cu trenul la ora 6 care sosește la 8½—9 în Dej.

Știri de peste hotare

Rezultatul alegerilor din Iugo-Slavia

La alegerile generale care au avut loc la 28 Noembrie 1920 în Serbia au reușit: 100 Democrați, 96 Radicali, 52 Partidul Radici, 50 Comuniști, 88 Partidul Țărănesc, 38 Musulmani, 22 Part Koroseç, 11 Socialdemocrați. 4 Bunevați-Șocați, 4 Republicani, 2 Partid Zazeduicu, 2 Clubul Poporal.

Dintre republicani unul a fost ales în Belgrad, 2 în Muntenegru și 1 în Macedonia.

In Banatul nostru înstrăinat, în cercul Panciovei s'au dat următoarele voturi: 11671 partidul radical, 4395 democrați, 1619 partidul țărănesc, 689 partidul socialist, 2058 comuniști.

In general în Banatul nostru s'au ales: 9 radicali, 6 democrați, 3 comuniști 1 part. Țărănist. (Din *Banatul Românesc*).

Fortăreață aruncată în aer

Italienii au aruncat în aer renumita fortareață Luzern, plasată între văile Brenta și Astica, fortăreața care în timpul războiului mondial a avut un rol important în luptele italo-austriace.

Croații pentru autonomie

Se anunță din Belgrad. Vorbind la Karlovits în adunarea publică, asupra proectului guvernului, de a forma un stat jugoslav unit, ministrul Iuri Dimitriewitsch, a fost întrerupt brusc, și a trebuit să părăsească tribuna. Astfel de scene se repetă adeseori, căci populația Croației și Slavoniei este pentru autonomie.

Germania protestează contra Poloniei

Ziarul „Dena" scrie că ambasadorul german din Varșovia a înaintat guvernului polonez o notă în care germanii protestează contra purtării armatei polone la graniță, apoi că Polonia a recrutat germani, cu toate că aceștia n'au optat pentru cetățenia polonă. — Nota germană exprimă speranța că Polonia va interveni ca să ia sfârșit lupta între ambele națiuni, căci altfel reluarea relațiilor economice este imposibilă.

Munca obligatoare pentru femeile din Rusia

Lenin a ordonat că femeile ruse sunt obligate să confecționeze haine militare. Fiecare familie trebuie să furnizeze 1 manta militară în timp de 8 zile.

Congresul comunist din Berlin

Sâmbătă s'a deschis la Berlin congresul asociațiilor comuniste, sub președi ția lui Brass, și în prezenta delegaților partidului comunist din Anglia, Elveția, Olanda, Ungaria, Ceho-Slovacia. Delegații comuniști francezi, danezi, au lipsit din cauză că nu li s'a permis plecarea, iar suedezii din cauză dificultăților cu privire la pașaporte.

Corpurile Legiuitoare

Camera

Ședința dela 6 Decembrie.

Se deschide sub presidența d-lui Duiliu Zamfirescu.

Se procedează la votarea regulamentului Camerii. *G. Mârzescu* arată confuzia ce exista la mai multe articole. Se încinge o vie discuție cu d. *N. Iorga* care acuză pe liberali pentru politica economică d-l *G. Mârzescu* arată că d. N. Iorga susține Banca Blank care a desvoltat o formidabilă acțiune conrupătoare.

Cu prilejul acesta d-l *Take Ionescu* arată că n'a pus dânsul bazele concesionării căilor ferate ci d-l general Văleanu.

D-l *G. Mârzescu* dovește că tratativele se urmează la ministrul de Externe.

D-l *Take Ionescu* spune că și la dânsul acasă au avut loc tratative, dar numai în calitate de delegat al Consiliului nu ca ministerul de externe.

D-l G. *Mârzescu* arată că partidul liberal a dus o veche luptă împotriva d-lui Take Ionescu pentru a-l împiedica să vândă streinilor bogățiile țării.

Ședința a continuat apoi pentru a se face câteva comunicări.

Senatul

Sedința dela 6 Decembrie.

In Ședința începută la 3 d. a. sub prezidența d-lui general Coandă, după ce se fac diferite comunicări, dl. Bogdan Duică prezintă o moțiune de neîncredere în ministrul Comunicațiilor prin care se arată starea precară a căilor ferate. Moțiunea a fost trimisă în secțiuni.

Ultime informațiuni

Prin fir special dela corresp. nostru din București

Ora 1 p. m.

Azi are loc alegerea președintelui Republicii Austriei.

*

Plebiscitul în Grecia este favorabil ex-regelui Constantin.

Presa franceză denunță cazuri de silnicie.

*

Ministerul Instrucției a dat deciziune în privința unificării lefurilor corpului didactic de stat din regiunile alipite și vechiul regat precum și ale funcționarilor secretariatelor generale.

*

In procesul Krefeldiștilor, d-l Radu Rosetti urmăzâ cu apărarea căpitanului Țicu Constantinescu.

*

Monitorul Oficial publică dispozițiile ministerului Industriei în chestiunea concesionării stabilementor industriale în provinciile alipite.

*

D-l general Rășcanu, ministru de războiu a plecat să inspecteze trupele din Basarabia.

*

D-l Ștefan Corcerva a fost numit secretar general provizor la secretariatul internelor din Chișinău.

*

Flota greacă a plecat la Brindisi să ia pe Constantin.

*

Anglia preconizează aducerea diadochului George pe tronul Greciei.

*

Delegații bolșevici francezi la Internaționala dela Moscova au pierit într'un naufragiu.

Instiintare

Posesorii de acțiuni Emis.

Banca Românească *sunt invitați conform prospectului acestei emisiuni* **a efectua cel de-al doilea și ultim vărsământ de lei 400, de acțiune în intervalul de la 1—31 Decembrie 1920;** asupra vărsămintelor efectuate după această dată se va precepe o dobândă de întârziere de 10% pe an, aplicându-se în acelaș timp dispozițiunile codului de comerț.

Odată cu facerea vărsămintelor la centrală, se vor libera și certificatele provizorii.

Vărsămintele se primesc în București la sediul Central str. Smârdan No. 5, iar în provincie la sucursalele noastre și la Băncile unde s'a făcut primul vărsământ.

Banca Românească.

Licitație

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 22 Decembrie 1920, ora 10 a m.

se va vinde prin licitație publică

3 cai de reformă dela Regimentul 31 Artilerie.

Licitația va avea loc în târgul săptămânal de vite din Cluj, unde doritori se vor prezenta.

Com. Reg. 31 Art.
Col.: Indescifrabil

Șeful Biroului Mobilizării.
Maior GEORGESCU

A apărut: „CARNEVALUL"

Kovács și Sikiódi
Instalator de electrică și apaduct
Cluj, Piața Unirii No 17.

ALEXANDRU POLONYI.

Prăvălie de
Coloniale și Vopseluri
Cluj, Piața Unirii 20.

Mare asortiment de mărfuri în aceasta branșă.

GRATUIT
SE VA TRIMITE
CALENDARUL ALMANACH
AL ZIARULUI INFRAȚIREA

Tuturor abonaților ziarului Infrățirea și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

Dr. ECAT. ARAMA

BOLI DE FEMEI ȘI COPII

CONS. 2—4
STRADA RUDOLF Nr. 13

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

UN TÂNĂR ROMÂN cu bune recomandații și testimon școlastic, dorește a găsi serviciu ca de scritor în un Birou de stat sau la Căile Ferate. Cei cari doresc a mă primi să se adreseză la Emilian Nistor Comuna Dumbrăvița, plasa Beclean, jud. Solnoc-Dobâca.

STUDENT în drept caută ocupație pentru 5 sau 6 oare la zi. Vorbește limba română, ghermană și maghiară Adresa la ziar sub 77.

TÂNĂR român absolvent al unei clase de liceu cunoscând perfect limba română și germană în grai și scris, caută post corespunzător. Adresa: Conducerea școlară în Poiana-negri. (Bucovina.)

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE str. Kölcsey No. 4 (via str. Atilla) o Villa cu 4 camere și gradina cu pom fructiferi covoare persiane și alte articole de casă.

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

AU SOSIT!
RENUMITELE
MAȘINI DE SCRIS
STOEWER RECORD
sistem german și
SENTA.
Toate cu litere române. Panglici calitatea întâi. Hârtie carbon, cum și accesorii da Șapirograph. Deasemenea repară și transfoarmă literile dela mașini de scris cu litere române.
Körmendy M. Cluj,
Strada Regina Maria.

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit se expediază acasă cu preț foarte avantagios. De vânzare la
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

Atenție! Atenție!
Pălării pentru dame de velour dela 250 Lei. Pălării pentru dame de Fetru dela 70 Lei. Se află la Grün Dora, Calea Regele Ferdinand 7. (f. Wesselényi.)

CITIȚI

Cărțile pedagogice, literare și populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și riscul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Claparède. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu	6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română	7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română	4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștrii	2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învățământului primar	—·—
„ — Didactica generală	—·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române	10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor	1·—
V. Munteanu. — Îndrumări noi în învățământul primar	1·25
„ „ Reforma orariului și surmenajul școlar	1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi	3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învățământ	2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Tratarea și corectarea temelor	1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei	12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută	15·—
„ Noțiuni de Pedagogie Generală	5·—
„ Istoria Pedagogiei	9·—
„ Didactica	—·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul și sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu	6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie și Pedagogie — Traduceri	6·—
Al. Valeriu. — *„Logica"* pentru școalele normale și seminarii	11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română	6·—
D. D. Patrașcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română	5·—
„ Candidat fără noroc ed. II	5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morței	4·—
„ Sărbătoarea pâinii	4·—
„ Negustători de arome ed. II. 5·—	5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii	5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtășită	5·—
„ Strigoiul	7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă	5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I	4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II	4·—
V. Crășescu. — Fugarul din seminar — vol. II.	2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol. III	2·—
„ Pe drum — vol. IV	2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele	2·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție	3·—
G. Popescu Ciocănel. — Brașoave	1·50
Th. Speranția. — Proză	2·—
D. Teleor. — Nuvele alese	1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines	4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man	7·50
„ Luncușoara în Parasemi	6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin	7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907	2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen"	2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice	10·—
I. Costin. — Schițe	1·—

NOTE ȘI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie)	6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor	4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge	5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia	2·—
O. Wilde. — Poeme în proză	1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni	3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război	2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun	4·—
I. Giurgea. — Pribegie	5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevărații Israeliți	2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV	4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman	—·50
C. Moldovanu. — Autori și Actori	8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe	2·—
H. Ibsen. — Brand	3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece	1·—
C. Moldovanu. — Fluturii	1·—
Radu Rosetti. — O lecție	2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Nazat	1·—
V. Costescu. — Străbunii (teatru școlar)	—·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe	5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului	3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui	2·—
Vanda Mihail. — Versuri	3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului	3·—
Radu Rosetti. — Valuri	2·—
„ „ Cele din urmă	1·50
„ „ Din toate	3·—
I. Al. George. — Aquile	2·—
„ Domus Taciturna	2·—
T. Dușescu Duțu. — Carol Vodă făt frumos	—·50
Goethe. — Hermann și Dorothei, text german	1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic	3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Colțea	5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale	3·—
Dr. O. Melier, — Medicul Familiei	4·50
„ Higiena Sexuală	—·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei	5·—
„ Venera fecundă și calipedică	4·—
Dr. Gh Fischer. — Păstrarea vederii	6·—
„ Auzului	12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie	10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz	2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepționale	5·—
T. Dușescu Duțu. — Din vatra unui sătean cuminte	2·—
Popp. — Tratat vinicol	3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român	3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului	2·50
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar	7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori	2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură și viticultură	1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină	1·—
L. Leist. — Voyage á Paris	2·50
H. S. — Dialog român german	1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliților	1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor	3·—
G. Antonescu. — Dicționar român-francez	8·—
H. S. — Conferințele „Vieței Noui"	3.—
M. Kogălniceanu. — Letopisiți 3 volume	30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale	2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași	1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare	2·50

„CAMINUL" BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Natalița, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mărei, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — In voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere*: Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola*: Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu*: Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Moliere*: Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaș*: Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Tours.
37. *G. Aslan:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu*: Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu*: Poeme.
45-56. *Petre V. Haneș:* Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi*: Nuvele Istorice.
47. *V. Alexandri*: Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru:* Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi:* Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu*: Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett:* Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Scriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Șerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. frnceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Bûchetiera din Florența
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărți populare.

Carte de semne	—.25
Visul Macei Domnului	—·25
Epistolia Domnului	—.25
Minunile Sf. Sisoie	—.25
Orațiuni și Evangelia țigănească	—.25
Micul Dor, cântece noui	—.25
Dorul, 64 pagini	—.75
Explicarea viselor	1.—
Carte de vise mari	2.—
Alexandru Macedon	2.50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți	2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante	3.75
Epistolarul amorului și al felicitărilor	3.75
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul	—.75
Doftorul fără bani	—·25
Misterele din Porter Squar	—·75
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
Sf. Haralambie	—·25
Sf. Alexe	—·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à	—·75
Mihai-Viteazul și Călărul (2 vol.) à	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzurna	—·—

Renumita Fabrica chimica CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Societatea Anonimă
Blumenfeld și Simon
Str. Iuliu Maniu No. 22. Își oferă Onor. Public cognacul de mere, tuica de prune fiert în căldările proprii precum și licheruri, rum de calitate superioară și vinurile indigene. □ □

Cele mai elegante și durabile
ghete cu talpă cusută.
Specialist în aplicarea „Plută naturală" (Gurc).
Bland
Strada Crizbai No. 38.

Szabó și Sziráki
intreprindere de lucrări pentru automobile, motoara, mașini agricole și construcții de fier.
Strada Eszterházy No. 7

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Spriginiți Comerțul Român
Ioan Pop
comerciant, Cluj,
Calea Victoriei No. 2,
Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot feluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoase! Să se convingă fiecare om!

TOATE DOAMNELE
din elită întrebuințează
FORMALYSOLUL
recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. CLUJ.

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor e curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines"
în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9.

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi
CHIOREAN
în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir.

Schwartz Adolf
croitor de domni
Str. Forduló No. 1.
In dosul Collegiului Unitar, confecționează haine elegante din stofă engleză veritabilă cu preț convenabil. Funcționari se bucură de avantaj.

In prăvalia
de ghete „HERCULES"
str. Reg. Ferdinand No. 5,
se vinde cu ocazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse. □ □ □

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la oara 8. □ □ □ □

Porci grași
(180—200 Kgr.)
se pot cumpără
în condițiuni foarte avantajoase câte unul sau în număr mai mare. A se adresa la fabrica de spirt din strada Téglás No. 10. CLUJ. □ □

Cercetați marele atelier de fotografie **DAJKOVITZ** Sas passage. ORADEA-MARE.

Dacă dorești se fii bine și eftin îmbrăcat, cercetează
croitoria de domni
Lázár Izsák
unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ștofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Siegfried Weiss
Magazin cu pălării
și articole de galanterie pentru Domni. En gros și detail.
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. □

◆ ◆ ◆
S'a început expoziția eftină de Crăciun la magazinul de modă
Lőrincz și Tóth
Cluj, Piața Unirii No. 8.
◆ ◆ ◆

Am preluat
Bolega și Restaurantul
din Cluj, strada Mănăștur No. 7.
Bogat asortiment de delicatese, licheruri, vinuri speciale și mâncări reci și calde se află după Teatru și totdeuna cu prețuri convenabile. Proprietar:
Muntean Iozefa.

BERGNER și CZIMENT
exploatatori de lemne
Cluj.
Lemne de foc tăiate și stânjeni transportate la locuință Biroul și magazinul: strada Munkácsi 18. Biroul de comandare str. Reg. Maria 18.

A sosit un mare transport de **Piane** și **Pianine** din streinătate la firma **I. TRISKA** str. Bartha Miklós 14.

Vizitați magazinul și vă veți convinge ca aici sunt prețurile cele mai reduse. **Reprezentantul celor mai renumite fabrici.** Acordează, repară și transportă piane pentru conservator și operă la stat și particulari. □ □ □

Intreprindere de transport.
Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

FRAȚII JOANOVICS Cluj, Piața Unirii 32.
Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.
Fotografii artistice mărite.

Goldberger Kálmán
Croitorie modernă
Strada N. Iorga No. 5.
Se află în depozit ștofe Franceze și Engleze, totdeodată confecționează costume după ultima modă Prețuri convenabile.

Horváth Alexe
Magazin de coloniale și delicatese Cluj, str. Regina Maria No. 17.
Asortat cu Bomboane pentru Crăciun, Ciocolată Licheruri și Vinuri indigene pentru Sărbători.

Dnii ADVOCATI sunt rugați să trimite urgent **Lei 100**
pe adresa Inst. de Arte Grafice ALEXANDRU ANCA Cluj, Piața Unirii,
pentru a fi Abonați la
jurnalul advocațial de termene **ügyvédi határidő napló**
care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor și lista advocaților din Transilvania.
Calendar de masă Lei 10·— și de părete Lei 4.—
Tot aici să află tot felul de tipărituri advocațiale.

MARE EXPOZIȚIE DE CRĂCIUN
Prețuri scăzute la magazinul de modă pentru dame
EUGEN SZABO CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 5.

Stofe engleze . . .	48·—	Mătase lățime dublă	122·—
Cretoane	20·—	Flanele	21·—

Parfumeria „ELITEI“ Calea Victoriei 51 BUCUREȘTI.

Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!
Expediții în colete poștale contra remburs în vechiul Regat și Besarabia. En gros — En detail.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

Dacă vreți
să mâncați și să beți bine, veniți la Restaurantul:
RETHY și MAIOROȘ
Str. Iuliu Maniu No. 8.

Fabrica de frânghii
Ioan Cosma
Strada Galamb 14. Cluj.
Execută tot felul de frânghii și curele pentru mașini industriale și casnice, precum și tot ce atinge această branșă.

Indig Mór Piața Unirii No. 19.
Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă și
□ □ Depozit de ștofe. □ □

Banca Generală a Țarii Românești, București
SOCIETATE ANONIMĂ
CAPITAL SOCIAL L. 150.000.000 DEPLIN VĂRSAT 60.000.000 REZERVE 47.305.000
SUCURSALE:
BRĂILA, BRAȘOV, CLUJ, CONSTANȚA, CRAIOVA, GALAȚI, GIURGIU
PLOEȘTI, TURNU-MĂG.

Aduce la cunoștința onoratului public că și-a deschis sucursala în orașul **CLUJ,** în clădirea proprie din Piața Unirii No. 11.

Sucursala „Băncii Generale a Țării Românești“ din Cluj se ocupă cu tot felul de operațiuni bancare și comerciale:

Deschideri de conturi curente, încasări și scontări de polițe asupra României și asupra străinătății, încasări și scontări de cupoane și titluri eșite la sorți. Cumpărări și vânzări de titluri. Avânsări asupra titlurilor și contra altor garanții.

Plăți și încasări telegrafice și acreditive în țară, emisiuni de cecuri și scrisori de credit asupra tuturor statelor, precum și orice transacțiuni financiare și afaceri de report, mărfuri în comision și avansuri pe depozite de cereale și alte mărfuri.

Cumpărări și vânzări de mărfuri pe cont propriu.

Naționalizări de întreprinderi industriale și comerciale, învestiri nouă în industrie și comerț, participări și finanțări în afaceri de import, export și compensațiuni.

Primiri de bani spre fructificare la vedere și pe termen fix.

Cassă specială pentru economie.

Banca Generală a Țării Românești
Sucursala Cluj

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de Incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

„MISSIR“
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ștofe de lână	Pânzeturi
Mătăsuri	Linoleum
Veloururi	Preșuri-Covoare
Mouselinuri	Barcheturi
Ștofe p. plăpumi	Zefiruri

Reion de Incălțăminte fină.

Filiala Luca P. Niculescu
la HORA ȚĂRĂNEASCĂ, CLUJ Palatul „Fehér-Bárány“.
Se află în deposit un bogat asortiment de Manufactură:
Bumbac de urzit, Bumbac de bătează, Fitău roșiu, Postavuri culori. ștofe de haine, Paltoane și rochii de Dame, Barcheturi, Basmala, Jolji, șifon-molino, Catifele, Barșon culori, zefiruri, Prosope.
Vânzare engros și endetail.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana“ Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 100 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Sâmbătă 11 Decembrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrăț[illegible]

Muzeul Asociațiunii Sibiu
ROMÂNIA 3 BANI POSTA

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 332 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . — 120 ; 6 luni . — 60 ; 3 luni . — 30

Intr'o chestiune de virtute

Făcând, în ședință solemnă a Academiei Franceze, elogiul virtuții, d-l Raymond Poincaré a afirmat cu convingere următoarele: „Dacă Academia nu poate avea pretenția de a stimula prin recompensele sale onestitatea publică și privată, îi rămâne cel puțin meritul de a reuni pilde cari îngăduie să dovedească minciuna, să demaște invidia și să reașeze în plină lumină imaginea eternă a Franții".

Avântul generos al unui discurs frumos brodat pe o chestiune consacrată de statornicia unei instituții centenare ca aceea a premiilor Montyon, a cules desigur sub cupola Academiei franceze snopii unor entuziaste aplauze. Astfel însă cum se arată convingerea lui Poincaré în Franța, cine ar putea să și-o însușească cu curaj temerar în hotarele țării noastre?

Virtutea nu aleargă pe bulevarde și nu rămâne nici acasă. Iar dacă Academia Franceză, a cărei una dintre prerogative înduioșătoare este să încunune șampionii supremi ai virtuții, o găsește cu greu în fundul unor obscure orășele, unde oare ar putea-o găsi Academia Română dacă ar fi ispitită s'o caute în clipa când întreaga presă română se face ecoul protestărilor împotriva unei cumplite deșănțări a vieții noastre publice și private?

Virtutea nu poate înflori decât în locurile în cari, neputându-și varia atacul, tentațiunea șovăie. Mai există oare asemenea unghere în România d-lor Tăslăuanu și Duiliu Zamfirescu?

Și ce-i în fond virtutea aceasta pe care o cerem cu atâta putere dela ceilalți și căreia i-am putea prefera, printr'o alegere instinctivă, plăcerea sau interesele imediate, sub miile lor de forme dorite? Mai întâi ea depinde prea mult de obiceiuri pentru a-i atribui un sens universal. In vorbirea noastră zilnică ea diferă, fie că apreciem virtutea unui bărbat politic, fie aceea a unui simplu burghez.

Virtutea politică e o împerechere de cuvinte pe care întâmplările vremei din urmă o arată ca o asociație excepțională. Poate numai în manualele de istorie se poate întâlni calificativul de virtuos aplicat unui bărbat care a jucat un rol în viața publică.

Uzul cel nou a înlocuit „virtutea" politică cu „cinstea" politică, cuvânt mai simplu și mai puțin pretențios. Fiecare ființă omenească este o lume de o importanță exlusiv relativă. Se petrece în ea într'un minut și cu intenție, mai multe fapte decât cântă *Iliada*. Ele se anulează: iată de ce trăește cineva azi destul de liniștit, între cei doi poli: Viciul și Virtutea, din cari pleacă curenții a căror întâlnire teoretică produc morala sau conștiința colectivă a popoarelor.

Această morală locuește în biblioteci, în rafturile lor superioare, și izolarea ei descurajează curiozitățile. La urma urmei, ea stă bine acolo. Venerată, ea e invocată la nevoie, ea inspiră discursuri uneori armonioase, pagini potolitoare, și societatea merge spre ținta ei tainică, printr'o minune de echilbru.

Echilibrul e însăși virtutea. In orice existență, e o clipă în care echilibrul e stabil între ambiție și ceea ce posedă. Lucrul acesta îl vedem azi în viața noastră publică în mijlocul celor mai urâte turpitudini, așa cum un fulger străbate visul unei calme nopți de vară. Virtutea este astfel momentană și greșala noastră e că o voim durabilă când judecăm pe amicii noștri intimi. Ei au atâta virtute cât trebue ca să nu fie stingheriți în mișcările lor și să nu stingherească pe nimeni.

Și e un lucru ciudat. Tocmai în orele de odihnă și răgaz, după sfârșitul muncii cotidiene, iubim virtutea cu o inimă dezinteresată în care ea și-ar stabili cartierul general, dacă ziua următoare nu ne-ar chema la afaceri serioase. Muncă simplă, acțiune politică, sacerdoțiu de artă, iată lucruri la cari ne aplicăm cu un egoism constant care e un fel de iubire. Hazardul va hotărî dacă va ieși de aici bine sau rău pentru fiecare și pentru ceilalți.

Astfel merge lumea, generațiile se succed, obiceiurile se modifică: virtutea, politică ori nu, este o frumoasă zeiță, pe care lumea o adoră în clipele ei pierdute, fără a o cunoaște mai bine decât din auzite.

Dr.

Alianța franco-engleză

Lyon Decembrie

In cursul unui interview acordat ziarului *Evening Standard*, lordul Lydenham a declarat că în 1914 parlamentul și poporul englez n'ar fi sancționat alianță franco-britanică, pentrucă nu înțelegeau primejdia germană. dar că astăzi totul este schimbat prin semnarea diferitelor tratate de pace, Anglia asumă grave răspunderi. Pacea depinde de menținerea relațiunilor intime între Frannța și Anglia.

Redeșteptarea

Muncitorimea, trezită la o viață nouă, își scutură acum încetul cu încetul vălul greu sub care a fost acoperită.

Minciuna și teroarea cu care a fost stăpânită nu-și mai pot exercita influența. Minciuna a fost înțeleasă și teroarea respinsă.

Au înțeles muncitorii că nu pentru ei, nu pentru nevoile și interesele lor au fost mereu frământați, mereu împinși în fața biruinței și'n pragul închisorilor.

Am înțeles că îndărătul celor cari le stăteau, prin teroare, în frunte, erau interesele dușmane țării.

Agitatorii în solda dușmanilor din afară, ei înșiși dușmani înnăuntru, acum nu-și mai pot duce traiul desfrânat de paraziți. In locul cuvântului lor înveninat, cuvântul bun și înțelept al adevărului și-a făcut drum.

Și, ca pretutindeni, adevărul și povața bună își arată și în rândurile muncitorimei roadele-i binefăcătoare. Ceea ce au făcut muncitorii din Dej, dela ocnele statului, este una din cele mai strălucite pilde de cât folos poate să aducă cuvântul și sfatul bun.

Părăsirea în întregime a sindicatelor internaționale și întemeierea unui sindicat național, botezarea ce-o vor face a minei după legea creștinească și cu numele Principelui Moștenitor, este cel mai strălucit semn al redeșteptărei și cea mai desăvârșită răsplătire a celor cari au înțeles să nu mai stea departe de muncitorime.

Lăsată până acum pradă tuturor agitatorilor și agenților de distrugere a temeliei statului, muncitorimea n'a putut fi mai mult de cât a fost. Dar acum, izolată de aceștia prin cuvântul și sfatul bun al intelectualilor, ea se arată a putea fi ceea ce trebuie să fie. Și nu poate să fie pentru intelectualii și bunii români cari au înțeles să se împrăștie în mijlocul ei o mai mare satisfacție decât aceste rezultate atât de curând câștigate.

Dar nu trebuie, ca la capătul acestor prime rezultate, să se găsească și sfârșitul activității de redeșteptare. Atunci din nou, pe urmele brazdelor adânci trase acum, sămânța învrâjbirii și a anarhiei ar încolți. Și desigur că desamăgirea ce li s'ar da astfel ar fi fatală.

In fața primejdiei pe care o înseamnă rătăcirea mulțimii, în fața pericolului național permanent pe care această rătăcire a ei îl constitue, nici-o minte înțeleptă, nici un cuvânt de adevăr și nici un condeiu cinstit nu trebuie să obosească de-a fi pus în continuă lucrare.

Mai ales acum, când acastă lucrare s'a dovedit a nu fi zadarnică, când muncitorimea s'a arătat a fi atât de primitoare a cuvântului bun și a sfatului înțelept, ar fi pentru soldații muncii pașnice de consolidare și păstrare a celor dobândite prin răsboi o dezerțiune tot atât de criminală ca și aceea a soldaților de sub arme.

Desrobirei trebuie să-i urmeze redeșteptarea. Ev.

Concesionările

Svonurile repetate, care puteau rămâne și numai svonuri anume lansate pentru a se încerca terenul, se adeveresc. Chestiunea concesionărilor atelierelor căilor ferate a fost adusă înaintea Camerei de către d. G. G. Mârzescu, fruntașul partidului național-liberal, — și ea n'a fost desmințită, din contră, confirmată. Răspunsul guvernului, divizat asupra răspunderei actelor de concesionare, dovedește că guvernul stă pe drumul politicei de înstrăinare a averei și mijloacelor de exploatare ale statului.

După cum am afirmat în cuprinsul acestor coloane oridecâte ori s'a discutat această chestiune, politica înstrăinărei este cea din urmă carte pe care dușmanii ce ne pândesc o joacă.

Dându-li se acum căile ferate, după ce au uzinile metalurgice și după ce li se dă și monopolul fabricărei explozibilelor, toată apărarea țării este în mâinile și la dispoziția străinilor, oricând gata a ne ataca.

Cu contigente numeroase de unguri și alți străini încorporați prea de timpuriu în armată, cu calea ferată condusă de organe străine, stat în stat, și în jumătate de țară pusă în circulație, dela acar și până la inginer, de către străini, zadarnic s'ar face zid din piepturile inamice ale dorobanțului atunci când dușmanii se vor simți în deajuns de tari pentru a ne ataca și dinăuntru și din afa ă.

Și este surprinzător cum tocmai un guvern care are în fruntea sa un general făcut erou și atâția alți generali datori a nu-și fi uitat ei cei dintâi obișnuința de-a veghea continuu la apărarea țărei, a fost capabil să adopte această nenorocită politică.

In orice caz, chiar dacă până în cele din urmă *vânzarea apărărei naționale* nu va putea fi oprită, ea nu va întârzia mult de-a fi desfăcută.

as.

Recunoștință ucraineană

Comitetul național ucrainian din Statele Unite a adresat Societății Națiunilor care e adunată acum la Geneva, un protest telegrafic contra ocupărei Galiției de trupele poloneze, rugând-o a face să fie respectate „drepturile poporului ucrainiean în Europa, silind trupele barbare poloneze să evacueze teritoriile ucrainiene ale Galiției orientale, Kholmului, Volhyniei și *obligând trupele române să evacueze Bucovina, teritoriu ucrainiean*".

Cu alte cuvinte Ucrainienii cărora timp de doui ani le-am sărit în ajutor în orice împrejurare, și nesocotind furia bolșevică care-o atragem asupra noastră, ne contestă Bucovina, recunoscută și prin tratatul dela Saint-Germain.

Singurul argument adus de dânșii nu poate fi de cât acela că în nordul Bucovinei e o massă aproapă compactă de ucrainieni. Acești ucrainieni însă, după cum dovedesc statisticile, sunt parte români rutenizați, parte coloniști din Galiția și Pocuția fixați acolo de guvernele austriace care dela 1777 încoace au urmărit deznaționalizarea Bucovinei pe toate căile.

Odată instalați în acel colț de țară au început a curge favorurile: școli ucrainiene, biserică ucrainieană, burse la universitatea ucraină din Cracovia. Funcționarii ucrainieni erau preferați celor români.

Dar câte mijloace silnice și perfide a întrebuințat biurocrația pentru a favoriza elementul ucrainiean în dauna celui românesc. Și în parte a reușit.

Că ucrainienii n'au locuit dela început în Bucovina și că prin urmare aceasta nu e *teritoriu* ucrainiean, a nerecunoscut-o conferința păcei în fața căreia s'au produs documentele pro și contra privind această chestiune, apoi toate guvernele ucrainiene începând cu al lui Vinicenko și sfârșind cu cel ambulant al hatmanului Petliura.

E drept că aceste guverne cu armatele lor naționale ucrainiene au găsit la noi cel mai larg sprijin național și moral.

E știut de toți că de câteori „armatele naționale ucrainiene" erau bătute de bolșevici, și treceau Nistru cu arme și bagaje, noi le dădeam cea mai prietenească ospitalitate și le ușuram și trecreea spre Kamenetz-Podolsk singurul colț de țară rămas în stăpânirea hatmanului Petliura. Să mai vorbim de ajutorul diplomatic, de armele și munițiunile oferite gratuit din depozitele statului român? E de prisos. Făcând acest act de prietenie nu urmăream nici scopuri teritoriale și nu aveam în vedere nici strălucite perspective economice în Ucraina. Singurul imbold era conștiința că ajutăm o națiune să-și apere independența încălcată de imperialiștii roși de la Moscva. Și în această privință n'am făcut decât să urmărim tradiția cavalerească a statului român. In anii cei mai grei de persecuție turcească, luptătorii pentru independența Bulgariei, la noi și-au găsit adăpost și primire frățească. Aceasta nu i-a împiedecat ca în 1916 să ne atace mișelește. Acelaș gest l-am făcut acum față de Ucrainieni într'o mult mai largă măsură.

Popor nobil, am semănat totdeauna în jurul nostru binefaceri.

Să culegem și de astă dată tot acte de recunoștiință și de mișelie?

R. R. D.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Ecouri

Isadora Duncan pleacă din Grecia

Schimbarea politică din Grecia a avut și această urmare: plecarea celebrei dansatoare, care avea acolo, pe dealurile din Capanos, o vilă și o școală cu opt-zeci de eleve.

Se știe că Isadora Duncan a căutat să contribue la intrarea în acțiune a Greciei alături de aliați și, în timpul neutralității, cu ocazia unei manifestații antantofile, a dansat în fața casei lui Venizelos.

Regele Constantin a gonit-o atunci din țară; după încheierea armistițiului ea s'a întors în Grecia, iar acum pleacă din nou din patria dansului clasic, pe care ea l'a reînviat.

Franța se pregătește să-i facă o primire regească.

*

Două cărți despre împărăteasa Eugenia.

Au apărut de curând la Paris: „*L'Imperatrice Eugenie*" de Jacques Debussy și „Souvenir sur l'Imperatrice" de Augustin Filon.

Prima carte se ocupă mai mult de femee și de rolul ei în căsnicie alături de Împăratul Napoleon III, care era ușuratic și afemeiat și de nefericitul principe moștenitor ucis de Zuluși în Africa.

A doua carte o privește din punct de vedere politic; Filon, care a fost perceptorul prințului moștenitor, vorbește de rolul nefast, ce a avut împărăteasa la 1870, împingând Franța într'un război nenorocit, a cărui revanșă a fost luată abia acum, în zilele noastre.

Împărăteasa Eugenia, care o murit după victoria dela Marna, a avut fericirea să vadă și ea această mult așteptată revânșă.

*

O „Reuniune a muzicanților" la Cernăuți.

Profesorul de muzică, *Kramer* a isbutit să formeze la Cernăuți o reuniune a muzicanților, deocamdată cu 100 de membrii și cu scopul principal: organizarea de concerte simfonice.

Muzica germană în Italia.

Directoarea de operă, Ema Carelli, a declarat ziarului „Giornale d'Italia" că se vor relua în curând pe scenele italiene compozitorii muzicali germani și mai ales Richard Strauss și Wagner.

Pentru aceasta, va fi chemat ca să dirijeze chiar Weingartner.

*

Academie Rusească în Anglia

In ziua de 20 Noembrie a avut loc la Londra adunarea academicianilor ruși, refugiați în Anglia. Această adunare a avut de scop pentru a organiza un centru al tuturor savanților ruși refugiați din Rusia în toată Europa. Pe lângă aceasta mai are de scop de a furniza lucru intelectual savanților ruși, organizând legături cu societăți științifice din alte țări, și ajutorul material al membrilor. Noul centru al savanților ruși își are sediul la „Lister Institut".

„Regele Lear" și „Noaptea Regilor".

Indată ce se va sfârși seria reprezentațiilor piesei „Noaptea Regilor" care a repurtat un succes strălucit pe scena Teatrului Național din București, se va juca „Regele Lear" puternica dramă a lui Shakespeare.

Opera din București.

La operă se repetă „Samson și Dalila" de Saint Saens și „Gioconda". Ambele lucrări vor fi reprezentate la începutul stagiunei care va începe la Crăciun.

Se așteaptă sosirea maestrului Massini.

Teatrul francez în Germania.

Artiștii teatrului „Vieux Colombier" din Paris au cerut guvernului francez permisiunea de a juca în Germania.

Cererea a fost admisă de guvern, așa că trupa franceză va debuta în curând pe una din scenele Münchenului.

Inceputul acesta este îmbucurător și semnificativ. O apropiere între două țări cari sunt în fruntea mișcării intelectuale și artistice nu poate fi decât folositoare atât pentru ele cât și pentru lumea întreagă.

Scriitori bolșevici în Europa Occidentală

Se anunță din Berlin că acolo se așteaptă sosirea Comisarului poporului Lunacearscky, care se găsește actualmente la Revel. Lunacearscky va ține în Berlin o conferință asupra temei „Dictatura proletară" în localul Sindicatului muncitoresc. Din Berlin, dânsul va pleca la Praga unde intenționat se editează cartea sa „Inteligența și Revoluția". Impreună cu dânsul a sosit la Revel și Maxim Gorki care va călători în Anglia unde va fi mosafirul lui Wells.

Expoziția pictorului Strâmbu

Intr'una din sălile Ateneului expune sobrele și totuși caldele sale pânze pictorul Strâmbu. Opera sa din ultimii ani e bogată și aleasă. Colorit armonios, minunate efecte de lumină, o atmosferă generală de melancolie dulce și odihnitoare, intimități pline de farmec poetic în interiorii, iată ce alcătuește frumusețea pânzelor sale, dintre cari cele mai remarcate sunt: „Lampa cu lumina roșie" „La Scăldat", „Seara la lampă" și Pregătirea ceaiului."

Dela Teatrul Național din București

După reluarea „Domnului Notar" de dl Octavian Goga și „Fără reazim" piesa d-rei Igena Floru, care a făcut vâlvă anul trecut, mai cu seamă prin scoaterea ei inoportună de pe afiș, teatrul Național din București va da consecutiv două piese originale: „Moartea lui Cain" de d-l Al. Sabaru și „Moartea Cleopatriei" de d-l Mihail Pașcanu.

A 21a audiție muzicală a Soc. „Cântarea României"

Sâmbătă a avut loc la București a două zeci și una audiție muzicală a societății corale „Cântarea României".

Audiția a fost organizată de profesorul Ștefan Sihleanu cu concursul violonistului Robert Pollak și a fost consacrată operei lui Cezar Franck.

Programul era alcătuit dint'o „causerie" a d-lui Sihleanu asupra lui Cezar Franck, un minunat quinttet compus din d-nii C. Notara, Teodorescu, C. Drăgulinescu, Ochi Albi și Alfred Alexandrescu și executarea unei sonate de către d-nii Robert Pollak și Alfred Alexandrescu.

Teatre Populare

Educațiunea culturală și artistică a muncitorimei a fost totdeauna neglijată.

In vremea din urmă necesitatea unei astfel de educațiuni s'a făcut simțită cu o mai mare tărie.

Unul din mijloacele — și poate cel mai eficace — pentru atingerea acestui scop este înființarea teatrelor populare, așa după cum există astăzi în Elveția, în Franța și în Germania.

Chestiunea aceasta prezintând o deosebită importanță s'a pus și la noi. Suntem informați că d-l Emil Isac, inspectorul artelor din Transilvania, a făcut o propunere Ministerului Artelor menită să rezolve chestiunea înființării teatrelor populare, ținând seama de greutățile de ordin financiar pe cari statul este nevoit să le suporte.

In acest proect al d-lui Isac se propune formarea unei trupe de teatru compusă din elemente de valoare care să aranjeze turneuri artistice în diferite centre industriale jucând în fiecare localitate timp de câteva săptămâni. Inceputul se va face cu Reșița, Petroșeni, unde mai mult de 50% din lucrători sunt români.

Ideologia muncitorească nu este potrivnică naționalismului. Astfel, că pe lângă piesele clasice și moderne din repertorul străin, se vor juca piese din repertoriul național.

Conducerea și directivele se vor da de către Ministerul Artelor, iar Ministerul Muncii pe care-l privește deopotrivă această chestiune va pune la dispoziție fondurile necesare pentru izbânda scopului ce se urmărește.

Reprezentațiile nu vor fi gratuite, însă prețurile vor fi atât de modeste încât fiecare muncitor va putea să asiste la spectacole. De aceleași prețuri se vor bucura și studenții precum și funcționarii inferiori. Din considerațiuni de ordin moral, lojile vor fi desființate. In adevăr aceste reprezentații teatrale fiind pentru muncitorime, nu este bine ca lucrătorii veniți la teatru să stabilească comparații între locurile pe care le ocupă ei și cele mai scumpe pe care le ocupă cei cu o situație materială mai bună.

In măsura posibilului se va alcătui și o orchestră și chiar o trupă de operete, ale căror spectacole mai ușoare și mai vesele vor descreți frunțile îngrijorate de năcazurile vieței.

In țările occidentale unde teatrele populare au un trecut, se joacă astăzi piese de o valoare artistică superioară pentrucă nivelul cultural al muncitorimei este superior față de al nostru.

Chestiunea aceasta este de o însemnătate deosebită. In vremea când atâtea curente primejdioase frământă massele muncitoare lipsite de cultură, orice măsure menită să le lumineze și să le îndrume pe căi sănătoase trebue neapărat pusă în practică.

Și în scopul acesta, teatrul popular este unul din cele mai bune mijloace.

Curierul Spectacolelor

Compania dramatică „Carageale" din București, de sub conducerea artistică a D lui Constantin Mărculescu, își începe mâine seară în Cluj, după un frumos succes realizat în celelalte centre ale Ardealului, seria reprezentațiilor sale.

Compania „Carageale" va juca pe scena Teatrului Național local următoarele piese:

Joi 9 Decembrie „*Sanda*" piesă în 3 acte de Al. G. Florescu; Sâmbătă 11 Decembrie „*Castelana*"; comedie în 4 acte de Al. Capus; Duminecă 12 Decembrie „*Doi Sergenți*", piesă în 3 acte.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

⚜ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ⚜

Pentru ce Ardealul n'are profesori

— I. Apartul mic al vechiului Regat. —

In vechiul Regat a fost, înainte de războiu, o adevărată boală, o epidemie s'ar putea zice, a funcționarismului. Toți părinții doreau ca odraslele lor, cari învățau carte, să se facă slujbași. O carieră asigurată, fără riscuri și fără surprize, părea tuturor ca cel mai mare bun. Nici gând de o ocupație liberă, în care valoarea personală și spiritul viu de inițiativă să aibe câmp liber și prilej de a se manifesta și exercita în voe, ridicând pe om la situații înalte. Par'că tot sbuciumul și nesiguranța din trecutul așa de necăjit al Românilor se răsbuna acum, cerând o liniștire adormitoare a spiritelor și făcând pe toată lumea, prin teama de răspundere, să fugă de or'ce lucru neprevăzut.

Petre Carp, omul politic renumit prin spiritul său ironic, spunea: „Românul se naște bursier, trăiește funcționar și moare pensionar".

Totuși, profesoratul a fost, chiar în vremea aceasta, o slujbă puțin căutată. Faptul că nu era bine salarizat un profesor (totdeauna a primit mai puțin decât un polițai), că nu era așa de bine văzut în societatea, care păstra par'că ceva din disprețul de odinioară pentru grămătici și dascăli, dar se extazia de fireturile unei uniforme, or'care ar fi ea, faptul, mai ales, că se cerea multă și răbdătoarea pregătire pentru ca săi se dea cuiva învoirea oficială de a profesa depe înălțimea unei catedre, toate făceau ca profesoratul să nu fie un ideal așa de mult dorit.

Mai era încă o pricină — și nu una din cele mai mici: școli erau puține, așa că mulți titrați, mai ales licențiații în litere pentru catedrele de liceu, rămâneau fără post și umpleau, de nevoie, birourile ministerelor; aceasta nu era, desigur o perspectivă, care să tenteze pe cineva.

In situația asta ne-a găsit războiul: locurile de profesori, mai toate, ocupate, dar fără să rămâie o rezervă, care să ocupe locurile noi, ce eventual s'ar ivi.

Așa dar, vechiul Regat n-a avut de unde da atâtea elemente, câte erau necesare numărului îndoit de școli din România Mare. Un teritoriu de două ori mai întins și o vădită înclinare spre o grabnică și reală democratizare a țării, adică sporirea neapărată a numărului de școli, a venit brusc și oare cum pe neașteptate, după războiu, pricinuind goluri mari, cari n'au putut fi imediat împlinite.

Acum e tocmai epoca de pregătire a forțelor menite să facă față marilor nevoi de azi. Nu poate fi vorba deci, în nici un caz, de un egoism al Regatului, care și-ar fi reținut numai pentru el toate elementele pregătite și bune pentru multiplele însărcinări și munci din stat, aceste elemente din Regat fiind mai căutate, fiindcă aveau și o veche educație națională, care era posibilă numai într'o țară liberă. Din potrivă, după unirea provinciilor subjugate cu România, în Regat era o adevărată întrecere, care de care să vie mai repede în teritoriile liberate ca să lucreze pentru normalizarea și naționalizarea vieții de-aci turburate și de războiu, după atâta schingiuire și înstreinare de veacuri de către uzurpatorii stăpâni până mai ieri.

Ardealul în-deosebi atrăgea puternic: dela el venise odinioară marii dascăli și nimeni în Regat nu va uita câtă recunoștință se datorește unui Gheorghe Lazăr; se vorbea și se scria atâta bine despre „leagănul Românismului", încât toți visau Transilvania ca pe un rai al sufletelor curate, iar durerea subjugării ei subt genunchiul apăsător al Ungurului fusese așa de frumos cântată de poeți, de nu Goga buneoară, încât imagina mareață, ce-o aveau toți despre Ardeal, fusese de zece ori înfrumusețată și zeificată prin cununa de martir.

A venit multă lume de-acolo aici; pentru școli însă, profesorii cari puteau veni, rărind chiar rândurile absolut necesare în Regat, erau din ce în ce mai puțini.

Marea înălțare morală din războiu a fost urmată pretutindeni, nu numai la noi în țară, de o scoborîre: preocupările materialiste au crescut din ce în ce; cariera profesorală, așa de puțin productivă materialicește, a fost și mai puțin îmbrățișată decât cum era înainte de războiu. Pe băncile Facultății de litere din București vezi azi foarte rari studenți, fiindcă băieții sunt datori să-și facă o carieră, din care să-și poată susține cândva o familie, dar vezi pe aceleași bănci foarte multe studente, fete venite ca să'și facă numai o cultură generală, neflind așa de zorite pentru un meșteșug.

Tinerii veniți din nouile provincii — și în special cei din Basarabia — se duc, mai toți, la școli practice: Poduri și șosele, medicina, chimia, electrotechnica...

Ocupațiile independente atrag mai mult astăzi; mii de advocați mișună în afaceri, mii de ingineri se sbat să scoată cât

Cronica politică

Din primul moment Parlamentul este dominat de chestiunea concesiunilor. Dată fiind importanța acestei chestiuni, faptul este firesc și credem că în jurul său se vor putea face multe constatări.

Din primul moment s'a putut constata că d. Take Ionescu, cel mai indicat a fi autor al politicei de concesiuni, a aruncat răspunderea asupra generalului Văleanu, ministrul Comunicațiilor, desigur cu scopul de-a solidariza astfel tot restul guvernului, în frunte cu generalul Averescu, pentru această politică. A mai ținut apoi d. Ionescu ca să afirme că nu prin ministerul de externe s'a propus și tratat concesiunea și că dacă s'au făcut tratative și la d-sa acasă, d-sa în această împrejurare n'a fost decât persoană particulară care a oferit ospitalitateă . . . Ca și cum loc de întâlnire nu ar fi fost în altă parte, la ministerul comunicaților de ex. Dar afacerea a avut nevoe de un samsor care, se înțelege, a fost însăși dl. Take Ionescu, *gazda*.

Faptul însă că d. Take Ionescu este și ministrul de externe, care nu de mult a mai bătut la multe porți străine în numele concesiunilor, și că tocmai în casa d-sale s'au adunat și cumpărătorul și vânzătorul, prea înseamnă o directă legătură între politica sa și cele petrecute în propria-i casă pentru ca să-l mai putem crede că nu are nici o răspundere. Din contra totul dovedește că d-sale îi revine în cea mai mare parte această răspundere.

Deasemenea, fără îndoială, că întreg guvernul este răspunzător ca făptaș.

Crima aceasta, contra inedependenții și siguranții statului, are după cum se vede și autor moral și autor făptaș.

După atentat

Groaznicul atentat săvârșit la senat dovedește cu prisosință tendința anarhică și revoluționară a socialismului care e proectat la noi în țară. Chiar și pentru acei cari n'au consimțit a-i atribui această tendință, dovada ce se dă acum trebue să fie evidentă.

Acum, când atâta sânge nevinovat a curs din belșug și când atâtea energii și minți folositoare neamului au fost date morții, nimănui nu i-ar mai fi îngăduit să vadă alt ceva în acțiunea socialistă, decât un continuu atentat la siguranța și existența Statului.

Ori ce altă interpretare și orce explicație prin care s'ar încerca a se produce diversiune asupra răspunderei, nu poate fi socotită decât ca o directă complicitate.

Neamul nostru, vrednic și jertfitor de sânge pentru libertatea sa, nu poate admite risipire de sânge pentru o acțiune disolvantă și distrugător de civilizație.

Doliul neamului întreg învăluie cadavrele sfârșite și trupurile sdrobite. Pe mormintele acestor victime trebuie să se înalțe însă resistența organizată a tuturor energiilor și minților înțelepte pentru conservarea neamului. Până la cel din urmă, datoria tuturor este de-a strânge rândurile risipite pentru a duce în comun lupta mântuitoare.

Și, pentru triumful acestei lupte de-acum, după această provocare, nici o măsură de siguranță și prevenire nu este de prisos.

„Maghiarii, Sașii și reforma agrară"

Ziarul *Ellenzék*, din localitate, se ocupă de adunarea delegaților agricoli din diferitele regiuni ale Ardealului, Banatului, etc. convocată de E G E. (Asociația proprietarilor agricoli din Ardeal) pe ziua de 5 l. c. Această adunare a luat o deciziune prin care pretinde ca expropriera să fie unitară în întreaga Românie, proprietatea mijlocie să fie formată *numai pentru titrații academiilor agricole*, expropriera să se aplice numai proprietarilor cu *peste 500* ha. pădurile și proprietățile organizațiilor culturale și confesionale să fie *scutite de expropriere*, iar plata pădurilului să fie după prețul din *ziua exproprierii*, orice altă expropriere e considerată ca o confiscare a proprietății.

Realizarea exproprierii a reușit să arunce pe Sașii în tabăra nemulțumiților, care fapt e folosit pentruca ziarul să spună. Iată, protestul contra exproprierii nu e pornit din ură de rassă, ci e numai reacțiunea provocată de jignirea minorităților prin expropriere!

Intențiile adevărate însă ale protestului împotriva exproprierii sar în ochi din cuprinsul deciziunii. Adecă: titrați academici agricoli noi nu prea avem mulți, și deci proprietatea mijlocie s'ar forma numai pentru cetățenii cari s'au bucurat de depline libertăți și drepturi sub regimul fostului stat maghiar. Pădurile? De ce nu ar ajunge și țăranul român la stăpânirea lor? Prețul exproprierii?... De ce n'ar fi pus țăranul român, — al cărui pământ a fost răpit pentru a forma proprietățile contilor și baronilor — la o contribuție care să'l nefericească? . . . Iar la celelalte pretenții, un ușor zâmbet de înțelegere poate fi adevăratu comentar. *Ap.*

O numire bine primită

Un cititor al nostru din Săcuime ne trimite următoarele:

O mare satisfacție ni s'a dat nouă românilor din județul Treiscaune prin numirea la conducerea județului a d-lui dr. V. Neamțu, care cum se vede și-a propus ca în viitoarea sa activitate să dea satisfacție elementului românesc adânc jignit în sentimentele sale prin purtarea predecesorului său, fostul prefect Pap Laci, un părtinitor al străinilor.

Dragostea sinceră cu care vorbia în favorul țărănimei noastre la prima convorbire ce'am avut-o cu domnia-sa, și pe care voiește s'o mulțumească cât mai în grabă prin aplicarea în întregime a reformei agare, ne-a făcut să leg frumoase nădejdi de viitoarea activitate a actualului prefect.

Fie ca frumoasele sale intențiuni să poată afla și mijoacele și terenul potrivit pentru întruchiparea lor cât mai în grabă.

In fine convorbirei d-sa a făcut și alte declarată despre intențiunile sale în ce privește munca tăgmei preoțești și în ce privește educația religioasă a poporului prin ținerea de conferințe, întruniri etc., ceia ce înseamnă că domnia-sa este încredințat de chemarea preotului în timpul de față și că fară concursul acestuia și fără să i-se ridice prestigiul în fața streinilor și numai patria în fața poporului nostru, nu se poate ajunge la ființa aspirațiilor noastre, adică la închegarea într'un puternic organism de stat a vieții noastre naționale.

Citiți „Înfrățirea"

Comerțul românesc

Duminecă s'a constituit în Cluj, asociația negustorilor, industriașilor și meseriașilor români, în urma unei inimoase chemări a unui comitet de inițiativă.

Lipsa unei atari organizațiuni era adânc simțită, iar necesitatea înființărei ei era cu atât mai imperioasă cu cât în Cluj sunt atâtea negustori, industriași și meseriași români.

Soarta vitreagă care i-a ținut atâta vreme departe de Patria mamă, nu le-a îngăduit să se asocieze pentru a urmări în comun desvoltarea pașnică și continuă a economiei naționale.

Astăzi, când lanțurile sclaviei au căzut, când libertatea de asociație, așa de larg garantată și ocrotită de legile românești, rămânerea lor în stare de izolare dinaintea războiului ar fi fost fără înțeles.

De aceea inițiativa luată de grupul de negustori români, de a se înființa o asociație, e cât se poate de binevenită și merită toată încurajarea oamenilor de bine.

Ce urmărește această asociație? Nimic altceva decât renoirea tuturor negustorilor și industriașilor români fără deosebire de coloare politică, într'un mănunchiu cât mai strâns pentru organizarea sistematică a comerțului românesc, înlesnirea creditului și pentru a impune autorităților, cari astăzi arată prea multă bunăvoință față de negustorii străini, mai multă solicitudine față de interesele românești.

Organizarea comerțului și industriei românești în Ardeal e cu atât mai urgent necesară cu cât majoritatea întreprinderilor comerciale și industriale sunt în mânile străinilor sau ale unor anumite bănci în slujba finanțe internaționale.

Aceste bănci finanțează de obicei numai intreprinderile străine, crelându-și astfel tovarăși indispensabili. Bieții negustori români nu sunt finanțiați de aceste bănci sau, dacă se întâmplă și această minune, apoi condițiunile sunt așa de grele, încât în scurt timp ajung în sapă de lemn.

Prin urmare, o dată consolidată această asociație de negustori, prima el grijă va fi crearea unei bănci care să crediteze în cât mai ușoare condițiuni, pe negustorii Români, dându-le acestora posibilitatea de a concura pe cei străini, prin eftinătatea și calitatea mărfurilor. Din acest punct de vedere, concurența aceasta calitativă va aduce și eftinirea considerabilă a vieței.

Asociația negustorilor va ajuta pe funcționarii comerciali români, cinstiți și pricepuți, a se stabili pe contul lor propriu.

Aceasta va fi și partea cea mai frumoasă din opera pe care o va intreprinde negustorimea românească.

Cât mai mulți și mai pricepuț negustori, industriași și meseriași români, iată lozinca care trebuie să conducă sforțările reuniunei.

Pilda aceasta, pornită din capitala Ardealului, va fi urmată de sigur în toate coturile Transilvaniei și nu ne îndoim că peste puțin timp se va înființa tot alci în Cluj și o asociație a tuturor negustorilor români din Ardeal.

Atunci negustorimea română va reprezenta o forță peste care nu se va putea trece așa de ușor. *R. R. D.*

Din durerile Maramurășului

Din partea unui cititor al nostru din Sighetul-Marmației, primim următoarea lămurită și dureroasă expunere a situației, în care se află azi Maramurășul românesc.

In decursul anului 1920, Ceho-Slovacii ni-au răpit partea cea mai frumoasă și mai scumpă din județul nostru, noi rămânând fără munții, cu cari eram învățați, cari pentru noi crescători de vite erau și sunt un mijloc de existență și fără de care suntem perduți. Ni s'a smuls inima din trupul nostru și nu mai putem trăi.

Fără munții aceștia în decursul anului curent am fost nevoiți să hrănim vitele noastre cu iarba, din care făceam fân ca nutreț pentru iarnă, așa că am rămas fără nutreț pentru vite și nu ne mai rămâne acum, decât să vindem vitele noastre pe prețuri de nimică. Odată cu munții, Ceho-Slovacii ni-au înstrăinat și pe frații noștri din comunele curat românești Apșa, Biserica-Albă etc.

Nu credem, că în România întregită să mai fie un colț de pământ așa de urgisit, precum e Maramurășul ciopârțit.

Dacă voim să călătorim la Cluj, București, Basarabia și Bucovina, atunci trebue să ne folosim de trenul, care atinge Satu-Mare, Oradea-Mare, Brașov, Predeal, Ploești etc, să să facem încunjur și perdem timpul cel scump de muncă și să avem cheltueli mari, fiindcă nu avem altă legătură. Mentalitatea fostului stat ungar n'a permis construirea unei căi ferate între Bucovina și județul nostru. Deabia în timpul războiului fosta armată Austro-Ungară, având lipsă de un mijloc de transport strategic a construit o cale îngustă între Iacobeni în Bucovina și Borșa în județul nostru. Din când în când aducem cele necesare pentru trai prin Bucovina și din Bucovina, le transportăm în distanțe de peste 100 cm. cu căruțele noastre dela Iacobeni peste muntele Prislop și ne chinuim pe noi și vitele noastre.

Noi suntem și lucrători de pădure și ca atare aflăm de lucru în pădurile Bucovinei și suntem siliți să umblăm pe jos peste munți, pe timp de ploaie și zăpadă și să ne perdem sănătatea și zile de lucru, numai ca să putem ajunge din satele noastre până la locul de muncă.

Nu ne putem folosi de calea îngustă dintre Borșa și Iacobeni, care de altfel, după cum se aude, urmează să fie vândută unei societăți și peste scurt timp se va desființa.

Din cauza lipsei de vagoane n'avem cele necesare pentru trai și pământurile noastre rămân nesămănate.

Trăim foarte greu.

In decursul anului acesta cererile noastre cu privire la trenurile de păsunat n'au fost respectate din partea oficiilor competente.

Din toate județele din Ardeal și am putea zice și din România Mare cei mai mulți evrei se află în județul Maramureș. Negoțul întreg, mai cu seamă cu lemne și exploatările în păduri sunt în mânile evreilor, pecând noi suntem slugile lor.

După schimbul coroanelor în lei am rămas fără bani și suntem nevoiți să vindem din ce mai avem, ca să putem cumpăra lucrurile de care avem lipsă.

Citiți "Înfrățirea"

mai mare câștig, negustorii se înmulțesc, devin mai ingenioși și fac avere mai repede.

Invățământul public dela noi, așa cum a fost și este încă din păcate organizat, repugnă prin excesul lui de intelectualism și chiar scolasticism, lipsit de folos, din cauza cunoștințelor inutile ce dă, în viață așa de grea acum; școala noastră împopoțonează mintea cu numele orașelor din America Centrală și nu oțelește voința, nici nu formează caracterele; excursiile, lecțiile de gimnastică, lucrul manual, practicarea învățămintelor auzite dela catedră, toate, nu sunt încă larg codificate de programele oficiale.

Cum are să mai atragă, în asemenea împrejurări, cariera de profesor?

Mai este încă ceva; lipsa de grije pentru dascăli din partea Ministerului de instrucție. Ca să nu să spună că facem simple afirmări în vag, dăm un exemplu izbitor: numirile noilor profesori secundari din toamna trecută, s'au făcut în pripă, fără să se dea răgaz candidaților să-și aleagă bine localitatea, în care vor trăi poate o viață întreagă, fără să se poată face grupări de prieteni, care să potnească în acelaș loc și să muncească acolo într'o atmosferă amicală și, în sfârșit, Ministerul a crezut că nu-i util să se dea o primă sau un aconto din leafă, bani necesari pentru deplasare și pentru primele cheltuieli de așezare într'un oraș necunoscut.

Să nu se amuzeze de cuvântul: apostolat; profesorii nu cer să câștige, dar au dreptul să ceară condițiile unei vieți omenești.

Din aceste motive, aportul de profesori din Regat pentru Ardeal a fost mic; vom vedea în numărul viitor motivele localnice, adică cele din Transilvania, cari au făcut să fie aci atâta lipsă de profesori.

N. Georgescu-Tistu.

Dela oficiile din Maramureș, și astăzi, primim încă scrisori în limba ungureancă, ca și când ai fi sub un guvern ungur. In oficii nu auzi altfel vorbindu-se decât numai ungurește și ești silit să te folosești de limba ungurească.

Intre funcționarii noștri din Maramureș, cari ocupă locuri de conducători, sunt și de aceia, cari pe timpul fostului stat Ungar erau pe față împotriva Românilor. Așa, de pildă, în anul 1916, la o nuntă din comuna Văleni, preotul de acolo a început să ție o vorbire în limba română, iar un funcționar, care era de față, l'a întrerupt cu cuvintele: „Noi suntem Unguri și n'ai voie să vorbești în limba română". Astăzi funcționarul acesta ocupă un post de „Director".

N'avem o gazetă, care să ne dee sfaturi și învățături și n'avem cărți românești.

N'avem oameni, cari să ne conducă și să ne dee o cultură și simț curat românesc.

Suntem un trup fără suflet și ne perdem. Ca să putem trăi avem lipsă de munții noștrii, avem lipsă de satele curat românești de pe partea Ceho-Slovacilor, de cooperative românești, de negoț românesc, de cherestre cu firme românești, de fabrici de postav, lăptării, de o cale ferată între Sighet și Baia-Mare, între Borșa și Iacobeni și una pe valea Izei, de Casine de lectură, de o gazetă bună, de conducători și funcționari cu tragere de inimă pentru noi, de o cultură și limbă românească, de cele necesare pentru trai, de semințe, și de multe altele.

Auzim alci că liberalii sunt bărbați destoinici și că nădejdi mari se leagă de venirea lor la cârma țării.

Noi nu știm bine cum merg treburile politice, dar durerile noastre ni le spunem ca să fie auzite de cei cari vor să lucreze pentru binele acestei țări.

A.

INFORMATII

Doamnele din comitetul soc. ortodoxe, de sub președinția D-nei General Petala, vor da Duminecă 14 crt. în saloanele Cercului Militar, la oarele 5 p. m., un ceai în folosul bisericei române din Cluj.

Sunt invitați toți cei ce vor binevoi a veni.

*

Organizarea culturală „Cultura Poporului" urmând a scoate în curând o foaie săptămânală și o revistă, invită pe toți Domnii editori și tipografi din localitate la o consfătuire Vineri 10 Decembrie 1920 la ora 11, la Rectoratul Universității.

*

„Presidiul Comisiunii examinatoare aduce la cunoștința celor interesați că Min. Instr. Secretariatul General Cluj, cu ord. Nr 35207—1920 Sect. III. a ridicat cu începere dela 1 Decembrie 1920, taxele de examene după cum urmează: Examen fundamental 160 Lei: Examen de Specialitate 240 Lei; și examen pedagogic 160 Lei. Taxele sunt intregrale".

*

Comitetul Crucei-Roșii în ședința sa din 6 Decembrie a. c. a decis a aranja în saloanele nou restaurate ale Redutei, *un Bal* costumat mascat în ziua de 5 Februarie 1921, care sperăm va întruni toată lumea românească.

*

Pentru înlăturarea ciumei vitelor, ce bântuie peste hotarele țării, un număr de medici veterinari, au fost detașați la punctele de frontieră. A fost oprit importul ori cărui fel de furaj.

*

Deoarece evacuarea localului Camerii de Comerț din localitate urmează să se facă zilele acestea, o delegație de negustori s'au prezentat secretariatului general al internelor spre a interveni pentru anularea acestui ordin de evacuare.

*

In Reghinul-Săsesc s'a furat din Sinagogă mai multe obiecte de cult și o sumă de bani

Corespondența la circumscripțiile veterinare se va face numai în românește, conform unei ordin dat zilele acestea. Se știe, însă, că în Ardeal sunt *medici veterinari 22 români și 140 unguri.*

*

O delegație de bărbieri din localitate s'au prezentat d-lui Tănăsescu secret. general al internelor și au cerut să nu se mai permită nici unui local de bărbierei să țină deschis Duminecă.

*

Elenuța Câmpean, Telciu și dr. Ioachim Tolciu, advocat în Cluj, cununați.

*

D-l dr. Teodor Mihali președintele Comisiei de Unifacare este incredințat din partea gen. Averescu cu intermediarea tratativelor dintre partidul poporului și partidul național.

*

In cursul lunei se vor hotări numirile a 300 străzi din Cluj.

*

La poliția de stat din Cluj sunt numiți noui căpitani d-nii. Florian Cocian, Coriolan Romunțiu și Fodoreanu.

*

Rabinul dr. Glattfelder Iulius întors dela Budapesta zilele acestea a declarat că depune jurământul de credință către stat. Se știe că înainte de-a se duce la Budapesta refuzase categoric depunerea jurământului.

*

Cu construirea marelui pod peste Someș la Năsăud a fost însărcinat d-l inginer Popp din Lușca.

*

Duminecă 12 Decembrie va avea loc în sala Reduta la ora 3 p. m. a 6-a șezătoare culturală, la care sunt chemați toți muncitorii manuali și intelectuali. Va vorbi: d-l profesor universitar M. Stefănescu despre: „Viața nației române cu alte națiI" și d-l Romulus Budoi Deleanu, tipograf, despre „Sindicatele patriotice".

Se va face muzică și se vor spune versuri. Intrarea liberă.

*

Eri a isbucnit un foc la fabrica de spirt „Brecher" din Bistrița. Sunt pagube mari.

Membrii Sindicatului Doctorilor Dentiști, în ședința extraordinară din 23 Noembrie 1920, a hotărât convocarea întâiului congres al Dentiștilor din România Mare. La acest congres se vor discuta următoarele chestiuni:

1. Reforma legei sanitare în ceeace privește practicarea Dentisticei în țară.

2. Mijloace de luptă contra Dentiștilor ilegali.

3. Cum s'ar putea organiza învățământul Dentar în Țară.

Medicii dentiști sunt rugați de a răspunde de urgență pe adresa secretarului general al Sindicatului Doctorilor Dentiști, d-l dr M. A. Munteanu, Calea Victoriei 184 București, dacă aderați la congresul ce se ține în zilele de 6 și 7 Ianuarie stil vechi (în zilele de Bobotează și Sf. Ioan) 1921 adică 19 și 20 Ianuarie stil nou.

*

La Turda prețul cimentului s'a urcat cu 80 la sută din cauza ridicării salariilor lucrătorilor.

*

Citim în *Izbânda:*

Guvernul, în urma consfătuirilor avute, a hotărît să vie în curând cu un spor de 300 lei, la salariile de bază ale funcționarilor publici. Acest spor se va da la 1 Aprilie 1921, dată când acest spor a fost acordat funcționarilor din Justiție.

Până acum chestia n'a luat o formă definitivă.

*

Pentru a putea lua parte și colegii din provincie, adunarea de constituire a *Casei de credit și economii* a corpului didactic, filiala Cluj, se amână pe ziua de Duminecă 19 Dec. a. c. la ora 11 a. m., când se va ține necondiționat.

*

„CARPATIA" Banca și Societate de comerț pe Acții în Cluj. Piața Unirii No. 5. Plătește după depuneri 5—6 la sută interese.

*

Publicul de elită mănâncă numai la grădina de iarnă a hotelului Central.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2.

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit cu începere dela 10 Decembrie a. c., se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana", Piața Unirii 7.

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea" tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se va abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a. c.

*

Se vând în strada Kölcsey 4 (via Strada Atila) o Villă cu patru camere și grădină cu pomi lovoare persiene și alte articole de casă.

*

Domnii acționari a Intreprinderilor Forestiere Române s. a. Cluj, cari nu au efectuat vărsămintele corespunzătoare valoarei nominale asupra acțiunilor subscrise, sunt rugați și pe calea aceasta, să binevoiască să le efectueze cât mai în grabă, cunoscând, că ultimul termen a expirat la 15 August a. c. și că Cons. de Adm. este autorizat în puterea § 149 a Cod. Com. și a § 5 a stat. societare, să declare titlurile respective de nimicite și să treacă vărsămintele, deja făcute, în favorul societății.

Viața Provincială

Știri din Satu-Mare

In ziua de 3 Decembrie, generalii Moșoiu și Olteanu au vizitat orașul. Cu această ocazie au fost trecute în revistă trupele din garnizoană.

*

Toate școalele primare, grădinele de copii și căminul de ucenici din Satu-Mare, au fost închise până la 8 Ianuarie, din cauza epidemiilor ce bântuie cu furie.

Se vor închide și școalele secundare, tot din aceste motive.

*

Pe ziua de 1 Dec. 1920 la ora 5 p. m. a avut loc în sala festivă a primăriei, adunarea generală a membrilor secției „Astra" și s'a ales următorul comitet.

Președinte d-l I. Savaniu decanul avocaților; secretar d-l Ilie K. Barbul prefectul orașului; Casier d-l Augistin Frențiu primarul orașului; Membri: Paul Kereches învățător, preotul Ardeleanu, Maior Petrovici și Ioan Banu șeful vămei.

Știri din Banat

La examenul de admitere în școala Politechnică din Timișoara, care a avut loc în zilele de 24, 25, 26 și 27 Noembrie, s'au prezentat 100 candidați și au fost admiși ca elevi ordinari în anul I. al școalei 65 dintre candidați.

Cursurile au și început și au loc în mod provizoriu în amfiteatrul de fizică al școale de meserii din localitate până la aranjarea sălilor de curs ale Politechnicei care se află deocamdată instalată în clădirea școalei superioare comunale de comerț.

*

E vorba ca ziariștii din Banat să se constitue într'un Sindicat al presei din Banat. In prezent au loc convorbiri în această privință.

*

Citim în *Banatul*:

La „Reșița"-nouă nu se fac comenzi de către Stat și cu atât mai puțin de către particulari. Cugirul soc. tăslăunită n'are material.

La reparatul locomotivelor se lucrează cu supracost. Funcționarii și muncitorii sunt amenințați cu scăderea salariului.

Dar în schimb nu mai vin nici miniștrii să vază cu ochii foamentul și mizeria care se apropie.

Știri din Timișoara.

Curtea Marțială a Diviziei I. din Timișoara a început dezbaterile procesului intentat contra instigatorilor grevei generale. Curtea a fost compusă din d-l colonel Popescu președinte și 4 membrii, d-l căpitan Iorgulescu comisar regal. Grefier: d-l Locot. Negușl. Dezbaterile vor dura mai multe zile.

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14.

Cine vrea să fie sănătos
să cumpere, și citească:
Doctorul de casă
sau
Dicționarul sănătății
de
Dr. Vasile Bianu
Medic colonel în rezervă

Acest dicționar, *premiat de Academia Română*, este scris pe înțelesul tuturor. El formează un volum mare, tipărit des și pe două coloane, fiind împodobit cu 315 figuri în text și având 808 pagini. El vorbește despre: structura și funcțiunile organelor omului, medicina uzuală și de urgență, tot felul de boale, accidente, otrăviri, asfixii, epidemii, contagiuni, microbi, nevroze, ipnotism, medicamente, plante medicinale, pansamente, igiena generală, alimente si beuturi, locuințe, îmbrăcăminte, igiena preventivă, igiena etăților si profesiunilor, igiena curativă, igiena simțurilor, igiena orașelor și satelor, ape minerale, idroterapie, băi, electricitate, exerciții, gimnastică, etc. Se află de vânzare în Cluj, la librăriile *Alexandru Anca și G. Onișor* din piața Unirii, și la *autor* în strada Elisabeta Nr. 13. Prețul 50 lei.

Dr. ECAT. ARAMA
BOLI DE FEMEI ȘI COPII
CONS. 2—4
STRADA RUDOLF Nr. 13.

Cum se românizează Maramureșul

1. Administrația Română a angajat ca juriscunsult eraial al regiunei silvice din Sighetul-Marmației pe d-l dr. Bathony, avocat din Sighetul-Marmației, străin de legea și neamul românesc și necunoscător al limbei românești și a lăsat la o parte pe cei 15 avocați români din Sighetul-Marmației, bărbați destoinici, cu vază, cu o cultură și știință vastă și cu o serioasă practică.

Afară Regiunea silvică cât și jurisconsultul numit se folosesc în corespondența lor de limba ungară.

N'avem nimic de obiectat contra persoanei d-lui dr. Bathony, dar nu putem înțelege, cum Administrația Română — fără motive — desconsideră pe cei 15 avocați străini și lovește în sentimentele noastre naționale.

In numele dreptății cerem anularea numirii d-lui dr. Bathony de jurisconsult al regiunei silvice din Sighetul-Marmației, instituirea unui concurs și ocuparea postului acesta de încredere de către un avocat Român.

2. In birourile Contabilității și Casieriei pe lângă Regiunea silvică din Sighetul-Marmației nu se află nici un Român și se scrie numai ungurește. Dacă un funcționar al regiunei silvice scrie oficios unuia dintre aceste două birouri, actul oficios se trimite înapoi cu observarea, că la Comptabilitate și Casierie se scrie numai ungurește. Ca să poți primi salarul, nu ți este permis să scrii chitanță în limba română, ci ești nevoit să semnezi un imprimat unguresc.

Coresp.

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește
Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. PravăliI în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Situația internațională

Propaganda făcută de Lord Derby, fostul ambasador al Angliei la Paris, pentru oportunitatea unei alianțe Franco-engleze au produs o impresie excelentă în Franța. Poincarè într'un interview acordat ziarului „Daily Mail" în numele Franței își exprimă recunoștința pentru acțiunea lordului Derby și accentuiază că acum mai mult ca oricând e nevoie de înțelegere deplină între ambele popoare.

Plebiscitul pentru revenirea lui Constantin după unele telegrame particulare ar fi avut deplin succes. Chiar dacă agențiile telegrafice antantiste vor întârzia cu comunicarea rezultatului dată fiind starea de spirit din Grecia, nu ne putem îndoi de succesul lui Constantin.

Rămâne acum de văzut dacă Constantin va persista în dorința lui de a guverna iar Grecia sau convins de diplomația engleză cu care tratează, va face gestul diplomatic de a ceda coroana diadochului George, acceptat de toate puterile protectoare ale Greciei.

Tratativele polono-bolșevice după ultimele telegrame, s'ar părea că merg bine și că în curând se va semna pacea mult dorită. Motivele care-i silesc pe bolșevici, după victoria repurtată asupra lui Wranghel, să fie iar conciliant sunt revoltele țărănești, de o violență neobișnuită chiar în Rusia sovietică, izbucnite în Ucraina și în regiunea Donului, cum și formarea unui nou front antibolșevic în regiunea Kubanului.

Ori de câte ori existența regimului sovietic e amenințată în interior, diplomația bolșevică e conciliantă cu vecinii și cedează pentru moment. Odată pericolul trecut acțiunea militră și de propagandă subversivă reincepe cu mai multă furie.

E veche tactică pentru a nu o cunoaște. Adunarea Societății Națiunilor inaugurată prin cele mai promițătoare discursuri e pe cale să se închidă fără a fi hotărât mare lucru și prin plecarea întregei delegații argentiniene în frunte cu D-l Payredon, pentrucă nu i s'a admis toate propunerile.

Pentru așa de infime rezultate nu era nevoie de atâta reclamă și cheltuială de energie verbală.

Revizuirea tratatului din Sèvres

Moartea în împrejurări așa de ciudate a nefericitului rege Alexandru, a deschis vechea rană orientală cicatrizată întrucâtva prin tratatul din Sévres.

Posibilitatea revenirei pe tron a regelui Constantin, inamicul hotărît al Antantei ar împinge Grecia spre Germania, după părerea dominantă în cercurile politice franceze.

In fața nouei situații create de împrejurări ce atitudine vor lua Franța și Anglia? Conferința de la Londra le-a unit încă odată într'un protest comun, dar interesele le sunt deosebite ca și modul de procedare.

Pe când Anglia urâtă în Orient are interesul pentru menținerea tratatului din Sévres și preconizează o politică de așteptare pentru a vedea care va fi rezultatul plebiscitului, Franța, nerăbdătoare să modifice situația din Orient, care din zi în zi îi e mai defavorabilă, e pentru revizuirea tratatului din Sévres în favoarea Turciei.

Englezii conform tradiției lor diplomatice caută să târăgăneze lucrurile pentru ca în acest timp tratând cu ambele părți să vadă de care parte sunt foloasele cele mai mari. Astfel diplomația engleză pe de o parte a trimes pe viceamiralul Kars să trateze la Lucerna cu regele Constantin, iar pe de alta a început tratative, bine înțeles secrete, cu Kemal pașa.

Perfidul Albion nici odată nu se desminte în politica lui dictată de mercantilismul caracteristic.

Care e politica Franței? Inainte de războiu Franța era de fapt stăpâna Turciei. Finanțele, principalele societăți de lucrări publice, căile ferate, porturile, regia tutunurilor erau franceze. Jandarmeria turcească compusă din 70.000 soldați, turci era comandată și instruită de ofițeri francezi. Scolile franceze religioase și laice erau în mare număr, limba franceză era vorbită pretutindeni, încât compania germană de căi ferate din Bagdad, era silită să admită vorbirea ei de către toți funcționarii. Prin urmare Franța era stăpâna întregei Turcii din punct de vedere intelectual, economic, financiar și militar.

In urma tratatului din Sévres, neratificat încă de nici unul din semnatari, situația în Orient e schimbată prea mult în dauna Franței.

Inființarea zonelor de influența engleză, italiană și grecească, va aduce după sine în mod fatal și înlocuirea influenței economice, financiare și intelectuale franceze prin aceia a puterii care stăpânește zona respectivă. Mai mult decât atât se urmărește și înlocuirea jandarmeriei franceze din cuprinsul celorlalte zone de influență prin jandarmerie engleză, grecească, italiană.

Prin urmare prin tratatul din Sévres rolul Franței e mult mai redus și fiindcă s'a prezentat ocazia, diplomația franceză vrea s'o utilizeze, cu atât mai mult cu cât *tratatul n'a fost încă ratificat.*

Revizuirea tratatului din Sèvres s'ar face în favoarea Turcii și în dauna Greciei.

Grecia căreia i s'a impus ocuparea Smirnei și Hinterlandului respectiv de către Consiliul suprem mai mult pentru a intimida pe delegații italieni, care părăsiseră ostentativ Parisul atunci, când Conferința de pace n'a rezolvit favorabil chestiunea Fiume ar fi bucuroasă să scape de această pacoste care o costă bani, oameni și materiale și provoacă nemulțumiri adânci în întreaga țară.

Pe de altă parte Greciei i-se va lăsa Tracia, fiindcă prezintă un interes capital european. Un singur moment nu trebue să se gândească Aliații la conducerea Bulgarilor sau Turcilor în Tracia pentrucă nici unii nici alții nu oferă nici cea mai mică garanție pentru apărarea Strâmtorilor și împrejurimilor lor.

Prin urmare se va înapoia Turciei Smirna cu Hinterlandul sau se va evacua Anatolia și Siria unde Franța a cheltuit până acum un miliard cu întreținerea armatei și funcționarilor necesari apărărei și administrărei ei.

Turcia va garanta viața, avutul și toate libertățile naționalităților care locuesc într'însa.

Înțelegerea aceasta dintre Franța și Turcia pe baza revizuirei tratatului din Sévres se va face și cu asentimentul naționaliștilor lui Kemal pașa care țin sub autoritatea lor mai mult de jumătate din Turcia actuală.

Procedând astfel, Kemaliștii ar înceta orice legături cu bolșevicii, așa că aceștia nu se vor mai putea sprijini pe ajutorul musulman în cazul unei eventuale năvăliri prin Mesopotamia spre Indii.

„Chestiunea revizuirei e prea importantă și în acelaș timp prea urgentă pentru a mai suferi vre-o întârziere dezlegarea ei, fără ca să sufere prestigiul în interesele Franței în Orient".

Acestea sunt vorbele cu care d-l Franklin-Bonilton, deputat, reîntors din ancheta făcută în Turcia, și-a început interesanta supunere în fața Comisiunei afacerilor externe a Camerei franceze.

Președintele acestei comisiuni, fostul prim ministru Barthon a hotărât să puie chestiunea revizuirei în cea mai apropiată ședință a Camerei.

R. R. D.

Haine veritabile NEUMANN și paltoane de iarnă pentru bărbați, băieți și fete din material ca dinaintea războiului să capătă la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.

Cetiți „Infrățirea"

Groaznicul atentat din București

O bombă explodează în sala Senatului. — Miniștrii, prelați și senatori morți. — Atentatul e bolșevic. — Ancheta. —

Un groaznic atentat a fost făptuit în sala Senatului din București ieri la ora 2,40 p. m., în momentul când se începea ședința.

Generalul Coandă, îndreptându-se către tribuna presidențială spre a deschide ședința, o bombă așezată din timp sub fotoliul regal, la spatele scaunului președențial, a explodat cu o puternică detunătura, umplând sala de fum.

A urmat o mare panică în tribune și sală, toți îndreptându-se spre ești.

S'a constatat imediat că **ministrul Greceanu este grav rănit,** *având umărul complect sfărâmat, o mare plagă în piept și stomac.* **Sunt puține șanse de scăpare,** *de oarece a pierdut și două kilograme de sânge.*

A fost imediat transportat la Spitalul Colțea unde e veghiat de D-na Greceanu. Intre primii cari au depus cărțile de vizită la spital sunt D-nii Vintilă Brătianu și G. Mârzescu cari s'a interesat de apropape de starea rănitului.

In afară de D-l Greceanu, sunt grav răniți: **episcopul Ciorogariu al Oradei - Mari căruia i-se amputează brațul stâng,** *senatorul Spirea Gheorhiu care s'a târât până la vestiar, căzând jos într'un lac de sânge;* **Generalul Coandă, președintele Senatului, oluruit de schije, este totuși mai puțin greu rănit.**

Episcopul Nifon al Dunării de jos e grav rănit, episcopul Demetriu Radu din Oradea-Mare, lovit de o schijă în cap a rămas mort pe loc.

Ancheta a stabilit că bomba, făcută dintr'un sprapnell de 75 **avea la focos un ceasornic care a dispus explozia la ora arătată cu o zi înainte.**

Se hotărâse pentru ziua în care a avut loc atentatul discuția la mesaj. Președintele Coandă ceruse ca ședința să aibă loc exact la ora 2. Din fericire, ședința s'a deschis mai târziu, astfel că în momentul exploziei, miniștrii și mare parte dintre Senatori nu erau de față. Conspiratorii știau că această ședință va fi importantă și voiau să lovească în plin. De aceea așezaseră bomba ca să explodeze la ora 2,40.

Ancheta începută a dovedit că *e un atentat bolșevic* în legătură cu evadarea deținuților dela Jiava și cu amenințările ziarului *„Socialismul"*.

Camera a întrerupt începutul ședinței sale, procedându-se la inspecția sălii. A luat apoi cuvântul D-l Duiliu Zamfirescu vestejind în câteva cuvinte atentatul. Vorbește apoi D-l Gheorghe Mârzescu arătând *că partidul liberal a prevenit guvernul și a cerut la timp să se ia măsuri.* D-sa a vestejit pe criminali și a arătat că ei sunt straini de neam. D-l N. Iorga a luat cuvântul *pentru a acuza guvernul de restrângerea libertăților.* D-l Ion Inculeț vorbește în aceiași notă. Ședința se suspendă apoi.

*

După ultimele știri, **starea generalului Coandă s'a agravat** prin ivirea unor complicațiuni.

Din cercetarea resturilor bombii s'a ajuns la concluzia că mașina infernală era făcută dintr' **un obuz brizant încărcat cu acid picric** și prevăzut cu un ceasornic regulator.

Scena exploziei a fost reconstituită grație lămuririlor date de D-l Stelian Popescu, directorul **Universului,** care a asistat din loja presei la cele întâmplate.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Clémenceau se află bolnav la Calcutta.

*

Leul cotează 23 centime la Bursa Parisului.

*

Deputații ardeleni din majoritate au cerut explicații dela d-l O. Tăzlăuanu în chestiunea Reșiței. Explicațiile au făcut o penibilă impresie, socotindu-se defavorabile.

De altfel chestiunea Reșița a luat o întorsătură gravă. Viitorul publică raportul Nr. 25,323 al ministrului de război general Răşcanu, care cere președintelui Consiliului să nu se depună în parlament decretul-lege al d-lui Tăzlăuanu de oarece el nesocotește apărarea țării dând armamentul fără nici o garanție în mâinile străinilor, împreună cu domeniile dela Hunedoara și Cugir, singurele rezerve de materiale prime ale țărei.

Pe această adresă primul ministru Averescu a pus rezoluția că se numește o comisiune de cercetare compusă din generalii Cristescu, Ștefănescu Amza, Burileanu, reprezentanții băncilor Blank și Schuller precum și câte un delegat al stabilimentelor Schneider-Creuzot, Steyer, Manfred Weiss, Skoda, Nobel.

Astfel, reprezentanții unor bănci și fabrici străine vor hotărî asupra armatei române contra părerii ministerului de război dar pentru interesele D-lui Tăslăuanu.

Wrangel rămâne la Galipoli cu detașamentele generalului Kutorceff.

*

Bursa slabă.

*

Concesionarea căilor ferate române se prezintă într'o fază senzațională. Atelierele din Basarabia, Bucovina și Ardeal vor fi cedate Englezilor, după voința D-lui Take Ionescu, împreună cu cele dela graniță. Atelierele dela Pașcani, Frumoasa, Severin, vor fi cedate grupului francez, după stăruința D-lui Argetoianu.

*

După atentatul dela Senat, într'una din secțiile maturului corp, D-l O. Goga a ținut o cuvântare arătând că toți parlamentarii rămân ca soldați la postul lor, neînspăimântați de teroare.

Prețuri scăzute!

La firma DIAMANTSTEIN și MOSKOVITS

vis-a-vis de posta Centrală. Se află mantouri elegante pentru dame cu 400 Lei. Haine pentru domni gata cu 600 Lei. Magazin bine asortat cu paltoane de iarnă și haine pentru copii.

Ştiri de peste hotare

Din Rusia Sovietică.

Ziarul rusesc „Rul“ care apare la Berlin scrie:

Tribunalul revoluţionar care a judecat procesul inginerului Koşewnikov, directorul atelierelor căilor ferate din Samara, şi a complicilor săi, a condamnat pe acesta la moarte. Pedeapsa a fost comutată apoi în muncă silnică pe viaţă. Koşewnikov era acuzat că a stat opt luni la Moscova în loc să-şi facă serviciul şi a pricinuit astfel pagube mari căilor ferate sovietice.

O convenţie secretă germano-italiană.

In legătură cu atitudinea Germaniei în chestiunea Tirolului de sud „Montagszeitung“ crede a şti că Germania a recunoscut pe baza unei convenţii secrete încheiate cu Italia frontiera Brenner; în schimb Italia se obligă să sprijine acţiunea Germaniei în chestiunea plebiscitului în Silezia superioară.

Estonia se pregăteşte pentru războiu?

Se anunţă „Kurierului“ din Revalca în Estonia se face mobilizare sub conducerea ofiţerilor instructori danezi, suedezi şi englezi. In acelaş timp se face şi rechiziţie de cai.

Refugiaţii din Rusia Sovietelor

Se anunţă „Kurierului“ din Riga că guvernul bivon a dispus să se facă la graniţile dinspre Rusia, un control mai riguros deoarece în fiecare săptămână se refugiază prin aceste puncte câte 5—6000 de oameni din Rusia sovietecă.

Comerţul englez cu Rusia.

După cum scriu ziarele din Riga, în Livonia se face în stil mare comerţul englezilor cu Rusia. Mărfurile sunt aduse în Livonia de unde se trec prin contrabandă mai departe în Rusia. Convenţia comercială a Angliei cu Livonia este un quasi-monopol al mărfurilor engleze pe teritoriul Livoniei.

Carol de Habsburg are nevoie de bani.

Corespondentul Kurierului din Viena anunţă: Şeful de cabinet al ex-împăratului Carol, Werkman a sosit la Viena, şi a tratat cu mai multe persoane politice. După cum se vorbeşte în cercurile diplomatice din Viena, Werkman a adus un memoriu al ex-împăratului Carol, adresat guvernelor Austriac, Ceho-Slovac şi Ungur. In acest memoriu ex-împăratul se plânge asupra situaţiei sale financiare nefavorabilă şi cere acestor guverne ca în schimbul bunurilor confiscate, să-i dea o sumă corespunzătoare. Memoriul adresat guvernului Austriac a fost dat de baronul Wlademir Beck, primului ministru Seitz.

Armata lui Wrangel.

Se anunţă Kurierului din Constantinopol, că armată refugiată a lui Wrangel, e îmbarcată pe 71 de vapoare si se află azi pe Marea de Marmara. Generalul Wrangel şi cu suita sa se află pe vasul „Koniloff“ iar toţii soldaţii pe restul celor 70 vase. Wrangel a acordat unui ziarist englez un interview în care a declarat că la Sebastopol a lăsat 17.000 mii de soldati răniţi, şi 6000 de ofiţeri. Ofiţerii au putut fi evacuaţi dar soldaţii au rămas. Intreagă armată va fi cantonată la Galipoli, unde va sta şi el. Wrangel are speranţa că formându-şi o nouă armată, va lupta pe un alt front contra armatelor bolşevicilor. Soldaţii care sunt încă pe vapoare, sunt într'o stare deplorabilă. Mare parte din ei au şi înebunit, iar nu mai puţini din cauza acestei mizerii îndurate, şi-au pus capăt zilelor.

Din Ungaria

Situaţia internă a Ungariei e departe de a fi lămurită. Cele mai divergente curente stăpânesc acum diferitele formaţiuni parlamentare. Chestiunea regalităţii a produs acute dissensiuni chiar şi în sânul partidelor. O parte a majorităţii parlamentare a decis detronarea Habsburgilor iar cealaltă formaţiune reprezintă curentul republican din 1918 în vreme ce Andrássy şi Apponyi sunt cei mai înverşunaţi legitimişti. Pentru ei, sancţiunea pragmatică e în vigoare şi susţin cu tărie reintronarea Habsburgilor căci ex-regele nu a renunţat la tronul său iar naţiunea maghiară nu s'a pronunţat pentru detronarea lui.

Ţărăniştii în frunte cu Nagyatádi Sz. István se afirmă tot mai mult pentru ideea unei republice ţărăniste. E fortul de muncă necesar pentru democratizarea ţării şi restabilirea ordinei ar putea fi dat de massa intactă a ţărănimii. Mulţi aşteaptă restabilirea stărilor normale dela acest partid.

In presa din străinătate o personalitate politică marcantă anunţă necesitatea formării unui guvern compus cu excluderea extremiştilor din dreapta şi stânga. Acest guvern ar avea datoria să realizeze o reformă agrară democratică, amnestia politică pentru vinovaţii roşii şi albi apoi o orientare politică externă care să amelioreze situaţia Maghiarilor din teritoriile perdute. Toate acestea în stare de republică. Károlyi sprijineşte acest plan în „Daily Herald“ şi anunţă retragerea sa definitivă din politica Ungariei. Jászi Oszkár împreună cu radicalii săi acceptă formaţiunea; nu ar lua însă parte activă în acest guvern.

*

Guvernatorul va propune azi fostului ministru president Teleky formarea noului cabinet. Se crede că Teleky va primi formarea noului cabinet însă numai cu anumite condiţiuni personale. In acest caz mai mulţi din foştii miniştrii vor relua portofoliile lor. Dacă Teleky va renunţa e probabil că criza va fi de o mai lungă durată.

(Keleti Ujság).

In chestiunea paşapoartelor

— Lămuriri oficiale. —

Având în vedere că o mulţime de persoane care doresc a călători în străinătate solicitând paşapoarte prin Prefecturile judeţelor în cari domiciliază, nu aşteaptă să li-se înmânaeze paşaportul ci vin la Cluj unde afară de lipsa de locuinţe şi cheltuelile de călătorie mai îndură şi alte mizerii, având în vedere că o mulţime de solicitatori de paşapoarte prin autorităţile administrative în drept, se adresează fie avocaţilor fie altor persoane care se ocupă cu intervenţiile şi care încasează pentru un paşaport sume dela 500—3000 lei; având în vedere că din cauza aglomeraţiei de cereri pentru paşapoarte s'au eliberat paşapoarte şi unor persoane care nu au avut actele complecte şi dintre cari unele sunt urmărite de autorităţi.

Se aduce la cunoştinţa persoanelor cari doresc a obţine paşapoarte, următoarele:

1. Cu data de 1 Decembrie 1920 orice paşaport după ce mai întâi va fi eliberat de către Subinspectoratul General de Siguranţă, Biroul paşapoartelor, va fi trimis Prefecturei respective şi această la rândul său îl va preda solicitatorului, sub semnătura proprie.

2. Eliberarea paşapoartelor căzând în atribuţiunile autorităţilor administrative de o parte, iar de altă parte având-se în vedere că paşapoartele nu se eliberează decât posesorului şi sub semnătura proprie nici o intervenţie străină în această chestiune nu va fi admisă.

3. Solicitatorii de paşapoarte sunt rugaţi a denunţa autorităţilor în drept pe ori ce funcţionar sau interveţionist care ar lua vre-o taxă pentru aceasta, afară de cele prevăzute în lege.

Subinspector General,
(ss) *Cosma.*
Şeful Serviciului,
(ss) *Dr. Ion Zileriu.*

Cursul schimbului la Paris

Londra	58.17
New-york	16.79¼
Germania	23.00
Belgia	106.00
Spania	217.50
Italia	59 50
Praga	19.75
Elveţia	261.75
Viena	5.00

Ştiri mărunte

Landtagul din Prusia a votat legea prin care femeile pot funcţiona ca judecători şi advocaţi.

Asemenea s'a votat proectul referitor la admiterea învăţătorilor ca juraţi.

*

Socialiştii din Olanda sunt pentru primirea Germaniei în Liga Naţiunilor şi au atacat în organul lor „Het Volk“ pe Branting, care se exprimase contra.

*

In palatul regal din Budapesta a isbucnit un incendiu care a distrus o parte din capela palatului. Focul a fost localizat.

*

Independenţii din Saxonia au declarat că sunt gata să formeze guvernul cu colaborarea social democraţilor.

*

Holera a început să bântuie în lagărul de prizoneri de lângă Varşovia şi în împrejurimile Cracoviei.

La cafenea „Metropol“
Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică

Citiţi, este foarte important!
Dacă doriţi să vă curăţe şi să vă coloreze hainele bine şi ieftin — să le trimiteţi la
„KRISTÁLY“
INSTITUT DE SPĂLAT CU ABURI ŞI DE COLORAT STOFE
Fabrica şi Centrala: Str. Munkácsi 32.
FILIALE:
Piaţa Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (F. Wesselényi M.
Strada N. Iorga Nr. 2. (Fostă Jókai)

Adunarea generală a Ligei culturale

Liga Culturală şi-a ţinut Duminică, la ora 3 jum. d. a., adunarea generală.

D. preşedinte, Şt. Lambru, face darea de seamă arătând activitatea Ligei Culturale. Se ia act de demisia d-lui Florian din calitatea de secretar şi membru.

Se însărcinează d. Lugoşanu cu girarea lucrărilor până la alegerea definitivă.

D. preşedinte observând numărul mic de membri, propune să se facă apel la noi cercuri — la studenţime, la învăţătorime, la ziarişti — pentru ca liga să reînvieze.

Se citeşte apoi raportul asupra situaţiei financiare de către d. Lugoşanu, în locul d-lui Pap. Liga are azi un fond de 40.000 lei.

Vorbeşte apoi d. Ardeleanu făcând propuneri cu privire la pensia d-nei Şirianu şi cu privire la moralitatea încasărilor.

La discuţia generală iau parte următorii:

D. dr. Mitulescu arată că s'a încercat să se facă un comitet de acţiune compus din ziarişti şi studenţi. Dintre ziarişti însă, nu a răspuns de cât unul singur. Ca studenţii, nădăjduesc ca să se intensifice activitatea Ligei. S'au mai hotărît convocarea preşedinţilor asociaţiunilor profesorilor, institutrilor şi învăţătorilor în acelaş scop. Din partea caselor naţionale d. col. Manolescu a promis tot concursul.

D. Dinu, preşedintele soc. studenţilor în litere, arată că liga mai are încă un rost mare. Azi liga are o raţiune socială, după ce s'a achitat aşa de bine de rolul naţional.

D. Iordanovici, declară că cel mai mare rău, care s'a adus ligei a fost politica şi tendinţa unor anumiţi oameni de a-şi face din activitatea ligei un piedestal electoral.

Mai vorbeşte d. Dumitrescu şi preotul Păunescu.

D. preşedinte încheie şedinţa la ora 5 d. a.

In întrunirile viitoare, se va statua programul de activitate al ligei.

Lemne pentru seraci

Secţia economică a oraşului Cluj va distribui gratis la săracii din oraş lemne de foc tăiate în zilele următoare :

Circ. I. în ziua de 13 Dec. a. c.
„ II. „ „ „ 14 „ „ „
„ III. „ „ „ 15 „ „ „
„ IV. „ „ „ 16 „ „ „
„ V. „ „ „ 17 „ „ „
„ VI. „ „ „ 18 „ „ „

Acei îndreptăţiţi resp. prenotaţii să se presinte la şeful circumscripţiei lor spre a prelua biletul de asemnare.

Distribuirea lemnelor pe baza acestor bilete se va face la depositul de după palatul Poştoler.

Cluj, la 8 Decembrie 1920.

Secţia economică.

GRATUIT
SE VA TRIMITE
CALENDARUL ALMANACH
AL ZIARULUI INFRAȚIREA
Tuturor abonaţilor ziarului Infrăţirea şi celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

Renumita Fabrica chimică CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.
Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

UN TÂNĂR ROMÂN cu bune recomandații și testimon școlastic, dorește a găsi serviciu ca de scritor în un Birou de stat sau la Căile Ferate. Cei cari doresc a mă primi să se adreseză la Emilian Nistor Comuna Dumbrăviță, plasa Beclean, jud. Solnoc-Dobâca.

STUDENT în drept caută ocupația pentru 5 sau 6 oare la zi. Vorbește limba română, ghermană și maghiară Adresa la ziar sub 77.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE str. Kölcsey No. 4. (via str. Atilla) o Villa cu 4 camere și gradina cu pom fructiferi covoare persiane și alte articole de casă.

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Intreprinderi tehnice Universaje

„Tehnică“

Cluj, Str. Kiss No. 33.

Instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repareză în mod special mașini de scris și cusut și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

Dacă vreți

să mâncați și să beți bine, veniți la Restaurantul:

RETHY și MAIOROȘ

Str. Iuliu Maniu No. 8.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

FRAȚII POLATSEK

depozit de piele

Cluj, Calea Victoriei No. 5.

„CONCORDIA“ Insoțire Generală Economică și Comercială Societate pe Acții Alba-Iulia.

CONVOCARE

*la adunarea extraordinară** a societăți „CONCORDIA“ Insoțire generală economică și comercială societate pe acții ce se va ține la *20 Decembre 1920*, la oarele 3 dupa amiazi la cancelarie societății din Alba Iulia, Str. Nicu Filipescu No. 31 (fosta Str. Dr. Ujfalusi 19).

Program:

1. Deschiderea prin președinte, esmiterea conducătorului procesului verbal și a verificătorilor.
2. Emiterea comisiunei pentru statorirea capacității de decidere.
3. Deciziune în chestia estinderei cercului de gestiune a societății anonime și asupra afacerilor de bancă și financiare și în legătură cu aceasta.
4. Modificarea §-elor 1 și 2 din statutele societății.
5. Modificarea §-elor 4 și 6 din statutele societății.
6. In baza §. 22 statutelor alegerea direcțiunei noui pe durata de 3 ani.
7. Alegerea comitetului de supraveghiere pe durata de 1 an.
8. Decidere în chestia eventualelor intregiri cerute de judecătorie.
9. Propuneri.

Alba-Iulia, la 6 Decembre 1920.

DIRECȚIUNEA.

* 1. Acționarii cari doresc a lua parte la adunare, sunt obligați a depune acțiile, resp. până la emisiunea acestora reversele interimale primite în locul acțiilor la cassa institutului, ori la „Szászsebesi Takarékpénztár“ soc. pe act în Șebesul-Săsesc.

2. La adunarea poate participa numai acel acționar, personal, prin reprezentat, sau plenipotența (§§. 12. 13.) care cu două luni inainte de adunareva fost acționar insoțirii și a depus acțiile cu 5 zile inainte de adunare la locul fixat de direcțiune.

3. Toate acții indreptățesc la un vot. Plenipotențiatul — cu excepțiunea representatului legal — numai acționar poate fi. Un acționar poate fi plenipotențiat din partea mai multora.

4. Numai acele propuneri pot fi desbătute, cari cel puțin cu 5 zile inainte de adunarea s'au înaintat în scris direcțiunei.

Prefectura Județului Satu-Mare.

No. 1329/5799—1920.

Concurs.

In județul Satu-Mare au devenit mai multe posturi vacante de secretari comunali prin ridicarea din post acelora cari nu au depus jurământul.

Toți secretari com. dipl. cari voesc să vină în acest județ de frontiera făcând mare serviciu național să-și înainteze petițiile cu toate actele de cualificație Prefecturei județului în Careii-Mari. Observ că toate secretariatele sunt de cl. I.

Careii-Mari, la 4 Noembrie 1920.

Prefect:
Dr. Bălteșcu.

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor e curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.

Capital Social 12,000.000 Lei

Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

Associati Croitori Români

PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj.

Str. Brătianu 13. © Piața Unirii No. 2.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
Depozit de ștofe.

23 de ani de când s'a inființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză si franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

A sosit un mare transport de **Piane** și **Pianine** din streinatate la firma **I. TRISKA** str. Bartha Miklós 14.

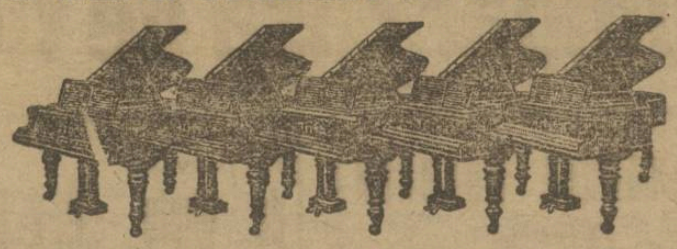

Vizitați magazinul și vă veți convinge ca aici sunt prețurile cele mai reduse. **Reprezentantul celor mai renumite fabrici.** Acordează, repară și transportă piane pentru conservator și operă la stat și particulari. □ □ □

HANN & COMP. Societate Anonimă de Comerț pentru mașini și articole tehnice □

CLUJ, Str. Heltai No. 3.

Deposit **despărțământului mașinelor** reuniunei econ. săsești ardelene Sibiu.

MAGAZIN MARE

de mașini pentru agricultura și industriă, ca: pluguri, batoazele de cucuruz, mașine de tocat pae, mașine de tăiat sfecle etc. Unsoare de căruțe, uleuri de uns mașine, unsoare consistenta „TOVOTTE“ și totfelul articole technice.

A APARUT:
Anul VIII. No. 10. Octombrie 1920.

„DEMOCRAȚIA“

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtună. — Probleme financiare internaționale.
Mircea Djuvara. — Câteva cuvinte despre Mica înțelegere.
Romulus Anghelescu. — Invățămintele grevei generale.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte, Documente și Recenzii.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare

PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

La firma **KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.**

AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.

RONA ANDOR magazin de **haine model Vienez** paltoane și costume
Palatul Vulturului (Sas-épület) ORADEA-MARE.

TOATE DOAMNELE din elită întrebuințează **FORMALYSOLUL** recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. CLUJ.

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la oara 8. □ □ □ □

La Magazinul
Hajnal
Calea Reg. Ferdinand I.
colț Calea Victoriei.
◆
Se găsește articole de dame și barbați cu prețuri reduse. □ □

Ignatie Nussbächer
Calea Reg. Ferdinand 37.
Mare asortiment de foițe de țigarete Samum No. 120 costă Lei 90. - Rum, esență de lichеruri, coloniale și vopseluri se află foarte eftin. ◆

Caiete de școală
pentru dictando, caligrafie și șocoteală
vinde Societatea Cartea Românească
sediul librăria
„Cosinzeana"
din Cluj, Piața Unirii No. 7. în engros și detail cu următoarele prețuri:

Caietul	à	8	file	Dictando	à Lei	1·—
„	„	16	„	„	„ „	2·—
„	„	24	„	„	„ „	3·—
„	„	26	„	„	„ „	3·25
„	„	30	„	„	„ „	3 75
„	„	32	„	„	„ „	4·—
„	„	40	„	„	„ „	5·—
„	„	42	„	„	„ „	5·25
„	„	52	„	„	„ „	6·50
Caietul	à.	8	foi	socoteală	Lei	—·80
„	„	16	„	„	„	1·60
„	„	26	„	„	„	2 60
„	„	32	„	„	„	3·20
„	„	42	„	„	„	4·20
„	„	52	„	„	„	5·20

Comenzile se pot trimite Dlor Profesori și librari, la cerere, în pachete postale de câte 5 kgr., avansându se plata prin mandat postal.

Cumpăr casă de fier.
ADRESA LA ZIAR.

Alexandru Benedek
juvaergiu
Str. Regele Ferdinand No. 13
Se află tot feliul de bijuterii și argintării pentru cadouri de Crăciun.

In prăvalia
de ghete „HERCULES"
str. Reg. Ferdinand No. 5,
se vinde cu ecazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse. □ □ □

Important pentru D-nii ofițeri
Cele mai bune ȘANURI pentru ghete și cizme face. **Petre Abrahám Fiul.** Str. Hegedüs S. No. 4. Cluj.

Ocaziune de Crăciun
Haine, paltoană și capele confecționează cel mai eftin și vinde Firma **Adler** strada Iuliu Maniu No. 5.

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCURESTI.
Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!
Expediții în colete poștale contra remburs în vechiul Regat și Besarabia. En gros — En detail.

Cel mai mare magazin cu
Blăni I. STEFLEA
SIBIU, Piața Reg. Ferdinand 1.
Se află Mantale, Boauri și Mausoni de dame de tot feliul. Bunzi (Șube), Saci de picioare precum și tot felul de piei. Comandele se efectuează de urgență ◆

ALEXANDRU POLONYI.
Prăvălie de
Coloniale și Vopseluri
Cluj, Piața Unirii 20.
Mare asortiment de mărfuri în aceasta branșă.

Dnii ADVOCATI sunt rugați să trimite urgent **Lei 100**
pe adresa Inst. de Arte Grafice ALEXANDRU ANCA Cluj, Piața Unirii,
pentru a fi Abonați la
jurnalul advocațial de termene **ügyvédi határidő napló**
care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor și lista advocaților din Transilvania.
Calendar de masă Lei 10·— și de părete Lei 4.—
Tot aici să află tot felul de tipărituri advocațiale.

Vând spirt rafinat
Engros și endetail. Prețuri de concurență.
A se adresa la ziar sub A.

Mare reducere de prețuri!
Cești cu farfurii de Porcellan veritabil „Karlsbad" Lei 12
Serviciu de cafea pentru 6 persoane . . . . . Lei 220
Serviciu de masă pentru 6 persoane . . . . . Lei 690
La Moskovits și Soții Cluj, Piața Mihai Viteazul 12 (f. Széchenyi-t.)

Tipărit cu mașina rotativă a institutul ınde a.te graffice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

Anul. No. 101 Opt Pagini 50 bani Opt Pag Duminecă 12 Decembrie 1920

Infrăț

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

EXPLICAȚIA

După încercarea unor guvernări provizorii, care au deschis calea măsurilor violente și a greșelilor de conducere politică, când tot poporul era setos de liniște și dreptate, a venit guvernul Averescu. Mulțimea l'a salutat cu nădejde și mulțumire; s'a făcut tăcere și generalul a început să conducă.

Dar, cum a condus Generalul?

A pus pe banca ministerială oameni cari au săvârșit abuzuri și călcări de legi. A lăsat pe sfetnicul său de la Industrie să meargă până acolo cu lipsa de pudoare politică, încât a înfricoșat și Parlamentul, iar generalul a împiedicat ancheta care trebuia să scoată la lumină afacerile scandaloase, menite să înmormânteze o figură sinistră și să oprească dezastrul care ne amenință.

Primul Ministru, a fost tras de mână și amenințat de majoritate cu dizidență dacă continuă să se solidarizeze cu cel mai prost ministru pe care l-a avut țara aceasta. A trebuit să-l concedieze. Dar, ca o sfidare a celei mai elementare cuviințe îl readuce la alt Minister, în timp ce omul integru, de la justiție, profesorul de la Iași, Matei Cantacuzino, a fost lăsat să plece.

Parlamentul actualului guvern a fost o păpușerie de prost gust. O sesiune întreagă s'au certat și s'au încriminat reciproc, s'au bătut și s'au înjurat, dar n-au lucrat.

Și nu s'a lucrat pentrucă generalul Averescu n-a putut să aibă autoritatea de care era nevoie, ca apărând la tribună să strige: *tăcere.* De aceia nu s'a putut evita vorbăria goală plătită din contribuțiile tuturora. Nu s'a putut să aibă curajul unui cuvânt mai tare, acela pe care Moscovici, l'a putut arată ca pe un conspirator în contra Dinastiei. Și desigur, conspirația de sus, n a fost de natură să împiedice faptele îngrozitoare a unor criminali inconștienți.

Pe de altă, parte, președintele Camerei este dovedit cu facsimile că a luat bani dela puterile centrale pentru susținerea intereselor lor, în timpul neutralității noastre, și totuși continuă să prezideze pe trimișii națiunii.

Dar în ce țară din lume se mai petrec asemenea monstruoziță? Și pentrucă pot exista asemenea monstruozități politice trebue să trăim asemenea urmări.

Averea Statului a fost pusă la ispitație publică, căile de comunicație au devenit o rușine a noastră, a tuturor românilor, funcționarii publicii nu sunt plătiți cu lunile și toată lumea trăește într'o inervare nesuferită.

Cum crede d-l General că se poate conduce o țară când n'ai pricepere și nici autoritate morală?

Nu guvernul Averescu, va putea combate molima nenorocită *a faptelor criminale,* pentru că-i lipsește spiritul calm de dreptate și hotărâre, necesare în asemenea împrejurări.

De sus trebue să vină exemplul faptelor bune și numai așa ai dreptul să vorbești tare și să ceri a fi ascultat.

In starea actuală de lucruri trebue să se *asigure toate libertățile,* cerute de nevoile vremii și să se *pedepsească fără iertare,* încălcarea drepturilor și a libertăților.

Va înțelege oare Generalul că țara nu mai poate suporta experiența unor încercări neputincioase sau vinovate?

George N. Leon.

Partidul Național și Unirea

Raspunzând la articolul nostru *„Patria"* și *„Unirea"*, organul partidului național ne pune această întrebare care vrea să fie iscusită: *„ce e vinovat partidul național dacă prin el vorbiau atunci* (adică în momentul Adunării de la Alba-Iulia) *Românii din Ardeal?"*

Da, recunoaștem și noi că, în momentul Adunărei de la Alba-Iulia, prin partidul național-român vorbia însăși națiunea românească din Ardeal. Și, nu numai în momentul acela, ci în tot trecutul său, partidul național n'a fost altceva decât însăși națiunea din Ardeal organizată politicește în vederea rezistenței naționale. Națiune și partid, se topiau atunci la un loc, într'un singur sentiment și într'o singură voință.

Dar însăși „Patria" recunoaște că această confundare a nației cu partidul era *atunci,* ceia ce înseamnă că nu mai e și astăzi. Căci astăzi partidul național nu mai poate fi privit ca locul de întâlnire politică a tutulor Românilor din Ardeal, ci el e numai o împreunare de câțiva politiciani, ținuți la un loc prin cimentul vulgar al aspirațiilor și intereselor de gașcă.

Și atunci întrebăm: cum îndrăznește „Patria" ca, dintr'un act care aparține națiunii, să facă astăzi un piedestal pentru interesele mănunte ale câtorva politiciani de gașcă? E proaspăt doar în mintea tutulor că, în numărul consacrat actului de la Alba-Iulia, „Patria" a avut îndrăsneală să ne prezinte Unirea Ardealului cu Românii ca un act savârșit de d-nii Vaida și Maniu.

Ori, încă odată, aceasta înseamnă să te înfrupți ca partid din strălucirea și măreția unui act de care nu ne putem apropia de cât ca națiune, fiindcă întru totul este *al națiunii*

La Datorie

Stăm sub puternica impresiune a atentatului din București. Țara întreagă se cutremură în fața sângelui nevinovat pe care ticăloșia și bestialitatea lașă a dușmanilor țării și ai civilizației l-au risipit.

Cei care n'au isbutit să doboare statul prin greva generală au început a încerca să-l doboare prin crime. In țara care are cele mai mari libertăți cetățenești, în țara care a făcut dreptate tuturor claselor, care a împărțit pământ și drepturi egale tuturor, în această țară caută totuși a-și face loc anarchia distrăgătoare a nihilismului din Rusia despotică. Dușmanii cari ne vor peirea nu caută o justificare a acțiuni lor. Dar tocmai pentru că această acțiune nu poate avea o justificare și mai puțin o urmare logică a unei stări de fapt, tocmai pentru aceasta trebuește înțeles că ne aflăm în fața unei dușmănii, a unui complot.

Față însă de această neîndoioasă dovadă, atât de dureros constatată, credem că odată cu timpul pentru represiune și prevenire, a sosit și acel al strângerei rândurilor.

Primejdia și răspunderea sunt prea mari pentru ca și după cele petrecute la Senat să mai poată continua vrăjmășia și lupta interioară.

Dacă nu ni-am putut învrednici de-a preveni prin o înțelegere a vremurilor crima de-acum văzând cu toții cari ne sunt dușmanii adevărați, cel puțin de-acum s'o înțelegem aceasta.

Victimele încă necoborâte în pământ și sângele încă neuscat din incinta Senatului trebuie să ne facă a înțelege datoria.

Dușmanii nepulincioși de-a ne ataca fățiș încearcă să ne atace din umbră și tocmai de aceea sunt cu mult mai primejdioși. Contra acestui atac distrugător al ordinei și siguranței interne, după care îl vor da pe acel fățiș, trebue să fim pregătiți.

Solidaritatea și conștiința de neam însuși, instinctul de conservare trebuie să ne călăuzească pașii de-acum. Deasupra patimei și a ambițiunii, deasupra orgoliului și a intereselor personale, mai mult ca oricând acum trebuie să stăpânească conștiința datoriei.

Fără această conștiință a datoriei care să înlăture orce preocupare în afară de intersele neamului, nu vom fi înțeles povața jertfei pe care nevinovații prăbușiți în sânge ne-au dat-o prin însăși sacrificiul lor.

Dacă pentru ca cei rătăciți să fie chemați la realitate, a trebuit să-i înfioare sângele acestor victime, atunci acestea nu și-l vor fi risipit zadarnic; dar dacă nici aceasta nu-i va fi sguduit îndeajuns pentru a-i trezi din amețirea demagogismului și a nestăpânitei patimi, atunci nu numai acest sânge va fi fost jertfit fără folos, dar și al tuturor celor ce-au întregit România.

Ev

Scrisoare deschisă

— Către dnii Dr. Iuliu Maniu și Dr. Alex. Vaida. —

V-am apostrofat în n-rul din 3 Decembrie 1920 al „Infrățirei" din Cluj, pentru „extrema necuviință" ce a săvârșit-o „unii dintre curtenii, cu cari atât de mult vă place să vă înconjurați".

Prilej și drept pentru o astfel de apostrofare mi-a dat faptul, că „Patria", în n-rul dela 1 Decembrie a. c. sub titlul „Istoria Unirei", a publicat un articol comemorativ, în care, în mod cinic se făcea denaturarea actelor de pregătire a Adunărei Naționale din Alba-Iulia cu tendința vădită de a prezenta lucrurile în așa fel, în cât să pară că proclamarea unirei Ardealului cu Patria-Mumă nu s'ar fi desfășurat așa de neted, precum s'a crezut până acum.

Dacă autorul acelui articol ciudat s'ar fi oprit numai la deosebirile de vederi care incontestabil au existat între membrii comitetului național, 30 la număr și între cei 6 delegați ai social-democraților români, cari toți împreună formau așa numitul Consiliu Național, — atunci n'aș fi avut de cât un zimbet pentru însemnătatea, ce am văzut că se dă atitudinii socialiștilor, cari, în vremea aceia abia numărau în întreg Ardealul 1—2 mii de aderenți, și deci părerile lor nu puteau constitui o piedecă pentru decretarea Unirii.

Curteanul D-voastră însă își pusese altă țintă. El vroia ca din lanțul „informațiunilor istorice" cari îi stăteau la îndemână, să scoată cu orice preț ca adevăr istoric afirmațiunea ridicolă, că „Cuvântul d-lor I. Maniu și Vaida-Voevod a hotărît Unirea"!

Firește, că pentru ajungerea acestui scop era nevoie să recurgă la schimonosiri și întortocheri de text. Era nevoie anume să susțină, că nu numai socialiștii au cerut autonomia stabilă a Ardealului, ci și unii dintre membrii comitetului național, cari, pretinzând și ei acea autonomie stabilă, „primejduiau întreaga operă a Unirei". Doar numai astfel vă putea scoate de mentori ai Unirei.

Și netăgăduit, că izvorul „Patriei", un articol al d-lui Dr. Silviu Dragomir, profesor universitar, apărut și el tot în „Patria" din 3 Decembrie 1919, deși într'un loc spune destul de clar cu lupta se da între două concepții, între aceia a membrilor partidului național și între aceia asocialiștilor, într'alt loc însă acel articol degenerează în inexactități, provenite din neglijență și superficialitate. Și adecă: d-l Dragomir, istorisind desbaterile ședințelor din 30 Noembrie ale Consiliului Național, nu mai distinge cine dintre vorbitori s'a pronunțat pentru autonomia provizorie pretinsă de d-l V. Goldiș și de noi ceialalți și cine pentru autonomia stabilă, voită de socialiști, ci s'a mulțumit numai a indica, superficial și în fond inexact, că cutare și cutare au luat cuvântul pentru primirea punctului III. adecă pentru autonomie", deși în cele premerse chiar d-sa istorisise, că însuși autorul proiectului de resoluțiune, d-l Goldiș, a declarat, că nu ține la felul în care a redactat punctul III, și că nu intenționa altceva, decât numai o o autonomie „provizorie".

Superficialitatea, cu care a tratat d. Dragomir chestiunea relese și din unele amănunte, mici dar semnificative. De altfel singur recunoaște că numai la ședința de după ameazi a luat parte, ca invitat, prezentându-se după deschiderea ședinței și cu toate acestea înșiră numele celor cari au luat parte la ședința dinainte de masă. Și mă înșiră și pe mine, care deloc n'am luat parte la acea ședință. Înșiră tot acolo, ca find prezent dela început între alții și pe dl dr. C. Iancu, iar mai târziu zice, că afară de cei cari au luat parte la ședință s'a înfățișat mai târziu, între alții, și dr. C. Iancu.

Despre mine susține că am luat cuvântul ca al treilea, după d nii dr. A. Cosma și dr. A Vlad (făcând uitat pe dl. Goldiș) iar mai târziu, către încheiere, zice: *„Cam* așa", s'a desfășurat, discuția; la care, *afară* de cei numiți, mai luară cuvânt și d-nii Z. Pâclișanu, A. Lazar, *I. Suciu,* E. Hațeganu și subscrisul (adică dr. Silviu Dragomir) dacă și eu am luat cuvântul *în afară* de cei numiți mai înainte, atunci n'am putut fi numit, înainte de cât ori din greșeală, ori din reavoință.

Atât despre curteanul d-voastră și izvorul său de „informațiuni istorice."

Nu mă plâng d-voastră pentru că, protestând în potriva acestor tendințe de mistificare și, ași zice, și de profanare, m'am, ales din partea curteanului d-voastră cu un limbaj ca cel întrebuințat la „Clopotul". Stilul e omul, și întru cât d-voastră țineți a fi ridicați în slavă cu ajutorul unui astfel de stil, nu numai că nu vă invidiez, ci deadreptul vă compătimesc.

Și acum să trecem la motivul care m'a îndemnat a vă adresa în fața marelui public românesc ardelean această scrisoare deschisă.

Căci socotesc că înțelegeți și d-voastră că ar fi un lucru ridicol, ca eu să mă sufulc la polemică aprinsă cu curteanul d-voastră ori chiar și cu d-l dr. Silviu Dragomir pe tema unor amănunte, pe care dumnealor nu le cunosc, nu le înțeleg ori nu vor să le înțeleagă, dar pe care noi, cari am avut fericirea să participăm la pregătirea actului din 1 Decembrie 1918, le știm exact, chiar și fără avea notițe, pentrucă fiecare clipă din zilele acelea este și trebuie să fie întipărită în sufletul nostru.

Doar știm cu toții, că „conflictul dintre cele două concepții, care încurcă situația" vezi doamne, după părerea d-lui istoriograf aulic dr. Dragomir, nu consta în vre-un conflict între vederile unora și altora dintre

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

membrii comitetului național, ci era conflictul dintre vederea unanimă a membrilor comitetului național deoparte, și între acela a social-democraților români din Consiliul Național, de altă parte.

Zic: „vederea unanimă a membrilor comitetului național.“ Pentrucă d-l dr. Dragomir n'a săvârșit nici o cruțare față de d-l V. Goldiș, autorul proiectului de rezoluțiune, când nu l-a pomenit și pe acest fost coleg al nostru de luptă, ca pe unul care ar fi militat pentru autonomie și care deci ar fi primejduit unirea.

Pentrucă, într-adevăr, nici dl-Goldiș, care fără vină pare a fi fos grațiat de d-l Dragomir nici Dr. I. Vlad, pe care „Patria“ din anumite motive binecuvântate l-a scutit de a-l pomeni în legătură cu autonomia, nici-unul dintre membrii comitetului național n'a ridicat cuvântul „pentru punctul III, adecă pentru autonomie“, — cum fals interpreta d-l Dragomir, — ci toți, în parte și împreună, combăteau punctul de vedere socialist, toți voiau unirea fără condițiuni și toți cu D-voastă dimpreună, erau numai pentru o autonomie provizorie. Intre membrii comitetului național, prin urmare deosebirea de vederei pe această chestie n'a existat.

Repet, ca să revină și D-voastră în memoria încărcată cu câte alte nimicuri acest mare adevăr, că:

Nimeni din membrii comitetului, câți au luat parte la consfătuirile dela Alba-Iulia, în ziua de 30 Noembrie, nu voia autonomie stabilă, ci toți voiau numai una provizorie.

Nimeni nu voia ca unirea să fie condiționată de autonomie, iar mai ales în urma protestelor viforoase, ridicată de tinerime, toți ne-au lămurit că modul de redactare al punctului III-elea este greșit și că el ar putea da naștere la interpretări mai greșite. Astfel, cu toate că cei mai mulți cunoscusem operatul d-lui Goldiș cu câteva zile mai înainte și nici unul dintre noi nu se ridicase prea fățiș împotriva acelei redactări totuși nimeni nu voia acea redactare, ci toți doriam una mai nimerită. Iar când ea s'a aflat și mi se pare că nu din meritul d-lui Vaida, dar admit că mă înșală memoria toți am primit cu bucurie și în unanimitate redactarea cea nouă, trecută în rezoluțiune ea punctul II-lea.

Și tot în unanimitate ne-am bucurat, că peste noapte și meritul în prima linie e al lui Ioan Jumanca, caruia, bietul, i-a fost dat să petreacă a 2-a aniversară a acestui fapt al său în temnță — s'au alăturat, la această, fericită redactare și membrii social-democrați ai Comitetului Național.

Ziua de 1 Decembrie 1918 era deci pregătită în ce privește proiectul de revoluțiune. Pregătită demn și în frățească armonie. *Dacă a putut când-va, să spună despre sine, comitetul național, că a lucrat nepreocupat de interese individuale și a reprezentat sufletul ardelenesc,* atunci numai cu privire la ținuta sa din 30 Noembrie se poate afirma aceasta. Dar numai exact până la orele 12 din noaptea acelei zile pentrucă d'atunci încolo s'au început între vre-o câțiva „șefi“ combinațiile celor „dă din cot“ pentru „președențe“ etc. etc. Dar ar fi păcat să scârbim publicul cu desvelirea acelor intimități.

Deaceea mă mulțumesc a încheia cu ora 12 din noaptea zilei de 30 Noembrie.

Și acum dați voie, d-lor foști soți de luptă ai mei, unui „senil“, cum îmi face diagnoz, pe nevăzute, un om cu aleasă creștere din jurul d-voastre, dați voie unuia care a fost și pe vremea, când d-voastră luați încă lecții de limbă, logică și morală în cutare institut public de băieți, dați voie lui Ion Suciu, pe care bine crescutul d-voastră curtean nu-l poate nici înălța dar nici cobori înaintea unui public, care îl cunoaște și după meritele lui prea modeste și după multele lui „slăbiciuni omenești — să vă pună o prea-umilită întrebare și adecă :

Ce credeți, d-le fost și d-le viitor Ministru, — să fie oare lucru frumos și cinstit, că Excelențele voastre să primiți a fi lăudați și preamăriți, în ziarul, ce vă stă la dispoziție, *cu prețul unei* perverse denaturări și al unei criminale profanări a acelei ideale unități de vederi și simțăminte, care a dominat în sufletele tuturor membrilor comitetului național în ziua de 30 Noembrie, când am pregătit împreună măreața Adunare Națională dela Alba-Iulia?

Cluj, în 9 Decembrie 1920.

Dr. Ion Suciu.

Ecouri

Studiul medicinei în Germania.

„Vossische Zeitung“ anunță:

Societatea medicilor și reprezentanților facultăților se vor întruni la Halle pentru a hotărî prelungirea pe 7 ani a studiilor în medicină.

Presa germană este împotriva acestei reforme motivându-și atitudinea cu greaua situație financiară a studenților care nu le îngăduie un studiu atât de îndelungat.

Un ziar grecesc la București.

Grecii din vechiul Regat au hotărît editarea unui nou ziar grecesc *Elinismos* al cărui program este strângerea legăturilor româno-elene. Ziarul va fi independent.

Fondatorul acestui ziar este bancherul D. A. Lazaris, având ca prim-redactor pe d. T. Moshopol, fost în aceeași calitate, la ziarul „Patris“ și „Ethnos“, T. Moshopol este autorul bine apreciat de public al unor opere epice, a broșurei „Fanarioții“ și al unui volum cu epopeele „Prometeus“, „Athenais“.

O societate de teatru popular

Intre „Liga Culturală“ reprezentată prin d-l N. Iorga, Banca Marmorosh Blank Comp. Banca de Scont, Ștefan Lambru, Simion Mândrescu, I. Răducan și Al. Cantuniari s'a constituit o societate anonimă sub denumirea de „Teatrul Popular“. Capitalul social 3.000.000 lei.

Au fost numiți membri în primul consiliu de administrațiune al societății pe o durată de 4 ani d-nii: C. Banu, Aristide Blank N. Iorga, dr. S. Irimescu, St. Lambru, I. Livescu, Simion Mândrescu, Colonel Manolescu, Ion I. Răducanu și C. Olănescu; ca censori pe primul exercițiu al societății d-nii: Zaharia Florian, Barbu Iconomu și Eugen Melic; iar ca censori-supleanți pe d-nii Al. Cantunlari, S. Petrovici și Gh. Motoe.

Scopul societății este : introducerea și desvoltarea în popor a culturii și gustului artistic național prin producțiuni teatrale și muzicale și în general prin orice alte mijloace în legătură cu realizarea scopului educativ.

Notițe bibliografice

Au apărut de curând :

„Mărgăritare negre“, poeme de Alexandru Teodor Stamatiad, Arad, tiparul tipografiei diecezane.

„Viața nouă“, revista literară bucureșteană de sub conducerea profesorului universitar Ovid Densușianu.

Numerile 7—8 pe lunile Septembrie și Octombrie, au următorul sumar.

I. M Rașcu. In salonul vechi de țară.

Coriolan Petranu, Critica artistică, I.

Mia Froilo. Intre ziduri ca de ghiață, Dureri mângâitoare.

E. Speranță. De-asupra mărei

B. Munteanu. Inflorare.

Stavri Predescu. Seninătate (actul III).

Ervin. Salba clipelor.

Urmează numeroase notițe și cronici culturale și politice.

„Ramuri“, Revistă politică și literară, Craiova.

Numărul 12 (luna Noembrie) aduce numele aceloraș colaboratori :

Al. P. Telega. Tendințe în literatura contemponmă spuniolă.

Elena Farago, Siminoc floare de tei (poezie)

I. Dongorozi 1907.

Al. Iacobescu. Lui Albert Dürer (poezie).

Urmează cronica.

„Cele trei Crișuri“, Anul I. No. 13 (Deeembrie), Oradea-Mare.

Cuprinsul :

Al. Ciura. Adunarea dela Alba-Iulia.

Vasile Al. George. O rază de lumină (versuri).

Sextil Pușcariu. Goethe și Ienăchiță Văcărescu.

Emanuil Bucuța. Așteptând stelele (versuri).

Bucura Dumbravă. Faptele Apostolilor.

M. G. Samarineanu. Iubirea mea (versuri).

Eugeniu Speranția. Frumosul ca înaltă suferință.

Ion Foti. Alexandru Macedonski.

Sunt apoi cronici. note și memento.

Activitatea „Asociațiunei“

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“, cu sediul central în Sibiu, și-a reînceput harnica și patriotica sa activitate, întreruptă din cauza războiului.

Biblioteca populară a fost reluată, continuându-și propaganda culturală la sate prin numerile noui apărute:

Nr. 92. *Satul meu, un sat din Ardeal* de Ioan Georgescu.

Nr. 93. *Din Popor* de Petrea Dascălul.

Nr. 94. *Povestiri* de Ion Agârbiceanu și, în sfârșit

Nr. 95. *Calendarul Asociațiuni pe anul 1921.*

Fiecare număr costă numai 3 lei.

Indeosebi, acest calendar atât de necesar la țară trebue cât mai mult răspândit, fiind cu pricepere întocmit de d-l Ioan Georgescu, activul secretar al Asociațiunii, cu ajutorul celor mai buni scriitori pentru popor: d-na Aurelia Pop, d-nii Ion Blanu, Al. Lupeanu-Melin, Gavril Todica, Romul Simion, E. A. Chifa, V Păcală, dr. G. Preda ș. a. și e împodobit cu vederi frumoase din războiul pentru întregirea neamului, precum și cu vederi de obiecte privitoare la industria noastră țărănească.

Calendarul are, pe lângă părțile obișnuite (poștă, telegraf, târguri din Ardeal și vechiul Regat, etc) și o mulțime de răvașe (politic, cultural, bisericesc, militar, ș. a.) despre întâmplările anului și e *cel mai ieftin calendar românesc.*

Cine răspândește acest calendar precum și Biblioteca poporană a asociațiunii, face operă de cultură națională

Abonamentul pentru zece numere: 25 lei pentru membrii „Asociațiunii“ și 35 lei pentru cei cari nu sunt membri.

Adresa „Asociațiunii“: Sibiu, Str. Șaguna Nr. 6.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA“

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Pentru ce Ardealul n'are profesori

II.

— Cauzele inerente situației noi a Ardealului. —

Spuneam, în numărul trecut al ziarului, că vechiul Regat n'a putut da așa de mulți profesori pentru noile școli românești din Transilvania. Chiar acolo, în fosta Românie mică, dar liberă, nu era un număr prea mare de profesori și nici o emulație pentru această necăjită carieră.

Să puteau găsi, atunci, elementele necesare în chiar Ardealul desrobit? De sigur că nu.

Școli românești erau foarte puține — și acelea elementare, secundare câte-va, superioare aproape de loc.

Ungurii au avut totdeauna ambiția să treacă în ochii lumii drept poporul cel mai civilizat în jumătatea răsăriteană a Europei și totuși, cât șovinism îngust și cât exclusivism la ei față de cerințele cele mai firești și îndreptățite, de natură sufletească, culturală sau economică (nici nu mai vorbim de cele politice) ale cetățenilor de altă naționalitate din Ungaria de altădată, de tristă memorie!

A te cultiva, însemna a te maghiariza și dacă nu admiteai această confundare a două națiuni cu totul distincte, dar care pentru mentalitatea lor însemnau unul și același lucru, erai „puturosul de Sârb sau de Valah“, ce dorea să rămâie în ignoranța lui crasă, neprimind intențiunea așa de nobilă a Ungurului civilizator!

Astăzi, ne dăm seama că această mentalitate era mai mult a politicianilor maghiari, ca un produs natural al unei judecăți simple sau ca o dibace armă politică, bună prin egoismul el național, de influențat masele; dar, nu e mai puțin adevărat că întregul popor ungur s'a lăsat lesne ademenit ca de un lucru ce se potrivea minunat caracterelor sale etnice.

Fapt e că, peste deosebirile de clasă socială, de situație materială sau de ocupație a fiecărui, pe toți Ungurii îi înfrățea ura împotriva concetățenilor streini de neam și dorința de a-i contopi, împotriva celor mai elementare legi ale firii, într'un mare și unitar neam maghiar.

Era atâta spaimă în sufletul lor de ce surprize le puteau veni din partea naționalităților cotropite, încât își pierdeau capul născocind tot soiul de dispoziții și regulamente draconice, care să stăvilească desvoltarea, așa de periculoasă pentru ei, a acestor naționalități.

Un instinct, mai puternic decât voința nedreptților stăpânitori, le spunea că e nefirească situația — și deci nu va dăinui multă vreme — ca un popor, de altfel mic la număr și nu cu mare însemnătate în civilizația omenirii, să încalce și să strivească alte popoare.

Românul are o vorbă: de ce ți-i frică, nu scapi. Războiul mondial a îndreptat și a adus la normal lucrurile, dând fiecăruia cei se cuvine.

Am rămas însă noi, Românii, și din punct de vedere cultural, cu o tristă moștenire de la dominația politică atât de îndelungată a Ungurilor; am rămas cu jumătate din neamul nostru oprită dela o cultură superioară, fiindcă n'a vrut să-și înstreineze sufletul. Și acum, când școala românească are atâta nevoe de oameni bine cultivați *în sensul însușirilor firești* ale nației noastre, singurele care, desvoltate, pot folosi umanității, găsim în jur numai gol.

Doar teologii, cari au mai scăpat de cultura maghiară, neau putut fi de ceva folos, dar ei, prin specializarea studiilor ca și prin numărul lor mic, n'au fost în stare să împlinească nici pe departe nevoile; cei câți-va Români, cari au studiat literile la Budapesta și și-au păstrat sufletul curat, d'abia ajungeau pentru catedrele celor câte-va licee românești din Ardealu nedesrobit; școlile primare române dela sate se închideau mereu și numărul învățătorilor scădea; în vechiul Regat puțini puteau veni ca să învețe și dacă veneau, „trădarea“ lor nu era iertată de Unguri și deci în Ardeal nu se mai întorceau, așa că, rostuindu-se în Regat, greu le-ar veni acuma — și nici nu le putem cere — să-și părăsească tot ce au aranjat acolo de ani de zile.

Această grea moștenire nu se poate lecui dintr'o zi pe alta; începuturi bune s'au făcut prin crearea mai multor școli românești, proporțional majorității de populație românească, față de celelalte națiuni din Ardeal.

Vom vedea, în numărul viitor, dacă numai unor cauze independente de voința oamenilor se datorește lipsa de profesori români în Transilvania, sau dacă la aceasta a contribuit și greșala sau nepriceperea conducătorilor.

N. Georgescu-Tistu.

Cronica politică

Partidele şi-au spus cuvântul asupra groaznicului atentat. Şi şi-a spus fiecare după cum îşi are conştiinţa de curată faţă de complicitatea indirectă pe care încurajarea demagogismului şi a extremismului, care s'a simţit din multe părţi, o însemnă.

Şi-a spus cuvântul — după cum anunţă un ziar local — şi primul ministru. Anume că: nu socoate crima decât ca fapta unui singur individ, izolat, criminal.

De îndată ce s'ar confirma oficial această declaraţie de sigur că ea ar însemna tot gândul guvernului şi în acelaş timp tot programul său, faţă de noua problemă care, prin acest atentat, s'a pus: *siguranţa efectivă în stat şi a Statului.*

Pentru actualul guvern, dacă în adevăr ţara asta, atât de puţin tulburată de duhul său al anarhiei şi dacă un asemenea act *demonstrativ* nu înseamnă de cât un act isolat şi personal al unui criminal, care totuşi n'a urmărit nici furtul şi nici răsbunarea personală, — reese în mod car că ţara nu are a se îngriji de viaţă şi deci nici el, guvernul, nu trebue să-şi tulbure liniştea şi buna dispoziţie de-a guverna.

Desigur că, după acest atentat, guvernul îşi va continua liniştit combinaţiunile-i de colaborare şi manevrele de *întărire*, bucuros poate că un loc mai mult pentru târg i s-a pus la dispoziţie pe banca ministerială şi unul mai mult pentru preşidenţia Senatului, mulţumit că aceasta nu s'a întâmplat la preşidenţia Camerei şi a Reşiţei. . .

In timpul acesta însă, dacă partidele din Federaţie, care au luat în piept graţierea lui Moscovici şi a celorlalţi, vor cere guvernului ca preţ pentru mult solicitat colaborare, eliberarea acestora, o va face, liniştit şi consecvent cu credinţa că atentatul este „opera izolată a unui criminal". Doar numai cuo astfel de concepţie ar putea ca să-şi continue organizarea frontului comun contra partidului naţional-liberal. . .

Până când?

Starea în care se află piaţa Clujului şi scumpetea neîntrecută în nici-o altă parte a ţărei în care suntem nevoiţi a trăi, a atins de mult marginile răbdării. In repetate rânduri ne-am făcut datoria de a atrage atenţiunea. La aceasta, noul prefect — acum destul de vechi — s'a găsit îndreptăţit ca, în loc de-a ne da macar nădejdi printr'un program nou de activitate, să ia răspunderea unui activităţi, pe care a găsit-o şi pe care tocmai era chemat, nu să o justifice şi s'o scuze, ci s'o îndrepte. Ni-a vorbit d-l. prefect de o oarecare comisiune de aprovizionare compusă din persoane cu diferite alte ocupaţiuni principale, singurile pentru care pot avea răspunderea — anume creată parcă pentru a servi de ţap ispăşitor. Dar până acum, deşi timp era destul, nu s'a produs în nenorocitul Cluj nici un fapt care să dovedească, cât de puţin măcar că situaţiunea începe a se îndrepta.

Pânea în deosebi continuă a se vinde cu 10 lei, şi încă în ultimul timp de calitate inferioară. Cauza, deşi preţul vitelor a scăzut mult din cauza închiderei graniţei spre Austria şi Ungaria, se vinde cu acelaş preţ ca atunci când vitele se exportau şi erau scumpe.

Laptele a ajuns la 5 lei litru. Şi aşa mai departe, toate articolele au preţuri în lei cu mult mai mari decât în coroane.

Işi închipue oare şeful autorităţii administrative că tăcerea care a urmat după răspunsul literar ce l-a dat însemnează o împăcare a noastră cu această stare de lucruri? D-sa ştie bine că asupra autorităţilor veghează opinia publică, căreia nu-i poate lipsi nici odată mijlocul de-a reacţiona. Răbdarea ei nu poate fi exasperată şi nu e prudent să se exaspereze. Şi apoi ar trebui să se mai ştie că cei mai buni complici ai agitatorilor şi sămănătorilor de anarhie sunt tocmai funcţionarii administrativi cari nu isbutesc a înlătura d pe seama statului vina îngreuerei traiului.

De aceea, îndureraţi ca şi noul prefect, şef al autorităţii administrative din Cluj — care s'a dovedit a fi atât de bine intenţionat — nu isbuteşte să schimbe această nenorocită situaţie, întrebăm cu linişte: *până când?*

Indrăzneală şi obrăznicie

Un caz caracteristic este cazul părintelui Rusu din Tg.-Mureş, care, ca membru al unei comisii financiare, cere ca să nu mai fie convocat la şedinţe în limba maghiară, ci în limba românească.

Poate fi oare o mai firească şi mai dreaptă cerere ca aceasta? Şi totuşi, ziarele din acel oraş „Ellenzék" şi „Székely Napló" supra încărcate de şovinism, nu văd în satisfacerea acestei cereri şi deci în folosirea limbei române faţă de Români, de cât un act care „violează decisiile dela Alba-Iulia". Noi, Românii, nu suntem în gura lor de cât „oameni nesăturaţi de drepturi", cu „autorităţi propagatoare de ură" care ieau „hotăriri oprimatoare" în urma „faimoaselor" decisii dela Alba-Iulia, iar despre cererea părintelui Russu spun că ea de consiliul orăşenesc, a fos *admisă*, numai mulţumită „cavalerismului maghiar al celor doi membri unguri".

Se poate o mai scandaloasă indrăzneală de cât această ieşire a celor două foi ungureşti prin care nu numai că se jignesc adânc drepturile noastre naţionale, dar se sfiedază bat jocuritor şi cea mai înaltă dovadă a sentimentelor noastre umane: hotărîrile dela Alba-Iulia?

Nu înţeleg oare confraţii dela cele două foi maghiare că dacă un ungur are dreptul să pretindă ca limba sa să fie riguros respectată faţă de el, cu atât mai mult îl are acest drept românul de abia scăpat de sub apăsarea stăpânirea ungureşti?

Nici acum adică să nu putem noi pretinde ca limba în care ni se vorbeşte să fie limba românească?

Damps.

Ştiri şi fapte politice

„Viitorul" anunţă publicarea unui document prin care va dovedi că la ministerul Industriei, deşi este d-l gen. Averescu titular, tot consorţiul Tăslăuanu—Veith—Bontescu operează.

*

Dumineeă a avut loc la Chişinău adunarea generală a clubului liberal.

Procedându-se la alegerea comitetului executiv orăşenesc au fost aleşi d-nii: dr. Ciugureanu fost ministru, V. Tantzu, fost deputat, F. Cununâ proprietar, Justin Pratziman membru corespondent al Academiei, dr. E. Cornea, C. Noe, profesor, C. Harly fost senator, H. Dăscălescu profesor, F. Soroceanu proprietar, Ioan Maxim publicist, preotul A. Murea, P. Malcoci avocat, N. Enea proprietar, Ludovic Daus fost deputat, avocat, Gh. Florea profesor, Gh. Dumitriu fost deputat, preotul Andrei Murafa, Al. Oprea avocat, colonel Hudzinschi, A. Demetrescu avocat, V. Kanter comerciant, P. Nedov proprietar, G. Nodrovga muncitor, N. Dimitriu comerciant şi C. Mălai proprietar.

*

La 4 Decembrie, a avut loc la Bacău, sub preşedenţia d-lui Alex. Constantinescu, fost ministru, congresul organizaţiei naţional-liberale din acel judeţ, pentru o reorganizare pe baza noilor Statute.

Contra presei provocătoare

In presa ungurească se comunică importantul proect de lege depus de guvernul Teleki, cu câteva zile înainte de-a demisiona, prin care se fixează grele pedepse pentru presa care dă ştiri tendinţioase şi compromiţătoare intereselor Ungariei. Anume, se prevăd pedepse de închisoare până la 5 ani şi 100.000 coroane pentru cei cari răspândesc astfel de ştiri; iar pentru acei cari le răspândesc în folosul vre-unui stat cu interese contra Ungariei, se prevede închisoare pe viaţă.

Măsura aceasta luată de Ungaria. care în afară de morbidu-i şi utopicu-i şovinism, are, după cum se vede din mai multe acţiuni, o conducere gândită, e de natură a ne indica şi nouă calea pe care trebuie să mergem pentru asigurarea intereselor statului.

Şi la noi este o presă care zilnic nu numai că strecoră ştiri tendinţioase, potrivnice intereselor noastre şi favorabile duşmanilor, dar încă duce campanii, formează şi întreţine curentele primejdioase.

Sunt nenumărate prilejurile în care s'a putut vădi această acţiune a unei anumite presei, dovedită a fi întreţinută direct de străini. In deosebi toată acţiunea anarhică şi revoluţionară a socialismului a găsit în coloanele acestei presă un puternic sprijin. Din punctul acesta de vedere toată presă, întreţinută cu banii d-lui Blank, şi a altor fonduri străine, după legea ungurească, dacă ar fi să se introducă şi la noi, ar trebui să-şi strămute redacţiile în închisoare.

Şi ne întrebăm acum, mai ales acum, când stăm sub impresiunea roadelor pe care, această atitudine a presei înstrăinate dela noi le-a dat, dacă nu ar fi cu mult mai potrivită pentru ţara noastră o astfel de lege.

Acum se poate constata influenţa nefastă şi primejdioasă pe care această presă o are şi acum este timpul ca să se ia măsuri de prevenire, cel puţin pentru viitor, după exemplul Ungariei.

As.

Episcopul Dr. Dimitrie Radu
al Oradiei-Mari

S'a născut în 7 Noembrie 1861 în Uifalău lângă Aiud comit. Albei Inferioare, din părinţi ţărani.

Studiile primare şi le-a făcut în Aiud iar cele secundare în Blaj.

La Roma urmează filozofia şi teologia luând doctoratul în ambele.

In 1885 a fost preotist şi s'a reîntors în ţară, practicând puţin timp în Blaj, căci în 1886 e trimis în Bucureşti ca paroch al Românilor gr. cat. de acolo.

Archiepiscopul Palma le unul prof. de teologia dogmatică la seminarul catolic, unde mai apoi ajunge rector. In 1891 fu numit protopop onorar de către Archiepiscopul Costa, iar Mitropolitul Vancea din Blaj îl numi asesor Consistorial.

In anul 1897 în 9 Maiu, a fost instalat în scaunul de Episcop al Lugoşului — sub Mitropolitul Mihali.

Orator distins, predicile ce le ţinea în catedrala Sf. Iosif din capitală, atrăgeau mulţi ascultători din casele înalte ale Bucureştiului.

Ca Episcop al Lugoşului, a înfiinţat cassa centrală diecesană în 1899, dobândind şi însemnate sume anuale dela stat pentru datoria clerului din Eparhia sa.

De la Lugoş, după moartea Episcopului Pavel, Păr. D. Radu a trecut la Oradea-Mare unde a ridicat frumosul şi măreţul palat al Episcopiei române unite de acolo. In acest palat, pe care s'a ţinut memoriala întrunire a Comitetului partidului naţional în Octombrie 1918, care a decis proclamarea, în Camera maghiară, a independenţei politice a Românilor din fosta Ungarie.

Episcopul Dimitrie Radu a fost un viguros luptător pentru cauza naţională şi un neobosit om de acţiune şi de iniţiativă.

Inginerii contra concesionărei C. F. R.

In ultima întrunire a societăţei politechnice; societate cu un frumos trecut şi o activitate rodnică pe tărâmul ingineriei şi cari cuprinde în mijlocul ei tot ce are mai distins corpul ingineresc român, s'a desbătut şi această chestiune a concesionărei care zdruncină credinţa oricărui bun român în sentimentele patriotice ale conducătorilor noştri.

Depă expunerea amănunţită a stărei rele în care se află căile noastre ferate atât din punct de vedere al conducerii cât şi al lipsei materiilor prime, vagoanelor şi locomotivelor, pentru care nu implică e vina actualului guvern, s'a votat cu unanimitate trimiterea unui protest guvernului.

In comisiunea pentru alcătuirea şi prezentarea protestului au fost aleşi d-nii Anghel Saligny, N. Miclescu, directorul regional C. F. R. din Bucureşti, Tancred Constantinescu etc.

Dezordinea dela căile ferate se datoreşte în primul rând guvernului care nu a avut sau nu a putut să stăvilească sistemul favoritizmului în avansarea inginerilor şi să aibă o atitudine pe cât mai dreaptă dar şi pe atât mai energică faţă de sindicatele roşii care prin sabotajul sistematic al muncei şi materialului făcuse în ultimul timp imposibilă repararea unei maşini în atelierele Statului.

Din cauza favoritismului practicat la direcţia generală a C. F. R. cu ştiinţa şi de cele mai multe ori cu ordinul d-lui general Văleanu şi indisciplinei scandaloase dela Atelierea C. F. R. foarte mulţi ingineri capabili au demisionat, intrând în slujba particularilor unde dacă nu erau mai bine plătiţi, erau incomparabil mai bine trataţi de superiori şi ascultaţi de lucrători.

In privinţa sindicatelor roşii, tolerate din mod criminal atâta vreme de guvernul generalului Averescu, de abia acum s'au luat măsuri drastice împotriva lor, după ce au pricinuit ţărei pagube incomensurabile.

Aceasta e starea de lucruri, desigur, veţi zice, desperată! Şi totuşi *Societatea politechnică* crede că şi această *stare desperată* poate fi îndreptată dacă guvernul va lua măsurile dictate de împrejurări.

Şi ele sunt multe. Dacă se înlătură politica atât cea de partid pe care o practică cei dela Ministerul Comunicaţiilor cât şi cea internaţională la casaţie morţiş sindicatele roşii, atunci se va fi îndreptat 90 la sută din starea actuală de lucruri, căci şi unii şi alţii se vor pune pe muncă odată ce vor fi siguri că nimeni nu-i va putea trece înainte decât prin muncă şi mai multă; singurul criteriu de apreciere.

Odată restabilită munca la locul de cinste de unde lipsea dela răsboi încoace, guvernul va trebui să lea cele mai drastice măsuri pentru pedepsirea necinstei.

Cea mai mică potlogărie pedepsită cu toată rigoarea, nu mai prin eliminarea hoţului din corpul ceferist ci şi prin chemarea lui în faţa tribunalelor civile, va avea efect garantat asupra cinstei şovăelnice a unei părţi din personalul C. F. R.

Inginerii din România Mare şi-au spus cuvântul în chestia concessionării C. F. R. la străini Prin urmare dacă oamenii competinţi, care fac cinste corpului ingineresc şi ţărei prin situaţiile înalte pe care le-au ocupat şi le ocupă şi prin chipul desinteresat şi priceput cum şi-au condus serviciile în fruntea cărora au stat, socotesc că aplicând măsurile expuse mai sus. Căile ferate române, nu numai se vor îndrepta, dar vor reveni la strălucirea de odinioară, ce mai are de zis guvernul şi mai ales Ministerul Comunicaţiilor în fruntea căruia stă „specialistul" general Văleanu?

Intrebăm hotărît guvernul pe baza cărei cercetări şi studii amănunţite „specialistul" general Văleanu s'a convins că Românii nu mai sunt în stare să-şi administreze nişte biete căi ferate?

Intrebările noastre se repetă zadarnic, căci nu rămâne fără răspuns pentru binecuvântatul motiv că nu i-au făcut nici studii, nici cercetări, nici proecte de reorganizare.

Pe d-l general Văleanu îl plângem pentru că s'a lăsat sugestionat de d-l Take Ionescu, omul consortiilor financiare franco-engleze şi al cassei Blank.

In tot cazul răspunderea pentru această afacere manstră făcută de d-l Văleanu, Take Ionescu şi Blank pe spatele ţărei sărăcite, flămânzite, cade asupra generalului Averescu, care nu e destul de atent la cele ce se urzesc în umbra popularităţei sale.

R. R. D.

INFORMAȚII

Aflăm că se intenționează readucerea vechiului administrator al Universității din Cluj deși el a fost judecat, în urma reclamațiunilor profesorilor universitari, că a făcut mare speculă din schimbul leilor în coroane.

*

D-l E. Cozma, șeful agenților secreți la Poliția din Cluj, a fost înaintat ca șef al poliției din Făgăraș.

*

Prefectura locală a luat măsuri ca toți negustorii să afișeze prețurile mărfurilor în vitrine. Cei ce nu o vor face vor fi amendați.

*

Sala Redută va fi desemnată ca sală pentru baluri și serbări populare. In cursul lunei Ianuarie se vor da baluri în folosul diferitelor societăți filantropice.

*

Curtea Marțială din Oradea-Mare a condamnat pe Margareta Knauer la 10 ani închisoare pentru spionaj.

*

Autoritățile competente fac cunoscut că s'a ridicat ordinul cu privire la imobilizarea lânei.

*

Banca orașului Timișoara a hotărît urcarea capitalului la 2 milioane și jumătate.

Numărul profesorilor cursiști înscriși pentru examenele de toamnă, e de 130.

Asociațiunea funcționarilor a ținut eri seara o ședință în care s'a discutat incadrarea funcționarilor. In acest sens se va înainta un memoriu consiliului de miniștri.

*

Judecătoria din Arad a pus în libertate pe conducătorii minieri din Brad cari luaseră parte la grevă.

*

La Cleveland (Statele Unite) a încetat din viață V. P. Stanescu fostul președinte al Societății Carpantina un entuziast luptător pentru cauza națională în America.

*

Socialiști greco-catolici din Timișoara au fost condamnați după cum urmează: Katzler, Franz, Novak, Traian, Muller Koloman, la câte 10 ani muncă silnică, Hradil Georg, Hallay Ioan la câte 7 ani și Velceanu Georg, Kovács Ferentz, la câte cinci ani. Restul acuzaților au fost achitați.

La ministerul cultelor se studiază unificarea salariilor preoților din Transilvania cu salariile preoților din vechiul Regat.

*

Ministerul cultelor a pus la dispoziția epărhiilor ortodoxe române din Transilvania și Banat suma de 4,975.000 lei, leafa preoțimei pe semestrul Octombrie-Martie a anului bugetar 1920—1921.

*

Comisiunea ce va pleca la Praga spre a încheia convenția comercială dintre România și Ceho-Slovacia va fi compusă din d-ni: Hiotu, delegat al ministerului de externe, Pitulescu, directorul general al poștelor, ing. Mereuță, delegat al căilor ferate, Gh, Christodorescu, delegat al ministerului de industrie și comerț și Buescu, delegat al ministerului de finanțe.

La Arad s'au declarat mai multe cazuri de anghină diferică.

*

In județul Bălți s'a dat, săpându-se în diferite regiuni, de multe straturi de cărbuni de pământ, iar lângă aceste straturi de altele bogate în gips.

Secțiunea minelor a Secretariatului de Comerț și de Industrie, a luat măsuri, să trimeată la fața locului, specialiști, cari să studieze amănunțit calitățile găsite redactând un memoriu în acest sens detaliat, ce va fi trimes pe urmă, autorităților superioare din Regat.

*

La Târgu-Mureș, populația evreească a cerut să i-se aprobe clădirea unei noui sinagoge.

*

La Secretariatul general al cultelor un funcționar evreu numit Zucker Mendel a isbit intenționat cu un toc de cerneală în ochi pe funcționarul român Boeru rănindul grav. Rănitul fiind transportat la spital, medicii s'au pronunțat că un ochi e pierdut și celălalt ochiu, fiind infectat.

*

In ziua de 5 crt. în orașele Banatului, populația românească a ținut meetinguri de protestare pentru ciuntirea provinciei.

*

Negustorii cărora li s'au descărcat mărfurile prin diferite stații, conform ordinului Direcțiunei Generală încearcă să protesteze prin camerile de comerț și să dea Direcțiunea Generală în judecată cerând despăgubiri.

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea" tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se va abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a.c.

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana", Cluj, Piața Unirii 7.

*

Se vând în strada Kölcsey 4 (via Strada Atila) o Villă cu patru camere și grădină cu pomilovoare persiene și alte articole de casă.

*

„Pischinger" crema parisien, Mozert, Crema Nougot, Figaro Griloage, Mignon, bonboane de chocolată „Gourmond" confis-erie specială sunt nemai întrecute prăjituri. Se află în toate prăvăliile de delicatesse, cafenele și restaurante.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32.

*

Grădina de iarnă a hotelului Central este locul de întâlnire al elitei.

*

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acțiuni în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere și spirt de prima calitate. Fabrică de rom și cognac, precum și vin în butelii desert și likör.

Cum se distribuie alimentele ceferiștilor din Teiuș

Ni se comunică că d. Dsokecin Layos, sub-șeful gării Teiuș, care este în acelaș timp și conducătorul centrului de distribuție al aprovizionărei personalului dela căile ferate din Teiuș. procedază în mod arbitrar, împărțind după plac alimentele destinate ceferiților și în special celor plătiți mai puțin.

Astfel pentru a dovedi cele afirmate dăm mai jos modul în care susnumitul a făcut distribuția unei rezerve de zahăr din luna Septembrie, care se plătește cu 4 lei chilogramul, în vreme ce zahărul cel nou costă 22 lei chilogramul.

Iată cum a găsit d-sa cu cale să-l împartă:

Dsokebin Layos	50	kgr.
Dr. Aurel Ijac medic. [președ. aprov.	50	„
Simon László casierul [aprov.	25	„
Domocos Ioan magazinerul aprov.	35	„
Stimpel Ioan mag. apr.	35	„
Horwath Iosif distrib.	20	„
Popa Iacob „	20	„
Sava Avram „	20	„
Eeonomu Const. con. [tabil aprov	20	„
Mihalyfalvi Ernö fost [casier aprov.	15	„
Gruia Alex. șef depou	20	„
Antal picher	15	„
Csiki Ianos conduc. [cismăriei	25	„

Acesta este un caz și s'ar putea desigur înșira și altele. In orce caz lucrurile stând astfel nu e de mirare că consumatorii acestui centru care numără vreo 7000 de persoane sunt atât de nemulțumiți.

Cum se exploatează pădurile Statului

Pădurile Statului din Vișeu (județul Maramureș: sunt invadate de Bostrichus. Se va exploate circa 500.000 mcub. lemn de construcție și cherestea, esența molid și brad. Exploatarea e în curgere. Administrația pădurilor din Sighet a dat exploatarea aceasta, după bună învoială, în anteprisa unui Consorțiu compus din Steinmetrz Moses din Visanul de sus și Bor Kereskedelmi (Vinărie) din Sighet. Statul plătește Consorțiului acesta pentru tăiatul și cojitul copacilor 42 de lei de un mcub. pecând Consorțiul plătește lucrătorilor recrutați din rânul populației, băstinașce pentru acelaș lucru 10 lei de mcb.

Pentru anteprenori resultă un venit de 32 de lei la mcub. iar pentru cantitatea de 500.000 mcub.: 500,000 × 32 = aproximativ 1 milion și jumătate lei, iar pentru Stat, adică pentru populația băstinașă, un minus de 1 milion și jumătate lei.

Protestăm contra acestui procedeu neertat, cerem anchetarea casului amintit mai sus, precum și crearea unei cooperative de exploatare, cu sediul în Vișăul de Sus, căreia să i-se dea în antepresă sau darea în anteprisă prin licitație cu oferte închise.

Coresp.

Citiți „Infrățirea"

Cronica teatrală

— „SANDA" de Al. G. Florescu jucată de comp. „Carageale". —

In repertoriul atât de sărac în piese românești, „Sanda" cu toate slăbiciunile sale, ocupă sau mai bine zis a ocupat un loc frumos.

Jucată pentru întâia oară acum vre-o 12 ani pe scena teatrului Național din București cu o interpretare minunată e destul să amintim numele Marioarii Voiculescu și al lui Soreanu piesa a fost primită cu o deosebită simpatie de către public și o bunăvoință care meregea uneori până la elogiu de către critică.

Și a făcut atunci o serie frumoasă; a mai fost apoi reluată vre-o doi-trei ani și în timpul din urmă, neglijată poate de direcția teatrului din București, a fost aproape uitată.

Și totuși piesa merita o soartă mai bună.

E într'însa un conflict puternic, dureros. O mamă văduvă care-și trimite copila în străinătate pentru a nu avea nici-o stavilă în culegerea unor placeri totdeauna vinovate. O fată crescută în atmosfera aceia de jertfă și de exaltare mistică care plutește în pensionatele maicilor catolice. O fată care despărțită de mamă-sa și lipsită de toate îngrijirile pline de dragoste ale unei mame, își înstrăinează sufletul, își leapădă credința în care fusese născută pentru a îmbrățișa alta, o fată pentru care mamă e un cuvânt fără înteles. Și deja în acest antagonism moral între mamă și fiică este un germene de conflict. El va izbucni apoi vijelios când iubind acelaș om se vor găsi rivale. Câtă durere stăpânită, ce luptă nimicitoare trebue să fi fost în sufletul Sandei când știe că cel pe care-l iubia cu toată frăgezimea și gingășia unei iubiri nevinovate s'a omorît pentru dragostea pătimașă a mamei sale.

Incă dela început jignită de atmosfera de frivolitate, de păcat și de fățărnicie în care trăește mamă-sa, atitudinea mamii sale după tragica sinucidere a amantului o hotărăsc să plece din casă și să îmbrace rasa de călugăriță.

După o explicație dureroasă pentru amândouă, Sanda găsește în suflet destulă iubire pentru a ierta pe mamă sa și apoi pleacă. Iar mama sa — și amănuntul e minunat prins — îi scrie unui alt amant să vie s'o mângâie.

Negreșit că piesa are slăbiciuni. Tirade asupra religiei cari nu-și au nici-un rost. O oarecare șovăială și o alunecare în acțiuni și în conflicte secundare care întunecă desfășurarea puternică a conflictului principal, unele amănunte învechite azi și în general o atmosferă de cosmopolitism pe care autorul diplomat de carieră a trăit-o și de care nu s'a putut dezbăra.

Și acum câteva cuvinte despre întepretare. Câteva cuvinte cari nu vor să fie de cât totatâtea încurajări pentru sforțări menite să întărească în măsura mijloacelor lor acea unitate sufletească a tuturor ținuturilor țării și pentru osteneli nu îndeajuns răsplătite.

In rolul „Sandei" d-ra El. Mihăilescu a pus stângăcia, aproape săbătcia cu care anii petrecuți în pensionatul de călugărițe o învăluise, a știut să exteriorize cu mijloace simple contrastul sufletesc dintre fiică și mamă și a avut accente convingătoare.

D-ra Ant. Bruno ne-a redat bine deși cu un sbucium poate nepotrivit uneori slăbiciumea și frivolitatea unei mame cum sunt multe din nefericire.

D-l C. Mărculescu în rolul tutorelui Ștefan Radan ne-a dovedit încă odată că este artistul care are un frumos trecut în teatrul românesc.

D-nele Natalia Vasiliu și Dom. Gregorian, d-nii Cosmin, Decu și Teoharescu și-au dat toate silințele pentru a fi în nota justă.

W.

Regia Monopolurilor Statului

Licitație

In Monitorul Oficial No. 185 din 23 Noembrie se publică licitație pe ziua de 17 Ianuarie 1921 pentru făină, scrobeală și diverse cleiuri necesare stabilimentelor Regiei.

Ofertele însoțite de probe se vor depune din timp la Direcțiunile Generale a Regiei din București sau la Direcțiunile regionale R. M. S. din Cluj și Iași, împreună cu garanția provizorie de 3 la sută în numerar sau efecte de Stat.

Atât la Direcția Generală din București cât și la Direcția regională din Cluj și Iași, se pot vedea: Monitorul Oficial și caetul de sarcini.

Direcțiunea Generală R. M. S.

Dr. ECAT. ARAMA
BOLI DE FEMEI ȘI COPII
CONS. 2—4
STRADA RUDOLF Nr. 13

Intreprinderea de transporturi „VILLÁM"
AUGUSTIN NAGY et COMP.
Transportă cu cele mai favorabile condițiuni și cu responsabilitate deplină.
Calea Regelui Ferdinand 14. Cancelaria și depozit Strada □□ Kis No. 17. □□

Horváth Alexe
Magazin de coloniale și delicatese Cluj, str. Regina Maria No. 17.
Asortat cu Bomboane pentru Crăciun, Ciocolată Licheruri și Vinuri indigene pentru Sărbători.

Kovács și Siklódi
Instalator de electrică și apaduct
Cluj, Piața Unirii No 17.

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește
Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Situația internațională

Conferința de la Londra afară de chestiunea grecească a mai discutat și problema Siriei.

Primul ministru francez Leygues a declarat că Franța a obținut câștig de cauză în privința delimitărei frontierelor Siriei.

După cum era de așteptat rezultatul plebiscitului a fost mai mult decât favorabil revenirei lui Constantin în Grecia.

Armata pe care Venizelos conta așa de mult, e toată de partea lui Constantin, așa încât și ultima speranță venizelistă, că va fi posibilă cu ajutorul ei o lovitură de Stat pentru restabilirea fostului prim-ministru, e spulberată.

Pe de altă parte Constantin a declarat ziarelor englezești că e gata să respecte toate angajamentele luate de Venizelos, inclusiv tratatul din Sévres.

In privința frontului ținut în Anatolia de trupele grecești contra Kemaliștii, Constantin a spus că ele trebue să continue mai departe opera de pacificare și civilizare a Asiei Mici, alături de Aliați.

Alegerile din Iugoslavia odată isprăvite ne așteptăm într'o liniștire a spiritelor. Așteptările noastre au fost înșelate. Radici, șeful partidului țărănesc creiat, odată eliberat din închisoare în urma succesului repurtat de partidul acestuia în alegeri, a început din nou agitațiile separatiste.

Intrebat asupra atitudinei pe care o vor avea deputații țărăniști uzați în parlamentul din Belgrad, Radici a declarat că ei vor cere recunoașterea independenții republicei croate propunând în același timp o alianță economică, politică și militară cu Serbia.

Dacă parlamentul din Belgrad nu va accepta această propunere, atunci deputații croați se vor retrage din parlament pentru a continua lupta pentru independență în fruntea poporului. Guvernul din Belgrad a știut să procedeze cu atâta tact față de aspirațiunile lor din Croato-Slovenia, încât i-a adus pe pragul revoluției. Dacă față de frații de același sânge au întrebuințat sistemul represiunilor barbare nu ne mai miră deportările și crimele exercitate asupra bănățenilor victime fără apărare în mâna imperialismului sârbesc. Situația în Iugoslavia e gravă și după toate aparențele suntem în ajunul războiului civil.

Unificarea Salariilor corpului didactic

După noua decizie a ministerului de instrucție publică, salariile tuturor membrilor corpului didactic de Stat din țările române surori precum și salariile tuturor funcționarilor dependenți de administrația secretariatelor generale, se unifică cu salariile categoriilor respective din vechiul regat și din administrația centrală a ministerului după următoarele norme;

— Invățătorii cari posedă diploma unei școale normale vor primi un salariu de bază 250 lei lunar, în această categorie intră și învățătorii de astăzi cari au bacalaureatul sau au 6 cl. secundare și examen de abilitare ca învățător.

— Invățătorii cu trei ani de serviciu dela obținerea diplomei vor primi 300 lei cei cu șase ani 350 lei, cei cu nouă ani 400 lei.

Invățătorii urbani posedând diploma vor primi un salariu de 400 lei, iar dacă au un serviciu de 12 ani în învățământ vor primi un salariu de bază de 650 lei.

Institutorii dela școalele de aplicație vor primi de asemenea un salariu inițial de 400 lei, respectiv de 650 lei după 12 ani de serviciu în învățământ.

Profesorii secundari titulari după legile din vechiul regat, ori după legile locale din țările române surori, vor primi un salariu inițial de 1000 lei lunar.

Profesorii secundari fără examen de capacitate, dar cari au o licență universitară sau an absolutoriu teologic sau o diplomă teologică, ori studii similare vor primi 80 la sută din salariul titularilor.

Profesorii secundari cari au studii inferioare licenții sau n'au urmat cursuri speciale, se vor considera ca profesori practicanți și vor avea 60 la sută din salariul profesorilor titulari.

Profesorii dela școalele civile ori medii, având diploma vor primi un salariu de bază de 800 lei. Ei vor fi obligați să facă 18 ore pe săptămână. Cei cari vor fi având astăzi 15 ani de funcționare vor fi asimilați cu profesori secundari, vor fi însă obligați să facă 18 ore de curs pe săptămână.

Profesorii din țările alipite cari în momentul unirii cu vechiul regat, vor fi fost profesorii definitivi vor fi socotiți ca definitivi fie că vor funcționa în cursul secundar fie că vor funcționa în cursul mediu sau civil și vor primi leafa gradului lor.

Profesorii cari au intrat în învățământul secundar pentru cursul inferior, neavnâd studii universitare complecte dacă ei au fost aprobați cu titlul definitiv prinir'o decizie specială a autorităților școlare respective, vor avea dreptul la salariul integral al profesorilor dela școalele medii.

In învățământul secundar propriu zis nu vor putea funcționa de cât profesorii cari vor avea cel puțin diploma de absolvire a cursului secundar.

Profesorii de religie vor avea salariile prevăzute pentru profesori de religie din vechiul regat: profesorii de religie dela școalele medii vor avea salariile profesorilor dela aceleași școale. Catecheții din învățământul primar vor avea pe lângă leafa lor de institutori o indemnizație care se va fixa ulterior; deasemenea vor fi plătiți și maeștrii ca maeștrii din vechiul regat.

Toți profesorii dela școalele speciale din noile teritoritori românești vor avea salariile categoriilor respective din vechiul Regat.

Profesorii dela școalele superioare de meserii vor avea pe lângă leafa acelorași profesori din vechiul regat o indemnizație care să le egaleze drepturile din trecut.

Intregul personal administrativ dependent de secretariatele generale se asimilează în privința salariilor cu acelaș personal din Administrația Centrală.

Se fixează pentru Directorii regionali un salariu de bază de 1300 lei și o diurnă fixă de 500 lei

Ultime informațiuni

Prin fir special dela coresp. nostru din București

Ora 1 p. m.

Eri s'a judecat la Curtea Superioară de Justiție Militară recursul socialiștilor condamnați.

D-nii Toma Dragu și Mora susțin apărarea. Colonelul Stătescu îi combate.

După o deliberare de 10 minute. Curtea respinge recursul, condamnații rămânând să-și facă pedeapsa de 5 ani muncă silnică.

*

Din pricina viscolului toate trenurile au plecat cu întârziere.

*

D-nii Inculeț și Pelivan au cerut suspendarea schimbului rublelor deoarece este o nenorocire pentru țară și face jocul speculatorilor.

*

Enver Pașa a fost numit de către Lenin comandant suprem al armatelor rosii din Orient.

*

Premiul Nobel a fost acordat fostului președinte al Statelor Unite Wilson.

*

Deputații majoritari au pregătit un vot de blam d-lui Tăslăuanu printr'o moțiune de neîncredere.

D-l Tăslăuanu a declarat că este gata să iasă din guvern în termen de trei zile. Se face o largă remaniere a guvernului.

TELEGRAME

Suveranii Danemarcei la Paris

Lyon, 9 Decemvrie

Miercuri au sosit la Paris venind din Londra Suveranii Danemarcei. Joi a avut loc un banchet la Elysée onoarea regelui și a reginei. Vineri regele a plecat la Verdun.

Situația în Grecia.

Lyon, 9 Decembrie.

Plebiscitul care a avut loc în Grecia a fost negreșit favorabil lui Constatin.

Notele Antantei par a fi avut o mare înrâurire asupra guvernului. Pe de altă parte se anunță că deschiderea Camerii s'ar fi amânat cu o lună pentru a evita discuțiile cari ar permite minorității venizelistă să arate primejdia politicei actualului guvern. Se fac presiuni asupra lui Constantin pentru a renunța la tron în favoarea fiului său diadochului George.

Un interviev al regelui Constantin.

Lyon, 9 Decembrie.

Intr'un interview acordat Agenției *Havas*, ex-regele Constantin a spus: „Soldații mei sunt gata să apere patrinionismul național grec ca și interesele Antantei cari prin tratatul dela Sévres sunt stâns unite. Cea mai vie dorință a mea este să risipesc o neânțelegere și să dovedesc Antantei loalitatea mea.“

Elveția și fostul împărat Carol

San Paolo, 8 Decembrie

Ziarele relevează faptul că Elveția nu-l va lăsa pe ex-împăratul Carol să plece din țară în cazul când ar fi chemat pe tronul Ungariei fără asentimentul Antantei.

Statutul Ungariei Occidentale.

San Paolo 8 Decembrie

Consiliul Național austriac a aprobat proiectul pentru deschiderea unui credit în sumă de 1 miliard 600 milioane necesar până la începutul lunei lanuarie; apoi a discut si proectul relativ la statutul Ungariei Occidentale ca membră a republicii federale austriace.

Atentatul dela Senat

— Noi amănunte. —

(Dela coresp. nostru din București.)

Ora 1 p. m.

Starea d-lui D Greceanu *se menține gravă.* Episcopului Romulus Ciorogariu *i s'a amputat brațul stâng.* Generalul Coandă *e în stare disperată;* sunt prea puține șanse de scăpare. S'a constatat că o schije i-a perforat abdomenul, atingându-i rinichiul.

Corpul episcopului Demetriu Radu a fost transportat la morgă pentru autopsie apoi îmbălsămat de dr. Minovici și expus la biserica unită unde se va oficia Duminecă serviciul religios. Guvernul a hotărît să-i facă funeraliI naționale. Inhumarea va avea loc în cavoul familiei din satul natal. Se așteaptă sosirea fratelui decedatului, vicariul episcopiei din Oradea-Mare.

MM. LL. Regele și Regina au vizitat pe răniți la spitalul Colțea, fiind viu impresionați. Episcopul Romul Ciorogariu a mulțumit Suveranilor.

Cu ancheta privitoarea la atentat au fost însărcinați generalii Boboc și Botez, d-l Romulus Voinescu, directorul general al Siguranții Statului, D. Cernescu, procuror general și Titu Magheru, procuror. Ancheta e secretă. Nu s'au făcut arestări.

In ultimul moment *s'a constatat prezența a două bombe legate între ele* cun ceasornic deșteptător ca regulator. Una din ele a explodat complect; ceaIaltă numai la vârf, restul ei fiind găsit. D-l Romulus Voinescu a descoperit locul bombelor: în fața fotoliului presidențial.

Atentatul e legat de evadarea dela Jilava. *S'au descoperit în celulele evadaților noi piese compromițătoare.*

*

După ultimele știri sosite la secretariatul internelor, starea d-lui D. Greceanu *s'a înrăutățit,* aceea a episcopului Ciorogariu și senatorului Sp. Gheorghiu s'a ameliorat. *Alți răniți nu mai sunt.*

Corpurile Legiuitoare

Ședința dela 9 Decembrie.

Senatul a ținut ședință la Camera deputaților dimineața. Viscolul a împiedecat venirea celor mai mulți dintre senatori. Ședințe a fost prezidată de d-l Meitani, vice-președinte, care, în câteva cuvinte, înfierează atentatul, face elogiul episcopului Demetriu Radu și urează grabnică însănătoșire colegilor răniți.

D-l Paul Bujor, în numele Federației reprobează crima săvârșită.

Ședința se suspendă în semn de doliu.

Camera deschide ședința sub prezidența d-lui Duiliu Zamfirescu.

D-l Streucher, deputat evreu exprimă în numele evreilor din țara românească indignarea contra atentatului.

Deasemeni înfierează crima și deputatul Ungureanu în numele partidului democrat din Bucovina.

Intrându-se apoi în ordinea de zi, se citește proectul de răspuns la mesajul regal. Discuția răspunsului a fost fixată pentru Miercuri.

Se discută apoi modificarea regulamentului Camerii.

Studențești

„Societatea Studenților în Medicină“ va aranja o serată dansantă Sâmbătă 11 Decembrie c. ora 8 p. m. în sala mare a „Căminului Studențesc“, Ținuta de oraș.

*

Centrul Studențesc „Petru Maior“ va ține Luni, la 13 Dec. ora 8 seara o ședință plenară în sala mare a Căminului Studențesc.

Sunt rugate d-șoarele și d-nii studenți să se prezinte la această ședință în care vechiul Comitet va depune mandatul.

◆ ◆ ◆

S'a început expoziția eftină de Crăciun la magazinul de modă

Lőrinez și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

◆ ◆ ◆

Dela Congresul agricol

In Marele Congres agricol din București, d-l G. Cipăianu, directorul general al Casei Centrale a cooperației și împroprietărirei sătenilor, a făcut un interesant expozeu asupra „Inrâuririi reformei agrare asupra producției agricole în România întregită.

In acest expozeu, d-sa a ajuns la următoarele conluziuni:

Având în vedere că prin nouă repartiție a proprietății rurale în urma reformei agrare, a intrat aproximativ 90 procente din suprafața țării în mâna micilor cultivatori și ținând seamă de faptul că producțiunea agricolă în mica proprietate în România întregită a fost în trecut mai mică pe unitatea de suprafață, decât producția marii proprietății, se impun următoarele măsuri în vederea menținărei producțiuni în perioada de tranziție și sporirea ei pe viitor:

1. Introducerea în legea de împroprietărire a principiului Masarei, pentru a remedia pulverizarea proprietății mici.

2. Declararea indivizibilității loturilor pentru a nu ajunge din nou la pulverizare.

3. Libera înstreinare a loturilor prin simpla aprobare a Casei Centrale de Improprietărire pentru ca pământul să ajungă în mâna sătenilor capabili a-i pune în mare stare de producțiune.

4. Introducerea în lege a modului de cultură a loturilor cu sancțiuni pentru lotașii neascultători.

5. In legătură cu aceasta, reorganizarea serviciilor agricole județene întinse până la comune, ca prin ele să înceapă o cultură rațională agricolă pe mica proprietate.

5. Educațiunea profesională a micilor cultivatori prin școală, prin exemple văzute în fapt la loturi demonstrative cultivate de agronomi, în pepiniere, stațiuni de selecțiunea plantelor și animalelor în ferme.

7. Reorganizarea învățământului agricol de toate gradele pentru a putea forma și pregăti întreg personalul necesar serviciilor agricole administrative elementele pedagogice necesare învățământului, cum și elementele științelor agricole.

Buletin economic

Jugoslavia a introdus cu începere dela 6 Noembrie noui taxe vamale şi anume a ridicat vama la import cu 100%, la export cu 50%, plus 10% la articole de lux.

*

Monitorul Oficial No 190 publică decretul prin care Ministrul comunicaţiilor este împuternicit de a trata cu firma germană Henschel & Fii din Karsel, cumpărarea a 15 locomotive. Pentru aceasta s'a votat un credit de 29.580.000, şi 900.000 lei pentru transport.

*

Filiala „Dresdner Bank" din Bucureşti prin decizia publicată în Monitorul Oficial No. 190, este împuternicită a-şi începe activitatea din nou, însă cu condiţia, de a pune la dispoziţia guvernului român $1^1/_2$ milion lei din Capital.

*

La Conferinţa financiară din Bruxelles s'a hotărît înfiinţarea unui birou internaţional pentru comerţ, care va căuta să înlesnească legăturile comerciale între state.

Proectul referitor a fost alcătuit de englezii Sir Smith şi Hobson.

Din 11 fabrici de ciment pe cari le avem în ţară numai 6 lucrează. Ele produc zilnic 62 vagoane de ciment, sau 38% din producţia normală. Preţul unui vagon loco fabrică Turda este 5000 lei, iar în regat 11.000 lei.

*

Intre Austria şi Ungaria sunt negocieri pentru încheerea unei convenţiei comerciale. Austria va furniza producte industriale, în schimb Ungaria îi va da alimente.

*

Se proectează reluarea exploatării minelor de aluminium din judeţul Bihor. Minele de aluminium din Bihor au aparţinut unei societăţii austro-germane cu un capital de $2^1/_2$ milioane lei. Acuma va participa şi capital francez.

*

In judeţul Hunedoara, a fost descoperit o nouă mină de cărbuni. Extinderea minei este de 5—6 chilometri. Exploatarea va începe în curând.

*

In Praga se va forma o bancă germană, care nu va intra în cartelul băncilor din Cehoslovacia. Banca aceasta are de scop de a susţine interesele economice ale Germaniei.

Copie după Ordonanţă intreg. la Nr. 87615 din 22 Noemvrie 1920.

Ordonanţă

Referitoare la pregătirea planurilor prescrise pentru concesionări de stabilimente din provinciile alipite din vechiul Stat ungar.

Noi Ministrul industriei şi Comerţului, având în vedere drepturile ce ni le dă legea.

Decidem:

1. Planurile, schiţele de trenuri şi situaţiuni, precum şi descrierile ce trebuiesc anexate cererilor pentru concesionare de stabilimente industriale, potrivit §. 26 a art. de lege XVII din 1884, au să fie compuse din următoarele.

a) Un plac de situaţia terenului, pe care se proectează a se face clădirea, cu indicarea tuturor edificiilor existente şi a celor ce să vor clădi, la scară de cel puţin 1/500. Acest plan va cuprinde şi terenurile imediat invecinate cu clădirile şi lucrările aflătoare pe ele.

b) Când stabilimentul se proectează în cuprinsul sau la periferia unei localităţi, se va anexe şi hartă acelei localităţi. In lipsa unei astfel de hărti, se va anexa o schiţa de situaţiunea acelei localităţi, la scara de cel puţin 1.500. în care să fie indicate străzile şi construcţiile ei mai principale. Locul stabilimentului proectat, în ambele cazuri trebuie indicat.

c) Planurile fundaţiei şi secţiunei ale edificiilor ce se vor construri, îndicându-se locurile unde vor fi aşezate maşinile, la o scară de cel puţin 1.200.

d) Descrierea tecimică, care are să cuprindă descrierea amănunţită a teronului, a vecinătăţei şi tot ce prezintă interes în legătură cu instalaţia. O descriere clară a edificiilor şi aranjamentelor mecanice, ce se proectează a se infiinţa, cu indicarea măsurilor ce sunt planure, pentru a se evite, eventealul efect pragubilor pentru interesele private şi pentru interesul general. Toate lucrările aci expuse, au să fie făcute în două exemplare şi au să poarte atât semnătura celui care cere concesionarea, cât şi acelui care le-a executat.

După expirarea termenului până la care a fost expusă lucrarea spre vederea generală, vor fi prevăzute cu clauza următoare:

Nr. .....

Se adevereşte, că a fost expusă în biroul oficiului ..... spre vederea generală din ..... până la ....., ... la 1 ..... 920.

(Subscrierea autorităţei industriale de grad I).

La cererea care se va aduce, trebuesc enumerate aceste lucrări că părţi integrante ale ei, un exemplar va rămâne la dosar, iar celelalt va fi predat celui care a cerut concesiunea.

2. Planurile, schiţele, cât şi descrierea technică, trebue să fie executate de un inginer, care va avea responsabilitatea pentru exactitatea şi fidelitatea lor, semnându-le împreună cu petiţionaruţ.

3. Nu pot executa astfel de lucruri acei ingineri, cari sau în calitate de organe oficiale, sau ca experţi, ar putea să albă oare care rol în cursul procedurii pentru concesionare.

4. Această ordonanţă intră în vigoare de la data publicărei ei în Monitorul oficial şi Gazeta Oficială. Direcţiunea generală a Industriei, este însărcinată cu aducerea ei la indeplinire.

P. Ministrul
Industriei şi comerţului
(ss) Ch. Deleanu.

P. conformitate
P. Stinghe

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piaţa Unirei No. 5.**

Am preluat

Bodega şi Restaurantul

din Cluj, strada Mănăştur No. 7.

Bogat asortiment de delicatese, licheruri, vinuri speciale şi mâncări reci şi calde se află după Teatru şi totdeuna cu preţuri convenabile. Proprietar:

Muntean Iozefa.

Luxor fabrică chimică

strada Kendi No. 1

recomandă articolele sale chimice cea mai bună calitate şi cu cele mai reduse preţuri. Cerneala, vinetele, cremă de ghete etc. în cantitati mari.

Dacă doreşti se fii bine şi eftin îmbrăcat, cercetează

croitoria de domni

Lázár Izsák

unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ştofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Ignaţie Nussbächer

Calea Reg. Ferdinand 37.

Mare asortiment **de foiţe de ţigerete Samum No. 120 costă Lei 90. - Rum, esenţă de licheruri, coloniale şi vopseluri se află foarte eftin.**

Inştiinţare

Posesorii de acţiuni Emis.

Banca Românească

sunt invitaţi conform prospectului acestei emisiuni, a efectua **cel de-al doilea şi ultim vărsământ de lei 400, de acţiune în intervalul de la 1—31 Decembrie 1920; asupra vărsămintelor efectuate după această dată se va precepe o dobândă de întârziere de 10% pe an, aplicându-se în acelaş timp dispoziţiunile codului de comerţ.**

Odată cu facerea vărsămintelor la centrală, se vor libera şi certificatele provizorii.

Vărsămintele se primesc în Bucureşti la sediul Central str. Smârdan No. 5, iar în provincie la sucursalele noastre şi la Băncile unde s'a făcut primul vărsământ.

Banca Românească.

S'a deschis!

Localul de farnă al Varietului Biazini

Program senzaţional. Serviciu prompt. Bilete se pot lua ori când. Reprezentaţia se deschide seara la oara 8.

Porci graşi

(180—200 Kgr.)

se pot cumpăra

în condiţiuni foarte avantajoase câte unul sau în număr mai mare. A se adresa la fabrica de spirt din strada Téglás No. 10. CLUJ.

Calitatea primă

lemne de foc

în sterii şi tăiate, transportate la locuinţă, se pot comanda cel mai eftin la:

Janovitz Vilmos

depozit de lemne Str. Fabricei de chibrituri (Gyufagyár-u.) 15 Telefon No. 127.

BERGNER şi CZIMENT

exploatatori de lemne Cluj.

Lemne de foc tăiate şi stânjeni transportate la locuinţă Biroul şi magazinul: strada Munkácsi 18. Biroul de comandare str. Reg. Maria 18.

După o practică mai îndelungată la Bucureşti, Viena Budapesta, **am redeschis**

atelierul de încălţăminte

unde se pregătesc totfelul de încălţăminte pentru Domni, Dame şi copii, specialist pentru cizme şi jambiere oficereşti.
VASILE SÂNCRĂIAN Cluj, Strada Forduló No. 5.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete şi pantofi

CHIOREAN

în colţul Strada Memorandului şi Kötő lângă Missir.

GRATUIT

SE VA TRIMITE

CALENDARUL ALMANACH

AL ZIARULUI INFRAŢIREA

Tuturor abonaţilor ziarului Infrăţirea şi celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

Renumita Fabrica chimică CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.

Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CONTABIL, absolvent al școalei comerciale superioare, caută serviciu. Adresa la ziar sub „Export".

UN TÂNĂR ROMÂN cu bune recomandații și testimon școlastic, dorește a găsi serviciu ca de scritor în un Birou de stat sau la Căile Ferate. Cei cari doresc a mă primi să se adreseză la Emilian Nistor Comuna Dumbrăvița, plasa Beclean, jud. Solnoc-Dobâca.

STUDENT în drept caută ocupația pentru 5 sau 6 oare la zi. Vorbește limba română, ghermană și maghiară Adresa la ziar sub 77.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE str. Kölcsey No. 4 (via str. Atilla) o Villa cu 4 camere și gradina cu pom fructiferi covoare persiane și alte articole de casă.

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Consiliul orașului.
Secția Industriala și comerțului.

No. 6437—1920. cons.

Avis.

Se aduce la cunoștința interesaților, ca în 21. l. c. expirând termenul conformării firmelor act. la Ord. 2424—1920. pref. și 6437—1920. cons. în acesa zi va începe controla referitoare. Proprietarii firmelor, inscripțiilor etc. cari nu sunt conform dispozițiunelor acelor ordinanțe se vor pedepsi după normelor ordonanței.

Cluj, în 8 Decemvrie 1920.

Consilier incredințat cu executare:
Dr. DANDEA m. p.

Goldberger Kálmán
Croitorie modernă
Strada N. Iorga No. 5.

Se află în depozit ștofe Franceze și Engleze, totdeodată confecționează costume după ultima modă Prețuri convenabile.

Făclii de parafină,
care nu se sting nici la cea mai mare furtună.

Totfeliul de făclii pentru luminat sub cerul liber precum; la edificat, mine, pompieri, se află în orice cantitate la Fabrica chimică:

„ALPHA"
Societate pe Acțiunii, Cluj Str. Regele Ferdinand 38. II. 48. [illegible] de se pot comanda. A[illegible] telegrafică „Alpha" Cluj.

CITIȚI

Cărțile pedagogice, literare și populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și riscul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Claparède. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu — 6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română — 7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română — 4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștrii — 2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învățământului primar — —·—
„ „ — Didactica generală — —·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române — 10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor — 1·—
V. Munteanu. — Indrumări noi în învățământul primar — 1·25
„ „ Reforma orariului și surmenajul școlar — 1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi — 3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învățământ — 2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Tratarea și corectarea temelor — 1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei — 12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută — 15·—
„ Noțiuni de Pedagogie Generală — 5·—
„ Istoria Pedagogiei — 9·—
„ Didactica — —·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul și sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu 6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie și Pedagogie — Traduceri 6·—
Al. Valeriu. — *„Logica"* pentru școalele normale și seminarii — 11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română — 6·—
D. D. Patrașcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română 5·—
„ Candidat fără noroc ed· II — 5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morței — 4·—
„ Sărbătoarea pâinii — 4·—
„ Negutători de arome ed. II. 5·— — 5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii — 5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtășită — 5·—
„ Strigoiul — 7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă — 5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I — 4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II — 4·—
V. Crăsescu. — Fugarul din seminar — vol. II. — 2·—
„ In ajunul Crăciunului — vol. III — 2·—
„ Pe drum — vol. IV — 2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele — 2·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție — 3·—
G. Popescu Ciocănel. — Brașoave — 1·50
Th. Speranția. — Proză — 2·—
D. Teleor. — Nuvele alese — 1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines — 4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man — 7·50
„ Luncușoara în Parasemi — 6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin — 7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907 — 2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen" — 2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice — 10·—
I. Costin. — Schițe — 1·—

NOTE ȘI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie) — 6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor — 4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge — 5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia — 2·—
O. Wilde. — Poeme în proză — 1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni — 3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război — 2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun — 4·—
I. Giurgea. — Pribegie — 5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevărații Israeliți — 2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV — 4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman — —·50
C. Moldovanu. — Autori și Actori — 8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe — 2·—
H. Ibsen. — Brand — 3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece — 1·—
C. Moldovanu. — Fluturii — 1·—
Radu Rosetti. — O lecție — 2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Nazat — 1·—
V. Costescu. — Strămbunii (teatru școlar) — —·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe — 5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului — 3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui — 2·—
Vanda Mihail. — Versuri — 3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului — 3·—
Radu Rosetti. — Valuri — 2·—
„ „ Cele din urmă — 1·50
„ „ Din toate — 3·—
I. Al. George. — Aquile — 2·—
„ Domus Taciturna — 2·—
T. Dutescu Dutu. — Carol Vodă făt frumos — —·50
Goethe. — Hermann și Dorothei, text german — 1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic — 3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Colțea — 5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale — 3·—
Dr. O. Melier, — Medicul Familiei — 4·50
„ Higiena Sexuală — —·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei — 5·—
„ Venera fecundă și calipedică — 4·—
Dr. Gh Fischer. — Păstrarea vederii — 6·—
„ Auzului — 12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie — 10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz — 2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepționale — 5·—
T. Dutescu Dutu. — Din vatra unui sătean cuminte — 2·—
Popp. — Tratat vinicol — 3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român — 3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului — 2·50
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar — 7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori — 2·—
V. Săvianu. — Tratat practic de vinicultură și viticultură — 1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină — 1·—
L. Leist. — Voyage à Paris — 2·50
H. S. — Dialog român german — 1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliților — 1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor — 3·—
G. Antonescu. — Dicționar româîn-francez — 8·—
H. S. — Conferințele „Vieței Noui" — 3·—
M. Kogălniceanu. — Letopisiți 3 volume — 30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale — 2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași — 1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare — 2·50

„CAMINUL" BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Natalița, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mării, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — In voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere:* Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola:* Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu:* Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Moliere:* Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaș:* Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Tours.
37. *G. Aslan:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu:* Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu:* Poeme.
45-56. *Petre V. Haneș:* Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi:* Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri:* Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru:* Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi:* Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu:* Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett:* Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Scriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Șerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. franceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru ; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florența
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărți populare.

Carte de semne — —·25
Visul Macei Domnului — —·25
Epistolia Domnului — —·25
Minunile Sf. Sisoie — —·25
Orațiuni și Evangelia țigănească —·25
Micul Dor, cântece noui — —·25
Dorul, 64 pagini — —·75
Explicarea viselor — 1·—
Carte de vise mari — 2·—
Alexandru Macedon — 2·50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului — 3·—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți — 2·50
Adevăratul cod al manierelor elegante — 3·75
Epistolarul amorului și al felicitărilor — 3·75
Carte de stea — 1·—
Prohodul Domnului — 1·25
Calendarul cu zodii pe 150 ani 4·50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul — —·75
Doftorul fără bani — —·25
Misterele din Porter Squar — —·75
Oglinda Omului (litere cirilice) 1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice) 1·50
Sf. Haralambie — —·25
Sf. Alexe — —·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à — —·75
Mihai-Viteazul și Călăul (2 vol.) à —·75
Calendarul Foaie — —·—
Calendarul Portativ, pentru buzurna — —·—

FONA ANDOR magazin de haine model Vienez paltoane și costume
Palatul Vulturului (Sas-épület) ORADEA-MARE.

TOATE DOAMNELE

din elită întrebuințează **FORMALYSOLUL**

recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL“ nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea“ fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. CLUJ

„PREVEDEREA“

Societate Anonimă Română de Asigurări

BRAILA

CAPITAL SOCIAL LEI 10.000.000
REASIGURĂRI CU FONDURI DE GARANȚII PESTE UN MILLIARD

Agențiile din Ardeal, fiind în curs de organizare, Societatea își va începe în curind activitatea în toate ramurile principale și anume:

„Incendiu“: In condițiunile cele mai avantagioase și contra tuturor riscurilor.
„Transport“: Maritim, Fluvial și Terestru, înclusiv riscul de mine.
„Grindină“: Cu depozițiuni cât mai prielnice.
„Accidente“: Asigurări individuale cu și fără restituirea primelor. Asigurări de răspundere civilă sub toate formele. Automobile, fie dauna directă fie indirectă.
„Viața“: In combinațiunile cele mai moderne și cele mai favorabile. Rente viagare imediate și amânate.

Soc. „PREVEDEREA“ dispune de puternice înjghebări de reasigurări cu fonduri de garanții de peste un miliard.

Soc. „PREVEDEREA“ privește ca menirea sa de a conlucra din răsputeri la refacerea și desvoltarea economiei naționale.

Soc. „PREVEDEREA“ examinează orice caz cu perfectă corectitudine și lichidează orice diferend pe cale de arbitraj, spre a feri pe clienții săi de tărăgăneli costisitoare.

Orice propunere, până să se înființeze întreaga rețea a Agențiilor în Ardeal, urmează să fie adresată, spre examinare și rezolvare.

Sediului Central din Braila.

AVIZ!

CROITORIA
Nicolea Moldovan
Str. Regina Maria 20, confecționează haine militare și civile pentru sărbători, având un stoc de stofe în magazin

FIRMĂ FONDATĂ IN 1893
GOTTLIEB GRUPPER
AGENTURĂ - COMISION - REPREZENTANȚE
BRAILA,
Str. Sf. Petru 9.

Dorește a intra în legături de afaceri cu domni comercianți și industriași din Ardeal, cari ar avea interese la BRAILA, mare oraș comercial și port la Dunăre. — Corespondență română și germană.

Mai curat, mai curând și mai ieftin curățește:
FINZLER
Spălătoria chimică CLUJ, Strada Kriza.

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor e curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Dela Consiliul orașului Cluj.

No. 3607—1920.

Publicare de Licitațiune
pentru exaranderea și amplificarea uzinei electrice a orașului Cluj.

Se aduce la cunoștința publică, ca uzinele electrice a orașului Cluj cu toate acesoriile se exarandează, la caz de ofertă convenabilă.

Sunt invitați toți acei întreprinzători de branșă, cari doresc se concureze, ca se-și susțină ofertele la registratura consiliului orășănesc în oarele cel mult până în 1. Martie 1920.

Condițiunile detailate sunt cele din praiectul de contract cari toate, pre cum și modelele ofertelor se pot vedea în biroul referentului consilier Dr. E. Dandea primăria et. 1 ușa 34.

Cluj, la 19 Noembrie 1920.

Primar:
Dr. Pop.

Se caută vânzători speciali în vânzarea articolelor de coloniale, technice essență, chimice etc. Se poseadă limba română, germană și maghiară. Plată bună. A se adresa dela oara 8—10 la Hotelul New-York, Iuliu Rákos.

Ocaziune de Crăciun
Haine, paltoană și capele confecționează cel mai eftin și vinde Firma **Adler** strada Iuliu Maniu No. 5

HANN & COMP.
Societate Anonimă de Comerț pentru mașini și articole tehnice
CLUJ, Str. Heltai No. 3.
Deposit **despărțământului mașinelor** reuniunei econ. săsești ardelene Sibiu.

MAGAZIN MARE
de mașini pentru agricultura și industriă, ca: pluguri, batoazele de cucuruz, mașine de tocat pae, mașine de tăiat sfecle etc. Unsoare de căruțe, uleuri de uns mașine, unsoare consistenta „TOVOTTE“ și totfelul articole technice.

„MAGAZINUL BARZA“
senzație de Crăciun:
1 rochie de ștofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus.

Dacă vreți
să mâncați și să beți bine, veniți la Restaurantul:
RETHY și MAIOROȘ
Str. Iuliu Maniu No. 8.

A APARUT:
Anul VIII. No. 10. Octombrie 1920.
„DEMOCRAȚIA“
REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA
REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:
Horia Furtună. — Probleme financiare internaționale.
Mircea Djuvara. — Câteva cuvinte despre Mica Înțelegere.
Romulus Anghelescu. — Invățămintele grevei generale.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte, Documente și Recenzii.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

Parfumeria „ELITEI“
Calea Victoriei 51 BUCURESTI.
Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!
Expediții în colete poștale contra remburs în vechiul Regat și Besarabia. En gros — En detail.

Dnii ADVOCATI sunt rugati să trimite urgent **Lei 100**
pe adresa Inst. de Arte Grafice **ALEXANDRU ANCA** Cluj, Piața Unirii, pentru a fi Abonați la
jurnalul advocațial de termene **ügyvédi határidő napló**
care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor și lista advocaților din Transilvania.
Calendar de masă Lei 10·— și de părete Lei 4.—
Tot aici să află tot felul de tipărituri advocațiale.

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana“ Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

Anul. No. 102 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Luni 13 Decembrie 1920

Infrăți

Muzeul Asociațiunii Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

„FRONTUL COMUN"

Cel dintâi act violent de anarhie a surprins lumea noastră politică, după cum se știe, într'o complectă confusiune și desorientare asupra situației reale în care se găsește țara. In timp ce de nenumărate ori s'a atras atențiunea de către fruntașii partidului național-liberal, că cea mai mare grijă trebuiește purtată acțiunei subversive puternic alimentată de demagogie, pentru a fi prevenite efectele ei rele, atât guvernul cât și opoziția a așa numiților oameni noui, s'au întrecut în a crea teren favorabil tuturor agitatorilor. Iar când recenta condamnare a acestora s'a dat, ca o slabă satisfacție ordinei primejduite, din câte părți nu au răsunat glasuri care să ceară grațierea, libertatea acestora pentru a ne primejdui mai ușor statul?

Iată în ce rătăcire lovitura dela Senat a surprins lumea politică a tuturor taberilor care pretind cu atâta înverșunare și cu mai multă sterilitate, dreptul și putința de-a regenera țara.

Im timp ce socialiștii internaționali și revoluționari, după eșuarea grevei generale, se organizau pentru a pregăti acțiunea anarhică începută acum la Senat, toate partidele oamenilor noi, campionii regenerărei, intrecându-se în sprijinirea și exploatarea demagogiei dela sate și dela orașe, prin tot felul de manevre și combinațiuni de fuziune și colaborare a organizau „frontul comun" contra ... partidului național-liberal.

Nu interesele țării în primul rând, care reclamau, și reclamă tot mai mult, consolidarea internă prin muncă spornică în toate domeniile; nu grija dușmanilor din afară și a celor dinăuntru a preocupat lumea politică a celor noui, regeneratori, pentru organizarea unui front unic de muncă și abnegație, de silințe lipsite de preocupări personale, ci tocmai aceste preocupări le-au călăuzit acțiunea și au îndemnat a face front contra ordinei și competenței.

Grija și silința transformării unor înjghebări de circumstanță și efemere în partide de guvernământ, pentru a stăpâni prin ele țara și binefacerile puterii, în numele regenerării, au fost cu mult mai puternice de cât interesele superioare ale neamului. De aceea nu numai că aceste preocupări au împiedecat vederea adevăratului dușman, dar încă, orbirea patimei a făcut de multe ori un aliat din acest dușman.

Dela candidarea Federației pe liste comune cu socialiștii revoluționari și până la cererea de grațiere a condamnaților de acum, s'au perindat un șir nesfârșit de alianțe și acțiuni în cuprinsul aceluiaș front comun, menit a înlesni prosperarea și consolidarea, prin o aproplată și îndelungată guvernare, a tuturor aparițiilor politice lipsite de consistență și doctrină.

Și, este firesc ca, din această goană după popularitate și forță electorală, care a încurajat atât de mult tendințele subversive, să răsară focare de anarhia atât de primejdioase, din care apoi să se deslănțue teroarea de sânge al cărui început-e acum așa de dureros simțit.

Stăpânite de acelaș păcat original, al neputinței, „partidele" din opoziție și cu acel dela guvern, s'au întâlnit pe acelaș drum al urei și al complotului. Și astfel, și partidul „poporului", nu cu mai puțin împarte răspunderea efectelor pe care politica demagogică acum le înregistrează.

Acum însă când complotul urei și al neputinței și-a dat primul rod, mai mult ca oricând se poate vedea că nu frontul comun contra singurului partid de ordine și muncă constructivă trebuia să fie preocuparea „regeneratorilor" și a oamenilor noui. Înăuntrul țării singurul front comun despre care este permis să se vorbească, este acel cel tuturor energiilor și forțelor lucrătoare contra demagogiei și a acțiunei subversine distrugătoare.

A nu se înțelege aceasta nici în clipa când ni se dă cel din urmă avertisment prin cel dintâi semnal sângeros, ar fi să nu mai putem nădăjdui în puterea de solidaritate a neamului nostru.

Să dispară meschina grijă de de partid și de interese personale și să se deschidă drum larg preocupărilor generale a intereselor obștești și naționale.

Contra lenei și a câștigului fără muncă; contra corupției dușmanilor din afară și dinăuntru, să se strângă rândurile, să se unească energiile, să se facă cu adevărat un front comun. Frontul comun al muncii, al cinstei și al iubirei de neam, acesta este singurul front comun, pe care, cei dintâi, tocmai *regeneratorii* și *oamenii noui* ar fi fost datori să-l alcătuiască. *Ev.*

Conferința dela Londra s'a terminat

Lyon, 11 Decembrie.

Conferința dela Londra care s'a terminat, a fost rodnică în rezultate. Opt zile de discuțiuni au fost îndeajuns pentru a permite reprezentanților celor trei puteri și în special Franței și Angliei să ajungă la un acord complet asupra măsurilor ce trebuesc luate pentru a para noua situație din Grecia. Un astfel de rezultat părea în afară de orice speranță la începutul negocierilor.

Din partea Franței se pare că ea va adopta o pozițiune fățișă contra Franței pe câtăvreme Anglia dorea o atitudine de expectativă.

Atâția morți nevinovați!

Atentatul politic dela senat a omorît, din întâmplare, prin oarba nimerire a frânturilor din bomba infernală, tocmai pe oamenii cei mai nevinovați de situația noastră politică și socială, rea, de bună seamă, în multe privinți și nevoită să se schimbe, subt impulsul noilor cerințe ale vremii.

Dar e acest atentat un semn că schimbarea se va face înspre mai bine? Intrebarea va chiuni pe multă lume și vor fi unii, cari reci în argumentarea lor quasi-științifică sau poate chiar interesați, vor răspunde printr'un crud da.

Noi însă, bizuiți doar pe bunul simț și pe omenia comună, vom spune că nu.

Un fapt, care nu cuprinde în sine un element moral, cum poate s'aducă vre-o îndreptare în bine? S'a falsificat morala într' atâta încât să creadă cineva că e îndreptățit un omor — și, mai ales, asupra cuiva nevinovat?

Cel care a adus bomba la senat și cei care au plănuit actul sunt, mai mult decât probabil, din ceata anarhiștilor, cari vor să răstoarne prin violență actuala stare de lucruri, ca nedreaptă. De fapt, e dorința de răsbunare a omului care n'a putut parveni să se bucure de toate plăcerile vieții. N'a putut, de cele mai multe ori, nu fiindcă l-au împiedicat ceilalți, dar pentru că n'a avut meritele necesare, cari, or'cât de înverșunată ar fi împotrivirea altora, tot ar fi isbutit să iasă la lumină și să cucerească izbânda.

De altfel. un succes dobândit pe alte căi și nu pe acelea ale unor calități probate și-a unei tenace pregătiri și răbdări, nu poate dura, e ceva efemer și el nu aduce decât o grabnică și amară desamăgire după o zadarnică încântare cu planuri neîndreptățite. A dori să cucerești supremația politică în numele unei minorități de oameni, cari nu se deosebesc de ceilalți decât prin mai multă poftă de viață, nu înseamnă a ferici lumea și nu te îndreptățește, în nici-un caz, să-i suprimi pe protivnici ca pe niște simpli bandiți, pe ei, cărora valoarea personală le-a dat, în primul rând, situația înaltă socială, pe care o invidiază pe nedrept cel nedotat bine de natură și nepregătit de școală.

Că e o nedreptate în împărțirea bunurilor pe pământ, e adevărat, și dovada a făcut-o războiul mondial mai bine decât or'ce; că va urma o prefacere, asta e sigur, dar ea va merge încet, cu pași siguri ai unei evoluții lente, pregătite de cultura, care va schimba sufletele, făcându-le mai bune, mai umane.

A forța această prefacere și a o grăbi, adică a strica mersul normal al societății, e nu numai a face o greșală și a împiedica adevăratul progres al umanității, dar e și o crimă împotriva generațiilor actuale.

N. G.-T.

Cuvinte și documente

Credința mea este că va veni curând timpul când Românii vor înțelege, că nici libertatea nu este anarchie, nici legalitatea nu este despotism; și că autoritatea, cu cât este indispensabilă societaților, cu atât ea trebuie să fie mai întărită, făcând'o să derive dela lege, a cărei suveranitate este singurul principiu care poate conduce societățile moderne; și că libertatea, cu cât este mai necesară, cu atât trebue să fie sub-ordonată rațiunii și științii. Simțul moral nu poate răbda mult timp a vedea pe acei cari trebuie să fie auxiliarii cei mai puternici ai civilisațiunii, pe preot, pe învățător și pe învățătoare, pe judecător și pe soldat, întrebuințați ca instrumente politice, ca agenți electorali și de corupțiune; nu poate rabda mult timp să vadă urmându-se în afară o politică reprobată de națiune prin mai multe acte solemne, și să vadă că, sub cuvântul de a ținea sus drapelul național, se aleagă jocul periculos al întâmplărilor, să ne ducem să compromitem demnitatea noastră, expunându-ne la umilințe și să dăm pe toată ziua ocaziune străinilor de a se amesteca în afacerile noastre din lăuntru, și astfel să se inaugureze o eră de ingerență a streinului. *Ion Ghica*

(Scrisori către Alexandri.)

VOINȚA UNUI POPOR

Moartea tragică a regelui Greciei, întâmplată în împrejurări cari ne amintesc atmosfera de apăsătoare fatalitate din teatrul shakesperian a adus cu ea o serie întreagă de complicațiuni: succesiunea la tron, chestiunea intereselor Marilor Puteri aliate în Orient, lupte lăuntrice în Grecia și divergențe de opinii în cercurile diplomației străine și un aprig conflict între Grecia și cele trei Mari Puteri.

Conflictul acesta are însă un înțeles care trebue să ne rețină atenția; el este caracteristic pentru raporturile reale cari există între statele mari și statele mici.

Amenințările și măsurile luate de aliați pentru a-și impune punctul lor de vedere, fără să țină seama nici de trecut nici de cuvântul dat erau menite să siluiască voința poporului grec.

Și din acest punct de vedere încercarea lor, trecând cu vederea peste caracterul ei arbitrar și în contrazicere cu idealul de dreptate între națiuni, nu putea să aibă un succes definitiv.

Voința uni popor e sfântă, este lege. Oricâte amenințări s'ar face cu scopul de a o înfrânge, ea rămâne în picioare și în cele din urmă sârșește prin a triumfa. Impotriva revoluțiunei franceze se ridicase Europa întreagă: și totuși din neegala luptă ce s'a dat revoluția a eșit învingătoare. Astăzi când conștiința masselor luminează mai puternic decât atunci, orice încercare de a trece peste voința unui popor, chiar dacă ar apuca pe o cale greșită, este zadarnică. Ea poate izbuti pentru o clipă, dar niciodată nu va putea avea un caracter definitiv.

Amenințările aliaților au avut aceași soartă. Plebiscitul care a avut loc Duminecă în Grecia s'a rostit pentru revenirea lui Constantin. Acelaș om gonit acum doi ani de pe tron p in voința poporului, este adus astăzi și reîntronat prin atotputernicia celeaș voințe. Psichologia masselor are astfel de contraziceri. Motivele tainice cari îndeamnă massele să facă acte în aparență contradictorii nu le putem vedea lămurit pentrucă sufletul omenesc păstrează ascunzișuri adânci pe cari n'avem mijloace să le cercetăm. Și cât de neasemuit mai greu de înțeles este acea uriașa colectivitate care alcătuește sufletul unei națiuni.

Deaceia cercetând istoria omenirei întâlnim atâtea lucruri, atâtea fapte pe cari nu le pricepem, al căror rost nu-l vedem, Evoluția popoarelor este plină de asemenea enigme. Dar pentrucă firea omenească cere totdeauna un răspuns și pentru că rațiunea noastră nu poate despărți cauza de efect, am căutat ne-am străduit și am găsit explicări. Dar cine ne poate chezășui că sunt cele adevărate?

In fața actelor de voință ale unei națiuni trebue dar să ne plecăm ca și în fața fatalității Peste tainca-i putere nimeni nu poate trece. E ca și cum am vrea să oprim curgerea vremii.

Ne vom mulțumi, dar să le analizăm, să le pătrundem înțelesul, să le căutăm cusururile, să le înregistrăm pentrucă niciodată nici o putere străină de ele nu va putea să împiedece lucruri care-și au locul în evoluția universală și prin urmare fatal vor trebui să se întâmple. *W. I.*

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Un frumos program de activitate culturală

Românul publică sub-semnătura D-lui Vasile Goldiș, ca președinte, programul de muncă al „Asociațiunei arădane pentru cultura poporului român". Sintetizând problemele a căror realizare face obiectul muncii viitoare a „Asociațiunei arădane", acest program elaborat de către unul comitet arată între altele că:

Asociațiunea va avea, înainte de toate, să desăvârșească munca sa de reorganizare prin înființarea unui club al Asociațiunii, care împreună cu cercul militar din Arad, să-și aibe locșlul său propriu, locul de întâlnire al tutulor românilor de bine. Un regulament intern va norma felul de a funcționa al clubului.

Comitetul Asociațiunii va lua inițiativa pentru înființarea unui puternic cor mixt și bărbătesc aici în Arad, menit să umple, prin cultivarea muzicei naționale și clasice, un gol simțit în viața noastră artistică. Această reuniune de muzică va căuta cu timpul să-și complecteze programul său de muncă, înființând o orhestră din iubitorii de artă cari cunosc vre-un instrument.

O intensivă propagandă va fi chemată să realizeze acelaș lucru și în provincie, înființându-se în toate comunele aparținătoare județului coruri vocale și fanfare.

Asociațiunea va organiza, încă în iarna aceasta, o serie de conferințe în orașul Arad, care vor aborda cu predilecție chestiuni din domeniul istoriei noastre naționale, al literaturii și geografiei române, fiind însoțite, după posibilitate, cu proiecțiuni potrivite.

Se va îngriji apoi ca astfel de conferințe să se țină și în provincie, cel puțin în comunele cele mai fruntașe ale județului.

Dar ca această propagandă culturală să poată fi încununată de succes, e nevoie ca în sînul Asociațiunii să se pună baza unei biblioteci de împrumutat, care să răspândească în întreg județul cultura națională și cunoștințele practice, iar în fiecare comună să se înființeze câte o casă de lectură, înzestrată cu biblioteci potrivite, cari vor sfârși prin a fi adevărate „Case de educație națională".

Pentru întărirea sentimentului moral în sînul poporului Asociațiunea, în înțelegere cu P. S. Sa d. Episcop al Aradului, va elabora un program de predici sistematice, cari ținând seama de nevoile locale, se vor rosti, în cursul iernii, de pe amvonul tuturor bisericilor românești.

Pentru refacerea industriei noastre casnice comitetul, Asociațiunii va iniția romanizarea portului în comunele unde acesta e pe cale de a se pierde, se va îngriji de un local unde să se valorizeze produsele industriei casnice românești și va căuta să înființeze un muzeu etnografic, în care să se colecționeze și păstreze toate lucrările de artă națională din aceste părți ale țării.

Pentru a trezi în membrii ei dragoste față de natură, și mai ales pentru a le da posibilitatea de-a cunoaște din intuiție proprie locurile mai însemnate de pe pământul țării românești. Asociațiunea va înființa o societate de turistică.

Un teatru românesc permanent în Arad ar înlesni nespus de mult succesul propagandei culturale pe care o întreprinde Asociațiunea. Condus de acest adevăr, comitetul va studia în amănunte această problemă și va stărui din răsputeri pentru rezolvirea cât mai urgentă a ei. Un pas însemnat în această direcție se va face, de îndată ce se va găsi posibilitatea ca Aradul să aibe anual o stagiune teatrală de cel puțin trei luni, cu reprezentări de piese teatrale (drame și comedii), operete și chiar opere.

E inutil a mai insista asupra oportunității realizării acestui frumos program. Tot ce dorim e ca inițiativa arădană să găsească ecou cât mai larg în întreg Ardealul și întreprinderi similare să canalizeze energiile naționale pentru opera cea mare a desăvârșirei românizărei și solidarizărei.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Dr. Iosif Iuliu Olariu

La 5 Decembrie a încetat din viață protosinghelul dr. Iosif Iuliu Olariu, directorul Institutului Teologic și Pedagogic din Caransebeș.

Defunctul era un bărbat distins și un scriitor bisericesc de o deosebită valoare. Intreaga sa activitate a consacrat-o scrierilor bisericești și educațiunei religioase a poporului.

Două generații de teologi au trecut prin mâinile sale, două generații cari-i poartă o adâncă și pioasă recunoștință pentru chipul cum el a înțeles să-și facă datoria de cărturar și îndrumător sufletesc.

In afară de numeroasele sale scrieri de teologie științifică, defunctul a mai scris manuale de școală pentru institutul pe care-l conducea cu atâta competință și dragoste, manuale a căror lipsă era așa de mult simțită.

Bun Român, suflet deschis, defunctul se bucura de-iubirea celor mulți.

De aceia la înmormântarea sa care a avut loc Duminecă au ținut să ia parte, ca o dovadă de recunoștință și de admirație, întreaga preoțime și toți învățătorii din dieceza Caransebeșului precum și numeroși credincioși.

O.

Citind revistele maghiare

Napkelet No. 6.

Rubrica „*Contra politicei*" continuă să se îmbrace în haina tainei. In articolul lui I. Bartalis „*In fața artei noui*" domnește o atmosferă înăbușită iar contururile principiilor pe cari intenționează să le comunice se ascund în fraze în aparență neclare, sugestive însă pentru cei vizați. Anunță poeților din Ardeal și Banat „răsunetul buciumului de alarmă". „Cătușele — rușinea gândirii omenești — s'au sfărâmat... jertfele războiului au complectat falimentul... nu mai există ură... schingiuitele milioane s'au întâlnit într'o o singură îmbrățișare... iar șobolanii lumei ce se scufundă aleargă pe bord cu țipete stridente". Sunt toate expresii „contra politicei", însă par a fi contra politicei *actuale*. „Noua artă trebue să fie arta masselor universale, cuvântul cel mai sângeros luminat de făclia credinței unui nou sistem mondial, care să dea raiul aci pe pământ", iată în ce se cuprinde întreg fondul articolului și ce impresionează pe scriitor făcându-l să exclame: Poeți noui, scuturați rămășițele epocelor epigone și rămâneți în speranța întâlnirei și voinței de mâine".

Prin acest articol semnificativ revista pare a anunța atitudinea și culoarea ei în viitor ceace ar fi o deviare dela scopul cultural anunțat la apariția sa.

De remarcat în acest număr al revistei, traducerea nuvelei. *Socoteala* de A. Vlahuță, pentru a cărui memorie redacția revistei consacră o scurtă biografie clasificându-l pe Vlahuță ca „spiritul care a știut să se înalțe în sferele universale ale omenirei și cu toate că focul sufletului său să revarsă în primul rând asupra poporului care l'a născut totuși lumina lui strălucește pentru toate națiunile lumii". Este un început a cărui continuare este necesară pentru cunoașterea reciprocă, nu în luptele înverșunate ale arenei politice, ci în însuși adevăratul fond sufletesc care există la baza oricărei acțiuni.

* * *

Speranța, No. 1.

La 1 Noembrie a. c. a apărut o nouă revistă lunară sub conducerea lui I. Eugen Nagy cu titlul sugestiv „*Speranța*". In numărul prim, se remarcă lucrarea lui N. Iancso „*Despre estetica paradoxului*" în care prin mai multe citate încearcă să dovedească diferitele forme ale paradoxului. In altă parte se ocupă cu activitatea romancierului maghiar Coloman Mihozat. Dealtcum întreg sumarul e corespunzător greutăților începutului.

Setea de glorie

Sub titlul acesta, Francis de Miomandre publică în *Excelsior* următoarele:

Celor cari ar veni să învinuiască pe scriitorii tineri că iubesc banii, cred că le-aș putea răspunde ușor. E deajuns să privești ardoarea cu care acești novici se asvârlă — fiecare urmat de partizanii săi — la asaltul modestelor cetăți cari sunt: premiile literare.

Premiile acestea cari valorează între 6000 și 300 franci, însemnau poate înainte de război ceva important. Astăzi însă, trebue s'o mărturisim, ele sunt cu desăvârșire derizorii. Ele sunt în adevăr reduse la semnificarea lor simboliță, abstractă.

Ele nu mai corespund decât gloriei. Și dacă viața va continua să se scumpească, vom vedea laureați ai premiilor gratificați cu o foaie de hârtie pe care va fi scrisă suma fixată. Și de ce nu? Un grup de tineri umoriști a creiat mai anii trecuți un premiu literar de cinci sute mii de lei, ideal. Toată lumea a râs. Dar de acum încolo nimeni nu va mai râde, pentrucă vă întreb, este oare mult mai substanțial să atingi un pachet de hârtii-monede pe care o singură masă într'un restaurant nu prea elegant este suficientă pentru a-l face să dispară?

Azi numai premiul Nobel mai păstrează o oarecare valoare financiară. Negreșit o sută de mii de franci nu e o sumă grozav de mare, dar în sfârșit ea te poate ajuta să trăești câteva zile și-ți îngăduie chiar să petreci cătăva vreme la țară. Dar — priviți ce desinteresați sunt tinerii noștrii — nici unul nu-și pune candidatura la premiul Nobel. Ei îl lasă, cu un dispreț suveran, romancierilor suedezi, inventatorilor de explozibile și cugetătorilor unguri. Ceace îi pasionează, sunt premiile mici, a căror sumă deabia îi ajunge să-și înzestreze dulapul cu câteva șervete sau fețe de pernă, dar care ar atrage asupra lor atenția publicului francez vreme de cincisprezece zile.

E măgulitor, într'adevăr, dar asta nu durează decât cincisprezece zile. Apoi lupta pentru viață reîncepe, iar moda lansează alți favoriți. Cincisprezece zile! Ei bine, sincer vorbind, eu găsesc că e frumos ca într'o vreme ca aceasta, despre care se spune că e atât de venală și de egoistă, se mai găsesc încă oameni cari se străduesc atâta pentru cincisprezece zile de glorie.

Citiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Pentru ce Ardealul n'are profesori

III.

— Vina conducătorilor școalei. —

In numerile anterioare ale ziarului, s'au arătat cele două principale cauze ale lipsei actuale de profesori în Ardeal și anume: 1. Aportul mic al vechiului Regat, unde nu era un mare plus de profesori disponibili; și 2. Moștenirea tristă a dominației maghiare în Transilvania din trecut, când erau foarte puține școli românești.

Mai e și o a treia cauză, tot așa de însemnată, dacă nu și mai importantă, căci le poate micșora sau chiar zădărnici pe celelalte două; e, *vina conducătorilor școalei.*

Mai întâi, Secretariatul general de instrucțiune din Cluj nu s'a interesat din vreme, trimițând reprezentanți oficiali activi în Regat, care să cerceteze la fața locului ce profesori înclină să vie în Ardeal, ce orașe doresc și cari ar fi condițiile mai favorabile, ce cred ei că le-ar înlesni și le-ar face mai eficace activitatea lor culturală și națională.

Strângând aceste date, acei reprezentanți sau delegați, dacă vreți, le-ar fi colaterat și ar fi luat măsurile în consecință. Odată informați bine asupra profesorilor, celor mai meritoși li s'ar fi dat cele mai bune locuri, iar situația tuturor ar fi fost îmbunătățită, conform dorințelor, ce au exprimat. E adevărat că există la Ministerul instrucțiunei din București un directorat pentru provinciile noi, dar acesta n'are decât câțiva funcționari și, în orice caz, n'au făcut ce spunem noi mai sus.

In schimb, în toamna trecută, d'abia cu câte-va zile înainte de a se face numirile s'au publicat în Monitorul oficial catedrele vacante din Ardeal; alegerile s'au făcut cum nu se poate mai în pripă, fără ca vre-un profesor să se poată informa asupra locului, ce ar prefera.

Și atunci, conducătorii instrucțiunii din Ardeal n'au dreptul să se plângă de faptul că mulți profesori din Regat, dornici să treacă dincoace, peste munți, au șovăit totuși, ba chiar n'au riscat — ceace ar fi fost o ușurință din partea lor — să ia un drum necunoscut, ei și cu familiile lor și, de-aceea, au rămas pe loc.

Cu toate astea, uni au făcut pasul: au venit. Dar au întâmpinat multe și anevoiase greutăți, cari puteau fi evitate de organizația școlară de stat.

Am spus în articolul trecut că nu li s'a dat profesorilor un avans din leafă, cu care să suporte cheltuelile, așa de mari astăzi, de mutare și instalare. Dar asta e puțin față de ce a urmat: nu li s'a plătit unora nici până azi leafă, după trei luni de funcționare.

Mai deunăzi, îmi scria un profesor din Brașov, rugându-mă să intervin pe lângă Secretariat în acest sens. Până acum îmi spunea că a trăit din împrumuturi.

Se poate mai mare neglijență?

Nici asta nu e tot. In orașele de provincie din Ardeal nu s'a dat nici un sprijin de către autorități noilor profesori. Eu însu-mi, numit la liceul din Făgăraș, am stat săptămâni de zile, împreună cu un coleg, la un han, fiindcă eram mereu amânați cu rechiziți narea locuinței și fiindcă directorul liceului, care avea, singur fiind, 6 camere, nici n'a intervenit la autorități și nici nu ne a invitat la el.

De ce nu s'au făcut intervențiile necesare de către Secretariatul din Cluj? Ori s'au făcut și-au rămas zadarnice, în care caz sunt vinovate celelalte autorități? De ce, de pildă, nu s'au rugat regimentele, ca să admită și pe profesorii, cari n'au familie, la popotele ofițerilor?

Ce să mai vorbim de mult discutata chistiune a măririi lefii? Ori-cine vede că nu ajung cei o mie și ceva de lei pe lună pentru întreținerea unei familii și totuși Ministerul crede că da.

Barem, profesorii ardeleni cursiști (adică cei recrutați, în lipsa licențiaților, din învățătorii și preoții, cari au audiat în două veri cursuri de vară) au o leafă și mai mică, în proporție poate cu slaba lor pregătire dăscălească, dar fără să ajungă greutăților traiului de-acum.

Acestea sunt numai unele din mizeriile profesoratului din Ardeal, dar îndeajuns ca să arate că lipsa de profesori e și din vina relei administrații școlare.

Se vorbește mult de importanța învățământului, dar se face puțin pentru el.

In primul rând, Secretariatul general se instrucțiune e dator să înlesnească o viață suportabilă profesorilor; numai așa, ei vor fi buni colegi în cancelarie, iar în clasele elevilor înflăcărați propovăduitori și făuritori ai binelui obștesc.

Incheem această serie de articole, dar vom reveni dese-ori în ziar, asupra chestiunii școlare, socotind-o ca una din cele mai de seamă probleme ale îmbunătățirii sociale.

N. Georgescu-Tistu.

Cronica politică

Prima consecinţă observată în situaţia politică în urma atentatului este, aşa precum s'a anunţat o largă remaniere va putea să dea garanţii pentru o mai mare siguranţă în Stat şi o mai chibzuită politică faţă de acţiunea demagogică atât de primejdioasă prin încurajarea ce-o aduce tuturor tendinţelor extremiste şi revoluţionare din care a izvorât şi atentatul dela Senat.

In felul remanierea ce se anunţă pare a se menţine pe acelaş strimt punct de vedere al intereselor de partid şi tot atât de mult străin intereselor generale de ţării.

De altfel până acum nu am ajuns să constatăm cum că sângele dela Senat va fi trezit guvernul din ameţirea patimei cu care-şi poartă de grijă partidului nou-nouţ şi nu ţărei. O dovadă mai mult este, după cum afirmam şi în însemnările de eri, şi declaraţiunea pe care Generalul Averescu a făcut-o în numele guvernului privitor la atentat. Mărturisind credinţa că ni-am afla numai în faţa faptei unui nebun criminal, izolat de toată acţiunea anarhică şi revoluţionară deslănţuită în ţară de aceeaşi agitatori cari au pus la cale greva generală, guvernul nu voeşte să-şi creeze greutăţi. Dacă ar afirma că atentatul este consecinţa aceleaşi acţiuni subversive a tovarăşului Moscovici — cu care odată pusese la cale deasemenea o grevă generală pentru a obţine puterea — atunci ar urma să se angajeze în represiuni şi măsuri de prevenire care, pe lângă că l-ar lipsi de sprijinul electoral ce doreşte cu orce preţ să-l aibă orideunde, l-ar pune poate din nou în aceeaşi penibilă situaţie în care procesul grevei l-a pus prin destăinuirele ce s'au făcut. Deceea ne închipuim că guvernul a ţinut să limiteze tot atentatul la o singură persoană izolată de orce influenţă. Şi tot de aceia credem că şi cercetările se vor opri de îndată ce ele ar putea s'ajungă la alte constatări.

Destule greutăţi are partidul generalului Averescu în consolidarea sa, pentru ca să nu-şi mai atârne de picioare şi complicaţiile unei politici de represiune sau de prevenire.

E mai comod să fie netulburat în manevrele şi intrigile de culise şi de aceia importunul atentat nu constituie un prilej de înaugurare a unei politici sănătoase.

O lecţie politică

Felul în care ziarul d-lor Maniu şi Vaida, a înţeles să comemoreze ziua Unirei, a avut un epilog care caracterizează nu numai mentalitatea acestui ziar ci şi pe aceia a susnumiţilor oameni politici,

Tovarăşi buni odinioară cu statornicul luptător pentru cauza naţională, care este d-l Dr. I. Suciu, de îndată ca acesta, din nestăpânita-i dorinţă de bine, le-a părăsit firma în dosul căreia îşi ascund, cu atâta perseverenţă şi cinism, ambiţiile şi interesele personale, n'au şovăit o clipă să-l lovească meschin şi laş, acuzându-l, pe el, venerabilul luptător, de nepatriotism. Şi nici cel puţin n'au avut cavalerismul de-a face acest atac în mod făţiş.

Alţii au fost puşi ca, în acea zi mare, când ochii încercatului luptător se umezeau la amintirea actului dela Alba-Iulia, să săvârşească infamia.

Şi l-au atacat nu cu fapte dovedite sau mărturisiri autorizate, ci cu amintirile, necontrolate, până acum, ale unui tânăr adversar politic.

Şi astfel d-l I. Suciu, răbdător încă pentru multe care le ştie dar nu le spune, a dat lecţiunea politică, şi am putea-o numi mai bine: de moralitate publică celor direct responsabilă de injuria ce i s'a adus şi cari nici până acum nu şi-au făcut elementara datorie de a nu se solidariza cu această injurie.

Ce triste moravuri, şi deci ce ruşionase lecţiuni vor mai trebui să primească încă cei cari pretind să reprezinte spiritul cel nou al vremii.

Austria în stare disperată

Ziarele maghiare aduc ştiri asupra stării de plâns în care se află Austria. Lipsa totală a alimentelor a produs o urcare nemai pomenită a preţurilor care a îngreuiat situaţia funcţionarilor publici în aşa măsură încât aceştia au declarat greva generală. 25 000 funcţionari nu mai lucrează, iar guvernnl este în situaţia imposibilă de a le satisface pretenţiile. Faţă de acestea [illegible]ele statului nu pot acoperi [illegible]evoile zilnice.

[illegible]nul a recurs la cele mai [illegible]e mijloace pentru a asi[illegible]mentarea populaţiei care [illegible]a 1 Ianuarie 1921 ar răm[illegible]ă o fărămătură de pâine. [illegible]s vinderea gobelinelor [illegible]elele imperiale şi din [illegible]zeele statului. In schimbstora Austria ar primi [illegible]onne cereale Olandeze.

[illegible]z că nici această măsură [illegible]meliora situaţia alimen[illegible]uvernul este decis a preda Austriei acelui stat al An[illegible] care se va obliga a asi[illegible] alimentarea populaţiei.

Jurământul episcopilor maghiari

Se ştie că episcopii maghiari au fost invitaţi să depună jurământul. Răspunsul lor a fost negativ în aşteptarea deslegării din partea Sfântului Scaun, iar episcopii Timişoarii şi al Oradei au cerut lămuriri în chestiunea acelor părţi din diecesele lor cari au rămas în Ungaria.

Episcopul Glattfelder a obţinut permisiunea guvernului de a călători la Budapesta în aceasta chestiune. Reîntors a declarat că va depune jurământul, iar părţile rămase Ungariei vor continua a fi administrate de către Episcopii din Timişoara şi Oradea până la hotărîrea Sfântul Scaun.

La cafenea „Metropol"

Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică

† DIMITRIE GRECEANU

Descendent al unei vechi familii de boeri moldoveni, D. Greceanu, a fost un conservator din naştere şi convingere. Un conservator însă mai mult naţionalist decât reacţionar. In tot drumul carierei sale politice şi al activităţii publice a fost preţuit pentru corectitudinea, loialitatea şi devotamentul său.

Ca fost primar al Iaşului, în mai multe rânduri, şi-a păstrat recunoştinţa ieşenilor pentru munca depusă şi pentru lucrurile făcute.

Ministru de mai multe ori, mai ales la departamentul Justiţiei, D. Greceanu, a contribuit pe cât a putut la ridicarea magistraturii.

Însărcinat ca trimis extraordinar la Roma şi-a împlinit cu devotament misiunea.

Fără a fi fost un luptător al libertăţilor, a fost totuşi un slujitor al dreptăţei şi interesului obştesc. De aceea D. Greceanu era o figură cunoscută în Iaşi şi respectată.

In pierderea lui atât de tragică, ţara pierde un om cinstit şi un bun patriot.

Programul înmormântărei episcopului D. Radu

Corpul episcopului a fost transportat de la morgă la biserica greco-catolică din Bucureşti (str. Polonă 48). Azi Sâmbătă la ora 10 se oficiază o liturghie solemnă de Mitropolitul Blajului. La ora 14 se va oficia prohodul. Osemintele vor fi transportate în rotonda Ateneului unde se va oficia un serviciu solemn. De aci va porni cortegiul la gară şi un tren special va duce corpul defunctului episcop la Rădeşti (Alba de jos) pentru a fi înmormântat lângă părinţii săi în cavoul bisericei clădită de el.

De vorbă cu un bun maghiar

Il urmăresc de mult. Il cunosc din vedere şi ştiu că e o persoană marcantă între personalităţile maghiare din Cluj. De mult doresc să-i scot o lămurire, însă „incognito". Il întâlnesc pe stradă şi mă folosesc de ocazie. Fără nici o introducere, îl rog:

D-le, unde se află redacţia ziarului „Ellenzék", căci vreau să intru în serviciul gazetăriei maghiare Ardelene? . .

Vorbindu-i ungureşte, mă crede desigur maghiar. Mă priveşte contrariat:

Bine, d-le, dar d-ta nu ştii că aceste gazete maghiare din Cluj, nu sunt maghiare, ci evreeşti? Nu ştii că redactorii lor, cari-şi bat pieptul şi strigă-n gura mare că luptă pentru interesele maghiare, pentru cultura maghiară, sunt până la unul pseudo-maghiarii îmbrăcaţi în haina şovinismului pentru a produce ură şi a învenina raporturile dintre Maghiarii şi Românii din Ardeal? Un Maghiar de seamă nu poate, împărtăşi ideile lor şi nu se poate asocia acţiunii pe care o duc! Meritul lor e unul singur: acela că ne informează despre situaţia din Ungaria, dar acest merit dispare pe lângă dezastrul ce ne pregătesc. Alta ar fi situaţia noastră dela Alba-Iulia şi până acum dacă lipseau aceşti gazetari! . .

Aşa mi a vorbit bunul meu maghiar şi vehemenţa cu care se exprima era o dovadă că-mi vorbia dintr'o veche şi hotărîtă convingere. *Ap.*

Atentatul dela Senat şi presa maghiară

Atentatul mişelesc făptuit împotriva mandatarilor voinţii naţionale nu a rămas fără răsunet în presa maghiară. Acest pas anarhic este condamnat de unanimitatea ziarelor maghiare.

Ziarul *„Keleti Ujsdg"* constată momentul critic al luptelor sociale şi condus de sincerul sentiment al umanitarimului, aderă la plângerea victimelor doborâte pe câmpul politicei de o armă a cărei întrebuinţare însuşi convenţia tacită a luptelor de clasă trebue să o considere ca mişelească şi subversivă. Nu crede că ar atribui ci neva acest fapt maghiarilor de aci, iar dacă de fapt lucrul ar sta aşa datoria Maghiarilor e de a pune făptuitorului pecetea ruşinii pe frunte, căci prin sabie trebue să moară cel ce se foloseşte de sabie. — Iar muncitorimea dacă făptuitorul este din mijlocul ei — va trebni să renunţe la această tactică ruşinoasă, care va avea efectul de a-i scoate de sub picioare terenul pentru care luptă. Ziarul maghiar conchide că lupta în contra ideologiei bolşevice o poate întreprinde numai muncitorimea intelectuală şi manuală pentrucă orice acţiune severă a guvernului ar servi numai un bogat material de propagandă şi agitaţie.

Ziarul *„Ujsdg"* nu se poate gândi de cât cu dispreţ şi antipatie la anarhiştii obscuri pentru cari nu poate exista nici o circumstanţă atenuantă. Iar dacă mâna Rusiei este amestecată în acest act mişelesc, acţiunea aceasta va avea o reacţiune ale cărei efecte rele nu se vor resfrânge numai asupra fracţiunilor extremiste ci şi asupra muncitorimei zeloase care nici odată nu a aderat la idelogia rusească.

„Uj Kelet" afirmă că scrie acest act care e creacţiunea unei minţi scrântite, ori e resultatul unei anarhii organizate — în sine este îngrozitor şi dureros.

Ingrozitor că în 7 ani de vărsare de sânge o parte a omenirei nici acum nu se înspăimântă de o mişelească ucidere, iar dureros e că omul culturii de azi nu vânează după viaţa bestiilor sălbatice ca omul primitiv ci după viaţa semenilor săi Arma credinţelor politice trebue să fie determinarea şi răsturnarea răului însă fără jertfe şi sânge omenesc. Vinovatul îşi va primi pedeapsa conform principiului „dinte pentru dinte": această aplicare a legii însă nu este satisfăcătoare ci trebue restabilită ordinea vieţii publice şi private ca să fie exclusă intenţia resolvirii dissensiunilor prin bombe şi pumnale.

Scrisoare din Satu-Mare

— Serbarea zilei de 1 Decembrie. — O nouă bancă de emisiune. —

Publicul român din Satumare şi jur a sărbătorit ziua de 1 Decembrie cu un deosebit fast. La 9 oare a. m. s'a ţinut adunarea generală a asociaţiunei de cultură Astra, a despărţământului Satumare în prezenţa unui însemnat număr de membrii. S'a procedat la alegerea noului comitet central.

Fiind aclamat ca preşedinte d-l Dr I. Savanyn. S'a ales de secretar prof. G. Barbul, de cassier Dr V. Pop, procuror la tribunal, iar ca membrii în comitet d-nii prot. V. Ardelean, Paul Chereches, I. Petroviciu şi V. Banu, şeful oficiului vamal. A urmat înscrierea de membri noi. Ca membrii fondatori s'au înscris d-l Dr Barbul, prefectul oraşului, d-na Barbul şi primpretorul din Arded Dr V. Şuta.

Ca membrii pe viaţă s'au înscris între alţii d-nii Dr Demetriu Keovary, şeful siguranţei, Dr Eugen Seles, directorul liceului, Romul Marcuş, G. Barbul, Aug. Dragoş, D. Flontaş.

De tot s'au înscris membrii noi 76.

S'au făcut diferite propuneri. D-l procuror Dr V. Pop relevă necesitatea descinderii la sate, unde sunt a se ţinea prelegeri poporale. Satele sunt părăsite azi; conducătorii satelor nu primesc îndrumări de sus; nici chiar episcopii nu fac vizitele canonice în persoană, ca să întărească în credinţă pe credincioşi, să însufleţească pe preoţi, convingându-se în persoană despre bunul mers al pastoriaţiei pe sate, conform celor prescrise în noul codic bisericesc. Se impune deci o activitate mai intensă în toate direcţiunile.

D-l prot. V. Ardelean ţine de necesară înfiinţarea bibliotecilor poporale la sate şi editarea unor ziare scrise pe înţelesul poporului. Articolele, ce văd lumină în cele mai multe gazete române, sunt scrise în pripă, într'un stil greoiu şi tratând mai mult chestii, cari nu pot satisface nevoile sufleteşti ale poporului.

In urma propunerilor D-lor I. Kirvay, V. Stan şi a D-lui Dr. I. Barbul se la hotărîrea în senzul de a se interveni a preşidenţia Astrei din Sibiu, pentru a modifica statul în vigoare astfel, ca în fruntea despărţămintelor dintr'un judeţ să stea un comitet de control. D-l prefect propune să se facă demersuri, ca corpurile legiuitoarea să acorde prefecturei, dreptul de a percepe a şasea parte din veniturile curate a exploatărilor de păduri, cari azi sunt în mâni străine, pentru a fi întrebuinţate în scopuri culturale, cum e cazul în judeţul Suceava. S'ar asigura astfel multe milioane de lei.

Adunarea s'a închis în mijlocul unei însufleţiri generale.

La sfârşitul serviciului divin din biserica gr. cat. părintele Răuţ a ţinut o cuvântare ocazională însufleţită. Festivitatea pe piaţa Victoriei: defilarea trupelor, în frunte cu elevii şcolilor medii, discursurile protopopului Ardelean de pe balconul primăriei a colonelului Neagu către armată, hora cea mare, toate au lăsat urme adânci în sufletul celor prezenţi.

La banchet, la care au participat vreo 150 de persoane, s'au rostit toasturi entuziaste.

La festivitatea ţinută în teatrul oraşului s'a prezentat un public foarte numeros. Corul corpului didactic, condus de d-l D. Pop şi corul elevilor de liceu, sub conducerea prof. Damian, ne au mulţămit pe deplin.

Trupa de diletanţi a corpului didactic din Satu-Mare s'a achitat în mod demn de rolul său.

*

Cu indignare observăm mulţimea cecurilor băncii de scont şi comerţ din Satu-Mare, ce circulă în tot judeţul. Cecurile de 10 lei se schimbă în numerar numai la caz, dacă vor fi prezentate la bancă în suma de 500 lei. Astfel starea asta de lucruri o să se continue pe veci, deoarece 500 lei în cecuri eliberate şi în limba maghiară, n'o să adune nime. Pe cecuri e aplicată stampila băncii numai în limba maghiară. *Coresp.*

INFORMATII

Duminecă 12 Oct. la ora 10 dim. se va oficiala Capela Militară un serviciu divin pentru odihna sufletelor victimelor atentatului din senat.

Vor participa toate autoritățile civile și militare, școalele etc.

Ținută de doliu.

*

In semn de doliu ceaiul dela cercul Militar care fusese anunțat pentru Duminecă 12 corent se contramandează.

*

Din Arad a plecat eri un tren de 40 vagoane cu repatriați spre Ungaria.

*

Tranul Sibiu-Făgăraș nu poate circula din cauza zăpezii mari ce a căzut în ultimele zile. Pe linia Brașov-Oradia-Mare trenurile sosesc cu mari întârzieri.

*

Trimiterea mandatelor telegrafice a fost suspendată până la noi dispozițiuni.

*

La Secretariatul de justiție se întocmesc tablourile de aranjarea judecătoriilor de ocoale din Ardeal, după un sistem mai practic și mai la îndemâna populației satelor.

*

La Arad s'au declarat 8 cazuri de tifos exantematic.

*

A fost arestat în gara Curtia, ce se află aproape de frontieră, un mare comerciant din Arad care voia să treacă prin contrabandă o sumă mare de bani.

*

Atragem atenția autorităților asupra firmei hotelului Hungaria care n'a fost nici până acum scrisă în românește deși ordinul în acest sens e dat încă din anul 1919.

De asemenea, Banca Ardeleană (Erdély Bank), deși și-a instalat o firmă nouă, a evitat de a pune orice inscripție românească.

*

Aflăm că se va înființa la Cluj precum și în toate orașele principale ale României sucursalele unei mari bănci internaționale europene care se va ocupa cu exportul și importul de mărfuri.

*

La Arad apare un nou ziar nemțesc numit „Arader Zeitung"

*

Ministerul Agriculturei a dat ordin ca toate vitele luate dela Mezőhegyes și distribuite gratuit locuitorilor pentru ca să le servească la munca câmpului să fie predate Direcțiunei Zootechnice din Ardeal.

*

Secretarul general dela resortul finanțelor pleacă săptămâna viitoare la București pentu a interveni în chestiunea achitării chitanțelor de 40%.

*

D-l Tiberiu Cristea directorul serviciului zoolotechnic din Arad, pleacă zilele acestea la București pentru a expune situația serv. sanitar veterinar și a lua parte la discuțiile referitoare la unificarea serv. veterinar din Ardeal cu cei din vechiul regat.

*

D-l Vaida-Voevod a plecat eri în urma unei telegrame primite dela d-l Maniu.

*

S'a luat dispozițiunea ca armăsarii statului împărțiți pe la particulari să fie strânși în herghelia Sâmbăta de jos (Făgăraș) și Bonțida (Cojocna) și depozitele dela Homorod (Târnava-Mare) și Dej.

*

Zilele acestea secretariatul de interne va da o circulară în chestiunea incuartiruirei și a locuințelor.

*

Camera de Comerț convoacă pe toți comercianți, industriași și băncile din Cluj la o consfătuire, ce se va ține Marți 14 l. c. în sala Camerii. Se va discuta programul referitor la înființarea bursei de efecte și mărfuri.

Se va alege și un comitet de 10 membrii și se va compune o listă de sumele necesare pentru acoperirea speselor de înființare.

*

Pentru lămurirea funcționarilor dela unele autorități cari nu și-au primit salariile pe luna curentă, dăm știrea din sursă oficială că întârzierea aceasta este o urmare a introducerii legii de contabilitate din vechiul Regat, care pretinde diferite formalități pentru cari nu sunt încă făcute tipăriturile necesarei

Plățile se vor face însă cel mai târziu până la 20 l. c.

*

Pe când se făcea înmormântarea regretatului Romul Veliciu, fost prefect al Aradului, unul dintre avioanele militare cari în semn de omagiu făceau evoluțiuni de-asupra cortegiului funebru, a căzut omorând pilotul care-l conducea, sergentul Voicu Georgescu.

*

Duminecă 11 crt. la ora 6 p. m. va avea loc în localul Căminului Studențesc o serbare comemorativă. Cu prilejul acesta de prof. universitar I. Lupaș va ține o conferință „despre Rolul mitropolitului Șaguna în pregătirea unității Naționale".

Programul mai cuprinde declamațiuni și cântări. Corul Conservatorului sub conducerea d-lui G. Dima va da concursul său.

*

Informația din ultimul număr al ziarului nostru privitoare la d-l Administrator al Universității, trebuește rectificată în sensul că, deși există o reclamațiune împotriva d-sale, totuși procesul nu e încă judecat și ca atare d-sa se află încă în funcțiune.

*

Anunțăm cu plăcere logodna domnișoarei Manela Ioan din Satulung cu d-l Alexandru Anca din Cluj.

*

Spectacolul Clujului este grădina de iarnă a hotelului Central.

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea" tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se va abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a.c.

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie de basin zilnic afară de Luni

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana", Cluj, Piața Unirii 7.

Biró Andor Manufactură En-gros Cluj, str. Korniss No. 2.

*

Marile fabrici de oțet și lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc orice fel de cutii pentru farmacie și pentru comerț cu preț redus.

*

Erezii lui Stotter Iacob Cluj Negustorii de lemne și material de tăbăcărie. Se pot comanda lemne de foc tăiate și netăiate de orice calitate și cantitate. Magazin în Str. Állomás Nr. 21. Telefon 800.

Birouri în Str. Hegedűs Sándor Nr. 6. Telefon 300 și Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32.

*

„CARPATIA" Banca și Societate de comerț pe Acții în Cluj. Piața Unirii No. 5. Plătește după depuneri 5—6 la sută interese.

Direcțiunea Regională Serv. de Aprovizionarea C. F. R., Cluj

Nr. 522—1920.

Publicație

Se aduce la cunoștință că Direcțiunea Serviciului de Aprovizionarea C. F. R. București având nevoie de o cantitate mai mare de prune uscate și dezrivate rugăm pe d-nii Comercianți și amatori a face oferte în scris arătând cantitatea ce voește a furniza prețul și timpul de livrare precum și gara. Ofertele se vor adresa zonei de Aprovizionarea Cluj C. F. R. Calea Victoriei Nr. 38.

Asemenea căutăm porci grași vii, sau d-nii măcelari din Cluj care doresc a ne furniza carne de porc și de vită, slănină, untură și unsoare de două ori pe săptămână, sunt rugați a face oferte în scris pe care ni le vor înainta cât mai curând la adresa de mai sus, arătând prețul pentru carne, untură, slănină, mușchi și căpățână.

Cluj, la 10 Decembrie 1920.

Șeful zonei de Aprov.
C. F. R. Cluj

Curierul Spectacolelor

Cinema Egyetem:

Luni, Marți: *Trecutul.* Film Gaumont.

Miercuri, Joi, Vineri: *Amazona în flăcări.* Atracție!

Sâmbătă, Duminecă: *Valse Bleu.* Piesa romantică.

Duminecă la ora 10 a. m.: *Reprezentație pentru copii.*

Cinema Urania:

Luni, Marți, Miercuri: *Tragedia din Mayerling.*

Joi, Vineri: *Valse Bleu.* Premieră!

Sâmbătă, Duminecă: *Regele Abisului.* Film polițist-criminal.

Cinema Apollo:

Luni, Marți: *Amazona în flăcări.* Premiera. Atracție!

Miercuri, Joi: *Trecutul.* Dramă.

Vineri, Sâmbătă, Duminecă: *Regina Păpușilor.* Film cu mica Mary Osborne.

DIN ORADEA-MARE

— O serată teatrală de amatori. —

Afară de câteva serate artistice, concerte sau reprezentații date cu ocazia solemnităților naționale, din vara trecută. când ofițerii corpului vânătorilor din localitate au reprezentat piesa de teatru *„Cei doi sergenți"*, n'am mai avut fericirea să ascultăm teatru românesc în Oradea Mare, decât cu ocazia adunării generale a „Astrei", când trupa teatrului național din Cluj a jucat „Fântâna Blânduziei" de Alexandri. Intr'un oraș, așa de mare, care, orice s'ar zice, are un număr consederabil de locuitori români, nu s'a găsit în acest timp nimeni, care să ia inițiativa aceasta sau cel puțin a înfrățirii unui cerc artistic, care să împlinească golul atât de simțit. Pe când ungurii au teatru de câte două ori pe zi, plus numeroase concerte, românii tânjesc de dorul teatrului. Accentuez aceasta mai mult despre românii, cari nu știu ungurește, căci ceilalți au toată putința.

Se știe de către toți însemnătatea Orăzii-Mari și deaceea ar trebui dusă aci mai multă muncă pentru progresul poporului nostru prin educație și e dureros că teatrului, care este unul din principalii factori pentru educația, atât morală, cât și națională, nu i-se dă mai multă atenție.

După acest răstimp, tot corpul vânătorilor a luat mult așteptata și binefăcătoarea inițiativă de a reprezenta în 6 și 7 Decembrie a. c. pe scena teatrului „Regina Maria" *„Chemarea Codrului"*, povestire istorică în trei acte de G. Diamandi, care înfățișează viața din trecutul boerilor moldoveni.

Deși piesa pare simplă, e totuși grea de jucat și stăteam la îndoială, de va fi bine interpretată.

După o lungă pregătire însă, mulțumită muncii neobosite a d-lui locot-col. Negulescu, cu concursul mai multor domnișoare și doamne din localitate, piesa a fost mulțumitor înfățișată publicului.

Rolul greu al Ancăi, a fost menit d-șoarei *Alexandrina Dop*. Deși nu posedă pe deplin siguranța scenei, d-șoara Dop a făcut mai mult de cât ne așteptam.

Toată reușita se datorește în mare parte d-lui locot col. *Negulescu*, care, pe lângă funcția de regisor, a interpretat cu deosebit talent și rolul bătrânului boer moldovean. Amintim pe d-na *Mihăilescu*, în rolul *„doamnei"*, d-șoara *Livia Ilie* în rolul Sandei și pe d-șoara *Cetcu* în rolul grofinei de „Keremkeket de Nagyfalva", cari și-au interpretat în mod fericit rolurile.

Intr'o privire generală tuturor li se cuvine laudă și mulțumire pentru munca depusă. *Trebue* să observăm ușor că publicul nu știe să asculte. In tot timpul a fost un sgomot și o tuse, încât numai cei din față puteau auzi bine. In privința aceasta rugăm pe artiștii, cari au vorbit încet, ca la viitoarele reprezentațiuni, cari au fost anunțate cu alte piese, să vorbească mai tare. Noi îi așteptăm cu nerăbdare.

George A. Petre.

Citiți "Infrățirea"

Haine veritabile NEUMANN și paltoane de iarnă pentru bărbați, băieți și fete din material ca dinaintea războiului să capătă la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.

Frații Mártonffy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35 Cluj, Palatul Urania

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Citiți, este foarte important!

Dacă doriți să vă curețe și să vă coloreze hainele bine și ieftin — să le trimiteți la

„KRISTÁLY"

INSTITUT DE SPĂLAT CU ABURI ȘI DE COLORAT STOFE

Fabrica și Centrala: Str. Munkácsi 32.

FILIALE:
Piața Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (F. Wesselényi M.
Strada N. Iorga Nr. 2. (Fostă Jókai)

Nr. 6092—1920.

Publicare

Corpul sergenților de oraș, Cluj publică concurs pentru furnizarea alor 200 q. ovăs necesare pentru caii Corpului sergenților.

Ofertele închise adresate Corpului sergenților de oraș, Cluj în Calea Victoriei Nr. 95. sunt a se înainta până în 20 Decembrie 1920.

Oferte să primeasc numai despre ovas calitatea I.

Cluj, la 10 Decembrie 1929

Comandantul corpului *Indesc.*

Inștiințare

Posesorii de acțiuni Emis. V.
Banca Românească
sunt invitați conform prospectului acestei emisiuni, a efectua cel de-al doilea și ultim vărsământ de lei 400, de acțiune în intervalul de la 1—31 Decembrie 1920; asupra vărsămintelor efectuate după această dată se va precepe o dobândă de întârziere de 10% pe an, aplicându-se în acelaș timp dispozițiunile codului de comerț.

Odată cu facerea vărsămin[...]telor la centrală, se vor li[...] și certificatele provizorii.

Vărsămintele se prim[...] București la sediul [...] str. Smârdan No. 5, [...] provincie la sucursale[...] și la Băncile unde [...] primul vărsământ.

Banca Român[...]

Dr. ECAT. AR[...]
BOLI DE FEMEI Ș[...]
CONS. 2—4[...]
STRADA RUDOLF[...]

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpse[...]

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Prăvălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu [...]

Situația internațională

Plecarea delegației argentiniene în frunte cu ministrul de interne de Puyrredon din Societatea Națiunilor a produs senzație. Această bruscă plecare e pricinuită de atidudinea intransigentă a delegaților marilor puteri față de propunerile și părerile delegaților micilor state.

România mai departe în Societatea Națiunilor a declarat d-l Puyrredon ar fi însemnat știrbirea îndepenții Argestinei.

Retragerea Argentinei va fi invitată și de alții membri nemulțumiți de intoleranța care domnește în mijlocul Societății Națiunilor.

Intreaga presă germană se bucură de retragerea Argentinei și o interprentează ca un simpton al apropiatei descompuneri a Societății, creată din inițiativa lui Wilson și întărită prin tratatul din Versailles.

Reprezentanții diplomației ai Aliaților au protestat pe lângă guvernul German contra discursurilor cu caracter antiantantist rostite de membri guvernului german în provinciile române.

E demn de remarcat că printre cei cari au pronunțat discursuri a fost și von Simons, ministrul de externe german căruia i-s'a remis nota.

Adunarea constituantă a orașului liber Dantzig s'a transformat în adunarea legislativă. In fața acestui act al germanilor care de altfel au majoritatea în adunare, reprezentanții polonezi s'au retras protestând contra acestei transformări, deoarece s'a dat loc la noui alegeri.

Membrii senatului au fost aleși pe timp de 12 ani.

Astfel Germanii, neținând seamă de Aliați, nici de tratatul din Versailles își fac interesele în dauna polonezilor.

1 Decembrie la Alba-Iulia

Cu adâncă pietate s'a serbat și anul acesta la Alba-Iulia, actul cel mai glorios și măreț al tuturor timpurilor noastre. Moaștele martirilor înfrânți pe roată pentru sfânta și eterna dreptate s'au mișcat simțindu-se împăcate în pământul promisiunilor acuma în sfirșit împlinite. Cu suflete curate, pline de emoție și cuprinse de o bucurie nespusă, cu voce înaltă și în sunete de fanfară s'a adus omagiu memoriei marelui Voevod Mihail care, mai bine de trei sute de ani, a înfăptuit pentru un moment unirea tuturor Românilor supt un singur sceptru.

La orele 9 s'a oficiat un serviciu divin în piața „Mihai-Viteazul", după terminarea căruia domnul protopop *Teculescu*, cu cunoscuta-i vervă oratorică, într'o vorbire plină de accente patriotice, a sguduit sufletele tutulor celor de față. D-sa a încheiat aducând omagiu vitejilor noștrii soldați cari cu suferințele și sângele lor, au înfăptuit și întărit pentru totdeauna visul nostru secular, precum și Majestății Sale Regelui nostru Ferdinand și întregii familii regale. Domnul *general Glodeanu* care, în tot timpul decând se află aicea, a dat dovada unui suflet pătruns de frumoase și salutare idei pe cari le-a și coborât în multe fapte nobile, într'o cuvântare plină de avânt, a arătat trecutul neamului nostru de pretutindeni, îndemnându-ne la păstrarea cu sfințenie a moștenirei câștigate. A urmat apoi defilarea armatei în frunte cu domnii ofițeri precum și a elevilor dela liceul „Mihai-Viteazul", după cari publicul și tinerimea școlară s'a îndreptat spre istorica sală festivă a Unirii din cetate.

După întonarea imnului regal de către corul liceului, actualul Director de liceu, domnul *Eugen Mera*, într'o conferință binevenită, ascultată până la fine cu cel mai viu interes și răsplătită cu îndelungate aplauze, a desvoltat pe larg principiile de cari s'au călăuzit ai noștrii la înfăptuirea și proclamarea strălucitului act al Unirii. Am în deplină cunoștință a misiunii pe care o îndeplinește, înzestrat cu sârguință neobosită și dragoste ferbinte, domnul Eugen Mera, în fruntea liceului abea înfiripat și cu multe greutăți complectat la opt clase, e o garanție deplină pentru buna conducere a acestui institut de cultură românească.

Domnișoara *Natalia Munteanu* elevă în clasa VI liceală, a declama poezia ocazională „Alba Iulia", după care s'au executat câteva cântări de către corul elevilor de liceu sub conducerea distinsului și neobositului profesor de muzică *Nicolae Oancea* precum și de către corul ofițelor din localitate.

Seara s'a jucat de către elevii din clasa VIII *I. Zeicu* și d-șoarele *Aglaia Teodorescu* și *N. Munteanu* piesa „Corul Leonida față cu reacțiunea". A declamat domnul *Iuliu Trif* elev în clasa a VIII. „Sunt și arme" de G. Coșbuc, iar domnișoarele *Lucia* și *Irina Davidescu*, eleve în clasa I-a de liceu, „Rugămintea din urmă" și „Dușmancele" de G. Coșbuc. S'au mai cântat două piese, după cari a urmat petrecerea cu dans aranjată de elevii cursului superior din clasa a VIII-a și VIII-a. Suma încasată a fost destinată pentru masa studenților.

Spectator.

LA TINICHIGERIA
LAMPEL ADOLF
CLUJ
PIAȚA MIHAI VITEAZĂ 37
se află articole de bucătărie. Se primesc orice comande de aceasta branșă

Schwartz Adolf
croitor de domni
Str. Forduló No. 1.
In dosul Collegiului Unitar, confecționează haine elegante din stofă engleză veritabilă cu preț convenabil. Funcționari se bucură de avantaj.

TELEGRAME

Plebisciti dela Wilna

Lyon, 9 Decembrie

Comisiunea de control trimisă de Liga Națiuuilor a plecat la Varșovia cu trei delegați civili lituanieni pentru a discuta hotarele orașului Wilna și ale regiunei frontului.

Greva C. F. în Germania

Berlin, 10 Decembrie.

„Freiheit" anunță că greva generală la căile ferate este imminentă. Lucrul va înceta dacă rezultatul tratativelor cu guvernul imperiului în vederea sporirei considerabile a salariilor ar fi negative.

„Freiheit" mai anunță că partidele socialist-majoritar și independent au ajuns la o înțelegere asupra formărei unui guvern nou.

Ultime informațiuni

Eri a avut loc la București o conferință la care au luat parte d-nii Take Ionescu și Argetoianu cum și reprezentanții băncilor din Capitală pentru încheerea unui împrumut de 500 milioane lei necesar cumpărării de locomotive.

D. Greceanu, ministrul Justiției, care fusese grav rănit de spărturile bombei ce a explodat în Senat, a încetat din viață după o noapte agitată.

Din cauza marei suprafețe a plăgilor s'a produs o infecție generală care i-a fost fatală.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumerii cele mai renumite, Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.
Atenție! Atenție!
Pălării pentru dame de velour dela 250 Lei. Pălării pentru dame de Fetru dela 70 Lei. Se află la Grün Dora, Calea Regele Ferdinand 7. (f. Wesselényi.)

Se găsește de vânzare la prăvăliile de primul rang cea mai bună
brânză de burduf și unt.
Se poate comanda la Babág și Győző, Cluj Calea Traian No. 28.

Emanoil Samson
Fabrică de piele Cluj,
Str. Gyufagyár No. 1, vis-a-vis de Magazia Mare viteză.

Important pentru D-nii ofițeri
Cele mai bune ȘANURI pentru ghete și cizme face. Petre Abrahám Fiul. Str. Hegedüs S. No. 4. Cluj.

Buzetzkó Succesor F. Kuck
Magazin de Mode
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2.

FRAȚII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.

STICLA
din Cehoslovacia, de orice mărime
cu vagonul și în lăzi
se afla eftin
Cluj, Strada Hosszu Nr. 31

Atentatul dela Senat

— Noui amănunte —

Ancheta ce s'a început a dovedit că bombele erau făcute din două șrapnele germane din cele rămase în țară. Ele se găseau și la Jilava.

Intr'una din celule dela fortul Jilava în care erau ținuți închiși comuniștii evadați s'a găsit o scrisoare amenințătoare.

Eri noapte s'a făcut o razzie întinsă în periferiile orașului cu care prilej au fost arestați diferiți indivizi suspecți.

De Luni Senatul va funcționa în vechiul local. In locul unde a fost ucis Episcopul Dem. Radu se va așeza o placă comemorativă.

Starea *răniților* este următoarea: *starea Episcopului Ciorogariu este foarte gravă din cauză că rănitul suferă și ae diabet* ceace împiedică intervenția chirurgicală necesară; deasemeni starea generalului Coandă *s'a agravat din pricină că s'a declarat o peritonită.* Totuși până acum rezistența bolnavului este destul de bună.

M. S. Regina a vizitat pe toți răniții, victime ale atentatului dela Senat.

Corpurile legiuitoare

Senatul

Ședința dela 10 Decembrie

Discuția la Mesajul Regal Declarațiilei opoziție federaliste și partidului liberal.

Ședința se dischide la ora 10 dimineața sub presidența d-lui Meitani, vice-președinte.

Vorbesc d-nii Dragomirescu și Al. Constantinescu cari fac eloguil morților din cauza atentatului.

Se începe apoi discuția la mesajul regal.

D-l P. Bujor, în numele opoziției federaliste citește o declarație prin care arată că guvernul lucrează contra intereselor țării și unirii.

După ce termină de P. Bujor, d-l *Al. Constantinescu* citește o declarație în numele partidului liberal care spune:

Partidul liberal împărtășește bucuria pentru logodnile princiare și asigură Coroane de devotamentul său.

Partidul înțelege că țara să facă o politică demnă, leală și înțeleaptă și de bună vecinătate cu toate statele ce o înconjoară.

Partidul liberal aduce prinosul său de recunoștință armatei pentru apera înfăptuită și o asigură de concursul său.

Nevoia unificării pe toate terenurile se impune, dar ea va trebui să înceapă cu constituția, fără de care cele înfăptuite sunt provizorii. De constituție depinde și chestiunea școalelor și a bisericei.

Situația financiară, agravată prin lipsa unui titular la departamentul finanțelor este de natură a inspira îngrijorări.

Partidul liberal cere ca pe terenul economic să se urmeze o politică hotărâtă și bine orientală. Să se întroneze din nou politica de stimulare a energiilor naționale și nu de vânzare-a bogățiilor țării printr'o politică colonială. Desigur colaborarea capitalului străin nu trebue exclusă, dar mijloacele de producție servind interesul public trebuesc păstrate în mâinile statului.

Prin noi înșine a fost clădit și consolidat statul român modern, noi înșine trebue să-l adoptăm necesităților vremei.

In chestia agrară partidul liberal cere ca opera înfăptuită să se aplice cu dreptate.

Țara are nevoe de o bună administrație neînfluențată de interesele de partid.

Declarația citită de Al. Constantinescu sfârșește astfel:

Intru cât guvernul de acum înainte va intra prin activitatea lui pe această cale și întru cât proectele ce ni se vor prezenta vor fi inspirate de principiile naționale și democratice ce ne-au călăuzit întotdeuna, am fi gata să înlesnim opera legislativă ce ni se anunță, *însă unele măsuri ce sunt pe punctul de a se efectua și pe cari le socotim de natură a prejudicia interesele vitale pentru organizarea statului și binelui obștesc ne pun în îndoială că o vom putea face.*

După citirea acestei declarații de o deosebită importanță, d-l Meitani întrerupe discuția la mesaj.

Episcopul Suciu arată când și cum vor avea loc funeraliile Episcopului Demetru Radu.

Dr. Iakob Radu, fratele defunctului episcop Radu și vicar al Episcopiei Unite de Oradea Mare, citește discursul ce acesta voia să țină cu prilejul discuției la mesaj. Cuvântarea este un document de mare importanță prin înălțimea patriotismului ce cuprinde.

La ora 1 ședința se ridică în semn de doliu.

Camera

Ședința dela 10 Decembrie.

Ședința se deschide la ora 3 după amiază sub președința d-lui Duliu Zamfirescu.

Pe banca ministerială iau loc d-nii Argetoianu, Trancu și Niță.

D-l *N. Iorga* întreabă guvernul din ce cauză a pus din nou ziarul său „Neamul Românesc" sub cenzură.

D-l *Argetoianu* răspunde acuzând pe d-l Iorga că d-sa ar fi aprobat atentatul dela Senat. *Mai mult încă, d-sa spune că d-l Iorga ar fi declarat, într'un grup de deputați, că regretă că în momentul atentatului d-l Goga nu se afla pe banca ministerială* Răspunsul d-lui Argetoianu *provoacă un imens scandal, în urma căruia ședința se suspendă.*

La redeschidere se anunță *moartea ministrului Greceanu din cauza rănilor* provocate de explozia bombelor.

D-l *George Mârzescu* vorbește în numele partidului liberal *exprimând cu o vie emoțiune regrete pentru moartea fruntașului ieșean.*

Vorbește apoi d-l Stelian Popescu.

Renumita Fabrica chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CONTABIL, absolvent al școalei comerciale superioare, caută serviciu. Adresa la ziar sub „Export".

UN STENOGRAFIST sund Univ. cu praxă de birou cunoscând limba română, germană și maghiară caută aplicare imediată. Adresa la ziar sub. I.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

Se caută vânzători speciali

în vânzarea articolelor de coloniale, technice essență, chimice etc. Se poseadă limba română, germană și maghiară. Plată bună. A se adresa dela oara 8—10 la Hotelul New-York, Iuliu Rákos.

Dela Consiliul orașului Cluj.

No. 3607—1920.

Publicare de Licitațiune

pentru exaranderea și amplificarea uzinei electrice a orașului Cluj.

Se aduce la cunoștința publică, ca uzinele electrice a orașului Cluj cu toate acesoriile se exarandează, la caz de ofertă convenabilă.

Sunt invitați toți acei intreprinzători de branșă, cari doresc se concureze, ca se-și susternă ofertele la registratura consiliului orășănesc în oarele cel mult până în 1. Martie 1920.

Condițiunile detailate sunt cele din proiectul de contract cari toate, pre cum și modelele ofertelor se pot vedea în biroul referentului consilier Dr. E. Dandea primăria et. 1 ușa 34.

Cluj, la 19 Noembrie 1920.

Primar:
Dr. Pop.

Mai curat, mai curând și mai ieftin curățește:

FINZLER

Spălătoria chimică CLUJ, Strada Kriza 5.

Societatea Anonimă

Blumenfeld și Simon

Str. Iuliu Maniu No. 22. Își oferă Onor. Public cognacul de mere, tuica de prune fiert în căldările proprii precum și licheruri, rum de calitate superioară și vinurile indigene. □ □

---

23 de ani de când s'a inființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză si franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

Succesori lui Christofor Sárga

magazie de albituri și pânză

Cluj, Str. Regina Maria 3.

Se confectionează costume elegante de serată și de stradă după moda Vieneză, foarte elegante cu ștofa clientului sau al Magazinului

La Béla Pollátsek

Str. Memorandului (Unio) No. 13.

De asemenea se mai găseste și un bogat asortiment de ștofe, mătăsuri și catifele.

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCUREȘTI.

Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri

CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!

Expediții în colete poștale contra remburs în vechiul Regat și Besarabia. En gros — En detail.

Dnii ADVOCATI sunt rugati să trimite urgent **Lei 100**

pe adresa Inst. de Arte Grafice **ALEXANDRU ANCA** Cluj, Piața Unirii,

pentru a fi Abonați la

jurnalul advocațial de termene **ügyvédi határidő napló**

care apare în scurt timp cu noua lege a timbrelor și lista advocaților din Transilvania.

Calendar de masă Lei 10·— și de părete Lei 4.—

Tot aici să află tot felul de tipărituri advocațiale.

Associati Croitori Români

PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj,

Str. Brătianu 13. © Piața Unirii No. 2.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
Depozit de ștofe.

Lemne

de construcții, scânduri și țigle de acoperit se află eftin la:

Sajovics și Lebovits

◆ **Cluj, Strada Kalántói No. 1.**

In prăvalia

de ghete „HERCULES"

str. Reg. Ferdinand No. 5,

se vinde cu ecazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse. □ □ □

HANN & COMP. Societate Anonimă de Comerț pentru mașini și articole tehnice □

CLUJ, Str. Heltai No. 3.

Deposit **despărțământului mașinelor** reuniunei econ. săsești ardelene Sibiu.

MAGAZIN MARE

de mașini pentru agricultura și industriă, ca: pluguri, batoazele de cucuruz, mașine de tocat pae, mașine de tăiat sfecle etc. Unsoare de căruțe, uleuri de uns mașine, unsoare consistenta „TOVOTTE" și totfelul articole technice.

Intreprindere de transport

„VILLÁM"

AUGUSTIN NAGY et COMP.

Transportează cu cele mai favorabile condițiuni și cu responsabilitate deplină.

Calea Regelui Ferdinand 14. Cancelaria și depozit Strada □ □ Kis No. 17. □ □

Alexandru Benedek

Juvaergiu

Str. Regele Ferdinand No. 13

Se află tot felul de bijuterii și argintării pentru cadouri de Crăciun.

Siegfried Weiss

Magazin cu pălării

și articole de galanterie pentru Domni. En gros și detail. Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. □

Dacă dorești se fii bine și eftin îmbrăcat, cercetează

croitoria de domni

Lázár Izsák

unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ștofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

Intreprindere de transport.

Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură.

Baumzweig, Rosenfeld și Comp.

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 25

Renumită magazie stabilă de manufactură numai en gros.

Renumit Atelier de brodărie

Văduva Béla Berényi

Str. Morii (Malom) No. 12

◆

Se brodează după ultima modă lucrurile de mână festonate, cu prețuri reduse.

Cluj. S'a deschis prima

FABRICĂ DE BIJUTERII

din Ardeal.

Confecționează bijuterii de aur și argint. Ceasornice en gros. Furnirează piese de ceasornice. Institut de turnătorie de aur și argint sistem **Scheid.** Articole dentistitice de aur și argint. Se capată la **Róth** și **Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 37. © © ©

Comercianți de hârtie, află cerneală în toate culorile, tuș și cerneală pentru lithograf, numai la fabricantul **Dávid Samu**

Cluj, Strada Mikes Kelemen No. 11.

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la oara 8. □ □ □ □

La Salonul de mode
Gazda M.
Str. Reg, Maria 9. etg. II.
◆
Este locul de întâlnire a damelor române din societatea înaltă pentru comenzi de mode

Szabó și Sziráki
intreprindere de lucrări pentru automobile, motoara, mașini agricole și construcții de fier.
Strada Eszterházy No. 7

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Sprijiniți Comerțul Român
Ioan Pop
comerciant, Cluj,
Calea Victoriei No. 2,
Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot feluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoasă! Să se convingă fiecare om!

TOATE DOAMNELE
din elită întrebuințează
FORMALYSOLUL
recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. CLUJ.

Cel mai mare
Magazin de Ghete
din Cluj
Roth
din Calea Regele Ferdinand No. 11 (Wesselényi) intrarea prin Strada Szép.

SCHREIBER MARTON
DEPOZIT DE GRÂNE ȘI FĂINE CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). :-:-:

Luxor fabrică chimică
strada Kendi No. 1
recomandă articolele sale chimice cea mai bună calitate și cu cele mai reduse prețuri. Cerneala, vinețele, cremă de ghete etc în cantitati mari.
◆

Cel mai mare magazin cu
Blăni I. STEFLEA
SIBIU, Piața Reg. Ferdinand 1.
Se află Mantale, Boaturi și Mausoni de dame de tot feliul. Bunzi (Șube), Saci de picioare precum și tot felul de piei. Comandele se efectuează de urgență ◆

AVIZ!
CROITORIA
Nicolea Moldovan
Str. Regina Maria 20, confecționează haine militare și civile pentru sărbători, având un stoc de stofe în magazin

La firma KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.
AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit se expediază acasă cu preț foarte avantagios. **De vânzare** la
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

IOSIF MOLDOVAN
mare comerciant de vin
Pivnița proprie str. Trefort Nr. 9. Vindere în detail Szentgyörgyi-tér Nr. 1.
Fondată în 1889.
Recunoscută în Ardeal ca firma cea mai eftina și mai escelentă. La diverse expoziții a fost în repetite rânduri distinsă cu medalia de aur. □ □

Intreprinderi tehnice Universaje
„Tehnică"
Cluj, Str. Kiss No. 33.
Instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repară în mod special mașini de scris și cusut și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

Pikéthy & Nedeczky
Magazin de coloniale și delicatese.
Piața Stefan cel Mare No. 7. Asortat cu diferite articole, măsline și Veritabila tuică de Văleni.

László & Co. parfumerie
Cluj, Piața Unirei No. 12. (f. Bittó-helység)
Mare asortiment de parfumerii și diverse cosmeticuri franceze și engleze, articole pentru manicure, precum și genți din piele etc.

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de Incendiu, Viață, Grindină Transport etc.
◆
Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

Cele mai elegante și durabile
ghete cu talpă cusută.
Specialist în aplicarea „Plută naturală" (Gurc).
Bland
Strada Crizbai No. 38.

Goldberger Kálmán
Croitorie modernă
Strada N. Iorga No. 5.
Se află în depozit ștofe Franceze și Engleze, totdeodată confecționează costume după ultima modă Prețuri convenabile.

FRAȚII JOANOVICS Cluj, Piața Unirii 32.
Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal. Fotografii artistice mărite.

Indig Mór Piața Unirii No. 19.
Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă și □ □ Depozit de ștofe. □ □

Fabrica de frânghii
Ioan Cosma
Strada Galamb 14. Cluj.
Execută tot felul de frânghii și curele pentru mașini industriale și casnice, precum și tot ce atinge această branșă.

Mare reducere de prețuri!

Cești cu farfurii de Porcellan veritabil „Karlsbad“ Lei 12
Serviciu de cafea pentru 6 persoane . . . . . Lei 220
Serviciu de masă pentru 6 persoane . . . . . Lei 690

La Moskovits și Soții Cluj, Piața Mihai Viteazul 12 (f. Széchenyi-t.)

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor. E curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

MARE EXPOZIȚIE DE CRĂCIUN

Prețuri scăzute la magazinul de modă pentru dame

EUGEN SZABO CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 5.

Stofe engleze . . . 48·— Mătase lățime dublă 122·—
Cretoane . . . . . 20·— Flanele . . . . . 21·—

Cismari,

pantofari, riftuitori, croitori de piele și steperite se caută la fabrica de ghete „FOR-MA“ Breaza de jos, jud. Prahova, prin gara Câmpina.

Plătim cl. I. din contractul colectiv.

5000 Perechi Ghete,

bărbătești, de damă, copii etc. trimetem în En gros și en detail prin poșta contra ramburs lucrate din piele de box și sevraux etc., orice mărimi.

Dacă nu corespund le primim retur. Prețuri dela 180-300 lei perechea. Pentru engrosiști 20% reducere.

„FOR-MA“
fabrică de ghete
Breaza-Prahova.

Morvay Vilmos

magazin cu dantele panglici și mătăsării. Cluj, Piața Unirii No. 12.
Telefon 1232.

AU SOSIT!
RENUMITELE
MAȘINI DE SCRIS
STOEWER RECORD sistem german și **SENTA.**

Toate cu litere române. Panglici calitatea întâi. Hârtie carbon, cum și accesorii da Șapirograph. Deasemenea repară și transfoarmă literile dela mașini de scris cu litere române.

Körmendy M. Cluj, Strada Regina Maria.

La fabrica de bomboane și de cutii **Török** Soc. pe Acții se pregătesc cele mai fine bomboane și cele mai frumoase cutii. Cluj str. Criza No. 6.

Gheorghe Aranyossy
salon modern de dame
Piața Unirii 13, etaj I.

Confecționează haine engleze și franceze în cele mai bune condițiuni.

A sosit un mare transport de **Piane** și **Pianine** din streinatate la firma **I. TRISKA** str. Bartha Miklós 14.

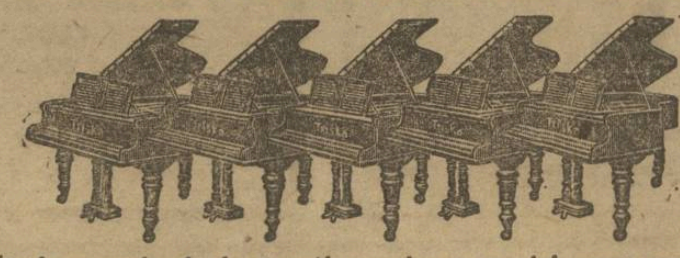

Vizitați magazinul și vă veți convinge ca aici sunt prețurile cele mai reduse. **Reprezentantul celor mai renumite fabrici.** Acordează, repară și transportă piane pentru conservator și operă la stat și particulari.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

„MISSIR“
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ștofe de lână
Mătăsuri
Veloururi
Mouselinuri
Ștofe p. plăpumi

Pânzeturi
Linoleum
Preșuri-Covoare
Barcheturi
Zefiruri

Reion de Incălțăminte fină.

Filiala Luca P. Niculescu

la HORA ȚĂRĂNEASCĂ, CLUJ Palatul „Fehér-Bárány“.

Se află în deposit un bogat asortiment de Manufactură:

Bumbac de urzit, Bumbac de bătează, Fitău roșiu, Postavuri culori. ștofe de haine, Paltoane și rochii de Dame, Barcheturi, Basmala, jolji, șifon-molino, Catifele, Barșon culori, zefiruri, Prosope.

Vânzare engros și endetail.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana“ Cluj, str. Universității Nr. 8.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII” SIBIIU

Anul I. No. 103 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Miercuri 15 Decembrie 1920

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea“ Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu No. 3. (Etag II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Parlamentarismul în declin

Cu câtă luare aminte și cu câtă pasiune ceteam altă-dată desbaterile Corpurilor legiuitoare. Era o nobilă întrecere de patriotism și de idei înălțătoare, o întrecere care făcea educația masselor și a generațiilor tinere. Dar e de mult de atunci.

Astăzi, dacă ai putea să iei pe toți acești reprezentanți adunați în Ateneul lui Esarcu, care a fost un om de cultură și n'a visat ce are, să se mai petreacă p'aici, și dacă ai putea să-i strămuți la „Roata Lumei“ sau în vreo cârciumă dela Obor, sau, mai departe, pe șoseaua Pantelimon, unde e țigănie destulă — domnii deputați încă n'ar fi rău plasați după isprăvurile ce le fac.

Nici cei mai pesimiști nu și-au închipuit parlamentul României-Mari în halul, în care ni-se înfățișează astăzi.

Războiul, sufragiul universal, dar mai ales oboseala și abstinerea din câteva rânduri a partidelor vechi ne-au adus aci.

Nu eram stăpâni de a împedica repercusiunile războiului asupra configurației vieței noastre politice și n'ar fi fost lucru cuminte să mai zăbovim cu întroducerea sufragiului universal. Dar socot că vechile noastre partide au făcut o greșală chiar din al lor punct de vedere, când, pentru a se arăta supărate, își găseau să se răzbune asupra vieței constituționale. Dacă nouii veniți, cari au invadat locurile abandonate, ar fi venit cu demnitate și competință, nu era nici o pierdere, căci nu importă persoanele, nici vremelnicele închegări ale partidelor.

Dar, după lamentabilul parlament ieșit din alegerile conduse de guvernul Văitoianu, avem parlamentul de astăzi. Două cicluri parlamentare, cari se pierd în bârfeli urâte, în denunțuri și în acuze, care deși dezvălite în fața Corpurilor Legiuitoare și în fața guvernului — nu primesc nici o sancțiune și sunt cu atât mai demoralizatoare. Și pentruca domnii deputați să se poată ciorovăi în voe și sa-și dea poalele peste cap cât li-o plăcea, — legiuiri importante, cari sunt de căderea Corpurilor Legiuitoare constituite și în plină funcționare, rămân să se rezolve prin decrete-legi.

Parlamentul redeschis urmează înainte pe aceași cale. Spălătura rufelor o începe chiar președintele Camerei, ceremoniosul și reprezentativul Duiliu Zamfirescu odinioară poet și academician. Negreșit, dacă e președinte, nu se cuvenia să rămână în coadă. Zamfirescu a fost acuzat în ziare cumcă s'ar fi vândut nemților, și în loc de a se apăra tot în ziare, a crezut că este important pentru țară, ca un potop de grațiozități ce s'au schimbat în jurul acestor acuzați, să ocupe vre-o două-trei ședințe ale Camerei.

N'avem de ce să ne îndoim. Inceputul nu va rămâne fără urmări, cari vor fi poate și mai „interesante“. Perspectivă de o sesiune tot atât de rodnică, după cum au fost și cele trecute.

Hotărît lucru: elementele de valoare ce mai sunt în parlament, în loc de a da ele tonul desbaterilor, se coboară pe întrecute la trepta cea mai de jos

Un prieten mi-se spovedea odată:

— Pentru asta am venit noi aici? . . . După fiecare ședință caut să mă strecor nevăzut și mă simt foarte jenat, dacă cineva îmi zice „domnule deputat“.

Incă un parlament ca acel de acum — și se va fi făcut dovada, că acest fel de parlamentarism nu face decât să încurce treburile țărei și să le țină în loc prin neputința de a le desbate serios — și ne otrăvește viața publică prin spectacolele demoralizatoare ce le oferă.

Cui i-se pare că judec aspru, să ia „Monitorul Oficial“ și să pună pe două coloane tot ce s'a petrecut în ultimele sesiuni parlamentare, invectivele și vorbăria de prisos de o parte, desbaterile și legiuirile de folos de altă parte, ca într'un bilanț de bancă — și să facă încheerea.

Un asemenea bilanț ar fi bine să se afișeze și în incinta Camerei cu litere cât de groase, ca să-și vază și domnii deputați icoana activităței ce o desfășoară în slujba țărei.

Lucian Bolcaș.

Expulzarea streinilor din Ungaria.

După știrile din Budapesta publicate în „Journal de Genève“, guvernul ungar a ordonat tuturor străinilor, cari sunt stabiliți în Ungaria, ca să părăsească teritorul ei.

Pe de altă parte „Berliner Tageblatt“ spune că actuala politică a statului ungar se manifestă printr'o orientare către regimul dinainte de război. Contele Batthiány a declarat că independența Ungariei e amenințată și soarta ei trebue să fie încredințată unui guvern de oameni cari au luptat pentru independența națională, cum ar fi: Apponyi, Bánffyi sau Andrássy.

Jocul primejdios

Intâmplările zilelor pe cari le trăim azi vor avea desigur nota lor deosebită în istoria noastră morală. Niciodată, cred, nu s'a lucrat așa de perfid și sub forme așa de diferite, la demoralizarea poporului, prin încercările de a se face vid în sufletul lui îngrijorat, fără a'l umple cu altceva decât cu apetituri nesănătoase. Niciodată sita anumitui spirit refractar n'a lăsat să se evaporeze mai mult, într'un nor de ironii și de ascuțișuri ae presă, anumite doctrine greoaie. Niciodată batjocorirea unor credințe n'a alunecat mai mult în necinstirea reprezentanților ei.

Și cum părțile vulgare ale umanității nu pot intra în nuanțele fine în cari se complac rafinații, ele nu iau în toate polemicele al căror ecou se scoboară până la ele, decât ultimele concluziuni, cele mai palpabile, cele mai materiale, dacă se poate zice astfel, acelea chiar pe cari spiritele unei anumite ordine nu îndrăznesc să le scoată din premisele lor.

Traducțiunea populară este imediată, grosolană, irezistibilă. Și teroarea cuvântului scris anunță și cheamă altă teroare. Pasul care se face dela ironie la insultă, poate trece dela insultă mai departe. Răspunderea scrisului trebue să fie azi cea mai mare dintre răspunderi.

Toată știința politică a celei mai mari părți a massei stă în beția mirosului cald al slovei zilnice. Și slova aceasta e de cele mai multe ori curtezana puterii populare; lingușirea ei funestă contribuie neîncetat la demoralizarea mulțimei care o încredințează de infailibilitatea patimilor ei.

In imaginația massei se mișcă și trăesc numai anumite grupuri de evenimente, cari se desprind cu un uimitor relief pe un fond vag de noțiuni stinse și de amintiri lâncezânde.

In lupta aspră a vieții printre, tentațiile arzătoare ale Societății moderne în conflictul dintre furia apetiturilor și neputința satisfacerii lor, mulțimea aduce un învățământ politic falsificat. Studiul judicios, serios bine motivat al evenimentelor, întâmplările și oamenii reduși la justele lor proporții nu i-a plăcut. I-a trebuit mai multă fantezie, adică mai multă minciună. Nu drama unor idei a atras-o ci tumultul anor fapte, aparatul teatral, emfaza cuvântului, partea romantică a ridicărilor și prăbușirilor rapide, strălucirile și ruinile cari trec ca într'un vis orbitor și sinistru, luminate de focul bengal al retoricei și zărite de departe ca o apoteoză.

Aceiași mobilitate care a exaltat entuziasmul bolnăvicios al spiritelor violente și slabe, poate totuși readuce chiar aceste spirite la măsura moralității umane. Și mascaradele, parodiile, jocul primejdios al exaltărilor prin mijlocirea cuvântului scris pot și trebue să înceteze tot cu ajutorul uneltei care ațâță și potolește: condeiul.

Dr.

Discuția la Mesaj

Declarația partidului Național-liberal

Cu prilejul discuției la Mesajul Tronului, d-l senator Alex. Constantinescu, a făcut în ședința dela 10 Decembrie a maturului corp, în numele partidului liberal, următoarea declarațiune:

Partidul Național Liberal, împărtășind bucuria scumpilor noștrii Suverani, cu ocazia logodnei A. S. R. Principele Moștenitor cu Principasa Elena a Greciei și aceia a A. S. R. Principesa Elisabeta cu principele Gheorghe al Greciei, este fericit a uni urările lui sincere cu acelea ale poporului român și a-i asigura de tot respectul și devotamentul lui pentru Dinastie.

Partidul național-liberal, înțelege ca România Mare, printr'o politică demnă, leală și înțeleaptă în toate direcțiunile — care în ori-ce împrejurare să salvgardeze interesele morale și materiale ale Statului nostru — să mențină legăturile ei de sinceră prietenie cu aliații, iar cu vecinii și cele-l-alte state să întrețină raporturile normale și de bună vecinătate, bazate pe respectul drepturilor și intereselor legitime ale fie-căruia. Se înțelege că, dată fiind situațiunea noastră geografică și învățămintele vremei în care trăim o asemenea politică nu numai nu ne dispensează de a ne bizui, în primul rând, pe propriile nostre forțe ci, dimpotrivă, implică în toate direcțiunile vieței naționale acea tărie internă fără de care nu putem aspira la binefacerile unei existențe sănătoase și fecunde.

Cel dintâi reazem al unei asemenea existențe este desigur Armata. Ii vom aduce în tot-d'auna nu numai prinosul recunoștinței noastre pentru opera înfăptuită, dar și concursul necesar pentru ca, prin muncă și sacrificiu, să fie și în viitor straja neadormită a siguranței și neatârnărei statului. Răsboiul din care a ieșit România Mare și care a reclamat mobilizarea forțelor și activităților naționale de tot felul, ne indică drumul pe care nu numai armata, dar țara întreagă trebue să meargă, pentru ca puterea noastră militară să fie la înălțimea așteptărilor ce punem într'ânsa.

Intre cerințele care domină nevoile actuale, este de sigur aceia a organizărei și unificărei statului. Suntem de aceia convinși că atâta timp cât nu vom fi dat acestui stat, creat prin sînge și jertfă, cadrul definitiv al unei Constituțiuni, toate sforțările noastre vor purta, în mod fatal, pecetea dibuirei și a provizoratului. O dată fixat acest cadru, vom ști ca, în limitele și potrivit spiritului lui, să rezolvăm chestiunile care reclamă nu numai grabă și hotărîre, dar și temelia unui sistem isvorât din necesitatea imperioasă de a asigura Statului Român o existență conformă intereselor lui esențiale.

Socotim de aceia că, atât în chestiunea Bisericei cât și în aceia a Școalei, — de care este legată însăși desvoltarea sufletului național — nu ne vom putea rosti cu folos de cât după ce vom fi hotărât prin Constituție normele care trebue să prezideze la regimul viitor al cultelor și la raporturile Statului cu ele.

Deși nu ne îndoim de puterile de viață și de producțiune ale țărei noastre, suntem însă cuprinși de o adevărată îngrijorare în fața situațiunei financiare. Interzicerea măsurilor necesare, mai ales în lipsa, tocmai a acestor împrejurări, a unui titular la Ministerul finanțelor și fără frâna unui buget, nu poate aduce firește, decât desordine în cheltueli, pe care modul cum s'a făcut unificarea monezii a agravat'o.

Se înțelege că această îngrijorare n'ar putea fi înlăturată prin proectele financiare, pe care majoritatea isolată le prezintă din inițiativa parlamentară, pe când intențiunile guvernului nu ne sunt încă cunoscute.

Tot ast-fel și pe terenul economic, numai o politică hotărâtă, bine orientată, poate da roade îmbucurătoare. Importul, exportul distribuția internă, nu pot fi lăsate la voia unor inspirațiuni adesea ori greșite, vreuneori interesate, căci într'alt-fel, în loc să favorizeze producția și să ușureze traiul, ar avea ca rezultat fatal deprecierea valutei, scumpirea vieței, paralizarea producțiunei și încurajarea speculei.

Din greutățile actuale vom ieși nu prin politica țărilor coloniale, despuind treptat statul și pe naționali de drepturile și bogățiile lor, ci prin singura politică economică înțeleaptă, pe care de alminteri am experimentat-o cu succes, *acea a stimulărei, a coordonărei și încurajărei energiilor naționale.* Firește o asemenea politică nu exclude concursul și colaborarea străinătăței, în cadrul intereselor naționale, dar implică *păstrarea în mâinele Statului a mijloacelor menite să servească interesul public.* Prin noi înșine a fost clădit și consolidat Statul român modern; tot prin noi înșine 'l vom adapta necesităților rezultate din întregirea neamului. Va trebui deci să păstrăm acestui Stat neatârnarea lui economică pe care, întinzând-o și ținuturilor aflătoare mai înainte sub stăpânirea străină, s'o întărim pe toate căile, — ea fiind mare garanție a independenței noastre politice.

Ceia ce noi am realizat în chestia agrară — și dorim ca opera înfăptuită să se aplice cu chibzuință și dreptate — ca și ceiace viem să se realizeze în chestia muncitorească prin satisfacerea intereselor legitime ale muncitorilor, — va contribui de sigur la întărirea noastră națională ca și la cea socială.

Toate sforțările noastre vor fi însă zadarnice, dacă nu avem siguranța ordinei și a dreptăței chezășuite de o bună admini-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Ecouri

O carte franceză despre România

Cole ția franceză intitulată „Les pays modernes" consacră ultimul său volum „României-Noui". Autorul acestei lucrări este d-l A. Muzet, inginer, însărcinat de misiune în Orient, care ne dă în cele 300 de pagini ale volumului o icoană — dânsul numește „studiu" — a nouii fiziononii a României, scoțând în evidență importanța rolului pe care statul român e chemat să'l joace în Europa de mâine.

Asupra acestei lucrări, care cuprinde și 21 fotogravuri, nu toate fericit alese vom reveni print'o dare de seamă amănunțită.

Conferințele „Ideii Europene"

Joi seara a avut loc la Fundația Carol I. din București, continuarea conferințelor „Ideii Europene" sub auspiciile Societății române de filozofie.

A vorbit d-na Alice Voinescu. doc or în filozofie dela Sorbona despre *Herman Colen, un Plato modern.*

O piesă românească jucată în ungurește

Ităim în „Românul" din Arad:

D-l dr. Ștefan Lichtfuss, procuror la tribunalul din localitate primind învoirea autorului a tradus în ungurește piesa „Prometheu" a d-lui Victor Eftimiu, directorul general al teatrelor.

Compania teatrală ungurească din localitate, de sub direcțiunea d-lui Rona, va pune în scenă în zilele de 15 și 16 Decembrie lucrarea poetului român în traducerea ungurească. Direcțiunea teatrului n'a cruțat nici o cheltuială pentru ca montarea și decorurile să corespundă nivelului înalt al piesei d-lui V. Eftimiu.

Cincantenarul morții lui Al. Dumas-Tatăl

In Frauța s'a comemorat împlinirea a cincizeci de ani dela moa tea lui Al. Dumas-Tatăl, minunatul povestitor care a scris — sau cel puțin a semnat — peste o mie de volume distractive și interesante.

Viața lui cam dezordonată, amestecată cu plăceri și aventuri de necrezut a fost totuși o viață de muncă.

Este adevărat că n'a putut singur să conceapă și să scrie cele câteva sute de volume care-i poartă numele, dar nu e mai puțin adevărat că el a avut o parte considerabilă, de vreme ce când colaboratorii săi obișnuiți, Guillard și Maquet, voiră să publice sau să-și joace lucrările, au suferit eșecuri, afară de două sau trei excepții.

In 1883, cu prilejul desvelirii monumentului celor trei Dumas, Edmond About, care rostea un discurs în numele societății scriitorilor francezi, definea astfel talentul lui Dumas-Tatăl:

„Este imaginea unui om neregulat care a dat totul regulii; a unui om de plăceri care ar putea servi de model tuturor oamenilor de muncă, a unui om iubitor de aventuri galante, politice și războinice, care a studiat el singur mai mult decât trei mănăstiri de benedictini."

Iar Goncourt care-l cunoștea bine și-l întâlnea adeseori îl descrie astfel:

„Un fel de uriaș cu părul de un negru ajuns cărunt pe jumătate scamator și comis voiajor al celor *O mie și una de nopți.*"

Iar despre conversația sa bogată și nesecată:

„E plină numai de fapte, fapte ciudate, paradoxale, uimitoare pe cari le scoate cu un glas răgușit din fundul unei nemărginite memorii. Și totdeauna, totdeauna vorbește despre el, dar o face cu o vanitate de copil bătrân care n'are nimic plictisitor."

Un fenomen

Dr. L. Lotte raportează în gazeta „Lancer" despre un geniu matematic orb și în etatea de 26 de ani cari e în adevăr un fenomen unic. Slab la minte, el s'a născut orb și azi e în Institul de alienați din Armentiéres. Dr. L. Lotte spune că acest Henry știe să-ți spună rădăcina patrată a unui număr compus din 6 cifre în decurs de 6 secunde. In 11 secunde a socotit rădăcina a 3-a a numărului 34,012,224 și tot aceiaș rădăcină a numărului 465,484, 375 în 13 secunde. Dar aceasta e nimica. Fiind întrebat câte grăunțe se găsesc în fiecare ladă din 64 lăzi puse unele în altele și încărcate cu grâu, a dat răspunsul pentru a 14-a ladă (8192), pentru a 18-a 131,072 și pentru a 24-a 8,388,608 imediat; rezultatul pentru a 48-a ladă și anume 140, 737, 488, 355, 328 l'a dat în 6 secunde. Numărul total al grăunțelor din toate lăzile l'a socotit punctual în 45 secunde. El a fost 18.449.734.-073.709.561.615. Fleury n'a văzut în viața sa numere. El socotește după sistemul scrisorii Braille pentru orbi și mai are un sistem inventat de sine însuși Posibilitatea de-a se cultiva mai departe i-se dă din partea autorităților.

strație. Suntem însă încredințați că problema administrativă, nu se poate rezolva numai prin legi, ori cât de bine chibzuite ar fi ele, ci mai ales prin hotărîrea nestrămutată de a guverna călăuziți nu de concepția că Statul e făcut pentru interesele noastre personale ori de partid, ci că noi, cârmuitori mari și mici, trebue să fim servitorii credincioși ai Statului.

Astă zi, când de patria-mamă s'au alipit ținuturi care sunt în drept să aștepte de la noi grija devotată de fie ce clipă pentru interesele lor, suntem datori, mai mult decât ori când, să nu lăsăm a se întuneca acest adevăr atât de simplu, dar fără a cărui recunoaștere am fi expuși unor mari primejdii.

Intrucât guvernul, de acum înainte, va intra prin activitatea lui, pe această cale, și întrucât proectele ce ni se vor prezenta, vor fi inspirate de principiile naționale și democratice ce ne-au călăuzit tot-d'auna, suntem gata să înlesnim opera legislativă ce ni se anunță.

Scrisori de pe valea Someșului

Bustul poetului Gheorghe Coșbuc. — Ședința secției „Astra" a despărțământului Năsăud la Rodna-veche. — Conferințele profesorilor năsăudeni. — Păreri. — Banchetul dela casină.

O operă nouă a eșit din mâinile sculptorului Medrea — bustul poetului Gheorghe Coșbuc. Acest bust a fost adus dela București la liceul român grăniceresc din Năsăud, unde a studiat nemuritorul poet a cărui glorie a adus atâta mândrie și fală acestui liceu. Urmașii bravelor „cătane negre" au știut să cinstească și după moarte pe fiul și elevul lor, care a cântat așa de frumos viața satelor someșene prin aceea, că încă de acum doi ani au pus să se pregătească acest bust — marelui poet. Desvălirea acestui bust va avea loc în primăvara anului viitor, cu o solemnitate demnă de memoria lui Gheorghe Coșbuc.

*

In fruntașa comună Rodna-Veche s'a ținut adunarea „Astrei" din despărțământul Năsăud. Cu acest prilej a luat ființă și o organizație locală în comună.

Președintele despărțământului, D l prof I. Pecurariu, în fața unui public numeros deschide ședința, arătând scopu ile cari le urmărește asociația: răspândirea literaturii române și propășirea culturală a neamului românesc. In lupta pentru existență a poporului nostru, el a știut să întemieze acum 60 de ani această societate care a salvat prin cultură sufletul românesc. De propășirea acestei societăți avem nevoie cu deosebire astăzi, pentru ca în felul acesta punându-ne în contact cu poporul, să luăm cu toții puteri nouă în împlinirea chiemării noastre. După cuvântarea d-lui Pecurariu s'a dat citire raportului cassarului despre activitatea despărțământului.

Dl Pecurariu, președintele despărțământului Năsăud al Astrei, dă apoi câteva îndrumări în cea ce privește înființarea unei „Case naționale" în comuna Rodnaveche, dând ca pilde institutele de credit și economie din Năsăud „Aurora" și „Mercur".

Urmează apoi d. profesor Dr. Ciplea, care vorbește mult în el despre primejdia pe care o alimentează nefasta propagandă bolșevică. D-sa îndeamnă pe cei de față să nu dea crezare și să nu urmeze pe cei cari făcându-le făgăduieli înșelătoare, nu urmăresc altă țintă decât să samene dezbinarea și răzvrătirea în țară. Atunci dușmanii noștri de veacuri ne vor ataca pentru a nimici ceia ce s'a clădit cu atâta jertfă de sânge.

După d. Dr. Ciplea urmează conferința dlui profesor I. Pecurariu despre evoluția istorică a poporului român. După ce arată toate greutățile și durerile trecutului, după ce slăvește împlinirea idealului dorit, d sa spune că nu trebue să socotim că munca și menirea noastră s'a isprăvit. Am urcat un pisc, poate cel mai greu, dar mai avem încă atâtea altele. Va trebui să muncim cu râvnă, iubire, devotament și abnegație pentru a vindeca rănile războiului, a întări unirea și a ne împlini misiunea noastră civilizătoare.

Conferințele d-lor profesori au impresionat adânc poporul, care s'a depărtat cu o vădită ușurare și mulțumire sufletească.

Ar fi foarte de dorit ca astfel de conferințe să se țină în toate satele, căci sunt ferm convins, că rezultatul acestor conferințe face cât zeci, ba chiar sute de cărți împărțite între popor.

Seara s'a dat un banchet în onoarea oaspeților în încăperile moderne ale Casinei locale, frumos lucrate și mobilate încă de stăpânitorii de ieri.

A urmat petrecere cu dans până în zorii zilei, lăsând la despărțire mulțumitoare impresii în inimile tuturora.

Ion.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Helen Keller continuă!

Helen Keller, fata cea mută, surdă și oarbă a sfârșit, cum am văzut într'un articol trecut, prin a ajunge una din scriitoarele de seamă ale țărei sale și una din figurile cele mai interesante din secolul nostru. Dar am fi nedrepți față de om, în genere, și față de Helen Keller, în special, dacă am crede că aceasta a făcut numai atât cât am spus și că nu putea face mai mult.

Keller nu avea, cum știu, de cât pipăitul, spre a se pune în contact cu lumea din prejur. Pipăitul însă, deși îi ajutase atât, înlesnindu-i să devină dintrun monstru, cum era, una din minunile vremei noastre, nu îi da putința să intre în comunitatea obișnită a oamenilor. Ea nu le putea auzi vorbele acestora, nu putea vedea focul feței lor și nu le putea răspunde cu vocea; tot ce putea ea, era să culeagă în palmă gândurile și sentimentele lor, ca apoi să comunice tot pe această cale, viața cea bogată, care-i umplea mintea și inima. Intre ea și ceilalți oameni, rămânea așa dară ceva din vechia prăpastie: ea răușise să înțeleagă sufletul omenesc și chiar să-l umple și pe al ei cu florile cele mai alese crescute în celălalt, dar între ea și restul omenirei era ca o perdea, care înăbușea tot ce era menit să treacă dintr'o parte în alta.

Revoltată oarecum, dar nu descurajată, Helen Keller făcu atunci o nouă răvășeală a simțurilor ei lovite de boală. După spusa învățaților, aceasta-i spărsese urechile și le făcuse, pentru totdeauna, neproprii de serviciu; ochii apoi, erau de asemenea pierduți definitiv și pentru a micșora urițenia, ea umpluse chiar golul orbitelor cu globuri de sticlă, care imitau, e drept, luminile, dar nu foloseau la nimic. De partea urechilor și a ochilor nu era deci nici o speranță de a se mai putea obține ceva, în direcția căutată. Rămânea totuș organul vorbirei. Acesta era, vezi bine, atacat și și atrofiat, în mare parte și el, dar totuș mai exista încă. Organul acesta fiind deci singura speranță, Helen Keller se hotărî să-l pună în stare de funcționare și să ajungă, în chipul acestă, să vorbească cel puțin. Astăzi, Helen Keller vorbește, în adevăr.

Lupta pentru înfrângerea muțeniei a fost lungă și anevoioasă. Munca era dublă: pe de o parte trebuiau refăcute organele vocale și pe de altă parte trebuiau învățate niște sunete, pe care urechile martirei noastre nu le auziau. Totul a fost însă făcut și răușita asigurată. Având în degete un simț tactil cu mult superior aceluia al oamenilor normal dotați, tânăra Helen Keller ruga pe domnișoara Sullivan să pronunțe un sunet, să zicem: A, iar ea, în timpul acesta punea mâinele pe gâtul, și pieptul profesoarei sale, spre a-și da seama de mișcările coardelor vocale ale acesteea și de tot aparatul ei respirator.

Apoi urma munca de imitație și tot așa până în sfârșit, după zile și zile de sforțări zadarnice, un sunet era pronunțat. După el urma altul, apoi altul, până ce începuse și cuvintele. Timpul și munca stăruitoare au făcut restul. Intâi au venit conversațiile mici, în englezește cu intimii, ea primind întrebările, bine înțeles, în palmă —; apoi convorbirile cu străinii, cum a fost întrevederea ei cu doamna Maeterlinck, cu care s'a întreținut în franțuzește, cu ocazia vizitei pe care i-a făcut-o aceasta, în 1912; la urmă au venit și discursurile, făcute la început în săli mai mici după aceia la o întrunire mare, publică, în New-York. Ca încheiere spunem că Helen a dat și un mic concert, înaintea facultății de medicină din Harvart, doritoare să audă acest miracol al sforțărei omenești.

Semnalez aici și un incident emoționant, petrecut la prima întrunire publică mai mare, la care a vorbit celebra infirmă. Se terminase discursul. Publicul în delir, aplauda, ca niciodată poate în viața lui, căci niciodată, ca în acest caz tragic, el nu avusese prilejul să admire rezultatul sforțărei omenești. In vreme însă ce publicul aclama minunea cea mai mare a pământului american, acceea care nu avea urechi cu care să audă și nici ochi cu care să vadă publicul cel beat de încântare, sta dreaptă, acolo, sus, pe tribună și plângea. Intrebată dacă aude aplauzele, a răspuns că nu, dar că le simte, prin scândurile estradei!

Sălbatica, de care, la etatea de 6 ani, domnișoara Sullivan avusese nevoie de luni de zile ca să se poată apropia, plângea acum de bucurie, că după un sfert de veac de muncă, reușise însfârșit să intre definitiv în mijlocul comunității omenești, ea care, atunci, când își începuse urcușul ei, aproape că nu avea nimic omenesc.

Iar acum o întrebare — dacă dintr'o făptură care nu vedea, nu auzea și nu vorbea, dintr'o mică fiară lipsită de suflet, a putut ieși mintea luminată despre care v'am întreținut, sufletul uman, care, în orele lui libere, se pierde în visări socialiste și biruitoarea epică a propriei ei mutenii; dacă o surdă, o oarbă și o mută a putut ajunge să fie Helen Keller cea cunoscută de toată lumea, cea respectată și iubită de toți cei ce se apropie de ea, femeia cea atât de folositoare însfârșit micilor surdo-muți a căror școli le inspectează și conduce, ce suntem îndrept să așteptăm dela noi toți, care avem și ochi și urechi și darul vorbirei, ce suntem în drept să așteptăm dela copiii cei sănătoși ai unui popor întreg?

Ştiri şi fapte politice

In chestiunea Confesionărei C. F. R., *Viitorul* continuă publicarea interesantelor articole semnate „Un inginer".

Din ultimul, dintre aceste articole reproducem: Instituirea unui Consiliu de Administraţie interpus între Minister şi personalul de conducere a drumului de fer, consiliu care să aibă puteri depline privitoare la întreaga admninistraţiune, va fi o măsură ce va evita amestecul politicei în căile ferate şi va contribui să se restabilească disciplina şi ordinea în administraţie.

Măsuri luate de guvern în contra organizaţiunilor sindicaliste cu caracter politic sau revoluţionar si neamestecul personalelor politice în conflictele dintre personalul inferior şi direcţiune, vor complecta opera. Se va ajunge astfel cu uşurinţă din nou la starea dinnainte de râsboi, fără a fi nevoe de concesiunea atelierelor sau vre-unui alt serviciu.

*

Pentru a'şi motiva tratativele cu consorţiul anglo-francez pentru concesionarea atelierelor C. F. R, guvernul a găsit formula următoare: „Nu este vorba de o *colaborare* în vederea refacerei materialului de căi ferate."

„Colaborare", delicios enfemism! Şi scuzele pe cari le dau amănuntele comunicatului oficios pentru a justifica noua robire a unor interese de stat, scuze cari sunt o mărturisire a hotărârei cesionărei, sunt mult insuficiente pentru a fi primite ca bune de judecata opiniei publice.

*

Discursul pe care defunctul episcop Radu trebuia să'l ţie la Mesaj, şi care a fost citit în şedinţă de vicarul episcopiei, din Oradea-Mare, a fost ascultat cu adâncă reculegere de către membrii maturului Corp.

Testamentul acesta politic a fost primit ca un imn al desrobirei şi unirei neamului.

Neuitatul Episcop enumără toate operile ce trebuieau înfăptuite şi avea credinţa nestrămutată că vor fi învinse toate piedicile cari stau în faţa propăşirei şi consolidărei. Statului şi poporului român.

Pe întinsa câmpie a scumpei noastre Românii noi vrem să semănăm grâu curat iar nu pălămidă aruncată de vrăjmaşul neamului nostru — este dorinţa marelui Episcop.

Aduc apoi un omagiu Regal iubit şi urează să se înfăptuiască consolidarea statului român.

Din Târnava-Mică

— O comemorare neglijată —

Ziua de 1 Dec. s'a sărbătorit la Diciosâmărtin în neatenţia aproape totală a representanţilor.

Această zi care comemorează evenimentul cel mai important din toată istoria Ardealului, când prin voinţa nestrămutată a Românilor de aici s'a eliberat Ardealul de robia lui seculară a trecut aproape neobservată dacă lăsăm deoparte serbarea şcolară şi banchetul.

Dimineaţa, la serviciul religios ţinut la biserica greco-catolică au fost faţă numai câţiva elevi, un subofiţer dela poliţie şi câţiva funcţionari inferiori maghiari. Atât prefectul, primarul, şeful poliţiei cât şi ceilalţi representanţi al autorităţilor au fost absenţi dela ceremonie, cu toate că se aflau în oraş.

Ţinem să accentuăm acest fapt care arată lipsa de tact şi simţ naţional al unor autorităţi româneşti, cari nu înţeleg că acum mai mult ca oricând sunt datoare să ia parte la toate serbările naţionale. Ştim că autorităţile sunt chiar obligate a fi iniţiatoarele aranjamentelor festive, care trebuesc făcute după un plan dinainte stabilit şi la care orice funcţionar să fie obligat a lua parte.

Desconsiderarea aceasta arătată de autorităţile locale jigneşte simţământul patriotic al populaţiei româneşti, care nu înţelege cum poate să intereseze pe reprezentantul judeţului mai mult o petrecere la „Boian" de cât o serbare naţională.

Oare acesta e spiritul nou în care se reorganizează judeţul Târnava-mică?

C.

Partidul Naţional-Liberal în Banat

— Organizaţia din Timişoara-Fabrică. —

La 5 Decembrie, un mare număr de cetăţeni români din Timişoara-Fabrică, întrunindu-se în localul şcoalei româneşti s'au constituit în organizaţie comunală alegând următorul comitet.

Preşedinte: d. Simion Faur; vicepreşedinte: d. Nicolae H.; secretar: d-l Avram Blaj; casar: d-l Ignatie Stroia.

După discursurile d-lor Faur şi dr. Aurel Cosma cari au arătat că drumul cel croit de partidul naţional-liberal s'a trimes, d-lui Ion I. C. Brătianu în urma propunerii d-lui dr. Lucian Georgeviciu, următoarea telegramă de aderenţă şi omagiu:

„Insufleţiţi de marile fapte patriotice ale Partidului de sub înţeleapta Dvoastră conducere şi convinşi că numai acest partid va putea să desăvârşească unirea prin consolidarea ţării, cetăţenii din oraşul Timişoara, cartierul Fabric întruniţi din iniţiativa delegaţiunii centrale a judeţelor Timiş şi Torontal a Partidului Naţional Liberal într'o adunare publică aderă la programul acestui partid constituindu-se în oraşul nostru. Nădejdea noastră se îndreaptă către Dvoastră salvatorul Banatului şi vă rugăm să luaţi în mâni conducerea cu o zi mai curând pentru binele şi fericirea neamului şi a Patriei.

Împrumut român în Franţa

Am dat la timp ştirea că d-l Titulescu, ministrul de finanţe, a obţinut dela guvernul francez un credit de 200 milioane franci, pentru plata cuponului datoriei noastre publice plasată în Franţa.

Acum primim dela corespondentul nostru din Paris comunicarea că aranjamentul încheiat între ministrul nostru de finanţe şi guvernul francez constă în următoarele:

Ministerul aprovizionărei din Franţa cumpără dela guvernul român cereale (grâu, porumb, orz şi secară) pentru 200 milioane franci, iar această sumă va servi la plata cupoanelor în Franţa şi la aranjarea situaţiei bonurilor noastre de tezaur, aflate pe piaţa franceză.

Vom da mâine amanunte depline.

Cronica Bucureştilor

Atentatul dela Senat. — Concesionarea căilor ferate. — Răspunsul Camerei la Mesaj. — Unificarea învăţământului. —

O mână criminală a ridicat viaţa unuia dintre cei mai buni români. Unanimitatea presei şi opinfei publice bucureştene condamnă crima şi cere grabnica descoperire a atentatorilor. Ziarele ce altădată protestau contra Siguranţei Generale pentrucă şi-ar masca inutilitatea în „complоturi înscenate" azi o acuză că n'a ştiut să ia din vreme măsurile de pază. Muncitorii organizaţi se unesc în a reproba odioasa faptă. Astfel asasinii nu numai că nu şi-au atins scopul dar au produs strângerea rândurilor populaţiei româneşti în zdrobitoarea ei majoritate iubitoare de ordine. Prin aceasta s'a dovedit că crima nu este expresia unei stări anarhice generale ei opera unor trimişi de la Moscova ce-au operat şi la Jilova, streini de aspiraţiile şi voinţa neamului acestuia. Aceste lovituri demne de doctorul Racovski, Lenin şi alţi bandiţi, nu-şi vor atinge desigur scopul. Populaţia românească străină de unelţiri dă tot concursul pentru prinderea criminalilor iar autorităţile rămân la postul lor „Ca soldaţii în front" după expresia D-lui Goga.

Pentru a da acum prima impresie ce-a produs-o atentatul în capitală, trebue să considerăm momentul fatal de enervare pricinuit şi de emoţiunile ultimilor zile cu luptele politice înteţite, la acesta s'a adăugat compătimirea şi durerea pentru victimele cari au căzut, şi în timp ce nervozitatea a făcut loc curajului şi seninătăţei sufleteşi —, durerea rămâne şi îndoliază toate sufletele româneşti.

Ardealul a fost deopotrivă lovit. Episcopul Radu mort, Episcopul Ciorogariu grav rănit —, doi buni români şi credincioşi slujbaşi ai Domnului au dat tributul de sânge pentru cauza sfântă a Unirei şi ordinei: Regatul vechiu sângereasă prin rănile ministrului Greceanu, bun român şi neobosit luptător pentru neam. Unul din vechii conservatori, cinstiţi în inimă şi probând patriotismul prin sacrificii —, luptător ca simplu soldat la front în luptele din războiul acesta şi citat la ordin de zi de divizie pentru curajul său. Voluntar la 60 de ani, căra în spate prin munţii Carpaţi ghiulele tunului său, neobosit ziua şi noaptea —, părăsind frontul pentru a lua loc pe banca ministerială în guvernul naţional de la 1917.

Apoi generalul Coandă bătrânul falnic ce s'a remarcat prin capacitatea şi claritatea vederilor sale, episcopul Nifon al Dunărei de jos împreună cu celelalte victime ale criminalilor nu pot decât să mărească durerea bunilor români de pretutindeni cari se roagă pentru sănătatea lor şi-i cercetează în spitale.

*

In sfârşit tratativele sunt desmintite s'au dat pe faţă, d-l Averescu fiind pus în cruda situaţie de a recunoaşte ceia ce desmintise cu o săptămână înainte. Atelierile căilor ferate române, din vechiul regat şi din teritorile alipite vor fi „concesionate" unor societaţi streine, împărţindu-se între englezi şi francezi pentru a împăca cele două curente din sânul cabinetului, d-l Tache Ionescu reprezentând interesele Angliei iar d-l Argetoianu ale Franţei.

Din nenorocire însă nu sa găsit în Consiliul de Miniştri nici un reprezentant al intereselor româneşti. Astfel atelierile sunt cedate, distrugându-se printr'o iscălitură aceia ce-au creiat în zeci de ani părinţii noştrii şi făcându-ne vasalii unor societăţi streine.

Nu ştim cum va primi Parlamentul această vânzare. Opinia publică însă e tulburată de noule perspective, existând convingerea că d-l Take Ionescu nu se va opri aici în calea pe care a luat-o. Angajamentele sale faţă de streinătate sunt prea precise şi prea mari pentru a se mulţumi cu un început de executare. Cu toate că la cameră a voit să se disculpe arătând că ar fi numai un mandatar al consiliului, faptul că aceste tratative se urmează la domnia-sa cât şi la ministerul de Externe — ne dovedeşte în deajuns, cine este iniţiatorul tuturor vânzărilor. Şi pentru un om care întreaga viaţă a încercat tot felul de vânzari către streini, mărturisim că actuala concesiune este un frumos succes care-i încununează bogata activitate politică...

*

Prin prizma acestor vânzări dacă am voi să examinăm răspunsul Camerei la Mesaj, am fi dureros surprinşi de yeşnicul „vom face" „vom munci" „vom da" „ne vom ocupa" etc., care revine la fiecare frază, — în complectă contrazicere cu faptele guvernului. S'ar părea astfel că d-l reportor Ioaniţescu ar fi în opoziţie dacă n'am vedea că răspunsul la mesaj este tot atât de vag ca şi însuşi mesajul, — reformele anunţate fiind doar în imaginaţia câtorva, şi departe de a lua o formă hotărîtă prin un studiu serios.

Astfel vorbele rămân vorbe şi tot adevărul răspunsului constă în recunoaşterea „uriaşei opere ce are de înfăptuit Parlamentul"

*

Această operă deodată se face tot prin diferite decrete ministeriale. Astfel unificarea salariilor corpului didactic vine ca o primă măsură spre unificarea învăţământului. Din nenorocire însă guvernul nu înţelege necesitatea de a centraliza la un singur minister al Instrucţiei Publice direcţia tuturor şcolilor româneşti. El crede din contra că împrăştiindu-le la toate ministerele după specialităţi, ar face o operă utilă. Astfel se pierde din vedere faptul că nu numai instrucţia e scopul şcoalei ci şi o educaţie solidă naţională, — care nu poate fi dată decât prin controlul şi protecţia unei singure autorităţi. Credem însă că până la sfârşit se va reveni lăsându-se ca bază a unificărei învăţământului ministerul Instrucţiei, unde să se concentreze direcţia şi controlul tuturor şcolilor româneşti.

C.

Ştim, cineva va zice că Helen Keller era un geniu, un geniu inutilat doar de natură şi că nu putem măsura omenirea întreagă după acest exemplar rar. Poate aşa este. Sigur este că această presupunere linişteşte, mai mult ca oricare alta, lenea noastră naturală.

Permiteţi-mi însă o altă întrebare: Ce ar fi devenit atunci mica şi nenorocita Helen Keller într'o ţară ca a noastră, să zicem, cu tot geniul, pe care ne place să-l bănuim la ea? Pentruca să dăm răspunsul care trebuie, este bine să vedem întâi în ce condiţie a crescut marea noastră infirmă. Ei bine, pe lângă faptul că a avut norocul să fie copilul unor oameni bogaţi şi cuminţi, Helen Keller a avut norocul şi mai mare încă, ca părinţii ei să trăiască într'o ţară în care se găsea un spirit plin de bunătate ca a lui Bell, îndrumătorul lor; într'o ţară în care să existe un institut superior de surdo-muţi, institut care fusese condus de bine-cunoscutul doctor Howe; într'o ţară gata să se intereseze de tot ce este educaţie şi care, auzind de progresul făcut an după an de mica Helen, a făcut imediat o subscripţie publică naţională pentru a-i scrie, cu litere speciale, toate operile mari din omenire, oferindu-i astfel drept dar o bibliotecă nepreţuită şi de o însemnătate covârşitoare în cele ce au urmat; o ţară însfârşit, în care un oraş ca Boston a fost fericit să-i poată dărui minunatei fete, nu departe de ei, o vilă spaţioasă şi elegantă, în care să-şi aşeze biblioteca, să studieze, să trăiască în pace şi voie bună cu prietenii ei. Fără toţi aceşti factori şi mulţi alţii, pe care-i las la o parte acum, Helen Keller cea vestită n'ar fi existat probabil. Acesta însă nu este de cât un altfel de a răspunde la întrebarea de odineaori: Helen Keller ar fi rămas, după toate probabilităţile, o mică sau o mare idioată, într'o ţară ca a noastră.

Dacă în această nouă faţă a lucrurilor ne putem apăra tot aşa de uşor, ca în capul primei întrebări, nu voi să răspund acum şi las ca să hotărască propria conştiinţă a cetitorului.

Pentruçă suntem porniţi încă pe întrebări, mai îngăduiţi-mi încă una. Dacă un geniu infirm nu s'ar fi putut desvolta într'o ţară ca a noastră, suntem noi siguri că un copil normal, de talent, sau chiar de geniu, ar putea găsi în totdeauna, în mijlocul nostru, condiţii îndestulătoare de desvoltare? Suntem noi siguri, că aşa cum suntem organizaţi astăzi, nu comitem, fără să o ştim, admit, genicide crime de pe urma cărora un popor suferă mai mult de cât de pe urma infanticidilor, de care totuş le pedepsim? Şi ca să complectăm întrebarea, suntem noi siguri, că în ţara noastră, aşa cum este ea organizată, copiii normali, dar mediocrii, adică masa cea mare a copiilor, au putinţa a se desvolta în aşa fel în cât ei şi ţara să tragă toate foloasele posibile de pe urma existenţei? Văd încă că, pornind de la un caz concret şi îndepărtat, am alunecat şi am ajuns să pun înaintea domnilor-voastre, sub forma ei cea mai vie, întreaga chestiune socială, de pretutindeni şi de la noi. Căci aşa este: o societate poate fi judecată în multe feluri, dar nici unul nu o clasează atât de definitiv în inima noastră, ca chipul în care ea are grije de copiii ei şi în care ea le face posibil acestora să ajungă acolo unde pot şi trebuie.

Să ne gîndim la Helen Keller.

Virgil I. Bărbat.

Răspuns la un omagiu

După cum am anunţat, oraşul Braşov, la iniţiativa generalului Traian Moşoiu, a oferit M. S. Regina Maria castelul din Bran. Drept răspuns la acest omagiu, d-l general Moşoiu a primit următoarea telegramă:

„M. S. Regina a binevoit a mă încredinţa să vă comunic marea bucurie pe care i-aţi cauzat-o aducând la cunoştinţa Majestăţii sale frumoasa veste.

Bucuria M. S. Regina e cu atât mai mare cu cât Bran este şi locul natal al Domniei-Voastre."

Colonel Rădescu
aghiotant.

INFORMAȚII

Izbânda află din loc sigur că guvernul a primit, în sfârșit, demisia generalului Macri, din postul de director general al C. F. R. Din același loc află că este vorba de numirea d-lui general Ionescu dela Marele Stat Major, în capul administrațiunei căilor ferate.

Asupra cauzelor demisiunei d-lui general Macri, este vorba să se facă în cameră destăinuiri interesante de câțiva fruntași ai opoziției.

*

Direcția P. T. T. publică concurs pentru ocuparea postului de magistru poștal în comuna Dobra (Hunyaddobra)

Condițiile concursului se pot afla la Direcția Regională Cluj.

*

Citim în „Viitorul": După cât aflăm Banca Națională a răspuns favorabil cererei ministerului de finanțe de a plăti în numerariu diferința de 40 la sută ce mai rămâne pentru schimbul coroanelor.

Deoarece Banca Națională nu mai dispune de hârtie monedă se va plăti în biletele fabricate de ministerul de finanțe în America și cari vor fi stampilate de Bancă.

Ulterior aceste bilete vor fi înlocuite și ele prin bilete de ale Băncei Naționale.

Suma de plătit se ridică la circa 2 și jum. miliarde.

*

După noul tarif al trenului „Simplon-Orient-Express", prețul biletelor de călătorie e următorul: București—Triest 405.75 franci, București—Milano 516.20 fr., București—Lausanne 629.25 fr. București—Paris 748.35 fr. Prețul pentru bagaje este respectiv de 13.75 16.68—22.17 22.83.

*

In ultimul timp producția la atelierele C. F. R. din Cluj a crescut cu 30 la sută.

*

D șoara funcționară de la oficiul de cuartiruire care fusese pusă în libertate 2 zile de către poliție a fost din nou arestată de către parchet.

*

In ziua de 15 c. se începe procesul contra comercianților acuzați de speculă.

*

In cursul ultimei săptămâni prețul zarzavatului s'a ridicat cu 50 la sută pe piața Clujului.

Și totuși Clujul are autorități.

*

Aflăm că au fost concediați din serviciu doi funcționari de la biuroul de cuartiruire despre care se zice că împiedecau bunul mers al cuartiruirei.

*

Duminecă s'a celebrat în toate bisericile românești din Ardeal parastase de pomenire a Episcopului D. Radu și Ministrului D. Greceanu. La capela reg. 83 din Cluj a vorbit cu această ocazie Arh. N. Ivan, președintele consistoriului greco-ort. din Cluj.

*

D-l dr. G. Baiulescu a fost numit inspector general administrativ al Transilvaniei.

*

A fost numit prefect al județului Brașov d-l Victor Mateescu.

La 11 l. c. a avut loc la Camera de Comerț întrunirea patronilor pentru a face pregătirile necesare relativ la congresul „Asociațiunei patronilor" care se va ține la Cluj în ziua de 14 și 15 Decembrie. Congresul va discuta asupra contractului colectiv aplicabil în Ardeal.

*

Examenul de generali va începe zilele acestea:

Sunt 40 de canditați.

Comisiunea de examinare este astfel alcătuită: președinte d-l general de divizie Stratilescu; membrii d-nii generali de divize: Referendaru, Cihoski și dr. Ilie Antoniu.

*

Generalii Filitii Gheorghe dela corpul IV armată și Domășneanu Gh. comand. diviziei XIX au demisionat din armată.

Gegeralul Constantinescu S., a fost pus în disponibilitate pentru concediu mai mare ca șease luni.

*

„Cercul Economic-Financiar" din Timișoara și-a început ședătorile. Ele au loc în fie care săptămână odată și anume Luni seara, dela ora 8 începând în sala de ședințe a Camerei de Comerț. Oaspeții pot fi introduși numai de către membrii cercului

*

In ședința dela 7 Decembrie a comitetului din Sibiu al Societății „Ocrotirea orfanilor din războiu" subt președenția d-nei Catinca Bârseanu și președenția de onoare a I. P. S. Sale Mitropolitului Bălan, de față fiind d-l general Pap vicepreședinte, și d-nele din comitet, s'a discutat cu deosebire importanța chestiunei a cere ei de ajutor a celor 3800 de orfani de războiu de confesiune luterană, prezentată de episcopul Teutsch în persoană. Chestiunea a rămas în suspensiune, până la studiarea mijloacelor de resolvare a ei.

*

O foaie nemțească din Timișoara aduce vestea, că la Sânmiclăușul mare s'ar fi aflat (!) sicriul lui Atila, fostul rege al Hunilor, care a fost îngropat în trei sicrie de metal.

Ziarele maghiare nu menționează faptul acesta.

*

Cu ocazia Sărbătorilor, începând de azi Magazinul „Missir" face reducere de 5 la sută la toate mărfurile.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14.

*

Marile fabrici de oțet și lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc orice fel de cutii pentru farmacie și pentru comerț cu preț redus.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32.

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea" tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se va abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a.c.

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana", Cluj, Piața Unirii 7.

ATENTATUL DELA SENAT

(*Amănunte din presa bucureșteană*)

— Atentatul opera evadaților dela Jilava? —

Citim în „Viitorul":

Reporterul nostru de fapte diverse ne-a adus știrea că bomba care a explodat la Senat ar face parte din stocul de muniții ce s'ar afla depozitat, încă din timpul ocupației în fortul Jilava.

Dacă știrea este adevărată — și autoritățile știu aceasta — nu mai rămâne nici o îndoială că autorii odiosului atentat sunt cei unsprezece comuniști evadați din închisoare zilele trecute.

Așa dar evadații nu numai că au putut să-și procure în arest instrumente cu cari să-și faciliteze fuga dar au putut să ia cu ei la plecare și material de război din fort.

Aceasta face dovada netăgăduită că deținuții s'au bucurat, în închisoare de cea mai completă.. libertate și lipsă de supraveghere. Autorii morali ai atentatului sunt în acest caz cei însărcinați cu paza fortului Jilava.

Guvernul e dator să ia măsuri severe împotriva acestora — oricine ar fi ei — și să le anunțe pentru ca opinia publică să fie satisfăcută.

O conspirație maghară?

Se afirmă că guvernul este în posesiunea unui prețios document, un proces-verbal al „alianței iridente maghiare", document care a fost comunicat de autoritățile cehoslovace, în scurt această alianță s'a constituit la Losoncz (Ungaria) în primăvara anului trecut și se ocupă cu spionajul militar, alcătuirea unei polițiii pentru provocarea incendiilor, organizare de atentate și întrebuințarea tuturor mijloacelor care ar putea îngreuia viața economică.

Ea organizează trupe secrete cari operează spre a produce panică în public prin atentate.

Principalul câmp de activitate al acestei alianțe maghiare ar fi Ceho-Slovacia și România.

Secretarul Iredentei maghiare este dr. Iosif Szene.

Secțiunea pentru provocarea de atentate, în Slovăcime și în Ardeal, e sub șefia d-rului D. Hosnay.

Emisarii aceștia trimeși în Ceho-Slovăcime și România sânt prevăzuți cu bani, cu otravă, „Ciancal", — denunță documentul de mai sus.

Cercetările siguranței și poliției au fost îndreptate de acela s'în direcția aceasta, căci s'ar putea ca emisari ai Iredentei Maghiare, trimiși din Budapesta să fi săvârșit atentatul dela Senat.

Un premiu pentru prinderea criminalilor

Pentru a se putea da de urma autorilor atentatului ministerul de Interne a hotărât un premiu de 200.000 acelui care va da indicii asupra acestui act criminal.

*

Protestul Studențimei

Uniunea generală a asociațiilor studenților români a adresat președintelui Consiliului de miniștri următoarea telegramă:

Studențimea universitară română în totdeauna păstrătoare a ideilor de neam și ordine veștejește cu toată energia sufletului său infamul atentat dela Senat săvârșit de mâini criminale, care în cuprinsul țării noastre bune și primitoare cred că prin atari mijloace vor putea clinti cât de puțin credința ei într'o Românie veșnic mare și unită în gând și suflet.

Cu o negrăită durere ia parte cu toată ființa la doliul național prin pierderea eroului Episcop Radu și aduce toată ura rea de grabnică însănătoșirea acelor ce pe patul durerii sufăr pentru țară.

Gata oricând să ajute la stârpirea nemernicilor ce urzesc

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acțiuni în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere și spirt de prima calitate. Fabrică de rom și cognac, precum și vin în butelii desert și likör.

Retragere de mandat

Avem onoare a aduce la cunoștință on. public și indeosebi partidelor, cu cu care stăm în legatură, că d-l Franzisc Kasper conducatorul Interprinderei noastre din Rus este demisionat din serviciul nostru. Prin urmare numitul nu mai este îndreptățit la nici un fel de dispunere ori operație cu valoare de drept în numele și ca rezentant al nostru.

Cluj, 11 Decembrie 1920.

Sylva s. a.

Curierul Spectacolelor

Cinema Egyetem:

Luni, Marți: *Trecutul.* Film Gaumont.

Miercuri, Joi, Vineri: *Amazona în flăcări.* Atracție!

Sâmbătă, Duminecă: *Valse Bleu.* Piesa romantică.

Duminecă la ora 10 a. m.: *Reprezentație pentru copii.*

Cinema Urania:

Luni, Marți, Miercuri: *Tragedia din Mayerling.*

Joi, Vineri: *Valse Bleu.* Premieră!

Sâmbătă, Duminecă: *Regele Abisului.* Film polițist-criminal.

Cinema Apollo:

Luni, Marți: *Amazona în flăcări.* Premiera. Atracție!

Miercuri, Joi: *Trecutul.* Dramă.

Vineri, Sâmbătă, Duminecă: *Regina Păpușilor.* Film cu mica Mary Osborne.

Copie după Ordonanță intreg. la Nr. 87615 din 22 Noemvrie 1920

Ordonanță

Referitoare la pregătirea planurilor prescrise pentru concesionări de stabilimente din provinciile alipite din vechiul Stat ungar.

Noi Ministrul industriei și Comerțului, având în vedere drepturile ce mi le dă legea.

Decidem:

1. Planurile, schițele de trenuri și situațiuni, precum și descrierile ce trebuiesc anexate cererilor pentru concesionare de stabilimente industriale, potrivit §. 26 a art. de lege XVII din 1884, au să fie compuse din următoarele.

a) Un plac de situația terenului, pe care se proectează a se face clădirea, cu indicarea tuturor edificiilor existente și a celor ce să vor clădi, la scară de cel puțin 1/500. Acest plan va cuprinde și terenurile imediat învecinate cu clădirile și lucrările aflătoare pe ele.

b) Când stabilimentul se proectează în cuprinsul sau la periferia unei localități, se va anexe și hartă acelei localități. In lipsa unei asatfel de hărți, se va anexa o schița de situațiunea acelei localități, la scara de cel puțin 1.500. în care să fie indicate străzile și construcțiile ei mai principale. Locul stabilimentului proectat, în ambele cazuri trebuie indicat.

c) Planurile fundației și secțiunei ale edificiilor ce se vor construri, îndicându-se locurile unde vor fi așezate mașinile, la o scară de cel puțin 1.200.

d) Descrierea tecimică, care are să cuprindă descrierea amănunțită a terenului, a vecinătății și tot ce prezintă interes în legătură cu instalația. O descriere clară a edificiilor și aranjamentelor mecanice, ce se proectează a se înființa, cu indicarea măsurilor ce sunt planure, pentru a se evita, eventealul efect pragubilor pentru interesele private și pentru interesul general. Toate lucrările aci expuse, au să fie făcute în două exemplare și au să poarte atât semnătura celui care cere concesionarea, cât și acelui care le-a executat.

După expirarea termenului până la care a fost expusă lucrarea spre vederea generală, vor fi prevăzute cu clauza următoare:

Nr. .....

Se adeverește, că a fost expusă în biroul oficiului ..... spre vederea generală din ..... până la .... la 1 ..... 920.

(Subscrierea autorității industriale de grad I).

La cererea care se va aduce, trebuesc enumerate aceste lucrări că părți integrante ale ei, un exemplar va rămâne la dosar, iar celelalt va fi predat celui care a cerut concesiunea.

2. Planurile, schițele, cât și descrierea technică, trebue să fie executate de un inginer, care va avea responsabilitatea pentru exactitatea și fidelitatea lor, semnându-le împreună cu petiționarul.

3. Nu pot executa astfel de lucruri acei ingineri, cari sau în calitate de organe oficiale, sau ca experți, ar putea să aibă oare care rol în cursul procedurii pentru concesionare.

4. Această ordonanță intră în vigoare de la data publicării ei în Monitorul oficial și Gazeta Oficială. Direcțiunea generală a Industriei, este însărcinată cu aducerea ei la îndeplinire.

P. Ministrul
Industriei și comerțului
(ss) Ch. Deleanu.

P. conformitate
P. Stinghe

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Situația internațională

Atitudinea guvernului sovietic față de aliați după zdrobirea lui Wranghel e din ce în ce mai sfidătoare. Cicerin printr'o notă trimisă guvernului englez îl somează să înceteze tergiversările, dându-i chiar un termen până când acordul economic mai poate fi încheiat. In acelaşi timp pretinde cooperarea flotei engleze cu cea sovietică la curățirea mării Baltice de mine şi declarația oficială a guvernului englez că blocurul e definitiv ridicat.

Impertinența lui Cicerin a devenit culminantă:

Fondul notei sovietice e în aşa termeni redactat şi rădică aşa de exagerate prelenții încât crezi că adevăraţii biruitori şi stăpâni în lumei sunt ei.

Istoria n'a înregistrat până acum un cinism dublat de o perversitate mai diabolică.

In timp ce diplomația lui Cicerin încearcă începerea relațiilor comerciale cu Anglia pentru a putea aproviziona Rusia cu maşinile, materiile prime şi utilajul industrial necesare refacerii Rusiei, Trotzky maschează trupe numeroase la graniţa Poloniei, pentru ca în primăvară să înceapă campania.

Kemaliştii, aliaţii naturali ai bolşevismului, după ce au zdrobit eroica rezistență armeană, au încheiat pace cu republica armeană invitând-o la înapoiarea tuturor teritoriilor pe care Turcia le cedase aceştia prin tratatul din Sévres.

Asemenea e obligată de a executa în cel mai scurt timp dezarmarea armatei şi populației precum şi predarea acestui armament în mânele Kemaliştilor.

Din cauza neprevederii politice sau mai de grabă a lipsei de de politică a Aliaților în Orient, se prăbuşeşte încă unul din statele care opusese cea mai mare rezistență năvalei bolşevice spre Orient.

Singurul Stat din conglemeratul caucazian, care mai rezistă graţie invincibilităţei poziţiunei naturale decât ajutorului eficace dat de Aliaţie Ledigia. Insă dacă Aliaţii vor continua şi faţă de aceasta merchina politică de promisiuni totdeauna nerealizate, atunci şi ultimul zăgaz antibolşevic va fi spart şi puterea care va suferi cele mai dureroase dar în acelaşi timp şi meritate consecinţi e tocmai Anglia, care va rămâne descoperită în Persia, Afganistan şi Indii.

Chestiunea Vilnei e pe cale de rezolvire. Un general englez şi un colonel francez au fost delegaţi de Societate Naţiunilor pentru a stabili întinderea teritorului care trebue supus plebiscitului.

In timpul cât va dura votarea, teritorul Wilnei va fi ocupat de un detaşament internaţional, care va păstra ordinea.

Printre trupele care vor face acest control vor fi şi cele olandeze, de oarece guvernul olandez a primit invitaţia Societăţii Naţiunilor.

Societatea Naţiunilor continuă şedinţele, alegând noui comisiuni şi subcomisiuni fără ca prin această complicaţie a lucrărilor să se fi ajuns până acum la vre-un rezultat pozitiv.

TELEGRAME

Plebiscitul dela Wilna

Lyon 12 Decembrie

Consiliu Ligii Naţiunilor a numit trei comisari însărcinaţi să fixeze zona plebiscitului sub presidenţa colonelului Clardiguy pe generalul englez Burthe, consilerul de legaţie spaniol la Bruxelles, d-l Saura şi d-l von Sydow, delegatul Suediei.

Chestiunea portului Fiume

Lyon 12 Decembrie

Contra torpilorul „Espera" a intrat în portul Fiumei.

Gabriél d'Annunzio a venit pe bord unde avu de suferit reproşurile comandantului. Apoi după obiceiul său a îngenunchiat în faţa marinarilor rebeli cărora le-a distribuit o primă de 10.000 lire.

Conferința technică dela Bruxelles

Lyon 11 Decembrie

La 14 Decembrie se va deschide de Conferinţa Technică dela Bruxelles, pentru a regula chestiunea despăgubirilor.

Franţa este reprezentată prin d-nii Seydoux, minstru plenipotenţiar şi de Cheysson, inspector financiar.

Comisarul aliaților la Dantzig

Lyon, 11 Decembrie

D-l Attolik a fost numit de Consiliul Ligii Naţiunilor înalt comisar la Dantzig. Dânsul este o personalitate cunoscută în cercurile Antantei. Inainte de războiu era inspector al eimigraţiunei în Italia, iar mai târziu delegat al Consiliului Suprem economic şi însărcinat de misiune în America pentru creditele internaţionale şi director al societăţilor de transport. Guvernul său îl desemnase de curând ca plenipotenţiar.

Consiliu de miniştrii francez sub presidenția lui Millerand.

Lyon, 11 Decembrie

Consiliul de miniştrii francez s'a întrunit Vineri dimineaţa la Elisée, sub prezidenţia d-lui Millerand. Primul ministru a comunicat colegilor săi intenţiunea sa de a numi pe generalul Pelle în funcţiunea de Inalt Comisar la Constantinopol.

Consiliul a mai examinat proectele de lege cu privire la recrutarea şi reorganizarea generală a armatei cari după ce vor fi supuse consiliului superior vor fi depuse Marţi pe biroul Camerei.

Ultime informațiuni

Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti

Ora 1 p. m.

D-l T. Mihali a plecat la Oradea-Mare pentru a reprezenta Senatul la înmormântarea episcopului Dem. Radu.

*

Se pare că libertatea importului a fost din nou acordată. Printr'o hotărire a Consiliului de miniştrii s'a fixat o comisiune care să studieze chestiunea.

*

Toate fabricele de hârtie din ţară şi-au suspendat lucrul.

Dr. ECAT. ARAMA
BOLI DE FEMEI ŞI COPII
CONS. 2—4
STRADA RUDOLF Nr. 13

După atentatul dela Senat

— Ancheta. —

Siguranţa şi Poliţia a continuat cercetările a găsit urme noi.

Ziarele au fost rugate să nu divulge nimic.

Cu prilejul numeroaselor razii făcute de poliţie *au fost arestaţi doi din comuniştii evadaţi dela Jilava. Se nădăjduește că peste câteva zile vor fi prinşi toţi.*

Premiul de 200.000 lei ce se va da celui care va descoperi pe atentatori ispiteşte pe mulţi. Zilnic se primesc numeroase denunţuri.

Starea victimelor

Senatorul Spiru Gheorghiu *este într'o stare de extremă slăbiciune* şi anemie după operaţia de amputare a piciorului pe care a trebuit s'o suporte.

Episcopul Ciorogariu *n'a fost încă operat.* Operaţia nu se va face decât într'un caz extrem, deoarece înaltul prelat suferă de diabet. Starea generală nu s'a înrăutăţit.

In ceace priveşte pe generalul Coandă circulă svonul necontrolat că ar fi încetat din viaţă.

Funerariile ministrului Greceanu şi episcopului Radu

Alaltăeri la ora 10 dimineaţa s'a oficiat un serviciu divin la biserica greco-catolică din str. Polonă pentru odihna sufletului defunctului episcop Demetriu Radu.

La ora 3 după amiază a avut loc o ceremonie religioasă pentru ministrul Greceanu.

Rămăşiţele pământeşti ale ambelor victime au fost apoi transportate la Ateneu şi instalate în rotondă.

La ora 5 după amiază s'a oficiat un serviciu religios de I. P. S. S. Mitropolitul Suciu dela Blaj, înconjurat de episcopii Hossu şi Terenţiu şi alţi preoţi. Erau de faţă şi Nunţiul Papei, mitropolitul Miron Cristea, Primen, fraţii episcopului Radu, cler din patru eparhii ardelene, Amos Frâncu, deputat, Scuby, Filipescu etc.

M. S. Regele a vizitat rotonda de jos unde se aflau aşezate pe catafalcuri acoperite cu flori corpurile victimelor.

La Tempul Coral s'a oficiat un serviciu religios. Iar rabinul Bek a rostit o cuvântare contra odiosului atentat.

Eri la ora 3 după ce s'a terminat slujba religioasă în rotonda Ateneului s'a format cortegiul care întovărăşeşte rămăşiţele pământesti ale victimelor până la gara de nord.

Cortegiul se formează astfel: în cap I. P. L. L. Mitropoliţii Miron Cristea şi Suciu, apoi studenţii Universităţilor, elevii şcolilor secundare, clerul corurile seminariilor, carele funebre cu victimele, familiile, miniştrii, presidenţii corpurilor legiuitoare, deputaţii, senatorii, înalţii funcţionari ai statului, generalii, trăsura de gală a M. S. Regelui şi armata.

In tot timpul parcursului dela Ateneu până la gară, clopotele tuturor bisericilor din Bucureşti au sunat.

La gară corpul Episcopului Radu a fost aşezat în trenul special pentru Oradea-Mare, iar al lui d-l Greceanu în trenul pentru Iaşi.

contra ţării iubite Studenţimea română strigă cu toată tăria:

„Trăiască România Mare".

Incă un Senator rănit

In urma atentatului dela Senat a fost rănit si d-l senator Z. Arbore care a fost dus la domiciliu rana nefiind gravă.

Diverse

D-l dr. I. Jianu a făcut declaraţia că schijele cari au produs plăgile persoanelor internate la spitalul Colţea, Brâncovenesc şi sanatoriul d-lui dr. Gerota, au fost otrăvite.

Defunctului D. Greceanu ministru de justiţie i se vor face funerari naţionale.

*

Se părea că rănile căpătate d-l senator Spiru Gheorghiu nu sunt grave.

Când bolnavul a fost vizitat de d-l dr. Nasta, a observat că piciorul drept se umflase.

A fost un nou consult cu medicii spitalului cari au afirmat că o intervenţie chirurgicală necesită imediat. D-l dr. Nasta a amputat piciorul drept al senatorului Spiru Gheorghiu.

Sărbătorirea muncitorească dela Dej

Eri a avut loc botezul şi fondarea sindicatului muncitorilor din Dej după următorul program:

1. La oara 10 a. m. Serviciul Divin ţinut din partea Domnilor Protopopi Matei Pop şi Iacob Marga, sfinţenia pentru botezarea Salinei cu numele:

Tunelul „Prinţul Carol"

2. Predica Domnului Protopres iter gr. or. Hermen din Dej.

3. Imnul Regal cântat de muzica militară.

4. Cuvântare din partea Domnului general Petala.

II.

La oara 11 a. m. Adunare Generală de constituire a „Sindicatului Profesional Patriotic" în sala de consultaţie a Salinei.

5. Vorbire din partea Domnului Director General sau Domnului Director Regional Petre C. Lucaci.

6. Discursul Domnului Prefect al judeţului.

7. Alegerea comitetului conform statutelor aprobate.

8. Conferinţa despre munca şi ideia de patrie de Domnul Vasile Jichişan.

9. Răspunsul Domnul V. Dumitru rectorul universităţii din Cluj.

10. Discursul Domnului Dr. Tripon.

III.

La oara 1 p. m. Masa comună, la care vor participa autorităţile, oaspeţii delegaţii lucrătorilor şi noul comitet al Sindicatului.

IV.

La orele 3 d. m. un festival.

1. Imnul Regal cântat de corul băieţilor şcolari sub conducerea domnului administrator Dirigent.

2. Recitare din partea muncitorului Lazar Pop.

3. Corul băieţilor şcolari (Roata morii).

4. Recitare din partea lucrătorilor Lazar Camean şi Iosif Cros.

5. Treicolori declamată: Margareta Jichişan.

6. Preşedintele Sindicatului mulţumeşte.

7. Hora.

In numărul de mâine vom da toate amănuntele.

Cititi „Infrățirea"

Presa germană și atentatul dela Senat

Foile germane dezaprobă în unanimitate atentatul dela Senat, şi vestesc pe cei cari au pus crima la cale.

Astfel *"Sieb. Deutsch. Tagebl."* numeşte atentatul „fapta unui nebun condus de patimile politice cari în zilele de azi sunt urmările decăderii la brutalitate şi fanatism."

Şi „Deutsche Tagespost" spune: „Aicea nu poate fi vorba numai de omor laş si viclean pus la cale de către indivizi cari nu-şi recunosc fapta pentru care merită dispreţul fiecărui om cinstit şi pedeapsa cuvenită conform legii.

In faţa catafalcului episcopului ardelean care a trebuit să plătească cu viaţa atentatul stă adânc îndurerat întreg poporul german din România Mare."

O speculă prin contrabandă

Se comunică dela punctul de trecere Halmi, că hârtiile monede româneşti, mărunte, trec în Cehoslovacia, prin diferite puncte de graniţă deoarece acolo se pune mare preţ pe banii românesti mărunţi. în vreme ce biletele de 500 lei nu sunt primite mai de loc, în credinţă că sunt falşe.

Ar trebui ca forurile competente să se intereseze de această chestiune, fiind în detrimentul comerţului; moneda mărunţă trece graniţa prin intermediul diferiţilor speculanţi, iar populaţia suferă.

Credem că ar fi necesar, ca să se dea ordin punctelor de frontieră să oprească trecerea negustorilor cari posedă bani mărunţi în cantităţi mari.

In jurul unui scandal parlamentar

Din cauza unei polemice între d-nii Iorga şi Argetoianu, discuţia din ultima şedinţă a Camerei s'a transformat într'un regretabil scandal parlamentar. Cauza: „Neamul Românesc", în urma unui articol de comentarii asupra atentatului dela Senat, a fost pus din nou sub cenzură.

Iată şi pasajul din articolul „Neamului Românesc" cu care guvernul motivează măsura luată împotriva ziarului d-lui Iorga:

„Spunem încă odată lămurit cugetul nostru: dacă violenţa ni este odioasă, nu ne putem totuşi opri de a spune că atentatul de la Senat, ca în orice fapt de imoralitate violentă, este şi influenţa unei politici de brutalitate, de ţâgâdă de neînţelegere şi de incorectitudine.

Când unui popor blând şi atât de răbdător ca al nostru care a fost împins în atâtea rânduri la revoluţie de către oligarhia stăpânitoare, acum după marea jertfă a războiului, un Guvern păcătos încearcă prin înşelăciune să-i răpească libertatea, fapte ca acelea de la Senat e un semn care trebuie să trezească conştiinţele oneste".

Patruzeci mii de ofițeri ruși la Bacica (Jugoslavia)?

După ştiri din Zagreb se anunţă că au sosit acolo 40,000 de ofiţeri ruşi cari doresc să se aşeze în Jugoslavia.

Ofiţerii fac parte din armata lui Wrangel; guvernul Jugoslav îi va instala în Bacica şi *Banat*. Ofiţerii au sosit impreună cu familiile lor.

Teatrul Naţional din Cluj

„CASTELANA" de A. Capus jucată de comp. „Carageale" -

Sâmbătă seara a avut la Teatrul Naţional reprezentaţia piesei „Castelana" jucată de compania teatrală „Carageale" din Bucureşti.

Cunoscut romancier şi apreciat dramaturg, A. Capus a pus şi în piesa „Castelana" atmosfera aceea de optimism sănătos care învăluie toate lucrările sale. Piesa n'are vre-un conflict puternic, care să mişte sau să răscolească sufletele. Ea nu e decât una din miile de întâmplări banale ale vieţei pe care talentul şi priceperea autorului a ştiut s'o prindă într'o piesă. Întâlnim în ea o vervă uneori scânteietoare, un spirit fin specific francez, o nimerită schiţare a unora dintre personagii şi o notă de duioşie care alunecă câte odată până la sentimentalism, dar fără ochii albaştri şi fără tradiţionalul păr blond.

O lucrare aproape morală, cu o desfăşurare normală şi un sfârşit fericit.

Interpreţii şi-au dat silinţa să ne ofere un spectacol îngrijit, şi în bună parte au isbutit.

D-ra El. Mihăilescu care pare a avea temperamentul necesar, a interpretat cu tact, cu o distincţie sobră şi agreabilă rolul soţiei înşelate care voeşte să înceapă o viaţă nouă.

D-l C. Mărculescu a pus în joc toate resursele unui multiplu talent artistic şi a redat cu mult adevăr simpatica figură a lui André Jossand.

D-na Natalia Vasiliu, deşi vulgarizând puţin rolul unei femei obişnuite să pornească în căsnicie, s'a achitat totuşi cu îndemânare şi cu vioiciune de partea sa.

D-l St. Decu a fost bine în rolul de bonhomme al baronului La Baudiére, iar d-l Cosmin a schiţat o bună siluetă de secătură.

D-rele Tudoraş şi Dumitrescu şi d-nii Teoharescu, Decu Junior, Dumitrescu şi Petrescu au completat un ansamblu satisfăcător.

Taxele pe străini

Citim în *Viitorul:*

Următoarele cifre ne pot arăta modul cum călătorii români sunt impuşi la taxe în streinătate. Astfel în Austria ei plătesc la sosire 50 coroane pentru biletul de liberă petrecere, plătind de asemenea asupra notelor hotelului un plus de 25 la sută cu titlul impositi pentru străini. De asemenea şi în Germania se plătesc sub acelaşi titlu 56 la sută asupra notelor hotelurilor.

De aci se vede cât de greşit înţelegem noi ospitalitatea când primim pe ori-ce străin, care de obiceiu vine ca să şi facă afaceri rentabile la noi, fără a-i impune nici o sarcină. Şi nu se poate spune că finanţele noastre — în afară de controlul ce trebue exercitat asupra străinilor — nu ar avea nevoe de mărirea veniturilor prin impositei

Fraţii Mártonffy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania

◆

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă şi de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

CITIŢI

Cărţile pedagogice, literare şi populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 Bucureşti. Precum şi la toate Librăriile din Transilvania şi Ardeal.

A upra preţurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărţile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoţită de cost, transportul şi ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul şi riscul destinatorului.

Cărţi pedagogice:

Claparéde. — Psihologie şi pedagogie traducere de I. G. Marinescu — 6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie şi pedagogie experimentală, premiată de Academia Română — 7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educaţiei — ediţia II, premiată de Academia Română — 4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noştrii — 2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învăţământului primar — —·—
— Didactica generală — —·—
„ *A. Lupu Antonescu.* — Metodica Limbii române — 10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor — 1·—
V. Munteanu. — Îndrumări noi în învăţământul primar — 1·25
„ „ Reforma orariului şi surmenajul şcolar — 1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau şi Herbart ca pedagogi şi filosofi — 3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învăţământ — 2·—
C. Teodorescu şi G. Simionescu. — Tratarea şi corectarea temelor — 1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei şi Geometriei — 12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută — 15·—
„ Noţiuni de Pedagogie Generală — 5·—
„ Istoria Pedagogiei — 9·—
„ Didactica — —·—
Dr. M. de Fleury.— Corpul şi sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu 6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie şi Pedagogie — Traduceri 6·—
Al. Valeriu. — *„Logica"* pentru şcoalele normale şi seminarii — 11·10

Cărţi literare:

NUVELE ŞI SCHIŢE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română — 6·—
D. D. Patraşcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română 5·—
„ Candidat fără noroc ed. II — 5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morţei — 4·—
„ Sărbătoarea pâinii — 4·—
„ Negutători de arome ed. II. 5·— — 5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii — 5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtăşită — 5·—
Strigoiul — 7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă — 5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I — 4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II — 4·—
V. Crăşescu. — Fugarul din seminar — vol. II. — 2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol. III — 2·—
„ Pe drum — vol. IV — 2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele — 2·—
Sp. Popescu. — Moş Gheorghe la expoziţie — 3·—
G. Popescu Ciocănel. — Braşoave — 1·50
Th. Speranţia. — Proză — 2·—
D. Teleor. — Nuvele alese — 1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines — 4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man — 7·50
„ Luncuşoara în Parasemi — 6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin — 7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907 — 2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupaţie, Struguri „Mackensen" — 2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice — 10·—
I. Costin. — Schiţe — 1·—

NOTE ŞI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie) — 6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolşevicilor — 4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge — 5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia — 2·—
O. Wilde. — Poeme în proză — 1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni — 3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război — 2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun — 4·—
I. Giurgea. — Pribegie — 5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ŞI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevăraţii Israeliţi — 2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV — 4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman — —·50
C. Moldovanu. — Autori şi Actori — 8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe — 2·—
H. Ibsen. — Brand — 3·50
C. Moldovanu şi M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece — 1·—
C. Moldovanu. — Fluturii — 1·—
Radu Rosetti. — O lecţie — 2·—
I. Negruzzi şi D. Rosetti. — Nazat — 1·—
V. Costescu. — Străbunii (teatru şcolar) — —·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentinţe — 5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului — 3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui — 2·—
Vanda Mihail. — Versuri — 3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului — 3·—
Radu Rosetti. — Valuri — 2·—
„ „ Cele din urmă — 1·50
„ „ Din toate — 3·—
I. Al. George. — Aquile — 2·—
„ Domus Taciturna — 2·—
T. Duţescu Duţu. — Carol Vodă făt frumos — —·50
Goethe. — Hermann şi Dorothei, text german — 1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic — 3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultaţiunile medicale la spitalul Colţea — 5·—
Tratamentul Astmei Bronchiale — 3·—
Dr. O. Melier, — Medicul Familiei — 4·50
„ Higiena Sexuală — —·—
A. Debay. — Higiena şi fisiologia căsătoriei — 5·—
Venera fecundă şi calipedică — 4·—
Dr. Gh Fischer. — Păstrarea vederii — 6·—
„ Auzului — 12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie — 10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz — 2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepţionale — 5·—
T. Duţescu Duţu. — Din vatra unui sătean cuminte — 2·—
Popp. — Tratat vinicol — 3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român — 3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului — 2·50
A. Steinberg. — Dicţionar de buzunar — 7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori — 2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură şi viticultură — 1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină — 1·—
L. Leist. — Voyage á Paris — 2·50
H. S. — Dialog român german — 1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliţilor — 1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea caendarelor — 3·—
G. Antonescu. — Dicţionar româîn-francez — 8·—
H. S. — Conferinţele „Vieţei Noui" — 3.—
M. Kogălniceanu. — Letopisiţi 3 volume — 30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale — 2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari şi chiriaşi — 1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare — 2·50

„CAMINUL" BIBLIOTECA LITERARA ŞTIINŢIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliţii mei prieteni.
2. *Constanţa Marino* — Nataliţa, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La ţărmul mării, reverii şi note, epuisat
4. *C. Nistrul* — In voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaş* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schiţe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schiţe şi povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în româneşte de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Şcoala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu şi D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voineşti
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiţă Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustraţiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînţelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaş* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Aşa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere*: Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola:* Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu:* Poezii, revăzute, clasificate şi complectate de Mihail Dragomirescu şi Dr. Constanţa Marinescu.
32-33. *Molière:* Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaş:* Părintele Ghermănuţă, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiaţă, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Tours.
37. *G. Aslan:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu:* Ochiul lui Turculeţ, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu:* Poeme.
45-56. *Petre V. Haneş:* Poveşti din diferite ţinuturi româneşti.
44. *bis. C. Negruzzi:* Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri:* Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru:* Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi:* Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu:* Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educaţie, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett:* Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranţia* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranţia* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă şi vor reapare în curând

Scriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpuşneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluţionarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Şerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. franceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moş Nichifor Coţcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florenţa
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-şi şase şi Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărţi populare.

Carte de semne — —·25
Visul Macei Domnului — —·25
Epistolia Domnului — —·25
Minunile Sf. Sisoie — —·25
Orăţiuni şi Evangelia ţigănească —·25
Micul Dor, cântece noui — —·25
Dorul, 64 pagini — —·75
Explicarea viselor — 1.—
Carte de vise mari — 2.—
Alexandru Macedon — 2.50
Viaţa Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului — 3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărţi — 2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante — 3.75
Epistolarul amorului şi al felicitărilor — 3.75
Carte de stea — 1.—
Prohodul Domnului — 1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani 4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul — —·75
Doftorul fără bani — —·25
Misterele din Porter Squar — —·25
Oglinda Omului (litere cirilice) 1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice) — 1·50
Sf. Haralambie — —·25
Sf. Alexe — —·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) á — —·75
Mihai-Viteazul şi Călăul (2 vol.) á —·75
Calendarul Foaie — —·—
Calendarul Portativ, pentru buzurna — —·—

Renumita Fabrica chimică CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.

Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CONTABIL, absolvent al școalei comerciale superioare, caută serviciu. Adresa la ziar sub „Export".

UN STENOGRAFIST stud. Univ. cu praxă de birou cunoscând limba română, germană și maghiară caută aplicare imediată. Adresa la ziar sub. I.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Publiccă efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zabar, Ceaiu, etc. Deasemenea Stofe, Paltoane, Pardesiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind a mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

AU SOSIT!
RENOMITELE
MAȘINI DE SCRIS
STOEWER RECORD
sistem german și
SENTA.
Toate cu litere române. Panglici calitatea întâi. Hârtie carbon, cum și accesorii de Șapirograf. Deasemenea repară și transformă literile dela mașini de scris cu litere române.
Körmendy M. Cluj, Strada Regina Maria.

Dacă vreți
să mâncați și să beți bine, veniți la Restaurantul:
RETHY și MAIOROȘ
Str. Iuliu Maniu No. 8.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumerile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piața Unirei No. 5.**

Dela Consiliul orașului Cluj.

No. 3607—1920.

Publicare de Licitațiune
pentru exaranderea și amplificarea uzinei electrice a orașului Cluj.

Se aduce la cunoștința publică, ca uzinele electrice a orașului Cluj cu toate acesoriile se exarandează, la caz de ofertă convenabilă.

Sunt invitați toți acei intreprinzători de branșă, cari doresc se concureze, ca se-și susternă ofertele la registratura consiliului orășănesc în oarele cel mult până în 1. Martie 1920.

Condițiunile detailate sunt cele din proiectul de contract cari toate, pre cum și modelele ofertelor se pot vedea în biroul referentului consilier Dr. E. Dandea primăria et. 1 ușa 34.

Cluj, la 19 Noembrie 1920.

Primar:
Dr. Pop.

Intreprindere de transport „VILLÁM"
AUGUSTIN NAGY et COMP.
Transportează cu cele mai favorabile condițiuni și cu responsabilitate deplină.
Calea Regelui Ferdinand 14. Cancelaria și depozit Strada Kis No. 17.

FIRMĂ FONDATĂ IN 1893
GOTTLIEB GRUPPER
AGENTURĂ - COMISION - REPREZENTANȚE
BRAILA,
Str. Sf. Petru 9.
Dorește a intra în legături de afaceri cu domni comercianți și industriași din Ardeal, cari ar avea interese la BRAILA, mare oraș comercial și port la Dunăre. — Corespondență română și germană.

Goldberger Rálmán
Croitorie modernă
Strada N. Iorga No. 5.
Se află în depozit ștofe Franceze și Engleze, totdeodată confecționează costume după ultima modă Prețuri convenabile.

S'a inceput expoziția eftină de Crăciun la magazinul de modă
Lőrincz și Tóth
Cluj, Piața Unirii No. 8.

BERGNER și CZIMENT
exploatatori de lemne Cluj.
Lemne de foc tăiate și stânjeni transportate la locuință Biroul și magazinul: strada Munkácsi 18. Biroul de comandare str. Reg. Maria 18.

Horváth Alexe
Magazin de coloniale și delicatese Cluj, str. Regina Maria No. 17.
Asortat cu Bomboane pentru Crăciun, Ciocolată Licheruri și Vinuri indigene pentru Sărbători.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Sprigîniți Comerțul Român
Ioan Pop
comerciant, Cluj,
Calea Victoriei No. 2,
Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot feluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoasă! Să se convingă fiecare om!

A sosit un mare transport de **Piane** și **Pianine** din streinătate la firma **I. TRISKA** str. Bartha Miklós 14.

Vizitați magazinul și vă veți convinge ca aici sunt prețurile cele mai reduse. **Reprezentantul celor mai renumite fabrici.** Acordează, repară și transportă piane pentru conservator și operă la stat și particulari. □ □ □

Societatea Anonimă
Blumenfeld și Simon
Str. Iuliu Maniu No. 22.
Își oferă Onor. Public cognacul de mere, tuica de prune fiert în căldările proprii precum și licheruri, rum de calitate superioară și vinurile indigene. □ □

Mai curat, mai curând și mai ieftin curățește:
FINZLER
Spălătoria chimică CLUJ, Strada Kriza 5.

Indig Mór Piața Unirii No. 19.
Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă și Depozit de ștofe. □ □ □ □

S'a deschis!
Localul de iarnă al Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la oara 8. □ □ □ □

In prăvalia
de ghete „HERCULES"
str. Reg. Ferdinand No. 5
se vinde cu ecazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse. □ □ □

Se caută vânzători speciali
în vânzarea articolelor de coloniale, technice essență, chimice etc. Se poseadă limba română, germană și maghiară. Plată bună. A se adresa dela oara 8—10 la Hotelul New-York, Iuliu Rákos.

Kovács și Siklódi
Instalator de electrică și apaduct
Cluj, Piața Unirii No 17.

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCUREȘTI.
Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!
Expediții în colete poștale contra remburs în vechiul Regat și Besarabia. En gros — En detail.

Abonamente pentru Preoți și Invățători se fac cu preț redus, adecă
100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

TOATE DOAMNELE
din elită întrebuințează
FORMALYSOLUL
recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceoutice. CLUJ.

La firma KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.
AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.

„BLATT"

Magazin de articole de tricotaj și țesătorie.
Piața Unirii No. 12.
Prețuri reduse.

Giorapi pentru copii dela . 10 Lei în sus
„ „ Dame dela 15 Lei în sus
„ „ Domni dela 15 Lei în sus
Mănuși de lână tricotate dela 24 Lei în sus
Jerteuri pentru dame tricotate dela . . . . . 290 Lei în sus
Jachete scurte tricotate dela 75 Lei în sus

Toate articolele din magazin se vând foarte eftin.

Vând spirt rafinat

Engros și endetail. Prețuri de concurență.
A se adresa la ziar sub A.

„PREVEDEREA"

Societate Anonimă Română de Asigurări
BRAILA

CAPITAL SOCIAL LEI 10.000.000
REASIGURĂRI CU FONDURI DE GARANȚII PESTE UN MILLIARD

Agențiile din Ardeal, fiind în curs de organizare, Societatea își va începe în curînd activitatea în toate ramurile principale și anume:

„Incendiu": In condițiunile cele mai avantagioase și contra tuturor riscurilor.
„Transport": Maritim, Fluvial și Terestru, inclusiv riscul de mine.
„Grindină": Cu depozițiuni cât mai prielnice.
„Accidente": Asigurări individuale cu și fără restituirea primelor. Asigurări de răspundere civilă sub toate formele. Automobile, fie dauna directă fie indirectă.
„Viața": In combinațiunile cele mai moderne și cele mai favorabile. Rente viagare imediate și amânate.

Soc. „PREVEDEREA" dispune de puternice înjghebări de reasigurări cu fonduri de garanții de peste un miliard.

Soc. „PREVEDEREA" privește ca menirea sa de a conlucra din răsputeri la refacerea și desvoltarea economiei naționale.

Soc. „PREVEDEREA" examinează orice caz cu perfectă corectitudine și lichidează orice diferend pe cale de arbitraj, spre a feri pe clienții săi de tărăgăneli costisitoare.

Orice propunere, până să se înființeze întreaga rețea a Agențiilor în Ardeal, urmează să fie adresată, spre examinare și rezolvare.

Sediului Central din Braila.

STICLA

din Cehoslovacia, de orice mărime
cu vagonul și în lăzi
se afla eftin
Cluj, Strada Hosszu Nr. 31

Atențiune comercianților cu fier!

Banca Centrală

pentru Industrie și Comerț din Cluj,

Oferă promt următoarele mărfuri de fer.rie:

Broaște pentru uși 9, 10 și 11 cm.
Balamale (țițini) pentru uși și ferestre.
Cule asortiment prima
Colțuri H. pentru potcoave.
Materiale electrotechnice.
Sobe și cuptoare diferite dimensiuni și calități în ori și ce cantitate.
Fier brut în rude.

Pentru sezonul de primăvară ne-au sosit coase de Styria, nicovale și ciocane.

Prețuri foarte convenabile.

DE VÂNZARE

eftin un costum de haine nouă, un smoching, o pereche de cizme Nr. 40. ofițerești noui pantaloni lungi și briches, bluză ori mantea un pardisiu etc. pentru talie mijlocie.

Strada Avram Iancu No. 5. etaj I. 8. p. m. 4—6.

„MAGAZINUL BARZA"

senzație de Crăciun:

1 rochie de stofă de lână dela 250 Lei
1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei in sus.

A APARUT:
Anul VIII. No. 10. Octombrie 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtună. — Probleme financiare internaționale.
Mircea Djuvara. — Câteva cuvinte despre Mica înțelegere.
Romulus Anghelescu. — Invățămintele grevei generale.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte, Documente și Recenzii.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

Onorate Doamne!

Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor. E curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi

CHIOREAN

în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir.

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de Incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

Filiala Luca P. Niculescu

la HORA ȚĂRĂNEASCĂ, CLUJ Palatul „Fehér-Bárány".

Se află în deposit un bogat asortiment de Manufactură:

Bumbac de urzit, Bumbac de bătează, Fitău roșiu, Postavuri culori. ștofe de haine, Paltoane și rochii de Dame, Barcheturi, Basmala, Jolji, șifon-molino, Catifele, Barșon culori, zefiruri, Prosope.

Vânzare engros și endetail.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 104 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Joi 16 Decembrie 1920

Infrăț[illegible]

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Prin școală împotriva atentatelor

Ca să se asigure pe viitor liniștea vieții noastre publice, Consiliul de miniștrii va lua de sigur măsuri subt impresia atentatului din zilele trecute. Măsurile vor fi în primul rând de ordin polițienesc, dar, chiar de ar fi ele minunat alese și admi abil executate, cine garantează eficacitatea lor și care e naivul să creadă că s'ar stârpi astfel or'ce atentate?

Crima odioasă săvârșită la senat nu-e o faptă izolată, întâmplătoare, plănuită de creerul bolnav al unui bandit ordinar, de care te poți păzi încuind bine o ușe sau punând vard ști la intrare; e la mijloc o întreagă organizație politică de oameni, care (cel puțin unii) sunt convinși că rănile stării sociale de azi nu se pot vindeca prin știința și răbdarea unui medic bun, ci prin neghiobia unui vraci cu ierburi băbești otrăvitoare.

Sunt minți rătăcite de propaganda anarchistă, care cred, ca vechiul Samson din Biblie, că pot scăpa din închisoarea nenorocirilor omenești surpând tot edificiul social și sunt exaltați, care, ca'n Evul Mediu, vor să ardă pe rug, pe cei socotiți vinovați, ca să-și ispășească crud și nemilos vina.

Cei mai mulți din oamenii nefericiți azi socotesc ca pricină a durerilor lor totdeauna pe alții și de-aceea invidiază binele aproapelui lor și-și urăsc semenii, cari sunt însă mai fericiți poate și pentrucă sunt mai muncitori și mai meritoși.

Nici-unul nu caută cauza decăderii sale în sine și deci nimeni nu tinde să-și îndrepte greșelile.

Această nenorocită mentalitate trebue stârpită ca să nu mai avem surpriza unui nou atentat.

Așa-dar, or'cât de drastice dispoziții polițienești și momentane s'ar lua, pericolul nu e îndepărtat; trebuie făcută o nouă educație, temeinică și cuminte, atât oarbelor pături sociale de jos, cât și pretențioaselor pături de sus. Asta o poate face numai o școală, o solidă școală de formare a caracterelor, nu de împopoțonare a minții cu tot soiul de cunoștință nefolositoare.

Ori, care e starea instituțiilor de educație de azi?

Nu numai că nu se reorganizează învățământul, dar se neglijează din ce în ce mai mult școlile, așa că ele nu mai sunt acum nici cum erau acum zece ani.

Primim la redacție o scrisoare a unui necăjit institutor din Baia-Mare, *Alexandru Pușcașu*, care ne arată, în cuvinte mișcătoare, mizeria în care sunt lăsați dascălii noștrii. Ni se spune că de două luni și mai bine, adică dela 1 Octombrie, Revizoratul și Perceptoratul din Baia-Mare n-au plătit lefurile!

Dar să lăsăm pe învățător să-și spună singur, cu vorbe simple și simțite, păsul său:

„Războiul nu numai că a răsturnat echilibrul sufletelor, dar a stârpit din rădăcină în inima oamenilor bunăvoința și mila, plantând în loc egoism și ură. Iubirea, pacea și înțelegerea numai atunci vor fi în inimele oamenilor, dacă în locul generației de azi vom crește o generație nouă, în care să stârpim ravagiile războiului.

Copiii aceștia micuți formează tezaurul cel mai scump al statului și al societății și, atunci, atât statul cât și societatea sunt destul de cutezători, să încredințeze acest tezaur învățătorilor flămânzi, cari, dimineața când pleacă la școală, își lasă acasă copiii cu lacrimi în ochi, căci nu îndrăsnesc să-i ducă în clasă zdrențăroși și înfometați, ca cei mai săraci dintre colegii lor.

Apoi, acești învățători să aibe puterea de a vărsa în inimile copiilor gândirea despre iubirea nemărginită a lui Dumnezeu, dragostea de țară și de aproapele? In starea, în care sunt, învățătorii d'abia pot să-și stăpânească durerea și să-și pue lacăt la gură. Totuși, noi am păstrat în sufletele noastre atâta iubire față de chemarea, ce avem, ca și față de copiii nevinovați, ca să lucrăm mai departe, pentru țară și pentru un viitor mai bun al omenirii. Se vede că cei cari conduc astăzi statul au uitat de vremea, când, în neștiința copilărească și cu respirația scurtă, au păsit tremurând pentru prima oară în școala bătrână, iar învățătorul, la care se gândise înainte cu teamă, a intrat în clasă și i-a netezit cu blândețe pe păr și i-a îmbărbătat, cultivându-le apoi ani de zile sufletul lor fraged".

Iată în ce necaz și suferință părăsește oficialitatea românească cele mai bune elemente pentru refacerea și consolidarea națională.

Cum cazul amintit al neplătirii lefii unui profesori, nu e unic și nici rar, ci și altor funcționari li s'a întârziat plata, e clar că pricina nu e în mici și izolate neorânduieli administrative, ci în extrema jenă financiară, în care se găsește statul în urma politicii șovăelnice și șubrede a Ministerului de Finanțe subt guvernul actual. Asta discreditează statul și micșorează conștiinciozitatea slujitorilor lui; în or'ce caz, din puținele mijloace, de cari mai dispune guvernul, să se facă o justă repartiție a plăților și să nu fie lăsați să moară de foame nefericiții de dascăli, cari aduc un atât de mare serviciu țării.

N. G. T.

„Transfugi"

Printre nenumăratele variante ale deșanțatului politicianism pe care „Patria" îl practică, este, fără îndoială în rândul dintâi, clișeul tip al acuzațiunei de transfugere pe care, cu un imperturbabil cinism, o aruncă tuturor acelora cari, — în ultimul timp mai ales, — convinși de primejdia concepțiunei separatiste și demagogiei ce stăpânește mentalitatea conducătorilor așa numitului partid național, au încetat de-a mai face parte din acest partid.

„Transfugi", pentru acest ziar, sunt toți acei cari și au înțeles datoria față de problema consolidărei unirei și au început a contribui prin contopirea în politica generală a țărei întregite, trecând în rândurile partidelor din vechiul regat. Acuzațiunea aceasta nu este însă altăceva decât aceeași pe care, după cum se numește, „bizantinismul oligarhiei" din vechiul regat a utilizat-o și el.

Cu deosebirea numai că, aceea ce în vechiul regat s'a putut utiliza cu oarecare logică, întrucât trecerea dela un program la altul fără justificarea unei evoluțiuni normale constitue o abatere dela convingere, motivată numai de interese, în ce privește partidul național, utilizarea expresiunei de transfug este însă cu totul în afară de orce unită a logicei.

Partidul național, încrustat într'un regionalism sectar și întemeiat pe instinctul primejdios al separatismului, el însuși transfug prin aceasta față de programul politic unic al neamului întreg, nu poate numi transfugi tocmai pe acei cari au rămas credincioși înainte de toate acestui unic și istoric program politic. Căci ce alta poate să însemne acțiunea politică a acelora dintre ardeleni cari, înțelegând că cel dintâi pas pentru unificare este acel al unificarei sufletului, decât însăși consecința logică a împlinirei singurului punct de program, care a justificat până acum existența acestui partid?

Și dacă este așa, atunci ce alta decât conrazicerea însăși a întreagei lupte de desrobire purtată de partidul național poate să însemne condamnarea acelora cari, contopindu-se în ansamblul politicei generale a țării, au părăsit rămășițile întârziate ale unei alcatuiri politice naționale, din care n'ar mai trebui să rămâie decât amintirea frumoasă și istorică a trecutului?

„Transfugi" în moralitatea politică trebuie să însemne părăsirea unei idei, a unui program și a unei convingeri, pentru apărarea cărora există o obligațiune de conștiință nerespectată. Oricât uzul și abuzul de acest cuvânt ar fi denaturat înțelesul său, totuși moralitatea în numele căreia este ridicat, impune acum, și mai ales pentru atitudinea partidului național să-l restabilim.

Transfug nu e acel care plecând, duce cu dânsul însăși ideia pentru care e îndatorit a lupta, ei acel care, deși rămâne, nu o mai păstrează. **Ev.**

Congresul Agronomilor

Zilele trecute s'a isprăvit congresul agronomilor. Discuția demnă și științifică a problemei agrare, sub toate aspectele în care se prezintă, a dovedit că avem de afacc cu un corp agronomic bine pregătit și gata a face față greutăților prin care trecem.

Oportunitatea congresului era cu atât mai mare cu cât de dinaintea războiului agronomii nu se mai consfătuiseră, iar stabilirea unei unități de acțiune era cu atât mai necesară cu cât starea noastră agricolă e din ce în ce mai precară.

Inainte de război, marea proprietate prin cultura extensivă a moșiilor producea în cea mai mare parte grâul necesar exportului.

Contribuția micei și mijlociei proprietăți la export adică la îmbogățirea țărei era destul de mică, de oarece acestea produceau prea puțin grâu și acela era întrebuințat pentru casă sau pentru vînzarea în orașul apropiat.

Odată cu trecerea pământului din mâna marei proprietăți în asprele și vrednicele mâni ale nenumăraților țărani, era naturală o cădere a producției, țăranii lucrând pământul după aceleași metode empirice moștenite dela părinți. Pentru că țăranul n'a fost din timp pregătit pentru marele act al împroprietărirei, astăzi pământul încredințat lui sau e cultivat rudimentar sau e lăsat pârloage.

Astfel din moșiile expropriate au rămas pârloage numai în vechiul regat 350.000 ha.

Țăranii din cauza rutinei, a tradiției și a necesităților imediate seamănă mai mult porumb, iar marea proprietate din cauza stărei de nesiguranță, a prețurilor maximale și rechiziționărilor, a micșorărei, moșiilor a scumpetei exagerate și în unele cazuri a refuzului mânei de lucru, nu mai seamănă grâu, fiindcă ar încerca perderi sigure.

Ori, cum o singură posibilitate de ameliorare a vieței este, exportul cerealelor, ce ne vom face dacă starea agricolă de astăzi ar mai dăinui încă câțiva ani?

De sigur că va duce țara la un faliment sigur.

Agronomii care au pus în aplicare, reforma agrară cu atâta pricepere și spirit de jertfă, sunt chemați să rezolve în cel mai scurt timp și chestiunea producției agricole.

Pentru aceasta se cere în primul rând agronomi cât mai mulți.

De aci necesitatea reorganizărei sau mai bine zis a organizărei pe baze practice a învățământului agricol madiu, inferilor și elementar.

Până acum școlile acestea de agricultură au produs mai mulți funcționari la stat, decât îndrumători ai sătenilor și gospodari fruntași.

Deacum partea practică va trebui să predomine în învățământ acestor școli.

Cât despre învățământul superior care va da agronomii conducători ai administrațiilor centrale, profesori și îndrumători științifici, reorganizarea lui ca facultăți agricole pe lângă cele patru universități, se impune. Iar pentruca agronomii să poată arăta țăranilor metode raționale de cultură a pământului și de creșterea vitelor trebue înființate ferme model, între 25—50 hă. cât mai numeroase, prevăzute cu mașinele agricole, vitele etc. necesare.

S ațiunile de selecționarea semințelor, meteorologice și oenoviticole vor completa educația agricolă a săteanului.

Pentru a face posibilă însă această educație agricolă e necesară comasarea proprietății țărănești, împiedecarea prin legi speciale a pulverizării loturilor, supravegherea modului de cultură a loturilor luându-se măsuri contra acelor care nu cultivă rațional. Prin reorganizarea învățământului agricol de toate gradele și prin aplicarea doleanțelor expuse mai sus, agronomii vor fi în stare să readucă țara în starea de înflorire de odinioară.

R. R D.

O procedare greșită

Sub titlul „Manoperile germane" în Grecia, ziarul parizian *Le Matin* publică o corespondență din București a d-lui André Chéradame.

D-l André Chéradame atribue neașteptata cădere a lui Venizelos organizației de propagandă germane care odată cu întoarcerea din exil a lui Gunaris, sufletul acestei mișcări, a desfășurat o acțiune puternică și îndârjită ale cărei puteri fuseseră păstrate în tăcere.

Pe lângă propaganda internă care se urma în Grecia cu o intensitate extraordinară, s'a întreprins — cel puțin așa spune d-l André Chéradame — și-o acțiune ocultă în străinătate menită să ridice prestigiul detronatului rege Constantin și să i se apropie oarecari simpatii din partea Antantei.

Iată ce spune d-l André Chéradame: „Să ne amintim de logodna diadochului Greciei, fiul lui Constantin cu principesa Elisabeta a României. In clipa când scriu aceste rânduri se află cu uimire la București de logodna prințului moștenitor al României cu principesa Elena a Greciei, fiica cea mai mare a regelui Constantin. *Monitorul Oficial* al României vorbește cu entusiasm de această alianță cu *„familia regală a Greciei"*.

„Această declarațiune de logodnă care echivalează cu o recunoaștere a lui Constantin, a doua zi după căderea lui Venizelos ne îngăduie să credem că lucrurile erau de multă vreme aranjate în culisele dinastiilor germane."

D-l André Chéradame pledează în articolul său cauza sau

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Ecouri

O descoperire arheologică în Palestina.

In grădina Ghetsemani din Ierusalim ai cărei custozi sunt de câteva secole, călugării din ordinul Franciscanilor, pe panta orientală a dealului, în fața esplanadei pe care se ridica altădată celebrul templu al lui Solomon și unde se află astăzi fastuoasa moschee a lui Omar, săpături recente au scos la lumina zilei temelia unei biserici din secolul al 4 lea, a cărei existență nu era cunoscută de nimeni până astăzi.

Această descoperire, foarte interesantă pentru palestinologie, va da, desigur, naștere la noi discuții, și va permite, poate rezolvirea problemei arheologice asupra locului exact al grădinei în care Isus își petrecea orele sale de meditație.

Piese românești la Teatrul Național din București.

In luna Decembrie se vor pune pe scenă mai multe piese originale. Directorul Teatrului, D-l Victor Eftimiu vrea să dovedească astfel că nu dă importanță numai repertoriului strein, cum a fost acuzat.

Se vor reprezenta: *Fără reazăm* de domnișoara *Igena Floru*, piesă care a fost scoasă prea repede depe afiș, spre regretul publicului, în stragiunea trecută.

Apoi: *Moartea lui Cain* de D-l *Sabaru* care așteaptă să i se reprezinte piesa de vre-o 7 ani!

Poetul *Ion Minulescu* va trece la rând cu *Pleacă berzele* și *Lulu Popescu*.

In urmă, prin Ianuarie, se va da *Moartea Cleopatrei* de d-l *Mihail Pașcanu*.

mai bine zis interesele Franței în strânsă legătură cu ale Angliei și Italiei. Și ca totdeauna în asemenea împrejurări, apărând cu prea multă căldură interesele la cari ții, neglijezi interesele celorla ți.

Judecând situația din Grecia din punctul de vedere al intereselor Marilor Puteri care-și văd primejduite aceste interese prin noua stare de lucruri din Grecia, D-l André Chéradame se slujește de toate argumentele, fie ele în vădită contrazicere cu realitatea sau chiar nedrepte, pentru a-și susține tema.

Este însă o afirmațiune neadevărată în articolul d-lui André Chéradame care ne doare. Și ne doare cu atât mai mult cu cât vine dela un om care ne a dovedit o dragoste desinteresată, dela un om care pretinde că ne cunoaște.

Afirmațiunea dlui André Chéradame că logodnele ce s'au anunțat în familiile regale română și greacă sunt manopere germane este o insultă pentru țară. Nu-i este îngăduit nimănui, și cu atât mai puțin d-lui André Chéradame care cunoaște stările de lucruri dela noi și căruia i s'a făcut o atât de caldă primire la București să arunce asemenea afirmațiuni.

Toată lumea știe, și negreșit că și domnia sa, cu ce dragoste și ce desăvârșit respect este înconjurată familia noastră regală de către întreg neamul românesc. Domnia sa trebue să știe că împrejurările greului război ce l'am purtat au stabilit atât de strânse legături de încredere și de iubire între fară și coroană, întemeiate pe fapte, chezășuite cu lacrimi, urzite din dureri și suferințe îndurate împreună, răzimându-se pe nădejdi comune, încât afirmațiunea aruncată de domnia sa cu atâta ușurință, înainte de a lovi în familia regală română, jignește adânc tot sufletul românesc.

Necugetata afirmațiune a d-lui André Chéradame este atât de greșită încât nu merită cinstea de a o combate. Nu ne putem însă opri un sentiment de legitimă revoltă împotriva unui neadevăr care constitue în cazul de față și o grea jignire.

W. J.

Mișcarea Culturală in Ibașfalău

Ibașfalăul sau Băscăleții — după cum îi place Românului să-l ia în băscălie — era înainte de crearea României Mari un aprig centru de maghiarizare. Mașinăria administrativă, anume concentrată aci, era manipulată de cei mai buni cetățeni maghiari. Liceul, falnicul liceu de aci n'a fost întemiat decât numai cu scopul de a mistui toate elementele străine din împrejurimi. Spun, cei cari au urmat cursurile la acest liceu, pe vremuri, că prin coridoare pe pereți atârnau afișuri ca acesta: *„Fumatul și limba valahă sânt oprite!"*

Azi pe frontispiciul aceleiași clădiri strălucește în litere aurite numele: *„Liceul Timotei Cipariu"*. Dulcea limbă românească e vorbită acum de 370 elevi, număr pe care nici odată nu la atins acest liceu supt răposata stăpânire maghiară.

Și ce avânt! Ce sete de muncă! inimioarele bat cu putere, ochii se aprind și glasul tremură la tot ce se învață în limba strămbună a acestor plaiuri. Dar când ies plotoanele de cercetași pe stradă și defilează cântând? E o minune! Inseși dușmanii noștrii rămân înlemniți la vederea acestor vlăstare însuflețite, răsărite ca din pământ.

Cam același lucru s'a întâmplat și cu cazarma de aici. Cuibul unde se instruia cei ce trebuiau să înăbușe în sânge dreptatea ridicată a unui popor și unde se încerca uciderea sentimentelor românești, poartă acum pe fațada lui fulgerătorul nume „Mihai Viteazul". Aceeași însuflețire aci, ca și la noi. Am văzut recruții mergând pe stradă după o instrucție de 6 zile; mărturisesc, îmi închipuiam că ținuta lor e rezultatul unei munci de cel puțin trei, patru săptămâni.

Ce poate fi mai firesc deci, ca ofițerii și profesorii și unii și alții dascăli în felul lor ai poporului să-se afle cât mai bine împreună. In vederea acestui scop profesorii liceului „Timotei Cipariu" au aranjat în seara de 22 Noembrie o cină în sala Hotelului Transilvania. In decursul unui „menu" simplu dar ales s'au ținut toasturi din partea unora și a altora. A închinat întâi protopop Sinui, catechetul liceului, în cinstea M. S. Regelui Ferdinand supremul căpitan, care prin fapta unirii noastre într'un singur neam și-a câștigat gloria cea mai mare care se va putea atinge în istoria noastră cât vom dăinui ca popor.

Răspunde apoi d-l Lt. Colonel Mărășescu prin a-i mulțămi vorbitorului pentru cuvintele frumoase adresate M. S. Regelui și Augustei Sale familii și la rându-i d-sa aduce elogii elementului ardelean care a știut să îndure veacuri cele mai grele suferințe prin cari s'a putut ajunge la fapta unirei noastre.

D-l căpitan Batcu închină în sănătatea preoțimei, a ostașilor credinței care ne-a păstrat nealterată ființa neamului nostru. Profesorul Albu atinge o mulțime de chestiuni de interes cultural-național.

In fine d-l Profesor Scurtu închină în sănătatea celor mulți, în sănătatea M. Sale Poporul, pe a cărui frunte e coroana, suferințelor prin cari s'a înfăptuit idealul nostru dorit de veacuri. Pentru acest popor care ne-a dat neprecupețit totul, să facem și noi totul. In el e mântuirea noastră; fără o dreaptă satisfacție ce i-se cuvine nu vom putea face nimic trainic. Când temelia templului neamului nostru va fi solidă, vom putea avânta spre ceruri tusla lui, fără nici o teamă că furtuna ne va putea doborî la pământ crucea lui cea strălucitoare.

După aceste cuvinte însuflețite a urmat o intimă și caldă întreținere, iar tineretul a jucat mai ales dansuri naționale.

*

Ziua de 1 Decembrie a fost sărbătorită cu multă însuflețire. Serbarea a avut loc la liceul „Timoteiu Cipariu". Profesorul Gajia a ținut o conferință interesantă în care a arătat numeroasei; asistențe calvarul lung de suferințe prin care am trecut până să ajungem a vedea cu ochii visul nostru de veacuri.

Să muncim — zice domnia sa ca încheiere — clipă cu clipă zi și noapte, căci numai astfel vom merita favorul ce ne-a hărăzit soarta de-a trăi cele mai frumoase și mai mărețe clipe ale istoriei noastre. Ele ii Holdar și Buzea au declamat, cel dintâi „Imnul Unirii" de G. Simu iar al doilea „Oltul" de O. Goga. Corul elevilor condus de d-l Profesor Sighișoreanu a intonat „Imnul regal" care a produs un adevărat delir și a mai cântat și alte cântece naționale.

*

Profesorii au dat o reprezentație teatrală pe mica scenă din sala Hotelului Transilvania. Piesele jucate au fost două farse de spirit și cu un bogat efect moral: Nevasta lui Cercelus și Moștenirea dela Răposata. Rolul principal din Nevasta lui Cercelus l'a avut d-l director al liceului Liți Negruț care a răuș.t și cel mai bine. Mișcător și cu un profund efect moral a fost scos în relief „Omul năcăjit" de către d-l Profesor Liviu Florianu. Ceilalți: D-șoara Nyca Sima în Nevasta lui Cercelus, Profesor Scurtu în Mitică, Profesor Stănoiu în Șeful și d-l Jurca învățător în rolul lui Nae au fost de asemenea bine. „Moștenirea dela Răposata" a fost jucată peste ori ce așteptare din partea publicului și chiar a dilet nților înșiși.

Gajia mai ales în rolul Arghinei, bătrâna fată a lui Paticuescu a fost atât de naturală și comică în cât distinsul profesor de franceză Jules Linard a isbucnit cu această exclamație: *Merveilleux! Merveilleux! Je reconois en vous des qualités de la raca latine!*

D-l prf. Scurtu ori cât afirma că acesta e un debut al d-sale felicitatorii nu voiau să-l creadă atât de bine a redat pe Paticuescu, tatăl Arghinei.

Căpitanul Cisipilă a fost splendit redat de prof. Mărculeț. Asemenea și rolul lui Cafegescu de d-l Jurca. Domnișoara

⚜ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ⚜

Din trecutul Clujului

Soarta unor orașe, în cursul vremurilor, se poate asemăna cu soarta oamenilor oportuniști; astfel că și orașele ca și oamenii, conformându-se după cerințele rapoartelor politice, se acomodează în mod automatic împrejurărilor date, ținând un singur scop în vedere: prosperarea.

Un tipic exemplu care confirmă această aserțiune ne prezintă chiar Clujul nostru.

Din întunerecul cel mai îndepărtat al vremurilor știm că pe locul Clujului de astăzi a stat orașul dacic Napoca, a cărui mențione o găsim pentru prima dată la geograful Alexandriu Ptolemeu. Dar această mențiune, în afară de numele lui, nu mai cuprinde altceva decât o eronată indicație geografică referitoare la situația lui. Nu cunoaștem nici chiar însemnătatea numelui de Napoca, căci nu cunoaștem limba căreia-i aparține; vedem însă că forma originară a orașului corespunde întru toate cerințelor din anticitate, căci el e situat lângă o apă curgătoare și stă sub scutul unei acropole indispensabilă tuturor orașelor din vechime. Dacă s'ar îndoi cineva că citadela din prezent ar coincide cu acropola antică, se va putea convinge prin faptul că în împrejurimea ei și astăzi se găsesc obiecte de indiciu: cioburi de vase antice din lut ars.

Clujul a fost în vechime, în tot cazul, un oraș considerabil și fondarea lui a stat, deoparte, în strictă legătură cu situația lui la gura trecătorii înspre vest în valea Crișului; precum la gura celorlalte două trecători ce duc înspre șesul Tisei au existat alte două orașe antice; Sarmisegetuza la Poarta-de-fier și Gelonos la Poarta Meseșului. Dar a mai contribuit la fondarea lui și o altă împrejurare de care ne vom ocupa cu altă ocazie.

Cucerit de Romani, Clujul s'a refăcut conform voinței învingătorilor și e cert că o parte din locuitorii lui băștinași s'au contopit în elementul stăpânitor, ceea ce ni-o dovedesc numele de familii dacice ce le găsim în inscripțiile romane ce ni s'au conservat. Din aceleași inscripții precum și din comparația hărții lui Castorius cu itinerarul lui Antonin putem constata că Napoca era un oraș extins și teritoriul lui cuprindea înspre est și satul Apahida de astăzi unde era stațiunea numită de Romani Macedonica, situată pe linia șoselei celei mari care străbătea Ardealul din sud la nord și pe care o menționează chronicarul ungur Heltai în secolul al XVI-lea numindu-o via lapidea. Inspre sud jurisdicția orașului Napoca se extindea până la Turda de astăzi, unde a stat satul Patavissa, care ulterior a fost înaintat la rangul de oraș prevăzut cu drept italic. Terminațiunea acestui nume în *issa* ne indică situația lui lângă un râu, iar partea primă ni s'a conservat în numele satului Pata din prezent, situat între Cluj și Turda.

Castrul roman ce a existat în orașul Napoca se zice că a stat în apropierea bisericii Franciscanilor, iar în piața Unirii, în preajma bisericii celei mari, s'au găsit acum vre-o 30 de ani resturile unui templu monumental care nu s'a desgropat căci nu le convenea Ungurilor.

Peripețiile ce au urmat după căderea imperiului roman au distrus cu desăvârșire zidirile orașului nostru, comerțul și industria au încetat împreună cu toate atribuțiile civilizației și din anarhia care a durat vreo câțiva secoli s'a ridicat pe ruinele lui un grup de căștioare modeste locuite de urmașii vechilor burghezi reduși la starea primitivă de agricultori.

In lipsa de isvoare nu știm până la ce nivel se desvoltase Clujul nostru pe timpul invaziei Ungurilor, dar credem că în baza poziției lui potrivite pentru contactul muntenilor cu locuitorii dela țară se va fi prezentat ca un sat mai mare cu zidiri refăcute din materialul abundent al ruinelor antice, cu o populație care năzuia înspre începuturile civilizației. Ajungem la această concluzie în baza faptului că în Clujul nostru, sau mai precis, în preajma lui a existat o mănăstire la satul Mănăștur. Acest fapt rezultă din însăși numirea veche de monostra și monasterium care s'a uzitat din secolul al XII-lea până în prezent, căci dacă călugării ordinului nu ar fi găsit la acest loc o mănăstire ci ar fi ridicat ei acolo așezamântul de cult, l'ar fi numit la tot cazul cu terminul uzitat al timpurilor pe *conventus* sau *claustrum*.

Pe acele vremuri ruptura definitivă între biserica orientală și cea apuseană încă nu se declarase, dovadă icoana făcătoare de minuni a Maicei Domnului, care a aparținut pe vremuri mănăstirei din Mănăștur și astăzi se poate vedea în biserica Jesuiților de lângă Universitate. Se zice anume, că aceasta icoană, salvată probabil în timpul năvălirii Ungurilor, s'a descoperit în borta unui stejar în pădurea dela satul Nicula din apropierea orașului Gherla, de către un cioban. Evenimentul de mare importanță locală s'a petrecut în secolul al XVII-lea când călugării Jesuiți, succesorii Benedictinilor în mănăstirea dela Mănăștur pretinseră extrădarea icoanei ca fiind proprietatea lor, cu toate că ne înfățișează pe Maica Domnului după ritul oriental, adecă cu fiul pe brațul stâng. Autoritățile au și dispus ca icoana să fie restituită Jesuiților și aceasta a fost dusă cu mare alai în mănăstirea dela Mănăștur. Dar s'a întâmplat minunea că icoana n'a voit să rămână acolo ci a dispărut peste noapte și s'a așezat iarăși în borta stejarului dela Nicula. Atunci locuitorii din Nicula au ridicat pe locul stejarului bortit un modest schit în care a stat icoana sub îngrijirea unui pustnic până la o nouă reclamație din partea Jesuiților, în urmarea căreia aceasta iarăși a fost transportată la Mănăștur, de unde apoi a dispărut din nou și iarăși s'a așezat în modestul schit dela

Cronica politică

In urma atentatului, s'a pus în discuție și mai mult, remanierea largă cu elemente din opoziție, un fel de guvern de concentrare a forțelor și de colaborare a lor. Nu însă a unui guvern care să răspundă amsamblului de dificultăți pe care țara le are în conducerea sa, ci un guvern care, după vechiul plan, să consolideze așa numitul front comun.

Cu alte cuvinte, în loc că atentatul dela Senat să fi deschis ochii tuturor celor ce-i țineau închiși asupra primejdiei reale care amenință siguranța și ordinea statului, acest atentat constitue un prilej mai mult pentru a fi exploatat conform scopurilor și intereselor partidelor noui.

In vederea acestei largi remanieri s'au și pus în circulație mai multe versiuni. Intre acestea, una care a bătut recordul a fost aceia a unui cabinet sub președinția d-lui Maniu. Versiunea aceasta, direct isvorită din imaginația bogată a unui visător de mălaiu, a fost chiar și sărbătorită de unii.

Adevărul este însă că în fața primejdiei interne ce a început să-și arate colții, e nevoe de un guvern tare, cu un program care să răspundă tuturor cerințelor în măsura în care aceste cerințe se impun tot mai mult.

Că s'ar putea face un astfel de guvern din elementele eterogene care compun acum și partidul dela guvern și funcțiunile din opoziție, a fost în totdeauna un mare semn de întrebare. La acest semn se pare că s'a răspuns acum definitiv în urma celor petrecute între Ministrul Argetoianu și d-l Iorga. Incidentul ce-a a avut loc la Cameră între aceștia a avut semnificative urmări. Imediat după această ședință a urmat o consfătuire a Federației, în care s'a hotărît lucru unei atitudini hotărîte contra guvernului prin propunerea unei moțiuni de neîncredere. Dar dacă prima încercare a dat guvernului un număr de 40 voturi în plus, nu acelaș lucru s'a întâmplat la a doua, care mai abil pusă, a dat guvernului, prin cele abia 10 voturi mai mult, o puternică lovitură.

Cu acest prilej constatăm că s'a făcut că „democrații" d-lui Take Ionescu s'au deținut ca și un număr de alți guvernamentali, dovedește și confirmă tot ceea ce s'a susținut de noi și asupra tăriei proprii guvernului, și asupra sincerității d-lui T. Ionescu.

Efectele acestei lovituri pentru guvern pot să fie dezastroase.

Valeria Câmpeanu, în învățătoare a știut să-și atragă simpatia publicului prin drăgălășia care o caracterizează.

In fine d-șoara Nyca Simu, care a avut un rol bine executat în *Nevasta lui Cercelus*, a stârnit o furtună de aplauze, când a apărut ca servitoare în *Moștenirea dela Răposatu* costumată în frumosul port de pădureancă.

Publicul numeros din localitate ca și din provincie, mulțămit peste măsură de-o distracție ca aceasta, a petrecut și dansat până târziu, simțind pentru întâiașî dată ce va să zică să fi stăpân în țara ta.

*

După acest exemplu dat de dascăli, micii elevi ai liceului „Timotei Ciparu" nu s'au lăsat pe jos.

Ei au jucat piesele: *Dezertorul* de M. Sorbul și poema *P'aiciea nu se trece*. Prima reprezentație, dată pentru public și elevi a plăcut așa de mult, că d-l colonel Cornățeanu, comandantul Reg. 97 Inf. din localitate, s'a rugat să fie redată din nou pentru soldați. Dorința d-sale a fost satisfăcută și pe lângă imensul profit moral, elevii s'au ales cu un frumos început de fond al societății teatrale de curând întemeiate V. Alexandri de supt conducerea Prf. Scurtu și Florian.

Rolurile distribuite în felul următor: Dezertorul: elevul Diaconescu, Caslope: elev. Popescu, Aretia: eleve Almășanu, Schvalbd: elev. Holerca și Herman: elevul Lazăr au fost cât se poate de bine redate. S'au distins cu deosebire Popescu și Lazăr.

In „P'aicea nu se trece" deasemenea au fost bine eleva Almășanu și elevii Suciu, frații Buzea, Bozoșanu, Ieronim Pop în sanînela și cellalți. *Coresp.*

Tulburătorii din Arad

Ziarele ungurești s'au făcut printr'o serie de articole, ecoul pretențiunilor zgomotoase ale unor funcționari unguri din serviciul C. F. R. de la direcția regională din Arad.

Acești funcționari pretindeau înainte de a depune jurământul de credință, ca statul român să le garanteze drepturile lor de pensie, dar nu sub forma alcătuirei actuale din România, ci așa cum a fost sub regimul unguresc.

Deși nici unul din cei 200 de funcționari nu cunoștea legile țărei, pretextul lor era argumentat cu o rară îndrăzneală de către întreaga presă ungurească, și acțiunea lor din timpul din urmă a determinat pe secretarul general al Comunicațiilor să se intereseze de aproape de această chestiune.

De la primele cercetări făcute de d. Inginer Francu, s'a putut vedea că toți acești funcționari străini de interesele țărei își socoteau personalitățile lor drept centru de greutate în bunul mers al căilor ferate române și în sensul acesta argumentele lor mergeau până la amenințare.

Majoritatea lor nici odată nu se remarcase printr'o muncă liniștită, și ca atare nu inspirau nici o încredere pentru o conlucrare spre bine. Cu gândul totdeauna spre Ungaria, unde voiesc să plece, propovăduitorii dezordinei, ei voiau cu cea din urmă energie să facă dintr'un pretext copilăresc, arma de apărare a unei uri îndreptate în contra țărei.

Intâmplarea aceasta a determinat pe conducătorii țărei, să ia măsuri energice contra acelor ce samănă furtuna urei de țară și să îndepărteze în primul rând 60 dintre ei, iar în primele zile ale lui Ianuarie restul de 140.

Ei s'au făcut vinovați din două puncte de vedere, mai întâiu contra colegilor conaționali din celelalte direcțiuni C. F. R. care au depus jurământul și în al doilea rând contra țărei românești din binefacerile căreia trăesc.

Pentru aceia și noi îi condamnăm.

Wij.

Cetiți „Infrățirea"

CRONICA BASARABIEI

Organizarea partidului național-liberal în Basarabia. — Punctele de vedere ale partidului liberal în chestiunile economice, culturale, sociale ale Basarabiei. — Proectele de unificare administrativă ale guvernului. — Acțiunea partidului țărănesc din Basarabia. — Mișcarea culturală.

Partidul național-liberal și-a organizat cadrele în Basarabia, aducând afortul său de muncă și de adâncă pricepere în deslegarea problemelor sociale ce frământă astăzi provincia românească de peste Prut.

Cu un program de activitate bine definit partidul național-liberal își începe opera de ridicare a Basarabiei, întemeindu-se în acțiunea lui pe valoroase elemente basarabene. In toate chestiunile economice, culturale și sociale, partidul național-liberal își are punctele sale de vedere pe care va ști să le susție cu competință și energie.

In ce privește consolidarea internă, partidul liberal este dușman înverșunat al tendințelor internaționale și partizan al concepției de întărire națională, admițând însă drepturile cele mai largi celorlalte naționalități aflătoare în cuprinsul României-Mari

In chestiunea agrară partidul liberal sprijină în Basarabia, ca și în vechiul regat și celelalte provincii alipite, împroprietărirea începută, căutând să asigure democraticei reforme o îndeplinire cât mai conformă adevăratelor nevoi ale țărănimei basarabene.

Partidul liberal are în programul său ca desiderate financiare introducerea impozitului progresiv pe venit, sporirea taxelor succesorale, impozit asupra câștigurilor de răsboi și unificarea monedei, iar în ce privește laturea economică, are ca principiu conducător exploatarea bogățiilor naturale prin capital românesc, asigurându-se astfel independența economică.

Partidul național-liberal dă un larg concurs mișcărei cooperatiste din Basarabia. In domeniul cultural se interesează de chestiunea religioasă, ocupându-se de unificarea și organizarea bisericei ortodoxe naționale, care trebue să aibă preponderența în Stat, fiind de părere însă și celelalte confesiuni din România întregită au dreptul la ocrotirea Statului.

Partidul național-liberal lucrează deasemenea pentru răspândirea culturei românești cu masele poporului basarabean, urmărind îmbunătățirea și extinderea învățământului rural și desvoltarea învățământului secundar și profesional.

In fine Partidul național-liberal luptă cu stăruință pentru unificarea administrativă, lăsând însă comunei și județului autoadministrarea în măsura în care nu vatămă unitatea Statului. Pentru realizarea acestor puncte din program partidul liberal își are presa sa reprezentată prin ziarul „Dreptatea" din Chișinău, care deși apărut de puțin timp, duce cuvântul luminei în adâncimea masselor poporului.

Cu aceste directive trasate, partidul național-liberal a deschis perspective largi pentru satisfacerea nevoilor și revendicărilor Basarabiei și basarabenii dau dovadă că s'au pătruns de spiritul de muncă și de energie al acestui partid prin numeroasele înscrieri în rândurile partidului liberal.

*

Proectele guvernului, la care lucrează comisiunea pentru reforma administrativă, de a muta directoratele din Chișinău la București, desființând astfel sistemul actual de descentralizare a Basarabiei, a alarmat pe basarabeni, și toată presa basarabeană discută această importantă chestiune.

Partidul țărănesc a luat câteva rezoluții motivate, prin care declară că va lupta contra proectatelor reforme, ce năzuesc la o unificare centralistă, în care nu se ține seamă de particularitățile și interesele Basarabiei. Partidul țărănesc mai cere menținerea instituțiilor locale din Basarabia zemstvele și auto-administrația orășănească, neadmițând amestecul organelor administrative în chestiunile acestor instituții.

*

Manifestările culturale ale ținutului se reduc deocamdată la activitatea lăudabilă a Universi-

---

Nicula. Atunci a alergat multă lume la Nicula să vază sfânta icoană. S'a întîmplat însă cu această ocazie că Maica Domnului din icoană început să plângă cu lacrimi, minune care a fost atestată de către cel mai distins magnat din împrejurime, contele Corniș împreună cu mulți nobili și ofițeri.

*

Numitul conte avea mare interes pentru icoană și îngriji să se facă două copii de pe ea, una în marmură pe care o așează deasupra intrării în castelul său din Benediuc lângă Dej și una zugrăvită pe care o așează în mijlocul altarului din capela romano-catolică a castelului. Facem mențiunea acestor detailuri pentrucă copiile lui Corniș poartă o inscripție paleoslavă de două șire care în prezent lipsește pe original și recomandăm împrejurarea în atenția slaviștilor noștri. In chestia cu dreptul de proprietate a icoanei s'a ajuns în fine la un acord astfel că originalul a fost transportat iarăș la Cluj dupăce zugravul popă din satul Hădate a făcut o copie fidelă de pe el pe seama schitului dela Nicula.

Tot în acest timp cade și adoptarea numelui nou de Cluj în locul numirei de Napoca din antichitate. Noi credem că numele Cluj, care se găsește în forma acesta în cele mai vechi documente din secolul al XII-lea, s'a dat prin călugării Benedictini, în mare parte de origine italieni, în temeiul împrejurării că mănăstirile lor din Ardeal erau prevăzute cu întăriturî din motivul nesiguranței vremurilor. Astfel s'a conservat și numirea satului Chiusa, chiar în forma originală, după o veche mănăstire fortificată a Benedictinilor ce a stat acolo și s'a distrus cu ocazia incursiunei Mongolilor dela 1241.

La punerea temeliilor Clujului de astăzi au conlucrat deci călugării Benedictini, în tovărășie cu grupuri răzlețe de Germani, întotdeauna dornici de emigrare, cari s'au stabilit sub scutul armelor ungurești în satul românesc răsărit pe ruinele anticei Napoca. Ulterior numărul acestor coloniști a fost adaos prin măsura luată de stăpânirea ungurească de a coloniza în părțile Ardealului Germani în mase mai mari pentru a acoperi cu acest element insuficiența numerică proprie în vederea scopului de a înfrâna pe Românii băștinași și de a iustitui o stăpânire stabilă.

Vin Sașii din părțile Rinului de jos, și se așează în Ardeal. Aci ei, sub scutul privilegiilor obținute dela regii Ungariei, vasalii Papei dela Roma, cuprind ca oaspeții regelui, teritorii extinse în părțile cele mai fructifere. Orașele lor se ridică pe locul celor antice și se populează în scurt timp cu burghezime, industriași și comercianți. Conștienți de necesitatea conservării lor etnice, ei găsesc mijloacele să fie și să rămână numai ei singuri locuitori și stăpânitori ai orașelor intemeiate de ei și nu dau voie nici chiar Ungurilor să se stabilească în ele. Baricadându-se cu privilegii, ei monpolizează industria și comerțul, le dețin câteva secole în interesul lor egoist și lucrează mână în mână cu Ungurii la distrugerea Românilor și deținerea lor în stare lipsită de cultură.

In această periodă Clujul nostru deveni un oraș eminamente german, imprejmuit cu incintă, prevăzut cu acropolă și zidit întocmai după modelul orașelor germane din vest cu cari Sașii noștrii au întreținut întotdeuna cele mai strânse legături culturale. Ungurii și Românii în orașele săsești erau numai ca servitori ai Sașilor căci nu era permis, nici chiar voevodului Ardealului, să poseadă vre-o casă în vre unul din orașele săsești din Ardeal.

Rezultatul la cari au ajuns Sașii sub aceste raporturi prielnice de trai de îndelungată durată au rămas însă peste mult îndărăpt, căci nici bunăstarea, nici știința, nici arta nu s'a putut avânta peste măsura mediocrității. Cu toată favorabila lor situație politică, nota lor caracteristică a rămas sacrul lor egoism alături de decadența fizică ce se manifestă prin descreșterea lor numerică.

Progresând vremurile, s'a întâmplat pela începutul secolului al XVI-lea că în urma presiunei guvernului Ungurilor li s'a dat voie să se stabilească în interiorul incintei orașului în o singură stradă numită strada ungurească până în trecutul recent. Astfel acest element a început a se extinde în oraș. Cu timpul Ungurii, sprijiniți de guvern au început a participa la magistratura orașului 1583, ei iau în stăpânire biserica monumentală a Sașilor din piața Unirii, astfel ca preotul ungur care s'a ales atunci cu consimțământul Sașilor să rămână în oficiu pentru un restimp de patru ani, după împlinirea căror să fie ales iarăș un preot sas pentru care li se asigurase consimțimântul Ungurilor și acest demers să continue cu schimbul.

Dar după expirarea termenului de patru ani pentru cari comunitatea bisericească din Cluj, constătătoare, din Sași și Unguri a ales un preot ungur, Sașii nu își mai puteră validita dreptul lor, căci Ungurii le retraseseră contimțământul lor. Incă înainte de acest inconvenient pentru Sași, conducătorii lor că Clujul amenință să fie desnaționalizat de către Ungurii, au decis amputarea acestui membru contaminat de cangrenă din corpul națiunei săsești. De atunci încolo maghiarizarea a făcut la Cluj progrese mari cari s'au încheiat în deceniile din urmă prin cooperarea intensivă a elementului evreesc, maghiarizând totul ce a fost săsesc la Cluj. Astfel dispărură ultimele nume de familie săsești dimpreună cu numirea de Klausenburg!

Astăzi Ungurii Clujului se cred burghezi băștinași colonizați de sfântul lor rege Ștefan și descendenți direcți ai Hunilor regelui Attila, biciul lui Dumnezeu, iar gravaminele lor împotriva nouilor stăpâni sunt tot atât de nenumărate ca și titlurile lor de stăpânitori instituiți pe vecie, din motivul că ei nu cunosc trecutul lor și pe cel al acestui oraș și nu țin seamă de cursul vremurilor cari îi vor face să dispară și ei precum au dispărut înaintașii lor Sașii, pentru a face loc majorității etnice a țării acesteia. *M—n.*

INFORMATII

Toți d-nii membrii ai *Societății de Științe din Cluj*, precum și toate persoanele, care se interesează de mișcarea științifică dela Universitatea locală sunt rugate să ia parte la ședința publică pe care o ține *Societatea de Științe din Cluj*, Miercuri 15 Dec. ora 5 p. m. la Institutul de Botanică Generală (Palatul Universității).

La ordinea zilei:

1. Conferința d-lui Dim. Pompeiu, profesor universitar, despre *organizarea învățământului matematicilor la Universitatea din Cluj.*

2. Comunicări științifice făcute de d-nii profesori: G. Panfil, dr. A. Borza, dr. G. Bratu, N. Abramescu, etc.

*

La ședătoarea elevelor din clasele IV și a II. B. dela liceul „Regina Maria" din Cluj, au asistat numeroși părinți și rude ale elevelor, cari prin taxa benevolă de intrate au sporit fondul bisericei ortodoxe din localitate.

Față de graba și amabilitatea cu cari au răspuns părinții invitațiilor făcute. Corpul profesoral al liceului mulțumește tuturor și pe această cale.

*

Siguranța de Stat din Transilvania urmărește pe autorii atentatului dela Senat în toată Transilvania.

Pentru aceasta s'a ordonat o supraveghere foarte severă și organizarea de razii.

*

Informația noastră din n-rul trecut, privitor la d-l Administrator al Universității se referă nu la actualul Administrator, ci la predecesorul acestuia d-l Em. Stoica, în contra căruia s'a deschis acțiune disciplinară, care a motivat suspendarea sa din funcțiune.

*

D-l dr. Teodor Mihali, președintele comisiei de unificare din Cluj, a sosit eri în localitate. In clipa exploziei dela Senat, d-l Mihali se afla în mijlocul sălei de ședințe, pregătindu-se a merge să ocupe loc în fotoliul președințial; d-sa a scăpat însă neatins. D-l Mihali va reprezenta guvernul la înmormântarea episcopului Radu în comuna Rădești, depunând în numele guvernului o cunună pe mormântul defunctului prelat.

---

tății populare și la mișcarea teatrală reprezentată prin teatrul românesc unde joacă un mănunchiu de artiști din vechiul regat, majoritatea ieșeni.

Universitatea populară atrage tot mai mulți tineri doritori de cultură românească. Conducătorii acestei instituții au făcut un apel Universității ieșene, prin care cer ca profesorii ieșeni să le ție conferințe. In felul acesta opera de naționalizare va înainta cu pași repezi în această provincie ce aluneçase până mai eri pe povârmișul rusificării.

Demnă de remarcat este acțiunea culturală întreprinsă de revista lunară pentru învățământ și educație națională „Școala Basarabiei", care a împlinit la 1 Noembrie 2 ani de apariție regulată. La această revistă colaborează reprezentanți ai învățământului din România-Mare, printre cari sunt și profesorii universitari I. Simionescu, S. Ursu și S. Mehedinți.

E. P.

In privința neregulelor dela Biroului de încartiruire, pretura Generală din Cluj, va lua cele mai severe măsuri pentru descoperirea adevărului.

*

In ziua de 16 l. c. doamnele membre ale societății „Ocrotirea orfanilor din războiu", secția Cluj, vor face chetă publică în folosul orfanilor, fără deosebire de naționalitate.

Nu ne îndoim că populația Clujană nu va șovăi o clipă în a da generosul ei obol pentru nobilul scop al societății.

*

Dl Dr. Petre Florian, consilier ministerial la Resortul Finanțelor din Cluj este numit director de finanțe în Târgu-Mureș în locul d-lui Arsenovici numit inspector general de finanțe Transilvania.

*

D-l Inspector general de finanțe Mănăilă, delegatul Ministerului de Finanțe pe lângă Resortul de finanțe din Cluj a plecat la București pentru a rezolvi unificarea definitivă a salariilor funcționarilor și a raporta personalul despre unificarea contabilității din Ardeal.

*

Ziarele maghiare din localitate publică un interview al d-lui Mihali, preș. com. de unificare care anunță că guvernul se ocupă cu formarea unui minister al minorităților. Acest minister s'ar ocupa exclusiv de chestiunile ce privesc autonomia minorităților.

*

Citim în *Izbânda*:

Situația dezastruasă a bugetului țării, a îndemnat pe d-l ministru Argetoianu să convoace la minister, pe reprezentanții băncilor din Capitală, spre a sonda dacă se mai poate face un împrumut intern de câteva sute de milioane.

Nu s'a putut preciza nimic hotărît, întrucât nu se cunoaște exact disponibilul de numerar al băncilor din Capitală.

*

D-l Gustav Hirsch a fost numit profesor titular de limba și literatura germană la facultatea de litere și filosofie din Cluj.

*

Prințul Carol se va întoarce în țară zilele acestea, contrar hotărîri inițiale de a nu reveni dela Lucerna decât după căsătorie.

Cu prilejul întoarcerei A. S. se vor lua ultimele deciziuni asupra datei și locului căsătoriei. Este vorba ca ambele căsătorii, atât a prințului Carol, cât și a prințesei Elisabeta în acelaș loc, la Atena sau la București. (Dacia.)

*

Chestiunea biletelor pentru vagoanele cu paturi s'a rezolvat pentru Cluj datorită Direcțiunei „Cărții Românești" care a luat asupra sa agenția.

Distribuția se face în mod firește achitabil după ordinea înscrierei.

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana", Cluj, Piața Unirii 7.

*

D-l Groza, secretarul general al comunicațiilor a plecat la București, pentu expunerea situației C. F. R. din Ardeal.

*

Direcțiunea generală C. F. R. a hotărît ca prin desființarea direcțiunei regionale din Arad, liniile de la Simeria și Hațeg în jos, să fie trecute sub controlul direcțiunei regionale Timișoara.

*

Consiliul orășenesc a primit aprobarea ministerului de interne pentru a distribui funcționarilor primăriei locuri pentru clădirea de case la capătul străzei Rakotzi.

*

Un ziar maghiar din localitate publică o declarație pe care o atribue ca fiind făcută de d-l secretar general de Justiție Cluj, cumcă decedatul Ministru Greceanu ar fi hotărît reangajarea magistraților maghiari cari au denegat jurământul și că aceasta reangajare ar urma să se facă până la Crăciun.

Suntem autorizați a arăta, că știrea aceasta astfel publicată nu este exactă. D-l Secretar General nu a făcut declarația ce i se atribue întrucât regretatul ministru al justiției nu a luat o atare hotărîre.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32. (61)

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2. (28

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea" tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se va abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a.c.

Festival Beethoven

Sala Conservatorului de Muzică, Marți, 14 Decembrie 1920 ora 8 seara.

Program:

1. Conferință despre viața și operile lui Beethoven D-na M. Dima.
2. Sonata No. II. piano și cello domnii Ilie Sibianu și N. Theodorescu.
3. a) Nu secția lacrimi, b) Adelaida, cântate de D-l Ionel Crișanu; la pian D-l L. Tempea.
4. Sonata Do diez. minor, D-l Ilie Sibianu.
5. Două romanțe pentru violină, D-l R. Cionca și D-na Nelly Deac.
6. Trio și bemol major. D-șoara A. Voileanu, D-l Carol Kolar și D-l N. Theodorescu.

Biletele de vânzare la „Anca".

Curierul Spectacolelor

Cinema Egyetem:

Luni, Marți: *Trecutul.* Film Gaumont.
Miercuri, Joi, Vineri: *Amazona în flăcări.* Atracție!
Sâmbătă, Duminecă: *Valse Bleu.* Piesa romantică.
Duminecă la ora 10 a. m.: *Reprezentație pentru copii.*

Cinema Urania:

Luni, Marți, Miercuri: *Tragedia din Mayerling.*
Joi, Vineri: *Valse Bleu.* Premieră!
Sâmbătă, Duminecă: *Regele Abisului.* Film polițist-criminal.

Cinema Apollo:

Luni, Marți: *Amazona în flăcări.* Premiera. Atracție!
Miercuri, Joi: *Trecutul.* Dramă.
Vineri, Sâmbătă, Duminecă: *Regina Păpușilor.* Film cu mica Mary Osborne. (11)

DIN ORADEA-MARE

(Dela corespondentul nostru special.)

— Lichidarea Comisiei de Alimentare. — Grave neregului. — Ancheta. —

Acuzațiuni grave se aduceau Comisiunei de Alimentare de pe lângă Prefectura județului, al cărei conducător era Iosif Tărău fost preot. Deturnare de vagoane cu cereale și alte proviziuni, distribuire incorectă, în fine legături mai mult decât suspecte cu Societatea de bancă Comercială Română, care legături ar fi adus profituri cifrate la zeci de milioane unor anumite persoane ale acelei societăți.

Pe de altă parte de la sate numeroase plângeri ale celor lipsiți de hrană, veneau, la cunoștința noului prefect. Sesizat de acestea cum și de întâmpinarea ridicată în ședință de un membru al Comitetului Administrativ al județului, d-l Iacob, prefectul județului, a dispus deschiderea unei Anchete, iar Iosif Tărău a fost îndepărtat.

Interesându-mă de aproape asupra acestor chestiuni, asupra mersului anchetei și rezultatelor ei — am aflat următoarele: Ancheta se face de către o comisiune de anchetă, numită de prefect, compusă dintr'un reprezentant al adminstrației financiare, un reprezentant al prefecturii și primul jurisconsult al județului.

Până în prezent s'a constatat *nereguli în ținerea registrelor, disiribuire defectuoasă, operațiuni neautorizate,* — după expresiile oficiale.

Indepărtarea lui Iosif Tărău s'ar fi făcut, nu ca un blam la adresa-i ci pentrucă *misiunea* lui a fost socotită ca terminată.

Lucrările comisiuni de anchetă nu au fost încheiate încă rezultatele definitive și sancțiunile propuse se vor cunoaște, numai la prezentarea raportului.

In afară de versiunile oficiale am aflat însă un lucru surprinzător, care aduce puternică lumină asupra *afacerii.*

Intâmplător, d-l prefect Iacob a descoperit în timpul din urmă rătăcit printre actele prefecturii un ordin emanat de la Secretariatul General din Cluj, prin care se ordona lichidarea Comisiunei de alimentare a județului. Acest ordin important nu poartă număr de înregistrare, deci rămas neînregistrat, a fost ținut deoparte timp de două luni prin grija acelula care avea interesul de a nu se face încă lichidarea Comisiunii de alimentare.

Prin aceasta, cred se face dovada absolută a vinovăției acelora cari au fost amestecați în afacerile necurate ale fostei Comisiuni.

*

In prezent funcționează în locul primii Comisiunii, dizolvată din cauzele cunoscute, un serviciu de aprovizionare condus de d-l Klang, sub autoritatea directă a Subsecretariatului Aprovizionării și Refacerii, având alături ca direcție și control, o Comisiune de aprovizionare, constituită conform legii sale, sub președința prefectului județului d. Iacob.

Problema alimentației, mai cu seamă la sate, fiind de cel mai înalt interes, sunt convinși că este potrivit a insista în această direcție pentru ca lucrurile să meargă promt și cinstit, spre binele obștesc.

(Voi reveni.) *Silver George.*

Cronica muzicală-artistică

Opera română: „Faust" (Margareta) de Gounod dublat cu D-șoara Nestorescu și D-nii D'Arin și Apostolescu.

Mercuri 8 Decembrie seara s'a reprezentat la Teatrul Național *„Faust"* de Gounod cu rolurile Margaretei, al lui Mefisto și al lui Valentin dublate de D-șoare Nestorescu și d-nii D'Arin și Apostolescu. Din momentul apariței pe ocenă s'a putut observa la D-șoara Nestorescu, că d-sa ne oferă un debut. Emoția a stăpânit și cântul și jocul și dacă s'au putut constata calitățile vocii, nu putem să ne pronunțăm asupra dezvoltării viitoare a jocului scenic.

Și ce simplu este rolul Margaretei. Este tragedia naivității. Nevinovăția care se lovește cu pasiunea dragostii sale de legile omenești și cade, osândită pentru pruncucidere la închisoare, de unde este răscumpărată pentru sinceritatea patimei sale de puterile cerești iertătoare.

Diferența între școală și scenă este, că la școală este suficient a simți palpitarea internă a rolului, pe scenă trebue a trăi.

Sub raportul acesta menționăm pe D-șoara Dicescu cu elogii, reușind să trezească în noi prin jocul ei iluzia peripețiilor diferite, prin care trece sărmana Margareta.

Ce distanță enormă între simplitatea aceasta sufletească, care cade jertfă sentimentului atât de natural al dragostii și conștiința complexă a doctorului Faust, care a studiat filozofia, legile. medicina și teologia pentru a pătrunde tainele lumii, și care, la bătrânețe, văzând zădărnicia cercetărilor sale, în momentul sinucideri este trezit la viață de cântarea credinței și ispitit cu plăcerile tinereții de Mefisto. Căderea lui este căderea conștiinței superioare în fața ispitei, cedarea conștiinții principiului răului, pentru a gusta plăcerile vieții.

Nu este inconștientul, care a făcut păcatul cel dintâi și a fost izgonit din rai, ci este învățatul, care și vinde sufletul lui Satana în setea după plăceri. De aceea tragicul de fiecare moment al acestul rol, cu chinurile sale latente, chiar în momentele supreme de estaz ale iubirii, trezite de conștiința vinovată a lui Faust. Este un continu amestec de durere, de unde rezultă toată greutatea rolului. Acest amestec continuu al durerii ni-l apropie sufletește pe Faust, fiind chiar problemă sufletească cu fond general omenesc; pentru conștiința lui superioară despre lucrurile omenești el române însă condamnat.

Atâturea de Faust tragicul lui Mefisto este, de a fi condamnat, să fie pentru totdeauna principiul răului, îngerul căzut, răzvrătitul împotriva puterilor dumnezeești, alungat din cer, nu mai poate opera să se reîntoarcă vreodată. Deaici sarcasmul fără milă, disprețul pentru

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8. 28

Situația internațională

Greva generală proclamată de socialiștii extremiști ceho-slovaci a eșuat lamentabil.

Încă odată se dovedește neputința bolșevicilor de a dezorganiza industria și transporturile în țările cu civilizație mai înaintată.

O altă lovitură primită de bolșevici este refuzul partidului socialist elvețian de a adera la Internaționala III-a. In adevăr congresul socialist ținut la Berna a respins cu o majoritate zdrobitoare propunerile extremiștilor elvețieni.

Tratativele de pace polono-bolșevice continuă. Președintele delegației poloneze Dombsky a protestat contra faptului, că bolșevicii nu grăbesc tratativele, nu demobilizează armata și nu eliberează prizonierii polonezi. Guvernul sovietic în loc să demobilizeze armata, îi mărește efectivele pentru ca la primăvară să poată începe ofensiva contra Polonezilor. Această eventualitate nu-i înspăimântă pe Polonezi, din contră, armata poloneză nemulțumită de inacțiune dorește continuarea războiului pentru a pune odată capăt îndrăznelei bolșevice. In ultimele luni de odihnă a fost aprovizionată cu munițiunile, armamentul și echipamentul necesar, de care ducea o lipsă grozavă în clipa încheierei armistițiului.

Se speră totuși în încheierea păcei până la finele lunei Decemvrie.

Rezultatul plebiscitului, după datele oficiale, e favorabil revenirei lui Constantin. Prin un milion de voturi contra o sută de mii poporul grecesc a hotărât rechemarea fostului suveran. Se așteaptă sosirea lui la Atena pentru Dumineca viitoare. Consecințele exprimărei voinței poporului grec au început să se simtă: drachma e în scădere, iar împrumutul de 400 milioane drachme încheiat pe piața anglo-franceză și care acum trebuia vărsat, a fost anulat. Totuși bucuria poporului grec, caracterizată de presa franceză mai ales de „nebunia grecească" nu e mai puțin mică și o manifestă cu aceiași exaltare ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat.

La Bruxelles se va întruni zilele acestea conferința technică internațională, în urma hotărîrei luate la conferința financiară din Bruxelles ținută acum două luni. In această conferință se va rezolvi definitiv chestiunea despăgubirilor care trebuesc date de Germania pentru refacerea regiunilor devastate. In legătură cu chestiunea refacerei regiunilor devastate unii economiști sunt de părerea că ea trebue făcută cu sprijinul financiar al întregei lumi de oarece Germania nu poate plăti acum suma necesară, nici nu poate furniza fabricatele sau materiile prime necesare refacerei.

In Irlanda tulburările iau din ce în ce caracterul de război civil. Soldați și agenți de poliție împușcați pe la spate sau omorâți pe stradă, în localuri, de bande de sinn-feineri, depozite de munițiuni zvârlite în aer, localuri publice incendiate, bănci jefuite, etc.

Actuala stare de lucruri nu se datorește decât guvernului englez, care prin sălbăticia represiunilor, brutalitatea și lipsa de tact a reprezentanților lui, a exasperat populațiunea irlandeză care și așa sufere de sute de ani imposibila dominație engleză.

Lloyd George, care a impus micilor națiuni execrabila clauză a minorităților, în Irlanda decretează starea de asediu și instituirea curților marțiale.

Duplicitatea specifică a diplomației perfidului Albion e așa de evidentă, încât nu mai are nevoie de comentarii.

TELEGRAME

Partidul socialist elvețian contra internaționalei a III-a

Lyon, 13 Decembrie

Partidul socialist elvețian a refuzat să adere la internaționala a III-a. In congresul partidului care a avut loc zilele trecute, s'a votat o moțiune prin care cu 350 voturi contra și 213 pentru, s'a respins adeziunea la internaționala comunistă.

Rezultatul oficial al plebiscitului din Grecia

Lyon, 13 Decembrie.

Rezultatul oficial al plebiscitului pentru reîntronarea lui Constantin este următorul: 999.954 voturi pentru și 110.383 contra.

Eșecul grevelor în Ceho-Slovacia

Lyon, 13 Decembrie.

După o informație a ziarului „Le Temps", încercările comuniștilor de a provoca o grevă generală în republica Ceho-Slovacă, au eșuat complet.

Un grup de manifestanți comuniști încercând să forțeze barajul poliției pentru a pătrunde în parlament, agenții au fost nevoiți să tragă focuri. Câteva persoane au fos rănite.

Intoarcerea regelui Constantin în Grecia

Lyon, 13 Decembrie

Regele Constantin este așteptat Duminecă la Atena. Recepțiuni solemne vor avea loc cu această ocaziune.

Negoeierile dela Riga

Lyon, 13 Decembrie

D-l Dabski, președintele delegației polone de pace la Riga, a răspuns notei adresate de Cicerin prințului Sapieha cu privire la pretinsele manopere poloneze pentru a face să se lungească negocierile. El își exprimă mirarea sa că autoritățile sovietice în loc să procedeze la demobilizarea armatei roșii, îi măresc efectivele și regretă tăcerea Moscovei cu privire la prizonieri.

Pe de altă parte d-l Joffe, președintele delegației ruse, a adresat delegației poloneze o notă în care se exprimă teama ca teritoriul ocupat de generalul Zeligowsky să nu devină un loc de agitații antibolșevice.

După știri din Riga negocierile de pace ruso-polone au intrat într'o fază definitivă. Bazele păcii vor fi fixate în cursul lunei Decembrie. Actualmente se procedează la redactarea tratatului care se prevede că va fi ratificat în Ianuarie.

Din Copenhaga se află că armistițiul ruso-polon a fost prorogat neputând fi denunțat într'un termen mai scurt de 6 săptămâni. Această stipulație a fost aprobată după propunerea bolșeviciilor cari și-au dat consimțământul să pună în libertate pe prizonierii de război polonezi.

Recordul mondial al vitesei

Lyon, 13 Decembrie.

Celebrul as al aviațiunei franceze, Sadi Lecointe, a bătut Duminecă dimineața la Villacoublay recordul mondial al vitesei.

Conferința technică dela Bruxelles

Lyon, 13 Decembrie.

D-nii Lepreux și Delacroix vor reprezinta interesele Belgiei la conferința technică dela Bruxelles asupra despăgubirilor.

După atentatul dela Senat

— Funeraliile victimelor. — Noi amănunte. —

Senatorul Spiru Gheorghiu a încetat din viață. Este a treia victimă a atentatului.

Starea generalului Coandă *este aceiași.* Bolnavul rezistă mulțumitor. Episcopul Ciorogariu dela Oradea-Mare *este mai bine.*

•

Ancheta în privința dovederii atentatorilor continuă. Premiul de 200.000 lei stârnește multe ispite.

In ultimul timp a fost arestat evadatul dela Jilava Ștefan Tillea, care venise acasă ca să ia parte la înmormântarea unui copil. El declară că nu știe nimic deoarece după ce au evadat dela Jilava, s'au despărțit chiar în noaptea aceia.

Deasemeni a mai fost arestat Carol Doproiu, gazda evadatului Constantinescu, unul din fruntașii bolșevici.

Ancheta continuă în secret.

•

Cu prilejul funerarilor ministrului Greceanu și episcopului Radu, rotonda Atenelui, unde fusese depuse corpurile defuncților, era drapată în doliu.

In mijlocul ei se află catafalcul; deoparte și alta erau două frumoase coroane de crizantemă și flori de tufănică. Pe panglică era o inscripție din partea M. S. Regelui.

Serviciul divin a fost oficiat de I. P. S. S. Mitropolitul Primat Miron Cristea înconjurat de Mitropoliții, Pimen și Suciu, episcopii Traian Ferenti Lugoj și Iuliu Hossu dela Gherla.

Au vorbit: mitropolitul Miron Cristea slăvind calitățile dispăruților, d-l general Averescu în numele guvernului, mitropolitul Suciu, în numele clerului grecocatolic, Tarnowski în numele Senatului, Duiliu Zamfirescu, Take Ionescu, Octavian Goga, C. Banu din partea partidului liberal, Răducanu și Ionaș Grădișteanu.

•

D-l Zamfir Arbore, senator din Basarabia s'a restabilit complet de rana ce-o căpătase cu prilejul atentatului. Deasemeni episcopul Nifon merge spre bine.

M. S. Regele a vizitat pe generalul Coandă la spital întreținându-se cu dânsul o jumătate de ceas.

Corpurile Legiuitoare

— Camera —

O ședință furtunoasă. — Neîncrederea în guvern. — Un vot semnificativ. — Demisia guvernului?

Ședința este foarte importantă. In urma violentului duel dintre d-nii Argetoianu și Iorga care a avut loc în ultima ședința a Camerei, s'a ținut o mare întrunire federalistă la Majestic în care s'a hotărît solidarizarea cu politica d-lui N. Iorga, cerând înlăturarea lui Argetoianu de pe banca ministerială.

Dacă mișcarea parlamentară nu este suficientă, s'a hotărît întruniri publice de răsturnare.

Ca urmare a acestei deciziuni, în ședința de eri a Camerei, Federația a prezintat o moțiune de neîncredere în guvern. Pusă la vot guvernul obține o majoritate de 43 voturi.

D-l C. ARGETOIANU voind să la cuvântul se produce un tumult care durează o jumătate de oră; lucrul acesta împiedică vorbirea ministrului de interne.

Federația prezintă apoi un alt memoriu prin care *se cere ridicarea cenzurei și înlăturarea d-lui Argetoianu.*

Democrații tachiști și liberalii se abțin. Câțiva deputați din majoritate votează contra guvernului. Rezultatul este următorul: 126 contra, 116 pentru. Guvernul de abia are o majoritate de 10 voturi.

Pe culoarele Camerei *se vorbește cu insistență de demisia guvernului. Atitudinea deputaților tachiști este viu comentată.*

D-l Oteteleșanu interpelează în chestia deputatului Laurențiu Oanea care a propus mită secretarului general Cosmovici.

L-l Laurențiu Oanea a fost dat în judecată pentru aceasta.

Din Ungaria

Criza guvernamentală

Criza guvernamentală continuă a fi acută. Teleky însărcinat cu formarea cabinetului nu a putut ajunge la înțelegere nici cu majoritatea parlamentului nici cu șeful agrarienilor Nagyatádi Szabó István.

Dorința sa de a forma un guvern de specialiști e în contrazicere cu părerile agrarienilor, cari doresc un guvern care să cuprindă în sine toate straturile națiunii. In acest guvern ar fi reprezentată și muncitorimea.

Partidul agrarienilor se simte mult prea slab pentru a putea lua asupra sa responsabilitatea formării cabinetului.

De aceea ei desvoltă o intensă propagandă pentru desemnarea unui om de stat a cărui autoritate morală să fie mai presus de orice interese de partid. Se crede că acesta ar fi Apponyi care se bucură de o largă popularitate în toate partidele. Această combinație a fost însă distrusă prin declarația lui Apponyi care refuză de a primi orice însărcinare pentru formarea noului cabinet.

Ultima speranță rămâne tot Teleky. Resolvirea crizei în felul acesta ar însemna însă continuarea manoperilor politice desvoltate în timpul din urmă și formarea unui guvern ce nu reprezintă toate garanțiile morale și nu va putea fi susținut nici de grupările parlamentare.

(După ziarele maghiare).

toate slăbiciunile omenești, trezirea lor și deriziunea: fiind neputincios numai în fața credinței. Tragicul condamnării de veci își găsește expresia plină de durere profundă de câteva ore și nu împacă cu rolul lui Mefisto, transformându-l în principiul răului, ce există în pornirile omenești, devenind astfel simbol omenesc, trăind viață omenească.

Deaici greșala de a-i atribui sentimentalitate omenească și scăderi intelectuale, pe când el reprezintă prin demorizmul său cunoștința absolută a binelui și răului, deci intelectualitate transcendentă. Acest demonism trebue să fie nota dominantă în realizarea rolului, îndulcită prin tragicul căderii veșnice.

Iată problema complexă, care se pune interpretului și de care s'a apropiat binișor d-l Steiner, d-l Darin uită tragicul lui Mefisto, și vede în el numai pe seducătorul, în felul acesta pierde complexul sufletesc al rolului. Ca voce, firește nu avem nimic de zis.

D-l Apostolescu în rolul lui Valentin s'a prezintat foarte bine. Simpatie ca înfățișare, cu voce caldă, a cucerit și prin prestanță, ceeace-i poate deschide perspective frumoase pentru viitor. Orchestea ar putea fi mai cu îngrijire. Corurile, ca totdeauna, bine.

Liviu Tempea.

Citiți „Infrățirea"

Ultime informațiuni

După consfătuirea dela Majestic Federația a ținut o altă consfătuire la d-l Iorga. S'a hotărît în mod principal fuziunea grupărilor cari alcătuesc federația.

•

Camerile grece se vor deschide la 5 Ianuarie.

•

D-l Iuliu Maniu este bolnav.

•

Guvernul englez a proclamat stare de asediu în Irlanda.

•

Văduva eroicului primar al orașului Cork a fost primită la New-Jork cu mari manifestații de simpatie.

•

Leul nostru cotează 23 centime la Bursa Parisului.

Citiți, este foarte important!

Dacă doriți să vă curețe și să vă coloreze hainele bine și ieftin — să le trimiteți la

„KRISTÁLY"

INSTITUT DE SPĂLAT CU ABURI ȘI DE COLORAT STOFE

74

Fabrica și Centrala: Str. Munkácsi 32.

FILIALE:

Piața Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (F. Wesselényi M.
Strada N. Iorga Nr. 2. (Fostă Jókai)

Renumita Fabrica chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. 22 Str. Regele Ferdinand 25.

Concesionarea atelierelor C. F. R.

— Protestul inginerilor români. —

„Societatea politechnică“ din România şi „Societatea inginerilor“ prin preşedinţii lor au presentat d-lui prim ministru general Averescu şi d-lui ministru al comunicaţiilor, general Văleanu, un memoriu desvoltat şi documentat în chestiunea căilor ferate a căror concesionare la străini este intenţionată de actualul guvern.

Delegaţii corpului ingineresc vor cere şi o audienţă la M. S. Regele pentru a expune şi Capului Statului petricolul acestei concesionări.

Intr'unul din capitolele acestui important memoriu, citim următorul edificator pasagiu:

România Mare poate dispune de cel puţin tot atâta capital cât o societate străină fie ea ori cât de puternică, pentru refacerea reţelei sale de cale ferată şi dispune şi de un personal tehnic conducător, dacă nu mai competent prin faptul că e mai în curent cu împrejurările locale, dar în tot cazul cel puţin tot atâta ca şi personalul străin care ar fi adus.

E cazul să arătăm aci că generalul De Candole, o somitate cu cunoştinţe de căl ferate unde a funcţionat peste 30 ani, trimis la începutul anului 1917 de către Cartierul englez, ca să-şi dea seama de modul de funcţionare a căilor ferate române şi ruse, a putut spune, spre satisfacerea noastră, că examinând atât modul de construcţie cât şi de exploatare din ambele ţări, că nu România ar avea să înveţe ceva dela Ruşi, cari aveau veleităţi la acea epocă de a ne conduce chiar în exploatarea căilor ferate, ci că din contră Ruşii ar putea să profite ceva după urma construcţiunilor şi expioatărei de către România şi că cel mai util şi grabnic lucru de făcut, ar fi ca guvernul rus, să-şi retragă organele sale de control asupra exploatărei căilor ferate române, cari încurcă mai mult de cât ajută, ceeace din fericire s'a şi făcut în urmă.

Congresul farmaciştilor

Membrii Camerei sindicale judeţene „Cojocna“ a Farmaciştilor sau întrunit în ziua de 12 Decembrie c. în şedinţă ordinară lunară în casele d-lui farmacist M. Şomlea. Subiectul principal al acestei Şedinţe a fost — convocarea în Congres la Cluj a tuturor Farmaciştilor Patroni din teritoriile alipite şi foste sub Dominaţia Austro-Ungară.

Atât membrii Camerei Sindicale, cât şi colegii din alte oraşe cari au ţinut să ia parte la această şedinţă atât de însemnată, a votat în *unanimitate* ţinerea în Cluj în zilele de 16—17 şi 18 Ianuarie 1921 a *Primului Congres al Farmaciştilor Patroni* din teri oriile alipite vechiului Regat Român.

Preşedintele a expus întreaga situaţie a Farmaciei, şi a dat toate îndrumările ce trebuesc urmate pentru ca această Instituţiune să se poată menţine şi mai departe la nivelul cultural al vremei.

Rând pe rând a luat cuvântul întreaga asistenţă, şi într'o caldă însufleţire faţă de Profesiune şi împrejurări, sau discutat toate problemele cari cer o imediată rezolvire. Sa recunoscut că numai prin o muncă uriaşă, şi prin o solidaritate exemplară poate fi pusă la punct, Farmacia, pentru ca să corespundă menirei, şi locului ce ocupă azi în societate.

Şedinţa a fost presidată de însuşi Preşedintele camerei sindicale d-l farmacist M.-Şomlea. După terminarea desbaterilor sa luat masa de seară în comun în Restaurantul „New-York“ unde a domnit aceeaşi însufleţire şi manifestat aceeaşi dragoste colegială.

La cafenea „Metropol“

Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică

16

Haine veritabile NEUMANN şi paltoane de iarnă pentru bărbaţi, băieţi şi fete din material ca dinaintea războiului să capătă la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.

65

Se caută vânzători speciali

în vânzarea articolelor de coloniale, technice essenţă, chimice etc. Se poseadă limba română, germană şi maghiară. Piată bună. A se adresa dela oara 8—10 la Hotelul New-York, Iuliu Rákos.

135

Din Austria

Curentele separatiste

In noua organizaţie de federaţie a statelor austriace se observă în timpul din urmă curente separatiste cari arată pe deplin că ţara nu-i consolidată.

In Landtagul Austriei de sus d-l Hauser a spus, că provincia aceasta va rămâne numai atât timp în federaţia austriacă cât timp este asigurată existenţa statului şi că partidul său are dorinţa ca federaţia să nu dureze pentruca să se poată face unirea cu întregul popor german.

Socialiştii din Tirol s'au exprimat contra federaţiei, deoarece ei vor să unească Austria întreagă cu Germania.

Cu privire la provincia Voralberg ea tinde la o unire cu Elveţia. Deputaţii din Voralberg plecaţi în Elveţia au şi manifestat dorinţa lor, şi au fost primit cu o mare simpatie de către elveţieni.

Refacerea ţării

Proectul Goode-Harveys referitor la refacerea Austriei conţine următoarele puncte:

1. Numărul funcţionarilor inclusiv familiile lor se va reduce dela 800.000 la 600.000 persoane. Armata dela 30.000 la 8000.

2. Agricultura va fi sprijinită în special prin cultivarea cartofilor.

3. Se vor administra monopolurile, cu capital străin.

Forţele hidraulice vor fi organizate.

4. Creditele vor fi organizate.

5. Imprumut intern de 50 mil. dolari sau 12 mil. pf. st.

6. Se va înfiinţa o bancă nouă de emisiune în proporţie 1—200 dolari, cu hârtie americană.

7. Cultivarea emigrări. Asupra acestei chestiuni nu sunt desbateri multe.

(Tagebl.)

Alexandru Benedek

Juvaergiu

Str. Regele Ferdinand No. 13

Se află tot feliul de bijuterii şi argintării pentru cadouri de Crăciun.

93

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Mişcarea populaţiunei în Regat

Din tablourile întocmite de direcţiunea generală a Statisticei asupra mişcărei populaţiunei României (vechiul regat) în cursul anului 1919 (1 Ianuarie—31 Decembrie inclusiv), se constată că totalul căsătoriilor a fost de 72.680 (faţă de 57.345 în 1918, (însă fără Dobrogea); ai născuţilor vii de 285.579 (faţă de 103.072 în 1918); şi al morţilor de 261.107 (în 1918 de 297.310).

Este de remarcat că cifra căsătoriilor din 1919 a întrecut nu numai pe ceia înregistrată în anul precedent, dar şi pe cele din toţi anii anteriori războiului (exceptând anul 1911).

Numărul naşterilor a crescut de asemenea simţitor dela un an la altul, apropiindu-se acum de normal (300.000 în cifră rotundă).

Pe de altă parte, cifra totală a deceselor din 1919, deşi tot enormă, este totuşi inferioară cu 36.203 celei înregistrate în anul anterior.

Numărul născuţilor întrecând în acest an numărul morţilor a rezultat deci un spor natural de populaţiune şi anume de 24.472 suflete.

Acesta este primul an după război când se constată în populaţiunea României o creştere naturală.

Dr. ECAT. ARAMA

BOLI DE FEMEI ŞI COPII

CONS. 2—4 128

STRADA RUDOLF Nr. 13

Mai curat, mai curând şi mai ieftin curăţeşte:

FINZLER

Spălătoria chimică CLUJ, Strada Kriza 5.

136

Teatrale

Direcţiunea Teatrului Naţional cedând repetatelor stăruinţe ale publicului s'a hotărît să joace impre ionantul poem dramatic *„Trandafirii roşii“*. Premiera va fi Joi 16 Decembrie.

*

Reluarea comediei *„Institutorii“* de Otto Ernst, care trebuia să aibă loc în săptămâna trecută s'a amânat, din cauza indispoziţiei d-rei Medianu, pentru Marţi 14 c.

*

Se repetă *„Sapho“* cunoscuta lucrare dramatică scoasă după romanul lui Alphonse Daudet, cu d-na Olympia Bârsan în rolul titular.

Teatrul Naţional Român

Marţi: „Institutorii“ (premieră)
Mercuri: „Aida“
Joi: „Trandafirii roşii“ de Zaharie Bârsan (premieră).
Vineri: „Corcert simfonic“ dirijat de Maeiştrii Bolbescu şi Schuller.

Teatru Unguresc

Marţi: „Madama Sans-Gene“
Mercuri: „Femeia anonimă“.
Joi: „Simphonia a IX.“ Festival cu ocaziea a 150 ani de la naşterea lui Bethoven.
Vineri: „Nevestica de o zi“. Operetă.
Sâmbătă: „Rigoletto“. Cu distribuţii nouă a rolurilor.
Duminecă matineu: „Vulturul de argint“. Operetă.
Duminecă seara: „Marana haiducului“
Luni: „Lăutarul“

In prăvalia **de ghete „HERCULES“**

str. Reg. Ferdinand No. 5

se vinde cu ecazia sărbătorilor Crăciunului cu preţuri reduse

1

LA TINICHIGERIA LAMPEL ADOLF

145 **CLUJ**

PIAŢA MIHAI VITEAZĂ 37

se află articole de bucătărie. Se primesc orice comande de aceasta branşă

GRATUIT

SE VA TRIMITE

CALENDARUL ALMANACH

AL ZIARULUI INFRAŢIREA

Tuturor abonaţilor ziarului Infrăţirea şi celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

MAREL MAGAZIN

COLOMBO

Anunţă onor. Public că in vederea sărbătorilor este asortat cu cele mai bune

mărfuri de Coloniale, Biscuits, Delicatese, Bonbonerie, Ceaiu, Rom, Champagne, Vinuri. Zahăr cristal, engros şi endetail

COLOMBO 156

Ionel Aldica & D. Sasu, Palat. Status, Cluj

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CONTABIL, absolvent al școalei comerciale superioare, caută serviciu. Adresa la ziar sub „Export".

UN STENOGRĂFIST stud. Univ. cu praxă de birou cunoscând limba română, germană și maghiară caută aplicare imediată. Adresa la ziar sub. I.

ORI CINE poate câștiga intre 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7.

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Stofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit intr'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Înștiințare

Posesorii de acțiuni Emis. V. **Banca Românească** *sunt invitați conform prospectului acestei emisiuni,* **a efectua cel de-al doilea și ultim vărsământ de lei 400, de acțiune în intervalul de la 1—31 Decembrie 1920; asupra vărsămintelor efectuate după această dată se va precepe o dobândă de întârziere de 10% pe an, aplicându-se în acelaș timp dispozițiunile codului de comerț.**

Odată cu facerea vărsămintelor la centrală, se vor libera și certificatele provizorii.

Vărsamintele se primesc în București la sediul Central str. Smârdan No. 5, iar în provincie la sucursalele noastre și la Băncile unde s'a făcut primul vărsământ.

Banca Românească.

Important pentru Domni și Dame

Cele mai bune ȘANURI pentru ghete și cizme face. **Petre Abrahám Fiul.** Str. Hegedüs S. No. 4. Cluj.

2

FRAȚII POLATSEK

depozit de piele

Cluj, Calea Victoriei No. 5.

26

Uzina electrică a orașului

Conducerea societății „GANZ"

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

(Palatul Széky)

Telefon No 403.

148

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații parmamente în depozit. □□□

Casa cercuală pentru Asigurările Sociale Târgu-Mureș.

Nr. 2994/2270—1920.

Concurs.

Casa cercuală pentru asigurările sociale din Târgu-Mureș, publică concurs pentru ocuparea posturilor de medici notate mai jos:

1. Pentru posturi de medici curanți pentru circumscripție în orașul Târgu-Mureș și

2. Un post de medic curant pentru circumscripție externă al orașului Târgu-Mureș.

3. Un post de medic de ambulanță, șef al serviciului venero-dermatologie.

Cu salariul fix clasa III. gr. 3. de 5400.-lei și ajutor de scumpete de 3250.-lei anual.

4. Un post, de medic specialist șef al serviciului de copii în orașul Târgu-Mureș.

5. Un post de medic specialist șef al serviciului de femei în orașul Târgu-Mureș.

6. Un post de medic specialist șef al serviciului de nas, gât și urechi în orașul Târgu-Mureș.

7. Un post de medic specialist șef al serviciului de ochi în orașul Târgu-Mureș.

8. Un post de medic specialist șef al serviciului de dentistică în orașul Târgu-Mureș.

Cu salariul fix clasă IV. gr. 3. de 4400.-lei și ajutor, de scumpete de 2650.-lei anual:

9. Un post de tehnician dentist în orașul Târgu-Mureș cu salariul după învoială.

10. Un post de medic curant pentru circumscripția Déda.

11. Una pentru circumscripția Lunca-Brandului:

12. Una pentru crrcumscripția Topilța-Română.

13. Una pentru circumscripția Răstolița.

14. Una pentru circumscripția Sălazdru.

15. Cu saiarul fix clasa III. gr. 3. de 5400.-lei și ajutor de scumpete de 3250.-lei anual.

16. Un post de medic ajutor pentru cirhumscripția Bandul de câmpie.

Cu salariul fix clasa VII. gr. 3. de 3800.-lei ajutor de scumpete de 2300.-lei anual.

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor înainta în de curs de 14 zile dela publicarea acestui concurs în „Monitorul Oficial" al Asigurărilor Sociale cererile lor medicului șef al Casei Cercuale din Târgul-Mureș.

Cererile vor fi scrise cu mâna proprie și în limba română alăturându-se actele ce adeveresc pregătirile necesare.

Concurenți trebuesc să adeverească cetățenia română, cunoașterea limbei române și să corespundă în totul condițiunilor impuse funcționarilor publici prin art. 110 din legea XIX. 1920.

Însemnăm că cererile până la prezent trimise prin Casa Centrală a Muncii și Asigurărilor Sociale vor fi luate în considerație.

Târgu-Mureș, la 30 Noembrie 1920.

Casa Cercuală pentru asigurările Sociale.
TÂRGUL-MUREȘ.

Székely Președinte. — **Pototzky** Director subs.

152

23 de ani de când s'a inființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză și franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

34

DE VÂNZARE 147

eftin un costum de haine nouă, un smoching, o pereche de cizme Nr. 40. ofițerești noui pantaloni lungi și briches, bluză ori mantea un pardisiu etc. pentru talie mijlocie.

Strada Avram Iancu No. 5. etaj I. 8. p. m. 4—6.

Am preluat

Bodega și Restaurantul

din Cluj, strada Mănăștur No. 7.

Bogat asortiment de delicatese, licheruri, viniuri speciale și mâncări reci și calde se află după Teatru și totdeuna cu prețuri convenabile. Proprietar:

75

Muntean Iozefa.

AL DOILEA CONCURS PENTRU PREMII AL SOCIETĂȚII

„Cartea Românească"

Societatea „CARTEA ROMÂNEASCĂ" întemeiată cu scop de a lucră pentru desvoltarea tuturor ramurilor literaturii românești și pertru răspândirea culturii în popor, instituind în anul 1920 cel dintâiu concurs pentru premii, va continuă și pentru anul 1921 cu al doilea concurs.

La acest al doilea concurs se vor acordă următoarele premii pentru următoarele subiecte.:

I. Cărți de provestire pentru copii. Două premii de câte 3000 lei.

2. Române științifice sau istorice. Un premii de 4000 lei și aitul de 3000 lei.

3. Române cu orice fel de subiect. Două premii de câte 3000 lei.

4. Povestiri în legătură cu războiul nostru pentru unitatea națională. Două premii de câte 4000 lei.

5. Un studiu asupra vieții și operelor lui Al. Vlahuță. Premiu 6000 lei.

6. Studiu de biografie și bibliografie asupra lui Ștefan O. Iosif. Premiu 4000 lei.

7. Studiu asupra muzicei românești Un premiu de 5000 lei.

8. Pământul neamului românesc întreg; trecutul poporului român; speranțe și pregătiri pentru viitor. Un premiu de 5000 lei.

9. Schimbări sociale și economice produse în urma marelui război. Un premiu de 6000 lei.

10. Ingrijirea copiilor. Un premiu de 3000 lei.

11. Hrana muncitorului sătean și orășean. Un premiu de 5000 lei.

12. Cerul și pământul pe înțelesul tuturor. Un premiu de 3000 lei.

13. Marile descoperiri și invențiuni științifice din ultimul timp. Un premiu de 5000 lei.

14. Agricultura și gospodăria rurală în legătură cu noul regim al proprietății în România. Un premiu de 4000 lei.

15. Asociațiunile țărănești; istoricul lor pe scurt, rezultatele experienței în alte țări și la noi; situația lor actuală din țara noastră; foloasele cari s'au dobândit și cari se pot dobândi din aceste asociațiuni. Un premiu de 5000 lei.

16. Industrializarea produselor agricole. Un premiu de 6000 lei.

17. Știința grădinăriei. Un premiu de 4000 lei.

18. Albinăritul. Un premiu de 4000 lei. 153

19. Irigațiunile. Un premiu de 15.000 lei.

Condițiunile se pot afla dela Administrația Centrală a Societății „CARTEA ROMÂNEASCĂ", Bulevardul Academiei 3.

Goldberger Rálmán

Croitorie modernă

Strada N. Iorga No. 5.

Se află în depozit ștofe Franceze și Engleze, totdeodată confecționează costume după ultima modă Prețuri convenabile. 91

S'a deschis!

Localul de iarnă al Varietului Biazini

Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la oara 8. □ □ □ □

77

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.

Capital Social 12,000.000 Lei

Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

67

TOATE DOAMNELE

din elită întrebuințează

FORMALYSOLUL

recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. CLUJ.

„PREVEDEREA"

Societate Anonimă Română de Asigurări

BRAILA

CAPITAL SOCIAL LEI 10.000.000
REASIGURĂRI CU FONDURI DE GARANȚII PESTE UN MILLIARD

Agențiile din Ardeal, fiind în curs de organizare, Societatea își va începe în curind activitatea în toate ramurile principale și anume:

„Incendiu": In condițiunile cele mai avantagioase și contra tuturor riscurilor.

„Transport": Maritim, Fluvial și Terestru, inclusiv riscul de mine.

„Grindină": Cu depozițiuni cât mai prielnice.

„Accidente": Asigurări individuale cu și fără restituirea primelor. Asigurări de răspundere civilă sub toate formele. Automobile, fie dauna directă fie indirectă.

„Viața": In combinațiunile cele mai moderne și cele mai favorabile. Rente viagare imediate și amânate.

Soc. „PREVEDEREA" dispune de puternice înjghebări de reasigurări cu fonduri de garanții de peste un miliard.

Soc. „PREVEDEREA" privește ca menirea sa de a conlucra din răsputeri la refacerea și desvoltarea economiei naționale.

Soc. „PREVEDEREA" examinează orice caz cu perfectă corectitudine și lichidează orice diferend pe cale de arbitraj, spre a feri pe clienții săi de tărăgăneli costisitoare.

Orice propunere, până să se înființeze întreaga rețea a Agențiilor în Ardeal, urmează să fie adresată, spre examinare și rezolvare.

129 **Sediului Central din Braila.**

A sosit un mare transport de **Piane** și **Pianine** din streinatate la firma **I. TRISKA** str. Bartha Miklós 14.

119

Vizitați magazinul și vă veți convinge ca aici sunt prețurile cele mai reduse din intraga Ramânia. **Reprezentantul celor mai renumite fabrici.** Acordează, repară și transportă piane pentru conservator și operă și Mariansim la stat și particulari. □ □ □ □ □ □ □ □ □

Intreprinderi tehnice Universale

45

„Tehnică"

Cluj, Str. Kiss No. 33.

Instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repară în mod special mașini de scris și cusut și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

Dacă dorești se fii bine și eftin îmbrăcat, cercetează

croitoria de domni

Lázár Izsák

unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ștofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

60

FIRMĂ FONDATĂ IN 1893

GOTTLIEB GRUPPER

AGENTURĂ - COMISION - REPREZENTANȚE

130 BRAILA,
Str. Sf. Petru 9.

Dorește a intra în legături de afaceri cu domni comercianți și industriași din Ardeal, cari ar avea interese la BRAILA, mare oraș comercial și port la Dunăre. — Corespondență română și germană.

Baumzweig, Rosenfeld și Comp.

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 25.

Renumită magazie stabilă de manufactură numai en gros.

47

Mare aglomerație la Magazinul:

155

DICK

1 metru ștofă de lână pentru haine bărbătești	Lei 98
1 metru ștofă lățime de 140 cm. pentru costum de dame	Lei 98
Barchet pentru o haină de dame complect	Lei 98
Carton pentru o haină de dame complect ce se poate spăla	Leî 98
1 Cămașă și pantalvni de tricou pentru bărbați	Lei 98
1 Guler de postav de iarnă pentru dame	Lei 98
1 Ploier pentru domni și dame	Lei 98
2 Fețe de masă de damast	Lei 98
1 Pătură de iarnă lungime de 180 cm.	Lei 98
12 Părechi ciorapi brodați pentru dame	Lei 98
12 Părechi ciorapi flor pentru bărbați	Lei 98
1 Sul de pânză de în pentru dame	Lei 98

Aceste prețuri sunt numai pe 5 zile.

A APARUT:
Anul VIII. No. 10. Octombrie 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtună. — Probleme financiare internaționale.
Mircea Djuvara. — Câteva cuvinte despre Mica înțelegere.
Romulus Anghelescu. — Invățămintele grevei generale.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte, Documente și Recenzii.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCURESTI.

Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!
Expediții în colete poștale contra remburs în vechiul Regat și Besarabia. En gros — En detail.

122

Associati Croitori Români

PETRICAS, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Brătianu 13. Piața Unirii No. 2.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
Depozit de ștofe.

38

IOSIF MOLDOVAN

mare comerciant de vin

Pivnița proprie str. Trefort Nr. 9. Vindere în detail Szentgyörgyi-tér Nr. 1.

Fondată în 1889.

Recunoscută în Ardeal ca firma cea mai eftină și mai escelentă. La diverse expoziții a fost în repetite rânduri distinsă cu medalia de aur. □ □

70

Onorate Doamne!

Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor. E curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

44

„Intercontinentale"

Soc. Anonimă de Transport și Comunicație fost S. & HOFFMANN, Timișoara palatul Löffler. Telefon 300.

Intreprinde orice transporturi din VIENA PRIN BUDAPESTA IN ROMÂNIA. Direcțiunea din România în București Bulevardul Academiei 4. Filiale române: Braila, Galați, Constanța, Cernăuți, Oltenița, ORSOVA, Timișoara.

72

A APĂRUT NOU A APĂRUT

CODUL

DE

PROCEDURA CIVILA

AL

TRANSILVANIEI

TRADUS DIN LIMBA MAGHIARĂ

Editura „CARTEA ROMÂNEASCĂ" S. A. București. De vânzare la principalele librării din Țară.

PREȚUL 25 Lei.

154

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 105 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Vineri 17 Decembrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

† DIMITRIE GRECEANU

Cu moartea ministrului de justiție, Dimitrie Greceanu a dispărut din guvernul României și în general dintre bărbații de stat ai țării, una din cele mai frumoase și mai nobile figuri, omul politic, despre care nici cei mai aprigi adversari n'au îndrăsnit să spună un cuvânt rău. Oarba nebunie a criminalilor, nu le putea încârca conștiința cu o mustrare de cuget mai neagră, dacă în cuget n'ar fi având decât mustrarea de a fi omorât în modul cel mai crunt, pe cel mai blând, mai bun la suflet, mai drept și mai nobil bărbat politic și patriot al neamului nost u.

Despre Dimitrie Greceanu se poate spune cu dreptate, că a fost un Român bine născut și bine crescut. Născut din o veche familie boierească, una din puținele, care prin ultimii trei secoli au putut străbate cu sângele necorcit de infecția levantină, în sânge și prin advenție a moștenit din părinți cele mai nobile virtuți de om și de Român. Firicește o frumseță de bărbat, tip românesc și sufletește un caracter tipic de Moldovan, blând, răbdător, senin și iertător, milos și iubitor de oameni, de o onestitate și dreptate antică, un idealist și un patriot cu o rară putere de sugestie asupra tuturor acelora, care politicește sau prietenește se apropiau de el. Deși enorm de bogat, deși de neam vechiu boieresc, deși om cu distinsă cultură, și de mai multe ori ministru, era totuși de o rară modestie și prieteniile le căuta și le primea, nu după neam, nici după avere, nici chiar după partid, ci după virtuți de om și de Român asemănătoare virtuților lui.

Era poate cea mai simpatizată și cea mai respectată figură de om a Iașului, iubit de o potrivă de partizanii și adversarii politici.

Fizicește s'a întărit și oțelit prin sporturi și exerciții gimnastice, prin înfruntarea frigului și a intemperiilor, încât deși era de statură înaltă, avea o musculatură de fier și o sprintenie de atlet, cu toate că era trecut de 50 de ani. Era artist țintaș cu pușca și pistolul și un maistru luptător cu floreta și sabia, un călăreț de forță și un pedestraș infatigabil. Toate aceste calități și dibăcii fizice au desvoltat în sufletul lui un curaj de erou.

Politicește a fost unul din partizanii și fruntașii convinși ai partidului conservator și toată viața lui consequent și desinteresat luptător pentru principiile acestui partid. Era conservator prin convingere și tradiție familiară și nu din interes personal sau de castă, ceea ce a dovedit toată viața lui prin generositatea față de țăranii de pe moșia sa, care îl iubeau și ascultau ca pe un binefăcător și adevărat părinte al lor. Cu ocazia revoluției dela 1907, țăranii de pe moșia sa Stânca de lângă Iași, departe de a-i face vre-o pagubă sau neajuns, i-au păzit și apărat ei castelul de răzvrătiții din satele învecinate.

Și mai mult s'a dovedit desinteresarea lui Greceanu în principiile sale comemoratoare cu ocazia războiului. In timpul neutralității a fost unul din cei mai aprigi luptători, alături de Nicolae Filipescu pentru intrarea noastră în războiu în potriva Austriei, pentru eliberarea Ardealului de sub robia ungurească. Nu și-a temut ca alți latifundiari averile și moșia de furiile și focul războiului. Patriotismul, sentimentul național și mila pentru frații robiți, precum și nespusa lui dragoste pentru frumosul Ardeal, erau mai tari în sufletul lui decât interesul și grija de avevile și moșia sa.

Deși conservator convins a intrat la 1917 cu dragă inimă în guvernul Brătianu, pentru a susține continuarea războiului până la victoria definitivă precum și pentru a sprijini proectele de legi pentru votul universal și pentru împroprietărirea țăranilor cu pământ din moșiile boerești. A luptat pentru aceste principii și legi ca membru al guvernului împotriva intereselor sale materiale și de clasă socială. El a înțeles adânc, că ceea ce are un conservator onest de conservat înainte de toate, este țărănimea, cărei îi datorim tot ce avem și ce sîntem.

O sinteză a tuturor virtuților sale de om, de Român, de patriot și erou a fost curajul său de a lua parte la războiu ca voluntar, deși n'avea nici un obligament militar, fiid om trecut de 50 de ani. Fără paradă și fără de a spune un cuvânt nici celor mai intimi prietini, a intrat discret și cu totul simplu ca voluntar în regimentul 7 de roșiori din Iași, luând cu sine din grajdurile sale și un cal aprig și o mare sumă de bani, pentru a face războiu pe cheltuiala sa și a fi de ajutor și încurajare soldaților, camarazii săi de arme. In noaptea ce 14 spre 15 August 1916 a trecut cu regimentul său Carpații și a intrat în Ardeal în fruntea oștirei. Era cunoscut, iubit și admirat în întreagă divizia a II-a de cavalerie, soldatul simplu Greceanu Dumitru dela Iași, Era iubit pentru bunătatea și camaraderia sa cu soldații țărani, cu care își împărțea ultima bucățică de pâine cu care alăturea îndura toate greutățile, poverile, intemperiile și mai ales primejdiile războiului. El nu se mulțumea să-i încurajeze la fapte vitejești, ci le dedea și pilde vii de răbdare în îndurarea greutăților și de curaj și vitejie în înfruntarea primejdiilor. El se oferea, să facă cele mai riscate recunoașteri, împreună cu doi trei camarazi, care de dragul lui îl însoțiau, nelăsându-i inima să-l lase singur la primejdie și poate la moarte. De mai multe ori a fost citat soldatul Greceanu Dumitru la ordinea de zi pentru fapte vitejești neobicinuite. N'a voit să

(Urmare în pag. II.)

„Infrățirea"
pentru săteni și muncitori

Următori programului cu care am început în August această foaie, nu putem uita că, dacă în oarecare măsură, am fi îndreptățiți a crede că am ajuns a răspunde unei necesități sufletești pentru pătura conducătoare și a intelectualilor, avem îndatorirea de a sluji cu aceleași silințe și pentru muncitorimea de la sate și orașe.

Acum mai-cu-sebire, când după experiența grevei generale, ca și după durerosul început de anarhie și teroare dela Senat, se afirmă tot mai mult primejdia rătăcirei mulțimei, socotim că a ne lăsa mai mult împiedecați de greutățile technice și materiale, ca și de toate sacrificiile ce le comportă o foae populară, ar fi a lipsi dela o îndatorire din program.

De altfel necesitatea unei astfel de foi, educative, din care să se desprindă cele mai bune sfaturi și îndrumări sănătoase, care să înlocuiască otrava și subversivitatea acțiunei agitatorilor și străinilor semănători, de ură și dezordine, atâta de mult s'a făcut simțită, încât toți oamenii de bine, fruntași ai culturei și cugetării românești, profesorii universitari, ca și înalții demnitari militari și civili, fără nici o preocupare de partid, înmănunchați în soc. „Cultura Poporului", au luat deasemenea aceeași inițiativă. Roadele strălucite, pe care această organizație le-a adus, sunt o mărturie a curățeniei și sănătății cu care se lucrează, în afară de orice altă preocupare, de toți, pe acest bun și primitor ogor. O dovadă mai mult a dat-o și numărul festiv ce l-am închinat muncitorilor din Dej, cari stau în fruntea celei mai strălucite acțiuni naționale și care, editat de noi și scris de membrii „Culturei Poporului", a fost atât de bine primit de muncitori.

Numărul unic și festiv al „Infrățirei muncitorilor", a constituit idealul întruchipat al colaborării tuturor gândurilor bune și cinstite pe care revenim de-a-l continua și atunci când, urmând programului anunțat în August, ne vom adresa direct sătenilor și muncitorilor.

Pe drumul cel drept și neted al adevărului întâlnesc întotdeauna drumeți cinstiți.

Deaceea înfrățirea ce-o propovăduim între cei buni și drept credincioși slujitori ai adevărului și binelui obștesc dintre conducători vom încerca cu silinți încordate, s'o propovăduim și în rândul poporului ce-așteaptă a fi condus și luminat.

Noi ne dăm seamă că pentru popor nu poate fi îngăduită altă îndrumare decât aceia a sfatului și cuvântului bun, a îndemnului la muncă, ordine și patriotism, și de aceea nu putem crede că nu ne vom întâlni cu toții acei ce gândesc astfel.

Nu ne vom întâlni, și nici nu dorim, cu demagogia și subversivitatea, dar cu iubirea sinceră de neam, a oricui, din oricare cale, da.

E.

Parlamentarul ideal

(*După Telegraful român.*)

La începutul sesiunii celei dintâi parlamentare, ceho-slovace, din Praga, a urcat tribuna parlamentară o femeie, o domnișoară, domnișoara Alice Massaryk, fica președintelui republicei. Modest îmbrăcată, fără de gesturi teatrale, — domnișoara aceasta, care, — în treacăt fie zis — are studii academice și o cultură, care cadrează foarte rău cu nuanța ce am împrumutat acuma cuvântului „cultură" — și-a ținut întâia vorbire parlamentară.

Pentru vorbe „frumoase", n'avem vreme acum, — aceasta a fost înțelesul cuvintelor femeii-deputat, — vorbele „frumoase" ar fi o blasfemie în ziua de astăzi, blasfemie adusă bunului simț. *Fapta* e singură îndreptățită să fie în planul întâi, căci de robomontade, ori cât de artistic ar fi ele spuse, sântem sătui cu toții.

„De aș putea să vă aduc în clipa de față — a urmat domnișoara — pe un biet copilaș bolnav, pentru care pledez eu acum, să Vi-l arăt aici, ca să vedeți cu ochii d-voastră proprii durerea omenească întrupată! Misiunea mea de astăzi este aceasta: dați-vă, deputați d-voastră, învoirea să ridicăm sanatorii pentru copii, cari — în lipsa laptelui, în lipsa cărni, în lipsa îngrijirii de tată, mort pe câmpul de luptă, — au tânjit, s'au bolnăvit, e primejdie să cadă prada flagelului oticel. E viitorul neamului în primejdie, dacă generația viitoare va fi pipernicită, dacă copii, cari mai pot fi scăpați din ghiarele morții, nu vor fi salvați".

„Și nu trăgănați, nu deliberați, câtă vreme ar putea să piară Saguntul, treceți proiectul meu, ca în două trei săptămâni să se ridice primul sanator pentru tuberculoși, așa cum îl plănuim".

Ce credeți — care a fost efectul vorbelor acestora rostite simplu și dela inimă? Cea mai rotunzită frază și cea mai grozavă diatribă „de spirit" n'au secerat cândva atâtea aplauze, câte a secerat femeia-deputat cu vorbirea aceasta.

Pentruce? Pentrucă lumea, mai cu seamă după războiul acesta, era și este *săturată* de întorsături „oratorice" fiindcă a început să discearnă și deputații cehoslovaci între ceeace este simțit și ceeace este spoială, pentru ochii lumii.

Nu s'au mișcat mânile să aplaude pentru că vorbea fiica președintelui lor — va fi contribuit, în mică parte, și faptul acesta — parlamentul întreg aplauda pe un reprezentant al muncii, pe unul, care e pătruns de responsabilitatea socială ce-i incumbă ca reprezentant al intereselor vitale ale celor, cari l-au trimes în parlament.

Dar numai pe copilașul tuberculos l-ar putea aduce femeia-deputat, pe care noi încă nu o avem, în parlamentul oricărei țări din ziua de astăzi, în Europa? N'ar putea descrie jalea orfanilor, pe femeile rămase fără de proptea, pe ciungii și ologii războiului? N'ar putea să aducă înaintea ochilor sufletești ai auditoriului toate stricăciunile pricinuite de boalele, cari și-au înfipt ghiarele în trupul omenesc și nu-l mai lasă 'n pace: oftica, sifilisul, pelagra, foamea? La ochii căzuți în fundul capului, la mânile cari tremură și cer, la obrajii scofâlciți, la fruntea încrețită — iacă la ce ar putea, ar trebui să se gândească fiecare deputat, din fiecare țară, înainte de a urca tribuna parlamentară, ca să vorbească, căci — cum a spus-o respicat domnișoara Massaryk: Nu este vreme de pierdut!

Se plângea un scriitor, lunile trecute, de excesul de milă, de durere, din literatura modernă europeană și trecea în revistă, dela Dostoievski începând, produsele literare, în cari mila ar fi prea evidențiată. Exces? In zilele noastre?

După ce războiul te-a apropiat cât se poate de mult de fiara sălbatecă, ba te-a făcut să o și întreci? Durerea să nu fie îndreptățită în zilele noastre, durerea, că societatea se sbuciumă atât de tare, căutându și nouă puncte de razim? Durerea, că clasele sociale sunt atât de învrăjbite, că neîncrederea reciprocă este atât de răspândită, că cuvântul: „iubiți-vă unii pe alții, ca pe voi înși-vă!" este atât de îndepărtat de realitate?

Din potrivă, nu se poate ser mai minunat împotriva îmunjzării sufletești nietzscheane, de cât durerea. Dar Durerea, care rodește!

Ilie Martin.

Rechemarea ex-regelui Constantin

Lyon 14 Decembrie

Guvernul grec a făcut cunoscut regelui Constantin rezultatele definitive ale plebiscitului cari după mesagiu constituesc o invitare a poporului său de a reveni să-și ocupe tronul și să-și continue înaltele sale funcțiuni

Olanda trimite trupe la Wilna

Lyon, 11 Decembrie

Guvernul Olandez a făcut cunoscut Consiliului Ligii Națiunilor că este dispus în principiu să colaboreze la trimiterea unui contingent de trupe internaționale în teritoriul plebiscitar al Wilnei.

primească nici măcar gradul de fruntaș sau coporal, ci a ținut să rămână soldat simplu, ca să poată sta alături și la bine și la rău cu eroii anonimi, cu țăranii pentru care avea o iubire și o admirație fără margini. Tocmai, când, după retragerea armatei din Ardeal a intrat ca ministru în guvernul Brătianu, atunci l-a decorat M. S. Regele și i-a dat gradul de sublocotenent în Roșiori. Soldații lui, întreaga divizie a II-a de cavalerie îl cunoșteau și îi ziceau *„Camaradul Greceanu Dumitru cel bun și viteaz"*.

Un suflet mare și neprețuit a fost Dimitrie Greceanu pentru întreg neamul și țara românească, dar mai pe sus de toate de neprețuit a fost pentru românii din Ardeal. O adevărată evlavie avea Greceanu pentru Ardeal, evlavie care i-a pus arma în mână și l-a hotărît să facă războiul ca soldat simplu și de atâtea ori să-și expună viața pentru eliberarea lui de sub jugul pagân.

Scriitorul acestor duioase amintiri, cu o-zi înainte de mizerabilul atentat, care i a stâns viața fără vreme, a primit dela el o scrisoare, în care își a tă toată dragostea și evlavia lui pentru frumosul Ardeal și în care făgăduia, că de sărbătorile crăciunului are să vie la Cluj, ca să facem o excursiune în automobil prin munții apusenii la casa lui Iancu dela Vidra și pe locurile istorice din munți, unde Craiul Munților i-a învățat pe Unguri să cunoască pe Moții lui și să prevadă, ceea ce-i așteaptă nu peste mult, dacă nu le vine mintea la cap.

Nu din ambiție, nici din vre-un interes personal sau de partid a intrat Greceanu și în Ministerul din Averescu, ci din dorința curată și neprihănită, de-a contribui cu toată inima la consolidarea României întregite și la desăvârșita unitate sufletească a neamului nostru.

Iată omul-înger, pe care nebunul și barbarul bolșevism străin, — căci român nu se poate să fie, îl are și îl va avea pe suflet, până va intra în pământ. Blestemul neamului românesc să ajung pe ucigaș unde i-a fi drumul și viața mai grea!

I. P.

Luminarea meseriașilor

La Târgu-Mureș, în localul căminului ucenicilor de meseriași se țin Dumineca regulat conferințe și șezători culturale.

Această bună și utilă inițiativă a prins și ziarul „Ogorul", care apare în Târgu-Mureș, publică un prim articol, în care se arată entuziasmul pentru începutul reușit, făcut de directorul liceului din localitate, d. S. Gocan.

Reproducem mai jos următoarele cuvinte calde și frumoase:

O lumină s'a aprins în sufletul nostru, Duminecă din incidentul primei șezători culturale a Reuniunei meseriașilor români din Târgu-Mureș.

La razele line și binefăcătoare ale acestei lumini, am văzut un suflet românesc unit în un singur dor cu o singură țintă: întărirea și cultivarea întregului neam.

Scânteile ieșite din disertația sinceră și plină de adevăruri a D-lui director de liceu Simion Gocan, au aprins în sufletul meseriașilor noștrii lumina adevărului clar, până acum necunoscut de ei.

Și la razele acestei lumini au văzut clar meseriașii noștrii, că greva generală numai de aceea nu a reușit, pentru-că s'a lovit de voința poporului românesc unit în cugete și unit în simțiri, și pentru-că paznicul neamului nostru, armata română, când a fost pusă la încercare, le-a răspuns scurt și apăsat: în lature lifte păgâne, căci voi săpați mormânt nou neamului nostru întregit.

A fost disertația d-lui director o lumină lină și binefăcătoare.

La flacăra acestei lumini ne-am încălzit cu toții cei prezenți de o potrivă și am ajuns la convingerea, că dacă seria șezătorilor culturale a Reuniunei meseriașilor va fi nutrită din partea intelectualilor noștri cu disertații ca a d-lui director de liceu, atunci, luminița aprinsă cu ocaziunea primei șezători, în curând va izgoni întunericul ce încă cuprinde sufletul neamului românesc".

„Cultura poporului", ce face mai de mult timp același lucru folositor în Cluj, va avea deacum mulțumirea să vadă formându-se în orașele de provincie și alte grupări de oameni activi și luminați, cari îndeplinesc marea operă de îndrumare sănătoasă a muncitorilor.

Ecouri

Un birou de orientare profesională

Pe lângă *Școala universală* din Paris s'a înființat un birou de orientare profesională prin corespondență.

Gratuit și în grabă, Biroul va lămuri pe or'care va întreba asupra carierii ce-l atrage, asupra calităților, ce ea cere, felul de viață și avantagiile materiale pe cari le poate spera, în sfârșit asupra condițiilor de admitere.

In afară de lămuririle speciale, pentru fiecare caz în parte, se vor trimite corespondenților, la o întrebare precisă și limitată, un studiu detailat asupra carierii alese.

Un nou academician francez

Academia de inscripții din Paris a primit printre membrii săi pe d-l *Delachenal* în locul regretatului abate Lejay.

Noul academician a publicat cronici medievale și a scris o remarcabilă *Istorie a lui Carol V*, pentru care a obținut marele premiu Gobert.

Pentru intelectuali

Soc. „Tovarășii Inteligenții" din Paris își propune să vie în ajutorul aderenților săi și al camarazilor înființând un birou de plasare, destinat să servească de intermediar între directori, funcționari și intelectualii de toate categoriile.

D-na Grapin a întemeiat o operă asemănătoare la Sorbona (biuroul de informații) pentru a veni în ajutor studenților cărora o muncă regulată le-ar îngădui să-și isprăvească studiile și celor cari posedând diplome și-ar căuta o situație.

Din onorurile acordate D-lui Raymond Poincare.

Fostul președinte al Republicei Franceze a fost numit membru în consiliul superior al Universității din Paris.

Negoțul gonește arta.

Se dă știrea dela Paris că „Theatre de la Renaissance" e în primejdie să fie vândut. Se vor instala în locul lui bănci sau mari industrii.

E același trist proces al mercontilizării vieții, care se vede și la noi, căci cele mai frumoase localuri sunt ocupate de birourile de afaceri.

Anarhia mintală

D-l doctor *G. Preda* a ținut o conferință la „Asociațiune" în Sibiu și apoi a publicat-o în „Dacia Traiană". Conferința e continuarea unei lucrări a domniesale, publicată în 1919 și intitulată „Observațiuni psihologice asupra războiului nostru".

Se vorbește de criza morală la modă azi: „Cu minimum de muncă, un maximum de câștig."

D-l Preda spune că dezamorina sistemului neuropsihic al oamenilor după sdruncinarea din războiu, poate naște diferite iluziuni și interpretațiuni false. Așa se întâmplă cu doctrinele politice actuale și cu unele acte de guvernământ. „Ca urmare a acestor iluziuni și interpretațiuni se săvârșesc fapte puțin judicioase, îmbrăcate însă cu sentimente morbide, între cari ura și gelozia ocupă primul loc.

Un autor a zis: „Ceace turbură pe oameni, nu sunt lucrurile prin ele ișile, ci ideile, opiniile, pe cari și le fac despre dânsele".

Fenomenul acesta se poate constata mai ales la direcția ce-o ia curentul democratic de azi.

„Ideea democratică, pleacă de la principiul că pentru toți oamenii cu îndatoriri egale să se aplice și drepturi egale, idee care nu exclude principiul, de respect necesar vieții, proprietății și libertății altuia, ca și responsabilitatea față de societate, de sine și de Dumnezeu, bună-voința și mila pe care o datorim semenilor noștri, această idee, care ar trebui să apropie pe proletar de burghez, poporul de elită, pe muncitorul manual de cel intelectual, ajunge prin ilusiă unora, prin pasiunea altora, să se modifice, în credința unei egalizări a inteligenței.

„Pentru mulțimea democrată ilusionistă, un lucrător poate fi tot așa de apt a lucra în fabrică, ca și a conduce fabrica, un muncitor poate fi tot așa de apt a lucra pe o moșie, ca și a conduce acea moșie, un învățător a preda în școală, ca și a conduce ministerul respectiv."

„Sentimentul morbid al urei, contra superiorității intelectuale ajunge la așa grad, încât s'a văzut în unele țări, ca în Franța, orașe, (Brest, Dijon, Toulouse, etc.), nevoite să-și aleagă primari, consilieri sau alte notabilități, dintre oameni foști f ctori poștali, comiși voiajori, lucrători etc. Rezultatul nu a întârziat să se vadă: risipa financiară, desorganizare, anarhie.

„Am convingerea că acest antagonism se va risipi în ziua în care mulțimea democrată, conștientă de adevăratele ei interese, va descoperi și se va convinge că micșorarea sau dispariția inteligențelor nu poate să aducă decât sărăcie și ruină".

D-l G. Preda își va continua interesanta sa conferință; o vom urmări și vom pune pe cititori în curent cu ideile temeinice și actuale, ce va cuprinde.

CRONICA IAȘULUI

Inaugurarea cursurilor de deschidere a Universității. — Un duel universitar. — Alegerea rectorului Universității. — Incendiul dela Facultatea de medicină. — O farsă politică: Congresul parlamentarilor moldoveni. — Mișcarea teatrală. —

După o tărăgănare de atâtea săptămâni, în care timp bieții studenți din provincie cheltuiau zadarnic cu gazdele în oraș, a dat D-zeu și s'a deschis Universitatea. Și câte solicitări, câte intervenții, câte delegații universitare, n'au trebuit să se perinde de la București, pentru ca într'un sfârșit părintele culturei D-l Ministru al Intrucțiunilor publice să facă demersurile necesare pentru obținerea combustibilului necesar încălzirei localului Universității. Era marea și unica condiție de care depindea deschiderea porților înaltei instituții de cultură tinerilor dornici de învățătură rnmânească.

Atâta dragoste și râvnă din partea guvernului pentru propășirea culturei, va rămâne fără precedent în analele învățământului . . . Studenții pot fi recunoscători iluștrilor conducători de astăzi . . .

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Un glas de dincolo de mormânt

(Discursul pe care Episcopul Radu trebuia să'l spună la Senat.)

Redăm după ziarul *Indreptarea* textul discursului pe care decedatul episcop Demetriu Radu, victimă a odiosului atentat dela Senat, urma să'l ție în maturul Corp, cu ocazia discuției la Mesajul tronului.

Acest document care are importanța lui deosebită în analele parlamentare va fi înaintat spre păstrare Academiei Române.

Domnule Prezident.

Inalți prea sfânțiți părinți.

Domnilor Senatori.

Cu pași tremurători, cu mintea îngândurată și cu inima străbătută de o sfială mărginașă cu adevărata veneratiune, am urcat treptele acestei slăvite tribune. Pentrucă eu țin că lângă amvonul sacru din bisericele noastre numai decât să vină la rând după menirea și importanța sa, tribuna parlamentară. De acolo, din amvon, noi slujitorii altarului creștinesc, avem misiunea sfântă de a vesti poporului cuvântul vieței de veci, iar de aicea, dela înălțimea tribunei parlamentare, aleșii și trimișii aceluiaș popor, au așișderea cu marea lor răspundere, nobila însărcinare de a-i croi legi cu dreptate, de a-i arăta cărările cele bune și de-ai asigura mijloacele spre un trai îndestulat pe pământul moștenirei sale. Va să zică, în definitiv, foarte apropiată, ba în unele privinți identică ne este și trebue să ne fie lucrarea din amvon și dela tribună: întărirea și înflorirea patriei române spre fericirea tuturor acelor adunați și ocrotiți sub aripele sale, cele acum cu atâta belșug de mărire binecuvântate. Pe lângă sentimentul veneratiunii de acest fel, mă simțeam apoi la urcarea înaltelor trepte întâmpinat și de o mare întrebare. Este vis sau realitate? Cum așa? Un smerit arhiereu român, stăpânitor al scaunului său episcopesc, de pe țărmurii Crișului repede, ajuns la loc de cinste între frați iubiți, adunați din cele patru unghiuri ale românismului în Senatul României Mari Este vis sau realitate?

Este un vis domnilor, dar acest vis minunat, care zi de zi se rostogolea cu apele cristaline ale Crișurilor noastre spre Dunăre în jos până la mare și pe mare în lume mai departe. Este acel vis de suflete înălțător, pentru a cărui împlinire s'a muncit părinții noștrii de optsprezece veacuri, prin suferințele ce l'au îndurat, prin lacrimile ce le-au vărsat, prin luptele ce le-au purtat ca și prin curăția sângelui ce l'au păstrat prin unitatea graiului ce l'au vorbit prin bogățiia tradițiilor și obiceiurilor ce le-au ținut, adică prin întreaga și mult trudita ființa lor.

Astfel după darul lui D-zeu, celuia ce împarte biruința pe câmpul de războiu și înalță și umilește neamurile de pe pământ, meritul pentru împlinirea acestui vis este al națiunei întregi, întrucât deși împărțită a știut păstra, ca și într'o năstrapă de aur, neștirbită, ideia unității sale până la răsăritul soarelui, când visul însuși într'o scumpă realitate s'a schimbat.

Stând însă mai aproape de obiect, la cele întinse pe hârtie dinaintea ochilor noștrii, declar îndată, că nu mă voi lăsa la amănunte, nu voi da aprecieri de oameni sau de lucruri nu voi analiza, programe de ocârmuire nu voi desvălui, icoane destul de luminoase sau după felul lor încă prea întunecate, nu voi descoperi rane sfâșietoare cunoscute de toată lumea — și într'un cuvânt nu voi face proces de intenționi nici în dreapta, dar nici în stânga, de oarece eu cred că în ce privește binele țării, din piepturi adevărat românești, nu pot eși decât numai porniri sănătoase, gânduri curate și planuri nobile pentru binele neamului.

Vedem de bună seamă și chiar simțim cu toții mulțimea greutăților, talazul și asprimea necazurile în finanțe, în comunicațiuni, în toate ramurile nesfârșite ale administrațiunei publicei ca și urmări fatale după războiul cel mare, dar nu desperăm de ușurarea și de învingerea lor, ba din contră, cunoscând și nemăsurata comoară a bogățiilor Patriei noastre, întemeiate ne știm speranțele și deplin asigurată încredințarea că prin darul Domnului, prin puterea de viață și prin destoinicia firească a geniului românesc nu va întârzia timpul când peste întinsele noastre planuri va răsuna, iar statornic rămânând magicul cuvânt: **Dacia cu fericirile din vechime.**

Cu toate aceste, ba chiar pentru aceste de mare dorinți îmi este să refelez și să ating ceva mai de aproape o gingașe chestiune ori și mai potrivă spus, să îndreptez o fierbinte rugare către ceia ce dețin puterea publică în mânile lor. Chestia privește moralul public.

După toate războaele, dar mai cu seamă după cel mai cumplit din câte au fost si poate și pentru vitregimea timpurilor, moravurile publice ba și cele private s'au slăbit și mult foarte sdruncinate s'au făcut. Drept acela în interesul suprem al ordinei de stat ca și pentru promovarea tuturor virtuților cetățenești, în mod imperios se impune și desfășurarea operei de ameliorare. Să se bage însă bine de seamă, ca opera aceasta să întâmple nu pe stângăcie, nu cu leacuri mai rele decât boala și nu prin experimentări preconizate e drept, numai cu glasuri singuratece chiar și dela tribuna parlamentară — că noi ne rugăm, ba așteptăm și pretindem ca sanarea să se facă prin reintoarcerea dela căile uitate, prin protecția și cultivarea moralei isvorâte din religiunea creștinească, moralei inspirată de spiritul său regulată și poruncită de legile și învățăturile sale.

Morală de aceasta ne trebuește

Cronica politică

Cele 116 voturi contra guvernului, sunt o dovadă complectă a incapacităţii acestuia de a lucra cu actualele Camere. Chiar dacă nu demisionează şi reuşeşte a-şi mai strânge rândurile, totuşi, nu e cu putinţă de închipuit, ca în faţa opoziţiei numeroase, pornită iar pe scandaluri şi obstrucţie, să se poată lucra.

Cauza acestei situaţiuni este, desigur nereuşita colaborărilor şi fuziunilor diverse. Se ştie că în primul rând d. Take Ionescu a urmărit o primenire a guvernului şi formarea unei majorităţi parlamentare cu elemente din opoziţie. In felul acesta d-sa urmărea o întărire a sa şi eventual presidenţia cabinetului. Contra acestei acţiuni era firesc să fie d. Argetoianu, care s'a opus din răsputeri oricărei combinaţiuni care ar fi adus vre-un aport d-lui Take Ionescu. D-l General Averescu se pare că faţă de toate aceste manevre a fost mai mult neutru sau fatalist.

Acum însă, când opoziţia îndârjită s'a năpustit asupra d-lui Argetoianu — cauza nenorocitei prelungiri a opoziţiei — era firesc din partea tachiştilor ca să se obţie de-a da încrederea ministrului de interne sau de-a vota chiar contra guvernului.

Atitudinea Federaţiei, care, prezând partida colaborării şi iluzia frontului comun, s'a îndârjit şi s'a pus iar pe scandal, constitue una din cel mai primejdioase situaţii. Patima politică a oamenilor noui se dovedeşte că nici în faţa celei mai mari primejdii nu încetează de-a învenina atmosfera.

De altfel situaţia guvernului este destul de gravă şi imediat după şedinţa furtunoasă dela Cameră de Luni, a avut loc un consiliu de miniştrii sub presidenţia M. S. Regelui. Aceasta dovedeşte că guvernul avizează asupra situaţiei împreună cu Regele şi că se caută o soluţie care să asigure lucrul spornic şi construcţia.

Universitatea ieşeană şi-a inaugurat cursurile cu tradiţionala solemnitate în ziua de 24 Noembrie după o regretabilă discuţie între profesori pe tema slujbei religioase. Câţiva din profesori erau pentru eliminarea acestui „inutil obiceiu" şi această opinie separată şi-a avut tristul ecou şi în rândurile studenţilor, mai cu seamă printre emancipaţii basarabeni. Vehemenţa discuţiilor a avut ca efect un violent incident între D-nii profesori Cosmovici şi Miller, în urma căruia cel dintâiu a provocat la duel pe cel de al doilea. Dar toate încercările combatanţilor de a se întâlni pe teren au rămas fără rezultat, deoarece poliţia înştiinţată la timp, nu le-a permis să dueleze. Aceste întâmplări ce au partea lor ridicolă, nu pot decât coborî prestigiul profesorilor universitari.

D-l Cosmovici, pro-rectorul Universităţii a comunicat date interesante asupra numărului studenţilor înscrişi care se ridică la 6500 dintre care 4000 la Medicină şi 1220 la ştiinţe. Facultatea de Medicină a dat anul trecut 22 doctori, iar Facultatea de Drept *338 absolvenţi*. Comunicările pro-rectorului au fost urmate de magistrala conferinţă a d-lui Cuza, decanul Facultăţei de drept, asupra „Cercetării Adevărului", furtunos aplaudată de studenţi.

Studenţimea ieşeană a ţinut cu această ocaziune să aducă omagiile sale marelui luptător pentru cauza naţionalistă, consacrându-l odată mai mult ca diriguitori ei de principii.

*

Se aşteaptă numirea rectorului dintre cei 3 candidaţi reuşiţi cu cele mai multe voturi: Dr. Leon 25 v., dr. Parhon 18 v., şi Al. Philiphide 18 v. Se dă ca probabilitate numirea dr. Leon, care are intenţia să-şi îndeplinească un vast program de activitate în ce priveşte organizarea Universităţei.

*

Universitatea din Iaşi atât de greu încercată prin lipsurile de care sufere şi prin indolenţa oamenilor de guvernământ de astăzi, a primit o nouă lovitură în urma incendiului, care a distrus localul Facultăţei de Medicină. Pierderea e imensă, deoarece studenţii au rămas fără local de studii, fără laboratorii...

Dar Facultatea de Medicină mai avea o însemnătate simbolică, fiind localul unde Universitatea ieşeană şi-a ţinut cele dintâi cursuri. Ea era un monument al culturei, reprezentând gloriosul trecut cultural al Moldovenilor. Studenţii medicinişti au lucrat cu disperarea omului pasionat pentru ştiinţă la salvarea bibliotecei, a aparatelor şi a preparatelor chimice din laboratorii.

*

Mult trâmbiţatul congres al parlamentarilor moldoveni organizat de şeful prezumptiv al grupărei averescane din loçalitate d-l Dragomirescu, şi ţinut în 26 Noembrie, ne-a dat prilejul să asistăm la o ridicolă înscenare politică în gen caragealist. — S'a făcut atâta sgomot în jurul acestui congres care după dorinţa leaderului averescan avea menirea să stabilească un fel de statut politic al Moldovei şi provinciilor moldoveneşti, cerându-le descentralizarea administrativă, încât realitatea a fost deprimantă pentru bietul iniţiator.

Afară de parlamentarii basarabeni care erau în trecere spre Bucureşti n'au luat parte de cât 4 deputaţi din Moldova, atingând în totul considerabilul număr de 15 parlamentari, dintre care încă cei din opoziţie au declarat că nu iau parte de cât ca spectatori Totuşi parodia congresului pentru a fi mai ridicată a avut loc în sala teatrului Naţional, unde n'au putut ademeni măcar un cetăţean, care să le ia în consideraţie inportanta consfătuire.

Nu se poate spune că averescanii nu se bucură de succese în ce priveşte organizarea congreselor şi reuşita lor...

In ultimul timp s'au prezentat ca premiere pe scena teatrului Naţional Hoţii lui Schiller, Burghezul la ţară a lui Brieux, Păpuşile lui Wolf, Ghiara şi Vijelia (la Baphale) a lui Bernstein, iar ca piesă originală Rechiziţie lui Enric Furtună (evreul Peckelmen) care a căzut cu succes fiind fluerată dela prima reprezentaţie, iar la a 3-a reprezentaţie scoasă din program, în urma manifestaţii lor studenţeşti care i-au oprit reprezentarea.

In rolurile principale afară de artiştii consacraţi se ridică câţiva artişti tineri de mare talent. Remarcăm pe d-nii Ghiţescu şi Tory Luca.

Zilele acestea soseşte compania dramatică „Manolescu" care va reprezenta „Moartea civilă", „Le glu", Culcuşul Miresei", „Tatăl" şi „Nepoftitul". Admirabilului ansamblu dramatic i-se prevede un strălucit succes şi o frumoasă reţetă.

E. P.

Guvernul în faţa problemei financiare

Războiul din care de abia am eşit a cerut pe lângă jertfa de sânge şi o uriaşă cheltuială materială. Nimicirea atâtor isvoare de bogăţii, dezorganizarea circulaţiei, bunurilor şi persoanelor, sumele fantastice cheltuite de stat pentru purtarea războiului, milioanele de energii omeneşti răpite dela munca lor productivă, împuţinarea braţelor de muncă din pricina pierderilor în lupte, au turburat adânc viaţa economică şi financiară a tuturor ţărilor.

Problema financiară, legată de aceleaşi nevoi şi întovărăşită de aceleaşi greutăţi s'a impus şi la noi în ţară. Îndată ce marea preocupare încetase odată cu venirea păcii, chestiunea financiară născută din aceleaşi împrejurări şi urmări ale războiului s'a ridicat ca o necesitate neînfrântă căreia trebuia să i-se dea soluţiunile cuvenite.

Dar au trecut luni, aproape ani şi guvernele cari dela încheierea păcii şi până astăzi s'au perindat la cârma ţării, n'au făcut nimic că să deslege o problemă din zi în zi mai gravă, nu numai prin ea însăşi, dar şi prin urmările primejdioase cari pot decurge din ea.

Am nădăjduit o clipă că guvernul Averescu, venit la putere într'o vreme mai prielnică şi mai liniştită, va face măcar primii paşi pe calea normalizării finanţelor statului.

Dar în ciuda tuturor nădejdilor şi ne ţinând seama de gravitatea chestiunei, guvernul generalului Averescu, nepregătit sau poate incapabil să rezolve o problemă legată de mari greutăţi — e adevărat — dar de care atârnă desvoltarea şi chiar viaţa statului, n'a făcut nimic pentru a pune ordine în finanţele ţării.

Şi aceasta nu-i o simplă acuzare, ci este un fapt dovedit.

In adevăr guvernul n'a depus până astăzi, deşi a avut toată vremea necesară ca s'o facă, nici cel mai neînsemnat proect de lege în materie financiară. El n'a fost în stare să alcătuiască un buget al statului, încât suntem singura ţară în lume ale cărei venituri şi cheltueli sunt lăsate la voia întâmplării, fără nici-o regulă şi nici-un control.

Legislaţia noastră financiară nu se mai împacă cu cerinţele noilor stări de lucruri născute de războiu şi de prefacerea socială ce-am încercat. A făcut ceva guvernul în această direcţie? Nimic A ignorat cu totul problema financiară.

Şi mai este un amănunt — caracteristic şi de o minunată savoare, dacă n'ar fi trist — care dovedeşte până la evidenţă această nepăsare a guvernului: departamentul finanţelor de o atât de covârşitoare însemnătate astăzi, stă de luni de zile fără titular.

O singură măsură de natură financiară a realizat guvernul: unificarea monetară. Şi, şi aceasta s'a făcut cu o atât de neîngăduită nepricepere a intereselor ţării, încât în loc să îmbunătăţească situaţia financiară, a compromis valuta naţională, a îngăduit specula şi a creiat nemulţumiri şi neajunsuri.

Deabia acum se pare — şi nădăjduim să nu fie prea târziu — chestiunea financiară va fi adusă în desbaterile parlamentului.

Expunerea de motive care însoţeşte proectele financiare cuprinde generalităţi şi schiţează un program de activitate pentru refacerea ţării.

In ceeace priveşte cheltuelile bugetului ordinar prevede o reducere de 1/3 a personalului administrativ fără însă să se realizeze o reducere de cheltueli, deoarece se impune o sporire a salariilor.

Se cere de asemenea desfiinţarea creditului de război şi alcătuirea unui buget real al apărării naţionale.

Se cere să se prevadă în buget sumele ce trebuesc plătite în străinătate ca anuităţi sau dobânzi la împrumuturile acordate. Deasemeni să se transforme atât datoria publică externă şi internă flotantă în datorie consolidată.

Expunerea mai cuprinde şi o serie întreagă de consideraţiuni asupra cauzelor mari cari au dat naştere grelei situaţiuni financiare.

Problema financiară va trebui neapărat rezolvată în sesiunea actuală a Camerii, căreia îi dorim o activitate mai rodnică, mai demnă şi mai folositoare ţării.

Ea va trebui însă rezolvată fără o grabă de ultimă oră, în mod serios, şi cu o deosebită grijă, iar proectele aduse trebuesc să fie rodul unei munci serioase cinstite, al unui studiu profund, al unei înţelegeri juste a vremurilor şi a nevoilor. Ele vor trebui să se ferească de jumătăţi de măsuri şi vor trebui să

---

nouă care afirmând drepturile naturale ale individului cu aceeaş tărie îi impune iubire, cinstire, şi spirit de jertfire de ale sale şi chiar de sine faţă de societate de stat şi de patrie — dar care şi acestora nu mai puţin imperios le incumbă îndatoriri către ei, către individ. Drepturi şi îndatoriri împrumutate cari culminează armonie între marele principiu moralizator stabilit şi menţinut mai întâi de religia creştinească: principiu salutar în virtutea căruia omul are dorinţe de împlinit şi drepturi de a i-se respecta chiar şi atuncia când lumea întreagă s'ar prăbuşi împrejurul său.

Morală creştinească aşteptăm noi, de aceia care, ridicând pe om la demnitate neperitoare, a pus libertatea conştiinţei sale ca singurul isvor al meritului şi bunătăţii faptelor sale, morală care înalţă pe cel de jos, întăreşte pe cel slab, umileşte pe cel îngâmfat, sileşte pe bogat, să ajutoreze pe cel sărac, să sature pe cel flămând, să îmbrace pe cel gol, să rabde, să sufere şi el tuturora toate făcându-se să se îmbrăţişeze cu toţii întru cea fără de pereche dragoste creştinească.

Dorim şi ţinem la morala acestei religiuni sfinte, pentrucă dânsa, după ce timp de trei veacuri a trecut prin focul prin ferul prin furoarea tiranilor după ce a învăţat necazul şi suferinţe sub ingrozirea persecuţiilor eşind la lumina zilei, a început opera mântuitoare, opera de îmblânzire a barbarilor, a populat lumea cu aziluri şi spitaluri, cu şcoli, cu binefaceri sociale ce nu s'ar mai văzut şi astfel a pus bază şi a desvoltat întreaga civilizaţie creştinească în toate direcţiile şi după toate dorinţele şi aşteptările sufletului omenesc. Da d-lor, noi dorim, ne rugăm ca în scumpa şi pe întinsa câmpie a României Mari să cultivăm ca şi ai noştrii părinţi, viţă puternică de vie şi grâu curat iar nu porumbele, mărăcini şi pălămidă, aruncate la noi de mâna streinului vrăşmaş.

Ajuns aci cu neputinţă îmi este să nu salut cu bucurie vestea despre reluarea relaţiilor diplomatice cu Sf. Scaun apostolic.

(Oratorul face apoi importante constatări asupra relaţiilor noastre cu Roma) şi spune:

Cât pentru noi cel de pe Olt, de pe Mureş, de pe Someş, de pe Crişuri, dela isvoarele Tisei şi dela porţile de fier, precum şi dela Prut şi Nistru, noi vă asigurăm la toată ocazia că am revenit cu gânduri curate, cu dragoste nemărginită cu însufleţire adevărată — şi am venit şi petrecuţi, urmaţi şi privighetaţi de sentimentele de acelaşi fel ale celor rămaşi acasă am venit ca împreună cu voi fraţi iubiţi, de pe ţărmurile Dâmboviţei, să dăm început la această măreaţă operă de consolidare a României Mari.

Iar fiindcă aşa de însemnată este opera aceasta urmez singur numai şoptirilor celor mai frumoase ale inimei mele când deşi cel mai mic între fraţi, cutez a face şi eu apel către toţi rugându-i să ţină mereu în vedere gravitatea momentului, să aducă orice jertfă de păreri deosebite spre a găsi calea de bună înţelegere şi de conlucrare frăţească pentru îndeplinirea ei. Opera este mare, multe şi mari greutăţile şi nenumeraţi vrăşmaşi noştrii şi pentru aceia scrisă stă deasupra noastră sentinţa istoriei, în care, dacă pe deoparte se citeşte „timpuri mari" — pe de o altă parte să nu dăm urmaşilor noştrii motive prin rimitarea puterilor noastre să adaoge la „timpuri mari" — „oameni mici".

Intraţi aşa dar în brazdă spre această muncă mare, şi peste toate privirea ne-o îndreptăm şi închinăciune facem spre Înaltul Tron Regal. Şi facem aceasta cu demnitate şi cu ştiinţă bună căci noi — şi spun aşa ştiind că la fel simte toată suflarea adevărat românească — noi avem închegată hotărîrea ca la temeliile noului stat român să punem pe lângă veşnicile principii creştineşti de dreptate, de libertate, egalitate frăţietate şi sentimentul de lealitate către augusta Dinastie românească a M. S. Regelui Ferdinand.

Drept aceia aşa de mare şi de însemnată fiind opera spre care suntem chemaţi şi trimişi, ce mereu este stăpânit de căldura idea ismului peste mine plutitor cu umlinţă dar cu toată mândria îmi ridic ochii şi dela acest loc spre cer repetând după cele ce însuşi a fost cel mai mare Rege al poporului său: Şi darul Domnului Dumnezeului nostru să fie peste noi şi lucrul mâinilor noastre să-l întărească.

INFORMATII

Astăzi dimineață s'a întâmplat la Turda o ciocnire între un tren militar și unul de povară. Sunt 2 morți și 30 de răniți.

•

In liceul „Regina Maria" din Cluj s'au ivit 5 cazuri de scarlatină din care cauză serviciul sanitar a fost determinat cu data de 13 Dec. a. c. a suspenda cursurile pe durată de 10 zile. Totodată și elevele din internatul Institutului s'a pus sub carantina preventivă pe acest timp.

Pentru liniștirea opinii publice se comunică, că din elevele internatului nu este nici una bolnavă, iar alte versiuni ivite în legătură cu acest fapt sunt fără competință. Luarea acestor măsuri s'a făcut tocmai în interesul bine priceput al elevelor.

•

Regimentul 16 Infanterie ne comunică următoarele: Fabrica de încălțăminte „Frații Renner" din Cluj a donat pentru orfanii de războiu cari se află sub îngrijirea acestui regiment, 50 perechi ghete în mod gratuit.

Fapta aceasta frumoasă și umanitară poate servi ca pildă și ca îndemn.

•

Duminecă, în 19 Decembrie 1920, la ora 11 a. m. se va sfinți biserica gr. or. din parohia ort. a Clujului, restaurată cu jertfele Reuniunii Femeilor ortodoxe din localitate — prin mandatarul I. P. S. Sale Mitropolitul Ardealului, *Nicolae Ivan*, arhimandrit și presidentul Consistorului din Cluj.

La acest act solemn, rugăm a lua parte cât mai mulți onoratori.

•

Ministerul Instrucțiunii a pus 500.000 lei la dispoziția Universității din Cernăuți pentru Căminul studențesc, care din lipsă de fonduri s'a deschis și a funcționat până acum cu mari greutăți.

•

Sâmbătă a avut loc la Oravița (Banat) înmormântarea în cavoul familiar o cunoscutului medic Ioan Fornetescu. O asistență numeroasă a însoțit cortegiul funebru, defunctul bucurându-se de mari simpatii.

•

Pentru o mai grabnică încurtiruire a funcționarilor fără locuințe, d-l primprocuror Dr. Cozma a propus secretariatului internelor *să se constitue o comisiune compusă din judecători și procurori.* După terminarea acestor lucrări biuroul de cuartiruire se va desființa.

•

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea" tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se va abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a.c.

---

aibă caracterul de durabilitate necesar oricărei legiuiri.

Și acum, ca încheiere, o mică remarcă. De ce a lăsat guvernul, care a avut tot timpul necesar, ca proectele de lege financiare să fie depuse la Cameră din inițiativă parlamentară, lipsindu-le astfel de puternicul temei al autorității sale?

La Gilău a fost numit ca prim pretor D-l Aurel Comșa.

La Tokio s'a înființat un biurou comercial Român Japon sub numirea de „The Japon-Romanian Comercial Board" pentru reluarea legăturilor dintre România și Japonia.

•

Joi, 15 Decembrie orele 8½ seara, Societatea științifică a Profesorilor universitari din Cluj, va ține o ședință la seminarul de limba română. D-nii Profesori sunt rugați să ia parte la comunicarea D-lui Profesor. Dan Rădulescu: *Energitismul și Sociologia.*

•

O comisiune lucrează la Ministerul de instrucție pentru unificarea programelor școalelor industriale și profesionale din Ardeal. Numărul anilor școlari va fi același ca în regat.

•

Zilele acesta sosește un tren întreg cu grâu pentru populația Clujului.

•

O ordonanță a Siguranței de stat interzice ori-ce întrunire publică fără autorizația ei.

•

Absolvenții școlelor superioare de agricultură care au și 5 ani de practică, se pot prezenta conform ordinului ministerului de Agricultură la concursul de Consilieri agricoli ce se va ține în ziua de 24 Decembrie la Casa Centrală de împroprietărire în București.

•

Aflăm că la Baița (jud. Cojocna) sătenii vor să-și împărțească pământul fără să mai țină seamă autoritățile legale. O pădure de acolo se taie fără știrea propietarului. Autoritățile au cuvântul.

Din cauza lipsei de nutreț, sindicatul agricultorilor din Satu-Mare a intervenit pentru permiterea exportului de vite mari și mici.

•

In vederea aplicarei legei de expropriere în Ardeal au sosit din București d-nii dr. D. Busoicescu și dr. Nasta.

•

La 20 c. se vor întruni directorii școalelor elementare de agricultură din Ardeal spre a discuta reorganizarea școalelor pentru legătura mai strânsă cu exproprierea.

•

Directorii școalelor superioare de agricultură se întrunesc pentru a discuta manualele ce trebuesc introduse în școli.

•

Erezii lui Stotter Iacob Cluj Negustorii de lemne și material de tăbăcărie. Se pot comanda lemne de foc tăiate și netăiate de orice calitate și cantitate. Magazin în Str. Állomás Nr. 21. Telefon 800.

Birouri în Str. Hegedüs Sándor Nr. 6. Telefon 300 și Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762. (46)

•

Biletele pentru Vagoanele de Dormit se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana", Cluj, Piața Unirii 7.

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2. (28

Sărbătorirea muncitorimei dela Dej

Iată cum a decurs în amănuntele ei. frumoasa manifestare dela Dej al cărei program l'am dat ieri:

La ora 10·45 sosesc cu trenul special din Cluj membrii „Culturei Poporului" împreună cu deleg ii diferitelor fabrici din Cluj, primiți fiind de toate autoritățile din Dej și Ocna Dejului precum și reprezentanți ai fabricilor Belvedere și de chibrituri din Capitală. O companie din reg. 81 Inf. împreună cu muzica au dat onorul în timp ce D-l general Petala o trecea în revistă. Un entusiazm de nedescris domnește în toate sufletele, ajutată de un timp splendid reunirea își capătă dela început un aspect sărbătoresc. In drumul dela gară până la saline este ridicat un arc de triumf cu inscripția „Bine-ați venit!" Solemnitatea se începe cu un serviciu divin oficiat de către protopopii Matei Pop și Iacob Marga; apoi se procedează la botezul și sfințenia salinei cu numele „Tunelul Principele Carol".

O predică înălțătoare

Protopresbiterul greco-ortodox Herman din Dej rostește apoi o frumoasă predică care se sfârșește cu următorul caid îdemn către muncitori:

Feriți-vă de a intra în societăți socialiste cu străinii, feriți-vă de învățăturile greșite socialiste.

România este un stat democratic, care ca o mamă bună își iubește deopotrivă pe toți fiii săi și ea va împlini cerințele voastre cele drepte.

Fiți buni Români și fiți răbdători.

O mare primejdie care amenință nu numai stăpânirea românească, ci credința, liniștea și avutul nostru este bolșevismul. Ce este bolșevismul? O pornire rea, o hoție, care lepădându-se de legea creștinească nu are pe lume nimic sfânt. El duce țara și poporul la ruină, fără să vă dea în schimb vre-o fericire sau vre-un trai mai bun.

Feriți-vă dar frați Români de acest venin, de această grozăvie păgână, ca să nu ajungeți în starea jalnică în care se găsesc Rușii astăzi, înșelați de oameni fără suflet și de prooroci mincinoși.

Din adevărurile spuse de mine până acum să scoatem învățăturile pentru binele și întărirea scumpei noastre patrii. Să nu ne depărtăm cu inima nici-o clipă de credința noastră cea dreaptă în atotputernicul Dumnezeu, să nu ne războim între noi pentrucă stăpânirea noastră să nu se fărâmițeze, să nu se nimicească ca acela a Evreilor.

Să luăm totdeauna pildă din trecutul istoriei noastre, dela părinții, moșii și strămoșii noștri. Să ne păstrăm credința, dragostea de țară, obiceiurile și frumosul nostru port național. Numa astfel vom fi fericiți. Da, vom fi fericiți, cu atât mai mult, cu cât avem în fruntea țării un părinte prea înalt, care se jertfește pentru binele poporului.

Și acum, iubiții mei muncitori ai minelor de sare de aci, de câte ori veți intra sau veți eși din aceste mine, faceți-o aceasta cu credință tare în Dumnezeu și cu iubire către Acela, al cărui nume îl poartă, de acum înainte, acest tunel de mină, către Alteța Sa Regală Principele Carol, moștenitorul tronului României, căruia Dumnezeu să-i dea viață lungă și fericită!

Muzica militară intonează *Imnul Regal.*

Discursul D-lui General Petala

D-l General Petala se adresează apoi astfel muncitorilor:

Muncitori!

După cum v'a spus Părintele Protopop, de o mie de ani Neamul nostru a suferit atât dincoace cât și dincolo, robia străină. Luptele le-am purtat cu bărbăție pentru desrobirea și unirea tutulor Românilor. Aci am suferit robia pentru apărarea limbii și credinții strămoșesti. Frații de dincolo au luptat cu Ungurii, Turcii, Bulgarii, Leșii și cu dușmanii ce nu puteau vedea Unirea Românilor. Dreptatea dumnezeească însă a răsplătit suferințele noastre și azi trăim uniți frate cu frate în veci nedespărțiți.

Voci: Trăiască, trăiască!

Dușmanii noștrii acum văzând că nu ne pot birui cu arma vă trimit vouă sfaturi ca să nu munciți pentruca să ne zădărnicească Unirea. Voi sunteți cei dintâi care ați înțeles pericolul acestor sfaturi și de aceea comitetul „Culturii Poporului" vine să vă aducă lauda și salutul său. Numai prin credință, muncă și iubirea aproapelui putem trăi, iar sfaturile ce vin să nimicească acestea *nu sunt dela prietenii noștrii.*

Voci: Așa-i! Așa-i!

Să ne întoarcem la calea veche: la calea legilor creștine și a iubirii de D-zeu, Neam și Patrie. Trimiteți copii la carte și muncă, căci numai prin muncă încordată vom ajunge la eftenirea traiului și la fericirea ce o dorim.

Aveți încredere în conducătorii și înaintașii voștrii și să nu credeți că străinii din afară vă pot iubi mai mult decât conducătorii voștrii firești.

Voci: Așa-i! trăească!

Fapta voastră măreață să servească ca exemplu celorlați muncitori și când toți vă vor înțelege vom ajunge la eftinirea traiului și fericire prin munca tuturora.

D-zeu să binecuvânteze faptele voastre că v'ați transformat cei dintâi din *sindicat socialist în sindicat patriotic.*

Să trăiți muncitori:

Voci: Trăească!

S'a dat apoi citire telegramelor trimise M. S. Regeului și A. S. R. Principele Carol, după care toți oaspeții au vizitat salinele.

Adunarea de Constituire a Sindicatului patriotic

La ora 11 a. m. a avut loc Adunarea Generală de constituire a *Sindicatului profesional patriotic* în sala de consultație a Salinei.

D-l Director regional Inginer P. Lucaci, a luat cel dintâi cuvântul spre a lăuda muncitorimei revenirea dela sentimentele de ură față de clasele sociale, de autoritățiile diriguitoare și chiar față de însăși Patria mumă.

Prin înființarea sindicatului național, ei vor fi feriți de terorizarea pariziților socialiști iar prin respectarea legilor și a autorităților vor putea să-și însușească virtuțile cetățenești.

Calitățile sufletești ale muncitorimei din Dej apar mai frumoase astăzi când atentatul dela Senat a arătat că unirea între elementele bune trebue să fie cât mai strânsă. Plecând dela sufletul mișcării muncitorești din Dej, putem spune că lumina și dreptatea socială bine înțeleasă, lucrează pentru binele patriei și propășirea civilizației. Iar când astăzi muncitorimea se unește cu intelectualii ce vin în mijlocul ei, ca să lucreze pentru a hotărâ întrebuințarea capitalului în folosul țării muncitorimea din Dej trebue felicitată și îndemnată cu cuvintele: Inainte pe calea începută, spre, binele Țării.

A curmat apoi discursul Domnului Prefect al județului și alegerea comitetului conform Statutelor aprobate. D l *V. Jichișan*, a făcut o interesantă conferință despre *„Munca și ideia de patrie"* la care a răspuns cu multă căldură D-l *Dimitriu*, rectorul Universității din Cluj. Cel din urmă a vorbit D-l *Dr. Tripon.*

Masa comună — Toasturile.

Masa comună a avut loc la ora. 14.

D-l *Dr. Pop*, primarul orașului Cluj, a ridicat cel dintâi paharul pentru armata română reprezintată pentru D-l general Petala.

D-l *General Petala* răspunde mulțumind și ridicând paharul în sănătatea muncitorimei și în deose i pentru cei din Ocna Dejului, pentru fapta lor frumoasă și patriotică și urează să dea Dumnezeu ca pilda lor să fie urmată în toată România-Mare.

D-l *prof. Precup*, bea în sănătatea D-lui ing. Lucaci, directorul regional al Monopolurilor.

D l *Barzon* delegatul fabricei de chibrituri dela Filaret spune câteva cuvinte despre diferitele faze prin care a trecut țara. arată formarea sindicatelor naționale cari au început cu acela dela fabrica de Chibrituri, când cu 53 oameni, căci aceia erau toți membli primului sindicat patriotic, a dus luptă, având de partea sa doar presa, contra

---

In cursul lunei trecute au fost în Ardeal 34,665 vite bolnave de febri aftoasă dintre care 26,812 s'au însănătoșit.

•

Se află de vânzare o mașină de prăjit cafea în bună stare, eventual cu motor de electricitate. Léb, fabrică de oțet, Calea Victoriei 99. Telefon 271. (37)

•

Cu ocazia Sărbătorilor, începând de azi Magazinul „Missir" face reducere de 5 la sută la toate mărfurile. (17)

•

S'a deschis grădina de iarnă grandioasă a hotelului Central. (28)

•

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acțiuni în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere și spirt de prima calitate. Fabrică de rom și cognac, precum și vin în butelii desert și likör. (30)

•

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32. (61)

•

„Gourmand" confiserie specială, nemaiîntrecut dessert, calitate superioară, nu trebue să lipsească dela nici-o masă de familie. (71)

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8. 23

Dela Cultura Poporului

A şasea şezătoare muncitorească

Duminecă a avut loc a şasea şezătoare a muncitorilor din Cluj în sala „Reduta". Şezătoarea aceasta s'a transformat într'o unanimă protestare contra atentatorilor dela Senat. In semn de doliu pentru victimile făcute s'a suspendat programul distractiv.

D-l *prof. univ. Marin Ştefănescu*, vice-preşedintele Culturei poporului, a rostit cel dintâi cu pătrunzătorul său talent care a impresionat adânc mulţimea. D-sa a accentuat mărinimia sufletului de Român şi a spus că această mărinimie nu îngăduie să cunoască în cuprinsul ţărei românești străinii. Dar în acelaş timp, spiritul de dreptate al acestui suflet nu poate îngădui complotul şi duşmănia acestora.

D-l *Emil Vasiliu*, desolidarizează acţiunea muncitorilor cinstiţi de acţiunea anarhică a socialismului care în numele lor a provocat crima dela Senat.

In acest sens d-sa propune şi sala aclamă următoarea

MOŢIUNE

„Cetăţenii şi muncitorii din Cluj, adunaţi astăzi în sala „Reduta" în şedinţa populară a şezătoarei pentru Cultura Muncitorilor, îndureraţi şi revoltaţi de nesăbăduita crimă în contra statului şi a slujitorilor săi, trimit M. S. Regelui şi guvernului său expresiunea statornicului devotament către Ţară şi Tron, luând parte la doliul şi durerea ţărei, vestejim cu cea din urmă energie pe toţi netrebnicii, agitatori şi conspiratori contra statului nostru şi rugăm onoratul guvern a nu pune în seama muncitorimei cinstite crima unor inconştienţi sau străini".

Deasemenea d-sa mai propune ca pentru cinstirea muncitorilor din Dej cari sau organizat în sindicate naţionale să se trimită următoarea telegramă:

„Muncitorii din Cluj, adunaţi în Sala „Reduta", salută cu entuziasm constituirea tovarăşilor lor din Dej în sindicat patriotic, urându-le spor bun pe ogorul muncii şi al datoriei".

După aceasta întrunirea a luat sfârşit într'o atmosferă înălţătoare.

Dela căminul studenţesc

Comemorarea lui Şaguna

Duminecă a avut loc la Caminul Studenţesc din Cluj o şezătoare pentru comemorarea marelui archiereu Andrei Şaguna. Inainte de a'şi ţine conferinţa sa consacrată operii lui Şaguna şi rolului pe care l'a avut acesta cu desăvârşire unităţii de neam, prof. dr. I. Lupaş a veştejit atentatul dela Senat.

După ce-şi termină cuvântarea aceasta în legătură cu atentatul dela Bucureşti, d-l prof. I. Lupaş, îşi începe conferinţa despre *Marele Mitropolit al Ardealului Andrei Şaguna* şi rolul pe care l'a avut acesta în desăvârşirea unităţii de neam.

Printr'o argumentată scrie dă citaţii din istorie ce arată cum Andrei Şaguna, trimitea prin păstori de oi, ce se duceau prin Basarabia, cărţi cu tot felul de învăţături pentru neam alături de cele religioase.

In regat a căutat să deştepte spiritul deindependenţă şi să susţină biserica ortodoxă şi de aceea chiar a criticat timp îndelungat pe Eliade Rădulescu. Ceace însă a fost opera pozitivă în răspândirea ideei unităţiei de neam a fost tipografia din Sibiu prin care s'a putut întreţinea sufletul românesc până în zilele noastre.

Compromiterea apărărei naţionale

E ştiut de toţi că prin decretul lege No. 2455 din 8 Iunie 1920 guvernul **Averescu a cedat societăţei. „Reşita" domeniile, minele şi uzinele Statului din Hunedoara şi Cujir, cu condiţia vag anunţată că această societate să clădească o fabrică de arme şi muniţiuni.**

Cu alte cuvinte **guvernul generalului Averescu dădea pe mâna unei societăţi conduse de** d-nii Bontescu, Vesth şi Tăslăuanu, **nu numai bogăţiile ţărei, ci şi apărarea Naţională. Fiindcă înfiinţarea acestii fabrici de arme şi muniţiuni era hotărită numai principial, Ministerul de** război, care era cel dintâi chemat să stabilească modul de funcţionare şi condiţiunile de înfiinţare ale ei, n'a protestat atunci.

In ultimele două luni însă ministrul de industrie a stabilit şi condiţiunile de funcţionare ale fabricei fără a cere măcar avizul capului apărărei naţionale.

Acest fapt e cu atât mai semnificativ cu cât singurul în drept a indica condiţiunile de înfiinţare ale unei fabrici de arme şi muniţiuni este numai ministrul de răsboi.

D-l Tăslăuanu a trecut peste orice scrupule şi îndatoriri naţionale numai pentru a servi cât mai bine interesele societăţii „Resiţa" unde d-sa este prim acţionar.

Ministrul de răsboi, generalul Răşcanu, conştient de răspunderea pe care o are în faţa ţărei şi scandalizat de procedeurile fostului ministru de industrie, a trimis generalului Averescu, actual ministru de industrie, adresa No. 25.823 în care arată că prin realizarea planurilor d-lui Tăslăuanu s'ar lăsa apărarea ţărei în mâna străinilor.

D-l general Răşcanu arată limpede că condiţiunile impuse de d-l Tăslăuanu nu constituie o asigurare a realizărei celor necesare pentru armată şi cum pe de altă parte statul urmează a încorpora la Soc. Reşiţa, domeniile, minele şi uzinele de la Hunedoara şi Cujir, care constituiesc pentru satisfacerea nevoilor de armament şi muniţiuni ale armatei în timp de răsboi, *singura rezervă de material prim de care dispune ţara* este imperios necesar ca această încorporare *să nu capete înfăptuire legală înainte de a se fi stabilit de către Ministerul de Răsboi condiţiunile în care Soc. Reşiţa* se angajează a îndeplini obligaţiunea ce i-s'a indicat în *mod prea Vag* în schimbul concesionărei minelor în chestiune."

Prin urmare fostul ministru de industrie hotărîse cedarea minelor din Hunedoara şi Cujir, adecă a singurei rezerve de materii prime de care dispune ţara în timp de răsboi, pentru fabricarea armamentului, în schimbul obligaţiunei vagi de a crea o fabrică de muniţiuni.

Faţă de această trădare a intereselor ţărei ministru de răsboi cere *„să nu se depună în parlament*, spre aprobare, decretul lege relativ la încorporarea domeniilor, minelor şi uzinelor Statului din Hunedoara şi Cujir la societatea Reşiţa înainte de a se stabili de Ministerul de răsboi (direcţia 8-a Armamentului) condiţiunile contractuale după care societatea va îndeplini obligaţiunea menţionată în acel decret lege, condiţiuni menţionate în mod general în adresa noastră Nr. 23137 din 5 Noembrie 1920 şi care trebue în prealabil a le preciza detailat".

Ultime informaţii

Tot Adevărul *anunţă că d. general Averescu intenţionează să-şi dea demisia recomandând ca succesor un guvern de generali activi în frunte cu generalul Văitoianu.*

•

Prinţul de Galles, moştenitorul tronului Angliei, se va căsători cu principesa Margareta de Danemarca.

Călătoria de nuntă o vor face în India.

•

Adevărul anunţă că guvernul va închide parlamentul pentru 5 săptămâni după discuţia la mesaj.

•

Ancheta atentatului dela Senat continuă. Pe zidurile Capitalei s'a afişat premiul de 200.000 lei pentru prinderea atentatorilor.

Au mai fost arestaţi: Gheorghe Alexandrescu, gazdă de bolşevici, Ecaterina Ţil şi Roza Dobroiu, soţiile evadaţilor dela Jilava.

Starea răniţilor este următoarea: *generalul Coandă e într'o stare bună;* leziunile renale şi abdominale sunt în curs de localizare. Episcopul Nifon *merge spre vindecare.*

Azi se vor face funerarii naţionale senatorului Spirea Gheorghiu. Defunctul fiind preşedinte al Sfatului Negustoresc, toate prăvăliile din Bucureşti vor fi închise în semn de doliu.

In urma lămuririlor date de Ţil, d-l Oţăraşu, inspector de poliţie, a făcut mai multe descinderi, al căror rezultat se ţine secret.

•

O vie agitaţie domneşte în rândurile inginerilor şi funcţionarilor dela Căile Ferate din cauza concesionărei. Zilnic se înregistrează numeroase demisiuni.

Se svoneşte că d-l I. Petrovici va fi numit ministru în locul decedatului Greceanu.

•

In curând se va face remanierea guvernului. In această privinţă a avut loc schimb de vederi. D-nii Tăslăuanu şi Văleanu vor fi debarcaţi.

•

Petru Poni, fiul fostului preşedinte al Academiei Române, a încetat subit din viaţă.

•

Federaţia agită dia nou chestia fuziunei.

•

D-l Sică Georgescu, deputat de Dolj, a fost exclus din partidul poporului din cauza votului de eri dela Cameră împotriva d-lui Argetoianu.

•

In „Monitorul Oficial" a apărut delegaţia dată generalului Ionescu Mihail, subşeful Marelui Stat Major al Armatei, de a îndeplini funcţiunea de director general al Căilor ferate, demisiunea d-lui general Macri fiind acceptată.

•

Şedinţa Camerei se deschide la ora 3 într'o atmosferă de calm desăvârşit.

D-l Argetoianu lipseşte de pe banca ministerială.

Se trece la discuţia pe articole a noului regulament al Camerei.

Se aduce dosarul Guenther dela ministerul de Justiţie şi se trimite în secţiuni pentru a fi cercetat.

După aceasta, şedinţa se suspendă.

Senatul şi-a suspendat şedinţa ce urma să se ţină astăzi din cauza înmormântărei senatorului Spirea Gheorghiu.

•

Oraşul Cork a fost distrus de un incendiu pus de soldaţii englezi ca represiune.

In jurul unei evacuări

Un ziar local al unui consorţiu financiar, sprijinind printre altele şi actuala Cameră de Comerţ cu alcătuirea ei străină, se alarmează de evacuarea care s'a ordonat din luxosul său local pentru ca să se facă loc comandamentului militar, care acum ocupă localul Şcoalei Normale de fete.

Protestul se întemeiază pe faptul că localul ar fi propriu al ei, ca şi cum aceasta în faţa utilităţei generale ce-o prezintă evacuarea ar avea vre-o importanţă.

Noi aprobăm măsura luată de biroul încuartirului şi o găsim cea mai potrivită pentru ca, astfel, să poată în fine fi liberă Şcoala normală de Fete pentru a-şi începe întârziatele cursuri Nu ne miră că între interesele

Dovada uşurinţei cu care se tratează interesele superioare ale ţărei e făcută. Ce-a făcut generalul Averescu? Nimic altceva decât trimiterea chestiunei în cercetarea unei comisiuni compuse din câţiva generali, numiţi de dânsul, din reprezentanţii a două bănci, numiţi tot de dânsul, şi din delegaţii fabricelor străine: Creusot-Schneider, Steyer, Manfred Weiss, Skoda şi Nobel.

Cu alte cuvinte de apărarea noastră naţională vor hotărî reprezentanţii unor bănci străine şi delegaţii unor fabrici tot străine.

Res.

şcoalei şi culturii şi acelea ale focarului de străinism care e actuala Cameră de Comerţ, numitul ziar le apără pe acestea din urmă. Autorităţilor locale nu trebue însă să cedeze ci să lămurească la vreme guvernul ca să nu greşească prin revocarea ordinului.

In legătură cu aceasta, comitetul soc. „Cultura Poporulu" în şedinţa sa de Marţi 14 crt. dela Universitate, a trimis următoarea telegramă Preşedintelui Consiliului de Miniştri:

„Societatea de propagandă *„Cultura Poporului"*, luând cunoştinţă că autorităţile administrative competente au găsit local pentru comandamentul Corpului 6 de Armată în localul Camerei de Comerţ maghiare, care încă funcţionează potrivnic intereselor naţionale şi căreia, i s'a destinat un alt local, cere onoratului guvern ca să dispuie aplicarea de urgenţă a măsurei biroului de încuartirure local, pentru ca, astfel, localul şcoalei Normale de Fete, ocupat de doi ani de armată, să fie pus imediat în funcţiune pentru a nu se primejdui mai mult interesele culturei româneşti.

In numele comitetului „Culturei Poporului".

Preşedinte

V. Dimitriu

Rectorul Universităţii din Cluj.

milor de muncitori din Capitală cari erau aderenţi ai sindicatelor socialise.

D-l *general Petala* închină pentru cei 53 dela Filaret.

D-l Ing. Lucaci arată cum funcţionarii dela Monopoluri sunt singurii cari conduşi de sentimente sincere au lucrat şi lucrează mereu dând aceiaşi producţie ca înainte de răsboi. Mulţumeşte membrilor comitetului „Culturei Poporului" pentru că au onorat această frumoasă serbare cu prezenţa lor.

D-l Prof. Popescu - Voiteşti arată dreptatea care există la noi şi numai la noi ca fiecare prin munca lui poate să ajungă dela opincă până la cea mai mare funcţiune de Stat. Dă propria sa pildă şi ridică paharul pentru şcoală şi cler.

D-l Mircea Pilat vorbeşte în calitate de fiu, de taţă şi de cumnat de militar, pentru generalul Petala cu care familia se mândreşte. Arată cum înainte în Ocnă se băgau ce erau mai rău pe pământ criminali, tâlhari etc. iar azi din Ocnă, ne vine lumină căci de acolo au venit cele dintâi idei de formarea sindicatului naţional: Ba pentru Barzon şi pentru toţi bunii Români!

D-l Ilie, delegatul depozitului de locomotive arată în câteva cuvinte suferinţele trecutului. Explică cum muncitorul manual trebue să fie supus şi să asculte de muncitorul intelectual.

Recunoaşte cum la noi fiecare muncă este răsplătită.

Cu inima plină de fericire promite a duce lumina printre tovarăşii săi.

D-l Ing. Popescu directorul fabricei de tutun din Cluj anunţă înfiinţarea sindicatului naţional al acestei fabrici.

D-l prof. Popescu Voiteşti ridică paharul său în sănătatea femeiei române.

La ora 15·30 masa ia sfârşit. A domnit o însufleţire de nedescris. — Muzica militară a cântat tot timpul.

Festivalul — reîntoarcerea.

1. Imnul Regal cântat de corul băieţilor şcolari sub conducerea domnului administrator Dirigent.
2. Recitare din partea muncitorui Lazar Pop.
3. Corul băieţilor şcolari (Roata morii).
4. Recitare din partea lucrătorilor Lazar Camean şi Iosif Cros.
5. Treicolori declamată: Margareta Jichişan.
6. Preşedintele Sindicatului mulţumeşte.
7. Hora.

La ora 16 şi jumăte trenul special a plecat readucând la Cluj oaspeţii. Iată cari au fost aceşti oaspeţi. D-na şi d-l general Petala, d-na Docan, d-na şi d-l ing. Lucaci, d-l rector V. Dumitriu, d-nii profesori Popescu-Volteşti, Meruţiu şi Precup, d-nii ing. Popescu, Zernoveanu şi Ambruş, d-l dr. Tripon, d-l Mircea Palat, prefect al poliţiei oraşului Cluj, d-nii V. Vlaicu, Zacopceanu, Paul, Rădulescu, Bob, Pop, Urban, Georgescu, locot. adj. Zadic, precum şi delegaţi ai diferitelor fabrici din Cluj.

Curierul Spectacolelor

Cinema Egyetem:
Miercuri, Joi, Vineri: *Amazona în flăcări.* Atracție!
Sâmbătă, Duminecă: *Valse Bleu.* Piesă romantică.
Duminecă la ora 10 a. m.: *Reprezentație pentru copii.*
Cinema Urania:
Miercuri: *Tragedia din Mayerling.*
Joi, Vineri: *Valse Bleu.* Premieră!
Sâmbătă, Duminecă: *Regele Abisului.* Film polițist-criminal.
Cinema Apollo:
Miercuri, Joi: *Trecutul.* Dramă.
Vineri, Sâmbătă, Duminecă: *Regina Păpușilor.* Film cu mica Mary Osborne. (11)

Min. Instrucțiunii., Secr. gen. Cluj

Nr. 37753—1920.

Comunicat

D-nii cari au cerut burse de arta plastică să se prezinte la concurs pe ziua de 20 Decembrie 1920 la Ministerul Instrucțiunii Secția artelor la orele 8 și jumătate a. m. cu recvizitele necesa

D-nii admiși la concurs pentru sănătate sunt: Timar Ioan, Savu Cârșă, Achim Miloia, Pletosu Lucia, Ciupe Aurel, Bobtete Octavian, Bogdan Ilie, Damian Anastasiu și Popp Nicolae.

Admiși la concursul pentru burse la București.

Bețalel Harnic, Poplecenel Alexe, Bocca Epaminonda, Loc. I. D. Dimitriu, Cornea Emil, Soceriu Pavel, Conțiu Ioan, Avrigianu Petru, Leonhardt Emil, Moza Cornel, Toth Iuliu, Sarkadi Alexandru, Popoviciu Miron și Demian Mihai.

Cluj, la 14. Decemvrie 1912.

Secretar general:
(123) A Ciortea

FIRMĂ FONDATĂ IN 1893
GOTTLIEB GRUPPER
AGENTURĂ - COMISION - REPREZENTANȚE
130 BRAILA,
Str. Sf. Petru 9.
Dorește a intra în legături de afaceri cu domni comercianți și industriași din Ardeal, cari ar avea interese la BRAILA, mare oraș comercial și port la Dunăre. — Corespondență română și germană.

Frații Mártonffy Blănarii
Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Uranla
41
In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de încredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

BERGNER și CZIMENT
exploatatori de lemne
Cluj.
113
Lemne de foc tăiate și stânjeni transportate la locuință Biroul și magazinul: strada Munkácsi 18. Biroul de comandare str. Reg. Maria 18.

Dr. ECAT. ARAMA
BOLI DE FEMEI ȘI COPII
CONS. 2—4 128
STRADA RUDOLF Nr. 13

CITIȚI

Cărțile pedagogice, literare și populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și riscul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Ctaparéde. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu	6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română	7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română	4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștrii	2·50
Gr. Patrieiu. — Metodica învățământului primar	—·—
„ — Didactica generală	—·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române	10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor	1·—
V. Munteanu. — Îndrumări noi în învățământul primar	1·25
„ Reforma orariului și surmenajul școlar	1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi	3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învățământ	2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Tratarea și corectarea temelor	1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei	12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută	15·—
„ Noțiuni de Pedagogie Generală	5·—
„ Istoria Pedagogiei	9·—
„ Didactica	—·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul și sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu	6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie și Pedagogie — Traduceri	6·—
Al. Valeriu. — *„Logica"* pentru școalele normale și seminarii	11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română	6·—
D. D. Patrașcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română	5·—
„ Candidat fără noroc ed. II	5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morței	4·—
„ Sărbătoarea pâinii	4·—
„ Negustători de arome ed. II. 5·—	5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii	5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtășită	5·—
Strigoiul	7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă	5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I	4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II	4·—
V. Crăsescu. — Fugarul din seminar — vol. II.	2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol. III	2·—
„ Pe drum — vol. IV	2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele	2·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție	3·—
G. Popescu Ciocânel. — Brașoave	1·50
Th. Speranția. — Proză	2·—
D. Teleor. — Nuvele alese	1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines	4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man	7·50
„ Luncușoara în Parasemi	6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin	7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907	2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen"	2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice	10·—
I. Costin. — Schițe	1·—

NOTE ȘI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie)	6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor	4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge	5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia	2·—
O. Wilde. — Poeme în proză	1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni	3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război	2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun	4·—
I. Giurgea. — Pribegie	5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevărații Israeliți	2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV	4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman	—·50
C. Moldovanu. — Autori și Actori	8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe	2·—
H. Ibsen. — Brand	3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece	1·—
C. Moldovanu. — Fluturii	1·—
Radu Rosetti. — O lecție	2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Nazat	1·—
V. Costescu. — Străbunii (teatru școlar)	—·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe	5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului	3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui	2·—
Vanda Mihail. — Versuri	3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului	3·—
Radu Rosetti. — Valuri	2·—
„ „ Cele din urmă	1·50
„ „ Din toate	3·—
I. Al. George. — Aquile	2·—
„ Domus Taciturna	2·—
T. Dutescu Dutu. — Carol Vodă făt frumos	—·50
Goethe. — Hermann și Dorothei, text german	1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic	3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Colțea	5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale	3·—
Dr. O. Meller, — Medicul Familiei	4·50
„ Higiena Sexuală	—·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei	5·—
Venera fecundă și calipedică	4·—
Dr. Gh Fischer. — Păstrarea vederii	6·—
„ Auzului	12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie	10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz	2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepționale	5·—
T. Dutescu Dutu. — Din vatra unui sătean cuminte	2·—
Popp. — Tratat vinicol	3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român	3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului	2·50
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar	7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori	2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură și viticultură	1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină	1·—
L. Leist. — Voyage á Paris	2·50
H. S. — Dialog român german	1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliților	1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea caendarelor	3·—
G. Antonescu. — Dicționar român-francez	8·—
H. S. — Conferințele „Vieței Noui"	3·—
M. Kogălniceanu. — Letopisiți 3 volume	30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale	2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași	1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare	2·50

„CAMINUL" BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Natalița, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mării, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — În vola valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere*: Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola*: Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu*: Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Moliere*: Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaș*: Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi*: Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac*: Preotul din Tours.
37. *G. Astan*: Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu*: Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis*: Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu*: Poeme.
45-56. *Petre V. Haneș*: Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi*: Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri*: Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru*: Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi*: Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu*: Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer*: Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett*: Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Scriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Șerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. frnceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florența
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărți populare.

Carte de semne	—.25
Visul Macei Domnului	—·25
Epistolia Domnului	—.25
Minunile Sf. Sisoie	—.25
Orațiuni și Evangelia țigănească	—.25
Micul Dor, cântece noul	—.25
Dorul, 64 pagini	—.75
Explicarea viselor	1.—
Carte de vise mari	2.—
Alexandru Macedon	2.50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți	2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante	3.75
Epistolarul amorului și al felicitărilor	3.75
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul	—.75
Doftorul fără bani	—·25
Misterele din Porter Squar	—·25
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
St. Haralambie	—·25
Sf. Alexe	—·25
Istoria războiului româno-soturc (9 volume) à	—·75
Mihai-Viteazul și Călărul (2 vol.) á	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzurna	—·—

Renumita Fabrica chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. 22 Str. Regele Ferdinand 25.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CONTABIL, absolvent al școalei comerciale superioare, caută serviciu. Adresa la ziar sub „Export".

UN STENOGRAFIST stud. Univ. cu praxă de birou cunoscând limba română, germană și maghiară caută aplicare imediată. Adresa la ziar sub. I.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. 161

DE VÂNZARE eftin un costum de haine nouă, de smoching, o pereche de cizme Nr. 40. ofițerești noui pantaloni lungi și briches, bluză ori mantea un pardisiu etc. pentru talie mijlocie. Str. Avram Iancu No. 5. etaj I. 8. p. m. 4—6. 147

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit se expediază acasă cu preț foarte avantagios. **De vânzare** la

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Intreprindere de transport „VILLÁM"
AUGUSTIN NAGY et COMP.

Transportează cu cele mai favorabile condițiuni și cu responsabilitate deplină.

Calea Regelui Ferdinand 14. Cancelaria și depozit Strada 144 Kis No. 17. □ □

Horváth Alexe
Magazin de coloniale și delicatese Cluj, str. Regina Maria No. 17.

Asortat cu Bomboane pentru Crăciun, Ciocolată Licheruri și Vinuri indigene pentru 81 Sărbători.

Casa cercuală pentru Asigurările Sociale Târgu-Mureș.

Nr. 2994/2270—1920.

Concurs.

Casa cercuală pentru asigurările sociale din Târgu-Mureș, publică concurs pentru ocuparea posturilor de medici notate mai jos:

1. Pentru posturi de medici curanți pentru circumscripție în orașul Târgu-Mureș și

2. Un post de medic curant pentru circumscripție externă al orașului Târgu-Mureș.

3. Un post de medic de ambulanță, șef al serviciului venerodermatologie.

Cu salariul fix clasa III. gr. 3. de 5400.-lei și ajutor de scumpete de 3250.-lei anual.

4. Un post, de medic specialist șef al serviciului de copii în orașul Târgu-Mureș.

5. Un post de medic specialist șef al serviciului de femei în orașul Târgu-Mureș.

6. Un post de medic specialist șef al serviciului de nas, gât și urechi în orașul Târgu-Mureș.

7. Un post de medic specialist șef al serviciului de ochi în orașul Târgu-Mureș.

8. Un post de medic specialist șef al serviciului de dentistică în orașul Târgu-Mureș.

Cu salariul fix clasă IV. gr. 3. de 4400.-lei și ajutor, de scumpete de 2650.-lei anual:

9. Un post de tehnician dentist în orașul Târgu-Mureș cu salariul după învoială.

10. Un post de medic curant pentru circumscripția Déda.

11. Una pentru circumscripția Lunca-Brandului:

12. Una pentru crrcumscripția Topilța-Română.

13. Una pentru circumscripția Răstolița.

14. Una pentru circumscripția Sălazdru.

15. Cu salarul fix clasa III. gr. 3. de 5400.-lei și ajutor de scumpete de 3250.-lei anual.

16. Un post de medic ajutor pentru cirhumscripția Bandul de câmpie.

Cu salariul fix clasa VII. gr. 3. de 3800.-lei ajutor de scumpete de 2300.-lei anual.

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor înainta în decurs de 14 zile dela publicarea acestui concurs în „Monitorul Oficial" al Asigurărilor Sociale cererile lor medicului șef al Casei Cercuale din Târgul-Mureș.

Cererile vor fi scrise cu mâna proprie și în limba română alăturându-se actele ce adeveresc pregătirile necesare.

Concurenți trebuesc să adeverească cetățenia română, cunoașterea limbei române și să corespundă în totul condițiunilor impuse funcționarilor publici prin art. 110 din legea XIX. 1920.

Însemnăm că cererile până la prezent trimise prin Casa Centrală a Muncii și Asigurărilor Sociale vor fi luate în considerație.

Târgu-Mureș, la 30 Moembrie 1920.

Casa Cercuală pentru asigurările Sociale. TÂRGUL-MUREȘ.

Székely Președinte. 152 **Pototzky** Director subs.

FRAȚII JOANOVICS Cluj, Piața Unirii 32.
Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.
Fotografii artistice mărite.
36

MARE EXPOZIȚIE DE CRĂCIUN 50
Prețuri scăzute la magazinul de modă pentru dame
EUGEN SZABO CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 5.

Stofe engleze . . .	48·—	Mătase lățime dublă	122·—
Cretoane	20·—	Flanele	21·—

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi
CHIOREAN
în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir.
58

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.
59
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Cele mai elegante și durabile
ghete cu talpă cusută.
Specialist în aplicarea „Plută naturală" (Gurc).
95
Bland
Strada Crizbai No. 38.

Szabó și Sziráki
intreprindere de lucrări pentru **automobile, motoara, mașini agricole și construcții de fier.**
73
Strada Eszterházy No. 7

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la 77 oara 8. □ □ □ □

In prăvalia
de ghete „HERCULES"
str. Reg. Ferdinand No. 5
se vinde cu ocazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse. □ □ □
1

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Spriginiți Comerțul Român
Ioan Pop
comerciant, Cluj,
Calea Victoriei No. 2,
Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot feluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoasă! Să se convingă fiecare om!
27

Societatea Anonimă
Blumenfeld și Simon
Str. Iuliu Maniu No. 22. își oferă Onor. Public cognacul de mere, tuica de prune fiert în căldările proprii precum și licheruri, rum de calitate superioară și vinurile indigene. □ □
86

Schwartz Adolf
croitor de domni
Str. Forduló No. 1.
64
In dosul Collegiului Unitar, confecționează haine elegante din ștofă engleză veritabilă cu preț convenabil. Funcționari se bucură de avantaj.

Siegfried Weiss
Magazin cu pălării
și articole de galanterie pentru Domni. En gros și detail. Cluj, Calea Regele 62 Ferdinand No. 6. □

S'a început expoziția eftină de Crăciun la magazinul de modă
Lőrincz și Tóth
Cluj, Piața Unirii No. 8.
9

Magazin de modă Ardelean
Calea Regele Ferdinand No. 22.
Să află în continum în magazie totfeliul de articole de modă pentru bărbați și dame. 158

Indig Mór Piața Unirii No. 19.
Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitură dupa ultimă modă și 21 □ □ Depozit de ștofe. □ □

Fabrica de frânghii
Ioan Cosma
Strada Galamb 14. Cluj.
Execută tot felul de frânghii și curele pentru mașini industriale și casnice, precum și tot ce atinge această branșă.
31

TOATE DOAMNELE din elită întrebuințează FORMALYSOLUL
recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceoutice. CLUJ.

Cercetați marele atelier de fotografie **DAJKOVITZ** Sas passage. ORADEA-MARE.
126

Mare aglomerație la Magazinul:
DICK

1 metru ștofă de lână pentru haine bărbătești	Lei 98
1 metru ștofă lățime de 140 cm. pentru costum de dame	Lei 98
Barchet pentru o haină de dame complect	Lei 98
Carton pentru o haină de dame complect ce se poate spăla	Lei 98
1 Cămașă și pantalvni de tricou pentru bărbați	Lei 98
1 Guler de postav de iarnă pentru dame	Lei 98
1 Ploier pentru domni și dame	Lei 98
2 Fețe de masă de damast	Lei 98
1 Pătură de iarnă lungime de 180 cm.	Lei 98
12 Părechi ciorapi brodați pentru dame	Lei 98
12 Părechi ciorapi flor pentru bărbați	Lei 98
1 Sul de pânză de în pentru dame	Lei 98

Aceste prețuri sunt numai pe 5 zile.
155

Gheorghe Aranyossy
salon modern de dame
Piața Unirii 13, etaj I.
Confecționează haine engleze și franceze în cele mai bune condițiuni.
40

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor. E curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.
44

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.
29

Să afla de vânzare **mere** de orice calitate și in mare la **JAKAB ERNŐ** Prăvălie de coloniale și delicatese Strada Nicolea Iorga (Jókai) No. 5.
157

Kovács și Siklódi
instalator de electrică și apaduct
Cluj, Piața Unirii No 17. 116

Atențiune! Atențiune!
Pălării pentru dame de velour dela 250 Lei. Pălării pentru dame de Fetru dela 70 Lei. Se află la **Grün Dora**, Calea Regele Ferdinand 7. (f. Wesselényi.)
76

AU SOSIT! RENUMITELE **MAȘINI DE SCRIS STOEWER RECORD** sistem german și **SENTA.**
Toate cu litere române. Panglici calitatea întâi. Hârtie carbon, cum și accesorii da Șapirograph. Deasemenea repar și transfoarmă literile dela mașini de scris cu litere române.
Körmendy M. Cluj, Strada Regina Maria.
92

„PREVEDEREA"
Societate Anonimă Română de Asigurări
BRAILA
CAPITAL SOCIAL LEI 10.000.000
REASIGURĂRI CU FONDURI DE GARANȚII PESTE UN MILLIARD

Agențiile din Ardeal, fiind în curs de organizare, Societatea își va începe în curind activitatea în toate ramurile principale și anume:
„Incendiu": In condițiunile cele mai avantagioase și contra tuturor riscurilor.
„Transport": Maritim, Fluvial și Terestru, inclusiv riscul de mine.
„Grindină": Cu depozițiuni cât mai prielnice.
„Accidente": Asigurări individuale cu și fără restituirea primelor. Asigurări de răspundere civilă sub toate formele. Automobile, fie dauna directă fie indirectă.
„Viața": In combinațiunile cele mai moderne și cele mai favorabile. Rente viagare imediate și amânate.

Soc. „PREVEDEREA" dispune de puternice înjghebări de reasigurări cu fonduri de garanții de peste un miliard.

Soc. „PREVEDEREA" privește ca menirea sa de a conlucra din răsputeri la refacerea și desvoltarea economiei naționale.
Soc. „PREVEDEREA" examinează orice caz cu perfectă corectitudine și lichidează orice diferend pe cale de arbitraj, spre a feri pe clienții săi de tărăgăneli costisitoare.
Orice propunere, până să se înființeze întreaga rețea a Agențiilor în Ardeal, urmează să fie adresată, spre examinare și rezolvare.
129 **Sediului Central din Braila.**

Bocanci pentru minieri și lucrători.
Ghete de orice calitate și cantitate. En gros și en detail.
LEBCZELTER ȘI NAGY,
Fabrică de ghete Cluj, Comande se pot face la biroul Hotel Central. □ □ □
4

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.
67

Dacă vreți să mâncați și să beți bine, veniți la Restaurantul:
RETHY și MAIOROS
Str. Iuliu Maniu No. 8.
90

Intreprindere de transport.
Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi in orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură.
3

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCURESTI.
Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!
Expediții în colete poștale contra remburs în vechiul Regat și Besarabia. **En gros — En detail.**
122

Filiala Luca P. Niculescu
la HORA ȚĂRĂNEASCĂ, CLUJ Palatul „Fehér-Bárány".
Se află în deposit un bogat asortiment de Manufactură:
Bumbac de urzit, Bumbac de bătează, Fitău roșiu, Postavuri culori. ștofe de haine, Paltoane și rochii de Dame, Barcheturi, Basmala, jolji, șifon-molino, Catifele, Barșon culori, zefiruri, Prosope.
Vânzare engros și endetail.
14

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 106 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Sâmbătă 18 Decembrie 1920

Infrăți

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON: Administrația 952, Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei, 6 luni . — 60, 3 luni . — 30

Politica realităților

Monstruosul atentat dela senat, care a „zguduit inimile tuturor oamenilor iubitori de țară" ridicând un uriaș val de mânie împotriva răzvrătiților care l-au urzit, ne servește totuși de un puternic memento, care a venit tocmai la timp pentru a ne trezi din lâncezeala în care căzusem și pentru a arunca o lumină de fulger asupra datoriilor pe care le avem de împlinit în noua clădire a statului român.

Tisza, în decursul războiului, când trupele ungare, alcătuite în mare parte din naționalități, cu resemnarea osânditului își vărsau sângele pentru o cauză străină, își apothesta singur politica sa de opresiune și de forță, bătându-și pieptul și spunând cu trufie că politica sa a fost cea bună, căci prin ea s'a realizat unitatea și disciplina în armată, în vreme-ce în Austria, unde naționalitățile au fost lăsate mai liber, se iviau semnele resistenței și ale descompunerii.

A rațional greșit însă Tisza și desvoltarea ulterioară a lucrurilor l'a desmințit cu prisosință.

Intr'un sens invers, politica românească era să alunece într'o eroare similară.

Proclamând cu multă elocință principiile de largă toleranță, de libertate și de auto-determinare, eram pe calea să trecem cu vederea acțiunile de subminare, cari se iviau tot mai spornic între noi și atrași numai de frumusețea ideologică a principiilor enunțate și urmând numai impulsiunile de noblețe ale sufletului românesc, eram gata să îngăduim chiar și întărirea și organizarea celor mai disolvante acțiuni, cari nu puteau de cît să pericliteze în însăși temeliile sale toată clădirea noului stat român.

Atentatul dela senat l-a trezit desigur și pe cei mai adînciți în contemplarea unei seducătoare ideologii, și îi va fi trezit la realitate, la serioasa și cruda realitate. Vor înțelege toți anume, că temeliile unui stat nu pot fi croite din frumoase dorinți platonice și din idei preconcepute de oameni visători, ci ele trebuesc zidite din piatra tare a realității.

Politica, cu adevărat înțeleaptă, nu va ține seama numai de idealul pe care-l urmărește, ci va ține riguros seama și de toți factorii reali cari pot să o înrăuriască și va așeza între țelurile ei numai atât cât poate să-și realizeze. A presupune, într'o vreme ca aceasta, de mari frământări sociale, de înclinări și de moravuri stricate, într'o atmosferă plină de miasme otrăvitoare și încărcată de spirit revoluționar, că se va putea atinge un frumos ideal de îndreptare numai prin simpla proclamare a unor principii generoase, ar fi o greșeală incalculabilă, și în greșala aceasta nu ne este îngăduit să cădem.

Trebuie să privim cu curaj, în față, întregul sistem de probleme care-și așteaptă de mult o grabnică și energică soluționare, dar mai ales trebuie să ținem seama de *elementele și de condițiile* morale care stau la baza vitalității și existenții unui stat. Numai în cadrele acestor înalte considerațiuni și numai prin prisma acestor interese primordiale și superioare, vor putea fi privite și studiate toate celelalte chestiuni.

In primul rând însă, și mai presus de toate, trebuie să se asigure *ordinea* și *progresul treptat.*

Nici o considerație de noblețe, și nici o cârtire pentru tulburătorii ordinei. Nici o concesiune și nici un chip de validitare pentru cei ce se așează în calea progresului pașnic.

Trebue să-i facem pe toți a înțelege înlăuntrul țării și în afară de țară, că suntem un stat independent cu toate atribuțiunile suveranității, că orice drept, orice libertate în această țară *emană dela stat* și că singurul isvor de drept în cuprinsul acestei țări sunt *legile țării.*

Cât privește mențiunea și asigurarea ordinei va trebui de asemenea să ținem seama de împrejurările extraordinare ale zilelor de azi și de raporturile speciale dela noi și să alegem mijloacele cele mai potrivite și mai efective chiar, dacă prin aceasta ni-s'ar micșora înaintea neînțelegătorilor reputația noastră de popor ultraliberal.

Romulus a ucis pe fratele său Remus pentru a putea clădi Roma, și deci și noi va trebui să distrugem orice ideologie care-ar putea să ne împiedece să dăm acestui stat singura temelie potrivită cu interesele superioare ale țării și neamului nostru.

Păstrarea și întărirea țării este singura noastră lege, și pe această lege trebuie să clădim. *A. c.*

Lupta împotriva scumpetei în Franța

Lyon, 16 Decembrie

D-l Steeg, ministrul de interne urmând în acord cu colegii săi, eforturile sale pentru a pune capăt la creșterea prețului mărfurilor, a atras atențiunea asupra proectelor despre anumite manevre nepermise cari au ca rezultat scumpirea vieții și anume: obiceiul de a se face aprovizionări excesive, oferte superioare cerute de vânzători chiar etc. Autorii acestor manevre vor fi cercetați și urmăriți cu mai multă activitate astăzi decât oricând.

Desolidarizarea

De pretutindeni guvernul primește moțiuni și telegrame de vestejire și condamnare a odiosului atentat dela Senat. Toate sunt binevenite și exprimă gândul bun și curat al țării. Dar cele mai semnificative și mai îmbucurătoare sunt acelea pe care le trimit muncitorii.

Muncitorimea, care constituia elementul de reazem al întregei politici anarhice din care a înviat atentatul, este aceea care, acum, prin o unanimă condamnare a nesăbuitei crime, se desolidarizează de politica dezordinei și a anarhiei care până acum s'a purtat în numele ei. După desolidarizarea accentuată prin eșuarea grevei generale, urmând aceasta de acum, se face dovada deplină că tocmai aceasta, care era până acum obiectul agitațiunilor și a frământănilor socialiste revoluționare, — la care cu atâta nemărginită inconștiență s'a alipit și demagogismul „oamenilor noui" — nu mai înțelege de a-și lăsa numele compromis de subversivitate și conștiințele pătate de sânge.

Desolidarizarea de acum înseamnă, așadar, condamnarea trecutului și inaugurarea unei ere noui, de redeșteptare și începutul unei îndrumări de ordine și progres.

Muncitorimea, trezită la realitate, vede, că nu prin dezordine și crimă își poate câștiga revendicările, și de aceea, înțeleaptă și înțelegătoare a vremei, își pune nădejdile de bine numai în buna stare și prosperare a Statului. O simte, o vede aceasta și o mărturisește.

Ce păcat numai că aceea ce a ajuns să vadă muncitorimea, mulțimea nerăspunzătoare, nu a fost încă cu putință să vadă și să simtă atâția din oamenii noui în continuă goană după răspundere. Mai curând, intimidați de măsurile de siguranță și respinși de mulțime, agitatorii rău-făcători și criminali, se pot îndepărta de mulțime decât demagogii stăpâniți de patimă.

De aceea, acum, în parlament și în presă, nu putem vedea înțelepciunea muncitorimei necăjită de prin fabrici. Sângele nevinovat și sguduirea statului, pentru atâția este un nou prilej de tulburare a apelor și de pescuire în ele. Ca taurii întărâtați de roșu și ca tigrii aprinși la mirosul sângelui, nestăpâniți, se năpustesc asupra guvernului, a Statului și a ordinei. In goana după satisfacerea ambițiunilor nici o barieră nu li se poate pune.

Pentru aceștia nici chiar desolidarizarea muncitorimei, în numele căreia se agită, nu este o barieră. Dintre aceștia câți nu sunt care spun muncitorilor: „dacă nu mă vreți voi, vă vreau eu!"

Ev.

O alianță între Franța și Anglia

Dela sfârșitul războiului și până azi opera cea mare de pace și de refacere a Europei a fost turburată necontenit de noi conflicte cari au zădărnicit realizarea sa.

Negreșit, că războiul, care a fost în acelaș timp și o revoluție socială, a dat naștere la atâtea schimbări și prefaceri, încât nimeni n'ar fi putut prevedea totul. De aceia și opera de pace ni se înfățișează, ori de câte ori se ivește vre-o împrejurare neprevăzută, ca o lucrare netemeinică și cu multe păcate.

Ceace a alcătuit însă neajunsul ei inițial au fost neînțelegerile între foștii aliați, stârnite de interese, cari nu puteau fi înăbușite.

Poftele de cucerire sau de dominațiune erau mai aprinse decât dorințele sau mai bine zis nevoia de înțelegere.

Și era firesc atunci ca o operă făcută într'o atmosferă de falșă sinceritate, îmbrobodiri cari ascundeau rău interese potrivnice, să aibă chiar în ea sămânța unor conflicte viitoare.

Astfel n'avem decât să privim cazul Franței și al Angliei.

Dela armistițiu și până astăzi, ambele aceste puteri, cari au contribuit mai mult la câștigarea războiului, au avut atitudini deosebite.

Războiul le unise într'o comunitate de interese și de dorinți; pacea care trebuia să întărească și să chezășuiască frăția de arme, le-a despărțit. Lucrul pare cel puțin ciudat și totuși faptele ne dovedesc că așa este.

Să ne amintim toate chestiunile, toate împrejurările cari s'au ivit în vremea din urmă și vom constata că în toate, fără deosebire, a existat o adâncă neînțelegere între Franța și Anglia, și aceasta în ciuda acelei faimoase convenții botezată „antanta cordială.

In chestiunea obligativității pentru Germania de a executa clauzele tratatului de pace, în problema rusă, în chestiunile orientale și în atâtea altele pe cari nu le mai înșirăm aci, Anglia și Franța au stat pe terenuri deosebite.

Care ar fi cauza acestei deosebiri de vederi? Presa franceză învinuește pe Lloyd George care ar purta o oarecare vrăjmășie Franței din motive de politică internă, iar acesta pune înainte sperietoarea imperialismului francez. Nici una nici cealaltă din aceste două cauze nu sunt a'ât de adânci încât să poată despărți două țări cari și-au vărsat sângele împreună și cari au atâtea interese comune.

Negreșit că sunt mici ciocniri mici divergențe de opinii și de interese, dar acestea pot fi înlăturate printr'o explicațiune sinceră sau prin concesiuni reciproce.

O tendință serioasă s'a manifestat în zilele din urmă și în Franța și în Anglia către o înțelegere mai strânsă și mai sinceră.

Bărbații politici din ambele țări, cântărind toate neajunsurile din trecut, încep să prețuiască foloasele unei alianțe între Franța și Anglia. Ințelegerea franco-britanică de până acum, prea vagă și fără obligațiuni reciproce, nu putea fi o chezășie reală pe care s'ar fi putut bizui ambele state.

Transformaria acestei înțelegeri într'o alianță efectivă era o necesitate nu numai pentru interesele Angliei și Franței, ci și pentru pacea lumei.

Din acest punct de vedere, o cât de grabnică realizare a ei nu putem s'o privim decât cu o vădită mulțumire.

Controlul străinilor

Atentatul dela Senat a dovedit și celor mai sceptici, pericolul tolerării străinilor în România. In nici-o țară din lume, străinii nu sunt lăsați mai în voie ca la noi, nicăeri nu sunt mai primiți cu mai multă curtenie și nu li se oferă mai bune locuri.

Ei însă, departe de a fi recunoscători, nu pierd ocazia de a criticа și răsplăti cu rău binefacerile acestei țării ospitaliere.

Pentru a preveni neplăcerile primite de acești oaspeți nepoftiți, e necesar, controlul străinilor.

Inainte de a intra în țară trebue supuși unei cercetări amănunțite, iar celor cari nu vor avea actele în regulă să li se refuze intrarea în țară. E drept, că peste Nistru se făptuesc orori neînchipuite contra copiilor și femeilor nevinovate.

Odată cu aceștia însă se strecoară în zonă și propagandiști bolșevici sau rusofili de cari e plină Basarabia.

Prima conferință a intrării necontrolate a străinilor în țară, este propaganda solversivă pe care aceștia o întreține cu bani dela Moscova sau Budapesta.

Sub masca refugiaților din Ucraina, Galiția sau Polonia, au reușit să se strecoare în țară cu toată paza militară, periculoși propagandiști bolșevici și chiar curieri purtători de ordine ale dictatorilor dela Moscova, către partidul socialist român.

Din Ungaria s'au refugiat în Ardeal foarte numeroși „democrați persecutați de Horthy", dar cari în realitate nu sunt decât trimișii lui Horthy pentru a întreține în Transilvania spiritul iredentist și a urzi comploturi contra siguranței statului român.

Numai unul din acești străini, veniți în România cu scopuri bine determinate, a putut comite grozăvia dela Senat.

Chestiunea străinilor mai are o latură tot așa de primejdioasă pentru populația țării, îi acaparează bogățiile naționale și scumpesc viața.

Educația națională și grădinile de copii

Primim spre publicare:

In legătură cu interesantul articol. *„De ce Ardealul n'are profesori"*, pe aceeași temă patriotică și de importanță capitală, putem studia celel'alte ramuri de învățământ și anume începutul tuturor: „grădina de copii".

Această instituție cu caracter familiar, pe care se bazează idealul României mari, e neglijată sau așa cum e întocmită acum, nu corespunde rolului ei și aceasta din următoarele puncte de vedere:

1. Conducerea acestor școli, aci s'a încredințat pe alocuri, unor persoane străine de apostolat;

2. Aceste drăgălașe cuiburi de suflete curate, nu au un local propriu cu curtea și grădinița lor, unde afară de sfera inocentelor lor jocuri și ocupațiuni, să se desvolte, în p'ină libertate a mediului copilăresc, simțămintele cele mai curate.

Pretutindeni, ele se găsesc, pe lângă o școală primară, pe aceeași sală și în aceeași curte cu elevii mari, luând parte la toate neorânduelile lor.

Aci s'ar putea documenta pedagogic, formând un articol separat: „educația morală".

3. Lipsa parțială și chiar totală a materialului didactic (froebelian) iar e dăunătoare acestei ramuri de învățământ.

Nevoile țărei noastre sunt nenumărate și greu de înfăptuit de odată toate, însă educația națională și realizarea ei atârnă chiar de aceste vlăstare mici, pe care trebue să le adunăm cât de multe și în modul cel mai atrăgător la izvorul luminei și simțământului românesc, căci pentru acest frumos vis au luptat vitejii nostri.

O abonată.

Sutele de mii de refugiați ucraineni, sălășluiți acum în Basarabia, neavând nici-o meserie, posedând în schimb destui bani, s'au apucat să facă speculă pe spinarea țărănimei basarabene.

In adevăr, e de ajuns să facă câteva drumuri la Iași, s'au Galați, de unde să aducă două-trei căruțe de marfă, pentruca acești speculanți de dată recentă, și din această cauză mult mai aprigi la câștig, să nu mai revie de a munci pentru tot restul vieței. Ei omoară comerțul cinstit prin mijloacele corupătoare pe care le întrebuințează pentru căpătarea vagoanelor sau permiselor.

Afară de această mulțime care locuește mai cu seamă în orașele și târgurile și satele Basarabiei, s'au pripășit în marile noastre orașe ca București, Galați, Brăila, Ploești, Constanța un număr considerabil de bogătași din Constantinopol, unde viața e fantastic de scumpă. Acestora li s'a părut viața pe la noi foarte ieftină și odată instalați au început să cumpere case, locuri virane, fabrici, pe prețuri destul de ridicate. In același timp bogătașii aceștia levantini plătiau negustorilor prețurile cerute. Fiind numeroși și buni platnici, negustorii au ridicat din ce în ce mai mult prețurile fiind siguri că nu vor rămâne cu marfa nevândută.

In schimb viața populației nevoiașe și a bieților funcționari devenea imposibilă. București, Galații, Clujul, au devenit, din această cauză, orașe inabondabile pentru pungile slabe.

E vremea ca toți acești străini, care petrec, speculează, spionează și complotează, să fie întrebați de unde vin, ce scopuri au și prin ce mijloace trăesc. E imoral a mai tolera în Capitala unei țări întregite prin jertfele întregului neam românesc și împotriva acestor străini, care în clipele dezastrului din 1916 jubilau, pe toți veneticii și aventurierii veniți din cele patru colțuri ale lumii să prade ca în codru.

Măsuri trebuesc luate și cât mai repede. Comitete cetățenești compuse din profesori, studenți, magistrați, avocați, medici, ofițeri și muncitori, se vor organiza pe circumscripție și vor umbla din casă în casă, pentru o cercetare cât mai amănunțită. Dacă aceste comitete vor avea concursul autorităților atunci rezultatele vor fi uimitoare. In scurt timp vom ști, căci rezultatele anchetei acestora se vor publica, câți străini fără ocupație locuesc în România Mare.

Cu ajutorul autorităților, dar mai ales prin exercitarea controlului cetățenesc se va rezolvi și această importantă problemă.

R. R. D.

Ecouri

Serate artistico-literare la Timișoara

Mai mulți publiciști și artiști din Timișoara (mai toți străini) s'au constituit într'o grupare al cărei scop e să organizeze serate literare și artistice.

Prima serată are loc la 18 Decembrie cu concursul publiciștilor Pogany, Weil, dr. A. Bardoczy, dr. B. Uhlyarik, a pianistului, Dr. Delmar și a violoncelistului N. Munteanu.

Revistă literară la Chișinău

La Chișinău se anunță apariția unei reviste literare intitulate „Renașterea Moldovei" cu coalborarea d-lor Șt. Ciobanu, T. Pamfile, L. Martan, N. Dunăreanu și A. Terziman.

Mormântul „soldatului necunoscut"

Direcția Artelor Frumoase și-a fixat alegerea asupra unuia din proectele ce i s'au prezentat, pentru mormântul definitiv al „sonatului necunoscut" sub Arcul de trrumf. O simplă lespede granit de fără lanțuri sau grilaj, va fi pusă la nivelul pământului și va purta o inscripție comemorativă.

Scriitorii români în streinătate

Cunoscutul scriitor și inspector al teatrelor din Ardeal, d-l Emil Isac a publicat în revista „Bund" din 21 Noembrie, care apare la Berna, un frumos articol *„Soldatul român"*.

De-o propagandă sănătoasă în publicistica streină avem cât mai mare nevoe.

Ofensiva culturală franceză față de cea germană

Publicația „La Minerve Francaise" își anunță încetarea apariției din lipsă de fonduri.

Ziarul „Le Temps" remarcă acest lucru cu multă tristețe și arată că, în același timp, la Frankfurt germanii au deschis în Noembrie o expoziție de cărți, iar editurile nemțești se înmulțesc mereu.

Totuși, germanii n'au știut să se folosească de cărțile lor ca de o armă de expansiune politică, așa cum au făcut-o cu mult folos francezii.

Generalul N. Petala către muncitori

Vestea că muncitorii minelor și salinelor noastre s'au lepădat de organizațiile sindicaliste revoluționare și că s'au organizat în sindicate patriotice căutându-și alți conducători, ne-a îndemnat pe membrii Comitetului *„Cultura Poporului"* din Cluj, să luăm parte la această sărbătoare, care va însemna un moment istoric în viața muncitorimei noastre.

Muncind ca și voi, unii la luminarea minții tineretului nostru, alții la întărirea sufletelor sau la apărarea bunei rânduieli dinăuntru și a hotarelor din afară, membrii acestui Comitet, cari și-au închinat viața și puterea lor de muncă binelui obștesc, vin astăzi cu o deosebită mulțumire să spună muncitorilor:

Cinste vouă, muncitorilor, cari ați înțeles cei dintâi, că sfaturile la lene, la ură și la grevă generală, menite a prăbuși viața Statului nostru, nu vă veniau de la adevărați doritori de bine, ci de la dușmanii Neamului și a Țării noastre!

Cinste vouă, cari ați avut la vreme gândul reîntoarcerei de pe calea rătăcirei!

Luați pe același drum cu voi pe toți tovarășii voștri de orice neam, cari vor să-și caute fericirea în muncă cinstită și să respecte cu credință legile Țărli noastre!

Alungați din șirul vostru pe toți cei cari vă îndeamnă la rău, spunându-le să ducă sfatul și îndemnul lor, dușmanilor noștri!

Iar voi, toți acei cari rămâneți strinși în jurul steagului nostru, pe care l'ați înălțat în numele muncii și al patriotismului, înfrățiți-vă muncitorii!

Infrățiți-vă, întrecându-vă în muncă cinstită, cu gândul că munca cinstește și fericește pe om!

Infrățiți-vă în iubirea și respectul aproapelui, cu gândul că îndepliniți voia Domnului și Mântuitorului nostru, care a poruncit: *„Să iubești pe aproapele ca pe tine însuți"!*

Infrățiți-vă cu toți cei cari închinându-și munca și viața lor binelui obștesc, lucrează pentru fericirea noastră cu încredințarea că puterea și propășirea Țării nu se poate asigura decât prin fericirea și buna stare materială și morală a tuturor cetățenilor ei!

Infrățiți-vă în iubirea de Țară și de Neam, fiind mândri de strămoșii voștri, dar, fără a urî pe cei de o altă limbă și de o altă lege, cari vor să trăiască alături de noi, ca cetățeni supuși și credincioși legilor noastre!

Și, în acest simțământ de iubire de Țară, sufletele voastre să cuprindă pe Înălțatul nostru Rege, pe buna și iubitoarea noastră Regină și pe toți membrii Casei Domnitoare, cari încrezându-se în vitejia poporului român și în destinele Neamului nostru, au reîntregit hotarele moșiei strămoșești și astăzi veghiază cu statornicie ca legiuirile cele noui să fie toate spre fericirea și binele poporului!

— — — — — — — —

Infrățindu-vă în muncă și credință, în iubirea aproapelui, în respectul legii și autorității, în dragoste nețărmurită de Patrie, de Neam și de Familia Domnitoare, veți contribui muncitori, la fericirea voastră și a urmașilor voștri și la întărirea și propășirea scumpei noastre românii!!

Cluj, 12 Decembrie 1920.

Generał N. Petala,
membru în Comitetul „Cultura Poporului".

Iașul cultural

Doi poeți ieșeni publică în ultimul timp versuri, cari adaogă un nou titlu glorieilor recunoscute: *M. Codreanu*: „Cântecul deșărtăciunii" (redând neurastenia și urâtul suflete lor prea moderne) și *M. Sevastos:* „Rime sprintene" (cântând poezia interiorurilor elegante).

Studenții și greutățile vieții bucureștene

Studenții universitari și ai școalelor speciale din București constrânși de inposibilitatea condițiunilor de trai, au înaintat guvernului un memoriu prin care arată felul cum înțeleg soluționarea grelei situațiuni prin care trec. Ei cer să li se puie la dispoziție camerile libere din Capitală, să fie aprovizionați de stat cu alimente și îmbrăcăminte, introducerea pe petițiuni a unui timbru studențesc, obligativitatea muncii, închiderea localurilor de unde domnește desfrâul și să fie puși la dispoziția organelor statului, pentru a duce lupta contra speculei.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Câteva reflexiuni asupra grevelor

De **Prof. Dr. Ion Popescu-Voițești**
dela Universitatea din Cluj.
Membru în Comitetul „Cultura Poporului".

De la finele războiului mondial și până mai alaltăeri, toată lumea se întreba mereu: oare ce grevă nouă au mai declarat sindicatele? La cine?; la stat ori la particulari? In ce scop și ce rezultat au avut?

De nu ne-ar fi de deochi, se pare că de la ultima grevă generală încoace, judecata limpede a început să se așeze la locul ei în mințile oamenilor, căci de atunci nu s'a mai auzit vorbindu-se de nici una.

De sigur că toată lumea are dreptul, la un trai mai bun, mai omenesc și în România-Mare ori și cine și-l poate agonii printr'o muncă cinstită și cu rost. In adevăr, Țara Românească, care-i una din cele mai democratice țări ale Europei, ne dă cea mai frumoasă pildă de putința agonisirei unui trai mai bun. Căci în Țara Românească, ca în nici-o alta de pe pământ, poate doar în America se mai vede așa ceva; ori și ce ficior, fie el de țăran, fie de meseriaș, ori fie de orășan, prin muncă cinstită, prin muncă făcută cu stăruință și cu pricepere, poate să ajungă la cele mai înalte trepte de înălțare socială.

El poate să ajungă, din învățător de sat ori de oraș, profesor universitar ori ministru, și cazurile sunt de toți; de la lucrător dibaci de atelier, până să îndeplinească rolul de inginer; de la simplu scrib de cancelarie, până la înălțimea scriitorilor mari ca un Coșbuc sau Eminescu; în fine cu un cuvânt românesc bătrânesc, care a știut așa de bine să înfățișeze democratismul neamului nostru, el poate ajunge prin muncă cinstită la ori ce treapta de la opincă până la Vlădică.

Și cunoscând toate acestea, m'am întrebat adesa, de ce se pun așa des în grevă unii oameni? Au ei motive puternice? Le stă cine-va deacurmezișul drumului de înaintare prin muncă cinstită și cu putere de capacitate?

Eu o mărturisesc sincer, că nu numai eu, dar cu mine toți colegii mei de școală, ficiori de țărani, de funcționari, ori de muncitori și de orășeni, cinstiți și cu scaun la cap, n'am avut alte proptele în înaintarea noastră prin muncă, de cât puterile noastre de a munci: cei mai slabi dintre noi oprindu-se la meserii mai ușoare, iar cei cu mintea și judecata mai bună, găsindu-se azi ajunși ingineri, magistrați, ofițeri superiori, profesori universitari și chiar miniștri.

Și dacă socotim bine lucrurile, găsim că, în România Mare, atât dincolo, cât și dincoace de Carpați dintre muncitorii intelectuali, dintre așa numiții Domni, mai bine de 60% au purtat în frageda copilărie haina țărănească și opincuțe, ori haina de lucrător a tătâne-său.

Să fi uitat ei, toți acești domni, de la vârstea copilarii, până la vârstea bărbației, atât de mult de obârșia lor încât ei, conducătorii intelectuali de azi ai neamului lor, să-și nedreptățească pe părinții, pe frați și pe rudele lor de aproape, rămase încă la sate, ori în fabrici și ateliere, încât prin aceste nedreptățirei să-i silească pe ei să apuce calea grevei?.

S'o credea asta cine-o vrea; un om cu mintea sănătoasă n-o poate însă crede.

Să înțelege că, după cum nu s'a pomenit pădure fără uscături, tot așa și dintre acești ficiori din popor azi ajunși domnii conducătorii, vor fi în adevăr netrebuici; dar cea mai mare parte dintre ei, nu numai că și aduc aminte cu drag de obârșia lor, dar își îndreaptă toată puterea lor de muncă, spre ridicarea stării culturale și economice acelor mulți din sânul cărora au eșit și ei, muncesc deci din răsputeri pentru înbunătățirea stării țăranilor și a meseriașilor de orice categorie.

Dar, cât de dureros te simți impresionat, când întrebând pe vre-un meseriaș sindicalizat să-ți spună de ce face grevă, ori ce suferințe a îndurat ca să ajungă la grevă și în loc de orice altă explicare ți-o taie ritos și răspicat: „Da ce vrei d-ta să afli, d-ta nu știi că grevă-i un drept sfânt al muncitorului". Atât, și asta fiindcă așa i-s'a spus de colegii și șefii lor din organizație.

Nu i-s'a spus însă că grevă este un fel de sabie cu două taișuri, care în mâni nedibaci face cel mai mare rău celui ce-o poartă, nu acelui încontră caruia a ridicat'o.

Nu i-s'a spus că dreptul de grevă întrebuințat fără rost și fără judecata, când de pildă greva este pusă în serviciul ambițiunilor politice și mai cu deosebire când este pusă în serviciul trădătorilor de neam și de patrie, care lucrează în contra ordinei de stat și deci contra noastra a tuturor cei de un neam, de-o lege și de un sânge, atunci greva devine un act criminal; căci dacă ea își ajunge scopul, odată cu ajungerea scopului, ea ajunge și la prăbușirea organizații statului, ea ajunge la subjugarea neamului nostru, în parte abia scăpat de jugul străinului și prin urmare, prin greva aceasta se ajunge și la nenorocirea clasej muncitorilor, cărora li-s'ar impune de aci încolo munca, în locul libertății ce aveau până azi de-a o alege după voință și puterea lor.

Da, nimeni nu contesta dreptul sfânt de grevă, dar să se știe că acest drept nu se poate întrebuința de cât pentru cauze tot atât de drepte pe cât de sfinte, și nici-o dată și sub nici un cuvânt contra organizații de stat. Și aceasta cu cât mai mult cu cât Statul Român prin felul său democrație de organizare are astfel de alcătuiri în vederea armonizării tuturor forțelor de muncă productivă ale neamului, încât în Țara Românească, fiecare-și poate alege felul meserii după voie și potrivit cu puterile sale fizice și mintale; statul făcând tot deodată și controlul, ca raporturile dintre muncitori și patronii, să fie drepte și potrivite cu puterea de lucru a fi căruia iar nu nedrepte ori de specula nerușinată.

Și numai în cazul acesta de

Cronica politică

Două sunt cauzele cari au slăbit guvernul și l-au pus în neputință dea mai rămâne sub actuala formă sau chiar deloc. Mai întâi este neisbutirea fuziunilor și a colaborărilor și apoi urmările atentatului. Prin cea dintâi cauză, guvernul se vede redus la propriile sale forțe și încă și acestea sâcâite de manevrele tachiștilor, trădători ca și șeful lor, iar prin cea de a doua ordinea serios amenințată, constituie pentru opoziția federată din nou întărâttată, un prilej de agitație foarte primejdioasă.

De aceea guvernul a fost pus în situația de a-și regula succesiunea. E drept că se mai fac ultimele încercări pentru ca să se remanieze cât mai cu folos. Realitatea însă e că Guvernul avizează.

Intrebarea ce se pune acum este cum se va regula succesiunea, iar greutatea unui răspuns o constituie imposibilitatea dea-se lucra cu actualul parlament. De aceea e cu putință ca soluțiunea pentru nenumăratele dificultăți interne și externe să se caute iarăși în afară de partide și poate chiar până la trecerea de punctele primejdioase în afară și de parlament.

Așa cel puțin reese din cuprinsul ultimilor știri politice care ne provin din capitală.

In felul acesta toate sforțarile atât de primejdioase ale partidelor noui dea-și consolida existența prin guvernare, nu vor mai putea să împiedece ca până acum, timp de doi ani, toate încercările de muncă constructivă.

Organizarea partidului național-liberal în Banat

Citim în *Banatul*:

In ziua de 5 Decembrie a. c. s'au întrunit aderenții partidului Național-Liberal din orășelul Băile-Buziaș, la o consfătuire, care a avut loc în sala Primăriei.

In sala arhiplină a Primăriei erau prezenți peste 150 de fruntași ai buzieșenilor, având dorința de a se organiza pe baza programului partidului Național-Liberal.

Adunarea proclamă cu însuflețire ca președinte al adunării pe d. dr. D. Borca, care după deschidere, dă cuvântul d-lui dr. V. Gaița avocat. Cuvântările însuflețite și luminătoare ale fruntașilor dr. Gaița și dr. Borca, au fost ascultate de prezenți cu multă atențiune.

Delegatul comitetului județean din Timișoara, d. Romulus S. Mølin, dă cetire și explică programul acestui partid; cei prezenți aderă cu multă însuflețire la cele cuprinse în programul partidului.

S'a propus și s'a votat cu unanimitate un comitet, în frunte cu d. dr. D. Borca medic ca președinte.

S'a trimis următoarea telegramă:

D-lui I. I. C. Brătianu
fost prim-ministru
București.

„Subsemnații fiind convinși că partidul Național-Liberal este acela care poate asigura viitorul Țării și a desrobi pământul nostru cel mai scump, Bănatul robit — constituindu-ne în comitet de organizare a partidului Național-Liberal, în plasa Buziaș, județul Timiș. Vă rugăm să primiți expresiunea devotamentului și dragostei nețărmurite."

Telegrama a fost acoperită, afară de semnăturile comitetului, încă de o mulțime de semnături ale cetățenilor.

Cetiți „Infrățirea"

Din pressa maghiară

Noul guvern maghiar

Din Budapesta se anunță că Horthy a încredințat pe contele Teleky cu formarea cabinetului, Teleky imediat a luat contact cu Szabó de Nagyatád; amândoi au discutat împreună toate chestiile curente, reușind să ajungă la un acord în chestiile principale, rămânând nerezolvite încă chestiunile de ordin personal. Cabinetul în mare parte e alcătuit. Ministru de externe ar fi Grátz Gusztáv, ministru de agricultură Nagyatádi Szabó, de justiție Tomcsányi, de răsboi generalul Hegedüs Pál, de finanțe Hegedüs Loránt, a camerei Rubinek, de culte Vass József. Portofoliul internelor îl vor oferi lui Ștefan Bethlen. Guvernul se va prezinta corpurilor legiuitoare la sfârșitul săptămânii.

Antanta ar considera reintronarea Habsburgilor ca un „casus beli"

Ziarul „Ujság" scrie, după informații din Budapesta, următoarele: — „Ștefan Szabó de Nagyatád a declarat într'o consfătuire, că antanta ar considera ca un „casus belli" revenirea pe tron a Habsburgilor. Ministrulpreședinte Teleky fiind întrebat care e punctul său de vedere în această chestiune, a dat următorul răspuns: „Ștefan Szabó a făcut în adevăr declarațiunile de mai sus. Dar această declarațiune nu poate fi explicată în sensul, că Antanta ne-ar fi adresat „optima formă provocarea aceasta. Un pas analog s'a făcut ce-i drept în luna Februarie.

Se spunea că Antanta nu ar vedea cu ochi buni reintronarea Habsburgilor. Dar și această notă a recunoscut chestia regalității ca o chestie pur internă a Ungariei. Astfel ar trebui explicate și declarațiile ministrului Szabó, căci știm că mai ales popoarele învecinate cari în parte ori deplin, au stat sub stăpânirea Habsburgilor, ar privi cu ochi răi reintronarea lor pe tronul ungar. In acest înțeles s'au declarat miniștrii mai multor state învecinate, între cari Take Ionescu și Beneș. Cel din urmă a amintit numai de un „casus foederis" ce ar obliga Cehoslovacia și Jugoslavia, ceea-ce nu e necondiționat deopotrivă cu „casus-belli". Din cursă particulară s'au făcut demersuri pentru a se ști care ar fi răspunsul guvernului maghiar în această chestie.

Sărbătorirea muncitorimei

— Discursul rostit de D-l V. Dimitriu, rectorul Universității din Cluj, cu prilejul serbărei muncitorești din Dej. —

Domnule Ministru, Domnule Comandant, Domnule Președinte, Doamnelor mele, Domnilor mei.

Dați mi voe să aduc o scurtă salutare muncitorilor din Dej. E o salutare plină de căldură din partea unei tovărășii. Dar această tovărășie nu e înfăptuită nici prin acte scrise, nici prin statute chibzuite, nici prin regulamente. Nu! căci ea a isvorit din curată conștiință pentru o sfântă datorie! Această asociațiune „Cultura poporului", nu e cercuită nici prin paragrafe cumpănite. Nu, căci ea, născută în fața unei primejdii amenințătoare, nu știe alte margini, nu cunoaște alte hotare, decât *Iubirea neamului, Slăvirea patriei și Cinstirea muncii.*

Cum voiți să nu iubim noi acest neam, când el de veacuri a îndurat vijeliile unei soarte vitregi! Cum voiți să nu iubim noi acest popor, care în grele chinuri a suferit lanțurile sclavului mai bine de o mie de ani! Cum voiți să nu iubim noi acest pământ, care a fost cedat de sudoarea frunței străbunilor noștri; care a fost lucrat cu brațele vinjoase ale fraților noștri; care a fost stropit cu sîngele copiilor noștri!

Cum voiți să nu slăvim noi patria noastră iubită, când ea, în trecutul îndepărtat a fost stînca de granit, de care s'au sfărmat toate uraganele, ce au năvălit ca și lăcustele peste văile ei mănoase. Cum să nu slăvim noi această vatră strămoșască, peste care chiar cel atot puternic a revărsat toate comorile lumei! Cum să nu slăvim noi mândra noastră România, când ea, prin vitejia-i fără seamăn s'a înălțat atât de sus, pe o culme atât de înaltă, că oparcă vedeam numai în vis!

Și apoi, cum voiți să nu cinstim noi munca, când ea este temelia, pe care se clădește fericirea omenirei! Cum voiți să nu cinstim noi munca, când ea este izvorul adevăratei avuții! Cum voiți să nu cinstim noi această muncă, când ea ne dă puterea, când ea ne întărește ca oțelul, când tot ea ne aduce și liniștea în suflet. In fine cum voiți să nu cinstim noi munca, când ea pentru neam și pentru țară, e întocmai ca și țâța, din care pruncul suge laptele vieții! Să muncim cu mic cu mare! Să muncim bătrâni și tineri! Să unim a noastră muncă pentru slava României!

Voi ați alcătuit aicea o tovărășie, un sindicat... ba încă un sindicat național! Onoare vouă; Și ați și botezat acest sindicat și chiar i-ați dat un nume mare: numele unui fiu de viteaz fără pereche! Să v'ajute Dumnezeu! Luați seama însă; luați bine seama, că dându-i această numire, v'ați legat cu jurământ să nu pângăriți acest nume, ce ca mâni el va domni peste voi toți! Noi bătrânii pe atuncea n'om mai fi; dar vom lăsa cu limba morții celor după noi să munciți cinstit și harnic; s'aveți sporul cât de mare, s'aveți din belșug de toate; să fiți mândri de voi înșivă și să fiți spre al patriei folos! — Dar să purtați pe a voastră ființă și-o lozincă necesitată: Că sunteți ai Romei fii; c'aveți inimă de Dac; și că sunteți frați de cruce, cu cei de la Mărășești! Și în tocmai precum ei, în lunca dela Siret, în o luptă neegală fiind în număr mai mic, au strigat dușmanilor din față, ca și fugarilor din coastă „P'aicea, nu se trece" și au ținut a lor cuvânt; tot astfel și voi, când din cele patru colțuri ale țării, de la Nistru, de la Tisa, din Carpați și de la mare sună goarna chemării, ca un singur om să vă treziți și să strigați pe la hotare „Prin România nu se trece". Și atuncea noi cei bătrâni, de om închide ochii pentru somnul veciniciei, vom șopti rămasul bun, spunând: *„Doamne! Mândru sunt, că sunt Român!"*

Astăzi, voi ați înfăptuit aicea sindicatul național al salinelor din Dej. Pilda voastră străbate cu iuțala gîndului peste munți și peste dealuri, prin planurile înălbite de mantaua iernii. Dar această pildă, are o însemnătate mult mai mare în împrejurările actuale: Pe cînd în capitală mâni nelegiuite aruncă bomba în plin parlament și ucid mișelește pe aleșii țării, pe miniștri și episcopi; și aruncă jalea în lume și necinste pentru neam; voi de aicea aruncați-și sămânța rodnică pentru înfrățirea muncei

---

tratament neomenesc, ori de speculă nerușinată, greva este o armă eficace, care dă bune rezultate, însă și în cazul acesta cu condiția ca prin grevă să nu se ceară de îndeplinit lucruri, ce trec peste marginile posibilului. Căci atunci ea ar duce la dezorganizarea și ruina unei industrii sau unei ramuri productive a economii naționale, ajungându-se prin aceasta pe deoparte la micșorarea puterii productive a țări, iar pe de alta la rămânerea fără de lucru a unui număr oare care de lucrători deja formați, deja specializați în meseria desorganizată prin grevă.

Și doamne, multe sunt cazurile în care greviștii au cerut lucruri peste puterile omenești actuale de îndeplinit, ba cu privire la plată, ba cu privire la orele de muncă. Și să mi se ierte dacă eu cred că dacă nu se va ajunge la priceperea adevărată a lucrurilor, unii dintre ei împinși de duhul ambițiunilor rele nu se vor opri cu cererile lor la nici-o limită.

Așa de o pildă, dacă lucrătorilor le-ar veni mâne gust să ceară să muncească și mai puțin decât 8 ore pe zi, de pildă 6 ore, ori prin o ambiție rău înțeleasă și mai puțin; nu numai că puterea de producție a țării s'ar reduce în aceeaș măsură, dar s'ar ajunge la complecta desorganizare a tot ce este organizație socială în stat.

Inchipuiască-și ori și cine ce s'ar întâmpla cu călătorii unui tren, care plecând dintr'o stație, după 6 ore de mers, trenul ar fi scurt oprit. ori unde s'ar găsi, căci amploiații și-au împlinit cele 6 ore de muncă și călătorii își vor continua drumul a doua zi la ora indicată pentru lucru.

Să ne închipuim acum că felul acesta rău înțăles al grevei, l'ar aplica și muncitorii intelectuali. Așa de pildă un medic de spital care sosește la lucru, vede bolnavii, inspectează mersul lucrurilor administrative și începe o operație, pe care la ora fixă de repaos o lasă neisprăvită, ca se o termine a doua zi, căci toate ajutoarele la-u părăsit și acum fiind și el sindicalizat la ora fixă pleacă și el la odihnă.

Până astăzi, greva n'au încercat-o de cât muncitorii cu brațele, ei fiind mai puțin luminați asupra gravelor urmări pentru bunul mers al societății, nu și de muncitorii intelectuali.

S'a zis de multe ori că, greva intelectualilor nu se va simți de loc și la prima vedere așa și pare a fi; căci greva măturătorilor de stradă se simte imediat, prin mirosul murdăriilor neridicate; pe când, de pildă greva medicilor, din statul sănătății orașului, nu se simte imediat. Dar vai, după câteva zile, săptămâni, ori luni se va simți amarnic și de data aceasta, mult mai greu de îndreptat, când din cauza lipsei de control a măsurilor higienice, bolile și molimile de tot felul, ar începe a secera cu duiumul viețile omenești.

Tot astfel greva profesorilor și inginerilor, ar trece mai puțin simțită decât aceea a brutarilor sau funcționarilor de la căile ferate, dacă un intelectual ca Marconi s'ar fi pus în grevă și ar fi zis: nu vreau să mai lucrez la găsirea mijloacelor de aplicare comercială a telegrafiei fără fir, invenția ar fi rămas și azi o simplă experiență de laborator și toți greviștii dela serviciul poștei și al telegrafului, n'ar fi fost în stare să facă ce a făcut un singur muncitor intelectual de felul lui Marconi și alții, cari prin invențiile lor le-au procurat noi mijloace de trai claselor muncitorești de tot felul.

O bună și sănătoasă organizație socială, cere ca toate puterile de muncă ale neamului, grupate pe specialități și pe trebuințe, să conlucreze armonic, toate laolaltă și cu toată energia de care ele dispun pentru îndestularea tuturor trebuințelor comune; așa după cum organele corpului omenesc lucrează toate în mod armonic, pentru satisfacerea tuturor trebuințelor noastre fizice și mintale.

Și după cum fiecare din noi simțim în tot corpul nostru lipsa de muncă, chiar și numai a uneia dintre aceste părți; ca: stomac, plămâni, inimă, mâni, picioare, cap etc, tot așa și greva sau mai bine zis lipsa de la muncă a unei singure categorii de muncitori: ca de pildă a celor dela poștă, dela brutărie, dela C. F. R., dela Uzinele de apă și electricitate, dela școalele de tot felul, dela minele de sare, etc. etc., produce o turburare adânc simțită de întreaga societate a neamului nostru. Dar când stomacul, inima, plămânul, ori picioarele nu mai funcționează bine, ca să zicem așa, când'ele se pun în grevă, mergem la doctor, și dacă ele nu reiau lucrul normal, după un tratament simplu cu oarecare doctorii; atunci intervine cuțitul chirurgului care taie și dă afară din corp partea rea.

De ce n'am face și noi tot așa cu cei ce înveninează omenirea dintre diferitele clase de muncitori ale neamului?

De ce n'am da afară dintre noi pe cei ce seamănă cangrena socială; pe cei care în loc de armonizarea și îmbunătățirea traiului și tratamentului în mod drept și proporțional și cu munca depusă și cu lucrul făcut de fiecare; pe cei ce propovăduiesc numai învrăjbirea și nerespectarea dreptului ce avem fiecare la munca la care ne pricepem după puterile și învățătura fiecărula; pe cei cari propovăduesc nerespectarea familiei și a avutului ce fie care ș-a agonisit?

Căci judecata acestora este tot atât de falșă, ca și sufletul lor cătrănit de răutate.

Oare, s'au gândit acești netrebnici propovăduitori, când cer de pildă egalizarea averilor, că din cauză că oamenii nu sunt toți egali ca putere de muncă, chiar de adoua zi după egalizare cei leneși și nărăvași o să înceapă să-și vândă averea celor ce au învățat s'o strângă; iar cei mai slabi de putere vor munci mai puțin și prin asta vor câștiga mai puțin de cât cei mai muncitori și mai pricepuți?

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8. 28

INFORMAȚII

Se svonește că Generalul Averescu a oferit un portofoliu în cabinet d-lui Mihali președintele Comisiei de unificare din Cluj.

*

Tratativele între partidul Național și între Partidul Poporului s'au întrerupt în urma unor neînțelegeri ivite între șefii ambelor partide.

*

Duminecă a avut loc un serviciu religios în capela reg. 83. Infanterie pentru pomenirea victimelor odiosului atentat dela Senat.

In afară de public, au luat parte autoritățile civile și militare și școlile.

După oficiarea slujbei religioase, arh. N. Ivan rostește o cuvântare prin care arată toată lașitatea și uriciunea actului, și consideră victimele ca niște jertfe. „Furtuna anarhiei care vrea să vină asupra țării noastre, spune d-sa nu va avea nici un efect dacă nu va găsi fărâmițată ca și nisipul mării dragostea noastră de patrie, ci o va afla închegată ca granitul.

zidiți temelia fericirei; curățiți hoerul avuției; înălțați neamul; iubiți Patria! Să trăiți!

Ziua cea de azi să fie deasemenea zi de sărbătoare! Ziua întregei muncitorimi din România, fie muncitori cu brațele fie muncitori cu creerul. S'o serbăm deci cu toții, cei ce ne-am adunat aici!

Să sărbătorim această zi de astăzi, ca zi de înmormântare a speranțelor discrete, a credințelor orbite! Și să salutăm ziua cea de mâini ca zi de închegare a întreg neamului Român.

Să sărbătorim ziua cea de azi, ca zi de adormire vecinică a vrajbei, a dușmăniei! Și să salutăm zorii dimineții de mâini, ca zorii de unire; de unire desăvîrșită, într'un singur gînd, într'un singur suflet... românesc!

Și acum uniți a voastre glasuri, cu glasu-mi de bătrîn, și împreună să strigăm, din toată puterea noastră; „Trăiască munca! Trăiască muncitorii! și în special muncitorii dela Dej!

Printr'o ordonanță dată de comandamentul corpului 6 Armată se interzice particularilor să poarte arme fără știrea autorităților. Funcționarii C. F. R. și poștă rămân mobilizați.

*

Primăria a angajat 70 lucrători pentru curățitul zăpezii de pe străzi.

*

D-l Hossu, directorul regional C. F. R., pleacă astăzi la București, în vederea noii organizări a C. F. R. din Ardeal.

*

D-l Cudalbu ministrul agriculturei va sosi zilele aceste la Cluj, în vederea expropierei.

*

Comisiunea centrală a transporturilor din București are însărcinare să hotărască și asupra repartizării vagoanelor din Ardeal.

*

Reuniunea comercianților, meseriașilor și industriașilor români din Cluj a trimis d-lui gen. Averescu următoarea telegramă de dezaprobare a odiosului atentat dela Senat:

„Reuniunea Comercianților, industriașilor și meseriașilor Români din Cluj, regretă pierderea Exelențelor Lor, cu ocazia atentatului, și condamnă cu asprime aceste procedee mișcleștî.

Exprimă bucurie că Exelența Voastră a scăpat neatinsă împreună cu celelalte excelențe și roagă Pronia Cerească să vă aibă în grije și în viitor, pentru binele și fericirea țării".

*

Directorii regionali C. F. R. din Ardeal au fost convocați la București pentru a hotărî în privința repartizării bugetului și materialului rulant prin înființarea noilor direcțiuni regionale C. F. R.

*

Ministrul de externe austriac oprindu-se eri la Cluj din cauza ciocnirei de trenuri dela Turda-Ghirișî, va pleca astăzi la București cu un vagon special.

In vederea aglomerației de pachete și bagaje pentru sărbători, se va atașa la fiecare tren personal 2 vagoane de marfă.

*

La comisia pentru fixarea dărilor, s'a prezentat o delegație de la asociațiunea proprietarilor din Ardeal, care a designat un membru în această comisie.

*

Ziarul socialist cotidian „Küzdelem" apare în localitate începând de ieri.

*

Toate țările vecine României vor înființa câte un consulat la Cluj, cu aceleași atribuțiuni ca și cele din București.

*

Se va muta la București zilele acestea sediul partidului democrat unguresc din Ardeal.

*

Pentru tipografi s'a deschis la Timișoara un curs de limba română.

*

D-l Dr. I Evian, secretar general al industriei și comerțului și-a înaintat demisiunea, fiind numit director al Băncei Generale din București.

*

D-l Dr. Barbu, comisar general la cuartiruirea din Cluj, a demisionat din acest post pe ziua de eri.

*

Am cumpărat prima fabrică din Ardeal de mărfuri și perii. La atragem atențiunea acelora, car au ceva pretențiuni dela ant cesorii noștrii Frații Wettonștein, ca în decurs de 8 zile să le însinue în Str. Vasut No 4, căci insinuările după acest termen nu le mai luăm în considerare.

*

La Borșa se așteaptă Misiunea română. **Din Budapesta se comunică că acolo încă nu au sosit Misiunea Română. Ministerul de răsboi și de externe ungar au trimis doi delegați la Stațiunea Borșa întru întimpinarea Misiunei române.**

*

Șeful misiunei jugoslave din Budapesta a declarat că pricina triumfului comuniștilor la alegeri e răsboiul în urma căruia populația jugoslavă a sărăcit.

*

Mejestatea Sa Regina Maria a acceptat prea grațios președenția de onoare la Societatea invalizilor, văduvelor și orfanilor de răsboi din Arad. Acordarea acestei inalte favoare s'a adus telegrafic la cunoștința președenției societății.

*

D-l Mihali președintele comisiunei de unificare a plecat la București fiind chemat telegrafic.

*

Eri și-au dat demisia 4 agenți secreți din cei mai buni, motivând că nu pot trăi din salarul ce primeau care este de 280—300 lei lunar.

*

Duminecă 19 Decembrie 1920 va avea loc în sala Reduta la ora 3 p, m. a 7-a șezătoare culturală la care sunt chemați toți muncitorii de orice naționalitate. Va vorbi domnul Tripon despre „Munca în trecut și în prezent" vor cânta: d-șoara Mimi Nestorescu și d-l Apostolescu dela Opera Națională din Cluj și vor declama d-nii Stănescu Papa și Calboreanu artiști societari ai Teatrului Național din Cluj.

Senzațională descoperire a unei bande de falsificatori de monedă

Organizație pe întreg continentul. — Cehoslovacia ruinată prin cecurile false. — Cum oi erau? — Cum au fost prinși? — Cecuri în valoare de 300 milioane lei falsificate. — Evederea unuia dintre ei. — Premii de milioane pentru prinderea lor. — Patru milioane și jumatate pe patru Kgr. sare.

Acum câteva zile a fost descoperită în orașul nostru, o mare bandă de falșificatori de monedă și în special de cecuri, dela diferite bănci din Ceho-Slovacia și America. Această bandă a operat în toate țările din Europa, dar, mai ales în Austria, Germania, Franța, Italia, Ceho-Slovacia și Ungaria.

Au falșificat cecuri americane de câte 1000 dolari fiecare, pe care le schimbau la diferite bănci. Au avut prevederea să fixeze pe dosul fiecăruia numele băncei unde urma să fie schimbat cecul.

Au falșificat apoi coroane (socoli) ceho-slovace de câte 5000 coroane.

Din această bandă de falșificatori formată din 20 de membrii, a fost prins unul, anume Figler Andor, la Oradea-Mare unde a vrut să vândă niște socoli și cecuri americane. Cerând prea mult s'a iscat între el și cumpărător o mică discuție, care a deviat într'un început de ciartă. Intervenind un agent, a fost arestat. La cercetările făcute asupra lui, s'a *găsit un bloc de 150 blanchete de cecuri americane de 1000 de dolari fiecare era, câteva zeci de mii de socoli și niște stampile cu care falșificau banii și cecurile.* Din cercetările următoare a mai fost prins, aci în Cluj, un tovarăș al lui Figler anume Hormot Lajos. La locuința sa din strada Rákóczi 20 s'a găsit 60 de cecuri, á câte 1000 dolari și o sumă importantă de mărci germane de asemenea falșificate.

Acest din urmă, circula sub numele de *Baron Ceri Ladislau* având legitimația corespunzătoare falșă.

Datorită enormelor sume de bani falși, de care dispuneau acești extraordinari excroci internaționali, trăiau într'un lux cu adevărat princiar.

Vom povesti mai la vale mijlocul pe care l'a întrebuințat d-l Kendi, un distins comisar al siguranței locale, pentru a scoate dela Figler senzaționalele declarații, ce le vom publica mai jos. După ce Figler a fost arestat la Oradia, a fost adus în Cluj. Aci d-l șef al siguranței a însărcinat pe d-l Kendi să intre în intimitatea lui Figler, pentru a-l putea stoarce cât mai multe destăinuiri. Pentru ajungerea acestui scop, d-l șef al siguranței a permis d-lui Kendi să scoată pe Figler din arest și să ia masa cu el la New-York.

La masă, din discuții în discuții d-l Kendi i-a spus că a fost Locotenent de Husari la Budapesta. La acestea Figler, într'un moment de expansiune

---

Ce rost mai are egalizarea atunci, când din cauza aceasta ar trebui s'o faci și s'o refaci în fie care zi?

Apoi, drept este ca cel muncitor și harnic să nutrească prin puterile lui de muncă și pe cel leneș? . . .

Drept este ca cel econom să hrănească și pe cel ce-și risipește câștigul zilelor muncite în chieluri prin cârciumi, lăsându-și muierea și copii flămânzi, goi și fără adăpost?

A urma sfaturile acestor nemernici, ar însemna să lăsăm să domnească lenea, viciul, stricăciunea și imoralitatea în societate, în locul muncei, cinstei, demnității și moralității. Și într'o țară ca acea a neamului Românesc, în care părinții noștri, moșii și strămoșii noștri, au trăit muncind cinstit și demn, păstrând cu sfințenie și cu credința în Dumnezeu cinstea casei și a neamului și de pe urma cărora puternicul Stat ne-a făurit cu frumoasele zile de unitate națională ce vom trăii de azi încolo. Intr'o țară ca a noastră al cărui pământ este sfințit cu sângele unor astfel de mucenici, n'au ce căuta acești netrebnici, acești propovădutori de vrajbă între frați, de pe urma căreia ar profita numai dușmanii neamului nostru, în punga cărora ei și-au lăsat sufletul zălog pentru murdara plată ce au primit.

Dar să ne bucurăm, că lumina adevărată începe să lumineze mințile căci din toate părțile se aud vești bune, și anume ne vine steavi îmbucurătoare că muncitorii români se strâng, se grupează, se adună în jurul tricolorului ce simbolizează dragostea neștirbită a tuturor pentru neam și țară. Și va fi de tot neamul binecuvântată ziua în care s'ar ajunge ca în fie care colțișor al țării noastre, muncitorii români de toate categoriile, s'ar grupa, s'ar uni frățește, ca nu numai să țină piept porniriior rele ale celor ce ne urăsc și ne invidiază prosperitatea; dar să și lupte din toate puterile, spre a scoate și stârpi pentru totdeauna dintre noi buruiana rea și cangrena cu care ea caută să distrugă temelia așezămintelor neamului nostru.

Și pe calea aceasta, începutul bun s'a și făcut de către muncitorii salinelor dela ocna Dejului. Cinste lor!

Se repetă înștiințarea că adunarea de constituire a Casei de economie și credit a Corpului didactic din Transilvania se va ține cu siguranță Duminecă, 19 Decembrie, ora 11 a. m, în sala de conferințe a liceului Gh. Barițiu.

*

In orașul Arad s'a pornit o vie mișcare pentru ridicarea unui monument al unirii în locul unde se află azi statuia lui Kossuth.

In fruntea acestei mișcări stă D-l D. V. Goldiș.

*

Ancheta la gara Turda-Ghiriș nefiind încă făcută dăm câteva lămuriri primite dela direcțiunea regională C. F. R.

Ciocnirea s'a produs la orele 5 dimineață. Trenul militar ce venia dinspre Turda, a intrat cu viteză în stație de și semaforul arată că stația nu primește trenul. In viteza lui a ciocnit trenul de marfă care manevra în stație. Mecanicul trenului militar a dispărut. Sunt 3 soldați morți, și 43 răniți. Prin sfărâmarea vagoanelor au murit 38 cai ce se aflau în tren. Linia a fost curățită până la ora 12 a. m. când s'a putut relua comunicația.

*

Focul de eri noapte, din str. Garai 50, la locuința unui comerciant, a distrus un grajd și o bucătărie. Din cauza vântului s'a întins la o locuință vecină, unde a distrus acoperământul. Paguba trece de 20 mii lei. Din cercetările făcute de poliția locală, s'a constatat că focul a luat naștere din neglijență.

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana", Cluj, Piața Unirii 7.

In urma intervenției d-lui Guiu comisar Guvernal pentru controlul locuințelor din Ardeal prăvăliile care au fost date negustorilor români din Ardeal, vor rămânea definitiv închiriate, tot aceloraș, deși s'au făcut mari intervenții din partea unor interesați.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2. (29

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14. (51)

*

Astăzi s'a început la Universitate examenul de specialitate a profesorilor cursiști.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32. (61)

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea" tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se va abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a. c.

Curierul Spectacolelor

Cinema Egyetem:
Joi, Vineri: *Amazona în flăcări.* Atracție!
Sâmbătă, Duminecă: *Valse Bleu.* Piesă romantică.
Duminecă la ora 10 a. m.: *Reprezentație pentru copii.*

Cinema Urania:
Joi, Vineri: *Valse Bleu.* Premieră!
Sâmbătă, Duminecă: *Regele Abisului.* Film polițist-criminal.

Cinema Apollo:
Joi: *Trecutul.* Dramă.
Vineri, Sâmbătă, Duminecă: *Regina Păpușilor.* Film cu mica Mary Osborne. (11)

Situaţia internaţională

In sfârşit regele Constantin s'a imbarcat la Brindişi pe vasul amiral „Averoff" pentru a veni la Atena, în urma telegramei primite din partea guvernului grec.

Poporul Grec şi-a văzut visul cu ochii, scumpul Constantin reveni în fruntea scumpului său popor. Aliaţii au şi început acţiunea lor anunţată. Drachma scade vertiginos şi Grecia-Mare e în plină criză financiară. Nu sunt bani nici pentru plata funcţionarilor n ci măcar pentru plata soldaţilor şi ofiţerilor. Venizeliştii se folosesc de aceste împrejurări nenorocite, pentru a face propagandă contra lui Constantin. Din această cauză au loc numeroase ciocniri între aceştia şi constantinieni.

Skupcina s'a deschis printr'un discurs a lui Pasici, care a arătat necesitatea unei păci interne cât mai durabile, pentru a permite realizarea operei de unificare şi reconstrucţie. Au lipsit ţărăniştii croaţi de sub şefia lui Ratici, care nu recunosc parlamentul din Belgrad de oarece sunt pentru republica croată.

După cum vedem tulburările interne din Jugo-slavia vor continua, înteţindu-se din ce în ce. Republicanii croaţi şi comuniştii prin agitaţia, pe care o vor întreţine în popor, vor împedica opera constructivă a guvernului, dacă guvernul nu va lua măsuri drastice.

Dată fiind firea independentă şi puţin cam anarhică a sârbului aplecarea către comitagism a acestuia, putem fi siguri de continuarea tulburărilor în Jugo-slavia.

---

sufletească, îmbrăţişând pe d-l Kendi, îi spune că şi el a fost Locotenent de Husari şi că îl cunoaşte dela Budapesta. Se făcuse acum, un început de intimitate între ei. D-l Kendi îşi juca rolul admirabil. După câteva minute Figler face d-lui Kendi propunerea următoare: „Având un cec de 1000 dolari la Oradia-Mare depozitat la mama mea, Str. Comandantului 1, îţi propun să-l aduci aici şi să-l schimbăm la bancă".

A doua zi tot la N.-York, Figler spune că are mai multe cecuri de dolari falşi şi că ar fi o bună afacere dacă aducându-i aici i-ar schimba. Pentru aducerea cecurilor dela Oradea, urma ca să meargă soţia d-lui Kendi cu o scrisoare secretă din partea lui Figler către mama lui. La această propunere d-l Kendi a cerut câteva ceasuri de gândire, în care timp, consultându-se cu superiorii săi, au hotărît să nu trimeată pe nimeni la Oradea, şi ca să trimeată Figler o scrisoare către mama lui, ca să vie ea cu cecurile la Cluj. Propunerea a fost primită de Figler şi scrisoarea trimisă la Oradea. Mama lui Figler auzind că fiul său e în urmărire, a refuzat să deie cecurile.

După trimiterea scrisoarei la Oradia, într'una din zile când d-l Kendi se ducea la masă la New-York împreună cu Figler îl observă pe Figler făcând din mână semnele alfabetului morse către un trecător, mai târziu acest trecător a fost arestat şi nu era altcineva decât un tovarăş al lui Figler anume Hormot László.

A doua zi la cafeneaua New-York, după ce a pus pe D-l Kendi să jure că nu va spune la nimeni secretul ce-i va încredinţa, i-a recomandat pe susnumitul Hormot căruia i-a fixat o întâlnire pentru seara la ora 11 când va veni şi *„amicul Kendi"*. Seara la promenadă întâlnindu-se toţi trei, Figler se plângea-lui Hormot că e arestat după care îi pune următoarea întrebare: *Unde e prinţul nostru Horvat Manhert?* Hormot îi spune că prinţul e în Elveţia şi că din toată *asociaţia* nu e arestat nici unul afară de Figler.

D-l Kendi prin diferite atitudini şi promisiuni inspirându-le încredere, a reuşit să le intre în toată intimitatea, fapt, după care a putut scoate dela ei destăinuiri fantastice, pe care le dăm mai la vale.

D-l Kendi îşi continuă rolul cu măestrie!

Iată câteva din operaţiile acestei bande internaţionale:

1. La Wiena unde duceau un lux princiar, angajează un negustor căruia îi propune cumpărarea a câteva zeci de vagoane de sare cu preţ foarte avantajos.

I-se aduce ca probă câteva kgr. de sare. Negustorul primeşte târgul. După câteva zile Figler se prezintă la cumpărator cu nişte telegrame şi facturi dela vamă, falşificate prin care se adeverea că sarea se găseşte la graniţă şi le remite, cumpărătorului, împreună cu o procură legalizată în regulă, cerându-i banii cuveniţi. Cumpărătorul, nevrând să scape o afacere aşa frumoasă din mână, (sarea era extrem de eftină) achită imediat suma de 4 milioane lui Figler, crezând că telegramele şi facturile sunt valabile, Figler încasează bani şi o sterge din Wiena.

La Berlin au introdus printr'o gaură făcută în geamul dela odaia de dormit a unui milionar o cantitate de cloroform, adormind pe toţi cei din casă, după care a furat din casa de fier suma de 6 milioane.

La Roma Figler se presintă la o bancă cu o scrisoare falşă, ca din partea unei bănci din Londra, prin care se cerea băncei din Roma, să puie la dispoziţia lui în calitatea de subdirector al băncei din Londra câteva milioane *în contul băncei*, având a executa o *afacere a băncei*. Directorul băncei din Roma, neîncrezându-se a telegrafiat la Londra. Aici banda avusese precauţia să se organizese de minune, angajând pe un tovarăş al lor la poştă care, prinde telegrama şi răspunde în numele băncei că e adevărată propunerea lui Figler şi că *în contul ei* să libereze banii. In urma acestui răspuns banca din Roma solvează 2 milioane şi jumătate.

După povestirea acestor exocrcherii, propune lui Kendi rugându-l să schimbe câteva zeci de cecuri a 1000 dolari la banca Marmorosch Blank & Comp. şi Centrala. Cu banii luaţi urma să plece toţi trei la Bucureşti şi să-şi facă legitimaţii cum că sunt însărcinaţi de Horthy cu înfiinţarea unui consulat pentru paşapoarte, în Bucureşti.

Un astfel de consulat a fost făcut şi la Paris dar au fost suspectaţi şi au scăpat prin fugă.

La acestea Kendi ca se le câştige şi mai mult prietenia să opune, spunând că ar fi riscant şi că mai bine ar fi ca după ce vor ridica banii dela centrală şi Blank să fugă în străinătate.

Se fixase ridicarea banilor pentru a 3-a zi. A doua zi însă d-l Kendi în înţelegere cu superiorii săi l-au arestat. La interogatorul convenit de mai înainte să îl facă d-lui Kendi, acesta după oarecare ezitare simulată declară tot ce a vorbit cu Figler.

In urma D-lui Kendi începe şi Figler să facă noi declaraţii.

Mai târziu cu câteva zile a fost arestat şi un al treilea complice, un anume Trenk, căruia spunându-i-se că Horvat şi Figler au declarat contra lui, a început şi el să declare contra lor.

Din alte declaraţii a susnumiţilor excroci, s'a aflat că Horvat a excrocat pe Bela Kuhn cu suma de 2 milioane pentru propagandă şi pe Friedrich Istvan cu 1 milion pentru acelaş scop.

Tot din declaraţiile lor s'a aflat că şeful lor care este Horvat Menhert trăeşte sub nume falş de prinţ, în Elveţia.

Când a fost arestat, Figler a declarat că dacă nu-l eliberează declară greva foamei pe care a şi ţinut'o 4 zile.

S'au pus premii de milioane pentru acei care vor da de urma lor pentru a pune capăt acestor exerocherii.

In timpul discuţiilor care au avut loc între Figler şi d-l Kendi, Figler i-a spus că dacă şeful lor din Elveţia ar şti că el e arestat ar răscoli tot pământul şi l'ar scăpa.

Din nenorocire chiar aşa s'a întâmplat căci Figler a evadat din arestul dela procuratură. Atragem cu toată seriozitatea atenţia celor în drept asupra soldaţilor care fac gardă la arestul parchetului care sunt numai unguri şi datorită neglijenţii lor a evadat acest excroc internaţional. E un adevărat scandal cele ce s'au petrecut cu evadarea lui Figler şi cerem cele mai severe şi grabnice măsuri contra celor vinovaţi.

Totalul sumei câştigată prin diferite excrocherii şi falşificări de către această bandă se ridică la o respectabilă sumă de câteva zeci de milioane. Ş. P.

TELEGRAME

Telegrama guvernului elen către regele Constantin.

San-Paolo, 15 Dec.

Guvernul a telegrafiat lui Constantin rezultatul referendului, anunţând că o escadră de vase de războiu pleacă imediat spre Veneţia unde va aştepta pentru a transporta pe regele în Grecia.

Guvernul a comunicat miniştrilor puterilor antantei o notă, arătând că majoritatea oamenilor politici sunt devotaţi lui Constantin şi accentuază din nou amiciţia şi dorinţa guvernului grec dea lucra alături de Aliaţii.

Reîntoarcerea exregelui Constantin.

Lyon, 15 Dec.

Presa franceză anunţă că exregele Constantin s'a îmbarcat Miercuri pe bordul crucişătorului „Averoff" la Brindisi. Situaţia financiară a Greciei este critică. Lipsesc bani pentru a plăti soldaţii. Se anunţă incidente între regaliştii şi venizeliştii.

Dela Consiliul superior de războiu francez.

Lyon, 15 Dec.

Consiliul superior de războiu care a ţinut deja o şedinţă lungă Sâmbăta trecută, s'a reunit Luni dimineaţă în Elisée sub presidenţia lui Millerand. Consiliul a acceptat în unanimitate proectul legii militare, acela care a fost indicat de către guvernul curţii în şedinţa consiliului de miniştrii din 16 Noembrie. Consiliul apărării naţionale se va întruni după amiazi.

Deschiderea Adunării Naţionale din Jugoslavia.

După informaţiunile ziarului, „Les Debats" deschiderea Adunării naţionale jugo-slave s'a făcut în mijlocul unei mari afluenţe. Pasici a rostit o scurtă cuvântare care a fost primită cu aplauze. Comuniştii au asistat la şedinţă, însă grupul Radici lipsea.

Ultime informaţii

Eri noapte Prinţul George al Greciei a plecat dela Cotroceni cu un tren la Constanţa unde s'a îmbarcat pe un torpilor grec care-l va duce la Pireu.

La gară a fost condus de M. S. Regina, A. S. R. Prinţesa Elisabeta, miniştrii de interne şi războiu.

*

Un cutremur de pământ s'a produs în Albania. Până acum sunt peste 200 de morţi.

*

Se comunică din Calcutta că Georges Clémenceau s'a restabilit.

*

D-nii Iacob şi Neculai Radu, fraţii episcopului ucis la Senat, au fost primiţi în audienţă de M. S. Regele.

*

Samsarii internaţionali agită ideia moratoriului extern care ar da lovitura de graţie creditului ţării. Guvernul pare înclinat să-i asculte.

*

Corpul senatorului Spiru Gheorgiu, căruia i-s'a făcut de asemeni funeral naţional a fost depus în biserica Sf. Gheorghe, drapată în întregime în negru.

Serviciul religios a fost oficiat de vicarul Platon Ciore.

Colonelul Cezărescu, adjutant regal, era trimis din parte M. S. Regelui, d-na Simona Lahovary din partea M. S. Regina.

Au ţinut cuvântări domnii: Trancu, senator Tănăsescu, deputat Ioanitescu, Argetoianu.

Regele şi Regina au trimis coroane.

Eri au sosit în Capitală venind dela Sinaia Principele Carol şi Principesa Elisabeta.

In privinţa stării răniţilor de pe urma atentatului dela Senat ştirile sunt bune. D-l general Coandă a scăpat de orice pericol. Episcopul Nifon merge spre bine. De asemenea episcopul Ciorogariu care acum doarme liniştit, a recăpătat pofta de mâncare şi a părăsit patul pentru a face pansamentele. Nu i se va mai amputa braţul.

Ancheta în privinţa atentatorilor continuă. Cei arestaţi până acum refuză orice lămuriri. La poliţie se primeşte o ploae de denunţuri.

*

Pe linia ferată Bucureşti—Giurgiu s'a întâmplat o nenorocire. Sunt doi morţi.

*

D-l G. G. Mârzescu a cerut în sedinţa de alaltăeri a Camerei, în secţiune, ca să se voteze odată cu aducerea dosarului Guenther şi o comisie de anchetă contra d-lui Duiliu Zamfirescu precum şi aducerea dosarului Hennenvogel.

Deputaţii secţiunei pentru a salva situaţia preşedintelui Camerei au refuzat cererea.

*

Eri la orele nouă seara a avut loc o întrevedere între d-l Take Ionescu şi amicii săi politici, cari cer lămurirea situaţiei sale în guvern.

In acţiunea de dezaprobare a şefului, partizanii speră să convertească pe d-l Titulescu.

*

Camera şi Senatul şi-au suspendat şedinţele din cauza înmormântărei senatorului Spiru Gheorghiu.

*

Cursul leului la Paris 22.75 centime.

Concesionarea atelierelor C. F. R.

D-l deputat G. G Mârzescu a trimis Sâmbătă d-lui prim-ministru general Averescu, scrisoarea următoare:

Domnule prim-ministru!

Comunicate oficiale şi informaţiuni oficioase, publicate prin ziare, anunţă că Onor. Consiliu de miniştri a decis concesionarea atelierelor căilor ferate la streini, sub forma deghizată a unei „colaborări" sau a unui pretins „contract de muncă". In asemenea situaţie desvoltarea interpelărei ce am avut onoarea să vă adresez atât D-voastră, cât şi d-lui ministru al comunicaţiilor, în şedinţa adunărei deputaţilor de la 6 Decembrie, nu mai poate suferi nici o întârziere. Interesele economice, financiare şi de apărare naţională ce se leagă de această chestiune, sunt prea mari, pentru ca ea să nu fie adusă în discuţiunea adunărei, înainte de semnarea contractului de concesiune. In consecinţă, Vă rog, Domnule Prim-ministru, să binevoiţie pe de o parte a dispune, să mi-se pună imediat la dispoziţia actele ce am cerut în şedinţa de la 6 Decembrie; iar pe de altă parte, ca în înţelegere cu d-l ministru al comunicaţiilor, să conveniţi ca să-mi desvoit interpelarea cel mai târziu în cele trei zile ce vor urma depunerei actelor la cancelaria Adunărei, în orice caz înainte de semnarea constractului de concesiune.

Primiţi etc.

G. G. Mârzescu.

Scrisori cu acelaş cuprins au fost adresate de d-l G. G. Mârzescu şi d-lui general Văleanu, ministrul comunicaţiilor şi d-lui Preşedinte al Adunărei deputaţilor. In aceste din urmă scrisori d-l G. G. Mârzescu menţionând actele ce a cerut la Camera, prin interpelarea privitoare la concesiunea atelierelor C. F. R., a ţinu să lămurească pentru a evita orice întârziere; că în actele cerute să se cuprindă şi proiectul de contract ce d-l Ministru al comunicaţiilor a ordonat serviciului atelierelor să întocmească şi întâmpinarea inginerilor atelierelor făcută cu acest prilej în fine şi textul demisiunilor inginerilor din serviciul atelierelor C. F. R.

Dare de samă şi mulţamită publică

„Cununa Surorilor de Crucea Albă" exprimă recunoştinţa sa persoanelor, cari prin concursul lor binevoitor au contribuit la succesul festivalului „Ciprian Porumbescu". Venitul curat al acestei serbări este de 5417 lei 75 bani, din cari suprasolviri dela soc. „Colegialitate" 100 lei, dela d-nii dr. Boila 100, dr. Wilt 40, dr. Tamaş 20, dr. Marta 20 lei. Ulterior s'a încasat dela d-l col. P. Babeiu ca „rescumpărare de bilet" 100 lei; cărora asemenea li-se aduce călduroase mulţămite.

ANNA A. POPP
presidentă.

Inmormântarea Episcopului Radu

Vagonul mortuar cu rămăşiţele pământeşti ale mult regretatului Episcop Radu, a sosit Marţi la orele 4 dimineaţa cu un tren special, însoţit de un număr de persoane oficiale, printre care sunt P. S. S. Mitropolitul Suciu al Blajului, Episcopul Hossu al Gherlei, Episcopul Frenţiu al Lugojului, dl. Teodor Mihaly Ministrul Ardealului din partea guvernului, Ilie Daianu vicepreşedintele Camerei din partea Parlamentului, vicarul Radu fratele defunctului, şi alţi.

La orele 8 şi jumătate pe peron se aflau toate autorităţile, civile şi militare cu şefii lor, Corpul ofiţeresc, Generalii Olteanu, Arion şi Moga, Colonelul şef de Stat major A. Negulescu, Colonel Constantinescu-Bancia inspector G-l Ad.-tiv. Colonelul Stănescu, Colonelul Boerescu Comandantul Pieţei, Coloneli Goţui, Râmniceanu, şefii cultelor bisericeşti, episcopul romano-catolic ungur contele Széchenyi, şcolile, corpul didactic, Clerul, familia episcopul Radu şi un mens public.

Deschizându-se vagonul, sicriul a fost scoborât şi aşezat pe un catafalc. P. SS. Mitropolitul Suciu, episcopul Hossu şi Frenţiu împreunat cu clerul au oficiat o scurtă slujbă religioasă, după care au vorbit cu adâncă înduioşare d-l prefect Gg. Popa din partea oraşului, d-l General Olteanu din partea armatei şi P. S. S. Mitropolitul Suciu din partea bisericii, relevând meritele defunctului, însemnătatea sa în lupta pentru românism şi credinţa, operile sale de binefacere şi vestejind odiosul act al atentatului. La eşirea din gară două pluţoane de vânători ai Corpului Vânătorilor şi două muzici militare au dat onorurile.

Apoi, formându-se un impunător cortegiu în sunetele marşului funebru profund impresionant, sicriul cu rămăşiţele pământeşti ale episcopului Radu a fost transportat, trecându-se printre şirurile de soldaţi vânători, ce dădeau ultimele onoruri, până la Catedrala episcopală greco catolică,

Numeroase coroane de flori acopereau carul mortuar şi carul înaintaş.

La catedrală a avut loc în asistenţa aceloraşi persoane cu mare ceremonie un serviciu religios, oficiat de P. S. S. Mitropolitul Suciu asistat de înaltul Cler.

La orele 2, terminându-se serviciul religios, sicriul a fost scoborît în scripta Episcopiei, unde va rămâne până la primăvară când va fi înmormântat definitiv în mausoleul familiei din comuna Fălău.

Magazinele închise, doliu arborat pe clădiri, localuri.

Serviciile publice suspendate.

S. G.

Cu prilejul înmormântărei episcopului D. Radu, Protopopul Dr. E. Daianu vice preşedintele Camerei a rostit în catedrala din Oradea-Mare cuvântarea ce urmează:

Inalţi P. Sfinţiţi Părinţi Archierei!

Jalnică Adunare!

După solemna prăsnuire de pe amvon a marelui răposat, cade-se, cred, ca şi această tribună, care are dureroasa onoare de a reprezenta aici parlamentul ţării, să-şi rostească, în numele legiuitorilor, cuvântul de veneraţiune şi admiraţiune faţă de eroul, căzut victimă în înalta sa funcţiune de legiuitor al ţării.

Răposatul în Domnul a fost nu numai un mare archiereu al Bisericei sale, ci, şi un bărbat de stat al neamului său, a fost nu numai un viguros propovăduitor al cuvântului lui D-zeu, ci şi un demn purtător al cuvântului naţiunei sale. E o datorie deci şi o satisfacţie totodata, a face această constatare în această cea din urmă clipă a fiinţei sale pământeşti, şi în acest sfânt locaş ale cărui bolţituri zugrăvite, de atâtea ori s'au înfiorat de cuvântul său palpitant de dragoste caldă pentru biserică şi neam.

Şi cum privesc cosciugul, ce cuprinde rămăşiţele sale pământeşti subt baldachinul îndoliat, mi-se pare că nu asist la o înmormântare, ci la desvelirea unui bust de marmură albă, ce represintă figura lui eroică, iluminată, pe acest soclu de lemn lustruit; şi cum copleşit sunt şi acum de impresiunea scenelor strălucite desfăşurate în Rotonda Ateneului din Bucureşti, pare că am asistat, nu la sfârşitul funebru al unui om, ci la apoteoza glorioasă a unei vieţi pline de avânt şi de fapte pentru neam.

Intradevăr, dacă privim în liniile mari viaţa marelui nostru răposat, ea se presintă ca o operă de artă, rotunzită şi armonizată în toate părţile şi în întregimea sa, ca şi care numai mâna Dumnezeescului artist Creator a putut-o modela.

Răsărit din trupina sănătoasă a ţărănimei noastre harnice şi cu frica lui D-zeu, răposatul a ştiut să se avânte prin cultura ce şi-a câştigat în şcoalele Blajului şi ale Romei străbune până la înălţimea tronului archiereesc şi, după atâtea amaruri ale robiei, a fost fericit, în viaţă a găzdui în casa şi la masa sa pe însăşi Stăpânii tronului regal român, ear la moartea sa a fost onorat atât de mult, încât însuşi Majestatea Sa Regele Ferdinand să îngenunche întru rugăciune lângă sicriul său, iar buna noastră Regină Maria, Mama răniţilor, să împrăştie cu blânda sa mână flori pe sicriul vlădicului din Ardeal, ca şi pe scriul ministrului Greceanu, boerul bun din ţara Moldovei.

Mica Biserică Unită din str. Polonă, la al cărei altar răposatul a slujit mai întâiu ca preot şi care însăşi era un rod al păstoriei sale, sa făcut în zilele acestea un adevărat loc de pelerinaj, şi la prohodul ce i-sa slujit în preajma acestei biserici a Sfântului Vasile, neputând ea cuprinde mulţimea de popor, au asistat cei mai înalţi demnitari ai bisericei de peste Carpaţi. Mitropolitul Primat şi Mitropolitul Moldovei alăturea de Nunţiul Sfinţiei Sale Papa dela Roma.

Iar Ateneul Român — acest splendid locaş al artelor în a cărui a incintă, încercase odată în zadar să spună un cuvânt de armonizare a sufletului românesc — iacă acum l'a primit cu fastul, ca într'un Panteon al Românismului, şi deopotrivă cu ministrul de justiţie, Dimitrie Greceanu, a fost prăznuit şi Archiereul Dimitrie Radu, adevăraţi „purtători de biruinţă" amândoi, adevăraţi martiri dragostei de neam şi de ţară.

In toată activitatea de ori ce fel a episcopului Radu se vădeşte o linie largă, bine rotunzită, un gest avântat şi cuprinzător, un gust pentru stilul măreţ şi înfrumuseţat, şi dacă Dumnezeu a permis, ca să i-se ceară în urmă şi acel act de suprem sacrificiu, care i-a fost moartea, peste oroarea firească ce ne inspiră mişelia atentatului, pare că întrezărim încheierea grandioasă a unei lucrări de stil mare, ca un grandios *final* al unei opere wagneriane, în care focul isbucnit din bomba criminală, învălue cu aureolă fruntea eroului, care cade pentru ca ideia ce a representat să triumfe, cum se cuvine, *lege artis*, în toate tragediile clasice.

Apoteoza ce i-s'a făcut între columnele de marmură ale Ateneului într'aurit, subt farmecul elocinţei, al cântării de cor şi al muzicei funebre, ne-a mai dat tuturor pe deasupra şi priveliştea ne mai văzută şi nevisată încă, de a vedea alături, lângă sicriul vlădicului unit, pe toţi Mitropoliţii şi vlădicii bisericei române de dincoace şi de dincolo de Carpaţi, uniţi întru aceleaşi rugăciuni şi slujbe evlavioase pentru sufletul celor ce în slujba ţării s'au săvârşit.

Această vedenie aevea pune atâta lumină mângâitoare în sufletul îndurerat al neamului nostru, încât pot să se mângâie şi rudeniile marelui răposat, fratele său Iacob şi Niculae, unul stând în fruntea preoţilor, celalalt în fruntea ţăranilor noştri buni şi cuminţi, şi să se mângâie şi Todorica, sora sa iubită, care toată viaţa s'a pus în slujba casei lui, ca să-l cruţe de atâtea mărunţişuri ale vieţii şi să se poată devota preocupaţiunilor mai înalte.

Toate acestea pot să slujească drept mângâere şi fiilor săi sufleteşti, clerului şi poporului eparchial, căruia i-a fost ca un stâlp luminos.

Căci din toate se deprinde de nou învăţătura veche a cuvântului sfântului Pavel, că oamenii mari ai neamurilor sunt unelte în mâna lui D-zeu, care lucrează prin ei. Simţim doar în mod tainic tot adevărul cuvintelor cele-a rostit apostolul neamurilor în areopagul învăţaţilor din Athena:

„In noi este Dumnezeu, în el trăim, ne mişcăm şi suntem."

Pleci deci spre vecinicie suflet coborît dela Părintele luminilor şi du-i mesajul doririlor şi durerilor noastre, şi roagă-l să trimită în locul tău, în mijlocul legiuitorilor neamului tău, spiritul armoniei şi al înţelegerii celei mângâitoare şi întăritoare!

Festivalul „Beethoven"

Marţi, 14 Decembrie a avut loc în sala Conservatorului de muzică şi artă dramatică un festival muzical comemorativ pentru Beethoven, aranjat de profesorii Conservatorului, în care s'a cântat un program bogat şi variat din compoziţiile marelui muzicant înaintea unui public foarte restrâns. Succesul moral a fost din cele mai frumoase. Asupra acestei manifestaţii culturale vom reveni în foiletonul nostru săptămânal.

Auditor.

Magazin de modă Ardelean
Calea Regele Ferdinand No. 22.
Să află în continum în magazie totfeliul de articole de modă pentru bărbaţi şi dame. 158

Situaţia financiară a Germaniei

Sub titlul „Zwangsanleihe und Reichsnotopfer" „Vossische Zeitung" reproduce şi comentează discursul presidentului băncii „Reichsbank", Havenstein.

Havenstein arată situaţia financiară a Germaniei.

Mizeria din Germania o atribuie factorilor următori:

1. a) Pretenţiunilor de despăgubire ale duşmanilor; b) speselor cu ocupaţia streină.

2. Bilanţului financiar, care trebue să iasă odată din pasivele de 5—6 miliarde Mărci.

3. Lipsei unei economii financiare sănătoase, căci azi datoriile ţării s'au urcat dela 86 la 146 1/3 miliarde Mărci. Numai dela 23 Aprilie începând se constată o urcare de 52,8 miliarde o sumă de zece ori mai mare, decât toate datoriile dinainte de răsboi. Circulaţia bancnotelor arată dela finele anului 1919 până azi de o sumă de 75 miliarde faţă de 50 miliarde din anul trecut; deci circulaţia din cele 5 luni din urmă e mai mare de cinci ori, decât întreaga circulaţie a întregului buget dinnainte de răsboi.

Havenstein nu vede o îmbunătăţire a acestei stări anormale decât într'un impozit forţat, care să se urce la 1/4 parte a averii articulare şi la 1/8 parte a capitalului industrial. Acest impozit ar aduce ţării o sumă de 20 miliarde mărci, iar pentru sumele încasate statului ar da 4% rentă.

Studenteşti

Anunţ pe toţi d-nii studenţi înscrişi la Universitatea din Cluj, să se prezinte Sâmbătă 18 Decembrie la ora 1—6 p. m. în sala Centrului la căminul studenţesc (Str. Avram Iancu) spre a-şi ridica legitimaţiile de călătorie; se vor distribui una mie legitimaţii, restul până la 2700 urmând a se distribui Luni 20 Dec. 1—6 p. m.

M. Macavescu
preş. comisiei de verificare.

Cetiţi „Infrăţirea"

Dr. ECAT. ARAMA
BOLI DE FEMEI ŞI COPII
CONS. 2—4 128
STRADA RUDOLF Nr. 13

Haine veritabile NEUMANN şi paltoane de iarnă pentru bărbaţi, băieţi şi fete din material ca dinaintea războiului să capătă la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ. 65

FIRMĂ FONDATĂ IN 1893
GOTTLIEB GRUPPER
AGENTURĂ - COMISION - REPREZENTANŢE
130 BRAILA,
Str. Sf. Petru 9.
Doreşte a intra în legături de afaceri cu domni comercianţi şi industriaşi din Ardeal, cari ar avea interese la BRAILA, mare oraş comercial şi port la Dunăre. — Corespondentă română şi germană.

Direcţiunea Regional P.T.T. Cluj

Nr. 44733—1920.

Publicaţiune.

Pentru ocuparea postului de diriginte (magistru poştal cu contract) la oficiul telegrafo-poştal telefonic din Feldioara (Földvár) judeţul Braşov, Transilvania. — Caută 400 Lei.

Retribuiţii (salarii) anul: a) 2151 Lei cheltuieli de întreţinere, 1350 Lei indemnizaţie (pauşal) de transport, pentru care va susţinea cursa poştală cu cariola (căruia) pe distanţa de chilometru 1·48 dela Feldioara, la gara Feldioara şi înapoi, zilnic de 2 ori şi dela Feldioara-Hidig-Arpatac, Valcele şi înapoi pe distanţa de 11.75 km. de 3 ori pe săptămâna conform dispoziţiunilor stabilite de către Direcţiunea telegrafo-poştală.

Magistrul poştal până la restabilirea stărilor normale va mai primi anual suma de 3000 Lei la cheltuielile de întreţinere, şi 394 Lei adaus pentru cheltuielile de cancelarie şi 1290 Lei adaus la indemnizaţia pentru transport.

Condiţii Generale:

1. Vrâsta de 24 ani, 2. cunoaşterea la perfecţie a limbei române în vorbit şi scris, 3. aptitudine fizică, 4. viaţă nepătată (să nu fi suferit pedepse penale) şi 5. terminarea cu succes a patru clase secundare, 4. cl. gimnaziale, civile etc.

Pentru ocuparea postului numit pot concura magistrii, expeditori postali, aspiranţi de expeditori şi ajutori de magistru, precum şi alte persoane cari îndeplinesc condiţiunile generale.

Concurenţii sunt datori a declara dacă sunt căsătoriţi, dacă au copii şi în ce vrâstă, dacă sunt văduvi prin moarte s'au divoţ. — Femeile măritate sunt datoare a arăta numărul şi vrâsta copiilor de sub îngrijirea părinţilor, precum şi prin acte autentificate venitul sau averea bărbatului.

Concurenţii vor înainta Direcţiunei Regionale a Poştelor şi Telegrafelor din Cluj cererea scrisă de mâna proprie, timbrată cu timbru fiscal de 1 Leu şi timbru de ajutor de 10 bani, însoţită de actele necesare până la dată de 15 Ianuarie 1921.

Cluj, la 27 Noembrie 1920.

Direcţiunea P.T.T. Cluj.

Citiţi, este foarte important!

Dacă doriţi să vă curăţeşti şi să vă coloreze hainele bine şi ieftin — să le trimiteţi la

„KRISTÁLY"
INSTITUT DE SPĂLAT CU ABURI ŞI DE COLORAT STOFE
74
Fabrica şi Centrala: Str. Munkácsi 32.
FILIALE:
Piaţa Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (F. Wesselényi M.
Strada N. Iorga Nr. 2. (Fostă Jókai)

Citiţi „Infrăţirea"

Renumita Fabrica chimică CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.
Strada Regina Maria No. 7. 22 **Str. Regele Ferdinand 25.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

UN STENOGRAFIST stud. Univ. cu praxă de birou cunoscând limba română, germană și maghiară caută aplicare imediată. Adresa la ziar sub. I.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. 101

DE VÂNZĂRE eftin un costum de haine nouă, de smoching, o pereche de cizme Nr. 40. ofițerești noui pantaloni lungi și briches, bluză ori mantea un pardisiu etc. pentru talie mijlocie. Str. Avram Iancu No. 5. etaj I. 8. p. m. 4—6. 147

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Au sosit

Becuri electrice 150 Volți 10—50 luminări, 1 ferestreu bandă 650 m/m. cu masă mobilă,

1 ferestreu circular pentru tăiat lemne de foc.

Pompe de vin cu furtun special de 1¼-1½ țoli.

Tocile de șmirghel pentru ferestrae originale „Hirschkäfer" și „Tyrolit"

Pânze de joagăr și ferestrae circulare în toate dimensiunile.

Pile de ferestrea și tot felul alte pile.

Ceasornice de control sistem „Bück".

Ferestrae pentru meteluri și tot felul de articole technice.

M. ANGHEL
Piața M. Viteazul No. 40.
161 (fost Széchenyi-tér.)

FRAȚII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.
26

Important pentru Domni și Dame
Cele mai bune ȘANURI pentru ghete și cizme face. **Petre Abrahám Fiul.** Str. Hegedüs S. No. 4. Cluj.
2

Casa cercuală pentru Asigurările Sociale Târgu-Mureș.

Nr. 2994/2270—1920.

Concurs.

Casa cercuală pentru asigurările sociale din Târgu-Mureș, publică concurs pentru ocuparea posturilor de medici notate mai jos:

1. Pentru posturi de medici curanți pentru circumscripție în orașul Târgu-Mureș și
2. Un post de medic curant pentru circumscripție externă al orașului Târgu-Mureș.
3. Un post de medic de ambulanță, șef al serviciului venerodermatologie.

Cu salariul fix clasa III. gr. 3. de 5400.-lei și ajutor de scumpete de 3250.-lei anual.

4. Un post, de medic specialist șef al serviciului de copii în orașul Târgu-Mureș.
5. Un post de medic specialist șef al serviciului de femei în orașul Târgu-Mureș.
6. Un post de medic specialist șef al serviciului de nas, gât și urechi în orașul Târgu-Mureș.
7. Un post de medic specialist șef al serviciului de ochi în orașul Târgu-Mureș.
8. Un post de medic specialist șef al serviciului de dentistică în orașul Târgu-Mureș.

Cu salariul fix clasă IV. gr. 3. de 4400.-lei și ajutor, de scumpete de 2650.-lei anual:

9. Un post de tehnician dentist în orașul Târgu-Mureș cu salariul după învoială.
10. Un post de medic curant pentru circumscripția Déda.
11. Una pentru circumscripția Lunca-Brandului:
12. Una pentru crrcumscripția Toplița-Română.
13. Una pentru circumscripția Răstoliță.
14. Una pentru circumscripția Sălazdru.
15. Cu salarul fix clasa III. gr. 3. de 5400.-lei și ajutor de scumpete de 3250.-lei anual.
16. Un post de medic ajutor pentru circumscripția Bandul de câmpie.

Cu salariul fix clasa VII. gr. 3. de 3800.-lei ajutor de scumpete de 2300.-lei anual.

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor înainta în de curs de 14 zile dela publicarea acestui concurs în „Monitorul Oficial" al Asigurărilor Sociale cererile lor mediculni șef al Casei Cercuale din Târgul-Mureș.

Cererile vor fi scrise cu mâna proprie și în limba română alăturându-se actele ce adeveresc pregătirile necesare.

Concurenți trebuesc să adevereasca cetățenia română, cunoașterea limbei române și să corespundă în totul condițiunilor impuse funcționarilor publici prin art. 110 din legea XIX. 1920.

Însemnăm că cererile până la prezent trimise prin Casa Centrală a Muncii și Asigurărilor Sociale vor fi luate în considerație.

Târgu-Mureș, la 30 Noembrie 1920.

Casa Cercuală pentru asigurările Sociale.
TÂRGUL-MUREȘ.

Székely Președinte. — **Pototzky** Director subs.

152

Associati Croitori Români
PETRICAȘ, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Str. Brătianu 13. © Piața Unirii No. 2.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
38 Depozit de ștofe.

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor. E curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.
44

A sositun mare transport de **Piane** și **Pianine** din streinatate la firma **I. TRISKA** str. Bartha Miklós 14.

119

Vizitați magazinul și vă veți convinge ca aici sunt prețurile cele mai reduse din intraga Ramânia. **Reprezentantul celor mai renumite fabrici.** Acordează, repară și transportă piane pentru conservator operă și Marianum la stat și particulari. □ □ □ □ □ □ □ □

Intreprinderi tehnice Universaje
45
„Tehnică"
Cluj, Str. Kiss No. 33.

Instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repară în mod special mașini de scris și cusut și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

Se primesc **pălării** spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul
Schwalb Jakabné
Str. Mátyás Király 1.
19

Atențiune comercianților cu fier!
Banca Centrală
pentru Industrie și Comerț din Cluj,

Oferă promt următoarele mărfuri de ferărie:

Broaște pentru uși 9, 10 și 11 cm.

Balamale (țițini) pentru uși și ferestre.

Cuie asortiment prima

Colțuri H. pentru potcoave.

Materiale electrotechnice.

Șobe și cuptoare diferite dimensiuni și calități în ori și ce cantitate.

Fier brut în rude.

Pentru sezonul de primăvară ne-au sosit coase de Styria, nicovale și ciocane.

Prețuri foarte convenabile. 143

Reclame „Radio" 159
Moare cu site a Fraților Salamon Cluj,
Str. Fellegvár No. 51
(lângă podul cel mare)

Macină ori ce făină fină cu prețuri convenabile. □ □ Schimbă momentan cereale în făină. Se capătă făină și cantități mici din magazia morii.

In prăvalia
de ghete „HERCULES"
str. Reg. Ferdinand No. 5

se vinde cu ocazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri
1 reduse. □ □ □

Alexandru Benedek
Juvaergiu
Str. Regele Ferdinand No. 13

Se află tot felul de bijuterii și argintării pentru cadouri de
93 Crăciun.

S'a deschis!
Localul de iarnă al Varietului Biazini

Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la
77 oara 8. □ □ □ □

STICLA
din Cehoslovacia, de orice mărime
cu vagonul și în lăzi
146 se afla eftin
Cluj, Strada Hosszu Nr. 31

TOATE DOAMNELE din elită întrebuințează FORMALYSOLUL

recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceoutice. CLUJ.

La firma KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.
12 **AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.**

ASIGURAȚIVĂ cu talpă de:

I-a calitată „VASCHÉ“ . . . . . Lei 110·—
II-a calitată „VASCHÉ“ . . . . . Lei 78 și 82

până ce se mai află la **Pielăria ALEXANDRU GOLDSTEIN** Cluj, Piața Unirii No. 13. în curte.

69

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Mare aglomerație la Magazinul:

DICK

1 metru ștofă de lână pentru haine bărbătești .	Lei 98
1 metru ștofă lățime de 140 cm. pentru costum de dame	Lei 98
Barchet pentru o haină de dame complect . . .	Lei 98
Carton pentru o haină de dame complect ce se poate spăla	Lei 98
1 Cămașă și pantalvni de tricou pentru bărbați .	Lei 98
1 Guler de postav de iarnă pentru dame . . .	Lei 98
1 Ploier pentru domni și dame	Lei 98
2 Fețe de masă de damast	Lei 98
1 Pătură de iarnă lungime de 180 cm.	Lei 98
12 Părechi ciorapi brodați pentru dame . . .	Lei 98
12 Părechi ciorapi flor pentru bărbați	Lei 98
1 Suf de pânză de în pentru dame	Lei 98

Aceste prețuri sunt numai pe 5 zile.

155

Parfumeria „ELITEI“ Calea Victoriei 51 BUCUREȘTI.

Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!
Expediții în colete poștale contra remburs în vechiul Regat și Besarabia. En gros — En detail.

122

CLOPOTE

Argintărie și orice obiecte bisericești, găsiți mai eftin la

Dimitrie D. Popescu

Furnizorul Curței Regale, al Sfinților Mitropolii, Episcopii și biserici din România-mare.
BUCUREȘTI Calea Moșilor No. 249, SIBIU la sf. Mitropolie.

Singura fabrică sistematică în România-mare, care ecsecută ori ce comandă numai în 48 oare și chiar în fața Clienților.
De asemenea are în deposit clopote gata diferite mărimii cu prețuri reduse garantânduse după dorința clienților.

160

23 de ani de când s'a inființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză si franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

34

Bocanci pentru minieri și lucrători.

Ghete de orice calitate și cantitate. En gros și en detail.

LEBCZELTER ȘI NAGY,

Fabrică de ghete Cluj, Comande se pot face la biroul Hotel Central. □ □ □

4

Banca Generală a Țarii Românești, București

SOCIETATE ANONIMĂ
CAPITAL SOCIAL L. 150.000.000 DEPLIN VĂRSAT 60.000.000 REZERVE 47.305.000
SUCURSALE:
BRĂILA, BRAȘOV, CLUJ, CONSTANȚA, CRAIOVA, GALAȚI, GIURGIU PLOEȘTI, TURNU-MĂG.

Aduce la cunoștința onoratului public că și-a deschis sucursala în orașul **CLUJ,** în clădirea proprie din Piața Unirii Nò. 11.

Sucursala „Băncii Generale a Țării Românești“ din Cluj se ocupă cu tot felul de operațiuni bancare și comerciale:

Deschideri de conturi curente, încasări și scontări de polițe asupra României și asupra străinătății, încasări și scontări de cupoane și titluri eșite la sorți. Cumpărări și vânzări de titluri. Avansuri asupra titlurilor și contra altor garanții.

Plăți și încasări telegrafice și acreditive în țară, emisiuni de cecuri și scrisori de credit asupra tuturor statelor, precum și orice transacțiuni financiare și afaceri de report, mărfuri în comision și avansuri pe depozite de cereale și alte mărfuri.

Cumpărări și vânzări de mărfuri pe cont propriu.

Naționalizări de întreprinderi industriale și comerciale, investiri nouă în industrie și comerț, participări și finanțări în afaceri de import, export și compensațiuni.

Priminri de bani spre fructificare la vedere și pe termen fix.

Cassă specială pentru economie.

Banca Generală a Țării Românești
Sucursala Cluj

7

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de Incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

67

A APARUT:
Anul VIII. No. 10. Octombrie 1920.

„DEMOCRAȚIA“

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtună. — Probleme financiare internaționale.
Mircea Djuvara. — Câteva cuvinte despre Mica înțelegere.
Romulus Anghelescu. — Invățămintele grevei generale.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte, Documente și Recenzii.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 4 LEI

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul I. No. 107 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Duminică 19 Decembrie 1920

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFOA Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

CRIZĂ DE GUVERN SAU CRIZĂ DE GUVERNARE?

Se pare că ne găsim din nou în mijlocul unei serioase crize de guvern, iar ziarele care înfățișează politica Federației se silesc cu tenacitate să recomande „colaborarea" ca singurul mijloc prin care s'ar putea face față la problemele și greutățile de azi. S'ar crede, prin urmare, că și actuala criză de guvern nu e mai mult de cât un simplu deranjament pe care conducătorii Federației, în înțelegere cu generalul Averescu, îl pot ușor repara prin actul de înlocuire materială a unor miniștri care pleacă prin alții cari vin. Și așa se și explică ușurința cu care unele ziare încearcă să înfățișeaze și criza de astăzi ca pe oricare altă criză de guvern, făcând din ea numai un prilej de agreabile emoții politice, pentru cititori, iar pentru Federație un prilej fericit pentru ca, din nou, partidele care-o compun să se bucure de o potrivă, în mod democratic, de délicille băncii ministeriale.

Noi credem însă că ceiace se petrece astăzi e mai mult decât o criză de guvern, — e o *criză de guvernare* ale cărei cauze se cuprind tocmai în politica de până acum a partidelor zise noui. Orice primenire și orice remaniere ministerială, prin urmare, poate foarte ușor să rezolve criza de guvern, dar nici când nu va putea să rezolve și criza de guvernare câtă vreme în conducerea țării vor stăpâni spiritul și metodele oamenilor noui. Căci politica oamenilor „noui" e însăși negația guvernării.

In parlament ca deputați în guvern ca miniștri și în țară ca demagogi, oamenii aceștia nu fac altceva decât să sfărâme toate elementele pe care se poate rezima marele act al guvernării. Cu o mână vor să guverneze, iar cu cealaltă își fărâmă singuri posibilitățile de a guverna, — iată cercul vițios în care se învârt de un an de zile faimoșii reformatori ai Federației democratice.

Și doar de nimic nu avem astăzi mai multă nevoie decât de guvernare.

Patrusprezece milioane de Români și de oameni se cer guvernați în cuprinsul României Mari, și cea dintâiu mare datorie a politicei noastre era să creștem puterea de atracție și de guvernare a vechiului Regat înlocuind haosul prin ordine și agitația prin fapte.

Nici o forță nu trebuia pierdută în vălmășagul sterp al politicii de agitație, ci, înțelegând toate nevoile și aspirațiile creiate de războiu, să fi grupat cât mai multe forțe și capacități în vederea unei robuste și durabile politici de realizări. O laborioasă concentrare de forțe democratice în jurul partidelor cu trecut, cu pricepere și autoritate ne-ar fi dus de mult la împlinirea singurului ideal pe care-l putem urmări astăzi: democrația care cucerește și ordinea care păstrează.

Ori, toată acțiunea de până acum a nouilor noastre partide e un lanț de rătăciri și de greșeli politice care toate au lovit rând pe rând în consolidarea noastră ca Stat național și democratic.

Deasupra revendicărilor de ordin național, ele s'au grăbit să ridice înainte de vreme, revendicările, de ordin social, o îngreuind astfel poziția României față de Conferința de pace, iar năpustirea lor fără nici un tact și fără nici o măsură împotriva așa zisei, „oligarhii", a micșorat prestigiul și puterea de atracție a vechiului Regat față de nouile ținuturi românești, când orice minte politică serioasă trebuia să înțeleagă dela început că autoritatea Regatului e însăși baza consolidării noastre naționale.

Venite apoi la putere, partidele noui au întreprins o adevărată acțiune de disolvare a principiului autorității, de slăbire a ordinii sociale și de întronare a incompetinții în toate funcțiunile care privesc conducerea Statului, când autoritatea ordinea și competința sunt însești principiile pe care trebuie să-se razime astăzi o solidă și fecundă guvernare.

Și de aceia zicem: nu criză de guvern, ci criză de guvernare. Căci dacă criza de guvern poate fi rezolvată printr'o remaniere sau coloborare, criza de guvernare nu poate fi rezolvată decât printr'o solid ăconcentrare de capacități politice cu chemarea precisă de a restabili în conducerea țării cele trei principii fără de care nu poate ti cu putință nici o guvernare: autoritatea, ordinea și competința.

N. G-T.

Cărțile ca instrument politic

In Franța cea luminată, țara de unde radiază atâta cultură umanizatoare, presa anunță îngrijorată împuținarea revistelor, a cărților și a institutelor de editură, pe care publicul francez nu le mai sprijină ca înainte de războiu.

Această scădere are și altă cauză: criza de transporturi din Europa.

Ori-cum, slăbirea interesului pentru aceste lucruri e evidentă și ceace preocupă presa franceză nu este numai pericolul de-a se pierde astfel prestigiul cultural al Franței, ci și teama că influența ei politică n'ar mai avea, prin rărirea cărților, unul din cele mai însemnate instrumente de susținere ale ei.

Și de sigur, e multă dreptate alci; cine nu va recunoaște că la noi, de pildă, susținătorii politicii francofile sau germanofile se recrutau în genere dintre Românii cari, dacă nu-și făcuse cultura în cele două țări respective, se adăpase totuși la izvorul lor, citind cărți, reviste și ziare franțuzești sau nemțești?

Chiar pe motivul acestui antagonism acut între cele două mari popoare rivale din Apus, lumea inițiată în politică din Franța devine și mai îngrijorată, fiindcă Germania, deși învinsă și sleită de războiu, e foarte atentă în a-și menține cu toate sacrificiile înflorirea publicisticii ei, pentru care face chiar noi și grele jertfe ca s-o mărească. Se știe cât de puțin abili au fost Germanii la întrebuințarea publicațiilor lor ca mijloace de înfluențare politică și că din stângăcia și lipsa de tact, cu care încercau s'o facă, produceau mai mult repulsiune decât atracție.

Cauza lor, de altfel nedreaptă, ar fi fost cu toate astea mai puțin odioasă în ochii lumii, dacă ei ar fi știut s-o susție prin cărți atrăgătoare, frumoase și larg răspândite în publicul tuturor țărilor.

Izolarea, în care Germanii s'au sbătut tot timpul războiului — și asta e una din cauzele înfrângerii lor — se explică în mare parte prin faptul că n'au dat destulă importanță (sau n'au știut cum s'o facă) acestui admirabil mijloc de propagandă politică, pe care o constitue exportul de cărți. Războiul însă nu se poate să nu le fi dat o bună lecție și-n această privință, dovadă zelul — cam tardiv, nu-i vorbă! — ce pun acum la progresul industriei lor de tipari

Presa franceză urmărește cu atenție această schimbare, care e o primejdie și ar putea cântări mult, modificând balanța situației politice mondiale, care d'abia își găsise echilibrul firesc.

La noi, în România, problema cărților ca armă politică, e ca și inexistență, căci nu pot fi socotite ca atare cele câte-va publicații românești în limba franceză menite să susție (cum au și făcut cu prisosință) în vremea războiului și a conferinței de pace, drepturile noastre.

„Politica de vrajbă"

„Țara Nouă" reapărută sub vechea formă a demagogismului și extremismului revoluționar, are cinismul de-a vorbi de politica de vrajbă. Și se înțelege, vrajba o pune pe seama altora, iar cea ce pretinde că reprezintă ea este . . . *„politica de idei"*.

Politica de idei, adecă sbuciumul neastâmpărat al tuturor celor cari speculând o firmă și continându-și efemera existență politică născută dintr'o eroare, este aceea pe care o reprezintă d-l Mihalache, Berbecaru și Madgearu. Și desigur, tot politica de idei este și atitudinea de încurajare a anarchiei și teroarei începută la Senat. In numele acestei politice de idei se predinte că s'a cerut și eliberarea autorilor morali ai odioasei crime.

Cinismul nu cunoaște nici-o limită; altfel nu'ar mai fi cinism. Numai că dacă idee și politica de idei poate să se pretindă că însemnă demagogismul de mai sus, apoi vrajba este sigur că nu poate să însemne alta decât tot demagogismul de mai sus.

Când se știe bine că așa numitul „țărănism" de astăzi nici nu exista pe când partidul național-liberal afirmase drepturile țărănimei și cu curaj atinsese propriet tea mare prin principiul exproprierei, și totuși se mai vorbește de lipsa de dragoste de popor și de dreptate, atățându-se țăranii contra „boerilor", ce alta decât politică de vrajbă și nerecunoștință este?

Când se duce hotărît lupta de clasă, și se înjgheabă o organizație întreagă, pentru ca să se apuce interesele *unei singure clase*, stricându-se armonia socială, ce alta decât politica urei și a vrajbei se duce?

Dar, dacă se pretinde totuși că se duce o politică de idei, să ni se arate în adevăr care sunt ideile și care este doctrina.

De doi ani de când se frământă țara întreagă străbătută dela un hotar la altul de demagogie, n'a răsărit un singur program și-o singură idea nouă. Și totuși se pretinde că se duce lupta de idei.

As.

GRECIA ȘI ANGLIA

D-l Lucien Cornet, senator și membru în comisiunea afacerilor străine din Franța, publică în *Le Journal* un interesant articol asupra cauzelor cari au determinat căderea lui Venizelos și situațiunea Greciei față de Anglia.

Domnia sa arată cât de grea este situațiunea Greciei, în urma evenimentelor petrecute cari au readus pe tron pe regele Constantin, deoarece pe deoparte și-a pierdut simpatiile și sprijinul Antanei, iar pe de altă parte este înconjurată numai de vrăjmași: Turcii, Bulgarii, și chiar Sârbii cari nu pot uita că în clipa cea mai tragică a istoriei lor, aliatul pe care se bizuiau, i-a trădat cu atâta nepăsare.

Ocupându-se apoi de cauzele cari au provocat căderea lui Venizelos, d-sa arată ce partide politice s'au coalizat împotriva acestuia și părându-i-se insuficientă puterea acestei coaliții pentru a dobori autoritatea și prestigiul unui om care a adus servicii atât de mari patriei elene, se întreabă:

„Pentru ce Grecia a devenit aproape în întregime antivenizelistă?"

„Iată cauza: Grecii erau din ce în ce mai îndârjiți văzându-și țara transformându-se în colonie engleză. Înșelat în speranțele sale de către Franța, careia el îi reproșa o turcofilie, cari ar fi putut să fie mai puțin vie în alte împrejurări, Venizelos s'a aruncat fără nici-o condiție în brațele Angliei, care te apucă bine când te prinde în brațe. Anglia începuse prin a povățui Grecia că ar putea face o economie în privința flotei de războiu: n'are ea destule vase de războiu chiar pentru două țări? De la sfârșitul lui Octombrie se începuse vinderea flotei cu care Conduriotis câștigase victorii frumoase; se risipise flota cu care Grecia se mândrea atât de mult. In acelaș timp, în Grecia, se aflau doi amirali și treizeci de ofițeri de marină englezi cari se ocupau în mod activ să pregătească un mare arsenal englez la Scamaranga".

„Penetrațiunea engleză se întinde, spune ziarul Corriere della Sera, care urmărea de aproape această infiltrare. Anglia este pe cale să obțină monopolul cumpărării tutunului din Macedonia.

Ea a obținut concesionarea drumurilor și a altor lucrări publice; ea a sfătuit să se mărească portul Pireului, sfat primit numai de cât de Venizelos. Imediat adjudecarea se deschise: este o afacere colosală, 130 milioane de drachme (peste 1 miliard 200 milioane lei; dar această adjudecare este foarte ciudată: numai case engleze pot să participe la ea.

„Astfel Grecii au ajuns să se întrebe dacă Venizelos n'a făcut Grecia mai mare de cât pentru a oferi Angliei o pradă mai bogată. Și, pe drept sau pe nedrept, Anglia este socotită de câtava vreme ca o aliată dubioasă".

„Incetul cu încetul, imaginația meridională sprijinind aceasta toată opinia publică greacă a căpătat convingerea că Anglia avea față de Grecia, sub pretextul că a salvat-o, o atitudine mai poruncitoare de cât o avusese vreodată Germania. Aceasta este cauza loviturei neașteptate dela 14 Noembrie".

Și d-l Lucien Cornet încheie astfel:

„Să observăm de aproape ce se va petrece în Grecia. Dacă Constantin se va arăta mai anglofil de cât Venizelos — lu-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Munca în folosul patriei

Din „Infrățirea Muncitorilor"

Pe întinsul Ardealului, până la hotarul țării spre Miază-noapte și Apus, s'a înstăpânit după o robie de o mie de ani scumpul nostru tricolor și graiul părinților strămoșilor noștri.

Astăzi răsuflăm liberi și nu ne dăm seama îndeajuns.

Se poate, că în frământările de toate zilele, visul împlinit, visul veacurilor de suferință, nu ni se arată atât de urît, pentrucă unii au uitat așa de repede robia de eri. Se poate și e pentru moment, în multe privințe adevărat.

Să nu uităm însă un lucru: Ca orice țară, care a trecut prin acest cumplit război — deși am eșit învingători — are și țara noastră multe, foarte multe răni de legat. Numai după ce vom fi vindecat o bună parte din aceste răni, vom putea porni cu tot avântul, ce se cuvine, pe drumul strălucit al viitorului, de care este vrednică, după atâtea jertfe, o țară frumoasă și bogată și puternică, scumpa noastră țară, patria noastră iubită, România dela Nistru până în preajma Tisei.

Cine să-i lege și să vindece însă aceste răni? Dușmanii și străinii, cari ne pândesc la hotar și ne rod în cuprinsul țării? Desigur nu! Tămăduirea nu poate veni decât din partea tuturor Românilor cinstiți și de omenie, din partea tuturor cetățenilor devotați acestei patrii române, care ocrotește deopotrivă pe toți fii săi.

Tămăduirea nu poate veni, decât prin munca cinstită și sârguincioasă din partea tuturor și din partea fiecăruia în parte, la locul unde e pus.

Iată de ce, muncitorii intelectuali, muncitorii cu mintea și cu condeiul, cari adeseori cad de oboseală de asupra cărților, din cari se scot bune învățături pentru țară, pentru neam și poate pentru omenire, se adresează, din toată inima (când li se dă prilej) către muncitorii din celelalte bresle, cu îndemnul frățesc, de a ne da mâna cu toții, pentru ca prin muncă cinstită, sârguincioasă și devotată să ajutăm țara, să ne ajutăm pe noi înși-ne.

Primul îndemn se adresează fraților muncitori români, în sufletul cărora — cu toate încercările de otrăvire ale vrăjmașilor — nu se poate să fi adormit, nici o clipă, dragostea de țară și de neam.

Cu acelaș simț de prietenie și de dreptate se adresează muncitorilor de alt neam, legați de pământul acestei țări, cari după credința lor către țară, vor întâmpina din partea noastră a tuturor muncitorilor români, frăție și dragoste.

Să știe însă acei, cari fierb și împrăștie otravă pe căi lăturalnice, că această țară nu e fără de stăpâni (stăpâni sunt în ea toți Românii și bunii cetățeni) că sunt ochi care veghiază ca munca cinstită și de folos țării să nu fie turburată.

Nu de geaba a adus atâtea jertfe neamul românesc, pentru ca să privească cu mâinile încrucișate, nepăsător, la pescuitorii în apă turbure.

Țara, care a știut să răpună pe dușmanii din afară, va ști să pună la locul lor și pe dușmanii din lăuntru, dacă s'ar ivi.

La muncă deci frați muncitori, la muncă spornică, pentru binele vostru și al Țării!

Munca cinstește pe om.

Vasile Meruțiu,
Profesor la Universitate (Cluj)
Membru în Comitetul „Cultura Poporului".

---

crul ce nu-i cu neputință — poporul grec ar fi înșelat. Să veghiem ca Franța să nu pățească odată cu Grecia acelaș lucru".

Aceasta ni se pare și nouă adevărata cauză a căderii marelui Cretan. Un popor conștient și demn nu poate admite amestecul altora în gospodăria sa. El nu poate suferi lanțurile unei robii economice mai grozavă de cât cea politică.

Și raportându-ne la țara noastră ne gândim cu îngrijorare că avem un guvern care, trecând peste interesele viitoare cele mai mari ale țării, este pe cale să dea în mâna străinilor bogățiile economiei noastre naționale.

Nădăjdium însă că, după pilda Greciei, vom reacționa la vreme.

Ecouri

O carte de actualitate istorică

Citim în *Mișcarea*:

O carte de o deosebită însemnătate și actualitate istorică va fi aceea a scriitorului basarabean L. Donici, întitulată „Impărăție căzută", în care se zugrăvește marea revoluție rusească și tipurile principale ale acestei revoluții.

Scriitorul L. Donici a publicat numeroase episoade în ziarul „Sfatul Țării" și importanța lor a atras atențiunea cetitorilor cari i-au urmărit foiletoanele, scrise după documentele realității.

„Impărăția căzută" va fi unica lucrare consacrată marei revoluții sociale din Rusia„ scrisă în limba noastră.

Sărbătoriri culturale în Bulgaria

După aniversarea culturală a poetului *Vasov*, făcută nu de mult timp cu atâta vâlvă, urmează acum sărbătorirea altor 2 poeți: *Bakaloff* și *Cristoff*.

Vin uneori frumoase exemple chiar din Bulgaria! Valorile culturale naționale trebuesc prețuite și influența lor asupra poporului cât mai mult răspândită.

Distincțiuni pentru profesori universitari

D-lui I. Nestor, rectorul Universității din Cernăuți, i s'a conferit ordinul „Steaua României", în gradul de mare ofițer, iar d-lor Eugeniu Botezatu, decanul facultății de litere, dr. N. Colarciuc, decanul facultății de teologie și Maximilian Hacman, decanul facultății juridice, toți din Cernăuți ordinul „Coroana României" în gradul de comandor.

Conferințe și șezători la București

Duminecă seara a avut loc la Fundațiunea Universitară Carol I. o a doua conferință din ciclul organizat de sucietatea Studenților în litere și filosofie.

A vorbit P. C Arhim. Scriban despre cele două mentalități, care se desprind, din cercetarea istoriei noastre politico-socială din cele mai vechi timpuri și până azi.

Tot la „Fundațiune", a avut loc a treia conferință organizată de gruparea artistică „Studio". A vorbit d-l Tudor Vianu despre: Opera lui Maurice Maeterlink.

A urmat apoi d-na Lilly Popovici Dominic, de la Teatrul Național, care a citit din operile lui Maurice Maeterlink. Un public foarte numeros a urmărit cu multă atenție interesanta conferință.

Citiți „Infrățirea"

Mișcarea feministă din Cluj

Numărul al doilea al revistei *„Lumina femeii"* continuă bunul început făcut cu numărul întâi și precizează nu numai scopul grupării, al cărei organ e revista, dar și mijloacele de folosit. E vorba așa-dar nu de atâtarea apetitului femeilor la drepturi egale bărbaților chiar acolo unde firea și construcția lor deosebită nu le îngădue, ci de pregătirea treptată și deci temeinică a lor pentru ocupațiile ce le sunt potrivite și cu adevărat folositoare menirii înalte, pe care natura le-a hărăzit-o.

Femeile sunt îndemnate și îndrumate prin această revistă nu să dorească inutile discursuri alături de bărbați, nici să facă vizite „electorale" ci să-și câștige drepturi în societate muncind și cultivându-se.

Citim deci cu satisfacție articolul d-nei *Sanda I. Matei*: „Surorile noastre", în care se cere cu dreptate apropierea femeilor din clasa de sus de lucrătoarele din fabrici.

D-l *S. Mehedinți* povestește în revistă câte-va fapte de feminism simpatic și anume: muncile dela țară, pe cari le făceau înainte numai bărbații (lemnărie, cărăușie, cosit) iar acum au început să le facă și femeile.

Bine prinse însemnările D-lui *Al. Ciura* asupra părților șubrede din situația nouă a Ardealui: străinii cari mișună după afaceri păgubitoare societății. Românii cari prea se grăbesc să se însoare cu femei de altă nație, etc.

După un sonet sprinten și învățăminte utile date de D-l *dr Gane* asupra creșterii copiilor, vin apoi îndemnurile sănătoase din „Pagina fetelor", scrise într-o formă literară și atrăgătoare de *Lelița Sanda*.

In seria „Chipuri de femei virtoase" e trecută acum Anastasia Gojdu, născută Porneța, redată cu o minunată precizie și bogăție de d te și cu mult relief în descriere de D-l *I. Lupaș*.

D-l Dr. *C. Stanca* își continuă studiul „Rolul femeii în natură".

E bun gândul redactoarelor revistei de-a se face regulat extrase din Biblie, femeile, în general mai credincioase decât bărbații, le vor citi cu plăcere și folos.

Aflăm cu bucurie despre o rodnică activitate feminină. Un cămin pentru studente în Cluj, deschiderea Leagănului dela Fabrica de tutun, conferințe între femeile muncitoare, sunt titluri de glorie mult mai însemnate decât tot ce s'ar scri în revistă.

E bine iar că nu se dă publicației un caracter prea dogmatic, ci paginile sunt înviorate și de literatură, și de o cronică a modei și de rețete pentru gospodărie.

Cronica culturală-feminină și informațiile pun în curent pe cititoare cu tot ce se scrie și se face în direcția feminismului.

Cum vedem, o bogăție de material potrivit cauzei ce susține revista și o îngrijită redactare și repartiție a lui.

Cum „Lumina femeii" e și singura revistă pentru marele public în Cluj, ar fi de neiertat publicul feminin dacă nu i-ar da cel mai larg concurs, susținând-o prin abonamente și luând chiar parte activă la frumoasa muncă, atât de folositoare tuturor, începută de intelectualele Clujului.

Cristin.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

O telegramă și două scrisori

Lui Gheorghe Iomță

Numai cine a fost în Moldova, în anii 1916—1918, poate să-și dea seama cât este în stare să rabde poporul acesta. Las la o parte războiul propriu-zis, unul și același poate pretutindeni și mă gândesc mai ales la suferințele civile, dacă pot zice așa, la frig, la boală și la foame. Zilnic mureau zeci de tineri, soldați sau refugiați, de frig numai, prin trenuri și prin bordeele din jurul orașelor, cum era la Bîrlad d. ex.; sate întregi apoi au rămas fără un suflet aproape, din cauza exantematicului; ce să mai spun în sfârșit de cadavrele vii, în uniformă ori nu, pe care le întâlneai la fiecare pas pe străzile orașelor moldovenești și de care au știai ce să faci, să fugi, sau să te-apropii cu o mână de ajutor.

Ei bine, cam pe vremea când viața era mai grea, aveam la Iași o cunoștiință, o domnișoară, misionară engleză, care se ocupa, și se ocupă cred și acum, în special de evreii de la noi, printre care propagă creștinismul. Când a venit la noi Crucea Roșie Americană, ea a intrat în legătură cu șeful misiunei acesteia și a fost însărcinată cu conducerea unei cantine și cu distribuția unei părți din ajutoarele aduse. Cui a dat aceste ajutoare n'am întrebat niciodată, sigur fiind că ele, ori în ce mâini au ajuns, au făcut față la nevoi, care erau mari în toate colțurile și la toți locuitorii mai săraci ai țări. Tot ce pot spune, este că niciodată nu am rugat-o să facă ceva, special, pentru români. In conservațiile pe care le aveam aproape zilnic împreună, am vorbit de sărăcie, de boală, de mizerie, în genere, de mijloacele de luptă în contra unor rele, care părea că nu puteau avea sfârșit, dar de români aproape niciodată.

Iar dacă am făcut așa, a fost din cauză că domnișoara G. mi-a pus, mai mult de cât odată, înainte suferințele evreilor, mai numai pe ale lor, lipsa pe care o duceau ei din toate, învinuindu-ne oarecum pe noi, românii, de nepăsare și mai rău încă, de răutate. Știu că odată, scos aproape din fire, am adus, prin intermediul unui prieten comun, la cunoștința generalului Presan aceste acuzări nedrepte. Imi spusese, între altele că pe evre noi nu-i primim în spitale. Nu este locul să spun aici, cum se făcea, că eu eram ralativ bine informat în această direcție și că eram sigur că prietena mea fusese, într'adins falș informată. Destul că comandantul armatelor noastre a invitat-o la masă, iar doamna Presan și sora sa, care conducea unul din spitalele mari din Iași, s'au oferit să-i înlesnească ori ce anchetă va dori să facă. Misionara despre care este vorba a renunțat la anchetă, nu însă, din păcate și la bănueli, dacă nu la acuzări directe. Înțelegeți ușor deci, că atunci când un popor întreg, cel românesc, murea aproape și când un strein, venit între noi, nu vedea de cât durerile evreilor iar nu și pe ale lui, eu nu puteam cere milă pentru el, fără să știrbesc demnitatea acestui neam, care știa și știe să rabde în tăcere încercările soartei. Aș putea povesti aici cazul unor țarani din satul meu, care, când cu seceta cea mare de acum două zeci și ceva de ani, stau zile întregi închiși în casă, ca să nu-i simtă ceilalți că rabdă de foame, dar mă întorc la încercarea cea mare din Moldova.

Sunt unele decumente omenești, pe care ar fi păcat să nu le lăsăm urmașilor noștri. Ei, cel puțin, trebuie să aibă putința să ne judece drept. Transcriem deci aici, deocamdată, numai trei din astfel de documente, care sunt ca un fel de icoană a veșnicei stări de la noi. Numele din telegrame ce urmează sunt cele adevărate; cele din scrisori pot fi complectate la trebuință.

Telegrama

Dată: 16 Junie, 1917, Iași.

Gheorghe Ioniță
soldat, școala de cadre, reg. 67, compania 4, armata I.

Vino urgent. Mamița murit Marți și Tatuța Mercuri. N'are cine să-i îngroape. Cere-te acasă că stau așa cum au murit. A ta mătușe Zamfira Budeanu, Comuna Armeanu, județul Iași.

Scrisorile*)

New-York, 14 Iunie, 1917

Scumpă soră,

„Prin aceasta scrișoare viu ați face cunoscut, că eu sunt bine sănătos, pe stomah, îmi este mai bine, nu mai am nevoe de operație mi s'a trecut așa

— — — — — — — — — —

Dragă soră, D-ta îmi scrii că sunt fericit că sunt în America, din contra sunt nenorocit că sunt aci, până acum a fost de răbdat dar acuma, adică de când s'a început războiul între Statele-Unite și Germani este cât se poate de parșiv din zi în zi se face legi noi. S'a făcut o lege

*) Ortografia se păstrează ca în ori-

Cronica politică

Până la clasificarea definitivă a situațiunei două sunt rezultatele mai precise decurse din ultimile evenimente. Mai întâi este strângerea rândurilor în opoziția federalizată și apoi reducerea d-lui Take Ionescu la adevărata-i valoare.

Federația amenințată în timpul diverselor și variatelor combinațiuni de fuziune, și colaborarea de-a fi sfărâmată, s'a reconstituit imediat sub amenințarea pumnului d-lui Argetoianu.

Era firesc să fie așa, deoarece nici o combinațiune, care să scoată măcar o parte din ea, din amara opoziție, nu mai este acum cu putință. D-l Argetoianu, desigur că dacă ar fi bănuit această complectă solidarizare, n'ar fi riscat gestul cu care ar fi voit că numai pe o parte din opoziție să o facă dușmană guvernului și ori cărei apropierei cu acesta.

In ce privește situațiunea d-lui Take Ionescu, ea se clarifică acum defenitiv pentru a se încheia în sfârșit bilanțul unei politici catilinare. D-l Take Ionescu, înfrânt în afară, în ridicolele sale fraze de mare european, avid alergător după o glorie personală cât mai mare, inoportuni în guvernul ce l'a miluit ministru, a ajuns inoportun în propria sa grupare. Se știe de mult că în rândul celor idealiști ce-l înconjurau, atitudinile din urmă ale șefului, provocaseră mari nemulțumiri și se căuta numai prilejul pentru a lua o formă precisă și lămuritoare. Ultimele evenimente, se pare că au oferit acest căutat prilej, și după cum am anunțat eri la ultima oră, amicii săi s'au adunat pentru a-și spune cuvântul.

In acestă chestiune intimă a grupărei tachiste, este și o parte de interes pentru lumea politică în genere, și anume scăparea ei de sub absesia, ce mai dăinuește încă pentru unii a marei capacități politice cu care mai bine de 30 de ani atâția au fost excrocați.

Semnificativ și îmbucurător este că în acestă mișcare se pare că ar fi și d-l Titulescu, care din clipa semnărei protocolului demn în chestiunea despăgubirilor, nu mai pote fi considerat ca adept al slugărniciei politice a d-lui Take Ionescu.

O nouă lămurire

Ca răspuns la atacurile ziarului „Patria" d-l dr. Ion Boeriu, advocat în Turda, ne roagă să publicăm următoarea lămurire:

Continuându-și opera de calomnii și ponegrire împotriva mea, organul din Cluj al partidului național român susține, în numărul din 12 Decembrie, — urmându-și obiceiul de a coborî cât mai jos posibil nivelul luptelor politice, — o serie întreagă de neadevăruri sfruntate.

Am pornit proces de calomnie, cerând Justiției să dea autorului cea mai largă posibilitate de dovedire în toate direcțiile, pentru ca lumina să se facă, dacă e ceva obscur în trecutul meu de până acuma. Până la judecarea procesului însă, sunt silit, pentru a nu lăsa lumea sub impresia acestor calomnii, să arăt aici adevărul, oricât de jenant e pentru mine, să mă ocup eu însumi de activitatea mea.

Declar că voi dovedi cu acte și martori că:

1. Am trecut granița în 21 August 1914, atunci când nu aveam să mă tem încă de războiu. Nu eram mobilizat încă. Am intrat în armata română la mobilizarea ei ca interpret-informator la Divizia a 2-a, împreună cu căpitanul activ Emil David.

Am rămas la Divizie până la evacuarea Dobrogei, când am plecat, voluntar la cerere, la școala militară din Botoșani. De aici la Regimentul 73—78, infanterie, unde am făcut a doua parte a campaniei la Comp. 8 Mitralieră și, după încheierea armistițiului, aghiotant al Bat. 2. M'am demobilizat în urma păcei dela București.

La 15 Octombrie 1918 am fost din nou mobilizat până la 1 Februarie 1919. Am avut rolul de curier între Președenția Consiliului de Miniștri și organizațiile naționale din Ardeal și apoi a C. D. R.

2. Nu am fost nici odată la aprovizionare, nici ca civil nici ca militar. Nici odată nu am făcut negoț cu rachiu și nici beneficii nu am avut din astfel de geșeftării. Nu am făcut afaceri cu permise și vagoane în timpul neutralității, exploatând mizeria celor din Ardeal, nici nu am vândut cercuri în Rusia și nici efecte în Moldova. Nu am rămas nici jandarm, mobilizat în București și nici nu am fugit la Odesa și Cherson. — Mi-am făcut pur și simplu datoria de român, după cum pot dovedi comandanții mei: Col. Braviceanu și Căpitan M. I. Mihailescu și Emilian David.

3. Am venit, mult înainte de Unire în Ardeal și nu o singură dată și nu fără puține riscuri. Nu am făcut propagandă pentru nici un partid politic, ci am lucrat și eu după puterile mele, la realizarea Unirei. Domnii Dr. Al. Vaida-Voivod, Dr. Th. Mihályi, Dr. V. Onișor, Dr. P. Poruțiu, Dr. R. Micșa, Dr. Clemente Barbul, Dr. Laurențiu Oanea, pot da deslușiri oricând despre activitatea mea de atunci, precum și pentru răsplata ce am avut pe urma acestei activități.

4. Nu am făcut campania dela „Tisa", pentrucă eram deja demobilizat de mult și scutit de mobilizare ca șef de serviciu și ca membru în Marele Sfat din Sibiu.

5. Nu am avut nici odată proces la Arad și nici în altă parte cu D-l Dr. I. Suciu. Am avut onoare a-l cunoaște pe D-l Suciu în Sibiiu, când era șeful Resortului Organizărei. Nici când nu am fost condamnat la închisoare, măcar de o zi.

Mă refer în privința aceasta la D-l Dr. Ion Suciu.

Turda, la 14 Decembrie 1920.

Dr. Ion Boeriu,
advocat.

Citiți „Infrățirea"

Frații Márton fy Blănarii
Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de încredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Cronica Bucureștilor

— Două politici. — Sleirea tezaurului. — Haosul regimului de import și export. — Un strigăt de alarmă. —

Suntem în ajunul unei încordări a situației politice. Pentru un moment, atentatul dela Senat, funerarile victimilor, ședințele corpurile legiuitoare consacrate memoriei morților, — au adus o temperare a luptelor. Ele vor izbucni însă cu a forță îndoită, îndată ce Guvernul va înțelege să-și realizeze unele din proectele ce le pregătește. In această privință, trebue să notăm mai ales declarația Partidului Național Liberal cetită de d-l Alex. Constantinescu la Senat. Partea ei finală, care condiționează încrederea acordată Guvernului de anumite fapte, ce le crede contrare intereselor naționale, — trebue s'o examinăm în lumina ultimilor măsuri luate de Guvern, acordându-i o deosebită importanță politică.

In adevăr, în ultimul timp, grație d-lui Take Ionescu, s'a pus din nou chestiunea politicei internaționale în luptă cu acea națională. Prin concesionarea căilor ferate, prin favorizarea acopărărei de streini a petrolurilor românești, prin diferite măsuri îndoelnice.

Guvernul a dovedit că înțelege să favorizeze opera de înstrăinare a ministrului de externe, introducând astfel, nu numai o politică imorală, dar prefăcând țara într'o adevărată colonie. Formula „prin noi înșine", care a adus progresul României Mici, este insuficientă pentru România Mare și puternică, după cum voește să demonstreze „Indreptarea". Opinia publică, crede însă, că oamenii dela cârmă sunt insuficienți și în lupta ce se va începe nu va fi desigur de partea Guvernului.

Fi-va oare influența D-lui Take Ionescu atât de mare încât să orbească consiliul, făcându-l să aproabe enormitățile concesionărei căilor ferate și-a predărei apărarei naționale în mâini străine? Nu se poate da azi nici un răspuns. Exemplul D lui Tăslăuanu cu „Reșița" e încă viu demostrând că o politică imorală și internațională poate avea multe succese momentane...

In această situație însă, se înțelege de la sine, că un partid serios nu mai poate acorda încrederea sa. A contribui la înstrăinarea averei țărei, la prejudicierea armelor apărărei naționale, la intrarea unei politici imorale și dăunătoare intereselor țărei, ar fi desigur o crimă.

Oamenii politici serioși n'o vor face și sperăm că Guvernul, prevenit din timp asupra urmărilor unor acte nechibzuite, va renunța la înfăptuirea proectelor D-lui Take Ionescu.

*

Sperăm aceasta cu atât mai mult cu cât azi, nu numai opinia publică, dar chiar guvernul și-a putut da seama de modul îndrăzneț, în care d-l Tacke Ionescu a abuzat de încrederea ce i-s'a acordat la Ministerul Finanțelor. Unificarea monetară opera azi într'o lumină cu mult mai vie stârnind indignarea opiniei vie, publice.

Și când d-l Inculeț s'a ridicat în Cameră pentru a-se opune noului schimb de ruble, făcut pentru speculanți, cum a arătat domniasa — întreg procesul unificărei monetare a apărut în lumină de specula, necinste, favoritism și imoralitate — ce caracterizează întreaga politică internațională șefului grupărei „democrate".

*

Din nenorocire însă, după cum în trecut cuvântul oamenilor politici serioși n'a fost ascultat, înlesnindu-se sus menționatele abuzuri, tot astfel azi se întâmplă nenumărate greșeli în unele chestiuni de-o importanță capitală, nedându-se cuvenita atenție părerei acelora ce au o bogată experiență politică.

Așa, în chestiunea regimului de import și export, Guvernul pregătește azi se schimbe pentru a douzeceaoară decretele, pricinuind nesiguranța printre negustorii cinstiți și favorizând specula necinstiților. După o prohibire de câteva săptămâni, d-l general Averescu, se pregătește să lase importul absolut liber, — necoordonându-l cu un export sub controlul statului, continuându-se astfel dezastrul valutar și scumpindu-se formidabil viața.

*

Opinia publică bucureșteană urmărește cu atenție tribulațiile Guvernului. In Cameră de asemenea se exercită cu serios control. Preocupările de lux și distracții rămân azi a celor puțini. Majoritatea zdrobitoare a popu-

---

ca toți tinerii în etate de 21—31 să se înscrie în solul militar și acei care nu vor executa, vor fi supuși la o pedeapsă de un an de zile închisoare și trimeși la front imediat, așa că toți ne-am înscris, și chemarea are să se facă în curând pentru instrucție și peste vreo 3—4 luni vom fi trimeși la Franța pe câmpul de luptă.

Acum închipuiți-vă, ce crimă este asta în o țară liberă, „Republic" să existe în ziua de astăzi, când lumea este așa de civilizată, să se forțeze oameni străini să se ducă la război, să se bată cu oameni care nici nu le știu, care dânși n'au nimic cu noi. Germanii nu vin la noi să ne facă rău, ei nu ne-au declarat război nouă, ci presidentul d'aci a declarat stare de război germaniei așa dar, ce va fi rezultatul cu toate vapoarele cu soldați și cu materiale de războinice care vor fi trimeși de aci în Franța în ajutorul aliaților, nu este nici un dubiu că toate vor fi torpedate și scufundate. Se crede că multe vapoare americane, cu soldați și cu materiale, au fost scufundate de submarine germane, însă ziarele nu scriu nimic despre aceasta fiind că se tem și presupunem, că din întâmplare un vapor va scăpa cu zile, de submarine ce folos, trebue să ne ducem pe câmpul de luptă împreună cu francezi, contra germaniei și după cum stim. germanii au mai inventat mașinării care șterge toată lumea de pe Hartă.

Dar, ce folos de vorbit este o nenorocire pe întreaga lume; până acum m'ați invidiat D-v pe mine și acuma vă invidiez eu pe D-v fiind cel puțin când cineva moare pe uscat e alt ceva dar în ocean nu le mai poate mai mizerabil. D-v n'aveți idee ce se cheamă ocean.

Dar vom vedea la încorporare dacă se va trece așa cu una cu două, fiindcă populația întregei americe este *contra războiului*, nimenea *nu* vrea războiu, ci numai Guvernul singur își face de urât. D-v. știți că aci este America, aci sunt socialiști mulți și nu știu dacă Guvernul va fi tot așa de strict cu populația, dacă nu se va începe uleacă de revoluție mai târziu când la încorporare. Aci este acum mult mai rău de cât cum era odată în Rusia. Acuma este mai bine în Rusia decât în America, de când Rusia este „Republic" . . .

Sper că imediat ce se va face pace pe lume și bine înțeles dacă voi trăi, voi pleca din America căci mi s'a plictisit deja de măsurile stricte.

Rog ca D-v, adecă Tata, să îmi scrie în o c. p. recom. la adresa de mai înainte, adecă . . . că este bătrân și i s'au luat ultimul fiu în războiu și că nu poate să facă o viață și așteaptă că eu să-l suport pe el și pe mama mea și poate că și aceasta va putea face ceva bine dar *nu neglijați* . . . Itic

Adresa: D-na Rachela E. Podul Iloai, Str. X.

*

New-York, 7 Aug. 1917

Scumpii mei părinți!

Prin această scrisoare, vin a vă face cunoscut că m'am însurat cu fica lui M. S. din Humulești Tg. Neamț. Nunta era în ziua de 31 Iulie 1917 s. n. Cauza că m'am căsătorit era circumstanțele din momentul de față, mai cu seamă din cauza războiului. Ziarele evreești au scris că toți acei care se vor însura acuma vor fi scutiți de războiu, așa că erau mii de tineri care s'au însurat, eram și eu unul din acei tineri care m'am însurat. Soția mea o cheamă S., dar de săptămâna asta s'au schimbat ordinul ca să se ia și cei căsătoriți . . . atunci ce am pierdut?

Pentru moment este com și comsom. Vom vedea ce va mai fi în viitor, așa dar cred că veți scuza că am tranșat fără a vă întreba pe d-voastră dar sper că inviitor toate vor fi îndeplină regulă. Rog deci am scrie...dacă aveți un rezultat favorabil din partea rolului meu, adică d-lor sunt din o familie cumsecade, e bine de nu voi căuta mijloace de a mă desface, fiindcă eu nu am să îmi pierd viața ca una care nu este de familie frumoasă. E destul că soția mea nu este frumoasă dar voi vedea dacă cel puțin va avea purtări bune de nu mă desfac cu una, cu două bine înțeles după războiu...

Adresa: D-lui I. L. Podul Iloaei, România, Europa.

*

Ioniță a lui Gheorghe, din Armeanu, dă-mi voie acum să încheiu cu un lucru, pe care tu îl știi de altfel, dar pe care nu-l cunoaște toată lumea cum trebuie: dacă a suferit cineva cu adevărat, în țara aceasta, tu ai fost, Ioniță, tu și cei de-un fel cu tine. Ai suferit, în orice caz dacă nu mai mult, dar mai fără nădejde ca alții.

Gură, încă, n'ai făcut, tu, mai multă. Și de aceia lumea nici n'a vărsat, vreodată, vreo lacrimă pentru tine, lumea din N.-York și de aiurea. Gură mai multă au făcut alții, a făcut neamul acela, din care face parte eroul scrisorilor de mai sus și care, în orice țară, primește bucuros, bucuriile ei, dar de la sarcini și dureri se dă înapoi, chiar și în America!

Ori cât ar suferi o țară, ori cât ai suferi tu, el nu vede decât un lucru — *cât suferă el*, iar lucrul acesta-l strigă de pe toate acoperișurile și-l strigă atât de tare, că ajungi aproape să crezi, că rostul lumii acesta este :să lase neîngropați, pe maică-ta și pe taică-tău, Ioniță și să umble să găsească o țară, în care Itic din Podul Iloai să poată avea toate drepturile, dar nici o daterie, toate foloasele legate de acea țară, dar nici unul din neajunsurile, de care ea n'a putut încă să se mântuie și care lovesc în mod egal pe toți ceilalți copii ai ei.

Virgil I. Bărbat.

laţiei ştie să înţeleagă măsurile bune urmărindu-le în efectele lor.

Pentru aceasta, am enumărat în cronica aceasta toate preocupările momentului, politica ne mai fiind ocupaţie cătorva, ci întreaga masă a populaţiei exercitând un serios control. Provincia trebue să contribue-la-acest control. Strigătele de alarmă ale populaţiei bucureştene trebue să aibă răsunet în toate colţurile ţărei. Şi trebue să recunoaştem, că în multe privinţi, alarme date la timp are un mare efect.

Intre aceste manifestări energice trebue să notăm recentul memoriu al societăţei Politechnice şi al Asociaţiunei generale a inginerilor, ce este un strigăt de alarmă în chestiunea înstrăinărei căilor ferate şi un înălţător apel la propriile noastre forţe.

Nu ştim efectul ce-l va avea. Un lucru însă trebue să ştie Guvernul, nu se va găsi în ţara aceasta nici un român care să-l urmeze pe calea ce-a luat-o.

C.

INFORMATII

In numărul de mâine al ziarului nostru vom publica în foileton darea de seamă a ultimelor două premiere ale Teatrului Naţional „Institutorii“ *şi* „Trandafirii Roşii“ *frumosul poem dramatic al d-lui Zaharia Bârsan.*

*

Aseară după reprezentaţia piesei „Trandafirii Roşii“ a avut loc la restaurantul New-York un banchet pentru sărbătorirea autorului, d-l Zaharia Bârsan, directorul Teatrului Naţional.

Au luat parte toţi artiştii de sub conducerea d-sale, d-l Popovici, directorul operei, d-l Bobescu şi reprezentanţii presei din Cluj.

*

D-l Dr. Gustav Kisch a fost numit profesor de limba şi literatura germană la facultatea de litere din Cluj. Intr'un număr precedent al ziarului nostru, o greşală de tipar a înfăţişat greşit numele d-sale. Facem azi rectificarea necesară.

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana“, Cluj, Piaţa Unirii 7.

*

Iată textul telegramei pe care d-l Leygues primul ministru francez a adresat-o Exc. S. d-lui Daeschner, ministrul Franţei la Bucureşti:

„Vă rog a fi pe lângă guvernul român interpretul condoleanţelor celor mai sincere ale guvernului francez şi a sentimentelor de indignare pe cari le resimte întreaga naţiune franceză faţă de abominabilul atentat care a avut loc la Senat şi ale cărui ilustre personalităţi române au căzut victime.

*

Partidul democrat din Iaşi a ales ca şef al organizaţiei locale pe d-l Take Ionescu în locul regretatului D. Greceanu.

*

D. general Văleanu ministru comunicaţiilor a inspectat la Constanţa lucrările de montare a noulor locomotive sosite dela Casa Baldwin din Canada. O parte din aceste locomotive vor fi puse în circulaţie.

*

D. general Răşcanu studiază un proect de lege pentru fixarea noilor solde ofiereşti.

*

Peste câteva zile vor sosi bani mărunţi la toate filialele din Ardeal ale Băncii Naţionale.

D-l Teofil Tancu a fost ales presedinte al comisiunei pentru conducerea fondurilor grănicereşti din Năsăud.

*

Până la 20 Decembrie se va termina lucrările comisiei pentru schimbul coroanelor, comisia care funcţionează în localul Băncei Naţionale din localitate.

*

Duminică 19 c. ora 6 p. m. are loc la Camera de comerţ constituirea reuniunei comercianţilor şi industriaşilor români din circumscripţia Cluj.

*

Aflăm că furturile ce s'au făptuit în dauna mai multor funcţionari de la Secretariatul de justiţie nu ar fi fost nici până acum anchetate de poliţie de şi sunt săvârşite de mai mult timp . . .

*

Sâmbătă la ora 8 p. m., la cafeneaua Elite str. Regina Maria 2 va avea loc seara de cunoştinţă a studenţilor someşeni.

*

Cu scopul de a lua contact cu toţi colegii interesaţi în cauza intervenţiunei comune pentru revendicarea dreptului la gradaţia de merit militar şi a acelora, cari la înrolare nu erau în învăţământ, iar astăzi sunt profesori titulari, rog să ni-se comunice de urgenţă domiciliul la adresa D. Voina, Cluj, Str. Nicolae Iorga 18.

*

Pentru organizarea fermelor model, secretariatul general al agriculturei studiază modalitatea introducerei normelor din vechiul Regat.

*

Aflăm că ministrul internelor în urma rapoartelor primite intenţionează mărirea salarilor din poliţie.

*

Secretariatul general al justiţiei în urma cererilor populaţiei va reînfiinţa mai multe judecătorii de ocoale, care fusese desfiinţate de Consiliul Dirigent. Deocamdată se va înfiinţa judecătorii la Mercurea ciucului, Sf. Gheorghe şi Ocland (Odorhei).

*

Pentru înfiinţarea depozitelor de remonte de cai în Ardeal, Ministerul de răsboi a hotărât cumpărarea mai multor moşii supuse expropierei.

*

Biuroul de cuartiruire preluat de d-l Ţiplea, va funcţiona de acum la Primărie.

*

Statul romano-catolic a prezentat d-lui Busoicescu, secretarul comitetului agrar, un memoriu ce urmează a fi înaintat consiliului de miniştri, în care se cere să nu se exproprieze nimic din averile şi moşiile ce le posedă.

La Ilva-Mică un foc care a luat naştere alaltăeri a distrus jumătate din gară şi mai multe magazii. Sunt pagube mari.

*

Noul birou al avocaţilor din Arad, va trebui să fie format numai de români care ştiu să scrie şi să vorbească limba română.

*

Ziarul „Voinţa“ susţine în pagina I. că în chestiunea evacuărei Camerei de Comerţ nu a păstrat decât o atitudine de informator imparţial; iar în pag. II. susţine într'un articol interesele acestei camere de comerţ. De aceea are mai multe feţe. Are însă numai o singură intenţiune.

*

In cercurile financiare, industriale şi comerciale de aci se ventilează de câtva timp ideea înfiinţărei unei Burse de mărfuri şi efecte în oraşul nostru. O primă adunare a avut loc în ziua de Mercuri 15 Decembrie crt. în sala cea mare a Băncei Agrare de aci, la care adunare au luat parte reprezentanţi ai finanţei, industriei şi corpului fără distincţie de naţionalitate. S'a hotărât — după ce preşedintele Dominic Raţiu a dus la cunoştinţa prezenţilor scopul întrunirei — ţinerea unui noui adunări constitutive în ziua de Sâmbătă 18 Decembrie a. c. ora 6 seara în sala cea mare a Primăriei oraşului Cluj, care adunare va alege o comisiune restrânsă şi provincială.

*

Furându-mi-se în gara Ploeşti chitanţele emise de primăria, Tuşnad, pentru 40 la sută preschimbare de coroane pe numele:

Székely Lajos	No. 502.265	Lei	5.520
Kerekes Mihály	„ 502.280	„	4.772
Bartha Juliána	„ 502.264	„	1.606
Varga Sándor	„ 502.225	„	5.385
özv. Péter Jánosné	„ 502.230	„	2.000

Aceste chitanţe fiind furate, le declar nule.

165 *Varga Sándor*, Tuşnad

*

Publicul de elită mănâncă numai la grădina de iarnă a hotelului Central. 28

*

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acţiuni în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere şi spirt de prima calitate. Fabrică de rom şi cognac, precum şi vin în butelii desert şi likör. (30)

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogeria „Emke“ Cluj Piaţa Unirii No. 32. (61)

*

„Pischinger“ crema parisien, Mozert, Crema Nougot, Figaro Griloage, Mignon, bonboane de chocolată „Gourmond“ confiserie specială sunt nemai întrecute prăjituri. Se află în toate prăvăliile de delicatesse, cafenele şi restaurante. 71

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrăţirea“ tuturor abonaţilor ziarului „Infrăţirea“ şi celor care se va abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a. c.

BURSA

In ultimul timp, punându-se în discuţie înfiinţarea unei Burse în localitate, credem necesar să vedem, în scurte cuvinte, de când există şi ce înseamnă Bursa.

Instituţiunea aceasta, sub numele de Bursă datează din prima jumătate a secolului al 16-lea.

Prima Bursă din lume — dacă nu mă înşel — a luat fiinţă în Belgia, la Burges, apoi la Anvers, de aci a trecut în Franţa la Lyon şi Toulouse, în urmă în Germania şi în anul 1566 sub auspicile cunoscutului bancher Sir Thomas Gresham a fost înfiinţată în Anglia. După cum se vede, nu este o instituţiune creiată de eri, alaltăeri şi că ea a adus foloase reale şi indiscutabile economiei diferitelor ţări, aceasta o dovedeşte faptul, că astăzi nu este oraş mai însemnat comercial, sau industrial, în care să nu funcţioneze o astfel de Bursă. Ba oraşele principale din lume au un număr de Bursă, având această instituţiune pe specialităţi.

Primele Burse erau constituite numai ca Burse de mărfuri, având rolul de a facilita cumpărătorului să poată târgui direct dela producător prin intermediue acestei Burse, evitând intermdiarii. Când relaţiunile economice însă au luat o extensiune mai mare şi produsele ca şi fabricatele sufereau fluctuaţiuni de preţuri mai însemnate, Bursele erau singurele cari intervenau în mod regulator, nepermiţând speculei de a profita de nesiguranţa momentană, sau de ignoranţa unora, aducând prin activitatea ei baza preţurilor prin colaborarea cât mai strânsă a cererei şi a ofertei generale, cari singurile pot determina în mod efectiv şi just valoarea unui lucru.

Prin emiteri de hârtii garantate de Stat, prin înfiinţări de societăţi anonime, a căror titluri urma să se negocieze ca şi o marfă, s'a constatat necesitatea creărei unei Burse de efecte, pe lângă aceia de mărfuri şi astăzi nu este aproape o Bursă de mărfuri în lume, care să nu-şi aibe şi Bursa de efecte. Căci numai în cazul când ştii, care este valoarea exactă a titlurilor ce posezi, numai în acest caz poţi fixa în mod indubitabil, sau aproape indubitabil valoarea tuturor celorlalte produse sau mărfuri.

Ei bine, cum am zis, s'au format Burse pe specialităţi şi aşa avem astăzi în lume: Burse de efecte interne, efecte externe, acţiuni, obligaţiuni priorităţi, scrisori de gaj, Burse de cereale, vinuri, fer şi metaluri, bumbac, cafea etc. etc. şi creiarea de diferite burse în acelaş oraş dovedeşte cu prisosinţă cât de necesar este acest agent regulator în viaţa economică de astăzi. In ele concentrându-se cererea şi oferta, tot prin ele se pot fixa preţurile cele mai apropiate de adevăr, punând la adăpost pe cei care are de vîndut, ca şi pe cel ce voieşte a cumpăra.

Prin Bursă omul de afaceri simte pulsul vieţei economice, prin Bursă are posibilitatea de a urmări solvabilitatea întreprinderilor, prin ea urmăreşte fluctuţiunile şi oscilările nu numai pe piaţa internă dar chiar pe piaţa mondială şi prin urmare cu ajutorul ei poate să-şi stabilească măsurile ce urmează a lua în întreprinderile sale.

Intr'un număr viitor mă voi ocupa de modul de funcţionare a Burselor, de organizmul acestora şi de foloasele ce ele aduc, nu numai pentru comercianţii şi industriaşii unui oraş, dar pentru întreaga regiune unde ele funcţionează.

Voi vorbi de asemenea de Bursele mari din Germania, Franţa şi America pe care le-am vizitat personal şi de observaţiunile ce le-am strâns cu această ocaziune.

Carol A. Jahoda.

Revista Presei

— Pressa Română —

In urma atitudinei anumitei prese neînţelegătoare a problemelor româneşti faţă de formula *prin noi înşine*, care sintetizează adevărata politică necesară azi neamului nostru, ziarul „*Viitorul*“ arată, cu o bună documentare de pilde, ceea ce reprezintă de fapt această formulă. Iată cum încheie articolul.

Prin încrederea ce au avut-o în puterile poporului român, cei cari au văzut în porunca „prin noi înşine“ drumul cel sănătos, pot astăzi să constate că în mai puţin de două generaţii s'a ajuns dela mica ţară de altă dată la România-Mare de astăzi.

Dar dacă „prin noi înşine“ a fost glasul tainic ce a dus la crearea României de astăzi, desigur că nu acuma, când idealurile noastre naţionale sunt înfăptuite, şi când suntem o ţară mare, vom avea nepriceperea de a înlătura acest curent de viaţă naţională. Nu astăzi vom abdica dela formula „prin noi înşine“ şi vom reveni la vechea concepţie de origină fanariotă, care porneşte tocmai dela principiul ca să ne conducem după dorinţa străinilor şi să face la noi în casă, ceeace ei au interesul să volască şi să ne ceară.

„Prin noi înşine“ este astfel glasul unui popor ce vrea să rămână demn, liber şi stăpân pe viaţa şi destinele lui.

Cei ce nu înţeleg acest glas, nici nu au chemarea şi puterea să dea ei soluţii problemelor ce privesc viitorul neamului nostru.

Istoria ne arată de altfel cum curentul sceptic şi contrar celui „prin noi înşine“ nici nu a avut altă însemnătate în evoluţia neamului nostru, de cât aceea a documentului secţia exemplarului de muzeu social.

„Keleti Ujság“ şi simpatiile sale bolşevice

Ziarul înfiinţat de faimosul bolşevic Szentmiklósy se pare că nutreşte noui nădejdi, aşa de mult se preocupă de succesele bolşevice. Intr'un lung articol pledează cu toată căldura pentru amnestiarea celor zece foşti membrii ai consiliului sovietic maghiar, şi pe cari e vorba să-i condamne la moarte prin streang. La o altă rubrică, ne dă ştiri despre nota rusească adresată României, despre congresul republicelor soviete, despre ofensiva Turcilor contra Grecei cu sprijinul guvernului sovietic, despre marea acţiunea bolşevică ce e în pregătirea în orient şi toate aceste ştiri sunt precedate

Renumita Fabrica chimică „UNIO“ Cluj, curăţă şi văpseşte

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8. 23

DUȘMANII CULTURII

Ziarul Camerei de Comerț maghiare „Voința“ își ia îndrăzneala de-a ataca personal pe dl Rector al Universității, pentru că în calitate de mandatar al comitetului „Culturii Poporului“ — compus din prof. univ. înalți demnitari și intelectuali, — a semnat legitima intervenție către guvern ca să se înlesnească eliberarea localului școalei normale de fete, ocupat acum de armată, prin executarea dispoziției comisiunei de cuartiruire, care dând alt local Camerei de Comerț, a ordonat acesteia să evacueze marea clădire ce-o ocupă.

Îndrăzneala ce și-o ia sus numitul ziar, întrece cu mult așteptările noastre. Deși ziar social și politic, îndatorat a apăra în primul rând cultura neamului totuși, în această chestiune, unde cel puțin în părți egale cu acelea ale Camerei de Comerț sunt în joc și interesele școalei, — a școalei de farmec a luminătoarelor soților, — totuși numitul ziar nu spune nici un cuvânt și nu aduce nici o soluție pentru aceste interese.

Iar ceeace întrece orice limită este îndrăzneala de-a ataca personal pe Rectorul celui mai înalt așezământ cultural, în disprețul organizației de propagandă a „Culturei Poporului“, argumentând absurd numai pentru a susține interesele mercantile și dușmănoase ale Camerei de comerț, rămasă ca un vestigiu sfidator al tratatului de salve. Că nu vor căștiva să se despartă personal de apăsarea asupra șirei spinării din trecut, îi privește, dar ca aceștia să-și ia îndrăzneala de-a dușmăni cultura românească, este un caz încă neîntâlnit de inconștiență națională.

Pentru această foaie, Camera de comerț maghiară, care nu întrebuințează nici până acum limba română în cuprinsul său, care sfidează încă în incinta sa cu portretul lu Frantz Iosif și care sistematic șicanează negoțul și negustorii români, e mai presus de școala care trebue să de-a lumină satelor și e mai presus de solidaritatea pe care orice Român e dator s'o manifeste în ața intereselor superioare naționale și de Stat.

Dacă în adevăr Camera de Comerț maghiară este instituție recunoscută de Stat — cum pretinde sus numitul ziar — atunci dela sine înțeles este că și localul ce-i aparține este tot al Statului și atunci cum se poate susține că Statul n'are dreptul de-a dispune de instituțiile sale? Și cu atât mai mult statul e îndrept să dispuie de acest local cu cât este știut că în cuprinsul său, în baza însemnătății de care a fost acoperită până acum, această instituție a adăpostit în cele trei etage, pe cine a dorit fără nici un amestec al biroului de cartiruire.

E atât de vădită și revoltătoare reaua credință a ziarului dușman al culturei românești, încât nu mai comportă osteneala unui răspuns mai lung. Singurul lucru ce ținem a-l releva este dușmănia și nedreptatea cu care se năpustește asupra Soc „Cultura Poporului“ și a conducătorului ei, distinsul Prof. V. Dimitriu, rector al universității, în fața căruia nici respectul, nici datoria și nici nedemnitatea cauzei pe care o apără nu l-au oprit să-și împrăștie veninul.

Când alții se frământă zi și noapte și se sbuciumă ca să desăvârșească desrobirea prin cultură și naționalizare, e bine să se știe cine sunt dușmanii cei mai de aproape și cei mai primejdios și. E bine să se știe oricât de multă îngratitudine s'ar dovedi prin aceasta.

Înmormântarea lui D. Greceanu la Iași

Luni a avut la Iași loc funeraliile regretatului Dimitrie Greceanu, fost ministru de justiție. A asistat o mulțime imensă. Serviciul divin s'a săvârșit la Mitropolie. Tot orașul a fost îndoliat.

I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei și Sucevei, cu vocea înecată în lacrimi, a făcut elogiul defunctului, în numele Senatului.

D-l Take Ionescu, ministru de externe, a vorbit în numele guvernului.

D-l dr. Bogdan a vorbit din partea clubului democrat ieșan.

D-l Negruzzi a vorbit din partea primăriei Iași.

D-l Dragomirescu din partea Adunărei deputaților.

D-l Kessim din partea magistraturei.

D-l Constantin Krupenschi a vorbit în numele partidului național-liberal.

Au mai vorbit d-nii Meissner din partea partidului progresist, Borcea din partea țărăniștilor, Rudolf Suțu în numele ziarului „Evenimentul“, Micșunești din partea democraților Botoșani.

S'au depus pe catafalc un mare număr de coroane.

Toată lumea era cuprinsă de o jale adâncă.

Pentru lămurirea unei chestiuni

După multe tergiversări guvernul a hotărît să se acorde tuturor funcționarilor statului cari au fost mobilizați în serviciul armatei, evacuați sau mobilizați pe loc, cotele de 63 procente și 90 procente pe timpul ocupațiunei inamice.

Hotărîrea s'a luat, dar se pare că nu toate autoritățile au primit lămuriri de modul cum să se procedeze pentru obținerea sumelor cuvenite celor cari intră în categoriile prevăzute de lege.

Astfel sunt mulți funcționari ai statului cari în 1916 și în timpul războiului au servit la unele autorități, iar astăzi funcționează la altele.

Unde urmează să-și înainteze cererile lor acești slujbași ai statului și de unde vor primi sumele ce li se cuvin, dela autoritățile unde au servit în timpul războiului sau dela acelea unde funcționează în prezent?

O lămurire în această privință este necesară.

Inștiintare

Toți profesorii și profesoarele cu calificație obținută la vreo școală-superioară pentru calificarea profesorilor de școli civile, vor ține în 26 Decembrie la orele 10 un congres în sala de gimnastică a școalei medie din Cluj. (Strada Cogălniceanu Nr. 11) ca să protesteze contra desconsiderării, ce li-se face prin normativul de unificare a profesorilor. Sunt invitați a participa toți cei interesați, fie în funcțiune la școli medii, la școli superioare de comerț, la școli normale sau la licee.

Participarea să se anunțe la Direcțiunea școalei medie din Cluj.

La cafenea „Metropol“

Marția și Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică

16

Salariile funcționarilor publici

Ni se aduce la cunoștință un fapt regretabil, și anume, ni se spune că statul n'a plătit salariile funcționarilor dela unele autorități de câteva luni.

Astfel profesorii universitari n'au primit salariile pe luna Noembrie, de asemeni personalul Bibliotecii Universității nu l'a primit de trei luni. Și mai sunt încă ofițeri, medici în serviciul statului și alți funcționari cari de două sau chiar trei luni n'au luat nici-o plată pentru munca depusă.

Starea aceasta de lucruri trebue să înceteze, cu atât mai mult cu cât situația materială a funcționarilor este destul de grea.

Trebuesc dar luate toate măsurile pentruca să se dea dreptul ce li se cuvine unor oameni cari depun o muncă prețioasă și indispensabilă pentru bunul mers al statului.

In timpul acesta ziarul *Izbânda* scrie:

„In chestiunea majorării salariilor funcționarilor publici, d-l Ottescu secretarul general al ministerului de finanțe, ne comunică că d-sa a intervenit personal pe lângă d-l Ministru de finanțe spre a majora lefurile funcționarilor dela finanțe, cari sunt foarte prost plătiți.

In ce privește sporirea lefurilor la toți funcționarii, chestiunea e încă în discuție.“

Iar *Monitorul Oficial* publică textul deciziunei Consiliului de miniștri cu privire la sporirea salariilor funcționarilor din Transilvania, Banat, Crișana, Satu-Mare și Mărămureș.

Aceste sporuri sunt de 60, 50 și 40 la sută și încep dela 1 Octombrie 1920.

Astfel cl. IV de salarizare gradația I, primește lunar 1735 lei plus 400 indemnitate de scumpete. Cl. V (grad. I.) 1435 + 400. Clasa VI (grad. I) 1035 + 400. Clasa VII (grad. I) 755 + 400. Clasa VIII (grad. I) 615 + 400, etc.

Afară de retribuțiunile specificate se mai acordă funcționarilor adaosul familiar și ajutorul de vestminte.

Adaosul familiar este pentru fiecare membru de familie îndreptățit 400 de lei anual, iar ajutorul de vestminte este pentru capul de familie 500 lei și pentru membru 220 lei anual.

Situația politică în Ungaria

— Sfârșitul crizei guvernamentale. —

Criza guvernamentală a Ungariei, care să prelungea la infinit, s'a terminat prin desemnarea lui Teleky ca ministru președinte.

Faptul că după o criză îndelungată e numit din nou cel care demisionează, este o dovadă a lipsei de o nouă orientare politică în cercurile conducătoare ale Ungariei.

Desemnarea lui Teleky înseamnă reîntronarea regimului anterior silit să lucreze sub împrejurările șovinismului și ale iredentizmului organizațiilor în afară de guvern. Este încă o dovadă că curentele mai noui atât în ceace privește consolidarea internă, cât în deosebi orientarea externă — nu sunt împotrivite de o considerabilă parte a alesilor maghiari, deci nu a sosit încă timpul când s'ar putea crede că Ungaria este decisă a relua legăturile cu statele vecine — nu numai prin forța împrejurărilor — ci din însăși dorința de a realiza relațiuni pacinice. Părerile diferitelor organizații iredente vor fi directivele politicei externe pentru noul guvern în relațiile sale cu statele din imediată vecinătate.

Prima dovadă a slăbiciuni noului guvern față de aceste organizații, sunt tratativele ministerului de interne cu Asociația „Ungurilor deșteptați“ tratează cu guvernul dela egal la egal cu toate că guvernul anterior — presidat tot de Teleky — decisese disolvarea ei.

Prin această designare politica realității nu a fost întronată în Ungaria, ci s'a dat din nou ocazie politicei ingerințelor isvorâte din sentimente de ură și răsbunare.

Ap.

Știri din Viena

— Noul nunțiu papal —

Monseniorul Francesco Marchetti-Selvaggiani a fost numit nunțiu papal la Viena. Monseniorul a fost până acum nunțiu în Venezuela; el își va ocupa postul zilele acestea. Presa vieneză se arată foarte mulțumită de această numire.

Carnavalul

Comitetul organizator al Serbărilor Carnavalului contează pe un venit curat de 8 milioane coroane. Biletele vor costa (și prețul acesta e un record): 5000 cor. loja, 1500 biletul pentru un bărbat, 1200 pentru o damă. Carnavalul va avea loc în sălile redutelor dela Opera Mare.

Filiala unei bănci românești

Din *Neues Wiener Tageblatt*: „Banca Națiunei“ din București a înființat la Viena o filială pentru ușurarea schimbului de mărfuri. Ca fondatori ai filialei din Viena participă din Austria: Wilhelm Suszmann, Dr. Bernhard Suszmann, și Moritz Lowenkron.

Cu conducerea au fost încredințati Dr Benuo Binovici, Richard Kronstein, Wilhelm Susman, și Moritz Lovenkron.

Prețul alimentelor

Grăsimea americană se plătește 280 cor. chilograme carnea de vacă 120-170 cor., carnea de porc 170-200 cor., carnea afumată 135-230 cor., chilogramul de cârnați 150 cor., chilogramul de carne de cal 100 cor., chilogramul de margarină 160 cor., chilogramul de carne de pui 180-190 cor., chilogramul de carne de rață 195 cor., chilogramul de crap 120-150 cor., chilogramul de carne de capră 120 cor.

Iașul și Liga Națiunilor

Intr'una din ultimele ședințe ale Ligei Națiunilor, la obiecțiunea făcută că în Geneva viața este prea scumpă și greutățile prea mari pentru membrii Adunărei, *s'a propus orașul Iași ca loc de întrunire a Ligei Națiunilor*, din considerația că viața e mult mai ieftină acolo, și valuta foarte avantajoasă.

de următorul comunicat introductiv: — „Cele 15 republici ruseți, cari formează Rusia sovietică se vor întruni într'un congres de mare importanță.

Acest congres are însemnătate prin faptul că va stabili o politică nouă.

E probabil că după congres se va porni o acțiune mai puternică în Orient. In urma ultimelor evenimente poziția Rusiei în ținuturile răsăritene s'a întărit, și acum în Asia orientală ne putem aștepta la o vie propagandă. In politica occidentală însă, abia ne putem aștepta la o schimbare. Sovietele vor urma aici o politică pașnică, ca să poată opera în voie în orient. Politica mondială a luat o astfel de direcțiune încât evenimentele din răsărit câștigă tot mai mare importanță e dar lesne de înțeles, că guvernul sovietic își concentrează atențiunea în primul rând asupra Asiei, unde poate avea mai multe șanse de reușită decât în Europa.“

In chestia comunicației trenurilor

Ziarul din localitate „Ujság“ consacră mai multe coloane ocupându-se de mizeriile comunicației la noi și veștejește în termeni aspri stările acestea insuportabile. Intre altele, întâlnim următoarele reflexii: — „Dar fie că e vorba de trenurile din vechiul Regat, fie că e vorba de trenurile din Ardeal, faptul trist e că mijloacele noastre de comunicație, sunt asiatice și că în întreagă Europa sunt pe treapta cea mai de jos. Căci, să privim numai Ungaria, care luptă cu cea mai îngrozitoare lipsă de cărbuni și de lemn: acolo trenurile circulă punctual, nu vezi geamuri sparte și uneori și vagoanele sunt încălzite. In România însă sunt lemne destule, sunt și cărbuni în cantitate corespunzătoare, sunt și vagoane și locomotive în număr cu mult mai mare ca în Ungaria. Dacă cu toate acestea, comunicația e atât de primitivă, fără îndoială că conducerea nu e capabilă să reorganizeze calea ferată.“ Tot în acel număr se publică și unele declarațiuni, ce le-ar fi făcut d-l Hossu ziariștilor maghiari în legătură cu problema circulației trenurilor. Din acele declarații aflăm, că guvernul a dat îndrumări, că acei funcționari și impiegați ai căilor ferate, cari până în 20 l. c. nu vor depune jurământul, au să fie revocați din post. Numărul celor, cari nu au depus jurământul nu reprezintă însă mai mult de 3 la sută.

Citiți „Infrățirea“

Misiunea episcopului Széchenyi Miklós în Ungaria

Zilele trecute s'a reîntors la Oradea episcopul Széchenyi Miklós din călătoria ce a făcut'o în Ungaria, întovărăşit fiind de canonicul Brém Lőrinc şi de secretarul său Schiffert Ede. După relatările foilor maghiare, episcopul Széchenyi s'a interesat în Budapesta în chestia concordatului, ce se va încheia între România şi scaunul apostolic.

A intervenit pe lângă guvernul maghiar în favorul primpretorului Selegean care e deţinut la Debreţin şi a reuşit să'l elibereze în schimbul eliberării generalului Flohr. Dar d-l Széchenyi a avut şi o autorizaţie dela episcopul Ciorogariu de a interveni pe lângă guvernul maghiar, ca comunităţile bisericeşti gr. orientale rămase pe teritor ungar să nu fie împedecate în activitatea lor. In această chestiune episcopul a pertractat cu ministrul preşedinte şi cu ministrul de externe, care a emis părerea că sfera de drept a diecezelor nu poate fi alterată şi că chestia se poate resolvi mulţumitor pe baza principiului de reciprocitate. Guvernul maghiar s'a arătat aplecat ca până la aranjarea definitivă a chestiei, comunităţile bisericeşti gr. orientale rămase pe teritor ungar, să rămână sub jurisdicţiunea diecezei de Oradea şi să se administreze de aici.

Un apel

al reuniunii femeilor române din Baia-Mare.

Pentru a putea să se iucreze cu succes „Reun. f. rom." din Baia-Mare şi împrejurimi, se impune în primul rând trebuinţa unei biblioteci, cu care să pornim propaganda culturală în acest loc, frumos, unde s'a trudit atât de mult fosta stăpânire vitregă, să stingă graiul românesc, dar fără să izbutească. Apelăm cu căldură la autorii, editorii şi prietenii culturei poporale, să ne doneze din scrierile, revistele şi munca lor culturală, opere, ca astfel sprijiniţi mai repede să ne ajungem scopul de a da avânt culturei naţionale.

Baia-Mare, Decembrie 1920.

Marta Iepure Fabian,
președintă

Ecaterina Costin
Dora Colceriu
bibliotecare

Ştiri de peste hotare

Un plan irlandez de împăcare

După un raport al corespondentului lui „Star", irlandezul Sweetmac, membrul camerei inferioare a pregătit un plan de împăcare între Englezi şi Irlandezi, ca să oprească odată vărsarea zadarnică de sânge. Delegaţiunea muncitorilor sub conducerea lui Henderson a şi plecat în Irlanda, ca să înceapă tratativele pentru încetarea conflictului englezo-irlandez. La conferinţa generală, care are scopul de a aduce un armistiţiu în lupta aceasta atât de neegală, vor participa representanţii tuturor partidelor.

O circulară a Papei.

Papa adresează o circulară către întreaga Europă, în care îndeamnă băieţii bogaţilor, ca să contribue la ajutorarea copiilor săraci. Spre a îndruma la acest rezultat va aranja în Italia serbări şi colecte, la cari dânsul contribue cu 100.000 Lire.

Banca Viticolă a României
Societate anonimă
BUCUREŞTI, Strada Bursei No. 2.

AVIS
D-lor VITICULTORI

Se pune la dispoziţia Domnilor Viticultori toate
MATERIALELE şi APARATELE
necesare pentru cultura viei manipularea şi conservarea vinurilor.

Toate aceste materiale şi aparate sunt aduse din ţările de origină dela cele mai bine reputate fabrici.

BANCA DISPUNE DE MARI CANTITAŢI DE:
SULFAT DE CUPRU
MARFĂ PURĂ ENGLEZEASCĂ
Domnii Viticultori sunt sfătuiţi a nu confunda acest produs cu mărfuri de proveniență nesigură, având o concentrare inferioară şi punând în pericol recolta prin acţiunea lor neîndestulătoare.

PUCIOASA SUBLIMATE
de proveniență italiana, absolut necesară pentru prevenirea oidiumului.

Aparate „Vermorel" (VILLE FRANCHE) cu piesele lor de schimb.
Aparate sistematice pentru fabricarea ŢUICEI (fabricaţiune Derroy Paris.
POMPE Pentru manipularea Vinurilor, de mână, electrice şi cu esenţă, complecte inclusiv Motorul.
Aparatele cele mai noi pentru spălat sticle, umplut, astupat şi capsulat.
Aparat pentru debitat berea
FILTRE pentru VIN
CAZANE pentru sterilizat butoaiele.
Cauciucuri diverse
Robinete, Canale etc.
Vase şi Ustensile pentru pivniţi, fabricaţiune franceză.
Aparate pentru **dozaj** şi controlul vinurilor.
Hipermanganat
Metabisulfit
Pucioasa pentru afumat.

Este în interesul D-lor Viticultori şi Comercianţi de Vinuri să-şi reţină din vreme articolele de cari au nevoie.
161

Intreprindere de transport
„VILLÁM"
AUGUSTIN NAGY et COMP.
Transportează cu cele mai favorabile condiţiuni şi cu responsabilitate deplină.
Calea Regelui Ferdinand 14. Cancelaria şi depozit Strada Kis No. 17. □ □
144

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzaţional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentaţia se deschide seara la oara 8. □ □ □ □
77

Emanoil Samson
Fabrică de piele Cluj,
Str. Gyufagyár No. 1, vis-a-vis de Magazia Mare viteză.

La parfumeria
d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

La Magazinul
Hajnal
Calea Reg. Ferdinand I.
colţ Calea Victoriei.
Se găseşte articole de dame şi barbăţi cu preţuri reduse. □ □

Licitaţie de Lemne.

La 4 Ianuarie 1921 la 9 ora a. m. vinde biserica ev. luth. din Henndorf (Târnava-mare) în licitaţie publică 590 stejari, după estimaţia oficioasă 1176.66 m³ lemne de clădire şi 2266.66 m³ lemne de foc.

Preţul exclamaţiei este 169,186 Lei. Vadiul de 10%.

Oferte închise, prevăzute cu vadiul prescris sunt a se depune până înaintea începerei licitaţiei.

Condiţiuni licitaţiuni se pot examina în cancelaria parochială ev. luth. în Henndorf şi la ocolul silvic în Agnita.

162 *Presbiteriul Evang. A. B. în Henndorf.*

Kovács şi Siklódi
Instalator de electrică şi apaduct
Cluj, Piaţa Unirii No 17. 116

„MAGAZINUL BARZA"
senzaţie de Crăciun:
1 rochie de stofă de lână dela 250 Lei
1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus. 52

Dr. ECAT. ARAMA
BOLI DE FEMEI ŞI COPII
CONS. 2—4 128
STRADA RUDOLF Nr. 13

Să află de vânzare **mere** de orice calitate şi în mare la
JAKAB ERNŐ
Prăvălie de coloniale şi delicatese Strada Nicolea Iorga (Jókai) No. 5.
157

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete şi pantofi
CHIOREAN
în colţul Strada Memorandului şi Kötő lângă Missir.
58

A APĂRUT NOU A APĂRUT
CODUL
DE
PROCEDURA CIVILA
AL
TRANSILVANIEI
TRADUS DIN LIMBA MAGHIARĂ
Editura „CARTEA ROMÂNEASCĂ" S. A. Bucureşti. De vânzare la principalele librării din Ţară.
PREŢUL 25 Lei.
154

GRATUIT
SE VA TRIMITE
CALENDARUL ALMANACH
AL ZIARULUI INFRAŢIREA
Tuturor abonaţilor ziarului Infrăţirea şi celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

Renumita Fabrica chimică CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.
Strada Regina Maria No. 7. 22 **Str. Regele Ferdinand 25.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

UN STENOGRAFIST stud. Univ. cu praxă de birou cunoscând limba română, germană și maghiară caută aplicare imediată. Adresa la ziar sub. I.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efectuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. 161

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Stofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Au sosit

Becuri electrice 150 Volți 10—50 luminări, 1 ferestreu bandă 650 m/m. cu masă mobilă,

1 ferestreu circular pentru tăiat lemne de foc.

Pompe de vin cu furtun special de $1^1/_4$-$1^1/_2$ toli.

Tocile de șmirghel pentru ferestrae originale „Hirschkäfer" și „Tyrolit"

Pânze de joagăr și ferestrae circulare în toate dimensiunile.

Pile de ferestrea și tot felul alte pile.

Ceasornice de control sistem „Bück".

Ferestrae pentru metaluri și tot felul de articole technice.

M. ANGHEL
Piața M. Viteazul No. 40.
161 (fost Széchenyi-tér.)

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit.
148

Dacă vreți
90 **să mâncați și să beți bine, veniți la Restaurantul:**
RETHY și MAIOROȘ
Str. Iuliu Maniu No. 8.

CITIȚI

Cărțile pedagogice, literare și populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt nete. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și riscul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Claparède. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu	6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română	7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română	4·50
C. Sătineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștrii	2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învățământului primar	—·—
„ „ — Didactica generală	—·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române	10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor	1·—
V. Munteanu. — Îndrumări noi în învățământul primar	1·25
„ „ Reforma orariului și surmenajul școlar	1·—
Q. Dumitrescu. — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi	3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învățământ	2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Trasarea și corectarea temelor	1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei	12·—
I. Găvănescul. — Psihologie ed. 15-a din nou revăzută	15·—
„ Noțiuni de Pedagogie Generală	5·—
„ Istoria Pedagogiei	9·—
„ Didactica	—·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul și sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu	6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Psihologie și Pedagogie — Traduceri	6·—
Al. Valeriu. — *„Logica"* pentru școalele normale și seminarii	11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română	6·—
D. D. Pătrășcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română	5·—
„ Candidat fără noroc ed. II	5·—
C. Moldovanu. — Măjestatea morței	4·—
„ Sărbătoarea pâinii	4·—
„ Negustători de arome ed. II. 5·—	5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii	5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtășită	5·—
„ Strigoiul	7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă	5·—
Tolstoi, Bocaccio, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria I	4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II	4·—
V. Crăsescu. — Fugarul din seminar — vol. II.	2·—
„ În ajunul Crăciunului — Vol. III	2·—
„ Pe drum — vol. IV	2·—
Ion Drăncanu. — Nuvele	2·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție	3·—
G. Popescu Ciocănel. — Brașoave	1·50
Th. Speranția. — Proză	2·—
D. Teleor. — Nuvele alese	1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines	4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man	7·50
„ Luncușoara în Parasemi	6·—
Al. Ciura. — Sub steag străin	7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907	2·—
Al. Ciurcă. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen"	2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice	10·—
I. Costin. — Schițe	1·—

NOTE ȘI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie)	6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor	4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge	5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia	2·—
O. Wilde. — Poeme în proză	1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străjuni	3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război	2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun	4·—
I. Giurgea. — Pribegie	5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Lady Carlhnes. — Adevărații Israeliți	2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV	4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman	—·50
C. Moldovanu. — Autori și Actori	8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe	2·—
H. Ibsen. — Brand	3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece	1·—
C. Moldovanu. — Fluturii	1·—
Radu Rosetti. — O lecție	2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Năzat	1·—
V. Costescu. — Străbunii (teatru școlar)	—·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe	5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului	3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui	2·—
Vanda Mihail. — Versuri	3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului	3·—
Radu Rosetti. — Valuri	2·—
„ „ Cele din urmă	1·50
„ „ Din toate	3·—
I. Al. George. — Aquile	2·—
„ Domus Taciturna	2·—
T. Dușescu Duțu. — Carol Vodă făt frumos	—·50
Goethe. — Hermann și Dorothei, text german	1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic	3·50
Dr. Th. Maronescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Colțea	5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale	3·—
Dr. O. Melier, — Medicul Familiei	4·50
„ Higiena Sexuală	—·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei	5·—
„ Venera fecundă și calipetică	4·—
Dr. Gh Fischer. — Păstrarea vederii	6·—
„ Auzului	12·—

DIVERSE

Emil Frideric. — Manual practic de coletărie	10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz	2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepționale	5·—
T. Dușescu Duțu. — Din vatra unui săteân cuminte	2·—
Popp. — Tratat vinicol	3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român	3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului	2·50
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar	7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori	2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură și viticultură	1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină	1·—
L. Leist. — Voyage á Paris	2·50
H. S. — Dialog român german	1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliților	1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea caendarelor	3·—
G. Antonescu. — Dicționar român-francez	8·—
H. S. — Conferințele „Vieței Noui"	3·—
M. Kogălniceanu. — Letopisiți 3 volume	30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale	2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași	1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru și înregistrare	2·50

„CAMINUL" BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA *)

Numărul 1 Leu
Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori
NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Natalița, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mării, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — În voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuarie
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Îngerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere*: Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola*: Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu*: Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Moliere*: Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaș*: Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Tours.
37. *G. Asian:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu*: Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu*: Poeme.
45-56. *Petre V. Haneș*: Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi*: Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri*: Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru*: Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi*: Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu*: Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett:* Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Scriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Șerpilor Baucul.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. franceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florența
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărți populare.

Carte de semne	—·25
Visul Macei Domnului	—·25
Epistolia Domnului	—·25
Minunile Sf. Sisoie	—·25
Orațiuni și Evangelia țigănească	—·25
Micul Dor, cântece noui	—·25
Dorul, 64 pagini	—·75
Explicarea viselor	1·—
Carte de vise mari	2·—
Alexandru Macedon	2.50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți	2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante	3.75
Epistolarul amorului și al felicitărilor	3.75
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul	—·75
Doftorul fără bani	—·25
Misterele din Porter Squar	—·25
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
Sf. Haralambie	—·25
Sf. Alexe	—·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à	—·75
Mihai-Viteazul și Călărul (2 vol.) à	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzurna	—·—

Vând spirt rafinat

En gros și en detail. — Prețuri de concurență.
A se adresa la ziar sub. A.

Mare aglomerație la Magazinul:

DICK

1 metru ștofă de lână pentru haine bărbătești	Lei 98
1 metru ștofă lățime de 140 cm. pentru costum de dame	Lei 98
Barchet pentru o haină de dame complect	Lei 98
Creton pentru o haină de dame complect ce se poate spăla	Leî 98
1 Cămașe și pantaloni de tricou pentru bărbați	Lei 98
1 Guler de postav de iarnă pentru dame	Lei 98
1 Ploier pentru domni și dame	Lei 98
2 Fețe de masă de damast	Lei 98
1 Pătură de iarnă lungime de 180 cm.	Lei 98
12 Perechi ciorapi brodați pentru dame	Lei 98
12 Perechi ciorapi flor pentru bărbați	Lei 98
1 Sul de pânză de in pentru dame	Lei 98

Aceste prețuri sunt numai pe 5 zile.

155

Se caută BONĂ GERMANĂ INTELIGENTĂ

pentru doi copii (unul de 8 și 2 ani). Cele un cunoștința limbei franceze vor fi preferite. Oferte la administrația ziarului sub „Solid".

44

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.

Capital Social 12,000.000 Lei

Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

◆

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

67

„BLATT"

Magazin de articole de tricotaj și țesătorie.

Piața Unirii No. 12.

Prețuri reduse.

Ciorapi pentru copii dela	10 Lei în sus
„ „ Dame dela	15 Lei în sus
„ „ Domni dela	15 Lei în sus
Mănuși de lână tricotate dela	24 Lei în sus
Jerteuri pentru dame tricotate dela	290 Lei în sus
Jachete scurte tricotate dela	75 Lei în sus

Toate articolele din magazin se vând foarte eftin.

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCUREȘTI.

Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri

CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!

Expediții în colete poștale contra ramburs în vechiul Regat și Besarabia. **En gros — En detail.**

122

Calitatea primă

lemne de foc

în sterii și tăiate, transportate la locuință, se pot comanda cel mai eftin la:

Janovitz Vilmos

depozit de lemne Str. Fabricei de chibrituri (Gyufagyár-u.) 15

Telefon No. 127.

56

Magazin de modă Ardelean

Calea Regele Ferdinand No. 22. Să află ori când în magazie totfeliul de articole de modă pentru bărbați și dame. 158

◆ ◆ ◆

S'a început expoziția eftină de Crăciun la magazinul de modă

Lőrincz și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

◆ 9 ◆ ◆

In prăvalia

de ghete „HERCULES"

str. Reg. Ferdinand No. 5

se vinde cu ecazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse. □ □ □

1

FIRMĂ FONDATĂ IN 1893

GOTTLIEB GRUPPER

AGENTURĂ - COMISION - REPREZENTANȚE

130 BRAILA,

Str. Sf. Petru 9.

Dorește a intra în legături de afaceri cu domni comercianți și industriași din Ardeal, cari ar avea interese la BRAILA, mare oraș comercial și port la Dunăre. — Corespondentă română și germană.

Societatea Anonimă

Blumenfeld și Simon

Str. Iuliu Maniu No. 22.

își oferă Onor. Public cognacul de mere, țuica de prune fiert în căldările proprii precum și licheruri, rum de calitate superioară și vinurile indigene. □ □

86

Dacă dorești se fii bine și eftin îmbrăcat, cercetează

croitoria de domni

Lázár Izsák

unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazie se află totdeauna ștofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.

60

A sosit un mare transport de **Piane** și **Pianine** din streinatate la firma **I. TRISKA** str. Bartha Miklós 14.

119

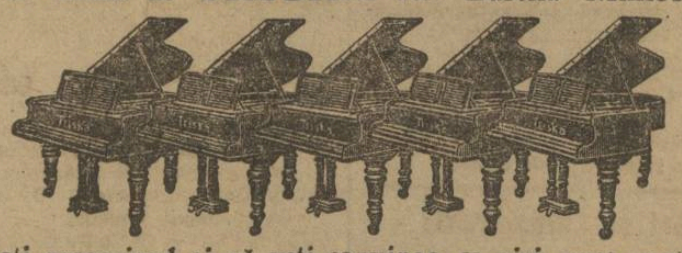

Vizitați magazinul și vă veți convinge ca aici sunt prețurile cele mai reduse din intraga Ramânia. **Reprezentantul celor mai renumite fabrici.** Acordează, repară și transportă piane pentru conservator operă și Marianum la stat și particulari. □ □ □ □ □ □ □ □

ASIGURAȚIVĂ cu talpă de:

I-a calitată „VASCHÉ" . . . . . Lei 110·—

II-a calitată „VASCHÉ" . . . . . Lei 78 și 82

până ce se mai află la **Pielăria ALEXANDRU GOLDSTEIN** Cluj, Piața Unirii No. 13. în curte.

69

Reclame „Radio" 159

Moare cu site a Fraților Salamon Cluj,

Str. Fellegvár No. 51

(lângă podul cel mare)

Macină ori ce făină fină cu prețuri convenabile. □ □ Schimbă momentan cereale în făină. Se capătă făină și cantități mici din magazia morii.

Horváth Alexe

Magazin de coloniale și delicatese Cluj, str. Regina Maria No. 17.

Asortat cu Bomboane pentru Crăciun, Ciocolată Licheruri și Vinuri indigene pentru Sărbători.

81

După o practică mai îndelungată la București, Viena Budapesta, **am redeschis**

atelierul de încălțăminte

unde se pregătesc totfelul de încălțăminte pentru Domni, Dame și copii, specialist pentru cizme și jambiere oficerești. **VASILE SĂNCRĂIAN** Cluj, Strada Forduló No. 5.

Cismari,

pantofari, riftuitori, croitori de piele și steperite se caută la fabrica de ghete „FOR-MA" Breaza de jos, jud. Prahova, prin gara Câmpina.

Plătim cl. I. din contractul colectiv.

5000 Perechi Ghete,

bărbătești, de damă, copii etc. trimetem în En gros și en detail prin poșta contra ramburs lucrate din piele de box și sevraux etc., orice mărimi. □ □ □ □

Dacă nu corespund le primim retur. Prețuri dela 180-300 lei perechea. Pentru engrosiști 20% reducere.

„FOR-MA"

fabrică de ghete

Breaza-Prahova.

TOATE DOAMNELE

din elită întrebuințează **FORMALYSOLUL**

recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogherie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceoutice. CLUJ.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

SIBIU „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 108 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Luni 20 Decembrie 1920

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON | Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. — 120 lei 6 luni. — 60 „ 3 luni. — 30 „

Concordatul cu Sf. Scaun

In fața repețitelor dovezi de neputință a guvernului actual de-a legifera și construi, aproape că pare deplasată orce preocupare în afară de ultimile incidente și sbuciumări sterile ale regeneratorilor și oamenilor noui. Dar în funcție nu de aceea ce este, ci de aceea ce trebuie să fie, continuăm a ne face datoria de-a examina și cerceta problemele cu urmări în viitor ce ni se pun acum.

Una din acestea este, fără îndoială, și aceea a concordatului, pe care, dezorientat cum este actualul guvern consimte de a-l discuta și trata acum la Roma.

Printre alte urmări ale întregirei este și aceea a înglobărei în cuprinsul statului nostru, odată cu atâtea minorități etnice, și a unui număr de drept credincioși ai Sfântului Scaun.

Faptul acesta constituie o nouă situațiune pentru Statul nostru, căreia e firesc să-i urmeze și un nou fundament de drept, adică o nouă constituție, în cuprinsul căreia, odată cu prevederile noilor hotare, să se instituie și bazele de drept pentru toate categoriile de supuși.

Firesc și logic este, prin urmare, ca cel dintâi pas în noua alcătuire a statului să se facă prin o nouă constituție, și numai în urma acesteia și pe baza prevederilor ei de drept să se procedeze la celelalte aranjamente. A proceda altfel, și anume invers, cum e cazul ce-l discutăm, al concordatului cu Vaticanul, ar fi să ne lăsăm constituția influențată și dependentă de aranjamentele ce s'ar încheia înainte de instituirea ei. Și în privința aceasta, credem că ne sunt suficiente cele petrecute cu tratatul de pace, prin care ni s'au impus o sumă de stipulațiuni direct atingătoare a independenței, pentru ca să nu mai ne creem și noi singuri altele, tot atâta de supărătoare pentru viitor.

Dar în afară de aceste considerațiuni de principiu, valabile pentru respingerea oricărei preocupări de felul concordatului înaite de constituția țării, în deosebi pentru această problemă trebuie să ținem seamă de o mulțime de alte considerațiuni speciale, care alcătuiesc întreaga chestiune a confesiunilor și însăși poziția minorităților în stat.

Toate minoritățile, în afară de evrei, aparțin în mare majoritate religiunei catolice și sunt deci sub autoritatea Sfantului Scaun. Chiar Românii uniți sunt, din acest punct de vedere, în aceiași categorie. Ori se știe că, una din cele mai puternice arme de desnaționalizare în trecut a fost tocmai clerul și organizația bisericei catolice. De altfel însăși puterea statului maghiar, regele său *apostolic*, s'a sprijinit întotdeauna pe directa influență a catolicismului. Și acum, când minoritățile cu evidentele lor tendințe centrifugale, caută să facă din orce prilej un sprijin mai mult al acestor tendințe, este inadmisibil de conceput ca să neglijeze de-a utiliza și prilejul ce li-l oferă legăturile directe cu Scaunul Papal?

Se știe bine mai ales faptul că după vechea organizare a provincilor desrobite, de biserică sunt legate și școalele. Sunt așa numitele școli confesionale a căror existență și funcționare acum chiar sunt un primejdios focar de propagandă și dușmănie contra unității statului român.

Noi am moștenit o stare de fapt, care așa cum este, prezintă destule greutăți și primejdii pentru consolidarea și păstrarea unității și prin urmare nu mai poate fi îngăduit ca să le-o îngreuiem și mai mult.

In afară de libertatea completă a exercitării cultului, în cadrele statului nostru, nimic mai mult nu este îngăduit să se acorde și de aceea, întrucât și după vechea constituție și după însăși dovezile de fapt, pe care le-a dat statul român, că știe să respecte Dumnezeul și Credința fiecăruia nimic mai mult nu este de câștigat pe acest teren.

De aceea, odată fixate drepturile ce pot decurge, întotdeauna în cadrele autorității noastre de stat din noua constituție, se pot aranja și chestiunile de formă, care urmează a fi împlinite ca ierarchie față de autoritatea teoretică a scaunului papal.

Dar numai acestea și numai în urma constituției.

Orce alt aranjament anticipat constituției și în afară de cadrele Statului Român, nu poate fi decât în contrazicere cu dreptul constituțional al suveranității

Pentru aceste considerațiuni, apreciem ca premature și nechibzuite tratativele care s'au angajat acum la Roma de către actualul guvern.

Graba în aranjarea chestiunei bisericei catolice, de funcționarea căreia sunt legate atâtea școale confesionale șoviniste, poate să ne creeze dureroase situațiuni ale căror consecințe abia după ce vor crește generații le ce sunt educate în aceste școli, le vor putea cunoaște — fără remediu — urmașii noștri cărora le vom lăsa o moștenire prea grea. *Ev.*

Lupte crâncene între bolșevici și ukrainieni

Prin Hussiatin vin știri din Ucraina despre luptele ce se dau între satele ukrainiene și garnizoanele bolșevice.

Fiecare sat Ucrainian reprezintă o fortăreață aparte, care face a bolșevicii să întâmpine mari greutăți pentru a ocupa satul și a face rechiziții.

Fiecare pud de grâu costă foarte scump pe bolșevici.

Prin aceste sângeroase lupte cu sătenii ucrainieni, majoritatea armatei ruseți se distruge.

In ultimele zile au avut loc lupte crâncene în regiunea Derajnea și Kamenetz.

„Good common sense"

E un lucru lămurit: popoarele cari au gustul abstracțiunilor, popoarele logiciane cași popoarele spirituale și popoarele artiste, nu sunt făcute pentru regimul parlamentar; spiritul de sistemă, e tot ce poate fi mai potrivnic unei bune politice; trebue să ne ferim de înalta dialectică și să ne mărginim la faimosul good common sense, *la bunul simț particular pe care Voltaire îl numea o rațiune grosolană, o rațiune începută o stare mijlocie între stupiditate și spirit.*

Dacă popoarele au gustul de a fi libere, simt și nevoia de a fi guvernate; și sunt gata să prefere un guvern rău care guvernează unul guvern bun care nu guvernează.

In general, un ministru e mai rece ca un deputat și foarte adesea țara e și mai rece ca un ministru. Popoarele nu păcătuesc prin exces de entuziasm; spiritul lor e ponderat, firea lor e răbdătoare; se înflăcărează mai puțin ușor decât se crede și-și rezervă totdeauna beneficiul de inventar; se uită la rezultate mai mult decât la doctrine, iar interesele lor li-s mai scumpe ca deputații lor.

Cei cari se flatează că pot guvern prin entuziasm scepticismul popular de azi, ar face bine să citească unul din cele mai frumoase capitole ale romanului lui Fielding; Tom Jones *In jurul vetrii unei bucătării de cârciumă stau adunați: cârciumarul fost învățător, un secretar de avocat, un funcționar de la accize și un jucător de marionete; cineva intră și anunță că cavalerul Saint-George a repurtat o victorie decisivă, că Stuarții se vor urca pe tron Toți discută, cu paharul în mână, asupra evenimentului.*

Invățătorul declara că e prilej de bucurie în victoria aceasta decisivă; războiul va fi sfârșit și pacea e cel dintâi dintre bnnuri. Secretarul de avocat insinuiază că la urma urmei cavalerul Saint-George are drepturi: e moștenitor legitim al lui tată — său, și e bine ca fiii să moștenească pe tată. Jucătorul de marionete cugetă și el filozoficește și zice că nu urăște decât pe presbiterieni de oarece sunt dușmanii spectacolelor. Funcționarul de la accize e mai îngrijorat; el ține la religia lui, și, ceea ce e mai grav, îi e teamă să nu — și piardă funcția. Cât despre cârciumar, lui nu i plac schimbările. „Ce-i în mână nu-i miciună, zice el, și ceea ce ai, face adeseori mai mult ca ceea ce o să ai; boalele vin călare, și se întorc pe jos". Zicând acestea, ese din bucătărie și se duce să-și încuie banii în birou și să închidă dulapurile.

Ceea ce poartă numele de opinie publică, e opinia învățătorilor, secretarilor de avocați, funcționarilor de la accize, jucătorilor de marionete, cârciumarilor și aplecarea lor comună e să se lege strâns numai de instituțiunile cari nu compromit prosperitatea micilor lor afaceri. **Dr.**

Caritatea publică

Este în deobște cunoscut sufletul generos al românului, chiar când e vorba de alte neamuri. Totuși, de multe ori lumea se indispune și chiar refuză obolul ce-i se cere și pe care l-ar da cu toată inima, când vede că nu se prevăd ingrădiri, pentru ca actul carităței să-și păstreze sfințenia lui.

Războiul acesta mare, dacă a lăsat multe dureri care se cer alinate a pus însă în evidență scăderi cu caracter social tratat sub haina celor care apelează la caritatea publică, se ascund de multe ori și escroci, care exploatează sentimentul nostru de milă, pentru a-și creia mijloace de existență răpind astfel binefaceri care ar trebui să se reverse numai asupra celor cu adevărat săraci.

Zilele acestea, comitetul Societății Ocrotirea orfanilor de războiu, Regionala Cluj, a întreprins o chetă în oraș. Spre marea lor surprindere, doamnele care s'au ostenit și au îndurat zăpada, frigul și noroiul, au întimpinat răspunsuri care nu pot fi bănuite de nesinceritate, că și în alte zile s'au mai prezentat persoane cerând pentru orfani, ba că acum vre-o 2 săptămâni, un militar, plotonier, a făcut colecte în oraș, pentru acelaș scop și că acel plotonier, nu era din acest oraș.

Prin urmare, pentru ca nici societățile de binefacere, să nu'și vadă opera lor paralizată, apelul la caritatea publică, este cu deosebire necesar acum, când Statul are destule și nenumărate poveri; pe de altă parte, pentru ca ușa celor miloși să nu se mai deschidă celor care abusează de numele societăților, facem propunerile de mai jos, care satisfac nu numai Caritatea, dar și spiritul de dreptate:

1. Ori de câte ori o Societate hotărăște o chetă, să o aducă mai întâi pe cale publică și mai dinainte, la cunoștința cetățenilor, arătând în ce scop se face, în ce va consta colecta, numele persoanelor ce vor colecta, semnul ce poartă pentru recunoașterea lor, dovada ce va trebui să predea, pentru ori ce sumă sau obiect primit, persoanei donatoare.

2. In ziua fixată, persoanele însărcinate cu colecta, pot face apel la public, prevăzute cum se arată la No. 1, ținând cu tot dinadinsul ca donatorul să se încredințeze, că persoana care îi cere, este cu delegație în regulă.

3. Rezultatul colectelor, să se publice imediat după adunarea lor, pentru ca astfel, cetățenii cari au donat, să poată urmări unde a mers obolul lor.

G. A.

Un rege care se apără

Intr'un ultim interview acordat agenției Havas, regele Constantin arată cât a fost de calomniat în privința rolului jucat de el și dezvoltarea evenimentelor din Grecia, de la începutul războiului european și până în clipa când a fost silit să părărească Grecia de puterile aliate.

„Sunt acuzat că am violat tratatul greco-sârb. Armatele mele nu erau pregătite să înfrunte pe cele bulgare, germane și austriace. întrunite; iar sîrbii, aliații noștri nu erau în stare să ne pună la dispoziție cei 150.000 soldați prevăzuți de tratat. Cât despre Aliați, ultimele procese-verbale ale ședințelor secrete ale Camerei franceze precum și memoriile generalului Sarrail, dovedesc că aceștia nu puteau să ne ajute decât cu prea puțini soldați.

Dacă Grecia ar fi intrat în războiu în 1916, n'ar fi putut face efortul pe care-l face acum în Asia-Mică. Prin urmare neutralitatea observată la începutul războiului folosește acum Antantei."

„De altfel de patru ori în 1915 și în 1918 am propus Antantei să intervin alături de dânsa, dar aceasta a lăsat propunerile fără răspuns."

Regele Constantin răspunde și acuzației că ar fi provocat masacrul marinarilor francezi în 1916. Atunci Grecia era împărțită în două: acei care susțineau regimul legal și venizeliștii cari, în lipsa unei forțe în țară, apelau la străini. Francezii vroiau să dezarmeze pe soldații greci. „Am primit, dar am pus între altele și următoarele două condițiuni: 1. armele să nu fie date veniz-liștilor și 2. Aliații să nu favorizeze expansiunea mișcărei sediționase.pD-l Benazet a primit condițiunile mele, dar guvernele aliate n'au ratificat acest acord."

Atunci guvernul grecesc a anunțat Antanta prin trei note succesive că el se va opune la dezarmare. Fiindcă nu s'a luat în seamă această avertizare, vărsarea de sânge era fatală.

Acelaș lucru s'ar fi întâmplat și în Franța în anul 1870, dacă, în timpul Comunei, ar fi intervenit vre-o putere străină pentru a pune ordine."

Vorbind despre politica externă pe care o va duce guvernul Rhallys, regele Constantin spune următoarele:

„Votul alegătorilor eleni nu trebue interpretat ca un act defavorabil Antantei. Toți șefii de partid care compun cabinetul actual în timpul campaniei electorale au întrebuințat ca platformă tirania venizelistă și nici de cum schimbarea politicei externe.

Regele Constantin s'a explicat asupra trecutului său foarte limpede, cu multă abilitate și dialectică și a făcut pentru viitor declarații de dragoste Antantei.

Apărarea regelui Constantin cu mici excepții de detaliu, e suggestivă. Reuși-va să înduplece pe Aliați? — iată întrebarea pe care și-o pune lumea în așteptare.

Res.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Dela Opera națională

— Greva coriștilor. —

Se știe că de mult timp există printre coriștii dela opera naționalâ o vie agitație cu privire la salarii. Salariul cel mai mare pe care îl avea un corist se ridica la suma de 950 lei, sumă socotită insuficientă față de costul exagerat al tuturor articolelor din comerț, necesare susținerei traiului.

In mai multe rânduri coriștii, au înaintat direcției operei plângeri cerând mărirea salariului în timpul cel mai scurt, cereri cari au fost respinse.

In ultimul timp coriștii au înaintat Direcțiunei un ultim protest cerând ridicarea salariului la 1500 lei lunar și achitarea lui fără nici o întârziere. Nici în urma acestui protest coriștii n' au obținut un răspuns favorabil.

Pe de altă parte achitarea salariului pe luna Noembrie, care trebuia să aibă loc cel mai târziu la 1 Decembrie a fost amânată până la 15 a aceleiași luni iar dela această data, a fost amânată până la 1 Ianuarie.

In urma acestor fapte, într'o înțelegere prealabilă care a avut loc între coriști, s'a hotărît să se declare grevă până ce dorințile lor vor fi sătisfăcute pe deplin.

Greva a și început din după amiaza zilei de Joi 16 Decembrie, când la repetiția operei „Madame Butterfly", care se fixase pentru ora 3 nu s'a prezentat nici un corist. Nu știm ce urmări va avea această grevă și nici ce măsuri va lua direcțiunea operei ; fapt e, însă, că reprezentațiile nu și vor putea urma regulat programul fixat. Recunoaștem că mai mult sau mai puțin cerințele coriștilor, mai ales în cea ce privește chestiunea neîntârzierii cu achitarea salariului, sunt justificate, dar, în acelaș timp trebuie să recunoască și dânșii că, mijlocul de care au uzat a fost exagerat și impresia pe care au făcut o în public nu a fost deloc frumoasă.

Sperăm că în curând se va ajunge la o înțelegere între direcția operei și coriști în interesul bunului mers al instituții artistice.

In chestia d-lui D'Arin

Se pare că în vremea din urmă s'a produs o neînțelegere între direcția Operei și d-l D'Arin care era cât pe aci să părăsească Clujul. Plecarea d-lui D'Arin ar fi însemnat o pierdere simțitoare atât pentru instituția Operei cât și pentru public.

Am dori — dacă lucrul nu s'a făcut deja — ca acest conflict care ar putea să aibă urmări regretabile, să se aplaneze în interesul tuturor, și al Operei, și al d-lui D'Arin și al publicului.

Viitoarele reprezentații

Actualmente se găsesc în repetiție următoarele opere :

1. „*Madame Butterfly*".
2. „*Cavalleria Rusticana*" împreună cu „Luceafărul" lucrarea d-lui Bretan.
3. „*Tannhäuser*".
4. „*Vasul Fantomă*".

Pentru cultivarea dansurilor naționale

Pentru cultivarea și răspândirea dansurilor naționale române în cercuri cât mai largi, Societatea „Cununa Surorilor de Crucea Alba" (din Frăția de Cruce) va deschide cu începere dela 21 l. c. un curs, care se va preda de profesoara de dans D-ra Mărcuți de 2 ori pe săptămână: Marți și Vineri seara dela orele 8—10, în sala de gimnastică a liceului „Regina Maria." Inscrierile se fac și informațiuni se dau la Secretariatul Societății (banca Econom I) zilnic dela 6—7 seara și la D-a C. Busița (liceul Reg. Maria) în decursul zilei.

Taxa cursului complet (de 20 ședințe) este pentru domni și doamne 30 lei, pentru tinerimea universitară 10 lei.

Această taxă se plătește la înscriere.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Dela studențimea din Viena la cea din Cluj

Imi spunea mai deunăzi un medic, că dânsul a studiat la Universitatea din Viena 10 ani și ar fi dorit să rămână veșnic student. Atâta farmec avea atunci viața de student cu societățile, cu concertele, cu petrecerile sale, cu colegialitatea sa, cu traiul său ieftin de 70—100 coroane la lună și în fine Viena cu bibliotecile, museele, teatrele, bibliotecile și seminarele sale. Atât veselul „Pierde vară" cât și seriosul „Mole" de cărți își găsea terenul său potrivit pentru sborul idealismului său tânăr. Anii petrecuți la Viena ai unui student din provincie și candidat pentru provincie, erau un vis, ale cărui reminiscențe trăiau toată viața. Nu înzadar zice mult umblatul boer Dinu Golescu la 1824, că mai bucuros ar fi grădinar în grădina din Schönbrunn decât voivodul unui principat român.

Altcum e azi situația. In loc de 70—100 coroane, cheltuești pe lună 7000 coroane și înduri o sumă de mizerii. Bieții studenți învață seara în cafenele, căci lemne, cărbuni și luminație nu-și pot câșiga. Mai deunăzi intrară doi medicinișți cu niște ciolane în mână într'o sală de cursuri la facultatea de Litere și desfăcându-și taraba cu ciolane, se apucară să învețe, par că ar fi fost acasă.

In Biblioteca Universității stau studenții înșirați înaintea barierilor și așteaptă în rând liniștiți — ca și propulația, — înaintea unei Societăți suedeze, elveține, engleze, olandeze, americane, ca să se golească vre-un loc și să-l ocupe.

Nevoile enorme ale traiului au silit studențimea încă din timpul războiului să se organizeze, sau să se atașeze organizației generale din capitală. Imi închipui, ce ar face studențimea noastră într'o situație atât de grea și ce ar face orașele noastre a caror risipă și lipsă de organizație e așa de cunoscută. Ar muri de foame, sau s'ar pierde în anarhie. Aici însă s'a făcut altceva.

Sa înființat încă din timpul războiului în fiecare district câte-o popotă de război („Kriegsküche" sau „Gemeinschaftsküche" cari și azi dă un prânz cu trei feluri pentru 12 coroane (1.80 Lei) și o cină cu 10 cor., iar studenții mai au și popotele lor studențești după facultăți sau după confesiuni: creștinești și evreești. Cât de bine ar fi, dacă asemenea popote ar exista și la noi și dacă studenții din Cluj ar avea o popotă mai mare sau mai multe popote sprijinite de guvern. Aceste popote ar alimenta masa mare a studenților, care nu a avut norocul de a se adăposti într'unul din acele două Căminuri. Și cât de bine ar fi, dacă pentru acești 40 de studenți români din Viena s'ar face o popotă pe lângă vre-un restaurant mai mic contribuind la întreținerea ei toți studenții, iar guvernul scutind două vagoane de alimente din România de taxa dela vamă, căci cu taxa s'ar urca alimentele mai sus, decât sunt în Viena. In chipul acesta am fi scutiți de hrana aceasta mizerabilă, de exploatarea nemiloasă a restauratorilor și de-o pierdere de vreme considerabilă.

Dar ce vorbesc eu de popotă, când nici acum nu s'au luat dispoziții, ca biblioteca „Românei June", care a fost confiscată de guvernul austriac și depositată la Biblioteca Universității — să se înapoieze.

In genere se observă la noi un desinteres al celor mari față de miseriile studenților și o îndolență din partea studenților pentru organizația lor proprie. Nu sânt aderentul principiilor studenților din Viena, cari dispun de soarta profesorilor lor, cari zilele trecute au anulat a hotărîre a senatului profesoral cu privire la denumirea unui lector și cari își atribue un cerc de activitate mai mare, decât li se cuvine în virtutea vârstei și a pregătirilor lor: dar mă doare, că studenții din Cluj sunt așa de neajutorați, încât dorm câte 4—5 într'o cameră, sau ca să-și ușureze traiul, sânt siliți după înscriere, să meargă la sat, să lipsească dela cursuri, s'au să intre în oficii, știrbindu-și astfel studiile.

Dacă se pot găsi locuințe pentru fluturii trecători dintr'un oraș în altul sau pentru atâția trași împinși, de ce nu se pot găsi pentru oameni, cari au venit cu un idealism în acel oraș și nu să șampanizeze, sau să facă comerț clandestin?

Pentru regularea soartei proprii însă ar trebui ca și studenții noștrii să-și rezerve oareșcari drepturi și să și răstoarne odată principiul medieval: „de nobis sine nobis" — Studenții nemți dela Viena au exclus pe toți Cehii dela Universitate, până când guvernul ceh va plăti toate pagubele cauzate institutiunilor germane din Praga. Ce-am făcut noi? Noi am primit pe toți refugiații lui Béla Kuhn și a lui Horthy la Universitate.

In ce privește drepturile studenților austriaci ele sunt următoarele:

1. Au o reprezentanță generală în Senatul Universitar. Activitatea acestei reprezentanțe este prevăzută în statutele academice.

2. Ordinele privitoare la studii se regulează cu înțelegerea studenților.

3. De asemenea la înființarea institutelor științifice se validitează și dorința studențimei.

4. Tot la fel și la înființarea Căminurilor și popotelor studențești.

5. Au dreptul de-a fi reprezentanți în Comisia pentru mijlocirea posturilor la absolvenți un drept, care e rezervat la noi forurilor politice și cari mută directori de liceu de'a Lugoj la Careii-Mari etc. fără deosebire de capacitatea și de meritele unui profesor, prefect sau medic. Un drept în fine, care și la noi ar fi de dorit.

De altcum studențimea austriacă își are Burschenschafturile sale vechi bazate în cele mai multe cazuri pe facultăți și regiuni, cari azi însă s'au sporit cu cele confesionale și politice. Așa s'au înființat pe lângă Societățile: „Fidelitas", „Turnverein", „Constantia", „Marchia", „Suevia", „Budovia", „Rătia", o serie de societăți, ca „Deutsche Democratische Hochschüler Vereinigung", „Deutscharisches Hochschüler-Verein", „Deutsches Theocratsches Hochschüler-Verein„ și o sumedenie de altele, dintre care rolul conducător îl are „Germania" al cărei program se poate rezuma în felul următor:

1. Nici o mărturisire politică,

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Un mare succes la Teatrul Național

Reprezentarea poemului dramatic „Trandafirii roșii"

de D-l *Zaharia Bârsan*

Piesele, cari s'au montat până acum în actuala stagiune a Teatrului Național, deși în general au fost bine jucate, n'au atras totuși multă lume, așa că sala avea mai totdeauna aspectul trist al goliciunii locurilor și-al lipsei unei animații înviorătoare. Vina era poate și'n alegerea repertoriului, nu totdeauna potrivit mediului clujan (e cazul pieselor moderne franceze și chiar al celor antice clasice), dar, ce e drept, nici publicul nu se zorea să se adune la Teatru Național, în timp, ce dincolo, în templul unguresc al Thaliei, forfotea totdeauna lumea ca la un bâlciu (se zice — dar nu credem să fie adevărat — că se duc și foarte mulți Români.)

Insfârșit, am avut Joi seara la Național o sală arhiplină, fremătând de dorul de a vedea poemul D-lui Bârsan.

Toate așteptările, chiar cele mai pretențioase, au fost pe deplin satisfăcute; unii au venit fiindcă mai văzuse poemul la București și le plăcuse, alții în dorința de a asista la o piesă românească, iar cei mai mulți din simpla curiozitate de-a vedea reprezentația unei lucrări, de care D-l Bârsan, cunoscut localincilor, era legat în trei ipostaze: autor, actor și director de teatru, caz rar și atracțios.

Venise fel de fel de lume cu variate înclinații, temperamente, dorințl, gusturi și culturi — pe toate le-a unit și le-a topit laolaltă, formând un singur și omogen auditor, înalta emoție artistică, ce se degaja din toată reprezentația: piesă și actori, și trecea ușor, pe nesimțite, în sufletele ascultătorilor, pe cari îi cucerea.

Ideea de sublim idealism, care merge până la jertfirea de sine, iată punctul central, în jurul căruia se țese, ca o pânză fină de păianjen, toată desfășurarea dramatică.

E vorba de un poet pribeag, singuratic și ciudat, cu numele Zefir, care în drumul lui fără de țel, se oprește din întâmplare la curtea unui împărat bătrân, de a cărui frumoasă fată, Liana se îndrăgostește nebun. Iubirea lui e adâncă, ideală, și de-aceea streinul (cum îi spune așa de amarnic pentru el prințesa) are puterea să înroșească chiar cu sângele său timp de șapte zeci și șapte de zile câte un trandafir în fiecare dimineață și să-l ducă domniței ca s-o scape de-o vrajă ucigătoare.

Dar domnița iubește pe Val-Voevod și nimic n-o întoarnă dela el, nici vitejia cu care Zefir mântue țara de dușmani nici farmecul misterios, răspândit în jur de acest stihuitor, spre care se simt atrase toate fetele. De-altfel, iubirea lui nu cere, ci se jertfește.

In zadar încearcă grădinarul palatului, *Moș Amurg*, care iubește pe poet ca pe un fiu, ca să-l înduplice de a destăinui sacrificul sângelui său pentru alungarea vrajei, ca și vitejia lui din război, pe care el, mărinimos, o trecuse pe seama lui Val-Voevod; în zadar bietul grădinar se trudește să-l îndepărteze pe Voevod, încercând chiar să-l omoare, căci Zefir îl scapă; nimic, nimic nu va apropia pământește pe visător de domniță; cu ochii țintă spre icoana iubirii lui, el nici nu bagă în seamă că e iubit de *Lăcrămioara*; orbește el e târât, spre ultima jertfă, aceea o propriei lui vieți, fără să se împotrivească, ci gustând cu deliciu amarul îmbătător al unei nefericiri divinizate prin sacrificiu.

Când moare la picioarele prințesei iubite, în ziua nunții, după ce-i adusese ultimul trandafir roșu, care pentru ea însemna salvarea vieții, el nu e nefericit, cum crede o lume întreagă, ci, în completa lui jertfire, el s'a dematerializat de propriile-i cerințl, plutind ușor și liber după atâta sbucium în lumea desăvârșită a idealului bunătății.

Această apologizare lirică a celei mai curate părți din sufletul uman, și-a putut găsi o înscenare fericită într'un „poem dramatic", unde totul e numai estompat fin, fără să fie nevoie de o ciocnire puternică de caractere sau un conflict crud de situații.

Lumea basmelor o zărim și'n gândul nostru brumată de un văl alb, după care d'abia se bănuesc mișcările, d'abia se ghicesc trăsăturile ființelor —; totul se petrece în linii rotunde și dulci, fără colțuri strigătoare; întâlnirile dintre personagii se fac numai din pricina întretăierli unor înclinări firești, fatale, nu din socoteli, nici din interese și nici din izbirea unor voințl contrarii; peste orice basm poți să arunci ca ultimă privire și renunțare la vre-o iscodire a cauzelor tuturor faptelor, vorbele simple, dar adevărate: așa a fost să fie!

Invinuirea ce s'a adus poemului d-lui Bârsan și anume: lipsa unui conflict dramatic nu e, așa-dar, fundată, căci înseamnă să deplasezi greșit un criteriu de critică just aiurea, în piesele de adevărat teatru, ca-

Cronica politică

Guvernul Averescu este în neputinţă de-a legifera în actuala stare de spirit a parlamentului şi de accea, ori ajunge la o înţelegere cu opoziţia, ori e nevoit a se retrage. Dacă însă interesele de consolidare a partidului Poporului ar impune cramponarea de putere, atunci desigur că se va întârzia deciziunea până la vacanţa de sărbători, care, prelungită mai mult, i-ar mai putea da răgaz de refacere. Şi, cunoscând grija cu care situaţiunea partidului este urmărită înaintea intereselor superioare ale ţărei, nu ar fi de mirare dacă am asista la această manevră. In orice caz, cu sau fără această manevră, ţara sufere din neputinţa guvernului şi din scandalurile opoziţiei.

In timp ce aceasta este situaţia guvernului, opoziţia se sbate în goana continuă după putere. Ea crede hotărât că se află în măsură de-a guverna ţara şi de aceea se încumetă în a da lovituri de răsturnare prin surprindere. Şi dau seama toate funcţiunile şi grupările aşa numiţilor oameni noui, că fără o apropiată guvernare, toată existenţa lor este periclitată. Născute dintr'o întâmplare, menţinută numai prin promisiuni demagogice, înţeleg bine ambiţioşii din fruntea lor că, fără o guvernare care să le ţie cadrele şi să înşele mulţimea, nu vor mai putea supravieţui. De aceea dau acuma asalt înverşunat puterei.

Această situaţie a partidelor noui este de natură a evidenţia odată mai mult lipsa unei doctrine şi a unui program întemeiat pe realităţi, cari dacă nu le-ar lipsi existenţa nu le-ar fi condiţionată neapărat de putere. Fără doctrină şi fără elemente capabile, nu se poate face partid şi nici guverna ţara.

deci stă de-asupra oricărei politici de partid.

2. Nici o deosebire confesională sau de sex.

3. Alăturarea oricărei influenţe din partea studenţilor străini.

4. O tendinţă naţională pangermană: faţă de străini cu deviza: „Deutscher ist ein jeder, der sich für das deutsche Volk bekennt"; ei sunt pentru unirea Austriei cu Germania.

Aceste societăţi sunt de multe ori ridicole în manifestările lor exterioare. Petrec bine, demonstrează foarte des cântând în rând pe străzi sau chiar plimbându-se în corpore în curtea Universităţii având aspectul unui grup solidar nu numai în sentimente ci şi în chipiul unicolor verde, roşu-alb, roş albui sau roş închis.

Societăţile acestea însă, pe lângă organizaţia studenţimii pentru uşurarea existenţei lor, au mari desavantagii în timpul de azi. Pentru orice manifestare politică, naţională cer o demonstraţie, care răpeşte mult timp şi prin petrecerile lor reţin studenţii dela studii. Aşa că la unele cursuri de literatură ale Universităţii acesteia care are aproape 40.000 studenţi, participă câte 6—10 studenţi şi profesorul predă în sala goală şi rece, pe când pe stradă grupurile de studenţi cântă „Deutschland über alles" etc.

Stagnarea muncii, care se observă în Austria nu este numai materială, din cauze lipsei de cărbuni, şi din cauze psyhologice, care sunt urmările războiului, ci şi intelectuală din cauza plăţii mizerabile faţă de scumpetea şi specula grozavă.

Studenţii noştrii din Cluj, nu ştiu demonstra şi e bine că nu ştiu, deşi în unele cazuri ar trebui s'o facă, nu ştiu să ţină un congres pentrucă nu-şi ştiu unii părerile — ceea ce-i un fenomen trist — nu-şi sparg capul cu organizaţia lor proprie, o cauză ce le îmgreuează existenţa; sunt apatici faţă de societăţile lor, o purtare regretabilă dar în proporţie cu cei din Viena şi pe lângă mijloacele mult mai primitive din Cluj muncesc mult mai intensiv, decât ce-i dealci.

Şi sunt convins, că ieşind de pe băncile Universităţii, partea mai slabă şi mai obosită a generaţiei de răsboi şi intrând o generaţie nouă, strecurată prin noua şcoală, cu energia proaspătă, tânără, neistovită de greutăţile războiului, cu cunoştinţele şi pregătirile nouă omogene şi câştigate în limba maternă, cu nervii mai odihniţi calmându-şi sentimentele şi unindu-şi-le încă în şcoalele medii prin directivele profesorilor natural feriţi de luptele politice: munca aceasta începută atât de frumos se va ridica cu încetul la maximumul posibil. Deie Dumnezeu, ca elementul mai calm din Ardeal să deie studenţimei române o deviză şi un program de muncă serioasă de unitate şi de solidaritate, pe care să o aducă cu sine şi în viaţă.

J.

list sau cu teză. Acolo se cere într'adevăr existenţa acestui conflict, singur în stare să lumineze şi cutele cele mai ascunse ale profundului suflet omenesc, care constitue un substrat foarte puţin perceptibil în acţiunile vieţii obişnuite.

In poemuri dramatice şi'n feerii însă, adevărurile generale, redate şi însufleţite prin personagii, sunt aşa de simple în grandiozitatea şi'n adâncul lor sens moral, încât reies din cea mai uşoară atingere a faptelor unor oameni, cari trăesc în oare-care apropiere unul de altul. Şi personagiile sunt aci mai puţin individualizate, căci ele, în generalitatea lor, se aseamănă.

Impăratul din poveşti, împletind soarta ţării cu aceea a familiei lui, frageda şi frumoasa domniţă, gata a părăsi cuibul părintesc pentru o întemia altul cu un tânăr voevod vecin, dragostea tăinuită a unui stihuitor, sfetnicii îmbătrâniţi în grijile ţării, măscăriciul dela curte, pajii sprinteni şi tot anturajul împărătesc defilează sclipitor în „Trandafirii roşii" cu o armonie de gesturi, de culori ale hainelor, de decor şi de vorbe mlădioase şi dantelate, care-ţi farmecă sufletul, purifică de grijile meschine ale zilei şi îl avântă spre o lume mai bună.

Intregul poem e o înşirare de perle, nu de acelaş valoare, dar toate preţioase. Vor fi pete pe ici, pe colo, în tărăgănarea acţiunei, în reliefarea prea subliniată a lui zefir faţă de celelalte personagii, în menţinerea aceluiaş accent duios din vorbele eroului, ceace monotonizează unele scene — şi aşa mai departe.

Le poţi găsi, dacă priveşti opera printr'o lupă minuţioasă de laborator; în liniile ei fireşti însă lucrarea d-lui Bârsan e încercarea cea mai reuşită de până acum, în literatura noastră, de a reda, subt formă dramatică, întreaga comoară de poezie poporană, cu ideile, credinţele şi avânturile ei, dar mai ales cu lirismul puternic şi umorul senin, ce cuprinde.

Vom urmări în numărul viitor al ziarului, punerea în scenă a piesei şi interpretarea artiştilor.

G. Tistu.

Ştiri şi fapte politice

După ştirile ziarelor din Bucureşti, *complectarea* cabinetului urmează să se facă peste cel mult 2—3 zile.

Eri a fost vorba de remaniere, azi numei complectare, mâine?... Oare, într'un guvern de interimate, nu ni se pregăteşte statornicirea unui nou interimat?

*

In ultima şedinţă a comisiunei parlamentare pentru reforma agrară s'a dat o redacţiune definitivă proectului de reformă pentru Ardeal, Banat şi Maramureş.

*

Se pare că în locul de deputat rămas vacant la Soroca în Basarabia, partidul ţărănesc basarabean a hotărît candidatura D-lui C. Stere.

*

Camera va lua vacanţă de sărbători la 22 l. c.

Pentru integritatea Banatului

In cursul acestei săptămâni, parlamentarii bănăţeni fără deosebire de culoare politică, au organizat în diferitele centre ale Banatului mai multe meetinguri de protestare împotriva soartei pe care politica externă a guvernului actual a hărăzit-o Banatului îmbucătăţit. Şvabii s'au aliat la acest protest şi la toate aspiraţiunile Românilor cu privire la Banat.

In întrunirea dela Lugoj, una dintre cele mai inpunătoare, s'a dat cetire unei moţiuni în care se spuue între altele:

„Consecvent aspiraţiunilor şi drepturilor legitime ale întregului neam românesc, recunoscute şi garantate de către marii noştri aliaţi, poporul bănăţean nu încetează a pretinde cu toate bărbăţia şi conştiinţa unei cauze drepte, Banatul întreg, între hotarele lui naturale şi etnice, între malurile Murăşului, Tisei şi a Dunării.

„Este pentru vecinii noştri cât şi pentru aliaţi mai preţioasă prietenia şi mulţumirea noastă, decât un petec de pământ răpit pe nedrept care va nutri numai ura şi neînţelegerea între vecinii până acum de secole cei mai buni prieteni.

„Adunarea roagă în consecinţă guvernul ţărli să ţină cont de sentimentul public al întregei ţări româneşti şi făcându-se eroul acestui sentiment, să convingă pe toţi aceia, cari nu sunt convinşi de dreptatea cauzei noastre, făcând să înţeleagă că ori şi ce relaţiuni oficiale, stipulate pe hârtie, dar care nu vor ţine seamă de aspiraţiunile noastre asupra Banatului întreg, vor rămâne literă moartă pe pe care sufletul curat românesc o va considare ca o trădare".

Revista pressei maghiare

— Relaţiile dintre Italia şi Ungaria s'au răcit —

Ziarul *„Ellenzék"* publică după *„Vossische Zeitung"* următoarele: „Conform comunicatului oficios ce s'a dat în urma conferinţei dela Santa Margherita. plenipotenţiaţii italieni şi jugoslavi au căzut de acord în ce priveşte interesele acestor state în Europa meridională . . . Se ştie, că politica italiană şovăia la început. Până la un timp a protejat pe Unguri. La Roma s'a înfiinţat un ziar de propagandă ungurească în vreme ce ambasadorul italian era primit cu multă simpatie în Budapesta. Se poate presupune, că pe atunci Italia privea cu alţi ochi aspiraţiile maghiare. Precum, de o parte a încercat să creeze condiţii de existenţă mulţumitoare pentru Austria, s'a năzuit de altă parte, ca în faţa pretenţiunilor româneşti, să mântue pentru Ungaria cât e necesar pentru a asigura independenţa. Dar scopul final a rămas acelaş: să împedece ca sub forţa împrejurărilor, statele mici, cari s'au format după prăbuşirea Austriei, să se unească din nou.

Din cauza aceasta a urmat o răcire a raporturilor italo-maghiare, când a început a se vorbi de reintoarcerea Habsburgilor în aşa măsură, încât ministrul de externe de pe atunci, răspunzând unei întrebări ce i-s'a adresat, a putut să declare rece, că el nu cunoaşte o chestiune ungară. Scopul Italiei e clar: a ţine monarchia de odinioară pentru totdeauna desmembrată, ori cel puţin să o excludă pe Ungaria dintr'o nouă federaţie, pentru a nu şi putea lua eventual rolul vechei monarchii faţă cu Italia".

Pentru organizarea politică a maghiarimii.

Ziarul „Ujság" se ocupă în articolul de fond de chestia organizării politice a maghiarimii, pe care doreşte să o realizeze independent de organizaţia culturală, ce se face acum în stil mare în tot cuprinsul ţării prin societatea arhişovinistă: „Emke". Aminteşte, că în deosebi provincia urgitează o astfel de organizare şi că ea nu poate să întârzie până la noulle alegeri, ci trebue începută fără amânare.

Intre muncitorii dela Atelierul C. F. R.

In atelierul, unde mai 'nainte un puteai auzi un singur cuvânt românesc, astăzi e o atmosferă cu totul schimbată. E o împrospătare a acestui atelier, care îţi dă mari nădejdi în viitor; 60 elevi ucenici români, băeţi de ţărani, îşi fac ora de atelier. Braţe vânjoase, feţe simpatice şi grai românesc e de ajuns ca să înfrângă orice pesimism căci văd la loc nimerit pe ţăranul nostru, care era până astăzi constrâns să trăiască numai la prea strâmta glia strămoşască. 60 de mecanici pentru ziua de mâne în România Mare însamnă un progres, ce nu ne era dat nici în zeci de ani dea rândul.

Stau cu ei de vorbă şi îi ascult cu nesaţ: îmi vorbesc cu atâta încredere cum numai Românul cu inima lui deschisă ştie s'o facă.

Ii întreb ce le lipseşte, ce dorinţe au. Ca dintr'o gură îmi dau răspunsul dorurilor nestinse, — scurt şi cuprinzător má roagă să-i duc câte odată să vadă şi ei lume românească; le trebuie bibliotecă, le trebuie ore de religie, le trebuie profesor să-i înveţe a cânta.

In jurul lor muncitorii unguri, organizaţi în societatea lor „Armonia" au toate trebuinţele culturale satisfăcute; ai noştri sunt încă în aşteptare căci tot începutul îşi are greutăţile obişnuite.

Le fac toate făgăduelile şi dorinţele lor nu vor fi greu de satisfăcut, căci în fruntea acestui contingent românesc stă cel mai însufleţit român, inginerul Dragoş. Sălile de distracţie ale acestui atelier, au tot ce poate fi mai modern şi mai corespunzător cerinţelor culturale. O sală mare cu scenă şi cu aranjament pentru cinematograf, săli de lectură, săli de biliard, de muzică, pian, bibliotecă, etc. Ale cui sunt toate acestea, mă întreabă 160 de muncitori români. Răspunsul îl am pentru mine: ale acelora, cari continuă şi acum monopolizarea culturii pe spesele şi cu mijloacele statului.

Zilele acestea urmează să fie adunarea generală a societăţii „Armonia" (ungurească) care să bucură de toate aceste mijloace. Un muncitor român îmi spune că vor face tot posibilul ca ei să ajungă la alegeri în majoritate în comitet.

Il opresc un moment, ne stătuim la repezeală şi cădem de acord să schimbăm lupta culturală. Nu avem timp nici un plus abundent ca să încurăjăm noi cultura străină; trebue înjghebată reuniunea muncitorilor noştri, care paralel să se poată folosi de toate mijloacele ce le stau la îndămână şi cari sunt ale statului.

160 de muncitori şi vre-o 60-70 ucenici înseamnă o colonie puteruică chiar de ar fi străinii de 10 ori mai mulţi!

Acestor muncitori le trebueşte viaţă românească; munca e internaţională dar şi ei au un suflet, care stă până azi nesatisfăcut şi ei singuri se sbat în dorul de a ne vedea stăpâni la noi acasă.

Să se caute un profesor harnic de cânt, care va putea face minuni cu oamenii noştri; să li se aranjeze de urgenţă o bibliotecă românească şi să li se deschidă un cer românesc, acolo acasă la ei, unde lucrează cinstit la zidirea României Mari, să li se dee un catechet harnic.

Aceste două lucruri din urmă le-am făgăduit şi le voi face eu cât mai repede, iar celelalte şi multe altele le va organiza Comitetul „Culturii Poporului" în colaborare cu distinsul director Inginerul Dragoş.

E un lucru căruia trebuie să-i dăm toată atenţiunea cuvenită şi anume:

O fuzionare cu „Armonia" ungurească prea puternică ca trecut şi ca număr a membrilor ar însemna paralizarea unei culturi româneşti pentru muncitorii noştri. Fuzionarea o pot face peste ani de zile muncitorii unguri cu ai noştri dar nu învers.

Să nu păţim şi cu asta ca şi cu Sfatul Negustoresc care sub firmă românească e al strein lor şi e ca şi făcut pentru împiedecarea unei organizaţii profesionale româneşti.

Anton Domide.

Haine veritabile NEUMANN şi paltoane de iarnă pentru bărbaţi, băieţi şi fete din material ca dinaintea războiului să capătă la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.

68

INFORMATII

Printr'o greşală a punerii în pagină iniţialele N. G.-T. care trebuiau să semneze articolul *Cărţile ca instrument politic* a fost pusă sub articolul nostru de fond de ieri: *Criză de guvern sau criză de guvernare.*

*

Firul telegrafic fiind deranjat, corespondenţa telegrafică cu Bucureştii este întreruptă de două zile.

Din această cauză ziarul nostru apare fără telegramele şi ultimele ştiri dela Bucureşti.

*

Pentru selecţionarea rasei de cai şi înfiinţarea de depozite de remonta, a sosit în Cluj d-l Manolescu, inspectorul direcţiunilor Zootechnice.

*

De vânzare un motor electric puţin uzat pentru medicină sistem „Klinik" complect aranjat, cu patru conducte de curent, se poate întrebuinţa şi pentru preparate cosmetice.

A se adresa la „Radio" str. Regina Maria 34 sub „Klinik".

*

De la Direcţiunea pădurilor ni se comunică că distrugerea pădurilor statului continuă încă cu toate intervenţiile ce s'au făcut pe lângă pretorate şi organele ministerului de interne.

O primă cauză ar fi şi faptul că brigaderii sunt cu totul lipsiţi de arme, iar primarii nu prea sunt la înălţimea datoriei.

*

Eri seară în strada Heltai No. 11. un foc a distrus o casă, pricinuind pagube mari.

Poliţia cercetează cazul.

*

Din lipsa de combustibil şcolele confesionale din localitate au luat vacanţă pentru 6 săptămâni, începând cu ziua de eri.

*

Pentru intensificarea vânzărilor de vite, Secretariatul general al agriculturei tipăreşte un sumar cu numele oraşelor şi data când se ţin târgurile de vite.

*

Pentru complectarea anchetei de la cartiruire parchetul a mai arestat câţiva foşti funcţionari dela acel birou.

*

Sâmbătă seara să joacă la Teatrul Naţional *Trandafirii roşii*, iar Duminecă *Institutorii.*

*

Biblioteca Universităţei a fost închisă *din lipsă de combustibil.*

*

Aflăm că fostul ministru Albert Appony va sosi din Budapesta în cursul săptămânei viitoare spre a ţinea o serie de conferinţe culturale.

*

Sfatul negustoresc şi-a mutat sediul în Piaţa Unirei 23.

*

In ziua de 25 Decembrie are loc la Opera Naţională premiera operă *Madame Butterfly.*

*

Ziariştii din Timişoara au hotărît în unanimitate constituirea unui Sindicat al Ziariştilor din Banat.

Duminecă 19 Decembrie are loc adunarea generală constitutivă.

Mâine 19/6 Decembrie va avea loc inaugurarea internatului liceului „Avram Iancu" din Brad.

La această serbare va lua parte şi d-l Al. Constantinescu, senator şi fost ministru, sub auspiciile şi patronajul căruia a luat fiinţă internatul.

*

Furându-mi-se în gara Ploeşti Chitanţele emise de primăria Tuşnad, pentru 40% preschimbare de coroane pe numele: Szekely Lajos No. 502, 265, Lei 5520, Kerekes Mihaly No. 502, 280, Lei 4772, Bartha Juliana No. 502, 264, Lei 1606, Varga Sandor No. 502, 229, Lei 5385, Văd. Peter Janosne No. 502, 230, Lei 2000 declar aceste chitanţe nule.

Varga Sandor Tuşnad.

*

S'a remarcat, cu prilejul premierei *Trandafirilor roşii* la Teatrul Naţional, frumuseţea unor decoruri cari lasă să ghicească mâna unui artist de talent.

Aceste decoruri sunt opera pictorului teatrului, d-l Pompiliu Atanasescu, ale cărui studii serioase la Paris puse în serviciul unui talent deosebit i-au îngăduit să dea lucrări bine apreciate în cercurile amatorilor de artă din Bucureşti, înainte de războiu; d-sa pune astăzi în serviciul esteticei montărilor din repertoriul Teatrului Naţional frumosul său talent pe care l'am voi mai puţin modest şi mai puţin ascuns în taina culiselor. Nu ne-ar putea oare da o expoziţie personală de pânze care să impună publicului clujan aprecierea unui talent?

*

Ziarele maghiare anunţă, că delegatul României la Budapesta pentru aranjarea chestiunei distribuirei monitoarelor la aliaţi, nu şi-a putut găsi o cameră în toată Budapesta fiind astfel nevoite să sa adăpostească pe un vapor de pe Dunăre.

*

D-l general Răşcanu, ministru de războiu, a înaintat Regelui un memoriu asupra situaţiei dela Nistru.

*

Citim în „Epoca":

Imediat după sărbători se va oficia cele două căsătorii princiare a principelui Carol cu principesa Elena a Greciei, şi a prinţului George cu principesa Elisabeta a României.

*

Cu ocazia Sărbătorilor, începând de azi Magazinul „Missir" face reducere de 5 la sută la toate mărfurile. (17)

*

Grădina de iarnă a hotelului Central este locul de întâlnire al elitei. 28

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2. (28

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru bărbaţi; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie de basin zilnic afară de Luni.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14. (51)

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogeria „Emke" Cluj Piaţa Unirii No. 32. (61)

Cu prilejul sărbătorirei din Dej

— Telegramele trimise —

Cu prilejul sărbătorirei muncitorimei din Ocna Dejului, s'a trimes de către D-l V. Jichişan, preşedintele Noului Sindicat Naţional local următoarele telegrame:

Majestăţei Sale Regele Ferdinand al României.

Bucureşti

Lucrătorii mineri dela salina Ocna-Dejului întruniţi din 12 Dec. pentru a să constitui în Sindicat naţional, toţi îndreptăm gândul către viteazul, bunul şi iubitul nostru Rege, făuritorul României mari de azi, sfărmătorul lanţului robiei de secole, rugând pe bunul D-zeu, să dăruiască sănătate şi isbândă în toate pentru a ne conduce şi îngriji şi mai departe ca şi până acum, asigurându-l din partea noastră de respect, iubire şi devotament către Tron, Ţară şi Neam. Intr'un singur gând şi glas strigăm din toată inima: să trăiască Majestatea Voastră, să trăiască blânda, buna Mamă a copiilor noştri căzuţi glorios pentru Patrie şi Neam, să trăiască întreagă Augusta Familie.

In numele muncitorilor dela Salina Principele Carol al României, Preşedintele Sindicatului Naţional. V. Jichişan.

*

Alteţei Sale Regale Principele Carol

Bucureşti.

Lucrătorii mineri de la Salina Ocna Dejului întruniţi azi în 12 Decembrie 1920, pentru a boteza salina şi a se constitui în sindicat naţional, cu inima curată şi din îndemnul lor propriu au botezat această salină cu augustul Vostru nume, numind-o în viitor Salina „Principele Carol al României". Cu toţi ne îndreptăm ruga către cel atât puternic, să dăruiască ostaşului celui mai Viteaz Rege şi celui ce întruneşte năzuinţele de prosperitate, noroc şi izbândă în toate; strigăm din toată inima: Să Trăiţi.

In numele Muncitorilor Salinei Principele Carol al României, Preşedintele Sindicatului Naţional V. Jichişan.

Domnului Preşedinte al Senatului Bucureşti.

Muncitorii minelor de sare din Ocna-Dejului dinpreună cu delegaţii muncitorilor din fabricele şi Saline e Regiei Monopolurilor, din atelierele şi depozitul C. F. R. din Cluj Fabrica de piele Renner din Cluj; întruniţi în adunarea Constitutivă a Sindicatului Profesional Naţional al Minelor din Dej, cu multă durere în suflet au luat cunoştinţă de crima odioasă săvârşită în chiar incinta maturului corp, ale cărei victime au căzut bunul nostru păstor Episcopul Radu şi Ministrul Dreptăţei Greceanu şi alte luminate căpetenii ale Ţărei.

Infierăm cu indignare asemenea fapte criminale şi protestăm în faţa lumei civilizate contra uneltelor anarchiste. Nu vom lăsa până la ultima picătură de sânge să triumfe tendinţele mişeleşti ale duşmanilor iubitei noastre Patrii.

Preşedintele Sindicatului Naţional al Mun citorilor din Dej V. Jichişan.

Se află de vânzare o maşină de prăjit cafea în bună stare, eventual cu motor de electricitate. Léb, fabrică de oţet, Calea Victoriei 99. Telefon 271. (37)

*

Erezii lui Stotter Iacob Cluj Negustorii de lemne şi material de tăbăcărie. Se pot comanda lemne de foc tăiate şi netăiate de orice calitate şi cantitate Magazin în Str. Állomás Nr. 21 Telefon 800.

Birouri în Str. Hegedüs Sándor Nr. 6. Telefon 300 şi Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762. (46)

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrăţirea" tuturor abonaţilor ziarului „Infrăţirea" şi celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a. c.

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana", Cluj, Piaţa Unirii 7.

Curierul Spectacolelor

Cinema Egyetem:
Luni, Marţi: *Regele Abisului.* Drama poliţistă.
Miercuri, Joi, Vineri: *Prinţesa Voalată.* Dramă de spionaj.
Sâmbătă, Duminecă: *Reîntoarcerea.* Comedie cu Henny Porten.
Duminecă la ora 10 a. m.: *Reprezentaţie pentru copii.*

Cinema Urania:
Luni, Marţi: *Banii cari ucid...* Dramă criminală.
Miercuri, Joi: *Inelul fatal.*
Vineri: *Vocea Destinului.* Film criminal cu mica Mary Osborn.
Sâmbătă, Duminecă: *Jack inimă de leu.* Mare senzaţie filmelor.

Cinema Apollo:
Luni, Marţi: *Inelul fatal.*
Miercuri, Joi, Vineri: *Banii cari ucid...* Drama criminală.
Sâmbătă, Duminecă: *Prinţesa Voalată.* Dramă de spionaj.

La cafenea „Metropol"
Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică
16

Cetiţi „Infrăţirea"

Dr. ECAT. ARAMA
BOLI DE FEMEI ŞI COPII
CONS. 2—4 128
STRADA RUDOLF Nr. 13

„Radio" Reclame.
Mare ocasie de Crăciun!
la firma
Weiss şi Molnár
magazin de modă pentru dame Cluj, Calea Regele Ferdinand No 7.
Flanele Lei 24. Chifon calitate I. pentru albituri Lei 22. Stofe în cantitate mare pentru costume dela 37—50 Lei.

Citiţi, este foarte important!
Dacă doriţi să vă curăţe şi să vă coloreze hainele bine şi ieftin — să le trimiteţi la
„KRISTÁLY"
INSTITUT DE SPĂLAT CU ABURI ŞI DE COLORAT STOFE
74
Fabrica şi Centrala: Str. Munkácsi 32.
FILIALE:
Piaţa Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (F. Wesselényi M.
Strada N. Iorga Nr. 2. (Fostă Jókai)

Prin presenta avem onoare să aducem la cunoştinţă Onor. Public, că începând de Miercuri 22 l. c. punem în vânzare, de sărbători renumita
bere blondă Czell
cari se va găsi la toate restaurantele, cafenele şi băcăniile.
Recomandăm tot odată şi specialităţile noastre de rom, băuturi spirtuoase, precum şi renumitele vinuri veritabile.
FRIEDRIC CZELL şi FII
Fabrică de bere
mare depou de rom, liqueruri, beuturi spirtuoase şi de vin CLUJ.
173

LA FIERĂRIA
„BARZEL"
se află de vânzare tot felul de instrumente pentru agricultură. Recvizite de bucătărie. Armături de mobile şi edificii. Drugi şi plăci de fier. Sobe de încălzit şi maşini de gătit.
172

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăţă şi văpseşte
Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliile în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8. 23

SITUAȚIA IN AUSTRIA

— Greutățile alimentare. — Spre faliment. — Emigrarea spre America. — Stavila. —

Pentru ilustrarea situației alimentare a Austriei ne poate servi raportul ministrului Dr. Grünberger. Raportul ministrului, dovedește, că guvernul s'a îngrijit înainte de aprovizionarea țării cumpărând în străinătate cantitățile următoare:

65,000 tone de grâu
26,000 „ de secară
28,000 „ de orz
134,000 „ de porumb
19,000 „ de făină.

Din cantitățile acestea au sosit însă din cauza greutăților de transport numai următoarele:

23,000 tone de grâu
1,800 tone de săcară
3,000 „ de orz
74,000 „ de porumb.

In prezent sunt pe Dunăre 40,000 tone de alimente.

Adaosul de porumb la pâine se va urca dela 30 procente la 35 procente, iară cel de săcară la 25 procente, cel de orz va fi redus.

Pâinea austriacă aduce azi statului 50 milioane coroane deficit zilnic, iară untura 278 milioane coroane pe lună, carnea 149 milioane, laptele condensat 76 milioane. In situația de azi Austria are la alimentație un deficit anual de 26 miliarde coroane. Statul are de gând se cumpere 60,000 tone de alimente din America, pentru care cantități ar trebui să plătească 4 milioane dolari. Dar și cantitățile nouă ar asigura aprovizionarea numai pe două luni; deci este indispensabil un credit al comisiei internaționale.

Guvernul este într'o situație foarte grea, prețurile nu se pot urca la infinit, cursul scăzut al coroanei însă cere o urcare. Populația protestează, iar funcționarii și muncitorii fac mereu greve. Socialdemocrații strigă contra țăranilor, iar țăranii stau pe punctul de vedere al pasivității față de ajutorarea orașelor cu alimente. O situație economică financiară foarte grea, ale cărei urmări nu se pot prevedea încă.

Față de situația aceasta imposibilă numărul emigranților în America crește mereu. In Palermo așteaptă 70,000 oameni îmbarcarea spre America. Mijloacele de transport însă nu permit decât transportul de 2000 persoane lunar. Față de această aglomerație de emigranți, în Statele Unite sunt 2 milioane de muncitori fără muncă, ceeace a silit pe d-l Gompers, conducătorul muncitorilor să interzică imigrarea în America pe doi ani. Măsurile domnului Gompers ar trebui să le cunoască muncitorii noștrii unguri, cari cred că America este un rai pentru muncitori și să se convingă odată, că o țară cu un teren de muncă mai bun ca România nu găsesc dânșii nicăieri și să nu mai creadă că fără muncă pot să trăiasca undeva.

Comemorarea lui Mihaiu Viteazul la Viena

Studențimea română din Viena — după obiceiul Societății „România Jună" — a aranjat la 21 Noembrie o serată literară cu concert și dans. Profitând de ocasiune, a pus serata aceasta în ziua comemorării eroului nostru național Mihai viteazul. Serata care a avut loc la „Hotel de Tranze" avea scopul foarte bun, de a mijloci cunoștința reciprocă între studenții români din Viena, cari ne-având local n'au prilej de a se întruni, cât și cunoștința studenților cu publicul românesc.

Un scop foarte natural și lăudabil, care însă, nu s'a realizat din lipsa unui anumit simț practic.

Din întreaga pompă a acestui serate-concert cu cuvântarea de deschidere a d-lui președinte Teodor Costin, cu două bucăți de cânto italian, cu o bucată de cantec la pian, cu melodiile dulci ale d-șoarei Muntean, cu aerul său molatec aristocrat, cu gângăvelile particulare franco-germano-românești dela mesele împodobite, cu dansurile sale de trei părechi, cu pasivitatea studenților, — e de relevat conferința d-lui Nichifor Crainic, ca un schelet al întregei serate, care i-a dat forma necesară.

D-l Nichifor Crainic — după ce clasifică conferința sa și dă aprecierea generală a eroului voevod după savanții noștrii — arată însemnătatea tradițională a spiritului și idealului național emanat și format de Marele Mihai viteazul într'un mod inconștient.

Apoi trece la „figura cea mai nobilă a literaturii noastre", prin care și-a găsit eroul luptător o întrupare ideală: la visătorul Nicolae Bălcescu și în fine la realizatorul acestor năzuințî naționale M. S. Ferdinand.

Arată în fine într'un stil poetic înălțător, tendința spre un ideal nou al rasei noastre: ideal culturei și al umanității, care ni-se impune și care se așteaptă cu drept dela un popor, care ne-a dat un Mihai Viteazul și un Nicolae Bălcescu.

Pe lângă atâta avânt național pe lângă astfel de acorduri am fi dorit și dela cântăreții cari ne-a cântat așa de dulce în limba lui Schubert și Schimann, să ne cânte în limba noastră nu numai cu un „vai bădiță dragi ne-aveam" rău accentuat, ci cu o serie de cântece de-ale noastre, atât de dulci aici în streinătate — nu atât pentru noi, cari venim acuma dela leagănul doinei noastre, ci pentru acei Români deaici, cari în viața lor n'au auzit-o, sau dacă da, au uitat-o.

Corespondentul.

In chestia unei lichidări

In legătură cu cele publicate de noi într'unul din numerile precedente, cu privire la lichidarea comisiunei vechi de aprovizionare a județului Bihor, ținem să clarificăm complect chestiunea prin următoarele lămuriri cari ni sunt comunicate de către prefectura jud. Bihor.

Comisia de aprovizionare de sub lichidare a funcționat pe lângă subprefectură și nu pe lângă prefectura județului.

Ordinul de lichidare găsit neînregistrat nu s'a aflat între actele prefecturei pentru că acest ordin a fost trimes comisiunei vechi de aprovizionare care avea registrul ei.

La 1 Septembrie 1920 a luat ființă o nouă comisie de aprovizionare conform prevederilor legei, sub președenția prefectului județului. Ancheta ordonată de către acesta va fi terminată peste câteva zile și odată cu luarea în cunoștiință a rezultatului ei se vor lua măsurile legale necesare.

Citiți "Infrățirea"

La Teatrul Național

„Institutorii"

de *Otto Ernst*

Marți seara, în fața unei săli în bună parte goală s'a reluat cu o interpretare puțin schimbată comedia „Institutorii" frumosul succes din stagiunea anului trecut. Acțiunea se petrece într'o școală germană în care o atmosferă greoale și apăsătoarea înnăbușe orice avânt și curmă sborul oricărui ideal.

Personagiile piesei: H. Flachsmann, directorul școalei e un om pedant, intrigant și mărginit care a ajuns director prin înșelăciune și fals.

Ioan Flemming, e un institutor tânăr, cu idei noi, înzestrat cu o deosebită inteligență și cu o cultură superioară; tânăr idealist care-și dă tot prinosul sufletului său curat, sincer și bun, pentru luminarea copiilor; un tip de învățător ideal.

Ca orice spirit superior și sortit a fi în viață un cuceritor el este dușmănit de toți ceilalți, colegi. Numai o institutoare tânără și romantică îl iubește.

Era firesc dar ca între idealistul, muncitorul și cinstitul Flemming și ceata celorlalți institutori, pismași, stăruind în metode învechite și cari vedeau în Flemming o primejdie pentru cariere le lor, să isbucnească o luptă. Și acest conflict se sfârșește cu izbânda deplină a binelui. Așa cerea cel puțin etica.

Nouă ni se pare totuși că acel inspector care dă deznodământ este un fel de *deus ex-machina* al teatrului clasic.

In adevăr; de unde în primele două acte toată atenția este concentrată asupra celor două personagii între cari se dă lupta, Flemming și Flachsmann, intervenția aproape miraculoasă a inspectorului și atotputernicia autorității cu care este învestit atrage atenția. El umple atunci toată scena, ceilalți nu ne apar decât ca niște fantome.

Piesa ne dovedește un destul de puternic — dacă nu fin — spiritul de observație și isbutește să miște pe scenă câteva personagii bine prinse.

Interpretarea, în linii generale, a fost bună.

D-l Neamțu Ottonel în rolul directorului Flachsman a reliefat puternic ignoranța, mărșăvia, caracterul lingușitor și tiranic al unui director de școală veche.

D-l N. Dumitriu în rolul institutorului Flemming a pus căldură și tinerească energie. D-sa are însă un mic neajuns de care credem că cu stăruință și exercițiu s'ar putea dezbăra, și anume; o oarecare monotonie în discuțiune.

D-l Stănescu-Papa în rolul inspectorului, căzut ca un trăsnet din senin, a fost de o minunată naturalețe. Bonhommie, inteligență, vervă, spirit, d-sa le-a întrunit pe toate.

D-na Nelly Dordea a jucat cu stângăcia nimerită și cu simțire rolul institutoarei îndrăgostite.

D-na Popea, d-nii Ionescu Ghibericon, Vasilescu, Miron Popovici, Dordea au schițat siluete și figuri reprezentative.

W.

Citiți "Infrățirea"

Scrisori din Cehoslovacia

— O afacere repede. — Muncă serioasă și muncitori ai ordinei. — Inlăturarea maghiarilor. — O pildă pentru noi. —

Puține țări s'au refăcut depe urma războiului atât de repede ca Cehoslovacia. Organizația ei văzută chiar și numai din treacăt — ne pune în uimire. Superiotatea ei se evidențiază chiar și față de alte țări cu organizație veche — cum e Italia bunăoară. Aceasta o putem afirma cu atât mai vârtos cu cât în Italia de astăzi mișcările muncitorești au devenit o plagă și un pericol pentru viața socială. Am trăit câteva zile în Bologna și mi-a făcut impresia unui cuib de anarhie. Chiar în preziua sosirii noastre, cu ocazia asaltării primăriei au pierit 8 persoane și multe au fost rănite. Roma îmi lăsase o impresie și mai penibilă. Lămpile electrice se aprind seara regulat, ard jumătate de oră și când îi-e mai drag lucrul, ele se sting. Se aprind însă iarăș când te pregătești să te culci.

Nimic însă — din aceste treburi, — nu se întâmplă în Cehoslovacia. Muncitorii din Bratislava, bunăoară, muncesc cu acelaș zel și aceiaș dragoste ca și în vremurile bune. Muncitorii și-au câștigat esențiale revendicări în această țară eminamente democrată și motive serioase, cari să îi îndemne la excese, nu sunt. Dacă se fac mișcări politice în sânul lor; aceste pornesc din sânul muncitorimei ungurești. Cum însă conducătorii lor au fost înlăturați și înlocuiți cu elementele cele mai de seamă ale muncitorilor cehoslovacii — dintre cari au fost aleși cu multă preferință cei cu atitudine pronunțată patriotică, muncitorii maghiari nu mai puteau fi la largul lor, cum e cazul în fabricile României.

O altă constatare e că muncitorii aduși sunt mult superiori în meșteșugul lor celor vechi, încât pregătirea lor inspiră un respect netăgăduit în fața celorlalți. Aducerea lor în Slovensko deci nu numai că e o armă politică desăvârșită în mâinile guvernului, dar au și un rol hotărîtor în intensificarea și ameliorarea producției. Dacă elementele maghiare cad pe zi ce merge și vin tot mai mulți cehi în locul lor acest fapt e îndeobște binevăzut de forurile conducătoare ale fabricilor.

Maghiarii, cari la început se credeau siguri în satul fără câni s'a trezit cu șirurile sparte. Și au început deci cu agitația patriotică, cu alarmările oficialităților, cu insinuări, cu calomnii, dar toate fură în zadar. Tacit au trebuit să cedeze și să-și vadă de treabă primind concurența muncitorilor cehoslovaci. Ei, cari credeau, că e imposibil să învețe limba altora, cu surprindere au arătat lumii, că sunt destul de docili. In decurs de doi ani fiecare va ști perfect limba noului stat. La căile ferate limba maghiară e scoasă din uz, nici chiar funcționarii vechi nu mai vorbesc dintre cari cei mai mulți au depus și jurământul de fidelitate.

Țara noastră va trebui să tragă concluzia acestui fapt:

1. Va trebui ca la moment să se selecționeze muncitorii români mai harnici și prin o pregătire specială să fie astfel formați ca să fie într'adevăr superiori în breasla lor.

2. Muncitorii pregătiți anume (ca atât în concepție cât și pregătire să fie deasupra mulțimii) să se împartă acolo unde e lucrul mai necesar și unde prin prezența lor pot fi mai de folos obștei muncitorilor.

3. Chiar cu puteri modeste la început, dar necondiționat va trebui să se facă educația în fabrică, chiar în cursul lucrului, a elementelor tinere (dintre cari se recrutează cei mai fanatici comuniști) ca prin elemente selecționate să fie obișnuiți la o concepție superioară în tot aceeace privește viața socială, politică și mai ales în branșa lor.

Cehoslovacia a dovedit lumii, că numai prin o educație înțeleaptă se poate forma o muncitorime, care să fie totodată și un stâlp puternic al țării. Muncitorimea trebue scoasă din mizerie printr'un ajutor efectiv în hrană și îmbrăcăminte.

Altfel refacerea țării după războiu e imposibilă.

A. Contrea.

Citiți „Infrățirea"

Sprijiniți Interprinderile Românești!

Instalații electrice, apeduct, reparații, mașini de cusut, de scris, repară ieftin. Becuri cu preț redus. Materiale technice

MAIOR TEODOR
Intreprindere Românească de Electricitate și mecanică
Piata Mihai Viteazul 18. Telefon 577.
175

Renumita Fabrica chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Strada Regina Maria No. 7. 22 Str. Regele Ferdinand 25.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

UN STENOGRAFIST stud. Univ. cu praxă de birou cunoscând limba română, germană şi maghiară caută aplicare imediată. Adresa la ziar sub. I.

ORI CINE poate câştiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

Vânzări şi Cumpărări:

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoştinţă On. Public că efeptueşte orice fel lucrări de lux în branşa pantofăriei. Vasile Bindea şi Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. 101

Pentru Domnii Comersanţi. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ştofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica preţurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit intr'un oraş principal din Regat dorind al mobila şi preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

AU SOSIT!
RENUMITELE
MAŞINI DE SCRIS
◆ **STOEWER RECORD** sistem german şi
92 **SENTA.**
◆ Toate cu litere române. Panglici calitatea întâi. Hârtie carbon, cum şi accesorii da Şapirograph. Deasemenea repară şi transfoarmă literile dela maşini de scris cu litere române.
Körmendy M. Cluj, Strada Regina Maria.

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduriş şi totfelul de material pentru clădit se expediază acasă cu preţ foarte avantagios. **De vânzare** la
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Intreprinderi tehnice
45 **Universale**
„Tehnică“
Cluj, Str. Kiss No. 33.
Instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii şi repareză în mod special maşini de scris şi cusut şi orice lucrări de astfel natură în localitate în comune şi la moşii. Motoare electrice mai mici şi orice articole technice se află totdeauna în depozit.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Licitaţie de Lemne.

La 4 Ianuarie 1921 la 9 ora a. m. vinde biserica ev. luth. din Henndorf (Târnava-mare) în licitaţie publică 590 stejari, după estimaţia oficioasă 1176.66 m³ lemne de clădire şi 2266.66 m³ lemne de foc.

Preţul exclamaţiei este 169,186 Lei. Vadiul de 10%.

Oferte închise, prevăzute cu vadiul prescris sunt a se depune până înaintea începerei licitaţiei.

Condiţiunile de licitaţie se pot examina în cancelaria parochială ev. luth. în Henndorf şi la ocolul silvic în Agnita.

162 *Presbiteriul Evang. A. B. în Henndorf.*

DELA CONSILIUL ORAŞULUI CLUJ.

No. 9093—1920.

Publicaţiune.

In baza ord. 2420—1920 pref. ordonanţa consiliului orăşenesc 8437—1920, referitoare la firme, inscripţii se intregeşte resp. modifică după cum urmează.

Pentru a incunjura păgubirea interesaţilor.

1. Toate biletele, vignetele. plicurile etc. cari se folosesc pe diferitele mărfuri, pentru demonstrarea provenienţei. indicarea folosniţei etc. se pot folosi până în 30 Martie 1921. în forma lor de până acuma, însă interesaţii sunt obligaţi a prezenta secţiei industriale a oraşului până în 31 Ianuarie 1921 forma şi textul nou care va corespunde ordonanţei referitoare la firme şi inscripţiuni.

2. Nu se admite folosirea biletelor vignetelor etc. începând dela 21. l. c. inîru cât acelea ar purta pajura sau colorile unei ţări străine.

3. Prelungirea la punctul 1. pentru maxim 3 luni poate acorda în scris secţia industrială a oraşului în cazuri motivate. mai ales când petentul dovedeşte, ca vignetele, plicurile învăliturile etc. is-a acvirat incă mainainte de 1 Februarie 1920. Amânatii la punct 2 nu se admite.

Cu executarea se încredinţează secţia industrială a oraşului în baza normelor ordonanţei referitoare la firme şi inscripţii.

Cluj, la 8 Decembrie 1920.

168 *Primar.*

FRAŢII JOANOVICS Cluj, Piaţa Unirii 32.
Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.
Fotografii artistice mărite.
36

Succesori lui Christofor Sárga
magazie de albituri şi pânză
57 **Cluj, Str. Regina Maria 3.**

Bocanci pentru minieri şi lucrători.
Ghete de orice calitate şi cantitate. En gros şi en detail.
LEBCZELTER ŞI NAGY,
Fabrică de ghete Cluj, Comande se pot face
4 la biroul Hotel Central. □ □ □

Associaţi Croitori Români
PETRICAŞ, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj.
Str. Brătianu 13. © Piaţa Unirii No. 2.
Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante. cu preţuri avantajoase.
38 Depozit de ştofe.

Se confectionează costume elegante de serată şi de stradă după moda Vieneză, foarte elegante cu ştofa clientului sau al Magazinului
La Béla Pollátsek
Str. Memorandului (Unio) No. 13.
De asemenea se mai găseste şi un bogat
108 asortiment de ştofe, mătăsuri şi catifele.

Renumit Atelier de brodărie
Văduva Béla Berényi
Str. Morii (Malom) No. 12
13 ◆
Se brodează după ultima modă lucrurile de mână festonate, cu preţuri reduse.

Dacă doreşti se fii bine şi eftin îmbrăcat, cercetează **croitoria de domni**
Lázár Izsák
unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazin se află totdeauna ştofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.
60

De vânzare un pian nou „PHONOLA“
negru lustruit, **fabricaţie „Förster“** cu mechanizm englez având 95 rulouri opere clasice. Cluj, Piaţa Unirii No. 7.
166 etaj I., uşa 3. :-:-:

Reclame „Radio“ 159
Moara cu site a Fraţilor Salamon Cluj,
Str. Fellegvár No. 51
(lângă podul cel mare)
Macină ori ce făină fină cu preţuri convenabile. □ □ Schimbă momentan cereale în făină. Se capătă făină şi cantităţi mici din magazia morii.

Cele mai elegante şi durabile
ghete cu talpă cusută.
Specialist în aplicarea „Plută naturală“ (Gurc).
95 **Bland**
Strada Crizbai No. 38.

Siegfried Weiss
Magazin cu pălării
şi articole de galanterie pentru Domni. En gros şi detail. Cluj, Calea Regele
62 Ferdinand No. 6. □

STICLA
din Cehoslovacia, de orice mărime
cu vagonul şi în lăzi
146 se afla eftin
Cluj, Strada Hosszu Nr. 31

Baumzweig, Rosenfeld şi Comp.
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 25.
Renumită magazie stabilă de manufactură numai en gros.
47

Gheorghe Aranyossy
salon modern de dame
Piaţa Unirii 13, etaj I.
Confecţionează haine engleze şi franceze în cele mai bune condiţiuni.
40

Alexandru Benedek
Juvaergiu
Str. Regele Ferdinand No. 13
Se află tot feliul de bijuterii şi argintării pentru cadouri de
93 Crăciun.

Schwartz Adolf
croitor de domni
Str. Forduló No. 1.
64
In dosul Collegiului Unitar, confecţionează haine elegante din ştofă engleză veritabilă cu preţ convenabil. Funcţionari se bucură de avantaj.

S'a deschis!
Localul de iarnă al Varietului Biazini
Program senzaţional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentaţia se deschide seara la
77 oara 8. □ □ □ □

Cluj. S'a deschis prima
FABRICĂ DE BIJUTERII
din Ardeal.
Confecţionează bijuterii de aur şi argint. Ceasornice en gros. Furnirează piese de ceasornice. Institut de turnătorie de aur şi argint sistem **Scheid.** Articole dentistitice de aur şi argint. Se capată la **Róth** şi **Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 37. $ $ $
48

LA TINICHIGERIA LAMPEL ADOLF
145 **CLUJ**
PIAŢA MIHAI VITEAZĂ 37
se află articole de bucătărie. Se primesc orice comande de aceasta branşă

Intreprindere de transport.
Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Important pentru Domni şi Dame
Cele mai bune ŞANURI pentru ghete şi cizme face. **Petre Abrahám Fiul.** Str. Hegedüs S. No. 4. Cluj.
2

Emanoil Samson
Fabrică de piele Cluj,
Str. Gyufagyár No. 1, vis-a-vis de Magazia Mare viteză.

Se găseşte de vânzare la prăvăliile de primul rang cea mai bună 98
brânză de burduf şi unt.
Se poate comanda la **Babág** şi **Győző,** Cluj Calea Traian No. 28.

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.
59
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

La Salonul de mode
Gazda M.
Str. Reg. Maria 9. etg. II.
39
Este locul de întâlnire a damelor române din societatea înaltă pentru comenzi de mode

Szabó și Sziráki
intreprindere de lucrări pentru automobile, motoara, mașini agricole și construcții de fier.
73
Strada Eszterházy No. 7

In prăvalia
de ghete „HERCULES“
str. Reg. Ferdinand No. 5
se vinde cu ecazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse. □ □ □
1

Spriginiți Comerțul Român
Ioan Pop
comerciant, Cluj,
Calea Victoriei No. 2,
Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot feluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoasă! Să se convingă fiecare om!
27

TOATE DOAMNELE
din elită întrebuințează
FORMALYSOLUL
recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL“ nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea“ fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. CLUJ.

Pikéthy & Nedeczky
Magazin de coloniale și delicatese.
Piața Stefan cel Mare No. 7. Asortat cu diferite articole, măsline și Veritabila tuică de Văleni.
85

SCHREIBER MARTON
DEPOZIT DE GRÂNE ȘI FĂINE CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). :-:-:
140

Luxor fabrică chimică
strada Kendi No. 1
recomandă articolele sale chimice cea mai bună calitate și cu cele mai reduse prețuri. Cerneala, vinețele, cremă de ghete etc. în cantitati mari.
55

Cel mai mare
Magazin de Ghete
din Cluj
Roth
din Calea Regele Ferdinand No. 11 (Wesselényi) intrarea prin Strada Szép.
15

AVIZ!
CROITORIA
Nicolea Moldovan
Str. Regina Maria 20, confecționează haine militare și civile pentru sărbători, având un stoc de stofe în magazin
82

Comercianți de hârtie, află cerneală în toate culorile, tuș și cerneală pentru lithograf, numai la fabricantul **Dávid Samu**
Cluj, Strada Mikes Kelemen No. 11.
53

Se caută BONĂ GERMANĂ INTELIGENTĂ
pentru doi copii (unul de 8 și 2 ani). Cele un cunoștința limbei franceze vor fi preferite. Oferte la administrația ziarului sub „Solid“.
44

MORVAY VILMOS
magazin cu dantele panglici și mătăsării, Cluj, Piața Unirii No. 12.
Telefon 1232.
142

László & Co. parfumerie
Cluj, Piața Unirei No. 12. (f. Bittó-helység)
Mare asortiment de parfumerii și diverse cosmeticuri franceze și engleze, articole pentru manicure, precum și genți din piele etc.
79

A sosit un mare transport de **Piane** și **Pianine** din streinatate la firma **I. TRISKA** str. Bartha Miklós 14.
119

Vizitați magazinul și vă veți convinge ca aici sunt prețurile cele mai reduse din intraga Ramânia. **Reprezentantul celor mai renumite fabrici.** Acordează, repară și transportă piane pentru conservator operă și Marianum la stat și particulari. □ □ □ □ □ □ □ □

Au sosit
Becuri electrice 150 Volți 10—50 luminări, 1 ferestreu bandă 650 m/m. cu masă mobilă,
1 ferestreu circular pentru tăiat lemne de foc.
Pompe de vin cu furtun special de 1¼-1½ țoli.
Tocile de șmirghel pentru ferestrae originale „Hirschkäfer“ și „Tyrolit“
Pânze de joagăr și ferestrae circulare în toate dimensiunile.
Pile de ferestrea și tot felul alte pile.
Ceasornice de control sistem „Bück“.
Ferestrae pentru metaluri și tot feliul de articole technice.
M. ANGHEL
Piața M. Viteazul No. 40.
164 (fost Széchenyi-tér.)

ASIGURAȚIVĂ cu talpă de:
I-a calitată croupon „VASCHÉ“ . . . Lei 110·—
II-a calitată „VASCHÉ“ . . . . . Lei 78 și 82
până ce se mai află la **Pielăria ALEXANDRU GOLDSTEIN** Cluj, Piața Unirii No. 13. în curte.
69

23 de ani de când s'a inființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză si franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.
34

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.
Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.
67

Atențiune! Atențiune!
Pălării pentru dame de velour dela 250 Lei. Pălării pentru dame de Fetru dela 70 Lei. Se află la **Grün Dora,** Calea Regele Ferdinand 7. (f. Wesselényi.)
76

FRAȚII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.
26

Fabrica de frânghii
Ioan Cosma
Strada Galamb 14. Cluj.
Execută tot felul de frânghii și curele pentru mașini industriale și casnice, precum și tot ce atinge această branșă.
31

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.
29

La firma KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.
12 AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.

Mare aglomerație la Magazinul:

DICK

1 metru ștofă de lână pentru haine bărbătești .	Lei 98
1 metru ștofă lățime de 140 cm. pentru costum de dame	Lei 98
Barchet pentru o haină de dame complect . . .	Lei 98
Creton pentru o haină de dame complect ce se poate spăla	Lei 98
1 Cămașe și pantaloni de tricou pentru bărbați .	Lei 98
1 Guler de postav de iarnă pentru dame . . .	Lei 98
1 Ploier pentru domni și dame	Lei 98
2 Fețe de masă de damast	Lei 98
1 Pătură de iarnă lungime de 180 cm.	Lei 98
12 Părechi ciorapi brodați pentru dame . . .	Lei 98
12 Părechi ciorapi flor pentru bărbați	Lei 98
1 Sul de pânză de in pentru dame	Lei 98

Aceste prețuri sunt numai pe 5 zile.

155

Fabrică de

TORS ȘI TESUT

din Calea Dorobanților 118.

Primeste pănură pentru piuă și iarnă. Cumpără lână sură. Inschimbă lână de berci, dând lână lungă pieptănată.

167

Societatea Cooperativă a

Maestrilor Croitori

din Cluj, confecționează haine pentru Domni în cele mai bune condițiuni. Comande din provincie se execută în decurs de 24 oare. Strada Regele Ferdinand No. 17.

170

MARE EXPOZIȚIE DE CRĂCIUN 50

Prețuri scăzute la magazinul de modă pentru dame

EUGEN SZABO

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 5.

Stofe engleze . . .	48·—	Mătase lățime dublă	122·—
Cretoane	20·—	Flanele	21·—

„BLATT"

Magazin de articole de tricotaj și țesătorie.

Piața Unirii No. 12.

Prețuri reduse.

Ciorapi pentru copii dela .	10 Lei în sus
„ „ Dame dela	15 Lei în sus
„ „ Domni dela	15 Lei în sus
Mănuși de lână tricotate dela	24 Lei în sus
Jerteuri pentru dame tricotate dela	290 Lei în sus
Jachete scurte tricotate dela	75 Lei în sus

Toate articolele din magazin se vând foarte eftin.

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCUREȘTI.

Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri

CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!

Expediții în colete poștale contra ramburs în vechiul Regat și Besarabia. **En gros — En detail.**

122

IOSIF MOLDOVAN

mare comerciant de vin

Pivnița proprie str. Trefort Nr. 9. Vindere în detail Szentgyörgyi-tér Nr. 1.

Fondată în 1889.

Recunoscută în Ardeal ca firma cea mai eftină și mai escelentă. La diverse expoziții a fost în repetite rânduri distinsă cu medalia de aur. □ □

70

„PREVEDEREA"

Societate Anonimă Română de Asigurări

BRAILA

CAPITAL SOCIAL LEI 10.000.000
REASIGURĂRI CU FONDURI DE GARANȚII PESTE UN MILLIARD

Agențiile din Ardeal, fiind în curs de organizare, Societatea își va începe în curind activitatea în toate ramurile principale și anume:

„Incendiu": In condițiunile cele mai avantagioase și contra tuturor riscurilor.

„Transport": Maritim, Fluvial și Terestru, înclusiv riscul de mine.

„Grindină": Cu depozițiuni cât mai prielnice.

„Accidente": Asigurări individuale cu și fără restituirea primelor. Asigurări de răspundere civilă sub toate formele. Automobile, fie dauna directă fie indirectă.

„Viața": In combinațiunile cele mai moderne și cele mai favorabile. Rente viagare imediate și amânate.

Soc. „PREVEDEREA" dispune de puternice înjghebări de reasigurări cu fonduri de garanții de peste un miliard.

Soc. „PREVEDEREA" privește ca menirea sa de a conlucra din răsputeri la refacerea și desvoltarea economiei naționale.

Soc. „PREVEDEREA" examinează orice caz cu perfectă corectitudine și lichidează orice diferend pe cale de arbitraj, spre a feri pe clienții săi de tărăgăneli costisitoare.

Orice propunere, până să se înființeze întreaga rețea a Agențiilor în Ardeal, urmează să fie adresată, spre examinare și rezolvare.

129 **Sediului Central din Braila.**

CLOPOTE

Argintărie și orice obiecte bisericești, găsiți mai eftin la

Dimitrie D. Popescu

Furnizorul Curței Regale, al Sfinților Mitropolii, Episcopii și biserici din România-mare.

BUCUREȘTI Calea Moșilor No. 249, SIBIU la sf. Mitropolie.

Singura fabrică sistematică în România-mare, care execută ori ce comandă în 48 oare și chiar în fața Clienților. De asemenea are în deposit clopote gata diferite mărimii cu prețuri reduse garantânduse după dorința clienților.

160

Filiala Luca P. Niculescu

la HORA ȚĂRĂNEASCĂ, CLUJ Palatul „Fehér-Bárány".

Se află în deposit un bogat asortiment de Manufactură:

Bumbac de urzit, Bumbac de bătează, Fitău roșiu, Postavuri culori. ștofe de haine, Paltoane și rochii de Dame, Barcheturi, Basmaia, Jolji, șifon-molino, Catifele, Barșon culori, zefiruri, Prosope.

Vânzare engros și endetail.

14

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 109 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Miercuri 22 Decembrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 932 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. : — 120 lei 6 luni. : — 60 3 luni. : — 30

Socialiștii și atentatul

In rând cu toate partidele, cari au înfierat atentatul dela Senat, o declarație de desolidarizare a fost rostită și de dl deputat Toma Dragu în numele partidului socialist. Deasemenea dl dr. Gelerther, într'un interview, a ținut să spună, că „partidul socialist, ca partid doctrinar și idealist, desaprobă actele individuale și anarhice".

Declarațiile celorlalte partide erau aproape de prisos. Cu declarațiile d-lor Dragu și Gelerther e altă încurcătură. Asemenea declarații din partea partidului socialist ne par cu totul neîndestulătoare; iar dacă ar fi să le privim numai ca manifestări personale ale celor ce le-au rostit, și așa rămân tot numai de-o valoare problematică.

Din partea acelora, cari stau la masă cu subvenționații lui Sudekum și ai lui Racovski, din partea acelora, cari țin casă comună cu uneltele tuturor dușmanilor țărei dinlăuntru și din afară, cu toți clienții și cu toți candidații fortului Jilava și ai închisoarei dela Văcărești, din partea propovăduitorilor internaționalei desordinei, violențelor și dezastrelor — o desolidarizare printr'o simplă declarație de formă și de circumstanță nu este de ajuns.

Declarația îndrăzneață a d-lui Gelerther cu „partidul doctrinar și idealist" nu ne poate păcăli și nu ți va mulțumi în primul rând pe înșiși socialiștii d-sale, cari se simt și lucrează mai presus de toate ca partid de acțiune — de acțiune directă, cum le place să numească un anumit fel de-a acționa — ca partid de revoluție; sau cel puțin de lovituri violente.

Socialiști doctrinari, cari visează un ideal umanitar și egalitar, au fost și de sigur, mai sunt. Dar una este doctrina rămasă în văzduhurile unor speculațiuni abstracte și alta este realitatea practicei care izbește. Karl Marx a predicat o revoluție care nu se poate provoca, ci trebue să urmeze dela sine, când substratul raporturilor economice, ce stă la baza întocmirilor politice și juridice, se va schimba în așa fel, în cât va trebui să se prăbușească și ansamblul de întocmiri politice și juridice devenite ne încăpătoare și nepotrivite nouilor relațiuni economice. Ce folos de teoria lui Marx, care nu îi împiedică de loc pe ucenicii lui de a încerca mereu lovituri revoluționare întemeiându-se numai pe hotărârea unor minorități teroriste, fără a-și bate capul cu nepotriveala dintre substratele economice și suprastraturile politice și juridice.

Alta. Programele socialiste privesc religia ca o chestiune indiferentă, care trebue lăsată la libertatea individuală a fiecăruia: cine vrea să crează; iar cui nu îi place, să nu crează. Aceasta este doctrina. Practica de luptă a socialismului se găsește însă la toate prilejurile în cea mai dârză dușmănie față cu religia.

Și apoi încă una: Este o tradiție bine calculată a congreselor socialiste de până acum de a-i exclude din mișcarea socialistă pe anarhiști, ceeace nu îi împiedică pe anarhiști de a găsi totdeauna tovarăși și mijloace de acțiune în rândurile socialismului. C. Dobrogeanu-Gherea, care era un socialist necontestat arăta antagonismul ce ar exista între socialism și anarhism într'o broșură editată de „Cercul de editură socialistă" din București. Iarăși „doctrină". Tot „Cercul de editură socialistă" publică și „Calendarul Muncii" în care sub titlul de „Calendar istoric" se dau datele aniversărilor de atentate anarhiste și neanarhiste — numai atentate să fie. Astfel: *17 Ian. 1880. Atentat contra țarului Alexandru II. 19 Ian. 1905 Atentat contra palatului țarilor. 24 Ian. 1878 Vera Sasulici atentează la viața lui Trepov. 30 Ian. 1649 Carol I. al Angliei decapitat de revoluționarii lui Cromwell.*

Până și Cromwell este pus la contribuție.

Anul are douăsprezece luni și calendarul comemorativ al aniversărilor de atentate este prea lung, pentru a-l putea reproduce pe de 'ntregul. Toate aceste comemorări publicate cu sistem într'un calendar destinat masselor muncitordști ne închipuim că n'au alt rost decât să le arate muncitorilor, că ei n'au aface nimic cu asemenea atentate! Vorbă să fie.

*

Cu tactica acesta pe două cărări-nu va mai merge. O desolidarizare de formă, care n'ar fi altceva decât perpetuarea aceleiași tactice nu poate avea nici o valoare. Socialiștii români trebuie să ne arate o desolidarizare prin fapte, punându-și lupta pe alte baze decât acele ale teroarei anarhiste practicată de o mână de oameni. Dacă socialismul român nu va avea această tărie, va rămânea ireparabil compromis și n'ar fi de mirare dacă în sânul său s'ar produce mari desbinări.

Lucian Bolcaș.

Conferința Ambasadorilor

Lyon, 20 Decembrie

Conferința Ambasadorilor s'a întrunit Joi dimineața sub prezidența d-lui Jules Cambon. Conferința a aprobat un regulament relativ la trecerea vaselor de războiu aliate prin canalul Kiel. A hotărît să trimeată Austriei o notă pentru aplicarea clauzelor militare al tratatului dela Saint-Germain. S'a procedat apoi la schimbul de rătificări ale tratatului prin care se dă Danemarcii suveranitatea teritoriilor Schleswigului. De asemenea s'a decis să se trimită Germaniei o notă cu privire la întârzierea pe care o pune în regularea chestiunilor ridicate de această alipire.

Lipsa de lucru

Unui ziar din Capitală i se comunică faptul că pe valea Someșului industriile au concediat 12 mii de muncitori din cauza lipsei de lucru, provocată de criza transporturilor, care împiedecă distribuția și consumarea articolelor produse și aepozitate de multă vreme în gări.

E o urmare bogată, prevăzută de altfel, ca un reflex al sabotajului și desorganizărei pe care muncitorimea din sindicatele internaționale le-a exercitat în deosebi, după cum se știe, asupra căilor ferate. Dacă la timp muncitorimea s'ar fi oprit și nu ar fi uzat de dreptul de grevă decât numai pentru ca să-și obție satisfacerea revendicărilor, atunci desigur că n'am fi avut cele mai multe greve numai la calea ferată și n'am fi ajuns în situație ca acum să înregistrăm începuturile suferinței lipsei de lucru. Căci desigur că ceeace se întâmplă acum cu industrile Someșene este numai începutul unei noui crize, mai mari și mai periculoase decât toate.

Când asupra iernei, pe neașteptate, în mijlocul celei mai acute scumpete, rămân dintr'odată 12000 de capi de familie fără lucru și putință de câștig, și când ceeace se petrece aici nu va întârzia să se petreacă în toate părțile, se poate închipui cât de simțit se va face rezultatul urmărit de nesfârșitele greve politice.

Semănătorii de mizerie și exploatatorii ei, instigatorii criminali, cari au adus muncitorimea în pragul mizeriei deacum, pot fi mulțumiți c'au isbutit. Dar muncitorimea cinstită și nevinovată, ademenită și înșelată, trebue ca, zguduită de suferința și mizeria pe care singură și-a cauzat-o, să înțeleagă, odată pentru totdeauna, cine sunt vinovații.

Copilași flămânzi și lipsiți de haine și căldură să amintească părinților în clipele suferinței de acum pe adevărații vinovați.

Iar cei cari n'au de lucru în fabrici, să meargă să pretindă lucru la calea ferată, să înlocuiască pretutindeni pe cei ce nu vor să muncească și să organizeze din nou transporturile. Să se îndrepte către minele de cărbuni, să le mărească producția, să se umple atelierele de reparațiuni și să se înmulțească numărul vagoanelor și al locomotivelor. Să se dea viață și intensitate transporturilor, singurul mijloc de îndreptare a nenorocitei stări de lucruri de azi.

Și *astfel, muncitorii rămași acum fără lucru, înlocuind pe acei cari le-au pricinuit aceasta, să împiedece mizeria cu care cei dintâi ei au fost loviți.*

Să se învețe măcar acum, în fața realității, ce însemnează sabotarea și desorganizarea muncii.

Ev.

România și Rusia Sovietică

Se svonește că guvernul dela Moscova a trimis o nouă radiogramă guvernului român prin care își manifestează dorința de a începe tratative de pace.

Aceasta este nu știm a câtea încercare făcută de soviete pentru a pune temeliile unei păci între statul român și cel rus.

In chestiunea aceasta însă, din împrejurări hotărît în afară de voința României, nu s'a ajuns la nici un rezultat.

Și apoi privind lucrurile sub aspectul lor adevărat, constatăm că realmente stare de războiu între noi și Rusia n'a fost niciodată.

Consecvenți unui principiu pe care dorim ca toți să-l respecte deopotrivă, noi nu ne-am amestecat niciodată în chestiunile interne ale vecinilor noștri. Dimpotrivă respectând acest principiu de independență, ca un drept pe care orice stat îl are, noi ne-am ferit, chiar în cazul Rusiei, de unde avalanșa propagandei de răsvrătire amenința să năruie zidurile statului român în organizația lui de astăzi, să împietăm drepturile unui popor de a-și statornici îngrădirile politice înlăuntrul cărora voește să trăiască.

Stare de războiu între România și Rusia nu există nici în formă nici în fapt.

Noi nu revendicăm nimic din teritoriul Rusiei, noi nu vrem să știrbim nimic din suveranitatea poporului rus. Pe de altă parte nici guvernul sovietic nu poate avea nici un motiv de vrăjmășie împotriva noastră.

Chestiunea Basarabiei, singurul motiv de neînțelegere între noi și Ruși a fost rezolvită. Și dacă dreptul de auto-determinare al popoarelor recunoscut astăzi de toată lumea și care este înscris și pe steagul roșu al revoluției ruse, nu este un cuvânt van pentru actuala cârmuire sovietică, atunci nu există nici o cauză de conflict între noi și Soviete.

Tratativele despre cari se vorbește nu pot privi prin urmare, de cât reluarea legăturilor normale între state vecine.

In această privință se ridică două întrebări: întâi, putem noi — înainte de ori care alt stat — relua cu guvernul sovietic relațiuni cari ar trebui statornicite de toate statele Europei? și al doilea guvernul dela Moscova reprezintă el în adevăr poporul rus pentru că numai un guvern care-și trage puterea și autoritatea din voința poporului poate fi recunoscut?

In acest înțeles, tratativele cu Rusia Sovietelor ni se par deocamdată inoportune. *W. I*

După alegerile din Jugoslavia

Alegerile pentru Constituanta jugoslavă au modificat simțitor situația celor două partide, care își dispută de aproape doui ani conducerea statului, căci radicalii au obținut 95 scaune și democrații 91. Cu alte cuvinte lupta va continua, pentru că evenimentele au dovedit în de ajuns, că o înțelegere statornică între partizanii d-lor Pasici și Protici, de o parte, și cei ai d-lor Davidovici și Pribicerici, de altă parte, nu-e de loc posibilă. Și compromisuri, ca acela din care a rezultat guvernul Vesnici, nu sunt durabile.

După campania dusa de adversarii vechei politici sârbești ne așteptam la o înfrângere a radicalilor.

Faptul că aceștia au obținut majoritatea relativă a voturilor se datorește influenței pe care Pașici o are asupra masselor. Cu toate greșelile făptuite, Pasici reprezintă totuși pentru o mare parte a națiunei idealul tradițional și spiritul de guvern. In dezordinea morală care-i pretutindeni, el reprezintă continuitatea, disciplina și forța. Pentru aceasta majoritatea țăranilor sârbi, care de abia au fost demobilizați după opt ani petrecuți în armată, i-a dat votul.

Protici care succedează lui Pasici la șefia partidului radical va avea multe greutăți de întâmpinat, pentrucă temperamentul său autoritar și combativ i-a atras ura democraților, care vor putea să se sprijine pe grupurile mici opoziționiste, atunci când vor avea interesul.

Radicalii se pot bizui pe sprijinul musulmanilor din Bosnia, pe noul grup al agrarienilor și probabil pe Slovenii nuanța Koroschetz, pe uniunea creată și clubul popular din Agram.

Dar acest bloc cu toate că e constituit din elemente solide și disciplinate, nu va putea opune o rezistență continuă acțiunei combinate a democraților și extremiștilor. Ca și la alegerile municipale lupta înverșunată între radicali și democrați a făcut jocul elementelor opoziționiste. Cel mai mare folos din aceste lupte i-au avut comuniștii care au obținut 50 de mandate și care vor forma în Skupcină un grup compact împreună cu cei 12 socialiști.

Inainte de a trece mai departe trebuie să lămurim ce sunt comuniștii jugoslavi. Aceștia nu prezintă decât îndepărtate afinități cu bolșevismul rusesc, cel mult asemănări vagi cu tendințele agrarienilor bulgari.

De cele mai multe ori eticheta comunistă acopere revendicări cu caracter național sau aspirațiuni autonomiste.

Având în vedere starea de echilibru în care se găsesc cele două mari partide guvernamentale și importanța câștigată în noua Skupcină de tendințele regionaliste și extremiste, apropiata demisie a lui Vesnici va avea urmări grave, pentrucă de consunerea și tăria nouei coaliții guvernamentale va depinde viitorul noului stat. *Res.*

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Ecouri

Opere postume ale lui Edmond Rostand

Dela meartea lui Edmond Rostand, publicul așteptă operile lui postume. Revista franceză *L'Illustration* publică acum în numărul său de crăciun un minunat poem de șapte sute de versuri: *Cele douăsprezece munci*. Aceiași revistă anunță că va publica în cursul lunei Ianuarie, într'un număr excepțional, *Ultima noapte a lui Don Juan*, piesă în versuri în două acte și un prolog.

Cei cari au citit această operă a lui Rostand declară că ea egalează prin frumusețea ideii și strălucirea formei pe *Chantecler*, *Cyrano* și *A'tiglon*.

Cărți premiate

Printre cele 10 lucrări pe cari juriul instituit de „Comitetul Franco-American" le-a desemnat să fie premiate în cursul lunei Noembrie, conform programului de acțiune al suszisului comitet, citâm:

Vol. II din *Mesagiile, discursurile, scrisorile și telegramele din timpul războiului* de R. Poincaré, *Pacea dreaptă* de Raphäel-Georges Lévy (un răspuns la cartea d-lui Keynes), romanul *Insula fericită* de Avesnes, *Tratatul de logică* al lui Edm. Goblot, *Tratatul de drept comercial* al lui Lyon-Caen, studiul d-lui Marcel Labbé asupra *Diabetului zaharat, etc.*

Un monument lui D. A. Greceanu

La întrunirea care a avut loc la clubul democrat din Iași în memoria lui D. A. Greceanu, s'a luat sotărârea de a se lansa subscripții pentru a se ridica la Iași un monument regretatului bărbat politic.

In acest scop va avea loc o consfătuire a tuturor fruntașilor lașului.

Mărci comemorative

Pentru a 600-a aniversare a morții lui Dante (21 Sept. 1921) Italia proectează o serie de mărci comemorative.

Cu prilejul congresului poștei mondiale, ținut la Madrid, s'au lansat mărci comemorative de diferite culori, având ca desemn frontispiciul clădirii unde a avut loc Congresul și deasupra chipul regelui Alfons al XIIIa.

Gazete românești interzise în Jugoslavia

Ministerul de interne Jugoslav a interzis răspândirea în Jugoslavia a gazetelor românești „Banatul" și „Banatul Românesc".

Deasemenea a interzis pătrunderea ziarelor maghiare „Nemzeti Ujsàg", „Virradat", „Uj Barázda", „Érdekes Ujság", „Magyar Hirlap" și a gazetelor germane „Neue Post" și „Pester Lloyd".

Instituțiile culturale și combustibilul

Anul trecut — pe când se zicea că nu suntem organizați — toate instituțiile noastre de înaltă cultură au fost lăsate aproape fără combustibil. Cursurile universitare la un moment dat au trebuit încetate, biblioteca a fost închisă în tot decursul iernii, în clinici o atmosferă de ghiață zădărnicia toate sforțările medicilor noștri distrinși de a reda sănătatea bolnavilor, iar studenții „bursieri" la Cămin numai ei știu ce au îndurat. Trebuiau să se îmbrace ca pentru o călătorie la polul nord, ca să poată studia în camerile betonate ale Căminului.

Cu toate aceste experiențe triste ale anului trecut, situația acum e aceași.

Toate sforțările forurilor universitare au rămas fără rezultate eficace.

Indeosebi Căminurile și biblioteca sunt aproape total lipsite de lemne și cărbuni.

Studenții bursieri avizați la ajutorul statului, sunt nevoiți să-și părăsească camerile peste zi și să meargă în cafenele sau la colegii lor mai fericiți din oraș pentru a putea studia câteva ceasuri în Unică și la căldură. Iar fiecare noapte este o noapte de groază care atacă zi de zi sănătatea studenților noștri.

Anul trecut, pentru inaugurarea Universității, s'a putut procura cantitatea necesară de cărbuni pe timp scurt pentru cămin. Acum nici această perspectivă nu o mai pot avea nici studenții nici forurile conducătoare a căminurilor. Se spune că ar fi aprobate pentru căminuri 30 vagoane cărbuni, însă . . . nu sunt vagoane . . . probabil pentru că trebuesc puse la dispoziția speculatorilor favorizați.

Biblioteca? Când vrei să intri te izbești de un afiș: „Din lipsă de combustibil închisă". — Acum când lipsa de cărți e așa de mare, iar cele care se găsesc se vând cu prețuri fantastice pe care studenții nu le pot suporta acum, atâtea mii de cărți nu pot fi folosite de cei doritori de cultură.

Toată vina cade în primul rând asupra conducătorilor dela căile ferate care nu pot sau nu vreau să pună la dispoziția institutelor noastre culturale numărul necesar de vagoane pentru transportul combustibilului.

Nu cred oare că se comite o crimă contra culturii noastre și contra studențimii prin o neglijență atât de gravă și prin această caracteristică lipsă de bunăvoință?

Să nu se întârzie prea mult cu ameliorarea situației, căci studențimea începe să-și peardă răbdarea, *Ap.*

Dela Teatrul Național

Vineri 24 Decembrie se va juca *„Sapho"*, admirabila înscenare după celebrul roman cu același nume al lui Alphonse Daudet, în care puterea iubirei e redată în cel mai fin colorit dramatic.

In rolul principal, d-na Olimpia Bârsan va avea o nouă creație demnă de talentul d-sale.

Reprezentația e dată sub patronajul Eforiei Școalelor, în folosul școlarilor săraci.

Joi 23 Decembrie se va juca *„Trandafirii roșii"*, minunatul poem al sărbătoritului nostru scriitor, d-l Zaharia Bârsan.

Cronica socială

— Câteva lămuriri prietenești. —

Atâta energie și putere de muncă numai pentru opt sugaci! . . .
Gara Lumii

In Maiu a. c. un grup de D-ne s'au adunat ca să lucreze împreună pentru cei lipsiți și să organizeze, pe încetul și sistematic, Instituțiuni, cari să servească interesul obștesc. Inceputurile noastre au fost așa de modeste, fără fonduri ori vreun sprijin al autorităților, greutățile materiale întâmpinate așa de mari, încât rezultatele au fost — natural — deasemenea modeste, deși sufficiente ca să ne încurajeze și să ne dea imbold la muncă. De aceea, nu am socotit că activitatea noastră merită o publicitate oarecare și am căutat să lucrăm înainte, fără mult sgomot. Astfel s'a deschis *Cursul practic* dela Clinica D-lui Prof. T. Gane, spre a se pregăti personal pentru diferite Instituțiuni, cari ocrotesc copiii. La acest curs avem numai șase eleve din lipsa de loc; avem însă multe cereri și cum vom avea posibilitatea să deschidem un Cămin, le vom primi.

La 1 Octombrie a. c. s'a deschis discret un Leagăn la Fabrica de Tutun din localitate, *pregătit pentru 40 de copii* dar unde avem numai 11 deocamdată (nu 8!!) din cauza sezonului rece. Pe lângă aceasta, am desfășurat și o activitate culturală printre femeile muncitoare organizând adunări și clase pentru analfabete. Acum pregătim o serbare de Crăciun, unde vom îmbrăca și încălța *aproximativ 70 de copii* de ai muncitoarelor *văduve*, părăsite, ori cu *bărbați vițioși sau fără lucru*, cari nu îngrijesc de familiile lor. Aceste femei au fost vizitate de noi înșine și de situația materială a fiecăreia ne-am convins *de vizu*. In afară de ele, vom ajuta și alte cazuri nenorocite peste cari am dat în cartierele sărace ale Clujului. Metoda noastră este de a încuraja și stimula munca, *nu facem pomană*. Dăm ajutoare materiale numai acolo unde *mizeria morală și fizică* face ravagii prea mari.

Așa încât noi credem, că *„energia și munca noastră"* nu se pierde și nici nu se consacră celor nevrednici. Dorința noastră e să lucrăm *încet* dar *bine*, punând o bază solidă *„Cercului pentru apărarea Femeii și a Copilului"*, care sperăm să cuprindă din ce în ce mai multe doamne, doritoare de a munci.

Comitetul A. F. C.

Sculptarul Hette la Cluj

In vitrina librăriei „Cartea Românească" se află pusă o machetă datorită sculptorului Richard Hette din Iași. E o sentinelă în viscol. In timpul refugiului mulți au avut prilej să cunoască lucrările pline de inspirație și isvorite dintr'o concepție plină de poezie ale tânărului artist.

„Sentinela în viscol" este un exemplar din acelea care cuprinde în ea amsamblul de calități și nuanțe subtile pe care cu atâta măestrie știe să le redea în afară de originalitatea concepției.

Ori de câteori expune d-l Hette, se poate constata o nesecată abondență de resurse, cu care, pus în fața unui subiect, îl poate idealiza și reda cu cea mai bogată înspirație.

Regretăm că nu avem putința de-a vorbi de toate lucrările sale, numeroase și mult apreciate în cercurile artistice, și mai ales regretăm că în actualele împrejurări expoziția de mult proectată la Cluj nu o vedem aproape de valorizare, ceeace ar înlesni și acestui distins artist putința de-a fi cunoscut, mai cu osebire pentru talentul și puterea de inspirație cu care poate idealiza subiectele ce și le alege Clujul nou care are nevoe de atâtea monumente și lucrări pentru eternizarea vremurilor istorice ce le trăim, ar avea prilejul de-a găsi în sculptorul R. Hette făuritorul ideal.

Citiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Teatrul Național din Cluj

Poemul dramatic „Trandafirii roșii"

de D-l *Zaharia Bârsan*

II.

— Punerea în scenă și interpretare. —

Orice piesă are, firește, nevoie de un bun și potrivi decor. Dar o feerie, un basm dramatizat, cere în deosebi o extremă grije pentru mijloacele de exteriorizat pe scenă. Cerințele sufletului nostru, al spectatorilor, impun o simplitatea și limpezimea naivă, cari sunt însușirile fondului unui basm, să fie contrabalansate și oare-cum amplificate de cel mai mare fast în decor și costume.

Dela forma literară cu mijloace așa de reduse, primitive chiar, în care totuși misteriosul poet nordic, *Oscar Wilde* povestise cel dintâi, sguduitor, în „Privighetoarea și trandafirul" basmul cuprins simbolic ca și mai târziu din „Trandafirii roșii", și până la complexitatea dramatică, cu care a redat acest cuprins d-l Zaharia Bârsan, e o cale lungă și care atrăgea după sine o grije mare, ba chiar multă imaginație, în montare.

Din acest punct de vedere, nu i se poate aduce nici-o vină teatrului Național clujan, ci numai elogii, fiindcă a rivalizat demn cu Naționalul din București, care, montând și el odată „Trandafirii roșii", a avut mai mult belșug în figurație, dar mai puțin gust și distincție în decor. Meritul revine de-sigur întâi pictorului teatrului, apoi regisorului.

Publicul a avut înaintea ochilor cel mai încântător și mai potrivit decor; relevăm cu acest prilej și grija, ce se pune în mecanismul scenei, schimbul de lumină, buna imitație a șueratului de vânt și a cântului privighetorii, luna (cam mare, ce-i dreptul) care se sue pe cer. Lucruri mici și neinsemnate în aparență, dar neapărat utile ca să rădea o impresie justă și să mărească emoția estetică a publicului.

Interpretarea a fost la înălțimea valorii piesei. Cine putea înțelege mai bine pe Zefir decât însuși autorul lui? D-l Bârsan l-a întrupat cu toată patima, ce a avut creindu-l și s'a folosit la timp și cu măsură de nenumăratele resurse, de cari dispune talentul său. O voce mlădioasă cu un timbru sonor și pătrunzător, o căldură comunicativă în glas, ochi expresivi și-n genere o înfățișare, ca figură, statură, mișcări, cum rar se 'ntâlnesc în tot teatrul românesc, dar, mai ales, o armonie și o eleganță în gesturi pe cari cu siguranță un le-ai găsi ușor nici pe scenele Occidentului.

Dacă totuși d-l Demetriad, care a interpretat la București acelaș rol, a plăcut unora mai mult, e numai din pricină că d-sa avea, din întâmplare în paguba d-lui Bârsan, un fizic mai potrivit rolului, prin slăbiciunea trupului și a feței osoase și par'că veșnic îndurerată. D-l Demetread era însă — cum să zic? — prea colțuros, prea brusc în unele expresii și gesturi, nu atât de suav și delicat, care e nota justă redată de d-l Bârsan.

Nepotrivirea (pentru care, firește, nu poate fi învinovățit actorul) dintre rol și fizic, a fost și mai isbitoare la *d-na Bârsan*; cu atât mai mare meritul artistei, care a putut să înfrângă această piedică. In adevăr, domnița Liana a avut toată suavitatea și naivitatea cu cari trebuia să ne-o închipuim toți. Față de Zefir, d-sa a găsit accentele adevărate de duioșie muiată în amărăciunea nepriceperii dragostii lui (gândiți-vă numai la cuvintele, ce le spunea poetului: „Tu nu știi ce-i iubirea . . .") iar în scenele cu iubitul Val-Voevod a pus multă simțire și drăgălășenie.

D-l *Savu* a făcut tot ce-i omenește cu putință ca să acopere aceiași nepotrivire dintre rol și fizic, căci voevodul trebuia să fie neapărat un om voinic și nu un copil.

Cu foarte multă vigoare (căci — vai! — doar cu vocea o putea reda) în povestirea luptei și-n ura, contra lui Zefir, tânărul artist a fost admirabil ca logodnic al Lianei; nu vom uita multă vreme distincția și frăgezimea, cu care dânsul a fermecat publicul în scenele de dragoste.

D-l *Radu Popea* a avut un singur defect în rolul împăratului: prea multe mișcări ușoare ca de om tânăr, prea bogată exuberanță în gesturi; e adevărat că bietul împărat trecea une-ori prin momente grele de neliniște și de durere, el rămânea totuși și atunci un bătrân, pe care povara anilor îl încovoaie și-l îngreunează ca plumbul.

Cu violciunea sa, nepotrivită moșneagului, D-l Popea a plătit prea scump nevoia, pe care cu drept o simțea, de a varia un rol din cale afară de lung și de egal.

Reușită pe-deantregul e figura grădinarului Moș-Amurg, schițată ager și cu temperament de D-l *Psatta*.

Adevărate creații, personagiile vesele jucate de D-nii *Ghibericon* și *Vasilescu*. In paranteză, întrebarea: La Teatrul de-aici sunt

Cronica politică

Din cele trei ipoteze pe care le-am găsit ca posibile pentru ca guvernul Averescu să dea o soluție crizei, se vede acum că pe cea din urmă a ales-o. S'a hotărît o vacanță parlamentară de sărbători, mare, mare de tot, așa ca să înceapă după stilul cel nou, adică cu 13 zile mai devreme și să se sfârșească după stilul vechi, adică cu 13 zile mai târziu. . . Motivul: ca toți deputații de orce religie să-și poată petrece în liniște sărbătorile după o activitate atât de obositoare și fecundă pentru țară.

Se înțelege că în felul acesta guvernul va reuși să aștearnă uitarea asupra catastrofei dela senat și asupra insuficiențelor de care a dat atâtea dovezi și va mai câștiga și timp în care să mai încerce a-și cârpi solidaritatea majorității, atât de sdrențuită cu prilejul ultimului vot de încredere.

Și astfel parlamentul va dovedi încă odată neputința de-a lucra. Nici silința măcar ca să termine discuția la mesaj sau ca să dea drumul bugetului nu și-a dat. Ocupat cu chestiuni de importanța aceleia a chestiunei d-lui Laurențiu Oanea, surmenat de muncă și înspăimântat de cele întâmplate la senat, parlamentul oamenilor „noui" și „regeneratori", se grăbește ostenit să-și recapete o odihnă nemeritată.

Iată soluțiunea pe care guvernul a adoptat-o față de situația politică în care frământările sterile îl cuprind.

Și ne mai mirăm de ce ducem o viață imposibilă și țara nu progresează!

Sfințirea Bisericei Greco orientală

Eri a avut loc sfințirea bisericei greco-orientale din localitate, care timp de trei luni a fost în complectă reparație și renovată din îngrijirea Comitetului Societății Ortodoxe a femeilor române, în frunte cu d-na General N. Petala. Prin stăruința și munca neobosită a tuturor doamnelor care fac parte din această asociație s'a reparat interiorul și exteriorul acestei biserici complect dându-i-se un aspect cu totul corespunzător casei Domnului. S-au cheltuit 50.000 lei adunați din contribuții și dela Ministerul de Răsboi, în afară de darurile făcute în natură. Valoarea reparațiunilor și a înzestrărei întrece însă de trei ori suma cheltuită datorită și faptului că armata n'a cruțat nici un ajutor în muncă sau materiale de construcție ce le-a pus cu dărnicie la dispoziția bisericei.

Și astfel după o îndelungată așteptare bisericuța românilor, amintitoare a vremurilor de persecuție, își poate astăzi primi cu mândrie credincioșii, până ce o falnică catedrală se va înălța pe una din piețele Clujului românesc.

Ziua sfințirei fiindată eri, slujba s'a oficiat de către P. S. Asesor Consistorial N. Ivan înconjurat de clerul parohial. Răspunsurile liturgice s'au dat de către corul de domni și doamne. Au asistat autoritățile militare și civile, precum și un public numeros care nu mai încăpea în bisericuță. După oficiarea serviciului divin, a vorbit bine simțit P. S. N. Ivan, arătând însemnătatea actului săvârșit de doamnele creștine și de armată mulțumind în numele Mitropolitului și al bisericei și îndemnându-l la eforțări pentru ridicarea Catedralei celei mari.

In cea mai mare mulțumire creștinească publicul s'a despărțit.

Un cuvânt de recunoștință se cuvine d-lui Colonel Vlădescu, casierul soc. ortodoxe, care a depus deasemenea multă râvnă în contribuția ce-a dat-o.

Pentru integritatea Maramurășului

Dintr'un articol pe care îl citim în „Gazeta Maramureșului" scoatem crâmpeile următoare ca un strigăt de protestare al celor cari nu vor îmbucătățirea Maramurășului printr'o frontieră nedreaptă:

Am așteptat zilele acestea o comisie mixtă pentru fixarea definitivă a frontierei dintre noi și Ceho-Slovaci. Comisia așteptată la dorința guvernului din Praga și a amânat venirea la jumătatea lunei Ianuarie.

Avem timp să ne mai întărim nădejdile. Avem timp să ne ridicăm întreg județul și ca un singur om *să pretindem întreg Maramurășul istoric,* așa cum l'am moștenit dela strămoșii noștrii.

Maramurășul a fost al nostru până la Hust și vrem să'l avem pentru vecii vecilor până la Hust, unde se văd și azi ruinele cetății Voevozilor români de odinioară.

Poporul român din Maramureș nu poate abzice și nu va abzice niciodată dela drepturile sale asupra Maramurășului în reg.

Noi avem în sufletul nostru amintirile mănăstirii dela Peri, întemeiată de Drag—Meșter Vodă, a cetății dela Dragova; noi avem osemintele strămoșilor noștrii; noi avem munții și codrii noștrii; noi avem frați români și azi, Apșele vestite, Biserica Albă cu mândrii ei locuitori; noi avem Slatina pe scopului Mihail Pavel; noi avem o mulțime de sate rutenizate deja în decursul vremii vitrege, pe cari vrem să le refacem românești.

Tisa nu poate fi o frontieră între noi și Cehoslovaci. Tisa a fost și trebuie să fie a noastră dela isvoarele ei din munții Frasinilor până la podgoriile din Ugocia.

Noi înțelegem că poporul Ceh are tot interesul să trăiască cu noi în armonie politică și economică, în termeni de buni vecini. Industria lor atât de desvoltată va căuta debușeuri la noi și tot dela noi va aștepta Ceho-Slavia partea de hrană care îi lipsește. Am fost robi împreună și vrem să fim liberi împreună.

O notă lămuritoare

Ziarele franceze publică o notă a legațiunei române la Paris, cu privire la atentatul dela Senat.

Concluzia acestei note e următoarea:

„Deși elementele extremiste sunt o infimă minoritate, a cărei propagandă nu găsește niciun răsunet printre masse, în timpul din urmă s'a putut constata o recrudescență de agitație desfrânată din partea acestor elemente care a motivat drept precauțiune starea de asediu pentru orașul București.

„Articolul din 29 Noembrie apărut într'un organ socialist din Paris în care guvernul român e acuzat de grozăvii fără nume săvârșite cu automobile blindate, aruncătoare de flăcări și gaze asfixiante, precum și de condamnări la moarte, nu este de cât o țesătură de fabule, reclamând cea mai formală desmințire, cu trista constatare că numai elementele revoluționare sunt acele cari prin atentatul de astăzi, ar voi să introducă în România regimul teroarei.

Știri și fapte politice

Ministerul Afacerilor străine a creat o direcțiune a frontierelor, însărcinată special cu toate chestiunile privitoare la frontierele Românei, delimitări, constatări, aplanări de incidente, ridicare și conservare de hărți, protocoale etc.

Personalul necesar acestei direcțiuni va fi luat dela ministerul de răsboi.

*

„Adevărul" publică programul noului partid numit social-țărănist, în frunte cu Zamfir Arbure și Archim. Scriban.

Faptul că acest program a fost publicat în extenso și că în fruntea lui se află Zamfir Arbure cunoscutul socialist revoluționar, ne face să ne întrebăm: ce rost o fi având părintele arhimandrit Scriban în această nouă încercare de amețire a spiritelor?

*

In parlament o ședință întreagă a fost ocupată de cazul de coruptiune al d-lui Laurențiu Oanea, deputat al partidului național din Ardeal. D-l Oanea a încercat să se apere, dar n'a isbutit, iarCamera a rămas ca să cunoască rezultatele anchetei.

*

Ministerul de externe comunică că, cu privire la raporturile între guvernul sovietic și guvernul nostru, adevărul e următorul:

„Deja de multă vreme există un schimb de radiograme între ambele guverne.

Aceste radiograme n'au nimic senzațional și neavând încă nimic definitiv, ele nu au de ce fi comunicate publicului".

*

La 12 l. c. a avut loc la R.-Vâlcea, congresul organizației locale a partidului național-liberal. Au lualt parte peste 900 congresiști. S'a ales comitetul care are ca președinte de onoare pe d-l C. Dissescu și ca președinte activ pe d-l I. G. Duca.

Bulgarii și Basarabia

Ziarul *„Elenzék"* publică după *„Vossische Zeitung"* următoarea telegramă din Sofia: — „Ziarele bulgare scriu: Se vede că reprezentanții la Paris ai Antantei au recunoscut interesele Basarabiei. Au ei însă cunoștință, că în Basarabia nu trăesc numai Români?

Oare știu ei că în această provincie mai trăesc Ruși, Bulgari, Evrei, Nemți, Tătari și alte naționalități?

Și știu oare că aceste naționalități *constituesc majoritatea* (?) care nici nu vrea să știe de o domnie străină?

Cu toate că această provincie chiar și din punctul de vedere al intereselor României ar merita autonomia, totuș nu va căpăta dreptul de autodeterminare.

Prin aceasta însă s'ar putea crea între Rusia și România un stat tampon, care în tot cazul ar oferi o mai bună apărare în contra atacurilor ce ar putea veni din partea aceasta, de cât ori și care altă graniță naturală. Acest mod de rezolvire, ar fi cel mai bun nu numai pentru Basarabia, ci și pentru Dobrogea, Macedonia și Tracia.

In privința Traciei și Macedoniei, puterile au și hotărît în acest fel. Numai chestia Basarabiei e resolvită împotriva oricărui drept. Cu Basarabia se anexează de nou 200 de mii de Bulgari, cari trăesc în provinciile de sud. In urma acestei noi anexări mai mult de o jumătate milion de Bulgari, ajung sub stăpânire românească" (!)

Valuta noastră scade mereu

Ultimele telegrame ne aduc știrea uimitoare a scăderii valutei noastre la bursa Parisului. Azi ea ar fi de 17¼ centime. Nu știm întru cât aceasta e adevărat sau nu. In orice caz o scădere continuă e menționată în ultimele zile.

In legătură cu aceasta, *Viitorul* scrie:

Radiotelegramele din Paris ne înștiințează azi că leul nostru se cotează la Bursa de acolo cu 20 centime.

Această scădere se produce după ce un guvern român a semnat tratatul dela Saint-Germain, după ce alt guvern a adoptat politică de concesionare a bunurilor statului către consorțiile streine.

In ziua în care s'a anunțat, oficial, că o parte din căile noastre ferate au fost concesionate, prin intermediul ministrului de externe, leul a scăzut dela 22 jum. centime la 20. Și nici nu se putea să se întâmple altfel când pentru un bilă de linte se pune la dizpoziția consorților streine avuția noastră națională.

Opinia publică trebue să vază unde ne a dus politica de umilire adoptată de conducătorii de eri și de azi ai țărei, a doua zi după ce politica de demnitate și de apărare a intereselor naționale n'a mai putut să fie continuată.

Deschiderea „Casei Naționale" din Cluj

Sâmbătă la ora 6 s'a sărbătorit în localul din str. N. Iorga 2, deschiderea Casei Naționale din Cluj, în prezența fruntașilor români din loc.

Serbarea a început prin tradiționala sfeștanie. Luând apoi cuvântul D-l *Precup*, d-sa lămurește scopul demn pe care îl are „Casa Națională": de a întări legăturile de prietenie între Românii din Cluj, de a fi locul de întâlnire a tuturor discuțiunilor prielnice dragostei de patrie. De aceea spune d-sa că toată munca ce s'a depus e pentru unirea sufletească a tuturor intelectualilor pe baza bunelor moravuri.

Răspunzând, d-l *Tamaș*, fost prefect, spune că pentru acest locaș s'a luptat mult și de aceea el trebue să fie un adevărat cuib pentru dragostea și cultivarea reciprocă a tutulor celor ce vor veni acolo, oricare ar fi nepotrivirile dintre ei pe alte terenuri.

D-l *Prefect Meteș* mulțumind în primul rând pentru invitare, dorește în numele autorităților ca acesta să fie leagănul unde să se plămădească ideile frumoase pentru binele țărei.

premii de creații și de încurajare?)

D-nii *Ștefănescu Dordea* și *Calboreanu* mai mult decât corecți în bătrânii, cari înconjoră pe împărat; pe cel din urmă am dori să-l vedem într'un rol mai de seamă, unde înfrățișarea sa promițătoare și vocea sa caldă timbrată să fie mai larg utilizate.

Prietenele Lianei au făcut un încântător cerc în jurul ei. „Lăcrămioaora," al cărei rol depășește pe celelalte, a găsit în D-șoara *Miriam* o caldă interpretă; cu mai multă variație în tonul prea la fel plângător, s'ar fi realizat o execuție și mai bună.

S'a relevat și D-șoara *Jeana Popovici*, cu jocul său totdeauna plin de farmec, dar, prin lipsa unei mai mari griji în toaletă (ar fi trebuit să aibe pletele din basm, nu părul scurt așa zis, modern, potrivit doar pentru paji, ca și prin prea mare lăsare în voia unor gesturi capricioase, se vede că dânsa abuzează de sprijinul bogatelor sale daruri firești, ca fizic și ca talent de scenă

D-na *Natalia Ștefănescu* ne-a redat perfect tipul doicii sănătoase și pline de grijă iubitoare pentru copiiui, pe care i-a crescut. Figura jovială, ochii plini de voioșie, un comic reținut în gesturi și mișcări foarte firești, fac ca d-na Ștefănescu să fie, în roluri ca acesta, o apariție simpatică.

Foarte îngrijiți artiștii din rolurile episodice.

In genere, un ansamblu bun care a mărit succesul reprezentării și, în afară de meritul actorilor, a subliniat noi calități din multilateralul talent al d-lui Bârsan, care s'a'ngrijit de aproape cu gust și tact, de repetițiile piesei și de punerea ei în scenă.

In sfârșit, „Trandafirii roșii" oferă reprezentații demne chiar de cele mai bune teatre streine și deci, îndrăsnim să credem, demne... și de un public pretențios și care a stat până acum, prea apatic, departe de un puternic focar de cultură, cum e Teatrul Național din Cluj.

G. Tistu.

Citiți "Înfrățirea"

INFORMATII

D-l profesor dr. N. Leon a fost numit rector al universității din Iași pe un termen de trei ani, cu începere dela 15 Decembrie a. c.

*

Clujul va avea pâine și cozonaci îndestulători de sărbători, și desigur și cu un preț mai moderat. Aceasta va fi în urma sosirei apropiate în localitate a 27 vagoane făină și 60 vagoane grâu din vechiul Regat.

*

Monitorul oficial publică o deciziune a ministerului de răsboi prin care ofițerii activi și de rezervă repatriați din Siberia, de orice naționalitate, cetățeni români din teritoriile alipite, cari până în prezent nu sunt primiți în armată, vor înainta cererile pentru primire în cadre până cel mai târziu după trei luni dela sosirea în patrie.

*

După declarațiile unui soldat român din Reg. 9 Vânători, evadat acum din captivitatea bulgară, ar mai există încă un lagăr ascuns de prinzoneri români la Calofer lângă Kazanlâi (în Bulgaria).

*

Medicinistul Teofil Morariu, despre care se vestise, că ar fi fost ucis de unguri, într'o temniță din Budapeste, — a fost pus în libertate de guvernul maghiar și a obținut permisiunea de a se întoarce în țară. D. Teofil Morariu a sosit la Oradea-Mare.

*

Se apropie Crăciunul. Urmările răsboiului, constând din lipsa lucrurilor celor mai indispensabile, sunt nespus de mari. Sororile de Ocrotire cari văd zilnic copii nenorociți, părinți bolnavi, roagă pe cei cari au prisos să trimeată îmbrăcăminte, ghete și orice prisosește la ele, pentru cei cari sufăr de frigul erei. In fiecare zi dela 12—3 ore se primesc cu mulțumire lucrurile trimise la Institutul surorilor de ocrotire.

*

D-l Aurel Leppădatu, Inspectorul gen. al cooperației orășănești din Transilvania și Bănat s'a stabilit în orașul nostru, cu biroul la Casa Centrală a Muncii-Bd. Ferdinand No 97, unde urmează a i-se adresa orice corespondență pentru coopertivele de credit, consum, de producție pentru meseriași, etc.

D-sa în baza legii de existindere a Băilor Populare și Cooperativelor din vechiul regat e singurul autorizat de Minister a înființa și a da autorizațiuni legale de funcționarea acestor cooperative.

*

Brigada de siguranță din Turda a descoperit la Abrud o contrabandă de 5 kgr. de aur de 16 și 17 carate, destinat pentru Ungaria. In Abrud sunt agenți speciali trimeși din Ungaria pentru a face cumpărături de aur dela lucrătorii mineri de acolo și a-l transporta în Ungaria.

*

Zilele acestea vor sosi 5 vagoane zahăr din Târgu-Mureș și 3 dela Botfalău.

*

La Vămi a încuput un control sever pentru justificarea lipsurilor din coletele sosite din străinătate.

Publicul din Cluj va avea prilejul să petreacă o seară plăcută luând parte la concertul ce se va da Marți 21 Decembre pentru sporirea fondului destinat clădirii Catedralei române din Cluj.

La acest Concert cu un program bogat și variat își dau concursul benevol: Dna Lya Pop, D-nele M. Nestorescu și C. Bădescu; D-nu Pavel și Balogh; orchestra și corul operei și este pus sub conducerea D-lui Hermann Klei maestrul de cor al operei. Biletele se pot găsi chiar de pe acum la Casa Teatrului.

*

Noul tarif la C. F. R. se va pune în aplicare începând cu ziua de 1 Ianuarie.

*

Din lipsa mijloacelor de transport, Direcțiunea Generală C. F. R. a luat dispoziținea ca înaintea transporturilor pentru autorități să fie preferate acele cu alimente și combustibil.

*

La Cafeneaua „PANONIA", s'au găsit 120 perechi cărți de joc netimbrate.

*

Aflăm că dela 1 Ianuar va apare o nouă revistă literară a unui grup de scriitori din Ardeal.

*

In cursul lunei Ianuarie se pun bazele unei mari fabrici de salam la Gherla.

*

In Maramureș s'a prins o contrabanda de sare în cantitate de vreo 4 vagoane.

*

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acțiuni în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere și spirt de prima calitate. Fabrică de rom și cognac, precum și vin în butelii desert și likör. (30)

*

Se află de vânzare o mașină de prăjit cafea în bună stare, eventual cu motor de electricitate. Léb, fabrică de oțet, Calea Victoriei 99. Telefon 271. (37)

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14. (51)

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32. (61)

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea" tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a. c.

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana", Cluj, Piața Unirii 7.

Citiți „Infrățirea"

Dela Asociația Funcționarilor Publici

Comitetul central al Asociației funcționarilor publici în ultimile sale ședințe s-a ocupat foarte stăruitor cu înființarea unui organ de publicitate propriu.

Comitetul central având credința, că noul organ de publicitate e cu nerăbdare așteptat de către corpul funcționarilor a fixat apariția lui pentru 1 Ianuarie 1921. Prin aceasta se aduce la îndeplinire una din hotărârile adunării generale din luna Septembrie curent, făcând posibilă orientarea marelui public asupra tendințelor și mișcărilor funcționarilor publici și creând totodată pe seama acestor funcționari o tribună liberă. serioasă și competentă pentru discuția atâtor probleme ivite în viața noastră administrativă.

Nu ne îndoim, că și cei interesați vor face tot posibilul, ca apariția „Funcționarului public" să nu fie efemeră, ci să ieă un avânt îmbucurător, realizând cu încetul un program binefăcător nu numai funcționarilor ci și tuturor cetățenilor țării.

Abonamentele și publicațiunile sunt a se adresa;

„Funcționarului pubic" Cluj, str. Regele Matiaș Nr. 1.

O înțelegere specială româno-germană

Cu privire la propunerea pe care ar fi făcut-o guvernul German de a oferi statului român mărfuri în schimbul emisiunei Băncei Generale, *„Indreptarea"* dă următoarele preciziuni:

Se știe că Germania e obligată prin tratat să ne despăgubească de valoarea monedei emise sub ocupație în teritoriul României.

Acum, guvernul german a propus să achite României toată valoarea acestei emisiuni, prin diferite materiale și mărfuri.

Emisiunea Băncei Generale se urcă la peste 3 miliarde 500 milioane de lei.

Germania e dispusă deasemenea să acopere tot prin cedare de mărfuri, sumele în aur și datoriile pe care ea le avea față de Banca Națională astfel ca valoarea integrală a mărfurilor ce ne va elibera acel stat, se urcă la aproape cinici miliarde lei.

Guvernul nostru a răspuns că e dispus să înceapă în acest sens tratativele, astfel că foarte curând reprezentanții noștrii vor putea lua contact cu delegații Germaniei spre a pune bazele acestei înțelegeri.

Curierul Spectacolelor

Cinema Egyetem:

Miercuri, Joi, Vineri: *Prințesa Voalată.* Dramă de spionaj.

Sâmbătă, Duminecă: *Reîntoarcerea.* Comedie cu Henny Porten.

Duminecă la ora 10 a. m.: *Reprezentație pentru copii.*

Cinema Urania:

Miercuri, Joi: *Inelul fatal.*

Vineri: *Vocea Destinului.* Film criminal cu mica Mary Osborn.

Sâmbătă, Duminecă: *Jack inimă de leu.* Mare senzație filmelor.

Cinema Apollo:

Miercuri, Joi, Vineri: *Banii cari ucid...* Drama criminală.

Sâmbătă, Duminecă: *Prințesa Voalată.* Dramă de spionaj.

Mișcarea studenților în medicină

In sânul studenților în Medicină domnește de mai mult timp o nemulțumire generală din cauza unor dispoziținni a căror aplicare se crede că atinge simțitor interesele studenților. Urmarea a fost că s'au făcut două demersuri cerându-se revocarea acelor dispoziținni.

Consiliul profesoral al Fac. de Med. însă a respins ambele demersuri fapt care a determinat pe studenții în Medicină după terminarea ședinței ordinare de Sâmbătă 18 c. să hotărească înaintarea unei alte moțiuni prin care să se ceară din nou respectarea dorințelor lor.

Pentru conducerea ședinței adhoc și pentru prezentarea moțiunii fost aleși ca perș. d-l Virgil Popovici și ca secretar d-l Cornel Radu, far la urmă s'a votat în unanimitatea celor prezenți — aproape 500 — următoarea moțiune.

1. „Tratament compatibil cu demnitatea de student și cetățean universitar, întru cât s'au ivit cazuri, când studenții au fost tratați ca elevii de liceu".

2. „Laboratoarele institutelor, care sunt instalate pentru studenți, să fie puse zilnic la dispoziția lor în anumite ore".

3. „Reducerea taxelor de examene la o sumă suportabilă de orice student".

4. „Semestrul de iarnă al anului școlar 1920—21 să se termine înaintea sărbătorilor Crăciunului".

5. „Inceperea cursurilor să urmeze imediat înscrierilor".

6. „Cursurile să se țină precis în orele fixate în program".

7. „Sistarea cursurilor pregătitoare pe bani din partea asistenților și practicanților".

8. „Ocuparea posturilor de asistenți și practicanți să se facă prin concurs împreunat cu examen".

9. „Doctoratele să fie publice".

10. „Sistarea colocviilor obligatorii saptămânale deoarece împedică pregătirea în alte studii".

11. „Sistarea sistemului de a prezenta notițe și desemnuri".

12. „Prelungirea termenului pentru rigurosul prim până la finea anului școlar".

13. „Studenții anului IV. fără deosebire de numărul semestrelor să urmeze studiile mai departe conform regulamentului vechi, care era în vigoare în timpul răsboiului".

14. „In chestiunile studenților în Med. să se consulte Societatea stud. în Med".

Roagă apoi, ca „pentru a evita știrbirea prestigiului universitar și pentru a se asigura continuarea studiilor", cererea să fie examinată cu bună voință și obiectivitate. Iar dacă cererea lor nu va fi rezolvată până Luni 19 c. ora 8 p. m. studenții în Medicină vor renunța la cercetarea cursurilor până la primirea unei soluțiuni acceptabile.

Situația este cât se poate de gravă, iar complexitatea punctelor din moțiune au produs o solidaritate unanimă.

Este primul caz în viața tinerei Universități din Cluj când o parte a studențimii a ajuns la un conflict de asemenea natură cu îndrumătorii săi cei mai apropiați.

Moțiunea a fost prezentată eri — Duminecă — d-lui Decan Minea iar azi, se va ține Consiliu profesoral care v'a decide în chestiune.

Rip.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. ☐ Bilete se pot lua ori când. ☐ Reprezentația se deschide seara la oara 8. ☐ ☐ ☐ ☐
77

Frații Mártonffy Blănarii
Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania
41
In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de încredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Societatea Anonimă
Blumenfeld și Simon
Str. Iuliu Maniu No. 22.
își oferă Onor. Public cognacul de mere, țuica de prune fiert în căldările proprii precum și licheruri, rum de calitate superioară și vinurile indigene. ☐ ☐
86

In prăvalia
de ghete „HERCULES"
str. Reg. Ferdinand No. 5
se vinde cu ocazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse. ☐ ☐ ☐
1

Intreprindere de transport „VILLÁM"
AUGUSTIN NAGY et COMP.
Transportează cu cele mai favorabile condițiuni și cu responsabilitate deplină.
Calea Regelui Ferdinand 14. Cancelaria și depozit Strada Kis No. 17. ☐ ☐
144

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.
59
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește
Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8. 23

Situația internațională

Motta, președintele confederației helveticeia propus intrarea Germaniei în liga Națiunilor. Această propunere a fost respinsă în urma cuvântarilor lui Viviani și lord Robert Cecil, care au arătat imposibilitatea primirei Germaniei, de oare ce ea nu și-a îndeplinit nici până acum obligațiunile luate prin tratatul de la Versailles și mai mult decât atât, n'a arătat nici bunăvoință pentru executarea tratatului. Atunci când Germania prin politica sa internă și prin satisfacerea obligațiunilor internaționale va dovedi că nu urmărește tulburarea păcei europene, va fi primită în Societatea Națiunilor.

Germania a fost înștiințată printr'o notă aliată să transfere, cât mai repede, Danemarcii suveranitatea teritorilor Schlesnig Holstein realipite regatului danez în urma plebiscitului de astă primăvară. Acestă întârziere voită, constituie încă o probă de modul cum înțelege Germania să aplice stipulațiunile tratatului de pace.

Conferința technică internațională întrunită la Bruxelles a început să discute chestiunea reparațiunilor. S'a hotărât stabilirea cât mai amănunțită a sumelor necesare pentru refacerea regiunilor discutate, ținându-se socotială și de posibilitățile de plată ale Germaniei.

Pentru ca creditul de un miliard, cerut de guvernatorul Siriei, generalul Gourand pentru achitarea cheltuielilor armatei de ocupație și a administrației franceze din aceea provincie, întâmpina oarecare rezistență în Franța din cauza campaniei dusă de radicali și socialiști generalul Gourand a început o serie de conferințe de propagandă pentru a arăta poporului francez necesitatea menținerei influenței franceze în orient.

Judecând după prima conferință ținută la Strassbourg, generalul Gourand a câștigat cauza Siriei. In sfârșit după multe tărăgăneli comisiunea însărcinată cu cercetarea cererei bulgare a respins admiterea Bulgariei în societatea Națiunilor. Presa bulgară amenințând această lecție meritată, arată că ea e datorită intervenției delegaților români și jugoslavi și nu e întru nimic justificată, deoarece „Bulgarii și-a îndeplinit leal obligațiunile internaționale".

A afirma că îndeplinești în mod cinstit clauzele tratatului din Neuilly, atunci când nici până acum n'ai înapoiat vagoanele, mașinile și materialele de cale ferată furate dela români și sârbi e sau inconștiență sau perfidie balcanică. Și de astădată însă primara diplomație Bulgărească a fos pusă la locul ei de occidentali.

Poporul bulgar a fost, pe această cale avizat, să-și schimbe mentalitatea asiatică și să lepede ca vechituri inutile intrigile bizantine, dacă vrea să stea alături cu națiunile civilizate.

Dela Liga Națiunilor

Lyon, 17 Decembrie

Toate ziarele relevează viu succes obținut de d-l René Viviani cu prilejul intervenției sale în chestiunea admiterei Germaniei în Liga Națiunilor, care fusese ridicată cu discrețiune de d-l Motta.

Forma splendidă, logica strânsă a discursului și înălțimea cugetării au făcut o impresie adâncă.

Lordul Robert Cecil traducând sentimentele adunării, după încetarea aplauzelor, a felicitat călduros pe d-l René Viviani, spunând că nimic mai frumos nu se putea auzi într'o ocaziune mai demnă și mai solemnă.

„De acord cu principiile generale cari fură atât de strălucit expuse de eminentul orator, continuă Lord Cecil Robert, vă cer astăzi să admiteți Austria în Societatea Națiunilor, tocmai pentruca e singura dintre țările foste inamice care ne-a dovedit sincera sa intențiune de a-și împlini obligațiunile internaționale.

„D-l Viviani a avut dreptate când a arătat că aceste garanții sunt neapărat trebuincioase.

Cerem dela toate statele cari vor să intre în Ligă să fi arătat și să arate că intențiunile lor de a-și împlini obligațiile internaționale sunt sincere. Oricare ar fi statul care ni s'ar prezenta, acesta este criteriul nostru principal; fie Rusia fie Germania noi vom cere aceleași condițiuni".

„Dați-mi voe să insist acum și asupra unui punct pe care-l dorim mai mult decât pe ori care altul, și anume, că Liga Națiunilor să fie atât de universală pe cât este posibil. Principiul său esențial este de a cuprinde toate națiunile lumei".

„Dar cu toate că regret că unele state sunt afară din ligă, sunt în deplin acord cu d. Viviani și recunosc că este mai esențial, mai fundamental că nu trebue să primim în sânul ligei nici-o națiune înainte de a-și fi dat dovezile sincere că știe să-și respecte obligațiunile.

Din Ungaria

- Măsuri împotriva ziariștilor -

Adunării Naționale maghiare i-se va supune un proect cu privire la organizarea pressei. Conținutul nu se știe pe deplin. Paragraful 11 însă zice: „Acela care va răs ândi fapte neadevărate sau va relata fapte adevărate exagerându-le, păgubind astfel opinia maghiară, creditul maghiar sau alt interes important de stat, comite o crimă și va fi pedepsit cu închisoare până la 5 ani și o amendă până la 100.000 cor.

Dacă se vor răspândi astfel de svonuri pentru a provoca o intervenție sau acțiune străină contra statului maghiar, se a pedepsi cu închisoare până la 10 ani, și dacă intervenția s'a făcut din străinătate, cu muncă silnică.

Corespondenții gazetelor din străinătate cari vor cădea în contravenție, vor fi expulzați sau exilați și li se va interzice revenirea în Ungaria.

In cercurile corespondenților maghiari din străinătate se crede posibilă o intervenție pe lângă Adunarea Națională pentru permiterea reportajului pentru străinătate.

Dacă nu se va permite acest lucru va înceta cu totul reportajul asupra Ungariei în străinătate.

Cetiți „Infrățirea"

Lenin nu îndrăznește să demobilizeze

Ziarul *Ellenzék* publică următoarea telegramă din Copenhaga: „Se anunță din Moscova că guvernul rusesc nu îndrăznește să demobiliseze; îi e teamă să-și lase acasă soldații. Nici un semn nu arată că Lenin ar fi renunțat la planurile sale de a provoca o revoluție mondială.

Lupta continuă contra statelor capitaliste intră în sistemul său. Lucrul aceasta este, din punct de vedere practic, absolut necesar politicei lui Lenin. Dar nu poate demobiliza și din motivul, că ar avea să se teamă în acest caz de o revoluție țărănească, care ar cuprinde întreagă Rusia".

Desigur acesta e singurul motiv, pentru care Lenin și Trotzki sunt nevoiți să rețină populația sub arme și pentru a justifica aceasta să provoace mereu conflicte cu statele mărginașe. Se tem de răspunderea, ce au luat asupra-le și de justiția ce-i așteaptă și de care nu vor scăpa. Dar ce dovedește mai mult rătăcirea acestui sistem, care nu se poate menține decât prin reducere și teroare, prin continue vărsări de sânge și care în momentul când se pare că a triumfat se teme de însăși populația sa, decât că nu va putea pune în aplicare principiile pentru cari s'a vărsat atâta sânge și s'a rușinat o țară? Un sistem, a cărui însăși condiția de existență este revoluția și răsboirea nu numai nu se poate justifica, dar trebuie să angajeze în potriva sa, toate elementele, toate națiunile, societatea întreagă, pentru a restabili ordinea, dreptul și dreptatea, pentru a asigura progresul omenirii, care nu se poate face decât în condiții de pace.

Noul președinte al Elveției

Lyon, 18 Decembrie.

Adunarea federală a tuturor Camerilor întrunite a ales pe d-l Edmond Schultess ca președinte al Confederației Elvețiene cu 316 de voturi. D-l Haab, fost ministru plenipotențiar la Berlin a fost ales vice-președinte.

Cursul schimbului la Paris

Londra	58.03
New-york	16.40
Germania	22.75
Belgia	105.25
Spania	215.75
Olanda	521.00
Italia	58.75
România	17.25 (?)
Elveția	250.50

TELEGRAME

Statele respinse la Liga Națiunilor

Lyon 18 Decembrie

Lituania, Estonia și Letonia au fost respinse din Societatea Națiunilor cu 20 voturi contra cinci, Georgia cu 1400 voturi contra 10. In comisiunile technice aceste state se vor bucura de aceleași drepturi și avantagii ca și membrii regulați. De asemenea au fost respinse Ucraina, Azerbeidjanul și Lichtensteinul. Numai Albania a fost admisă după expozeul lordului Robert Cècil cu unanimitate de 35 de voturi.

Imprumutul „Renașterei" în Polonia

Varșovia, 17 Decembrie.

Imprumutul intern botezat al „Renașterei" a atins un total de 7.283.381.000 mărci. Regatul a subscris: 3.993.102.000 mărci, Posnania 2.099.735.600 și Galiția 935.501.500.

Noul ministru de războl francez

Lyon, 18 Decembrie.

André Lefevre, ministrul de răsboi a demisionat. In locul său a fost numit d-l Raiberti, deputat al departamentului Alpilor Maritimi și președinte al Comisiunei financiare.

Motivul demisiunei d-lui André Lefevre trebue căutat pe deoparte în dezacordul dintre dânsul și colegii săi în chestiunea legii militare și pe de altă parte sănătatea nu-i mai îngăduia să-și continue funcțiunea.

Relațiile comerciale franco-ruse

Lyon, 18 Decembrie.

In Franța nu există nici-o interzicere legală pentru a intra în relațiuni comerciale sau financiare cu Rusia. Dar din cauză că între guvernal sovietelor și guvernul francez nu există nici un fel de raporturi, acesta din urmă trebue să-și decline orice responsabilitate cu privire la transacțiile făcute de comercianți sau industriași cari lucrează pe întreaga lor responsabilitate și cu riscuri proprii. Mărfurile din și pentru Rusia sunt supuse regimului de vamă comun; totuși exportul în Rusia nu trebue să cuprindă arme sau munițiuni.

Porturile comerciale cu Rusia prin Marea Neagră rămân supuse controlului autorităților navale aliate.

Situația în Grecia

Lyon, 18 Decembrie.

Guvernul grec a hotărît să aștepte întorcerea lui Constantin în Grecia pentru a răspunde la nota aliaților.

Patriarchul ecumenic dela Constantinopole, rămas venizelist refuză să numească la Atena pe Mitropolitul propus de guvern.

Direcțiunile delegației germane la Conterința dela Bruxelles.

Nauen, 17 Dec.

Directivele delegaților germani la conferința experților dela Bruxelles s'au stabilit astfel: să se depună inzistențe pentru stabilirea definitivă a despăgubirilor în limite raționale pe baza unei înțelegeri reciproce; să se inziste deasemenea asupra primejdiei ce ar rezulta pentru Germania dacă la Conferința din Bruxelles s'ar pune bazele unui sistem de dictatură și silnicie.

Intre Bulgaria și Ceho-Slovacia

Sofia, 17 Decembrie.

După o scurtă ședere în Belgia, unde i s'a făcut o excelentă primire, d-l Stambulinski, primul ministru bulgar s'a dus la Praga. Se anunță de pe acum întrevederile apropiate, cari vor avea loc între primul ministru bulgar și d-l Masaryk. Bunele legături cari unesc popoarele cehoslovac și bulgar se vor întări fără îndoială în cursul acestor întrevederi. Nici-o rivalitate nu separă pe aceste două popoare unite prin legături de sânge. Dimpotrivă ambele popoare se completează într'un mod fericit, unul fiind mai ales industrial, iar celălalt mai mult agricol.

Bulgaria nu uită de asemenea că cea dintâi misiune care a venit în țară după răsboi a fost o delegațiune economică cehoslovacă venită dela Praga. O convenție privitoare la schimburile comerciale s'a încheiat atunci în interesul ambelor țări. Prezența d-lui Stambulinski la Praga va facilita schimbul de vederi asupra punctelor esențiale pentru ridicarea ambelor state și intensificarea relațiunilor comerciale dintre ele.

Statuia lui Wilhelm aruncată în aer.

Nauen, 17 Dec.

Zilele acestea a fost aruncată în aer statuia lui Wilhelm dela Kattowits.

GRATUIT

SE VA TRIMITE

CALENDARUL ALMANACH

AL ZIARULUI INFRAȚIREA

Tuturor abonaților ziarului Infrățirea și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

Mersul cooperativelor sătești

Centrala cooperativelor sătești ne arată că dela 1907 și până în prezent s'au înființat următoarele cooperative: 489 cooperative pentru exploatarea de păduri: 1078 de aprovizionare și consum; 50 de vânzare în comun; 24 de brutării; 30 de mori; 26 de mașini agricole; 20 de lăptării; 1 de apicultură; 21 de exploatare de mine; 4 de ateliere de lemn și cherestea și 36 diverse.

Avem dar în total 1779 de cooperative cu 104,592 de membri și cu un capital subscris de 34,508.114 lei.

Prețurile pieței

20 Decembrie		Lei B
Porumb nou dublu	dal	30·—
Fasole grasă	„	„ 45—60·—
Fasole amestecată	„	45·—
Ovăz	„	„ 25·—
Orz	„	„ 30·—
Grâu	„	„ 60·—
Mazăre	„	„ 40·—
Măzăriche	„	„ 20·—
Secară dublul		„ 40·—
Ceapa	Kg.	4.—
Usturoi	Kg.	12·—
Cartofi	Kg.	1·—
Varză mică	căpățina	3·—
„ mare	„	8·—
„ roșie	„	15·—
Linte	Kg.	6·50
Pătrunjel dublu	„	20·—
Morcov	„ „	50·—
Sfecla	„ „	8·—
Mere	„ „	15—25·—
Pere	„ „	25—50·—
Prune uscate	„	4·—
Gutui	„ „	25·—
Ouă	bucata	1·25
Magiun de prune	kg.	40·—
Bulion uscat	„	200·—
Nuci	dublu dal	40·—
Unt de bivoliță	kg.	48·—
Unt de vacă	„	40·—
Unt de oae	„	36·—
Brânză de oi	„	28—40·—
Brânză de vacă	„	12·—
Brânză de putină	„	20·—
Smântână de bivoliță	litru	15·—
Smântână de vacă	„	10·—
Lapte de bivoliță	„	5·—
„ „ vacă	„	4.—
Carne de vită grasă	kg	10.—
„ „ „ slabă	„	8.—
„ „ „ viței sugar		8.—
„ „ „ berbec		5.—
„ „ de porc	kg	15.—
Slănină de porc	„	20.—
Untură topită	„	26.—
Slănină afumată	„	24.—
Slănină fiartă	„	28.—
Șuncă preparată	„	35.—
Costiță afumată	„	35.—
Caltaboși	kg.	14.—
Rață îngrășată	dal	60.—
Gâscă îngrășată	„	90.—
Pui, perecheia		30—40.—
Făină albă I. calitate	kg.	10.—
Făină II. calitate	„	8.—
Făină integrală	„	5.—
Făină porumb	„	3.50
Pâine albă	„	7.—
Pâine neagră	„	4.—

Vânzarea vitelor

Perechea boi buni	3500—4000.—
Perechea boi tineri	2500—3000.—
Vacă cu viței	1500.—
Cai mici țărănești	3000.—
Cai mari	8000.—
Porci vii kg.	11·—

S'a început expoziția eftină de Crăciun la magazinul de modă

Lőrincz și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

9

P. T.

Avem onoare a vă aduce la cunoștință, că am înființat în Diciosanmartin o societate pe acțiuni sub firma.

„Banca comercială și industrială din valea Târnavei"

care și-a început activitatea în 1 Iunie a. c.

Capitalul social al institutului este de 1,000.000 lei, deplin vărsat, în care ia parte pe lângă acționării de aici și capital din București.

Institutul nostru, ca să poată corespunde pe deplin scopului său prevăzut în statute și anume: tot soiul de operațiuni financiare, promovarea comerțului și a industriei cu deosebită atențiune la exploatarea intensivă a gazului metan, — a intrat în legătură de afiliațiune cu următoarele institute din București: „Banca Românească", „Creditul Extern" și „Creditul Technic", — care legătură ne dă posibilitatea ca să satisfacem clientele noastre în toate privințele.

Tot din acest punct de vedere pornind, am luat asupra noastră reprezentanța celei mai mari societăți de asigurare române: „Dacia-Romania", astfel încât institutul nostru desvoltă activitate însemnată în toate ramurile de asigurări (de viață, foc ect.).

MEMBRII CONSILIUL NOSTRU DE ADMINISTRAȚIE SUNT:

1. President: Dr. George N. Leon profesor universitar în Cluj.
2. Vicepresident: Dr. Emil Folea subprefectul județului Târnava-Mică.
3. Dr. Marțian Căluțiu prefect.
4. Dr. Carol Graczy, asesor la sedria orfanală.
5. Dr. Ilarie Holom advocat, fost deputat.
6. Dr. C. J. Motaș inginer, subdirector la „Creditul extern".
7. Laurențiu Nicoară preot, directorul executiv al societății comerciale „Furnica".
8. Nicolae Todea agronom reg. fost funcționar la „Albina".
9. A. Ulescu inginer, repiezentantul „Creditului Technic".

CENZORI:

1. Paul Bogdan, consilier agricol al județului Târnava-Mică.
2. Nicolae Dinescu, șefcontabil la „Banca Românească".
3. Mihail Felszeghy, pretor.
4. Aurel Maniu, consilier orășănesc.
5. Ioan Moldovean, șef de poliție.
6. Pompiliu Burz, contabil șef la Societatea ung. de gaz.

Conducerea operațiunilor institutului a fost încredințată d-lor: Dr. Alesandru Ligeti director executiv, și Augistin Folea director.

Direcțiunea Băncii comerciale și industriale din valea Târnavei s. p. a. în Diciosânmărtin.

P. T.

Avem onoare a vă face cunoscut, că se va constitui în Diciosânmărtin o societate pe acțiuni sub denumirea de

„Cartea Românească din valea Târnavei".

Scopul acestei societăți este: înlesnirea scrierei, tipărirei și vânzării cărților didactice și popularizarea științelor, literelor, artelor etc., precum și hărților, tablourilor școlare și artistice și a orice lucrări de arta grafică. Vânzarea de cărți didactice, științifice și literare române și în general deprinderea comerciului de librărie românească. Apoi confecționarea, cumpărarea și vânzarea de rechizite școlare, registre și orice alte articole de papetărie.

Credem, dacă veți aprecia numai decât marea însemnătatea a întreprinderii ce-o proectăm; pentru că o astfel de intreprindere românească a lipsit până acum în județul Târnavei mici.

Societatea se înființează cu un capital de 400.000 Lei împărțit în 400 acțiuni nominale de câte 100 Lei. Fondatorii sunt: *„Banca Comercială și Industrială din valea Târnavei"* s. p. a. în Diciosânmărtin și *„Cartea Românească"* societatea anonimă din București. Banca comercială și industrială subscrie acțiuni în valoare de Lei 150.000 întrucât aduce ca aport o instalație complectă de tipografie, iar Cartea Românească din București subscrie acțiuni în valoare de Lei 200.000. Restul de 50.000 Lei adecă 500 acțiuni se oferă spre subscriere publică. Subscrierea se poate face la „Banca comercială și industrială din valea Târnavei" s. p. a. Diciosânmărtin.

Terminul de subscriere este: *30 Noembrie 1920*, iar adunarea generală se va ține la *1 Decembrie 1920* la oarele 11 a. m. în localul Băncii comerciale și industriale, la care prin aceasta invităm pe D-nii acționari.

Prețul nominal al acțiunilor dimpreună cu taxa de Lei 5 ca spese de fondare se va plăti deodată cu ocazia subscrierei la cassa Băncii comerciale și industriale în Diciosânmărtin.

Fondatorii:

Banca comercială și industrială s. p. a. Diciosânmărtin.

„Cartea Românească" societate anonimă București.

„MAGAZINUL BARZA"

senzație de Crăciun:

1 rochie de ștofă de lână dela 250 Lei
1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus. 52

Dr. ECAT. ARAMA
BOLI DE FEMEI ȘI COPII
CONS. 2—4 128
STRADA RUDOLF Nr. 13

Licitație de Lemne.

La 4 Ianuarie 1921 la 9 ora a. m. vinde biserica ev. luth. din Henndorf (Târnava-mare) în licitație publică 590 stejari, după estimația oficioasă 1176.66 m³ lemne de clădire și 2266.66 m³ lemne de foc.

Prețul exclamației este 169,186 Lei. Vadiul de 10%.

Oferte închise, prevăzute cu vadiul prescris sunt a se depune până înaintea începerei licitației.

Condițiunile de licitație se pot examina în cancelaria parochială ev. luth. în Henndorf și la ocolul silvic în Agnita.

162 *Presbiteriul Evang. A. B. în Henndorf.*

A APĂRUT NOU A APĂRUT

CODUL

DE

PROCEDURA CIVILA

AL

TRANSILVANIEI

TRADUS DIN LIMBA MAGHIARĂ

Editura „CARTEA ROMÂNEASCĂ" S. A. București. De vânzare la principalele librării din Țară.

PREȚUL 25 Lei.

154

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.

Capital Social 12,000.000 Lei

Asigurări de Incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

67

La 23 Decembrie stil nou deschide în Calea Victoriei 5

Cofetăria și Bonbonăria **Boncescu**

fost elev al Casei Riegler

Asortată zilnic cu prăjituri, bonboane, cozonaci, carmuri, glasele șocolăți etc. Deasemenea se va veni la orce oră din zi și seara cafele cu lapte șocolați ori ceaiuri, cu bujori aromabete. Se primesc comenzi de torturi, cozonaci, bișcoturi, bonbone și orce produse de cofetărie. Publicul este rugat a onora cu vizita s'a localul pentru a se convinge de calitatea și prețurile convenabile a produselor.

179

Renumita Fabrica chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. 22 **Str. Regele Ferdinand 25.**

Spriginiți Comerțul Român

Ioan Pop

comerciant, Cluj, Calea Victoriei No. 2,

Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot feluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoasă! Să se convingă fiecare om!

27

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

UN STENOGRAFIST stud. Univ. cu praxă de birou cunoscând limba română, germană și maghiară caută aplicare imediată. Adresa la ziar sub. I.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. 101

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Stofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Negres pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind a mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Au sosit

Becuri electrice 150 Volți 16—50 luminări, 1 ferestreu bandă 650 m/m. cu masă mobilă,

1 ferestreu circular pentru tăiat lemne de foc.

Pompe de vin cu furtun special de 1¼-1½ toli.

Tocile de șmirghel pentru ferestrae originale „Hirschkäfer" și „Tyrolit"

Pânze de joagăr și ferestrae circulare în toate dimensiunile.

Pile de ferestrea și tot felul alte pile.

Ceasornice de control sistem „Bück".

Ferestrae pentru metaluri și tot felul de articole technice.

M. ANGHEL

Piața M. Viteazul No. 40.

164 (fost Széchenyi-tér.)

Dacă vreți

să mâncați și să beți bine, veniți la Restaurantul:

90

RETHY și MAIOROȘ

Str. Iuliu Maniu No. 8.

Kovács și Siklódi

instalator de electrică și apaduct

Cluj, Piața Unirii No 17. 116

CITIȚI

Cărțile pedagogice, literare și populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și riscul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Claparède. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu	6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română	7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română	4·50
C. Sălneanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștrii	2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învățământului primar	—·—
— Didactica generală	—·—
„ A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române	10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor	1·—
V. Munteanu. — Indrumări noi în învățământul primar	1·25
Reforma orariului și surmenajul școlar	1·—
„ „ O. Dumitrescu. — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi	3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învățământ	2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Tratarea și corectarea temelor	1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei	12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută	15·—
„ Noțiuni de Pedagogie Generală	5·—
„ Istoria Pedagogiei	9·—
„ Didactica	—·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul și sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu	6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie și Pedagogie — Traduceri	6·—
Al. Valeriu. — *„Logica"* pentru școalele normale și seminarii	11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română	6·—
D. D. Patrașcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română	5·—
„ Candidat fără noroc ed. II	5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morței	4·—
„ Sărbătoarea pâinii	4·—
„ Negustători de arome ed. II. 5·—	5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii	5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtășită	5·—
„ Strigoiul	7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă	5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I	4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II	4·—
V. Crășescu. — Fugarul din seminar — vol. II.	2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol. III	2·—
„ Pe drum — vol. IV	2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele	2·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție	3·—
G. Popescu Ciocănel. — Brașoave	1·50
Th. Speranția. — Proză	2·—
D. Teleor. — Nuvele alese	1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines	4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man	7·50
„ Luncușoara în Parasemi	6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin	7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907	2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen"	2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice	10·—
I. Costin. — Schițe	1·—

NOTE ȘI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie)	6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor	4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge	5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia	2·—
O. Wilde. — Poeme în proză	1·—
Mator D. Niculescu. — Din Străbuni	3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război	2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun	4·—
I. Giurgea. — Pribegie	5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevărații Israeliți	2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV	4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman	—·50
C. Moldovanu. — Autori și Actori	8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe	2·—
H. Ibsen. — Brand	3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece	1·—
C. Moldovanu. — Fluturii	1·—
Radu Rosetti. — O lecție	2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Nazat	1·—
V. Costescu. — Strămunii (teatru școlar)	—·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe	5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Cântarul Misantropului	3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui	2·—
Vanda Mihail. — Versuri	3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului	3·—
Radu Rosetti. — Valuri	2·—
„ „ Cele din urmă	1·50
„ „ Din toate	3·—
I. Al. George. — Aquile	2·—
„ Domus Taciturna	2·—
T. Dușescu Duțu. — Carol Vodă făt frumos	—·50
Goethe. — Hermann și Dorothei, text german	1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic	3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Colțea	5·—
Tratamentul Astmei Bronchiale	3·—
Dr. O. Meller, — Medicul Familiei	4·50
Higiena Sexuală	—·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei	5·—
Venera fecundă și calipedică	4·—
Dr. Oh. Fischer. — Păstrarea vederii	6·—
„ Auzului	12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie	10·—
Viitorul războiu mondial. — Trad. de I. Berkovitz	2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepționale	5·—
T. Dușescu Duțu. — Din vatra unui sătean cuminte	2·—
Popp. — Tratat vinicol	3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român	3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului	2·50
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar	7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori	2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură și viticultură	1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină	1·—
L. Leist. — Voyage á Paris	2·50
H. S. — Dialog român german	1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliților	1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor	3·—
G. Antonescu. — Dicționar român-francez	8·—
H. S. — Conferințele „Vieței Noui"	3·—
M. Kogălniceanu. — Letopisiți 3 volume	30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale	2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași	1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare	2·—

„CAMINUL" BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Natalița, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mărei, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — In voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere*: Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola*: Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu*: Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Moliere*: Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaș*: Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Tours.
37. *G. Aslan:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu*: Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu*: Poeme.
45-56. *Petre V. Haneș:* Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi*: Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri*: Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru:* Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi:* Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu*: Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burneti:* Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Scriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Șerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. frnceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florența
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărți populare.

Carte de semne	—.20
Visul Macei Domnului	—.25
Epistolia Domnului	—.25
Minunile Sf. Sisoie	—.25
Orațiuni și Evangelia țigănească	—.25
Micul Dor, cântece noui	—.25
Dorul, 64 pagini	—.75
Explicarea viselor	1.—
Carte de vise mari	2.—
Alexandru Macedon	2.50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți	2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante	3.—
Epistolarul amorului și al felicitărilor	3.—
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.—
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.—
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul	—.75
Doftorul fără bani	—.—
Misterele din Porter Squar	—.—
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
Sf. Haralambie	—.—
Sf. Alexe	—.—
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) á	—·75
Mihai-Viteazul și Călăul (2 vol.) á	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzunar	—·—

Vând spirt rafinat **En gros și en detail. — Prețuri de concurență**

A se adresa la ziar sub. A.

La firma KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.

12 **AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.**

TOATE DOAMNELE din elită întrebuințează FORMALYSOLUL

recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. CLUJ.

A apărut
„Calendarul Gospodarilor"
pe 1921
Cu 2 suplimente gratuite adică: un tablou după pictorul Strâmbu și un calandar de perete.
De vânzare la principalele librării din România — PREȚUL 5 LEI.
178

Banca Centrală pentru Industrie și Comerț, Cluj
oferă prompt cantități mari de
hârtie
de ziar și concept, satinată și nesatinată în următoarele dimensiuni: 63/95, 85/116, 70/86, 58/85.
157
Prețuri foarte convenabile!

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

AU SOSIT!
RENUMITELE
MAȘINI DE SCRIS
STOEWER RECORD
sistem german și
92 **SENTA.**
Toate cu litere române. Panglici calitatea întâi. Hârtie carbon, cum și accesorii da Șapirograph. Deasemenea repară și transformă literile dela mașini de scris cu litere române.
Körmendy M. Cluj, Strada Regina Maria.

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi
CHIOREAN
în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir.
58

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor. E curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.
44

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCUREȘTI.
Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!
Expediții în colete poștale contra ramburs în vechiul Regat și Besarabia. En gros — En detail.
137

CLOPOTE
Argintărie și orice obiecte bisericești, găsiți mai eftin la
Dimitrie D. Popescu
Furnizorul Curței Regale, al Sfinților Mitropolii, Episcopii și biserici din România-mare.
BUCUREȘTI Calea Moșilor No. 249, SIBIU la sf. Mitropolie.
Singura fabrică sistematică în România-mare, care execută ori ce comandă în 48 oare și chiar în fața Clienților. De asemenea are în deposit clopote gata diferite mărimii cu prețuri reduse garantânduse după dorința clienților.
160

„BLATT"
Magazin de articole de tricotaj și țesătorie.
Piața Unirii No. 12.
Prețuri reduse.

Ciorapi pentru copii dela	10 Lei în sus
„ „ Dame dela	15 Lei în sus
„ „ Domni dela	15 Lei în sus
Mănuși de lână tricotate dela	24 Lei în sus
Jerteuri pentru dame tricotate dela	290 Lei în sus
Jachete scurte tricotate dela	75 Lei în sus

Toate articolele din magazin se vând foarte eftin.
151

Filiala Luca P. Niculescu
la HORA ȚĂRĂNEASCĂ, CLUJ Palatul „Fehér-Bárány".
Se află în deposit un bogat asortiment de Manufactură:
Bumbac de urzit, Bumbac de bătează, Fitău roșiu, Postavuri culori. ștofe de haine, Paltoane și rochii de Dame, Barcheturi, Basmala, Jolji, șifon-molino, Catifele, Barșon culori, zefiruri, Prosope.
14
Vânzare engros și endetail.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 110 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Joi 28 Decembrie 1922

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

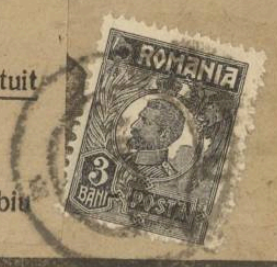

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

„DOMNII NOȘTRI"

S'a zis de nenumărate ori, că conducătorii noștri politici „domnii noștri", cum sunt ei numiți în Ardeal, sunt, în mod natural, intelectualii. Iar din această afirmare s'a tras sau nu, dar mai totdeauna s'a presupus, concluzia, că poporul nu poate și nu trebuie să dea încrederea lui de cât preoților, profesorilor și jurnaliștilor, înlăturând și la nevoie privind, din parlament celelalte categorii de cetățeni. Uneori se mai da și argumentul, mai mult explicativ, că preoții și profesorii noștri fiind, în genere fii de țărani, sunt singurii oameni care au legături cu masa poporului și care, ca atare, sunt în măsură să o înlocuiască mai bine în sfatul țării. In ce mă privește a-și mai adăuga încă un argument, mai puternic poate și anume că vai de țara, care nu-și cinstește cum trebuie pe preoții și pe profesorii, hai să zic și pe jurnaliștii ei.

Care este adevărul tezei de mai sus? Aici n'am să fac filozofie socială, sau să colind cu dv toate țările, spre a vă arătă să zicem, cum în Anglia, unde parlamentul este compus din reprezentanții tuturor activităților omenești, se lucrează mai solid de cât în parlamentul francez, unde majoritatea o formează advocații, profesorii, jurnaliștii și așa mai încolo, intelectualii cu un cuvânt. Nu, în rândurile de față am să mă mărginesc la noi, la Ardeal, căutând să vedem ce poate însemna, în lumina faptelor, pentru politica noastră socială, afirmația despre care am vorbit la început.

Intîi puțină istorie. E drept că preoții și profesorii au fost domnii noștri, în Ardeal. Domnia ungurească, punând mâna, spre folosul ei numai, pe toate bogățiile acestei țări, închidea în felul acesta drumul băeților de români, care ar fi voit și putut, prin meritele lor, să ajungă la bogăție și la cinste în industrie sau comerț. Tot ce puteam face noi, românii, ca să ne săltăm la o stare ceva mai bună, era să luăm haina preoțească sau calea cea spinoasă a dăscăliei. Dacă, așa dară, fii de țărani, fii de români, am putea zice, nu se găsesc astăzi, de cât în număr foarte redus și în alte cîmpuri de activitate, vina o au numai împrejurările istorice cele atât de vitrege de până în prezent.

Este însă bine să fie mereu așa? Cred că nu se găsește un om cuminte în țara aceasta, cari să îndrăznească să spună un astfel de lucru. Și cu toate acestea, el este repetat zilnic, fără să-și dea seama poate, de aceia care vin și spun țăranilor noștri ca preoții și profesori sunt singurii lui reprezentanți firești. Pronunțat sau nu discursul intelectualului politician sună cam așa:

„Țărani, fiți plugari, sau faceți-vă preoți și profesori, singurele meserii în care voi puteți intra fără a deveni un fel de pacoste și rușine a neamului. Cereți apoi guvernului nostru, să închidă toate școlile de meserii și de comerț și să interzică chiar românilor de a face negoț sau de a practica vre-o industrie oare care, dându-se aceste ocupații pe seama streinilor numai. Făcând așa vom urma pilda altui intelectual, mult mai vechiu de cât noi, unul Platon, din Atena, care iscodise și el un stat cam cum îl visăm noi, dar care nu s'a putut înfăptui atunci, Grecii fiind un neam de oameni proști și care n'au putut înțelege măreția planului filozofului lor. Noi însă, noi, îi vom întrece pe Greci, noi vom lăsa, cum dorea Platon, toate treburile pe inimele streinilor, mărginindu-vă, voi țăranii să semănați cartofi și grâu și noi, intelectualii, să plămădim legi pentru voi.

Iar pentru aceasta va ajunge să păstrăm ordinea de lucruri așa cum au făcut-o ungurii. Cum însă ungurii s'au dus în pa te și voi ați putea fi momiți să le luați locul în afaceri, nu rămâne de cât o mântuire — rămân prin propria noastră hotărîre, celace înainte eram impiedicați cu puterea de-a avea, să urâm tot ce nu este țărau sau intelectual și să jurăm că nu vom face niciodată altceva din copiii noștri, acum și în vecii vecilor.

Așa să ne-ajute Dumnezeu!"

Din fericire pentru neamul românesc, marele număr de preoți și profesori din Ardeal nu gândesc ca confrații lor improvizați în reformatori politici. Ei sunt chiar și pe drept, mândri de elevii lor, fii de țărani, cărc, cu mii de greutăți în fața lor, au ajuns totuș să fie „domni" în fabrici, în bănci, în prăvălii mari, în vechia „țară" cel puțin, dacă aceasta nu i-a fost îngăduit aici. Ei sunt tot atât de mândri de acești elevi, ca și de aceia, care prin învățătura lor, sunt sotiți să le ia locurile în amvoane și pe catedre. Nu ai spiritele patimașe sau rătăcite pot veni astăzi să arunce o umbră de discredit peste o sumă întreagă de activități, de care nu ne-a fost ingăduit să ne apropiem până acum de cât cu mare greutate și pe care avem, mai mult ca orice azi, datoria de a le cuceri din rândurile străinilor.

Iar atunci, când vom fi făcut și acesta, când vom fi câștigat și această victorie, menită să o împlinească pe aceia a unității politice, vom putea și noi, românii, zice că țăranii de la noi își au însfârșit adevărații lor „domni", adecă pe aceia din fii lor, care vor fi năpădit și ținut cu ciurte toate îndeletnicile cele pline de spor avute până astăzi numai de streini.

Virgil I. Bărbat

Un exemplu

Printre variatele prilejuri de pierderea timpului și de manifestare a neputinței de-a lucra a parlamentului „oamenilor noui" de toate provenințele, este și ultimul, cel mai nou: cazul de mituire ce se imputâ d-lui deputat Laurențiu Osnea, membru marcant al partidului național ardelean.

Ne aflăm, așadar, în fața unui caz concret de necinste și imoralitate în rândurile „conducătorilor" de țară. Unul mai mult între cele multe, de care slăbirea conștiinței și a sentimentului moralității ne-a învrednicit în ultimul timp.

Ne oprim asupra acestui fapt — din nenorocire divers — *numai pentru a vedea în el caracterizarea unei situațiuni și sublinierea unei atitudini.*

Acuzatul, Laurențiu Oanea, este, după cum am amintit, membru marcant al partidului național și ardelean. *Este, prin urmare, tocmai din aceea grupare politică, care prin atitudinea sa ca partid, prin diversele acțiuni ale membrilor săi, cât și prin publicitate, și a îngăduit diferențierea de restul națiunei și în deosebi și-a luat libertatea îndrăzneață și primejdioasă de-a acuza pătura conducătoare a vechiului regat de corupțiune și necinste, solidarizând-o cu actele izolate de imoralitate publică a acelor cari, ca și d-l Laurențiu Oanea, au comis incorectitudini.*

Din această mentalitate, absurdă și vinovată, a decurs nesfârșitul șir de incriminări dăunătoare prestigiului și solidarității naționale, pe care și-au întemeiat întreaga politică în cuprinsul Ardealului toți aderenții personali ai d-lor Maniu și Vaida.

Din aceasta a isvorît triviala expresiune: „putregaiul vechiului Regat", *cu care se fac toate campaniile electorale contra fraților de dincolo, cari păstrează credința că pe urmele glorioase și desrobitoare ale viteazului dorobanț, ieșit din acel putregaiu, au libertatea de-a se socoti la ei acasă ori unde în marginile hotarelor țărei românești.*

Noi însă, oprindu-ne înaintea exemplarului pe care ființa d-lui Oanea îl prezintă, nu înțelegem a solidariza cu fapta acuzatului de azi întreg Ardealul, deși, se știe bine, nu e unicul și cel mai caracteristic caz de imoralitate care ne-ar îndreptăți, după imoralu iege a Talionului, să o facem. Pentru noi nu poate să existe o astfel de concepțiune și, de aceia, spunem că ori unde, conștiințele slabe și imorale se pot găsi tot așa precum sunt și acele tezaure neprețuite de virtute, care zac și în cuprinsul Ardealului ca și în tot restul României întregite.

Nu; hotarele nedrepte ale veacurilor de roble spălate de valurile de sânge nu pot rămâne hotarele dintre virtute și imoralitate.

Laurențiu Oanea putea să se nască oriunde și tot „Laurențiu Oanea" ar fi fost în parlamentul oamenilor noui.

Ev.

„Ocrotirea orfanilor de răsboi"

Dela început, „Ocrotirea orfanilor de răsboi" s'a bucurat de cel mai călduros sprijin din partea marelui public ce ace înseamnă că necesitatea unei astfel de instituții umane și patriotice a fost adânc simțită de toată lumea.

S'au realizat astfel, în timp relativ scurt, sume foarte mari (numai Secția de la Sibiu are frumoasa sumă de 7.798.265 cor.), dar opera întreprinsă nu e la înălțimea acestor bogate mijloace.

Părintele *Gr. Criveanu* a publicat în „Adevărul" și „Dacia" constatări triste: mii și mii de orfani sunt încă fără nici-un sprijin.

Revista clujană „Lumina femeii", care și-a făcut o datorie din a releva și a susține orice activitate femenină, observă în Nr. 3, apărut de curând, că femeile, pe mâinile cărora e grija acestor orfani, au tot dragul și toată bunavoință de a se ocupa de ei, dar trebue să li se spună — și n'au de ce să se supere pentru asta — că nu se pot pricepe destul de bine cum s'o facă.

Iată cuvinte drepte, cari merită să fie citate:

„Desigur că inițiativa particulară trebue încurajată. Noi credem cu tărie în eficacitatea e. Dar trebue să fim modeste și să recunoaștem că inițiativa particulară la noi e încă în fașe; că noi, femeile, nu avem destulă rutină ca să organizăm și să conducem o operă atât de complicată și plină de resposabilități; că bărbații noștrii sunt prea ocupați cu cerințele grozav de mari ale timpurilor nouă și că ocrotirea orfanilor de răsboi nu suferă întârziere și, mai cu seamă, nu îngădue dibuiri și încercări, trăgăneli și contramandări".

Soluțiile: 1. O reală colaborare a autorităților cu Societatea și 2. Formarea personalului, în școli alipite Orfelinatelor Societății și în instituțiile similare, mai vechi și deci mai bine organizate, din streinătate.

Așa-dar, direcția revistei „Lumina femeii", fără să aibe bănuieli, cari să atingă zelul și cinstea celor cari conduc azi „Ocrotirea orfanilor de răsboi", vede lămurit adevăratele cauze, cari fac să lâncezească activitatea acelei Societăți și propune soluții juste și practice pentru amelioararea situației.

E un semnal de luptă, care trebuia relevat.

N. G. T

Iarăși chestiunea petrolului

Pentru toate țările cari au suferit mai mult de pe urmă răsboiului, problema cea mare, în fața căreia sunt puse, este reorganizarea vieții economice. Tot ceace răsboiul a nimicit, trebue refăcut; tot ceeace din aceiași cauză a stagnat, trebue pus din nou în funcțiune; nevolle noi isvorâte din împrejurările răsboiului trebuesc organizate și statornicite. Toate chestiunile cari alcătuesc această mare problemă trebuesc studiate serios și rezolvate după cum cer interesele fiecărui stat, după cum cere viitorarea sa desvoltare și progresul său.

Presa franceză pe care problema economică o interesează tot atât de mult ca și pe noi, consacră coloane întregi tuturor chestiunilor în legătură cu aceasta.

Astfel în ultimul timp toate marile ziare franceze se ocupă de chestiunea petrolului, la a cărei rezolvare sunt interesate toate statele.

Iată ce spune în privința aceasta ziarul *L' Information*:

„Lipsindu-ne cărbunele, noi trebue să ne folosim de isvoarele noastre de cărbune alb; pentru marina, industria și transporturile noastre, noi trebuie să ne asigurăm petrolul. Căci petrolul este combustibilul viitorului; mânuirea sa este mai ușoară puterea-i calorifică superioară."

„Lupta economică internațională se desfășoară, astăzi, în pace, în jurul petrolului."

„Este bine să ne asigurăm rezerve de conbustibil și să nu fim în ce privește aprovizionarea la discreția celor cari, cine știe, poate soarta să ni-i facă vrăjmași."

„Nu cărbunele ci petrolul va alimenta avioanele uriașe și submarinele viitorului."

„Trebue deci să solicităm producția națională a petrolului și să facem apoi apel la producția străină".

Chestiunea petrolului a căpătat acum o importanță mondială. O adevărată luptă se dă între toate statele lumei pentru a'și asigura posesiunea sau aprovizionarea lesnicioasă a acestui combustibil.

Noi am fost hărăziți de soartă să posedăm unul din cele mai bogate și mai lesne de exploatat zăcăminte de petrol. Și atunci când de posesiunea acestui neprețuit isvor de energie sunt legate atâtea avantaje și în jurul ei se grămădesc atâtea competițiuni am face o adevărată nebunie dacă n'am rămâne stăpâni pe el.

Intreaga desvoltare a activității noastre industriale și comerciale este condiționată de posesiunea deplină a acestei imense energii motrice. Prin urmare nici vorbă nu poate fi de înstrăinarea ei sau de vre-un aranjament care să aducă vre-o știrbire deplinei noastre stăpâniri.

Bunul simț, patriotismul și interesul ar fi deopotrivă de loviie prin aceasta.

W. I

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cronica artistică-muzicală

Comemorarea lui Beethoven la Conservator și la Operă Reluarea „Aidei.“ —

Săptămâna aceasta a fost închinată lui Beethoven, care a văzut lumina zilei în Bonn la 16 Decembrie 1770. Recunoștința pentru minunatele daruri lăsate omenirii, ca patrimoniu, de acest geniu, a îndemnat pe profesorii Conservatorului de muzică să aranjeze Marți 14 Decembrie în sala conservatorului un festival comemorativ, al cărui program a fost compus numai din operile lui Beethoven. Serbarea să început cu o conferință asupra lui Beethoven, ținută de d-na prof. Maria Dima, care cu vocea caldă de emoție ploasă a povestit viața sbuciumată a acestui mare nenorocit, care a simțit și cântat durerile curate și bucuriile senine ale tuturora, smulgând din sufletul său încărcat accentele scrise cu sângele său.

După această conferință introductivă înfățișată în stil ales au cântat d-nii prof. N. Teodorescu la violoncel și I. Sibianu la piano, sonata pentru violoncel în sol minor, compusă din două părți și un ad-gio introductiv, cufundându-se în fondul ei cu atâta succes, încât auditorii au uitat de partea tehnică a compoziției, ascultând absorbiți numai vocea ei internă. D-l Ionel Crișan, profesorul de canto a dat toată căldura sufletului său celor două lieduri „Lacrămile înduioșării“ și celebra „Adelaida“.

D-l prof. I. Sibianu a urmat la piano cu „Sonata lunii — Sonata quasi una Fantasia — în Do diez minor, pe care a interpretat-o în mod absolut personal. Dacă în sonata pentru violoncel a fost legat de acest instrument și a trebuit să urmeze indicațiile interpretative ale lui Beethoven, aici s'a liberat de aceste cătușe, și s'a găsit pe sine însuși, dându-ne ocazia să auzim o interpretare originală a acestei sonate celebre.

Că această interpretare nu a fost impulsiunea inspirației momentului, ci este resultatul unei reflexiuni îndelungate este dovada, că aceleași fraze de câteori se repetă, au același tipar, deci sunt menite să exprime ceva hotărît.

Ar fi de dorit, ca această interpretare originală să fie notată și comentată de autor pentru toate sonatele lui Beethoven, să facă o ediție specială cu aceste interpretări spre cinstea țării și a neamului, din care face parte. Ar putea să facă și școală, căci războiul a doborît atâtea valori intelectuale vechi, ridicând altele noi în locul lor.

D-l prof. R. Cionca a cântat cu bună muzicalitate cele două romanțe în sol și fa, fiind acompaniat cu delicatețe la pian de d-na prof. Nelly Deac. La urmă s'a cântat de d-nii prof. Kolár, vioară, d-l Teodorescu violoncel și d-șoara A. Voileanu Trio în bemol pentru vioară, violoncel și pian, care prin bogăția inspirației sale a atras atenția ascultătorilor. Nu putem ști cauzele, pentru care publicul a participat în număr așa de restrâns la acest frumos festival, dar acei cari au fost, au petrecut momente senine.

*

Vineri 17 Decembrie orchestra Operei române a ținut de asemenea să comemoreze pe marele compozitor. In partea primă s'a cântat cu preciziune sub conducerea distinsă a d-lui I. Bobescu uvertura „Coriolan“ căreia i-a urmat Concertul în dominor pentru pian, cântat de d-șoara Anicuța Voileanu, simpatica profesoară de pian la conservator.

Debutul din această seară al D-șoarei Voileanu a fost un adevărat triumf pentru D-sa. S'au vădit toate calitățile artistice deosebite, de care dispune, tușeu, tehnică curată, frazare distinsă, identificare cu intențiile autorului, și mai nainte de toate un suflet, care vibrează. Publicul a aplaudat-o cu toată căldura. In partea a doua a cântat D-șoara Nestorescu „Ah, perfido“ arie de concert, cu abilitate vocală. Concertul s'a încheiat cu minunata simfonie a șaptea în la major, dirijată de D-nul R. Schüller, care ne-a dovedit ce poate realiza orhestra operii ca muzică simfonică. Simfonia a strălucit în toate culorile orchestrale ale veseliei duloase, isvorâte din cea mai curată inspirație beethoveniană.

Peste amândouă serile a plutit umbra generalului Beethoven dând adevărate desfătări artistice și interpreților și auditoriului. Publicul din sala teatrului binișor cercetată, a aplaudat cu toată sinceritatea și a plecat cu impresia că a asistat la un concert cu nivelul artistic ridicat. Este de dorit, ca concertele simfonice să-și urmeze regulat seria, dată fiind însemnătatea rolului lor în cultura noastră artistică.

*

Mercuri 15 Decembrie, s'a reluat Aida cu succesu-i obișnuit, înainta unei săli mai puțin cercetată. S'a observat greșala de regie din tabloul intrării triumfale, ceea ce a produs o impresie neplăcută.

Liviu Tempea.

Casa de economie, credit și ajutor a Corpului didactic

Duminecă (19 Decembrie) s'a ținut adunarea de constituire a Casei de economie credit și ajutor a corpului didactic, filiala Cluj (pentru Transilvania, etc.)

Au luat parte membrii ai învățământului de toate gradele, dela școala primară, până la Universitate.

Președinte al adunării a fost aclamat D-l *V. Meruțiu* prof. universitar. S'a dat citire delagiției dela București, precum și legii și regulamentului. S'a procedat apoi la alegerea a doi membrii în consiliul de administrație și trei censori, rămânând, ca alți cinci membrii să fie numiți direct de către Ministerul instrucțiunei, conform legii.

Au fost aleși d-nii Profesor *Candrea* și dir. *Iscu*, în cons. de adm., iar D-ra *Papadopol* și D-nii *Bratu* (prof. univ.) și D-l Profesor *Niculescu*, ca censori.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA“

Ecouri

O Instituție artistică

Bucureștul s'a îmbogățit cu un nou templu de cultură artistică. E vorba de academia de pictură deschisă de câtva timp în calea Grivitei 56.

Inițiatorii academiei sunt d-nii Condoiu, Coman și Zgiroșanu.

„Scopul academiei este de a îndruma tineretul iubitor, de artă pe calea plein-airismul-ui și să deia prilej celora cari din diferite motive nu dispun de tot timpul necesar, să se cultiv în arta picturei și sculpturei, căci numai astfel pot ieși la iveală toate adevăratele talente.

Pentru copiii nevoiași din Europa

Din New-York ne vine vestea că d-l Hoover a lansat un apel către populația americană ca să ofere o cină unui „musafir invizibil“ în ziua de Crăciun.

Ideia sa este ca în fiecare familie să se pună un scaun și o farfurie goală la masa unde se va lua masa de Crăciun, iar banii cât ar costa hrana acestui „musafir invizibil să fie trimese la subscripția deschisă de d-l Hoover pentru ajutorarea celor 3.500.000 de copii săraci din Europa.

Ideia d-lui Hoover este de o rară gingășie sufletească.

La Teatrul Național din București

După Cain, Prejudecata, Moartea Cleopatrei și Pleacă berzele, o nouă piesă originală s'a pus în repetiție. Este vorba de piesa d-nei Hortensia Papadat Bengescu „Bătrânul“ care va avea pe d-l N. Soreanu în rolul titular.

Notițe bibliografice

Au apărut de curând:

Lumina femeii, revistă lunară, directoare Sanda I. Mateiu, 1 Decembrie 1920, Anul I. No. 3, Cluj, cu sumarul următor:

Sanda I. Mateiu, Crâmpee de viață.

V. Bogrea, Rolul femeii în cultivarea limbi naționale.

Dariu Pop, Pătulețul.

Orfanii din Războiu.

Lelița Sanda, Pagina fetelor.

Valeria Tulbure, Cum înțeleg emanciparea femeii?

Dr. C. Stanca, Rolul femeii în natură.

I. C. Delaturda, Femeea viitorului.

Din cartea înțelepciunii eterne.

După Hans Andersen, Pagina copiilor etc. etc.

Cele trei Crișuri, revistă de cultură, director Colonelul G. Bacaloglu, 15 Decembrie 1920, Anul I, No. 14, Oradea-Mare; cuprinsul e acesta:

Red.: † Episcopul Demetriu Radu.

M. S.: Atentatatul dela Senat.

Roman Ciorogariu: Din viața seminarială.

Stefan I. Nenițescu: Rubeyuri.

N. Batzaria: La un mâncător de Juni-Turci.

Emil Isac: O floare...

Justin Ilieșiu: Cântec de toamnă.

Cronici: Cronica economică. (I. Veleanu.) — Academia și Camera de Comerț din Cluj. (C.) Cronica Muzicală Lunară, Cluj (Liviu Tempea).

Note: I. P. S. Roman Ciorogariu. — „Sindicatul patriotic“ din Dej. — Cărți și reviste.

Crăciunul la sate

— Șezători culturale. —

In ghirlanda de petreceri poporale cari înlănțue mulțimea în zilele Crăciunului, o frumoasă inițiativă aduce o fericită contribuție.

Bucuriile exuberante sau reculese ale sărbătorilor Nașterii Domnului, cu obiceiurile lor statornice, cu frățească mulțumire care întinerește inimile, cu poeticele lor culori, vor lua la sate aci în Ardeal, un caracter mai înălțător prin introducerea, în ritul tradițional, a unor șezători artistico-culturale organizate de elevii școlilor secundare cu concursul autorităților satelor.

Aceste șezători vor avea loc în toate satele românești dacă va fi posibil și cu acest prilej se va face un început care s'ar putea statornici într'o organizație permanetă legată de marile sărbători creștine.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Cooperația din Ardeal și cea din vechiul regat

Ieșită din nevoile reale ale populației, acum 75 de ani, această mișcare economică, națională și culturală, a fost îmbrățișată sub toate formele de toate popoarele, desvoltându-se mai ales acolo, unde nevoia a fost mai simțită, unde simțul solidarității era mai desvoltat, și unde au fost oameni, cari pe lângă muncă și desinteresare, au pus multă stăruință pentru interesul general.

Intemeindu-se pe principii de conducere, cari nu s'au mod ficat de loc de la'nceput, această mișcare în viitorul nu prea depărtat, va fi un factor important de organizare și educație mondială.

In vechiul regat, mișcarea cooperativă s'a desvoltat mai repede și mai puternic, în comparație cu mișcările de acest fel din alte țări; și aceasta se datorește în mare parte sprijinului, și în special controlului în deaproape, făcut de statul nostru.

Și cu câtă bucurie n'au așteptat și Românii noștrii din această parte a țării binefacerile acestei mișcări, stabilită și organizată de o lege specială, pe care parlamentul nostru s'a grăbit a o extinde, printre cele dintâiu; dar, care, dacă în unele părți a'nceput să se desvolte; în alte părți stagnează, pentrucă și în această direcțiune se face orice, dar numai adevărata numă dezinteresată și de interes general, nu.

Aci, în Ardeal, sunt din nenorocire, mai multe feluri de cooperative, dar nu în legătură unele cu altele, deși se știe că în toate țările, cooperația este una și aceiași, cu o singură Centrală superioară și cu un singur control.

Aci sunt cooperativele făcute de centrala „Hangya“ din Budapesta, ca filiale, faimoasele pepiniere de maghiarizare, cari astăzi încă sunt cuibul și ajutorul celor mai îndârjiți șovinești și iredentiști unguri, cooperative, cari vor fi puse sub controlul statului în curând; apoi cooperative înființate de Banca Agrară o instituțiune românească. Ceace este rău este faptul că această instituție iubește mai mult fosta lege ungară, de care se folosește, și accentuez *fostă*, fiindcă în materie de cooperație nu poate și nu trebuie să fie decât *una:* Legea Băncilor populare și a cooperativelor din 1903, din vechiul regat, votată de parlament ca extinsă și aci; tocmai pentru ca să fie numai un singur fel de cooperative, după un singur model, și în strânsa legătură una cu alta, spre a se consolida și întări cât mai repede și mai puternic.

Dar Banca Agrară, pe urmele noastre sau în altă parte, creează cooperative după fosta lege ungară, în această direcțiune, copiind cuvânt cu cuvânt statutele centralei din vechiul regat, când foarte bine ar fi putut să se adreseze centralei din București pentru înființarea și organizarea, de filiale în mod absolut gratuit, dând și imprimate și ajutor bănesc în parte, tot gratuit; dar probabil că Banca Agrară are prea mulți bani de fructificat și multe mărfuri, la care să câștige.

Și atunci, și-a înființat o „secție cooperatistă“, și, prin ziarul „Voința“ atăca legea de extindere, cu singuranță, necunoscând miezul de adevărată consolidare națională generală, cu totul în afară de interesele ascunse sau personale; și acești noi conducători nu voiesc să se servească de experiența de peste 20 ani a încercaților cooperatori din vechiul regat, ci cred că dacă au trecut pela Centrala din București, au deja practica, de care e atâta nevoe în această mișcare.

Iar Români noștri de aci, văd:

1. cooperative înființate pentru sătenі, de către Centrala sătească din București, sub scutul și sprijinul, moral și material al Statului și a legii atât de binefăcătoare;

2. cooperative înființate de Centrala orășănească, pentru orășeni și în special meseriași, tot pe baza acelorași legi de mai sus, cu oarecari modificări, adoptate nevoilor unor astfel de cooperatori;

3. cooperative înființate de Banca Agrară, pe baza fostei legi ungare, în această materie;

4. cooperative răslețe înființate de inițiatori individuali, tot pe baza fostei legi ungare;

5. cooperative ungurești, numite „Hangya“, destul de răspândite (sunt vreo 600 în toată Transilvania);

6. cooperative săsești, în părțile locuite de sași;

7. cooperative de producție, înființate de meseriași, în special unguri, în mod răsleț și tot pe baza legii ungare, în această materie și fără nici un control și sprijin.

Toate aceste cooperative, mai ales în mintea profanilor sau a celor cari cunosc această mișcare numai din auzite sau citite, produc confuziuni, când situația ar trebui să fie cu totul alta și anume: un singur fel de cooperative, după un singur model, în legătură strânsă una cu alta, sub acelaș control și cu acelaș sprijin puternic, moral și material, tinzând la distrugerea oricărui separatism. Separatismul acesta pe lângă răul cel mare ce ni-l face nouă românilor, dar ne produce nouă, însine cooperatori; o completă desorganizare, și o puternică solidaritate între capitaliști, speculatori și acapa-

Cronica politică

In presa din capitală se comentează mult atitudinea din guvern a d-lui Take Ionescu, care încă mai tratează cu d-l Maniu o fuziune. Se lămureşte astfel tot mai precis încercarea celui dintâi de a-şi reface partidul prin despărţirea de guvern şi trecerea în fruntea Federaţiei sau a unei părţi din Federaţie. Lucrul nu e imposibil, dat fiind că în ce-l priveşte pe d-l Ionescu, acesta, ţinut la distanţă în guvern, şi suspectat de proprii săi partizani, e firesc să-şi caute alt partid. Apoi nici în ce priveşte Federaţia nu e surprinzător lucrul, întrucât de atâta vreme nu şi-a mai găsit un echilibru, din cauza lipsei unui conducător. Că acest conducător al oamenilor noui ar fi tocmai mult învechitul în rele d-l T. Ionescu, nu e iarăşi de mirare pentru inconsecvenţa şi nesinceritatea politicei cu care ni-am deprins.

In acelaş timp şi paralel cu manevrele d-lui Ionescu, guvernul continuă cu celelalte grupări din Federaţie ca să trateze o apropiere. Se spune însă că, numai cu d-l Maniu nu, într'u cât în ultimul timp d-nii Goga şi Tăslăoanu au reuşit a-l îndepărta pe acesta de simpatia guvernului, De aceea se şi explică silinţele d-lui Tache Ionescu de a se apropia el de d-l Maniu.

Toate frământările acestea, după cum se vede, au un obiect cu totul străin şi chiar potrivnic intereselor generale şi mari ale ţării, care continuă a rămâne nerezolvate, spre marea primejdie a viitorului ce ne aşteaptă.

Fără îndoială însă că prelungirea acestei situaţii sterpe va împinge către soluţii radicale, ca să se poată îndrepta ce mai este de îndreptat şi să se împiedice consecinţele unui atât de îndelungat abuz de răbdare a ţărei.

Ce însemnează concesionarea Căilor ferate

Rezumatul contractelor cu societăţile străine. — Ce aduc societăţile şi ce dă statul. — Cum se va face plata. — Personalul ceferist. — Obligaţiile de producţie ale societăţei sunt mai mici de cât producţia actuală a atelierelor. — Mistificarea opiniei publice.

Constrâns prin întrebările pe pe care reprezentanţii partidului naţional-liberal le-au făcut în parlament, guvernul a început să dea lămuriri în chestiunea concesionărei atelierelor căilor ferate. Dar atât lamuririle date în parlament cât şi acelea date prin presă sunt sau insuficente sau inexacte. Se urmăreşte aşa dar înşelarea opiniei publice şi crearea unei atmosfere favorabile proectului de vânzare şi înstrăinare a mijloacelor naţionale de transport.

Iată în rezumat după ziarul oficios „Indreptarea“ care sunt în linii generale condiţiunile în care s'au încheiat convenţiunile cu două mari grupuri de societăţi străine.

Cel dintâiu este grupul „Vulcan“ care se compune din fabrica de maşini Vulcan, societate anonimă, la société de construction des Batignolles, stabilimentele Schneider et comp, şi societatea de lucrări „Dyle et Bacalan“.

Grupul „Vulcan“ care constitue grupul societăţei franceze, pentru reparaţia materialului nostru rulant se obligă, ca în termenul de 7 ani, să facă cel puţin o mie de mari reparaţiuni, o mie cinci sute reparaţiuni mijlocii şi mici de locomotive, adică repararea a două mii cinci suta de locomotive şi punerea lor cât mai urgentă, în cea mai bună stare de funcţionare.

Societăţile franceze se obligă să repare şi să puie în bună stare o mie cinci sute vagoane de pasageri şi cincisprezece mii vagoane de marfă.

Pentru aceasta se vor pune la dispoziţia soc. Vulcan, atelierele din Timişoara, Simedria-Piski, Cluj şi Braşov cu utilajul lor.

Locomotivele odată reparate vor trebui să facă o cursă de încercare de o sută de kilometri. Grupul Vulcan rămâne răspunzător timp de 6 luni după restituirea fiecărei maşini, de toate defectele de reparaţie ce s'ar constata ulterior.

Un identic contract de reparaţii s'a încheiat cu societatea engleză Gravens Limited, cu sediul social la Dornal Sheffield (Anglia). Această societate ia în primire atelierele din Bucureşti (gara de Nord) T. Severin, Cernăuţi, Paşcani, Iaşi, Galaţi, Bender, Constanţa pe acelaş termen de şeapte ani.

Societatea engleză se obligă în aceleaşi condiţiuni să repare 2500 locomotive, o mie cinci sute vagoane de persoane şi 5000 (vagoane de mărfuri).

Astfel cel mai târziu peste trei ani, vor fi puse în reparaţie, până la 5000 locomotive, 9000 vagoane de călători, şi 30 mii vagoane de marfă.

După şapte ani, atelierele, instalaţiunile vechi sau noi vor rămâne statului.

Societatea „Vulcan“ se angajează să păstreze personalul actual rezervându-şi facultatea să facă permutări. Ea se angajează de asemeni de a avea ca personal technic ingineri şi contra maeştri români într'o proporţie de cel puţin 50 la sută din fiecare categorie. In ce priveşte lucrătorii ei rămân să fie utilizaţi, păstrându-şi calitatea pe care o aveau până acum aceia de a fi lucrători la stat, şi li se va da toate drepturile de pensie, indemnitate de locuinţă, etc., potrivit legilor şi regulamentelor în vigoare.

Pentru menţinerea ordinei în ateliere, societatea are atitudinea să concedieze personalul care ar încerca să provoace neorânduieli sau greve.

Toate maşinele şi materialele importate în cursul anului 1921, vor fi plătite de grupul „Vulcan“ în contul guvernului român.

Grupul va primi în schimb bonuri de tezaur cu scadenţa de un an şi care vor purta o dăbândă de 6 la sută.

Atelierele şi materialele vor fi puse la dispoziţia societăţei de reparaţiuni cel mai târziu trei luni dela data intrării în vigoare a prezentului contract.

Pentru a putea face faţă de urgenţă nevoilor drumului de fer, contractul acordă societăţei dreptul de a face transporturi cu prioritate, în scopul reparaţiunei de urgenţă a vagoanelor şi locomotivelor.

Statul român va fi chemat în cele cincisprezece zile ale lunei, să aprobe modificările ce le va crede necesare, proectul de reparaţiuni şi preţul pentru luna următoare.

Din principalele stipulaţiuni cuprinse în regumatul de mai sus rezultă pentru statul nostru următoarele obligaţiuni :

a) Să dea toate atelierele de care dispune în toată ţara în stăpânirea şi conducerea lucrătorii statului ;

b) Să pue la dispoziţia concesionarilor pe toţi lucrătorii statului ;

c) Să consimtă ca 50% din numărul personalului conducător ca inginer, maeştri şi contra-maeştri să fie străini, adică să sacrifice din actualul personal conducător jumătate şi desigur, după placul străinilor ;

d) Să suporte tot el plata salariilor şi a pensiunilor şi plata maşinelor noui ce se vor aduce;

e) Să accepte transporturi cu prioritate pentru aceste consorţiuri şi în fine ;

f) Să plătească societăţilor, după cum reese din calculele ce s'au făcut de aproape trei ori mai mult decât totalul lefurilor plătite astăzi cu o urcare de 15 la sută . . .

Iar ceace societăţile se obligă în schimb să dea cele 700 de locomotive reparate pe an înseamnă cu mult mai puţin decât aceea ce s'a putut produce de către atelierele statului.

Totuşi această socoteală, riguros exactă, n'a împiedecat presa guvernamentală şi aceea plătită de premierul tuturor consorţiurilor, Blank, ca să afirme cu îndrăzneală, spre a induce în eroare opinia publică, că prin această concesionare *„cel mai târziu în trei luni vor fi puse în reparaţie până la cinci mii de locomotive, trei mii de vagoane de călători şi treizeci de mii vagoane de marfă.“*

Uitându-se că noi nici nu avem cinci mii de locomotive şi că a fi puse *„în reparaţie“* şi cu a fi puse *„în circulaţie“* nu este tot una.

Faţă de această disproporţie dintru aceia ce dă şi sacrifică statul şi aceea ce sunt obligate — fără a se şti dacă se vor ţine de obligaţie — societăţile străine întrebăm: cum de se mai poate susţine foloasele concesionărilor?

Când consorţiurile străine nefiind obligate a aduce bani româneşti pentru plată — ceeace ar ridica valuta —, nici valută străină eftină nu ne aduc, nici unelte şi maşini nu aduc şi lasă statului, ci toate vor fi plătite de stat şi când, după cum am văzut, ceeace vor produce va fi cu mult inferior producţiei actuale, cum de se mai poate vorbi de avantajele politicei de concesiuni?

De aceea, credincioşi lozincei noastre: „prin noi înşi-ne“, în faţa politicei de concesiune şi subjugare a avuţiei naţionale, după care va urma şi aceea a independenţei, ridicăm protestarea noastră în numele neamului întreg care n'a fost desrobit cu atâtea dureroase jertfe pentru a fi robit a doua oară.

As.

Revista presseĭ maghiare

— Expozeul ministrului preşedinte : Teleky Pál —

Toate ziarele din localitate dau lista noului guvern maghiar şi expozeul, pe care ministrul-preşedinte Teleki Pál l'a făcut în adunarea naţională. Noul guvern s'a compus precum urmează: Ministru preşedinte: Teleki Pál, agricultură: Szabó István, finanţe; Hegedüs Lóránt, comerciu: Hegyeshalmy Lajos, instrucţie: Vass József, răsboiu: Belicska Béni, justiţie: Tomcsányi János, interne: Ferdinándy Géza, alimentare: Bernárd Ágoston.

Din discursul program, rostit în şedinţa din 18 l-c, reţinem următoarele: Chestiunea cea mai arzătoare e reconstruirea vieţei economice şi reluarea legăturilor economice cu celalalte state. Asigură necondiţionat executarea reformei agrare şi arată necesitatea de a-se lua de urgenţă legături economice cu statele învecinate. Alt punct de program e revizuirea constituţiei, îndeosebi: o lege electorală nouă, care va fi mai restrînsă ca cea de acum, reforma casei magnaţilor, dreptul de alegere municipal şi chestia successiunii tronului. Această chestie va veni pe tapet numai după ce se va fi ajuns la o consolidare internă, când se va lua sub revizie şi norma care stabileşte raportul de drept dintre rege şi naţiune. In chestia aceasta guvernul opreşte ori-ce agitaţiune, îngăduind o discuţie pe această temă numai în parlament ori pe teren ştiinţific.

Discursul lui Apponyi rostit la Kaposvár.

Marele orator al maghiarilor, Apponyi Alberth, a rostit la Kaposvár un important discurs, primit cu aplauze frenetice şi cu urale nesfîrşite. Pressa locală, comentează viu declaraţiile făcute, cari de altfel nu conţin nimic nou şi cărora le dă importanţă şi valoare numai personalitatea distinsă a celui ce le-a rostit.

Iată unele părţi din acest discurs: — „Situaţia ţării azi e mai rea, ca acum câteva luni.

Situaţia externă nefavorabilă pentru noi e ilustrată mai viu chiar de faptul şi forma în care am fost forţaţi să ratificăm pacea. Dar, cu toate aceste, în loc de deprimare, vă cer să aveţi încredere. Atîrnă numai de noi, ca să se repare greşelile comise, *ca să se înlăture acele cauze interne, cari au provocat ruina situaţiei noastre externe.* Trebuie să ne reţinem dela tot ce ar putea să producă repulsiune faţă de noi în naţiuniile culte. Trebuie să ne reţinem dela tot ce ar putea să compromită capacitatea noastră pentru o superioritate culturală şi pentru consolidarea internă. Inainte de toate trebuie să excludem din toate manifestările noastre demagogia antisemită.... Prin aceasta nu vreau nici decum să neg, că societatea creştină are motiv şi drept să-se ofere atât pe teren economic cât şi cultural în contra expansiunei neproporţionale a evreimii.

Dar apărarea trebuie să se reducă la aceste două terene, cultivând societatea creştină economiceşte şi instruindu-o pentru comerţ, făcându-o capabilă de concurenţă“.

D-l Iuliu Maniu despre funcţionarii maghiari.

Ziarul „Nagyváradi Estilap“ publică declaraţiile pe cari le-ar fi făcut d-l Iuliu Maniu în chestia funcţionarilor-maghiari în legătură cu executarea hotărârilor dela Alba-Iulia. D-sa spune, că atât dânsul cât şi partidul său cât timp Consiliul Dirigent era în funcţiune au făcut tot ce se putea considerând greutăţile începutului şi timpurile tulburi de atunci. Că nu a putut face mai mult, lucru trebuie atribuit duratei scurte de guvernare şi pasivităţii maghiarimii. Declară că în viitorul apropiat opoziţia unită va ajunge la putere şi atunci hotărârile dela Alba-Iulia vor fi executate în întregime. Afirmă că nu poate fi nici vorbă de o conlucrare cu partidul generalului Averescu. Invinueşte pe funcţionarii maghiari, că contrar recomandaţiilor sale, au denegat depunerea jurământului. După părerea sa funcţionarii, cari au depus ulterior jurământul trebuesc aplicaţi în funcţii şi desaprobă pensionarea înainte de vreme a funcţionarilor, ori aplicarea lor în slujbe inferioare decum celor în cari erau înainte.

Catastrofa dela Chindriş a fost provocată

Suntem pozitiv informaţi că, din primele cercetări ale poliţiei, s'a stabilit că deraierea dela Chindriş a fost pusă la cale de personalul ungur de conducere a trenului. Intr'adevăr, după raportul siguranţei care a cercetat împrejurările la faţa locului, rezultă că înainte cu 600 de metri de trenul mixt, din staţie, cu care s'a făcut ciocnirea, tot personalul ungur cu mecnic cu tot a sărit, rămânând urmele proaspete în zapadă. Personalul acela a dispărut şi în tren la post a rămas numai unul, român, care a şi fost rănit.

Deasemenea un indiciu puternic este şi faptul că, deşi în afară de linia pe care era trenul mixt, mai erau încă trei linii libere, totuşi acul dela macaz n'a fost îndreptat pe altă linie spe a se evita catastrofa.

Cum în trenul personal sfărâmat nu erau decât soldaţi şi cum personalul trenului era compus din unguri cari au dispărut, este sigur că ne aflăm în faţa unui atentat. De aceea cerem direcţiunii CFR. să ia în cercetare actele dresate de prefectura de poliţie pe care le-am văzut şi noi şi să dea un comunicat pentru lămurirea opiniei publice.

---

ratori, întarindu-se pe separaţiunea noastră.

Iar noi, adevăraţii reprezentanţi ai acestei mişcări din vechiul regat şi ai Centralei din Bucureşti, cari nu avem altă dorinţă, de cât de a vedea înfiorind şi consolidându-se, această mişcare economică naţională şi culturală, sfătuim pe toţi cooperatorii şi viitorii cooperatori să caute a merge numai pe calea cea dreaptă şi adevărată, adică formând cooperative după legea băncilor populare şi a cooperativelor, extinsă şi aci; astfel ca în cel mai scurt timp, cel puţin în această mişcare de ridicare a neamului nostru, să fim o singură familie, mare, frumoasă şi puternică; să se adrese Centralei din Bucureşti — pentru sate calea Griviţei No. 2 — pentru oraşe calea Victoriei No. 238, care va trimite imediat deslusiri şi delegaţi oficiali, ai Ministrului pentru înfiinţarea şi organizarea de cooperative, absolut în mod gratuit, statul nostru nedorind altceva dacât ca această mişcare să ia în cât mai scurtă vreme şi aci, avântul celei din vechiul regat, şi cu toţi, mână în mână, să ducem la bun sfârşit noua nostră organizare de înnălţare economică şi culturală.

Şi-i mai sfătuim pe toţi aceşti noui şi vechi cooperatori, să nu se depărteze, în această mişcare, de fraţii lor din vechiul regat, cari îi aşteaptă cu braţele deschise spre a le da mâna de ajutor pentru această operă naţională a României Mari.

Strângeţi-vă, dar, rândurile şi nu lăsaţi ca sămânţa separaţiunei sau vrajbei să încolţească în această mişcare de un atât de mare folos pentru ţară.

Cluj, 20. Decembrie 1920.

Aurel Lăpădatu

Inspectorul Statului pentru cooperaţia din Transilvania şi Banat.

INFORMAȚII

In cercurile parlamentarilor se dă ca sigură demisia d-lui general Averescu dela Industrie și Comerț unde va fi numit altcineva, d-l Averescu rămânând numai Președinte al Consiliului.

*

S'a încheiat convenția referitoare la circulația trenurilor între Austria, Ungaria și România.

Tratatul privitor la reluarea transporturilor de mărfuri între România și Ungaria va întra în vigoare la 1 Ianuarie.

S'au stabilit deocamdată două puncte de trecere: Lekeshaza și Biharkereszte.

*

Marea scădere a valutei românești la Paris a produs o consternare generală la București.

Toate cercurile sunt îngrijorate de brusca scoborâre și de urmările ce pot surveni.

*

La Ilva-Mică a fost prinsă o bandă de 7 indivizi cari furau vitele locuitorilor și le treceau prin contrabandă în Ungaria.

*

Alaltăeri noapte răi făcători au spart prăvălia lui Adalbert Grün și au furat 50 mii lei.

*

Secretariatul general al comunicațiilor a luat dispoziținea să schimbe itinerariul trenurilor din Ardeal întru cât după cel de acum călătorii sunt nevoiți să aștepte foarte mult în unele stații.

*

Regia Monopolurilor Statului a mărit amenda traficanților cari nu vor aplica timbrele ordonate pe produsele Regiei.

*

Zilele aceste va pleca la București d-l Prefect Meteș pentru a se înțelege cu consiliul general al aprovizionarei asupra alimentelor trebuitoare Clujului.

*

La Secretariatul general al internelor a început examenul de secretari comunali.

*

Notarii publici au fost avizați de secretariatul general al justiției să depună jurământul.

*

Duminecă 26 l. c. se va sărbători deschiderea școlei normale de băeți din str. Eperjes 28 din localitate.

*

D-l Tănăsescu, secretarul general al internelor a sosit în localitate.

*

S'a constituit la Sibiu Eforia pentru înființarea și susținerea unui cămin pe seama învățăceilor români dela meserii și negoț din localitate. Președinte al eforiei a fost ales dl Silviu Crăciunaș, inginer și inspector industrial.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32. (61)

Citim în „Deutsche Tagespost" „Unirea între biserica evangelică din Ardeal poate fi privită ca desăvârșită deoarece la 28 Noembrie avut loc la Tarntrino în Basarabia adunarea reprezentanților bisericești evanghelici, cari au declarat valabile deciziunile luate la Sibiiu în ședințele ținute în zilele de 10 și 11 Septembrie.

Alegerile pentru consistoriu au dat rezultatul următor: A fost ales presedinte: *W. Mutchall* iar pastor prim *D. Haase*, care este și vicepreședinte.

Presa germană salută în pastorul prim Haase, un element valoros pentru binele bisericei evanghelice.

*

Mai mulți obișnuiți ai spectacolelor Teatrului Național insistă asupra necesității înființării unui fumoar la Teatrul Național. In prezent publicul fumător e silit a eși în stradă, în antracte, pentru a arde, o țigaretă, ceea ce e inestetic pentru instituție și dăunător pentru sănătatea spectatorilor.

Credem și noi, în adevăr că Teatrul Național din Cluj nu poate continua a rămâne lipsit de ceea ce există la toate teatrele.

*

Citim în „Universul": Ministrul de finanțe a întocmit după cum am mai anunțat o serie de proecte de legi privitoare la nouile impozite.

D-l Ministru C. Argetoianu, consultând o parte din majoritățile parlamentare asupra acestor proecte, a întâmpinat o rezistență hotărîtă mai ales în ce privește impozitele pe câștigurile de războiu.

*

Secretariatul general al Instrucțiunei Publice comunică următoarele:

„Față de știrile aduse de unele ziare locale, că vacanța de Crăciun — din lipsa de combustibil — va începe la 18 Decembrie c. și va duce până la sfârșitul lunii Ianuarie 1921, ținem să informăm pe cei interesați, că această știre privește toate școlile minorităților. Școlile de Stat din Cluj vor avea numai vacanța regelementară.

*

Intreprinderea electrotechnică și mechanică Teodor Maior, Cluj, Piața Mihai Viteazul 18. Telefon 577. Caută un electrician român și doi ucenici români cu 3 sau 4 clase liceale (medii).

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana", Cluj, Piața Unirii 7.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Kornss No. 2. (28

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea" tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a. c.

Haine veritabile NEUMANN și paltoane de iarnă pentru bărbați, băieți și fete din material ca dinaintea războiului să capătă la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.
65

Furtul dela C. F. R.

Vineri 18 Dec. a fost terminate cercetările în chestia marelui furt dela C. F. R. din Cluj și afacerea a fost trecută la procuratură.

In urma unei adrese înaintate procuraturei, Siguranța locală a obținut permisia de a înainta Direcției C. F. R. din Cluj materialele furate și găsite în urma cercetărilor.

Din partea procuraturei a fost trimes Inginerul Jahoda ca expert.

Obiectele furate constau din: zinc, aramă roșie, și albă, piese, demontate unelte din ateliere etc. *Greutatea lor se ridica la peste 8000 Kgr. având o valoarea aproximativă de un milion și jumătate lei.*

Procuratura continuă încă cercetările.

Dela I. O. V.

La Palatul Regal s'a ținut sub presidența M. S. Regina prima ședință a Oficiului Național Invalizi—Orfani—Văduve de răsboi (I. O. V.)

D-l general Răşcanu, membru al comitetului a adus omagii M. S. Reginei pentru sprijinul dat.

Se alege I. S. S. Mitropolitul Miron Cristea ca președinte activ d-nele general Averescu și Olga Sturdza ca vice-președinte active, iar d-na Ecaterina maior Irimescu și d-l maior dr. Alexandrescu Iacob ca secretar de ședință.

D-l general Gheorghian arată apoi activitatea oficiului național I. O. V. dela promulgarea legii din 24 August 1920 și până astăzi.

Se constitue un subcomitet pentru a studia chestiunea fondurilor oficiului până când ministerul de finanțe va putea să-l subvenționeze.

Ședința se suspendă apoi rămânând ca sub-comitetul să-și înceapă activitatea sa care va fi supusă aprobărei comitetului central.

Curierul Spectacolelor

Program săptămânal:

Teatrul național.

Marți: *Concert simfonic.*
Joi: *Trandafirii roșii.*
Vineri: *Sapho* (premieră).
Duminecă (matineu): *Lorica noastră.*
Duminecă (seara): *Trandafirii roșii.*

Teatrul unguresc.

Marți: *Trovatore.*
Mercuri: *Trei cești de ceai.* premieră.
Joi: *Trei cești de ceai* a 2-oară.
Vineri: Teatrul închis.
Sâmbătă (matineu): *Ghita baronul.* Cu prețuri reduse.
Sâmbătă (seara): *Cismarul ca stafie.* Cu concursul d-lui Stefan Szentgyörgyi.
Duminecă (matineu): *Cenușăreasa.* Cu prețuri reduse.
Duminecă (seara): *Voevodul Țiganilor.* Cu distribuția nouă a rolurilor.
Luni (matineu): *Murgul.* Reprezentație cinematografică cu prețuri de tot reduse. Inceputul la ora 4.
Luni (seara): *Voevodul Țiganilor.*

Citiți „Infrățirea"

Scrisoare din Arad

Moartea lui Veliciu. — Accident de aeroplan. — Clubul românesc. — Plecarea d-lor Goldiș și General Daschevici. — Mișcarea culturală. — Cursuri libere serale. — Traiul. — Proteste zadarnice. — Primarul nu mai abzice.

A murit Dr. Romul Veliciu, după o lungă și grea suferință. Prin moartea sa, românii pierd un mare luptător și un suflet cinstit. Și cu atât mai dureroasă este pierderea sa, cu cât el a fost primul prefect român al orașului Arad. In afară de activitatea sa politică și națională pe care avut-o în timpul subjugărei ungare, Veliciu a fost un organizator și un român adevărat, căci în timpul prefectoratului său, în acea epocă grea dela începutul preluărei Imperiului român, orașului Arad s'a transformat și a luat aspectul românesc pe care îl are astăzi.

Când s'a schimbat guvernul, Veliciu consequent opiniunilor sale politice, a demisionat dela Prefectura orașului, bolnav și obosit de munca pe care o depusese până atunci, a părăsit funcția, și a preferat să sufere și fiziceşte și moralmente, numai să nu-și schimbe ideile sale. Nu a făcut ca alți dregători de sub administrația sa, cari, deși sănătoși și-ar fi putut munci pe contul propriu, au preferat să-și schimbe ideile politice, au rămas în funcție ce acum este politică, numai ca să-și conserve postul, și prin urmare toate avantajele cari decurg din el.

La înmormântarea lui Veliciu, la care a luat parte tot orașul, s'a întâmplat un accident tragic: un aeroplan, venit să dea un suprem și ultim salut celui care a fost primul prefect român al Aradului, s'a coborît prea jos, s'a lovit de sârmele electrice, s'a aprins și a căzut la câțiva zeci de metri de cortegiul funebru, carbonizând complect pe pilot. Dacă aeroplanul cădea în dreapta, iar nu în stânga, atunci se prăbușa tocmai peste lumea din cortej și nenorocirea ar fi luat proporții catastrofale.

Dar și așa, impresia dureroasă a fost mare în tot orașul, care a venit, ca un pios omagiu, la înmormântarea nefericitului pilot, plutonierul Voicu Georgescu, și l'a întovărășit dela Spitalul militar din Cetate, la Cimitir, urmând pe jos, încet, îndurerat, în sunetele lungi și plângătoare ale marșului funebru, acelaș drum pe care cu două zile înainte, vertiginos și elegant, aeroplanul îl urma trimițând salutul suprem lui Veliciu, pe când moartea îl păștea neîndurătoare.

*

Incă din timpul lui Veliciu, se discutase înființarea unui Club românesc, fără culoare politică. In ultimul timp, se părea că se va putea realiza înființarea acestui club; dar iată că, această speranță pare a se îndepărta tot mai mult, ca o fata morgana: cei, doi, cari țineau mai mult să înfăptuiască acest Club au plecat din Arad: d-l V. Goldiș pentru mai multă vreme la București, unde bate inima politică a țărei; d-l general Daschevici spre nord, unde datoria sa de militar îl cheamă.

Nu știm când se vor întoarce ambii, în ori ce caz târziu, peste câteva luni; și până atunci, cine știe ce se va mai întâmpla.

*

Căci fondarea Clubului este în strânsă legătură cu apropierea dintre români și chiar cu mișcarea culturală din Arad.

Această mișcare, a început să se manifesteze mai vădit, și un grup de profesori dela Liceu, au și început o serie de prelegeri, seara; un curs liber și gratuit, de limba și literatura română și franceză, de fizică, chimie, istorie, etc. lumea este dorită de cursuri românești, de cultură românească, și a început să se ducă la prelegeri, oameni simpli, cari n'au putut să învețe, fie din cauza nevoilor traiului care nu le-a dat răgaz de studiu, fie din cauza lipsei unui asemenea curs seral, și azi, vezi cu bucurie cum acești oameni neinstruiți încă, vin să asculte pe inimoșii profesori, cari ca adevărați apostoli, își pricep chemarea.

*

După cum se vede, hrana sufletească începe să se eftinească, ba chiar să devie gratuită, grație oamenilor de inimă, dar hrana cealaltă, tot prost merge: viața este scumpă, scumpă din cale afară. Tot aceiaș incurie domnește în cela ce privește prețurile, și dacă lumea este jupuită de vie de negustătorii hrăpăreți, apoi nimeni nu se mișcă. De geaba protestezi tu cetățean, de geaba s'a încercat prin scrisori adresate personal și prin articole de ziare să facă pe cei în drept să se intereseze de lumea care se vaetă, toate sunt în zadar: în actuala alcătuire administrativă, lucrurile merg tot așa cum vor cei puțini cari sunt în fruntea ei, treburile se tocmesc și se fac așa cum este bine numai pentru unii, avantagiile le au numai câțiva, iar norodul ... să rabde. Cântec vechi, leit motiv care se perpetuează, imposibilitate care se răsfață în fotoliuri de piele, în camere de biurouri călduroase, în belșugul produs de situații și de egoism.

De câte ori nu se spune, ca un fel de scuză: ce să facă și el sărmanul, leafa este mică, nu poate să trăiască, el și familia lui.

*

Primarul nu mai abzice. Cu toate asigurările ce le dădea în Septembrie că pleacă, a rămas mai departe în capul orașului.

Cor.

Citiți, este foarte important!

Dacă doriți să vă curețe și să vă coloreze hainele bine și ieftin — să le trimiteți la

„KRISTÁLY"

INSTITUT DE SPĂLAT CU ABURI ȘI DE COLORAT STOFE

74

Fabrica și Centrala: Str. Munkácsi 32.

FILIALE:

Piața Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (F. Wesselényi M.
Strada N. Iorga Nr. 2. (Fostă Jókai)

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Instrăinarea Căilor Ferate

— Ce situație se creiază —

Pentru a lămuri opinia publică ardeleană asupra situației ce se creează țărei prin concesionarea la străini a atelierelor, care sunt cheia căilor ferate române, stăpânind, prin materialul rulant, întreaga circulație — dăm mai jos o analiză a contractului încheiat între Guvern și reprezentanții consorțiilor străine, *d-nii Soepkez* și *Strass*, cunoscuți agenți internaționali. Din analiza acestui contract, opinia publică ardeleană va înțelege catastrofa ce amenință țara și care lovește în mod direct Ardealul prin concesionarea tuturor atelierelor sale.

*

Contractul încheiat este o adevărată concesiune și cu rea credință guvernul vrea să-i dea caracterul de contract de muncă. Aceasta reese din toate actele dosarului respectiv, care întrebuințează termenul de „concesiuni" — și din faptul că statul cedează gratuit pe 7 ani consorțiilor străine toate atelierele s le cu drept exclusiv de direcție și exploatare fără nici un amestec el C. F. R. în afară de predarea și recepția reparațiilor. Dacă adăugăm la acestea și faptul că contractul prevede procurarea materialului, plata prin anticipație, beneficiile intreprinderei și mai ales înlocuirea a 50 la sută din întregul personal al atelierelor — caracterul de concesiune apare evident și titlul de „contract" de lucru rămâne o simplă înșelăciune.

Dar să urmărim condițiile în ordinea înscrierei din contract' arătând desconsiderarea intereselor generale ale țărei în folosul câtorva interesați.

*

Atelierele căilor ferate române, temelia întregei circulații, sunt puse azi sub trei regimuri deosebite: unul în Ardeal, al grupului francez, altul în Regatul vechiu, Basarabia și Bucovina, al grupului englez — și al treilea al tuturor atelierelor secundare rămase sub regimul actual.

Nu există deci nici o unitate de acțiune și putința de concurs mutual este cu desăvârșire înlăturată. Astfel ne putem ușor închipui care va fi situația peste 7 ani când Statul, — reintrat în stăpânirea atelierelor sale, — se va găsi cu 50 procent personal strein și cu două grupuri de ateliere mari aflate sub direcții și organizații deosebite.

Și tocmai această situație contează s'o speculeze consorțiile, întrucât contractul, neprevăzând nici o clauză de predare pune Statul român în neputință de a reintra în drepturile sale.

Dar mai este o chestiune care aceasta, e cu deosebire importantă pentru Ardeal. Căci ne întrebăm: Ce fel de personal *străin* vor înțelege să aducă la noi aceste două consorții? Ne va putea trimite oare Franța sau Anglia lucrători când lipsa de brațe se simte acolo și mai tare decât la noi? Desigur că nu.

Organele de conducere vor fi toate franceze și engleze, *însă pentru cei 50 la sută personal strein se va face cu siguranță apel* la lucrătorii disponibili din Austria și Ungaria. Astfel, mâine, om plăti scump în lire și franci pe vrăjmașii noștri de eri, oploșiți și intrați ca stăpâni la căile noastre ferate. Mai mult de cât atât: *nici o garanție nu s'a luat în contract în privința acestui personal și a naționalității lui. Nu este oare o primejdie de-a spori în Ardeal, Bucovina și Basarabia greutățile, și așa destul de mari, ce ni le aduce personalul strein existent? Și nu trebue să se uite că francezii cari au în stăpânire atelierele Ardealului, au în exploatare și căile ferate ungare, împreună cu fabrici mari din același țară, cari nu vor putea trăi decât exploatându-ne pe noi. Deci o nouă tutelă a vrăjmașilor de eri, exercitată prin mijlocirea aliaților mari.*

Să trecem însă mai departe. Se dă gratuit prin acest contract, instalații de milioane nesocotindu-se nimic pentru amortizarea și întreținerea lor, deși se socotește 27.5% cheltueli generale și beneficii de 15 și 20%. Aceste beneficii se iau și pentru construcțiile pe cari societatea le va face din banii Statului pentru ameliorarea atelierelor folosite tot de streini. La materialul procurat de grupurile streine se ia 7 și jumăte la sută fără a se indica pentruce.

Dar ceia ce este și mai oneros e faptul că suntem obligați să cumpărăm material de acolo de unde-l vom plăti mai scump; având schimbul depreciat. Si valoarea acestui material e de mai multe sute de milioane. Creem astfel un monopol pentru aceste grupuri tocmai în momentul când Germania scade treptat prețurile și are o supraproducție. Concesionarii vor lua din Germania, în mărci, tot materialul pe care noi îl vom plăti apoi în lire sau franci, adecă cam de 10 ori mai scump. Prin acest monopol vom avea astfel de plătit 500—600 milioane de lei mai mult pentru lucrările contractate, în afară de mașinile și aparatele pe care le vor furnisa pentru amenajarea atelierelor.

Aceeași influență, dacă nu și mai grea, o va avea personalul străin și asupra cheltuelelor Statului căci ajutați de schimbul nostru depreciat, străinii vor putea să obțină lefuri fantastice. De altfel în această privință exemplul inginerilor americani, veniți în țară pentru montarea locomotivelor canadiene sosite la Constanța, este destul de edificator: *2000 lei pe zi pentru un inginer.*

Desigur că nu putem face un cap de acuzație inginerului englez, de pildă, că ar primi 50 lire pe lună, ceeace face în moneda noastră 12000 lei. Să nu uităm însă că această leafă va atrage după ea și sporirea lefurilor tuturor băștinașilor cari aveau până azi leafă corespunzătoare la 50 lire, adică în schimb normal 1250 lei lunar și același lucru pentru lucrători și maeștri, cu singura deosebire că aceștia vor fi în zdrobitoare majoritate unguri și nemți, foști vrăjmași care nu se vor da îndărăt dela nici un fel de agitație contra intereselor noastre ca stat și națiune.

Și când aceasta este situația de *fapt*, ne întrebăm cum rămâne cu restul funcționarilor și lucrătorilor români, cari își servesc cu credință Statul la celelalte instituții, la atelierele ministerului de Răsboi, la R. M. S. și pretutindeni va putea Statul să suporte o urcare de salarii în aceste proporții? Desigur că nu. Și câte nemulțumiri nu se vor creia prin această situație nedreaptă...

Dar mai este încă un fapt cu deosebire important pentru dezvoltarea provinciilor alipite. După contract, direcția întreagă a lucrărilor în ateliere o au streinii. Ei pot înlocui și muta personalul după absoluta lor convenință. Astfel naționalizarea personalului C. F. R. în provinciile dezrobite nu va depinde de noi, ci de nevoia de exploatare a atelierelor, dacă nu și de alte interese streine nouă...

*

Adăugați apoi la aceasta și faptul că Statul face toate avansurile necesare exploatărei, adăugați că plata comenzilor în străinătate se va face în moneda fixată de concesionari, plătind astfel în lire și franci tot ce-am putea cumpăra în mărci și coroane, adăugați 15% beneficii pentru concesionari, — plătite cu anticipație, — adăugați sarcina pentru Stat a tuturor taxelor de timbru, impozite, transporturile personalu'ui, și veți avea astfel un tablou aproape exat al modului în care a înțeles guvernul să apere interesele Țărei.

Și toate aceste pentru ce? Pentru a întârzia *până la 1 Mai viitor* orice reorganizare a căilor ferate, căci prin dreptul de opțiune și inventar, acordate prin contract, noul regim abia dela acea dată va putea să-și înceapă lucrul.

Pentru a contamina, — ca și cu trenurile navetă, — întreg personal al căilor ferate de spiritul anarhic și destrăbălarea care bântue în afară. Pentru a ne discredita în Apus prin faptul că nu suntem în stare să ne reparăm singuri materialul nostru rulant.

Dar oare astfel vom consolida națiunea și vom spori demnitatea Statului român față de populațiile teritorilor alipite? Astfel vom face educația lucrătorului român punându-l să muncească pentru exploatatorii streini și cot la cot cu vrăjmașii noștri de eri?

Noi credem că nu, și că mai toți acei oameni sunt orbiți de interese personale. Aceasta cu atât mai mult cu cât politica franco-engleză în orient, după ultimele ei manifestări, nu mai dă destule garanții pentru a înstreina exploatarea căilor noastre ferate, căci cedarea atelierelor va duce, după cum ei singuri o afirmă în scrisoarea către D-l Take Ionescu, la cedarea întregei rețele de căi ferate.

Și ceia ce este și mai curios în acest contract, Statul își ia toate obligațiunile neexistând nici o garanție materială sau vreo penalitate prevăzută pentru neexecutarea contractului sau a clauzelor lui.

Am analizat astfel o parte din consecințele concesiunei atelierelor căilor ferate, arătând dezastrul ce ni se pregătește.

Intr'un număr viitor vom continua dovedind că așa zisele foloase practice ale acestei concesiuni sunt absolut nule, întrucât consorțiile streine nu vor putea să satisfacă angajamentele luate.

C.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

D-nii N. Iorga și I. Maniu au protestat la Cameră contra tratamentului la care sunt supuși socialiștii dela Jilava.

*

Ministerul de Răsboi publică un comunicat prin care arată că sunt neexacte informațiile unor ziare din Capitală asupra proectilului care a exploadat la Senat.

Proectilul n'a fost fabricat în țară, ci este venit din străinătate. In depozitele noastre nu există asemenea proectile.

*

Din Londra se comunică că bolșevicii au cerut să se facă importante modificări acordului comercial cu Anglia.

De asemeni ei au făcut comenzi mari de arme și muniții, dar fabricile au refuzat executarea comenzilor.

*

In ședința Camerei dela 20 Decembrie deputații au studiat în secțiuni dosarul Guenther.

La Senat s'a studiat deasemeni în secțiuni proectul de lege pentru controlul străinilor și proectul pentru înființarea subsecretariatului de stat al minorităților etnice.

*

In Italia au fost prinși, cu prilejul unor turburări, mai mulți anarhiști bolșevici unguri, refugiați în Italia după isgonirea lui Bela Kun.

Fuziunea între partidul d-lui N. Iorga și partidul țărănesc s'a înfăptuit.

D-l Iorga a fost ales șef al noului partid care poartă numele de național-țărănesc.

Nici una din celelalte grupări ale Federației n'a aderat la fuziune, care în modul cum s'a făcut și în urma numeroaselor tratative ia aspectul unei eșuări a planurilor.

Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus...

*

Parlamentarii ardeleni din partidul Național au avut o consfatuire cu caracter intim.

S'a hotărît că dacă d. Goldiș va intra în guvern fără permisiunea partidului național, să fie considerat ca demisionat din partid.

Pentru a nu se lungi discuția la mesaj, s'a hotărît ca parlamentarii ardeleni să nu ia parte la discuție.

S'au fixat apoi delegații în comisiile de studiu ale Camerei.

*

Deținuții dela Jilava în cap cu Moscovici au declarat greva foamei cerând modificarea regulamentului.

*

In Ungaria s'au suspendat trenurile de călători pe toate liniile din cauza lipsei de cărbuni.

*

In București bântuie cu furie scarlatina.

Toate școlile au fost închise.

Știri de peste hotare

Italia și Rusia sovietelor

„Prava" din Moscova scrie că guvernul sovietelor a numit ca însărcinat la Roma pe d. Vodozov, care trăieste de mai multă vreme în Italia. Personalul misiunei a plecat din Odesa cu destinație pentru Roma.

Bolșevicii pretind Poloniei să nu adere la o alianță cu România

Ziarul „Politiken" din Copenhaga anunță după o telegramă din Riga. Următoarele declarații pe care președintele de legației bolșevice, d. Joffe le-a făcut reprezentanților presei:

Wrangel nu mai există și Rusia sovietică nu mai are nici un motiv să se teamă de Polonia. Dacă guvernul polonez continuă să tărăgăneze tratativele de pace va simți în curând urmările militare ale atitudinei.

Rusia sovietică pretinde că Polonia să se abțină dela politica anexionistă față de statele limitrofe.

In primul rând polonezii să evacueze Lituania și Galiția orientală recunoscând independența Galiției. In ce privește Marea Neagră. Polonia să dea dovadă de o desinteresare absolută și să abandoneze orice proect în legătură cu un bloc polono-român îndreptat contra Rusiei sovietice.

Bolșevism în Norvegia?

Se anunță din Cristiania că greva ia proporții neliniștitoare în orașele nordice; comuniștii ocupă locuințele, iar în sud se desvoltă greva lucrătorilor dela C. F.

Intre lucrători se face o mare propagandă pentru confiscarea întreprinderilor capitaliste.

In curând va apare in fiecare Duminecă ziarul popular:

„Infrățirea

sătenilor și a muncitorilor

care va pătrunde la sate și la orașe pentru a da sfaturi și povețe înțelepte și folositoare; pentru a explica împrejurările politice pe înțelesul tuturor; pentru a sprijini nevoile celor nedreptățiți și a le apăra interesele

Un exemplar va costa 50 b — *Abonamentul anual 25 Lei*

Cererile se vor îndrepta la Cluj, Strada Iuliu Maniu Nr. 3, Etaj II

Mișcarea studenților medicinești din Cluj

Moțiunea studenților în medicină a fost eri discutată de Corpul profesoral. Delegația studenților care sa prezentat pentru a informa Corpul profesoral asupra punctelor din moțiune nu a putut lua parte la această desbatere.

La ora 8 seara sala Cărinului era tixită de studenți. O vie agitație predomina; se aștepta cu nerăbdare comunicarea deciziunii Corpului profesoral.

Delegația apărând în cele din urmă a dat citire deciziunei. Corpul profesoral admite însemnătatea cererii studenților în Medicină și promite că toate aceste cereri le va desbate condus de cele mai bune sentimente față de interesele studenților. Cere însă ca să se înainteze o nouă cerere în care să se amintească cazuri concrete pentru fiecare punct.

Amintește studenților diferitele avantagii și ameliorări ce au rezultat din munca Corpului profesoral pentru satisfacerea nevoilor studențești.

Această deciziune a avut efectul de a împărți opiniunea generală în două grupuri.

Au urmat îndelungate discuții în care o parte dintre cei de față au recunoscut că această deciziune lasă încă posibilitatea unor discuții între studenți și profesori de aceea cer să nu se recurgă la ultimul argument, la încetarea cursurilor. Accentuându-se că dacă renunțarea la cercetarea cursurilor se va decide, fiecare student trebue să se supună acestei deciziuni, totuși viața tinerei Universități nu trebue pătată cu realizarea unui conflict de asemenea natură între studenți și profesori până când se mai oferă alte căi ce duc la acelaș scop: satisfacerea cererii studenților.

Cealaltă parte a studențimei a afirmat că două demersuri au fost respinse de corpul profesoral iar acest demers trebuia să aducă resultate satisfăcătoare, la caz contrar în ședința de Sâmbătă s'a decis renunțarea la cursuri. Nerespectarea deciziunii de Sâmbătă ar fi o lipsă de demnitate și un motiv de slăbiciune, iar pentru viitor cuvântul studențesc nu v'a mai putea avea însemnătatea necesară.

După lungi și vii discuțiuni s'a hotărît o nouă ședință generală pentru azi la ora 4 d. m la care va fi rugat să ia parte și corpul profesoral pentru a desbate în comun moțiunea înaintată.

„Criza socialismului"

Sub acest titlu „Deutsche Tageespost" scrie următoarele: Dr. Stocker, membru al partidului socialiștilor independenți din stânga, a declarat într'o adunare ținută la Nürnberg, că a sosit vremea ca să se înceapă pregătirea militară a proletariatului; să se pregătească dictatura sub conducerea rusească, și că a fost o greșeală a revoluționarilor ruși că au recunoscut legile omeniei. Ziarul citat se întreabă: „Oare acesta nu înseamnă că cnutul pe care-l purtau odinioară agenții țarismului, îl întrebuințează azi călăii lui Lenin? Spiritul acesta vine dela răsărit, și tot de acolo vine și cuvântul fanatismului, care socotește că o greșeală a revoluției faptul că a primit legile omenești. Dacă pentru eliberarea de sub jugul capitalismului, lumea trebue să devină o cazarmă mare, dacă militarismul proletar va veni la putere trecând, cu un râs diabolic peste legile umanității nu înseamnă aceasta bancruta marxismului?"

Ocupându-se apoi de alt fapt, tot în legătură cu problema socialistă acelaș ziar scrie:

„Appleton și-a dat demisia din funcțiunea de președinte al congresului internațional al reuniunilor muncitorești, ținut la Londra cu motivarea că el nu poate purta răspunderea teoriilor socialiste inexecutabile. Refuzul acesta este hotărât împotriva acelora cari tind la introducerea bolșevismului în Anglia."

Appleton a mai publicat și o scrisoare pentru a întări declarațiunea sa; în acestă scrisoare el spune ca se simte obligat de a se asocia lui. Gompers, camaradul și conducătorul muncitorimei americane. Gompers a atacat abia de curând nebunia Rusiei sovietice.

Terminând ziarul spune:

„Ilustrațiunile aceste două la istoria timpului, stau față în față și anume: conducătorul socialist german deciarându-se pentru bestialitatea din Răsărit și predicând militarismul muncitorimei și conducătorul muncitoresc englez, care se retrage la individualismul milei și omeniei, după lupte încoronate cu succes pentru clasa sa. Documentele aceste două vor vorbi scriitorului istoric mai mult decât miile de broșuri de propagandă, cari vor vesti criza grea a socialismului, care cutremură lumea."

Buletin economic

In chestiunea aurului transportat, în timpul ocupațiunei germane dela Banca Națională din București, la Deutsche Bank din Berlin, nu s'a ajuns la nici un acord. Banca Națională cere neapărat ca aurul să fie restituit.

In ce privește propunerea ca în schimbul valoarei biletelor Băncei generale Germania să ne trimită aur tratativele urmează.

*

Spre a se înlătura întinderea în România a epizootiei de pestă bovină și care face ravagii în Polonia, Ucraina și Turcia, direcțiunea zootehnică și sanitară veterinară dela ministerul de domenii a prohibit orice import și tranzit din aceste țări.

In acest sens s'au dat ordine și organelor C.F.R. de a nu mai primi spre expediere sau tranzitare nici un fel de produse animale, carne, brânză, piei, lână, păr, coarne, unghii, pene, puf, nutreț sau hamuri, cari provin din Polonia, Ucraina sau Turcia.

Organele vamale dela punctele de frontieră, au primit de asemeni ordine stricte de a veghea să nu treacă nici un fel de mărfuri din țăriie arătate.

Med. Dr. D. Lăzărescu

specialist în boli interne, sifilitice și genito-urinare. Injecțiuni intravenoase cu Neo-Salvarsan și Cyenur de mercur, str. Iuliu Maniu Consultații 3—5 d. a. 135

Situația la Nistru

— O dezmințire. —

Oficiosul guvernului publică următoarele asupra situației dela Nistru:

Guvernul a fost înștiințat din mai multe locuri că se răspândesc în țară versiuni alarmante despre pregătirile bolșevicilor la Nistru și despre un eventual atac al lor contra noastră.

Aceste versiuni răspândite de criminali sau de inconștienți, pot provoca o stare de nesiguranță care numai în interesul țării ne este.

Suntem autorizați să anunțăm că se vor lua măsuri severe de urmăriri contra celor cari alarmează publicul.

La Nistru, ca și la toate celelalte puncte ale frontierei noastre, s'au luat de guvern, din vreme, toate măsurile de siguranță în contra ori cărei tentative ce s'ar pune la cale de dușmanii țărei.

Chestiunea celor 40 de procente

Citim în *„Izbânda"*:

Ziarele dau știrile cele mai contradictorii relativ la chestia plății restului de 40% pentru coroane și ruble, provocând jocuri de bursă și nesiguranță în cercurile interesate.

Din sorginte sigură iată cum stau lucrurile:

După cum am anunțat cel dintâiu plata acestei diferențe se va face în curând în numerariu, de către Banca Națională a României.

Spre a evita agiul și alte speculaț uni dăunătoare plata se va face, nu în bilete din cele fabricate de ministerul de finanțe în America, cum s'a propus la început, ci direct cu bilete de ale Băncei Naționale, din care această instituție posedă gata un stoc de 1 miliard.

Se va fabrica restul treptat — din această cauză — și plățile vor fi eșalonate.

Pentru a începe plățile banca nu așteaptă decât să cunoască în mod exact suma la care se ridică rublele ce sunt de plătit în Basarabia, pentru cari se admisese în ultimul timp oare cari prelungiri de declarații.

Indată ce se va ști aceasta, banca va începe pregătirile pentru plățile, cari se poate prea bine să înceapă cât de curând; nu se poate preciza data de pe acum.

Curierul Spectacolelor

Cinema Egyetem:

Miercuri, Joi, Vineri: *Prințesa Voalată.* Dramă de spionaj.
Sâmbătă, Duminecă: *Reîntoarcerea.* Comedie cu Henny Porten.
Duminecă la ora 10 a. m.: *Reprezentație pentru copii.*

Cinema Urania:

Miercuri, Joi: *Inelul fatal.*
Vineri: *Vocea Destinului.* Film criminal cu mica Mary Osborn.
Sâmbătă, Duminecă: *Jack inimă de leu.* Mare senzație filmelor.

Cinema Apollo:

Miercuri, Joi, Vineri: *Banii cari ucid...* Drama criminală.
Sâmbătă, Duminecă: *Prințesa Voalată.* Dramă de spionaj.

Germanii din Bucovina și reforma agrară

„Deutsche Tagespost" ocupându-se de reforma agrară în Bucovina scrie următoarele:

„Suntem în ajunul executării reformei agrare, care va aduce desigur o schimbare colosală în viața noastră economică, și care după modul cum va fi executată, va aduce câștig sau pagubă, Germanilor.

„Țăranii germani sunt în general mici agricultori și nu există unul care să stăpânească atât pământ încât să i-se poate lua conform reformei".

„Executarea reformei o așteptăm de doi ani de zile iar oamenii își bat capul căutând să afle, unde vor căpăta pământul, cât vor căpăta, și cine va căpăta partea mai bună".

„Toate aceste se înțeleg ușor dacă se va ști că reforma agrară a fost întrebuințată cu scopuri politice. Partidele cari se schimbă necontenit au promis la rândul lor tot mai mult pământ, dar nici unul nu știe de unde va lua pământul. In timpul acesta neliniștea poporului crește mereu".

Considerând apoi reforma în părțile ei bune și rele, ziarul citat continuă: „Sunt și mulți Români contra reformei agrare. Ei zic că în primul rând statul trebue să se intereseze de realizarea practică necesară".

„Gospodăriile noastre frumoase, cari sunt proprietatea, în mare parte a fondului gr. or. vor fi îmbucătățite pentru totdeauna și valorile de atâtea milioane a clădirilor de pe ele se vor da pe nimic. Nu s'ar putea da moșiile în arendă de moștenire? In modul acesta s'ar putea menține influența statului în privința gospodăriei. Deasemenea nu s'ar putea menține ca ferme model unele părți ale acestor gospodării?

„Germanii din Bucovina vor fi siliți prin reforma agrară să-și îndrepteze privirea pe alte tărâmuri economice. Nu se poate căuta prosperitatea în viitor pe terenul agricol ci mai mult pe pe terenul industrial și comercial. Bucovina are teren foarte potrivit pentru aceste. Să ne amintim numai cât de mult depind țăranii noștrii de lumea comercială evreiască. Comerțul german lipsește aproape cu totul în Bucovina".

Trecând apoi la felul cum ar trebui organizat comerțul și industria propune unirea tuturor Germanilor din România. Zice că Ardealul are o industrie care trebue plantată și în Bucovina. Vorbește de însemnătatea pădurilor; spune că ar trebui introdusă cultivarea cânepei și inului pentru crearea unei industrii mari.

Mai departe propune înființarea unui institut financiar german care va face ca Germanii din România să nu depindă de capitalul străin. Pentru realizarea acestui proect cere ajutorul băncilor germane din Ardeal.

Incheind articolul spune: când vom fi tari și independenți economicește vom putea resista contra împrejurărilor viitoare potrivnice, iar viitorul Germanilor în România Mare numia atunci va fi asigruat."

La cafenea „Metropol"

Marția și Vinerea **cântă muzica militară** în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică 15

P. T.

Avem onoare a vă aduce la cunoștință, că am înființat în Diciosanmartin o societate pe acțiuni sub firma.

„Banca comercială și industrială din valea Târnavei"

care și-a început activitatea în 1 Iunie a. c.

Capitalul social al institutului este de 1,000.000 lei, deplin vărsat, în care ia parte pe lângă acționarii de aici și capital din București.

Institutul nostru, ca să poată corespunde pe deplin scopului său prevăzut în statute și anume: tot soiul de operațiuni financiare, promovarea comerțului și a industriei cu deosebită atențiune la exploatarea intensivă a gazului metan, — a intrat în legătură de afiliațiune cu următoarele institute din București: „Banca Românească", „Creditul Extern" și „Creditul Technic", — care legătură ne dă posibilitatea ca să satisfacem clientelele noastre în toate privințele.

Tot din acest punct de vedere pornind, am luat asupra noastră reprezentanța celei mai mari societăți de asigurare române: „Dacia-Romania", astfel încât institutul nostru desvoltă activitate însemnată în toate ramurile de asigurări (de viață, foc ect.).

MEMBRII CONSILIUL NOSTRU DE ADMINISTRAȚIE SUNT:

1. President: Dr. George N. Leon profesor universitar în Cluj.
2. Vicepresident: Dr. Emil Folea subprefectul județului Târnava-Mică.
3. Dr. Marțian Căluțiu prefect.
4. Dr. Carol Graczy, asesor la sedria orfanală.
5. Dr. Ilarie Holom advocat, fost deputat.
6. Dr. C. J. Motaș inginer, subdirector la „Creditul extern".
7. Laurențiu Nicoară preot, directorul executiv al societății comerciale „Furnica".
8. Nicolae Todea agronom reg. fost funcționar la „Albina".
9. A. Ulescu inginer, reprezentantul „Creditului Technic".

CENZORI:

1. Paul Bogdan, consilier agricol al județului Târnava-Mică.
2. Nicolae Dinescu, șefcontabil la „Banca Românească".
3. Mihail Felszeghy, pretor.
4. Aurel Maniu, consilier orășănesc.
5. Ioan Moldovean, șef de poliție.
6. Pompiliu Burz, contabil șef la Societatea ung. de gaz.

Conducerea operațiunilor institutului a fost încredințată d-lor: Dr. Alesandru Ligeti director executiv, și Augustin Folea director.

Direcțiunea Băncii comerciale și industriale din valea Târnavei s. p. a. în Diciosânmărtin.

177

Renumita Fabrica chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. 22 **Str. Regele Ferdinand 25.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

UN STENOGRAFIST stud. Univ. cu praxă de birou cunoscând limba română, germană și maghiară caută aplicare imediată. Adresa la ziar sub. I.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. 101

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind ai mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă oferă instalații de motoare electrice. □ Lampetărie și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□
148

LA TINICHIGERIA
LAMPEL ADOLF
145 **CLUJ**
PIAȚA MIHAI VITEAZĂ 37
se află articole de bucătărie. Se primesc orice comande de aceasta branșă

SECRETARIATUL GENERAL DE FINANȚE DIN CLUJ.

No. 33.359—1920.
Serv.: Garda Financiară.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 30 Decemvrie 1920 ora 11 a. m. se va ține licitație cu oferte închise în localul Secretariatului general de finanțe. Inspectoratul general al gardei finanțiare din Cluj, în scopul aprovizionărei corpului gardei financiare cu material de prima calitate, complect pentru 1400 părechi de ghete de strapață și în afară de acesta 1400 părechi de talpă.

Informațiunile despre condițiunile speciale și orișice deslușiri necesare se pot lua la Inspectoratul general al gardei financiare din Cluj, strada Bartha Miklós Nr. 14 etajul II.

Cluj, la 15 Decemvrie 1920.

Inspector General:
ZOPA.

184

P. T.

Avem onoare a vă face cunoscut, că se va constitui în Diciosânmărtin o societate pe acțiuni sub denumirea de

„Cartea Românească din valea Târnavei".

Scopul acestei societăți este: înlesnirea scrierei, tipărirei și vânzării cărților didactice și popularizarea științelor, literelor, artelor etc., precum și hărților, tablourilor școlare și artistice și a orice lucrări de arta grafică. Vânzarea de carți didactice, științifice și literare române și în general deprinderea comerciului de libra românească. Apoi confecționarea, cumpărarea și vânzarea de rechizite școlare, registre și orice alte articole de papetărie.

Credem, dacă veți aprecia numai decât marea însemnătatea a întreprinderii ce-o proectăm; pentru că o astfel de intreprindere românească a lipsit până acum în județul Târnavei mici.

Societatea se înființează cu un capital de 400.000 Lei împărțit în 400 acțiuni nominale de câte 100 Lei. Fondatorii sunt: *„Banca Comercială și Industrială din valea Târnavei"* s. p. a. în Diciosânmărtin și *„Cartea Românească"* societatea anonimă din București. Banca comercială și industrială subscrie acțiuni în valoare de Lei 150.000 întrucât aduce ca aport o instalație complectă de tipografie, iar Cartea Românească din București subscrie acțiuni în valoare de Lei 200.000. Restul de 50.000 Lei adecă 500 acțiuni se oferă spre subscriere publică. Subscrierea se poate face la „Banca comercială și industrială din valea Târnavei" s. p. a. Diciosânmărtin.

Terminul de subscriere este: *30 Noembrie 1920*, iar adunarea generală se va ține la *1 Decembrie 1920* la oarele 11 a. m. în localul Băncii comerciale și industriale, la care prin aceasta invităm pe D-nii acționari.

Prețul nominal al acțiunilor dimpreună cu taxa de Lei 5 ca spese de fondare se va plăti deodată cu ocazia subscrierei la cassa Băncii comerciale și industriale în Diciosânmărtin.

Fondatorii:

176

Banca comercială și industrială s. p. a. Diciosânmărtin.
„Cartea Românească" societate anonimă București.

GRATUIT
SE VA TRIMITE
CALENDARUL ALMANACH
AL ZIARULUI INFRAȚIREA
Tuturor abonaților ziarului Infrățirea și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor. E curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.
44

De vânzare
Phonola-pian
pretios, poleit negru, opraape nou, fabricație „Förster", mechanism eglez, cu 95 rulouri mare parte opere clasice. Se poate cânte și cu mâna. Cluj, Piața Unirii No. 7. etaj I., ușa 3. □□□□□□
166

S'a deschis!
Localul de farnă al
Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la oara 8. □ □ □ □
77

Bocanci pentru minieri și lucrători.
Ghete de orice calitate și cantitate. En gros și en detail.
LEBCZELTER ȘI NAGY,
Fabrică de ghete Cluj, Comande se pot face la biroul Hotel Central. □ □ □
4

Alexandru Benedek
juvaergiu
Str. Regele Ferdinand No. 13
Se află tot felul de bijuterii și argintării pentru cadouri de Crăciun.
93

FIRMĂ FONDATĂ IN 1893
GOTTLIEB GRUPPER
AGENTURĂ - COMISION - REPREZENTANȚE
130 BRAILA,
Str. Sf. Petru 9.
Dorește a intra în legături de afaceri cu domni comercianți și industriași din Ardeal, carî ar avea interese la BRAILA, mare oraș comercial și port la Dunăre. — Corespondență română și germană.

23 de ani de când s'a înființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză și franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.
34

Intreprinderi tehnice Universaje
45
„Tehnică"
Cluj, Str. Kiss No. 33.
Instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repară în mod special mașini de scris și cusut și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

Dacă dorești se fii bine și eftin îmbrăcat, cercetează
croitoria de domni
Lázár Izsák
unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazin se află totdeauna ștofe bune Cluj, strada Minorita No. 4.
60

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumerile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Baumzweig, Rosenfeld și Comp.
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 25.
Renumită magazie stabilă de manufactură numai en gros.
47

Important pentru Domni și Dame
Cele mai bune ȘANURI pentru ghete și cizme face. **Petre Abrahám Fiul.** Str. Hegedüs S. No. 4. Cluj
2

In prăvalia
de ghete „HERCULES"
str. Reg. Ferdinand No. 5
se vinde cu ocazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse. □ □ □
1

Sticlă, Porțelanuri și Lămpi
„Ausländer"
Cluj, Piața Mihai-Viteazul 39.
180

FRAȚII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.
26

TOATE DOAMNELE din elită întrebuinţează FORMALYSOLUL

recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea şi apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmaceutice. CLUJ.

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare şi Reasignare.

Capital Social 12,000.000 Lei

Asigurări de Incendiu, Viaţă, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate oraşele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crişana şi Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România şi cu o reputaţie nediscutabilă. Agenţi (încasatori) şi Achizitori găsesc ocupaţie sigură adresânduse Sucursalei Cluj şi în toate oraşele sub cele mai avantagioase condiţiuni.

67

Societatea Cooperativă a Maestrilor Croitori din Cluj, confecţionează haine pentru Domni în cele mai bune condiţiuni. Comande din provincie se execută în decurs de 24 oare. Strada Regele Ferdinand No. 17.

170

La 23 Decembrie stil nou deschide în Calea Victoriei 5

Cofetăria şi Bonbonăria Boncescu

fost elev al Casei Riegler

Asortată zilnic cu prăjituri, bonboane, cozonaci, cornuri, glasele şocolaţi etc. Deasemenea se va vinde la orce oră din zi şi seara cafele cu lapte şocolaţi ori ceaiuri, cu briosi proaspete. Se primesc comenzi de torturi, cozonaci, biscoturi, bonbone şi orce produse de cofetărie. Publicul este rugat a onora cu vizita s'a localul pentru a se convinge de calitatea şi preţurile convenabile a produselor.

179

Au sosit

Becuri electrice 150 Volţi 10—50 luminări, 1 ferestreu bandă 650 m/m. cu masă mobilă,

1 ferestreu circular pentru tăiat lemne de foc.

Pompe de vin cu furtun special de $1^1/_4$-$1^1/_2$ ţoli.

Tocile de şmirghel pentru ferestrae originale „Hirschkäfer" şi „Tyrolit"

Pânze de joagăr şi ferestrae circulare în toate dimensiunile.

Pile de ferestrea şi tot felul alte pile.

Ceasornice de control sistem „Bück".

Ferestrae pentru metaluri şi tot feliul de articole technice.

M. ANGHEL

Piaţa M. Viteazul No. 40. (fost Széchenyi-tér.)

164

Cumpăr casă de fier.

ADRESA LA ZIAR.

Associati Croitori Români

PETRICAŞ, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbăteşti şi militare Cluj, Str. Brătianu 13. © Piaţa Unirii No. 2.

Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase. Depozit de ştofe.

38

„PREVEDEREA"

Societate Anonimă Română de Asigurări BRAILA

CAPITAL SOCIAL LEI 10.000.000
REASIGURĂRI CU FONDURI DE GARANŢII PESTE UN MILLIARD

Agenţiile din Ardeal, fiind în curs de organizare, Societatea îşi va începe în curind activitatea în toate ramurile principale şi anume:

„Incendiu": In condiţiunile cele mai avantagioase şi contra tuturor riscurilor.

„Transport": Maritim, Fluvial şi Terestru, înclusiv riscul de mine.

„Grindină": Cu depoziţiuni cât mai prielnice.

„Accidente": Asigurări individuale cu şi fără restituirea primelor. Asigurări de răspundere civilă sub toate formele. Automobile, fie dauna directă fie indirectă.

„Viaţa": In combinaţiunile cele mai moderne şi cele mai favorabile. Rente viagare imediate şi amânate.

Soc. „PREVEDEREA" dispune de puternice înjeghebări de reasigurări cu fonduri de garanţii de peste un miliard.

Soc. „PREVEDEREA" priveşte ca menirea sa de a conlucra din răsputeri la refacerea şi desvoltarea economiei naţionale.

Soc. „PREVEDEREA" examinează orice caz cu perfectă corectitudine şi lichidează orice diferend pe cale de arbitraj, spre a feri pe clienţii săi de tărăgăneli costisitoare.

Orice propunere, până să se înfiinţeze întreaga reţea a Agenţiilor în Ardeal, urmează să fie adresată, spre examinare şi rezolvare.

129 **Sediului Central din Braila.**

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCUREŞTI.

Aduce la cunoştinţă că a primit în depozit diverse mărfuri CU PREŢURILE CELE MAI EFTINE!

Expediţiuni în colete poştale contra ramburs în vechiul Regat şi Besarabia. En gros — En detail.

122

IOSIF MOLDOVAN

mare comerciant de vin

Pivniţa proprie str. Trefort Nr. 9. Vindere în detail Szentgyörgyi-tér Nr. 1.

Fondată în 1889.

Recunoscută în Ardeal ca firma cea mai eftină şi mai escelentă, La diverse expoziţii a fost în repetite rânduri distinsă cu medalia de aur. □ □

70

„Intercontinentale"

Soc. Anonimă de Transport şi Comunicaţie fost S. & HOFFMANN, Timişoara palatul Löffler. Telefon 300.

Introprinde orice transporturi din VIENA PRIN BUDAPESTA IN ROMÂNIA. Direcţiunea din România în Bucureşti Bulevardul Academiei 4. Filiale române: Braila Galaţ, Constanţa, Cernăuţi, Oltenita, ORSOVA, Timişoara.

72

A APARUT:

Anul VIII. No. 10. Octombrie 1920.

„DEMOCRAŢIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ŞI SOCIALA

REDACŢIA: Strada Labirint No. 82.

ADMINISTRAŢIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtună. — Probleme financiare internaţionale.
Mircea Djuvara. — Câteva cuvinte despre Mica înţelegere.
Romulus Anghelescu. — Invăţămintele grevei generale.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte, Documente şi Recenzii.

Se găseşte de vânzare la toţi depozitarii, chioşcari şi vânzătorii de ziare

PREŢUL UNUI NUMAR 4 LEI

Tipărit cu maşina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana" Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 111 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Vineri 24 Decembrie 1920

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Unificarea bisericească

Este Statutul organic opera lui Șaguna?

I.

In marea problemă a unificării bisericii ortodoxe, care preocupă astăzi atât Biserica cât și Guvernul, „*Statul organic*" al bisericii ardelene constituie argumentul principal pentru înfăptuirea constituției unitare în care va trăi pe viitor strămoșeasca noastră instituție duhovnicească.

Din atitudinea reprezentanților ardeleni în „constituanta bisericească" dela București, s'a putut desprinde o notă de intransigență pe lângă inviolabilitatea Statului organic, socotit ca o expresiune fericită a organizației ideale ce și-o poate dori potrivit exigențelor moderne de azi ori care biserică progresistă.

Explicația psihologică a acestei atitudini se întemeia nu numai pe experiența de peste 40 de ani a constituției ardelene, ci cu deosebire pe credința, că Statul organic este opera Mitropolitului Andrei Șaguna, a cărui competință *canonică* stă mai presus de orice tentativă de critică a canoniștilor contemporani.

Cultul covârșitor pentru marele Arhiereu, a făcut să se întărească și să se popularizeze ca o axiomă, părerea, că Statutul organic fiind un produs al geniului Mitropolitului Șaguna, el este și rămâne *intangibil* pentru toate timpurile. E de sigur o datorie pentru noi să recunoaștem, că acest minunat cult șagunian al poporului nostru din Ardeal are deplină justificare și el trebue să fie întreținut cu toate mijloacele și în viitor.

De altă parte însă e imperios necesar, ca cei puțin oamenii de carte să nu se mărginească numai la un cult instinctiv, de tradiție obicinuită, ci coborându-se în cercetarea amănunțită a muncii lui Șaguna, să se poată ridica — din pătrunderea ei obiectivă și exactă — la acea sinteză curată, din care se desface cultul *conștient* al personalității sale istorice.

Numai absența acestei condiții esențiale de apreciere a putut acredita și în rândul intelectualilor noștri, legenda, că Statutul organic ar fi lucrarea Mitropolitului Șaguna.

Aceasta e o rătăcire din cele mai grave care trebue spulberată, căci ea constituie nu numai o jignire a memoriei lui Șaguna, ci și o piedecă serioasă în acordul constituțional la care trebue să ajungă astăzi, diferitele provincii mitropolitane ale Bisericii noastre ortodoxe.

Intr'o lucrare mai intensă pe care o pregătim cu privire la Statutul organic, dovedim amănunțit această eroare istorică

Dacă cu toate acestea căutăm s'o indicăm și în articolul de față, o facem în vederea imprejurării, că în curând va ajunge în discuția congresului național proectul de constituție elaborat de către „constituanta bisericească".

Pentru cunoscătorii activității lui Șaguna e sigur adevărul, că marele restaurator al Mitropoliei ardelene este unul din cei mai desăvârșiți canoniști ai Bisericii ortodoxe. Stăpân necontestat pe literatura canonică sârbească, grecească și rusească, Șaguna era în măsură - și prin cunoștințele sale istorice - să pătrundă în spiritul genuin al originii și desvoltării bisericii universale, să înțeleagă, prin o profundă intuiție, care trebue să fie caracterul apostolic al instituțiilor bisericești și în ce măsură canonică poate fi susceptibilă organizația bisericii de-o evoluție normală.

De aceea toate lucrările și proectele lui privitoare la constituția eclesiastică, elaborate dela 1848 până la 1868, poartă caracterul unei superioare competențe de ordin științific — canonic, — pe care nici atunci, dar durere, nici astăzi, n'o putea egala nimenea din biserica noastră.

Astfel nu încape nici o îndoială că *Proectul său de Regulament* prezentat Congresului național din 1868, cuprinde deoparte doctrina pozitivă canonică a bisericii ortodoxe, de alta caracterele de adaptare a bisericii la evoluția socială.

Congresul național constituant în ședința III. a numit o comisiune de 27, care să studieze proectul lui Șaguna. In ședința VIII. raportorul Ioan Aldulean consilier ministerial, a și înfățișat spre discuție proiectul comisiunii.

O analiză paralelă ne încredințează că opera lui Saguna a suferit o amputație radicală în elaboratorul comisiunei congresuale. (Ambele proecte sunt publicate în protocolul congresual 1868).

Vom arăta-o aceasta în numărul următor.

I. Mateiu
doctor în drept.

Senatul italian primește tratatul dela Rapallo

San Paolo, 20 Decembrie.

Senatul italian a primit în urma discursului nobil ținut de către ministrul afacerilor străine contele Sforza cu 262 voturi contra 22 voturi tratatul dela Rapallo, întovărășind discursul cu aplauze vii.

Obsesiune sau necesitate?

Fără a urca prea mult înapoi cursul vremurilor, găsim în fiecare epocă o plagă caracteristică sau în cazul cel mai bun o obsesiune covârșitoare. Astfel. evul mediu a avut lepra. Renașterea a avut amantele regale și princiare ale Occidentului; epoca lui Ludovic al XIV'a, perucile; aceea a lui Petru cel Mare, băuturile alcoolice; istoria Munteniei și Moldovei, pe fanarioți; Marea Revoluție franceză, ghilotina; sfârșitul veacului al XX-a, socialismul; începutul veacului al XX-a, interviewările; ultimii trei ani bolșevismul lui Lenin, Trotzki și Bela Kuhn; iar anul 1920 conferințele.

Conferințe de pace și conferințe de amatori. Acestea din urmă mai puțin primejdioase, dar adesea mai puțin distractive.

Până mai eri, când un om, uzând de cea mai frumoasă dintre toate libertățile, voia să-și manifeste cugetarea, scria și publica o broșură, adeseori pitorească, ca de pildă: „Despre influența flașnetelor ca mijloc de moralizare la copiii din popor". Astăzi, tipărirea unei cărți fiind un lux aproape inabordabil, broșurile multicolore au făcut loc monștrilor cameleonici numiți „conferințe".

La noi, conferințele sunt de importație franco-engleză. Știința lecturei era la noi mai puternică ca știința cugetărei.

Și iată cum s'au găsit spirite îndatoritoare cari au hotărît să cugete în mod public pentru ceilalți. Cea mai mare parte dintre aceste torțe au fost oameni superiori: ei n'au avut decât un păcat, acela că au cugetat prea înalt.

In principiu găsesc că e aproape o crimă de lese-libertate să comunici gândurile tale proprii semenilor tăi, fiindcă, pe lângă că-i poți induce în eroare, îți împiedeci să formuleze în voie gândirea lor și să aibă asupra oamenilor și lucrurilor o idee care să-le aparțină cu desăvârșire lor.

Și totuși, conferințele au ajuns azi aproape o necesitate. Căci deși ele nu sunt alt ceva deeât broșuri vorbite, iar conferențiarii tot un fel de fabricanți de opuscule, moda aceasta de ieri, quasi-necesitatea aceasta de azi, adună auditorii pentru un alt motiv decât snobismul de acum câțiva ani. E efectul setei de informațiuni care ne agită pe toți azi, e nevoia de a afla cât mai multe lucruri și de a vedea care sunt părerile unei personalități asupra unui om, unui fapt unei situații, sau unei epoci asupra cărora ți-ai făcut deja părerea ta personală.

Invadând totul, pledând toate cauzele, conferințele târăsc publicul care se lasă dus în voie, în speranța că răscumpără în felul acesta ceea ce neglieză aiurea. O dovadă mai mult că conferințele sunt azi o obsesiune și o necesitate.

Dr.

„BANATUL NOSTRU"

Ziarul local al d-lor Vaida și Maniu, vorbește în numărul de eri despre pierderea jumătății din Banat cedată Sârbilor prin tratatul de pace semnat, precum se știe, de d-l Vaida. Articolului îi dă locul de cinste, precum și merită în adevăr chestiunea, și l intitulează: „Banatul nostru".

Nimic mai firesc decât ca toate ziarele să nu dea uitării înjumătățirea Banatului și, cât mai des, să amintească neamului întreg că Banatul este al nostru. O singură excepțiune dela această notă generală, pe care presa românească este datoare de-a o avea, este desigur în favoarea acelor ziare care reprezintă politica în numele căreia s'a semnat tratatul de pace cu cedarea Torontalului. O elementară condițiune a consecvenței, impune acestei prese ca, ori de câte ori se pune în discuție această chestiune, să rămâie credincioasă aceleași atitudini pe care a avut-o atunci când a susținut politica de concesiune și renunțare. A face altfel, și anume așa precum a făcut susnumitul organ, este a îndreptăți credința că nu o convingere puternică și sinceră a justificat atitudinea din trecut, ci numai interesul de circumstanță al obținerei puterei.

Ceeace acum, ar însemna deosemnea că, de data aceasta, agită chestiunea Banatului — abandonat odinioară — tot dintr'un interes de circumstanță, și anume, acel al găsirei încă a unui cusur guvernului al cărei loc atât de mult îl râvnește.

Și cum chestiunea dureroasă a Banatului e o chestiune de prea mare interes național și atinge prea mult sentimentul unanim al neamului întreg, însângerat de suferințele fraților rămași încă în robie, apreciem că — în principiu — ziarele politicei care a cauzat această suferință națională, au îndatorirea ca, — dacă nu-și fac mea culpa — atunci cel puțin să nu utilizeze această chestiune adoua oară pentru interese de politică militantă.

Da, Banatul este al nostru, al tuturor Românilor, nedesligit în visul nostru secular de Transilvania și de toate ținuturile robite de peste Carpații suferințelor de-odinioară.

E al nostru, al tuturor Românilor, și mai presus de toate al Bănățenilor, cari au avut dreptul să aștepte aceeași frăție și tovărășie și în libertate ca și în robie dela frații și tovarășii lor Ardeleni. Și dacă atunci când s'a pretins că nu ar fi fost cu putință de făcut alta decât să se semneze tratatul nedrept care era să despartă satele și casele în două și să arunce în altă robie atâtea suflete de români, trebuia să fie cineva care să împlinească această nedreptate, apoi oricine ar fi fost mai justificat s-o facă, numai guvernul presidat de-un ardelean și alcătuit din Ardeleni, nu.

Guvernul format de partidul național, care la Alba-Iulia încheiase pactul sfânt al libertății *tuturor Românilor tre din Carpați și Tisa*, nu putea să semneze tratatul prin care atâția frați de suferință au fost aruncați din nou în robie, fără ca aceasta să nu însemne un act de trădare și de necredință față de ei.

Dar semnarea tratatului de cedare a Torontalului și Maramureșului de către Partidul Național, nu este numai o greșală din punct de vedere moral, ea constitue mai presus de toate o greșală politică istorică. Acum, după ce evenimentele confirmă în totul că cea mai folositoare politică ar fi fost aceea a rezistenței, se poate constata că dacă nu ar fi fost partidul național, care pe atunci încă mai însemna întreg Ardealul, ca să slăbească prin autoritatea ce i-o dădea calitatea în numele că e a vorbea, puterea de rezistența a conducătorilor țărei, chiar de s'ar fi semnat tratatul de-un guvern ad-hoc, de funcționari de ex., n'am fi fost răspunzători în viitor — precum suntem acum, — de situația fraților lăsați în robie.

Atunci când apărarea drepturilor noastre sfinte se făcea cu atâta greutate la Paris, cu puține ore a contribuit la slăbirea autorității în numele căreia se făcea acea apărare, când dela Paris cel ce vorbea în numele Ardealului, d-l Vaida, îndemna în scrisori partidul național al ardelenilor și declara pentru ei că tratatul trebuiește semnat?

Și apoi, când după retragerea dela Conferința nedreaptă dela Paris, toată suflarea românească dela Nistru și până la Tisa era datoare să manifeste cea mai solidară constiință națională pentru a se răspunde cu aceasta amenințărilor neputincioase, cu puțin ni-a stricat oare glasul de renunțare care venea tocmai dintr'acolo de unde trebuia să vie cel mai îndârjiit glas de rezistență?

Pe ce se mai putea întemeea politica rezistenții desăvârșite a unui neam de 16 milioane, în fața căreia în cele din urmă trebuia să se cedeze, când această rezistență întâmpinase atâta inconștientă nesolidaritate?

De aceea nu astăzi când Banatul însângerat ne trimite glasul său de durere și mustrare, trebuea să se afirme că „Banatul e al nostru". E prea târziu Banatul nu e al nostru numai în opoziție, Banatul e al nostru totdeauna și aceasta nu acum ci atunci, la timp, trebuia să se afirme.

Ev.

Miscarea culturală, literară, teatrală, artistică

Ecouri

Teatrul românesc din Braşov

Directorul teatrelor împreună cu d-l Mişu Fotino, fost, societar la teatrul din Craiova se ocupă de deschiderea treatrului orăşenesc din Braşov. Directorul acelui teatru ar fi artistul Fotino, care a obţinut frumoase succese într'un turneu făcut acum, de curând, în Ardeal.

O expoziţie postumă de tablouri

In curând se vor expune în Palatul Cercului Militar, din Bucureşti sub patronajul Reginei Maria, pânzele defunctului pictor al Casei Regale Alexandru Romano.

Sunt aproape 300 de lucrări în ulei, aquarele şi desemnuri găsite în atelierul pictorului, la Florenţa şi aduse în ţară de ministerul de războiu.

Pictorul Romano a fost unul din valoroşii reprezentanţi al artei noastre în străinătate, atră âid întotdeauna ate ţia cercurilor artistice italiene şi contribuind prin aceasta la faima numelui românesc.

Deschiderea Operii Române din Bucureşti

Miercuri 22 Decembrie 1920, are loc deschiderea stagiunei 1920—1921 (anul II) cu „Samson şi Dalila") operă în 3 acte, (4 tablouri) libretul de F. Lemaire, tradus în româneşte de prof. D. Cucliu; muzica de Saint-Saens.

In rolurile principale: D-na R. Brunetto (Dalila); d-nii R. Vrăbiescu (Samson), G. Folescu (marele preot), Edg. Istratty (Abimelech).

Opera va fi dirijată de maestrul I. Nonna Ottescu.

Joi 23 Decembrie 1920. Premiera Operei „Tosca" cu; d-na Elena Ivoni; d-nii F. Celani, A. Costescu Duca şi G. Folescu. Opera va fi dirijată de maestrul R. Giovaneili; pusă în scenă de d-l G. Bartera.

Cinematograful în America

Industria cinematografică a luat în Statele-Unite o desvoltare uriaşă.

Statele- Unite au sute de fabrici de cinematograf care inundă în producţiuni lumea întreagă.

Centrul industriei cinematografice e la Los Angeles, în California, unde se înscenează 80 la sută din filmele americane. Los Angeles are un climat dulce ca la Nisa şi peisagii variate şi frumoase, ca în poveşti. Se pot lua aci vederi tropicale ca şi polare.

Casele cinematografice au construit oraşe întregi unde lucrează zeci de mii de lucrători.

Filmele înscenate se trimit uzinelor mari din New-York şi Chicago, unde se retuşează şi se reproduc în sute de exemplare.

Aniversarea naşterei lui Beethoven

Cu ocazia a 150-a aniversarea naşterei lui Beethoven, d-l Tirard, înalt comisar francez, a depus o coroană în casa natală a marelui muzician, la Bonn.

O expoziţiune de cărţi franceze la Bruxelles

Cercul artistic şi literar din Bruxelles a luat iniţiativa unei expoziţiuni cu cele mai frumoase cărţi franceze moderne, organizată sub preşidenţia de onoare a d-lui de Margerie, ambasador al Franţei şi a d-lui Destree ministrul ştiinţelor şi artelor belgian. Expoziţiunea va fi deschisă în saloanele cercului artistic şi literar, dela 24 Decembrie până la 6 Ianuarie. Această importantă manifestaţie care va arăta efortul făcut în Franţa, în ultimii 15 ani, pentru renovarea cărţilor, va servi puternic la răspândirea presei şi a artelor decorative franceze în Belgia.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

Conferinţele dela Ateneul din Bucureşti

Iată programul conferinţelor cari se vor mai ţine de acum înainte la Atenul Român din Bucureşti:

26 Dec. 1920. — Georgescu Constantin. Din ţara soarelui răsare. 2. Ian. 1921. — Ion Peretz; Originea firească a Dreptului. 16 Ian. 1921. — Aurel Iliescu: Să râdem sau să plângem? 23 Ian. 1921. — P. Gârboviceanu: Şcoala şi iniţiativa privată. 30 Ian. 1921. N. N. Săveanu: Emanciparea femeei şi dreptul de vot. 6. Febr. 1921. — Paul Negulescu: Organizaţiile româneşti din America. 13 Febr. 1921. Dr. Poenaru-Căplescu: Tuberculoza după războiu (cu proecţii). 2 Febr. 1921. D. Drăghiescu: Consecinţele democratice ale războiului. 27 Febr. 1921. — I. Th. Florescu: Solidaritatea latină. 6 Martie 1921. — I. Nistor (rector al Univ. din Cernăuţi): Subiect reservat. 10 Martie 1921. — N. Petrescu Comneni: Chestia muncitorească la la noi. 13 Martie 1921. — Maximilian Hacman (Decanul Facult. drept din Cernăuţi): Subiect reservat. 20 Martie 1921. Em. Antonescu. Din pribegie. 27 Martie 1921. — N. Bălănescu: Jertfele şi idealul nostru. 3. Aprilie 1921. — C. Banu: Politica petrolului. 10 Aprilie 1921. — Th. D. Speranţia: Amintiri din Rusia. 17 Aprilie 1921. — Ştefan C. Ioan: Trei săptămâni în ţara anarhiei. 24 Aprilie 1921. I. B. Bobescu: Idealism şi materialism în România Mare. 8 Mai 1921. — Ionescu Constantin. Aspecte din America de după războiu. 15 Mai 1921. Dr. C. Rădulescu: Morfinomani: în legătură cu dezastrul războiului mondial. 22 Mai 1921. — I. D. Barzan: Noui probleme isvorâte din războiu.

Conferinţele se ţin în Palatul Ateneului la ora 9 seara.

Dr. ECAT. ARAMA
BOLI DE FEMEI ŞI COPII
CONS. 2—4 128
STRADA RUDOLF Nr. 13

Reprezentaţii teatrale la Oradea Mare

Dela Cluj, trupa „Carageale" a venit la Oradea Mare, unde a jucat în seara zilelor de 13 Decembrie „Castelana", în 14 „Doi Sergenţi" şi în 15 „Sanda".

E de prisos a stărui asupra succesului artistic, al interpretării, despre care s'a vorbit în ziarele din Cluj cu ocazia trecerii acestei trupe prin acel oraş. Un lucru însă, este cert. Trupa „Carageale" a plecat decepţionată din Oradea, unde publicul românesc, nu i-a dat tot concursul. E destul să amintim, că în seara a treia, sala teatrului „Regina Maria" a fost mai mult goală.

Iată dar, cum se primeşte teatrul acolo, unde avem de gând să dăm o mai mare desfăşurare acestui factor de cultură şi educaţie naţională.

*

In ziua de 17 Decembrie la ora 3 p. m. a avut loc, tot în sala teatrului „Regina Maria" o reprezentaţie teatrală, dată de ofiţerii şi oamenii de trupă ai Brigăzei 20 Artilerie, în scopul adunării unui fond pentru înfiinţarea unei biblioteci naţionale.

La început, D-l colonel *Butunoiu* a ţinut o interesantă conferinţă, intitulată *„Din virtuţile şi trecutul nostru"*, trecând în mod scurt şi lămurit dela strămoşii noştrii Daci şi Romani, la Mircea cel Mare Mihai Viteazul, Ştefan cel Mare şi Regele Carol I. până la victoriile şi sacrificiile oşteanului român din ultimul timp.

După aceasta s'a jucat *„Poemul Unirii"* de Zaharia Bârsan în roluri cu D na căpitan Georgescu, D-nă Vangă, D-şoara Dop, căpitan Virgil Georgescu.

A urmat apoi *„Din compania noastră"*, revistă militară în trei acte de Colonel *Butunoiu*.

E o piesă scrisă de curând şi care ne redă în mod binişor icoane din războiul trecut al românilor.

Actul întâiu se petrece într'o curte ţărănească, unde flăcăii Statului află cu bucurie vestea că vor fi mobilizaţi.

Actul al doilea se desfăşoară pe valea Oituzului, unde în cele din urmă se aduce vestea victoriei românilor dela Mărăşeşti, iar actul al treielea se petrece la Budapesta sub timpul ocupaţiei româneşti unde ostaşii primesc vestea că vor fi trimşi acasă şi unde primeşte medalie un sergent veteran dela 1877, care plecase şi el la luptă cu flăcăii din satul său.

Piesa prezintă mult interes iar autorul a fost viu aplauadat.

In roluri amintim pe domnii locot. Robescu, sublocotenenţii Marin, Nicolae, Ştefănescu, etc.

In deosebi se cuvin laude sublocotenentului *Cezar Opreanu*, în rolul jidanului Iţic rezervistul pe care l-a interpetat în mod fericit, precum şi sublocotenentului *Bădiţeanu*, în rolul ţiganului rezervist Brumărea.

George A. Petre,

Notiţe bibliografice

— Secţia de propagandă „Crişul Negru", din Marea Reuniune „Cele trei Crişuri" publică broşura a 4-a: *Adunarea de la Alba-Iulia* (1 Decembrie 1918) de Alexandru Ciura. Editura e la Oradea-Mare.

Activa casă de editură din Bucureşti *Cartea românească* a tipărit în ultima vreme trei cărţi din cele mai utile publicului. Prima priveşte în special pe Românii transilvăneni: „Codul de procedură civilă al Transilvaniei", traducere din limba maghiară de Alex. Ulvineanu, Gh. Iancularici şi C. Gr. Ghiţeanu.

Al doilea volum, iarăşi foarte folositor: „Cum să ne apărăm sănătatea?" de D-r N. Căliman. E una din lucrările premiate de „Cartea românească" şi deci oferă garanţia unei lucrări de valoare.

Insfârşit, al treilea volum e un excelent manual didactic, de a cărui nevoie se resimţeau şcoalele: „Lecţiuni de cosmografie" de *N Abramescu*, conferenţiar la Universitatea din Cluj.

„Cartea românească" îşi alege bine lucrările, pe cari le tipăreşte.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Concordatul

Bine aţi făcut, că aţi sulavat chestiunea concordatului cu scaunul papal. Cunoscându-ne oamenii şi cunoscând felul cum se tratează la noi asemenea chestiuni, ne putem pomeni cu surprize şi peatra ce ar arunca-o un netot în puţ, o sută de înţelepţi n'o vor putea scoate.

Noi să ne facem datoria, să atragem luarea aminte a opiniei publice, care nu este bine să rămâie în întunerec în privinţa importanţei unei asemenea chestiuni şi a primejdiilor ce le ascunde. Să atragem luarea aminte şi a „factorilor hotărîtori" dăcă poate să pătrundă şi să găsească ascultare cuvântul nostru până la înălţimile lor.

Intâi se va săvârşi un mare păcat, dacă se va lăsa chestiunea cu totul numai în grija aşa zişilor diplomaţi de carieră. Imi pare că leguma aceasta nu reuşeşte bine în blagoslovitul pământ al ţărei româneşti. Dar nici cheltuială de câteva milioane să nu facem, pentru a trimite o comisie la Paris, ca să „studieze" în ce loc s'a pus pecetia pe concordatul lui Napoleon cel mare. E vremea să isprăvim odată cu vicleimurile.

Chestiunea concordatului este mai mult decât o chestiune de abilităţi diplomatice. Bine ar fi dacă le-am avea şi pe astea, Este o importantă chestiune de stat şi în primul rând o chestiune de politică internă. Concordatul interesează suveranitatea statului nu numai în afară, ci şi înlăuntru, interesează pacea şi liniştea cetăţenilor de altă limbă şi lege, interesează legătura statului cu biserica străbună a ţărei, interesează legătura poporului cu pământul ţărei, legătură, pe care chiar acum ne străduim să o aşezăm pe temelii mai largi şi mai drepte. Tot atâtea probleme mai mari şi decât veşnicile abuzuri dela birourile de incartiruire.

Vom încerca să precizăm mai de aproape.

1. Regimul raportului dintre Stat şi biserică este la noi cel al unei religii dominante, care este cea ortodoxă a Răsăritului. (Art. 21 din Constituţie.) Iată, că nu vom putea copia întocmai concordatul lui Napoleon. Totuşi numirea şi salarizarea episcopilor şi a preoţilor va trebui reglementată în aşa fel, ca să corespundă cerinţelor suveranităţei Statului, precum şi cerinţelor ordinei de Stat, creând şi o situaţie demnă religiei catolice, având în vedere şi viitoarea reprezentare în Senat a clerului înalt arhiereesc al catolicilor, cât şi al celorlalte confesiuni neromâneşti.

Nu protecţia externă a minorităţilor etnice şi confesionale trebue să ne călăuzească la aceasta. Sunt convins, că această protecţie va rămânea o literă moartă şi la noi şi în alte state fiind nepracticabilă pentru că este incompatibilă cu suveranitatea de Stat. Avem însă tot interesul, fără nici o protecţie din afară şi chiar contra unor asemenea protecţii, ca viaţa etnică şi religioasă a minorităţilor să fie sincer şi strâns legată de aşezămintele vieţii noastre de Stat.

2. O a doua preocupare va trebui să fie, ca nu cumva printr'un concordat rău chibzuit să ne pomenim cu o nouă protecţie străină — de astă dată religioasă şi eventual putând să invoce religia ca pretext pentru un amestec supărător.

3. Legea sinodală a Ţărei Româneşti prevede, că nici o încheere a autorităţilor eclesiastice ortodoxe române nu poate să aibă caracter obligator fără aprobarea din partea Capului Statului. Dacă această restricţiune i se impune bisericei străbune a ţării, de sigur nu numai pentru a apăra interesele Statului; ci şi spre binele şi folosul Bisericei, — nu vom putea să ne punem nici faţă cu religiile neromâneşti pe punctul de vedere al desinteresărei.

4. In sfârşit o chestiune spinoasă va fi acea a latifundiilor bisericei catolice.

Nu se poate încheia nici un concordat, până când nu vom avea o soluţie categorică şi de fapt a acestei chestiuni. Intr'o ţară, în care averile mânăstireşti ale bisericei Statului au fost secularizate de 60 de ani, nu se va putea menţine o biserică — nu îi zicem străină, ci adoptată — cu averi latifundiare.

Tot astfel, înfăptuind pe toată linia exproprierea moşiilor mari particulare fundaţionale şi chiar ale Coroanei, — nu vor putea rămânea neatinse domeniile câtorva episcopi şi Capituri diecezane.

Latifundiile în chestiune se găsesc aproape peste tot în teritorii locuite de ţărani maghiari. Ţăranii aceştia nu înţeleg gluma şi s'ar uita urât când ar vedea că Statul român care şi-a expropriat biserica şi pe boerii săi băştinaşi se opreşte ca într'o zăpăceală în faţa episcopilor catolici.

Peste chestiunea aceasta trebue să trecem. Nu pentru lăcomia meschină de a pune stăpânire pe câteva moşii şi nu ca un act de dusmănie faţă de căpeteniile unei biserici care nu este românească; ci pentrucă fără această măsură nu se poate săvârşi noua aşezare a ordinei de Stat cerută de vremurile de astăzi.

Lucian Bolcaş.

Cronica politică

Cea mai evidentă dovadă de neconsistență și de lipsă a unei unități de cugetare în cuprinsul așa numitei „opoziții naționale" a Federației o dă acum fuziunea dintre „partidul țărănesc al d-lui Mihalache și rămășitele „partidului" d-lui N. Iorga.

S'a dovedit prin aceasta că în Federație nu este solidaritate și că tocmai atunci când se vorbea mai mult de ea, combinațiunile separate și lucrăturile erau în toi. Acum ele au isbucnit sub forma precisă și concretă a separărei celor două *grupări* de *restul* numitei Federații.

Motivul acestei fuzionări este desigur ultimile și activele tratative ale partidului național ardelean cu d-l Take Ionescu, așa după cum am arătat în cronica precedentă.

Ori care ar fi fost motivele, însă faptul care se evidențiază este distrugerea Federației.

Importanța politică a evenimentului nu surprinde lumea întrucât nu de o doctrină și nu de o nouă valoare și energie va dispune țara de-acum, ci de un grup mai mare ca număr, care nu va putea să însemne mai mult în munca constructivă decât a însemnat până acum, despărțit în cea distructivă.

In fuzionarea celor două grupări nu se poate vedea decât creșterea în număr și nici de cum în valoare a unei grupări creată și alimentată de ambițiune.

Un ziar francez despre viața politică a României

„Journal des Débats" publică o corespondență din București care vorbește despre viața politică a României și transformarea ce-a suferit în urma războiului și a reformelor politice de curând înfăptuite.

Se face astfel o schiță a vieței politice din România de odinioară, pe când nu erau decât două partide rând pe rând la guvern sau în opoziție așa după cum îngăduia fictivul regim constituțional în care trăam.

Sufragiul universal a schimbat însă fața lucrurilor. El a chemat în viața politică massa țărănească. „Partide noi se ivesc; vechile rivalități de persoane nu mai reține atenția nimănui; o mare mișcare de idei se încheagă nevăzută, o mișcare care n'așteaptă decât prilejul pentru a se cristaliza și a-și avea conștiință de ea însăși".

La această evoluție numai ia parte decât unul singur din cele două partide istorice și anume partidul liberal.

Partidul conservator, al cărui scop nu mai se potrivește cu vremurile de astăzi, a dispărut.

Reacționarismul, iar pe de altă parte împrejurările războiului, l'au despărțit în două părți.

Grupul Marghiloman care nu mai înseamnă nimic în viața politică a României și grupul Tache Ionescu care se menține printr'o abilă schimbare de firmă.

„Celălalt partid istoric, partidul liberal, n'a suferit aceleași neînțelegeri. El a făcut totdeauna dovadă de o mare disciplină și a străbătut perioadele cele mai critice fără ca organizația sa să sufere. Aceasta i-a dat puterea să înfăptuiască reforme îndrăznețe și să ia anumite răspunderi cari ar fi făcut să dea înapoi pe oricare alt partid. El și-a luat singur în sarcină pregătirea și conducerea războiului — afară de o scurtă colaborare cu democrații — precum și tratativele de pace".

„El a modificat constituția în plin război, pentru a înscrie în ea sufragiul universal și reforma agrară, care autoriza exproprierea a două milioane de hectare în favoarea țăranilor".

„Părăsind puterea după eșecul politicii sale de rezistență față de condițiunile impuse de Consiliul Suprem, partidul liberal lucrează acum pentru a-și reorganiza cadrele sale electorale și a studia reformele pe care le cuprinde programul său. El a obținut deja numeroase adeziuni în noile provincii, iar conducătorii săi se străduesc să-i întindă influența în tot cuprinsul României Mari. In vechiul regat el dă o luptă metodică cu noul partid țărănesc pentru a și asigura massele rurale, cărora le arată inițiativa sa pentru reforma agrară, combătând însă în acelaș timp lupta de clasă, care alcătuește baza programului adversarilor lui".

„In aceasta se deosibește el și de partidul socialist. Programul său foarte democratic care merge până la a admite participarea la beneficii, confiscarea moștenirilor colaterale dela un anume grad de rudenie și chiar impozitul pe capital, dacă este nevoie, nu ese totuși din cadrul proprietății individuale, preconizează ca scop stabilirea armoniei claselor sociale și pune deasupra ori cărui alt lucru menținerea ordinei".

„Puțin numeroasă în Parlament, opoziția partidului liberal se manifestă mai ales prin pressa sa, care duce o campanie strânsă împotriva politicii economice și financiare a guvernului. El cere restabilirea unui regim bugetar normal, o reformă radicală a impozitelor, crearea impozitului pe venit, o politică de economie și reducerea cumpărăturilor în străinătate".

„Foarte naționalist din punct de vedere economic, el apără bogățiile României contra tentativelor de acaparare din partea străinătății și n'admite capitalul străin decât ca un aport, ca un ajutor, și cu condițiunea ca în nici un caz controlul să nu scape din mâna Românilor".

„In ceace privește politica sa externă, aceasta este lămurită din toată atitudinea partidului în timpul Conferinței de pace. El își menține punctul său de vedere în chestiunea Banatului, pe care n'o consideră ca definitiv tranșată. Aceasta însă nu împiedică stabilirea unor relațiuni de bună vecinătate cu Serbia ca și cu toți ceilalți vecini, fie aliați fie foști inamici, din moment ce sunt hotărîți să respecte tratatele. Menținerea acestor tratate, în acord cu marile puteri, alcătuește baza politicei externe a României".

Contele Apponyi în Ardeal?

Unele ziare au adus știrea că dărâmătorul de altă dată al școlilor românești ar veni în Ardeal să ție o serie de conferințe culturale (!)

Vor permite autoritățile românești? Ne îndoim. Și iată de ce: Nu e vorba, în nici-un caz de o răsbunare împotriva acelula, care a născocit, ca ministru de instrucție ungar de pe vremuri, cele mai draconice legi pentru micșorarea sau stârpirea, dacă se putea, a școlilor românești din Transilvania. O asemenea răsbunare ar fi și tardivă și nepotrovită firii iertătoare a Românilor.

De-asemenea, dacă Contele Apponyi va fi probabil înștiințat că prezența sa în Transilvania nu e de loc dorită și oportună, cauza nu va fi teama, ce-ar avea Românii că noua situație politică de la noi s'ar mai putea schimba, odată ce-am intrat în angrenajul politicii universale și, schimbările, cari s'au făcut în configurația statelor, sunt prin justa aplicare a principiului naționalităților, o definitivă isbândă morală.

De-altfel, și forțele, de cari dispunem noi astăzi, ne garantează împotriva or'cărei schimbări în defavoarea noastră.

E vorba însă de a rupe pentru totdeauna cu un trecut odios, pe care tocmai Ungurii nu au nici un interes să ni-l amintească; e trecutul mort pentru vecie, în care un pumn de Maghiari, fără altă superioritate decât a violenței, țineau subt genunchi milioane de oameni, cari n'aveau altă vină decât de a se fi găsit ei cei dintâi, pe pământul Ardealului și de a se fi opus cotropitorilor barbari.

Apponyi reprezintă acest trecut — o spune întreaga sa activitate. Cel care a încercat să împiedice cultura, numai fiindcă nu purta pecețile ungurești, nu merită, nu poate să vorbească în numele ei, iar pentru politica maghiară a vorbit — și știm cu cât succes! — în fața aeropagului mondial dela Paris.

De ce să'ncerce lucruri zadarnice?

Ori-cum ar fi, noi, Românii, suntem aci nu numai să ne apărăm drepturile noastre, dar și să garantăm bunurile câștigate prin războiu de Aliați; așadar, vom păzi liniștea și libera desvoltare a popoarelor împotriva or'cărei încercări noi de agitație, subt ori-cari firme mincinoase și ademenitoare s'ar face.

Suntem destul de conștienți și de puternici pentru asta.

N. G-T.

CRONICA IAȘULUI

Iașul îndoliat. — Funeraliile lui D. A. Greceanu. — Cronica politică: Interpelările d-lui Mârzescu în Cameră și presa ieșană. — Candidații la șefia grupărei democratice din Iași. — Declarațiile d-lui Take Ionescu. — Mișcarea culturală.

Iașul, adânc impresionat de moartea unuia din cei mai de seamă fii ai săi, a vărsat lacrimi de sinceră durere pe mormântul proaspăt acoperit de țărâna rece, care a închis pentru vecie pe Dimitrie Greceanu mort în urma monstruosului atentat de la Senat.

Dușmani și prieteni, adversari și partizani politici, intelectuali, burghezi și lucrători, toți cetățenii Iașului au de regretat caracterul de elită, luptătorul de convingeri, patriotul nestrămutat, care se personifică în boerul român Dimitrie Greceanu. Aprig și convins susținător al principiilor conservatoare, viața lui a fost un model de consequență și lealitate politică. — Indrăgostit de orașul său natal, a veghiat necontenit la propășirea lui. Deaceia Iașul nu-l va uita niciodată.

In rândurile grupărei democrate, moartea iubitului șef a produs o dureroasă consternare. Partidul liberal din localitate și-a îndoliat clubul în semn de profund regret față de penibila moarte a respectatului adversar de principii, care a fost Dimitrie Greceanu. Clubiștii Jockey-Clubului, locul de întâlnire a elitei ieșene, a cărui membrii asiduu a fost Greceanu, au fost greu încercați prin pierderea neuitatului lor prietin.

Intreaga magistratură a țărei plânge pe însuflețitul sprijinitor al revindecărilor sale, care cât timp a diriguit cu un admirabil spirit de equitate departamentul justiției, a căutat să ridice magistratura prin îmbunătățirea stărei materiale, la o situație demnă de rolul ei.

La funeraliile lui Dim. Greceanu au asistat cei mai distinși reprezentanți ai Iașului. După terminarea serviciului religios ce a avut loc la Mitropolie, au rostit cuvântări I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei, din partea Senatului d-nu Tache Ionescu în numele Guvernului, dr Gh. Bogdan din partea clubului democrat, Mihail Negruzzi în numele populației Iașului, d-l P. Dragomirescu în numele partidului poporului, d-l Kessim în numele magistraturei, *d-l C. Crupenschi în numele partidului național liberal*, d-l M. Borcea în numele partidului țărănist, d-l Meissner în numele progresiștilor ieșeni etc.

In numele Majestății Sale Regelui s'a depus pe sicriul sfetnicului său medalia „Mihai Vitezul".

*

In presa locala se discuta cu interes interpelarea anunțată în ședința de 6 Decembrie a Camerei deputaților de d l Mârzescu șeful organizației liberale ieșene în privința concesionărei și situației C. F. R d-sa cerând să i se puie la dispoziție actele necesare desvoltărei interpelărei sale, va susține punctul de vedere al partidului liberal în importanta chestiune a independenței C. F. R. Dacă oamenii de guvernământ de astăzi sunt dispuși să ne subjuge economicește în condiții umilitoare intereselor străine, crezând că-și pot ascunde astfel incapacitatea de a conduce treburile țărei, partidul liberal prin deputatul ieșean, își va face datoria de conștiință de a susține punctul său de vedere conform adevăratelor interese românești.

In urma morței regretatului Dimitrie Greceanu șefia partidului democrat a rămas vacantă. D-l Take Ionescu, venit în Iași cu ocazia înmormântărei lui D. A. Greceanu, a prezidat, întrunirea dela clubul democrat care avea scop alegerea unui nou șef al grupărei democratice locale. Cum însă sunt doi candidați la președințe în persoanele d-lui N. Cananău vicepreședintele clubului și M. Negruzzi, actualul primar al orașului, a fost proclamat în mod provizor ca președinte d-l Tache Ionescu.

D-sa a făcut în timpul ședere i la Iași declarații reprezentanților presei ieșene.

In legătură cu odiosul atentat de la Senat, D-sa a afirmat că guvernul a fost înștiințat de existența în țară a unui grup de teroriști ce vor ataca guvernul, camera, palatul etc. și că s'au luat severe măsuri de pază.

Din inițiativa „Gărzei Conștiinței Naționale" la care s'au aliat cetățenii Iașului din toate straturile sociale, s'a făcut o impozantă întrunire în care s'a veștejit atentatul criminal de la Senat, proslăvindu-se memoria în veci neuitatului D. A. Greceanu.

*

Ca mișcare culturală în orașul nostru remarcăm o interesantă conferință a Preotului Cicerone Iordăchescu ținută în Aula Universității, asupra marelui poet-filozof indian Tagore, ale cărui originale poeme sunt obiectul unei discuții de actualitate a criticilor francezi.

In editura revistei „Viața Românească" se distinge între cele câteva volume de versuri apărute, volumul „Floarea Pământului" a D-lui Demostene Botez. Versurile poetului ieșean dovedesc originalitate de inspirație și ne face să privim cu încredere cariera literară pe care și-o deschide prin publicarea primului volum de poezii. D-l Mihail Sadoveanu și-a isprăvit romanul „Strada Lăpușneanu" în care înfățișează Iașul în timpul războiului și pe care îl va scoate în curând în volum.

Se așteaptă ca un mare eveniment artistic expoziția anunțată a pictorului ieșean Otto Briese, unul din cei mai virtuoși maeștri a penelului.

E P.

Mișcarea studenților medicinești din Cluj

Mișcarea ce luase o direcție atât de hotărîtă a ajuns la rezultate satisfăcătoare prin cele mai moderate mijloace. Aceasta se datorește atât bună voinței profesorilor cât și bunului simț al studenților cari formulându-și pretențiile au știut să apuce calea prin care prestigiul Universității să nu fie știrbit.

Eri la ora 4 d. m. sala Căminului era neîncăpătoare pentru mulțimea studenților cari se adunaseră. Erau de față peste 800 studenți. Din partea consiliului profesoral s'au prezentat d-l Decan Minea și d-nii profesorii Titu Vasilu și Mihail.

Din partea studenților vorbesc mai mulți domni dintre cari d-l *Bologa* despre libertatea academică, dela alte Universități, care la noi nu e încă atât de largă, d-l *Macavescu* despre situația precară, care o creiază noul regulament unei anumite cate-

gorii de studenți, d-l *Blaga* despre situația în care sunt puși studenții anului IV. prin noile dispoziții arătând că îndeplinirea lor este imposibilă, d-l *Radu* despe raporturile dintre profesori și studenți amintind concepția ce există în America despre profesor care spune, că *„profesorul nu este alt ceva decât de branșă mai expert"*, iar ceilalți vorbitori caută să clarifice necesitatea pretențiilor stipulate în diferitele puncte ale memorului.

D-l Decan *Minea* răspunde apreciind tot ceace poate fi just și asigurând studenții despre cea mai mare bună voință și obiectivitate în resolvarea cererii lor.

D-l prof. *Titu Vasiliu* într'un mod intim și colegial răspunde referitor la libertatea academică care nu poate fi realizată numai prin faptul că profesorii o recunosc ci presupune o atitudine corespunzătoare și din partea studenților. Trecând la diferitele puncte ale memoriului recunoaște necesitatea celor mai multe și combate unele de o mai mică importanță.

Din întreagă atmosfera ședinții se desprindea începutul unei noui vieți studențești menită să aducă cât mai aproape aceste două elemente ale Universității. Cinstirea și respectul studentului față de profesorul său și aprecierea studentului din partea acestuia.

Se alege apoi o comisiune care va redacta pretențiile studenților în altă formă și va intra în legătură cu Corpul profesoral pentru a se aduce cât mai curând ameliorările posibile.

INFORMATII

A. S. R. Principele Carol, numit în timpul din urmă Comandant al Brigăzii de Vânători de munte din Brașov, e așteptat să sosească zilele acestea la reședința unității Sale.

*

La șezătoarea, ținută Duminecа trecută la Redută de către „Cultura Poporului", în afară de artiștii cunoscuți, cari au dat concursul, s'a remarcat o tânără artistă puțin cunoscută publicului nostru D-ra. MELLA MELENTI, care a spus cu mult talent versuri.

*

Consiliul orășenesc e convocat pentru a hotări în privința propietății pe care orașul Cluj o are la Tarcea (Cojocna).

*

S'au luat măsuri ca dela 15 Ianuarie să se pună în circulație un tren direct București—Budapesta—Viena care va trece prin Cluj.

*

La Clinicile din Cluj s'au anunțat timp de o lună 160 cazuri de sifilis.

*

Prin încadrarea funcționarilor după regulamentul din vechiul regat s'au ridicat și lefurile funcționarilor orășenești și județeni.

*

Față de măsurile luate pentru interdicția întrunirilor publice, societățile culturale ungare intenționează să intervină pe lângă comandamentul corpului de armată și secretariatul de interne, pentru a le lăsa libere ținerea ședințelor literare și artistice.

*

In legătură cu executarea tratatelor de pace, Guvernul urmând să aibe date cât mai precise cu privire la sumele datorite supușilor români de către supușii Statelor cu cari am fost în răsboi, — Ministerul de finanțe roagă pe toți supușii români (atât din vechiul regat cât și din teritoriile alipite) să comunice acelui Departament sumele ce au a primi dela supușii Germani, Unguri, Austriaci, Bulgari și Turci, specificând data contractării și scadenței datoriei.

Declarațiile se vor putea face prin scrisoare recomandată adresată Ministerului de Finanțe.

*

In Maramureș s'au mai descoperit 50 vagoane sare destinate pentru contrabandă.

Suntem informați că diferendul care a avut loc între coriști și direcția operei a luat sfârșit. Doleanțele coriștilor au fost în parte satisfăcute.

*

Autoritățile locale au luat lăudabila dispoziție de a face un riguros control în ceia ce privește aplicarea prețurilor maximale la toate articolele din comerț. Cu acest control au fost însărcinați câțiva căpitani de poliție cari zilnic vizitează magazinele.

*

La Oradia-Mare se judecă procesul a 8 directori de fabrici acuzați de tăinuire de arme. Mulți din acești directori sunt maghiari care au refuzat să depună jurământul.

*

Lucrătorii tipografi din atelierile C. F. R. din vechiul Regat și o parte din cei dela C. F. R. din Ardeal cer din nou mărirea salariilor și majorarea rației alimentare ce li se dă.

In urma acestui fapt Direcțiile regionale prin direcția generală București au înaintat un memoriu Ministerului Comunicațiilor prin care se cere ca salariile să fie echivalate cu acelea ale lucrătorilor dela Imprimăriile Statului.

*

In urma unei inspecțiuni făcute la Căile Ferate particulare din Baia-Mare, constatându-se multe lipsuri care dăunează interesul statului, autoritățile au hotărît să fie puse sub supravegherea statului.

*

Pierzând chitanța No. 730.823 dela schimbul coroanelor o declar nulă și ne avenită în mâinile ori cui s'ar găsi, Gh. Obancea. (187)

*

In ziua de 19 Decembrie, s'au pierdut câteva bilete de intrare la Festivalul, pe care-l va da Societatea sportivă a studenților, în ziua de 26 Decembrie. Biletele purtău seria 361 (împrumutate dela opera Română). Erau următoarele locuri: loja rang I No 4; orhestra rând 2 No 1 Fotoliu rând 4 No 3—8; stalul I rând 3 No 10—13, tote din dreapta.

Cel ce le-a găsit e rugat să le aducă la Societea sportivă în localul Universității) Cei cărora li se vor prezenta aceste bilete spre vânzare, sunt rugați să nu le primească de oarece sunt anulate.

După ultimul recensământ, populația Clujului e alcătuită în proporția de 30 procente Români, 60 procente Maghiari și 10 procente Germani, Evrei și alte naționalități.

*

Distinsul și mult apreciatul publicist d. Prof. I. Simonescu dela universitatea din Iași, a alcătuit, în editura „Cărței Românești; un foarte instructiv calendar cu sfaturi pentru gospodărie, numit Calendarul gospodarilor. Depozitul pentru Cluj este la librăria Cartea Românească

*

După un nou ordin funcționarii din Direcția regională C. F. R. vor avea serviciu și după masă.

*

La Biroul de cuartiruire de pe lângă primărie primesc cererile și reclamațiunile numai în scris.

*

Comisia care se află la Viena, pentru repartizarea locomotivelor și vagoanelor din Vechea Austroungarie, își va întrerupe lucrările pentru sărbătorile Crăciunului.

*

Aflăm că s'a hotărît introducerea unei noi uniforme pentru corpul de gardă financiar din Ardeal, în locul celei de acum, care se confundă cu aceea a regimentelor de vânători.

*

Indată după vacanța crăciunului, D-l. Prof, univ. Dr. Dan Rădulescu va ține la Universitate un curs liber de *dinamică socială*.

*

„UNIVERSUM". Intreprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, str. Mester 5. (138)

*

Primăria orașului Cluj face cunoscut că târgul de țară al orașului Cluj, care cade la 8 Ianuarie, se va ține pentru vite dela 2—4 Ianuarie, iar pertru marfă dela 5—6 Ianuarie a fiecăriu an.

*

Sunt rugați acei cari doresc să facă parte în echipa de football a Societății Sport a Stud. Univ. să se anunțe până la 1 Ian. 921. în localul societății. Cari vor întârzia peste această dată, nu pot fi legitimați la Comitetul Regional și așa nu vor putea juca la machurile de primăvară.

*

Cu ocazia Sărbătorilor, începând de azi Magazinul „Missir" face reducere de 5 la sută la toate mărfurile. (17)

*

Spectaçolul Clujului este grădina de iarnă a hotelului Central. 28

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogerla „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32. (61)

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea" tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a. c.

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit se află spre vânzare la librăria „Cosînzeana", Cluj, Piața Unirii 7.

DIN ORADEA-MARE

(*Dela corespondentul nostru special.*)

Activitate națională și culturală din partea armatei. — Cine sunt inițiatorii și conducătorii. — Transformare fericită. — Exemplu de urmat. — Grupare artistica românească. — Succese neașteptate. — „Chemarea Codrilor."

Cu prilejul inaugurării bustului M. S, Regelui, datorit inițiativei generalului Moșoiu, cu prilejul unor reprezentații culturale și a altor manifestațiuni, am constatat cu o vie satisfacție o activitate unitară, bine sistematizată, pentru propaganda națională din partea armatei.

Inițiatorii și conducătorii mișcării începute sunt generalul Moșoiu, comandantul Corpului Vânătorilor, — gloriosul și înfocatul patriot, capabil de o muncă uriașă când este vorba de interesul țării și mai ales de viitorul ei —, și colaboratorii d-sale de seamă cu Colonelul Șef de Stat Major A. Negulescu în frunte.

Acestora se datorește transformarea radicală a Oradiei-Mari într'un oraș, care, deși lângă granița Ungariei, prezintă tuturor un aspect mai românesc decât Sibiul ori Brașovul, orașe situate în mijlocul țării. Nomenclatura străzilor, inscripțiunile firmelor și autorităților, drapelele fluturând majestos pe înaltele edificii, somptuosul teatru purtând acum numele drag! „Regina Maria", bustul M. S. Regelui bustul M. S. Reginei ce se înalță în cea mai frumoasă piață a orașului, Cercul Militar, ordinea çare domnește pretutindeni, cum și atâtea alte lucruri sunt o dovadă de schimbările săvârșite.

A consacra momentele libere și greaua și grava sarcină ce o are un conducător militar, — ca și orice alt servitor al Statului — operelor de binefacere în folosul patriei, a lucra la consolidarea Statului și neamului, — iată ce este demn de toată lauda, de tot respectul și admirația noastră, a tuturora.

*

Astăzi insist cu deosebire asupra activtății pe terenul pur cultural.

Ofițeri de seamă ai Corpului Vânătorilor au înjghebat în mod fericit, cu concursul unor d-re și d-ne din elita societăți românești locale, o grupare artistică sub conducerea Colonelului Negulescu.

După pregătiri serioase, au oferit în mai multe rânduri publicului românesc diferite reprezentații teatrale foarte reușite.

Cea mai recentă reprezentație a fost „Chemarea Codrului" piesa istorică a lui G. Diamandy, jucată la „Teatrul Regina Maria" în fața unei săli arhi-pline. — Intreacât observ că alegerea piese lor *istorice* este foarte nemerită pentru *împrejurările actuale* și mai ales pentru aceste *ținuturi*.

A fost o fermecătoare relevație pentru ochii spectatorilor bogata și eleganta costumație a interpreților și măestria decorurilor, aranjate cu mult gust.

Graiul dulce românesc ce răsuna avântat pe scena fostă ungurească ne-a îmbătat sufletul de mulțumire ca totdeauna atunci când ne-a fost dat să asistăm la reprezentații alese jucate de artiști renumiți ai teatrelor noastre. Piesa însăși de o mare valoare literară, având multă acțiune dramatică, a fost surprinzător de bine interpretată până la cele mai mici amănunte. Aplauze, chemări repetate la rampă și flori a fost răsplata.

Foarte bine d-ra Alexandrina Dopp în rolul principal femenin, d-na Ecat. Mihăilescu, d-ra Livia Ille, d-ra Irina Cetcu; foarte bine d-l Colonel Negulescu, care a ținut să dea însuși exemplul unui joc excelent, și d-l locot. Andreescu în rolurile principale bărbătești, apoi d-l căpitan V. Stănescu; mulțumitor ceilalți. Excelent de asemenea d-l maior Ferderhaber, ca director de scenă.

Iată dar consacrată o trupă românească pentru teatrul Regina Maria, — care ar trebui să fie teatrul național al Oradiei-Mari, așa după cum Craiova, Iașul, ori Clujul își au pe al lor.

Bazat pe succesele obținute până în prezent, d. Colonel Negulescu a hotărât să menție formațiunea artistică actuală cu care va pregăti și pune în scenă și alte piese.

Pentru curând chiar, cu ocazia sfintelor sărbători, se anunță reprezentarea dramei lui Alexandri „Lipitorile Satului", în beneficiul elevelor Liceului Internat lipsite de mijloace.

In afară de acestea s'a proectat ținerea unei serii de conferințe interesante, care vor atrage desigur un foarte numeros public.

*

Astfel se înalță piatră cu piatră, mulțumită factorilor citați în fruntea acestui articol, edificiul unei culturi naționale românești în orașul Oradea-Mare, atât de urgisit în această privință până în ultimele timpuri.

Silver George.

Cetiți „Infrățirea"

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acțiuni în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere și spirt de prima calitate. Fabrică de rom și cognac, precum și vin în butelii desert și likör. (30)

*

Erezii lui Stotter Iacob Cluj Negustorii de lemne și material de tâbăcărie. Se pot comanda lemne de foc tăiate și netălate de orice calitate și cantitate Magazin în Str. Állomás Nr. 21 Telefon 800.

Birouri în Str. Hegedüs Sándor Nr. 6. Telefon 300 și Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762. (46)

„Gourmand" confiserie specială, nemaiîntrecut dessert, calitate superioară, nu trebue să lipsească dela nici-o masă de familie. (12)

*

Se află de vânzare o mașină de prăjit cafea în bună stare, eventual cu motor de electricitate. Léb, fabrică de oțet, Calea Victoriei 99. Telefon 271. (37)

Med. Dr. D. Lăzărescu

specialist în boli interne, sifilitice și genito-urinare. Injecțiuni intravenoase cu Neo-Salvarsan și Cyenur de mercur, str. Iuliu Maniu Consultații 3—5 d. a. 185

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8. 28

Austria în fața falimentului

Presa germană din Ardeal se ocupă în termenii cei mai pesimiști cu situația politică și financiară a Austriei, care a ajuns în pragul falimentului.

Astfel „Deutche Tagespost" scrie:

Austria primită de curând în Liga Națiunilor stă înaintea falimentului. Cererea ei către comisiunea de refacere pentru acordarea unui împrumut de 250 milioane dolari a fost respinsă. Deputațiunea s'a reîntors fără ispravă și în aceste împrejurări se poate vorbi despre falimentul Austriei. 25.000 funcționari de stat s'au pus în grevă fiindcă pretențiunile de salarizare nu pot fi împlinite. Kancelarul Mayer a declarat că guvernului îi este imposibil să amelioreze situația și va trebui să demisioneze, predând puterea statului Comisiei de reparațiuni.

Austria are 77 miliarde datorii publice. Lucrătorul german este cel mai prost plătit. Economia statului este zdruncinată. Pe stat îl costă o săptămână aproape ½ miliard de coroane. Deficitul stabilimentelor industriale de stat, este de 81 miliarde de coroane Intâi trebuie încercată înlăturarea anarhiei economice. Trebue încercată ridicarea producției pentru a reduce inflațiunea monedei, și averile strânse în timpul războlului trebuesc puse sub impozite până la extremitate. Trebuesc încheiate convenții comerciale. Trebue însă spus poporului înainte de toate: să lucreze și să facă economie. Dacă încercarea afacerii nu izbutește înseamnă că Austria nu poate exista ca stat independent. Federația dunăreană este imposibilă deoarece trebuesc doi ca s'o facă. Deci rămâne numai alipirea la Germania, la patriamumă. Și nimeni nu va putea zădărnici voința poporului austriei dacă va voi alipirea. Țara aceasta frumoasă nu poate fi salvată prin sentimentalitate, ci prin putere, știință și lucru. Dacă conducătorilor de azi le lipsesc aces e însușiri cei de mâine le vor avea. Austria-germană nu poate pieri.

TELEGRAME

Intre Anglia și Soviete.

Paris, 20 Dec.

Se anunță amânarea tratativelor comerciale între Rusia și Anglia până la congresul care se va ține la Crăciun. — Guvernul britanic vrea să obțină din partea Sovietelor asigurarea, că sub pretextul de a face comerț, guvernul din Moscova nu va trimite emisari în Anglia pentru a face propagandă bolșevistă.

Adunarea Ligei Națiunilor

Paris, 20 Dec.

Adunarea Ligei Națiunilor a consacrat uitima ședință pentru lichidarea diferitelor afaceri secundare. Comisia pentru tifos a adoptat un raport pentru distribuirea a 2 milioane cărți pentru a lupta contra consecințelor epidemiilor din Europa centrală. Chestiunea alegerii limbii internaționale a fost acceptată în urma intervenției d-lui Hanotaux. Hymaus președintele adunărei, a mulțumit federației elveține și cantonului din Geneva pentru ospitalitatea lor. El a făcut apel la Unire pentru încheerea păcii pe bazele solide ale Ligei Națiunilor. Ședința viitoare a Adunării va avea loc în Septembrie 1921.

Congresul muncitoresc din Bruxelles

Lyon, 20 Decembrie

Ziarul „Le peuple" din Bruxelles anunță în urma votului asupra disciplinei în sânul partidului muncitorilor, minoritarii a hotărît în ultima ședință să părăsească partidul.

Răspunsul Bulgariei la nota lui Cicerin

Sofia, 20 Decembrie

Ministrul afacerilor străine din Bulgaria a declarat în răspunsul adresat lui Cicerin, că Bulgaria primind refugiații ruși n'a făcut altceva decât să asculte de sentimentele umanitarismului.

Un cadou regelui Danemarcei

San-Paolo, 20 Dec.

Regele Danemarcei a făcut cadou reginei Italiei sume de 100.000 fr. pentru scopuri de bine facere. Regina Helena a pus suma aceasta la dispoziția invalizilor de război.

Declarațiile noului ministru de războiu francez

Lyon, 20 Dec.

Interviewat de către reprezentanții presei, d-l Reibert noul ministru de războiu al Franței a făcut următoarele declarațiuni: Regret foarte mult retragerea d-lui Lefèvre. Este foarte trist că a demisionat dintr'un post pentru care era prea bine indicat. Aș fi dorit ca primulministrul să fi numit pe altcineva care să-i succeadă. Știu că datoria pe care mi-a încredințat este foartea grea. Ca președinte al comisiunei financiare din Cameră, am făcut în numele colegilor mei și al meu cererea cheltuelilor menționate în budgetul de război.

La cererea noastră consiliul suprem al apărărei naționale a hotărât să studieze care ar fi economiile ce ar putea fi realizate fără să causeze vreo pagubă apărărei naționale. Acuma mi se cere să împlinesc programul acesta. Este o datorie dela care nu mă pot sustrăge.

Pe lângă chestiunea organizării Armatii, care trebuie să fie cu totul schimbată. După războiul din 1870 s-a făcut acelaș lucru.

Atunci însă Franța să găsesac pe nedrept înfrântă. Ea trebuia să-și organizeze instituțiunile militare. Acum este o Franță victorioasă care trebuie să facă acelaș lucru. Franța este o națiune pacifică însă trebuie să țină o astfel de organizare militară încât să-și asigure apărarea ei și executarea tratatului.

Dela comisia senatorială pentru afacerile străine

Lennos, 20 Dec.

După vizitarea soldaților ruși și după ce a examinat situația Siriei cilice comisiunea senatorială pentru afacerile străine, a adaptat cu unanimitate programul zilei, spunând că comisia dorește să nu se jignească prestigiul și nici datoriile Franței în Orient, însă respectarea frontierelor și executarea strictă a tratatului dela Varsailles estrimare obligă reducerea posibilă sarcinilor atribuite Franței în Siria cilică.

Situația financiară a Germaniei

Lyon, 20 Dec.

Referitor la informațiunile agenției Havas cu privire la impresia pesimistă produsă de expunerile germane la Bruxelles, forurile competente din Berlin constată, că este o necesitate necondiționată, de a se expune înainte de toate situația extrem de precară a economiei și finanțelor germane. Sunt speranțe, că pe baza convingerilor câștigate în urma expunerilor germane, se va putea găsi o soluțiune pozitivă cu experți ai aliaților în chestiunea aceasta.

In ședința de Vineri dimineață, secretarul de stat Bergman a schițat proectul guvernului german relativ la reparațiuni, proect care va fi revizuit și comentat mai târziu. Secretarul de stat a insistat asupra dificultăților ce le întâmpină Germania în situația financiară și cursul mărcilor. Președintele federației elveține Molta, a declarat corespondentului din Geneva al ziarului „Deutsche Allgemeine Zeitung", că aprobă rezerva germană față de Liga popoarelor. Prin această atitudine Germania a făcut un serviciu și păcii mondiale. Cererea prezentată imediată ar fi produs desigur încordări. Dealtmintrelea Elveția are cel mai mare interes în universalitatea Ligei.

In chestiunea cuartiruirei

— Noi măsuri. —

D-l dr. Al. Țiplea, șeful oficiului de locuințe, într'o publicațiune afișată azi, anunță în rezumat următoarele:

1. Localul oficiului e în curtea casei orașului la stânga, parter No. 39—41.

2. Petițiile timbrate se vor înainta între orele 9—11.

3. Nu se dau curs rugărilor verbale.

4. Publicul nu are voe a intra în localul oficiului decât la orele oficioase.

5. Petițiile fără timbru vor fi nimicite.

6. Vor fi *plasați exclusiv funcționarii publici* a căror petiții vor cuprinde lămuririle: în care clasă de salar e împărțit petiționarul, câți membri de familie are, unde locuește în prezent. Petiția funcționarului trebue confirmată de șeful său.

7. Rugările înaintate la fostul birou de cartiruire vor fi reînoite.

8. Asupra tuturor petițiunilor decide comisiunea de cuartirare, iar hotărîrile vor fi comunicate în scris interesaților.

9. Reclamațiunile în contra hotărîrilor se fac Ministerului internelor.

Tot oficiul de locuințe va întocmi un cadastru al cuartirilor printr'o comisiune ce va umbla din casa în casă și va controla toate locuințele. Locatarul, care va da date falșe comisiunei, va fi dat înjudecată și va fi evacuat prin forța publică din locuință, fără a mai primi o altă locuință,

Radio 185 182

Cafenea Panonia

este unul dintre cele mai aleslocuri de petrecere. Serviciu prompt. Fiecare seara concertează orchestră renumite. Sala de biliard seperată. Proprietarul Iosif Szinetăr și fiul.

In prăvalia

de ghete „HERCULES"

str. Reg. Ferdinand No. 5

se vinde cu ecazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse. □ □ □

1

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureș i.)

Ora 2 p. m.

D-l G. Mârzescu și-a desvoltat eri la Cameră interpelarea privitoare la concesionarea căilor ferate.

*

„Adevărul" publică un senzațional articol tradus din „Le Temps" în care publicistul Andre Cheradamé atacă dinastia învinuindo că în mod fățiș se apropie de dușmanii Antantei. Acest articol n'a putut fi inspirat decât de către d-l Take Ionescu de oarece, singur ministrul de externe e prezentat ca o victimă a acestei politici din cauza prieteniei d-sale cu antanta. Acest articol a produs mare sensație prin falșitatea informațiunilor, prin violența atacului și prin inspirația ministrului de externe.

*

Starea răniților din atentatul dela Senat e următoarea: Generalul Coandă părăsește patul peste câteva zile. Episcopul Nifon și Ciorogariu sunt aproape complect restabiliți.

*

In Silesia de sus au fost găsite ascunse, noui depozite de arme germane.

Remanierea guvernului e lucru înfăptuit. Primul ministru a comunicat cancelariei Consiliului să întocmească decretele cari vor apare azi în „Monitorul Oficial,

D-l M. Antonescu intră în Guvern la departamentul Justiției. D-l I. Petrovici la lucrări publice și refacere, generalul Averescu trece la Comunicații, I. Atanasiu la sub-secretariatul minorităților. Titularul ministerului de Industrie și Comerț nu e încă fixat.

D-nii General Văleanu și O. Tăslăuanu sunt considerați defenitiv demisionați.

*

Consiliul de miniștri sub presidența d-lui Averescu a hotărît să acorde credite pentru plata arenzilor pământului expropriat din Basarabia; *a hotărît de asemenea să ia numeroase măsuri pentru decongestionarea orașelor din țară nejustificat aglomerate. Vor fi trimeși la urma lor samsarii și prostituatele.* S'au mai luat hotăriri și în chestia salariilor ceferiștilor.

*

Bursa mai animată, petroliferele susținute.

Știri de peste hotare

Statele neadmise în Liga-Națiunilor

Lituania, Estonia și Letonia au fost respinse cu 20 voturi contra 5. Georgia respinsă cu 14 voturi contra 10. Aceste state se vor bucura în organizațiile tehnice de acelaș drepturi și avantagii ca și membri de drept. Azerbeildjan, Ucraina, Lichtenstein au fost respinse. Albania a fost admisă după expozeul făcut de lord Robert Cecil, cu unanimitatea a 35 state. Chestiunea admiterei statelor cu deosebire mici, a fost remisă comisiunei amendamentelor.

Moartea fostei împărătese germane?

După cât par informate ziarele din Berlin fosta împărăteasă Augusta-Victoria a Germaniei, care era grav bolnavă de inimă ar fi murit la castelul din Dooru (Olanda).

Telegramele oficiale nu confirmă încă această știre.

Pretențiunile Vaticanului în chestiunea Concordatului

Iată după „Dacia" ce pretențiuni are vaticanul pentru încheierea Cocordatului cu România.

1. Un Mitropolit unit în Capitală.

2. Inființarea de noui episcopii catolice la Cluj, Suceava, Cernăuți, unde nu au mai fost niciodată.

3. Botezul în legea catolică a copiilor născuți din căsătoria ordoxilor cu credincioșii Bisericii catolice.

4. Organizarea Bisericii catolice pe același picior de egalitate cu Biserica ortodoxă și având aproape același număr de reprezentanți în parlament.

5. Libertate pentru congregațiunile catolice de a se stabili cu școalele institutele și misiunile lor și a funcționa nesupărate în interiul României Mari.

6. Inființarea unei facultăți de teologie catolică în București și a mai multor seminarii în toată țara.

Aceste șase puncte al căror conținut e într'adevăr alarmant, sunt considerate ca o încercare de minare a sufletului nostru și ca provocătoare de viitoare lupte religioase.

„Sapho" la Teatrul Național

Direcția teatrului național din Cluj, împreună cu Eforia Școalelor române, au luat frumoasa inițiativă de a da la Teatrul Național o *reprezentație extraordinară* în folosul școlarilor săraci.

Pentru a acoperi cheltuelile ce necesită această reprezentație și pentru a putea aduna și un fond, cu care să se poată ajuta cât mai mulți dintre copii sărmani — cari, cu toate suferințele ce le îndură pe aceste timpuri de scumpete enormă, luptă din greu ca să-și cultive mintea și să devie cetățeni folositori patriei noastre — s'a admis să se perceapă un spor de 50 la sută asupra prețurilor obișnuite.

Rugăm — prin aceasta — pe publicul român din Cluj, să dea cu toată inima acești 10 sau 20 de lei, ce li se cer în mod stăruitor, ținând seamă că această sumă — neînsemnată în ziua de azi este *unicul dar de Crăciun*, pe care-l facem școlarilor săraci, dar silitori, cari vor fi mâine fala inteligenței române din Ardeal. *Vineri, 24 Decembre 1920* la ora 8 seara. Biletele poartă numărul *363*. Garderoba e socotită în prețul biletelor.

Asociații folositoare

In numărul acestora trebue de sigur trecută și „Societatea sportivă a studenților universitari din Cluj". Se știe că la Români sportul n'a luat o desvoltare așa de mare ca la alte popoare, așa că nu e bine să pierdem nici un prilej de a stimula acest admirabil mijloc de regenerare fizică, foarte necesară după sleirea adusă de războiu.

Studenții au organizat un Festival sportiv și artistic, la Teatrul Național, în ziua de 26 Decembrie 1920, orele 3 p. m.

Dată fiind importanța acestei asociații sportive, ca și bogatul program, care se anunță pentru festival, îndemnăm publicul să asiste în număr cât mai mare.

Iată programul:

1. Imnul Regal. Executată de Corul Universității.

2, Exerciții libere de bastoane (după muzică). executate de Echipa de gimnastică sub conducerea maestrului Ficker.

3. Cântece naționale. de D-ra Magda Mohora.

4. Exserciții combinate la aparate (paralele și cal) de echipa de gimnastică.

5. Trompetele răsună și hora Dobrogeancă. Cântată de Corul Universității.

6. a) Exerciții la fus și piramide.

b) Echipa de (în 6 tablouri). gimnastică

7. Scrimă italiană de d-l maestru Ficker și Al. Batoarcă.

și Scrimă germană de d-l Săveanu și G. Breminger.

8. Arii din opere, cântate de d-l Grozăvescu, acompaniat la pian de d-l Zeno Vancea.

9. Dansuri naționale (călușerul pe bâtă). executate de echipa de dansuri a Societății

10. Legenda de Weniawski solo de vioară de d-l Valeriu Tempea acompaniată la pian de d-l prof. Liviu Tempea.

11. Sonata (Re minor) de Mendelssohn și Elegia de Massenet executate la violoncel de d-l Șt. Brașcu, acomnaniat la pian de d-l Zeno Vancea.

12. a) Walters Preislied din „Nürnberger Meistersinger"

b) Intermezzo simfonic din Cavaleria rusticană. Quartet: Violina I. d-l Valeriu Tempea. Violina II. d-l Emil Pocrean. Violoncel d-l Șt. Brașcu. Pian d-l prof. Liviu Tempea.

13. Banul mărăcine executată de echipa de dansuri a societății (fete și băeți).

Va cânta muzica regimentului 16 infanterie.

Curierul Spectacolelor

Cinema Egyetem:

Miercuri, Joi, Vineri: *Prințesa Voalată.* Dramă de spionaj.
Sâmbătă, Duminecă: *Reîntoarcerea.* Comedie cu Henny Porten.
Duminecă la ora 10 a. m.: *Reprezentație pentru copii.*

Cinema Urania:

Miercuri, Joi: *Inelul fatal.*
Vineri: *Vocea Destinului.* Film criminal cu mica Mary Osborn.
Sâmbătă, Duminecă: *Jack inimă de leu.* Mare senzație filmelor.

Cinema Apollo:

Miercuri, Joi, Vineri: *Banii carucid . . .* Drama criminală.
Sâmbătă, Duminecă: *Prințesa Voalată.* Dramă de spionaj.

CITIȚI

Cărțile pedagogice, literare și populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și risicul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Claparède. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu — 6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română — 7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română — 4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștri — 2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învățământului primar — —·—
„ — Didactica generală — —·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române — 10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor — 1·—
V. Munteanu. — Îndrumări noi în învățământul primar — 1·25
„ „ Reforma orariului și surmenajul școlar — 1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi — 3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învățământ — 2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Tratarea și corectarea temelor — 1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei — 12·—
I. Găvănescul. — Psihologie ed. 15-a din nou revăzută — 15·—
„ Noțiuni de Pedagogie Generală — 5·—
„ Istoria Pedagogiei — 9·—
„ Didactica — —·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul și sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu 6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Psihologie și Pedagogie — Traduceri 6·—
Al. Valeriu. — *„Logica"* pentru școalele normale și seminarii — 11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română — 6·—
D. D. Patrașcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română 5·—
„ Candidat fără noroc ed. II — 5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morței — 4·—
„ Sărbătoarea pâinii — 4·—
„ Negustători de arome ed. II. 5·— — 5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii — 5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtășită — 5·—
Strigoiul — 7·50
„ „ — 5·—
M. Theodorian Carada. — În cumpănă — 4·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I — 4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II — 2·—
V. Crășescu. — Fugarul din seminar — vol. II. — 2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol. III — 2·—
„ Pe drum — vol. IV — 2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele — 3·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție — 1·50
G. Popescu Ciocănel. — Brașoave — 2·—
Th. Speranția. — Proză — 1·50
D. Teleor. — Nuvele alese — 4·75
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines — 7·50
I. Agârbiceanu. — Popa Man — 6·—
„ Luncușoara în Parasemi — 7·50
Al. Ciura. — Sub. steag străin — 2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907 — 2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen" — 10·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice — 1·—
I. Costin. — Schițe —

NOTE ȘI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie) — 6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor — 4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge — 5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia — 2·—
O. Wilde. — Poeme în proză — 1·—
Maior D. Niculescu: — Din Străbuni — 3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din războiu — 2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun — 4·—
I. Giurgea. — Pribegie — 5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevărații Israeliți — 2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV — 4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman — —·50
C. *Moldovanu.* — Autori și Actori — 8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe — 2·—
H. Ibsen. — Brand — 3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece — 1·—
C. *Moldovanu.* — Fluturii — 1·—
Radu Rosetti. — O lecție — 2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Nazat — 1·—
V. Costescu. — Străbunii (teatru școlar) — —·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe — 5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului — 3·—
C. *Moldovanu.* — Cetatea Soarelui — 2·—
Vanda Mihail. — Versuri — 3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului — 3·—
Radu Rosetti. — Valuri — 2·—
„ „ Cele din urmă — 1·50
„ „ Din toate — 3·—
I. Al. George. — Aquile — 2·—
Domus Taciturna — 2·—
„
T. Dutescu Dutu. — Carol Vodă făt frumos — —·50
Goethe. — Hermann și Dorothei, text german — 1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic — 3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Colțea — 5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale — 3·—
Dr. O. Melier, — Medicul Familiei — 4·50
„ Higiena Sexuală — —·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei — 5·—
„ Venera fecundă și calipedică — 4·—
Dr. Gh Fischer. — Păstrarea vederii — 6·—
„ „ Auzului — 12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie — 10·—
Viitorul razboi mondial. — Trad de I. Berkovitz — 2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepționale — 5.—
T. Dutescu Dutu. — Din vatra unui sătean cuminte — 2·—
Popp. — Tratat vinicol — 3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român — 3·—
I. Santelevici. — Călăuza asiguratului — 2·50
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar — 7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori — 2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură și viticultură — 1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină — 1·—
L. Leist. — Voyage à Paris — 2·50
H. S. — Dialog român german — 1·—
I. Freseo. — Istoria Israeliților — 1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor — 3·—
G. Antonescu. — Dicționar român-francez — 8·—
H. S. — Conferințele „Vieței Noui" — 3·—
M. Kogălniceanu. — Letopisiți 3 volume — 30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale — 2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași — 1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare — 2·50

„CAMINUL" BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Natalița, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mării, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — În voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere*: Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola:* Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu:* Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Molière:* Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaș:* Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Tours.
37. *G. Aslan:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu:* Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu:* Poeme.
45-56. *Petre V. Haneș:* Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi:* Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri:* Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru:* Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi:* Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu:* Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett:* Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Scriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Șerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. frnceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florența
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărți populare.

Carte de semne	—.25
Visul Maicei Domnului	—·25
Epistolia Domnului	—.25
Minunile Sf. Sisoie	—.25
Orațiuni și Evangelia țigănească	—.25
Micul Dor, cântece noui	—.25
Dorul, 64 pagini	—.75
Explicarea viselor	1.—
Carte de vise mari	2.—
Alexandru Macedon	2.50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhuiui	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți	2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante	3.75
Epistolarul amorului și al felicitărilor	3.75
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul	—.75
Doftorul fără bani	—·25
Misterele din Porter Squar	—·25
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
Sf. Haralambie	—·25
Sf. Alexe	—·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à	—·75
Mihai-Viteazul și Călăul (2 vol.) á	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzunar	—·—

Renumita Fabrica chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. 22 **Str. Regele Ferdinand 25.**

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

UN STENOGRAFIST stud. Univ. cu praxă de birou cunoscând limba română, germană şi maghiară caută aplicare imediată. Adresa la ziar sub. I.

ORI CINE poate câştiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

Vânzări şi Cumpărări:

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoştinţă On. Public că efeptueşte orice fel lucrări de lux în branşa pantofăriei. Vasile Bindea şi Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. 101

Pentru Domnii Comersanţi. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ştofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica preţurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraş principal din Regat dorind al mobila şi preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Gheorghe Aranyossy
salon modern de dame
Piaţa Unirii 13, etaj I.
Confecţionează haine engleze şi franceze în cele mai bune condiţiuni.
40

S'a început expoziţia eftină de Crăciun la magazinul de modă
Lőrincz şi Tóth
Cluj, Piaţa Unirii No. 8.
9

Schwartz Adolf
croitor de domni
Str. Forduló No. 1.
64
In dosul Collegiului Unitar, confecţionează haine elegante din ştofă engleză veritabilă cu preţ convenabil. Funcţionari se bucură de avantaj.

„Radio" 101 151
Moara cu site a Fraţilor Salamon Cluj,
Str. Fellegvár No. 51
(lângă podul cel mare)
Macină ori ce făină fină cu preţuri convenabile. □ □ Schimbă momentan cereale în făină. Se capătă făină şi cantităţi mici din magazia morii.

SECRETARIATUL GENERAL DE FINANŢE DIN CLUJ.

No. 33.359—1920.
Serv.: Garda Financiară.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 30 Decemvrie 1920 ora 11 a. m. se va ţine licitaţie cu oferte închise în localul Secretariatului general de finanţe. Inspectoratul general al gardei finanţiare din Cluj, în scopul aprovizionărei corpului gardei financiare cu material de prima calitate, complect pentru 1400 părechi de ghete de strapaţă şi în afară de acesta 1400 părechi de talpă.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale şi orişice deslusiri necesare se pot lua la Inspectoratul general al gardei financiare din Cluj, strada Bartha Miklós Nr. 14 etajul II.

Cluj, la 15 Decemvrie 1920.

Inspector General:
ZOPA.

184

In sfârşit **se înschimbă bonurile de 40%** şi spre bucuria publicului
Firma DICK şi FIUL
a prelungit terminul de vânzare cu preţurile de mai jos.

1 metru ştofă de lână pentru haine bărbăteşti . . .	Lei 98
1 metru ştofă lăţime de 140 cm. pentru costum de dame	Lei 98
Barchet pentru o haină de dame complect	Lei 98
Creton pentru o haină de dame complect ce se poate spăla	Lei 98
1 Cămaşe şi pantaloni de tricou pentru bărbaţi . . .	Lei 98
1 Guler de postav de iarnă pentru dame	Lei 98
1 Ploier pentru domni şi dame	Lei 98
2 Feţe de masă de damast	Lei 98
1 Pătură de iarnă lungime de 180 cm.	Lei 98
10 Părechi ciorapi brodaţi pentru dame	Lei 98
10 Părechi ciorapi flor pentru bărbaţi	Lei 98
1 Sul de pânză de in pentru dame	Lei 98
12 bucaţi batiste	Lei 98

Aceste preţuri sunt valabile numai până la sfârşitul săptămânei curente.

181

La 23 Decembrie stil nou deschide în Calea Victoriei 5
Cofetăria şi Bonbonăria Boncescu
fost elev al Casei Riegler
Asortată zilnic cu prăjituri, bonboane, cozonaci, cornuri, glasele şocolăţi etc. Deasemenea se va vinde la orce oră din zi şi seara cafele cu lapte şocolaţi ori ceaiuri, cu briosi proaspete. Se primesc comenzi de torturi, cozonaci, bişcoturi, bonbone şi orce produse de cofetărie. Publicul este rugat a onora cu vizita s'a localul pentru a se convinge de calitatea şi preţurile convenabile a produselor.
179

FRAŢII BLOCH BUCUREŞTI, CALEA VICTORIEI NO. 47.
186
VECHIUL MAGAZIN SPECIAL DE VESTMINTE ŞI ARGINTARII BISERICESTI PENTRU RITUL ORTODOX ROMÂN □ LA CERERE TRIMETEM MOSTRE ŞI PREŢURI. □□□

Bela Sánta Intreprindere de asphalt şi beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanţie: uscarea radicală a păreţilor umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruţabile, curţi şi magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCUREŞTI.
Aduce la cunoştinţă că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREŢURILE CELE MAI EFTINE!
Expediţiuni în colete poştale contra ramburs în vechiul Regat şi Besarabia. En gros — En detail.
122

Siegfried Weiss
Magazin cu pălării
şi articole de galanterie pentru Domni. En gros şi detail. Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. □
62

Spriginiţi Comerţul Român
Ioan Pop
comerciant, Cluj, Calea Victoriei No. 2,
Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie şi delicatese precum şi tot feluri beuturi cu preţurile cele mai avantajoasă! Să se convingă fiecare om!
27

„BLATT"
Magazin de articole de tricotaj şi ţesătorie.
Piaţa Unirii No. 12.
Preţuri reduse.

Ciorapi pentru copii dela .	10	Lei în sus
„ „ Dame dela	15	Lei în sus
„ „ Domni dela	15	Lei în sus
Mănuşi de lână tricotate dela	24	Lei în sus
Jerteuri pentru dame tricotate dela	290	Lei în sus
Jachete scurte tricotate dela	75	Lei în sus

Toate articolele din magazin se vând foarte eftin.
151

FRAŢII JOANOVICS Cluj, Piaţa Unirii 32.
Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.
Fotografii artistice mărite.
36

Fabrica de frânghii
Ioan Cosma
Strada Galamb 14. Cluj.
Execută tot felul de frânghii şi curele pentru maşini industriale şi casnice, precum şi tot ce atinge această branşă.
31

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare şi Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de incendiu, Viaţă, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate oraşele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crişana şi Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România şi cu o reputaţie nediscutabilă. Agenţi (încasatori) şi Achizitori găsesc ocupaţie sigură adresânduse Sucursalei Cluj şi în toate oraşele sub cele mai avantagioase condiţiuni.
67

MARE EXPOZIŢIE DE CRĂCIUN 50
Preţuri scăzute la magazinul de modă pentru dame
EUGEN SZABO CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 5.

Stofe engleze . . .	48·—	Mătase lăţime dublă	122·—
Cretoane	20·—	Flanele	21·—

Cercetați marele atelier de fotografie **DAJKOVITZ** Sas passage. ORADEA-MARE.
126

Banca Centrală pentru Industrie și Comerț, Cluj
oferă prompt cantități mari de
hârtie
de ziar și concept, satinată și nesatinată în următoarele dimensiuni: 63/95, 85/116, 70/86, 58/85,
157
Prețuri foarte convenabile!

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit se expediază acasă cu preț foarte avantagios. **De vânzare** la
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi
CHIOREAN
în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir.
58

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor. E curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.
44

Dacă vreți
să mâncați și să beți bine, veniți la Restaurantul:
90
RETHY și MAIOROȘ
Str. Iuliu Maniu No. 8.

GRATUIT
SE VA TRIMITE
CALENDARUL ALMANACH
AL ZIARULUI INFRAȚIREA
Tuturor abonaților ziarului Infrățirea și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

AU SOSIT!
RENUMITELE
MAȘINI DE SCRIS
STOEWER RECORD
sistem german și
SENTA.
92
Toate cu litere române. Panglici calitatea întâi. Hârtie carbon, cum și accesorii da Șapirograph. Deasemenea repară și transformă literile dela mașini de scris cu litere române.
Körmendy M. Cluj, Strada Regina Maria.

Întreprindere de transport.
Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Atențiune! Atențiune!
Pălării pentru dame de velour dela 250 Lei. Pălării pentru dame de Fetru dela 70 Lei. Se află la **Grün Dora,** Calea Regele Ferdinand 7.
76 (f. Wesselényi.)

Kovács și Siklódi
instalator de electrică și apaduct
Cluj, Piața Unirii No 17. 116

TOATE DOAMNELE din elită întrebuințează **FORMALYSOLUL** recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. CLUJ.

Societatea Anonimă
Blumenfeld și Simon
Str. Iuliu Maniu No. 22. își oferă Onor. Public cognacul de mere, țuica de prune fiert în căldările proprii precum și licheruri, rum de calitate superioară și vinurile indigene. □ □
86

Radio 210.
In curând se va vinde berea
„GLORIA"
recomandată de medici. Se vinde prin fabrica de bere a lui **Mendel, societate comercială anonimă.**
TURDA și sucursala CLUJ.
181

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.
59
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Intreprindere de transport
„VILLÁM"
AUGUSTIN NAGY et COMP.
Transportează cu cele mai favorabile condițiuni și cu responsabilitate deplină.
Calea Regelui Ferdinand 14. Cancelaria și depozit Strada Kis No. 17. □ □
144

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la oara 8. □ □ □ □
77

Filiala Luca P. Niculescu
la **HORA ȚĂRĂNEASCĂ, CLUJ Palatul „Fehér-Bárány".**
Se află în deposit un bogat asortiment de Manufactură:
Bumbac de urzit, Bumbac de bătează, Fitău roșiu, Postavuri culori. ștofe de haine, Paltoane și rochii Dame, Barcheturi, Basmala, Jolji, șifon-molino, Catifele, Barșon cu..., zefiruri, Prosope. ● ● ● ●
14
Vânzare engros și endetail.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul I. No. 112 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Sâmbătă 25 Decembrie 192[illegible]

Infrățirea

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFON Administrația 952, Redacția 211 | Abonamente: 1 an — 120 lei, 6 luni — 60, 3 luni — 30

Departamentul minorităților

Problema minorităților din România, întregită n'a dat loc, până acum, nici unui simptom care să îndreptățească o atitudine de îngrijorare din partea noilor noștri concetățeni. Nici politica guvernelor cari s'au succedat până astăzi n'a îmbrăcat vreo înfățișare de ostilitate, nici preocupările frânturilor de naționalități cari conviețuiesc cu noi n'au ajuns să însemne, vreodată, statornicirea unui front de luptă pentru apărarea unor libertăți pe cari nimeni un le-a amenințat măcar o clipă.

Au fost, pe ici — pe colo, manifestații răzlete, îndreptate împotriva integrității Statului nostru național, dar existența lor nu poate fi socotită ca o acțiune comună a unei întregi minorități etnice, ci numai ca gesturi fără urmări a unui iridentism care-și are sâmburele dincolo de granițele României.

Fără să ne emoționăm de aceste sterile zbuciumări și fără să îndemnăm prin urmare la „represalii" răsbunitoare, ne-am păstrat aceeaș linie de conduită față de drepturile legitime acordate naționalităților, punând încă odată în lumină cât de inutilă a fost jignirea ce ni s'a adus la Conferința de pace prin impunerea unei „clauze protectoare" față de minorități. Nici un semn nu era, care să lase vreo umbră de îndoială despre continuarea acestei politici a naționalităților și nici o împrejurare nu lăsa să se întrevadă o înăsprire a raporturilor de astăzi.

Iată însă că Senatul a votat, fără nici o prealabilă discuțiune publică asupra acestor chestiuni, un proect de lege care hotărăște înființarea unui subsecretariat al minorităților etnice. Din desbaterile parlamentare, nu putem fi tocmai lămuriți asupra rostului și atribuțiunilor noului departament. Presa guvernamentală nu abundă în comentarii, iar d-l ministru de Interne a dat explicații foarte sumare și foarte puțin convingătoare despre necesitatea unui minister destinat exclusiv problemei naționalităților.

Noul minister ar voi să fie, după aparență, un regulator al raporturilor politice dintre minoritățile etnice și Statul Român. Nu ne închipuim, într'adevăr, că atribuțiile ce i se vor da să se întindă asupra chestiunilor de ordin bisericesc, școlar, sau administrativ. România nu poate cunoaște două categorii de cetățeni, dintre cari unii să-și aibă un organ separat pentru regularea intereselor lor obștești. Bănuim deci că toate chestiunile administrative de pe ținuturile cari cuprind minorități etnice, vor continua să fie rezolvate, în același spirit de toleranță care face parte din politica generală a țării, de către ministerul de interne, după cum foarte importantele chestiuni bisericești vor trebui să fie lămurite de alt departament de curând înființat, acel al Cultelor.

A unci? Ce sferă de activitate îi va rămânea subsecretariatului minorităților? Fără îndoială, înființarea acestui departament însemnează o mărturisire, care nu corespunde realității, despre existența unei probleme serioase a naționalităților în România întregită, căci nu poate fi vorba decât despre un organ care să privească tendințele naționale ale minorităților. Cehoslovacia are de rezolvat o situație mult mai grea, creată de cele peste două milioane de germani cuprinși în granițele sale; nimeni nu s'a gândit încă la Praga să releveze nevoia unui departament special al acestei probleme.

Avem oare să ne temem de oarecari tendințe centrifugale ale minorităților noastre? Nu e nici un cuvânt să credem acest lucru. Cimentul care stă la baza Statului nostru e turnat dintr'o rezistență organică mult mai puternică decât să ne alarmăm într'o așa de mare întindere, de acțiunea câtorva agitatori.

Poate să fie, însfârșit, vorba despre o propagandă înțeleaptă, care să convingă populația de altă naționalitate a României, că libertățile de cari se bucură în noua lor Patrie, vor să alcătuiască piedestalul unei existențe naționale, care să înlăture visurile zadarnice și primejdioase ale unui iredentism nelegitim. E însă nevoe, pentru aceasta, de un întreg minister, care să împovăreze încă odată, Bugetul zdruncinat al țării?

Noi ne exprimăm aci îndreptățita noastră îndoială, după cum ne-am arătat nedumerirea că un proect de lege de această importanță, a fost adus prin oarecare surprindere. Și ne temem, însfârșit, că acest nou subsecretariat de Stat, să nu fi ieșit tot din dorința de a mai plasa încă un ministeriabil al partidului guvernamental. Rămâne să vedem dacă temerea noastră este într'adevăr, neîntemeiată și dacă departamentul minorităților va reuși să justifice imprudența cu care a fost înființat. *A.*

Hlinka îndeamnă pe Slovaci la revoluție?

Ziarul „Keleti Ujság" publică următoarea informație din Kassa: — „Preotul Hlinka, cunoscutul agitator slovac, a scris în ziarul „Slovac" un articol violent, în care îl provoacă pe Slovaci la revoluție contra Cehilor.

„Soarta noastră e mai rea — scrie Hlinka — de cât sub apăsarea străină. Inainte nu ni s'a cerut să vorbim ungurește și ne-am putut folosi de limba noastră, dar azi nici aceasta nu ne e îngăduit. Ne-au luat pâinea. și sunt stăpâni pe viața noastră. A sosit timpul ca Slovacii să-și câștige independența.

Numai vânzătorii pot să se îndoiască de aceasta.

Numai lor nu le trebuiesc drepturile, pe cari le reclamă Slovacii".

Semne de maturitate

Neamul nostru, abia strâns laolaltă într'un mare și unitar stat, a prins puterea de a da, mai târziu, întregul și vigurosul său aport umanității. Inainte de unire, frânturile separate printr'o oarbă întocmire politică cu granițe false și nedrepte, nu puteau face aceasta. Era nevoe de o conlucrare liberă a tuturor forțelor, de cari dispune poporul nostru — lucru de care nici vorbă nu putea fi în trecut.

Toată energia, care se cheltuia în străduința de a ne alipi frații de același sânge, azi e un plus, care va fi folosit pentru consolidarrea internă și, apoi, pentru o intensă pregătire culturală ca să aducem partea noastră de contribuție la sporirea și înălțarea civilizației umane.

Cari sunt însă semnele de maturitate, cari ne fac să nădăjduim că vom îndeplini cu prisosință această înaltă datorie?

Nu le avem, de sigur, aceste semne în sbuciumul zadarnic al unei vieți politice interne așa de agitate pentru motive mici, (buneoară, chestiunile personale dese din parlament) și nici nu le avem în larma și graba, cu care se înghebează șubred partide „noi" (între noi fie zis, cu păcate vechi); semnele de maturitate sunt aiurea: în liniștea, cu care țăranul își continuă munca sa, în puterea și siguranța, cu care el respinge propaganda turburătorilor, în adâncul lui bun-simț și moralitatea, care-l fac să valorifice just or'ce faptă și or'ce vorbă, chiar dacă sunt prezentate mincinos și ademenitor de către exploatatorii masselor populare.

Tot așa plin de speranță e și avântul întreprinderilor comerciale și industriale, la cari Românii iau din ce în ce mai multă parte, ca și în goana fiilor de săteni după școală.

Dar și în lumea ideală a artelor sunt oare-cari semne bune. Stim că primele producții literare ale unui popor sunt cele de gen liric, adică îmbrățișarea eternă, subt o haină frumoasă de cuvinte, a unor sentimente imediate, spontane ale poetului; aceste producții arată totdeauna un stadiu primitiv în desvoltarea unei nații, dacă alături de ele nu sunt și alte opere de un gen mai complicat, epic și dramatic. Azi, în vremea noastră, azistăm tocmai la încercări mai reușite de nuvelă, roman și teatru. E un fenomen, care indică sigur un progres real în cultură.

Să ne uităm în jurul nostru, la statele noi sau mărite în urma războiului; stau, unele, mult mai rău decât noi.

Avem multe slăbiciuni, trebue să le recunoaștem, dar să nu ne descurajăm, fiindcă mergem, cu toate astea, cu pași greî, dar siguri, spre un viitor bun.

N. G. T.

Unificarea bisericească

Este Statutul organic opera lui Șaguna?

II.

In proectul său Șaguna fixase ca piatră unghiulară a constituției bisericești două principii fundamentale: al ierarhiei și al sinodalității. Ele aveau să constitue criteriile canonice al ocârmuirii bisericești, rezervate de Șaguna exclusiv clerului.

Iată în adevăr câteva dovezi, citate textual din proectul lui Șaguna: „Episcopul poate tracta toate acele obiecte, cari în ori și ce privință se țin de Eparhie" (§ 99.)

„Sinedrionul presbiterilor (consistoriul eparhial) este aceea consultare, pe care Episcopul o ține cu câțiva distinși membrii din clerul eparhial, spre a se sfătui cu ei asupra obiectelor bisericești, spirituale, rituale și disciplinare" (§ 166).

„Concluzele consistoriale se fac după pluralitatea voturilor, încuviințate și de către Episcopul președinte. Episcopul poate mitiga sentința adusă. Când locțiitorul episcopesc presidează și voturile sunt egale, atunci votul președintelui dirimă cauza. Se înțelege de sine că Episcopul are dreptul de a modifica și schimba astfel de concluze consistoriale, după plenitudinea puterii arhierești" (§ 118.)

„Insă la întâmplare, când pluralitatea voturilor ar fi în contra convicțiunii Episcopului și Episcopul ar prevedea că vaza și onoarea bisericii, a clerului și poporului s'ar vătăma, atunci Episcopului i-se cuvine dreptul a înălța convicțiunea sa la sentința decisivă, căci el este căruia i s'au încredințat sufletele cele scumpe ale creștinilor" (§119).

Aceste citate sunt în măsură să ne dovedească, că Mitropolitul Șaguna a înțeles să dea bisericii ardelene o constituțiune ierarhică, cu respectarea autorității integrale a episcopilor, așa cum îl învăța doctrina canoanelor poziti e.

In acelaș timp urmând tradiția bisericească primitivă, care așezată cârma generală a Bisericii, în mâna sinoadelor arhierești, Șaguna a ținut să aplice principiul sinodalității și la organizația noastră, instituind sinodul episcopesc ca supremul organ de conducere al Mitropoliei din Transilvania. Căci iată textual: „Instanța a doua (cea dintâi e scaunul protopopesc compus numai din clerici) și respective a treia va fi Sinodul episcopesc, care se va ține la Mitropolie, și se va considera de supremă jurisdicțiune bisericească" (§12)

„Agendele sinodului episcopesc sunt: a regula și desvolta Constituțiunea Bisericii prin hotărâri organice, și a le aduce la cunoștința sinodului mitropolitan (congresul național) precum și la cunoștința sinodului eparhial, spre observare și punere în lucrare" (§ 212.)

Așadară e mai presus de orice îndoială, că nemuritorul Șaguna, a ținut să dea în mod canonic toată puterea legislativă și judecătorească din Biserică, sinodului episcopesc.

Ce s'a întâmplat? Congresul național din 1868 prin comisiunea de 27 a răsturnat cu totul proectul lui Șaguna, ticluind un elaborat nou, cunoscut până azi sub denumirea de Statut organic. Prin el s'au desființat o serie importantă de dispoziții canonice, și în special au fost eliminate cele două mari principii constituționale puse de Șaguna la temelia bisericii: principiul ierarhiei și principiul sinodalității ca expresiuni ale supremei conducere eclesiastice.

Puterea judecătorească s'a dat Consistoarelor, iar cea legislativă Congresului și sinoadelor eparhiale, compuse, cum se știe în două treimi din laici și numai o treime clerici. Așa am ajuns dela constituția ierarhică a lui Șaguna, la constituția laică a Congresului național bisericesc din 1868.

Concluziunea e deci clară și categorică: Statutul organic nu este și nu poate fi considerat ca operă a mitropolitului Șaguna.

Faptul, că din proiectul lui Șaguna s'au păstrat cadrele organizației administrative, aproape cu toate amănuntele, nu schimbă nimic din constatarea noastră principală.

Căci în aprecierea constituțională a oricărei instituțiuni de drept public, factorul determinant este exclusiv forma de guvernare, în expresiunile ei legislative și justițiare, și nici decum aspectele de ordin administrativ.

Iar noi am arătat, că forma de guvernare ierarhică pură a lui Șaguna, a fost înlocuită, de Congresul național din 1868, cu una mixtă-laicizantă.

Dar prin restabilirea istorică de față, se risipește și calomnia condamnabilă debitată de oameni patimași până și în „constituanta bisericească" că mitropolitul Șaguna ar fi concepu organizația bisericii sale pe temelii protestante.

•

Odată fixat acest adevăr istoric, credem că se va recunoaște eroarea ce se face de aceia cari în problema unificării bisericești susțin intangibilitatea Statului organic, provocându-se la autoritatea lui Șaguna, ca pretins autor al acestui Statut.

După ce constituția lui Șaguna are asemănări așa de mari cu organizația bisericii noastre din vechiul regat, am credința că prin rândurile de față, am descoperit un important punct de sprijin în crearea acordului frățesc dintre Ardeal și București relativ la unificarea bisericii noastre ortodoxe.

I. Mateiu,
Doctor în drept

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Ecouri

Succesele la Paris ale unui tenor român

Tenorul român Stroescu continuă la Paris seria fericită a succeselor sale. El va juca în curând la Opera Comică rolul lui Pelléas din opera lui Debussy, unul din rolurile cele mai importante și mai grele din reperoriul Operii Comice.

Un sfert de veac dela Moartea lui Verlaine

La 8 Ianuarie se împlinesc 25 de ani decând Paul Verlaine a murit aproape părăsit după rătăcitoarea-i viață bolnăvicioasă în cafenelele cartierului latin și pe paturile atâtor spitale.

Numeroșii și fidelii admiratori, ai celui care fu odinioară proclamat „prinț al poeților", vor comemora această aniversare și vor reîmprospăta prin omagiul lor amintirea creatorului unei arte noi, barbară, inconscientă și muzicală.

Revistă românească la Buenos-Ayres

La Buenos Ayres, în Argentina, apare de doi ani o revistă românească „Unirea română". care are și o ediție spaniolă, Revista aceasta are de scop să popularizeze literatura românească în ținuturi atât de depărtate și încercă să facă o atmosferă favorabilă culturei românești.

Iată o pildă care ar trebui urmată de toată coloniile românești din țările depărtate.

Ajutoare americane pentru Europa

Comitetul executiv al Fundației *Carnegie* pentru pace a decis să consacre reconstrurii și instalării la Reims a unei biblioteci de 350.000 volume o sumă de 200.000 dolari.

Caruso victima cântecului său

O telegramă din New-York anunță că Enrico Caruso, celebrul tenor, și-a rupt o vână dela gât pe când cânta la Academia de muzică dela Brooklin. Ședința fu îndată întreruptă, iar câțiva doctori chemați în grabă i-au pansat rana.

Expoziția pictorului Grant la București

Deschiderea expoziției de aquarele a d-lui Grant la Ateneu e socotită ca o adevărată fericire pentru cei dornici de plăceri estetice înalte.

Arta sa e de-o supremă distincție și technica sa e desăvârșită.

Tabloul care a plăcut mai mult a fost „Casă de țară", operă demnă, după unii critici. de a fi semnată de Grigorescu

O recompensă literară

Academia Goncourt din Paris a decernat premiul său anual d-lui Ernest Pérochon, autorul romanului provincial Nêne. D-l Pérochon, este institutor; romanul este o operă de o deosebită originalitate, atrăgătoare, de o observație minuțioasă și de o artă descriptivă care nu forțează nota. Recompensa aceasta, ca cea pe care Academia Franceză a acordat-o acum câțiva ani unei croitorese parisiene pentru frumosul ei roman *Marie-Claire*, scoate din umbră pe un om de talent careia i se deschide astfel deacum o frumoasă carieră.

Léon Bourgeois sărbătorit la Geneva

Léon Bouérgeois, delegat al Franței în Liga Națiunilor și care a obținut în anul acesta premiul Nobel pentru pace, a fost sărbătorit călduros la Geneva în cursul unei ședințe a Ligei.

D-l *Paul Hymans*, președinte, a făcut cunoscut la începutul ședinței, noua distincțiune acordată colegului lor; d-l *Da Cruntha* delegatul Braziliei, a oferit sărbătoritului o jerbă de trandafiri în aplauzele întregei asistențe care se sculase în picioare.

Bourgeois a mulțumit, trecând asupra Franței toată cinstea, care a se face fiindcă a spus d-sa Franța a făcut cele mai multe sacrificii pentru pace.

Citiți „Infrățirea"

Notițe bibliografice

— Instituția de editură „Cartea Românească" din București a avut buna idee să înceapă tipărirea unor *Pagini alese* din scriitorii români. Nr. 1 publică bucăți mai mici din opera lui Vasile Alexandri.

Vor veni la rând: Ion Creangă, Mihail Eminescu, I. Brătescu—Voinești, I. L. Caragiale, etc.

Fiecare exemplar costă numai un leu și e un minunat îndemn de-a citi pentru cei cari nu cunosc literatura română.

— Institutul de editură „Ramuri" din Craiova a tipărit de curând, în condiții foarte îngrijite, un volum: *Crucea dragostei* de A. C. Calotescu—Neicu.

Tot în aceiași editură a apărut și Nr. 13—14 din vechea revistă *Ramuri* cu următorul sumar:

C. S. Făgețel: * * *

Al. Iacobescu: La gară într'o dimineță de toamnă (poezie).

Al. P. Telega: Tendințe în literatura contimporană spaniolă.

I. U. Soricu: Faust (fragment).

I. Dongorozi: Părintele Onofrei Păclă.

Eugen Const: Popas (poezie).

Iulian Popovici: Fragment. Cronici.

— *Viața Românească*, cunoscuta revista ieșeană, cu mult și variat material:

Al. A. Philippide: Drumul

D. Nanu: Inrudire

C. Stere: Consecințele economice ale Tratatului din Versailles

Adrian Maniu și Al. Teodoreanu: Rodia de aur (act II)

Alexandrina Scurtu: Sunt salcia—Djamira

I. Simionescu: Cultura mulțimii

Leon M. Negruzzi: Nimic

Constanța Marino—Moscu: Amintirile Caterinei Ste

Tudor Măinescu: Poveste

D. I. Luchianu: O istorie a Economiei românești pentru străini

Demostene Botez: Rugăciune nouă

Al. Perieșeanu: Dezastrul financiar și Individualismul deplasat al statului.

Urmează cronici, recenzii și revista revistelor.

FUNDAȚIA NOBEL

— Cu prilejul noilor premii. —

Inginerul suedez Alfred Nobel, inventatorul dinamitei și constructor de material de războiu, a ascultat de cel mai nobil scrupul de constiință atunci când a instituit în 1895, chiar în anul morții sale, cele cinci mari premii destinate să răsplătească oamenii și operile cari au făcut cele mai mari servicii umanității și păcii.

Nobel își consacră toată averea, care se ridică la vreo trei zeci milioane coroane suedeze, pentru această fundație.

Fiecare din cele cinci premii pentru fizică, chimie, medicină, literatură idealistă și pentru Pace atinge astăzi 140.000 coroane suedeze, adică aproape două milioane de lei.

Promulgarea premiilor Nobel au loc, în fiecare an, la 10 Decembrie, data aniversării morții fondatorului. Premiile de fizică și chimie sunt decernate de Academia de științe suedeză; premiul de medicină de către Academia de medicină Carolin dela Stockholm; premiul literar de către Academia națională a Suediei.

Alfred Nobel, socotind că Norvegia este mai democrată decât Suedia — se știe că pe vremea aceia, 1895, coroanele Suediei și Norvegiei le purta regele Oscar II — a însărcinat Dieta Norvegiană să alcătuiască juriul pentru atribuirea premiului.

Din această cauză, premiul păcii capătă caracterul unei manifestațiuni naționale scandinave, căreia Suedezii și Norvegienii îi atribue o deosebită importanță.

Fundația, ale cărei statute n'au fost aprobate de guvernul suedez decât după cinci ani dela moartea lui Nobel, este administrată de un consiliu permanent de cinci membrii. Președintele consiliului este numit direct de regele Suediei. Ceilalți patru membri sunt desemnați de academiile suedeze.

In chestia ocrotirei orfanilor de războiu

Primim spre publicare:

In mai multe ziare am citit articole relativ la modul cum se îngrijesc copii orfani de războiu, sau relativ la nereguli în administrarea fondurilor societății „Ocrotirea orfanilor de războiu".

Toate aceste articole erau scrise pe un ton de alarmă și tindeau să ia forma unei campanii prin presă, contra societății, care face o operă atât de umanitară.

S'a făcut, și dacă se va mai continua așa, se va face o greșeală de neertat.

Nu am văzut nici un articol, nici un rând, în nici un ziar, din toată țara, în care să se dea păreri, propuneri, sau să se descrie modul de conducere al unei asemenea instituții cu trecut și experiență, spre a eși folosul și îndreptarea: n'a dat nimeni nici o observație pe care să o justifice.

Ci s'a venit direct cu alarmă, cu exagerări și cu incriminări.

Ei bine, nu. Unanim cititorii unor asemenea articole le-au dezabrobat și cât adevăr or fi în ele; cel care le-a conceput a fost calificat că nu și-a înțeles datoria lui de Român.

Dacă s'ar fi înțeles, cu adevărat, folosul național al unei asemenea instituții, dacă s'ar fi știut cum și din ce sentimente a luat ființă această societate, dacă s'ar fi știut cu ce fonduri și cum se strâng aceste fonduri, dacă s'ar fi văzut câtă grije și oboseală desinteresată se depune de către un număr restrâns de persoane — când ar trebui ca toată națiunea românească să ia parte; dacă s'ar fi comparat o clipă numai activitatea micului număr de persoane din această societate, cu activitatea materială a tuturor celorlalți; dacă s'ar fi cunoscut sentimentele filantropice de azi și s'ar fi știut pe ce se bazează ființa „societății" Ocrotirea orfanilor de războiu" — nu s'ar fi venit cu asemenea lovituri în contra unei instituții atât de umanitară și de patriotică.

„Alarmă publică" nu este și nu trebue să fie niciodată, modalitatea prin care să se aducă îndreptări în mersul acestei societății.

Tăria de caracter și puterea

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Tratatele de pace și muzeele

Activitatea Conferinței de Pace până la redactarea Tratatelor de Pace era privită cu oare care neliniște și rezervă din partea publicului. Apariția Tratatelor însă a spulberat în vânt multe prejudicii, nedumeriri ori chiar acuzări mai ales în privința obiectelor de artă și a documentelor istorice. Nu este țară, care în decursul războiului să nu-și fi deplasat obiectele de artă, istorice și arheologice din muzeele publice și din colecțiunile particulare, cu scopul de a-le salva de invaziunea dușmană. Ocupațiunile au cauzat de asemenea deplasarea, dispariția ori chiar distrugerea valorilor artistice și istorice. Toate aceste răni ale diferitelor state și ale amatorilor de artă au trebuit să fie vindecate prin Tratatele de Pace. Trebue să constatăm, că Tratatele nu numai că au satisfăcut neajunsurile pricinuite prin războiul mondial din 1914—1918, dar ele cuprind în sine dispoziții, cari au scopul să vindece rănile de înainte de războiu.

Dispozițiunile Tratatelor cu Germania, Austria și Ungaria prevăd nu numai redarea pe seama proprietarilor a obiectelor de valoare ridicate în decursul războiului, dar și restituirea, ori cel puțin negocierea amicală în privința obiectelor ridicate înainte de războiu. Franța va reprimi obiectele capturate de Germani la 1870—71. Belgia „Mielul mistic" a lui Van Eyck, Italia, Cehoslovacia, Polonia vor reprimi valorile artistice ridicate în scolul al XVIII-lea și XIX-lea de către Austria.

Nu poate fi fără interes pentru noi a aduna la un loc și a compara dispozițiile Tratatelor de pace, mai ales, că trei Tratate ne interesează direct pe noi, obiectele și muzeele noastre.

Interpretarea juridică nu va cădea în competința noastră, ea este încredințată Comisiei de Reparațiuni, aceasta însă nu ne împiedecă a releva importanța pentru România a articolelor respective.

I. Germania

Art. 245.

In cele 6 luni, care vor urma punerea în vigoare a tratatului de față, guvernul german va trebui să restitue Guvernului francez trofeele, arhivele, suvenirurile istorice, sau operele de artă ridicate din Franța de autoritățile germane în cursul războiului din 1870—1871 și al războiului din urmă, conform cu lista ce i se va adresa de către Guvernul francez, și în special drapelele franceze luate în cursul războiului 1870—1871, precum și toate documentele politice luate de autoritățile germane la 10 Octombrie 1870 din castelul din Cercay, lângă Brunoy (Seine-et-Oise), ce aparținea atunci d-lui Rouher, fost ministru de Stat.

Art. 246.

In cele 6 luni, ce vor urma punerii în vigoare a tratatului de față, Germania va trebui să restitue Majestății Sale Regelui Hedjasului Koranul original, ce aparținuse Califului Osman, și care a fost ridicat din Medina de autoritățile turcești pentru a fi oferit fostului împărat Wilhelm II.

Craniul Sultanului Makaua, care a fost luat din protectoratul german al Africei orientale și transportat în Germania, va fi, în acelaș termen, remis de către Germania guvernului Majestății Sale Britanice.

Remiterea acestor obiecte va fi efectuată la locul și în condițiunile ce le vor fixa Guvernele, cărora ele trebuesc să fie restitulte.

Art. 247.

Germania se obligă a da Universității din Louvain, în cele 3 luni ce vor urma cererii ce i se va face prin mijlocirea Comisiunii de reparațiuni, manuscrisele, incunabilele (incunables), cărțile imprimate, hărțile și obiectele de colecție, corespunzătoare în număr și valoare obiectelor similare, distruse de focul pus de Germani bibliotecii din Louvain. Toate amănuntele cu privire la această înlocuire se vor determina de către Comisiunea de reparațiuni.

Germania se obligă să remită Belgiei, prin mijlocirea Comisiunii de reparațiuni, în cele 6 luni, ce vor urma punerii în vigoare a tratatului de față, și pentru a-i permite să reconstituească două mari opere de artă:

1° Părțile tripticului „Mielul mistic", pictat de frații Van Eyck, aflate altădată în biserica Saint-Bavon din Grand și actualmente la muzeul din Berlin;

2° Părțile tripticului „Cinei", pictat de Dierick Bouts, aflate altădată în biserica Saint-Pierre din Louvain, și din cari două se găsesc actualmente la muzeul din Berlin și două la vechea pinacotecă din Münich.

II. Bulgaria

Art. 125.

In afară de plățile prevăzute la articolul 121, Bulgaria se ob-

Cronica politică

Remanierea pe care a făcut-o d-l general Averescu, ră a însemna o întărire a guvernului, dovedește că acesta crede că mai poate uza de situație încă și că se simte în măsură a purta și pe mai departe sarcina grea a răs-sunderilor pentru insuficiența cu care lucrează. Sdruncinarea puternică pe care i-a adus-o votul din urmă al camerei, care abia i-a dat o înfimă majoritate, nu l-a sguduit destul de bine ca să-l trezească la realitate.

Desigur că aceea ce preocupă acum mai mult guvernul este afacerea concesiunilor, fără de care nu ar mai putea să isbutească în aranjamentele pe care le-a făcut în afară, întemeiat tocmai pe aceste concesiuni. In speranța ce și-o leagă de realizarea lor se întemeiază în bună parte pe sprijinul opoziției așa numite naționale, care deasemenea condusă de oamenii lui Blank și Comp. fără nici-o zemușcare împing țara la o politică de robire economică.

Dealtfel tot din cauza chestiunei concesiunilor la străini mai stă în guvern și domnul Take Ionescu, care altfel de mult ar fi trebuit să plece din pricina situației pe care și-a creat-o cu prilejul votului de neîncredere în guvern pe care partizanii săi l-au dat in cameră. Angajat personal și direct în reușita acestei afaceri, întocmai ca un samsar se simte îndatorat a sta pe banca ministerială până ce se va încheia tranzacția. Pe de altă parte și guvernului, care s'a lăsat târât din neputință în politica de vânzare a țării la mezat, îi convine ca să ia cărbunele cu mâna altuia și de aceea nu silește eșirea d-lui Ionescu până ce se va executa concesiunea, după care eșirea va însemna că numai datorită lui se va fi făcut tranzacțiunea. Astfel se explică rămânerea d-lui Take Ionescu în guvern cu toată disensiunea pronunțată atât de mult în ultimul timp.

Știri și fapte politice

Am arătat în numărul nostru de ieri, felul în care d. general Averescu a înțeles să facă remanierea guvernului. Ultimele ședințe ale Camerei, înăsprind și mai mult relațiile dintre majoritate și opoziție, o întregire a băncei ministeriale pe baza unei colaborări cu federația n'a fost cu putință. Mărginindu-se la o nouă examinare a forțelor partidului poporului, guvernul n'a găsit decât pe d-nii I. Petrovici și Albert Popovici-Tașcă.

Ieșirea definitivă din minister a d-lui Oct. Tăslăuanu a dat însfârșit o satisfacție de formă opiniei publice. De fapt însă, politica economică inaugurată de d-sa la departementul industriei și comerțului, va fi continuată și prin trecerea d-lui general Văleanu dela ministerul comunicațiilor, unde și-a dovedit nepriceperea, la fostul minister al d-lui Oct. Tăslăuanu, unde va putea să-și mute cu ușurință lipsa sa de energie față de sistemul concesiunilor inspirat de d. Take Ionescu.

Pentru a acoperi cu autoritatea sa introducerea acestui nefericit sistem la căile ferate, d. general Averescu la conducerea ministerului comunicațiilor. Felul cum a administrat departamentul industriei și comerțului, urmând d-lui Oct. Tăslăuanu, ne face să credem că nici de data aceasta prilejul îndepărtărei unor miniștri împotriva cărora s'au ridicat protestări generale, nu va fi folosit pentru a se schimba nenorocita stare de lucruri dela cele două departemente. D. general Averescu va susține în Cameră contractele de concesionare la străini a căilor noastre ferate, impunând majorității votarea acestora, și-și va lega astfel numele său de înstrăinarea uneia din cele mai principale instituții de Stat.

Incă o neertată greșeală pe care o face acest regim.

*

Proectul de lege pentru înființarea unui subsecretariat al minorităților, votat de Senat, va fi adus zilele acestea în fața Camerei, unde va avea de întâmpinat o rezistență ceva mai serioasă. Nu e exclus ca însăș o parte din majoritatea deputaților partidului poporului din Ardeal, nemulțumită de sacrificarea d-lui C. Bucșan, căruia i se promisese acest subsecretariat, să facă unele dificultăți proectului de lege.

*

D. N. Titulescu, ministru de finanțe, care se află în momentul de față la Paris, a făcut câteva interesante declarații ziarului *„Intransigeant"*, arătând că grație unei recolte mulțumitoare, și mulțumită propriilor sale forțe, România va reuși să și refacă întregul său edificiu economic.

Cum rămâne însă armonia politicei generale a actualuiui guvern, când d. Take Ionescu, colegul d-lui N. Titulescu, reușește să împingă întreaga bancă ministerială spre sistemul concesiunilor la străini?

„Prin ochelarii verzi"

Ziarul maghiar „Kis-Küküllő" (Târnava Mică) din Dicloșânmărtin, într'unul din numerile sale comentează sub titlul de mai sus articolul din „Infrățirea" care purta titlul „Din Dicloșânmărtin", într'o formă necuviincioasă și dovedind încă odată o manifestă rea credință.

Foaia maghiară își intitulează articolul de comentarii: „Prin ochelarii verzi" și se încearcă a da desminți referitoare la cele apărute în „Infrățirea".

Astfel caută să dovedească cu date statistice bine înțeles din isvor maghiar — că desi județul Târnava Mică a fost cel mai unguresc județ al Ardealului, conducătorii lui au fost plini de bunăvoință și de părintească grijă pentru populația românească.

Ar fi absurd și fără noimă să ne străduim a dovedi contrariul unor oameni cari au falșificat și istoria pentru a susține drepturi pe cari nu le aveau.

Intre alte multe „desminți" înșirate în lungul comentar, iată ce spune cu privire la spitalul județean:

„Inscripția maghiară a rămas în adevăr pe frontispiciul clădirii, dar încolo ce-a mai rămas din această instituție publică, care era așa de îngrijită pe vremuri? Binevoiți a întreba pe cei competenți. Ori poate că instituția aceasta n'are alt neajuns decât inscripția maghiară?"

In adevăr, adăugăm noi, să binevoiască forurile competente să vină să se convingă că acelaș director, aceiași medici și servitori cari serveau pe vremea stăpânirii maghiare, funcționează și astăzi. Astfel stând lucrurile, se impune o întrebare: de ce personalul, care este acelaș, nu depune și azi zelul de odinioară în interesul și spre binele unei instituții despre care ziarul maghiar spune că a fost atât de bine îngrijită?

Și se mai ridică ziarul unguresc și împotriva faptului că chiar ziarul „Infrățirea" publică lucruri contra „fraților" unguri, uitând că și el, în articolul de fond din N-rul dela 12 Decembrie, după ce descrie în culori negre starea Ciangăilor din Moldova, spune: „Dacă se va continua tot așa, Ciangăii vor ajunge să fie vânduți în piață ca articole de comerț de către elementul stăpânitor".

Iar în articolul de care ne ocupăm, al cărui titlu vrea să însemneze că opinia publică românească este hrănită cu minciuni de către presa românească, ziarul maghiar nu face altceva decât să continue același vechiu sistem pe care-l cunoaștem cu toții.

Presa românească, cu toate neajunsurile ei, a fost totdeauna mai demnă, mai plină de adevăr și cu mai mult simț al realității de cât presa maghiară.

Cu convingerea aceasta și trecând peste svârcolirile neputincioase și fără noimă ale acelei prese maghiare care nu vrea să-și înțeleagă rostul de astăzi, ea își vede înainte de drumul său.

sentimentului patriotic de cari sunt animați membrii societății „ocrotirea orfanilor de războiu" nu au nevoe de stimulentul nimănui, dar nu trebue se li se pună piedici în activitatea lor. Prin asemenea alarme se distruge și puținul sentiment de caritate și filantropie care se mai găsește în societatea materialistă de azi.

Ziarul „Infrățirea" vine cu o remarcă și propuneri cari desigur vor fi luate în considerație: a adus un folos.

Ce-au făcut oare celelalte ziare?

Care a fost folosul ce au adus acestei cauze?

N'au făcut altceva decât un rău prin campania de defăimare pe care au purtat-o.

Pe lângă o însărcinare ce am avut într'un județ, m'am ocupat și eu cu organizarea de serbări, din care să se strângă bani pentru copii orfani de războiu din regiunea Cluj. Ei bine, în două locuri mi s'a obiectat că vreau să strâng bani „ca să aibă ce cheltui cei ce îngrijesc de copii orfani!"

Acesta este rezultatul cu care toți cei cari au scris articolele de defăimare pot fi mulțumiți.

Și e trist că unele ziare, neînțelegând rostul și menirea unei instituții cu caracter național ca aceasta, le-au dat sprijinul publicității lor.

Căpitan Ștefan Nicolaescu.

Fondul religionar catolic

Ministerul cultelor, în dorința de a stabili principiile de administrare a fondului religionar catolic a delegat pe d-l inspector general al cultelor I. Păcleșeanu să meargă la Cluj pentru a conferi cu secretariatul general oficial local, care să știe că deține acest fond constând din domenii, pădurt și imobile.

CRONICA BUCOVINEI

Chestiunea fondului religionar. — Opera negativă a partidului averescan în Bucovina. — Constituirea federalei cooperativelor „Moldova de sus" din Cernăuți. — Mișcarea culturală: conferințe publice și cursuri universitare populare.

Chestiunea fondului religionar, de o însemnătate capitală pentru biserica ortodoxă din Bucovina, este viu discutată de la Unire încoace fără a se fi ajuns la o soluție definitivă. Greutatea rezolvărei constă în faptul că imensa avere a fondului bisericesc, care cuprinde un sfert din suprafața totală a Bucovinei și mai mult de jumătate din pădurile acestei provincii, le reclamă în deplină proprietate biserica ortodoxă românească din Bucovina, bazată pe drepturi istorice.

Episcopia, Rădăuțului și alte mănăstiri de pe pământul Bucovinei, au primit în dar de la Domnii, boerii și clerul Moldovei diferite averi și moșii care au alcătuit mai târziu fondul religionar, organizat definitiv de împăratul Iosif II prin „Regulamentul Duhovnicesc" din 1786. — Dar puțin timp după acest însemnat act, stăpânirea austriacă n'a mai ținut socoteală de origina și rostul averilor fondului bisericesc și de atunci până la Unire s'a dus o luptă necurmată de către Românii bucovineni pentru recunoașterea drepturilor lor asupra veniturilor acestui fond curat românesc. Lupta n'a fost purtată fără succes, căci Austriacii le-au admis oarecare drepturi.

Fondul bisericesc a jucat un rol cultural de o însemnătate netăgăduită în trecutul Românilor bucovineni prin susținerea bisericilor și școlilor românești, scăpând astfel Bucovina de rutenizare și de consecințele dezastruoase ale apăsătoarei stăpâniri austriace.

După Unire, reprezentanți autorizați ai Bucovinei, D-nii Flondor și I. Nistor, au solicitat pe rând pentru biserica ortodoxă orientală constituirea unui congres, unde să fie reprezentați mirenii în raport de 2/3 și preoții de 1/3 din numărul membrilor lui, care congres să aibă sarcina de a rezolva chestiunea averilor fondului bisericesc. Ei cereau admiterea pretențiunilor juste ale bisericei ortodoxe bucovinene în ce privește veniturile, care să fie destinate satisfacerei nevoilor religioase, culturale și de binefacere ale tuturor Românilor ortodoxi din Bucovina.

Presa bucovineană consacră coloane întregi acestei importante probleme a Bucovinei.

Este deci o datorie de equitate și de necesitate socială, ca parlamentul să stabilească printr'o lege drepturile bisericei ortodoxe românești din Bucovina asupra averilor fondului său religionar.

*

Și în Bucovina ca în toate ținuturile alipite, s'a încuibat „averescanismul" Partidul care astăzi ne cârmuește, în dorința de a avea și o organizație politică bucovineană și-a înjghebat o grupare formată din toți cei a căror unică țintă este doar căpătuiala patronată cu atâta generozitate de către actualul guvern. Și când oameni necompetinți și necinstiți iau conducerea treburilor obștești, atunci consecințele nu pot fi decât dureroase.

In Bucovina unde elementul străin e atât de cotropitor, nu s'a făcut nimic pe terenul cultural și național. Școlile se închid pe un cap din lipsă de combustibil. In chestiunile administrative troneză indolența. Ordonanțe se dau cu nemaiuita pentru ca puțin du-

---

ligă să restitue, în condițiunile stabilite de către Comisiunea interaliată, obiectele de orice fel și valorile ridicate, confiscate și sechestrate din teritoriile invadate ale Greciei, Românei sau Serbiei, când identificarea lor pe teritoriul Bulgariei va fi posibilă, exceptându-se vitele pentru care se va proceda. conform articolului 127.

In acest scop, Guvernele Greciei, României și al Statului Sârbo-Croato-Sloven vor face cunoscut Comisiunei interaliate, în termen de patru luni, cu începere dela punerea în vigoare a prezentului tratat, lista obiectelor și valorilor ce pot fi identificate, pentru care vor putea face dovadă că au fost ridicate din teritoriile invadate, și care pot fi regăsite pe teritoriul bulgar; vor comunica în acelaș timp toate lămuririle de natură să permită descoperirea și identificarea lor.

Guvernul bulgar se obligă să înlesnească, prin toate mijloacele ce-i stau în putere, căutarea ziselor obiecte și valori, și să promulge în cele trei luni ce vor urma punerei în vigoare a prezentului tratat, o lege obligând, sub pedepsele prevăzute pentru tăinuire, pe supușii (ressortissants) bulgari să declare toate obiectele și valorile având această proveniență și cari se găsesc în posesiunea lor

Art. 126.

Bulgaria se obligă să regăsească și să restitue fără întârziere, și în mod respectiv Greciei, României și Statului serbo-croato-sloven, toate documentele sau arhivele și toate obiectele prezentând un interes arheologic, istoric sau artistic, cari au fost ridicate din teritoriile acestor țări în cursul războiului.

Toate conflictele născute între Puterile mai sus arătate și Bulgaria cu privire la proprietatea acestor diferite bunuri, vor fi supuse unui arbitru, care va fi desemnat de Comisiunea interaliată și a cărui hotărâre va fi definitivă.

(Va urma).

Prof. Dr. Coriolan Petranu

Inspector general al muzeelor din Transilvania.

Adunări poporale de protestare în Banat

In comunele Ghilad, Banloc, Opatița și Gătaia din Banat au avut loc adunări poporale de protestare împotriva, divizării Banatului, cu care prilej a fost adresată Parlamentului următoarea moțiune:

Adunarea poporală ținută în Banloc, etc. protestează cu toată energia sufletească contra cedării părți sud-vestice a Banatului și roagă parlamentul să facă tot posibilul pentru recâștigarea Banatului întreg, care a fost totdeauna pământ românesc, cere ca chestia Banatului să se aranjeze prin o delegație parlamentară bănățeană.

pă acela să fie retrase, ştirbindu-se sistematic autoritatea statului român. Străinii sunt favorizaţi în paguba Românilor. Funcţionarii străini mişună la toate instituţiile de stat şi cu toate că au lucrat şi lucrează contra intereselor româneşti, sunt toleraţi. Cinismul străinilor respiră zilnic prin numeroasele lor ziare din Cernăuţi.

In schimb averescanii se ocupă cu organizarea partidului la sate. Primarii, notarii şi toţi funcţionarii ce nu-s înrolaţi în tagma privilegiată a avarescanismului, sunt înlăturaţi şi înlocuiţi prin credincioşii partidului, neţinându-se socoteală de voinţa populaţiei.

Elementul românesc din Bucovina simte nevoia unui guvern capabil, cu spirit democratic şi naţional, iar nu susţinător al intereselor străine.

*

Acţiunea cooperatistă a luat un avânt considerabil în ţara noastră după războiu. Cooperativele din vechiul regat, Basarabia şi Ardeal deservesc nevoile populaţiei, înlăturând speculaţia veroasă a negustorilor necinstiţi. In Bucovina deasemenea prin constituirea federalei, „Moldova de sus" a cooperativelor din această provincie în care intră cele 4 cooperative româneşti din Cernăuţi şi cooperativele Suceava Siret, Gura-Humorului, Rădăuţi, Storojineţ, Coţmani şi Vijniţa, s'a pus bazele unei solide organizaţii economice româneşti. Sistemul de cooperaţie constituit în Bucovina are de scop să formeze un larg debuşeu pentru produsele ţăranilor, îndepărtând astfel pe intermediarii speculanţi şi să procure consumatorilor marfa în condiţii avantajoase.

Dar pentru buna reuşită a unei mişcări cooperatiste, se cere în primul rând sprijinul şi controlul statului, condiţii care nu intră în obiceiurile oamenilor de guvernământ de astăzi. Dovada concretă o avem. Politica de afaceri a averescanilor caută să cotropească şi această instituţie de interes obştesc, unde sunt chemaţi numai oameni competinţi şi de energie, indiferent de culoare politică.

In Cernăuţi pulsează o viaţă intelectuală românească demnă de relevat. Mişcarea culturală se manifestă mai ales prin conferinţe publice cu subiecte din domeniul social-politic şi economic.

Sunt 2 surse organizatoare de conferinţe. Cea dintâi este seria conferinţelor ţinute de d-nii profesori universitari sub formă de cursuri populare, instituite încă de anul trecut în localul Universităţei. Cea de a 2-a este o serie de conferinţe organizate anul acesta de cercul de studii „Glasul Bucovinei" în sala casei Polone cu un mare număr de distinşi conferenţiari dintre intelectualii români cernăuţeni.

Astfel citâm din conferinţele recente la Cursurile populare universitare conferinţa d-lui prof. univ. Const. Berariu asupra „originei Statului" şi a d-lui dr. Gâzdea asupra „Idelei Imperialismului" iar din seria conferinţelor publice, este anunţată conferinţa prof. univ. C. Prădulescu tratând „Despre crime şi criminali politici în legătură cu atentatul dela Senat.

Asupra altor manifestări culturale (literatură, muzică, pictură) vom reveni într'o cronică viitoare.

E. P.

INFORMATII

Ziarului „Voinţa" i-sa trimis cuvenita desmintire din partea Preşidentelui „Culturei Poporului" pentru acuzaţia ce ni-o adus-o, Aşteptăm cavalerasa rectificare.

*

D-l. Vasile Popp, directorul secretariatului de comunicaţii, a plecat la Bucureşti pentru a aranja chestiunea atelierilor C. F. R. şi bugetului secretariatului general din Ardeal.

*

Se crede că în decurs de 3—4 zile legăturile telefonice cu Bucureştiul vor fi reluate.

*

Căile ferate Someşene vor pune în aplicare zilele acestea un nou itinerar al mersului trenurilor. Legătura cu Baia-Mare se va face zilnic printr'un singur tren ce va pleca din Cluj la ora 8 dimineaţa şi va ajunge la Baia-Mare la 6 seara. Din Baia-Mare va pleca la 6 dimineaţa şi va ajunge la Cluj la 4 pm.

Credem că pentru Baia-Mare un singur tren nu ar fi suficient ar fi nimerit să se ia măsuri pentru evitarea aglomeraţiei în acest unic tren.

*

Specialiştii au constatat că o cauză pentru care se defectează locomotivele cu petrol ar fi din cauză că păcura e nesuficient rafinată şi cuprinde benzină şi alte derivate ce produc un număr prea mare de calorii, deformând astfel ţevile.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2. (28

S'a comandat acum cătva timp în Anglia printr'o comisiune trimisă special pentru aceasta 70 vagoane material rulant pentru C. F. R. din Ardeal. Din acest total au sosit la Cluj 4 vagoane. Tot materialul va ajunge numai pentru 2 luni de zile.

*

Intrucât au fost terminate un număr de locomotive, direcţiunea regională C. F. R. a cerut aprobarea punerei în circulaţie încă a unui tren de persoane pe distanţa Oradia-Mare—Braşov.

*

Secretariatul general al internelor desminte că ar fi ars Teatrul Naţional din Bucureşti, zvon care a circulat cu persistenţă în localitate.

*

Suntem informaţi că la facerea statisticii populaţiei Clujului nu a fost socotită populaţia flotantă, supuşii statelor streine, soldaţii şi funcţionarii care au domiciliul stabil în afară de oraş. Statistica precisă va fi făcută de biuroul statisticei generale la începutul anului 1921.

*

Secretariatul comunicaţiilor a dat ordin direcţiunilor regionale ca să pună în vedere organelor de control că numai acele bilete de liberă circulaţie sunt bune, cari sunt emanate de la Ministrul comunicaţilor, Secretariatul general din Cluj sau de direcţiunile regionale C. F. R.

*

D-l T. Mihali preşedintele comisiunei de unificare, a sosit eri din Bucureşti.

Producţia Atelierilor C. F. R. din Ardeal acum după grevă e ca şi în timpurile normale şi e datorită în mare parte premiilor ce se acordă lucrătorilor.

*

Ziarul „Patria" anunţă că fostul funcţionar de la cuartiruire I. Boca ar fi închis în arestul preventiv de trei luni de zile ceia ce este inexact. Susnumitul funcţionar a ocupat postul până zilele trecute.

*

Atragem atenţiunea autorităţilor superioare ale C. F. R. că sunt multe persoane care întrebuinţează legitimaţii sau permise de liberă călătorie eliberate de M. A. V.

*

Mulţi agricultori din vechiul Regat ispitiţi de preţurile ce se oferă pentru vite în afară de graniţile ţărei au cerut să li se permită exportul vitelor.

*

In urma unui incident, Marţi l. c. a avut loc în localitate, între d-nii G. Van Saanen şi Locot. Simulescu, un duel cu sabia.

Martorii d-lui Van Saanen au fost d-nii Căpitan Tarnoschi Radu şi Locot. Zadic Grigore, iar ai d-lui Locot. Simulescu au fost d-nii Căpitan Dumitrescu din Reg. Vânători şi M. Em. Procopiu, redactor la ziarul „Patria".

După mai multe reprize d. Locot. Simulescu a fost rănit uşor la mâna dreaptă, după care lupta a încetat.

Combatanţii au fost asistaţi de d. medic Locot. Stefanovici, iar lupta condusă de d. Căp. Dumitrescu.

*

A apărut cea dintâiu revistă evreiască în Timişoara cu titlul: „Neue Zeit" şi „Uj Kor" (Epocă nouă) scris în nemţeşte şi ungureşte, în editura „Federaţiunei Naţionale Evreiască".

*

Ministrul de Interne din Belgrad a dat o ordonanţă, în baza căreia toate instituţiunile şi întreprinderile a căror gestiune conform codului comercial sunt supuse controlului autorităţilor (tribunalelor etc.) sunt obligate a-şi purta registrele în limba statului, adică sârbeşte.

Iată o pildă bună de urmat.

*

D-l Mac Cormick, senator american şi prieten al preşedintelui Harding, a sosit la Budapesta, unde a avut întrevederi cu Horthy, Teleki şi alţi membri ai guvernului.

Dela Budapesta d-l Cormick va veni la Bucureşti.

Cu toate că misiunea diplomatică americană insistă asupra caracterului pur informativ al acestei vizite, presa maghiară îi atribuie o mare importanţă, deoarece domnia sa este prieten personal al preşedintelui Harding.

*

Ziarul *Le Temps* crede a şti că portofoliul ministerului de externe ungar ţinut în mod provizoriu de preşedintele consiliului, Contele Teleki, va fi probabil încredinţat d-lui Gratz actualmente reprezentantul Ungariei la Viena.

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14. (51)

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogeria „Emke" Cluj Piaţa Unirii No. 32. (61)

Din Banatul subjugat

Ziarul *Banatul Românesc* publică scrisoarea unui negustor român din Bucovina, în care găsim următoarele amănunte asupra situaţiei Românilor din Banatul ocupat de Sârbi:

Prin luna Septembrie a. c. înainte de a se începe anul şcolar au fost convocaţi de către revizorii şcolari directorii şcoalelor cu limba de propunere română şi sârbă la o conferinţă, primind instrucţii cu privire la măsurile ce au de luat faţă de şcoalele române. Conform acestor instrucţiuni la înscrierile şcolare părinţii n'au avut voe să-şi trimită copii în şcoalele, cari doresc. Cum la noi în comunele româneşti şi sârbeşti sunt şi căsătorii mixte, aşa că sunt familii, în cari mama e sârbă şi sunt familii sârbe (ramase adecă la biserica sârbească, pentrucă în casă vorbesc românește, dar cercetează biserica sârbească) în cari mama e română.

Aceste familii n'au avut voe a-şi înscrie copiii în şcoala română, ci în cea sârbească, cu toate că bietul copilaş, nu vorbeşte limba sârbească.

In această conferinţă directorii şcoalelor române au fost forţaţi să promită că în clasele I şi II române vor propune cetirea şi exerciţiile de vorbire şi în limba sârbească şi în clasele III, IV, V şi VI româneşti să se suspende iar şcolarii să tracă în şcoala sârbească.

In urma unei ordonanţe a ministrului de agricultură s'a luat pământul bisericilor şi s'au împărţit numai la Sârbi. Bieţii Români nu s'au putut bucura să ajungă la o palmă de pământ din averea agonisită de moşii şi strămoşii noştri. Ştim doar că în jurul Vârşeţului sunt numai comune curat româneşti: Vlaicoveţul, Ritisorul, Straja, Coştetul, Voivodinţul şi Jamul. Ei bine din moşiile expropriate în aceste ţinuturi nu s'a dat şi Românilor, ci au adus Sârbi, Dumnezeu ştie de unde, şi le-au împărţit lor.

In comunele mixte cu Români şi Sârbi de câte ori se aduce la primărie sare, zahăr, orez, cărbuni, petrol, lumini etc. mai întâi se împart la Sârbi şi ceeace rămâne, dacă mai rămâne, se dă şi Românilor.

Tot aşa stăm şi cu păşunatul. Vitele noastre trebue să le vindem pe preţuri de nimic, căci în deosebi Românii din jurul Pancovei nu capătă permis de păşunat pe câmpiile statului.

Tăiaţi de fraţii noştri prin blăstămata linie, n'avem cui să ne spunem păsurile şi durerile. N'avem cine să ne apere, cine să ne ceară dreptate. Avocaţii, învăţătorii, ba şi o parte din preoţi s'au refugiat, pentrucă n'au putut suferi persecuţiunile stăpânirei sârbeşti, iar noi am rămas ca o turmă fără păstor.

Haine veritabile NEUMANN şi paltoane de iarnă pentru bărbaţi, băieţi şi fete din material ca dinaintea războiului să capătă la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ.
65

Zilele acestea este vorba ca Germania să-şi trimeată acreditatul său pe lângă guvernul nostru. Intârzierea reluărei relaţiunilor diplomatice a fost provocată de faptul că d. Stange cel care primise agrementul Curţei şi guvernului nostru a decedat.

In locul său Germania va fi reprezentată prin d. von Lucin diplomat de carieră.

*

Zilele acestea se vor supune aprobărei Suveranului decretele pentru convocarea circumscripţiilor electorale pentru alegere noilor locuri de senatori şi deputaţi rămase vacanta în următoarele judeţe: pentru Cameră — Târnava-Mare, Diciosânmărtin — (Ardeal) Romanaţi şi Soroce (Basarabia); pentru Senat la Fălciu, Iaşi şi Ilfov

*

Ministerul de externe a autoriyat pe d,Penescu, ministrul nostru pe lângă Vatican să trateze chestiunea concordatului.

*

La liceul de fete „Regina Maria" din Cluj s'au suspendat prelegerile până în 20 Ianuarie 1921 inclusiv.

In 21 Ianuarie vor fi lecţii.

*

Biletele pentru vagoanele de Dormit se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana", Cluj, Piaţa Unirii 7.

*

Fostul ministru ungar d. dr. Oscar Iaszi îşi publică impresiile în România în ziarul vienez „Bécsi Magyar Ujság".

*

Duminecă 26 Dec. 1920 va avea loc la ora 3 p. m. precis în sala Reduta a 8-a Şezătoare Culturală la care sunt chemaţi toţi muncitorii manuali şi intelectuali de orice naţionalitate. Va vorbi d-l A. Lepadatu despre „Muncitorii şi cooperativele" Vor cânta: d-şoara Mimi Nestorescu (canto) dela Opera Naţională Cluj şi d-l Teodorescu (violoncel) profesor la Conservator din Cluj. Vor declama d-nii: Psata, Calboreanu şi M. Popovici dela Teatrul Naţional Cluj

Intrarea liberă.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

Citiţi, este foarte important!

Dacă doriţi să vă curăţeşi să vă coloreze hainele bine şi ieftin — să le trimiteţi la

„KRISTÁLY"

INSTITUT DE SPĂLAT CU ABURI ŞI DE COLORAT STOFE

74

Fabrica şi Centrala: Str. Munkácsi 32.

FILIALE:

Piaţa Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (P. Wesselényi M.
Strada N. Iorga Nr. 2. (Fostă Jókai)

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăţă şi văpseşte

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 9.

Concesionarea căilor ferate

— Interpelarea d-lui George Mârzescu la Cameră. —

D-l Gh. Mârzescu şi-a desvoltat în ultima şedinţă a Camerei interpelarea anunţată cu privire la concesionarea atelierelor C. F. R.

In ziua de 10 Decembrie d-l ministru al comunicaţiilor semnează 2 contracte: unul cu Soc. Vulcan, prin care i-se pune la dispoziţie atelierele C. F. R. din vechiul regat pe termen de 7 ani, pentru a se repara pe contul statului 2500 locomotive şi 15 mii vagoane. Şi altul cu o societate engleză cărora li se dă în aceleaş condiţiuni atelierele C. F. din noile ţinuturi.

In sensul juridic al cuvântului contractul încheiat nu este un contract de lucru cum a afirmat chiar gazeta oficială a d-lui Take Ionescu. Contractul încheiat prevede trecerea administraţiei a acestor ateliere în mâini streine ceea ce se numeşte descentralizare prin concesiune.

Citeşte o serie de acte oficiale în care se vorbeşte precis de „concesiune".

Prin această concesiune se urmăreşte mărirea atelierelor C. F. pentru viitor dar nu se ia nici o măsură pentru a se îndrepta starea actuală. Concesionarii sunt obligaţi în timp de 7 ani să repare 2000 locomotive 3000 vagoane de călători şi 30.000 vagoane de marfă.

Nu s'a fixat un minimum de reparaţiuni pe fiecare an şi pentru acest fapt au protestat chiar inginerii români.

Nu este nici o obligaţie ca concesionari să înceapă lucrul cât mai curând.

Opinia publică trebue să ştie că prin acest contract de concesiune nu se va aduce nici o îmbunătăţire căilor ferate ci din contra va aduce o şi mai mare dezorientare.

Astfel în cursul anului trecut s'au reparat peste 850 de locomotive, deci mai mult decât ne va putea da concesionarii. Cu numărul de locomotive ce ni s'ar putea repara într'un an de concesionari, nu vom îndrepta câtuşi de puţin actuala stare de comunicaţii, de oarece nouă ne-ar trebui pentru a face faţă nevoilor, un număr de 3800 de locomotive în primul an. Tot aşa se întâmplă şi cu repararea vagoanelor de călători. Azi se produce în atelierele noastre desorganizate îndoit cât minimul ce ne va repara consorţiul strein. In ce priveşte vagoanele de marfă se întâmplă acelaş lucru.

D-l Take Ionescu a declarat că această concesiune nu are nici o legătură cu politica externă a ţărei.

Dar totuşi d-sa a crezut că prin această concesionare va înlesni împrumutul nostru extern. Fiind o ţară de transit străinii au căutat de mult să pună mâna pe C. F. R. şi pe Dunăre. Ce am fi făcut dacă la începutul războiului am fi avut concesionate căile ferate?

Situaţiunea atelierelor din ţinuturile alipite pe care ar trebui să le naţionalizăm, noi le dăm străinilor. Se dă în contract voe concesionarilor să înlocuească lucrătorii românii cu cei străini, putând a aduce chiar lucrători din ţările cari ne sunt vrăşmase şi astfel s'ar primejdui siguranţa statului. Cunoaştem dificultăţile cu atelierele din Transilvania, unde cea mai mare parte din lucrători nu au depus încă jurământul de credinţă şi deci noi am avea nevoe acolo numai de români.

D-sa în continuare arată cum inginerii români ai c. f. r. au declarat că nu aprobă contractul de concesiune deoarece el este cu totul în detrimentul statului român. Concesionarii nu puteau obţine în nici o ţară avantagiile ce i le-a oferit statul nostru. Dacă aveam nevoe de ingineri streini ei s'ar fi putut angaja cu contract, iar nu să cedăm administraţia întreagă a atelierelor noastre.

Fac apel — spune d-sa la conştiinţa tuturor membrilor guvernului, a examina din nou contractul care nu ne aduce decât înrăutăţirea actualei stări.

Faceţi apel la ingineri capabili şi rezolviţi problema muncitorească, fiţi energici cum a-ţi fost în ultimul timp în faţa agitaţiilor periculoase care ating siguranţa statului.

Opinia publică, termină d-sa, nu poate admite un act prin care se nesocotesc interesele statului şi deci fac apel la ea.

Conjuraţia monarhiştilor ruşi, germani şi maghiari

Ziarul rus a lui Kerenski din Praga „*Volje Russzii*" publică un plan senzaţional a conjuraţiei monarhiştilor ruşi, germani şi maghiari, în sensul căreia s'a legat o alianţă pentru restabilirea formei monarhiste guvernamental Rusia, Germania şi Ungaria şi protejarea sistemului monarhist în toată Europa. Monarhiştii au ţinut la 13 Iulie o conferinţă secretă la Budapesta la care generalul Biscupszki a înaintat un memorand secret.

Premersul conferinţei a fost următorul. După prăbuşirea revoltei monarhiştilor germani, Kapp, Ludendorf şi tovarăşii lor s'au refugiat în Bavaria şi în Regensburg şi s'au pus în contact cu ţariştii ruşi. Această conferinţă secretă a trimes în misiune pe colonelul Bauer şi pe aventuristul maghiaro-englez Trebiciu Lincoln. La legaţia maghiară din Viena aceşti aventurieri au primit paşapoarte falşe dela dr. Herz, cu care au călătorit la Budapesta. Aicea colonelul Bauer a fost primit de Horthy, înaintea căruia a desvoltat liniile principale ale programului lor. In urma acestor pertractări, colonelul Biscupszki a mers la Budapesta, unde a început acţiunea de propagandă prin tipărirea rublelor Kerenski falşe.

In scurt timp au venit la Budapesta şi ceilalţi conjuranţi ruşi şi germani, cari la 16 Iulie au ţinut o conferinţă secretă, la care s'a înaintat planul de acţiune al generalului Biscupski.

Planul acesta cuprindea în linii generale următoarele:

1. Armata comunistă lichidează polonia şi va restabili hotarele din 1914.

2. Armata lui Wranghel, până când armata roşie va restabili hotarele din 1914, va urma o tactică defensivă.

3. Revoltaţii Ucrainieni vor ataca pe Polonia.

4. Ruşii albi vor lega pace cu Moscova şi vor năvăli asupra Polonilor când hotarele vor fi restabilite.

5. Comandanţii şi ofiţerii armatei roşii (cea mai mare parte a ofiţerilor din vechiul regim) vor prepara revoluţia militară şi prin aceasta şi dictatura militară.

6. In contact cu centrele militare armata lui Wranghel va începe ofensiva.

7. Sub pretextul pericolului bolşevist puterile centrale mobilizează şi vor ataca armata comunistă în timp ce armata albă rusă va fi folosită da avantgardă.

Paralel cu aceasta populaţia va fi pregătită propaganda corespunzătoare, la care se va folosi parale în abundenţă în hinterlandul comunist fără a cruţa bani, trebueşte pregătită revolta.

8. Trupele ucrainiene conduse de ofiţerii vechiului regim, vor ajunge în spatele armatei comuniste.

9 Ruşii albi vor chema într'ajutor voluntarii ruşi-germani, ca să-şi apere patria faţă de comunişti.

10. Elementele albe din armata roşie vor face răscoale în centrele mai importante şi vor cere ajutorul voluntarilor ruşi, germani şi maghiari pentru restabilirea ordinei civile.

11. Rusia, Germania şi Ungaria vor lega alianţă, care va fi avantajoasă pentru toate trei ţările care va asigura pacea permanentă şi buna stare economică.

12. Tronul îl vor restabili în toate ţările, şi republicile vor fi doborite. La toate acestea se cere munca grabnică, secret absolut şi îndeplinâ abundenţă a celor materiale, pentru ajungerea acestora, sunt a se folosi toate mijloacele cari pot fi folosite.

(*Kurierul*)

Concordatul cu Vaticanul

- Un conflict în sânul guvernului. -

Se ştie că guvernul a anunţat apropiata încheere a unui concordat cu Sf. Scaun, care să stabilească relaţiile dintre Statul român şi biserica catolică din România. Chestiunia concordatului a fost expusă chiar într'un pasagiu din Mesajul regal prin care s'a deschis sesiunea actuală a Corpurilor legiuitoare, şi tratativele au şi început.

După cât se pare însă, în sânul guvernului au intervenit unele neînţelegeri în această privinţă. Un redactor al ziarului „Izbânda" a obţinut următoarele lămuriri dela o persoană oficială, care e în curent cu negocerile de până acum:

„România n'a formulat, încă, nici o condiţiune. Deocamdată chestiunea este în studiu. In nici un caz, însă, nu cred că se va rezolva în delicata problemă a concordatului în dauna intereselor statului român. Vom căuta să evităm, mai cu seamă luptele confesionale. Asemenea rivalităţi religioase ar constitui pentru noi, o primejdie serioasă".

*

In cercurile politice se afirmă că un serios conflict a isbucnit pe această chestiune între d. Octavian Goga, ministrul Cultelor, care e împotriva creerei unui regim special al bisericei catolice, şi unii membri din guvern. Nu e exclusă chiar demisia d-lui Goga pe această chestiune.

Ştiri mărunte

Lenin a primit o telegramă de felicitare din partea republicei sovietiste armene, al cărei dictator e azi revoluţionarul Kassian. — Turcia a recunoscut noua republică sovietistă.

*

Iosef de Szentivanyi deputat maghiar în parlamentul Cehoslovac ameninţă pe Cehoslovaci, că Ungurii de acolo vor lua în cele din urmă armele în mâni ca să se scape de persecuţiunele şi de abuzurile la cari sunt expuşi.

*

De la 1 Ianuarie 1921, se vor socializa la Petrograd toate teatrele.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m.

A. S. R. Principele Carol a fost înaintat la gradul de colonel. Decretul a apărut în „Monitorul Oficial".

*

Leul cotează la Bursa Parisului 19.25 centim.

*

Guvernul jugo-slav a rupt orice relaţiuni cu Bulgaria deoarece nerespectând tratatul dela Neuilly ţine sub arme 40.000 de oameni şi 15.000 ofiţeri.

Numai Simplonul e autorizat să treacă dintr'o ţară într'alta.

*

Cabinetul Rhallys a depus demisia sa în mâinile regelui Constantin.

*

Guvernul a pregătit un proect de lege prin care se majorează capitalul Băncii Naţionale la 60 milioane şi se prelungeşte privilegiul pe încă 20 ani.

*

Episcopul Clorogariu va părăsi Bucureşti venind pentru câteva zile în Ardeal.

*

D-l Jumanca a fost pus în libertate.

D-l general Coandă preşedintele Senatului va pleca la Nisa, unde va rămâne până la primăvară.

*

Remanierea guvernului s'a amânat pentru câteva zile, d-l Valeanu, minstrul Comunicaţiilor, trebuind să mai rămână în guvern pentru a răspunde interpelării d-lui Mârzescu.

*

Socialiştii condamnaţi ca instigatori ai grevei generale au fost mutaţi dela Jilava la Văcăreşti,

*

Muncitorimea este complect ostilă concesionării căilor ferate. Face sforţări reuşind de câteva zile să normalizeze circulaţia.

*

America a interzis imigrările timp de un an.

*

Pe vaporul „Impăratul Traian" s'au constatat câteva cazari de holeră. La Constantinopol s'a declarat ciuma. Intrarea călătorilor şi mărfurilor dela Constantinopol în ţară nu este permisă decât prin Sulina şi Constanţa.

Corpurile legiuitoare

Camera

Şedinţa dela 21 Decembrie

Se deschide şedinţa sub presidenţia d-lui Duiliu Zamfirescu la ordinea zilei fiind interpelarea d-lui George Mârzescu, în chestiunea concesionărli căilor ferate.

Camera este completă, guvernul invitând pe toţi partizanii săi să asiste la şedinţă.

Pe banca ministerială sunt prezenţi d-nii Argetoianu, Răşcanu, Averescu, Garoflid, Atanasiu, Văleanu, Tache Ionescu, Cudalbu şi Tăslăoanu.

D-l George G. Mârzescu se urcă la tribună şi-şi începe interpelarea arătând că contractele încheiate de guvern sunt în realitate o concesiune şi nu nişte simple contracte de lucru după cum susţine guvernul.

D-sa arată cât de dăunătoare sunt pentru interesele statului condiţiunile contractuale, primejdia ce-o reprezintă faptul că majoritatea lucrătorilor va fi străini, mai cu seamă unguri şi germani; deasemenea arată dezorganizarea ce se va produce prin multiplicarea direcţiunilor şi regiunilor.

Mai mult încă, statul va fi silit a le face în valută străină.

Cuvântarea documentată a d-lui G. Mârzescu a fost ascultată cu un viu interes şi a produs o profundă impresiune.

La ora 7 seara şedinţa s'a ridicat.

Senatul

Şedinţa dela 22 Decembrie

Senatul alege comisiunea de răspuns la mesaj care se prezintă azi M. S. Regelui pentru a prezenta răspunsul Senatului la Mesajul Regal.

Astă seară Senatul va lua vacanţă pentru sărbători.

Ştiri de peste hotare

Acord Italo—Jugoslav?

Ziarul Tempo află din Belgrad că s'ar fi încheiat un acord defensiv între Italia şi Juposlavia, ocazia tratativelor urmate la Rapalio între cele două state, în chestia cestiunilor în litigiu.

Acest tratat, de care nu s'a auzit nimic până acum, ar conţine următoarele cinci puncte:

1) Cele două state s'au înţeles pentru ca Austria, Ungaria să execute cu stricteţe condiţiunile impuse prin tratatul de pace dela Saint-Germain şi Trianon.

2) Se angajează a împiedeca reîntoarcerea Habsburgilor pe tron.

3) Se angajează a se apăra reciproc, contra oricărei propagande pe care ar face-o contra lor Austria şi Ungaria.

4) Vor comunica tratatul Ceso-Slovaciei.

5) Vor putea încheia acorduri asemănătoare cu alte state dar numai după o notificare reciprocă.

Dăm sub toată rezerva ştirea publicată de Tempo care dacă ar corespunde adevărului ar avea o deosebită importanţă.

Comuniştii maghiari în Italia

„Keleti Ujság" scrie după informaţii din Budapesta că în Bologna au fost arestaţi patru unguri, acuzaţi de agitaţie comunistă. Au fost prinş când se reîntorceau dela d-na Kun Béla. O interpelare a fost adresată în Parlament pe această chestie secretarului de stat Coweglinia, care a răspuns că soţia lui Kun Béla împreună cu fiica s'a s'au stabilit în Bologna venind cu atestate falşe şi au stat dela venirea lor în contact permanent cu comuniştii de aici

Industria și comerțul de pe valea Târnavei

— Scrisoare din Diciosânmartin. —

Sânmartinul fiind menit a deveni un centru industrial prin faptul, că are combustibilul necesar fabricelor, — gazul metan, — cuvine-se ca factorii competenți să-și îndrepte atenția asupra acestui orășel și să facă tot posibilul pentru naționalizarea fabricelor existente și să fondeze altele cari mai pot fi fondate și asupra cărora s'au gândit alții.

Cele existente sunt proprietatea Ungurilor și Evreilor îmbogățiți în timpul războiului, când moșiile mari li-se lucrau de către femeile și copii bieților Români cari sângerau pe diferitele fronturi, rămânând locul lor nelucrat căci erau mânați la muncă de faimoșii împenați din ordinul fișpanului (prefectului) și a solgăbirăului.

Acești îmbogățiți, formând apoi societăți pe acțiuni au fondat: fabrica de nitrogen, carbid gunoi artificial, fabrica de cărămidă, de mobile, de spirt, de salam, de gaz metan, de vase de lut, apoi o tipografie „Elisabeta" tot societate acționară. S'a cerut concesiunea pentru fondarea unei alte fabrici de mobile și a unei societăți de clădit case.

Se intenționează fondarea unei fabrici de hârtie și a alteia de sticlă, aproape de gară, către, comuna Bozieș, unde se află materiile prime necesare. Chiar pe moșia marelui tribun din 1848, Moldovanu, se află nisipul pentru fabricat sticlă, de o calitate fină cum rar se mai găsește alt undeva.

Că numai propagandă românească nu fac aceste fabrici o putem ușor închipui, când muncitorii în majoritate sunt străini și sunt organizați. O putem și mai ușor închipui dacă citim sumele considerabile ce le jertfesc atât fabricele cât și muncitorii organizați pentru școalele cari s'au creat cu scopul să facă cu neputință existența școlilor românești aici în centrul județului. Așa foaia ungurească locală în numărul său dela 21 Nov. a. c. înregistrează suma donată, pentru școala comercială superioară reformată, de muncitorimea organizată dela fabrica de nitrogen, aceasta se urcă la 8771 cor., iar fabrica de gunoi artificial a dat pentru acelaș scop 13.945 cor. n-rul dela 12 Dec. al foaiei amintite înregistrează astfel sumele donate pentru școala primară unitară: „Nitrogen" soc. p. a. 2000 cor., fabrica de lut 5000 cor., societatea p. a. pentru clădit 5000 cor., tipografia „Elisabeta" 5000 cor.

Cu toate că combustibilul e eftin, fabricatele sunt foarte scumpe. De pildă, în fabrica de cărămizi modelarea a 1000 cărămizi costă 200 lei, arsul (cu gaz metan) 36 lei în total 236 lei și pentru edificat se vinde cu 800 lei! Fabrica de salam (și alte fabricate de carne) a fost amendată cu 15.000 lei tot din cauza prețurilor enorme cu care își vinde produsele.

Ce se zicem de celelalte? Sunt la fel. Mișcare de capital românesc abia se observă. E pe înființate de către o societate anonimă fabrica de „Negru de fum" și sa înființat o tipografie românească (cu librărie) „Cartea Românească."

*

Cum stăm cu comerțul? Tot în mâni streine și în Sânmărtin și pe întreaga vale a Târnavii. Aproape în fiecare sat societățile de consum „Hangya" (Furnica) au reprezentanțe bine organizate. Noi abia am început în Sânmărtin cu fondarea societății pe acțiuni „Furnica" care ar avea menirea să înființeze filiale în toate comunele de pe valea Târnavei; la început s'a dovedit un zel mai mare, acum însă se observă o stagnare cauzată probabil de către schimbul coroanelor.

Bănci, avem numai în Sânmărtin, filiala „Albinei" din Sibiu, „Wulturul" și „Banca Comercială" întemeiată astăvară. Ungurii au două bănci puternice în centru „Banca Târnavei-mici" și „Banca Economică", apoi în multe comune au cooperative și bănci populare.

E evident deci, că pe teren industrial și comercial stăm pe-o treaptă inferioară. Momentul e dar potrivit ca să se facă totul pentru a contrabalansa acaparărea comerțului și industriei de către streini până nu e târziu, căci dacă nu, putem exclama și noi ca poetul ungur: „s'a uitat împrejur și nu și-a aflat patria în țara acesta."

Cor.

Fostul împărat Carol renunță la tronul Austriac?

Ziarul „Ujság" reproduce din „Berliner Tageblatt" un interesant articol datorit corespondentului său din Viena, Laderer Leo, în care între altele, se spun următoarele: — „In chestia succesiunii pe tronul ungar, se pregătește o nouă întorsătură. Legitimiștii sunt decișî să-și tragă consecințele în felul lor de a vedea din faptul, că acum și guvernul maghiar s'a declarat pentru un rege național. Se știe, că exregele Carol până acum a ezitat de a renunța atât la tronul austriac cât și la cel ungur și consideră dispozițiile sancțiunei pragmatice ca lipsite de valoare.

De oarece acum nici guvernul maghiar nu mai vrea să știe de sancțiunea pragmatică, legitimiștii maghiari vor să înduplece pe exregele Carol la o schimbare de tactică. In zilele din urmă, legitimiștii maghiari au avut la Budapesta o consfătuire cu monarhiștii austriaci și au hotărît să trimită o delegație la rege propunându-i să renunțe la tronul austriac.

După părerea legitimiștilor prin acest fapt, ar deschide lui Carol de Habsburg posibilitatea de a-se reîntoarce în Ungaria. Toate celelalte se vor desvolta conform împrejurărilor, căci monarhiștii austriaci au declarat lămurit că această abdicare nu ar însemna în nici un caz abdicarea definitivă dela reînființarea monarhiei dualiste.

Deocamdată ei vor sfătui pe fostul rege să procedeze potrivit proverbului: „mai bine azi un ou, de cât mâine un bou'.

Se pune întrebarea: ce atitudine vor observa față cu aceste tendințî statele mărginașe și direct interesate și în deosebi Cehoslovacia și Jugoslavia, cari, după cum se știe consideră reîntronarea Habsburgilor în Ungaria, ca un casus foederis?

Din presa maghiară

Acțiune în interesul liberului transport de animale.

Reuniunea agricolă ardeleană după cum cetim în „Ellenzék" a înaintat o petiție guvernului în interesul liberului transport de animale. In petiție arată, că în împrejurările economice de azi, toate ramurile vieții agricole suferă foarte mult. Imprejurările, cari influențează în mod păgubitor producție agricolă, cum sunt nesiguranța în privința proprietății imobiliare, timpul nefavorabil etc. amenință și rezerva de vite.

Din cauza lipsei de nutreț, din cauza timpului nefevorabil din vară și a iernii prea timpurii, prețul vitelor a scăzut cu 30 procente, ceea-ce a pricinuit mari pagube agricultorilor. Pentru a preîntâmpina o înrăutățire a situației, e absolut nevoe de a-se lăsa liber exportul animalelor.

Monopolizarea din partea statului a acestui export, după cum o anunță a hotărîre recentă, nu ar garanta prețul, ce s'ar putea atinge printr'un export liber. Reuniunea agricolă săsească a înaintat o petiție similară guvernului.

Câți Unguri și Români sunt în Cluj

Ziarul „Ellenzék" se ocupă de ultimul recensământ al populației, ce s'a făcut în Cluj la Începutul lunei curente. După acest recensământ, Clujul ar avea numai 67.407 locuitori (?) dintre cari 60% unguri, 30% români și 10% evrei. Ziarul amintit trage la îndoială exactitatea acestor cifre. Crede că mulți nu-și vor fi dat listele, căci altfel ar fi dat imposibil că după marea imigrare în Cluj în timpul din urmă să fi rămas populația numai de 67 mii.

Curierul Spectacolelor

Cinema Egyetem:

Joi, Vineri: *Prințesa Voalată.* Dramă de spionaj.
Sâmbătă, Duminecă: *Reîntoarcerea.* Comedie cu Henny Porten.
Duminecă la ora 10 a. m.: *Reprezentație pentru copii.*

Cinema Urania:

Joi: *Inelul fatal.*
Vineri: *Vocea Destinului.* Film criminal cu mica Mary Osborn.
Sâmbătă, Duminecă: *Jack inimă de leu.* Mare senzație filmelor.

Cinema Apollo:

Joi, Vineri: *Banii carcidu..* Dramă criminală.
Sâmbătă, Duminecă: *Prințesa Voalată.* Dramă de spionaj..

Teatrul Variete „Biasini"

Sâmbătă 25 și Duminecă 26 Decembrie va avea loc.

2 Mari matineuri cu intregul program seral. — Inceputul la orele 3 p. m. Seara mari reprezentații de gală. Biletele se găsesc de vânzare la Casa Teatrului.

Pedepsirea speculanților

Comisiunea pentru judecarea contravențiunilor la fixarea prețurilor maximale a amendat pe următorii comercianți:

Victor Csiszér și Danilă Nogi Propriet. Restaur. „Central" 5000 (cinci mii lei) amendă pentru nerespectarea prețurilor maximale.

Nicolaie Nogi și L. Komjatszeghy Propriet. Restaur. „Gambrinus" 5000 (cinci mii lei) amendă pentru nerespectarea prețurilor.

Ștefan Szénási, comerciant, str. Regina Maria, (1000 (unamie lei) amendă pentru neafișarea prețurilor.

Ioan Feder, comerciant, str. Regina Maria (100 o sută lei) amendă pentru neafișarea prețurilor.

La cafenea „Metropol"

Marția și Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică

61

Radio 185 182

Cafenea Panonia

este unul dintre cele mai alese locuri de petrecere. Serviciu prompt. Fiecare seara concertează orchestră renumite. Sala de biliard seperată. Proprietarul Iosif Szinetár și fiul.

Curierul Spectacolelor

Program săptămânal:

Teatrul național.

Joi: *Trandafirii roșii.*
Vineri: *Sapho* (premieră).
Duminecă (matineu): *Lorica noastră.*
Duminecă (seara): *Trandafirii roșii.*

Teatrul unguresc.

Joi: *Trei ceștî de ceai* a 2-oară.
Vineri: Teatrul închis.
Sâmbătă (matineu): *Ghita baronul.* Cu prețuri reduse.
Sâmbătă (seara): *Cismarul ca stafie.* Cu concursul d-lui Stefan Szentgyörgyi.
Duminecă (matineu): *Cenușăreasa.* Cu prețuri reduse.
Duminecă (seara): *Voevodul Țiganilor.* Cu distribuția nouă a rolurilor.
Luni (matineu): *Murgul.* Reprezentație cinematografică cu prețuri de tot reduse. Inceputul la ora 4.
Luni (seara): *Voevodul Țiganilor.*

Frații Márkontfy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania

41

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Banca Viticolă a României

Societate anonimă

BUCUREȘTI, Strada Bursei No. 2.

AVIS

D-lor VITICULTORI

Se pune la dispoziția Domnilor Viticultori toate

MATERIALELE și APARATELE necesare pentru cultura viei manipularea și conservarea vinurilor.

Toate aceste materiale și aparate sunt aduse din țările de origină dela cele mai bine reputate fabrici.

BANCA DISPUNE DE MARI CANTITAȚI DE:

SULFAT DE CUPRU

MARFĂ PURĂ ENGLEZEASCĂ

Domnii Viticultori sunt sfătuiți a nu confunda acest produs cu mărfuri de proveniență nesigură, având o concentrare inferioară și punând în pericol recolta prin acțiunea lor neîndestulătoare.

PUCIOASA SUBLIMATE

de proveniență italiana, absolut necesară pentru preîntâmpinarea oidiumului.

Aparate „Vermorel" (VILLE FRANCHE) cu piesele lor de schimb.
Aparate sistematice pentru fabricarea ȚUICEI (fabricațiune Derroy Paris.
POMPE Pentru manipularea Vinurilor, de mână, electrice și cu esență, complecte inclusiv Motorul.
Aparatele cele mai noi pentru spălat sticle, umplut, astupat și capsulat.
Aparat pentru debitat berea
FILTRE pentru VIN
CAZANE pentru sterilizat butoaiele.
Cauciucuri diverse
Robinete, Canale etc.
Vase și Ustensile pentru pivniți, fabricațiune franceză.
Aparate pentru **dozaj** și controlul vinurilor.
Hipermanganat
Metabisulfit
Pucioasa pentru afumat.

Este în interesul D-lor Viticultori și Comercianți de Vinuri să-și rețină din vreme articolele de cari au nevoie.

161

Renumita Fabrica chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. 22 **Str. Regele Ferdinand 25.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

UN STENOGRAFIST stud. Univ. cu praxă de birou cunoscând limba română, germană și maghiară caută aplicare imediată. Adresa la zia sub. I.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

OCAZIUNE Mibilier din palisandru complect pentru sufragerie și mobilier pentru o cameră de primire. bibliotecă cu oglindă, balansoire, covoare de vânzare. Se pot vedea Cluj, Str. Fadrusz János No. 4.

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efectuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. 101

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite. **Parfumeria d'Or**
18 **Pia a Unirei No. 5.**

SECRETARIATUL GENERAL DE FINANȚE DIN CLUJ.

No. 33.359—1920.
Serv.: Garda Financiară.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 30 Decemvrie 1920 ora 11 a. m. se va ține licitație cu oferte inchise în localul Secretariatului general de finanțe. Inspectoratul general al gardei finanțiare din Cluj, în scopul aprovizionărei corpului gardei financiare cu material de prima calitate, complect pentru 1400 părechi de ghete de strapață și în afară de acesta 1400 părechi de talpă.

Informațiunile despre condițiunile speciale și orișice deslușiri necesare se pot lua la Inspectoratul general al gardei financiare din Cluj, strada Bartha Miklóș Nr. 14 etajul II.

Cluj, la 15 Decemvrie 1920.

Inspector General:
ZOPA.

184

A apărut
„Calendarul Gospodarilor"
pe 1921
Cu 2 suplimente gratuite adică: un tablou după pictorul Strâmbu și un calandar de perete.
De vânzare la principalele librării din România PREȚUL 5 LEI.
178

Bocanci pentru minieri și lucrători.

Ghete de orice calitate și cantitate. En gros și en detail.
LEBCZELTER ȘI NAGY,
Fabrică de ghete Cluj, Comande se pot face
4 la biroul Hotel Central. □ □ □

23 de ani de când s'a înființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză și franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.
34

Associati Croitori Români
PETRICAȘ, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj.
Str. Brătianu 13. ◉ Piața Unirii No. 2.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
38 Depozit de ștofe.

Alexandru Benedek
Juvaergiu
Str. Regele Ferdinand No. 13
Se află tot felul de bijuterii și argintării pentru cadouri de
93 Crăciun.

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Blazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la
77 oara 8. □ □ □ □

In sfârșit **se inschimbă bonurile de 40%** și spre bucuria publicului
Firma DICK și FIUL
a prelungit terminul de vânzare cu prețurile de mai jos.

1 metru ștofă de lână pentru haine bărbătești . . .	Lei 98
1 metru ștofă lățime de 140 cm. pentru costum de dame	Lei 98
Barchet pentru o haină de dame complect	Lei 98
Creton pentru o haină de dame complect ce se poate spăla	Lei 98
1 Cămașe și pantaloni de tricou pentru bărbați . . .	Lei 98
1 Guler de postav de iarnă pentru dame	Lei 98
1 Ploier pentru domni și dame	Lei 98
2 Fețe de masă de damast	Lei 98
1 Pătură de iarnă lungime de 180 cm.	Lei 98
10 Părechi ciorapi brodați pentru dame	Lei 98
10 Părechi ciorapi flor pentru bărbați	Lei 98
1 Sul de pânză de in pentru dame	Lei 98
12 bucați batiste	Lei 98

Aceste prețuri sunt valabile numai până la sfârșitul săptămânei curente.
181

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCUREȘTI.
Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!
Expediții în colete poștale contra ramburs în vechiul Regat și Besarabia. En gros — En detail.
122

Intreprinderi tehnice Universale
45
„Tehnică"
Cluj, Str. Kiss No. 33.
Instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repară în mod special mașini de scris și cusut și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

Radio 210.
In curând se va vinde berea
„GLORIA"
recomandată de medici. Se vinde prin fabrica de bere a lui **Mendel, societate comercială anonimă.**
TURDA și sucursala CLUJ.
181

Sticlă, Porțelanuri și Lămpi
„Ausländer"
Cluj, Piața Mihai-Viteazul 39.
180

„GRATUIT"
SE VA TRIMITE
CALENDARUL ALMANACH
AL ZIARULUI INFRAȚIREA
Tuturor abonaților ziarului Infrățirea și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

Abonamente pentru Preoți și învățători se fac cu preț redus, adecă
100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

TOATE DOAMNELE
din elită întrebuințează **FORMALYSOLUL**
recunoscut ca indispensabil pentru toilatte. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. CLUJ.

La firma KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.

12 AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.

Cumpăr casă de fier.

ADRESA LA ZIAR.

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor. E curată și ftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.
44

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.
67

Cadouri de Crăciun și anul nou

Se vând cu preț foarte redus Alpacca, Alpacca argintat, cuțite de argint de china, furculițe, linguri, foarte eftine. Cuțite și furculițe de oțel parechea 14 lei. Serviciu de cafea pentru 6 pers. 160 lei. Serviciu de ceaiu în culori pentru 6 pers. 160 lei. Serviciu de cafea neagră pentru 6 persoane 160 lei. Serviciu de supă pentru 6 persoane 160 lei. Serviciu pentru delicatese în culori și albe 7 lei. Serviciu de masa cuforate auriu 450 lei la STICLĂRIA KEREKES Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 4. 190

In prăvalia
de ghete „HERCULES“
str. Reg. Ferdinand No. 5

se vinde cu ecazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse. □ □ □
1

FRAȚII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.
26

Important pentru Domni și Dame

Cele mai bune ȘANURI pentru ghete și cizme face. **Petre Abrahám Fiul,** Str. Hegedüs S. No. 4. Cluj.
2

Caiete de școală

pentru dictando, caligrafie și șocoteală vinde Societatea Cartea Românească sediul librăria

„Cosinzeana“

din Cluj, Piața Unirii No. 7. în engros și detail cu următoarele prețuri:

Caietul	à	8 file	**Dictando**	à	Lei	1·—
„	„	16 „	„	„	„	2·—
„	„	24 „	„	„	„	3·—
„	„	26 „	„	„	„	3·25
„	„	30 „	„	„	„	3 75
„	„	32 „	„	„	„	4·—
„	„	40 „	„	„	„	5·—
„	„	42 „	„	„	„	5·25
„	„	52 „	„	„	„	6·50
Caietul	à	8 foi	**socoteală**	Lei		—·80
„	„	16 „	„	„		1·60
„	„	26 „	„	„		2 60
„	„	32 „	„	„		3·20
„	„	42 „	„	„		4·20
„	„	52 „	„	„		5·20

Comenzile se pot trimite Dlor Profesori și librari, la cerere, în pachete postale de câte 5 kgr., avansându se plata prin mandat postal.

Ziarul „INFRĂȚIREA“

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina și vechiul Regat cu: 120 lei pe 1 an, 60 lei pe 6 luni, 30 lei pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRAȚIA ZIARULUI CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 3 Etagul II.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul 3l. No. 113 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Duminecă 26 Decembrie 1920

Infrăț

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. (Cluj II.) TELEFON Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. — 120 lei 6 luni. — 60 „ 3 luni. — 30 „

O nouă „afacere Strussberg"?

de **N. Bănescu** prof. universitar.

Concesiunea căilor noastre ferate este, așa dar, un fapt hotărît. Marea criză a transporturilor își găsește astfel soluția.

Nu poate fi însă Român cu dor de binele public care s'o primească bucuros.

Fiecare s'a putut convinge, în adevăr, de mizeria nespusă în care se află astăzi căile ferate ale țării. A cerceta cauzele acestui neajuns, care paralisează de atâta vreme întreaga noastră viață economică, ar fi o încercare zadarnică. Se cunosc, în genere, și aceste nefericite cauze. A da însă pe mână străinilor, în momente atât de hotărîtoare ca cele de azi, atelierele drumurilor noastre de fier, înseamnă, din toate punctele de vedere, o primejduire a intereselor naționale, pe lângă evidenta știrbire a demnității statului considerabil mărit.

E trist cum trecutul nu ne învață nimic în această privință. Sunt cincizeci de ani de când o asemenea „chestiune" a frământat puternic spiritele la noi. E memorabilă, în istoria politică a României moderne, vestita „*Concesiune Strussberg*", încheiată în 1868, pentru înzestrarea țării cu cea d'întâi rețea de căi ferate. Pornită dintr'un înalt gând patriotic, sub auspiciile Domnitorului, realizată de guverne din care nu lipsiau cei mai de frunte din oamenii politici ai vremii — Ioan Brătianu, Mihail Kogălniceanu, Dim. Ghica, Al. Golescu, B. Boerescu ș. a. — această concesiune provocă, după doi ani numai, una din crizele cele mai grave prin care am trecut

Lucrările, executate slab, nu putură fi recepționate; cheltuelile fuseseră enorme, și Strussberg refuza plata cuponului obligațiilor, amenințându-ne cu guvernul prusian (era după biruința dela 1870!) El avuse grijă a da majoritatea acestor obligațiuni în mânile bancherilor din Viena și căuta, după ce se umpluse de bani, a trece Austriei concesiunea. [Dar conducătorii de atunci ai României se feriseră anume de ofertele Austriei, din motive politice ușor de înțeles.

Concesiunea deslănțui o furtună din cele mai mari ale vieții noastre publice. Tot anul 1871 e plin de incidentele stârnite de dânsa. Două săptămâni ținură desbaterile asupra acestei chestiuni în Adunarea Deputaților (Februarie—Martie 1871); toți bărbații de Stat se perindară la tribună, învăluind în acuzații vehemente două ministere și cerând trimiterea lor în judecata Curții de Casație. Numele Domnitorului n'a fost cruțat în aceste furtunoase dezbateri.

Soluția *impusă* de logica lucrurilor în acele grave împrejurări a fost resilierea Concesiunii. Un Tribunal arbitral se institui atunci și „Legea pentru soluțiunea cestiunii drumului de fier Strusberg" se promulgă la 19 Iulie 1871. O întrunire publică era convocată apoi, de organele de publicitate din București, în ziua de 5 Decembrie, și marele Hasdeu cetia acolo moțiunea care cerea respingerea concesiei și *continuarea lucrărilor prin Români.*

Iată, în puține cuvinte, istoria primei concesiuni a drumurilor de fier.

Și nu trebue să se uite împrejurările de atunci. România trebuia neapărat înzestrată cu rețeaua de căi ferate, căci, dacă acestea s'ar fi făcut mai întâi în Serbia și la Odesa, unde erau proectate, ea s'ar fi isolat astfel și viitorul său economic ar fi fost compromis. Finanțele Statului erau, în acea epocă, în stare cu totul precară. De un capital intern nu putea fi vorba, pentru o întreprindere atât de costisitoare. Germania aducea, pe lângă alte garanții, creditul ei legat de cele mai mari personalități interesate în această întreprindere.

Dar astăzi poate fi măcar pe departe o asemănare cu situația dela 1870? Oare *capitalul* lipsește acum în România-mare, unde întreprinderi de miliarde se întocmesc, în toate unghiurile ei? Sau n'avem poate *corpul inginerilor,* — o mândrie a țării noastre? Ori *atelierele* bune și *lucrătorii?*

Fiecare dintre noi știe ce ne lipsește...

Să se organizeze puterile vii *care sunt,* să se pună, *de sus până jos, rânduială,* să se *impună munca* și să *înceteze desfrâul.*

Străinul n'are însă ce căuta acolo unde înșine suntem în stare, *dacă vrem,* să facem. Căci unde singuri părăduim și ne desinteresam, n'are să facă nimeni mai bine *de dragul nostru.* O spune cel mai elementar simț de conservare.

Depozite clandestine de arme germane în Silezia Superioară

Varșovia, 22 Decembrie

Se anunță că în Silezia Superioară s'au descoperit noi depozite clandestine de arme germane.

Din ale Ligei Națiunilor

„A reuni o comisiune e a solemniza prostia", iată sentința treventioasă a unui cugetător francez care a trăit totuși într'o vreme când se hotăra asupra marilor și micilor chestiuni fără amestecul de fiecare clipă al comisiunilor și subcomisiunilor create ad-hoc.

Ce sentință ar fi găsit oare amarul spirit al cugetătorului dacă ar fi trăit ca să cumpănească azi unele din hotărîrile solemnelor ședințe ale Ligei Națiunilor.

Căci grava și impunătoarea adunare din Geneva a găsit prilejul să pună în discuție, între o hotărîre de excomunicare și alta de omagiu, chestiuni cari n'au putut atâta alte interese decât cele pur materiale ale membrilor adunării sau cele de concurență morală ale națiunilor pe cari le reprezentau. Și iată cum, ieri, membrii acestei adunări, găsind că pentru onorarii variând între un sfert de milion și trei milioane de lei pe an, viața lor nu poate fi deloc confortabilă în eleganta Genevă a valutei elvețiene, au propus ca sediu al viitoarei adunări pașnicul și bătrânul Iași al nenorocitei valute române. Iar azi, odată cu închiderea sesiunei, au consacrat — ca un fel de enormă tiflă finală — limba „esperanto" ca limbă internațională oficială!

Oamenii cei mai gravi cad uneori de acord în unanimitatea unui gest distractiv. Astfel mult timp ironizata invenție filologică a doctorului Zamenhof capătă universalul drept de cetate și Liga Națiunilor care e deja în căutarea unui nou han pentru a'și adăposti viitoarele întruniri și-a găsit și o firmă nouă: „La Steaua verde!"

Esperanto nu mai e dar un mit. A trebuit pentru a realiza acest tur de forță ciocnirea dintre amorul-propriu francez și cel englez. Nici unul din cele două popoare nu ar fi admis definitiva întronare a limbei celuilalt ca limbă a Societății Națiunilor. Astfel a triumfat culoarea speranții, care a fost și a Profetului și care va fi de-acum a Ligei Națiunilor.

Esperantiștii jubilează: perseverența sfârșește ades prin a fi răsplătită. Volapük-ul a căzut în uitare. dar esperanto a învins, el care n'a sperat niciodată mai mult decât să poată ajunge limba universală comercială.

Minunat vom zice și noi în esperanto, pentru a exprima cât de minunat este acest sfârșit. Vai! e singurul cuvânt pe care îl cunoaștem în acest grai, și, și pe acesta a trebuit să'l căutăm în dicționar.

Dr.

Un centru de bolcevism

Un astfel de centru este sau poate să fie locuința. Aceasta este, cel puțin, părerea Englezilor. Sir Kingsley Wood, membru în parlamentul englez, spunea la o întrunire publică din Londra, ținută la 4 Mai 1919, că „Născuți în orașe, crescuți pe străzi, închiși în odăi supra-populate, nu este nici o mirare că oamenii uită pe Dumnezeu și devin materialiști și bolșevișți".

Intr'un discurs ținut la 11 Aprilie 1919, la palatul Buckingam, Londra, înaintea comisiei naționale pentru procurarea de locuințe, regele a zis la rândul său: „Procurarea de case confortabile pentru clasa muncitoare nu a fost nici odată atât de importantă ca acum. Nu spunem prea mult dacă afirmăm că rezolvarea bună a chestiunei locuințelor este baza oricărui progres social.

Un scriitor francez, Demolins, în lucrarea s'a *In ce stă superioritatea Anglo-Saxonilor,* spusese mai de mult acelaș lucru ca regele Angliei, arătând cum tăria poporului englez se razimă, în primul rând și în mare parte, pe chipul plăcut și confortabil în care-și instalează el gospodăria lui. Demolins mai arăta că primul semn, că un popor, sau o populație, este pe calea progresului, îl avem în îmbunătățirea locuinței. Cheltuelile făcute pentru confortul casei, scria autorul nostru, sunt singurele care ajută în mod permanent pe om, făcându-l să se simtă mai bine, să se simtă mai mult de cât înainte și să dorească să fie și mai mult, să-l împingă deci să facă sforțări și mai mari în viitor pentru îmbunătățirea soartei lui.

Toate lucrurile acestea au fost cunoscute în apus mai de mult și comunele, societățile de binefaceri, cooperativele și particularii au făcut tot ce-au putut pentru procurarea de locuințe bune pentru muncitori. Ca titlu de curiozitate citez cazul bogătașului Peabody, care la 1861 a lăsat un capital de 12½ milioane, din care să se facă locuințe ieftine, de dat cu chirie, la cei săraci. Acest capital era în 1905 de 35 de milioane de franci și grație lui erau adăpostite 20000 de suflete.

Războiul a îngreunat mult chestiunea locuințelor, nu numai la noi, ci pretutindeni. In nici o țară însă, ea nu a fost atacată cu mai multă energie ca în Anglia. Parlamentul a discutat pe larg și votat acolo, în 1919, o lege referitoare la locuințe, lege care, după unii, este egală în importanță cu *Marea Cartă a Libertăților,* căpătată de englezi la începutul veacului al XIII-a.

Noi nu putem trece în revistă aici toate principiile legei locuințelor, votată de englezi. Vom semnala numai câteva puncte. In primul rând s'a pornit dela faptul că întreprinderile particulare nu pot, din cauza scumpetei materialului, începe construcții; lipsa de case însă fiind mare și urmările el rele, intervenția statului s'a găsit necesară.

Statul a însărcinat deci autoritățile locale să facă planuri de zidiri, așa fel ca în 20 de ani Anglia să aibă destule case bune pentru locuitorii ei. In așteptare încă, autoritățile locale trebue să ia măsuri pentru clădirea imediată a cel puțin 500.000 de case, absolut trebuitoare.

In ceea ce privește costul caselor, s'a stabilit principal că locuințele nu trebuiesc date ca pomană cu pierdere. Avându-se în vedere însă scumpetea actuală, statul va plăti, el, diferențele de preț, așa în cât comunele să poată da lucrătorilor casele în condiții convenabile. Statul va plăti aceste diferențe timp de 7 ani. După această dată se va lua iarăș în considerație chestiunea.

Când s'a discutat legea aceasta în parlamentul englez. Astor, din partea guvernului, a declarat între altele „Banii pe care-i va cheltui statul pentru locuințe vor constitui un fel de asigurare în contra Bolșevismului și a revoluției".... Am repetat idea spusă oarecum și la început, pentrucă ea vine foarte des în gura englezilor și arată spiritul cu care a fost concepută noua lege. Prin ea, poporul englez pare că voește să combată tocmai idea care stă la baza ei, idea ajutorării individului prin stat, adică idea comunistă, socialistă. Căci ce este locuința pentru om, locuința bună, de cât zidul lui de apărare în contra ideilor colectivite? Un lucru la care nu s'a gândit îndestul toate guvernele și mai puțin de cât toate, al nostru poate. Un stat care, doui ani după războiu, nu a adoptat, în materie de locuințe, altă soluție de cât pe cea vechie a încartiruirilor forțate, nu poate pretinde că și-a făcut toată datoria în direcția de care vorbim.

Și să nu se creadă, că problema locuințelor nu este vitală pentru noi, fiind un popor mai mult agricol. Ar ajunge să ne amintim felul mizerabil în care se adăpostesc o mare parte din locuitorii orașelor noastre, centrele tuturor mișcărilor anarhice, pentru a vede că este totuș mult de îndreptat și la noi. Ar ajunge ceva și mai puțin poate — să se facă o anchetă asupra felului cum sunt adăpostiți studenții noștri din București, să zicem, pentrucă să înțelegem multe din slăbiciunile lor și vina celor care tolerează astfet de situații.

Dar mai este încă ceva. Satul nostru chiar are nevoie să fie refăcut. Nu mai departe de cât împrejurul Bucureștilor sunt clădiri, care abia merită acest nume și în care străinii pot afla cu mirare, că locuesc țăranii români, acei oameni adică în care ne punem noi atâta nădejde și dela care așteptăm, se zice, regenerarea neamului. Acum țăranii au pă-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Secretul piramidei „Cheops"

Poetul inginer Max Cyth, în romanul său *„Lupta pentru piramida Cheops"*, povestește între altele și secretele acestei piramide dintre cele șapte minuni ale lumei vechi. Datele acestea au bază științifică după cum a dovedit profesorul R. Hennig într'o lucrare intitulată: *Peste uscat și mare* Piramida Cheops care datează dela anul 2300 a. ch. are o înălțime de 146 m. Ea este, după domul din Colonia și biserica din Ulm cea mai înaltă clădire de piatră. Nu acoperă moaștele unui faraon, ci arată secrete științifice și matematice. Coridorul care conduce în interiorul piramidei prelungit în sus arată direcția către steaua polară din anul 2300 a. Ch. Colțurile marginelor arată cu o preciziune matematică cele patru părți ale lumei. Piazzi Smyth și Iohn Taylor, amândoi Englezi, au descoperit însă și alte secrete ale acestei piramide. Înălțimea piramidei a fost 147·8 m., suprafața bazei a fost (ca lungime și lățime) de 328·64 m. Raportul bazei cu înălțimea ne dă cu o preciziune decimală raportul unei raze față de suprafața aceluiaș cerc. Deci renumitul (pi) raport al unei raze și al periferiei sau suprafeței unui cerc era cunoscut de matematicienii egipteni înainte de Christos cu 4000 de ani ș. a. cu o preciziune de 3·14150.

Dar piramida mai are și alte secrete. Dacă cu înălțimea ei ca o rază construim un cerc, cercul acesta are suprafața bazei de 928·64 m. Și dacă suprafața aceasta o împărțim în atâtea părți, câte zile are nu an solar, căpătăm o măsură care s'a întrebuințat la toate părțile piramidei ca o unitate de măsură și care e reservată în „camera regală" ca „măsură normală" (tot în piramidă). Împărțirea a dat 2·5425 m. o măsură care se numește metru piramidal și care corespunde întocmai la una a douăzeci de milioane parte a axei pământului. Deci e o măsură „naturală" mai bună decât metrul nostru creat în sec. XVIII-lea ca o parte de patruzeci milioane a meridianului parisian.

Cum au știut matematicii cu cunoștințele lor mai slabe despre pământ cu 4000 de ani înainte de Christos lungimea diametrului pământului? Ar putea fi o întâmplare, că a nimerit tocmai numărul acesta și totuși nu e întâmplare; căci dacă căutăm pe glob gradul longitudinal și meridional, care atinge cât mai puțină apă și cât mai mult uscat atunci găsim gradul latitudinal 30 spre Nord și 31 longitudinal spre Est de Greenwich. Ambele grade însă se încrucișează lângă Cairo tocmai în locul unde se află piramida. Datele matematice deci nu sunt „întâmplare"; maestrul piramidei a fost un mare matematician, astrolog și geolog. Nouă însă ne lipsește logica de a înțelege secretul lumei atât de îndepărtată de veacul nostru.

J.

Ecouri

Expoziții de pictură

Se pare că trăim în adevăr „vârsta de aur" a picturei, măcar în ce privește cantitatea producției și succesul plasării pânzelor. Bucureștii au devenit un vast bazar de tablouri. Expozițiile se deschid pe întrecute și se închid spre a face loc altora. E o înlănțuire aproape obositoare de artă exhibiționistă.

In prezent, Capitala ne oferă nu mai puțin de 15 expoziții de pictură și anume:

In sala „Arta", a lui Brăescu și a colecției. Th. Aman. In sala „Mozart" a d-nei E. Filotti-Atanasiu, d-relor Brateș și Popeia, a d-lor Moscu și Manea.

La „Ateneul Român", a lui Ip. Strâmbu. La „Maison d'Art", a lui Bulgăraș, Aescher, Mores Djuvara, Râmniceanu, Andrescu. La „Cercul Militar" a d-nei Denise Iordănescu.

Adăogați la acestea, expozițiile de sculptură ale lui Iordănescu, Dimitriu-Bârlad și Savargin acelea de artă decorativă a d-relor Follender, de pictură brodată a d-rei Bercovici și de broderie artistică ale d-nei Hutter si d-șoarei Cătănel. Petrescu, și veți înțelege cât de bogat e sezonul artistic în funcție de expoziții.

Efectele unei crize

O telegramă din Geneva reprodusă de ziarele austriace aduce știrea că librarii francezi au de gând să tipărească cărțile lor în Austria sau în Germania, de oarece tiparul e mai ieftin ca în Franța unde domnește și criza de hârtie.

Premiul Nobel pentru Medicină

După atâți Francezi, Englezi Suedezi, Germani, Americani, iată și un Belgian care obține premiul Nobel: e profesorul Jules Bordet dela universitatea din Bruxelles, răsplătit pentru lucrările sale din domeniul medicinei.

Scrisoare din Satu-Mare

Chioscul dela gară. — Librăriile. — Direcțiunea regională C. F. R. — Starea materială a funcționarilor.

In Februarie anul curent s'au închiriat chioșcurile gărilor mai mari din Ardeal, Băncei comerciale române din Oradea-Mare, pe o durată de doi ani. Directorul băncii, Artur Pogány s'a obligat prin contract de a aplica, ca vânzătoare de ziare, în primul rând văduve și orfane de cheferiști, cari știu și românește. Contrar condițiunilor anunțate în contract, d-l Pogány a angajat la chioșcul gării din Satumare pe văd. Gabor Kohn, care nu știe nici românește și pe cum spun funcționarii cheferiști, nici o legătură familiară nu are cu vre-un funcționar dela căile ferate.

Literatura română e slab reprezentată; la acest chioșc reviste literare, artistice nu observăm de loc. Chioșcurile dela gări ar trebui închiriate în primul rând la români. (Iarna trecută, o concesie asemănătoare pentru întreg Ardealul a fost cerută, deci înainte de aceea a d-lui Pogány — de către un cunoscut ziarist român, care n'a obținut câștig de cauză. *Nota Red.*)

*

In librăriile din Satumare de abia găsim câte-o carte românească. Sunt în total 5 librari între cari numai unul creștin, Ioan Reizer. In librăria lui Ioan Reizer mi-s'a spus că librăriile din Satumare s'a pus în legătură cu firmele mai mari de editură din București în scop de a se aproviziona cu cărți românești, dar fără rezultat, deoarece cărți în comision nu se trimit, costul lor trebuind a se achita în numerar, iar rabatul, ce se acordă, e prea mic.

Transportul cărților din București până-n Ardeal e foarte costisitor, grație situației care dăinuește la căile ferate române.

Librarii din Satumare nu pot risca sute de mii de lei, când în urma prețului enorm al cărților și al scumpetei, care e de un caracter general, numărul cumpărătorilor e foarte scăzut.

Intelectualii luptă cu greutățile materiale ale vieții; țăranul se bucură, când poate ajunge la un călindar; bogătașii români sunt cu mult mai practici, decât să se ocupe cu literatura, când observă că munca celui mai învățat nu e răsplătită nici de stat, nici de societate.

Firmelor mari de editură li se impune datorința patriotică, să înlesnească librăriile din Satumare ca să se poate aproviziona măcar în parte cu cărți românești.

*

Direcțiunea regională C. F. R. care se înființează la 1 Ian. 1921 în Satumare, va fi instalată în internatul cheferiștilor din calea Ferdinand unde se găsesc apartamente încăpătoare pentru toate serviciile. Pentru funcționarii, cari vor fi transferați dela direcțiunea regională desființată din Arad, s'au asigurat locuințele necesare.

Se impune, ca în fruntea serviciilor se fie denumiți numai Români specialiști fie din Ardeal, fie din vechiul Regat. Personalul direcțiunei se va compune în proporție de 90 procente din neromâni.

*

Funcționarii din Satumare luptă anevoie cu greutățile vieții și scumpetei. Capul familiei cumulează diferite funcțiuni, neputând duce altfel traiul. Soția e profesoară, eventual învățătoare ori copistă în cutare birou. Astfel se explică fenomenul ciudat, că mai poate trage jugul vieții clasa inteligentă, abstrăgând pe funcționarii, cari, slab retribuiți de stat, totuși nu să căiesc, având posibilitatea de a-și asigura venituri laterale enorme.

*

Un domn, care ocupă o funcție înaltă la tribunal îmi povestea, că de 5 ani poartă tot aceleași haine și dacă nu ar fi aprovizionat din trecut ar umbla cu familia întreagă în haine și ghete rupte. Intelectualii români sunt mândri, că pot servi statul român, dar, cum zice Horațiu, post equitem sedet atra cura.

Coresp.

mânt, au bani. Cine va veni să le arate cum se face o casă, un sat, un centru de plăcere și de putere din lăcașurile lor? Statul, în această direcție va putea face mult; el trebue să facă. Mai mult însă vor trebui să facă particularii. In ce fel, vom vedea altădată.

Pentru moment amintim aici doar faptul, că aliații au avut și un congres comun, pentru a discuta programul deconstrucții care să fie adoptat de toate țările și care să modifice într'un sfert de sută de ani întregul aspect al continentului nostru. Acelora care s'ar interesa de rezultatele acestui congres, care era să albă loc în Noembrie 1919, le pot da adresa domnului Henry R. Aldrige, 41, Russellsquare, London, W. C. care era secretarul biroului interaliat respectiv și care va fi fericit, sunt sigur, să dea informații acelora care le vor cere.

Virgil I. Bărbat.

Cititi „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Tratatele de pace și muzeele

de prof. **Dr. Coriolan Petranu**
Inspector general al muzeelor din Transilvania.

II.

III. Austria.

Art. 191.

Pentru aplicarea dispozițiunilor dela articolul 184, Austria se obligă să restituie, respectiv, fiecăreia dintre Puterile aliate și asociate toate actele, documentele, obiectele antice și orice material științific și bibliografic, ridicate din teritoriile invadate și aparținând fie Statului, fie administrațiunilor provinciale, comunale, de binefacere (hospitalières) sau eclesiastice ori altor instituțiuni publice sau private.

Art. 192.

Austria va restitui de asemenea lucrurile de aceeaș natură cu cele arătate la articolul precedent, cari ar fi fost ridicate, dela 1 Iunie 1914, din teritoriile cedate, afară de lucrurile cumpărate dela particulari.

Comisiunea de reparațiuni va aplica acestor lucruri, dacă este cazul, dispozițiunile articolului 208, Partea X (clauze financiare) a prezentului Tratat.

Art. 193.

Austria va restitui respectiv fiecăruia din Guvernele aliate sau asociate interesate, toate actele, documentele și memoriile istorice aflate în stabilmentele ei publice, cari au o legătură directă cu istoria teritoriilor cedate și cari au fost ridicate din aceste teritorii, în timpul celor zece ani din urmă. In ce privește Italia, această din urmă perioadă va începe dela data proclamării Regatului (1861).

Noule State create din fosta monarchie austro-ungară și Statele cari primesc o parte din teritoriul acestei monarhii, se obligă, la rândul lor, să restitue Austriei actele, documentele și memoriile cari nu datează de mai mult de douăzeci de ani, cari au un raport direct cu istoria sau cu administrațiunea teritoriului austriac și cari eventual s'ar găsi în teritoriile transferate.

Art. 194.

Austria recunoaște că este ținută să execute față de Italia obligațiunile prevăzute de articolul XV al Tratatului din Zürich din 10 Noembrie 1859, de articolul XVIII al Tractatului din Viena din 3 Octombrie 1866 și de Convenția din Florența dela 14 Iulie 1868, încheiate între Italia și Austro-Ungaria, întrucât articolele arătate n'ar fi fost de fapt executate integral și întrucât documentele și obiectele la cari se referă se găsesc pe teritoriul Austriei sau al aliaților săi.

Art. 195.

In termen de douăsprezece luni dela punerea în vigoare a prezentului Tratat un comitet de trei juriști, numit de Comisiunea de reparațiuni, va examina condițiunile în cari au fost ridicate de Casa de Habsburg sau de alte Case cari au domnit în Italia, obiectele sau manuscrisele cari se găsesc în posesiunea Austriei și enumărate la Anexa I aci alăturată. In cazul când zisele obiecte sau manuscrise vor fi fost ridicate, violându-se dreptul provinciilor italiene, Comisiunea de reparațiuni, pe baza raportului Comitetului sus arătat, va ordona restituirea lor. Italia și Austria se obligă să recunoască deciziunile Comisiunii.

Belgia, Polonia și Ceho-Slovacia vor fi de asemenea admise să prezinte cereri de restituire, cari vor fi examinate de acelaș Comitet de trei juriști, în ce privește obiectele și documentele enumărate respectiv în Anexele II, III și IV aci alăturate. Belgia, Polonia, Ceho-Slovacia și Austria se obligă să recunoască deciziunile cari vor fi luate, pe baza raportului sus zisului Comitet, de Comisiunea de reparațiuni.

Art. 196.

In ce privește obiectele având un caracter artistic, archeologic, științific sau istoric și făcând parte din colecțiuni cari aparțineau în trecut Guvernului monarhiei austro-ungare sau Coroanei, în cazul când aceste obiecte nu sunt supuse altor dispoziții ale prezentului Tratat, Austria se obligă:

a) să negocieze cu Statele interesate, când i se va cere aceasta, un acord amical în virtutea căruia parte din colecțiunile și obiectele sus arătate, cari ar trebui să aparțină patrimoniului intelectual al districtelor cedate, vor putea fi, în mod reciproc, repatriate în districtele lor de origină, — și

b) să nu înstrăineze nimic sau să nu risipească din zisele colecțiuni și să nu dispună de nici unul din zisele obiecte în timp de douăzeci de ani afară numai dacă n'a intervenit înaintea expirării acestui termen, vre-o învoială specială, dar să le pună la adăpost și să asigure și buna lor păstrare și să le țină, împreună cu inventariile, cataloagele și documentele administrative privitoare la acele colecțiuni, la dispoziția studenților supuși (ressortissants) ai fiecăreia din Puterile aliate și asociate.

ANEXA I.

Toscana.

Bijuteriile Coroanei (partea care a rămas după risipirea lor), bijuteriile private ale Principesei Electrice de Médicis, medaliile făcând parte din moștenirea Casei de Médicis și alte obiecte prețioase — toate considerate ca proprietate domenială conform învoirilor contractuale și dispozițiunilor testamentare — transportate la Viena în timpul secolului al XVIII-lea.

Mobilierul și argintăria Casei de Médicis și „gemma lui Aspasios" drept plată a datorilor Casei Austriei către coroana Toscanei.

Vechile instrumente de astronomie și de fizică ale Academiei

Cronica politică

Guvernul e preocupat în momenrul de față de chestiunea remanierei sale. Opinia publică, ceva mai puțin.

Noua amânare a primenirei de care are nevoie banca ministerială, în actuala ei înfățișare, se datorește în cea mai mare parte nevoiei pe care o simte partidul poporului de a-și mulțumi toți pretendenții la conducerea unui departament. Însăși înființarea noului subsecretariat de Stat al minorităților, a cărui justificare ziarele guvernamentale abia o încearcă, e un semn despre această stare de lucruri, Interesele țărei n'au însă nimic de câștigat din felul în care se încearcă primenirea guvernului și complectarea lui.

In loc de-a prinde acest prilej pentru a pune puțină ordine în compunerea listei colaboratorilor săi, — făcând o selecțiune pe temeiul priceperei și al puterei de muncă, — d-l general Averescu primește să sufere tot felul de influențe de partid, cari sprijinesc diferiți „fruntași" cu totul din alte motive.

Se poate aștepta cineva ca ministrul care n'a reușit să facă nimic în fruntea unui departament ca acel al comunicațiilor să depună o activitate mai rodnică la departamentul industriei și comerțului? Nu e nici un cuvânt să credem acest lucru, după cum nici publicul nu-și va închipui că simpla trecere a președintelui Consiliului la departamentul comunicațiilor va rezolva greaua criză dela căile ferate — după indicațiile acelor membri ai guvernului cari s'au pronunțat pentru sistemul concesiunilor la străini.

Iată pentruce, așa cum se anunță complectarea cabinetului, — deși aceasta se face cu multe dificultăți, — nu reprezintă nici vreun câștig pentru interesele publice nici o întărire a guvernului. Inregistrăm cu părere de rău această constatare, căci nici indiferența nici nemulțumirea generală, n'o dorim.

Cum stau finanțele statului?

— Incă un an fără Buget. —

Actualul guvern a declarat încă de-acum câteva zile că nu-și poate ține făgăduiala, făcută în trecuta sesiune parlamentară, — de a aduce în discuția Camerei, înainte de 1 Ianuarie 1920, proectul Bugetului general al Statului, anunțând că va cere un nou „bil" prin care să se prelungească actuala situație până la 1 Aprilie viitor. Aceasta însemnează că încă un an financiar trece, fără ca să se poată aplica prevederile unei cumpene financiare. „Actuala situație" este haosul în care plutim, atât în privința cheltuelilor, cât și în privința veniturilor publice.

Titularul departamentului finanțelor se găsește încă în străinătate, unde a plecat din ziua în care trebuia să-și ia în primire portofoliul ce i s'a încredințat. In ultimele sale declarații făcute ziarului „Le Temps"; d-l N. Titulescu a explicat întru câtva această lipsă, pretextând că a preferat să lămurească în primul rând situația financiară externă a României, ceeace a reușit să facă prin împrumutul destinat să acopere plata dobânzilor datoriei noastre publice în străinătate. Lăsăm la o parte faptul, destul de ciudat, că trebuie să spicuim din ziarele franceze lămuririle privitoare la finanțele României. Reținem însă, că ministrul nostru de finanțe mărturisește că nu s'a putut devota încă grelei probleme a situației financiare interne.

Această sarcină și-a luat-o d-l C. Argetoianu, care a întocmit proectul de Buget pe 1920-21, nediscutat și neaplicat până astăzi, împreună cu d-l Take Ionescu, care a rezolvat, așa cum a rezolvat, schimbul rublelor și al coroanelor. Bugetul acesta, alcătuit în lipsa ministrului titular al finanțelor, rămâne astăzi literă moartă, deoarece până la 1 Aprilie 1921, termenul până la care guvernul dorește amânarea discuțiilor financiare, va trebui prezentat Bugetul pe anul următor, 1921—1922.

Iată, deci, al treilea an fără Buget, dela încheerea păcei până astăzi. Și, dacă amânarea era ușor de înțeles atunci când nici teritoriul României nu fusese definitiv fixat la Conferința păcei, nici guvernarea autonomă a Consiliului Dirigent nu încetase, dela convocarea celui dintâi Parlament al României întregite, întocmirea unui Buget era una din primele nevoi ale consolidărei noastre naționale.

Astăzi. plutim încă în necunoscut. Nu cunoaștem nici forțele financiare de care dispunem, pentru a ști unde să le întărim, nici cheltuelile viitoare, pentru a prevedea acoperirea lor. O informație izolată vestea, acum câteva zile, că administrația Căilor noastre ferate s'a încheiat cu un deficit neînregistrat încă până astăzi. O sursă de venituri pe care ne bizuiam înainte de războiu, reprezintă astăzi un inexplicabil gol.

Să ne închipuim că acest lucru se petrece numai la Căile ferate? Oare însă; percepерea contribuțiilor indirecte nu sufere din multiple cauze, o scădere simțitoare?

Ne găsim în fața unor stări de lucruri cari trebuesc examinate cu atenție. Nu știm dacă la ministerul de finanțe cercetează cineva veniturile pe cari ne mai putem bizui, — și prin urmare mijloacele de a spori aceste venituri, după cum, în privința cheltuelilor, e greu de prevăzut dacă, într'un apropiat viitor, înființarea unui nou departament nu va pretinde noui fonduri. E o muncă pe care guvernul trebue să se gândească a o face înainte de a fi iarăș, prea târziu. Labirintul financiar în care rătăcim azi explică într'o mare măsură și deprecierea leului românesc, — dar amenință și întreg edificiul Statului nostru.

Presa maghiară

— Departamantul minorităților —

Ziarul „Temesvári Hirlap" a simțit necesitatea să se ocupe de „problema minorităților" înregistrând cu satisfacție că în fine se recunoaște importanța acestui minister. Crede însă necesară și aducerea unei „legi a minorităților", poate din credința greșită că minoritățile ar fi cetățeni cu drepturi speciale. Se indignează însă în contra altui ziar maghiar, care a și arătat persoana care va conduce acest subsecretariat, ceace în sine nu ar fi o greșală, dar persoana desemnată de acel ziar este un român. Ziarul amintit susține, că nici nu poate fi vorba ca acel ministru să fie un român, căci oricare ar fi simpatiile lui pentru minorități, numai ministru al minorităților nu poate fi." „Noul ministru va trebui să fie un fiu al unei minorități, pentrucă nici nu se poate altcum", iar „ca ministrul minorităților să fie un român ar fi absurditate,"

Iar dacă această pretenție a sa nu ar corespunde e gata să afle altă soluție, firește, condusă de aceași mentalitate.

Iată această a doua soluție:

„La fecare minister să se înființeze un secretariat al minorităților; titularul nu poate fi decât un reprezentat al minorităților, care pe lângă dreptul consultativ și de propuneri să mai aibă un cerc de activitate independent iar în chestiunile politicei minorităților *el să reprezinte guvernul în fața Parlamentului* — ceace ar fi crearea unei noui suveranități în cadrele aceluiași stat și pusă în situația a se opune și a combate suveranitatea națională.

Ziarul „Ellenzék" în numărul său din 23 Decembrie se ocupă la loc de frunte de secretariatul, minorităților. Ziarul maghiar își exprimă temerea, că spiritul unificării va predomina în acest oficiu în dauna intereselor minorităților. Restul articolului e suprimat de censură, încât nu suntem în măsură de a putea urmări felul cum privește acest ziar rostul unui astfel de oficiu. In tot cazul, se vor gândi la secția de naționalități de pe vremea lui Jeszenszky și — poate — îi vor cuprinde fiorii. Nu au pentruce să se neliniștească.

Intre nouile noastre partide politice

— Ce este partidul social-țărănesc. —

Un supliment al ziarului „Luptătorul" a înfățișat de curând publicului programul, — foarte voluminos, — al unui nou partid: partidul social-țărănesc.

Părerea noastră despre justificarea noulor partide politice, am mai înfățișat-o și altă dată. De cele mai multe ori, aceste grupări nu reprezintă în realitate decât ambițiunile câtorva oameni cari au crezut că nu-și găsesc un loc destul de important în partidele existente. Aproape niciodată ele nu au perspectiva de a reprezenta nici o nevoie reală o populației, nici un curent sănătos care să găsească ecou cu opinia publică.

Acesta este, firește, și cazul partidului social-țărănesc, al cărui program, o pretențioasă operă de bibliotecă, e departe de a reprezenta, numai un deziderat obștesc, dar nici cel puțin un organism armonic. Incercând să împace o fărâmitură din tendințele social-democrației cu aspirațiile țărănimei, conducătorii noului partid, foarte puțin cunoscuți țărei, dacă nu aproape de fel, încearcă să lanseze o chemare care va rămânea fără răspuns, de vreme ce nu isbucnește dintr'o necesitate politică.

E interesant însă de observat, felul în care celelalte partide noui, — ceva mai „vechi", — cari au trecut prin luptele electorale din ultimul timp, profitând de un moment de dezorientare, privesc apariția noului lor concurent în ceeace privește „purificarea vieței publice din România." Ziarul partidului țărănesc al d-lui I. Mihalache ironizează fără milă partidul social-țărănesc al d-lui Zamfir Arbore, scoțând în relief tocmai lipsa de personalități marcante a noului partid, și îndoindu-se că va avea vreodată un răsunet în fața alegătorilor. „Neamul românesc" al partidului naționalist-democrat, păstrează la rândul său o disprețuitoare rezervă față de programul noului partid.

Sunt aceleaș imputări, pe cari noile partide reprezentate în Parlament, le-au avut de suferit atunci când au păsit pe arena politică. Atunci însă, acestea găseau răspunsuri pentru argumentele pe cari ele înșiși le le aruncă astăzi celor mai proaspeți veniți. Pe vremea aceea nu era nevoie de personalități, pentru a legitima rostul unui partid, și succesele electorale nu erau o dovadă că acelaș partid nu conține un sâmbure de nădejdi pentru viitor. Astăzi, când partidele noui existente cred că și-au trecut proba talentelor pe cari le posedă și și-au dovedit rezistența electoraiă, acestea sunt cusururi mari, peste cari nu se poate trece.

E o lipsă de consecvență firească la cei ce cred că „au ajuns". Adevărul e însă că rostul partidelor chemate să guverneze nu stă nici în valoarea personală a oamenilor, nici în trecătoare succese electorale. Forța unei organizații politice pornește dela legăturile pe cari această organizație le are cu nevoile obștești ale țărei.

In afară de o asemenea justificare, — partidele trec, nevoile rămân.

Convocare

Toți domnii advocați, cari fac parte din baroul Cluj sunt invitați la

adunarea generală ordinară a baroului,

ce se va ține în Cluj la 26 Decembrie 1920 ora 9 a. m. la Primărie.

Ordinea de zi:

1. Raportul comitetului despre activitatea din anul 1919—1920.

Reviziuirea bilanțului din 1919—1920.

3. Chestiunea taxelor de membrii și a remunerațiilor pentru funcționarii și personalul auxiliar al baroului.

4. Chestiunea preliminarului pe anul 1921 și stabilirea acoperirei budgetului.

5. Eventuale propuneri în cadrele legei.

Cluj, la 13 Decembrie 1920.

Baroul advocaților:

Dr. Barbu decan subst. *Dr. Dionisiu Pop* secretar.

„del Cimento" ridicate de Casa de Lorena și trimise ca dar verilor ei din Casa imperială din Viena.

Modena.

O fecioară de Andréa del Sarto și patru desenuri de Coreggio aparținând Pinacotecii din Modena, ridicate la 1859 de ducele Francisc V.

Cele trei manuscrise ale Bibliotecei din Modena: Biblia Vulgata (cod. lat. 422—23), Brevirium romanum (cod. lat. 424) și Officium Beatae Virginis (cod. lat. 262) ridicate de ducele Francisc V. în 1859.

Bronzurile ridicate în aceleași condițiuni în 1859.

Câteva obiecte, printre cari două tablouri de Salvator Rosa și un portret de Dosso Dossi, revendicate de ducele de Modena în 1868, ca condițiune a executării Convențiunii din 20 Iunie 1868, și alte obiecte predate în 1872 în aceleași împrejurări.

Palermo

Obiectele lucrate în secolul XII-lea la Palermo pentru Regii Normanzi, și cari erau întrebuințate la încoronarea Impăraților; zisele obiecte ridicate din Palermo se găsesc acum la Viena.

Neapole

98 de manuscrise ridicate din Biblioteca S. Giovanni din Carbonara și din alte Biblioteci din Neapole, în 1718, din ordinul Austriei, și transportate la Viena.

Diferite documente ridicate la diferite epoce din Arhivele Statului din Milan, Mantua, Veneția, Modena și Florența.

ANEXA II.

1. Tripticul lui Saint-Alphonse de Rubens, provenind din Monastirea Saint Jaques-sur-Coudenberg, din Bruxelles, cumpărat în 1777 și transportat la Viena.

II. Obiecte și documente ridicate din Belgia și transportate în Austria, pentru a fi puse acolo în siguranță, în 1794:

a) Armele, armurile și alte obiecte provenind din vechiul Arsenal din Bruxelles!

b) Tezaurul dela „Toison d'or" păstrat odinioară în Capela Curții din Bruxelles;

c) Tiparele monezilor, medaliilor și jetoanetor executate de Theodore Van Berckel cari făceau partea integrantă din Arhivele Camerei de Conturi din Bruxelles;

d. Exemplarele manuscrise originale ale *Hărții chorografice a Tărilor-de-Jos austriace*, întocmită dela 1770 până la 1777 de Locotenentul-General Contele Jas de Ferraris și documentele privitoare la zisa hartă.

ANEXA III

Obiectele ridicate din teritoriile făcând parte din Polonia, după prima desmembrare din 1772:

Cupa de aur a regelui Ladislaus IV, No. 1114 din Muzeul Curții din Viena.

ANEXA IV

10. Documente, memorii istorice, manuscrise, hărți, etc. revendicate de Statul Cehoslovac și cari, din ordinul Mariei Teresa, au fost ridicate de Thaulow de Rosenthal.

20. Documentele provenind din Cancelaria regală aulică și dela Camera de conturi aulică din Boemia, și obiecte de artă cari făcând parte din instalația castelului regal din Praga și alte castele regale din Boemia, au fost ridicate de Impărații Mathias, Ferdinand II, Carol VI (către 1718, 1723 și 1737) și Francisc Iosif I, și cari se găsesc acum în arhivele, castelele Imperiale, muzeele și alte așezăminte publice centrale din Viena.

(Va urma).

INFORMATII

Ziarele din Capitală confirmă știrea despre demisia d-lui N. Titulescu, actualul ministru de finanțe care se va retrage totodată și din partidul democrat al d-lui Take Ionescu.

Acesta este, desigur, încă un motiv pentru care remanierea a fost amânată, pentru găsirea unui nou titular la departamentul finanțelor.

Sperăm însă că data aceasta guvernul va înțelege nevoia de a nu mai lăsa fără conducere un departament atât de important, într'o vreme când finanțele Statului sunt atât de zdruncinate.

*

La biserica pocăiților din Oradea-Mare în urma unei predice ținute de un preot pocăit prin care îndemna poporul la agitații și în care se aduceau insulte la adresa Coroanei, a intervenit poliția și a evacuat imediat biserica.

*

Pentru stabilirea adevărului asupra modului cum secta religioasă a Baptiștilor se manifestă față de stat s'a numit o comisiune de anchetă.

*

Cu conducerea ambelor prefecturi din Satul-Mare a fost însărcinat D-l I. Băltescu.

*

Studenții de pe Câmpie și Mureșul Superior s'au constituit într'un cerc cultural, cu scopul imediat de a ține de sărbători câte-va șezători artistico-literare

*

Ziarul „Ellenzék" își anunță cititorii că pentru Crăciun va publica *o scrisoare a lui Apponyi către Maghiarii din Ardeal*

*

Zilele aceste se împărțesc tuturor funcționarilor de la C. F. R. ajutor de sărbători, începând dela 100 până la 1000 lei.

*

Tăbliile cu nouile numiri ale străzilor din Cluj au început să fie așezate. Vechile tăblii sunt totuși menținute la unele străzi.

*

In cursul lunei Ianuarie vor sosi în Ardeal un mare număr de Români și Unguri, foști prizonieri în Rusia.

*

Pentru ziua de 29 Decembrie sunt convocați la Ministrul de comerț inspectorii comerciali din întreaga țară ca să se hotărească asupra mijloacelor practice pentru intensificarea atât a comerțului interior cât și a exportului.

*

In gara Teiuș a ars, așa numita, casă de apă. Datorită măsurilor luate, focul a fost localizat.

*

Se pare că socialiștii români din Ardeal s'au hotărît să demaște pe toți șoviniștii unguri cari fac manifestațiuni copromitătoare, în numele lor.

*

S'a deschis grădina de iarnă grandioasă a hotelului Central.

* (28)

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32. (61)

* 4

Marți 28 Dec. a. c. la ora 4 p. m. va avea loc în Sala ce a mică a Prefecturii Adunarea generală a Cercului pentru apărarea Femeii și a Copilului.

Ordinea de zi 1. Darea de seamă a activității Cercului A. F. C. 2. Constituirea comitetului 3. Inscrierea de membrii.

Toți cei, ce se interesează de mișcarea femenină din localitate, sunt rugați să ia parte și la această manifestare a ei.

*

In urma hotărârei lăudabile de a se evacua Camera de Comerț din Cluj, evacuare care după cât se pare a și început deja, s'a prezentat la Ministerul de Interne o delegație de Maghiari și Evrei foști membri ai Camerei, pentru a protesta contra hotărârei luate. După cât suntem informați toate sforțările au fost zadarnice.

*

Pe ziua de 1 Decembrie a. c. au fost puși în disponibilitate d-nii Sever Colbazi consilier agricol al jud. Brașov, Ion Prescură, consilier agricol al județului Târnava-Mare și Marius Elekeș, consilier agricol al jud. Turda Arieș.

*

In județul Caraș-Severin au început lucrările pentru construirea unei linii ferate pentru exploatarea ținuturilor miniere. Cu conducerea lucrărilor e însărcinat D-l Ing. Baiulescu.

*

Cu începere dela 1 Ianuarie 1921 taxele de călători bagaje și mărfuri, ale căilor ferate, se sporesc cu o sută la sută, adică se dublează.

Se vor dubla de asemenea taxele de regie, taxele timbrelor de francare toate taxele accesorii, amenzile, taxele de manipulație, de încărcare și descărcare de magazinaj, de cântărire, taxele convenționale, etc.

*

Citim în *Dacia:*

După toate probabilitățile plata cote se va face cam după 5 Ianuarie stil nou, sau chiar după Crăciunul ortodox, adică după 10 Ianuarie.

Dacă operațiunea imprimării se va termina mai curând este probabil ca plata să se facă și înainte de sărbători.

In privința modalităților în care se va face achitarea se va proceda la fel ca la operațiunea de schimb, adică ea se va efectua prin sucursalele Băncii Naționale și prin administrațiile financiare.

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit se află spre vânzare la librăria „Cosînzeana", Cluj, Piața Unirii 7.

*

„Pischinger" crema parisien, Mozert, Crema Nougot, Figaro Griloage, Mignon, bonboane de chocolată „Gourmond" confiserie specială sunt nemai întrecute prăjituri. Se află în toate prăvăliile de delicatesse, cafenele și restaurante. 71

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrățirea" tuturor abonaților ziarului „Infrățirea" și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a. c.

Vârsta pământului

Din datele recente stabilita de marele geolog Gostani pare a rezulta cu certitudine că vârsta scoarței pământești trece de 50 milioane de ani.

Mijloacele geologice cari au îngăduit stabilirea aproximativă a acestei date sunt: 1. durata de formațiune a straturilor de aluviuni, durată care se poate stabili cunoscând cantitatea cu care se mărește în fiecare an grosimea straturilor aluvionare și grosimea totală a acestor straturi: 2. Salinitatea oceanelor. Cunoscând gradul de salinitate al oceanelor și cantitatea de sare pe cari fluviile o depun în fiecare an, se poate deduce durata necesară pentru a se stabili salinitatea actuală.

Dar între metodele astronomice pentru calcularea vârstei pământului, cea mai bună este aceia care deduce vârsta scoarței pământești după timpul scurt de când luna s'a despățit de pământ

Cea mai nouă însă și deci și cea mai bună dintre metodele întrebuițate în acest scop este următoarea: să deduce vârsta unui mineral dat prin cantitatea de radium ce cuprinde.

Se știe că radiumul provine din descompunerea lentă a uraniumului și dă naștere la rândul lui prin desintegrare gazului numit helium. Or se știe că gramu de oxid de uranium produce cam o zece milionime dintr'un centimetru cub de helium pe an.

Măsurându-se proporția relativă de uranium și de helium dintr'o serie întreagă de minerale, s'a putut evalua aproximativ vârsta lor. Numerile obținute sunt aproape toate superioare cifrei de 50 milioane de ani.

In fața acestei constatări, cât de neînsemnată îți apare durată vârstei omenești!

Kovács și Sikiódi
instalator de electrică și apaduct
Cluj, Piața Unirii No 17. 116

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

In prăvalia
de ghete „HERCULES"
str. Reg. Ferdinand No. 5
se vinde cu ecazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri
1 reduse. □ □ □

La cafeneana
EUROPA
va avea Sâmbătă seara cor.
O mare Tombolă
(Loterie). Obiectele câștigătoare se pot vedea în galanteria din fereastră la Firma **Szigeti** și **Sații** Str. **Regina Maria.**

Scrisoare din Dej

Comemorarea poetului Andrei Mureșanu și aniversarea centenarului nașterei lui Alexandri. — Sărbătorirea lui 1 Decembrie. — Distribuirea insignelor de invalizi.

La 27 Noembrie s'a serbat cu o solemnitate deosebită de către liceul „Andreiu Mureșanu" din Dej, comemorarea lui Andreiu Mureșanu — patronul școalei — precum și aniversarea a o sută de ani dela nașterea marelui poet Vasile Alexandri.

Programul serbărei — foarte bogat — a fost împărțit în trei părți: matineu, serbare artisticoliterară și bal.

Matineul s'a deschis la orele 9 și jumătate printr'un serviciu divin la care au luat parte autoritățile și școalele românești din localitate. Cu ocazia acestei serbări s'a dezvelit și un frumos tablou alegoric al poetului Andreiu Mureșanu.

După cuvântarea de deschidere rostită de către d-l Victor Motogna directorul liceului, au urmat recitări și s'au desvoltat două conferințe: Vasile Alexandri și Viața și opera lui Andreiu Mureșanu.

Au vorbit elevii Janu și Maxim Ion din clasa VII-a și au recitat poezii din Vasile Alexandri și Andreiu Mureșanu următorii elevi din clasa VII-a: Pașca Petru, Tătăreanu și Micu Flaviu.

Programul matineului a fost întrețesut de cântece naționale, executate de corul liceului sub conducerea neobositului profesor de muzică Mina Stanciu.

Serbarea s'a continuat cu o serată literară și artistică în sala teatrului județean și a început la orele 8 și jumătate. Au avut loc declamări, coruri și teatru.

Domnișoara Pașca Victoria a declamat Plugul blestemat, de Vasile Alexandri. D-sa a fost mult aplaudată și a fost chemată la rampă de mai multe ori. Au mai recitat apoi elevii: Pop Tiberiu — fragment epic de Coșbuc, Opris Ion — Către martirii neamului de Andreiu Mureșanu, Marin Ion — Moartea lui Fulger de Coșbuc.

Corul liceului a executat bucățile următoare:

Imnul regal, cor mixt pe șease voci de G. Muzicescu.

Deșteaptă-te Române, cor mixt de G. Muzicescu.

Marșul regal, cor mixt de G. Muzicescu.

O vino, primăvară! cor mixt de Sicher.

Știi mândro ... cor bărbătesc de Popovici.

Imnul de Serbare, cor mixt de Podoleanu.

Plugar și ostaș, cor mixt de Kiriac.

Andaluza, cor pe trei voci soprano și alto. (Melodia din Andaluzia).

Șease din cele 18 puncte ale programului seratei au fost susținute de către muzica regimentului 81 infanterie cu bucăți clasice și arii naționale.

La sfârșit s'a jucat comedia „Piatra din casă" de Vasile Alexandri cu un succes la care nu se aștepta nimeni.

Au cules aplause bine meritate Domnișoarele: Victoria Pașca, Filip Veturia și Florian Valentina — eleve particulare ale locului, precum și elevii din clasa VIII: Pop Tiberiu, Cherebeț T., Mureșan Corneliu, Melian și Vidican Grigorie.

Publicul era atât de numeros încât nu mai avea loc în sală și în tot timpul serbărei entuziasmul nu se poate descrie. Beneficiul net a fost de 4000 lei și va contribui la îmbogățirea bibliotecei puternicului focar de cultură liceul „Andreiu Mureșanu".

La orele 11 și jumătate, terminându se serata, a început balul în sala cea mare a județului — unde în mijlocul veseliei generale, s'a petrecut până la ziuă.

*

Alipirea Ardealului la patria mumă a fost sărbătorită la 1 Decembrie de toate autoritățile civile și militare din orașul nostru. S'a oficiat un Te-Deum, iar după masă a avut loc în sala prefecturei o frumoasă serbare școlară la care a asistat un public numeros. Serbarea a fost deschisă printr'o cuvîntare înălțătoare, rostită de către domnul Victor Motogna directorul liceului „Andreiu Mureșanu" din localitate. Au mai vorbit: Domnul I. Șanta profesor și doamna Cornelia Pop, directoarea școalei civile de fete. Elevii și elevele au declamat poezii ocazionale. Corul liceului și corul școalei civile au executat diferite cântece naționale. Serbarea s'a sfârșit cu *hora unirei*, jucată de toți cei ce au luat parte la această manifestare românească.

*

Duminecă 19 Decembrie a avut loc, în orașul nostru, distribuirea insignelor de invalizi, imfirmilor cari au fost victimele răsboiului pentru întregirea neamului.

După serviciul divin au avut loc ceremonia distribuirei în piața orașului, în urma discursurilor șefilor autorităților. A urmat apoi banchetul dat în onoarea invalizilor.

Cu această ocazie liceul „Andreiu Mureșanu" și școala civilă de fete au organizat o serbare la orele trei după masă, în sala județului.

Corul școalei civile a cântat cântece patriotice. Au recitat poezii elevii: Tătăreanu I. din clasa VII și Ionescu C. din clasa II-a, iar dela școala civilă de fete, domnișoarele Bucșa Amelia din clasa IV și Tămaș Hortenzia din clasa II-a. Domnul R. Fischer, profesor de liceu a desvoltat o conferință în care a arătat greutățile pe care le-a întâmpinat și le-a învins armata noastră în luptele pentru înfăptuirea idealului nostru național.

Domnul Victor Montagna, directorul liceului, în cuvinte mișcătoare a arătat că dușmanii din afară au fost înfrânți, dar că a rămas un dușman înlăuntru care lucrează la întunereč și care luptă pentru distrugerea neamului. Face un apel călduros către toți cei ce simt românește, îndemnându-i să uite patimile politice și să-și dea mâna ca să poată fi înfrânt și dușmanul interior, care este mult mai primedios de cât ne-am putea închipui.

Cu această cuvîntare, serbarea a luat sfârșit. *Cor.*

Dr. ECAT. ARAMA
BOLI DE FEMEI ȘI COPII
CONS. 2—4 128
STRADA RUDOLF Nr. 13

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăță și vâpsește
Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Prăvălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8. 2

Situația internațională

Adunarea Societății Națiunilor de la Geneva s'a isprăvit prin primirea Albaniei în mijlocul ei și votarea unui Credit de 2 milioane jumătate sterline, — acordat de cine nu știm — necesar combaterii tifosului în Polonia orientală.

Astfel după mai bine de trei săptămâni de discursuri frumoase dar nepractice, de soluții date pe hârtie dar nerealizabile, ședințele s'au închis printr'un frumos discurs al lui Hymans pentru a se redeschide în Septembrie 1921. Să mai întrebăm de rezultate? E de prisos întrucât Societatea Națiunilor tinde să devie mai mult o societate academică.

Deși primul ministru bulgar a declarat în turneul lui european că o alianță bulgaro-sârbo-cehoslovacă e sigură, faptele au desmințit încă odată diplomația bulgară a d-lui Stambulinsky.

In adevăr Jugoslavia, având în vedere că guvernul bulgar nu execută clauzele tratatului din Neuilly, au rupt relațiile diplomatice cu Bulgaria.

Astfel Balcanii sunt mai mult ca oricând la ordinea zilei.

Se pare că regele Constantin s'a reîntors deoarece unele telegrame anunță că guvernul Rhallys și-a remis demisia în mâinele Regelui Constantin. Astfel noul guvern, care se pare că va fi presidat de filogermanul Gunaris, va răspunde subdirecta inspirație a lui Constantin notei Aliaților și de acest răspuns atârnă soarta Greciei.

TELEGRAME

Un ciclon în Franța

Lyon, 24 Dec.

Un ciclon grozav a devastat regiunea Narbonne cauzând pagube incalculabile. Trenurile nu mai circulă.

Mișcarea bolșevică la Pecs

Budapesta, 23 Dec.

Mișcarea bolșevică care s'a deslănțuit la Pecs, ocupat actualmente de Sârbi a eșuat complet.

Șefii partidului comunist Linder, Loveszy, ex-miniștrii lui Károly au adresat populației un manifest prin care o anunță că ei renunță la administrarea orașului din pricina lipsei de sprijin al autorităților sârbe.

Eșecul mișcării bolșevice a pricinuit o mare bucurie în sânul populației.

Congres Socialist italian

Roma, 23 Dec.

Ziarul *Avanti* anunță că congresul socialist italian va avea loc la Livurno dela 15—20 Ianuarie. Toate grupările din Europa cari vor adera la Internaționala a III-a vor fi invitate să ia parte la congres.

Conferința primilor miniștrii aliați

Lyon, 23 Dec.

Se anunță în mod oficial că conferința dintre primii miniștrii francez, englez și italian va începe pe la 28 Decembrie și va avea loc la Nissa sau Cannes.

Aliații și regele Constantin

Lyon, 23 Dec.

Amiralul Kelly, șeful misiunei navale engleze care nu participase la nici una din ceremoniile organizate pentru revenirea lui Constantin a fost convocat pe neașteptate de rege care l-a remis Marele Cordon al ordinului Salvatorului. Conformându-se instrucțiunilor guvernului său, amiralul Kelly a făcut cunoscut guvernului grec că regretă că nu poate primi această distincțiune și a trimis înapoi insignele.

Legațiunea franceză care fusese prevestită cu privire la intențiunea suveranului de a conferi acelaș ordin generalului Gramat comandantul misiunei franceze, a îndemnat guvernul grec să nu dea urmare acestui proect.

Conferința dela Bruxelles

Lyon, 22 Decembrie

Duminecă s'au urmat schimburile de vederi între delegații germani și aliați.

D-l Eydoux, șeful delegațiunei franceze, a lucrat fără răgaz în toate zilele și a avut întrevederi cu d-l Bernann, primul delegat german.

D-l Cheysson, al doilea delegat francez a părăsit Bruxelles Sâmbătă seara plecând la Paris pentru a informa guvernul asupra mersului tratativelor. Rezultatul care trebue așteptat este stabilirea unei înțelegeri cu pripăgubiri.

Punctul de vedere francez este împărtășit de toți delegavire la deștii aliați.

Situația în Grecia

Lyon, 22 Decembrie

Cu prilejul reintoarcerei familiei regale a Greciei. d-l Gauvain, amintește în *„Journal des Débats"* că în afară de manifestările protocolare trebuesc întrebuințate mijloace practice pentru a face poporul grec să înțeleagă gravitatea situațiunei.

Aceste mijloace ar consta dintr'un blocus financiar.

„Noi ne vom stabili conduita după actele guvernului grec și nu după vorbele sau gesturile sale".

„Inainte de oricare alt lucru, noi trebue să arătăm că restaurarea regelui detronat ne obligă să luăm anumite precauțiuni în Orient și să substituim controlului grec controlul aliaților în unele regiuni.

Ultime informațiuni

Prin fir special dela coresp. nostru din București

Ora 1 p. m.

Prietenii intimi ai d-tui Tache Ionescu vorbesc despre apropiata sa demisiune din pricina ultimilor plănuiri de remaniere a guvernului.

D-l C. Argetoianu, ministru de interne, a acordat un interview în care arată cauzele cari au provocat scăderea valutei noastre la Paris și încheie pentru concesionarea căilor ferate.

Leul cotează la Bursa Parisului 20.50 centime.

La ordinea de zi a Camerei este discuția la Mesajul Regal.

Corpurile Legiuitoare

In ședința de eri a Camerei d-l George Mârzescu a cetit în numele partidului liberal următoarea declarație:

In cuvântarea sa de eri, d-l prim-ministru, în loc să răspundă la criticile aduse de noi asupra concesionării atelierelor căilor ferate, s'a găsit îndreptățit să ne vorbească de ruperea armistițiului politic dintre noi și să ne amenințe cu aducerea în fața țării a chestiunei răspunderilor. In numele partidului Național-liberal declar că partidul național liberal n'are nimic de ascuns; el înțelege să poarte și poartă întreagă și cu fruntea sus, răspunderea trecutului său și a tuturor actelor guvernării sale, cari au dus la înfăptuirea unității neamului, răspundere care de altminteri nu depinde întru nimic de patimile nici de interesele momentane ale adversarilor politici. Dacă guvernul vrea să înceapă lupta pe chestia răspunderilor ca și pe orice alt teren, suntem gata s'o primim cu toate consecințele ei.

Intrucât privește armistițiul; partidul național-liberal l'a acordat guvernului pentrucă așa socotea că o cer nevoile superioare ale țării. Acest armistițiu a fost însă pentru partidul național-liberal un sacrificiu, fiindcă printr'ânsul n'a cerut guvernului nimic, iar în schimb a consimțit să primească la cârma țării și la președenția Camerei oameni despre al căror trecut, capacitate și caracter se știe ce părere are.

Răspunsul la Mesaj

Cuvântarea M. S. Regelui.

Eri a fost primită de M. S. Regele, la Palat, comisiunea senatului care a înmânat adresa de răspuns la Mesajul Regal.

Solemnitatea a avut loc în sala Tronului. Au luat parte membrii guvernului.

D-l Meitani, vice președintele Senatului, citește răspunsul.

M. S. Regele pronunță un admirabil discurs mulțumind pentru sentimentele de devotament exprimate și *aducând omagiu victimelor atentatului dela Senat.*

M. Sa stărueste asupra rezolvirei urgente a reformei agrare și reorganizarea muncii.

Apoi spune: A trecut timpul vorbelor; a sunat ceasul să se traducă vorbele în fapte. Poporul care nădăjduește dela reprezentanții săi o operă de însănătoșire și consolidare socială pe baza ideii de dreptate pentru toți, are dreptul să ceară dela toate forțele ca să muncească numai pentru scopul unic de a reface și de a înălța la o stare cât de înfloritoare iubita noastră patrie. In această muncă nici-o energie nu e de prisos.

Sunt cinci ani de când am spus într'un ceas solemn că voi fi bun român și voi fi până la sfârșitul meu, căci în inima mea nu este alt sentiment mai tare decât iubirea de țară. Deaceia am dreptul să vă spun astăzi și dvoastră și tuturor fiilor acestei țări: puneți la o parte certurile; sfârșiți cu desbinările; fiți buni români.

Citiți „Infrățirea"

Un dezastru

Instrăinarea Căilor Ferate

In articolul precedent am arătat sacrificiile ce le face statul prin contractul încheiat cu consorțiile străine pentru concesionarea căilor ferate. Modul cum țara este frustrată de bunurile sale și consecințele în străinărei le-a expus și d-l Mârzescu în interpelarea s'a din Cameră demonstrând cu claritate și convingere, urmările funeste ale contractului.

Pentru a lămuri opinia publică vom arăta azi că cu toate aceste sacrificii, nu avem nici o garanție că lucrurile vor merge mai bine ci, din contră, se îndeplinesc toate condițiile ca reorganizarea căilor ferate să fie întârziată.

Căile noastre ferate vor merge mai rău pentrucă se întârzie prin dreptul de opțiune și inventar, cu aproape 6 luni, refacerea țărei. *Se bolșevizează atelierele prin personal ungar. Se distruge unitatea prin trei regiuni și trei direcții deosebite. Se ia pofta de lucru a personalului dându-se rob și licențiindu-se jumătate din el pentru a face loc streinilor.* Aceștia necunoscând condițiile de lucru din țară vor trebui încă câteva luni spre a fi învățați. In afară de aceasta vom avea de plătit salarul și materialul înzecit în valută străină. Ofertele dovedesc în această privință un nemăsurat gust de câștig și specula, consacrat de altfel și în contract. Nu se prevede nici o sancțiune în contract pentru executarea lucrului.

De altfel cantitatea de lucru pentru 7 ani e mai mică proporțional cu termenul, de cât aceia înfăptuită în 11 luni în atelierele „dezorganizate de azi. Conflictele de muncă nu vor putea fi rezolvite de stat conform intereselor lui. Nu mai mai putem cumpăra material eftin din Germania cum fac azi în condiții avantagioase toate societățile de petrol. Statul va finanța întreaga afacere de ale cărei beneficii folosesc doar streinii.

Este oare posibil cu aceste consecințe, cari vor tulbura întreaga economie a țărei, îngreuind bugetul cu o sumă fantastică, este posibil spunem să se asigure o bună funcționare a căilor ferate și un progres pentru viitor? Desigur că nu. Astfel ne întoarcem din nou la regimul dinainte de 1876, la concesia Strussberg pentru căi ferate, — la concesia R. M. S. a „Băncei Otomane" —, la concesia și controlul financiar al „Băncei României" din 1865.

Pentru aceasta ne ridicăm contra înstrăinărei atelierelor, susținând că singura soluție în criza actuală este aplicarea formulei *„prin noi înșine"*, dând roadele cele mai repezi și eficace. In adevăr de la greva generală s'a produs un reviriment, atelierele lucrând cu sârguință, dovedindu-se astfel că cu puțină energie se poate face mult. De asemnea tot corpul technic, care s'a pronunțat contra concesiei, și-a luat angajamentul să de tot concursul pentru refacere. Iar dacă ar fi nevoie de personal străin, ceia-ce nu credem, ei ar putea fi angajat cu contacte pe timp limitat punându-se astfel nu căile ferate la dispoziția personalului strein ci acesta în serviciul căilor ferate. Materialul îl putem avea repede și eftin din Germania, care ni-l oferă pe credit.

De asemenea Reșița și Hunedoara ar putea da un însemnat concurs, dacă Guvernul ar împiedeca, aceste fabrici de-a produce pentru export în Serbia când noi suntem atât de lipsiți de materiale. In privința creditelor necesare reorganizărei s'ar putea face apel la băncile românești cari dau tot concursul lor dacă se renunță la planul concesiei la străini.

Iată deci planul de organizare românesc în contrast cu acel ai uneltelor străinilor.

In privința uneltirilor acestora vom spune ca un ultim cuvânt că concesiunea ei avea o enormă influență indirectă, părând a dovedi că România nu și poate reface nici atelierele căilor sale ferate, dându-ne astfel un brevet de incapacitate nemeritat și periculos, slăbindu-se încrederea în noi, deja destul de zdruncinată în Apus.

Și uneltele streinilor ca i în scopuri personale susțin azi concesiunile nedemne, ar trebui să ne spue dacă pentru rezolvirea chestiunei mai grele a refacerei și reorganizărei României Mari, vor face apel tot la streini misiții lor fiind incapabili nu numai de a îndrepta ceva, dar chiar de a păstra aceia ce generații întregi au luptat să cucerească.

Marea sezătoare dela Atelierul C. F. R.

Pentru prima dată vedem „Cultura Poporului" în frunte cu dl rector Dimitriu și cu d-l General Anastasiu cercetând pe muncitori acasă la ei: în uzinele lor.

In seara de 23 Dec. muncitorii atelierului C. F. R. din Cluj au trecut la ora 5.30 din ateliere dea dreptul în saloanele de producții și de prelegeri. Sala era tixită; pe pereți tricolorul nostru, dădea un aspect sărbătoresc adunărei. Muncitorii unguri se 'ntreabă plini de curiozitate ce însamnă această sărbătoare la olaltă cu ai noștri. Răspunsul e scurt și nimerit; li se răspunde că e o serată de înfrățire. Orchestra Reg. 16 Inf. deschide serbarea executând bucăți potrivite; urmează „Banul Mărăcine" jucat de 12 băeți și fetițe din Mănăștur sub conducerea harnicului institutor Pescar.

Toate bucățile sunt prinite cu aplauze.

Inginerul Dragoș salută „Cultura Poporului" și promite tot concursul la munca de consolidare a muncitorimei.

Răspunde de rector Dimitriu cu o neintrecută însufletire, arătând cum până la înaintate bătrânețe omul e condus de iubire.

Elevii dela școala medie sub conducerea d-rei Moian și a d-lui Berghian joacă *Poemul Unirii* cu frumoase silințe artistice.

Ascultă apoi înmărmuriți sub greutatea argumentației vie conferința de introducere a profesorului Domide care le arată că capitalismul e un ceva fictiv, capitalismul e o creațiune a economiei mondiale și nu sufere să se aducă nici o învinuire contra statului nostru democratic sub titlul de capitalism.

Valoare reală există numai în materia brută și în forța muncitorească nu însă în valuta *monetara*.

In câteva cuvinte bine amintite invită la frățietate pe muncitorii unguri vorbindu-le în limba lor.

Aplauze nesfârșite răspund conferențiarului cu vre-o câteva cuvinte despre autodidacție și cu donațiunea profesorului Domide de 100 tomuri ca bibliotecă pentru muncitorii români, șezătoarea și-a încheiat programul.

Un triumf al burgheziei

Cine e noul președinte al Austriei

Neue Freie Presse, ocupându-se de noul președinte al republicei Austriace, caracterizează victoria sa ca un triumf al burgheziei vieneze, cuminte, cultă, muncitoare și modestă.

Ni-l înfățișează ca funcționar superior în organizația Băncii Austro Ungare, ca un german cu suflet pentru Germanii austriaci atunci când arată în teza să de doctorat mijloacele prin cari germanismul austriac s'ar putea conserva. Ii laudă cunoștințele multi laterale în economia financiară, în agronomie, în viticultură, în industrie, ramuri în cari a scris ca cunoștințele vaste ale unui specialist.

Ii laudă cunoștințele literare și interesul pentru literatură și îndeosebi pentru sociologie, etnografie și geografie. Nu a fost aderentul nici unui partid, încă un motiv, care-l face tuturora simpatic pe lângă celelalte calități ale sale morale și intelectuale. Că se pricepe la politică și că a urmărit evenimentele din noua țară, o dovedește discursul său, în care desfășură situația țării sale, arată cauzele crizei, îndeamnă țăranii la sprijinirea burghezimei, burghezimea la o economizare cât de intensivă și muncitorii la o mărginire a pretențiunilor lor. Autorul articolului vede în noul president omul providenței dumnezeești.

Viața exterioară noului president a foarte simplă. E născut în 15 August 1858, are deci 62 de ani, funcționează la procuratura de finanțe, trece la ministeriul de culte, nu-i place dependența aceasta și pleacă la moșia sa din Austria de jos și o administrează trăind când la moșie la sat, când în capitală. Această viață de amfibie se observă și în desvoltarea sa sufletească. Scrierile sale se ocupă parte cu viața și mișcările orașelor, parte cu viața economică dela sate. Incepe ca un „Stürmer" democrat radical și termină ca un conservator plin de iubire pentru mediul său în care a trăit la sate.

Intâia sa lucrare mai mare este „Viitorul Germanilor Austrieci" la 1892, în care recomandă proletarilor germani din Austria ca remediu de scăpare din argația Italienilor și Slovenilor profesiunea de lucrători industriali. A doua lucrare este „Reforma electorală în Austria", în care cere o amplificare a reformelor electorale. Urmează: „Lupta pentru existență și politica socială" 1899, și în fine o serie de scrieri economice și financiare, cari dovedesc că nu înzadar a numit pentru progresul intelectual al săracilor din capitală și a contribuit la înființarea „Bibliotecei Centrale" din Viena, ci și la sate a înființat lăptării și pepiniere de model.

Rezultatul acestei activități din urmă au fost scrierile sale de specialitate ca s. p.:

„Agricultura în ordinea economică modernă", „Munca casnică în Austria" 1906, „Nașterea Capitalismului", „Cauzele căderii prețului", „Proect de reformă agrară", „Dreptul de moștenire a țăranilor", Lipsa de carne și agronomie alpină" și „Monopolul cerealelor" 1916.

Armata și marina italiană pentru d'Annunzio

Reproducem după „Excelsior" starea de lucruri de la Fiume. Indată ce intri în oraș îți dai seamă că la Fiume numai un personaj e important: d'Annunzio. Pe ziduri afișe de toate culorile pe care stă scris: „Viva Gabriele d'Annunzio" sau „Italiani o morte" (Italieni sau morți). Când auzi pe d'Annunzio vorbind mulțimei, care ascultă descoperită cuvântările zeului ei, când vezi femeile repezindu-se pentru a-i săruta mâna, înțelegi că admirația fiumenilor pentru poet a devenit o adevărată religie.

In urma încheierii tratatului dela Rapallo, d'Annunizo a ocupat insulele Arbe și Veglia. Imediat guvernul italian a răspuns prin blocusul maritim al Fiumelui. Dar spre uimirea generală blocusul n'a durat decât 48 de ore. Imediat s'a înțeles motivul: guvernul nu era sigur de loialitatea flotei, și avea dreptate, căci după trei zile au fugit din escadra italiană trei contratorpiloare: Bronzetti, Espero și 38 P. N., care au venit la Fiume.

Acest act e cu atât mai grav cu cât a dat loc unei revolte a marinarilor care și-au arestat ofițerii.

Sosirea în port a acestor trei vase de răsboi a provocat manifestații grandioase. Echipagiul a debarcat în mijlocul urărilor și apoi în fruntea unui imens cortegiu cu muzici și drapele s'a îndreptat spre palatul guvernatorului, cerând să vorbească lui d'Annunzio.

Când a apărut s'a făcut o tăcere religioasă, Poetul într'o improvizație măreață a celebrat patrotismul marinarilor de pe Bronzetti și irredentismul dalmat.

D'Annunzio e de sigur însuflețit de cel mai curat patriotism, totuși ne putem întreba dacă acest sentiment nu se îndreptează de scopul pe care-l urmărește. Evenimentele actuale pot creia după satisfacerea tratatului din Rapallo de către Senat și rege, greutăți destul de mari cu guvernul Jugoslav. Pe de altă parte revoltele de pe vasele de răsboi sunt precedente foarte grave.

Giolitti este într'o situație foarte dificilă, căci dacă socialiștii sunt hotărât contra lui d'Annunzio armata și marina sunt cu dânsul și cu foarte mare greutate s'ar lupta acestea contra Fiumelor, experiența blocusului a dovedit-o.

Tebuie să fii în Italia pentru a înțelege ce forță reprezintă în toată țara numele lui d'Annunzio. Așa dar guvernul nu poate lua decât măsura preventivă. Astfel acum câteva zile aflând că d'Annunzio are de gând să ocupe Zara, a trimis acolo 500 carabinieri și 2 tunuri. In ce privește insulele ocupate de legionarii, fiumani, neținând seamă de tratatul din Rapallo, e greu de a aluŋga soldații debarcați. Guvernul se găsește în neputința de a intreprinde contra lor o acțiune militară reușită, căci soldații italieni vor refuza să verse sângele fraților lor. De aceste lucruri d'Annunzio își dă foarte bine seamă și în acțiunea lui se bazează pe acest sentiment.

Cum se va isprăvi această întâmplare? Cine știe. Deocamdată preocupă toată Italia.

O statistică sanitară

„Golos Rusky", o gazetă a Rusiei sovietiste publică nu de mult o notiță importantă.

In 1918 procentul de decese la mie de locuitori era 43½, iar In 1919 de șaptezeci și cinci.

Numărul nașterilor în 1918 15 %o, iar în 1919 13 %o.

*

Peller publică într'o foae medicală vieneză date asupra mortalității din cauza tuberculozei, la Viena, înainte (1913—1914) și după răsboi (1919).

Datele sunt socotite la zece mii locuitori.

	Bărbați	Femei
1913—1914	35,5	24,8
1919	54,5	52,3

S'a observat cu această ocazie că mahalalele locuite de Evrei, au suferit mult mai puțin de tuberculoză, ca acelea locuite de creștini, lucrători sau bogați. Mahalalele burgheze au suferit mai mult de cât cele locuite de lucrători.

*

Cazurile de tifos exantematic din Polonia și Galiția din acest an ajung cifra 306 mii. In 1016 era 34538, în 1919 231206. Progres!

*

Cazurile de encefalita letargică (boală la modă și căreia impropriu i se zice boala somnului) în 1919—1920 s'au socotit la patru mii.

Cazurile publicate și nepublicate din cuprisul României Mari nu sunt socotite aci.

In Italia au fost 1013, însoțite de moarte, restul în Europa centrală, peninsula Iberică, Grecia, Elveția, India, Canada, Noua Zelandă, Africa de Nord, Argentina, Peru, Uruguay.

*

In Anglia în 1919 au fost în tolal 524.

87 în capitală
368 în provincie
69 la sate

Cele mai numeroase cazuri s'au subliniat peste tot iarna.

Dr. Od. Ap.

Curierul Spectacolelor

Cinema Egyetem:

Vineri: *Prințesa Voalată.* Dramă de spionaj.
Sâmbătă, Duminecă: *Reîntoarcerea.* Comedie cu Henny Porten.
Duminecă la ora 10 a. m.: *Reprezentație pentru copii.*

Cinema Urania:

Vineri: *Vocea Destinului.* Film criminal cu mica Mary Osborn.
Sâmbătă, Duminecă: *Jack inimă de leu.* Mare senzație filmelor.

Cinema Apollo:

Vineri: *Banii cari ucid...* Dramă criminală.
Sâmbătă, Duminecă: *Prințesa Voalată.* Dramă de spionaj..

Societatea Anonimă
Blumenfeld și Simon
Str. Iuliu Maniu No. 22.
își oferă Onor. Public cognacul de mere, țuica de prune fiert în căldările proprii precum și licheruri, rum de calitate superioară și vinurile indigene. □ □
86

Dacă dorești se fii bine și eftin îmbrăcat, cercetează
croitoria de domni
Lázár Izsák
unde vei afla haine bune, dela 1300 Lei în sus. In magazin se află totdeauna ștofe bune
Cluj, strada Minorita No. 4.
60

Societatea Generală de Construcțiuni și Lucrări Publice
Sucursala: Cluj,
Str. Morii (Malom) casă proprie.

Intreprinde tot felul de lucrări constructive din piatră, ciment sau lemn, mai de parte aranjarea de uzini electrice și fabrici precum și construcții de linii ferate, poduri, apaducte și a rețelei gazului de pământ.

Reprezintă S. A. de construcțiuni „Hetzer" din Șvițera. S. A. de electricitate, „Omnium". S. A. de construcțiuni de căi ferate „Orenstein" și „Copper", precum și fabricele de articole electrice Thomson Hauston din Paris.

Edificări decurg în prezent în București, Cluj, Timișoara, Diciosamartin și Baia-Mare.
192

Teatrul Varieté „Biasini"
Sâmbătă 25 și Duminecă 26 Decembrie va avea loc.
2 Mari matineuri cu intregul program seral. — Inceputul la orele 3 p. m. Seara mari reprezentații de gală. Biletele se găsesc de vânzare la Casa Teatrului.

S'a început expoziția eftină de Crăciun la magazinul de modă
Lőrincz și Tóth
Cluj, Piața Unirii No. 8.
9

La Magazinul
Hajnal
Calea Reg. Ferdinand I.
colț Calea Victoriei.
Se găsește articole de dame și barbăți cu prețuri reduse. □ □

A sosit un mare transport de **Piane** și **Pianine** din streinatate la firma **I. TRISKA** str. Bartha Miklós 14.
119

Vizitați magazinul și vă veți convinge ca aici sunt prețurile cele mai reduse din intraga Ramânia. **Reprezentantul celor mai renumite fabrici.** Acordează, repară și transportă piane pentru conservator operă și Marianum la stat și particulari. □ □ □ □ □ □ □ □

No. 103762 din 22 Decembrie 1920.

Publicațiune:

Se publică spre cunoștință generală a amatorilor că în ziua de 25 Ianuarie 1921 ora 10 dimineața, se va ține licitațiune publică cu oferte inchise în localul Serviciului Domeniilor Militare și Cazarmamentului Comandamentului VI Teritorial din Palatul Camerei de Industrie și Comerț din Cluj, pentru darea în intreprindere să se scoată din pământ gloanțele dela biuțele câmpurilor de tragere din garnizionele: Cluj, Gherla, Dej, Bistrița, Sigethul-Maramureșului, Satu-Mare, Careii Mari, Zălau, Ibașfalău, Oradea-Mare și Tg.-Mureș lucrare care trebue să se facă când se va topi zăpada.

Caetul de sarcine relativ la modul cum trebue să se facă estragerea gloanțelor din pământ, se poate vedea în ori ce zi de lucru la Serviciul sus numit dela ora 12—13 din zi.

Ofertanții pot licita pentru una sau mai multe garnizoane. Supra oferte nu se primesc.

p. Șeful Serviciului domeniilor militare și cazarmamentului al Comand VI. Teritorial
Colonel: D. GEORGESCU.

191

La spălătoriă chimică CZINK se curață un rând de haine pentru 30 Lei, pentru 120 Lei se vopsește. □ Firma cea mai recunoscută. □ Execută prompt și bine.
Telefon 556. 22 Fabrica Cluj, Strada Dézsma No. 5. Telefon 556.

Susțineți Comerțul Român
Ioan Pop
comerciant, Cluj,
Calea Victoriei No. 2,
Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot feluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoasă!
Să se convingă fiecare om!
27

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

OCAZIUNE Mibilier din palisandru complect pentru sufragerie și mobilier pentru o cameră de primire. bibliotecă cu oglindă, balansoire, covoare de vânzare. Se pot vedea Cluj, Str. Fadrusz János No. 4.

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Publicc că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. 101

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Corespondențe:

DOMNIȘOARĂ serioasă bine situată venită de curând din provincie la Cluj, dorește să facă cunoștința cu m. d-n. tânăr. Adresa la ziar sub Neli.

Dacă vreți
să mâncați și să beți bine, veniți la Restaurantul:
90
RETHY și MAIOROȘ
Str. Iuliu Maniu No. 8.

Intreprindere de transport
„VILLÁM“
AUGUSTIN NAGY et COMP.
Transportează cu cele mai favorabile condițiuni și cu responsabilitate deplină.
Calea Regelui Ferdinand 14. Cancelaria și depozit Strada
144 Kis No. 17. □ □

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la
77 oara 8. □ □ □ □

CITIȚI

Cărțile pedagogice, literare și populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și riscul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Claparède. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu	6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română	7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română	4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștrii	2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învățământului primar	—·—
„ „ — Didactica generală	—·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române	10·—
C. Saizmann. — Cărticica Furnicilor	1·—
V. Munteanu. — Îndrumări noi în învățământul primar	1·25
„ „ Reforma orariului și surmenajul școlar	1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi	3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învățământ	2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Tratarea și corectarea temelor	1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei	12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută	15·—
„ Noțiuni de Pedagogie Generală	5·—
„ Istoria Pedagogiei	9·—
„ Didactica	—·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul și sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu	6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie și Pedagogie — Traduceri	6·—
Al. Valeriu. — *„Logica“* pentru școalele normale și seminarii	11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română	6·—
D. D. Patrașcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română	5·—
„ Candidat fără noroc ed. II	5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morței	4·—
„ Sărbătoarea pâinii	4·—
„ Negustători de arome ed. II. 5·—	5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii	5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtășită	5·—
„ Strigoiul	7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă	5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I	4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II	4·—
V. Crăsescu. — Fugarul din seminar — vol. II.	2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol. III	2·—
„ Pe drum — vol. IV	2·—
Ion Drănceanu. — Nuvele	2·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție	3·—
G. Popescu Ciocănel. — Brașoave	1·50
Th. Speranția. — Proză	2·—
D. Teleor. — Nuvele alese	1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines	4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man	7·50
„ Luncușoara în Parasemi	6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin	7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907	2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen“	2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice	10·—
I. Costin. — Schițe	1·—

NOTE ȘI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie)	6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor	4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge	5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia	2·—
O. Wilde. — Poeme în proză	1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni	3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război	2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun	4·—
I. Giurgea. — Pribegie	5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevărații Israeliți	2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV	4·—
E. Kritzmann. — Roneți Roman	—·50
C. Moldovanu. — Autori și Actori	8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe	2·—
H. Ibsen. — Brand	3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece	1·—
C. Moldovanu. — Fluturii	1·—
Radu Rosetti. — O lecție	2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Nazat	1·—
V. Costescu. — Străbunii (teatru școlar)	—·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe	5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului	3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui	2·—
Vanda Mihail. — Versuri	3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului	3·—
Radu Rosetti. — Valuri	2·—
„ „ Cele din urmă	1·50
„ „ Din toate	3·—
I. Al. George. — Aquile	2·—
„ Domus Taciturna	2·—
T. Dușescu Duțu. — Carol Vodă făt frumos	—·50
Goethe. — Hermann și Dorothea, text german	1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic	3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Colțea	5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale	3·—
Dr. O. Mêller, — Medicul Familiei	4·50
„ Higiena Sexuală	—·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei	5·—
„ Venera fecundă și calipedică	4·—
Dr. Oh Fischer. — Păstrarea vederii	6·—
„ Auzului	12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie	10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz	2·—
V. Seântee. — Legea măsurilor excepționale	5·—
T. Dușescu Duțu. — Din vatra unui sătean cuminte	2·—
Popp. — Tratat vinicol	3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român	3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului	2·50
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar	7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori	2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură și viticultură	1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină	1·—
L. Leist. — Voyage á Paris	2·50
H. S. — Dialog român german	1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliților	1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor	3·—
G. Antonescu. — Dicționar român-francez	8·—
H. S. — Conferințele „Vieței Noui“	3·—
M. Kogălniceanu. — Letopisiți 3 volume	30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale	2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași	1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare	2·50

„CAMINUL“ BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Nataliță, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mărei, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — În voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere*: Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola*: Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu*: Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Moliere*: Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaș*: Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Demandi*: Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac*: Preotul din Tours.
37. *G. Aslan*: Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu*: Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis*: Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu*: Poeme.
45-56. *Petre V. Haneș*: Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi*: Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri*: Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru*: Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi*: Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu*: Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer*: Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett*: Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Diekens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Laz
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Scriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Șerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. trnceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petronu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turoarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florența
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărți populare.

Carte de semne	—·25
Visul Macei Domnului	—·25
Epistolia Domnului	—·25
Minunile Sf. Sisoie	—·25
Orațiuni și Evangelia țigănească	—·25
Micul Dor, cântece noui	—·25
Dorul, 64 pagini	—·75
Explicarea viselor	1·—
Carte de vise mari	2·—
Alexandru Macedon	2.50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți	2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante	3.75
Epistolarul amorului și al felicitărilor	3.75
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decanolitul	—·75
Doftorul fără bani	—·25
Misterele din Porter Squar	—·25
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
Sf. Haralambie	—·25
Sf. Alexe	—·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à	—·75
Mihai-Viteazul și Călărul (2 vol.) à	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzunar	—·—

Vând spirt rafinat
En gros și en detail. — Prețuri de concurență
A se adresa la ziar sub. A.

Banca Centrală pentru Industrie și Comerț, Cluj

oferă prompt cantități mari de

hârtie

de ziar și concept, satinată și nesatinată în următoarele dimensiuni: $^{63}/_{95}$, $^{85}/_{116}$, $^{70}/_{86}$, $^{58}/_{85}$.

157

Prețuri foarte convenabile!

„PREVEDEREA"

Societate Anonimă Română de Asigurări

BRAILA

CAPITAL SOCIAL LEI 10.000.000
REASIGURĂRI CU FONDURI DE GARANȚII PESTE UN MILLIARD

Agențiile din Ardeal, fiind în curs de organizare, Societatea își va începe în curind activitatea în toate ramurile principale și anume:

„Incendiu": In condițiunile cele mai avantagioase și contra tuturor riscurilor.

„Transport": Maritim, Fluvial și Terestru, înclusiv riscul de mine.

„Grindină": Cu depozițiuni cât mai prielnice.

„Accidente": Asigurări individuale cu și fără restituirea primelor. Asigurări de răspundere civilă sub toate formele. Automobile, fie dauna directă fie indirectă.

„Viața": In combinațiunile cele mai moderne și cele mai favorabile. Rente viagare imediate și amânate.

Soc. „PREVEDEREA" dispune de puternice înjghebări de reasigurări cu fonduri de garanții de peste un miliard.

Soc. „PREVEDEREA" privește ca menirea sa de a conlucra din răsputeri la refacerea și desvoltarea economiei naționale.

Soc. „PREVEDEREA" examinează orice caz cu perfectă corectitudine și lichidează orice diferend pe cale de arbitraj, spre a feri pe clienții săi de tărăgăneli costisitoare.

Orice propunere, până să se înființeze întreaga rețea a Agențiilor în Ardeal, urmează să fie adresată, spre examinare și rezolvare.

129 **Sediului Central din Braila.**

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□

148

„MAGAZINUL BARZA"

senzație de Crăciun:

1 rochie de stofă de lână dela 250 Lei 1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus. 52

Radio 210.

In curând se va vinde berea

„GLORIA"

recomandată de medici. Se vinde prin fabrica de bere a lui **Mendel, societate comercială anonimă.**

TURDA și sucursala CLUJ.

181

Cadouri de Crăciun și anul nou

Se vând cu preț foarte redus Alpacca, Alpacca argintat, cuțite de argint de china, furculițe, linguri, foarte eftine. Cuțite și furculițe de oțel parechea 14 lei. Serviciu de cafea pentru 6 pers. 160 lei. Serviciu de ceaiu în culori pentru 6 pers. 160 lei. Serviciu de cafea neagră pentru 6 persoane 160 lei. Serviciu de supă pentru 6 persoane 160 lei. Serviciu pentru deticatese în culori și albe 7 lei. Serviciu de masa culorate auriu 450 lei la STICLĂRIA KEREKES Cluj. Calea Regele Ferdinand No. 4. 190

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi

CHIOREAN

în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir.

58

FRAȚII BLOCH

BUCUREȘTI, CALEA VICTORIEI NO. 47.

186

VECHIUL MAGAZIN SPECIAL DE VESTMINTE ȘI ARGINTARII BISERICESTI PENTRU RITUL ORTODOX ROMÂN □ LA CERERE TRIMETEM MOSTRE ȘI PREȚURI. □□□

După o practică mai îndelungată la București, Viena Budapesta, **am redeschis**

atelierul de încălțăminte

unde se pregătesc totfelul de încălțăminte pentru Domni, Dame și copii, specialist pentru cizme și jambiere oficerești.
VASILE SĂNCRĂIAN Cluj, Strada Forduló No. 5.

Onorate Doamne!

Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor. E curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.

44

Parfumeria „ELITEI"

Calea Victoriei 51 BUCUREȘTI.

Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!
Expediții în colete poștale contra ramburs în vechiul Regat și Besarabia. **En gros — En detail.**

122

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (încasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

67

CLOPOTE

Argintărie și orice obiecte bisericești, găsiți mai eftin la

Dimitrie D. Popescu

Furnizorul Curței Regale, al Sfinților Mitropolii, Episcopii și biserici din România-mare.

BUCUREȘTI Calea Moșilor No. 249, SIBIU la sf. Mitropolie.

Singura fabrică sistematică în România-mare, care execută ori ce comandă în 48 oare și chiar în fața Clienților. De asemenea are în deposit clopote gata diferite mărimii cu prețuri reduse garantânduse după dorința clienților.

160

In sfârșit **se inschimbă bonurile de 40%** și spre bucuria publicului

Firma DICK și FIUL

a prelungit terminul de vânzare cu prețurile de mai jos.

1 metru ștofă de lână pentru haine bărbătești . . .	Lei 98
1 metru ștofă lățime de 140 cm. pentru costum de dame	Lei 98
Barchet pentru o haină de dame complect	Lei 98
Creton pentru o haină de dame complect ce se poate spăla	Lei 98
1 Cămașe și pantaloni de tricou pentru bărbați . . .	Lei 98
1 Guler de postav de iarnă pentru dame	Lei 98
1 Ploier pentru domni și dame	Lei 98
2 Fețe de masă de damast	Lei 98
1 Pătură de iarnă lungime de 180 cm.	Lei 98
10 Părechi ciorapi brodați pentru dame	Lei 98
10 Părechi ciorapi flor pentru bărbați	Lei 98
1 Sul de pânză de in pentru dame	Lei 98
12 bucați batiste	Lei 98

Aceste prețuri sunt valabile numai până la sfârșitul săptămânei curente.

181

TOATE DOAMNELE

din elită întrebuințează **FORMALYSOLUL**

recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hyglea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceoutice. CLUJ.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul I. No. 114 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Luni, 27. Decembrie 1920

Infrățirea

Administrația ziarului „Infrățirea“
Nr. de schimb
„Transilvania“
Sibiiu
ROMÂNIA 3 BANI POSTA

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu Nr. 3. (Etaj II.) TELEFOA Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an. . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

RĂSPUNDERILE

In cursul discuției care s'a desfășurat înaintea Camerii cu prilejul concesionărei atelierelor Căilor noastre ferate, s'a ridicat din nou — ca o măsură de strategie politică a băncei ministeriale, chestiunea „răspunderilor“ pentru pregătirea și conducerea războiului.

Amenințarea e mai veche. Ea datează din epoca în care d-l general Averescu a cărui popularitate era atunci la apogeul său, grupase în jurul „Ligei poporului“ pe lângă o clientelă politică ruptă din partidele existente, și o lume întreagă de iluzii. Pentru toți cei cari credeau că această „Ligă a poporului“ — întemeiată într'un moment când abia începuse să se întrezărească rezultatele acțiunei noastre militare, — avea să însemne piatra de hotar chemată să despartă trecutul încărcat cu multe greșeli de lumea cea nouă pe care o așteaptă viața întreagă, chestiunea „răspunderilor“ lua înfățișarea unui întreg proces al vieței publice din ultimii cinci zeci de ani. Insuși d-l general Averescu întrupa atunci în ochii oamenilor prea încrezători - și de aceștia se găsesc destui întotdeauna, — un soi de Făt-frumos din basme, chemat să răsbune toate suferințele și să le prefacă într'o existență fericită.

Incetul cu încetul însă, aureola de mântuitor al întemeetorului „Ligei poporului“ a început să pălească, și chestiunea răspunderilor a fost lăsată deoparte. Venind la cârma țărei d-l general Averescu a târât după sine atâtea decepții, încât propria sa „ligă“, transformată în partid politic, a trebuit să vină din ce în mai des în fața judecății opinei publice. Departe de a aduce promisa purificare a vieței noastre politice, d-l general Averescu s'a învoit să presideze să acopere cu autoritatea sa afaceri dăunătoare Statului și nepriceperi tot atât de primejdioase cari au știrbit cu desăvârșire piedestalul moral pe care-l ridicase naivitatea populară.

In acest moment, când armura sa de Făt-frumos izbăvitor e mult mai vulnerabilă decât călcâiul fatal al lui Achille, d-l general Averescu scoate din tainele cetății sale politice, steagul răspunderilor.

Momentul nu mai e atât de bine ales. Dacă ideea răspunderilor n'a fost îmbrățișată de opinia publică atunci când unitatea noastră națională părea o clipă amenințată și când sufletele erau mai deschise încriminărilor, astăzi când țara întreagă își dă seamă că suferințele sunt uneori legate de împrejurări cari scapă voinței omenești, procesul ce se încearcă a se deschide, va avea mai puțin ecou.

Intr'adevăr, încriminările pornesc în spre un sigur partid, partidul liberal, care guvernând țara în timpul neutralității și în timpul războiului, este astăzi ținta tuturor criticelor în ceeace privește pregătirea și desfășurarea campaniei noastre din 1916-18. Poate să fie făcut acest singur partid politic, sau un singur om răspunzător de lipsurile și suferințele cari decurgeau din moștenirea unui trecut de câteva decenii?

România n'a avut desigur la isbucnirea neașteptată a războiului european, pregătirea militară pe care o înfățișa Germania, ale cărei sforțări în această privință au determinat însăș condițiile technice ale noilor metode de luptă. Țări mari ca Franța și ca Anglia au fost surprinse de această formidabilă perfecțiune a artei militare, și s'au sforțat cu sacrificii grele de sânge și de energie, să răspundă adversarilor cu propriile lor sisteme. Stat cu puteri mai slabe izolat de viitorii săi aliați, România a făcut tot ce-a putut pentru a-și spori armamentul și a deprinde nouile metode ale războiului. N'a reușit s'o facă decât târziu, în a doua parte a campaniei sale, după ce trecuse printr'un calvar mai greu decât acela al Franței dar cu puțin mai dureros decât al aitor state mici aliate, cari s'au văzut în întregime cotropite, și cari n'au avut norocul să mai ofere lumei spectacolul eroic și glorios al unui Mărășești.

Să facem astăzi procesul trecutelor noastre dureri atât de fatale, încununate cu un atât de strălucit rezultat? Partidul liberal nu se va da în lături, desigur, deoarece sarcina sa de a se apăra, dacă mai e nevoie de apărare, va fi foarte ușoară. Nimeni nu se va găsi care să aibă curajul de a ridica piatra, spunând că ar fi făcut mai mult, în mijlocul greutăților moștenite și a imposibilităților materiale.

Noi socotim însă că această desbatere astăzi este de prisos.

Un succes al feminismului în Italia

Străduințele organizațiilor feministe din Italia pentru a câștiga dreptul de vot în luptele politice au ajuns la rezultatul dorit. „*Deutsche Tagespost*“ află din Roma că parlamentul italian a recunoscut dreptul de vot al femeilor, fără însă a se ridica la putere de lege obligativitatea lui.

Prin această lege vor avea câștig incontestabil socialiștii și clericali, întrucât nevasta socialistului va păși fără șovăire la urmă, iar scaunul de spovedanie — e în genere recunoscut — are și el influența sa asupra femeilor în Italia. In schimb femeile cetățenilor de alte convingeri politice nu se interesează în aceași măsură de luptele politice și poate că numai din cauze familiare se vor prezenta la vot; probabil însă și atunci vor vota contra.

Cuvântul Regelui

Primind răspunsul la mesagiu din partea Senatului, M. S. Regele a simțit nevoia ca în cuvântarea rostită să se îndepărteze puțin de la acel obiceiu întărit printr'o practică de cincizeci de ani care făcea din acest moment al vieții noastre constituționale un simplu schimb de amabilități între Țară și Tron.

Când trăim vremuri așa de cumplite, când urmele războiului au rămas așa de întregi în mijlocul nostru, când greutățile refacerii sunt așa de mari și când noul stat român e întru totul o construcție așa de fragilă, a sta să cultivăm și mai departe vechiul sistem al amabilităților prin care Rege și Țară se mint reciproc ar însemna să nu înțelegem nimic din tragedia realităților de azi. Și dacă trimișii Senatului au crezut că în Sala Tronului mai poate fi loc și de astă dată pentru minciuni și mascaradă, Regele însă a înțeles să tragă energic sabia adevărului pentru ca prin ea să-și facă loc singur până la cea mai dureroasă dintre realitățile politicii noastre.

Căci ceia ce reprezentanții națiunii ar fi dorit să fie tăcut, M. S. Regele a găsit necesar să fie spus în cea mai deschisă și mai hotărîtă formă, și răspunsul Său la obișnuitele asigurări de devotament exprimate de Senat precum și la tot așa de obișnuitele făgăduieli de muncă pentru binele și ridicarea țării s'a transformat într'o aspră lecție politică pe care am dori-o permanent afișată la intrarea acelui viespar de ură care e parlamentul nostru de astăzi.

„A trecut timpul vorbelor și a sunat ceasul faptelor“ — *a spus Majestatea Sa pentru toate acele partide care de doi ani de zile risipesc energiile țării în cea mai nenorocită dintre politici. Și sunt, într'adevăr, doi ani de când la nenorocirile lăsate de război adăugăm mereu și nenorocirea unei politici în care fiecare înțelege să-și aducă patima și interesul de partid, dar nimeni nu vrea să priceapă că de desuptul atâtor partide vechi și noui e o țară care, prin unirea și munca tutulor, se așteaptă mereu refăcută, organizată și fericită.*

Odată războiul sfârșit am crezut că putem reveni la vechile noastre dușmănii politice, și alungând icoana patriei care singură ne putea îndrepta spre uniunea sacră a tutulor puterilor, am păstrat și-am cultivat numai ceia ce putea contribui mai mult la învrăjbirea și lupta dintre noi.

Ori tocmai această sterilitate a luptelor noastre politice a trebuit să-și primească osînda cuvenită din acel singur loc de unde durerile patriei mai pot fi văzute și înțelese în toată întinderea și gravitatea lor. Dela înălțimea Tronului regal, prin urmare, s'a rostit cuvântul în jurul căruia ar trebui să se grupeze toate energiile și toate virtuțile noastre pentru a da însfârșit acestei țări acea serioasă politică de fapte pe care o cer imperios necesitățile și problemele ei.

Românii din Macedonia

Revenirea în Grecia a regelui Constantin, împotriva voinței Antantei, are urmări multe, dintre cari unele ne interesează de aproape pe noi, Românii.

Așa, bunoară, se vorbește de eventualitatea unei revizuiri a tratatului dela Sèvres, atât de darnic, mulțumită iscusinții lui Venizelos, cu Grecia.

Se repune chestia Traciei și a Macedoniei, cari aiu fost după unii nedrept atribuite Grecilor, ei nefiind în majoritate ca populație în acele locuri — apoi, ar fi și o recompensă exagerată pentru puținele servicii, pe cari Elenii moderni le-au adus, șovăitori și sgârciți, Aliaților.

Dacă-i drept sau nedrept, e altceva; pentru noi e interesant că soarta Românilor macedoneni, așa de hărțuiți subt toate stăpânirile, e din nou o chestie la ordinea zilei.

In ultimul timp, preocupați prea mult cu fericita unire a Ardealului și a Basarabiei, am cam uitat de frații noștri dela Sud.

Se spune că o nouă delegațiune a Macedoniei, din care va fi făcând probabil parte și reprezentanți români, va colinda Apusul Europei, ca să ceară pentru eterogena populație de acolo autonomia.

Fie că se va obține acest lucru, care ar fi, poate cea mai bună și mai echitabilă soluție (în care caz s'ar păstra și unitatea Aromânilor, fiind o legătură mai intensă între ei), fie că se va face o mai justă repartiție a teritorului macedonean între vecinii lui, noi, Românii, nu cerem decât să se lase absolut liberă desvoltarea firească, națională, a acestei ramuri frânte din arborele român. Vrem ca ființa etnică a Românilor macedoneni să nu fie întru nimic știrbită de-o apăsare a neamurilor conlocuitoare și nici de vre-o măsură arbitrară și șovinistă a oficialității stăpânitoare, așa-dar, o liberă viață econocă, culturală, bisericească.

Respectarea acestor puncte, înscrise de altfel și în tratatul de la București din 1913, e impusă și prin schimbarea politicii mondiale, în direcție democratică, venită ca o bună urmare a războiului.

Azi, când românismul are nevoie de cât mai multe și mai bune elemente, pentru împlinirea nevoilor mai numeroase prin mărirea statului nostru, nu vom îngădui pierderea nici unui Român și de aceea vom supraveghia cu atenție colțurile cele mai depărte ale Tisei, ale Nistrului, ale Balcanilor.

N. G. T.

Vălul se ridică...

Se știe că opera Conferinței de pace dela Paris, ale cărei lucrări s'au desfășurat într'o taină pe care nimic n'o îndreptățea și într'o atmosferă de silnicie ale cărei roade se pot lesne vedea astăzi, a fost primită pretutindeni cu răceală și a dat loc la multe și felurite nemulțumiri.

Mai cu seamă această tăinuire a lucrărilor sale a stârnit dezaprobarea publicului american, care nemulțumit cu unele soluții ale Conferinței cerea să cunoască dedesubturile ei.

Și acum de curând, colonelul House, care alături de președintele Wilson a luat o parte atât de însemnată la opera Conferinței de pace, s'a hotărât să ridice vălul de taină care acoperea lucrările conferinței.

In înțelegere cu un mare ziar american „Public Ledger“, Colonelul House a înființat la Filadelfia un for unde în fiecare Sâmbătă, unul câte unul principalii reprezentanți ai Statelor Unite la Conferința de pace vor veni să spună în fața publicului fără cenzură și cu autoritate, care a fost rolul său, care era scopul urmărit de America și cari au fost problemele ce s'au desbătut.

Noi, Românii, cari am avut atâtea de îndurat și nedreptăți și neajunsuri de pe urma conferinței de pace privim cu mulțumire acest început al Americei. Și-l primim cu interes pentrucă — dacă destăinuirile pe cari le vor face acei reprezentanți ai Statelor-Unite *vor fi obiective și complete* — multe din dedesubturile tăinuite ale Conferinței se vor da la iveală. Vom avea atunci explicațiunea multor lucruri neînțelese și se vor lămuri multe atitudini, iar opera diferitelor delegațiuni cari au luat parte la Conferință va apărea atunci în lumina cea adevărată.

Ne pare însă că acest ciclu de conferințe-destăinuitoare vor fi mai de grabă un mijloc cu adevărat foarte american pentru a apăra cauza președintelui Wilson a cărui activitate la Paris a stârnit multe nemulțumiri în Statele-Unite.

Seria acestor conferințe a deschis-o generalul Bliss.

Conferința sa — după cum spune o telegramă a ziarului parisian „Le Matin“ — n'a fost decât o prefață a discursurilor mai amănunțite cari vor fi rostite în curând. După ce-și exprimă parerea de rău, că la Conferința păcii nu s'a voit sau nu s'a putut discuta chestiunea reducerii armamentelor fără să ni se spună cine n'a voit sau de ce nu s'a putut discuta această chestiune, generalul arată care a fost punctul de vedere american în chestiunea armamentelor.

Conferința generalului Bliss lipsită de amănunte noi, se reduce la declarația cu care s'a încheiat, și anume: „In nici-un caz America nu va consimți la o reducere a armamentelor atâta vreme cât nici celelalte națiuni nu o vor face.

In această chestiune, de altfel acesta e punctul general pentru toate statele, întrebarea este cine va face începutul.

W. I.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Citind revistele

„Cele trei Crişuri", Anul I, Nr. 14, Oradea-Mare.

Numărul de faţă aduce un pios omagiu regretatului episcop *Demetriu Radu*, una din victimele atentatului dela senat. Tot aci e publicat şi un articol al celuilalt episcop de Oradea-Mare, *R. Ciorogariu*, scăpat ca prin minune de acelaş atentat. Sfinţia Sa povesteşte într'o românească neaoşe şi patriarhală, cum a încercat, cu succes, pe timpul directoratului său la seminarul românesc din Arad, să unească preparandia cu teologia, adică să dea tinerilor preoţi şi pregătire de dascăl de şcoală. Cursurile se ţineau, vara, în grădina plantată şi îngrijită de elevi. E o tradiţie şcolară, din care s'ar putea scoate şi azi unele învăţăminte pedagogice, bune de pus în practică.

Poetul Ştefan I. Neniţescu, cel care înzistă mai mult, în literatura noastră, asupra motivelor religioase (dânsul ne-a dat preţiosul volum Denii), publică 8 Rubayuri, forme fixe de vers, arabescuri arabe; iată dispoziţia lor:

„Intâiele şi-al patrulea rimează,
Al treilea e liber; se crează
Rubayul astfel: Trei sunt pregătire
Iar versul cel din urmă luminează".

Cel mai reuşit Rubay e următorul:

„In traista mea sunt scule felurite;
Le-aduc de pe tărâmuri negândite:
Le-arăt, şi-alege cine vrea, sau râde,
Iar eu iubesc pe cele neiubite".

D-l N. Batzaria, românul macedonean fost ministru turc, azi stabilit între noi, publică o schiţă: „La un mâncător de Juni-Turci"; stilul viol şi faptele interesante şi veridice atrag atenţia cititorilor.

Proza aproape ritmică şi cu imagini poetice a d-lui Emil Isac din „O floare" are şi meritul de a îmbrăca un subiect naţional: soldatul român rănit se târăşte, uitat de toţi, prin Pesta şi culege de jos un trandafir uitat, cu aceiaş soartă ca a lui.

D-l Eugeniu Speranţia termină studiul său: „Frumosul ca înaltă suferinţă". E încercarea unei teorii noi asupra frumosului; argumentarea, deşi îndreptăţită, devine obscură pe-alocuri din pricina unei prea mari concentraţiuni.

D-l George A. Petre publică versuri corecte ca formă, dar fondul e autentic eminescian:

„Numai plopii singuratici,
Blândei nopţi mai ţin de strajă"...

Dela d-na Maria Baiulescu se tipăresc cuvinte calde şi luminoasă din poveţile, pe cari d-sa le dă şcolarilor.

Versurile d-lui Justin Ilieşiu au oare-care relief.

Cronicile sunt mai desvoltate în acest număr de cât în numerile din trecut, iar notiţele fac să se simtă mai distinct personalitatea redacţiei, ceace e un mare progres.

*

„Lumina femeii", Anul I. No. 3, Cluj.

Nu găsim destule cuvinte de laudă pentru buna directivă a acestei reviste, ca şi pentru grija şi materialul ales şi potrivit scopului, cu cari apare.

D-na Sanda I. Matei, în articolul de fond, arată, după constatări făcute în persoană şi cari nu pot fi desminţite, că pauperismul muncitoresc are două cauze: 1. imoralitatea: 2. îmbuibarea cu teorii sociale distrugătoare.

Directoarea revistei crede că femeile trebue să construiască puntea de trecere între clasele sociale.

D-l V. Bogrea, profesor universitar lămureşte, cu o bservaţii proprii şi cu . . . citaţii adevărul că femeea. prin firea ei mai conservatoare de cât bărbatul, are rolul cel mai mare în cultivarea limbii naţionale.

Amintirile turburi din zorile copilăriei ar fi fost bine să le scrie d-l Dariu Pop într'o formă mai simplă, mai . . . copilărească.

Asupra chestiunii Orfanilor din Răsboi, ridicată de Direcţia revistei, am insistat într'un articol separat, apărut zilele trecute în „Infrăţirea".

Menţionăm că n'a fost nimeni învinovăţit de incorectitudini şi că s'au produs soluţii practice:

1. Colaborarea autorităţilor cu Societatea „Ocrotirea" şi 2. Pregătirea unui personal special pentru funcţionarea orfelinatelor.

Pagina fetelor e tot aşa de atrăgător şi util scrisă de către Leliţa Sanda, care ar putea să adune mai târziu aceste rânduri într'un foarte instructiv volum.

Valeria Tulbure înţelege o emancipare a femii printr'o temeinică pregătire, neabătându-se însă dela menirea ei ca soţie şi mamă, tovarăşă de viaţă şi educatoare.

D-l C. Stanca reliefează deosebirile biologice dintre femee şi bărbat, de unde şi deosebirea de aptitudini şi roluri.

După I. C. Delaturda, nu viaţa socială e aceea, care dă valoare reală femeii, ci căminul, culbul casii.

Se continuă şi-n numărul acesta folositoarele extrase din Biblie.

„Pagina copiilor" e şi ea la locul ei şi par'că vedem cum o mamă citeşte copilului său, care ascultă atent, „Soldatul de plumb", frumoasa povestire după Andersen.

Activitatea femenină de pretutindeni e îndeaproape urmărită de revistă, ca şi toate noutăţile din publicaţiile, cari ar atinge întru câtva un aspect al acestei activităţi.

O cronică a modei, cu gust scrisă, completează materialul aşa de atrăgător al „Luminii femeii", una din cele mai bune reviste din ţară.

N. G. T.

Curierul Spectacolelor

Cinema Egyetem:

Sâmbătă, Duminecă: *Reîntoarcerea.* Comedie cu Henny Porten.

Duminecă la ora 10 a. m.: *Reprezentaţie pentru copii.*

Cinema Urania:

Sâmbătă, Duminecă: *Jack inimă de leu.* Mare senzaţie filmelor

Cinema Apollo:

Sâmbătă, Duminecă: *Prinţesa Voalată.* Dramă de spionaj..

Ecouri

O piesă românească pe scenele străine

Autorul dramatic bucureştean A. de Herz, a fost înştiinţat de către casa de editură teatrală şi muzicală din Viena, „Karczag", că piesa sa *Păianjenul,* care se joacă în prezent pe scena teatrului Regina Maria din Capitală, va fi reprezentată cât de curând pe principalele scene din Germania şi Austria.

Conferinţele

Joi, 23. Dec., a avut loc în aula Fundaţiunei Universitare Carol I, continuarea ciclului conferinţelor „Ideei Europene", sub auspiciile Societăţii Române de Filosofie.

A vorbit d. M. Antoniade despre: William James: Pragmatismul.

O dărnicie care se face aşteptată

Cu ocaziunea aniversării glorioasei zile de 1 Decembrie, în care s'a proclamat unirea Ardealului cu patria mama, s'au pus la Arad, prin d. Vasile Goldiş bazele unui fond, din care să se înalţe la Arad, un mare monument simbol al unirei noastre naţionale şi politice.

Dela 1 Decembrie până în prezent, la acest fond, administrat de banca „Victoria" din Arad abia s'au mai adăugat 1500 de lei(!)

Rezultatul acesta e dintre cele cari taie avânturile şi jignesc amorul propriu naţional.

Oare este vreo piedică reală pentru glorificarea materială a unui mare moment istoric? Sau interesele personale imediate înăbuşe glasul datoriei generaţiei de azi faţă de cea care va urma?

Embleme schimbate

Prefectura jud Timiş a scos din emblema judeţului cele trei culmi cu coroana apostolică, cele două cruci, cei doi husari, apoi monogramele împăratului Iosif şi Mariei Terezei. Din vechea emblemă s'a menţinut cetatea şi cele 4 râuri; în locul celor trei culmi s'au pus insignele industriei, comerţului şi economiei agricole, iar la mijloc monograma regelui Ferdinand.

Şi emblema oraşului Timişoara a fost schimbată puţin.

Râurile, emblema casei domnitoare austrice şi coroana au fost scoase, restul a rămas. Emblemele noui au fost înaintate spre aprobare ministerului de Interne.

Un succes la Teatrul Regina Maria din Bucureşti

Compania dramatică Bulandra a reprezentat Miercuri, 15 ale lunii curente, *„Trecutul"*, piesă în 3 acte de *S. de Porto-Riche* tradusă de d-l Th. Solacolu.

Se desvoltă în ea tema: femeile iubesc mai sincer decât bărbaţii.

Critica bucureşteană recunoaşte ca foarte bună interpretarea artiştilor, în frunte cu d-nale Lucia Sturza-Bulandra, Tanţi Cutava-Barozzi şi d-l Tony Bulandra.

Sindicatul profesional al scriitorilor francezi

Sindicatul scriitorilor francezi, în ultima sa şedinţă ţinută sub preşedinţia d-lui Edmond Haraucourt, a luat deciziuni importante cu privire la contractul tip care fixează drepturile şi datoriile scriitorului şi ale editorului pentru a nu mai lăsa pe primul la discreţia atotputerniciei celui de-al doilea.

De asemenea s'a ocupat şi cu chestiunea instituirii unui tarif minimal în ceace priveşte publicarea lucrărilor inedite în ziare.

Pilda scriitorilor francezi cari se organizează solidar pentru a şi apăra interesele şi a'şi crea o situaţiune mai bună faţă de editori, trebue urmată şi la noi, Şi cu atât mai mult cu cât în Franţa soarta scriitorilor a fost şi este mult mai bună decât în România, iar editorii mai puţin aprigi la câştig decât în ţara noastră.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Tratatele de pace şi muzeele

de prof. **Dr. Coriolan Petranu**
Inspector general al muzeelor din Transilvania.

III.

ART. 175.

Pentru aplicarea dispoziţiunilor dela articolul 168, Ungaria se obligă să restitue, respectiv, fiecăreia dintre Puterile aliate şi asociate toate actele, documentele, obiectele, antice şi de artă şi orce material ştiinţific şi bibliografic, ridicate din teritoriile invadate şi aparţinând fie Statului, fie administraţiunilor provinciale, comunale, de binefacere (hospitaliéres) sau eclesiastice ori altor instituţiuni publice sau private.

ART. 176.

Ungaria va restitui de asemenea lucrurile de aceeaş natură cu cele arătate la articolul precedent, cari ar fi fost ridicate, dela 1 Iunie 1914, din teritoriile cedate, afară de lucrurile cumpărate dela particulari.

Comisiunea de reparaţiuni va aplica acestor lucruri, dacă este cazul. dispoziţiunile articolului 191, Partea IX (cauze financiare) a prezentului Tratat.

ART. 177.

Ungaria va restitui respectiv fiecăruia din Guvernele aliate sau asociate interesate, toate actele, documentele şi memoriile istorice aflate în stabilimentele ei publice, cari au o legătură directă cu istoria teritoriilor cedate şi cari au fost ridicate din aceste teritorii dela 1 Ianuarie 1868. In ce priveşte Italia, această din urmă perioadă va începe dela data proclamării Regatului (1861).

In ceace priveşte obiectele sau documentele având un caracter artistic, archeologic, ştiinţific sau istoric şi făcând parte din colecţiunile cari au aparţinut mai înainte Guvernului monarchiei austro-ungare sau Coroanei, în cazul când nu vor face obiectul altor dispoziţiuni ale Tratatului de faţă, Ungaria se obligă:

a) să negocieze cu Statele interesate, când i se va cere un aranjament amabil, în virtutea căruia orce părţi a ziselor colecţiuni sau toate acelea din obiectele sau documentele mai sus arătate, cari ar trebui să aparţină patrimoniului intelectual al ziselor State, vor putea fi, cu titlul de reciprocitate, repatriate în ţara lor de origină;

b) şi să nu înstrăineze sau să împrăştie nimic din zisele colecţiuni şi să nu dispună de nici unul din zisele obiecte timp de douăzeci ani, decât numai în cazul când a intervenit un aranjament special înaintea expirării acestui termen, dar să asigure păstrarea şi buna lor conservare şi să le ţină împreună cu inventariile, cataloagele şi documentele administrative, relative la zisele colecţiuni, la dispoziţiunea studenţilor, supuşi ai oricăreia din Puterile aliate şi asociate.

In mod reciproc, Ungaria va avea dreptul de a se adresa ziselor State, şi în special Austriei, pentru a negocia, în aceleaşi condiţiuni ca cele de mai sus, aranjamentele necesare pentru repatriarea în Ungaria a colecţiunilor, documentelor şi obietelor mai sus arătate, cărora li se aplică garanţiile prevăzute la aliniatul *b*).

ART. 178.

Noulle State create din fosta monarhie austro-ungară şi Statele cari primesc o parte din teritoriul acestei monarchii, se obligă, la rândul lor, să restitue Guvernului ungar actele, documentele şi memoriile cari nu datează de mai mult de douăzeci de ani, cari au un raport direct cu istoria sau cu administraţiunea teritoriului ungar şi cari eventual s'ar găsi în teritoriile transferate.

ART. 179.

Ungaria recunoaşte că este ţinută să execute faţă de Italia obligaţiunile prevăzute de articolul XV al Tractatului din Zürich din 10 Noembrie 1859, de articolul XVIII al Tractatului din Viena din 8 Octombrie 1866 şi de Convenţia din Florenţa dela 14 Iulie 1868, încheiate între Italia şi Austro-Ungaria, întrucât articolele arătate n'ar fi fost de fapt executate integral şi întrucât documentele şi obiectele la cari se referă se găsesc pe teritoriul Ungariei sau al aliaţilor săi.

Din aceste articole a Tratatelor de Pace cu Germania, Bulgaria, Austria şi Ungaria oricine poate trage concluzia generală că dispoziţiile Tratatelor se referă:

1. La redarea pe seama proprietarilor a obiectelor ridicate în decursul răsboiului mondial.

2. La negocierea amicală în privinţa obiectelor, cari au fost ridicate înainte de răsboiul mondial. Excepţie formează Franţa prin trofeele, arhivele, suvenirurile istorice, drapelele luate la 1870—1871 de către germani.

3. Guvernele interesate au să prezinte liste, cari să cuprindă toate obiectele de artă, cele istorice şi arheologice, cari au fost ridicate din teritoriul propriu şi duse într'o ţară inamică.

4. Ca o notă comună a Tratatelor cu Austria şi Ungaria este de relevat:

a) că ele trebue să negocieze cu statele interesate în privinţa obiectelor cari se găsesc în sta-

Cronica politică

Încercând să risipească impresia profundă produsă de interpelarea d-lui Gh. Mârzescu în chestiunea concesionărei căilor ferate, d-l general Averescu a readus în discuție procesul „răspunderilor" pe cari le poartă partidul liberal pentru pregătirea și conducerea războiului. Lovitura de politică internă, încercată în acest fel n'a reușit, pentrucă d-l Gh. Mârzescu a ținut să declare, fără întârziere că partidul liberal primește oricând să dea seama în fața țărei de toate actele de guvernământ dinainte sau din timpul războiului pentru întregirea neamului.

Desbaterile alunecând din nou pe o chestiune de politică internă, s'a făcut aluzie — pentru prima oară — la armistițiul acordat guvernului actual de către partidul liberal.

Intr'adevăr, singurul partid din opoziția reprezentată în Parlament, fără a vorbi de socialiști, care n'au făcut nici o dificultate d-lui general Averescu în opera sa de guvernare, este partidul liberal. Cu o egală bunăvoință, partidul liberal acordase acest armistițiu și fostului guvern presidat de d-l Vaida-Voevod, a cărui cădere nu s'a datorit atacurilor pe cari le-ar fi avut de suferit. Țara trece astăzi prin greutăți prea mari pentruca să se mai pună piedici, pornite numai din pasiunea politică, unui guvern de ordine.

Aceasta nu însemnează însă, că aceia cari și-au impus să nu atace *oamenii*, pot să calce datoria de a semnala greșeli grave, ca aceea a concesionărei la străini a instituțiilor noastre publice și a izvoarelor de producție. Din această datorie s'a născut și interpelarea d-lui G. Mârzescu.

Dorește guvernul să rupă armistițiul de politică internă oferit de partidul liberal, când situația sa e atât de slabă, astăzi? Nu știm dacă acest lucru nu va fi spre răul țărei; spre binele guvernului actual în nici un caz.

O nouă catastrofă de cale ferată

— Ciocnirea de la Cara Cojocnei. —

Deraerile și ciocnirile de trenuri se țin lanț de câteva zile. Nici n'a trecut impresia penibilă lăsată de dezastrul dela Ghiriș și o nouă ciocnire a avut loc azi noapte la Cara Cojocnei. Iată cum s'a întâmplat catastrofa:

Trenul personal care a pornit din Cluj azi noapte la 2½ spre București, pe când intra în stația Cara-Cojocnei, fiind încă în mers, a fost izbit pe neașteptate de o mașină care tocmai atunci intra în stație. Nu se știe încă ce rost avea această mașină și dacă mecanicul ei nu era anunțat de sosirea trenului i de București Ciocnirea a fost foarte puternică de oare ce atât trenul ce venea dela Cluj cât și mașina erau în viteză. Din informațiile pe care le-am obținut până acum, în urma ciocnirei sunt 3 civili grav răniți dintre care doi frați cărora le-au fost retezate ambele picoare, un mort a cărui identitate nu s'a putut încă stabili și câțiva răniți mai ușor dintre care doi soldați.

Vagonul de dormit din cauza ciocnirei a fost așa de rău deteriorat în cât a trebuit să fie scos din circulație. Nenorocirea s'a întâmplat între orele 3 și jumătate și 4.

La ora 5 jumătate au sosit în gara Cara-Cojocnei vagoanele de ajutor din Cluj.

bilimentele rol publice dela 1868;

b) să nu înstrăineze nimic din ele timp de douăzeci ani;

c) să țină la dispoziținea interesaților colecțiunile și inventarele;

d) aceste două state câștiga dreptul de a negocia în privința obiectelor ce prezintă interese pentru istoria țării lor, cu statele nou formate.

După aceste scurte constatări vom lăsa jurisconsulților analizarea dispozițiunilor sus citate. Pentru noi este mai importantă întrebare: avem noi de revendicat obiecte de artă, istorice și arheologice dela vreun stat străin? Avem cam multe de revendicat. Să nu mai amintim tezaurul depozitat la Moscova, pentrucă nu cade în cadrul statelor cu cari am încheiat împreună cu aliații un Tratat de Pace, dar să gândim la jaful și devastările Bulgarilor în vechiul Regat în decursul războiului. Direcținnea muzeului național de antichități și cei interesați au înaiutat guvernului liste despre valorile ridicate ori dispărute ale muzeelor din Constanța, Ulmetum, Adam-Clisi, Histria, Horșova și Mangalia. Toate aceste trebuesc recâștigate, iar Bulgaria este obligată pe baza Tratatului a-le restitui și în primul rând a-le regăsi. Obiectele sunt cele mai multe de interes arheologic, în parte ca rezultat al săpăturilor făcute de arheologii noștri și ele stau în raport direct cu istoria pământului românesc.

Pe noi ne interesează în primul rând valorile artistice, istorice și arheologice din Transilvania, Banat și părțile ugurene, cari au ajuns înainte de război și chiar în decursul războiului la muzeele din Budapesta și Viena. Obiectele de interes românesc dela Viena excelează prin valoarea lor. Tezaurele dela Sân-Miclăușul-Mare dela Șimleul-Silvaniei și Cioara sunt capodopere din epoca imigrațiunii popoarelor, cari au dat ocazie marilor savanți ai apusului să discute și să clasifice probleme pricipale de istoria artelor și de, istorie Ungurii încearcă să dovedească originea „hunică" a tezaurului dela Sân-Miclăușul-Mare mai mult chiar: l'au și revendicat dela Austriaci, fără însă să-l capete. La muzeul de istoria artelor din Viena se mai găsește și un tablou de Frans Francken reprezetând pe Mihai Viteazul. Dar aceste sunt numai cele mai importante. Câte sunt precis din Transilvania și din Bucovina — pentrucă și această provincie are numeroase obiecte la Viena — numai pe baza unui studiu mai îndelungat la fața locului a inventarelor se poate afla.

(Va urma)

Știri și fapte politice

Senatul urma să ia vacanță astăzi, Sâmbătă, terminând discuția la Mesaj și votând cele două proecte de legi pentru controlul străinilor și pentru înființarea unui subsecretariat al minorităților. E probabil însă că va aștepta până când aceste două proecte de legi vor ajunge în discuția Camerei, ele urmând să fie readuse la Senat, dacă vor suferi modificări la Cameră. Dacă se va termina discuția asupra Mesajului și la Cameră, și dacă vor trece proectele de legi de mai sus, cași „bilul" de amânare a Bugetului, Camera va lua vacanță peste trei zile, la 28 Decembrie.

In orice caz, se pare că remanierea guvernului a fost amânată din nou, ivindu-se tot mai multe greutăți în găsirea unor ministeriabili cari să mulțumească întreaga majoritate.

Demisia d-lui N. Titulescu dela departamentul finanțelor complică și mai mult situația d-l general Averescu având să găsească un nou titular, care să reprezinte de data aceasta, garanția unei activități nîntrerupte.

Inființarea noului subsecretariat al minorităților votat prin surprindere la Senat, nu va avea aceeaș soartă la Cameră. Discuțiile urmate în jurul acestui proect, asupra căruia se păstra tăcerea, au avut efectul de a stabili un curent foarte defavorabil legei. Nu e exclus ca o mare parte din secțiunile Camerei să respingă proectul, iar în discuția publică acesta să întâmpine dificultăți serioase.

*

Unele ziare au anunțat că d-l Vasile Goldiș, va primi portofoliul industriei și comerțului, cu condiția de a se înscrie în partidul poporului. In privința aceasta iată lămuririle pe cari le dă ziarul „Românul" din Arad:

„In ceea ce privește faptul că s'ar fi oferit un portofoliu, d-lui Vasile Goldiș, în schimbul intrărei acestuia în cadrele Partidului poporului, ne vom mărgini să exprimăm încă odată păreri de rău, referitor la lipsurile reportagiului politic la noi și care nu poate înțelege întotdeauna că există oameni cărora nu li-se poate oferi ceva, pentru a li-se cere altceva în schimb și că există oameni față de care respectul opiniei publice și acela al bărbaților politici nu admit utilizarea unor norme și procedee, poate utilizabile în alte cazuri."

*

Alegerile parțiale din Ardeal pentru Cameră și Senat, vor avea loc, probabil la sfârșitul lui Ianuarie.

„Organizarea Senatului"

La cercul de studii al partidului național-liberal din București d-l Mircea Djuvara a ținut o conferință despre „Organizarea Senatului".

Conferențiarul cu exemple istorice vechi și noui a arătat că atât în Europa cât și în America, Senatul trebue să existe cu atribuțiuni speciale și că el trebue să fie chiar în țările cele mai democratice.

După ce analizează compoziția Senatului în alte țări, conferențiarul ajunge la concluzia că Senatul trebue să fie la noi reprezentanții intereselor permanente rămânând ca pe viitor să se hotărască cari anume vor putea fi aleși senatori.

Sub regimul închisorilor maghiare

Declarațiile unui român deținut la Budapesta. — Români închiși și torturați la Kelenföld. — Un sistem special de propagandă.

Sunt în deobște cunoscute stratagemele și mijloacele la cari au recurs vecinii noștri Unguri pentru a ne discredita în fața străinătății și-a și atrage în acelaș timp simpatiile aliaților.

Acum două luni am dat o amănunțită descriere a modului sălbatic cum s'au purtat Ungurii față de nenorociții Români, cari din diferite împrejurări au fost prinși în Ungaria.

Regimul întrebuințat de Unguri față de aceștia e o mărturie care sfarmă toate afirmațiunile lor de umanitarism și civilizație pe cari le-au răspândit în lume.

Suntem astăzi din nou în măsură să divulgăm — cu dovezi scrise cari nu pot fi puse la îndoială — procedeurile civilizate ale unui popor care hrănește față de noi o ură neîmpăcată, mai aprigă azi decât oricând.

Dovezile acestea le alcătuesc declarațiile unui român cu numele Ioan Tarr, care a fost arestat la Budapesta și care se găsește actualmante în Cluj.

Prima este o declarație făcută sub imperiul forței în fața agenților lui Horthy. Pe hârtia ce-i fusese pusă dinainte și sub temuta amenințare a faimosului „Horthy bunko", bietul român a fost silit să scrie următoarele: „Declar pe cuvânt de onoare și cu jurământ că în vreme de 43 zile cât am stat închis, atât eu cât și toți tovarășii mei din aceiași închisoare n'am suferit nici cea mai mică brutalitate din partea nimănui."

Iar mai departe se spune: „In noaptea cu pricina, plimbându-mă prin celulă am auzit santinela strigând: „șef de post! șef de post! Un prizonier s'a spânzurat.

Prizonierul care se spânzurase era un bătrân de 68 ani cu numele Landau, un mare bogătaș. Acesta nevoind să spună unde-și ascunsese banii lucru pe care i-l cereau ofițerii de gardă, fusese supus celor mai grozave torturi ca să facă mărturisirile cerute de ofițeri. Ic cele din urmă ne mai putând îndura torturile la care era supus, într'o clipă de desnădejde lesne de înțeles după celace suferise, și-a pus capăt vieții spânzurându-se noaptea în celulă.

Comisiunea interaliată dela Budapesta a făcut atunci o anchetă pentru a stabili cauzele acestei sinucideri. Ioan Tar care avea celula vecină cu aceia a bătrânului Landau și deci era în măsură să dea explicațiile necesare, trebula dar să fie ascultat de comisiunea de anchetă.

Atunci, — declară Ioan Tar în a doua sa declarație pe care a făcut-o la Siguranța din Cluj — *Ungarii, temându-se de revelațiile sale, l'au silit prin bătăi și amenințări să declare în scris Comisiunei de anchetă că în timpul celor 43 zile de închisoare n'a auzit sgomote suspecte în vecinătatea lui și că are convingerea că bătrânul Landau nu s'a spânzurat, în nici-un caz, din cauza tratamentului la care a fost supus în închisoare.*

Cu aceasta ancheta a luat sfârșit, bătrânul Landau a fost îngropat, iar declarația lui Tar a fost pusă la dosar.

Din declarațiile făcute de acesta la Siguranța din localitate reese că *în toate închisorile din Ungaria se smulg declarații ca cele de mai sus, folosindu-se pentru a le obține de cele mai barbare mijloace.*

Toate aceste declarații se strâng apoi și se trimit la Paris pentru a arăta lumei tratamentul uman și civilizat din închisorile maghiare.

E și acesta un mijloc de propagandă!

Ioan Tar mai declară că în închisoarea dela Kelenföld se găsesc mulți români, cari sunt maltratați într'un chip îngrozitor. Intre aceștia citează pe d. Baba, din Oradea-Mare, Titinu din Sicul-Mare și prof. Pop dela Oradea

Din cele arătate mai sus se poate vedea ce înseamnă civilizația maghiară.

Revista Presei Germane

— Vacanța parlamentului —

Polemizând sub acest titlu „Sieb. Deutsch. Tageblat" face un scurt rezumat al activității parlamentului, deschis la 29 Noembrie, până la ziua vacanțelor, și spune: „Cele făcute până acum se pot rezuma pe scurt. Mesagiul regal a dat spre rezolvare parlamentului multe probleme grele și lucruri cari nu suferă amânare, dar acesta nu pare dispus a le rezolva. Discuțiuni aprinse, certuri politice, atâta tot. Munca pozitivă depusă se reduce la zero. In ce privește situația guvernului, continuă ziarul, cabinetul Averescu în forma sa de azi se apropie de sfârșit, și acestei impresii omul nu se poate sustrage Motivele sunt cunoscute.

Ce va urma însă? Sunt multe combinațiuni politice, între ele este și cea cu liberalii, cari, azi însă, nu par a înclina către această soluție. Tratativele se duc de către Goldiș care-i prietenul liberalilor. Guvernul se mai bizue și pe unii reprezentanți din teritoriilor alipite și mai ales pe Maniu. El ar fi omul care ar putea da sprijin guvernului averescan.

Evenimentele sunt în curs. Directivele desvoltării se pot întrevedea însă nu se poate spune mai dinainte rezultatul adevărat.

Noi așteptăm desfășurarea evenimentelor fără subiectivitate însă luăm parte la ea. Nu putem trece însă peste unele evenimente cari sunt în contrazicere îmbucurătoare cu fapte anterioare. Crearea subsecretariatului minorităților sub conducerea unei personalități politice cu idei foarte liberale și discursurile din ședința de alaltăreî a parlamentului deschid perspective favorabile. Tonul presei românești s'a schimbat în chestiunea minorităților, mai ales față de Sași.

Articolele pornite dintr'un spirit de dreptate apărute în ziarele românești au fost primite de noi cu satisfacție. Nu este felul nostru de a ne lăsa influențați într'un chip impulsiv de speranțe mari, însă nu voim să trecem pe lângă evenimente cari ne fac să întrevedem în viitor o îmbunătățire a stărilor de lucruri cari ne privesc direct.

Citiți "Înfrățirea"

INFORMAȚII

M. S. Regele Ferdinand a bine voit a primi să patroneze Casinoul Militar din Timişoara, înfiinţat din iniţiativa d-lui general Găvănescu. Preşedinte de onoare e A. S. R. principele moştenitor Carol.

*

Singurul local de distracţie unde familiile pot să petreacă câteva ore plăcut, este Teatrul de Varietăţi „Biasini" care se prezintă cu un program bogat şi variat în frunte cu celebrii ciclişti comici *Kirri and Sidney*, *Mizzi Carli*, Dansatoarea acrobată, *Borszeky*, răsfăţatul imitator cu noul său repertoriu, trupa română de comedii şi reviste „Cabotinii" alcătuită din elemente cu *Florea Mateescu*, *Al. Botoşeşcu*, *Lică Rădulescu*, *Cl Creangă*, *Maria Andrei* şi *Florica Voloscun*, plus alte 20 de numere interesante.

După spectacol urmează bal „Tabarin", cu concursul tuturor artiştilor sub conducea maestrului Constant. Se servesc băuturi 2 orhestre clasice.

*

Consulatul general român din Statele-Uniteale Americei aduce la cunoştinţa publică, că orice cereri referitoare la succesiuni, despăgubiri datorite de Societăţi de Asigurare, sau îndemnităţi datorite în cazuri de accidente în fabrici, cari s'ar cuveni Românilor din Statele-Unite sau din Regat, urmează să fie adresate în; 229.W, Superior Avenue, Cleveland (Ohio).

De asemeni şi informaţiile sau cererile cari s'ar referi la viaţa economică din Statele-Unite.

*

Citim în „*Banatul Românesc*". Se semnalează sosirea mai multor indivizii foşti ofiţeri în armata roşie şi a lui Horthy. Mulţi din aceştia se plimbă liber prin oraş fără nici o ocupaţie. La trecerea lor peste frontieră nu dispun de acte justificate, ci toţi se plâng că au fost nevoiţi să plece din cauza teroarei din armata ungară. Creadă cine'o vrea! Noi bănuim intenţiunile, cunoscându-le dragostea pentru români. Ca culme, mai toţi înnintează cerere pentru a fi primiţi în cadrele active ale armatei române.

*

In urma rapoartelor făcute de secretariatul general al agriculturei Direcţia pescăriilor a dispus înfiinţarea unei baraci pentru desfacerea peştelui la Cluj.

*

Ştirea apărută în ziarul „Patria" că cu începere de la 1 Ianuarie, preţul ţigărilor şi al tuturor produselor Regiei Monopolurilor se va dubla este inexactă. Direcţiunea R. M. S. o desminte în mod categoric.

*

Se aduce la cunoştinţă celor interesaţi că conform ordinului publicat în Monitorul Oficial No. 193 cererile de transporturi pe căile ferate până la maximum de 5 vagoane se rezolvă de comisiunea de transporturi înfiinţată pe lângă fiecare direcţiune regională C. F. R. Pentru transporturi mai mari de 5 vagoane cererile se rezolvă de comisiunea centrală de transporturi cu sediul în Bucureşti.

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Korniss No. 2. (28

Eri s'au împlinit doi ani dela întrarea armatelor române în Cluj. Oraşul a fost pavoazat.

*

Incepând cu 21 Decembrie preţul pulberei a fost mărit.

*

D-l Petrini, secretarul general al Agriculturei, a plecat la Bucureşti pentru a lua parte la examinarea candidaţilor de consilier Agricol pentru Ardeal.

*

La Secretariatul de agricultură s'a luat dispoziţiunea ca ori-ce cerere trebue să fie scrisă numai în limba română, petiţiunile sunt primite zilnic numai între orele 11—1.

*

Pentru astăzi sunt convocaţi la secretariatul de agricultură, fruntaşii agricultori din Ardeal, în vederea organizărei Agriculturei

*

La Cluj, comisiunea de transporturi pe C. F. R. e compusă din d-l Hossu, direct. regional C. F. R. d-l Martinovici din partea secret. general al industriei şi comerţului, d-l maior Oredescu din partea M. S. M. şi d-l Voinescu din partea subsecretariatului refacerei şi aprovizionărei. Această comisiune funcţionează în localul direcţiunei regionale C. F. R., în toate zilele de lucru.

*

„Kurierul" află că ziarul „Pesti Naplo" din Budapesta publică sub titlul „Ziar maghiar în Bucureşti" următoarele: După cum suntem înştiinţati d-l Lud vic Varyassy, care a fost sub regimul Karoly comisarul regal al oraşului şi comitatului Arad, iar în timpul comunismului ministru de comerţ în contra-guvernul din Seghedin, înfiinţează în Bucureşti un ziar politic.

*

S'a interzis importul vitelor de ori-ce specie, a produselor animalelor sub formă nelucrată, şi a furajelor care provin sau au trecut prin Belgia, Polonia, Ucraina, Turcia, Bulgaria.

*

Ministerul de războiu a dat ordin să se distribue armele necesare oamenilor de pază de la depozitele de remontă din Ardeal.

*

Atragem atenţiunea celor interesaţi că intrunirile şi şezătorile literare atât la sate cât şi la oraşe pot fi făcute numai în urma autorizaţiunei comandamentului militar.

*

Secretariatul general al internelor a învoit întreg personalul ce ţine de această autoritate să ţină sărbătorile fiecare potrivit confesiunei căreia apartine.

*

In urma plângerii lucrătorilor concediaţi de la minele de aur, Secretariatul general al internelor a itervenit la Bucureşti pentru facerea unei anchete.

*

Cu ocazia Sărbătorilor, începând de azi Magazinul „Missir" face reducere de 5 la sută la toate mărfurile. (17)

*

Biletele pentru Vagoanele de Dormit se află spre vânzare la librăria „Cosinzeana", Cluj, Piaţa Unirii 7.

Duminecă, 19 Decembrie s'au întrunit în localul ziarului „Ţara" din Timişoara ziariştii români din Banat şi s'au pus bazele sindicatului lor profesional.

Sindicatul s'a declarat constituit, alegând şi comitetul sindicatului.

Au fost proclamaţi alesi: d-l dr. Valeriu Branişte, preşedinte; Ion Culoglu, vicepreşedinte; Tr. Birăescu, secretar; Camil Petrescu şi Bojinçă, cenzori şi patru supleanţi.

*

Academia de ştiinţe din Paris a acordat o snbvenţie de 10.000 franci — cea mai mare din anul acesta — D-lui profesor E. Racoviţă, pentru revista sa de zoologie care va apare acum în Cluj.

*

„*Sovata*" societate balneară pe acţiuni înregistrată fiind la tribunal, s'a instalat cu sediul în Târgul Mureşului, Piaţa Regele Ferdinand No. 38, et. I.

Fondatorii societăţii au rezervat un număr oarecare de acţiuni publicului. Nominalul unei acţiuni este de 250 Lei şi 10 Lei spese de fondare.

Amatorii se pot adresa la sediul societăţii pe adresa de mai sus, sau la Banca Agrară s. a. Cluj.

*

Duminecă 26 Decembrie, la ora 10 a. m., are loc în sala de gimnastică a şcoalei civile de Stat din Cluj, (Strada Cogălniceanu No. 11), Congresul profesorilor cualificaţi pentru şcolile civile.

*

Publicul de elită mănâncă numai la grădina de iarnă a hotelului Central. 28

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14. (51)

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogeria „Emke" Cluj Piata Unirii No. 32. (61)

*

Erezii lui Stotter Iacob Cluj Negustorii de lemne şi material de tăbăcărie. Se pot comanda lemne de foc tăiate şi netăiate de orice calitate şi cantitate Magazin în Str. Állomás Nr. 21 Telefon 800.

Birouri în Str. Hegedüs Sándor Nr. 6. Telefon 300 şi Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762. (46

*

„UNIVERSUM"' întreprinde technică de instalaţiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească. Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 138

*

Gratuit se va trimite *Calendarul Almanach* al ziarului „Infrăţirea" tuturor abonaţilor ziarului „Infrăţirea" şi celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decembrie a. c.

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru bărbaţi; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie de basin zilnic afară de Luni.

*

Marile fabrici de oţet şi lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc orice fel de cutii pentru farmacie şi pentru comerţ cu preţ redus.

Revista presei maghiare

Vizita lui Mac Cormick la Budapesta

Ocupându-se de vizita la Budapesta a senatorului american Cormick, prietenul preşedintelui Harding, *Ellenzék* spune că oaspele american ar fi declarat unui corespondent, pe care nu-l numeşte, următoarele:

„Congresul american după toată probabilitatea va anunţa încetarea stării de războiu şi va relua contactul comercial cu Europa. Apoi, vom lua în desbatere contractele de pace, vom stabili îndreptăţirea ori neîndreptăţirea lor, dacă sunt raţionale ori proaste, şi vom hotărî ce fel de obligamente resultă din ele pentru Statele Unite".

Agitaţiile din Baranya

Ziarul *Ujság*, ocupându-se în articolul său de fond de mişcarea ce s'a produs în Pécs şi în întreg judeţul Baranya de a-se deslipi de Ungaria şi a-se proclama republică, fapt, despre care ne-am ocupat şi noi pe larg în coloanele ziarului nostru, învinueşte de trădare de patrie pe Linder, reprezentantul acestui curent şi toată ceata elementelor radicale şi socialiste, cari îl urmează. Intre alte motive, pe cari le invoacă cetim şi următorul raţionament.

„Dacă însă, ne-am socoti în locul lui Linder, nu am putea să ne închipuim o situaţie în care am fi capabili să agităm în contra evacuării unui teritoriu cedat Ungariei, ori cari ar fi deosebirile politice, cari ne-ar despărţi de regimul, care domneşte în Ungaria".

Se ştie că oraşul Pécs şi judeţul Baranya, conform tratatului de pace e lăsat Ungariei, dar că actualmente se află încă sub ocupaţiune sârbească. Elementele radicale şi muncitorii întinselor băi de cărbuni de pe acest teritoriu, au luptat în armata lui Kun Béla şi acum, decât să accepte stăpânirea lui Horthy, sunt mai bucuroşi să se proclame republică.

„Reforma agrară".

Tot în ziarul „Ujság" cetim un articol mai lung despre reforma agrară. Intre altele se scrie următoarele:

„Proprietarii de pământ consideră reforma agrară ca fiind în întregime greşită şi păgubitoare. Ei speră însă ca înainte de a deveni lege, proiectul acesta va fi modificat în mod corespunzător, căci în caz contrar guvernul poate fi pregătit când se va împărţi pământul la cea mai extremă luptă. Considerăm că reforma agrară face deosebire între Ardeal şi vechiul regat şi apasă astfel îndeosebi asupra clasei proprietarilor unguri şi saşi

In continuare se ocupă de dispoziţiunile lui Garofild privitor la arendarea forţată şi atacă în termeni asprii aceste dispoziţii. „Dispoziţiunile lui G roflid aşadară — scrie numitul ziar — şterge drepturi şi nu ia nimic în considerare, prin urmare sunt arbitrare"... „Practica a arătat, că acei cari în modul acesta au ajuns să la pământ în arendă, nu s'au silit să-l cultive, ci l'au considerat pur şi simplu ca proprietate a lor, dispunând liber asupra lui, ceea-ce s'a manifestat tocmai în faptul că l'au lăsat necultivat".

Autonomia Comunală?

Ziarul socialist „*Küzdelem*" într'un lung primarticol cere autonomie constituţională oraşelor şi comunelor. Işi aduce aminte că însuşi senatul naţional maghiar a suspendat autonomia comunelor până la revizuirea constituţiei şi totuş forţează o cestiune, care atârnă aşa de mult şi se poate resolvi numai în baza principiilor generale cari vor da fiinţa constituţiei ţării.

Organizarea Maghiarilor din România

Ziarul „*Ujság*" anunţă că după sărbătorile Crăciunului, maghiarimea din Ardeal îşi va începe activitatea politică. „Se va convoca, cu învoirea autorităţilor, o mare adunare, în care adevăraţii conducători ai maghiarimii vor stabili organizaţia viitoare unitară şi indivizibilă a tuturor maghiarilor din România mare. Ocupându-se acest ziar la loc de frunte cu această chestie, îşi îmbărbătează astfel cetitorii: „Sunt ordonanţe, cari prevăd ca adunările să fie anunţate, dinainte dar aceasta nu e o piedecă. Partidul ţărănesc croat a îndrăsnit să-şi duçă propaganda republicană până la poarta puşcăriei. Pe conducătorii slovaci, pe Hlinka şi soţii, cari au luptat pentru autonomie, nu i-a putut intimida guvernul cel ameninţa cu puşcăria, nici cu despoiarea mandatului de deputat. Noi, cari nu propagăm iredentismul, să ne speriem de nişte ordonanţe inofensive?"

Cu aceeaşi chestie se ocupă şi ziarul „Keleti Ujság" într'un lung primarticol, în care după-ce se plânge de nestatornicia soartei, motivează necesitatea acestei organizaţiuni a maghiarimii precum urmează: „... căci în tot momentul se poate aşteptа şi munca aceea a ligii popoarelor înfiinţată la congresul de pace, care vrea să fie în curent cu situaţia maghiarimii alipite la România. Nu va afla oare această maghiarime representanţii ei în alt loc, decât în societatea câtorva deputaţi guvernamentali, cari s'au pretat la tristul rol de parlamentari. Chiar statului român acum îi revine datoria să asigure prin instituţii de drept public drepturile minorităţilor naţionale, şi dacă şi aşezarea principiilor fundamentale se va face fără noi, fără reprezentanţa adevărată a maghiarimii atunci cu greu ne vom trezi la recunoaşterea acelor condiţii esenţiale şi fundamentale, pe cari trebue să ni le recâştigăm..."

Iată şi programul pe care susnumitul ziar ar dori să-l dea acestei organizaţii naţionale maghiare; — „Acest program nu poate fi altul, decât autonomia teritorială unde maghiarimea se află în majoritate şi autonomie naţională unde constitue numai minoritatea populaţiunii, dar naţiunea în întregimea sa doreşte să trăiască o viaţă autonomă. Egalitatea înaintea legii pe seama maghiarimii o pot asigura justiţia maghiară şi administraţia autonomă.

Toate chestiile, cari privesc instrucţia şi cultura maghiară să cadă în sfera autonomiei maghiare". In cele ce urmează pretinde nu numai recunoaşterea ei şi asigurarea prin instituţii de drept public a cercului şi sferei de activitate a autonomiei maghiare ci propune înfiinţarea cadastrului naţional, fără de care — după ziarul amintit — munca edificatoare nici nu se poate închipui.

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăţă şi văpseşte

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8. 28

Politica Franței în Orient

In ultimele zile trupele franceze au fost atacate violent în Cilicia și Siria, iar într'o luptă de pe teritoriul Auzariei au avut 40 de morți și au făcut un oarecare număr de prizonieri. Franța ține acum în Siria și Cilicia 65000 soldați și cheltuește anual 1200 milioane franci. In Mesopotamia englezii sunt de asemenea încurcați căci întrețin 80000 soldați pentru care se cheltuește pe an 40 milioane lire sterline.

Ce-i de făcut? Foarte adesea se discută teza următoare. Aliații să negocieze cu conducătorii din Constantinopol și Angora, să li se ofere revizuirea tratatului din Sévres, mai cu seamă în ce privește clauzele care privesc regiunea Smirnei și Tracia. Toate efectivele din Cilicia să fie rechemate și Franța să se mulțumească cu salvarea intereselor economice, cum a făcut Italia. Acest raționament are o mare parte de adevăr, dar trebuesc enumerate și greutățile care împiedecă realizarea ușoară a metodei recomandate.

Iată-le:

1. Grecii stăpânesc încă Smirna și Tracia și, afară de Turci, nimeni nu se gândește să-i alunge din posesiunele actuale.

In acest caz Franța e în fața dilemei. Sau supușii lui Constantin, păstrează ceeace au și în acest caz nu prea este mult de oferit agitatorilor din Angora, sau evacuiază unele districte sub presiunea turcilor și atunci aceștia n'au nici un interes să mai stea de vorbă cu Franța.

2. Naționaliștii turci se deosebesc de Turcii de altădată prin aceea că, formați la școala germană și hotăriți să fie realiști în înțelesul modern al cuvântului, nu se vor mai lăsa înșelați de concesiuni pur formale.

Ei caută să se răzbune și nu se vor înclina decât înaintea forței. Se anunță că mareșalul Izzet pașa, trimes de miniștrii sultanului pentru a pactiza cu Mustafa Kemal pașa, este astăzi prizonierul acestuia și a directoratului său. Acest fapt nu arată un spirit împăciuitor și gata de compromisuri.

3. Bandele care atacă armatele franceze în Cilicia nu depind decât într'o neînsemnată măsură de conducătorii din Angora sau Constantinopol. Ele nu sunt decât, elementele de rezistență locală care reacționează spontan; așa încât dacă tratezi cu Angora nu înseamnă că le dezarmezi.

4. E greu de deosebit Arabii de Turci, deoarece forțele arabele luptă contra Franței. Numai faptul că armata franceză ocupă Siria e cauza dușmăniei locuitorilor musulmani exasperați de propaganda șerifiană și această dușmănie nu va dispare decât înaintea preponderenței incontestate a armelor.

5. Ivirea unei controverse orientale între Franța și Anglia ar însemna slăbirea în orient a ambelor puteri în razele respective de influență.

Această observație e capitală și domină pe toate celelalte. Lovitura dată Franței în Siria a fost pregătită în țările supuse autorității aliaților ei și numai în înțelegere cu Anglia trebuie schimbat metodele politice. Franța și Anglia lucrând în înțelegere vor avea destulă putere pentru a modifica cursul evenimentelor orientale. In anii viitori, chestiunea orientală va pune la încercare cabinetele din Londra și Paris și nu vor rezolvi decât trâns unite.

Franța își reorganizează armata

Pe biroul Camerei franceze s'a depus proectele legilor militare al căror text a fost hotărât de consiliul de miniștri și comisiunea superioară a armatei sub președenția lui Millerand.

Primul proect privește organizarea generală a armatei: pune principiul separării organizării teritoriale de gruparea trupelor definește alcătuirea generală a armatei active în timp de pace, prevede introducerea rezervelor în mijocul armatei active în timp de război și fixează la mobilizare rolul armatei teritoriale redusă la cele mai vechi zece clase. Prevede întrebuințarea acesteia pentru mobilizarea industrială, administrativă, economică și agricolă.

Proectul de lege asupra recrutării armatei stabilește în principiu durata serviciului militar la 18 luni, începând cu contingentul 1922, sub rezerva ca până atunci să fie realizate următoarele măsuri: mărirea numărului reangajaților, a trupelor indigene și a mânei de lucru civile.

Cu aceste rezerve clasa 1922 și următoarele, care vor fi incorporate jumătate în Aprilie și jumătate în Octombrie a anului în care tinerii vor avea 20 ani, nu vor face decât 18 luni.

Pentru a realiza tranziția dela serviciul de trei ani la cel de 18 luni, contingentele 1920 și 1921 vor face doui ani de serviciu.

Legea mai cuprinde dispoziți ni noui relative la recrutarea ofițerilor de rezervă și la obligațiile impuse tinerimei intelectuale ca compenzații pentru înlesnirile acordate pentru continuarea studiilor și 2 avantagii crescând cu timpul servit pentru șefii și membrii familiilor numeroase.

In fine proectul realizează îmbunătățiri însemnate regimului actual, în ce privește militarii de carieră și serviciul impus francezilor locuind în colonii sau America.

După proectul de lege numărul diviziilor și al corpurilor de armată e fixat prin decret.

In timp de pace sunt organizate două comandamente distincte în Franța și Africa: 1. comandamentul teritorial și 2. comandamentul marilor unități. Fiecare regiune militară e comandată de un general de divizie și fiecare corp de armată e comandat tot de un general de divizie.

In timp de răsboi numărul corpurilor de trupă și al marilor unități poate fi mărit după cum cer nevoile apărării naționale.

Frații Mártonffy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania

◆

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Știri de peste hotare

Bolșevicii vor ataca Polonia

Intre Pokow și Gateina se găsesc 11 divizii bolșevice, din care 3 divizii de cavalerie, iar la Taburg o divizie și două baterii de artilerie grea.

Bolșevicii continuă în grabă construirea de fortificații la granița finlandeză. Se anunță din Helsingfors că Comandamentul bolșevic a hotărît să înceapă o acțiune în stil mare la 25 Decembrie.

Guvernul estonian, îngrijit de aceste pregătiri, a chemat din Geneva pe Generalul Laidauer, căruia îi va încredința apărarea. La Helsingfors a sosit șeful de Stat major estonian pentru a se consfătui cu guvernul finlandez și reprezentantul Poloniei.

Se crede că concentrarea trupelor bolșevice nu e îndreptată contra statelor baltice și că nu e vorba decât de o acțiune exclusiv antipoloneză, consistând într'o concentrare de forțe de atac la aripa dreaptă a frontului sovietic.

După veștile primite din Petrograd, Brussilow a plecat la Moscova să se sfătuiască cu Trotzky asupra ofensivei proectate.

Programul naval al Statelor-Unite.

Daniels secretarul Amiralității a înaintat președintelui Wilson raportul său anual în care expune un alt program de construcții navale pentru trei ani și cuprinzând construirea a 88 vapoare necesare dacă Statele Unite nu intră în Liga Națiunilor și insistă pentru începerea construcției acesteia îndată ce va fi terminată aceia a vapoarelor tip dreadnought actualmente în șantier.

Raportorul mai cere 160 milioane dolari necesare apărării Coastei Pacificului.

Dezordinele din Irlanda.

Generalul Mac Ready, comandatul supem al trupelor engleze din Irlanda, a declarat starea de asediu în Comitatele Cork, Limerick, Tipperary și Kerry. Până la 27 Decembrie armele vor trebui depuse la preoți sau poliție. După această dată ori ce persoană la care se va găsi arme va fi condamnată la moarte. Persoanele care vor purta uniforma armatei engleze fără a face parte dinstrânsa vor fi condamnate la muncă silnică.

Sir Hamar Greenwood a protestat la Camera Comunelor contra ideii că incendiile din Cork sunt datorite poliției și soldaților. Totuși această versiune e admisă de toți locuitorii Corkului. Unul din argumentele invocate de guvern este că auxiliarii poliției au întrat în Cork în clipa când au izbucnit incendiile. Primarul din Cork și alți doui membri din parlamentul sinn-fein, fiindcă au acuzat de incendiu pe soldați și polițiști, au fost chemați să depuie înaintea comisiunei de anchetă constituită de comandantul trupelor britanice.

Sunt semnalate alte atacuri ale sinn-feinerilor contra trupelor britanice. Un polițist a fost omorât și trei răniți.

Episcopul din Cork a trimes o pastorală amenințând cu excomunicarea pe orice persoană care va lua parte la conspirație sau atacuri contra forțelor britanice. Această pastorală a provocat o vie agitație printre sinn-feineri.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Știrea publicată de presa engleză serioasă că d-l Take Ionescu a făcut propuneri pentru participarea armatei române la pacificarea Asiei Mici și recentele propuneri ale d-lui Toma Ionescu la Liga Națiunilor pentru participarea unor divizii românești la lupta pentru independența Armeniei, au făcut o enormă senzație.

Astfel politica de înstrăinare nu se mulțumește numai să vândă căile ferate și bogățiile țării, dar se gândește să vândă și sângele fiilor ei.

*

In secțiunile Camerei s'a discutat proectul pentru înființarea subsecretariatului minorităților. Două secțiuni au respins proectul.

*

D-l Vintilă Brătianu fiind numit membru în Consiliul superior financiar a refuzat motivat să participe la lucrări arătând că în acest consiliu se găsesc reprezentanții unor institute financiare internaționale cari au lucrat contra consolidării financiare a statului.

D-sa a arătat totdeodată că nu există ministru de finanțe care să realizeze soluțiile propuse de consiliu.

In consiliul superior financiar, D-l Argetoianu a admis părerile reprezentanților lui Blank și Schuller ca exportul să rămână liber, că lipsa bugetului nu influențează valuta și că să nu se ia măsuri contra celor cari speculează valuta.

*

Ziarul Le Petit Parisien publică ședința de Sâmbătă a Ligii Națiunilor care comportă la ordinea de zi numai propunerea României care oferă trimiterea unui corp expediționar de 40.000 de oameni în Armenia.

*

M. S. Regele a primit în audiență solemnă cu ceremonialul obișnuit pe trimisul extraordinar, ministrul plenipotențiar al Austriei.

*

Se anunță acum din cercurile guvernamentale autorizate o nouă remaniere care ar cuprinde pe d-l Petrovici ca ministru al Lucrărilor Publice și pe d-l Mișu Antonescu la Justiție.

*

Leul cotează la Bursa Parisu- 22 centime.

Știri mărunte

Ziar român-francez

In curând va apare la Paris ziarul *„Courrier franco-roumain"* politic, social și literar, sub conducerea d-lui Cincinat Pavelescu. Vor colabora d-șoara Helene Văcărescu, d-nii Eugen Montfart, Georges Levy, Marius Ary Lebiond.

La cafenea „Metropol"

Marția și Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică. 61

Mașine de Scris

Marca OLIVER. Se vând cu prețuri foarte avantajoase, catagolul și prețurile se pot cere dela Administrația ziarului Infrățirea sub „OLIVER". □ □

Haine veritabile NEUMANN și paltoane de iarnă pentru bărbați, băieți și fete din material ca dinaintea războiului să capătă la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ. 65

Citiți, este foarte important!

Dacă doriți să vă curețe și să vă coloreze hainele bine și ieftin — să le trimiteți la

„KRISTÁLY"

INSTITUT DE SPĂLAT CU ABURI ȘI DE COLORAT STOFE

74

Fabrica și Centrala: Str. Munkácsi 32.

FILIALE:

Piața Mihai Viteazul 6. (F. Széchenyi)
Str. Regina Maria 9. (F. Deák Ferenc)
Calea Reg. Ferd. 13. (F. Wesselényi M.
Strada N. Iorga Nr. 2. (Fostă Jókai)

Radio 241

Au sosit mașinele de scris americane

„UNDERWOOD"

Biroul și depozitul Strada Klastrom No. 2.

Directorul centralei „Underwood" din București pentru Ardeal și Banat este: Emanuel Kartal. □

Se caută reprezentanți de Rayon.

La spălătoriă chimică CZINK se curață un rând de haine pentru 30 Lei, pentru 120 Lei se vopsește. □ Firma cea mai recunoscută. □ Execută prompt și bine.

Telefon 556. 22 **Fabrica Cluj, Strada Dézsma No. 5.** **Telefon 556.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

OCAZIUNE Mibilier din palisandru complect pentru sufragerie și mobilier pentru o cameră de primire. bibliotecă cu oglindă, balansoire, covoare de vânzare. Se pot vedea Cluj, Str. Fadrusz János No. 4.

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. 101

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind ai mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Corespondențe:

DOMNIȘOARĂ serioasă bine situată venită de curând din provincie la Cluj, dorește să facă cunoștință cu d-n. tânăr serios. Adresa la ziar sub Neli.

Schwartz Adolf
croitor de domni
Str. Forduló No. 1.
64
In dosul Collegiului Unitar, confecționează haine elegante din ștofă engleză veritabilă cu preț convenabil. Funcționari se bucură de avantaj.

Intreprindere de transport.
Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

LA TINICHIGERIA LAMPEL. ADOLF
145 CLUJ
PIAȚA MIHAI VITEAZĂ 37
se află articole de bucătărie. Se primesc orice comande de aceasta branșă

Baumzweig, Rosenfeld și Comp.
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 25.
Renumită magazie stabilă de manufactură numai en gros.
47

Renumit Atelier de brodărie
Văduva Béla Berényi
Str. Morii (Malom) No. 12
13
Se brodează după ultima modă lucrurile de mână festonate, cu prețuri reduse.

No. 103762 din 22 Decembrie 1920.

Publicațiune.

Se publică spre cunoștință generală a amatorilor că în ziua de 25 Ianuarie 1921 ora 10 dimineața, se va ține licitațiune publică cu oferte închise în localul Serviciului Domeniilor Militare și Cazarmamentului Comandamentului VI Teritorial din Palatul Camerei de Industrie și Comerț din Cluj, pentru darea în întreprindere să se scoată din pământ gloanțele dela biuțele câmpurilor de tragere din garnizionele: Cluj, Gherla, Dej, Bistrița, Sigethul-Maramureșului, Satu-Mare, Careii Mari, Zălau, Ibașfalău, Oradea-Mare și Tg.-Mureș lucrare care trebue să se facă când se va topi zăpada.

Caetul de sarcine relativ la modul cum trebue să se facă estragerea gloanțelor din pământ, se poate vedea în ori ce zi de lucru la Serviciul sus numit dela ora 12—13 din zi.

Ofertanții pot licita pentru una sau mai multe garnizoane. Supra oferte nu se primesc.

p. Șeful Serviciului domeniilor militare și
191 cazarmamentului al Comand VI. Teritorial
Colonel: D. GEORGESCU.

A sprigini Intreprinderile Românești, inseamnă a consolida baza Industriei Națională.
157
Nu faceți instalații de lumină, telefoane, sonerii și apaduct și nici reparații — de mașini de scris — până nu vă convingeți că: **Intreprinderea Românească Electrotechnică și mecanică TEODOR MAIOR Cluj, Piata Mihai Viteazul No. 18. Telefon 577** execută orice lucrare temeinic, cu pricepere și pe lângă prețuri moderate. In depozit Becuri 15—50/150 și materiale technice cu preț redus. Se primesc de urgență 2 electricieni și 2 ucenici (2—4 cl. medii) români.

AU SOSIT! RENUMITELE
MAȘINI DE SCRIS
92
STOEWER RECORD sistem german și **SENTA.**
Toate cu litere române. Panglici calitatea întâi. Hârtie carbon, cum și accesorii da Șapirograph. Deasemenea repară și transfoarmă literile dela mașini de scris cu litere române.
Körmendy M. Cluj, Strada Regina Maria.

Cadouri de Crăciun și anul nou
Se vând cu preț foarte redus Alpacca, Alpacca argintat, cuțite de argint de china, furculițe, linguri, foarte eftine. Cuțite și furculițe de oțel parechea 14 lei. Serviciu de cafea pentru 6 pers. 160 lei. Serviciu de ceaiu în culori pentru 6 pers. 160 lei. Serviciu de cafea neagră pentru 6 persoane 160 lei. Serviciu de supă pentru 6 persoane 160 lei. Serviciu pentru delicatese în culori și albe 7 lei. Serviciu de masa culorate auriu 450 lei la STICLĂRIA KEREKES Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 4. 190

34
23 de ani de când s'a inființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză și franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

Radio 210.
In curând se va vinde berea
„GLORIA“
recomandată de medici. Se vinde prin fabrica de bere a lui **Mendel, societate comercială anonimă.**
TURDA și sucursala CLUJ.
181

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la
77 oara 8. □ □ □ □

Associati Croitori Români
PETRICAȘ, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj.
Strada Memorandului No. 8.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
38 Depozit de ștofe.

La Salonul de mode Gazda M.
Str. Reg, Maria 9. etg. II.
39
Este locul de întâlnire a damelor române din societatea înaltă pentru comenzi de mode

Radio 93
Mare ocasie de Crăciun!
la firma
Weiss și Molnár
magazin de modă pentru dame Cluj, Calea Regele Ferdinand No 7.
Flanele Lei 24. Chifon calitate I. pentru albituri Lei 22. Stofe în cantitate mare pentru costume dela 37—50 Lei.

In curând va apare in fiecare Duminecă ziarul popular:
„Infrățirea“
sătenilor si a muncitorilor
care va pătrunde la sate și la orașe pentru a da sfaturi și povețe înțelepte și folositoare; pentru a explica împrejurările politice pe înțelesul tuturor; pentru a sprijini nevoile celor nedreptățiți și a le apăra interesele
Un exemplar va costa 50 b — *Abonomentul anual 25 Lei*
Cererile se vor îndrepta la Cluj, Strada Iuliu Maniu Nr. 3, Etaj II

Siegfried Weiss
Magazin cu pălării
și articole de galanterie pentru Domni. En gros și detail. Cluj, Calea Regele
62 Ferdinand No. 6. □

In prăvalia
de ghete „HERCULES“
str. Reg. Ferdinand No. 5
se vinde cu ecazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri
1 reduse. □ □ □

In sfârșit **se inschimbă bonurile de 40%** și spre bucuria publicului
Firma DICK și FIUL
a prelungit terminul de vânzare cu prețurile de mai jos.

1 metru ștofă de lână pentru haine bărbătești . . .	Lei 98
1 metru ștofă lățime de 140 cm. pentru costum de dame	Lei 98
Barchet pentru o haină de dame complect	Lei 98
Creton pentru o haină de dame complect ce se poate spăla	Lei 98
1 Cămașe și pantaloni de tricou pentru bărbați . . .	Lei 98
1 Guler de postav de iarnă pentru dame	Lei 98
1 Ploier pentru domni și dame	Lei 98
2 Fețe de masă de damast	Lei 98
1 Pătură de iarnă lungime de 180 cm.	Lei 98
10 Părechi ciorapi brodați pentru dame	Lei 98
10 Părechi ciorapi flor pentru bărbați	Lei 98
1 Sul de pânză de in pentru dame	Lei 98
12 bucați batiste	Lei 98

Aceste prețuri sunt valabile numai până la sfârșitul săptămânei curente.
181

Important pentru Domni și Dame
Cele mai bune ȘANURI pentru ghete și cizme face. **Petre Abrahám Fiul.** Str. Hegedüs. S. No. 4. Cluj.
2

FRAȚII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.
26

Atențiune! Atențiune!
Pălării pentru dame de velour dela 250 Lei. Pălării pentru dame de Fetru dela 70 Lei. Se află la **Grün Dora,** Calea Regele Ferdinand 7.
76 (f. Wesselényi.)

Emanoil Samson
Fabrică de piele Cluj,
Str. Gyufagyár No. 1, vis-a-vis de Magazia Mare viteză.
112

Se găsește de vânzare la prăvăliile de primul rang cea mai bună 98
brânză de burduf și unt.
Se poate comanda la **Babág Győző,** Cluj Calea Traian No. 28.

Cautăm depozitari
de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □
Administrația.

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.
59
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Radio 91
Fabrică de
TORS ȘI ȚESUT
din Calea Dorobanților 118.
Primește pănură pentru piuă și iarnă. Cumpără lână sură. Inschimbă lână de berci, dând lână lungă pieptănată.
167

Szabó și Sziráki
intreprindere de lucrări pentru automobile, motoare, mașini agricole și construcții de fier.
73
Strada Eszterházy No. 7

De vânzare
Phonola-pian
pretios, poleit negru, oproape nou, fabricație „Förster", mechanism eglez, cu 95 rulouri mare parte opere clasice. Se poate cânte și cu mâna. Cluj, Piața Unirii No. 7. etaj I., ușa 3.
166

Sprijiniți Comerțul Român
Ioan Pop
comerciant, Cluj,
Calea Victoriei No. 2,
Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot feluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoase! Să se convingă fiecare om!
27

TOATE DOAMNELE
din elită întrebuințează
FORMALYSOLUL
recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drougerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. CLUJ.

László & Co. parfumerie
Cluj, Piața Unirei No. 12. (f. Bittó-helység)
Mare asortiment de parfumerii și diverse cosmeticuri franceze și engleze, articole pentru manicure, precum și genți din piele etc.
79

SCHREIBER MARTON
DEPOZIT DE GRÂNE ȘI FĂINE CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota).
140

Se confectionează costume elegante de serată și de stradă după moda Vieneză, foarte elegante cu ștofa clientului sau al Magazinului
La Béla Pollátsek
Str. Memorandului (Unio) No. 13.
De asemenea se mai găsește și un bogat asortiment de ștofe, mătăsuri și catifele.
108

Intreprinderi tehnice Universale
45
„Tehnică"
Cluj, Str. Kiss No. 33.
Instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repară în mod special mașini de scris și cusut și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

GRATUIT
SE VA TRIMITE
CALENDARUL ALMANACH
AL ZIARULUI INFRAȚIREA
Tuturor abonaților ziarului Infrățirea și celor care se vor abona cel mai târziu până la 25 Decemvrie anul curent

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit se expediază acasă cu preț foarte avantagios. **De vânzare** la
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Radio 185 182
Cafenea Panonia
este unul dintre cele mai alesiocuri de petrecere. Serviciu prompt. Fiecare seara concertează orchestră renumite. Sala de biliard seperată. Proprietarul Iosif Szinetár și fiul.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

Comercianți de hârtie, află cerneală în toate culorile, tuș și cerneală pentru lithograf, numai la fabricantul **Dávid Samu**
Cluj, Strada Mikes Kelemen No. 11. 53

Bocanci pentru minieri și lucrători.
Ghete de orice calitate și cantitate. En gros și en detail.
LEBCZELTER ȘI NAGY,
Fabrică de ghete Cluj, Comande se pot face la biroul Hotel Central.
4

Sticlă, Porțelanuri și Lămpi
„Ausländer"
Cluj, Piața Mihai-Viteazul 39.
180

Succesori lui Christofor Sárga
magazie de albituri și pânză
Cluj, Str. Regina Maria 3.
57

AVIZ!
CROITORIA
Nicolea Moldovan
Str. Regina Maria 20, confecționează haine militare și civile pentru sărbători, având un stoc de stofe în magazin
82

Gheorghe Aranyossy
salon modern de dame
Piața Unirii 13, etaj I.
Confecționează haine engleze și franceze în cele mai bune condițiuni.
40

Luxor fabrică chimică
strada Kendi No. 1
recomandă articolele sale chimice cea mai bună calitate și cu cele mai reduse prețuri. Cerneala, vinețele, cremă de ghete etc. în cantitati mari.
55

Cluj. S'a deschis prima
FABRICĂ DE BIJUTERII
din Ardeal.
Confecționează bijuterii de aur și argint. Ceasornice en gros. Furnizează piese de ceasornice. Institut de turnătorie de aur și argint sistem **Scheid.** Articole dentistitice de aur și argint. Se capată la **Róth** și **Goldberger** Calea Regele Ferdinand No. 37.
48

Cel mai mare
Magazin de Ghete
din Cluj
Roth
din Calea Regele Ferdinand No. 11 (Wesselényi) intrarea prin Strada Szép.
15

La firma KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.
12 **AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.**

Onorate Doamne! Preparaţi **beuturile necesare pentru casă** cu esenţă de licher Transilvania şi rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte uşor. E curată şi eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piaţa Unirii (fost Mátyás-tér) 26.
44

Bela Sánta Intreprindere de asphalt şi beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.

Intreprinde pe lângă cea mai mare garanţie: uscarea radicală a pereţilor umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruţabile, curţi şi magasii.

Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace. 29

Radio 96 170
Societatea Cooperativă a Maestrilor Croitori din Cluj, confecţionează haine pentru Domni în cele mai bune condiţiuni. Comande din provincie se execută în decurs de 24 oare. Strada Regele Ferdinand No. 17.

Piképthy & Nedeczky
Magazin de coloniale şi delicatese.
Piaţa Stefan cel Mare No. 7. Asortat cu diferite articole, măsline şi Veritabila tuică de Văleni.
85

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare şi Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de incendiu, Viaţă, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate oraşele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crişana şi Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România şi cu o reputaţie nediscutabilă. Agenţi (încasatori) şi Achizitori găsesc ocupaţie sigură adresânduse Sucursalei Cluj şi în toate oraşele sub cele mai avantagioase condiţiuni.
67

Parfumeria „ELITEI“ Calea Victoriei 51 BUCUREŞTI.
Aduce la cunoştinţă că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREŢURILE CELE MAI EFTINE!
Expediţiuni în colete poştale contra ramburs în vechiul Regat şi Besarabia. **En gros — En detail.**
122

MARE EXPOZIŢIE DE CRĂCIUN 50
Preţuri scăzute la magazinul de modă pentru dame
EUGEN SZABO CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 5.

Stofe engleze . . .	48·—	Mătase lăţime dublă	122·—
Cretoane	20·—	Flanele	21·—

IOSIF MOLDOVAN
mare comerciant de vin
Pivniţa proprie str. Trefort Nr. 9. Vindere în detail Szentgyörgyi-tér Nr. 1.
Fondată în 1889.

Recunoscută în Ardeal ca firma cea mai eftină şi mai escelentă. La diverse expoziţii a fost în repetite rânduri distinsă cu medalia de aur. □ □
70

FRAŢII JOANOVICS Cluj, Piaţa Unirii 32.
Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.
Fotografii artistice mărite.
36

CLOPOTE
Argintărie şi orice obiecte bisericeşti, găsiţi mai eftin la
Dimitrie D. Popescu
Furnizorul Curţei Regale, al Sfinţilor Mitropolii, Episcopii şi biserici din România-mare.
BUCUREŞTI Calea Moşilor No. 249, SIBIU la sf. Mitropolie.
Singura fabrică sistematică în România-mare, care execută ori ce comandă în 48 oare şi chiar în faţa Clienţilor. De asemenea are în deposit clopote gata diferite mărimii cu preţuri reduse garantânduse după dorinţa clienţilor.
160

„BLATT“
Magazin de articole de tricotaj şi ţesătorie.
Piaţa Unirii No. 12.
Preţuri reduse.

Ciorapi pentru copii dela .	10	Lei în sus
„ „ Dame dela	15	Lei în sus
„ „ Domni dela	15	Lei în sus
Mănuşi de lână tricotate dela	24	Lei în sus
Jerteuri pentru dame tricotate dela	290	Lei în sus
Jachete scurte tricotate dela	75	Lei în sus

Toate articolele din magazin se vând foarte eftin.
151

Filiala Luca P. Niculescu
la HORA ŢĂRĂNEASCĂ, CLUJ Palatul „Fehér-Bárány“.
Se află în deposit un bogat asortiment de Manufactură:
Bumbac de urzit, Bumbac de băteală, Fitău roşiu, Postavuri culori. ştofe de haine, Paltoane şi rochii de Dame, Barcheturi, Basmala, Jolji, şifon-molino, Catifele, Barşon culori, zefiruri, Prosope. ● ● ● ●
14
Vânzare engros şi endetail.

Tipărit cu maşina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana“ Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 115 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Miercuri, 29 Decembrie 1920

Infrăţirea

Administraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu

Anunţuri: La administraţia ziarului şi agenţiile de publicitate | REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON Administraţia 952 Redacţia 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Ingrijorări târzii

Ziarul „Patria" se arată foarte îngrijorat de faptul că recentele întruniri de protestare ţinute împotriva exceselor săvârşite de Sârbi în Banatul rămas dincolo de hotarul României n'au deşteptat un interes destul de mare din partea populaţiei bănăţene. Pentru organul partidului naţional acesta ar fi semnul, întristător, că o chestiune naţională ca aceea a unei părţi din pământut românesc rămas subt stăpânire străină, nu mai însufleţeşte şi nu mai mişcă sufletele cu aceeaş putere ca în ziua în care judecata Conferinţei de pace rupea Banatul nostru în două.

In privinţa aceasta sunt însă câteva lucruri de spus. Mai întâi, cineva se duce sau nu se duce la o întrunire nu numai pentru scopul acesteia, dar şi pentru garanţia pe cari o prezintă cei cari se gândesc să o organizeze. Inainte de a judeca *pentru ce* eşti chemat, cercetezi puţin şi *cine* te chiamă. Adunările de protestare din Banat, convocate în ultimul timp, au avut şi acest nenoroc de a fi fost puse la cale de o mână de oameni politici cari deşi au manifestat odinioară, pentru cauza Banatului întreg, un zel răsunător, n'au tras consecinţele fireşti din această atitudine, părăsind-o tocmai atunci când aveau prilejul să-şi afirme mai cu tărie convingerile lor. Reluând astăzi firul unei acţiuni publice întrerupte, e firesc să fie primiţi cu oare care răceală.

Dar nu e numai atât. A fost o vreme când se cristalizase în jurul integrităţei Banatului, o politică hotărîtă şi limpede: „politica de rezistenţă". Puţini i-au înţeles însă valoarea. In momentele când soarta Banatului, pentru care se emoţionează astăzi „Patria", era să se hotărească în consfătuirile celor cinci membrii ai Consiliului suprem, exista o stare de spirit generală care pretindea o mobilizare a tuturor conştiinţelor româneşti, pentru afirmarea dreptăţei cauzei noastre. S'au găsit atunci oameni cari să aibă curajul patriotic de a cere realizarea acestei mobilizări sufleteşti. Prin toate mijloacele cari stau la îndemâna unei naţiuni civilizate, s'ar fi putut stărui atunci pentru salvarea deplină a Banatului.

Nu s'a întâmplat însă aşa. Au fost într'adevăr, în zilele acelea, şi Români cari au crezut că această „politică de rezistenţă", însemnează, — ceeace nu era nici în aparenţă, — o atitudine de „supărare" faţă de Aliaţii cari ne nedreptăţeau. Afirmarea hotărîtă a unui drept, era luată drept o lovitură de pumn pe masa verde a Conferinţei de pace.

Integritatea Banatului a fost părăsită atunci de un guvern care s'a grăbit să iscălească tratatul de pace care decidea ciuntirea teritorului nostru naţional. In acel guvern erau oameni pe cari „Patria" îi cunoaşte poate; în fruntea lui se găsea un bărbat politic din Ardeal, pe care partidul naţional nu-l poate renega.

E cel puţin ciudat însă, că tocmai de-acolo de unde a pornit curentul pentru abandonarea cauzei Banatului, să răsară astăzi sentimente de îngrijorare pentru efectele cari au decurs din acest gest. Căci, chiar dacă s'ar fi observat o scădere în însufleţirea cu care populaţia Banatului a alergat totdeauna pentru a-şi arăta gândul care o stăpâneşte, chiar dacă s'ar fi potolit puţin glasurile de indignare pentru regimul pe care-l au de suferit bănăţenii rămaşi în Serbia, cine s'ar mai putea îndoi că această descurajare se datoreşte celor cari au părăsit cei dintâi acţiunea pentru revendicarea Banatului întreg?

Lucrurile nu stau însă aşa. Chestiuuea integrităţei Banatului nu e o chestiune închisă. Dovada o face recenta demonstraţie a Şvabilor cari şi-a arătat încă odată voinţa lor de a vedea tot cuprinsul Banatului înlăuntrul graniţelor României.

Există, într'adevăr, o rezervă faţă de manifestaţiunile publice, suspectate de a fi pornite din calcule politice. Partidele „noui" s'au dovedit a fi supuse aceluiaş politicianism, care nu cunoaşte sacrificiile sufleteşti ceiute de chestiunile mari ale ţărei, şi se stropesc zilnic cu apa urâtă a pasiunilor interesate.

Să nu se mire deci „Patria" că „întrunirile de protestare" nu sunt atât de populate ca altădată. Dar, nici să nu se teamă că interesul poporului pentru problemele sale naţionale, va scădea vreodată.

Elanul de altădată va fi regăsit, în ziua în care o mişcare ca aceea întreprinsă în Banat, va reuni puterile noastre comune pe deasupra certurilor de fiecare zi.

Evenimentele zilei

In consiliul Ligei Naţiunilor.

Lyon, 26 Decembrie.

In locul statului care trebuia să înlocuiască Grecia în Consiliul Ligii Naţiunilor a fost aleasă China 21 voturi. România a venit în rândul al doilea cu şeapte voturi. Celelalte state n'au avut decât unul sau două voturi. Votul acesta este o indicaţie că în anul viitor România va fi aleasă cu siguranţă.

Italia şi tratatul dela Sèvres.

Lyon, 26 Decembrie.

Ziarile italiene se ocupă pe larg cu reviziuirea tratatului dela Sèvres. Concluzijle lor sunt că politica contelui Sforza este de a asigura Turciei posibilitatea de a trăi. Contele Sforza cunoaşte admirabil chestiunile orientale deoarece şi-a pe trecut jumătate din cariera sa diplomatică la Constantinopol şi în Balcani şi dânsul consideră că o Turcie viabilă este o condiţiune indispensabilă pentru o pace în Orient.

Sfârşit de an

Un an se sfârseşte. Să'l lăsăm să plece fără tânguiri de elegie asupra fugei ireparabile a timpului. Şi în loc să'l regretăm, să'l evocăm, să'l aducem în faţa noastră spre a'l cerceta şi a'l judeca. Vom recunoaşte, orice s'ar crede despre el, că merita să fie trăit: din decepţiuni izvoresc puternicele învăţăminte.

Ne vom zice de pildă: „Anul acesta ne-a costat câteva iluzii, printre cele mai răsfăţate. Cutare gest pe care îl scontam, ne-a înşelat aşteptările. Cutare decepţiune ne a rănit. Unele persoane de cari erau legate nădejdi şi către care mergeau respecte, au desmințit pe cele dintâi şi au demeritat pe celelalte. Toate acestea sunt resturile existenţei pe cari existenţa le târăşte cu ea. In schimb viaţa noastră intimă s'a îmbogăţit. Şi, ceea ce nu trebue să ne fie indiferent, fiinţa noastră morală s'a amplificat, s'a accentuat mai mult: Ne simţim mai mult noi decât eram anul trecut. Şi trebue să mărturisim că anul n'a trecut fără un profit, măcar personal."

De obicei bucuriile viitorului strică toată valoarea bucuriilor trecute, sentimentele curente şi mediocre ale fiecărei zi. Anii prea graşi pe cari îi sperăm, fac să pară prea slabi pe cei pe cari îi trăim. Şi totuşi mai toţi anii sunt deopotrivă, şi dacă în ultima zi a fiecărui an care se duce am face socoteala întâmplărilor şi silinţelor noastre, am găsi un activ şi un pasiv aproape egali, acelaşi sumă de bine şi rău, de frumos şi urât, de drept şi nedrept, de suferinţă şi plăcere.

In loc de a regreta timpul care se duce, să avem curajul de a privi înapoi. Să facem ca negustorii corecţi cari îşi închelie socotelile la 31 Decembrie, şi să încheiăm şi noi inventarul nostru moral. Vom avea de înregistrat desigur şi beneficii destul de serioase ca să ne facă să trecem fără tristeţe într'un nou an.

A încărca cu toate crimele anul care pleacă şi a'l învinui de toate păcatele, a formula numai critici, ar fi o procedare fără folos. E mai firească tăcerea reculeasă în faţa unui sfârşit neregretat, suspinul de discretă uşurare care întovărăşeşte intrarea în neant a anilor puţin plânşi.

Un an mai mult crestat pe răbojul faptelor întâmplate şi vieţii trăite: e darul universal care nu figurează în nici un catalog, dar pe care trebue să'l primim fără a-l fi cerut.

Şi când uttima oră a anului acesta va suna, să nu spunem cu ceea ce nu e decât o laşitate: „Incă un an pe care viaţa ni-l răpeşte!" Ci să zicem cu curaj şi cu dreptate: „Iată încă un an care se adaogă la comoara noastră de amintiri şi de fapte trăite; un an pe care l'am câştigat.

Dr.

Apponyi către Ungurii din Ardeal

Ziarul Ellenzék publică următoarea scrisoare adresată Ungurilor din Ardeal de către Apponyi: „Pacea dela Trianon ne-a despărţit de fraţii noştrii din Ardeal. Dar este natural, că comunitatea sufletească nu va putea fi înlăturată de nici un tratat şi de nici o putere, pentrucă ea este susţinută de către forţa culturei ungureşti, de către tradiţiile sfinte de un mileniu şi de către cele mai înălţătoare legături sufleteşti, cu mai mare forţă, decât dacă s'ar baza pe orice legături de oţel. De altfel nici nu voeşte să o despartă nimeni. Acesta n'a fost scopul conferinţei de pace, al stăpânilor lumei şi al nici unui stat. Să cultivăm deci aci ca şi acolo cu răbdare spiritul unguresc, pe care l'am moştenit dela părinţii noştri şi va trebui să fie moştenirea urmaşilor noştri.

„Nu îndemn pe fraţii deslipiţi de noi la aventuri. Ci le atrag numai atenţiunea asupra datoriei lor, de-a purta pe veci în suflet cultura ungurească şi simţămintele ei, folosindu-se de toate drepturile, ce le dă tratatul de pace. Şi să mă credeţi că niciodată iubirea frăţească a celorlalţi fii ai naţiunei maghiare către maghiarimea din Ardeal, n'a fost mai puternică ca în zilele de astăzi".

Iată o minunată scrisoare, cuminte şi cu ton moderat, cum rar găseşti la Unguri, chiar acum, după atâtea însemnate evenimente, din cari ar fi putut trage multe şi folositoare învăţăminte.

Contele Apponyi însă e Ungurul, care s'a prezentat în faţa Conferinţei de pace şi ciocnirea cu realitatea a fost mai puternică la dânsul decât la conaţionalii săi, cărora le-a rămas încă privirea împăienjenită de vălul iluziilor şi exagerărilor, în cari au trăit o mie de ani.

Şi totuşi, ne îndoim dacă şi schimbarea lui Apponyi e reală şi sinceră sau e o îmbrăcare de circumstanţă a tigrului furios budapeştean în piele de oaie blândă

E atâta inconsecvenţă între activitatea sa bătăioasă din trecut, neînţelegătoare a celor mai simple principii de umanitate, cruţătoare pentru alţii şi între cuvintele dulci şi mieroase de-acum, încât or'cine e îndreptăţit să se îndoiască de adevărul unei transformări aşa de ciudate şi de târzii.

Ungurii din Ardeal trebue să se gândească şi la vinovaţii stării lor de astăzi, iar, dacă se vor încrede în vorbele lor ca şi înainte vor ajunge la aceleaşi rezultate dezastroase, pe cari le simt acum.

Ori, printre vinovaţi e desigur şi Contele Apponyi, prin politica sa îngust-şovinistă. **N. G-T.**

Trupele române în Asia Mică?

Presa engleză discută cu aprindere propunerea făcută de D-l Take Ionescu de a participa şi trupe româneşti la pacificarea Asiei mici. Concomitet cu propunerea ministerului de externe, fratele D-sale care reprezintă România la Adunatea Ligi Naţiunilor din Geneva, a oferit în ultima şedinţă, a Ligei trimiterea unui corp expediţionar de 40.000 soldaţi români în Armenia.

Neapărat că această ultimă oferire e o completare şi o precizare a celei dintâi.

D-l Take Ionescu s'a mărginit a arunca bomba pentru a produce senzaţie, iar fratele său, credincios instrucţiunilor primite, precizează cu date şi argumente rostul acestei expediţii.

De sigur după cei doui fraţi, egal de celebri, salvarea Armeniei şi a prestigiului anglo-francez în orient trebue făcută prin jertfirea soldaţilor români.

Sângele românesc este destinat prin urmare să spele greşelile ticăitei diplomaţii anglo-franceze care, din motive meschine comerciale (America nu are nici petrol nici cărbuni) n'a răspuns strigătului desperat al guvernului armean, trimiţându-i la timp arme, muniţiuni, echipamente şi alimente.

Dacă armata armeană ar fi fost echipată şi înarmată europeneşte de acum un an, cu bravura caracteristică popoarelor de munte, ar fi respins atacurile bolşevico-kemaliste.

Dacă în Asia-Mică s'ar fi înarmat populaţia creştină, nu ar fi fost nevoe de cei 70.000 soldaţi francezi şi de miliardele cheltuite.

Diplomaţia occidentală nu ne-a cerut părerea ca unora care eram mai aproape, asupra problemei orientale. Acum, însă, după dezastru binevoeşte a sta de vorbă cu noi, găseşte un ministru de externe român care să accepte cereri irealizabile. Neapărat că prin zdrobirea Armeniei e ameninţată şi independenţa Greciei, iar triumful final al trupelor Kemaliste ar însemna începutul sfârşitului dominaţiunei franceze în Asia-Mică şi luptele în Mesopotania.

Prin urmare aceste două mari puteri sunt direct interesate în reuşita campaniei din Asia-Mică. Şi atunci ne întrebăm: ce rost are trimeterea de efective româneşti în Asia Mică, atâta vreme cât Anglia şi Franţa dispun de armate numeroase şi bine utilate şi de mijloace financiare incomparabil superioare nouă? Ameninţaţi de imperialismul roşu la Nistru şi de bandele lui Horthy la Tisa, de propaganda străină care se exercită cu o diabolică tenacitate în întreaga ţară, cu căile ferate în mâinile străinilor, fără buget, fără resurse financiare, în plină dezorganizare administrativă, ne mai putem îngădui luxul de a trimete corpuri expediţionare în Armenia şi a vărsa sângele preţios al fiilor noştri pe îndepărtate meleaguri?

Şi pentru ce a cerut sacrificii? Pentru a ajuta pe bunii noştri aliaţi, care nu numai că nu ne-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Legături culturale româno-polone

— Un savant polon în România. — Un seminar de limba și literatura română la o universitatea poloneză.

Am anunțat, acum câtva timp, sosirea la noi a unui misionar polon, prof. dr. Stanislaw Wedkiewicz, dela universitatea din Poznan (fost Posen), unul din cei mai de seamă filologi poloni, — însărcinat cu strângerea materialului necesar noului „Seminar român", creat pe lângă Universitatea din Poznan și al cărei director d-sa este, precum și cu studierea materialelor privind relațiunile în trecut între Polonia și România.

Considerându-și scopurile misiunei atinse, savantul polon a părăsit de curând țara noastră.

Un redactor al ziarului *Universul* având prilejul de a-l vedea înainte de a părăsi țara, a obținut dela distinsul savant polon unele interesante declarații în ce privește misiunea sa și impresia pe care i-a făcut-o România. Iată ce a declarat, între altele, profesorul din Poznan:

„Aveam, înainte de toate, însărcinarea să strâng marea cantitate de cărți filologice necesare „Seminarului român" din Poznan. Cine cunoaște activitatea științifică ce se desfășură la un astfel de seminar, își dă seamă de cantitatea și de importanța materialului didactic, care e necesar. Greu a-și fi reușit în această direcție, dacă n'aș fi avut fericirea să mă bucur în tot timpul ședерei mele la București nu numai de gratitudinea instituțiilor dv. științifice, dar chiar de sprijinul personal al savanților dv. Mă simt pentru totdeauna îndatorat d-lor profesori Iorga, Bianu, Densușianu și multor altora, pentru măgulitoarea prietinie cu care m'au onorat. Mă folosesc de prilejul ce-mi dați, spre a exprima instituțiunilor și d-lor profesori de cari vorbesc, și pe această cale omagiile mele."

Trecând la studiile și planurile sale, d-l prof. Wedkiewicz ne-a spus:

„Am găsit la Academia Română adevărate tezaure referitoare la strânsele raporturi cari au existat între România și țara mea. Dar, pe lângă acest material, am cules și datele necesare unei lucrări, ce voi publica în țara mea despre România, lucrare menită să facă cunoscută Poloniei în adevărata sa lumină frumoasa dv. țară. De altfel, îmi voi alege ca subiect pentru viitoarele mele prelegeri la Universitatea din Poznan: „Despre desvoltarea civilizației române".

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

au ajutat să eșim din greul pas în care ne aflăm dar ne-au pretins concesionarea avuțiilor naționale: petrolul, apele și pădurile, *adecă robia economică*, după ce ne-au impus acel detestabil tratat dela Saint Germain, semnat de guvernul Vaida, *adecă robia politică?*

De sigur că nu. Intreaga suflare românească s'ar ridica, dacă d-l Take Ionescu va încerca să realizeze fantasticele d-sale planuri și după cum în 1918 nu s'a realizat triumful morței, tot așa acum nu se va înfăptui această nouă nebunie.

Cât despre gestul d-lui Take Ionescu, el nu ne miră. Pe acela care împotriva Țărei întregi a avut îndrăzneală să concesioneze căile ferate străinilor și care totdeauna a fost un auxiliar prețios al pătrunderii capitalului strein în România, îl lasă rece trimiterea la moarte a 40.000 oameni, atâta vreme cât bolnăvicioasa-i vanitate va fi satisfăcută.

Țara însă îl cunoaște de mult și țara va ști să-l pună la loc.

R. R. D.

Ecouri

„Zona culturală"

Acum aproape două luni am anunțat că ministerul instrucțiunei a proectat ca în regiunile cu populație heterogiotă să se fixeze câte o „zonă culturală" în care activitatea școlară și extrașcolară a corpului didactic să fie mai intensă.

Ziarele anunță acum apropiata realizare a acestui proect. In Ardeal, zona va cuprinde județele Maramureș, Sătmar, Sălaj, Bihor, Arad și Torontal.

Pentru activitatea școlară și extrașcolară se acordă fiecărui învățător și profesor care ar fi numit din vechiul Regat în zona culturală: o primă de încurajare egală cu întreitul salariului lunar, un spor de 25 la sută asupra salariului și cheltueli de deplasare.

Un ziarist vorbește ...

Sub titlul „Oameni pe cari i-am văzut", d-l Stephane Lauzanne prim redactor al ziarului parisian „Le Matin" publică interesante amintiri. E o carte foarte bună de propagandă franceză, o culegere de articole excelente, hotărîtoare, alese și bucurându-se de mare autoritate.

D-l Lauzanne are o memorie sinceră nu iartă nici pe prieteni, nici pe adversari, iar lovriturile sunt drepte și libere. Autorul povestește entuziasmul Americanilor pentru Franța și sforțarea lor colosală, făcută pentru a ajuta Franța, rolul lui Wilson și Poincaré. Nu uită nici pe Joffre și Foch, pune în evidență duplicitatea lui Lloyd George, părțile bune și rele ale lui Clemenceau. Această carte e opera unui ziarist remarcabil.

D-l Iorga la Sorbona.

Citim în ziarele bucureștene că d-l Nicolae Iorga va părăsi țara la sfârșitul lunei, spre a merge la Paris, unde a fost invitat să țină un ciclu de conferințe la Sorbona.

Citind revistele

— *Ramuri*, Anul al XIV-lea, Nr. 13—14.

D-l C. Ș. Făgețel, unul din cei mai vechi redactori ai revistei craiovene, anunță cu bucurie transformarea „Ramurilor", cu începere dela 1 Ianuarie 1921, într'o revistă literară-științifică, din politică și literară cum e azi.

Forțele noi, cari se alipesc chiar comitetului de conducere, sunt d-nii: Al. Iacobescu, Profesorii Ion Dongorozi și Al. Popescu-Telega și C. V. Gerota.

De fapt, revista n'a fost niciând cu adevărat politică, păstrându-se totdeauna în atmosfera senină a preocupărilor de artă și literatură, iar noii co-directori sunt colaboratorii ei obușnuiți. Dintre aceștia, numai d-na Elena Farago rămâne în afara conducerii.

Strădania de a menține, într'un oraș apatic de provincie, o mișcare literară, merită toată lauda și tot ajutorul.

In numărul de față al revistei, D-l Iacobescu își continuă traducerile din Corăicel, făcute cu multă ușurință de formă (mai ales că d-sa le redă în versuri albe, fără rimă, ceace îi ușurează mult munca), dar fără a alege cele mai bune producții ale poetului italian (sau, poate, îl traduce întreg).

D-l Telega termină notițele sale, intitulate „Tendințe în literatura contimporană spanioală". Romanul „Neam de boeri" de Ricardo Leon merită în adevăr atâta oprire asupra lui, fiindcă, în afară de valoarea lui intrinsecă, reflectă minunat de bine stările sufletești din Spania hidalgo-ilor, cari cu mândrie, nu vor să se îndoaie suflului modernizator.

O parte din „Faust" al lui Goethe, în traducerea d-lui I. M. Soricu, arată că ne apropiem de forma definitivă românească, în care se va păstra la noi marea operă germană.

Scrierile d-lui Ion Dongorozi se urmăresc din ce în ce cu mai mult interes; schița „Părintele Onofrei Păclă" ne introduce iar în atmosfera de țară românească, patriarhală și pitorească din care pare că autorul și-a făcut o plăcere s'o observe, s'o prindă și de-aceea s'o redea cu vioiciune și mult realism.

Poezia „Popas" a d-lui Eugen Constant bate același drum de lirism duios, cu care ne-am obișnuit în literatura noastră, dar din care, de câtă va vreme, nu răsare nici-un accent mai original.

Nu se poate spune mai mult de versuri melodioase ca acestea:

„Cad aducerile aminte
De pe-al vremilor fuior,
Când citesc trei slove sfinte,
Ca trei slove de mormânte,
Scrise'n nuc de-o clipă'n
[sbor ..."

Un nume nou apare în literatură cu acest număr al „Ramurilor"; e vorba de d-l Iulian Popovici, care n'au mai publicat decât foarte puțin „Floarea Darurilor", dacă ne mai aducem bine aminte.

„Fragment"-ul, publicat aci pare a fi în adevăr o mică parte dintr'o vastă lucrare, menită să disece pe larg ciudatul și profundul suflet omenesc modern.

Oare-care nesiguranță în formă, care nu poate prinde toate finețile de fond intenționate și de-aceea devine une-ori obscură, ca și o vădită disproporție între diferitele pasagii, cari nu sunt nici destul de bine îmbinate, dau dovada stângăciilor firești unui început, promițător de altfel.

Remarcăm deosebita îngrijire și bogăție a cronicelor și a spicuirilor din acest număr; ele înviorează revista și-i dău atracția actualității. *N. G.-T.*

Citiți "Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Tratatele de pace și muzeele

de prof. **Dr. Coriolan Petranu**
Inspector general al muzeelor din Transilvania.

IV

La Muzeul Național din Budapesta găsim o bună parte a istoriei, preistoriei, arheologiei, istoriei artelor, a industriei și etnografiei din Transilvania, Bănat și părțile ungurene — reprezintate prin specimene de valoare. Să înșirăm câteva din ce e mai de seamă: Diferitele epoce preistorice tesaurele din Pecica, Ottlaca, Beniul-maghiar, Pereceni din epoca romană a Daciei diferite statuete (de exemplu alui Șarapis dela Turda), descoperiri de mormânturi din Torontal, rusile de aur dela Crasna; din epoca imigrațiunii popoarelor tesaurul dela Șimleul Silvaniei (a doua descoperire) tabla dela Araci. Urmează apoi evul mediu și modern. Chiar și din Țările Românești se găsește o șea de fildeș a lui Vlad Dracul. Să remarcăm apoi lucrările bizantine găsite în mormânturile regale dela Oradea-Mare, capodoperele breslelor din Ardeal, dar mai ales tesaurele dela Sighișoara (sec. XVI-lea) și Aiud. La secția etnografică a muzeului național maghiar iarăși o seamă de obiecte prețioase: colecția de fonograme a profesorului Bartók care cuprinde vreo 2000 melodii românești, colecția de ceramică românească, de țesături și cusături, lucrări în lemn, apoi câteva litografii vechi (celebrul târg dela Brașov) vederi fotografice din Ardeal și tablouri cu subiecte românești, executate cele din urmă de pictorul Melha. Toate aceste obiecte împreună cu multe altele despre cari avem liste, au intrat înainte de războiu la muzeele din Budapesta. Pentru recâștigarea lor reprezentanții noștri vor avea încă de a negocia.

A venit războiul. In 1916 intrând România in războiu, guvernul maghiar ordonă printr'o circulară tuturor autorităților, instituțiilor culturale salvarea, adecă transportarea valorilor la Budapesta. Istoricul întreg al acestei acțiuni, îl descrie Mihalik cu titlul „Muzeele noastre și invaziunea valahă". Un mare număr de lăzi cu obiecte au fost depuse în lapidarul muzeului național din Budapesta și s'au cheltuit sume considerabile pentru transport. Crezându-le în siguranță acasă muzeele ardelene și au readus în 1917—18 lăzile cu obiecte dela Budapesta, unele însă le-au lăsat mai departe acolo, probabil așteptând finea războiului. In 1918, parte pentru a-le salva de nesiguranța ce a urmat după revoluție, parte pentru a nu fi atinse de armata română, obiectele de valoare ale muzeelor fură din nou trimese la Budapesta. Muzeele din Sf. Gheorghe, Alba-Iulia, Oradea-Mare și Timișoara își trimiseră din nou obiectele parte nedesfăcute din lăzi, la Budapesta. Muzeele din Sighișoara, Sibiu și Bistrița le aveau din 1916 acolo. Cu cele rămase din 1916 vreo sută de lăzi cu obiecte de valoare erau îngrămădite în lapidarul muzeului amintit când erau trupele române la Budapesta. Chiar și „Asociațiunea pentru literatura română și culturii poporului român" a avut lăzi cu obiecte depozitate la muzeul amintit — la ordin ministerial. Asociațiunea și muzeul Bruckenthal din Sibiu și-au readus obiectele pe timpul ocupației române. Ar fi greșit a crede, că muzeele din Ardeal tot au trimes la Budapesta. Cele mai mari colecții Muzeul Ardelean și Bruckenthal și-au readus obiectele. Din celelalte muzee s'au dus numai ceiace s'a crezut ca foarte valoros și rar, Inspectoratul Muzeelor din Transilvania cu multă trudă a reușit să compună listele acestor obiecte.

Dar nu numai din muzee s'au dus la Budapesta obiecte în decursul războiului. Chiar și particularii și-au trimes obiectele spre păstrare acolo. Să nu uităm de rechizițiile de obiecte de metal, clopote cu reliefuri și inscripții, căldări vechi, opere de artă industrială. Pentru a împiedeca devastarea valorilor artistice și istorice s'a format o Comisiune la Budapesta ca să selecționeze aceste valori spre a fi redate proprietarilor. S'au făcut chiar promisiuni, însă în lipsa legăturilor cu Ungaria au rămas acolo.

Incă înainte de războiu s'au trimes vechi covoare orientale din partea Sașilor, ca să fie expuse la expoziția muzeului de artă industrială din Budapesta. De acolo ele au fost în parte expediate la Paris cu scopul de a face reproduceri. Prin războiul mondial au rămas acolo. La aceste asemenea nu se poate renunța. Ar fi un lucru copilăresc a încerca să definim în sume de lei valoarea artistică, istorică și arheologică a obiectelor sus amintite. La aceasta nu s'ar angaja nici un om de știință. Dar ce folos am avea din niște cifre, când este clar, valorile artistice, istorice, preistorice și arheologice ale Transilvaniei nu se pot înlocui.

Este necesar, ca reprezentanții noștri diplomatici dela Viena și Budapesta nu numai să cunoască, dar să fie convinși de greutatea culturală a chestiunei, ca să-o poată trata după meritul ei.

Datoria omului de specialitate și a organelor administrative a fost a face cercetări, investigări, a compune liste pe cât se poate mai conștiincios, urmează acum executarea Tratatelor cu ajutorul acestor liste. Nădejdea noastră, aspirațiile noastre culturale se îndreaptă spre diplomați cari vor executa a doua parte a cestiunei. Aceștia nu pot însă lucra fără ajutorul oamenilor de specialitate la luarea în primire a obiectelor și la identificarea lor. Ar fi de dorit ca puținii specialiști să-se unească în vederea unei mari opere culturale, lăsând la o parte orice altă considerație subiectivă. Țara are nevoe de serviciile unui grup de specialiști în arheologie, istoria artelor și preistorie.

Cronica politică

Telegramele au adus vestea, susprinzătoare, că d. dr. Toma Ionescu, reprezentantul României în Liga naţiunilor a propus marilor puteri trimiterea unui corp expediţionar român în Armenia, pentru a contribui la pacificarea Asiei-mici.

Ştirea pare de necrezut, căci cu greu s'ar putea închipui un guvern român care să dispună astfel de sângele acestei ţări şi să-l ofere pentru o cauză de care suntem străini. Totuş, dacă ţinem seamă de concepţiile d-lui Tache Ionescu în materie de politică externă, oferta celor 40 mii soldaţi români ar putea să fie o consecinţă logică a sistemului de „concesiuni" inaugurat prin închirierea căilor ferate la străini şi prin planul de a ceda şi exploatările petrolifere.

Locul d-lui Venizelos în politica europeană e vacant, şi d. Tache Ionescu crede că-l poate moşteni servind fără murmur şi cu un zel excesiv, interesele Aliaţilor în treburile din Orient. Iată pentruce România n'are astăzi o politică externă a propriilor sale interese, şi conducătorii ei actuali se gândesc prea puţin să folosească forţele naţionale de care dispunem, pentruca reconstituirea României moderne să o facem, cum s a mai spus, prin noi înşi-ne.

Nu mai trebue să adăugăm că opinia publică, ca şi Parlamentul, n'ar putea decât să refuze cu hotărâ e oferta de a pune armata noastră la dispoziţia pacificatorilor Asiei-mici. Bănuim însă că se va înţelege, însfârşit, ce roade dă sistemul de a ne sprijini numai pe ajutorul venit de peste hotare. Acest certificat de incapacitate, pe care guvernul român şi-l dă singur, trebuie plătit.

Pentru ca să se vadă însă ce roade dă, în politica externă, această atitudine, e de ajuns să amintim că la alegerea unui Stat care să înlocuiască Grecia în consiliul Ligei naţiunilor, România n'a reuşit să iasă învingătoare faţă de Chiua, care a întrunit de trei ori atâtea voturi.

Hotărât lucru, d. Tache Ionescu nu reuşeşte să moştenească rolul d-lui Venizelos.

Două prese — două mentalităţi

Atentatul din Dobriţin (1914) şi cel din Bucureşti (1920)

E interesant de făcut o paralelă între felul cum s'a reflectat atentatul din Dobriţin în presa maghiară (ne amintim că a fost atunci trimeasă o ladă, conţinând o bombă, noului episcop greco-catolic ungar) şi come tariile, pe cari le-a făcut presa română cu prilejul cunoscutului atentat din senatul român.

Cine a urmărit ziarele româneşti ştie că asupra crimei dela senat s'au exprimat câte-va bănuieli în ce priveşte autorii.

Bănuiala mai persistentă a fost asupra evadaţilor dela Jilava şi numai pe alocuri s'a spus că vinovaţii ar putea fi şi Unguri cari sunt încă în plină revoltă pentru pierderea Ardealului şi ar fi înclinaţi să se răsbune.

Această părere era cu atât mai îndreptăţită cu cât se întâmplase puţin timp înainte, conspiraţia maghiară dela Timişoara.

Nici un Român însă n'a scris că într'adevăr aceştia trebue să fie adevăraţi criminali (cercetările poliţiei erau d'abia în curs) şi nici, în or ce caz, n'a aruncat înjurii asupra locuitorilor unguri din România, cu cari administraţia şi publicul românesc vor să trăiască în pace.

Să vedeţi însă cum s'a comportat presa maghiară, când s'a întâmplat atentatul din Dobriţin.

Fără să se aştepte rezultatele sigure ale autorităţilor în d ept să facă urmărirea atentatorilor, ziarul din Cluj „Ujság", care apare încă subt blânda dominaţie românească, scria în numărul său cu data de 24 Februarie 1914 următorul articol:

„Comitagii Balcanului în inima Ungariei"

„ . . . Să nu fim uşuratici. Azi a fost aruncată în aer reşedinţa episcopiei gr. cat maghiare.

Mâine vor vor fi în flăcări casele ungureşti din Ardeal. Azi au ucis pe Ungurii din Dobriţiu, mâine — mâine poate veni rândul meu, care am credinţa că totul ce mă înconjoră este unguresc.

„Nu sunt criminali numai aceia, cari au ucis în Dobriţin, citaţi cari în naţionalismul lor dus până la nerecunoaşterea vreunei limite a crimelor, sărbătoresc şi adoră ca pe nişte eroi pe Horia şi Cloşca, cari jupuiau de viu pe tot Ungurul, ce le cădea în ghiare.

„Ce va fi, dacă vestea atentatului va fi adusă astfel de tribunii Valahilor, cari trăiesc în sălbăticie:

— „Vedeţi, cea dintâi bombă a explodat la Dobriţin, s'a început măcelărirea Ungurilor, ca tot pământul să devină al nostru".

„Nu este ungur ardelean, care să nu fi auzit dela părinţi înfiorzitoarele sălbătăcii, comise de mocanii sălbătici din munţi asupra familiilor maghiare.

„Le-a mers bine acelora cari după-ce li s'au tăiat picioarele şi mâinele, au fost aruncaţi în fântâni.

„Mâna sălbatică a lui Horia ucis, a aprins în 1848, — această mână sălbatică a ucis şi acum. Ce va mai urma"? . . .

Nu comentăm minciunile sfruntate ale ziarului „Ujság", menţionăm totuşi ridicola apropriere dintre revoluţia lui Horia şi atentatul din Dobriţin, întâmplate la distanţă de o jumătate de veac şi mai bine!

Dar grosolănia şi brutalitatea celor mai triviale expresii şi-au atins culmea în numărul din 25 Februarie 1914, ale aceluiaş ziar Clujan „Ujság" în articolul intitulat „Cinemintye" (românescul ţine minte!)

„Răbdarea ungurească nu are margini. Mocanii sălbatici şi murdari dansează pe spatele noastre . . , ne dau palme pe amândoi obrajii şi noi trebue să zicem: Ce drăguţi sunt ei!

„Ne scuipă în ochi, ne înfig pumnalul în inimă, iar noi îi îmbrăţişem ca pe nişte fraţi, cu cari trebue să vieţuim în pace, că de unde nu, România se supără foc!

„Iată, ei se plâng că sunt oprimaţi, că Ungurii ar fi grandomani, tirani şi i-ar apăsa.

— „Valahi, să ne apărăm a răsunat semnalul dela Tisa până la Olt şi Dunăre şi apărarea a început, după sistem valah!

„Ne-au calomniat în presa mondială ne-au îmbrăcit şi lovit, iar noi am suferit cu senătate totul ce i se poate ierta unui frate.

„Dar asta e prea mult! Nu avem noi arme împotriva pericolului valah?

„Trebue oare ca să suferim în muţenia ca cea mai incultă rasă a Europei, ruşinea vie a veacului al XX-lea să-şi reverse asupra noastră toată murdăria sufletului ei josnic?

„Staţi un moment! Şi statul unguresc are bombe! Opriţi-vă până nu e târziu.

Dacă ne vom pierde răbdarea, vom proba efectele bombelor asupra voastră, stimabililor agitatori. Aveţi grije"!

Dacă cine-va se îndoleşte că aceste rânduri au apărut într'un ziar unguresc, care se vinde încă pe piaţa Clujului, poate să treacă pe la redacţia noastră, unde îi păstrăm spre proprie constatare exemplarele citate din „Ujság".

Presa ungurească reprezintă desigur părerile mulţimii maghiare şi atunci iată oglinda fidelă a mentalităţii ei scoborâte subt nivelul bunului simţ. Se va schimba ea oare?

In momentul de faţă, se impune a remarca următoarele: poporul românesc, aşa de împărţit până mai denuăzi în graniţi nedrepte, ceace l'a împiedicat să dea întreaga sa contribuţie civilizaţiei, aşa cum îi permiteau bogatele sale însuşiri sufleteşti, n'a pronunţat, în toată durerea şi nenorocirea lui din trecut, cuvinte aşa de barbare împotriva cotropitorilor unguri, pe cari avea de ce să-i blesteme.

In faţa acestei prăpăstii dintre mentalităţile celor două popoare Români şi Unguri, se poate vedea limpede cine poartă aci, în Ardeal, adevărata cultură. *Etampes şi Tistu.*

Ştiri şi fapte politice

D. C. Argetoianu, conducătorul actual al ministerului de finanţe, a dat un interviev ziarului „Indreptarea", asupra cauzelor scăderei leului şi mijloacele de îndreptare.

E interesant faptul că un membru al guvernului, care are şi alte mijloace de a-şi arăta părerea în chestiuni privitoare la departamentul în fruntea căruia se găseşte, recurge la sistemul discuţiilor prin publicitate. Lăsând la oparte acest amănunt, avem însă o deosebită satisfacţie să aflăm că d-l Argetoianu cunoaşte şi „greşele" făcute de guvernele precedente, şi pentru ce s'a depreciat valuta cunoaşte persoanele cari speculează asupra cursului leului la Paris şi — mai ales! ne spune „ce 'ar putea face" pentru ca actuala stare de lucruri să înceteze. Actualul conducător al ministerului de finanţe face impresia unui foarte bun cunoscător al problemei care adâncind cauzele răului şi posedând firul mijloacelor de îndreptare, ar fi gata să rezolve chestiunea deprecierei leului, dacă i-'ar da posibilitatea s'o facă.

Ce-l împiedică, oare, pe d-l Argetoianu să-şi pună în practică soluţiile — dacă le are?

*

Drept compensaţie pentru debarcarea sa din guvern, care a fost definitiv hotărîtă, se afirmă că d-l Oct. Tăslăuanu va fi trimis la la Paris cu însărcinarea de „consilier economic" al României în capitala Franţei.

Titlurile câştigate la ministerul industriei şi comerţului, sunt îndestulătoare pentru a linişti pe cei cari se tem ca d-l Tăslăuanu să nu fie la înălţimea misiunei sale.

In chestia Concordatului

Ziarul „Dacia" fixează în următoarele zece puncte vederile guvernului în chestia Concordatului:

1. Proectul concordatului va fi supus aprobării corpurilor legiuitoare, când el va fi supus criticilor reprezentanţilor naţiunii şi a opiniei publice.

2. Guvernul este hotărât să apere patrimoniul bisericii ortodoxe, fără ca aceasta să sufere vre-o ştirbire, nici vre-o influenţă străină.

3. Se vor asigura aceleaşi condiţiuni pe cari Vaticanul le-a avut cu fosta monarhie Austro-Ungară.

4. Numărul episcopilor catolici nu se va mări, din contra el va fi redus dela 4 la 2.

5. Uniţii vor avea preponderenţă în privinţa chestiunilor bisericii catolice, întrucât numărul uniţilor este mai mare decât al catolicilor.

6. Uniţii vor exercita o mare influenţă în administrarea fondului regional catolic.

7. Guvernul va lua măsuri contra clericilor catolici cari vor încerca să facă, din chestiunile religiose, armă politică.

8. Botezul copiilor născuţi din căsătoriile ortodoxilor cu credincioşii bisericii catolice, va fi lăsat la aprecierea libertăţii de conştiinţă a părinţilor.

9. Stabilirea noulor ordine de călugări în România se va face cu asentimentul guvernului, care are drept să admită sau să respingă cererea de instalare.

10. Funcţionarea instituţiilor şi şcoalelor confesionale va fi hotărâtă de corpurile legiuitoare, printr'o lege specială.

*

„Telegraful Român", ziarul bisericei ortodoxe române din Ardeal, comentează astfel angajamentele proectate:

Avem o ţară cu mare majoritate ortodoxă, o ţară în care stăpâneşte libertatea absolută de conştiinţă şi cea mai desăvârşită toleranţă religioasă.

Dar, să acordăm stări privilegiate pe seama Vaticanului, ca pe timpul când curtea austriacă era domnitoare absolută asupra Transilvaniei, ar însemna că dorim întoarcerea la vremile duşmane democraţiei ale veacului al 18-lea.

Experienţele acelui dureros trecut ne slujesc drept poveţe, la ce avem să ne aştepţăm, dacă ar izbuti politica de ambiţiuni a scaunului papal: la deslănţuirea luptelor religionare, de care poate că n'am avea trebuinţă astăzi, când sânt atâtea lucrări de făcut şi de refăcut.

Să ne gândim, între altele, la institutele romano-catolice, cunoscu e pentru ura ce o străcoară în sufletele tinerimii împotriva „schismaticilor." Să ne gândim la atâtea şcoale de aceeaş confesiune, unde făţiş se pune la cale propaganda duşmănoasă contra statului român.

In asemenea condiţii, este absurd ca pentru credincioşii de ritul apusean atârnători de Vatican şi formând, faţă de ortodoxi, o disparentă minoritate, să înfiinţăm situaţia pe o treaptă egală cu ale bisericii statului, ba în unele puncte chiar superioare acestora.

Adunarea generală a Baroului advocaţial din Cluj

In vederea unificării legislative, Baroul advocaţial din Cluj a ţinut Duminecă 26 l. c. o adunare generală pentru a stabili reforma organizării Baroului după cele mai moderne principii existente în Anglia şi Franţa.

Dl preşedinte Aurel Isacu senior scoate în evidenţă cele patru principii diverse cari sunt la baza legilor din teritoriile cari constituesc teritorul României.

Se trece apoi la cetire a rapoartelor Comitetului şi se iau deciziuni în ceace priveşte salarizarea funcţionarilor Baroului (secretar, cassier, jurisconsult) stabilindu-se la propunerea d-lui Dr. Suciu un salar fundamental de 6000 Lei pentru secretar, 2000 Lei pentru jurisconsult 2000 Lei pentru cassier şi tot atâta ajutor de scumpete. Se mai decide preceperea taxelor pentru membrii Baroului în mod progresiv la propunerea d-lui Dr. Fischer.

D-l dr. *Pordea* prezintă în scris propunerea sa pentru primirea în Barou a avocaţilor din vechiul Regat care au fost admişi în faţa justiţiei prin deciziunea Curţii de Apel.

D-l Preşedinte se bazează pe art. 7 din Reg. advocaţial care asigură dreptul exclusiv Comitetului Baroului în chestiuni de primire şi în urma acestei legi nici *nu poate admite în discuţie propunerea făcută* deoarece adunarea generală nu poate impune Comitetului cine trebue să fie primit.

D-l dr. Ion Suciu protestează cu violenţă împotriva propunerii d-lui Pordea. D-sa arată că simţul de dreptate nu se poate confunda cu dragoastea de frate, afirmă că *Ardealul nu este o colonie.* „Noi Ardelenii, spune d-sa, am decretat Unirea şi dorim că cele ce se vor hotări de-acum să se facă cu consultarea noastră.

Ceea ce este bun la noi nu trebueşte părăsit de dragul fraţilor din regat. Roagă să se ridice dela ordinea zilei această chestiune.

Cuvântare d-lui Suciu este viu aprobată de câţiva advocaţi români şi de către *toţi avocaţii trăini prezenţi.*

Dr. Pordea: Văd că majoritatea este contra mea; nu voi spune însă mea culpa. S'a pus chestiunea pregătirii care susţinea d-l Suciu este necesară pentru apărarea justiţiei şi a clientului. Să recurgem puţin la sinceritatea noastră şi vom vedea că nu examenele sunt principale în viaţă.

E vorba să ne desbărăm de reminiscenţele trecutului şi să ne schimbăm mentalitatea.

D-l *Dr. Tolciu* nu admite că art. acela ar însemna piedecă principală, întrucât el s'a admis când nu se putea prevedea viitorul; deci schimbarea lui se poate cere şi se poate face. Dacă cei cari se împotrivesc propunerii, de a se admite avocaţii din vechiul regat în barou au motive serioase de a se opune, de ce nu păşesc cu argumentarea pe calea publicităţii, pentru ca şi opinia publică să fie informată de ambele părţi?

D l *Dr. Al. Dragomir* crede că nerespectarea legilor produce anarhia, iar primirea avocaţilor din vechiul Regat ar aduce o nedreptate celor cari studiază la Universitatea clujană, şi au pregătiri mai îndelungate. Cere închiderea discuţiei.

D-l *Pordea* este rugat să renunţe la propunerea sa. Domnia sa nu renunţă. Se pune la vot primirea ei şi cu majoritatea voturilor contra 4 este respinsă.

D-l *Dr. Giurgiu* face mai multe propuneri de ordin intern asupra cărora se deschide o vie discuţie fără a se putea ajunge la vreun rezultat.

Citiţi „Infrăţirea"

INFORMAȚII

Citim în oficiosul *Indreptarea:*

Ancheta asupra atentatului dela Senat continuă. După informațiile pe cari le avem autoritățile cari cercetează această afacere, sunt pe punctul de a descoperi pe îndrăsneții atentatori.

*

La 19 Decembrie 1920, s'a inaugurat la Brad internatul provizor al liceului „Avram Iancu" deschis sub auspiciul și patronagiul d-lui senator Alex. C. Constantinescu.

*

Comisia navală română din Italia face actualmente recepția unităților de răsboi repartizate României din totul flotei de răsboi al puterilor centrale care s'a împărțit între statele Antantei.

*

Membrii partidului național-liberal din orașul și județul Sibiu se vor reuni Marți 28 Decembrie la primul lor Congres județan. Ordinea de zi cuprinde prezentarea statutelor generale ale Partidului odată cu întregirile corespunzătoare pentru a fi declarate de statute speciale al Partidului N-L. din orașul și județul Sibiu, prezentarea programului de acțiune a partidului, alegerea comitetului județan și votarea unei adrese catre șeful partidului național-liberal.

*

D-l Ion I. C. Brătianu, șeful partidului național-liberal, a trimes următoarea telegramă organizației național-liberale din comuna Bozovici (Banat), cu prilejul constituirei ei:

„Cu vie bucurie am luat cunoștință de constituirea organizației Național-Liberale din comuna Bozovici. Ea este pentru mine o nouă dovadă că bănățenii recunoscând lupta dusă de noi pentru apărarea întregirei Banatului, văd în Partidul Național-Liberal puterea politică, care singură poate chezășui în viitor România-Mare o desvoltare cu adevărat națională, democratică și de ordine."

*

Pentru casele cercuale din Ardeal au fost comandate din străinătate medicamente în valoare de 10 milioane lei.

In Banatul de miază-zi a bântuit acum câteva zile un puternic viscol care a pricinuit mari pagube. Viscolul a durat mai bine de 12 ore, între Caransebeș și Vârșeț, întrerupând comunicațiile, distrugând stâlpi de telegraf, garduri, acoperișuri și arbori, și făcând chiar victime.

*

De la 1 Ianuarie serviciul polițienesc din Cluj se va împărți pe comisariate; acestea vor fi în număr de șase actualele tăblii așezate la capătul străzilor arată și circumscripția din care face parte această stradă.

*

S'a hotărât ca direcția regională C. F. R. dela Satu-Mare să se înființeze mai târziu. Direcția Arad rămâne încă în ființă.

*

Se aduce la cunoștiința publică că toți ce au de la 21 la 46 ani, trebue să aibă acte justificative de situația militară pe care să le prezinte la cererea celor autorizați pentru control.

*

Mâine 28 Dec. se va deschide Biblioteca Universității care după cum se știe a fost închisă din lipsă de combustibil.

*

Cultura poporului — își va începe ciclul de conferințe miercuri 28 Decembrie a. c. la ora 16 precis la Teatru Național, cu Profilaxia tifilisului ținută de d-l profesor dr. Levaditi, care va fi urmată de filmul cinematografic „Din Grozăviile Lumei de G. Levaditi și E. Gyalui.

Indemnăm publicul a lua parte la această extrem de interesantă Conferință a savantului nostru Profesor. Biletele se găsesc de vânzare la librăria Anca și la Cassa Teatrului Național.

Joi 30 Decembri a. c. la ora 16 precis va avea loc aceaș Conferință și film cinematografic pentru muncitori, școlar și soldați gratuit. Biletele se capătă dela Directorii de Fabrici, de școli și Comandanții de Corpuri. Lojile vor costa 20 lei.

*

Marile fabrici de oțet și lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc oricefel de cutii pentru farmacie și pentru comerț cu preț redus.

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acțiuni în Ardeal, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere și spirt de prima calitate. Fabrică de rom și cognac precum și vin în butelii desert și likör. (30)

*

La cafeneaua Winkler seara concertează orchestra. Serviciu prompt. Str. N. Iorga 14. (51)

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32. (61)

*

„*Sovata*" societate balneară pe acțiuni înregistrată fiind la tribunal, s'a instalat cu sediul în Târgul Mureșului, Piața Regele Ferdinand No. 38, et. I.

Fondatorii societății au rezervat un număr oarecare de acțiuni publicului. Nominalul unei acțiuni este de 250 Lei și 10 Lei spese de fondare.

Amatorii se pot adresa la sediul societății pe adresa de mai sus, sau la Banca Agr. s. a. Cluj.

Pres. 135—920.

Concurs

Pentru complectarea posturilor devenite vacante la orașul cu consiliu Baiamare se scrie concurs.

Urmează a fi complectate postul de priminginer, subnotar, tutor, concepist, oficiant de dare (számtiszt), maestru de ape (vizmester) și econom de oraș (városgazda) pe lângă retribuțiunile ce le prevede statul orașului.

Invit doritorii de a ocupa vre, unul din posturile menționate, cu petițiile de concurs instruite în regulă cu actele cvalificative prescrise — având în vedere prescripțiunile prevăzute de § 28 al normelor de salarizare edate de C. D. — dela apariția acestui concurs în Gazeta Oficială socotit timp de 14 zile să le înainteze consiliului orașului Baiamare, care pentru numire le va susterne autorității în drept.

Baiamare, 16 Dec. 1920.

dr. Popovici
primar

Deschiderea Școalei normale de băeți din Cluj

Duminică 26 l. c. s'a sărbătorit cu deosebită solemnitate inaugurarea școalei normale din localitate.

Profesorii școalei, elevii și o mulțime de Români iubitori de instituțiuni culturale au ținut să ia parte la această sărbătoare.

Serbarea a început, după obiceiul creștinesc, printr'o slujbă religioasă. S'a citit apoi ordinul ministerului instrucțiunei publice pentru deschiderea școalei normale în localul propriu. D I Pavel Roșca directorul școalei a arătat cu această ocăzie rolul mare pe care îl are școala normală în Cluj, prin urmare însemnătatea deschiderei acestei scoli.

In cuvinte strâns legate de sufletul său, arată rolul pe care generația ce va eși de pe băncile școalei, îl va avea în mijlocul satelor.

Deci, bucuria e cu atât mai mare la deschiderea școalei cu cât rolul ei e mai înalt. Partea principală însă e modul cum profesorii își vor înțelege rolul ca instructori și educatori, și cum elevii vor privi cu o dragoste de neam, îndeplinirea sârguincioasă a datoriei.

Nu trebue uitat că deschiderea acestei școli românești se datorește în bună parte sufletului vitejesc al soldatului român, care a învins toate greutățile și a putut înfige acum doi ani tricolorul victorios în inima Ardealului, chiar în cetatea șovinismului.

Drept aceea, deschiderea școalei normale simbolizează, tot o zi de biruință, căci după cum acum doi ani sufletul viteaz al soldatului a învins puterea brațului unguresc, tot asemenea puterea sufletului învățătorului ce se va forma la această școală, va putea să învingă pretențioasa civilizație a popoarelor cu care neamul nostru vine în contact în țara sa.

Festivalul Societății sportive a studenților

Duminecă după amiază a fost la Teatrul Național festivalul sportiv și artistic dat de Societatea sportivă a Studenților universitari din Cluj.

Un cor de studenți, minunat de bine pregătit, a cântat, subt conducerea baghetei vioae a d-lui *Sava Golumba*, elev al cons. câteva înviorătoare cântece naționale.

Echipa de gimnastică a Societății, în frunte cu maestrul *Ficker*, a executat cu vigoare câte-va exerciții.

Se recunoaștea o bună alegere a tinerilor recrutați pentru echipă, ca și un asiduu antrenament al lor.

Numerile de scrimă au fost prea repezi și par'că nu îndeajuns de bine pregătite.

D-l *Grozăvescu*, a cărui voce caldă, dar nu destul de puternică, fusese cu o seară înainte acoperită de orchestra din Madama Butterfly, s'a auzit bine cu prilejul Festivalului și a plăcut mult.

Dansurile naționale au luminat și mai mult atmosfera serbării.

Cu multă simțire și fină nuanțare a cântat d-l *Valeriu Tempea* la vioară. Simpatica apariție a d-lui *St. Brașcu*, neintimidat de căldura, cu care a fost salutat dela început, a fost apoi îndreptățită de justețea interpretării sale, cu violoncelul, a unor bucăți din Mendelssohn și Massenet.

Quartetul de la urmă era bine coordonat și plin de avânt.

D-l Prof. *Liviu Tempea* a ținut în continuu un potrivit acompaniament la piano.

Sala aproape plină și veselă (era și muzică militară!)

Festivalul a fost mulțumitor și e îmbucurătoare și necesară o preocupare serioasă de sporturi.

T.

Concert

Marți 28 Decembrie are loc 1-ul Concert de muzică de Cameră *Sibianu-Teodorescu.*

Programul cuprinde:

1. *I. S. Bach.* Sonata Re-major. *a)* Adagio. *b)* Allegro (moderato). *c)* Andande. *d)* Allegro (moderato).

2. *Beethoven* Sonata Sol-minor. *a)* Adagio sostenuto — Allegro molto piu tosto presto. *b)* Rondo-Allegro.

3. *L. Boelmann.* Sonata Op. 40. *a)* Maestoso-Allegro con fuoco. *b)* Andante. *c)* Allegro molto.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cronicateatrală

— Teatrul Național din Cluj: SAPHO, piesă în 5 acte după romanul lui Alphonse Daudet. —

Sunt unele romane cari prin intensitatea conflictului, prin vioiciunea spiritului, prin minunata zugrăvire a caracterelor, prin perfecțiunea și puterea cu care ne dă icoana unui mediu social sau a vieții întregi, au ispitit, uneori pe chiar autorii lor, alteori pe technicienii scenei, să scoată din ele piese de teatru.

Și atunci dramatizând conflictul, închegând acțiunea, legând cu ajutorul technicei teatrale diferitele episoade caracteristice ale romanului, au făcut o dramă, adică i-au dat acea aparență de viață care se sbuciumă și trăește pretutindeni în jurul nostru.

Incercările acestea n'au isbutit decât foarte rar. „Invierea" și „Ana Karenin" ale uriașului Tolstoi ca și „Jack", „Nababul", „Regii în exil" ale lui Alphonse Daudet, nu sunt decât șterse icoane ale romanului din cari și-au tras ființa.

Același lucru s'a întâmplat și cu „Sapho".

Părăsind scrierile pline de fantazie și de visări însorite, peste cari plutește, senin și cald, transparentul cer din „Midi", Daudet se închină romanului modern de moravuri „Sapho" crâmpei din viața Parisului, este unul din acestea. In colaborare cu Ad. Belot el trage din roman o piesă în cinci acte căreia îi dă același titlu.

Piesa suferă de aceleași neajunsuri — mărite însă — și se bucură de aceleași calități pe cari le întâlnim și în roman.

Lipsă de sinceritate în descrierea personajelor și superficialitate, — iată defectele romanelor de moravuri ale lui Daudet.

El are în aceiași vreme, însă, un minunat dar de a prinde gingășia și duioșia sensibilă, partea pitorească și frumoasă a lucrurilor.

Aparența de viață și talentul său de a se exprima au făcut pe mulți să-l socotească ca pe unul din maeștrii romanului modern.

Caracterul principal al operei sale este chipul desăvârșit cu care știe să îmbine duioșia cu ridicolul.

In romanele sale ca și în piese el nu caută să fie adevărat, ci caută să placă, să înduioșeze. Și în aceasta isbutește foarte bine.

Talentul delicat și nestatornic al lui Daudet, cu lipsa de spirit de observație sincer și pătrunzător nu era potrivit pentru scenă. Deaceia „Sapho" ca și toate celelalte piese de teatru ale sale se resimt de aceste neajunsuri. Ele nu sunt piese puternice.

„Sapho", de pildă, n'are o acțiune unitară; conflictul dramatic este slab; deznodământul, simpatic, înduioșător, dar nefiresc. „Sapho" nu este altceva decât povestea unei iubiri.

Fanny Legrand (Sapho) este o femeie — încă frumoasă — care și-a cheltuit tinerețea în plăceri, risipind o iubire de bachantă. Și acum într'un târziu, ca o răzbunare a tuturor nefericiților pe cari nepăsarea ei i-a făcut să sufere, sufletul ei se deschide larg iubirii, iubirii adevărate și adânci care-ți dă fericiri nebănuite, dar care te și chinuește. Ea iubește pe un tânăr student Jean Gaussin, de care este la rându-i iubită. Nepotrivirea de vârstă peste care ei trec cu nepăsarea dragostei adevărate și împărtășite, îl pândește însă. Jean Gaussin vede în legătura-i cu Sapho o primejdie și o piedică pentru viitorul lui; Sapho cugetă cu groază la acel „mâine" fatal care va rupe dragostea ei.

O întâmplare face ca Jean Gaussin să afle tot trecutul femeii pe care o iubește. Vălul de idealism al dragostei lui tinere se destramă.

In exclusivismul iubirii sale tinere, Gaussin e gelos de tot trecutul iubiței lui. Și când această gelozie retrospectivă se cristalizează în copilul lui Sapho și devine deci prezentă, palpabilă, evidentă, chinuitoare, el se smulge iubirii și-o părăsește pe Sapho.

In liniștea satului unde s'a născut, sub îmbrățișarea caldă a soarelui meridional, el încearcă s'o uite, să-și refacă viața.

Dar dragostea este mai puternică. Infiptă în inimă și în carne ea îl readuce la Sapho.

Intr'o clipă de reculegere în lumina căreia Sapho vede că sunt atâtea lucruri care-i despart acum, cari se vor ridica și mai amenințătoare cu cât va trece vremea, ea pleacă, părăsindu-l pe Gaussin jertfindu-și iubirea, pentru a-și împlini o datorie din trecutul ei de iubire.

Ceace îi lipsește piesii, mai cu deosebire, este lipsa de motivare a acțiunilor personagiilor, o motivare psichologică adâncă care să ne convingă. Posedă însă o vervă în toată clipa vie, un spirit fin și o notă de duioșie și de humor ușor.

Și acum câteva cuvinte despre felul cum s'a jucat piesa de către trupa teatrului.

Sunt unele interpretări cari întrunesc atât de puternice calități, încât isbutesc să înalțe piesa. Artistul, creator la rândul lui, pune viață și-i imprimă piesei mișcarea necesară. Interpretarea pe care ne-a oferit-o trupa teatrului Național, a fost

Renumita Fabrica chimică „UNIO“ Cluj, curăță și văpsește

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8. 23

Situația internațională

Guvernul bavarez a hotărît realizarea unui împrumut extern în Elveția. Convorbirile au început și sunt indicii că va fi açordat. Faptul că Elveția, a cărei politică financiară strânsă e cunoscută de toată lumea, consimte să împrumute Bavaria, înseamnă că Germania produce și că are prin urmare a garanta împrumuturilor externe, iar plângerile continuă că industria și comerțul german sunt pe pragul falimentului nu pot fi considerate decât ca un nou mijloc de a amâna plata despăgubirilor de război.

In urma ultimului vot de încredere dat de Camera franceză s'a putut constata că susținătorii guvernului Leygues s'au împuținat. Un deputat a interpelat acuzând pe ministrul de interne Steeg că nu ia măsuri destul de riguroase contra propagandei bolșevice făcută în Franța de extremiști. Atitudinea șovăitoare a d-lui Steeg, ca ministru de interne față de extremiști e așa de evidentă și introducerea în porturile administrative a vechilor radicali rectori, atât de urâți astăzi în Franța, din cauza politicei intolerentă dusă în trecut și continuată în prezent, încât a indispus pe mulți membri ai majorității guvernamentale, silindu-i a vota alături de socialiști — cari din principiu sunt contra oricărui guvern „burghez“ — contra moțiunei propusă de Leygues.

In adevăr, moțiunea guvernului a întrunit 276 voturi față de 191. Acest fapt va determina premierul francez la apropiata remaniere, debarcând cât de curând pe indezirabilul Steeg.

Delegații germani la conferința din Bruxelles au plecat în Germania pentru a supune guvernului pretențiile financiare ale Aliaților, urmând ca după sărbători să se reia firul discuțiunilor.

Presa germană comentând pretențiile Aliaților, spune că despăgubirea cerută în sumă de 270 miliarde mărci e extraordinară și că Germania nu o poate plăti din cauza lipselor tomajului și mizeriei. E aceiași tactică de rezistență pasivă față de un punct de vedere comun.

Dela „Cultura Poporului“

— A opta ședătoare dela „Reduta“. — O conferință despre cooperație. —

A 8-a dintre interesantele, instructivele și cu deosebire folositoarele ședători ținute sub îngrijirea comitetului „Culturii Poporului“ a avut loc eri în sala Reduta.

Ședătoarea a început cu conferința d-lui *Aurel I. Lepădatu*, inspector general al Cooperației Orășenești din Ardeal despre Cooperație.

Cooperația — spune d-sa — este un sistem social și economic, născut ca un mijloc de scăpare între excrescențele capitalismului, de o parte, și exagerațiunile socialismului, de altă parte.

Capitalul își propune ca unic scop câștigul și, atunci în lupta aprigă după acest țel, concurența slăbește de tot pe cel slab și produce lupta de clasă în sânul popoarelor. Cooperația nu urmărește câștigul ci satisfacerea nevoilor. Prin urmare ea nu-e destructivă prin concurență, ci e constructivă prin solidaritate.

Pe de altă parte socialismul introducând în locul interesului individual — singurul precept adevărat în materie economică — anonimatul general în întreprindere, introduce odată cu el dezinteresarea și nepăsarea și ca urmare scăderea producției. Comunizând distribuirea produselor el stabilește egalitatea însușirilor, inchinărilor și trebuințelor, omoară orice năzuință.

Cooperația este formula de organizare economică a maselor și metoda conservatoare de reconstituire a societății.

Ea are însă nevoe de o armătură morală, de solidaritate și de interes general.

După ce lămurește ce înseamnă mișcarea cooperatistă, d-l Lepădatu ne spune cari i-au fost începuturile; ce repede avânt a luat atunci când lumea s'a convins de folositoarele-i roade și ce viitor strălucit are.

D-sa arată apoi ce este mișcarea cooperatistă la noi, legile cu care a venit statul în ajutorul acestei instituții și ce frumoase rezultate a dat — mai cu seamă, la sate — în vechiul regat unde mișcarea a luat ființă acum unsprezece ani.

Intrând în mecanismul cooperației, d-l Lepădatu ne-a arătat în câte ramuri de activitate se poate împărți, cum funcționează fiecare, legătură comună care le unește pe toate aceste diverse întreprinderi cooperative și ce foloase aduc.

In concluzie, d-l Lepădatu își sfârșește conferința cu următorul îndemn către muncitori:

„Nu în goana după putere fără nici un ideal realizabil veți găsi o ridicarea a d-voastră, ci în organizarea pe principiile sănătoase ale cooperației“.

„Întăriți-vă economicește, dați putere eului vostru, nu lăsați ca orice idee bolnavă care nu urmărește decât anarhia și dezordinea, să încolțească în mintea d-voastre.

Emanciparea, fraternizarea și solidarizarei, iată, ce vă aduce cooperația“.

A urmat apoi D-l Teodorescu, profesor la Conservator, care a executat la un violoncel „O arie veche“ de Purcell și un „Menuet“ de Rameau, d-l Miron Popovici a declamat un monolog, D-ra Nestorescu a cântat cu vocea-i plină și armonioasă „Ideal“ și „Cântec Toscan“ de Paolo Tosti și Mugur-Mugurel de Dima, d-l Psatta a declamat impresionant celebra poezie „Blestemul Bardului“. Aplauze călduroase au cules fiecare dintre artiști.

D-l Marin Ștefănescu, profesor universitar și membru în Comitetul Culturii Poporului, rostește câteva cuvinte în cari arată că silințele date de comitetul organizator se văd cu bucurie răsplătite prin numărul tot mai mare al celor cari iau parte la aceste manifestări culturale. Asigură că aceași bunăvoință și dragoste pentru frumoasa operă începută ce vor găsi pururi în sânul organizatorilor și ca o dovadă anunță că cu începere de Dumineca viitoare ședătorile vor fi întovărășite de interesante proecțiuni cinematografice.

---

departe de așa ceva. Prin jocul lor, natural, plin de viață, entrainant, just, interpreții trebuiau să acopere unele neajunsuri ale piesei. A fost tocmai contrariul.

Rolul lui Sapho a fost interpretat de d-na Bârsan. In scena finală din actul al doilea, Sapho ni se arată ca o ființă, al cărei trecut la șters iubirea prezentă, o femeie care iubește și care lovită în dragostea ei, reacționează ca orice femee. D-na Bârsan n'a jucat-o în chipul acesta. In scena aceasta noi am văzut-o pe Sapho din tinerețea-i de bachantă.

In schimb în scena din actul al patrulea, d-na Bârsan a găsit accentele adevărate, convingătoare, pline de iubire, de durere, de umilință, ale femeii care vine să cerșească iubirea iubitului ei.

D-l Petre Sávu, care este în vădit progres, ne-a dovedit și în rolul lui Gaussin că posedă calitățile necesare pentru a fi un bun june prim de dramă.

Îi mai trebuie d-sale oarecare siguranță, o înțelegere mai profundă și mai amănunțită a rolului; părăsirea unor gesturi și atitudini care revin cam prea des și mai mult firesc în joc.

D-l Constantiniu ne-a redat un Césaire, bine studiat, puțin prea flegmatic pentru un meridional. In toate celelalte privințe însă, d-sa a fost foarte bine, chiar în nota de duioasă slăbiciune din actul al patrulea.

D-l Mișu Ștefănescu a vulgarizat puțin însă rolul lui Caoudal, care este în adevăr un crai bătrân, însă e un om mai mult sau mai puțin cult, un sculptor cunoscut, trăit într'un mediu intetectual, și am dori ca la viitoarele reprezentanții d-l Mișu Ștefănescu să șteargă această impresie; talentul d-sale i-o îngăduie.

D-na Natalia Ștefănescu, în rolul mătușei Divone, menținut tot timpul în marginile rolului isbutind să redea o simpatică figură.

Corect, deși prea rece dl Popea. Siluete reușite d-nii Ionescu-Ghibericon și Virgil Vasilescu, cu oarecare indulgență și d-na Popea. Stângace și fără viață d-ra Horga în rolul Irinei, și d-ra M. Miriam în rolul Alicei Doré. Un cuvânt bun pentru d-na A. Adamidi, iar pentru rest o binevoitoare tăcere.

W. I.

Știri de peste hotare

Regele Constantin va fi excomunicat?

Grecii dela Constantinopole sunt departe de a fi entuziasmați de revenirea lui Constantin pe tronul Greciei. Dimpotrivă foarte mulți Greci dela Constantinopol s'au prezentat patriarchului ecumenic, Dorothoos, cerându-i să excomunice pe regele Constantin în cazul când ar voi să se suie din nou pe tronul Greciei.

Frații Márlonffy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35
Cluj, Palatul Urania

◆ 17

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă și de încredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Ultime informații

In ultima ședință a Camerei d-l Petrovici a interpelat guvernul în chestiunea trimiterei trupelor române în Armenia. D-l Take Ionescu dezminte fără a dovedi nimic. *Admite totuși că s'a propus trimiterea unui contingent român* în contingentul internațional.

D-l Mârzescu întreabă dacă propunerea s'a făcut cu asentimentul guvernului. D-l Take Ionescu evită un răspuns categoric.

Restul ședinței este ocupat cu chestiuni personale *Un incident între d-nii Iorga și Goga a provocat un mare scandal, cel mai mare din actuala sesiune.*

*

Cassieria Centrală a Tezaurului lipsită complect de numerar a închis eri la ora 10 ghișeturile.

*

Romanierea guvernului cu membrii Federației a avortat.

*

Se zvonește că d-l Take Ionescu va ești din guvern

*

Camera va lua vacanță dela 29 Decembrie până la 15 Ianuarie stil vechi.

Ziarul „Le Temps“ anunță că Cicerin ar fi făcut noi propuneri de pace României. Guvernul român ar avea facultatea de a alege locul tratativelor.

*

Față de opoziția violentă ce întâmpină, guvernul a hotărît să renunțe la înființarea subsecretariatului minorităților.

*

Comisiunea technică superioară pentru studierea concesiunei atelierelor Căilor ferate, întrunită la Ministerul Comunicațiilor, a găsit în unanimitate că condițiunile contractului încheiat sunt foarte oneroase pentru stat lezându-i grav interesele.

*

Ziarul bulgar „Utro“ publică știrea apropiatei logodne a principesei Mărioara a României cu Țarul Boris al Bulgariei.

*

Crăciunul catolic a fost sărbătorit la București printr'un tedeun la catedrala Sf. Iosef A. asistat M. S. Regele și Monsenlorul Marnaggi, nunțiul papal. Un alt tedeun a avut loc la biserica anglicană unde a asistat M. S. Regina.

*

Ministerul de interne pregătește o mare mișcare printre prefecții din Basarabia.

TELEGRAME

Dezarmarea Germaniei

Lyon 25 Decembrie

Ziarele franceze comentând discursul d lui Zefevre insistă asupra faptului că Germania nu este dezarmată decât pe hârtie. Potențialul ei de agresiune rămâne intact.

Răspunsul Greciei la Nota Aliaților

Lyon, 25 Decembrie

O telegramă din Atena anunță că răspunsul Greciei a fost definitiv hotărât și a primit și aprobarea regelui Constantin. Răspunsul va fi înmânat Aliaților zilele acestea. Nota respinge acuzările de nelealitate și de trădare aduse regelui Constantin și guvernului grec. Ea enumără toate serviciile făcute de Grecia cauzei Aliților în timpul războiului și dela armistițiu încoace.

Demisiunea lui Rhallys

Lyon, 25 Decembrie

Din cauza refuzului amiralului Kellis de a primi decorația conferită de regele Costantin, Rhallys intenționează să demisioneze.

Propunerea României în chestiunea Armeniei

Lyon, 26 Decembrie

In chestiunea Armeniei România a luat o inițiativă care a adus o aprobare un nimă. Delegatul român a propus ca toate statele cari fac parte din Ligă să organizeze un corp expediționar de 40.000 oameni. Fiecare stat va da un număr proporțional cu populațiunea sa.

Această propunere, cea dintâi care încearcă să dea o sancțiune reală în chestiunea Armeniei, a fost trimisă consiliului legii pentru a fi studiată.

Radio 222

Societatea Generală de Construcțiuni și Lucrări Publice

Sucursala: Cluj,

Str. Moril (Malom) casă proprie.

Intreprinde tot felul de lucrări constructive din piatră, ciment sau lemn, mai de parte aranjarea de uzini electrice și fabrici precum și construcții de linii ferate, poduri, apaducte și a rețelei gazului de pământ.

Reprezintă S. A. de construcțiuni „Hetzer“ din Șvițera. S. A. de electricitate, „Omnium“. S. A. de construcțiuni de căi ferate

Orenstein și Copper

precum și fabricele de articole electrice Thomson Hauston din Paris.

Edificări decurg în prezent în București, Cluj, Timișoara, Diciosamartin și Baia-Mare.

192

Cafeneana ELITEI

din Str. Regina Maria No. 2, Cluj.

Este vizitată de toate lumea intelectuală din întregul Ardeal și Regat. Serviciu prompt, orchestră clasică și națională în fiecare seară. BUFET rece și cald la orice oră se serveste și după Teatru. Specialități diferite de vinuri indigene și streine prețuri moderate

Din Rusia Sovietelor

Relațiile ruso-italiene

„Pravda" din Moscova scrie că guvernul sovietelor a numit ca însărcinat la Roma pe Vodozor care trăește de mai multă vreme în Italia. Personalul misiunei a plecat din Odesa cu destinația Roma.

Mobilizarea femeilor

Ziarul social-democrat din Copenhaga scrie că pe ziua de 12 Decembrie a fost deschis congresul lucrătoarelor ruse la Moscova. Congresul a discutat chestia mobilizării femeilor pentru munca comună. Până acum s'au mobilizat toate femeile fără ocupație din Moscova să coase lingeriile soldaților roșii. Congresul a hotărît și forma în care se va putea mibiliza muncitoarele, și pentru muncă de altă natură.

Vinicenco Contrarevoluționar

„Krasnaia Gasette" din Moscova scrie că congresul extraordinar al bolșevicilor ținut la Karkov declară că fostul comisar al poporului ucranian Vinnicenco, și partizanii lui sunt contrarevoluționari.

Statistica muncitorilor

Agenția telegrafică „Rosia" a sovietelor anunță că după statistica făcută de către guvernul sovietic, în Rusia sunt *cinci milioane două sute mii muncitori* organizați în sindicate. Dintre aceștia un milion trei sute mii sunt muncitori de transporturi, șase sute mii muncitori ai sovietelor, iar cinci sute mii metalurgiști. In industria textilă sunt aproximativ mai puțin de 100.000.

Cum au serbat sovietele a 3-a aniversare.

Al treilea aniversar al republicei sovietelor a ocazionat multe ceremonii. Lenin a primit la Kremlin corpul diplomatic, compus aproape numai din reprezentanți orientali. Reprezentantul german Hilser a exprimat felicitările sale alături de colegii lui cu fes și papuci. Zinoviev a organizat la Petrograd un spectacol teatral în plin aer, noaptea, reprezentând luarea Palatului de iarnă în 1917 de către bolșevici. La spectacol au participat zece mii de actori, întovărășiți de loviturile tunurilor și de bombardamentele crucișătoarelor și a fortăreței Petru și Pavel. Apoteoza l-a reprezentat pe Lenin zdrobind pe Kerensky în mijlocul focurilor de artificii.

In timpul zilei a avut loc cortegii, concerte pelerinagii la mormintele victimelor revoluției. Deasupra Petrogradului a plutit un enorm balon reprezentând globul terestru, având deasupra-steua rusă a lui Solomon. Partea cea mai atractivă a serbărilor a fost expunerea unui proect de turn înalt de 200 metri. care va fi construit la Moscova. Acest turn babel al socialismului va fi compus dintr'un cub pe care va sta o piramidă având în vârful ei un cilindru încoronat de o sferă pentru stațiunea radiografică de propagandă. Fiecare etaj se va învârti în jurul lui. Ca daruri aniversare fiecare lucrător a primit ½ kg. de sare, ½ kg. de macaroane 125 grame săpun.

Sovietele suprimă moneda

După informațiuni primite din Helsingfors, guvernul sovietelor ar fi hotărît suprimarea tuturor monedelor, lăsând liberă întrebuințarea lor numai pentru trebuințele comerțului extern. Guvernul bolșevic va anula până și recentele emisiuni de manedă făcute de dânsul.

Sistemul cartelelor va fi aplicat tuturor articolelor de consumație, ceia ce îngrijește foarte mult pe partizanii bolșevicilor. Se crede că dacă certificatele cu termen scurt, care se vor emite în locul monedei hârtie, nu vor da rezultatul dorit se va pune în circulație o nouă monedă.

Execuții la Moscova

„Le Journal" află după știri din Rusia că la Moscova în cursul lunei Septembrie au fost 4000 executări. Patru mii femei și bărbați au fost împușcați pentru crima de a fi complotat în contra revoluției.

DOMNIȘOARĂ

care să cunoască bine limba română eventual și dactilografia se caută pentru o mare instituție bine retribuită pentru toată ziua. A se adresa la ziar cu ofertă sub „Funcționară. □□□

Crișma 'n Drum!

La 1 Ianuarie 1921 se redeschide cunoscutul local „La Crisma 'n Drum" din Calea Regele Ferdinand 23, trecând sub o nouă Direcțiune, aranjat cu beuturile cele mai alese și cu mâncările cele mai gustose. Bucătari speciali în pregătirea mâncărilor Românești, Franceze și Orientale. Fiecare seară grătar a la lordache. Prețuri eftine. Orchestră clasică. Să se convingă ori ce om.
199

Med. Dr. D. Lăzărescu

specialist în boli interne, sifilitice și genito-urinare. Injecțiuni intravenoase cu Neo-Salvarsan și Cyenur de mercur, str. Iuliu Maniu Consultații 3—5 d. a. 185

Mașine de Scris

Marca OLIVER. Se vând cu prețuri foarte avantajoase, catagolul și prețurile se pot cere dela Administrația ziarului Infrățirea sub „OLIVER". □ □

„Radio" 101 151

Moara cu site a Fraților Salamon Cluj,

Str. Fellegvár No. 51 (lângă podul cel mare)

Macină ori ce făină fină cu prețuri convenabile. □ □ Schimbă momentan cereale în făină. Se capătă făină și cantități mici din magazia morii.

◆ ◆ ◆

S'a început expoziția eftină de Crăciun la magazinul de modă

Lőrincz și Tóth

Cluj, Piața Unirii No. 8.

◆ 9 ◆ ◆

In prăvalia de ghete „HERCULES" str. Reg. Ferdinand No. 5

se vinde cu ecazia sărbătorilor Crăciunului cu prețuri reduse. □ □ □
1

In sfârșit se inschimbă bonurile de 40% și spre bucuria publicului

Firma DICK și FIUL

a prelungit terminul de vânzare cu prețurile de mai jos.

1 metru stofă de lână pentru haine bărbătești . . .	Lei 98
1 metru stofă lățime de 140 cm. pentru costum de dame	Lei 98
Barchet pentru o haină de dame complect	Lei 98
Creton pentru o haină de dame complect ce ne poate spăla	Lei 98
1 Cămașe și pantaloni de tricou pentru bărbați . . .	Lei 98
1 Guler de postav de iarnă pentru dame	Lei 98
1 Ploier pentru domni și dame	Lei 98
2 Fețe de masă de damast	Lei 98
1 Pătură de iarnă lungime de 180 cm.	Lei 98
10 Părechi ciorapi brodați pentru dame	Lei 98
10 Părechi ciorapi flor pentru bărbați	Lei 98
1 Sul de pânză de in pentru dame	Lei 98
12 bucați batiste	Lei 98

Aceste prețuri sunt valabile numai până la sfârșitul săptămânei curente.

181

Dr. ECAT. ARAMA

BOLI DE FEMEI ȘI COPII

CONS. 2—4 128

STRADA RUDOLF Nr. 13

„MAGAZINUL BARZA"

senzație de Crăciun:

1 rochie de stofă de lână dela 250 Lei
1 palton de lână curată pentru dame dela 480 Lei, 1 costum de lână curată pentru dame fazonul cel mai nou dela 600 Lei în sus. 52

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.

Capital Social 12,000.000 Lei

Asigurări de Incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.

67

„PREVEDEREA"

Societate Anonimă Română de Asigurări

BRAILA

CAPITAL SOCIAL LEI 10.000.000
REASIGURĂRI CU FONDURI DE GARANȚII PESTE UN MILLIARD

Agențiile din Ardeal, fiind în curs de organizare, Societatea își va începe în curind activitatea în toate ramurile principale și anume:

„Incendiu": In condițiunile cele mai avantagioase și contra tuturor riscurilor.
„Transport": Maritim, Fluvial și Terestru, înclusiv riscul de mine.
„Grindină": Cu depozițiuni cât mai prielnice.
„Accidente": Asigurări individuale cu și fără restituirea primelor. Asigurări de răspundere civilă sub toate formele. Automobile, fie dauna directă fie indirectă.
„Viața": In combinațiunile cele mai moderne și cele mai favorabile. Rente viagare imediate și amânate.

Soc. „PREVEDEREA" dispune de puternice înjghebări de reasigurări cu fonduri de garanții de peste un miliard.

Soc. „PREVEDEREA" privește ca menirea sa de a conlucra din răsputeri la refacerea și desvoltarea economiei naționale.

Soc. „PREVEDEREA" examinează orice caz cu perfectă corectitudine și lichidează orice diferend pe cale de arbitraj, spre a feri pe clienții săi de tărăgăneli costisitoare.

Orice propunere, până să se înființeze întreaga rețea a Agenților în Ardeal, urmează să fie adresată, spre examinare și rezolvare.

123 Sediului Central din Braila.

No. 103762 din 22 Decembrie 1920.

Publicatiuni.

Se publică spre cunoștință generală a amatorilor că în ziua de 25 Ianuarie 1921 ora 10 dimineața, se va ține licitațiune publică cu oferte inchise în localul Serviciului Domeniilor Militare și Cazarmamentului Comandamentului VI Teritorial din Palatul Camarei de Industrie și Comerț din Cluj pentru darea în intreprindere să se scoată din pământ gloanțele dela biuțele câmpurilor de tragere din garnizoanele: Cluj, Gherla, Dej, Bistrița, Sigethul-Maramureșului, Satu-Mare, Cerei Mari, Zălau, Ibașfalău, Oradea-Mare și Tg.-Mureș lucrare care trebue să se facă când se va topi zăpada.

Caetul de sarcine relativ la modul cum trebue să se facă estragerea gloanțelor din pământ, se poate vedea în ori ce zi de ucru la Serviciul sus numit dela ora 12—13 din zi.

Ofertanții pot licita pentru una sau mai multe garnizoane. Supra oferte nu se primesc.

p. Șeful Serviciului domeniilor militare și cazarmamentului al Comand VI. Teritorial
Colonel: D. GEORGESCU.
191

Fabrica de frânghii

Ioan Cosma

Strada Galamb 14. Cluj.

Execută tot felul de frânghii și curele pentru mașini industriale și casnice, precum și tot ce atinge această branșă.
31

FRAȚII BLOCH BUCUREȘTI, CALEA VICTORIEI NO. 47.

186 VECHIUL MAGAZIN SPECIAL DE VESTMINTE ȘI ARGINTARII BISERICESTI PENTRU RITUL ORTODOX ROMÂN □ LA CERERE TRIMETEM MOSTRE ȘI PREȚURI. □□□

La spălătoriă chimică CZINK

se curață un rând de haine pentru 30 Lei, pentru 120 Lei se vopsește □ Firma cea mai recunoscută. □ Execută prompt și bine

Telefon 556. 22 Fabrica Cluj, Strada Dézsma No. 5. Telefon 556

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

ORI CINE poate câştiga intre 100—200 lei pe zi, personale cari dorese se pol adresa la Administraţia ziarului sub câştig.

Vânzări şi Cumpărări:

OCAZIANE Mibilier din palisandru complect pentru sufragerie şi mobilier pentru o camere de primire bibliotecă cu oglindă, balansoire covoare de vânzare. Se pot vedea Cluj, str. Gadrrs János No. 4.

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoştinţă On. Public că efeptueşte orice fel lucrări de lux in branşa pantofăriei. Vasile Bindea şi Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. 101

Pentru Domnii Comersanţi. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ştofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica preţurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit intr'un oraş principal din Regat dorind al mobila şi preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Corespondenţe:

LULU este aşteptat de Neli Marţi seara ora 7½—8 la cofetăria Boncescu. Spre a vă recunoaste, fiind o admiratoare a florilor, purtaţi la D-V. o crisantină albă.

Intreprindere de transport
„VILLÁM“
AUGUSTIN NAGY et COMP.
Transportează cu cele mai favorabile condiţiuni şi cu responsabilitate deplină.
Calea Regelui Ferdinand 14. Cancelaria şi depozit Strada 144 Kis No. 17. □ □

Societatea Anonimă
Blumenfeld şi Simon
Str. Iuliu Maniu No. 22. Îşi oferă Onor. Public cognacul de mere, ţuica de prune fiert în căldările proprii precum şi licheruri, rum de calitate superioară şi vinurile indigene. 86 □ □

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzaţional Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentaţia se deschide seara la oara 8. 77 □ □ □ □

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂŢII NO. 1.
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI. 59

CITIŢI

Cărţile pedagogice, literare şi populare

din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 Bucureşti. Precum şi la toate Librăriile din Transilvania şi Ardeal.

Asupra preţurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărţile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoţită de cost, transportul şi ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul şi riscul destinatorului.

Cărţi pedagogice:

Claparède. — Psihologie şi pedagogie traducere de I. G. Marinescu — 6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie şi pedagogie experimentală, premiată de Academia Română — 7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educaţiei — ediţia II, premiată de Academia Română — 4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noştrii — 2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învăţământului primar — —·—
„ — Didactica generală — —·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române — 10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor — 1·—
V. Munteanu. — Îndrumări noi în învăţământul primar — 1·25
„ „ Reforma orariului şi surmenajul şcolar — 1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau şi Herbart ca pedagogi şi filosofi — 3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învăţământ — 2·—
C. Teodorescu şi G. Simionescu. — Tratarea şi corectarea temelor — 1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei şi Geometriei — 12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută — 15·—
„ Noţiuni de Pedagogie Generală — 5·—
„ Istoria Pedagogiei — 9·—
„ Didactica — —·—
Dr. M. de Fleury.— Corpul şi sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu 6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie şi Pedagogie — Traduceri 6·—
Al. Valeriu. — *„Logica“* pentru şcoalele normale şi seminarii — 11·10

Cărţi literare:

NUVELE ŞI SCHIŢE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română — 6·—
D. D. Patraşcanu.- Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română 5·—
„ Candidat fără noroc ed· II — 5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morţei — 4·—
„ Sărbătoarea pâinii — 4·—
„ Negustători de arome ed. II. 5·— — 5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii — 5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtăşită — 5·—
Strigoiul — 7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă — 5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I — 4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II — 4·—
V. Crăşescu. — Fugarul din seminar — vol. II. — 2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol. III — 2·—
„ Pe drum — vol. IV — 2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele — 2·—
Sp. Popescu. — Moş Gheorghe la expoziţie — 3·—
G. Popescu Ciocănel. — Braşoave — 1·50
Th. Speranţia. — Proză — 2·—
D. Teleor. — Nuvele alese — 1·50
L. Bachelin. — Esquisses Ro umaines — 4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man — 7·50
„ Luncuşoara în Parasemi — 6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin — 7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907 — 2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupaţie, Struguri „Mackensen“ — 2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice — 10·—
I. Costin. — Schiţe — 1·—

NOTE ŞI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie) — 6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolşevicilor — 4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge — 5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia — 2·—
O. Wilde. — Poeme în proză — 1·—
Mator D. Niculescu. — Din Străbuni — 3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război — 2·—

ROMANE

Ch. Dikens. — Un Poem de Crăciun — 4·—
I. Giurgea. — Pribegie — 5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ŞI SOCIOLOGIE

Lady Carthnes. — Adevăraţii Israeliţi — 2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV — 4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman — —·50
C. Moldovanu. — Autori şi Actori — 8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe — 2·—
H. Ibsen. — Brand — 3·50
C. Moldovanu şi M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece — 1·—
C. Moldovanu. — Fluturii — 1·—
Radu Rosetti. — O lecţie — 2·—
I. Negruzzi şi D. Rosetti. — Nazat — 1·—
V. Costescu. — Strămunii (teatru şcolar) — —·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentinţe — 5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului — 3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui — 2·—
Vanda Mihail. — Versuri — 3·—
A. Mândru. — Florea Tibrului — 5·—
Radu Rosetti. — Valuri — 2·—
„ „ Cele din urmă — 1·50
„ „ Din toate — 3·—
I. Al. George. — Aquile — 2·—
„ Domus Taciturna — 2·—
T. Dutescu Dutu. — Carol Vodă făt frumos — —·50
Goethe. — Hermann şi Dorothei, text german — 1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic — 3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultaţiunile medicale la spitalul Colţea — 5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale — 3·—
Dr. O. Metler, — Medicul Familiei — 4·50
„ Higiena Sexuală — —·—
A. Debay. — Higiena şi fisiologia căsătoriei — 5·—
„ Venera fecundă şi calipedică — 4·—
Dr. Ch Fischer. — Păstrarea vederii — 6·—
„ Auzului — 12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie — 10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz — 2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepţionale — 5.|
T. Duţescu Duţu. — Din vatra unui săteau cuminte — 2·—
Popp. — Tratat vinicol — 3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român — 3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului — 2·50
A. Steinberg. — Dicţionar de buzunar — 7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori — 2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură şi viticultură — 1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină — 1·—
L. Leist. — Voyage á Paris — 2·50
H. S. — Dialog român german — 1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliţilor — 1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor — 3·—
G. Antonescu. — Dicţionar român-francez — 8·—
H. S. — Conferinţele „Vieţei Noui“ — 3.—
M. Kogălniceanu. — Letopisiţi 3 volume — 30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale — 2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari şi chiriaşi — 1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare — 2·50

„CAMINUL“ BIBLIOTECA LITERARA ŞTIINŢIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliţii mei prieteni.
2. *Constanţa Marino* — Nataliţa, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La ţărmul mării, reverii şi note, epuisat
4. *C. Nistrul* — In voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaş* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schiţe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schiţe şi povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză, în româneşte de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Şcoala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu şi D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voineşti
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehnaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiţă Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustraţiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînţelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaş* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Aşa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere*: Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola*: Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu*: Poezii, revăzute, clasificate şi complectate de Mihail Dragomirescu şi Dr. Constanţa Marinescu.
32-33. *Moliere*: Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaş*: Părintele Ghermănuţă, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi*: Ochii de ghiaţă, nuv.
36. *Honore de Balzac*: Preotul din Tours.
37. *G. Aslan*: Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu*: Ochiul lui Turculeţ, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis*: Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu*: Poeme.
45-56. *Petre V. Haneş*: Poveşti din diferite ţinuturi româneşti.
44. *bis. C. Negruzzi*: Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri*: Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru*: Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi*: Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu*: Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer*: Despre educaţie, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett*: Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranţia* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranţia* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă şi vor reapare în curând

Scriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpuşneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluţionarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Şerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. frnceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru ; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moş Nichifor Coţcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florenţa
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-şi şase şi Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărţi populare.

Carte de semne	—.25
Visul Macei Domnului	—.25
Epistolia Domnului	—.25
Minunile Sf. Sisoie	—.25
Orăţiuni şi Evangelia ţigănească	—.25
Micul Dor, cântece noui	—.25
Dorul, 64 pagini	—.75
Explicarea viselor	1.—
Carte de vise mari	2.—
Alexandru Macedon	2.50
Viaţa Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărţi	2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante	3.75
Epistolarul amorului şi al felicitărilor	3.75
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul	—.75
Doftorul fără bani	—·25
Misterele din Porter Squar	—·25
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
Sf. Haralambie	—·25
Sf. Alexe	—·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à	—·75
Mihai-Viteazul şi Călăul (2 vol.) á	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzunar	—·—

Vând spirt rafinat
En gros şi en detail. — Preţuri de concurenţă.
A se adresa la ziar sub. A.

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor. E curată și eftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.
44

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi
CHIOREAN
în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir.
58

TOATE DOAMNELE din elită întrebuințează FORMALYSOLUL recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. CLUJ.

A apărut
„Calendarul Gospodarilor"
pe 1921
Cu 2 suplimente gratuite adică: un tablou dopă pictorul Strâmbu și un calandar de perete.
De vânzare la principalele librării din România — PREȚUL 5 LEI.
178

AU SOSIT!
RENUMITELE
MAȘINI DE SCRIS
STOEWER RECORD
sistem german și
SENTA.
92
Toate cu litere române. Panglici calitatea întâi. Hârtie carbon, cum și accesorii da Șapirograph. Deasemenea repară și transformă literile dela mașini de scris cu litere române.
Körmendy M. Cluj, Strada Regina Maria.

Sticlă, Porțelanuri și Lămpi
„Ausländer"
Cluj, Piața Mihai-Viteazul 39.
180

Restarline
147
(Linia Steaua Roșie) ANVERS
Legătură directă BUCUREȘTI—NEW-YORK.
Representant General pentru România
D. BRÜCK & CO. București
Calea Călărașilor 84 și Calea Moșilor No. 44.

Bela Sánta Intreprindere de asphalt și beton
Cluj, Str. Mikó No. 8.
Intreprinde pe lângă cea mai mare garanție: uscarea radicală a pereților umezi din orice încăperi cu asphalt, pavarea cu asphalt de trotuare, căruțabile, curți și magasii.
Să capătă ori când hârtie asphaltată cea mai bună calitate din vreme de pace.
29

Avizăm onoratii noștri comarcianți că ne-a sosit un
nou transport de mărfuri din Galați și anume:
Textile, manufactură, mărfuri, coloniale, misir, bumbac, talpă și alte, Rugăm să-și facă comenzile din vreme.
„Arădana"
societate comercială industrială Arad.
198

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCUREȘTI.
Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!
Expedițiuni în colete poștale contra ramburs în vechiul Regat și Besarabia. En gros — En detail.
122

CLOPOTE
Argintărie și orice obiecte bisericești, găsiți mai eftin la
Dimitrie D. Popescu
Furnizorul Curței Regale, al Sfinților Mitropolii, Episcopii și biserici din România-mare.
BUCUREȘTI Calea Moșilor No. 249, SIBIU la sf. Mitropolie.
Singura fabrică sistematică în România-mare, care execută ori ce comandă în 48 oare și chiar în fața Clienților. De asemenea are în deposit clopote gata diferite mărimii cu prețuri reduse garantânduse după dorința clienților.
160

„BLATT"
Magazin de articole de tricotaj și țesătorie.
Piața Unirii No. 12.
Prețuri reduse.

Ciorapi pentru copii dela	10	Lei în sus
„ „ Dame dela	15	Lei în sus
„ „ Domni dela	15	Lei în sus
Mănuși de lână tricotate dela	24	Lei în sus
Jerteuri pentru dame tricotate dela	290	Lei în sus
Jachete scurte tricotate dela	75	Lei în sus

Toate articolele din magazin se vând foarte eftin.
151

Filiala Luca P. Niculescu
la HORA ȚĂRĂNEASCĂ, CLUJ Palatul „Fehér-Bárány".
Se află în deposit un bogat asortiment de Manufactură:
Bumbac de urzit, Bumbac de bătează, Fitău roșiu, Postavuri culori. ștofe de haine, Paltoane și rochii de Dame, Barcheturi, Basmala, Jolji, șifon-molino, Catifele, Barșon culori, zefiruri, Prosope.
14
Vânzare engros și endetail.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte graffice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 116 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Joi 30 Decembrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrăți[rea]

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON: Administrația 352, Redacția 211 | Abonamente: 1 an — 120 lei, 6 luni — 60 „ 3 luni — 30 „

CULTURA MULȚIMII

Sub titlul de mai sus, d. profesor universitar de la Iași, I. Simionescu, publică un articol în *„Viața Românească"* din urmă, articol pe care-l începe cu vorbele următoare: *„Problema culturii în mulțime trebue pusă acum, la noi, pe primul plan"* și este foarte bine, că un om, ca cel despre care este vorba, de importanța sa, vine să spună un cuvînt în favoarea acestui lucru. Mai ales este bine, că cuvântul este spus acum. Căci dacă la noi lumea nu a dat niciodată culturii greutatea pe care o merită, a continua nepăsarea aceasta acum, poate însemna o greșeală politică, ale cărei urmări în rele nu pot fi îndeajuns subliniate. E mai bine de un an, scriam, în privința aceasta, că „cultura fiind numai un alt nume pentru suflet, pentru sufletul unui sistem dat de civilizație, ea nu poate fi refuzată sub nici un cuvînt aceluia, pe care-l chemi, pe de altă parte, la conducerea treburilor publice. A face altfel, ar însemna să refuzi pâinea, după ce ai oferit cuțitul, un lucru, nu zic urît, ori ipocrit, ci mai mult: periculos și imposibil. Periculos, pentrucă de când fi lumea, domnia întunericului, mai ales dacă i „obștesc", nu a dat roade bune; imposibil, pentrucă aceia care vor fi chemați să susțină, prin votul lor, instituțiile culturale, vor cere, dacă le vor aprecia, să fie părtași la binefacerile lor."

Dar asupra necesității întinderii culturii, toată lumea este, cred, de acord, mai ales într'o țară în care, după câte ne spune domnul Simionescu, sunt districte în care numărul analfabeților, pentru femei cel puțin, ajunge până la 90%. Intrucât menționăm faptul, că în țara întreagă, erau, la 1905, 60.07% neștiutori de carte și că în Bulgaria, în Serbia, în Rusia, numărul lor erau mai mare de cât la noi. Tot după d. Simionescu pomenim și informația, că Belgia mai avea încă, în 1890, 28.8% analfabeți, mici fapte care, dacă nu ne dau dreptul să fim liniștiți în această chestiune, ne dau totuș dreptul să nu vorbim numai și numai rău despre noi.

Spuneam încă că nu aceasta este chestiunea. Vorba este, ce facem? Că trebue să facem școli, este de netăgăduit și fără acest prim pas nimic hotărîtor nu se va putea realiza. De cât, d. Simionescu relevează faptul că unele din județele noastre cele mai bogate, Doljul, Vlașca, Teleormanul, Romanații, Oltul și Gorjul, județe în care țărănimea chiar are o proporție mai mare de cât aiurea de oameni înstăriți, sunt și acelea care au câtimea cea mai ridicată de analfabeți, deși numărul școlilor nu mai mic aici de cât aiurea. Profesorul citat explică lucrul acesta prin împrejurarea, că țăranii bogați sunt tocmai aceia care pot da o întrebuințare mai rentabilă copiilor lor și restul urmează de la sine.

Iată deci că înființarea simplă de școli poate să nu ajungă. Obligativitatea chiar nu este un remediu, zice d. Simionescu, căci cu banii câștigați în câteva zile se plătește amenda pe un an. In contra acestui rău nu există poate de cât un remediu: să schimbăm caracterul școlii, să o facem în așa fel, în cât acela care o urmează, să poată vedea și simți, că face să-ți pierzi vremea cu ea. In primul rând, din chiar convorbirile avute la țară cu copii, am rămas de multe ori cu impresia, că școala noastră nu este destul de atrăgătoare și că ea nu este dorită. Școala de mâine va trebui să știe câștiga mai mult voturile celor mici, sprijinul lor pe lângă cei bătrâni și ea nu va putea face lucrul acesta, de cât ocupându-se mai mult de mica lor lume, adică de sentimentele lor, — prizma prin care se vede totul la etatea aceasta. — Altă dată voi arăta, sper, că în felul acesta se va face și cel mai mare serviciu comunității. In al doilea rând, părinților trebue să li se atragă mai mult privirile asupra laturii utilitare a științei de carte. In privința aceasta noi avem aproape totul de învățat. Simplele discursuri nu ajung. Trebue ceva mai concret. Citez un caz dintr'o mie știute de aiurea. La un târg săptămânal din America, alăturea de un țarc cu porci grași, autoritățile școlare pun un placard: „In cartea cutare se găsesc informații cum se pot îngrășa porcii repede și bine. Cartea se poate procura aici, gratis". Și așa mai încolo.

Instituțiile noastre de cultură vor trebui deci să țină mai mult seamă de etatea celor cărora se adresează, de spiritul utilitarist al părinților și încă de cea ce se numește inerția omenească. De aceia, ele nu trebue să aștepte ca lumea să vină la ele; ci ele trebue să fugă după lume. In direcția aceasta, învățătorii ambulanți, care cutreeră, cu un fel de școală portativă, unii din munții Italiei, în căutarea ciobanilor neștiutori de carte, învățători despre care ne vorbește tot d-l Simionescu, sunt o indicație prețioasă în ceeace privește spiritul, în care va trebui să lucrăm de acum. Eu însumi, mi-aduc totdeauna cu plăcere aminte de *„orele de povesti"* din sala de lecturi a bibliotecilor americane, ore în care povestitori iscusiți întrețineau micii lor ascultători cu fel și fel de basme frumoase și care sfârșeau totdeauna cu vorbele: „Povestea aceasta este și tipărită, aici; dacă voiți, puteți s'o luați acasă". Să mai adăug apoi, că la fiecare din aceste cărți se adăogau un fel de cartoane, care intră în partea dinăuntru a scoarței ca o fotografie într'un album și pe care stă scris: „O poveste și mai frumoasă decât aceasta este — *Cutare*, pe care de asemenea o puteți lua de la bibliotecă". Iarăși mă mărginesc să zic — și așa mai încolo.

Dar pentru toate acestea trebue un spirit nou. Sau mai bine

(Urmare în Pag. III.)

Intre China și România

Iată o apropiere de nume ne dumeritoare. Și totuși ea are înțelesue adânc pe care îl dă o competiție în fața unei estrade deliberative, între popoare cari n'ar fi putut veni niciodată în atingere dacă un zbucium sângeros de patru ani n'ar fi sfârșit prin a aduna, din toate colțurile lumei, la masa verde a diplomației perpetuizate, popoarele cele mai disparate ale civilizației.

China! Până ieri o socoteam îngropată în tradițiile unei civilizații poate de o sută de ori milenară, amorțită, lăsând să vină la ea națiunile albe cari, la adăpostul tunurilor și corăbiilor lor se stabileau în cutele rochiei ei imense. A venit apoi, o China deșteptată la acțiune, care, la adăpostul vechii sale reputații de popor ocupat cu sculptarea monștrilor, cu porțelanuri, cu armuri de carton și tăvi de lac, se organiza și evoluia.

Iată acum a treia ipostază: China pusă pe același treaptă cu celelalte mari puteri europene prin întroducerea ei în consiliul Ligei Națiunilor după un scurt stagiu în purgatoriul ședințelor ordinare. Nu mai trăim vremea Chinejilor de paravan și de operetă. Și dovada aceasta, consacrată acum la Geneva prin votul a 39 de națiuni, e cu atât mai caracteristică cu cât singurul competitor mai serios în lupta dusă pentru locul de onoare a fost România.

Intre bătrâna împărăție extrem orientală și România întregită prin jertfe nu îndeajuns de recunoscute, reprezentanții statelor alcătuitoare ale Societății Națiunilor n'au stat mult să cumpănească. Intre prezentul pe care îl înfățișează România și viitorul care se întrezărește în taina Asiei răsăritene, prudența unor delegați călăuziți de considerații decisive a crezut că știe să aleagă.

România și China au venit într'o fugară atingere. Poate că va fi un prilej pentru noi să luăm pildă dela uimitoarea suplețe a rasei lui „Tchoung-Kouo jen" și dela sârguința cu care s'au dedicat reînoirei unei țări amorțite. Poate că din încă misterioasa și uriașa regiune în care Marea România ar sări ca o pietricică într'un clopoțel, ne-ar veni, așa cum ne-a sfătuit să facem un American, caravanele de „Fii ai cerului" cari să umple lipsurile mânei de lucru și să ajute la reclădirea ruinelor și la lansarea nouilor noastre întreprinderi.

După atâtea concesionări cari ni s'au pregătit pentru folosul unor străini mai apropiați, de ce oare ne-am mira în ziua când am vedea uzinele și ogoarele noastre prada unei pașnice „invaziuni galbene", când industrioșii, inteligenții și muncitorii locuitori de pe malurile „Fluviului Galben" ar veni să facă concurență muncitorilor germani, englezi, italieni ori americani instalați la noi decătre Concesionarii bogățiilor noastre. **Dr.**

Românii din Ardeal împiedecă apropierea română-maghiară?

— Aceasta e părerea delegatului Româniel în Liga Națiunilor. —

Diplomatul trimis de Ungaria la Geneva să „studieze" modul de funcționare a Ligei națiunilor, d-l de Réz, a ținut să se adreseze ziarelor elvețiene pentru a vorbi despre legăturile dintre România și Ungaria. Acelaș lucru îl face dealtfel și d-l dr. Toma Ionescu, reprezentantul României în Liga Națiunilor.

D-l de Réz se grăbește să declare, bine înțeles, că Ungaria dorește din toată inima o apropiere cu România, și că nu stă decât în voința acesteia din urmă, pentru a se stabili raporturi pașnice și loiale între cele două țări.

„Trebuie să căutăm drumul unei înțelegeri, conchide trimisul guvernului din Budapesta. Acest lucru nu e posibil decât cu condiția ca România să îndeplinească cu strictețe făgăduielele sale în privința protecției minorităților naționale și religioase Consiliul Societăței națiunilor, suntem încredințați, va veghia la executarea lor".

Incă odată deci, Ungurii pretextează chestiunea tratamentului minorităților pentru a explica atitudinea lor îndârjită. Guvernul nostru a încercat să le dea dreptate, în aparență, prin proectul înființărei unui subsecretariat al minorităților. Dar, când e vorba să aducă probe în susținerea plângerilor lor, emisarii de propagandă trimiși din Budapesta vorbesc în mod vag de un „regim polițist" față de minorități, sau născocesc povești cari nu se pot ține pe picioare, ca aceea a bisericelor maghiare transformate în biserici românești!

D-l dr. Toma Ionescu, delegatul României în Liga națiunilor, ar fi avut prilejul cel mai bun de a răspunde d-lui de Réz, arătând ziarelor elvețiene și opiniei publice apusene că tratamentul minorităților în România este cel mai civilizat cu putință, și că nu *aceasta* poate să fie piedica pentru stabilirea unor relațiuni de bună vecinătate între noi și Ungaria.

In loc de a face acest lucru, d-l dr. Toma Ionescu, — care e fratele ministrului nostru de externe — găsește nimerit să spună că una din piedicele înțelegerei cu Ungaria o constituie: Românii din Transilvania.

D-l de Réz înregistrează cu bucurie această declarație ciudată și repetă la rândul său: „Aceia cari împiedică apropierea, — atât de necesară pentru pacea Europei orientale, — sunt tocmai Românii din Transilvania, *cum d-l Ionescu o afirmă cu atâta dreptate.*

Nu e nevoie să ne mai întrebăm în ce fel zădărnicesc românii din Ardeal sau din Banat „apropierea" dintre Ungaria și România. Guvernul din București ar avea însă prilejul să răspundă dacă își închipuie că acest fel de a vorbi e destinat să aducă servicii României.

Așa propagandă s'ar pricepe să facă și plănuitul subsecretariat al minorităților!

„Cele trei războaie viitoare"

In Germania a apărut de curând o carte care poartă titlul: *Cele trei răsboaie viitoare — prevederi politico-militare* de Otto Autenrieth.

Generalul Bourgeois, senator și membru al Institutului Franței comentează în ziarul „Le Figaro" expunerea d-lui Otto Autenrieth, care cu toate exagerările și halucinațiile sale prezintă un interes documentar pentru starea de spirit din Germania învinsă.

Rezumăm din articolul generalului Bourgeois părțile mai interesante.

După ce face o schiță a puterilor mari Franța, Anglia, Japonia și Statele-Unite, așa cum se prezintă după răsboiul câștigat, Otto Autenrieth prevede că viitorul răsboiu se va da între Japonia și Anglia pentru dominația în Orient. Germania sprijinind pe Englezi, în acest răsboi, cu arme și munițiuni, revizuirea tratatului dela Versailles se va impune; Germania recâștigând minele de cărbuni, care vor aduce înflorirea industriei germane și bucurându-se de avantagiile unui furnizor al Angliei în acest răsboi, își va recăpăta puterea de odinioară.

După acest răsboi care se va isprăvi cu înfrângerea Japoniei, Anglia numai având nici un interes în menținerea tratatului dela Versailles, pentrucă Germania nu va mai însemna o primejdie pentru ea se va găsi pe acest teren în vrăjmășie cu Franța. De aci va urma un răsboi între Franța și Anglia căreia Germania îi va da tot sprijinul. Invinsă, nimicită, Franța se va prăbuși, iar pe ruinile ei se va înălța triumfătoare din nou Germania. Ea va căpăta ținuturi întregi din Franța, în vreme ce Anglia îi va lua porturile.

In aceași vreme însă rivalitatea anglo-americană va începe. Pe mare, în comerț, în industrie, în finanțe, Statele-Unite și Anglia se vor găsi potrivnice. Și atunci se va porni un nou răsboi în care Anglia, târâtă prea departe de însu-i orgoliu se va prăbuși la rândul ei. Atacată din toate părțile chiar de foștii ei prieteni cari ar vedea în expansiunea ei fără margine o primejdie pentru ele, Anglia va fi nimicită la rândul ei.

Nu vor rămâne atunci în lume decât două state mari în mijlocul celorlalte state: Statele-Unite și Germania. Primul întinzându-și stăpânirea asupra Americelor, celălalt stăpânind Europa și Asia.

Domnia lumii întregi și-o vor

Chestiunea unificărei

— Din experiența altora —

Toate țările mărite prin războiul mondial au să se lupte din pricina unificărei cu însemnate dificultăți. Nici chiar Franța nu a fost cruțată de aceste neplăceri deși nu era despărțită de Alsacia de cât de 48 de ani.

Un articol[1]) foarte instructiv, al eminentului fost președinte al republicei, d-l R. Poincaré, vine să ne confirme acest lucru și să ne arate măsurile ce au fost luate de Francezi spre a remedia un rău, agravat încă prin propaganda ocultă făcută de sutele și miile de germani, răspândiți pe tot teritoriul Alsaciei și Lorenei.

Asimilarea legislativă, cea mai importantă din toate, a fost avută în vedere din primul moment. Profesori și magistrați din Paris au mers să țină cursuri de drept penal francez și de drept civil avocaților, notarilor și grefierilor alsacieni.

Supun meditației avocaților din Cluj, a căror atitudine în chestia pledărei înaintea instanțelor locale a confraților lor din regat a fost atât de neexplicabilă, fraza următoare din articolul d-lui Poincaré: „Am presidat ședința de inaugurare a cursurilor și am văzut cu ce grabă, ar trebui să zic cu ce aviditate auditorii primeau lecțiele conferențiarilor". Și, de sigur, acești auditori aveau cel puțin tot atâtea interese profesionale și particulare de apărat ca și baroul din Cluj.

Codul penal și procedura criminală franceză au fost introduse deja, iar pentru unificarea codului civil lucrările sânt în curs.

In timpul aceste ce s'a făcut pentru unificare în Ardeal?

De sigur nimeni nu poate pretinde ca o reformă de așa mare importanța să fie efectuată de azi pe mâine, nici în Franța nici la noi. Dar cea ce putem aștepta e să vedem un progres în această direcție, să ni se dea impresia că cel puțin dela o lună la alta, dacă nu mai repede, se rupe din ce în ce cu un trecut pe care toți îl numim odios, dar pentru dispariția căruia mai sânt încă regrete.

Comisiile de unificare, în care se puneau multe speranțe, de atâtea luni bat apa în piuă. Primite cu un sentiment de ușurare după Consiliul Dirigent, azi ne fac să ne pară rău după vechiul consiliu, cea ce nu am fi crezut posibil. Nu vrem să găsim explicația în cea ce șoptește unul sau altul, anume că nici chiar comisia n'ar prea fi doritoare de unificare, ci mai de grabă în faptul că și-au luat oamenii o răspundere mai mare de cât pregătirea și mijloacele lor.

Nici pe terenul propagandei culturale nu s'a făcut tot ce trebuia. Din același articol de care am vorbit mai sus vedem că la Universitatea din Strasbourg au fost invitați să vorbească cei mai de seamă oameni din Franța, în toate direcțiele. Conferințele deschise de Barrés sunt continuate de generalul Gourand, după cari vor urma alte celebrități contimporane.

Incurajate de stat, aceste conferințe atrag un public imens. Prin contrast îmi aduc aminte de conferințele noastre de anul trecut, ținute la Universitate, sub auspiciile „Asociațiunei", la care asistau profesorii, câțiva studenți, câțiva ofițeri și rarii nautes în băncile goale câteva persoane din Cluj.

Nu numai în Alsacia și Lorena, dar chiar în teritoriul german ocupat de trupele franceze s'au înmulțit așa de mult școlile, s'a făcut o așa de intensă propagandă culturală, în cât în Rhenania numărul elevilor trece de 13000.

Am impresia că pe lângă numeroasele direcții ale secretariatului Instrucțiunii s'ar mai fi putut înființa una, însărcinată cu propaganda. Bunele voințe individuale trebuiau coordonate, încurajate, susținute cu bani. Nimic nu se poate face azi fără oare care cheltuială. Dar, ca totdeauna la noi, se face economie la ce e necesar, ca să se arunce milioane pentru ce e de prisos.

Și doar se putea lua ca model, un model de data asta îndreptățit, activitatea răposatului regim ungar, un fel de capod'opera în materie.

Trebue oare să desperăm de rezultat? Nici de cum, ci cu puteri unite să nu încetăm de a ne face datoria. Va veni, poate și sprijinul oficial.

25 Decembrie 1920.

Gh. Oprescu.

[1]) „Le Temps" 22 Noembrie 1920. „Leitres libres. Impressions d'Alsace"

Un cerc de studii franco-române din Iași

D-l N. Șerban, profesor la Universitatea din Iași, a propus unul grup de profesori crearea unuii cerc de studii franco-române care să strângă în vederea unei acțiuni comune, pe toți intelectualii ieșeni fără deosebire de stare socială, de religie sau de credințe politice. E vorba de un cerc care să armonizeze toate sforțările, grupându-le în jurul Universității. Cercul va purta numele de Lutetia și va fi compus din următoarele secțiuni. O secțiune literară care se va ocupa cu organizarea de cursuri gratuite de limba franceză, de conferințe asup a culturei și vieței franceze, înființarea de biblioteci etc., o secțiune artistică pentru a organiza reprezentații teatrale, muzicale, expoziții de artă, etc., o secțiune economico-financiară pentru stabilirea de raporturi între lumea comercială și industrială dela noi și din Franța; o secțiune militară pentru stabilirea de raporturi între ambele armate română și franceză, și o secțiune feministă pentru stabilirea de raporturi cu societățile pentru emanciparea femeii și cu societățile de asistență socială din Franța.

Trebue ajutată știința

In Franța, lumea a început să fie preocupată de starea rea, în care se găsesc laboratoarele și institutele de știință, ca și de lipsa de mijloace a savanților, cari n'au cu ce să-și continue cercetările așa de folositoare omenirii.

Cum ajutorul dela stat s'a dovedit nu îndeajuns de eficace, s'a ivit inițiativa particulară. Astfel, s'a întemeiat de curând.

„Asociația pentru extinderea studiilor pasteuriene". Era și timpul.

Maurice Barres dăduse semnalul de alarmă în ziarul „l'Echo de Paris". Franța, dătătoare de atâta descoperiri, cari au înoit civilizația își neglija acum pe muncitorii modești și tăcuți de pe ogorul arid al științei.

Un doctor ca *Infroit*, mort de curând depe urma plăgilor căpătate prin cercetările sale asupra radium-ului, câștiga abia trei sute franci pe lună!

„Asociația pentru extinderea studiilor pasteuriene" își propune să asigure recrutarea personalului științific, dând tinerilor savanți toate înlesnirile de a face cercetări la adăpostul grijilor materiale ale vieții. Li se vor da burse. Subvenții vor fi puse la dispoziția stabilimentelor științifice, unde vor putea fi primiți bursieri. Societatea va asigura cheltuelile speciale rezultând din cercetările făcute de către bursieri. Vor putea fi constituite misiuni pentru a studia pe loc epidemiile sau în scopul de a studia o boală particulară, acolo unde ea se află localizată sau mai ușoară de cercetat.

Dacă fondurile vor permite, societatea își va extinde câmpul de activitate, creind instituții noi sau făcând dotații speciale.

Pentru ca între clinică și laborator să se stabilească legături strânse, de care medicina va putea să beneficieze larg, un loc important va fi dat internilor de spitale, cari s'au remarcat prin aptitudinele și cercetările lor.

Fondul societății se compune din cotizațiile diferitelor categorii de membrii, din donații, liste de subscripție, serbări, etc.

Am relevat faptul acesta îmbucurător din Franța al înființării „Asociației pentru extinderea studiilor pasteuriene" ca să aducem un nou imbold pentru nimicirea apatiei, în care zace spiritul public în țară la noi, unde se spune așa de curent și de usurătic: Statul e dator să facă ..."

Statul nu-i dator să facă totul și nici nu poate; de altfel, societatea, care nu se îngrijește să-și împlinească și singură, prin ea însăși, unele nevoi măcar, nu va avea nici organizația de stat pe mâini vrednice, așa că nu-i va veni dintr'acolo, în nici un caz, toată salvarea.

T.

Ecouri

Recompense naționale.

Din inițiativă parlamentară s'a depus în Cameră un proect de lege prin care se acordă o pensiune viageră de 2000 lei lunar, cu începere dela 1 Septembrie 1920 d-nelor: Gh. Coșbuc, I. Rațiu, Maria Aurel Popovici, I. Mincu, A. Vlăhuță și B. Delavrancea. Deasemenea să se majoreze la 2000 lei lunar pensiunea de 850 lei lunar a d-nei I. L. Caragiale, dela 1 Septembrie 1920.

Parlamentul și Universitățile

Senatorii Universităților din București, Iași, Cluj și Cernăuți au expus, într'una din ședințele Senatului, greutățile cu cari au de luptat cele patru focare de cultură superioară dela noi din țară.

D-l M. Vlădescu a arătat că la Universitatea din București sunt peste 10.000 de studenți, dar că cea mai mare parte din ei nu pot asista la cursuri deoarece lipsesc sălile necesare.

Același situație grea este și la Universitatea din Iași, de unde după cum a spus d-l Paul Bujor, sunt 6500 de studenți câtă vreme înainte de războiu nu frecventau cursurile decât 1500 de studenți.

D-nii Bogdan-Duică pentru Universitatea din Cluj și I. Nistor pentru cea din Cernăuți arată situațiunea lor și cer la rândul lor mijloace pentru îmbunătățire.

D-l N. Bataria, senator basarabean, a propus înființarea unei a cincea Universități la Chișinău

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Un savant francez: Henri Poincaré

Reproducem în rezumat după „Revue Philosophique" conferința D-lui A. Denjoy despre Poincaré, ținută la Haga.

După moartea sa, unul din confrații de la Academia de știință îl deplângea în termenii următori: „Henri Poincaré era creerul știinților naționale. Matematici, Astronomie, Fizică, Cosmogonie, Geodesia pe toate le-a îmbrățișat, pătruns aprofundat. Inventator incomparabil, nu s'a mărginit să-și urmeze aspirațiunile, să deschidă căi neașteptate, să descopere în universul abstract al matematecilor multe tărâmuri necunoscute. Oriunde a putut să se strecoare rațiunea unui om oricât ar fi fost de grele drumurile, fie că e vorbă de telegrafie fără fir, de fenomene radiologice sau de nașterea pământului, Henri Poincaré s'a strecurat lângă dânsul pentru a-l ajuta și duce mai departe cercetările.

Dar, acest vast și puternic spirit, care își asimilase toată știința rațională din timpul său și care nu concepea altă rațiune pentru a trăi decât cântarea desinteresată a adevărului, n'a avut altă țintă decât să micșoreze speranțele exagerate cu care progresele științifice și aplicațiile lor minunate au îmbătat atâtea inteligențe.

Ce putem cunoaște? Această problemă a cunoașterii e punctul de plecare a oricărei științe ca și a oricărei filozofii. Știința ne dă soluții parțiale asupra modului *cum* se petrec lucrurile, dar ea nu ne poate spune *pentruce* se întâmplă așa. Chiar redusă la funcția interogativă, știința va putea pune și rezolvi cândva equația supremă care va da cheia universului?

Pentru a ști la ce adevăruri pot conduce științele, Henri Poincaré le-a analizat metodele. Procedeele spiritului variază când trecem de la o știință la alta. Matematecile și geometria au un caracter convențional care dispare în științele fizice, unde ne găsim în prezența faptelor.

Metoda experimentală îngădue perceperea raporturilor și prevederea lor. Știm cu siguranță că cutare eclipsă va avea loc la ora fixată pe care o deducem din tablele stabilite după legile lui Newton.

Experiența e asociată cu hipoteza la anticipațiuni transformate în legi, când ele rămân foarte apropiate de fapte și când descoper între ele raporturi constante.

Legile nu devin riguroase decât dacă rolul întâmplărei este nul, și întâmplarea este „ansamblu de împrejurări necunoscute, imposibil de delimitat și susceptibile de a exercita un efect asupra cursului fenomenelor". Calculul probabilităților determină și fixează raporturile hazardului.

Marile hipoteze prin care noi ne încercăm să acoperim lacunele științei noastre, și pe care le bazăm pe constituția intimă a fenomenelor ca lumina, electricitatea, gravitația nu sunt verificabile, nu comportă experiențe directe ci sunt numai copii de experiențe adoptate pentru comoditatea lor. Teoria mecanică n'are valoare obiectivă. Vorbim de conservarea forței fără a ști ce-i forța, de rânduirile atomostice a materiei fără a ști ce sunt atomii și materia. Aceste hipoteze sunt prin urmare reprezentări arbitrare a lucrurilor, care iau un caracter mai aproximativ pe măsură ce experiențele devin mai numeroase. Mintea caută o cauză și cauza acestei cauze și interesele adâncimii nepătrunse. Toată sforțarea lui. constă în a reduce în formule simple această diversitate, această complexitate, această pluralitate a fenomenelor. *Dar poate că natura nu este simplă.* Acesta e ultima vorbă a lui Henri Poincaré.

El închide omul de știință între limite determinate.

„Noi nu putem pipăi însăși lucrurile, cum gândesc dogmaticii naivi" spune Poincaré.

Poincaré trebuie numărat printre eminenții reprezentanți ai filosofiei positive, riguros determinist, pentrucă fără ajutorul determinismului n'ar fi cu putință nici-o cucerire a științei.

In ce privește problemele morale pe care le ridică determinismul, Henri Poincaré credea că știința și morala nu pot să se contrazică, pentru motivul că nu se pot întâlni. Morala nu se sprijină decât pe ea însăși și motivul este sentimentul.

Cât suntem de depărtați de acel dogmatism încrezător care se credea în stare să reconstitue lumea cu ajutorul materialelor împrumutate științei „ideie bună astăzi pentru amatori siliceeni", de a construi sisteme jumătate științifice și jumătate filosofice, prezentate ca infailibile.

„Credința savantului, a spus Poincaré într'o admirabilă cugetare, nu se aseamănă cu aceea pe care drept credincioșii o găsesc în certitudine. Nu credința savantului s'ar asemăna mai de grabă cu credința neliniștită a ereticului, care caută totdeuna și nu-i niciodată satisfăcută".

Știința va lăsa totdeauna ceva neexplicat. O știință finală nu poate fi atinsă după cum nu poate fi atins punctul unde nourii sunt la orizont: pe măsură ce ți se pare că te apropii, fuge neîncetat înainte.

Unde se oprește știința începe filosofia: acesta caută să înțeleagă ansamblul lucrurilor și relațiunile omului cu acest ansamblu. Filosofia e mai de grabă o artă decât o știință. In psichologie, Henri Poincaré a furnizat — observându-se singur — un document de mare importanță asupra mecanismului intelectual și invenția matematică.

O descoperire psichologică din cele mai rodnice este aceia a activității inconștiinte a mintei, a rolului pe care-l joacă *eul subliminal* pentru elaborarea sentimentelor și ideilor noastre,

Cronica politică

Demisia d-lui N. Titulescu, pe care am anunţat-o la timp şi pe care o confirmă toată presa bucureşteană, nu e unul din acele fapte politice izolate cari dovedesc numai lipsa de consistenţă a actualei formaţiuni ministeriale. E un gest care depăşeşte înţelesul unui gest individual; căci, retrăgându-se de pe banca ministerială pe care n'a ocupat-o dealtfel de loc în cursul dezbaterilor parlamentare, d-l Titulescu nu părăseşte numai guvernul, dar însuş partidul d-lui Take Ionescu, din care făcea parte până acum.

Politica externă pe care înţelege s'o ducă d-l Take Ionescu la ministerul afacerilor străine şi sistemul concesiunilor pe care d-l general Averescu s'a învoit să-l pună în aplicare, au lipsit partidul democrat de una dintre puţinele sale forţe politice, iar banca ministerială de un om politic a cărui pricepere dacă n'a fost pusă prea mult în serviciul departamentului finanţelor, pe care-l conducea d-l Titulescu, putea să reprezinte totuşi un punct de sprijin pentru actualul guvern.

D-l Titulescu a ţinut să afirme, dela Paris, înainte de a demisiona, deosebirea sa de vederi faţă de d-l Take Ionescu, declarându-se pentru reconstituirea României prin propriile sale puteri.

Este primul semn care arată că nici măcar membrii guvernului nu sunt de acord asupra acestei chestiuni, de vreme ce se găsesc miniştri cari să se retragă dezaprobând politica economică dusă până acum de guvernul d-lui general Averescu.

Mai sunt probabil şi alte voci cari distonează cu aceea a d-lui Take Ionescu. In orice caz, fără o linie de conduită limpede, care să unească toate puterile sale, guvernul actual va rămâne neputincios în faţa grelei probleme a refacerei noastre.

Ştiri şi fapte politice

Consiliul superior financiar presidat de d-l general Averescu a ţinut o şedinţă la ministerul de finanţe, la care a participat şi d-l C. Argetoianu, conducătorul interimal al acelui departament.

D-l Argetoianu a făcut cu acest prilej câteva declaraţii cari trebuesc reţinute, căci ele dovedesc felul în care actualul guvern înţelege să-şi fixeze politica sa financiară. D-l ministru adinterim la finanţe a ţinut să declare că România n'are nevoie, de un Buget, lipsa lui neavând nici o influenţă asupra creditului ţărei, şi că *exportul trebue lăsat absolut liber.*

D-l Argetoianu crede că n'avem nevoie de o echilibrare financiară. Avem nevoie, în orice caz, de un bun ministru de finanţe. Asupra acestui punct nu mai există nici o îndoială.

*

Arătăm în altă parte a ziarului declaraţia pe care d-l dr. Toma Ionescu a făcut-o la Geneva, unde reprezintă România în Liga Naţiunilor, asupra „piedicei" pe care românii din Ardeal o reprezintă faţă de apropierea româno-maghiară

Un confrate din Capitală anunţă că d-l dr. Toma Ionescu primeşte pentru demnitatea pe care o ocupă şi pentru declaraţiile pe cari le face, suma de 2 milioane 900 mii lei anual.

E ceva mult!

*

Camera şi-a prelungit şedinţele până mâine Miercuri, când va lua vacanţă de Crăciun.

Pân'atunci Camera va discuta adresa de răspuns la mesaj şi o va prezenta Regelui.

*

In cercurile guvernamentale se vorbeşte din nou despre remaniere. Deoarece proectul pentru înfiinţarea departamentului minorităţilor întâmpină o puternică opoziţie la Cameră, cum noi am am prevăzut dealtfel, se va renunţa la această inovaţie. In schimb, se spune că d-l I. Petrovici va trece la ministerul lucrărilor publice, în locul d-lui Oct. Tăslăunu, d-l general Văleanu la industrie şi comerţ, iar d-l general Averescu la comunicaţie.

E de aşteptat însă vacanţa Crăciunului să aducă noui proecte de remaniere.

rol capital, după Poincaré, în invenţia matematică. Soluţia unei probleme căutată multă vreme apare în mod capricios în aparenţă, într'o iluminaţie subită. In realitate ea este rezultatul unei munci anterioare de care nu eşti conştient. Zadarnic căutat în ajuns, rezultatul se pregăteşte în timpul somnului pentru a se prezenta dimineaţa.

Eul conştient poate fi comparat cu directorul unei foarte numeroase administraţii. Funcţionarii modeşti şi necunoscuţi din serviciul acesteia lucrează neîncetat să formeze dosare de amintire, de impresiuni, de imagini întregistrate în memorie. Când mintea limpede caută să adune şi să combine documentele, credincioşilor săi ajutători le aleg din locul unde sunt şi ile prezintă gata pregătite.

In această colaborare, gândirea obscură când ajută, când împiedică şi îndu e în eroare gândirea clară. Aceasta însă e totdeauna condusă de instinctul frumosului, în căutarea unei soluţii elegante şi dorite: „Simţul estetic este conducătorul intenţiei, după cum simţul logic este al raţiunei". *Res.*

(Urmare din Art. Cultura mulţimii.)

zis, spiritul cel bun, care a luptat din greu până acum prin unele unghere ale ministerului, trebue să ajungă deasupra. D-l Simionescu zice în articolul său, că cultura are o nevoie acum, la noi, de apostoli. Da, aşa este. Cultura are nevoie, la noi, de oameni, care să înţeleagă, că ea este vorba cea bună, care trebue răspândită, dusă cu sacrificii, în toate unghiurile şi forţată aproape în conştiinţa românească.

De cât un lucru vom înţelege noi, că pentru a avea apostoli, avem nevoie de un Mesia, de un Mesia al culturii româneşti? Vom înţelege noi, cu alte cuvinte, că scaunul cel mare al educaţiei naţionale va fi ca şi gol, până ce ne vom hotărî să aşezăm în el pe omul culturi mulţimi dând jos pe omul politicii de partid? V. I. Bărbat.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

Revista presei maghiare

Pentru apărarea lui „Emke"

Ziarul *„Keleti Ujsdg"* reproduce unele părţi dintr'un articol apărut în *„L'Indépendance Romaine"* care se ocupă de memoriul înaintat guvernului de reuniunea agricolă ardeleană în chestiea reformei agrare şi despre care ziarul bucureştean ar fi arătat greşit, că a fost înaintat din partea societăţii „Emke", care este o societate culturală. „Această eroare — scrie sus numitul ziar — îi serveşte natural de un prilej binevenit liberalismului reprezintat de ziarul *„L'Indépendance"* spre a ataca societatea „Emke" care nu face politică, şi pe care nu au creat'o „magnaţii ardeleni" ci filerii întreg poporului maghiar. Nu-i convine, că sunt bărbaţi de stat români, cari înţeleg altfel liberalismul şi cari preţuesc şi cultura minorităţilor. Căci se teme, că se va învedera odată, că viitorul României reclamă tocmai o luptă culturală comună în contra planurilor acelei plutocraţii a cărei organ devotat este *L'Indépendance Roumaine"*. Un singur lucru e trecut cu vederea de către ziarul arhişovinist; că ori câte ar fi disensiunile între partidele noastre politice, patriotismul este unul şi acelaş la toate partidele şi că tendinţi ca şi cele profesate ori tăinuite de societatea „Emke", nu-şi pot găsi protectori în largul ţării româneşti.

Episcopia luterană maghiară

Tot acest ziar ne aduce ştirea despre înfiinţarea unei episcopii luterane *„maghiare"*, care va număra vre-o 56 mii de credincioşi, de naţionalitate slovacă, şvăbească şi maghiară. Un fel de Hajdudorogh!" Cum te mai poţi mira, când acest ziar a îndrăznit să califice de act *arbitrar* aceea dispoziţie a autorităţilor, prin care se cerea cu prilejul recensământului ca fiecare naţionalitate să fie arătată drept ceea-ce este, rupând cu dispoziţia silnică a guvernelor maghiare, prin care evreii erau socotiţi ca maghiari.

Reorganizarea partidului naţional-liberal

D-l Ion I. C. Brătianu şeful partidului naţional-liberal a trimis următoarele telegrame ca răspuns telegramelor primite cu ocazia constituirei şi congresului organizaţiilor Naţional-Liberale din Sighetul-Marmaţiei şi Trei-Scaune.

D-lui Gavril Mihaly

* Sighetul-Marmaţiei

Iau cu bucurie act de întemeerea organizaţiei naţional-liberale din Sighetul-Marmaţiei. Vă urez din inimă să fiţi la marginea ţărei apărătorii neclinţiţi ai principiilor sănătoase de întărire naţională şi democratică pe cari partidul nostru le reprezintă în viaţa publică a României-Mari.

Ion I. C. Brătiauu.

D-lui Alex. Iteanu

Trei-Scaune

Hotărîrea luată în judeţul Trei-Scaune de a se pune bazele unei organizaţiuni Naţional-Liberale dovedeşte că serviciile aduse Neamului şi Ţărei sunt preţuite în Ardeal şi că zilnic se întemeiază pe partidul nostru speranţele unei desvoltări democratice şi de ordine pentru viitor.

Vă urez muncă spornică.

Ion I. C. Brătianu

Cu prilejul adunării baroului din Cluj

— Chestiunea avocaţilor din vechiul regat. —

După cum am relatat în numărul nostru precedent, oportuna şi hotărîta propunere pe care d-l avocat dr. Augustin Pordea a făcut-o cu prilejul adunărei generale a membrilor baroului din Cluj, în sprijinul încrierei avocaţilor din vechiul Regat în barourile din Ardeal, a fost întâmpinată de o neînfrântă rezistenţă în care a covârşit punctul de vedere al d-lui dr. I. Suciu cu sprijinul avocaţilor maghiari şi saşi prezenţi la adunare. Propunerea d-lui dr. Pordea n'a fost luată în considerare. Ea nu rămâne mai puţin ca un gest de clară înţelegere a dreptăţei unei cauze şi de sinceră apărare a unor intereselor colegiale. In aşteptarea apropiatei clipe când cauza aceasta va triumfa, dăm în întregime textul propunerii larg motivată a d-lui dr. Pordea:

Onorată Adunare Generală,

Chestiunea primirei avocaţilor din vechiul regat în barourile ardelene se pune din nou în urma deciziunei dată de Curtea din Cluj şi în urma proectelor de unificare legislativă cari se prezintă în sesiunea aceasta a parlamentului.

Prin deciziunea Curţii de Apel, avocaţii din vechiul regat sunt recunoscuţi în faţa instanţelor judecătoreşti şi a tuturor autorităţilor ca avocaţi.

Prin legislaţia de unificare se trece în primul rând codul comercial, penal şi legea organizărei corpului de avocaţi.

Rezultatul în fapt al acestor date nu poate fi altul de cât că avocaţii din vechiul regat vor veni şi vor trebui să vină atât în interesul justiţiei şi a justiţiabililor cât şi în interesul naţiunei româneşti: „Din prefacerea tuturora dela Nistru până la Tisa va eşi consolidarea sufletului unitar român.

Dacă din întrebuinţarea încă a legilor ungureşti la noi s'ar fi putut găsi motiv pentru discutarea acceptărei colegilor din vechiul regat, dorinţa noastră a tuturor Românilor a fost şi va fi să avem legile noastre româneşti ori din ce ar fi ele combinate la bază, şi atunci în această concepţie nu se poate cuprinde ideia că s'ar putea că unii dintre fii neamului nostru românesc să nu fie recunoscuţi prin legile româneşti în drepturile pe cari le au deja câştigate cu mulţi ani înainte de unirea noastră.

Ori ce s'ar face azi în contra acestei idei, mâine şi cel mai apropiat mâine se va impune pe cale de lege, în simţul de dreptate al tuturora: egalitatea Românilor în folosirea aceloraşi drepturi, câştigate fie chiar şi prin mijloace deosebite.

Şi este firesc să fie aşa, deoarece naţiunea noastră românească a trăit sub diferite regimuri: In vechiul regat doctoratul juridic s'a înfiinţat prin 1912. Cum ar putea vre un Român din celelalte ţinuturi să reproşeze unui avocat dinainte de 1912 din vechiul regat că are numai licenţa. De unde să fi luat doctoratul dacă era sărac şi nu se putea duce tocmai la Paris?

La aceasta să intoarce discuţiunea şi să opune faptul că noi cei din Ardeal am stat pe băncile şcoalei mai mult!...

Pentru avocaţii vechi, adică mai bătrâni în meserie, această diferenţă este numai aparentă; cu puţină bună voinţă s'ar vedea că nu este reală:

Un avocat din vechiul Regat, eşit licenţiat în 1907 să înscrie avocat, pe când colegul din Ardeal mai stă doi ani la şcoală — socotind şi timpul necesar pentru doctorat — şi pe urmă dă şi un examen profesional.

Dacă luăm în 1920 pe amândoi aceşti avocaţi, din vechiul Regat şi din Ardeal, veţi vedea perfecta egalitate în care se află: Cel din Regat a trebuit să dea mereu examene şi să înveţe mereu pentru a'l examina mereu judecătorul şi clientul. Cel din Ardeal la fel. Şi dacă în 1920 au ajuns amândoi colegi, cel din Ardeal şi cel din vechiul Regat, apreciaţi la fel de bine în meseria lor atât de judecător cât şi de client — infailibilul şi nemilosul examinator — însemnează că sunt tot atât de buni profesionişti, şi trebuie să aibă tot atâtea drepturi.

Şi ştiut este de ori cine că avocatul care a rezistat, s'a luptat şi perfecţionat în meserie timp de 10—15 ani, e avocat întreg şi nu are nevoie de alte examene şi alte încercări.

Diferenţa de studii, de pregătire profesională interesează prezentul, generaţiile de azi, cari nu pot lăsa pe colegi lor să le ia înainte şi pentru aceştia trebuie să se ia măsuri de dreptate: şi cei din regat şi cei de aci să termine pregătirea deodată.

Problema care ni se pune nouă atunci când trebue să privim pe colegii din vechiul Regat în barourile noastre este aceasta:

Care este generaţia noastră profesională care s'ar simţi p ea nouă în meserie şi ar fi concurată de generaţia nouă venită din vechiul regat? S'au, dela vechime profesională nu se mai simte data plecărei în meserie?

Este drept, ca generaţiei de azi care ar ieşi acuma avocaţi la noi nu trebue să se admită colegi în barou, pe cei cari acuma îşi iau licenţa în vechiul regat, căci în acestă formă i s'ar face avocatului — licenţiatului din vechiul regat — faţă de cel din Ardeal un favor de ani nemotivat.

Pe de altă parte trebue să constatăm dorinţa noastră de a respecta drepturile deja câştigate.

Dacă avem în vedere vremurile neaşezate din ultimii ani, când tineri eşiţi din şcoli cu licenţa nu au putut să-şi facă suficienţa practică profesională, trebuind să stea mereu în armată, iar mai înainte a fost războiul vechiului regat adică înapoi până în 1916 şi dacă am mai trece doi ani înapoi adică până în 1914 ca să facem un act de dreptate generaţiei luată şi ţinută atâta vreme în război, atunci însemnează că cu avocaţii noştri tineri noi veniţi în rândurile noastre trebue se primim pe cei cari sunt avocaţi în vechiul regat din 1914.

In această formă este rezolvită chiar chestia incontestabil respectabilă drepturilor câştigate.

Până ce vom avea alte legi cred că prin măsuri pozitive vom putea resolvi problema colegilor din vechiul Regat spre folosul demnităţii profesiunei noastre. Vom avea dreptul şi posibilitatea să controlăm în ce fel colegii noştrii din vechiul Regat exercită profesiunea noastră a tuturora?

Vom putea la un caz de nevoie să luăm măsurile disciplinare cuvenite şi să impunem concepţiunea noastră profesională şi colegilor din vechiul Regat. Altfel vom vedea şi profesiunea interpretată în exercitarea ei altfel decât o înţelegem

INFORMAȚII

Secretariatele generale din Ardeal au primit un ordin în care li se spune că întreg bugetul trebue redus cu 20 la sută.

*

Poliția locală lucrează la un nou proect de organizare a circumscripțiilor după cea din Regat, prevăzând atribuțiile și sfera de activitate fie cărula.

*

Atragem atenția poliției locale și cerem măsuri împotriva marelui număr de oameni beți care de câteva zile cutreeră orașul fiind agresivi față de lucrătorii pașnici și provocând scandaluri în restaurante și pe străzi.

*

Aflăm că în ziua de 22 Decembrie, o parte din ceferiștii dela Sighișoara au refuzat să facă ori-ce serviciu. Intervenind autoritățile au reluat iarăși lucrul. Cazul se anchetează.

*

O delegație de Baptiști s'au prezentat Secretarului general al internelor și au cerut să li să pună la dispoziție pentru sărbători, biserica pe care le-a închis-o autoritatea municipală.

*

S'a hotărît ca stabilirea prețurilor maxi ale pentru toate articolele industriale să se facă în înțelegerea cu membrii Camerii de Comerț sau cu fabricanții acelor articole.

*

Intrucât s'a reclamat din multe părți că unii copii orfani, sunt rău tratați de către tutorii lor sau sunt puși la munci peste puterile lor în azilurile în care se află, s'au luat dispoziții prin prefecturile județene ca comitetele însărcinate cu supravegherea orfanilor să nu se ocupe numai de hrana copiilor, ci și de modul cum sunt tratați și sunt întrebuințați în gospodărie.

*

Cercetările ce au loc pentru prinderea făptuitorilor atentatului dela Senat fiind secrete, s'a luat dispoziție ca în interesul instrucției să nu se publice absolut nimic prin ziare. Ziarele care vor călca această dispoziție vor fi suspendate. Două ziare nemțești din Sibiu au și fost confiscate.

*

Biró Andor Manufactură En-gros Cluj, str. Kossuth No. 2. (28)

In curând se va stabili în Timișoara o comisiune formată din Români și Sârbi, care se va ocupa cu permisele de călătorie pentru Iugo-Slavia.

*

In urma proectului de reorganizare a ungurilor dela noi, proect apărut în „Elenzék" numărul de Crăciun autoritățile locale au luat măsurile pe cari le au crezut necesare.

*

In primele zile după Crăciun D-l D'anu dela opera națională va da un concert din muzica rusească și italiană.

*

Se află la București D-l S. Landmann din Londra, secretarul general al organizației mondiale sioniste.

D-l Landmann are misiunea specială de a călători în Europa centrală și orientală, spre a studia și organiza emigrarea evreilor din aceste țări, spre Palestina, care, după cum se știe, este guvernată de Sir Herbert Samuel, evreu englez, fost ministru de interne al Marei Britanii.

D-l Landmann a discutat cu d-l Argetoianu, ministrul de interne anumite probleme în legătură cu emigrarea spre Palestina a evreilor din România.

*

O comisiune aliată formată din ofițeri francezi, italieni și englezi condusă de către d-l căpitan Gregorian din Misiunea română dela Debrețin, a fost în ziua de 22 în Satu-Mare.

După ce a făcut oare care cercetări a plecat la Oradea-Mare.

*

In urma declarațiunilor suplimentare de ruble ce s'au făcut în Basarabia s'a mai declarat 1 miliard și jumătate, pe cînd la prima declarare nu fusese anunțat decît un miliard!

Concluziile se impun dela sine

*

La direcțiunea generală a vămilor, se lucrează la întocmirea unor tablouri, în cari se vor specifica toate articolele de import și export, cu taxele cuvenite.

Aceste tablouri vor fi supuse controlului comisiunei vamale de curând înființată, spre a decide asupra lor.

Ele vor mai servi emisiunei însărcinată cu încheerea unei convenții economice cu Cehoslovacia.

In chestiunea avocaților din vechiul Regat, vom publica în numărul viitor o scrisoare lămuritoare a d-lui dr. Ion Suciu și o întâmpinare a d-lui St. Fabius, doctor în științele juridice dela Facultatea din Paris, avocat.

*

Delegațiunea română, însărcinată, — scrie „Le Temps" — să negocieze clauzele unei convențiuni comerciale cu Ceho-Slovacia, va pleca la Praga în ziua de 12 Ianuarie 1921.

*

„Le Petit Parisien" publică un interview cu d-l Ghica ministrul României la Paris.

„D. Ghiça afirmă că situația României este excelentă din punctul de vedere militar, spiritul în armată se menține tare și România poate face față tuturor eventualităților."

„Logodna Principelui Moștenitor și a Principesei Elisabeta nu poate avea nici o importanță de ordin politic, fiind o afacere familiară. Lealitatea Regelui Ferdinand este mai presus de ori ce bănuială".

*

D-nii funcționari de birou, pot să comande, în schimbul unui preț foarte redus, băuturi din cele cu cari s'au împărtășit funcționarii dela resortul Cultelor, cu prilejul Crăciunului.

Se dă rom, cognac, licheoruri diferite, vinuri de mai multe calități.

Comande se adresează d-lui I. Chiuhan, Teleki-ut 12 la resortul Cultelor; în toate zilele, afară de Duminecă și sărbători, dela orele 2—4.

*

„*Sovata*" societate balneară pe acțiuni înregistrată fiind la tribunal, s'a instalat cu sediul în Târgul Mureș, Piața Regele Ferdinand No. 38, et. I.

Fondatorii societății au rezervat un număr oarecare de acțiuni publicului. Nominalul unei acțiuni este de 250 Lei și 10 Lei spese de fondare.

Amatorii se pot adresa la sediul societății pe adresa de mai sus, sau la Banca Agr. s. a. Cluj.

*

Marile fabrici de oțet și lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc ori ce fel de cutii pentru farmacie și pentru comerț cu preț redus.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin mergeți la drogeria „Emke" Cluj Piața Unirii No. 32. (61)

*

Citim în „Biserica și Școala":

„Guvernul a hotărît desființarea episcopiilor romano-catolice din Oradea-mare și Satumare. Teritorul episcopiei din din Orade va fi încorporat la dieceza din Timișoara, iar parohiile celei din Satu-mare vor fi alipite la dieceza din Transilvania"

*

Citim în „Românul":

„Ziarul local „Rendkivüli Ujság" a fost suspendat de autoritățile în drept pe un termen de trei luni, în urma publicațiilor sale ofensatoare la adresa Familiei Regale române.

Acest ziar, care până acuma două luni apărea săptămânal, iar de atunci zilnic, a mai atras asupra sa în două rânduri măsuri de pedepsire din partea autorităților pentru articolele antipatriotice, instigătoare împotriva intereselor statului român.

Recensământul populației Ardealului

— Date statorite și constatări îngrijătoare. —

Datele cunoscute până acum în urma recensământului a avut loc în cursul acestei luni în Ardeal, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș, sunt într'adevăr dintr'un anumit punct de vedere dezamăgitoare și în orice caz inferioare așteptărilor bazate pe calculele normale.

Nimeni n'a putut și nu poate încă crede că Clujul cărui fiecare casă numără cel puțin încă odată atâți locuitori decât număra înainte de războiu, are aproape aceiași populație ca cea arătată de statistica din 1910. Cum se explică atunci cifra de 160.000 loc., indicată aștăprimăvară decătre autoritățile administrative locale ca fiind corespunzătoare congestionării actuale a orașului din punct de vedere al populației?

Nu putem crede altceva decât că recensământul actual s'a făcut în mod defectuos, că agenții recensori au fost sau nepricepuți sau răuvoitori (atunci, când au fost străini) și controlul veracității declarațiilor făcute de populație ca și acela al despoierii buletinelor și totalizărei sumelor a fost insuficient.

Alte date ale recensământului comunicate până acum sunt tot așa de nepotrivite:

Lugojul ar avea abia 20.000 de locuitori cam tot atât cât avea acum zece ani (36% Români). Brașovul 39.994 loc. față de 41.056 din anul 1910, deci o scădere de 1065. După naționalitate proporția este: români 12.105 față de 11.786 în 1910.(+319), germani 11.137 față de 10.841 (+296), maghiari 15.036 față de 17.831 în 1910 (—2795). Evreii, cari de astădată n'au fost socotiți la maghiari, dau 3·75% a întregei populații. Socotelile de recensământ pentru Sibiu nu s'au terminat încă. Totuși se poate ști, că numărul total al populației e cam 32.000. Population germană reprezintă ceva peste jumătate, românii au un mic spor; iar maghiarii s'au redus la jumătate față de trecut. Ovreimea s'a redus deasemenea cu un mic procent.

*

In ziarul „Neamul Românesc" găsim următoarele lămuriri din Sătmar, care ar explica cel puțin în unele centre, de ce rezultatele nu sunt cele așteptate:

„Și 'n Sătmar, ca în toate localitățile din Ardeal, s'a pus în execuție ordinul de a se face recensământul populației.

„Cei ce au dat ordinul, însă s'au mulțămit cu atât, fără să se intereseze de felul cum se execută.

„In Sătmar s'a numit o comisie aleătuită numai din Unguri, cari de siguri au interes să scoată cât mai mulți Unguri la număr. Așa și fac. Se știe că aici sunt foarte mulți Români, cari nu știu de loc românește. Unii nici nu știu că sânt Români, dar faptul că sunt grecocatolici ni-o dovedesc. Aceștia toți sunt trecuți pe tabelele de recensământ ca Unguri.

„Dar nu numai atât! Această comisie trece ca Unguri și pe Românii ce știu bine ungurește, cu toate că vorbesc românește și spun cu insistență că sunt Români. Acest procedeu e destul de periculos, mai ales pentru ținuturile acestea mărginașe, către care stau aținții ochii Ungurilor și care sunt pomenite des în propaganda lor prin străinătate.

„In curând își vor susține această propagandă cu însăși statisticele românești.

„Și de sigur că acest lucru se mai petrece și în alte părți unde primăria e cuib străin, dușman țării, cum e aici în Sătmar"

noi și poate unora dintre noi li se va face o concurență neloială.

Uzez de această ocaziune de a scoate în relief chestiunea de diferență de nivel științific al calificărilor de avocați ale celor din vechiul Regat și ale celor din Transilvania.

Chestiunea este în totdeauna excelență individuală. Contestez de a se putea afirma o inferioritate a licențiaților din vechiul Regat față de calificarea avocaților noștri.

La noi în Transilvania într'adevăr s'au observat mai multe formalități, au trebuit făcute mai multe examene, iar celor din vechiul Regat li s'a impus de universitățile lor o educație judiciă mai intensivă.

Desigur că precum la noi așa și în vechiul Regat este dată odată posibilitatea de a deveni un jurist de forță, un savant chiar. Este chestie individuală, care depinde de diligință, ambițiune, calități personale, etc.

Deci despre diferența de nivel nec mentio fiat".

Aceasta era singurul motiv serios, — ce s'ar fi putut obiecționa, care motiv odată delaturat o singură consecință este posibilă pentru noi Românii:

De a declara că cu tot dragul inimelor noastre românești primim în baroul nostru colegi din vechiul Regat fiind chiar datori și recunoscători față de acela cari efectiv au contribuit la înfăptuirea României Mari, de ale cărei avantaje noi avocații ardeleni ne bucurăm pe toate terenurile și în totdeauna.

In concret fac următoarea concluzie:

Să se primească în barou avocații înscriși până în 1914, — aceasta până în Iunie 1921.

Din Iunie 1921 până în Iunie 1922, să se primească avocații înscriși în vechiul Regat până în Iunie 1917.

Din Iunie 1922 până la Iunie 1923, avocații înscriși în Regat dela 1917—1919.

Din 1923 avocați cu vechime de cel puțin 3 ani în vechiul Regat.

Toate acestea până la unificarea legislației.

Cluj, la 15 Decembrie 1920.

Dr. Augustin Pordea
avocat.

Toți membrii Societății de Științe din Cluj și toate persoanele care se interesează de mersul societății de Științe, sunt rugate a lua parte la ședința publică ce va avea loc Miercuri la 29 Decembrie ora 6 p. m. la Institutul de Botanică Generală, (Palatul Universității).

*

Ni se comunică, că d-l Alexandru V. subșef de Serviciu în Siguranța Generală a Statului, fost la Serviciul special de siguranță Cluj, în prezent delegat cu conducerea serviciului Siguranței Deva, prin Inalt Decret Regal No. 4892—920. a fost numit cavaler al ordinului „Coroana României", este o răsplată venită la timp, pentru un funcționar, corect și priceput, dovadă care a făcut-o pe deplin, în timp de un an cât a fost printre noi în acest oraș.

*

Miercuri 29 Decembrie are loc la Teatrul Național un nou concert simfonic sub conducerea maestrului Jean Bobescu, solist fiind d-l Nicu Todorescu, profesor la Conservator.

Programul cuprinde:

1. Mendelsohn: Ouvertura „Hebrideu"
2. Bizet: „L'Arlesienne" (1-a suită de orchestră).
3. Camille Saint-Saens: Concertul „La-minor".
4. Beethoven: „Simfonia V-a".

La cafenea „Metropol"
Marția și Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică 61

O lămurire

D-l Gh. Christea, șeful vămii Cluj Intrepozite, ne roagă să dăm publicit ții următoarea lămurire destinată să restabilească adevărul în urma unui articol care a fost publicat într'un ziar maghiar cu intenția de a induce publicul în eroare:

In ziarul „Ellenzék" Nr. 269 din 23 Decembrie crt, a apărut un articol intitulat „Manevra Negustorilor de Jucării" prin care se spune că toate jucăriile au fost oprite la vamă și că funcționarii vamali voesc ca să treacă sărbătorile ca în urmă să se vândă jucăriile mai eftin, și că adevărul nu-l știe dar crede că este în legătură cu Crăciunul românesc.

Răspundem: Jucăriile nu sunt permise la import de cât cu autorizațiuni eliberate de Ministerul de Industrie și Comerț din București iar acele autorizațiuni cari sunt eliberate înainte 20—11 1920, trebuesc reconfirmate.

Pe negustorii cari au reclamat îi știm; ei au jucării în vamă, dar nu au actele în regulă, prin urmare funcționarii nu pot opri o marfă, care e liberă la import, căci atunci ar da loc la altfel de reclamațiuni.

Când un comerciant are actele în regulă pentru marfa pe care o aduce, vama nu ține socoteală că marfa ar fi pentru Crăciunul ungurese sau românesc.

Probabil că Direcția ziarului a urmărit altceva atunci când a afirmat că oprirea acestor jucării ar fi în legătură cu venirea Crăciunului românesc.

Situația internațională

Una din consecințele conferinței de la Londra este acordul dintre Franța și Anglia relativ la stabilirea granițelor Palestinei. Interesele Franței au fost respectate lăsând multe cursuri de apă Siriei. Acum numai rămâne decât unificarea măsurilor luate de fiecare putere în parte pentru a înfrânge resistența Kemalistă în Asia-Mică.

Viviani a expus în fața Camerii franceze opera îndeplinită de delegația fraceză la adunarea Societății Națiunilor din Geneva. In ce privește revizuirea pactului Societății Națiunilor, cerință de reprezentanții Angliei. D-l Viviani spune că Franța va cere realizarea propunerii lui Léon Bourgeois ca să se formeze o armată internațională care va impune hotărârile Societății Națiunilor.

Premierul bulgar după ce a vizitat capitalele occidentului pentru a arăta leailtatea bulgară față de Aliați și a pus la Praga bazele unui acord economic bulgaro-ceho-slovac, a sosit la Varșovia, unde va rămâne mai multă vreme. Stambulinsky va vizita regiunea industrială Lodz, cea petroliferă și salinele pentru a se informa asupra capacității economice a Poloniei. Fără îndoială însă că primul ministru speculând sentimentele panslaviste, ale cehilor și polonezilor va încerca și o apropiere diplomatică pe lângă cea economică. Da fiind faptul că atât cehii cât și polonezii sunt popoare occidentale cari au repulziune pentru duplicitatea balcanică bulgară devenită ca prisosință în atâtea ocaziuni, e mai mult ca sigur că încercarea lui Stambulinsky nu va reuși.

Pacificarea Balcanilor

Din Balcani s'a început în 1911 seria răsboaelor europene și tot în Balcani a fost dată prima lovitură de moarte frontului centralist în August 1918.

Liniștea sau agitația balcanicilor preocupă într'o largă măsură diplomația, mai ales acum, pentrucă unele din popoarele exclusiv balcanice, au devenit și centrul europei, cum e Serbia, iar altele au pășit hotărît spre Orient prin ocuparea Smirnei și a regiunilor limitate, cum e Grecia, ținând astfel și de sistemul politic oriental.

Popoarele balcanice care se răsboesc de aproape zece ani încheiați nu au de loc intenții pașnice. Deabia isprăvit răsboiul european guvernele Serbiei, Bulgariei și Greciei prin purtarea lor față de respectivele minorități etnice au provocat numeroasele răscoale albaneze, muntenegrene, croato-slovene, macedonene, și a turcilor din regiunea Smirnei.

Afară de răscoalele minorităților etnice, au avut loc în Bulgaria greva generală provocată de comuniști și însoțită de tulburări sângeroase, în Serbia tot grevă generală la căile ferate și lupte violente de stradă, în Grecia surpriza constantiniană.

Și toate nenorocirile acestea se petrec în Balcani, pe când celelalte popoare europene caută prin muncă înzecită să repare stricăciunile răsboiului.

In ultimele zile situația balcanică, și așa destul de încurcată s'a înrăutățit și mai mult prin conflictul sârbo-bulgar.

In adevăr guvernul sârbesc, dupăce zadarnic a invitat pe cel bulgar a-i preda materialul de cale ferată furat în timpul ocupației, a rupt legăturile diplomatice cu Bulgaria, interzicând în acelaşi timp tranzitul prin Serbia a mărfurilor destinate să intre sau să iasă din țara vecină.

Ori, cum, numai pe această cale Bulgaria putea comunica direct cu Ocidentul, izolarea ei este aproape totală, de oarece pe la Marea-Egee importul costă mult mai scump din cauza ridicărei navlului.

Lipsa care va urma acestui blocus economic va favoriza propaganda comunistă și ne putem aștepta la noui și de astădată foarte grave tulburări în Bulgaria.

Guvernul bulgar pretinde că materialul de cale ferată çerut trebue să fie controlat de o comisiune interaliată, fiind al tuturor aliaților, și cere o comisiune de anchetă din partea Ligei Națiunilor, mai ales că și Bulgaria face parte din această societate academică internațională.

Chiar dacă Liga Națiunilor ar judeca acest conflict și va găsi că Serbia nu are dreptate, cine o va sili pe aceasta să execute hotărîrea. De sigur că nu ameninţările platonice ale Ligei. Astfel fiind situația în Balcani, se simte din ce în ce mai imperios necesitatea supravegherii treburilor balcanice de către o putere cu autoritate în Balcani, având o armată vitează, numeroasă și bine instruită și care în acelaşi timp sà fie și în apropierea acestor popoare pentru a le putea impune la nevoie cu armele hotărîrile luate de Liga Națiunilor. Puterea întrunind condițiunile enumărate mai sus e România, care ajutată de Italia și sprijinită de simpatia celor 500 mii Macedoneni, va putea domina Balcanii.

R. R. D.

O demisiune care ne interesează

Demisia fostului ministru de răsboiu al Franței, d-l André Lefévre, conține o frază care ne interesează de aproape. Eșit din cabinet din pricina unor divergențe de păreri în chestia duratei serviciului militar în Franța (Le févre voia să fie menținut la 2 ani, iar colegii săi au opinat pentru o reducere la 18 luni) după ce spune că apărarea țărei se pare compromisă din această pricină, adaogă: „De multă vreme consiliul de miniştri şi cu mine nu mai gândim în acelaş fel asupra Germaniei, asupra pericolelor cari ne amenință din acea porte, asupra stărei militare pe care trebue să o întreținem pentru a face să se aplice tratatul, pentru a ne apăra la nevoe și *pentru a apăra în ori ce caz de un atac pe din dos state ca Polonia, Cehoslovacia și România, a căror existență este indispensabilă siguranței noastre. Acest lucru e pentru mine un caz de conștiință*"

Dr. ECAT. ARAMA
BOLI DE FEMEI ȘI COPII
CONS. 2—4 128
STRADA RUDOLF Nr. 13

Internaționala a IV-a

Sub acest titlu „Neue Frei Presse" vestește formarea unui nou grup politic al socialdemocraților austriaci. Partizanii internaționalei a IV-a sunt independenții din Germania, partidul socialist din Franța, partidul muncitoresc independent din Anglia, socialdemocrații din Rusia, Elveția și Cehoslovacia germană. Ziarul scrie:

„Apelul făcut de către noua formație socialistă ne arată pe față cu câtă nemotivare și lipsă de drept privesc ei marile probleme sociale.

Acest apel operă a acelor partide cari n-au voit să recunoască dictatura din Moscova inseamnă totuși *recunoașterea pe față a dictaturii proletariatului.*

„Apelul spune: *Mijloacele de luptă între păturile sociale sunt date de gradul situației revoluționare actuale. Când clasa muncitorească va fi cucerit puterea politică, ea va aplica mijloacele dictaturii pretutindeni unde burghezimea i se va împotrivi sau va sabota puterea statului.*"

„Dacă proletariatul va cuceri puterea cu mijloacele democrației și dacă burghezimea se va opune ea va fi silită prin dictatură și prin puterea socială de stat."

„Aceasta înseamnă că guvernul socialist ar recurge la dictatură în cazul opunerii unei alte pături sociale."

Dacă puterea nu se poate cuceri pe cale democrată, *dictatura* trebue să ia formele organizațiilor păturilor proletare. „Dictatura va putea avea ca organe sfatul muncitoresc, sfatul de soldați, sfatul de țărani, etc."

Un Congres de protestare al profesorilor

La 26 Dec. s'a ținut la Cluj congresul de protestare al profesorilor ardeleni cu cvalificație academică pentru școalele civile.

Președintele Congresului profesorul A. Domide a arătat nedreptatea izbitoare, ce li se face acestor profesor prin salarizarea cu 800 lei față de cei dela liceu cari au salarul fundamental de 1100 lei.

Un memoriu clarifică din toate punctele de vedere doleanțile profesorilor congresiști și cere Ministrului Instrucțiunii să revină asupra acestei deciziuni.

Delegatul Secretariatului general, d-l A. Ciortea directorul învățământului civil recunoaște aceste lacune ce s'au făcut la unificare și crede că vor fi ulterior rezolvite cu dreptatea cuvenită. S'a mai discutat și organizarea prea defectuoasă a învățământului civil și profesional, arătându-se că s'a înființat un nou tip de școale: școala medie fără a se îngriji și de cvalificarea de profesori pentru acea școală specială.

Comitetul acestui Congres s'a prezentat apoi d-lui Secretar general Prie, care a promis revenirea asupra acestei deciziuni.

Haine veritabile NEUMANN și paltoane de iarnă pentru bărbați, băieți și fete din material ca dinaintea războiului să capătă la MAGAZINUL DE HAINE NEUMANN CLUJ 65

O carte folositoare și frumoasă

Istoria literaturii românești ne arată că 'n trecut o bună parte din cultura noastră, mai ales la sate, se dat ra calendarelor, adică acelor almanacheri anuale, cari cuprindeau și comentau evenimentele mai însemnate din acel an, dădeau, pe lângă partea pur calendaristică, o sumă de povestiri interesante și de sfaturi folositoare.

Aceste calendare formau lectura cea mai plăcută a publicului și erau cărțile, care circulau mai mult. Mai târziu, genul acesta de cărți a fost în parte părăsit și înlocuit cu volume de povești fantastice sau de aventuri, cari ațâță curiozitatea, dar denaturează și îmbolnăvesc simțurile omului — calendarele, care se mai tipăreau, devenise acum simple vitrine obrasnice de reclamă.

In felul calendarelor vechi, așa de cuminte și de utile, va apare peste cât-va timp numai, *Calendarul-Almanach „Înfrățirea"*.

El e în curs de tipărire și se poate anunța de pe acum că va eși cu totul din cadrul publicațiilor obișnuite.

Pe lângă peste o sută de clișee, va cuprinde un imens material.

Vor fi pagini iscălite de M. S. Regina și de scriitorii curenți cei mai buni: Zaharie Bârsan, Liviu Rebreanu, Caton Teodorian, Mihail Sorbul, Mircea Rădulescu, Constantin Riulet, N. Pora, G. Gregorian, Vasile Savel, Șerban Bașcovici . . .

Variind partea literară, vor fi o mulțime de articole semnate de Sextil Pușcariu, Vintilă Brătianu, I. Lupaș, I. G. Duca, N. Bănescu, Dr. G. Leon . . .

Toate faptele anului, ce se închee, vor fi trecute în revistă și comentate în rubrici speciale: anul politic, artistic, literar, teatral, economic.

Viața Ardealului va fi privită îndeosebi subt toate aspectele.

Se va vorbi de toate instituțiile de seamă ca și de personagiile fruntașe, cari conduc mișcarea românească de aici.

Nimic nu va fi trecut cu vederea din ce-ar putea interesa publicul transilvănean.

Apărând cu asemenea material și în bune condiții de tipar, *Calendarul-Almanach „Înfrățirea"* va fi cea mai frumoasă și utilă carte din Ardealul cel în al III-lea an al liberării sale.

TELEGRAME

Desbaterile Camerei franceze

Lyon, 26 Decembrie.

In ședința de Joi a Camerei, d-l André Lefevre a făcut un expozeu arătând că Franța trebue să ia toate precauțiunile împotriva Germaniei care ar putea găsi în Rusia un aliat și astfel bolșevismul ar deveni un instrument primejdios în mâna Germaniei. D-l Lefevre a făcut apel la necesitatea de a se ține o armată ca barieră împotriva unei invazii. Fostul ministru este de părere că armata nu are numai scopul de a face războí ci să și-l prevină. Dânsul este convins că Germania pregătește un nou răsboi.

Acordul franco-englez în Orient

Lyon, 27 Dec.

Noua frontieră între Siria și Palestina de o parte și Mesopotamia de cealaltă a fost stabilită prin acordul franco-englez semnat de d-nii Leygues și lord Harding.

Lucrările Ligii Națiunilor

Lyon, 27 Dec.

D-l Viviani a făcut Vineri în fața Comisiunei afacerilor externe o expunere a lucrărilor Societății Națiunilor și a operei înfăptuite de delegația franceză. Vorbind despre revizuirea pactului, d-l Viviani a declarat că Franța nu va ezita sa reia amendamentele d-lui Leon Bourgeois care au de scop să pună la îndemâna Ligii o armată.

Ministrul bulgar Stambulinski în Polonia

Varșovia, 25 Dec.

Primul ministru bulgar Stambulinski a sosit Sâmbătă la Cracovia unde va avea o intrevedere cu președintele Witos.

Polonia și Bulgaria

Lyon, 27 Dec.

Stambulinski, primul ministru bulgar care a sosit de curând la Cracovia, își propune să viziteze minele de sare dela Bielitzka, centrul petrolifer dela Droholici, orașul industrial Lodz; deasemeni va sta câtva timp la Varșovia. La 26 Decembrie a avut o întrevedere la Zakopan cu d-l Witos, primul ministru polon. D-l Dazinski, vice președintele consiliului de miniștri, a luat parte la întrevederea celor doi prim-miniștri. Problemele desbătute au fost chestiunile politicii orientale și atitudinea comună a ambelor guverne în fața lor.

Senatorul Mac Cormick la Varșovia.

Varșovia, 25 Dec.

Senatorul american Mac Cormick a sosit cu un tren special la Varșovia. El a fost imediat primit în audiență de șeful statului. Ziarele polone subliniază importanța acestei vizite din punct de vedere economic.

Băncile Populare în Franța

Lyon 25 Decembrie

La întrebarea d-lui Berard, senator al departamentului Morbihan asupra situațiunei și viitorului băncilor populare, d-l Isaac, ministru de comerț, a răspuns în ședința senatului de Vineri. După ce a înșirat măsurile de luat, d-sa a arătat că guvernul francez este convins de necesitatea principiului de a încuraja băncile populare cari fac atât de numeroase avantaje morale, pentrucă ele sunt o vastă școală de economie pentru micii negustori și industriași. Oricare ar fi greutățile, guvernul voiește să dea deplină satisfacție băncilor populare.

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăță și văpsește
Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Prăvălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8. 23

Sinn-feinerism

Cu toate că considerată ca urmarea insurecției din 1916 originea mișcării sinn-feiner e cu totul alta. Organizată de profesori și avocați, nu s'a înfăptuit decât 1918, în ajunul alegerilor din Decembrie. Ideia creatorilor ei, Arthur Griffith, de Valera Michel Collins, Mulcachy, Machride și John Macneil, era revoluționară, dar nu insurecțională.

Fiindcă metoda insurecțională eșuase, ei au hotărît să întrebuințeze altă tactică și cea mai bună li s'a părut aceia că Irlanda trebue să-și organizeze în mod pașnic un guvern pe planul ei.

Resorturile administrative ar fi coexistat cu acele ale guvernului britanic regulând fiecare chestiune cu dânsul prin bună înțelegere. Astfel progresiv administrația națională irlandeză ar fi luat locul celei engleze.

Din punct de vedere teoretic acest plan nu era rău, dar promotorii lui nu țineau seamă de părerea guvernului englez. Acesta n'a admis această concurență, pe care a declarat-o ilegală îndată ce a început să-l stinghereasca.

Hotărîrea guvernului englez a produs nemulțumirea irlandezilor și de aici și până la revoltă nu era mult.

Această evoluție pe care nu au prevăzut-o conducătorii sinnfeineri este istoria mișcărei sinnfeinerede la fondarea ei.

Tolerată la început aproape cu simpatie de guvernul englez, pentrucă atunci nu era întreprindere electorală, sinn-feinerismul și-a atras dușmănia acestuia îndată ce șefii lui au hotărît că deputații sinn-feineni să nu iea parte la ședințele din Westminster ci să organizeze un parlament irlandez autonom la Dublin.

Incercarea a fost oprită. Atunci sinn-feinerii au organizat voluntarii republicani, cari trebuiau să facă un serviciu de poliție benevol, și tribunalele sinn-feinere, care nu erau decât comisiuni de arbitraj în fața cărora se rezolvau diferendele dintre locuitori.

Instituirea acestor tribunale constituind o încercare indirectă de a boicota tribunalele engleze, instituția a fost declarată ilegală.

Această interdicție a silit tribunalele sinn feinere să funcționeze pe sub ascuns. Reprezentanții autorității britanice au urmărit pe vinovați.

Vedem, deci, că conflictul actual din Irlanda n'a avut ca punct de plecare o cerere de completă independență, dar că originea sa este disolvarea și reconstituirea clandestină de asociații prohibite.

Din cauza urmărilor, conflictul s'a înrăutățit din zi în zi până ce s'a transformat în război de guerilla generalizat, mai sângeroasă decât luptele prin care triburile africane încearcă să se extermine.

Acum atât guvernul cât și șefii sinn-feinerismului sunt într'un impas din care cu greu vor putea eși.

Inapoia leaderilor sinn-feineri e toată Irlanda naționalistă. Aceștia i-au făgăduit instituții complet autonome și de aceia nu pot primi nici un compromis cu guvernul.

Guvernul englez nu poate negocia: singura cale deschisă fiind continuarea urmăririi mișcărei pe care a declarat-o ilegală și pe care se va încerca s'o distrugă cu orice preț și oricare vor fi urmările.

Actualmente, guvernul englez încearcă să repare mișcărea de șefii sinn-feineri, arestându-i (Griffith, Machride, Macneil), silindu-i să fugă sau să se ascundă (Collins, Mulcahy) sau să se expatrieze de bună voie (de Valera).

Astfel, lipsiți de conducători — crede guvernul englez — irlandezii se vor liniști după o perioadă de anarchie și violențe inevitabile.

Pericolul cel mare este în permanentizarea acestor tulburări, reprimarea lor devenind imposibilă și creând astfel o nouă și gravă problemă.

Res.

Viața economică

— Germania produce —

Germania este iar una din marile puteri producătoare din lume. Mărfurile exportate în America, o clasează a treia din națiunile exportatoare. Ne având toate cifrele citim numai câteva furnizate de Olanda și privind exportul german în această țară în timpul primelor zece luni din 1920. Cifrele închise în paranteze indică furniturile efectuale în 1919.

Automobile 3.044 (1.598).
Sîrmă 13.700.000 florini (1.270.000).
Dinami 7.110.000 fl. (1.490.000)
Aparate electrice 19.470.000 fl. (3.830.000).
Lemne 11.160.000 fl. (7.500.000)
Sărurl de potasiu 290.378 tone (85.243).
Haine 6.600.000 fl. (500.000).
Lenjerii 3.560.000 fl. (100.000)
Piele tăbăcită 3.330.000 fl. (2.230.000)
Mobile 5 milioane fl. (500.000).
Motoare 3.600.000 fl. (2.570.000).
Pianuri 9.200.000 (2.600.000).
Piei 3 milioane (1 milion).
Biciclete 6.400 00 fl. (2.900.000)
Căldări 4.580.000 fl. (1.700.000)
Carbuni 1.105.291 tone (650.611)

Aceste cifre arată că Germania nu e tocmai țara care se plânge că duce o mizerie groaznică.

Ea poate plăti despăgubirile de război, însă prin șiretenie și jocul ei hipocrit a reușit să-și atragă, cel puțin neutralitatea liniștitoare a multor englezi, americani și neutri.

Prețurile lânei și a bumbacului în scădere

De multă vreme bumbacul a suferit pe piața americană o scădere însemnată, datorită lichidărei stocurilor existente și a dărei probilitive asupra schimbului. Scăderea prețului bumbacului ca și acelorlalte mărfuri era provocate nu de un surplus de producție ci din cauza micșorărei cumpărăturilor din partea engrosiștilor și restricțiunilor voluntare a consumatorilor. De pe piața Americei, scăderea s'a întins și în Anglia, Franța, așa încât bumbacul care costa la Havre 800 franci acum câteva luni, nu mai costă acum decât 300 franci. Nu sunt semne care să arate stabilizarea cursurilor actuale, căci cumpărările se fac în fiecare zi, nu după oferte, ci după trebuințele unei consumațiuni restrânse.

Acelaș lucru se petrece cu lâna, a căror stocuri nu pot fi vândute decât cu mare greutate din cauza somajului industriei textile.

Ultimele vânzări publice din Anglia s'au efectuat numai asupra a 20% din lâna oferită. Comerțul produselor manufacturate de lână și bumbac a urmat scăderea marilor piețe, dar moderat. Vinderea în detaliu a confecțiunilor din lână și bumbac se face cu prețuri mai avantagioase pentru cumpărător, dar chiar atunci când atinge 15 sau 20% reducere ca în unele magazine, consumatorul stă în același rezervă.

Publicul românesc n'are decât să facă ca și cel din Occident, pentruca scăderea prețului tuturor mărfurilor să se facă automatic și la noi, din cauza mărfurilor în depozite și mai ales pe drum sau deja sosite în porturile noastre.

Două fenomene fiziologice cari fac senzație

— Omul care nu poate fi ridicat. —

O foarte curioasă problemă de fiziologie preocupă lumea științifică din Franța.

Un boxeur Johnny Couton în greutate de cincizeci de kilograme poate împiedica pe un alt om, oricare ar fi puterea acestuia, să-l ridice dela pământ, printr'o simplă punere a mâinilor pe două locuri de pe corpul experimentatorului. Johnny Coulon este în vârstă de treizeci și unul de ani și atârnă 49 de kilograme: un om de forță mijlocie poate foarte ușor să-l ridice dela pământ, apucându-l cu amândouă mâinele de subsuori sau de mijloc. Dar dacă Coulon, în timp ce celălalt încearcă să-l ridice, pune unul din degetele arătătoare pe brațul aceluia atingându-i ușor artera radicală, iar celalalt deget sub unghiul maxilar al feței, acela nu-l mai poate cu nici un preț ridica de jos. Mai mult încă, experiența s'a încercat fără ca Coulon să aibă un contact direct cu cel care încearcă să-l ridice, ci prin intermediul altor doi oameni; ei bine, fenomenul produs a fost acelaș: imposibilitate de a-l ridica din loc pe Coulon.

Or în aceste condițiuni, Coulon este în imposibilitate să acționeze prin contact direct asupra centrilor nervoși sensibili arătați, de vreme ce ei nici nu atinge pe cel care se străduește să-l clintească din loc. Cum se poate transmite acțiunea inhibitivă e lui Coulon printr'un corp omenesc și fără contact direct? Cum se face că Coulon poate suspenda când vrea această acțiune printr'un singur act al voinței sale?

Iată întrebări la cari nu se poate da nici un răspuns, cel puțin în starea actuală a științei.

Un alt boxeur ridică un om cu 2 degete suflând asupra lui.

Iată un alt fenomen tot așa de misterios și de tulburător: tot un boxeur, Maurice Lefévre, a ridicat un om suflând asupra lui.

Maurice Lefévre, așază omul pe care trebue să-l ridice întins pe o masă și cu fața în sus iar el stă lângă masă în picioare, având în față pe ajutorul lui. Apoi pune indexul sub umărul subiectului, celalt index sub genunchiu. Ajutorul lui pune degetele simetric în acelaș fel.

In această poziție și combinând sforțările lor, Lefévre și ajutorul său încearcă să ridice corpul pe cele patru indexuri. Cu neputință: corpul se deplasează puțin și se rostogolește pe masă, mai mult umărul se ridică și genunchiul se îndoale.

Atunci păstrând aceiaș poziție ambii ridicători, inspiră profund se pleacă și suflă de a lungul corpului întins, începând dela umăr și sfârșind spre genunchi; capetele și piepturile lor se transportă împreună dela un capăt la altul al subiectului culcat. Ajunși la picioare, cei doi oameni se ridică, inspiră profund, se apleacă și suflă din nou de a lungul corpului.

Cei doi operatori repetă această operație de două zeci de ori. Odată cele 20 de insuflații făcute Lefévre numără: unu! doui! trei! Și minunea se realizează. Ambii ridică pe cele patru indexe corpul întins fără sforțare, cu o ușurință extraordinară. Il mențin la 20 sau 30 centimetri deasupra mesei timp de 5 sau 6 secunde, Apoi ca și cum și-ar fi recăpătat greutatea perdută corpul le scapă.

Experiența a fost repetată de mai multe ori și a reușit cu persoane diferite având greutatea mijlocie de 60 kg.

Omul ridicat are impresia că a fost ridicat ca o pană. Experiența încercată asupra obiectelor neinsuflețite n'a reușit.

Obiectele inerte înainte de insuflație rămâne tot așa și după insuflație.

Prin urmare insuflația exercită o influență asupra omului ridicat. Experiența nu pare că residează o putere extraordinară a lui Lefévre ci reușește cu orice executanți numai să fie bine făcută operația.

Noul regim al petrolului în Franța

Proectul de lege fixând regimul petrolului a fost depus pe biuroul Camerii franceze și cuprinde opt articole. Articolul prim precizează că autorizația de import și rafinare a produselor petrolifere va fi eliberată de ministrul lucrărilor publice.

Al doilea articol specifică că un regulament administrativ va determina condițiunile în care va fi acordată această autorizație și mai ales ajutorul care va trebui dat de beneficiari desvoltărei producției franceze a petrolului, a unei flote de vapoare-cisterne și a unei industrii a rafinăriei pe teritoriul francez.

Al treilea articol obligă pe producătorii de petrol și pe importatorii care se folosesc de autorizație, de a declara cantitățile și calitățile importate, proveniența or, modul de livrare, stocurile existente și repartiția lor.

Ministrul va determina prioritatea furniturei rezervate serviciilor publice, va fixa stocul de rezervă pe care îl va realiza fie care industriaș.

Acest stoc de rezervă nu va putea să scadă sub o cantitate corespunzătoare la consumul pe trei luni.

Articolul cinci specifică că ministrul va putea obliga pe industriași și importatorii autorizați să cumpere loturi de furnituri specificate. Aceasta obligație va fi proporțională cu producția sau importul lor. In fine articolul ultim prevede înființarea direcției petrolului.

Deprecierea leului românesc în presa străină

Ziarul *Arad és Vidéke* află din *Neuer Züricher Zeitung* următoarele despre scăderea leului.

Cauza principală că leul este cotat mai slab decât marca germană provine din cauza că guvernul român a stampilat hârtiile de valoare străine, aflătoare în mâna străinilor, ceace este desaprobat de țările neutre. A doua cauză e, că bonurile de tezaur pe termen scurt, la care au contribuit anumite cercuri financiare întrucât nu voiau să facă împrumuturi particulare pe termin mai îndelungat — nu au fost replătite de guvern. In fine, contribue la scăderea leului și faptul că se fac greutăți anumitor cercuri financiare străine în plasarea capitalurilor lor în România. După știri primite din București, guvernul român va trimite la Londra 100 kg. aur pentru ridicarea valutei.

Med. Dr. D. Lăzărescu

specialist în boli interne, sifilitice și genito-urinare. Injecțiuni intravenoase cu Neo-Salvarsan și Cyenur de mercur, str. Iuliu Maniu Consultații 3—5 d. a. 185

Curierul Spectacolelor

Program săptămânal:

Teatrul național.

Marți: *Sapho.*
Mercuri: *Conceri simfonic.*
Joi: *Sapho.*
Vineri: *Madame Butterfly.*
Sâmbătă: *Trandafirii roșii.*
Duminecă matineu: *Institutorii.*
„ seara: *Sapho.*

Teatrul unguresc.

Marți: *Nevestica de o zi.*
Mercuri: *Maaame Sans Gene.*
Joi: *Ebrea.* Operet-reprisa.
Vineri: *Cabaret de anul nou.* Prima oară. Comedie, jocuri. Inceputul la ora 6 seara.
Sâmbătă matineu: *Studenții din Igló.*
Sâmbătă seara: *Cabaret de anul nou.* Inceputul la ora 7.
Duminecă matineu: *Liliacul.*
„ seara: *Năframa halducului.* Cu distribuția nouă.
Luni: *Ebrea.* La începutul re rezentației ușile dinspre sală se închid.

Cetiți „Infrățirea“

Varieteul BIASINI

Vineri 31 Dec. 1920.

Pentru prima oară 1, 2, 3, 4, 5

Ramaschoff

Celebra trupă rusă care a uimit lumea întreagă, cu decor propriu.

Prețuri obișmite. Pentru revelion. Noile numere angajate cu mari sacrificii vor debuta pentru prima oară în acest oraș.

MARE TOMBOLĂ.

După representație mare dans Tabarin care va dura până la ziuă

La spălătoriă chimică CZINK se curață un rând de haine pentru 30 Lei, pentru 120 Lei se vopsește. □ Firma cea mai recunoscută. □ Execută prompt și bine.

Telefon 556. 22 Fabrica Cluj, Strada Dézsma No. 5. Telefon 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga intre 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se poĭ adresa la Administrația ziarului sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

OCAZIANE Mibilier din palisandru complect pentru sufragerie și mobilier pentru o camere de primire bibliotecă cu oglindă, balansoire covoare de vânzare. Se pot vedea Cluj, str. 6adrrs János No. 4.

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă firmă aduce la cunoștință On. Public că efectuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. 101

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardisiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind al mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

Căsătorii:

TÂNĂR SUBLOCOTENENT în rezervă, simpatic, luaial, calități sufletești alese, poziție socială splendită, dorește cunoștință unei D-șoarc frumoasă, cinstită modestă, bună gospodină, pentru a contracta o căsătoriie fericită. Doritoarele se pot adresa în scris la ziar sub: „Jonel".

DOMNIȘOARA — 21 ani — frumoasă culă, inteligentă familie distinsă din Transilvania orfană însă, venit anual peste 30 mii lei, dorește cunoștință serioasă urmată de căsătorie un doctori ingineri, ofițeri superiori. Răspund scrisorilor serioase la ziar sub „Narcise"

Pres. 135—920.

Concurs

Pentru complectarea posturilor devenite vacante la orașul cu consiliu Baiamare se scrie concurs.

Urmează a fi complectate postul de priminginer, subnotar, tutor, concepist, oficiant de dare (számtiszt), maestru de ape (vizmester) și econom de oraș (városgazda) pe lângă retribuțiunile ce le prevede statul orașului.

Invit doritorii de a ocupa vre, unul din posturile menționate, cu petițiile de concurs instruite în regulă cu actele cvalificative prescrise — având în vedere prescripțiunile prevăzute de § 28 al normelor de salarizare edate de C. D. — dela apariția acestui concurs în Gazeta Oficială socotit timp de 14 zile să le înainteze consiliului orașului Baiamare, care pentru numire le va susterne autorității în drept.

Baiamare, 16 Dec. 1920.

dr. Popovici
primar

Avizăm onorații noștri comarcianți că ne-a sosit un

nou transport de mărfuri din Galați și anume:

Textile, manufactură, mărfuri, coloniale, misir, bumbac, talpă și alte, Rugăm să-și facă comenzile din vreme.

„Arădana"
societate comercială industrială Arad.

198

---

23 de ani de când s'a înființat **salonul** de modă **de dame Vilmos Reitter,** confecționează costume după ultima modă engleză si franceză, din materia clientului sau din a magazinului în scurt timp cu preț redus. Calea Victoriei 39.

34

Associati Croitori Români

PETRICAȘ, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.

CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj. Strada Memorandului No. 8.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
Depozit de ștofe.

38

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□

148

Baumzweig, Rosenfeld și Comp.

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 25.

Renumită magazie stabilă de manufactură numai en gros.

47

Cadouri de Crăciun și anul nou

Se vând cu preț foarte redus Alpacca, Alpacca argintat, cuțite de argint de china, furculițe, linguri, foarte eftine. Cuțite și furculițe de oțel parechea 14 lei. Serviciu de cafea pentru 6 pers. 160 lei. Serviciu de ceaiu în culori pentru 6 pers. 160 lei. Serviciu de cafea neagră pentru 6 persoane 160 lei. Serviciu de supă pentru 6 persoane 160 lei. Serviciu pentru delicatese în culori și albe 7 lei. Serviciu de masa culorate auriu 450 lei la STICLĂRIA KEREKES Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 4. 190

Mașine de Scris

Marca OLIVER. Se vând cu prețuri foarte avantajoase, catagolul și prețurile se pot cere dela Administrația ziarului Infrățirea sub „OLIVER". □ □

Intreprinderi tehnice Universale

45

„Tehnică"

Cluj, Str. Kiss No. 33.

Instalează orice lucrări technice electrice, de gaz, motoare electrice, transformatorii și repară în mod special mașini de scris și cusut și orice lucrări de astfel natură în localitate în comune și la moșii. Motoare electrice mai mici și orice articole technice se află totdeauna în depozit.

DOMNIȘOARĂ

care să cunoască bine limba română eventual și dactilografia se caută pentru o mare instituție bine retribuită pentru toată ziua. A se adresa la ziar cu ofertă sub „Funcționară. □□□

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCUREȘTI.

Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!
Expediții în colete poștale contra ramburs în vechiul Regat și Besarabia. En gros — En detail.

122

IOSIF MOLDOVAN

mare comerciant de vin

Pivnița proprie str. Trefort Nr. 9. Vindere în detail Szentgyörgyi-tér Nr. 1.

Fondată în 1889.

Recunoscută în Ardeal ca firma cea mai eftină și mai escelentă. La diverse expoziții a fost în repetite rânduri distinsă cu medalia de aur. □ □

70

„Intercontinentale"

Soc. Anonimă de Transport și Comunicație fost S. & HOFFMANN, Timișoara palatul Löffler. Telefon 300.

Introprinde orice transporturi din VIENA PRIN BUDAPESTA IN ROMÂNIA. Direcțiunea din România în București Bulevardul Academiei 4. Filiale române: Braila, Galați, Constanța, Cernăuți, Oltenița, ORSOVA, Timișoara.

72

Radio 222

Societatea Generală de Construcțiuni și Lucrări Publice

Sucursala: Cluj,

Str. Morii (Malom) casă proprie.

Intreprinde tot felul de lucrări constructive din piatră, ciment sau lemn, mai de parte aranjarea de uzini electrice și fabrici precum și construcții de linii ferate, poduri, apaducte și a rețelei gazului de pământ.

Reprezintă S. A. de construcțiuni „Hetzer" din Șvițera. S. A. de electricitate, „Omnium". S. A. de construcțiuni de căi ferate

Orenstein și Coppel

precum și fabricele de articole electrice Thomson Hausion din Paris.

Edificăsi decurg în prezent în București, Cluj, Timișoara, Diciosamartin și Baia-Mare.

192

TOATE DOAMNELE

din elită întrebuințează

FORMALYSOLUL

recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogerie și Farmacie. Depozit principal „Hyglea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. CLUJ.

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rum. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor. E curată și ftină. Depozit principal: Drogeria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.
44

Bocanci pentru minieri și lucrători.

Ghete de orice calitate și cantitate. En gros și en detail.
LEBCZELTER ȘI NAGY,
Fabrică de ghete Cluj, Comande se pot face la biroul Hotel Central. □ □ □
4

Dacia România

Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de incendiu, Viață, Grindină Transport etc.

Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche bancă de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.
67

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

FRAȚII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.
26

Radio 96 170
Societatea Cooperativă a Maestrilor Croitori
din Cluj, confecționează haine pentru Domni în cele mai bune condițiuni. Comande din provincie se execută în decurs de 24 oare. Strada Regele Ferdinand No. 17.

S'a deschis!
Localul de iarnă al Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la oara 8. □ □ □ □
77

LA TINICHIGERIA LAMPEL ADOLF
145 **CLUJ**
PIAȚA MIHAI VITEAZĂ 37
se află articole de bucătărie. Se primesc orice comande de aceasta branșă

Vând spirt rafinat

Engros și endetail. Prețuri de concurență.
A se adresa la ziar sub A.

Caiete de școală

pentru dictando, caligrafie și șocoteală vinde Societatea Cartea Românească sediul librăria

„Cosinzeana"

din Cluj, Piața Unirii No. 7. în engros și detail cu următoarele prețuri:

Caietul	à	8	file	**Dictando**	à Lei	1·—
„	„	16	„	„	„ „	2·—
„	„	24	„	„	„ „	3·—
„	„	26	„	„	„ „	3·25
„	„	30	„	„	„ „	3 75
„	„	32	„	„	„ „	4·—
„	„	40	„	„	„ „	5·—
„	„	42	„	„	„ „	5·25
„	„	52	„	„	„ „	6·50
Caietul	à	8	foi	**socoteală**	Lei	—·80
„	„	16	„	„	„	1·60
„	„	26	„	„	„	2·60
„	„	32	„	„	„	3·20
„	„	42	„	„	„	4·20
„	„	52	„	„	„	5·20

Comenzile se pot trimite Dlor Profesori și librari, la cerere, în pachete postale de câte 5 kgr., avansându se plata prin mandat postal.

In curând va apare

Calendarul „Infrățirea"

Un volum de 250 pagini cu peste 100 clișeuri

Cu un material bogat și foarte variat. □□ Au colaborat la acestă lucrare un mare număr de fruntași intelectuali din Ardeal și de scriitori din vechiul Regat. □□ Calendarul cuprinde o parte calendaristică, date și documente noui asupra Ardealului, Cronica Anului 1920, o parte enciclopedică de extremă utilitate precum și numeroase bucați literare inedite, proză și versuri. □□ Coperta artistică în culori Numeroase hors-texte-uri pe hârtie velină.

Prețul 12 Lei. **Prețul 12 Lei.**

Pentru depozitari și librari se dă o remiză de 25%. Comenzile se vor adresa Administrației ziarului Infrățirea.

Tipărit cu mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 117 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Vineri 31 Decembrie 1920

Infrăţ

Administraţia Ziarului „Infrăţirea“ Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu

Anunţuri: La administraţia ziarului şi agenţiile de publicitate | REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etag II.) TELEFON Administraţia 932 Redacţia 211 | Abonamente: 1 an. : — 120 lei 6 luni : — 60 3 luni : — 30

CONCORDATUL

Biserica romano-catolică, această „ecclesia militans“ a încercat în toate timpurile să-şi asigure un fel de supremaţie în stat, să formeze „Stat în Stat“ şi dacă a aflat teren prielnic şi guverne slabe, a exploatat situaţia fără nici un scrupul. Numai cei cari n'au cetit istoria, nu cunosc trista poveste.

Scaunul papal — căci de el e vorba — lucrează după un program bine definit, ca să asigure lui şi instituţiilor papistaşe cât mai multe favoruri şi privilegii şi unde poate, se introduce până în cercurile cele mai înalte ale vieţii de stat prin aşa numiţii *„Nunţii papali“*, un fel de miniştri plenipotenţiari în diferitele state.

Aşa ne explicăm, că după întregirea neamului nostru şi după alipirea provinciilor cu credincioşi catolici la vechiul regat al României, cel dintâi pas pentru a-şi asigura cuvânt hotărîtor în afacerile regulării drepturilor bisericei catolice, a fost trimiterea unui „Nunţiu“ la Bucureşti.

Nu avem la îndemână datele statistice despre numărul catolicilor din România-mare, totuşi în cazul cel mai favorabil pot fi un millon de credincioşi romano-catolici, cu patru episcopii în Ardeal şi părţile ungurene: (Alba-Iulia, Timişoara, Oradea-mare şi Satu-mare) cari ar avea drept la cel mult vre-o doi episcopi, şi unul ori două vicariate, bine-înţeles, scoase de sub jurisdicţiunea arhiepiscopului dela Strigoniu şi puşi sub jurisdicţiunea arhiepiscopului romano-catolic din Bucureşti, care încă nu prea are credincioşi în inima ţării.

Aceasta o cere dreptatea, o cere libertatea religionară, care s'a asigurat tuturor confesiunilor în marea adunare dela Alba-Iulia, şi catolicii nu ar putea ridica nici plângeri, nici proteste motivate, mai ales, că sunt catolici unguri şi catolici germani, cari au suferit mult din cauza şovinsmului guvernelor ungureşti, cari voiau să facă şi din pietre, maghiari.

Dacă *„Sfântul scaun“*, cum îi zic fraţii noştri greco-catolici, s'ar ocupa de problema vieţii bisericeşti a catolicilor din Regat, de organizarea lor, de autonomia lor, pe care nu au avut-o pe timpul Ungurilor, dar o reclamă azi, nu am putea avea mult de obiectat.

Sfântul Scaun însă, ca să poată lucra mai cu efect, a luat şi pe Românii de rit oriental şi de confesiunea catolică în combinaţiile sale, ca să poată vorbi în numele a circa două milioane. Şi fraţii gr. catolici, cari în presa lor, se lepădau ca de Satana, când erau apostrofaţi, ce anume caută episcopii lor împreună cu romano-catolicii la conferinţele episcopatului rom. catolic, cari se ţineau în Budapesta, — s'au dat drept unelte în seama Scaunului apostolic, şi în calitatea lor de cetăţeni ai României mari.

Ei fac cauză comună cu contele Majláth arhişovinistul episcop al Transilvaniei, cu tovarăşul lui, Contele Széchenyi dela Oradea-Mare, — şi împreună încearcă, ca să stoarcă pe seama bisericei catolice privilegii, păstarea domeniilor intacte şi dreptul de a-şi aranja chestia învăţământului primar până la universitate cum vor afla ei mai bine, în marginile autonomiei, pe care bine înţeles nu au avut-o sub guvernele maghiare, dar la care pot ajunge din cauza slăbiciunilor guvernelor româneşti.

In noianul de mizerii în care înnotăm, guvernul Vaida, n'a aflat lucru mai cuminte, decât să iniţieze tratative cu Sfântul Scaun. Nu s'a gândit la despăgubirile de războiu, la graniţele etnice ale Statului la refacerea ţării, la comunicaţie, la scumpete, la regularea valutei, — ci a iniţiat tratative cu Sfântul Scaun, ca şi cum această chestie ar fi fost cea mai arzătoare în cuprinsul României Mari.

Odată pornită afacerea, sfetnicii d-lor Vaida—Maniu, n'au lăsat chestia să adoarmă, au cutreerat Roma, au dat târcoale în jurul celor ce aveau atunci şi au şi azi cuvânt, şi ne-am trezit cu proectul de concordat gata pe tăpsie, şi guvernul de acum, în loc ca să soluţioneze chestii de ordin superior ale Statului, a făcut studii grăbite şi superficiale, şi iată cum acum are şi guvernul proectul de concordat după tipicul domnului Z. Pâclişianu.

Protestăm cu ultima energie contra prezentărei acestui proect Corpurilor legiuitoare înainte de a se fi soluţionat chestia cea mare constituţia ţării, unificarea bisericei ortodoxe naţionale şi chestia averilor şi bunurilor bisericei romano-catolice şi gr.-catolice, dăruite de domnitorii ţării, în paguba celorlalte biserici, pentruca să aibă mijloace de proselitism, de cari s'au şi folosit în abundenţă şi de prisos.

Aceste chestii au să fie puse în planul prim, ca chestii de viaţă pentru Stat; căci să fim bine înţeleşi, 8 din 10 părţi a populaţiunei din Regat, le formează credincioşii bisericei ortodoxe. E şi ridicul, ca într'un stat pur naţional-ortodox, să vedem rezolvată chestia papistaşilor, cu minoritate disparentă şi să punem pe banca cea lungă chestia unificarii bisericei ortodoxe-naţionale.

Chestia organizării bisericei greco-catolice, trebue separată de chestia bisericei romano-catolice; ele nu pot fi amândouă tratate la fel, sub o căciulă. Greco-catolicii, ca români, cari au luptat în rând cu ortodoxii pentru desrobirea neamului, vor primi un fel de organizaţie şi nu avem nimica împotrivă, dacă va fi egală cu a ortodoxilor, pentrucă poporul şi aşa amestecat în toate părţile, nu vede bucuros deosebirea între unii şi alţii şi

[Urmare în Pag. II.]

Partidul naţional maghiar

Conducătorii presupuşi ai populaţiei maghiare din Ardeal, cari sunt intelectualii acesteia, au fost convocaţi după sărbătorile Crăciunului la o consfătuire politică, din care va putea să răsară un puternic partid naţional maghiar, aşezat pe baze democratice. Ungurii se arată astfel dispuşi a părăsi atitudinea lor de pasivitate de până acum şi hotărâţi să intre în viaţa politică a României pentru a strânge laolaltă toate forţele de cari dispun, în jurul intereselor lor naţionale.

Atitudinea de până astăzi a păturei maghiare suprapuse din Ardeal a fost determinată de ostilitatea cu care au privit realizarea României întregite în hotarele ei etnice.

Realitatea este însă mai puternică decât manifestările de durere ale unei minorităţi învăţate să stăpânească în chip despotic asupra naţionalităţilor cu cari convieţuiau. Sfaturile oamenilor politici maghiari din Budapesta s'au schimbat şi ele după iscălirea tratatului de pace dela Trianon; îndemnul adresat funcţionarilor, profesorilor, advocaţilor, preoţilor, de a nu depune jurământul de credinţă faţă de Statul român, se aude din ce în ce mai rar.

In aceste împrejurări se anunţă alcătuirea unui partid naţional maghiar, care să dea lupta pe cale parlamentară.

Aparenţele nu trebuie însă să ne înşele. Alcătuirea noului partid naţional maghiar, are dreptul să fie privită, din partea noastră, cu toată atenţiunea.

Gândurile viitoarei organizaţii politice a maghiarilor din România au fost mărturisite de pe acum, în mare parte. E vorba despre o mişcare hotărâtă spre autonomia Transilvaniei: Despre acest lucru am mai vorbit, şi am arătat câtă absurditate conţine. Unii dintre maghiari cred însă că acesta poate fi singurul mijloc de a repara rezultatele războiului pierdut. Propaganda pe care o fac în străinătate vorbeşte despre un puternic curent separatist în Slovacia. Acelaş lucru îl va încerca, probabil, în Transilvania.

Se vor alătura celelalte minorităţi etnice la această mişcare autonomistă?

Chiar dacă acest lucru, s'ar întâmpla, el nu poate avea urmări pentru politica noastră naţională. Majoritatea populaţiei româneşti e aşa de covârşitoare, încât toate aceste planuri se vor topi cu uşurinţa cu care s'au făurit. Singuri aceia dintre oamenii noştri politici cari au început să vorbească prea mult de spiritul deosebit ardelenesc şi de interesele speciale ale Transilvaniei, trebuie să bage bine de seamă, La noi îşi va face loc cu greu o atitudine ca părintele Hlinka al catolicilor slovaci. Există o conştiinţă românească între Carpaţi şi Tisa care nu va îngădui o complicitate înconştientă cu o acţiune îndreptată împotriva unităţei noastre naţionale. A.

Complectare nu opoziţie

Zilele trecute am publicat în „Infrăţirea“ un articol intitulat „Domnii noştrii“. Se pare că a fost neclar. Asupra acestui lucru a binevoit ami atrage atenţia ziarul „Patria“ de la 23 Decembrie, pentru care-i mulţumesc. Pentru lămurirea acelora care vor fi avut totuş răbdarea, să citească ce am scris, mai adaug următoarele, care pot servi şi ca răspuns „Patriei“.

1. Nu am învinuit pe ţărani, că de ce n'au açaparat până acum activităţile practice ale Ardealului. Am spus doar atât, că n'au făcut-o, că aceasta a fost un rău şi că vina a fost a împrejurărilor istorice, duşmane nouă.

2. N'am spus, cum m'a învinuit şi un prieten, că ţăranii fug de activităţile practice chiar acum şi mă bucur de ceeace spune „Patria“, că de la războiu încoace ai noştri caută să câştige ceeace au pierdut înainte. Dar am spus şi repet, că sunt unii „intelectuali politiciani“, aici şi în ţară, care, ori de câteori este vorba de conducerea poporului, nu vorbesc de cât de cărturari. Iar lucrul acesta-şi are importanţa lui:

a) El a putut fi drept şi bun pentru trecut, dar el nu va mai fi natural şi ca atare nici bun, pentru viitor.

b) Spun tineretului, el falsifică mintea acestuia, făcîndu-l să nu dea laturilor active ale vieţii cinstea pe care o merită.

c) Supus poporului întreg, el întăreşte spiritul de descompunere, care există astăzi în societate, bolşevismul nefiind, nici el, altceva de cât un vot de blam la adresa conducătorilor efectivi ai activităţei practice omeneşti. Popoarele nu se vor linişti de cât în ziua în care cei de sus, toţi cei de sus, vor forma iarăş, o singură apă şi se vor bucura iarăş cu toţii de încrederea marilor.

d) El poate duce ţara noastră la un regim de bolşevism cronic, la un regim parlamentar de intelectuali numai, un lucru contra căruia Franţa luptă de 15—20 de ani, Franţa, adică ţara care a mers mai departe poate pe calea, pe care am pornit-o noi, oare cum, astăzi şi pe care un ziar ca „Patria“ pare hotărât să susţină, îndecând după fraza, că: Ardealul trebuie şi de aici înainte condus de preoţi, profesori şi jurnalişti“.

e) Acest din urmă lucru este posibil — Franţa iarăşi ni-l dovedeşte — şi va fi cu atât mai posibil, cu cât se va face mai mare propagandă pentru el. Că el va însemna însă un bine numai pentru noi, mă îndoiesc şi aceasta am vrut s'o spun. In trecut el a putut servi, căci lupta noastră era mai mult de idei şi sentimente.

Azi am intrat în viaţa realităţilor internaţionale şi naţionale, în epoca de contrucţie a poporului nostru. Iar în această viaţă alăturea de preot, de învăţător, de avocat de intelectual întrun cuvânt, trebue să facem loc în cinstea noastră, în parlamentul nostru, un loc cît mai mare omului realităţilor. Aceasta nu ca o opoziţie pentru intelectuali ci ca complectare fericită a lor.

3) Ori cum ar fi, acestea sunt puncte de vedere, apărate aiurea de oameni din cei mai cu vază şi dacă modesta mea persoană nu merită ca cineva să se oprească la ea, lucru pe care sunt cel dintâi gata să-l admit, spusele mele, atunci când reprezintă curente mari de gândire din viaţa modernă, sunt pe nedrept trivializate prin răspunsuri, ca cel dat de „Patria“. Poporul, acesta are dreptul, atunci când vorbim înaintea lui, să reclame să spunem omeneşte şi serios ce avem pe suflet şi să lăsăm amănunte nedemne de un om civilizat.

Pres Ardealului poate, sunt sigur, înţelege şi susţine această luptă de interese mari, ideale, luînd dela fiecare puţinul lucru, pe care întâmplător l'a spus şi trecând cu indulgenţă peste greşelile şi neclarităţile lui, dacă chiar în adevăr ele există.

Virgil I. Bărbat.

Pretinsul tratat franco-ungar

Lyon, 28 Decembrie

In ultimul timp se svonise că Franţa ar fi încheiat o alianţă formală cu Ungaria. Textul presupusului tratat dela Gödöllö a fost chiar publicat.

Faimosul document a fost adus în secret la Viena de către o înaltă persoană oficială maghiară care pretindea că l'ar fi furat pentru a arăta scopurile guvernului din Budapesta.

Guvernul austriac s'a lăsat să fie înşelat de această extraordinară poveste şi a plătit cu un preţ mare acest document.

Presupusul tratat franco-maghiar din Gödöllö este în realitate textul uşor modificat al cererilor prezentate de guvernul maghiar la Conferinţa păcii.

Falşificarea este vădită, cu scopul de a ruina influenţa franceză în ţările dunărene.

Câteva zile mai târziu aceiaşi personalitate oficială ungară oferea să vânză tratatul din Gödöllö guvernului din Praga, însă a fost întâmpinat cu un refuz.

Aceste manopere anti-franceze s'au continuat în secret, deodată însă isbucneşte în presă.

Documentul falş a fost mai întâi publicat de un ziar german „Berliner Tageblatt“, campania se împrăştie apoi în toată Europa Centrală.

Telegraful servea de mijloc pentru împrăştierea acestor calomnii. Ele erau reproduse de presa din toate ţările.

acelea cari întotdeauna şi-au manifestat simpatia lor în timpul războiului pentru cauza franceză.

Această sistematică falşificare a servit să arate străinilor cari adesea ori sunt înclinaţi să creadă informaţiuni neîntemeiate privitoare la Franţa, că trebuesc să fie mai prevăzătoare în viitor.

Ecouri

Ziarele în Timişoara

In capitala Banatului apar în prezent 9 ziare zilnice, dintre cari 2 româneşti, două maghiare (unul socialist) şi cinci germane (două socialiste). Publicaţii româneşti mai sunt două, dar acestea sunt săptămânale.

O şcoală de industrie şi arte pentru fete

Ministerul de Industrie a înfiinţat o şcoală de art şi industrie pentru fete, cu scopul de a le pregăti în aceste ramuri atât ca profesioniste, cât şi pentru uzul casnic şi în special pentru a desvolta prin exemple gustul artei româneşti.

Şcoala de arte şi industrie casnică va avea 2 clase şi durata cursurilor va fi de 2 ani câte unul de fiecare clasă; va mai fi în plus, un al treilea an facultativ în care se vor face cursuri şi practică de specializare în ramurile în care elevele s'au distins în primii 2 ani.

La terminarea celor două clase elevele vor trece un examen care le va da dreptul la certificat de absolvire. Elevele cari vor face şi anul al treilea, după trecerea examenului li se va da o diplomă specială.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂȚIREA“

In chestiunea zonelor culturale

In ultimul timp a apărut în ziare măsura foarte judicios luată de Ministerul de Instrucţie pentru crearea zonelor culturale pe lângă hotarele de vest ale ţărei noastre. Este o măsură care nu vine prea de vreme.

Ne întrebăm însă de ce se crează aceste zone numai la periferie?

Înauntru hotarelor nu sunt atâtea zeci . . . chiar şi sute de mii . . . de români maghiarizaţi? Pentru ei oare, nu trebue zone culturale? Şi, ca să dau numai un exemplu, după statistica făcută cu date oficiale, sumare luate de d-l Rusu Sirianul în anul 1900, numai în judeţul Trei-Scaune se înregistrează o perdere de 7000 de români maghiarizaţi.

Este datoria Onor. Minister, să facă şi pentru aceştia zone culturale, cu elemente alese din corpul didactic de toate gradele să li se dee posibilitatea de a face şezători culturale, serbări cu producţiuni naţionale, biblioteci, şi mai ales acele case naţionale care sunt adevărate altare de cultură naţională.

Ei cer astăzi aceste altare, pe care nu le au, le cer cu toată ardoarea sufletului lor.

Să le dăm dar cât mai repede graiul ce l'au pierdut şi să-i recâştigăm sufleteşte, pe aceşti fii pierduţi din cauza vitregiei vremurilor, acum cât ei bat la poarta noastră.

St. Vornicu
profesor

Palatul Cultural din Tg.-Mureş

Citim în *Ogorul*, organul cooperativei din Tg.-Mureş:

Gazetele ungureşti din loc sunt supărate foc, că ar fi venit un ordin dela guvern, ca de pe palatul cultural din Tg.-Mureş, să se depărteze inscripţia ungurească, şi că în acel palat să se facă loc şi „Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român.“ Asta — spun Ungurii — nu se poate, fiindcă palatul cultural este zidit pe banii lor, şi numai ai lor, deci numai ei au drept la dânsul.

Minunat! Ce argumentare schiloadă. Toată lumea ştie, cât jertfea statul unguresc pentru întărirea culturii săcuilor tocmai în Tg.-Mureş, şi cât potop de bani a vărsat statul în acest palat, bani plătiţi din *sudoarea Românilor*, căci săcuii mai vârtos primeau dela stat totfelul de ajutoare, nu încă să dee.

Dar să presupunem că s'a făcut acel palat numai din banii oraşului Tg.-Mureş urmează oare ca Românii să fie scoşi dintr'ânsul? Palatul cultural este locul unde pot să-şi dezvoalte cultura toate naţiunile aceştui oraş. Şi acum întreb: de ce să fie escluşi dintr'ânsul *tocmai Românii?* Nu e aşa, că răspunsul l'a găcit fie care: *tocmai fiindcă-s Români*!

Cămin Studenţesc la Timişoara

La 20 Decembrie s'a inaugurat Căminul studenţesc dela Şcoala politehnică din Timişoara.

Infiinţat pentru aprovizionarea studenţilor, Căminul acesta modest instalat în clădirea „Regata“ a fost inaugurat fără deosebită solemnitate, în cadrele modeste potrivite împrejurărilor grele în care a luat fiinţă.

D-l ing. Stan Vidrighin, primarul oraşului, căruia i se datoreşte înfiinţarea acestui cămin, a presidat serbarea. D-sa a urat un frumos viitor studenţilor, cari prin străduinţe serioase şi muncă temeinică pozitivă, au menirea să exploateze bogăţiile naturale ale României, desvoltând industria şi economia naţională.

Răspunde studentul Vlădescu, asigurând că nici odată studenţii nu vor desminţi nădejdile ce se leagă de dânşii, fiind determinaţi să ridice prin sârguinţa şi munca lor devotată şi entuziastă nivelul şcoalei politehnice din Timişoara, la cel al celebrelor universităţi din Apus.

Cronica artistică-muzicală

— Opera română: Madama Butterfly. —

Sâmbătă 25 Decembrie s'a reprezentat în premieră a patra operă, montată de Opera Română din Cluj „Madama Butterfly“ de G. Puccini, cel mai fecund şi cel mai norocos dintre compozitorii de opere, în viaţă. Cel mai nou dintre italienii tineri, cari au cucerit toate scenele teatrelor mari, a putut să se menţină în repertoriu cu trei opere originale „La vie de Bohème“ „Tosca“ şi „Madame Butterfly“, pecând antecesorii săi Mascagni şi Leoncavallo au rămas cu succes durabil, primul numai cu „Cavalleria rusticană“, al doilea cu „Pagliacci“. Dela primul său succes cu „Bohema“, inspirată din poezia romanului lui H. Murger, s'a cunoscut talentul său original, care caută şi găseşte posibilităţi noui de expresie muzicală, fie în domeniul orchestral, fie în cel vocal, care se îmbogăţeşte cu resurse noui în „Tosca“, în care dramă efectele devin în realizmul lor muzical, chiar de un rafinament penibil brutal ca de pildă în scena torturării lui Cavardossi din actul al doilea.

In căutarea după motive noui originale, a ajuns Puccini să compună pe „Madama Butterfly“ pe timpul, când, după războiul ruso-japonez a apărut în Europa, celebra tragediană japoneză Sada Yacco, care a făcut cu arta sa dramatică un turneu senzaţional prin toată Europa, şi când au apărut şi desenurile atât de originale, ca tehnică şi culoare ale picturii japoneze. Era o revărsare de obiecte de arte şi articole de lux, produse exotice ale artei japoneze, pline de originalităţi, creaţiuni ale unei mentalităţi şi fantazii necunoscute până atunci.

In drumul său prin extremul orient a ascultat muzica originală la originile ei, iar libretul lui Giacosa şi Illica a furnizat tragedia simplă, căreia ia dat numele pitoresc „Madama Butterfly“. Este povestea simplă a unei fete tinere japoneză, de cincisprezece ani, care se îndrăgosteşte de un locotenent american Pinkerton, care neputând să reuşească altfel, o ia de soţie înaintea ofiţerului stării civile, cu toate protestările lui Bonzo, unchiul ei, şi a prietenelor ei împotriva legăturii de căsătorie cu un străin.

In actul al doilea ea a rămas părăsită de tot cu copilaşul, născut din căsătorie, aşteptând cu credinţă neînfrântă întoarcerea lui, o noapte întreagă privind spre port prin geamlâcul verandei. In actul al treilea e surprinde dimineaţa la geam în aşteptare şi obosită intră în camera ei. Vine soţul şi după câteva explicaţiuni cu consulul său pleacă, iar Butterfly aflând dela servitoare ce sa întâmplat să sinucide. Pentru această acţiune simplă a găsit Puccini accente originale de toată frumuseţea, exotice. D-na Roman în rolul titular, a avut o creaţiune dramatică plină de poezie. In actul întâi a găsit toată savoarea delicioasă a naivităţii rolului, care primeşte în actul al doilea o duioşie plină de intensitate în credinţa reîntoarcerii soţului, care a părăsit'o. Cortina cade în acest act peste mişcătorul tablou al aşteptării peste noapte la geamlâcul terasei.

Iar în actul al doilea e sgudultoare în resemnarea-i şi deciziunea de a se despărţi de viaţă după ce a fost părăsită de soţ şi a trebuit să părăsească şi copilul.

Mica indispoziţie vocală, care se observa la prima reprezentaţie, a dispărut la a doua, asigurându-i un succes artistic din cele mai frumoase.

D-l Grozăvescu în rolul lui Pinkerton are un organ vocal din cele mai rare, dar se cunoaşte lipsa şcoalei, care se arată în diferitele inegalităţi ale diferitelor registre. Debutul a fost cu succes din cauza jocului degajat şi a notelor înalte de toată splendoarea şi publicul l'a aplaudat fără preget. D-l Ste ian-Mandy în rolul consulului Statelor-Unite a avut accente de înduioşare sinceră pentru nenorocita Butterfly.

D-na Lya Pop s'a distins în rolul servitoarei. Rolurile mai mici au complectat armonic spectacolul, care a avut o montare plină de gust şi fantazie. Orhestra sub conducerea d-lui R. Schuller a fost în armonie complectă cu ansamblul. A fost o reprezentaţie reuşită a operei române din Cluj.

Liviu Tempea.

[Urmare din Art. Concordatul.]

mai curând se cugetă la una, sfântă sobornicească şi apostolică biserică, decât la una catolică, care a fost în trecut, este şi azi duşmanul neîmpăcat al bisericei străbune. Poporul n'a uitat şi nu poate uita niciodată, că am fost fraţi de un sânge şi de o lege şi desbinarea s'a făcut numai ca să ne nimicească şi distrugă.

Ori-ce intelectual *cinstit* gr.-catolic, va trebui să subscrie cu amândouă mânile, că dreptatea e de partea celor ce au rămas şi nu de partea celor ce s'au dus cu sila amăgiţi prin momele, prin corupţii şi prin bunătăţi trecătoare.

După o modalitate va fi a se trata chestia bisericei gr.-catolice şi după alta chestia bisericei romano-catolice maghiare. Aceasta trebue să stea în carantină o vreme. Dacă se vor dovedi cetăţeni loiali şi fără rezerve, îi vom trata după merit, dacă vor rămânea cum sunt azi în mentalitatea lor de eri, duşmani, declaraţi şi perfizi ai Statului, avem să-i ţinem de scurt, până îşi vor veni în minte.

O rezolvire pripită, poate fi un desastru pentru Statul naţional român şi de aceasta trebue să ţinem cont mai ales acum, până nu s'a clarificat situaţia, în toate direcţiunile.

Un ortodox.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Profesor şi student în America

Profesor şi student . . . Două noţiuni bine distincte, două elemente constitutive ale focarelor culturale, care prin ei reprezintă cultura prezentului şi dau garanţiile progresului în viitor.

Primul: concepţia celei mai desăvârşite culturi, promotorul progresului omenirii, baza existenţei unui neam şi reflexul caracterului aceluia. Marele îndrumător al vieţii culturale şi maestrul artist din mâna căruia generaţiile viitorului trebue să iasă din ce în ce mai bune.

Al doilea: elementul plin de dorul vieţii, aşteptând lumină şi cultură, conştient de chemarea şi importanţa sa în viitoarea viaţă a naţiunii din care face parte.

Ambit: formează complexul energiilor menite să ridice nivelul vieţii unui neam spre cea mai desăvârşită fericire şi bună stare în viitor. Coheziunea dintre aceste două categorii de oameni, munca depusă de ei pregătesc cultura şi viaţa viitorului.

Aceste două elemente creatoare în prezent şi viitor numai prin o perfectă înţelegere şi iubire reciprocă vor putea să realizeze toate condiţiunile de muncă serioasă şi progres.

Această iubire şi apreciere reciprocă există în cea mai mare măsură între profesorii şi studenţii din America.

Iată ce scrie un fost student al Clujului în anul trecut, iar acum student în America, despre concepţia asupra profesorului şi relaţiile sale cu studenţii:

„Intre profesor şi student există aci cea mai intimă colegialitate, căci profesorul nu este altceva de cât un coleg cu mai multă experienţă.

El este însă cu atât mai mult respectat şi onorat. El dă studenţilor teme ca şi la noi în Cluj la seminarii, niciodată însă nu şi ia dreptul de a-i supraveghea.

Studenţii lucrează în voe; un lucru însă nu fac: să se ajute unul pe altul în decursul lucrărilor. Nici cel mai mic cuvânt referitor la lecţiune sau teză nu întreabă unul pe altul. Este jignitor pentru acela, care ar întreba, dar nici cel întrebat nu i-ar spune, căci la orice lucrare sau teză, fiecare este obligat să scrie după ce o termină: „Pe cuvântul meu de onoare, nu am primit nici dat în decursul acestei lucrări nici un ajutor, apoi semnează“.

In ceace priveşte concepţia studentului despre el însuşi şi colegii săi colegul nostru scrie următoarele:

„Totul e pentru el adevărat, de nimic din ceace-i spui nu se îndoeşte, căci te presupune a fi o fiinţă superioară şi ca atare trebue să ai caracter.

„Perfidia doar la imigraţi dacă se mai strecoară, însă şi aci foarte rar, căci îl poate costa foarte uşor capul“.

In ceace priveşte organizaţiile studenteşti pentru ridicarea şi apărarea prestigiului universitar, există aşa numitul „sistem de onoare“.

„Oricare student universitar, — în afară de regulele disciplinare ale Institutului unde e înscris, care sunt exclusiv de ordin intern sau privesc instrucţia, — e obligat a ţine şi a îndeplini toate regulele impuse de consiliul studenţesc. Acesta este o persoană morală foarte respectată atât de studenţi, cât şi de profesori şi alţi intelectuali.

„Acest consiliu aduce, pune în vigoare orice regule, ce le crede el necesare pentru ridicarea prestigiului studenţesc.

Care este acum rezultatul acestor stări — s'ar putea zice — ideale?

Studentul este o persoană, un puternic fond sufletesc, este îndrumat spre muncă proprie din cea mai fragedă tinereţe şi creşte bazându-se exclusiv pe forţele sale individuale. Deprins din copilărie a munci şi numai prin munca sa a se ridica, se formează din el omul independent, care, intrând în viaţă, nu este aruncat la voia întâmplării şi sub forţa împrejurărilor căci el ştie ce poate şi ce trebue să facă. Dintr'un astfel de student se formează omul, care nu orbocăeşte prin întunericul vieţii, ci, cu ochi deschişi şi o voinţă tare, păşeşte spre îndeplinirea scopurilor propuse. Lui nu-i se impune nimic din ceace trebue să facă, căci el însuşi simte în sine glasul chemării sale şi ar fi jignită mândria lui, dacă ar trebui să recurgă la ajutorul altora.

Cinstea şi caracterul le presupune la fiecare coleg al său şi e atât de tare convingerea lui că fiecare trebue să fie ca şi dânsul, încât disprefuieşte pe cine îşi uită de sine.

Deasupra lui nu stă autoritarismul ameninţător, care nimiceşte orice desvoltare a independenţei individuale. Nici nu este necesar de altfel acest autoritarism, căci el însuşi îşi impune aceia ce trebue să facă.

Iar când unul sau altul ar uita de datoria sa, vine consiliul studenţesc, care impune aproape autoritar şi el este ascultat, iar nu combătut.

Firește, când există această tărie şi încredere în sine a studentului şi profesorul poate fi acela care renunţă la orice supraveghere şi impunere, acordă cea mai largă libertate, căci ştie că studentul nu va abuza de ea.

La noi nu este încă timpul să se introducă acest lucru. Este mai mult timpul, care impune să se facă o radicală schimbare în sistemul nostru de creştere a generaţiilor tinere, începând din prima clasă a liceului.

In orice caz concepţiile ce predomină în America sunt pentru noi un puternic „memento“ pentru a schimba directivele trecutului ca generaţiile viitoare să poată fi cel puţin ele elemente cu caractere ferme.

Dampo.

Cronica politică

Corpurile legiuitoare vor lua mâine vacanță, până la 25 Ianuarie viitor. Activitatea parlamentară va suferi astfel o nouă întreruperere, de care guvernul făgăduește să se folosească pentru a sfârși proectele de legi reformă, așteptate de țara întreagă cu o nerăbdare atât de justificată.

Dacă ar fi să facem bilanțul lucrărilor de până acum ale Parlamentului, opera sa legislativă s'ar înfățișa cu un simțitor deficit față de vremea pierdută zadarnic în decursul atâtor ședințe agitate. Nu sunt decât câteva zile decând ziarele au înregistrat la Cameră „cel mai mare scandal" de până acum; din nefericire, n'au avut prilejul să vorbească până acum de o desbatere asupra unei opere legislative chemate să pună cea dintâi piatră la temelia organizației noului nostru Stat.

Vina pentru actuala stare de lucruri n'o poartă dealtfel numai Corpurile legiuitoare. Dacă ședințele Camerei sunt atât de des furtunoase, dacă se vorbește prea mult și se schimbă cuvite prea violente, aceasta se datorește desigur, și lipsei de bun simț a unora dintre reprezentanții națiunei și spiritului pătimaș care a cuprins laolaltă opoziția și majoritatea guvernamentală; dar o parte mare de răspundere o are și banca ministerială care, reprezentând niciunul din proactele de legi promise, n'a dat nimic de măcinat celor două pietre de moară cari se fărămițează fără folos.

Guvernul ar trebui să înțeleagă, în cele din urmă, că o asemenea situație nu poate dura fără ca însăș istituția Parlamentului să apară inutilă și, deci, grav conpromisă. Și credem că nu acesta este gândul d-lui general Averescu.

Știri și fapte politice

Ziarele anunță că d-nii Iuliu Maniu și Vaida-Voevod au avut o lungă consfătuire cu d. Al. Marghiloman, șeful partidului ~~progresist. Cercurile~~ politice din Capitală atribuie o deosebită însemnătate acestei întrevederi.

Nu știm întrucât o grupare ca aceea a d-lui Marghiloman, nereprezentată în Parlament, poate oferi un interes pentru tratative politice importante. D-nii Maniu și Vaida ar trebui să știe însă că d. Marghiloman reprezintă încă în politica externă o atitudine îndreptată în timpul neutralității României, împotriva realizărei idealului național, iar în politica internă o acțiune de zădărnicire a reformelor democrate, încercată în timpul guvernului său dela Iași. Fruntașii ardeleni pregătesc totuș acorduri de partid cu acelaș d. Marghiloman care părăsise soarta Transilvaniei în mâinile contelui Czernin și cu acelaș d. Marghiloman care a înlocuit în 1918 exproprierea și împroprietărirea cu munca forțată pentru săteni pe moșiile marilor proprietari.

Sunt lucruri cari au dreptul să fie știute.

* * *

In privința ultimelor svonuri cari au circulat față de situația dela Nistru, ziarul „Dreptatea" din Chișineu dă câteva lămuriri prețioase.

Inchiderea graniței spre Ucraina, exercitarea unui riguros control asupra refugiaților de peste Nistru și, mai ales, luarea măsurilor militare impuse de împrejurări, au avut darul de a reda populației basarabene liniștea necesară.

Astăzi este însă definitiv stabilit, că svonurile cari au tulburat zilele trecute viața publică aci, au fost lansate în chip intenționat și criminal de către cei ce ne dușmănesc.

Cei ce au împrăștiat manifestele, prin care îndemnau populația la revoluție, sunt aceiași care cu multă meșteșugire lansau și svonurile pericolului dela Nistru.

* * *

Discuția la Mesaj la Cameră nu va cuprinde de data aceasta decât declarațiuni din partea fiecărui partid. De pe banca ministerială vor vorbi numai d-nii Take Ionescu și generalul Averescu.

Se crede astfel că Parlamentul va putea lua vacanță Vineri 31 Decembrie.

Revista pressei maghiare

- Jászi Oszkár despre maghiarimea din Ardeal -

Ziarul „Uj Kelet" reproduce cele două articole publicate de d-l Jászi Oszkár în ziarul „Bécsi Magyar Ujság", și în cari cu competința-i recunoscută încearcă să dea o icoană cât mai fidelă a dispoziției sufletești, care stăpânește astăzi maghiarimea din Ardeal. Sunt foarte interesante observările acestui distins sociolog maghiar și merită să fie cu atât mai mult cunoscute, cu cât în preajma organizării maghiarimii din Ardeal, e bine să știm cari sunt frământările sufletești ale diferitelor pături și grupări ale maghiarimii și că prin urmare întrucât sunt justificate ori nu aspirațiunile și tendințele lor.

Redăm de data asta numai în scurt resumat deosebirea ce o face d-l Jászi între diferitele grupări, rămânând ca într'un viitor număr să reproducem părțile mai principale, cari justifică pe deplin bănuelile noastre de până acum.

D l Jászi e un om obiectiv, a cărui bună credință nu poate fi trasă la îndoială, așa încât observările d-sale ne servesc ca indiciu prețios să vedem: e oare oportun momentul acesta pentru a îngădui maghiarilor o organizare a lor proprie, și ne oferă oare destulă garanție că nu vor depăși limita patriotismului punându-ne în fața unor noui probleme, cari îngreună numai preocupările noastre în vederea consolidării și unificării statului român?

D-l Jászi, care a fost de curând la București, pentru a se imforma despre împrejurările din Ardeal și unde a luat contact — după propria-i mărturisire — cu reprezentanții celor mai diferite curente din societatea maghiară ardeleană, deosebește următoarele șapte grupări (cari ar reprezînta sufletul maghiarimii:

1. Societatea veche feudală: conții și aristocrația de sus. Aceștia nu fac politică, trăesc retrași și singurul lor gând le este să-și mântue latifundiile. Caută să întrețină legături bune cu oficiile militare și civile, se năzuesc să se plaseze bine în apropierea Curții și dacă și-ar putea mântui proprietățile, s'ar preface într'o aristocrație română foarte loială.

2. Al doilea grup e în așteptarea lui Horthy: funcționărimea maghiară, intelectualii și aristocrația mică.

3. Al treilea grup îl așteaptă pe Lenin: intelectualii comuniști și unguri nemulțumiți (bus magyarok). Și aceștia consideră situația numai provizorie, nu lucrează, nu luptă ci așteaptă marea revoluție mondială, care, zic ei, se va face totuși mai curând ori mai târziu.

4. Evreimea cu sentimente maghiare.

5. Evreii sioniști.

6. Țărănimea, care nu face multă teorie, ci lucrează sârguitor și care nici nu se bucură de noua situație nici nu are motive prea serioase să reziste. E un popor mândru, tare și înțelept, care nu se lasă influințat de isteria dela orașe . . . nici Kun, nici Horthy nui trebue . . . nici de nouile autorități nu are de ce să-i fie teamă. Instinctiv simte și știe, că nu există putere, care să-i nimicească munca, credința și ființa lui ungurească... Așteaptă, lucrează și e încrezător. . .

7. Maghiarimea realistă: un mic grup de intelectuali, cetățeni, mici proprietari și chiari țărani, cari au înțeles că cu rezistența pasivă nu se ajunge la nimic, că trebuie să-și caute o așezare în noua rânduire să-și ocupe toate pozițiile, cari se cuvin de drept maghiarimii să caute prietini în democrația română și să lucreze, să lupte, să se târguiască cu un cuvânt curaj, muncă creatoare pe toată linia".

Congresul partidului socialist francez

Lyon, 28 Dec.

Journal des Débats socotește că neînțelegerile dintre diferitele grupari ale partidului socialist francez vor deveni și mai acute.

Este probabil că ruptura va fi definitivă. Această ruptură este voită de extremiști.

Ziarul citat compară dislocarea partidului socialist care s'a operat pe față dela 1914 cu o rigoare fatală cu dislocarea partidului radical și radical socialist. Ziarul conchide în fața zăpăcelii oligarchiilor revoluționare și iacobine care au guvernat odinioară Franța, înțelegerea democratică și diferitele asociațiuni mari politice cari sunt reprezentate în parlamentul francez pot să joace un roi considerabil și infinit de folositor. Înțelegerea democratică încheie *Journal des Débats* corespunde fără îndoială mentalității actuale generale a Franței.

In chestia avocaților din vechiul Regat

— O lămurire —

Publicând mai jos scrisoarea pe care ne-a adresat-o D-l Dr. Ion Suciu în scopul „restabilirei unui adevăr", ținem să afirmăm că punctul nostru de vedere diferă de al D-lui Dr. Suciu și că am dat acestei scrisori loc în ziarul nostru din considerație față de persoana d-sale.

Iată scrisoarea:

Onorată Redacțiune!

Cred că la adunarea generală a baroului din Cluj, n'a luat parte niciun gazetar și în cazul acesta este mai mult, ca verosimil reportajul asupra acelei adunări, ținută în ziua de 26 Decembrie, are ca inspirator pe unul dintre colegii mei avocați, cari au participat la acea adunare.

Discursul prin care m'am pronunțat împotriva propunerei D-lui Pordea, nu sunt în poziție să-l repet din cuvânt în cuvânt, martori îmi sunt însă toți colegii prezenți, că ordinea de idei a fost următoarea:

„Cer să trecem la ordinea zilei asupra propunerii D-lui coleg Pordea, pentrucă adunarea generală n'are atribuție de a decide în această materie.

Asupra primirei ori neprimirei vre unui reflectant între membrii baroului este competent a decide comitetul și corectarea nu aparține drepturilor adunărei generale, ci forului impus de lege, care este aci Consiliul suprem disciplinar.

Este inadmisibil, ca adunarea generală să încerce a preveni hotărîrea competentă a acelui Consiliu.

Invocarea dragoste de frați o aflu deastădată deplasată din partea d-lui Pordea. Legea în vigoare trebue să o respecte toată lumea și trebue să o respectăm mai ales noi avocații, cari am depus jurământ, că totdeuna vom urma porunca legii. Și nu ne este iertat să călcăm legea, nici din dragoste pentru frați.

Ori noi suntem de vină, că cei datori și în drept de a nivela atari diferențe izbitoare nu și-au îndeplinit încă misiunea?

Regularea acestei chestiuni aparține domeniului legiferărei și nici decum competenței unui barou avocațial.

Din parte-mi și eu accentuez că n-avem de ce ne făli cu multele noastre riguroase și diplome de doctori, pentrucă, precum se află între doctorii noștri de drept mulți, care au trecut examenele numai cu ajutorul protecției, așa și printe frații din vechiul regat, simpli licențiați în drept, sunt din potrivă mulți juriști excelenți și cunoscători consumați ai științelor de drept. Să încetăm așadar cu compararea diplomelor, și să insistăm pentru acele condiții, cari sunt juste și echitabile.

In loc de a invoca dragostea pentru un singur coleg din vechiul regat care ar vrea să se inscrie în baroul nostru și a rămas cu dorința sa deocamdată neîmplinită, din vina altora, eu învoc dragostea noastră pentru obștea poporului românesc, atât pentru cel de dincoace de Carpați, cât și pentru cel de dincolo.

Nici aici, dar nici dincolo, oricât ne-am făli noi cu multele noastre rigoroase, nu-i permis să slobozim asupra poporului, asupra clientelei, investiți cu toate drepturile și privilegile unui avocat, oameni, cari n'au dat dovadă, că cunosc legile, cele mai esențiale păreri, ale acelui simț.

Așadar și avocatul din Ardeal, când trece în vechiul regal, să depună un examen suplimentar, cel puțin din codul civil și din cel penal, precum și din procedura civilă și din cea penală. Și totașa, găsesc că ar trebui să presteze un examen supletitor și colegii din vechiul regat, când vin să se înscrie în barourile dela noi.

Unificarea trebue să se facă, dar ea cade în sarcina legislației. Noi ce putem dori? Aceia, că legiuitorii să nu uite, că noi nu suntem o țară ocupată, ci o țară, care ne-am unit din voia și dorul inimei noastre cu România și astfel putem pretinde cu tot dreptul dela fiecare membru al corpurilor legiuitoare române, ca să nu ne trateze ca pe o colonie, ci să considere tot ce avem noi mai bun, mai complet, mai desvoltat, ca un tezaur comun al nostru, pe care noi l-am dus ca zestre spre binele întregei țărei, totașa cum și noi, la rândul nostru, știm să prețuim tot ce frații din alte ținuturi au mai perfecționat și mai înaintat.

Acestea sunt simple dorințe patriotice. Hotărîrea este în mâna legislației.

Din acestea reese evident că informatorul, care a făcut reportajul din N-rul dela 28 Dec. al prețuitului D-voastră ziar, a încercat să intervestească suprinsul ziselor mele.

Primiți, domnule director, încredințarea, deosebitei mele considerațiuni.

Cluj, 28 Decembrie 1920.

Dr. Ion Suciu,
avocat.

LA MESERII!!

Atât de puțini meseriași români avem, cu deosebire în părțile ardelene, încât nu putem avea destule cuvinte pentru a îndemna copiii noștri la meserii. Iată vreo câteva date statistice despre meseriașii Ardealului.

Numărul total al meseriașilor din Ardeal se ridică la 350.000, cuprizându-se în acest număr meseriașii propriu zis și lucrătorii specialiști, cari sunt ocupați în diferitele industrii.

Dintre aceștia români sunt abia 5000, ceea ce ne dă 1·4 la sută.

De unde provine această împărțire nedreaptă a muncii?

Acest număr neînsemnat de meseriași români se datorește legilor nedrepte, cu cari această țară a fost cârmuită veacuri dearândul. Se știe că în Ardeal dreptul de a exercita meserii era rezervat celor trei națiuni privilegiate: Sașilor, Ungurilor și Săcuilor. In 1848 acest privilegiu a fost desființat pe hârtie dar de fapt nu, căci patroni au căutat și mai departe să îngreuneze pe cât se poate intrarea Românilor la meserii, preferind totdeauna pe conaționalii lor. Pe lângă atâta nedreptate față de cele mai naturale drepturi ale omului și anume față de dreptul de a munci după plac și după înclinările individuale, nu e nici o mirare dacă Românii ardeleni au avut și o aversiune oarecare față de meserii.

Intrați în dreptul nostru natural de a fi stăpâni peste pământul nostru strămoșesc, trebue să lucrăm din toate puterile ca să devenim stăpâni și asupra bogățiilor ce ni le asigură meseriile.

Intr'un stat liber popoarele pot fi egale dar nu privilegiate; trebue să lucrăm cu toate puterile pentru asigurarea acestei egalităţi şi dreptăţi.

Dacă mai cugetăm şi la faptul că meseriile cele mai multe nu fost patronate şi ajutate de stat, nu ne va fi greu ca aceste drepturi născute din păcatul privilegiilor seculare să fie reduse şi împedecate în voinţa lor de a'şi continua viaţa nedreaptă din trecut căci o avere câştigată prin lipsă de egalitate între cetăţeni azi nu mai poate fi respectată. Rândul nostru e ca să ne îndrumăm copiii la meserii, ca aceştia să recucerească oraşele şi târguşoarele, pe care ni le-au răpit asuprirea de ieri.

Oricât va fi silit statul să cheltuiască pentru această dreptate, nu va fi în zadar şi nu va fi contra egalităţii ci pentru înfăptuirea egalităţii pe seama acelora mai mulţi, cari au trăit până acum fără să fi avut parte de dreptate.

Să vedem ce s-a făcut pentru încurajarea meseriaşilor români, la Cluj, până astăzi.

Statul român a acordat o jumătate de milion Lei ca să se înfiinţeze un internat (cămin) pe seama ucenicilor.

Am intrat în stăpânirea unui fost cămin al ucenicilor, care era şi până acuma — se înţelege dela sine — pe seama numai a Ungurilor. In acest cămin s'au plasat în total 26 de ucenici români, dintre multele mii, câţi s-au fost prezentat la un apel lansat în luna Mai, anul curent.

Cu o jumătate milion de lei a plasa în Cluj numai 26 de ucenici e ceva ridicol, lucrul acesta îl putea face şi un simplu particular.

O singură fabrică din localitate plasează anul 30—40 de băeţi săcui.

Şi încă ceva: o statistică prea vorbitoare a vieţii economice de mâne.

Din 860 elevi ucenici, avem 87 români, de regulă băeţi cu 2 sau 3 clase primare.

Restul sunt străini de obiceiu posedând cunoştinţele a 4 cl. secundare ba chiar şi absolvenţi de 6 clase elementare, sau şi de şcoală sup. de comerţ.

Aceştia sunt susţinuţi sistematic ca să fie conducătorii muncitorilor de mâine.

Crede dar, că un guvern — ori care — va şti să asigure o subvenţie de $^1/_2$ milion anual pentra Clujul, pe care vrem să-l cucerim.

E vorba numai ca factorii cu cădere să-şi facă această datorie.

E aşa de serioasă organizarea meseriaşilor de mâine ca şi oricare altă muncă în legătură *cu naţionalizarea*!

Facem o propunere concretă. Să ni se pună la dispoziţie sala Reduta cu toate încăperile ei, combustibil şi lumină iar noi într'o lună o umplem cu 300 de ucenici industriaşi, aduşi dela sate. Peste 4—5 ani, se va putea vorbi de rezultate.

Aceşti băieţi să fie plasaţi cu forţa obligativităţii la toate stabilimentele industriale şi la fabrici, cari au fost ori la înfiinţare ori mai târziu subvenţionate cu bani şi cu maşini din partea Statului.

Iar Societatea Orfanilor din Războiu ar putea astfel să îndrumeze spre o viaţă cinstită mille de băeţi, pe cari nu ştie unde să-i plaseze.

A Domide.

INFORMATII

Aflăm că pentru anul viitor, se va fixa un singur rând de sărbători care să fie ţinute de toate instituţiunile publice.

*

Se desminte svonul cu privire la o mobilizare generală până la 31 Decembrie. Secretariatul internelor va pedepsi aspru pe cei ce vor căuta să-l răspândească.

*

Funcţionarii şi artiştii Operei şi Teatrului Naţional ne roagă se atragem atenţia biroului de cuartiruire asupra cererilor pe cari le-au adresat biroului deşi ei nu sunt funcţionari permanenţi în Cluj, dar şederea lor în oraş fiind de interes public.

*

Legitimaţiile de călătorie cu preţ redus pe C. F. R. se prelungesc de direcţiunile regionale printr'o nouă stampilare până la 31 Martie, când se vor distribui celor în drept legitimaţii conform celor din vechiul regat.

*

In urma reclamaţiunilor Baptiştilor, Secretariatul general al internelor a stabilit că primăria oraşului a închis biserica Baptiştilor, din ordinul d-lui Oct. Goga, ministrul Cultelor întrucât acea biserică nu este încă recunoscută, nici tolerată de stat. Baptiştii vor trebui să facă demersuri pentru a căpăta autorizaţie să se poată întruni în condiţiunile unei societăţi culturale şi nu religioase.

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin mergeţi la drogeria „Emke" Cluj Piaţa Unirii No. 32. (61)

Cu semnarea ordonanţelor de plată a personalului didactic şi administrativ din Ardeal a fost însărcinat d-l Oct. Prie, secretar general.

*

In curând va apare *Calendarul* „Infrăţirea". Un volum de 250 pagini cu peste 100 clişeuri. Cu un material bogat şi foarte variat. Au colaborat la acestă lucrare un mare număr de fruntaşi intelectuali din Ardeal şi de scriitori din vechiul Regat. Calendarul cuprinde o parte calendaristică. date şi documente noui asupra Ardealului. Cronica Anului 1920, o parte enciclopedică de extremă utilitate precum şi numeroase bucăţi literare inedite, proză şi versuri. Coperta artistică în culori. Numeroase hors-texte-uri pe hârtie velină. Preţul 12 Lei. Pentru depoziţari şi librari se dă o remiză de 25 la sută. Comenzile se vor adresa Administraţiei ziarului Infrăţirea,

*

Biró Andor Manufactură Engros Cluj, str. Kossuth No. 2. (28)

*

Marile fabrici de oţet şi lemne la Eugen Léb Cluj, Calea Victoriei No. 99. Se găsesc ori ce fel de cutii pentru farmacie şi pentru comerţ cu preţ redus.

*

„UNIVERSUM" interprinde technică de instalaţiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească. Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 138

Curierul Spectacolelor

Program săptămânal:

Teatrul naţional.

Mercuri: *Conceri simfonic.*
Joi: *Sapho.*
Vineri: *Madame Butterfly.*
Sâmbătă: *Trandafirii roşii.*
Duminecă matineu: *Institutorii.*
„ seara: *Sapho.*

Teatrul unguresc.

Mercuri: *Madame Sans Gene.*
Joi: *Ebrea.* Operet-reprisa.
Vineri: *Cabaret de anul nou.* Prima oară. Comedie, jocuri. Inceputul la ora 6 seara.
Sâmbătă matineu: *Studenţii din Igló.*
Sâmbătă seara: *Cabaret de anul nou.* Inceputul la ora 7.
Duminecă matineu: *Lilliacul.*
„ seara: *Năframa halduculuí.* Cu distribuţia nouă.
Luni: *Ebrea.* La începutul rezentaţiei uşile dinspre sală se închid.

Varieteul BIASINI

Vineri 31 Dec. 1920.

Pentru prima oară 1, 2, 3, 4, 5

Ramaschoff

Celebra trupă rusă care a uimit lumea întreagă, cu decor propriu.

Preţuri obişmite. Pentru revelion. Noile numere angajate cu mari sacrificii vor debuta pentru prima oară în acest oraş.

MARE TOMBOLĂ.

După representaţie mare dans Tabarin care va dura până la ziuă

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9.

20 Telefon No. 351

Citiţi "Infrăţirea"

„Gourmand" confiserie specială, nemaiîntrecut dessert, calitate superioară, nu trebue să lipsească dela nici-o masă de familie. (71)

*

Erezii lui Stotter Iacob Cluj Negustorii de lemne şi material de tăbăcărie. Se pot comanda lemne de foc tăiate şi netăiate de orice calitate şi cantitate Magazin în Str. Állomás Nr. 21 Telefon 800.

Birouri în Str. Hegedüs Sándor Nr. 6. Telefon 300 şi Calea Regele Ferdinand Nr. 44, Telefon 762. (46

Stirile zilei

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ziarele anunţă că noul cabinet jugoslav îl va forma Pasici.

*

Reducerea armatei germane la 100.000 oameni conform acordului dela Spa s'a efectuat.

*

In tratativele care se urmează între ţărănişti şi naţionalişti s'a hotărît să se facă modificări de program şi s'a discutat chestiunea conducerei, dacă trebue să fie unitară sau să se facă printr'un comitet compus din trei membri.

*

Profesorul Gh. Arghirescu a fost numit secretar general la Culte şi Arte.

*

Rhallys s'a hotărît să-şi retragă demisiunea.

*

Se svoneşte că generalul Brusilov s'ar fi sinucis.

Principele Carol va pleca în luna lanuarie la Pireu în Grecia.

*

Consiliul de miniştrii a aprobat înfiinţarea de uzine sonice în România. Ministerul de războiu are monopolul aplicării principiului sonicităţii la materialul de războiu. Deasemenea se va aplica principiul şi la construirea locomotivelor.

*

In chestiunea dureroasei represiuni a răscoalelor din 1907, din discursurile rostite în ultima şedinţă a Camerei de către d-nii general Averescu şi Take Ionescu, rezultă că actul a fost hotărît cu consimţământul tuturor partidelor.

Noile ore de lucru la CFR

De vorbă cu funcţionarii. — Ce spune d-l Hossu, directorul regional: Imposibilităţi materiale se opun respectărei ordinului Direcţiunei generale CFR.

Introducerea noului oraş de lucru la direcţiunile C. F. R. şi anume dela 8 am. la 1 p. m. şi dela 5 la 7 p. m. a dat loc la o sfânjenire în mersul lucrurilor. Funcţionarii, care erau deprinşi din timpurile de pace cu un anumit program de lucru s'au văzut printr'o simplă telegramă obligaţi să-şi schimbe întregul rost al câştigărei pâinei.

Lucrul de căpetenie pe care îl invoacă, e că mare parte dintre ei, având familii grele, erau obligaţi să muncească fie la o instituţie particulară întrucât nu le ajungea leafa ce-o primesc dela C. F. R. fie chivernisindu-şi gospodăria sau căutând alimente cu preţuri mai convenabile.

Aşa cum a fost stabilit noul program înseamnă după ei, pur şi simplu, a perde cel puţin 3 ore pe fiecare zi — când nu au timpul suficient să lucreze altceva — numai în aşteptarea orei 5 când trebue să se prezinte la biurou.

Ei spun că sunt mai bucuroşi — dacă e nevoe să se lucreze mai multe ore — ea să li se fixeze aceste ore dela 8 la 1 am. şi dela 3 la 5 p.m. sau dela 7 dimineaţa la 2 d. a.

*

Prezentându-mă d-lui Hossu directorul regional al C. F. R. spre a obţine lămuriri în această chestiune, d-sa mi-a spus că ordinul a fost trimis telegrafic dela Direcţiunea generală şi că d-sa nu a semnat decât ca el să se pună în aplicare. Nu ştie care au fost intenţiunile celor dela care a emanat şi de aceea nu şi l'ar putea însuşi în întregime, pentru că n'ar şti dacă ar aduce rezultatele dorite.

Pentru Cluj, ordinul întâmpină multe greutăţi materiale şi morale ca să poată fi pus în aplicare. Citâm:

E foarte greu ca localul să fie încălzit de două ori pe zi, acum când combustibilul e scump şi transportarea lui se face cu multe sacrificii.

Repausul între orele de dimineaţă şi cele de după masă fiind prea mare, trebue neconditionat ca localurile să fie încălzite a două oară în aceeaş zi, ceea ce e o cheltuială îndoită.

Aşa cum au fost aranjate orele de lucru nu era nevoe de instalaţiune de iluminat mai intensivă şi de aceea nici nu s'a făcut. Acum însă trebuind să se facă instalaţiunea de care e nevoe, însemnează că ordinul nu se putea pune în aplicare imediat de cât după terminarea acelor lucrări.

Un lucru caracteristic oraşelor din Transilvania e şi închiderea prăvăliilor la ora 6, prin urmare funcţionarii nu ar putea să-şi procure alimentele pentru cină.

Un punct cu totul hotăritor în această chestiune este în legătură cu aranjarea cursurilor de limba română pe care le urmează după amiază funcţionarii cari nu ştiu bine românește. In cazul dacă sunt ore de serviciu şi după amiază, nimeni nu ar putea obliga pe funcţionari să poată lua parte la acele cursuri. De aceea, faţă de aceste realităţi, direcţiunea generală trebue să decidă cum e mai bine şi cum ar fi mai folositor ţărei. *Wy.*

La cafenea „Metropol"

Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică

61

Dr. ECAT. ARAMA

BOLI DE FEMEI ŞI COPII

CONS. 2—4 128

STRADA RUDOLF Nr. 13

Fraţii Mártonffy Blănarii

Calea Regele Ferdinand 35 Cluj, Palatul Urania

◆

In curând va sosi un transport de tot felul de Blănuri cele mai fine, firmă solidă şi de incredere. Ori ce comandă se efectuează în 8 zile.

Renumita Fabrica chimică „UNIO" Cluj, curăţă şi văpseşte

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 133. Pravălii în centru: Strada Regina Maria No. 4 şi Strada Iuliu Maniu No. 8. 23

Scrisori din Cetatea Eternă

SITUAȚIA POLITICĂ IN ITALIA

(1—15 Dec. 1920.)

Înțelegerea italo-iugoslavă. — Opoziția în contra tratatului dela Rapallo. — Comedia d'Annunzeană. — Criza opiniei publice. — Ratificarea tratatului. — Spre mai multă disciplină Națională.

Tratatul dela Rapallo a fost să fie pentru Italia piatra de încercare, în jurul căreia aveau să se ciocnească curentele cele mai potrivnice, ideile cele mai extreme, interesele și ambițiile cele mai nemărturisite.

Compromis, născut din necesitatea absolută a lichidării unei situațiuni de nesiguranță care îngreuna pe fiecare zi, viața politică a țării, el trebuia să aibă toate avantagiile ca și toate păcatele unor asemenea soluțiuni tranzacționale.

Italia a căpătat prin acest tratat siguranța hotarelor sale, recunoașterea definitivă a unor aspirațiuni seculare, *prin consacrarea de fapt a complectării unității ei noționale, cât și a hegemoniei sale în marea Adriatică.* Pe lângă toate acestea, trebue adăugat că actul semnat la „Santa Margherita", a tranșat pentru toți cei cari nu vor să pescuiască în apă tulbure, o neînțelegere între două popoare, cari, în interesul lor, trebue să rămână în raporturi de prietenie.

Țara în general a fost mulțumită de hotărîrea diplomaților săi; un vânt de ușurare a bătut o clipă pe planurile ei, dela Alfei, la Mare.

Era aproape unanimă părerea că atât prestigiul cât și interesele mari ale Italiei erau salvgardate. Tot ceace reprezenta programul „minimal" cu care Contele Sforza s'a prezentat la Rapallo, fusese obținut: „Italienitatea orașului Fiume", independența și contiguitatea sa teritorială cu Italia, cedarea muntelui Nevoso, care reprezintă cheia Alpilor Iulieni, anexarea zarei cu un Hinterland și cu insulele apropiate, au fost admise și recunoscute de Jugoslavia. Mai mult de cât aceasta, înțelegerea cu Regatul Vecia, trebuia să ia un caracter de condialitate și de prietenie pentru viitor, prin acordarea amnestiei reciproce, recunoașterea drepturilor minorităților rămase în statul străin, și mai ales, prin încheerea unor convențiuni comerciale, cari aveau să aducă mari avantagii ambelor zări.

A două zi însă după înapoerea delegaților dela Rapallo, o opoziție vie se crează în potriva actului încheiat. — Naționaliști de ocazie, cari apar cam la ei în toate țările, în căutarea unei platforme electorale, ridică cu înverșunare glasul lor împotriva „concesiunilor" făcute Jugoslaviei. — La început mai timid, apoi mereu mai agresivi, caută să creeze o majoritate parlamentară pentru a opri ratificarea tratatului. In acest timp, din Fiume, se ridică glasul „Comandantului" care declară a nu admite valabilitatea hotărîrilor luate fără consultarea lui pretinzând menținerea și recunoașterea „Regenței Camerului" așa cum a creiat-o el. — Incurajând pe naționaliștii extremiști din Regat și încuranjat la rândul său de acțiunea acestora, D'Annuzio, ocupă cu legionarii săi insulele Veglia și Arbe, cedate Jugoslaviei și amenință apoi Italia cu ruperea relațiunilor diplematice."

Aceste gesturi dezordonate ale aventurierului poet provoacă imediat o frământare intensă în toată țara și amenință cu rupere echilibrului moral al poporului prin complectă dezorientarea ce aruncă în spiritul opiniei publice.

Este curioasă până la un punct, psihologia complexă a acestui om, care a părut tuturor, un timp a fi mare și care apare azi, destul de mic pentru greutatea împrejurărilor pe care și le-a creat. Naționalist înverșunat, ce pretinde că trebue să afirme italienitatea Carnarului chiar împotriva Italiei; despot, el guvernează mica lui provincie cu teroarea a 5000 de arditi, pe când în afara hotarelor lui protestează în numele liberei determinațiuni a poporului; om de o cultură și spirit superior, el înlătură din jurul său pe toți acei cari aveau o personalitate demnă de el și o pregătire reală, ca de pildă pe generalul Cecherini și colonelul Sani și se înconjoară de o camarilă civilo-militară de semi-docți și de oameni fără experiență, cărora le încredințează marile dregătorii ale Regentei.

Paradoxe din felul acestora se găsesc de altfel numeroase în activitatea din ultimul timp a „Comandantului": în aceiași zi, în care primește comisiunea parlamentară care plecase dela Roma, spre a-l îndupleca la o politică de înțelepciune, și în care îi declară că se consideră „cel mai umil servitor al Patriei sale", el merge în port și primește cu un fost de operată pe marinarii Italieni, cari, revoltați contra ofițerilor cari îi comandau, dezertează dela postul lor și îi aduc, „în dar" vasele de război ale Marinei regale....

Episodul acesta a însemnat dealtfel mai mult ca toate celelalte cari alcătuesc „comedia D'Anunziană" o zguduire profundă pentru tot așezământul politic al Italiei, reprezentând punctul cel mai critic al procesului provocat de neînțelegerea dintre Fiume și Guvernul Giolitti.

Modul cum s'a desfășurat justifică toată îngrijorarea și emoțiunea produsă. In urma refuzului lui D'Anunzio de a părăsi insulele ocupate în mod samavolnic, și de a pune Italia în măsură de a executa tratatul pe care îl iscălise, guvernul dela Roma ordonase generalului Caviglia, Comandantul Armatei din Veneția Iuliană, de a lua măsurile de siguranță ca asemenea acte să nu se mai repete.

Generalul Caviglia, care e considerat ca învingătorul dela „Veneto", și care se bucura de amiciția „Comandantului dela Fiume", după-ce a încercat zadarnic să-l înduplece să renunțe la acțiunea sa antipatriotică, a ordonat trupelor de uscat cât și Escadrei de Adriatica să blocheze Fiume și insulele, spre a obține reintrarea în legalitate. Blocusul acesta, mai mult preventiv decât represiv, era aplicat cu blândețe, totuși d'Anunzio, atins în orgoliul său, lansează o proclamație ditirambică, în care califică pe Caviglia de dezertor al cauzei italiene, amenință cu rezistența până la ultimul om, și face apel la Națiunea întreagă pentru a salva Italienitatea Carnalului.

Paralel cu aceasta, agenții lui cât și toți agitatorii de profesie, încep o propagandă vie între soldați și marinari, în sufletul cărora aruncă sămânța îndoelii și a revoltei.

Efectul acestei propagande a fost fulgerător: echipagiul unui contratorpilor, care se găsea pe linia de blocadă, se răsvrătește, își arestează ofițerii și subofițerii, pe unii îi leagă de tunuri, pe alții îi închide în celule, și pornește spre Fiume . . .

Aci, Comandantul prevenit de venirea noilor neoziți, îi primește cu o solemnitate gravă și mistică: ajuns în mijlocul lor, îngenunchează pe puntea vasului, și se roagă lui Dumnezeu pentru fericirea Patriei. Iar în timpul acesta ofițerii rămași credincioși consemnului lor, legați de vreun tun, sau închiați în fundul unei cabine, aveu să cugete asupra felului cum „Comandantul", binecuvântând dezertorii și preaslăvind crima comisă, asigură Viitorul Țării prin sfărâmarea disciplinei celor ce erau chemați să o apere . . .

Primirea făcută de D'Annuzio echipagiului răsvrătit al primului vas sosit la Fiume, a avut un răsunet mare în sufletele naive ale multor marinari, și a născut astfel în cei mai slabi ambiția de adeveni atât de ușor și de sigur „eroi și salvatori ai Patriei". Și actul s'a repatat a doua și a treia zi, în mod identic, prin dezertarea a încă unui contratorpilor, și a unui Torpilor de escadră.

Primirea și ceremonialul la Fiume a fost la fel, în toată grotesca lui înlățuire: același discurs, același îngenunchiere și rugăciune pe bord, același cortegiu triumfal în orașul terorizat de „Horti", același titlu sforăitor de salvatori ai Patriei!

O adevărată Nevroză „D'Anunziuă" cuprinde din acest moment toată țară. Se comentează peste tot gestul marinarilor, se discută cu pasiune acela al Poetului, și se așteaptă cu înfrigurare măsurile guvernului Regatului. Se părea că fiecare clipă trebuia să aducă o explozione fatală pentru Italia, a vulcanului, care din nedibăcia unora, dar mai ales din ambițiunea și deșertăciunea altora, se ridicase între Fiume și Roma, dar catastrofa nu s'a produs. Armata nu a clintit dela locul ei răzvrătirea a marinarilor celor 3 vase s'a limitat aci, iar depărtarea unui car de asalt al trupelor Generalului Caviglia, a fost unica defecțiune înregistrată în rândul acestora.

Țara a răsuflat ușurată. Opiniunea publică dezorientată o clipă de amenințarea unei lupte fratricide, se strânge unită și solidară în jurul guvernului Italian. Nici un singur glas, nu se ridică pentru a apăra pe cei cari înfrânseră legile disciplinei și ale datoriei în numele unui naționalizm exaltat; Aproape unanim erau osândiți cei mai indulgenți tăceau! Aventura din iarna anului 1920, nu mai avusese rostul adânc al aceleia din anul trecut rost care să cuprindă, sufletele poporului și să înflăcăreze massele. Fiume era deja salvat: „Nimeni, oricât de mare fost, n'avea deci voe să treacă peste hotărîrea Italiei" cu viața rostite în Parlamentul Italian.

Și astfel conștiința primejdiei pe care demagogismul politic produce mai grozav ca oricând atunci când ia caracterul naționalismului intransigent, a făcut ca toată aureola creată în jurul Poetului soldat să se stingă în inimile celor mai mulți. Poporul Italian a înțeles că fusese dus la marginea prăpastiei prin subminarea istitutiilor de care era legată viața și viitorul lui: Armata și Marina.

Deșteptat dintr'un somn greu, provocat de narcoticul otrăvitor al șovinismului exploatat, el a dezaprobat unanim pe acela care a greșit față de el într'o ambiție nemăsurată.

Și astfel într'o atmosferă de reculegere și de hotărire produsă de această reacțiune, când șeful Guvernului și Contele Sforza au cerut Camerei ratificarea Tratatului „de care ei erau mândrii" aleșii Națiunei au răspuns aproape unanim cu votul lor!

Italia învățase o lecție nouă: Aventura politică militară, care găsea aci oricând și pentru orice, sufragiul masselor exaltate de un entuziasm meridional, și care în istorie reușise atât de des, nu mai corespundea spiritului nou al timpurilor noastre.

Tratatul dela Rapallo, este' netăgăduit o mare victorie a Italiei; și totuși, această victorie era să devie un dezastru, fiindcă guvernul șovăise prea mult, intimidat de simpatiile poporului pentru „Poetul Soldat", în aducerea la supunere a tuturor, „oricât de mari ar fi fost cei cari se opuneau".

Și desbaterile Camerei în discuțiunea tratatului, cari au început eri, au confirmat în mod strălucit, această nevoe „Disciplină Națională".

Roma, 15. XII 920.

V. N. P.

Situația internațională

Principele George al Greciei va pleca în curând la Paris pentru a arăta Aliaților că tatăl său, regele Constantin va urma față de Aliați același politică ca și Venizelos. Această plecare e necesitată de consecințele blocusului economic care a început. Scumpetea mărfurilor și obiectele de prima necesitate nemulțumește populația, îngrijește guvernul și dă prilej venize iștilor să întreție o apatie continuă în armată și populație. Unele telegrame particulare neconfirmate probabil din sursă venizelistă, au anunțat tulburări la Atena. Pe de altă parte 500 ofițeri venizeliști din armata Asiei-Mici au părăsit portul prin Smirna, îndreptându-se spre Grecia.

Cu alte cuvinte patriotismul venizeliștilor a așa de mare încât fug de pe front, ceia ce în oricare altă țară e o trădare de patrie, pentru a nu servi sub un general constantinian.

Nu tot acelaș lucru l-au făcut ofițerii constantinieni, care au învins pe turci sub ordinele generalului Paraskewpulos venizelist înlăcărat.

Congresul partidului socialist unificat ținut la Toms va consfinți sciziunea acestuia începută încă din 1914, când o parte din socialiști au aprobat creditul de război.

Majoritatea delegaților au votat adeziunea la Internaționala III-a, iar puțini socialiști majoritari s'au retras din partidul devenit comunist. Astfel de acum înainte, sub masca socialistă nu se vor mai ascunde bolșevicii lui Trotzky.

Deveniți bolsevici, socialiștii francezi vor fi și mai huiți de întreaga Franță, iar atunci când nebunia unor conducători inculți îi va împinge spre revoluție, poporul francez se va ști apăra. Pasici a fost însărcinat cu formarea noului guvern jugoslav.

Aceasta însemnează că partidele vechi din Serbia, departe de a se fi clintit din realizarea planurilor de guvernare centralistă din cauza revoltelor din Croato-Slovenia și Muntenegru, sunt hotărâte a trece peste avertismentele populației nemulțumite.

Rămâne de văzut dacă încercarea lui Pasici va reuși.

Ultime informații

Camera va lua vacanță Vineri.

*

Deputatul bănățean Sava răspunsând la Mesaj în ședința de astăzi a Camerii, a expus ororile comise de maghiari în Ungaria contra Românilor deacolo, cerând să se ia măsuri contra lor.

A cetit apoi o moțiune în care protestează contra ciunirei Banatului. Guvernul părăsește în acest timp banca ministerială care rămâne goală; deputații protestează contra acestei lipse de atenție din partea guvernului.

Dl Dori Popovici voind să vorbească este împiedecat pentru atitudinea sa anteromânească.

In ședința de eri a Camerei, d-nul Angheleșcu a citit declarația partidului liberal cu ocazia discuției la mesaj. In ea se spune că partidul liberal împărtășește bucuria Suveranilor și a țării pentru logodnele principare; partidul înțelege și salvg[illegible] teresele morale[illegible] riale ale statului printr-o politică leală, demnă și înțeleaptă. Se aduce apoi prinos de recunoștință pentru armată și se menționează nevoia organizării și unificării, înfăptuirea reformei agrare și politica națională.

*

Leul cotează 21.25 centime la Bursa Parisului.

La spălătoriă chimică CZINK se curață un rând de haine pentru 30 Lei, pentru 120 Lei se vopsește. □ Firma cea mai recunoscută. □ Execută prompt și bine.
Telefon 556. Fabrica Cluj, Strada Dézsma No. 5. Telefon 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

„Radio" 248.
CAUT UN OFICIANT, care afară de limba maghiară cunoaște bine limba germană și română și care are praxă în branșa transportului. Leafă 3—500 lei. Cari se pricep la vânzoit sunt preferiți. Oferte în scris la König Miksa întreprindere de transport. Arad, Str. Bucur 3. 200

ORE ȘI CONVERSAȚII din limba Franceză dau la mine acasă și la locuință. Informații se dau în str. Iuliu Maniu 5. Etagiu III. Ușa No. 6.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, personale cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului sub câștig.

Vânzări și Cumpărări:

FRAC aproape nou, clac, plante de ornament de vânzare. Inainte de amiază Str. Schütz János 7. Partere. Apartamentul 1. 201

OCAZIANE Mobilier din palisandru complect, pentru sufragerie și mobilier pentru o cameră de primire bibliotecă cu oglindă, balansoire covoare de vânzare. Se pot vedea Cluj, str. Gadrrs János No. 4.

PANTOFĂRIA DE LUX. Subscrisă îmă aduce la cunoștință On. Public că efeptuește orice fel lucrări de lux în branșa pantofăriei. Vasile Bindea și Rognean Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. 101

Pentru Domnii Comersanți. VÂND cu vagonul Cafea, Zahar, Ceaiu, etc. Deasemenea Ștofe, Paltoane, Pardesiuri etc. Doritori se pot adresa la ziar sub. Engros pentru a li se comunica prețurile.

HOTEL nou cu 90 de camere clădit într'un oraș principal din Regat dorind ai mobila și preda, rog pe amatori a se adresa la ziar sub. No. 8 A. Cantu.

TÂNĂR SUBLOCOTENENT în rezervă, simpatic, juanal, calități sufletești alese, poziție socială splendită, dorește cunoștință unei D-șoare frumoasă, cinstită modestă, bună gospodină, pentru a contracta o căsătorie fericită. Doritoarele se pot adresa în scris la ziar sub: „Jonel".

DOMNIȘOARA — 21 ani — frumoasă cultă, inteligentă familie distinsă din Transilvania orfană însă, venit anual peste 30 mii lei, dorește cunoștință cerească în vederea căsătorie cu doctori ingineri, ofițeri superiori. Răspunsuri scrisorilor serioase la ziar sub „Narcise"

Corespondențe:

CHIBI. Ne miră faptul că cu prezența ta în Cluj nu ai venit până la noi. Ești mult dorit de B.

Radio 185 182

Cafeneua Panonia

este unul dintre cele mai alese locuri de petrecere. Serviciu prompt. Fiecare seară concertează orchestră renumită. Sala de biliard separată. Proprietarul Iosif Szinetár și fiul.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

FRAȚII POLATSEK
depozit de piele
Cluj, Calea Victoriei No. 5.
26

Atențiune! Atențiune!

Pălării pentru dame de velour de la 250 Lei. Pălării pentru dame lâna dela 70 Lei. Se află la **Grün Dora**, Calea Regele Ferdinand 7. 15 (f. Wesselényi.)

CITIȚI
Cărțile pedagogice, literare și populare
din Editura Librăriei H. STEINBERG & FIU Str. Lipscani 94 București. Precum și la toate Librăriile din Transilvania și Ardeal.

Asupra prețurilor prevăzute în această listă se acordă revânzătorilor: 25% rabat la cărțile literare, 20% rabat la cele pedagogice, cele populare sunt netto. Orice comandă trebue să fie însoțită de cost, transportul și ambalagiul privesc pe cumpărător. — Mărfurile călătoresc pe comptul și riscul destinatorului.

Cărți pedagogice:

Claparède. — Psihologie și pedagogie traducere de I. G. Marinescu	6·—
Dr. V. Ghidionescu. — Introducere în pedalogie și pedagogie experimentală, premiată de Academia Română	7·50
Dr. St. Constantinescu. — Din problemele educației — ediția II, premiată de Academia Română	4·50
C. Săineanu. — Ce îndrumare să dăm fiilor noștrii	2·50
Gr. Patriciu. — Metodica învățământului primar	—·—
„ „ — Didactica generală	—·—
A. Lupu Antonescu. — Metodica Limbii române	10·—
C. Salzmann. — Cărticica Furnicilor	1·—
V. Munteanu. — Indrumări noi în învățământul primar	1·25
„ Reforma orariului și surmenajul școlar	1·—
O. Dumitrescu. — Rousseau și Herbart ca pedagogi și filosofi	3·—
A. Lupu Antonescu. — Chestiuni de învățământ	2·—
C. Teodorescu și G. Simionescu. — Tratarea și corectarea temelor	1·—
G. A. Dima, etc. — Metodica Gramaticei, Aritmeticei și Geometriei	12·—
I. Găvănescul. — Phsihologie ed. 15-a din nou revăzută	15·—
„ Noțiuni de Pedagogie Generală	5·—
„ Istoria Pedagogiei	9·—
„ Didactica	—·—
Dr. M. de Fleury. — Corpul și sufletul copilului - traducere de I. G. Marinescu	6·—
I. G. Marinescu. — Spicuiri din Phsihologie și Pedagogie — Traduceri	6·—
Al. Valeriu. — *„Logica"* pentru școalele normale și seminarii	11·10

Cărți literare:

NUVELE ȘI SCHIȚE

I. A. Basarabescu. — Un dor împlinit, premiată de Academia Română	6·—
D. D. Patrașcanu. - Thimotei Mucenicul ed. II, premiată de Academia Română	5·—
„ Candidat fără noroc ed. II	5·—
C. Moldovanu. — Majestatea morței	4·—
„ Sărbătoarea pâinii	4·—
„ Negustători de arome ed. II. 5·—	5·—
Nichifor Crainic. — Icoanele vremii	5·—
V. Demetrius. — Dragoste neîmpărtășită	5·—
„ Strigoiul	7·50
M. Theodorian Carada. — În cumpănă	5·—
Tolstoi, Boccacio, etc. — Cele mai frumoase provestiri Seria I	4·—
Zola, Gorki, etc. — Cele mai frumoase povestiri Seria II	4·—
V. Crăsescu. — Fugarul din seminar — vol. II.	2·—
„ În ajunul Crăciunului — vol. III	2·—
„ Pe drum — vol. IV	2·—
Ion Drânceanu. — Nuvele	2·—
Sp. Popescu. — Moș Gheorghe la expoziție	3·—
G. Popescu Ciocănel. — Brașoave	1·50
Th. Speranția. — Nuvele	2·—
D. Teleor. — Nuvele alese	1·50
L. Bachelin. — Esquisses Roumaines	4·75
I. Agârbiceanu. — Popa Man	7·50
„ Luncușoara în Parasemi	6·—
Al. Ciura. — Sub. steag străin	7·50
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr 1852—1907	2·—
Al. Ciurcu. — Sub ocupație, Struguri „Mackensen"	2·—
M. Theodorian-Carada. — Vasile Lascăr Discursuri politice	10·—
I. Costin. — Schițe	1·—

NOTE ȘI IMPRESII

Radu Cosmin. — Exodul în Moldova (pagini de pribegie)	6·—
Emil Nicolau. — Românii în ghiarele Bolșevicilor	4·—
Ion Dragu. — Drumuri de Sânge	5·—
N. Iorga. — Amintiri din Italia	2·—
O. Wilde. — Poeme în proză	1·—
Maior D. Niculescu. — Din Străbuni	3·—
St. G. Sergent. — Amintiri din război	2·—

ROMANE

Ch. Dickens. — Un Poem de Crăciun	4·—
I. Giurgea. — Pribegie	5·—

FILOSOFIA CRITICĂ ȘI SOCIOLOGIE

Lady Carlmes. — Adevăratii Israeliți	2·—
E. Lovinescu. — Critice vol. IV	4·—
E. Kritzmann. — Roneti Roman	—·50
C. Moldovanu. — Autori și Actori	8·—

TEATRU

Molière. — Tartuffe	2·—
H. Ibsen. — Brand	3·50
C. Moldovanu și M. Rădulescu. — Pe aici nu se trece	1·—
C. Moldovanu. — Fluturii	1·—
Radu Rosetti. — O lecție	2·—
I. Negruzzi și D. Rosetti. — Nazat	1·—
V. Costescu. — Strămunii (teatru școlar)	—·50
P. Ionescu Pastion. — Două sentințe	5·—

VERSURI

V. Demetrius. — Canarul Misantropului	3·—
C. Moldovanu. — Cetatea Soarelui	2·—
Vanda Mihail. — Versuri	3·—
A. Mândru. — Floarea Tibrului	3·—
Radu Rosetti. — Valuri	2·—
„ „ Cele din urmă	1·50
„ „ Din toate	3·—
I. Al. George. — Aquile	2·—
„ Domus Tacturna	2·—
T. Dutescu Dutu. — Carol Vodă făt frumos	—·50
Goethe. — Hermann și Dorothei, text german	1·25

MEDICINĂ POPULARIZATĂ

Dr. C. Zamfirescu. — Tifosul Exantematic	3·50
Dr. Th. Mironescu. — Consultațiunile medicale la spitalul Colțea	5·—
„ Tratamentul Astmei Bronchiale	3·—
Dr. O. Metler, — Medicul Familiei	4·50
„ Higiena Sexuală	—·—
A. Debay. — Higiena și fisiologia căsătoriei	5·—
„ Venera fecundă și calipedică	4·—
Dr. Gh. Fischer. — Păstrarea vederii	6·—
„ Auzului	12·—

DIVERSE

Emil Frederic. — Manual practic de cofetărie	10·—
Viitorul război mondial. — Trad. de I. Berkovitz	2·—
V. Scântee. — Legea măsurilor excepționale	5.—
T. Dutescu Dutu. — Din vatra unui sătean cuminte	2·—
Popp. — Tratat vinicol	3·—
A. Ioanov. — Călăuza rachierului român	3·—
I. Sanielevici. — Călăuza asiguratului	2·50
A. Steinberg. — Dicționar de buzunar	7·50
Arboricultura. sau cultura pomilor roditori	2·—
V. Silvianu. — Tratat practic de vinicultură și viticultură	1·—
Dr. P. Vrânceanu. — Spre ruină	1·—
L. Leist. — Voyage á Paris	2·50
H. S. — Dialog român german	1·—
I. Fresco. — Istoria Israeliților	1·—
I. Remer Anselm. — Unificarea calendarelor	3·—
G. Antonescu. — Dicționar român-francez	8·—
H. S. — Conferințele „Vieței Noui"	3.—
M. Kogălniceanu. — Letopisiți 3 volume	30·—
D. R. Rosetti — Formulare de procese verbale	2·—
Decret lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași	1·—
Decret lege pentru modificarea legei taxelor de timbru si înregistrare	2·50

„CAMINUL" BIBLIOTECA LITERARA ȘTIINȚIFICA *)

Numărul 1 Leu

Cele mai alese opere din cei mai buni scriitori

NUMERE APARUTE:

1. *M. Sadoveanu* — Umiliții mei prieteni.
2. *Constanța Marino* — Nataliția, nuvele epuisat
3. *G. Galaction* — La țărmul mărei, reverii și note, epuisat
4. *C. Nistrul* — In voia valurilor, icoane din Siberia
5. *C. Hogaș* — Cucoana Marieta, nuvele
6. *Mark Twain* — Schițe umoristice
7. *Ion Dragoslav* — Firimiturile lui Dalib, alte schițe și povestiri
8. *Henrik Pontoppidan* — Dragoste de primavară, roman, din limba daneză în românește de Ana-Maria G. Bottez, epuisat
9. *V. Demetrius* — Școala Profesională Arhiereul Gherasim, nuvele
10. *Anton Cehov* — Gura Femeii, nuvele, traducere de L. Rebreanu, epuisat
11. *I. Agârbiceanu* — O zi însemnată, nuvele, epuisat
12. *Henrik Ibsen* — Rosmersholm, traducere din limba norvegiană de D. N. Ciotori
13. *L. Rebreanu* — Mărturisire
14-15. *Corneille* — Poliect, traducere de Corneliu Moldovanu și D. Nanu
16. *G. Ibrăileanu* — Brătescu-Voinești
17. *I. I. Mironescu* — Sandu Hurmuzel, epuisat
18. *Paul Bourget* — A doua dragoste, traducere de d-ra Th. Ehuaris
19. *C. Rădulescu-Codin* — Ghiță Bondoc
20. *St. Ionescu* — Cinematografia, cu ilustrațiuni în text.
21. *Al. Cazaban* — Dureri neînțelese
22. *Mauriciu Iokay* — Ingerul vărsării de sânge, trad. de V. Al.-George
23. *C. Hogaș* — Floricica
24. *Nic. Filimon* — Nenorocirile unui Slujnicar
25. *Guy de Maupassant* — Răsbunarea
26. *I. Chiru-Nanov* — Moara din Repezeanca
27. *F. W. Nietzsche* — Așa vorbit-a Zaratustra, trad. de Eug. D. Relgis
28-29. *C. Stere*: Patru zile în Ardeal.
30. *Emile Zola:* Căpitanul Burle, Jacques Damour, nuvele, traducere de B. Marian, epuisat.
31. *Mihail Eminescu:* Poezii, revăzute, clasificate și complectate de Mihail Dragomirescu și Dr. Constanța Marinescu.
32-33. *Moliere:* Tartuffe, comedie în 5 acte, trad. în vers. de A. Toma.
34. *C. Hogaș:* Părintele Ghermănuță, nuvele, epuisat.
35. *G. Diamandi:* Ochii de ghiață, nuv.
36. *Honore de Balzac:* Preotul din Tours.
37. *G. Aslan:* Pentru ideal.
38-39. *Em. Gârleanu:* Ochiul lui Turculeț, nuvele.
40-43. *Edmondo de Amicis:* Cuore, traducere de d-na Sofia Nădejde, epuisat.
44. *Mihail Eminescu:* Poeme.
45-56. *Petre V. Hanes:* Povești din diferite ținuturi românești.
44. *bis. C. Negruzzi:* Nuvele istorice.
47. *V. Alexandri:* Barbu Lăutarul.
48—49 *A. Mândru:* Florea Tibrului.
50. *C. Negruzzi:* Nuvele de moravuri.
51-53. *Bl. Ibanez* Coliba blestemată, traducere de V. Demetrius.
54. *Al. Odobescu:* Doamna Chiajna.
55-57. *H. Spencer:* Despre educație, epuisat.
58-60. *F. H. Burnett:* Lordul cel mititel, epuisat.
61-63. *E. J. Gouncourt* — Sora Filomena
64-65. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu noroc
66-67. *Ch. Dickens* — Un poem de Crăciun
68-69. *Th. D. Speranția* — Anecdote cu minuni
70-71. *C. Marino* — Ada Lazu
72-75. *I. Giurgia* — Oameni din Ardeal
76. *Em. Gârleanu* — Laza

*) Toate numerile epuisate sunt sub presă și vor reapare în curând

Scriitorii celebri

Numărul 50 bani

Numere apărute:

1. *C. Negruzi*—Alexandru Lăpușneanu
2. *Leon Tolstoi* — Revoluționarul. (De ce?)
3. *Carmen Sylva* — Insula Șerpilor Baucur.
4. *Balzac* — Groaza. (Amintire din rev. fruceză)
5. *Al. Odobescu* — Mihnea Vodă cel Rău
6. *Dickens* — Vălul Negru; Sensibilitatea
7. *Boccacio* — Aventurile unei femei cinstite (epuisat)
8. *Storm* — Iubirea
9. *Petroniu* — Orgia Romană
10. *Ion Creangă* — Moș Nichifor Coțcarul (epuisat)
11. *Blasco Ibanez* — Turbarea
12. *Wash. Irving* — Rip van Winkle
13. *Sarah Kumar Ghosch* — Mâncătorii de oameni
14. *Zola* — Carnet de Dans
15. *V. Alexandri* — Buchetiera din Florența
16. *Nietzsche* — Sărbătoarea Măgarilor
17. *Gorki.* — Douăzeci-și șase și Una.
18. *Nuvele Japoneze.*

Numere speciale:

Ion Jalea: Basarabia —·75
„ „ Ardealul 1·—

Cărți populare.

Carte de semne	—.25
Visul Macei Domnului	—·25
Epistolia Domnului	—.25
Minunile Sf. Sisoie	—.25
Orațiuni și Evangelia țigănească	—.25
Micul Dor, cântece noui	—.25
Dorul, 64 pagini	—.75
Explicarea viselor	1.—
Carte de vise mari	2.—
Alexandru Macedon	2.50
Viața Sf. Vasile cel nou, Vămile văzduhului	3.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărți	2.50
Adevăratul cod al manierelor elegante	3.75
Epistolarul amorului și al felicitărilor	3.75
Carte de stea	1.—
Prohodul Domnului	1.25
Calendarul cu zodii pe 150 ani	4.50
Paraclisul Sf. Grigorie decapolitul	—.75
Doftorul fără bani	—·25
Misterele din Porter Squar	—·25
Oglinda Omului (litere cirilice)	1·50
Alexandru Macedon (litere cirilice)	1·50
St. Haralambie	—·25
Sf. Alexe	—·25
Istoria războiului româno-rusoturc (9 volume) à	—·75
Mihai-Viteazul și Călărul (2 vol.) á	—·75
Calendarul Foaie	—·—
Calendarul Portativ, pentru buzunar	—·—

Vând spirt rafinat

En gros și en detail. — Prețuri de concurență.

A se adresa la ziar sub. A.

S'a deschis!
Localul de iarnă al
Varietului Biazini
Program senzațional. Serviciu prompt. □ Bilete se pot lua ori când. □ Reprezentația se deschide seara la oara 8. □ □ □ □
77

Intreprindere de transport
„VILLÁM"
AUGUSTIN NAGY et COMP.
Transportează cu cele mai favorabile condițiuni și cu responsabilitate deplină.
Calea Regelui Ferdinand 14. Cancelaria și depozit Strada Kis No. 17. □ □
144

JANKY
BLĂNAR
CLUJ, STR. UNIVERSITĂȚII NO. 1.
59
LA MAGAZIE AU SOSIT BLĂNARII NOI.

Societatea Anonimă
Blumenfeld și Simon
Str. Iuliu Maniu No. 22. Își oferă Onor. Public cognacul de mere, țuica de prune fiert în căldările proprii precum și licheruri, rum de calitate superioară și vinurile indigene. □ □
86

Spriginiți Comerțul Român
Ioan Póp
comerciant, Cluj,
Calea Victoriei No. 2,
Mare depozit de mărfuri coloniale, băcănie și delicatese precum și tot feluri beuturi cu prețurile cele mai avantajoase! Să se convingă fiecare om!
27

TOATE DOAMNELE
din elită întrebuințează **FORMALYSOLUL**
recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea și apa de gură „FORMALYSOL" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Drogherie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice. CLUJ.

147
Restarline
(Linia Steaua Roșie) ANVERS
Legătură directă BUCUREȘTI—NEW-YORK.
Reprezentant General pentru România
D. BRÜCK & CO. București
Calea Călărașilor 84 și Calea Moșilor No. 44.

MARE EXPOZIȚIE DE CRĂCIUN
50
Prețuri scăzute la magazinul de modă pentru dame
EUGEN SZABO CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 5.

Stofe engleze . . .	48·—	Mătase lățime dublă	122·—
Cretoane	20·—	Flanele	21·—

Onorate Doamne! Preparați **beuturile necesare pentru casă** cu esență de licher Transilvania și rom. **O sticlă costă 4 lei,** prepararea se face foarte ușor. E curată și eftină. Depozit principal: Drogheria **ROZSA** Cluj, Piața Unirii (fost Mátyás-tér) 26.
44

Fabrica de frânghii
Ioan Cosma
Strada Galamb 14. Cluj.
Execută tot felul de frânghii și curele pentru mașini industriale și casnice, precum și tot ce atinge această branșă.
31

FRAȚII JOANOVITS Cluj, Piața Unirii 32.
Cel mai mare atelier fotografic din Ardeal.
Fotografii artistice mărite.
36

Cel mai bun PANTOFAR de lux unde se efectuază cele mai moderne ghete și pantofi
CHIOREAN
în colțul Strada Memorandului și Kötő lângă Missir.
58

În sfârșit
SE INSCHIMBĂ BONURILE DE 40%
și spre bucuria publicului
Firma DICK și FIUL
a prelungit terminul de vânzare cu prețurile de mai jos.

1 metru ștofă de lână pentru haine bărbătești . . .	Lei 98
1 metru ștofă lățime de 140 cm. pentru costum de dame	Lei 98
Barchet pentru o haină de dame complect	Lei 98
Creton pentru o haină de dame complect ce ne poate spăla	Lei 98
1 Cămașe și pantaloni de tricou pentru bărbați . . .	Lei 98
1 Guler de postav de iarnă pentru dame	Lei 98
1 Ploier pentru domni și dame	Lei 98
2 Fețe de masă de damast	Lei 98
1 Pătură de iarnă lungime de 180 cm.	Lei 98
10 Părechi ciorapi brodați pentru dame	Lei 98
10 Părechi ciorapi flor pentru bărbați	Lei 98
1 Sul de pânză de in pentru dame	Lei 98
12 bucați batiste	Lei 98

Aceste prețuri sunt valabile numai până la sfârșitul săptămânei curente.
181

AU SOSIT!
RENUMITELE
MAȘINI DE SCRIS
STOEWER RECORD
sistem german și
SENTA.
Toate cu litere române. Panglici calitatea întâi. Hârtie carbon, cum și accesorii da Șapirograph. Deasemenea repară și transformă literile dela mașini de scris cu litere române.
Körmendy M. Cluj,
Strada Regina Maria.
92

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scândurișiși totfelul de material pentru clădit se expediază acasă cu preț foarte avantagios. **De vânzare** la
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Schwartz Adolf
croitor de domni
Str. Forduló No. 1.
64
In dosul Collegiului Unitar, confecționează haine elegante din ștofă engleză veritabilă cu preț convenabil. Funcționari se bucură de avantaj.

Gheorghe Aranyossy
salon modern de dame
Piața Unirii 13, etaj I.
Confecționează haine engleze și franceze în cele mai bune condițiuni.
40

Sticlă, Porțelanuri și Lămpi
„Ausländer"
Cluj, Piața Mihai-Viteazul 39.
180

Bocanci pentru minieri și lucrători.
Ghete de orice calitate și cantitate. En gros și en detail.
LEBCZELTER ȘI NAGY,
Fabrică de ghete Cluj, Comande se pot face la biroul Hotel Central. □ □ □
4

Avizăm onorații noștri comarcianți că ne-a sosit un
nou transport de mărfuri din Galați și anume:
Textile, manufactură, mărfuri, coloniale, misir, bumbac, talpă și alte. Rugăm să-și facă comenzile din vreme.
„Arădana"
societate comercială industrială Arad.
198

Abonamente pentru Preoți și Învățători se fac cu preț redus, adecă
100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Dacia România
Societate Anonimă de Asigurare și Reasignare.
Capital Social 12,000.000 Lei
Asigurări de Incendiu, Viață, Grindină Transport etc.
Sucursale în toate orașele principale din Transilvania, Ardeal, Banat, Crișana și Bucovina. Cea mai veche banca de asigurare din România și cu o reputație nediscutabilă. Agenți (incasatori) și Achizitori găsesc ocupație sigură adresânduse Sucursalei Cluj și în toate orașele sub cele mai avantagioase condițiuni.
67

Parfumeria „ELITEI" Calea Victoriei 51 BUCUREȘTI.
Aduce la cunoștință că a primit în depozit diverse mărfuri
CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE!
Expediții în colete poștale contra ramburs în vechiul Regat și Besarabia. **En gros — En detail.**
122

Cercetați marele atelier de fotografie **DAJKOVITZ** Sas passage. ORADEA-MARE.
125

La firma **KATZ și MENDEL Cluj, Piața Unirii No. 10.**
12 AU SOSIT PALTOANE ȘI HAINE PENTRU BĂEȚI ȘI FETIȚE.

FRAȚII BLOCH BUCUREȘTI, CALEA VICTORIEI NO. 47.
186 VECHIUL MAGAZIN SPECIAL DE VESTMINTE ȘI ARGINTĂRII BISERICEȘTI PENTRU RITUL ORTODOX ROMÂN □ LA CERERE TRIMETEM MOSTRE ȘI PREȚURI. □□□

„BLATT"
Magazin de articole de tricotaj și țesătorie.
Piața Unirii No. 12.
Prețuri reduse.

Ciorapi pentru copii dela .	10 Lei în sus
„ „ Dame dela	15 Lei în sus
„ „ Domni dela	15 Lei în sus
Mănuși de lână tricotate dela	24 Lei în sus
Jerteuri pentru dame tricotate dela	290 Lei în sus
Jachete scurte tricotate dela	75 Lei în sus

Toate articolele din magazin se vând foarte eftin.
131

Mașine de Scris
Marca OLIVER. Se vând cu prețuri foarte avantajoase, catagolul și prețurile se pot cere dela Administrația ziarului Infrățirea sub „OLIVER". □ □

Măsuri de capacitate
Dela cele mai mici până la dublu decalitru din tinichea tablă de ziuc, alamă, aramă, cositor etc, de vânzare engro și detail direct la Fabrică
Tinichigeria I. Moraru
Strada Boziea u No. 12 București.
202

Associati Croitori Români
PETRICAȘ, AIUDEAN, CRANCIOVAN, NICULESCU & COMP.
CROITORI de haine bărbătești și militare Cluj, Strada Memorandului No. 8.
Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase.
38 Depozit de ștofe.

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ștofe de lână	Pânzeturi
Mătăsuri	Linoleum
Veloururi	Preșuri-Covoare
Mouselinuri	Barcheturi
Ștofe p. plăpumi	Zefiruri

Reion de Incălțăminte fină.

In curând va apare

Calendarul „Infrățirea"

Un volum de 250 pagini cu peste 100 clișeuri

Cu un material bogat și foarte variat. □□ Au colaborat la acestă lucrare un mare număr de fruntași intelectuali din Ardeal și de scriitori din vechiul Regat. □□ Calendarul cuprinde o parte calendaristică, date și documente noui asupra Ardealului, Cronica Anului 1920, o parte enciclopedică de extremă utilitate precum și numeroase bucăți literare inedite, proză și versuri. □□ Coperta artistică în culori Numeroase hors-texte-uri pe hârtie velină.

Prețul 12 Lei. **Prețul 12 Lei.**

Pentru depozitari și librari se dă o remiză de 25%. ● ● ● Comenzile se vor adresa Administrației ziarului Infrățirea.

Tipărit cu m... ...tivă a institutului de arte graffice „Cosinzeana" Cluj, str. Universității Nr. 3.